

Foly's Qu.

~~38.~~

10.

308.625

308.625

6-dik szám.

Február 8-dikán.

nem jelent meg

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra perc		óra perc		
Febr.	8	Vasárnap	D Náthai János	D Hatvan. v.	27 F Hetven. v.	21 Jeremiás	7	19	5	9
	9	Hétfő	Apollonia sz.	Apollonia	28 Syriai Efrem	22 Nizkál. h.	7	18	5	10
	10	Kedd	Skolasztika szüz	Skolastika	29 Ipoly	23 B. 10 t. h.	7	17	5	12
	11	Szerda	Dezsér, Eufr.	Árpád	30 Nagy V.	24 B. e.	7	15	5	14
	12	Csütörtök	Eulália	Eulália szüz	31 Czirus János	25	7	14	5	15
	13	Péntek	Agáb, Barna	Barnika	1 Februárius	26 Jónás	7	12	5	17
	14	Szombat	Bálint	Bálint	2 Kriszt. bemut.	27 S. Sekat	7	10	5	19

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam februárhó 2-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Művészi estély, táncczal. — Tisztelt Szerkesztő! Ismét egy jól sikerült művészi estélyről tudósíthatom becses lapjának olvasóit. Ugyanis az esztergami dalárda e hó 2-án táncczal egybekötött zártkörű estélyt rendezett, melyen, daczára a nem rég mult „jótékony-egyleti“ bálnak, Esztergam szépei majd mind részt vettek.

Minthogy azonban ez tulajdonkép zeneestély volt, megbo csátnak a jelen volt hölgyek, ha előbb helyezem azokat, kik sikerült előadásaikkal gyönyörködtettek. — Ezek voltak: Feigler Sándor s Feigler Károly ur, kik egy-egy magándalt énekeltek, valamint Feigler János szolgabíró ur, ki hegedün játszott, leánya: Janka kisasszonytól kísérve; továbbá Buzarovits Gusztáv ur, a ki szavalt. Végül emlitem, de azért kitünően sikerült a dalár kar által előadott: „Subog a szél“ is Zimaitól.

A zenét táncz követte, a jelen volt szépek közül azonban tér szüke miatt csak a következőket említhetem föl névszerint: Barta Clemmi, Bischitzky Berta, Forster Milka, Hoffmann nővérek, Kollár Georgine, Mayer Berta, Pethes nővérek, Reviczky Etter Helen és Szecsckayné urnő. Legközelebb a korcsolya-bál köszönt be s kívánunk néki „jó estét!“

r. l.

Munkács januárhó 21-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — A jótékony nőegylet tánczvigalma. — Tisztelt Szerkesztő! E hó 17-dikén helybeli nőegyletünk tánczvizalmat rendezett, és ez alkalommal újra fényesen nyilvánult városunk és vidékünk nemes érdeklődése minden jó és nemes ügy iránt. A tánczterem zsufolásig megtelt szebbnél szebb és köztiszteletű vendégekkel, és a nagy számmal egyenlő arányban volt a jókedv, kivilágos kiviradtig. Semmi feszültség, zárkózottság nem zavarta szép vendégeink rózsapiros hangulatát. Éjfél után több becses értékű női munka sorsolása is sok élvezetet szerzett.

A szokásos bálkirálynéről is kellene szólnom; de annyi előkelő szépséggel szemben, ez oly kényes tárgy, hogy a merész levelező könnyen kereset alá juthatna; azért tehát legyen elég csak annyit fölemlítenem, hogy olyan ritka szépségek, mint: Szunyogh Irén, Dudinszky Ottilia és Morvay Ilona urhölgyek diszítették e tánczvizalmat.

Végre a közönség nevében szabadjon méltán kiérdemlett meleg köszönetet kifejeznem Szunyogh Katalin, nőegyleti elnök és bálányának a helybeli és számos vidéki vendégek iránt tanusított kitünő figyelemért és gyöngéd előzékenységért; ugy szintén teljes elismerésemet a tánczvizalom lovagias rendezőségének a szép nem iránti gyöngéd szolgálatkészsége és előzékeny udvariasságáért.

A vizalom tiszta jövedelme 237 frt.

N. G.

Csanálos (Szatmármegyében) januárhó 27-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Tisztelt Szerkesztő! Valamint a mult évben, ugy jelenleg is az itt szerencsésen megalakult „Magyar Olvasókör“ ünnepélyes tánczvizalommal összekötött szini előadást rendezvén, ez idei januárhó 25-dikén meg is tartatott, és pedig nem csak az „Olvasókör“, hanem a „kolera-árvák“ javára is; és a mostoha idő és rosz utak daczára is számos uri s női vendég részvéte mellett Nagy-Károlyból és e vidékről, s mondhatom, Szatmármegyének disze tette kedvessé ez estét. — Jelen voltak a többi közt Jékey Mór, első alispán ur ő nagysága fiával, Irinyi Dániel, megyei főjegyző, Szögyényi M. törvényszéki elnök ur ő nga bájos fiatal nejével, Zanathy Ignác ur kedves családjával, s több megyei és uradalmi tisztviselő és családjaik. A hölgyek és szépek közül: Pellet Mili, Palika Flóra, Sarlay Mari, Halkári Klára, Szilávy Irma, Julis Rozália stb. kisasszonyok egyszerűen, de izletesen voltak öltözve, a sok deli ifju s bájos hölgygyel pedig annyira tele volt a tánczterem, hogy alig maradt hely a kényelmesebb tánczra.

A fesztelen, szép tánczvizalom viradtig tartott s csak más nap reggel távoztak el, teljes megelégedéssel, a tisztelt vendégek, azon ohajtással, hogy bár többször részesülhetnének ily kedélyes mulatságban!

A szini előadás, egy vigjáték is jelesül sikerült; tér szüke miatt azonban — hiába, farsangban a táncz mindennél előbbvaló — csak annyit írhatok róla, hogy a közreműködők egytől-egyig osztatlan tetszésben részesültek.

Ez alkalommal azt is tudatom, hogy ma délután 3 óra után fagyos és havas idő közben hirtelen szél támadván, nagy villámlás és háromszoros erős zengés hallatszott, sőt három mennykőhullás is volt ez alkalommal.

H. A—a.

Nagy-Enyed januárhó 29-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Farsangi hírek. — Rózsás napló. — Tisztelt Szerkesztő! Ez idei báljaink, fájdalom, kevésbé látogatottak, és pedig, mint mondják, két okból: a nagy pénztelenség és a — nagy fényűzés miatt. Értse, a hogy lehet. Az idényt az evangélikus református tanulóifjuság tánczvizalma nyitotta meg, és a hol olyan kedves hölgyek, mint Ludvig B., Pap Válicz kisasszonyok és báró Splényi urnő, vannak jelen, ott a tánczkedv természetesen nem hiányozhatik. A következő tánczvizalmak februárhó 7-dikén, 14-dikén és 17-dikén lesznek. — Egy kedves „rózsás“-hírral is kedveskedhetem. Eördögh hajóskapitány ma tartá itt esküvőjét a kedves Houcheral Ilka kisasszonnyal.

B.-Gyarmaton a tombola-bál igen fényesen sikerült 120 tündérként lebegő tánczosné, ugyanannyi daliás tánczos oldalán lejté a francziát. Pest, Hont, Gömör és több vármegyéből

TARTALOM-JEGYZÉK

a

„CSALÁDI KÖR“

1874. évi folyamára.

Költemények.

Kedves leány, *Ábrányi Emil* 1. sz.
Dalok szeretetből, gyűlöletből, *Darmay Viktor* 2. sz.
Anyámhoz, *Zerkovics Szidónia* 3. sz.
A költészet, *Gáspár Imre* 4. sz.
Az öreg asszony, *Mikes Tóth Kálmán* 5. sz.
Az epedés óráiban, *Benedek Aladár* 6. sz.
Ibolyák, *Váradi Antal* 7. sz.
A pacsirta és a fürj, *Névy László* 8. sz.
Hulló levelek, *Lithvay Viktória* 9. sz.
Szegény ember régi dolga, *Gáspár Imre* 10. sz.
Szerelenvágy, *Jenőfi B.* 11. sz.
Nem, nem hiába, *Darmay Viktor* 12. sz.
Marion albumába, *Ábrányi Emil* 13. sz.
Andor levele Marihoz, *Prém József* 14. sz.
Távol tőled, *Jusztina* 15. sz.
Menekvés, *N. Büttner Lina* 16. sz.
Szerelmem, *Nyirák Lajos* 17. sz.
Himfy dalok, *Váradi Antal* 18. sz.
Harmatos regg, illatos est, *Imrefi János* 19. sz.
Egy arckép felett, *St. Teréz* 20. sz.
Az éj leánya, *Elekes Endre* 21. sz.
Állok komor, sötét templomban, *Gáspár Imre* 22. sz.
Temetőben, *Endrödi Sándor* 23. sz.
Én nem tudom, *Udvardy Géza* 24. sz.
Szomorú rege, *Palásti Sándor* 25. sz.
A virágok versenye, *Váradi Antal* 26. sz.
Stanzák, *Ábrányi Emil* 27. sz.
Camoens Luzidiájából, *Greguss Gyula* 28. sz.
Hiába mondom, *Pap László* 29. sz.
Nem a falu, *Jusztina* 30. sz.
A versaillesi parkból, *Prém József* 31. sz.
Adria, *Kompolthy Tivadar* 32. sz.
Hulló levelek, *Lithvay Viktória* 33. sz.
Hulló levelek, *Lithvay Viktória* 34. sz.
Nem mondom, hogy . . . *Darmay Viktor* 35. sz.
Úti képeimből, *Váradi Antal* 36. sz.
Szereted a selymet s az éket, *Benedek Aladár* 37. sz.
Hazatérés, *Beranger* után *Endrödi Sándor* 38. sz.
A négy fal közt, *Benedek Aladár* 38. sz.
Széttépem, *Udvardy Géza* 39. sz.
Apró versek, *Dalmady Győző* 40. sz.
A virasztó anya, *Gidofalvi* 41. sz.
Őszszel, *Gáspár Imre* 42. sz.
Sohajok, *Darmay Viktor* 43. sz.
Holdvilágos, csendes éjjel . . . *Dengi János* 44. sz.
Szabadságvágy, *Rudnyánszky Gizella* 45. sz.

Koszorut kötöttem, *Nyirák Lajos* 45. sz.
Elzengte a dalt, *Benedek Aladár* 46. sz.
Boldog szerelem, *Földváry István* 47. sz.
A meghasonlás dalaiból, *Imrefi János* 48. sz.
Te miattad, *Darmay Viktor* 49. sz.
Megsárgult lombok, *Hajnalka* 50. sz.
Oh! bár lehetnék gyermek én! *Ábrányi Emil* 51. sz.
Miért kívánsz, *Imrefitől* 52. sz.

Beszélyek és hasonneműek.

A cigány leány, *Vértesi Arnold* 1. 2. 3. sz.
Egy boldog év álma, *Sárváry Elek* 1. 2. sz.
A pillangó király, *Márk Ferencz* 3. 4. sz.
Honória, *Marikovszky Gábor* 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. sz.
A szerelem forrása, *Andorka Gyula* 5. 6. sz.
A hű szerelem, orosz novella, 7. 8. 9. sz.
A gyermekek, mutatvány *Hugó Viktor* 1793. című regényéből
10. 11. sz.
Olivia, gróf *Lázár Kálmán*, 11. 12. 13. 14. 15. sz.
Német, francia és angol, *Hartmann Mór* 12. 13. 14. sz.
A holt kéz, *Wilkie Collins* után *Gotthárd Endre* 15. 16. 17. sz.
Verona néni, *Jankovich Reményi Katalin* 16. 17. 18. 19. 20.
21. sz.
A rögeszme, *Lindau* 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. sz.
Az élők és meghaltak, *Lauka Gusztáv* 22. 23. 24. 25. 26. 27. sz.
A lepke meséje, *Kalmár Béla* 26. sz.
A helyettes, ***-tól 27. 28. 29. 30. 31. sz.
Az utósó pontnál, *László Mihály* 28. 29. 30. 31. 32. 33. sz.
Az én sentimentális szakácsném, *Nagy Antónia* 32. sz.
Kegyetlen csel, *Sacher Masoch* 33. 34. 35. 36. 37. sz.
Fordulat, *Prém József* 34. 35. sz.
A szenvedés után, *Szépsfaludy Ö. Ferencz* 36. 37. 38. 39. 40. sz.
A lég leányai, olaszról 38. 39. sz.
A tó rózsája, *Szentpáli Janka* 40. 41. 42. sz.
Egy kis megbizás, *Odry Lehel* 41. 42. 43. sz.
Szerelem és boszu, *Elek* 43. 44. 45. sz.
A nagymama, *Hajnalka* 44. sz.
A viszontlátás, *Vértesi Arnold* 45. 46. sz.
Mária, *Steen Steensen Blicher* 46. 47. 48. 49. sz.
Lehetetlen, *Thruóczy Kálmán* 47. 48. sz.
Oh, jer anyádhoz, *N. Büttner Lina* 49. sz.
A páholyban, *Névy László* 50. 51. 52. sz.

Történelmi és életrajzok.

Kralovánszky Istvánné, arcképpel, *Emilia*, 2. sz.
Odry Lehel — e — g arcképpel 6. sz.
Egy híres íróndó, *Kálosi Lipót* 7. sz.

Erkel Ferencz — *p* — *y* arczképpel 10. sz.
 Pauliné, Markovics Ilka, ifj. *Makray László* 11. sz.
 Ujházi Ede, 14. sz. arczképpel.
 Az 1812-diki katastropha, 15. 16. sz.
 Kalocsa Róza, 18. sz. arczképpel *Emilia*.
 Ligeti Antal, 23. sz. arczképpel *Emilia*.
 Ney Ferencz, 27. sz. arczképpel *Emilia*.
 Türr István, 31. sz. arczképpel *Emilia*.
 Prielle Kornélia, *h. b.* 36. sz. arczképpel *Emilia*.
 Kassainé Jászay Mari, 40. sz. arczképpel —
 A miénk küldtek, rajz, *Turgenjev Iván* 41. 42. sz.
 Dr. Kepes Gyula, 44. sz. arczképpel.
 Somerville Mária, *György Aladár* 44. 45. sz.
 A boulognei erdőben, rajz, *Kapri* 50. 51. 52. sz.
 Lewald Fanny, *Schmidt Julián* 50. sz.

Ismeretterjesztő és irányczikkek.

A tetszvágy, *Jánky György* 1. sz.
 A török nő otthon, *Erödi Béla* 2. sz.
 Első légutazásom, németből *Jankovich Béláné* 2. 3. sz.
 A süketnéma a családban, közli *Kiss Elek* 3. 4. sz.
 Mekkába, *G—e.* 4. sz.
 Egy nagynéne levelei, *Emilia* 5. 9. 11. sz.
 Magyarország felé, *Dambinszky* művéből 5. 6. sz.
 Utrechti farsang, 7. sz.
 A tünő évek, 8. sz.
 A hazatérők, *Sz. M.* 8. sz.
 A kenyér, *Lovass János* 9. sz.
 A svéd nőkről, *György Aladár* 10. sz.
 A fogak, 12. sz.
 Az emberről, *Abauji Béla* 12. 13. sz.
 A gyermekszobában, *Emilia* 13. sz.
 Husvétí Neptunus, *Sándor Kálmán* 14. sz.
 A család szép virága, 15. sz.
 A boldogság titkairól, 16. sz.
 „Ibolyácska a réten“, *N. B. Lina* 17. sz.
 A rosz cselédekről, *A. G.* 17. 18. sz.
 Vihar után, *Kompolthy Tivadar* 19. sz.
 Kedvencz virágok, *K. R.* 19. sz.
 A leánynevelés és az élvezetek, 20. sz.
 A tyukok tartása és hizlalása, *Grubiczy Géza* 20. sz.
 Egy nő a nőkről, francziából, 21. 22. sz.
 Szt. György, Dombhát, Radna, *Láday J.* 21. sz.
 A hollandi háztartás köréből, *Benke István* 22. 23. sz.
 A szerelemről, *Jánky György* 24. sz.
 A tyukokról, *Szeremley Lajosné* 24. sz.
 A hajzat, 25. sz.

Khinai ünnepélyek, *Liszka Béla* 25. sz.
 A női önértet, 26. sz.
 A halottak elégetéséről, *Dr. Elischer* után 26. sz.
 Török mindenféle, *Erödi Béla* 27. 28. sz.
 A szeretetreméltóság, 28. sz.
 A társalgás, 29. 30. sz.,
 A magyar dráma története, *Szigligetitől* 29. 30. 31. sz.
 Az otthon lefolyása, *Smiles* után *K. Tóth Kálmán* 32. 33. 34. sz.
 A budai tanítónői képezde, *K. P.* 32. sz.
 Uti képek, *B. Bogdanovics Krisztina* 32. 36. sz.
 A Kárpátok között, *N. L.* 33. sz.
 Vadméh vadászat Amerikában, 34. sz.
 Mirenytartalmu mérges ruhák, 35. sz.
 A lábbeli története az ó- és uj korban, 35. sz.
 A maradék, 37. sz.
 Török háztartás, *Erödi Béla* 37. 38. sz.
 A társalkodásról, *Julia* 38. 39. sz.
 Merán és a szőlőkura, *K. E.* 39. sz.
 A szüret Calabriában, — *s — n* 40. sz.
 A féltékenység, *Jánky György* 41. sz.
 A dajkamesék, *Mikes Tóth Kálmán* 42. sz.
 A betegápolásról, 43. sz.
 Az északi sarkutazók, *Dr. Kepes* után 43. sz.
 Életrendünk, *Mende Bódog* 45. sz.
 A test ápolása, 46. sz.
 A francia udvar XIV. Lajos alatt, 46. 47. sz.
 A legszebb játékszer, *Ságh József* 47. sz.
 A nyilvános szerencsejátékok, *Dr. Császár Ferencz* 48. sz.
 A felebaráti szeretet cselekedete Amerikában, *Ny. L.* 48. 49. sz.
 A szépnek érzékéről, *Greguss Ágoston* 49. 50. sz.
 A politizáló nők, *Mende Bódog* 51. sz.
 Alvás és álom, *Kiss Elek* 51. sz.

Azonkívül minden számban:

Egy hét története.
 Gazdasszonyoknak.
 Budapesti hírvivő.
 Nemzeti színház.
 Mindenfélék.
 Divattudósítás
 Szám-, szó- vagy sakkrejtvény.
 A rejtvényfejtők névsora.
 Heti naptár.
 Vidéki tárcza.
 Megbizások tára.
 Szerkesztői nyílt levelek.
 Hirdetések.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

6. SZ.

Február 8-dikán
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,

minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A hatvanas évek elején volt. A vándorkedv, mely bennünket koronként megszáll, például tavasszal vagy a fürdőidényben, mikor aztán seregesen hátunkra veszszük tanyánkat, abban az időben nem terjedt túl a négy folyó partjain. Olyan természetesnek találtuk e határokat, melyek közt „sajátunkban“ jártunk, hogy máshová nem kívánkoztunk. Azt gondoltuk mindannyian, hogy jobb nekünk előbb a magunk földjét megismerni és csak aztán nézni más emberek szokását. Most persze ugy ismerjük már magunkat, hogy bizvást mehetünk világnak! És Páris az első állomás, hol megszállunk. Alább nem is kezdjük.

Nem így volt csak tizenöt év előtt is.

Fiatal ember létemre bejártam az országot én is. Messze vidékről vetődtem egy dunántuli

Odry Lehel.

kis városba. Nem sok nevezetesség volt sem rajta, sem benne. Hamar végére jutottam szemlének és — mint a ki tudja, hogy jobbat nem tehet — az odaadás egész teljével, s inkább ezzel, mint valami nagy várakozással, este a színházba mentem.

Ezt a színházat ne képzeljék valami muzsa-csarnoknak. Egyszerű tág terem volt biz az, helyi elnevezés szerint: szála. A nagy vendéglő terme volt, kecskelábakra nehezedő színpaddal, páholyok nélkül, támláshelyek hján a legkülönbözőbb alaku és színű székekkel, zárt-székek helyett két nyílásu padsorokkal s a vidéki magyar „színházak“ mind ama kellekeivel, melyek a műpártolást olyan könnyűvé teszik s a magyar színészet fejlődését mégis annyira — nehezítik.

Az előadásra alig emlékezem. Csak egy alak maradt meg emlékezetemben s annak nyoma naplójegyzeteimben. Nem a hősnő, nem a szerelmes szende, hanem — egy tiz szónyi szereppel vttézlő segédszínész. Alakja, mely a legszebb férfiak közé soroztatta, kifejezésteljes, értelmes szeme és ritka rokonszenves hangja együtt jobban megatottak, mint a hős hadonázása és mint a méreg, melylyel a borzadálykeltésre hivatott cselszövőnek életét kell vala befejeznie.

Utam tovább vitt. Nem láttam viszont az ifjút, ki annyira birta érdekemet. Csak tiz év múlva találkoztam vele megint, mint erőteljes férfival Pesten. Az országos lövészünnepély engem is kicsalt a lövöldébe. Alig pár napja voltam a fővárosban és nem ismertem senkit. A kit legelsőben megpillantottam a fellobogózott teremben, ismeretlen ismerősöm volt. Egy fejjel magaslott ki társaságából. Mellét az első érem diszította. Az ünnep hőse volt, rám nézve megközelíthetlen.

Másnap este a nemzeti színházban láttam újra „Faust”-ban énekelte Mephistot. Mikor megjelent, tapssal fogadták, és minden énekrészét ugyanezen kitüntetés kísérte.

Odry Lehel volt, nemzeti színházunk érdemes tagja, e széphangu énekes és eszményi alakító, kinek nevét ki nem kerülhetjük sem mikor legmagyarabb énekeseinkről szólunk, sem mikor a főváros műélveinek legbuzgóbb szerzőit említjük. Az „írók és művészek társaságá”-nak oly gyorsan közkedvelté lett estélyeit kellene csak fölhoznom, hogy jelezzem a kört, melyben fáradozása legszebb sikereit aratja.

Ennyit Odry művészetéről és pedig „dióhéjba szoritva”, mint mondani szokták, mert hogy e jeles művészünket, mint olyant, tehetsége és érdeme szerint bemutassuk, egyenkint föl kellene sorolnunk számos szerepét, melyek mindenikében ugy gyengéden lágy és mégis érczteljes hangjával, mintköltői fölfogása és választékos, átgondolt előadásával annyi igaz műévet szerrez. A mi még az örökszép művészetvilágban is a ritkaságok közé tartozik, az Odrynál mintegy vele született isteni adomány, az tudniillik, hogy soha sem köznap, mindig fenn a lélek, az eszmények tiszta aetherében lebeg az ő geniusza, azért olyan nemesen földerítő a hatás, a mit, bármily kicsi legyen is a szerep, melyet tőle hallunk és látunk, lelkünkre tesz.

De — meglehet, hogy a mit most mondani fogunk, nem talál kegyelmet azok előtt, a kik a művészet önmagától-valóságát hiszik és vallják; nem tesz semmit, azért mégis csak kimondjuk, mert nemcsak Odrynál és nemcsak az énekművészetnél tapasztaljuk; azt tudniillik, hogy csupán a művészet, és legyen ez bármilyen tökéletes, egymagában, nem képes előidézni azt a nemes, föllengő hatást, melyről az imént szóltunk. Hallhatunk hangot, láthatunk faragványt, vagy olvashatunk verssorokat, a melyek alak- és szabályosságra nézve egyformán kifogástalanok, és mégis hidegen hagynak, és pedig szerintünk azért, mert „csak a mi a szivből jő, találhat ismét a szivbe.” Érezni kell tudni, hogy érzéseket keltsünk, azért a mily mértékben van az illető tehetségnek szive, olyan mértékben válhatik igazán művészsé, és — ez fejt meg a lélek-emelő hatást, a mit Odry művészetével tesz. Onnan van az, mert nemcsak énekes, hanem ember is, a szó nemes értelmében.

Egyenkint elbeszélni azt a sok szépet és jót, a mit róla tudunk; mennyire kész egész odaadással támogatni minden jó ügyet; milyen melegen érez embertársai iránt, valóban érdekes is, tanulságos is volna, csak szabadna is, és akkor sem lehetne, a szűken szabott tér végett; azért csak egy tény fölemlítésére szoritkozunk e részben. Az „írók és művészek köré”-ről már fönnebb tettünk említést; hogy milyen nagy jelentőségű eszme

volt ez, mutatják már eddig is a „Liszt ünnepély”, „az írói estélyek” és a nyomban reá létesített — „akadémiai kör.” Az eszme nem is volt új, évek óta sohajtozták a jobb érzésű írók és művészek, hogy az milyen jó volna, a rokon szellemek gyakoribb érintkezése, a rokonérdekek összébbsimulása eredne belőle, és tettek is kísérleteket ez irányban nem egyszer, de mindannyiszor sükertelenül; csak most, a mult évben jött létre, és ez legnagyobb részben Odrynak köszönhető. Az ő lankadatlan buzgalma és időt és fáradságot nem kimélő odaadása csakhamar mások szivére is reáragadt, ugyanazon mértékben enyésztek az akadályok, összejöttek, tanakodtak, és mikor megvolt, akkor ujra kezdődött reá nézve az igazi gond és fáradság, hogy meg is maradjon, hogy rendületlen alapra helyeztessék; a ki közelebb-ről ismeri a viszonyokat, csak az tudja, hogy mily lángoló ügyszeretet és áldozatkészség kellett ennek kivitelére, és azért — ha egyebet nem tudnánk is felüle, ez egy ténye folytán is már egészen világos volna előttünk, miért olyan nemes, olyan szivhez szóló az ő művésze. —

És midőn ez estélyek alkalmával az olvasónőnek karját nyújtja, hogy mint a klubb igazgatója s az estélyek egyik legtevékenyebb rendezője a legszebb társaságra sugárzó csillárok alá vezesse, ötödik és nem utolsó minőségében mutatom be.

Odry 1837-ben november 30-dikán született Nemes-Militicsben, Bácsme gyében. Élénk felfogással és gazdag kedélylyel levén megáldva, ifjúkori tanulmányait alig hogy bevégezte, rálépett arra a rögzös pályára, melyet világot jelentőnek mondunk. Az is: Kárhozatba és dicsőségre segít. Csakhogy kárhozatra a legtöbbet, dicsőségre a választottak kis számát.

1858-ban október 8-dikán lett színész, a nemzeti színház mostani jeles tragikus hősenek, Molnár György akkori pécsi színigazgatónak társulatánál. És jó színész lett. Tehetsége mellett a dráma terén is fölemelkedhetik a művészi magaslatra, ha zengzetes hangja nem a dalmü terére utalja, melynek most egyik kiváló ereje. Kardaloknak szerződött 1863-ban a nemzeti színházhoz. Somssich Pál, ki benne az igazi tehetséget korán fölismerte, ajánlotta Radnótfáynak és segítette tanulmányaiban, melyeknek a törekvő ifju nappalát, éjelét szentelte. Egy kis önálló szereplés után, (1863. októberben mint Oroveso „Normá”-ban) mely méltán keltett föltűnést tehetsége iránt, további kiképezése és csak a gyakorlattal versenyt haladó térfoglalás végett a kolozsvári színházhoz ment és csak 1868-ban tért vissza Pestre. Első nagyobb szerepe operánknál Alfonso volt „Lukrecziá”-ban. Rohamban foglalta el vele a közönség és a sajtó elismerését, mely most „Mephisto”-ja, „Hamlet”-je, „Hollandi”-ja és kiváló előadásának más szerepeiben egyhangulag üdvözli benne tervbe vett nagy operánk egyik disztét.

— e — g.

Az epedés óráiban.

Benedek Aladártól.

III.

A bünös volnék: büntetésem
Látnám e hosszú szenvedésben.

Ha bünös voltam, akkor régen
Letellett minden bünhődésem.

Ha Isten örök-tüzzre vetett,
Ugy csak ez az; de több nem lehet!

Oh mert tetőled távol lenni
Ilyen soká! az ennyi, ennyi!

Nagyobb büntetés meg már nincs;
Oh mit akar hát a jó Isten?

Ő nem akarhat semmit, hisz én
Őt mindenkor csak dicsőítém.

Vagy próbára tesz tán, mint Jóbót?
Csakhogy!... oh nem, nem! én se szólok!

IV.

Várni csendben, megnyugodva,
Talán mégis könnyebb volna,
Ha ajakam égő lángja
Nem szomjuhozna csókjára!

Várni csendben, megnyugodva,
Oh, akkor tán könnyebb volna,
Ha oly kéjről nem regélne
Olvatag, kis, karcu lénye!

Várni csendben, megnyugodva,
Oh, akkor tán könnyebb volna,
Ha minden kis értése
Nem volna: szívem verése!

Várni csendben, megnyugodva,
Oh, akkor tán könnyebb volna,
Ha szívem szent forradalma
E földnek nem volna rabja!

Ámde ekkép várni, várni!
Ah! történjék bár akármí:
Haljak meg! Én várok, míg ő
Önként karjaimba nem jő!

H o n ó r i a.

Történeti novella, a mesés hajdanból.

Marikovszky Gábertől.

(Folytatás.)

— Antiochus eltávozott már a palotából, szolgálai most vezeték utána a kincsekkel rakott kocsikat, mik neked voltak szárvá jegyajándokul — folytatá a szolgáló-leány.

— Menj, barátnóm, s parancsold meg szolgálóknak, hogy kedvencz lovamat szerelje föl, s ha kész leend, jelentsd nálam.

A leány távozott, Honória pedig nemesen egyszerű öltözetén igazított valamit.

Kevés idő múlva az előbbeni leányka jelenteni jött, hogy urnője parancsa teljesítve van.

Honória szótlanul hagyá el termét s kedvencz paripájára ülve, kiséret nélkül ellebegett, mint egy felleges alkony, a széles utcák tömkelegében.

Ezalatt Antiochus haza érve, fölgerjedt haragjában magába zárkozott, s iszonyu esküt tőn Honória ellen, ki őt, — mint mondá — oly vakmerően visszautasítá.

Antiochus vén volt és igen fősvény; nem éveire volt vén, hanem erejére nézve; 30 évben 50 éves erőtlenséggel; nem vagyonára, nem pénzére nézve volt fősvény, hanem fősvény volt a becstelenségben; becsületességét, lelke, szive tisztaságát rég elpazarlára, s megszerzé mindazt és fősvényül őrzé, mi a jók előtt megvetést, undort idéz elő.

És csodálatos még is, romlottsága, elmerültsége daczára őszinte, tiszta és lázas szerelmet érzett Honória iránt, kizárva kebléből e tárgyban a legparányibb nemtelen gondolatot is.

Vannak ilyen jellemek.

Hiszen a tar sziklán is kikél egy-egy elejtett virágmag.

Midőn még Valentinián csak reményleni sem merte, hogy császár leend, vig czimboraságban élt Antiochussal s más ehez hasonlókkal; e barátságot Valentinián akkor sem bontotta fel, midőn a félvilág méltatlan urává lett, és e barátságot Antiochus arra használta fel, hogy az ifju császár mostohaleányát maga számára megszerezhesse.

Antiochus bizonyosnak hívén szerencsését, melyen való örömét még Honória leendő hozománya is növelte, sőt némi utógondolatot is táplált a császárság elnyerésére — előbb végtelen csodálkozással, majd fékezhetlen dühvel fogadta a Honória által fejéhez vágott kosarat.

Honóriának fogalma sem volt kérője erkölcsi törpeségéről s azt sem tudta határozottan, szereti-e őt Antiochus valóban? Nem becsülte őt túl mások felett, de kevesebbre sem másoknál; közönyös volt iránta; nem akarta férjeül, nem azért, mert ellen-szenvvel volt iránta, hanem azért, mert Atillával rokonszenvezett.

Nem hitte Honória, hogy Antiochus az elutasítás miatt nemtelen boszura gerjed; nem hitte pedig azért, mert nem tudta, nem ismerte, mi a nemtelenség.

Ott méregette palotája himes szőnyegeit szobája padlóján Antiochus, forrongó szívvvel tervezve az eleven boszút Honória iránt, mint meggyaláztatása jutalmát, midőn egy szolga jelent meg, ki urának köntöse szélét megcsókolva, földig borult a dühögő patricius előtt és szólt:

— Honória, az Augusztusok leánya üdvözöl téged, uram, és elfogadásért kér.

Ha Antiochus mellett villám esett volna le, az nem rázta volna úgy meg, mint a szolgának ezen szavai.

— Megbolondultál, vagy részeg vagy, hogy ily beszéddel akarsz ámitani?

A szolgának nem volt ideje válaszolni, mert Honória a terembe lépett,

Antiochus szédülni érzé fejét az álmélkodás miatt.

— Ne csodálkozzál megjelenésemem; minden esetre fontos az ok, mely hozzád vezetett.

Antiochus némán szemlélte a gyönyörű gyermeket; soha szebbnek nem látta; egyszerű leomló fekete öltözéke izletes redőkben hullámozott le szabályos, könnyű termetén; hajának sötét felhői közül kedves arcza úgy ragyogott, mint a kelő hajnal.

Az ifju patriczius meglátva tiszta szerelmének tárgyát, boszuja rögtön eloszlott, és szerelemtől reszkető ajakkal mondá.

— Parancsolj rabszolgáddal!

— Rövid leszek — válaszolt a leányka, elsimitván homlokáról egy könnyű hajfürtöt.

— Antiochus, te engem nőül kértél, ez annak jele, hogy szeretsz, és boldog vagyok, hogy van egy férfi, kihez bizodalommal fordulhatok, mert bizonyára csak az képes érettünk áldozatot tenni, ki minket szeret; én áldozatra hivlak fel.

— Csak egyetlen egy kívánságod betöltése lehet rám nézve áldozat, szép hölgy, s ez az, hogy mondjak le az édes reményemről, hogy enyém leendesz.

— Föltétlenül kérem az áldozatot tőled Antiochus! Tekintsd e levelet.

És a leányka azt a nagy küzdelmek közt, ovatos figyelemmel itt levelet, melybe harmatkezének egyetlen ékét, a parányi gyűrűt rejté, Antiochusnak nyújtá.

Az ifju kérdőleg tekintett a császári hölgyre.

— Ha igazán lovag vagy, — szolt tovább a lány, — nem fogsz visszaélni annak bizalmával, kit szeretsz; vidd e levelet a hunok urához!

— Ha, leány, mit kívánsz!

— Áldozatot szerelmedtől; senkivel sem közöltem e tárgyat, benned bízom, mert azt mondád, hogy szeretsz. Engem anyámon kívül senki sem szeret, és őt ez áldozatra nem kérhetém.

— Hahaha! — kacagott fel a büszke patriczius — Herkulesre mondom, ez mulatságos. A bolond szerelmes kérőt előbb kiverni a házból, aztán arra szólítani fel, hogy szerelmes levelének sziveskedjék elvívója lenni vetélytársához!

Honória megreszkedett.

— Tehát benned sem bízhatom? Isten veled!

És a szép hölgy távozni akart.

Antiochus, mint a tünező szívárvány után repeső gyermek, kinyújtá karjait távozó szerelmese után.

— Megállj, megállj!

Honória visszafordult.

Antiochus a nő elé térdelt, megfogta annak parányi kezét és csókjával halmozá.

— Honória, én végetlenül szeretlek! Mindent, mindent, csak ez egyetlen ne kívánd tőlem!

— Ez egyetlen zálogán kívül semmi áldozata nem kell szerelmednek.

Antiochus kezébe hajtá forró homlokát és hosszas szünet mulva keserűen mondá:

— Nem lehet, nem lehet!

Honória megvetőleg nézett a küzködő ifjura.

— Jól van ifju; e kérelmem csak próbája volt szerelmednek; mert én nem akartam, hogy te követem légy Atillához; most megvetlek!

És mielőtt Antiochus ámulatából magához térhetett volna, Honória elhagyta a termet.

A hazatérő leány egész uton azon gondolkozott, valjon elhitte-e azt, hogy csak próba volt az egész, hogy neki semmi közö Atilához.

Antiochus szintén erről elmélkedett; ő belátott a lányka ártatlan szívébe s tapasztalt lelke nagyon könnyen észrevette, hogy Honória szándoka több volt egyszerű próbánál; hallott valamit Honóriának Atilla iránti rokonszenvéről, s tudta, hogy a lánykának komoly szándéka volt őt a levéllel Atillához küldeni; — most tehát minden erővel oda kell működni, hogy a levelet senki el ne vihesse.

Mig Antiochus ezen tépelődött, Honória kised szobájába ért s reszkette várta a közelgő alkonyt; ez éjen át neki fontos dolgai lesznek.

Midőn az éj első csillaga megjelent az égen, Honória, fátyolába bongyolítva magát, elhagyta királyi lakását, s a fényes utcákat elkerülve, egy kised sikaforra tért be s hosszas járás-keles után egy igen egyszerű házacskának kapuján lépett be.

Az udvar elhagyatottnak lenni látszott, de még inkább az volt a ház, melynek ajtaján az ifju lány eltűnt.

A szobában a nyomor minden jelei mutatkoznak.

Avatag fekhelyén egy öreg, beteg nő feküdt, ajakán örök sohajjal, beesett vörös környékü szemei mutatták az elsirt könyeket.

Az ágy előtt egy ifju térdelt, kinek reáhajolt fejét görcsösen karolta át a beteg nő, sárga, elaszott karjával.

Az ifjunak jobb karja hiányzott, ő nem karolható át a szenvedő édesanyát.

Honória a mint nesztelenül belépett, csendesen megállott a küszöbön s ábrándozva nézte az anya és fiu közti jelenetet.

Azok szótlanok voltak; az igazi fájdalom hallgatag természetü.

— Marcellus! — szolt lágy, reszketeg hangján Honória.

Az ifju felszökött térdeplő helyzetéből s a leány elé futott:

— Jóltevének, te ismét nálunk vagy!

Az öreg, beteg nő, nagy erőlködéssel felült ágyában, kezeit az érkezett elé tárta, mintha átölelni, vagy megáldani akarná.

— Kérni jöttem hozzátok, jó Sylvia.

— Parancsolj urnőnk, s nekem boldogság lesz, érted meghalni — mondá Marcellus.

Az agg nő igent inte fejével, mintha mondani akarta volna: „Igaz, igaz! Marcellus jól beszél!” azután visszahanyatlott fekhelyére, erősen nézve Honóriára.

(Folytatása köv.)

A szerelem forrása.

Beszély.

Andorka Gyulától.

(V é g e.)

Mert Vilma nő volt, nő a szó legmasztosabb értelmében; ő tudott szeretni, de nemes lelke kötelességének áldozatul hozta azt, a mi legkedvesebb volt előtte.

Midőn szive felkorbácsolt tengerkép lázangott, akkor kis gyermekére tekintett és keblére ölelte a mosolygó kis angyalt, és az öngyőzelem magasztos érzelmével, mit csak tiszta szív érez, kiáltott fel: „Kedves gyermekem, nem kell neked soha a világ előtt pirulni anyád miatt, mert anyád téged jobban szeret, mint önmagát.”

Végre tökéletesen győzött szerelmén, sokat szenvedett, míg e győzelemhez jutott, de utána oly benső örömet is érzett, milyent a szív csak nemes küzdelem diadala után élvez.

Férjét szeretének egész gazdagságával árasztotta el; de csak ekkor vette észre férjén is a nagy változást. Drávási nemcsak féltékenységet, hanem egyszersmind bizalmatlanságot is tanusított neje iránt.

Ez fájt Vilmának, és önmagának tett szemrehányást, de tiszta lelkét mégis sebezte férje magaviselete.

Hosszu lelki tusa után volt készen határozatával, s örömmel kiáltott fel:

— Igen! Igen! Kálmán ezt meg fogja tenni, ismerem az ő nemes lelkét. Oh én Istenem, meg vagy-e velem elégedve?!

A szép nő leült és gyorsan néhány sort irt Kálmának.

Másnap Kálmán ezen a helyen, hol most mi vagyunk, várta Vilmát, ki őt levelében iderendelte. A szép nőnek ez volt kedvencz sétatálya, és az enyhe tavaszi délutánokat legtöbbször itt töltötte.

Midőn a szív forró érzelmekkel van tele, rendesen a természetben leli fel gyönyörét, hol minden virágban, a madarak dalában visszatükröződni látja azt, mi keblében zajlik.

Kálmán dobogó szívvél várta Vilmát, szívében a remény és kétség váltakozva üzték egymást.

— Mért rendelt engem most ide — szolt magához — ő, ki már napok és hetek óta kerül? Oh, tán szive meglágyult, tán viszhangra talált abban nagy szerelmem.

Kis idő múlva Vilmát látta közeledni. Már hetek óta nem látta, s mily nagy volt meglepetése! Vilmát soha sem látta ily szépnek. Arcza kissé haloványabb lett, de szemében oly varázstűz égett, mely lelkéig hatott.

Kálmán eléje rohant, és ajka alig birta néhány szóval üdvözölni a szép hölgyet.

Vilma midőn helyet foglaltak, így kezdé beszédét.

— Tudom, uram, talány ön előtt, hogy miért kértem öntől e szívességet, hogy itt megjelenjen. Őszinte akarok lenni. Önnek nemes jelleme bizalomra készítet, és tudom, hogy kérésem ön előtt méltánylatra talál.

Ön tudja, hogy én Drávássai neje vagyok. Kötelességemet mindig hiven és örömmel töltöttem be, mert daczára éveinek, én szerettem őt és most is szeretem. Ő ezt jól tudta és szerettemet a leggyengédebb szeretettel és bizalommal viszonzta; azonban, uram, mióta ön köztünk megjelent, ez mind megváltozott, férjem irányomban féltékenynyé és bizalmatlanná lett.

Ismerem önt, csak azért vagyok bátor a következőre kérni. Uram, ha családom boldogsága, ha férjem és saját nyugalom kedves ön előtt, akkor tegye meg értem azon áldozatot, hagyja el ezt a vidéket; ha ezt teszi, felejtethetetlen leend szívemben az ön emléke, mert családi boldogságomat és férjem bizalmát adja vissza, kit én szeretni soha meg nem szünöm.

— Oh az lehetetlen! — szólt hévvel Kálmán, — Lehetetlen, hogy kegyed, asszonyom, ily érzéketlen lenne, hogy szerelmem viszhangra ne találna lelkében! Más beszéltek szemei, anyagi arcza mást sejtetett velem, mint a mit most oly borzasztón kijelentett. Oh, ne tagadja meg magát! Miként szeretné a rideg sziklát? A tündöklő nap miként hajthatná ragyogó arczát a sötét éj keblére? A kedves, viruló kikelet miként szövethetnének a dermesztő borus őszszel?! Oh nem, asszonyom, kegyed nem szeretheti férjét és én megmentem e természetellenes viszonytól. Oh, mondja ki üdvömet, és nem lesz áldozat, mely előttem kicsiny lenne kegyedért!

Kálmán lázasan szoritotta Vilma kezét szívéhez, és szép férfias arczán határtalan szerelme tükröződött le.

A szép hölgy úgy érezte e pillanatban, mintha a föld inogna alatta; keze reszketett; az ifju szív első nemes lángja a szép nő szívében újra rokonszenvet kezdett felébreszteni. De ez csak pillanatig tartott; arcza újra visszanyerte nyugalmit, a szenvedély utósó fellobbanását is legyőzte; visszavonta kezét az ifjuéből, és arczára boldog mosoly égi fénye szállt.

— Uram, ön csalódik — szólt — én szeretem férjemet. Megvallom, voltak pillanatok, midőn e szív önért dobbant meg, de sikerült győzelmet kivivnom magamon; én önt nem szeretem. Férjem és családom szívem egyedüli tárgya. Több szóm nincs önhez. Azt mondja, hogy szeret, és boldogságomat akarja szét dűlni? Azt mondja, hogy értem bármily áldozatra kész, és első kérésemet is megtagadja? Isten önnel, uram! Nem kérem, hogy távozzék, csak gyönyörködjék abban, mint dűlja szét egy család nyugalmit. Ön bennem egy kaczer nőt vélt feltalálni, csalódott, Isten önnel!

— Oh, ne így váljunk el — szólt Kálmán kétségbeesetten, — mert minden szava egy életet öl ki lelkemből. Én távozni fogok e vidékről, asszonyom. Kegyed elérhetetlen magaságban fénylik fölöttem, így nekem sem szabad kislelkűnek lennem. A mi életünk utjai szétválnak, ez utósó perczen csak azt kérem kegyedtől, hogy bocsásson meg a szenvedésekért, mit jó szívének okoztam, és soha ne említse nevemet nehezteléssel Szabad-e ezt reménylenem?!

Kálmán indulni akart, de nem volt képes mozdulni, s a szép hölgy szemében is egy könny ragyogott, a legnemesebb gyémánt, egy tiszta szív gyémántja.

Kálmán ajkához emelte Vilma kezét és felsohajtott.

A nap már hanyatlóban volt, s Kálmán busan nézte a lenyugvó napot, vele együtt nyugodott le az ő boldogsága is.

Midőn a bucsucsókot Vilma kezére nyomta, egy durranás hangzott és az ifju élettelenül rogyott össze a szép nő lábai előtt. Végsóhajában is Vilma nevét suttogta.

A szép nő midőn a kedves ifjut lerogyni látta, egy sikoltással lerogyott, a rémület és fájdalom szívet repesztette szét.

— Hogy e borzasztó esemény bekövetkezése világos legyen önök előtt, szükségesnek tartom előzményeit röviden elmondani. B... né, ki Vilma ellen boszut esküdött, célját úgy hitte elérhetőnek, hogy a féltékenységre különben is hajlandó Drávássiban a gyanakvást és bizalmatlanságot neje irányában a legmagasabb fokig ingerelje, azon hiszében, hogy ez által Vilma mind férje szeretetét vesztí el, mind pedig kieszközli azt, hogy Kálmán a szép hölgygel nem találkozhatik, és így végre mégis sikerül neki a csinos ifjut meghódítani.

Ügyesen szőtt álhírei által elérte célját, különösen akkor, midőn Vilmának Kálmánhoz irt levelét a megvesztegetett cseléd hozzájárulása által kezéhez keríteni sikerült, a melyet aztán nem is késett Drávássai kezébe játszani.

Drávássai elvakult indulatában a végtetre vetemedett, Kálmánon boszut állani volt egyedüli vágya.

Boszuját borzasztón elégitette ki; de irtozatos volt fájdalma, midőn neje szekrényében annak naplóját találta, és annak végén még csak pár órával elébb irt e szavakat olvasta:

„Kálmán megígérte, hogy eljő. Ha tervem sikerül, hogy őt távozásra birjam, akkor újra helyreállítom jó férjem nyugalmit, irántami bizalmát.“

Drávássai eszméletlenül rogyott le, és eszmélete nem is tért többé vissza; tébolyában minden nap kijárt neje sirjához, és megható volt ott látni, a mint nejehez beszélt, a mint csókolta hideg sirkövét, és kérte, hogy bocsásson meg neki. Kevés ideig járt azonban a sirhalomhoz, az ég megkönyörült rajta, egy reggel halva találták ott, és kis gyermeke is nem sokára követte szerencsétlen szüléit.

Ott, hol nincsen félreértés, tán ott sikerült fellelniök egymást, és elfeledni azt, a mi itt a szívet összezuzta.

B... né, ki csak Vilmán akart boszut állani, Kálmán halála lesujtotta. Ő Kálmánt szerette szenvedélyes lelkének egész hevével, és midőn elnyerni vélte szerelmét, önmaga okozta a szép ifju halálát.

A szép asszonyból egy-két év alatt ijesztő váz lett, mindenki kerülte, mindenki elhagyta, csak egy nem: a bűntudat.

Az élet teher lett neki, és mégis évek során át kellett azt viselnie, míg nagysokára eljött a könyörületes halál.

Kik e szomorú eseménykor éltek, már mind a halál álmát aluszsák. De ez esemény emléke maig él a nép közt, és a rege szerint azon a helyen, hol Vilma és Kálmán szíve utósor dobbant, ott fakadt fel a forrás, mely azon tulajdonsággal bír, hogy a ki belőle iszik, az szerelmes lesz; azért nevezték el „Szerelme forrásá“-nak.

Még most is kedves helye ez a szerelmeseknek, és midőn az est varázsfátyolával borul a földre, a hold ábrándos fényénél két ölelkező alakot véneek látni, kik édesen suttogják, hogy az igaz szerelem a siron tul is él.

Magyarország felé.

(V é g e.)

Következő nap — január 11. — Bélán keresztül Kézsmárkra értem. E két város között nagy bámulatomra sok szekérral találkoztam, melyek tiz percznyi időközben egymást követték s meg voltak rakva fiatal emberekkel, úgy tetszett nekem, ifju magyar nemesekkel; mindegyiknek kétsövű vadászpuska volt kezében. Frissen hullt hó takarta a hegyeket, azt hittem tehát, vadászat lesz valahol; később hallám csak, hogy e fiatal emberek a közelgő ellenség elől menekültek.

Az egész városon keresztül kellett haladnom, mig elértem addig a fogadóig, mely a város másik, Lőcse felé fekvő végén áll. Kézsmárk utczáin rendkívüli mozgalom mutatkozott. A polgárok a főut hosszában csoportokba gyülekeztek, félsuttogva beszéltek egymással s igen szomorú képeket csináltak. A fogadóban a vendéglős is igen levert arccal fogadott. Én vidáman közeledtem feléje s kérdém:

— Nos mi történt, vendéglős ur, hogy mindnyájan oly szomorúak vagyek?

— Hát nem tudja ön? — kérdé ez. — Ma jön meg az ellenség.

— Kicsoda? — kérdém. — Talán a honvédek?

A fogadós megütözve tekintett rám.

— Oh, istenem, nem; de hogy a honvédek, hanem — Schlick.

De alig ejté ki e szót, mindjárt láttam, hogy már megbánta. Bizonyára császári érzelműnek tartott s most azt hitte, hogy elárulta magát. Nagyon alázatos volt, mikor utlevelemet elkérte s egy bejelentési jegyet nyújtott élém, hogy azt töltssem ki, kijelentvén, hogy azt a városházára kell küldenie, „mert az ember mai napság nem tudhatja, kivel beszél.“

Én teljesítém kívánatát, előmutattam utlevelemet, a bejelentő jegy rovatait kitöltöttem s azt mondtam neki: „Igaza van önnek, csak hozzon ön rendbe mindent.“

Nem sokára ebédelni mentünk. A vendégek között több városi tanácsos is találkozott. Természetes, hogy a politika képezte a beszélgetés egyetlen tárgyát, s a beszélgetésből világosan kitűnt a lakosság hazafias magyar érzelme. Átalában több ízben tapasztaltam Magyarországon, hogy az itt megtelepült németek, az erdélyi szászok s talán az eperjesi és kassai lakosság egy jelentéktelen töredékének kivételével, átalában véve igen jó magyar érzelműek. Bem tábornokról is többször megemlékeztek s a legnagyobb elismeréssel voltak erdélyi vívmányai iránt. Már Görgey iránt kevésbé volt barátságos a vélemény, kivált azt, hogy Pestet minden ellenállás nélkül kiűrité, a lakosság kivétel nélkül hárhoztatá.

Midőn szobámba vonultam, egyszerre egy fiatal ember lépett be hozzám, azzal a kéréssel, engedném meg, hogy előttem francia nyelven olvashasson s hogy mondjak ítéletet francia nyelvismerete felől. Tőle tudám meg azt is, hogy a szekerek, melyekkel találkoztam, menekülő fiatal emberekéi voltak; ő neki azonban, miután ő Schlick tábornok rokona, semmi oka nincs menekülni. E látogatás kissé gyanusnak tetszett előttem, s hogy magamat hasonló látogatások ellen biztosítsam, azt mondtam,

hogy rosszul vagyok s kiadám a rendeletet, hogy senkit be ne ereszszenek.

Estefelé közelgő dobpergés jelenté az osztrák csapatok bevonulását. Ott vonultak el közvetlenül ablakom alatt, úgy, hogy egész jól kivehettem a katonák beszélgetését. Meglepetésemre lengyel hangokat hallottam; a Vilmos főherczeg egy zászlóalja volt az, mely Schlick előhadát képezé. Négy tiszt, tizenkét közigény lett velem ugyanabban a vendéglőben beszállásolva. Be kell vallanom, hogy nem kis nyugtalanság gyötört egész éjen át; mindig attól tartottam, hogy bejönnek hozzám s megvizsgálják utleveletemet.

Másnap a csapatok ismét elvonultak, miután teljesíték feladatukat, mely Kézsmárk polgárainak lefegyverzésében s lelmi szerek harácsolásában állott. Mintegy tizenhét keményen megterhelt szekeret vitt a zászlóaljparancsnok magával a lőcsei főhadi szállásra.

A serog elvonulása után végre ki mertem menni az utcára s fölmentem a városházára, hogy utleveletem láttamoztassam. A polgármester azon kérdésére, minő irányt jegyezzen be utazásomnak, azt mondtam, hogy azt magam sem tudom, mert én három út között engedtem választást fuvarosomnak; vagy Rimaszombaton keresztül Pestnek, vagy Rozsnyón át Miskolcznak, vagy a legrosszabb esetben vissza Galicziába, miután én azt hittem, hogy az ország nyugodt, hogy a rend már helyre van állítva, s most fájdalommal látom, hogy az ellenkező az igaz. A polgármester erre így válaszolt:

— Jól van, tehát egyszerűen csak ezt írrom: „Láttam Kézsmárkon,“ s aztán utazzon ön, a merre akar.

Most már tehát nem láttam több akadályát utamnak. Utlevelem rendben, a zászlóalj elvonult, de kocsisom is eltűnt.

Eleintén nagyban ajánlkozott, hogy elvisz egész Oláhországba, most a csapatmenetek annyi ijedelmet kergettek belé, annyi félelmet családjaért, gazdaságaért, hogy szó nélkül elpárolgott. Más fuvarost kelle tehát fölvennem; ez azonban ép az imént szállított menekülteket s annyira elcsigázta lovait, hogy kénytelen voltam még egy 24 órát a városban tölteni. Ez időt arra használtam fel, hogy franciaországi barátaimnak megküldjem utazásomról az első tudósítást.

Január 15-kén, vagy ha jól emlékszem, talán 17-kén reggel végre kocsisom késznek nyilatkozott az indulásra, s így aztán megindultunk Rozsnyó felé. Félóránnyira Poprádhoz, a hol a sajóvölgyi és iglói*) utak találkoznak, szekereket találtunk, melyek meg voltak rakva katonai szerekkel s Igló felé indultak. Fuvarosom mindenütt talált ismerősöket s igen beszédes levén, megállott egy pillanatra s beszédbe eredt a fuvarosokkal. Egyszerre azzal a kérdéssel fordult felém: nem akarok-e Igló felé menni, minthogy a Kézsmárkon járt zászlóalj már keresztül ment Poprádon s most a nevezett városban van.

— Nem, — feleltem én, — én semmiféle katonával nem akarok találkozni. Jó borraivalót kapsz, ha nem félsz a kerülőtől s Hranovniczán keresztül Rimaszombatba viszesz.

A jó ember egy pillanatig sem habozott. A szepeességi nép hangulatának jellemzésére itt még megemlítem, hogy a fuvarosok, mihelyt megtudták, hogy csak egy zászlóalj az, a mi a szepeességi városokat rendre látogatja, rögtön elhatározták, hogy a hadi podgyászszal visszatérnek Poprádra. Nem tudom, valjon az osztrák eljutott-e valaha ezen, feltűnő mód, minden fedezet nélkül hagyott podgyászához?

Délben egy nagy tót falun utaztunk keresztül. A kocsis

*) Dembinski itt mindenütt Neusohl-t ír, bizonyára tévedésből Neudorf helyett, mely Iglónak német neve. Neusohl — Besztercebánya.

figyelmeztetett, hogy vigyázzak magamra s e faluban egy szót se szóljak senkihez, majd ő gondoskodik mindenről. Néhány óráig időztünk e faluban, aztán Hranovniczán keresztül eljutottunk a Murányvölgybe. Egy hegyszorulaton keresztül hatolva, 10—11 óra között egy magányos korcsmához értünk, mely előtt több, vászonnal fedett szekér állott. Kocsisom szokás szerint beszédbe ereszkedett a furmányosokkal s e beszélgetésből megtudtam, hogy ők Miskolczra mennek borért. Miután én még mindig tettem magamat, mintha a lengyel nyelvet nem érteném, megbiztam kocsisomat, alkudjék meg a fuvarosokkal, hogy vigyenek engem Miskolczra. A kocsis azonban ijedten vágott szavamba: „Hisz ön ott akkor épen a kellő közepébe esik a honvédségnek!”

Megnyugtattam a jámbort s közbenjárása folytán alkuba ereszkedtem az itt etető szekerek gazdájával. Ez öt forintot kért tőlem fuvarbér fejében. Örömben, hogy végre magyar sevekre akadok, felmutattam öt ujjamat, így akarván vele megértetni, hogy öt forintot adok neki. A gazda aztán megmagyarázta, hogy ő nem váltóforintot értett ám, hanem pengőt, mire én azt adtam értésére, hogy én öt pengő forintot is szívesen fizetek neki. Málhámát tehát hirtelen átraktuk a bricskáról a szekerek egyikére s én oda ültem egy zsidó kereskedő mellé, a ki barátságosan helyet csinált számomra maga mellett.

Már most aztán utaztunk éjjel-nappal, csaknem megállapodás nélkül. Csak Dobsinán pihentünk néhány órát s aztán tovább mentünk Rozsnyón, Tornallyán, Putnokon, Sajó-Szent-Péteren keresztül a Sajó mentében, a hol később kétszer találkoztam Schlick tábornokkal, persze akkor már magyar hadak élén.

Rozsnyóra ugy déli 11 óra tájban értünk el; a fuvarosok itt is megállapodtak etetni s én felhasználtam ez időt, hogy valami kávéházban végre egy tisztességes reggelit adassak magamnak. Itt több fiatal embert találtam, kalapjuk mellett vörös-fehér-zöld tollakkal. Most már láttam, hogy benne vagyok a pesti kormány hatalmi körében.

Másfél órányira Rozsnyótól újra megálltunk. A korcsmaszobában két természetes fiatal embert, országos költségen beszerzett jó, új katonaruhában találtunk. De elfutott a harag, mikor e férfiakat, e magyar katonákat, az osztrákokra itt, a veszedelemtől távol, káromkodni hallottam. Sokat kérkedtek vívott csatáikkal s a jámbor korcsmáros hazafias kötelességének tartotta, hogy számukra gazdag lakomát csapjon, ingyen. Az ifju emberek e magaviselete oly időben, mikor a haza oly nagy veszedelemben forgott, felkavarta bennem az epét s én a következő kérdést intéztem vezetőjükhöz:

— Nemde, önök Olaszországba mennek?

— Nem, — felelt ez, — mi a Szepességre megyünk.

— Ah, igen, — mondtam én — a Szepességre, hol Schlick tábornok mindazokat, a kik magyar szolgálatban álltak s ép, egészséges emberek, besoroztatja s mint ujonczokat viszi Oláhországba.

A szájhős elszégyelte magát s azt monda, hogy ők csak három hónapra álltak be honvédeknek. Csakhamar azonban hozzám lépett s utlevelemet követelte. De e jegyzet. „Láttam Kézsmárkon elnémitá őt. Szemére hánytam magaviseletének illetlen voltát, hogy békés utazókat zaklat; ő azonban azt felelé, hogy Magyarországon oly szomoruk most az idők, hogy tulajdon atyjának sem hihet az ember. Az emberek végre előszedték tarisznyúikat s hangos dalolás között eltávoztak.

Másnap délutáni 3 óra tájban elérkeztem Miskolczra, s mint hogy itt már magyar csapatokat találtam, a pinczérrel elve-

zettetem magam a megyeházára az alispánhoz: Gönczihez. Ő igen udvariasan fogadott s én közlém vele, hogy Teleky gróftól Párisból üzeneteket hozok a magyar kormány számára, de nevetem még most sem közölhetem vele. S miután úgy értesültem, hogy a városban egy magasabb kormányhivatalnok tartozkodik, fölkértem, kísérsen el oda, ott aztán megismertetem magamat. Ő csakugyan azonnal elkísért Szemeréhez, a közbiztonsági bizottmány tagjához.

Mihelyt ez urnak megmondám nevetem, ez azonnal sürgetőleg kezdett kérni, hogy mielőbb induljak Debreczenbe. Utazásom előkészületeit Szemere ural elintéztvén, visszatértem a szállodába. Itt élembe jött az én utitársam, a zsidó kereskedő, igen alázatosan kért, hogy miután a fogadtatásból, melylyel a magyar kormány részéről találkoztam, azt látja, hogy én nem vagyok czukorgyáros, a mit ő egyébiránt mindjárt gyanított, mikor szekereére ültem, lennék oly jó, mondanám meg neki nevetem.

Megveregettem vállát s azt mondtam neki németül:

— Azt nem teszem, mert az önnek idővel kárára lehetne! — Aztán hozzá tevém lengyelül: — Arról pedig biztosíthatom, hogy lengyelül jobban beszélek, mint ön.

Könnyű elképzelni a derék ember álmélkodását, ki negyven óra óta a legnagyobb készséggel volt tolmács köztem és a lengyel parasztok között.

Ebédközben igen kellemetlenül érintett egy ifju honfitársam kifakadása, ki a magyar csapatok magaviselete ellen hevesen kikelt. Én azt hozám fel érvül vádjai ellen, hogy a legvitézebb népnek is szükséges a tüzet s a hadjárat fáradalmait elébb megszoknia s a magyar csapatok többnyire oly fiatal emberekből vannak ujonczozva, hogy nem követelhetni tőlük a csatában azt a biztos magatartást, a mi csak egy rég szolgáló katona tulajdona.

Néhány óra mulva az alispán egy négylovas postataligát küldött értem, magyar postakocsissal. A sötétség már beállt, mikor Miskolczot elhagytam s a hóval fedett síkságon, melyre sűrű köd és ünnepélyes csend korult, Tisza-Polgár felé hajtattam, hol átkeltem a Tiszán.

Sűrű köd borult a tájra. Az ut feneketlen volt. A postakocsis háromszor fordult fel, harmadszor oly szerencsétlenül, hogy mind a négy kereke az égnek állt s engem csaknem száz lépésnyire maga alatt vonszolt. Ebben a legkevésbé sem kellemes állapotban, s annyi akadálnak és veszélynek szerencsés leküzdése után, melyekkel Párisból Magyarország közepéig terjedő kalandos utamban találkoztam, most utazásom céljához közel, még sem akartam zuzott csontokkal mutatni be magamat a magyar kormánynak; legtanácsosabbnak véltem tehát az éjjeli utazással felhagyni s Polgárban várni be a reggelt.

A Tisza jege már akkor oly gyöngye volt, hogy külön e célra odaállított parasztok figyelmeztették az utazókat azokra a helyekre, a hol még szekérrel keresztül lehet menni.

Másnap 12 óra felé elértem Ujvárost. Az időközben beállott ködoszlás a nyílt kocsiban való utazást csaknem kiállhatatlanná tette. Itt állomásozott Répási tábornok, boszállásolva a földesur kastélyába. Midőn a szolgabíró által megérkezésemről értesült, rögtön meghívott ebédre s egy elegans, négylovas hintón elvitetett. Répási nagyon szívemre kötötte, hogy Debreczenbe érkeztemkor ne szálljak sehová, csak Kossuthhoz. Én meg is fogadtam e tanácsot s még aznap este 7 órakor beléptem Kossuth szobájába.

Egy hét története.

Februárhó 4-dikén.

Perczokról kellene szólanom. — A mese sem mese mindig. — Komoly dolgok vig napokon. — Az országházból. — Láng Mihály meghalt. — A kiket melöltünk. — Muzsák és gráciák. — A technikusok tánczvigalma. — „Kaliko.“ — Egy régi igazság új erőben. — A kor szava. — A kaliko-bál mint fordulópont. — Két jótékony intézet.

De hát van a hétnek története? Van a percznek, van a pillanatnak és van ezer története a napnak, de hol a kapocs, mely egészszé fűzi, hol a kéz mely összefoglalja?

Oh asszonyom, a Danaidákról szóló mese nem pusztá mese. Mondhatom. Elöttem im a kimerithetlen nagy forrás és keritsek bármekkora feneket: a veder nem telik meg, élő vízzel bizonyára nem, legfőlebb vizenyős reflexiókkal tüzes napokról és lehetőleg még tüzesebb éjkekről. Az igaz, hogy farsangot élünk s a világnak joga van, hogy ne csak a maga, hanem a társas-élet sarkain is fordítson egyet. Ám tessék ezt a tant elfogadni olvasóimnak és meglátják, mindjárt megértjük egymást. Mert hát a vigságot is könnyebb törvénybe iktatni, mint végre hajtani. És ki hinné — három királynapja és hamvazó szerda között — nekünk komoly napjaink is vannak.

Az országházáról a Sándor-utczában alig tűnik le az a megviselt lobogó, mely valahányszor az ormon megjelenik, egy-egy ülést jelent. Kora reggel és az est szürkületében kapuja elé robognak a fogatok, melyek egyre szállítják oda a terem és a karzatok közönségét. A terem zsufolva van, a karzatok nem különben, kivált este. Az esti üléseknek sajtóságtos vonzereje van. A hangulat élénkebb, a szónoki erő ruganyosabb s az egészben valami forradalmi van. A ki bejuthat, szívesen türi a hőséget. A kérdés, melyről három nap s ugyanannyi este folyt a tanácskozás, és mely egy szónokot: Simonyi Ernőt a parlamentek történetében ritka terjedelmű, negyedfélórásig tartó beszédre birt, fontos tárgyat illetett és fontossá lett az által, hogy a kormány tárczáját kötötte előterjesztéséhez. A keleti vasut megakadt ügyéről volt szó, melyen a kormány, bár az állam megterhelésével, lendíteni akart, míg az ellenzék előbb az egész ügy rendezését és csak ennek befejeztével kívánt segélyt adni és pedig a megkárosított részvényeseknek. Az utóbbi években alig volt az országgyűlésnek tárgya, mely a kedélyeket hasonló mértékben fölizgatni képes lett volna. A pártfegyelem először esett áldozatul. Jobbról balra és viszont történt a szavazás, mely végre is a kormánynak, tizenhárom szavazattal, győzelmét eredményezte. És ezzel megint eltűntek az új miniszteri jelöltek névsorai és a talán nyelvre is tolt üdvözlések a bársonyszékek új birtokosaihoz.

Ujabb történelmünknek sok-sok lapját fogja az ügy még megtölteni. A mi im következik, a közbeeső lapok oldaljegyzetei. Egy nemes lelkű ember haláláról szól az emlék. Elhunyt a zajtalan volt, mint élete és hogy nevéhez a feledés nem fér, nem az állás, hanem a férfi érdeme, ki a hivatottság s a felebaráti szeretet igazi fényével övezte magát hosszú időnkön keresztül. Láng Mihályt, a helybeli német evangélikus község igazi lelkészét vesztettük el e napokban és benne egy tiszta lelket és meleg szívet, melyet önzetlen hazafiság és kiapadhatlan szeretet hevített. E nemes kebel száz meg száz jótéteménnyel örököltette meg magát. Jellemzé-

sére csak egyet említek föl tettei közül. Egész élete láncolata volt az ily cselekedeteknek.

Az 1838 iki árviz alkalmával történt, midőn a pusztító ár elől menekvést a főváros csak kevés helyen nyújthatott. Az evangélikus templom az emelkedettebb részek egyikén állt és mindenfelől odatartott az életükben, vagyonukban fenyegetett közönség. A veszélyvel, a bizonyos halállal szemben, ki gondolt volna a valláskülönbségre? És mégis! A türelmetlenek egynémelyike, kik a templomban menhelyet találtak, meg akarták tagadni hajlékát egy csapat zsidótól, kiket a menekülés reménye oda vitt. Csak hogy tusára nem került, midőn a derék lekipásztor magát közbevetette s az isten házáat mindnyájunk közös házának mondva, kitérta ajtait és egyaránt befogadott minden szerencsétlent. A helybeli izraelita község e nemes tetteért ezüst serleggel tisztelte meg később, melyet Láng ugyanazon templomnak ajánlott fel s a hol mai napig kegyelettel őrzik. Lebegjen béke az elköltözött jeles sirja fölött!

És míg ezekben adom vissza az elmúlt hét egyes vonásait, szinte látom, mint biggyeszi ajkát neheztelve, a kit még nem vettem a sorba. Talán a muzsát bántja inkább a mellőzés, vagy talán a gráciákat. Én jó istenem! Mikor két urnak is lehetetlen egyszerre szolgálni, hát még annyi urnónek!

Farsang urfinak is van joga; tudom, sőt nemcsak joga, de igazsága is. Az igazság a számokban rejlik s a szám uralkodott a héten nem egyszer. Előbb technikusainknál, kik a realistikus irány teljes diadalát ülendők, mult szombaton olyan fényes vigalmat adtak a vigadó termeiben, minőt a bálrendezői nagy versengés mellett talán csak ők reméltek és legfőlebb még azok a sugárzó női arczok, melyek mint a bál diszei, vagy ismerték már, vagy ezuttal fölismerték hatalmuk nagyságát. József főherczeg és neje, kik a vigalom elején megjelentek és vagy másfél óráig időztek, láthatólag gyönyörködtek a festői csoportokon, melyek társas-köreink legjobb neveit képviselték és kellemesen meglepetve kísérték szemeikkel a felvillanyzott tánczedv magas hullámain. S ez a hullámozás, mely az ifjuság bájainak és örömeinek tükrét mutatta a fesztelen kedély minden habján, nem is szűnt meg kora reggelig. De sőt — ha szabad a bebizonyítható igazság rovására kissé féket eresztetni a képzeteknek — azt hihetnők, hogy másnapig is eltartott, helyesebben a második éjszakáig, midőn a gazdasszony-egylet által rendezett „Kaliko-bál“ vette át a siker örökségét.

És mi és ki idézte elő a sükert? Megsugom: Banovics mérnökné, Beke Mariska, Beniczky Etel (N. Kátáról), Birói Gizella, gróf Cziráky kisasszony, Csetke Ilona, Dobó Istvánné, Emerling Anna, Ferenczy Augusta, báró Fiáth kisasszony, Fischerné, Fülöp Irén, báró Gerliczy nővérek, Hampel Viktorné, Herczeg Mihályné, Hertelendy kisasszony (a zalai főispán leánya), báró Jeszenszky kisasszony, Katona Erzsébet és Rózsa, Kéler Alexandra, Kiss Flóra (a jász-kun kapitány leánya), Kiss Kornélia, Kuklay Anna, Lenk Juliska, Lónyay Flóra, Lubinszky Berta, gróf Migazzi kisasszony, Molnár nővérek (Váczi), Nagy Adél, Nagy Józsefné, Nagy Linda, Nagy Paula, Nagy Riza, Neugebauer Leona és Sarolta, Ney Elma (Ney Ferencz leánya), gróf

Pejacsevics kisasszony, Radvánszky kisasszony, Reisig kisasszony, Rutkay Mariska, Schick Gizella, Schmidtlechner nővérek.

És midőn azt jeleztem, hogy a szám uralkodott, e virradóig tartó álarozos vigalomra is értettem, melyet a részvét s a vidámság fokozatának egyforma nagy számával jegyzett naplójába a lelkismeretes krónikás. A ki álarozos-bájlaink helyreütött hitelét nem látta kellő világban mindez ideig, föllehetette okulására most az alkalmat. És lehetett mást is. Azt a nagy tapasztalást tudniillik, melyet az idők folyása kivert bibliai erejéből, s a mely szerint egyszerű szövet alatt is megfér a nagy kincs. A „kaliko“ bizonyág rá s megannyian, kik ott voltunk, fölös tanuk lehetünk. Selyem, bársony, arany és drágakő a szeretetreméltóságnak lehet járuléka, de egyedura bizonynyai nem.

Elég is volt már talán a pazarlásból s az elégnél több a fényezésből, melyben senkinek sem telhetik gyönyöre, igazi lelki gyönyöre, a késői megbánás kedélyt, szivet ölő panaszai nélkül. Az idő rég azt dörögte már a gondatlan utas fülébe: „megállj.“ Orv-támadónak hittük és lélekszakadozva rohantunk előre. Pedig jóakaró, intő szóval volt, mely a közeli meredélyre figyelmeztetett. Álljunk meg! Egy lépéssel odább talán már hatalmukban sem lesz akaratumk. Egyszerűsítjük szokásainkat. Pótolja az izlés a duslakodó pazarlást. Álljon a versengő fényezés helyére a kedély. A dicsvagy légvárai helyett építsünk menhelyet a közhasznu jótékonyáságnak. Legyen a „kaliko-bál“ forduló pont!

De van-e jogom a kemény szóra? E héten bizonyára nem. Elismerem és legyen bocsánat panaszomért.

Ez a hét valódi hivatásuk terén mutatta be hölgyeinket, a jótékonyáság — örömmel mondom — különben sem parlag mezőjén, a hol gondos kezeiknek annyi szép virágot, annyi édes gyümölcsét köszönjük. Kettővel egyszerre gyarapodott e héten jótékony intézeteink száma és mind a kettőt első sorban nők, magyar nők segítették életre. Az egyik az országos kolera-árva-ház, melyet az országos gazdasszony-egylet alapított a kisdédvédő egyesülettel közösen. A megnyitási ünnepély, mely vasárnap ment végbe az intézet király-utcai helyiségeiben, örvendetes meggyőződést szülhetett a jelenvolt diszes közönségben az intézetnek nemcsak üdvös célja, de máris kitünő működése iránt. A nevezett két egylet buzgó választmányát illeti az érdem e részben, a mit különben oly nevek említése után, mint gróf Zichy Pálné, Sennyey Pálné, Tisza Kálmánné, Braun Lajosné, Kármán Lajosné stb. magától érthető. A másik közintézet, melyet ugyanez a nap látott rendeltetésének átadni, a kisdédvédő-egylet által létesített gyermekkertész-nő-képezde, mely a terézvárosi Fröbel-kert helyiségeiben nyílt meg, hasonló nagyszámu és hasonló diszes vendégsereg előtt.

Mi szép jövőre méltó és mennyire hasznos intézet mind a kettő, — azt engedjék közelébb elmondanom bővebben, mint a mennyire azt a fogyatékán levő tárczahasábon ezuttal megtehetném.

Budapesti hirvivő.

* * (A királyné) mult vasárnap Nopcsa főudvarmester és Ferenczy kisasszony kíséretében Bécsbe utazott, de csak rövid időre, mert legújabb hírek szerint az udvar még az egész tavaszi időnyt Magyarországon fogja tölteni. — Király ő Felsége jövő szerdán indul Pétervárra, e hó 27-dikén azonban ismét Bécsben lesz. Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter is elkíséri ő Felségét oda, és ezen körülményből a politikai időjósok tudni vélik, hogy először az a hír, mintha a gróf állása egy idő óta meg van ingatva, légből kapott és továbbá azt, hogy ebből az

utazásból Magyarországra nézve csak jó származhatik, különösen abban a részben, hogy a mi nemzetiségi jó barátaink végre befogják látni, hogy Muszkaország mégis kissé távol esik most az ő szivük szép szándékától.

* * (Jótékonyáság.) A király 400 frtot ajándékozott a fogarasi római katolikus egyházközségnek iskolaháza fölépítésére. — A király a sopronmegyei Baboth község tüzkárosult lakosai részére magánpénztárából 300 forint segélyt adományozott. — K a l m á r Irma urhölgy Uj-Aradon jótékonyczélu gyermekbált rendezett, s jövedelméből 31 frtot küldött a temesi koleraözvegyek és árvák javára. — B o r s o d m e g y é b e n a kole-rában elhunytak után maradt vagyontalan árvák és özvegyek javára 1159 frt 94 kr. és 3 darab régi ezüsthuzas folyt be; ehhez járult dr. Samassa József egri érsek 2500 frtnyi adománya. — Gróf Csáky Istvánné eddig 300 szükölködő egyént látott el levessel, és hasonlót ígért a jövő tavaszra. — Szék helyi gróf Majláth József a s.-a.-ujhelyi katolikus nagygymnazium muzeumi gyűjteményeinek szaporítására mult hó 20-dikán 100 frtot, továbbá 96 könyvet (nagybecsü s többnyire ritka kiadványu klaszszikusok s történetirókból) s egy medgyaszai, egy ladmóczi s egy kairóvidéki kövületet küldött hálája jeléül, hogy ezen tanintézet növendéke volt, s gymnaziumi tanulmányait 1811-ben itt végezte. — U j f a l u s s y Miklós, a mihálydi református egyházban 400 frt alapítványt tett, szegény tanuló gyermekek fölsegélyzésére. — A t e m e s v á r i első takarékpénztár száz forintnyi ruhát osztatott ki a gyárvárosi állami elemi iskola husz szegény tanulója közt.

* * (Rózsás napló.) Maros-Vásárhelytt Dr. Vályi Gábor, kolozsvári egyetemi tanár eljegyezte a kedves Bucher Eliz kisasszonyt. Az esküvő májushóban lesz. — Gróf Haller Jenő eljegyezte a bájos gróf Haller Fáni kisasszonyt; továbbá N e m e s József ügyvéd R e i c h Berta kisasszonyt és Soós Kálmán, királyi táblai segéd-fogalmazó R e i c h Ilka kisasszonyt; ezen kívül ott 25 pár eljegyzése és házassági frigye van kilátásba helyezve. — Sebastiniáni Géza, Budapest levéltárnoka, e napokban kelt egybe Kornfeld Flórával, Budapestről. A valláskülönbség miatt Bécsbe kellett menekülniök egybekelés végett. — Rákosi Jenő, a „Reform“ szerkesztője közelebb váltott jegyet a szép és művelt K a l m á r Lenke kisasszonnyal Hontmegyéből. — Gróf A l m á s s y Tasziló eljegyezte F i á t h Anna bárónőt, a veszprémi főispán szép leányát és b. Sennyeyné nővérét. — W a g n e r Sándor müncheni festész-tanár hazánkfa jegyet váltott Oldenbourg Mária kisasszonnyal, három év előtt elhunyt első nejének hugával. — B ö l ö n i Kálmán honvédhuzárkapitány jegyet váltott Bodó Ilona kisasszonnyal Barsmegyéből; A n d r á s s y Ödön pedig, gróf Forgách László fiatal gazdatisztje, vásárnap tartá esküvőjét S k u l t é t y Etelka kisasszonnyal Abaujban. — Székesfehérvártt mult hó 29-dikén volt S o m o g y i Károly színész és N a g y Julia kisasszony színésznő esküvője. — M á r a m a r o s b a n Lán cz Gyula erdész eljegyzé W a g n e r Emma kisasszonyt Rahón; Pulwermacher Tivadar pedig Sz ő l l ő s y Ilka kisasszonyt Bustyaházán. — Tisza-Szajolból L e i c h t e r Sándor eljegyzé S c h r e i b e r Mari kisasszonyt Tápió-Szeléről.

* * (A természettudományi társulat) ez évben 2000 forintot kíván fordítani egy, a tudomány jelen állásának megfelelő növénytan mű díjazására s ugyanennyi összeget egy másik munkára, mely az ország vegytani viszonyainak vagy mezőgazdasági, vagy ipari vagy közegészségügyi szempontból való ismertetését célozza. A tervezetek májushó 31-dikéig a társulat titkári hivatalához (Budapest régi Lloydépület) küldendők. Van a társaságnak ezenkívül még egy 400 forintos pályázata is a következő kér-

désre: „Vizsgáltsék meg összehasonlítólóg Budapest lakottabb részeiben a talaj levegőjének vegyalkata, különösen annak éleny, légeny és szénsavtartalma, úgy, hogy a vizsgálat eredményét közegészségügyi szempontból értékesíteni lehessen. A pályamű beküldésének határideje: 1875. okt. 31. — A v e g y t a n i intézetben mult hétfőn „természettudományi estély“ volt s Szabó József értekezett benne folytatólóg „a világtárlat drágaköveiről.“

** (Richter János) ujonnan kinevezett operai igazgató, nemcsak az előadó személyzet és zenekar soraiban mutatkozó hézagok betöltéséről fog gondoskodni, a mennyire tudniillik a pénztár megengedi, hanem a játékrend élénkítésére is kiváló figyelmet fordítand. Így például a magyar és klaszikus operák mellett a szinpadunkról utóbbi években indokolatlanul leszorult játékdalművek színrehozatalával akarja a műsort kiegészíteni, s ennek folytán a dalműszövegeket, kiváló tekintettel a szavallati részre, vizsgálat alá véteti. Wagner „Mesterdalnok“-án vagy „Rienzi“-jén, továbbá Weber „Oberon“-ján, és „Hans Heiling“ czimű jeles német operákon kívül, még a francia iskola több jeles termékét, továbbá „Az ördög része“ s a „Kőműves és lakatos“ operákat szándékozik színre hozni. Mindenek előtt azonban Mosonny „Álmosá“t, és mihelyt elkészül, Erkel „Brankovics“át taníttatja be.

** (Liszt Ferencz,) ki most Széchenyi Imre grófnál időz Sopron melletti birtokán, e hó 10-dikére tér vissza a fővárosba. Mennyire érdeklődik Liszt zenészet-i viszonyainak iránt, egy barátjához intézett levél mutatja, melyben részletes értesítést kér a legutóbbi napok zenészet-i mozgalmairól, jelesen az opera igazgató-sára nézve beállott változásokról, és Erkel lemondásának okairól. — Liszt Eerencz közelébb Sopronban fog játszani, és pedig háromszor: azon hangversenyekben, melyeket jótékony czélra Király Pál, képezdei igazgató és társai rendeznek. A hangversenyek elseje e hó 12-én tartatik; a védnökséget herczeg Eszterházy né asszony volt szives elvállalni.

** (A korcsolya-bál) mult szerdán úgy beütött, hogy a rendezők — jégszívükhez képest — csak úgy dideregtek örömmükben. Nagyon mondunk, hanem azért igaz, e vigalom még a jogászbálon is tultett, nem ugyan a szépség és jókedvre, de a jelenlevők számára nézve. Első eset volt az idei farsangon, hogy a tánczolóok egymás lábán forgolódtak; hanem az nem volt baj, azért korcsolyázók, a jég hátán az ő világuk. Nagyobb próbának voltak kitéve a szivek, megválnak, ha azok is korcsolyázók. Csak a következő hölgyeket nevezzük meg: mindenek előtt a kedves háziasszony: gróf Gyürky Ábrahám né, Anzerberger kisasszony, gróf Andrássy Aladárné, Asbóth Flóra; továbbá Basa Lina, Bazel Aurélné, Boda Mariska, Bartha Gizella, Csillagh nővérek, gróf Cziráky Luiza, Csernovics Roxana, Domokos Lászlóné, Décsy Margit, Domahidy Hedvig, Ekl Margit, Fiáth báróné, Fábry Ilona, Forinyákné, Fischer Augusztá, Fülöp kisasszony, Hamza Gizella, Horváth Gizella és Emilia, Kállay Gábriella, Kacskovics Stefanie, Koller Ida, Kemszky Luiza, Lassert báróné, Nagy Sándorné, Nádayné, Ötl Ferenczné, Rapp nővérek, Székely Gabriella, Szilágyi Irén, Snierer Aladárné, Sztupa Eugenie, Tarczaly Berta, Gáger Antónia, Tanárky nővérek, Uhl kisasszony és, és — h a t s á z pár tánczolta a cotilliont, nekem pedig csak két szemem és egyetlen egy szívem van, és ez is — farsang legtetején — milyen! Elég hozzá, a korcsolyabál úgy magaslik ki eddig, báltestvérei közül, mint — korcsolya-nyelven szólva, — Svájcban az „Örök leány“ a havasok közül, és a mi még ezután következik, az lehet szép, nagyszerű, de — csak a jövő héten fogunk szólhatni róla.

** (Az Erkel-féle) ünnepély ügyét újra felelevenítették,

de megtartása napját csak akkor lehet majd meghatározni, mikor a „Hunyadi László“ 200-dik előadását kitűzik; ez alkalommal az írók és művészek társasága lakomát rendez a Hungária disztermében s az ünnepeltnek egy babérkoszorut fog átnyujtani.

** (Bertha Sándor,) Párisban lakó művész hazánkfiát, ki a művészet terén is szép nevet vivott ki magának, közelébb azon kitüntetés érte, hogy magyar symphoniája a körülbelül nyolczvan zenészből álló nagy Daubéféle zenekar által a Herzteremben előadatott. Kitüntetésnek mondjuk ezt, mert oly nevek szerepeltek a hangverseny műsorán, mint Gluk, Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, Mendelshon, Berlioz stb. A művészek és művésznők is, kik az énekrészeket betöltötték, mindnyájan elsőrangú kitünőségek. Vajha Bertha Sándor ur művészi pályájának folytatása végett állandóan köztünk telepednék le!

** (Paulai Ede) már visszajött Kolozsvárról és jövő őszszel veszi át az ottani színház művezetését. — A z i s t v á n t é r i színház még mindig üresen áll és hasznavehetlen tulajdona Miklósi hitelezőinek. E napokban több vidéki szinigazgató jelentkezett bérben átvételeért virágvasárnapjától kezdve s a mennyiben a hitelezők jónevű vállalkozónak adnák, mindenesetre legjobb megoldása lenne a meghurczolt ügynek.

** (A belga királyné) néhai József nádor leánya számára e napokban egy teljes magyar parasztleány-öltözetet küldtek el Budáról Brüsszelbe s ez öltözetet mintául veszik nagyobb mennyiségű magyar öltözetekre, melyeket a brüsszeli magas arisztokracia még e farsang alatt használni szándékozik.

** (Az egyetemi kör) zöldfauczai helyiségében mult hétfőn tartott Eötvös-ünnepélyben a nagyszámu fiatalságon kívül az egyetemi tanárok és más vendégek is részt vettek. Hegedüs Károly (technikus) kegyeletes megnyitó beszéde, Várad Antal (bölcseész) ünnepi költeménye, s Váró Ferencz jól irt értekezése „Eötvös költészetéről“ átalános elismerésben részesültek:

** (A kolera-árvák) számára gyűjtött és a belügyminiszter rendelkezése alá bocsátott könyör-adományokból alakult segélyezési alap mult év végén következőleg állt: A bevételek tettek 12,565 frt 37 krt; a kiadások 8867 frt 50 krt. A 3697 frt 87 krnyi maradvány és a még begyülemdő adományok takarékpénztárilag gyümölcsöztetnek és azon özvegyek és árvák ellátására fognak fordíttatni, kiknek illetőségi községek vagyontalanságnál fogva nem nyujthatnak segélyt.

** (Nyomozó levelek 1849-ből.) Windischgrätz irodájából most kerülnek napvilágra azon nyomozó levelek, melyek a 49-ki menekültekre vonatkoznak. Kossuthné így van jellemezve: „Nagy-lelkű, büszke, megvetést kifejező tekintettel, gyermekeivel együtt utazik. Ruházatát nem lehet körülményesen leírni, de mindenesetre elegans.“ — Mészáros, a hadügyminiszter így jellemeztetik: „Külalakja méltóságteljes, különben csendesnek látszik.“ — Furcsán jellemezték Madarászt: „Ugy néz ki, mint egy közönséges cigány, gyors beszédű, dühös természetű, de dühét csillapítani tudja.“ — Nyári Pál személyét így írják de: „Ruhája különféle, de különösen a frakkot szereti.“ Kossuth titkárát Nagyon pedig így: „Nagyokat lép és kabátja alatt tört hordoz.“

** (Farsangi krónika.) E hó 9-dikén a „Hungária“ szaloda nagy termében a kolera-árvák javára tánczozal összekötött zártkörű álarczos bál és jelmezes piknik fog tartatni. Remélhetni, miszerint a jótékony czél, mely ezen bállal egybe van kötve, számos részvevőt fog odavonni. Rendezők: Gróf Bissingen Ernő, Braun Károly, gróf Cziráky Béla, báró Duka Péter, gróf Festetich Kálmán, Jankovich Aladár, Lyka Döme, Pázmándy Géza, báró Révay Gyula, Rohonczy Gida, Rósa János és gróf Vay Ábris. Az illető meghívók már szét lettek küldve. — A b ö l c s ő d e e g y-

let bálbizottsága naponkint ülésez már délelőtt 10—12 óra közt s délután 3—6 óráig a váczai-utczában levő Nemzeti szállodában, s fölhívja mindazon urakat és urhölgyeket, kik a folyó hó 7-dikén az Európa szállodában tartandó zártkörű táncvígalmra meghívókat nem kaptak volna, hogy ezek iránt, nemkülönben belépti jegyek vételét illetőleg is, hozzá fordulni sziveskedjenek.

* * (Irodalom.) Benedek Aladár jeles költőnkől 275 lapra terjedő kötet jelent meg ily czim alatt: „Arnyak és sugarak”. Ára 2 frt, diszkötésben 3 frt, Aigner Lajosnál. — Az „Athenaeum” kiadásában megjelent: „Madeleine”, Sandeau Gyula után francziából fordítva. Sandeau e regénye, melyet a francia akadémia megkoszoruzott, első számát képezi a „Szent István társulat” megbízásából Tárkányi Béla által kiválogatott s az Athenaeum által kiadott regénytárnak. Megjelen e regénytárból évenként 100 iv, előfizetési ára 6 frt. — Az elhunyt Andrásy Béla, fiatal író hátrahagyott műveit Kálnay Zoltán rendezi sajtó alá.

* * (Nemzeti színház.) „Plumet ur” próbált e héten nálunk szerencsét, nem a legjobb sikerrel. Kedves, de hosszadalmas, holott francia létére ezt legkevésbé sem vártuk tőle, különösen mikor ketten is csinálták. De mondjuk el rövideden ez új vigjáték meséjét. Plumet ur (Szigeti József) gazdag agg legény, véghetetlen jó szívvvel, könnyhívósággal és ingatagsággal. A rokonság közül csak öten élőködnek a nyakán: a daróc Fülöp (Feleki), a kéjencz Ede (Nagy), a kapzsi Robineau, ezeknek nejei: a macska Henriette (Niczky) és a szarka Laura (Helvey L.); jobbról-balról meglopják, árulkodnak egymás ellen, és a jó Plumet bácsi mindig annak hisz, a ki utószor árulkodik. Van egy keresztfia is: Lucien (Halmi), a ki azonban nem igen szívelhet, mert nem tud hizelegni, és azért a keresztapapa már-már kész levenni róla kezét, hahogy egy jóltevő tündér: a szerelem nem terjeszti ki felette ótalmazó szárnyait. A kis Protat Pauline (Gábos Irma) ez, egy nagyon kedves és okos teremtes, a ki azonnal keresztül lát a körülményeken, és először is kiviszi, hogy Plumet bácsi itt hagyja Párist, elmegy jó messzire, falura; ott megismerkedik két nyugalmazott századossal (Szigeti Imre és Tamási), mindkettő szegény, nincs egyebük nyugdíjuknál, egy már nem egészen fiatal, de azért még hajadon és nagyon kedves unokahugoknál (Jászay Mari), a ki nagy áldásukra is van, mert különben már régen megették volna egymást elevenen, annyira gorombák. Nem annyira ez, mint inkább a két százados ritka becsületessége csakhamar megnyeri a jó Plumet rokonszenvét és ennek alapján és a kis Pauline kedves körülözirgatása folytán, hogy az milyen kellemetes állapot, a jó ötvenes Plumet elszánja magát, hogy ő nőül veszi Clemencet, az unokahugot. Meg is kéri, oda is ígéri, egyszerre csak a jó rokonok is ott teremnek, a kik ily módon szépen kicseppennének; kezdődik tehát a hálózövés, nem is kerül nagy fáradságba, Plumet belátja, hogy hová gondolt, szeretne is visszalépni, de az adott szó, és a két emberevő nagybátyja! Ujra közbeveti magát a kis Pauline, Plumet belátja, hogy még sem olyan nagy a baj, és ők egymásé lesznek, Pauline és Lucinnal egyetemben. — Van a műben sok és szép komikum, egészben azonban nagyon vontatott és csak a gyönyörű játék mentette meg az elbukástól. Szigeti József, Feleky, Gábos Irma, és a többi is egytől egyig gyönyörűen játszottak. — „IV Henrik” első részét is láttuk e héten, melyben Szigeti József Fallstaffot adta, természetesen, szintén kitűnő művészettel. — Mult szerdán végre Kisfaludy Károly kegyeleti emlékére a „Csalódások”-at láttuk, és első vigjátékírónk ezen műve még mindig tetszik; mert bár a szerkezet és jelenetezésre nézve elmaradt már a kortól, az, a mi örökké fiatal marad, a jellemzetes alakok, a hü életfestés, a

pezsgő jókedv, szóval a költészet, most is megtette hatását, különösen olyan kitűnő előadás mellett. Linát Prielle Kornélia, Lidit Molnárné, az igazgatót Komáromi, Mokányt Szigeti Imre, a kertészt Ujházi adták. — És az opera? Erről fájdalom, még mindig nincs mit írunk. — Meg kell azonban említenünk, hogy Rossi, a világhírű olasz színművész már kétszer lépett föl nálunk, „Otello”-ban és „Kean”-ban és mind a kétszer elragadtatásba ejtette a közönséget — a német színházban.

* * (Vegyesek.) A gazdaszönyeg-egylet kiállítását nagy öröm közt zárták be. Sikerült minden várakozáson fölüls mintegy négyezer frtot jövedelmezett. — A Kisfaludy-társaságba az idén csak külső tagot választanak; belső tag számára nincs hely. — Gróf Mikó Imre a volt közlekedési miniszter, mint a „Hunniá”-nak Kolozsvárról jelentik, aggasztólag beteg. — A jogász bál tiszta jövedelme 1021 frt és 13 darab ezüst huszas volt. — Arnstein Szidónia kisasszony hangversenye a „nőképző-egylet” javára mult pénteken kisszámú közönség előtt ment végbe. Előre lehetett ezt látni, mert hisz farsang van! A kisasszony szabatos és szemebetűnő haladást tanusító játékát, különösen Liszt egyik magyar rhapsódiájánál, a közönség tetszéssel fogadta. — Virághalmi Ferencz, honvédszázados s a fővárosi körökben is jól ismert férfiú, Nagy-Szombatban typhusba esett, és csakhamar azt a hirt terjesztették felüle, hogy elvesztette esztét. — Izsó Miklós jelenleg szárhegyi márványból Arany János mellszobrát készíti. — Jelenleg 208 magyar lap és folyóirat van, héttel több, mint a mult évben.

* * (Halálozások.) Özvegy Patruba Antalné született Gyertyánffy Terézia asszony, a főváros egyik köztisztviselőben állt urhölgye mult hó 30-dikán elhunyt 65 éves korában, gyászoló gyermekeket, unokákat s rokonokat hagyva maga után. — Özvegy Szintay Jánosné, egykor m.-szigeti nőneveldei igazgatónő, elhunyt Halmiban, 53 éves korában. — Élesden Horváth M. köztisztviselőben álló gyógyszerész meghalt. A megboldogult egyike volt a legderekabb embereknek, a ki a járvány ideje alatt sok jót tett. — Sebastiany Sándor, Bogisich törvényszéki alelnök és Kammermayer polgármester nejeiknek fivére, pénteken egy Palermóból érkezett távsürgöny szerint élte legszebb korában meghalt. — Apán (Szatmár megyében) mult hó 30-dikán hunyt el Ternyei János, ki 1848-ban országgyűlési képviselő volt. — Poltáron mult hó 25-dikén hunyt el néhai Melczér János rákoskereszturi evangélikus lelkész özvegye: Eördögh Bartholomeides Karolina asszony, 67 éves korában. — Dr. Jenei Viktor, kolozsvári egyetemi tanárt súlyos csapás érte. Marosvásárhelyt lakó özvegy anyja ugyanis, midőn ép egy üveg szeszt akart lepecsételni, a szesz meggyult s az égő lángok ruhájába kapván, oly súlyos égési sebet ejtettek rajta, hogy ennek következtében roppant kínok között másnapra ki is mult. — Tápió-Szent-Mártonban e hó 22-dikén hunyt el Caulerio Amália nevelőnő 61 éves korában. E nő, kinek atyja olasz, anyja francia volt, mig maga igazi magyar hölgy lett, Kalocsán született s 17 éves korától 55-dik éveig folyvást a nőnevelés tereén működött, még pedig kitűnő sikerrel. Losonczon 1848-ig jeles nevelője volt. Aztán Kassán gróf Komáromynál, Losonczon idősebb Szentiványi Farkasnál, Jászberényben özvegy Eördögh-nénél, Tápió-Szent-Mártonban Kubinyi Gézánál vezette a házi leányok nevelését, a legtöbbnél azt teljesen be is végezve. Tehát 38 évig fáradt magyar lányok képzésében. Áldás emlékére! — Kolozsvárott e hó elsején temették el a közbecsülésben állt Rettinger kereskedőt, ki az idők terhe miatt kénytelen volt szintén csődöt mondani. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 31-dikén: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Február 1-sején: „A vén bakancsos és fia a huszár“, Szigligeti népszínműve. — Február 2-dikén: „IV. Henrik“, Shakespeare színműve. — Február 3-dikén: „Dinorah“, Meyerbeer operája. — Február 4-dikén: „Csalódások“, Kiszfaludy K. vigjátéka. — Február 5-dikén: „A fekete dominó“, Auber operája. — Február 6-dikén: „Valeria“, Szigligeti tragédiája.

Divattudósítás.

Magánlevelekben ugyan már több kedves olvasónőmnek feleltem azon kérdésére, minő estélyi vagy bál ruhában jelenjenek meg itt s ott nagyobb társaságban, és mert ezen kérdések ez évben aránylag még gyakrabban intéztettek hozzám, mint máskor sőt a jelmezbálokra nézve épen ma vettem egy ilyen kérdést (szintén ismételve) úgy ezuttal a jelmezes és álarczos öltözékekkel foglalkozni tán nem lesz egészen érdektelen, annál is inkább nem, mert a farsang utolsó napjaiban a vidéken is készül néhány jelmez bál.

A jelmezzuhák elkészítése körül igen élénk a mozgalom, itt tűnhetik ki még inkább az egyéni ízlés és találmányosság. Nézzünk tehát néhány már köztetszést aratott és még aratandó öltözetet, melyeket megnézni és leírhatni az illetők önzetlen emberszeretetéről tesz fényes tanúságot, mert vannak kedves hölgytársaink közül akár hányan, a kik nyugodtabban közölnek velünk egy valódi szívbéli titkot, mint a jövő estélyi vagy bál öltözetet megmutatnák. De térjünk a tárgyhoz.

A kedveltebb jelmezes öltözékek közé tartozik a Zuleika-jelmez, és áll egy rövid fehér atlatz szoknyából gazdag arany rojttal díszítve, egy cseresznyeszínű kivágott atlatz derékből és egy fehér kicsi zuávkából, arany rojttal és ugyanilyen himzéssel. A fejre egy kis vörös persa atlatz sapka tartozik, nagy arany bojtal a tetején. Egy széles selyem öv hosszú rojtos végekkel, egészen hanyagul a derék körül véve, egészíti ki a festői keleti jelmezt. — Ugyanezen fajhoz tartozik a görög rabszolganő öltözéke is: félig hosszú fehér cashemir szoknya, zöld atlatz csikokkal és széles arany sujtással tarkázva, zöld atlatz derék elől arannyal zsinórozva, egy elől nyitott, oldalt hegyes végű kis tünique, zöld atlatz papucs, ugyanilyen sapka, a haj pedig két oldalt hosszú fonatokban lecsüngő és gyönggyel, valamint arany érmekkel körül fonva.

A nagyon kedvelt hófehérke következőkép öltözik: egy fényes fehér kis fodros tafota ruha a legsűrűbben ki van varrva ezüst és üvegyöngyökkel és zsinórokkal, a fejre egy kis ezüst korona jó, hátul lecsüngő ezüst fátyollal. — M a r g i t jelmezéhez hosszú fehér cashemir szoknya illik, kék bársony díszszel, négyszögben kivágott kék derék, dudoros ujjak, alól szűken az öven egy kis táskával. — Mint „f e h é r n ő“ könnyű kivágott tarlatán ruha szükséges, arany övvel, széles és hosszú fehér fátyollal, melyet arany abroncs tart a fejre erősítve. A haj egészen felbontva ömlik a vállakra, valamint az ujjak is igen bővek. — „S t u a r t M á r i a“ nem nélkülözheti a fekete hosszú uszályu bársonyruhát, elől hátul hegyes hosszú derekat, fekete, elől hegyes bársony főkötőt fehér nagy gyöngyökkel befoglalva, hátul egy hosszú fekete csipkefátyolt, a derék körül pedig a történelmileg hí fehér olvasót. — A francia öltözékek ezer változatban állíthatók ki: egy pásztornő a la Waiteau; halvány rózsaszín tafota szoknyában világos kék nyitott tünique-vel, rózsaszínű szalagokkal felhuzva; a négyszögben kivágott kék derék elől rózsaszín szalagokkal van díszítve, valamint a könyökig érő ujjak is, a melyeket egy széles csipkefodor végez be. A haj erősen be van riszporozva, nagyon magasra felfésülve és egyik oldalára egy kis rózsakoszoru tűzve. Rózsaszínű magas sarku cipő kék szalaggal tartozik még ez öltözékhez, valamint az arcra néhány fekete szépség tapasz. Ilyen hasonló jellegben ki lehet aztán állítani a virágárus nőjelmezét, a kinnél a szoknyán, derékon és hajban sok virágot kell alkalmazni és kezükbe szép virágokkal telt kosárcát adni. Az oláh néplöltözék is szép jelmez, valamint a mi magyar menyecskéink is, — ennek leírását azonban nem kísérlem meg, miután ezt nyílván mindenki ismeri és minden magyar hölgyben van annyi ízlés, hogy azt eszményítve is elő tudja állítani.

A 2-dik számban közlött számrejtvény értelme:

B o r s ó.

Pest, 1874. Nyomatott KOCSI SANDOR saját könyvnyomdájában. (Sándor utca 13. sz. a.)

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Erdensohn Emilia, Kamon Róza, Devicz Emilia, Bel-lák Emma, Malatinszky Etelka, Gyura Janka, Kovács Paczolay Ilma, Drás-kóczy Vilma, Oswald Ilonka, Jancuska Hermin, Báthory Zsigray Istvánné, Jeney Józsefné, Jánossy Lajos, Pesty Erzsébet, Nagy Flóra, Fodor Linka, Prileszky Ida, Moesz Gézáné, özvegy Kozma Alajosné, Polatsek Gyula, Felvinczy Mariska, Barthel Györgyné, Tóth József, Marosy Hermin és Etelka, Kalla Mihályné, Jakabffy Mária, Pap Ambrusné, Karlberger Gyuláné, Bozóky Mária, Pethő Antalné, Szmda Antónia, Pruska Vilma, Koller Etelka, Eger-váry Tuboly Emilia, Tóth Békássy Laura, Rosenthal Ignác, Tóth Mariska, Eisen Izidorné, Szabó Tivadarné, Tamás Ottilia, Fábian Mihályné, Mezey Fanni, Sággy János, Váczy Vilma, Oszlányi Mária, Kabos Ilona, Mezey Janka, Szívós Matkovich Marianna, Kocsy Nina és Irma, Limbek Vilma, Birró Domokosné, Kardos Regina, Fesztóry Katalin, Károlyi Anna, Fiáth Irén, Szigethy Katalin, Tóth Ilonka és Jolán, Pesti Anna, Fodor Endréné, Széky Juliska, Vörös Juliska, Tóth Dániel, Mária Lakner, Ecsedy Johanna, Drágos Teréz, Gáar Frigyesné, Bohner Riersch Karolin, Vitályos Jusztin.

Az 1-ső számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Limbek Vilma, Fesztóry Katalin, Széky Juliska, Fodor Endréné, Nagy Emma és Irma, Szigethy Katalin.

Sakkrejtvény.

Gyura Jankától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

ég,	fec-	uj	el-	ja	Gó-	rut,	gyön
ha-	bu-	az	lya,	S	te-	a	rut.
rült	Ott	ke	bont-	Vi-	ron-	völ-	bo-
sy. S	zát	csu-	nyán	tón	vi-	szo-	gos
zik,	de-	el-	rág	*Bo-	szár-	s	har
ta-	lő-	Jó	a	a	get	ra	ko-
s	zöld	lál.	vel	s	S	Fel-	hoz
Szöl-	sziv	lomb	hol	le-	ut-	lomb-	száll,

Megfejtési határidő: Márcziushó 5-dike.

Tartalom.

Odry Lehel. — Az epedés óráiban, Bonedek Aladártól. — Honória, Marikovszky Gábertól. — A szerelem forrása, Andorka Gyulától. — Magyarország felé. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Odry Lehel arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

érkeztek diszes vendégek. A megyei munka-képtelenek segélyezésére pedig szép összeget, ugymint: a nők által rendezett tombola játék tisztán 1562 frtot, a fiatalság által rendezett bál 539 frtot, összesen 2001 frtot jövedelmezett. S így ezen fényes mulatság sok szegény kunyhóban is viszfényt fog árasztani.

Kolozsvártt fényüzést kerülő együletet alakítottak, még pedig farsang előtt és tekintélyes társadalmi állású nők, a kik elhatározták, hogy az idej farsangon sem selyem, sem más drága ruhát bálókban nem fognak használni.

Nagy-Károlyban nőegylet alakult, mely felkiáltással gróf Károlyi Viktorné, született Orczy Irma bárónőt választá elnökének, a ki megígérte, hogy nemcsak az egyület érdekében, hanem a társaséleti kasztkülönbségek lerontásán is buzgón fog működni. Alelnökök: Hegedüs polgármester és dr. Grünhut Ede nejei lettek.

Temesvár környékén a roncsoló toroklob s a járvány nagyban szedi áldozatait. Nemcsak gyermeket, de felnőtteket is megtámad; a gyermekek tíz éven alul minden orvosi kezelés daczára meghalnak, míg a felnőttek rendszeren meggyógyulnak. A himlő is a szokottnál sokkal nagyobb mérvben dühöng s különösen azon vidékeken gyakori, melyeket már korábban a kolera megtizedelt. Naponkint nyolcz-tíz áldozatot visz magával e járvány, főleg Torontálban, hol tavaly a kolera is legjobban uralkodott. — **Göröcsönben** és **Ocsárdon** is annyira dühöng a himlő a gyermekeknél, hogy mindkét helyen az iskolát be kellett zárni.

Vidéki vegyesek. A pápai nőegylet jótekonyczélú kállo-bálja februárhó 14-dikén lesz a „Griff“ nagy termében. — **Az ungvári** kaszinóban, az e hó 17-dikén tartott bál bevétele 196 frt volt, melyből 49 frt 49 kr jut a kitüzött jótekonyczélra. — **A pozsonyi** királyi gymnasium igazgatóját: Widerman Károlyt, névnapja előestéjén magyaros színezetű hangversenyvel tisztelték meg. — **A szegedi** iparosok mult hétfőn este a bécsi kiállításon volt képviselőjük: Liptay Pál tiszteletére az alakulásban levő iparoskör helyiségében estélyt rendeztek, mely igen kedélyesen folyt le és tánczczal végződött. — **Kodolányi Antal**, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet igazgatója, roncsolt egészségi állapota miatt állásáról lemondott. Gazdasági tanügyünk ezzel érzékeny veszteséget szenved. — **Borsodmegy**e alispánjának jelentése szerint a kolerában elhunytak után maradt vagyontalan árvák és özvegyek javára 1159 frt 94 kr. s 3 darab régi ezüst huszas folyt ott be. — **Derecskén** Jakó Pál járásbíró, ki egykor mint honvéd küzdött Budavár ostrománál, 50-dik névünnepén ezüst serleggel ajándékozták meg tisztelői. — **A komáromi** várban galambpostát létesítenek s tavasszal teszik vele az első próbát Komárom és Budapest közt. — **Marosvásárhelyt** oly nagy a drágaság, hogy a katonák számára Bécsből vitetik az élelmi szereket vasuton, mert így olcsóbb.

Különfélék.

** (*Gablentz Lajos*), lovassági tábornok s párév előtt Magyarország főhadparancsnoka, e napokban agyonlőtte magát Zürichben, a börszén szenvedett veszteségei miatt. Gablentz tábornok idült fejfájása miatt, mely őt a katonai szolgálatra képtelenné tette, nyugdíjba lépett s nejétől (*Eskeles Ilona bárónő*) elválva, egyszerű életmódot folytatott. Néhány évvel ezelőtt megkínálták, hogy az „osztrák-magyar leszámítoló s hitelintézet“ igazgató tanácsosa legyen, de ő kezdetben visszautasítá ez ajánlatot, kijelentvén, hogy nem ért az üzéri pályához. Egy rokona rábeszélésének azonban mégis sikerült őt befogni, s ez idő óta

óriási mértékben bebonyolodott az üzletekbe. Játszott a börszén, s a „rop“ beütvén, bár meghosszabbították kötelezettségeit, azoknak így sem tudott eleget tenni. Ekkor elutazott Zürichbe, ott levő fivéréhez; de ez sem segíthetvén rajta, agyonlőtte magát. Fiának egy dobozt hagyott hátra, melyben rendjelei s viselt hadi dolgainak naplószerű följegyzései foglaltatnak. **Gablentz** tábornok, ki szívet lőtte keresztül, oly egyszerű temetést rendelt magának, minő a legegyszerűbb földmivesé szokott lenni; Neumünster szegényeinek száz frankot hagyott, s azt írta, hogy az általa elfoglalt magas állásokat csak azért szerette, mert így módja volt sokakkal tenni jót. Saját kívánsága szerint: sem neje, sem Stuttgartban levő fiai nem voltak jelen zürichi temetésén, melyre vagy hatszázan gyültek össze. **Báró Gablentz**, ki a „Seehandlung“ elnöke volt s csak az osztrák-magyar escompte- és hitel-részvényeken háromszázezer frtot vesztett, özvegyet, két fiut (16 és 17 éveseket,) s egy 14 éves lányt hagyott maga után mély fájdalomban.

** (*Posenből*) távirják, hogy Ledochowsky érsek, kit a porosz kormány az új egyházpolitikai törvények áthágása miatt már többszörösen vád alá helyezett, e hó 3-dikán reggel a rendőrfőnök által elfogatott és az Oder mellett Frankfurtba vitetett.

** (*Svájcban gyűjtenek a magyarországi inségesek javára*), nevezetesen Winterthurban, hol magában 3660 frank gyült egybe, s még folynak az adakozások. A magyarországi inségre különösen **Keller**, budapesti svájci konzul tette figyelmessé honfiai, közölvén velük több részletet, melyek bizonyítják, hogy a nyomor még csak ezután fog nagyobb mérvben mutatkozni. **Keller** a kolerában meghaltak számát 200,000-re, az árvákét 40,000-re teszi. A befolyt összeg egy része a gazdasszony s kisedvédő-egylet által alapított országos kolera-árvaház és államkert javára át is adatott.

** (*Külföldi vegyesek*.) **Báró Edelsheim**, Magyarország leendő hadparancsnoka, egy bécsi lap szerint arra kérte ő felségét, hogy nejét (az egykori Kronau kisasszony színésznőt) az udvarnál bemutathassa, s mint mondják, ő felsége e kérelmet teljesíthetőnek nyilvánítá. — **Rómában** **Hahn Antal** festészünk áprilra elkészíti muzeumunk számára **Rafael „Athéni iskolája“** czimű falképének másolatát, mint írják, igen kitünően sikerült olajfestésben. — **Mária** orosz nagyhercegnő hozományát a „Times“ pétervári levelezője négy millió rubelre teszi. — **A párisi opera** építési költségeire hét millió frank van előirányozva, négymillió az épületre, három pedig a berendezésre. Ime, a hallatlan hadi sarcz után!

Megbizások tára.

Marosvásárhelyre E. I. urnőnek: Postára van adva.
N. Szalontára N. L. és E. urhölgyeknek: Azonnal újból megküldtem.

Lepsényre T. L. urnőnek: Kívánsága szerint megküldtem.

Szajkra D. J. urnőnek: Magánlevélben feleltem.

Sárdra B. D. urnőnek: A csomagot vettem.

Karádra F. L. urnőnek: Szives köszönet a küldeményért, többek nevében.

Lávára R. M. urnőnek: Fogadja szives köszönetemet a kedves küldeményért és lapom iránti részvéteért. Azonnal utnak indítottam.

Hodászra K. J. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fülváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyvomatú arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

És két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencsefő,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság útja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

H I R D E T É S.

K Á N Y A J Ó Z S E F,

Pest, József-tér, 10-dik sz. a.

ajánlja a t. cz. közönségnek divatüzletét, melyben a legjutányosabb árakban kaphatók:

Női ruhakelmék rófe 30 krtól kezdve és feljebb.

Női écharpok és nyakkendők, darabja 20 krtól kezdve és feljebb.

Gyapjukendők, darabja 30 krtól kezdve és feljebb.

Selyemkendők „ 60 krtól kezdve és feljebb.

Fehér vászon zsebkendők, tuczatja 2 frt 50 krtól kezdve és feljebb.

¼-es nyakkendők, darabja 3 frttól kezdve és feljebb.

Téli felöltők és paletók 15 frttól kezdve és feljebb.

Esőköpenyek. 7 frttól kezdve és feljebb.

Színes és fekete selyemszövetek, selyem és angol bársonyok, cashemirok, velourok, ripsek és minden e szakmába tartozó legfinomabb szövetek a legdusabb választékban kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan végre lesznek hajtva és szövetminták a legszivesebben beküldve.

7-dik szám.

Február 15-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

Sándor-utca 15. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra perc		óra perc		
Febr.	15	Vasárnap	D Farsang vas.	D Ötvönödv.	3 F Hushagyó	28	7	9	5	20
	16	Hétfő	Julianna	Juli	4 Vajas hét kez.	29 Ant. E. h.	7	7	5	22
	17	Kedd	Hushagyó kedd	Theodul	5 Agatha	30 Roscod.	7	5	5	23
	18	Szerda	Hamvazó	Concordia	6 Bukol püsp.	1 Adar Ro.	7	3	5	24
	19	Csütörtök	Mansvet püsp.	Zsuzsa	7 Párton püsp.	2	7	2	5	25
	20	Péntek	Jézus 5 sz. seb.	Eukárió	8 Tivadar	3 Iszruh	6	59	5	28
	21	Szombat	Eleonora	Eleonora	9 Nicephor	4 S. Jethre.	6	58	5	30

V i d é k i t á r c z a.

Maros-Vásárhely februárhó elején 1874. (*Eredeti levél.*) — A t a n u l ó i f j u s á g b á l j a. — Színészet. — Tisztelt Szerkesztőnő! Az első és talán utolsó előtti tánczvigalom az idei farsangon e hó 8-dikán tartatott meg városunkban. A református főtanoda ifjúsága rendezte azt, és mondanom sem kell, hogy szép sikerrel.

Az est fényét emelte a sok helyi és vidéki szépség, a kik közül — bizonyosság okáért — csak Zarándi Mari, Wittich Gábri, Wittich Mari, báró Bornemisza Anna, Antalfi Berta, Csánádi Ida, Orbán Etelka, Dicső Jolánka és Sándor Irma kisasszonyokat említjük fel.

A bálanya kedves Zarándi Knöpfler Vilmosné ő nagysága szívélyes társalgása által az egész közönség rokonszenvét megnyerte és az est legkevésebbé sem volt feszes.

Az vigalom anyagilag is igen jól sikerült; daczára a nagyobb mérvű kiadásoknak, értesülésünk szerint a tiszta jövedelem a harmadfél száz forintot közelíti meg. A fenntisztelt bálanya száz forinttal váltá meg jegyét, és így az „ifjúsági önképző és olvasó egyesület“ pénztárának gyarapodását e szép összeggel igen hathatósan előmozdította. Fogadja — a közügy nevében — elismerésünket és köszönetünket!

Színészeink — Csóka Sándor derék színigazgató társulata — még mindig igen gyöngé pártfogásban részesül, a mi a megváltás napját nagyon siettet. Pedig a derék igazgató eléggé szép buzgalmat fejt ki, a fővárosból a legujabb darabokat hozatja meg, így Berczik Árpád „A Székelyföndön“ című 100 aranyat nyert vigjátékát, mely nálunk már kétszer adatott elő és Budapesten még egyszer sem. A darab, különösen a második és harmadik felvonás, mindkét előadás alkalmával tetszésben részesül, sőt — a mi nagy ritkaság — mindkét ízben megtölté a színházat.

Mint hirlik, Hubai, ki magyar léte német igazgatónak csapott fel, német társulatával kívánja szerencsételni városunkat. Köszönjük, de nem instálunk belőle! Itt, a székely fővárosban a német Thália bizony, éhen halna, mikor a magyar is csak teng-leng!

Érsek-Ujvár februárhó 4-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Báltudósítás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Mult hó 17-dikén az itteni vidék fiatalsága a kolera-árvák javára diszes mulatságot rendezett, de miután a meghívók szétküldésénél nem igen voltak tekintettel a jótékony célra, a tiszta jövedelem csak 40 forint lett. Annál látogatottabb volt ugyan e helyen a 3-dik dzsidas ezred tisztái által mult hó 31-dikén rendezett saját költségükre tartott tánczvigalom, miután az ezredes: Van Goethem Emil urtól kezdve, az összes tisztikar igen művelt s felvilágosult urakból áll,

és így a vidéki uri családokkal is szíves baráti viszonyban élnek, több mérföldről is jöttek e mulatságra, melynek kedélyességét az is bizonyítja, hogy a tánczvigalom reggeli 7 óráig tartott. A jelen volt bájos hölgyek közül, miután mindnyáját emlékezetemben tartani és e szerint előszámlálni teljes lehetetlenség, csupán egynéhányat említek: Hofbauer Mariska (Anyaláról,) Jaross Lajka (Csehiről,) Turcsányi Irén és Györgyike, Lósy Mariska, Kapisztori Berta, Dienstl Helén, Bittó, Radl és Vörösmarty kisasszonyok, továbbá dr. Velisné és Steer, született Ambró Irma urnők. E hó 10-dikén lesz a helybeli kóroda, 14-dikén pedig a torna-egylet javára tánczvigalom, melyről a tudósítást szintén bátor leendek be- küldeni.

Nagy-Enyed februárhó 2-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Tánczvigalom. — Tisztelt Szerkesztőnő! Az itteni önkéntes tüzoltó-egylet első tánczvigalma e hó 7-dikén gyönyörűen sikerült; bájos hölgykoszoru díszíté a városház nagy termét. Bálanya báró Kemény Gyuláné volt, ki jegyeért 50 frtot fizetett be az egyesület pénztárába, számosan pedig 1—10 frtig fizettek a rendes egy forint belépti díjon felül. Bálkirálynét nem nevezek meg, mert igen sokan voltak itt, a kik a báj és szépség koronáját megérdemlik; például a bálanya báró Kemény Gyuláné, Veres Sebesi Róza, báró Splényi Henrikné, Fekete nővérek, Csongrádi Gizella, báró Kemény Emma, Pap Válic, Pogány Ida, özvegy Miksa Lendvai Róza, Törökné, Belényesi Vilma, Tövisi Ilka stb. Bálrendező volt a derék tüzoltó: Pap Gyula, ez és kartársai buzgó-sága létesíték e kedves tánczestélyt. — A táncznak, mely a helybeli jó zenekar mellett folyt le, reggeli hat óra felé lett vége.

E hó 14-dikén leend az itteni uri-kaszinó bálja, míg Tordán Miksa Elek alispán ur e hó 12-dikén a kolera-árvák és inségesek fölsegelésére rendez tánczvigalmat.

A **kassai székesegyház**at komoly veszély fenyegeti. A templom falain nagyobb esőzések alkalmával csak úgy csorog a rozstetőzetet áthatott nedvesség. Ennél nagyobb baj az, hogy e műkincsünknek külsőleg kiálló erkélyei és czirádái omlófélben vannak, sőt az esőcsövek hiányos volta miatt, az oldalfalak is el- áznak.

A **debreczeni főiskola** tanára: Kovács János, a jelen isko- laév kezdetétől nyilvános népszerű előadásokat tart vasárnapon- kint délután 3—5-ig az állattanból. Előadásai oly modoruak, hogy az egyes állatfajokat ismeretes oldalaikról írja le, mi méltán leköti az e tárgygyal tüzetesen nem foglalkozók figyelmét is. Hogy előadásai még a nőknél is mily érdekeltséget keltenek, mutatja az, hogy hallgatóinak — kik a tantermet egészen megtöltik — majd fele nő. Az előadás nagy megkönnyítésére szolgál az, hogy a főiskolai muzeum állatpéldányait bemutatja.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

7. SZ.
Febr. 15-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műla-
meghozatala félévi járatási kötelezetetést
foglal magában a lap irányában.

U t r e c h t i f a r s a n g.

Tisztelt Szerkesztőnő! Olvasom a hazai lapokból, hogy Magyarországon, dacára több, nagyobb és kisebbrendű nyomoruságainak, a „világi öröme ezen most divatozó korszakában“ ugyancsak foly a multság, a dáridó, a táncz álarcz alatt, vagy a nélkül, vidéken is, még inkább a fővárosban, a mennyire csak a mostani szegény időkben folyhat. Boldog ország, melynek oly népe van, hogy róla el lehet mondani: sirva is tud vigadni. Lám, Hollandiáról s ennek népéről nem lehet ezt mondanom; mert ez még akkor is „józan komolyságban“ s hidegvérü egykedvűségben tud maradni, mikor pedig kiváló alkalmak volnának a mindenemű vigadozásra.

Epen ezért meg fog bocsátani a tisztelt Szerkesztőnővel együtt a nyájas olvasónő, ha báli tudósítások helyett az előlirt tárgyakról írok röviden; mert tudvalevőleg Hollandia, sok egyéb közt, abban is különbözik más „dáridos“ s így Magyarországtól is, hogy itt bálók s más pazar fényvel s még pazarabb költséggel járó időtöltések nincsenek; hanem ezek helyét a mindennemű tudományos és népszerű felolvasások, jótékony czélú gyűlésezések és összejövetelek s végre — a gondos házi foglaltosságok töltik be. Hogy a kettő közül melyik a helyesebb eljárás, azt — úgy hiszem — nincsen miért hosszasan fejtegetsem; elég, ha a t. olvasónőt e kis ország gazdag vagyonságára, virágzó állapotjára s minden rendű lakói nagy mérvű műveltségére stb. utalom. Valóban, Hollandia „szőke szépei“ nagy mértékben tudják igazolni, hogy a pazar költséges multságok, és a rangvágyat élesztő pipere helyett inkább arra törekednek, hogy lelki szépségekkel felruházzanak, női erényekkel bírónak tartassanak.

Mindazáltal nem kell gondolni, mintha az idevaló közönség egyáltalában mindennemű időtöltéstől visszatartaná magát; épen nem — sőt ellenkezőleg, igenis, részt vesz, a fennebb jelzett összejöveteleken kívül mindazon körökben, hol nemes szó-

rakozást, valódi örömeket s lelki élvezetet talál. Állításom ez igazságát bizonyítja azon tömeges részvétel és zajos tetszésnyilatkozat, melylyel a most Hollandiában is körutat tevő bécsi világkiállítási Langenbach-Strausz-féle zenekar a múlt hó 27-dikén a „Tivoli-park“-ban rendezett zeneestélyen találkozott az utrechti közönség részéről. Előre is sietek e zeneestélyből kiemelni azon főfontosságú mozzanatot, melylyel a Liszt hazánkfia által szerzett „Magyar rhapsodia“, még oly darabok között is, a minőket ezen zenekar előadott, a hollandok közt az első babért aratta, s melyet a nagy számmal összegyűlt közönség nem győzött elég lelkesedéssel bámulni és tapsolni. De szóljanak helyettem e zeneestélyről az utrechti lapok, melyek nyilatkozatait a zenekar szerepléséről, röviden a következőkben foglalhatom össze: „Wagner „Tanhäuser“ nyitánya és Beethoven „Leonore“-ája általános tetszéssel találkozott. De ez alkalommal leginkább elragadott a Liszt „Magyar rhapsodia“-ja. A két első egyik-másik zenekartól mindig elég jól előadva hallottuk; de a szelleműs, fantasztikus és egészen sajátos „Magyar rhapsodiá“-t így játszva, mióta először a Stumpff-zenekar előadta, még soha sem hallottuk.“

Bár a 60—70 ezer lakossal bíró Utrecht városának nincs állandó színeszete, — minek oka az, hogy Hollandiában a színművészet még nem fejlődött ki oly nagy fokra, mint még Magyarországon is, — de azért egyik-másik nemzeti és idegen társulatot jó kedvvel fogad és örömet pártol. Jelenleg egy francia társaság ütött tanyát, melynek opera- és operett-darabjai meglehetősen látogatottak. Nagy figyelmet keltett közelebbről az „Angot madám leánya“ (La fille de Mad. Angot) című bohókás opera, mely már 80 éves. A darab „Madam Angot“ címmel 1798-ban adatott először Párisban, s azóta különböző nevezetek alatt különböző változtatásokkal adatott elő; mig ma az anya helyett leánya játszik a színtéren, s tartalma hasonló Mozart „Don Ju-

an“-jához, vagy „Figaro lakadalmá“-hoz, vagy több, ezekhez hasonló vig szövegű operákhoz.

Mondanom sem kell talán, hogy a női munkaképesítés kérdése itt is nagyban foglalkoztatja ugy a női-, mint a férfi-világot. Közelebb ez ellen egy ily czimű füzet jelent meg: „Nők nélkül nincsen élet“ — ez alig egyikét hét alatt már három kiadást ért, nyomban szindarab alakjában is megjelent, és mindkét tekintetben nagy kelendőségnek örvend, a mi nagyrészen kimagyarazza e kérdés mivoltát itt Hollandiában.

Említésre méltó azon körölmény, hogy míg a hazai nagyfotosságu politikai és más jelenlegi eseménydus dolgainkból semmit sem vesznek át, vagy nagyon ritkán a holland lapok: addig a nagyváradi 12 férjhez menendő leánynak megjelent nyilatkozatát csaknem mindenik átvette — természetesen igazat adva ama 12 hölgynek; de hogy Magyarországon is oly érdeklődéssel és méltatással találkozunk-e: az már aztán más kérdés. Valjon a „tizenkettőknek“ lesznek-e és mennyiben utánczóí?! Minden esetre érdekes ezen nyilatkozat, mert még a sokkal szerencsésebb külföldön sem találkozunk azzal a sok hiábanvalósággal, melyben nálunk nyakig benne vagyunk.

A mint a politikai lapokból tudva van, Hollandia egyik, keleti Indiában fekvő Atsjin (olv. Ácsin) nevű szigetbeli gyarmatjával a mult tavasz óta háborút folytat, mely ha sokáig változó szerencséjü volt — a gyarmatosok vitéz ellentállása miatt — e hó 26-dikán a hollandoknak, mondhatni, teljes győzelmével s a szegény gyarmatosok leveretésével végződött, kik azonban még mindig nem adták meg magukat, hanem a végelhelletig küzdenek a maguk emberi jogai mellett az anyaország kizsákmánylása és szivattyuzása ellenében, a melyből a háboru indítóoka származik. A mondott napon a lakosok vig hangulata, a háromszinü: veres, fehér és kék színü zászlókkal felékesített közhelyek, házak, hajók stb. hirdették a nap kivivott győzelmét.

Egyéb örömyilatkozatok vagy tüntetések nem is voltak; egyfelől azért, mert a végdiadalt, ugylátszik, össze akarják kötni a hollandi királynak a tavaszkor megüendő 25 éves jubileumával, melyre országosan már régóta folynak az előkészületek, s melyről tán annak idejében becses engedelmevel értesíthetem e t. lapok nyájas olvasóit; másfelől azért is, mert ha sikerrel is tud harcolni egy alattvaló nép ellen, de nem tud oly hamar elbánni a sors csapásaival, mely a holland nép mostani örömpoharába egy-egy kevés ürömcseppeket is öntözget torok-lob és veres-himlő alakjában, melyek a fiatal nemzedéket itt is nagy mérvben pusztítani kezdték, a mi miatt, természetesen a holland nép öröme nem lehet oly teljes, mint a hogy azt élvezni szeretné.

I b o l y á k.

Várady Antaltól.

I.

Egy dalt kértél tőlem, leányka,
„Kérésed“ mondád, „oly csekély!“
Te nem tudod, e kérelemben
Mily akadályok serge él!
Ha dalt írok, leányka, hozzád
Méltónak kellend lennie,
Hozzád! oh ezen égi szöcska
Bűvös varázsát érzed-e?
Dalt, mint te, oly szépet, leányka,
Dalt, olyan jót, minő szíved,

Dalt, oly igazat, mint szerelmem,
Leánykám! írni — nem lehet!

II.

Egy olvasót ad a mesék lovagja
Szép kedvesének. „Hogyha nem pereg“
Ugymond „leánykám, rózsaujjaid közt,
Akkor sirass meg, már nem szenvedek.“
Adok neked, leánykám, ily talizánt:
Ha lantom egykor rólad nem zeneg,
Akkor megszüntem tégedet szeretni,
Akkor, leánykám, már nem élhetek!

H o n ó r i a.

Történeti novella, a mesés hajdanból.

Marikovszky Gábortól.

(Folytatás.)

— Marcellus, én nagy, igen nagy áldozatra kérek!
A csonka hős arczára fény derült.

— Tehát megengedék az istenek, hogy számtalan jótéményidért kimutathassam hálámat! Parancsolj velem, urnóm!

— El kell hagynod anyádat hosszú időre, és mielőtt kétszer nem lesz teljes a hold, nem látod meg őt.

Az ifju lecsüggeszté fejét, az anya pedig elfordítá arczát s két kezével eltakarta szemének két könyecseppjét.

— Igen, elfogom hagyni anyámat, mert úgy parancsolod.

— Ne féltsd te őt, Marcellus, én minden nap eljövök hozzá; mint leánya fogom pótolni fia helyét; gondoskodni fogok, hogy az édesanya ne találjon okot a panaszra, midőn fia előjövend.

Az ifju hálásan tekintett a szép leányra.

— Azonban Marcellus, ez még nem minden! Nagy, messze utat kell tenned, ellenség földjén bujkálva, titkon, ovakodva, hogy föl ne fedezzenek, míg rendeltetésed helyére nem jutsz; mert ellen-esetben veszélybe döntesz engem és magadat.

— Nem fognak fölfedezni, császárnő!

— Tudom, hogy innen is fognak üldözni, és a merre menesz, a nép már tudni fogja jöveteled, s gazdag ajándék ígéretével lesz biztatva, hogy elfogjanak.

— Rajta leszek, hogy álutakon, a merre ember nem jár, mehessek szünetlenül; kerülni fogom az emberi lakot, mint magát az embereket, és bizonyára eljutok oda, hová küldesz.

— Az uton betegség szállhat reád, megemészthet az éhség, a fáradság; birsz-e erőt ezekkel szembe szállani?

— Oh nemes hölgy, isten tudja azt, hogy jó angyalai egyikének küldöttje vagyok, és parancsolni fog a nyavalyáknak, hogy elkerüljenek; az éhségtől megóv az erdő vad gyümölcse, fáradságomat kipihenem lombos fának lehulló levelein; én bizonyára erős vagyok, parancsodat teljesíthetni.

— Védjen meg a jók atyja!! Most halld meg küldetésed célját. E levelet Atillának viszed és legyen gondod rá, hogy egyedül Atillának adod át.

Az ifju elhalványult, gondolatokba merült, aztán fejét büszkén fölemelve, mondá:

— Vagy meg fogok halni, vagy saját magának Atillának adandom át e levelet.

— Még egyet, jó Marcellus. Megtudva azt, hogy nálad

valék, megakadályozhatnák elmeneteledet; azért nem szabad sokáig késned, a hajnal ne találjon e városban.

— Mielőtt a fővényóra lepergeti utósó szemeit, indulhatok; nekem nem kell nagy készület.

— Fogadd ez erszényt csekély uti költségedül, és e készüritást hálám jeléül.

Az ifju szenvedélyesen szoritá a nyujtott haimat-kezet ajkához.

— Megsértelek-e császárnőm, ha el nem fogadom a pénzt? Nekem arra semmi szükségem nincs.

— Tégy, a mint akard! — azután az elborult anyához ment Honória: — visszajövetelét én épen olyan epedve várom, mint te, mert hiszen neked csak egy szülei örömet hozna visszajövetelével, holott nekem sikeres utja hazám boldogságát adná meg; isten veletek! Marcellus, midőn a hajnal előjön, s én meglátogatom édesanyádat, ne találjalak már itthonn.

— Parancsod szerint fog történni, ifju császárnő!

Honória eltávozott.

Távoztával a fiu és anya egymás karjába dőltek, az elválás bucsu-könyeit hullatván.

— Drága viszonzását kívánta jótéteményinek — mondá az anya.

— Büszkék lehetünk, jó anyám, hogy ily küldetéssel engem tisztelt meg.

— Mi nem találkoznak többé, jó fiam Marcellus; mielőtt te hazatérnél, poraim már földbe zárva lesznek.

— Nem, nem anyám! Az istenek azt sugják nekem, hogy ők tégedet még sokáig megtartanak, az én örömemre.

A fővényóra finom szemecskéi lassankint peregtek egymás után, Marcellus némi igen egyszerű készületeket tett; a Honória által nyujtott nagy összeg pénznek egy csekély részét magához vette, a többit anyjának nyujtá... És egy érzékeny ölelés, fiui és anyai csók után elhagyta az egyszerű házat.

A beteg anya könyezve virasztá át az álmatlan éjszakát.

III.

Honória midőn Marcellust megáldva eltávozott a házból, a küszöbön egy alakkal találkozott, kinek látására borzadály futott át tagjain.

Észre vette, hogy örködnek léptei fölött.

Azonban ő nem magára nézve félt e kémkedő szemektől, de attól tartott, hogy Marcellus, mint kinél volt, lesz Antiochus fürkészetének tárgya; mert, hogy e kém Antiochus embere, arról teljes meggyőződése volt; azért tehát minden áron elakará ez embert távolítani Marcellus közeléből, vagyis az Atillához czimzett levél mellől.

A mellette tisztelgő szolgálóhoz mondá.

— Nagyon jól van, hogy kedves barátaim egyikének, Antiochusnak szolgálóját találok, kihez bátran fordulhatok: — Haza igyekezem, kísérom leszesz.

— Nem lehet; parancsolatom van el nem hagyni e helyet.

Honória fölháborodott.

— Szolga, nem tudod, hogy minden parancs megtörik a császárnő parancsa előtt?

— Csak egy nem, császárnőm, és ez az egy a császár parancsa.

— Ah! tehát itt is a császár!

Aztán elborongott.

Az utcán közelgő léptek nesze hallatszott.

Honória föleszmélt.

A jöttek a nép osztályához tartozó néhány ifju volt, kik nagyon jól ismerék Honóriát, egyetlen egyet a császári udvarból, ki méltó arra, hogy köntöse szélét megcsókolják.

Honória percz alatt határozott.

— Nemes polgárok, e szolga megtagadta urnője parancsainak teljesítését; kérlek titeket, nemes polgárok, legyetek császárotok leányának jóakarói, vigyétek és vessétek e szolgát börtönbe ez éjszakára; reggelre majd kialuszsza mámorát s megéri az engedelemkérésre.

— Éljen Honória! Éljen a nép védanagyala! — kiáltá a sokaság, s mielőtt Antiochus megbizott embere észre venné, minő helyzetbe jutott, izmos karoktól a levegőbe emeltetve érzé magát; s hasztalan kapálódzott, hasztalan mondá, hogy neki semmi köze a császárléánynyal, mert ő egészen más ok miatt, Marcellus elfogatása miatt volt oda rendelve; elvitték, a város másik végén eső törvénypalotába, majd ott mentse magát, a hogy tud; majd ott szabadon eresztik, ha jónak látják; ők magok örültek azon, hogy a nemes, jólelkű Honóriának szolgálatot tehettek.

Honória mielőtt haza ment volna, jónak látta bekopogni még egyszer Marcellus ajtaján, és a nélkül, hogy bement volna, beszólt:

— Siettesd elmeneteledet Marcellus, mert veszély fenyeget!

Igy történt aztán, hogy mire a nap első sugarai megara-nyozák a császári palota ragyogó tetőzetét, Honória édes szendergésben aludta a hajnali álmost, Marcellus a várostól távol járt, és Antiochus dühöngve méregette szobája bibor szőnyeget.

Antiochusnak ezen dühöngését, hogy megérthessük, tudnunk kell, hogy ott, hová a nemes polgárok Honória állítólagos engedetlen szolgálóját hurcolák, nem volt már jelen semmi törvényt látható személy; az alsóbb rendűek pedig jónak látták, a magát mindenképen mentegető embert gondviselésük alatti csendes nyugalomra eresztetni, erősen biztatván, hogy már csak csendesedjék el, váraкоzzék reggelig, akkorra majd kiderül a tévedés, őt pedig szabadon eresztik, még tán engedelmet is kérnek tőle.

Más kéz alatti embere is levén azonban Antiochusnak, ugy éjjél tájon megtudta attól, hogy minő nem remélt kimenetele lön ama másik szolga hűséges örködésének; Antiochus a levél kézhez kerithetése reményében rögtön ment egyik plebejustól a másikhoz, felfogatott minden törvénytörő embert; de bizony eredménytelenül, azzal mentegetvén magát mindegyik, hogy ők egész napon által egész az elfáradásig dolgoznak a haza jólétén, már csak bocsásson meg a nagyérdemű patriczius ur, de ők most alunni akarnak; előbb ugyan a vacsorát költendik el, mely vacsorára, ha megvetni nem méltóztatik, őt is a legszive- sebben látják; ime már fel is van tálalva az étvágy gerjesztő to- jásos bornyunyelv, — az a szolga várhat reggelig, majd akkor aztán készszívvel hazabocsátják.

Antiochus, azon patricziushoz nem illő kifakadásokkal, hogy fuljatok meg a tojásotokban, nekem ugyan nem kell — el- távozott.

Teljes szándoka volt, hogy ezen hanyag igazságkezelőket császári barátjának feljelenti; igyekezett is egyenesen oda, azonban a császári palota bizony már be volt csukva. „Minden jó lélek az urat dicséri már éjjélkor“, Valentinián császár pedig a jó lelkek közé tartozott, a mennyiben midőn aludt, nem káromolta az istent.

Itt sem boldogulhatván tehát Antiochus, haza ment; jó kedvében egy pár kezeügyébe eső ártatlan cselédet felpofozott, aztán midőn azok is elvonultak előle, magánosan dühöngött.

Haragos kedvében arra a gondolatra jött, hogy üldözni s elfogni kéne Honória levélvivőjét. Oh minő fényes elégtétel leendene az!

Hívó szavára egy légió zsoldos borult lábai elé.

— FigyeljeteK szavamra; egy ember szökött ez éjjel ki e városból, kinél egy levél van, mely Atillához, a hun királyhoz szól; tudakozódjatok ismertető jelekről e városban, és ki azt a levelet nekem kézhez keríti, szabaddá teendem, s gazdag ajándékra számíthat. Távozzatok!

Egy rövid óra lefolyása mulva Antiochus körül új cselédek forgolódtak, mert azok, kikkel beszélni látók, eltávoztak mindannyian, Marcellust kézre keríteni.

A régibb időben egy patriczius sem tette volna azt, hogy egy közönséges nő, annyival inkább császára leánya ellen oly lépéseket tegyen, mely azt sérthetné; Antiochus megtette, noha sokáig küzdött szívében a boszu a szerelemmel, míg az első lett győztes.

A nap még nem futotta meg feleutját, midőn Valentiniánhoz ment, és neki hűségesen elbeszélé Honóriával esetét, annak nála volt megjelenésétől kezdve egészen addig, midőn őt a közrenddel semmit nem gondoló törvénytudók szemtelenül vacsorával merték megkinálni.

Valentinián haragra lobbanva esküdött meg minden istenekre, hogy fényes elégtételt ad Antiochusnak, Honóriát pedig keserűen megbünteti.

Mind a kettőre elég képesnek hitte magát, hiszen császár volt, egy római császár pedig mindenható.

Azonban várni akart az elégtétellel és büntetéssel addig, míg Marcellust visszahozzák Antiochus kiküldött emberei; sőt ezeknek segíteni akarva, ő maga is küldött néhány bérenczet ez ember-vadászatra.

(Folytatása köv.)

A hű szerelem.

(Orosz novella.)

Bestuschew után: A. M.

I.

— Az nem lehet! — szölt Wojeszlaw Simon, a gazdag nowgorodi kereskedő, Gyuri öccséhez. — Ez nem fog megtörténni, nem, ép oly kevésé, a mint hogy két nap nem süt az égen. Igazat beszélsz, midőn azt mondd, hogy kedvenczed, Jassenszki Román jó, csinos fiu; hogy ő Nowgorodot hiven és becsületesen szolgálta s a szent Oroszorszáért sokat tett. Ez igaz; a népgyűléseken s tanácskozmányoknál szava tekintélyes, maga pedig a harczjátékokban gyakorlott, mindenki iránt udvarias, csak egy hibája van — folytatá Simon ur kevélyen, a derekához erősített kulcsomaggal játszva — csak egy, s z e g é n y, s így Olga leányom soha sem lesz az övé.

— Nincs neked — viszonzá Gyuri, a slovenszki városrészes előkelő kereskedője, — nincs neked elég kincsed, testvér? gazdag vőre van szükséged, hogy házadtól az oltárig arannyal boríthassad be utját?

— Helyesen van! — viszonzá amaz; — de ki s mi biztosít, hogy Román nem épen pénzeért akarja leányomat?

— Szive és tettei — felelt a testvér. — Ki vérét és ifjuságát önként áldozza fel honáért, ki örökségét tűzbe lökte, hogy az

ellenségnek zsákmányul ne essék, az nem adja lelkét cserébe egy leány gazdag hozományaért!

— Nem kívánod, kedves testvér — kérdi gunyosan Simon — hogy legbecsesebb gyönyörömet Volckow zavaros habjaiba dobjam, hogy leányomat oly férfinak adjam, kinek ágyában alig volna harminczkilencz szalmaszálnál több, s kinek kedvencz paripája a szomszéd réttjén legelész? . . . Ilyen férj való Olga leányom számára? Leányom kincsei telt hajók a tengeren, s Románé? a légben röpködő darvak!

Igy vitatkozott a két testvér a nélkül, hogy egymást meggyőzték volna; végre Gyuri otthagya Simont.

Az öreg kereskedőnek egész lényét Románnak Olga iránti igényei s ennek sorsa foglalkoztatták. Atyai szeretetével küzdött büszkesége. Simon mindenek felett szerette szülővárosát, Nowgorodot, s azért Román is csekélynek tünt fel előtte, mert a derék ifju semmi nagy tett által magát nem tüntette ki polgártársai közt s a szerencse még nem pártfogolta. Ezenkívül a nyilvános népgyűléseken Román egy idő óta Simon némely véleményének hatalmasan ellenszegült, minek folytán az utóbbi szívébe keserű gyűlölet fészkelődött. Természetesen hamar belátta maga is véleménye helytelenségét, de az ifjabbak részéről jött ellenmondást az öregek ritkán tudják megbocsátani; így történt itt is. Érzelmét ugyan nem fojták el kereskedői számításai, de hűsága mégis elhatározottá tette őt — leánya számára előkelő, gazdag férjet szerezni, s ekkép Román sorsa el volt döntve. Simon nem igen vont vissza valamit, a mit egyszer állított.

— Gyuri bátyám — gondolá magában Simon ur — dühösködni fog, de mindegy! Olga szerelme tavaszi jég; bujában sirni fog egy küssé, de egy derék férj könnyen felszarírtja könyeit drága prémmel borított karjaival.

Elhalványodva hallá Román itéletét kérője ajkairól. György, ki második atyja volt, fáradságot vett magának szelid szavaival az ifjut vigasztalni s szép jövővel kecsegtetni, mely a szerencsétlent nem fogja megcsalni. A szerelmes szív érző, lágy tekintete éles, azért szerencsétlenségét már messziről kiolvasá jóltevője tekintetéből.

Némán, kétségbeesve, szemeit a földre szegezve, ült sokáig a tölgypadon. Kebléből keserű sohajok emelkedtek, melyek csaknem megfulasztották, de végre a természet győzött. Nagy könnyecseppek hulltak arczára s zokogva borult György keblére.

A régi jó időkben a jó emberek nem szégyenlettek sirni, szívüket nem rejték el mesterkélt mosoly alá; nyílt volt barátságuk, nyílt ellenszenvük. Wojeszlaw György könyei összevegyültek Román könyeivel. Az ifju lelke ez égi csöppekben meglelte a vigaszt, az erőt és megnyugvást.

II.

A szép Olga, Simon leánya, az imént történetekről mit sem tudott. Gondatlanul ült a szüléi háznak hársfák által beárnyékoltt erkélyén, szobaleánya s cselédeitől körülvéve, egy selyem-szőnyeget himezve. Mialatt a gyöngéd kéz a természet kedves virágait tüjével utánképezte, képzelete a jövő szép álmaikat csalta elő. Rózsához hasonló szelid pir vonult arcán keresztül, ha arra gondolt, hogy szívének kedvesével egykor talán mint asszony fogja e szőnyeget taposni. Visszaemlékezett első találkozására a szép Románnal, midőn az, megilletődve kedvessége, szépsége varázsa által, ugyszólván el is feledé őt üdvözölni. Visszaemlékezett a tavaszra, midőn szive az első szerelem leheletére, mint rózsabimbók a susogó zephyrnek, kinyílt; az isteni május-ünnepre,

midőn kezeckéje először nyugodott Románéban, midőn a játékban tőle elvált, meg vissza karjaiba repült, midőn vele nyírlombokból koszorukat font s azokat a Wolchow hullámainak adá ajándokul, s e játékból, vagyis inkább az ifju szemeiből jövő sorsát akarta kiolvasni. Gondolatai mindazon helyeket bejárták, hol egymást látták, visszagondolt kedvesének titkos szavaira, viseletére s még ruháira is. Sohajtva ereszté le a tüt, s képzelete Román képét idézte elő; maga előtt látta őt állani az ezüst kapcsu kék kaftánban, mely erős, de mégis nyulánk természetét övezte; látta őt zöld, arannyal himzett csizmáiban; látta őt szokott barátságával köszönni, aranszinü fürteit lengeni, csipkés keztyűit a sawachanszki-féle övbe dugni, hallá hangjának susogó rezgesét. Mély figyelemmel leste Román elbeszéléseit, a nowgorodiak táborozásáról a távoli tengerpartokon s tul a hegyeken; a vaspánczélú lovagokkal, a svédokkal, a mérges Polovczerek és litvánokkal vívott harczokat.

Olga szive hevesen dobogott a veszélyekre, melyek Román feje fölött lebegtek s melyek a fekete-tenger partjaitól hazája felé történt futásában kísérték. A férfi bátorsága tiszteletet kellett az iránt a szüz keblében. A részvét összefűz és megbarátkoztat minket a szenvedőkkel, és mint a kikelet zephyrje, szelid leheletként lopózik szivünkbe a szerelem.

Olga föllekesült Román történeteire, el volt ragadtatva, ha Román olykor a hárfát édes-keserves dallal kísérté. Fájdalmas hangjában legtitikosabb érzelmei viszhangját találta s lelke bensőleg érzé a szerelmi dal tartalmát; még sokáig azután, hogy eltávozott, kedves hangja még füleiben csengett, szemei látták az éneklő tüzes pillantásait. Aztán Olga hirtelen azt kérdi társalgónőjétől:

— Van a dal szavaiban igazság?

Ez bizonyítólágal felelt: — Mesében a képzelet, dalban az igazság.

Az öreg nő azután Olga kedvencz dalát dudolá, melyhez Román szerzette a dallamot, s a gondtalan szüz kéjelgett a veszéyes szenvedélylyel s oly gyönyörrel hallgatott, miközben szive csöndes, édes hangokon ezt susogá neki: — Én szeretem Románt! — Szegény leány! elérhetlen vágyak, sohajok, könyvek, melyek az ő képét elődbe varázsolják, kísérnek téged, s még sem érzed, hogy minden mi hamar megváltozik! — Édes csalódásnak adta át magát, mert Szilveszter estéjén megjelent neki Román, a ki ál-mában játékból keresztül vezette őt a mennyező-hid-on. És ha mindezen jelek megcsalhatnák, szive nem fogja megcsalni soha!

Olga biztosan hitte, hogy kívánságai s vágyai teljesülend-nek. . . A sors azonban mást határozott.

* * *

Egy rjueni napon — így nevezik ó-oroszul a szeptemberi hónapot — a nap barátságosan lövellé nyugat felől sugarait. Olga gondolataiba mélyedve, a kert egyik legterebélyesebb almafája alatt ült. A kert tultó kéréitése felől kiáltás riasztá fel me-rengéséből, valaki átkuszott s a bokrok közt feléje közeledett. Egyszerre Román állt előtte. A leány ijedten futni akart.

— Maradj és ne haragudjál reám, kedvesem! — könyörgött az ifju, mohón kapva meg annak hófehér kezét. — Hallgass meg engem, mert e pillanat határoz életem felett.

A leány hasztalan erőlködött kivonni kezét Román kezéből. „Fuss!” szólt benne az ész; „maradj!” mondá ismét a sziv. „Mit mondanak majd az emberek?” kérdi az ész; „mennyre megszomorítod kedvesedet, ha futsz!” viszonzá a sziv. A sziv és ész harcza nem ért véget, midőn Olga a nélkül, hogy tudta volna,

hogyan történt, keze Románéban, együtt ültek a gyepágyon, édes szemrehányásokat téve a kedves jöttnek meggondolatlan tet-teért.

— Nem jó hirt hozok neked, drága Olgám; — kezdé Ro-mán, — kezedet kérettem, és kérelmem visszaatasittatott. Élni nem tudok, nem akarok nélküled; azért ha szerelmed nem volt pusztá szó, velem kell jönnöd. A jó Wladimir fejedelelemnél ótal-mat s boldogabb jövőt találunk.

Némán, mozdulatlanul ült Olga, megrendülve, megsemmit-sítve kedvese szavai által. Minden oda! a képzelet fényes képei összetépvé, a szép álmak, szive éltetői, oda vannak. Letűnt örökre a remény, hasonlóan ama csillaghoz, mely az égbolttól elsza-kadva, a sötét földbe süllyed alá. S mindez oly váratlanul! Rég-óta dulkanak — hullámozó tengerhez hasonlóan — az érzelmek a szüz keblében; régóta zavarja a kétségbeesés mérges lehelete, a rideg meggondolás tiszta tükrét. A futás szörnyü gondolatára végre kitört.

— Futni?! — kiált fel Olga, zokogástól reszkető hangon. — Futni? Ezt ajánlod nekem, te Román? Ily ajánlat! mely meggyalazza családomat s rám kárhozatot hoz? . . Oh Román, te soha sem szerettél engem, ha jó nevémet, szennytelen lelkiis-meretemet ily könnyen feledni vagy képes! Elhagyjam szülőföld-em szép ligeteit, megbecstelenitsem szüléimet, istent s a szent Zsófiát, védszentünket megbántsam? Nem Román! Ellenmondok a szerelemnek, mely ily szentségtörő áldozatot követel tőlem, ellenmondok neked is, Román! . . s hangját zokogás fojtá el.

Szomorú, elborult tekintettel hallgatta a felhevült ifju ked-vese ellenvetéseit.

— Nők,gyöngé teremtmények! — szóla vad kacajjal Román — állandó szerelmet, szikla-szilárd hűséget magasztalnak ben-netek, pedig érzelmeitek csak felhevült szeszély szüleményei, csak hiuságból hódítjátok meg a könnyen hívőket! Szerelmetek enyel-gés, gyors mint a fecske, fecsegő mint e madár. Mert ha a kedves többet követel tőletek pusztá szavaknál, ha tettet követel, oh akkor ti gazdagok és bőkezűek vagytok a bocsánatkérésben, hi-deg, szivtelen tanács és ellenvetésekben! Miért csalattam én meg magamat édes pillantások s hizelgő remény-szavak által? Talán hogy lángoló szivem a „nem“ szócska által élettelen jéggé vál-tozzék? Szivtelen! nem feledék érted mindent, mi szivemnek ked-ves és drága vala, nem-e magát a lelkesítő hirnevet? S ha utamon félig fátyolozott szép ifju nőekkel találkoztam, nem mentem el mellettük hideg közönnyel? méltattam-e figyelemre gazdag szomszédnőimnek felém titkon lövellő pillantásait? . . . Nem ke-restem minden pillanatot, hogy tekinteted egy sugarát, egy hangodat, lebegő lépteid nesztét felfoghassam? Életem nem volt-e pusztán neked szentelve? . . . És te mindentől megrabolsz, fel-cseréled a szegény ifju kezét a kéjelgő bőséggel; arany jegy-gyűrűvel akarod magadat a gyülölt házasság vaslánczaihoz köt-ni? De hiszen a női szerelem csak szokás és néhány nap mulva feledi a leány a multakat. És ha szerencsétlenségem meg nem öl, Olga talán ily édeskés szavakat intéz majd hozzám: „Feledd a szerelmet, Román, légy barátom, és ha férjem hazavitt, kard-dal kezeden állj őrt ablakaim alatt, hogy semmi gonosztevő ne zavarja az uj házások nyugalját!”

Olga esdekléseit, hogy kimélje őt, Román haragjában nem hallotta. A mint elhallgatott, látta kedvese csillogó könnyeit, melyek kétségbeesését eloltották. Dűhe eltűnt, mint a nap me-log fényében a hó.

— Hálátlan! — szólt a leányka, — te kételkedel, te mond-hatod, hogy Olga téged többé nem szeret? Soha sem hittem ily

ellenvetéseket, ily jutalmat nyerni, midőn sohajaid lángoló keblemet hullámszásba hozták, midőn szemeidnek titokteljes szavait órákig hallgatám!

— Bocsásd meg a szerelemnek, mit a szerelem vétkezett! — könyörgött Román, a leányka kezeit hévvel szorongatva. . . A kedves lény öntudatlanul borult az ifju keblére, arcza mint a hajnalpir ragyogtak, és a szerelem első édes csókja minden nehezteletést eltemetett. . .

— Holtomiglan, a siron tul is a tiéd maradok! — zokogta Olga, s Román lelkét leirhatlan lelkesedés szállta meg. . .

Ti, kik szeretettek, ismeritek ama pillanatokat, midőn minden gondolat gyönyör, minden érverés kék, minden érzet elragadtatás! . . .

— Három nap mulva, midőn a németekkel kötött öt éves béke ünnepét üljük, a csöndes éjféli sötét óráján a kert kapujánál várakozom majd rád. Lovainkon nyilsebesen repülünk el innen, az ünnep hangos örömszaja elfödi menekülésünket, s a távol folyó partján nyugalom vár reánk, boldogság, s jövőben bizonyosan az atyai áldás is.

A szüz ajkairól ellebbent a beleegyező „igen.“ Hosszu csók után elvált a két szerelmes.

(Folytatása köv.)

Egy híres irónő.

Kálosi Lipóttól.

Sanssouciban azon kis nyári ünnepélyek egyike volt, melyeket IV. Fridrik Vilmos uralkodásának első fénykorában rendezni szokott, s hová a királyi család tagjain kívül számos ki-tűnőség is meghiva volt.

A művészet kedvelő fejedelem ezen ünnepély előtt csak kevéssel kapott sok régi szobrot és műveket, melyek a tündéri nyárilak, Charlottenhof egyik szobájában voltak elhelyezve. A társaság egy része azoknak vizsgálásával töltötte az időt, a nagy tiszteletben állt Humboldt Sándor köré gyülekeztek, ki a legvidámabb kedélyvel beszélgetett egyes régiségről. Rauch, az öreg szobrász egy szobordarabot vitt Humboldt elé, megmutatandó az azon levő görög iratot. E pillanatban lépett be a király, utána egy megnyerő külsejű férfi, ki mindkét karján egy-egy szép leányt vezetett.

A király szemüvegével megvizsgálta a Humboldt kezében levő szobordarabot. „Miféle felirat az?“ kiált kíváncsian és lát-hatólag örvendezve. „Mit jelent az?“

— Felség, köztünk van a görög régiség legjobb ismerője — s Humboldt a két ifju nő öregebbikéhez fordulva, mutatá az iratot és szeretetreméltóan folytatá: „Főnség, fejtse meg nekünk ezen orakulumot!“

A szép ifju nő elpirult, de az iratot gyorsan francia nyelvre fordította, hozzátéve, miszerint Humboldt ur elég udvarias volt, azt mutatni, mintha ő nem tudta volna.

Az öreg nevetett; a király a leghizelgőbb bókat mondta a fordítónőnek, s a vele jött férfival és két nővel újra elhagyta a termet.

— Ki ezen ifju hölgy? — kérdé Rauch a tudomány nestorától. — Hisz ez valódi szépség!

— Nem ismeri ön még? — felelt Humboldt és az ősz művészszel a jó illattal megtelt rózsa-folyosóra ment. — Ez Ghika hercegnő, azon férfi leánya, ki őt és nővérét vezette,

Ghika Mihály hercegnek, krajowa bánjának leánya. E család, mint ön tudni fogja, a legelső a dunai fejedelemségekben, és kétszáz év óta legtöbb hospodárt és minisztert szolgáltatott Moldva és Oláhországnak, ősrégi román nemzedék, mely néhány évtizeddel ezelőtt még arra volt büszke, hogy a nyugati műveltségtől még egészen ment. Azonban Helena hercegnő szülei, kinek szépsége ön előtt méltán feltűnt, különösen az utósó Ghika nemzedék, levetették magukról a keleti bojártermészetet s most a legműveltebb család az egész török birodalomban. Sajátságos irodalmi hajlam uralkodik benne. Az anya legelőször irt román nyelven, Madame Campan egyik művét fordítván le; az atya tudós régiségbuvár s hogy 1841-ben miniszteri tárczáját letette, folytonosan utazik leányaival Európában „tanulmányozás kedvéért“, a mint utlevelére írni kellett, hogy rendőrségünkben gyanu ne ébredjen.

Az ősz Humboldt csintalan mosolylyal nézett Rauchra. — Tehát itt Berlinben is „tanulmányozás kedvéért“ tartozkodnak? — kérdé ez.

— Igen, olyasmért, — felelt Humboldt. — Egy ideig Bécsben éltek, azután Velenczében, Drezdában és most itt. Mindenütt arra van Mihály hercegnek gondja, hogy leányainak a legjobb alkalmakat nyujtsa tudásuk és képzettségük gazdagítására. Biztosítom önt, hogy különösen az öregebbik: Helena hercegnő, alig husz éves léttére meglepő ismeretekkel bír; ugy lehet vele vitatkozni, mint valami tudóssal, és a hányszor csak szerencsés voltam vele beszélgethetni, gazdag szellemének mindenkor újabb-újabb fénylő oldalait fedeztem föl. Mert van benne valami eredeti; gyakran ugy tetszik nekem, mintha valami hivatás szunyadozna benne, és mintha nem is nő volna; szép jövőt jóslok neki. Valóban sajnálatos volna, ha ily sok oldalú képzettség és szép alap csak arra volna rendeltetve, hogy oly férfunak jusson birtokába, ki talán méltányolni se tudná. Ön, édes Rauch, mint művész, egyszerre feltűnőnek találta szépségét, és valóban ő görög faj; egy szoborhoz tökéletesebb mintát találni sem lehet. Ezen homlok, e szemek, az orr, arczának minden vonása, az egész mellszobor nem közönséges. De én részemről szellemének meglepő tulajdonait jobban kiemelem. Nyelvismerete valódi kincstár. És e mellett nem olyan, mint sok tudós, vagy annak látszani akaró nő, ő mindenben nőies s mégis másrésztől férfias kitartással és jellemzilárdsággal van felruházva. Fest is. Igen, igen, édes Rauch, — ő ép ugy tartozik az ön légkörébe, mint az enyémbe s ismeretségét nagyra becsülheti.

Ghika Mihály herceg csak 1848 vége felé tért vissza Oláhországba családjával. A nyugati Európában diühöngött forradalmat Helena hercegnő figyelemmel kísérte. Képes volt érezni e kor lélegzetét; hallotta a népek szabadság utáni kiáltozását; volt alkalma látni, mint tört ki erővel Nyugat-Európa a középkori intézmények burkolatából.

Hazatérte után nem sokára Koltzoff-Massalsky Sándor herceggel, a legrégebb orosz családok egyikének sarjadé-kával kelt össze. Ghika hercegnő férje csak is férfi volt, egy orosz, ki a nagy orosz birodalom és a görög vakbuzgóság szemlé-lődésében élt. És neje több volt közönséges asszonynál, nem érezte magát boldognak sem azért, hogy első orosz aristokrata nővé lett, sem azért, hogy első Miklós udvarában kitüntetés-ben részesült és Olga nagyhercegnőnél a legjelentékenyebb diszes hivatalt nyerte el.

Néhány év folyt le. Koltzoff-Massalsky Helena hercegnő-ben a szép tudomány-csirák megnöttek, és Miklós czár nagy orosz börtöne szűk lett neki. A Nyugat-Európában beszivott esz-

mék Moszkaunak félkeletiége alatt egészen kifejlettek fejében; a polgárisult emberiség törekvései és a rabszolgaságba és barbárságba sülyedt kelet közti ellentét, melyet ép azért tudott leginkább méltányolni, mivel hazájában a Duna mellett a nyugati műveltség és keleti élet folyamai ütköztek össze, legbensőbb lényét összeütközésbe hozta, mely miatt szelleme és teste egy formán szenvedett. Mint nő értette szerencsétlenségét, midőn azon hatalom ragadta meg, melyhez valódi férfias szellem kívántatik: egy nyilvános hivatás követése. A polgárisodás eszméjét akarta kelet népei közé vinni, melyekkel régi családja által rokon volt; a szabadság szellemének, mely nyugaton uralomra tört, kelet eltompult világában is rést kellett törni s mindazt életre ébreszteni, a mi életképes volt. Képesnek érezte magát az ily hivatás elvállalására; bizonyos szenvedélyes hon-szeretet volt az benne, mint oláhnőben, mint oly nép leányában, mely az előretörő Európa és a feloszlásnak indult kelet között feküdt, hogy a népek polgárosodásának és szabadságeszméjének utat törjön a szunnyadó keleti Európába. Oroszországban szerzett tapasztalatai megtanították, hogy a kor eszméi itt is termékeny földre találандnak.

Miklós császár sokat hallott Koltzoff herczegnőről, a mi őt a gyűlölt liberalismus miatt gyanússá tette előtte. Magának Koltzoff herczegnek is nem a leghizelgőbb szavakat kellett hallani a zsarnok czártól, úgy, hogy az, ura iránti katonai alázatosságában nejét csak bizonyos kedvetlenséggel türte maga körül. De ez sem volt képes helyzetét tovább tünni. Azért kölcsönös meg egyezés folytán a herczeg utlevelet szerzett neje részére és visszaadta szabadságát. Semmi sem csatolta egyiket a másikhoz, sem szerelem, sem gyermekek, sem szellemrokonság.

1855. ápril hó 26-dikán utazott el Koltzoff herczegnő született Ghika Helena Oroszországból. Miklós azelőtt hat héttel halt meg és ő még észrevehette, hogy utódja: II. Sándor alatt a leigázott Oroszországban szabadelvű mozgalom kezdődött. A szabadságvágy által epezstve, Svájcba utazott. „Oly hosszú idő óta először“ így írta le érzelmeit, melyek Helvéczia határán keblét eltölték, „most érzem magamat az unalom és tespedés nyomasztó sulya nélkül. Oly tiszta itt a lég! A természet hangja, mely minket, mint anya gyermekét, ölében ringat, oly szívemelő itt! Minden, mi környez, oly csendes, mint kedélyem. Érzem, hogy jóltevő nemtőm vezetett ez égbe nyuló hegyek közé. Valjon újabb szenvedés vagy áldott földre talállok-e itt? Nem, nem — e nap, mely arany felhők közt hanyatlik most alá, nem lehet bánatos regnek hirnöke. Itt kell a boldogságnak lakni, hol a menny oly szépen mosolyog.“

Svájcba utazásának s ott tartzkodásának gyümölcse a később megjelent e című mű volt: „A német Svájc és a Baráthegy megmászása.“ Ő e hegyre, melyre oly kedvesen tudtak felmenni, hajdúját és vezetőjét bámulatra ragadó kitartással mászott fel és annak csucsára Oláhország zászlóját győzelmijelként tűzte ki. Svájcra irt műve a Dora d'Istria nevet, melyet mint irónő vett föl, csakhamar híressé tette; meglepő volt, hogy egy nő tudományos és történelmi anyagokat oly alaposággal és oly bölcsészeti szellemmel tárgyal, a mint ezt Dora d'Istria tette. Különösen eszmegazdag a kostniczi zsinatról és a 15-dik század szabadsági vértanúiról szóló fejezet, Huss apoteosisa, „kinek máglyalángja a késő nemzedékeket sugározta be, hasonlóan egy szent fényhez, mely a napnál fényesebb. Hamvai, mindenféle szórátva, magkint hullottak az öreg Európa földjébe és Leférvret, Zwinglit, Luthert termett.“

Két évi svájci tartzkodása alatt minden idejét nagy tanulmányozásra és Kelet szokásai és intézményei feletti tapaszta-

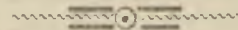
latainak összegyűjtésére fordította. Az eredmény nagy kötetekben fekszik előttünk, mint bámulatos szorgalom és meglepő szellemtanui. 1858-ban jelent meg nagyon becses és feltűnést okozott műve a zárda-életéről a keleti egyházban, melyben ő, mint a szerzetesek erélyes ostromlója lép föl. A keleti szerzetesség származásának, terjedésének, cselekvéseinek és sülyedésének történeti rajza az egyes tartományok zárdaszabályait és szokásait hozza föl. Legérdekesebb azon fejezet, mely Görögországról szól. Ezen különben szegény országot számtalan zárdák szívják ki; egyetlenegy ily zárdának 2 millió frank jövedelme van, pinczében 50,000 pint bor. Athos hegyén Maczedoniában 23 zárda van 600 baráttal, kik egész életüket evéssel, ivással és imádkozással töltik.

Ezen műnél még híresebbé tette a Dora d'Istria nevet az 1860-ban megjelent: „A nők keleten“ című mű.

Egyik nemzet a másik után veszi föl azon viszonyokat, melyek közt asszonyaik élnek és szellemdus párhuzamot von ezek és a nyugati viszonyok közt, a görögök, albanok, oroszok, őrmények, lengyelek, szlávok, kozákok, samojédek, mandshurok, kelet-Európának és Ázsiának csaknem minden népeit tárgyalás alá veszi. E mű a tudás rendkívüli gazdagságával megrakva, keletnek és az ottani nővilágnak apoteosisa. Vég következményeiben ismerhetjük meg, micsoda eszmében írta Dora d'Istria e könyvet. Azt fejtegeti, miszerint az oly társadalomban, melyet nem szentel meg a vallás szivjoga, a szellem szükségérzetei és a férfi és nő közötti erkölcsi egyenlőség üdvöselve, ott sem tisztelet, sem szeretet nem létezhet a gyengenemiránt. A nő ott rabszolgalesz és állattá aljasul, a kéjeszkeze és a nyereszkeedés tárgya, semmi egyéb. A nő azzal kárpótolja magát, hogy csak hiúságának él. Az ily népeknél, hol a nő férjével egyenlő, de a rabszolgaság még fenáll, ez ugyanazon hatást szüli, mint az ázsiaiak polygamiája. Vallás és politikai intézményekhez van tehát a nők sorsa kötve. Az izlam a nőt multság tárgyának nézi, a keresztyénség magasabb fokra emelte, de a műveletlenség bizalmatlansággal viseltetik iránta s szolgálói szerepet igyekszik neki adni; a zsinatok az asszonyt mindig valami tiszteletre nem méltónak tartották. Csak az újabb kor tette a nőt a férfival erkölcsileg egyenlővé, szabadsággal, méltósággal és bizalommal ajándékozta meg; Keletnek műveletlen néptörzsei közé felvilágosultabb vallást vinni be, ezt tekintti Dora d'Istria a nyugatot megillető hivatásnak.

E mű megjelenése után Görögországba utazott, hol lelkesült fogadtatásban részesült, sőt az athéni akadémia tagjává is kineveztetett. Tanulmányi utját aztán egész Oláhországra kiterjesztette, melynek szokásait és viszonyait a legujabban két nagy kötetben írta le. Állandó lakása azóta északi Olaszország.

Dora d'Istria, a mint műveinek e röviden közlött gondolataiból látható, oly nő, minő minden időben csak igen kevés van. Ő tárta fel Kelet világát a tudós és művelt Európa előtt annyira, mint senki más; ő irányozta Európa reformatori eszméit az életképes keletre, hogy ezáltal ezt is előre vigye, mivel ő tudja, hol vannak ezen eszmék gyökerei. Már láthatjuk, mily ébresztőleg hatott az a távol Oroszthonban az alvókra, feloldja a rabszolgaság lánczait, és egy nő az, ki Kelet-Európának eddig szellemileg elzárt világához utat tör.

Egy hét története.

Februárhó 11-dikén.

Titok. — A bihuzottak. — Rossi a szinpadon. — Rossi a körben. — Egy vén góbé és hozzávalója. — János bácsi. — A Kisfaludy-társaság. — Mostoha gyermekek. — Az írói kör közgyűlésén. — A párbaj és az ő nemzetisége. — A nők is részesek benne. — Egy jeles fortenczer. — Az a valami. — A nagybirtokosok. — A jövő képe. — A meglepetések. — A fényképek története.

Nem azért, mintha már meguntuk volna, — az „örök-szép“ örökké uj is marad; — és azért sem, mintha már az utósó krajczárt is eltánczoltuk volna, — nem illik most erről szólni; — sem végre azért, mintha már kimerítettük volna e tárgyat, — erre talán egy év sem elég; — hanem egészen másért nem mutatkozott e héten valami nagy érdeklődés farsang ő nagykegyelmessége iránt; ennek a valaminek alább majd kereszt- és vezetéknévét is megfogom kegyeteknek mondani, most azonban még nem lehet, még titok, tegyünk tehát mi is úgy, mint az egész főváros e héten; nem beszélt, hanem annál többet gondolt az írók és művészek báljáról, hogy az milyen szép lesz, és milyen érdekes; az a sok szelleműsű fej, Jupiter, Apolló, Endimion; aztán a kedves meglepetések; például a nagy sorsolás, a melyben férfiak fényképeit huznak ki, a hölgyek számára, a kikkel aztán ezek tánczolni tartoznak, és annál fogva ők, a kihuzottak a nyertesek; és még számtalan más elmés csudálatosságok, melyek már napok előtt tudva voltak, a nélkül, hogy szóltak volna róluk, mert mindenki szent kötelességének ismerte mélyeséges szívébe zárni a nagy titkot, és hogy egyetlen egy pecsét se pattanjon le róla időnek előtte, inkább elment a német színházba, megnézte Rossit és az első félóra után azt a fölfedezést tette, hogy a miről eddig sejtelve sem volt, tősgyökeres magyar ember létére is tökéletesen ért olaszul; kiérve a színházból, természetesen ismét csak olyan olasz volt, mint annakelőtte, hanem ez már nem baj, elég, hogy Rossit megértette, az egyetlen színművészt, a kinél a nyelv utósó kellék, mert arcza csupa élet és kifejezés; hangja lágy, mint a zefir és ellenállhatlan, mint a lobogó láng, és minden mozdulata — vad tombolása közben is olyan plasztikailag arányos és olyan borzasztóan élethű; — mennyire más és más volt Hamletben, Otelloban, Keanban, XI Lajosban, és mikor mindezt végig megbeszéltük, jött a nemzeti színház, hogy itt is látni fogjuk őt, csak egyszer ugyan, de mikor a német színházban összesen csak négyszer láthattuk, ez az egyszer is nagy szó; többször már nem lehet, az elvtől, a mit nem rég Neville hazánkfia kedvéért felállítottunk; egyszer azonban és Rossi, az más, az csak annyi, mint semmi. Hanem aztán ez is elmaradt. Hiába, az elv, elv.

Aztán jött vasárnap este az írók és művészek körében a Rossi-estély, az pedig fenséges volt; a főváros valamennyi nagy szellemei, a mennyire csak a kis terembe értek; és ezek között a nagy Rossi, az ő ezer színjátészó arczával, és ez most tele van elragadtatással, egyiránt a magyar vendégszeretetet és a magyar konyha iránt, a nélkül azonban, hogy a magyar felköszöntések és a magyar boroktól megtagadná elismerését; aztán az olimposzi jókedv; a vén góbé Réthy egy egész hortobágyi délibábot és a hozzávaló fiatal Ujházi egy egész debreczeni kollégium ked-

ves dévajságait varázsolták elének, — csuda-e aztán, hogy azt sem tudva, miként, egyszerre csak a kék hétfő virradt reánk?

Reggelire aztán — azok a napi lapok belh sokszor megkeserítették már kávémat! — az a hir, hogy a jó „János bácsi“ nincs többé! Kedves Török János bácsi, belh sok baja volt neki egykor a szabadelvű lapokkal, a volt „Pesti Hírnök“ végett; hanem azért a ki ismerte, soha egy perczig sem tántorodott meg abban, hogy tetőtől talpig magyar; sőt voltak, a kik tudni akarták, hogy az ősdíság és hegymögiség csak csalétek volt nála, hogy ezeket a kissé nehézkes járású uraságokat is megnyerje a magyar ügynek, akkor, midőn a nemzet létele az parancsolta, hogy minden osztály, minden érdek azon egy érzéssel: magyar, egybefoglaltassék e hazában; és hogy igazuk van, a kik így vélekednek felüle, mutatta egész külső és belső egyenisége, egész élete és halála; az a huszárosan kisodorintott bajusz — a mit még a honvéd-világból tartott meg; — az a tündökletes sarkantus csizma — a mit a néhai „magyar divat“ óta nem tett le; tollában az az igazi magyar zamat, a mi legerősebb kifakadásain is átütődött, és az a határtalan szeretete minden iránt, a mi magyar, még ha ázsiai volt is; összes vagyonát könyvtárára fordította és e könyvtárban nem volt más, mint magyar történelmi mű, egyik becsesebb a másiknál, és mennyire szerette e könyvtárt! csaknem úgy, mint egykor a színművészetet, és midőn végre meg kellett tőle válnia — pár hó előtt az egri érsek vette meg tőle e könyvtárt — 68 éves szeretete nem birta el e gondolatot, ágyba döntötte, a honnan nem is kelt föl többé, ma délután kísértük az örök nyugalomba, hol bizonynyal tovább üzi-füzi délibábot álmaikat egy nagy és dicső Magyarországról.

Vasárnap délelőtt meg a Kisfaludy-társaság évi közgyűlése, olyan megnyitó beszéddel, a melyet e lapok olvasói régi jó ismerőskint üdvözlőnének, de az Akadémia falai még nem hallottak olyant. Ugy odamondogatta az öreg-ifju Toldy Ferencz azoknak a bizonyos köröknek, a miért a magyar érzést, a mi a 40-es években olyan szépen virágzott és az 50-es években megmentette a nemzetet a végpusztulástól, semmibe sem veszik. Nem egy-két év roszt termése, — mondá — sem a pénzválság, a mit mind ki lehet ismét heverni, és pedig rövid idő alatt; hanem az az igazi veszedelem, hogy a magyar szó az ajkáról, a magyar szellem a családi körökből és a magyar érzés a szivekből el-kivesznek, és pedig — a mint ezt irodalmunk Nesztora erősen hangsúlyozta, — különösen ott fenn a magasban, a hol pedig imádvá szerezett királyasszonyunktól vehetnének példát, hogyan kell szivreszóra magyar urnőnek lenni. Azután egész szomorú valóságában felmutatta, hogy milyen mostoha gyermekek ott a hazai irodalom és nőnevelés, mennyire mételezik meg az idegen nyelvek és idegen nevelőnők a mi egész nemzeti életünket; innen aztán áttört a nagy hivatásra, mely e részben a nőnek jutott; a nő érzésvilága tölti el a családot és származik át a gyermekekre, egész nemzedékekre; egyenesen a haza ellen vétkezik tehát az a szüle, a ki leányát a lehetőségig ki nem képezteti, és pedig oly irányban, hogy a hazai irodalomban lelje gyönyörét, ezt szeresse, ápolja — de hisz e szent igazságok nem ujak e lapok olvasói előtt, uj benünk csak az, hogy most már oda jöttünk, hogy nagy férfaink

s fennen hirdetik azokat; még most sem késő, talán oda fog-nak hallatszani a hová szólnak.

Egy másik rég hirdetett igazságnak is — hála Istennek — jó dolga volt e héten; de tartsunk rendet; vasárnap délután írók és művészek köre tartott közgyűlést, és ez alkalommal jeles fiatal írónk: Mende Bódog azt az indítványt terjesztette elé, mondaná ki a közgyűlés roszalását sajtóügyek miatti párbajok felett, és a közgyűlés minden oldalról magvitatván ez indítványt elfogadta azt, és bizottságot küldött ki az ez irányban hozandó határozat megállapítása végett; erre mondám föntebb: „hála Istennek“, igaz, csak egy, és hozzá még számra nézve kicsi osztály fogadta el ezen elvet; de egyelőre ez is elég; egy csillámmal több a középkori sötétség elűzésére, és pedig ezáltal erős és hatalmas csillám, mert a polgárosodás egyik támaszát és talpkövét: a becsületről való fogalmat érinti. A miért a gyáva csakugyan nem igen képes karddal és pisztolylyal megvédeni becsületét, előálltak azon tannal, hogy a ki nem viv párbajt, az nem becsületes ember; hogy ezt a tant csak a brutalitás állíthatta föl, azt a nagy tömeg nem vette észre, nem is kutatta, mert felülről jött, és a mi onnan jő, az mind csupa angyali tisztaság, a mit vakon el kell fogadni; így fogadták el a kasztszellemet, a vallásbeli türelmetlenséget, a vakhitet, a fényűzést, az idegen nyelveket és sok más efajta erényeket. Lassan-lassan azonban az emberek mégis csak gondolkodóba estek; ime itt egy férfi, a csatamezőn nyugodtan nézett a halál szemébe, és most előáll egy mihaszna suhancz, görbe szemmel néz reá, aztán kihívja és ha visszautasítja a kihívást, gyáva és becstelen! van-e ebben józan ész? És tegyük fel, hogy elfogadja a párbajt, kiáll vele és — mert párbajnál nem az igazi bátorság, hanem csak a nagyobb ügyesség határoz — az edzett vitézt a ficzkó lelövi, — van-e ebben igazság? Vagy megfordítva, a vitéz a ficzkót lövi le: az talán igazság? polgárosult államban lehet az ember vádló, bíró és hóhér egy személyben, és mi több: saját ügyében? De nem folytatom tovább, ennyit is csupán azért szóltam róla, mert — kissé különös, de igaz, — a miért a középkornak ezen sötét foltja még mai nap is a társadalmat undokítja, annak egyrészt a hölgyek az oka; még napjainkban is akárhányan vannak urhölgyeink közül, a kik azt hiszik, hogy a párbaj gavallérságot mutat; az ám, épen úgy, mint a korhelység, vagy a ledérség; többnyire egy fán is teremnek, a henczegési viszketeg kedves papája egyiknek csakugy, mint a másiknak; bizonyosság reá, hogy a női becsületre egyáltalában semmi érzékük nincsen; megtudnak verekedni egy harisnyakötőért, de a mi isteni van a nőben, azt ők vagy kaczagják, vagy siváron feldulják; azért a hölgyeknek is jó tudni, hogy mit tartsanak az efajta gavallérokról. Nagy érdem tehát, hogy az írói körnek bátorsága volt szembe szállni ezen előkelő balfogalommal; most ugyan még csak szűk körre szorította az igazság égő szövetnekét, mert a sajtón kívül is gyilkosság a párbaj; azért vannak polgárosult nemzeteknek bírái és törvényei, hogy azokat tiszteletben tartsák és a bűnöket megbüntessék, és azért van Isten, hogy a kit a törvény keze netalán el nem érhet, annak számoljon be tetteivel; de — Róma sem épült fel egy nap alatt a legnagyobb érdem azonban a derék Mendét illeti, mert hogy fiatal ember létére, a ki hozzá meg elismert fortenczer, sőt bálrendező is, ez indítványt tette, az valóban nem mindennapi erkölcsi emelkedettségre mutat. Ezelőtt nyolcz-tíz évvel egy írónak, mindamellott, hogy honvédviselt ember volt, majd hogy a szakálára nem köptek, a miért ugyanezt az igazságot hirdette; de az idő mindenikünknek meghozza érdem szerint: a vád- vagy fölmentő levelet.

De nehogy arról a valamiről megfeledkezzem, mire nézve kedves olvasónőim képzelem, hogy mennyire kíváncsiak; ám megmondom; az írók és művészek bálja az, napok és hetek óta szép fők találgatása, szép lelkek ábrándja, mult kedden végre megtartatott, és mikép? Szépen és fényesen, a mint csak egy előkelő bál lehet, és mégis annyira más volt, mint más bálók, még a legszebbek is, lenni szoktak. Volt táncz és pedig milyen! Hogy olvasónőinknek némi fogalma legyen róla, megmondom, hogy például egy fiatal írónk és egy jeles művésznőnk úgy elrepitették egymást, hogy egyszerre csak a talajon találták magukat, aztán fölrebbentek, folytatták, a hol elhagyták, és maig sem hiszik, hogy ő rajtuk esett meg ez az eset. És mégis, nem a táncz volt ez est főelve, hanem az a dicsőséges jókedv és istenadta fesztelenség, és a mellett az az előkelő gyöngédség. Koronás és koronátlan csillagok, a földek és egek nagybirtokosai, a szépség költészete és a költészet szépsége oly igézetes képpé vegyültek egybe, hogy nem lehetett tudni, melyik a gróf, a művész, a báróné, a színésznő. A milyennek a jövőbe szárnyaló geniusz az emberiséget álmódja, egyenlőnek a tökéletességben és tökéletesnek az egyenlőségben, ez itt élőképén tündökölt előttünk, és meggyőzhetett mindnyájunkat, hogy egykor valóvá is leendenek ezen boldogsági álmak, csak egyszer következzenek be az az idő, hogy a farsang minden évben január elsejétől deczember harminczegyedikéig tartson, bezárólag.

És a meglepetések? Ej mit meglepetések! jutott is az az embernek eszébe, mikor maga e vigalom a legkedvesebb meglepetés volt. Még a fénykép-sorsolás sem jutott eszünkbe. Mondják, hogy csakugyan olyasmi szándék lett volna, de a bálj folytatában egyszerre csak eltűntek a fényképek. Meglehet, hogy úgy van, a sok kedves tréfa mellett, a miben az éj olyan pazar volt, ez is elcsuszik; sokkal valószínűbb azonban, hogy az egész hír csak tréfa volt, hogy legyen mit a szivek mélységes fenekébe zárni. Azért mégis mindvalamennyien egy fényképet vittünk haza, az igazi fény képét — emlékünkből.

Hogy kik tették e vigalmat mindenek felett diszessé? Egy virágos kert, mely ekként volt összeillesztve: gróf Károlyi Viktorné, gróf Gyürky Sarolta, gróf Andrassy Aladárné, Fiáth baronesse, Bulyovszkyné, gróf Cziráky Lujza, Prielle Cornélia, Fellekyné, Nádayné, Ribáry Mariska, Lejthényi Lilla, Ribáry Jozefine, Ravasz Ilonka, Roboz Janka, Krisztay Marianna, Kvasayné, Jókay Mari, Lendvayné, Apáthy Istvánné, Vadnay Károlyné, Bekcsisné-Bogdanovics Krisztina, Blaháné, Püspöky kisasszony, Balázsné, Mészáros Mariska, Helvey Laura, Helvey Irén, Szentkirályiné, Katona Klementine, Szentpály Janka, Rotter Irma, Nikolicsné, Sztupa Eugénia, Szilágyi Lajosné, Székely Józsefné, Dushegyiné, Paulayné, Dárdayné, Placht kisasszony, Nagy Juliska, Kacsóné, Katz Leóna és Katicza (Debreczenből), dr. Held Kálmánné, Niczkyné, Szilágyi Irén stb.

A női tánczrend keretbe foglalt lapot képezett, melyen a tánczokat ismert darabok czimei vezették be, ilyenformán: Uj emberek, csárdás. — Angyal és Dámon: III. Négyes. Nőuralom. Füzértáncz. Férj az ajtó előtt. IV. Négyes. A mama. Rezgő lengyelke. Süketnek kell lennie. Csárdás. További előkészületre kitűzetik: Reggeli előtt. Csárdás. A boritékon ez volt fölírva: Budapesti bálközlöny: szerkeszti az írók és művészek társasága 1874. febr. 10. Kiadóhivatal Pest Redout.— Az eszme Mende Bódogtól került ki, ki a cotillon ügyes rendezésében Balogh Andorral osztozott. A kedélyes, élénk mulatságnak csak a reggel vetett véget.

Budapesti hírvivő.

* * (*Király ő felsége*) — mint már a múlt héten megirtuk — jövő szerdán utazott el Bécsből Sz.-Pétervárra, és e hó 26-dikán vagy 27 várják vissza Bécsbe. Távolléte idején minden másodnap futár fog Bécsből ő felsége tartozkodási helyére küldetni. — Az uralkodó családban történendő házasságról irnak a belga lapok. Ezek szerint a belga király legidősb leányát egy osztrák főherceg veszi nőül. — Egy hazai fiatal művésznek kérelmére, mint hallik, a király megengedte, hogy Mária Valeria főhercegnőt a tavaszon életnagyságban lefesthesse. Az arczkép azután valamely jótékony célra kisorsoltatnék. — A király Pétervárból hazatérése után Gödöllő környékén nagy udvari vadászatot fog tartani, melyre számos vendég lesz hivatalos. Ez alkalomra királyné ő felsége is le fog jönni Bécsből. Mert az a hír, hogy királyné ő felsége már e napokban visszatér hazánkba, fájdalom, nem valósul.

* * (*Jótékonyág.*) Gablencz tábornagy gyermekeinek ő felsége a király 6000 forint kegydíjat rendelt kifizettetni magánpénztárából. — A honvédmenház javára a fővárosi gazdasági bizottság 100 frtot szavazott meg. — A szivaczi takarékpénztár ötven forintot adott a község birájának, hogy ezen az árváknak könyveket és lábbelit vegyen. — A kolera-árvák javára az egri érsek 2500 frtot, Hevesmegye törzsvagyonából 500 frtot s e megyebeli egyesek összesen 848 frt 50 krt ajánlottak fel. — Gyöngyösön Jablonszky Gyuláné urnő közelébb jótékonycélú gyermekbált rendezett, melynek jövedelméből a kolera-árvák számára 30 frtot adott át az odavaló nőegyletnek. — Debreczenben Vizváry Gyula, a nemzeti színház jeles komikusa ottani vendégszereplése alkalmával, 50 forintot adott az árvaház számára.

* * (*Rózsás naptó.*) Mihály Endre, zalaegerszegi távirtdai tiszt február 3-dikán eljegyezte Berzsényei Emilia kisasszonyt Inkéről. — Iváskó János ur Szurdokon e hó 16-dikán tartja esküvőjét Karácsonyi Amália kisasszonnyal. — Muresianu János ur, szintén Szurdokon, eljegyzé Paulay Etel kisasszonyt. — Gazdy Béla pesti ügyvéd eljegyzé Benel Adél kisasszonyt, az országos tébolydai ellenőr kedves leányát. — Dezsöffy Mari kisasszonyt e napokban jegyzé el Reinkard A. a forgalmi bank pénztárnoka. — Helfer Emma kisasszony, szintén Nagyváradról Rosenthal Max Charles bécsi kereskedővel váltott jegyet. — Schmasz Kelemen báró e hó 5-dikén tartá esküvőjét Bécsi Teréz urhölgygel. — Nagyváradon Laszky Ármin, a Hügel-féle nyomda művezetője e napokban jegyezte el Knopfler Laura kisasszonyt. — Balassa-Gyarmaton Kéry Markovics Ödön eljegyzé Bozsda Gaganecz Anna urhölgyet. — Szilágy-Somlyón Teledy Márton kereskedő és Kuvrig Irma kisasszony esküvője e hó 12-dikén lesz. — Barabás János, zempléni birtokos, közelébb vezeti oltárhoz Spilka Antonia kisasszonyt Aradmegyében. — Szinér-Váralján nagy diszszel ment végbe a Lánckzy Sándor ottani járásbíró leányának: Máriának és Losonczy Atila ügyvéd menyegzője. — Gróf Péchy Konstantin Fáy Karolina kisasszonnyal, Aczél Péter, Aradmegye főispánja, Königsegg Irma grófnővel jegyet váltott. — Gróf Minewsky Vitolt közelébb tartá esküvőjét aggteleki Bujanovics Hildegard urnővel. A gróf Lengyelországban lakik.

* * (*A gazdasszony-egylet*) kiállítása 3941 forint 86 krajczár bevételt hozott. Kiadás volt 1185 forint 23 krajczár. — Az álarczos bál tiszta jövedelméről végleges jelentés nem tétethetvén, a mennyiben többen még be nem számoltak, azonban a

tiszta jövedelem a 2000 forintot meghaladja, mi különösen Kármán Lajosné buzgó fáradozásai által éretett el, kinek valamint Mayer, Szemek és Kertész uraknak tetemes bemeneti jegy értékesítéseért nyilvános köszönet szavaztatott.

* * (*A nemzeti kaszinónak*) múlt évben 92,094 frt bevétele volt. Többi közt a tagok évdijából bevett 51,654 forintot, kártyákból tizennégyezeret, boltok s lakások bérletéből 12,100-at, a nemzeti színház kaszinói erkélye jegyeiből 8300-at, a miből látható, hogy a nemzeti színház is egyik jó jövedelmi forrása a kaszinónak. Kiadás volt a múlt évben 68,800 frt, többi közt hatezerháromszáz forinton vett kártyát, adót fizetett ötezer forintot, a szolgál díja volt kétezer, a szolgál ruházata pedig kétezernyolczszáz frt. A kaszinó virágzását mutatja, hogy a nagy terem megszüpítésére körülbelől tizenkétezer forintot fognak fordítani. A múlt vasárnapi közgyűlésén, melyen elnöknek gróf Mikés Jánost választák meg, többi közt elhatázzák, hogy a Széchenyi-lakoma márczius elején lesz.

* * (*Özvegy Patrubby Antalné.*) született Gyertyánffy Terézia asszony, ki, mint irtuk, január hó 30-dikán 65-dik évében elhunyt, egyike volt azon nemes honleányoknak, kik a 48-iki mozgalmakban részt vettek és az ötvenes évek üldözöttjeinek áldozatkészen nyújtott segélyt. A közintézetek és hazafias ügyek támaszt, segélyt birtak az elhunytban s méltó, hogy a hantokra, melyek hamvait takarják, áldást mondjon a hazafui kegyelet.

* * (*Sipos Antal*) zongoraművészünk pénteken fényes zeneestélyt adott, melyen írók és művészek nagy számmal vettek részt. Odry Lehel három magyar dalt énekelt (egy saját szerzeménye) s a Tannhäuserből Wolfrum dalát. Ujházy Ede „Suprintendens“ czimü kéziratban levő humroeszkjéből olvasott fel mulattató részleteket, Sipos magyar rhapsódiákat adott elő két zongorán, Ravasz Ilonka és Ribáry Mariska kisasszonyokkal. A diszes társaság jóval éjfél után hagyta el a vendégszerető művész termet.

* * (*Az opera igazgatására*) nézve döntő körökben az a szándék legujabban, hogy a Bécsben élő Doppler Ferenczet hívják meg Erkel helyére. Az „Ilka“ szerzője, ki távolléte daczára is folytonos összeköttetésben volt a nemzeti színházzal, hajlandónak is mutatkozott csak nem régiben is Pestre visszatérni.

* * (*Farsangi krónika.*) A tudomány és műgyetemi dalegylet múlt szombaton tartotta dalestélylyel összekötött tánczvigalmát a nőiparegylet javára. Az estélyt Blaháné asszony nyitotta meg, néhány kedvelt népdallal villanyozva fel a közönséget; a felhangzott tapsvihar lecsillapítására néhány dalt ismételnie is kelle. Utána Ravasz Ilonka k. a. és Sipos Antal ur Liszt Ferencz „Les préludes“ cz. symphoniai költeményét adák elő szép sikerrel. Végül az egylet énekelt el három dalt és a siker, melyet elértek, becsületére válik Goll János karmesternek. Aztán tánczoltak kivilágos-kiviradtig a jogászbál kipróbált hőseinek diadalszokott aegise alatt. A háziasszony tisztére Kammermayer polgármester ur bájos neje kéretett fel, ki azonban fivérének elhunytja miatt nem jelenhetett meg, a rendezőség nagy sajnálkozására; a jótékony cél élőmozdításához azonban 50 forinttal járult. — A bölcse-dé-bál szombaton éjjel a „főuri társaság“ javára volt rendezve. Az arisztokrácia teljes számmal jelent meg s a polgári elem képezte a szabály kivételét. A tánczosok száma elég sokra ment, de még sem annyira, hogy kényelmesen ne lehetett volna végiglejtteni a kellemdus keringőt és a tüzes galoppot. A lady patroness gróf Károlyi Edéné volt, kit fő urak és magas urinők fényes köre vett körül. — Az országos protestáns árvaház javára múlt szerdán fényes tánczvigalom volt a vigadóban. Jelen voltak,

a kedves és szeretetreméltó bálanya: gróf Teleky Sándorné, Székács József, Török Pál szuperintendens, gróf Lónyay Menyhért, Tisza Lajos, gróf Szapáry István pestmegyei főispán, gróf Teleky Sándor, báró Prónay Gábor, Hunfalvy Pál stb. Anzenberger kisasszony, Balázsné, Banoviczné, Bethlen Vilma grófnő, Bérczy Margit, Buschbach Péterné, Cacciari Matild, Dabas nővérek, Darányi Erzsike, Dobsa Ilona, Egressyné, Fabricius Melanie, Hölle Tekla, gróf Dessewffyné, Károlyi Palma, Kovács Juliska, Kralovánszky Vilma, Lenhossék Melanie, Lubinszky Mari, Melczer kisasszony, Menyhárt Gizella, Neugebauer Leona, báró Prónay nővérek, Rosenberszky Aranka, Röck Irma és Paula, Ruttkay Mari, Székács Irma, Tanárky nővérek, Tatay kisasszony, Unger kisasszony és Wagner nővérek. A kedélyes mulatságnak csak az ilyenkor mindig korán beálló hajnal vetett véget. A táncrend egyszerűsége által tűnt ki. A tiszta bevétel mintegy hatszáz forintot tehet.

* * *Irodalom.*) A Franklin társulat, a Heckenast-féle országos híri cég méltó utódja, e mostoha időben is az irodalom minden ágára kiterjeszti munkásságát. Így újabban ismét következő művek jelentek meg nála: „Tíz év Magyarország legújabb történetéből“ (1840—1849). Irta Kerékgyártó Árpád, ára a két kötetnek 3 frt. „A kőszivü ember fiai“, 3 kötet; ára 2 frt 40 kr. „Hat hét léghajón“, irta Verne, ára 1 frt 20 kr. „Franklin élete“, irta Mignet, fordította: De Gerando, ára 50 kr. „Csonkai versei“, ára 50 kr. „A magyar irodalom története, női tantézetek számára“, ára 1 frt 80 kr. — A Kisfaludy-Társaság következő pályázatokat tűz ki: I. Kivántatik a regény elmélete tekintettel a magyar regényirodalomra. Jutalma 100 arany. Benyújtás határideje 1874. október 31-dike. II. Kivántatik kisebb költői beszély, körülbelül 1—3 ivre terjedő; tárgya lehet akár történeti, akár mondai, akár jelenkori. Jutalma 50 arany. Benyújtás határideje 1874. december 31-dike. — Tettei Nándor bizományában megjelentek: „Arab gyöngyök“ és „Arab gyémántok“; mindkettőt arab nyelvből fordította Kámory Sámuel tanár; mindegyiknek ára 1 frt. — „Kis-Czell város történelme és jelen viszonyainak leírása“ czimű. 35 lapra terjedő füzetke jelent meg Szombathelyen; irta Pálfi Sándor, ára 40 kr. — „Légycsapó“ czimű Rimaszombaton Handa Banditól egy humorisztikus lap jelenik meg hetenkint.

* * *(Nemzeti színház.)* Az igazgatóság, úgy látszik, valami meglepetést tervez, hogy új darabok előadására nem is gondolhat. Aztán még farsang is van, azért e héten csak a „Próféta“ érdemel különös megemlést, a mennyiben a czimszerepet nem Stéger, hanem Ellinger énekelte, és pedig olyan hatalmasan, hogy most már övé is marad e szerep. — Vasárnap a „Strike“-ot adták, a nagy Rossi is jelen volt ez előadáson, és igen elismerőleg nyilatkozott a mi színészeinkről, különösen Komáromiról és Ujháziról. Ezeknek jeles játéka és Blaháné bűbajos dalolása még ilyen műnek is képes hosszú életet szerezni. — Mult csütörtökön Udvardy ur, Richter tanítványa lépett fel „Lohengrin“-ben, és a jelen volt sok jó barát sokat tapsolt neki; a többi közönség pedig szivből kívánta, hogy adjon isten neki elég erős hangot, mert az, a mit ma hallottunk tőle, nagy operai szerepre kissé gyöngé. Campilli balletmester urat pedig az a baj érte e héten, hogy csaknem elvesztettük volna. Ő volt az, a kinek a keze pár hét előtt más ember arcához csapódott a színpalak mögött, és a színházi hármasság mult szerdán mondta ki felette az ítéletet, hogy azonnal elbocsátandó. Campilli az ötös bírósághoz főbbezte az ítéletet, és ez, mert önvédelemből történt, pénzbeli büntetésre változtatta át az ítéletet.

* * *(Vegyesek.)* Deák Ferencz egészségi állapota sehog-

sem akar javulni. Vasárnap erős szivgörcsei voltak, melyek többször megújultak. Az orvos a tavasztól várja az enyhülést a betegre. Király ő felsége intézkedett, hogy Deák Ferencz állapotának minden fordulatáról őt táviratilag értesítsék. Látszik ebből, hogy ő felsége e tekintetben mily mélyen osztozik mindnyájunk aggodalmában. — A dormándi (hevesmegyei) híres jóasszony meghalt, 82 éves korában; sok babonás embert elbolondított világlátásban. Ő elköltözött, de itt maradt a babona sok együgyű szivben, és azért készen lehetünk reá, hogy rövid időn más élelmes férfi vagy nő foglalja el a megürült jövedelmező jósszéket. — A honvédménháza január 31-dikéig beküldött összegek 4373 frt 61 kr-ra rugnak. — Helfy Ignác képviselő, mint sajnálattal halljuk, hagymázban nehéz beteg. — Az országos kisdjedvő-egylet vagyona, a közelebbi közgyűlésen történt bejelentés szerint 9000 forint. — Bálint Gábor, ki az Akadémia megbízásából utazta be Mongolországot, s hosszabb ideig tartozkodott Oroszországban, e napokban visszaérkezett Budapestre. Most szeretné tudni, hogy az összegyűjtött anyaggal mitevő legyen. — A volt Miklóssy-színház, hir szerint, Káldy fogja átvenni, ha sikerül neki megegyezni ez iránt a hitelezőkkel; az pedig alig ha nem sikerül neki, miután a hitelezőknek ugyis csak az üres falak jutottak e színházból. E hó 6-án éjjel a képviselőházban megrepedt a vízvezetési főcső, s a padlást az utcza felőli részen elöntötte vízzel, úgy, hogy a szoba födelén át behatolva, megusztatta a szobában levő iratokat. — Renz ismert lovardaigazgató a városi hatóságtól engedelmet kért az őszi-utcai Buziás féle telken lovardát állithatni. — A budai szinkörért, hir szerint, Follinusz igazgató és Káldy Gyula karmester is fognak folyamodni együtt.

* * *(Halálozások.)* Hajdu-Böszörményben Mészáros Lászlóné Kálmán Ottilia asszony három évi betegség után e hó 6-dikán elhunyt. — Debreczenben néhány nap előtt özvegy Szodorai Lászlóné elhunyt és az álmosdi családi sirboltban tetetett örök nyugalomra. — Kirschner Márkné született Fuchs Eleonora e hó 1-sején, házassága 45-dik, élte 67-dik évében Keszthelyen elhunyt. — Hartl Ferencz, a temesvári kath. főgymnázium igazgatója és az ottani kegyes tanítórendi társház főnöke, ki 30 év óta működött Temesvárott, e hó 11-én élete 60-dik évében elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Zuzott májleves.

Egy fél font borjumáját, egy egész zsemlyét, két keményre főtt tojást mind szeletekre kell vágni, forró zsirból pirosra kigütni és mozsárban finomra összezuzni. Ekkor egy fazékba kell tenni, jó erős marhahuslevest reá szűrni, egy félóráig forni hagyni, zsemlyét kockára vágva és megpiritva a leveses tálba tenni, és a levest reá öntvén, forróan betálalni.

Borjuszeletek gesztenyekásával.

Egy borjuhátból a szeletek közep nagyságúra kivágnak, de úgy, hogy a bordákból egy-egy darabka minden szeletnél maradjon; e szeleteket megveretvén és egy éles késsel szép kerek formát adván nekik, meg kell sózni, egyenkint felolvasztott vajba mártani, finom zsemlyemorzsával behinteni és félre tenni.

Ezalatt másfél font szép gesztenyét meg kell főzni, meghámozni és szitán áttörni, egy tojásnyi nagyságu darab friss vajot hozzá keverni, egy kanálnyi lisztet, és ezzel a tűzre tevén, for-

rásig kell ott hagyni, aztán édes tejjel felereszteni és a tüzhely oldalán vastag kásával főzni, vigyázva és gyakran felkeverve, mert e kása nagyon könnyen megkocsmásodik. Tálalás előtt egy kanálnyi cukrot kell közé adni.

A szeleteket most már forró zsivban vagy vajban szép sár-
gára ki kell rántani, a gesztenyekásából egy kerek halmot tálalni,
a szeleteket pedig koszoru alakban körüle rakni, úgy hogy a cson-
tos része felfelé álljon.

Turófelfujt.

10 lat vaját habzásig elkevervén, lassankint 10 tojás fehé-
rét kell belé ütni, öt evőkanálnyi törött cukrot, három kanálnyi
finom lisztet, egy késhegynyi sót, három kanálnyi jó savanyu
tejfelt, egy negyed font mazsola és fekete szőlőt, egy és egy ne-
gyed font turót, melyet elébb szítán átnyomtunk, és végül a tiz
tojás fehéréből verrt kemény habot. — Egy szép formát vajjal ki
kell kenni, morzsával kihinteni, a tészta beleönteni és körülbelül
egy óráig a sütőben megsütöni.

H. Julia.

Nemzeti színház.

Február 7-dikén: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Február 8-dikén: „A
strike“, Szigligeti és Balázs színműve. — Február 9-dikén: „Giboyer fia“,
Augier színműve. — Február 10-dikén: A tévedt nő“, Verdi operája. —
Február 11-dikén: „A csók“, Dóczy vigjátéka. — Február 12-dikén: „Lo-
hengrin“, Wagner R. operája. — Február 13-dikén: „A krakkói barátok“,
Rákosi Jenő vigjátéka.

Divattudósítás.

Míg e sorok t. olvasónőim kezeibe kerülnek, utóját járja a farsang
korszaka, de azért mégis kötelességemnek tartom még egyszer báli öltözé-
kekről beszélni, nem csak azért, mert épen az utolsó napok alatt nem árt egy
kis utasítás, melyet még követni is lehet, és aztán olyan sok a kilátásba he-
lyezett bőjti multság, tánczczal összekötve, hogy nem lesz felesleges egy
kis áttekintés, melyet tán megjelenésük érdekében érvényesíteni is lehetne.

Miután minden új színek feltalálása daczára báli ruhákra mégis leg-
kedvesebb maradt a fehér szín, úgy legelső leirandó ruhánk egy fehér crépe
ruha legyen, a melynek szoknyája derékig teli van kis dudorokkal, a szok-
nya elejére pedig rózsafüzérek kötő alakban alkalmazva. A derék kivá-
gását is rózsafüzér díszíti, az ujjakat is, a hajban pedig egy nagy nyíló
rózsa díszlik. — A báli újdonságok közé tartoznak a himzett ruhák, a me-
lyek közül egyet feltűnő szépsége miatt fel kell említenünk, mely nyitott
selyemmel és zseniliával volt himezve. A himzés a nagy és bő tünique-t kör-
nyezé és egy széles rózsafüzérből állott, melynek virágjai világosabb és söté-
tebb rózsákból összeállítva, a levelek pedig barna színvegyületben voltak
tartva. Az ilyen himzett ruha már selyem alsó ruhát követel. — A tartatán
és gaze ruhák aljait mindig sűrűen be kell fődni kis fodrokkal vagy dudorok-
kal, mert csak így mutathatni fel azt a lengeteg könnyedséget, mely a báli
ruhákat olyan szépekké teszi. Egy könnyű tünique virágfüzérékkel vagy
széles selyem szalaggal izlésteljesen felhuzva, a derék hasonló virággal vagy
szalaggal díszítve, közte csipke is alkalmazva, — és miuden szlű könnyű
szövetből csinos báli ruhát lehet készíteni. A báli ruhák derekai jelenleg
elöl és hátul is hegyesen varratnak.

Azon fiatal leánykák közül sokan, a kik először léptek a nagy világ
csillárok bíráló sugarai elé, e télen az egyszerű megjelenést tartották szem
előtt, és csakugyan alig lehet vonzóbb és megfelelőbb valami, mint egy
egyszerű fehér mousselin-ruha, virággal vagy színes selyem övvel díszítve; a
fiatal leánykák legalább is husz éves korukig mindig a legvonzóbbak lesz-
nek izlésteljes egyszerűségükben. Nagyobb fényt fejtenek ki azon fiatal
nők, a kik már nem akarnak könnyű báli ruhákban megjelenni, és a kik e-
szerint selyemben kénytelenek díszleni, a fekete selyem ruhákat azonban egy-
általában nem ajánljuk estélyekre fiatal nőknek; maradjanak ezek az élteseb-
bek kizárólagos előjoga. Ugyis elég az árnyék a férfiruha feketesége által,
a nők csak világosságot, kellemet és jó izlést hozzanak egy társaságba. Egy

világne kivágott selyem ruha, csipke vagy tüll tünique-vel, fehér vagy feke-
tében, a hozzá illő díszítéssel, virággal, — mind ezekből igen izlésteljes öltö-
zék lehet összeállítani. A cipő mindig a ruha színéből való és tetszés sze-
rint csipkével, szalaggal, vagy virággal is van díszítve. A keztyük nagyon
hosszuak, és négy-öt, sőt még több gombbal vannak ellátva.

S z ó t a l á n y .

Magyari K.-tól.

Első tagom dus terménye
Az idők ó korának,
Fő nélkül ez panasz hangja
A kebel bánatának.
A második tag, mint ember állt
Ott, hol Jézus született,
Nélküle nem készül kereszt,
Vérpad, remek épület.
Az egész csinos nagy város
Duna mellett lelhető
Nagyobb tere a magyarnak
Hajh! legnagyobb temető!

Megfejtési határidő: Márcziushó 12-dike.

A 3-dik számban közölt számrejtvény értelme:

Sok előfizetőt a „Családi Kör“-re.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Karlberger Gyuláné, Bo-
zóky Mária, Tóth Békássy Laura, Erdensohn Emilia, Moesz Gézáné, Fábiani
Mihályné, Jancuska Hermin, Jánossy Lajos, Limbek Vilma, Oszlányi Má-
ria, Fesztóry Katalin, Pajor Petronella, Gottmayer Gábor Berta, Bóros
Tinka, Timár Irén és Laura, Kovács Balázsné, Dunaiszky Izabella, Haller
Anna, Morócz Teréz, Szilágyi Ida, Dants Antónia, Szegedi Piroška, Náray
Kata, Erdélyi Nina és Jolán, Tóth Igaz Klemmi, Spányi Béláné, Kristófy
Endréné, Hamar Klára, Bodonos Tercsi, Falvay Emilia, Kun Bertalanné,
Egry Nelli, Magyar Ilonka és Luiza, Buday Flóra, Víz Andráné, Miskol-
czy Betti, Fodor Erzsé, Emberi Anna, Almásy Judit, Keresztury Matild, Ha-
lász Izabella, Molnár Piroška, Lakatos Gyuláné, Károlyi Mária és Ilka, Tóth
Ilka, Tóth Sándorné, Nagy Ida, Lengvári Petronella, Verzár Fáni, Bundy
Eszter, Tomassek Paula, Kern Enni, Földváry Margit, Olasz Ida, Humjár
Ottilia, Hamar Gézáné, Szombathy Klaszy Ida, Gábor Károlyné, Schovics
Endréné, Felvinczy Miska.

A 2-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag
beküldé:

Plaveteczy Ilona, Szemerjai Teréz, Pajor Petronella, Uger Jancsó
Vilma, Gottmayer Gábor Berta, Szombathy Klaszy Ida, Schovics Endréné,
Lechner Ida.

T a r t a l o m .

Utrechti farsang. — Ibolyák, Várady Antaltól. — Honória, Mari-
kovszky Gábertól. — A hü szerelem, Bestuschew után A. M. — Egy híres
írónő, Kálosi Lipóttól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. —
Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány.
— A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlétek. —
Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy hálófőkötő szabás-
mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Az Arad védelmében 1849-dik február 8-dikán elesettek emlékére rendezett gyászmisén, jelen voltak a honvédegylet tagjai igen számosan, továbbá a városi hatóság és pénzügyigazgatóság, valamint a régi tűzoltók testületileg, diszruhában. Ez utóbbiak közül a babérkoszorúkkal és Asztalos Sándor arczképével ékesített ravatalt diszörség, kivont karddal állta körül. Az isteni tisztelet után az ezen nap emlékére emelt honvéd-emlékhez vonult ki a közönség, hol a szózat hangjai mellett a szobor megkoszoruztatott.

Vidéki vegyesek. A váczai nőegylet által e hó elsején rendezett tombolával egybekötött tánczvigalom ezer forintot jövedelmezett. Ezen eredmény eléggé mutatja a sikert. A reggelig tartó mulatságban Váczi és vidékéről nagy női társaság vett részt. — A mohácsi nőegylet álarczosbálja a szükölködők javára vagy 89 frtot jövedelmezett. A rendező bizottság elnöke Kerek Sándorné s tagjai Goócs Gyuláné, Auber Nádorné, Miltényi Kálmáné s Brand Jánosné maguk fáradoztak a jegyek eladásában. — A komáromi nőegylet tánczvigalma, mely a múlt hó utolsó napján rendeztetett, fényesen sikerült. A bál női társasága igen fényes volt. — Gyöngyösön a jótékony czélú nőegylet hat műkedvelői színi előadást rendez, melyek elseje e hó 22-dikén lett megtartva. — Ugocsáról írják, hogy ott évtizedek óta nem emlékeznek oly erős hidegre, mint a minő néhány nap óta uralkodik. — A kolozsvári egyetem Berde Áron egyetemi tanárnak a tudomány terén szerzett érdemei elismerésül a tiszteletbeli jogtudori czimet adományozta. — Liszt Ferenc megígérte, hogy az országos dalárünnepély alkalmával meglátogatja Kolozsvárt, és egy hangversenyben is közre fog működni. — Dugonicsnak a szegediek emlékszóbot szándékoznak emelni. Eddig 2969 frt gyűlt e czélra össze. A szobrot Isó Miklós fogja készíteni. — A gömörmezei Polomka községben múlt hó 26-dikán roppant szélben tűz ütött ki s 75 házat, 80 darab marhát tett a lángok martalékává. — Szatmártt Mátray Laura Gyöngyösiné asszony két ezüst kargyertyatartót s hat személyre ezüst asztali készletet kapott tiszteletből a színpadon, jutalomjátéka alkalmával. — Atisza fűredi ifjuság februárhó 1-sején a honvédmenház javára tánczvigalmat rendezett, mely a jótékony czélra 20 frtot jövedelmezett.

Különfélék.

** (Erzsébet királynénk), mint Münchenből írják, midőn utolsó izben időzött a bajor fővárosban, észrevette, hogy a közönségben a kolera páni félelmet keltett, mely a legfelsőbb körökig elhatott. Egyszer tehát a felséges asszony azon nyilatkozattal lepte meg kíséretét, hogy meg akarja látogatni a kolerakórházat. A tett kifogásokra a királyné röviden azt válaszolta, hogy ha senki sem akarja kísérni, maga fog elmenni. Szándékát csakhamar foganatosította is, de természetesen nem kíséret nélkül. A királyné egyik ágytól a másikhoz ment, minden betegnél hogyléte felől tudakozódott, s többeknek kezét nujtotta. Elátogatás — írja a tudósító — Münchenben rendkívüli feltűnést keltett s ma ott nincs népszerűbb hölgy, mint Erzsébet királyné.

** (A táviró) csaknem egyszerre két nagy ember halálának hírért hozta meg. Az egyik Strausz Dávid, a másik Michelet. Strausz a legmerészebb gondolkodók egyike volt, kinek „Jézus élete“ című munkája, továbbá „A keresztyén hittan történeti fejlődése és küzdelme a modern tudomány ellen“ „Régi és új hit“ stb. című művei nagyon nagy szolgálatot tettek az általános művelődésnek. A másik: Jules Michelet, mint történetíró,

mint költő s mint pamphlet-író egyaránt ismeretes. Történelmi művei Franciaországban nagyon el vannak terjedve; minden francia ismeri tizenhat kötetes történelmét Franciaországról, s a nagy forradalomról szóló művét, ugy „Jezsuiták“ című munkáját, mely tanári székétől fosztotta meg. Mint költő eszme gazdag, gyöngéd és kellemes volt, s erről ismerik nálunk is, mert lapjaink gyakran közöltek az ő költői dolgozataiból részleteket, s „A nő“, a „Tenger“ és a „Szerelem“ című könyvei magyarra is le vannak fordítva. A francia-poros háboru lezajlása után „Fiaink“ cím alatt két kötetes munkája jelent meg, melylyel a nemzetet új lelkesedésre és cselekvésre szólította. Célja volt, hogy a kétségbeesett francziákat munkásságra ösztönözze s a jövő iránt bizalomra ébreszsze. Michelet háza Párisban nevezetes gyűlhelye volt a legkiválóbb szellemeknek, s az ötvenes évek elején a magyar menekültek is gyakran élvezték a házi gazda és szellemdus neje vendégszeretetét. Hazánkfiaink egyébiránt Michelet előadásait is gyakran látogatták abban az időben. A magyarok iránt Michelet rokonszenvvel viseltetett s egyik művében „öt millió nemesnek“ nevezi a magyar nemzetet, a nemest a legszebb értelemben véve.

** (A bécsi rendőrség) összeíratta a kereset nélküli munkásokat. Ezek száma jelenleg 18,830, s ezenkívül deczember és januárhó folyamában 14,000 keresetétől megfosztatott munkás hagyta el Bécsset, 500 pedig rendőrileg eltolonczoltatott. E számok rémitő bizonyítékot szolgáltatnak az általános üzlet-pangás és munkamegakadás mellett.

** (Külföldi vegyesek.) Londonban báró Rothschild Mayer e hó 7-dikén, 59 éves korában elhunyt. Az angol alsó háznak tagja volt, s miként apja. Náthán, a szabadelvű képviselő pártjához tartozott. — Szarvady Frigyes, e jeles tollu hazánkfi, ki Párisban nagy képgyűjteményt szerzett össze, ezt e hó 21-dikén elárverelteti, és pedig ötvenhat olajfestményt (köztük Cranach Lukácstól két jelest,) régi mesterektől, tizenkilenczet pedig újabb francia képiróktól. — Iliesku G. J. volt romániai miniszter Kuza fejedelem idejéből, múlt pénteken a Skarlat Ghika-féle kertben pisztolylövéssel véget vetett életének. — Placht, az ismeretes bécsi bankár pörében e napokban ítelt a törvényszék. Hat évi súlyos börtönre ítélte.

Megbizások tára.

Öcsödre E. J. urhölgynek: 50—60 kron kaphatók a kicsinyek, a nagyobb ára 1 frt, 1 frt 50 kr.

Kulára D. E. urhölgynek: Postára van adva.

Makóra M. L. urnőnek: Én a kéknek adnék előnyt, de ez tökéletesen csak izlés dolga.

Aradra A. G. urhölgynek: Nálunk a szörkermék mosására az ugynevezett szappangyökeret használják, beöblíteni pedig előbb korpás, aztán pedig hideg vízben szokták.

Székelhydri Sz. M. urnőnek: Mégis csak jobb lesz egy hirneves orvoshoz fordulni, mint a magántanácsok jó akaratu, de alap nélküli utasításait követni.

Nagyváradra V. E. urhölgynek: Itt Pesten jelent meg a Franklin-társulat kiadásában.

Pozsonyba L. O. urhölgynek: Szives köszönet a barátságos megemlékezésért!

Váalba M. M. urnak: A folytatást is kérem; mert csak az egészről lehet véleményt mondanom. Eddig csinosan indul.

Előfizetésifelhívás

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, amit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

És két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl.“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi hercegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknék megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-ter, 2. sz. III. emelet.

8-dik szám.

Február 22-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p		
							kelte	nyugta	
						óra perc óra perc			
Febr.	22	Vasárnap	D 1 Péter székf.	D Invocavit	10 F Zsirhagyó	5 Izrael		6 56	5 31
	23	Hétfő	Villig. Reinhard	Villi	11 vaj. hét v.	6 Izsák		6 55	5 32
	24	Kedd	Mátyás	Mátyás	12 Melet	7 B. M. h.		6 53	5 34
	25	Szerda	Flav Kántor b.	Gotthárd	13 Martinián	8 Eső ün.	y	6 51	5 35
	26	Csütörtök	Victorin	Sándor püsp.	14 Auxontius	9		6 49	5 37
	27	Péntek	Leánder	Leánder	15 Onesimus	10 Joziás		6 47	5 39
	28	Szombat	Román	Román	16 Pamphilius	11 S. Zahor		6 45	5 40

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam februárhó 17-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **Bá l t u d ó s í t á s.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Helyet kérek, mert két bál sulyosodik tollamra! E hó 12-dikén tartá a csak ez évben alakult korcsolya-egylet bálját, mely halifaxokkal diszitett teremben fogadta vendégeit, Majurányi József pedig Halifax polkájával lepett meg bennünket ez alkalommal. Sokan valának jelen, de a farsangi napok oly gyorsan repülnek, hogy felednünk is gyorsan kell, kivált ha a tegnapi bál zaja zug füleinkbe.

Tegnap 16-dikán a dalárda tartá estélyét, és ez nagyszerűen sikerült. Közreműködtek: Feigler Janka és Havasy Jolán kisasszonyok, ez utóbbi Székelynek egy magyar ábrándját adván elő, továbbá Gloger Riza kisasszony és Majurányi József ur. Köszönet a tevékeny Bellovits Ferencz karnagy urnak, ki szintén játszott, valamint Földváry István urnak, ki, „Bál előtt és bál után“ czimű költeményt köztetszéssel szavalta.

Az estély tánczczal végződött, és a jelenvolt sok szép hölgy közül megemlíthetem: Bischitzky Berta, Hutta Szerén, Havasy kisasszonyokat, Bartha Clemi, Mayer Berta és J. Kollár és Matyasovszky Georgine, Palkovits Nella, Kádár Róza, Helcz- és Pethes kisasszonyokat, továbbá Szecskay Kornélné, Boronkayné, Arányi N. Kamenszky Elekné és Helcz Ferenczné urhölgyeket.

A bőjtire nagyszerű estélyt rendeznek nálunk — veterán zeneszerzőnk: Seiler ur tiszteletére s előre is szép sikert jósolhatunk neki.

r. l.

Csetnek februárhó 15-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **V a d á s z é l m é n y.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Bizonyynyal e lapok t. olvasóit is érdekelni fogja a következő vadászkaland, főleg ha hozzá teszem, hogy — csakugyan megtörtént. Tehát a mult héten néhány vadász kiment nálunk vadsertés-vadászatra és a hajtók ismét nagyobb számu vadsertésre bukkantak erdeinkben; több lövés is történt, azonban csak egy süldő hagyatván helyben, a hajtók tovább üzték a sertéseket; egyszer csak az egyik a sürűben elkiáltja magát: „Itt van egy vadsertés, kimuló félben, a malaczai is itt vannak!“ Mire az egyik közel levő vadász oda huzódik, s akkor nem vaddisznó, de egy medve ugrott ki, s a lárma s körülötte történt lövésektől megzavarodva, ott hagyta három kis kölykét, három bocsot. A vadászok azokat elevenen haza hozták, s egymás közt fölosztva, most nagy gondal ápolják, etetik tejjel, s ha sikerül őket fölnevelni, bizonyosan a pesti állatkertnek is jut belőlük. Az öreget nem lehetett megkapni.

r. l.

Győr februárhó 12-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **B o h ó c z - e s t é l y** — **T u d o m á n y o s e l ő a d á s o k n ő k s z á m á r a.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Becses lapjának levelezési rovata a vidéki társasélet feltüntetésének levén szánva, en is egy

kis helyet kérek, mert egyszerre két érdekes tárgyról értesíthetem; egyik az itteni ének- és zeneegylet által e hó 10-dikén rendezett bohóc-estély, mely a vigadói termet zsufolásig megtölté vendégekkel, és az elmés bohóságokkal is teljes mértékben elégitette ki várakozásunkat, az énekegylet nőtagjainak közreműködése által pedig — magától érthetőleg, nem, mint a b o h ó c z - e s t é l y, hanem, mint az é n e k e g y l e t tagjai möködtek ezek közre — nagymértékben felül is multa várakozásunkat.

Másik ujdonságom már a magasabb szellemi világból való, hanem azért szintén felette érdekes. Ugyanis tudományos előadások rendeztetnek nálunk nők számára, hetenkint hat óráig, és a mi még érdekesebb: szépen látogatják is ez előadásokat. Köszönet érte a jeles tanár uraknak, a kik közül fájdalom, kettőt már is elvesztettünk ugyan, hanem azért az ennek folytán beállt fennakadás már ismét el van háritva. Hogy miért vesztettük el e két jeles tanerőt? Erről talán jobb, nem is szólni, legfőlebb is annyit, hogy egyfelől az illetők nem független egyének, és másfelül olyan korban élünk, melyben némely részről azt is rossz szemmel nézik, hogy a nő lelke komoly tudományos tárgyakra irányoztatik. Holott pedig ép a komoly gondolkodású nők a szó valódi értelmében jó nők, jó anyák és jó gazdasszonyok; de — elég erről. A tandij 2 frt havonkint, és ez is jótékony czélra, fele részben a kisedvéd-egylet, és a másik felében az Erzsébet-jótékony egylet javára fordittatik.

R—a.

A **pápai** nőegylet „calicot-bál“-ja a 288 frt fölülfizetéssel körülbelől ezer forintot jövedelmezett. A bál költségét szászhusz tag aláírása fődözte, hogy minden jövedelem a jótékony czélé legyen. A házi asszony Vályiné Jókai Eszter egyleti elnöknő volt. Vagy száz nő jelent meg különféle calicot (hajdan „honi“) öltözékben. A huzgó hölgyek árultak a jóczélra apróságokat, a nélkül, hogy zaklatták volna vevőiket. Egyik hölgy kapott két szivarért egy aranyat, másik egy kis virágkötegetért öt forintot, egy menyecske — csókért tíz frtot. A czél szentesíti az eszközt.

Sopronban fényes kitüntetésekkel ünnepelték Liszt feren- czet, a ki ott, mint irtuk, jótékony czélra játszott. A pályaudvarban a polgármester beszéddel fogadta. Délben Eszterházy herczegnél ebéd volt tiszteletére. Este 7 órakor volt a hangverseny a kazsino nagy termében a lehető legszebb és legnagyobb közönség előtt. A karzatok, Liszt mellszobra, a zongora melyen játszott, virágokkal voltak diszítve.

Rózsahegyéről írják, hogy ott magyar szini előadást, aztán fényes bált tartottak. A mükedvelői szini előadás Kisfaludynak: „Mikor pattant, nem hittem volna“ művéből állt, melynek előadói közül Palugyay K. s Króner I. kisasszonyok, továbbá Matyasovszky Gyula, Tarnovszky A., Friedrich L. és Matya-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

8. sz.
Febr. 22-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettség
forral magában a lap irányában.

A tünő évek.

(Hamvazó szerdán.)

Azok a szép szöke fürtök! Mint letört harangvirágok csüngenek alá az arczba, az ajkról eltűnt a mosoly, a szemből a lelkesedés sugára.

S ennek így kellett lenni. Lenn a völgyben játszadoztunk, körülünk a magaslatokon a fenyvesek lombjai zugtak, amonnan a hegyek hó-koronája csillogott alá, míg itt virágok nyíltak s a nap költészetével volt tele a lég. S a varázslat köre folytonosan kisebb és kisebb lőn, az ellentétes elemek csatára keltek, s a mi szép és szelid, meghódolt a rideg és hidegnek. Ez a tünő évek morálja.

— Menjen ön bohóságaival! Hiába int az ég felé, az megszünt fogalom lenni. Nincs ut, mely oda vezetne. Ah, midőn öröm hevíti a szívet, a lelkesedés szép napjaiban oly könnyen értjük a hangot, mely a teremtés csodáitól felénk szól. Most már elmúlt a bűvös óra, melyben a titkos jeleknek értelme van, most minden sötét.

S az ajkról eltűnt a mosoly, a szemből a lelkesedés fényes sugára.

— S miért mind e fájdalom? Az öröm, a tavasz s a szerelem nem tűnt el, hisz te vagy, kis leány, az öröm, a tavasz és a szerelem!

A fiatal évek költészete vesz körül, ez a szép álm, mely nesztelenül közelg feléd, mint egy kedves tündér, virágokkal borít el s midőn az ígézet multával felnyitod szemed, szíved tele van fényes érzelmekkel, előtted nyitva a meny.

— A fiatalság évei Czircze bűvös öve, mely ifjuság és szerelemből van fonva. Kedves dal, mely a hová hat, derült lesz a láthatár és jobb a szív. Fényes sugár, melyen az öröm szellemei járnak le hozzánk. Szép mosoly, melyre mindenütt virágok fakadnak. Vig rege tarka koboldokról, melyek a gondolat sebes-

ségével nevetve keringnek a légben, s a hol megfordulnak, ott mindenki szépet álmodik.

Minő különösen illik neked a komolyság. Még nagyon korán van, minek törnéd össze fényes játékszereidet? Majd elsuhan melletted is a hatalmas szellem, mely mindenre rátalál. Hiába zárjuk el előle kincseinket, előtte minden nyitva van. Elrabolja virágainkat, a szív dobbanását, a gondolatot, a multat és jelent, az emlékezetet és világosságát. Fájdalmas csodálkozással tekintünk feléje, minden lépte egy-egy év s minél inkább közelg, annál zajtalanabbak lesznek léptei.

Nyulj merészen az élethez! Most ifju hőskint áll előtted időd, lehulló fűrtel koszorura várnak, tedd rájuk azt.

Hanem — te csalódtál! — Oly fájdalmas merengéssel mondd ezt, hogy mindenki elhiszi. Szinte látjuk, mint történt ez. Te hitted, hogy örök a nap, vég nélküli a fény, s a dal, az mind igaz.

Te szerettél, — mint mondd, lelked minden hevével, valásod minden boldogságával. E szerelem volt a jegecz, melyen minden sugár megtörve, minden a legfényesebb színekben fénylett előtted.

S olyan szépen volt tervezve minden. Alighogy az életbe léptél, társad lett a kedvencz tündér, ki befogja szemeinket és suttog bűbajos regéket jövő napok szép álmiról. Amott a kis templom, melynek oltáránál eljegyzed a boldogságot, emitt a fehér házikó, melynek eresze alól fecske-fészek kandikál ki, itt telnek le napjaid meleg s fény, s mi mindkettő, szerelem között. Hogy megnépesül örömeiddel a ház, s hogy ragyog minden, mire tekinteted hull.

Szegény, kis rajongó! . . . Hogy lesujt az első csalódás, hogy megdöbbsz az első fagyott harmat!

S mi is volt az, miben csalódtál? Az emberek? Azok most

is olyanok, mint azelőtt. Árny és fény mindenütt váltakozik, te sem vagy kivétel. Hited? Nézd, mint pompázik le rád a mennyboltozat, az ég megért, mihelyt bizalommal fordulunk felé. A szív? Nem, nem; egy muló érzelem, szemképrázat, mely jött és tünt, volt és mult; gondolj reá, mint szép dalra, melynek hatását az is emelte, hogy oly pillanatban hallottuk, midőn lelkünk a költészet iránt nagyon, nagyon fogékony volt.

Te nem is gondolkodtál még komolyan. Együtt növelkedtél Aladárral, mindkettő ép oly bohó, mint fiatal. Ezt is, azt is jövőjének sejtelve üzi az életbe; lehet, hogy czéltalan ábránd, mely megsemmisülve széthull; lehet, hogy a tetterő első szárnycsattogása, mely a fiatalok könnyelműségével zavart idéz elő ama szíven, melyből kiemelkedni akar.

Bár visszatartoztathatnád! Ugy esengsz utána, mintha életed vinné el.

S csalfa ábránd, muló képzelet az egész. Nézd, amott új nap hasad fel, mi sejtetem volt, mind megvalósulva, mind szebb alakban vár reád, a jóltevő szellemek virággal hintik be az utat, melyre még most vonakodol lépni.

Bontakozzál ki a varázs-körből, mely csalogatva, elandaltatva kering körülöd. Ezek fájó, átkos hangok, a boldogtalanság, a rossz tanács örült zsvivaja.

Ez nem a könnyelműség tana. Megkülönböztetni az üres érzélgősséget a való érzelemtől, a kendőzött isteneket amaz istenségtől, ki áldva, sujtva jár felettünk: ime a titok, melynek rejtélyfejtő varázsában az élet ezernemű fordulataiból szól feléd. A mámorító érzélgősség, melylyel a fájdalom kultusa borítja el sziveit, csillogó, de mérges lepel, melyet gonosz szellemek szőnek.

A lélek erejével s a szív összes nemességével szemébe nézni az életnek, s megismerni a sugárt, mely igazán melegít, ez a tünő évek morálja!

A pacsirta és a fürj.

(A Kisfaludy-társaság által dicsérettel kitüntetett „Modern mesék“-ből.)

Névy Lászlótól.

Izengte reggdalát a kis pacsirta,
S hevülten még az ének ihletétől
Pihegve szállt a zöld vetés közé.
Közel hozzája ült egy méla fürj,
Hallatva néha egy-egy pityalattytot.
Látván a fáradt dalnokot, imígyen
Szóla meg a fürj kétes szájalommal:
„De nincs jó dolgod kedves pajtikám!
Hogy oly magasba törsz; repülni, fel,
Meg énekelni: öngyilkos botorság!
Nézd, én az árnyban pompásan vagyok;
Ábrándozom, vagy dalra fakadok,
A mint ép kedvem tartja; de mi fő:
Zavartalan kényelmet élvezek...“
És a pacsirta nyájasan felel:
„Te így teszsz, mert fürj vagy; én — pacsirta!“

Honória.

Történeti novella, a mesés hajdanból.

Marikovszky Gábortól.

(Folytatás.)

Honória pedig kis fehér kezeit imára kulcsolva, fél éjszakán át is könyörgött az angyalok édesatyjához, hogy segítse meg az ő küldöttjének utját.

Az öreg Sylviát, Marcellus édesanyját nem kelle többé látogatnia, ő azon hajnalt, melyen fia eltávozott, nem érte már életben.

Szorongás közt teltek a napok Honóriára nézve, s boszusan Antiochusnak, mert a szolgák legnagyobb része eredménytelenül tért vissza, nem juthatván az üldözöttek nyomába.

Egy napon a szétküldözött szolgák legutósója érkezett vissza.

Antiochus ingerülten kérdé az eredmény felől.

— Uram, sikerrel is jártam, nem is!

— Beszélj.

— A határszélen értem el a levélvivőt; társul csatlakoztam, hogy szép szín alatt kicsalhattam tőle; ő észrevette ezt, s nekem erőszakot kelle használnom, mert szökni akart előlem; midőn látta, hogy hatalmamban van, s nem szabadulhat tőlem, összépte a levelet, mint a porszemet, aztán ezt mondá:

— Vidd hírül uradnak, hogy én hű voltam ahoz, a ki küldött! — s magát keresztül szurta, meghalt.

Antiochust bántotta ugyan, hogy a levél kézhez nem került; jó lett volna az a császárléány megboszulására, azonban ha már így történt is, megnyugodott a dologban, — legalább Honória czélt nem ért.

Aztán, hogy boszujának némi utat nyisson, elküldé a szolgát Honóriához, beszélje el neki a hirt.

A mint Honória értesült a dolog felől, lassan piczi kezeibe bocsátá fejét és halk zokogás közt forró könyeket hullatott.

Nem azért sirt, mert levele kézhez nem jutott, — de az érte megholt áldozatot könyezte.

— Egy jó, igaz szívvel kevesebb van a földön!

Az pedig eszébe sem jutott, hogy mindez csak ármány lehet, hogy vagy Antiochus van megcsalva, vagy hogy Antiochus ámitja őt, hogy gyönyörködjék a könyekben, melyek mint hulló gyöngyszemek peregtek le halovány szép arcán.

IV.

Azon időben ezt a földet, mely most nekünk termi hullámzó kalászeit és drágaköveit, lakta egy nép, melynek erős hősei, viruló leányai ott alusznak mind, mind, azon a halmokkal fedett óriás rónán, hol a dalos pacsirta megfáradva énekében, leröppen a buja fűbe; vagy ott, hol a magyar ifju borostyánlevelet megy keresgetni a régen összeomlott várfalakhoz, melynek ő s urai régen porrá levének.

E nép volt a hun nép.

E népnek Atilla örökéltü nevet teremtett.

E nép már elenyészett.

Világot rázott meg a hun Európába nyomulása hírével... kardjával, sarkával országokat morzsolt szét... és halálával is új világot teremtett.

Oh nagy, hatalmas nemzet volt a hun s hozzá csak Atilla volt méltó király.

Különös egy nép volt ez! Soha nem szántott, soha nem vett, még is mindig telve volt éléstára. — Hunniának minden bányája összeomolva, beroskadva hevert; — soha egy vágást sem tett abba senki; és még is, az utósó hun embernél is mindennapi volt a csillogó arany, ezüst.

Hanem az igaz, hogy kardja legélesebb, karja legerősebb volt minden nemzetek kardja és karja közt, — azzal szereztek azt a roppant gazdagságot.

Vasért aranyat!

Atilla maga talán azt sem tudta, ugy terem-e a buza, magról, s hogy talán az arany is kalászokat hoz, a mit csak le kell aratni? — Ő mindkettőnek egy mértéket használt; győzött s győzelem után a buzát is, aranyat is vékával mérette magának.

Annyi király, annyi nemzet törte magát, hogy az a jó öreg föld megteremje azt a temérdek kincset, a mi Atillának kellett.

Pedig maga Atilla oly egyszerű, oly szegényen élt, — neki nem sok kellett, — ő megette fatányérról is egyszerű ebédjét.

Hanem környezete gazdag volt.

Női s gyermekei számára — a történeti rege hatvan gyermeket emlit, s több nők — pompás királyi sátorot építettet. Nem volt olyan laka egy királynak vagy császárnak sem, mint Atillának. Mit ér az a római császár fényes palotája, vert arany falakkal, gyémántok, gyöngyökkel kirakott menyezettel, s porfir lépcsőzettel? mit ér az, ha a császár kocsikra, tevékre nem rakhatja, hogy a hová megy, mindenütt ott legyen, boldog kényelmet nyújtva?

Máskint volt ez Atillánál; az ő királyi sátra szétszedhető, meg összerakható, mint akár egy skatulya. Száz szekér hordozta a háromezer darabból álló mozgó palotát. Midőn Atilla valahová leszurta kopjáját: ma itt akarok maradni — volt rá gondja néhány ezer embernek, hogy ott nyomban összeállíták azt a sátrat, mely értékre többet érő volt némely királynak egész birodalmánál; — ha pedig odább akart menni, az a sátor ugy eltűnt a földről, mint akár egy tarka szivárvány.

Külhönből fogadott jeles művészek mesteri faragványokkal ékiték fel annak minden legkisebb darabját; a faragványokhoz drágakövek sem hiányoztak, kivált azon részében, mely a királynők számára volt rendelve. A termekben pedig fölhalmozva voltak azon kincsek, miken országokat lehetett volna vásárolni, mely kincseket valóban több ország bányája termé Atilla számára.

Szerette ő a fényt, de hatás kedvéért egyszerűséget mutatott.

Azonban ne jellemezzük őt, ki birná a letűnt nap minden percét számba venni!

Egy alkalommal, midőn épen a nyugat-római császárság ellen folytatandó háboru tervezetével foglalatoskodott vezéreivel, jön be egyik testőr-tisztje hozzá, és előadja, hogy egy csonkabonka fogoly kit itt a palota körül ólálkodva fogtak el, minden áron beszélni ohajt a királylyal.

— Hozzátok élembe!

Erős, határozott arcvonásu férfiut vezetének be, ruházata elárulá, hogy nem a hun rónaság szülte.

A mint ez idegent Atilla elé vezeté, földig hajolva, megcsókolá a hun király köntösének szélét, aztán fölemelkedve, erős, rátartós hangon mondá:

— Üdvöz légy, Mundsuknak fia, hunoknak vitéz fejedelme, világnak ostora! E levelet Honória, a nyugat-római birodalom császárlányának leánya, a világ legszebb hölgye küldi neked.

Talán Marcellus, — mert ő volt ez idegen — elfigyelt valamit Honória szivtitkából, hogy oly hatástgerjesztő szavakban nevezte meg urnőjét.

Atilla merőn nézte a jövevényt.

— Hol láttalak már én téged, ifju?

— A csatában király! — felelt az büszkén — hová most már nem járhatok, mert egyik vezéred elkívánta egyik karonomat.

Aztán sietve utána tevő:

— Hanem én meg életét kívántam el; melletted halt meg, uram király; ezen kar ölte meg, mely most neked eme levelet nyújtá át.

Atilla jókedvében volt, aztán becsülte mindenkiben a vitézséget, azért megveregette a csonka harcos vállát.

— Te hős munkát vittél véghez, fiam, egyik legjelesebb katonámat győzted le, jutalmat érdemelsz érte; megkaptad-e azt?

Marcellus felsohajtott.

— Igen! az én hazám nem hálátlan jó katonái iránt.

Atilla elérté e sohajt, hogy az ifju nem akarta nemzetét gyaláznai, azért hazudott egyet nemzete dicsérete rovására, és még inkább kezdte becsülni az ifjat.

— Végy tőlem is jutalmat; egy paripát adjatok neki, arannyal megterhelve.

Ez utóbbi szavak vezéréhez voltak intézve.

— De lássuk, mit ir nekem a te szép császárnőd!

Marcellus távozott, illetlen dolog ő előtté, azt hallgatni, mit ir egy császárlány egy királynak.

Atilla pedig a mint elolvasá a levelet, föl kaczagott, s átadá azt egy vezérnek, hogy olvassa hangosan, aztán magyarázza meg majd azoknak, a kik nem értik a római nyelvet.

S a vezér olvasá:

„Honória, a római nyugati birodalom császárainak ivadéka Atillának üdvöt kíván!

„Egy világ retteneti nevedet, egy világ átkoz tetteidért, — gyöngye női szivemben neved és tetteid más érzést költöttek, — neked a dicsőség rabszolgául szegődött; én szomjazom a dicsőséget, habár nő vagyok; tégy annak részesévé, fogadj el nőül engemet; e gyűrű, mit ide mellékelve küldök, szerelmem jele, mely dicső hied hallására ébredt szivemben.

„Üdv neked Atilla, üdv neked világ ijedelme!“

A vezérek bámulva hallgatának, Atilla keresztbe font karokkal, gondolatokba merülve taposta teremének bibor szőnyegét.

— Egy országgal több! — szólt végre, megállva vezérei előtt . . .

— Hogyan, uram király? — szólt Onoges, Atilla legelső embere.

— Honória nőm leend, egy oly ajándék, mint a nyugati római birodalom, megérdemli azt, hogy a hun király újra megnősüljön.

— Igen, király, de ama birodalom Valentiniának, nem pedig Honóriának tulajdona.

— Honória, a császár leánya, ez nőül ajánlja magát nekem, én elfogadom, de atyjának országát kell adni jegyajándokul.

A „kell“ szót meglehetősen nyomva ejté ki a király, kezével az oldalán csüngő kardot illetve.

A vezérek érteni kezdék urukat.

Szép alkalom, jó ürügy új háborura, mert azt álmodni sem merték, hogy Valentinián átadja birodalmát mostohául szeretett mostohaleánya jegyajándokául.

— Tehát mi üzenettel küldjük vissza Honória követét?

— Hivassátok őt, — mondá a király.

Marcellus előhivaték.

— Van-e tudomásod e levél tartalmáról? — kérdé a király Marcellust.

— Uram, a szolgál vakon tartozik engedelmeskedni ura

parancsának; nem kérdezém császárnőmtől, mi ügyben kell hozzád jönnöm.

— Halld válaszomat! Köszöntöm a császári hölgyet; levele nagy hatással volt rám; kedves küldeményét megtartom magamnál, s viszonzásul fogadja ajándékimat, miket neked át fognak szolgáltatni vezéreim; további feleletemet később tudatom veled . . .

— Parancsod szerint legyen, hatalmas' ur!

— Kiséretet rendelék melléd, hogy birodalmamban háboríthatlanul utazhassál.

Aztán Marcellusnak távozást intett.

Az távozott, nem sokára kis csapat jött köréje, mint a kik utitársul rendeltettek melléje.

Majd Atilla egyik vezére a Honóriának küldendő ajándékot hozta el; gyöngyök, gazdag prémek s aranszálakkal áttört selyemszövetekből állott az, mik szemnek, szívnek egyiránt kedvesek, s értékre nem kis becsüek.

Nem sokára utra indult Marcellus, elég vigan tölt az utazás a határszélig, bár Marcellus emlékein borongott, s nem sokat törődött társai jó kedvén, kik a csonka hős hallgatagságán nem keveset elménczkedtek.

Marcellus hagyta őket kedvük szerint cselekedni, ő a helyett hogy részt vett volna jó szeszélyükben, gondolataiban elmélázva, lelkét előre küldé; ott repesett az a beteg édesanya ágya felett, kiről oly régen hirt sem hallott . . . Majd, hogy fog örülni a beteg édesanya, midőn elébe lép, utját sikerrel végezvén . . . Aztán elmerengett jóltevőjük, a szelidlelkü Honória arcán; képzelte látni annak szemeiben az örömnök tüzét, melyet a hozott hír okozand! Meg ismét anyjára gondolt.

Éjjelenkint, midőn társai kupák között éltették a nagy hun királyt, ki nekik ily becses hazát szerzett, Marcellus álmatlanul, szótalanul törülte szemének könyeit, azon tudatban, hogy neki nem örülni, de sirni van oka hazája sorsán.

Igy teltek el a napok.

Midőn a határszélre, a szőke vizü folyóhoz, az ős Dunához értek, könnyü tutajon vivék át a hun révészek azon, miután társaitól rövid szavakban elbucszott.

Saját hazájában még inkább szótalan lőn Marcellus . . . egyedül bolyongott járatlan, utmellelleti rengetegeken, éjjelenkint falombokból vetett magának nyugvóhelyet, nappalokint fölkereste a hegyi sziklahasadékokat, madártojás után bolyongva, éhe csillapítására; gyakran 'ezt sem' találhatott, étlen-szomjan csak sietett, közelgetett anyjához, s a császárnőhez.

Azonban Antiochus, titkosan, tudosított, hogy őt ama rab-szolga, ki Honória levélvivőjét megholtak lenni állította, rutul megcsalta; mert hiszen az a csonka karu ifju volt Atillánál, át is adta a levelet, s gazdagon megajándékozva jön is már visszafelé, sőt már nincs is nagyon távol a várostól.

(Folytatása köv.)

A h ü s z e r e l e m .

(Orosz novella.)

Bestuschew után: A. M.

(Folytatás.)

HI.

Az ünnepnap elkezdődött. Ünnepélyes harangzugas töltötte be a tiszta léget. Tarka embertömeg hullámozott Novgorod utcáin. Szent Zsófia templomában összegyűlt a polgárság, Sz. Pé-

terében a németek. A góth és rigai parttartományokkal kötött békeszerződés felolvastasott, s midőn a misének vége lőn, lakomához siettek, mely Gorodistscán, a városhoz közel fekvő szabad helyiségen, melyet valaha Jaroslow-térnek neveztek, volt tartandó. A possadnik, a novgorodi polgárság előljárója, a gazdagon terített asztalokhoz meghívta a revati, lübecki és armeniai idegen kereskedőket, úgy szintén a lithván szövetségtársakat s más orosz urakat. Az érsek elmondja az asztali áldást, s az adott jel-szóra megharsant kürtzene mellett mindnyájan letelepedtek, az idegen az orosz mellett. Barátság és testvéri szeretet uralgott a férfi körben, mely fölött fölséges sátor, a kék ég terült el. Az órák repültek, patakonként folyt a bor, a serlegek sűrűen jártak körül, színborral telten, mely a társaság arczeit kipirosítá. Tréfa és nevetés zárta be a lakomát, s felkelvén attól a társaság, a folyó partján vízhangoztak a vig dalok.

Ekkor az előttünk már ismert Wojeszlaw György így szólt a jelenlevőkhöz. — Allerman Bruno, Voigt Roderstein és ti nemes urak, német és lithván lovagok! kérlek titeket, hallgassatok meg egy orosz dalt; ifju énekesünk, Román, lesz szives, titeket ilyennel megörvendeztetni.

A jelen voltak kört képeztek, miközben Román hegedűjét hangolta, bátortalan pillantást vetve a gyülekezetre.

A dal véget ért, s a visszaemlékezés a szép multra föllelkesíté a hallgatókat. Román pirulva fogadta a dicséreteket, mikkel környezői elhalmozták. De mint a lelánczolt sas zsákmányt látva ha lánczaitól rögtön megszabadul, boldognak érzi magát, úgy dobogott fel az ifju keble a boldogságtól, midőn Olgát, arcán tetsző mosolylyal megpillantá.

IV.

Csöndes homály feküdt az élő Novgorod felett; a házak ablakaiban eltűnt a világosság, s sok gondtelt lélekre az álom nyugalma szállt. Wolchow partjain csend borongott, csak téged kedves Olga, kerül az álom. Szüzies szived piheg, kebled dagad, félelem, várakozás és bánat gyötörnek téged. Jó öreg ápolónőd már fölbontá fúrteited, ünnepies ruháidtól megszabadított s estimára figyelmeztet.

De figyeljük meg a szép Olgát! Az ágy puha takaróját eldobja, finom fehér kezei szétválasztják a damaszt-függönyöket, — hallgatózik. Czobolyprémes ruhát öltve magára, elhagyja fekhelyét, önlépteitől remeg a hideg padlózat. Kinyitja az ablakot. A hold az őszi ködön keresztül törve, halvány világával beborítja a várost. A halálcsend csak az éji őr kiáltásai által zavarodik meg olykor-olykor. Semmi élőlény nem mutatkozik, nem hallani az adott jelt, melyet a leány úgy ohajtott hallani s melytől mégis annyira félt. Fejét karjain nyugasztva, tekint a hold fényében uszó Wolchowra s fájdalom szállja meg szívét azon gondolatra, hogy hazáját el kell hagynia. . . Isten veletek mindnyájatokkal, kik tizenhét év óta környeztetek engemet; isten veletek kedves szüléim, leányatok utósó áldása szálljon reátok!

Forró könyek áztatták arcát, hő imával borult le a Megváltó keresztje előtt. Fájdalma könnyebbült, de buja nagyobb lett. Hangot vélt hallani, mely így szólt hozzá: „Engedetlen gyermek, soha sem lesz nyugalmad, mert halálra szomorított szüléid áldása nem fog kisérni téged.“

„Atyád átka,“ — kezd benne újra megszólalni az az ismeretlen hang — „lélekfurdalásod, a világ megvetése életeden át kísérnek s elzárják előled az ég kapuit! Könyeidben halsz meg, férjed karján fogsz elhervadni. Idegen föld fogja szemeidet beföldni s neved a roszak közt fog említettetni.“

Olga imája szive mélyéből fakadt, s a magasságból jött áldásteli sugár szállt reá.

— Nem fogja szüléimet szökésem megszorítani, nem megbecsteleníteni — mondá önmagában. — Románt elvakítá a szerelem, de ő tanácsomat fogja követni, könyörgéseim megindítják szüléimet, vagy meg kell siratnom kedvesemet. Inkább elviselem a szerencsétlenséget, mintsem bünt kövessek el!

Győzött önmagán. Az álom angyala jótékonyan terjeszté ki szárnyait a kedves lény fölött. . . . Legyen szelid szunyadásod, tiszta szüz. Sok éjjelen fog kerülni az álom, még sokszor fogod fekhelyedet könyeiddel megáztatni, melyek, mint nap feljöttére a harmat, nem fognak elmulni; nincs édes anyai csók számodra, így maga az idő sem fogja azokat elszáritani. Panaszaid még sokáig fognak hangzani, kedvesed sohajait még sokáig fogod hallani.

V.

A sötét éj által védetve villant ki Román Novgorod Zsófia kapuján át s üzte lovát Moszkva felé, mintha üldözői nyilai elől akart volna menekülni. Hideg, nehéz köd borult a vidékre, de nehezebb volt a gond, mely keblét nyomta. Hajfürtei lobogtak, mentéje uszott a szélben, kardja zajosan csörömpölt oldala mellett. A távoli kolostorból jövő, estimára szóló harang felzavarta Románt töprengéseiből. Föltekintett a dombra, melynek csucsán megvilágítá a hold a ragyogó keresztet, s elgondolta, hogy gyors elutazásában elfeledé magával hozni a szent jelvényt, az ótal-mazó keresztet.

Megállítván lovát, levevé fővegét s imádkozott: „Szent Szüz, légy segítségemre!“ Aztán busan gondolá: — Ily kétségbeesett pillanatban hagyni el kedvesünket — borzasztó! De isten nem engedé ez áldástalan szövetség létrejöttét, — történjék az ő akarata; — Mély gondolatba merülve lovagolt tova. A szakgatott felhők mögül kibujt a hold s bevilágítá az erdei utat; egy levél sem mozdult meg, csak az éji madár hangja s lovának dobogása és az általa összetört galyak recsegése viszhangzott az erdőben.

Sebesen vágatva érte el az ifju a Vischera patak partját; a hidra lépett, mely a tulsó oldalra vala őt átvienő; ekkor éles füttyöt vélt hallani, s rá rögtön a sűrű erdőből jött feleletet. A ló horkolt, kideg borzadály fogta el a lovagot. Előtte a gyöngye, keskeny hid, háta mögött a sötét, áthatatlan erdő, melynek magas, nyulánk fenyevei miatt a hold be nem világíthatá a folyót. A viz tulsó partján fekvő kövek között neszt vett észre.

Az ifju kardját kihuzva hüvelyéből, ovatosan a hidra lépett. A ló nyerített, mintha kísértetet látott volna, mert rögtön ismét csend lett s mi sem volt látható. . .

— Állj meg, vagy a halál fia vagy! — rivallt rá egy ismeretlen hang s azon pillanatban őt idegen alaktól, kik a hid alól ugrottak elő, látta magát körülveve.

— Vissza, nyomorult! — viszonzá Román félelmetlenül, miközben azt, ki lovának zabláját ragadta meg, baljával a földre sujtotta,

— Üssétek le! — orditák a rablók, s hosszú szijakra kötött vasgolyók repültek az ifju körül, ki bátran védelmezé s igyekvék magát keresztül vágni; azonban lova elvadulva, a hídról rögtön lezuhant. Most a ló nehéz terhe alatt feküdt az ifju, eszméletlenül, a patak sekélyes vizében. . .

Pitymallott, midőn Román felébredett s körültekintett. A közelében eloltott tűz körül feküdtek a rablók, hosszú kések és löfegyverekkel kezükben. Nyilakkal telt tegzek és szijakra erősített golyók heverték a fák mögött. Néhány ló — köztük Románé is — az eléjük szórt árpával volt elfoglalva.

Az űr köpenyébe burkolva, kis sipot tartott kezében, a banda kapitánya bekötött fővel medvebőrön feküdt, papirdarabokat tartva kezében, melyből olvasott. Román eleintén nem volt képes magát tájékozni, hogy hol van, csak homályosan emlékezett vissza az Olgával szándékolt menekülésre, a nagy népgyűlésre, a leány iránti szerelmére, s végre utjára. Ez utóbbi gondolatra kebléhez kapott, hol pénze és irományai voltak elrejtve; mindkettő hiányzott. A rémület újra megfosztá eszméletétől, miközben a rablófőnök az ifju megszakgatott irományit hangosan kezdé olvasni:

„A novgorodi parancsnok és a polgármester Jassenszky Román bojár ifjunak.

„Becsületességed ismeretes, hűségdről meg vagyunk győződve, azért bizunk rád egy titkot. Te ugyan még ifju vagy, de nem a szakál teszi az embert értelmessé, s nekünk tapasztalt, de még sem öreg ember kell. — A nagyherceg háborúval fenyeget minket. Ámbár nem félünk tőle, de keresztyén vért — ha nem vagyunk kénytelenek — nem szeretünk ontani, — talán segít ezen a pénz. A moszkovai bojárok a baskokkal szövetkeznek, hogy a szegény tatár népet minél jobban kizsarolhassák. Kétszerezesen hajtja be az adót, üzérkednek a joggal s megcsalják a herceget és a népet. Siess Moszkvába, tartozkodjál ott mint idegen, titkon igyekezzél a herceg főbb hivatalnokaival érintkezésbe jönni s őket ügyünknek megnyerni, szóval és pénzzel ne takarékoskodjál. Győzd meg őket követeléseik jogtalanságáról, juttasd eszükbe a harci szerencse változékonyságát, Novgorod hatalmát s polgárai vas-szilárdságát; a bojárok kincsvágya s a harc bajaitól való irtózása segítségedre lesznek, s remélni lehet, hogy az ifju herceg haragja megszelidül. De ovatos légy, s a szép, hízogó szavaknak ne nagyon adj hitelt; légy barátságos az udvari emberekkel, de támaszkodjál karodra. Szinleg aludjál, valósággal azonban légy éber, hogy a herceg meg ne lépjen bennünket. Kövesd tanácsunkat és légy előrelátó; a többi parancsot eszed fogja neked kiadni. Küzdj igaz ügyünkért, s most ótal-mazzon sz. Zsófia, Novgorodnak védszentje! Isten veled!“

(Vége köv.)

A h a z a t é r ö k.

Viritó, illatos tavaszi napon erdőn és mezőn andalogva és magunkba szíva öntudatos vagy öntudatlan elragadtatással a számtalan csicsergést és csattogást, a mi a madárdalok levegőt általjárja, valjon melyikünknek jut eszébe, hogy a szives dalnok, mely itt mellettünk a faágról ujjongató édes zengésével pazarul eláraszt; vagy a piczi röpké fecske, mely magasan fenn a kék izeget alatt kanyargós vonalait húzza; vagy a szárnyas haramia, mely messze távolságban nyugodtan kering a virághimes rét felett, és ama sok ezernyi más madár, mely zengő étellel tölti meg a léget, — még néhány hét előtt Spanyol- és Görögország virányain, Afrika izzó fővénye felett lebegett, vagy a forró égövi világ mesés virágágain dalolgatva, éjjeli álomban ringatták magukat?

Milyen pompás, szindus képzelet kívántatnék hozzá, hogy magunk elé idézhessük a vándorutat, mely őket visszahozta körünkbe, és a tájképeket, melyek felett elrepültek! De mindezzel keveset gondolunk; elég, hogy itt vannak a kedves nyári vendégek, melyek nélkül tulajdonképen igazi nyarunk se volna, és gyönyörködünk bennük, mint az igazi örömben, azt sem kérdezve, honnan veszi magát nálunk.

Holott pedig megérdemli a fáradságot, szorosabban szem-

ügyre venni ezen hajkorázást, mely az első harmatos szellővel a föld felett és a felhők alatt kezdetét veszi, és közelebből megismerkedni a hirnökökkel, melyek a melegebb évszak közelgését jelentik nekünk.

A szárnyas utazók közül az első már februárhó közepén érkeznek meg nálunk; többnyire azok, melyek mult őszzsel legkésőbb távoztak el tőlünk, melyeknek e szerint a mi éghajlatunk hideg napjai legkevésbé alkalmatlanok. Eleinte kisebb csapatokban jönnek, míg a melegebb és hosszabb napok, a zavartalan derű jobban nem kedveznek az utazásnak, mire a légi társaság egyre nagyobb számmal és szembetűnőbb tarkaságban megérkezik, és végre május végén az utolsó szökevények is, melyek már augusztushó közepén elköltöztek, szintén itthon vannak ismét.

Az ismertebb, ugyszólván népszerűbb légi utasok közül első a vadludak. Már februárhó végén, szép, napos időben, fenn a felhők alatt lebegnek a hosszú — Petőfi szerint — V alakú vonalok, és hallatják vig üdvözlő gágogásukat, melylyel a kedves otthon viszontlátása iránti örömüket fejezik ki. Márcziushó elején a vadlud már tökéletesen berendezkedett valamely magányos sziget nádasában, áprilhó elején pedig már a kicsi libácskák is kibujtak. A vadlud rendszerint félénk és emberkerülő és csak a nagy fáradság vihethi rá, hogy közelében megmaradjon. Így néhány év előtt egy este egész csapat vadludat találtam egy tarlóföldön. Holt-fáradtak voltak szegények. Többen voltunk, mindnyájan odamentünk a fáradt vándorló legényekhez, ezek fölemelkedtek ugyan pihenő helyzetükből, és magasra nyújtott fejekkel tekintettek reánk, a nélkül azonban, hogy félelmet mutattak volna; csak midőn egy pár vizsla, melyeket eddig is csak nagy bajjal birtunk visszatartoztatni, rontott közékük, lebbentek föl és szálltak egy nagy tóra, mely közel a tarlóhoz, szabadon álló kerti ligetben volt. Itt azonban újabb viszontagságok vártak reájuk, egynéhány pompás hattyu képében, melyek kevély körzetekben sétáltatták sötéthátú fiaikat a csillámló víztükrökben, és bős haraggal fogadák a meglehetősen viseltes vándorokat. Nem épen mindennapi jelenet fejlődött ki előttünk. Alig hogy a ludak a vízre értek, a hattyuk magasra emelt szárnyakkal inkább repülve, mintsem uszva nekik estek, megragadták csőreikkel, víz alá rántották, akkorákat csapkodva a vízben, hogy a hab egész hozzánk a partra freccsent. A ludak alábuktak, és szerterebbenve, repülve is, uszva is, sajátságos panaszos jajveszékléssel iramodtak ki a partra, hol azonban a csaholó és ficzánkó vízslák várták és újra előbbi üldözői közé kergettek. A tó egy fortyogó lázadás volt; a hattyuk, fiaik, a megrémült ludcsapat, a csapkodó habok — össze-vissza zavarogtak, míg végre sikerült magunkhoz rántani a kutyákat, mire a szegény fáradt vándorok visszarepültek előbbi nyugvó-helyükre. és még a mi jelenlétünkben, halk tanakodás közben, a tarlóföldön éjjeli szállásra elhelyezkedének.

Márcziushó végén vagy áprilhó elején megérkezik a gólya. Ez és a fecske a mi tulajdonképi tavaszi hirnökünk, azért egyformán föltétlen kiméletünk tárgya ő részünkről. Csak nagyritkán csalódik bennünk az ő bizalma, a ki legörömestebb az emberi hajlékok közelében üti fel tanyáját. A falu népe gyöngéd kimélettel viseltetik a komoly, hosszú lábú madár iránt, mely feje fölött, háza tetején lakik, mezei munkájára kikiséri és szeme előtt dolgait végzi. Olyan különös az, nézni, mint jár-kél a hórég horgas legény háborítlanul az emberek közepette. Egyszer a falu végén, erdő szélén rajzolgattam; alig telt el egy óra, jött egy gólya, kis távolságra tőlem megállt, aztán elrepült melletttem, jóformán a fejem felett. Más nap ismét eljött, akkor már

egész közel hozzám és alig pár lépésnyire tőlem fel-alá sétálgattott; ezt majd minden nap ismétlé és igen mulatságos volt, a mint hosszú csőrét maga alá csapva, vázlatkönyvembe sandított. Annál szomorubb képet mutat szegény, midőn megszegve irányában a vendégjogot, megfosztják szabadságától. Láttam egyszer egy ilyen rabgolyát, egy parasztasszony vásárra vitte kötelelen, mely a nyakára volt vetve. Elő ment az asszony, utána a gólya, félig ballagva, félig ugrálva, lehajtott fejjel, csüggedt szárnyakkal, hosszú csőrét nagy teherkint maga előtt czepeelve, tele sárral, szóvalan önmegadással, az elárult szabadság áldozata, — szomorú volt nézni.

A gólyával egyidőben visszatér a bibicz, mely mocsáros réteken és vízmosásos partvidékeken hangos „kivik“ kiáltásával hirdeti jelenlétét. Áprilhó vége felé költ és vakmerő bátorsággal védelmezi tojásait mindennemű haramia ellen. Az inyenczek asztalai és a csemegeárusok kirakatai azonban bizonyoságot tesznek róla, hogy nem sokat használ neki bátorsága.

Márcziushó elején hazajön a takaros kis pacsirta. Ki ne ismerné őt, ki ne hallotta volna az ő zengő aranysszál ujjongatását magasan fenn a levegőben, miként valami kicsi pontocska, a míg csak végkép el nem tűnik a szem elől? Azt mondják róla, hogy a teremő dicsőségét, a földi élet boldogságát dalolja; és jól mondják, mert a kedves kis madárka csakugyan a rengő kalászkok és a kék buzavirág felett maga az éneklő költészet.

Vele egyidőben itt terem a veres farku billegény és a veres begy; mind a kettő déli Európában telel és csak ugy látogatóba rándulnak át egykor-egykor Afrikába; mind a kettő szeretetre méltó és az emberek iránt felette bizalmas. Néhány év előtt egy pár veresbegy kicsi kerti lakomban épített magának fészket, a hol nekem napestig dolgom volt. Két felül nyitva levén, a kis madárkák erről-arról jöttek-mentek kicsi hajlékukba a falnak egyik repedésében. Gyönyörűség volt nézni a kicsi jószágok örökös lebegését, vagy midőn a tojásokon ülve, okos, sötét szemekkel minden mozdulatomat kísérték, napról napra növekedő bizalommal. Midőn a kicsikék kibujtak, a szülék jószívvel vették közeledésemet hozzájuk, megengedték, hogy bogarakat, legyeket adogassak nekik, és hasonló jószívvel voltak a kicsikék is hozzám; rövid idő múlva a fészek szélén ülve csicseregtek és daloltattak, majd a kert közeli bokraiban, míg augusztus vége felé megszállta őket a kódogási vágy és kert és bokor nem hallották többé dalukat.

Februárhó végén vagy márcziushó elején hazatér a vadkacsa. Ez a házi rucza ősanja és bujdosási ösztöne mellett is a legjobb egyetértésben élnek. Így egyszer egy kis tóban, a hol a közeli lakók házi ruczái napon át vigan lubiczoltak, minden tavasszal hűségesen jelent meg egy csapat vadkacsa, egész otthonosan megtelepedtek, nyugodtan nézték az emberek közeledését, csak este váltak meg egymástól, a házi ruczák az udvar felé tapiskáltak, míg az idegen vendégek a kákába repültek el éjjeli szállásra. Kedves volt nézni a sötét színű vad pajtásokat csillogó tollazatukkal, a mint a többnyire fehér házi ruczák között bukácsolva, erélyesebb élénkség és szilajabb jókedv által is kiváltak ezek közül. Október vége felé azonban reájuk jött a kóborolhatnám. Meglátszott rajtuk, mint küzködnök önmagukkal és mily nehezen esik nekik elszaladni a nyári örömeikben való hű czimboráktól. Eleinte csak pár órára szálltak el, aztán újra visszatértek; majd egész nap maradtak ki, egy szomszédos tóban huzták ki az időt, estére azonban mégis csak visszatértek és vig hápogással harsogtatták el a viszontlátás örömét; végre azonban mégis csak a vándor-ösztön győzött a honvágy felett és az itthon-hagyottak már most magukban huztak örömtelen barázdákat a csendes vízi lapályon.

Márcziushó elején, sőt néha már február végén megérkezik az ö r v e s g a l a m b, mely szerelmi bugásával eleveníti meg az erdőt; szintén márcziusban megjelenik a c s ü l l ő, mely a folyók partjai felett kacskaringós vonalait kanyargatja, és ugyanekkor jönnek meg a lég szárnyas haramiái: a k a r v a l y és az ö l y v. Első egy gyalázatos vérengző szemétnépség, többet gyilkol, mint a mennyit megbir emészteni, és vakmerő vérszomjáról magam is meggyőződtem, midőn egykor faluhosszat végig üldözött egy szegény pinyókét miglen lábam előtt a földre roskadt, és az undok gyilkos még itt is, daczára hessegetésemnek, én ellenem is csapkodtatta szárnyait és csak azután állt odább. Ellenben az ölyv, a füles-bagolynak ezen halálos ellensége, felette hasznos madár, különösen hatalmas egérgusztitói minőségénél fogva nagy érdemeket szerez magának a mezeigazdaság körül; csakhogy fájdalom, a rosz atyafiság végett — mert hát ő is az öldöklők nemzetségből való — nem részesül az érdemlett kiméletben.

Márcziushó közepe felé itt terem a s z a l o n k a és hozza lázas izgalomba a vadászokat. Rendszerint néhány hétig tart a szalonkacserkészlet ideje; nappal nagyobbára erdők sűrűjében keresi táplálékát és csak az esti homályban suhan végig egy-egy irtásos gypen; ilyenkor aztán a hosszú csőrü, hosszú szárnyu madár különös rejtélyes valaminek tűnik föl a vadász előtt, azért jár ép az esti órákban úgy utána. A szalonka igen szép madár, és én soha sem voltam képes szánalom nélkül nézni a sebesült te-rementést, a mint azokkal a nagy fekete szemekkel csaknem a megszólamlásig kegyelmet kért a vadásztól, a ki őt kezében tartotta. Nagy szorultságban még tollas ruházatába is veti reményét, tövig meglapul a földön, és csak ha már-már rajta van az utána járó kéz, rebben tova. Magam is úgy jártam egyszer, csak úgy nézőnek kimentem szalonkacserkészletre, az üldözött madár köröskörül ropogó fegyverek közt nagy csendesen meghuzta magát előttem a földön, és csak midőn feléje nyultam, surrant tova a közeli cserjésbe.

Áprilhó közepén érkezik meg a mi kedves, igazi tavaszhozónk: a f e c s k e. Hideges tavasszal egy-két héttel megkésik, vagy pedig keserves kinokat áll ki nálunk; teljes igazában csak a napvilágos májushó közepén ereszti neki hanczuzó repülését és zendíti reá jókedvü csicsergését. Szeptember vége felé aztán, vagy októberhó közepén ismét elköltözik tőlünk, elszakad az ő édes hazájától. Mert bármily örömök várják is tul a tengeren, más világrészek verőfényes ege alatt, azért mégis csak idegenül érzi ott magát. Egy megnevezhetlen érzés azt mondja nekünk, hogy ide-oda kóriczálása mellett is hozzánk tartozik ő, és ezen érzés nem egy szép mesét hajtott a nép szívében, a miket ez erős hittel évezredek át hűségesen megőrzött; például azt, hogy a mely beteg ablaka felett egy fecskepár rak fészket, az meggyógyul; vagy az arabs mese, hogy midőn az első emberpár kénytelen volt otthagyni születése, boldogsága és első vétkének színhelyét, és Gábriel a paradicsom ajtaján át kiüzte, ezen pillanatban a fecske is átröppent a haragvó angyal lángoló kardjai felett, követendő az embert uj hazájába és megosztandó vele örömet, bánatot — innen az ő koromfekete színe; vagy a keresztényen mese: A fölfeszített Megváltó halálos órájában egy kis enyhitő vizért esengett, kinzói ürmöt adtak neki és feje fölött a sok madár közül is egy sem hallgatta meg kérését; csak a piczi hosszú szárnyu fecske repült hozzá, megcsókolta a haldokló ajkait, pár csepp vízzel, a mit szájában hozott, csillapítá égő kinjait, aztán körülte lebegve suhogó szárnyával, meghűsögeté halovány arcját, a mig csak a szemek le nem csukódtak és az örökkévaló szó: „Elvégeztetett“ a haldokló ajkait le nem zárá; és azóta gyászruhát visel a kis krisztus-virrasztó; vagy a zsidó mese:

Jeruzsálem pusztulásakor a hitetlen rómaiak az Isten templomát is felgyújtották, egy millió hős halva feküdt kapuja előtt és nem volt, a ki oltson; akkor jöttek a fecskék, seregesen hozták piczi szájukban a vizet, keresztül repültek lobogó lángokon egész odáig, hol a frigláda őriztetett; arany szín testük attól lett fekete, hanem a szent könyvet — a bibliát — megmentették az emberiség számára.

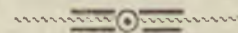
A fecskével egyidőben jön meg a csinos, nagyszemü g i l i c z e, a kicsi b a r á z d a b i l l e g e t ő és erdei dalnokaink királynője: a f ü l e m ü l e. Sejtelmes, enyhe, nyári alkonyatkor, vagy holdvilágos méla éjszaka az ő dalait hallva, megszállja lel-künk az a tudat, hogy a természet bevégzé körülöttünk ujja-alkotási munkáját, és egy virágzás, egy illatár, egy dalolás az élet. A fülemüle is, mint legnagyobb részt a madarak, voltaképen csak a szabadság számára van teremve, azért nehezen is szokja meg a rabságot, általában csak úgy, ha nagyon kicsi korában került kalitkába. Egyszer öt évig volt egy fülemülém, és ritka, csudaszép dalolásánál fogva, valamint különös bizalmas-ságánál fogva nagy öröömöm telt benne; egyszerre csak elhallgatott, bánkodásba esett és pár nap mulva meghalt; másikat vettem, és midőn ez is szótlan buskomolyságban néhány óra mulva kimult, harmadikat, negyediket és mindannyian a leggyöngédebb ápolás daczára áldozataivá lettek a szabadság után való leküzdhetlen vágyódásnak; a legutolsó egy hétig birta ki, reggel még nagy vigan csattogtatta dalait és este halva volt. Akkor, a kicsi halottat látva, szinte ijesztővé vált előttem a kalitka, és nem is volt azóta fülemüle-rabmadaram.

Áprilhó közepe táján érkezik meg a madarak igazi kicsinyke mezei gazdája, a földmivelő kedvence: a f ü r j. Nem is csuda, hogy kedvence neki; ott tanyázik vetéseiben, ott neveli föl gyermekeit, ott biztatja őt munkaközben szavával, a néphit szerint szerencsét hoz a földekre és a hányat éjjelenként palattyol, annyi ára lesz az idei termésnek és tehát előre megjósolja a jó vagy rosz esztendő. A szobában — tapasztalatból tudom — felette jámbor, felette ostoba és nem felette mulatságos, amolyan „parasztféle“; máskülönben mégis csak jól esik hallani kurjongatását, kivált mikor úgy késő éjszaka egyszerre csak mint a tiszta hangu csengetyü, a sötét szobában megszólal.

Áprilhó végén vagy májushó elején jönnek meg a nyakig-láb, furcsa alaku mocsár- és partlakók, köztük a g u v a t és a k ó c s a g. Ez utóbbihoz tartoznak a h a r i s, a k é k b e g y ü b i l l e g é n y, az arany- és fekete színü p i r ó k a, és végre a k a k u k, ez a szájhős szerelmes naplopó és szivtelen apa, a ki idegen gondjaira bizza gyermekeit, a miért aztán büntetésül olyan hibákat is kennek reá, a melyekben csakugyan ártatlan, egyuttal egy kis jóstehetséggel és felruházván őt. A hányat szól, annyi krajczár vagy forint van a zsebünkben, annyi évig tart életünk, annyi hónap választ el a menyegzői oltártól, az eltévedt utas a világért sem arra felé menne, a merről az ő szava hallik, mert ez hinárba vezet, és így tovább. Szeptemberhóban kerekedik föl, és az első közül való, a melyek őszről őszre déli utra kelnek; utána indul a többi, megfordított rendben, a milyenben megérkeztek, ki Spanyországba, ki déli Európába, mások Ázsia és Afrikáig, hosszú vonalban az egyik, sűrű csoportokban a másik, vagy épen észrevétlenül, a mint jöttek, el is tűnnek, magukkal vive a szép nyarat, a derült napokat, mely feletti veszteségért csak az vigasztal, hogy ugyanazon szárnyak, a melyek elvitték, ujra vissza is fogják őket ismét hozni.

Közli :

Sz. M

Egy hét története.

Februárhó 18-dikán.

Eltűntek ők! — Egy szép szokás. — A halhatlanságról. — Legyünk ovatosak. — Egy édes titok. — Egy jótékony estély. — A nőképző-egylet bálja. — Oh kegyeletlenség! — A bohóc-estély. — A társaság. — A világkiállítás. — Az álarcos világ. — Az étteremben.

Hála istennek, hamvazó szerda! ezt nem a tárczairó mondja, hanem a tárczairó ajkaival mindazok, a kik hű alattvalókként szeretettel lerótták a Carneval adóját, és a kik adósok maradtak vele nem kevésbé; mert természet szerint tantalusi kin volt ezeknek az a másfél hónap; minden nap bál, bál és ismét bál, a melyből azonban semmi sem jutott nekik; azok meg, a kik adósok maradtak neki, most, hogy mindennek vége legyen — de hát csakugyan vége volna mindennek? A habkönnyű öltözékek, a tündér fényű termek, a sylfid-repülések, most ez, majd ama tánczos karján, — hát ez mind csak úgy volt-nincs? És ha úgy volna is; van a farsangi báloknak oly előnye, mely előtt a tavasz összes virág-, dal- és azurpompája elfoszlik, semmivé lesz, és erre mi ujságírók is büszkéek lehetünk egy kevésbé, mert a mi érdemünk is ez egy kevésbé; megis mondom azonnal, habár nagy titkot árulok el vele hölgyeinknek. Csak a bálók teszik ország-világ előtt híressé a mi szépeinket, hűségesen kinyomatván azoknak neveit, a kik valamelyikben jelen voltak. Milyen szép szokás is ez! mennyivel gyakorlatiasabb a régi idők ama korlátoltságánál, hogy csak azok neveit adta át az örökkévalóságnak, a kik valami jót vagy derekasat tettek! Mert hát az mégis csak nehéz dolog: jót tenni; a gazdag ember nem igen jut hozzá, elég fejtorést okozván neki az, hogy mire költse pénzét; a szegény ember meg szintén nem teheti, mert ennek a jóságában is ritkán van köszönet; innen aztán az a kevés számu hires kisasszony a mult időkől, és így maradt volna ez továbbra is, ha farsangi bálokkal és magasztos báltudósítókkal nem áldott volna meg az ujkori gondviselés! Csak egyet nem értek a dologban; kötelességszerű feszült figyelemmel kísértem az idej farsangot, elolvastam mindkét hemisphära báltudósításait és — nagy megütődésekre — bálkirálynőt egyet sem fedeztem föl bennük! Valjon hol keresni ennek okát? Talán bizony a „krach“-ban? ez e részben is vérző sebet ütött volna a nemzetek vagyonában? Adják az egek, hogy ugy legyen, mert akkor legalább megmarad a remény, hogy miként a többi, ugy ezen súlyos veszteséget is rövid időn helyre fogjuk pótolni; mert különben — kimondani is borzasztó, — ha ez más okból történt volna, teszem azért, mivel a báltudósítók szűkkeblűsködtek a koronák osztogatásában; akkor én valóban nem tudom, mi lesz az emberiségből; a veszedelmes irányzatu szűkkeblűség tovább talál harapódzni, a királynők után következnek, vagy is inkább nem következnek, mert szó nélkül kihagyatnak a főherczegnők, a herczegnők és így tovább, egész odáig, hogy a végén még a polgári szépek nevei sem fognának kinyomatni, akkor pedig vége vig Andrásnak, az árva-menházak mehetnek zabot hegyezni, a jótékony czélok hamut hinthetnek bubánatos fejükre, mert egyetlen bál sem fog érettük mozgásba tétetni. Kegyetek fejüket rázzák? én nem, meglehet, a hamvazó szerda miatt, de engem felette komolylyá hangol ez a gondolat; mert én tudom csak, hogy mit köszönhetnek a jótékony czélok és ember-

születeti intézetek ezen ujkori halhatlanításnak; mindjárt példával is szolgálhatok; most, farsang után, senkinek sem ártok vele, ha tovább adom; egy itteni jótékony czélra estély volt rendezve, az egylet tagjai egész az önfeláldozásig buzgolkodtak és nem is hiába, 2000 forinton felül jutott a jótékony czélra, és jószívvel mondhatni, leginkább a lelkes tagok buzgolkodása folytán, a kik ugy negyvenen felül voltak, és ezek közül természetesen egy sem maradt el a tánczestélyből és egyremásra mind-egyik a legnemesebb készséggel legalább 200 forintot áldozott ruhára ez estély kedvéért, összesen tehát 8000 forintot, minek folytán kerek 2000 forint jutott a jótékony czélra egyletnek, azután meg 15—20,000 forint, a mi szintén e vigalom folytán egyébkint forgalomba hozatott, a mi a mostani halpénz időben hasonlóképp jótékony volt a különféle kereskedőkre nézve, és mindez csupán csak azért a szép szokásért, hogy másnap reggel mi ujságírók egyenkint tudathassuk a jelen- és utókorral azoknak a szebbnél szebb öltözékű angyaloknak neveit, a kik ez estélyt végig tánczolták! Ilyen gyönyörű volt az élet eddig, de hogy lesz azután, ha még tovább is találánk hanyatlani? Valóban nem tehetünk jobbat, mint könyörögni a koronák urához, hogy világosítsa meg az ujságírók téntatartóját, hadd térjenek vissza a félig mult idő szép szokásához, kiáltanak ki minden tánczvigalom után királynőnek, ha egyet nem, hát legalább kettőt-hármat, akkor azt is lehet reménylenünk, hogy szegény özvegyeink és árváink is így-amugy továbbra is élni és gyarapodni fognak.

Az utósó farsangi fecske pedig a nőképző-egylet tánczvigalma volt mult szombat, a vigadóban; hogy szép volt, nem szükség mondanom, mert nagyon szép volt, minek bebizonyítására szabadjon a következő névsorral szolgálnom; ugy is az ég tudja, mikor tehetem ismét; először is a házi asszony: gróf Teleki Sándorné, a megtestesült szívélyesség és szeretetreméltóság; továbbá: gróf Andrassy Aladárné, Asbóth Flóra, Bittó Aranka, Bérczy Margit, Buday Anna, Balázné Bognár Vilma, Blaskovics-nővérek, gróf Cziráky Luiza, Domahidy Hedvig, Ellinger Jozéfa, Forinyák Gyuláné, Falk Zsigmondné, Gönczy Etelka, Glacz Janka, gróf Gyürky Ábrahámné, Horváth Gizella és Emilia, Herzberg Sándorné, Henzler Helén, Hertelendy-nővérek, Hollán kisasszony, Kovács Juliska, Kiss Flóra, Lónyay Flóra, Molnár-nővérek, Mühlbach-nővérek, Muzslay Anna, Móricz Margit, Nagy Linda, Nedeczky Ferike, Perczel Erzsike, Scitovszky-nővérek, Schossberger-nővérek, Siegmund Irma, Sebestyén Gézané, Szitányi Mariska, Török Erzsike, Tarczaly Berta, Vizsoly Mária, Zichy Olga; hanem azért többen is lehattunk volna; épen negyvenen voltunk tánczosok, a többi fiatalság, ugy látszik, kidőlt volt már akorra; annál nagyobb volt a lelkesedés a megmaradt kicsi, de vitéz bajnokcsapat részéről, a számbeli hiány tehát tökéletesen ki volt pótolva, és a rendezés is — büszke lehet reá gróf Cziráky Béla — páratlan volt; nem vagyok szerénytelen, de mondhatom, megálltuk helyünket egytől-egyig dicsően és a derék nőképző-egylet tökéletesen meglehet velünk elégedve, mert a mi a jövedelmet illeti, ugy tudjuk, hogy ez is megüti a néhány száz forintot.

Mi édes, ennyi tündér bájos emlékekkel gazdagon megválni e felejthetlen szép időtől! De a sors könyvében máskint vala

megirva, és azért a csufondáros kegyeletlenség nem átalotta, két este is, vasárnap és kedden, tehát farsang utósó órájában! a bolondok csörgősapkáját biggyezteni érdemduz fejére, — hát nem boszantó ez? Tréfát üzni oly időszakból, mely az angyalok közelébe varázsolja az embert és szárnyakat növeszt lábujjhegyein! Avagy talán magának a farsangnak akart szólni a leczke! Bizony az nem kevésbé szomorú. Tegyük föl, hogy csakugyan van egy kis különösség benne, hogy az ember reá parancsolja magára, hogy ekkor és ekkor, ennyi és ennyi héten át szakadatlanul jókedvűnek kell lennie, akkor is miért éppen a farsangnál kezdeni a kifigurázást, mikor annál sokkal, de sokkal nagyobb különösségek is vannak a világon, teszem azt, hogy e héten egy vitéz honvéd-ezredes: Nagy Jenő, mint lóvonatu vasuti pénztárnok egy kis upesti szobácskában lehelte ki hőselkét, és még sem jutott eszébe senkinek, bohóc-estélyt rendezni e nemzeti kegyelet tiszteletére? Elég hozzá, „Bohóc-estély“-lyel bucsuztunk el a farsangtól, ki volt mondva, hogy szemem szedett tréfaságok lesznek akkor a vigadóban, csak válogatott bolondoknak szabad ott megjelenni, és soha annyi látogatója nem volt még a vigadónak, mint e két este. Az államférfitől kezdve az uzsorásig minden rang és osztály hűségesen beállított és csakugy ragyogott a szeme az örömtől, hogy hála Istennek, beh szép társaságot talál itt maga körül! És azután kezdődött a dévajkodás és nevetkezés egyik a másikon és ez volt az est egyetlen jóiszü tréfája; mert a mi a többit illeti, az ugyan czifrának elég czifra és lármás volt, azt azonban, a mi egyedül jogosít bolondot üzni önmagából: szellemet nem valami sokat hozott magával. A bécsi világkiállítás kitréfálása akart lenni, a belépőt luddá tett álarczos gágogás üdvözölte, a terem közepén a világhírűvé vált kupola, köteleken lógott fejünk felett, alatta a szökőkút, faragatlan talapzaton bárdolatlan oroszlánál, maga a terem szintén „zonák“-ra volt felosztva, az egyik csarnokban a magyar operaház terve, a mi már azért is méltó volt a neveltségessé tételre, mivel még nem is létezik; mellette a pesti sugárut, az már hálásabb tárgy, mert adósságon épül, és az ujabbkori „gründolás“ sem rossz gondolat lett volna, épugy, mint a „Neue freie Narrenpresse“ című lap kiadása, mely a német lapokra akarná a neveltségesség és üzérkedés bélyegét ütni; amott meg az olasz osztályban Rossi torzképe, mivel ez most a főváros összes magyar világát a német színházba ragadja; odább pedig a művészet csarnoka, melyben a világ legelső festői: Rafael, Rubens, Bembrandt, Van Dyik, Tintoretto, Kaulbach, Makart és a mi Barabásunk vannak pellengérré állítva; egy másik csarnokban borzas orosz szörmék torzképei vigyorognak reá, és így volt ez az egész nagy teremben, és ezek közt az álarczosok megszámlálhatatlan sokasága és süketítő zajgása, bohócok, törökök, tatárok, drótostótok, mindegyik azt mondja, hogy ismer, aztán tovább illan, nehogy szaván fogjuk, és közbenközben egy igazi szép álarczos, a ki a mellett még okosan is tud bolondítani, azután a persa sah: Nos-red-din-be- és végig vonulása, nagyszerű kíséretével, a világ legelső fejedelmei, valamennyien farsangi díszben, Schwarz, a világkiállítás rendezője, talyigán és a szájalomig „svarcz“ arczczal; mondom, tarkának elég tarka volt, és lármahiány ellen szintén nem lehetett panasz, eredetiség azonban mégis csak annyiban volt benne, hogy véghetetlenül német volt, szóra és szellemtelenségre egyiránt, miért is éjjél után a ki csak helyhez jutott, az étterembe menekült; az ételek ugyan szintén nem tünnek ki különös izletesség által, de legalább a szolgálat volt kiállhatatlan, a francia pezsgő pedig drágaság tekintetében épenséggel fenségesen megtette hatását. — i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Jótékonyág.) Ö Felsége a héviz-györki ágostai hitvallású evangélikus leánygyülekezetnek tanítói lak felépítésére 100 frtot adományozott. — Lévi Jakab alexandriai bankár 2000 frankot bocsátott a belügyminiszter rendelkezésére, mely összeget a belügyér az országos kolera-árvaház alapjára adott. — Rónay Jácint czimzetes püspök, a pozsonyi társasegyházi templom kijavitására 1073 frtot adományozott. — Szemző János, a hódási kerület képviselője, 600 frtot adományozott a kerület kolera-árvái részére. — Anninger József, három-dobutczai vendéglős két akó veres bort ajándékozott a szegényházban ápoltak számára. — Erdő-Gyarakon (Biharmegyében) a közigazgatási szolgabíró kezdeményezése folytán közelébb értekezlet tartatott, melyben a birtokosok elhatározták, hogy a regale-jog ezentulra bérbe adassék és a jövedelem népnevelési és egyházi czélokra fordíttassék. — Antonescu István, krassómegyei szolgabíró, a kolera-árvák javára ismét 20 forintot gyűjtött. — Erzsébetvárosban a kolera-árvák javára 87 frt 21 kr. gyűjtetett, és a belügyminiszter ur rendelkezése alá bocsátatott.

** (Rózsás napló.) Gellénfalvi Horváth Sándor, pénzügyminiszteri osztálytanácsos s kolozsvári pénzügyigazgató bájos leányát: Horváth Róza kisasszonyt e napokban jegyezte el Székely János, sármegyei fiatal földbirtokos. — Jekelfalussy Sándor, kereskedelmi miniszteri titkár e napokban jegyzé el néhai Bezeredy László szellemdus leányát: Bezeredy Ilona kisasszonyt. — Uj-Pesten Bisell Gyula e hó 14-dikén oltárhoz vezette Szekrényessy Margit kisasszonyt, Szekrényessy József derék, kedves leányát. — Németh Imre osztálytanácsos és volt kiállítási biztos Bécsben mult szerdán tartotta esküvőjét özvegy Sebestian Vilmosné asszonnyal. — Burg Ferencz, a pesti királyi telektörvényszék egyik tevékeny tisztviselője e hó 15-dikén váltott jegyet Neugebauer Sarolta kisasszonnyal, Neugebauer József, pesti háztulajtonos egyik bájos leányával. — Szilassy Nelli kisasszonyt (Szilassy Kálmán pándi birtokos kedves leányát) Patay Gyula abauji földbirtokos jegyzé el. — Dr. Verebelyi László mult vasárnap vezette oltárhoz Pscherer Ida kisasszonyt. — Várady Károly királyi tanácsos e hó 20-dikén esküdött meg Török Etelka grófhölgygyel. — Losonczy Attila színérváraljai ügyvéd nőül vette Lánckzy Mária kisasszonyt, az ottani járásbíró szép leányát. — Gyalokey M. szegedi főreáltanodai tanár e hó 16-dikén vezette oltárhoz Borostyáni Mária kisasszonyt. — Löwy Mór pesti ügyvéd e hó 15-dikén vezette oltárhoz Popper Kornélia kisasszonyt, Popper városi képviselő kedves leányát. — Nagyváradon Bevelaqua Rudolf postatiszt eljegyzé Szentesi Mária kisasszonyt. — Nagy-Kanizsán közelébb három esküvő volt: Gerstner Adolfé Neuszidler Sarolta, Keőmives Izidor lángvizi körjegyzőé Tomsits Apollónia s Horbsinger Arnold varasdi gyógyszerészé Sommer Róza kisasszonnyal. — Rév-Komáromban e hó 14-dikén volt Poppel Gusztáv gyömörei állomásfőnök és Dobák Janka kisasszony (nyugalmazott királyi főmérnök kedves leányának) esküvője. — Mihályffy Leona kisasszonyt mult hétfőn vezette oltárhoz Zacsovics Iván ráczkevei gyógyszerész. — Paksy Béla gyógyszerész e napokban váltott jegyet Finy Piroska kisasszonnyal Nagy-Váradról. — Boér Emma kisasszony a budai népszínháznak, majd a nemzeti színháznak is kedvelt tagja, ki jelenleg Kassán van szerződötve, e napokban ülte meg menyegzőjét Dobronyi Ödön huszárfőhadnagygyal. — Nagy-Selyken e napokban volt Kaszó Endre mi-

keszászi vasuti állomásfőnök esküvője Braun Vilma kisasszonnyal Marosvásárhelyről. — Dankó Zsigmond Torda város főjegyzője eljegyezte magának Amberboj Katinka kisasszonyt. — Esztergamban a bibornokprímás hugát: Radcsák Mariska kisasszonyt e napokban vezeté oltárhoz Váczy Ambrus, érseki gazdatiszt. — Pozsonyban a mult héten volt Kosztolányi Árpád honvédhadnagy (Kosztolányi Mór egykori honvédezredes fiának) esküvője a bájos Slaick Adél kisasszonnyal. — Maros-Vásárhelyt Kerekes Sámuel, az „Erdély“ szerkesztője mult kedden tartá esküvőjét Pajna Nina kisasszonnyal. — Hajnik Adél kisasszony, dr. Pauler igazságügyminiszter rokona, e napokban kelt egybe Lollak urral. — Báró Fiáth Miklós ur Blaskovics Mari kisasszonnyal, Götz Ferenc gazdatiszt pedig báró Vay Illa bárónővel váltott jegyet.

** (A pesti jótékony nőegylet) ez évi februárhó 8-dikától márcziushó 7-dikéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 858 frt 60 krt utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 497 frt 10 krt és egyszer-mindenkorra segélyezetteknek 361 frt 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 56 új vizsgálatról is tettek jelentést. Az egyleti pénztárba befolyt 300 frt, mint néhai Harkányi Fülöp hagyománya.

** (A „nőképző-egylet“) e hó 16-án tartotta rendes havi közgyűlését, melyben elnök: Veres Pálné jelenté, hogy az „országos“ cím felvétele az egyletnek felsőbb helyen engedményeztetett. A választmány elhatározá ez évben is megtartani szokott felolvasási estélyeit, aztán az intézet belkormányzatára vonatkozó több ügy intéztetett el. Új tagokul bejelentettek: gróf Teleky Sándorné által: Szilassy Kálmánné alapítónak, Dichl Hajdu Etelka igazgatónak; Stettner Jakabné által: Simoncsics Alajosné és Lichtenberger Ignácné igazgatónak, Máday Jánosné által: Pulszky Polixen, Nadányi Albertné által: Klobusiczky Edéné, Kauser Lipótné, Nadányi Ferenczné.

** (A cselédképző-egylet) választmányi ülésében e napokban az az indítvány merült föl, hogy a városi tanács kéressék föl egy cseléd-menhely fölállítására, melylyel aztán a régtervezett városi népkonyha is összekötendő volna. — Ismét egy kedves mulatságnak nézünk eléje a boldog fővárosban; a „cselédképző-egylet“ választmánya ugyanis jövő márcziushó 7-dikére pikniket tervez. Ki ezen választmány által rendezett piknikben részt vett, az bizonynyal most is sietni fog, hogy részt vehessen abban; a ki pedig tavaly elmulasztotta, az még inkább igyekezni fog helyre hozni hibáját. A piknik-bizottság elnöke: Glacze Ebeczky Matild urnő, az egylet buzgó elnöke.

** (A Fröbel-nőegylet) ma vasárnap negyedik gyermekkertje javára, mely ez év augusztus havában a krisztinavárosi főutcza sarkán fog megnyitvatni, a budai polgári társaskör helyiségében kettős mükedvelői előadást rendez: délután öt órakor német s nyolcz órakor magyar nyelven. Május elsején pedig nyári gyermekkertet nyit meg a városmajor-utcza legegészségesebb részén, 312-dik szám alatt.

** (Deák Ferencz) az egész ország örömeire jobban van; tud alunni, a mi láthatólag jó hatással van rá. — Deák Ferencz vasárnap délben fogadta Ráth Károly főpolgármestert, orvos dr. Kovács S. Endre beleegyezésével. A főpolgármester a közgyűlésnek ama határozatát nyújtá át, melyet Deák Ferencz arczképének lefestése végett hozott, s megkérde az öreg urat, hogy e végett hajlandó-e egy arczképfestést elfogadni. Az öreg ur megköszönve a kitüntetést, azt felelte, hogy szívesen ül az arczképezéshez, de mivel a betegség elbágyasztá, jobbnak véli ezt akkorra halasztani, midőn — a mint ő és a haza reméli —

egészen meggyógyul, a miről aztán a főpolgármestert sietni fog értesíteni. Kérte továbbá, hogy e végett magyar művészt válasszának, még pedig olyat, ki már jó képet készített róla, mert így a festés kevesebb nehézséggel fog járni. Az öreg ur — hurutjából már megszabadulva — jól érezte magát, vidám volt a beszélgetés alatt ismételve megköszöné a közgyűlés megtisztelő határozatát.

** (Az igazságügyminiszter) felterjesztése folytán ő Fellege ez évi januárhó 29-én uralkodása 25-dik évfordulójának emlékezetére az országos fegyintézetben letartoztatott több fegyencnek, és pedig az illavai fegyintézetből kettő, a lipótvári fegyintézetből 14, a márianostrai fegyintézetből négy, a mohácsi fegyintézetből tizenhat, a szamosujvári fegyintézetből tizenhat és a váci fegyintézetből tizenhat, összesen 68 fegyencnek; továbbá a királyi törvényszéki börtönökben letartoztatva levő fegyenczekből összesen 257-nek, mindössze tehát 325 fegyencnek büntetési idejük hátralevő részét kegyelemből elengedé. Az illető hatóságok nevezetteknek azonnali és ünnepélyes, szabályszerű szabadonbocsátása végett már utasítottak.

** (Richter János) mult szombaton megkapta operai igazgatóvá lett kineveztetését. E kinevezés, mint halljuk, nem végleges, de minden esetre az ő működésének sikerétől függ, hogy végleges legyen. Erkel lemondása ugy fogadtatott el, hogy azért nem szünik meg a színház működő tagja lenni, többi közt saját dalműveit ezután is ő maga fogja igazgatni. A nagy maestro „Hunyadi“-jának kétszázadik előadása alkalmával a nemzeti színház személyzete rendkívül diszes emléket ad a jeles zeneszerzőnek; ez egy antik stylben készült ezüstserleg, antik domborművü tálczán. Albumot is fognak neki átnyujtani, a színház tagjainak arczképeivel. Ugyanez alkalomból e hó 25-én, szerdán az írók és művészek társasága diszebedet rendez a Hungaria szállodában, öt forintos teritékkel; a kik részt akarnak venni az ünnepélyen, hétfőig jelentkezzenek Aigner Lajos váci-utcai könyvkereskedésében.

** (Az iparmuzeum) alapjára, a létesítő bizottság fölolvásokat rendez február 22-dikétől hat vasárnapon át esti 5 órakor a muzeum nagy termében. Fölolvasnak Keleti Károly, Pulszky, Ipolyi, Xantus, Mudrony, Henszelmann, Keleti Gusztáv, Rómer, Csepreghy János és Greguss. Egyes előadásoknál a szóban levő tárgyak a muzeum gyűjteményeiből eredetiben fognak bemutatvatni. Belépti díj: a diszteremben földszint 1 frt, első karzaton 50 kr. Mind a hat fölolvásásra előrefizetve, földszint 5 frt, első karzaton 2 frt. 50. A második karzatra ingyenjegyek fognak kiszolgáltvatni. Az előjegyzés a belépti jegyekre: Pulszky Károly iparmuzeumi t. titkár urnál (a nemzeti muzeum épületében) fogadtatik el. Azontul a jegyek az előadás estéjén a helyszínen vásárolhatók.

** (A tisztviselői fizetések lefoglalása) tárgyában a budapesti honvédegylet választmánya a képviselő házhoz kérvényt intézett, mely különösen a honvédtisztekre kiemeli, hogy mily viszás dolog az, midőn a közös hadseregbeli tiszt fizetése csak 300 frtig foglalható le, a honvédtiszt fizetése egészen lefoglalható, csak 300 frt kivételével. A kérvény elmondja, hogy annak nincs semmi értelme, hogy az állam 300 frt erejéig tisztviselőinek szabadalmat ad, mert ez összegből meg nem élhetni. Ennek folytán a választmány azt kéri, hogy az állami tisztviselőknak fizetését egyáltalán ne lehessen lefoglalni, sem pedig ellenük, ha vagyonuk nincs, csődöt kérni.

** (Trió-estélyek) lesznek (az első e hó 25-én) a zenekedvelők termében. Deutsch Vili zongoraművész rendezi Krancsevicscel s Ruhoff gordonkással, kik Brahms, Beethoven, Rubinstein, Schumann és Schubert trióit adják elő, továbbá Beethoven

egy vonós hármását, Raff új hegedü-szonatáját. Közreműködnek: Weelright Anna, Baloghné s Wöhler Irma kisasszony, Schubert, Brahms és Schumann dalaival.

* * (A nemzeti muzeum képtára) ujabban három festmény-nyel gazdagodott. A vallás- és közoktatási miniszter ugyanis megengedte, hogy a pozsonyi királyi katolikus főgymnázium tulajdonát képező három festmény, melyek közül kettő Pázmány Péter bibornokot, s egy Káldy György biblia-fordítót ábrázolja, a magyar nemzeti muzeum képtárában letéteménykép helyeztessék el.

* * (Két temetés.) Mult vasárnap kísérték örök nyugalomra Nyiri Józst. Egy szomoruan tanulságos élet szállt vele sirba. Milyen fényes reményekkel kezdte meg egykor földi pályafutását! Egyike volt a főváros legszebb férfjának, jeles tehetségekkel megáldva; szellemdus czikkeit örömmel közölték a lapok, a forradalom alatt rendőri tan. volt, az ötvenes években keresett ügyvéd, ez időben párbaja volt egy Nemeshegyivel, a ki ennek következtében meg is halt; 1867-ben a közlekedési miniszteriumban osztálytanácsos lett, 1869-ben országgyűlési képviselőnek választott és — 1871-ben — egyszerre csak hire kezd járni, hogy megzavarodott elméjében, és ugy is volt. Az a rögeszméje jött, hogy miniszter és osztogatta a hivatalokat jobbra-balra, inasát igazságügyminiszternek, kapusát követnek nevezte ki, és örökre bezárult előtte a tiszta eszmélet világa. Döblingbe vitték, a tébolydába, a hol e hó 12-dikén kiszendvedett és honnan holttestét Pestre szállították. — Ugyancsak mult vasárnap volt Nagy Jenő, egykori honvédezredes temetése Uj-Pesten. Csak kevesen állták körül sirját, mert kevesen vannak már azok közül, a kik egykor győzelem és dicsőségre vezették a magyar zászlót, és ezek közül egyike volt ő a legvitézebbeknek, a legképzettebbeknek és a legnemesebbeknek. A forradalmi hadseregben fokról fokra emelte őt vitézsége, azután rabságot szenvedett, és az ötvenes évek felé kiszabadulva rabságából, beállt munkásnak, szerény kis hivatalba a lovarda-egyletnél, onnan átment a lóvonatu vasúthoz, és dolgozott éjjel-nappal, és türt és nélkülözött szerényen, lemondva minden reményről, melyek pedig egykor olyan fényesen repes-ték körül homlokáról, csak egytől nem birt megválni: attól a gondolattól, hogy szive egész tisztaságával szerette és egész melegével szolgálta a hazát. Ez a gondolat volt életének egyetlen hű kísérője és szívének földerítője, hatvanöt éves koráig, és akkor — boldog mosolylyal ajkain — hunyta be örökre szemeit. Béke hamvaikra!

* * (Zene.) Tábornszky és Parsch kiadásában megjelent új zeneművek. „Az élet árjába.“ Gyorspolka zongorára, szerzé ifju Fahrbach Fülöp. 68-dik mű; ára 50 kr. — „Chinai legyező.“ Rezgő polka, zongorára szerzé ifju Fahrbach Fülöp. 92-dik mű; ára 50 kr. Mindkét mű kedvencdarabjai közé tartozik a tán-czoló közönségnek. A kiállítás diszes.

* * (Irodalom.) A Franklintársulat öt forinttal nyitott előfizetést Hugo Viktor legújabb regényére, mely e hó 20-án egyszerre tizenkét nyelven jelenik meg. Czime: „1793 vagy a polgár-háboru,“ három kötet, fordíták Áldor Imre és György Aladár. Arra, hogy e rendkívül gazdag szellemű költő mint festi a vendéi harcztot, Párist, a hadsereg, convent, fölkelő parasztok, köztársasági önkénytesek világra szóló történeteit, továbbá Danton, Marat és Robespierre alakjait, minden olvasó kíváncsi lehet. A költő e nagy tárgyban tömérdek alkalmat találhatott: olvasóit most elborzasztani, majd ellágyítani, lelkesíteni és megfélemlíteni, s hogy Hugo Viktor az ily alkalmakat nem szokta kiszákmányolatlanul hagyni, az tudvalevő dolog. — „Történeti Lapok“ czimmel K. Papp Miklós, a „Magy.-Polgár“ szerkesztője

márcziushóban új hetilapot indit meg, mely kizárólag a magyar történelemmel fog foglalkozni s feladata lesz minél több eredeti adatot bocsátani közre. — „Független Polgár“ czim alatt e hó 16-ika óta új politikai, közmívelődési, társadalmi és közgazdászati napilap jelen meg, Rill József szerkesztése alatt. — „Halál a halálbüntetésre“ czimmel egy röpirat jelent meg Fái Lajos joghallgatótól Egerben; egy példány ára 40 kr; tiz példányé 3 frt.

* * (Vegyések.) Az írók és művészek társaságának bálját mindenféle mint a legsikerültebbek egyikét emlegetik. Ennek folytán az írói és művészi kör ezután tartandó estélyeit mindig táncz fogja követni. A nevezett bál jövedelme túlhaladja a 300 frtot. — A calico-bál 3775 frt 45 kr tiszta jövedelmet eredményezett a gyermekmenhely javára. — Jókai mult szerdán elutazott Pestről. Legelsőben Prágában állapotott meg, aztán Lipcsébe és Berlinbe ment műveinek német fordítására szerződést kötendő. — Bittó István képviselőházi elnök az idén is ad estélyeket február és márczius hónapok minden szerdáján. — Helfy Ignác képviselő már jobban van. — Reményi Edének Jassyban Stourdza György herczeg egy, a világtárlaton vett drága hegedűt ajándékozott. — A budapesti egyetemi ifjuság közt elkeseredést szült a kormány azon előterjesztése, hogy az ügyvédi vizsgák letételeig a jogvégzett ifjak még négy évi ügyvédgyakorlatra köteleztessenek. E végett gyűlést is tartottak, melyből emlékiratot intéztek a miniszteriumhoz. — A honvédmenház alapjához a budai lövész-egylet évenkénti tiz forinttal járul ezentul. — Roth Katalin kisasszonyt, Stoll Péter elismert jelességű énektanár tanítványát, a berlini udvari operához igen szép feltételek mellett szerződtették. — Pesten átalán tapasztalható, hogy a lakásszükség enyhül. Az üres lakások számából következtetik ezt különben és nem a házbér le-szállításából.

* * (Halálozások.) Bárány Aladár, báró Berényi Bertalan egyetlen fia, egykor sorhajóhadnagy, ki sokat utazott, hosszasabban időzött Olasz- és Spanyolországban, tudott sok nyelvet s tapasztalásban, ismeretekben bővelkődő, e napokban 34 éves korában meghalt. Az „Ung. Lloyd“ katonai rovatát igen jól vezette s alaposan és csinnal irt magyar politikai lapokban is, főleg közlekedési és hadászati ügyekben. Halálát makacs gyomorhaj okozta. Holttestét a család nagyszőlősi sirboltjába szállíták. — Mérey Károly, Sopron, Rust, Kismarton és Kőszeg szabad királyi városok főispánja, e hó 11-dikén meghalt. — Kecskeméten Hollós Zsigmondné Juhász Irén asszony, e hó 6-dikán élte 25 évében tüdővészben elhunyt. — Vlasits Rezső, keszthelyi királyi járásbirósági irnok e hó 11-dikén 43 éves korában meghalt. — Özvegy idős Korláth Ferenczné Szomjasy Mária e hó 13-dikán élete 67-dik évében Kis-Várdán elhunyt. — Arányi Antal 1848—49-diki honvédőrnagy február 17-dikén délután Budán meghalt. Koporsóját egykori hű bajtársai, most már mindvalamennyien fehér vagy legalább fehérés hajjal, állták körül. — Özvegy Zboray Jánosné született Markovich Jozefa asszony Pesten e hó 12-dikén 66 éves korában meghalt. — A pesti magyar kereskedők egyik igen derék tagja: Mercse György a mult hét végén, rövid betegség után elhunyt, 51 éves korában. — Nyitramegye köztisztvisletben állt aggastyána: Bossányi Ferencz kis-bossányi földbirto-kos elhunyt, 88 éves korában. — Doria Lőrincz, szegszárdi előkelő polgár e hó 7-dikén, 75 éves korában; Rajky Zsigmond jeles pomológ s egykor járásbíró pedig Felső-Rajkon elhunytak. Béke hamvaikra!

A. CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

Február hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny Grund V. Budapest.

Nemzeti színház.

Február 14-dikén: „Bánk bán“, Erkel operája. — Február 15-dikén: „A szökött katona“, Szigligeti népszínműve. — Február 16-dikán: „Az új emberek“, Toldy István vígjátéka. — Február 17-dikén: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Február 18-dikán: Rendkívüli előadás, Degré Alajostól, „A váróteremben“ és „Egy csésze tea“, francia vígjátékok. — Február 19-dikén: „Álarczos bál“, Verdi operája. — Február 20-dikán: „A székelyföldön“, Berczik Árpád színműve, először.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Mielőtt az előttünk levő két alak leírásához fognánk, engedjék meg t. olvasónőim, hogy e képekre és általában a divatra nézve rövideden elmondjam igénytelen nézetimet.

Egy divatkép összeállításánál kétségkívül mindig szem előtt kell tartanunk a legujabb szabásokat, szövetekeket, egy szóval, a divat igényeinek meg kell felelnünk. Hogy ezen minták aztán igen fényes és költséges kiállításokat árasszanak, az természetes, mert lépést akarván tartani az ipar és divat terén felérült újdonságokkal, azokat kell a közönségnek bemutatnunk. Azért korántsem buzdítjuk a szerényebb igényű középosztályt a fényes kiállítású ruhák utánzására, hanem ezeknek bemutatásával módot és alkalmat nyújtunk neki, nem csak látni az újabbat, hanem a maga tehetségéhez képest az olcsóbb és igénytelenebb szövetekből is újdivatú, új szabású ruhákat készíteni, míg azok, a kik ilyen nagy kiadásokat megengedhetnek maguknak, köszönettel veszik a szövet és diszítésben felmutatott új irányt. Így az első pompás himzetű ruha kétféle tafotából összeállítva, sőt még finom szörkelméből is igen csinos leend; ép úgy a menyasszony öltözéke könnyebb tafotából, vagy olcsó fehér mousselinből vagy mollból, bizonyára jó hatással leend és szintugy megfelehetnek a jó izlésnek és a mai kor igényeinek.

Nészük meg tehát tüzetesebben a két alakot.

Az első t c z a i vagy l á t o g a t ó i öltözéket tüntet elő, nehéz aczélkék failleből. A mérsékelt hosszúságú ruha szoknyájának hátrészére széles fodrok vannak alkalmazva, az előrésze pedig rézsut felvarrt dudorok, kék bársonnyal és himzett csikokkal lefoglalva. — Az elől nyitott derék a lebenttyükkel egyben van szabva, és sötétkék selyembársonyból áll, pompás kézi himzéssel és igazi selyemquippüre diszítéssel. Az ujjak bővek, szintén gazdag diszítésűek, a felső részen dudoros faille-résszel. E ruha ára 240 frt, de mint említém egyszerűbb kiállítással jóval olcsóbban is szerezhető meg. A magas kalap egy nagy tollal és oldalt rózsákkal van diszítve. Ára 20 forint.

A második alak menyasszonyi ruhája szintén nehéz fehér failleből készült, a diszítés pedig fehér illusionból áll, a szoknyára elől keskeny fodrok vannak felvarrva, oldalt széles nehéz selyem csokorral. A lebenttyüs derék és az ujjak is illusionnal vannak diszítve. A csaknem földig érő illusion fátyol igen bő és majdnem egészen eltakarja a fehér és zöld myrthus koszorút. E ruha ára ilyen nehéz szövetben kiállítva 180 frt, tafotából 100 frt és moll vagy crépe lisséből 30–40 frt.

S z ó t a l á n y.

Szalay Borbálától.

Első részem ezermester,
Jó barát is, de ravasz;
Csupa jókedv, dinomdánom,
Csupa virágot fakaszt.
Ámde jól vigyázz fejedre,
Nehogy azt add néki át;
Mert különben földhez vágja
Az a kedves pajtikád.

Másik részem, vége nélkül,
Oh beh kedves, oh beh szép!
Mintha csak az égbe szállna,
A ki bájkörébe lép.

Ámde jól vigyázz szivedre,
És kissé szavadra is;
Nem arany mind, a mi fénylik,
Van közte elég hamis.

Vedd e részt, de éke nélkül,
S sorsnak biz' az szomoru,
A hitben is megtalálsz,
Ott, hol még nagy a boru.
Ámde testünk jobb felének
Hű társa és támasza,
S országos nagy szóvitákban
Só és bors az ő szava.

Vége végső hang is, szó is;
Minden baba tudja jól.
Olyan könnyű, megtanít rá
Még a néma is, ha szól.
Ámde mégis azon kezdi
A nagy tudós pályáját,
Egészem pedig, csak rám nézz,
És e név is néz reád.

Megfejtési határidő: Márcziushó 19-dike.

A 4-dik számban közlött számrejtvény értelme:

I r á s.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istváné, Jancsuska Hermin, Jánosy Lajos, Gyura Janka, S. Kovács Ilona, Dráskóczy Vilma, Frantz Albert Adél, Kalla Mihályné, Váczy Vilma, Oszlányi Mária, Moesz Gézáné, Oswald Ilonka, Lakner Ecsedy Johanna, Szívós Matkovich Marianna, Kocsy Nina és Irma, Limbek Vilma, Karlberger Gyuláné, Devich Ferenczné, Birró Domokosné, Kardos Regina, Fesztóry Katalin, Wieland Matild, Vörös Juliska, Faics Szidónia, özvegy Kozma Alajosné, Gáar Frigyesné, Szmodics Gizella és Irma, Bohner Riersch Karolin, Vitályos Jusztin, Tamás Ottilia, Szemerjai Teréz, Pajor Petronella, Unger Jancsó Vilma, Gottmayerné Gábor Berta, Szombathy Klaszy Ida, Schovics Endréné, Lechner Ida, B. Papp Ambrusné, Szalonnay Benicz Ida, Tóth Bozóky Mária, Szunyoghy Klára, Szegény Mari és Nelli, Szász Matild, Császy Emma, Kovács Tivadarné, Gyergyói Endréné, Károlyi Szidónia, Hegyi Janka, Ottó Irma, Fazekas Eszter, Madarassy Katinka, Vargha Mariska, Tordai Ida, Balázs Józsefné, Farkas Izabella, Szalay Ilka és Jolán, Kárady Károlyné, Tótfy Anna, Tóth Mariska, Tóth Lászlóné, Békássy Laura, Drágos Teréz, Ratkovszky Mari, Barthel Györgyné.

A 2-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Török Lajosné, Kovács Emma, Lamos Mariska, Ráth Irma, Nagy Izabella, Faragó Emma és Mari, Zsoldos Kata, Báthori Józsefné, Enyedy Nina.

T a r t a l o m.

A tűnő évek. — A pacsirta és a fűz, Névy Lászlótól. — Honória, Marikovszky Gábortól. — A hü szerelem, Bestuschew után A. M. — A hazatérők, Sz. M.-tól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

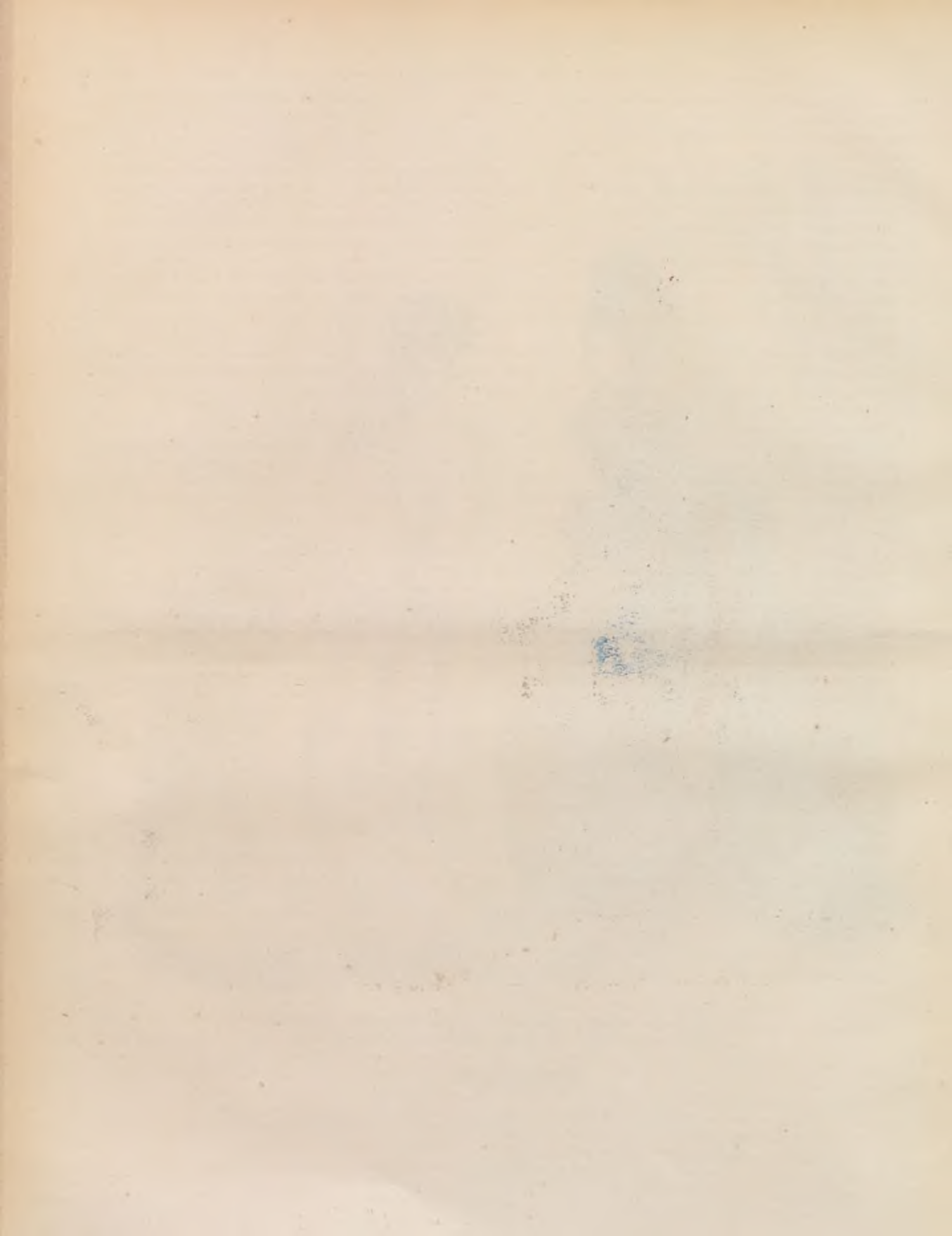

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Február hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Budapest.

sovszky H. urakat említik különösen. Az előadás után bál volt, fényes s kedélyes, mint minden felső-magyarországi mulatóság. A tánczosnők soraiban ott voltak Platthy Jenny és Irma, Rády Vilma, Króner Irén, Szmrecsányi Mari, Thuránszky Juli, és Joob Ilka kisasszonyok.

Sajólad e hó 9-dikén nagyrészt leégett s több mint száz család jutott koldusbotra; most könyör-adományokat esdekel a szerencsétlenek nevében Mocsáry Antal plébános; a helység utolsó postája Alsó-Zsolca. — **Breznó-Bányán** e hó 9-dikén 107 ház és több műhely, tömérdek eleség, aprómarha, juh, tehén égett el; 298 család maradt hajlék nélkül, minélfogva az emberbarátok igen nagy szükségén fognak segíteni, ha az ottani katolikus vagy evangélikus lelkészhez könyör-adományokat küldenek.

Vidéki vegyések. A biharmegyei négyelet a köznyomor miatt nem rendezett bált a farsangon, de „bálváltság“ czímmel szívesen fogadja a legcsekélyebb adakozásokat is. — **Az aradi** honvédegyelet által rendezett álarczos vigalom bevételeiből az összes költségek levonása után 800 frt maradt meg az ottani honvédrokkantak s munkaképtelenek segélyezésére. — **Jászberényben** a város által alapított muzeumot a legnagyobb ünnepélyességgel készülnek a legközelebbi kerületi közgyűlés alkalmával megnyitni. — **Jászkiséren** a mult hóban özvegy Fülöp Józsefnét, született Lepsényi Paulinát meggyilkolták s minden értékes tárgyait elrabolták. — **Mohácson** mult hétfőn éjjel, egy a város kellő közepén, a főutcán lakó vagyonos özvegy asszonyt gyilkoltak meg ágyában ismeretlen tettesek. — **Nagyváradon** oly nagy volt a mult héten a hideg, hogy megfagyott verebeket találtak. A hideg különben Máramarosban is oly nagy, hogy a farkasok rémitgetik a városokat. — **E városban** e hó 4-dikén viradóra egy nagy ordas egészen a bandzsalgó-utczába hatolt be és F. megyei szolga ebét szétmarczangolta. Ritka esett volt ekkoráig, hogy így a városba merészkedjenek e gonosz vendégek.

Különfélék.

* * (Király ő felsége) e hó 13-dikán érkezett meg Pétervárába; a csáron kívül az egész orosz udvar és az összes előkelő világ Gácsináig elébe mentek, azon kívül a főváros és vidék lakossága, úgy, hogy talán százezerre is tehetni a népet, mely ez alkalommal Gácsinában együtt volt. Pétervár utczái, melyen a király a császári palotába hajtott, vakítólag fényes látványt nyújtottak. A házak egész hosszában zászlók üdvözölték a magas vendéget. A császári kocsit sok százra menő diszhintó és száнка követé, az I Sándor czár emlékére felállított diadalkapunál a kocsit megállt egy perczre, mindkét császár köszönetet fejezett ki az utat elborító nép üdvriadásáért, aztán bevonultak a palotába.

E hó 15-dikén pedig a király tiszteletére díszelőadás volt a pétervári udvari színházban, az utczák tündér-fényesen voltak kivilágítva, a színház csarnokai virágkertté voltak átalakítva, az udvari páholyban a két császár ült, királyunk mellett jobbról a Czarovna nagyhercegnő, a valesi herceg, Alexandra Jozefnova nagyhercegnő, (Konstantin nagyherceg neje), a korona-nagyherceg, és Edinburg hercegnő; balra pedig, a czár felül: a valesi hercegnő, a dán koronahercegnő, és Eugenia, oldenburgi főhercegnő ülték. A második sorban ülték Konstantin és Nikolajevics nagyhercegek, Péter oldenburgi főherceg és az edinburgi herceg; a páholy háttérében végre gróf Andrassy Gyula

külgyminiszter, Gorcsakoff herceg orosz külgyminiszter és gróf Bellegarde főszárnysegéd ülték. A császári család többi tagjai a császári mellékpáholyokban ülték. Előadatott a „Trobador“ első felvonása és a „Caudaule király“ czimű ballet második felvonása. — Király ő felségének ott-tartozkodása alatt egyik vigalom a másikat követi, a diszebed alkalmával a két császár pohárköszöntések alkalmával a kölcsönös legszívélyesebb barátságának adtak meleg szavakban kifejezést és egész Európa erősen megvan győződve, hogy már most az általános béke jó hosszú időre biztosítva van. Végre az Oroszországon tartozkodó osztrák-magyar alattvalók hódolati feliratot intéztek király ő felségéhez, melynek szövegét Horn, a „Journal de St. Petersburg“ orosz hivatalos lap szerkesztője (Ede testvéröccse) írta, a rajzokat hozzá pedig Zichy Mihály, jeles festész hazánkfia készítette.

* * (Lüders) orosz tábornok, mint Pétervárról távsürgönyzik, meghalt. A magyar történelem is ismeri nevét, és pedig elég szomoruan. Ő volt főparancsnoka amaz orosz hadtestnek, mely 1849-ben Erdélybe tört, aztán Clam-Gallas osztrák tábornokkal egyesülve működött szabadságharczunk elnyomására. Orosz részről az ő vezénylete alatt vivotott a segesvári ütközött Bem ellen, melyben minden eddigi adat szerint a fehéregyházi sikon Petőfi elesett Lüders hadakozott a tömösi szorosnál, másodsor Szabó Nándor ezredes csapatja ellen, az uzoni ütközethél Gál Sándor ellen, Talmácsnál Ihász ezredes ellen, aztán Bem seregének bekerítésére indult, s ekkor történt, július 31-dikén a segesvári ütközet. Bem ellen Nagy-Szebennél csatázott még augusztus 6-dikán, Szász-Sebesnél pedig Stein ezredes ellen. Dévánál a szétroncsolt magyar csapatok előtte tették le a fegyvert augusztus 17-dikén.

* * (Külföldi vegyések.) Schmerling lovag, a magyarok egyik legkonokabb ellensége, úgy látszik, kibékült velünk, mert leányát magyar földbirtokosnak, Rohonczy urnak adja nőül. Az esküvő a jövő hónapban lesz. — Hirtl tanár hazánkfia, a bécsi egyetem hirneves tagja, egészségi tekinteteknél fogva nyugalomba lépett. — Párisban közelébb tárgyalták Beauffremont hercegnő született Chimay Valentine pörét, mely már öt év óta foly s a megcsalatott nő indítá meg, férjének türhetlenül feslett életmódja s családjával való mitem törődése miatt.

Megbízások tára.

O. Apátira B. P. A. urnőnek: Áprilhóban lesznek szétküldve. Csak a régi, már meglevő könyveket küldhetem meg azonnal.

Szatomárra Sz. J. urnőnek: El van küldve.

Nagybányára O. A. urhölgynek: A legszivesebben megküldtem.

Lundenburgba K. B. M. urnőnek: Ki van igazítva. Szegedre L. E. urhölgynek: A 10 frtos már igen csinos.

Bécsbe G. R. urnőnek: Köszönettel vettem.

Mohácsra A rejtvény készítésénél csak arra kérek figyelemmel lenni, hogy a feladványnak minden betűje, a megfelelő számmal jelölve, előforduljon. A tárgyra nézve szép erkölcsi mondat vagy költői gondolat felelevenítése ajánlandó.

„A kenyér.“ Köszönöm. Közölni fogom.

„Lombos liget alján.“ Sokszor volt az már megénekelve.

„Sirályok.“ Szép, de üres kalászkok.

„Van-e szebb a . . .“ Rosz rimekben szenved.

Előfizetésis felhívás

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, amit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibrarovag regénye, 3 köt. — A parlagi hercegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emília.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

10-dik szám.

Márczius 8-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte	nyugta			
								óra	perc		
Márcz.	8	Vasárnap	D 3 Ist. János	D Oculi	24 F 2 Zilemon	19 Józua		6	30	5	52
	9	Hétfő	Cziril, Met. Fran	Francziska	25 Tarasius	20		6	28	5	53
	10	Kedd	40 vértanu	Etelka	26 Porphy	21 Juda		6	26	5	55
	11	Szerda	Herakl. B. köz.	Szilárdka	27 Prokóp	22 Judás		6	24	5	56
	12	Csütörtök	Gergely	N. Gergely	28 Vazul	23 Zo. te. sz.		6	22	5	58
	13	Péntek	Rozina	Rozina	1 Martius	24		6	20	5	59
	14	Szombat	Mathild királyn.	Szendike	2 Theodóz	25 S. Pa. II.		6	18	6	1

V i d é k i t á r c z a.

Rimaszombat februárhó 27-dikén 1874. — *(Eredeti levél.)*
 — Leányegyleti dolgok. — Tisztelt Szerkesztőnő! Fábry János, rimaszombati tanár intézetében a leányegylet által a megyei kolera-árvák javára februárhó 14-dikén rendezett „Bazár“ 68 frt. 40 krt eredményezett. A növendékek szüléi, rokonai s a nevelésügy barátai — a helyiség terjedelméhez képest — szép számmal látogatták meg a csinnal berendezett tantermeket, hol az élénk leánykák mindhárom szakcsoportnál (kézi munkák, vegyesek, enni-inni valók) fényesen bebizonyíták, hogy a reájuk bízott tárgyak elárusításában ügyesek.

Ugyanezen alkalommal perselyt is tettek ki a mult januárhó 26-dikán tüzvész által inségre jutott polomkaiak számára. Begyűlt 3 frt 5 kr, mely összeg, a leányegylet által 5 frtra kiegészítettén, a fennebbi 68 frt. 40 krral Gömörmege alispánjának adatott át. — Tudtunkkal e leányegylet volt az első ilyenü egylet hazánkban, a mennyiben az még 1871-ben keletkezett. Alapszabályai az intézet azon tanévi értesítőjében voltak közölve. Valóban ohajtandó, hogy ily üdvös czélu egylet iránti érdeklődés a nőnembeli ifjúságban is ébresztessék.

Ugyanezen intézet növendékei a mult év október havában „Ifjúsági takarékpénztár“-t alapítottak, maguk közül választván pénztárnokot, ellenőrt, vezér-igazgatóul pedig a számtan tanárát kérvén föl. Alapszabályaik szerint bármí csekély összeg — a betevő saját könyvecskéjére — elfogadtatik s összesítve a helybeli takarékpénztárban kamatoztatik a tanév végeig, midőn a betevők tőkéiket kamatostól visszakapják. Ha igazán akarjuk a gyermekeket takarékosagra szoktatni, állítsunk minden iskolában ifjúsági takarékpénztárakat!

M. M. E.

Kecskemét februárhó 20-dikán 1874. *(Eredeti levél.)*
 — Gyászhir. — Tánczvizalom. — Színészet. — Tisztelt Szerkesztőnő! Szomorú hangon kezdem soraimat, mert az itteni közérület hű tolmácsa akarok lenni. Mult hó 8-dikán városunk közönsége beláthatlan néptömegben kísérté gyászravatalát egy letört szép fiatal liliomnak, kit a halál tőlünk elragadtott: Hollósi Zsigmond köztisztjeletben álló tanárunk fiatal nejét: Juhász Irén asszonyt. A ritka szépségü és fenkölt szellemü nő és páratlan jó anya, csak folytatni ment ama boldog, megelégedett példás életet, melyet már e földön elkezdett, és mi e veszteséget bánatos szívvél megsirattuk. Áldás és béke lengjen hamvain.

Az olvasó-egylet újra egy tánczvizalmat rendezett, és ez minden tekintetben sikerültnek mondható. Volt oly nagy közönség, minőt városunk bálterme régen nem látott együtt, s a jelen voltak mindenikének arczán a megelégedés és jól mulatás félre-

ismerhetlen kifejezése látszott. A szépnem szépen volt képviselve. Kiemelendők leginkább szépségük és egyszerűségük által: a bájos Gyenes Vilma, Bulin Erzsike, Csilléri nővérek, ifju Kovács Lászlóné, Horváth Béláné, Kugler százados szép neje és bájos nővére. A férfi-közönség, oda értve a nézőket is, bizonyára volt legalább három aynyi, mint a szépnem, s így részükre a jól mulatás biztosítva volt. Balogh András jó zenekara mellett kivirradtig folyt a mulatság.

Októberhó eleje óta Krecsányi ur szintársulata működik nálunk, és leszámítva a vidéki muzsa néhány hiányát, elég kielégítőleg, és a közönség pártfogása folytán, többnyire telt ház mellett. De a játékrend és a művészi élvek részletezésére most már nem rendelkezvén a kellő tér és idővel, ezt egy más alkalomra hagyom, és még csak azt említem meg, hogy legközelebb ismét bál fog tartatni, melynek fényes vagy nem fényes eredményéről szives engedélyével t. Szerkesztőnőt tudósítani fogom.*)

P. Andor.

Golop márcziushó 6-dikán 1874. *(Eredeti levél.)* — Egyszerű jeles urnő. — Tisztelt Szerkesztőnő! Tudom, hogy velem együtt szívből örül annak, hogy egy jeles urnőt van szerencsém bemutatni a nagy közönségnek, utánzandó példányképül arra nézve, mennyi sok jót tehet egy urnő, ha szíve a nép iránt szeretetet érez. E jeles urnő: báró Vay Miklósné ő excellenciájaja, született báró Geymüller Katalin asszony. A szelidség, jóság és szeretet azon nemével, melylyel minden keresztyénnek kellene birnia, ez urnő gazdagul meg van áldva. Ő tesz, munkál és fárad a szegény emberek, betegek, szerencsétlenek, egyletek, iskolák javára. A hol kell, gyógyít, sebeket kötözget, a hol elég-séges, szelid s megnyerő beszéddel, és a hol szükséges: anyagi segélylyel.

De különösen az iskola, az ismeretek virágos kertének fölvirágoztatása kiváló fő-főczél előttte. Nem mulhatik el egy év sem, hogy különösen az iskolás gyermekeknek tankönyveket ne osztogatna ki, szívükre kötve a szorgalmas tanulást és a jó magaviseletet. Sőt gondja van a vidékiekre is, és azokat is erkölcsi és vallásos könyvekkel ajándékozta meg.

Ez évben is a református iskolában járó gyermekek között — kik közt azonban sok katolikus gyermek is van, — nagy számu tankönyveket osztatott ki; melyekért hálás köszönetet mondanak neki a gyenge gyermekek!

És most, úgy hiszem, édes örömmel vesszszük le kalpagunkat, tisztelvén e nemes nőt. De midőn tiszteljük, egyszersmind kívánjunk neki hosszú, és örömteljes életet.

R. J.

*) Kőrem.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

10. sz.
Márcz. 8-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Véget értek az ünne-
pélyek, melyeket Erkel
Ferencz, a magyar ope-
ra megteremtője tiszte-
letére a nemzeti szin-
ház s a magyar írók
és művészek társasága
rendezett; elhallgattak
az emelkedett hangu di-
cséretek, az igazi lelke-
sedés kitoró nyilatko-
zásai, melyekben a napi
sajtó az ősz zeneköltő
örökké feledhetlen ér-
demei iránt az elismer-
és adóját leróttá; a
szívéből lelkesen tapsoló
és éljenző nagy közön-
ség, melynek érdeklő-
dését a napi események
ezerszer váltakozó déli-
bábja vonja maga után,
tapsoló kezeit zsebébe
dugva napirendre tért;
az ünnepélyesség em-
léke átadatott a mult-
nak, s mire e sorok
megjelennek, meglehet,
mindenki csak elhalvá-
nyodó képét bírja már
lelkében azon kegyele-
tes és művészet-törté-
neti szempontból neve-
zetes ünnepnek, melyet

Erkel Ferencz.

a következő, talán cse-
kélyebb fontossága, de
ujdonsága miatt élén-
kebb benyomást gya-
korló napi esemény elő-
készületei, mozzanatai
mindinkább elfeledtetni
sietnek.

Hiába! ez a világ fo-
lyása, a mióta a világ
áll. A tegnapot elfeled-
teti a kevésbé érdemes
ma, s a mát a talán
még üresebb holnap. A
dicső multnak ragyogá-
sát elhomályosítja a je-
len bágyadt napsugara;
a mi tegnap történt, az
a multé, a történelemé,
s az emberek alig érnek
rá egy-egy futó pillan-
tást vetni a multnak
mind távolabb maradó
képeire, midőn tekinte-
tük alig képes befutni
annak a sok tarka-
barka, váltakozó köd-
képnek tömör sorát, me-
lyet a jelen gyors egy-
másutánban szeme elé
tár.

De mi nem térhetünk
ily könnyen napirendre.
A fényes lapot, melyre

ama jubilaem feljegyezve van, nem fordíthatjuk tovább felületes olvasóhoz hasonlólag, ki lapoz időtöltésből, unalomból; nekünk meg kell állapodnunk a kép előtt, melyet az elismerés Pantheonában a nemesen érzők kegyelete a legkitünőbb, a legméltóbb helyre függesztett; mi a mult hét szép emlékü ünnepélyétől nem válhatunk meg a nélkül, hogy arról, kinek tiszteletére az rendeztetett, még egyszer meg ne emlékezzünk.

Erkel Ferencz, a magyar művészet, szorosabban a magyar zene-művészet történelmében a legelső helyet foglalja el. Ő volt a magyar opera megteremtője. Nemzeti zenénk ő előtte csak a vigalmak tanyáin lelt otthont, a ki azt a művészet csarnokába bevezette s abban megillető helyet biztosított számára, az Erkel Ferencz volt. Mig ő meg nem írta „Báthori Máriáját“, addig nem volt magyar opera, a színpad egy-két népdalt ismert csupán, ezt is mint vékony sujtást a drága ruhán, piros szalagot a szép leány hajában. Járulék volt, czifraság, sallang, mely könnyen elmaradhatott. A magyar zene csak akkor foglalt el helyet a színpadon, midőn „Báthori Máriát“ előadták. Igaz ugyan, hogy Kuzsicska tett már operai kísérletet mintegy két évvel „Báthori Mária“ bemutatása előtt, de a „Béla futása“ a szó szoros értelmében kísérlet volt. Erkel írta az első magyar operát, Erkel emelte azt az európai zene-költészet színvonalára.

Erkel Ferencz 1810-ben november 7-dikén született Békés-Gyulán, hol atyja a Wenckheim-uradalomnak volt gazdatisztje. Atyja nem szánta fiát a művészi pályára s tanulmányai folytatása végett Nagyváradra, Pozsonyba küldé. Utóbb engedve zaklató vágyának, Kolozsvárra került s itt Ruzsicska buzdítására a zenének élt. Innét Pestre jött s előbb a német színházban működött mint karmester, a nemzeti színház megnyitásakor azonban 1837-ben rögtön ide jött át s azóta lankadatlan buzgalmu tagja nemzeti intézetünknek. Első operáját, mint már említők: „Báthori Máriát“ 1840-ben augusztus 8-dikán adták először. Fellépésével azonnal meghódítá a közönséget. Négy évvel ezután a színlap új művének előadását hirdeté. A darab tárgya szintén a magyar történelemből volt véve, czime: „Hunyadi László.“ 1844-ben január 7-dikén adatott elő és soha opera nagyobb hatást nem idézett elő, mint „Hunyadi László.“ A közönség ujongott, tapsolt, a főrangú körök értékes karnagyi pálczával s egyéb beces ajándékkal lepték meg.

Azóta „Hunyadi László“ szakadatlanul adatik, soha sem csökkenő hatással. A mult héten adták 200-dikszor. Vannak az arisztokracziából többen, kik mind a kétszáz előadásán jelen voltak. Az opera 1869-ben, előadásának 25-dik évfordulóján már nyújtott alkalmat hasonló ünnepélyre, akkor 177-szer adták. A mostani ünnepély azonban nagyobb fontosságú, mivel bucsu-ünnepélye egyszersmind a nyugalomba vonuló ősz mesternek.

De ne beszéljünk arról, a mi fájdalommal tölti el szívünket, szóljunk inkább további művészi működéséről. Erkel „Hunyadi László“ megírása után hosszú ideig pihent. Munkásságát páratlan lelkiismeretességgel teljesített karnagyi működése vette igénybe, legfőlebb egy-két kisebb mű megírására maradván csak ideje. Ezek közé tartozik „Hymnus“, melyet Kölcsey szép költeményére szerzett s mely azóta, hogy megírta, az ország egyik szélétől a másikig hangzik. Az ötvenes években a Doppler-testvérekkel egy újabb művet mutatott be, „Erzsébetet“, melynek hosszú élete azonban különféle okokból nem lehetett. 1861-ben írta meg „Bánkánt“, melynek hatása versenyzett „Hunyadiéval“, bár belbecse kisebb emennél. Azután „Saroltát“ adták elő tőle; ennek muló hatását még jobban elenyészteté 1867-ben „Dózsa György“, e nagy tragikai erővel irt dalmü, melynek előadása

szintén eseményt képezett, s hogy mégis lemaradt a műsorról, annak okát magának a szövegnek erősen demokratikus irányzatában lelhetni, mely soknak nem tetszett. Legújabb nagy műve: „Bran-kovics“, előadásra vár.

Erkel nemcsak mint zene-költő gyűjtött magának feledhetlen érdemeket, hanem mint karmester s mint igazgató is. Mint karmester, ritka tapintata, gyöngéd bánásmódja miatt közszeretet tárgya volt. Az ő karnagyi pálczája virágból van, mint egyik tekintélyes zeneművésznünk mondá, mig más kezében vasvessző az. A mult évben Orczy bukása után a kormány arra hívta fel, hogy vállalja el a nemzeti színház operájának igazgatását. Erkel engedett a meghívásnak, bár utóbb elégszer volt alkalma érezni a teher súlyát, melyet ez által vállaira vett. Bele is fáradt annak viselésébe s csak a napokban kérte a kormányt, hogy mentse fel e kimerítő feladat terhe alól. Egészen a zene-költészetnek akar élni, mely gazdag tehetségéhez még jogot tart. A felmentés pár nap alatt hivatalosan ki fog adatni.

Mi őszintén fájlaljuk, hogy ekép az opera elveszti nemzeti irányu, lelkiismeretes, ritka becsületességü s fáradni nem tudó igazgatóját, s bár vigasztalnia kellene a tudatnak, hogy a mit itt veszünk, ki lesz pótolva a nyereségben, melyben most már osztatlan munkássága által a zene-költészet részesül, mégis oly nehéz szívvel nézünk utána, a távozó igazgató után, Antoniussal felsohajtvá: „ez volt Caesar, mikor jó más hasonló?!“

— p — y.

Szegény ember régi dolga.

Gáspár Imrétől.

Itt, e nyájas lakban annyi
Bánat, annyi súlyos gond van,
És lakói általélték
Hő imájuk egyre mondván.

Összekeltek, tiszta szívből
Mondták az „igent“ egymásnak,
Tűzhelyük felépítették,
Jutott arról nékik, s másnak.

Gyermekek volt. Ah! bölcsője
Nem ring, a kis lak elégett,
És mire ismét fölépült:
Az ifju lét ére véget.

És azóta újra küldött
Isten hajlékukba angyalt,
Ah! le nem vetette szárnyát,
Menynyel álmodott, és meghalt.

Vége, vége! és a kis lak
Ujra lángba, ujra porba . . .
Ők felépítik, s nyugodtak,
Szegény ember régi dolga

H o n ó r i a.

Történeti novella, a mesés hajdanból.

Marikovszky Gábortól.

(V é g e.)

Mindenfelé a roszalás, a megvetés szava hangzott.
Nem volt egyetlen hang, mely az ifju leány védelmére emelkedett volna.

Maga Valentinián, buta félelmében elhívé e gaz ármány

minden szavát, — már is a tróntól megfosztva, megsemmisítve híven magát mostoha leánya titkos incselkedései, ravasz árulása által.

Honória lépett be; az ifju leány gyermekded arcza halovány volt, arczán az elsirt könyek jelei voltak láthatók, gyászba volt öltözve, s védelmet keresve hajolt anyjához, ki bekíséré.

— Császári hölgy! — monda néki Valentinián — ön ellen nehéz vád emeltetett, ön Atillának szándékozott eladni hazáját.

A sértett nemes hölgy arczán az önérzet s megvetés pirja hajnalzott fel; és viszonzá:

Rágalom, gyalázatos rágalom!

Marczellus, — viszonzá Valentinián — kit ön több ízben küldött már e tárgyban Atillához, bizonyosságot tett ön ellen a kinpadon.

Honória, mint egy hervadó lilium, lecsüggeszté fejét.

— Tehát azt is megöltétek, kegyetlenek? Átok reátok, sőt átök érte!

— Igen, — folytatá aztán, fejét büszkén fölemelve, mig szemei nemes tűzben égtek — igen, Marczellus volt Atillánál. küldve általam, de ő semmit nem tudott küldetése tárgyáról. Azon küldetésnek pedig nem volt czélja sem a hazát átadni Atillának, sem valami titkos fondorlatot üzni vele ti felőletek, kik szememnek egy tekintésére is méltatlanok vagytok. Én Atillának jegygyűrűt küldtem.

— Ez legvilágosabb jele a titkos egyetértésnek — szolt egy nagy fejü, apró, sűrke szemü patricius.

— És a jegygyűrűhöz mit ígért ön, császári hölgy, menyasszonyi hozományul? — kérdé Antiochus, gunynyal.

— Szívemet, mely után te örjöntél — válaszolt a sértett Honória.

Placidia némán hallgatott, sokkal nagyobb volt lelkében a megvetés hazája nagyjai iránt, semhogy azt szavakban kiönthette volna.

— A vádlott maga elismeri Atillával folytatott levelezését, — szolt most Valentinián, eme levelezés minden esetre oly nemü, mely csak gyászt, romlást okozhat a hazára; azért én, fájó szívvél bár, de erős lélekkel kimondom, hogy leányom bünös, az ország boldogsága ellen működő bünös, s én átadom őt büntetésetek alá.

— Büntessetek, — szolt Honória — kényetek szerint; nem tartalak méltóknak arra beneteket, hogy egy szóval is mentsem ártatlanságomat.

— Jerünk anyám!

De Placidia, mielőtt távozott volna leányával, fölemelé szavait. Olyan volt e nő, hogy önkénytelen tiszteletre indított, az ősi legnemesebb római hölgyek vére föllobogott halantékain, hasonlós volt Coriolánnak anyjához, ki büszke örömmel sirt fiának ujabban nyert harczi sebein.

A teremben néma csend állott be, az összehalmozott csatajelek, a zászlók szárnyai meglebegni látszottak, mintha az ősi árnyak jövetelén lebegnének, kik hallani jövének a bántott édesanya szavait.

És szólott.

— Jaj, háromszor jaj tinéktek, kik időtöket egy ártatlan nő iránti ármányszövéssel töltitek! jaj romának, kinek ősei így elkorcsosulának! Lábatok alatt vérkönyeket sir a mindenéből kirabolt nép, határaitokon barbár népek lobogtatják győzedelmes zászlóikat, s ti saját elkorcsosulástok eredményét, a haza bukását, nem szégyenlitek egy gyöngye leány, egy tehetetlen nő ármánykodásainak tulajdonítani? Itéljétek el őt, azt lehet töle-

tek várni, gyáváktól nem születik nagy és nemes. — Átok reátok, a sértett anyának megvető átka!

S keserü szavai után eltávozott leányával.

A meglepetés, mit Placidia szavai idéztek elő, szétoszolván, a császár fölvette a tanácskozás fonalát, s leányára mint honárulóra büntetést kért.

A büntetés, talán azért, mert a tanácskozók szívében a lelkiismeretesség szikrája még egészen ki nem aludt, s nem voltak teljes meggyőződéssel a leányka bünös volta felől, nem lőn halálról szóló.

Azonban Honóriára nézve a halálnál is megalázóbb.

Antiochus elmondá, hogy az, ki hazája ellen oly bünt követ el, mint a császári leány, és pedig úgy, hogy tettének bünös voltáról tudomással volna; elmondá, hogy az a nő, ki hazája rettegett ellenségének mátkakezet nyújt, nem annyira bünös, mint tébolyodott, azért ő a leányt örültnek tekinteni ohajtja, — s mint ilyen, érdemlett büntetés helyett kimélethen részesítve, zárosság el örökre a világtól, egy kolostor szük falai közé.

A tanácskozók becsületére legyen mondva, ez indítvány csak hosszas vita után lőn elfogadva, de az eredmény még is az lőn, hogy Honória törvényesen örültnek nyilvánított, s mint ilyen, a világtól teljesen elzárva, kolostorba küldetni rendeltetett.

Azonban a tanácskozás még javában folyt, midőn Valentiniánnak jelenték, hogy a hun király követi akarnak tisztelegni a császár előtt.

Mindnyájan megdöbbsentek ezen hir vételére.

Bebocsáták őket a gyűlés elé.

Ott meglátva a hun követek a nagy fényt, némelyike azon gondolatát nyilvánítá, mily boldog, mily gazdag lehet ez a római nemzet ennyi gazdagság közepett.

A követek szónoka ekként adá elő küldetésük okát.

— Atilla, a hunok királya, minden ismert népek fejedelme azon üzenetét küldi neked, Valentinián, hogy egy napig sem késve add át nekünk mostoha leányodat, Honóriát, kit ő magának nőül választott.

Ne feledd egyszersmind vele adni az őt illető minden kincseket, sőt az ifju menyasszonyt jogosan illető fele országot is. Mi ezeknek kézhezvételére fel vagyunk hatalmazva, meg vagyunk bizva.

A rémület e szavakra lecsukta minden senator ajkát.

Itt is Antiochus segített a dolgon, a császár nevében három napi várakozásra szólítá fel a követeket.

Azok távoztak.

Ez ujjab fordulata által Honória sorsának, oly határozatot kellett hozni, a mi által Atilla szándokát kijátszszák, a nélkül, hogy azt magukra haragítanák.

Elhatározák, hogy Honóriát eme három nap alatt férjhez adják, hogy így majd azt üzenhessék Atillának, hogy igen sajnálja Valentinián Atilla kivánságának nem teljesíthetését, de már Honória férjnél van.

Ugy lőn.

Azonban férjet kelle teremteni Honória számára; senki sem találkozott pedig többé a patriciusok között, ki a mindenkítől megvetett, honárulás vádjával bélyegzett bölgyet nőül elvenni akarta volna.

Honória értesülve Atilla üzenetéről, lelkesedve fogadta a hirt; azonban, hogy több zavar ne származzék úgy is megroncsolt lelke fölé, elhatározta zárdába vonulni, teljesen ellenszegülve a férjhez adásnak.

Volt Honóriának egy Eugenius nevü udvarmestere. ez a

császári parancs és ajándék folytán, de meg titkos vágyai miatt is, örömmel fogadta a férj jelöltségét.

A császár ez egyszer életében teljes erélyvel beszélt a követeknek.

— Mondjátok meg — úgy mond — királyatoknak, kinek én barátságát felette ohajtom, hogy leányom immár férjnél van, s így házasságról szó sem lehet, miután a római törvény, mint a hunoké, a többnejűséget nem engedi meg; különben leányom ha még szabad volna is szívével, mit sem követelhetne a birodalmi örökségből, miután nők nem uralkodnak a rómaiaknál, s a birodalom nem családi vagyom.

— Ám te lássad! — válaszoltak a követek — akkor karddal fogja nagy királyunk magának megszerezni jegyesét és jegyajándokát.

— S mit tart Atilla Honória jegyajándokának? — kérde a császár.

— Az utósó császár: Constantiusnak saját magánvagyományát és a nyugati birodalom felét, — válaszolt a követ.

Valentinián ajándékokkal igyekezett megnyerni a követeket, hogy azok beszéljék le Atillát kívánságáról, meggyőzván őt arról, hogy kívánságát teljesíteni lehetetlen.

A követek eredménytelenül tértek vissza Atilla udvarába.

VI.

A nemes keblű Placidia kesergő bánatában megtört, s élte mint a pusztai pásztortűz, lassankint ellobogott.

Honória, sötét mély bánatában könyek között imádkozott bocsánatot ellenségeiért, istentől, egy szűk apácza-zárda hideg falai között.

Antiochus rég feledé Honóriát s vele üzött gonosz tetteit, ő élve elmerülve élt.

Valentinián szomorkodást szinlett nejének halálán, ki által a trónra jutott, bár a rege azt beszéli, hogy a szelid lelkű Placidia méreg által veszett el, mit neki férje nyujtott.

Atilla minden megjegyzés nélkül fogadta Valentin üzenetét és másfelé levén akkor elfoglalva, hagyta Valentiniántól magát kijátszani; majd üt még a számadás órája, gondolá.

És valóban ütött.

Egy kora tavaszi reggelen megjelennek a hun követek a császári palotában, s ott boszus szavakkal adták elő Atilla üzenetét.

— Készíts lakhelyet a közelgő hun király és serege számára, Valentinián, mert közeleg, hogy makacsságodért meglakoltasson, a miért azt hazudtad neki, hogy leányod férjnél van, — a ki pedig börtönben sanyarog kegyetlen parancsod folytán.

Rémülés szállta meg e hirre Itáliát.

Valentiniának nem volt más teendője, vagy harcot fogadni, élethalálra, vagy alázattal fejet hajtani az előtt, kit minden élők közt leginkább gyűlölt, gazdag kincsekkel kérvén azt engesztelődésre.

Egyetlen ember volt a római birodalomban, ki hadsereg gyűjtése és sikra szállás által akart felelni Atilla sértő üzenetére. Ez ember Aetius volt, azon kor legjobb katonája, ki Atillát megverte a hires catalaunumi sikon, százhatvan ezeret ölvén meg a hunok közül.

Ezen embert az udvaroncok örökké távol lenni kényszeríték az udvartól, hol a legfeketébb színekkel festék mindenkor, mintha Atillának ő is titkos szövetségese volna; e férfi, egyedül nemes annyi pulya báb között, veszni kényszerült; Valentinián magának tartá fel azt az örömet, hogy őt, hálóba csalva, megölje; saját kardjával szurta keresztül.

Ezen hős, ki Atilla üzenete alkalmával még nem esett az armány áldozatául, mindent elkövetett, hogy az elsatnyult nemzetbe életet verjen.

Hasztalan.

Atilla előnyomulásáról mind sötétebb hírek érkeztek; földulva valának immár a legvirágzóbb városok, üszköt vetének a hunok a keresztyén istenek templomaira... jaj, és jaj mindenfelé.

Atilla mindenről, a mi Valentinián udvarában történik, a leghitelesebben értesülve levén, hogy az ürügynek, mintha ő jegyeseért boszut állani jönne, némi alapja legyen, elfogató Antiochust, kit színe elé sem bocsátva, keresztire feszítettett.

Leirni itt Atilla győzedelmeit, mint pusztítá el a szép Olaszhon minden városát, mint könyörgött előtte pápai diszöltözetébe Nagy Leo, Róma kiméléseért: mint vont ki engesztelő seregét gazdag zsákmánnyal s évi adónyeres tudatával a legyőzött Italiából, az itt helyén kívüli volna, a történetek lapjai bőven, részletesen beszélnek arról.

Honóriát Atilla sehol nem találhatá, bármint ohajtá is legalább látni azon nőt, a ki hozzá oly ábrándos vonzalommal viseltetett.

S utósó szava is az volt a rómaikhoz:

— Elküldjétek nekem Honóriát s vele a jegyajándékot, mert különben a jövő tavasszal visszajövök érte.

* * *

Augsburg, — akkor Augusta — városa mellett foly a Lech vize; Atilla Italiából haza felé vevén utját, eme folyón kelle seregét átvezetnie.

A viz sekély, könnyen átgázolható, s a sereg hid nélkül gázolt rajta át.

Azon pillanatban, midőn a király lova oda lépett, átmenendő a tulpatra, egy ijesztő alakú, rut, sovány, kiaszott arcú s nyomorult öltözetű nő, a király lova elé veté magát, s fennhangon ordítá:

— Vissza, Atilla, vissza, vissza! otthon halál vár reád!

A katonák vészt gyanítva, mely királyukat környezi, összevagdálák a szerencsétlen nőt.

E nő, a zárdában bánati közt megőrült s megszökött, és szerte bolyongó Honória volt.

A gyermekek.*)

A gyermekek fölébredtek.

A legkisebb legelőbb.

Az alvó gyermek ébredése olyan, mint a virágnylás; mintha csak illatot lehelne üde lelke.

A huszhónapos Georgette, ki májusban még szopott, a legkisebb a három gyermek közül, fölemelte fejcskékjét, fölült fekhelyén, piczi lábait nézegette s elkezdett csacsogni.

A fölkelő nap egy sugára épen a bölcsőre esett; bajos lett volna meghatározni, melyik szebb rózsaszín: Georgette piczi lábai, vagy pedig a hajnal?

A másik két gyermek még aludt; a férfiak rendesen lustábbak; Georgette vigan és nyugodtan gagyogott.

René-Jean haja barna, Gros-Alainé gesztenyeszín, Georgetteé szösze. E különböző hajszin, mely most teljesen összhangzott a különböző korrallal, gyakran megváltozik később. René-

*) Mutatvány Hugó Viktor „1793” című 3 kötetes regényéből, mely a múlt héten a Franklin-társulatnál magyar fordításban megjelent.

Jean valódi kis Hercules volt; hason fekve aludt, két szemét a két öklére nyomva, Gros-Alain czomboskái lecsüngöttek az ágy széléről.

Mindhárman rongyokba voltak burkolva; ruházatuk, melyet a vörössapkás zászlóaljtól kaptak, dirib-darabokra foszlott; ing nevet sem érdemel, a mi még rajtuk maradt; a két fiu félmeztelen hevert; Georgetten ellenben volt valami ruha-féle, a mi egykor szoknya lehetett, de most köténynek sem vált be többé. Törődött-e valaki e gyermekkel, nehéz lett volna megmondani. Anyjuk hiányzott. E harczoló vad parasztok, kik erdőről erdőre magukkal hurczolták őket, saját levesükből adtak nekik egy-egy tányérral. Eddig terjedt gondoskodásuk. A kicsinyek máskint a jó isten kegyelméből éldegéltek. Mindenki uruk volt, atyjuk senki. De a gyermekkor rongyokban is ragyog. Kedvesek valának így is.

Georgette csacsogott.

A mit a madár dalol, ugyanazt gagyogja a gyermek. Hymnus egyik is, másik is. Határozatlan, szakadozott, de mélyértelmű hymnus. Csakhogy a gyermek jobban ki van téve az emberi végzet szeszélyeinek, mint a madár. Innen van, hogy az emberek némi szomorúsággal hallgatják mindig, mikor a gyermek vigan fecseg. Nincs magasztosabb dallam a föld kerekiségén azon töredezt hangoknál, melyekkel az emberi lélek először szólal meg a gyermeki ajkon. E bizonytalan susogás, melyben még csak az ösztön és nem a gondolat nyilatkozik, mintha öntudatlan föl-szólítás lenne az örökkévaló igazsághoz; tán tiltakozás az élet küszöbén, alázatos, de szivreható tiltakozás; mintha e tudatlanság, mely mosolyogva néz a végtelenség elé, vádolná az alkotót a sors miatt, mely a gyöngé és tehetetlen teremtésre várakozik. A szerencsétlenség, ha később bekövetkezik, bűnhődés, hogy mégis hitt.

A gyermek gagyogása több és kevesebb a szónál. Dallam hangok nélkül, beszéd szótagok nélkül; kezdődik az égben, s nem ér véget a földön; megelőzi a születést és követi azt; folytatás, melynek soha sincs vége. E gagyogásban mindaz benn van, a mit a gyermek akkor mondott, mikor még angyal volt, s mindaz, a mit akkor fog mondani, midőn már férfi lesz; a bölcsőre nézve is létezik a tegnap s a sirra nézve is a holnap s mindaz, a mi titokzatos a tegnap és a holnap fogalmában, belévegyül e homályos suttogásba, és semmi sincs, a mi hathatásban bizonyitná, hogy van isten, van örökkévalóság, van felelősség, van jó szerencse és balsors, mint e rettentő sötétség a derült gyermeki lélekben.

Georgette nem szomorodott el attól, a mit csacsogott, csupa mosoly volt kedves arca. Mosolygott piczi szája, mosolyogtak szemei s mosolyogtak ajkögdröcskéi. E mosoly bizonyos rejtélyes megnyugvást jelzett a jövő iránt. A lélek hisz a sugárnak, mely ragyog. Az ég derült volt, a lég enyhe, az idő szép. A gyöngé teremtés, mely semmit sem tudott, semmit sem ismert, semmit sem értett, elmerülve az öntudás nélküli álmodozásba, úgy látszik, mintha teljes biztosságban érezné magát a hatalmas természet, a tisztaság, a nyájas lombok, a csendes mezők, a zengő fészkek, a tiszta források, a zümmögő legyek, a suttogó falevelek közepette, melyek fölött az ártatlanság végtelen fényével tündökölt a nap.

Georgette után René-Jean ébredt föl, az idős fiu, ki meghaladta a négy évet. Föül, gyorsan kiszállt bölcsőjéből, megpillantá csészéjét, s rendén találva a dolgot, leült a földre, s elkezdte enni a levest.

Georgette csacsogása nem verte föl álmából Gros-Alaint, de alig kezdett csörögni a kanál a csészében, rögtön megfordult

s szemei megnyitak. Gros-Alain három éves volt. Megpillantá saját csészéjét ő is. Csak karját kellett kinyújtani, hogy elérje. Megtette, s ki sem lépve az ágyból, térdei közé fogta a csészét, kezébe a kanalat, s René-Jean példájára hozzálátott az evéshez.

Georgette nem vette észre, mit mivelnek. Ugy látszott, mintha gagyogása álmodozásának ringó hullámzását követné. Nagy, nyitott szemével fölfelé nézett; s mikor a gyermek föl-felé néz, akár a szoba, akár az ég boltozata van feje fölött, mindig a menny tükröződik szemeiben.

Mikor René-Jean elvégezte az evést, kanalával kivarkarta csészéje fenekét, nagyot sohajtott s komolyan szólt:

— Megettem a levesemet.

E megjegyzés Georgette álmodozását is megzavarta.

— Tetevest, — szólt dadogva.

S látván, hogy René-Jean már evett, Gros-Alain meg eszik, megfogta közel álló csészéjét s elkezdett enni ő is, többször vívén füléhez, mint szájához a kanalat.

Közben-közben szakítva a civilisatio igényeivel, ujjait mártogatá a csészébe s onnan szopta le a levest.

Gros-Alain, miután bátyját utánozva jól kikotorta a csésze fenekét, hozzá ment, s szaladozni kezdtek.

Egyszerre csak trombitaharsogás hangzék kívülről, lenn az erdő felől, kevély és fenyegető harsogás. A trombita e hangjára a torony tetejéről a pásztorkürt felelt.

Ezuttal a tárogatótól eredt a fölhívás s a kürt adta rá a választ.

A tárogató másodszor is rivalgott s másodszor is követte a pásztorkürt hangja.

Aztán egy távoli, de tisztán fölfogható hang szólalt meg az erdő szélén s érthetőleg kiáltá:

— Zsiványok! Intelek, ha estig meg nem adjátok magatokat, kard élire hányunk.

Mennydörgéshez hasonló hang felelt a torony tetejéről.

— Jöjjetek.

A lent álló viszonzá:

— Egy ágyulövés lesz az utósó figyelmeztetés, félórával a roham előtt.

S a hang felülről azt válaszoltá rá:

— Csak jöjjetek.

E hangok nem jutottak el a gyermekekhez, de a tárogató s a pásztorkürt magasabban s messzebb szállt, és Georgette a trombita első rivallására fölemelte fejét, s abba hagyta az evést; a mint a pásztorkürt megszólalt, letette a kanalat csészéjébe; mikor a trombita másodszor megharsant, felemelte jobbkezének piczi mutató njját, s majd föl, majd lehajlítva mint egy trombitát, az azt követő kürt harsogásának hullámzását jelölte a levegőben; s mikor a trombita is, a kürt is elhallgatott, a kicsike elgondolkodva tartotta föl ujját s gagyogva szólt: Miziki.

Ugy hisszük, hogy aztakarta mondani: „muzsika.“

A két nagyobbik: René-Jean és Gros-Alain nem ügyeltek a trombitára és pásztorkürtre; más dolog kötötte le figyelmüket; egy százlábu pinczebogár mászott át a könyvtáron.

(Folytatása köv.)

A s v é d n ö k r ö l .

György Aladártól.

Éjszakon, a balti tenger szomszédságában, él egy maroknyi nép, (statistikusok csak 4 millió 200 ezerre teszik számát) e nép a jelen politikai mozgalmakban nem játszik nagy szerepet, neve

ritkán fordul elő a hírlapokban, de kik megfordultak közöttük avagy irodalmilag közelebb ismerkedtek meg velük, mindannyian a legműveltebb s legboldogabb népnek tekintik s alig győznek eleget beszélni az ő előttünk ideálisnak látszó családi s polgári viszonyaikról. E nép a svéd. A bécsi világkiállítás alkalmával az ő iskolájuk tűnt fel legjobban, művészetük s a női munkák meg-
lepetést okozott. Irodalmi műveik viálgszerte ismeretesekek, hírlapjaik 30—40 ezer példányban jelennek meg, míg a sokkal nagyobb magyar faj közlönyei legfőlebb 4—5 ezer példányban, művészeik s különösen énekes nők dicsőségét mindenki tudja, s alkotmányos életük példányszerűnek tartatik.

E boldog nép szebb feléről akarok most e lapok olvasóival egy pár nevezetesebb adatot közleni, a svéd kormány hivatalos összeállítását követve rövid kivonatban.

A gyakorlati nőemancipáció, mely a munkabíró s sorscsapások által tisztán önálló munkakeresetre szorított nők kiképzése s munka-képesítésében áll, Svédhonban már rég hálás talajt nyert. 1846-ban királyi rendeletnél fogva szabad volt a nőknek városokban úgy mint falvakban bármely iparágat s kereskedést folytatni s 1858-ban megadatott nekik a jog, hogy 25 éves korukban, férjhez menetelük nélkül is teljesen önállók lehetnek. E két rendelettel karöltve úgy a kormány, mint az egyesek részéről egymás után estek le a nők pályáját korlátozó sorompók, s ma a svéd nő nemcsak minden társadalmi téren egyenjogú a férfiival, de képzése is kezd a férfiéhoz hasonló komolysággal ápolgatni.

Tisztán a nők részére tizenhatsz iskolák léteznek e kis országban s már e szám eléggé mutatja a svéd nők működésének sokoldalúságát. Ezen iskolák a következők: 1. kisdodovodák, még most aránylag csekély számmal. 2. Népiskolák. 1871-ben 2776 tanítónő s mintegy 280,000 leány-növendékkel. 3. Felsőbb népiskolák, oly czélból, hogy a parasztok leányait jó házianyákká s gyermek-nevelőkké képezzék. 4. Gyermek-menhelyek. Czéljuk különösen az árva leánykáknak szolgálókká kiképzése. 5. Vasárnapi- s esteli iskolák, melyekben a műveltebb osztályból való felnőtt leányok oktatják a szegények gyermekeit az elemi iskolai tárgyakban. 6. Két tanítónő-képezde összesen több mint 200 növendékkel. 7. Felsőbb leánynöveldek (idegen nyelv nélkül, de szabás s háztartás alapos tanításával.) 8. Négy városi leány-középtanoda, melyben alig van tandíj s a tantárgyak a mi reáltanodánkéhoz állanak legközelebb. 9. Egy állami főleánytanoda 22 tanárnő s 264 növendékkel. 10. Egy állami seminarium magasabb intézetekben alkalmazott tanárnők számára. 11. Női zenészeti akadémia, melyben évenként mintegy 200 nő ingyen oktattatik a zene minden ágában, orgona, zongora, hegedű-játékban s elméleti tantárgyakban. Ezen intézetből 1854-ben több zenetanárnő s néhány karnagynő is került ki. 12. A szépművészetek akadémiaja, melyben évenként 25 nő ingyen oktattatik a festészetben. 13. Nőiipartanoda, melyben többek közt mintázás, könyvnyomat, réz- s fametszet, fényvázolás, könyvvitel stb. is tanittatik. Ezen tanodában 1873-ban 691 növendék volt. 14. Királyi gymnastikai intézet, melyben tornatanárnők képeztetnek ki 3 tanárnő által, szintén ingyen. 15. Három bábatanoda, melyeknek egyike — a stockholmi — már 1760 óta fenn áll s melyek oly tökéletesek s oly annyira felülmulják Európa minden hasonló intézetét, hogy a növendékek egy része a szülészeti operatiók végrehajtására is képes, mely operatiók tudvalevőleg nálunk csak néhány ritka férfiorvosnak sikerülnek. 16. Különböző háztartási intézetek, melyek mindenike csak kevés növendéket vesz fel bennlakásra s gyakorlatilag 3 éven át képezi ki őket, minekutána már a népiskolai tanfolyamot (mely a 15-dik évig terjed) befe-

jezték s az ily művelt nők nagyrésze szolgáló lesz! 17. Szegény leánykák számára, különösen falukon, ingyen varrósiskolák vannak, melyekben szövés, fonás, varrás, betűzés, itt-ott horgolás s szalmafonás is tanittatik. Végül 18-szor Stockholmban van még 4 foltozó iskola is, melyben 25 önkénytes tanítónő 160 leányt oktat arra, mint kell ruháikat gondosan kijavítani.

Az iskolák s képzőintézeteknek ezen hosszú sora, melyek közül, mint néhol számokkal is igazoltuk, több igen látogatott, eléggé mutatja, hogy Svédhon 2,169,781 nője között mily sok művelt s valóban komoly irányú nő lehet. De nemcsak ezen képző eszközök léteznek e kisded országban. A nő által szerkesztett s 1850 óta nagy elterjedésnek örvendő „Tid s Krift för Stemet“ (Folyóirat a nők számára) című hetilap első sorban s utána több más közlöny melegen s lelkesedéssel küzdenek a női érdekek előmozdítása mellett. Ezen lap 1867-ben Stockholmban egy női kaszinót is alkotott, s az ország több részében a részben nők által kezelt nép- s kölcsön-könyvtárak nagyban előmozdítják a nők műveltségét s önérzetét. Svédhonban nem ritkaság, hogy a politikai napilapok, vagy komoly szakközlönyök hasábjain nők neveivel találkozunk s nem egy írónő, elég legyen csak Lenngrenné s Bremer Frederika neveit említenem, a külföldön is jó nevet szerzett magának és társnőinek.

S ezzel eljutottunk oda, hogy az egyes iparágokról, melyekben a svéd nők jelentékeny helyet foglaltak el, külön lehet szólnunk. Igen természetes, hogy a legnagyobb részről az egyszerű fölemlítéssel kell megelégnünk, miután nem akarunk e tárgyról külön művet írni.

A svéd művésznők közül néhányan világszerte ismeretesek. Jenny Lind, Nilsson Christina és Michaeli Luiza énekesnők vét elég felemlitenünk. A világkiállításán néhányan mint zeneköltők mutatták be magukat. A festészet terén Adlersparre Sophia, Lindegren Amália, Börjesson Ágnes, Dietricson Mathilda stb. országos névre tettek szert, míg mások nem kisebb tehetséggel csak arra szoritkoznak, hogy a családi tűzhelyet ékesítsék ecsetjük termékeivel. A festészetet általában már sok nő használja fel kenyérkeresetként, szobrász kevesebb van. A metszők közt különösen jelenleg épen egy nő: Ahlborn Lea a legügyesebb, ki 1853 óta nagy fizetéssel van a királyi pénzverdénél alkalmazva. A tudományos akadémianál jelenleg három nő van alkalmazva: egy az állattani, másik a növénytan osz-
tálynál s e mellett több nő készít ugyancsak ezen akadémia számára aquarell-rajzokat virágokról, kővületekről stb. egész tudományos pontossággal. Fametszőnő igen sok van, a képes hírlapok számára csaknem tisztán ők dolgoznak; az apróbb művészeti ágak közt még a rézmetszés, kőrajz s írás, s végül a fényképezés a nők kedvencz munkája. A hivatalos térképek készítésénél 1860 óta tizenegy nő van elfoglalva.

Az ipar többi ágaiban maga a kormány is sok tekintetben elősegítette a nők munkáját, 1853-ban meglőn engedve, hogy a nők a népiskolákban tanítónőkkül alkalmaztassanak; 1859-ben az állam mint kántorokat alkalmazta őket. 1861-ben feljogosítottak, hogy némi kísérletek megtétele után seb- s fogorvos nőkként léphessenek fel; 1862-ben postamesterekké, sőt itt-ott távirásznőkké is tétettek. 1870-ben megengedtetett, hogy az érettségi vizsgákat letéve, magukat egyetemi rendes növendékül beirathassák s ezen alapon a szükséges vizsga után orvosi bizonyítványt nyerjenek. Azóta az egyetemeken már külön alapítványok is tétettek ily növendékek számára.

S ezen engedmények mind érett társadalmat találtak s így legtöbbszörre óriási eredményük lett. 1871-ben már 2856 tanítónő volt Svédhonban, ezek közt fiukat a gymnasiumban

16 nő tanított rajzra s 3 zenére. Magánintézetekben — még a fensőbb osztályokban is — gyakran tanítanak nők. Orvosnő egyedül Stockholmban 4 volt ugyanezen időben.

1867-ben Upsalában egy gyakorlati tanfolyam nyitott meg betegápolónők számára s már az első pár évben 27 képzett nő ment innen más kórházakba; később vagyons nők is felkeresték ezt az intézetet, s két magasabb műveltségű nő, kik kórházak igazgatónői akartak lenni. 1851-ben Stockholmban egy diakonissa intézet alakult, mely főképp betegápolónők képzésére volt szánva, de később szegény-iskolával, árvaházzal, lelecnzházzal s bölcsődével is lett összekötve. 1872-ben volt itt 65 diakonissa, 43 tanonc; ezek közül 45 az intézetben szolgált s a többi más kórházakban, bölcsődékben, árvaházakban stb. Ezen intézetben diakonissák készítik a gyógyszereket is.

Mint orgonista 4, távirtdász 168, s postamester 38 nő van alkalmazva; emellett közel száz nő visel kisebb postai hivatalokat. 1871 őszén Upsalán az egyetemen 4 nő iratta be magát, kettő a bölcsészeti, kettő az orvosi tanszakra.

A társadalom magánrétegeiben természetesen még nagyobb a mozgalom. A magánbankoknál, életbiztosító intézeteknél stb. sok nő van alkalmazva 800—2500 svéd tallér fizetéssel. Több pénzintézet fiókjainál nők az igazgatók, sőt egy kisebb városban nő a városi pénztárnok is. 1871-ben 4055 nő foglalkozott kereskedelemmel s azok közül 2675 önállólag. Ugyanezen évben 504 gyárosnő volt; ezek gyáraiban 918 nő működött. Az ipar történetében nevezetes, hogy egy nő több mechanikus fölfedezést tett s ezek számára külön műhelyt nyitott; az egyes iparágak közt a gyapju- s selyem gyárakban, szabóságban, s természetesen a női munkákban, s divatárukban nők vannak legalább tulnyomólag képviselve. De nők önálló esztergályos-, pék-, üveges stb. üzleteket is vezetnek. Könyvnyomdákban — még mint factorok s betűszedők is — sok nő alkalmaztatik. 1871-ben egy fordító s másoló iroda alakult, tisztán nők számára, kik ezáltal igen szép jövedelemre tesznek szert.

Nőegyletek nemcsak a fővárosban, de csaknem minden kis városban is vannak, legfőbb céljuk az, hogy a szegény nőknek fonást, kötést s varrást s másnemű munkákat adjanak. Itt-ott a szenvedők felsegélésére is gondolnak. Nevezetes ezek közt a stockholmi általános segélyegylet, mely a királyné vezetése alatt áll; többek közt a munkás-osztály számára mintegy életbiztosító bankot képez. Egy más egylet a börtönből kijött nők számára alapított menedéket, honnan azok kész szolgálatba lépnek; egy harmadikban 41 művelt osztályból való, de elszegényedett nő számára alkottak csendes otthont; egy negyedik ily egylet a felnőtt siketnémákról s hülyékről, az ötödik beteg gyermekek ápolásáról gondoskodik stb. Ki győzné ezen áldásos kezek munkáit mind előszámlálni!

A házi ipar legnagyobb részt fonás s szövésben áll a házi szükségletekre. Némely tartományrészben, például Angermanlandban, hol a len nagyban termeltetik, a vászonkészítés — habár csak házi ipar — oly nagymérvű, hogy belőle jelentékeny belkereskedés támad. Az így készült hazai vásznat, habár a gyári termékeket egyenlőség s színre nézve is felülmulják, tartósság s erősségre nézve minden idegennél jobbnak tartják. Közép-Svédországban sok czéznát készítenek, melynek nagy részét a parasztnők maguk árusítják el az ország különböző vidékein. Egy más tartományban, Westergötlandban, fehér s színes gyapju, félgyapju ruhaszövetek készíttetnek nagy mérvben. Itt már némi gyári rendszer nyomai is vannak. A vagyonsabb parasztnők ugyanis az anyagot nagy mennyiségben bevásárolják, azt a parasztnőkkel kis munkabérért részenként feldolgoztatják s azután

az egész országba, sőt még külföldre is szétküldik. Egy más kereskedelmi ágat képeznek a parasztnők által kötött gyapju-mellények a matrócok s tengeri utasok számára. Több helyütt igen csinosan készített s kiczifrázott keztyűket is láthatni, melyeket a parasztnők készítenek. A csipkekészítés ritkább, de a wadstenai apácák ilyenmű művei híresek s Dalarne tartományban a parasztnők — a mi finomabb szép érzékre mutat — házi szükségleteikre nagyban foglalkoznak vele. Igen természetes, hogy a parasztnők ezen munkája legtöbbször a hagyományos irányban van, de néha igen eredeti s szellemdus javításokat is lehet találni náluk. A dalornei nők általában kis gyermekkoruktól fogva hozzá szoktatva a női kézi munkákhoz, oly ügyesek, hogy hirük például hajmunkákban még a szomszéd országokban is ismeretes. Az ország déli részeiben, hol a nemzeti viselet még megmaradt, a női apróbb viseletek nemcsak a ruhákra terjednek ki, hanem az ágyneműekre, függönyökre, kocsipárnákra is stb. Ünnepélyek alkalmával a szoba falai s a padok művészies, ugynevezett „Snär“ szövetből készült függönyökkel ékesíttetnek, melyekbe néha a bibliai történetből vett elbeszélések vannak beszöve s melyek mint családi ereklyék gondosan megőriztetnek.

Még Lapplandban is fejlődött ki néhány házi ipar. A lapplandi nők a gimszarvas bőrből lábbelit s ruhaneműeket készítenek, s a ruhákat rítkító színű s mesterségesen szőtt szalagokkal kötik össze s ezen kívül gazdagon himzett mellékök „ätsäleppa“ képezi főbüszkeségüket. A kötéseksokhoz legtöbbször hez gyakran zinksodronyok használatnak, azonban a varrása gimszarvas idegeiből maguk által finoman készített czéznát használnak.

A gazdasszonyok egyletei, melyek az ország minden részében elterjedtek, dicséretre méltó buzgósággal működnek a házi ipar emelésére. E végett vándor tanítónőket is küldenek ki, kik a szalma- s kosárfonásban, ugy szintén a szövésben oktatást adnak s ez által a parasztnőket oly ügyesekké igyekeznek tenni, mint a minők a nagyobb uradalmakban, hol gyönyörű damastháló- s butorzat-szöveteket készítenek. Ezen egyletek évi pályadíjakkal összekötött kiállításai szépen mutatják a haladást. Csak egy példát. A szalmafonás régi idő óta üzetett ugyan, de csak a régi megszokott módon. Tíz év óta vándortanítónők működnek ezen iparág felvirágoztatása végett. Egy tanítónő, saját elbeszélése szerint, négy év alatt 850 növendéket oktatott reá, 8—73 év között. S ime — a mult évben magából Norwegiából több mint 5000 svéd szalmakalap lón megrendelve.

Futva s csak a legszükségesebbeket említettem meg, s mégis minő kép tárul elénk, ha ezen adatokon ismételve visszatekinünk. A mi hazánkban közel 8 millió nő, azok közt majdnem 5 millió magyar nő létezik s e sokkal nagyobb szám tesz-e félannyit, mutathat-e fel egy tizedrésnyi eredményt, mint e parányi kis nép lelkes hölgyei? S ime már is panaszkodunk, hogy gombamódon szaporodnak a nőegyletek, hogy a nőt, a régi magyar háziasszonyt s családanyát ezen egyletek természetellenes irányba vezetik! Itt a tanuság előttünk. Kell-e számokkal s érvekkel bizonyitanom, hogy a nőegyletek a családi életet nem vesélyesztetik, hanem inkább emelik? Keresztül kell mennünk a jelen koron, midőn nőink s nőegyleteink még csak tapogatódzanak, még mindig az utat egyenetlik, de lassankint s csak az élesebb szemek által észrevehetőleg közeledik már azon jótékony kor, midőn mint a svédeknél, a nőegyletek nem üres formalitások vagy hiúságok legyezgetését, hanem a nők gyakorlati munkaképesítésének előmozdító s megszilárdító leszenek.

Egy hét története.

Märzsiushó 4-dikén.

A politika. — Bőjti multságok. — Iparmuzzeumi felolvasás. — A vak színész. — Bölcsöde-hangverseny. — Jókainé. — Rossi. — Két halottunk: Lázár Kálmán gróf és Nyilas Samu. — A fővárosi népszínház.

Nincs kiállhatlanabb, mint az az ember, a ki nők társaságában politizál. A politika csunya mesterség, még ha oly szellemdus és szeretetre méltó emberek kezelik is, mint Andrássy Gyula gróf, és én mindjárt futni szoktam az olyan férfi-kompániából, mely okosabb időtöltést nem talál, mint minisztereket ki-nevezni s megbuktatni, mely egyebet sem tesz, mint Tisza Kálmán hurutjából, Sennyei báró homlok-redőiből országra szóló nagy eseményeket jósol, s mely azon töri a fejét, hogy Zsedényi miért csináltatott magának új kabátot és Schwarz Gyula miért nem izeg-mozog a helyén, mint máskor? Patvar vigye az egész politikát; vesződjék vele, kit a balsors arra kárhoztatott, a kit pedig megkimélt tőle jó szerencséje, örüljön arany nyugalmának s hagyjon neki békét, s ha nem, — az isten bocsássa meg neki e bűnét, csak aztán női társaság elé ne vonszolja e rettenetes hétfejú sárkányt, és a ki ily gyöngédtelen — mit mondok? — barbár tette képes vetemedni, azt szeretném egyenesen Sziberiába szánkáztatni.

Épen azért, mert ez a véleményem a politizáló férfiakról, s mert idehaza igen jól érzem magamat és semmi kedvem a jeges medvékkel megismerkedni, hallgatok mindarról, a mi ezen a héten a fél-város, fél-Magyarország fejében zugottt-zsibongott, hogy csak úgy kábult tőle minden ember; nem beszélek királyunk szentpétervári utjáról, mely a muszka-barátság megpecsétlése volt; nem említem a miniszter-krizist, a százféle coalitionalis, fuziovális, conservatív, liberális, ultra-liberális, conservatív-ultra-montán-liberális kombinációkat, még csak Jókai nagy fontosságú politikai párbeszédéről sem szólok egy szót sem, melyet a kitűnő regényíró Bismark herczeggel folytatott. Mindezek nem nagyon érdeklik önöket. Vagy talán csalódnám?! — Nem, azt a gorombaságot el nem követem, hogy önökről az ellenkezőt feltételezzem. Meg vagyok győződve, hogy örömebb meghallgatnak, (ha ugyan meghallgatnak) ha az idény szórakozásairól, élvezeteiről beszélek egyet-mást, a mi előfordult.

Bizony nem nagyon sok az. Vége a farsangnak; a táncvigalmak örömteli zenéjét elnémitá a nagybőjti mogorva harang-kongás és német prédikáció. Pedig ez nagyon sovány időtöltés és szinte örülnünk kell, ha egy-egy hangverseny, felolvasás kínálkozik unalmunk elűzésére, még ha egy kicsit tudós fajtájú is, minő, teszem, a vasárnap délutáni iparmuzzeumi felolvasás volt a muzeumi ülésteremben. Mert ez a fajta volt; nem causerie a divatról (a mi a nőket különösen érdekli), sem a szerelemről (a mi a nőket még inkább érdekli), hanem tudományos értekezés, könnyed, élvezetes modorban előadva, az egyházi műiparról, meg a japániak műveltségéről. Hanem daczára annak, hogy e tárgyak unalmasaknak látszanak, meg vagyok győződve, hogy a jelenvoltak, és pedig, szép számmal voltak: főrangú hölgyek, ismeret- (nem ismeretség-) vágyó fiatal nők, férfiak, kiket a szép nők talán inkább érdekelték, mint a felolvasás; fé-

lénk arczu tanuló-diákok, fehér haju tudósok kellemesen töltötték a délutánt. Köszönet érte Ipolyi Arnoldnak és Xantusnak. Az előbbi az egyházi műiparról olvasott fel érdekesen, az utóbbi a japániakról adott elő egyetmást mulattatóan. A derék püspök ur igen szépen ismertette a régi magyar ötvösség sajtászerü művét: a rekesz-zománczot és reklámot csinált a dorottya-utcai Egger-testvérek üzletének, számos kiválóan szép iparművet mutatván be gyűjteményükből e fajtából; — a keleti utazó Xantus pedig elsorolta, mi mindenféle hasznát veszik a japániak a papirnak: ruházkodnak belőle, szobájukat padlózzák ki vele, fehéreneműnek használják s eszimataltat gyártanak belőle. A közönség élvezettel hallgatta a felolvasásokat s midőn távozott, feltette magában, hogy a jövő vasárnapon megint eljön.

De az-nap estéjén még más felolvasás is volt. Tüirschmanné, a vak színészé. Egy világtalan felolvasása? — kérdik önök mosolyogva, — hogyan lehet ez? Igazuk van, rosszul mondtam; nem volt ez felolvasás, hanem szavalás, nem is szavalás, hanem egy teljes színi előadás, melyhez csak a diszletek és jelmezek hiányoztak. Tüirschmann a „Hungaria“ termében egész tragoediát adott elő egy-maga. Kiült a közönség elé és rövid ismeretes bevezetés után elmondá „Antigonét,“ Sophocles remek szomorujátékát, elejétől végig. S mily érzés-teljesen, mennyi kifejezéssel! Oly hiven tükrözé elő hangja a darab minden egyes alakjának érzéseit, fájalmát, szenvedélyét, mintha mind-megannyi legelső tragikus adná elő a színpadon. Csak szemét kellett az embernek behunynia s azt képzelé, hogy színházban van, hol más-más színész szavallja el előtte a darab szerepeit, oly különböző volt még csak a hanghordozása is Tüirschmann ritka élvezetben részesíté közönségét, mely csak azt sajnálta, hogy e ritka tehetségű színész vak.

A ki Tüirschmannat nem hallotta, az bizonyára a zenekedvelők termében volt a bölcsödehangversenyen. Olyan hangverseny volt ez, minő egy esztendőben csak egyszer van, — na kivéve a mostani idényt, mert az írók és művészek társaságának e hó 16-diki estéje iránt nem szabad igaztalannak lennünk, a mely még a bölcsöde-hangversenyt is meg fogja szégyeníteni. (Ezt a kis reklámot nézzék el nekem.) Na, hanem azért a bölcsödehangverseny sem tartozott az utósók közé. Tessék csak elgondolni: Rossi és Jókainé szavaltak. Nem is említem a többi kitűnő közreműködőket, kik közt egy Blau, Thern-testvérek, Deutsch Vili, Ellinger Jozefine, Láng Fülöp nevével találkozunk. A műsor is kitűnő volt. Blau Gyula Vieuxtemps egyik legszebb balladáját játszá el, a szép Ellinger kisasszony, a nemzeti színház legfrissebb énekesnője, Mozarttól és Mendelssohntól énekelt el egy-egy dalt azzal a kellemmel, mely a kisasszony énekének mindenkor főjellemvonása s mely mindig bő tapsokat szokott megindítani. Deutsch Vili Chopin és Gluck zenéjében gyönyörködteté a közönséget, a Thern-testvérek Liszt egyik átiratát játszák le ismert bravourral, Láng Fülöp pedig Heine szép költeményét, a „szegény Pétert“ éneklé el Schubert szép zenésítésében hatással. Jókainé szavalatáról sok szépet szeretnék mondani, oly szívhez szólóan adta elő férje egy spanyol tárgyú költeményét, — de kifejezheti-e az én gyenge szavam a hatást, melyet a mi nagy művésznőnk

előadása a közönségben s bennem előidézett?! — Rossi egy költeményt adott elő, czime: Columbus utósó órái. Szavolata eltért attól, a mihez mi szokva vagyunk. Nem állt ki mereven, könyvvel kezében, s nem beszélt mozdulatlanul, mint egy szobor, hanem leült s arczával, mozdulataival kísérte azt, a mit hangjával oly kifejezéssel adott elő. Ha soha sem láttam volna is Rossit legnagyobb alkotásaiban, Othelóban, Romeóban, XI. Lajosban, Learban, e szavalat után mégis kénytelen volnék beismerni, hogy Rossi a mai kor, e század legnagyobb színésze. A közönség fennakadt lélegzettel tapasztá tekintetét az ajkra, melyről oly bűbajos, oly utólérhetlen közvetlenséggel jutnak szivünkig a költő szavai, gondolatai, érzései, s talán a vér lüktetése, a sziv dobbanása is megállt, midőn a csaknem kétségbeesett Columbus az öröm örületés kitérésével felkiáltott: „A föld! amott a föld!”

Ez volt Rossinak utósóelőtti fellépte a magyar főváros közönsége előtt; másnap eljátszta még legkitünőbb szerepét: „Othelót”, s harmadnap már eltávozott körünkől, meleg hangon irt szép levélben vevén bucsut az elismerő közönségtől, uj ismerőseitől, uj barátaitól, s reményt nyujtva, hogy nem sokára ismét meglátogat bennünket. Ő visszatérhet, hozza is az isten minél előbb, de kivüle még két jóbarátunk távozott el, kik nem térnek többé vissza soha! A magyar közönségnek e két örökre elvesztett két jó barátja Lázár Kálmán gróf és Nyilas Samu. Mindkettőben szép tehetségű s buzgó munkás tagot vesztett az irodalom. Az egyik: Nyilas Samu, azon jelesek közé tartozott, kik azon időben emelték fel vigasztaló szavukat, midőn mindenki szívébe rejté s eltitkolá fájalmát, a másik az utóbbi éveknek volt kedvelt elbeszélője. Mindkettő távol a fővárostól halt meg: Lázár Kálmán szülőföldén, Erzsébetvárosban, Nyilas Samu Miskolcson, hol mint köztisztviselő álló református lelkiatya működött. Lázár Kálmán gróf nem rég hagyta el a fővárost, hol nagyon szerették. Elbeszéléseken kívül több természettani művet irt, s különösen a madarak voltak kedvencei, ezekről közelebb egy könyvet is tett közzé a „Lég urai” czim alatt. Nyilas Samu jobbára költeményeket irt, melyekből soha sem hiányzott a hangulat, s melyek mindig szabatosak és mesterkéletlenek voltak. Az utóbbi években egészen elhallgatott, betegsége tette hallgataggá, — most már ő is, a másik kedves elbeszélő is örökre néma lett.

Nem akarom ily szomorú, komor hangulatban hagyni el önöket. Nem állhatom meg, hogy e lapot örvendetes hírrel ne rekeszszem be. Hadd legyen az utósó szó kellemes, hadd legyen igaza a közmondásnak: „vége jó, minden jó”. E kellemes hír pedig nem más, mint az, hogy a kerepesi uton nem sokára, pár hét múlva emlékezetes tény fog végbe menni: a fővárosi népszínház alapkövének letétele. A bíráló bizottság már kiválasztá az építendő színház tervrajzát, az építészszel megegyezett s pár nap múlva munkás kezek turják fel a földet ott, hol a kerepesi ut s a tervben levő nagy körút metszik egymást, s a hol a magyar Tháliának második hajléka fog emelkedni. Kívánjuk neki előre is egy szívet, egy lélekkel: vivat, crescat, floreat!

— p — y.

Budapesti hirvivő.

* * (Jótekonyság.) A király gömörmezei Polomka község tüzkárosult lakosai részére magánpénztárából 1500 frt segélyt adományozott. — Ő Felső Dobro mezőváros közönségének az ottani római katolikus iskola felszerelésére magánpénztárából 200 forintnyi segélyt adományozni méltóztatott. — Királyné ő Felsége, elfogadva dr. Lichtschein Lajos esz-

tergami járási rabbi ama beszédét, melyet a kolera-árvák javára kinyomatott, ez alkalommal e jótékony cél támogatására száz forintot küld. — Gróf Zichy Domonkos, fehérmegyei földbirtokos a Kalóz község szomszédságában fekvő Ödön majorban a 32 tanköteles számára egy diszes iskolai épületet emeltetett, a tantermet a szükséges taneszközökkel felszerelte, és a tanító állandó javadalmazásáról gondoskodott. — A háromszéki leányárvaház alapítói Erzsébet királyné ő felségéhez azon kérést intézték volt, hogy az intézet „Erzsébet leányárvaház”-nak elneveztessék. A belegymintiszterium által Háromszék közönségéhez intézett értesítés szerint királyné ő felsége ez elnevezést megengedte és az intézet részére 200 frtot adományozott. — A pesti jótékony nőegyletnek a gazdasági bizottság ez évre 600 frtnyi segélyt szavazott meg; egyuttal Vecsey Sándor fölszólalása folytán a közgyűlésnek az fog javaslatni, hogy a Budán fennálló jótékony nőegyletnek szintén szavazzon meg 300 frtnyi segélyt. — Tatrangi Sándor Uzon községében (Háromszék) népiskolát alapított. Az öreg székely, ki katonakáplár volt, a legutóbbi közgyűlésen kijelentvén, hogy takarékosága és szorgalma által szerzett vagyonát a népnevelés oltárára kívánja letenni, az általa alapítandó népiskola javára 24 hold jó minőségű szántóföldet és 12,000 darab huszast adományozott. Ez utóbbi összegből már 9,000 darabot le is tett, oda nyilatkozván, hogy még életében látni ohajtja az iskola fölvirágzását. — Hradsky Francziska asszonyság szepes-olaszi magán-növeldejében saját költségén 15 kolera-árvát fogadott fel, s azokat intézeti ápolás és nevelésben részesíti. Ez emberbaráti cselekményeért, a belügyminiszter nevezett jötevőnek a XVI. sepesi város törvényhatósága utján elismerését jelentette ki. — Gróf Csekonic a serház-majori cselédségnél életbeléptetett olvasó-körnek világítást ad, lapokat hordat, az énekkar számára pedig énekes könyveket rendelt meg. — Az ercsi takarékpénztár választmánya száz forintot adott báró Eötvös ercsi sir-emlékére. — Velicska Lajos, bábolnai földbirtokos és községi iskolai elnök, Hunyadmegyébe kebeleztet Babolna helységben, a hol eddigé iskola még nem létezett, a folyó tanév elején fölállított községi iskola számára ideiglenes tanhelyiségeül és tanítólakul egyik udvarházát ajánlotta föl és a tanhelyiséget padokkal föl is szerelte. — Fiume városa közgyűlése napokban Peretti lelkész indítványára 200 frt évi segélyt szavazott meg a honvédrokkantak részére „a testvéri érzület zálogául.”

* * (Rózsás napló.) Szöllősy Miklós, m. szigetű polgármester a napokban tartá esküvőjét Freudhoffer Lujza kisasszonnyal. — Feldman Károly, nyiregyházi postatiszt február 16-dikán vezette oltárhoz Huszton, Keresztes Anna kisasszonyt. — Novák Antal, magyar királyi honvédhadnagy Zankó Lujza kisasszonyt legközelebb jegyzé el. — Horváth Bertalan Nagy-Kanizsán jegyet váltott Szmodics Gizella kisasszonnyal. — Lehmann Ferencz, uradalmi ispán eljegyezte magának Tirovics Eleonóra kisasszonyt, Zala-Egerszegről. — Pechata Ella, Pechata Antal komáromi ügyvéd ur nevelt-leánya ez évi márczius 1-sején váltott jegyet Nick Ede urral, a kispéri álladalmi uradalom gazdatisztjével. — Kerekes Sámuel, a „Erdély” szerkesztője a napokban jegyezte el Pajna Nina kisasszonyt Marosvásárhelytt. — A borsod-miskolci gőzmalom könyvelője: Révay Károly eljegyzé Boronkay Matild kisasszonyt Rozsnyóról. — Békés-Csabán Linder Károly evangélikus lelkész eljegyzé Jenev Mariska kisasszonyt.

* * (A pesti jótékony-nőegylet) az ez évi márczius 8-dikától áprill 4-dikéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 895 frt 60 krt utalványozott, és pedig

hetenkinti részesülésben állóknak 488 frt 60 krt és egyszer-min-denkorra segélyezetteknek 407 frtot. Ez alkalommal a választ-mányi nők 48 új vizsgálatról is tettek jelentést. — Egyuttal forró háláját fejezi ki a nőegylet a magyar iparbank azon nemes-lelkű igazgatójának, ki évi jutalékáról önként leköszönvén, ebből 50 frtot a nőegyleti szegények javára oda ajándékozott.

* * (József főherczeg) aicsuthi könyvtára igen becses száporodást nyert azon könyvek által, melyeket részint József ná-dor, részint István főherczeg, valamint Mária Dorottya főherczegasszony a hazában és külföldön gyűjtöttek, és a szerencsét-len István főherczeg vigaszát képezték Schaumburgban töltött hosszú száműzetése alatt. E gyűjtemény a schaumburgi vár-könyvtárral együtt, összesen 22,000 kötetet és 3139 darab mű-mellékletet, térképet s hadi tervrajzot foglal magában s nemcsak tömegére nézve legbecsesebb hazánk magánkönyvtárai közt, ha-nem különösen belértékét tekintve, ritkítja párját, a mennyiben irodalmunk minden ága gazdagon van abban képviselve; ezen könyvtár, továbbá a külföldi irodalomnak nagy költséggel megsze-rezhető remekműveit nagy számban foglalja magában. A fen-tebbi számban még nem foglaltatik benn a József főherczeg ő fensége magánkönyvtára, melyet — mint általános tudva van — hazai irodalmunk iránt viseltetett kiváló előszeretettel gyűj-tött. A becses könyvtár föllállításával és rendezésével Szinnyei József, egyetemi könyvtártiszt van megbízva.

* * (Deák Ferencz) egészségi állapotáról az utóbbi napok-ban nyugtalanító hírek keringtek az egész városban. Hogy a közönség mily általános és feszült érdekléssel csüng a nagy hazafi sorsán, bizonyítja az, hogy múlt vasárnap az „Angol királynő“ kapusánál legalább is 3000 személy fordult meg minden osztá-ly és rangból, tudakozódni Deák hogyléte után. A szorongatott kapus dr. Kovácshoz fordult utasításért, mit válaszoljon a kér-dezősködőknek? Az orvos nevetve monda, hogy csak nyugtassa meg a közönséget azzal, hogy Deák állapota ismét lényegesen javult. Ez csakugy áll annyira, hogy Deák az nap jókedvvel szivarozott is. Ugyancsak vasárnap este királyné ő felségének nevében en-nek palotahölgye, Festetich grófné táviratilag kérdezősködött, hogy Deák mint van. Deák maga táviratozott vissza, köszönetet mondvá a felséges asszony figyelméért és biztosítva, hogy jól érzi magát. — Deák Ferencz színes olajnyomatu arczképe, melyet a Tornóczy és Weisz-féle műárus-czég díszesen állított ki, pél-dányonkit két forintjával kapható.

* * (A Liszt-hangverseny) múlt szerdán este magától ért-hetőleg szorongásig megtölté a vigadó termét; hogy e szorongás-ról az olvasónak is fogalma legyen, elég azt mondanom, hogy a bevétel — az inségesek javára — nyolczezer forint volt ez este; és hogy a műélvről is fogalma legyen az olvasónak, elég azt mon-danom, hogy — azt nem lehet leírni, mert mint Nápolyt látni, ugy Lisztet hallani kell, csak akkor tudjuk, milyen nagy az ő hatalma a hangok fényes birodalmában. Először is Beethoven „Athen romjai“ fölötti ábrándját adta elő a nagy zenekirály; azután Schubertnek egy „Magyar divertissement“-jét, végül pedig az „Alvajáró“ feletti visszaemlékezését játszta; mint látszik, egytől egyig nem annyira a tárgyak által, mert azoknál sokkal jelesebbek vannak a zeneirodalomban, mint inkább tisztán az előadás által ragadta el a hallgatóságot, és milyen volt ez elra-gadtatás! Ájtatosság és ámulat, édes gyönyör és szóvalan felma-gasztaltság. És milyen volt a tapsvihár, midőn a zeneseregek ura egy-egy művének előadása után elhallgatott. Mintha azok is, mikint az ő isteni művészete, az eget akarták volna ostromolni. A közöket Wheelwright Annie kisasszony éneke töltötte be, szépen, a mennyiben magában véve is igen kedves jelenség volt, kék selyem

ruhában, fehérrel diszitve, és gyermeteg elfogultsággal szende fehér arczán, a miért neki kell most a világura mellett megmu-tatni, hogy ő benne is van valami az örökkévaló zenéből; és azért mégis megmutatta; először három dalt énekelt: a „Szerelmi dal“-t Mihalovichtól, az „Édes szót“-t Sgambatitól és az „Idő-zés“-t Schuberttől, ezeknél maga Liszt kísérté; azután újra a „Csillog a harmat“-ot Rubinsteintől, a „Szóvalan vizirózsá“-t Ro-berth Ferencztől és az „Itt van ő“ Mihalovichtól, mindegyiket kedvesen, és hovatovább belemelegedve, melegebben, jelesebben. Még a teremről is pár szót. A nagy terem közepén állt a két zongora, mellette a nagy mesternek szánt szék, telided tele di-szitve piros kameliákkal és fehér virágokkal, a kis teremben végre ott volt a nagy szorongás, épen akkora, mint a hangverseny vé-gével a ruhatárban.

* * (A „Liszt-egylet“) 10 tagból álló küldöttsége e hó 1-sején gróf Apponyinál tisztelgett, köszönetet mondandó azon szívélyességért, melylyel az egylet alelnökségét elvállalta. A gróf rövid, de meleg szavakkal felelt, s ígerte, hogy mindent meg fog tenni azon egyletért, a melyhez a nagy mester neve van fűzve. Azután Hajnald érseknél jelent meg a küldöttség, kinek szintén köszönetet mondott az egylet derék vezetője: Engeszer Mátyás, az elnökség elfogadásáért. Hajnald érsek, ki nemcsak kedveli a művészetet, hanem pártolja is, beszédet intézett a tagokhoz, buzdítván őket kitartásra, mely az egyletet virágzóvá és hir-nevessé teendő. Végül megígerte, hogy bár több irányban el van fog-lalva, mégis törekedni fog az egylet jólétének emelésére, hogy a nagy mestertől kölcsönzött nevet megérdemelje. A „Liszt-egylet“ ezentul többször fog föllépni a nagy közönség előtt; legközelebbi föllépése e hó 23-kán lesz, mely alkalomkor a nagy mester is fog köremüködni. A karokat ő fogja kísérni zongorán, s ő maga is fog néhány darabot eljátszani. A következő föllépés a nagy-templomban lesz, még pedig Liszt Ferencz „koronázási“ misé-jében, a mely mise tudunkkal csak kétszer adatott elő, első iz-ben a koronázáskor Budán, s később a vigadóban. — Ezen „ko-ronázási“ misében fordul elő a nagyszerű violin solo, melyre egyedül Reményi van hivatva, kinek gyönyörű előadását ezen so-loban nem multa fölül senki sem.

* * (A gyermekmenhelyben) múlt vasárnap ünnepélyes fo-gadtatás volt. Ráth Károly főpolgármester ur látogatta meg ezen minta-intézetet. Jelen voltak az egylet tisztviselőin kívül gróf Károlyi Istvánné, az intézet pártfogónője, gróf Károlyi Edéné, az egylet elnöke, továbbá a választmány tagjai közül: Adler An-talné, Herzberg Sándorné, Kopstein Gyuláné, Neuhofer Jánosné és Kurz Vilmos ferenczvárosi plébános. A főpolgármester csak-nem egy egész órát töltött az intézetben; több izben nyilvánítá teljes meglegedését a czélszerű berendezés, csin, rend és tiszta-ság fölött; érdekléssel nézte a Fröbel-féle gyermekműveket, s az új egyleti könyvek mintáit, miközben arról értesült, hogy az egylet jelenleg 53 kisedet ápol, kik közül 31-en Budapest főváros köz-igazgatási hatóságaitól vétettek át. Egy öt éves kis leány: Vas Mari, üdvözlő beszédben adta elő hálájukat a grófnők iránt, kikben az árvák is gondos, szerető anyákat találtak; majd éne-keltek és játszottak az egylet apró pártfogoltjai benn a szobában s künn a szabad ég alatt a tavaszias verőfényen. Az egylet múlt csütörtökön tartá meg évi közgyűlését.

* * (Az írók és művészek társasága) e hó 16-án rendezi legközelebbi estélyét. Közre fog működni Liszt Ferencz is, ki a többi közt előadja azon legújabb művet, melyet Jókainak ez alkalomra irt költeményére szerzett. A költemény czime: „A holt költő szerelme,“ s Jókainé szavalja, Liszt zongorakisérete mel-lett. Liszt ezenkívül még három darabot fog eljátszani. Nem ke-

véssé emelendi az estély érdekességét Bignio közreműködése is, ki csak ez alkalomból utazik le fővárosunkba. A műsort egyik elsőrendű írónk felolvasása egészitendi ki. Az estély a vigadóban lesz és vacsora, meg tánc zárja be.

** (Petőfi születési házának) megvétele ügyében Pestmege egy bizottságot küldött ki, mely most készült el jelentésével. A jelentés szerint a bizottság a házat, melyben dicsőült Petőfi Sándor született, a megye nevére Martinovics Pál és Varga Teréz házastársaktól szerződésileg már 2400 forintért le is foglalta. A ház 109 négyszög ölnyi terület foglal el, a piac mellett van, egy kis sikátorban. Ha netán később az úgy is nem nagy piacot a város közönsége néhány ház lebontása által megbővítetté, akkor a Petőfi-féle ház közvetlen a tér mellett lenne, a mely téren Kis-Kőrös városa Petőfi Sándor emlékére még a múlt évtizedben szobrot állíttatott.

** (Jókai) a német fővárosban számos kitüntetésben részesül. Jókai Wallner titkos tanácsos vendége, ki őt megismertette Berlin számos irodalmi és politikai kitűnőségével. Első látogatása Schmidt Juliánánál volt, ki a legnagyobb szivélyességgel fogadta a hirneves magyar író. Jókai tiszteletére Janke könyvkiadó, Wallner és dr. Braun-Wiesbaden, vetélkedve estélyt adott. Februárhó 27-dikén Jókai Bismarknál volt hosszabb kihallgatáson, mely alkalommal Európa jelenlegi legnagyobb államférfia nagyon részletesen előadta nagy regényírónknak nézeteit Ausztriáról, Oroszországról, Ázsiáról, Afrikáról, és a nagy regényíró ezt mind gyönyörű tollával szóról szóra leírta, és most már az egész világ úgy ismeri Bismark minden legtitkosabb politikai gondolatát, különösen a jövőre nézve, akár egy ártatlan kis gyermekét. Nagy regényírónk ugyan e napon Bismark estélyére volt hivatalos. — Schmidt, a legnagyobb tekintélyek egyike az aesthetika és irodalomtörténet terén, mióta csak ismeri Jókait, mindig a legszebben írt róla, és korunk egyik legkiválóbb regényírójának tartotta, de attól fogva, hogy a „Fekete Gyémántok“ megjelentek, egyenesen őt tartja a jelen nemzedék legnagyobb elbeszélő írójának. Közéletben Walner asszony adott estélyt Jókai tiszteletére, melyre az irodalom legtekintélyesebb tagjai voltak hivatalosak. Jókai tulajdonképen csak három napot akart Berlinben tölteni, de a sok meghívás folytán még egy egész hétig ott marad.

** (Rossi Ernő) mult kedden távozott a fővárosból. Még ohajtott volna egy jótékony czélú előadást rendezni, de ez ohaj Strampfer követelése miatt, ki 1000 frtot kért a színház használatáért, füstbe ment. Rossi szivélyes sorokban bucsuzott el a fővárosi közönségtől s a sajtónak köszönetet mondott iránta tanusított rokonszenveért s jó tanácsaiért. És most, hogy e nagy művész távozott körünkől, megmondhatjuk, hogy mi azért szoltunk művészetéről csak is annyit, a mennyi tisztünknel fogva mulhatlanul kötelességünk volt, mert mint magyar lap, egyáltalában nem ismerjük feladatunknak, bármily lángelme kedveért is, a közönség figyelmét a német színház felé fordítani, a melyben Rossi játszott. Egy kicsit elvi kérdés ez, nézetünk szerint.

** (Hangverseny.) Az első nagy zenekari hangverseny, melyet a zenekedvelő-egylet rendez s Richter János igazgat, márczius 11-én este félnyolczkor lesz a vigadó nagy termében. Műsora ez: Haydn d-dur symphóniája, Brahms serenade-ja, Liszt „Prometheusz“-ából az aratók kara, s Mozart es-dur symphóniája.

** (Zene.) „Elemér dalai,“ tizenkilencz magyar dal, Szentirmay Elemértől (Német Jánostól,) megjelent egy igen diszes ki-

állítású füzetben, Ormódy Vilmosné urhölgynek ajánlva; sikerült jó magyar dalok vannak benne.

** (Irodalom.) A Franklin-társulat Boross Mihály népies műveit, egyelőre hat kötet, második kiadásban nyomatja. — Gyürki Antal hontmegyei árvaszéki ülnök s több nemű munkáiról, valamint az első „Borászati Lapok“ alapításáról ismeretes hazánkfia előfizetési felhívást hirdet „Ötven év Hontmegye történetéből“ czimű munkájára. — Pfeifer Ferdinánd kiadásában következő új könyvek jelentek meg: A nemzeti színház könyvtárának 47. és 48. füzeté. Tartalmuk: „A székelyföldön,“ népszimnű dalokkal, Berczik Árpádtól; „A másoló,“ dramolet, írta Meilhac, fordította Ábrányi Emil. Egy-egy füzet ára 40 kr.

** (Vegyesek.) A király Nagy Károly hajógyári hivatalnoknak és tüzoltóparancsnoknak egy puskaporgyár oltása körül tett sikeres szolgálataiért az arany érdemkeresztet és Szerb Antal, budapesti városi tüzoltónak egy nőnek saját élete veszélyeztetésével történt megmentéseért az ezüst érdemkeresztet adományozta. — A szentpétervári ut tizenhat napot vett igénybe s ő Felsege visszatértekor az északi indóház nappali fényességgel, gázzal, bengáli tüzrel volt kivilágítva. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter a lébenyi román stílyü templom stílyszerű helyreállításának folytatására 1500 frtot engedélyezett. — Scheuthauer Gusztáv Andor a budapesti egyetemen a kórboncztan nyilvános rendes tanárává neveztetett ki. — A honvédmeházra februárhóban 4878 frt gyült be, (Sina Simon báró maga ezer forintot adott rá,) s a pénztár vagyona mult hó végén értékpapirban és készpénzben 37,571 frt 50 kr-ra ment. — Óváry Lipót, ki Nápolyban oly sikeres szolgálatokat tett a hazai történelem érdekében, visszakészül Olaszországba, mivel itt nem adnak tehetségének megfelelő foglalkozást. — A fővárosi rendőrség a lefolyt hóban elfogott összesen 1366 egyént. Egy-egy napra tehát 48 $\frac{1}{14}$ -ed elfogott ember esik fővárosunkban, a mi bizonynyal tisztességes szám. — Budapestén februárhó 22-től 28-dikáig, élve született 266 gyermek, elhalt 252 személy; a születések tehát 14 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 126 fiu, 140 leány. A halottak közt volt 136 férfi, 116 nő, egy éven aluli gyermek 67. — Polgár József földbirtokos eljegyzési hire, melyet Kisujszállásról küldtek be, egészen alaptalan.

** (Halálozások.) Ferschin Ágoston, pénzügyminiszteri titkár, a bányászati osztály vezetője, e napokban hunyt el. Szorgalmas és tehetséges hivatalnok volt; tüdőlob okozta hirtelen halálát. — Appl J. számtanácsos e hó elsején halt meg. — Nagy István, 1848—49-diki honvédfőhadnagy és Jászberény városának 17 évig volt csendbiztosa e hó 3-dikán 62 éves korában végelgyengülésben elhunyt. — Szekrényessy Endre, 1848 előtt Pest város főkapitánya, az 50-nes években pedig bírósági hivatalnok, utóbb budai országos törvényszéki elnök, meghalt 64 éves korában. Az alkotmányos idő beálltával nyugdíjaztatott. — Varga Hugó, temesmegyei segédszolgabíró mult hó 23-dikán, élete 42 évében Vingán elhunyt. — Özvegy Szendeffy Jánosné született modrai Kovács Mária, köztisztletben állott pesti nő mult vasárnap agyszélhűdésben elhunyt. — Pozsonyban közelébb hunyt el Fáy Ákosné született Beniczky Ilona asszony. — Nagyváradon Böhm Julia kisasszony, fiatal szép leány, meghalt. — Ballagi Károly, Sopron és Moson vármegyék királyi tanfelügyelőjének leánya: Ballagi Ilona élete 14 évében, mult hó 26-dikán Sopronban elhunyt. — Sárvári felsővidéki gróf Széchenyi János, császári királyi kamarás és Egervár örökös főispánja, köztisztletben állott nemes emberbarát és hazafi, februárhó 24-dikén, élete 72-dik évében kimult. —

Deézsi Zsigmond, a győri színház legidősb tagja, és 49-diki volt honvédfőhadnagy februárhó 25-dikén, 64 éves korában meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Sült borjuczomb.

Ezen igen közönséges és egyszerű peccenyét, melylyel kivált a mostani idényben olyan gyakran találkozunk, még sem készítik el mindenütt olyan jól, mint ő azt megérdemelné, és azért bemutatjuk t. olvasónőinknek azon módot, melylyel okvetlenül jó peccenyét tálaltathatnak föl.

A szép borjuczombról le kell huzni a nyulós bőrkéket és azt jól megmosni és erősen megsulykolni, felső részét pedig jó sűrűen szalonnával megspékkelni. A süttő lemezben ezután egy negyed font zsirt fel kell forralni, (sokan zsír helyett vaját is szoktak használni) — a peccenyét belé rakni és a forró süttőbe tenni, egymásután hirtelen megforgatván és a forró zsirral leöntvén, hogy egyenlően kapjon minden oldalról zsirt is, forróságot is. Ha a peccenye nagyjából át van sülvé, olyan forróan meg kell sózni és a zsirra egy kis vizet önteni, kivált akkor, ha a zsir alja barnul. E peccenyét erős tűz mellett kell sütni, többször megfordítani, és csak az utolsó félórában a spékelt részt mindig fölül hagyni, természetesen gyakran öntözgetvén le forró zsirral. A süttés két óra hosszú tartson és vége felé egy félmeszely jó tejfelt is lehet a zsirra önteni. Hirtelen felvágva, úgy, hogy a spékelt részek egymás mellé jussanak, forróan be kell tálalni, a maga levével leöntve.

Nemzeti színház.

Február 28-dikán: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Márczius 1-sején: „Szekélyföldön“, Berczik Árpád népszínműve. — Márczius 2-dikán: „A párbaj“, olasz vigjáték. — Márczius 3-dikán: „A hugonották“, Meyerbeer operája. — Márczius 4-dikén: „Házasság XV. Lajos alatt“, Dumas vigjátéka. — Márczius 5-dikén: „Toll Vilmos“, Rossini operája. — Márczius 6-dikán: „Az ujjvilág“, Szigligeti vigjátéka.

Divattudósítás.

Maholnap végét érik már a kisebb-nagyobb tánczestélyek is, a melyek a könnyű öltözékek összeállítását tették szükségessé. Most azonban az utczai öltözékek lehetőleg czélszerű és szép előteremtése lett napikérdéssé, és habár nem jegyezhetünk fel e tekintetben valami különös új jelenséget, úgy mindig elég tág a tér itt is, hogy legalább új gondolatnak mutassuk be azt, a mi tulajdonkép csak kölcsönvett, némi módosításokkal alkalmazott — régiség.

Utczai öltözékeink az újból beállott hideg miatt majdnem kizárólag posztó, bársony vagy más meleg szövözetekből állanak. Prémis felöltők és ruhák most olyan szükségesek mint akár két hóval ezelőtt, és azért ezekről ujjat nem mondhatunk, és csak a tavaszra készült öltözékekről említhetjük meg, hogy azok, eddig legalább, izlés dolgában egy kis előmenetelt tettek. Ugy látszik, hogy az egyszerűbb összeállítás is érvényre akar és fog jutni, a sok túlhalmozott cziczoma mellett, és ez minden esetre egy lépés előre a jó izlés országában. Akárhány szoknyát láttunk az új ruháknál, a melyek eleje egészen sima volt, és csak oldalt fodrokkal vagy rézsut vágott szegélyekkel díszítve. A derék és tunique egyben szabva mutatott némi díszítést, mely néhány sor rézsut szegélyből állott; e szegélyek a ruha színéhez jól illő más színű szövettel bevarrták. A tunique elől nyitva van, nagy gombokkal összetartva.

Az apró fekete gyöngyökkel való kivarrása a ruháknak mind inkább lábra kezd kapni; eddig a fekete ruhákon szerették nagyon e dísz, most

azonban ez majdnem minden sötét színű selyem vagy finom szörkelméből készült ruha legkedveltebb díszítése. Egy sima szoknya, a tunique köröskörül ilyen apró gyöngyökkel kivarrott mintával díszítve, és ugyan ilyen modorban a derék és ujjak is kivarrva, ez egy igen szép és divatos összeállítás.

A csinos fehér tüllrűchek mint gallérok a ruhákba varrva egyre jobban kedveltetnek. Igen könnyen készíthetni e csinos díszítéseket: egy sor dupla tüll rűchet egy szines szalagra fel kell varrni, elől pedig a szalagból és rűchből csinos csokort készíteni. Ezen egyszerű bodrozat minden ruhához jól áll, ha a szalagot jól megválasztjuk, hogy a ruhához és arcunkhoz is illjék.

A nagyon magasan fésült fej legdivatosabb dísz a szép fésű, melyre immár nagy gondot fordítanak, és rég nem divatoztak annyira a szép faragványu csont, tekenősbéka, acél és ezüst fésűk, mint most. Egyszerű sima fésűket 1 frt 50 kron kaphatni, a faragottak azonban 3, 4, 5, 6, 8, 10 frt és még drágábbak, a minő rajta a munka és anyag.

Szótalány.

Farkas Bertától.

$\frac{ség}{2}$ - ség, b'SÉG - d'g'ttSég +

Megfejtési határidő: Aprilhó 3-dika.

A 6-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Borongós szárnyon a vihar
Felleget hoz s borut,
S völgyön tetőn elbontja a
Virág s lombkoszorut.
Gólya, fecske elbucszuk,
Jó szívvel utra száll,
S hol zöld a lomb, s derült az ég,
Ott uj hazát talál.

Szóllóssy S.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Jancuska Hermin, Báthori Zsigray Istvánné, Karlberger Gyuláné, Szalonnay Benicz Ida, Schütz Lóra, özvegy Kozma Alajosné, Gottmayer Gábor Berta, Tóth Lászlóné, Békássy Laura, Felvinczy Mariska, Moesz Gézáné, Kiss Lőrinczné, Drágos Teréz, Szmodics Gizella és Irma, Ratkovszky Mari, Lakner Ecsedy Johanna, Kardos Regina, Gáar Frigyesné, Oswald Ilonka, Sturm Sarolta, Szarka Irén, Szabó Tivadarné, Tóth Janka és Berta, Lechner Frank Ida, Tüsky Luiz, Limbek Vilma, Farkas Irén, Donáth Gyuláné, Csillag Róza, Orosz Mariska és Ida, Lengyel Józsefné, Virág Karolin, Mészáros Ella, Fáy Leóna, Pintér Gizella, Makray Róza.

Az 5-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Schovics Pirokska, Francz Alajosné, Lakner Ecsedy Johanna, Limbek Vilma, Plavetzky Ilona.

Tartalom.

Erkel Ferencz. — Szegény ember régi dolga, Gáspár Imrétől, — Honória, Marikovszky Gábortól. — A gyermekek. — A svéd nőkről, György Aladártól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Erkel Ferencz arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A nőiparegylet által szétküldött 10 krajczáros gyűjtő-
iveken ez évi januárhó 16-dikától 31-dikéig a következő adako-
zások folytak be a nőipartanoda javára: (folytatás.) Dezső Berta
Gyergyószárhegyről 1 frt 50 kr, Rátvég Gizella Pestről 2 frt,
Jakab József ur Kaposvárról 2 frt 60 kr, Várkonyi község
4 frt 70 kr, ugyanazon szám alatt Verseny község 7 frt 90 kr,
Janka Lajos ur Pankotáról 1 frt, Igasics Kálmán ur Szombat-
helyről 2 frt, Ábrahám Mária Kolozsvárról 5 frt, Radnay László
ur Privigyéről 5 frt 40 kr, Takács Kálmán ur Szenczről 9 frt,
Szeremy Gábor ur B.-Gyarmatról 13 frt 20 kr, Rudnay János ur
Tarnóczról 6 frt 30 kr, Ajkay Gyula ur Kisczelről 35 frt 22
kr, Herczeg Ferencz ur Béliről 2 frt, Frölich Tódor ur Rajkáról
1 frt, Blaskovics Antal ur Lukanénéről 13 frt 50 kr, Kis Elek
ur Hegy-kis-Kovacsiról 9 frt 30 kr, Siller Henrik ur Pestről 20
frt, Zalka János püspök ur Győrről 5 frt, Hajós Ottó Gyuláról
6 frt 20 kr, Lovota János ur a rózsahelyi járásból 1 frt, Rózsahelyi járás 6 frt 70 kr, Juhász Jusztin Jász-Apátiról 24 frt,
Bükkel Csalay Ilon Körmöndről 3 frt 50 kr, Kriszt Korniszek
Laura Barcsról 25 frt, Hadászy Róza Kaposvárról 7 frt, Tasy
Béla szolgabíró ur a ráczalmási járásból 100 frt, Parakonyi Kris-
tóf ur Csokoraljáról 3 frt, a nagyatádi járás 70 frt, özvegy Zircs
Józsefné Pestről 13 frt, Gager Izabella Pestről 15 frt, Labacs
Sándor kanonok ur 2 frt, Peytler Antal püspök ur Vácáról 11
frt, Berlicza Ferencz kanonok ur Beszterczebányáról 2 frt, Mé-
szöly Géza ur Fejérvárról 18 frt 30 kr, Svanfelder József apát
ur Fejérvárról 80 frt, Telebrényi Alajos ur Ujkécskéről 5 frt 10
kr, Tordy Imréné Pestről 9 frt, Krancz István kanonok ur Szom-
bathelyről 5 frt.

A nagykárolyi nő-egylet ez évi februárhó 26-dikán köz-
adakozások folytán befolyt ételekből és italokból társas vacsorát
rendezett, melynek tiszta jövedelme 1600 frt volt. E köz-vacsorán
Nagy-Károly város diszes hölgyei mint gazdasszonyok és
csaplárosnők, egyforma egyszerű öltözékben működtek, s mind-
nyájuk élén az egylet elnöke, a nyájas és szeretetre méltó gróf
Károlyi Viktorné, mint főpinczérnő szerepelt.

Vidéki vegyesek. A Kolozsvárra utazott Rozgonyi
Aladár honvéd-lovas főhadnagy, ki hátorsága és hazafiassága
miatt egyaránt becsült tiszt, mint írják, a mult napokban örülni
jelek mutatkoztak s kórházba kellett szállítani; még azonban
nem lehet tudni: vajon csakugyan téboly tört-e ki rajta, vagy
hagymáz s idegbaj. — Márczius 15-dikén a debreczeni
egyenruhás honvédaltisztek az 1848—49 évben elesettek sirhal-
mánál kegyeletes ünnepélyt fognak rendezni, ez ünnepély bevé-
gése után pedig bált adnak a „Fehérlóhoz“ czimzett szállodában.
— Ungvárt gróf Szirmay Károly honvédszázados főbe lőtte
magát. A gróf lovagias jellemű, finom műveltségű, fiatal, még
csak 34 éves férfi volt; gyomorbetegségben gyakran szenvedett s
közelébb kellemetlensége is volt, csekély ugyan, de mely igen
hatott rá. — Belényesen a mult héten fáklyás-zenével tisz-
telték meg az oda látogatásra ment Olteanu püspököt, ki ez al-
kalommal száz forintot adott a városi szegények számára. —
A temesvári színházat husvétől hat évre Aradi Gerő magyar
szintársulatának adták ki ingyen. — A Debreczennél garázdálko-
dott rablóbanda egy tagját: Szabó Mihályt e napokban elfogták.

Különfélék.

** (A király megérkezése Bécsben.) Ő felsége el akarta
kerülni a bécsiek tüntetéseit és ezért úgy rendelkezett, hogy
kora reggel érkezék haza. Az udvari váróteremben összegyűltek

az összes osztrák miniszterek, Khun közös hadügyér és báró
Wenckheim. Az udvartól csak a koronaherceg volt jelen egy-
szerű polgári öltönyben. Félhatkor a vonat megérkezett, a király
kiugrott a kocsiból, fia felé ment, ki csókokkal borította atyja
kezét, ki őt megölelte és homlokát megcsókolta. Ő felsége ki-
tűnő színben volt; a hadügyminiszterhez lépett és kezet fogott
vele, majd Auersperg hercegnek nyújtott kezet és néhány szót
intézett hozzá. Azután a király fejével bólintva, elhaladt a mi-
niszterek mellett. Utána Andrássy gróf jött, óriási bundában,
prémes sipkával fején, egyáltalán igen viruló színben s nagyon
vidámnak látszott.

** (A király és egy orosz száműzött.) Bécsből a követ-
kező történetet írják: Az utósó kihallgatáson, melyet ő felsége
Pétervárra utazása előtt adott, megjelent egy fiatal orosz is, egy
tekintélyes család tagja, ki politikai vétség miatt száműzve volt
hazájából, és a király közbenjárásaért esedezett megkegyelmez-
tetése iránt, miután családjának e részben tett lépései sikertele-
nek maradtak. Ő felsége, kit meghatott a kérvényező megzavart
családi boldogsága, megígérte a kérelem támogatását; nem is fe-
ledkezett meg róla a pétervári ünnepélyek közepette, és kieszk-
közlé a fiatal ember megkegyelmeztetését. A száműzött erről hi-
vatalos táviratban értesített, és édes örömmel azonnal hazá-
jába utazott.

** (Hauser Natália.) fiatal zongoraművésznőnk jelenleg
Párisban időz, és már kétszer hangversenyezett a Herz-teremben
tetszés között. Londonba és Pétervárra szintén kedvező meghi-
vásokat kapott.

** (Külföldi vegyesek.) B a z a i n e neje, két gyermekével,
februárhó 19-én érkezett a Szent-Margit-szigetre, hol fogolyférje
a legmélyebb visszavonultságban él, naponkint csak két óráig
sétál a börtön udvarán s kilenczven gyalog katona őrzi. — Dr.
Schlesinger Mór név alatt egy ügyetlen elméncz abba az
alaptalan hirbe hozta Kossuthot, hogy Turinban oly szegény-
ségben él, miszerint egy frankért ad leczkét, a mi (hála
istennek!) teljességgel nem igaz, miután Kossuth egyszerűen
ugyan, de nélkülözések nélkül él. — A délszláv tartomá-
nyokban uralkodó viszonyokra jellemző világot vet azon gyl-
kossági tény, hogy Cetinijében, Montenegro fővárosában, Monte-
negro egyik legelőkelőbb férfija: Radonits vajda és senator, nyílt
utczán orvul agyonlövetett. — A svájcz gyűjtések eredmé-
nye a magyarországi inségesek részére eddig 19,000 frankra
megy; magában Zürichben 6536 frank gyűlt össze.

Megbízások tára.

T. A b o n y b a G. P. M. urnőnek: Fogadja szives köszö-
netemet jóságáért!

M a k ó r a Cs. I. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

V e s z p r é m b e T. J. és B. urhölgyeknek: Kedves sorait
valóban nem vettem!

P o z s o n y b a: M. I. urhölgynek: Megvallom, jobban örül-
tem volna, ha a sakkrejtvények helyett szó-, szám- vagy betű rejt-
vényekkel lep meg. Ezekből hármát-négyet adhatok egy hóban,
míg a sakkrejtvényre havonkint csak egyszer kerül a sor és így
valóban hamarabb közölhetném amazokat. Kérek tehát néhány
olyant beküldeni. Együttal engedje ezekre nézve megjegyznem,
hogy a számok és betűk mindegyikének jusson hely a sorokban.

K a r c z a g r a K. I. urnőnek: El van küldve.

E g e r b e T. V. urhölgynek: E czélra legalkalmasabb a
szürke tafota.

Előfizetésis felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arezkép.

~~~~~

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 21 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szere n c s e föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhirü regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminuezhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti áruk 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

KA könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

E m i l i a .

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

11-dik szám.

Márczius 15-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sánder-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
							óra	perc	óra	perc	
Márcz.	15	Vasárnap	D 4 Krisztina	D Laetare	3 F 3 Entrop.	26		6	16	6	2
	16	Hétfő	Helibert pk.	Abrahám	4 Gerasim	27		6	14	6	4
	17	Kedd	Gertrud	Földike	5 Syropus	28 Ant. r. v.		6	12	6	5
	18	Szerda	Sándor, Ede	Sándor, Ede	6 42 vértanu	29	☾	6	10	6	7
	19	Csütörtök	József	József	7 Cherson.	1 Nizan R		6	8	6	8
	20	Péntek	Joakim patriar.	Hubert	8 Theophil	2 Ár. gy. h.		6	6	6	9
	21	Szombat	Benedek apát	Bene	9 40 vértanu	3 S. Vaje.		6	4	6	10

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam márcziushó 9-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **Zenestély.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Egy ép oly nemes czélú, mint nemes élvezetű zene-estélyben részeltette városunkat az itteni dalárda, Bellovits Ferencz tevékeny karnagy indítványára. Nemes czélú azért, mert egyik érdemdus veterán zeneszerzőnk, Szeyley Károly székesegyházunk jeles karnagyának tiszteletére volt rendezve, kinek zeneszerzői érdemei e hon határain kívül is el vannak ismerve, mindamellett hogy ritka szerénységénél fogva soha sem kereste a hirt és dicsőséget, hanem csupán a zene isteni szépségeiért élt a zenének; ilyen férfi valóban méltó reá, hogy a város, melyben h a r m i n c z h á r o m éven át soha sem lankadó buzgalommal működve, annyi élvet szerzett, és annyira kifejllesztette a zenei izlést, tiszteleti ünnepepélyt rendezzen neki; és az estély tőlünk kitelhetőleg, méltó is volt a veterán zeneszerzőhez; közreműködött abban ugyszólván minden jobb tehetség, melylyel rendelkezünk, nevezetesen:

Kitünő magáandarabokkal: Riess Róza kisasszony, Feigler Sándor és Károly urak. Zongorán játsztak: Bellovits Karolina urhölgy, Feigler Janka, Gloger Riza, Havassy Jolán, Hoffmann Gizella, Svarcz Eliz kisasszonyok. Magurányi József, szép reményű fiatal zeneszerző, Felsenburg N., Seyler Vilmos, Blaha Károly ur czitherán, s Feigler Károly, Klinda Károly, Langer és Riedl urak, Földváry István pedig egy szép alkalmi verset szavalt, és minden egyes közreműködők a lelkesült tapsok s éljenekkel lett jutalmazva a szép számú közönség által.

Jelenleg a vándormadarak is visszaérkeztek, tudniillik a színészek. Balogh társasága működik itt, de daczára a szép pártolásnak, nem valami nagy sikerrel, minthogy a társulat nem rendelkezik a kellő számú és tehetségű női erőkkal. Husvót után hires vendége lesz primásunknak és városunknak Dupanloup orleansi hires püspök személyében. E. Árpád.

Kassa márcziushó 9-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **Calicot-bál.** — Gyász-hir. — Tisztelt Szerkesztőnő! Jelen soraimnak czélja egy városunkban történt eseményről tudósítani, mely ha nem is világra szóló, de legalább is a szegény árvák sziveiben fog élni, oly árvákéban tudniillik, kik szüléiket a mult évi járvány által elvesztették. De midőn az inség legközelebb volt, ugyanakkor a jótékonyság vette őket karjaiba, mert t. Csorba Irén urhölgy nemes szive jótékony „Calicot-bált“ pendített meg, mely több más rokonsziv által felkarolva, és fáradságot nem kímélve, mult hó 28-dikán a kaszinó nagytermében oly fényes sikerrel jött létre, hogy a mulató közönség csak élvezettel gondol vissza az ott töltött órákra, a segélyben részesülendő árvák pedig hálásan veszik azon összeget, melyet e jótékony tánczvigalom számukra meghozott.

Bejött fölülfizetésekért 162 frt 50 kr, nyakkendőkért 1 arany és 251 frt 70 kr, báli jegyekért 479 frt, az 1 aranyat számitva 5 frtban, összesen 898 frt 20 kr, ezen összegből levonva a költségeket 230 frt, maradt tisztán 668 frt 20 kr.

De ép annak, ki ezen nemes eszme teremtője volt, a nemes szivű Csorba Irénnek nem lőn megadva, hogy annak fényes eredményét elérje. Midőn legjobban működött annak érdekében és közel volt a czél, ott teremt a kérlelhetlen halál, és kiragadta őt körünkből, melynek oly kedves tagja volt. Átalános volt városunkban a szomorúság e szép lelkű hölgy kora elhunytán, és átalános részvét mellett kísértük ki az örök nyugalom helyére. Áldás emlékére!

r. l.

A szegszárd-tolnamegyei nőegylet közelebb közzétett számadásából számok hirdetik a nemes buzgóságot, melyet ez egylet a jótékonyság terén a mult 1873-diki év folyamában kifejtett, valamint a pártolást, melyben az egylet az ot-tani nemeslelkű hölgyeknél részesül. Ugyanis ezen év folytában az egylet összes bevétele volt 744 frt 26 kr. a kiadás pedig 512 frt 36 kr. Az egylet működése kiterjedt: az alapnevelési egylet segélyezésére (50 frt 30 kr), egy árva leánykának gondviselése és iskoláztatására (120 frt), egy másik árva iskoláztatására (12 frt), tizenkét szegény gyermek ovodában taníttatására (34 frt 50 kr), a helybeli, zombai és paksi szegények segélyezésére sat.

Az egylet összes vagyona ez év elején tett 6401 frt 18 krt. Az egylet elnöke báró Rudnyánszky-Döry Anna, pénztárnoka Brassay-Lada Felicia lelkes urnők.

Pozsonyban Vutkovich Sándor, királyi gymnaziumi tanár, ki a magyar színészet emelése érdekében fáradhatlan s elismerésre méltó tevékenységet fejt ki, indítványba hozta ezelőtt néhány héttel egy magyar szini bizottság alakulásának szükségét, mely azóta nemcsak hogy él, de szép eredménnyel is működik. A szini bizottság tisztikara a következő: Tiszt. elnök Zamoyski József gróf, valóságos elnök Orosz László királyi törvényszéki bíró, főjegyző Vutkovich Sándor tanár s magyar lapszerkesztő, aljegyző Andrassy Sándor, törvényszéki jegyző, pánztárnok Beck Antal ügyvéd. Ezenkívül van egy nőbizottság is, melynek alakulása Bónis Lajosné ő nagysága vendégszerető házában történt. A bérletgyűjtések érdekében Bónis Lajosné s Beszedik Tahy Mária méltó versenytársai a férfi-bizottság e czölből kiküldött tagjainak.

Karczagon mintegy 80 község fog márczius 15-dikére összegyűlni s Irányi, Csanády, Baldácsi, Majoros s még néhány meghívás folytán leránduló képviselő fog buzditó beszédeket tartani. — Márczius tizenötödikének évfordulóját az aradi polgári kör is meg fogja ünnepelni s a választmány határozata

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

11. sz.
Márcz. 15-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félelvi járatási kötelezetetést
foglal magában a lap irányában.

Egy nagynéne levelei.

III.

Kedves Hugom! Tehát mégis megelőztél, elébb írtál nekem, mint én neked! Nem csudálkozom rajta; még ha nem szeretnél is annyira, mint a hogy tudom, hogy szeretsz, akkor is, a hur, melyet mult levelemmel szivedben megpendíték, — nem is volnál az a kedves, igaz lélek, a milyennek tudlak, ha egy pár nyugtalan álmat nem szerzett volna neked.

És nekem is azt szerzett és tulajdonképen ez oka, a miért megelőzhetél az írásban; nem váraokoztattalak volna, de nem találtam meg sem a kellő hangulatot, sem a kellő nyugodtságot, hogy az igaz szerelem mivoltáról hű és igaz képet állítsak eléd.

Könnyü a poeta uraknak, egy szóvirággal elütik a dolgot; „sötét verem“ mondja az egyik „meny a földön“ a másik, és megéneklik, eldicsöitik, és a végén kisül, hogy szép szavakkal ringatják el elménket, kedves képekkel népesítik meg szívünket, magáról az igaz szerelem lényegéről azonban épen annyit tudunk most, mint annakelőtte, hanemha még kevesebbet.

De hisz ez nem is az ő feladatuk, a tülemüle búbajos dalnok, de ros tanácsadó; a mi tisztünk ez, azért vagyunk mi vén fejek a világon, hosszú étellel mögöttünk, kendözetlen igazsággal megtisztult szívünkben, befelé fordított tekintettel kiálmodott szemünkben.

Az utósó napokban sorba jártam emlékemmel minden ismerős barátónömet, a kik közül de hányan vannak már ott, a csupa szerelem világában! Fölkerestem őket abban a korban, mikor nekik viritott a szerelem rózsafája, és — magamról nem is szólva — szívem-lelkem föléledt annak újra láttán, hogy milyen boldoggá tette őket a szerelem; nem mindnyáját, akárhányan keservesen csalódtak közülük, de a kik nem csalódtak, azok aztán olyan boldogok voltak, hogy talán ott fenn az égben sem különben; és mikor ugy elnézegettem rajtuk, egyre jobban-jobban fejlődött ki előttem az a tapasztalat, hogy a mi őket szerel-

mükben annyira boldoggá tette, az oly valami egyszerű tulajdonság volt, hogy az utósó kis gyermekben is föltalálni.

Volt közöttük egy — még most is él, csakhogy most bizony már pápaszem nyargal az orrán, mikor olvas — a kitől a fiatal emberek, a mint csak lehetett, huzakodtak; „tudós leány“nak hívták őt általánosán, sokat is tanult volt, de alaposan, és a fiatal emberek abban az időben sem viseltettek nagy hajlandósággal az okos fejü leányok iránt; már-már azt hittük, hogy megmarad vén leánynak, maga is abban a véleményben volt maga felül, és nem is igen busult rajta, felette csekélyre becsülte a környezetünkben levő fiatal embereket; nagyra látó, mondák ők, füleddt kalászkod, mondá ő, és egyszerre csak odavetődik hozzánk egy férfi, sem nem tudós, sem nem gazdag, külsejére is meglehetősen egyszerű, derék gazda, szép műveltséggel, egyéb semmi, és ez az ember megszerette a mi tudós barátnönket, ez őt nem kevésbé, mindnyájan azt hittük, hogy az első félév alatt legalább is elevenen eszik meg egymást, és ellenkezőleg, lett belőlük a legboldogabb házaspár, a kik csak egymásnak voltak a világon, és most is olyan galamb-életet élnek, sem az évek, sem a viszontagságok nem voltak képesek legkevesebbet is csökkenteni egymás iránti szerelmüket — ez volt az egyik.

Ismét egy másik; kedves barátnöm, bizonynyal mosolyogva látja, hogy most reagondolok; már ott van, a hol a gondolatokat is látni, és olyan kedves volt mosolygása, akár egy gilicze, hanem aztán ez volt összes vagyona szépség dolgában; meglehetősen kicsi volt, hanem annál gömbölyübb és az arcza egy kicsit himlöhelyes, és mindamellelt egy vidámság és jókedv volt a lelke; mint sajnáltuk és féltettük, midőn megtudtuk, hogy szerelmes! Milyen élete lesz neki egy férfi oldala mellett! és milyen férfi volt az! Őt perczig sem tudott egy helyben ülni, valóságos higany természetü, és azt is mondták róla, hogy kártyás; hogyan

fognak ezek összetörödni egymáshoz? kérdők egymást aggódó szívvel, és nem is „törődtek egymáshoz“; a mint összekerültek, a nő napról-napra szebb, a férfi meg napról-napra szelidebb és finomabb lett, egyik is, másik is maga az élet, a boldogság, és midőn harmadéve lelkem barátnőm örökre elköltözött, a férj egy félévig sem állta ki nélküle, utána ment.

Ezek tehát igazán szerették egymást, nemde? a harmadik pedig — erről azonban már nem szükség neked bővebben szólni, magad is tanuja voltál az ő nagy boldogságának, annak a nagy szerelemnek, mely neki osztályrészsül jutott, a mig csak az Isten magához nem szólítá őt, a neki egyetlen; azért csak azt mondom még neked e részben, hogy a milyennek te láttad ezt az igaz boldogságos szerelmet, olyan volt az keletkezésének első percétől fogva, és olyannak fog is maradni, a mig csak egy szikrányi élet lesz e szívben, és mindezt pedig azért mondom el neked, hogy lássad, milyen bő alkalmam volt nyomára jutni az igaz szerelemnek magamon is, másokon is, és elhigyed nekem, midőn azt mondom, hogy az igaz szerelem gyökere és biztos ismertetőjele oly valami, a mi a kis gyermekben is megvan.

Hogy minek nevezik? azt is megmondom, midőn itt lesz ideje; elébb csak hadd gyónjak meg tovább is neked, már mint a barátnőim után. Midőn ez a neki rendelt férfi szemében a lelkét vélte megpillantani, az első, a mi szívét megkapta, nagy boldogsági érzés volt, a mitől mintha csak a világ kifordulna sarkaiából; de egyszermind olyan nagy fájdalom, mintha a sarkaiából kifordult világ az ő szívére esett volna; eleinte nem tudott magának számot adni e kinteljes boldogságról, minden csepp vére ama férfi közelébe huzta, és mikor közelében volt, alig birt a szemébe tekinteni, és ez így tartott, a mig csak egyszer éjjel — az álom már régóta kerülte szemeit — szinte öntudatlanul térdre nem omlott, és könnyekre fakadva, hagyta omlani könnyeit, a mig csak maguktól meg nem álltak, mikor aztán egy gondolat hajnalott föl benne, az a gondolat, hogy: méltóvá tenni magát e nagy szerelemre, Isten előtt, a ki őt azzal megáldotta, és az előtt, a ki által őt azzal megáldotta.

És — édes hujom — ez az első alak, melyben az igaz szerelem a leányi léleknek megjelen. Hisz az a leány, a kiről szólok, szép volt, sőt találkoztak, a kik nagyon szépnek is tartották, de mennyire semminek tűnt fel előtte a külső szépség ahoz képest, a mi lelkében felragyogott: a szerelemhez képest! És ép úgy gazdagsága is; milyen szegénynek érezte magát ahoz a nagy áldáshoz képest, a mivel a Mindenható megajándékozta!

Igen is: megajándékozta; mert érdemet csak nem szerehetett reá! Azért, hogy szép? hát az talán az ő érdeme? Vagy a miért gazdag?

De hát ha csakugyan ezért szerette volna őt meg az a férfi?! ez a gondolat kezdte most kipozni és üldözni, és rettegett a félelemtől, ha talán elvesztené szépségét; talán? bizonynyal, okvetlenül el fogja veszteni, mindössze is csak néhány év a szépség élete, azután vége, a szerelemnek pedig örökkévalónak kell lenni; — és erre elbatározta, hogy kerülni fog minden olyast, a mi a szépség hatását „fokozza“, mint mondani szokták, kerülni fog minden fényűzést és pompát, egyszerűen fog öltözködni és természetes lesz mindenben, hadd lássa őt az a férfi olyannak, a milyen valóban, — és ugy is tön.

De hát akkor mi által fogja szívét az övéhez fűzni, örökre, feloldhatlanul? kérdé tovább a leány aggódó tépelődéssel; és erre elkezdett keresgélni szívében, lelkében, minden zugból előkutatni mindent, a mi szép és jó csak található volt benne; előszedte, összemérte azokkal a tulajdonokkal, a miket szíve ifjában

láttni vélt; és akkor ugy találta, hogy mégsem olyan szegény ő lelkileg, a milyennek első perczen hitte; kivált egyben érezte magát meglehetősen erősnek: a jó s á g b a n, az legyen tehát az ő talizmánja, szerelmének vezércsillaga, mit szól majd hozzá az ő szíve ifja?

És mit szolt volna az hozzá mást, mint a mit lehetett? Kivált akkor, midőn tapasztalá, hogy kedvesének jósága őt magát is jóvá teszi, mire pedig nagy szüksége volt neki, mert ő benne biz eddig az, a mit igazán jóságnak neveznek, csak lappangott, de hogy azt ki is kellene fejteni, nem igen jutott eszébe, nem is igen figyelmeztették volt reá, és mily nagy volt a leány boldogsága, midőn ezt tapasztalá!

Ez aztán buzdításul szolgált neki, többi szép tulajdonaival is szerencsét próbálni; ő tudott kitartó lenni a munkában, csak-hogy eddig nem igen akart, most azonban megváltozott, ádolgozott felnapokig, és minél szorgalmasabb volt, annál több örömet talált munkájában és annál jobbkedvű is lett egyszermind; eddig is eléggé vidám volt, de mégis egészen más vidámság volt ez a mostani; akkor kívülről befelé, most belülről kifelé világított az neki; vidám volt magától, minden igaz ok nélkül, a miért a nap olyan szépen sütött, a miért a kis gyermek ugy a földön hempereg, a miért a kutya ugatott és a macska nyivákkolt, és azon közben mindig jobban-jobban elfelejtett haragudni és doholódni, szobalányra, szakácsnéra, a mi azelőtt nem tartozott épen a ritkaságok közé nála, és néha-néha még az édesanyáig is elvetemedett; mig most — az a szentsége: szeretet és engedelmesség és kiméletes gyöngédség a drága szülék iránt! — a szemükből olvasta ki gondolataikat, így jött aztán, hogy egyszerre csak azon vette észre magát, hogy mialatt ő kedvesének lelkére ügyekezett hatni, még százszorta inkább saját lelkére hatott, az lett jobb és szebb és fényesebben ragyogó, és — ime ez az igazi szerelem, a mely messze elhajit magától minden áltatást és fitogtatást, kihány minden iszapot, és helyébe öntözgeti és fölvirágoztatja, a mi jó és nemes tulajdon csak van a szívben; ilyen hatását ha érzed szerelmednek, akkor áldjad érte Istenedet, mert legboldogítóbb áldásával ajándékozott meg és örömeidnek nem lészen száma.

És az érzés, a melyből ez a földi üdv fakad? Magába véve oly egyszerű, minden kis gyermekben megvan: **ő s z i n t e s é g.**

Emilia.

S z e r e l e m v á g y .

Jenőfi B.-tól.

élet adtál, oh nagy Isten, és e
Lángoló szűt, mit rejt a kebel!
Életünknek áldott napja, fénye
A szerelem, oltárt itt emel!

Mi az élet, hogyha nincs szerelme?
Átkos lak, mely elhagyottan áll!
Kert s virágok nem virulnak benne;
Tél haván megtört hó napsugár!

Mért e szív, ha el van rejtve, zárva?
Hogy ne keljen új életre fel?
Hisz szívünknek minden dobbanása
Életet, szerelmet esdekel!

Oh, nagy Isten, a ki megtorontéd
E kebelnek érező szívét;
Napsugárként küldd le hő szerelmed,
Hogy ne legyen oly rideg s sötét!

S a sugár ha nem jó szép egedből,
E szív fájdalmát nem enyhited;
Tépd ki őt e búkinzott kebelből
S adj helyébe, oh adj, kőszivet!

Bárha tudnám, hol kerestem én e
Lángokat, mit tőlem tilt az ég,
Mint Prometheusz hágnék az égre,
S tőle egy szikrát elorzanék!

O l i v i a.

(Beszély.)

Gróf Lázár Kálmántól.*)

A kagyló gyöngyöt rejt keblében, szegény kagyló, ez halálod! Űzérkedő emberek leszállnak a tenger fenekére utánad és szétzuznak ékedért. A bércz drágaköveket természet: a hasznos emberek még a szirt keblét is szétzuzzák, hogy kielégítsék fényoszomjukat. Én is hordék keblemben gyöngyöt, ékesbet a a kagyló legszebb gyöngyénél, drágakövet, ragyogóbbat a bérczek gyémántinál: imádoztam képét. — Ah, de ez sem maradhatott rejtve a szerelemmel Űzérkedők egyike előtt. Ő mélyen nyult keblemben utána, szívem vérzett, én könyörögtem, védtem; hasztalan, a gyöngy éltem élete, nem enyém többé.

Olivia! — e névnél éltem sötét képe egész iszonyúságában tűnik föl szellemi szemeim előtt; mennyi bánat s fájdalom fellegei, s mult örömeknek mily kevés sugárzó csillagai! Oh de ezek ragyogók voltak, mikor hiúsága még nem vont sötétítő fátyolt szemem elébe, mikor rezgő sugaraik örömét reám önthették, mily végetlen boldog voltam! Azt hívém, egy egész világ boldogságát hordozom keblemben, ah, de ez elenyészett, pedig oly szép oly bájoló volt, és mégis oly nyomorult lett éltem. — Olivia, Olivia! mit vétettem, hogy elrabolta boldogságom! Tán azt, hogy szerettelek? de hát vétek-e a szerelem? akkor nagy bünsnek kell lennem, mert szerettelek, szerettelek, miként csak ifju szív szerethet; imádtalak, azért büntetett isten általad, ah de hisz akkor azt hívém, hogy angyal vagy!

Szerelem volt mindenem, kivüle semmim. Csak körülöd forogtak gondolatim, mint csillagok a nap körül, és boldog voltam. Boldogságom tőled nyerém, miként csillagok fényüket a naptól. Te elhagyta engem, hogy tova költözzél és tündökölj, és én nyomorult levék. Ha a nap felragyog, elhalványul a csillagok fénye.

Olivia, Olivia! mért tépted ki szívemből az olyan szépen viruló boldogságot, miért hagyál ott végetlen űrt, miibe egy világ fájdalma költözött?

Miért!?

Ő főrangú hölgy volt, én szegény árva. Atyámat nem ismertem — ő boldog volt, ájtatos, istenfélő és az isten megmutatá, hogy: „kedvét lelte benne“, mert magához vevé, mielőtt láthatá fiát, mint nyomorult földönfutót. Anyámmal egy jóltevő rokonomnál tengődtem B-ben. Itt láttam Oliviat először, ezelőtt nyolcz évvel.

Bátyám haszonbérbe birta V. gróf jószágát, a gróf pár órányira egy más jószágán lakott. Neje egy volt azon urhölgyek közül, kik környezőik iránti szivességüket nem azon fokozat szerint mérik, melyet amazok a társadalomban elfoglalnak, hanem melőzve a nagyvilág hideg szabályait, csak keblük szavára hallgatnak. Így ő legjobb, legőszintébb barátja volt anyámnak, az igénytelen polgárnőnek, kit azon idő óta, hogy szomszédjába költözött,

*) Hátra hagyott kézírataiból.

gyakran meglátogatott s ilyenkor mindig elhozta Oliviat. Szegény, jó asszony, mint örült, midőn látá, mint szeretjük egymást s mily vidoran enyelgünk együtt! És én pedig örökké vig voltam, midőn őt látám, mert jöttek a menny nyílt meg nekem, ezer meg ezer örömmel, hogy távoztakor annál undorítóbbá válják a föld.

Nem lehet említetlen hagynom azon órát, midőn Oliviat először láttam, lehetetlen nem emlitenem azon boldog perczeket, melyeket vele töltöttem. Oly jól esik a sötét éjen át rezgő hold sugarát látni. Oly jól esik éltünk sötét ejéből is egy ily fény sugarát felmutathatni, habár világosságtól elsokott szemeink könnyeznek, midőn megpillantjuk.

Volt kertünkben egy hely, melyet leginkább kedveltem. Félkörben álló szikladarabok szeszélyes csoportozatba emelkedtek, mintha a közel eső sziklahegyről titánok dobták volna alá a csöndes völgybe. E szirttömegek egyikéből halk morajjal egy kis csermely hullott alá, friss vizével gazdagon ellátva a nap hevétől majdnem kiszáradó, szemben levő tavat. Vajha a nyomor s inségtől feldult kebelt is új örömek forrása enyhítené! — A tó melletti szirtok közül lenyuló folyondárok s más venyigenemű növények, ezer karral átölelve az alatt növe vad borostyánokat, s csucaikat hosszan elnyuló galyaikkal összeszöve, természetes lugast képezének; oly szép volt e hely, pedig emberi kezek soha sem mesterkéltek rajta — tán épen azért; hisz a szív is addig legszebb, legjobb, míg mesterkéltnévelés nem vevé ki eredeti nyílt együgyűségéből. Gyakran órákat töltöttem itt s lellem édes álmak szárnyain a végtelenben járt. Egy nyári délután szokásom szerint ültem, füzért fonva vad mezei virágokból. Így füzünk szép reményeinkből szintoly viruló. de fájdalom, szinoly hamar el is hervadó füzéreket.

Lépteket hallék a házunktól ide vezető uton. Oda tekinték és . . . oh, miért nem változtatott isten e pillanatban sóbálvány-nynyá, mint Loth nejét, hogy ne éreztem volna! Rajta könyörült az ur, pedig áthágta parancsát: én nem hágtam át soha, és mégis, nem könyörült. Szeretni, szenvedni hagyott!

A lugas feletti sziklacsucson anyám, egy nyájas öreg nő s egy gyermekleányka állott; tekintetem az övével találkozott . . . Lesütöttem szemeimet, ez angyali szépség elvevé szemeim világát, mint a vakmerőnek, ki a napra mer nézni.

Mondjam-e, milyen volt ő? Minek, ti ugy sem értenétek. — Aztán hogyan irjam le őt, honnan vegyek hasonlatokat; a szavak pedig oly hidegek. Ha birhatnék a nap lánghatalmával, főszeni arczának bérczekhával összeolvadt hajnalpirját; ha orozhatnék csillagokat, hogy képzetetek legyen szemeiről! Láttatok-e tündér álmaitokba angyalt, az ártatlanság fényétől körül-folyva? ha igen, ugy képzelhetitek őt, mert olyan volt Olivia, midőn ott állott a sziklaormon hattyufehér mezben.

Nem tudtam szólni, nem mozdulni. Arczomat szokatlan hevület égeté; idegeimet addig nem érzett lángfolyam futá el; hangosan lüktető szívemet a legkülönneműbb érzelmek hullámoztatták. Ujjaim közt remegett a füzér.

A jó nő mosolygva nézte zavaromat; nem tudta, mit érzék, és akkor megnevezni még én sem tudtam.

— Hogy hívják, Irveyné, fiadat? — kérdé anyámtól.

— Ödönnek.

— Jer Ödönöm! Lám, játszó társnőt hoztam neked; csókold meg és szeressétek, gyermekeim, egymást.

És nekem szabad őt szeretni! gondolám és örültem. Boldogkor! Eleinte határozatlanul álltam, mint a vakbuzgó, ki érdemetlennek tartja magát egy angyal képéhez még közeledni is. Végre felbátorodtam. Akkor még nem tudám, mi a szerelem, karja-

imba zárám, ajkaink egy csókba forrtak össze. A füzért, gazdag gyűrűkben, vállaira omló éjfürtei közé illesztém. Egy virág lehullott, én fölvevém és keblemre rejtém e perc emlékeül, most is ott nyugszik; levelei elhulltak, éltemből is csak a fájdalom maradt, az örömök elenyésztek.

... Egészen újjá alakultam e percben, nem ismertem magamra, nem voltam többé gyermek.

... Ekkor Olivia 15 éves volt, én 17.

Ez idő óta egy hét sem telt el, hogy én s Olivia ne láttuk volna egymást. Atyja mindig nyájas volt, majdnem egy évig, de utóbb lopva mogorva pillanatokat vetett reám, midőn leányával látott, szemben azonban szintoly nyájas volt, mint azelőtt. Azonban mind ritkábban jött, hol nejével, hol egyedül, Oliviat nem hozta el. Ilyekor bús, mogorva voltam, kérdeztem leányát, ő kitérőleg felelt, vadászat s más időtöltésekről szólt; nem figyeltem reá, mit érdekeltek azok engem? ... csak Olivia körében lehettem boldog. Az ifjonczkebelben keletkezett vonzalom szenvedélylyé nőtt. A gróf azt sejdíteni látszott.

Pár hó múlva, midőn gondolá, hogy feledém, elhozta leányát, s különösen nyájas volt. Noha majdnem gyermek valék, mégis feltűnt nekem a büszke arisztokrata rögtöni változása.

Minden léptét figyelemmel kísérem.

... Délután bátyámat írószobájába követé. Az ajtót becsukták. Én Oliviat magára hagyám s a mellétkerembe lopóztam. Éltemben ez egyetlen alattomos cselekedetem! ... most is, midőn rá emlékezem, elpirulok.

A gróf fölvette volt rég a haszonbért, s most előre kért bátyámtól pár ezret. Az öreg becsületes ember volt és adott.

Most értém, miért változott oly rögtön meg a gróf, miért nem szégyenlé, leereszkedő lenni egy szegény polgárhoz.

Kedvetlenül tértem vissza Oliviahoz, hogy még inkább elkedvetlenedjem.

Mondá, hogy atyja növeldebe viszi, és de én nem hallottam többet ... fejem keringett, egészen le voltam verve, azt valék elvesztendő, mi a földön legdrágább kincsem volt.

Eközben bealkonyodott. Mi még mind együtt ültünk a lugasban. Halk zene hallszott, egyszerű volt az, de kellemes. A lelkész fia fuvolázott. De gyakran csekély okok birnak oly cselekedetekre, miket azelőtt tenni nem merészlénk.

Az est hájoló volt, a zene oly lélekhez szóló, oly andalító! Kell-e ennél több egy szerelmes ifjunak? és én szerelmes voltam, ő is szeretett. Szerelmünk tiszta volt, mint a virágon rezgő harmat, mint a bérczek hava. Ilyen lehetett a szerelem, midőn isten azt az első emberpár keblében fellángoltatá: önzéstelen, föláldozó, és föláldozásában egy világ boldogságát föllelő. Szólni akartam, mondani, mily véghetlenül szeretem ... de nem tudtam. Mi is a legszebb beszéd érzelmeink kifejezésére? A szó érzelmeink ki nem elégítő tolmácsa, megzavarja összefont lelkeink szellemi társalgását, kiragad mennyünkéből, s a világ sarába dob ... Némán karoltam át ... keble keblemen nyugodott ... megszámmlálhatám szive dobbanásait, s érzém habujjait kezeim közt remegni. Magamon kívül valék. Egy csókot nyomtam ajkaira ... ő nyájasan simult keblemre, kérdezett, hogy szeretem-e? az egekre esküvém, hogy szeretem, és a siron tul is szeretni fogom.

Örök hűséget esküvénk egymásnak.

A gróf még azon este elment.

Én tudtam már, hogy meg kell válnom Oliviatól, de nem csüggedtem el; biztam a jövőben, aztán kételkedhettem volna-e, midőn ő örök hűséget fogadott? hihettem-e, hogy ő álnok? hi-

hetjük-e, hogy a bájos rózsza kebelében undok féreg lappang? És pedig úgy volt.

Néhány nap telt el. A gróf újra eljött, az ígért pénzösszeg még hátra levő részét átvenni. Eljött volna-e különben? ... kétkellem. Az egész napot ott tölté, másnap indultak. Nem tudom, hová ... leányának nem akarta megmondani.

(Folytatása köv.)

A g y e r m e k e k .

(V é g e .)

Gros-Alain észrevette s fölkiáltott:

— Nini egy állat!

René-Jean oda futott.

Gros-Alain azt mondta:

— Csíp.

— Ne bánts, — szólt René-Jean.

S mindketten elkezdtek bámulni, hogy mászik a bogár.

Georgette ezalatt megette a levesét s szemeivel két testvérét kereste. René-Jean és Gros-Alain az ablakmélyedésben álltak leguggolva, s komoly képpel nézegetve a százlábu pinczebogarát; homlokaik összeértek s hajuk egymásba vegyült; még a lélegzetüket is visszatartották a nagy bámulásban, melylyel az állatot kísérték, ki úgy látszott, nem igen van megelégedve e nagyszerű csodálattal, mert most már megállt s nem akart tovább mozdulni.

Georgette a mint látta, hogy testvérei bámulnak valamit, tudni akarta, hogy mi az. Nem volt könnyű dolog eljutni egész hozzájuk, de Georgette mégis megkísérlette. Az átjárat akadályokkal teljes volt; szanaszét hevert mindenféle a földön, fölforgatott székek, papirosomók, fölbontott s kiürített rakaszok, ládák, mindenféle halmazok, melyeket körül kellett kerülni, szirtekkel teljes ut, hanem Georgette bátran nekiindult.

Legelőször is kimászott a bölcsojéből, ez volt az első nagy munka; aztán bebocsátkozott a szirtok közé, kigyózza átevezett a szorosokon, eltolt egy széket, átkuszott két láda közt, keresztül haladt egy papircsomón, fölmászva az egyik oldalán s legurulva a másikon, mialatt ingecskéje felcsuszott kis meztelen testéről, s ily módon elérkezett végre oda, hol mint a tengerész mondaná: a nyílt tenger kezdődött, azaz meglehetősen tágas tér a padlón, mely nem volt már eltorlaszolva s hol nem kellett már több veszélylyel megküzdeni; akkor Georgette nekiiramodott s négykézláb gyorsan, mint valami macska, áthaladt a terem e részén s eljutott az ablakhoz. Ott már áthághatlan akadály emelkedett előtte: a nagy lajtorja, melyet ide fektettek a falhoz, végeivel az ablakhoz ért s elzárta az ablakmélyedést; Georgette és testvérei közt ily módon korlát képződött, melyen áttörni volt a nehéz föladat. A kicsike megállt s gondolkozott, mikor elvégezte hallgatag magánbeszédét, már elkészült rá, hogy mit csinál; elszántan belekapaszkodott rózsás ujjacskáival a lajtorja egyik fogába, mely függélyesen állt, s nem vízszintesen földre lévén fektetve a lajtorja; a kicsike föllátni próbált lábaira, de leesett; újra megkísérlette kétszer is, mindig megheiusult; harmadszorra végre sikerült; akkor egyenest állva s a lajtorja fogaiba egyikbe a másik után kapaszkodva, végig ment rajta. A végére érve, nem volt már támpontja, megbotlott, de kis kezecskéivel a vaskos lábtóoldalba fogódzva, megint talpra állt, átkandikált René-Jeanra és Gros-Alainra és nevetett.

René-Jean ép e percben fejezte be kielégítő eredménynyel a pinczebogár fölötti szemlélődéseit.

A mint Georgettet nevetni látta, René-Jean is nevetni kezdett, s a mint René-Jeant nevetni látta, Gros-Alain is nevetett.

Georgette átmászva, befejezte a testvéreivel való egyesülésre irányzott hadműveletét, s a kis társaság letelepedett a földre.

De a pinczebogár eltűnt.

Fölhasználta az alkalmat a gonosz s míg a gyerekek nevettek, azalatt ő elbujt a padló valamelyik lyukába.

A pinczebogarat követték más fontos események.

Először is jöttek a fecskék.

Valószínűleg a tető alatti párkányon fészkeltek. Egészen közel repültek az ablakhoz, kissé meghökkentek a gyermekektől s nagy körben körülkanyarogva a légben, kedves tavaszi csi-csergésüket hallatták. A három gyerek elbáméskodott s elfeledték a százlábu bogárt.

Georgette a fecskékre mutatott ujjával, s gagyogott:

— Maál.

René-Jean megfeddte.

— Nem úgy mondják azt maál, hanem madár.

— Maáj, igazítá helyre Georgette előbbi megjegyzését.

S mindhárman a fecskéket nézegették.

Aztán berepült egy méh.

A méh a lélek képe. A méh virágról virágra repül, mint a lélek csillagról csillagra, s mézet merit a virágokból, mint a lélek világosságot a csillagokból.

Ez nagy zajjal jött be, hangosan döngicsélt, mintha azt akarná mondani: Itt vagyok, a rózsáknál jártam, a gyerekekhez jövök. Mit csináltok?

A méh jó gazdasszony s még akkor is pöröl, mikor dalol.

Míg a méh ott benn volt, a három kis gyerek nem vette le róla szemét.

A méh beröpködte az egész könyvtárt, ellátogatott minden zugba, ide-oda csapongott, mintha csak otthon volna a köpűjében, s vigan és donogva szállt szekrényről szekrényre, bekukkantott az üvegen, mintha csak a könyvek czimeit akarná olvasgatni, s mintha ő is értene ahhoz.

Aztán bevégezte a látogatást, elment.

— Haza megy, — szólt René-Jean.

— Bogár, — szólt Gros-Alain,

— Nem, — viszonzá René-Jean, — légy.

— Légy, — gagyogott Georgette.

Gros-Alain aztán egy zsinetet talált, melynek végére csombók volt kötve; fölvette a földről, a két ujjá közé fogta a másik végét, s a csombókos végét körben lóbálta a levegőben s nézte nagy figyelemmel.

Georgette viszont megint négykézlábuvá lett s folytatta szeszélyes ide-oda kalandozását a talajon, fölfedezte egy ócska, molyette támlásszéknak a megsebezhető oldalát; ott megállt, ujjaival kibővítette a lyukakat, s elkezdte szépen huzogatni belőle a lószórt.

Hanem egyszerre csak fölemelte egy ujját, a mi annyit jelentett: — Hallgassátok csak!

A két testvér fülelve fordította oda fejét.

Tompá, távoli dübörgés hangzott kívülről; valószínűleg az ostromló hadsereg végzett valami hadászati mozdulatot az erdőben; a lovak nyeritettek, a dobok peregtek, kocsik robogtak, lánczok csörrentek, trombiták harsogtak hivogatólag s választadólag; szilaj, zürzavaros hangok, melyek mégis bizonyos harmóniába olvadtak össze. A gyermekek gyönyörködve hallgatták.

— Az istenke csinálja, — szólt René-Jean.

A zaj megszűnt.

René-Jean tovább álmodozott.

Hogyan foszlanak szét s hogyan születnek a gondolatok a kisdedek agyában? Mi az, a mi rejtélyes hatalommal felkölti ez igen zavaros s igen rövid emlékező tehetséget? A kis merengő fejében homályosan egybefonódtak a gondolatok, az istenkérő az imádság jutott eszébe, az összetett kacsó s az a nyájas mosolygó arc, mely egykor reájuk tekintett, s mely nem volt itt többé, és René-Jean halkal susogá:

— Mamám!

— Mamám, — szólt Gros-Alain.

— Mamám, — gagyogá Georgette.

S René-Jean aztán egyet ugrott.

Ezt látva, Gros-Alain is ugrándozni kezdett.

Gros-Alain rendszeren utánozni szokta René-Jean minden mozdulatát; Georgette kevésbbé. A három éves utánozza a négyévest; de a huszónapos megtartja függetlenségét.

Georgette földön ülve maradt, csak olykor-olykor dadogott egy szót. Georgette nem szerette a szószaporitást.

Gondolkodó természete rövid, egytagu szavakat használt.

Végre azonban elragadt rá is a rosz példa s úgy akart tenni, mint testvérei; a három pár kis meztelen láb tánczolt, szaladozott, botorkált, nagy port ütve a vén tölgyfatalajon, a komoly márványszobrok előtt, kikre Georgette néha-néha félenken fölpillantott, mormolva:

— Bá!

„Bá“ volt a Georgette nyelvén mindaz, a mi emberhez hasonlított. Élő lény, vagy holt kép, mindegy a gyermeknek.

Georgette, a ki többet bukdácsolt, mint járt, követte testvéreit, de jobb szeretett négykézláb futkosni.

René-Jean most egy ablakhoz közeledve, fölemelte fejét s kikukkant, hanem aztán hirtelen visszakapta s elbujt az ablakmélyedés mögötti falhoz. Valakit látott, a ki benézett. Egy katona volt a fennsikon levő táborból, ki fölhasználva a fegyverszünetet, s kissé tán meg is szegve, egész a szakadék szélére jött, honnan beláthatott a könyvtár belsejébe. Gros-Alain, mikor látta, hogy René-Jean elbujik, ő is elbujt René-Jean mellé, Georgette szintén a hátuk mögé kuporodott. Csendesen, mozdulatlan maradtak ott, és Georgette ajkaira nyomta az ujját. Néhány perc múlva René-Jean bátorságot kapott, megint kidugni a fejét; a katona még mindig ott állt. René-Jean gyorsan visszakapta fejét s a három kicsike lélegzeni sem mert többé. Ez sokáig így tartott. Georgette végre megunt a félelmet, neki bátorodott s kinézett. A katona már eltávozott. A gyermekek ugrint el kezdtek futkosni és játszani.

Gros-Alain bár mindenben utánzója s bámuloja René-Jeannak, birt egy saját jellemvonással is, ő mindig talált valamit. Bátyja s huga most egyszerre azt látták, hogy lélekszakadva nyargal feléjük s egy kis négykereű kocsit huz maga után, a mit isten tudja, hol lett.

E hábukocsi évek óta ott hevert, a porban elfelejtve, békés szomszédságban nagy szellemek könyvei s bölcsök szobraival. Valaha tán Gauvain gyermekjátéka volt, s ő játszadozott itt vele.

Gros-Alain a zsinetből ostort csinált, melyet pattogtatott; nagyon büszke lett. Ilyenek a fölfedező. Ha valaki nem fedezi föl Amerikát, fölfedez egy kis kocsit. Az is annyi.

De meg kellett osztani a játékon, René-Jean be akarta fogni magát a kocsi elé, Georgette meg föl akart ülni.

Fölmászott. René-Jean volt a ló, Gros-Alain a kocsis. De a kocsis nem értette mesterségét, a lónak kellett őt oktatni. René-Jean rákiáltott Gros-Alainra :

— Mondd, hogy gyihi!
— Gyihi, — ismétlé Gros-Alain.

A kocsi gördült, Georgette kigurult. Hogy tudnak sikoltani az angyalok! Georgette sikoltott.

Aztán mintha kedve lett volna sirásra fakadni.
— Kisasszony, — szólt René-Jean, — maga nagyon nehéz.
— Neéz, — gagyogá Georgette.
S azzal aztán megvigasztalódott, hogy hát ő nehéz.

Az ablak alatti párkányok nagyon szélesek voltak; a por, melyet a szél ide hordott a fensikről, végre meggyült itt; az eső földet gyurt e porból; a szél magot hozott bele, úgy, hogy végre kihajtott egy szederbokor ebből a kis csomó földből. Augusztus volt épen, a bokor tele szederrel s egyik ága benyult az ablakon. Ez ág csaknem a földig ért.

Gros-Alain, miután fölfedezte a zsineget és a kocsikát, fölfedezte a szederbokrot is.

Leszakított egy szedret s megette.
— Én éhes vagyok, — szólt René-Jean.

Georgette pedig négykézláb nyargalva sietett oda.

Most hármásával lekoppasztották az ágat s megettek minden szedret. Elpajkoskodtak s bemázolták képeiket. S a három kis szeráf ezekkel a vörös, bemázolt arcokkal most már három kis faunhoz hasonlított, a miben megbotránkozott volna Dante, de gyönyörködött volna Virgil. A gyerekek hangosan kaczagtak.

Olykor-olykor megszurta a tüskés szeder ujjait. Nesze semmi, fogd meg jól.

Georgette René-Jeannak nyújtotta az ujját, melyből egy kis csepp vér szivárgott ki, s a szederbokorra mutatott.

— Csip.

Gros-Alainnak is megszurta kezét a túske, félénken tekintett a szederbokorra s így szólt :

— Bogár.
— Nem, — szólt René-Jean, — bot.
— Bot? Az nem jó, — viszonzá Gros-Alain.

Georgettenek ismét kedve lett volna sirásra fakadni, de elnevette magát.

Pauliné Markovics Ilka.

Ifjabb Makray Lászlótól.

Az emberi élet: könyv, mondja egy régi bölcs, nagy és kis betűi a tettek, önönmaga minden ember által abba belejegyezve, napról-napra, évről-évre, egyfolytában, a mig ama fekete pont: a sir örökre be nem zárja. Örökre? Nem mindig; vannak életek, melyek csak a test elköltözése után kezdődnek igazán, az utána fennmaradó nemzedék csak akkor veszi elő ama könyvet, és olvas belőle az emlékezet világa mellett, oh de hány szebbnél szebb dolgokat, a melyeket azelőtt, midőn még emberi alakban járt a földön, figyelemre sem méltat, és utána mások is olvasnak benne, egyik nemzedék a másiknak adja kézzől kézre és mindenik uj meg új tanulságot, gyönyört és buzdulást merit belőle; — a jelesek, a bölcsök élete az, a kik csak azért halnak meg, hogy halhatatlannok legyenek.

Az élet: Janus-arcz, mondja egy másik, és ennek is igaza van; egyik arczczal a múltba, másikkal a jövőbe néz; az első ezt kiáltja: Előre, bátran, tiéd lesz a babér; nehéz a küzdelem, de

hozzá méltó, és hozzá méltó vagy magad is, mert nem csüggedtél. Az utóbbi viszont azt sugja: Ime itt van, ezt nyered jutalmul nehéz küzdelmeidért — babérkoszorut? Az ám, egykor zöld levelei rég elfonnyadtak, lehulltak, és a mi megmaradt belőle, az: töviskoszoru, fájó, szuró visszaemlékezés — ilyen a jövő, és a jelen? ez csak azért is azt mondja, a mit a múlt: „Ne csüggedj!“ — a művészek életének képe ez.

Oh, hogy biztatják ezek magukat! Csak előre, bátran, ne csüggedj! Nehéz a küzdelem? Soha se törődjél vele, csak is a cél lebegjen szemed előtt, mert ennek dicsőség a neve. Messze még a cél nagyon? Nem tesz semmit, minden nap előre visz egy lépéssel, és addig is, mennyi virág nyílik utadon, és máris milyen nemes és boldogító feladat jutott osztályrészedül! Hirdetni az örök-szép istenigéit, élesztgetni a szivekben az eszmény utáni vágy tisztító-tüzét, földerítő fényét, — így biztatja és nógatja a szívébe zárt földfeletti szellem, és ő, a művész-lélek engedi magát vezetgetni, sodortatni általa, egyre előre, megállapodás és szünet nélkül, hol kies tájakon, hol meg vadonat rengetegen keresztül; itt csábító szirének tárják eléje dagadozó karjaikat, kezükben virágok, ajkukon édesség. Elég már, jer pihenni, im, itt a csendes hajlék, a meleg szerelem, a puha kényelem, kell-e ennél több? Hiába, nem hallgat reá, befogja szemét, hogy ne lásson, füleit, hogy ne halljon, és folytatja nehéz, küzdelmes pályáját; egyszerre csak éjféli sötétség veszi körül, és a kietlen éjszakában egyszeriben felzudulnak a sziv alvilági rémei: „Hitvány porszülöttje“ — üvölt az egyik — „te merészkeled fel az égre, a csillagok honába emelni vágyó, tehetetlen szemedet? Hahaha! Sokat akar a szarka!“ — az önmagához való bizalmatlanság fekete ördöge ez; és — „Nos aztán“ — vi-gyorog reá a másik, — „tegyük fel, hogy már el is jutottál a legtetejére, a világ bámuló tisztelettel tekint föl reád, és a dicsőség koronáját nyújtja eléd, mi is az? hát képesek-e az emberek, e zsibvásári sokaság az ő selejtes szívével, képesek-e csak felfogni is a te kebled isteni szentségét? és azért, ha bámul, tudod-e, miért teszi? Azért, mert mulattatod, bohócának néz, és a koszorut is csak azért nyújtja, mert kedvet akar neked csinálni, hogy csak tovább is nevethessen rajtad“ — a mindentagadás ördöge, a művész-lelkek legveszedelmesebb pokolfajzata ez, melynek annyian áldozatul estek már; de te nem, téged semmi sem tartoztat, a rémes kietlenségen is győzelmesen keresztül törtetsz, előre, életre-halálra szántan; most már nem a babér és dicsőség, most már semmi földi érdek nem ösztönöz többé, hanem az igazi művészet, azon tudat, hogy az örökkévalóságnak szolgálsz vele, most már csak ez a szolgálat az, a mi boldogsággal tölti el szivedet, édes boldogság is az ilyen küzdelmes élet; akkor egyszerre — egyike azon keveseknek, kik ekép küzdöttek és idáig feljutottak a művészet vész- és viharteljes pályáján: Pauli Rikhardné, Markovics Ilka, felejthetlen lyrai opera-énekesnőnk, a ki azért méltán megérdemli, hogy élete: tetteinek könyve máris az őt mindig szerető, tisztelő közönség előtt tárva maradjon, mert oly könyv ez, melyből csak szépet és kedveset, tisztát és nemeset jegyezett föl egy magasra törekvő lélek, menten minden tévedéstől, minden legkisebb hibától.

Lapozzunk tehát e kedves képes-könyvben, tisztelt olvasóm, s emlékezzünk meg kissé a távolban is elhomályosíthatlan fényű lyrai énekesnőnkéről, kiből 14 éven át számtalanszor gyönyörködött fővárosunk. Avagy van-e tisztelt olvasóim között csak egy is, a ki e nevet, habár csak hírből is, ne ismerné?

Pauli Rikhardné, Markovics Ilka született 1839-ben Pesten; atyja ügyvéd volt, anyja pedig, született Schmidt Luiza, szintén igen nagy kedvelője a zenének, ki maga is gyakran lé-

pett fel jótékony czélokra zeneestélyeken. Később Lugosra költöztek le, s kedves leányukat részint helyben, részint Aradon neveltették, és mint rendesen kiváló lelkeknel, a zene iránti hajlam már igen korán nyilatkozott benne. Az iskolai zárvizsgák alkalmával már általános feltűnést gerjesztett Aradon a kis Ilka; oly kellemmel tudta a magán-énekrészeket előadni; és erre a hű anyaszív nem hallgatott önző szavára, hanem az igazi, nemes szeretet szavára: önönkezeléssel szakította le kebléről a kedves, serdülő lánykát, és több főúr pártolása mellett, Bécsbe küldé, a híres Salvi zenetanár kezei alá. A haladás rövid idő alatt szembetűnő volt, ugyannyira, hogy két évi szorgalmas tanulás után, 1859-diki októberhó 15-dikén először lépett fel, mint Prascovia, Hollósy Cornélia mellett, és a kis Ilka e művésznő mellett is azonnal köztetszésben és kihívásokban részesült. Később Bécsben, mint az éj királynéja, Mozart „Varázssip“-jában keltett maga iránt általános figyelmet, és itt még néhányszor föllépén, újra Pestre jött s nemzeti intézetünkhöz szerződötve, kezdte meg működését, leginkább vig dalművekben, mikben már akkor remekelt. Később Kolozsvárra rándult vendégszerepekre, hol legszebb emlékezetet hagyva maga után, tért vissza szülővárosába, hol 1863-ban Pauli Rikhárdal, nemzeti színházunk közkedvességü lyrai tenoristájával kelt egybe.

Ez időtől fogva Pauliné óriási léptekkel haladt kitűzött czélja felé. Hollósy Kornélia távozta után ő foglalta el helyét. Nagy volt az ür, mit be kelle töltenie, nehéz volt Lonovicsné szerepeit az utána rajongó közönség előtt tetszés mellett játszani, de Paulinének ez mégis nagy mértékben sikerült; éjeleit-napalait tanulással tölté, példatlan szorgalommal s ernyedetlen fáradsággal tanulmányozá elődjének szerepeit; az operetteken s vig dalműveken kívül a komoly drámai operaszerepeket is kezdé tanulmányozni s ezekben is rövid idő alatt példátlan sikert mutatott fel; a mi pedig nagyon elősegítetté őt e rendkívüli haladásban, az finom izlése volt, mi mind énekét, mind játékát és öltözékeit oly vonzókká tette. Shakespeare azt mondja, hogy önmagukban az emberek és tárgyak sem nem jók, sem nem rosszak, hanem az izlés teszi olyanná vagy ilyenné, és Pauliné ezt csakugyan bebizonyítá. Ekkint elfoglalván Hollósy Cornélia helyét, méltó utódává lett ennek és ez időtől fogva Pauliné a közönség kedvenczvé vált, a mi még annál inkább haladásra buzdította, de önhitté soha sem tevő. Évről-évre messzebbre szállt művészi hire, hívták is gyakran külföldre, sokkal előnyösebb feltételek mellett, nagyobb szinpadokra, hol hire vajmi hamarabb el terjedt volna; de Pauliné nem tartozik azon énekesnők közé, kik hazájukat mellőzve, hirt vadászandók, külföldre mennek s kiénekelvén magukat, térnek vissza hazájukba, hangjuk romjaival, s játszsák a nemes hon-szerető szerepet.

Ő a meghívásokat visszautasítva, hazájában maradt, Paulinét tehát mint igazi honleányt is tisztelhetjük. Azért külföldön is elismerték művészeti nagyságát, mert külföldön is énekelte, de csak szabadságidejét használta fel arra, hogy a nagyvilágnak is megmutassa, milyen énekesnője van fővárosunknak. Vendégszerepelt Bécsben, Fmsben, Wiesbadenben, sőt Párisba is meg volt híva vendégszerepekre, de közbejött a franczia háboru, a színházak bezárattak, és ennél fogva csak magánkörökben, a legjelesebb zenetudósak előtt énekelte, a kik általános elismeréssel szóltak művészetéről, a többek között Thomas Ambrus, kinek „Hamlet“-jéből a negyedik felvonást énekelte, elragadtatással mondá, hogy jobb tolmácsolót nem ohajt Opheliájának, s tisztelete jeléül „Mignon“-ja partitúráját is elküldé számára, mit azonban, már bekövetkezett torokbaja miatt be nem tanulhatott. Vendégszerepelt továbbá hazánkban Kolozsvárott,

Nagy-Kanizsán, Aradon, mindenütt osztatlan tetszésben részesülve.

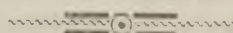
És a milyen kitűnő művésznő, ép olyan kitűnő ő a családi életben is; a legjobb, leggyöngédebb nő, a leggondosabb anya s háziasszony; ezt azonban csak azért jegyezzük meg, mert általános az a nézet, hogy művészet és családiasság nem igen férnek meg egymással, pedig az tévedés, mert nem hogy kizárnák, ellenkezőleg kiegészítik egymást, különösen a nőknél, a mint azt számos példa igazolja. És most térjünk vissza a művésznőhöz. Nézzük a kört, melyet művészeite elfoglalt.

Szerepei a következők voltak: (még átolvasni is nagy feladat, hát még betanulni azokat!)

„Hunyadi László“ (Mária), „Bánkban“ (Melinda), „Sarlolta“, „Dózsa György“ (Rózsa), „Zrinyi“ (Ilona), „Ilka“, „Erzsébet“, „Fidelio“ (Marcelina), „Don Juan“ (Zerlina), „Varázssip“ (éj királynéja), „Figaro lakodalma“ (Apród), „Ördög Róbert“ (Izabella), „Hugonották“ (Margit), „Dinorah“, „Észak csillaga“ (Prascovia és Katalin), „Afrikai nő (Selika), „Tannhäuser“ (Erzsébet), „Lohengrin“ (Elza), „Faust“ (Margit és Siebel), „Romeo“ (Julia), „Ördög része“ (Carlos), „Báléj“ (Apród), „Fekete Dominó“ (Angela), „Fra Diavolo“ (Zerlina), „Boldogság első napja“ (Heléne), „Zampa“ (Ritta), „Lala Roukh“ (Mirza), „Fehér nő“ (Jenny), „Norma“ (Adalgisa), „Alvajáró“ (Amina és Liza), „Rigoletto“ (Gilda), „Luczia“, „Traviata“ (Violetta), „Bájital“ (Adina), „Álarczos bál“ (Oszkár) „Tell“ (Mathilde), „Sevillai borbély“ (Rozina), „Martha“, „Árny“ (Abeille), „Vindsori vig nők“ (Fluthné), „Camilla“ (Sylvia), „Hamlet“ (Ophelia). Az operettek közül, melyekben a boldogult Szerdahelyi Kálmánnal tündökölt, említésre méltók: Huber Károly „Vig czimborái“, „Nő-növelde“, „Eljegyzés lámpafénynél“, „Férj az ajtó előtt“ „Fortunio dala“ „Varázs-hegedü“ „Denis ur és asszony“, „Elizondo leány“ stb. Mily sokféleség, mennyi különböző alak és egyénített jellem, s bennük mennyi különböző lelki állapot s ugyanazon szenvedélyeknek mily eltérő árnyalatai! A számtalan jótékony czélú zene-estélyekről, mikben közreműködött, jelenleg a hosszadalmasság kikerülése végett nem szólunk.

Ki Paulinétől csak egyszer is látta Auber Angeláját, Zerlináját, Flotov Márháját, Lala Roukh Mirzáját, Thomas Opheliáját, s Hunyadi Máriáját, az őt soha sem fogja elfelejteni. A báj és kellem, mely egész lényén előmlött, tiszta, csengő hangja, melylyel oly könnyen rendelkezett trilláiban, staccatóiban s rouladjaiban, mindig elbűvölte hallgatóit; kifejező játéka, élénk arczjátéka mindig előttünk lesz, valahányszor szerepeit mástól fogjuk látni. Alakjaira csak azt mondhatjuk, hogy Pauliné azokat olykép alakította izlésdus öltözékeivel és játékával, mintha ő lett volna a tükör, melybe magát az általa személyesített egyén nézné. De azért, mivel mi Paulinéről a távolban is megemlékszünk s róla ekép beszélünk, azért még nem akarunk a reményről lemondani, hogy őt rövid időn még hallhassuk; hisz télen a csalogány is szünetel, de csak azért, hogy kipihenvén, a bájos tavaszt annál szebben üdvözölhesse.

Nyugodjál te is, hazánk csalogánya, s ha a tavasz jönni fog, gyönyörködtesd dalaiddal újra a téged szerető közönsége, mely oly sokáig gyönyörködött geniusszodban, de mely még soká, igen soká kíván lelkesülni dalaidon, s várva várja a viszontlátást.

Egy hét története.

Márcziushó 11-dikén.

Az okos feleség. — A helyzetről. — Az ujbpesti zavargások. — Rejtélyesség, — Nagyuri kellék. — Rettenetes büntetés. — Koporsóban. — A pandurok. — A baj okai. — Zöld ugorka és éretlen baraczk. — Egy fiatal öreg története. — A bizonyítványok. — A nemzeti színház tisztasági bizottsága. Dicséretes bukta. — Házasulandók is, ifjak is.

Még csak az kellene, hogy én is politizáljak! pedig ugyan csak nagy kedvem volna hozzá, mert mindjárt azon kezdhethném, a mivel az okos feleségek, mikor nekik van igazuk; — de valjon mikor nincsen nekik igazuk? Tehát — nos, kinek volt igaz? ugy-e bár, nekem, mikor hetek és hónapokkal azelőtt megmondtam, hogy csak az az egy mentheti meg az országot, ha a két ellenséges párt szépen hüvelybe dugja a fegyvert, kezét fog egymással és egyetértő szeretettel vállra veszi a kormányzatot mindenestől, a mi van, és a mi nincs, üres pénztárustól és tele adóssággal. Hogy nevettek engem akkor, pedig ime, egészen ugy történt, a hogy én mondtam, csakhogy néhány hóval később; maga Tisza Kálmán, a ki pedig csak nagy ember, igazat adott nekem, mindent elmondott mult kedden király ő felségének, szóról szóra ugy, a mint a „Családi Kör“-ben hetekkel ezelőtt meg volt írva, és most, hála Istennek, azon is tul vagyunk; a tél, az a komor, mogorva férfi, szintén az utaját járja már, az a néhány csipős éj a mult héten épen elég volt vágyébreztőnek a kedves, enyhe tavasz után, a mi most már bizonyosan utban van, és a dalos évszakkal a szivekbe is visszaköltözik az öröm és vidámság, és a rügyező fákkal együtt a szép remények is ujra kihajtanak, meglássák, ez is utósó betűig be fog teljesülni, épen ugy, mint az a másik, a mit fentebb mondtam, de a mit — ujra csak az okos feleségek példáját követve — nem akarok kétszer elmondani.

És az ujbpesti zavargásokról sem szívesen szólok. Az egész dolog ép olyan rejtélyes, a milyen borzasztó. Az adószedő el megy egy ottani henteshez, hogy fizesse le 30 forintnyi adóhátalékát; a hentes lefizet azonnal 20 forintot, a hátra levő 10 forintra nézve egy órai várakozást kér, és az adószedő nem adja meg neki ez egy órát, hanem elkezd összeirogatni holmiját — hát hihető ez? létezhetik ilyen adószedő mai nap, nem itt Magyarországon, a hol az adóhátalék a finom modorok közé tartozik, és nem is nagyur, a ki azzal nem dicsekedhetik; hanem akár Angolországban is, a hol a pontos adófizetés annyira becsületbeli dolog, mint nálunk a párbaj? És mégis azt mondják, hogy valósággal ugy történt a dolog. Én szívesen szolgálnék Imre Mihály uramnak — így hívták a szerencsétlent — hogy föl se vegye, és ha százszor összeirják is holmiját, egy, vagy akár huszonegy óra mulva fizesse le a hátra levő 10 forintot, aztán nevesen egyet a lelketlen adószedő kárba vezett vakbuzgóságán; de az én jó tanácsom is kárba vezett, Imre Mihály gazda felakasztotta magát, legalább felakasztva találták szombatn reggel az ujbpesti börtönben, a hová, mert az adószedővel és utána az előjárósággal vastag hangon beszélt volt, elcsukták, — hát az talán nem rejtélyes? és még, a mi azután következett, vasárnap délután, egész estig, mikor a szerencsétlen embert eltemették, körülhordozták elébb a helységben, — a mi ellen, ha életben

van, okvetetlenül még vastagabb hangon tiltakozott volna, mert végig hordoztatni Ujbpesten, oly büntetés, a mit én részemről legnagyobb ellenségemnek sem kívánok, — közre fogva három ezernyi szedett-vetett gyülevész népségtől, és nem találkozott egyetlen ember, a ki eszéhez, szívéhez szólt volna neki, hogy ne tetézzé bajjal a bajt; és mindössze három szál-pandur egy csendbiztos-sal; hanem annál hamarabb akadt, nem is egy, de tiz, husz, száz, a kik a különben is eszeveszett tömeget még uszították, hogy rajta a hóhérok, már mint a birónak és jegyzőnek, a kik pedig egész ártatlanok a dologban, mert ők sem ki nem vetik, sem be nem hajtják az adót; hanem mivel a drágalátos adószedő ideje-korán odább állott, ezek vérét szomjazta az adáz indulat, és mivel ezek szintén szerencsésen megmenekedtek, a pandurok ellen fordult a dühödött féktelenség, rontva, bontva mindent, a mit előtaláltak ártatlan polgárok vagyonát, üszköt vetve a helység házába, hogy porig leégett, és a jegyzői lakba, melynek lakója, kedves és művelt nejével együtt, csak a pusztta életet menthette meg, azt is rettenetes félelmek közt, az éj egy részét egy asztalosnál koporsóban, szenvedte át a derék nő, — paraszt ruhába bujtatva, az egy életen kívül azonban mindenük odaveszett, és a nekivadult tömeg még ezzel sem érte be — oh, rettenetes a féket vesztett értelmetlenség ugy fent, mint alant. — megtudta, hogy a két pandur egy házban elrejtőzött, — a harmadik szegény a háztetőn át menekülni akarván, lebukott, összetörte magát, ugy találta őt az őrző tömeg, vérében, a földön fekvő, és neki esett, összeszurkálta, összevagdalta, a mig csak egy emberséges ember, Kardosnak hívják, az egyetlen az egész rémes tragoediában, szót nem tett mellette, és akkor félholtan ott hagyták — most tehát a két pandurt szemelték ki áldozatul, percz alatt kerítés és kapu szét volt hányva, a két pandur kilőtt az ablakon, a levegőbe, nem használt semmit, az őrző tömeg azzal felelt nekik, hogy meggyújtották fejük felett a házat; a pandurok másodsor is lőttek, ujra csak a levegőbe, a pokoli sereg azzal felelt nekik, hogy köveket hajítottak be az ablakon, és ezalatt perczről-perczre tovább harapódzott a háztetőn a láng, már a gerendázat is ropogott és recsegett, még néhány percz csak, és reájuk omlik és lángjai alá temeti őket; menekülni minden áron, ez az egy gondolat fogta tehát el a két ember egész lelki világát; utat szakítani maguknak a vérüket szomjazó nép sorai közt, és erre két lövés dördült el, most már nem a levegőbe, hanem a nép közé repült a két golyó, egyik egy férfit, a másik egy nőt — hát mi szükség van ilyen helyütt nőkre?! — talált homlokon, mindkettő azonnal halva rogyott össze, és akkor a két pandur — nem, akkor, de fájdalom, csak akkor érkezett meg két század katona, és ebben a perczben az adáz tömeg mint a polyva, ugy rebbent szanaszélylyel, percz mulva hire-nyoma sem volt az iszonyu pusztítás terén, és csak ennek a körülménynek köszönheti a két pandur életét; csak egyetlen egy perczig még ha a segély késik, izre-darabokra tépik őket.

Ilyen rettenetes dolgok történtek nálunk, félóránnyira a fővárostól; hogy mikép volt ez lehetséges? erre a politikai lapoknak kellene felelni, de ezeknek, fájdalom, évek óta egyeb

dolguk volt; az utolsó hetekben pedig, a miniszterválság óta, épenséggel kiesett aluluk a föld kerekége; megkísértem tehát én, természetesen nem olyan okosan, mint a hogy ők beszélni szoktak nálunk, hanem egyszerűen, szívem szerint. Mondtam már, hogy a dologban sok a rejtélyesség, a szerencsétlen lentest fölakasztva találták, a csőcselék pedig, többnyire a munkás osztályból való, de a melynek az általános pangás folytán hetek óta nem volt keresete, kapva kapott az alkalmon; felakasztotta magát? az ám, agyon verték a pandurok, mondá, és nem találkozott az egész helységben ember, a ki fölvilágosította volna a dolog állása felül és a szivekhez intézett volna egy pár meleg szót, pedig van ott is előljáróság, van pap, ha jól tudom, több is, a kinek az ilyen istenes cselekedet tisztjűkben állna; hanem sajnos, épen e részben felette magára volt a nép hagyva, a hatóság iránti tisztelet szintén felette meg volt ingatva; mondják, hogy furcsa módon gazdálkodott ott a hatóság; így például a múlt nyáron sorban elkobozták a befőzésre piacra hozott baraczkot, és a besavanyításra való ugorkát, mint ártalmas éretlen gyümölcsöt, a hatóság aztán szépen felhasználta főzésekre az egyiket, besavanyításra a másikat, és hagyta a népet fölni-forrni saját mérgében; hogy mi igaz, mi nem a hírekben, azt én itt természetesen meg nem tudhatom, mert én Pesten vagyok, Pesten pedig egészen más hatósági világot élünk, különösen a népügyre nézve; csak tegnap is bejön hozzám egy ember, és eláldogolja a hatóságot, hogy az milyen csufúságot tett rajta; — Miféle csufúságot? — kérdém én. — Hát a szegény-házba akart adni. — Miért a szegény-házba? — Azért mert öreg és munkaképtelen vagyok, — mondja ő, és jobbra-balra megfordul előttem és kitűnik, hogy ruházata igen is öreg és munkaképtelen, maga azonban legfőlebb ha 35—40 éves. — No, de mégis csak nem került a szegény-házba — nyugtatám meg én a főlháborodott samaritánust. — Az ám, de nem épkézlábam kedveért, hanem azért, mert úgy sem kerül oda senki. — Hogyhogy? — Hát csak úgy — nevetett az én emberem, — hogy mikor itt valakit befognak, és kisül, hogy nem vétett semmit, akkor, ha idegen, eltoloncozzák, ha pedig helybeli, kiállítják róla a bizonyítványt, hogy öreg és munkaképtelen, elkísérik valamely más hivatalba, ott aztán azt mondják neki, hogy a szegény-házban nincsen hely és elbocsátják ismét; így történt ez én velem is. — Tehát elfogták önt? — Az ám, mai nap sem tudom, miért, ők sem tudják; éjjeli szállásomra mentem, mikor a hatóság galléron ragadt, bekisért a városházára, rám zárta a börtönajtót, ott hagytak három napig a priccsen, azután kihallgattak és csináltak belőlem munkaképtelen öreg embert. — És ön ezt be is tudná bizonyítani? — kérdém én hihetetlenül. — Hogy ne, — nevetett az ember, hogy a könny kiesett a szeméből. — Itt a bizonyítvány a kezemben! Az van benne megírva, hogy találatott nálam 81 krajczár, holott 2 forint 40 krajczárt szedtek el tőlem, azon felül egy tollkést és egy sétatobot, a mit hasonlóképen nem adtak vissza, ezek tehát bizonyosságot tesznek mellettem, hogy se csavargó, se denevér nem vagyok, és mégis három napig szarítottak a priccsen, — én természetesen emberül lehorodtam, a miért olyan kevés tiszteletet mutat a főlebbvalóság iránt, meg is fogadta, hogy megjavítja magát, csak arra kért, hogy tegyem ki az ő esetét az ujságba, hadd talán az a főlebbvalóság is megjavítja magát egy kicsit, a mi szintén nem ártana.

Ime tehát, az okok — de most látom, hogy kifogytam a papirból, holott pedig épen most került volna ki a tanulság; annál jobb, legalább nem kell írnom az „Uj világ“-ról, a mi múlt pénteken végig czammogott a nemzeti színpadon, azután lefeküdt és elaludt. Nemcsak azért nem szeretek róla szólni,

mert gyarló; mindnyájan azok vagyunk; és azért sem, mert Szigligeti követte el; egy-két szeplő épenséggel nem árt a szépségnek; hanem a czimeért; úgy tudom, hogy van a nemzeti színháznak tisztasági bizottsága, vizvezetéke is, — szeretném tudni, minek, ha a darab czime ott maradhatott tőlük a színlapon. Mert az az „Uj világ“ kedves olvasónő, egyáltalában nem az, melyet Columbus fölfedezett; még az sem, melyet a jeges tengeren túl sejtenek, és az sem, melyről a vallás és költészet oly örömet ábrándoznak, hanem egészen más, egy bizonyos hely a fővárosban, melyet tisztességes társaságban említeni sem illik. Csak annak az egynek örülök, hogy a darab olyan véghetetlen rossz; ez nagy dicséretéretére válik Szigligeti muzsájának; látszik, hogy maga is sehogy sem érezte magát ezen megmérgezett levegőben — ne is szóljunk többet róla

Annál örömebb szólnék a „házasulandó ifjak“ piknikjéről, erről a kedves farsangi kis szigetről a bőjti pusztaságban; az a jókedv és vidámság, a „Hungária“ szinte kicsi volt hozzá, és az a szívélyes barátságos hangulat, hogy is ne, a kik farsangon át annyszor összeérintkeztek; és azok az izletes öltözékek, és mindenek felett a szépség változatos egysége; — megválnék, ha igazán azok-e a rendezők, a minek magukat kiadják; hanem ha úgy, hogy azért ifjak, mert házasulandók. A tiszta jövedelem, 135 frt, szintén házassági célra, tudniillik a népszínház javára van szánva, — csak az a baj, hogy már olyan régen volt, multmult csütörtökön, a holtak pedig, — mint valahol harangozni hallottam — sebesen hajtanak.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Király ő felsége) mult vasárnap reggel hat órakor érkezett fővárosunkba. A pályaudvaron a belügyminiszter, gróf Zichy József miniszter, a főpolgármester és a rendőrfőnök fogadták. Ő Felsége ezuttal tíz-tizenkét napig szándékozik fővárosunkban időzni, mely idő alatt az új miniszterium — miután az eddigi mult vasárnap-csakugyan beadta lemondását — már ki lesz nevezve. Király ő Felsége mult szerdán délelőtt 11 órakor meglátogatta Deák Ferenczet, közel egy óráig volt nála, értekezve vele a haza állapotáról, és midőn kijött, látszott rajta a nagy megilletődés.

* * (Ő Felsége megengedte), hogy Budavára ne tekintessék többé erődítményi várnak, és ennél fogva a vár alján levő telkek most már végleg az illető tulajdonosok tulajdonává lesznek, a mi eddig nem lehetett, miután írást tartoztak adni arra nézve, hogy erődítményi célokra minden órában készek azokat a katonai hatóság rendelkezésére bocsátani.

* * (Jótékonyág.) A király az ó-orsovai ipar-egylet betegápolója részére magánpénztárából 300 frt segélyt adományozott. — Ujfalussy Miklós szatmármegyei főispán ötven aranyat adott a megyei inségesek javára. — Egy minapi társasestélyen Weiner Adolf ur új öltözetet ajándékozott Sebes Györgynek, a VI. kerületi árvának, a jelen volt hölgyek pedig fehérneművel látták el az árvagyermeket. — A bánát-komlósi urodalom (Torontál megyében) 200 frtot adományozott a megyei kolera-árvák javára. — A kecskeméti kegyesrendi iskolában Horvát Döme képviselő 200 frt alapítványt tett, melynek kamatját évenként egy szegény sorsu jó tanulónak adják. — A szabadkai népkör az országos honvédmeházra évenként 20 frt segélyezést szavazott meg. — A Duforet comp. svájcz cég Rausch Ferencz budapesti fővárosi bizottsági tagnak a magyarországi inségesek javára 100 forintot küldött ezüstben.

A honvédmenház elnökéhez, Gáspár András 49-diki honvédtábornok urhoz a trieszti biztosító társulat magyarországi képviselősege levelet intézet, melyben értesíti ez elnököt, hogy az intézet elhatározza a honvédmenház épületét ez évi márcziushó 25-dikétől kezdve egy évre 33,000 frt érték erejéig tüzvész ellen díjmentesen biztosítani. — Fiume városa ujjalag bebizonyította, hogy habár a haza legtávolabb szélén fekszik, mégis mindig élénken velünk érzi a haza baját, a haza örömét. Ugyanis közelebb tartott gyűlése alkalmával elhatározta, hogy évenként 200 frttal járul a honvédmenházban elhelyezett rokkant honvédek ellátásához, mindaddig, míg az említett jótékony intézetben honvéd lesz.

* * (Rózsás napló.) Kubinyi Árpád képviselő napokban vezette oltárhoz Rózsa Jozefin kisasszonyt, Rózsa Lajos, ismert budapesti magánzó kedves leányát. — Lónyay Albert leánya: Lónyay Flóra kisasszony jegyet váltott Rohonczy Gedeon ural. — Cserneczy Gyula, pesti jeles fiatal ügyvédjegyet váltott Lechner Ilona kisasszonnyal. — Pozsonyban báró Vay Aladár a múlt héten jegyzé el Draskóczy Izabella kisasszonyt, néhay Draskóczy Gyula főispán leányát. — Dezső Lajos, lévai képezdei tanár eljegyzé Róth Mariska kisasszonyt Szentestről. — Magyar Elek, nagyczenki körjegyző, a napokban tartá eljegyzését Vizer Antónia kisasszonnyal Bogoszlón. — Marosvásárhelyt Nagy József orvostudor e hó 7-dikén tartá esküvőjét Dósa Katinka kisasszonnyal, néhai Dósa Elek bájos leányával. — Gyepesen e hó 5-dikén volt Noszlopy Géza, veszprémmegyei szolgabíró esküvője, Kuhn Géza ottani földbirtokos művelt leányával: Kuhn Róza kisasszonnyal. — Mezey László pénzügyminiszteri számtiszt eljegyzé dr. Ditrichstein megyei főorvos kedves leányát, Nagy-Kanizsáról. — Nagybányán Horacsek Géza eljegyzé Bojtner Katinka kisasszonyt. — Zilahon Török József honvédalezredes kedves leányával: Vilma kisasszonnyal közelébb váltott jegyet Biró Ferencz, fiatal ügyvéd s városi volt főjegyző. — H. K. Szt.-Imrén múlt hó 22-dikén jegyezte el Weisz Mór bihari kereskedő Mezey Márton, ottani közbirtokos művelt leányát, a kedves Mezey Fáni kisasszonyt. — Nagyváradon Róth János kereskedő eljegyzé Gelbstein Lipót margitai orvos leányát. — Komáromban Grötschel Zsigmond gyógyszerész múlt szerdán váltott jegyet Wirtl Teréz kisasszonnyal, a köztiszteletben álló Wirtl Károly kedves leányával. — A tövisi vasuti állomás pénztárnoka: Jesenczy Miklós közelébb tartá esküvőjét Kolarváry Ida kisasszonnyal.

* * (A nőipar-egylet) ápril hó 19-dikén tartja közgyűlését. Az egylet fáradhatlan elnöke: Kühnel Ignáczné urhölgy, ki az egylet fölvirágoztatásában el nem évülő bokros érdemeket szerzett, magánügyei miatt s a közohaj ellenére visszavonulni szándékozik; e napokban azonban az egylet buzgó tagjai gyűlést tartottak, melyben elhatároztattott, hogy az elnöki tisztséget egyideig betöltetlenül fogják hagyni, azon reményben, hogy a jeles elnöknő egészsége helyreálltával azt ujra elfogja fogadni. E gyűlésen Várady Gábor, Molnár Aladár, Madarász László, György Aladár és több férfi-notabilitás is jelen volt. — A nőipar-egylet az évi közgyűlésre évkönyvet ad ki, minélfogva Kühnel Ignáczné elnök a még künnlevő ivenk és tagdíjak mielőbbi beküldését kéri, hogy a névsor teljesen jelenhessen meg. — A kolera-árvaház és nőipar-egylet javára vasárnap déli fél egy órakor a városi vigadó kis termében tartandó hangverseny műsorozata ez: a „Portici némából“, előadja a nemzeti színház énekkara Richter J. kísérete mellett; „A legszebb hölgy“, ballada Garaytól, szavalja Prielle Kornélia asszony; „Gretchen am

Spinrad“, „Russische Nachtigall“, énekli Ellinger Jozefa k. a.; Magyar rhapsodia 13. sz. Lisztől, zongorán előadja Pinner Miksa; két népdal, énekli Blaháné asszony; „Zách Klára“, Arany J. balladája gr. Zichy Gézától, előadják Pauli, Richter J. urak és a nemzeti színház énekkara. Helyárok: körszék 3 frt., számozott hely 2 frt., bemenet 1 frt. Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és társánál, (Kristóftér 4. sz. a. s a hangverseny napján este a pénztárnál.)

* * (A nőképző-egylet) javára e hó 20-dikán a várszínházban érdekes hangverseny lesz. Közreműködnek. a nemzeti színház zenekara Richter vezetése alatt, Blaskovics Miklósné, Bolbericz Klementin, gróf Gyürky Ábrahámné, Stegmann Hermin, Radvánszky Géza és Spiller Adolf. Jegyekre előjegyezhetni gróf Teleky Sándornénál — szervitatér 2. sz. — A nőképző-egylet választmányja köszönetét nyilvánítja a bál alkalmával tett felülfizetésekért: u. m. gróf Teleky Sándor 22 frt, Kasselik Ferenczné 10 frt, Siegmund Szilávy Vilma 2 darab 20 frankos arany, gróf Grolier Ödön 2 darab 20 frankos arany, Divald Adolf, Erlich Karolin, Máday János, gróf Pejacsevich Márk és Vadnay Károly 5—5 frttal, Benedikty György 2 frttal gyarapíták az egylet pénztárát.

* * (A gazdasszonyok) árvaházában e napokban szép sikerrel ment véghez a félévi vizsga, különösen Szabóné asszony, a jeles képzettségű tanítónő sikerteljes működése köztetszésben részesült. — Az országos magyar gazdasszony-egylet éves nyilvános közgyűlése márczius 22-dikén délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor a megyeház nagy termében fog megtartatni. Tártyak: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A választmány éves jelentése. 3. Választmányi tagok választása, esetleg kihirdetése. 4. Számadások megvizsgálása. 5. Indítványok.

* * (Richter) első zenekari hangversenye múlt szerdán ismét tele töltötte a vigadó nagy termét jó zene után vágyódókkal, és ezek ismét tele édes élvezetekkel távoztak onnan. Ezuttal a régi jó németek: Haydn, Bach, Mozart zengő geniuszával töltötte el a sziveket, azzal a gyermetes egyszerű búbajossággal, mely a régi zeneművészek leghatalmasabb műveit is átlengi; csak az egyetlen Liszt „Prometheus“-a emlékeztetett az uj korra, mindamellet ez is igen gazdag szépségekben. Nem szükség mondanunk, hogy minden egyes rész külön-külön lelkesült tapsra ragadta a hallgatóságot.

* * (Liszt Ferencz) második jótékony hangversenye e hó 23-dikán este lesz a vigadó nagy termében, fényesebb műsorral, mint a minő az elsőnek volt. A mester játszani fogja saját legendáját: „Szent Pál a hullámokon“, melyet 1862-ben már játszott egyszer a vigadóban, Beethoven nagy változásait (opus 34.) Weber „momenta capriccioso“-ját, Chopin egy „nocturne“-jét és mazurkáját, s azt a „magyar rhapsódiáját“, melylyel nem rég a bécsieket ragadta el, s melyet Pesten kilencz év előtt Bülow Jánossal együtt adott elő. E hangverseny jegyeiért már is megindult az ostrom. — A Liszt-egylet pedig e hó 25-dikén délelőtt tíz órakor a plébánia-templomban adja elő a mester „Koronázási mise“-jét, mely alkalommal a terézvárosi első kerület iskolaszéke gyűjtést rendeztet a kerületbeli szegény gyermekek felruházására.

* * (Török János,) boldogult publiczistánk végnapjaiban, midőn már alig tudott az ágyból kikelni, elvezetteté magát íróasztalához s legkedveltebb emlékei közül kettőt kijelölve, hü ápolóinak meghagyá, hogy azokat emlékül s hálája jeléül halála után Lévy Henriknek és nejeének adják át. Lévy ugyanis, ki egyébkint is barátságának és tiszteletének számos jelét adta a boldogult iránt, késznek nyilatkozott annak nagybecsű könyv-

tárát, mintsem hogy elárvereztessék, vagy külföldre kerüljön, ha más hazai vevő nem akadna, megvenni s tudományos célra felajánlani. Az emlékül hagyott tárgyak: Széchenyi gróf bronzmellszobra s ő felsége a király színezett arczképe. — Török János nagybecsű kéziratgyűjteményét most rendezi és osztályozza az elhunyt fia, Török Sándor volt országgyűlési képviselő.

** (Budapest városa) számára Deák Ferencz arczképét Than Mór fogja festeni. A bizottság tagjai ugyanis megnézte a nagy hazafi három olajfestetű arczképét, melyeket Than, Kern Ármin és Kovács Mihály (ez utóbbi Visontai Kovács László számára) festettek, a többség legjobbnak találta a Than Mórét. A bizottság azt tervezi, hogy az arczkép festése végett az „Angol királyné“-ban vesznek ki egy szobát, az öreg ur lakása mellett, hogy így neki az ülés minél kevesebb fáradságba kerüljön.

** (Székely Imre) hangversenye kedden márczius 17-dikén lesz a vigarda kis termében, következő műsorozattal: 1. Magyar vonós négyes öt részből (lassu, enyelgő, andalgó, sebes, végezet), szerző Székely Imre, előadják Kiss Péter, Bereczky Ferencz, Möldner A. és Allaga Géza urak. 2. Magyar népdalok, éneklő Blaháné Luiza asszony, szerző Székely Imre. 3. Campanella, szerző és előadja a versenyző. 4. Ábránd gordonkára Egressy Béni dalai felett, zongorakísérettel, szerző s előadja Székely István. 5. Éji dalok, éneklő Odry Lehel ur. Szerző Székely Imre. 6. Változatok, hegedűre zongora-kísérettel Dávid Nándortól, előadja Kiss Péter ur. 7. 26-dik magyar ábránd, szerző s előadja Székely Imre. Az első számú magyar négyesre különösen figyelmeztetjük a zenekedvelő közönséget, mivel nemzeti zenénk művelői még nem igen kísértették meg eféle nagyobb és klasszikus alakba önteni gondolataikat.

** (Bonehard Emilia), Bécs egyik legkitűnőbb szabásnője, ki a ruhaszabás minden ágának tanítására Bécsben nyilvános tanintézetet állított fel, családi ügyekben májushó 1-sejéig e napokban Pestre érkezett és itt-tartozkodásának ideje alatt oktatást ad a ruhaszabásban, szabásrajzolásban és mértékvevésben; figyelmeztetjük tehát reá mindazokat, a kik e tárgyakban alapos oktatást nyerni ohajtanak. Jelentkezhetni e végett Pesten, mézáróutcza 9. sz. 3-dik emelet 19-dik ajtó.

** (A honvédménház) alapja a haza lelkes fiainak, ugy a vidéki honvédegyletek, városok, községek és egyes társulatok eddigi áldozatkészsége által oly mérvben szaporodott, hogy a felvett rokkant honvédeken felül még tiz rokkantnak felvétele vált lehetővé. A honvédménház bizottmánya tehát felhívja a haza összes honvédegyleteit, ugy a városi és községi előljáróságokat, hogy a kebelükben létező s a honvédegyletek által tényleg igazolt rokkant honvédek neveit s igazoló okmányait hozzá (Pesten, nemzeti lovarda épület) küldjék be, hogy a fennálló helyek ne álljanak sokáig üresen.

** (Az ujjpesti zavargás) főkolomposa, általános meggyőződés szerint, egy Kálmán nevű váci cigány volt, a kit kedden este fogtak el. Mondják, hogy fel volt fogadva s azt is mondják, hogy a pusztításoknál német vezényszavak hallatszottak. A kihallgatások folyvást tartanak. Már tegnapelőtt hat fogoly ült a megye házában. Egyik fővádott egy Szukováty nevű kocsis, ki 19 forintot gyűjtött össze cigányzene fogadására, hogy a temetést ünnepélyesebbé tegye. Az asszonyokat, kik e zavargásban dühös részt vettek, mint hallják, egy az Imre Mihály halálánál elébb történt eset lázítá föl. Ugyanis egy betegágyban fekvő asszonynak, ki adójával tartozott, a végrehajtó hivatal elvette minden ágyneműjét. Ezt sok asszony tudta, zugolódtott miatta s csak alkalomra várt, hogy kitörhessen a hatóság ellen.

** (Az írók és művészek) e hó 16-diki estélyéről már szól-

tunk. Részt vesznek benne Jókainé, Liszt, Balászné Bognár Vilma és Odry Lehel. Az előadásokat közös vacsora és alkalmassint táncz is követi. Ez lesz a társaság ez évi rendkívüli estélye, melyen választmányi határozat folytán a tagok is csak fizetés mellett jelenhetnek meg. A belépti díj azonban számukra csak két forint, míg a nem-tagok öt forintot fizetnek.

** (Zene.) Tábor szky és Parschnál megjelentek: „Csikós vagyok tágas puszták királya“ csárdás, zongorára szerkeszté Tisza Aladár, ára 60 kr, s Reinprecht „Steuerfrei“ polka-français-e, ára 50 kr.

** (Irodalom.) Tóth József fiatal beszélyíró „A nagyvilági nő“ című kétkötetes regényt fejezett be, mely Lauffer kiadásában fog megjelenni. — A „Franklin“ társulat által jövő hó elején „Budapest“ című napilap fog megindulni, mely a polgárságnak van szánva s Balázs Sándor fogja szerkeszteni. — Nemes-Vidről Kalmár Béla „Rövid élet, hosszú szenvedés“ című kétkötetes regényére hirdet kétforintos előfizetést. — „A rómaiak története.“ Irta Mommsen Tivadar. Az ötödik kiadás után a magyar tudományos akadémia megbizásából fordította Toldi István.

** (Nemzeti színházról) e héten is csak keveset szólhatunk; volt egy — halottunk, az „Uj világ“, és egy menybemenetelünk, tudniillik a művészet magas menybeszállása, Prielle Kornélia „Gautier Margitja“ volt az; egy valódi nagy művésznő remek alkotása ez a szerep, kivált a haldokló jelenetben, annyi élethűség mellett annyi szépség — ha maga a darab is olyan szép volna, akkor valóban ünnep volna annak előadatása szinpadunkon: míg így Prielle művészete benne: aranyos napsugár büszkös, dögleletes pocsolya fölött.

** (Vegyesek.) A király gróf Csekolics Jánost és gróf Gyürky Ábrahámot megerősítette magyar grófi méltóságukban. — A gyermekmenhely-egylet közgyűlésén e hó 5-dikén diszes közönség gyűlt az evangélikusok disztermébe. Jelen voltak az egylet pártfogónője: idős gróf Károlyi Istvánné s buzgó elnöke: gróf Károlyi Edéné is. — A magyar királyi jótékony célú államsorsjáték, melynek tiszta jövedelméből a honvéd-alap is kap egy részt, közelebb fog megindíttatni; a jótékony célú tekintve, melegen ajánljuk e sorsjátékot mindenki figyelmébe; a nyeremények főösszege 540,000 frt; az első főnyeremény 100 ezer frttal, a második 20 ezer frttal jár. — Gróf Zichy Vilmos, ki hosszabb utazást tett Kelet-Afrikában, onnan dus népismeit és természettudományi gyűjteményekkel tért vissza, és a többi között egy négyert hozott magával, ki fekete Mezzofantinak nevezhető, mert nem kevesebbet, mint tizenkét afrikai nyelvet beszél. — E napokban, mint hírlik, Budapestre nagyszámu katonaság érkezett; a belvárosban házankint öt-nyolcz legényt szállásoltak el, részint az ujjpesti népzendülés, részint a közelgő márczius 15-dike miatt, melyen zavargásoktól tartanak. — György Endre ur a nőképző-egylet tanhelyiségében (Szerb-utcza Galgóczy ház) nyolcz felolvasást tart „a nemzetgazdaszat“ köréből. A díjmentes felolvasás napjai márczius hó 12., 19., 26-dikán, aprilhó 2., 9., 16., 23., 30-dikán, mindig csütörtök délután 4 órakor. — Erkel Sándor mult szombaton kezdte meg karmesteri pályáját a „Hamlet“ opera vezényleésével. — Dumás Sándor „Alphonse ur“ című drámáját előadják a nemzeti szinpadon, s fordításával Paulay Ede van megbizva.

** (Halálozások.) Gróf Bathyán Arthur Gráciban e hó 7-dikén, 20 éves korában hosszas, súlyos szenvedés után meghalt. — Kubinyi László, rimaszécsi járásbíró elhunyt Rimaszécsen. — Özvegy Tiell Károlyné, pesti lakosnő hétfőn meghalt, 78 éves korában. Polgári erényekben ékeskedő, kitűnő nő

és anyja volt, s egyik leányát Széher Mihály bírja hitvesül. — Visontai Kovách László országos képviselő anyja: özvegy visontai Kovách Jánosné e hó 11-dikén elhunyt. — Nágrádmegye egyik köztisztviselőben álló férfia: Mocsáry Dániel, aranykulcsos, e hó 7-dikén, 75 éves korában elhunyt. — Szegeden B á t h y Imre aljárásbíró neje, született Dániel Terézia asszony e hó 5-dikén elhunyt. — Mármaros-Szigeten özvegy P á r i s Jakabné született Janovics Cecília asszony elhunyt, 45 éves korában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Márczius 7-dikén: „Hamlet“, Thomas operája. — Márczius 8-dikán: „Viola“ b. Eötvös színműve. — Márczius 9-dikén: „Az új világ“, Szigligeti vigjátéka. — Márczius 10-dikén: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája. — Márczius 11-dikén: „Gauthier Margit“, Dumas szomorujátéka. — Márczius 12-dikén: „A sevillei borbély“, Rossini operája. — Márczius 13-dikán: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka.

Divattudósítás.

Egy igen kedvelt diszitési czikkről akarok ez alkalommal csevegni tisztelt hölgyeinkkel, mely a régi időkben csak a gazdagok kizárólagos előjoga lehetett, most azonban általánossá vált: a tollakról, melyek utánzásai eleintén Franciaországból származtak hozzánk, később azonban olyan kívánatosá tették magukat szerény állású nők előtt is, hogy az ipar magáévá tette a kívánást, és most legjavában virágzik a toll, nem csak mint a kalapok fődísz, hanem mint rubák és felöltők szegélyzete vagy a selyemrojt pótolván.

A legelterjedtebb toll tudvalevőleg a strucz madár tolla. Miután azonban e madár ritka és nehezen kerithető meg, tollai sok kézen mennek keresztül és nagy távolságon is, úgy természetes, hogy az igazi strucz toll igen drága. Pedig hajlékonysága, könnyedsége és szép formája által emelkedett az első polczra. A fehér strucz toll a legértékesebb; természetben azonban nem olyan hófehérek, mint a kereskedésekben látjuk, fehérségét azonban csak az emberi ügyesség adja meg nekik. Másodrangot foglalnak el a szürkestrucz tollak és harmadikat a feketék, a melyek azonban többnyire szintén festett állapotban árultatnak. A legszebb tollakat az afrikai him-strucz szárnyaitól nyerik, a hátsó tollak már nem olyan finomak és hajlékonyak; a szürke és fekete tollakat pedig a nőstény-strucz tollal veszik. Az amerikai struczmadár tolla is élénk kereskedelmi cikk, noha nem olyan értékes, mint az afrikaié, ugyanilyen értékű az ausztraliai kazuar tolla, mely fényes, vékony szálú, hosszú, úgy hogy azt majdnem finom lószőrnek is nevezhetnők. Ez ausztraliai tollak jelenleg nem olyan divatosak, mint az afrikaiak.

A hölgyeink által olyan nagyra becsült állatszó könnyedségű marabout tollakat egy igen nehézkes és rut madárnak köszönhetik, a szürke golya egy neme az, melynek nyakát a közepén egy idétlen golyva elékteleníti. E golya a Senegal és Ganges folyók partjain él.

A strucz tollakon kívül a paradicsommadár tollazata is kedvelt éke hölgyeinknek, a legnagyobb fényűzés és legdrágább tollazatot azonban az Uj-Guineai kicsi smaragd zöld paradicsommadár nyújtja. Ezen ritka madarakon kívül azonban még a mi honi madaraink is segítik kalapjaink díszítését, a kócsag, a vadruca, a páva, a daru, a fácsán, a galamb stb., a melyekből aztán, kivált többféléből összeállítva, a legszebb díszek kerülnek ki. Még a legközségesebb tollazatból is teremt a szorgalom és jó ízlés szép tollbokrétákat, részint természeti minőségben hagyván meg a tollakat, részint pedig befestvén, összeragasztván az egyes részeket.

Mai mellékletünk magyarázata.

Mai szabásunk egy lebbentyüs magas ruhaderék ből áll.

Az első szám jelöli az előrészt, a második a hátrészt és a harmadik az oldalrészt, mely a hátrészhez tartozik.

Ezen lebbentyüs derék elejét ki is lehet hajtani és e részt aztán tafotával beborítani, a mi a ruhának élénkület kölcsönöz, a ki azonban nem szereti az elől behajtott derekakat, az egészen magasan készítheti el, elől egy sor gombbal zárván el azt.

Szótalány.

Límbek Vilmától.

Soknak legyen bár tudtára,
Hogy nem mondok én valót,
Mégis gond s bajok daczára
Kedvelnek mint hív csalót.
Általam sok száj lesz néma
Kész eröm van, mely aláz.
Nézd, a párducz és hiéna
Intésimre mily hunyász.
S nem csodálok? én megfosztom
Látásától szemedet,
Mégis táplál hű malasztom,
És látsz, de csak — engemet.

Megfejtési határidő: Ápril hó 11-dike.

A múlt számunkban közlött szőrejtvényben egy pár jegy hibásan volt kitéve, azért újra közöljük:

ség- $\frac{2}{2}$ ség, b SÉG-g d tt ség+

A 7-dik számban közlött számrejtvény értelme:

M o h á c s.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Kamon Róza, Karlberger Gyuláné, Erdensohn Emilia, Báthory Zsigray Istvánné, Beke Kornélia, Koller Etelka, Jánossy Lajos, Barthel Györgyné, Kalla Mihályné, Molnár Ida, Semsey Lilla és Olga, Kardos Regina, Rosenthal Fleiszig Katicza, Moesz Gézáné, Fehérváry Mari és Ilona, Malatinszky Etelka, Tóth Mariska, Lakner Ecsedy Johanna, Osváld Ilonka, Gáál Boros Anna, Szarka Irén, Jancsuska Hermin, Welser Irma, Eisen Izidorné, Lázár Janka és Irma, Csiki Vilma, Gottmayerné Gábor Berta, Pásztor Natália, Francz Alajosné, Zalay Józsefné, özvegy Kozma Alajosné, Felvinczy Mariska, Tóth Janka és Berta, Novák Kornélia, Lakner Frank Ida, Szücs Klára, Szemerjai Teréz, Péter Lajosné, Dérczy Paulin, Límbek Vilma, Oszlányi Mária, Bohner Riersch Karolin, Kovács Emma és Berta, Schovics Eudréné, Birró Domokosné, Incze Katalin, Kapor Ilka, Szalonnay Benicz Ida, Nagy Teréz, Forró Klára és Riza, Mogyoróssy Kamilla, Spányi Luiza.

Az 5-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Birró Domokosné, Incze Katalin, Forró Klára és Riza, Nagy Teréz.

A 6-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kapor Ilka.

Tartalom.

Egy nagynéne levelei. — Szerelem vágy, Jenőfi B.-tól. — Olivia, gróf Lázár Kálmántól. — A gyermekek. — Pauliné Markovics Ilka, Ifjabb Makray Lászlótól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: lebbentyüs magas ruhaderék szabása és előfizetési fölhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

szerint, ez alkalomból a kör helyiségében banquet rendeztetik. — Márczius 15-dikén a debreczeni egyenruhás honvéd-altisztek az 1848—49-dik évben elesettek sirhalmánál kegyeletes ünnepélyt fognak rendezni, ez ünnepély bevégezése után pedig bált adnak a „Fehérlóhoz“ czimzett szállodában. — Kolozsvár azzal üli meg márczius 15-dikét, hogy most, vasárnap hnggversenyt rendez a honvédmenház javára, közlakomával, tetszés szerinti belépti díj mellett.

Gyöngyösön a „mulatságrendező társaság“ igen kelleme- sen élénkíti a szürke idényt. A műkedvelő társaságnak, mely a megyei inségesek és gyöngyösi nőegylet javára tart előadásokat, 26 férfi s 18 nőtagja van Káplány Géza igazgatása alatt. Hanisz Imre pedig zene-egyletet hozott létre, s a kettőnek egyesülése a legjobb eredményt szülte. Eddigele már előadták a „Nők az alkotmányban“ s a „Közügyek“ czimű vigjátékokat, legközelebb pedig a „Szökött katona“ népszínművet. A részvét igen nagy s a hat előadásra nyitott bérletnél az aláírásra bocsátott kilenczven zártszéket három nap alatt lefoglalták s a hét végén tartatni szokott előadásra már nem lehet jegyet kapni. A „Szökött katonát“ is ügyesen adták elő, s némelyék (E. Helén, J. Gyuláné, Cs. Pál, J. Sándor) valóban kitűntek. A csoportozatok és zene- részek is jól sikerültek. Ki vannak tűzve még előadásra: „A váro-teremben“, „Légyott“, „Erneszt“, s a „Strike.“

Török Sz.-Miklóson már régóta fennálló, és közelebb új tagokkal szaporodott műkedvelő színtársulat egy ott létesítendő kórház alapja javára a tél folyamában 4 előadást rendezett, melyek nagy részvétnek örvendettek, és 400 frtot eredményeztek. E siker által felbátorítottván, a társulat folytatni fogja előadásait, és husvét másodnapjára már ki is tűzta a „Jó barátok“-at.

Vidéki vegyesek. A lévai nőegylet, mely nem régóta áll fenn, de tagjai s főleg Mácsay Lukácsné lelkes elnökének buzgalma által már is virágzik, műkedvelői előadásokat szándékozik rendezni; az egylet főtörekvése: egy hiányt pótló tanintézetet nyitni meg. — A branyiskói honvédelemlek a világhiállításról már visszahozatott, s mert Lőcse és Igló városok az elhelyezés iránt nem tudnak megegyezni, egyelőre az abaujme- megyei épületben lett elhelyezve. — Bányabogányban Péterffy Etelke urhölgy kezdeményezésére jótékony nőegylet alakult. — Az aradi színház elnyeréseért pályázók közül, Aradi Gerőnek van a legtöbb kilátása, kinek társulata budapesti működéséről is előnyösen ismeretes. Az ő utánjárására hangzott az első magyar szó a budai várszínházban hosszú szünetelés után. — Prielle Kornélia asszony a jövő hó elején Kolozsvárra megy vendégszerepelni. — A himlő Beregben is, Biharban is folyvást nagy mérvben uralkodik s a hatóság elrendelte a himlőoltás azonnali megkezdését. — Abaujme gy e Szántó városában e hó 4-dikén este kilencz ház égett le a földig, ugyanannyi családot juttatva koldusbotra; vizipuska hiányában le- hotlen volt oltani

Különfélék.

** (Alfred angol herczeg és Mária orosz nagyherczegnő) menyegzői ünnepélyei alkalmával Bálint borsodi zenekara Péter- várott időzött. A walesi herczeg, ki Magyarországon tartozko- dása alatt igen megkedvelte a magyar zenét, saját költségén utaztatta a társulatot Pétervárra és vissza, és magyar nemzeti öltözetet is készítettett számára. A társulat, mely nemcsak az udvarnál, hanem több előkelő körben is játszott, 3 heti ott tar- tozkodása alatt 5000 rubelt keresett. Május, junius, julius hó- napokra igen kedvező föltételek mellett meghívást kapott egy

pétervári vendéglőtől, és két tánczospárt visz magával, a kik minden este a csárdást fogják lejteni.

** (A berlini) lapok melegen nyilatkoztak Jókairól, leirva a Wallnerné által adott estélyt is, hol többi közt Schmidt Juli- án, Rodenberg, Lindau is jelen volt s Auerbach Bertold (a híres elbeszélő) és Braun Károly köszönték föl a kitünő magyar ven- déget; az „Ulk“ czimű berlini élczlap pedig oly formájú ügyes párbeszédet közül, melyben Jókai kérdéseire Bismarck mindig a magyar költő egy-egy regény-czimével felel; míg több berlini lap az „Üstökös“ egyik közelebbi számát közlé fordításban.

** (Tűz a bécsi Burgszínházban.) Mult kedden szeren- csés véletlen nagy veszélytől mentette meg a bécsi Burgszínhá- zat. A színház alatti raktárban levő butorok, szőnyegek, vánko- sok és egyéb színházi szerelvények ugyanis az nap este 8 órakor, kevéssel a „Lady Tartuffe“ előadásának kezdete után, meggyu- ladtak. A színházban levők mit sem tudtak a veszélyről; még a künn levő rendőrök sem vettek észre semmit. Szerencsére a tűz- oltók, kik valamely külvárosban egy kémény-tűztől jöttek a Burg udvarán keresztül haza felé, észrevették az egyik pinczelyukból gomolygó füstöt. A központi tűzoltó-parancsnokság rögtön érte- sítettet a veszélyről, mire több tűzoltó érkezett meg tűzoltási készletekkel, s a tűz a legcsekélyebb zaj nélkül eloltatott. Még a Burgban sem sejtették a veszély nagyságát, pedig az egész rak- tár tűzben állott.

** (A Hyrtl ünnepély) Bécsben véglegesen e hó 16-kára van kitűzve. E napon tartja a világhírű Hyrtl tanár utolsó elő- adását, a melyben el fog bucsuzni hallgatóitól, mire az ünnepély- bizottság egy feliratot nyújt neki át. A tanteremből hallgatói a fegyvergyár udvarára fogják követni, a hol ismét beszédet tart. A banquet a Sophiensaalban lesz. Az egyetemi hallgatók számára nem lesz belépti díj. Orvosoknak a belépti jegyek írásbeli vagy szóbeli megkeresésükre postán küldetnek el. Orvosi egyleteknek megfelelő számu jegyeket állitnak rendelkezésre.

** (Külföldi vegyesek.) Flórenczben májusban nem- zetközi kertészeti kiállítás lesz s olasz lapok azt remélik, hogy ez alkalommal Ferencz József ő Felsége meg fogja látogatni az olasz királyt. — Stuttgartból írják, hogy Auerbach „Wald- fried“ czimű legújabb regénye magyarul a pesti „Athenaeum“- nál fog megjelenni, Jókai által eszközölt fordításban. — Bra- ziliából érkezett hírek szerint ott az idén oly dus kávé-ara- tást várnak, minő eddig nem volt. Ennek folytán a mult évben mesterkéltén fölhajtott kávé-árak okvetlenül alább szálland- nak, Londonból már is azt jelentik, hogy körülbelül másfél forinttal csökkent a kávé ára mázsánkint.

Megbizások tára.

Szamosújvárra Sz. T. urnőnek: A legegyszerűbb 15 frtba kerül, 18, 20, 25, 30 frt a fényes kiállítású.

Sundra Sz. B. E. urnőnek: Azonnal munkába adtam.

Kömlödre T. L. urnőnek: Ama számba egy arczkép volt nyomatva.

Bőnyre Z. J. urhölgynek: Csak a sorrend fenntartása késelteti megjelenését! Szives tisztelet.

Miskolczra Sz. B. I. urnőnek: A jövő hóban okve- tetlenül!

Nagyakra L. E. urhölgynek. El van küldve.

Makóra Cs. I. urhölgynek: Eddig bizonyára kezei közt lesz küldeményem.

Sopronba K. J. urhölgynek: Fájdalom, de lehetetlen!

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arckép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, amit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi hercegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknak megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

12-dik szám.

Márczius 22-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NOEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra	perc	óra	perc	
Márcz.	22	Vasárnap	D 5 Fekete vas.	D Judica	10 F 4 Kodrat	4		6 2	6 12	
	23	Hétfő	Victoria	Victoria	11 Sophron	5		6 0	6 13	
	24	Kedd	Gábor főan.	Gábor	12 Thepph.	6		5 58	6 15	
	25	Szerda	Gy. oltó B. Asz.	Gy. oltó B. Asz.	13 Nicephor	7	?	5 56	6 16	
	26	Csütörtök	Jenő, Manó	Manó	14 Benedek	8 Manassz.		5 54	6 18	
	27	Péntek	Rupert püsp.	Rupert	15 Agabius	9 Mathuza.		5 52	6 19	
	28	Szombat	Sixtus pápa	Virány	16 Sabinus	10 S Hega.		5 50	6 21	

V i d é k i t á r c z a.

Nagy-Károly márczius 12-dikén 1874. *(Eredeti levél.)* — A nagy-károlyi nőegylet „Társas-vacsorája” — Tisztelt Szerkesztőnő! Február 26-dikán esteli 7 órakor, a nálunk főleg egy idő óta oly páratlan egyetértés hullámszába hozta az egész várost, és sietett mindenki a nőegyleti közös vacsorához.

A mint a „Szarvas” diszes nagy teremének ajtaja feltárult, oly meglepetés fogadta a belépőt, milyenre valóban nem számíthatott.

De ugyan hogy is! — tessenek csak elképzelni, midőn a külső lég dermesztő hidegéből az üdén viruló tavasz szakába lépünk át, hol virágillat, zöld lombok és magasra nyúló fák bus lombjai alatt találjuk magunkat egy pillanat alatt!... És hogy e tavaszi kép tökéletes legyen, — ha nem is a madarak vig énekét, de bizonyosan ennél nem kevesebbet érő zenét: Oláh Józsi zenéjét hallották zengeni a bokrok között.

Első meglepetésünkben azonban csakhamar kiragadtattunk... egy lépéssel tovább és — a mese tündérországaiba léptünk. Tündéreink csakhamar nevünkön szólítanak... aztán mi is megismertük őket, hiszen ők mind a mi szépeink, mind a nagy-károlyi nőegylet tagjai voltak!

Csakhamar leültettek bennünket barátságos asztalukhoz, és úgy kértek, hogy válaszsunk vacsorájuk ételi között, ők majd pinczérnökként fognak bennünket kiszolgálni! Hány vendéget zavart meg e szép ajkak ajánlata!

Vége is azonban bátorságot vettünk magunknak, az étlapról megtörtént a kijelölés — és villámgyorsan röptül el a kis kelnernő és villik lebbenéskint percz mulva már mellettünk volt ismét, hozva kis kezében a kívánt étket, melyet oly izletesen tálaltak fel azok a kedves kezek, kiknek tulajdonosait „gazdasszonyok”-nak nevezte el a rendezőség.

Még hozzá sem fogtunk az étkezéshez, már ismét megszólítottunk, és ugyancsak az előbbeni hangon, hogy bort nem parancsolunk-e? Nagyon jó borokat tud hozni, üvegje csak 20 — 40 kr. Egy szó csak, és a gyöngye kacsók gondolatszerű gyorsasággal úgy feldiszíték asztalunkat boros palaczkokkal, hogy alig tudtuk tőlük a szemben álló asztal vendégeit látni. Pedig oda ám csak érdemes átnézni, a többek közt már csak azért is, mert ott egy gyönyörű szőke alakot látunk, kinek alabastrom kezeckéi telve vannak már kicserélendő tányérokkal és üres palaczkokkal, daczára annak, hogy őt a hir mint főpinczérnőt mutatá be előttünk; — de hiába, sok a tenni való... ilyenkor a főpinczérnőre is pinczérnői teendők várnak, így gondolkozott a szép szőke alak, s a mint gondolta, úgy is tett, a mi kedves grófnénk: Károlyi Viktorné!

De úgy látszik, a vacsorának vége. A pohárkocczintások gyérülni kezdenek, csak egy van, a mi fokozódik, és ez a jókedv.

A szép czukrásznők után a szebbnél szebb korcsmárosnők is elhagyák a boráruló-helyeket, s vendégeik közé vegyülve, kedvesen mosolygó arcczal fogadták üdvözetünket, és pár percz mulva az asztalok már el voltak távolítva a terem közepéről, és elkezdődött a táncz, és urfi, nem urfi, kisasszony, asszony, szóval a ki csak bizott lábaiban, tánczolt és pedig oly kedvvel, hogy végre a felkelő nap is, irigykedő sugaraival, nézett be a függönyök között.

Ilyen volt ezen vigalom, mely a lelkes nőegylet jótékony-ságra szánt jövedelmeit másfélezer forintot jóval meghaladó összeggel szaporítá.

Ismerve ez estélyről a közhangulatot, lehetetlen a legkiválóbb elismeréssel nem emlékezni meg a nagy-károlyi nőegylet buzgó elnöknője: gróf Károlyi Viktorné ő méltóságáról, ki ez estély rendezésének indítványozója, főrendezője, s nagy értékű adományai által oly nagy mérvben elősegítője volt, miszerint bátran elmondható, hogy a mi meglepő volt a teremben, azt az ő virágháza és szobái adták ez estélynek! És ha az elismerés köszönettel emlékezik meg azokról, kik izletes étel- s italadományok által oly készséggel járultak e célhoz, — első helyen bizonyára itt is kedves grófnénk nevét fogjuk hallani!

De ki tudná mindazok nevét elszámolni, kiket az elismerés méltán dicsekedve emleget? Oly sokan vannak azok, hogy ha nevek említették e helyen, félni kellene, ha valjon tévedésből nem maradt-e el egy a sok közül?! És épen ezért ne is bontsuk meg e szép virágfüzért, hagyjuk úgy abban a kedves egészben, mely „rendezőség” neve alatt ismeretes, s így adjuk át részükre az elismerés köszönetét!

Egy azonban még is rejtély maradt előttünk: hogy lehetett Oláh Józsi zenekarát Debreczenből 50 forintért nyerni meg akkor, midőn helybeli zenészeink 55—60 forintért szoktak zenélni? Elég az hozzá, hogy ez még is így történt, s hogy így történt, jótékonyan hatott a nőegylet kiadásaira; mi pedig lelki gyönyört találtunk benne, mint ez estély fényeinek egyik nagy kiegészítő részében.

P. Gy.

Nagy-Körös márcziushó 17-dikén 1874. *(Eredeti levél.)* — Jótékony czéluszi előadás, táncz czal. — Tisztelt Szerkesztőnő! A helybeli nőegylet fennállása óta mindig kiváló alkalmakat nyújtott — számtalan jótékony sága mellett — a társas-élet élénkítésére, mely kétségtelenül a maga gyümölcsseit is megtermi. Szini előadások, társas-estélyek, miket

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

12. sz.
Márcz. 22-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A f o g a k.

Jelszavunk: „Egészség nélkül nincs szépség“ leginkább a fogaknál bizonyul be; a legszebb száj eléktelenített beteges fogak által s maga a legnagyobb szépség is eme kárhóztató ité-
lettel találkozik: „rosz fogai vannak.“ Való, hogy a mosoly édes bája, a szép énekhang hatalma, a beszéd értelmessége, a lé-
legzet tisztasága nagyrészen a fogaktól függ. Daczára ez áta-
lános tapasztalatnak, mégis megfoghatatlanul kevés gond forditta-
tik a fogakra, a legtöbb esetben pedig későn határozzuk reá
magunkat, hogy beteg fogainkat orvosi gondozás alá bocsássuk,
holott már a tejfogagnál fordulhatnak elő körülmények, melyek
a későbbi fogfejlődésnél káros következással birhatnak. Neveze-
tesen a régi fogaknak mielőbb helyet kell csinálniok az újak
számára, mert különben könnyen kifejlődik azon utálatos ferde
állásuk, mely által nemcsak eléktelenítettnek, hanem veszélyez-
tetnek is, mert ferdén álló fogat rem lehet kellőleg tisztítani, s
igy a korhadásnak inkább ki van téve, mint a szabályos. Gyak-
ran már az első fogkornál szükséges az orvos segédkezése, mert
oly betegségek jelentkeznek, melyek a foganyag kevesbedését
eszközlik, s így annál inkább szorulnak orvosi közbenjárásra. A
fog tudniillik alkali természetű s enyvszerű anyagból áll, ha ez
nem kellőkép állittatik elő a gyermek testében, ugy ezek már
belül is betegesen képződnek. Így például az angol betegségnél
(rhachitis) szükséges alkali természetű gyógyszer bevétele, hogy
a mézsképződés előmozdittassék. De tanácsos a fogaknak már
megtörtént ujhodása után is gyakrabban fölkeresni az orvost s
azokat neki megmutatni, hogy az ugynevezett borkő s a veszé-
lyes „zöld“ lerakódás képződése elháríttassék. De bizonyára nem
kell sem nyegléhez vagy borbélyhoz, hanem igen is gyakorlott
orvoshoz fordulni. Különösen ügyelni kell, hogy vegytani gyógy-
szerek kívülről ne alkalmaztassanak, s csakis mechanikai uton
távolíttassanak el a borkő, fekete foltok és zöld lerakódás.

Értelmes orvos soha sem fog azon gondolatra jönni, hogy

erős szereket hozzon külsőleg használatba említett bajok meg-
szüntetése végett.

Leginkább az jó itt kérdésbe, mi képen kell a fogakat
tisztogatni. Ehez veszünk: nem igen puha, de nem is nagyon
kemény fogkefét, melyet gyakran kell ujjal felcserélni, mert a
szőrt könnyen veszíti vagy összeragad. E keféet egészen langyos
vizbe mártjuk, hozzá érintjük a fogporhoz s így dörzsoljuk meg
velük a fogakat kívülről-belülről, a szemfogaknál a koronákat
is. A felső metsző-fogakat uj mártattal dörzsoljuk, még pedig
függőleges irányban, s nem keresztben, míg az alsókat keresztbe
is dörzsolhetjük, mert sokkal érzéketlenebbek, mint a felsők. A
fogak közeit is meg kell tisztítani a kefével; ha nagyon sűrűek,
finom vászondarab veendő elő, mely végig vonandó a fogak kö-
zött, sőt azoknak hátsó része is szorgalmasan megtisztítandó a
porral. Ez eljárás minden reggel és evés előtt ismétlendő, de es-
tenkint lefekvés előtt is, épugy minden ebéd után; evés után
langyos vízzel való kiöblítése a száznak jobban tisztítja a fog-
közöket, mint a kefe. Fogport csak reggel kell használni.
Gyakran használva ártalmas lehet, habár az ártatlan fehér kréta
(Schleimkreide, gyógyszerházban creta praeparata alba), melyet
a Suessen testvérek találtak fel Berlinben, soha sem árt. Mind-
ezek daczára gyakran tünnek fel, különösen a metsző fogakon,
némi fekete pontok. Ezek a pusztulás veszélyes előjelei, s azért
hovahamarabb kell az orvos segélyét igénybe venni, miközben
finom, mindenütt kapható ráspoly szerzendő be s addig resze-
lendő a fekete pont vagy zöld lerakódás, míg egészen eltűnik.
A fog külső zománczának azonban semmi esetre nem szabad
megsértetnie, mert ez a fogra nézve annyi, mintha már teljesen
elpusztult volna. De ha e baj mégis beállna, van egy mentés-
mód, és ez a kitöltés arannyal (plombirozás), melyet először
amerikai orvosok használtak. Ily kitöltés sokáig fenntarthatja a
fogat, ha ugyan későn nem alkalmaztatik. Sokaknál már gyer-

mek- vagy ifjkorukban ki vannak téve a fogak a romlásnak. Erre eddig keveset ügyeltek s aztán csodálkoznak rajta, ha a gyermeknél megtámadott fogakat vesznek észre; de minél fiatalabb a fog, annál vékonyabb a zománcz s annál inkább ki van téve a pusztulásnak. A fekete és zöld foltok alatt élősdiék, gombácskák (paraziták) képződnek, melyek a fogzsirt meprontják s a belső állományt megrágják; ezért olyan az üres fog külseje, mint a férges alma. A megtámadás rendszeren csak egy fogon mutatkozik s úgy terjed át a többire. Az olynemű betegségek-nél, minő a typhus, tüdőlob stb. nem romlik meg a fog, csak a krónikus bajoknál. Tartós gyomorfájdalmaknak rossz befolyásuk van a fogakra, mert beteg anyagot tartalmazó nyálkát idéznek elő, mely kedvez az említett élősdiék magfogamzásának, de ha ezeket kefével, vagy legrosszabb esetben ráspolylyal irtjuk, akkor eltávolíthatók. A fogak megrontására szolgálnak továbbá oly gyógyszer-ek, melyek vagy erős savat, vagy gálicz-oldatot tartalmaznak, s főleg veszélyes a higany, ha használatánál nem vigyázunk. Gyermekbetegségek (például a skarlát) szintén káros hatásuk lehetnek, főleg ha a fogváltozás korában fordulnak elő, és ilyenkor az orvosi segély semmi esetre nem mellőzendő.

Kinek szép fogai vannak, s jó állapotban megtartvák, soha se fitogtassa azokat; mert a fitogtatás mindig disztelenítőleg hat, ha még oly szépek is a fogak, és az ajkak tátogatása szintén nem válik előnyére az arcznak, azért a hangos nevetés is teljesen mellőzendő.

Soha sem kell elfeledni, hogy a női báj annál vonzóbb, minél kevésbé mutatja, hogy hódítani akar vele.

A száj hasonlít a gyöngyosor-fogak számára készített biborpiros ékszer-szekrényhez, azért valóban érdemes az ápolásra, mert sokkal könnyebben olvashatni le az egyéni sajátságokat a szájról, mint a szemekből. A lélek s jellem világosabban mutatkozik a száj mozgásánál, beszédnél épugy, mint mosoly vagy nevetés alkalmával, mert a vonásoknak megadja a lélek és kedély kinyomatát.

Művelt ember soha sem fogja arcját elfintorítani, sem pedig ajkait elhuzni. Legjobban illik, ha azok nyugodtan fekszenek egymás fölött s a beszédnél csak annyira nyílnak ki, hogy az érthető legyen. Vannak, kik minden csekélységre, vagy épen ok nélkül is, mindig nevetnek. Legalább is rossz szokás. Mások tükkör előtt tanulják a nevetést s ez által lesznek nevetségesek. Csak ha természetesen és tisztán, melegen, menten minden guny és keserűségtől, jelenik meg ajkukon a mosoly, akkor szépíti meg az arcot, s hat mint a jótékony napsugár.

Kinek halvány, száraz ajkai vannak, nedvesítse meg azokat egy kissé befelé vonás által, de nem gyakran, mert felpattogzanak s érzékenyekké válnak. Szüntelen ajkagnál az orvos segélyét kell igénybe venni. Felpattogzott ajkakát legjobb mandolajjal megnedvesíteni; a piros ajkkenőcs utálatos, s minden művelt hölgy által megvetendő. Bár a nedves ajkak szépek, de nem szabad vizeseknek lenniök; legvisszataszítóbb ugyanis a vizes csók. A száj rossz ize, vagy épen szaga esetében az öblögetés gyakran használandó, még pedig hideg vízzel, némi illatos szert belé vegyítve. Egy-egy kávészem rágása is hasznos szolgálatot tesz.

N e m , n e m h í á b a !

(Charlotte dalaiból.)

Darmay Viktortól.

Nem, nem hiába mosolyogsz rám
Büvöln, gyujtón, édesen,
Lelkem elszédül a gyönyörtől,
De boldogságom nem hiszem.

Szép arczodon szelid zavarnak
Pirja, lángja hiában ég,
És két kezed hiába reszket,
Nem, nem tudok remélni még.

Szivem roskad a gondolatból,
Mint hogy ha újra lát a vak;
Ah! lehet-e, hogy az én sorsom
Nem Tantalus meséje csak?!

Ah! lehet-e, hogy e lázongó,
Emésztő szomjnak vége lesz;
S ki fölnézni alig merek rád,
Te karjaiddal átölelsz?!

Lehet-e, hogy varázsütésre
Megállnak a futó habok?
S egy ilyen angyal, tiszta és szent,
Egy ilyen gyarló, gyöngö embert
Szerethessen, mint én vagyok!

O l i v i a .

(Beszély.)

Gróf Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

Másnap elutazott Olivia tőlünk, el a vidékből. Atyja, mint mondám, észre vevé szerelmünket, bármiként titkolám is előtte. De lehet-e észrevehetlenné tenni az éj sötét fátyolán átragyogó csillag fényét? . . . lehet-e a szerelmet annyira keblünkbe rejtteni, hogy ezer módot ne leljen önmaga elárulására? hogyan tehetők ezt mi? és ez elégséges ok volt arra, hogy egymástól elszakítsanak. A grófnak magas tervei voltak leányával. Ő szép, gazdag s ősi család sarjadéka volt . . . én szegény polgárfi.

Távozása lesujtott; nem, mintha remegtem volna, hogy a nagyvilág zajában elfeled, erre nem gondolhattam, mert szerelmem véghetlen volt, és azt nem is képzelhetém, hogy ő kevésbbé szeret. Egy jóssejtem volt ez, mely szüntelen gyötört, bármiként is ügyekvém tőle menekülni. Csak egy tudott némiképp vigasztalni: a viszontlátás reménye. És én csalódtam, mert viszontláttam őt. Bár soha se láttam volna!

Most is különös érzet, nem tudom, öröm vagy fájdalom, fogja el szívemet, midőn eszembe jut azon óra, melyben elutaztak. Atyja szólitotta.

— Még egy pillanatig, egyetlen pillanatig maradj, Olivia! Ugy is sok ideig, talán soha sem látjuk többé egymást.

Ő szeretett volna maradni, mégis az ajtó felé indult.

Én ismétlém kérésemet, térdre hullva; ő tétovázott; megragadtam kezét, éreztem, mint remegtek kicsi ujjai; még egy pillanat, ő nem tudott távozni, zokogva omlott karjaim közé; még egyszer, utósor éltében éreztem az egyszerü, rangot nem ismerő leányka keblét kebelemen nyugodni; még egyszer érzék ajkaimra egy csókot leheltetni a szeretett lénytől.

— Olivia, te elfeledsz! . . .

— Esküszöm, soha!

— Én sem!

— Olivia! — hangzék kívülről.

— Jövök, atyám; — még egy kézzorítás, aztán ellebegett, miként angyal szép álmainkban.

Nem tudtam követni; erőm elhagyott; érzem, hogy e pillanatban mindentől, mi kedves előttem, bucsut vettem; érzem, hogy ennyi boldogság s örömtől, mi eddig körülfolyt, nem maradt semmi, csak a visszaemlékezés, és ez is gyakorta véghet-

len fájdalmakat okoz. Elfedtem arczomat és sirtam; így lelt anyám. Vigasztalni akart, de szavai még növelék fájdalmamat.

Ujra egy év folyt le.

Sejtelmem, ezen vészes előérzet, napról-napra mélyebb gyökeret vert szívemben; szenvedéseim is azon arányban nőttek, míg véghetlen nyomorult levék. Szenvedtem annyit, mennyit ember csak szenvedhet. De nem irom le; hisz egész életem csak nyomor és fájdalom szakadatlan láncolata. Aztán nem is hinnétek, hogy oly mélyen érezhet egy 18 éves ifju, pedig én éreztem véghetlen fájdalmakat. Oh, a gyermek is tud szenvedni, ha a szerelem kiemelé köréből. Engem szerelem környezett mindenkor; szerelem tett boldoggá, szerelem veszi el tán életem; oh vajha ezelőtt néhány évvel tevé, midőn először érezém, hogy e hustőmeg egész világát a fájdalom s örömmel hordja magában!

Mindent elkövettem fájdalom enyhítésére, hasztalan! Végre fölthagytam kísérletimmal, magamba akartam zárni fájdalmamat, vig mosolyt akartam ajkaimra hazudni anyám előtt, kit aggály fogott el, látván, hogy még az élet hajnalán már sirom felé hanyatlom. Ezt sem tehetém. Oh az ember annyit akar, s kivitelére óriási erővel vél birni, míg meg nem kísérti; s csak akkor látja, mily gyenge, gyengébb a legparányibb fűszálnál. Azt a felette elvonuló vihar ha eltiprotta, az első mosolygó napsugárra újra felüdü, újra visszanyeri szép eleven színezetét. Az emberi szívet ha egyszer összezuzta az élet vihara, nincs több öröm, mi képes legyen helyre hozni.

De ez sem volt elég! Kit egyszer balsorsa üldözőbe vett, át kell élnie minden szenvedést. Ez engem azon pillanat óta, melyben Olivia eltávozott, minden léptemben követett. Nekem még többet kelle szenvednem. Anyám meghalt. Gyámoltalanul álltam a világban, nem volt többé semmim sem. Szegény, élte utolsó napjaiban nagyon erőtlen lett. A sok nyomor, s talán a sorsomon való aggály is siettetta halálát. E gondolat még inkább növelé fájdalmamat.

Azon napon, melyen meghalt, magához hívott; hidegülő mellére vont, szólni akart, de könnyei nem engedék, érezte, hogy meg kell halnia. Vigasztalni akartam, de alig tudtam pár összefüggés nélküli szót előhozni. Kétkedőleg rázta fejét. Ujra könnyözön tolt ki üvegesedett szeméből. Még erősebben keblére szoritott, mintha magával akart volna vinni. Aztán kezét fejemre tevé, áldást rebegett. Ez volt utolsó szava. Keze lehanyatlott, egy sohaj lehbent el ajkiról, és egy halottat tartottam karjaim közt.

Ez volt azon egyetlen nap életemben, melyen nem jutott eszembe Olivia.

Midőn másnap szünetlen kéréseim után anyámhoz bocsáttottak, gyászpádon letem. Melléje térdeltem... úgy tetszett, nem élhetem túl anyám halálát. Hittem, hogy én is meg fogok halni. És könnyebbült fájdalmam. E percz óta nyugodt levék, de midőn kivitték, midőn a göröngyöket tompa morajjal hallám koporsójára hullani, s a hallotti ének lelketrázó hangjait a légen átvezgeni: oh akkor újra, még irtóztatóbban kitört fájdalmam, és kétségbe esett erővel kibontakoztam kísérőim karjai közül. A sirba akartam vetni magam, de azalatt betöltötték a sirt; elragadták tőlem, — el keblemtől, min fel akartam melegíteni, s a hideg földbe tették. Az emberek rendre mind elmentek oda, hová szívük vonta. Én is ott akartam maradni, hová szívem vont, hol mindenem nyugodott... anyám sirjánál... de engem nem hagytak ott, elvittek, azt mondták, haza, pedig nekem nem volt többé hazám!

Az idő telt s fájdalmam még sem enyhült. Hogy is, midőn

minden, minden anyámra emlékeztetett! Ha sirtam, nem volt most, ki könnyeimet szárassza, nem, a ki vigasztaljon. Ha bánat ért, nem volt, ki eloszlassa, hogy engem megóvjon minden keservtől, ki a legnagyobb önfeláldozással, mindent a legjobb szível eltűrjön. Körülnéztem és szemem nem találkozott azzal a nyájas örömsugárzó tekintettel, melylyel egy anya fiára néz. Fölkerestem kedvenc helyeimet. Itt is minden reá emlékeztetett, minden felujtá fájdalmamat. Csak sirjánál könnyebbültem... mert sirhattam.

Bátyám látta ezt, s egy napon nyilvánítá, hogy P... re szándékozik küldeni, hogy az ottani egyetemen végezzem be tanulmányaimat.

Beleegyeztem, pedig igen nehezen tudtam megválni a kedves sirtól. Az idő meg lőn határozva.

Utazásom előtti napon eljártam még egyszer minden kedves ülő- s játszóhelyeimet, megálltam minden butor előtt és sirtam. Hogy is ne? hisz mindegyik az elenyészett gyermekkor egy-egy boldog emlékét idézé képzetem elé! Így telt el a nap. Hajnal előtt már előállott a szekér. Könyvek közt bucsuzott el bátyám tőlem, keblére zárt. Nem tudott megválni. Erővel bontakoztam ki karjai közül s elhajtattam.

... Négy nap multán megérkeztem.

Oly egyedül éreztem magam ennyi ismeretlen ember közt.

Fájdalmam nem hogy enyhült volna, mint reménylém, sőt még növekedett. Ha kimentem a köz-mulatóhelyekre, tekintem mindenfelé vig embercsoporttal találkozott, kivülem egy sem volt, kinek ne lett volna kivel szólnia. Ezek hullámzotak körülem, és én mégis egyedül álltam, mint egyetlen fa mértetlen sivatag közepén. Senki nem kérdé, ki vagyok, senki sem kívánt velem megismerkedni, legfőlebb egyik vagy másik vizsga, néha megvető tekintetet vetett rám s vállvonogatva odább ment. Fölkerestem minden multságokat, mindenhol csak közönyös emberekkel találkoztam. Rendre elidegenedtem tőlük s magamba zárkozott levék, gyűlölni kezdém az embereket. Láttam, mennyire túlhaladnak azon elfogulatlan társalgási finomságban, mit a mai világban műveltségnek neveznek, és mi a városi uracsokat annyiva fölülemeli a természet egyszerű fia a hölgyek előtt. Ilykor eszembe jutott Olivia. Képzetemben ily uracsoktól környezve látám s önkénytelen összeborzadtam, noha jól tudám, hogy e divatbáboknak szívéből rég kihalt minden szebb, minden nemesbb érzés s így ebben a tekintetben (minden dicsekvés nélkül megvalhatom) tagadhatatlan előnnyel bírtam fölöttük. De tekint-e a nő mélyebben keblünkbe? ... Ő nem ereszkedik lélektani vizsgálatokba, neki elég, hogy néhány cifra érzés színezete, magára hazudott kitétel egy már ezereknek ismételt szerelmi vallomás képzelődését foglaloztassa. Szegény nők! nem tudják, hogy a mélyen, igazán érző szív ömlengéseiben nem romboló, mint vad hegyi folyam, hanem csendes, mint virágos rétek közt kellemes nyári éjszakán tovacsörgedező patak.

Tanulmányaimat meglehetősen sikerrel végeztem s már néhány nap mulva csendes falumba szándékoztam visszautazni, midőn a véletlen megváltoztató tervemet. Egy este nehéz égi háboru volt. Én ablakomra könyököltem s gyönyörködém a természet játékában. Van valami nagyszerű, lelkünkhez szóló az elemek csatájában, mi magasztos érzettel tölti el keblemet, szent érzetet költ fel szívemben a viharokban hozzánk szóló teremtő iránt, s önkénytelen buzgó imára ragad. A szélvész zugott, a vilámok irtóztató dörgések közt csaptak egyik fellegből a másikba

vagy a földre. Ugy egy óra múltán a dörgések gyérültek. Sűrű zápor hullott alá. A nagyszerű tüneménynek vége volt.

Betevém ablakomat s lefeküdtem. Alig aludtam egy óra-negyedet, midőn a vészharang fájdalmas kongása fölriasztott álmomból. Az eső megszűnt. Ujra s még erősebben dörgött. Künn néptömeg tolongott. Szobám falai vérszíben usztak a beömlő világtól. Nem tudtam meglepetésemben, mi ez? . . . de csakhamar megtudám. Tűz volt, beütött! segítség! hangzék össze-vissza.

Ablakomhoz szaladtam; a pusztító elem egyik főutca épületét tüze ki ragadmányaul. Pár perczig nem tudtam, hol vagyok. Soha nem rémitett el ennyire tüzvész. Néhány öltözetrabot hányék magamra, s a vész helyére rohantam.

Alig értem oda, midőn a tűzvilágtól vérszínű égboltozat távolabbi sötét szegélyét egy villám sajátszerű fényvel árasztá pillanatra el. Ezt nyomban irtózatossá csattanás követé. A mennyező becsapott. Egy ezer ajakból hangzó rémült kiáltás, azután ismét csendes lőn minden. Csak a vihar zúgott szüntelen.

Egy más ház, alig négyszáz lépésre az előbbiektől, lángba borult.

A néptömeg megoszlott. Az új tömeghez csatlakoztam.

A tűz bámulatos sebességgel harapódzott el. Midőn oda értünk, késő volt, nem lehetett a házba hatolni, recsegve s szikrázva emelkedett a láng a föld minden zugából. Majd a szél-től elősegítve, az azt körül folyó füstfelhőkből kibontakozott s egyetlen óriási tűzoszloppá olvadt össze. Az ablakokból mint megannyi tűzkigyók, számtalan lángsugarak ömlöttek ki. Mozdulatlan álltam. Egyszerre sikoltás hangzott a vihar zúgásán át. Más nem hallotta, csak én. E hang oly ismeretes volt előttem. Hisz én mondtam: „Olivia, ha a világ más részében leszesz, s veszély ér, én meghallom segélykiáltásodat.“ Miért ne hallottam volna hát meg a lángok közül? . . . E hang az ő hangja volt.

Még egyszer felkiáltott segélyért, haldokló hangon; kezeit összekulcsolá és ég felé emelé. Ő nem embertől, ő istentől kért segélyt. Az isten meghallgatá őt! Vajha örökké istenhez folyamodott volna, mily másképp volna most!

A lépcsőhöz rohantam, de nem lehetett a kitoluló füst miatt haladnom.

— Létrát! létrát! — kiálték.

A létrát elhozták. Pillanat mulva fenn voltam. Oliviát, — mert nem csalódtam — eszméletlen leltem. Mit éreztem e perczen, ki nem mondhatom. Remegtem élteért. Alig lélegzett, és mégis, mégis áldám az urat a vészért, mely alkalmat nyújtott őt újra föllelnem.

Felkaroltam. — A létra ég s terhe alatt összeomlik! — hangzék alulról. Mit figyeltem én erre? A házban maradni annyit tett volna, mint bizonyos halál. Még inkább siettettem kiléptemet. A szénné égett létra recsegve összetört. Nem beszéltem el lélekéberségemet, midőn inogni érzem lábaim alatt a faállványt. Az ablak keresztfáját görcsösen megragadtam jobbommal, míg másik kezemmel erősen magamhoz szorítottam drága terhemet.

Igy lebegtünk ég és föld közt pár pillanatig.

Szédülni kezdtem. A nagy erőfeszítésben karomon egy ér elpattant s a vér magasan felszökelve, sercsegve hullott a lángok közé. Érzém, hogy gyengülök. Félre kezdtem beszélni, mint mondák utóbb.

— Segítség! segítség! — kiáltam. — Ah újra elszakasztanak! ne . . . ne félj! . . . nézd a lángok közül egy angyal nyújtja karját. Ölelj át szorosabban. Igy! karod éget. Ott apád, ő nem sirat . . . ki ragad el? — kezem lesiklott az ablakfáról, egy kéz utánam kapott . . . hasztalan! . . . a köveztetre estem.

Az esés magamhoz térített.

Oliviát nem találtam.

— Nagy ég, hol van Olivia? . . . én . . . én . . . gyilkosa levék!

— Legyen nyugodt; — szólt egy öreg ember, mialatt egy vizes ruhával kezemet beköté. — Azon perczen, melyben ön lebukott, más valaki kiragadta kezei közül. Ugyanaz anyját is megmenté. Atyja nem volt honn.

Azután kért, hogy maradjak csendesen, míg erem megszűnik vérzeni. És én csendesen, mozdulatlan maradtam. Pár óra előtt tán azért is nyugtalanabb lettem volna, csak hogy e sziv megszűnjék valahára dobogni. De most! . . . most fölleltem Oliviát. Érzém, hogy ez életben is lehetünk boldogok.

Midőn megszűnt a vérzés, haza mentem.

Egész éjjel nem tudtam aludni, noha orvosom kis adag mákonyt adott, de reggel mégis jobban voltam. Ha a lélek ép, egészséges, a test is győzelmeskedik minden gyöngeségein. És az én lelkem egészséges volt azon pillanat óta, melyben megláttam Oliviát.

Orvosom másnap megengedte fölkelnem.

(Folytatása köv.)

Német, francia és angol.

(Beszély.)

Hartmann Mórtól.

A negyvenes években, midőn első izben tartozkodtam Párisban, a rue du Faubourg Montmartre 73. számú félre eső házában béreltem lakást. Legelső személyiség, kivel a bérlőnek, valahányszor csak lakást változtat, szóba kell állania, a kapus, s ezt mindenkinek figyelembe kell vennie, mert a kapustól igen sok függ. De még inkább figyelemre méltó — ha van ilyen — a kapus leánya, különösen, ha a lakást kereső még nem több harmincz évesnél. Így volt ez a 73 számú házban is, hol számtalan kisebb-nagyobb butorozott lakás volt kiadandó. Hogy ne szurt volna szemet a bérlőnél mademoiselle Julia Thibaut, hogy ne keltett volna figyelmet, a mint az idegeneket fogadva, azoknak utasításokat osztogatva, a ház küszöbén ült, gyakoralva a kapus félelmetes hatalmát? s ezen hatalom nála mindennél nagyobb volt, azon előjognál fogva, melyet a szépség ad. A kapus páholya ezen háznál valamivel kényelmesebb volt, mint a legtöbb párisi házban szokott lenni; nagy ablakával meglehetősen tágas udvarra tekintett. Mindazáltal, mivel a ház hat emeletes volt, bizonyos rejtélyes félhomály uralkodott az egészen. Annál inkább fénylett ki ezen félhomályból a portás leány szépsége, mint a regeszerű karbunkulus, mely a tündérpalotákban napfénynél nagyobb világosságot terjesztett, vagy mint azon drágakő, mely a momda szerint Noe bárkáját világosította. Bőre oly fehér és gyöngye volt, mint a völgyek lakóié, kiket csak ritkán ér napvilág, úgy, hogy bárki is északi szépségnek tarthatta volna, daczára annak, hogy természettől barna volt. E barnaság a fekete szempilláktól árnyalt sötét-barna szemben s hollófekete hajzatban nyilvánult. Testalkatára azonban kártékonyan hatott a levegőtől s napfénytől elzárt azon zug, melyben eddigi éltének nagy részét töltötte. Gyöngye és karcsu volt, mint a virág, melyet a buja talajból két ablak közé zárnak, oly gyöngye, hogy tüzes villogó szemeit alig lehetett összeegyeztetni testének többi részeivel. Egy tekintet e szép kapusleányra, elég volt arra, hogy az ember mindent elfelejtessen s csak egyet tudjon bizonyosan, azt, hogy itt okvetlen szállást kell bérelnie.

Igy történt velem is, kinek nagy öröömre szolgált, hogy oly házban lakhatom, melynek ajtaját ily kiváló szépség őrzi.

Azonban már az első este megbántam elhatározásomat. Új lakásomon alig feküdtem ágyamban egy félóráig, alig hunytam le szemeimet, a mint újra fel kellett ébrednem. Mint villámcsapás ért a tudat, hogy szomszédom minden szomszédok közt a legfélelmesebb. Nem volt az őrült, vagy hortyogó, sem valami lármás madár, hanem mindennél több: egy muzsikus.

Egy muzsikus szomszéd azon lény, ki képes szívünket s fülünket szétszakgatni, a legjobb esetben egy zsarnok, kedélyhangulatunk kérlelhetetlen uralkodója, egy ember, ki tetszés szerint okoz örömet és szomorúságot. Mit tegyek én szerencsétlen egy ily szomszédal? Lehet, hogy holnap egy igen szomorú lyrai költeményt, vagy szomorujátékból egy megható jelenetet akarok írni, s szomszédom éppen akkor egy gyors polkát fog játszani, hogy másvilágra kergesse vele minden gondolatomat; talán éppen egy tárczacikkbe leszek elmerülve, melynek könnyed s magas röptének kell lennie, akár egy táncosnő, szomszédom meg rákezd valami klasszikus hangverseny-darabot, hogy parodizált Melpomenévé változtassa táncosnőmet.

E siralmas gondolatokat azonban még jóformán el se gondoltam, és már teljesen megfélelkeztem a zsarnokságról, melytől annyira rettegettem; a harag, mit örökké tartónak kitemtem, eltűnt s egész valóm beolvadt a kellemes dalomokba; figyelni kezdtem már az ellenségre, kit jó sorsom adott, már mint legjobb barátomat tekintettem, ki holdas éjszakán egy csendes ligetben közli velem legszebb gondolatait, szerelmének megbizottjává tesz s együtt örül velem örömben s együtt sir fájdalomban. A még elébb oly félelmetes szomszéd művész, nagy művész volt. Vágytam közelében lenni s éreztem, hogy mindenre képes lennék érte s legnagyobb élvezet lett volna rám, megosztani vele a fájdalmat, mely játékból világosan kitűnt.

Másnap nyitva hagytam ajtómat, hogy jobban hallhassam; de egész nap nem hagyta el szobáját, s kénytelen voltam felvilágosításért a párisi házak mindentudó tudakozódó intézetéhez, a portás páholyához fordulni.

E pillanatban egészen megfélelkeztem arról, hogy itt a szép Juliával fogok találkozni, de a mint megláttam, oda mentem célját el feledtette velem ragyogó szépsége s egészen más dologról kezdtem vele beszélni. De utójára is egyik szép a másik rokona s én is csakhamar visszatértem szomszédomra, illetőleg játékára.

— Nem mondhatná meg neken, Julia kisasszony — kérdeztem, mialatt melléje ültem, — ki az én szomszédom, a gondokajátszó?

— Breuming ur? — kérdezte ő viszont — önnek földije, német. Ön bizonyára hallotta őt s ez zavarta önt. Azonban legyen nyugodt, bizonyosan önt is meghódítja játékával, mint a többi lakókat. Mondják, hogy nagyszerűen játszik s egy angol, egy rengeteg gazdag angol pusztán azért vett ki szomszédságában egy parányi szobát, hogy hallgathassa.

— Egy gazdag angol, — folytatá Julie nyomatékkal, — egy lord örököse, ki maga is lord lesz, ha rokona elhal. Most még csak egyszerűen Mister Ellis, mindamellet máris 100,000 frank jövedelme van.

— Bocsánat, Mademoiselle Julie, — mondtam, — Mister Ellis nem érdek, ilyen angol akárhán van.

— Nem, nem, — vágott szavamba Julia, — ilyen angol mentől kevesebb van. Igaz, hogy rut és ügyetlen, mint a legtöbb angol, de annyi vagyonnal s oly szép kilátásokkal, mint Mister

Elis, nem minden angol dicsekedhetik. Látná csak pompás kocsiját s lovait!

— De, — ismétlém, — ki az a Breuming ur?

— Egy művész, — felelt Julia szárazon.

— Oly férfi, ki pusztán művészetének él s nincs más foglalkozása? — kérdelem tovább.

— Hogy lenne más foglalatossága, — nevetett Julia, — mikor a nap nagy részét szobájában tölti, a fennmaradt időt meg nálam vesztegeti el? Ön nem hiszi, hogy egy férfi, a helyett, hogy szerencséje után nézne, óra hosszáig elül ebben a zugban s oly együgyű és érzélgős, mint csak egy — bocsásson meg, ha azt mondom, — mint csak egy német lehet. — Julia szavaiban sok feltűnőt, sok homályost, de egyszersmiud sok természetest is találtam. Feltűnő volt előttem az, hogy mikor a művésztől kérdezősködtem, ő mindig az angolról beszélt, de homályos maradt előttem mindaddig azon kicsinylés s majdnem boszankodás, melylyel a művésztől beszélt, míg közelebről meg nem ismerkedtem a viszonyokkal. Hogy azonban a művész egy ily szép leányba belészeretett, hogy olvadékony művész kedélye nem maradhatott közömbös ennyi szépség iránt, nagyon természetesen találtam, és e meggyőződésben még inkább megerősített játéka, melynek minden szavából kitűnt a nem viszonzott szerelem feletti bánat.

— Ő tehát szereti kegyedet, Julia kisasszony? — kérdelem, a művész iránt részvétellel eltelve.

— Minden esetre, — erősítette ő a legnagyobb nyugalommal.

— És ezt ön oly könnyedén veszi?

— Miért ne? hozzá vagyok már az ilyenekhez szokva. Ki nem volt szerelmes belém azon urak közül, kik évről-évre itt laktak?

Lássa ön, Madame Martin, ki az egész házat butorozza, több mint tizenöt szobát ad ki magános uraknak. Ebben a tizenöt szobában évenként több mint száz fiatal ember lakik; ebből a százból legalább nyolczvan belém szeret; hogy ne szoktam volna hát hozzá? Ugyanazért ha egyik hozzám jön s így szól: „Kisasszony, én szeretem kegyedet,“ éppen annyiba veszem, mintha arról beszélne, hogy az eső esik, vagy szép idő van.

— De, — mondtam, — oly szép dolgokat egy sem mondott még, mint Breuming ur gondokajával?

— Valóban, — nevetett Julia, — állítják, hogy az egész játék nem más, mint hozzám intézett szerelmi vallomás, s mondják, hogy gyönyörűen játszik. De lássa, én nem értek a zenéhez s ha egy sipladás jön udvarunkba, az nekem több örömet okoz, mint Breuming ur minden művészi játéka.

Mialatt azt mondta, az ablak előtt egy huszonhárom-huszonnégy éves, előkelő külsejű, karcsu, de kissé gyöngye testalkatu fiatal ember suhant el, egy oldalt pillantást vetve az ablakra.

— Ez az, — kiáltott Julia oly hangosan, hogy a fiatal ember könnyen meghallhatta.

— Nos, — mondtam némi gunynyal, — ugy látszik, nem oly szerelmes, különben nem haladt volna el oly gyorsan kegyed mellett?

— Ah, — kaczagott Julia, — az mit sem tesz; akárhányszor megesik, hogy engem kerül, s nem egyszer akasztja fel kulcsát a páholyba, mialatt szobáját tárva-nyitva hagyja. Ezek azon pillanatok, mikor féltékeny, vagy el akar feledni, de azért mindig csak visszatér. Ez most már több nap óta így megy, de nem mernék fogadni, hogy ma már megint itt nem fog ülni ebben a zugban.

Meglehetősen lehangolva hagytam el a páholyt. Ezen ifjú leány szépsége és kelleme, más részt fagyos hidegsége közt oly őszhangtalanság volt, mi nem tehetett jó hatást. Mily szívesen fordította a beszédet az angolra, kiről nem is kérdezősködtem, s mily röviden szólt a művésztől, kiről pedig tudta, hogy szereti. Ha a művésztől beszélt, ezt mindig azon fel sem vevéssel s kicsinyléssel tette, melyet a legtöbb párisi polgári körben lehet hallani, valahányszor oly művésztől van szó, kinek nincs vagyona. A mint a későbbi beszélgetésből kivettem, Mademoiselle Julia zokon vette a szegény Breumingtől, hogy ez nem igyekszik nagy tehetségével több szerencsére, illetőleg több pénzre szert tenni. A mint mondá, Breuming az egész hangverseny- idény alatt még csak meg se kísérelte szerzeményeivel fellépni. Éreztem, hogy ha szemben nem állanék e leánnyal, bizonyos visszataszítót találnék benne, de látva, minden ellenszenvet eloszlaltatott szépsége. Közelebbi ismeretség után átláttam, hogy bámulatos szépségében más az, a mi érdekel, s más, a mi tetszik.

Feltűnő volt ezen kapusleány sokoldalú, habár nem is egészen alapos műveltsége. A kapusok azon előjogát, melynél fogva a házhoz járó minden újságot és folyóiratot először olvashattak, Julia is igénybe vette, s mivel az egész ház elkényeztetett gyermeke volt, senki sem törődött vele, ha a napi lapokat s könyveket addig tartotta magánál, a meddig neki tetszett. Az ablaknál ülve egész nap olvasott, mit sokszor késő éjszakáig is folytatott, úgy, hogy a divatos francia irodalmat jobban ismerte, mint sok újdondász. A francia tárczaregény-irodalom akkor volt virágjában s a sok haszontalan munka közt nem egy mesterművet mutathatott fel. Julia mind ismerte, képzeletét a legszebb gondolatok népesíték be s mint későbbi ismeretség után mutatta, nem egy sikerült költeményt írt. A politikai lapokból csakis az afrikai tudósításokat olvasta. Itt aztán minden egyes körülményt pontosan tudott, ismerte mindazon ezredek s tábornokok neveit, a kik Abd-el-Kader ellen harcoltak, s ez volt legkedvesebb időtöltése. Testvére ugyanis katona volt s az afrikai hadseregben szolgált. Én tehát az afrikai viszonyok iránt nagy érdeklődését eleinte pusztán csak a testvéri szeretet kifolyásának tulajdonítottam, míg később meg nem győződtem róla, hogy e hadműveleteket egészen más szempontból kíséri figyelemmel s képzeletében a légvárak egész sorozatát építette az afrikai hadjáratra. Oly gyermekesen, a mint csak egy párisi nőtől várni lehetett ragaszkodott az eszméhez, hogy fivérének szükségképen fényes katonai pályát kell megfutnia. Ismerte a francia forradalom katonáinak történetét a közlegénytől egész tábornokig, kik hercegek és fejedelmek lettek, s örömet ismételte a közmondást, hogy minden francia katona táskájában hordja a tábornoki pálczát. Jól tudta ő azt, hogy most már más viszonyok vannak, da reményét Abd-el-Kader elfogatásába vetette s napról napra erősebb gyökeret vert benne a meggyőződés, hogy a híres emirt seuki más el nem foghatja, mint az ő bátyja. Akkor aztán semmi sem fog hiányzani családjuknál, mert bátyja ezáltal legalább is tábornokká lesz, s az állam nagy vagyonnal fogja megjutalmazni. Thibaut Julia kisasszony akkor aztán szerepet akart játszani Párisban, s megmutatni a világnak, hogy mily nagy delnőnek született. Ezen álmok annyira elfoglalták, hogy kettős életet élt; képzeletéről oly biztosan beszélt, mintha már megtörtént volna, úgy, hogy e meggyőződés már közel járt a rögeszméhez. Ez eszme s minden hidegsége daczára sem vetkőzhette azonban le nőiességét; a virágokat nagy előszeretettel ápolta. Mivel a páholy s udvar napfénytől elzárt helyei kedvezőtlenek voltak a virágokra, a saját és szomszéd háza közti ereszen egész virágos kertet alakított, melyet minden reggel és este

meglátogatott. Páholya ablakában mindig volt két-három cserépvirág, melyeket, ha az elzárt hely kezdett rájuk nézve kedvezőtlen lenni, ismét felvitt hatodik emeleti függő kertjébe s ujakkal cserélte ki. Kellemesebben nem kötelezhette le valaki Mademoiselle Juliát, mint ha egy új példánnyal növelte virágos kertjét. A regényről, melyet épen olvasott, Abd-el-Káderról s virágjairól beszélt legörömelebb.

(Vége köv.)

A z e m b e r r ől.

(Pár lap a természettani földrajzból.)

Abauji Bélától.

Az ember, a mily nagyszerű lény, épen oly nagyszerű és bő tárgya a tudománynak is. Épen azért csak annyiban szólok róla, a mennyiben a természettani földrajz keretébe beillik. Szólok tehát elsőben az emberiség létszámáról, továbbá az ember eredetéről, aztán a különböző embertörzsekről s végül megkísértem az egyes törzseket véralakítilag is jellemezni.

Nem üres szólásmód az, hogy az ember a teremtés re-meke, koronája, mert kitűnő testi szervezeténél s bámulatos szellemi erejénél fogva annyira föléje emelkedik a föld összes lényeiének, hogy elsősege, urasága valóban elvitathatlan. S míg az állat, vagy a növény annyira korlátozva van, hogy a földnek csak bizonyos kijelölt tájain élhet meg: addig az ember képes minden vidékkel, minden éghajlattal megküzdeni s magának úgy a forró, mint az örök fagyban dermedő földöveken otthont teremteni. Az állat és növény szenvedőlegesen fogadja el a természet uralmát; az ember ellenben hatalma alá hódítja nemcsak a természetet, hanem a természet erőt is. Emberrel a föld mindenütt paradicsom, míg ember nélkül csak rideg, durva sár-tömeg lenne!

Sok kutatás történt a föld minden zugát elfoglaló emberiség létszámának kipuhatólása végett; azonban pontos számítás még nem történetelt. Csupán annyit mondhatunk, hogy jelenleg következő megközelítő számokat szokás fölvenni:

Európában lakik	285 millió
Ázsiában	798,600,000,
Ausztráliában	3,850,000,
Áfrikában	188 millió s végre
Amerikában	74,500,000 ember.

E szerint az emberiség valószínű létszáma mai napság összesen 1350 millió lélek.

I.

Mi e roppant számu eredetiség eredetét illeti, erre nézve még mindeddig nem juthattunk végleges megállapodásra. A tudósok ugyanis két pártra oszlottak e kérdés körül. Az egyik párt azt állítja, hogy több, a másik ellenben azt, hogy egyetlen emberpárttól származtunk. Eddig csak annyi bizonyos, hogy a legkitűnőbb vizsgálódók többsége az utóbbi, már Mózes által megalapított nézethez ragaszkodik.

Azok, kik benünket több emberpártól akarnak származtatni, újabb időben azon tant állították föl, hogy valamint az állatokra nézve valószínűleg különböző teremtési központok voltak, melyekből a koronkinti állatteremtés addig terjedt, a meddig az éghajlat és a tápszernyerés lehetősége megengedte: úgy az emberfajok kezdődései is a földnek különböző vidékein kerekednek, melyektől aztán lassankint terjedt volna el nagyobb-nagyobb téreken. Sőt annyira mentek, hogy az emberi nem ön-

álló teremtését valószínűtlennek nyilatkoztatták, s ellenkezőleg azon véleményt mondták ki, hogy az egyes embertörzsek időnk folytán különböző, emberhez hasonló majmokból (például a szerezcsenek a gorillákból) fejlődtek volna ki a föld különböző pontjain.

Mi e nézethez nem csatlakozhatunk, sőt inkább erősen ragaszkodunk azon állításhoz, hogy az emberi nem egy pár embertől származott, s így egységes eredetű. S e nézethez ragaszkodnunk nagyon alapos okaink vannak. Ugyanis, meg kell ugyan engednünk, hogy az ember és majom közötti testi különbség annyira csekély, hogy e tekintetben talán hihető is lenne, hogy az emberi nem külön fajai eredetileg különböző majomfajoktól hozhatók le; azonban vannak másféle körülmények, melyek ember és állat közt áthidalhatatlan mélységet tüntetnek föl s feljogosítanak, sőt kényszerítnek bennünket, hogy az emberiséget önálló egységként állítsuk az állatországgal szembe.

Mily nagy különbség például az, hogy csupán az ember képes tapasztalatokat gyűjteni s azokat úgy alkalmazni, hogy mély befolyást gyakorolhassanak úgy külső, mint belső életének összes alakulására; csak ő képes arra, hogy nem annyira testi, mint inkább szellemi ereje által tegye magát a föld urává; ellenben az állat legfőlegb oly tapasztalatokat szerez, melynél fogva megtanul ugyan egy s más veszélyt kikerülni, de soha sem mehet annyira, hogy tapasztalatainak egybevetése folytán az ösztön korlátain áttörjön s elődeinek képességét s ügyességét hasznára fordítsa, avagy épen túlhaladja. Továbbá, míg az állat csak igen tökéletlen eszközökkel bír arra, hogy belvilágáról némi jelt adjon s legfőlegb arra képes, hogy általános minttlétről legyen képzele: addig az embert a polgárosodás minden fokán arra látjuk törekedni, hogy azon mozgalmakról, melyek belvilágában történtek, a legérthetőbb módon adhasson nyilatkozatot. Igen, egyedül csak az embernek van beszédképessége, csak ő van arra teremtve, hogy gondolatait, érzelmeit s akaratát másokkal is közölhesse, közölni kénytelen legyen. S épen ez már az, mi az embert társas életre, tehát oly életre utalja, melyben az egyedi létezés kilép az elszigeteltségből, hogy használjon és hasznot élvezzen, s hogy boldogítson és boldoguljon, míg az állat a legnagyobb nyájban, állattársaságban is oly egyedül él, mintha pusztán maga volna széles e világon.

Az emberi szelleméletnek ezen alapvonása az, mely az emberi nemnek főleg szellemi egységes voltát megalapítja.

Továbbá az is nevezetes jelenség, hogy pusztán az emberben van meg az a törekvés, hogy magát és környezetét felékesítse, hogy magának, vagy másoknak tessenék. Aztán egy népet sem találtak még a földön a zene vagy képzőművészet elemei nélkül, valamint nincs ember, olyan, amilyen vallások képzetei nélkül, melyek pedig míg egyrészt a magasabb rendeltetés ismertető jegyei, másrészt legtökéletlenebb alakjukban is termékeny magvai a továbbfejlődésnek. Végül az is igen érdekes jelenség, hogy mindenkor és mindenütt van valami tulajdona, vagyona, melyet mint saját fáradsága, munkája eredményét ótalmaz, vagy tetszése szerint másnak ajánl. Látható ezekből, hogy az emberi nem szellemi tulajdonainak alapvonásai mennyire összehangzóak. Ezen felül igen lelkiismeretes vizsgálódások bizonyítják, hogy mindenik embertörzs hasonló szellemi kifejlődésre képes; minélfogva csak a testi viszonyok egyoldalú vizsgálása által megvesztegetett itéletű természettudósok félszégese, vagy az önzés és törzsgyűlölet által létrehozott tévedés állithatja azt, hogy például a szerezcsenek szellemi tehetségei eltompultak úgy az egyes egyénben, mint az egész törzsben, s hogy azok bizonyos határon túli fejlődésre

nem képesek. Az amerikai, sőt afrikai (Sierra Leona) példák is az ellenkezőt bizonyítják.

Igy megállapítván s vallván az emberi nem szellemi egységes voltát: az embertörzsek különben oly lényeges testi különbözőségei csak alárendelt jelentőségűeknek fognak előttünk látszani, s nem lesz nehéz elhinnünk, hogy az emberi nem testileg is valóban egységes származású; nem lesz pedig nehéz főleg akkor, ha megismerjük azon okokat, melyek az ember egész testiségére változtatós határozó befolyást gyakorolnak. Ilyenek: az éghajlati viszonyok, továbbá a különböző táplálkozási és életmód, aztán a magasabb vagy csekélyebb műveltség, s végre az esetleges, többé vagy kevésbé öröklött eltérések kivételességek.

Mi az éghajlatot s a táplálkozási és életmódot illeti, ma már egyetlen értelmes ember sem kételkedik azok hatalmas befolyásán az ember testiségére; de, hogy ez a befolyás miként érvényesül egy-egy faj egyeseiben, az még eddig azért megoldatlan kérdés, mivel az éghajlat és tápláléknek egymástól valószínűleg különböző befolyásait nem könnyű külön-külön kifürkészni; de meg nagy idő látszik arra szükségesnek, míg eme befolyások nemzedékről nemzedékre annyira érvényesülhetnek, hogy a testszervezetnek észrevehető változása áll be. Ezért nem szabad e befolyásokat tagadnunk, avagy csekélynek tartanunk, mint ujabbán némelyek tették; sőt még azt is figyelembe kell vennünk, hogy a legtöbb nép csak sok vándorlás után érte el s aránylag még nem sok idő óta lakja mostani hazáját; pedig az előbbi lakhelyek befolyása még sokáig meghagyja nyomait, mielőtt teljesen elenyészne. Tekintsük csak saját nemzetünket.

Mai napság a legtöbb jó lélek megbotránkoszik, vagy legalább fejet csóvál a földrajz azon állítására, hogy mi a mongol törzshöz tartozunk. S ez nem is csoda. Hiszen annyira európai már fejük, hajunk, bőrünk, hogy törzsrokonaink sem ismernének ránk. De meg kell gondolnunk, hogy nemcsak e törzsből való kiválásunk, hanem egy néppé tömörülésünk ideje is oly messze van mögöttünk az ókor elháríthatatlan ködében, hogy igazán elmondhadjuk Petőfivel:

„A képzelet sebes röptü sas,
Elfárad mégis, mire oda ér.“

Mindazáltal maig sem mosódott el rólunk végképen minden vonása az eredeti törzsnek. Homályos sejtelemmel bár, de erre látszik czélozni azon szokásunk, hogy az oly egyént, a kin fajjellegeink élesebb, határozottabb vonásokban láthatók, „igazi magyar embernek“, „jó magyar alaknak“ szoktuk nevezni.

Az éghajlat és táplálék befolyásának sokkal világosabban fölismerhető az egyes törzseken s népeken a polgárosodás nagy befolyása. Nevezetesen, a hol valamely törzsben a törzstársak hasonló mérvű ismeretekkel s ügyességekkel bírnak ugyanazon foglalkozás teljesítésénél; a hol az egyesek ugyanazon társadalmi állásban vannak, például mind pásztorok, vadászok, halászok stb., ott a törzs egyes egyénei a legnagyobb mértékben hasonlóak egymáshoz; a hol ellenben, például magasabb műveltségű népeknél, a munkafelosztás már létrejött, s ennek folytán ismeretek, ügyességek, műképességek nagyon különbözőleg oszlanak meg: ott az arcvonásoknak is bizonyos sajátos egyesülése áll be, a testtartás pedig határozottan nemesebbé válik a műveltség hatása következtében. Továbbá az is bebizonyított tény, hogy a műveltség emelkedésével egyszermind a koponya és agy nagysága is gyarapodik, s hogy épen azért a vad népek koponyái csekélyebb tartalommal bírnak, mint a civilizált népekéi.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Márcziushó 17-dikén.

Márczius 15-dike. — Hathatós gyógyszer makacs torokbaj ellen. — Asztali felolvasás. — Egy betegről, a ki megszökött. — Azok a szép napok. — Jönni fog, mert jönni kell. — Márcziusi hó. — A családi körben. — Az egyetemi fiatalság. — Veszett hírek. — A mi jó barátaink. — Gróf Zichy József és király ő Felsége. — Termékeny szavak. — A demokrácia. — Ujjászületésünk édesatyja. — Az írók és művészek estélye. — Isten kegyelméből. — Székely Imre hangversenye.

Hogy a múlt héten egy szóval se említettem márczius 15-dikét, annak is megvolt a maga oka, és ezt most itt kifejezni, olyan hiba volna, a mit a századik magyar hölgy sem tudna megbocsátani, mivelhogy a szív ellen volna elkövetve. Figyelmeztetni a magyar hölgyeket arra, hogy márczius 15-dikét minden igaz magyar házban igaz szívvvel meg kell ülni, hogy e napok emléke ivadékról ivadéokra szálljon, a mig csak egy szív egy lélekkel nemzeti ünneppé nem avatja a fenn és alant átalánossá vált hazaszeretet, ez olyan egyszerű, magától értetődő kötelesség, a melyre nézve egyetért nő és férfi, ur és szolga, gazdag és szegény.

Inkább tehát egy kicsi emlékekkel kedveskedem olvasóimnak azokból a szentséges napokból — a fővonások ugyis közkinccséváltak már — egy valakiről, a ki szintén részt vett az akkori eseményekben és a ki véletlenül igen közlőrlő való ismerősöm. A mi derék házi asszonyainkat is érdekelheti ez a kis történet, a mennyiben megtanulhatni belőle, mikép lehet a legmegátalkodottabb torokbajt egyetlen egy perc alatt gyökeresen kigyógyítani. Az én testi-lelki jó ismerősömön történt meg ez a csudakúra. 1848-ban a márczius előtti napok heteken át meglehetősen hidegek és annál nedvesebbek voltak, az én említett ismerősömnek pedig az a feladat jutott volt azokban a napokban, hogy minden este föl kellett állnia az akkori Pilvax-kávéházban, a hol jó kávé mellett világboldogító eszméket főzött a fiatalság, az „irodalmi asztal“-ra és — megfelelő magyarázat mellett — fennszóval elolvasni a francia- és olaszországi forradalmi eseményeket, különféle külföldi lapokból a hővérü kíváncsiságnak, a mely annyira megtöltte a termet, hogy még az ablakok is jurátusokkal voltak spékelve; képzelni tehát a terem temperaturáját és nem kevésbé a fiatal felolvasóit, a kinek különben sem valami jégszive volt akkortájtban. A felolvasás rendszeresen esti hat órától félnyolczig tartott, hét órákor pedig voltak az esti titkos tanácskozások; az én jó ismerősöm tehát azon sülve-főve a fullasztó melegből a dermesztő hidegbe ki a Trattner-féle házba nem is rohant, hanem repült, olyan szerencsésen, hogy márczius első napjaiban már alig birt lélegzetet venni, annyira oda volt a torka; hanem azért csak folytatta az asztali felolvasásokat, nem tudott ugyan szólni, hanem arra úgy sem volt neki szüksége, úgy is kiáltania kellett, hogy szavai végig harsogjanak a teremben, kiáltani pedig fenségesen tudott, már a fájdalomtól is, a mit a felolvasás torkának szerzett; így folytak neki dolgai egész márczius 13-dikáig, mikorra már annyira oda volt, hogy éjtszakára csunya láz ütött ki rajta, és Szauer, akkori híres egyetemi orvostudor után szaladtak. Ez aztán tele rakatta mindenféle húzó-vonó tapasztokkal, azon felül több rendbeli fej- és nyakborogatásokat rendelt,

erősen meghagyva a környezőknek, hogy ugyan csak utána kell látni, mert annak fele sem tréfa; így telt el márczius 14-dike, az nap este aztán meglátogatta őt Sükei barátja, a ki demosthenesi ékesszólásával elbeszélte neki, mint állnak a dolgok, és hogy más nap reggel a „tizenkét pont“-ra fog a magyar nemzet ébredni; a barát után következett az orvos és első dolga volt, rutul lehordani az ápolót, a miért a beteg láza csak nem akart csökkenni; azután újra borogatások és tapasztok egész éjjel, másnap reggel aztán a beteg egyszerre nagyon rosszul kezdi magát érezni, kéri az ápolót, hamar a professor ur után, ez szegény lélekszakadva elrohan, és alig teszi be az ajtót, a beteg kiugrik az ágyból, alig négy perc alatt fel van öltözve, aztán ő is rohan ki a szobából, az előszobában meglátják, utána rohannak, hogy elfogják, hiába, a mi fiatal emberünk már akkor hol van! A barátok terén találkozik Szarkával, az megszólítja, de az én ismerősöm nem tud felelni, egy hajszál nem sok, annyi hang sincs a torkában; az egyetem-terén már együtt volt a fiatalság, megszólalt Vidacs, és — elég hozzá, az én ismerősöm a barátok terétől az egyetem teréig való szaladtában megtalálta hangját, márczius 15-dikétől márczius 17-dikéig két nap két éjtszaka folyvást talpon volt, és milyen munkában, és milyen időben! az a csontörölő nedves hideg, és mikor végre holtfáradtan harmadnap visszaérkezik lakására, az igaz, hogy tulajdon édesanyja is alig ismert volna reá, annyira ki volt forgatva minden emberi formából, hanem azért a láz is szerencsésen elmúlt, a torokbajnak pedig annyira hire-nyoma sem volt többé rajta, hogy azóta sem találkozott vele többé soha, de soha, — ime tehát egy csalhatlan szer a torokbaj ellen.

Ez a régi történet nemcsak orvostani, hanem más szempontból is — inkább tanulságos, mint érdekes; mert meglátjuk belőle, hogy az erős akarat még ha torkon ragadta is, mégis legyőzi a bajt; a nemzet erős akarata teremtette elő márczius 15-dikét, mindennel együtt, a mi fényes tettek ezen időből csillagbetyükkel föl vannak jegyezve, ugyanezen erős akarat fogja most is kivezetni nemzetünket a mostani sivatag pusztaságból; még mindig nem történt meg a jó hazafiak frigykötése, a miről a múlt héten mint bizonyosról szóltam; az ember úgy szereti valónak hinni, a mit szive ohajt; hanem azért a mi halad, el nem marad, oly bizonyos az, mint a hogy márczius 15-dike szent emlékü napja nemzetünknek; huzhatják-halaszthatják, sokáig már nem fogják huzhatni, a gyümölcs meg van érve, nagyon is, az egész nemzet várja éhes szívvvel, okvetetlen le is fog hullni, aranyalma ez a gyümölcs a nemzet életfáján, épen csak mint márczius 15-dike.

És hogy ültük meg mi itt a fővárosban ezt a dicső emlékü napot? Oh fenségesen! Először is az idő; épen olyan volt, mint akkor, csak azzal a kis különbséggel, hogy akkor a szivekben tombolt az a vihar, a mi most marék számra csapta a félig-víz-, félig-hópelyheket az ember szemébe, a kit az utcán előkapott, és annak is megvolt a maga oka; akkor az utcákon és téreken kellett hirdetni a szabadság szent ígét, most otthonn, a családi körben, és úgy is volt; szépen körülvették, a ki ezen napok tanulni közül még a földön van; nem sokan vannak már, a legnagyobb

rész már ott fenn az örök isten vendégeül üli meg e szép nap ünnepét, — mert hogy azt ott is örömnapul megülik, abban legkevésbé sem kételkedhetik az, a ki a gondviselés evangyeliomát, a világtörténelmet figyelemmel olvasta; — tehát a mint mondtam, szépen körülvették, az idősebbek melléje, az apraja meg térdeire, és azután kérdezősködtek, ki erről, ki amarról, és ő elbeszélte nekik az egész megváltói történetet attól kezdve, hogy „Mit kíván a magyar nemzet“, az aradi Golgotháig, mikor aztán ő nem tudott tovább szólni, ők nem tudtak tovább hallgatni, mindnyájan a könyektől, melyekkel a hazaszeretet fáját öntözgették, hogy csak tovább is viruljon és lombosodjék a szivekben; kis idő múlva aztán újra összeültek, és este reá ismét újra, és olyan szépen és olyan gyorsan telt el az a nap, és utolsó gondolatunk is az volt: Isten áldd meg a magyart!

Az egyetemi fiatalság szokás szerint feles számmal lobogósan kivonult a temetőre, hódolatteljes kegyeletét nyilvánítani gróf Batthyányi Lajos és szabadságunk többi vértanuinak sirjainál; jó hitű buzgósággal elénekelték a „Szózat“-ot, a „Hymnus“-t, azon kívül Futó, Cseresnyés Jenő és Fenyvessy egyetemi hallgatók lelkes alkalmi beszédeket tartottak, és mindezt a nap és alkalomhoz méltó emelkedett komolysággal. Gonosz nyelvek azt hiesztelték, hogy ilyen-olyan zavargások lesznek az nap Budapesten és azért ennyi meg ennyi katonaságot gyűjtöttek össze ez időre a fővárosban, minden házban fél zászlóalj van elszállásolva, én azonban egyet sem láttam közülök, és mások sem, és zavargást meg annál is kevésbé; alig ha nem valami olyan jó barátféltől eredt az egész hiesztelés, a ki mindig csak veszett hírét szereti kürtölgetni a magyarnak. Van ilyen barátunk nekünk Pancsovában, Nagy-Szebenben és — a saját országgyűlésünkön is akármennyi.

Gróf Zichy József miniszter is nagy jelentőségéhez méltóan ülte meg és ülette meg királyunkkal is márczius 15-dikét, mert nemcsak nemzeti önállóságunk, hanem egy új társadalmi kor születési napja ez nálunk. Akkor jelentette ki a nemzet, hogy szakít az arisztokratikus mult kiváltságos intézményeivel; nem egy-két osztály, hanem a kit e föld táplál és eltakar, mindvalamenyien teszük e nemzetet, szóval akkor jelöltetett ki e nemzetnek demokratikus iránya, mint olyan, mely egyedül biztosítja a nemzetek életét. Ez irány jelszava: az ember annyit ér, a mennyit dolgozik, a munka nemesít, a nemes munkásság az egyedüli érdemjel, az egyedüli nemesi czimer, és — épen márczius 15-dikén vezette gróf Zichy József király ő felsége elé azon iparosainkat, a kik tavaly a bécsi világiállításán becsületet szereztek a hazai iparnak, és épen márczius 15-dikén mondta ezeknek király ő felsége, hogy mennyire jól esett atyai szívének a hazai ipar fejlődését tapasztalnia. Szép és áldásteljes szavak ezek egy király ajkairól, dicsőségére válnak a trónnak, a melyről hangoztatnak, mert az igazi polgárosodás fénye tükröződik bennük, és termékenyítőleg terjengenek szerte e hon határain, hol még annyian leledzenek abban a középkori fekete tévedésben, hogy: henyélés uras. Erről is jó volt megemlékezni a nemzet ujjaszületésének nagy napján.

És még egyről is jó volt akkor megemlékezni, arról, ki Prometheusként meggyújtotta a nemzet szívében az ujjaszületés örök lángját, a magyar demokrácia világhírű, halhatatlan hirdetőjéről, az ujkor napvilágos dicsőségéről: Kossuth Lajosról. Bizonyynyal az egész nemzet érzelmeinek tolmácsolója volt az a kör, mely e nap emlékére lakomát rendezett a „Hungáriá“-ban, és távirati uton küldte meg tiszteletteljes üdvözlését a nap teremőjének. Tartsa is meg őt a magyarok Istene és adja megérnünk azt a boldogságot, hogy őt is itthon lássuk ismét.

Másnap reá, hétfőn este volt az írók és művészek társaságának első böjtidényi estélye; lesz-e második is? kívánom, de akkor is csak egyetlen lesz ez, utolérhetlen az élvezet fenségében és sokaságában. Jókainak egy költeménye: „A holt költő szerelme“, Jókainé által szavalva; Erkel „Brankovics“-ának egy magándala, Odry által énekelve, Balázné asszony gyönyörű éneke, kétszer is — és reáadásul Liszt zongorajátéka, szintén kétszer, azaz hogy háromszor; először a melodramatikus zenét hallottuk tőle, melyet Jókai költeményére szerzett, azután Széchényi Imre egyik indulóját, saját átiratában, és végül Schubertnek egy magyarját, hála jeléül, a miért olyan felülmulhatlanul játszott a sziveinkkel. Gyönyörű, isteni volt az élvezet, a mit ez estély nyújtott, és gyönyörű a közönség is, a mi ez estélyen megjelent, a főváros összes testi és lelki előkelősége, mind megannyi „isten kegyelméből“ valók, belülről az egyik, kívülről a másik, azaz hogy ezek is egyszersmind belülről, mert a szépség is ha csupán csak kívülről való, lehet az még egyszer olyan szép, még sem tetszik, ha az a fátyol nem borul el rajta, a mit senki sem láthat, mégis mindenki érez, mert olyan szálakból van szöve, a mi istentől való.

De hát az estély hogy sikerült? Vagy úgy! Még azt is megmondjam? Hogy Liszt miként játszott, Jókainé miként szavalt, Balázné és Odry miként énekeltek, a hölgyek milyen kedvesek voltak, és a terem mennyire zsufolva volt? Elég vize van már úgy is a Dunának, minek öntsek még én is hozzá! Inkább a Székely-hangversenyéről valamit, csak keveset, melyben kedden este részesültünk. Székely Imrének sokat köszönhet fővárosunk magyar zeneiélése, évek óta buzgólkodik annak nemesítésén szerzeményeivel, játékaival és tanításával egyiránt; szeretik és tisztelik is őt érdem szerint, és hangversenye most is szépen megtöltötte a vigadó termét válogatott közönséggel, csupa tisztelőkkel. Hallottunk egy saját szerzeményű négyest, tetmézetesen magyar négyest, Kiss, Bereczky, Möldner és Allaga urak által igen szépen előadva; a tisztelt hangversenyzőtől egy Campanellá-t a neki saját olvadékony lágyságával; hallottuk és láttuk továbbá Balogh kisasszonyt, a ki Pergolesetől egy olasz dalt énekelt, és ráadásul egy másodikat is épen olyan kedvesen; hallottuk továbbá Odry urat, Figáro itt, Figáro ott, és mindenütt ugyanaz a jeles művész; és végre hallottuk Székely István urat, egy olyan urat, a kire ha reánéz az ember, azt hinné, hogy valami falusi gazda, és ha gordonkázni hallja, azt hinné, hogy művész, és a végén kisül, hogy — mind a kettő. Ezuttal Egressi-féle dalok felett fantazirozott az ő gordonkáján, a mely olyan kedves, szófogadó hangszere az ő szívének, a mely egy igazi hivatott lélek szíve.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (A király) főudvarmestere: Hohenlohe herczeg és Szlávay miniszterelnök, Ybl Miklós építészszel e napokban járta be a királyi várkert egyes részeit, melyek Ybl ur részletes tervei szerint szépítő építkezések és új épületek által nagyszerű átalakításokon fognak keresztülmenni. A tervezett munkák befejezése után a királyi várkert a főváros egyik legszebb pontja leend.

* * (Jótekonyság) A bécsi urhölgyek jótekonny czélú egylete által rendezett táncvigalmak jövedelméből az egyleti főnökné Taffe Clementine grófnő és csillagkeresztes hölgy, a magyarországi kolera-árvák javára ötszáz forintot adott át gróf Szapáry belügyminiszternek. — Ferenczy Imre egri érkanonok s prépost a kárászi r. k. egyházközségben, egy 5000 frton vásárolt telket a kárászi r. k. egyházközségnek ajándékozta. —

A s a j ó l á d i tüzkárosultak részére az egri érsek 200 frtot, a káptalan pedig 100 frtot adományozott. — Gy ő r m e g y e alispánjának indítványára a közgyűlés Deézsi Zsigmond színész segélyezésére a megyei Zmeskál-féle alapból 60 frtot adományozott. — Arad városának Mittelmann Ferencz szeszgyáros, a királyi jubileum emlékére, következő adományait ajánlá föl: életfogytiglan évenként száz forintot közművelődési és jótékony czélokra; egyszer mindenkorra kétszáz forintot koleraárvák segélyezésére, százat ruházásukra, százat a városi szegényalpra s tiz öl fát városi szegényeknek. — A k o l e r a-járvány következtében inségre jutott bács-bodrogyeiek árvák és özvegyek segélyezésére újabb adakoztak: Szemző János 50 frt, borsodi Latinovits Illés 205 frt, a zombori takarékpénztár 250 frt, Türr István tábornok és neje 200 frt, Szemző István 200 frt, egy Palánkán tartott hangverseny tiszta jövedelme 80 frt, Pavlovits I. szolgabíró gyűjtése 126 frt 75 kr, Czvetkovits Gy. szolgabíró gyűjtése 104 frt 25 kr, gróf Chottek O. 200 frt, gr. Chottek Rezső 200 frt, az ó-becsei takarékpénztár 75 frt, az apatini takarékpénztár 50 frt, az ada-moholyi takarékpénztár 50 frt, a bajai takarékpénztár 50 frt, Somsich Pál 500 frt, Kirovits György 5 frt, Popovits Demeter 5 frt, Freund Samu 10 frt, Wlaskalits Gábor 2 frt, Mihelics Péter 2 frt, Wenzler Gyula 5 frt, Albrecht Béla 5 frt, a hodzsághi takarékpénztár 120 frt, és az új verbászi takarékpénztár 150 frtot adományozott és osztott ki több községek kolera-árvái és özvegyei között.

* * (Rózsás napló) S z t a n k o v á n s z k y János, néhai Sztankovánszky Imre, Tolnamegye köztisztelőben állt főispánjának egyetlen fia e napokban jegyzé el Döry Zsigmond császári királyi kamarásnak bájos leányát: D ö r y Theklát. — Justh Gyula, békésmegyei aljegyző, e hó 14-dikén oltárhoz vezette Szitányi Vilma kisasszonyt. — Ujszászon F ü h r i Dénes ügyvéd eljegyzé a művelt Monzspart Etelka kisasszonyt. — Nógrádban Plachy Gyula földbirtokos eljegyzé Szilárdy Elfrida kisasszonyt. — Kolozsvártt S z e n t i v á n y i Gyula, törvénytudó bíró eljegyzé Szabó Paulina kisasszonyt. — Tolna városában mult szombaton a köztisztelőben álló Geisz József bájos leányát: R i z a kisasszonyt vezeté oltárhoz Lits Gyula királyi táblai fogalmazó és honvédhadnagy. — Lengyel Lajos, budapesti távirtdatiszt e napokban jegyezte el Meixner Emma kisasszonyt. — Alvinczen Kőszegváry Gyula, erdélyi telekkönyvi igazgató jegyet váltott K e n d e f f y Kamilla urhölgygyel.

* * (Liszt Ferencz) második jótékony hangversenye e hó 28-dikén lesz a vigadó nagy termében. A mester ez alkalommal játszani fogja saját legendáját „Szent Pál a hullámokon“, melyet 1865-ben már játszott egyszer a vigadóban, Beethoven nagy változatait (opus 34.) Weber „Momento capriccioso“-ját, Chopin egy nocturne“-jét, és mazurkáját, s azt „a magyar rhapsódiáját“, melylyel nem rég a bécsieket ragadta el, s melyet Pesten kilencz év előtt Bülow Jánossal együtt adott elő.

* * (Kossuth Ferencz,) Kossuth Lajos fia egy Cesenából keltezett levelében mindazon állításokat meghazudtolja, melyek egy a „Frankf. Ztg.“-ban megjelent cikkben tartalmazzák. „Atyámnak“, így ír Kossuth Ferencz, „nem volt soha alkalma más lelkéket adni, mint azokat, melyeket az ifjabb nemzedék egy részrehajlatlan hazafiságu, példányszerű életből merithet. Engedje meg atyám számos barátjaihoz azon biztosítást intéznem, hogy erkölcsi, szellemi és anyagi léte teljesen kielegitő, s hogy ő, távol attól, hogy hazájának fiai által elfeledtetett volna, — noha tekintettel a fordulatra, melyet az ügyek Magyarországon vettek, önszántából visszavonult a tevékeny politikai élettől,

— politikai barátjai és ellenei tiszteletének minden lehető és szembetűnő jeleivel van körülvéve“

* * (Az Eötvös-szobor bíráló bizottsága) Lónyay Menyhért gróf elnöklete alatt vasárnap ülést tartott, s a kitűzött pályadíjat a „Mindent a hazáért“ jeligéjű szobornak ítelték oda, mint aránylag legjobbnak. Jelen alakjában azonban ezt sem tartják kivitelre méltónak, de a szerzője által tanusított tehetség reményt nyujtván, hogy ugyanazon kéztől talán teljesen kielégítő művet is lehet reményleni, a bíráló bizottság azt a javaslatot teszi a szoborügyi bizottságnak, hogy egy vagy két kitűnő szobrász véleményének kihallgatása után tegyen még egy kísérletet egy újabb minta készíttetése által.

* * (Társasestélyt) tartott e napokban mintegy negyven külföldről hazatért magyar ifju a Hungáriában, hol Liptai Pál indítványára elhatázzák oly egylet alakítását, melynek czélja volna külföldre menő tapasztalatlan ifjaknak tanácsosal szolgálni, a tagok közt pedig a kölcsönös művelődést előmozdítani. A társulati feladatok részletes kidolgozására bizottság alakított. Hasonló összejuvetelt havonként egyszer szándékoznak tartani.

* * (A Bathány-mauzoleumra) eddigelé 35,890 ft gyűlt be. Főurak és főpapok is jelentékenyen járultak hozzá. Az utósó kimutatásban olvassuk gr. Zichy N. János nevét is ezer forinttal. Mihajlovics érsekét kétszázal, Zalka püspökét, gr. Haller Luitzát, gr. Hadik Bélát, gr. Festetich Pálét s gr. Nádasdy Ferenczét száz-száz forinttal.

* * (Patti Budapestre jön.) A nagyhirű énekesnő ugyan a mult évben már volt itt körülnézni, hanem ezuttal énekelni is fog. Schallern Frigyes, a városi vigadó bérlője kötött vele szerződést, hogy társulataival rendezzen két hangversenyt, s Patti Adelina asszony a husvétii ünnepek idejére le is jön Bécsből. A két hangverseny april 5-dik és 6-dik napján lesz a vigadóban. A művésznőn kívül még részt vesznek azokban Menczroz, Arditi L. és Zucchini.

* * (A Teleky-pályázat) ez évben nagyon szomoruan ütött ki. Mindössze csak öten pályáztak, ezek közül három mű nem is tragoedia, a másik kettő tragoedia ugyan, de rosz, és így az egész pályázat egy rosz tragoedia. A rosz tragoediák közül „A népért“ című a legkevésbbé rosz, és e szerint e mű szerzőjének oda adni a száz arany jutalmat, és az Akadémia ki is mondta, hogy odaadja neki, ha van lelke: ilyen ítélet után odatartani a kezét érte; akkor aztán megteszi rajta azt a büntetést, hogy kiteszi a nevét az ujságba; míg ha bennhagyja a díjat, szabadságában áll esztendőre újra pályázni, és akkor egyszerre kétszáz arany ütheti a markát. Körülbelül ilyen hangon lett e pályázat mult csütörtökön kiszentenciázva.

* * (Kérelmet) intéz Sztupa György az emberbarátokhoz, főleg pedig ama szülékhez, kiknek gyermekeik egykor Belánszky Francziska jóhirű pesti nevelőintézetében képeztettek. Évtizedeken át állt fenn ez intézet, s az a jó nevelőnő, ki mindig buzgó és lelkiismeretes volt, most betegségtől sujtva, a nyomor áldozata. Még egy cselédet sem bir tartani, ki tehetetlen állapotában segítségére lenne. Találkozott ugyan, ki őt egy női kórodában elhelyezni képes lenne, de hiányzik a szükséges költség. Ennek megszerzésére kéri Sztupa György, (ki maga havonként két forintot ajánlott föl,) az emberbarátokat. Az összegek hozzá (szénatéri gyógyszerházába) küldendők. A jó emberek részvéte togye minél gyümölcsözőbbé a derék polgár jó szándékát.

* * (Czimbalom-verseny) volt szombaton délután a nemzeti színház egyik próbatermében. A versenyzők Horváth József

és Pintér Pál voltak. Birácul pedig Richter János igazgató és Erkel Sándor karnagy kérték fel a versenyzők által. A czimbalom-művészek annyira remekeltek, hogy nehéz volt meghatározni, melyik játszik jobban. A verseny végeredménye az volt, hogy Richter nyilatkozta: kár vitatni, hogy a kettő közül melyik játszik jobban. Örülünk inkább, hogy van két oly derék és jeles czimbalmosunk, mint Horváth és Pintér. Ezen elismerő nyilatkozatra a nagy számmal megjelent zenészek örömmel távoztak.

* * * (*Hangverseny.*) Vasárnap délben a városi vigadó kis termében a kolera-árvaház és nőipar-egylet javára hangverseny volt. Az előadás egy karékkal a Portici némából, vette kezdetét, melyet a nemzeti színház énekkara Erkel Sándor karnagy vezetése alatt nagy hatással adott elő. Prielle Kornélia asszony „A legszebb hölgyet“ Garaytól szavalta igen szépen. Utána Ellinger kisasszony énekelte Schubert „Margit a rokka mellett“ és Liszt „Mignon“ című remek dalát. A kisasszony igen csinosan énekelte e dalokat, melyeket Richter János kísért a zongorán. Liszt Ferencz egy tanítványa: Pinner Miksa ezuttal bemutatta magát mesterének 13-dik rhapsodiájával. Technikailag játéka kifogástalan volt. Pinner ur után Blaháné asszony kedveskedett néhány népdallal és sok tapsot aratott. Végül Zichi Géza Zách Klárája helyett újra Ellinger kisasszony énekelte egy áriát Hunyady Lászlóból, újra igen szépen.

* * * (*Zene.*) „A holt költő szerelme“ Jókaitól a Liszt Ferencz által irt zenekísérettel, mely a magyar írók és művészek társaságának e hó 16-dikán tartott rendkívüli estélyén Jókainé és Liszt által nagyszerű tetszés mellett előadatott, legközelebb megjelent Táboroszy és Parsch nemzeti zeneműkereskedők kiadásában Budapesten. Nem mulaszthatjuk jóeleve figyelmeztetni a közönséget e jeles melodramatikus műre.

* * * (*Irodalom.*) Kölcsey kiadatlan leveleiből egy egész kötet fog megjelenni legközelebb, tele mindenféle érdekes adattal s nevezetes személyekre vonatkozó megjegyzésekkel. A műnek nem csupán irodalmi, de történeti bece is lesz. Vajda Viktor, ki az egészet rendezi, több ivre terjedő élet- és jellemrajzot ir bevezetésül. — Pfeifer Ferdinand kiadásában megjelentek: A nemzeti színház könyvtárának 47—49 füzeté, melyek tartalma: „A székelyföldön.“ Eredeti népszimű 3 felvonásban dalokkal. Irta Berczik Árpád. — „A másoló.“ Dramolette 1 felvonásban. Meilbaz után Abrányi Emil. — „Dolores.“ Dráma 5 felvonásban versekben. Irta Weilen József. Fordította Paulay Ede. Egy-egy füzet ára 40 kr.

* * * (*Színház.*) Volt nekünk e héten egy iczi-piczi kedves ujdonságunk, Szigligeti Ferike, a ki csak nem rég a képezdeből került ki, most már szerződött tagja színházunknak, és bizonynyal művészetet fog vetni, hogy dicsőséget arasson, mert van miből; kiváló tehetség ő, melynek csak ápolásra és térre van szüksége, hogy nagyra nőjjön. Ezuttal Shakespeare „Romeo és Juliá“-jában Juliát adta, olyan próbajáték-féle volt ez, a mi száz esetben százegyszer nem szokott sikerülni, mivel az új erő rendesen azt hiszi, hogy a miért amott a láthatár szélén az ég a földet éri, csak egy ugrás a földről az égbe; hanem az se baj, csak hogy látja, majd reájön, hogy azt itt lenn, a földön kell keresni, ha megakarjuk találni. És ma is az elől-hátul bő szereppel rajta, pár helye mégis sikerült, és végig kedvesen, mert természetesen játszott. A közönség tapsolt neki, mint a gyermeknek, a ki a maga fejéből beszél, össze-vissza, de mindig fejből és szívből. Ebből a kis leányból, a milyen kicsi, olyan nagy művésznő válhatik még idővel.

* * * (*Vegyescsk.*) A nőképzőegylet javára e hó 20-di-

kára kitűzött budai várszínházi műkedvelő-hangversenyt egy héttel későbbre, 27-dikére halaszták; a váltott jegyek természetesen érvényesek maradnak. — A cselédképzőegylet választmányja diszes albumot nyújtott át buzgó elnökének: Glaczné Ebeczky Matild urhölgynek, neve napja alkalmával. Az albumban a tagok arczképei vannak. Egyszersmind melegen megköszönték az egylet ügyei körül tanusított folytonos buzgalmát. — A z u j m i n i s z t e r i u m alakításával Bittó István, a képviselőház elnöke bizatott meg ő Felsége által, és úgy hiszik, hogy a jövő hét elejéig sükerülni fog neki találni két olyan embert, kik közül az egyik a pénz-, másik a közlekedési tárca viselésére vállalkozik, ez esetben Bartal György vagy Ghyczy lenne a képviselőház elnöke. — A v a l l á s- és közigazgatásügyi magyar királyi miniszter a „központi népoktatási kör“ előterjesztése folytán a budapesti felnőttek oktatására 500 frtot utalványozott. — A z i r ó k és m ű v é s z e k társasága hetfői estélyének ezerszáz forint tiszta jövedelme lett. — B e n z a Ida asszony még egy párszor fog énekelni. — G u l l n e r Gyula képviselő veszélyes agylázban szenved. — A l e f o l y t héten élve született 255 gyermek, elhalt 305 személy; a halálozások tehát 50 esettel mulják felül a születéseket. Az élve születtek közt volt 135 fiu, 120 leány. A halottak közt volt 163 férfi, 142 nő, egy éven aluli gyermek 75.

* * * (*Halálozások.*) Nagy Józsefné, született Ráth Amália asszony (Ráth Mór, György és Károly nővére) kedden este 42 éves korában elhunyt. Igen művelt, nemesszívü hölgy s pótolhatlan jó anya volt. — K á s z o n i báró Bornemisza Rozália csillagkeresztes hölgy közelébb hunyt el 60 éves korában, Szász-Fenesen. — Nagy Imre, volt császári királyi törvényszéki főtanácsos e napokban hunyt el 60 éves korában, Temesváron. — Özvegy Csigó Rozália, férjezett Molnár Jánosné, élete 66-ik évében martius hó 12-én, Keczen elhunyt. — Özvegy Belhofer Henrikné, született Lichtenstein Anna asszony, e hó 15-én életének 61. évében Pesten elhunyt. — Kis-Kőrösön e hó 2-án hunyt el hirtelen Kis János páhii bíró; jószívü emberbarát s buzgó hivatalnok volt; özvegye és nyolcz árnyája maradt. — L u k á c s f f y Aurél királyi alügyész neje e hó 6-án elhunyt Marosvásárhelytt, 26 éves korában. — Orczyfalván V a r g a Ferencz, szabadságharcunk egyik századosa és később államfogoly, e hó 14-dikén 55 éves korában jobb létre költözött. — Esztergamban e hó 15-dikén Korps Józsefné, született Fellner Anna asszony (a nemeslelkü Jankovics Béláné Reményi Katalin anyósa) élte 44-ik évében meghalt. — A t z é l Péter aradmegyei főispán anyja, özvegy borosjenői A t z é l Jánosné, világosvári Bohus Emilia asszony e hó 16-án, élte 68 évében Borosjenőn elhunyt. — Felső-Bátkán e hó 11-dikén hunyt el idősb Bornemisza István, életének 71-dik évében. — C s a j á g h y Mártonné, született Kiss Ceczilia asszony, mult vasárnap Pesten elhunyt. A legnemesebb, honát, családját és az emberiséget melegen szerető, erényekben gazdag asszony volt, nagy pártfogója szegényeknek, özvegyeknek, árvák- és szükölködőknek. Halála órájában is azt ohajtá még, hogy temetése napján a helybeli szegények segélyt kapjanak, s a bánatában megtört férj ez ohajtáshoz képest a józsef- és ferenczvárosi plebánosok s a református lelkészi hivatal utján százötven forintot osztatott ki valláskülönség nélkül. S ezért a szegények hálás imával gyülekeztek koporsója köré. Végrendeletében is, mint halljuk, jótékony és emberies ügyekről nagylelküleg emlékezett meg. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Márczius 14-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Rikhard operája. — Márczius 15-dikén: „A székelyföldön“, Berczik Árpád népszimnűve. — Márczius 16-dikén: „Az utolsó levél“, Sardou vigjátéka. — Márczius 17-dikén: „A tévedt nő“, Verdi operája. — Márczius 18-dikén: „A csók“, Dóczy vigjátéka. — Márczius 19-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Márczius 20-dikén: „Valeria“, Ssigligeti Ede tragoediája.

Divattudósítás.

Sok mindenféle tárgyról csevegtünk már e rovat alatt, a házi öltözékekről azonban nem igen szólottunk még, pedig ezekbe is bele avatja magát a divat, a jó izlés. Itt természetesen nem szólhatunk azokról és azoknak, a kik mindig legkapottabb ruháikat tartják fenn házi használatul, nem tekintve sem a csinra, sem pedig állásukra, hanem azoknak és azokról, a kiket a sors annyiból mégis megáldott, hogy még a háznál is olyan izléssel lehetnek öltözve, hogy övéik szeme szívesen nyugodjék még külsőjükön is. Nem kell ehez sok költség vagy pazarlás, ehez csak jó izlés, reudszeretet és a szép iránti élnék hajlam szükséges. A házi ruha lehet mindig egyszerű és a legcélyszerűbb is, ha azzá tesszük, csak a szabása legyen kifogástalan, és jól illjék az egész alakhoz, az a fő. A háznál egészen sima ruhát is lehet viselni, tünique nélkül is, csak a színe is legyen összhangban személyünkkel. A házi ruhák szoknyáit hosszabbra szeretik szabni az utczeni öltözékeknél, és jól is áll a háznál a hosszabb ruha, de természetesen ezt csak olyan hölgyek követhetik, a kik a külső házi dolgokkal nem foglalkoznak, vagy a házi munkát reggel végezvén el, délben öltöznek fel még egyszer, a mi legcélyszerűbb is, mert az uszályt a kamrán, konyhán, padláson végig huzni, épen nem üdvös dolog.

Néhány csinos házi öltöny leírása tájékozást fog adni tisztelt olvasóinknak.

Egy havanah színű vastagos szörkelméből készült öltözék állott egy hosszú szoknyából, elől kötőalakú diszitással, hátul egy mérsékelt dudorral felhuzva. A magas derék egymásra van gombolva és két sor aczélgombbal diszítve, a szűk ujjak széles hajtókával ellátva, azon pedig három-három gomb alkalmazva. A derék lebbentyűs, és hátul szintén néhány aczélgombbal diszítve.

Egy másik új házi öltöny állott sötétkék cashemirből, melynek hosszu szoknyáját zsinórokkal tetszés szerinti hosszúságra lehetett felhuzni. Az ehez tartozó felső öltöny egy kötő alakú tünique-et képezett, hátul pedig hosszu végekben, festői lágy ráncolatban majdnem a földig ért, két oldalt felhuzva. E tünique diszitése egy széles rézsut felvarrott szegélyzetből állott, a melyen tiz sor a gépen varrt tűzés volt látható. A derék sima, az ujjak szintén szegélyzettel diszítve, és épen úgy kivarva, mint a tünique.

Majdnem ugyan ezen osztályzatába az öltözékeknek tartoznak a reggeli pongyolák is, és ezeket oly annyira meg lehet kedvelni, hogy sok hölgynek kedvenz öltözékét képezik. Ezen öltözékekkel is lehet nagy fényt tűzni, de azért az egyszerűséget és az igazi szépet kedvelő hölgyek, mindig meg fogják találni a középutat, melyen haladniok kell, és nem utánozzák azon hölgyeket, a kiknek reggeli ruháik bársonyból, atlaczból, nehéz tafotából készülhetnek, csipke, bársony-diszitással, hanem beérik azon szép cashemir pongyolákkal, melyek olyan lágyan simulnak az alakhoz, és mindenkinek jól állanak. A pongyolák mindig bőveek, kényelmesek, egy darabban vannak szabva, hátul egy nagy ráncozattal, mely a nyaknál vagy a hátán is kezdődhetik.

És most nézzük mai divatképünket.

Az első alak kétféle zöldes finom szörkelméből készült utczeni öltözéket tüntet elő, legalól egy rakott fodorral, a felett pedig felváltva a sötétebb és világosabb szövetből való huzott fodrokkal diszítve. A szoknya hátrésze felfelé nyúló plissé-fodrokkal, felváltva egy-egy széles dudorral van diszítve, a kisebb arányú dudor pedig oldalt egy nagy csokorral összetartva. A derék lebbentyűs, elől nyitva és egy széles mollfodrozattal diszítve. E ruha ára 65 frt.

A második alak szintén utczeni öltözéket ábrázol, a szoknya alján széles plissé fodorral, a felöltő és derék egyben szabva mindvégig szép nagy gombokkal begombolható. Ez öltözék ára finom szövészetből 80, könnyebből pedig 50, 60 frton kiállitható.

A 8-dik számban közölt számrejtvény értelme:

B o r b á l a.

Pest, 1874. Nyomatott KOCSI SÁNDOR saját könyvnyomdájában. (Sándor utca 13. sz. a.)

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Kamon Róza, Nagy Flóra, Markus Irén, Báthory Zsigray Istvánné, Jánošy Lajos, Karlberger Gyuláné, Szarka Irén, Janacsuska Hermin, Welser Irma, Eisen Izidorné, Moesz Gézáné, Miskolci Müller Mária, Malatinszky Etelka, Tóth Mariska, Pásztor Natália, Frantz Alajosné, Zalay Józsefné, özvegy Kozma Alajosné, Felvinczy Mariska, Novák Kornélia, Szücs Klára, Szemerjai Teréz, Limbek Vilma, Oszlányi Mária, Lakner Ecsedy Johanna, Kapor Ilka, Ohidi Szigethy Nándorné, Szalonnay Ida, Beney Józsefné, Kozma Etelka és Ilona, Bányász Teréz, Mezey Janka, Beke Kornélia, Csiki Vilma, Hevesy Laura, Nagy Ilonka, Kurcz Szidónia, Emberi Anna, Joo Andrásné, Szücs Márta, Németh Lajosné, Fodor Zsuzsika, Buday Irén, Lövey Mária, Szentes Viktorné, Määr Karolin, Török Áronné, Halmágyi Luiza, Bokor Istvánné, Mészáros Erzsébet, Olgyay Nándorné, Fellegi Teréz és Jolán, Kocsi Emilia, Nándory Klára, Jankovich Irma, Pálffy Erzsébet, Kun Margit, Szentimrey Flóra, Pák Emma, Rökk Paula és Anna, Mariay Jánosné, Bodó Katalin, Tóth Janka és Berta.

A 7-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kozma Etelka és Ilona, Bányász Teréz, Mezey Janka, Bodó Katalin, Nagy Sándorné, Mohácsi Vigtorné.

S a k k r e j t v é n y.

Kocsy Ninától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

me-	Pász-	di	Az	hely	Még	zek	Es-*
ró-	ron,	tő-	tor-	min-	al-	len-	az
te,	te-	den	föl-	des,	tü-	te	ég-
tá-	na-	ben-	ban	Mint-	sze,	éj-	ne.
kik	es-	ha	csen-	fa-	van	nek	Mesz-
sá-	ha-	lu-	ne,	mesz	sem	Nyu-	ma-
só	la-	jon	A	már	da-	sze-	rep-
más	gon.	ké-	lom	tá-	des,	dár	go-

Megfejtési határidő: Áprilho 19-dike.

T a r t a l o m.

A fogak. — Nem, nem hiába, Darmay Viktortól. — Olivia, gróf Lázár Kálmántól. — Német, francia és angol, Hartmann Mórtól. — Az emberről, Abauji Bélától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különbfélek. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Márczius hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Budapest.

rendezett, mindig a finom szívélyesség, vidor kedély, művelt szellem találkái voltak.

E hó 14-dikén ismét egy tánczestélylyel összekötött műkedvelői előadás élveiben részesültünk. A nőegylet rendezte, pénztára javára, s hogy mennyire érdeklődött iránta városunk művelt közönsége, mutatja azon körülmény, hogy az elég magas helyérek mellett is zsufolásig megtelt a nézőtér, és alkalmunk volt együtt látni itt a helybeli előkelő világot. Két vigjátékot adtak elő: „A fiatal keresztanya“ s a „Dicsősség bajjal jár“ cziműeket. Az elsőben Iványos Fanni adta a czimszerepet, kitünő felfogással, nemes méltósággal, majd a szeszély, játszi kedv kellemével, s rokonszenves, behizelgő hanghordozásával elragadóan szép keresztanyja volt Eduárdnak, kit Tóth József ur személyesített. Iványos urhölgy mellett igen kellemes alak volt még Dankó Vilma kisasszony Budapestről, ki Czecziliát adta, szép sikerrel, a közönség tetszése mellett. A darab tetszett, s bár egyike ez a legnehezebb vigjátékoknak, az előadás összevágó, élénk volt, mit Szabó Ferencz és Quitting urak ügyes jelmezése még élénkebbé tett. „A dicsősség bajjal jár“ czimű darabban Domovicz Vilmos, Tóth József és Balogh Zs. urak jókedvvel játszottak, e darab hölgyalakjai: Scheftsikné urhölgy s Szépe Fanni kisasszony pedig kedvesen s ügyesen vitték szerepeiket. A közönség jól mulatott a darab komikus helyzetein.

A színművek köreiből Scheftsikné urhölgy népdalokat s egy szép Schubert-féle ábrándot énekelt, szép, érczes hangon, mely szintén élénk tetszést s tapsvihart idézett elő. Énekét Oláh Károly ur zenetanár kísérte zongorán.

Az előadások után Thalia temploma tánczteremmé változott, melyben reggelig mulattunk.

A városi közönség kétségkívül szép emléket vitt haza, s elismerést a nőegylet derek szép lelkű elnöke: Mészáros-Halász Constanzia urnő iránt, ki az előadást létesítette, s termeit oly kiváló előzékenységgel, ritka vendégszeretettel s élénk érdekeltiséggel nyitá meg naponkint a műkedvelők előtt; valamint Vaikó János nőegyleti titkár ur iránt, ki az elnöknővel együtt az előadást ritka tapintatossággal s buzgó ügyszeretettel rendezte.

Az előadás összes jövedelme 200 frton felül volt, s hogy a tiszta jövedelem nem sokkal lesz kevesebb, azt nagyrésztben annak lehet tulajdonítani, hogy Mierka kapitány ur — e derék, minden tekintetben áldozatkész barátja minden szépnek és jónak — minden díj nélkül állíttatta fel katonáival a színpadot (mely még soha sem volt oly diszes, izletes és kényelmes, mint most) s a termet ő rendeztette be, nem kimélve sem időt, sem fáradságot. E szép tetteért mindnyájunk elismerését s köszönetét nagy mértékben kiérdemelte.

Dominó.

Vidéki vegyesek. Bogsán bányászvárosban Péterfi Etelka kezdeményezése folytán jótékony czélú nőegylet jött létre. — A selmeczi evangélikus lyceum önképzőköri ifjúsága nyolczvannégy forintot küldött Petőfi szobrára, megemlékezvén különösen arra is, hogy egykor a költő ez önképző-kör tagjávált. — Szegeden márczius 15-dikén az ifjúság ünnepélyes menetben vonult ki Rápássy, volt honvédtábornok sírjához. — Kolozsivártt a márczius 15-dikét a vigadóban jótékony műversenynyel ünneplék, melyen a honvédmeház javára százötven forint gyűlt be. — Nagy-Kőrösön a református templomban Kovács Lajos lelkész a történelmi napra vonatkozó alkalmi beszédet mondott s a hatóság testületileg jelent meg a városházánál; este pedig a „nyári kert“ helyiségében lakoma volt, melyben vagy háromezrészven részt.

Különfélék.

* * (Hyrtl József) a bécsi egyetem híres boncztanára, mult hétfőn tartotta bucsuelőadását a régi fegyvergyár egyik termében, hol évek óta lesték oktató és szellemus szavait, mint valami orakulumét. Hyrtl, ki nemcsak tudós és kutató, de lángelméjű író, szellemus szónok és remek praeparátumai által ritka művész is, Szombathelyen 1811. deczemberhó 7-dikén született. Atyja herczeg Eszterházy Haydn által vezetett zenekarának egyik tehetséges zenésze volt, ki szűk körülményei miatt Bécsbe költözött s ott iskoláztatá fiát, ki hogy valamit a könyhára is keressen, egy ideig a várkáporna énekkarában működött, csengő hangon énekelve. Az egyetemen a boncztan lett kedvencz tudománya s Berres tanár már 21 éves korában kinevezte segéd-bonczolónak. Tudori oklevelét 1835-ben kapta, s két év mulva már a prágai egyetemen a boncztan tanára lett s ott működött hirnevesen 1845-dikéig, midőn az elhunyt Berres helyére a bécsi egyetemhez hívták meg. A tanítás szenvedélye volt. Mindent világosan, a bonyolultat is játszilag, a szárazat megélénkítve adja elő, a táblán kitünő rajzokkal, a szavakban elmésséggel és költői idézetekkel kísérve. Tömerdeken hallgatták nemcsak tanítványai, hanem orvosok, tanárok, utazók is bőven. Mint író is kitünő. Legfőbb munkái: „Az emberi test leiró boncztana“, melyet még japánnyelvre is lefordítottak, s „Helyrajzi boncztana“. Ő alapítá meg Bécsben az összehasonlító boncztan nagyszerű muzeumát, melyhez hasonló nem volt a földön; de 1848-ban Jellasics katonái a praeparátumokat szétvették s róluk a bor-szeszt leitták. Hyrtl elbusult e vandalságon, de aztán újra munkához látott s még nagyobb szerű muzeumot hozott létre. A világ legelső orvosi intézetei arannyal mérték és mérik az ő kitünő praeparátumait, s maga is büszke ezekre, s egyszer angol barátainak azt írta: „Oly dolgokat küldök nektek, melyeket a három egy királyság legbüszkébb és leggazdagabb herczeg-asszonya megelégedéssel tehet oda ékszeres fiókjába, gyémántjai és gyöngyei közé.“ A kik látták a bécsi világtárlaton az ő boncztani praeparátumait, tudják, hogy Hyrtl méltán büszke e műveire. Kapott is a világ minden részéből állati s emberi koponyát is. Nagy tudósok álltak vele baráti levelezésben, többi közt Humboldt, Arago és Livingstone is. Visszavonulásával maga a tudomány nem veszt, mert ő dolgozni fog ezután is, nem tehet másképp; de veszt az egyetem, melynek nem egyhamar lesz ily boncztanára, s veszt az ifjúság, mely rajongással csüngött e mindig legnépszerűbb tanítóján.

* * (Lulu herczeg) mult hétfőn lett 18 éves, egyuttal nagykoru is és IV. Napoleon, azaz a francia trónra vágyódó. A nagy nap nem mult el hódolati nyilvánítások nélkül, jöttek hozzá Franciaországból hívek, de nem sokan.

Megbízások tára.

Szentesre K. J. urnőnek: El van küldve.
Életdre B. J. urnőnek: Örömlék, ha izlése szerinti volna.
K. Czellbe M. E. urhölgynek: E czélra leginkább feketete angol-bársonyt ajánlhatnék.
Muzsalyra H. P. urnőnek: Az egyiket megküldtem, a másikkal azonban fájdalom, már nem szolgálhatok.
Zsaryára J. D. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Bécsbe Z. K. urhölgynek: Szives köszönet.
Eszékre T. A. urhölgynek: Eddig kezei közt lesz a csomag.
Szatmárra F. Sz. urnőnek: Munkába van adva.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölvaltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

És két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencsefő,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, **90. kr.;** mind a tizenkét kötetre **1 frt. 80 kr.**

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 60 kr.**

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

 A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Krisztof-tér, 2. sz. III. emelet.

13-dik szám.

Március 29-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NOEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold- járás	N a p -	
							kelte	nyugta
						óra perc		
Márcz.	29	Vasárnap	D 6 Virág vas.	D Palmarum	11 B. M. ha.		5 48	6 22
	30	Hétfő	Angela szüz	Angyalka	e8 Cyril	12	5 45	6 23
	31	Kedd	Kornélia	Kornélia	19 Chrysanth	13	5 43	6 25
Április	1	Szerda	Hugó püspök	Hugó	20 Joh. Ser.	14 H. el. est	5 42	6 26
	2	Csütörtök	Nagy csötört.	Nagy csötör.	21 Jakab ap.	15 Husvét	5 40	6 27
	3	Péntek	Nagy péntek	Nagy péntek	22 Vazul	16 H. 2. ün.	5 37	6 29
	4	Szombat	Nagy szombat	Nagy szomb.	23 Artem	17 S. Zaw	5 35	6 31

V i d é k i t á r c z a.

Nagy-Szeben márczius 17-dikén 1874. (*Eredeti levél.*)
— **Álarczos tánczvigalom.** — Tisztelt Szerkesztőnő! A tánczteremmé átalakított itteni színházban e hó 14-dikén álarczos bál és bolondok estélye volt, és pedig daczára ennek és annak, olyan fényes sikerrel, hogy a tiszta jövedelem az ötszáz forintot meghaladja, habár a költséges diszítés és fényesen sikerült készletek is sokat vettek igénybe. A tüzoltó egyesület rendezte e bált, a melynek élén a derék Dr. Lindner Gusztáv áll; hozzá a tapintatos rendezőség ügybuzgalma, az izletes és élénk álarczok, a jól sikerült képletek mind oda hatottak, hogy az est fényét emeljék.

A meglehetősen nagy színházi csarnok is kicsinynek bizonyult, minden jegy már hetekkel azelőtt elfogyott és hányan voltak, kik elkészvén a rendes időben jegyet váltani, nem lehettek ott! E miatt aztán, és némileg a derék egyesület elért sikerét is irigylvén, e miatti bosszúságban az elnök néhány — persze névtelen — levelet kapott, hogy ezért bosszúállanak, és midőn a mulatság legjavában folya, felgyujtanak egy pár házat, vagy legalább szalmakarlat s a tüzoltóknak — kik a bált rendezték — kötelességüknél fogva oda kell majd sietniök, és így a bál véget ér. Élcznek is nagyon ügyetlen, mert sokakat ejtett rémületbe, de a végrehajthatásnak katonai és rendőri őrzérek vették elejét és nem történt semmi baj. Nem is érdemelték volna meg e hálátlanságot a derék tüzoltók, kik alig egy alatt tizenöt ször mentették meg a várost az égések tovább terjedésétől, és az ez a derék egyesület, mely ma már 203 működő és 423 pártoló tagot számít, különben is mintául szolgálhat számos városainknak e részben.

Sándor K.

Vácson e hó 15-dikén tartatott az idén az első műkedvelői előadás, a helyi állandó színház alapjává. Az előadott „Vén darázs“ című vígjáték telt ház előtt sikerülten játszotott, a szereplők Moravcsék Erzsébet, Szalkay Etelka és Fizek Antónia kisasszonyok, mint Kovács Ferencz, E. Illés László, Fodor Imre, Mittman Géza, Velzer Lajos, Spiszák Gyula, Ulrich Géza és Trágor Károly urak megfeleltek a várakozásnak. Vasárnap pedig 22-dikén kezdődtek a nőegyesület által vasárnaponként rendezendő előadások, melyek olcsó belépti díjak mellett a színház termében tartatnak a nőegyesület javára. Őt ily estély leend, melyekre városunk tehetséges egyénei ígérték meg a közreműködést. Márczius 25-dikén egy hangverseny is volt, melyre Fayl Frigyes, Humann Alexa, Blau, id. Ábrányi Kornél és Dorner Ferencz fővárosi művésznők, művészek és zenetudósok is meg voltak hívva. Husvét hétfőjén a második műkedvelői előadás leend, mely után egy hétre a kaszinó által lövöldéknk termében rendezendő Eötvös-ünnepély tartatik. A kaszinó ugyanis Rudnyánszky Kálmán di-

lettans festő által elkészítettvén Eötvös életnagyságu arczképét, ezt fényes ünnepélyvel fogják leleplezni.

Szegeden, múlt vasárnap délután értekezett az ottani Dugonics szoborbizottmány Izsó Miklós hazai szobrászunk ügyében. Izsó már előzőleg figyelmesen megvizsgálta Szeged téreit s oda nyilatkozott, hogy a szobornak alkalmas helyet csupán egyet talált, ugyanazt, melyet e célra a bizottmány már kijelölt, t. i. a reáliskolai épület buzatér homlokzata előtti térséget, mely parkká lesz idomitandó; de ezt is csak úgy mondá alkalmasnak, ha a buzapiacz ott megszűnik a helyén fasorok fognak diszleni. A szoborra nézve oda nyilatkozott, hogy az, a mint ő tervezi, mintegy 12 ezer forintba kerülne. (A debreczeni Csokonai-szobor, melyhez hasonló lenne 17000 forintba került.) Ez egyébiránt még csak odavetőleges számítás, a szobornak szabatos tervezetét és pontos költségvetését csak ezután fogja nevezett szobrász elkészíteni és leküldeni.

Szliácson már nagyban készülnek a fürdőidényre. Többi közt egész lakosztályt díszítenek gr. Andrassy Gyuláné számára, ki a gyógyidényt ott szándékozik eltölteni. Az új birtokos-társulat számos újításról gondoskodott: van új és nagy kávéház, gyógyterem, gyógyszertár, táncz helyiség, könyvtár sat. Vannak eladó telkek is. Fürdő-igazgató ez idén is dr. Hasenfeld Manó tanár lesz. Vasárnaponként hangversenyeket és felolvasásokat terveznek. Az is nagy előny, hogy Szliács ujabban vasuti állomás lett.

Vidéki vegyesek. Karczagon e hó 14-én a helybeli dalárda által, a felállítandó gyermekkert javára hangverseny adatott, melynek tiszta jövedelme 141 frt 12 kr volt, mely összeg bizottmányi elnök T. Madarász Imre urnak átadott. — K o l o z s v á r t t a dalünnepre nagyon készülnek s azt remélik, hogy Liszt, Erkel, Odry és Benza Ida asszony is az ünnepély vendégei lesznek s talán közre is működnek egy hangversenyben — Győrb en az elhunyt Deézsi Zsigmond sírjára csinos emléket állítottak e hó 27-én; e célra százharmincz forint kellett, s ez már nagyobbára össze van adva. — S o p r o n b a n a Némethy György szintársulata, melynek tagjai Eichner Anna kisasszony és a Szilágyi pár is, jövő hó 6-dikán kezdi meg előadásait. — Székesfejérv á r o t t az ott vendégszereplő Szigeti I. jutalmúra e hó 23-án „Othellot“ adták elő, ez alkalomra lerándultak s részt vettek az előadásban: Helvey Laura kisasszony, Eöry Gusztáv és Ujházi. — F e l v i n c z e n Nagy Mihály szintársulata oly szép pártolásban részesül, hogy e napokban már második bérletet nyitott. A derék szintársulat onnan a szomszéd Maros-Ujvárra szándékozik menni, és az ottani művelt közönség részéről bizonyosan szintén meleg pártolásra számíthat. — A z a r a d i

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

13. sz.

Márcz. 29-dikén.
1874.

Havonkinti szinezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félelvi járatási kötelezettség
foglal magában a lap irányában.

A gyermekszobában.

Hogy a női szív olyan ellenállhatlanul vonzódik a kicsi gyermekhez, az — úgy hiszem — nem csupán onnan van, mivel a természettől arra van rendelve, hogy a ez alvó lélek körül az életadó, tápláló, őrködő, ótalmazó és fölkesítő gondviselést pótolja; hanem egyszersmind onnan is, mivel ezen kicsi teremtésben annyi sok van abból, a mi a földi életet olyan mondhatlanul széppé teszi, a mi megragadja a szívet, fölemeli a lelket, föltár előtte egy csupa bűbajos, tiszta, nemes világot, szemében az eget, szóttalan gagyogásában a madarak danáját, öntudatlan mosolygásában a tavaszi virágot, szeme pillantásában egy felhőtlen tiszta világot varázsolja élénk, szóval ez a kicsi teremtés egy nagy költészet, és azonfelül a szívhez is lehet szorítani, csókokkal lehet elborítani, és azonfelül még ápolni és ótalmazni, — nincsen az az ember, a kit minél tovább van a kicsi gyermek körül, annál jobb és nemesebbé ne tenne; tapasztalni azt még a cselédeknél is, hovatovább letesznek durvaságukról, szelidülnek, okosodnak, mennyivel inkább a férfi, a nőre nézve pedig valóságos egyetem az, mindent előadnak neki vele, a mire csak szüksége van a boldogság és boldogításához: határtalan szeretetet, határtalan nyájasságot, határtalan türelmet, határtalan odaadást, éjjel-nappal való szolgálatkészséget, határtalan rend- és tisztaságszeretetet; ez is olyan bámulatra méltó bizonyítéka az isteni gondviselés örökké való bölcsességének; az a ropant feladat, a mi a nőnek a polgárosodás által jutott, a milyen dicső, olyan nehéz is egyszersmind; hogyan csak tiszta tudatára is jutni azon számos kötelességeknek?! — és egyszerre csak ott találja magát a gyermekszobában, és miként a kinyilatkoztatástól a hívő lélek, úgy lesz itt a nő előtt egyszeriben világossá és érthetővé önönmaga és az az ölében fekvő másvilág; ennek a kicsi életnek két szeme világánál olvassa ő az ő saját lelkének szentírását, azért teszi a nőt mindig inkább és inkább jóvá és ennek folytán lesz neki a gyermek és a vele való foglalkozás a gyönyörök és áldások kiapadhatlan forrása.

Ilyen a kicsi gyermek, egy testestül-lelkestül tavaszi élet, és ilyen az ő egész belső és külső lénye, szakadatlan bimbózás, nyulás és fakadás egyfelül, szakadatlan mivelés, ápolás és gondozás tárgya másfelül; olyan ép és üde az a ringó bimbó ott az anyatőn, és milyen gazdag szín és illat fog belőle kiáradni, mikor majd kivirít! Minden szem meg fog állni előtte, reá nézni is öröm lesz és boldogság — és mire felpattan a bék és a himes-hamvas szirmok szétterülnek, a hű anya szívét túsúrás nyilalja át és szemére felhő ereszkedik alá, eltakarva előle az egész világot, mindenestül, virágostól, csak egyetlen szirmokát hagyva nyitva előtte, azt, a melyről az a túsúrás szívébe nyilalt, a miért össze van zsugorodva, elpergelve; hogyan lehetséges ez, mikép eshetett az, mikor ő úgy vigyázott reá, mint a szeme világára sem jobban? És keresi az okot önönmagában és azonközben mindig tovább és tovább huzódik el tőle az a kábultatos felhő, a mi eltakarta előle az egész világot az ő drága virágában; kezdi egyenkint nézegetni a leveleket és szirmokat, izenként a színeket és ereket, mind az ő saját életéből lettek azok, minden pontocská az ő véréből van odafeste, minden erecske az ő szívéből odavésve, és — az a kínos, keserves fájdalom! — mégse olyan, a milyennek ő ohajtotta és várta; itt is, ott is fölt és hiba esett rajta, itt a ragya, ott a rozsdá marta; nincsen olyan ember, még a legnagyobb, a legjelesebb is, a kiből valami hiba ne volna, nem az élet tette benne ezt a kárt, csak jól meg kell nézni, ott van az benn a lelkében, úgy nőtt és fejlődött vele, mint a fa a jegygyel, a mit csemetekorában gyenge kérgébe belekarczoltak; csak gyöngé kis karczolás volt az eleinte, és vele együtt évről-évre nagyobb lett és kérgesebb és holta napjáig viseli; de hogyan és miként eshetett az rajta, mikor ő úgy őrködött fölötte, úgy vigyázott reá, hogy a szeme fényére se jobban, kérni az anya, és nem tud reá mit felelni sajongó szívének, és keres, kutat, honnan vette az ő szíve vére azt a hiúságot, vagy azt a mások lenézését, vagy azt a babonás félelmet, vagy azt az eldítéletet és

balfogalmat, mikor ő ugy ügyekezett tisztán megóvni ezt az ő lelkét ilyenek látásától és a mig csak az ő szeme alatt volt, nem is mutatkozott rajta ilyesmi?

És valóban is ugy van, akkor nem mutatkozott az rajta, mert akkor még bimbajában volt, és azon ép oly kevésé látszik még a gyöngye karczolás, mint a csemetefán, a melyen időjártával az a csunya forradás lett; az is olyan gyöngye kis karczolás volt egykor; az anya nem jöhet reá, mikor, mivel és mikép ékteleníthették el így vele az ő éjjel-nappal óva őrzött magzatját, pedig maga tette, természetesen nem szándékosan, de mégis tette, nem kézzel, hanem szóval, azért nem emlékezhetik reá, hogyan tartathatna eszében minden szót, a mi tiz év, vagy akár csak tiz nap, tiz óra alatt kijött a száján? hiszen itthon van, saját négy fala között, itthon csak szabad neki beszélni mindenről, a mi tetszik, és ugy, a hogy tetszik, nem hallja más, csak a férj, vagy a bizalmas barátnő, az a kis gyermek ott a földön ugy el van mélyedve kedvencz játékába, csak hogy a szemével el nem nyeli azokat a képeket az előtte nyitva levő könyvben; vagy a kis fakoczkák összerakogatásába, hallgat is ez most oda rájuk, azt se tudja, ha ott vannak-e, vagy sem.

Holott pedig nagyon is ott van; igaz, hogy el van mélyedve játékába, és oda sem hallgat az öregek beszédére, azért mégis odaütődik az hozzá, és azon módon a lelkét is megcsapja. Bámulatos a kis gyermek fogékonysága minden külső jelenség iránt, legyen az szó, vagy tárgy; mintha csak láthatlan csápocskák sugároznának ki belőle, körös-körül minden irányban, minden legkisebb rezgést felfogva és odavezetve abba a kis agyvelőbe, a hol az öntudatlanul lenyomódik és sokszor éveken át semmi legkisebb jelét sem adja lételemének, és azért mégis ott van, él és nő és veszen föl alakot és gyarapodik erőben és egyszerre csak ott van az egyeddel összeforrvá, és követel jogokat magának és foly be annak összes szellemi és erkölcsi működésébe, épen ugy, mint az a lehelletnél is gyöngébb fuvalom, a mely a bimbó héján elszuhogva, örökre rajta hagyja nyomát, nemcsak a héján, hanem beljebb-beljebb hatolva, a szirmán, a lelkén, ragya vagy rozsa alakjában; ez a bámulatos fogékonysága a kisdéd léleknek fejtheti meg egyedül azt a tüneményes tulajdonságot, hogy a mint egyszer hajnalodik nála, mondhatni perczről perczre óriási módon felgyüjti, feldolgozza az új fogalmakat, megtanul egy egész nyelvet, a melylyel a kész ember egész életen által elkinlódik, megtanulja minden mester és szabály segítsége nélkül, azt sem tudni, kitől, és milyen alaposan! maga alkot magának szavakat, ragozási és szófüzési törvényeket, és azok mind eredetiek, helyesek, és ezen kívül megtanul száz meg száz más dolgot, műtételeket, fogásokat, egész rendszereket, és mindent a legkisebb megerőltetés nélkül, j á t s z v a, hiszen neki az egész élet csupa játék, — de aztán az is innen van, hogy vajmi gyakran olyan lelki elferdülések is támadnak elő az emberi lélekben, a melyekről a szüle nem képes még csak elgondolni sem, hogy honnan származtak, mikor a szülei házban soha ilyest nem látott, és hozzá még olyan egyszerre, — de hogy egyszerre, sőt inkább nagyon is lassan, sok idő kell hozzá, hogy a hallott szóból határozott alaku forgalom és irányadó elv legyen az elmében, csak hogy az az idő megvolt neki, isten tudja, hány éve, hogy arról valamit hallott, még iczi-piczi, lóti-futi gyermek volt ő akkor, és akkor is csak egy-két szót, ez tapadt lelkéhez, és az évek folyamában ime, az lett belőle!

Majd minden lelki elferdülés ezen egy kutfőre, a szülei házra vezettethetik vissza, majd minden rossz, a mivel nagykorunkban megvagyunk verve, onnan vette eredetét, egy szó a gyermekszobában elég, hogy az ember egész gondolatvilágát a babona, a

tévhit, a gonosz indulat és bünös hajlamok mérges dudvája undokítsa egykoron, azért — egyuttal csak egy e fajta méregre bártorkodtam fölhipni a szülék szeretetét, arra tudniillik, hogy egyikünk sem tudhatja, mely órában szólítja el a halál a férjet felesége, vagy a feleséget férje mellől, és akkor lesznek a gyermekek árvák és megeshetik, hogy mostoha apa vagy anya gondjai alá kerülnek, a kit aztán még az édesnél is édesebben kell szeretniük, hogy viszont szerettenessenek; ne szóljunk tehát a világgal minden kincseért sem ócsárlólag valamely mostoha szüléről gyermekeink jelenlétében, mert különben a kész boldogtalanság magvát hintjük el szívékbe. Egy roszaló szó valamely mostoha szüléről kiejtve, elég, hogy legdrágábbjainkat, saját gyermekeinket legdrágábbjuktól, a boldog gyermekkortól foszszuk meg, mert az az egyetlen szó elég arra, hogy idegenkedés, ellenszenv nyomódjék le benne a mostoha fogalom iránt, holott — ha a végzet ugy határozta — talán még a rendesnél is nagyobb szeretetre lesz majd szükségök, hogy a második szüle szívének maguk felé hajlitsák; ellenkezőleg tehát, vegyen ez édes szüle erő magán és beszéljen csak jót a mostohákról gyermekei előtt; megbecsülhetlen vagyont biztosít ezzel gyermekeinek akkorra, mikor ő már nem találta lenni: szülei szeretetét az ő holta után.

Emilia.

Marion albumába.

Ábrányi Emiltől.

I.

Szépségedet nem irhatom le,
Toll, szó, ecset, nincs arra még;
Csak azt tudom, hogy szebb teremtetst
Nem hord a föld, nem lát az ég.

Csak érzem azt, hogy szebb alakban
Tisztább erény még nem lakott;
Imádva nézlek, mint az oltárt.
S szent gondolatban — hallgatok!

Szép vagy, remek vagy, mint az angyal,
Örült, ki itt hibát keres,
Tökéletesnek lenned, angyal,
Csak egy hiányzik — hogy szeress!

II.

Tudod, te, kedves, drága lény,
Mit olvasok szemedben?
Hogy meg kell halnom bármikép
S te fogsz megölni engem!

Mert ha szeretsz, el nem birom
Üdvsúlyát a gyönyörnek,
Ha nem szeretsz, a végtelen
Mondhatlan bánat öl meg!

III.

Vágnék eléd borulni,
Bevallva, hogy csodállak,
Hogy szánakozva nézek
Az égre, földre nálad.

Vágnék szaladni tőled,
Bevallva, hogy kisértesz,
Hogy fölragadsz az üdvig,
Aztán halálra sértesz.

Egész világ, szeretném,
Ha tündökölni látna
S szépségeden hevülve
Rahszolgaként imádna!

Egész valód, szeretném,
Maradna árnyba rejtve,
Csupán az én szivemtől
Ohajtva, áldva, sejtve!

IV.

Kimondtam egyszer gőgösen:
Soha sem fogok szeretni!
Megláttalak, . . . s most azt sugom:
Mindig fogok szeretni!

Az élet oly szép! zengtem én,
Hát élj, minek szeretni?
Most azt sohajtom: oh! mi kék,
Meghalni és szeretni!

— — —

O l i v i a.

(Beszély.)

Gróf Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

Azonnal Oliviahoz siettem. Utam a vész helye mellett vitt el. A felhők elenyésztek, a dörgések elnémultak, az ég megtisztult. Mérhetlen boltozatán egész fényében uszott a nap, mint lángba borult hajó a tenger sima tükörén, oly mosolygón árasztva sugarai özönét a vész helyére, mintha mi sem történt volna; csak füstölgő romok mutaták a gyászos multat. Így elenyészett boldogságunk felett is csak megtört szivünk marad gyászemlék gyanánt, míg ezek vigan lejtenek el mellette. Oh, de ekkor nem értém ezt! ekkor boldog voltam. Midőn vidoran mosolyg le ránk a derült ég, nem gondolunk a parányi felhővel, bármily sötét legyen is az.

Olivia különösen fogadott. Elpirult, zavart volt.

Megálltam előtte. Szemeimbe könnyük toltak.

— Nagys . . . nem tudtam kimondani. E megszólítás elhalt ajkaimon.

— Olivia . . . te . . . ön . . . te feledtél . . . tán nem ismeresz többé?

— Életem mentőjét?

— Ez oly hideg megszólítás — ne úgy . . . mondd inkább . . . ha mondhatod: Ödönöm . . . vagy bár hogy, csak nem amaz előkelő hangon. Én nem értem azt.

Nyakamba borult.

— Ödönöm! . . . szerelmesem! . . . ne aggódjál. Minket egymásért teremtett az isten.

Keblemre szorítám. Igen, hogy boldoggá tegyük egymást, gondolám. Most midőn eszembe jut, azt gondolom, nem hogy boldoggá, hanem hogy szerencsétlenné tegyük egymást.

Bevitt szüleihez.

Anyja, az áldott öreg, nyakamba borult, és megköszönte, hogy leánya életeért saját magamét kockáztattam.

És atyja? . . . szívesen fogadott, kezét nyujtá nekem, a polgárfinak, barátjának nevezett s kért, járjak házához.

Azt hittem, hogy nagylelkűség, és még megalázottabbnak érzem magam. Nem ismertem a világot, most bámulom, hogy lehetem azt, mikép egy ily arisztokrata leszálljon önként a polgárhoz, a nélkül hogy a körülmények kénytetnék! És őt kénytetették. A büszke kéz félt, ha nem lesz nagylelkű, mennyire egy

előítéletek rabja nagylelkű lehet leánya életének megmentője iránt, kiteszi magát a nemesebben gondolkodók gunyjának. Aztán nem is tartá többé veszélyesnek az egyszerű polgárfit a nagyvilági hölgy előtt. De ezt csak utóbb vevém észre, midőn már késő volt.

Nagylelkűsége tehát csak önzés, végtelen önzés volt, csillogó aranyba rejtett kavics. De én örültem ennek is . . . Most már szabadon járhattam Oliviahoz. Mit bántam én ekkor . . . nagylelkűség-, vagy önzésből engedte meg atyja . . . én használtam az alkalmat.

Igy telt a nyár, így az ősznek egy része, boldogul. Naponkint láttam Oliviat, naponkint enyeleghettem vele. Anyja nyájas volt, és szeretni látszott, inkább, mint valaha. Most is úgy tekintett, mint gyermekét, Olivia játszótársát, ő is boldog volt, boldoggá tette az a gondolat, hogy az lesz egykor veje, kit annyira kedvelt.

Gyakran órákig beszélt a jövőről. Ilyenkor Olivia darab idő óta elpirult. Ez nyugtalanított. Majd ismét azzal áltattam magam, hogy csak hölgyi szemérem. Később komoly lőn, midőn anyja visszatért kedvenc beszéd tárgyára. Ez engem is elkedvetlenített.

Atyja ritkán volt honn, s ha vagy egyszer ottlétemkor haza jött, rendszerint az ifju báró F. . . t hozta magával. Ez ember iránt, ki semmivel sem volt jobb a többi divaturacsnál, kik nem vonzalomból, hanem csak divatból udvarolnak a hölgyeknek, első találkozásunk óta különös ellenszenvvel viseltetem.

Olivia a báró jöttékor, kivel különben bizodalmasan látszott lenni s kit rokonának mondott, rendszerint eltávozott. Azonban midőn oda mentem, gyakran együtt találtam őket. Ez felötlött.

Egykor ujlag ott lettem F. . . t, ki jöttöm után csakhamar távozott. Kedvetlen levék. A féltékenység ördöge hatalmasban kinzott, mint valaha. Elhatároztam mindent, jövőmet, boldogságomat kockáztatni. Térdre hulltam Olivia előtt és kértem, hogy mondja meg: szeret-e még, vagy csak áltat? és . . . képtelen voltam kimondani.

Ő megértett.

— Ah, te féltékeny vagy! — mondá, aztán, hozzám hajolva, azon elfogulatlan arczifejezéssel, mit csak a nagyvilágban tehetnek a hölgyek sajátukká, s mi annyira képes a természetnek szinlést nem ismerő fiait elámitni; erősíté, hogy ugyanazon hévvel szeret, mint gyermekkorában. És én elhivém. Pedig ez rég elenyészett. A napot is lementé után még soká látni véljük, noha csak csalkép, mi szemeinket kápráztatja.

Ez idő óta minden ismét a maga rendén folyt.

Olivia nyájas volt. Többet mulatott velem, mint mással, s az egész eseményt feledni látszott. Nem úgy én, a kétkedés férge szivembe lopódzott és szüntelen rágódott rajta. Soká tartott, míg menekedhetém tőle, de végre mégis menekedtem; Olivia újra azon tökéletes lénynek tetszett előttem, kit annyira szerettem. Szerelmesek közt vastag ködlepel huzódik el, mi az imádottnak csak fényoldalait engedi látni.

Nem tudom, minő ünnepély alkalmából, tánczvigalmat rendeztünk néhányan fiatalok. Alig vártam az estét, kimondhatatlanul boldog voltam!

Két napig sötétségben tapogatóztam; mert nem látám Oliviat, az én napomot. Oh, azóta képelem, minő szörnyű lehet a vaknak sorsa, ki egy egész hosszú életet sötétségben kénytelen átvándorolni.

De meglátandom, — gondolám; — ő is ott lesz a táncz-
vivalomban, a virágok legszebbike, deli hölgyem, az én napom.
Igen, igen, ő ott lesz! hisz én hívám meg. Most is látom, mily
angyali mosoly lebegett ajkai körül, midőn eligérkezett.

Az est eljött, az idő közeledett, egy óra telt el, s még
öltözöm előtt állottam; semmi nem volt eléggé szép; majd szit-
kok, majd ismét játszi ötletek folytak ajkaimról. Jól mondják, a
nagy öröm örültséggel határos. És az én örömöm határtalan
volt, mert Oliviát láthatám, ezrektől bámultatva. És ez ezreknek
büszkén mondhatni vélém: ő, a bál királynéja az enyém.

Végre elkészültem; e pillanatban ajtóm nyílt, s egy ismer-
etes alak lépett be. Tárt karokkal futottam elődbe... mert
te valál a belépő.

Te komoly voltál, holnap valami mondani valód lesz, —
mondád.

— Nem, nem holnap, ma! — tagadólag ráztad fejedet;
én nem nyughatám; örült nyugtalansággal zaklatalak. Végre
engedtél kérésemnek.

— Tán jobb is lesz, — kezdéd vészjósló hangon. Aztán
sokat, sokat beszéltél, mit tudom én, mit? leigézettként álltam.
Csak a végszók hangzottak szünetlen füleimben, mint elítéltnék
ítélete: Olivia! ... ő hűtlen! ... ő nem szeret többé! aztán
örültként futkostam fel s alá. Ruhámat, hajamat tépdelém.

Tehát az egész világ tudja, csak én nem!

— Nem megyek, — szólék elhatározottan.

Te karon ragadál, — Mit mivelsz? Menned kell!

Mereven néztem rád.

— Tán hogy gyönyörködjék fájdalmimban?

— Nem, hogy lássa, hogy férfi vagy.

Öltözetemet rendbe szedtem és mentem.

Midőn odaértem, zajongott a sokaság. A karzatról vig zene
hangzék. Köröskörül a falakon s a csillároknak ragyogó gyertyák
világa árasztá el a termet, és e terem óriási sirboltnak tet-
szett előttem, hol boldogságomat temetik. A zene halotti zené-
nek, a ragyogó gyertyák ravatalt körző mécszeknek, a lejtő pá-
rok halotti kísérek, a körülülő hölgyek a halott tisztelésére le-
szállt angyalok... nem... nem... sátánoknak. Egyikről
lehullott az álarcz. De ezt csak én látám, mert a hölgy Oli-
via volt.

Lábaim önkénytelen hozzá vittek. Ő nyájasan megkö-
szönte a mellére tüzött, tőlem kapott virágokat; én hideg udva-
riassággal hajtottam meg magam... s a mellékterembe rohan-
tam....

A zene elhallgatott, a zajgás elnémult, a fényt pár mécs-
ből gyöngén pislogó világ váltá fel. Felszöktem.... Eltávozott
már mindenki, csak néhány szolga foglalatoskodott még. —
Olivia! — kiáltám, s hajamat tépdelve elrohantam.

— Szegény, megőrült! — hangzék utánam...

Az éj sötét volt, a fekete fellegek között egyetlen csillag
sugárzott, halványan, szomorúan. E csillagot sokáig néztem, ké-
sőbb e csillagot is elfödék a föllegek és sötét lett ég és föld. E
csillag az én csillagom lehetett... Ingerültségem főfokát el-
érte, céltalanul bolyongtam, mint delejtűt vesztett hajó a mér-
hetlen tengeren. Hogy is ne! Ha a bénának összetöröd gyám-
botját és őt magára hagyod, nem lesz-e nyomorultabb, mint az el-
lőtt? Ha a szerelmesnek, ki hölgye szerelmében özpontosította
minden boldogságát, ezt elrabolják tőle, nem lesz-e szerencsét-
len? És én elvesztém szerelmét s még sem szánt senki! Már haj-
nalodni kezdett, én tovább bolyogtam fájdalmam éjszakáján...
Öntudatlanul Olivia háza elé értem... összeomlottam háza előtt
és sirtam... vérkönyöket. Ha az érzéketlen kövek megérthe-

ték fájdalmam, velem sirtak volna; csak ő nem; csendesen nyu-
godott dagadozó vánkosai között, szívét nem marcangolák fájdal-
mak, örömmosoly lebegett ajkai körül, tán szerelmeséről ál-
madozott, — boldog Olivia!

Gunyakacaj ébresztett föl merengésemből. Népcsoport hul-
lámzott körülöttem.

Mily sokaság volt! s alig egy szánakozó arc!

Körülnéztem, mit sem láttam. Szemeimet könyvek fátyolo-
zák... újra leborultam.

Egy ismeretlen tört át a bámész csoporton.

— Mit mivelsz, szerencsétlen?

— Igen, szerencsétlen, mert elvesztém őt s éj borult éltém
egére; hisz ő kit elveszték, volt az én napom, s e nap többé nem
deríti föl lelke homályát.

A résztvevő ember, az első, kivel éltemben találkoztam,
megtudva szállásomat, haza vezetett.

(Folytatása köv.)

Német, francia és angol.

(Beszély.)

Hartmann Mórtól.

(Folytatás.)

Emellett ő volt a tulajdonképeni portás, mert atyja egé-
szén más dolgokkal volt elfoglalva s a lakókra nézve úgy szólván,
nem is létezett. Ha elvégezte munkáját Monsieur Thibaut, azaz
ha az udvart, kapualját és lépcsőket rendbe hozta, mivel délig
mindig készen volt, eltűnt a nyilvános élet szinpadáról.

Páholya egyik sötét szegletében levő ágyára dőlt, s mindad-
dig aludt vagy ébren álmodozott, míg a lépcső lámpáit nem kellett
meggyújtani. Azután egy nagy szekrényt vett elő, melyből nagy,
erős vászonba kötött rézkapcsos könyveket szedett ki, melyekben
mindjárt rálehetett ismerni a kereskedelmi könyvekre. Thibaut
ur ugyanis nem volt mindig portás, s egykor szebb napokat is
látott. Néhány év előtt még a Boulevard du Temple lakott, hol
üzlete egyike volt a legfényesebbeknek; nála lehetett a leg-
szebb márvány- és homokkő szobrokat, sirköveket, kandallókat,
könyöklöket s építészeti diszműveket kapni.

A mostani portás egykor tekintélyes kereskedő volt. Mond-
ják, a mit azonban ő soha sem ismert el, hogy a tulságos biza-
lom tette tönkre. Egész története abban áll, hogy az egész vi-
lágnak hitelezett s nagyon kevesen fizettek. Ő daczára annak,
hogy már régóta kapus, még mindig nem zárta be üzletét, feje
még mindig kereskedelmi könyveivel volt elfoglalva, s nem
lehet csudálni, ha következetesen minden este elövette azokat
s mindig új meg új mérleget készített. Sajátságos volt az, hogy
egyik nap egyik, másik nap másik adósát remélte fizető-
képesnek s így naponkiut új mérleg jött létre. Egyik este mint
szegény, másik este már mint ismét gazdag kereskedő feküdt
ágyába. Ha az udvart vagy lépcsőket tisztogatta, akkor is azon
töprekedett, vajjon tartozik-e 100,000 frankkal, vagy ő követel
100,000 frankot. Ezen váltakozó mérleg okozta, hogy még min-
dig nem vesztette el az emberekben hitét. Ritkán beszélt, de ha
szólt, másról mint üzletéről nem lehetett hallani. Leánya épen
ugy nevette ilyenkor, mint ő leányát, ha ez bátyja marsallbotjá-
ról beszélt. Ha este könyveibe merült, mit sem látott s hallott
abból, mi körülte történik, akár hozzá, akár leányához ment va-
laki, mint például Breuming.

Az én művészetem, ki iránt első pillanattól kezdve oly
nagy érdeklődéssel voltam, csak később tanulmányozhattam,

mint a kapuspáholy két képzelgőjét. Ugy látszott, hogy Breuming engem került. Talán féltékeny volt, hogy már az első nap Juliánál látott ülni. Hogy ezen gyanuját eloszlassam, valahányszor Juliánál gondoltam lenni, minden este ellátogattam ennek páholyába.

Breuming nem sokáig volt tartozkodó irányomban. Barát-ságosan közeledett hozzám s csakhamar oly bizalmas szomszédok lettünk, hogy a szobánkat összekötő ajtót nyitva hagytuk s így némileg laktársakká lettünk.

Ezen ismeretség reám nézve nagyon kellemes volt. Beszédjét csakhamar épen úgy megszerettem, mint játékát, pedig már játéka is képes volt a legjobb véleményt adni az egész emberről.

Az olvasó Breumingot eddig úgy ismeri, mint egy szerelmes művészt, ugyanazért őt érzélgős álmodozó embernek gondolja, ki legfőleg szánalmat kelt. Pedig Breumingnál közelebbről ismerve, nem egészen így állt a dolog; azon benyomást tette mindenkiire, mint egy szelid fiatal ember, ki nem kíván mást, mint hogy következetesen élhessen céljának, kit a külvilág csak annyiban érdekelnek, a mennyiben azok életcéljuut meg nem nehezítik, szóval egy oly ember, ki bizalmat kelt s kit a könnyelmű virtuoznép, ki önmagát genialisnak tartja — filisternek nevezett. Szegény volt, de nem tartozott senkinek, s igyekezett mindent kikerülni, mi őt adósságba keverte volna. Párisba vetett reményeiben csalatkozott. Az elmúlt télen jött ide, hogy hangversenyeket adjon, de a lépésektől, melyeket tennie kellett volna, visszariadt eleinte, és a mint később kezdett az eszmével megbarátkozni, egy nagyobb szabásu szerzemény gondolata ismét elűzte azt. A becsvágyat és teremtő erőt a szerelem keltette föl benne, melyet Julia iránt érzett.

Ezen szerelemből nem csinált előttem titkot, s később ez volt beszélgetésünk legszokottabb tárgya. Volt e szerelemben valami megható. Ha Julia virágaihoz ment, Breuming rendesen az ajtóhoz állt, hogy visszatértekor ismét láthassa.

Az est közeledtével mindig a kis kertben lehetett látni, a mint a két öntözőt vízzel megtöltötte. Alig hagyta el Julia virágait s már ő ismét fenn volt, hogy azon légkörben lehessen, melyet eszményképe most hagyott el. Ha néha különös okok miatt kénytelen volt ezt elmulasztani, a kapuspáholyban pótolta azt helyre, s sokszor megtörtént, hogy ebédjének árán egy-egy virágcsokrot vett s örömmel vitte Juliához. Ezek minden esetre olyan apró vonások, melyek a huszonhárom s huszonnégy éves szerelmeseket jellemzik. Bámulatos volt Breuming határtalan bizalma a leány iránt. Mig én már az első beszélgetés után tisztán láttam a hidegséget s érzéketlenséget benne, Breuming régi ismeretsége daczára, még mindig a legszebb, a költőibb színben látta. Előtt Julia szépsége és kelleme csak külseje volt a legszebb belsőnek, s e meggyőződést lehetetlen lett volna nála megingatni.

Annyi igaz, hogy a legnagyobb lélekbuvár vagy emberismerő első tekintetre épen így okoskodott volna, mint e szerelmes, oly megnyerő volt alakja, hangja, mindene. Breuming abban a véleményben volt, hogy azért oly közönyös iránta, mert még nem szerelmes, de ha egyszer megszereti őt, a legönfeláldozóbb nő lesz belőle. Néha maga is nevelésnek találta a szerelmes németet egy francia nő ellenében, de a másik pillanatban már az egész világon legtöbbször becsülte minden tekintetben a francziákat. Tudta ő azt, hogy Julia, mint minden francia nő, szereti a fényt, pompát, a mit ő nem adhat neki, de bizott művészetében, mert lehetetlenek tartotta, hogy szépre a szép ne legyen mélyebb hatással.

Igy állottak a dolgok hónapokon át; Julia ápolta virágjait s beszélt bátyja kilátásairól; atyja ma szegénynek, holnap gazdának számította ki magát; Breuming szerelme s művésztének élt, melyben naponkint előbbre haladt. E kis világban csak egy változás tünt fel nekem. Mister Ellis, ki mint valódi angol, csakis kedvencz művésze iránti lelkesedésből költözött e lakásba, elhagyta eddigi kis szobáját s az épület elő részén vett lakást, mely a kapus szobája közvetlen közelében volt, s hová az utczazaj miatt teljes lehetetlen volt hallani a művész gondolkáját.

Mister Ellis, a leendő lord, körülbelül negyven éves férfi lehetett, s épen olyan volt alakja, mint egy angolt képzelünk: hosszú, széles vállu, bajusztalan és szőke haju, minden kellem nélkül mozdulataiban, de tekintetben a kedélyesség és nagylelkűség némi kinyomatával.

Breuming, kit gyakran meglátogatott, nem győzte dicsérni szívbéli jóságát s állította, hogy számtalanszor ajánlott fel neki a leggyöngédebben nagyobb pénzösszeget. Ugy tüntette fel Mr. Ellist, kinek hideg külseje a legmelegebb kedélyt takarja, melynek lelkesültsége minden áldozatra képes, legkevésbé sem lett féltékeny rá, hogy lakását megváltoztatta és épen annyi időt töltött a kapus páholyában, mint maga Breuming. De nem is lehetett hely a féltékenységre oly férfi irányában, ki órahosszáig elült Julia mellett a nélkül, hogy csak egy árva szócskát is szólt volna, s hallgatta, mig az Abd-el-Kader elfogatásáról beszélt, a min ő nem győzött eleget nevetni, s annál inkább mulatta magát a leány képzelgésein, minél inkább belemelegedett ez azok elbeszélésébe. Azt pedig mindenki tudta, hogy az angol a ház összes lakói közt a legkiállhatatlanabb volt, ha nevetett.

E kis eltérést leszámítva, mint említettük, hónapokon át mi sem változott e ház történetében, mig egyszerre egy esemény föl nem zavarta ezen egyhangúságot. Csendesesen ültem szobámban s dolgoztam, a mint Breuming szobámba ront s egészen kikelve, a nélkül, hogy egy szót szólana, egy székre rogyott.

Ijedve ugrottam fel s siettem barátomhoz, kinek egész lényén meglátszott, hogy nagy szerencsétlenségnek kellett rajta történni. Gondoltam, hogy talán hazulról kapott valami szomorú hirt, s hogy egy kedves családtag haláláról fogok hallani, a mint nagy meglepetésemre kérdezősködéseimre csak ennyit felelt: Abd-el-Kadert elfogták!

Egészen elcsudálkoztam, a mint barátom sohajokkal kísért feleletét hallottam, s legalább is nevelésnek tetszett előttem, hogy egy szerelmesre, kit csakis szerelme látszott érdekelni, hogyan lehet oly nagy hatással egy arabs főnök elfogatása. — Bizonyosan nem Julia bátyja volt a szerencsés, a ki elfogta? — kérdém nevetve.

— Aumale herczegnek adta meg magát, — felelt Breuming sohajtva, mi ujra nevetésre indított.

— Csak nevensen, — tört ki, — átlátom, hogy mily nevelésnek tűnhetem fel ön előtt. De bizonyára nem nevetne, ha látta volna Juliát, a mint én láttam, mily hatással volt reá Mr. Ellis tudósítása; közel volt a kétségbeeséshez s én először láttam őt sirni, a mit soha sem felejték el. Az angolt, ki az egészen csak nevetett, teljes lelkemből megutáltam.

— Örvendjen, kedves barátom — szóltam vigasztalólag, — hogy Abd-el-Kadert elfogták, Julia képzelgése már nagyon közel járt a rögeszméhez, az örütséghez. E kellemetlen körülmény jó lecke volt reá, s ön remélheti, hogy a képzelődések meghiusulta után inkább fog a szív szavára hallgatni.

Breuming szavaim által némileg megnyugtatta, szólt:

— Azért mindig szomorú dolog, ha egy kedves leányt egy-

szerre megfosztva látunk annyi idő óta táplált reményeitől. — Aztán karon fogott s kivezetett a szobából.

A lépcsőn lemenve, a kapuspáholy ablakánál álltunk meg. Breuming újjával mutatta a helyet, hová nézmem kellett, és én láttam Juliát, a mint kis szobája egyik szögletében csüggedten ült, kezeit ölében fektetve s szemeivel meredten nézve maga elé, egész arcán a fájdalom legmélyebb kifejezésével. Atyja alá s feljárt a kis szobában, s meg-megállt a karosszék előtt, melyben leánya ült, s egy részt szemrehányásokat tett neki, hogy minden reményét bátyjába, nem pedig atyjába helyezte, másrészt vigasztalni igyekezett őt.

— Jól tudod, — szólt nevetve, — hogy én tulajdonképen gazdag ember vagyok. Épen tegnap este számítottam ki a legpontosabban, hogy adósaimtól 86,000 frankot biztosan megkapok, ezen kívül 35,000 frtot majdnem biztosan, 40,000 frtnak pedig felére legalább bizonyosan számíthatok. Az egészben tehát 130,000 frankom lesz, s ezt újabb tervem szerint úgy fektethetem be üzletembe, hogy évenként legalább is tizenöt-husz ezer frankra számíthatunk. Jól tudom, hogy ez mind kevés ahhoz, a mire te vágyakodol, de az üzlet később emelkedni fog s mi miliomosak lehetünk, s akkor tehetsz, a mit akarsz, s úgy élhetsz, mint Franciaország akarmelyik marsalljának nővére. Már előre látlak mint hajtatsz pompás fogatoddal keresztül a Champs Elyséen.

Mialatt az öreg így beszélt, Juliát mindinkább elhagyni látszott türelme.

E jelenetnek rajtunk kívül még egy harmadik tanuja is volt, mert az ablak melletti karosszékben, melyben csak Julia szokott ülni, most Mr. Eilis ült. A zsinor bojtját kezében tartva, a kapus tisztjét látszott teljesíteni, e mellett a beszélgetés felett jóízűeket nevetett. A mint az öreg a fogatról beszélt, hirtelen közbe szólt: — fogat? hát nem vagyok én képes a legpompásabb fogatot, s a legszebb lovakat rendelkezése alá bocsátani, Made-moiselle Julia?

(Vége köv.)

A z e m b e r r ől.

(Pár lap a természettani földrajzból.)

Abauji Bélától.

(Vége.)

Szintén nagy jelentőségű az a befolyás, melyet a bűnök gyakorolnak az emberre, főleg testi tekintetben. Valóban nagyon igaz az, hogy „a bűn az emberek megromtója“. E tekintetben nincs szükség példaként meszsze mennünk. Csak körül kell tekintenünk s azonnal láthatunk elég embert, kinek főleg arcán rettentő példa gyanánt ülnek az elkövetett, vagy öröklött bűnök és szenvedélyek torzításai. Nem ritkán tapasztalható az néhol egész népeken is. Például azon néger törzsek, melyek ugy erkölcsi, mint vallási tekintetben legalantabb fokon állnak, egyszersmind a legrutabb emberek; míg az olyanoknál, melyek közé a keresztény műveltség már behatott, például Sierra Leona afrikai partvidék lakóinál, főleg a fej, már jóval nemesebb idomot öltött.

Hogy végre esetleges, a rendestől eltérő testi képződések az egyének roppant számán átörökölhettek, számos példák bizonyítják. Elég e részben itt csak a Bourbon francia család sa-játságos arczalakulatára hivatkoznunk, meg azt fölemlitenünk, hogy Északamerika rézszínű benszülöttei közt gyakran találhatók egyének, kiknek bőrszine egészben világos, arczuk ellenben rézvörös. Az ily képződésekből már könnyen fejlődhetett idők

folytán s alkalmas körülmények közt egy egészen külön faj, külön törzs.

II.

Az esetleges képződés folytán egymásból fejlődött ember törzsek felette különbözők ugyan, de bizonyos pontokon mégis anynyira egymásba olvadók, hogy lehetetlen köztük a háttérvonalat biztosan kijelölnünk. Mindazáltal, ha az embert körülményesebben ismerni akarjuk, szükség, hogy legalább a legfeltűnőbb ellentéteket kimutassuk.

Az embertörzsek különbözőségeinek kimutatásánál főleg három dolog jó tekintetbe s ezek: a bőrszín, a haj és a fejalakulás. Ezekből kiindulva, leginkább a következő öt főembertörzset szokás megkülönböztetni.

1. A k a u k á z u s i t ö r z s, vagy az emberiség alaptörzse. Kiváló sajátosságai ennek: magas, szabályos növény, szép idomu, fojásdad vagy kerekded fej, legjobban kifejlődött agygyal; homloka nyílt, lassankint boltozódó, arczcsontjai alig, vagy csak kevéssé állnak ki; fogsorai egymásra függélyesen állnak; álla gömbölyű; hajzata puha, hosszú s barna, szőke, vagy fekete, sőt olykor aranysárga színű; bajusza és szakállja sűrű. A bőrszín a legtöbb ide tartozó népnél szép fehér, atlátszó pirossal, de átme-gy barnába (indusok), sőt feketébe is (nuba-néger). Közép-európában a szőke haj és kék szem hajdan gyakoribb volt; ma azonban, valószínűleg a változott életmód következtében, kezd ritkább lenni. E törzshez tartozik Európának legtöbb népe, továbbá Ázsiában és Afrikában néhány nép, Amerika s Ausztrália beköltözött lakosait nem is említve. E törzs száma mintegy 590 millió lélek.

2-dik fő-törzs a m o n g o l (turáni) t ö r z s, melynek jellemzőbb sajátosságai: alacsony, zömök termet, csaknem koczka alaku fej, kecskeny, hátra hajló homlokkal, széles arczczal, melyen apró, kissé ferde metszetű szemek, lapos, tompa orr és nagy száj foglalnak helyet; arczcsontjai kiállók; csaknem szakáltalan álla előre nyomult, mint Erdélyben a tiszta székelyeknél; fülei kissé elálló, haja sima, vékony, de kissé összecsapott s leginkább fekete színű; a bőrszín buza-sárga, de némely ide tartozó népnél olajbarnába megy át. E törzshez tartoznak főleg a chinaiak, japániak, Európában a lappok, finnek, magyarok s talán a törökök is, Amerikában pedig a sarkvidéki népek. E törzshöz mintegy 530 millió lélek tartozik.

3-dik fő-törzs a f e k e t e f a j t a v a g y n é g e r t ö r z s (aethiopi), melynek főbb sajátosságai: magas, természetes növény; oldalról kissé összelapított fej, hátra nyomott homlokkal s nagyon előre szegülő állal, melyben a metsző fogak nem állnak egymásra függélyesen; koponyája, az igen kifejtett tarkó miatt, nagyon hossz-as. Orra laposra nyomott és pisze, szája nagy, duzzadt ajkak-kal; göndör fekete haja kurta és gyapjas; szakállja vagy nincs, vagy igen gyér; bőrszine ragyogó fekete, vagy barna, csupán tenyere, talpa és hónalja világosabb színű. A négertörzs főleg Afrikában van elterjedve, de Amerikában is jelentékeny számmal vannak szerecsenek. Sajátságos, hogy a négertörzs gyermekei is fehéres bőrrel születnek, mely aztán csak néhány hét múlva változik feketévé.

E törzshöz mintegy 185 millió lélek számíttatik.

4-dik fő-törzs a m a l á j i t ö r z s, mely mintegy átmenetet képez a szerecsentől a kaukázusi és mongol törzsekhez. E törzs általában idomos és erőteljes testalkatu. Jellemző sajátosságai: magas homloku keskeny koponya; orra vaskos és széles, szája nagy, kevésbé duzzadt ajkak-kal, mint a szerecsen; a felső állkapocs kissé előre áll; fekete haja durva és tömött szakállja

ritka; bőrszíne szennyos barna, váltakozva a sötét sárgától a feketéig; mélyen fekvő s nem egészen egyenes metszésű szemeit sűrű szemöldök árnyékolják. E törzs általában nem igen jó hírű. Még ma is vannak benne emberevők. Sok ide tartozó népnél szokás a bőr kiczifrázása (tätowirozás), melyet szurkálás által nagyon ügyesen eszközölnek, sokszor tetőtől talpig. A múlt évben Pesten is mutogattak egy olaszt, kit délázsiai útjában a vad malájok elfogtak s bőrét bámulatosan kiczifrázták. Az illető azt vallotta, hogy a rajta végrehajtott műtét 3 hónapig tartott. Ezen eltávolíthatlan ékesítés a benszülöttek közül is nem egynek kerül életébe. E törzshöz mintegy 20 millió ember tartozik.

5-dik főtörzs az amerikai vagy indián törzs, melynek jellemző sajátosságai: alacsonyos, gyöngye termet, tojásdad, hosszas koponya, alacsony, igen hátra hanyatló homlokkal, mi főleg azon szokás eredménye, hogy az ujszülött gyermekek koponyáját ügyetlenül összenyomják. Arczsontjai ennek is oly előre állók, mint a mongoloknál; a szemek mély gödrűek, aprók s rendesen álmos tekintetűek; orra többnyire nagy és hajlott gerinczű; haja puha, de bozontos; bajusza és szakála alig van. Bőrszíne általában rézvörös, mely azonban délen inkább barnába és feketébe játszik; a hegyes vidékeken lakók rendesen világosabb színűek valamivel. E törzshöz tartoznak az aeskimokat kivéve, Amerikának valamenynyi őslakosai, számra mintegy 5 millión.

Ezek azon főtörzsek, melyekbe az 1350 millió lelket számláló emberiség megvan oszolva; de ismétlem, hogy kifogástalan határvonalat huzni közöttük nem lehet, mert az átmenetek egyikből a másikba oly sokfélék és annyira észrevehetetlenek, hogy nem csoda, ha egy újabb író (Luke-Burke) éppen 63 különböző embertörzset akart kimutatni. Mennyi új meg új alakulást mutatnak föl a különböző törzsek vegyüléséből származott korcsok! Tekintsünk csak át például Amerikába, hol e körülmény az arisztokrácia egy új nemét, a „vér arisztokráciáját“ teremtette meg, melynél fogva a telivér fehér, fekete vagy rézszínű göggel tekint le a szegény korcsra, kinek egész büne annyiból áll, hogy apja és anyja két külön embertörzshöz tartozó volt, le nem moshatja magáról a két törzsnek ő benne vegyült bélyegét. Éppen Amerikában szokás az, hogy a korcsfajokat vérvégülés szerint nevezik el. Előttünk legismeretesebb az ugynevezett félvérűek, kiket következőleg osztályoznak. mulattok azok, kik fehér és fekete szülék ivadékai; meszticzek azok, kik fehérek és indiánok gyermekei; s végre zambók azok, kik szerencsen és indián szüléktől származtak. Ezeken kívül még sok korcsfajt különböztetnek meg, melyeket a vérvégülés szerint neveznek aztán el harmad-, negyed- s ötöd-rész vérűeknek stb. Nevezetes tünemény itt az, hogy a korcsfajok s európaiak folytatott vegyülése következtében az utódokon hovatovább a kaukázsi jelleg lesz uralkodóvá, bár az ötöd-rész vérűeknél is felismerhetők még a barnás körmökön s a gypjas hajzaton a négerség utónyomai.

III.

Az emberi nem előadott testi különbözőségeivel karöltve jár a véralkat (temperamentum) különbözősége is.

A véralkatot a magyar ember közönségesen természetnek nevezi, azt mondván, hogy ez vagy az jó vagy rossz, könnyelmű vagy busongó, heves vagy hideg természetű. Ezuttal fogadjuk el e meghatározást s csupán annyit tegyünk hozzá, hogy a véralkat már szellemi életünkhöz tartozik, de azért oly tulajdon bennünk, mely szintén alatta áll a földrajzi viszonyok befolyásának; bár más részről a józan ész segélyével nagyon idomítható.

Közönségesen négyféle véralkatot különböztetnek meg. 1-ső a vérmes véralkat, melynek alapvonása a derűtlenség s lényege a vidám élvezet, minélfogva könnyen léhasággá, könnyelműséggé fajzik. 2-dik az epés vagy indulatos (choleritas) véralkat, melynek alapvonása a bátorság s lényege a szellemdúsággal párosult cselekvés, csak hogy a tulságos önérzet s könnyen lobbanóság nem ritkán kevélységre s nagyravágyásra ragadja. 3-dik a merengő vagy méla véralkat (melancholikus), melynek alapvonása a kitartás, s lényege az elmélkedés, mely főleg a multra irányul. Könnyen elfajzik konokká, mikor aztán világgyűlölővé lesz. 4-dik a hidegvérű alkát, melynek alapvonása a higgadt közönység, melyet sodrából sem öröm, sem bánat ki nem hoz, s lényege a fontolva haladás. Ennek elfajzása a lelki lomhaság és különcség. Erdélyi J. azt mondja róla, hogy „mikor a vérmes kacajban tör ki, az epés ujjongat örömeiben s a merengő úgy el van ragadtatva, hogy a szeme is nevet: a hidegvérű“ akkor is csak „magában nevet.“ (A szellem bölcsészete.)

E véralkatok közül egyik sincs meg tisztán sem egyes egyénben, sem egész törzsekben, hanem vegyülve a másikkal, vagy a többivel. Mindazáltal megállapítható, hogy melyik embertörzsből melyik véralkat a tulnyomó. Így a szerencsének tulnyomóan vérmesek, nem sohajtják vissza a multat s nem törődnek a jövővel, hanem élnek a gondtalan jelenben, átadva magukat a természeti élet vad örömeinek. Éppen ezért inkább lehet őket idomitani, mint szellemi szabadságra képezni. A mongoloknál már a merengő véralkat az uralkodó, tehát az a lélekhangulat, mely főleg a multra tekint s irtózik a jövővel tetterősen s megfontoltan szembeszállni, s minthogy nem készíti elő a jövőt, nem is köt hozzá reményeket. Innen van az, hogy a khinaiak oly mereven ragaszkodnak a régi, elavult formákhoz. Az azonban nem áll, hogy a mongol fajban éppen nincs alkotó, szervező szellem. A maláji törzsűek az epés véralkat az uralkodó. A maláji heves szenvedélyek rabja úgy a szerelem, mint a gyűlöletben, úgy a játékban, mint a harcban, melyet a fájdalom legkisebb érzése nélkül halálig folytat. E véralkattal különben érzékeny becsületérzet jár együtt. Egyébiránt főleg oly déltengeri azigeteken, melyeken az emberi társaság viszonyai egyenletesen, de oly egyszerűen fejlődnek, mint a környező szűk természet, az epesség a gyermekdedség egy nemévé változik. Az amerikaiak a hidegvéralkat megtestesült képviselői, kik sem a multról nem ábrándoznak, sem a jövő megalkotásán nem fáradoznak. Tudomásul veszik az esetleges benyomásokat, de azokat egymással vagy másokkal nem közlik. Az ő törekvésük eszménye a lélek egykedvűsége, mely részint szelidség, részint eltompultság, részint nemes megnyugvás, részint makacs, daczos hajthatatlanság képében észtelhető náluk. E törzs gyors pusztulásának egyik főoka éppen ellustult véralkatában található.

Végre a kaukázsi törzs epés véralkatu, azonban jelentékeny módosulással. Itt már az erősen kifejlődött értelmiség jótékonyan mérsékli a becsvágy hevesességét, okosan fékezi a szenvedélyeket s az erők elé szabályozott medreket jelöl ki. E körülmény kifolyása az, hogy eddigelé csak az ide tartozó népek birnak azon képességgel, hogy a jövő mindenkori alakításán cél- és tervszerűleg működjenek; ez okon mondhatók csupán a kaukázsiak igazi történelmi nemzeteknek, melyek közé mi is joggal számíthatjuk magunkat már századok óta. Ez a törzs viszi az emberiségben a vezérszerepet, s ennek köszönhetik a többiek, ha a művelődés útjain hovatovább előre haladnak.

Egy hét története.

Márcziushó 25-dikén.

Zsemlye-morzsa. — Bőjti pecsenyék. — A lábak metafizikája. — Egy szép jövőjü eszme. — Halász Bódi bácsi. — Három házi estély. — A régi jó idők-ből. — Tüzoltó nők. — Egy új egylet. — Az új miniszterium. — Egy derék magyar ur. — A gazdasszony-egylet közgyűlése. — A protestáns árvaház. — Sztupa György indítványa. — A pillangó és a méh egy személyben — Gróf Teleky Sándorné. — Horn Ede felolvasása. — A mi eszmadia iparunk. — A himezésről. — Égi tünemény. — Hogyan lesznek a csillagok. — Assisi Ferencz a hullámokon. — Az alföldön. — Ellinger Jozéfa kisasszony. — Menter Zsófia. — Miért nyomda a nyomda.

Valamelyik nagy uraságról maradt fenn az az adoma, hogy midőn egy nagy éhség idejében azt mondták neki, hogy a szegény népnek nincs kenyere és ma holnap éhen kell halnia, egész nyugodtan azt felelte reá: — Oh nem, azért még nem fog éhen halni, mert ha kenyere nincsen, van zsemlye, a mi ugyanazt a szolgálatot teszi, a mit a kenyér; — tökéletesen úgy vagyunk, vagy legalább kezdünk lenni a bőjttel; a miért nyilvános tánczvigalmak nincsenek, van házi estély. Távol van tőlem az a gondolat, hogy a bőjt ellen izgassak, annyival inkább, minthogy még mindig friss emlékemben él egy bőjti ebéd, a miben egykor egy főtisztelendő ur asztalánál részesülni szerencsés voltam. Valóságos bőjti ebéd volt, hanem azért fenséges volt, tovább tartott négy óránál és úgy husz-huszonöt körül lehetett a fogások száma. Egész bizonyossággal nem tudom meghatározni a számot, mivelhogy az én elvilágiasodott izlésem tovább a pecsenyéknél nem akart velem menni, különösen olyan finom pecsenyéknél, a melyekben ezuttal válogathatott; ezekből ugyan kivettem a magam részét, hanem egyuttal azon kérdésem is rágódtam, ha valjon csakugyan pecsenyék-e ezek, vagy csak úgy teszik magukat annak; miglen egyik kettős állu szomszédom tökéletesen megnyugtattott e részben; valóságos pecsenyék, hanem azért meg lehet azokat enni bőjtben is, levén azok bőjti pecsenyék, és bámulatos tudományossággal tárta föl előttem a madárlábak és azok fekete vagy barna színeinek metafizikai vonatkozásait a bőjtre; a mely madárnak ilyen és olyan színű lába van, annak a pecsenyéje nem terhelheti meg a bőjti lelket, és miután ez így van, én valóban nem látom át, miért ne lehetne ezen hittani természetrajzot egy olyan élvezetre is kiterjeszteni, a melynél a láb minden esetre sokkal jelentékenyebb szerepet játszik, mint a pecsenyénél, értem a tánczot! Igaz, hogy egy kis nehézség is volna a dologban; azt kívánni a cipőktől, hogy mutassák ki, mit rejtenek magukban, bőjtölőset, vagy husosat, igazán kényes feladat; de másrészt az a nagy szolgálat, a mit ezáltal a lelkiismeretnek lehetne tenni! azért egyáltalában nem mondok le a reményről; teszem azt, ha az illető tulajdonos orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy öt bőjti lábacskákkal ajándékozta meg a gondviselés; vagy talán úgy, hogy — elég hozzá, szerencsés gondolatnak tartom és köszönetet mondok Kléh Józefa urhölgynek, Török József urnak és Pulszky Ferencz urnak, a kik e közérdekű és fényes jövőjü gondolatra nézve — milyen könnyen tehet ez engem halhatatlanná! Miért is ne? habár nincs is benne annyi eredetiség, mint Halász Bódi bátyánk azon állításában, hogy kár vesztegetni a megye pénzét Petőfi születési házának megvételére — az első

lökést adták nekem; három bőjti estély egyszerre, mult szombaton, mindegyik más-más diszítéssel! az egyik tánczozal, és az nem is lehet más, mint Török Józsefé, a gyógyszerészé; a másik szini előadással, és az nem lehet más, mint Kléh Jozefáé, a széplelkű urhölgyé; a harmadik végre szavalattal, és az nem lehet más, mint Pulszky Ferenczé, a régiségbuvaré, és mind a három egyformán olyan egészen más, mint a melyenek a régi időkben a házi mulatságok, a kivételek kivételével, általában lenni szoktak.

Mert az a szokás, hogy télen át házi mulatságok tartatnak az uri házakban, körülbelül egyidős a magyar vendégszeretettel, csakhogy az unalomnak is megvolt benne a maga része; a téli esték olyan hosszúak, egy-két pohár bor meg olyan jó székérkenő hozzá, kivált mikor az adomázási kedvet is megeresztették, csak úgy repítették az időt! Az igaz, hogy ilyenkor aztán a hölgyek hasonlóképen a harmadik utczába elrepitettek, hanem az nem tett semmit, annál jobban esett reá egy kis parázs ferbli, csak kicsi, másnap reggelig, egy-egy ötvenes, százas, vagy kétszázas ugyan ott hagyta a fogát, de az a legkevesebb, a hol úgy telik mindenre: tudományra, művészetre, irodalomra, közczélokra, jótékonyságra, mint nálunk — ne méltóztassanak elfelejteni, a régi időkről szólok, most, szó sincs róla, egészen másként van az — ott az ilyen haszontalanság nem jön számba, fődolog a mulatság, az pedig volt olyan, hogy utána reá egy hétig nem lehetett az urral beszélni; két napig tartott, míg kialudta fejéből a mulatságot, két napig a dereka fájt az üléstől, és két napig az egész világra haragudott, maga se tudta, miért, vagy legalább nem akarta megmondani; így volt az nálunk egykoron régesrégén; most, szó sincs róla, egészen másképp folynak a mi házi mulatságaink, hanem azért mégis csak szintén szépen telik mellettük az idő; az említett három estélyről nem is szólok, hanem vidéken is volt alkalmam megfordulni e télen; minden kis városban és valamire való faluban van már néhány férfi és nő, a kiből valamely nemesebb hajlam van; az egyik tud zenélni, a második énekelni, a harmadik szavalni, és ha nem, tudnak olvasni, nemcsak a betűket és szavakat, hanem a gondolatokat és érzéseket is, a miket magukban foglalnak; és közben-közben nevetköznek, beszélgetnek, eszméket és egyebet cserélnek; egyik szép gondolat vagy gyöngéd érzés a másikat termi; vagy beszélgetnek közügyekről, és erre nézve felette üdvös, hogy a hölgyek is jelen vannak, a kik a milyen jelesül értik a tiszta tüzet fölgerjeszteni, épügy tudják oltogatni a füstös, kormos indulatok lángját, és — a mi-ben leginkább előnyösen különböznek a mostani házi mulatságok a régiektől: nem fordul elő semmi legkisebb emberszólás; az egyik kis városban, mindamellett, hogy nem tartozik épen a legkisebbek közé, a hölgyek „pletyka-irtó egyletet“ alakítottak, a közönséges hirhordásért 10 kr, az emberszólásért 20 kr, az összevesztési hírért végre 30 kr volt büntetésül kiszabva; mikor én ott voltam, már három nap óta állt az egylet és összesen csak 20 krajczár volt a pénztárban, valami ártatlan kis emberszólásért valami nőről, hogy a férjére féltékeny volna, és azt is egy férfi fizette le, ez hordta szét a városba ezt a hihetlenséget; nagyon jó volna, ha más városokban is ilyen egyleteket alakítaná-

nak; a jótékony célnak ugyan felkopnék az álla mellette — mert szükségtelen mondanom, hogy a büntetés-pénzek jótékony célra, a budapesti nőiparegylet javára voltak szánva, — de legalább kiviláglanék, hogy az állítás, mintha a nők efféle szapulás nélkül el sem is lehetnek, minden igaz alap nélkül szükölködik, egy átörökölt téves fogalom a régi időkől; egykor, régen, nem mondom, hogy nem, de most, mikor a nőknek saját maguknak is gondolatjaik vannak, eszükbe sem jut az embereket szólni; igazán jó volna tehát, ha minél nagyobb számmal keletkeznének ilyen egyletek; nem hiszem, hogy ez ellen is kifogása volna a férfiaknak.

Abban is elütnek a mostani házi mulatságok a régiektől, hogy az ember ujult jókedvvel ébred föl utánuk; szeretne valamit tenni, valami szépet, hasznosat, nemcsak magának, hanem másoknak is, így nálunk, szombat éjjel mulatság, és mindjárt reá vasárnap egyik gyűlés a másikat érte; nem szólok az új miniszteriumról, az kénytelen volt vele, épen akkor vesztette el fejét, a tetőtől talpig nemes Szilávyt, az önzetlenség és ügybuzgóságnak ezen ritka Deák-fajta példányát, és kapta helyébe fejnek Bittót, számvevőnek Ghyczyt és gazdának Bartalt, volt tehát mit megbeszélniök egymással, a mit nem szükséges másnak is tudni; hanem itt volt mindjárt reggel a gazdasszonyok és a protestáns árvaház két közgyűlése, egyik érdekesebb a másikonál, mindegyik árvákat nevel, és annál fogva mindakettő a jó szivek, azaz a hölgyek kegyelméből áll fenn, és a kik a női szépségénél fogva pillangónak képzelik, azokat jó volna egykor-máskor ideküldeni ezen egyletekbe, hadd látnák, hogy csak a szárnyakra nézve pillangók, a szivre ellenben méhek, ernyedetlenül szorgalmasak, példátlanul takarékosok és páratlan mézgyűjtők. Bizonyosan ebből az okból tette Sztupa György az indítványt, hogy a gazdasszonyok választmányába férfiak is beválasztassanak; jó iskola lesz az nekik, hogyan kell a fejet a szivvel összefogni, mint a hogy ezt maga is évek óta cselekszi; és hogy a a protestáns árvaháznál gróf Teleky Sándornét választották elnöknek, szintén olyan forma okból történhetett; hadd lássák, milyen grófnő ő. A gazdasszonyok bevétele 37 ezer forint, a kiadás pedig 17 ezer forint volt a múlt évben, tehát nemcsak gyermekeket nevelni, hanem a jövedelmet összetartani is tudták, igazi jó gazdasszonyok, igazi országos gazdasszonyok.

Vasárnap délután meg felolvasás volt a muzeumban, Horn Ede beszélt nagy tudományossággal, és még több szellem és nyíltsággal a mi hazai iparunkról, és minél tovább beszélt, hovatovább mélyebben süttöttük le szemünket; megmutatta, hogy milyen az iparososztály szerre-számra más országokban és milyen nálunk; Angliában minden száz ember közül hetvenöt iparos, nálunk — négy, az is milyen! politikus csizmadia, a kiknek maguknak kellene legjobban egy jóra való fejeles, az egész ország jobban járna vele, mert az emberek munkája az ország vagyona; nálunk még mindig csak a földet mivelik, a többi elemeket parlagul hagyják heverni, holott azok is mindvalamennyien nagy értékeket tartalmaznak, csak hogy tudomány és műértelem az ahoz való jószág, az pedig mentül kevesebb van a mi iparososztályainkban, nem is igen lehet, a mig csak oda nem fejlődünk, hogy mint más polgárosult nemzetek, az értelmiség munkásságát nem ismerjük el érdemzimizül. Horn után Pulszky Károly olvasott, a himzésről, és annak is igen sok szép részletei voltak, sok szép himzeteket mutatott be ez alkalommal, természetben.

Mult hétfőn pedig nagy öröm volt az égben, az öreg isten helyre illesztette koronáját, melynek minden ágán egy-egy dicsőségi gyémánt ragyog, úgy tekintett alá édesatyai mosolylyal imádató arcán, hogy mégis sok szép van ott lenn azon az em-

berlakta földön, sokat tartottak meg azok a tulvilági kincsekből, persze rejtve, dugdosva, megbízható szivekbe, hogy a köztük járó ördögök reá ne találjanak; azután az angyaloknak is megadta ma kérésüket, hogy lejöhetnek a földre, meg is adhatta bátran, nem néztek azok se jobbra, se balra, egyenesen a pesti vigadóba szálltak, elfoglalták az ott készen álló sziveket, és azután úgy elgyönyörködtek, hogy szinte a hazatérésre se gondolnak, ha még tovább tartott volna benne. Nem is csuda, Liszt Ferencz hangversenye volt ott akkor. Ezuttal három lángészt: Beethovent, Chopint és Webert szólaltatott meg, és megmutatta a sziveknek, hogyan lesznek a csillagok; lobogó láng az egyik, epedő hajnali fény a másik, enyelgő holdsugár a harmadik, a negyedik meg maga volt „Assisi Ferencz a hullámokon“ regett a tenger, zugott a vihar, csapkodtak a hullámok, az alvilág rémei lánczaikat csattogtatva, fellázadtak az Ur ellen, de közbe-közbe hallik az ő szava, az ő mindenható szeretete és az ádáz elemek lecsendesülnek és az ő szavuk is édesdeden elvegyül az örökkévalóság dicsénekében. Onnan aztán Mihalovics Ödön kíséretében a magas menyországokból a mi nagy és széles alföldi rónaságunkra vitte át lelkünket, a hol „Magasan repül a daru“, a tiszta kék ájerban, és a rengő délibábos világon át a fiatal sziv rózsapiros boldogsága tündököl — édes, boldog egy-két óra volt az, képesek elfelejteni velünk a földet, bajaival, gyarlóságaival, és a földöntuli édeletek ragyogó koszorujába úgy oda illett az a pár dal is, a mit Ellinger Jozéfa kisasszony az ő üde ezüst hangjával és tavaszi szépségében énekelt. Hogy a vigadó terme zsufolva és az elragadtatás leirhatlan volt, azt nem is kell mondani. Menter Zsófia egyenesen e hangverseny végett jött le Bécsből, és olyan boldog volt, hogy a nagy mesternek ő forgathatta a kottát.

— i — r.

Tisztelt előfizetőinkhez!

Utósó számunk ez a jelen évnegyedben; bizalom és szeretettel kérem tehát lapom hü barátainkat, hogy az új évnegyedben is szeretetükben és pártolásukban megtartsák azt, részemről és biztosítván őket, hogy a jövő évnegyedben is legfőbb törekvésem leendő, nemesen mulattató tartalom által sok kedves órát szerezni nekik lapom által.

Különösen pedig a jelen félévi hat kötet könyvmellékletre figyelmeztetem hölgyeinket, mint oly művekre, melynél kedvesebb és nemesebb irányu regény az összes világitadalmában is kevés van. Sok élvezetteljes órát fognak azok hölgyeinknek szerezni, és azért a kik az érték járó csekély díjat — egy-egy kötetért 15 krt. — még eddig be nem küldték volna, azokat tisztelettel figyelmeztetem, hogy az új évnegyed előfizetési díjával együtt is bele lehet azt küldeni és ez esetben szintén megfognak kapni e gyönyörű két regényt, melyek magukban is a lap egész félévi díját megérik.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

* * (A király) e hó 21-kén esti 9 órakor egész kíséretével Bécsbe utazott. A pálya-udvarban a belügyminiszter, a főpolgármester, a megyei főispán és a főkapitány jelentek meg. Gróf Andrássy előtte való nap utazott el.

* * (Jótékonyág) Sajó-Lád borsodi falu tüzekárosultjai ő Felsége mágánpénztárából háromszáz forintnyi segélypénz ado-

mányában részesültek. — Belánszky Francziska, volt leánynevelő intézet-tulajdonosnő súlyos beteg állapotának enyhítésére adakoztak: Királyné ő Felseje 50 frt, Miss Homan 10 frt, Jakabfy Ágnes 10 frt, Ragályi Irén és Róza 10 frt N. N. Horváth Károlyné, Szitányi Izidor, N. N. 5—5 frt, Burián Lászlóné 6 frt, Csillag Lászlóné 4 frt, N. N. 3 frt, Frecskay Józsa 3 frt, Ghycy-Szvetenay Octávia Pozsonyból 2 frt, Vida Károlyné 2 frt, N. Gyula Debreczenből 2 frt, S. Törtélyről 1 frt, összesen 123 frt és márczius hóra Sz. Gy. 2 frt. — A nógrádmegyei nők és ifjak egy általuk rendezett bál jövedelméből a megyei kolera-árvák özvegyek javára alakult megyei alapnak 2018 frt 73 krt adományoztak. — A közelebb napokban elhunyt Krancz István, szombathelyi nagyprépost végrendeletében szombathelyi tizennégy szegény tanuló számára tett ösztöndíj-alapítványt 48,000 frtnyi összegben. Ezenkívül az ottani polgári gyámoldának és az emberbaráti egyletnek egyenkint ezer frtot hagyott. Ezenkívül még 1200 frtot juttatott különféle jótékony célokra. — Csongrádmegyében idősbb gróf Károlyi István ezer forintot adott a kolera-árvák és özvegyek javára. — Az első hazai takarékpénztár, melynek forgalmi tőkéje a lefolyt évben 78.609,612 frt 15 kr volt, 24,500 frtot adott jótékony célokra, és pedig a kolera-árváknak kétezer forintot, az irói segélyegyletnek négyszázat, a Kisfaludy-Társaságnak kétszázat, a nemzeti színháznak háromszázat s a zenedének százat. — A budapesti Lloyd-társulat kétszáz forinttal a képzőművészeti társulat alapítói közé lépett s tagjait is fölhevítette a társulat pártolására. — A winterthuri bank által következő hazai jótékony intézetek részére küldettek: A budapesti kolera-árvaház részére (elnöke Tisza-Degenfeld Ilona grófnő) 890 frt, a balatonfüredi szeretet-ház javára 445 frt, a budapesti országos iparegyesület részére 115 frt, a debreczeni nőegylet részére (elnök Bethlen-Mikó Róza grófné) 180 forint, a debreczeni szegényárpolda javára 110 frt, a budapesti nőegylet részére (elnöke Bohus Szögyény Antónia urnő) 335 frt. E küldemény szép bizonyítékát képezi annak, hogy Svájc lakói mily melegen érdeklődnek hazánk és annak közmívelődési és emberszereteti törekvése iránt, és hogy az érdeklődésnek nemes tettekben adnak kifejezést. — Gróf Zichy Henrik ur Tállya város inségesi javára negyven forintot adományozott. — Gróf Károlyi Istvánné urnő, a gyermekmenhely védnöke, ki az izralita nőegylet árvaházát és tápintézetét több hölgygyel meglátogatta, a tápintézet részére, melynek áldásos működése a legélénkebb részvétet idézte elő, 50 frtot küldött az egylet elnökéhez. — A honvédmennyháza tett újabb adakozások utósó kimutatása 849 frt 20 kr-ról szól; e közt van az „Orient“ páholy negyedévenként 75 forinttal, Mező-Tur évi száz forinttal, a szabolcsi takarékpénztár és orosházi község ötven-ötven forinttal.

** (Rózsás napló) Herczeg Gyula, nagyváradai püspöki kasznár eljegyzé Molnár Ilka kisasszonyt. — Szilárdy Elfrid kisasszonyt Szöllöson közelebb jegyezte el Plachy Gyula ur. — Roszberger Nándor ur Budapestről közelebb jegyet váltott Petrik Malvin kisasszonynyal, a soproni evang. lyceum igazgatójának művelt leányával. — Tiszolczon Török István eljegyzé Szmitt Paulin kisasszonyt. — Székesfejérvártt Dunasádelshelm Szidonia kisasszonyt, ott állomásozó ezredes leányát, Stubenrauch Fulöp, vasuti főmérnök jegyzé el. — Szabadkán Kuzmánovics Sándor honvédszázados jegyet váltott Regényi Terka kisasszonynyal. — Udvarhelyszéken Felméri Mózes képezdei tanár eljegyezte Lengyel Ilka kisasszonyt. — Nádudvaron e hó 22-dikén jegyezte el Nagy Ferencz jeles ügyvéd Molnár Endre volt országgyűlési képviselő bá-

jos leányát: Piroksa kisasszonyt. — Ákócz István kolozsvári ügyvéd eljegyzé Kopár Anna kisasszonyt Szamosujvárról. — Dr. Lázár Gyula képezdei tanár eljegyzé a fővárosi körökben tisztelve ismert Molnár Julcsa kisasszonyt. — Beliczay Gyula, ismert zeneszerző, kinek egyházi műveit Bécsben is elő szokták adni, eljegyzé Tarczalovics Anna kisasszonyt. — Gróf Draskovics Pál eljegyzé Festetich Mária grófkisasszonyt, gróf Festetich Dénes leányát.

** (A gazdaszony egylet) tiszteleti tagjai következő férfiak lettek: Bója Gergely, Békey Imre, Egyessy Antal, Frey János, Haris Sándor, Királyi Pál, Máday Izidor, Mednyánszky Sándor, Schwarcz Gyula, P. Szatmáry Károly, Vogel Péter, Liszi István, Zichy Antal, Várady Gábor, Pilaszanovics J., Molnár Aladár és Kárffy Titusz.

** (A Liszt-egylet) tagjai közelébb azzal lepték meg Lisztet, hogy az ő „Hymne de l'enfant à sa reveille“ (a gyermek dicséneke ébredéskor) című szép szerzeményét, mely csupán női hangokra van írva, szobatosan adá elő. Ez alkalommal Kozmáta Sarolta urhölgy köszönte meg az egylet nevében mind azt a sok szivességet és kitüntetést, melyben a hires maestro ez egyletet részesíti.

** (A koleraárvák és a nőiparegylet) javára mult vasárnap márczius 15-én Tisza Kálmánné és Szapáry Gyuláné által rendezett hangverseny a kedvezőtlen idő dacára 541 frt tiszta hasznot jövedelmezett. Köszönet illeti ezért első sorban a hangversenyben szereplő Prielle-Cornélie, és Blaháné asszonyságokat, Ellinger Józéfa kisasszonyt, Pinner, Richter és Sipos urakat, a Chmel-czéget, mely a zongorát ingyen adá, s a következő felülfizetőket: gróf Zichy Géza 40 frt, Haynald Lajos érsek 2 frt, gróf Battyányi Lajosné 4 frt, dr. Kovács Endre 2 frt, Bezerédy Istvánné 2 frt, Tisza Lajos 2 frt, Almássy Pál 1 frt, gróf Degenfeld Imre 2 frt, Koller Ida 2 frt, Kolarits József 2 frt, Schallern 4 frt s többen együtt 12 frt, összesen 71 frt.

** (A Beleznay kertben) e hó 22-dikén tartatott meg az általános munkás-betegsegélyző- és temetkezési egylet közgyűlése. Több szónok fölshólitá a közgyűlést, hogy célszerű lenne, ha a magyarországi munkások összeállnának s egy nagy intézetet alapítvának a munkás rokkantak segélyezésére, mert a gyárosok sorba elküldik tetszésük szerint a munkásokat, kik azután elvesztik a már befizetett betegsegélyezési pénzüket is, holott ez nem történhetik meg, ha valaki az általános munkás betegsegélyző és rokkantak egyletének tagja, mert mint ilyen, mindig kell részesülnie segélyben, nemcsak betegségében, hanem rokkantságában is. A közgyűlés e javaslatot egyhangulag elfogadta.

** (A Petőfi-házat) Kis-Kőrösön nem veszi meg Pest-megye A mult héten tartott megyei közgyűlés alkalmával ugyanis a vita sarkpontját az a kifogás képezte, hogy a ház roskatag állapotban van. Halász Boldizsár Kovácsy Gyulának azon állítására, hogy „Petőfitől tanultunk lelkesülni, Petőfitől tanultunk hont szeretni“ azt mondja, hogy ő nem tanult Petőfitől lelkesülni, se hazát szeretni; inkább tanulhatta volna ezeket ő tőle; „Petőfi csak verseket tudott írni, melyek némely emberek szerint igen szépek ugyan, de hát ha ezen versek tartalmát fontolóra vesszük, hát . . . hát (ujjait rázza szeme előtt, és fejével tagadó mozdulatot tesz.) Különben nem akarja e dolgokat fessegetni és pártolja azon indítványt, mely a ház meg nem vételét ajánlja. Végre a következő határozat hozatott ez ügyben. A bizottsági közgyűlés a legnagyobb kegyelettel viseltetik ugyan Petőfi Sándor emléke és születési helye iránt, de a kegyelet nem leghelyesebb nyilvánítási módjának tartja a sárból épült, s maga

minőségében fönn nem tartható születési háznak megvételét, s csak nagy költséggel s az épület átváltoztatásával eszközölhető fenntartását. Minélfogva Petőfi Sándor születési helyén a megfelelő kegyeletes emléknék fenntartása Kis-Kőrös községgel egyetértőleg fogván eszközöltetni, egyelőre az ahhoz szükséges pénz előállítására tekintetéből önkényes adományok gyűjtésére valamennyi megyei tisztviselő, bizottsági tag s község főhivatik.

* * (Az írók és művészek társasága) elhatározta, hogy Petőfi születési házának megvétele iránt — miután Pestmegye közgyűlése félig-meddig elejtette ez ügyet — a maga részéről fog mindent elkövetni, és e végből megbizta Szana Tamás társulati titkár urat, hogy a választmány nevében aláírási iveket bocsásson ki a közönséghez. A társaság szerkesztő tagjai ezuttal azt is megígérték, hogy lapjaikban a közönséghez külön fölszólítást tesznek közzé s nyugtázni fogják a szerkesztőségükbe beérkezendő adományokat. Ha a ház megvételére szükséges összeg ekkép összegyűl, az írók és művészek társasága összeköttetésbe teszi magát Kis-Kőrös városával s a tulajdoni jogot rá is ruházza, ha az a ház fenntartására s a koronkinti javítások eszközésére vállalkozik.

* * (Zene.) Patti Adelina a vigadóban, első husvét hangversenyében, két dallamot fog énekelni: egyiket a „Szevillai borbély“-ból, másikat a „Dinoráh“-ból, az árnyéktánc dallamát. Aztán Mendicroz baritonistával a „Don Pasquale“ kettősét adja elő; végül pedig a „Martha“ négyesét a bécsi olasz opera három tagjával. — A nagy zenekari hangversenyt, melyet Richter János vezet, nem szerdán, ápril elsején tartják meg, a mint kitűzve volt, hanem hetfőn este fél nyolczkor a vigadó nagy termében. Müsora: Beethoven „Egmont“ nyitánya; Liszt Es-dur hangversenye, előadja Brettner Lajos; Mihalovics Ödön „A fergeteghez“ című zenekölteménye, vegyes ének- és zenekarra, s Berlioz „Harold en Italie“ című nagy symphoniája. — Gyümölcsoltó Boldogasszony napján belvárosi a plebániában Liszt Ferenc koronázási miséje adatott elő a Liszt egyesület által, szerző vezetése alatt, és mind a zene- és énekkarok, mind magán működők — köztük Krancsevics a kitűnő magánrészszel — a legszebb sütkerrel. A zenekar egy ujjonnan irt „Offertorium“-ot is adott elő ez alkalommal. Az egyház oly annyira látogatott volt, hogy alig lehetett mozogni. A mise alatt a nőképző-egyesület néhány hölgye járt, perselylyel kéregetve a szegények és árvák számára. — A helybeli kis-iparosok javára tervezett hangverseny, melyben Liszt is közreműködendő volt, mint őszinte sajnálatunkra értesülünk, ez idényre elmarad. Ennek oka az, mert Liszt még e napokban Pozsonyban ad egy jótékonycélú hangversenyt, s e mellett az ápril első napjaiban Bécsben rendezendő hangversenyben kell részt vennie.

* * (Irodalom.) Kolozsvárról Stein kiadásában és Julia fordításában két külföldi mű jelent meg közelébb: Dickens „A tüzhely tücske“ című gyönyörű elbeszélése, ára 80 kr, s Fligare Carlen Emilia „Két erkélyszobácska“ című kétkötetes regénye, ára 2 frt. — Nagyváradon Holnapy Ákos ügyvéd „Polgár“ című, hetenkint egyszer megjelenő társadalmi és nemzetgazdasági lapot indit meg ápril hó 14-dikétől fogva.

* * (Színház.) Aligha nem valami nagy dolgot főznek most ott a színpalak mögött! Hogy mit, arra ugyan magunk is nagyon kíváncsiak vagyunk, mert voltaképen csak onnan gyanítjuk, mivel az e heti játékrend feljogosit reá egy keveset. De — nem szabad kíváncsinak lenni, nézzük inkább mit láttunk, vagyis hallottunk e héten: „Faust“-ot, a szép Tannernéval. A szép hölgyek nem szeretik az ilyen bókot, a mit sokszor hallanak, és jól teszik, és részemről is csak azért mondtam ez egyszer ezt a

mindennapiságot, mivel Tannerné asszony ez egyszer igazán szépen énekelt. Bizonyosság okáért Odrynak már nem mondjuk azt; az ő Mefistoja máskor is kitűnő, és most is az volt. Ellenben mondjuk Ellingernek, a ki ma szintén jelesül adta a czim szerepet. Maleczky is szépen énekelte Valentint, a mi annál fel-tűnőbb, mivel szinte azt hittük, hogy már egészen elfelejtett énekelni, olyan ritkán halljuk. Marthát pedig egy ujjonjat-uj énekesnő: Bacsó Luiza, a szini képezde növendéke énekelte, Kvassayné asszony helyébe, a kinek épen otthon lett valami kicsike dolga. A kisasszonynak szép alt hangja van, de nagy kár volna, ha már most leszakitanák a színpad számára, mert még egy kicsit érni kell neki, akkor aztán aranyalma lehet még belőle. — Végre egy szomorú hír: Volt a színháznak egy kis csudagyermek, Tárnoky Milcsi, lehetett talán 7—8 éves, olyan kedves, olyan okos, olyan értelmesen adta a kis gyermekszerepeket; csak mult hétfőn is, a „Benoiton család“-ban — melyben Prielle Cornélia és Lendvainé asszony művészileg és kedvesen játszottak — olyan gyönyörűen csevegett, a közönség egész el volt ragadtatva, és harmadnap reá, — azóta talán már meg is halt szegény. Csütörtökön reggel az anyja elment hazulról, és mire haza jött, gyermekét rettenetesen összeégve találta. Az égő petroleum-lámpa esett reá, a szoba ajtaját is reázarta az anya, így történt a nagy szerencsétlenség.

* * (Vegyeselek.) Az Eötvös-szobor pályázatnál jutalomra érdemesített mű jeligés levele a bizottság e hó 22-én tartott ülésében felbontatván, abból Huszár Adolf szobrász neve tűnt ki. — Báró Podmaniczky Frigyes, Kubinyi Ferencz Kenessey Kálmán, Kendeffy Árpád s többen haltenyészeti részvénytársaság alakításán fáradsnak s a 12,000 frt alaptőkét ötven frtos részvények útján határozták el beszerezni. — Hyrtl tanár a budapesti egyetem orvostanhallgatóinak üdvözlésére igen meleg hangon irt köszönő levelet küldött. — Szidoli lovartársulata szombaton este kezdte meg előadásait a kerepesi uton, nagy számu közönség előtt. — Az Eszterházy-féle képtár megnyit, s látható lesz hetenkint: vasárnap, szerdán és szombaton. — A kisdedvédegyesület képezdeje számára a város, bizottsági ajánlat következtében, kétségkivül adni fog ingyenelket, ha az egyesület kimutatja, hogy az építkezéshez megvan a kellő anyagi ereje. — A szini képezde növendékei szombaton ismét szép közönség előtt léptek föl Budán. Maga a király is megjelent, s az előadás végeig ott maradt. „Marcel“, „Egy ur és asszony-ság“ és „Faust“ harmadik fölvonása adatott. Elsőben Csigaházi kisasszony tüntette ki magát, Faustban Sziklay s Szabó Antónia kisasszony.

* * (Halálozások.) Apponyi Teréz grófnő, született Nogarolla grófnő, csillagkeresztes hölgy és a királyné palotahölgye Pozsonyban meghalt. — Nagy Józsefné, Ráth Amália asszony e hó 17-dikén élete 42 évében Budapesten elhunyt. — Liptó-megye alispánja: Palugyay Móricz mult kedden hosszabb szenvedés után elhunyt Liptó-Szent-Miklóson, 52 éves korában. — A radon özvegy Bartha Károlyné született Sánka Alojzia asszony elhunyt, 73 éves korában. — Tóth Pál, közvasuti központi tisztviselő neje, Tóth Kálmán jeles költőnk nővére, hosszas szenvedés után, 41 éves korában meghalt. Nemesszívű nő s jó anya hunyt el benne. — Nemeskéri Kiss Antal hites ügyvéd, a budai takarékpénztár s a dunaszabályzási társulat egykori titkára s minisztériumi postaszámtiszt e hó 19-dikén tevékeny életének 54-dik évében elhunyt. — Leményi Papp Ferencz, Doboka megye volt alispánja e hó 11-én élete 56-dik évében Fodorán meghalt — Tatán hétfőn tették örök nyugalomra a 62 éves korában Pesten elhunyt Szilágyi Pált. — Felső-

Bátka bane hó 11-dikén idősebb Minaji Bornemisza István élte 71-dik évében elhunyt. — Nyáregyházi Nyáry Miklós, pestmegye bizottmányi tagja e hó 23-án, élte 68-ik évében Alsó-Nyáregyházán meghalt. — Tornyai Schossberger Simon Vilmos, a főváros egyik legismertebb nagykereskedője és gazdag földbirtokosa elhunyt szerdán este, életének 78-dik évében. — Kolozsvártt Herbich Ferencz, nyugalmazott bányahivatali igazgató s országos muzeumi őr 19 éves leánya: Herbich Eugénia mult hetfőn meghalt. E fiatal lány nemcsak családjának díszé és öröme volt, hanem atyjának a muzeumban is valóságos jobb keze Másfél évet lankadatlan szorgalommal töltött az intézet szolgálatában. Százkilencz ivyi jeles czimtart készített a földtani gyűjteményről; a Háromszék és Erdő-vidékéről felgyűlt rendezetlen anyagból pedig gazdag és nagyobbára új faunát állított össze, több mint kétszáz ezer példány majdnem mikroszkopikus állattal. Ilyenmü működés ifjak előtt is példányul szolgálhat. Emléke nemcsak a család körében marad fenn fájdalmasan, hanem egy tudományos intézetnél is, hasznos munkában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Március 21-dikén: „A zsidónő“, Halevy operája. — Március 22-dikén: „A betyár kendője“, Abonyi népszimüve. — Március 23-dikén: „A Benoiton család“, Sardou vigjátéka. — Március 24-dikén: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Március 25-dikén: „Az idegesek“, Sardou vigjátéka. — Március 26-dikén: „Hamlet“, Thomas operája. — Március 27-dikén: „A társaságból“ francia vigjáték.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

- Az első szám: zsinórzásiminta ruhákra, asztalterítőkre stb.
 A 2-dik szám: B és R betűk.
 A 3-dik szám: Sára név zsebkendőkre.
 A 4-dik szám: zsebkendő sarkába való koszoru rajza, a közepén J és A betűkkel, finom francia himzés.
 Az 5-dik szám: U és A betű.
 A 6-dik szám: B és D betűk.
 A 7-dik szám: P és G betűk.
 A 8-dik szám: sarokhimzés asztalterítőre, tálcákra stb.
 A 9-dik szám: függönyökre való himzés rajza.
 A 10-dik szám: C és Z betűk.
 A 11-dik szám: gombostű párná rajza, fehér molra himzendő színes tafotabéléssel, vagy selymen, bársonyon, cashemiron színes selyemmel.
 A 12-dik szám: nyakkendő végébe való himzés rajza, angol tűllre himzendő fehér mollal leboritva, a mollt pedig az üres közegekből ki kell vágni.
 A 13-dik szám: L és C betűk.
 A 14-dik szám: alsó szoknyákra, nadrágokra stb. való himzés rajza.
 A 15-dik szám: L és H betűk.
 A 16-dik szám: P betű.
 A 17-dik szám: M betű.
 A 18-dik szám: R és A betűk.
 A 19-dik szám: E és F betűk.
 A 20-dik szám: két A betű.
 A 21-dik szám: P és A betűk.
 A 22-dik szám: L és M betűk.
 A 23-dik szám: széles selyemöv végébe való himzés rajza, tarka selyemből himzendő.
 A 24-dik szám: M és A betűk.
 A 25-dik szám: S és B betűk.
 A 26-dik szám: felső gallér himzés rajza, dupla szöveten himzendő, és a keresztekkel megjelölt helyeken az egyik szövet kivágandó.

- A 27-dik szám: K és S betűk.
 A 28-dik szám: C és M betűk.
 A 29-dik szám: M és E betűk.
 A 30-dik szám munkakosár alapjára, papírtartóra való himzés rajza, sima szöveten tarka selyem szálakkal laposan himzendő.
 A 31-dik szám: fehérneműek szegélyezésére való himzés rajza.
 A 32-dik szám: J J és C betűk.
 A 33-dik szám: B és C betűk.
 A 34-dik szám: kisvirág, himzések kiegészítésére, vagy elszórva használható reggeli főkötőkre, nyakkendőkre sat.
 A 35-dik szám: nagy kendők sarkába való himzés rajza, színes selyemmel tamborirozandó. És végre
 A 36-dik szám: betét rajza fehérneműekre.

Számrejtvény.

Cseresnyés Ottiliától.

4. 5. 3. 2. 6. Becsülettel soha sem szégyen,
 1. 11. 20. 19. Minden szív- és házban légyen;
 7. 17. 10. 21. 9. Van ilyen egy híres megye,
 20. 8. 15. 5. 9. 9. Ez egy meghalt irónk neve.
 22. 13. 12. 17. 3. Végvidékünk egyik szép helye,
 14. 4. 10. Ez fakadjon a hazának,
 18. 11. 16. 22. 21. 20. Nem kedves a babonának
 1—22. E hon minden családjának!
- Megfejtési határidő: Ápril 26-dika.

A 9-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Fü z é r.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Karlberger Gyuláné, Marossy Hermin és Etelka, Devich Ferenczné, Lakner Frank Ida, Gyura Janka, Malatinszky Etelka, Kamon Róza, Szmodics Gizella és Irma, Jánosy Lajos, Székesváry Irma, Limbek Vilma, Oszlányi Mária, Kálmán Göde Tini, Bohner Riersch Karolin, Lakner Ecsedy Johanna, Eisen Izidorné, Éhen Ilka és Gizella, Moez Gézáné, Eperjessy Emilia, Birró Domokosné, Incze Katalin, Kapor Ilka, Szabó Pálné, Ohidi Szigethy Nándorné, Zeke Janka, Szalonnay Benicz Ida, Felvinczy Mariska, Novák Kornélia, Beney Józsefné, Török Biri és Mariska, Lányi Vilma, Mezey Fáni, Kohányi Róbertné, Kozma Etelka és Ilona, Bányász Teréz, Mezey Janka, Beke Kornélia, Csiki Vilma, Tóth Janka és Berta, Ajtai Ágotha Eszter, Kovács Emma, Fehérváry Mari és Ilona, Welzer Irma, Becherer Ernőné, Nagy Irma és Bella, Ballus Olga, Forró Jánosné, Gajzágó Jolán, Domahidy Etelka, Määr Juliska, Csóka Katinka, Kovács Nagy Emilia, Szabady Terézia, Murányi Károlyné, Simon Terka, Bányai Erzsébet, Gottmayerné Gábor Berta, Faragó Eszter, Plavetzky Ilona.

A 8-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Fehérváry Mari és Ilona, Mezey Gyuláné, Tórs Anna, Farkas Izabella.

Tartalom.

A gyermekszobában. — Marion albumába, Ábrányi Emiltől. — Olivia, gróf Lázár Kálmántól. — Német, francia és angol, Hartmann Mórtól. — Az emberről Abauji Bélától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

uj színházat hat folyamodó közül Aradi Gerő és Tanner István társigazgatóknak adják át, ha velük a részletekben is megállapothadnak.

XVIII-dik közlemény a M.-Vásárhelytt létesítendő székelyföldi leány-árvaház és nevelő-intézet javára törént kegyes adakozásokról: Pálfi Dénesné báró Bánffi Józsefa ivén alapító lett: báró Bánffi Jánosné 50 frttal. — Rendes tagok évi járulékkal öt évig: Mátyus Eliza Lestyánné 2 frttal, Mátyus Pali 2 frttal. Egyszer mindenkorra ajándékoztak: Podor Károlyné 1 frt, Gerlich Emilia 1 frt, Szász Klára 1 frt, Csengeri Józsefné 1 frt, Szalánczi Ferencz 1 frt, Lázár Antalné 1 frt, Zarug Lászlóné 1 frt, Csiszerné 1 frt, özvegy Nán Györgyné 1 frt, Zarug János 1 frt, Orbán Ottó 1 frt, Silveszter Zsuzsa 50 kr, N. N. 50 kr. — Tibád Antal ur ivén ajándékoztak: Tibád Antal 3 frt, Henter Antal 2 frt, Barta Miklós 2 frt, Gerich Adolf 3 frt, Ferenczi Pál 1 frt, Jakab Lajos 1 frt. — Ugron Jánosné báró Gyórfi Ágnes ivén ajándékoztak: Ugron Jánosné 10 frt, Pap Ödönné 2 frt, S. Samu 2 frt; Lengyel Józsefné 2 frt, Varaghi Mihályné 2 frt, Pap Jánosné 2 frt, Karácson Mózes 1 frt, Sándor Domokos 1 frt, Szabó István 1 frt, Lengyel Samu 1 frt, Szász Dénesné 1 frt, Sebestyén István 1 frt, László József 1 frt, Kis B. Ödön 1 frt, özvegy Patrübánné 1 frt, Szél Gejza 1 frt, Lakatos János 20 kr. — Zajzon Gejza bedei református lelkész ivén alapító lett: Zajzon Gejza 20 frttal. — Egyszer mindenkorra ajándékoztak: Bakó János 50 kr, Nagy Lázár 50 kr. — Szász Károly ny.-szeredai ev. református lelkész gyűjtése 11 frt, Veress Mózes, csikfalvi református lelkész gyűjtése 5 frt 80 kr. — Fábíán Ferencz m. felei református lelkész ivén ajándékoztak: Virág Domokosné 1 frt, Fábíán Ferencz 50 kr, Ősz Sándor tanító 30 kr, két véka begyült törökbuzából 2 frt. — Hóri Béla és Moldován Gergely által szerkesztett részvét album tiszta jövedelmének fele, melyet szerző urak a székelyföldi leány-árvaház részére felajánlani és átküldeni szivesek voltak, 100 frt. — Marosszék törvényhatósága december 18-dikán 1873 és folytatva tartott gyűléseiben oly módon szavazott ezer forintot a felállítandó székelyföldi árvaleányháznak, mikép a 10 év alatt évi 100 frt részletben adassék ki a havas pénztárából. Marosszék ezen nagy lelkü adománya első részlete e hó február 21-dikén említett pénztárból ki is adatott. — Az 1873-diki november 29-dikén rendezett tánczvigalom ugyanazon év december 28-dikán kiadott részletes számolat szerint bejött tiszta jövedelem 92 frt és 2 darab arany. — Ezen közlemény összege 442 frt 80 kr, és 3 darab aranyat tevén ki, az utóbb közölt 14,267 frt és 4 tallérral a főösszeg: 14,709 frt 80 krt, 2 darab aranyat és 4 tallért tesz ki.

Domokos Antalné
ideiglenes titkár.

gróf Toldalagi Viktorné
ideiglenes elnök.

Különfélek.

** (Hyrtl tanáról) a következő nemes vonást beszélük. Évek előtt egy Schwarcz nevű fiatal ember Bécsbe ment az orvosi egyetemre. Schwarcz anyja súlyos bajban szenvedvén, egy izben szintén fölment Bécsbe, hogy ott valamely tanár tanácsához folyamodjék. A beteg asszony fia, ki szorgalma és iparkodása által megnyerte Hyrtl jóindulatát, anyját ehez vezeté, és Hyrtl ezt a tanácsot adta a nőnek, hogy a budai rudasfürdőt használja. Néhány hóval később Schwarcz szomorú arczczal lépett Hyrtl elé és utasítást kért tőle beteg anyja részére, kiről pesti orvosai lemondottak. Hyrtl azt mondá, hogy anyja állapotát a távolból meg nem ítélni, legjobbnak találná, ha mindketten az éji

vonattal Pestre utaznának, hol a beteg ágyánál személyes meggyőződést szerezhet a beteg állapotáról. Ismerve a szegény fiu anyagi viszonyait, Hyrtl még azt is hozzá tette, hogy az utazás költségét ő viselhesse. Ugy történt; Hyrtl lejött, és fájdalom, meggyőződött, hogy a beteg asszony állapotát jól itélték meg pesti orvosai. Hogy azonban mégis egy kis vigaszt nyujtsion a családnak, némi rendelkezéseket tett, és azután a beteg áldásai és az egész család hálaivánításai által kísérve, visszautazott Bécsbe. Két órával később a beteg elaludt és nem is ébredt föl többé.

** (Eugenia, a francia excsászárnö), mint angol lapok írják, az utóbbi időben nagyon megöregedett. Két évvel azelőtt még alig becsülte volna valaki 35 évesnél idősebbnek, ma 45 évesnek látszik, így tehát még mindig fiatalabbnak, mint a mily korban tényleg van. Az angol lap egyébiránt azt a csipős megjegyzést is hozzá teszi, hogy az excsászárnö most már nem festi magát többé.

** (Hugo Viktor) új ötfelvonásos drámát végezett be, melyet azonban eddig még csak legbizalmasabb barátainak olvasott föl. A dráma czime: „Torquemada“ s csak szerzőjének halála után fog színre kerülni, miután Hugó e művében, mint Párisból írják, igen merész elméleteket állított föl.

** (A római Quirinálban) hetfőn fényesen ment végbe a Viktor Emánuel huszonöt éves királysága napján üdvözölt küldöttségek elfogadása; nem üres udvari ünnep volt ez, hanem igazi nemzeti kifejezés; a felzászlózott utcákon nagy tömegek hullámoztak. — Türr István altábornagy ur is küldött Rómába üdvözlő sürgönyt, mire a király saját nevében még az nap táviratilag válaszolt, köszönetet mondva a megemlékezésért „kedves altábornagyjának, a marsallai hősnak.“ — Berlinben pedig mult vasárnap ülték meg Vilmos császár 73-dik születésnapját.

** (Gróf Zichy Ferencz) konstantinápolyi nagykövetnek neveztetett ki e napokban. Előbb azonban Bécsbe ment, hogy ott utasításait átvegye. Ápril hó 15-dikén egy hadihajón, melyet más gőzhajó is kísérend, Konstantinápolyba utazik, hogy ott belépjen új működési körébe.

** (Külföldi vegyesek.) Az amerikai magyar nőegylet elnöknője: Ward Howe Julia asszony beküldé magyar nyelven Jókai Mórnak az egylet mult évi jelentését. — A londoni híres Cobden-klubnak Magyarországból is vannak tagjai. A legközelebb közrebocsátott névsorban gr. Dessewffy Aurélt, gr. Kinsky Jenőt és Széchenyi Bélát is a tagok névsorában találjuk.

Megbízások tára.

M. N. Csánra V. A. E. urnőnek: Köszönettel vettem és várom a folytatást.

Verebélyre B. G. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Nagyváradra B. A. urhölgynek: A jelen félév könyv-és képmellékletei a jövő hó folytatásban fognak elkészülni és akkor azonnal szétküldöm.

Dautovára L. M. K. urnőnek: Fájdalom, már nem szolgálhatok velük!

Késmárkra M. M. J. urnőnek: El van küldve.

H. Szoboszlóra A. R. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Bécsbe N. A. urnőnek: Köszönet a kedves küldeményért.

Bikolra M. J. urnőnek: El van küldve.

Előfizetésisifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírü regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytában fogom a t. megrendelőnek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.;** mind a tizenkét kötetre **1 frt. 80 kr.**

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 60 kr.**

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

☞ A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

14-dik szám.

Április 5-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NOEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra	perc	óra	perc	
Aprilis	5	Vasárnap	D. Husvétvas.	D Husvétvas.	24 F 6 Virágvas.	18 Mózes	5	34	6	32
	6	Hétfő	Husvéthétfő	Husvéthétfő	25 Gyüm. o. b. a.	19 Neftali	5	32	6	33
	7	Kedd	Hermina szüz	Hermina	26 Gábor	20	5	30	6	34
	8	Szerda	Dénes	Dénes	27 Matrína	11 Hus. 7. ü.	5	28	6	36
	9	Csütörtök	Dömötör	Hugó	28 Nagy csütör.	22 Hus. vég.	5	26	6	37
	10	Péntek	Ezechiél próf	Dániel	29 Nagy péntek	23 Nehem.	5	24	6	38
	11	Szombat	Leo pápa	Arszlán	30 Nagy szomb.	24 S. 1 per.	5	22	6	40

V i d é k i t á r c z a.

Zomborban a nőegylet ápril 6-dikán táncocsal összekötött hangversenyt rendez saját alaptökéje gyarapítására, s a tüzoltók zenekarán és a dalárdán kívül Firter-Reitter Aranka, Vuvich Aranka, Dalmayné Takács Klementina urhölgyek, Dalmay Gizella, Herczenberg Fanny kisasszonyok és Staudacher József működnek közre zongorán, énekkel és hegedűn.

A fejérmegyei Pákozdnál omlott először vér 1848-diki szabadságharcunkban. Most Velenczén egy bizottság alakult, mely elhatározta, hogy a pákozdi halmon emléket emel s adakozási ivatek bocsátott ki lelkes szavak kíséretében, kérve a közönséget, hogy a tervezett iv május 23-dikáig Velenczére (Fejérmegye) küldendők, Cseh Mihály bizottsági pénztárnokhoz.

Győrött mult hó 27-dikén leplezték le Dézsi Zsigmond sir-emlékét. A város előkelő közönsége, melynek az elhunyt éveken át kedvence volt, a városi dalárdák, a szintársulat férfi és nőtagjai testületileg vettek részt ez ünnepélyen. A dalárda és a színészek elénekelték „A halálnak éjszakája“ kardalt, Beödy igen sikerült emlékbeszédet mondott, s Dezső Tompának „Honvéd“-jét szavalta. Ezután a hymnust énekelve a közönség eloszlott. — Az igen szép siremlék száz forintba került, mely összeg a közönség s a szintársulat adakozásaiból gyűlt össze.

A pozsonyi magyar közönség újabb időkben mind több életjelt ad magáról. A lapokban is emlegetett Toldy-kör márczius 26-dikán tartá alakuló közgyűlését; a másik fontos mozzanat Pozonyban, hogy Bakody már szervezte szintársulatát, s husvét vasárnapján előadásait meg is kezdi. Valóban ideje is volna már, hogy a vidéki nagyobb városokban a német elem közé ékelt magyar közönség saját érdekében valamit tegyen. A pozsonyi jó példát vajlon mikor fogják követni Temesvár, Arad stb. városaink?

Dunaföldváron a Lókai Antal igazgatása alatt már néhány hét óta itt működő szintársulat mult hó 15-dikén „A vén bakancsos és fia a huszár“ című népszínművet adván elő, játék közben a Lidi szerepét játszó Árvay Gizella kisasszony ruhája az 1-ső és 2-dik felvonás között, a szinpadon levő gyertyákon meggyuladt. A színházi közönség észrehevén a veszélyt, néhány néző a lánggal körülvett színésznő segítségére sietett. A szerencsétlen kétségbeesésben ide-oda futott, miáltal a lángokat még inkább élesztette. Végre azonban a folyosón sikerült néhány önfeláldozó fiatal embernek a lángokat elfojtani. A kisasszony most sebeiben fekszik, azonban van remény, hogy felgyógyul belőlük.

Kis-Uj-Szálláson, az eddigi körökhöz újabban ismét egy legközelebb alakított „Társas-kör“ járul. Elnöke Fekete Károly, jegyzője Budai János; — alapszabályait most terjeszti föl a bel-

ügyminiszteriumhoz. — **Laczházán** is egyszerre két kör, ugyanis az egyik „Olvasó“ a másik „Negyvennyolczas kör“ — czimmel alakult, — alapszabályainak megerősítését most várja a belügyminiszteriumtól. Az elsőnek elnöke Besenczy János városi főbiró. — **Kun-Szent-Mártonban** is az „Olvasó-kör“ most terjeszti föl alapszabályait. Elnöke dr. Fey József.

Debreczenben egy szép rajz van kitéve Csáthy könyvkereskedő kirakatában, a mi méltán vonja magára az ott elmenők figyelmét; ezt egy fiatal leány, Bignió Emma készíté, s ügyes kézről és szép tehetségről tesz az bizonyosságot. A tanítvány műve dicséri egyszersmind a mestert, Krisztiáni Alajost is.

Breznóbányán az ottani szegény leégettek számára elég gyorsan és bőven érkeznek a könyöradományok. Eddigél ugyanis ezen célra adakoztak: Ipolyi Arnold püspök, Szeberényi Gusztáv superintendens urak, nagyváradi és besztercebányai káptalanok, Lehoczky Egyed kerületi képviselő, Majovszky Vilmos törvényszéki elnök, Fogler János jószágigazgató, Lopecsny Ferencz és Majovszky Antal kanonok urak, kik szerencsétlen földiek iránti rokonszenveket oly kitünően tanusították, Ruth János kegyesrendi aldozár s egykoron itteni házfőnök, továbbá Besztercebánya, Libetbánya, Tiszolcz szomszédvárosok és községek, sőt névtelenül is Veszprémből és Törtelről érkeztek Kamaszy Mátyás ottani esperes-plébánoshoz könyöradományok.

Szobon mult hó 28—29-dike közötti éjjel 10 órakeresztés tűz támadt, mely a szolgabirói hivatalt fenyegeté. Huszár Lajos főbiró ur nagy lélekjelenléttel azonnal biztonságba helyezé a hivatalos iratokat s egy szolgájával hozzá látott az épület megmentéséhez, melynek fedele már lángot fogott. — Vizes konyharuhával fején, szivacsos szájjában, rohant a lángok közé és bal-tával lefeszítvén a farészeket, az épületet megmenté. Oltás közben a helyszínen termett Luczenbacher Pál ur is nagy segélyt nyújtott. A nép tétlen maradt. Összesen két ház ógett el s ezek egyikében Murányi Miklós ur két értékes lova is a tűz áldozata lett.

Vidéki vegyesek. József főherczeg 530 darab cseméjét szállíttatott saját költségén kisjenői uradalmából Jászberénybe, hogy az ottani honvédlaktanya környékét beültessék. — **Gyöngyös-Orosziban** a löpor okozott szerencsétlenséget. Itt Földváry Árpád és Steuer Károly kőszemet kerestek birtokaikon, s többfelé furásokat tettek, melyek jó jelekkel találkozáván, elhatározták, hogy még mélyebben alá nyulnak. Már 10 ölnyire furtak le, midőn kőre akadtak. Ekkor a furást vezető Valles József selmeczi bányász egy font löport eresztett a lyukba, s abba tüzes üszköt dobván, várta a fölrobbanást. De mivel ez késett, oda ment megtudni az okot. A löpor e pillanat-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 80-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

14. sz.
April 5-dikén.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Soha sem tudja az ember, mire ébred, ez a közmondás talán sehol sem bizonyul be annyiszor, mint a szellemi világban. Miként bimbóban a virág, ugy szunynyad az a különös tehetség, a mit némely ember születésével hoz a világra, sokszor éveken át, az egész gyermekkoron végig, csak néha-néha lüktet egyet, azt is öntudatlanul, azután újra elalszik, az illető gyermek vagy ifju folytatja tanulmányait, meglehetősen, de többnyire kedvetlenül, mégis csak lemorzsolja, és mikor már kissé fölvitte a dolgát, kezdi helyét nem találni a világon, hozzá még a lelki sápkór, az első szerelem, a mi magában is édes keserűség, a mint a költők nevezik, és már-már odáig van, hogy hátat fordít a világnak, beáll erdőkerülőnek, vagy toronyőrnek, a miért nem akarja neki

Ujházi Ede.

megmondani, hogy tulajdonképen mi is fáj neki, midőn egyszerre csak egy napsugár bele-téved a lelkébe, a bimbó kipattan, megtudja, hogy mire van a világon, meglátja az ígéret-földjét, melynek benépesítésére az ő lelke van hivatva, és ezen fölfedezéssel egyszerre az egész világ ujja alakul előtte, csupa szeretet hazájává változik át, csupa boldogsággal feje fölött, csak utána kell látni, bizonyosan neki is jut belőle, és ő utána is fog látni, uj, soha sem sejtett források buzognak föl szívében, uj ember lett belőle, olyan ember, a kinek ha csak kissé kedvez a szerencsétlenség, hogy tudniillik meg-megcibálja tehetsége üstökét, de nem valami ugyan, bizonyosan hires ember lesz belőle.

Igy esik az meg olyan földön, hol a zsenge lélek természetszerű fej-

lődésére tér és alkalom állnak készen, hol jó iskolák, gazdag műintézetek a kellő tápot szolgáltatják növekedésére, izmosodására; igaz, ezekben sem épen azt tanulja, a mire később tulajdonképi hivatásánál szüksége lesz, de azért az nem vész kárba, sőt inkább, miként a növény, úgy a lélek világában is csudálatos átalakuláson mennek által az anyagok, a mikkel táplálkozik, és mennyi mindenféle van szüksége, hogy kellőképen táplálkozzék! Ki hinné példának okáért, hogy az építész hasznát vehetné a versirási szabályoknak, mikor ez a kétféle művészet külső nyilvánulásaiban olyan felette távol áll egymástól, hogy szinte ellentétesnek látszanak? És mégis — egy igen jeles építészünk-től tudom — még azok is nagy hasznára vannak neki szakmájában. Mig ellenben olyan országban, a hol különben sem számosak a tanintézetek, és ezek is roszak, bizony a tehetségre is szerencsétlen idők járnak; kicsi korában nem fejlődik, nagy korában nem ébred öntudatra, hanem vagy megmarad önmagával és az egész világgal meghasonlott kedélynek és olyan pályához ragad oda, melyhez nincs tehetsége, és annál fogva kedve még kevesebb van hozzá; vagy elhagyja magát testben-lélekben, elzüllick, elfeslik és elvész, a legjobb esetben pedig lesz belőle egy hétköznapi középszerűség, mindegy, ha van, ha nincs, a kik ha százszor huszonegyen vannak is egy bizottságban, egyetlen teremtmény sem tesznek ki.

A színészek között is fájdalom, nem ritkák az olyan példányok, különösen nálunk, hol a jó iskolák a nagy ritkaságok közé tartoznak, színházunk pedig az egy nemzetin kívül jóformán nincsen is; mert az olyan színház, a hol ugyanazon színésznek ma hőst, holnap cselszövőt, holnapután meg jószívű öreget, vagy épen szerelmest kell játszani, csak névleg az, valójában — komédia; mulattathatja a tömeget, de nem ragadhatja el a lelket és nem növeszthet a tehetségnek szárnyakat. Mikor lesz az még, hogy nálunk minden nagyobb városnak állandó színháza lesz!

Ujházi Edénél is, kinek arczképét szerencsénk van ezuttal bemutatni, csak egy hajszálon mult, hogy egy jeles tehetséget nem vesztettünk el benne, mind a mellett, hogy a kálvinista Rómában, Debreczenben látta meg először — 1844-ben — a napot, és atyja ott köztisztelőben álló orvos. A fiun elég jókor mutatkozott, hogy idővel még eczet is válhatik belőle, és akkor az apa mit is tehetett volna mást, mint hogy saját pályájára: orvosnak szánja? A kis legény tehát járta a gymnáziumot, meglehetős sikerrel, azonban egy kortársától tudom, hogy már akkor is, mihelyt csak módját ejthette, belopta magát a színházba, és pedig egy hegedűtok segélyével; nemhogy belebujt volna abba, hanem úgy, hogy a színház egyik zenészének volt egy fia, a kinek az volt a kötelessége, hogy atyja hangszerét a színházba vigye, a kis Ujházi tehát — már akkor is mindig kópéságon járt az esze — rá tudta venni a fiut, hogy a hegedű tokját neki engedje át, és a tokkal a hóna alatt szépen bement a színházba, természetesen a hátulsó ajtón, a mely a színpad felül van, és ott azon hiszemben, hogy valamelyik zenésznek a hegedűjét hozza, szó és belépti díj nélkül bebocsátották, így aztán sok szép szindarabot látott, természetesen a színpad mögött, neki azonban így is fenségesen tetszettek.

A derék apa ellenben valahogy mégis rájöhetett a csinyre, és különben is nagy ellensége volt még akkor a színésznek, — meglehet azért, mert színház orvosa volt, — azért a mint a mi Ujházink jól-roszul letette az „érettséget“, elküldte messze, messze, egyenesen Bécsbe, a világhírű orvosi egyetemre, hogy ott halál urává képezze magát, és a föld kerekéségén nem volt boldogabb ember Ujházi barátunknál, hogy ő ennek az egyetemnek polgára leszen. Hogy fogja ő az orvosi tudományokat ma-

gába szedni! Hyrtl, Rokitánszky, Oppolzer, mind a három lesz ő egy személyben, mind a mellett, hogy eddig még nem fedezett volt föl valami nagy hajlandóságot a vények hieroglifái iránt; de ez csak azért volt eddig így, mivel Debreczen nem Bécs, és a debreczeni gymnázium nem bécsi egyetem; ilyen magasztos elhatározással vonult be a rántott csirkék fővárosába és egy darabig csakugyan fenségesen tetszettek neki a híres orvostanárok előadásai; észre vette ugyan, hogy nem igen érti az előadásokat, mivelhogy németül vannak, de megnyugtatta magát, csak egyszer jól beleszokjék, majd az is el fog mulni; hanem biz az nem akart mulni, sőt inkább, úgy találta, hogy napról-napra kevesebbet vonzódik az orvostani előadásokhoz és a hullák szétmetéléséhez még kevésbbé, és ennek mind az a németnek való nyelv az oka, melyet az ő debreczeni természete soha, de soha sem fog bevenni; egészen magán kívül volt szegény, e miatt; mint-ha csak hajánál fogva vezetné őt valamelyik rosz szelleme, olyan formát érzett, midőn az egyetem tája felé közeledett, és — mire nem viszi az embert a kétségbeesés! — egyszer este a karántai kapu melletti színházban lelte magát; kezdett figyelni az előadásra, és mindjárt első perczen úgy találta, hogy érti, a mit ott a színpadon németül beszélnek, a második felvonás folytában már úgy tetszett neki, mintha minden szót értene, az előadás végén pedig úgy találta, hogy tökéletesen ért németül, sokkal jobban, mint akár az orvostani tanárok, a kik egészen más nyelven beszélnek, mint itt a színpadon, és — egyszerre csak el volt határozva, hogy vagy színész lesz, vagy semmi, mert ő színésznek és nem orvosnak van teremtve; igen — de az atya, a ki őt saját utódjául választotta, ez mit szól majd hozzá?!

Ez az a nagy kérdés, mely már annyi fej- és szívtörésbe került a fiatal lelkeknek, és már nem egy fiatal ember egész erkölcsi világát döntötte romba. Egyfelül a hivatás, másfelül a szeretet; és mivel a szeretet kötelességének engedelmeskedni nem képe s, hibáról hibára, botlásról botlásra téved, — Ujházi is csak szerencsés csillagzatának köszönheti, hogy ép lélekkel me-nekedett meg ez elnyeléssel fenyegető örvényből. Nem merte megmondani atyjának, hogy nem valósíthatja ohajtásait, nem folytathatja eddigi tanulmányait, és azért — fejébe vette, hogy német színész lesz belőle, belőle, a tős-gyökeres magyar fiuból, — mintha az lehetséges volna! Özsztörni egy egész világot, azt a világot, a mely a gyermekkor tündérszálaiból szövődött, abban a hiszemben, hogy ujat tud majd helyébe építeni! Azután a nyelv — de minderre ép oly kevéssé gondol a hivatásától lelkesült fiatal lélek, mint a dicsőségvágytól égő vitéz a halálra, mikor belerohan a csatába, körülragyogtatva a győzelem káprázatától. Szerencsére most az egyszer egy igazán szerető atyán fordult meg a dolog, a ki hozzá még jó hazafi is; az a gondolat, hogy fiából német színész, tehát kétszeresen német találna lenni, jobban fáj neki, mint az, hogy öregségének szép reménye szélylyelfoszlott; nem ellenezte tehát többé, ám jól van, irta meg fiának, legyen színész, de csak egy föltétel alatt, m a g y a r színész legyen belőle, és — mint a kit kinos álomból vernek föl, olyan édes-könnyebbülten lélegzett föl a mi fiatal barátunk e szóra; hisz ez az, a mit ő is ohajtott, a többi csak mámor volt! Hogy repült tehát haza, belevetve magát a hazai vándorszínészet dicső nyomoruságába! Őt évig — 1865-től 1870-ig — ette ezt a száraz kenyeret, és milyen jót tett az neki! napról napra jobban csatant ki tőle a geniusz angyalarca, a mit lelkében hordozott, 1870-ben már annyira érezte magát, hogy feljött Pestre vendégszereplésre, és azon módon itt marasztotta a közönség, úgy megragadta az az őstermészeti humor, a mi e fiatal ember játékában akár a komoly, akár a vig szakmában olyan önmagából

és mindig igazán a lelkéből felbuzog és azért a legkisebb szerepből is kerekded egészset alkot és legkisebb mozdulatában is eredeti; így történt szerződésének a nemzeti színházhoz, alig négy éve, hogy az intézet tagja, és ebből is több a felénél a jobbra-balra löketésbe vezett el, de azért máris elsőrendű művész, a hazai színészet egyik disze.

Andor levele Marihoz.

(Egy költői beszélyből.)

Prém Józseftől.

Ávol, a merre egy madárka,
Egy árva veréb sem repül,
Zord, sáska-lakta pusztaságba;
Itt ülök némán, egyedül.

Lelkem, szivem halálra fáradt,
A könny megvakítá szemem,
Elhagyott minden: öröm, bánat,
Nem fáj már többé semmi sem!

Nem érzek mást, csupán hogy élek,
Szivemből veszve vágy, remény,
Meggálni nincs mód, élni félek,
Hánykódom a lét tengerén!

A sötét éj merőn tekint rám,
Arczán a káröröm nevet,
Oh Mari! bár eltépni bírnám
Gyötrelmes bus emlékedet! . . .

Távol, a merre turbékolva
A szelid vad galamb repül,
Rigó dalol a hús bokorba,
Ott ülsz és zokogsz egyedül.

Könyed, ah! forró könyed árja
Végig foly halvány arczodon
És vársz rám, de mindhiába!
Ah! hol van az én otthonom!

Az önvád tépi beteg lelked,
És engem ment minden szavad,
Ki eljátszottam hű szerelmed
S földultam boldogságodat!

Arczodon metsző kin vonaglik,
S hogy megátkozzál: nincs erőd;
Imát rebognak édes ajkid
Egy hitvány gézenguz előtt . . .

Oh nő! lemondás dicső képe,
Oh nő! hűség szent anyala,
Bár ezer imát küldj az égbe:
Nem dől el multunk oszlopa!

Fennáll az, mint a Memnon szobra
Egyiptom forró fővenyén,
Hah! most is hallom, mint zokogva
Gunykazajt bahotáz felém!

S mig itt lézengek elhagyatva,
Érezve a halál kezét,
Vigaszt keresek egy sohajba,
A mit olnyel a semmiség:

Hitem szétfoszlott a nyomorban,
Végső foszlánya im, tied!
Oh bocsáss meg, hogy szebb napokban
Szerelmed által boldog voltam,
Bocsáss meg és . . . isten velod!

O l i v i a.

(Beszély.)

Gróf Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

Az első, mit megpillanték, Olivia hajfürte volt, a gondosan őrzött talizmán. Meg akartam semmisíteni, de erőm elhagyott. Látásánál a boldog mult szép emlékei merültek fel sötét gondolataimban, mint drága gyöngyök a tenger fenekéről, midőn vihar csapkodja sötét hullámain. Látni véltem, mint esküvénk mindketten, mint gyermekek, örök szerelmet a simatükrü tó partjánál, mint borult karjaim közé, mikor elváltunk.

— Nem, ő nem lehet hűtlen, — gondolám, — arczáról nyílt ég derűje mosoly alá, szemeiből őszinteség sugárzik, s mégis tudna csalni? Ha igen, akkor elhiszem, hogy angyalokból lettek az ördögök. A szerelem oly könnyen hívő, és te, szegény barátom, csalódtál, Olivia szeret, mint fog most neki fájni közönyösséged! Térdeimen fogom őt kérni, hogy bocsásson meg a kétkedőnek, úgy is eléggé lakolt bűneiért.

Elmentem, nesztelenül haladtam az elfogadóterem szőnyegzetén Olivia szobájába.

Az ajtót hirtelen feltáram. Kőszoborkint álltam. Alig pár lépésre a pamlagon Olivia ült, előtte F . . . báró, jobb karját a hölgy karcsu dereka körül fűzve. Isten hozzád, végső remény! Ah, e pillanat szörnyű volt! Egy örök kárhozatnak minden kinjai nehezkedtek lelkemre. Látnom kellett, hogy kábitja el mézszavaival Oliviat a csábitó, mint csörgőkigyó a varázsköréből menekülni nem tudó madárkát. Az ifju vállára hajtá fejét, e perczen észrevett, halk sikoltással, eszméletlen összerogyott. Ott feküdt élettelen, halványul, mint letört fehér lilium.

A szabadban vihar dühöngött, gyenge szellősuttagás volt ez a keblemet dülőhoz képest. Arczom lángolt, ég felé emelt karkokkal tevék pár lépést az alacsony csábitó felé, hogy porba sujtsam és kiomlott vérével mossam le a gyalázatot Oliviaról. A gyáva reszketett, elhalványult, arczát lesüté. Rettogva hajolt meg haragom kitörésétől, mint gyöngye nád a felette elrohanó vihar sulya alatt. A lelkemet ostromló különböző érzelmek tulfeszíték erőmet. Keblem hurjai szétszakadtak, kezeim arczomra tapasztám, és kimerülten omlottam össze boldogságom sirjánál. Mit is teheték? ha méltó bosszum sugallatának engedek, meg kellett volna őt ölnöm, de akkor, oh egek! Olivia boldogságát tiportam volna össze. Ő szerette Alfrédet. Nem, nem, azt nem tehetem, hisz én szerettem Oliviat, és szerelmem önzéstelen, feláldozó volt.

A folyosón lépteket hallék, ez Olivia anyja, gondolám; szegény jó asszony, neked nem szabad semmit tudnod, ne lásd sirba szállni boldog jövendőkörül való szép reményeid; éld édes csalódásban át még hátralevő pár napjaidat. Engem nem fogsz itt lenni. — Távoznunk akartam.

Az ajsó nyílt. Olivia atyja lépett be; könnyebbült lelkem, hogy nem az öreg nő jött, de mozdulni nem tudtam. A báró arczán halálszin vonaglott. Olivia még élettelen feküdt e pamlagon.

— Mi ez? — kérdé meglepetve a gróf.

F . . . pár szót sugott fülébe, tán a történeteket.

— Leányom életmentője s arája közt! — szólt a gróf, szemeit rám függesztve, s gunyosan felkaczagott. Ilyen lehet az ördögök kaczagása, midőn egy pokoli művök sikerül.

— Ő tehát tudja viszonyukat! — kiálték kétségbeesve. — Báró, ön számoland nekem! Aztán tovább mi történt, nem tudom.

Midőn föleszméltem, ágyamban leltem magam. Izmaimat lángok emészték. Midőn enyhült kinom, az ő nevét kiáltám, és ő megjelent úgy, a miként először láttam. Oh ez szörnyű kin volt! láttára minden fájdalom szivemre szállt, és én mégis türtem, csak hogy őt láthassam; kezeim kiterjesztém utána, és ő eltűnt, az egész csak álmokkép volt.

Hetek multán lábbadozni kezdtem.

Fel akartam keresni a csábitót, hogy megboszuljam. Hasztalan volt minden fürkézésem, ő elutazott, senki sem tudva, hová.

Ember boszuját elkerülé, istenét nem.

Elhagytam a várost a nélkül hogy láttam volna Olivíát, s visszavonultam csöndes falumba, hol annyi boldog órát töltöttem a városban úgy sem volt semmim, mitől nehéz lett volna megválnom; itt mindenem egy kedves sir, anyám sirja.

Itt a magányban enyhületet véltem lelni; de csalódtam. A méh mézet szí minden virágból, a pók mérget. A boldognak minden vidoran mosolyg elébe, a boldogtalannak minden fájdalom gyümölcsöket terem.

Nem ismertem csendes kunyhómra, pedig semmi nem változott, csak én. Midőn elhagyám, minő más érzelmek hullámzotnak keblemben, mint midőn visszatértem! Akkor a remény, mint mosolygó hajnalpir tavaszkor, ezer meg ezer virágtól diszített ut felett, ömlött el szerelmemtől áthatott lényemen. Ekkor a családás kinjai folytak körül s egyetlen vágyam a boszu volt, s mégis azt képzelém egykor, hogy szerelmem önzéstelen!

Évekig hordoztam a fájdalmakat.

Olivíáról mit sem hallottam, — örültem, hogy nem halottam.

Férfjével boldog, gondolám.

Mig egészségem engedé, naponkint meglátogattam anyám sirját; behintettem friss virágokkal, és a hervadókat mielőtt még az ég harmata öntözheté, könnyümmel élesztém. Így élesztém fájdalmimat multam keserü emlékeivel.

Mindenem az ő képe és fájdalom volt. A kép előtt három évig reggel s este leborultam és imádkoztam istenemhez az ő boldogságáért, hisz elég egy áldozat; de az isten nem hallgatta meg könyörgésem.

Fájdalmam magamhoz szoritám, mintha féltem volna, hogy ez is elhagy, mint az emberek, pedig nem hagyott el, még álmamban sem.

Igy telt el újra három év. Akkor buszonhét éves voltam, s máris agg, a szenvedés kiszivta életerőmet. Ne mondjátok nekem, hogy az évek teszük az embert aggá, — oh nem, hanem a fájdalom; a ki nem szenvedett, nem öregszik meg soha, fürteit megfehériti az idő, de lelke ép, ifju, mig három bánatteljes év elégséges ép fiatal testben lélekben megtört aggá változtatni.

. . . E három év volt élttem legkeserűbb korszaka; ez idő alatt számtalanszor azon voltam, hogy véget vetek nyomoru élttemnek. Elgondoltam, hogy a társadalomnak s önmagának csak terhére van az ily szerencsétlen, hogy mily gyávaság ennyit tűrni, minden remény nélkül, s elhatározottan fegyver után nyultan. Ilyenkor anyám képe lengett előmbé, ama fájdalmas mosolyal, mely ajkai körül lebegett, valahányszor reám nézett élte utósó napjaiban; aztán eszembe jutott, hogy van még egy célja élttemnek, és kezemből kihullott a fegyver, nem volt elég erőm a tettet végrehajtani.

Most lemondottam ezen szándékomról egészen, gyávának tartom az öngyilkost, ki nem bir elég lelki erővel szenvedéseivel

küzdeni, mig harcban kifáradt szellemének a halál angyala oda nyújtja enyhítésül keserü poharát; és küzdeni kezdettem; küzdöttem . . . most érzem erőmet lankadni, a kór mindinkább erőt vesz rajtam, s noha bátyám ohajtására hívott orvosom hiu reményekkel kecsegtet érzem, hogy nincs messze első valódi boldog s egyszersmind élttemnek utósó pillanata, — a napnak is végsó bucsusugára legszebb, legmosolygóbb.

A napokban hallám, hogy Olivia szüléivel jószágukba jött, ő még mindig hajadon — én végettem — gondolám s még egyszer élttemben pillanatra átrezgett keblemben a boldogság érzete. Így fut el a nehéz felhőktől elhomályosult égen is a vilám, kis időre fényt öntve el azon.

De nem soká tartott édes csalódásom, s megtudám a valódi okot; a gyáva F . . . tőlem való féltében tett utazása alkalmával egy gazdag hölgyet vett el, kinek miután pénzét elpazarolta, bizonyos gaztetteért párpajra kénytetvén, kiadta fekete lelkét.

Ah de későn!

Most már nincs miért éljek . . . az egyetlen kapocs, mi még az élethez csatolt, szét van tépve halálával.

Isten nem engedte teljesülni utósó kívánságom, hogy boldogságom rablóját megboszuljam . . . már örömmel várom haláloamat, csak még egyszer lássam Olivíát!

Utósó vágyamnak nem állhaték ellent, s noha orvosom szorosán megtiltott mindent, mi ingerültségbe hozhatna, elmentem hozzá.

A kertben volt, ugyanazon lugasban, hol először látám élttemben. Elfordultam, mert szemeimbe könnyek toltak, ő nem vett észre. Hideg udvariassággal köszöntött, mint ismeretlent. Ezt nem állhatám ki, vérem szivemre rohant. Kezét megragadva ajkaimhoz szoritám — érzem, hogy még szeretem, hogy szivemnek utósó dobbonása is az övé, bár megvessen.

— Oh Olivia! — mondtam s reszkettek tagjaim; — miért e hidegség szemeidben? miért e gunyosoly ajkidon? Oh, miért mérgezed egy haldoklónak végperceit? Végerőmet öszszeszedve tántorogtam ide, hogy láthassalak még egyszer, hogy halljam hangodat és azon gondolattal szálljak siromba, hogy multam hazug álm volt, hogy elámitottak és szerelmed hü, tisztán volt mindig . . . oh mondd, hogy a régi vagy, és új élet fog szállni belém . . . oh mondd, hogy szeretsz, és én újra imádni foglak, lábaid nyomát csókolandom, boldog, véghetetlen boldog leszek, feledni fogok mindent, fájdalmam, mint könyecsepp a mérhetlen tengerbe, örömem végtelenébe vész.

— Olivia bámulva tekintett tám, pillanatnyi szünet lőn.

— Uram! — szólalt meg később, hátra lépve, — hagyjuk e tárgyat; úgy hiszem, ez mind reám, mind önre nézve kellemetlen. A világ egészen más, mint azt álmainkban képzeljük. Feledjünk mindent. A sors sokkal elágazóbb utat szabott élttünknek, mintsem a feledés, az örök feledés ne állna érdekkünkben.

E szavak öldöklő villámként hatottak lelkemre. Távozni akartam, de őrült szerelmem utósó rohama maradni kénytetett.

— Feledni, örökre feledni? — kiáltám szenvedélyem végeréjével, — mi hang vala ez, Olivia? Ez nem kebled mélyéből jött. Ezt ördög sugá, a gög, a hiuság ördöge, mely feldulá lelked mennyét! Mi hang vala ez, Olivia? Oh, hogy mondhatád ezt? elfeledd-e első szerelmed édes perceit . . . a végtelen boldogságot, mely eláradt lelkeden, ha öleltelek; a kint, mely megrohaut, ha távoztam. . . . Feledd, feledd, de ne kívánd, hogy én is

feledjek. Feledd, feledd, szedd össze az öldöklés minden erejét, s add meg a végcsapást. . . . Virág voltam, szerelmed volt az életető lég, a növesztő napsugár, mely dús reménybimbókat fakasztott szirmain. Virág voltam, te leszakítál, szeszélyből kebledre tüztél, midőn kegyetlen játékod elhervasztott, eldobál, mert tán szebben mosolyogtak elédbe; eldobál, elfeledted, hogy te hervasztál el, hogy egykor téged ékitett, illatárja téged lengett körül. . . .

(Vége köv.)

Német, francia és angol.

(Beszély.)

Hartmann Mórtól.

(Vége.)

Breuming, ki a nyitott ablaknál állt, épen oly jól hallhatja e szavakat, mint én, ha annyira el nem lett volna mélyedve szomorú kedvese nézésébe.

A mint szobánkba ismét visszatértünk, igyekeztem felvilágosítani barátomat, hogy Julia sehogy sem illik hozzá. Azt felelte, hogy ezt ő is átlátja, de bármire határozza is el magát, nagy szerelmén megtörik minden akarata. Most meg épen nincs idő arra, hogy a szegény leányt elhagyja. Ha annyira nem szeretném is, folytatá, mint a mennyire szeretem, épen most nem hagynám el, mikor reményei s álmai tönkre mentek — bármily gyermekesek voltak is azok, közel van a kétségbeeséshez. Ha valaha, úgy most gondolok a nőülésre, s minden erőmmel azon leszek, hogy biztos állást szerezhsek.

Julia naphosszant elült a szoba egyik szögletében, folyton szótlanul s szomorkodva, mialatt az ablaknál atyja vagy az angol foglalt helyet. Breuming ezalatt ritkábban látogatta meg a kapus páholyát, óráit megkétszerezte s minden ismerősét fölkereste, hogy befolyást szerezzen. Szobájába visszatérve, órákig gyakorolta magát hangszerén s az éjszakának felét arra használta, hogy szerzeményeit befejezze. Félóráig sem volt foglalkozás nélkül.

Most tapasztaltam, hogy csak a hamis s érzelő szerelem tesz tétlenné s álmódzóvá; az igazi s valódi szerelem erőt ad s a helyet, hogy megsemmisítene az embert, mindenre képessé teszi. Breumingnak rövid időn annyira szaporodott keresete, hogy az elégséges volt egy háztartás kényelmes berendezéséhez, azon kívül kilátása volt állandó s biztos álláshoz. Julia ezalatt beenyugodni látszott helyzetébe s ismét megkezdte szokott foglalkozását az ablaknál s jó jelnek látszott nála lenni, hogy most kevesebb regényt olvasott, mint eddig, s inkább foglalkozott a mellény-varrással, mihez művészileg értett.

Ezalatt egy más körülmény is jött közbe, mi némileg növelhette Breuming reményeit. Mr. Ellisből lord Strikland lett és a czimmel töméntelen vagyonnak is jutott birtokába. Ez azonban nem változtatott nála semmit, ezután is csak Mr. Ellis akart maradni, egészen úgy élt, mit eddig s Angolország lordja és peerje nem röstelt órákig ülni a portás lakában s sokszor teljesíteni annak tisztjét. Breuming volt az egyedüli, kivel örökségéről beszélt. Egy alkalommal a művészhez menve, nagy összeget ajánlott fel neki, hogy azon tovább képezhesse magát. Breuming azonban mint mindig, úgy most is visszautasította. Lord Strikland erre bizonyítgatni kezdte, mily szükséges lenne reá nézve egy a zenesz-országban teendő utazás, és kérte, hogy legalább az ezen utazáshoz szükséges költséget fogadja el tőle.

Breuming megköszönte, de nem fogadta el, s elmondta az

okot, mely itt tartja s a kilátásokat, melyekre biztosan számíthat. A lord kissé elhallgatott, aztán távozni készülve, barátságosan fogta meg Breuming kezét s részvétellel mondá neki: — Tanácslom önnek, hogy ne ringassa magát hiu reményekben, mint Julia. Ő nem arra való, hogy egy német művész szerény házi körülményeivel megelégednék; ő egy párisi nő, s a mit az élet megtagadott tőle, kipótolja szépsége s ez mindent megad neki, a mit kíván. Őt nem elégti ki a művészet szépsége, neki a Boulevard des Italiens-en lakás, s négy lovas fogat kell, melylyel a Champs Eliséesn mutogathatja magát. És mivel ez így van, kedves Breuming ur — folytatá az angol, — önnek egy hatalmas versenytársa van.

E beszélgetés után Breuming egészen ingerülten tért szobámba.

— Nem volna-e szégyen, — kiáltott fel, — ha én művészettemmel egy ily versenytárs ellenében visszavonulnék?

Én ezen alkalmat fel akartam használni arra, hogy elhatározásáról lebeszéljem, de épen az ellenkezőt értem el. Breuming e pillanattól kezdve minden idejét Juliánál töltötte, s dicsekedett nekem, mily szívesen s barátságosan fogadja. Egészen boldog volt a gondolatra, hogy nem sokára megnyeri egy nagy intézetnél a zenetanítói állást s akkor megkéri Julia kezét.

Mielőtt ezen nap bekövetkezett volna, már egyikünk sem lakott a Rue du Faubourg Montmartre 73. számú házában. Madame Martin értésünkre adta, hogy összes butorozott szobáit egynek adta ki s így nekünk ki kell hurczolkoznunk.

Együtt akartunk maradni s a Montmartre utca közelében kerestünk lakást; itt azonban nem találtunk alkalmast s így a Trevisé utcában vettünk fel két szobát. Breuming nehéz szívvél vált meg a lakástól, melyben szerelmese lakott s kit minden kiés bemenetnél láthatott, Julia azonban egészen felvidította az elválás pillanatában, oly szívesen fogott vele kezét, s oly kedvesen hangoztatta a „viszontlátásig“ szót. E szivesség Breumingot arra indította, hogy néhány napig egészen munkájának élt s nem hagyta el szobáját, hogy annál hamarabb czélt érhesen, mert nem akart addig Juliánál megjelenni, mig biztos állása nem lesz. Ötöd napra kiköltözködésünk után reménye beteljesedett s boldogan rontott szobámba, kinevezését tartva kezében.

Miután ezt ismét és ismét elolvasta, elsietett hazulról. Jól tudtam, hová megy s szívesen visszatartottam volna, ha minden igyekezetem teljesen hasztalan nem lett volna. Egy óra mulva visszatért, de az elébbi remény s öröm eltűnt arczáról.

Sápadt s levert volt, azt hittem, csakugyan beteljesedett, a mit hittem, hogy Julia visszautasítja.

Azonban egészen más történt. Breuming reményei még nem aludtak el egészen, egyelőre csak azon esemény verte le, hogy a Montmartre utca 73 számú házban sem Julia, sem atyja, sem lord Strikland sem laktak többé és senki sem tudta, hová költöztek.

A következő hét, mit szegény Breuminggal átéltem, szomorú hét volt. Nem panaszkodott, de szóval, levert volt s az előbbi hetek tevékenysége teljesen megszűnt. Kinevezési okmányát már haza sem hozta a végzetes napon, valószínűleg valahol elvesztette az uton, vagy talán kétségbeesésében szétépte. Nem is törekedett állomását elfoglalni s a hozzá érkező leveleket válasz nélkül hagyta. Szóval beteg volt, kit nem érdekel a világon semmi sem. Ugyanazért úgy bántam vele, mint beteggel s nem zavartam csöndes magába zárkozottságában, mindent az időtől reméltem.

Már örültem, ha sétánkat a boulevardra, vagy a Champs Elisées és Bois du Boulogne-ra is kiterjeszthettük.

Egy délután épen ezen erdőben sétáltunk, ő hallgatagon, én mindenfélét összebeszélve, a művészetről, jövőnkéről, mintha fel se tűnnék, hogy beszédemre nem hallgat, a mint egy négyes phaeton robogott el mellettünk. Elég volt egy pillanat, hogy benne Juliára és lord Striklandre ismerjek. Jóllehet a kocsi már messze távozott, még mindig álltam, hogy Breuming észre ne vehesse. Ő azonban épen úgy megismerte őket, mint én s mosolyogva szólalt meg.

— Ő tehát lady Strikland!

— Persze, — erősítettem — lady Strikland.

— S ön erről valóban meg van győződve? — kérde Breuming, kémlelve nézvén szemeim közé.

— Hogy ne? — feleltem zavarodottan.

— Hogy ne! — sohajtott fel Breuming s öklével homlokára csapva, gyorsan haladt előre.

Többet nem szolt e dologról, harmad nap azonban kinyilatkozta, hogy Párist megelegelte s haza szándékszik menni. A legnagyobb gyorsasággal kezdett hozzá a csomagoláshoz, de annyira szórakozott volt, hogy minden lépten figyelmeztetnem kellett egy-egy kün felejtett tárgyra. Majdnem hihetetlen, még gondokáját is ott hagyja, ha nem figyelmeztetem reá. Igazi benső örömmel kísérttem ki az állomáshoz, mert hazatértétől minden jót reméltem kedelyére nézve.

Megigérte, hogy irni fog, de napok s hetek multak el, a nélkül, hogy hirt hallottam volna róla. Miután hónapok multán is hiába vártam rá, végre hazájában kérdezősködtem utána. Otthon azonban már régóta mit sem tudtak róla s Párisban vélték lenni. Ezután még sokáig jártam utána, hogy valamit megtudhassak barátomról, azonban minden igyekezetem eredménytelen volt. Ugy látszik, örökre eltűnt, s nem egyszer merül fel bennem a gondolat, hogy talán öngyilkossá lett.

Husvéti Neptunus.

Sándor Kálmántól.

A tisztelt olvasónő már ez igénytelen sorok fölé irt két szóból is láthatja, hogy nem a régi görögök Neptunusáról lesz itt a szó, a ki három águ villájával a tengerek viharait kormányozta; mert ez a milyen hatalmas isten lehetett is a maga idejében, azért a husvétről nem igen volt neki tudomása, ez az én Neptunom pedig szoros összeköttetésben van a mi husvétunkkal. Sietek tehát megmondani, hogy az a czim egy népszokást jelent, egy nem épen érdektelen falusi mulatságot, mely a Királyhágón tul, Erdély sziklás bércei közt, leginkább a románok, de sok helyt a magyarság közt is, még mai nap is divik.

Hanem azért a Neptun nevet mégis csak onnan vehette, bizonyosan a víztől és az öntözéstől, melylyel ez a mulatság jár; és mivel a husvéti öntözgetés széles Magyarországon, sőt ennek határain tul is még jó darab földön szokásban van, mindenek előtt azt is megmondom, hogy az itteni néphit szerint a husvéti öntözgetés olyan jelképes imádságforma arra nézve, hogy az Isten azonképen nyáron át az áldásos esőben ne fukarkodjék; azért türi ugy leány és legény egyforma szivességgel, ha a husvéti ünnepek alkalmával amugy isten igazában nyakon öntik; egyik ünnepnap az egyik, másik ünnepnap a másik; hogy azonban a leányoknak mégis csak nagyobb mértékben jut ki a jóból, annak — a falusi „Finom Társalgó“ szerint — csak a nagy tisztelet az oka, a melyben a falu szépei a többi fiatalság előtt állanak; hiába, kiki a maga módja szerint ügyekezik kifejezést adni

érzelmeinek, hanem ez már az ő dolguk, térjünk tehát vissza tárgyunkhoz.

A mint tehát mondám, Neptun nálunk Erdélyben falu helyen husvétkor szerepel, rendesen husvét másodnapján. Már előtte való nap a java legénység, mely ez alkalommal a „hősök“ nevével tiszteli meg magát, előkeresi a „disz-bot“-okat, nagy czifrán föl pántlikázva, megbokrétázva, mert másnap — mint rendesen minden román mulatságnál, — nagy szerep vár a botokra. Azután a fiatal legények összegyülekeznek, vagy az utcán, vagy a korcsmában, és megállapodnak az udvarokban, melyekbe elfognak látogatni. Azután hazatérnek, nagy este van már akkorra, lefeküsznek, édesdeden elgondolkodva a holnapi nap örömein. Az ifjabbak nem is igen alusznak, és még alig virrad, már ott vannak a falu közepén, vagy még inkább a bíró házánál, a magyar vidéken pedig a „falú vénjé“-nél. Itt aztán, szokás szerint, a botokat a földbe szurva, elébb egy kicsit kitánczolják magukat, azután megindul a nagy menet és a mulatság végeztével szintén innen fognak majd szélylyel oszladozni.

A menet czélja pedig az, hogy keresik a „Neptun“-t. Ő Neptunusa azonban már jó eleve értesülve van a fiatalság eme szép szándékáról, három-négy hó óta tudja, hogy ő van e nagy tisztességre kiszemelve, s mire a bírónál a táncz elvégződött és a leszurt botok, melyek között a szereplők dévajkodnak és tánczolnak, felszedetnek, a leendő Neptunus rég elbujt már szülei vagy gazdája házánál valami szenesládába, és tőle kitelhetőleg türelmetlenül várja a keresésére indult legényeket.

De hát kicsoda is az a Neptun, és hogyan és mikor jutott ezen fényes álláshoz? A ki az évben először ment atyja vagy gazdája ekéjével szántani, az most a szenesládában kuporog, és a milyen nagy az a szenesláda, olyan nagy most az ő öröme, a miatt, hogy ő és nem más: „az irigyelt Neptunus!“

Az egész dolognak minden esetre az a jó oldala van, hogy a gazdáknak soha sincsenek olyan serény munkásai, mint mikor a szántás elkezdődik, már tudniillik annak első napján, akkor versenyeznek az elsőbbségért az „ostorosok“, mert a ki először veri az ekevasat a földbe, az lesz a Neptunus. Megezik azonban, hogy többen teszik ezt azon egyszerre, akkor aztán akként hozzák rendbe a dolgot, hogy a melyeknek pénze van közülök, az megváltja az osztályosságot pajtásától, és az nem is sajnálja a pénzt, odaadja, a mi je van, csakhogy ő lehessen a Neptunus. Ugy is csak egyszer lehet neki része ebben a nagy szerencsében, mert a ki egyszer Neptunus volt, az többé nem lehet az, és ha még olyan első is az ekével a mezőn, helyet kell csinálnia, hogy másnak is jusson a boldogságból. A kijelölés e szerint már a szántás alkalmával megtörténik, csakhogy akkor még nem Neptunus, hanem csak afféle Lulu-Neptunus; uralkodása csak husvét másodnapján kezdődik, s egész álló negyvennyolcz óráig tart, harmadnapján lejár ismét, tehát afféle „husvéti királyság.“ Hanem azért nem utósó hivatal, negyvennyolcz óráig ő az első legény a faluban. „Ni ni, az lett a Neptunus“ sottogják a falu szépei, egyik a másik köntösét cibálva, az pedig kész szerencse reá nézve, mert most már válogathat közülök, ha még olyan csuf is, biztos lehet felüle, hogy a legszebb leány is örömet osztja meg vele szivét; mert hiába, de a paraszt leányok hiuk és azért ellenállhatlan hatalmat gyakorol reájuk a czim. No, de ezuttal nem egészen üres czim ez. Ekevassal szerezte azt gazdája.

Kitánczolván pedig magát a botok közt a román legénység, és kiszónokolván magát a magyarság — a miben a falusi lakos ugy tetszik magának — a bíró házánál, nagy zeneszóval elindul a nap hősenek fölkeresésére, a ki a szenesládába, vagy a hambarba, vagy a szószekebe elbujtatva, örömtől dagadozó szivvel

várja az ő onnan való felmagasztaltatását, és az illető ház elé érve, vig ujjongatás és „éljen“ (az oláhoknál „szetreaszke“) kiáltások után előadják a gazdának ide eljövételük okát és célját, hogy ők tudniillik a Neptun-jelöltet keresik, tüvé tették az egész falut, miglen rájöttek, hogy itt kell annak lenni, és annál fogva kérik a gazduramat, hogy adja ki neki szép módjával, hadd legyen neki is, nekik is, de még a gazdának is jó dolga.

A gazda pedig erre nagy komoly arccal előadja, hogy milyen szívesen lenne szolgálatukra e részben, de mikor nem tudja, hogy hol van, száz esztendeje már, hogy nem látta, azonban meglehet, hogy valahol elbujt, ám keressék tehát, azt se bánja, ha a szenes ládában, vagy a hambárban, talán ott van, ámde akkor szépen kéri, hogy egy kicsit fölfrissítsék ő kemét, mert akkor okvetlenül alszik, holott neki ugy kedves a legény, ha hasznát veszi két szemének.

A gazda még be sem végzi beszédét, a sereg már beszalad az udvarra, egyenesen a ládához, könnyű is neki reá akadni arra, a tiszta lepedő mutatja neki az utat, a mi a ládára van terítve és már messziről fehérlik feléje. Nagy az ujjongatás, a helyett azonban hogy levették a ládáról a lepedőt és megnéznék, mit vagy kit rejteget az keblében, szaladnak a kutra, hoznak egy cseber jó friss vizet, azután még egyet, kettőt, három is lesz belőle, ezt aztán mind ráöntik a lepedőre, a honnan, mert a láda teteje nyitva van, a víz belőle szép lassan átszivódik rajta, be a ládába, a benn guggoló legényre, és ugy megfürösztí, hogy a gazda azt se tudja, hová legyen örömeben, mert csakugyan felfrissül ő kigyelme.

Erre aztán bort kérnek és hogy is ne kapnának, mikor azt meg is lehet inni! Előbb a gazda iszik, utána Neptun, s csak azután a többi. Mindenki egy-egy áldást mond, s a ki olyat mond, a mit előtte már elmondtak volt, azt Neptun teljhatalmánál fogva, azon mód elítéli, ha leány és szép, még arra is, hogy őt megcsókolja, hogyha pedig férfi, egy-két itcze borra, vagy ugyanannyi meszely pálinkára, és Neptunnak most már ugy a férfi, mint a lány föltétlen engedelmeséggel tartozik, habár talán különben is szívesen megtenné.

Ezután ismét — mint a bíró házában — tánczra kerekednek és a „hősök“ újra kitesznek magukért.

„Hős“ lehet minden legény, kinek kedve és módja van reá, leány azonban csak olyan vehet részt a mulatságban, a kit különösen meghivnak, hanem ez csak az illendőség kedvéért van így; leányok pedig rendszeren három annyian vannak, mint legények, és majd mindannyian jelen vannak, ez pedig ugy történhetik meg, hogy minden hősnek kötelessége, három leányt meghívni e napra, így aztán három annyi is ott a leány, mint a legény, a leány aztán tetszés szerint, vagy künn marad a körből, a mit a botokkal huznak, és akkor se nem iszik, se nem tánczol, vagy pedig belép a körbe, akkor mindenféle jóból bőven kijut neki, a szerint a milyen és rendszeren ugy fordul a kör, hogy minden leány benn van a körben; csak az öregek és gyermekek maradnak nézőül, de ha tetszik és Neptunnak engedelmeséget fogadnak, az öregeket is szívesen látják, és mert a példa ragadós, az alkalom pedig felette csábító, az öregek közül is kevesen állhatnak ellen a nagy kívánczóságnak, ha-nem-ha ugy, hogy haza szöknek és magukra zárják az ajtót, saját maguk biztosítására, a mulatozók pedig ez után szélylyeszedik a botokat, nincsen kör, hanem általános vigság.

Mikor a gazdánál véget ér a mulatság, Neptun kiosztja a botokat, válogatott szavakban előadja a gazdának, hogy őt holna-

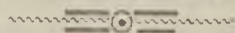
ig ne várják, azután a botok közé állva, megindul a menet, és pedig minthogy Neptun csak nem mehet gyalog, felültetik egy eke-talyigára, a hősök meg elébe fogván magukat, végig huzzák a faluban, egy-egy előre megjelölt ház előtt megállva, hol újra bort vagy pálinkát kérnek és kapnak, és ékes áldáskivánságok mellett kiisszák, természetesen folytonos táncz és vigadás közt.

Hanem azért a rend és változatosságról is kellőleg gondoskodva van, mert van rendező bizottság, mint bármely fővárosi tánczvigalomra, tizenkét tagból álló, természetesen Neptunus elnöksége alatt, csak hogy itt a rendező bizottság szótöbbséggel választatik, és pedig a „hősök“ által a hajadon leányok közül. Nehéz leírni azt a boldogságot, a mely azon hajadon keblét dagasztja és talán ki is gyurja, a melyik ilyen kitüntetésben részesül! Még unokái előtt is édesdeden eldicsekszik vele. A rendező bizottság aztán a napi rendre nézve is intézkedik. Mert nemcsak tánczból áll a világ, egyéb mulatságos játékok is fűszerszámozzák azt, és a játékok meghatározása a rendező bizottság diszes előjoga; egyik ezt, a másik azt a játékot indítványozza, a szerint, a milyen erősnek érzi magát benne, hanem azért nem vesznek össze, mint az országgyűlésen a pártok, legfőlebb egy keveset, rendszeren a jobb győz, tudniillik a jobb játék, jobb játéknak pedig az neveztetik, a melyik mellett minél többet lehet szaladni és sikongatni.

Igy telik el az egész husvét másodnapja, egy szakadatlan vigalom jókor reggeltől késő estig, akkor a bíró házában, vagy a honnan megindult, a „falu vénjé“-nél seregelnék össze, akkorra már tetemesen leolvadt a társaság, hiába, nem minden ember állja a nagy dicsőséget.

Füvedet sem ettek, a bor mellé adni szokott kenyér pótolta azt ma náluk. Estére maradt a lakoma. A bíróháznál tartják. A leányok elhozzák e napra süttött „praeszkulájukat“ s egy hosszú asztal mellett együtt vacsorálnak. Persze a felköszöntések és az „Éljenek“, illetőleg a „Szetreászke“-k sem maradnak ki.

A magyar ajku falukban — mint mondám — kivált annyiban különbözik ezen népszokás a románokétól, hogy itt szónoklatok is tartatnak. A magyar ember már e nélkül nem lehet el; és e szónoklatok ha nem vetekednek is egynémely országgyűlési beszéddel, mégis mindig a napi kérdésre vonatkoznak, és rendszeren egy-egy jó kívánsággal végződnek, hogy adjon az Isten a megszántott és bevetett földekre áldást, esőt, termékenységet stb. sőt van olyan is, de már csak a magyarság közt, a melyik a bibliát idézi, teszem azt: „Mit nevemben kértek, megadatik nektek“ vagy egyéb ilyen jeles ígét, a mint a templomban emlékéhez ragadt és most a — jókedvtől ajkára usztattatott. A magyarságnál továbbá abban is másként ülik meg e mulatságot, hogy Neptun nem ül rá az eketalyigára, hanem csak előtte viszik azt, Neptun pedig a tizenkét felpántlikázott leány által képezett körben lépdegél; továbbá abban is, hogy itt nem állítják fel elrekesztő körben a botokat, hanem a kinek tetszik, tánczol, mulat, leány, legény, ifja, véne egyformán; és végre abban is, hogy a leöntözési kedveskedést itt egy külön e végre választott „páter“ viszi végbe a Neptunon, a mely páter ilyenkor szintén cifrán kifaragott beszédet tart, s nem csak frissitőül önti a vizet, hanem annak jelképeül is, hogy a vizre az év folytában szükség leend. A páter meg is bünteti azt, a ki rajta kívül mértéktelen cseberrel önti le a Neptunt, s ez jelképe, hogy a tulság nem jó, felette sok vizet ne adjon az isten, mert áradás lesz belőle, — hanem azért maga becsületesen leönti.

Egy hét története.

Áprilho 1-sején.

Veszendőbe ment szép szokás. — A ki a lutriban eszét vesztette. — Készülődések. — Boldog gyermekek. — Himes tojások. — Öntözgetés. — Sárközy Ferencz. — Mindegy, ha jó, ha rossz. — Mikor a férfi nem tud ábrándozni. — Szomorú hagyaték. — Egy tekintet a lélekbe. — Pályakinok. — Kubinyi Ferencz. — Mükedvelők hangversenye. — Felolvasás a Muzeumban. — Khayll hangversenye. — Boldog ünnepeket!

Az a gyermekarczu szép szokás, mely évszázadokon át áprilho első napjához volt kötve, hogy kiment a divatból! Csak 20—25 év előtt még milyen kedves nap volt az! A ki csak tehetett, fogott magának egy bolondot a mai napra; tudok egy esetet, hogy valakivel elhitették, hogy megnyerte a kis lutrit — akkor is épen szerdai napra esett áprilho 1-seje — és a jó ember annyira megörült a jó szerencsének, hogy mikor behajtott a megyei székvárosba, hogy fölvegye a pénzt, és ott megtudta, hogy az egész csak tréfa volt, annyira szívére vette a dolgot, hogy az eszét is elvesztette; hanem az ilyen vastag csiklandozások a ritkaságok közé tartoztak, legtöbb esetben egész ártatlan pajkosságok voltak, a min utójára maga a felültetett is nevetett; küldtek neki egy szerelmes levelet, és mikor ráment a lépre, kisült, hogy férfi irta; vagy küldtek neki egy doboz rákot, és mikor kinyitotta, egy sereg béka ugrott ki belőle, és több efféle jószívű bohóságok, a min aztán napokig, hetekig el tudtak nevetni az emberek; most — ez mind nem történik többé, azért-e, mert nincs, kit felültetni, vagy azért-e, mert nincs nevetni való kedvünk? Dehogy nincs, mikor úgy eped a lelünk egy kis kaczagás után, hogy a mosolygást is szívesen vennők, de mikor még arra sem nyílik ok és alkalom, különösen e héten és nálunk! Kegyeteknél faluhelyen, a ki most ott töltheti ezeket a kedves, gyönyörteljes napokat! Az a sürgés-forgás, takarítás, tisztogatás, minden ház előtt egy éktelen nagy meszelő, és a ki megtánczoltatja, épen olyan szép fehér, mint jó maga. Belül meg a derék házi asszony, azt se tudja, hol áll a feje, annyira ki van mozdítva minden darab holmi helyéből; és hogy kergeti el a férfit, mintha az is téli maradék volna, a mit most el kell surolni és törölni a föld színéről; azután az apróság, a szeméből is kilátszanak a husvéti himes tojások, a melyeket mind ő fog festeni; az édesanya is részt fog ugyan benne venni, és annál inkább a néni, hanem egyikén sem lesz annyi börszöny és alkörmös, mint ő rajta, ezt ő már előre tudja, és abbéli nagy örömeben dehogy állja meg, hogy legalább a szekrény tetejére ne föl mászszék; hisz igénytelen nézete szerint csak is e végből rántották ezt most nagy kínos keservek közt a szoba közepébe; az anya természetesen a mint bejön, úgy lekergeti, hogy csak a két szemében tündököl az olthatatlan nagy szeretet, de keveset nyer vele, a fiu ugyan elugrik, de a következő perczben már ismét utána kell nézni, nem tud hová lenni, csupa tűz és pajkosság, csupa tavaszi boldogság, épen úgy, mint fű és fa és ég és nap, mindenütt rügyezés, fakadozás, zöldelő remény, husvéti verőfény, és hát még az öntözés, hisz nálunk is van, van, de milyen! egy palaczka szagos víz, a mit az illatszerésznél vásároltunk, míg ott, Kegyeteknél, az a nagy leszkődés a leányok után a legénység részéről, és az az éktelen sivalkodás a leány

részéről, mikor a veder vizet a nyakába öntik; mintha csak elevenen megcsókolnák, annyira oda van tőle, de erről nem is szólok, ezek már nagyon idillikus dolgok, hanem a művelt uri házaknál, mennyire más szívvél várja ott a fiatal leány a husvéti öntözgetést, milyen érzésekkel gondol arra, a kitől ő azt várja és mikor az belép, és reáhinti kezére azt a pár hideg cseppet, no még a nyakára, csak egyetlen egy cseppet, és hozzá az a haragos arc a leány részéről, telided-tele igazgyöngy mosolylyal, és az a remegő szív, egyiknél boldogabban a másiknál, — míg minálunk, itt a nagyvárosban, — oh, csak legalább egy fecskéfészek volna az eresz alatt, hogy abból szólna hozzám husvét és tavaszi csicsérgés!

Különösen e héten, két haláleset hire is szoritja össze szíveimet, kivált az egyik, Sárközy Ferenczé, a mult csütörtökön kiment az ó-budai temetőre, és ott neje sirján föbe lőtte magát; de nem ez az, a mi megindított; az öngyilkosságot a jó isten meg fogja neki bocsátani, ugy sem tudta szegény, mit mivel, hetek és hónapok óta nem volt már tiszta eszén; hanem a mi azt illeti, hogy neje sirján vesztette el magát, én valóban nem tudom, hogyan lehet egy feleség halálát túlélni a férjnek; nem mondom én, hogy minden feleség istenáldás, sőt inkább, a kit isten az egész életre meg akar verni, nem kell hozzá egyéb, csak rossz feleséget adjon neki; az ilyen férfira nézve ugyanis megváltás a halál, és épen azért mennyivel inkább nagy istenáldás a jó feleség; mikor minden öröm és boldogság, minden süker és érdem, a mit a földön kivív, csak onnan száll reá, mivel jó feleséggel van megáldva, és most ezt elveszítse, elveszítse feje fölött az eget napvilágával együtt, hát nem százszorta jobb neki, ha egyuttal a siri feketeség csöndes álomélete nyílik meg számára, mint tovább élnie itt e világon, a hol az ő számára még sincs világosság; olyan egyedül, a hol eddig soha magának nem élhetett; olyan szívvél, a melyből épen a szív el van halva — hiszen megengedem, hogy van ebben valami ábrándos is, de viszont engedjék meg önök nekem azt, hogy már az magában is nagy boldogtalanság, mikor a férfi nem tud ábrándozni a nőről — hanem igaz, a szegény Sárközyről akartam szólni.

Nem a halála, hanem élete volt szomorú ez embernek. A véletlen úgy akarta, hogy hátra hagyott holmijára egy futó tekintetet vethettem; egy szegény, örült, öngyilkos hagyatéka! Lehet gondolni, milyen volt ez ember hagyatéka, a ki féleszüen a jó szívek irgalmán tengődött! Hanem a lim-lom rongyok közt egy csomó irást is találtam, azokba is beletekintettem, és akkor egyszeriben világos lett előttem, hogy miért kellett ez embernek koldusbotra jutni, azután megörülni, azután öngyilkos halállal kimulni. Ezek az irások, az egyik tudományos értekezés akarna lenni a gőzhajók javításáról, a másik hazafiui felhívás az ország anyagi érdekeinek czélszerű fejlesztésére, a harmadik egy új találmányu gép, a legnagyobb rész azonban versek, ódák Kossuthra, Deákra és más jeles hazafiakra, azután szerelmi versek feleségére, felette nagy mennyiségben, és mindvalamennyien, a próza csakugy, miként a versek felette gyarlók, hanem azért mindenikben felette sok van abból a valami ég adományából, a melyet ha kimivelnek, isten és ember áldásává

válik, míg ellenben parlagon hagyatva, a nyomoruság süppedékében szikkad el. Ha ez az ember rendszeres nevelésben, alapos iskoláztatásban részesült volna, ma talán tisztelet és bámulat tárgya volna; míg így, egy magára hagyatott lélek, az a hányódás-vetődés, és mennyi mindenféleképpen erőlködött kibontakozni a köznapiság ködös homályából! A forradalomban honvéd lett, és főhadnagyi ranggal csavarták ki kezéből a kardot; azután beállt az ó-budai hajógyárban műácsnak, és nem kellett más, csak az, hogy hétköznapi ember legyen, és igen jó dolga lehetne mostanság, talán főfőfelügyelőségig is fölvitte volna, olyan ügyes volt és szorgalmas, hanem ő csak sehogy sem érezte ott magát; azt hitte, a mit rendesen az önmagával meghasonlott lélek, hogy nem méltányolják eléggé, és mindjárt tudta is, miért: azért, mert magyar, a hajógyár szelleme pedig német; most nem tudom, de akkor, az ötvenes és hatvanas években csakugyan az volt; azért okvetetlenül mindjárt akkor ott hagyja az állomást, csak lett volna, hová; szerencsére egy ötlete jött, a mi évekig elfoglalta; fogott egy darab fát, kifaragta képkeretnek, és megküldte Deák Ferencznek, hogy ez pénzzé tegye számára. Deák adott neki 200 frtot és visszaküldte neki a faragványt, mert — mondá — ez olyan remek mű, a mi nem 200 frttal, de ugyanannyi arannyal sem volna megfizetve; volt tehát egy kis dicsőség is, de mit használt, azért csak nem lehetett belőle műfaragó, mert ahhoz magasabb izlés, melegebb hazaszeretet kellene azoknál, a kiknek módja van megfizetni és megrendelni az ilyen műveket, az pedig akkor se volt, és most sincsen még nálunk; szegény Sárközy tehát továbbra is csak ott volt, a hol elhagyta, egy nagyra hivatott lélek, sanyaru hétköznapiságban, kellő alap nélkül; ha ezzel bir, most, ennyi csalódás után, meghuzza magát saját magába, van ereje lemondani és megnyugodni végzetében, — de így a gyöngé ember mikor legnagyobb szüksége volna tiszta elmére, mikor nagy bánat éri, épen akkor leiszsza magát — Sárközy is épen akkor lett szerelmes, azt hitte, a mit minden költői lélek, hogy a szerelem mindent pótol, és a mig neje élt, mégis csak megvolt; az életgondok erősen megviselték ugyan a szerelem bársony palástját, hanem mégis csak volt felesége; a hajógyárból is kiczívódta magát, sokat betegeskedett is már akkor, hanem annál inkább mégis csak volt felesége, egyszer aztán az se volt neki, lefeküdt és meghalt, ő pedig itt maradt, egyedül, egy ilyen feldult szívvél, — hát nem jótétemény az olyan emberre nézve, ha eszét veszíti? Voltak azért világos perczei is, egy ilyen percze volt az, midőn kiment a temetőre, felesége sírjához; csakhamar azonban ismét éjbe borult a lelke, így akkor is, midőn önön kezével véget vetett életének. Most már nyugodtan alszik, én se zavarnám csendes nyugalalmát, ha olyan szomoruan tanulságos élete nem lett volna.

A másik szomorúság a jó öreg Kubinyi Ferencz halála; csaknem nyolczvan évig hordozta az életet, a nélkül hogy beleöregedett volna, utósó perczig egyformán tele fiatal tüzzel és lángoló hazaszeretettel; a mult hóban még régiségi kiállítást rendezett, többnyire saját régiségeiből, melyek közül nem utósó kedves maga volt, azzal a szives szeretettel, melylyel a látogatókat fogadta, leültette, vagy vezetgette és magyarázgatta a kiállítást, vagy olvasott nekik abból a levélből, melyet a napokban szive bálványától: Kossuth Lajostól kapott. Mint az öreg apa unokái közt, úgy forgolódtott napestig régiségei között, ezek is már csak unokái voltak, a gyermekeket 1849-ben veszttette el, odaégték Losonczon, mikor az oroszok e várost felgyújtották, akkor nem érezte, mert nagyobb fájdalom, a haza feküdt akkor szívéen, de a mint jobbra kezdett fordulni ennek a dolga, a régiségek lettek ismét kedvencei, összeszedte, maga köré gyűjtötte,

a mi fennmaradt belőlük, így is sokan voltak, egyet azonban, a mit mindenek felett legjobban szeretett, nem találhatott meg többé, még deákkorában jutott hozzá, egy pipa volt az, Rákóczy Ferencz pipája; akkor, régen, Rákóczy Ferencz volt eszményképe, épen úgy, mint utósó éveiben Kossuth Lajos; mint ezek, ő is a haza és a szabadságért rajongott, ez iránti szeretetének nem volt határa, megházasodni is elfelejtett e miatt, a mellett a tudományoknak is nagy barátja volt, különösen a természettudományoknak, a természettani társulat kirándulásai alkalmával több ízben ő elnökölt, régen még, a 40-es években, mikor a tudományos ember nagy ritkaság volt az előkelő osztályok közt, és azóta is folyvást dolgozott, egy hosszú, hosszú életen át, zavartalan fiatal kedvvel, utósó műve egy közetgyűjtemény volt, a mivel Kossuthnak akart kedveskedni, ezzel is készen lett, csak csomagolni kellett, egyszerre — mult csütörtökön — roszul kezdte magát érezni, nem is volt az betegség, csak egy kis bágyadság, és 24 órával reá, szép csendesen, mint a ki jól végzé dolgait, elszenderült és megvolt halva, az idei husvétot már ott fenn, a magas menyországban fogja megérni, képzelem azt az örömet, mikor ott majd együtt látja a haza régi szabadsághőseit, Rákóczyt, Tökölit, Bocskayt, és ezek majd sorban kezet szoritanak vele, mint kedves baráttal!

És most itt volnánk ismét a kedves, drága husvétnél, a föltámadás isteni napjainál — pedig még mi mindenféle történet nálunk e héten! mult pénteken a műkedvelői hangverseny a nőképző-egylet javára, a budai várszínházban, melyben Oláh Blanka kisasszony gyönyörű magyar népdalai, Jankovics A. szavallata és Blaskovics Miklósné zongorajátéka annyi tapsot aratott; azután vasárnap délután Csepreghy felolvasása a muzeumban, az iparos miről is szólhatott volna, mint a hazai iparról, és a költő miként is szólhatna másképen, mint költőileg? — azután vasárnap este Khayll, a jeles zongoratanár hangversenye a zenekedvelők termében, csupa tanítványaival, csupa fiatal, mondhatni gyermekleánykakkal, a kik mindnyájan: Shiesinger Mariska, Khayll Johanna, Bakonyi Sarolta, Návay Jolán, Kohén Jozéfa, Gáger Izabella, Gold Róza máris olyan magas fokán állnak a művészetnek, különösen a kis Gold, Khayll Johanna és Gáger Izabella kisasszonyok, az első Mendelssohn G. hangversenyét, a második Händl E-dur változatait zongorán adta elő, igazi bensőséggel és művészi kivitellel, mig Gáger kisasszony szívből fakadó ezüst hangon Mayerbeer- és Schumann-féle dalokat énekelt, — azután hétfőn a Richter-féle hangverseny — de ha még erről is tüzetesen szólnék, akkor talán még arra sem maradna időm, hogy legalább „Boldog ünnepeket“ kívánjak olvasóimnak, pedig mennyire igaz szívből kívánom azt nekik! — i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótékonyág.) Ő F e l s é g e a hozzá legközelebb pénzsegélyért folyamodott szükölködők részére 400 frtot adományozott magánpénztárából: — A z o r s z á g o s - h o n v é d s e g é l y z ő egylet javára legujabban adakoztak: Tisza Lajos 100, Harkányi Frigyes 50, Ivánka Imre 25, dr. Mátyus Arisztid 10 frt. — Néhai D e á k János, budapesti kereskedő végrendeletében a Rókus-kórház, a szegény-gyermek-kórház, a gyermek-menhely, a bölcsőde, a Jozefinum fiárvaház, az Erzsébet-leányárvaház javára egyenkint 150 frtot, a magyar tudományos akadémia javára pedig 100 frt, összesen 1000 frtot hagyományozott. — L i s z t miséje alatt a hölgyek, hir szerint, több mint hétszáz forintot gyűjtöttek össze iskolai czélra. — A mult évben elhalt gróf

Majláth Antal, 25 ezer forint készpénzt és mintegy 22 ezer holdnyi birtokának egész beruházását, háromszázezer forint értékeig, egy Szathmáron felállítandó hasonszenvi kórházra hagyta. — Keserü Mózes, a nem rég elhunyt derék erdélyi főpap, összes vagyonát, mely 16—17 ezer frtra rug, egyházi, iskolai és nemzeti célokra hagyományozta. — Topolyán Basch Jakob 100 frtból álló alapítványösszeget adományozott az ottani izraelita iskola szegény sorsu tanulóinak. — A kolera-árvák javára Straus János zenekarmester Andrassy grófné és Auersperg hercegné pártfogása alatt multévi októberhó 25-dikén a bécsi zene-egylet termeiben hangversenyt rendezett, mely a nevezett célra 1510 frtot eredményezett. Ez összeg az ő Felsege személye körüli magyar királyi miniszter utján márczius hó 12-dikén a belügyminiszter kezeihez érkezett.

** (Rózsás napló) A belga királyi pár legidősb leánya, Luiza Mária Amália, e napokban váltott jegyet Clotilde főhercegnő bátyjával, Szász-Coburg Fülöp herceggel. A herceg, ki honvédőrnagy, nejével Magyarországon fog lakni. — Mocsáry Imre, Mocsáry Lajos képviselő fia, vasárnap reggel váltott jegyet Okolicsányi Gizella kisasszonnyal. — Jobaházi Döry Andor tolnamegyei földbirtokos mult hó 26-dikén jegyezte el magának Tömöry Irma kisasszonyt. — Márton Etelka kisasszonyt, Márton János számtanácsos leányát e hó 14-dikén Piličan Lajos vasuti tisztviselő fogja oltárhoz vezetni Budán. — Ballassa Gyarmaton Homolay Gusztáv adótitvis. e napokban váltott jegyet Sztranyavszky Luiza kisasszonnyal. — Balázs Árpád, a keszthelyi kir. felsőbb gazdasági tanintézet tanára Csesznák Olga kisasszonnyal, — dr. Csánády Gusztáv tanár ugyanott Csesznák Eugenia kisasszonnyal, Csesznák László jószágkormányzó s királyi tanácsos kedves és mivel leányaival váltottak jegyet. — Varga Sándor, beregszászi ügyvéd, mult hó 21-dikén tartá menyegzőjét Székely Ilona kisasszonnyal. — Martinovics Elek miniszteri segédfogalmazó eljegyzé Ádám kisasszonyt, a nemzeti színház ellenőrének kedves leányát. — Margitán Kovács György uradalmi erdész Besé Ilona kisasszonnyal jegyet váltott.

** (A pesti jótékony nőegylet) ez évi áprilho 5-dikétől májushó 2-dikáig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő felosztásra összesen 2713 frt 13 krt utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 486 frt 60 krt, negyedévenként segélyezetteknek 1733 frt és egyszer-mindenkorra részesítetteknek 493 frt 53 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 47 új vizsgálatról is tettek jelentést. A nőegyleti pénztárba következő adományok folytak be, ugymint a császári királyi szabadalmazott osztrák állami vaspályatársaságtól magyarországi képviselősege utján 50 frt, a svájci segélyző egylettől Steinacker Arthur egyleti jegyző által 335 frt készpénzben és 1 láda különféle fehérneműek, végre néhai Bene Károly hagyatékából 100 frt hagyomány. Végül közhírré hozza a nőegylet, hogy szemhályog gyógyintézete, melybe az ország akármely vidékeiből származó szegény szembetegek ingyenes gyógyítás- és ellátásra felvétetnek, ez évi áprilho 1-sejével megint megnyitott. A felvétetni kívánók figyelmeztetnek, hogy felvételük iránt előbb dr. Lippay Gáspár egyetemi tanár urhoz (Budapest, Hatvani utcában az orvosi egyetem épületében) forduljanak.

** (A budai jótékony nőegylet) mult vasárnap közgyűlésén gróf Wenkheim Stefanie választott meg elnöknek, báró Sennyey Pálné helyébe, ki miután gyakran távol van Budapesttől, önként lemondott eddig viselt elnöki tisztségéről, a közgyűlés azonban nagy érdemei elismerésül holtig tartó tiszteletbeli elnöknek választotta a jeles urnőt.

** (A nőképző-egylet) mult hó 28-diki szokott havigyűlésében Veres Pálné elnök jelentette, hogy Dessevffy Dénesné, született Jourdan Adél urnő a francia irodalom történetét (francia nyelven) a „nőképző-egylet“ tanintézetében (szerb-utca Galgóczy-ház) minden szerdán és pénteken délután 5 óraker szivességből elő fogja adni. Ezen díjmentes előadások husvét utáni szerdán kezdődnek s nem-tagok is szívesen láttatnak, ha egyleti tag által vezetettnek be. Határozatott, hogy az egylet által kibocsátott sorsjegyek kisorsolása — a jelen év mostohasága folytán — a jövő év tavaszára elhalasztassék.

** (A cselédképző-egylet) közelebbi választmányában elhatározták, hogy jó cselédek közt e hóban is osztanak ki jutalmakat. Elhatározták továbbá, mindent elkövetni a végett, hogy — ha a város segédkezet s a közönség anyagi támogatást nyújt, — még ez évben száz ágyra cselédmenhelyet állithasanak föl, népkonyhával összekötte. Erre nézve a választmány előtt már több terv fekszik, melyekből egy szűkebb bizottság fog egyet, a körülményekhez alkalmazva, összeállítani. Az egyleti elnök ujabban tizenkilencz tagot jelentett be, köztük Jakabffy Simont, Verzár Gyulánét, Jakabffy B. Juliát s özvegy Jakabffy Miklósnét száz forintos alapítóknak. A márczius 5-diki piknik — gazdag kiállítására — 173 frt 40 krral gyarapítá az egyleti pénztárt, miért is az egyleti elnök köszönetet nyilvánít a buffet-t kiállító hölgyeknek, a bált rendező nőknek és uraknak, és a felülfizetőknak.

** (Az országos kisdédvédő-egylet) mult hó 25-dikén délelőtt 11 óraker a megyeház nagy termében rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen különösen a hölgyvilág jelentékeny és szép számban volt képviselve. Az elnökséget Kralovánszky Istvánné alelnök vezette. Az évi költségvetés szerint a rendes kiadás 2034 frt, a rendkívüli 2855 frt, összesen 4889 frt lesz. Ezen kiadási tételek szerint segélyezésben részesülnek a szolnoki, promontori, ó-budai, upesti, királyhelmecei óvodák és gyermekkertek s felállítatik a százházi gyermekkert. Rendes és rendkívüli bevételekül van előirányozva 8716 frt 58 kr. Az árva-házban jelenleg 35 árva van a koleraárva menházba felvéve, a kik közül 27-en részesülnek tényleg az intézet jótékonyágában.

** (A nemzeti torna-egylet) szombaton este disztornaszatot rendezett fényesen világított és fölzászlózott helyiségeiben. A jelenlevők között az alsó- és felsőház számos tagja közül Teleky Tella, Irén és Mari grófnők, kik a pályadíjakat kiosztották, magasabb emelvényen foglaltak helyet. A közönség ugy Bockelberg és Keresztesy urakat, az ünnepély rendezőt, mint Zsingor, Varga és Maurer urakat, a nyertes versenyzőket többször és lelkesülten megtapsolta.

** (Komáromy-Bayer Luiza), a jelesül ismert kisdédnevelő-intézet tulajdonosa jövő májushó 1-sején gyermekerttet nyit a reáltanoda-utczai 4-dik számú házban, és pedig egy összekötő osztálylyal, melyben a már a gyermekertből kinőtt gyermekek az elemi ismeretekben oktatást nyernek, és e szerint e gyermekertben három-hat éves gyermekek neveléséről és tanításáról van gondoskodva. A jeles igazgató ismert kitűnősége a gyermeknevelés terén, feleslegessé tesz minden további ajánlgatást.

** (Nyilvános számadás.) A gróf Szapáry Gyulánné és Tisza Kálmánné urnők által márcziushó 15-dikén a nőipar-egylet, az országos kolera-árvaház és az országos kisdédvédő-egylet részére közösen rendezett hangverseny és budai színelőadás összesen 781 frt 50 kr tiszta jövedelmet hozott be, mely összeg a fennirt három egylet között egyenlő mértékben osztatott meg. Rendezők a „Tündérujakban“ szerepelt nemzeti színházi tagoknak, továbbá a hangversenyben részt vett Prielle Kornélia, Bla-

háné, Ellinger Jozefa hölgyeknek, Pinnér, Richter és Sipos uraknak, valamint a zongoráért Chmel urnak köszönetet szavaznak. Felülfizetéseket tettek gróf Zichy Géza 40 frtot, gróf Batthyányi Lajosné és Schallern bérlő 4—4, Dr. Kovács Endre, Bezerey Istvánné, Tisza Lajos, gróf Degenfeld Imre, Koller Ida, Kollarits J. és Haynald érsek 2—2 frtot, Almásy Pál 1 frtot s többen együtt 12 frtot.

** (*A Kisfaludy-társaság*) mult heti ülésén Toldy Ferencz elnöklete alatt Berczik Árpád tartott szétfoglaló értekezést, Czakó Zsigmondról. Fölolvasása csak töredék egy nagyobb művéből, melyben Czakó életét és műveit részletes tanulmánya tárgyává teszi, számos új adat és eredeti nyomozások alapján. Két részletet olvasott föl e tanulmányból: az egyiket Czakó gyermekkori életéről, a másikat utósó napjairól. Mind a kettő egyaránt érdekes, vonzó, csinosan kidolgozott tanulmány.

** (*Thern Károly*) vasárnapi reggélyei folyvást igen diszes zenéértő társaságot gyűjtenek össze. Mult vasárnap Liszt is jelen volt, kitől a Thern-testvérek ezuttal két művet játszottak: Coburg Erneszt herczegnek általa nagy élénkséggel átírt indulóját s „második koncertművét“ e hatalmas zenedarabot, melynek előadásához ritka művészi tehetség kell, mert fokozatai a zongora minden kitelhető erejét kivánják. A Thern-testvérek annyira megfeleltek e föladatnak, hogy a mester maga is fölmelegelve mondott nekik köszönetet, a társaság pedig fölkererte őket, hogy sziveskedjenek e darabot valamelyik közelebbi reggélyükön ismétleni. Ezuttal az előadást Rubinstein költői zongoraváltozataival kezdék. Voltak kellemes énekrészek is. Grossur Végh János egy dalát s Liszt „Am Rhein“-ját, Wheelwright Annie kisasszony pedig Schubert „Ungeduld“-ját énekelték.

** (*Zene.*) Tábornszky és Parschnál megjelentek: „Guck in die Welt“ keringő Farhbach Fülöptől, 80 kr. „Trinkspruch“ polka-francaise, szintén Farhbachtól, 50 kr. — Rózsavölgyinél: „Mignon“-quadrille Pischingertől, 60 kr, s Bogdán Sándor „Etelka“ polkamazurkája, 60 kr. — Mult szerdán este volt Larzovszky Jusztin 7½ éves kisasszony hangversenye a zenedvelők termében. Korához képest pompásan játszott s semmi kétségünk, hogy egykor jeles művésznő válhatik belőle. Különösen az utósó darab, a „Hunyady László indulója“ Bohustól volt szép. Neszveda Riza urhölgy szintén igen szépen és sok bájjal énekelte el a négy népdalt. — Patti Adelina, az új császári királyi kamaraénekesnő első hangversenye husvét vasárnapján, ápril hó 5-kén esti fél 8 órakor lesz a vigadó nagy termében.

** (*Irodalom.*) A Dolinay Gyula által szerkesztett „Hasznos mulattató“ című ifjúsági és népkönyvtárból az 5-dik és 6-dik füzet képekkel megjelent; ügyesen összeállított füzetek, melyeket gyermekes szülék, tanítók és lelkészek figyelmébe különösbben ajánlhatunk, mint alkalmas husvétii ajándékot. — Az egriliceumi könyvnyomdában megjelent Sebők László „Kis világ“ című gyermekvers-gyűjteménye, mintegy kétszáz darab verssel, jól választott tárgyakkal, keménykötésben, 240 lap, ára 1 frt.

** (*A Miklóssy-színház*) e héten elárverezték, 1200 frtot adtak érte, a városligeti szinkört pedig a hermina-téri német színház igazgatója és Lord Sámuel vállalkozó bérbe akarták venni, a tanács azonban visszautasítólag válaszolt, kijelentvén, hogy ezen szinkört csak magyar előadások tartására engedte a város fölépítenni.

** (*Színház.*) Mult szerdán adatott elő Dumas Sándor „Monsieur Alfonz“ című legujabb színműve. A jövő héten tüzetesen fogunk szólni a műről, most csak annyit, hogy Prielle

Kornélia, Paulayné asszonyok, Gábos Irma kisasszony, továbbá Náday és Feleki urak egytől egyig kitünően játszottak benne.

** (*Vegyések.*) Az országos magyar képzőművészeti társulat tárlata mult hó 29-dikén ujonnan megnyitott, a kiállított sok jeles mű közül különösen megemlítendő Kaulbach Vilmosnak, a müncheni képzőművészeti akadémia igazgatójának nagyhirü képe: „Nero mint a keresztyének üldözője.“ — Deák Ferencz arczképének elkészítésével Than Mór fog megbizatni. — A Kopácsy örökösök megnyerték a kormány ellen 106,000 frtig rugó követelésüket. — Husvét vasárnapján Budapestnek összes katolikus templomaiban reggeli hat órától déli tizenkét óráig, urhölgyek által gyűjtés rendeztetik a Krisztina-városban alapítandó óvoda és az ott már létező szegény- és árvaleányok nevelésére szánt intézet javáta. — Bignio Lajos, a fővárosi közönség egykori kegyencze s mindig szivesen látott vendége, a nagyheti szünet alkalmából néhány napot „itthon“, körünkben töltött ismét. Az a remény azonban, miszerint néhány szerepben szinpadunkon is megláthatjuk, ezuttal nem valósul. — A kis Tárnoki Emilia, kiről a mult héten azt irtuk, hogy rutul összeégette magát, már javulóban van. — A pesti tavaszleői lófuttatás ápril 12-dikén lesz, sikerversenyvel (300 forint,) gátversenyvel (400 frt) és akadályversenyvel (800 frt.) — A lefolyt héten élve született 306 gyermek, elhalt 304 személy; a halálozásokat tehát 2 esettel mulják felül a születések. — Az élve születtek közt volt 145 fiu, 161 leány. A halottak közt volt 171 férfi, 133 nő, egy éven aluli gyermek 90. — Reményi Ede e napokban érkezett haza oroszországi mütjából.

** (*Halálozások.*) A nemzeti kaszinó egyik legéltesesebb tagja, Kóshalmi Németh Lajos udvari ügynök mult vasárnap elhunyt 68 éves korában. — Krail Pálné született Trummer Mária asszony, Somssich Irma grófnő édesanyja, 48 éves korában mult szombaton elhunyt. — Ó-Budán mult szombaton éjjel Lanz Ludmilla, a hajógyári főkönyvivő neje meghalt. A boldogult, kit ismerősei méltán becsültek, különösen mint az ó-budai Fröbel-nőegylet buzgó és fáradhatlan elnöke, nehezen betölthető irt hagy maga után. — Felső-kubini és deménfalvi Kubinyi Miksa özvegye, Várdy-Szakmáry Borbála asszony mult hó 23-dikán élte 74 évében Deménfalván elhunyt. — Vincze Miklósné született Sisáry Matild mult szerdán elhunyt 24 éves korában, F.-Győrösön. — Jerney Máténé asszony e napokban 43 éves korában Nagyváradon elhunyt. — Marek Antal, az alcsuthi uradalom nyugalmazott tisztartója, Budán 73 éves korában meghalt. — Szegeden Pap Ferencz, árvaszéki irodaigazgató, hosszas betegség után elhunyt. — Hódy Imre, ügyvéd és Szeged város volt tanácsnoka, mult hó 21-dikén hunyt el Budapesten a Siklósy-féle vizgyógyintézetben, hová súlyos baja orvoslása végett vitette volt magát. — Ungmegyében, Jenkén, e hó 25-dikén nagy részvét mellett temették el Pongrácz Béla földbirtokost volt honvéd-örnagyt és ezen megyének több éven át főszolgabíróját, ki 54 évet élt s özvegyet és kiskoru gyermekeket hagyott hátra. — Révész György ismert régiséggyűjtő a nappkban meghalt. A boldogult igen becses régiséggyűjteménnyel birt, mely a mult években ki is volt állítva a kiskunhalasi városház termében. Nem tudni még, hogy a megboldogult régiséggyűjteményét kinek hagyományozta, valószínű azonban, hogy e tekintetbeli örökös a kiskunhalasi református főgymnázium lesz, mely már is rendelkezik egy hasonló gyűjteménnyel. — Szatmártt Koós Gábor tekintélyes polgár mult hó 22-dikén elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Csokoládés hab.

Tizenkét vagy tizenhat lat csokoládét egy porcellán levestálba kell tenni, egy fél meszely forró vizet reá önteni és a tálat egy forró vízzel telt fazékra állítani, itt a csokoládét folytonosan mindaddig keverni, míg egészen simává nem lett. Ezután a csokoládét ki kell hűteni, egy itcze tejszint habbá verni, egy fél font cukrot, egy kis vanigliát, valamint két lat felolvasztott gelatint közé keverni, a csokoládét is hozzá adni, egy szép formát mandulaolajjal kikenni, a habot belé önteni, jégre tenni, tálalás előtt a formát egy percze forró vízbe mártani és üvegtátra kiborítani.

Gesztenye torta.

Három negyed font irósvajat tizenkét tojássárgájával habosra elkevervén, három negyed font finomra tört cukrot, tizenkét hámozott és apróra tört mandulát, egy font puhára főtt megtisztított és a nyújtó deszkán elébb finomra összezuzott gesztenyét belé kell adni és egy félóráig folytonosan keverni, legutójára pedig tiz tojásfehéréből verrt kemény habot hozzá adván, egy vajjal kikent formába kell önteni, és lassu tűznél megsütni. Ha a torta kihült, fehér és vörös cukorjéggel be kell vonni, a tetejét pedig cukorba főtt gyümölcsessel felcizfrázni.

Theasütemény.

Tizenkét lat irós vajat nyolcz egész tojással jól összehabarván, fél font lisztet oly formán belé kell adni, hogy mindig egy-egy kanál liszt és egy-egy tojás ütessék belé, ezután tiz lat cukor, két kanálnyi felolvasztott élesztő adassék belé, az egész tészta egy vagy tetszés szerint két sütő lemezre boritassék, a tetejét néhány tojásfehéréből verrt habbal be kell kenni és sűrűen behinteni törött cukorral és mandulával. Ha a tészta kihült, két ujjnyi szeletekbe kell vágni és a theához feladni.

K. Anna.

Nemzeti színház.

Márczius 28-dikán: „Az afrikai nő“, Meyerbeer operája. — Márczius 29-dikén: „A székelyföldön“, Berczik népszínműve. — Márczius 30-dikán: „A csók“, Dóczy vigjátaka. — Márczius 31-dikén: „Ernani“, Verdi operája. — Április 1-sején: „Alfonz ur“, Dumas színműve. — Április 2-dikán: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Április 3-dikán és negyedikén: a színház zárva.

Divattudósítás.

Ki ne reménylené és szeretné, ha az ünnepek ne csak a szívekben, de még az áldott napsugarakban is nyilatkoznék! És a mint a napsugarak a virágokat a földből, ugy az embereket házaikból csalják ki azok a vonzó, éltető sugarak. Ezzel aztán kapcsolatban van az — új ruba is, és ilyenkor van aztán mit nézni és jegyezgetni a divattudósítónak, és ép a husvéti ünnepek képzelik fordulópontját a téli és tavaszi divatnak, és mindenki siet — a ki siethet — bemutatni az ő új gondolát, vagy szabójának, varrónőjének új eszméjét. Így most minden divatkereskedésünk és szabó műhelyeinkben megélték a munka; a látottakból szívesen mutatok be néhány példát, így is szemek elé állíthatom a mai divat főjellegét, az egyes jelenségek olyan sokfélék, hogy ezeknek kiszínezését az olvasónó élénk képzeletére kell bíznom.

A felöltők most is jacket-formájuk vagy még inkább dolmányszerűek, bő, nagy ujjakkal, melyek a hátrészszel egy darabban szabotnak és

gazdag zsinórzással vannak elborítva. A könnyű posztó és bársony felöltők a legkedveltebbek, az első 25 frttól kezdve csinosak, míg a selyem bársonyból készültek csak 50—60 frt árban kaphatók még az egyszerűbbek is, és 80—100, 120 frton a diszesebbek.

A testhez áltó polonaisek az új tavaszi ruhákban is láthatók, csak hogy elől hosszabbak mint eddig, és — az igazság érdekében meg kell vallani, hogy egyszerűbb ruhákban és utiruhákra általában kedvelik, míg a diszruhák annyira földve vannak diszitással, hogy ezeknél a polonaise már nem annyira nélkülözhetlen, mert ugy is eltakarná a diszitést. — Az új ruhák szoknyái ismét uszályosan vágatnak, de az utcára csak kis uszályra, elől és oldalt egy kis fodor vagy dudor diszszel, hátul nagyobb felhuzott dudorral; egy másik kedvencz szabása a szoknyának a tünique-el való divat, elől rövid, hátul pedig hosszú végekkel. De bár milyen legyen a szoknya diszitése vagy állása, a fő csak az, hogy ránczai lehetőleg mind hátra huzódjanak, és így a szoknyákra belül két oldalt szalagokat kell varrni, hogy jól hátra lehessen kötni azt, csak annyi redőt hagyván elől, hogy járassunk. Ezt kívánja a divat mai nap.

Végül két szép új tavaszi öltözéket mutatok be t. olvasóimnak. Az egyik kétféle barna failleből készült. A szoknya eleje a világosabb szövetből készült, elől egy sor ugyanilyen nagy gombbal diszitve, két oldalt ugyan e szövetből a szoknyán végig egy-egy széles kihajtással. A szoknya többi része sötétebb barna szövetű. Egy széles plisséfodor veszi körül a szoknya többi részét, e fodor felett három világos barna fodor látható. A magas derék elől mellénykét mutat világos szövetből, a többi része mind sötétebb színű. A másik öltözéknek szoknyája fekete tafotából való, alól hét keskeny fodorral diszitve, a tünique-es felöltő világos két selyemből készül nagy bő ujjakkal és gazdag kék himzéssel elborítva.

Számrejtvény.

Szógyény Elvirától.

7. 9. 10. 9. 11. Hires nép volt hajdanában,
11. 2. 6. 6. 12. Van ilyen majd minden ágon,
9. 1. 9. 6. Itt van a tengernek nyelve;
1. 2. 3. 1. 5. 10. Ez csak külsőleg ember.
5. 4. 8. 5. Gyermek földi istene,
1—12. Régtől tisztelt az ő neve.

Megfejtési határidő: Májushó 2-dika.

A 10-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Feleséghez egészség, annyi mint meglegedettség.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldtek be:

Erdensohn Emilia, Madarassy Vilma, Kun Jolán, Oroszy Anna, Buday Flóra, Mészáros Károlyné, Fodor Erzsébet, Nagy Lilla, Szénfy Juliska, Vörös Kálmánné, Adriányi Kornélia, Víz Józsefné, Marton Tóth Ilka, Halmy Berta, Temesváry Nina, Nagy Szűts Teréz, Grónay Petronella, Kiss Olga, Kálmán Krisztina, Olgyay Viktorné, Károlyi Szidónia, Kassai Lóra és Luiza, Lőrincz Etelka, Mátray Irma, Tóth Endréné, Gömörly Ilona.

Tartalom.

Ujházi Ede. — Andor levele Marihoz, Prém Józseftől. — Olivia, gróf Lázár Kálmántól. — Német, francia és angol, Hartmann Mórtól. — Husvéti Neptunus, Sándor Kálmántól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Ujházi Ede arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

ban lobbant föl, de szerencsére nem robbantott. A kicsapó láng a 22 éves ifju arcát egészen leégette. Felgyógyulásához azonban van remény. — **Z s á m b é k o n** Gröftner Gyula gyógyszerész és Várady Gyula jegyző a megyei árvák javára hangversenyt rendeznek. — **A Balla-Wesselényi-féle** ügy közelebb újból szőnyegre kerül, hogy végre ítéletet hozzanak benne. — **A r a d y** Gerő, ki a téli idényre Tanner Istvánnal társaságban megnyerte az aradi új színházat, a tavaszi idényt Temesvárott, a nyarat Balaton-Füreden tölti. — **S z o m b a t h e l y e n** állandó színház alapítottatott 1500 darab 10 írtos részvényekkel, melyek ára az építési alapot képezi. — **L é v á n** műkedvelők közelebb-ről Szépfaludi „Regény vége“ vigjátékát s a „Kukli prédikációkat“ adták elő a helybeli szegények javára. — **A z u j v i d é k i** szerb színpadon köztetszéssel adták elő Tóth Kálmán „Nők az alkotmányban“ című vigjátékát. A költőt ujvidéki szerb tisztelői táviratilag üdvözölték. — **F i s c h e r** herendi porcellángyára közelebb kitűnő készítményeiért az orosz császári kormánytól a Szaniszló-rendet kapta. — **N a g y h a v a z á s** volt mult hó 25-dikére virradólag Brassó környékén, úgy, hogy az utcán darabig szekerekkel nem is lehetett közlekedni.

Különfélék.

* * (*A orosz czár leányának hozománya.*) Angol lapok közlik az angol királynő és az orosz czár között kötött szerződést, mely gyermekeik az edinburghi herceg és Mária Alexandrowna orosz hercegnő házasságára vonatkozik. E szerződés 4-dik pontja szerint a czár a birodalmi törvények által megállapított összeget, 1.000,000 rubelt, megadta hozományul. A pénz Oroszországban marad, s csak annak százalékát (5%) kapja meg a császárléány fél évi részletekben. Az 5-dik cikk értelmében a czár különös hajlama jeléül 75,000 rubel évi jövedelmet biztosít a párnak, mit azonban nem akar irányadó elvnek tekinteni. Ugyancsak szeretete jeléül 1.000.000 rubel nászhozományt biztosít leányának, melynek azonban szintén csak százszalékát kapja. A nagyhercegnő különben megtartja magánvagyonát. Ez a tőke 600,000 rubelt tesz. Azon esetre, ha a herceget a hercegnő tulélné, köteles az angol királynő annak 600 font évi járadékot adni. A herceg a hozományból 250,000 fontot kap. A szerződés egy más pontja azt határozza, hogy a gyermekek protestáns vallásban neveltessenek.

* * (*Merénylet a szerb fejedelem ellen.*) Nagy izgatottságot kelt Belgrádban ujabban azon merénylet, mely miut tudjuk, 1872-ben a szerb fővárosban Milan fejedelem ellen elkövetett. Akkor sebtében két évi fogságra ítélték egy Savits nevű fiatal embert, ki pár hét előtt szabadon bocsáttatván, önként jeleukezett a törvényszék előtt s azon különös vallomást tette, hogy a merénylet elkövetésére magasállású egyének biztatták, ezek adták neki pénzt s utasítást az Orsini-bomba készítésére. És egy belgrádi kézművesnél találtak is iratokat, melyek a fiatal ember vallomásait megerősítik. Compromittálva vannak a dologban az elhalt Blasnavac és Ristits volt regensek, Radivoj Milojkovic volt miniszterelnök és Tuzakovics belgrádi volt prefekt. A végtárgyalásnak mult hó 27-dikén kellett volna megtörténni, mi azonban elhalasztatott. A közvélemény fennen követeli a szigorú igazságszolgáltatást.

* * (*Uj püspök.*) Császká György esztergami kanonok szeptesi püspökké történt kineveztetését a hivatalos lap vasárnapi száma tette közhírré. Császká 1826-ban Nyitra-Szerdahelyen született s atyja építész volt. A theologiai tanulmányokat a bécsi magyar Pázmaneumban végezte, honnan magyar hírlapokba

többféle közleményt irt. 1850-ben pappá szenteltetvén, a nagyszombati érseki convictus előljárója lett, majd pedig gymnáziumi tanár. 1864-ben Esztergamban találjuk őt primási irodaigazgatói minőségben, Scitovszky halála után ő lett a kancellár. Az 1867-ben kinevezett új primás: Simor János, ismervén Császká egyházkormányzati jártasságát, irodaigazgatójának megtartotta, mely állomást egész a jelen püspöki kineveztetéseig viselte is.

* * (*Egy új gyógy-módot.*) a vérátöntést kísérlették meg a napokban Berlinben. Egy mellbeteg, Blazevitz nevű fiatal ember tüdőbaj miatt teljesen elerőtlenedett, s Hasse orvos Nordhausenből, ki e gyógy-módot föltalálta, egy bárány vérét öntötte át ereibe. A műtét alig két perczig tartott, a betegnek semmi fájdalmat sem okozott, és a beteg ezután rögtön jobban lett. Az erőtlenség megszűnt, s csak hamar jó étvágygyal evett. E gyógy mód hatása abban áll, hogy az elgyöngült test új erőre tesz szert, s így a természetnek a gyógyításra irányzott tevékenysége lényegesen könnyítettik.

* * (*Ritka természeti tünemény*) észleltetett e hó 26-dikán Lembergben, tudniillik egy holdudvar és mellékhöld, melyek egyszerre jelentek meg. Este 9 órakor, zerus fölötti 1 fok légmérsék és meglehetősen erős nyugat-északnyugati szél mellett tűnt fel a hold, világos szintelen concentricus körben, melynek kerületén a holddal egy magasságban két mellékhöld jelent meg, rendkívül gyenge színezetben. Az ég részben derült volt, nemsokára azonban a felhők eltakarták a tüneményt. — Ugyanaz este pedig Tarnopolban északi fényt láttak, melyet azonban csekély világossága és a borult ég miatt nem észlelhettek.

* * (*Bismarck herceg*) egészségi állapotáról aggasztó hírek keringenek, nem mintha halálától kellene tartani, hanem oly értelemben, hogy a politikai ügyek vezetésében hosszú ideig nem avatkozhatik, sőt még csak irányadó befolyást sem gyakorolhat azon borzasztó fájdalom miatt, mely fejét folytonosan szakgatja. Az orvosok fürdőt javálnak neki, de azzal is úgy biztatják, hogy június előtt nem lesz lehetséges utra kelnie. Bismarck mult vasárnap ülte 63-dik születési napjának évfordulóját.

* * (*Külföldi vegyesek.*) Bécsben gróf Andrassy külügyér palotájába e napokban ládát vitt egy hordár, mondván, hogy gróf Károlyi berlini nagykövet küldé, aztán megkapván a tizenegy forint huszonkét krajczár vitelbért, eltávozott; a ládában pedig találtak — néhány nagy téglát. — Márczius 15-dikét a Zürichben levő magyarok is megülték baráti körben, s táviratilag üdvözölték Kossuthot.

Megbízások tára.

Tardoskeddre T. A. urhölgynek: El van küldve.

Szegedre M. E. urhölgynek: Hideg ledörzsölések reggel és este igen jó hatással szoktak lenni e bajnál.

D. Földvárra D. E. urhölgynek: Egy hét alatt elkészül.

Erzsébetvárosba Z. G. urhölgynek: Jelenleg Bécsben van és vagy három hétig mulat ott.

Kassára M. L. urnőnek: Már egy hete el van küldve, eddig bizonyára vette már.

Halasra A. Sz. urnőnek: 10 frton csinosat kaphatni.

Makóra K. H. urhölgynek: Azt mondják ugyan, hogy két hét alatt elkészül, de rendesen három hétig is kell utána várni.

Keszthelyre I. E. urhölgynek: Igen szívesen tettem.

Előfizetésifelhívás

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

És két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlitregénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

KA könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

15-dik szám.

Április 12-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

H/napi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Iraellták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Aprilis	12	Vasárnap	D 1 Fehér vas.	D 1 Quasim.	31 F. Husvét vas.	25 Nátán		5 20	6 42
	13	Hétfő	Jusztin	Ida	1 Apr. Husvét h.	26 B. J. hal.		5 18	6 43
	14	Kedd	Tiborcz Valér	Tiborcz	2 Matri	27 Nabuk		5 16	6 44
	15	Szerda	Neste szüz	Neste	3 Titus	28 Nikanor	☾	5 14	6 46
	16	Csütörtök	Turibius	Turibius	4 Nicetas	29		5 12	6 47
	17	Péntek	Krisztus lánd.	Rezső	5 Theodol.	30 Roschod.		5 10	6 48
	18	Szombat	Appolón. Eduár.	Ede	6 Eutich	1 Ijár Ro.		5 9	6 50

V i d é k i t á r c z a.

A szolnoki nőegylet, melynek 365 tagja van, husvét másodnapján nyitá meg jól fölszerelt gyermekkertjét. Ez ünneplésre Pestről is többen mentek le: Kralovanszky Istvánné kisdédvédegyleti alelnök, P. Szathmáry Károly titkár, Ruprechtné Demidoff Kornélia árvaházi pénztárnok, stb. kiket igen szívesen láttak. A gyermekkertbe, melynek kertésznöje Cserveny Anna kisasszony, 98 kised van beírva s ezekből vagy huszötöt mutatnak be. Ruprechtné-Domidoff urhölgy ez alkalommal a szolnoki nőegylet alapító tagja lett száz forinttal, s ezenkívül is ötven forintot bocsátott az egylet rendelkezésére. A pesti vendégeket aztán Horánszky Sándor képviselő fogadta vendégszerető házában, hol vidám lakoma is volt. Horánszky és az új polgármester: Hubay Ferencz oly férfiak, kik Szolnok emelésén folyvást buzognak.

Kismarton polgármesterének Hyrtl tanár igen szép válaszban köszönte meg az üdvözlő iratot, elmondva, hogy szülőföldének e részvétele mennyire meghatá, hogy ne tekintsék őt a haza elvesztett fiának, mert a míg él, szíve nem szűnik meg a hön szeretett Magyarországiért dobogni, s levelét e magyarul írt szavakkal végzé: „Isten áldja meg Magyarországot, erősítse és boldogítsa mindörökre.“

Bácsmegyéből írják: A Hegyes mellett 1849-dik évi július 14-dikén vívott csatában elveszett honvédek emlékére emelendő szobor létesítése tárgyában a már előre jelzett értekezlet Hegyesen ez évi márczius 29-dikén igen számos közönség, mint a szomszéd Kula, Topolya mezővárosok s Szeghegy, Feketehegy községek, küldötteik által voltak képviselve. Az értekezlet elnökéül Hoffmann Mihály szolgabíró ur egyhangulag megválasztatván, a szobornak adakozás utján leendő felállítása határozatilag kimondatott, s az adakozások gyűjtésére, valamint a további teendők eszközésére, szintén Hoffmann Mihály ur elnöke alatt, egy huszonkét tagból álló bizottság választatott meg, melynek egyszersmind az egész megye területén leendő gyűjtés eszközése végett a megyei bizottmány hathatós támogatásának kikérése is teendőül tüzetett ki. Ezen szobor-felállítás ügye ugy az értekezleten jelenlevők, mint a környékbeli lakosság által máris melegen felkaroltatott, s az adakozások megkezdésénél tapasztalt jelentékeny eredmény biztosítani látszik azt, hogy a kitűzött szép cél minél rövidebb idő alatt el lesz érve.

Ujpesten Merda József ujpesti lakos, körülbelül 50 éves, mintegy fél évvel ezelőtt három gyermekkel bizonyos Foit Mária nevű kerepesi nőt vett el második feleségül. De e házasság nem volt szerencsés, mert Foit nem tudta a gazdaságot vinni, a miből aztán folytonos surlódások támadtak. Két hét előtt Merda azzal fenyegette nejét, hogy agyonüti, mire ez haza

ment Kerepesre, a hol husvét másodnapjáig tartzkodott. Merda már akkor föltette magában, hogy meggyilkolja magát is, gyermekeit is, vagyónát pedig szélnek ereszti. A hétfő és kedd közti éjjel saját vallomása szerint reggeli négy óráig több korcsmában bolyongott, reggelre elment az őszutczában 92. szám alatt levő házába, és hozzá fogott szörnyü szándéka végbevételéhez. Meggyőződött arról, hogy gyermekei alusznak, lement az istállóba, egyik tehenét, melylyel még adós volt, kivezette és egy fához kötötte, hogy el ne égjen; visszament az istállóba, a benne levő szalmát és szénát meggyújtotta, az öt tehen és három lóra pedig rázártá az ajtót. Az állatok egy ideig bőgtek, nyeritettek, de csakhamar elhallgattak, mert a láng elfojtotta őket. Ezek után Merda a lakházba ment, előbb 8 éves leányát, azután 5 éves fiát és végül 3 éves lánykáját több kézzsurással meggyilkolta, a butorokat, ágyneműeket elpusztította, házáat pedig több oldalról fölgyújtotta. Végül puskát ragadt, hogy önmagát is agyonlője, de a lövés csütörtököt mondott, miért is késhez nyult és kétszer hasba szurta magát. Ez sem használván, a tűzbe akart ugorni. Ekkor jöttek a szomszédok, hogy a tüzet eloltsák, kihúzták a lángok közül a dühöngő Merdát, biztos helyre vitték, és csak ennek végeztével láttak az oltáshoz, de kevés eredménnyel, mert a ház egészen leégett. Utóbb eljött komája is, a kinek aztán Merda bevallotta az itt közlöttket. A leégett ház romjai közt ott lelték a szerencsétlen gyermekek szénné égett hulláit, maga Merda is súlyosan megsérült, a kórházba azonban még élve szállították.

Rimaszombatból meleg hangon írt kérelmet intéznek a haza lakosaihoz, hogy a 73 éves ódon s többé a mai paedagogia igényeinek meg nem felelő tanépületnek alapjából leendő kiépítéséhez kegyes adományaikkal járulni sziveskodjenek. Az építés az év nyarán okvetlenül eszközöltetik. Minden — bármily szerény — pénzbeli adakozást „az egyesült protestáns gymnázium igazgatóságának“ czimezve, kéretik beküldetni, mely adományok a „Prot. Egyházi és Iskolai Lap“, valamint a Rimaszombatban megjelenő „Felvidéki Közlöny“ hasábjain nyilvánosan fognak nyugtáztatni.

Sopronban Némethy György szintársulata e hó 6-dikán kezdte meg előadásait. E városban a magyar színészet eddigelé nem volt képes meghonosulni, a mi részben a korábbi vállalkozók szerencsétlen kezdeményének, más részben egyes, szerencsére elszigetelt, a nemzeti színészet ellen irányozott izgatásoknak tulajdonítandó. Némethy urnak azonban, ki jelentékeny áldozatokkal több derék tagot szerződöttetett, valószínűleg sikerülni fog a soproni közönséget megnyerni, emez pedig, látva a nemzeti társulat igyekezetét, azt részvételével buzditani fogja.

C SALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

15. SZ.
April 12-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglalt magában a lap irányában.

A család szép virága.

Igy nevezik a felnőtt leányt nálunk és mindenütt és méltán, mert szép és virág az ő élete és földelítő, illatárasztó az ő egész lénye a családra, mely vele megvan áldva. Azért felette jó, hogy a felnőtt leány tisztában legyen az ő állásának sajátlagosságával és kiváltságosságával.

Az ő életpályája még tisztán és derülten terül el előtte, és mialatt sok mások, a kik előtte haladtak, nem képesek hátra tekinteni a nélkül, hogy egyetmást ne sajnálnának, sőt, ha ez lehetséges volna, kitörölnének az emlékezet könyvéből, őt, a hajadont, semmi nem tartoztatja, hogy minden idejét, minden erejét, egész életét Isten áldása mellett az ő irigylendő rendeltetésének szentelje.

Isten áldása mellett, mondom, mert a nélkül nagyon gyöngye alapon nyugszanak a jó szándékok, általában az embernél és különösen a fiatal szívnél. A jóakarásban nincsen hiba, de a vér hevülékeny, azért a szél nem játszik úgy kénye-kedve szerint a porszemmel, mint a kisértés a hűségi föltételekkel, melyeket jövőjére nézve maga elé szab, a mint azt annyi élő példa mutatja; ismerőseink körében hányat nem találunk olyat, a kik szintén sok szép és nemes föltételt szabtak maguk elé, és későbbi életük mégis olyan kevésbé felelt meg a mi eszményünknek és még sokkal kevésbé a saját magukénak.

Távol van tőlem az a gondolat, hogy ezzel a nemes elhatározások kijelölésétől lebeszéljem a fiatal leányt, sőt inkább, minél erősebben fölteszi magában a jót és nemeset, annál inkább teszi lehetővé az ő és övéi boldogságát; csak azt akartam vele mondani, hogy ezen elhatározásokat úgy kell venni, mintha Isten előtt tennők és tudnunk és éreznünk azt, hogy azok követésében Isten előtt teszszük magunkat kedvessé; ez a tudat erőt ad, leküzdeni az akadályokat, melyek a nemes elhatározások kivételnek künn az életben és benn a szívben utjában állanak, és ez az igazi istenáldás; — akkor jó szívvel engedheti át magát apa-

anya azon öröme, hogy nagy leányukban a remény képe mosolyog feléjük, a reményé, melynek bűbajos ígérete mindenben előmlik, a mi fiatal, de egyiknél sem annyira, mint a szendergő, elfátyolozott jövőjü fiatal leányon, — hogyan is lehetne a reményt hitebben és igazabban ábrázolni, mint a szűz képében?

És azért ezen korban készítse el magát a fiatal leány és készíttessék el szülői által is az ő jövő rendeltetésére, és bizonyára első sorban elő kell őt készíteni a nő sajátlagos hivatására, mely reá vár mint hitves és anya, csak hogy ezen általános emberi és sajátlagos hitvesi hivatáson kívül van még egy harmadik hivatás is, és ez abban áll, hogy a férfinak segítsége, a férfi becsülésének tárgya legyen, nemcsak annak az egynek, a melyikkel az életet megosztja, hanem általában minden nemes és művelt férfi részéről.

Ezen fenséges célpontokra legyen a fiatal leány előkészítése irányozva, úgy az anya, valamint önönmaga részéről, a módok pedig, melyeken azokat el lehet érni, a következők.

A nő legfőbb érdemét mindennek előtt a háziasság szeretény erényei teszik, a világ szemére nem vágyó, rejtekben viritó házi erények kimivelése legyen tehát a fiatal leány első gondja, ezek meggyökereztetésére és fejlesztésére legyen szentelve az ő élete; kerüljön minden színeskedést, mert az őszinteséget becsülés jutalmazza; ne legyen fennhéjázó és elbizakodott, mert a szív két elődi dudvája a szerénység életnedveit szívja el és elenyvesztik azt, és ovakodjék minden olyan időtöltéstől, látványtól és olvasmánytól, mely csak legkevésbé is veszélyeztetheti a szív tisztaságát; kivált ez utóbbira nézve nem lehet eléggé óvatos a fiatal leányszív, és ez annál veszedelmesebb, mert a méreg, mely ez által az erkölcsöt megtámadja, egyenesen a gyökerebe hat bele, mert észrevétlenül, édes gyönyörrel szívja magába a fiatal lélek és ezer meg ezer alakban lopózik belé; megrontja az igaz hitet, babona és vakbuzgóság belcültetése által, — mert a

fiatal képzeletnek tetszik a szörnyetegség, — előli benne a fogékonyságot a háziasság boldog csendessége iránt, — mert a külső csillogásnak csak kápráztató fényét, de nem egyszersmind sivár káprázatát mutatja fel, — és aláássa a női erény gyökerét, — mert a legtöbb esetben nem azt az érzést tünteti föl igaz szerelem gyanánt, a mi jobbá, nemesebbé teszi a nőt, hanem a szilaj szenvedélyeket, a melyek féket vesztve testet-lelket egyiránt magukkal ragadnak; nincs a leány szivbeli tisztaságára és e szerint boldogságára nézve halálosabb ellenség a selejtes, sikamlós olvasmánynál.

De mikor a mai divat műveltséget kíván a nőktől? Ugy van, azt kíván, de ezekből az olvasmányokból nem meríti azt; foglalkozzék a leány irodalommal, művészettel, fordítsa arra minden óráját, a mit csak házi teendőiben meggazdálkodhat, szebbé és kedvesebbé teszi ez által testét-lelkét, de csak akkor, midőn ez a foglalkozás szép és jó és nemes érzéseket költ és ápol szivében, mikor elméjét helyes és tiszta igazságokkal feldiszi; az ilyen foglalkozás kedvessé teszi az egyszerű otthont, mert megmutatja neki azoknak gazdag és fenséges szépségeit, épen úgy, miként a természet igaz ismerője előtt nagyobb csudák tárulnak föl a legkisebb virágszámban, mint a háborgó tenger látványában; az ilyen foglalkozás arra képezi az embert, hogy a világot olyannak lássa, a milyen, és nem olyannak, a minőnek látszik, és azért én meghajlok az olyan leány előtt, a ki a hangversenyeken tapsokat arat játékáért, de — természetesen nem olyan leányokról szólok, a kinek a zongoraművészet szakmájuk — csak akkor, ha otthon a hétköznapi életben is kellőleg hasznát lehet venni, mert a műveltség a nőnél is felette szükséges, nélkülözhetlen, de azért nem cél, hanem csak eszköz, arra, hogy nemesebbé, gyöngédebbé tegye a női szivét, de legkevésbé sem arra, hogy eltántorítsa őt az ő egyetlen egy rendeltetésétől, attól, hogy a családi kör hasznos, munkás, földerítő lelke legyen.

És milyen szép és boldogító a leány munkaköre a szülei házban! Egészen más kör ez, mint a feleségé férje oldalán; mennyi jót tehet ő ezen körben! Itt vannak először is az ifjabb testvérek, kiknek nevelésében az édesanyával osztozhatnak, sőt egyik-másik tekintetben még az édesanya felett is előnyököt vihat ki, például a testvérbátyánál, a ki bár 4—5 évvel idősb legyen is a hugánál, a 17—18 éves leánytestvér mégis sok dologra nézve oktatója, tanácsadója lehet neki, mert a leány korábban érik az ifjunál, gyöngédebben is érez, finomabb tapintata is van, és a mi fő, a testvér iránt sok tekintetben nagyobb az őszinteség, mint a szülei iránt; és hát még a fiatalabb fivestvérnek mi nagy áldása lehet a testvérnéni szerető gondoskodása! kiegyengetheti a fiui érdességet, letörölheti lelkéről az iskoláról reáragadt rossz szokásokat, és adhatja neki a férfiúi erőhez a női gyöngédséget, finomságot és szelidséget.

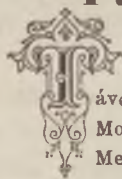
Legtöbb jót azonban mégis csak azokkal tehet, a kiknek Isten után legtöbbet köszön a földön: szüleinek. Mi vagy ki pótolhatja azoknak azt a leányt, ki idegenek előtt szelid és csendes, otthon ellenben tele kedves, vidám élénkséggel? Milyen imádatra ragadó módon tudja a gondviselés a különböző istenadományokat a fiatal leány szivében egygyéolvasztani! Mi pótolhatja az ő lágy simogatását, az ő derült és élénk szellemét, az ő gyöngéd és alázatos szeretetét, az ő egyszerű és szilárd jámborságát, a melyekkel mind könnyebbé teszi a szülőknek az évek terhét, enyhíti az élet viszontagságait, eloszlatja gondjaikat, megelőzi kívánságait, fölvidítja szivüket, fölemeli lelküket, mintha csak azon buzgólkodnék, hogy kétszeres mértékben visszaadja nekik az életet, a mit tőlük nyert! Oh, az a fiatal leány, a ki ott édesanyja mellé huzódva, úgy el tud pirulni a tekintetektől, melyeket

akaratlanul magára igéz, tudjátok meg, hogy az több mint a ház disze: öröme, élete, támoszlopa az neki. Majd meglátjátok, milyen ür támad e házban, mikor az a félénk gyermek kiköltözik e házból; akkor majd megtudjátok, hogy mi volt az ő szerete, az ő odaadása, az ő szelid jámborsága egész környezetének, mely most könnyes szemekkel kíséri távozását.

És ez nem minden; vannak körülmények, midőn nem csak szabad, de szükséges is, hogy a nagy leány ki-kilépjen a szülei ház szentélyéből, és a mennyire az illedék engedi, letegyen a tartozkodásról, melyet koránál és neménél fogva törvényül elismerni tartozik. Ilyenek először a barátsági tartozások; a barátság nemcsak füzere, hanem nélkülözhetlen szüksége a fiatal leány szivének és azért mindent el kell követnie, a mi e szép lelki frigyét minél bensőbbé és tartósabbá teszi; részt kell vennie és adnia mindazon magán- és társaséleti örömökből, melyek ez édes bizalmassági viszonyból fejlődnek; csak hogy — a barátsági viszony kötésénél lehetőleg ovatosnak kell a leálynak lenni, mert más a jó ismerős és más a hü barát; erről azonban majd más alkalommal többet, ezuttal csak annyit, hogy barát; csak a a szülék tudtával és beleegyezésével válaszszon a leány, soha azoknak háta mögött, vagy épen akaratuk ellen, — ez olyan szabály, mely ellen a ki vét, lelkével játszik.

A másik körülmény — midőn arról van a szó, hogy a szegényt gyámolítsuk, a beteget ápoljuk, az özvegyet és árvát megvigasztaljuk, a hazai irodalom és művészetnek híveket szerezzünk, akkor, édes leányom, bátran átlépheted a szülei ház küszöbét, az Isten vezet kézen. Olyan szivemelő, látni a fiatal leányt, a ki még néhány percz előtt anyja segítségére volt a ház körül, vagy édesatyja homlokáról a gondokat letörölte, vagy szivét a nagy szellemek sugaras gondolataival felüditette, — milyen szép, mondom, a leány, midőn a jótékonyág gyakorlatában bekopogtat a szegénység hajlékában, mosolygó vigasz, vagy a gazdagok palotájában, mosolygó gyűjtögető képében! Kétszeresen jól esik ezt látni, mivel itt oly czélok szolgálatában látjuk a tavaszi virulatot, melyek annyira távol esnek a nagyvilágiaság poros országutjától.

T á v o l t ö l e d . . . .

Jusztinától.

Távol tőled mily borultak
Most az órák, kedvesem!
Melyek oly vidáman multak
Közeledben rendesen.

Most e kedves kis tanyánkban
Siri csend uralkodik,
Oda künn is némaság van,
Csak a szél sohajtózik.

Mintha itt, magányba veszve,
Volnék egy szigetlakó,
Nyughatatlan várva, lesve,
Merről érkezik hajó:

Várom én úgy azt a perczet
Szivdobogva, végtelen,
Melyben újra látlak téged,
Rám mosolyogni édesen.

Föl s le járok e szobában,
Nézve üres székedet,
Gondolatimnak nyomában
Oda fest a képzelet.

S felderül lelkem világa,
Megvigasztal e tudat,
Bár te tőled távol járva,
Hű szerelmed itt maradt!

O l i v i a.

(Beszély.)

Gróf Lázár Kálmántól.

(V é g e.)

Kegyetlenül bántál velem, de téged sem kimélt a sors; avagy szólj, teljesültek-e reményeid, valósultak-e a hízogók szavai? Szenvedtél te is és én megbocsátok. Hisz te nem voltál bünnös, csak könnyelmű. Nem ismerted rangsorsosidat; a hízogók mézszavai, a tömjénezés elkábitottak, elolták a tiszta lángot, mely szivedben értem lobogott. Te is csalódtál, csalódásodból kiábrándulhattál, igen, igen, kiábrándultál, neked ki kellett ábrándulnod; ok mondd, hogy igen, s újra feledek mindent, és mi még boldogok lehetünk; multunk, szenvedéseink még emelendik boldogságunkat, s szorosabbra füzendik szívbéli szövetségünket.

— Elég, elég! — kiáltá Olivia büszkén, — ön tulmegy az illedék határain. Távozzék, ne kényszerítsen a végsőre, ne kényszerítsen elmondására annak, hogy szerelmünk, ha annak nevezhetem, mit egymás iránt éreztünk, ön részéről kába tévedés, részéről pedig önfeledés volt, és ön örült, midőn még most is remél.

— Ne tovább! — kiáltám és feléje akartam rohanni, de erőm elhagyott, a gypágyra dőltem. Olivia meredten nézett rám. A lenyugvó nap végsugarai átragyogtak a lombokon; reménynapom végsugarai is felragyogtak volt még egyszer, de jégkeblén megtörődve, elhaltak örökre!

— Ne félj, nem fogom szerelmed koldulni, nem részvétedet; érdemetlen vagy arra, midőn az előítéletek gőzkörén tul nem emelkedhetve, kész vagy egy szívet széttépni, csak hogy a rang arany békóit össze ne törd, kész vagy egy lényt, ki imád, a kétségbeesés és megvetett szerelem poklába taszítani... És nem természetes-e?... Urhölgy polgárfi emeljen maga mellé, és rangsorsosai előtt elmondja: „E polgárfi isten és emberek előtt szerelmesem“... Hisz ha azt tenné, elvesztené rangsorsai kegyét, kitenné magát gunyoknak... ez igen nagy ár lenne egy polgárfi boldogságáért... Te ezt nem teheted!... igaz, istennek fogadott esküdet teljesítnéd... de egy bizonyos osztály, egy tündöklő osztály megvetne... ez több!... Eltaszítottad magadtól a vakmerőt, az alacsonyit; így esküdet, istennek fogadott esküt szegeled meg, mit bánod? azt nem tudják rangsorsosaid s ha tudják is?... Ők odasietnek, nagylelkűnek neveznek tetedért... ez elég neked... jó... élvezd hát e nyomoru boldogságot, vond érte fejedre isten sujtoló haragját!

Éles, majdnem visitó hangon mondtam ki a rettentő szót, annak fejére, kit imádtam, kimondtam a „légy átkozott“-at.

Olivia összerázkodott... arcza fellángolt, felszökött, szemeiben a sértett büszkeség haragja lobogott fel... majd elhalványult... reszketett, mint gyöngö falevél... habujait a lugas gyönyörű lángszin virágu ipumea purpurea, és kábitó illatu hedevenak összenőtt sötét fonadékába temeté... a gyöngö indák engedtek..., Olivia hátra hanyatlott... ott feküdt a gypágyon.

Meg akartam szólítani.

Nem tudtam, a kétségbeesés csak átokszavakra ad erőt és én nem akartam többé átkozódni.

Rohanni akartam... rohanni mellőle, ki éltem üdvét fel-

dulá, rohanni azon helyről, hol ördögök szövék körültem varázshálójukat... nem volt elég erőm... elvesztém eszméletemet.

Midőn rövid idő mulva föleszmélék, a nap újra fénytrónján ragyogott, csak az én napom hunyt el örökre... lehunytaához borzasztó emléket csatolva... ez órában, mely reám névez az utósók egyike volt e nyomor völgyében, megátkoztam őt... megátkoztam szerelmesemet... oh! szörnyűség... a kétségbeesés ördöge adá ajkimra e szót... Olivia bocsáss meg... én imádlak..., légy áldott... a gög, a hiúság, ezek a boldogság fáján rágódó hernyók, a legártatlanabb szívebe is belopódzó viperák, ezek le gyenek átkozottak!

Az utosó szó átok!... éltere is átkot mondott a kaján sors, átkot, oly véghetetlenül nyomasztót, az erőtlenség átkát... ő képtelen volt elhamvasztani a lángot, mit egy érdemetlen rangszomju szörnyetegért keblében táplált... A hölgy megveté, nem osztá meg érzelmeit, s a szenvedély lángja elhamvasztá a keblet, mely azt táplálá.

Ödön a végsorok írása után két nappal meghalt.

* * *

185-ben hivatalomnál fogva kénytelen valék huzamosb ideig Erdély határszéli kis városai egyikében mulatni.

Pár nappal ottlettem után egy temetésnek voltam szemtanuja; csöndesen haladott a halotti szekér, rajta fenyőkoporsó durva tásttal bevonva, mivel különös ellentétet képezett az ezüst- és rézszegekkel kivert grófi korona, mintegy ironiája a társadalom eme büszke osztályzatának.

A koporsót egyetlen férfi kíséré, kopott gunyáján a hajdani fény nyomai még láthatók valának.

Ezen különös temetés rendkívül érdekelt, egy közel álló embertől kérdém a halott kilétét.

— A hiúság, gögnek egy uj áldozata — viszonzá mély bánattal.

— Hogy-hogy? — kérdém növekedő érdekekkel.

— Egy urhölgy volt, szép, mint a felkelő nap első üdvözlő sugara, de kit saját s atyja hiúsága boldogtalanná tett. Atyja csőd alá jutott pazarlásaiért, ő guny és megvetés tárgyává lön rangsorsai előtt, ez kétségbeejté, szíve megrepedt — az idegen tovább haladott.

Ezen szóváltás után még inkább fölgerjedvén kíváncsiságom, másnap kimenék a sirkertbe. — Itt egyetlen friss hant volt, nem kételkedhettem, hogy ez az, melyet keresék. A hant melletti fakereszten, késsel durván vésve, az egyetlen név: Olivia.

A h o l t k é z.

(Beszély.)

Wilkie Collins után Gothárd Endrétől.

Midőn a tizenkilencedik század még jóval ifjabb volt, mint ma, egy barátom, kit Holyday Arthurnak neveztek, épen a lóversenyhét közepén, tehát szeptemberhó második felében érkezett Doncaster városába.

Egyike volt ő azon könnyelmű, nyiltszívu és jókedélyü uri ifjakkak, kik mindjárt első pillanatra bizalmat ébresztenek maguk iránt, és miként a példabeszéd tartja, az élet utain mindennütt barátokra találnek. Atyja gazdag gyártulajdonos volt, ki egy grófságban oly terjedelmes földbirtokot vásárolt, hogy a szomszéd nemes urak mindnyájan irigykedtek reá. Arthur mint egyetlen fiu s a nagy birtok és kiterjedett üzlet örököse, mindig

el volt látva pénzzel, és atyja épen nem éreztetett vele tulságos szigort. A hir, vagy ha jobban tetszik, a pletyka azt rebesgette, hogy az öreg ur fiatalkorában igen könnyelmű életet folytatott, s hogy eltérőleg más apák szokásaitól, nem nagyon haragudott érte, ha fia az ő nyomdokait követi. Ez azonban talán nem is igaz. Én az öreg Holydayvel akkor ismerkedtem meg, midőn már vénülni kezdett, és akkor oly nyugodt és tiszteletre méltó ur volt, a minőt csak életemben valaha láthattam.

Tehát, mint mondám, borus szeptemberi nap volt, midőn Arthur Doncasterbe érkezett, mert ekkor jutott eszébe, hogy neki a lóversenyen jelen kellene lennie. Már késő este jött a városba és fölkereste a legfényesebb szállodát, hogy ott megháljon; de szeme közé nevettek, midőn ágy után kérdezősködött. A versenyhét alatt Doncasterben épen nem szokatlan dolog, hogy az utasok, kik előre nem gondoskodtak szobáról, szekereiken töltik az éjt a vendéglő előtt. A mi pedig az olcsóbb rangú idegeneket illeti, magam láttam, hogy azok ilyenkor nagyjából a szabad ég alatt táboroznak.

Bármily gazdag volt is Arthur, kedvező kilátások épen nem nyíltak arra, hogy éji szállást kaphasson. Kísérletet tőn a második és harmadrangu vendéglőkben, végre pedig a legközönségesebb csapszékekben, de mindenütt ugyanazon választ nyerte. Szállásnak hire sem volt sehohol és daczára aranyainak nem volt képes egy éjre ágyat szerezni az egész városban.

Arthurt igen mulattatta azon tapasztalás, hogy a hová csak fordult, mindenütt elutasították, mint valami csavargót. Utitáskáját kezében tartva, bejárta Doncaster valamennyi korcsmáját, míg végre kiért a város szélére.

E közben az alkony utósó fénye is eltűnt és a hold ködpárázattól környezve emelkedett ki a hegyek mögül; nem sokára feltámadt a szél, nehéz felhők boríták el az eget és minden kilátás megvolt arra, hogy nem sokára esni fog.

E meglehetősen szomorú viszonyok végre mégis némi befolyást gyakoroltak az ifju Holyday kedélyére, és ő hajléktalan állapotát most már sokkal komolyabb szempontból méltatá figyelemre.

A külváros azon része, melybe most lépett, nem volt kivilágítva, s a házakból, melyek előtt el kelle haladnia, alig látott egyebet, mint hogy azok mindig kisebbek és piszkosabbak lesznek. Midőn egy másik utczába fordult, csekély távolságban egy olajlámpát pillantott meg, melynek bágyadt fénye siker nélkül küzdött az éji sötétséggel. Elhatározta, hogy ha e világosság nem korcsmába vezet, akkor visszatér a városba és megkísérti, ha nem kaphatna-e az első szállodában ágyat, vagy legalább egy széket.

A világosság közelébe érve, hangokat hallott, s midőn egészen a lámpa alá lépett, úgy találta, hogy az a bejáratot és egy czimtáblát világít meg, melyen e szavak valának olvashatók: „Vendéglő a két vörösbegyhez”.

Arthur habozás nélkül az udvarra lépett, hogy lássa, mit várhat a két vörösbegyűtől. Négy vagy öt ember állt az ajtó előtt, mely átellenébe esett az utcára nyíló kapunak. Mindnyájan egy jól öltözött férfit hallgattak, ki valamit beszélt, a mi a körülte állókat nagy mérvben látszott érdekelni.

Midőn Arthur a folyosóra lépett, előtte egy idegen haladt el, utikáskáját czipelve kezében. A jelekről azt lehetett következtetni, hogy az idegen elakarja hagyni a házat.

— Nem — mondá az utazó, miközben megfordult s egy kövér, ravasz arcú, kopasz fejű s szennyes fehér kötényű emberhez intézte szavait; — nem, fogadós ur, én kicsiségek által

nem engedem magamat visszariasztatni, de meg kell vallanom, hogy e z már mégis sok!

Midőn az ifju Holyday e szavakat hallotta, azt hívé, hogy a két vörösbegyűtől tulságos árt követeltek egy ágyért az idegentől, a ki azt vagy nem akarja, vagy nem bírja megadni. A mint tehát ez utóbbi hátat fordított, Arthur tömött erszényének vigasztaló tudatában következőleg szólítá meg a ravasz arcú, kopasz fejű s szennyes kötényű fogadóst:

— Ha van önnek kiadó ágya, és ha azon ur, ki imént eltávozott, nem akar fizetni, akkor majd fizetek én.

A ravasz fogadós kémlőleg tekintett Arthurra.

— Valóban, akar, sir? — kérdé kételkedő hangon.

— Mondja meg, mit kíván? — viszonzá az ifju Holyday, ki azt hívé, hogy a fogadós vonakodásának bizalmatlanság az oka. — Mondja meg ön, mit kíván, és ha akarja, azonnal kifizetem az összeget.

— Van-e kedve öt shillinget fizetni? — kérdé a vendéglős, kövér állat végig simitva s némi aggálylyal a padlás felé tekintve.

Arthur közel volt hozzá, hogy a vendéglős szeme közé nevesse, de jobbnak látta, mérsékelni magát, s a következő pillanatban átnyújtá az öt shillinget oly komolysággal, a minő csak kitelhetett tőle. A ravasz fogadós előre nyújtá kezét, aztán ismét visszavonta azt.

— Ön becsületes és nyíltszívű ember, — mondá, — azért mielőtt a pénzt átvenném, én is az akarok ön irányában lenni. Látta, a dolog így áll: Ön kaphat egy ágyat öt shillingért, azonban csak felét foglalhatja el a szobának. Érti, a mit mondtam, ifju ur?

— Természetesen, — viszonzá Arthur kissé ingerülten. — Ön azt akarja mondani, hogy adhat egy szobát két ágygyal, de az egyik ágynak már van gazdája.

A fogadós fejével bólintott s ujra végig simitá állat. Arthur habozni látszék s gépiesen hátrált az ajtó felé. A gondolat, hogy egy egészen idegen emberrel háljon egy szobában, kevés vonzerővel birt ránézve, s hajlandónak mutatkozott, az öt shillinget visszavenni és tovább vonulni.

— Igen vagy nem? — kérdé a fogadós. — Határozzon oly gyorsan, a mint csak lehet, mert van elég ember Doncasterben, a ki méltán aggódhatik, hol fogja magát kinyugodni ez éjjel.

Arthur az udvarra tekintett s hallá, hogy az eső erősen zúhog. Gondolta tehát, hogy még egy-két kérdést tesz, mielőtt arra határozná magát, hogy a két vörösbegyű védelmet nyújtó küszöbét állépi.

— Miféle ember az, a ki a másik ágyat bírja? — kérdé a fogadóstól. — Tudniillik úgy értem, ha csendes, jó indulatu ember, ha valódi gentleman-e?

— A legcsöndesebb ember, a kit valaha láttam, — viszonzá a fogadós, kövér kezeit dörzsölve; — olyan józan, mint egy bíró és szokásaiban oly szabályszerű, mint egy óra. Még alig ütött kilenczet, és már ágyában van.

— Azt hiszi, hogy alszik?

— Tudom, hogy alszik, — válaszolá a fogadós, — s mi több, oly mélyen alszik, hogy ön nem volna képes őt felébresztetni, azért jót állok. Ide jöjjön, sir! — mondá a fogadós, az ifju Holyday vállá felett eltekintve, mintha azon új vendéghez szólna, ki épen most közeledett a ház felé.

— Itt vagyok! — mondá Arthur, azon eltökélt szándékkal, hogy az idegent, bar ki legyen is, megfogja előzni. — Az ágy már az enyém.

S e szavak után átadta a fogadósnak az öt shillinget, ki hanyagul mellénye zsebébe dugta a pénzt és meggyújtá a gyertyát.

— Jöjjön fel és nézze meg a szobát, — mondá a házigazda, miközben megindult a lépcsőzet felé.

A második emeleten megállt, kinyitott egy ajtót és Arthurhoz fordult.

— Ne feledje, hogy ez becsületes alku úgy az ön, mint az én részemről, — mondá. — Ön nekem öt shillinget adott, és én ezért tiszta, kényelmes ágygyal fogok szolgálni. A mellett jót állok róla, hogy azon ember, ki e szobában alszik, legkevésbé sem fogja önt háborgatni.

Mialatt ezt mondá, kémlőleg tekintett az ifju Holyday szeme közé, aztán belépett az ajtón.

A szoba nagyobb és tisztább volt, mint Arthur várta. A két ágy mintegy hatlábnyi távolságra egymás mellé volt helyezve, mindkettő közép nagyságu volt, s egyiránt el valának látva fehér függönyökkel, melyeket köröskörül össze lehetett huzni.

Az elfoglalt ágy közel állt az ablakhoz. A függönyök levoltak bocsátva s csak egy nyílás volt kissé széthuzva az ágy végénél. Arthur a vékony takaró alatt észrevehette az alvó lábait s úgy tetszék előtte, mintha oldalt feküdnék. Kezébe vette a gyertyát, s lábujjhegyen az ágy felé közeledett, azon szándékkal, hogy a függönnyt szét fogja vonni; de féluton megállt és hallgatózott egy pillanatig . . . aztán hátra fordult a fogadós felé.

— Nagyon nyugodt alvó, — mondá Arthur.

— Az a — viszonzá a fogadós, — nagyon nyugodt.

Az ifju Holyday közelebb lépett a gyertyával s ovatosan bepillantott a függönyök mögé.

— És minő halvány! — mondá Arthur.

— Az a — viszonzá a fogadós, — eléggé halvány.

Arthur közelebről szemügyre vette az alakot. A takaró fel volt huzva álláig és ő nyugodtan feküdt a matraczon. A mint Arthur ezt észrevette, meglepetve, sőt némileg megdöbbenve hajolt az idegen fölé, megvizsgálta annak kékes és félig nyitott ajkait, aztán hallgatózott s ismét a nyugodt alak sápadt és mozdulatlan arczára tekintett; végre hátra fordult a fogadós felé, miközben arcza csaknem oly sápadt volt, mint az alvóé.

— Jöjjön ide! — suttogá elfojtott hangon, — az istenért, jöjjön ide! Ez az ember nem alszik . . . hanem megvan halva.

— Ön ezt előbb felfedezte, mintsem gondoltam volna, — mondá a vendéglős nyugodtan. — Ugy van, megvan halva, az bizonyos.

— Miként halt meg? És ki ő? — kérdé az ifju, egészen megzavarodva e negédes, hidegvérü válasz által.

— Azt, hogy ki ő, ép oly kevésbé tudom, mint ön, — viszonzá a fogadós. — E barna papírcsomagban vannak könyvei, levelei és egyéb iratai, melyeket a csendőr-biztos holnap meg fog vizsgálni. Már egy hete, hogy itt van, megfizetett mindent pontosan és többnyire itthon időzött, mintha beteg lett volna. Leányom öt órakor hozta fel számára a theát és mig azt a csészebe tölté, az idegen egyszerre elájult. Többé nem bírták őt életre ébreszteni, és én mindjárt mondtam, hogy megvan halva. Az orvos ép úgy nem volt képes őt magához téríteni és szintén azt állítá, hogy megvan halva. Ez minden, a mit róla mondhatok.

Pillanatnyi csend állt be, miközben hallható volt, hogy az eső erősen veri az ablakot.

— Ha nincs egyéb mondani valója, — folytatá a fogadós, — úgy azt hiszem, már el is mehetek. Ön valószínűleg nem

fogja az öt shillinget visszakivánni. Ime, az ágy, melyet ígértem; gondolom, elég tiszta és kényelmes. És itt van azon ember, a kiről azt mondtam, hogy nem fogja önt háborgatni . . . ő senkit a világon nem háborgat többé. Ha ön fél egyedül maradni, az nem az én dolgom, részemről az alku becsületes volt, és én zsebre dugom a pénzt. Elég sokáig laktam már Jorkshireben arra nézve, hogy elmémet kiköszörüljem, és legkevésbé sem fogom csodálni, ha ön is, még egyszer erre utazva, kissé jobban összeszedi magát.

E szavak után a fogadós az ajtó felé fordult s jót nevetett magában, hogy az ifjut ily ravaszul rászedte.

Bármennyire meg volt is Arthur eleinte ijedve, hidegvére nem hagyta annyira cserben, hogy mulattatónak találja azon gonosz tréfát, a mit a fogadós vele üzött.

— Ne nevéssen addig, mig nem bizonyos benne, hogy arra oka van, — mondá élesen. — Az öt shillinget nem kapta ön hiába. Az ágyat meg fogom tartani.

— Valóban? — mondá a fogadós. — Akkor jó éjt kívánok.

E néhány szó után kilépett s csöndesen bezárta az ajtót.

Jó éjt! Alig hangzottak el e szavak s alig záródott be az ajtó, mindön Arthur már megbánta iménti heves nyilatkozatát. Habár természeténél fogva nem volt tulérzékeny, és nem hiányzott nála sem az erkölcsi, sem a természeti bátorság, a halott közelléte még is borzadálylyal tölté őt el, mihelyt egyedül volt a szobában, kivált midön megdöbbené, hogy épen saját csipős szavai által idézte elő azon kényszerűséget, hogy most már egész reggelig itt maradjon. Korosabb ember ugyan nem szokott ilyesmikkel törődni, hanem úgy tesz, a mint legjobbnak látja; de Arthur fiatalabb volt, semhogy azok gunyos észrevételeit megvetéssel fogadhatta volna, a kik alatta álltak, és büszkébb, hogysem jobban ne tartson a megaláztatástól, mint azon kemény megpróbáltatástól, hogy az egész hosszú éjszakát egy halott társaságában viraszszá át.

— Mindössze is néhány óráig tart az egész, — gondolá magában, — mihelyt pitymallami kezd, tovább mehetek.

Mig ezt mondá, tekintete ismét az elfoglalt ágyra esett és szemei önkénytelenül tapadtak azon hegyes, iv-alaku emelkedésre, melyet a takaró alatt a halott felvont lábai okoztak. Oda lépett és összehuzta a függönnyt, szándékosan elfordítva fejét, nehogy meglássa a halott arczát, mely talán kísérteties benyomást tehetne reá. Nagyon csendesesen vonta össze a függönnyt és e közben akarata ellenére sohajtott.

— Szegény ember! — mondá szomoruan, mintha a halottat ismerné. — Ah, szegény ember!

Aztán közelebb lépett az ablakhoz. Az éj fekete volt, és künn nem láthatott semmit. Az eső még mindig erősen csapkodta az üvegtáblákat. Azon irányból, honnét az eső jött, következett, hogy az ablak a ház hátsó oldalán van, mert emlékezett, hogy a szél nyugat felől fujt és hogy a ház előrsze keletnek van fordítva.

Mialatt az ablaknál állt — mert az eső is könnyebbülést szerzett neki, a mennyiben a zaj és a hulló cseppek az életre és társaságra emlékezteték őt — hallotta, hogy egy távoli toronyban tizet üt az óra. Még csak tizet! Ugyan mivel töltse az időt, mig holnap reggel a háznép felébred?

Más körülmények közt lement volna az ivőszobába, hogy egy pohár groggot adasson magának s a vendégekkel csevegjen és nevéssen, mintha azok régi jó ismerősei volnának. De most visszadöbbsent az ily időtöltésnek még gondolatától is. Ugy érzé, mintha ez a helyzet egészen átalakította volna őt. Eddigi élete

olyan volt, mint egy közönséges, gazdag, prózai, felületes fiatal emberé: gond és kellemetlenség nélküli. Még nem vesztett el sem oly rokont, a kit szeretett, sem oly barátot, a kit becsült. Ma estig ő és a halál nem találkoztak soha egymással, még gondolatban sem.

Néhányszor fel és alá járt a szobában, aztán megállt. A zaj, mit lépte okoztak, kellemetlen volt rá nézve. Kis ideig gondolkozott, aztán lehuzta csizmáit s nesztelenül folytató járkalását.

Az álom vagy nyugalom utáni vágy elverődött tőle. Már maga a gondolat, hogy az üres ágyba fekszik, azon eszmét ébresztette benne, hogy akkor hasonló lesz a halotthoz. S vajon ki volt az és minő volt eddigi életének története? Kétségkívül szegénynek kellett lennie, különben nem vett volna lakást a két vörösbeugnél . . . és valószínűleg beteges is lehetett, különben nem halt volna meg oly módon, a mint azt a fogadós beszélte. Szegénynek és betegnek lenni, s a mellett meghalni egy merőben idegen helyen . . . meghalni, a nélkül, hogy e miatt valaki gyászt öltene, igazán, ez nagyon szomorú egy történet!

Míg agyában ily gondolatok kergették egymást, önkénytelenül azon ablakhoz lépett, melynek közelébe a függönyökkel körülvett ágy volt helyezve. Eleinte szórakozottan tekintett a fekhelyre, és csak később vette észre, hová vannak szemei irányozva. Ekkor egyszerre sajátos vágyat érzett azt tenni, a mit eddig épen nem akart, tudniillik megnézni a halottat.

Kinyújtá kezét a függönyök után, de a mint hozzájok ért, ismét összevonta azokat, hátat fordított az ágyhoz s a kandallóhoz lépett, hogy lássa, minő tárgyak lehetnek annak párkányzataira állítva, és hogy ily módon nem sikerülne-e a halottat valamiképp elfelejteni.

A kandalló párkányán néhány durva porcellán alak állt és egy ón irókészlet, az üvegtartóban némi kevés és penészes téntával. Távolabb látható volt egy piszkos tábla, tele irva mindenféle talányos jegyekkel és görbe vonalakkal. Arthur levette a táblát, hogy a jegyeket kibetűzze, s helyet foglalt az asztalnál, háttal a lefüggönyözött ágyhoz.

Kitalálta az első, második és harmadik rejtvényt, mely a tábla három szegletére volt irva, aztán türelmetlenül maga felé fordítá a negyedik szegletet is, de mielőtt a megfejtésbe kezdett volna, megkondult a toronyóra, s ő figyelemmel számlálta a szabályszerű ütéseket.

Tizenegy.

Tehát már egy órát töltött egy szobában a halottal.

Ismét a rejtvényhez fordult s majd az egyik, majd a másik talányt iparkodott megfejteni. De figyelmét, daczára minden igyekezetének, nem bírta egy pontra irányozni. Gépíleg forgatta maga előtt a táblát, a nélkül, hogy tudta volna, mit tesz. Ugy tetszett neki, mintha a függönyös ágy és az asztal közt egy árny mozogna, melyet semmi sem képes eltávolítani. Végre abban hagyta a munkát, fölkeltek székéről, s lábujjhegyen ismét fel s alá járt a szobában.

A holt ember, a holt ember, az elrejtett holt ember az ágyban!

Ez volt az uralkodó eszme, melyből nem tudott menekülni. Elrejtve! Vajon szabadon fekszik-e ott a halott, vagy el van a függönyök mögé rejtve? E kételyvel ismét az ablakhoz lépett s hallgatta az eső zuhogását, merőn tekintve ki a fekete éjszakába.

Mindig csak a holt ember!

Egy hang, mely a lépcsőről hallatszott fel, magához téríté zavart képzeléséből. Felismerte a fogadós szavát.

— Ben, — mondá a hang, — én már lefekszem; ha a tizenkét órát elüti, zárd be az ajtót.

Arthur letörölte a hideg verejtéket, mely homlokán gyöngyözött; kissé gondolkozott, aztán elhatározta, hogy tovaüzi magától a rémképet, az által, hogy ha bár csak egy másodpercze is, szemébe néz a rideg valóságnak. A nélkül, hogy egy pillanattig habozott volna, oda lépett az ágyhoz és betekintett a függönyök mögé.

Ott feküdt a szomorú, békés, fehér alak mozdulatlan nyugalmában a vánkoston. Nem vett észre rajta semmi változást. Csak egy pillanattig nézett rá, aztán összevonta a függönyöket; de e pillanat megnyugtatta s lelkileg és testileg ismét megerősítette őt.

Folytatta sétáját a szobában s e foglalkozást félbe nem hagyta mindaddig, mignem a toronyóra ismét megkondult.

Tizenkettő.

A mint az óraütés elhangzott, tompa zsvivaj lőn hallható a házban; a vendégek okozták azt, kik elhagyák az ivószobát. Erre bezárták az ajtókat és ablaktáblákat, aztán ismét csend lett, melyet mi sem háborított többé.

Most egyedül volt, a szó szoros értelmében egyedül a halottal, egész másnap reggelig.

A gyertya hamvát újra el kellett koppantani. Kezébe vette a koppantót, de mielőtt azt használta volna, megállt és figyelmesen vizsgálta a gyertyát. Két harmada már elégett. Egy óra múlva vége lesz az egésznek. Egy óra múlva sötétben marad, ha nem kaphat világot azon embertől, a ki a vendéglő ajtaját az imént bezárta.

Bár mennyire is megvolt idegzete rázkodtatva, azon aggodalom, hogy dőre félelme által nevetségessé teszi magát, nem vesztette el rá nézve minden befolyását.

(Folytatásn köv.)

Az 1812-diki katastropha.

A ki a régi orosz főváros panorámáján a Kreml magaslatáról vagy az Ivántoronyról ma végig tekint, nem egykönnyen hiszi el, a mit a történetírók az 1812-diki moszkvai tüzvészről beszélnek. Ki gondolná, hogy a száz meg száz templom és emlékmű, a mivel a mai Moszkva ékeskedik, nem évszázadok műve? És mégis, akkor a házaknak több mint három ötöde és a templomoknak legalább fele a lángok martaléka lett, s azok izzó parazsa harmincz órányi kerületben megvilágítá az orosz és francia csapatokat.

Csak hatvankét esztendeje mult, hogy ellenség és barát együtt sirt az ujkori Ilion romjain, s a czárok ősvárosa ma nagyobb, szebb és legalább felényivel népesebb, mint volt Napoleon betörésekor; a régi város hamvaiból egészen új, még lakosságára nézve is új város kelt ki.

Rostopsin előtt Moszkva a főnemesség székhelye volt, hol a főnemes családok telente rendszerint tartozkodtak. Ezek most nagyobbára Szentpétervárra vonultak, és palotáikat a gyáripár foglalta el, mely a legutóbbi időben bámulatos fejlődésnek indult Oroszországban.

Csak kevés moszkvai polgár él már, ki szemtanuja volt ama rémnapoknak. Nem rég azonban egy moszkvai orosz lapban „1812-diki emlékezések” jelentek meg szemtanuktól.

Egy hölgy, ki Tolytscheff T. álnév alatt ír, gyűjté össze és hozta nyilvánosságra azokat, öreg emberek elbeszélései nyomán, s részünkről érdekes olvasmányt vélünk nyújthatni t. közönségünknek, ha azokból egyetmást közlünk.

— Az akkori Moszkva 240 ezer lakosa közül, — mondja

hátrahagyott jegyzeteiben Rostopsin, — alig maradt meg a tűzvész után tizenkét-tizenötezer; nagyobbára alsóbb rendű polgárok, vagy idegenek, s a társadalom legalsóbb rétegeihez tartozó egyének, de senki a nemesség, papság, vagy előkelőbb kereskedők közül. Azon egyének tehát, kiknek Tolytscheff tolmácsául szolgált, nagyobbára szegény emberek voltak, kiknek bizonynyal soha sem jutott volna eszébe, emlékiratba foglalni élményeiket; előfordul köztük bizonyos Antonina, az Apraxin-család egykori nőcselédje, továbbá egy Alexieff András nevű szatócs, Najaroff Alexiewat Alexandra szatócsné, a Soimonoff család egykori jobbágyának, egy pópának a neje stb., kiket szerzőnk jobbra kórházakban volt kénytelen fölkeresni. Tartalmas könyvéhez a legtöbb anyagot a kolostorok szolgáltatták, melyekben sokan a megöszült elbeszélők és elbeszélők közül, végnapjaikra menhelyet találtak.

Moszkva alsóbbrendű lakosainak legnagyobb része 1812 előtt alig hallotta említeni Napoleon nevét, vagy ha valami véletlenség folytán ez mégis történt, legfőlegb annyit tudtak róla, hogy Napoleon már sok győzelmet vívott ki, s hogy ők miatta voltak kénytelenek drágábban fizetni czukrukát és kávéjukat.

Azonban különféle jelekből következtethetni vélték, hogy valami rendkívüli esemény van közeledőben; nevezetesen félelemmel töltötte el őket a híres 1811-diki üstökös.

— Minden este, — beszéli Antonina apácza, — az égen ragyogott az üstökös, s aggódva kérdeztük magunkban, valjón mily csapást hozand ránk. — Ilyen babonás volt akkor az orosz, és még most is csak olyan.

Erre nem sokára hire terjedt a kolostorok czelláiban, a pálinka-mérésekben és a Kitai-Gorod (Bazar) boltjaiban, hogy „Napoleon oly roppant hadsereggel, a melyet a világ még nem látott, Oroszország ellen jő.” Végre senki sem kételkedhetett felőle, hogy az ellenség egyenesen Moszkvának tart, melyet megsemmisíteni akar.

Hogy a lakosság hanyatló lelki ereje fölélesztessék, Smolenskből, melyet a hitetlenek lábai által való megfertőztetés mindenek előtt fenyegetett, a szenvedő szűz csodatevő képe Moszkvába hozatott. A sz.-Mihály székesegyházban nyilvánosan ki lett téve, az ájtatos hivek tiszteletére, kik oly tömegesen tolongtak a templomba, hogy az az előtt való szabad téren lassankint minden közlekedés megszűnt.

Kiváltképen a különféle szerzetesnők zarándokoltak ide véget nem érő proceszziókban, úgy, hogy egy jelenlevő asszony ingerülten kiáltott föl: „Inkább nekünk adnának helyet ezek az az apácák; hisz nem az ő férjeiknek, hanem a miéinknek kell kitenniük fejüket az ellenség lövegeinek.”

Rostopsin a maga részéről nem mulasztott el semmit, hogy a lakosságot megnyugtassa s a rendet fenntartsa. Sajátságos kiáltványai ott voltak olvashatók minden házfalon s nem sokára közkezen forogtak.

Ajánlotta a népnek, hogy: „ne hallgasson az együgyűekre vagy részeg főkre, kiknek hosszú füleik vannak, s másoknak is csak ostobasággal beszélnek tele a fejét.”

„A ki netán elég merész lenne Napoleont vagy a francziákat dicsérni, azt meg kell fogni gallérjánál fogva s a rendőrség elé vinni, ha még oly nagy ur lenne is.”

Fölszólitotta a népet, hogy fegyverkezzék föl dárdákkal, fejszékkel és háromágu villákkal, minekutána a francziát nem lenne nehezebb fölemelni, mint egy kéve rozstot.

E mellett megígérte, hogy maga álland a kormányzata alatt levő lakosság élére, hogy a hármashegy tövében utolsó csatát vívjon az ellenséggel, egyuttal azonban a templomi kin-

cseket, levéltárt, közpénztárat és a fegyvertárban levő drágaságokat biztonságba helyezte.

Hogy a közönség érzülete iránt magának tájékozást szerezzen, nagyszerű hazafias és vallásos ünnepélyességet rendezett, melynek egy szemtanu: Mikhailovitsch Wassili rézöntő, akkoriban tizenhatéves ifju, élénk benyomásait őrzé meg.

Egész Moszkva az Iván-toronyhoz hivatott, hogy az öreg Platov metropolita prédikációját meghallja.

A hamarjában föllállított emelvény a legnevezetesebb szentek képeivel volt diszitve.

Egyre növekvő türelmetlenséggel váraoztak a metropolita megjelenésére. Végre előtűntek annak fekete lovai a sz.-Mihály csarnoka előtt. Mindenki levette fővegét. Platov kinézett kocsija ablakain, reszkető kézzel megáldotta a sokaságot. Utána Rostopsin gróf jött kocsiján. Amint mindakét fogat a téren megállt, a metropolita kiszállt a magából, a két diakonustól gyámoltitva s vezetve az emelvényre lépett; nyomon követte őt a főkormányzó. Hanem Platov, ki violaszínü köpenybe volt öltözve, s fején a metropolitai fehér karimátlan kalap (a klobuk) volt, nem tudott szólni a gyöngeségtől.

Helyette a mellette álló egyik diakonus beszélt, fölhíván a népet, hogy ne rettegjen, nyugodjék meg az isten akaratában s bízzék fölebbvalóiban.

E beszéd alatt az öreg metropolita sirt, s vele az egész sokaság hangos zokogásban tört ki.

Miután erre mindenki térdre esett, előlépett Rostopsin s szólt: — Miután oly készszéggel megnyugosztok az isten akaratában, közölhetem veletek a kegyelmet, melyben ő fölsége a császár részesít benneteket. Annak bizonságau, hogy nem forog fönn szándék benneteket az ellenséggel szemben fegyvertelenül hagyni, megvan engedve, hogy a fegyvertárt kiürithetitek; védelmetek ennél fogva saját kezetekben van.”

— Köszönjük! Ezerszer köszönjük! Az isten adjon hosszú életet a czárnak! — kiáltá dörgő hangon a nép.

— De csak azon föltétel alatt engedtetnek át számatokra a fegyverek, hogy azok elvitele teljes rendben menjen végbe. A sz.-Miklós kapun fogtok bemenni, és a sz.-háromság kapun ki. Most fölnyittatom a fegyvertárt.

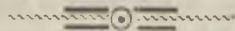
Annak kiürítése több napig tartott, de a rend nem lett megzavarva. Némelyek annyi löfegyvert és kardot czipeltek el, amennyit csak birtak. Igaz ugyan, hogy a puszkák nagy részéről hiányozott a kakas, a kardok nagyobbára agyon voltak rozsdásodva, löpornak pedig egyáltalában hire-hamva sem volt, de ily csekélységek senki sem vett számba.

Rostopsin a borodinoi ütközet előtt pár nappal kiáltványt bocsátott ki, melyben életére fogadta, hogy az ellenség nem fogja Moszkvába tenni a lábát.

Sőt még az ütközet után is, mikor már orosz sebesültekkel kezdtek megtelni a főváros utcái, kiragasztatta Kutusoff fővezér jelenését, melyben ez mondta, hogy az ütközet heves volt ugyan és véres, de ő megtartotta állásait s ujra meg fog ütközni.

Hogy Kutusoff a czárt, a nemzetet, s magát Rostopsint is elámitotta, tudva van; de alig vette észre az utóbbi, hogy rá van szedve, azonnal fölszólitotta a lakosságot, hogy a mily gyorsan csak lehet, hagyja oda a várost, melyben annakelőtte mindenkit megmarasztani igyekezett. Ő maga a hadsereg után ment.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Április 8-dikán.

A szép napok. — Utczai csendélet. — A Gellért tetejéről. — Künn a zöldben. — Benn a templomban. — Ebéd után estig. — Patti Adelina. — Stuller Ferencz. — Dienes Lajos. — Hull az eső.

Hogy milyen gyönyörű időnk volt nekünk az egész husvéti ünnepeken, arra nézve talán elég lesz annyit mondanom, hogy egyik délután szegéről végire összejártam a fél fővárost és jó egy mérföldnyi területen nem találtam többet egyetlen egy embernél, és ez az egy is csak azért nem járt a csalogató verőfényes napvilág után, mivel szegény, nem birt fölkelni a földről, a hol feküdt, az utca közepén, részegen; azt az egyet kivéve tehát, — no meg az a suhancz, a ki jobbról-balról czibálta, tépászta, hogy fölkeljen, meg jó magam, a ki azért voltam itthon, mert krónikás létemre nekem mindenütt jelenvalónak kell lenni, — a többi kétszáz huszezer lélek mindvalamennyien kívándoroltak, elbujdostak egy kis tavaszi meleg, egy pár ujszülött fűszál kedvéért, a mivel a hosszú rideg tél után a lelküket föl-ékesítsék. Husvét másodikán már jókor reggel fenn voltam az öreg Gellért tetején, onnan körülnéztem a világon, tizenhét országotja van a fővárosnak, mind a tizenhét egy nyüzsgő fekete-ség volt, vége-láthatatlan sok fekete pontocska, imitt-amott valami veres szalaggal — női kalapoknak veres szalagjaik is szoktak lenni, — vagy egy kis izgó-mozgó kicsiséggel, a mi lehetett kis gyermek, mert azt is dehogy hagyták ma otthon; kire is; de azért elemózsás tarisznya is lehetett, mert egynémelyik arra is gondolt, a nagyobb része azonban mégis csak a gondviselésnek engedte át ezt a hivatalt, mert a milyen napimádó a fővárosi nagy kö-zön-ség, mikor utnak indul, és a milyen éhes szemmel vágyódik a kizöldült természetre, azért a gyaluforgács incselkedéseinek nem igen tud ellent állni, és mikor egyszer árpás bükörébe tévedt, nagyon felsajog benne a sok mindenféle bánat, a mi szívének nyomja: a rossz idő, a mit csak egy pár kvaterka hozzájárulása mellett lehet elviselni; a nagy keresethiány, mire legalább három pár csizma szükséges, tudniillik seres csizma; így aztán az állhatatosoknak mégis jutott egy kis helyecske, a hol letelepedhettek, nem ugyan a zöldben, mert az még eddig csak a papirosos terem, hanem legalább a homokban, azután játszani is lehetett, a gyönyörű „künn a bárány, benn a farkas“-t, a mi leginkább a szerelmes szíveknek nagy élvezet, mivel olyan bensőséggel hátba lehet valakit benne ütni, és a mellett a nagy hajkora, az örökös cziháncolás, az öregek meg ugyan csak nyujtózkodnak, váltig azt hitték, hogy isten tudja, milyen puha pázsiton, fejtől a tagba szakadt pintes palaczk félig volt csak, a fakadozó ágakon egy szemfüles pinyőke meg egy nyalka tengelicze nagyon haragudtak egymásra, e miatt a nagy sikitás miatt, egyik a másikat gyanusította vele, egyszerre csak este lett, akkor újra utra kerekedett a nagy népvándorlás, úgy megrakodva mindenféle jókkal, hogy öreg éjjél volt, mire hazaért.

Igy mulatott a nép, és azonképen a műveltebb osztályok is, csakhogy egy-két fejjel magasabban; kezdődött a templomban és végződött az Istennél; reggeli hat órakor még vajmi hajnal van még nálunk, akkor ülnek a legszebb álmok az urnő selyem pilláira, a cselédség meg akkor csapja karjára a szatyrot

és indul a piacra, utban ejti a templomot is, és nem tud elmenni mellette a nélkül, hogy egy kis misét, vagy akár csak egy kis tömjénszagot haza ne vigyen a szívében; oh, de az a rémület, a mint a két ujját a szentelt vízbe mártotta! A templom-ajtóban egy urnő ül, nem is egy, de kettő, hát ezek itt mit keresnek? Ezt is csakhamar megtudja; mindenik urnő előtt egy-egy tányér, abba teszen minden Isten elé járuló ki egy krajczárkát, ki egy hatoskát, a mint épen tárczája engedi és szive nógatja, ez a tisztelendő ur valóságos két forintot tett bele, nem tudom a nevét, de ismerem a szívét, megismertem a szeméből, a mint a pénzt a tányérba tette; csak igen kicsikét nézett az urnőkre, annál többet gondolhatott a czélra, a mely végett ez uri nők ott hagyták az édes álmu hajnali párnákat és inkább beálltak kéregetőknek, reggeli hat órától egész álló délelőtt, a főváros minden templomában, mindenütt hölgyek kéregettek az Isten ajtaja előtt, azok számára, a kiké a menyeknek országa, a kisdedek számára; még néhány óvodára volna a fővárosnak szüksége, és mivel ilyen czélra a főváros pénztárából nem telik, mivel ez a sok százezreket iskola falakba építette bele, ismét csak a nők vették kezükbe az ügyet, az ő lány és meleg kezükbe, a melyben krajczáronkint gyűl a nagy istenáldás; a női kéz, a jó nő keze, nem is tud az egyebet, csak áldani.

Igy telt el a délelőtt, és a délután? arról nem is tudunk számot adni; csupa nyughatatlanság, vágy és kíváncsiság, mint a ki valami nagyon kedves vendéget vár, a kit még soha sem látott és mégis mindig vele álmodott; ez egyszer Patti Adelínának hívták ezt a kedves vendéget; az ünnepekre látogatott el hozzánk, hogy olyan ünnepünk legyen, mint még soha; már az a tudat is, hogy őt hallani fogjuk, édes mámorba ejtette a szíveket; elgondoltuk, hogyan fog ő énekelni, és milyen lesz ő maga, és képzeltük a legszebbet, a legégszebb hangokat, a zengő ligetet, mikor a tavasznak eldalolja boldogságát; az anyai szeretetet, mikor édes bimbaját álomba ringatja; az égő szerelmet, mikor a két szív egybe olvad, így mégis csak valahogy teltek az órák, este lett, és mint valami királyi fogadásnál, úgy tódult a sok ember, kocsin, lovon, gyalog, férfi, nő, öreg, ifju, ur és polgár, lázas hévvel, a vigadóba, és minden lépésre jobban borult el a még csak imént mosolygóan izgatott arca: hogyan fog ő keresztül juthatni e szörnyű embergomolyon, a mely a helyett, hogy fogyna, egyre növekedik, és hol talál majd helyet e tengernyi sok ember az egyetlen teremben, ha még akkora volna is! Hahem azért mégis csak keresztül jutottunk és helyet is találtunk, hogyan és miként? feleljen reá a katona, a ki halált fütörésző golyózáporon keresztül a diadal célpontjáiig jut el; viszi a lelkesedés, így minket is, izzadtunk is, mint a katona, a teremben is akkora volt a hőség, mintha ágyuval füténék, de ez mind olyan édesen jól esett nekünk, csakhogy itt vagyunk, hallani és látni fogjuk őt, oh csak már itt volna az a percz, az ég nyílása; végre elütötték rajtunk a félnyolczat, a szívéinkben ütötték el, és kezdődött a hangverseny, de nem Pattival, mert a ki először énekelt, az egy férfi volt, azt mondják, hogy Mendioroznak hívják, jól van, tőlünk akár rézangyalnak híhatták volna; azt is mondják, hogy baritonista, és csinosan énekelt; jól van, azt is meg-

bocsátjuk, sőt tapsolunk is neki csak hagyja el már egyszer; — el is hagyta, olyan jól esett a hátát látni, és a ki utána következett, az még mindig nem ő volt, azt mondták, hogy Bernardi asszonynak hívják, megengedem, csak azt ne mondják nekem, hogy a műveltség megszelidíti az embert, ezuttal vajmi keveset tapasztaltam belőle, nem csak magamon, de egyikünkön sem, a kik ott jelen valánk, ezt is a szó legvadabb értelmében kitapsoltuk a teremből, pedig hát nő volt, csinos, szőke nő, meglehetősen alttal, jelesen iskolázva; és éppen úgy járt Gayarre ur is az ő Paulira emlékeztető tenorjával, pedig hogy feszített, mintha igazán olasz volna, meglehet, csakugyan olasz, és azt is megbocsátjuk neki, hogy apját-anyját megölte, nem mondta senki, de nem is volt arra szükség, a kit Isten arra kárhozzat, hogy szép tehetség mellett éveken át Patti el ő t t énekeljen a közönségnek, az nem lehet közönséges gonosztevő; végre ez is elmúlt, azután nagy, teremtés előtti csend állott be a teremben, és mondá Isten, hogy legyen világosság, és belépett ő; — egy suttogás, mint mikora virágok az esti szellőkkel ölelkeznek, azután még nagyobb lett a csendesség, a szívek dobogása is elállott, az ámulat és elragadtatástól, hogy őt láthatják, az ő gránátalma fejét, piros-harna arcát, éjsötét hajzatát, fekete gyémánt szemét, hasadó hajnal mosolygását, liliomszál természetét, és hogyan volt öltözve! első este szürke selyemben, második este tenger-zöld selyemben, de nem a ruha, hanem a sok gyémánt, a mi egész alakját sugárfényvel árasztotta körül; fején korona, nyakán foglaló, keblén virágcsokor, karján kőöntyü, mind csupa gyémánt és ragyogás és mindannyinál ragyogóbb az ő szeme pillantása és mosolygó két ajka, és azok után még azt mondjam, hogyan énekelt! képzeljék a tavaszt, hangokba felolvadva olyan bűbajos az ő éneke; a tiszta nyári éjet, csillagékes igével, olyan fényes csillogás az ő éneke; a verőfényes napvilágot, a mint a virágos mezőt aransugárral előnti; olyan csupa aransugár az ő éneke; az andalító estét, az ő sugó-bugó titkos szerelmével, olyan csupa gyönyör-lehellet az ő éneke; a felcsattogató csalóányt tulboldog szíve szerelmével, olyan csupa lángoló kéjzön az ő éneke; nem lehet ezt szóval kifejezni, azt a csendületes szépséget, azt az egész mindenséget eltöltő égi zengést, ezt a hangot öltött igaz, tiszta szenvedélyt, azt a madár könnyüségét és gyermek-játszóságát, nem lehet azt szóval kifejezni, én maig se tudom, miféle darabokat énekelt, mit darab, mit éneklés, hallottam én a „Sevillai borbély“ Rosináját, nem egyszer, de százszor, és „Dinorah“-t is, és a „Tévedt nőt“ is jó egypárszor, de a mit most hallottam, az új volt, és talán maguk a szerzők se ismertek volna benne sajátjukra, annyira mindenek felett nagy e nő hatalma a hangok birodalmában, és hogy eltűnt a gyémánt fénye e művészet fényétől! miként az éji mécses a napvilágtól, bizonyosan azért akgatta is úgy tele magát e fényes hiábavalósággal, hogy csak annál inkább szembe tűnjék ennek hiábavalósága.

Odafenn pedig tul az egeken, az egy igaz Isten is ünnepet akart magának csinálni és meghívta magához Stuller Ferenczet, azt az igaz szívü embert, a ki hatvannyolcz évig taposta ezt a földi életet, a nélkül, hogy egyetlen egy porszemecske ragadt volna lelkéhez; olyan tisztán hozta vissza Istenéhez, a mint tőle általvette, pedig milyen küzdelmes volt reá nézve ez az élet! Negyvennyolczban már annyira birta Kossuth tiszteletét és bizalmát, hogy maga mellé titkáranak fogadta, hiven ott is maradt mellette az egész forradalom alatt, Debreczenben, Szege-den, Aradon, csaknem leroskadva az éjjel-nappal való folytonos munkásságban; forradalom után aztán halálra ítélték, de volt neki egy védangyala, egy hü feleség, a ki közbevetette magát közte és a halál közt, odaborult a hóhér lábaihoz, hogy ti-

porja őt agyon, csak ne ölje meg férjét, és a hóhér szívét is meglágyította e nagy önfeláldozó szerelem, megkegyelmezett férjének, elengedte neki a halált, csak börtönbe vetette, és a hü nőt ez is olyan boldoggá tette, hogy belebetegedett a nagy boldogságba, mire férje hazatért a börtönből, már csak a koporsót kellett neki megrendelni az ő védangyala számára; eltemette, magában maradt, egy elpusztult étellel mögötte, egy pusztá jövővel előtte, nem is láttam őt azóta nevetni, mikor mosolygott, az is olyan szomoruan állt hozzá, hanem azért panaszkodni sem hallotta őt soha senki, és pihenni még kevésbbé láttuk őt; előlről kezdte az életet, egész lelegejéről, a nehéz, fárasztó munkán, a hol szorgalmas és becsületes emberre volt szükség, ott bekopogtatott, ajánlkozott, csak az kellett neki, semmi más, sem rang, sem öröm, sem hir és dicsőség, mindezek rég elporladoztak neki ott künn a temetőben, abban a sirban, a hol az ő neje annyi év óta vele álmodott; néhány hét előtt találkoztam vele utójára, természetesen egy csomó irással a hóna alatt, ritkán lehetett őt a nélkül látni, bizonyosan az elmúlt éjjel készült el vele, és vitte a biztosító társulathoz, vagy talán a Deák-körbe, vagy talán a kaszinoba, mind a három helyütt titkár volt, hanem akkor már nagyon halovány volt a mosoly beesett arcán; a szíve, a szíve, az nem akar neki észére térni, mondá mosolyogva, de hogy nem, vigasztalám, és csakugyan észére tért, az ő észére, mit is tehetett volna okosabbat annál, hogy elment a nő után, az egyetlen után, a kit a hazán kívül az életben szeretett.

Egészen más lélek volt Dienes Lajos, a kit e hó 4-dikén vesztettünk el, ötvennyolcz éves korában; csupa tűz, és láng és füst, „kicsi nekem ez a ház, kirugom az oldalát“ volt a homlokára írva, és képes volt kikötni az uristennel is, ha ez ellene mert mondani, pedig ellene mondott, 1848-ban ő is ott volt, a hol a többi, jelesül sütögette az ágyut, föl is vitte tüzérszázadoságig és nem volt boldogabb ember nálánál, azután vége lett mindennek és ő is úgy jött haza, mint a többi, nem hozott magával egyebet az ő régi harapós jókedvénél, az nem hagyta el őt soha egy percze, kóficz volt neki ez a világ, ha egy gyermekverset penderithetett, tudott is hozzá úgy, mint kevesen, a gyermekek majd megették, úgy tetszett nekik, mintha csak a tulajdon szívéből volna metszve, nem is neveztek őt másként, mint Lajos bácsinak, az ország egyik végétől a másikig, azután megházasodott, elvette Fáncsy Lajos egyik leányát, egy igen művelt, szép lelkü nőt, és alig éltek együtt néhány évig, a nő megbetegedett, és nyolcz évig haldokolt. Dienes Lajost az sem tudta leverni, a hü nőn végre megkönyörült az ég, meghalt, és Dienes Lajos még mindig helyét állta, akkor, három év előtt, egy hét alatt két gyermekét vesztette el vörhenyben, ez talált, a gyermek volt neki az élet gyökere, a miből lelke táplálkozott, ez a csapás úgy megtörte, hogy alig lehetett rá ismerni, hanem újra összeszedte magát, volt egy kilencz éves fia, bőven megáldva isten legszebb adományaival, apa-anya tehetségei együtt voltak meg benne, ebbe kapaszkodott bele e hő, gyermekszerető élet, ezt nevelte, őrizte, mint a szeme fényét, ennek adta oda egész szívét, lelkét, és mult nyáron ez a fia is meghalt neki, — arra ő is összeroskadt, és valahányszor találkoztam vele azóta, az az ember, a ki egykor képes lett volt az ördögnek is szemébe kaczagni, valahányszor találkoztam vele, nem tett egyebet, csak elhalt gyermekéről beszélt és a mellett folyton folytak könnyei — a nagy gyermekszerelem sirba vitte.

Ott künn pedig olyan szépen esik az eső, hull az istenáldás, minden csepp azt susogja: „A ki megszorított, az meg is vigasztal!“

Budapesti hírvivő.

* * (*Jótekonyság.*) Őfelsége a dr. Lichtenstein Lajos esztergami járási rabbi által 25 éves uralkodásának megünneplése alkalmával tartott és a legutóbbi epemirigy folytán segély nélkül maradt özvegyek és árvák javára nyomtatásban is megjelent beszéd elfogadása mellett, fennemlített jótékony célra magánpénztárából 200 forintot engedélyezett. — Gróf F e s t e t i c h Ágoston veszprémmegyei déghi uradalmában iskolát építtetett s a tanító fizetéséről is gondoskodott. — Beteg B e l á n s z k y Francziska, volt nőnevelő intézet-tulajdonosnő javára újlag következő adományok folytak be és adtak át Sztupa György ur által rendeltetésük helyére: Herczeg Sándorné 10 frt, Szabadhegyi Lászlóné született Herczeg Mariska 10 frt, Tury-Salacz Viktória 5 frt és Halász Józsefnétől 5 frt. — D i e s c h e r F e r e n c z pesti lakos a Rókus-kórháznak és a Josephinum-fiárvaháznak egyenkint 500 frtot adományozott. — „Pollak J. és fiai“ nagykereskedői cég egykori főnökének, néhai Pollak Adolfnak özvegye a budapesti izraelita fiárvaház javára 10,000 forintot adományozott. — H ö n i g Manó, ujbpesti rézműves azt a vertmivű áldozati botot, mely a világtárlaton elismerési okmányt kapott, s melyért a pápai nuntius ötszáz frankot ígért aranyban, közelébb oda ajándékozta azon egyletnek, mely az izraeliták körében a kézműipart és földművelést kívánja előmozdítani. — F o r s t e r Ernő, pálfai plébános és pápai kamarás a pálfai római katolikus iskolát saját költségén felépíttette s tanszerekkel ellátta, és azonfelül még egy 1000 frtos alapítványt is tett oly végből, hogy annak évi kamataiból az iskola a szükséges tanszerekkel, a tanulók pedig tankönyvekkel s minden iskolai készlettel elláthatók legyenek, s e mellett a szegény gyermekeket sajátjából is ruházza. — A h o n v é d - m e n h á z r a ujjabban ismét 602 frt 98 kr. gyűlt be; a mezőturi nőegylet ágyi ruhákat s fehérneműeket küldött, az országos gazdasági egylet pedig az István-telek faskolájából 1200 darab különféle fát ajánlott föl a menházi telek szépítésére. — Az elhunyt S c h o s s b e r g e r özvegye ezer frtot adott át a főpolgármesternek, hogy ez összeget a főváros szegényei között, valláskülönbség nélkül, szétosztssa. — Az első magyar általános biztosító társaság igazgatósága elhatározta, hogy elhalt titkára: S t u l l e r F e r e n c z 19 éves fiának 24 éves koráig évenként 600 frt nevelési segélyt nyújt.

* * (*Rózsás napló*) V é r t e s s y Arnold jeles írónk mult kedden vezette oltárhoz K u k l a y Anna kisasszonyt. Násznagyok: Jókai Mór és Dalmady Győző, nászasszonyok: Á'dor Imréné és Horváth Gáspárné; vőfélyek: Szana Tamás és Pap Károly, nyoszolányok: Degré Erzsike és Horváth Mariska voltak. — Dr. Navratil Imre, a derék és kitűnő orvos, ápril 5-én váltott jegyet a fővárosi körökben ismert S z é h e r Jolán kisasszonnyal, Széher Mihály kir. tanácsos kedves leányával; — Bánó Árpád, Bánó József képviselőházi alelnöknek fia, ápril 4-én váltott jegyet a szép és kedves B u j a n o v i c s Juliával, Bujanovics Frigyes leányával Tót-Izsépen. — L u k á c s f y Elek földbirtokos e hó 9-kén vezette oltárhoz U g r o n Ida urhölgyet. — Szabolcsmegye egyik birtokosa: ifjabb K á l l a y Miklós mult héten tartá esküvőjét U r a y Amália kisasszonnyal. — Marosvásárhelytt D a t t l e r Károly, császári királyi főhadnagy husvét-másodnap tartá esküvőjét B á n y a i Anna urhölgygel.

* * (*Breitner Ludovico*) hangversenye mult szerdán a szó szoros értelmében bámulatba elejtette a hallgatóságot. Vártunk egy közönséges zongorászt, és hallottunk olyan jeles művészt, a mely ritkítja párját, ugy az érzés, mint a kivitelre nézve. Alig pár hete, hogy Lisztet hallottuk, és az a fiatal olasz, — aligha

több, mint 25—26 éves — ez élénk emlék mellett is, vagy talán ép azért ujjabb-ujabb tapsra ragadta a közönséget, mert ha valaki, ugy bizonyára ez van hivatva, átvenni Liszt uralkodását a zongoravilágban. Egyformán gyönyörűen játszta Chopin mély tüzi szonátáját, Bach méltóságteljes praeludiumát, vagy Raff fellengő suite-jét és Schumann szivből fakadó dalait. Bacsó Luiza kisasszony és Pauly és Kőszeghy urak is közreműködtek e hangversenyben, énekeltek valamit, de ők tudják, hogy mit, mert azért, hogy a hangversenyző olasz, ők pedig velünk hallgatókkal együtt magyarok, németül tetszett énekelniök. Már minálunk ez is megjárja.

* * (*Zene.*) Az „Apolló“ zenemű folyóirat 7. száma megjelent a következő tartalommal. Három hallgató magyar, bocsári Svastits Jánostól. Átirta Wachtel Aurel. Gyermekek-induló, zongorára négy kézre, Schubert Ferencztől. — Messze fénylik a Balaton, dal Feigler Gézától.

* * (*Irodalom*) Dr. T a v a s i Lajos egy röpiratot adott ki a szepesi városoknak Szepesmegyébe bekebelezése mellett. A röpirat czime: „Egy hang a XVI. szepesi városból.“ Ára 20 kr. — A drámabíráló bizottság e napokban Rákosy Jenő „A Ripacsos Jenő dolmánya“ című 3 felvonásos színművét fogadta el, melyet már május elején színre készülnek hozni. — T á n c s i c s Mihály műveiből megjelent a nyolczadik kötet. Ára 2 frt 50 kr. A nyolczadik kötet, „hit, papok, pápák“ról szól három kötetben

* * (*Színház.*) Tehát az volt! „Monsieur Alfonz“ végett feszítették színpadra kivanccsiságunkat! Érdemes is volt! Nem a színházat értem, mert ez ismét fenségesen kitett magáért; az előadás — szerdán mult egy hete — a szó teljes értelmében klasszikus volt. Prielle, Paulayné, Gábos Irma, Náday, Feleki egytől egyig ugy játszottak, hogy büszkének lehetünk reá; és a rendezés is kitűnő volt, izléses kiállítás, egybevágó élenkség, egyszóval kitűnő első előadás volt, — egészen a darabig, a miről azonban már nem tehet az igazgatóság, nem irta, hanem Dumas Sándor, a ki ugyan most már nem „ifj.“ többé, hanem azért mégis csak a régi. Sajátságos is az az emberi lélek. Bizonyos forrásokról mondják, hogy bármilyen érczet vessenek belé, vasat, aranyat, egyformán rézzé változtatják; épen ugy az emberi lélek, a milyen az erkölcsi tartalma, olyanul jön ki belőle minden eszme és érzés, a mi beleszik, Dumas Sándor ur erkölcsé pedig elejétől fogva kissé különös, fejfelé áll, ugy nézi a világrendet. Azelőtt a szemeteten kereste a gyöngyöket, és elakarta hitetni a világgal, hogy a „Kaméliás hölgy“-féle teremtések, a miért sorvadásban vannak, nem sajnálatra, hanem tiszteletre méltók. Idő folytában aztán, mintha belátta volna, hogy a tiszteletnek tiszta a gyökere, e szerint erkölcs is csak az lehet, a mi tiszta, és készen volt határozata, hogy erkölcsös ember, erkölcsös színműíró lesz belőle, így született ez az „Alfonz ur“, csupa válogatott gyümölcsök; maga a czimviselő (Náday) amolyan nagyvárosi csemete, elcsábit, sőt, ha igaz, a mit az illető felüle mond, csaknem erőszakkal meghódít egy fiatal leányt, azután ott hagyja; van egy fiatal leánygyermek, a kiről tudni sem akar, nőül akar venni egy nálanál idősebb, műveletlen, nevetlen, szakácsnéből gazdasszonnyá lett nőt, a miért 50,000 lívres évi jövedelmet hagyott reá az ő volt gazdája, a ki halálos ágyán meg is esküdött vele; ez az Alfonz volna tehát az egyetlen erkölcstelen jellem a darabban, szerző — bizonyosan öntudatosan, mert esze van neki annyi, hogy tiz prókátornak is sok volna, csupa leleményes ékesszólás és mindenekfelett rabulista — szántsándékkal mázolta ugy tele minden gondolható alávalósággal, hogy annál fényesebben sugározzék a többiek krisztuspalástja, a melyben egytől-egyig ugy járnak a színpadon,

mintha istentől volna reájuk szabva, csak hogy egyikük sem tudja természetesen viselni, abból látni, hogy nem az ő számukra készült, csak a világ kedvéért vették föl. Itt van mindjárt ez a Guichardé — ez a volt szakácsné (Paulayné), káromkodik, mint egy fővárosi darabant, iszik mint egy kefekötő, egész élete egy piszokfolt, beleszeret, ha lehet így mondani, ebbe a nyomorult Alfonz, másként Octaveba (Náday), a miért csinos és fiatal, tudja, hogy hazug, csaló, léha naplopó, mégis férjül akarja venni, meglesi, mikor a kis Adriennet (Gábos Irma) a faluból, a hol eddig parasztnál „nevelő“-ben volt, Párisba viszi, anyjához (Prielle), a kit azelőtt Raymonde kisasszonynak hívtak, és hat év óta Montaignin tengerészkapitány (Feleki) hű és boldog neje, hogy most ez viselje gondját; Montaignin mitsem tud arról, mi tizenhárom év előtt neje és Octave között történt, ismeri Octaveot, apja jó barátja volt, azért kötelességének tartja, ki nem tiltani őt házából, hanem inkább lefesteni a fiut úgy, a mint van, és szünet nélkül szemé elé tartani csuf arczképet, hátha elundorodik tőle, de biz ez nem teszi, ő is csak olyan, mint a többi e fajta uracs, mondja, és fölkéri a kapitányt, hogy fogadja házához leányát, ez kész ezt megtenni, hogy is ne, egy névtelen ártatlan gyermeket! akkor rohan be Guichardné, előveszi Octaveot, hogy mi dolga neki azzal a kis leánnyal, csakhamar kiveszi belőle, hogy az ő gyermeke, és ekkor egyszerre kész magához venni a kis Adriennet, csak azt szeretné tudni, hogy ki volt az anyja, ki volt az, a kit az ő haszontalan vőlegénye ezelőtt tizenhárom évvel szeretett, azért megyen vissza Párisba.

Octave ezalatt elkészítette Raymondeot, hogy ismét válnia kell gyermekétől, Raymonde meg férjét készítette el arra, és a férj akkor tudja meg, hogy hová tévelyedett az ő hű és szeretetteljes neje ezelőtt tizenhárom évvel, mikor még sejtelmük sem volt nekik egymásról, és ez a jelenet képezi a darak erkölcsi sarkpontját, a nő összetörve, összeszuzva vonaglik férje előtt, hogy csak ne haragudjék reá olyan bűnért, melyet nem is ő ellene elkövetett, ne haragudjék reá ezért, a miért nem szólt neki olyan dolgról, a mi az ő kizárólagos titka volt anyyi éven át, és a mi után a férj soha sem tudakozódott; ez meg eleinte, mint valami lángpallósu Cherub, egy haragos láva, majd mint Gabriel arkangyal, maga a nagylelkűség és kegyelem, ő megbocsátja neki azt, a mit tett, mikor még nem volt neje, mikor még senkinek sem tartozott számadással tetteiről, csak önönmagának, és hogy tettéze nagylelkűségét, törvényesíti az őt imádásig szerető, hű és becsületes feleség gyermekét, saját gyermekekül fogadja, hogy a neje jó hírét mindenkorra biztosítsa — megjegyzendő, hogy a kapitánynak nincsenek gyermekei — és az örök-fogadási okmányt Octavebeval iratja alá egyik tanuul.

Akkor érkezik meg Guichardné, arra használta fel Párisba menetelét, hogy a kis Adriennet ő is törvényesítette, mert hát neki olyan jó szíve van, és ő úgy szereti ezt a haszontalan Octave-ot; csak azt szeretné tudni, hogy kicsoda az anya, és a helyett megtudja, hogy a kis leányt a kapitány törvényesítette, azt mondják neki, azért, mert Adrienne valóban is a kapitány gyermeke, de Guichardné asszony okos asszony, mutatja egész élete, vagyis akarom mondani, egy szót sem hisz abból, a mit a kapitány hazudik neki, hanem igenis reájön, hogy Adrienne anyja nem lehet más, mint Raymonde, és egy ügyes fogással ki is huzza belőle az anyai szeretet jajkiáltó önbevallását; erre aztán Guichardné mit is tehetne önönmagához illőbbet, mint hogy kiadja a nyomorult Octavenak az utat és beáll Adrienne-nél második anyának. Ez a mese, és ilyen a Dumas-féle erkölcs, az egyik egész életén át piszokban fetrengett, se baj, azért mégis arany az ő szíve; a másikat egy ballépésért, a melyért csak, szüleinek, istennek és önönma-

gának tartozik számadással, a férj itélőszéke elé hurczoltatik, és ez a férj — a milyen bölcsnek látszik, olyan korlátolt, mindennütt a nemest, a nagylelkűt adja, holott minden, a mit tesz, annyira egyszerű és természetes, hogy az igaz erkölcs egyetlen egy szót sem vesztegetne reá. Hanem az igaz, gyönyörűen van csinálva, beszélni pedig úgy tud ez a Dumas, hogy — nagy baj volna, ha a gyöngé erkölcsüek tanulnák tőle ezt a mesteriséget. Pedig ezek nagyon fogékonyak az efféle méreg iránt. Annak a paradicsom kigyónak még mindig mozog ám a nyelve!

* * (Vegyescsk.) A pesti férfi dalegylet e hó 11-dikén a budapesti zenekedvelők termében tánczvigalommal egybekötött dalestélyt rendezett; közreműködtek benne — tudniillik a dalestélyben — Maleczky ur, Tóth Luiza kisasszony és az egylet tagjai. Az eredményről, valamint a tánczestélyről a jövő héten többet — Erkel Ferencz új operája: Brankovits talán még e hóban fog színre hozatni. A czimszerepet Odry, Máriát Tannerne, Brankovits fiait végre Pauli és Nádayné énekelék. Az utolsó felvonásban a koszorús szerző egy balletet is szőtt belé, Rotter Mari kedvéért. — Deák Ferencznek néhány nap előtt nyugtalan éjjele volt, most azonban megint jobban van. — Budapest városának Trefort miniszter ez évre százötvenezer forint „iskolai államsegélyt“ utalványozott; a tavalyi ily segély 135,000 frt volt. — A lefolyt héten Budapesten élve született 251 gyermek, elhalt 270 személy; a halálozások tehát 19 esettel mulják felül a születéseket. Nemre nézve született 124 fiu, 127 leány. A halottak közt volt 109 férfi, 165 nő, egy éven aluli gyermek 65. — Hauck Minnie kisasszony legközelebb szerepelni fog a nemzeti színpadon.

* * (Halálozások.) Idősb Groisz Gusztáv országos képviselő, belügyminiszteri tanácsos, fáradhatlan munkás életének 64-dik évében, mult kedden Budán elhunyt. — Gróf Nemes Jánosné, született Mikó Rozália grófhölgy elhunyt Hidvégen, e hó 4-dikén 37 éves korában. Jótékony lelkű, köztiszteletű urhölgy volt. — Lampel Róbert könyvkereskedő szombaton este több heti betegeskedés után 54-dik évében meghalt. — Bohus János, Bohus Zsigmond fia, a nemes lelkű Bohus Szögyény Antónia unokája, vasárnap délelőtt 25 éves korában elhunyt. A holttest mult csütörtökön a világi családi sirboltba szállítottatott. — Bagoly Károly, a m. kir. orsz. posta-gazdászati hivatal gondnoka e hó 2-dikán, élte 60-dik évében meghalt. — Özveggy Kollery Mihályné születet Beringer Terézia asszony, egy volt tartományi számtanácsos özvegye, mult hó 29-dikén elhunyt Kolozsvárt, 74 éves korában. — Özveggy Bölönyi Menyhértné asszony meghalt Nagyváradon, végelgyöngülésben. — Pusztaszentiványon e hó 4-dikén hunyt el Monzpart Károly, Puthon báró tisztartója, egy közbecsülésben állott jeles gazda, 52 éves korában. — Liedemann Sámuel, a Liedemann Frideg-féle nagyrabcsült czég társa, meghalt mellkórban, 33 éves korában, özvegyet és két gyermeket hagyva hátra. — Kócán Gyula e hó 4-dikén Bécsben 31 éves korában elhunyt. — Mező-Berényben husvét-vasárnap délután temették el a 15 éves korában elhunyt Jeszenszky Ilkát, az ottani evangélikus tótajku lelkész kedves leányát, kinek virágzó életét ötnapos tüdőlob oltá ki. — Rékason Csermely Béla szolgabírósegéd himlőben meghalt, özvegyet és négy kicsi árvát hagyva maga után, vagyontalanul. — Sátoralja-Ujhelyen a 63 éves korában elhunyt Löw Jeremiás főrabbi, a legtudományosabb izraelita papok egyik, e napokban meghalt. — Baján mult hó 30-dikán hunyt el a 19 éves Szabó Ágostonné, született Szolner Gizella, e szeretetre méltó kedélyes, művelt nő, ki csak fél év előtt

ment férjhez. — Pécsett Schmidt Pétert, a székesegyház fő-
orgonászat s volt zenetanárt, mult hó 30-dikán nagy részvétellel
temették el. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

April 5-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs színműve. — April 6-dikán
a színház zárva. — April 7-dikén: „Norma,“ Bellini operája. — April 8-
dikán: „Alphonse ur.“ Dumaz vigjátéka. — April 9-dikén: „A bűvös va-
dász,“ Weber C. M. operája. — April 10 dikén: „Sziget a szárazon,“ Dr.
Grubiczy L. vigjátéka, (először) „Házi gyógyszer“ és „Egyetlen leány“
vigjátékok.

Divattudósítás.

A tavaszi idény kedvelt színei ismét csak a bizonytalan, fakó színek
vegyülete, melyekkel már néhány éve mindenütt találkozunk, és melyeket im-
már meg is szoktunk. Majdnem lehetetlenség e színeket leírni: fakó lila, bá-
gyadt világoskék szín, halvány rózsaszín, penészes zöld szín, a mely a vilá-
gítás által majd sárgás, majd meg szürkés színt játszik, a hársfazoleves szín,
a cédruz kékes szürke szín — új találmány — általában a barna és szürke
vegyület kifogyhatatlan az újdonságban, mind ezek meglepőek, jólesőek a
szemnek és mégis leírhatlanok. A két, sőt három egy családhoz tartozó szí-
nekből összeállított öltözékek, ha különben a forma megfelel a jó izlés köve-
telményeinek, igen divatosak. Épen ilyen három színből láttam egy pompás
délutáni öltözéket, melyet egy előkelő hölgy legelső divattermünkben meg-
rendelt, és melynek szoknyája világos barna nehéz failleből készült két söté-
tebb színű faillból pedig a szeszélyes fodrozat. Ilyen kétféle színű dísz volt
látható a tűniké és derékon is, mely elől hosszú hegyes végű mellénykét
képezett. Az a kétféle gazdag fodrozat, a szép szabás és főleg a három tö-
kéletesen egymás mellé való szép színezetű szövet, értékessé tették e ruhát.

Egy kedves vidéki olvasónóm felszólítására a kis leányok divatjáról
kell némi felvilágosítást adnom. Nem nagyon kedvemre való tárgy ez, mert
főleg gyermekekre nézve a legnagyobb egyszerűség még a ruházatban is
kötelessége a gondolkodó anyának, de azért átlátom, hogy a gyermekvisel-
etre nézve is halad a világ és ha egészen vissza nem akarunk maradni, sza-
básban és némelykor czélszerűségben mégis is tanulhatunk valamit az új
kortól, és ezért beszélem meg e dolgot e helyen, a hol több vidéken lakó anya
vagy testvér, látván az általános szokásokat, egyetmást saját szükségleteihez
tud alkalmazni.

Egy csinos 10—12 éves leánykának való öltözék állott egy sima söté-
tetes kék szoknyából, melyre egy a derékkal együtt szabott felső öltöny
tartozott világosab kék ripsből, mint a szoknya. E felső öltönyt elől nagy
acélgombok tartottak össze. A felső öltöny díszje egy sor széles kék se-
lyem rüchéből állott, mely az ujjakon könyökig ismétlődött.

A gyermekviseletre nézve általánosan mondhatjuk, hogy az két-három
változaton megy keresztül: a legkisebb életkorban, — értjük, ha a gyermeket
kiveszszük a pólyából és már járni tud — a kis fiúk és leánykák egyforma
derékos rövid fehér szoknyákban járnak, azon különbséggel, hogy ha kétféle
gyermek van a háznál, a kis fiúk kék, a leánykák pedig rózsaszínű díszszel,
azaz szalaggal hordják a ruhát. A fehér ruháskák a legszébbek gyermekeken,
télén finom flanell vagy cashemir, színes övszalaggal, nyáron pedig szép fehér
piqué. Három éves koruk után kezdődik rendszeren az ugynevezett skót ruha,
mely koczkás szoknyából és egy kis zubbonykából áll, mely a fucskáknál
bővebb, a leánykáknál pedig kissé jobban a testhez simuló. 7—8 éves koru-
kig a legnagyobb egyszerűség és kényelem a szabásban ajánlandó, és csak
azután szokás egy kissé díszíteni a szoknyákat, a felöltöket. Lehetnek azért
a gyermeköltözékek igen csinosak, sőt szépek is, akár szövetre, akár sza-
básra nézve, csak egyszerű legyen az, semmi bodrozat, csipke, dísz! Minél
tovább tartjuk fenn a gyermekekben az egyszerűség iránti hajlamot, annál
nyugodtabbak lehetünk, hogy mint felnőttek is jó izlést fognak tanusítani
még akkor is, ha módjukban lesz, a divat követelményeinek is eleget tenni.

Most pedig mutassuk be néhány szóval mai mellékletünket: egy
leányka-kötő elejét. Az egész három részből áll: az első az előrész felét
mutatja, melyet két darabban kell szabni, mert a közepén ki lesz az hajtvá, és
csak a kis hegyes jegyig összevarrva. Hátral egy gomb által záródik az össze
a nyak körül. A második és harmadik szám a zsebet jelöli. A keskeny
része a kötő korczakához lesz varrva, a kerek pedig e rész alsó felére, és így

képez aztán zsebet. A kötő alja lehet akár a régiebb ránczos formára,
vagy egy sima darabban kivágva, a mint azt jobban szeretjük. E kötékek leg-
szébbek fehér chiffonból, ugyanolyan kis fodrokkal díszítve, melyek lehetnek
simák, vagy egy kis himzéssel ellátva.

Sakkrejtvény.

Vajthó Erzsitől.

Lóugrás szerint megfejtendő.

te-	ha-	el.	ma-	a	Szo-	lé-	ra
mégysz	vem	nem!	mo-	Ö-	gam-	Fáj	szel
tok,	Is-	sir-	szi-	de	ma-	hagysz	be
s nem	san	ru-	radsz.	*Te	dok,	ősz-	nem
an,	Mint	men-	visz-	ott	Te	a	ra-
Gó-	ke-	bu-	nek ;	én	sza	jő-	ső
a	ni	lya,	les-	dár	te-	ma-	ki-
fecs-	nek,	ma-	fogsz	jő-	ke-	kő-	hetsz,

Megfejtési határidő: Májushó 9-dika.

A 11-dik számban közölt számrejtvény értelme :

Á l o m.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be :

Kamon Róza, Beke Kornélia, Erdensohn Emilia, Becherer Ernőné,
Hodászy Berta, Uray Katinka, Nagy Flóra, Kormos Irma, Szunyoghy En-
dróné, Temesváry Jolán és Ida, Nagy Flóra, Farkas Kálmánné, Dunay Ist-
váné, Egry Anna, Fodor Erzsébet, Ányos Tódor, Janka Eugénia, Gál Ká-
rolyné, Györy Katinka, Igaz Lenke, Makay Sándorné, Szűts Károlyné, Máthé
Klára, Károlyi Elvira, Török Anna, Csapó Juliska, Gáál Irén, Kovács Sán-
dorné, Lendvay Zsófia, Szent-Iványi Flóra, Czékus Emma, Pongrácz Luiza,
Nagy Ida, Teréz és Malvin, Krancsevics Nelli, Nyitray Zsuzsika, Temeshidy
Aranka, Molnár Mariska, Kálnoky Tinka, Farkas Nina, Egressy Malvin, Jóo
Gusztávné.

T a r t a l o m.

A család szép virága. — Távol tőled, Jusztinától. — Olivia, gróf Lá-
zár Kálmántól. — A holt kéz, Gothárd Endrétől. — Az 1812-diki katastro-
pha, — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. —
Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. —
Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy leányka-kötő ele-
jének szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

Tüzesetek. P o r o s z l ó hevesmegyei mezővárosban, e hó 1-sején borzasztó tüzvész dühöngött, mely az ottani gőzmalomban törvén ki, mintegy 400 házat emésztett meg. Leégett egybek közt az emeletes iskolaépület, a városház és a jegyzői lak. — A Tolnamegyében levő Ö c s é n y községben márczius hó 27-dikén tűz ütött ki, s 34 ház hamvadt el, mellék-épületeivel együtt. Magyar Sándor, ki az egyik meggyuladt házban betegen feküdt, mikor kiszabadított, a rémület következtében meghalt. — K i s - Z o m b o r b a n iszonyu tüzvész pusztított husvét-hétfőn, 40 lakház és számos melléképület lett a lángok martaléka. — K ö b ö l k u t mellett Kisujfalu, esztergammegyei község mult hó 27-dikén vagy husz ház kivételével egészen leégett.

Vidéki vegyesek. A m o d o r i gyermekkert javára tombolával özszekötött hangversenyt rendeztek husvéthétfőn. — Siófokon a tervezett nagy fürdői építkezéseket a mostoha pénzviszonyok miatt ez évről elhalasztották. — M á r m a r o s - S z i g e t e n mult hó 30-dikán délben rögtönbiróságilag végeztettek ki egy Ducsák Fedor nevű felső-apsai 23 éves suhanczot, ki Dobonyosnál egy szegény asszonyt megtámadt és fejszével agyonütött. — Dr. N o v á k Sándor Tolnamegye monographiájának megírásával foglalkozik. — A s z a r v a s i fiatalság e hó 11-dikén jótékony célú, zártkörű tánczvigalmat rendezett a „Bárány“ vendéglő nagy termében. — D e b r e c z e n b e n husvét vasárnapján a színész nyugdíj-alap javára előadást rendeztek. — S á t o r a l j a - U j h e l y r ő l írják: A lelketlenségig vitt uzsorakamat netovábbjakint szolgáljon, hogy Zemplénmegyében egy birtokos telekre adatván kölcsön, a homonnai telekkönyvben az illető kölcsönvevő birtokára száztóli kétszáznegyven kamatot jegyeztetett be. — N a g y v á r a d o n a debreczeni színház tagjai május kilencedikén nyitják meg a nyári idényt, Katona „Bánk-bán“-jával. — N a g y v á r a d o n a koleraárvák javára a Szt. László templomban 100 frtot gyűjtöttek.

Különfélek.

* * (Kossuth Lajos) Turinból kiköltözött Baraconne Collegnoba, hol sem posta, sem távirdai állomás nincs, minélfogva arra kéri barátait, hogy táviratot csak sürgős esetben küldjenek hozzá, mert minden sürgőnyt külön futár vivén hozzá, ez neki sokba kerül; továbbá a leveleket is ajánlat nélkül küldjék, mivel az ajánlott levelekért személyesen kellene a postaállomásra menni, vagy törvénszerűleg fölhatalmazottat küldenie, a mi igen késedelmes vagy terhes eljárás volna.

* * (Kaulbach Vilmos,) korunk egyik legkitünőbb képrője s a müncheni művészeti akadémia igazgatója mult kedden a kolera-járvány áldozata lett. — Ő 1805-ben született s mint szintén festész-atyának gyermeke, már korán, a harminczas évek közepén, feltűnt rajzaival; világhírét azonban ama nagy műveknek köszönheti, melyekben az emberiség történetének legjelentősb mozzanatait igyekezett előtűntetni. Ezek egyikét, a „Hunnok harczá“-t Székely József „Szépirodalmi közlöny“-e adta mellékletül. Kaulbach Shakespearen kívül a német költők illusztrálásával is foglalkozott; legszebbek e részben a Göthe költeményeihez készített rajzai. Utolsó nagyobb szabásu művei „Arbuez Péter“ és „Nero“ voltak. Ez a képzőművészeti társulat közelébb megnyílt tárlatában látható. Akadémiai tanárkodásának huszonöt éves jubileumát pár hét előtt ülték meg a müncheni festészek és műbarátok.

* * (Nagy igazgatottságot kelt Németországban) Balan brüsszeli német követ rögtön halála, melynek hírével egyszerre az is elterjedt, hogy megmérgezték. Balan valóságos jobb keze volt

Bismarcknak, kinek tanácsaira sokat adott, s az egyházi ügyekben alkotott törvények és intézkedések nagyrésztben az ő elvei szerint történtek, a mint azt egy emlékiratban Bismarcknak is átnyújtotta. A föltevés, hogy Balan hirtelen halála mérgezés következménye, még az elhunythoz közel álló körökben is oly mély gyökeret vert, hogy a holttest fölbontolása elrendeltetett.

* * (A császári udvarnál) nagyobb vendégségek alkalmával, főleg pedig a világkiállítási ünnepélyek alatt, nagy mennyiségű ezüst evőeszköz tűnt el, mi arra birta az udvart, hogy ily alkalmakkor kinaezüst evőeszközöket használjon; ez történt például ő felsége 25 éves uralkodásának évfordulati ünnepén is.

* * (Bécs az ünnepek alatt.) Hogy Bécs mennyire szenved még mindig a tavalyi „Ropp“ utóbajaiában, mutatja egy bécsi helyi lap következő sopánkodása: A két ünnepnap legnevezetesebb jelensége a bécsi viszonyok felszínre kerülő megváltozása volt. A szép idő daczára Bécs nem mutatta azon vidámságot, mely jellemző sajátosságát képezi. A sétáló lakosságban nem mutatkozott a szokott imponáló tolongás; a bérkocsik nem voltak elfoglalva, magánfogatokban tetemes csökkenés volt észrevehető, és az öltözetek is kevésbbé fényesek voltak, mint más években. A ki Bécsset és hagyományos könnyelműségét ismeri, az tudni fogja, hogy az inségnek már jó magas fokig kellett fejlődnie, ha egyszer ünnepnapokon külsőleg is jelentkezik.

* * (Külföldi vegyesek.) A francia kormány pörbe akarja fogni Hugó Viktort, a miért Rochefortnak pénzt küldött, hogy fogságából megszökhessék, és a szökés egy angol hajó segélyével sikerült is. — A z u j - y o r k i magyar egylet is megünnepelte márczius 15-dikét; volt pörkölt, rétes és három a táncz kivilagos kivirradtig.

Megbizások tára.

N. Bittsére T. G. K. urnőnek: Szives köszönet hasznos küldeményeért!

Korondra N. K. urhölgynek: El van küldve.

Bönyre Z. J. urhölgynek: Magánlevelet irtam és a kívántat megküldtem. Könyvmellékleink még e hó folytatában elkészülnek és akkor rögtön szét is fognak küldetni.

Kendi pusztára V. V. urhölgynek: Ha megvolna, a legszivesebben tenném, de így, lehetetlen, mert már rég elfogyott.

Szalontára V. K. urhölgynek: El van küldve.

Kolozsvárra B. F. urnőnek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.

M. Szigetre N. E. urhölgynek: 8—9 frton kapható.

P. Abára J. F. urnőnek: A kívántat megrendeltem és legközelebb el fogom küldeni. A fekete szoknyákhoz viselt felső öltönyöket még mindig nagyon kedvelik. A küldött mintákból is csinos öltözeteket lehet összeállítani. A sötétebb alkalmasabb a szoknyára, a világosabb pedig a felsőre; a szoknya alja megkívánja a diszitést: egy-két szélesebb, vagy több keskeny fodrot. A többi kérdésekre megfelelt lapom mult divattudósítása, melyet szives figyelmébe ajánlok.

Sz. Váraljára S. S. urnőnek: El van küldve.

N. Váradra V. E. urhölgynek: Szives köszönettel vettem.

Szatmárra V. A. urhölgynek: Már munkába van adva; 10 nap alatt elkészül.

Venyimre T. E. urhölgynek: Most már tökéletesen rendben van a dolog. Szives tisztelet.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyvomatú arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, amit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

És két nagyműlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi hercegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatásban fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatásban mellékletül adok, **90. kr.;** mind a tizenkét kötetre **1 frt. 80 kr.**

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **3 frt. 60 kr.**

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

K A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

16-dik szám.

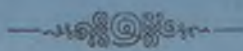
Április 19-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

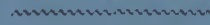

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Iszraeliták naptárja	Hold-járás	N a p -					
							kelte		nyugta			
							óra	perc	óra	perc		
Április	19	Vasárnap	D 2 Tódor	D 2 Pastor b.	7 F 1 György	2 Noé			5	6	6	52
	20	Hétfő	Győző vértanu	Sulpitius	8 Prochorus	3 Fél bőjt.			5	5	6	53
	21	Kedd	Anzelm vértanu	Oda szüz	9 Eupsichius	5 Nataniel			5	3	6	54
	22	Szerda	Kájus és Soter	Leonidás	10 Herodes	5 Okoziás			5	1	6	55
	23	Csütörtök	Adalbert, Béla	Béla	11 Antipus	6 B. h. a. e.			5	0	6	57
	24	Péntek	György vértanu	György	12 Vazul	7 Temp. sz.			4	58	6	58
	25	Szombat	Márk	Márk	13 Artenin	8 S. Ah. k.			4	56	7	0

V i d é k i t á r c z a.

A felsőmagyarországi muzeum-egylet, melynek ma már több mint 200 tagja van, s a részére leginkább ajándékkép befolyt tárgyak összege 14,000 darabot már is meghaladja, azon örvendetes kellemetlenségben van, hogy mielőtt ünnepélyesen megnyitották volna, eddigi helyiségei már is szűkeknek bizonyultak be. A nevezett egylet e hó 8-dikán tartott közgyűléséből tehát kérvényt intézett Kassa város hatóságához, mint az egylet pártfogójához, hogy a helyiség bővítéséről intézkedni sziveskedjék.

Sellyén (Somogyban) a husvéti ünnepek alatt dal- és szavalati estély volt, mely a környék inségesei számára száz forintnál többet jövedelmezett. A környék hölgyei ez alkalommal díszes kézi munkákat s más tárgyakat adtak kisorsolásra, s a selyeiek igen szívesen fogadták s látták el az estélyre érkező vendégeket. Az előadást Piros szigetvári zenekara mellett reggelig tartó táncz követte. Sok kedves hölgy vett részt benne, köztük Veigl Nelli, Madaras Bendekovics Bella, Pollák Bella, Pécsről, Koharits Dénes Irma Mreskéről, Simighné Szigetvárról, Mayer Veigl Etta, sat. A rendezésben főleg Benyovszky M. nevelő buzgólkodott.

Sopronban szép égi tűnemény volt közelebb látható. Este 9—10 óra közt ugyanis két rőf hosszúságú és 3—4 hüvelyk átmérőjű fényvonal tűnt föl az égbolton és oly pirral öntötte el a vidéket, mint nagy égések alkalmával észrevehető. Első pillanatban azt hitte mindenki, hogy üstökös, később azonban belátták, hogy nem az, de hogy mi, azt most sem tudják. A soproni német lap azonban azt állítja, hogy a Zarány községbeli nagy tűznek viszfénye volt az égi tűnemény. — A soproni színházban Némethy Gy. társulata husvét másodnapján kezdte meg előadásait zsufolt ház mellett. Előadás előtt Szász Károlynak ez alkalomra irt költeménye szavaltatott el.

A szegedi színházban a Dugonics-szobor javára nagy hangversenyt rendeztek husvét másodnapján, hol ezuttal mindenüvé üléseket kellett rögtönözni, oly nagy volt a közönség, pedig vasárnap délben a hangverseny főpróbáját szintén belépti díjak mellett tartották meg, s ekkor is tömve volt a színház. Műkedvelők működtek és sok élvezetet szereztek a közönségnek. Néhány ily jól lölháználta alkalom mellett csakhamar együtt lehet a szoborra szükséges pénzösszeg.

Pozsonyban a magyar színiidényt Bokodi Antal áprilho 5-dikén vasárnap, Szigligetnek „A rab“ czimű népszínművével nyitotta meg. A színház minden zugát megtölté a magyar közönség, mely szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a színészeket. A szereplők közül kiemeli a „Pozsonyvidéki Lap“ Bokodit, Kovácsot, Kopocsinét és Dancz Ninát, kinek ugy megjelenése, mint

alakítása, hangja és egész modora megnyerte a közönség rokonszenvét. Hétfőn áprilho 6-dikán „A vén bakancsos és fia a huszár“ adatott elő, szintén telt ház előtt, áprilho 7-dikén pedig „A király házassodik“ vigjáték.

Tüzesetek. Dobrán Hunyadmegyében husvét első napján, mialatt a nép a templomban volt, tűz ütött ki mely egy óra alatt 130 házat lángba borított, és egy pár óra alatt elhamvasztott. Egy asszony is áldozata lett a tüzvésznek, ki egy órai szenvedés után elhalt. A kár körülbelül 50 ezer forintra tehető. Biztosítva csak egy ház volt. Menteni majd semmit sem lehetett. Felemlitendő az állami csendőrzetű: Maralt István, ki bámulatos tevékenységet fejtett ki, majdnem életét feláldozta, s csak neki köszönhetni sok lakos megmentését. — Karancságon (Nógrádban) e hó elsején 82 család lakhelye égett le. — Hosszúszó (Küküllőben) pedig márczius 30-dikán nyolczvanhárom ház, a református templom, egy nő és két gyermek estek a tüzvész áldozatául. — Hont megyében Leszenye egész községe husvét hétfőjén leégett. — A nyitrámegyei Ürmény községében e hó 7-dikén nagy szélben tűz ütött ki, 200 ház lett a lángok martaléka. — Surdon, Somogygyében nagyszombat este 24 ház hamvadt el, s oda veszett több igás állat is. — Nagy-Idán huszonhárom ház égett el a napokban. — Csányban, Szinán és Buzafalván a tüzvész szintén sok kárt tett. — Trstenán (Árvamegyében) ápril 6 és 7-dike közti éjjel a legszegényebb lakosság közt tűz támadván, 62 lakház és 72 csűr lett semmivé. Azt gyanítják, hogy istentelen kezek gyujtógattak, mert egyszerre két helyen is lobbant ki a pusztulás. Ha a szél más irányt nem vesz, elhamvadt volna az egész község. — Kolozsmegyében, Szentpéteren e hó 7-kén az egész község elhamvadt. — Gyöngyösön 9-dikén este a gőzmalomban tűz ütött ki s 10 ház leégett. — Sajó-Vadnán ápril 4-dikén fél óra alatt 45 ház lett a lángok martaléka. — Keleczén, Miskolcz mellett 8-dikán éjjel a bíró háza kigyult s a bíró 3 gyermeke bennégett, míg nejét iszonyuan összeégve kiszabadították; elégett 39 ház, köztük a gróf Szirmay család két palotája. — Inámban (Hont) 5-dikén éjjeltájban tűz ütött ki, 46 lakóház leégett.

Vidéki vegyesek. Tisza-Földvár t mult kedden a tanuló ifjuság jótekonyczélú bált rendezett, sok kedves hölgy, köztük Gálik Teréz, Kirner Berta, Bohus Jolán és Jusztina, Helmeccy Róza, Nagy Vilma, Deli Szerafina, Orbán Paula, Szegedy Emilia stb. kisasszonyok részvételével. — Mármaros-Szigetén vidám husvéti bált tartottak jótekonyczélra; házi asszony Várady Gáborné urhölgy volt; sok kedves hölgy jelent meg, köztük báró Sztójkáné, Mán főispán leányai, Girsik Ilona, Jakubo-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

16. SZ.
April 19-dikén.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezetetési
foglal magában a lap irányában.

A boldogság titkairól.

Bölcs Salamon király — holmi tudálékos dolgokról szól-
ván e sorok, illő, hogy azokat egy bölcs nevével kezdjük meg, —
így sohajt fel: „A mely ember élete szép volt, az munka és fá-
radságból állt!” A bölcs király, ki különben nem ismerte a
munkát, kétségkívül igazat mondott, de tetteit kisebb-nagyobb
mértékben minden esetre többen követik, mint elveit. Bölcs Sa-
lamon után — s talán nem épen véletlenségből — Gretchen jut
eszünkbe, ki így sohajt fel: „Am Golde hängt, nach Golde drängt
doch Alles! oh! mir Armen!“ s Gretchennek is kétségkívül
igaza volt.

A boldogság: a pénz! — mondják nagyon sokan. A bol-
dogság: a munka! — mondják nagyon kevesen, s körülök cso-
portosodnak a legkülönfélébb fogalmak. A mit Frigyes király
mondott, hogy mindenki a maga fogalma szerint törekszik a
boldogságra, azt naponként minden embernél bebizonyolni
látjuk.

Mindenki boldog akar lenni; csak nagyon kevesen érik el
e mindenki előtt lebegő célt. Egy német feltalálta a puskaport
s egy német bebizonyítja, hogy a boldogságnak is van törvénye.
A tudós neve dr. Piderik. Az anyagiasság szemüvegén át tekinti
a világot, de nagyon sok érdekes dolgot lát. A többi között
ezeket is:

Boldognak nevezzük az embert, ha vig, boldogtalannak, ha
szomorú.

Vig és szomorú lehet azonban az ember részint testi, ré-
szint lelki okok miatt.

Előbb engedjék meg önök az élv, az öröm, a boldogság
anyagi, testi okait megtekintenünk; talán ezáltal a boldogság
lelki okainak értelméhez is eljuthatunk.

Önök előtt ismeretes lesz, hogy az emberi testben kétféle
idegek vannak, az érzők és mozgók. Az érzőkhez tartoznak
mindazon idegek, melyek által képesek vagyunk, külső benyo-

másokat bennünk felfogni; a mozgó idegek azonban képesekké
tesznek, testünket és tagjaink állását változtatni.

Testi erőink ezen két természetének megfelelőleg, lelki
erőink szintén kétfélék.

A kedély: lelki érző tehetségünk, és megfelel a testi érző-
idegeknek. Az ész, a gondolkodási tehetség: lelki mozgó tehet-
ségünk, és megfelel a testi mozgó idegeknek.

Először meg akarjuk vizsgálni, mily feltételek alatt lesznek
a testi érzések és érzetek élvekké, hogy aztán láthassuk, valjon
a lelki érzések és érzetek ugyanazon feltételek alatt válnak-e
élvekké. Később aztán megvizsgáljuk, mely élveket köszönhetünk
a mozgó idegeknek, s melyeket az ész-erőnek.

Hogy megérthessük, mi módon jutunk az érző idegek
által az élvekhez, engedjék meg önök az izlési érzéket például
venni. Az izlési érzék, a mint ez általánosan tudva van, sokféle
örömet nyújt, és egy nagyszerű ebéd minden esetre nem megve-
tendő élv; az élv nemcsak abban áll, hogy jót, hanem abban is,
hogy étvágygyal eszünk e. A gazdag tobzódó, ki meg van szokva,
a benne támadott étvágyat azonnal a legkeresettebb csemegék-
kel elnyomni, legkevesebb sejtelemmel sem bír az étvágy azon
kijérő, a melylyel a napszámos nehéz munkája után kenyerét
etkölti.

Látszólagosan az izlés, valamint általában a testi élvek
megszerzésére csak a nélkülözés által leszünk képesek. A nél-
külözés lényeges előfeltétele minden testi élvnek, mert az élv
nem más, mint egy bevégzett nélkülözés, kielégített szükség, és
az élvezési képesség annál jobban nagyobbodik és növekedik,
minél nagyobb volt a megelőzőt nélkülözés.

Az érző idegek érzékképessége két szélsőség között működik;
ezen szélsőségek az érzet-érzéknél a hideg és meleg, az izlés-
érzéknél az édesség és keserűség, a szaglás-érzéknél a jó és
rossz illat, és az ellentét hatásának törvénye szerint az érzéki

befolyások annál erősebbek, minél jobban ellenkeznek a befolyásokkal, melyek azokat megelőzték. A hőség annál nagyobb látszik előttünk, minél nagyobb hideg előzte meg; az illat annál kellemesebb reánk nézve, minél hosszabb ideig kénytelenek voltunk azt nélkülözni.

Az ellentétek hatásának ezen törvénye, melyet az ember testi érzékeire nézve kétségbe vonni nem lehet, — annak lelki érzéseire: a kedély életére nézve is érvényes.

Minden öröm annál nagyobb tünik fel, minél nagyobb volt a megelőző fájdalom; csak a legnagyobb aggályt követi a legnagyobb boldogság; a ki soha sem ismerkedett meg a szerencsétlenséggel, az nem ismeri a szerencsét sem. Magyarázza meg a példa ezen állítást. Tudva van, hogy három foknyi hőmérsékletnél hideg, kellemetlen érzést érzünk ujjainkban. Tegyük azonban kezeinket egy pár percze jeges vízbe, akkor néhány másodperc múlva épen olyan meleget fogunk ujjainkban érezni, a milyen kellemetlen hideget éreztünk kevészel ezelőtt, és a jég-hideg víz kevésbé hidegnek tünik fel előttünk, mint az elébbi sokkal kevésbé hideg víz. Így van ez az emberi szívvél is. Akárhány ember elégedetlen sorsával, terhesnek és kinosnak tartja a viszonyokat, melyek között életét folytatja; akkor egyszerre nagy csapás éri, szive a boldogtalanság jeges fürdőjébe merül, és elvesziti azt, a mivel eddig birt, — erre aztán bezzeg megtanulja becsülni az elveszetteket, és ugyanazon életviszonyok, melyek azelőtt elviselhetetleneknek látszottak előtte, boldoggá tennék őt most, ha visszatérnének. Épen így vagyunk az egészséggel is, ezt is csak az tudja igazán becsülni, a ki egyszer elvesztette; a visszanyert egészség érzete olyan valami boldogsággal tölti el a szívet, a mit ki sem lehet mondani, de ezt csak a lábadozó ismerheti; elébb tehát remegnie kellett, hogy elveszti egészségét, betegségbe kellett esnie, hogy ezt a nagy gyönyört érezhesse, és ezen érzet egyszersmind kárpótlás a szenvedésekért. A szülék is, — mint szintén általánosan ismeretes — leginkább azon gyermeküket szeretik, a ki nekik a legtöbb gondot okozta, és a ki már egyszer a szeretett gyermeket a halálhoz közel látta, és hosszú, kinos éjjeken át remény és kétség között hanyódva, virrasztott a drága magzat beteg ágyánál, milyen kimondhatatlan örömmel zárja az karjai közé, midőn ismét vissza van adva az életnek. Ime tehát a veszteség lehetősége növeli bennünk az a fölötti örömet, hogy megmaradt sajátunkul, vagy hogy sajátul szereztük.

Az ellentétek hatásának élettani törvényeinél fogva az ember nem csak hogy a fájdalom által érzékenyebb lesz az öröme, hanem megfordítva is, az öröm által érzékenyebb lesz a fájdalomra. Ezen állítás igazságát legjobban a gyermekeknél lehet észrevenni; minél vigabbak és elevebbek játékaikban, annál könnyebben változik vig hangulatjuk szomorúvá, annál könnyebben követi a nevetést a sirás, és megfordítva, minél jobban sir, annál könnyebben lehet kaczagásra indítani, és ép úgy a nagyoknál is, a ki sokáig el volt zárva, annak a börtönajtó nyílása, a napvilág, a kék ég, a szabad mozgás, melyet pedig rendes viszonyok közt észre sem vesz, a legnagyobb boldogság; kitarja karjait, hogy szívéhez szorítsa a — levegőt, melyet most beszí; leborul térdre és mogesókolja a földet, melyet lábával tapos; megfordítva, a bőségben duskáló — az angol spleen nem csupán angol betegség, nem is az angol ködből veszi eredetét, hanem onnan, hogy a tulságos nyugalom, a tulságos kényelem és élvezet tulságosan izgatottá, ingerlékonytette az érzékeket, és annál fogva a legkisebb csekélység, a mit rendes viszonyok közt az ember föl se vesz, most kihozza sodrából, eltölti méreggel, bosszúsággal, ember- és világyüöllettel; az uri nő elviselhetlennek

tartja az életet, a miért a szabó nem úgy, vagy nem akkorra készítette el neki az új ruhát, a mint vagy a mikorra ő azt rendelte és várta; a méltóságos ur meg golyót szeretne repíteni agyába, a miért ez és ez ünnepély alkalmával egy fél másodpercczel kevesebbet beszéltek vele, mint az és amazal, — ime tehát a gazdagság nem hogy boldoggá tenné őket, sőt ellenkezőleg: boldogtalanná lesznek általa, — egészen más utak vezetnek tehát a boldogsághoz, és ezekről az utakról közelebb fogunk szólni.

M e n e k v é s .

N. Büttner Linától.

bántalmat türt a gyermek,
Anyjához fut szívszorongva,
Hogy a nehéz ijedelmet
Rejtse el ruhája fodra.

Érző szívek át e léten
Gyermekek maradnak végig,
Végzetök is enyhébb legyen,
Mint mik az érc-szívet érik.

Üzi őket balsors, átok,
S futnak, futnak szívszorongva,
Mig menekvő hü tanújok
Lészen szemfedőjük fodra.

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

I.

Az irnok és a nagynéni.

— Lehet a nagyságos kisasszonyhoz bemenni? — kérdé a kasznár a vele szembe jövő szobaleánytól.

— Lehet, csak tessék.

— Tudja maga, úgy értem, hogy jó kedvében van-e?

— Kérdezze meg Hedvig kisasszonyt, ott fut épen le a kertbe, mindkét kezét a fülére tapasztva; a többit elgondolhatja.

— Hát ki haragitotta meg ismét?

— Kell is azt megharagítani, mintha bizony nem tudná kasznár ur is!

A kasznár helyben hagyólag bölintott fejével, aztán megvakarva füle tövét, egyet rántott vállán és nekibátorodva megindult és a nagyságos kisasszony ajtajáig meg sem állt. Ott először köhintett egyet és rettenetes halkal megkopogtatta az ajtót, azon szép szándékkal, hogy a nagyságos kisasszony ne hallja meg azonnal a koczogást, és maradjon ideje magát jobban összeszedni.

De a nagyságos kisasszonynak nem hiába voltak fülei; nemcsak hogy a leghalkabb koczogást meghallotta, de még azt is megtudta különböztetni, hogy ki koczog.

— Csak jöjjön be, kasznár ur, — hallatszék tehát valami vékony sipító hangon belülről.

A kasznár bonyitott és ott állt, egy inczenbincz kis nő előtt, őszbe vegyülő hamvas szőke hajjal, és meglehetősen szabálytalan, de azért épen nem visszatetsző vonásokkal.

Az embernek kedve jött nevetni, ha elképzelte, hogy ez a kis teremtes, jóságos nagy szürke szemével ezt az egész házné-

pet, de sőt a falu lakóit is rettegésben tartja. Pedig soha sem hallotta senki felőle, hogy valakit bántott volna. Sőt beteg, nyomorék, szegény, ügyefogyott, boldogtalan, mind részesült jótéteményeiben; de azt mind oly lármázva, oly sipitva tette, és mellette úgy handabandázott, hogy semmiféle jótéteményét nem merte senki megköszönni.

E tekintetben egészen nagyanyja természetét örökölte, a kinél fölnevekedett és megöregedett, de nem is annyira megöregedett, mint elhervadt. Hogy daczára nagy vagyonának, mért hervadt agg leánygyá, azt senki sem tudta, csak ő maga egyedül. Ő is volt valaha fiatal, és ha nem is volt szép, sőt talán csinos sem, szive mégis melegen érzett és követelte jogát. Szeretett és boldog volt, főképp midőn imádottja menyasszonyának mondhatta magát. A vőlegénynek pénze ugyan nem volt, de volt annál több adóssága, ezenkívül birt még egy szép tulajdonsággal: általában szépnek tartották. Volt is Veronának elég irigye; de azért nem árthattak neki, mert roppant vagyona volt, ez pedig olyan bűszer, mely minden irigységet ártalmatlanná tesz. Akármint mérgeledtek tehát az emberek, az esküvő napja mindinkább közeledett és Kálmán — így hivták a vőlegényt — bár három óra távolságra lakott menyasszonyától, mindennap ellátogatott hozzá.

Egy ilyen alkalommal valami régi ismerősével találkozott Veronáéknál. A két fiatal ember megörült egymásnak és a vőlegény nagyon kedves akarván lenni, adta a háziurat és uzsonna után kivezette barátját a parkba.

— Mit szólsz ahoz, hogy megnősülök? — kérde a vőlegény többek közt barátjától.

— Ahoz semmit, barátom, az rendén van, hanem azon csudálkozom, hogy ráadtad a fejed, hogy ezt a csunya majmot elvedd.

— Mit tegyen a szegény ember, főképp ha 20,000 frt adóssága van — szólt Kálmán. — Tudod, a pénz sokat kiegyenlít. Hija barátom, La Piroška nem volna oly ágról szakadt szegény, vagy nekem annyi adósságom nem volna, soha sem lett volna Verona az enyém. Azonban hagyjuk ezt. De csitt! Nem hallottál valami neszt? Mintha a bokrok itt mellettünk megrezzentek volna.

— Nem láttam semmit. Különbben átkozottul sötét is van. Talán macska, vagy más efféle állat ugrott keresztül, akad ilyen kerti helyiségben elég.

A két fiatal ember még folytatta egy ideig sétáját, mignem az inas vacsorához hívta őket.

A vőlegény a szobába lépve, gyanusan vizsgálta menyasszonya vonásait; az a zörej barátjával való párbeszéde alkalmával sehogy sem akart fejéből kimenni. De Veronán nem lehetett észrevenni semmit. Kissé haloványabb volt ugyan a szokottnál, de oly vidám, oly nevető jókedvében, mint a hogy vőlegénye még soha sem látta. Szinte elfelejtette, főképp midőn széles jókedvétől szemei is beszélni látszottak és arczzsine is élénkülni kezdett.

Először történt talán, hogy Kálmán sorsával kibékülve, kedvtelten legelteté szemeit menyasszonya vonásain, és mosolygó ajkai mintha azt mondták volna: Ha mindig ilyen széles jókedve volna az én Veronámnak, még el is felejtetné velem, hogy oly csunya.

Egész meglepődötten tért tehát haza és hosszú idő óta ma, midőn sorsával kibékült, volt az a sors iránta kiméletlen. Nem csak hogy egész este azt álmodta, hogy a parkban sétált barátjával és ismételte a fentebbi nyilatkozatot, hanem tisztán látta, hogy a bokor mögöl, mely mellettük megrezzent, menyasszonya

szaladt tova; azon felül még az a boszuság is megtörtént vele, hogy másnap majdnem dél volt, mire fölébredt.

Mily nagy volt csudálkozása és öröme, midőn a park helyett ágyban találta magát!

Csengetett.

— Hozd a reggelit, — szólt a belépő inashoz.

— Igen is, kérem alásan, de már nem sokára az ebédet is feltálalják!

— Hát mi a patvart hagyta ennyi ideig aludni?

— Benyitottam pedig egy párszor, mert a Marczi is türelmetlenkedett már ott kinn, de nem tetszett fölébredni, hát mondok, nem is bántom, csak hadd aludjék a nagyságos urfi.

— Eh, mit hadarsz itt nekem! micsoda Marcziról beszélsz?

— Hát a nagyságos kisasszonyék inasuk oda átról.

— Mit akar? Mért nem jó be? Küldd azonnal!

A parancs reljesítve lőn.

— Mi jót hozasz nekem, Marczi?

— Már instálom alásan, nem tudom. Ezt a vastag levelet adták ide, és azt mondta a kisasszony, úgy vigyázzak rá, mint a szemem fényire, és hogy siessek haza, de bizony én már régóta várok itt.

A vőlegény kezdett feszelegni a hizott levél láttára kiparancsolta az inas-kompániát és lázas mohósággal látott a boríték felbontásához. Hullt abból ki elég mindenféle, mintha csak bőség szarva lett volna.

Volt benne néhány bankjegy, állam- és más egyéb értékpapírok, és végül egy karika gyűrű is. Az írásbeli tartalom volt benne a legkevesebb, de azért elég érthető. Körülbelül így szólt: „Összeszedtem mindent, mi magántulajdonomat teszi, úgy hiszem, lesz 20,000 frt. Fizesse ki vele tartozásait, de nem kívánom, hogy ráadásul engem nőül vegyen, H. Verona“.

A vőlegény rettenetes nagyot kaczagott: — No ez mégis bolond egy teremtés!

Annyi önérzet azonban mégis volt benne, hogy a jegygyűrűt kivéve, mindent visszaküldött Veronának, megjegyezvén, hogy nélküle nincs joga vagyonához. Aztán egyet gondolt, ott hagyta minden adósságát; osztozzanak rajta a hitelezők, ő ki akarta tartozásait fizetni, ha nem sikerült, nem az ő jó szándékán mult; vállalt valami kis hivatalt, elvette Piroškát és tengődtek, de Verona nem ment férjhez soha. Ezzel a tapasztalással beérte egész életére.

— Hát kasznár ur mért nincs künn a földeken? — kérde Verona, a fali órára függesztve tekintetét.

— Tudja nagyságod, hogy korán a munkások után szoktam nézni, de most jelenteni jöttem, hogy Pestről az irnok megérkezett.

— Küldte volna be, és ön mehetett volna teendője után.

A kasznár tudomásul vette a mondottat és kisietett; örült, hogy ilyen röviden végezhetett.

Néhány percz mulva nyulánk fiatal ember lépett a szobába. Fejhordozása és járása nemes volt. Sötét, szőke haja, nyílt homloka, barna szemének méla tekintete, piros, kissé duzzadt ajka szép jelenséggé tették őt. Volt egész lényében valami, mi az előkelőséggel párosult szerénység jellegét viselte magán.

Midőn a néni végig nézett rajta, hosszú évek óta először jelent meg ajkain olyan mosolyféle, de az is tele volt keserűséggel; mint ősz idején, mikor a nap hiában törekszik áthatni a sűrű köd-parázaton.

Az ifju ezt nem látszott észrevenni, és a szokásos üdvözlés után levelet nyújtott át az öreg leánynak, azon megjegyzéssel, hogy azt az ajánló ügyvéd urtól hozta.

— Majd elolvasom később, — szolt a néni, a levelet felbontatlanul helyezve az asztalra. — A mit most tudnom kell, mindössze annyi, hogy ön az, kit ügyvédem hozzám ajánlott, és Tarnai Ernőnek hívják.

Az ifju meghajtotta magát.

— Teendőjét szintén kijelölte önnek az ügyvéd, — folytató a néni, helyet foglalva és az ifjut is felszólítva, hogy példáját kövesse. — Jozságom igazgatását távol levő ügyvédem segítségével magam viszem, de nem marad időm a nagy kiterjedésű levelezésre. Van ugyan kasznárom, igen derék, jóra való, becsületes ember, de a levélíráshoz nem sokat ért; és rá sem érne, ő szokott a munkások után nézni, és megfogja maga is az eke szarvát, mint mondani szokás. Önnek nem lesz egyéb teendője, mint a levelezés; e mellett bőséges ideje marad önnek a rigorozumra készülni.

— Nagysád igen kegyes.

— Én nem vagyok kegyes. Tanulja meg egyszer-mindenkorra, hogy én soha sem szoktam köszönetet elfogadni. Minden szinességnek önzés az indító rugója, és ezért nem érdeklünk köszönetet. Ha önt a tanulásra buzdítom, ezt önérdekből teszem, nem akarom, hogy önnek sok szabad ideje maradjon. A sok szabad idő sok haszontalanságra készíti az embert, nem szeretném ha ön is elődjei példáját követve, csupa unalomból arra használja szabad idejét, hogy unokahugomnak fejét elbolondítani igyekezék. Még eddig nem volt itt irnok, a ki ezt meg ne kísérlette volna. És mért is ne, egy gazdag örökség, akarom mondani örökösnek elnyeréseért érdemes kissé fáradni; csak az a szerencse, hogy egyik sem volt olyan, ki unokahugom izlésének megfelelt volna, mert a milyen hóbortos feje annak van, bizony nem sokat törődött volna az udvarló irnok voltával.

Különben minden hóbortoskodásait elnézem a leánynak, tesz is eleget, lovagol, csolnakáz itt a kerti folyóban, munka után maga köré gyűjti a falu leányait és tanítgatja, a jobb erkölcsüeket kiházasítja, nem születik gyermek, a kinek ne ő lenne a keresztanyja, ezeket mind ellátja maga-varrta ruhámmal, minden nap tíz más öreg jó, kinek maga osztogatja a táplálékot. Alig halhat meg valaki, kinek utósó tekintete ne ő rajta törnék meg; ezt mind nem bánom, tehet annyi bolondot, a mennyi csak rá fér, csak egyet ne tegyen, hogy valakibe bele-szeressen! — végzé a néni és az egész idő alatt nem vette le tekintetét az ifjuról.

Ernő nem értette meg a folyton rajta függő tekintetet. Nem volt szükséges, hogy megtiltsák neki, hogy ne legyen szerelmes. Csak egyszer volt szerelmes, az is régen volt, majd el is felejtette; sok sok idő óta most jutott ismét eszébe a szép kis leány. Eleven, tüzről pattant teremtés volt, bizony nem állta meg, hogy Ernőn kívül másra is ne vesse tekintetét; nem is olyan volt a szeme alkotása se. Nézett biz ő másra is, fecsegett is, kaczagott is, ha volt, a ki mulattatta, és ilyen akadt elég. Ernőnek meg épen ez nem volt inyére, és egy adandó alkalommal szemrehányásokkal is illette választottját, és emlékeztette fogadott hűségére; az eleven kis jószágnak nem kellett több, fel volt indulva, azt sem tudta, mit beszél, csak annyit mondott, hogy ő nem kutya, nem tartozik hűséggel; elképzeltetni, hogy az ifju megbántva hagyta el a leánykát, de nagyon fáj a szive utána; mikor kialudta magát, egész más színben tűnt föl előtte minden; igazat adott annak a hamis kis leánynak, kutya-hűséggel csak kutya tartozik, hogy jóvá tegye tehát hibáját, vett valami igen diszes kis kosarat, tele rakta illatos virággal és úgy küldte el kora reggel békitő előpostául kedvesének. A kis leány azonban még nem felejtette el a tegnapi szemrehányást, és nagy gondolkodóban

volt, mit tegyen ő már most ezen kosár virággal. Tekintete egyszerre megélenkült, eszébe jutott már, hogy mit tegyen. Kapta magát, a virágot kiöntötte a kosárból és a kosarat elküldte Ernőnek, aztán csak úgy bámultak egymásra az ifju és az üres száju kosár.

— Uram, — szolt a néni, nem sok időt engedve az ifjunak a merengésre, — hogy én itt ezeket önnek elmondtam, azt nem minden cél nélkül tettem; — azután csunyául a szemébe nézett, azután azt tevé hozzá: — én bizom önben.

Az ifju azt mondta, hogy bizhatik benne a néni, ő tudja, hogy mi a különbség egy irnok és egy gazdag örökös között, és a szerződés meg volt kötve.

II.

A veszedelmes ember.

Jó közmondása van a francziának, mely azt tartja: az ember nem tetszetik az egész vilagnak és azon felül még atyjának, a mi körülbelül annyit tesz, hogy az emberek még a kákán is csomót találnak.

Már néhány hét óta volt Ernő új állásán és még mindig nem látta a Verona néni által hóbortosnak nevezett unokahugot.

Meglehet, hogy látta messziről, de nem találkozott még egymással. Az ifju szinte szántsándékkal kerülte az alkalmat, és ép ez volt az, a mi a néninek nem tetszett, azt mondta rá, hogy: ez veszedelmes ember.

Pedig egyszerű volt az egész: fiatal emberünk a tiszt lakban tartzkodott, mely az urasági épülettől egészen elkülönítve, a kastélytól északra eső kerti lugas belsejében, magas jegegyék között állt.

Az öreg leány édesanyja ábrándos természetű levén, a nyár legnagyobb részét e kis épületben tölté, honnan a ligetet hosszában átmetsző fűzfákkal szegélyezett folyóra és tul rajta illatos fenyvessel benőtt magas hegylánczolatra nyílt gyönyörű kilátai. Hanem Verona mindennek a gyakorlati oldalát tekintette, és felhasználta a kis házat tiszt laknak.

Itt tölté tehát fiatal emberünk idejének legnagyobb részét, délelőtt hivatalos teendőivel foglalkozva, míg a délutánokat tanulmányának szentelé.

Estéi lettek volna szabadok, akkor meg haza jött a jó öreg kasznár a földéről, és Ernő látva, hogy ez mily szívesen elbeszélget vele, nem akarta magát elvonni.

Hedviget is másfelé vonták teendői, vagy jobban mondva: szeszélyes kedvtelése, melyeket már Verona néni elbeszélése után ismerünk; és így történt, hogy mind ezideig kikerülték egymást egész azon napig, midőn egy alkalommal, — de kezdjük eleiről.

Egy délután Ernő, mint rendesen, vette a jogi könyvek egyikét és ment a ligetbe sétálni. Itt bizony naphosszat sétálhattott lombárnyékos facsoportozatok, illatos virágágyak, bársony pázsitok között, a nélkül, hogy élőlényvel találkoznék. Azonban mégis találkozott vigan csiripelő verébsereggel. De a közelgő léptek zajára ezek is fölrepültek az utakat segélyző élő kerítésre. A léptek zaja azonban ide is követte a madársereget. Akkor ezek ismét csicseregtek valamit, és nekiindulva, fölrepültek egy közel álló lombos fára.

— Lám, — gondolá a fiatal ábrándozó, — milyen piczi állat és milyen szabad! Elriasztják az egyik ágról, elrepül a másikra. Nem függnek senkitől, nem kérdi senki tőlük: hová mégy, meddig maradsz; nem parancsolja nekik senki, ezt teheted, ezt nem teheted, ezt szeresd, ezt nem szabad szeretned; egyiknek sincs nagyobb öröksége, mint a másiknak. — E gondolatoknál Ernő,

mint a tetten kapott bűnös, elpirult, és mentegődni kezdett maga előtt.

Hát törődik is ő vele; emeljenek az emberek egekig nyuló válaszfalat a szívek közé, legyen egyik dúsgazdag, a másik szegény, mindehez neki semmi köze, az ő feladata: hivatalos teendőit pontosan végezni, azután tanulni. Ezeket mondva, menten föl is nyitotta a kezében tartott könyvet és kezdett olvasni. De hogy olvasott, csak a betűket látta, a szavakat nézte, de nem volt azoknak értelme, mintha csak egy előtte merőben ismeretlen nyelven lettek volna írva.

Végre kidomborodtak előtte a betűk, alakot nyertek, mind megannyi ákombákómos torzképpé változtak, melyek mint valami apró manócskák, vigyorogva ugrándoztak Ernő szemei előtt.

És ha a betűknek nem, e torzalakoknak fölfogta értelmét, mintha hangjukat is hallotta volna, a mint kiáltozták: Mi igenis a régiak vagyunk, szemed már számtalanszor tévedezett rajtunk, de te, te nem vagy a régi. Mit törődöl te gazdag örökségekkel! Mit bánt téged annak az öreg leánynak csevegése!

Ernő ráütött a nyitott lapra, hadd ugráljanak szét a gunyoló torzalakok, aztán olvasni kezdett.

— Igen, megfogom kísérteni, hogy más lakást kapjak; nekem nem kell ez a szoba, ezzel a folyóra nyíló ablakkal; én nem akarom azt a leányt látni, a mint erre csónakázik, azon a könyvű ladikon az ablakom előtt.

Szegény tudós, ki éjjeket virrasztottál át, és íróasztalod fölé hajolva irtad e könyvet, bizonyosan nem emlékezel, hogy e sorokat is a te elméd szülte volna.

És ki tudja, mit nem olvasott volna még Ernő összevissza, nézve a betűket és követve egymást üző zavart gondolatait, ha e perczben vidáman felcsattanó zaj nem üti meg fülét.

(Folytatása köv.)

A h o l t k é z .

(Beszély.)

Wilkie Collins után Gothárd Endrétől.

(Folytatás.)

Kétkedve megállt az asztalnál és várakozott, míg annyira magához tér, hogy kiléphet a folyosóra és felhivatja azon embert, ki a vendéglő ajtaját bezártá. Könnyebbülés volt rá nézve, hogy e lépést a gyertya elkoppantása által egy perczre elhalaszthatja. Keze kissé reszketett, s a koppantó ormótlan volt és nem lehetett jól használni. Ennek következménye volt, hogy a kanóczt egy hajszálnyival alább koppantotta el. A gyertya azonnal kialudt, s a szobát mély sötétség borítá.

Az első benyomás, mit rá a világosság hiánya tett, gyanu volt a függönyös ágy ellen — egy sötét gyanu, mely nem öltött ugyan határozott alakot, de mely még is elég erős volt arra, hogy a székhez láncozolja, szívét gyorsabb dobogásba hozzá és arra kényszerítse, hogy lélegzetét visszafojtva, hallgatózzék. Semmi sem mozdult a szobában, csupán az eső verte az ablakot, és pedig erősebben s nagyobb zajjal, mint eddig.

A határozatlan gyanu, a kimondhatlan félelem még mindig a székhez láncozta őt. Midőn belépett a szobába, az asztalra tette volt uti táskáját. Most elővette a kulcsot, felnyitá a bördöt és tüzsért keresett abban. A mint a gyufát megtalálta, egy perczig hallgatózott. Semmi más hang nem volt megkülönböztethető, mint az eső szakadatlan, egyforma zuhogása.

A falon végig húzta a gyufát, s azon pillanatban, midőn a

gyertya kanócza fellobogott, ismét a függönyös ágy volt az első tárgy, melyben szemei megakadtak.

Mikor a gyertya kialudt, tekintete épen e pontra volt irányozva; de nem vett észre semmi változást, s a függönyök ép úgy mint előbb, szorosán össze voltak vonva.

Most azonban, a mint az ágy felé tekintett, látta, hogy egy hosszú, fehér kéz nyulik abból a föld felé.

Mozdulatlanul csüngött alá az ágyról, épen ott, hol a függönyök összeértek. Semmi egyéb nem volt látható. A függönyök eltakartak mindent, kivéve a hosszú, fehér kezét.

Arthur mozdulatlanul állt a szobában s merőn tekintett az ágyra, nem levén képes sem egy lépést tenni, sem kiáltani. Nem érzett, nem tudott semmit. Minden ereje a látásban összepontosult és abban enyészett el. Meddig tartá őt ez első rémület megbénítva, soha sem tudta megmondani. Meglehet, egy pillanatig, meglehet, több perczig tartott. Miként jutott az ágyhoz, s miként adta rá magát, hogy a függönyöket széthuzza és betekintsen, arra soha sem tudott emlékezni. Elég az, hogy az ágy mellé lépett és bepillantott a függönyök mögé.

Az ember megmozdult. Egyik keze ki volt a takaró alól; arcza a vánkos felé fordult és szemei ki voltak nyitva. Egyébiránt nem változott meg semmit. A vonásokon most is a halál sápad-sága és a halál nyugalma volt észrevehető.

Mindezt látni egy pillanat művé volt — azon pillanaté, mely előtt Arthur az ajtóhoz rohant és fellármázta az egész háznépet.

Ben volt az első, a ki a lépcsőkön megjelent. Arthur három szobán elmondta a történeteket és orvosért küldött.

Én, ki ez esetet elbeszélem, épen akkor egy orvos barátomnál tartozkodtam Doncasterben s távolléte alatt én láttam el a betegeket. Én valék tehát a legközelebbi orvos. Már a megelőző estén hozzám küldtek a vendéglőből, mikor az idegen megbetegedett; de nem voltam otthon, s így másnak segélyét kellett igénybe venni. Mikor a „Két vörösbegy“ háziszolgája meghuzta ajtómnál a csengetyüt, épen le akartam feküdni. Persze egy szót sem hittem a holt ember történetéből, a ki ismét életre ébredett. Mindazáltal fejemre tettem kalapomat, eláttam magamat néhány palaczk gyógyszerrel és sietve megindultam a vendéglő felé, ellevén rá készülve, hogy ott nem fogok találni mást, mint legfőbb egy eszmélet nélküli beteget.

Meglepetésem a felett, hogy a szolgál csakugyan valót mondott, majdnem elenyészett csodálkozásom mellett, midőn a szobába lépve, Hollyday Arthur barátomat láttam magam előtt. Álmélkodva megráztuk egymás kezét, s miután Arthur kivételével mindenkit eltávolítotték, első teendőm volt a függönyös ágyhoz sietni.

A konyhában a tűz nem rég aludt ki. Az üstben még volt meleg víz, és flanel sem hiányzott a háznál. E segédszerekkel és az orvossággal, mit magammal hoztam, kiragadám az embert a halál torkából. Nem mult egy óra, midőn a beteg magához tért és képes volt beszélni.

Sokan azt fogják tőlem kérdezni, mi baja volt hát tulajdonképen az embernek? S én erre az elméletek hosszú láncozatával felelhetnék, mely gazdagon volna fűszerezve idegen szavakkal és műkifejezésekkel. De ez esetben az ok és okozat nem lenne az elmélet által kielégítőleg megfejtve. Vannak az életben titkok, és e titkoknak vannak okai, melyeke a tudomány még nem volt képes felderíteni, és én megvallom őszintén, hogy midőn ez embert az életre visszahoztam, csak találomra tapogatóztam a sötétben. Tudtam az orvos előadásából, ki őt tegnap este meglátogatta, hogy az életgépezet, a mennyire annak tevő-

kenysége érkeink segélyével észlelhető, meg volt akadva; de mint a következmény mutatta, maga az életszikra még koránt sem aludt ki, s ha még hozzá teszem, hogy az ember hosszas és bonyolodott betegségben szenvedett, s hogy egész idegrendszerre meg volt támadva, akkor mindent elmondtam, a mit csak az életre hozott holt emberről felhozni lehet.

Midőn a beteg magához tért, szintelen, beesett arczával, vadul tekintő szemeivel s hosszú fekete hajával, valóban borzasztó volt rá nézni. Az első kérdésből, melyet hozzám intézett, sejtém, hogy egy szerencsétlen pályatársam van gyógykezelésem alatt. Közlém vele gyanumat, s válaszából meggyőződtem, hogy feltevésém helyes volt.

Ő nem rég érkezett haza Párisból, hol egy kórházban foglalkozott. Tanulmányai folytatása végett épen Edinburghba akart menni, midőn utközban hirtelen rosszul lett és kénytelen volt Doncasterben megállapodni. Nevét nem említé, és e tekintetben én sem kérdeztem őt. Csupán azt tudakoztam tőle, melyik ágát akarja gyakorolni az orvosi tudománynak?

— Valamennyit, — viszonzá keserűen, — a melyik csak kényeret adhat a szegény embernek.

Arthur, ki eddig néma kíváncsisággal figyelt, jókedvüleg vágott közbe:

— Édes barátom, most, mikor ön életre tért, ne aggódjék szomoru kilátásai miatt. E tekintetben segélyére lehetek önnek, és ha én nem tehetnék semmit, majd fog tenni atyám.

Az orvosnövendék csodálkozva tekintett reá.

— Köszönöm, — mondá hidegen, s aztán utána tevé: — Szabad kérdenem, ki az ön atyja?

— Elégge ismeretes ezen a vidéken, — viszonzá Arthur. — Egy gazdag gyártulajdonos, kit Hollydaynek neveznek.

Ujjaim e párbeszéd alatt a beteg kezén nyugodtak. Midőn Arthur a Hollyday nevet kimondá, az orvosnövendék ütere egyszerre sebesen vert, aztán néhány pillanatra megállt, mig végre ismét lázas gyorsasággal kopogott.

— Mi hozta önt ide? — kérdé felindulva, csaknem szenvedélyesen.

Arthur röviden elmondá, miként jutott a fogadóba és mi történt az általa kibérelt szobában.

— Én tehát mister Hollyday fiának köszönhetem, hogy életem meg van mentve? — szólt az orvosnövendék, sajtátszerű gnyoros hangon. Kérem, jöjjön ide!

S e közben kinyújtá hosszú, fehér, csontos kezét.

— Szivesen, — mondá Arthur, a felé nyújtott kezét megragadva. — Most megvallhatom, — folytatá nevetve, — hogy régen ijesztettek ugy rám, mint ön.

Az idegen nem látszott rá figyelni. Vad, fekete szemei kíváncsi érdekeltséggel az ifju arczára voltak függesztve, és hosszú csontos keze Arthur ujjait szorítá. Hollyday viszont csodálkozott és meg volt zavarodva az idegen sajtátszerű magaviselete felett. Arczaik közel voltak egymáshoz, s a mint rájok tekintettem, meg valék lepetve a hasonlatosság által, mely azonnal feltűnt, nem ugyan a vonásokban, hanem a kifejezésben.

— Ön megmenté életemet, — szólt az idegen, még mindig Arthur arczába nézve s annak kezeit szorítva. — Ha édes testvérem volna, nem tehetett volna többet.

Különösen hangsúlyozta e szót: „édes testvérem“, s arca ezalatt oly változáson ment keresztül, melyet nem vagyok képes leírni.

— Ugy látszik, ön szereti atyját és büszke reá, — mondá az orvosnövendék. — Valószínűleg ő is szereti önt, és hasonlókép büszke fiára.

— Természetesen, — viszonzá Arthur nevetve. — Van-e ebben valami csodálatos? Hát az ő n a t y j a nem szereti önt.

Az idegen egyszerre elbocsátá Hollyday kezét és elfordítá arczát.

— Bocsásson meg; akaratom ellenére okoztam önnek fájdalmat. Remélem, nem vesztette el atyját?

— Nem veszthetem azt el, a mivel nem birtam soha, — mondá az orvosnövendék nyers és gunyos kacajjal.

— A mivel nem birt soha?

Az idegen ujból megragadá Arthur kezét s merőn tekintett annak arczába.

— Igen, — mondá keserű mosolylyal, — ön egy szegény ördögöt hozott vissza az életre, a kinek nincs itt semmi teendője. Talán csodálkozik? Különös kedvem van önnek valamit mondani, a mit a magamforma emberek rendszerint titokban szoktak tartani. Nekem nincs nevem, és nincs atyám! A társadalom kérlelhetlen törvénye azt mondja, hogy nem vagyok gyermeke senkinek! Kérdezze meg atyját, akar-e nekem is atyám lenni s családi nevét reám ruházva, érdekeimet az életben előmozdítani?

Arthur megzavaradva tekintett reám.

(Vége köv.)

Az 1812-diki katastropha.

(Vége.)

Wolltgen tábornok csodálkozva látta, hogy a kormányzó egyuttal a Moszkvában talált valamennyi tüzfecskendőt is magával hozta, kérdé, hogy mit akar azokkal?

— Megvannak nekem a magam okai, — felelt röviden Ros-topsin.

A roppant város külső részeiben lakók közül azonban mily sokan nem tudtak semmit is a közelebbi események felől! Látták ugyan beszállásolni Kutusoff hadseregének maradványait, de hát általában lehetséges volt-e, hogy a szent Oroszország legyőzettek. Lehetséges volna, hogy Moszkva, a Kreml, a csárok halmvai s a szent ereklyék a hitetlen kezeibe jussanak? Így ringatták a szegény emberek magukat a legcsodálatosabb ábrándokban, mint kétségbeesésteljes helyzetekben az már rendszerint történni szokott. A moszkvai lakosság azon képzelődéssel ámitotta magát, — mi oknál fogva, azt természetesen senki sem tudta, — hogy angolok és svédek követik az orosz hadsereget, s majd azok megszállni s ótalmazni fogják a várost.

1812-diki szeptember 14-dikén a Moszkvát környező magaslatokon fénylő sisakok és szuronyok s lobogó zászlók lettek megpillanthatók, a poros országut hosszában pedig egymás nyomában közeledő ezredek; mindazáltal este mindenki nyugodtan feküdt le, előre örvendvén az ünnepélyességeknek, melylyel majd másnap a szövetségeseket fogadandják.

Moszkva azon lakosai közé, kiket legnehezebb volt megtéríteni tévedésükből, s kiknek legkeservesebben esett a kiábrándulás, tartozott egyebek közt egy külvárosbeli kis egyház diakonusa. Ez egy meglehetősen tanult férfiú volt, ki jól megtudott szerkeszteni egy prédikációt, s szükség esetén még sírverset is tudott írni. Szigoru, hallgatag, konok férfiú volt, s még saját fiatal felesége is bizonyos tisztelettel viseltetett iránta. Ah, de ama napon az istenében, czárjában, Moszkva kormányzójában és mindenben, a mi a kormánylyal csak legtávolabbról is összefüggött, vetett hitének súlyos csapást kellett szenvednie, a melyből ő maga sem üdült föl többé.

Neje több ízben tett kísérletet fölfogatni vele, hogy Napoleon bizony még Moszkváig is eljöhet, de ő mindannyiszor kicsinylőleg vállat vont, s csak Rostopsin kiáltványára utalt, melyben a kormányzó azt mondta: „Én az étellel kezeskedem . . . stb.“ s neki a kormányzó szava annyi volt, mint az evangéliom.

— Egy napon, — beszélte a nő, — az ablaknál ültem és kötöttem. Egyszerre befut az egyházi neje, s azt mondja, az emberek úgy vélik, hogy Bonaparte már a dragomiloffi és kalugai kapuknál van.

Én elejtettem a kötésemet és elkiáltottam magamat:

— Hallod ezt, Wlariits Dimitri?

Férjem a mellékszobában irt.

Kiáltásomat hallva, kérdé:

— No, mi a bajod?

— Ej, hát Bonaparte itt van. Az egyházfiné mondja.

Ő elnevette magát.

— Milyen együgyü asszony vagy te! — mondá. — Az egyházfinénak hiszel, a főkormányzónak meg nem akarsz hinni. Ime, itt van a gróf ur kiáltványa, hisz fölolvastam előtted, ugy-e? Eredj, jobb lesz, ha elkészíted a theafőzöt. De addig hagyj engem nyugton prédikációmon dolgozom.

Én betálatatom az ebédet — egyszerre lárma hallatsz az utcáról.

Diakonus apóka odalép az ablakhoz, kitekint rajta, aztán theás csészéjét az asztalra teszi.

Láttam rajta, hogy reszket, s arcza olyan halvány lett, mint a papir.

— Mi lelt, apóka? — kérdém tőle.

De nyelve ugyszólván, le volt ragadva, s alig tudta morgogni:

— A francziák!

Azután kénytelen volt leülni.

Egy pohár vizet adtam neki, s mondám, hogy semmiért se essék kétségbe az ember, hisz az Isten végtelenül irgalmas.

De ő még mindig szótlan volt, s csak lassankint tért vissza az arczszíne.

Végre fölállt, Rostopsin kiáltványát fölkapta s diribdarabra tépte; azután megint az ablakhoz ment, s mozdulatlanul kibámult rajta.

De én oly félelemmel viseltetem iránta, hogy nem mertem újra megszólítani. És ettől fogva komor és hallgatag maradt egész haláláig.

Más moszkvai lakosok bizonyos okossággal tudták egybekötni ábrándjaikat. S míg egyfelől a győzelemben reménykedtek, és az állítólagos szövetségesek fogadására kiszülődtek, másrészt mégis legelső gondjuk volt, hogy minden vagyonukat lehetőleg biztonságba helyezték. Így a szerzetesek templomi szent és diszcedényeiket becsomagolván, egy-egy kápolna talajkövei alá, vagy a templomtetőzet s boltozat közt levő üregekbe rejték kincseiket, sőt fölhasználtak még egy temetést is e czélra, s a halott koporsója alatt ástak rejtekhelyet kincseik számára. Majdnem minden orosz háztartásban megtalálhatók ama vörösfőstetű, rézzel kivert régimódi bőröndforma szekrények, melyek részint ülésre, részint a legkülönfélébb tárgyak tartályául szolgálnak, s melyek ma is egészen ugyanoly alakúak, mint a milyenek háromszáz esztendő előtt voltak. Mindenki ezekben zárta ezüstjét, pénzét, aranyozott szent képeit, fehérneműit, bundáit, ünnepi s menyegzői diszruháit stb, de a fosztogató katonák —

és pedig oroszok voltak a legelső fosztogatók, — vetélkedtek ravaszságban a szegény emberekkel, kikutattak minden zugot, fölástak kertet, udvart, megvizsgálták a falakat, vizet öntöttek a keményen levert pinczetalajra. Hanem a lángok elég gyorsan megsemmisíték úgy a tulajdonosok, mint a fosztogatók reményeit.

Mások kocsikra rakták vagyonukat s vidékre menekültek, a nagyok palotáiba, a korona épületeibe, a templomokba, s a szegények gunyhóiba. A különféle fajtájú fogatok véget nem érő hosszu sora tódult Moszkva utcáin a kapuk felé.

Mindazáltal ez nem történt nagy nehézségek nélkül; bizonyos időtől kezdve a hatóság minden lovat, mely az utcán mutatkozott, lefoglalt. Kis házaik udvarán várakoztak tehát befogott gebéikkel a szegény emberek az éjszaka beálltára. A míg nekik a hatóság kezeitől kellett félteniök talyigáikat, a gazdagok fogatainak a tömeg kitöréseivel kellett megküzdeniök.

A városkapuknál nagy csoportok gyülekeztek össze a környékbeli parasztokból és jobbágyokból, hogy a kocsiknak útját állják s azokat kikutassák. A nőket továbbcsátották, de a férfiakat nem, minélfogva az előkelő urak női öltözetben igyekeztek odábbállni, a miből aztán gyakran a legtragikomikusabb jelenségek fejlődtek.

A mint a francziák Moszkvába bevonultak, nyomban fölbogtak a lángok is. Arról a bámulatos gyorsaságról, melylyel a tüzvész terjedt, nem győz egy szemtanu is eleget beszélni. Eleinte maguk az oroszok sem sejtették, hogy mi vár rájuk.

A tűz azonban egyszerre több helyen tört ki, s nem sok időbe került, midőn gyanu kezdett támadni.

— Ugyancsak szorongtunk, — beszélí Soimonoff jobágya, ki akkor még gyermek volt; — mert azt hallottuk beszélni, hogy a mi uraink gyujtották volna föl a várost, csak hogy Bónaparte bevomulását megakadályozzák. Hogy igaz volt-e ez vagy sem, nem tudni; csak azt tudom, hogy a mi házunkat fölgyujtották. Még jó messzire volt tőlünk a tűz, midőn egyszerre házunk égni kezdett; szerencsére azonnal észrevettük s elolthattuk.

Köröskörül omladoztak össze az égő épületek, parázs- és szikra-gomolyokat vetve föl romjaikból; jégvermek, kutak, vízvezetékek kiszáradtak az iszonyu hőségben. A ki elég vakmerő volt, bizonyos utcákba tenni a lábát, bizonyos, hogy elveszett, tüzes bádog és vasdarabok röpködtek ott s szétzúzták, a mi az utjukba akadt. A mindkét felől égő házsor közt elfojtódott az ember lélegzete, s míg a füst és hamu elvette szeme világát, a borzasztó közápár leteríté lábáról. Szegény nők rogytak össze az izzó kövezeten, s a következő pillanathan hamu s égő gerendák temették el őket.

— Keresztelő szent János egyháza felé fordultunk, — beszélí ugyanaz az ember, — de a rémület minden eszméletünktől megfosztott bennünket. A háztetőkről tüzes réz- és czindarabok hullottak, a tüzvész rettenetes volt, a forró kövezet megperzselte az ember lábát. Mire végre a templomhoz értünk, annak tornya már egészen lángban állt, s épen mellettünk furódott a földbe annak lezuhanó harangja. Mi gyermekek keservesen kezdtünk sivalkodni; én nem is mondhatom, mennyire oda voltam, úgy tetstett, mintha a harang épen engem zuzott volna szélylyel. Ekkor valaki azt mondta: „Mi lenne belőle, ha megint visszafordulnánk?“ De atyám azt felelte: „Nem! Mindenesetre jobb előbbre mennünk, mint visszafelé.“ De hogy miképen birtunk előbbre hatolni, azt még ma sem mondhatom meg, de még csak meg sem is foghatom.

Egy hét története.

Ápril hó 15-dikén.

Mikor jól foly dolgunk. — Egy kirándulás. — Hej Kőbánya, Kőbánya! — Az uti társaság. — Utólagos ujdonságok. — Sziget a szárazon. — Baromfi-kiállítás. — A két testvér.

Bizonyos istenteremtéséről mondják, hogy mikor nagyon jól foly a dolga, megyen a jégre táncolni; ez kétségtelenül ráfogás, mert ezt a bizonyos istenteremtését soha senki sem látta még táncolni, sem jégen, sem szárazon, hanem a fővárosi emberre nézve okvetlenül ráillik az alkalmazása, különben bizonyosan itthon maradtunk volna mult vasárnap, mikor az idő olyan igaz szívvvel tavaszias volt, a milyen kevés napra számolhatunk egy évben. Előtte való egész nap olyan gyönyörűen vert az eső, hogy szinte éreztük, mint éled rét és mező; utána reá vasárnap nemcsak az ég volt tiszta, — az mégis kissé magasan van fejünk felett, — hanem a lég is körülöttünk olyan üdítően balszamos volt, és mégis az a vándormadár nyughatatlan vágy, mely tavaszról tavaszra minden élő szívben megszólal és szinte fájo gyönyörrel huzza-vonja a napvilág felé, csak nem hagyott békén, nekem is ki kellett mennem, mindegy, akár hová, csak ki, a szabadba, és mert a városligetről tudtam, hogy az ilyenkor az egész világe és senkié, a zugligetbe meg csütörtökön kell kocsira ülni, ha vasárnap helyet akarunk kapni, legjobbnak gondoltam, ez egyszer a Kőbányára venni utamat, ugy is isten tudja, hány esztendeje már, hogy ott voltam; az igaz, akkor olyannak találtam, a milyennek az elkárhozott lelkek számára fenntartott puszta sivatagot képzeljük; egy fenektelen sivó fővénytenger volt az utja, és mikor ott voltam, csak azt sajnáltam, hogy miért nem inkább ezen sivó tengerben rekedtem el, oly kinszenvedéses párazatok csaptak volt össze egész lényem felett; hanem — gondoltam — mindez réges-régen volt, a főváros azóta büszkén emelte föl palotás fejét, azóta övezte körül derekát diszes sugárutakkal és sétasorokkal (boulevard), a hol annyit tettek a czifraságért, ott nyilván a kényelem és egészségről is megfelelőleg gondoskodnak, azért reá sem fogok többé ismerni a régi Kőbányára, kimosdatták, kiöltöztették, egy azért, mert rettenetes szüksége volt neki arra, másodsor meg, mert ezáltal egy kedves nyaralási teleppel lett gazdagabb a főváros, a mire viszont nekünk nagy szükségünk van; ezen szép reménnyel indultam tehát ki a Kőbányára.

És mit találtam! Hiába kérdik, ugy sem mondanám meg, elég baj, hogy magamnak kellett átszenvedni, és nem is lehet azt hiven elmondani; csak egyet mondok, azt is csak azért, mert szívem van; a ki egyáltalában ki nem kerülheti a Kőbányába menetelt, az legalább az orrát okvetlenül otthon felejtse; különben ugy tönkre teszi, hogy talán soha sem veheti többé hasznát. Az rettenetes, a milyen gőzök teszik félelmetessé e vidéket, valóságos utonálló gőzök azok, de — elég, ne szóljunk többet róla.

Annál élvezetesebb volt az utazás, természetesen olyan alkalmatosságon tettem azt, a milyen széles Magyarországon csak a fővárosnak van: lóvonatun, és nem kevésbé természetes az, hogy csak a város végén ültem fel, ennél fogva magától ér-

tetődik, hogy már csak a legtetetején jutott számunkra — egyik barátomat is magamhoz csábitottam ezen élvekre — hely; az is tele volt rakva emberekkel, hanem felérkezésünkör egész hosszában öszszébb huzódtak, és így mi is csak elhelyezkedhattunk; egytől-egyig munkásemberek voltak, és beszélgetésük sem szárnyalt valami nagyon magasan; egyik kenyeret, a másik egy pár gyermekcsizmácskát vitt, a harmadik ujdonat-uj főkötőt, ez persze asszony volt, és mindnyájan egyformán szidták a boltosokat, a miért olyan nagyon felhajtják mindennek az árát; ki olaszul, ki tótul beszélt, az asszony az uj főkötővel félig németül, félig talán szerbül, a honnan azokat a gőzöket hajtják fel Kőbányára, azért mindannyian pompásan értették egymást; hiába, a barátság jó nyelvmester; csak egy volt köztük, a ki egész uton egy szót sem szólt, a pipájáról a szájában láttam, hogy magyar, olyan buzgón hallgatott barátom szavaira, a ki egy születendő szomorujáték egyes jeleneteit tárogatta elém; lassankint aztán az emberek leszálltak, eltűntek a gyári épületekben, az ut mentében, utójára maradt a pipás ember, az ott feledkezett melletünk, mikor már helyben voltunk, akkor is még egy darabig sarkunkban maradt, azután nyugodalmas jójszakát kívánt, olyan buzgón, mintha legizesebb falatját kereste volna elő szive tarisznyájából, azután befordult valami sikátorba, vagy máskép tűnt el, én már akkor se láttam, se hallottam, én már akkor tele voltam Kőbányával.

Eszembe sem jutott volna a jó ember, ha visszajövet más társaságba nem vegyit a vasárnapi szerencsejáték. Ez már uri társaság volt, egy koroska férfi és egy fiatal hölgy mellé találtam magam, de mivel a férfinak fontos sottogni valója volt a fiatal hölgygyel, csakhamar ajánlottam magamat és kiálltam az eresz alá. Mellettem állt két fiatal ember, ez egyik lehetett ugy 17—18 éves, mint a tenyerem, olyan pelyhetlen volt az arcza, a szája meg akkora, mint a kocsi; a másik meg vagy három-négy évvel idősebb lehetett; mindketten uracsos divatosan voltak öltözve, a fiatalabbik hazuról jött, az ünnepeket a szülei házban töltötte, a másikat nem tudom, hol vette, és most az otthon töltött szép napok édes emlékein elmélkedtek; mondhatom, szép beszéd volt; ha legalább halkal folyt volna, de rajtuk kívül senki sem volt nekik a világon, ugy kiabáltak; a fiatalabbik, az a pelyhetlen képü, számot adott barátjának a hódításokról, melyeket a husvétit otthon létel alkalmával tön; nagy volt azok száma, és a legnevezetesebb közülök a béres leánya; azután a fővárosra fordították a társalgást, ismét a fiatalabbik, az a pelyhetlen képü vitte a szót, hogy ő milyen nagyon szeretné ezt a mai éjszakát vigan tölteni; az idősbik mindjárt kész tanácscsal szolgált neki e részben; tovább nem tudom, akkorra már jó messze voltam a kőbányai légkörtől, leszálltam tehát és inkább gyalog tettem meg a hátra levő hosszú utat; ezekről az uracsokról jutott újra eszembe az a pipás magyar ember, a ki odamenet szomszédom volt, hogy az egyszerű munkás létére is milyen szépen tudott hallgatni.

Itthon aztán — de nem folytatom tovább, nehogy ismét ugy járjak, mint a mult héten, midőn a sok ujságolás mián a színházzal az ujdonságok közé szorultam, és azokat aztán szépen ki is szorítottam, a miért aztán kegyetek semmit sem tudhattak

meg arról, hogy Királyi Pált milyen csunyául hajították ki husvét-hétfőn a lovak a kocsiból, még most is betegen fekszik bele a nemes lelkű férfi, és hogy egy fiatal leány ruhája valami elhajított gyufától a sétatéren meggyuladt és azóta már el is temették; valamint azt, hogy ma — áprilho 19-dikén — nyitják meg az új iparmuzeumot, és tartja a nőiparegylet évi közgyűlését, ezekről azonban a jövő héten többet fogok mondhatni, most maradjunk a színháznál.

Mult pénteken egy új vigjátékot láttunk: „Sziget aszárason“, az egész csak egy felvonás, dr. Grubiczy Lászlótól, tehát új vendég a színművészet Parnaszán, a mi a mostani költészet-száraz időben bizonynyal nyereség, azután a közönség sokat nevetett is a kicsiségen, a mi kétszeres nyereség; mert egyúttal az ítésetnek is befogja szemét-száját, hogy ne lásjon és ne okoskodjék. Van is sok nevetni való e kis aprósággon. Kurucz Boldizsár (Feleki) egy vizözön előtti ember, ellensége minden haladásnak, és így természetesen a vasutnak is, a fővárost még emliteni sem szabad előtte, mert az tele van gázal, zsidóemancipációval, miniszteriummal és egyéb romlott levegővel, hanem azért Melanie leányát (Molnárné) mégis a fővárosba adja nevelőbe; a kis futri jól is kitaníttatja ott magát, mint a pipacs, úgy feldivatozva kerül vissza az apai pusztára, és alig huzza végig rajta uszályos ruháját, beállit egy fiatal ember, (Náday) hogy ő Mérley pesti mérnök — pedig Zsolnaynak hívják, és foglalkozására nézve ügyvéd — hogy ő a kormánytól van kiküldve, fölvenni a határt, mert a vasutat erre akarják vezetni; vasutat az ő pusztáján! Kurucz Boldizsár csak hogy a fülét le nem kiabálja, annyira dühbe jön; csakhamar azonban alább kezdi, tesszik neki a fiatal ember, a miért fővárosi létére ugyancsak leteszi a fővárosi életet, csak ezt akarta a fiatal ember, a ki a kis leány után jött, az oroszlan barlangjába, hogy azt a maga részére szelidítse; segítségül jön neki Kurucz Gáspár (Ujházi) Boldizsár testvérbátyja, egy jó szívű agglegény, a ki csak jót akar és mindent visszajáról végez; az apa tehát már-már megvan nyerve, de éppen akkor hozza a tatár az igazi Mérleyt (Halmi), a ki csakugyan mérnök és csakugyan a határ fölvetelére van ideküldve! Mindennek vége, ha az öreg Kurucz megtudja, hogy Zsolnay játékot üzött vele. Hanem itt van Gáspár bácsi, az olyan félelmeket beszél bele Mérleybe az ő vad testvéréről, hogy az szegény elő se meri hozni idejövetele célját, azt is eltagadja, hogy mérnök, reá hagyja, hogy barom orvos, szerencsétlenségére éppen egy beteg tehén van a háznál, akarom mondani az istállóban, az öreg Kurucz azonnal galléron ragadja, hogy gyógyítsa meg neki az ő kedves Lidijét; szerencsére Gáspár bácsinak van annyi esze, hogy eltéveszti a békasót mirenynyel, ezt adja be a beteg tehénnek, és mire odaérnek hozzá már ő, tudniillik a tehén kiszenvedett, és úgy aztán a vigjátéknak is csakhamar vége lesz, az öreg megfogadja Zsolnaynak, hogy ha nem hozza neki nyakára a vasutat, akkor olyan ajándékot kap tőle, a milyent csak akar, és csakugyan nem viszik arra a vasutat; nem Zsolnay érdeme ez, sem nem Mérley büne, hanem egyszerűen azért, mivel megváltoztatták az építési tervezetet, és ezt Zsolnay egy táviratból tudja meg, mit Mérley után küldtek, és Zsolnaynak, mint ál-Mérleynek adtak át, hanem az most mit sem tesz, az öreg Kurucz annyira megkedvelte már a nagyvárosi szélkergetőt, hogy megbocsátja neki reászedetését, alakoskodását, csak adott szavára emlékezik, és odaadja neki leányát; méltoztatnak tehát látni, hogy minden finomul van a darabban, csak a tehenet sajnálom, ezt talán még sem kellett volna elveszteni, és meg mirenynyel, ez nagyon is tragikus.

Ezt a kis figyelmetlenséget azonban busásan jóvá teszi a

testvéri szeretet; a mit Grubiczy László barátom egy tehén ellen vétett, azt Grubiczy Gejza barátom az összes baromfiatalságnak fizeti vissza; ennek a nemesítését és testi-lelki gyarapodását tüzte ki feladatául az én nemes szívű fiatal barátom, és méltán; nagy ideje már, hogy a haza e részben is lerója tartozását; mit mindent nem teszünk a többi házi állatok érdekében, pedig mivel különb a ló, tehén, sertés, kecske, juh, a pulyka, liba, kacska és tyuknál? A pulyka- és libaczomb legalább is olyan jóízű falat, mint a négylábuak husa, és a mi a füstölt kolbászt illeti, a püspökfalattal még sem mérközhetik talán. Továbbá, a tehénnek van teje? a baromfinak pedig van tojása! A kecsketej különösen a betegeknek jó, — de hát még a fenséges tyukleves! A juhnak van gyapja, a libának van pelyhe; egy szóval nincs köztük semmi más különbség, csak az, hogy azok erősebbek, ezek pedig gyöngébbek, szebbek, kedvesebbek; hogyan elevenítik meg az udvart díszes öltözékével az egyik, vidám társalgásával a másik, kecses lejtésével a harmadik; falusi élet baromfi nélkül, milyen szomorú, milyen csendes; egészen olyan, mint a családi hajlék, a melyből hiányzik a — de nem folytatom, olvassák el, kérem, Grubiczy Gejza barátom könyvét a baromfiakról, éppen most van sajtó alatt, pár hét múlva meg fog jelenni, én csak a fametszetekeket láttam belőle, mert e könyv képekkel is lesz díszítve, ezek is gyönyörűek és lélekelmelők, mivé lehet egy liba, kellő nevelés mellett! igazán enni való szépség; és ezzel még nem érte be az én nemes szívű fiatal barátom; addig buzgólkodott és fáradozott ezen századok óta mostohául mellözött fajok érdekében, míg kivitte, hogy ez év juniushó 4-dikétől 11-dikéig nyilvános baromfi-kiállítás lesz a pesti állatkertben; a két haza összes gazdasszonyai felkéretnek, hogy részt vegyenek ezen nemes versenyben, természetesen baromfiakkal; lehetnek azok ludak, illetőleg libák, tyukok, pulykák, kacsák, akár hizlalva, akár görhesen, csak ép egészséggel birjanak, a mi reájuk nézve is szükséges, a nagy napok hő izgalmai végett, melyek ott reájuk várnak; továbbá etetők, itatók, költőfészkek stb. hizlaló-ólok és tenyészdek, természetben, vagy tervezetben, és végre irodalmi termékek, a hirlapi „kacsák“ kivételével. Az én szemeim már látják azt a sok begyes gyönyörüséget, a mi ott együtt lesz, de arról majd máskor, annak idején; lesznek jutalmak is: három 5 aranyos, három 3 aranyos, három 2 aranyos, összesen 30 darab arany; továbbá két 10 frtos, három 5 frtos, négy 3 frtos, hat 2 frtos, összesen 59 frt mind e z ü s t b e n; azon kívül lesznek diszokmányok, egy e végre kijelölendő bíráló bizottság fogja azokat juniushó 4-dikén érdem szerint odaitélni. A kiállítandó példányok májushó 15-dikéig az állatkert igazgatóságánál bejelentendők (Budapest, városliget, állatkert), mely levélben azt is meg kell írni, ha valjon eladók-e a példányok, és ha igen, mi az áruk. A beküldés határideje juniushó 3-dika, bezárólag, tudniillik jól be kell zárni a kosarakat, ketreczeket, melyben a példányok utnak indíttatnak; legjobb postán, vasuton, vagy más biztos alkalmatosságon, és bérmentesen; a kiállító neve, lakása, a baromfiatalság neme, faja, száma, színe pedig ki legyen írva azokon egy táblácskán, legjobb fatáblácskán, a mit meg nem ehetnek az uton; itt helyben már nem kell attól tartani, mert itt a társaság gondoskodik a tartásról, díjtalanul, csak az eladott tárgyak után térítik meg a vendégszeretetet, darabonkint 25 krral. A megtekintés is ingyen lesz a kiállítókra nézve, kiállítás után pedig mindenki visszakapja megint az ő eladatlan kedves házi szárnyasát, éppen úgy, a mint hazulról világlátni felküldte, csak tapasztaltabban, élményekben gazdagabban, és milyen élményekben — minden egyéb fölvilágosítást az állatkert igazgatósága nyújt. — i — r.

Budapesti hírvivő.

** (*A király és királyné*) hir szerint e hó 19-dikén Budapestre jönnek és a delegációk ülészése alatt itt szándékoznak maradni. — Rudolf főherceg névnapiját e hó 17-dikén ünnepelesen megüli az uralkodó család, s ez alkalomra Gizella főhercegnőt is várják férjével együtt.

** (*Jótékonyosság*.) Öfelsége a nagyszebeni állami főgymnaziumi tanuló ifjuság segélyegyletének 200 frtot; a budapesti-terézvárosi kerület iskolás gyermekeinek felruházására 60 frtnyi segélyt méltóztatott magánpénztárából adományozni. — Gróf Pálffy János főispán, a tanügy és minden jó ügynek e nemes, áldozatkész barátja, tizenkét évre saját költségén kibérelt egy pozsonyi kertet s azt fölszerelve, átadta az izraelita kisedóvoda használatára. — A budapesti fővárosi takarékpénztár 1000 frtot adományozott a városi szegények számára. — A „blonde Leni“ név alatt ismert gyümölcsárusné, ki mult évben meghalt és kiről annak idején bővebben szoltunk, a városi fi- és leányárvaházakra 1000—1000 frtot hagyományozott. — A nyitrai megyei Ürményben nyolczvanezer forintnyi tűzkárt vallottak segélyére Hunyady Imre azonnal kétezer forintot osztott ki, s e mellett gyűjt is e célra. — Frohner pesti szállodatulajdonos menyegzője 20-dik évfordulójának alkalmából kis ünnepélyt rendezett, mely alkalommal Glatz Ferencz ur a kolera-árvák számára létesítendő menház javára 60 frtot gyűjtött. — A közelébb elhunyt Schossberger nagykereskedő özvegye ezer forintot szolgáltatott át a főpolgármesternek, a főráros szegényei közt való szétosztásra. — Özvegy Pollák Kornélia asszony, a nem régen elhunyt Pollák Adolf nagykereskedő özvegye, tizezer frtot ajándékozott a fővárosi izraelita fiu-árvaháznak. — Diescher Ferencz pesti lakos a Rókus-kórháznak és Jozefinum-árvaháznak egyenkint 500 frtot adott.

** (*Rózsás napló*) Novák J. honvédhadnagy esküvője Zankó Luiza kisasszonnyal e napokban volt M. Szigeten. — Gróf Almássy Tasziló e hó 7-dikén vezeté oltárhoz báró Fiáth Anna kisasszonyt, báró Fiáth Ferencz, császári királyi kamarás és Veszprémmegye főispánjának bájos leányát. — Dr. Bretter Dániel, budapesti ügyvéd eljegyzé Münz Fanny kisasszonyt, Münz Sámuel, pesti köztisztviselőben álló kereskedő leányát. — Pesten Dedinszki Kálmán budapesti ügyvéd e napokban vezette oltárhoz Böheim Ilka kisasszonyt. — Horváth Mihály püspök s történészünknek unokahuga e napokban kelt össze Kalmár Imre államvasuti osztályfőnök ural. — Mezey Linka kisasszonyt Nagyváradról a napokban jegyezte el Schulmann Gyula, a tiszavidéki vaspálya igazgatósági titkára. — Burger Illés bihari bizottsági tag eljegyzé Friedmann Julia kisasszonyt Jankáról. — Balassa-Gyarmaton Raffinszky Ede adóhivatali pénztárnok jegyet váltott Némethy Kamilla kisasszonnyal. — Szabadkán Magyar György fiatal földbirtokos e hó 12-dikén eljegyzé a kedves Varga Mariska kisasszonyt. — Mult kedden volt dr. Biró János kolozsvári járásbíró esküvője Akoncz kisasszonnyal. — Benedek Aladár, jeles költőnk e napokban vezette oltárhoz a szép lelkű Büttner Lina kisasszonyt Aranyos-Maróthon.

** (*Az országos magyar gazdasszony-egylet*) aprilis 7-dikén tartott választmányi ülésében hálás köszönettel vétetett a válás- és közoktatási miniszter urtól a tanítási költségek fedezésére utalványozott 2000 frt, az első hazai takarékpénztár 400 frt, Kohn Adolfné 5 frt, báró Pakászyné 3 frt és Rozsos István 2 frt ajándéka, valamint a husvéti ünnepekre a gyermekek részére gróf Zichy Pálnétól 2 bárány és 100 tojás, Adler Antalnétól 1

bárány, gróf Batthyány Lajosnétól 10 frt, Stockinger Tamásnétól 3 frt, Velits Hajnald Teréztől 3 frt, Bisitz Dávidnétól 2 frt, Szakál Mártontól többféle zöldség és virágmagot, Rigó Johannától 2 gyékényt. Ugyanez ülésben elhatározott, hogy az árvaintézetben üresedésbe jött igazgatói állomásra ujjolag csődöt hirdetnek, valamint az árvaháznak ez évben felépítése, és a Margitszigeten az árvák javára egy nagy majálisnak rendezése, melynek eszközlése Kármán Lajosné és P. Szathmáry Károlyné elnöklete mellett külön bizottságra ruháztatott. Az alapítók sorába lépett Kohn Adolfné 100 frttal, rendes tagnak felvétettek: Ohm Ida és Hegedüs Jánosné.

** (*A császárfürdő*) már is élénkülni kezd. A gondos bérlők ismét több rendbeli ujitásokat tettek a betegek sükeres gyógyítására és kényelmére nézve. Máris számosan vannak, a kik a jeles gyógyforrásokhoz jöttek egészségük helyreállítása végett és minden nap ujak jelentik legközelebbi odaérkezésüket. — Az Erzsébet-forrás-fürdőben pedig májushó 1-sején kezdődik az idény. Az összeköttetés a fővárossal négy uj társaskocsi által fog fenntartatni. — József főherceg egész családjával e napokban költözött át a Margitszigetre, hol Klotild főherceggasszony azonnal megkezdte a gyógyhasználatát. A magas tulajdonosok és dr. Verzár rendelő orvos — a rendes személyzetten kívül — egyelőre egyedüli lakói a szigetnek. — József főherceg és családja polgári egyszerű életet fog élni a Margitszigeten, hol a főherceg a legkisebb épületek egyikét szemelte ki lakházul, nehogy, mint mondá, a gyógyvendégek a főhercegi család jelenléte miatt helyszükében szenvedjenek. Klotild főherceggasszony a Margitszigeten fog lakni mindaddig, mig fenséges férje legközelebb megkezdendő vizsgálati körutját be nem fejezi, mire a főhercegi család a nyári idényre Alcsuthra megy. Az őszszel a főherceg külön palotát fog építtetni a Margitszigeten — A Margitszigetre már megkezdődött a helyi gőzösök közlekedése. A szigeten, — mint halljuk, — a május 1-sején kezdődő fürdőidényre már számos lakás van megrendelve.

** (*Trefort közoktatásügyi miniszter*) mult kedden tért meg Németországból, hol Wutke, Curtius, Roscher, Overbeck s más hires német tudósokkal értekezett, azon czélból, hogy az ifjabb kiváló tanári erők közül néhányat megtelepedésre birjon nálunk, kik aztán egyelőre a tanárképezdében tanitanának, mig később a magyar nyelvet elsajátítván, főtánodáinkon nyernének alkalmazást. Határozott ajánlatok azonban még eddig nem tettek.

** (*Kossuth Lajos*) e hó 27-dikén üli meg hetvenedik születésnapját, mely alkalommal magyarországi tisztelői kegyelet és tisztelettel fogják fölkeresni jó kívánataikkal. — Némelyek szerint azonban ez a számítás téves, mivel Kossuth 1802-ben született Monokon. E szerint most 72 éves lesz. Mikor 1835-ben Toldy Ferenczet akadémiai titkárnak választák meg, ennek örömet megülni kirándultak a zugligeti „Csillag“-hoz hatan, mind oly férfiak, kiknek nevét a legmélyebb tisztelet érzetével szoktuk kiejteni. Lakoma közben szóba jött, hogy ki mikor született, s kiderült, hogy a jelen voltak századunk első hat esztendejében születtek, még pedig Vörösmarty 1800-ban, gróf Károlyi György 1801-ben, Kossuth Lajos 1802-ben, Deák Ferencz 1803-ban október 17-dikén, Bajza József 1804-ben, Toldy Ferencz pedig (köztük a legifjabb), 1805-ben. — Deák Ferencz, mihelyt egészsége és az időjárás engedi, a városligetbe fog költözni. A dr. Hofmeisterféle vizgyógyintézet mellett, ugyanazon villában fog lakni, hol a mult évben már rövid ideig lakott.

** (*Glatz Ferencz*), a hasonnevű ismert pesti ügyvéd fia, Richter János nemzeti színházi karnagy biztatására, jogi tanul-

mányaival felhagyván, egészen a művészetre adja magát. Richter ugyanis kitűnő tenoristát fedezett fel a fiatal emberben, bemutatta őt Wagner Richardnak, ki meghallgatván őt, óriási várakozást táplál iránta, s egyszersmind felkérte, hogy a bayreuthi operaház megnyitásakor először színre kerülő „Siegfried“ operájában a czimszerepet vállalja el, mit a fiatal ember el is vállalt.

** (Liszt Ferencz) a napokban beteg volt. Bécsből visszatérve, rosszul lett s négy-öt napig kénytelen volt az ágyban maradni. Ma már jobban érzi magát s folytathatja régi tevékenységét. Liszt az idén valószínűleg Magyarországon tölti a nyarat, s csak egy pár hétre fog Rómába utazni. Weimarba nem megy. — Liszt Ferencz tudvalevőleg weimari műgyűjteményét a nemzeti muzeumnak ajándékozta, e gyűjtemény értéke pedig legkevesebb 400,000 frt. Többek közt van benne egy karnagyi arany pálcza, a mit az oroszországi nők ajándékoztak a nagy művésznek, ez magában 1000 aranyat nyom; egy másik karnagyi pálcza, a mit a porosz hölgyek ajándékoztak neki, egy ezüst kotaállvány, bécsi tisztelőinek ajándéka, számtalan ezüst koszoru, diágakó, chinai edény, stb. mind kincset érő remek.

** (A képzőművészeti társulat) jelen kiállításából megválaszoltatott a kormány részéről „Halvásár“, Canon nagy és igen szép műve 6500 frtért, továbbá Brissotnak, a jónevű állatképfestőnek, „Tehenek“ feliratu kisebb műve. Özvegy Bartal Györgyné pedig egy madonnát, és Cselkóné urhölgy szent Györgyöt ábrázoló festményt ajándékoztak a muzeumnak; mindkettő Szoldatics hazánkfának műve, s a régi olasz mesterek buzgó tanulmányozásának hatását tüntetik föl.

** (Irodalom.) „Nőkérdés és nőnevelés“ czimű munka jelent meg Kassán Szemák Istvántól. — Bartalos István az általa kiadandó „Magyar egyetemes népdalok gyűjtemény“-nek második kötetére nézve az előfizetési határidőt jövő májushó 1-sejéig meghosszabbította, azért, mert eddig — leirni is szomorú — csak 35 előfizető jelentkezett. Az első kötetet is meg lehet még rendelni szerzőnél, és pedig leszállított áron: 3 frton, rendes ára 5 frt volt. — Mikszáth Kálmán jeles fiatal írótól 1 kötet beszély jelent meg. Ára 2 frt.

** (Színház.) Egy elfelejtett művész. Kószeghy az, a nemzeti színház bassistája; harmincz éve, hogy a hazai művészetet szolgálja, hiven és jelesül és mégis alig szóltak róla; onnan van ez, mert ő az opera gonosztevője, minden hóhér, gyilkos, zsarnok apa, kegyetlen férj — bassus hangon remegteti meg a sziveket; lehet ez aztán még olyan jeles, a közönség nem szeret reá visszaemlékezni; hozzájárul még Kószeghy ur nyugodt, csendes természete, soha sem volt neki baja igazgatóval, rendezővel, díjfelemeléssel, nem szolgált tehát beszéd tárgyul, azért szépen ott is felejtették, a hol van. — Richter, az új opera-igazgató közelebb Bayreuthba akarna menni néhány hétre, a mit sokan rossz néven veszik neki, miután itthonn oly nagy a rendetlenség az opera körül, hogy mindenek előtt ide kell az ember. E héten is a „Prófétá“-t oly rosszul adták, hogy a közönség csak nézett, nemzeti színházban van-e, vagy Csaszlauban, és kereste az új igazgatót. — A nemzeti színház igazgatósága a lefolyt színházi évben eredeti művek szerzőinek 10,746 frtot fizetett ki írói díjokban, míg ezen díjak az előbbi években csak 6697 frtot tettek és 1849 óta egy évben sem mentek túl a hétezer frton. — Csajághy Márton aranyos, prémes mentét és arany csipke-főkötőt adott át a nemzeti színháznak, a miket boldogult neje: született Kiss Czeczilia végrendeletileg a nemzeti színház ruhatárára hagyományozott.

** (Vegyesek.) Az országos nőiparegylet ma ápril

19-dikén délelőtt 10 órakor a megyeház termében évi közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Évi jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Alapszabályok módosítása. 4. A tisztikar s választmány, esetleg állandó tisztviselők megválasztása. 5. Pénztár-vizsgáló bizottság kinevezése. 6. Indítványok. Budapest, 1874. ápril 3-dikán. — Gróf Szapáry Gézáné asszony, a fumei kormányzó neje, Fiumében egy női társulatot alakított, mely amunkaképtelen szegények és betegek segélyezését tűzte ki célul. — A honvédmennyháza vagyona áprilhó elsején 38,127 frt 34 kr-ra ment, érték-papírokban és készpénzben. — Gróf Cziráky János elsőszülöttségi hitbizományt állított fel lovasberényi uradalmából, a hozzá tartozó birtokrészekkel és pesti házából. A hitbizományi okmány mult hó 19-dikén iratott alá király ő Felsege által. — A pesti tűzoltók a mult évben 198 tüzesetben fejtették ki veszélyes munkódésüket, a hányszor tudniillik tűz volt a fővárosban, nagyobb baja egynek sem történt ez idő alatt. — A fővárosi rendőrség eltiltotta az égő szivar- vagy gyufadaraboknak az utcán való eldobálását, a miből — különösen a hosszu uszályok végett — már annyi szerencsétlenség történt. — Budának is lesz nem sokára vízvezetéke. E napokban vizsgálták meg hivatalosan az ottani ugynevezett csonka-tornyt, és igen alkalmasnak találták víztartónak. — A lakásszükségnek vége a fővárosban, az egy dunasoron is 4000 lakás kiadandó, a lakberek is alább szálltak, csak az élelmi cikkek árai maradtak a régiben, a mellett rosszul is mérik, minél fogva a rendőrség e napokban meghagyta a mérszárosoknak, hogy 2 latnál több nyomtatékot nem szabad egy font hushoz adniok. — Izsó Miklós már elkészült a Petőfi-szobor mintázatával és ez jelesül sükerült, most már csak maga a mű van hátra, a mi három év alatt szintén el fog készülni, és 40,000 frtba fog kerülni. — A lefolyt héten Budapesten született 144 fi- és 125 leánygyermek, meghalt 164 férfi és 138 nő.

** (Halálozások.) Bayer Henrikné, született Schönwiesner Karolina asszony, ki tavaly tartá aranylakodalmát, meghalt 73 éves korában; három jeles leánya a nevelés terén működik: Stelzerné Nagyszambaton, Bayer Karolina az uri utczában s Komáromy Alajosné gyermekkeri igazgatónő. — Csáky Ifigenia grófné, született báró Prónay, e hó 3-dikán Lőcsén meghalt. Jótékonyága és emberszeretete folytán köztiszteletben állt. — Tury Osvald, szentbenedekrendi áldozár elhunyt e hó 12-dikén 66 éves korában. — Ifjabb Hintz Dani Marosvásárhelyt e hó 11-dikén meghalt. A boldogult polgártársainak minden körülmények között kész tanácsadója, a haladás és művelődés előmozdítója, és a takarékpénztárnak több év óta hűséges és tevékeny pénztárnoka volt. — Rozsnyón dr. Gyürky Lajos, városi jeles főorvos 61 éves korában elhunyt hagymázban, mely a vasuti kórház szolgálatában ragadt rá. — Sárkányban (Esztergammegyében) dr. Reviczky Antal volt főorvos közelebb meghalt. Az ő egyénisége annyira hozzáfűződött a környék családaihoz, hogy elhunytá érzékeny ürt okozott. — Algyesten e hó 4-dikén hunyt el özvegy Zay Antalné, született Donnay Terézia asszony, 63 éves korában. — Másvilági Róza kisasszony, kit tavaly a baziási fürdővendégek gyönyörű hangja miatt „csalogány“-nak neveztek el, Déváról e napokban nagynéjével Pestre utazván, utközben rosszul lett s Aradon meghalt. — Dr. Réczey Imre, orvostudor és hites ügyvéd e hó 12-dikén, életének 70-dik évében végelgyengülés folytán meghalt. — Szendey Nep. János, magyar királyi kereskedelmi miniszteriumi titkár e hó 11-dikén, élete 47-dik évében szívtágulás folytán meghalt. — Jónás József, Déva-Ványa főjegyzője, a ritka becsületességű férfi s derék, áldozatkész honpolgár, e napokban meghalt. — Szerdahelyi Kálmán édesanyja, született

Schwertner Juliánna mult kedden elhunyt 75 éves korában. Férjét, fiát, leányát, mind annyi jelesek, mindnyájátó temette el, csak egy menyje maradt meg: Prielle Kornélia, a ki utósó napjaiban hű gyermeki szeretettel viselte gondját. — Szathmáron Pap Dömötört, köztiszteletben álló birtokost e napokban Jáncsik István nevű ottani embertelen ember szóváltás közben fejszével agyonütötte. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

April 11-dikén: „A bolygó hollandi“, Wagner Rickard operája. — April 12-dikén: „A betyár kendője“, Abonyi népszimnive. — April 13-dikén: „Sziget a szárazon“, Grubiczy vigjátéka és a „Felolvasónő.“ — April 14-dikén: „A próféta“, Mayerbeer operája. — April 15-dikén: „Alfonz ur“, Dumas vigjátéka. — April 16-dikén: „Don Juan“, Mozart operája. — April 17-dikén: „Téli regé“, Shakespeare szimnive.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak Bége nevű finom gyapju kelméből készült ruhát visel, az alján két huzott fodorral, mely rézsut pántokkal és egy-egy keskeny felálló fodorral van élénkítve. A tunique egészen új modorban van szabva: oldalt nagy gombokkal összetartva, hátul hosszan nyulik le, két oldalt fel van huzva és köröskörül gombos bojtjal diszítvék. A lebbentyüs derék is oldalt gombolódik, az ujjak szűkek és egy-egy csokorral diszítve. E ruha ilyen finom szövettől 90 frtba kerül, más féllekből azonban 40—45 fiton is kiállítható. A világos nemez kalap tollakkal és szalaggal van diszítve, ára 15 frt.

A második alak szép kékes szürke tafotas laine gyapju ruhát mutat be, aczékkék tafota diszítéssel. A ruha eleje öt sor lerakott ránczu betéttel van ditzítve, egy-egy sor között egy keskeny kék tafota levárrással letüzve. Ugyan a szoknya elejét három huzott fodor is disziti. A tunique nélküli, de azért erősen felhuzott hátsó részén a szoknyának két fodor és oldalt egy hosszú dudor közt öt-öt szalagesokor van alkalmazva. A derék lebbentyű nélküli, kihajtott gallérral és csokorral diszítve, az ujjak bővebbek, mint az első alaknál, és szintén szalagesokorral diszítvék. E ruha ára ilyen drága szövettől és gazdag kiállítással 75 frt, egyszerűbb modorban azonban 35—40 frt. A kalap széles szalaggal és nagy tollakkal van diszítve, ára 16 frt.

Fekete selyem ruhák annyira kedveltek a jelen tavaszi idény beálltával, hogy lehetetlennek tartjuk azokat itt fel nem említeni. Ujból viselik a sima tafotákat is a faille ruhák mellett, és mindkétféle szövettől készült ruhákhoz most egy új nemét a diszítésnek kaptak föl, mely kétségtelenül emeli a fekete ruhák fényét, tudniillik a fekete atlac gazdag alkalmazása nem csak keskeny be- és kihajtásokra, hanem fodrok, szélesebb szegélyzettek, csokrok stb. a fekete ruhákra mind atlacból készülnek. Egyuttal a fehér csipkét is ujból nagyon szeretik alkalmazni fekete ruhákra, kivált a derék és tunique diszítésére.

A napernyőkre nézve mondhatjuk, hogy a rövid vastag nyelűek a divatosak városi használatra, míg a botnyelű ernyő a szabadban még folyvást a legkedveltebb. A városi napernyők igen fényes kiállításúak, himzés, csipke, ajlicatio, sőt gazaból álló dudorzat, fodrok, tollisz stb., a legnagyobb változatban láthatók, de azért a sima egyszerűbbek is tetszésnek örvendenek, kivált ha a szövetre és színre nézve izléssel vannak kiállítva. A könnyű kisebb napernyők ára 5—6 frt, a diszesebbeké azonban nagyon drága, mert itt nem csak a valódi értéket, hanem a „gondolat művészi kivitelét“ is meg kell fizetni. Ezek közül 20 frt még nem is sok pénz egy ernyőért.

Szótalány.

Fejér Lilától.

Első részem' egyegészen
Kétszer is meglelheted,
De egyszer így szétválasztva,
Egész többé nem lehet.

Másik részemnek nincs párja
Előtte a nagy semmi,
Holott az Istent kivéve,
Minden, minden sok ennyi.

Végző részem az embernek
Biztos menedéket ad.
Hongyúlésen pedig jelent
Törvényhozó urakat.

Második és végző részem
Fejében órát mutat,
Belsejében pedig lelünk
Az Istenhez lel utat.

Egészemet, ha megtoldod
A legelső betűvel,
A Kunságban megtalálod,
Tiszta magyar néppel.

Megfejtési határidő: Májushó 17-dike.

A 12-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Este van már, késő este,
Pásztor tüzek égnek messze,
Messze tájon, más határon,
Az alföldi rónaságon.
A faluban minden csendes
Még az éj madár sem repdes,
Nyugodalom lakik benne,
Mintha temetője lenne.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

P. Úrge Francziska, Marosy Hermin és Etelka, Úrge Amália, Kiss Lőrinczné, Turesányi Irén és Györgyike, Zsigray Istvánó, Karlborger Gyuláné, Jancuska Hermin, Kluge Matild, Gyura Janka, Dráskóczy Vilma, Eisen Izidorné, Bacherer Ernáné, Dévich Ferenczné, Szentgyörgyi Tatay Erzsébet, Pazar Markus Karolin, özvegy Kozma Alajosné, Édes Dálnoky Linka, Felvinczy Mariska, Schütz Lórá, Ohidi Szigeti Nándorné, Neuschlosz Róza, Malatinszky Etelka, egy váci nő, Püspöki Antalné, Redl Hedviga, Hirschler Tercsi, László Julia, Gáál Boross Anna, Szmodics Gizella és Irma, Szentkirályi Sándor, Binyász Teréz, Novák Kornélia, Bakos Bankó Magdolna, Gottmayerné, Gábor Berta, Váczy Vilma, Juandán Jecie, Kovács Emma, Bohner Riersch Karolin, Fodor Erzsé, Tóth Janka és Berta, Korik Zsófia, Welsler Irma, Csay Irma, Makay Flóra, Boros Juliska, Nagy Irén, Fodor Erzsike, Molnár Endrőné, Mácsay Kornélia, Szücs Terka, László Józsefné, Hamar Ida és Bella, Istvány Róza és Emma.

A 11-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Madarász Olga, Ajtai Ágatha Eszter.

Tartalom.

A boldogság titkairól. — Menekvés, N. Büttner Linától. — Verona néni, Jankovich Reményi Katalintól. — A holt kéz, Gothárd Endrétől. — Az 1812-diki katastropha — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

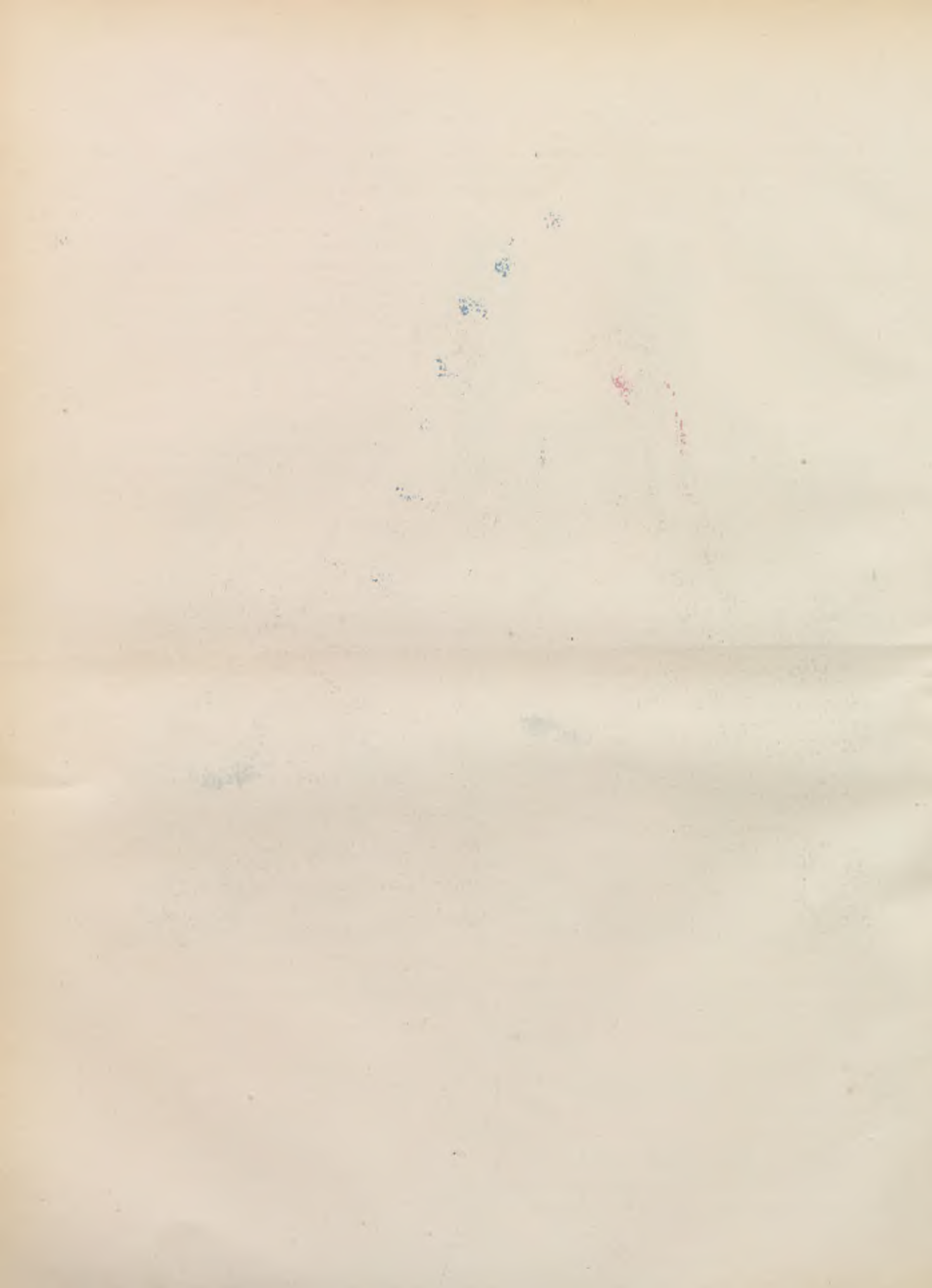
A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Aprillis hóban.

ALTER és KISS udvari szállók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Budapest.

vics Erzs, Lator Erzs, Cziplé Zsigmondné, Héderné, Linezy Eugénia, Ember Róza stb. — A kolozsvári vigadóban vasárnap Szamosi János és Concha Győző tanárok érdekes felolvasásokat tartottak az „egyetemi ifjusági kör“ javára. — Gróf Széchenyi halála évfordulati napján, e hó 8-dikán, a szokott gyászmisét most is megtartották Nagy-Czenken. A családhoz tartozókból megjelentek: gróf Széchenyi Béla, gróf Zichy Henrik, gróf Zichy Adalbert tábornok, gróf Zichy Rudolf nejével és gróf Zichy Géza. — A kolera-árvák és özvegyek javára összegyűlt könyöradományi alapból a belügyminiszter a pozsonyi inségesek segélyezésére 500 frtot bocsátott gróf Pálffy János, mint a pozsony-megyei inségügyi központi bizottmány elnökének rendelkezésére. — A koronakápolna Orsovánál, mely mint tudjuk, azon helyen áll, hol Kossuth Lajos a magyar koronát elásatta, egyidő óta elhanyagoltan állott, most azonban Jakabb Bogdán, Szörény megye főispánja gondoskodott a kápolna helyreállításáról s felügyelőjéül Nachtnebel János orsovai lakost nevezte ki. — A hortobágyi pusztán, a füredi ut mellett, forrásra akadtak, melynek vize azonban oly keserű, hogy még a budai „Hunyadi“-vizen is tultesz.

Különfélek.

* * (Kis tévedés.) Gödöllőn van egy B... nevű asszony, ki már régebben nem látta egyik lakatossegéd fútestvérét, és nem rég igen megörvendett, midőn meghallotta, hogy a legény pénzügyőrnek beállván, már fináncz-strázsamester (respicziens) lett és Gödöllőn van állomáson, azonban hiába várta, az csaknem látogatta meg. Ugyanekkor időzött a király is Gödöllőn és nem egyszer megunván a kastélyt, katonaköpenyt öltött és egy-két óráig sétálgatott a nem épen jól rendezett utcákon. Egy este B. asszony háza előtt is elsétált. Mikor a magas, katona köpenyes alak elment a kapu előtt, B. asszony erősen kiáltott: — Ferke! Miért vagy oly kevély, hogy meg sem látogatsz, mióta fináncz-strázsamester lettél? — A katonaköpenyes ur egyelőre szótlanul haladt tovább, nem is gondolva, hogy a szemrehányás neki szól; mikor azonban az asszony utána futott s kabátjánál fogva kérdőre vonta, nyájasan így válaszolt: „Jó asszony! Ferencz vagyok ugyan, de nem a kigyelmed Ferkéje, mert fináncz-strázsamester még nem vagyok. Az isten áldja meg! A jó asszony csak most vette észre, kit nézett respicziensnek.

* * (Gróf Andrássy Gyula legutóbbi estélyeiről) nagy elragadtatással szól az „Aug. A. Ztg.“ bécsi levelezője. Andrássy szalonja — ugymond — a benne uralkodott hang szeretetre méltó természetessége által annak idején a párisi előkelő világnak is kedves találkozási helye volt, s varázsát mindvégig megőrizte, bármennyire kitágult is azóta a házigazda életköre. A birodalmi kanczellár s „Katinka grófnő“ jól tudják, hogy csak egy szavukra van szükség s minden meghívott vendég egyszerre otthoniasan érzi magát. De nemcsak a fogadtatás pillanatát, hanem az egész estét meg tudják ők élénkíteni, a házi ur valóban ezerszeres ügyességével és világfiás finomságával, a ház asszonya pedig ama megnyerő kellemmel, melynek hangulata az egész társaságon szétárad.

* * (A királyné szerecsenét) Mahomed Besirt Gödöllőn honvagy lepte meg, s elhatározta, hogy meglátogatja szülőföldjét, Ujj-Dogoláht. A királyné Mohamed Besirnek szabadságidőt és pénzt adott azon meghagyással, hogy szabadságidejének eltelte után viszatérjen Egyiptomból. Mohamed Besir Kairóig az ud-

vari szabó által készített egyenruhájában ment, mivel azonban ugy tapasztalta, hogy e ruha nagyon szép ugyan, de a szerecsen-divatnak nem felel meg, elhatározta, hogy egészen európai öltözetben fog Dongoláshban megjelenni, mert így legalább még nagyobb föltűnést okoz. A királynő közbejárására az egyiptomi alkirály fermant adott Mohamed Besirnek, melyben a polgári és katonai kormányzóknak ugyancsak szívükre köti a szerecsent, ki persze hogy büszke lesz ezen megtiszteltetésre, minőben honfitársai még aligha részesültek. Az udvari körökben kíváncsiak, vajlon a szerecsen visszatér-e szeretett szülőföldről?

* * (Flórenczben) május hó 14—18 napjain fogják ünnepelni Michel Angelo százados emlékűnnepét, melyre már hosszabb idő óta folynak az előkészületek. Májushó e napjai azért nevezetesek a művész életében, mivel Dávid szobrát Michel Angelo műterméből ez idő alatt szállították a Piazza della Signoriára.

* * (Egy szerencsétlen herczeg.) Herczeg Wittgenstein Sándor igen előhaladott életkorban a mult héten meghalt. Vele egy tipikus alak hunyt el. Ő azt soha sem bocsáthatá meg a német fejedelmeknek, hogy egykor őt és házát „mediatisálták.“ Soha sem vett részt semmiféle udvari ünnepélyen, és honn, büszke kastélyában fejedelmi megvetéssel viseltetett a világ és a német udvarok iránt. Egyik fia egy parasztleányt vett el feleségül, a mit a kevély herczeg soha sem bocsátott meg neki. A másik fia rendkívüli jerjedelmű hangnak volt birtokában, csakhogy e fiatal ember, ki végtelenül comikus, törpe termete által is kitünt, sok adósságot is csinált, míg végre apja kitagadta. Ekkor a herczeg hangversenyeket kezdett adni és Ullmann impressario szerződteté egy amerikai köruttra. El is utazott, de utközben tengeri betegségben hunyt el.

Megbízások tára.

Surdra Sz. B. E. urnőnek: Elkészült és azonnal megküldtem.

Horgospatakára L. A. urhölgynek: Azonnal újból megküldtem.

Szegedre N. Ö. urnak: Eddig bizonyára vette már küldeményemet.

H. Pályira G. G. E. urhölgynek: Még a mult héten adtam föl postára.

Debreczenbe A. A. urhölgynek: A jövő választmányi gyűlésig nem mondhatok határozott feleletet.

Székesfejérvárra Sz. E. urnőnek: A jövő hó elejétől fogva kérem leveleit új lakásunkra: „Országut 38. sz. Luby-ház“ czimezni, mert fájdalom, újra hurczolkodás áll előttem.

Szegedre J. N. urhölgynek: Szives köszönettel vettem.

Szászvárosba T. Zs. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Aradra B. J. urhölgynek: A legszivesebben tettem!

M. Szigetre A. M. urhölgynek: El van küldve.

Makóra O. K. urhölgynek: Nem-e volna czélszerűbb a tisztítás a festésnél?

Nagy-Szeben S. K. urnak: Várom az ígértet. A mi azt a gyurást illeti, ne tessék azon fennakadni; nagyon tisztá munka az ott.

Váálbba: M.-Z-r urnak: Meg fog jelenni.

Parádra Dr. K. J. urnak: Köszönettel vettem a prózát.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, amit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 kötet. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 kötet. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 kötet. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytatában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti áruk 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

17-dik szám.

Április 26-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra perc		óra perc		
Április	26	Vasárnap	D 6 Sz. Józs. o.	D 6 Jubilate	14 F 3 Mártins	9 Odám		4 54	7 1	
	27	Hétfő	Peregrin h.	Zita	15 Aristar	10 Bójt, Fül.		4 53	7 2	
	28	Kedd	Vitál és Val.	Váli	16 Agapia	11 B. Illés h.		4 51	7 3	
	29	Szerda	Maximin	Antalka	17 Simoen	12 frigy sz.	?	4 50	7 4	
	30	Csütörtök	Siniai Katalin	Eutróp	18 János	13 elrablása		4 48	7 5	
	1	Péntek	Fülöp és Jakab	Fülöp Jakab	19 János	14 Kis husv.		4 46	7 8	
	2	Szombat	Athanáz, Zsigm.	Zsigmond	20 Theoden	15 S. 4. per.		4 45	7 9	

V i d é k i t á r c z a.

Pozsonyban a Liszt-hangverseny fényesen sikerült. A vigadó terme zsufolva volt. Liszt az egész hangverseny alatt egyedül játszott, utóbb Rossi grófné, majd Menter Zsófia kísérte, végül Popperrel négykézre játszott. Befejezésül egy rhapsodiát adott elő. A hangversenyt diszlakoma követé, este a színházban diszeloadás rendeztetett. — A maestronak három koszorut nyújtottak át hangversenye alkalmával, és pedig az ottani egyházi zeneegylet, a kassai küldöttség s Taussig özvegye, született Vrabélyi Szerafina.

Czepléden e hó 11-dikén a kisdédóvodi alap javára tartott hangverseny százhat forintot jövedelmezett tisztán. A műsor változatos volt. A dalárdán kívül közreműködtek: Gráczy Katalin és Krasznay Aranka kisasszony zongorán s ez utóbbi magándallal is; ifjabb Baksay Mihály Kecskemétről, ki Csermák nagy „andalgó“-ját játszá hegedűn, s majd ifjabb Baksay Mihályval és Szikszayval egy „primatialis hármass“-t; továbbá Hegedüs Endre Nagy-Kőrösről, kinek dalai köztetszésben részesültek, érczes tenorhangon gróf Zichy Géza „Zách Klára“ zenei balladáját éneklé. Előadás után kedélyes táncz volt. Május elsején Czepléden a Beleznay Ignác jászberényi szintársulata szándékozik megkezdeni előadásait.

Hátszegen e hó 13-dikén a helybeli katolikus leányiskola javára rendeztek kedélyes vigalmat. A leányiskola létrejötté főleg György István kanonok buzgalmának köszönhető, ki maga e vigalomban nem vehetett részt s Pára Antal járásbíró helyettesité, ki nejevel volt jelen. Nem nagy, de válogatott közönség jelent meg s a jól rendezett mulatságban reggeli hat óráig tartott a táncz.

Ipolyságon e hó 11-dikén Pongrácz Lajos megyei főjegyző az új iskola szükségleteinek javára műkedvelői előadást rendezett. A „Kukli-prédikációk“-at adták elő s abban Axmann Olga, Szulovszky Kamilla, Matuska Gizella kisasszonyok, Berkó István, Weissberger Armin, Pongrácz Jenő, Szulovszky Armin, működtek közre, dicséretesen. Másnap ez előadást a közsétatér javára ismételték. — T á l l y á n e hó 7-dikén a kisdédóvoda javára tánczozal összekötött zene-estélyt rendeztek, 125 frt 37 kr tiszta jövedelmmel. A környékről is számos vendég jelent meg, s vidám mulatság volt.

Debreczenben Szikszay Lajos, ottani építész a múlt héten egy ritka emlékpénzt ajándékozott a főiskolai muzeumnak. E pénz oly nagy, mint egy négy krajczáros, és ezüstöt mutat. Egyik lapján a magyar korona van, egy „váukoson, két babérágtól környezve, s aláírva: „1849“; körül a szélén: „egy korona, egy isten, egy honunk, e háromságnak híven hódolunk.“ A másik lapon Kossuth Lajos jól talált mellképe ezen körirattal: „Kos-

suth Lajos a Magyarország vezérje, született 27-dik ápril havában 1806 (?) Az érem találatott egy ház elbontása alkalmával egy lépcső alatt.

Pécsen földrengést éreztek e hó 16-dikán éjfélkor, hanem alig pillanatig tartott. Inkább földalatti moraj volt hallható, melyet, mint az ágyudörrenésnél, rezgés követett. Hanem ugyancsak Baranyamegyéből Deveser községből határozottan írják, hogy 16-dikán éjjel 12—1 óra közt tompa, földalatti moraj ijesztette föl álmából a lakosság egy részét, s azt gondolták, lakházaik összedőlnek, olyan erős volt a földrengés, az ablakok zörgése pedig ijesztő vala. Az egész tán fél perczig tartott. A szomszédos Ráczpetrén is érezték, de már ott gyöngébb volt.

Nagybányán a műkedvelők mult vasárnap előadást tartottak Ábrányi Emil „Elsőosztályu váróteren“ s a Murger-féle „Nyolczadik pont“-tal; továbbá Mikó Béla „a kelmék festéséről s azok festőszereiről“ olvasott, Zsiga Miklós pedig Petőfitől szavalt.

Sopronban Némethy Gy. szintársulata folyton nagy közönség előtt játszik, s a pártolást nem csupán érdekes műsora, de tagjainak szabatos összeműködése által is megérdemli. A közönség kiválóbb kegyencei: a Szilágyi pár, Daray Karolina, Eichner Anna, Szatmáry Árpád, Bács, Dobocsányi stb. Így pártolja ezen még nem rég tulnyomólag német lakosságú város a magyar színészetet.

Tüzesetek. Gyergyó-szt.-miklós városban e hó 14-dikén iszonyu tüzvész pusztított. Délután fél 3 órakor ütött ki, s kelet-nyugati szél által korbácsoltatva, fél óra alatt a város nagy része lángban állott. A kár fölszámíthatlanul nagy, s Gyergyó-Szt.-Miklós szorgalmas polgárainak két harmada végpusztulásra jutott. Az elégett területből alig néhány telek volt biztosítva, s a kár többre megy egy negyed milliónál. Az égésnél meghalt 3 asszony, egy férfi pedig súlyos sebeket kapott. A tüzet csak 48 óra után, 16-dikán oltotta a kemény záporosó. Ily borzasztó tűz mostanság még nem dühöngött a Királyhágón inneni részeken! — Szőregen e hó 12-dikén tűz ütött ki, mely a dühöngő szélvész folytán oly nagy mérvet öltött, hogy csakhamar nagy lángtengerben uszott a község délnyugati része. Emberélet nem esett ugyan áldozatul, hanem 54 lakóházat, a benne volt összes ingóságokkal, fölemésztett a romboló elem akkorra, midőn a szegedi tüzoltók oda megérkeztek.

Vidéki vegyesek. Komárom városa Glyczy Kálmán pénzügyminisztert egyhangulag választá meg képviselőjének. — A k é s m á r k i kerületben ismét Vécsey Tamás egyetemi tanárt választák meg képviselőnek egyhangulag. — K i s - M a r t o n b a n Hyrtl tanár szülőháza ünnepélyesen fogják behelyezni az em-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kristóf-tér, 2-dik szám, 3-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

17. SZ.

April 26-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divatképpel,

minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tízenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

„Ibolyácska áll a réten.“

N. B. Linától.

„Ibolyácska áll a réten“ e kedves, illatos kis dal, mely egykor minden teremben zengett, most már félig-meddig elhangzott, pedig most is minden tavasszal ott áll az ibolyácska a réten s a berekben; ott áll s végig álmodja mind ama nagyra-vágyó álmokat, melyek mint örök vágy, mindenkinek, még a legszerényebb kis ibolyának szívében is, fel-felélednek, s melyből ha még idejekorán felébredhet, hálás megnyugvással mondja: „Mily jó, hogy csak kisiny ibolya vagyok én!“ A nagyra-vágyás veszélyes álmai ki is zárják mindenünnen a valódi boldogságot; míg a nemes egyszerűség, az ibolya bájos igénytelensége mindig:

„Drága gyöngye volt s lesz e világnak,
S birni vágyók, kik becsülni tudják,
Rejtekében is reá találnak!“

Fölkeresik, reá találnak s örömmel üdvözlük, mint egykor Góthe s Heydn üdvözölték „a réten álló ibolyácskát!“

Mert minden időben, minden érző szívhez oly érthetőn szól a szerény kis virág!

Kora tavasszal, hideg borus napon, midőn még a fák lombtalan ágait rázza, zörgeti a szél, a száraz fű között didegve, annyi bizalommal tekint föl hozzánk ártatlan, kérő virág-szemeivel, mint egy kitett árva gyermek, a ki mellett lehetetlen részvétlenül, hidegen elmennünk, és még ha tán nem akarnánk is, le kell hajolnunk hozzá, hogy fölemeljük s magunkkal vigyük.

Majd meg később, olyankor, midőn már a fák barna ágain is kifakad a rügy és virág s a tavaszi nap meleg szeretettel keresi föl a zöld levelek közé rejtőzött kis ibolyát, s az csillogva, harmatosan, mintegy édes álmodozással tekint felénk, — ki haladhatna el akkor mellette idegenül? Örömmel, szeretettel hajolunk

le hozzá s elviszszük; de nem magunknak, hanem, hogy annak adjuk, kit magunknál is jobban szeretünk.

Ölemben is most ibolya-csokor fekszik, édes illata betölti a szobát, egészen körülvesz, kedves hangulat borul lelkemre, s én — végtelen gyöngédséggel gondolok arra, kitől az ibolyacsokrot kaptam, s ki most tőlem oly távol van. . . .

S z e r e l m e m .

Nyirák Lajostól.

ly végtelen a szerelem szívemben,
Hogy elbeszélni nincsen rá szavam;
Mért is van úgy, hogy a szíveknek hangja
Csak szenvedésbe', fájdalomba' van ?!

Szeretnék szólni eget rázó hangon,
Miként a szárnyaló vihar beszél;
De szerelmemhez hangom olyan gyenge,
Mint tengervészhez a kicsinyke szél.

Pedig ha látnád, odalenn a mélyben
Mily óriási szenvedély lakik;
Ha sejtened, mily láng fog ottau égni
Szívem legvégső dobbanásáig.

Ha sejtened csak ezerednyi részét
Szerelmem forró érzelmeinek:
Azt gondolnád, hogy szívemet majd végre
A végzetetlen tűz repeszi meg.

. . . Ne hidd üdvöm! — hisz szerelem az élet,
Mely alkot, éltet, boldoggá teszzen,
Ha minden elhagy, minden a világon,
Ez egyet hagyd meg, édes Istenem!

Lobogj sokáig szent tűz! égj örökre!
Ne legyen vész, mely egykoron kiolt!
Világosítsd meg jövendőmnnek képét,
A mult, a mult úgy is de pusztá volt!

S ha jönne nap, oh jaj! ha jönni fogna,
Midőn e forró szív hideg marad;
Midőn a végzet kiszakítva onnan
Minden meleget, minden sugarat:

Akkor tovább nem kell maga az élet,
S nem a menyország minden fénye sem;
Temessetek el akkor s legyok porrá,
Mely nem méltó rád, drága hitvesem!

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

(Folytatás.)

Körültekintett; a folyó partján állva, a lehajló fűzfák rései közül azonnal két fiatal leányt és néhány ifjút látott, kik a két fiatal leány társaságában vidám csevegés és még vidámabb kacagás közt eveztek fölfelé a folyón.

Kedves látvány lett volna minden más embernek, Ernőt kivéve.

Az első könnyű csónakban egy fiatal ember ült, szemben vele könnyű rózsaszín ruhában öltözködött szőke gyermekleány foglalt helyet, ki ijedten, de azért mosolylyal ajkain sikoltott föl, ha olykor-olykor az ifju, kihajolva a csónakból, kezét a folyóban megnedvesíté és a csónak megbillent.

A másik csónakban szintén fiatal ember ült, de szemben vele nem szőke gyermek, hanem szép fehér szálu, sárga fülü vizsla, a mely okos tekintetét mindig urán pihenteté. A tekintetről ítélve, az ember megesküdtött volna rá, hogy az a kutya érezni, gondolkodni tud.

A harmadik csónakban ült Hedvig, az öreg leány által emlegetett gazdag örökös, könnyű fehér ruhájában a habistennőkre emlékeztetve. Máskor maga evezett, most azonban csak a kormányos szerepét vitte, míg tekintete mélázva kísérte a habgyöngyöket, mik az evező-lapátról a vízbe visszahullottak.

Midőn Ernő percznyi kábulatából magához tért, sietett a legközelebbi facsoport mögé, hogy meg ne lássák.

Kár volt elrejtőznie, nem vette volna észre senki, sokkal jobban el volt a kis társaság foglalva.

— No fiuk, — szólt most Hedvig unokabátyja, ugyanaz, ki a rózsaszín ruhás szőke gyermekkel ült szemben — ha vadászni akartok, itt kell kiszállnunk. A ki foglyászni szeret, gyalogoljon.

— A gyalogolástól nem félünk — szólt az ifju, a vizsla társaságában — de a hölgyeket nem illő magukra hagynunk.

Hedvig és a szőke gyermek jóakaratulag biztosították az ifjakat, hogy mehetnek bátran; hiszen el is voltak ők arra készülve, hogy az ifjak vadászni fognak, miután előkészület is történt rá.

— Ha tehát nagysádtoknak nincs semmi ellenvetésük, — szólt ismét Hedvig unokabátyja, — ugy barátim, éljünk az engedélylyel.

Az ifjak kíségték a hölgyeket és távozanak.

— Mondhatom, Erzsikém, — szólt most Hedvig fiatal társnőjéhez, — te sokat vesztettél féltékenységedből; hiszen más-kor nem voltál rábirható, hogy csónakba ülj!

— Magam sem tudom, mi adott ma annyi bátorságot, — szólt Erzsike, és a pir, mely a míg beszélt, arczába szökelt, mégis arról tanuskodék, hogy biz ő sejté, mi adott ma neki annyi bátorságot.

— Tudom én, ha te nem tudod, — szólt Hedvig, csintalan mosolylyal, — a rokonszenv, melyet benned átellenesed ébresztett.

— Mi jut eszedbe! — szabadkozék Erzsike, és a pir, mely ujolag elborítá arcját, ismét csak árulója lőn. Pedig, hogy restelte szegény teremtés! Kapott is egy mentő gondolaton, mely épen agyába villant, és biztosítva érezvén magát állítása helyeségéről, egész határozott hangon szólt:

— Nem érzek-e irántad is rokonszenvet és még sem ülnék veled egy csónakban, mikor te evezesz.

— Oh, az egészen másnemű rokonszenv, mit te irányomban értesz! — szólt Hedvig, ki kissé rosz néven látszék venni barátnője föntebbi nyilatkozatát.

— Különbem sem tudom bátortalanságodat megmagyarázni, — szólt tehát kissé sértődött hangon. — történt-e nekem még bajom, mióta csónokázom?

— Megengedem, édes lelkem, de bocsáss meg, ha őszintén megvallom, oly idegenszerűnek tetszik nekem, hogy más valaki engem evezzen, hogy valószínűleg e szokatlanság költi föl bennem a féltékenységet. — Igazad van, midőn ebbeli szenvedélyemet idegenszerűnek nevezed. Idegenszerű azért, mert szokatlan. Ne gondold azonban, hogy e mulatságot csupán szeszélyből üzöm, van ennek czélja is, szórakozni akarok, és mindenféle testmozgásba gyakorlom magamat. Verona néni csecsemő korom óta azt veri a fejembe, hogy ha halálát időnek előtte nem akarom okozni, ne is gondoljak a férjhez menetelre.

— Cak meg fog változni nénéd ebbeli kívánsága, — szólt Erzsike, méltó szörnyüködéssel, és boldog mélázással gondolt a közel mult perczekre, midőn egy szép ifjuval szemben ülve, lassan eveztek le a víz tükrén.

— Ha a néni megváltoztatná is szándékát, de én soha nem megyek férjhez, — szólt Hedvig, elnyomni igyekeztvén a kebléből feltörő sohajt.

— De épen, mert egyedül, minden támasz nélkül fogok állni a világon, — folytatá — szükséges, hogy testben, lélekben egyaránt erős és bátor legyek. Hiszen egyik a másika nélkül nem juthat kellő érvényre, mert a melyik az erősebb, az fölényt gyakorol a másikon. Én tehát egyenlően edzem testemet-lelkemet. Bekötöm a legmélyebb sebeket és nem ájulok el mellette; pedig, midőn először láttam, a mint az orvos egv gyűlést, mely nénémnek ujján támadt, felvágott, elájultam és két óra hosszúig tartott, míg magamhoz térítettek. Első tekintetem nénémre esett és midőn eszmélni tudtam, csudálkoztam, hogy őt talpon látom.

„Rám fért volna, hogy te támogass engem“, — folytatá oly hangon, mely feddőnek akart látszani, de mely inkább szomorú volt, — „és én gyámolítalak téged! Szoktasd hozzá magad, hogy minden sebnél van nagyobb, fájóbb, a melyre pedig még ír sincs; ha ilyen fog ejtetni rajtad, nem fogsz többé elájulni egy daganat láttára.“ — Nem értettem e szavak értelmét, hanem éreztem, és ha azontul sebet láttam, mindig eszembe jutottak néném szavai: „Van minden sebnél nagyobb és fájóbb, a melyre ír sincs“, és soha többé nem ájultam el. A szegénység, a nyomor látásától nem futok el, hanem igyekszem könnyíteni rajta. Ezt azért említem, mert eleinte ez sem volt könnyű föladat. Emlékezem rá, midőn két év előtt a falu ugynevezett hosszú során mentem sé-

tálni, egy hét-nyolcz éves leányka vonta magára figyelmemet, ki házuk kapuja előtt állva, keservesen zokogott.

Hozzá közeledtem.

— Mit sirsz — kérdém, — megvert valaki? — alig hittem még akkor, hogy más oka is lehet az embernek a sirásra; nem láttam én más embert sirni, csak béreseink gyermekeit, ha szüleiértől verést kaptak.

— Nem vert meg senki, — felelt a kis lány, tovább zokogva, — de nagyon éhes vagyok.

— Hát egyél, kérj anyádtól kenyeret! — olyan természetesnek találtam akkor ezt a tanácsot. Tudtam is én, hogy van olyan ember, a ki nem ehetik mindig, mikor akar!

— Édes szülém nagyon beteg, — panaszkodék a leányka tovább — neki nincs kenyere, kiküldött, hogy kérjek jó emberektől, de én nem tudom, ki a jó.

E szavakra egyszerre föltámadt bennem az önérzet; leszek én jó! Mintha a leányka szavai egy eddig nem ismert tulajdonságot ébresztettek volna föl bennem. Oh, soha sem fogom többé érezni, mit akkor éreztem, midőn először ébredtem az öntudatra, hogy tehetek embertársamért valamit.

— Vezess anyádhoz, én adok neked is, neki is kenyeret, — szólék és bementünk a rozszant ház kapuján, mely előtt kis védenczem sirdogált.

De a még eddig nem ismert nyomor látása iszonynyal tölté el lelkemet. Mellem elszorult a büzhödt levegőtől, mely a szobát eltöltötte és szívem hallhatóan dobogott, midőn a rongyokból összetakolt ágyon a leányka anyját megpillantám, mintegy két éves sovány kis gyermekkel mellette. Iszonyatomban az ágyra dobtam, a mi pénz nálam volt, és midőn a nő hálásan rám emelé sötét tekintetét, én gyermekes félelemtől megkapatva, futottam ki a szobából.

Alig vártam, hogy hazaérve elbeszéljem nénémnek a történeteket, és ismerve az ő jótékonyágát, meg voltam győződve, hogy helyeselni fogja eljárásomat, és nem fog könnyelműséggel vádolni, hogy a nálam levő pénzt niuden tétova nélkül odaadtam.

De csalódtam.

— Nem cselekedtél helyesen, — szóló. — Mit tehet az a szegény beteg és az a gyámoltalan gyermek azzal a pénzzel, ha nincs, a ki őket gyámolítsa? Sok esetben tapintatos, meggondolt eljárással több jót tehetünk embertársainkkal, mint bár nagyobb anyagi áldozattal. Nem elfutni kell a nyomor látásától, gyermekem, hanem szemébe nézni. Mily kín nézni is, hát még eltűrni! Ha ez eszedbe jut, soha sem fogsz többé előle elfutni.

Azóta láttam nyomort eleget, hanem a hol találkoztunk, ott utójára volt, elpusztítottam onnan.

De gyenge, törékeny egészségemnél fogva gyakran akadályozva voltam jótékonyági körjáratomban, miben most már, látva a kedvező sikert, sok örömöm volt.

Azt gondoltam tehát, ha a lelket lehet edzeni, lehet a testet is. És hozzá fogtam a testgyakorlat különféle nemeihez, és napról-napra erősebb és egészségesebbnek éreztem magamat.

— Nézd karjaimat, — végzé szavait, mialatt könnyü ruhájának bő ujjait hátra veté és ökleit összeszorítva, alabastrom karját barátnője elé tartva, megrázá.

— Nos, még most sem mernél velem csónakázni? — folytatá hévvel. — Hidd el, evezek oly biztosan, mint a kire oly gondtalanul rábízad lelkedet. — végzé hamiskás mosolylyal ajkai körül. — No jöjj, — szóló még mindig habozó barátnőjéhez. — Vagy várj. Előbb majd magam ülök csónakba, és ha látni fogod, mily biztosan uszik az tova velem, visszajövök érted, és

belé ülsz, ugy-e bár? Lásd, az annyi önbizalmat adna nekem, ha rám mernéd magadat bizni! — végzé lelkesedéssel, és választ sem várva, könnyedén lépett a csónakba, hogy azt a karfától, melyben kapcsolva volt, eloldja.

Erzsike egész elképedve függeszté tekintetét barátnőjére, a mint az a himbálódzó csónakban oly minden félelem nélkül ült és az evezőket két oldalt illeszté.

Alig haladt azonban Hedvig néhány ölnyire, midőn a víz fölé hajolt, hogy kezeit megnedvesitse, mialatt a piros rózsza, mely hajához tűzve volt, kihullott.

— Ah nem hagylak! — szóló a leányka, és gyermekes gondatlansággal kapott a rózsza után, mely a víz színén a csónak mellett himbálódzott. Terve azonban előszörre nem sikerült, és midőn másodsor is kihajolt, hogy a rózsát megmentse, egyensúlyt veszttve, maga is a vízbe bukott.

A velőt rázó sikoltásra, mely Erzsike ajkairól kitört, az ifjak is, kik vidám csevegés közt meg-megállva, még nem haladtak messzire, elésiettek; de ekkor már Ernő, ki az egész esetet rejtékelyéből látta, könnyü terhét magasán tartva, sietett Erzsike elé, hogy az aléltat gondjaira bizza addig, míg ő maga a kastélyba siet, hogy száraz ruhát rendeljen Hedvignek.

Ezlatt az ifjak is körülfogták Erzsikét, ki barátnőjével volt elfoglalva, hogy beszélje el nekik a történeteket.

— Várjanak kissé, — szóló Erzsike fontoskodó arcczal — gondolkodni se tudok addig, míg szegény Hedvig magához nem tér. Csak azt nem tudom magamnak megmagyarázni — folytatá, — hogy honnan termett itt oly gyorsan ez a fiatal ember, a ki Hedviget megmentette! Ez bizonyosan azon ifju, ki nem rég érkezett Pestről.

— Igen, — szóló Hedvig unokabátyja, és mig a távozó ifjú után nézett, körülbelül ezt gondolá:

— Ez is furcsa csudabogár lehet; kiment a vízből egy csudaszép elalélt fiatal leányt és nem lesi, mig az magához térve, hálás tekintetét reáemeli! Egy életen keresztül csak egyszer akad az embernek ily jó alkalma gyöngéd ismeretség megkötésére, és ez sem minden embernek! Bizony vannak az Istennek csudabogarai.

III.

Hedvig másnap haloványabb és gondolkodóbb volt a szokottnál.

Mig Verona néni íróasztalának fiókjában valamit keresni látszék, addig ő föl s alá járt a szobában. Egész lényén bizonyos habozás, tépelődés volt észlelhető.

— Néni, — szóló, hirtelen megállva az agg leány előtt, — ha valaki jót tett velünk, ugy-e azt tartozunk megköszönni?

— Így volna az rendjén.

— Hát annak mivel tartozunk, a ki életünket menté meg?

— Annak, annak, — szóló Verona vontatott hangon, aztán nem szóló semmit, tekintetét rajta feledé unokahuga szép vonásain, fejével néhányszor bölintott és magában gondolá: — Az attól függ, hogy kinek milyen kedves az élete.

— Néni, hát erre nincs válaszod?

— De igen, gyermekem, annak többel tartozunk, mint köszönettel, annak hálával tartozunk.

— Tehát addig is, mig alkalomam nyílik Tarnay urnak hálámát kifejezni, megköszönöm neki önfeláldozását.

— Tedd ezt.

— Csakhogy véghetetlen különösnek találom, hogy valakit hivassak azért, hogy köszönetet szavazzak neki!

— Keresd te föl.

— Én, egy fiatal embert, a ki kerüli az alkalmat, hogy velem találkozzék?

— Ő nem fiatal ember rád nézve, hanem életed megmentője.

Hedvig homlokán néhány erős ráncz jelentkezik. Iszonyuan bántotta a tudat, hogy ő valakinek hálával tartozik, főképp annak a megközelíthetlen büszke embernek.

Most kezdett csak a felett töprenkedni, hogy őt, ki uszni tud, más mentette ki a vízből, és az a más épen az az ember, a ki napestig ott bujkál a fák között és más társaság nem kell neki, megelégszik a természettel. Hová is tette eszét, hogy azon perczen, midőn a hajából kiesett rózsza után nyult, elszedült és eszméletét veszté!

A sok tépelődésnek azonban az lett a vége, hogy hirtelen határozott. Legalább le akarja róni tartozását azon ember iránt, az illemszabta törvény szerint addig is, míg az alkalom kínálkozik, háláját, a mint a néni mondta, leróni.

IV.

Ernő fejét tenyerére hajtva, ült íróasztala előtt, tekintete egy az asztalra helyezett pohárban piruló piros rózsán pihent.

Arra szabad volt neki imádattal tekinteni, azt szabad volt szeretni, idáig nem terjedt a néni tilalma.

És ő hálásan szerette e virágszálat, nemcsak azért, mert a kedves kéz is érintette volt, nemcsak azért, mert fejét diszította, hanem mert annak köszönhetette, hogy az imádott teremtetést, ha csak rövid ideig is, ha élettelenül is, karjai között tarthatta.

Ez lesz minden és egyedüli emléke boldogtalan szerelmének; mert ha eddig kerülte a leánykát, mostantól még inkább fogja kerülni. Eddig adott szava, most becsülete kívánja; ne gondolja az a néni azzal a gyanutelt tekintetével, azzal a gunyos mosolyával ajkai körül, hogy a véletlent, mely oly helyzetbe hozta, hogy némi szolgálatot tehetett, saját előnyére akarja használni, hogy a válaszfalat akarja lerombolni, melyet a néni nyilatkozata és saját adott szava kettejük közé állított.

És a mint így gondolatainak összebogzott fonalát követte, egyszerre kopogás hallatszék ajtaján.

Rettenetes rosز néven vette, hogy zavarják.

Hátra sem tekintett, bizonyosan valamelyik béres, ki a kasznár távolléte alatt tőle kér fölvilágosítást, vagy más effélét. Majd eléje kerüli.

És eléje kerüli Hedvig.

Ernő egy ideig azt hitte, hogy káprázat. Annyit foglalokzik a leánykával, hogy most előidézte szellemét.

De a szellem szívet átjáró üde hangon megszólalt és jó reggelt kívánt.

— Nemde ön néném levelezője?

Ernő igennel felelt, azaz csak gondolta, hogy felelt, az egészben azonban csak annyi volt, hogy ajka megrándult, de hangot nem adott.

— Kérem, legyen szives, írjon egyszer kivételképen helyettem is egy levelet és köszönje meg nevemben önmagának, hogy tegnap oly önfeláldozással mentett ki engem a vízből.

Erre a bolond ötletre mindketten elkaczagták magukat. Hisz a fiatal sziveknél oly könnyű az átmenet egyik hangulattól a másikba.

Ernő is kiesett szerepéből és félig mosolyogva, félig szemrehányólag kérdé:

— Mondja meg, kérem, nem tart érdemesnek arra, hogy élőszóval köszönje meg eljárásomat, ha már egyáltalában az ily tett köszönetet érdemel?

— Engedje el, hogy az ön kérdésére feleljek, és megmondjam, hogy e bolond ötlet mint jutott eszembe; egyszerűen jellemezni ohajtottam vele az ön megközelíthetlen modorát.

Volt a leány hangjában, tekintetében valami, mi az ifju szívéig nyilalt.

(Folytatása köv.)

A h o l t k é z .

(Beszély.)

Wilkie Collins után Gothárd Endrétől.

(V é g e.)

Én jelt adtam, hogy ne szóljon semmit, s ismét megtapintám a beteg ütérét. Daczára különös nyilatkozatának, nem volt, mint gondoltam, hagymázban. Ütere nyugodtan és szabályszerűen vert. Bőre nedves és hideg volt, s a láznak vagy izgatottságnak semmi jelét nem vettem rajta észre.

Miután egyikünk sem szólt, a beteg felém fordult, s esetének rendkívüli voltát elbeszélve, tanácsot kért tőlem, minő életrendet kövessen jövőre. Válaszul adám, hogy a dolog komoly megfontolást igényel, s hogy az orvosi rendelvényt később el fogom küldeni. Ő kért, hogy írjam azt meg azonnal, mert holnap reggel, mielőtt én felkelnék, valószínűleg el fog utazni Doncasterből. Hasztalan volt őt e lépés döreségére és veszélyeire figyelmeztetni. Nyugodtan és türelemmel hallgatá ellenvetéseimet, de a nélkül, hogy ennek okát adta volna, megmaradt határozatánál, s ismétlé, hogy ha gyógyszert akarok neki adni, tegyem azt meg azonnal.

A mint Arthur ezt hallá, előhozta írótartóját s azt szokott gondatlan modorával kiterítette az ágyon. A levélpapirokkal kiesett a takaróra egy tájkép is.

Az orvosnövendék kezébe vette és figyelemmel vizsgálta a rajzot. Szemei a kezdőbetűkre meredtek, melyek a papir egy szegletére valának írva. Megdöbbsent és reszketett; halvány arcza fehérebb lőn, mint eddig volt, s vad, fekete szemeit oly kifejezéssel emelé Arthurra, mintha keresztül akarná őt szurni.

— Csinos rajz, — mondá erőltetett nyugalommal.

— Ah, hisz ez egy szép leánytól van! — viszonzá Arthur. — Jobban szerettem volna tőle egy arczképet, mint e vizfestményt.

— Ön e szerint a hölgy tisztelői közé tartozik?

Arthur félig tréfából, félig komolyan megcsókolta a rajzot.

— Megszerettem őt az első pillanatban, — mondá, a képre tekintve. — De a dolog nem folyt le simán. Már el volt foglalva. Elhamarkodva egy szegény embernek ígérte kezét, a ki nek soha sem lesz vagyona. Szerencsémre ezt még elég korán meghallottam, különben ép akkor nyilatkoztam volna előtte, mi-kor e képet átadta.

— Mikor a képet átadta! . . . adta . . . adta? . . .

E szavakat többször ismétlé, aztán lezárta szemeit. Arcza eltorzult egy pillanatra, s én észrehevém, hogy kezei görcsösen szoritják a takarót. Azt hittem, hogy ismét rosszul van, és kértem őt, hogy ne szóljon semmit. Erre azonban felnyitá szemeit, s Arthurra tekintve, halkal, de érthetőleg mondá:

— Szereti őt, és ő is szereti önt. A szegény ember meghal és helyet csinál önnek. Ki mondhatná meg, nem fogja-e kezét is ép oly könnyen átadni, mint a képet?

Mielőtt Hollyday válaszolhatott volna, az orvosnövendék felém fordult és mondá:

— Irja meg a rendelvényt.

E perctől fogva nem nézett többé Arthurra, ámbár beszélt vele.

A mint a rendelvényt megírtam, átnézte és helyeselte azt, s mindkettőnkkel azzal lepett meg, hogy a következő perczben jó éjszakát kívánt. Én ajánlkoztam, hogy virasztani fogok mellette, de ő türelmetlenül rázta fejét. Arthur ugyanazon ajánlatot tevő, mire szintén tagadó választ kapott. Én azon voltam, hogy valaki minden esetre maradjon mellette. Midőn az ifju ezt látta, engedett kéréseimnek s kijelenté, hogy a betegápolót nem fogja visszautasítani.

— Köszönöm, — mondá, a mint távozni akartunk. — Csupán egy kérésem van még — nem önhöz, orvos ur, hanem mr. Hollydayhez.

Mialatt ezt mondá, szemei folytonosan rajtam függtek, és egyszer sem tekintett Arthurra.

— Kívánom, — folytatá, — mr. Hollyday, hogy atyját kivéve, senkinek ne szóljon arról, a mi itt történt. Kérem őt, hogy temessen el emlékében, a mint én nála nélkül eltemettettem volna. Nem mondhatom meg, miért kívánom ezt; csupán azon ohajtásom van, hogy kérelmem teljesíthessék.

Hangja reszketett, és arczát a vánkások közé rejté. Arthur nagy zavarában megígérte, hogy teljesíteni fogja a kívántakat. Hollydayt magammal vittem lakásomra, s elhatároztam, hogy holnap reggel visszavezetem a vendéglőbe, hogy még egyszer láthassa az orvosnővendéket.

Nyolcz óraker elmentem a vendéglőbe és szándékosan mulasztám el Arthurt felébreszteni. Midőn egyedül voltam hálószobámban, gyanu támadt bennem, és ez azon határozatra vezetett, hogy a találkozást Hollyday és az idegen közt megakadályozzam.

Több alkalommal czéloztam már Arthur atyjának fiatalkori életmódjára, s midőn eszembe jutott, mi történt a vendéglőben a mult éjjel, egyszerre egy sejtalem foglalkoztatá kedélyemet. Valami azt sugá lelkenek, hogy jobb lesz, ha e két fiatal ember nem találkozik többé. Éreztem ezt, mielőtt elaludtam, és éreztem, midőn felébredtem, s ennél fogva egyedül mentem a fogadóba.

Az alkalmat, hogy betegemmel találkozhasam, elmulasztám. Midőn felüle tudakozódtam, már egy órával előbb eltávozott volt.

Eddig elmondtam mindent, a mi bizonyost tudok azon emberről, a kit a doncasteri vendéglő szobájában életre szólítottam. A mit még közölhetek, az csak sejtelmeken és következtetésekben alapszik, de koránt sem tényeken.

Először is el kell mondanom, hogy az orvosnővendék nézete egészen helyes volt, midőn valószínűnek tartá, hogy Hollyday Arthur nőül veendi azon fiatal hölgyet, ki neki a tájfestményt adta. E házasság valóban megtörtént körülbelül egy évvel a fennebb vázolt események után.

Az ifju pár közel azon városhoz telepedett le, hol akkor mint orvos működtem. Jelen voltam a menyegzőn és igen megvalék lepetve, hogy Arthur ugy az esküvő előtt, mint azután fellette tartozkodó volt irányomban, s alig szólt valamit arról, hogy a fiatal hölgygyel jegyet váltott. Csupán egyszer hozta fel a dolgot, s akkor is csak annyit mondott, hogy az egybekeléshez a leány szülei teljes beleegyezésüket adták. Többet soha sem említett előttem.

Nő és férj három évig éltek boldogan. Ez idő elteltével mr. Hollydayné asszonyon komoly betegség jelei kezdtek mutatkozni. Kitünt, hogy a baj aggasztó és kevés remény van a teljes sikerhez. Én vállaltam magamra a gyógyítást. Jó barátok vol-

tunk eddig is, s e viszony a nő betegsége alatt még bizalmasabbá vált. Hosszu és érdekes beszélgetéseket folytattam vele oly órákban, midőn fájdalmai kissé csillapultak. E beszélgetések eredményét csak röviden adom elő, s önökre bízom, hogy abból következtetéseket vonjanak.

Egy este szokás szerint megtevém látogatásomat, s egyedül és kisirt szemekkel találtam a nőt. Először azt mondá, hogy igen rossz kedve van; lassankint azonban közlékenyebb lett és megvallá, hogy néhány régi levelet olvasott el, melyeket Arthurral való ismeretsége előtt egy ifjutól kapott, a kivel már el volt jegyezve. Azon kérdéseimre, mi szakította meg e viszonyt, azt felelte, hogy az nem lett megszakítva, de az ifju — a kit első szerelme tárgyának nevezett — szegényebb volt, mintsem hogy megházasodhatott volna. Orvosi pályára szánta magát, s tanulmányai befejezése végett külföldre utazott. Rendesen leveleztek mindaddig, mignem a hölgy azt hívé, hogy az ifju már visszatért Angolországba. Ez időtől fogva mit sem hallott felüle. Az ifju heves természetű volt, s a leány azt gondolta, hogy akarata ellenére valamivel megbántotta őt. Bármi volt is az ok, elég az hozzá, hogy a fiatal ember nem irt többé, és a leány, miután egy évig hasztalan várakozott, végre nőül ment Arthurhoz. Kérdezém, mikor vette kezdetét az elidegenedés, és a nő feleletéből meggyőződtem, hogy akkor, midőn a rejtélyes beteg az éjt a két vörösbegynél töltötte.

Két hét mulva a nő meghalt. Arthur idővel ismét megházasodott. Az utóbbi éveket többnyire Londonban tölté s én azóta alig találkoztam vele.

Mielőtt elbeszélésemet befejezném, néhány évvel még vissza kell mennem.

Egy esős őszi estén egyedül ültem szobámban s gondolkodtam egy sok fejtörést okozó bonyolodott eset felül, midőn valaki halkal megkopogtatá ajtómat.

— Szabad! — mondám, kíváncsian várva, hová fognak szólítani.

Kis idő mulva kinyilt az ajtó, s egy hosszu, fehér, csontos kéz volt látható. A kezét egy férfi követte, kinek arcza igen ismerősnek tűnt fel előttem.

Az ember mint „mister Losut“ mutatá be magát, s kijelenté, hogy az épen akkor nálam üresedésben volt segédi állomást kívánná betölteni. Bizonyítványai kitünők voltak. Mialatt beszélt, azon benyomást tette rám, mintha egymás előtt nem volnánk egészen ismeretlenek; a mi azonban meglepett, az volt, hogy ő e találkozás által épen nem látszott meglepettnek.

Már nyelvemen volt, hogy valahol láttuk egymást; de arczában volt valami, a mi szavaimat visszatartá, és a mi egyszersmind oly hatást gyakorolt reám, hogy ajánlatát azonnal elfogadtam.

Helyét még az nap elfoglalá, s mi oly jól megfértünk együtt, mintha régi barátok lettünk volna. Korábbi életéről azonban nem szólt semmit, s ha én erre vonatkozólag czélzást tettem, nem akarta azt érteni.

Rég sejtém már, hogy egykori betegem a két vörösbegynél nemcsak fia az öreg Hollydaynek, hanem egyszersmind jegyese volt Arthur nejének. S most azon gondolatra jöttem, hogy mister Losut aligha nem az egyedüli ember a világon, ki e kétes pontra nézve felvilágosítást képes adni. De ő ezt nem tette és soha nem világosított fel. Nálam maradt mindaddig, mig csak Londonba nem költöztem, akkor váltunk el, ki-ki a maga útjára, és azóta nem láttuk többé egymást.

Elbeszélésemhez nincs mit hozzá tennem. Meglehet, hogy sejtelmem alapos, de meglehet az is, hogy alaptalan volt. Csupán

az kétségtelen, hogy midőn néha éjjelenként segédemet felköttem, arcza éppen olyan volt, mint a rejtélyes idegené a doncasteri fogadó kísérteties szobájában.

A r o s z c s e l é d e k r ől.

— Tehát csakugyan nincsen többé jó cseléd? és valjon honnan van ez? — Mint valami gyújtó rajgó, úgy csapott le e kérdés egy társaság tagjai közé, melyben különböző állású hölgyek együtt voltak. Kirándulás végett jöttek volt össze, midőn egy hirtelen beállt áprilisi eső elmosta szép szándékukat, és a házi asszony egy kis kedélyes ozsonnával iparkodott elfelejtetni velük a vízzé vált mulatságot, és ez a legjobban sikerült is neki, egész azon perczig, midőn a fentebbi kérdés egyszerre nagy izgalomba hozta a kedélyeket.

— Ezt én megtudom kegyednek fejteni, kedvesem, — vevé föl a szót Beremendyné ő méltósága, mi közben álla alatt a főkötszalagot megoldotta egy kissé. — Ez mind abból az új divatu és keresztényellenes irányzathoz származik, mely a mostani korban a munkás- és családi osztályokban terjesztetik. Mióta a szakácsnők kalapban és a felnőttek oktatásába járnak, azóta vége a régi jó időnek. Nevetni való volna, hahogy boszankodni nem kellene rajta. Nekem végre mindegy, én úgy sem érem már meg azt az időt, hanem kegyetek mindannyian, a hányan csak itt vannak, megfognak reám emlékezni, ha majd se pénzért, se szép szóért nem kapnak se leányt, se asszonyt, a ki a házi munkát végezze, — és az idős urnő kötötűi még erősebben kipegettek kopogtak, mint annakelőtte.

— Engedje még méltóságod, — kezdé egy tüzről-pattant alföldi menyecske, egy szabadelvűségéről és hosszú szónoklatairól híres országgyűlési képviselő neje — a felnőttek oktatása olyan ártatlan a cselédek roszaságában, mint a ma született gyermek; egy azért, mert feléje se néznek; azután nem is olyan roszak, mint híresztelik; a régi cselédek sem mind angyalok voltak talán, és „a milyen a gazda, olyan a cselédje“, tartja a közmondás. Beszéltem egyszer a férjemmel e dologról, és ez azt mondta, jó volna nőcseléd-javító-egyletet alakítani; meghalotta ezt az én Böske szakácsnőm, a ki éppen a kamrakulcsért jött volt be hozzám, végig hallgatta a férjem beszédét, egyszerre csak elszólja magát: „Hát hiszen szép volna, ha volna, hanem bizony a nagyságos asszonyokra is ráférne egy kis javító-egylet, ha mindjárt csak akkora, mint a körmöm feketéje la! — mondja, és kipenderült a szobából.

Az urhölgyek nevettek, csak Beremendyné ő méltósága jegyzé meg nagy megvetőleg: — Már én erre a beszédre azon módon elkergettem volna azt a perszónát!

— Ugyan miért? — kérdé a javithatlan képviselőné. — Engem nem égetett, azért nem is fujtam!

— De édes Algyógyiné — kezdé most Lacsiréthyne ő nagysága, egy kissé zingár, szenvedeg és szöszke urnő, — elhiheti nekem, hogy a legjobb bánásmóddal sem képes most az ember hű és ragaszkodó cselédekre szert tenni. Én mióta férjnél vagyok, olyan jól és kiméletesen bántam a cselédemmel, a hogy csak lehet. Más lakásba költöztem, mivel Trézsi, így hívták a cselédemet, azt mondta, hogy nem bírja ki a három emeletet; egy kisegítő nőt is fogadtam melléje, mivel a férjem azt mondta, hogy nem lehet a fiatal teremtést mosással és téglázással kínozni; eleinte meg is voltam vele elégedve nagyon, mindent megtett és mikor roszul éreztem magamat, hűségesen viselte gondomat. Másrészt én is tőlem kitelhetőleg iparkodtam bele-

hatni a jellemébe és lelkének kiképzése által közelebb emelni őt magamhoz. Mondhatam, hogy úgy bántam vele, mintha a család tagja lett volna; adtunk neki sok ajándékot, rosz szót pedig egyet sem soha; férjem, a ki sokat fáradoz a nép művelődése érdekében, tanulságos könyveket adott neki, és ohajtása szerint bizonyos órákat engedtem neki, melyekben olvashatott. De mi történt? Alig telt el fél év, az én Trézsim kiállhatatlan nyelves modorokat vett föl; hiába pirongattam, nem használt semmit: napról napra követelőbb lett, csak czifrálkodáson és sétáláson járt az esze, nem gondolt a munkával, ezen közben az én napi kiadásaim napról-napra nagyobbra növekedtek, a nélkül, hogy tudtam volna, mi által; végre is rá jöttünk, hogy egy minden tekintetben haszontalan teremtés lett belőle és rögtön ki kellett tenni házunkból. Ez a tapasztalat én reám is, férjemre is mély benyomást tett, és ez a tapasztalat nem maradt magában, mert biztosíthatom kegyeteket, hogy bármily nagy bizalommal közeledtem is cselédemhez, soha sem fizette vissza hűséggel, ez pedig vajmi szomorú — ezzel a szegény szenvedő hátra dőleszkedett a pamlagon, hanyagul tovább jártatva a kicsi occhi-vetélőkét vékony, halvány ujjai közt.

— Ne vegye rosz néven, kedves barátnőm, de majd elnevettem magamat épületes históriájáért!

A ki ezen szavakat mondá, az egy derekas gömbölyded urnő volt, igen vidám arczczal. — Ha szántsándékkal rosz cselédek után fájt volna a szive, sem intézhette volna el jobban a dolgot. Tisztelet-becsület jó szive iránt, de ezuttal ugyancsak megjárta. Annyit mondhatok, hogy ha nekem mondja az a Trézsi, vagy kinek hívják, hogy nem bír vizet hordani, én részemről csak annyit jegyeztem volna meg reá: „Jól van, akkor majd holnap más leány fog hordani“, és biztosítom, hogy akkor mindjárt fülön fogta volna a vizes dézsát. Nem bizony, csupa jóssággal sem mire sem megyünk, kellőképen határozottnak is kell lenni és szigort is kell tudni mutatni, még mielőtt fejünkre nő a baj.

— Már ebben igaza van Zsolnay néúnek — szólalt most fel Tarnaváry kisasszony, kissé szipító hangon — magam is úgy tapasztaltam azt. Ezzel a népséggel csak szigorral lehet boldogulni, ezek természet szerinti ellenségeiknek tekintenek minket, és csak kénytelenségből szolgálnak; azért legjobb is egész józanul fogni fel a helyzetet és szigoruan örködni jogaink felett. Én már évek óta viszem édesatyám házat és ezen elvemnél fogva nagyon jól érzem magam mellette. Az igaz, hogy gyakran kell cselédet változtatnom, de végre is ez nem nagy baj, sőt az a hasznom van benne, hogy a rendtelenség el nem harapódzik, és az a jó is van a dologban, hogy olyan szűken tarthatom a cselédet, a mint a mostani nehéz idő parancsolja, így aránylag kevés kiadás mellett is elég szép házat viszek.

— De tapasztalt-e valaha ragaszkodást személye és háza iránt a cselédek részéről ilyen eljárás mellett? — kérdé most egy nő, a ki eddig szótlanul hallgatott. Nem volt már egészen fiatal, de értelemteljes tekintet volt szemében, és látszott belőle, hogy sokat gondolkodott saját és mások életviszonyai felett.

— Ragaszkodást? hát egyáltalában tapasztalni ezt mai nap? — kérdé a kisasszony, mialatt vékony orra fürkészőleg jobbra-balra forgolódott a körben.

— Én nem — mondá halk sohajjal a szenvedő szöke.

— Nem, valóban nem! — erősíté Beremendyné ő méltósága is, szive mélyéből.

— Ragaszkodást nem lehet mai nap a cselédek részéről tapasztalni. Azelőtt nyolcz-tíz évig is meg voltunk egy cseléddel, és most? Édes jó Istenem, most már sok, ha egy évig tarthatjuk!

— Nem addig van ez! — véle Algyógyiné — Egy kicsit le is kell ám tenni azokról a régi őskorbeli nézetekről! Ezen emberek is megértik már, hogy nem rabszolgák és így természetesen két szolgálat közül annak adnak elsőseget, a melyben kevesebb dolog mellett nagyobb bért kapnak. A többi társadalmi osztályok is csak a maguk hasznát keresik, mért ne tennék ezt épen azok, kiknek leginkább van reá szükségük?

— No, ez már világosan van mondva! — szólt közbe a vastag méltóságos asszony, hévvel. — Tehát maga bevallja, hogy egyenesen az amerikai viszonyok elébe vitorlázunk, a hol a cseléd egy kis pecsétfoltot sem surol föl, ha szerződésileg reá nincsen szorítva!

— Még ez, se volna épen olyan nagy baj, — jegyzé meg reá a szabadelvű képviselőné rendületlenül; erre azonban nagy vihar kerekedett azon csendes lelkek részéről, a kik eddig a harisnyakötéssel és a pogácsával elfoglalva, ájtatosan hallgattak. Jó ideig tartott már az a vonzó vitatkozási állapot, melyben mindnyájan egyszerre beszélgetnek és egyik sem hallgatott, és Algyógyiné percről-percra annyi tért vesztett az általános támadásban, hogy a csatavesztés előre volt látható; utósó menekvősül tehát afféle „oldalmozdulat“-ra határozván magát, egyszerre fölkiáltott:

— Hivatkozom Hajnóczyné barátnómra, az bizonynyal az én részemen van, azt pedig csak be fogják ismerni hölgyeim, hogy olyan nő, mint Hajnóczyné, illetékes ítéletet mondhat ez ügyben!

— Helyes! — kiáltá egy egészen fiatal asszonyka, nevetős gyermekarczczal. — Halljuk Hajnóczynét. Az nemcsak kitünő gazdasszony, irigylendő sok évi cselédekkel; hanem egyszermind — ej mit, azt is mindnyájan tudjuk, hogy akár ki is lehet nyomatni, a mit az gondol és ír!

— Ugy van, ugy van! — hallatszott mindenfelül — Hajnóczyné döntse el a vitát!

Hajnóczyné némi vonakodással nézett körül a hirtelen csendesült társaságban. — Miért épen nekem legyen határozott véleményem ezen ügyben? — kérdé.

— Szót se, már ez egyszer kegyedhez van bizalmunk, — viszonzá a kis Dombayné. — Tehát csakhamar ki vele, ha talán kegyed is az amerikai állapotok mellett van, mint Algyógyiné!

— Azt nem mondhatnám, legalább nem föltétlenül — vevé föl Hajnóczyné a szót. — Nagyon szomorunak tartanám, ha ama kölcsönös vonzalom és figyelem, mely nálunk még sok családnál uraságot és cselédet összefűz, végkép elenyészne. A mi családi életünk egyik legszebb tulajdonsága enyészne el vele.

— Igen ám, de mikor az napró'-napra banyatlóban van! — szólt közbe Tarnaváry kisasszony, kissé élesen.

— E részben is, mint annyi másban, most épen átmeneti kort élünk, — vevé föl Hajnóczyné újra a szót nyugodtan, — és azért el kell viselnünk árnyoldalait. De nekem az a biztos meggyőződés, hogy egyfelül a szolgálati osztályok, és másfelül a nők növekedő művelődésével, újra olyan fényoldalak fognak előtűnni, melyekről anyáinknak ép oly kevéssé volt fogalmuk, mint a jelenkor elhíresztelt bajairól.

— De csak nem tagadhatja, hogy annakelőtte jobbak voltak a cselédek! — jegyzé meg Beremendyné, csaknem bánatosan.

— Másformák igen is voltak, méltóságos asszony, de bajosan jobbak. Nem is említve, hogy a rossz cselédek miatti panaszok elég gyakran fordulnak elő a múlt századbeli regényekben

és vigjátékokban, egész bizonyossággal vélem állithatni, hogy a régi korbeli cselédet mai nap el se tűrnők körülöttünk. Képzelnék csak maguknak egy azon korbeli cselédet, kőczos fejjei, ködmönben, a mint a családhoz számítván magát, este vacsora után, guzsalyával a kezében, a közös családi szobában helyet foglalt, egész fesztelenül beleszólt a családi ügyekbe, a ház leányait egyszerűen keresztnevőkön, vagy legfőlebb „Linka leányasszony“-nak, „Minka leányasszony“-nak czimezgeté, a fiukat pedig örökké „magá“-zta, ezt kegyetek ma már semmi esetre el nem tűrnék, ellenben nagyon jól érzik magukat mellette, midőn mai nap tisztán öltözött szobaleány bejön a szobába és zajtalanul végzi kötelességeit; azt azonban, hogy ugyanaz a leány, mikor kimegy, némi csinnal akar öltözködni és azért egy kis idő is kell neki az öltözködésre, ez már a „régijó idő“-hez képest követelőségnek rójuk föl neki.

— No, ehhez is szó fér, — veté közbe Zsolnayné. — Csak nem tagadja, hogy épen e részben igen sok javítani való van még?

— Minden részben sok még a javítani való, kedves Zsolnayné, — viszonzá Hajnóczyné, — és csak azt ohajtom, hogy minden nő egyformán kezet nyújtson ezen javításokra, akkor rövid időn sokkal kedvezőbbre változnának a viszonyok. Ha szivesek lesznek meghallgatni, megmondom ugy nagyjában, a mit e részben tennünk kellene. — Mindenek előtt be kellene látnunk, hogy az ujkor hatalmas átalakulási folyamata a mi házi viszonyainkra is kiterjed, és annál fogva természetes, hogy a cselédek eddigi bér- és tartási viszonyait sem hagyta érintetlenül. Megtenni e részben annyit, a mennyit a körülmények engednek, ép ugy oszélyesség, mint méltányosság. Midőn a cseléd tapasztalja, hogy az uraság tekintettel van az ő méltányos igényeire — csak a méltányosokra, kérem, mert azon tul nem szabad terjeszkedni, — akkor derekas munkát is követelhetünk tőle, és a mellett ragaszkodásra is tarthatunk igényt részéről. A jó rendben levő házban, melyben minden hozzátartozó a részére kiszabott munkakört pontosan és seréyen betölti, melyben biztos kéz vezeti a háztartást, világos szem minden felett örködik, az olyan házban azelőtt is jók voltak a cselédek, és most is jók, mert ilyen háztartás jó rendjébe az eleinte makranczos lélek is hamar beleilleszkedik, és a derék, erélyes házi asszony tekintélye előtt az „ujmódi“ csiri csári cseléd is meghunyászkodik.

És ez épen az a pont, a melyről nehezemre esik szólni; nem is tenném, ha máskép is végezhetnék a dologgal. Sok esetben tapasztaltam, hogy nem csupán a cseléd az oka, hogy rossz, hanem hasonlóképen az asszony is; reánk, nőkre nézve is átmeneti kor ez a mostani; szó sincs róla, a nagyanyák gyakorlati életvalóságából sokat sodort el az ujkor művelődési iránya, és pedig a nélkül, hogy ez a művelődés alaposan a lélekbe hatott volna. A mit e részben nyertünk, az — tisztelet a kivételeknek — a legtöbb esetben félszegség, felületesség, külsőség; a nehéz házi munkára, a miben nagyanyáink ugy jeleskedtek, alkalmatlanná tett, mert mi azt nem tartjuk magunkhoz illőnek, holott az alapos műveltség semmi olyan munkától nem luzódik el, a mivel körének használhat és szeretttjeinek örömet szerezhet; így aztán nem is igen értünk a munkához, és akkor a cseléd is elkedvetlenedik a munkától, és az asszonynak sincs tekintélye előtte.

— Kegyed felette — felette őszinte, kedves Hajnóczyné — tagoló Beremendyné ő nagysága, kissé vontatva.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Április 23-dikán.

Négyet egyszerre. — Sokratestől Szechényig. — Egy talált gyermekről. — Mi van a szemében. — A hű dajka. — A paradicsomról. — Hol járt az ördög iskolába. — Egy szerény határozat. — Fekete üresség. — Szavazat és szavazat. — Miért hívták a mesterembert mesterembernek. — Az ujkori alchymia. — Pacsuli-titkok — Fényes ünneplők. — Uj házi ur. — A népszínházról. — A „Téli rege.“ — „A nők iskolája.“

Mikor a jól nevelt ember kimegy a szobából, beteszi maga után az ajtót, mi pedig fővárosiakul jól nevelt emberek vagyunk, azért most, midőn kimenőben vagyunk, ki erre, ki arra, a daloló, virító, lombárnyas, balzsamos világba, még egyszer szeretetre méltók voltunk és tartottunk gyűléseket, azt se tudom, hányat, csak a melyek minket érdekelnek, négyet, és ezek közül kétség-telenül legeslegközebről a nőiparegylet közgyűlése érdekel minket.

Ennek az egyletnek egész eddigi élete mutatja, hogy nagy és nemes az ő lelke; egészen olyan élet az, mint az már lenni szokott kiválasztott lelkeknél, évezredek óta, Szokratesztől Szechényi Istvánig. Vagy ők eszik meg a mérget, vagy ez őket eszi meg, azért mégis életben maradnak, ha nem is testileg, de lelkileg, az eszmével, melyet hirdettek, melyen nem fog sem bűnök, sem pisztoly.

Igy a mi kedves nőiparegyletünk is; hogy melyik főben született ez eszme, arra már nem emlékszem; meglehet, épen az enyémben; mindegy, elég hozzá, nagyon kicsi volt még, mikor megszületett és nem volt, a ki dajkálja; férfi természetesen nem való arra, és a nő, a ki fölfogadta, olyan száraz-dajka-forma volt neki; a kis emőke napról-napra fogyott, nem lehetett ránézni száanalom nélkül, a miért aztán a dajka nagy haragosan földhöz csapta, és ott hagyta, azt gondolták, vége.

Véletlenül épen Kühnelné asszonyt vitte arra jó csillaga, meglátja a kis istenadtát, fölvette a porból és haza vitte, megmosdatta, kiterítette, hogy legalább tisztességes halottka legyen szegény lélek.

Hanem a mint így babrálkodnék vele, a kis lelkem csemetéje szemlátomást éledez, kinyitja két szemét, és mindegyikben külön-külön mennyországi fényesség tündököl; az egyikben az, hogy hasznos foglalkozást a nőknek, a másikon meg: becsületes keresetet a szegény nőknek; és az a mosolygás a kisdéd ajkain! akár a Krisztusé, mikor azt mondá: „Hivőké a mennyeknek országa.“

Kühnelné asszonynak, a kinek szive tele van szeretettel, sem kellett több; mint valami kinyilatkoztatás, úgy járta át testét-lelkét az az eszme, melynek gondviselését a gondviselés kezébe adta; rövid időn egész csoport apostolt gyűjtött maga köré, 80 frt volt az egylet összes vagyona, azért mégis megnyílt a munkabazár, mely a szegény nőknek becsületes kenyeret biztosított; honnan vette a pénzt hozzá, a jó Isten tudja, fáradhatlan volt a munkásságban és kifogyhatatlan a leleményességben.

Hanem a munkabazár csak egyik kamrája ezen csupa szivegyletnek, a másik, a fő, az, hogy a nő nemcsak kézi hanem fejbéli munkára is vállalkozhassék; van olyan munka akármeny-nyi, a mivel semmit sem árthat sem nőiségének, sem szépségé-

nek, a lelke pedig erőssé és szilárdná lesz általa, csak kellőleg tanítani és képezni kell a maga idejében, és Kühnelné asszony ennek is meglelte módját, megnyílt a nőipartanoda, ezer baj és akadály után, de a melyek fölött akaraterős, szeretetteljes lelke mind győzedelmeskedni tudott.

És mikor már mindez megvolt, és az egész ország tisztelettel fordult az egylet felé, akkor — a paradicsomnak kigyója volt, és az apostolok között egy Judás találkozott, így volt az emberteremtése óta, és így most is; Kühnelné asszony fényes sükereit nem tudták neki megbocsátani, nyilvánosan nem lehetett hozzá férni, annál inkább agyarkodott ellene a kajánság és roszakarat titokban, orvul; suttogni-butogni kezdtek róla, senki sem tudta, mit, nem lehetett ellene felhozni semmit, mert akár a napsugár, olyan az ő egész élete, belül tiszta, kívül fényes, de az ördög azért járt a pokolban iskolába, hogy pompásan tud hazudni és szent képeket ölteni magára, kivált mikor a női becsületet, azt a liliomszál virágot, melynek a rossz lehellet is halállossá válhatik, prédául kiválasztá; ember legyen, a kit akkor körül nem hálóz; „Nem zörög a haraszt, ha szél nem fuj“, „Tudjuk ám, miért kapaszkodik úgy a Krisztus palástjába“, mondja rá a tömeges hiszékenység, és nem is veszi észre, mikor gyujtotta meg a gyertyát a lóláb tiszteletére.

Ugy jött, hogy Kühnelné asszony egyszerre csak úgy találta, hogy egy pár szem olyan különösen tekint alá ő reá; hiába kérdezte, senki sem mondta meg neki, miért, nem is tudta senki okát adni, hanem az a pár szem csak tovább is olyan furcsán tekintett reá. Ha csak őt éri, azon talán tultette volna magát, mert ő emelkedetten is érez; de az egylet, az ő hön szeretett egylete, ezt féltette; alig hogy kivirágzott, már a meghasonlás férgerei rágódjanak szívében? és legott készen volt határozata, ő visszalép az elnöki tisztségtől, hadd foglalják el helyét mások, ellenség, nem ellenség, mindegy, csak az egyletet szeressék, akkor ő nem bánja, ha utósó lesz is; alig lehetett őt rábirni, hogy legalább a közgyűlésig maradjon meg az elnöki széken, hisz úgy is csak pár hét az egész; ám legyen, ezt a pár hetet csak kihuzza, alig birta bevárni azt az időt, mikor ellenségeinek fogja átadni helyét.

Igy következett be mult vasárnap a közgyűlés napja, reggeli kilencz órakor már mind együtt voltak a tagok és tisztelők a megyeház nagy termében, diszes, előkelő társaság; a jó asszony még egyszer — utoljára — foglalta el az elnöki széket; egyszerű, keresetlen, szivreható szavakban adta elő az egylet eddigi történetét, fejlődését, gyarapodását, felvirágozását, magáról mentől kevesebbet, másokról annál melegebben szólva, hogy ezek is, azok is, milyen buzgón fáradoztak és milyen nemesen áldoztak e szent ügyért, azután felkérte a jelenlevőket, hogy válaszsza-nak új képviselőseget, különösen a szívükre kötve, hogy őt és alelnök társait sziveskedjenek meg nem választani újra, mert ők semmi esetre el nem fogadják a választást, a „körülmények“ egyáltalában nem engedvén azt; azután fölkel és elvegyült a sokaságban.

És a mint a sokaság így üresen látta az elnöki széket, szinte megdöbbsent, olyan gyászos sötétnek látszott rajta a nagy

üresség, azután elgondolkodott, hogy valjon kit kellene most már abba beleültetni? azután kikiáltották annak a nevét, a kit arra legméltóbbnak tartanak, mindvalamennyien ugyanazt az egyet, mindvalamennyien Kühnel Ignáczt!

Annak a nőnek az arcát látni e perczben, a mint apránként lemorzsolódott róla az ártatlanul szenvedett sok kínos fájdalom, és keresztül tört rajta a nemes, tiszta öntudat életmelege; és azt a tekintetet látni, a melyben a női elérékenyülés a lángoló szeretetben olvadt fel — nagy ritkaság, hogy az emberiségnek tett hasznos szolgálat itt e földön jutalmát lássa, vagy hogy az önzetlen szeretet érdem szerinti elismerésben részesüljön, Kühnelné asszonynak ez a néhány percz ezt a boldogságot hozta meg: milyen büszkévé tehetette őt ez a fényes, diadalmas pillanat!

Olyan büszkévé, a milyenné a tiszta, nemes szív szokott lenni: most is csak a mellett maradt, hogy nem fogadhatja el az elnöki tisztséget, válaszszon a közgyűlés mást, van ő nála akárhány előkelőbb, alkalmasabb; ne is nyilvánosan, felkiáltás útján, hanem titkosan, választójegyekkel kell választani, az ő szolgálatkészsége úgy is megmarad az egyletnek, és ő az utósó helylyel is szíves örömet megelégszik; így beszélt e nő a legnagyobb boldogság perczében, és mondta mindezt szívből fakadólag, igazán.

És erre csakugyan elkezdődött a titkos szavazás, az összes jelenlevők beadták szavazati jegyeiket, és mikor felbontották, ismét csak az lett az eredmény, a mi a nyilvános felkiáltásé, Kühnel Ignáczt választotta a közgyűlés újra is elnökének, csaknem egyhangulag, és — mi lesz e szépen indult nemes egyletből, ha még most sem akarná elfogadni a reá esett választást? erről fölösleges szólni, mert nem hiszem, hogy az ő jó szíve ezt neki megengedné. — Alelnökökül a lelkes Cserhalmayné és Ziehrerné urnók, titkárokkul pedig György Aladárné és Hentaler Elma urhölgyek lettek választva; az egylet vagyona végre 10,624 frtot tesz, ebből készpénzben 2419 frt van az egylet pénztárában, nem sok a kettős nemes célhoz képest, de van egy dusan kamatozó tőkeje: a közönség tisztelete e kettős nemes cél, és jól érdemelt bizalma az egylet vezetése iránt.

Az általános iparra nézve is szép nap volt ez a vasárnap, megadatott neki a tisztelet érdem szerint, megnyitotta számára a méltóság csarnokát: az iparmuzeumot; csak azt egyet ha veszszük, lehetetlen szép bókot nem csapnunk magunk-magunknak; mi volt nálunk ez a czím: ipar, csak tizenöt évvel is ezelőtt! Jóformán nem is létezett, nem is voltak iparosaink, hanem csak mesteremberek, igazán azok, mert maguk voltak maguknak; mesterei; jóra való fiut nem igen adtak e pályára, maguk az iparosok is ha kissé föl vitték a dolgukat, minden egyéb tanították fiaikat, csak iparra nem, így aztán csak az alja lepte el nálunk ezt a tért, mely az ujkorban a nemzetek legnagyobb hatalmát, az államok kiapadhatlan gazdagságát teszi; Anglia világalma iparán alapszik, Franciaország a világtörténetben példátlan háboru után, három év alatt tíz milliárdnál többet fizetett ki részint hadisarcz fejében, részint a sebek gyógyítására, három-négy év mulva alig látszik meg rajta az iszonyu háboru pusztítása, és ezt mind iparának köszönheti; ez az a büvös hatalom, mely a sárból aranyat csinál, nem is a sárból, hanem a szemétből, a hulladékból, így például ha hölgyeink tudnák, miből állnak azok a költői nevű „Prinzessen-wasser-ek“, „Fleurs de lys“, „Pacsuli“, a többi, honnan veszik azt a fenséges illatot, cseppet sem csudálkoznának rajta, hogy olyan könnyen fájul meg a fejük tőlük; csudásnak mondanók, a mit az ipar a természeti erők és anyagok minden ágában mivel, ha mai nap nem tud-

nók, hogy a mit a régi időkben csudának neveztek, az vagy a tudomány, vagy a képzelet műve; így az ipar terén is a tudomány és a munka, a kéz és az ész szövetkezése teremti azokat a csudákat, fejt ki a föld minden rejtett kincseit, csak nálunk volt még mindig külön válva, mondhatni két ellenségképen e két hatalom az ész a kéz munkája, azért is egyik sem igen tudott boldogulni, ezentul ez is másképp lesz nálunk; csarnokot nyitotunk az iparnak, felavattuk azt nagyságához illő fejedelmi fényvel, miniszterek, tudósok, művészek, urak, hölgyek, sőt egy pár mágus is, megjelentek a megnyitási ünnepélyen, Bartal György miniszter, kinek szava a nemzet érzését tolmácsolja, ragyogó ékesszólással tárta föl az iparmuzeumok jelentőségét, és így bizvást remélhető, hogy rövid időn már nem mesterembereink, hanem igazi iparosaink lesznek, olyanok, a kik nemcsak dolgozni, hanem gondolkodni, alkotni is tudnak.

Azután — a többit nem is említve, — még csak két gyűlésünk volt ezen egy vasárnap: a képzőművészeti társulaté és a népszínházi bizottságé; mind a kettő igen érdekes volt; a képzőművészetre nézve a lefolyt év olyan súlyos volt, a milyen csak lehetett; a képtárlat a költségeket sem hozta és a kiállított művekből alig egynéhány kelt el; semmi kétség, gondoskodni kellett a társulat jövőjéről, további fennmaradásáról, és ez okból a társulat lelkének, Telepi Károlynak egy szerencsés gondolata jött; szegény ember módjára nem lehet már megélni, szegény embernek szegény a szerencséje, jól van, legyen tehát a társulat gazdag ember, legyen házi ur, és úgy tőn, a mint gondolá; folyamodott a városhoz, adjon neki telket egy műcsarnok fölállítására, és a város adott neki telket, hogy is ne adott volna, mikor csak magával tesz jót vele! miféle főváros az, a melynek műcsarnokai nincsenek? A telek tehát megvolna, nem hiányzik több, csak a műcsarnok rajta, a mi csekélység, van miből a pénz előteremteni hozzá, itt vannak festészeink, egy ülés alatt közel harmincezer forintot irtak alá házépítésre, azon kívül telekézzel ajándékozták oda műveiket, kincset érő festményeket, csak meg kell őket venni, a többit meg majd a műpártolás, a miről a mi gazdag főuraink olyan híresek, pótolja hozzá; meg lesz tehát a ház, a házi uraság, és akkor — legalább a májusi hurczokodás keserves kinjaitól meg lesznek kimélve.

Még ennél is szerencsésebben járt a népszínház; ennek is a város adott telket, egyebe aztán nem is volt neki se égen, se földön; próbáltak gyűjteni számára, de hát ki hallotta azt, hogy a főváros a vidéktől kéregessen, hogy színháza legyen neki! Néhány ezer forint mégis összecseppent, azzal ugyan nem sokra mehetett; hanem él még a magyarok istene, az országnak operaházra van szüksége és az egész fővárosban nem talált arra való telket, csak épen azt, a mit a város népszínháznak ajándékozott oda; a kormány tehát megvette ezt a herminatéri telket a népszínházról az opera számára 500,000 frton, a mi valóságos nevetéses olcsóság volt abban az időben, a népszínház aztán vett magának pompás új telket, épen neki való városrészen, a kerepesi uton, a kórház háta mögött, 200,000 frton; maradt 300,000 frtja tisztán, a mi untig elég a népszínház fölépítésére, és már hozzá is fogtak; hiányzik ugyan még vagy 60—70,000 forint a költséghez, de ez már nem kérdés, csak egyszer tető alatt álljon, egy év alatt vagy egy krajczárig kitisztázza magát az adóságból, vagy — de semmi vagy, kitisztázza magát.

Most még ennek a helyét is a nemzeti színház pótolja, és Szigligeti, a mostani jeles igazgató e részben is fényesen kitesz magáért. Mult pénteken a „Téli regé“-t adatta elő, tehát afféle népszínházba való művet. Csupa képletesség és képtelenség, csak-hogy Shakespeare írta, az ő mindenható képzeletével, alakítási ere-

jével, szikrázó humorával és ragyogó költészetével. Mennyire nem értenek a színműíráshoz, a kik nem látják, hogy milyen egyszerű alkotás ez a maga nemében. Egy néprege, a minő Albion borus ege alatt terem; Leontes, szicíliai király, gyanuba fogja Hermione felesége hűségét, és azért pusztá vadonba téteti ki ujonszülött gyermekét; a királynét a bánat halálra sujtja, a kitett Perdita pásztorok között nevededik, ott meglátja Florizel, a bithniai király fia, megszereti, nőül akarja venni, akkor reájön az apja, Polixenes, ugyanaz, a kivel egykor a hű királynét gyanuba fogták, elválasztja a szerelmeseket, ezek megszöknek az apai harag elől Leontes király udvarába, a ki akkorra már rég megbánta alaptalan hevességét, tárt karokkal fogadja egykori barátja fiát, azután kitudódik, hogy Perdita, a pásztorleány az ő kitett gyermeke, és az is kitudódik, hogy a hű királyné szintén nem halt meg, csak el volt rejtve, szóval csupa regeszzerű tulhajtás, és mit csinált belőle Shakespeare! De hisz kegyetek ismerik e művet, magyarra is van fordítva, és pedig Szász Károly által, és a milyen a mű, olyan volt a kiállítás, gyönyörű alakzatok, meglepő tájképek, kedves csoportozatok, csupa fény és káprázat és költőiség. Molnár, Campilli és Lehmann vették egymással, leleményességben, tündériességben, szemfényvesztésben, és ép úgy az előadás, K. Jászai Mari volt a királyné, Szigligeti Ferike Perdita, Paulayné a dajka, Molnár Leontes, Szigeti Imre Polixenes, Szigeti József és Sánta a pásztorok, Vizváry Antolycus a csaló, Eöri a királyfi és egyik jelesebbül játszott a másiknál.

Hétfőn is gyönyörű ujdonságunk volt a színházban: Moliére „Nők iskolája.“ A hóbortos De la Fouché Arnolf, hogy majd egykor, midőn meg fog nőszülni, neje hűsége felül nyugodt lehessen, külön nevel magának egy leánykát, Ágnest, távol a nagy világtól, goromba parasztok közt, mert — már akkor is ostorozták ezt a keptelenséget, — a műveltség a női erkölcs megrontója, mondja. A kis Ágnes szép, de felette együgyű ártatlansággá serdül, akkor a véletlen egy fiatal embert hoz e vidékre, és — a régi nóta; a koroska Arnolf mindenképen meg akarja gátolni a lángra kapott szívek egyesülését, de a szerelem, a mely az együgyű leányt egyszeriben nemcsak megokositja, de még meg is csalfásítja, csunyául kifog rajta. Nagyon egyszerű tárgy, de Moliére mester lelkénél fogva csupa komikum és szellem. Az előadás is kitűnő volt. Molnárné, Szigeti József és Halmi hűségesen osztokodtak a fényes süker dicsőségében.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Király ö Felsége) mult kedden reggel fővárosunkba érkezett, és az nap délben nyitotta meg a budai királyi palotában a delegációk mostani ülészakát, szerdán reggel azonban ismét visszatért Bécsbe. — A magyar delegáció fogadása a szokásos fényes megtartással ment végbe. Gorove István elnök hódoló beszédére ö Felsége válaszolván, többi közt e szavakat is mondta: „Népeimnek a béke áldásait megővni ezetül is kormányom legfőbb feladata marad. Hiszem, hogy kormányom előterjesztéseiben a monarchia pénzügyi helyzetének számbavétele és a legközvetlenebb szükségre szorított igények az önök méltánylatával fognak találkozni.“ Az osztrák delegáció fogadása tizenkét órakor volt. A hidfőknél, az Albrecht uton és a várpalota előtt sokan nézték a delegátusokat, a mint a királyhoz kocsiztak. A magyar főuri delegátusok közt gróf Károlyi György, gróf Karácsonyi Guidó, gróf Zichy Viktor

nagyuri pompával jelentek meg. Fél kettő után ö Felsége Perczel Béla képviselőházi elnököt fogadta. — Király ö Felségét május 5-dikére várják vissza fővárosunkba.

** (Jótekonyság.) Belánszky Francziska volt nevelőnő javára Nadányi Albertné urhölgy 43 frt s egy ezüst forintot gyűjtött, melyhez Bayer Karolina asszony tiz frttal járult, Farkasné Ferenczy Mária tiz frtot küldött, O. P. és J. volt tanítványai 6 frtot, Bereczkyné Halász Johanna egy aranyat, gróf Telekiné, Szücs Lajosné, Kaszelik Erzsébet, Pulikay Emmerling Anna öt-öt frtot, Mellyes Belizárné 4 frt, Sárkány Ilona, Szeltenreich, Czompóné, Fischer Jakabné kettőt-kettőt, Kommer Józsefné és Haan Emma egyet-egyet, Hubenay József egy ezüst forintot. — Eibenschütz Mari szinképezdei növendék továbbbi kiképeztetése költségeinek fedezése végett Szegszárdon gyűjtés rendeztetett, mely 130 frtot eredményezett. Ugyanaz nap, ápril 9-dikén, Eibenschütz Mari és Csigaházi Etelka javára, ki szintén a színészi pályára lép, szini előadás rendeztetett; az összesen begyűlt összegből 100 frt Eibenschütz Marinak, a többi pedig Csigaházi Etelkának adatott át. — Dr. Schlauch szatmári püspök két iskolát állított föl hevesmegyei két pusztáján, és a tanítóknak három-háromszáz forint évi fizetést ad. — A nemzeti kaszinó választmányának legutóbbi ülésében Stuller Ferencz elhunyt pénztárnok fiának öt évre évi 300 frt nevelési járulék szavaztatott meg. — A honvédménházra a kairói magyar egyesület negyven frankot küldött, s ennyit fog ezetül is évenként küldeni. — Kátóna Mór ur, jogtudor és a nagyszebeni magyar kir. jogakadémia nyilvános rendes tanára, a csallóközi Szent Mihályfa katolikus plébánia község elemi iskolája számára száz forintról szóló alapítányt tett, azon czélra, hogy annak kamatjaiból évenként hasznos könyvek vétessenek, melyek a nyilvános vizsgálat alkalmával a legjobb tanulók közt kiosztandók. — A mult hóban Veszprémben elhunyt Tuszka Mayer következő hagyományokat tett: 1. Egy Tuszka-féle alapra 100 frtot, melynek évi kamatait a veszprémi árvák élvezendik. A veszprémi városi kórházra 500 frt. 3. Az Eötvös-alapra 100 frt. 4. A tudományos akadémiának 100 frt. 5. A veszprémvárosi nőegyletnek szintén 100 frt. 6. Jó tanulók ösztöndíjalapjára 100 frt. 8. Az izraelita jótekonny egyletnek 100 frt, összesen 2100 frt. — Németh Lajos udvari ágens az akadémiának, a ref. pesti főgymnáziumának s a debreczeni kollégiumnak egyenkint 2000 forintot hagyományozott. — A sárosmegyei kapi uradalom bérlője: Adler Samu ur ötszáz forintot tett le a helybeli község lelkésze és előljárói kezébe oly czélből, hogy azon a községbeli szegényebb sorsu földművelőket vetőmaggal lássák el. Ezenkívül sokaknak vetőmagot is előlegezett.

** (Rózsás napló.) Szarvason a kedves Plavec Irma kisasszonyt, egy köztisztelőben álló ügyvéd leányát, Práznovszky Ferencz járási csendbiztos jegyezte el. — Nagybánán Horváth Gyula, városi építész-mérnök és tanácsos Laitner Mariska kisasszonnyal váltott jegyet. — Nagyváradon Risinger Bernát fiatal kereskedő Kónyai Jusztin kisasszonyt jegyezte el, T. Polgárról. — Herczeg Gyula püspöki uradalmi tiszt és Holnapi Ilka kisasszony esküvője kedden volt Nagyváradon. — Biki Károly, györgyteleki református lelkész Bánky Katalin kisasszonnyal jegyet váltott. — Aradon Varga Béla fényképész e napokban vezette oltárhoz Szabó Ottilia kisasszonyt. — Kun László budapesti ügyvéd közelebb váltott jegyet Bonitzer Irma kisasszonnyal, a fővárosi hölgyvilág egyik kellemes tagjával. — Beksits Gyula ügyvéd e hó 22-dikén vezette oltárhoz Pellett Irma urhölgyet, néhai Pellett Antal, volt fejérmegyei jószágkormányzó leányát. — Lestyánszy Sán-

dor, hontmegyei szolgabíró eljegyzé Salkovszky Mariska kisasszonyt, Salkovszky Mihály uradalmi tisztartó kedves leányát.

** (Kalocsa Róza) nőneveldejében vasárnap délután nagyszámu közönség jelenlétében tartatott meg a növendékek zene- és szavalati próbája, Unger Antal zongora-tanár vezetése mellett. A növendékek szép készültség és tehetségről tanuskodtak, különösen kiemelendők: Baló Jólán és Tordy Eszti kisasszonyok szavalata, Czanyuga Jolán éneke, Nikl Jozefin, Schubert Anna, Ragályi Mariska, Felice Matild és Andrásovich Gizella kisasszonyok zongora-játéka; utóbbi oly szépen, mondhatni művészileg játszotta Reissinger hármását, hogy a nagyszámu hallgatóság szünni nem akaró tapsokkal nyilvánítá elismerő tetszését. A növendékek ily sikeres képzése Unger Antal ur fáradhatlan buzgalma és jeles képességéről tesz bizonyosságot.

** (Uj zeneművek.) Rózsavölggyi és társánál megjelent: 1) „Kondorosi csárda mellett.“ „Ez az utca végig sáros“ Csárdás zongorára: Alföldi Imrétől, ára 50 kr. 2) „Maritta“ polkamazur, zongorára: Ferenczy Lászlótól, ára 50 kr.

** (Irodalom.) Az „Athenäum“ könyvkiadó-hivatalában a következő művek jelentek meg. 1) „A jövő század regényé“nek második fele: „Az örök béke. Jókai Mórtól négy kötet; ára 4 frt. 2) Külföldi regénytár 2-dik száma: „Az elválasztottak“, Lenzen Mária után, németből fordítva. Ára 1 frt 50 kr. — „Az új mérték“ czim alatt rövid füzetke jelent meg Szomor Károly gimnáziumi tanártól Gyöngyösön, mely népies, könnyen érthető nyelven magyarázza az új mértékeket. A füzet ára 30 kr. — „Idősb Zeyk Miklós hátrahagyott irományai“ból az első kötet jelent meg Tettey Nándor és társa kiadásában, a 2-dik kötet májusban fog megjelenni. Id. Zeyk Miklóst „élő akademiá“nak nevezték volt életében, annyira tele volt a feje tudományokkal. Az első kötet rövid elmékedéseket tartalmaz Eötvös „Gondolatai“ modorában. Mindkét kötet előfizetési díja 5 frt. — „Emlékeim“ czim alatt Ráth Mór könyvkereskedésében közelebb két érdekes kötet jelenik meg Jókaitól.

** (Szinház.) Az ujdonságokra nézve már a heti krónikás tette meg kötelességét, volna még az opera, miről azonban ismét csak keveset szólhatunk, mert — és ez oka, hogy egy idő óta olyan keveset irunk az operáról — elvünk: vagy jót, vagy semmit, és hogy mindazonáltal megemlitjük, hogy mult szombaton Udvardy, az új tenorista, Lohengrinban lépett föl, azt azért tesszük, mert Udvardy még új szerzemény, a kinek még jövője lehet nálunk, ha tudniillik megfogadja jóakarói tanácsát és jövőben csak a lyrai szerepek mellett marad; ezen körben is terem a babér, míg a hősi körben csak tövisek teremnek számára. — Kedden pedig a „Porticii néma“-t adták, talán azért, mert a czimszerepet nem éneklék, hanem tánczolják, és erre van kitűnő primadonnánk: Rotter Mari ballerina kisasszony. Ellinger pedig hatalmas Massanielo volt.

** (Vegyések.) Az országos nőiparegylet a választás eredményének kihirdetése s egyéb függőben maradt fontos ügy elintézése végett e hó 26-dikán délelőtt 10 órakor a megyeház nagy termében folytatólagos közgyűlést fog tartani. — A közoktatási miniszter 1200 gyűjteményt rendelt meg a tegnapelőtt óta törvényesített méter-rendszer mértékeiből a tanfelügyelők, tanítóképezdék és népiskolák számára, s azok legfeljebb május végeig szétosztatnak, oly utasítással, hogy azokkal a tanítók még a folyó évben magismerkedjenek, s az új iskolai évben az oktatást megkezdjék. — Mollah Izsák, Vámbéry tatárja, magyar nejevel síával végkép visszatér hazájába. — A műiparmuzem hetekint kétszer, ugymint vasárnap 9—1 és szerdán 3—6 óráig lesz nyitva. — Horváth Marci népzene-kara, mely tavaly Né-

met-, Dán- és Svédországokban járt jó sikerrel, az idén Angol- és Oroszországba megy. — A svábhégyi vasuton már kezdik rakni a sineket s e munkát mindig sokan nézik. — Szlavay József ur pozsonyi útja óta betegen feküdt, most azonban számtalan tisztelőinek öröme, már jobban van, és néhány nap óta el is hagyhatja a szobát. — Kovács György, a fővárosi erdész vadászsegédje e napokban a „Szép Juhászné“-nál összetűzött egynéhány emberrel, miközben vállán levő puskája elsült és egy ottani vinczellér kis leányát halálosan megsebesítette. — Szalay Zsigmondot, a ki harmadéve váltóhamisítás miatt megszökött és nyomtalanul eltűnt, e héten elfogták Sopronban, hol egyik ügyvéd rokonánál Bodnár álnév alatt tartzkodott. Rokonánál irnokoskodván, a királyi táblánál megismerték irását, úgy jöttek nyomára. — Kocsi Sándor, érdemes nyomdászunk jól berendezett s új betűkkel felfrissített nyomdáját, melyben lapunk is nyomatik, eddigi sándor-utcai helyiségéből az országuti 39-dik számu új Luby-házba tette át, ugyanazon házba, melybe a jövő hó 1-sejétől kezdve lapunk is költözik. Mindenkinek, ki tiszta és pontos munkát kíván e téren, ajánljuk hazai könyvnyomdászatunk e régi jóhírű és szolid intézetét. — A lefolyt héten született 246 gyermek, elhalt 256 személy; a halálozások tehát 10 esettel mulják felül a születéseket. A halottak közt volt 142 férfi, 114 nő, egy éven aluli gyermek 65.

** (Halálozások.) Csak néhány hete mult el, hogy Glatzné Ebeczky Matild urhölgy nagyobbik leányát: a bájos Janka kisasszonyt Jakabffy Simon csanádi fiatal földbirtokos eljegyezte. Az esküvő május 16-dikára volt kitűzve. Pár nap előtt a vőlegény a legjobb kedvvel távozott el Pestről, menyasszonyától, s még az nap érkezett Aradról sürgöny, mely azt jelenté, hogy a vőlegény hirtelen meghalt. — Náday Ferenczet, a nemzeti szinház jeles művészt családai szomorúság érte. Édes apja: Navratyill József 79 éves korában hosszas betegsége után mult kedden meghalt. A boldogult sokáig levéltárnoka volt a kuriának. — Özvegy Illés Eteléné született Végh Paula asszony közelebb elhunyt Makón. — Kikindán általános részvét mellett temették el Daniél Kristófot, ki derék hazafis a Tisza-szabályozásnál buzgó osztályelnök volt. — Szeghalmon e hó 12-dikén hunyt el Flaskay István, Sal Ferencz nagyváradi ügyvéd apja. — Ungvárt szombaton temették el Azary Péter munkács-egyházmegyei áldozárt és ungvári főgimnáziumi tanárt, ki alig pár percnyi roszulét után hunyt el. — Szinán e hó 14-dikén egy százéves kisasszony hunyt el: borosjenői Korda Ágnes, a Korda-család utolsó tagja, ki mindig vigkedélyü maradt s életében csak egyszer volt beteg. Béke hamvaikra!

Nemzeti szinház.

April 18-dikán: „Lohengrin“, Wagner operája. — April 19-dikén: „A nagy apó“, Szigligeti népszinműve. — April 20-dikán: „A nők iskolája“, Molière vigjátéka. — April 21-dikén: „A porticii néma“, Auber operája. — April 22-dikén: „Téli regé“, Shakespeare színműve. — April 23-dikán: „Dinorah“, opera. — April 24-dikén: „A nők iskolája“, Molière vigjátéka.

Divattudósítás.

Tavaszi ruhákról, felöltökről, napernyőkről és az öltözék még egyéb szükséges és nem szükséges tárgyairól bő alkalmunk volt már említést tenni; a miről azonban már régen nem szóltunk, ezek az ékszerék. Elfogadott tény, hogy minden divatcikk magán viseli a kor, az uralkodó izlés és irány bélyegét, vissza-visszatér egykor-máskor egy régebbi kor irányához, de csakhamar tulszárnyalja azt az újabb kor vívmányainak alkalmazásával.

Ezen tagadhatlan igazságot leginkább az ékszereknél tapasztaljuk. Felkapták ugyan a régi ékszereket és utánozzák is olyan tökélylyel, hogy csak beavatott szemek fogják azoknak régi vagy új voltukat meghatározhatni, de a régi emlékek felelevenítése még sem volt elég a mai kor e tekintetben is nyughatatlan embereinek és így a franciaia termő ész és páratlan izlés olyan rendellenes, bizarr tárgyakat tudott ékszerekké átváraszolni, hogy mosolygunk kell a leleményességen, és csudálni a finom, gyakran művészi kivitel.

Nézzük tehát a legujabb fülbevalók sorozatát:

Egy kakukóra, melynek két nehezítője képezi a lelógó diszt.

Egy mérleg: az egyik kis serpenyőben egy ámorral, a másikban egy pillangóval; a pillangó mint nyertes!

Egy szalagon lógó kosárka; filigran munka.

Arany gyűrűben hintázó kék és sárga papagály.

Szüreti kosár, teli szőlővel.

Egy fujtató, kis gyöngyökkel kirakva.

Egy hat karu gyertyatartó.

Apró női papucs, egy bogár, egy tekenős béka.

Két rocska.

Két pólyás gyermek, a jobb felőli sir, a bal felőli pedig nevet.

Két harang egy kötélen.

Rózsalevél gyémánt csóppel, egy lilium, egy viola, egy nefelejts, egy árvácska.

Egy szív, a kellő közepén egy nyíllal átfurva.

Két csókolódzó galamb.

Egy gyémánt kagyló egy nagy gyönggyel a közepén.

Egy arany lakat, egy egész csomó apró kulcschal, (egy kulcs már nem elegendő).

Egy kutyaól, melyből gazdája fejét nyújtja ki.

Az egyik fülbevaló egy karos szék, a másik egy rendes szék.

Egy barát vadászati eredménye: egy nyul és egy fácán.

Egy madárfészek, melyben gyöngyök képezik a tojásokat. A madár gyémántokból készült és csőrét en tartja kis otthonját.

A férfimelltűk közül pedig nézzük.

A tudósoknak valók: egy patkány, mely egy arany kanálban fekvő gyöngyön rágicsál. Egy egérfogó. Egy hévmérő. Egy földgömb. Egy lombik. Egy könyv, egy kínai porcellán tányér, egy japáni serleg, egy nagyító üveg stb.

A hadfiaknak, vagy általában hirtelen természetű uraknak valók: egy kard, tör, pisztoly, kopja, löportartó, ágyu, három golyó, az egyik arany, a másik gyémánt és a harmadik egy nagy gyöngy, egy löporokcsi stb.

A lókedvelőknek: egy ló és a lovász rajta, egy emaillezott patkó, a melegen apró alakból egy kis futtatás van ábrázolva; egy zablya, kantárral, egy ostor, egy száguldó lóval felette, egy lovagló ostor lovagló sipkával, egy gyémánttal kirakott lóláb, egy ugyanolyan korcsolya, lófej stb.

Az egész neutrális világ számára. Egy kis vasuti mozdony, egy keresztöltés alatti ujság, egy kalapács, a mint egy gyémántra akar ütni; egy harapófogó egy gyémántot vagy gyöngyöt tartva; egy szerecsenfej fehér gallérral; egy tolvajlámpa, a melyben egy vörös rubin a gyertyát képviseli, egy gyűszű, egy csomó kártya, egy félhold, egy fekete álarcz gyémánt szemekkel stb.

Egy másik alkalommal a karperecekről fogunk csevegni, most még néhány szavunk van mai mellékletünkről: egy ujj nélküli felöltő, a mely most olyan divatos czikk, hogy nem csak most tavaszkor, de még nyáron is igen kedvelt kiegészítő része az öltözéknek, és ezért szabásával szolgáltatást véltem vele tenni t. előfizetőimnek.

Az első szám jelöli az előrészt, a második a hátat, a harmadik pedig az oldalrészt. A hátrész közepe sima, és csak két oldalt jó a két-két rakott ráncz, a mint azt a szabás elég világosan mutatja. E kis felöltők bársonyból, tafotából, vagy cashemirből készülhetnek, és igen csinos befejezései az öltözéknek, kivált a ruhához jól illő más színű tafotából, csipkedíszszel vagy rüchekkel köröskörül.

S z ó t a l á n y .

Duliczky Erzsikétől.

Mindössze csak két tagom van,

Elsőmről a köznyelv mondja,

Hogy ha ez az egy nem volna,

Akkor — de ez csak olyan szólásforma.

Vedd elsőmet háromszorta,
Nem is szó ez, pusztá hang;
Mégis széles jókedvedben
Ezt hallatod untalan.

Három első betűm' nézd csak,
Egész erdő-sokaság:
Ez csak igazán földszünk,
S ez visel csak koronát.

Második tagomban rejlik
Égi áldás, szent erény.
A rut bübájós lesz tőle,
S dús gazdaggá a szegény.

Utósómat tedd előre,
S mi az? — üres képzelet,
S mégis addig vagy csak boldog,
Mig heviti kebledet.

És egészem? Nincsen lába,
Nem is járt földön soha!
Mégis egész világvégig
Visz és hoz ide s tova.

Megfejtési határidő: Májushó 23-dika.

A 13-dik számban közölt számrejtvény értelme:

Boldog husvétii ünnepeket!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Kamonn Róza, Tóth Bozóky Mária, Karlberger Gyuláné, Ohidi Szigethy Nándorné, Becherer Ernőné, Marosy Hermin és Etelka, Gyura Janka, Draskóczy Vilma, S. Kovács Paczolay Ilma, Bárdossy Poltzer Mária, Redl Hedviga, Szmodics Gizella és Irma, Báthori Zsigray Istvánné, Novák Kornélia, Gottmayerné Gábor Berta, Zeke Janka, Jánossy Lajos, Váczy Vilma, Zundán Jecie, Moesz Gézáné, Fodor Erzs, Tóth Janka és Berta, Éhen Ilka és Gizella, Felvinczy Mariska, Horváth Anna, Tóth Bozóky Mária, Ajtai Ágotha Eszter, Szalonny Benicz Ida, Oszlányi Mari, Birró Domokosné, Ineze Katalin, Kovács Emma, özvegy Kozma Alajosné, Ratkovszky Mari, Szücs Ferenczné, Kláry Ilona és Riza, Matulay Irma, Ujhelyi Janka, Bóor Amália, Nyéki Petronella, Darvas Karolin, Bay Ella, Horváthy Teréz, Nagy Jánosné, Hamar Ida, Bokor Anna, Biró Anka, Regé-szy Irén és Margit, Oláh Mariska, Vitéz Irma, Madarász Emilia, Csutor Helén, Nagy Ida, Komjáthy Albertin, Borsody Józsefné, Polgár Ilka, Csuka Szidónia, Szabó Ella, Várady Katinka, Kemény Jolán, Marton Anna.

A 12-dik számban közölt sakkrejtvény értelmét utóla-beküldé:

Barthel Györgyné, Szalonny Benicz Ida, Birró Domokosné, Ineze Katalin, Ratkovszky Mari, Mezey Janka, Munkácsy Ida, Kláry Ilona és Riza, Nagy Kamilla, Szücs Ferenczné, Marton Anna, Kemény Jolán, Sós Krisztin, Molnár Irma, Bernáth Ida, Garay Riza.

T a r t a l o m .

„Ibolyácska áll a réten.“ N. B. Linától. — Szerelem, Nyirák Lajos-tól. — Verona néni, Jankovich Reményi Katalintól. — A holt kéz, Gothárd Endrétől. — A rosz cselédekről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy ujj nélküli felöltő szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

léktáblát, s alkalmasint maga Hyrtl is jelen lesz; a tanulók bizottságát s a vendégeket Eszterházy herczeg fogja megvendé-
gelni. — Nagyváradon Vakter Mari és Veisz Mari kis-
asszonyok évek óta gondoskodnak róla, hogy a szabadságért
vértanui halált halt Rulikovszki Kázmér sirdombja folytonosan
a legszebb örökzölddel, koszorúkkal és virágokkal legyen di-
szítve.

Különfélék.

* * (Az 1849-diki eseményből.) „Zöldfa“ vendéglőben történt. A világsi fegyverletétel után történt egy estén, hogy a nagyváradon „Zöldfa“ vendéglő éttermének asztalai körül orosz, osztrák, és magyar tisztek mulatoztak, az orosz és osztrák tisztek pedig nem épen szerették egymást s ha csak lehetett, kerültek is egymást. Így történt, hogy az osztrák tisztek külön asztal mellett foglaltak helyet, míg a honvédtisztek az oroszokkal ültek egy asztalnál. A vendéglő egyik szegletében állott a „Jancsi“ bandája, a melynek nevét Biharmegyében minden jó magyar ember ismerte. Jancsi épen egy érzelgő magyar nótán dolgozott, mikor föláll az osztrák tisztek egyike s oda kiáltja neki, hogy: „Huzza el a „Gott erhalte“-t! Szegény Jancsi cigány egy bús pillantást vetett a fiatal honvédtisztek piros sapkáira és ráhuzta a „Gott erhalte“-t. Mikor vége volt a darabnak, az osztrák tiszt egy forintot adott érte Jancsinak. Ekkor fölállott a másik asztaltól egy magas, barna arcú magasrangú tiszt, s parancsolta Jancsinak, hogy huzza el a „Rákóczi“ induló“-t. Jancsi huzta s az orosz tiszt egy rubelt adott érte; ekkor megint az osztrák tiszt parancsolta a „Gott erhalte“-t és megint egy forintot adott Jancsinak. Azután újra az orosz tiszt huzatta a „Rákóczit“ és újra tíz rubelt fizetett. Ekkor megindult a dühös verseny a két tiszt között, az osztrák tiszt huzatta a „Gott erhalte“-t, az orosz tiszt a „Rákóczit“, az egyik osztrák forintokat dugdosott a Jancsi markába, a másik csillámló rubellekkel fizette. Egyszerre az orosz tiszt kivágott az asztalra 100 darab rubelt a „Rákóczi“-ért. Az osztrák tiszt még azután is huzatta az ő nótáját s mindig csak egy forintot tett le érte. Nem jött ki nyugalomból. Mikor vége volt a „Gott erhalte“-nek, megint fölállott az orosz tiszt, odaintette magához a „Jancsi bandáját“ és helyet csinált nekik az asztal körül és leültette őket, azután pedig fölvette az asztalon álló francia pezsgővel telt poharak egyikét és egyenesen odavágta a „Gott erhalte“-t parancsolgató osztrák tiszt fejéhez, hogy azt nyomban elborította a vér. Erre néhányan az osztrák tisztek közül hardot rántottak, a többiek azonban megakadályozták a komolyabb összeütközést, mit ha nem tesznek, aligha nem egy kis vér foly el ott, míg így fél óra múlva az osztrák tisztek elhagyták a termet, a Jancsi meg ott mulatott az orosz és magyar tisztek között és huzta a „Rákóczi“-t egész reggelig; akkor aztán érte jött a porkoláb és bekísérte a várba bandájával együtt, ott elitelték 3 havi fogságra és ezzel véget ért a történet. . . . A „Jancsi“ cigány most is él még, az igaz, hogy már 73 éves, s a nyalka primásból görbedt hátú öreg lett.

* * (Nevezetes történelmi emlék.) Gritti András, 1523-ban választott velencei doge egy nyakláncza jutott nem régiben király ő felsége birtokába. A doge ugyanis királyunk egyik ősnak: lotharingiai Antal herczegnek egy ezüst ékszert adott ajándékba tisztelete jeleül. Ezt aztán Nancyban, a családi kincstárban őrizték, míg nem azt az első francia forradalomkor kipusztították. A Gritti-féle ékszert egy munkás a földbe ásva meg-

találta a francia Jankovich báró birtokán, s Jankovich meg is vásárolta tőle. Az ékszer főrészt egy hosszabb nyakláncz képezi, melyen érem alakú boglár függ, azon Gritti alakja látható dom-
borműben. Jankovich báró az érdekes régiséget egyik magyarországi rokonának, nevezetesen keresztfiának, Jankovich Antalnak ajándékozta, egy másik fennmaradt részét pedig a báró halála után özvegye Nancy város muzeumának adta, s itt derítették ki annak történelmi jelentőségét. Jankovich Antal ur a nancy-i muzeum igazgatója: Varrens gróf által értesülvén erről, a lotharingiai családi ereklyét ő felségének bemutatta, s régi jogos tulajdonosának följánlotta. A király szívesen fogadta ez ajándékot s Jankovich ur figyelmét (1865—72-ben országgyűlési képviselő is volt) sajátkezü névalírásával ellátott arcképével viszonzta.

* * (A 48-iki magyar honvédség elismerése Olaszországban.) Kremonában élő hazánkfia, Papp Pál, szabadságharcunkban hadnagy volt, aztán olasz katonai szolgálatba lépett, s mint ilyen, őrnagyi ranggal nem régen nyugdíjaztatásért folyamodott az olasz kormányhoz; de egyszersmind be akarta számíttatni nyugdíjaztatásánál azon időt, melyet a magyar honvédségnél töltött. Folyamodott tehát bizonyítványért a magyar honvédelmi miniszteriumhoz, honnan azonban elutasították. Ekkor a biharmegyei honvédegyülethez fordult, mely az elismerő bizonyítványt ki is szolgáltatta s olasz fordítással együtt megküldte Papp Pálnak. Az olasz kormány ennek alapján beszámította a folyamodónak az 1848—49-diki magyar hadjárat alatt tett szolgálatait is.

* * (Külföldi vegyesek.) Milan szerb fejedelem fogadtatására a legnagyobb előkészületek folynak Stambulban s Várna alatt három hajó áll fogadására. — Jules Janin, ismert francia író és számos évek óta a „Journal des Debats“ tárczairója, súlyosan beteg. — A londoni Covent-Garden olasz operájában e hó 10-dikén D'Angeri kisasszony (Angermeyer kisasszony) nagy tetszéssel lépett föl, mint Selika az „Afrikai nő“-ben; azt írják róla, hogy magyar nő.

Megbizások tára.

A jelen fölévi hat kötet könyvillatmány e héten kikerül a sajtó alul, de épen e héten fájdalom, hurezolkodás áll előttem, és legalább tíz napig fog tartani, míg új lakásomban (Ország-ut 39. sz., hová május 1-sejétől kezdve a hozzám intézendő leveleket és küldeményeket ezímezni kérem) rendben leszek. Bocsánatot kérek tehát t. előfizetőinktől, hogy a mellékletek szétküldéséhez csak májushó elején fogok kezdeni. Hiszen egészen rajtam kívül osik e kis késedelem oka!
Emilia

Szatmárra A. T. urhölgynek: Fentebbi nyilatkozatomat szíves figyelmébe ajánlom.

Bönyre Z. J. urhölgynek: Ugy tudom, hogy el volt küldve.

Abudbányára F. K. urnőnek: Tökéletesen meg vagyok győződve a kiegyenlítéssel.

Somorjára V. Sz. A. urnőnek: Legszívesebb utánjárásom daczára sem kaphatni már belőlük többet.

Kolozsvárra K. G. urkölgynek: Jelenleg ajánlhatnék egy jó családból való hölgyet, a ki nemcsak a ház vezetését vállalná el, hanem a kisebb gyermekekre való felügyeletet, sőt még a fehérvarrást is. Bárkinek is szívesen szolgálok bővebb tudósítással.

Egy a könyvvitelt végzett, a magyar és német nyelvet jól bíró hölgyet is ajánlhatnék egy üzletbe, vagy valamely társulathoz.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

Tizenötödik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok ez évben **tizenkét kötet válogatott könymellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Es két nagy műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 24 kötet könyveket is kaphatják :

„Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhirü regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E huszonnégy kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 12 kötet a jövő év folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni, 6 kötetet egyszerre minden félévben.

Tehát harminczhat kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Bolti árak 36 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 5 frt 40 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, 90. kr.; mind a tizenkét kötetre 1 frt. 80 kr.

A huszonnégy kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 60 kr.

Egy-egy műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Kristóf-tér, 2. sz. III. emelet.

18-dik szám.

Május 3-dikán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-út 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
						kelte	nyugta		
	óra	perc	óra	perc		óra	perc		
Május 3	Vasárnap	D 4 feltalálása	D 4 Cantate	21 F 3 Janár	16 Szem	4	43	7	10
4	Hétfő	Moniká, Amália	Flóra, Amália	22 Paraclitus	17 Szeth	4	42	7	11
5	Kedd	Pius pápa	Jámbor	23 György	18	4	40	7	13
6	Szerda	János ol. főz.	Gizéla	24 Vizszentelés	19	4	38	7	14
7	Csütörtök	Szaniszló	Áldor	25 Márk	20	4	37	7	16
8	Péntek	Mihály jelentése	Ákos	26 Basileus	21	4	36	7	17
9	Szombat	Niz. Gergely	Gergely	27 Simon p.	22 S. 5 per	4	35	7	18

V i d é k i t á r c z a.

Az egri királyi ügyészség szépen berendezett börtönhelyiségeiben gyárilag úzi rabjaival a székgyártást; ez által a fegyenczeket munkára szoktatja, taníttatja s egyuttal pénzkereseti módot is szerez nekik. A fegyenczek különféle alaku faszékeket és karszékeket készítenek nádfonattal és a nélkül; alakjuk igen csinos, a munka tökéletes, áruk igen olcsó, t. i. a faszékek 1 frt 40 kr és 1 frt 60 kr, a karszékek pedig 3—4 frt. Hogy a nagy mennyiségű készítményeknek, melyek Egerben nagy kelendőségnek örvendnek, Budapesten is kelendősége legyen, a pesti királyi ügyészség készletben fog olyakat tartani az eladás közvetítése végett. A ki tehát ily rabkészítményű székekből, melyek szobákban, kávéházakban stb. igen használhatók, vásárolni kíván, forduljon a pesti királyi ügyészséghez, Soroksári-utca 13-dik szám alatt királyi törvényszéki épületben, 1-ső emelet 6-dik szám.

A nagyvárad várbeli egyház, mely 1785-ben Kolonics gróf latin szertartású püspök és káptalana által azon föltétel alatt vétetett át, hogy ha a kincstárnak szüksége leend reá, visszaadassék, közelebb hadi fölszerelési raktárrá fog átalakíttatni. 1785 óta a latin szertartású püspökség és káptalan voltak e templom kegyurai; most azonban szükség levén az épületre, felszólíttatott a püspökség, hajlandó-e egy raktárt építtetni, vagy ellenkezőleg átengedi a templomot, hogy az raktárrá alakíttassék? A püspökség 8,000 frtot ajánlott föl a templom megváltására, azonban a temesvári katonai főparancsnokság sem ebbe, sem pedig a fölszerelések: oltár, orgona, székek stb. átvételére nem ajánkozott. Raktár lesz tehát az egyházból, melynek tornyáról a kereszt már közelebb le fog vétetni.

Zentán e hó 14-dikén, a nem rég alakult nőegylet az alapítandó árvaház javára tánczczal összekötött közvacsorát rendezett, s a nők szolgáltak ki pinczérek helyett; különös buzgalmat fejtett ki Jankovics Aurelné urhölgy, a polgármester neje; az összes bevétel 500 frtra ment.

A szliácsi idényben jótékonycélú hangversenyeket fognak tartani, egy-egy izben a népszínház, honvéd-menház, Petőfi-ház s irói segélyegylet javára is; s zongorán a kis Almássy Miklós és a bécsi conservatorium beszterczébenvai növendéke: Egry Szidónia kisasszony szintén közre fognak működni.

Kolozsváron B. Jósika Kálmán „Salome“-ja, bár Prielle Kornélia és Némethy Irma kisasszonyok mindent megtettek érdekében, nem tetszett a közönségnek, s aligha kerül ott többé színpadra.

A magyar államvasut bánréve-dobsinai vonalának bánréve-rozsnói része, Bánréve, Tornalja, Pelsőcz és Rozsnó teljesen berendezett állomásokkal, valamint Gömör-Panyit csak

személy- és podgyászszállításra berendezett megállapodási helylyel, ez évi májushó 1-sején adatott át a közforgalomnak. A vonat indul Budapestről reggeli 7 órakor s Rozsnóra ér 7 óra 9 perczkor este.

Máramaros-Szigeten csak nemrég hajtatott végre halálos ítéletet a rögtönítélő bíróság, s már áprilishó 22-dikén ismét össze kellett ülnie. Szurdoki négy román ifju fölött, mindenik módos gazdák gyermekei, kellett itélnie Ezek a nagyhéten Petrovára mentek rabolni, az ottani juhászt támadták meg, előbb rálöttek, aztán botokkal leverték s négy bányát elvitték. De néhány nap mulva befogták őket Az egyik ifju házasság, és három hetes csecsemője van. Kettő közülök testvér, atyjuk jó gazda, de azért szekerét nem adta oda, hogy azon vitessenek M.-Szigetre. „Menjenek gyalog“ — mondá elkeseredve — „ha nem hallgatnak atyai intésemre.“ Az ítélet mult hó 23-dikán mondatott ki. Czibus György és Grigor kötél általi halálra ítéltettek, azon kijelentéssel, hogy Czibus Grigoron először és Czibus Györgyön másodsor hajtassék végre az ítélet. Morár Juon Lupuluj és Morár Juon Vaszilika a rögtönbírósi eljárás alól fölmentettek s a törvény rendes útjára utasíttatnak. Az ítélet kihirdetése után felolvastatott az igazságügyminiszternek távirata, mely Czibus Györgynek a halálbüntetést kegyelemből elengedte.

A N.-Várad közelében fekvő biharihágói korcsma borzasztó gyilkosság színhelye volt mult hó 26-dikán. Ismeretlen gyilkosok a háztetőn át a házba behatva, Neumann Albert bérlet meggyilkolták, 19 éves fiát halálosan megsebzették, feleségének és egy 8 éves leányának nyakát ketté vágták; egy kis fiu súlyos sebekkel a szomszéd szobába menekült, hol még 3 testvére, köztük egy 17 éves leány, aludtak. A gyilkosság valószínűleg boszúból történt.

Ócsán mult hó 24-dikén délelőtt 10 órakor tűz ütött ki, mely rövid idő alatt 22 lakházat és több gazdasági épületet tett semmivé. Az oltás körül különös érdemeket szereztek maguknak Soroksár és Alsó-Némedi községek, melyek oltószereikkel siettek a vész színhelyére; e segítség nélkül Ócsában talán egy ép ház sem léteznék. Ép oly nemes buzgalmat fejtett ki az ottani királyi járásbírósi személyzet, továbbá Forster Anna és Lévi urak. A szegény leégettékért gyűjtést indítottak meg.

Vidéki vegyesek. A pozsonyi Liszt-hangverseny tiszta jövedelme 2855 frt.— A D u g o v i c s - e m l é k szobor javára közelebb Szegeden tartott zenestély 700 frtot jövedelmezett. — A W o r o n i e c z k y - s i r e m l é k r e 2123 frt 2 kr. gyűlt eddig be, mig a költségelőirányzat 2500 forintot tesz. — Egerben az iparos ifjuság önképző- és segélyző-egylete hétfőn megalakult 140 alapító taggal s elnökké Kovács Áron ügyvédet választá. — A s z e -

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

18. sz.
Május 3-dikán.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

Nem azok legnagyobb
jóltevőink, a kik életet
adtak, sem nem azok, a
kik kincseket szereztek
számunkra, hanem azok,
a kik embereket képez-
nek belőlünk. Az állat-
nak is van élete, és mi-
ben különbözik a mű-
veletlen ember az állat-
tól? nem-e épen ugy ősz-
töneinek és indulatai-
nak rabja? De ime, az
erdők mélyében, kopár
sziklákon keresztül szá-
guldó patak, világré-
szek szorgalmának és
jólétének szelid teher-
hordó összekapcsolójá-
vá változik, mert rakon-
czátlan ereje erős par-
tok közé szorítva, rendes
szabályossággal folytat-
ja utjait az ő nagy örök-
kévalósága: a tenger
felé; és az ember vére
nem rakonczátlanabb
amaz ősz elemnél, mely
a világteremtés felséges
mondájában is közvet-
lenül a Tahu-Ubahu, a
zür-zavar után követke-
zik, és ha azt megtudta
szelidíteni az egyetlen

Kalocsa Róza.

szó: „Legyen világos-
ság“, mennyivel inkább
az embert, kiről az van
mondva, hogy abban
van az Isten lehellete:
a lélek!

És a gazdagság? Mély
erkölcsi értelem rejlik
a népmondában, hogy
a kincseket az alvilág
szellemei őrzik a föld
mélyében, honnan nap-
világra fejtetnek. Szere-
száma sincsen a sok
rosznak, a mit az embe-
rek a pénzért tesz-
nek, és még annál is
több az, a mit a pénz-
zel tesznek. Akár hány
gazdagról mondhatni,
hogy nem ő birja a sok
kincset, hanem megfor-
ditva, ez őt birja, és
pedig milyen hatalom-
mal! Erkölcsrontó, lé-
lekvesztő, démoni hata-
lommal. Képes sarkai-
ból kiforgatni gazdája
külső és belső világát,
hogy a rutat szépnek,
a bűnt erénynek nézi,
tetszik magának a go-
noszságban, és az álla-
tiságban gyönyörét leli.

Csak nézzük azt az embert; bohóc ruhájától kezdve hősök-bajszáig egy torzalak, és ő ezt szépnek tartja; vagy azt ott; van egy becsületes, de földhez ragadt szegény rokona, és tudni sem akar róla, és még tetszik magának benne, hogy a világ szivtelennek mondja; vagy azt a ledér éjjeli ragadozót, testét-lelkét pusztítja, és még sem tehet le róla, mert ő ezt élvezetnek nézi; vagy azt a léha időtolót, nappal a vaczi-utczát méregeti, éjjel pedig kártyázik, ebből áll évek óta minden dolga, és ő ezt életnek nevezi; — mi egészen más az a gazdag, a kinek a műveltség megmondja, hogy mire való a gazdagság! Nemhogy a pénz őt verné rabságba, inkább még ő váltja meg azt alvilági sötét rémeitől; hány embernek ad vele kenyeret, hány szegény szerez utána jólétet, és önönmagának a legnemesebb elveket, hirt, dicsőséget, halhatatlan érdemeket szerez általa, és a mellett nem hogy fogyna, sőt inkább évről évre növekedik jólétében — és nincs köztük más különbség, csak az, hogy ez művelt, amazok pedig műveletlenek.

És ha ez a férfiaknál úgy van, mennyivel inkább a nőnél, a kinek az egy szíven kívül semmije sincsen se égen, se földön, és ha ez az egyetlen egy világa igaz műveltségben, igaz erkölcsben, — mert az igaz műveltség egy az igaz erkölccsel — nem tündököl, lehet az akkor még olyan szép, és még százszorta gazdagabb, boldogtalan maga, és százszorta boldogtalanabb az, a kit szívével megfogott, azokkal együtt, a kiknek életet adott. Nem találtam még boldogságot erkölcstelen nő körében, mert melegítő, földérintő, éltető sugarak helyett csont- és velősorvasztó párázatok ömlenek ki az olyan szivből; míg az a nő, a ki igazán művelt, ha még olyan szegény is földi javakban, ha szépségről szó sem lehet is nála: a mi a tavaszi nap a földnek az ő az ő férjének, a mi a meleg nyári eső a vetésnek, az ő az ő gyermekeinek; nem az égre, hanem az ő arczára néz föl a férj, ez mutat neki tiszta eget és kedvderítő időjárást; az ő szerető gondossága fest piros rózsákat a gyermekarcokra, az ő szelid jósága üzi ki a szilaj indulatokat és vészes szenvedélyeket a férj szívéből és tartja távol homlokától a fekete felhőket, és csalogatja az angyalokat az ő tüzhelye körül; senki sem látja őket és mégis mindenütt jelen vannak, mindenben segítenek, azért foly olyan serényen a munka, a szorgalom angyala segít nekik; azért gyarapodnak úgy a jólétben: a takarékosan angyala segít nekik; azért olyan vidám a ház tája: a jóság angyala jár ki és be abban; azért tekint imádattal a férj szemé rája, a szerelem kiapadhatatlan forrása: a b e c s ü l l és, az a tudat, hogy igaz felesége volt, van és lesz mindig, menyei dicsfényvel köríti az ilyen nő homlokát, és az mind a műveltségből sugárzik ki reá, a mit egyedül a jó nevelés képes megadni.

Ezek után talán felesleges mondanom, hogy mit értek én a nőnevelés alatt. Mindent inkább, csak külsőséget nem. Ha a férfinnál veszedelmes ez, mennyivel inkább a nőnél, a kit szép külsejénél fogva különben is már a természet ösztönöz reá, hogy külsőségekkel foglalkozzék; épen azért ennek egyengetését kell a leányok nevelésénél mindenek felett szem előtt tartani, mert annak elfajulásából származnak elő mindazon bajok, melyek az erkölcsöket úgy alant, mint fenn megrontják, és a gondviselés, az a jó anya, hűséges szeretettel gondoskodott is a gyógyforrásról, mely e bajtól megóvhat, adott a nőnek szép külső mellett a férfinnál melegebben érző szívet és szemérmesebb szendéséget, ezt a kettőt kell tehát teljes nemes öntudatra fejleszteni a nevelés által, hogy a külsővel egyképen teljes diszben álljanak, és meggyujtani felette az őrző, intő világitó tornyot: az elmét, az ismeretek ezer szín lángjaival, hogy tudjon gondolkodni magáról és másokról, hivatásáról és kötelességeiről, nem nagy fáradságba

kerül aztán munkásságra szoktatni őt, mert a helyesen érző és világosan gondolkodó embernek a munka nem teher, hanem gyönyör és élvezet, és munkássága nem csupán unaloműző piszmogás, hanem használni vágyó lendítés, és akkor — igazuk van a költőknek, a kik azt mondják, hogy a nő a földi boldogság.

Mit érdemelnek tehát azok, a kik oda törekszenek, hogy ez a fenséges mondás ne csupán költészet legyen, hanem valóság? Mit érdemelnek azok, a kik e költészetet az élet prózájába ültetik át, mit érdemelnek a nevelők? Van-e a világnak az a kincses ragyogványa, a mivel az megvolna fizetve, csak egy általuk megváltott női lelket ha veszünk?

Nem is pénz annak a szolgálatnak az értékjegye, mert nem egyenértéke az annak; az a nevelő, a ki csak pénzért az, olyan, mint a bálványimádók papja; a palást ugyan papi rajta, de nem az az ige is, a mit ajka hirdet, azért nem is épít, hanem ront; az igazi nevelő olyan, miut a költő, a ki azért zengi be a világot, mert nagyon reá fáj a szíve, és ez a fájdalom boldogság neki.

Csak így érthetni meg, hol veszi az igazi nevelő azt az ember feletti erőt, melylyel a sükeres gyermeknevelés jár; nem munka ez, hanem élet, lélegzés, éveken át, minden nap, kora reggeltől késő éjszakáig; késő este szinte összeroskad a fáradságtól, holtra ki van merülve, pihenésre van szüksége, leül szobájában, könyvet vesz elő, hogy lelkét felüditse; olyan édesen jól esik most neki, úgy éledez tőle, a mint a nagy szellemek harmatcsepp lelke az ő tikkadt testét általjárja, és mikor föléledt tőle, és elgondolkodik rajta, hogy hát mi az, a mi visszaadta neki elemészett erejét, hát az ő szakmájába vágó könyv volt az, ezalatt is csak az ő hivatásának élt; ugyanaz, a mi elfárasztotta, fel is üditette ismét.

Vagy — utósó lélegzetig ki van merülve, teste-lelke elcsigázva a sok beszédűtől, a hosszas üléstől, ki kell mennie a szabadba, egy kis friss levegőre, csak egy órára, mindjárt ithonn lesz ismét; és magára kapja kimenő ruháját, kalapját, és megyen ki; olyan szép az est, a fák is úgy lombosodnak, illatoznak, miféle fa is ez? Azután meg az a virág ott a fa tövében, mint a kis baba az anya kötényébe, úgy fogódzik ahhoz a kis hajtáshoz, a mi árnyékot, ótalmat ad neki! Azután az a bogárka rajta, valjon hogy hívják, és mire van a világon? és az a sávolyos kis kavicska mellette valjon hol vette itt magát? Hanem a kalapja kissé félre billent, ezt tehát mindenek előtt meg kell igazítani, és csakugyan megigazítja, nem a kavicskának, a melyiknek nincsen is kalapja, hanem másnak; és ez így foly egész óra hosszáig, — hogy eltelt az idő! gyönyörű egy óra is volt, egészen fel van üditve, és épen jókor, mert most már haza is kell menni, és fordul vissza és csak akkor veszi észre, hogy egy csapat leányt is vitt volt magával, azoknak beszélt egész idő alatt, azoknak? de hogy, maga-magának, csak hogy ő előtte maga-maga és a növendékek egymástól elválaszthatlan azonegy fogalom, azokkal nyugszik el, azokkal álmodik, és mikor meghal, — de a ki annyi lélek közt osztotta fel magát, hogyan tudna az igazán meghalni?

Azért mutatok be ma kedves olvasónőimnek egyet azon jók közül, a kik magukra vették azt a nehéz keresztet, mely a lelkeket elkészíti reá, hogy újra kinőjenek nekik a szárnyak, melyek visszavezessék őket oda, a honnan származtak: az égbe, és hordozzák ezt a keresztet örömmel, boldogul, soha sem gondolva a nagy teherre, mely vállalkat nyomja, mert mindig csak a megváltásra gondolnak, mely vállalkon nyugszik és ez ad nekik erőt hozzá; **Kalocsai Róza** az az igazi nevelő, a kinek áldásos működését nem lehet földi javakkal megfizetni, és

épen azért tartozunk neki megadni az egyetlent, a mivel a szív a szívnek fizethet: elismeréssel.

Hogy mennyire egész odaadással él ő szent hivatásának, arról felesleges szólnom; minek ott szavak, a hol tények, élő lények, sok számos nő lélek, az ő nevelése alul kikerülve, most boldog és boldogító házi nőkül, feleségekül és anyácul dicsérik az ő szívét és eszét; azért inkább egy másik oldalát tárom föl ezen hivatott léleknek, olyant, a mi kevesek előtt ismeretes és nagyon soknak tanulságul szolgálhat.

Most az egész ország tisztelve ismeri Kalocsa Rózát, ismeri őt mint szent buzgalmu nevelőnőt, mint sokoldalulag művelt nőt, a ki azon felül számos tankönyvet is irt már, magyar nyelv-tant, magyar irálytant, franczia nyelvtant, jeles gyermeklapot is szerkesztett: a „Méhecské“-t; jeles regényeket is fordított és a többi, — Hja, reketye, reketye, — mondják talán sokan, — bizonyára korán kezdte, hogy olyan sokra vitte, nagy városban nevelkedett, jeles mesterek kanállal töltötték belé a tudományokat, — pedig nem úgy van, sem jókor nem kezdte a tanulást, sem jeles mesterek nem forgolódtak körülötte, hanem nevelkedett falun, és kezdett tanulni már asszony korában, önönmagától, úgy szólván minden tanító nélkül, egyetlen vezetője volt az erős akarat. Midőn én megismerkedtem vele, akkor még nagyon keveset tudott ahhoz képest, a mivel most lelke olyan gazdagul föl van ékesítve, akkor még csak a lángoló vágy volt benne, nem a tudakosság hiu viszketege, hanem a munka és használás iránti nemes vágy, a minek a tudás nem cél, és annál kevésbbé fitogtatási czafrang, hanem csak eszköz arra, hogy az ember minél tökéletesebben tölthesse be hivatását és azért soha sem elégszik meg azzal, a mivel bir, és épen azért soha el nem lankad. Így jutott ő azon magas fokra, a hol jelenleg áldásokat vet és tiszteletet arat. A nemes szív nemes czélokot jelöl ki magának, és nincsen az a magas hegy, a hová az erős és előre törő akarat fel nem juthatna.

|| i m f y - d a l o k .

Várady Antaltól.

I.

Bassan, lágyan leng a légben
Vándor felhők serege.
Mint a kis gyermek szívében
Büvösbájós szép rege.
Mik a felhők, s merre térnek?
Ki tudná megmondani?
Én azt hiszem, ők az égnek
Röpke gondolatjai;
Néha könnyük, mint a lepke,
Gyengéd rózsaszínre festve.
Máskor zugva hirdetik,
Hogy az égbolt bánkodik!

II.

Nagy könyvekből megtanultam,
Mik ott fonn a csillagok,
Mért kerengnek egy nagy utban
S fényük meddig ér s ragyog?
S méla olvasásom közben
A sötét botükön át
Meggillantám olbívölton
Szép szemednek csillagát!
És azóta elfeledtem,
Mik a csillagok felettem,
Oh, de tudom s érezem:
Mily édes a — szerelem!

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

(Folytatás.)

Oh mily édes lett volna átengednie magát a boldogító sejtelemnek!

De volt valami, a mi ott állt közte és a leány között, az a valami pedig az öreg leánynak adott szava volt.

Szive tehát hánykodott ugyan, de hangja elég szilárd és biztos volt, midőn mondá:

— Bár véghetetlenül örülök a szerencsének, nálam tisztelhetni; de ez az egész dolog szót sem érdemel. Mikor a vízbe ugrottam, nem tudtam, hogy kegyed az, a kit onnan ki fogok szabadítani; életét láttam veszélyben és kimentettem; láthatja tehát, kisasszony, hogy a hálálkodást ön részéről nem érdemlem meg.

Hedvig végig hallgatta az ifjut. Tekintete, melyet az egész idő alatt nem vett le róla, tele volt szemrehányás és elszántsággal. Mintha mondta volna: Csak szurd mind mélyebbre a tört szívembe, taszitsd el lelkemet lelkedtől, taníts meg hideg s büszke lenni, mint milyen te vagy!

De alig egy percz, és a halványságot arczán sötét pir váltja föl, a szem diadalmasan föllobog, az ajk lihegve félig kinyilik: — Hazudsz ember! huzodod e büszkeséget, hazudod e hidegséget, — gondolá a leány, — ime asztaladon őrzöd a rózsát, mely tegnap hajamból kiesett, — és tekintetében, volt valami megmagyarázhatlan, valami angyali és daemoni, a mint a rózsára tapadt.

Ernő, ki a rögtön beállott mély csend alatt feszélyezve érezte magát, rá emelte szemét a leányra, tekinteteik találkoztak, és az ifju kiolvasta belőle a leányka gondolatát és egy perczre bizony nem kis zavarba ejté őt ez a körülmény.

Ha nő nem volnék, azt mondanám, hogy a körülmények váratlan fordulatainál a férfi nem oly hamar találja föl magát, mint a nő.

Szerette volna ő is elmondani harmadik Richárd módjára: „Egy birodalmat egy — jó gondolatért“, és meg is jött az végre.

Ernő minden erejét összeszedte, hogy hangja el ne árulja benső fölindulását, aztán kezébe vevé a rózsát s ezen szavakkal nyujtá azt át a leánykának:

— Majd elfeledém átadni a rózsát, melynek tegnap majdnem áldozatául esett; megmentettem, azon hitben, hogy az kegyednek igen kedves lehet, miután a vízbe utána nyult.

— Igaza van önnek, ez a rózsza nekem igen kedves, — szólt Hedvig nyomatékkal, de ezt már az ifju nem érté meg — Köszönöm! — mondá újra és távozása jeleül meghajtá magát.

Midőn a szobát elhagyta, a leány arca oly pirban égett, mintha a rózsza kölcsönözte volna oda színét, a megszegyenülés pirja volt az.

Ő is távolról gyakran figyelemmel kísérte az ifjut kerti sétái alkalmával. Ösztönszerű tartozkodása tiltotta, hogy észrevétesse magát az ifju által, bárha jól tudta, hogy a körülményeknél fogva ezt a véletlennek lehetett volna felróni. De minden tartozkodása daczára összehasonlításokat szabad volt tennie az eddig látott tolakodó hányaveti modoru ifjak és Ernő között. Persze hogy az összehasonlítás az utóbbi előnyére ütött ki és annak következménye volt, hogy a leányka egyszerre ábrándozóvá lön.

Ila a fesledező bimbónak a nap egy sugárcsókot küld, a bimbó helyben foltárul. Ez a forró sugár volt a leányka ábrán-

dokkal telt szívének a rózsza, mit az ifju asztalán megpillantott. A rokonérzés viszonzásának tudata életre szította a szikrát, mely a leány szívében lappangott. De valamint a mimosa pudica az idegen érintésre kelyhét összehuzza, úgy záródott be a leányka szíve is az ifju eljárása után, csak hogy a lángra lobbant szikra ott maradt a szívében.

Csak hadd maradjon ott az a láng, hadd emészsze föl életét, csak ne tudja meg senki, senki, legkevésszé pedig az az ember!

Ha látta volna, hogy „az az ember“, ki jelenlétében oly hideg, oly nyugodt tudott lenni, távozta után hogy csókolta lába nyomát, hogy rogyott össze megsemmisülve, hogy sirt, hogy zokogott!

V.

Eötvös talán nem ugyanezen szavakkal, de azt mondja: A boldogtalanságban tűnik ki minden ember jellemének alapvonása. Ha az alapvonás jó, a szenvedés fölemelni, nemesíteni fogja, a kiben az alapjellemtvonás rossz, az a lelkét érte szenvedések alatt elsülyed.

Hedvigben az alapvonás jó volt. Ha eddig gyámolította a szegényeket, oktatta a tudatlanokat, ezt inkább szeszélyből tette. Tetszett neki az a kegyenői felsőbbbségi szerep, mely egyuttal időtöltésül is szolgált.

Most ellenben a jót magáért a jóért tette. Eddig soha sem tapasztalt lelki örömet és fönkeltséget szerzett neki, ha a nyomorultak, elhagyottak sorsán enyhíthetett.

Áldották is minden léptét-nyomát, és mindannyiszor keserü mosoly szállt ajkaira — Jó emberek, nem hallgat meg titeket az Isten! — Különben ezután is csak úgy élt kedvteléseink, festett, rajzolt, lovagolt, csak csónakba nem ült többé egyedül, Erzsike legnagyobb örömére.

Igy mult egyik nap a másik után, mignem egy reggel egy a fővárosból érkezett levél tartalma kissé kihuzta Verona néni sodrából.

„Igen tisztelt Nagysád“! — ez volt a levélben megírva — Bocsásson meg, ha soraimmal alkalmatlankodom, vagy ha levelem tartalmának egy részét különösnek fogja találni. Egy éve ma-holnap, hogy unokaöcsém, kinek egyszersmind gyámnok voltam, mielőtt nagykorúságát elérte, s kinek sorsa mindig szíven fekszik, oly szerencsés Nagyságod házában alkalmazva lenni. Bár mily előnyös és kedvező legyen is rá nézve e helyzet, hol kötelezett foglalkozása mellett visszavonulva tanulmányainak szentelhet fönnmaradt idejét, mégis hiszem, Nagysád nem neheztel meg őszinte nyilatkozatomért, ha kimondom, hogy szerény véleményem szerint, ez nem lehet egy fiatal ember életcélja. Nagyön örültem tehát, midőn sok fáradság után végre sikerült számára az államnál igen előnyös állást szerezni, mit ha lelkiismeretesen betölt, mit hinni alapos okom volt, minél előbb számolhat előléptetésre. Mennyire meglepett azonban, midőn ezt unakaöcsémrel tudatva, azon választ nyertem tőle, hogy még nem készülvén el a vizsgára, nincs szándéka a fővárosba visszatérni. Azóta is már többször ismétetem ajánlatomat unakaöcsém előtt, annál is inkább, mert a följárlott állás minél előbbi betöltésére számítanak, de ő mindig kitérő válaszában, holott föltétlen bizalmat és engedelmeséget szoktam volt meg részéről azelőtt. Nem tudom tehát, ha ne adjak-e hitelt a lelkemben fölmerült azon gyanunak, hogy unakaöcsém vonakodása alatt valami titok lappang. Kérelmem az volna tehát Nagyságodhoz, hogy kísérelje meg unakaöcsémre hatni, talán szerencsésebb lesz nálamnál. Különössége pedig levelem tartalmának most következik. Én persze nem ismerem az ottani viszonyokat és

körülményeket; nem tudom, ha Ernő vonakodásának nem-e valamely kaland, avagy gyöngédebb összeköttetés az oka. Végre fiatal ember, és ott lehetnek fiatal leányok. És ha van efféle ismeretsége, van-e annak komoly iránya? Szóval bocsásson meg Nagyságod az aggódó és szerető nagybátyának, ha arra kérem, hogy ha teheti, ha van tudomása ilyesmiről, legyen szíves nekem tájékozásul némi fölvilágosítással szolgálni. Unokaöcsémhez hiában fordultam hasonló kérdéssel, ő agyon hallgatott.

Még egyszer bocsánatot kérve alkalmatlanságomért, maradtam őszinte tiszteletem mellett, Nagyságodnak alázatos szolgálja: Tarnay Endre.“

E levél elolvasása után a néni azonnal magához hivatta az ifjút, és minden magyarázgatás helyett oda nyujtá neki a levelet, hadd olvassa.

Ernő érezte, hogy az öreg leány tekintete az egész idő alatt kérielhetlenül rajta függ, minden igyekezete oda irányult tehát, hogy e nagy fürkésző szemek semmiféle felindulást észre ne vegyenek vonásain; hanem nem tehetette, hogy a levél utolsó sorai a pirt arczába ne kergessék, ez azonban csak elmuló volt, és az ifju elég biztos kézzel nyujtá vissza a levelet.

— És mi önnek a megjegyzése nagybátyja soraira? — kérde Verona, tekintetét még mindig az ifjura függesztve.

— Az, mit már nagybátyámmal több ízben tudattam, hogy még nem fejeztem be tanulmányaimat, és tartok tőle, hogy terhesebb munka és a főváros zaja közepett ezt még kevésbé fogom tehetni, és így czélszerűbbnek látom, csak teljesen elkészülve térni vissza. Ha tehát nagysád megengedi, itt maradok, mig czéломot el nem érem.

E szavaknál, mint egy villanyütésre, mindkettőnek megdöbent a szíve.

— A mig ön tanulmányait be nem fejezé? — mondá a néni.

— Igen.

— De meggondolta-e ön, hogy késlekedésével talán a jövőjére most oly előnyösen kínálkozó alkalmat eljátszsa; és ki tudja, helyre hozható-e ez még?

— Tanulmányaim végeztével csak annál inkább számolhatok előnyös alkalmazásra.

— De nagybátyja neheztelése!

— Őt könnyű lesz kiengesztelnem, ismerem hozzám való határtalan jó indulatát.

— Ám legyen. Ön nem tett semmit, mi kívánatosá tenné távozását körülökből, — mond a néni, minden szót hangsúlyozva. — Így tehát nem marad egyéb hátra, mint végelhatározásit nagybátyának megírni. Hanem ezen levelet én fogom megírni.

Midőn a néni távozott, így okoskodék magában.

— Ez az ember vagy roppantul ravasz számító gazember, — vagy — és itt megrázta fejét — nincs vagy, — aztán homlokán ránczok mutatkoztak, haragudott önmagára, hogy ha bár csak egy perczre egy lehető „vagy“-ra gondolt. De bármily titokba üzi-füzi is Tarnay ur cselszövényeit, őt résen fogja találni; majd elvállik, ki jár tul a másik eszén! Hanem azért nyugodt már nem tudott lenni; a gyanu, ezen ezer fejü hydra, belefészkelte magát szívébe, és ha az öreg leány okoskodásával egy-egy fejet le is vágott és elnémitott, támadt helyette száz, és egész forradalmat idéztek elő a szegény néni lelkében.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e.

— Lindau beszélye. —

Havazott. Nagy pelyhekben lepte be a hó a házak fedeleit, a fák ágait, s lágy, fehér lepellel vont a azokat. Páris, mely az ártatlanság színével, amennyire csak lehet, nem akart megférti, sietett a szüztisztaságu lepelt undok piszokká változtatni a járdákon. — Az utak, melyek akkor még nem állottak Hausmann ur absolut uralma alatt, nyomoruságos képet mutattak. A párisiak nedves lábakkal és vörös orral futkostak azokon föl és alá; kinek lehetséges volt, a meleg szobában ült a tüzhely mellett, vagy a forró légkörű kávéházakban; ez oknál fogva a sétasorok *) kevésbé voltak élénkek, mint egyébkor.

1852-dik év januárhava s reggeli tíz óra volt. Harmincz és néhány éves csinos férfiú tört magának utat az esernyővel felfegyverkezett gyalogjárók között, kik az Antin-utcza keskeny járdáján szorultak össze. Ő maga keveset látszott az időjárással törődni. Kezeit egy ócska szürke vadászkabát zsebeiben tartotta, szinehagyott gömbölyű szőrkalapot viselt, melyet szél és eső már rég ideje iparkodtak elpusztítani minden tőlük kitelhető módon. Az Antin-utcza végén balra kanyarodott a meredeken emelkedő Clichy-utczába, mely őt a Donai-utcza közelébe vitte; ott egy nagy, új házba lépett, melynek ajtaja tárva-nyitva állt, s egyszerűen kopogtatott a kis ablakon, mely a kapus kis szobájára szolgált. Az ablak kinyílt s egy vén, szürke asszonyfő mutatta magát.

— Jó reggelt, Brozon asszony. Jöttek-e leveleim? Nem keresett valaki?

A megszólított visszahuzódott s nem sokára ismét megjelent.

— Itt vannak levelei, Regnault ur — szólt — és a vadász a grand-hotelből kétszer volt itt s kérdezősködött, hogy mikor találhatja itthon Regnault urat. Ugy látszik, olyan levél van nála, melyet csakis önnek akar átadni. Alkalmasint nem sokára vissza fog térni, miután megmondtam neki, hogy Regnault ur rendesen tíz óra tájban található műtermében. Felküldjem, ha jön?

— Természetesen. Küldje fel hozzám azt az embert.

Regnault műterme egy festőé volt, oly festőé, a ki dolgozott és szeretett dolgozni. Rendkívül tisztán, rendesen volt tartva, és jól befűtve. A falak tele voltak vázlatokkal s tanulmányokkal, s az állványokon bevézgetlen művek álltak, melyeken a művész szemmeláthatólag még kevés idő előtt dolgozott.

Regnault kényelmesebb kabátot vett magára, egyik állványt közelebb huzta a világosságához, s már munkához akart ülni, midőn kopogtattak.

— Szabad!

Sötétzöld egyenruhájú ember lépett a szobába.

— Regnault ur, a festő?

— Én vagyok.

— Itt van egy levél, melyre a választ be kell várnom.

Regnault felbontá a levelet s olvasott:

„Grand Hotel de la Paix nr. 91. 1852. Január 11.

Mélyen tisztelt uram!

Lenne ön oly szives, tudtomra adni, hogy — lehető leghamarább — mikor beszélhetnék önnel egy félóráig zavartalanul? Egy arczkép festésére akarnám felkérni, s e tárgyban szeretnék önnel nyugodtan társalogni. Maradok kitünő tisztelettel nagy-rabecsült uraságnak hódolója. Benson-Thohey Tamás.“

*) Annyi, mint boulevardok. (A felső sor, cigánysor stb. példájára.)
A ki jobb elnevezést tud reá, az bizonyára jó szolgálatot tesz nyelvünknek,
ha elbájl vele. Szerk.

Regnault ur ismerősei s rokonai előtt a hanyag levelező jól érdemelt hírében állott. De ha valamely „megrendelés“ről volt szó, nem hagyott a válaszszal sokáig várni magára. Jeles művész volt s a mellett kitünő üzletember.

— Üljön le — mondá a szolgának, ki a levelet hozta. — Válaszomat mindjárt magával viheti. Mióta van Benson ur szállodájokban?

— Tegnap este érkezett meg a dower-calais-i gyorsvonattal. — volt a válasz.

Regnault válasza rövid és tartalmas volt: „Igen tisztelt uram! Holnap délelőtt szabad vagyok, s 10-től 12-ig rendelkezésére állok. Ha teheti, látogassam meg tizenegykor; úgy fogok intézkedni, hogy senki ne háborgasson.“ — erre elővette az imént kapott levelet és saját levelét amannak utánzásával végezte be: „Kitünő tisztelettel nagy-rabecsült uraságnak hódolója Regnault Viktor.“

Másnap pontban tizenegykor Benson Tamás ur Regnault műtermébe lépett. A festő egy pillanatig a jó hírből álló művészt éles s a részletekbe beható szemével vizsgálta emberét, ki előtte csakhamar előkelő, képzett egyénnek bizonyult be. Benson közép termetű, sovány, jó alaku fiatal ember volt, egyszerűen s jól öltözve. Arczkifejezése oly emberéhez hasonlított, ki ép most gyógyult föl valamely nehéz betegségből, s még nem nyerte vissza tökéletes bizalmát erejében s életében. Valami panaszos, mintegy segélyt könyörgő volt tekintetében, bizonytalanság mozgásaiban. A keskeny, szinehagyott ajkak erősen záródtak össze, az arca halvány s beesett, a nagy, szép kék szemek mélyen feküdtek homályos üregekben; homloka magas és nemes volt.

Regnault leülteté látogatóját, ki láthatólag elfogult volt arra nézve, hogy mint kezdje meg beszédét.

— Beszél ön angolul? — kezdé végre.

Regnaultnak tagadólag kellett válaszolnia.

— Ugy kérem kell, hogy bocsássa meg rossz francziaságot — folytatá Benson. — Angol vagyok s csak ritkán volt alkalmam francziául beszélhetni.

— Ön, ugy látszik, mégis nagy könnyüséggel fejezi ki magát — szólt közbe Regnault.

Benson ide s tova feszeltgett székén, s még mindig zavartan dörzsölgeté kezeit.

— Nagyon sajátságos kéréssel fordulok önhöz — szólt rövid szünet után.

Regnault egy mozdulattal, egy hanggal sem szakasztá félbe.

— Kérni akarnám önt, hogy készítse el arczképemet.

Regnault csodálkozva tekintett föl. — Én arczképfestő vagyok, — szólt, — s azért kívánságát nem találom valami különösnek.

— Igen, de mégis sajátságos, — folytatá Benson. — Én huszonöt éves ember vagyok, s szeretném, ha ön arczképepet úgy festené, mint egy negyven éves emberét.

Regnault azt hitte, hogy nem értette jól — Hogyan? — kérdezé.

— Kérném önt — ismételte és magyarázta Benson, — hogy fessen le engem, de nem úgy, a hogy most lát, hanem a milyen — tizenöt év múlva leszek.

Regnault lopva vetett egy pillantást látogatójára. Tökéletesen nyugodtan ült az helyén s egész megjelenésében a szellemi zavar legcsekélyebb jele sem volt látható.

— Tudtam, hogy ön bámulni fog kívánságomon, — folytatá, — kabár azt némileg igen meg lehet magyarázni. Vegye például, hogy nagyon hasonlítok megholt atyámhoz, s hogy az

ő arczképét, mint negyven éves emberét, a ki emlékezetemben él, birni szeretném. Ez esetben nem állíthatnék ön elé jobb mintát, mint saját magamat, és így kérelmem sem volna valami meglepő.

— Tökéletesen igaz, — vélekedék Regnault. — Bocsásson meg, kérem, hogy az első pillanatban meglepetést mutattam. Ön tehát azt mondá, hogy megholt atyjaurának arczképét szeretné birni, és —

Benson közbevágott. — Nem, azt nem mondám. Én saját arczképemet akarom birni, s pedig úgy, a milyen képzeletem s az önnek adandó jelek szerint negyven év múlva fogok lenni. Most kérдем, hajlandó-e ön ily képet festeni? Megholt atyámat csak azért említém, hogy megmutassam önnek, miszerint kívánságom egyszerű módon megmagyarázható. Megteszi ön azt?

— Ez az ember eredeti, — gondolá magában Regnault; — de ha jól megfigyet, végre is nem az én dolgom, hogy valóban az ő arczát festem-e le, vagy más tetszés szerinti arczot. — Szívesen állok szolgálatára, — szólt hangosan.

— Fogadja köszönetemet, — szólt Benson, láthatólag megkönyebbülve; — de kérem, engedje meg, hogy még egy feltevélt kössek ki: én oly tiszteletdíjat fizetek a képért, minőt ön ohajt; de ön viszont becsületszavát adja, hogy egy léleknek sem mondja meg, hogy ön festette ama képet. Megigéri nekem, hogy látogatásomról senkinek semmiképen nem fog szólni?

Feszülten várta a feleletet, Regnault egy pillanatig gondolkozott. — Nem látom át — mondá ezután, — hogy mi akadályozhatna engem kívánata teljesítésében? Épenséggel nem értem az egész dolgot, de én nem vagyok kíváncsi. Szavamat adom önnek, hogy elkészítem a képet, nem szólok arról senkinek, nem mutatom senkinek, s nevét s látogatását mindenki előtt titokban tartom.

Benson kezét nyújtá a festőnek, melyet ez szívélyesen szorított meg. — Szavamnak embere vagyok, — szólt Regnault — ha tetszik, holnap reggel megkezdhetjük a munkát. A napok rövidek, az időt jól föl kell használnunk, ha gyorsan készek akarunk lenni.

(Folytatása köv.)

A ROSZ CSELÉDEKRŐL.

(Vége.)

— Számolok okosságára és kegyességére, méltóságos asszony. Az az ohajtás, hogy én is valamivel hozzájáruljak viszonyaink jobbrafordulásához, nem egyszer indított már hasonló beszédekre, — hogy személyes indokok nem vezérelnek e részben, azt kegyetek mindnyájan jól tudják.

Mindenek előtt a házi asszony dolga, úgy rendezni be házát, hogy férj, gyermekek és cselédség jól érezzék magukat abban, ezt csak a teendők helyes beosztása mellett érhetni el, arra pedig mindenek felett szükséges, hogy a házi asszony egész lélekkel a háztartási kötelességeknek szentelje magát, minden munkához értsen és szükség esetében maga is sikeresen végezhessen. Szinte hihetetlen, milyen finomul tudja a cseléd a szakértő ócsárlást az avatatlan dorgálástól megkülönböztetni, milyen jól tudnak hallgatni az elsőre és milyen gorombák lesznek az utóbbira.

Azután az a másik nagy előnye is van a hozzáértés és hozzálátásnak, hogy az ilyen nő soha sem fogja cselédjét tulzott követelésekkel megterhelni. A ki maga is tapasztalatból tudja, mennyi idő kell valamely dolog elvégzésére, az nem fogja ki-

vánni, hogy felényi idő alatt meglegyen. Sokszor csak úgy csudálkozom fiatal asszonyainkon: minél képtelenebbek a munkára, minél kevésbbé háziasok, annál nagyobb igényeket támasztanak azon egy cseléd iránt, a kitől úgy a finom, mint a nehéz munkákat várják, legkevésbbé sem gondolván meg azon igaz közmondást: „Cseléded nem rabszolgád, hanem igen is segítséged“, a „segítség“ pedig saját tevékenységet is tételez föl.

— Sok részben csakugyan igaz van kegyednek, — jegyzé meg Dombayné asszony, — sok dolog, például a gyermekek nevelése, valóban máskint állna, ha az asszonyok jobban értenék hivatásukat. Minden bajt azonban még sem lehetne azzal megszüntetni. A mai cselédek csakugy, mint a mai munkások, restebbek, akaratosabbak és mulatni vágyóbbak a régiéknél. A közép- és kisebb rendű családok már jóformán alig kapnak becsületes cselédet. Hányan közülünk nem tudják ezt tapasztalatból! és már minden reményről is letettek e részben!

— Ezen igen alapos ellenvetésre nézve csak azt mondhatom, hogy ez ama nagy társadalmi átalakulásból származik, mely az élet minden rétegében hatalmasan érezhető. Egyes társadalmi osztályokra nézve nagyon nehéz és kemény ez a mostani idő, mi pedig, mint az átmeneti korszak emberei, legtöbbet szenvedünk általa. De szíveskedjék csak körültekinteni: az anyagi élvék, a kevés munka melletti gyors meggazdálkodás utáni mohó kapkodás — nemde mindennapi jelenségek? és csupán csak a a cseléd-osztály maradjon ment és tiszta ezen általános mótelytől, hogyan lehet ezt képzelni? És valjon nem-e inkább a mi kötelességünk volna, jó példával elől menni e részben, a helyett hogy a fényezésnek hódolunk, azután a cseléden kuporgatunk? Az igaz, hogy a kisebb hivatalnokok és egyéb mérsékelt jövedelmű családok nem tarthatnak többé annyi cselédet, mint annakelőtte, de másrészt a házi teendők mai nap, az ujkori viszonyok számos segédeszköze folytán, annyira egyszerűek a régi háztartásokhoz képest, hogy az olyan családoknál maguk a leányok is könnyű szerrel végezhetik a ház körüli teendőket, és legfőlebb a kemény, durva munka számára kellene segítség. Az igaz, hogy ez esetben gyökeresen szakítaniok kellene az urhölgyhethné lát-szathoz, a melybe úgy belekapaszkodnak, mert ez csakugyan nem is talál ezen viszonyokhoz.

— Vagy pedig maguknak is kellene valamit keresni, — tevő hozzá a tüzről pattant Algyógyiné, — szegre akasztván a „kényeskedés“-t és komolyan fontolóra vevén, hogy mainap többet ér egy szemernyi jókereset egy lat gazdálkodásnál.

— Mir nagyon is messzire tértünk el tulajdonképi tárgyunktól, — veté közbe Tarnaváry kisasszony. — Hajnóczyné asszony még mindig adós azon orvosszerrel, mely által a rossz cselédből jó cseléd válik; őszintén megvallom, hálás köszönettel venném, ha e részben némi határozott utmutatással szolgálna, mert azzal, hogy egész általánosságban csak a nőket okolják, tulajdonképen semmire sem megyünk ez ügyben.

— Az az orvosság — viszonzá Hajnóczyné, komoly tekintetelve átellenesére — nem áll egyébből, mint abból, a mi az emberekkel való békés együttléletet idézi elő: okosság, igazságszeretet, önmérséklet és emberszeretet, e mellett rendületlen ragaszkodás a józan észszel és igaz szívvel helyesnek ismert életrendhez. Ezek a tulajdonok mutatják, ha alapos-e a műveltség valamely emberben, és a ki a mindennapi életben érvényesíti ezen tulajdonságokat, az nagyon ritkán fog rossz cselédek ellen panaszkodni, mert habár a rosztól és haszontalantól távol is kell magát tartani, másrészt saját egyénisége olyan hatással lesz a roszul nevelt, de alapjában jó erkölcsű cselédre, hogy szigorúsággal és jósággal rövid időn derék, hasznavehető cselédé

változtatja át, míg ugyanaz a család más asszony keze alatt végképen elromlanék.

— Könnyü ezt mondani, — nevetett Tarnaváry kisasszony gunyosan. — De talán csak nem lehet kivánni a házi asszonytól, kinek a nélkül is annyi a dolga, hogy még a cseléd „bensője“vel is foglalkozzék! Már itt csak az járja: „Minden kéz maga felé hajlik.“ A meddig becsületesen dolgoznak, addig jól is bánunk velük, különben — el velük, szaporán! Javitani a legtöbb esetben ugy sem lehet rajtuk, csak ismerni kell ezen népség durvaságát!

— És hiszi-e kegyed — kérde Hajnócziné, — hogy a legtöbb leány akkor is durva és romlott volna, ha első asszonya nem sajnálta volna a fáradságot, és az emberi méltóság és a kötelesség érzetét keltette volna fel a fiatal, tudatlan teremtésben; ha szigorúságot gyakorolt volna a hazugság és erkölcstelenség ellenében, és viszont szelidséget a fiatalság közös gyöngeségei irányában? Rendesen azonban megfordítva történik: ugyanazon meg gondolatlanságokat, melyekre nézve saját leányainkkal szemben mosolyogva mondjuk: „Idővel majd megjön az esze“ a cselédeknel a legindulatosabban megróvjuk.

— Igen, de ez egészen más! — szólalt föl most egy a hallgatók közül — hiszen az egész házi rendnek föl kell bomlani, ha nem óvjuk magunkat ez emberek rendtelenségei és feledékenységei ellen. Sokra is mehetnénk az afféle engedékenységgel!

— Nem is azt mondom, hogy a rendtelenségek ellenében engedékenyek legyünk; sőt ellenkezőleg, az volna jó, ha az első lanyagságot, az első visszafelelő szót határozottan és szigorúan megrónók, nehogy második következék utána. Ép az a derék háziasszony tisztje, hogy a legszebb rendet fenntartsa házában; de ha külsőleg megróvjuk is a cselédet, belül a méltányosság szavára hallgassunk, és ne kiabáljuk bele magunkat harag és fölháborodásba egy hiányosan nevelt fiatal teremtés ellen. Gondoljuk meg, milyen nehéz és örömtelen ezen teremtések élete még a legjobb házában is. Nekünk van módunk kárpótolni magunkat a házi kellemetlenségekért társaséleti összeköttetéseink és számos multság által; míg a z o k napestig az örökös egyformaságban, az örökös durva és fárasztó munkában leledzenek és még az a módjuk nincsen nekik, hogy mikor már-már roskadoznak, egy kicsit könnyítsenek is szívkön. Azt pedig ne higgye, hogy ezeknek az embereknek nincsen is érzésük! Dehogy nincs; ők összehasonlítják sorsukat a miénkkel és sok keserüséget szívnak belőle. Azért tehát a mi kötelességünk, jósággal és részvétellel hidat vetni ezen szakadék felett, és mindig szem előtt tartanunk, hogy emberi lelkekkel van dolgunk, kik a mi házuk ótalma alatt élnek, és az egyik emberi lélek hatása a másikra minden „új módi“ viszonyok mellett is örökön örökké ugyanaz marad.

— Ez is nagyon szépen van mondva — véli, fejét csóválva az előbbi nő — hanem talán kegyed is tudja, hogy mi az, a sok házi boszúság mellett a haragos szakácsné ostoba, nevetlen nyelvelése! Bizony vége akkor a lelki szelidségnek, és rendesen török-szakad lesz belőle!

— Oh igen — mondá Hajnócziné mosolyogva — melyik házi asszony nem ismeri azokat a napokat, melyekben minden ember és állat bal lábával kelt föl és minden dolog fejtetőre állt? A hályhák füstölnek, az edény eltörik, az étel megkozmásodik, a férj morgolódik, a gyermekek szót fogadatlanok, és végre az asszony és szakácsné közt kiütött háboru koronázza meg a gyönyörűséges állapotot! Volt részem az ilyen napokban másoknál is, magamnál is, és azért biztosíthatom kegyedet, hogy épen ilyenkor szinte csudatevő hatása van annak, midőn a házi asszony

magát tartoztatva, szép szóval azt mondja: „Ma nehéz napunk van Trézi vagy Panna, hanem majd az is el fog mulni, és holnap megint máskint lesz az. Ha mindent el nem bir végezni, akkor hagyja el ezt vagy amaz“. Tíz eset közül kilencben észére tér ez ekként megszólított és más huron pendül.

— Látom már — mondá Berendiné ő méltósága — hogy nekünk szegény asszonyoknak kell megadni az árát; csak arra vagyok kíváncsi, hogy mit csinálna kegyed az oly cseléddel, a melyik — pedig kegyed is elismeri, hogy olyan is van — végkép elromlott és javíthatlan!

— Az olyannal semmit sem csinálnék, hanem egyszerűen rövid uton elküldeném, miként hogy általában minden összeköttetést megszakítok az épen séggel haszontalan és romlott személyekkel. Szerencsére a megrögzött tolvajok, hazudozók, rossz erkölcsű leányok, legalább nálunk még, kisebb számban vannak, és épen arra nézve, hogy ilyen romlott erkölcsűek ellen biztosítsuk magunkat, tudnék egy módot, mely a mellett még a többi jó cselédre is üdvös hatással lehetne.

— Már erre magam is kíváncsi vagyok! — szólalt föl Tarnavári kisasszony.

— Pedig fogadni mernék, hogy kegyednek is eszébe jutott már a mostani társulat-szapura korban, hogy milyen jó volna, ha olyan „házi asszony-társulat“-féle alakulna! — Egy-egy város házi asszonyai szövetkeznének azon kölcsönös biztossítással, hogy csak is valóhű bizonyítványokat állítanak ki cselédjeiknek — a mi most tudvalevőleg a legkritkább esetben történik — és hogy soha sem fogadnak fel oly cselédet, a kinek bizonyítványában e szó „becsületes“ nincsen bele írva; továbbá megállapíttatnék a fizetendő bér mellett a kellő bánásmód; — ha a legderekabb és legtekintélyesebb nők ilyen czélből szövetkeznének, akkor az általunk kiállított jó bizonyítvány a legbiztosabb ajánlat volna a becsületes cselédre nézve — és nem volna-e már ezzel is igen sok bajon segítve? Mindez pedig igen egyszerű és kivihető, a többit aztán az alsó néposztályok növekedő művelődésének kellene végezni, kifejtven bennük a kötelesség-érzetet és jó erkölcsöt oly mértékben, hogy munkásságukat nem tekintenék többé sanyaruság és gyötrődés láncolatának, hanem nekik jutott osztályrésznek a társadalom közös tevékenységéből, és becsületbeli dolognak tartanák, ha rendes és derekas munkásnőknek neveztetnének. Mindnyájan erős áramlat által sodortatunk; visszafelé törekedni, hasztalan erőlködés; tehát: előre, nyitott szemmel és erős akarattal, akkor a jövő másképp ugyan, de rosszabb semmi esetre nem lesz a réginél, hanem igen is jobb és szebb.

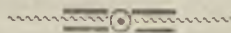
Az utolsó szavakat Hajnócziné asszony kissé emeltebb hangon és ragyogó szemekkel mondá, és midőn elhallgatott, kis szünet állt be. A jelenlevők közül mindegyik saját gondolataival volt elfoglalva. Egyszerre csak a fiatal asszonyka felszólalt:

— Itt a színház ideje! — azzal fölkel, utána a többi, mindenki sietett előszedni fölöltőjét, föltenni kalapját, lelkéből örülve, hogy megszabadulhatott a „tudós asszony“ hosszadalmas fejtegetéseitől.

— Na, kedves lelkem, — mondá Beremendné ő méltósága Tarnaváry kisasszonynak, menet közben, — hallott már kegyed valaha életében ilyen nézeteket? A jó Isten óvjon ilyen újdivatu eszméktől!

Hát te, kedves olvasónő, mit szólsz hozzá?

A G. után.

Egy hét története.

Áprilho 29-dikén.

Olaszosan. — Titkos összeesküvők. — Május elseje. — Költői képek. — Kisértő szellemek. — Egy rettenetes szó. — A teherhordók. — Bősz orosz-lányok. — Egy nemes emberbarát. — Az én halálos ellenségem. — Lopott csemegék. — Egy kis félreértés. — Az udvarról. — Rokkant bajtársak. — Az apró jószágok. — A vacsora-párt. — A fagy.

Hahogy e napokban ugy véletlenül többé-kevésbé megpörkölődött kezecskéikkel találának érintkezésbe jönni, ne méltóztassanak rajta fennakadni, szép hölgyeim, mert ez csak onnan van, mivel néhány nap óta olaszországi időket élünk, a hol tudvalevőleg nincsen tél, hanem azért ugy se tél se tavasz idején csipős hideg igen is szokott lenni, és akkor a kályhát, a melynek Petrarca földjén a világ minden rózsaszín orráért sem engednének helyet, olyan serpenyő-formákkal pótolják, a minők nálunk országos vásárok alkalmával a „laczikonyhák“ légkörét pecsenyék illatárjaival fűszerszámozzák; ezeket a serpenyőket azután a titkos tűzimádók magukkal hordozzák, egynémelyik a szívét melengeti rajta, abból a czélből azonban kevés olasznak van reá szüksége, a legnagyobb rész kézpörkölésre használja, a miért azután az olasz kacsók nem igen dicsekedhetnek valami különös hófehérséggel, hanem annál tenyeresebbek, és épen ilyen időnk van nekünk pár nap óta; itt a május, és mégis ugy fázunk, leginkább belül; az a bolond szív, a mely pedig már annyiszor csalódott, mégis csak ismét felült annak a néhány epedő tekintetnek, a mit a tavasz reá vetett; hagyán még mi, a kik mégis csak itthon maradtunk, de a kik már kirepültek a zöldbe, mert van olyan is akár hány család; a mint az első fecskét meglátták, ők is tova repültek, részint jóhiszemű tavaszi bizalomból, részint meg, hogy ne legyenek tanui annak a nagy népvándorlásnak, mely a mai nappal kezdetét vette fővárosunkban.

Más éveknek is volt május elseje, de azok mind meg sem közelítik az ideit; akkor a fél város hurczolkodott, míg az idén az egész főváros ládákba rakva czipelődik egyik végétől a másikba, talán magukat a házi urakat sem véve ki; nekem legalább ugy mondták, hogy azok is nagy részt lakást változtatnak, titkos gyűléseket tartván az elmúlt hetekben, a melyben elhatározták, hogy a fölmondott lakásokat ők veszik ki maguk közt, azzal is kevesebb lesz a kiadó szállás, és ennél fogva a lakbérek talán még sem fognak nagyon aláesni, és most ők is hurczolkodnak, ők politikából, a többi meg örömeiben, hogy mégis csak túlélte az időt, mikor a lakás a lakót elevenen megette, és most, május elsején kezdődik az új szabadság, kedves május elseje, szerelmes sziveknek tavaszi bucsujáró napja, lombárnyas pázsiton virágos ábrándokkal ülnek azt meg másutt, mi pedig — hurczolkodunk!

Hanem azért ennek is megvannak a maga költői oldalai; csak az előkészületeket ha vesszük; az a nagyszerű meglepetés, mikor a férj haza jön ebédre és mindjárt az ajtónál tárt karokkal várja őt a ruhaszekrény, lábaihoz rakva egész belső világát, kosár számra; és az az öröm, a mint hosszú évek mulva újra megpillantja a pitykés dolmányt, melyben egykoron a fél világ két-

szin sárkányával szemben szózatozott! Oh boldog, sujtásgazdag idő, hová lettél! Mennyi minden megváltozott azóta! Szinte álmotávól messzeségből dereng már csak az a dicsőséges forgós-tarajos idő emlékezetünkben, csak te maradtál meg annak, a mi voltál, még a mindent emésztő molyok is tiszteletteljes távolságban tartották magukat tőled; és te is csak azért, mert semmiképen sem lehetett téged frakkra visszafordítani, a mi eredetben voltál; — légy üdvöz boldog órák fölmelegítő tanuja, édes érzéseim mind a te vattakebledben pihennek.

És a szekrény példáját követi a többi, az íróasztal tátott szájával ásítóz reám; bizonyára roszul alhatott, gonosz álmai lehetek az utósó éjszaka, halva született versek hazajáró lelkei, pogány novellák elevenen eltemetett vázai ijesztgethették szegényt; a könyves szekrény meg egész hosszában a padlón elterülve, por és hamuval tele hintett fejjel. Hiába mondom neki, hagyja el a busulást, nem ő annak az oka, hanem a végzet, így is, úgy is az lett volna az én sorsom: nem hallgat reám, mind kihányta már magából a könyveket, látni sem akarja őket, én sem, én bennem már szörnyü emberi érzések vívódtak, egész megilletődve siettem be a másik szobába, ott is ugyanaz a fölforgatás, épen akkor szedték le lábairól a zongorát, a képek meg egytől-egyig tótágast álltak, szivem elszorult, alig volt már annyi erőm, hogy kirebegjem a szót: — „És az ebéd?“ — mindvalamennyien én felém fordultak e szóra, olyan arczczal, mintha félre beszélnek; nem is mertem újra kimondani ezt a szót, féltem, hogy akkor ők esznek meg engem, holott én voltam csak az igazán éhes; rettenetes, a hogy itt reám néztek e miatt; itt is hagytam őket, rohantam volna ki, ha lehetett volna, de minden lépésre más tárgyak csimbalykodtak lábaimba, csetlettem-botlottam, azt se tudtam, hogyan érek az ajtóhoz, hála Istennek, lélegzettem föl könnyebbülten és — e perczen magától pattant fel az ajtó, és egy csapat egyenruhás fogd-meggel álltam szem közt, hogy ők engem vinni akarnak, mondá az egyik, rőt szakállu, marcsona képpel. — Engem? vinni? és vajon hová? hebegém; — Hogy az nekik mind-egy, csak az árra nézve egyezzünk meg, — felelé a rőt szakáll és nézett szélylyel a szobában; kezdém érteni a doldot, ezek a teherhordók, és személyem alatt a butorokat értik; jól van, ezen is át kell esni, gondolám, elkezdődött az alku, és tartott magam sem tudom, meddig; azon kezdtek, hogy sok nekik a butor, azután a díj volt kevés, a mit nekik ajánlottam, azután az emeletek miatt tetek szemrehányásokat, mintha én építettem volna a házat olyan magasra, és mikor e részben is jobb véleményre sükerült őket térítenem, és minden jó rendben levén, az első vendéglőbe rohantam, hogy az éhes orosz lányt végre lecsendesítsem bennem, a vendéglő még mindig zsufolva volt hozzám hasonló éhes orosz lányokkal, és hasonlóképen a második és harmadik és századik, és mire végre a százegyedikben helyet találtam magamnak, már akkor mind eléttök előlem, a mi csak megehető volt, még talán az asztalkendőket is, mert azt se tetek elém, — Legalább egy darab sajtot! — rimáncodám — Nincs, — mosolygott a Ganymedek serege, diadalmasan lobogtatva kezükben a pohártörő zászlót. Csak egyben volt könyörü-

letes érzület; bánatos arczomat látva, egy gondolat látszott őt megszállni, kirepült a teremből, én utána néztem, ő észre vette, az ajtóban visszatekintett, egyenesen én reám, oh, milyen egy tekintet volt az! azután eltűnt, pár örökkévaló percz múlva újra feltűnt kedves lénye, tányérral a kezében repült hozzám a nemes lélek, nem láttam, mi van a tányéron, nem bánom én, ha spárga is — 50 krajczár darabja! — nem volt spárga, hanem hering, hering! az én egyetlen halálos ellenségem a világon; jó, azt is megesszem, csak kenyeret hozzá, de gyorsan! — Kenyér? az már nincsen; — Ugy értettem, hogy kiflit? — Mi is úgy értettük, de nincsen! — Dehogy kiflit; zsemlyét akartam mondani! Az csak van, mert azt szabad lábon levő ember meg nem eheti nálunk. — Pedig mégis megették, és még hogy! — vigyorogtak reám borra való éhes szemekkel. — Mit csináljak tehát ezzel? — kérdém, a heringre mutatva, a ki önmegadó nyugalommal feködött előttem. Ez a kérdés úgy látszott, nem tévesztette hatását, egyik sem talált reá kadenciát, és én buba merülten hajtám le fejemet esegő keblemre, midőn egyszerre gyöngéd kéz érinti vállamat. Fölrezzentem, ugyanaz az emberséges lélek volt, a ki a heringgel boldogított. — Ismét hoztam valamit! — sugá nagy-lelkű mosolylyal lajtántuli ajkai körül — A szobaleánytól kaptam — és ismét egy tányért tett elém, három rud kétszersült volt rajta, a miből a kicsi gyermekeknek pépet főznek. Mint a héja a galambra, úgy estem neki, és tömtem magamba heringet és kétszersültet egyszerre; az első falat azonban torkomban akadt fenn, egy gondolaton. Hogyan került a szobalány szobájába ez a kis gyermeknek való kétszersült? És én most talán egy ártatlan kisedet rablok ki! — csöngettem a pinczérre: — Ugyan kérem, mondám neki — a szobaleány egyedül lakja most az ő szobáját? — A pinczér mosolygott, azután reám nézett, azután újra mosolygott és nem felelt semmit. Még mindig nem mertem lenyelni a kétszer sült falatot; ismétetem tehát a kérdést, mire a pinczér, mint jó akaratu pártfogók szokták, bizalmasan a fülemhez hajolva sugá: — Egész egyedül, csak a férjével, a ki azonhan egész nap itt van, mert az a főpinczér, és kis gyermekével, a ki azonban igen kicsi. — Akkor már minden jól van — viszonzám én és boldog elragadtatással nyeltem le a torkomban akadt falatot, és költöttem el ebédemet, már a hering is pompásan izlett, de hát még a gyermeknek való kétszersült a férjes szobaleány szobájából! Pompásan megebédeltem.

— Csak hogy megvolt! — sohajtám föl és egész megkönynyebbülve siettem ki az ebédlőből, öntudatlanul lakásomra, és oda érve, nem találtam egyebet a négy falnál.

— Hála Istennek! — sohajtám föl újra — ezen tehát tul vagyok és visszafordultam, a merről jöttem, egyenesen az új lakás felé; odáig csak eljutottam, de nem belé, nem eresztettek be, nem lehet, mondák, és a butorokat hívták föl tanukul, melyek még mind szanaszélylyel az udvaron, a lépcsőzeten, az ablakpárkányokon, egymás hegyén-hátán kuncsorogva, olyan kérő képpel néztek reám; nagyon jól értettem néma beszédüket, ugyanazt gondolták, a mit magam; ők is azon busultak, hogy mi lesz belőlük az éjjel; de mit szólhattam volna nekik, mikor saját magamra nézve hét pecsétes titok volt ez a kérdés! Azért mégis csak köztük maradtam, legalább ne lássák rajtam a félelmet; oda is mentem az egyikhez, rátettem kezemet, ez talán jót tesz neki, régi jó pajtásom volt, sok évi küzdelmem hűséges tanuja, íróasztalom, és a mint megérezte kezemet, egész természetességében keblemre borult, egészen szélylyel ment örömeiben, mint én gondolám, a teherhordók ügyetlenségéből, mint később megtudám; a hóhérok az uton elejtették, és most csak úgy összehátasztatva állították föl az udvaron! — Jól van, majd összera-

gasztatlak megint, jó öregem, — vigasztalám, hanem azért nem tudott lábra állni. — De mi lesz én belőlem? — ezt a kérdést egy másik öreg bajtársam, a karos szék intézte hozzám. Résztétel közeledtem hozzá, hát szegény, két lábon áll, a harmadikat meg ölében tartja. — És hol a negyedik? — kérdém, — szegény nem tudott felelni, az elébbi kérdést is némán intézte volt hozzám; annál dühösebben lármáztak a hóhér fogdmegek, rá fogták szegényre, hogy soha sem volt neki több három lábánál, ez a vakmerő képtelenség! Már-már kezembe ragadtam a harmadik lábat, szerencsémre egy csapat gyermeket pillantottam meg, mint az anyavesztett csibék, úgy csatangoltak, ki erre, ki arra az udvaron, inkább tehát azok közül ragadtam föl az egyiket, a többi meg ruhámba csimbalgott, és oh, tudatlanság, tudatlanság, beh csak boldog az, a ki veled meg van áldva! egy öröm és vidámság volt az apró jószág, hangos kacagással beszéltek el, hogy dél óta nem ettek, és éjjel a földön fognak hálalni, — és most kérdelem szeretettel, ha nincs-e abban sok költészet? kivált ha a vacsorát is hozzá képzeljük; milyen egy vacsora volt az, hogy tűnt el pillanat alatt az első tál tartalma, nem is következett utána második, de legalább ez az egy sem hering, sem kétszersült nem volt, hanem — a királyi asztalon sem volt akkor izesebb — gulyáshus! Az aprójószág azon ülve elaludt a gyönyörűségben, és azért csak másnap reggel látták, hogy tulajdonképen mégis csak nem a földön töltötték az éjszakát; hanem se baj, maradt még elég nevetni való számukra, még harmadnap is végzetlenül tetszik nekik az az átláthatatlan rendtelenség, hát még ha napközben is honn volnának!

Nekem legalább tiz évre elég volna, és — bizonynyal Kegyednek is, kedves olvasónő, egy hétre; de szolgáljon mentességemre, hogy nem vesztett vele semmit, egész héten nem történt ennél nevezetesebb dolog sem a fővárosban, sem a hazában, kivevén a fagyot kedden éjszakára virradóra, a mi ugyan sok kárt tett a gyümölcsökben, mint mondják, és a szőlőt is megcsipte, de én valóban nem értem, hogyan eshetett az meg rajtunk; egész héten kora reggeltől késő éjszakáig bucsujárók seregei haladnak el ablakom előtt, egyik hangosabban a másiknál éktelen énekszóval reszket tetimeg a levegőt, épen most, legnagyobb dolog idején, hát engednék azt a nép atyái, nem világo-sítanak-e fel, hogy nem imádság az, hanem valóságos istenkáromlás, mikor most nagy munka idején, a helyett hogy becsületesen a földet művelnék, az eget boszantják kódorgásukkal? A milyen igazán a nép atyái azok, a kik annak nevezik magukat, bizonyosan így szólnának azokhoz a jó birkákhoz, ha komolyan baj volna.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótékony-ság.) Belánszky Fanni volt nevelőnő részére Sztupa Györgynél ujabban adakoztak: a Panatovics Mária és Lujza sipuczai nevelője 32 frt, Kerékgyártó Árpád és Lonkay Antal évenként öt-öt forintot, ifjabb Kerékgyártó Árpád két, Suhajda Ferencz hat, Magyar László, dr. Davida, Hindy Árpád s Domahidy Ferencz öt-öt forintot. — Haynald érsek a leg-tiszteletreméltóbb módon ünnepli édesanyjának nyolczvanadik születésnapját. Ugyanis Szécsényben, hol ez agg nő lakik, kórházat, árvaleányházat és kisedodóvát alapít s ezekre nyolczvan-ezer forintot szánt. Már a terveket is elkészítette és jóváhagyta. — Az ujonnan felállított fegyverek-szapárfalvi katolikus népiskola szükségleteinek fedezésére az egri érsek: Samassa József ő nagyméltósága 100 frtot adományozni méltóztatott, mely-

ért a fegyverneki katolikus hitközség a legforróbb hálaköszönetet nyilváníttja. — Hellsinger Simon és Reich Ignác csermői (aradmegyei) birtokosok, a nevezett községben följánlottak egy csinos ingyen házat iskolának, továbbá a rendszeresítendő magyar tanítószághoz fizetéséhez 100 frtot, s végül két holdnyi területet faskolául használat végett átengedtek. — Molnár Pál, az alsó-lendvai kerület országos képviselője az alsó-lendvai római katolikus elemi iskolához 200 forintnyi alapítványt tett, oly czélból, hogy annak kamataiból jóviseletű szegény tanulók segélyeztessenek. — A honvéd-menházra tett újabb adakozások összege 93 frt, Sebastiani Vilmos hagyománya pedig ötszáz frt; továbbá Soroksár 28 darab gyümölcsfát, Móricz Károly őrnagy 42 db. diszfát adtak. — A gyergyószentmiklósi tüzkárosultak javára a fővárosi tanács 200 forintnyi segélyt szavazott meg, és az összeget azonnal el is küldötte rendeltetési helyére. — A pestmegyei árvák alapjára újabban ismét 828 frtyi adományok folytak be.

** (Rózsás napló.) Apponyi Georgine grófnő, Apponyi György gróf leánya, jegyet váltott Songuszko Pál herczeggel Nizzában. A szigorun vallásos szellemben nevelt grófnő néhány évvel ezelőtt zárdába vonult, melyből azonban most kilépett. — Perényi Márton, budapesti főelemi tanító eljegyzé Buitor Mari kisasszonyt. — Kéthelyen mult hó 21-kén volt Trstyánszky Lajos ügyvéd és Király Janka kisasszony esküvője. — Zombán Tolnamegyében Döry Frigyes ur legifjabb leánya: Döry Elvira kisasszony mult hó 11-dikén tartá esküvőjét Jalics Géza urral. — Csongrádban Deák Sándor megyei főmérnök eljegyzé Stammer Mária kisasszonyt, a szegvári postamester kedves leányát. — Hevesen a mult napokban volt Balogh Sámuel pénzügyminiszteri fogalmazó esküvője Póka Teréz kisasszonnyal. — Adriányi Géza, derék földbirtokos eljegyzé Machnyik Gizella kisasszonyt N.-Zalacsikáról. — Magyar Kossa Sámuel ur eljegyzé Waldeck Valerie grófnőt. — Meskó Sándor, makói királyi törv. ügyész eljegyezte Lonovics Emma kisasszonyt, Lonovics Ignác csanádmegeyi földbirtokosnak bájos és szellemdus leányát. — Kun László, tehetséges fiatal pesti ügyvéd közelebb váltott jegyet a bájos Bonitzer Ida kisasszonnyal. — Szőlősen (Nógrádban) Jankovics Ottó fiatal földbirtokos közelebb vezette oltárhoz Balás Ilona kisasszonyt, Balás Vilibald szép leányát. — Győrött dr. Szkap Lajos főtanodai tanár közelebb tartá kézfogóját Szücs Etelka kisasszonnyal. — Rákosi Jenő, a „Reform“ szerkesztője, mult kedden tartotta egybekelését Hontban Kalmár Lenke kisasszonnyal. — Kluha József, budapesti királyi táviratdatiszt Kárász Vilma kisasszonnyal, Kárász János, pozsonyi királyi folyamémérnök kedves leányával kézfogóját tartá. — Magyar György, szabadkai földbirtokos mult hó 18-dikén jegyezte el Varga Mariska kisasszonyt, Szabadka egyik kedves hölgvét. — Dr. Milkó Ignác, megyei járásorvos Ó-Becsén, közelebb vezette oltárhoz a művelt Robicsch Mária kisasszonyt. — Tatán Fridrich József ügyvéd eljegyzé Weiser Vilma kisasszonyt.

** (M. Kalocsa Rózsát.) a jeles nevelőnőt mélyen meghattotta az a megdöbbentő körülmény, hogy egy még nem rég jó hirben álló nőnevelő-intézet tulajdonosnője: Belánszky Fanni a közkönyörület szomorú sorsára jutott, és egy szép és nemes eszmét keltett benne, azt tudniillik, hogy alakuljon egy „Női önszegély-egylet“; vagyis álljon össze legkevesebb 300 nő, 10 frtnyi betéttel és 1 frtos havi illetményvel 300 frtig, oly czélból, hogy egyfelül maguknak apránként kis tőkét gyűjtsenek, és másfelül megszorult nők számára kölcsön-pénztárt alakítsa-

nak. A betétekről könyvecskék, vagyis részvények adatnak ki, egy-egy részvény 300 forint, a részvényesek ö százalékos kamatot kapnak huznak befizetett tőkéik után, a tőkékből pedig megszorult nők, kellő biztosíték mellett, kölcsönt kapnának, 9—10 százalékos kamatok mellett. Csak 300 nő jelentkezék, és az egylet megalakul; a ki e valóban szép eszme iránt érdeklődik, az forduljon M. Kalocsa Róza urnőhez, akár személyesen, akár levéllel (lakik Pesten, Ország-ut, 39-dik számú házban) és ő a legszivesebben adja meg a további fölvilágosításokat ez ügyben.

** (Liszt Ferencz) a jövő hó közepe táján Olaszországba utazik s egy Róma mellett levő szép fekvésű villában fogja tölteni a nyarat. A mester új zenekölteményt ír: egy óratóriumot, mely méltó társa lesz az előbbieknél. Liszt Róma egyházaiban s a Monte-Marión meritette ihletét két nagy óratóriumához: Erzsébethez és Krisztushoz.

** (Ápríl hava) az idén is igazolta rossz hírét. Egy darabig májusi meleg volt, egyszerre néhány nap óta egész novemberi hidegre változott az időjárás, kedden éjjel pedig a fővárosban és környékén 5 foknyi hideg volt, s a fagy különösen a szőlőkben jelentékeny kárt tett. Rosz hírek érkeztek a vidékről is, majd mindenütt fagy, vagy dér volt, sok helyt nagy károkat tett a gyümölcsben, a vetésekben már kevesebbet, és így csak ezután adjon az ég jó időket, és még mindig legalább közepes esztendőre lehet reményünk.

** (Az országos baromfikiállítás ügyében.) Azon postahivatalok, melyek közvetlenül vaspályák mellett vannak, felhatalmaztattak, hogy a Budapesten ez évi juniushó 4—11-dikén tartandó országos baromfi-kiállításra küldendő állatokat, ketrecekbe vagy alkalmas tartályokba zárva, postával leendő elszállítás végett mint kocsipostai küldeményeket fölvehessék, egyuttal köteleztettek, hogy az ilyenmü küldeményeket a legnagyobb gondossággal szállítsák el az illető pályaudvarokba, és ugyanigy adják át az illető mozgó postahivatalnak vagy postavezetőnek további elszállítás végett. — Miután a kiállítási bizottság kötelezve van a kiállításra szánt küldeményeket az illető postaudvarokból megérkeztek után azonnal elszállítani, felkéri a kiállítókat, hogy a feladást megelőző napon az állatkerti igazgatóságot (Budapest, városliget, állatkert) levelezőlapon a küldemény elindításáról értesítsék.

** (Megint elfogtak) egy váltóhamisítót. Reviczky Sándor elfogatott Turinban, hol dr. Stain Rudolf álnév alatt tartozkodott. Reviczky tartozkodási helyének felfedezésére az vezetett, hogy egy Budán élő igen közeli nőrokona, névleg Stain Berta segélyadásra kérte föl Reviczky egyik volt barátját, ki meg is adta a nőnek a kért összeget; midőn azonban később arról értesült, hogy az adott pénz tulajdonképen Reviczkynek van szánva, jelentést tett erről a fenytörvényszéknek, mely legott megtette a kellő intézkedéseket s a Stain Berta által dr. Stain Rudolfnak Turinba címzett levél után nyomára jött a szökevénynek.

** (E vasárnap.) május 3-dikán délelőtt 11 órakor Haynald érsek a jótékony nőegylet megkeresése folytán a belvárosi főtemplomban egyházi szónoklatot tart, mely alkalommal a nőegyleti választmányi nők a templom ajtajánál a pesti jótékony nőegylet által föntartott szembályog-gyógyintézet alapjának javára gyűjtést fognak rendezni.

** (Kérelem.) Kéretnek, hogy a kik Benedek Aladár „Árnyak, sugarak“ czimű költeményeire még gyűjtőívet bírnak vagy arra megrendelést tenni szándékoznak, hogy azt május 10-dikéig beküldeni sziveskedjenek. Utánvóti megrendelések is szivesen fogadtatnak a már teljesen kész s megjelent könyvre, (füzve 2 frt, diszkötésben 3 frt) melyben a költő rézmetszésű

arczképét is kapják a megrendelők. A levelek a kiadó Aigner Lajos könyvkereskedésébe küldendők, (Pest váci-utca 18-dik szám.)

** (Hangverseny.) Freckay Józsa kisasszony jeles nőneveldejének növendékei a növelde helyiségében (uri-utca 11-dik szám alatt) szülék, rokonok és ismerősök nagy száma előtt, mult vasárnap hangversenyt tartottak, mely a várakozáson felül sikerült. A zeneműveket a kisebb-nagyobb növendékek szabatosan adták elő. Különösen nagy tetszést aratott egy hat kézre irt darab Czernytől (Kasczenics Elvir, Kondé Ilka és Filó Hermin) Webertől egy négykézre irt nyitány (Janik Janka és Zöllner) és a „Cserebogár“ átírata. Ezt Nagy Vilma (Nagy László tanfelügyelő szép tehetségű leánya) ritka eredetiséggel adta elő. A szavalatokban kitűnt Doboczky Malvin és Gyulányi Ilona. Egy francia beszélykét, mely párbeszédekbe van szedve, hét leányka igen értelmesen szavalta el. A szülék és jelenlevők köszönetüket fejezték ki a buzgó nevelőnőnek és ohajukat, hogy legközelebb még egy ily hangverseny rendeztesék.

** (Zene.) A Rózsavölgyi-féle műkereskedésben megjelentek Löwy József „Maiglöckchen“ s „Im Rosenmonat“ című „Klavierstück“-jei, színes tavaszi czimképekkel, német czimlappal; áruk darabonkint hatvan krajczár.

** (Irodalom.) Gáspár Imre és Moldován Gergely fiatal írók anthológiát terveznek. Hazánkban tudniillik a magyaron kívül még négy önálló irodalom virágzik: a tót, horvát, szerb és a román, melyekből legfeljebb a népköltészet volt ismertetve; az érintett vállalkozás e négy irodalmat mutatja be irodalomtörténeti vázlatokkal, jellemző kötött és kötetlen nyelvű művek fordításával, és életrajzokkal. A kész mű annak idejében a Kisfaludy-társasághoz fog benyújtani. — Magyar Ferencztől „Böngészés a természet köréből“ című természetrajzi olvasókönyv jelent meg, számos rajzzal, a részvény-nyomda izléses kiállításában; ára 3 frt. — A „Magyar Polgár“ szerkesztője által vigjátékra kitűzött 20 arany pályadíj a kolozsvári színház bíráló bizottsága által a „Szerelm és hiúság“ című 3 felvonásos vigjátéknak íteltetett oda. A pályanyertes művön kívül dicsérrel van kiemelve az „Egy okos asszony“ című egy felvonásos vigjáték is. — Darwin Charlesnak a fajok eredetéről szóló nagyhirű műve, melyet a természettudományi társulat magyarra fordított, most már teljesen az olvasó közönség kezében van. A mű második és befejező kötete most hagyta el a sajtót, a szerző aczélmetszetű arczképével. — A nemzeti muzeum népismei gyűjteményének látogatói számára Xantus János egy „vezető“-t dolgozott ki, mely most a Athenaeumnál második kiadásban jelent meg; ára 30 kr.

** (Nemzeti színház.) „Lecouvreur Adrienne“ magaslík ki az elmúlt hét műsorozatában a műtökély fényességével. Felé ki adta a czimszerepet, annyi igaz bensőség- és költészetel, a mi egészen eltakarta az erkölcsi fertőt, a melyben ez alak vergődik. Nem az e jellem főhibája, hogy bünbe merülten a jót és nemeset adja; nem lehet ugyan jónak és nemesnek mondani azt, a mi nem öntudatosan az, hanem csak ösztön, de a szép és rut illetén találkozására nem tartozik a lehetetlenségek közé, és méltó tért nyit a költészetnek az igazán szép diadalra juttatására, és a szerző meg is indult e csapáson, a sülyedt nő szívébe a szerelem vetődik fel, a tisztító, égbe ragadó, igaz szerelem, és fölemeli őt az erény magasságába; felséges, magdolnai tünemény, ha az egyszer számára kinyílt égben meg is marad; le kell mondaia Armándjáról, nem lehet vele boldog; jó, a megtisztult lélek lemond és boldogtalan, talán meg is hal fájdalomban, de a régi bünökbe nem hanyatlik vissza, örökös felette az igaz szere-

lem megtisztult szívében; a darabban azonban másként történik; Adrienne, mert Armándjáról le kell mondaia, visszasülyed a bün és gyalázatba, tehát a szerelem sem volt reá megváltó hatalommal, tehát igaz szerelem sem volt az szívében, e szerint soha semmi igazán szép nem volt e szívében, és azért nem volt érdemes, hogy igaz költő fényes napsugarait reá vesztegetve, szinpadra hozza. — Csütörtökön egy uj kicsi csillagot láttunk, egy uj énekesnőt, Örmény Luiza kisasszonyt, a „Szevillai borbély“-ban. Olaszországból jött, a hol a lapok sok szépet beszéltek róla, és nálunk is jó Rozina volt, de még sem annyira, mint a szép Italiában. Hangja szép, csak az kár, hogy sopránra képezték, holott altra született, ez a rossz mesterek lelken szárad, valamint a rossz intonáció is. A mi pedig a játékot illeti, az is szép lehet neki majd idővel. A kisasszony még elég fiatal arra, hogy tanuljon.

** (Vegyesek.) Az országos magyar gazdasszony-egylet árvaleányházát, melyben jelenleg 50 árvaleány talál menhelyet, kiépíteni határozta 100 árvaleány számára. Ezen tetemes költségek fedezésére május 16-dikán a Margitszigeten nagy majálist rendez. — A Fröbel-nőegylet évi közgyűlése e hó 10-dikén délelőtt 10 órakor lesz a király-utcai gyermekkertben, melynek jelenlegi kertésznője Horkay Paula. — Báró Edelsheim Gyulayné már öt nőegyletbe lépett, mint rendes tag. — Az országos baromfi-kiállításra József főherczeg ő fensége labrador-kacsákat jelentett be. Ő fensége az első bejelentő, a mit jó jelnek tarthatnak a kiállítás sikerére nézve. — A kisdévedőegylet egy gyermekkert felállítását a száz-házban elhatározta, és e hó elsején adatott át rendeltetésének. — Királyi Pál a husvét hétfőjén történt kocsifordulás által okozott sérülésekből már kigyógyult és elhagyhatja a szobát. — A lefolyt héten Budapesten élve született 286 gyermek, elhalt 260 személy; a halálozásokat tehát 26 esettel mulják felül a születések. Az élve szülöttek közt volt 151 fiu, 135 leány. A halottak közt volt 159 férfi, 101 nő, egy éven aluli gyermek 69.

** (Halálozások.) Kovách László országgyűlési képviselő s a képviselőház háznagyának neje, mult kedden Vámos-Györkön meghalt. Az elhunyt művelt lelkű, kitűnő nő volt. — Gr. Csáky János neje, született Klobusitzky Cornélia asszony, élete 57-dik, boldog házassága 38-dikén évében, april 27-dikén Kassán meghalt. — Danielik Ignác császári királyi nyugalmazott kapitány, Danielik János czimzetes püspök s Danielik József miniszteri osztálytanácsos testvére, április 29-dikén a budakrisztinavárosi katonai kórházban, élte 47-dik évében meghalt. — Tárkányi Béla kanonok és a Szent-István-Társulat alelnökének édesanyja 78 éves korában mult hó 25-dikén Egerben elhunyt. — Özvegy báró Györffy Sámuelné, született P. Horváth Mária asszony közelebb hunyt el Debreczenben. — Fráter Béla bihari szolgabíró 18 éves szépreményű Zoltán fia, Debreczenben meghalt. — Bódy Károly, a tiszavidéki vasut jeles öreg mérnöke, néhány nap előtt elhunyt. — Idősb besenyői Bethy Sándor, volt császári királyi kamarást és a volt magyar királyi udvari kancellaria előadó tanácsosát a mult héton egy kocsifordulás által meghalt. — Lubik József gömörmegeyi levéltárnok mult hó 24-dikén elhunyt. — Nagy-Abo nyban Kovács Zsigmond földbritokos bájos 14 éves leánya: Teréz hó 26-dikán mult elhunyt. — Nyiregyházán Jurányi Hugó főjegyző mult hó 24-dikén meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Theához való sütemény.

Egy font lisztet egy fél font vajjal addig jól el kell dolgozni sodrófával a nyújtó deszkán, mig nem jól összevegyül. Azalatt két lat élesztőből egy kis cukorral és egy kis lisztből egy kis kovászt kell keverni (az élesztő elébb szálljon fel), e kovász hadd keljen meg szépen, és aztán vegyítsük a deszkán levő liszt és vajhoz és dolgozzuk el mindaddig széles késsel, míg a tészta szépen leválik a deszkától; kidolgozás közben négy tojás sárgáját félmeszely tejszínben elhabozva, belé kell adni a tésztába, sőt és cukrot tetszés szerint. E tésztát aztán letakarva kelni kell hagyni és azután apró kis koszorukat, rudacsákat, apró cipókat sat. formálni belőle; ha theához csinálják a süteményt, úgy a felvert tojáshoz, melylyel megkenjük, jócskán sőt kell tenni, ha ellenben kávéhoz vagy csokoládéhoz szántuk, úgy tojással való megkenés után egy kis öregre tört cukorral hintjük be s jó tartós meleg sütőben szép pirosra megsütjük.

Cseh pampuska (tarkedli).

Négy lat vajat jól elkevervén, négy tojássárgáját kell bele ütni, egy lat áztatott élesztőt, sőt, cukrot, egy itcze lisztet, ugyanannyi tejet és végre a négy tojás fehéréből vert habot belé kell adni, langyos helyen kelni hagyni, és az arra való sütőben forró zsirban kisütni; a pampuska felét befőttel meg kell kenni, a másik felét pedig reá rakni.

F. Ida.

Nemzeti színház.

April 25-dikén: „Lohengrin“, Wagner operája. — April 26-dikén: „Peleskei nótárius“, Gáál bohózata. — April 27-dikén: „Leconovreur Adrienne“, Dumas szomorujátéka. — April 28-dikén: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája. — April 29-dikén: „Téli regé“, Shakespeare színműve. — April 30-dikén: „A sevillai borbély“, Rossini operája. — Május 1-sején először: „A Ripacsos Pista dolmánya“, Rákosi Jenő színműve.

Divattudósítás.

Már rég láttunk olyan sokféleséget a tavaszi öltözékek körül mint az idén, mind a mellett, hogy a néhány nap óta beállott rendkívüli hideg idő ismét sötét téli hajlékaiba üzte az új ruhákat, felöltöket és kalapokat, de azért mégis jutott alkalmunk sok újat láthatni, melyet ime olvasóinknak bemutattunk.

Néhány szép tavaszi öltözék alja selyemből készült; a tünique- és felső derék pedig finom posztókból, cashemirből, popelinből állott, mely részek aztán a szoknya szöveteivel be voltak foglalva.

Egy különösen szép öltözék gesztenye színű tafotából készült; a szoknya hosszú és sima, a mandulaszínű felső részek pedig cashemirből valók; a tünique elől hosszú és kerek, oldalt erősen felhuzva, hátul pedig egészen rövid, sok barna csokrokkal díszítve; e sok csokor képezi tulajdonkép a dísz és dudort is egyszersmind. Az előrész díszítése egy barna selyemszegélyből áll, melyről egy csomó rövid csokor hull a szoknyára.

A kis cashemir otthonka hátul feszesen simul a testhez, míg elől bő, szivalakban ki van vágva és szintén csokrokkal díszítve. Ugyan ilyen jellegű öltözékek szürke cashemirből és kék popelinből készülnek, díszes kivarasokkal, vagy széles bársonnyal és rojttal szegélyezve. A díszítés mindig jóval sötétebb, mint a ruha szövete.

Egy egészen új felosztását is láttuk a finom szőr és selyemszöveteknek; nem olyan, hogy a szoknya az egyik vagy másik szövetből álljon, hanem következőkép van a két szövet elosztva. A szoknya előrése selyemről áll, az oldalrészei pedig cashemirből és néhány széles kihajtást képeznek; a hátrész aztán ismét selyemszövetből áll, selyem fodrokkal díszítve, melyek cashemirből részutosan be vannak szegve. A lebbentyűs derék is cashemir-

ből való, az elől kilátszó mellényke és az ujjak azonban selyemből készülnek. Ezen új összeállítású ruhákat leginkább látogatói-, ebéd- vagy hangversenyei alkalmakra valók.

Szótalány.

Káldy Zsófiától.

Nagy voltam én egykor, régen,
Művészet és dicsőségben,
Bölcseimnek sem volt párja;
Most is ráakadsz nyomára
Költészet és bölcsészetben.
Építeni sem tudnak szebben,
És a gyógyászat terén
Hírem szintén nem csekély.

De az idő sötét szárnya
Lassankint ejtett homályba;
Egyre fogytam s elgyengültem,
Róma lábától ledültem,
Majd a félhold zsarnok kardja
Századokig fogva tartá
Csak novem maradt meg épen,
Jobbra, balra az egyiképen.

Megfejtési határidő: Májushó 30-dika.

A 14-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Bartal György.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Jánossy Lajos, Zundán Jecio, Moesz Gézáné, Tóth Janka és Berta, Szmodics Gizella, Ehen Ilka és Gizella, Felvinczy Mariska, Tóth Bozóky Mária, Jancuska Hermin, Ajtai Ágotha, Eszter Oszvald Ilonka, Lakner Ec-egy Johanna, Barthel Györgyné, Koller Irma, Csutor Fedák Antónia, Szalonnay Benicz Ida, Gyura Janka. Oszlányi Mari, Barró Domokosné, Incze Katalin, Ratkovszky Mari, Váczy Vilma, Felvinczy Mariska, Gáar Frigyesné, Gotttmayerné Gábor Berta, Lechner Ida, Kovács Emma, Gáál Albertné, Somlyói Nina és Krisztin, Tolnay Lászlóné, Ambrus Tóth Ida, Fülöp Eszter, Tóth Sándorné, Jancsó Emilia, Szikszay Lipótné, Micskey Róza, Lengyel Ádámné, Nagy Róza és Ilka, Szentimrey Katinka, Gyöngyössi Elektné, Szücs Erzsébet, Végh Lóra, Ányos Margit, Bay Ilona, Molnár Juliska, Gomba Jánosné, Berényi Janka és Nina, Ady Krisztina, Botka Mária, Csillag Mihályné, Szathmáry Aranka, Tamásy Kornélia, Miskolczi Julcsa, Barabás Olga, Dapsy Elvira, Földessy Amália, Pálffy Cecília, Nagy Ida és Ilka, Kormos Gézáné, Mészáros Jánosné, Murányi Alajosné, Jászóy Camilla, Jón Ilonka, Károlyi Luiza, Homoky Irméné, László Irma, Jankó Rebeka, Csím Izabella, Fehérváry Flóra.

A lapunk mult sramában közlött szép költemény után tévedésből kimaradt e két szó „Lenau után“, mert N. Büttner Lina urhölgy csak fordította azt olyan sikerülten.

Tartalom.

Kalocsa Róza. — Himfy-dalok, Várady Antaltól. — Verona néni, Janovich Reményi Katalintól. — A rögeszmo, Lindau beszélya. — A roszt csolédokról. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Kalocsa Róza arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

gedi kegyesrendi gimnaziumban a napokban tette le egy leányka a vizsgát a gymnasium harmadik osztályának tantárgyaiból; igen biztosan s talpraesetten felelt fölött a kérdésekre. A leány neve Ziffer Josefina. — Békés megyében egy régészeti s művelődés-történelmi egyesület van alakulóban, székhelye Békés-Gyula loend, és ugyanitt tartatnak a közgyűlések is. — Nagyváradon május hó 13-dikára van kitűzve az országgyűlési képviselőválasztás. — Ugyancsak Nagyváradon Papp János három éves kis leánya surolás alatt álló szobában a vizes-dézsába nézetgetett s beleesett és megfult. — Somkúton Bartal György minisztert megválasztották egyhangulag újra képviselőnek. — Miskolcson az elhunyt Nyilas Samu helyére Kis Károly nagymihályi papot választották meg reform. lelkésznek. — H.-M.-Vásárhely törvényhatósága elhatározta, hogy a jövő évben két kisdédóvintézetet állítand fel, a gróf Károlyi-családtól megvásárolt „Bika“ és „Koppláló“ nevű korcsmai helyiségekben.

Különfélék.

** (Livingstone) holttestét mult hó 18-kán tették örök nyugalomba a westminsteri apátság nemzeti szentélylyé avatott sirboltjában. A földrajzi társaság palotájában Hamilton anglikán lelkész tartott emelkedett szellemű gyászbeszédet, melynek végével csendben indult meg a menet a Westminster felé, melynek fényes csarnokait feketébe öltözött sokaság lepte el. Legelől hét mély gyászba öltözött hölgy ment, mirtusz-, ibolya-, kamelia és ciprus-koszorúval. A koporsót mély csend közepette vitték az egyház boltíve alá s a gyászszalagokat az elhunyt fiai: Tamás és Osvald tartották. Utánuk ment Moffat, Livingstone apósa, Webb, Stanley, Waller és Wainright a világiak közül, és Price lelkész. Ott volt a néger Lululu is, kit Stanley magával hozott Afrikából. A gyászkiséréthez tartoztak továbbá a londoni, southamptoni, glasgowi és dundeli helyhatóságok küldöttségei s a nemesség, tudomány és hadsereg nagyszámu képviselői. A koporsót a sirboltban bársonnyal bevont ravatalra helyezték s ciprus-füzérekkel akaszták körül. Livingstone nyughelye a sirbolt egyik nyugati hajójában van.

** (Az iparos oktatás rendezésére) kiküldött miniszteri biztos: Péterffy mult hó 19-kén Pozsonyban népgyűlést hívott össze, melyben egy egyesület alakult a „felső magyarországi iparoktatás terjesztésére.“ Az egyesületnek mindenki tagja lehet 1 frt tagsági díj mellett. Az alakuló ülés aprilhó 26-kán volt s már ekkorra több szakiskola felállítását mondatott ki, Pozsonyban szövő, műasztalosai s építészeti iskola, Zay-Ugróczban fametszők iskolája, Kézsmárkon szövőiskola. Az egyesület 17 felsőmagyarországi megye, a pozsonyi, kassai és soproni ipar- és kereskedelmi kamarák területére terjeszti ki működését.

** (A tudománynak nagy vesztesége van.) Heidelbergből írják, hogy Bunsen, a híres természettudós irodájában levő iratok elégték. Bunsen négy év óta egy nagy művet rendezett sajtó alá. A tetmézettudományban korszakot alkotni hivatott műutósó ivaivel foglalkozott a nagy tudós, s e munka egészen odaégett. A tűz okául az asztalon elszórt néhány gyufaszálát mondják, mely a nap hevétől meggyuladt, s a lángok martalékává tette a szobában levő összes iratokat. — A tudomány e veszteségét semmiféle biztosító-társaság sem képes kárpótolni.

** (Jules Janinről) a leghiresebb tárczairól írják, hogy vénségéhez (jelenleg 71 éves,) elhízásához és tizenkét év előtt kezdődött köszvényéhez a tompoltság baja járult, s órákig néz maga elé, a nélkül, hogy egy szót is szólna az elmés, szellem-

gazdag ember, ki csaknem ötven éve mindig oly élénken tudott beszélni szóval Párisnak, tollal a világnak.

** (Történetirodalmunk) új nagy reményű munkással gazdagodott. Ez gróf Apponyi Sándor, a párisi osztrák-magyar nagykövet 28 éves fia és titkára, ki szenvedélyes könyvbarát, s anynyi régi könyve és okmánya van, hogy a nemzeti muzeum is irigyelheti. Az összehalmozott adatok alapján hazánk régiebb történelmét készül megírni. A fiatal gróf egyszersmind igen szeretetre méltó világfi, igen jó tánczos s egész dalműveket bámulatos szabatossággal tud elfűtyölni. Főszenvédeye azonban a könyv s régiség. kivált ha Magyarország történelmére vonatkoznak.

** (Esküvő a halálos ágyon.) Közelebb egy fiatal párt eskettek Biharon. A vőlegény halálos ágyán fekvé mondta el az esküt a pap előtt, kit magához hivatott, hogy menyasszonyával meg eskesse. A fiatal pár 15 hónapig járt jegyben, mert a vőlegénynek az idén sorozás alá kellett menni, mely alól ki is szabadult, de a sorozás után veszélyes betegségbe esett, és közelebb, hogy azon esetben, ha meghal, vagyona kedvesének maradjon, a leánynyal összekötötte magát. A nemesszivü legény most már tul van a veszélyen és lábadozni kezd.

** (Külföldi vegyesek.) Ő Felségük szoros családii körben ünneplék meg összekelésük huszadik évfordulóját. — A pólai fegyvertárban olynemű gyors munkák folynak, melyek azt gyanittatják, hogy e nyáron ő Felsége tengeri utat fog tenni; a „Miramare“ császári yachtot például közelébb csaknem egészen ujra felszerelték; azt gyanittatják, hogy ő felsége az olasz királyt fogja meglátogatni. — Bellagio mellett a Como partján nemzeti zászló, magyar czimerekkel lobog egy szép nyaralón, mely Morgenstern Antal hazánkfianak. (Morgenstern Sándor bátyjának) tulajdona. — Karlsbad fürdő-igazgatósága az idényre magyar orvost is alkalmazott, dr. Barlanghy Ferenczet, ki „Zur Stadt Moskau“ lakik. — Berlinben százezer tallérnyi tőkével egy részvényes társaság a „Revue des deux Monde“-hoz hasonló vállalatot akar megindítani, a legjobb tollak közreműködése mellett, s a Paetel testvérek könyvtárusi bizományában. — Párisban Bertha Sándor hazánkfia fölszólítást kapott dalmű írásához, s a szöveget már készíti egy francia író, Arany egyik balladája után.

Megbizások tára.

Szászvárosba T. Zs. urhölgynek: Szives köszönettel vettem a kedves küldeményt. Többet magánlevélben.

Aradra M. M. urhölgynek: A fekete szint ajánlanám e czélra.

Esztergamba I. V. urhölgynek: El van küldve.

Nagyváradra K. E. urnőnek: Tökéletesen megfelelt céljának.

Tarczalra B. J. urnőnek: Fájdalom, már nem szolgálhatok vele.

Pohorellára G. R. R. urnőnek: Azonnal munkába adtam.

Abára J. F. urnőnek: Vettem a csomagot és szintén munkába adtam.

Pécsre Sz. K. urnőnek: Ki lesz igazitva.

Szegedre W. G. urhölgynek: Szives köszönet.

Eperjesre F. P. urhölgynek: Május 15-dikétől kezdve a Margitszigeten fog lakni.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn ízlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánják szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az ízlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznat, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utca 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából
rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon holgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmel tartása, s a legmérsékeltbb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó ízlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁR J E G Y Z É K:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkál- s batisziban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanell- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota. Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgázir-, Illusion- s báli ruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr, frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Rubaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lószőr-, berlini gyapju- s moir-alszoknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolok, (legújabb divatcikk.) darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reczéskendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok - broche-kendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, csipkéekkel vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönbön legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek, végenként frt 8, 9, 10—12.
Creas- és hőrvásznak, fehérítették, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18—20.
Irhoni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30.
Rumburgi vásznak, kézfonalból, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavászkok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr,
Chiffonok, fehéreneműekre, (1 vég körülbelül 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{3}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derekalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 30 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávésabroszkok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tucatonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tucatonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tucatonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Füzderekak, hölgyek számára, derekbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehérneműek. urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolesóbban, a legújabb divat szerint készítettnek el.

☛ **Megrendelések s bármilyen levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkekre, a legcsekélyebből a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.**

☛ **Minden eshetőleg meg nem felelő árú risszarévetik s legkészségesebben becseréltetik.**

☛ **Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.**

Ingyen mellékletek adatnak:

minden megrende- léshez.	{	10—25 frtig egy elegáns legyező,	} aránylagos	
		25—50 frtig egy berlini gyapjukendő,		} á r e n g e d m é - n y ű l.
		50—100 frtig egy szép kelmeruha,		

HAMBURGER ADOLF

Budapest:
IV Belv., uri-utca 1.

Bécsi világtárlati áruk eladása Pesten, hatvani-utca 2-ik szám,
régí posta-épületben.

A részint diszokmánynyal, részint haladási és érdem emekkel kitüntetett áruk, több mint nyolczvan bel- és külföldi kiállítótól, u. m.:
fekete és színes selyemkelmek, fekete és színezett selyem- és szabadalmazott bársonyok, angol, ír és francz. ruhakel-
mék nagy választék mindennemű vászonárúkból és asztalneműekből, Rips- és Creton-szövetek, flanell, ántakarók, Má-

19-dik szám.

Május 10-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Május	10	Vasárnap	D 5 Antonin p.	D 5 Rogate	28 F 4 9 vértanu	23 B. G. elf.		4 33	7 19
	11	Hétfő	Beatrix	Berzi Asp.	29 Jázon és Sos.	24 Sámson		4 32	7 20
	12	Kedd	Pongrácz	Nercus	30 Jakab	25		4 31	7 22
	13	Szerda	Szervác	Mucius	1 Május	26 Salamon	☉	4 29	7 23
	14	Csütörtök	Áldozó csötört.	Áldozó csöt.	2 Nagy Athan.	37		4 28	7 25
	15	Péntek	Zsófia szüz	Izidor	3 Timotheus	28 B: Salam.		4 27	7 26
	16	Szombat	Nep. János	Nep. János	4 Pelagia	29 S. G per		4 25	7 28

V i d é k i t á r c z a.

Ugoesamegyének kies, de igen szegény s elhagyatott vidéken fekvő Királyházán a magyar északkeleti vasut igazgatósága, a társadalmi életnek ugyszólva minden jótéményét nélkülözni kénytelen számos alkalmazottjainak öröme orvosai állást rendszeresített, a többi pályaorvosok szokott illetményét jóval túlhaladó fizetéssel. Hire jár, hogy a nevezett vasut igazgatója ugyanott elemi iskola létrehozásán is fáradozik. Ugyancsak a magyar északkeleti vasut igazgatósága női hivatalnokokat alkalmazott próbaképen. E kísérlet eredményétől függ, hogy idővel a kevesebb iskolai készültséget igénylő belkezelési hivatalok is általában nőekkel töltsenek be, mi által az igazgatás tetemes költségeiben némi megtakarítás remélhető.

Szatmárt a műkedvelők mult hó 28-dikán hangversenyt és színi előadást rendeztek a színházban, melynek nézőtere megtelt, a nőegylet szegényei számára. A hangversenyben közreműködtek: Tobel Gusztáv, Cserey Gyuláné, Keresztszegi Etelka kisasszony s Csomay Imre. Aztán a „Kukli-predikációk“-at adták elő, s Munkácsy Laura, Gergely Károlyné, Nuritsán Irma, Csomay Imre, Monó Zsigmond, Békéssy Géza sok tapsot, kihívást a nők pedigvirágokat is kaptak elismerésül. Kedélyes est volt s jövedelméből száz forintnál több jut a szegényeknek.

A korytniczai fürdő ez évi idénye május közepén nyílik meg, de a vendégek zöme rendszeren június közepén vagy vége felé gyűl össze, élvezni a fenyves illatával eltelt tiszta léget s az üdítő hatású gyógyvizet, mely különösen gyomorbajokban, valóban áldásosan gyógyít. E kitűnő fürdővizet a király is tavaszunkint használja asztalán, a fürdő pedig annyira látogatott, hogy még a tavalyi rosz év után is, midőn rozsa, kolera, rosz termés volt s a világtárlat sok vendéget elvont a fürdőktől, minden részvényre esett tíz forintnyi osztalék. A kényelemről, mely ennekelőtte hiányos volt, évről-évre jobban gondoskodnak.

Nagyváradon a megyeházban őrzik Balla Gergelyt, az ál Wesselényit. A kapu előtt hajdu áll őrt. Mult szerdán éjjel 2 órakor az őrt hirtelen felkapja fegyverét és elkiáltja magát: „Balla szökik, fogjátok meg.“ A kiáltásra az őrszobából több hajdu kapott fegyveréhez s kirohant, azonban künn ismét csendes volt minden. Néhány percz múlva kiszült, hogy az őrt álló hajdu az őrállásban elfáradva, leült s egyszerre csak elszenderült s azt álmodta, hogy Balla börtöne előtt jár fel és alá, és élénk, mély álma levén, álomképe tovább fűződött, még pedig úgy, hogy Balla az ablakrostélyt kifeszítette s azon keresztül egy kötelen leereszkedik. Itt felébredt s álma annyira élénken hatott rá, hogy a fentmondottat kiáltotta. A történet azzal végződött, hogy a hajduk megzöszdödvén arról, miszerint nincs baj, nevettek az „álmos hajdun.“

Oroszlámos és Szőregh közt ápril 30-dikán hajnalban a Temesvárról jövő vonattal egy kis baleset történt. Ugyanis a mozdony után következő teherkocsik egyikének tengelye eltört, minek következtében három teherkocsi összezuzatott. Az utasoknak azonban nem lett legkisebb bajuk sem, sőt ezek egy nagy részének, a vasuti munkára indult csapatnak vigassága is akadt, mert az egyik eltört kocsin boros hordók voltak, és a szétpatagzott dongákból ömlött az ital. Körül is kapták az alkalmatosságot, s ki marokból, ki kalapból, ki másból oly hatalmas áldomást ittak, hogy míg a vonat rendezésével elkészültek, oda volt mindenki.

Vidéki vegyesek. A debreczeni nőegylet sorshuzását december elsejére halaszták. — A tabi kerületben, melyet eddig Mátyus Arisztid képviselt, Szontagh Pált választák meg országgyűlési képviselőnek — Szerdahelyi Antónia kissasszony, Prielle Kornélia fogadott leánya, Kolozsváron tetszéssel vendégszerepel és a közönségtől két bokkrétát is kapott. — A kolozsvári pályadíjat nyert „Szerelem és hiúság“ című vigjáték szerzője Fercsek József aradi tanár. A mű alapeszméje: egy férfi férfiass tulajdonságu nőt keres, egy nő pedig hiúságát leplezgeti, és mindketten nevetségesek lesznek. — Losonczon május 5-dikén volt a dalegylet hangversenye, melyen az egyleten kívül Szücs Mariska urhölgy Rimaszombathból, Fáy Frigyes, Vizváry és Ujházy Ede Pestről, s Nyizsnyay Gusztáv, több igen szép magyar dal szerzője, Hódmezővásárhelyről működtek közre. — Berettyó-Ujfalu-ban „sárréti nőegylet“ van alakulóban, mely jótékonyaság mellett, kiseddóvó s árvaház felállítására is törekszik; eddig mintegy hatvan tagja van s alakuló-közgyűlését e hó 31-dikén tartja. — Forster Béla és Frigyes testvérek Pakson 20,000 porosz tallért örökölték nemrég nagyanyjuk, Below porosz tábornokné után. — Pécsről azt jelentik, hogy az ápril hó 28-dike és 29-dike közti fagy nem okozott nagyobb kárt; száraz, szeles idő volt és csak a hegyeken volt valami kár, a völgy megmaradt kímélve. — Tokajból az az örvendetes hír érkezett, hogy az utóbbi három éjjeli fagy ott a szőlőben, gyümölcsben kevés, a gabonában és kukoriczában pedig semmi kárt nem tett. — Egerben nagy részvétet keltett V. Janka ifju szép hölgy gyászesete, ki esküvője előtt pár nappal hirtelen megtébo-lyult; völegénye a Wasa-ezred tisztje.

Különfélék.

* * (Hunyady-csimeres pluviale Boszniában.) A belgrádi magyar konzul, a tudománykedvelő Kállay Benő ur, nem régi-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

19. sz.
Május 10-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettség
foglal magában a lap irányában.

Vihar után.

Kompolthy Tivadartól.

Elhagyott engem a szerencse, mert azt fogtam rá, hogy véletlen; elhagyott a boldogság, mert azt hittem, elég arra a szív és a nagyravágyás. Napjainkban mindenki nagyravágyó, semmi, vagy kevés szégyelni való lesz tehát abban, ha magamról is azt mondom, hogy én is az voltam.

Kimondom, az voltam, mert mivel nem akarok több lenni a többi embernél.

És elhagyott az isten is, mert sok időt éltem át olyant, mely alatt léte vagy nemléte fölött gondolkoztam, holott abban minden körülmények között hinnem kellett volna.

És elhagyott az idő is, mert időtlenné vénhedett meg bennem a szív . . .

Pedig én még tudok érezni. Bennem nem a szív, hanem a lélek érez.

Az emlékezet, ha magában marad, előli a lelket, mint az agy, mikor elhatalmasodik, megrontja a testet. Mert az emlékezet csak a kinok sirköve, csak a rosztat jelöli, mit a mult elnyelt. Ha elmúlt boldogságot varázsol vissza a lázas képzelem: a szivből hozza fel azt. Mert a sziv csak szeretni tud, s a mi szeretetre méltó, az csak jó lehet.

Gyülni csak az emlékezet tud. Ez a boszu anyja.

Mert olyan az ember, hogy a jót feledi, a szenvedett rosztat pedig megemlékszik örökre.

S épen azért pillanatnyi a sziv hevülete, s örök az emlékezet.

A sziv hevül; az emlékezet öl; a lélek eszmél.

Nekem csak lelkem van még. Most ember vagyok. A kinek az sincs már, az nem ember.

Én már csak eszmélni tudok.

Veszve a boldogság és a szerencse, mert megdermedt bennem a sziv, s mert életemre előleget vettek föl az évek.

De boldogtalan azért még sem vagyok. Belenyugodtam sorsomba.

Egy fényképem van. Ez minden, mivel bírok e földön. Egy ifju arczképe.

Ha ránézek erre a fényképre, akkor úgy tetszik nekem, mintha még mindig boldog volnék. Pedig én nagyon régen voltam az; akkor még szívem volt.

Volt, tudom, mert fájt nagyon.

Az a fénykép abból az időből való.

Hideg volt az az arcz akkor is, mint hideg most a fénykép, mely jégvirágos ablakom mellett a falon függ.

Esténként leveszem a falról s asztalomra tévén, oda támasztom az angyalfejhez, mely varróasztalomon áll. Aztán soká gondolkodom, míg azon veszem magam észre, hogy gyertyám a tartóba ég már, és körültem sötét lesz minden.

Akkor végig fut rajtam valami hideg borzongatás.

Most is előttem a fénykép; háta mögött az angyal.

Az arcz olyan hideg, halvány; a szőke fürtök oly gyönyörűek s a büszkén felvetett ajkak mintha csak most mondanák: „Megyek messze tengerekre, ott megtanulok feledni és megváltozom.” Én már megváltoztam.

Olyan könnyen tudta azt kimondani, a mily könnyen kimondta egykor, hogy: „Szeretem kegyedet!”

Szemei rámfüggesztvék, mint akkor, mikor ama szavakat szivemhez vágta. Olyan közönyös, hideg tekintet az; de most nem fáj már tőle a szivem, csak a lelkem fázik tőle.

Ő gazdag volt, én szegény. S ez elég ok arra, hogy a férfi szive hidegüljön s a leány tanuljon boldogtalan lenni.

Soká vérezett bennem a sziv, de végre is elvérzett.

Ez akkor volt, mikor egy öreg asszony azt mondá nekem, hogy: „Fényes csillag a szerelem; hitvány bolygótűz a szenvedély.”

Ez az öreg asszony lett példányképem. Ő is csalódott, senkit sem szeretett, senkit sem gyűlölt — és vigasztalta fiatal testvéreit.

Most én sem szeretek senkit és nem gyűlölök senkit — és vigasztalom magamat.

A sok vigasztalásba aztán beléfult az emlékezet s a mult fájdalma.

Most olyan nyugodtan nézem azt a hideg, büszke angyal-arczot, mintha először látnám, és olyan különösnek tetszik nekem, ha eszembe jut, hogy hányszor sirtam ez arczkép előtt, elhagyatott pusztá éjszakákon, elpanaszolva végtelen keservemet a lebegő árnyaknak s a huhogó vészmadaraknak.

A vihar elmúlt, az árnyak lenyugodtak, a vészmadarak huhogása elhangzott — s panaszaim elnémultak.

Az arczkép mindig velem volt. Mikor szerelmet vallott, kaptam tőle. Aztán ő bejárta a fél, és én mind a két világot, a föld felettit és a föld alattit, úgy őriztem, mint szemem világát s mikor már semmim sem volt, meg volt mégis az arczkép.

Most is itt áll előttem az asztalon; háta mögött az angyal.

Az ő s az én utam elvált. Ő talán boldog lett, kívánom is, hogy az legyen, én nem leszek soha boldogtalan. Mert ő talán még fog szeretni, a mit már én nem fogok soha. Ő kedvese karjaiban elfelejt engem. Én megtartom arczképét; esténként megnézegetem és gondolok az Istenre, a kiben egykor kételkedtem, és a ki mégis jóságos nyugodtsággal takarja be most fázékony szívemet.

Gyertyám beleégett a tartóba. A sorok összefolynak előttem.

Az arczképet visszafüggesztem az ablak mellé. Az angyalfej egy mosolyog reám, mintha az örökkévalóságot látná.

Csak mosolyogj, ég szülöttje, világítsd be vele ezt a sötét csillagot, hadd lássa meg, hogy mégis csak ég az, a mi felette van.

Csak mosolyogj, ég szülöttje. Majd talán én is eltanulom azt tőled.

És talán még ő is . . .

Gyertyám kialudt. Sötétség vesz körül, és mégis látok; álom borul szemeimre és mégis világ van körülöttem, körülöttem és bennem, épen úgy, mintha soha sem ébrednék fel többé.

Harmatos regg, illatos est . . .

Imrefi Jánostól.

Harmatos regg, illatos est .
Együtt talált minket ;
Soha a nap, soha a hold
Boldogabb két halandóra
Sugarat nem hintett.

Minden kis virágban leltünk
Testvért, jó barátot,
Nem volt fű, fa a vidéken,
A mely minket csokolózni,
Enyelgni nem látott.

Ha egyikünk egy-egy rejtett
Pillanatra szert tett,
Képzletben rajzolgatta
— Melyben egykor lakni fogunk —
A házat, a kertet.

Lerajzoltuk az udvart, hol
Aranyhalas kut van,
A tornáczon bűgő gerle,
S turbékoló galambok a
Sugár, magas dűczban.

Elterveztük, mint költjük fel
Egymást hajnalonta ;
Mint a szellő a falombot,
Méh az alvó vadvirágot
Költögetni szokta.

És így haladt el felettünk
Nem egy nyár s nem egy tél ;
Mig egyszer azt vettük észre :
Hogy én szépen megnősültem,
És te férjhez mentél.

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

(Folytatás.)

Ő tehet-e róla, hogy az emberek iránti bizalma alá száll szívében? Talán vele született ez a bizalmatlanság? Oh nem. Csak későbbi éveiben ismerkedett meg vele, és e tapasztalatát drágán, szíve hite árán vásárolta meg. Gondolt is ő arra, hogy az ajk mást beszél, mint a mit a szív érez; jutott is neki eszébe, hogy az ember érdekből legszentebb érzését áruba bocsátja! Nem mind e salakja a léleknek ismeretlen volt előtte, egész azon papig, midőn egykor vőlegénye oly szépen nyilatkozott barátja előtt a kertben.

Ő nem leskelődni ment utánuk, csak játékot üzni, mint a gondtalan boldog teremtések szoktak, vőlegényét akarta meglepni. Halkal, lábujjhegyen bujdosva a bokrok között akart eléje kerülni, és úgy lett fültanuja azon nyilatkozatnak, melytől egyszerre lehullott a fátyol a szeméről, s melytől egyszerre megváltozott körülötte a világ. Ő tehet erről? És arról sem tehet, hogy azóta egész mostanáig el nem tudta felejtetni azt a jelenetet, és ha abban az emberben nem tudott bizni, a ki az ideig egész hitét birta, más emberben bizony még kevesebbet bizott.

Még leginkább birta bizodalját a jó öreg kasznár. Husz éve volt már a házuknál és nem vitte annyira, hogy gazdáját adósságba verte volna, ő meg magának birtokot vegyen; hanem most ebben a szegény öregben is kezdett kételkedni.

De igaz is, most tünt föl neki, hogy ez az öreg uton-utfélén, minden felszólítás nélkül elkezdte azt a fiatal embert magasztalni, a ki üres idejét arra használja, hogy kimegy a mezőre, a munkás nép közé keveredik, és úgy a lelkükhöz beszél, hogy azok még egyszer annyi kedvvel végzik munkájukat. Ha egy szót szól hozzájuk Ernő, többet ér, mintha ő (a kasznár) egész nap zsörtöl velük. Milyen szépen elmondja nekik, hogy ne tekintsék a munkát tehernek, hanem olyan eszköznek, melylyel maguknak és családjuknak kenyeret, jólétet szerezhetnek. Ha ezt tartják mindig szem előtt, mindjárt nem lesz a munka fáradság stb. stb.; hasábotak kellene tele írni, ha azon dicséretet mind leírnók, melyekkel a jó kasznár el volt telve az ifju irányában. Hanem az én eszemen tiz ilyen kasznár sem jár keresztül, — gondolá magában Verona néni és most még elevenebb lett, még jobban sipitott, még jobban akarta rettegésbe hozni az embereket, és még jobban gyámolította az elhagyottakat. Így érezte ő az emberekkel elkeseredettségét.

— De hát Hedvig! — kérdé magától töprenkedései közegett. E tekintetben azonban csakhamar megnyugodott. Ismerte jól hugát, a milyen széles, az bizony régen elárulta volna, ha az ifju érdekelne.

És nem sokára még inkább meggyőződhetett huga felől táplált véleményének alaposágáról.

Ernőnek nem mondott igazat, midőn azt állítá, hogy ő maga fog a nagybácsinak írni, mert unokahugát bizta meg a válaszszal, hanem a mondatolást magának tartotta fönn.

Hedvig nem talált az egészben semmi különöst, gyakran megtörtént ez azelőtt is, hogy a néni neki tollba mondott. Az öreg leány nem látott már jól. Sokat furdött az ő szeme könyekben és az árt a szemeknek, a szemüvegeket pedig nem szerette, nagyon a fejébe hajtották a vért.

Hedvig tehát leült, és várta, hogy a néni tollba mondjon neki. Verona pedig, mintha az irandó válasz miatt a vett levél tartalmát megakarná ujítani emlékében, elkezdé azt olvasni, félig hangosan, félig fogai közt mormogva, de elég világosan arra, hogy a leány minden szót megértsen.

Hedvig a legközömbösebb arczczal nézett maga elé, csak bársony szemöldöke rándult még az utósó soroknál, de az is alig észrevehetőleg, inkább a bőr alatt.

A néni végre így kezdé:

„Tisztelt uram!

Sajnálom, hogy megbizatosommal nem jártam szerencsésebben önnél. Eléje terjesztém öccsének az ön érveit, ő azonban határozottan megmarad azon szándékánál, hogy addig nem megy a fővárosba, míg tanulmányait be nem fejezte. — Hogy azzal miért késétt eddig is, nem tudom, azt hiszem, nem a nálam található foglalkozás tulhalmozottsága miatt. — No de ezen kérdést elejtem.

Levelének azon pontját illetőleg, melyben Ön kérdi: vajjon nem-e valamely gyöngéd ismeretség tartja itt fogva, szintén nem adhatok Önnek kielégítő fölvilágosítást, miután unokaöccse teljesen függetlenül él körömtől. Annyit azonban megnyugtatósan mondhatok, hogy az egész faluban nincs az ugynevezett művelt osztályhoz tartozó leány.

Nekem van ugyan egy unokahugom, de a két ifju oly távol áll egymástól, mint két sark csillag.

Tisztelettel Ladnóczy Verona“.

Az utósó szavaknál meg-megrándult a toll a leányka kezében, de vonásai mint valami szoboréi, mozdulatlanok maradtak.

A mi ott belül a szivben történik, azt kivülről senkinek sem volt szabad megtudni.

VI.

És azalatt és azután és mind azóta jöttek a napok a nagy üres semmiségből, és alágördütek a vég nélküli örökkévalóságba, vakon engedelmeskedve a természet törvényének, követte egyik a másikat, nem állva meg a boldogságnak, nem futva a jájadalomtól, egyformán világítva a gázságnak és ártatlanságnak, egyformán fűrösztve napsugárban bünt és erényt,

Hedvig és Ernő most már gyakran találkoztak egymással, mindenik úgy volt meggyőződve, hogy egész közönyös a másikra nézve, és dicséretükre legyen mondva, a legnagyobb ügyességgel tudta mind a kettő elrejtteni, hogy azon hideg, udvarias, illemszabta mosoly alatt, melylyel egymást üdvözlék, mily nagy küzdelem rejlik.

Csak egy izben jött ki Hedvig kissé sodrából. Egy délután ugyanis egyedül ült nagynénje szobájában, midőn halk kopogás után az ajtó kinyílott és Ernő lépett a szobába.

Először találkoztak ama bizonyos nap óta négy fal között. Ha nem lettek volna mindketten annyira elfogulva, észre kellett volna venniök egymáson a habozást, mely mindkettőjükön erőt vőn.

Hedvig lett hamarabb ura zavarának.

— Ön nagynénémet keresi, — szolt meglehetősen biztos hangon.

— Igen, kisasszony, szerettem volna tőle valamit kérdezni; azonban inkább később jövök, ha talán alkalmatlan vagyok.

— A világért sem. Foglaljon helyet, ott vannak a napi lapok, ha talán olvasni akar, — folytatá, az asztalon heverő ujságokra mutatva.

A fiatal ember meghajtotta magát, valami olyasfélét hebegett: — Hogy ha megengedi nagysád; — és csakugyan vett is kezébe egy lapot. Az „Ellenőr“ volt-e vagy a „Hon“ vagy a „Napló“, azt már egész biztonsággal nem tudom, de ha jól gyantim, Ernő maga sem tudta.

Nem igen jutott neki eszébe a kezébe vett lap czimét vagy tartalmát olvasni, hanem elgondolkozott ennek a fiatal leánynak a lenéző büszkeségén, a ki őt annyiba sem veszi, mint a kivel talán érdemes volna beszélni, hanem utasítja őt olvasni, maga pedig visszaül helyére, s folytatja kézi munkáját, mintha senki sem volna a szobában. Sőt ennél is tovább megy; néhány percz mulva föláll, elhagyja a szobát, a nélkül, hogy szükségesnek találta volna egy szóval is menteni magát az ifju előtt távozásá miatt. Rá nézve az senki sem volt, a ki a szobában ült.

Ernő nem azt mondta ugyan, a mit a költő: „Minek is van a sziv és a szivben szerelem“, hanem annak csakugyan örült, hogy a szivbe nem láthat más ember. Ellehet annak a fenékén lángoló szerelem, vad fájdalom, örült kétségbeesés, a nélkül, hogy, a ki okozta, tudna felőle valamit.

És ugyanezt gondolta Hedvig is, a mint ott ült dolgozó asztala előtt, és félre fordult, hogy a könnyet, mely szempilláira tolazkodott, ujjáival szélylyelmorzsolhassa, hogy az a másik, a ki ott ült a szobában, észre ne vegye.

És mégis valami vad, kétségbeeséssel párosult kárörömöt érzett e szivében megsebzett leány, hogy a fiatal embert, ki oly hideg volt irányában, így megalázhatta.

A nap leáldozóban volt. Bucusugarait még egyszer teljes fényben hinté a folyosóra, Hedvig a szobát elhagyva, a mint erre haladt, mintha lángtengerben uszuék.

Ernő az ablakon át utána nézett, tekintete rátapadt sugár alakjára, melyet most a nap fénye beragyogott.

— Milyen szép, és milyen büszke! — sohajtá Ernő. — Bizony a néninek igen fölösleges volt olyan nagyon elővigyázónak lenni, ez ugy is hozzá férhetlen. Ki tudja ő maga is mérni a távolságot maga és a között, a kit nem akar, hogy hozzá közeledjék. — És most áldotta csak Istenét, hogy ő is el tudta rejtteni érzelmeit. Rajjongjon, őrvöngjön a sziv, csak el kell azt tudni rejtteni, odáig nem hat a tilalom.

Sokáig merengett így magában az ifju, és ki tudja, meddig feledte volna itt magát, ha egyszerre tompa, határozatlan moraj, és nem sokára mindinkább kifejlődő segélykiáltások, miket ajtó csapkodása és siető léptek zaja követett, nem ébresztik föl figyelmét. Föltekintett és csudálkozva vette észre, hogy a szobában mily villágosság uralgott, míg kint minden biborszínben uszott. De ez nem volt a legnyugvó nap sugáruszálya, mely mindent megaranyoz maga körül, az ablakok recsegnipattogni kezdtek, ez tűz, még pedig a közelben!

A kastély nyugati oldalán volt egy emeletes tiszt lak, a a mostani urnó által cselédháznak használva, ez gyuladt ki, és

mire Ernő odaért, már ott sürgött a közel- és távollakók aprajánagyja, éktelen lármát csapva, lökve, taszigálva egymást, de nem sokat segítve a bajon.

Itt is a néni hangja volt a mindnyájat tulharsogó, ő vezényelt, de vezényszava az eszét vesztett nép által nagyrészt visszásán lőn teljesítve.

Ernő a néni hangja után indult; bizton hitte, hogy Hedviget mellette találja, és föltette magában, hogy a két nőt távozásra bírja.

Mily nagy volt azonban meglepetése, midőn az öreg leányt egyedül látta. Egy percig azon reményben ringatta magát, hogy Hedvig mint esténkint szokott, talán ma is sétálni ment, és távol a kastélytól mit sem sejt a veszélyről; de a másik perczen átlátta, hogy dőreség ezt hinnie; hisz a világosság, a zaj messze elhatnak, és ismerte a leány félelmetlen természetét, hogy az nem ijed vissza a veszélytől.

Kétségbeesve hatolt előre, nem figyelve a feje fölött összecsapó lángra, a recsegő gerendákra, az aláhulló égő üszkökre.

Egyik ajtón át Hedvig csengő hangja hallatszék, a mint figyelmeztette az ablak alatt állókat, hogy menjenek félre, nehogy megsértsen ezzel a csomaggal, mit épen összekötött és ledobni készült.

Ernőben megfagyott a vér, a mint a leánykát az ablakból kihajolva megpillantá, és látta a lángokat, melyek tovább-tovább kuszva a gerendákon, már-már összecsaptak az ablak fölött.

Hedvig e perczen visszafordult és a két ifju ide s tova lobogó lángokkal fejük fölött, szemben állt egymással.

Mindkettőnek arcán vad elszántság tükröződött, a leánykáén kihívó daczczal párosulva.

Mikor egy percig így egymással szemben álltak, a leány mintegy erőt véve magán, és az ifjut figyelembe sem véve, újra a csomagolathoz kezdett.

— Az Istenért, — szólt most Ernő, közelebb lépve Hedvighez, — meneküljön! Nem látja, hogy egy-két perc mulva késő lesz! A lángok mindent elboritanak.

Hedvig újra fölvetette tekintetét. Mi volt az a láng ahoz képest, mely hónapok óta az ő szívet pusztítja!

— Gondoljon ön saját menekülésére, — szólt végre, az egymással tusakodó érzelmek hullámainál eltompult hangon. — Ezuttal nem vesztettem el eszméletemet — folytatá kísérő gunnyal, — és így láthatja, hogy ez alkalommal nem jut önnek velem szemben a megmentő szerepe.

— De minthogy önnek úgy is mindegy, — kaczagott föl a leány, most már tiszta ezüst csengésű hajján, — ha arról van szó, hogy életet kell megmenteni, nézze ama szögletben, abban a gömbölyű barna kosárban, egy macska guggaszt őt kicsinyeivel. Nézze, mint reszket az anya, mint fűdi el testével kölykeit, milyen kérőleg tekint felénk, de el nem távozik kölykei mellől; velük vész el, ha ön nem megy segítségére: egyszerre hat életet menthet ön meg! — végzé a leány keserű gunnyal.

Ernő szólni akart, de e perczen recsegve vált el egy gerenda és hullt alá, alig pár lépésnyire azon helytől, hol Hedvig állt. A leány ereiben megfagyott a vér, de leküzdte ijedelmét, még csak nem is távozott egy lépésnyire sem álló helyéből, sőt annál több dacz villogott az ifju felé, nagy, sötét szeméből.

— Siessen innen, ha azt nem akarja, hogy mindketten itt leljük halálunkat! — fakadt ki az ifju, a lány felé közeledve, hogy azt ellenkezése daczára is magával vonja.

— Ne közeledjék ön felém! — szólalt föl Hedvig, karját védőlőleg emelve föl, mig visszautasító tekintete maradni készte az ifjut. — Én nem akarom, hogy ön újra megmentsen, hogy aztán újból eltaszítson magától! — végzé a leány önfeledten, mig ajkai meg-megrándultak a fölindulástól.

Ernőnek nem maradt ideje elgondolkozni e szavak értelmé felül és örülni rajtuk, mert e perczen egy másik gerenda is levált, maga alá temetve a leányt.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e .

— Lindau beszélye. —

(Folytatás)

Másnap reggel Benson a kitűzött órában megjelent a műteremben. Egy inas követte őt, ki kis utitáskát hozott utána. Benson ezt az ajtónál elvette tőle, a művésznek jónapot kívánt, kinyitá a táskát s egy fekete öltözetet vett elő.

— Jelmezem, — felelt a festő kérdező pillantására. — Engedje meg, hogy átöltözködjem.

Egy álfal mögé lépett s nem sokára új öltözetében jött elő. Regnault, ki rövid idő alatt tisztába jött az iránt, hogy egy „féleszü“ angollal van dolga s elhatározta, hogy új ismerősének értelem nélküli rögeszméjét meglepetés és ellenmondás nélkül fogja tűrni, Benson öltönyét vizsgálta. Sajátságos szabása volt annak. Nem volt az sem új, sem ó-divatu; általában feltűnő sem volt, és Benson bátran mutogathatta volna magát benne az utcán; de mégis egészen más volt, mint azok a kabátok, melyeket Regnault eddig látott. Ugy tünt fel abban neki Benson, mint az előkelő párisi valamely egyszerű falusi ember szemében: idegenszerű, negélyezett, de mindamellet nem rut. Benson azonfölül oly komoly, majdnem ünnepeyes hangulatban volt, hogy Regnault belátta, miszerint ismerőse nem akar maskarát játszani.

— Arczképemet életnagyságban ohajtom birni, — kezdé Benson, miután a festővel szemközt helyet foglalt. — Itt van a dolgozó-szoba rajza, mely egyszersmind háttérül szolgáljon; könyvtár, íróasztal, karosszék, két szék, tükör, falióra — s ezzel egyenkint megjelölte az írónnal készített vázlaton az egyes tárgyak helyét. — Itt, balra a tükörtől, egy lefátyolozott kép álljon, — folytatá. — A kép körülbelül olyan nagyságu, mint a tükör; egyszerű, fekete kerete van, s egy sötétzöld terítő által teljesen be van fűdve. Én itt a széken ülök, az íróasztal mellett, úgy, hogy e képet magam előtt látom, jobbra a tükörtől. Fejem jobb kezemre van támasztva, balkezem a széktámlányról csüng alá. Szemeim a lefátyolozott képre vannak irányozva. Arczom a tizenöt év alatt nem igen változott, halántékaimról a haj kihullott, vagy pedig kevésbé megsűrűlt; a homlok magasabbnak és szélesebbnek tűnik fel, mint a minő most; a szemek mélyebben fekszenek türegeikben. Szájam körül erősen jellegzett vonalak vannak, melyeket önnek világosan meg fogok mutatni, ha odáig jutottunk; az áll szögletesebb lett. Az általános kinyomatot illetőleg, melyet a képnek adatni ohajtok, szintén később fogunk beszélni.

Regnault jól odafigyelt. — Nagyon jól van, — szólt, midőn Benson elhallgatott. — Ugy hiszen, jól megértettem önt. Az általános körrajzzal kezdjük meg. A mi a részleteket illeti, e tekintetben a munka folyamában fogom tanácsát és utasítását kérni.

II.

Regnault és Benson már egy hava ismerték, s mindennap látták egymást. A kép közeledett befejeztetéséhez, és mestermű lett. Regnault művészi lelke fokról-fokra neki hevült különöz tárgyanak, s a művész szép tehetségének minden erejével és melegével dolgozott művén.

Benson, ki kezdetben többször talált megjegyezni valót, egy idő óta megelégedve látta, hogy Regnault tökéletesen azonosítja magát vele s a legcsekélyebb intést megérti s értékesíti.

A kép egy komoly, szép embert ábrázolt, kinek homlokát egy rémitő gondolat látszott halványná tenni; a szemek nyugtalanul látszanak vizsgáldni, mintha egy rémitő jelenség közeledtétől tartanának; az erősen csukott száj keserű elhatározásról beszélt. Az egész arcz kinyomata valami leirhatatlanul sötétet és elszántat mutatott.

— Ugy néz ki ön e képen, mintha halálra lenne ítélve, s fel kellene akasztatnia — jegyzé meg egy napon Regnault.

— Nagyon helyes, nagyon helyes — volt Benson gyors válasza.

Regnault ez időben kezdett Benson saját személye iránt is érdeklődni s némi hajlammal viseltetni iránta. Nem volt nehéz az egyszerű, békés embert megszeretni, ki a művészet és tudomány minden ágában jártasnak látszék, s a ki mindenben, a mit tett vagy mondott, a jó angol gentleman előkelő, egyenes nézeteit tüntette föl. Regnault előtt, a ki kizárólag francia s főleg művészi körökben élt, a józan, gazdag, fiatal angol új és vonzó jelenség volt. A kép ugyan némileg megfejthetlen talány maradt, sőt minden nap titokteljesebbnek tünt fel, miután épenséggel nem akart a mindennapi élet keretébe illeni, de minden egyéb tekintetben Benson teljes szabadelvűnek és sajátos igazmondónak mutatkozott.

Regnault a hosszas társalgások folyamából, melyek a napokinti ülést megrövidíték, megtudta, hogy Benson jómodu birtokos, ki az év legnagyobb részét birtokán, a Wight szigeten tölti. Benson korán elvesztette szülleit, nagybátyja, anyjának fivére, ki egyszersmind gyámja volt, vezette nevelését és ügyelt fel arra. E nagybátya néhány év előtt meghalt s Benson többi rokonai csak unokatestvérek voltak, kik a Wight szigeten kívül Anglia más részeiben laktak s kik közül ő keveset látott, kevesekkel beszélt.

Benson Oxfordban tanult s az a szándéka volt, hogy a diplomacziái térre lép. E célból már körülbelül két évig dolgozott a külügyminiszteriumban, midőn egy nehéz betegség, mely szabadság-idejének élvezete közben lepte őt meg birtokán, arra kényszerítette, hogy minden erőfeszítő munkáról lemondjon. E betegséget — crős ideglázt, — néhány hét előtt győzte le s most szándéka volt lemondani az államszolgálatról.

— Vagyon körülményeim megengedik, hogy mint független ember éljek, — mondá, — s legokosabbnak tartom, ezt tenni. Élvezetet találok az utazásban, olvasásban, lovaglásban és vadászatban, s e hajlamaimat úgy elégíthetem ki legjobban, ha tökéletes szabadságot biztosítok magamnak. Ön láthatja, hogy kevés becsvágygyal bírok s olyannak látszom, mint a ki nem akart valami sokat tenni a közjó érdekében. Azon gondolattal mentem magamat, hogy az emberiség nagyon valószínűleg keveset veszít bennem. Átalában nem érzek magamban hivatást a reformátorsághoz; a század nagy talányos kérdései erőmet túlhaladóknak tünnek fel; olcsó dicsőség, czim és kitüntetések nem bírnak rám ingerrel. Nem hiszem, hogy a legjobb körülmények közt is sokra vihethném, s nem látom át, hogy mért adjam magamat arra, hogy az életnek hálátlan, egyformán folyó munkáit végez-

zem. E munkákra sokkal több a jelölt, mint a mennyit foglalkoztatni lehet. Oly hivatalt töltenék be, melynek jövedelme valami szegény ördögöt boldoggá tenne, mig az én viszonyaim korai visszaléptem által a magánéletbe sem javulni, sem roszabodni nem fognak. Én mint birtokos is tehetek némi jót kis körömben, s szándékom e tekintetben hanyagnak nem lenni.

Regnault, a ki nyugodt bölcsész volt, s némi megvetéssel ítélte meg honfitársainak kicsinyes hiúságait, czim- és érdemjelkőrságát, örömet lett volna ép oly független, mint Benson, — Ön független ember — szólta, — midőn saját magának ura, s roszul cselekednék, ha szolgálatba lépne, különösen a közönség, e leghálátlanabb parancsnok szolgálatába. Ime én annyira megkeseritem a szépművészetek miniszterének, magas pártfogómnak életét, s hálát adok istennek, hogy nem vagyok az ő helyén. Legjobb a világon a függetlenség; s én semmi egyébért nem dolgozom.

A kép készen volt. Benson nagy mértékben meg volt vele elégedve s ellenmondás nélkül fizette le a nagy tiszteletdíjat, melyet Regnault eléje terjesztett.

— Egy napon — mondá, — meg fogja ön tudni, mért ohajtottam birni e képet. Ha önnek úgy tetszik, ezután sem veszjük el egymást szemünk elöl s levelezni fogunk. Ha egy kis utat akar tenni Angliába, akkor kérem, legyen vendégem. A Wight sziget áldott föld. Nem ismerem helyet, hol jobban lehetne dolgozni és álmodozni, mint ott. Szolgálhatok önnek példával. De ilynemű szórakozásokat Párisban is többet találhat, mint a megnyit kíván. Ha azon vad zür-zavar, melyef itt „élet“-nek neveznek, kifárasztotta önt, ha nyugalom és béke után vágyódik, akkor látogasson meg engem. Termékeny, szép országot s csöndes, békeszerető embereket fogok önnek bemutatni, kik „jó reggelt“- és „jőéjszakát“ kívánnak, de azon tul mit sem törődnek önnel. Ismerőseim és barátaim köre kicsiny, s igen megörvendeztetne, ha belépne abba.

Regnault szívesen vette a meghívást s megígérte, hogy azt talán már a jövő nyár folyamában igénybe fogja venni.

Benson a kép számára fekete keretet és sötétzöld függőnyt készíttetett. — Regnault könnyen megérté, hogy e kép azon dolgozószoba számára készült, melyet Benson ismeretségük első napján eléje terjesztett.

Midőn a kép már el volt helyezve a ládában, melyben Thorleybe, Benson birtokára kellett küldetnie, s nem volt egyéb hátra, mint a födelet rászögezni, így szólta Benson:

— Még egy kérésem van önhez, Regnault ur. Irja ide a sarokra: „1866 aug. 28-dikán“ s írja alája nevet.

— „1866“? — kérdé Regnault, — s ma 1852-öt írunk? Legyen tehát, titokszerű idegen. As you like it. Látja, máris angolul kezdek beszélni. Ime, ide irtam tisztán és világosan: „1866 aug. 28-dikán“, s alatta nevem: „Regnault Viktor.“ Tizenöt év mulva is csak oly büszke lehetek művemre, mint ma. A legjobb mű, melyet eddig alkottam; s valóban jó munka.

— Nézze meg tehát még egyszer jól, — válaszolt Benson, — mert nem fogja egyhamarjában újra megláthatni.

E szókkal a zöld lepelt a képre vonta. Egy egyszerű, de szellemdusan kigondolt készülék segítségével úgy megerősíté azt egy lakat által a kereten, hogy lehetetlenné vált bárkinek is a képet megtekinteni a zár feltörése, vagy a függöny szétszakítása nélkül.

— Nagyon szép... rendkívül szellemdus, — szólta Regnault; — ez teljessé teszi a titokszerűséget. Ugy érzem magamat, mintha összeesküvő volnék, kit fölségsértési porbe foghatnak. Köszönöm önnek, hogy prózai életembe valami regényest

vegyített. Meg lehet győződve, hogy nem egykönnyen fogom önt elfeledni, mert ön mindig adott ígéretre kényszerít gondolni. Ha nem bírná szavamat, mely hallgatásomról biztosítja, már rég idevezettem volna ismerőseimet és barátaimat, hogy bámulják arszképemet, s elbeszéltem volna nekik a kalandos föltételeket, melyek mellett azt elkészítettem, csak hogy bámuljanak.

— De birom az ön szavát, — szólta Benson komolyan.

— Ugy van, — felelt Regnault, — s ön meg lehet győződve, hogy azt szentül meg is tartom.

Másnap a kép már utnak indított a Wight szigetre, s aztán Benson is elutazott Párisból, hogy hazájába visszatérjen.

III:

Száraz levelek fődik a nagy park utait és ösvényeit. Őrült szél üzi velük játékát, s hajtja őket vad tánczban köröskörül. A nap alatt áll az égen s utósó sötétvörös sugarai megvilágítják a még magasabban fekvő Wight szigetet, mialatt a völgyekben már beállt a szürkület.

A fehér szirtről, meddig a thorley-i park terjed, a szem elé nagyszerű látvány tárul. Jobbra, ködben és gőzben, mint álomkép tűnik fel Anglia déli partja. A keskeny földszoros, melynek elején a Hurst-Castle világító tornya emelkedik, mint óriási kar nyulik át Angliából Wightre. A tengerszoros, mely a két szigetet egymástól elválasztja, s melynek vizét még a vihar sem igen zavarja fel — annyira van e tenger a felföld által körülövezve. — nyugton s álmodozva fekszik ott. Néhány halászbárka, mely az éj beállta előtt iparkodik kikötőbe futni, zajtalanul siklik tova a homályos hullámokon. Jobbra, a távolban, hatalmas hajók magas árboczeit pillantjuk meg, melyek Yarmouth, Cowes és Southempton közelében vetettek horgonyt. Balra a végtelen tenger. Ott a szél tágas játéktért talál magának s mutogatja féktelen hatalmát. A fekete, rövid hullámok tajtékkozva és lassan emelkednek fel nehéz nyomása alatt, s zugva, háborogva törnek meg a hullám és szél által megromcsolt apró zátonyokon, melyek Wight nyugati részét védelmezik. Sirályok röpködik körül széles, világos szárnyaikkal, zsákmányt keresve, káromva a dühöngő örvényektől körül tánczolt fehér sziklát. A világító torony, melynek káprázható fénye mérföldekre ellátzik a sötét tengeren, bizton és mozdulatlanul áll a hullámok között, melyek újra meg újra feléje hömpölyögnek, mindig jobban és jobban ostromolva, a nélkül, hogy megtörhetnék erős falait.

A thorley-i parkban csend uralkodik. Bár a közeli tenger hatalmas hangja tisztán hallható, ez irtózatos hang nem változik; nem lehet abban sem esést, sem emelkedést észlelni, s a tompa, mély moraj csakhamar a tökéletes csend hatását teszi a fülre. A lombtalan fák álomba hagyták magukat ringatni a tenger zenéje által. Mozdulatlanul állnak ott, s nagy, kopasz karjaikkal mint kísértetek nyulnak a szürke, nyers esti légbe. Egy párját kereső éji madár panaszos, rövid kiáltása töri meg nagy időközönként a mély, majdnem otthoniatlan hallgatást.

A nap leáldozott. Hosszu tűzvonal a keleti égen mutatja a helyet, hol Cornwall távoli magaslatok fölött a tengerbe hanyatlott. A sápadt hold teljesen áll az égen. A tenger reszket s halványodik hideg csókjától. A sirályok jaja elhallgatott, a halászbárkák biztos kikötőre találtak; Anglia partjai elvesztek az éjben és ködben; halotti csend nehezedett az egész vidékre.

(Folytatása köv.)

Kedvencz virágok.

Az azalea.

Olvasónőim közül bizonyosan sokan örömmel fogadják e czikkecskét, melyben az azalea ápolásáról és gyarapításáról fogok beszélni.

E virág egyike a legszebb disznővényeknek, melyeket nálunk meghonosítottak. Virágjának gazdag színvegyülete, különféle szebbnél szebb faja, oly remek csoportozatot képez, hogy a nézőt szinte elvakítja. És e virág egyszersmind oly hálás, hogy csekély fáradsággal szobában is gyönyörűen virít, sőt több faja még künn is telelhet, csak épen az északi fagyasztó szélnek ne legyen kitéve.

E virág csak a múlt század vége felé jött el hozzánk. Angliába még később jött, mert a chinai azalea csak 1808-ban jutott be oda.

Legközönségesebb az egyszerű piros azalea, van azonban mindenféle nagyságu és színü, teljes és egyszerű faj ezen virágból, és a fáradság csak akkor jutalmaztatik gazdagon, ha a legválogatottabb és legszebb fajok bőven tenyésztetnek; azonfelül képzelni sem lehet meglepőbb, pompásabb látványt, mint egy ágy virágzó azaleát, hol a különböző színü s nagyságu virágok izlésteljesen vannak elrendezve.

Legyen szabad a főbb fajokat felemlitenünk:

1. *Azalea aurantica*, narancs színü. Északamerikából került, május és júniusban nyílik, számos színváltozatban.

2. *Azalea calendulacea*, pompás gyűrűvirágszínü. Májusban és júniusban nyílik nagy, piros és sárga virága. Hazája: Virginia és Carolina. Számos színváltozattal bír.

3. *Azalea glauca*, hamuszín és zöld azalea. Északamerikai növény. Júliusban nyílik, virága fehéres, de levelének vége piros. Több színváltozata van.

4. *Azalea indica*. Keletindióban, Chinában és Japánban otthonos, nyílik április, május és júniusban, rézszínű királyvörös nagy virágai az ágak végén összehalmozódnak. Az egész bokor alig nő magasabbra két vagy három lábnál.

Ezen fajban rendkívül szép és számtalan változatok vannak, s csakugyan ez a legelterjedtebb.

5. *Azalea nudiflora*, hüvely nélküli azalea, számos különféle változattal, virginiai származású; megnő három, sőt öt lábnyi magasra is, június és júliusban virágzik, virágja illatos, levelei bársonyszerűek; vannak ebben a fajban teljesekek, sőt három színűek is.

6. *Azalea pontica*, pontusi azalea, májusban és júniusban nyílik, megnő három-négy láb magasra. Illatos, nagy aranyzín virágai az ágak végein összehalmozódnak. Hímzárai a kehelyből kinyulnak.

7. *Azalea sinensis*, chinai azalea. Április, május és júniusban virágzik; aranyzínü virágai igen nagyok és összehalmozottak. Ez egyike a legszebb fajoknak.

8. *Azalea viscosa*, ragadós azalea. Hazája Georgia és Canada; megnő három-négy lábnyi magasra, virágja illatos, színes, fehér és vörös; csikos levelei bársonyszerűek s tapadók. Számos változatai vannak e fajnak.

Az azaleát többféle módon lehet szaporítani, úgy mint: magvetés, dugványok, gyökérhajtás, bujtás, oltás stb. által; de mindezek között leggyakoribb a magvetés és dugványozás, ez utóbbi a legegyszerűbb mód és nem fáradságos.

A magvetés csak akkor alkalmaztatik, ha az ember több-

féle fajt, vagy több színárnyalatot akar előállítani. De e cél elérésére már a megérlelés némi figyelmet és fáradságot igényel. Nálunk az azaleák ritkán érlelnek magot, de a mit az által elő lehet segíteni, hogy az ember finom ecsettel a himport egyik virágból a másikba átteszi. A magnak meghagyott virág-ágról minden mellékajtást le kell tisztítani, hogy az egész nedv és erő a mag erősödésére kényszeríthessék. Az indiai és amerikai fajok a fönnebbi mód nélkül ritkán hoznak magot.

A magot lapos virágedényekbe vagy ládába vetjük el, melynek legaljára összetört cserépdarabokat teszünk, aztán gyepföldet, finom homokkal összekeverve, rakunk az edényekbe, erre hintjük el ritkásan a magot, melyet vékonyan betakarunk földdel, vagy apróra vágott mohhal, és ezt árnyékos helyen mérsékelt nedvességben tartjuk. Téltre bár hideg, de a fagytól megóvott trágyás ágyba rakjuk a magról kelt plántákat. Tavaszkor lassankint hozzászoktatjuk a külső levegőhöz, s mihelyt meg erősödnek, oly árnyékos helyre teszszük, hol csak a reggeli nap érheti, vagy apró virágedényekbe kiültetve, mérsékelt nedvességű s hűvös helyre rakjuk. A második télen vagy újra trágyás ágyakba ültetjük, vagy szabadon hagyjuk, de szalmával vagy falevelekkel a hideg ellen óvjuk; enyhe időjárásakor pedig levegőt bocsátunk hozzájuk. Mihelyt virágoznak, azonnal elrendez- zük a színeket.

Dugványok által az azaleát szaporítani a legközségebb és legkönnyebb. Vagy a gyenge, félérett hajtásokat veszik hozzá május elején, a mikor még alig nagyobbak másfél hüvelyknél, vagy az érettebb galyakat júliusban és augusztusban. A dugványok rendszeren egy vagy másfél hüvelyknyi hosszuk, és a virágedény széléhez közel szuratnak le a földbe; hat vagy nyolcz hét alatt már gyökeret hajtanak.

Legjobban megnőnek finom kimosott homokban, mérsékelt meleg, árnyékos helyen. Mindig igen nedvesen tartandók s a következő tavaszon olyan bánásmódban részesülendők, mint a magról kelt csemeték.

A gyökérhajtások leginkább őszszel távolítottassanak el, s ezekkel az eljárás épen olyan, mint a magról keltekkel. Az oltás tavasszal történik, legjobban sikerül az azalea pontica erőteljes törzsébe; hat-nyolczféle színű egyszerre nyiló azaleát is lehet egy törzsbe oltani. A bujtás minden időben megtörténhetik, legjobban sikerül ez utóbbi mód az azalea indiai albánál.

Az azalea földje különös gondot és figyelmet igényel. De valamennyi azalea-faj ugynevezett eriken földet kíván, melyet gyepföld vagy-turfa földdel és negyed résznyi harasztfölddel kell összekeverni. De a finom homokos könnyű pusztai vagy erdei föld, gyepfölddel keverve, szintén használható.

Az ágyakat legalább egy lábnyira ilyenmü földdel kell megtölteni, ha pedig az azalea virágedénybe ültetetik, akkor az edény fenekére összetört cserépdarabok tétessenek, melynek rétegei apróra tört mohhal töltessenek ki.

A forró nyári napot sem állhatják ki e virágok, valamint a zord viharnak kitett helyet sem; legjobban tenyésznek mérsékelt nedvességű hűvös helyen, hová a felkelő nap első sugarai eljuthatnak.

Az azaleák általán véve nem kívánnak sok fáradságot és gondoskodást, minthogy, kivéve az indiai és chinai fajokat, a téli hideget is könnyen kiállják a szabadban. A fécskák jobban kiállják a fagyot, mint a gyökerek, ezért is falevelekkel jó az ágyakat téltre beborítani, valamint szalmával az ágait is be lehet kötözni; de ha az időjárás enyhe, a szalma-borék kora tavasz-

szal eltávolítottassék, mert különben korán kezdenek hajtani, s a tavaszi derek igen ártalmasak.

Mihelyt e virágok elnyilnak, azonnal növésnek indulnak. Ezt elősegítendő, virágzás után a cserepekben levőket ki kell ültetni, s ha magot növelni nincs szándékunk, a magtokokat el kell távolítanunk. A kiültetésnél földestől vétetnek ki a cserépből s ugy ültetnek ki; ugyanily eljárás követendő a cserépbe ültetésnél is, csak hogy akkor a már nagyon megnőtt gyökereket éles késsel körülvagdaljuk, s ovakodunk, hogy az apró gyökerek össze ne gyürődjenek. Télen kevésbé, nyáron, kivált száraz időben, gyakran megöntöztessenek. A vízbe néha-néha friss tehéntrágya olasztható fel.

Az azalea indiai és sinensis egészben véve gyöngébb növények, mint a többi fajok, ezeket csak edényekben s meleg házakban tenyészthetjük. A legalább is hat vagy nyolcz foknyi melegségben való kiteletetés után (szobában vagy üvegházban) virágzás előtt néhány héttel eléggé meleg szobában, vagy melegházban, az ablakba rakatnak s szorgalmasan locsoltatnak. Ez a két azalea-faj szereti a melegséget s annál nagyobb s pompásabb virágokat hoz, minél melegebb szobában tenyész- tük, természetesen ezzel sem szabad tulságoskodni. Elvirágzás után az üvegház nyitott ablakainál, a külső levegőhöz hozzá szoktatván, júniusban ki lehet őket virágállványokra rakni a szabadba, csak hogy a nap forró sugaraitól, valamint az esőtől és vihartól óvni kell őket. Mindamellet e kétféle azaleát legjobb nem a szabadba, hanem árnyékos helyen fekvő hideg trágyás ágyba ültetni.

Az angolok elvirágzás után az azaleákat lehető melegben s árnyékos helyen tartják; ez ugyan a növést elősegíti, de a növények hamar elpuhulnak s szüntelen melegházban kell őket tartani.

Az azaleák virágzását siettethetjük a melegség fokozásával, melyet rendszeren januárban szoktak megkezdeni, hetenkint újabb azaleákat hozva a melegebb helyre, egészen a rendes virágzási időig, mely azt eredményezi, hogy mindig van nyiló azalea.

Minthogy az azaleák a nedves melegséget nagyon szeretik, igen jó leveleiket, fécskáikat naponkint langyos vízzel befecskendíteni. Átalában véve a melegségnek naponkint növekednie kell, különösen éjjel nem szabad ennek sokkal alább szállani. Eleinte elég hat-nyolcz fok melegség, de később tizenkét-tizenöt foknyira kell emelkednie, kivált virágzás alatt.

A virágzásra alkalmas azaleák őszszel ültetnek át, a többiek márcziusban és áprilisban.

Az azalea ágait nem kell levagdalni, csak a fonnyadtakat s elszáradtakat, de ezeket aztán gondosan.

Mint mindennek, ugy az azaleának is vannak ellenségei, s ezek között legveszedelmesebb a darázs. Mindenik azalea, melybe a darázs szíviányát beleszurta, a mézet belőle kiszívandó, pár óra múlva lehull, mert e virágok rendkívül érzékenyek.

Második ellensége a famoly. Ezek ellen legbiztosabb ellen- szer a dohányfüst. Az azaleabokrok több ideig naponkint két- szer vagy háromszor jól befüstöltessenek. Ez legkönnyebben ki- vihethő oly módon, hogy a cserepeket egy üres hordóba állítjuk, melynek fenekére egy kis edényben parazsat tettünk, erre do- hány-morzsalékot hintünk, és néhány perczig e füstben hagyjuk az azalea-bokrot. E virágoknak nem ártalmas a dohányfüst.

Szabadban bajosabb a füstölés s alig is lehet másként esz- közölni, mint egy fuvó által, tele szivatván azt dohányfüsttel s azzal az azalea-bokrokra fujtatni.

K. Roza.

Egy hét története.

Májushó 6-dikán.

Az emberszólás bölcsője. — Elazegődtem kritikuskak. — A „Ripacsos Bandi dolmányá”-nak személyei. — Az előadás. — A művészet, seprűvel a kezében. — Erkel Gyula. — Mese. — Régiségek. — Itt is hiba, ott is fogyatkozás. — Felemás alkotás. — Rosz vásár. — A végzetes dolmány. — Gubacsiz. — Egy jeles mű. — Az országos gazdasági egyesület mint keresztapa. — A baromfi-kiállításról. — Az angolokról. — Tizenhárom garason. — Diplomaciai titok.

Olvasonőim közül bizonyynyal kevesen tudják, miféle fán terem az — emberszólás; és mivelhogy ennél fogva felette kíváncsiak ezt megtudni, tehát megmondom, mert én tudom: az unalom fáján; az ember szeretne valamint mondani és nem tud semmit, nem történt semmi, a szomszéd macskája sem akart átlátogatni a tulsó ház tetejére, nem marad tehát egyéb hátra, mint az embereket venni elő, ez igen hálás tárgy, erről mindig van mit beszélni, ha egyebet nem, hát azt, hogy mit ebédelt tegnap, és nehogy a beszéd árja egyhamar elsikkadjon, inkább a gyöngye oldalakon fogjuk, így aztán észrevétlenül szépen bennvagyunk az emberszólás kenderáztatójában.

Én is csak ma jutottam ennek a nagy igazságnak a nyomára; előttem fekszik Rákosy Jenő legujabb népszinműve: „A ripacsos Bandi dolmányá”, mely mult pénteken adatott először nemzeti szinpadunkon, és már hálából is csak szépet és jót kellene róla mondanom, mert igazán gyönyörű estét szerzett. Már az is, hogy Blaháné nemcsak szebbnél szebb dalokat énekel benne, de sőt még beszél is olyan kedvesen, hogy mint színésznő is igen hatalmas, és a seprű is hogy illik a kezébe! Mert parasztleányt játszik, afféle istenadta gyermeket, a kit a Bangóék fölneveltek. Azután meg milyen igazából való parasztleány Tamásy, a Bangóék Gyurkája, a ki nem is érdemelné meg a legény nevet, ha ezt az ő növendék hugát halálos-holtig meg nem szeretné; és milyen töről metszett cigány benne Vasvári Kovács, és milyen fránya hajdu Ujházi, milyen méltóságos szolgabíró Bercsényi, milyen kötni való Ripacsos Pista: Eőry, milyen agyafurt zsidó Vizváry, milyen levelen sült Bangóné anyámasszony Paulayné, és — a kit nyomban Blaháné után kellett volna fölemlítenem, — Erkel Gyula, a ki olyan zamatos, fülbe mázó nótákat kerített a szerző maga-költötte népdaljaihoz; — hanem egyszerre csak megszólal bennem az ördög, hogy ha olyan kurtán végzek e darabbal, mivel töltöm meg e rengeteg iv papírt, mikor ez az egyetlen számba vehető ujdonság e hetén?! és csak egyszer ha az ördög incselgéseire hallgatunk, kész az emberszólás, így lett én belőlem is ez egyszer irgalmat-kegyelmet nem ismerő kritikus, azért nézzük először is a mesét.

Az öreg Bangóékhoz valamelyik szép reggel, vagy este beállit egy nő egy kis gyermekkel éjjeli szállásra, és mikor távozik, ott felejtí náluk a kis pólyás gyermeket — kezdetnek ez elég szép volna, csak az a baj, hogy már a száz esztendő kalendáriumnak sem kell, annyira ócska, — az öregeknek azonban nagyon megtetszik a kicsi jószág, isten nevében megtartják, fölnevelik, és évek multán olyan egy Vicza lesz belőle, hogy nincsen az a legény a faluban, a ki rajt ne felejténé a szemét; dolgos, akár egy orsó, csupa elmesség, a mellett mint a pacsirta,

napestig dalolgat; legjobban azonban mégis csak a Gyurka szívébe dalolta be magát; a fiu csakhogy el nem repül vele, annyira szereti, pedig egész tenger bánat az, a mit el kell szenvednie miatta; a leány is, bár mennyire szereti is a legényt, de mert nem akarja mogszomorítani nevelő apját, örökké mossa, hogy neki nem szabad ilyen ágról szakadt micsoda után bomolni, módos gazda leánya való neki feleségül, mondja, itt van mindjárt a molnár leánya, ezt nézte ki számára az apja, mert ezzel pénz fog kapni, arra pedig nagy szüksége van az apának, mivel a Semmise zsidónak négyszáz forinttal adós, maholnap itt lesz a fizetés ideje, és nincs miből, és ez csakugyan úgy van, most is az öreg épen oda van a szomszéd faluba, a Seregi kománál, hanem tele bánattal és üres tarisznyával tér vissza, már most nincs más hátra, mint a molnár leánya; élő is veszi fiát, kimondja reá, hogy a molnár leánya lesz a felesége, egy szót se többet! Hanem a fiu azért mégis csak közbe szól, neki nem kell a molnár leánya; az öreg erre dühbe jön, botot ragad, a fiu megugrik előle, hanem szegény Viczának azon órában el kell pusztulni a házból, mert ő babonázta meg azt a roszt fiut; az anyók békélteti, mind nem használ semmit; előjön a leány is, szóba ered a gazdurammal, a magyar szinirodalom egyik legszebb gyöngye ez a jelenet, — de igaz, nekem most nem szabad dicsérni, mert én most kritikus vagyok; tehát a leány csakugyan elhagyja a házat, el a falut is, a melyben nevekedett, egy szerencséje is akadna, a Ripacsos Pista, a ki már régóta tapossa körülötte a földet, neki azonban nem kell, — de igaz, mindjárt a darab elején a Ripacsos Pistával ismerkedünk meg, épen a kerítésen ugrik át, a Vicza meg épen a hajnali álmot törli ki szeméből, hogy a pitart kisöpörje, és a leány mit is hihetne mást, mint hogy a legény, mint már annyiszor, most is őt kerülgette, és rutul haza is küldi, csak hogy a seprűt ki nem porolja a háttán, annyira nem szivelheti a csélcsep léhütőt, pedig jó módu legény és maga gazdája; a Ripacsos tehát ellábal, utána nyomban jön a hir, hol a közeli kukkancsi csárdában az éjjel valami uri asszonyt kiraboltak — ez is milyen százszor elkoptatott gondolat! — az eleven eszü leánynak öndudatlanul reá jár a nyelve, hogy azt nem követte el más, mint a Ripacsos, de nem gondol vele többet, mert épen a kanász kurtje szólal meg a ház előtt, — és most hol is hagytuk? Igaz, ott, Vicza tehát elhagyja a házat, biztatja magát, hogy ő tud dolgozni és imádkozni, ez a kettő megtartja benne a dalolási kedvet, azért majd csak megsegíti az Isten a városban is, a hová most indul.

A leány távoztával azonban csak szomorubbá lesz a Bangóék háza; itt a fizetés napja, és nincs pénz, az öreg kétségbe van esve, kibecsülik a házából, melynek minden szemé-szála a szívéhez van nőve! Utósó menedékül eszébe jut az Isten, persze paraszt módra, hogy szentelt vízbe mártja az ingét és a körtefa alatt elássa, hátha ez teremti elő a szükséges négyszáz forintot, és mialatt ezt cselekedné, megjelenik a szolgabíró, a dobossal, a kótyavetyelő néppel, köztük a Semmise zsidó is, a ki persze negyed áron szeretne a telkos házhoz jutni, és őseredeti elmésséggel viszi a szót, a mig csak reá nem ütik a házat; a dobos épen ki akarja kiáltani a harmadikat, midőn az öreg Bangó berohan,

megállítja a kótyavetyét és leolvassa a négyszáz forintot a szolgabíró kezébe, a mivel a Semmise zsidónak tartozik; ennek azonban sehogy sem tetszik ez a dolog, egyet vakarint vörhenyeg szakállán, azzal készen is van vele, hogy az öreg nem igaz uton jutott e pénzhez, mikor még tegnapelőtt rimánkodva kérte, hogy ne becsültesse ki ősi hajlékából, mert ő sehogy sem tud fizetni.

Az öreg himez-hámoz, kinek arra mi gondja, hogy ő a pénzt hol vette, elég, hogy megvan; a szolgabíró ezalatt közelebbről megvizsgálja a kezébe olvasott pénzt és a rajta levő számokról megismeri, hogy abból a pénzből való az, a mit a mult héten amaz uri asszonytól a kukkancsi csárdában elloptak! Az öreg Bangó hiába vitatja ártatlanságát, hogy ő a körtefa alatt, mikor az ingét elásta, a földben találta — ez a gondolat sem új, ott van „A harmadik szomszéd“-ban; — az is ellene bizonyít, hogy épen akkor éjjel oda volt hazunnan, a Seregi kománál volt, mondja, de azt sem hiszi el neki senki, erősen rajta van a gyanu, hogy ő követte el akkor éjjel a rablást, így akart szorult helyzetén segíteni, a szolgabíró előhivatja a pandurokat, hogy kiserjék be a vármegyére, az öreg Bangó erre kirántja kését, halál fia, ki hozzá mer közeledni, akkor elébe áll felesége, az a jóságos lélek, hogy elébb az ő szívébe üsse a kést, inkább haljon meg, semhogy férjét az akasztófán lássa; ez is borzasztó szép jelenet, Komáromy szokott erőteljes alakításával adta az öreget és Paulayné méltó felesége volt neki, eleitől fogva végig igaz bensőséggel játszott, és itt e jelenetben akkorákat kiabált, hogy az örege csakugyan alácsüggesztette kezét, meghagyta magát fogni a panduroktól és — idáig szerkezetre, nyelvre egyiránt nagyon gyönyörűen van ez a mű megteremtve, hanem a mi azután következik, azon már meglátszik, hogy szerzőnek másutt járt a lelke, mikor csinálta.

Egy kisvárosi vásárra viszi a nézőt, a mi szintén hiba, mivel olyan sok színű kép ilyen rövid keretbe szorítva, nagyon összenyomódik; de hadd igazítsam meg kissé a pápaszemet az orromon, hogy még inkább feketét mutasson; így ni! — a vásár azonban nem is annyira országos-, mint heti vásár, legtöbbször szatyros szakácsnék sűrűnek-forognak benne, többek közt a mi kedves Viczánk is, a ki most itt van szolgálatban, épen a szolgabírónál, és most a vásáron kivel találkozik? az ő Gyurkójával! Képzeltetni azt a dalolást, a mit most ez a leány végbe vinne, ha jó szíve kedvese bánatos arczán meg nem esnék. Csakhamar meg is tudja a bánat okát, hogy édesapját befogták, és most édesanyjával együtt eljöttek, hogy a törvény előtt könyörögjenek érte. A leány oda van ámulásban, fájdalomában, és első gondolata ismét csak az, hogy azt a rablást senki más nem követhette el, mint a Ripacsos; és egy másik gondolata is jön most neki, azt a pénzt is, a mit az öreg a körtefa alatt talált, a Ripacsos ásta el oda, épen akkor hajnalban, mikor a kerítésen átalugrott; mindez olyan világosan áll a leány előtt, hogy a legényt is egészen fölvidítja; elsiet édesanyjához, hogy a szolgabírónál a Viczát bevárják, mert ennek még egy kis vásárlni valója van, ha jól láttam, saláta volt.

Akkor ő is haza indul, és a kibe bele botlik, az a Ripacsos; ezt is a vásár hozta ide, és a leány, a mint megpillantja, készen van magával, hogy ő kiveszi belőle a rablási titkot; nagyon ügyesen hozzá is fog a vallatáshoz, körülczirogatja, hogy mennyire jó szívet van hozzá, reáviszi a szót az akkori kerítésen való átugrásra, hogy ő a körtefa alatt látta őt valamit elásni, a csélcsep legény meg van fogva, félig-meddig be is vallja tolvajtettét és ha a fejlemény tovább is e csapáson halad, egységes művet bírnánk; de szerencsétlenségre a Ripacsos rövid kék dolmányban szokott járni, ez a dolmányka a mű megrontó szelleme, ezt a

dolmánykát teríti maga alá a Ripacsos a padra, a melyre a leánynyal leül, és a leány mézesmadzag beszédjére szépen ott felejt a padon, holott egy cigány meglátván, nem nézheti nyugodtan a gazdátlan jószágot, számalomból fölveszi, magára ölti, és mintha csak rá volna szabva! Akkor jön vissza a Ripacsos, képéből kikelve keresi a dolmányát, mert abban van a rablott pénz el nem ásott része, megismeri a dolmányt a cigányon, visszaköveteli tőle, a cigány meg nem adja, az övé, mondja, dulakodás lesz belőle — hogy a Ripacsos mért nem inkább a cigánynak engedte át a dolmányt, semhogy maga idézze bűnös fejére a törvényt, azt ő tudja, — a dulakodásra előjön a hajdu, a ki akkint szolgálja az igazságot, hogy mind a hármat, a Ripacsost, a cigányt és a dolmányt a szolgabíró elé vezet.

Ott azonban új fordulatot vettek már a dolgok; a mint ugyanis Bangó fiával, Vicza által bevezetettve, az előszóiban a szolgabíró urat várják, megjelenik egy urnó, és megpillantván a fiatal leányt, egész meg van lepve a hasonlattól e leány és egykori fiatal barátnője közt; szóba ereszkedik vele, megtudja, hogy nem a Bangóék leánya, hanem talált gyermek, a kit a derék Bangó fölnevelt. Semmi kétség, ez az a leány, a kinek a felkutatására a vidékre jött, halálos ágyán ígérte meg barátnőjének, hogy felkutatja annak gyermekét, a kit egykor egy parasztnál hagyott, de a nevének már elfelejtette; már csak az öreg Bangóval kell beszélnie ez ügyben; igen, de ez elvan fogva; az urnó tehát rohan be a szolgabíró szobájába, és mig oda van, hozza a hajdu a Ripacsost, a cigányt és a dolmányt a szolgabíró elé; ez kihallgatja őket, a Ripacsos akkor már ráhagyja, hogy a cigányé a dolmány, a cigány meg szinte a saját talpát csókolja örömeiben, akkor a szolgabíró megtalálja a dolmány zsebében az elrablott pénzt, a Bangó által talált négyszáz forint hiján; most már semmi kétség, igaza volt Viczának, a Ripacsos a rabló, a Ripacsos azonban most már a dolmányt is eltagadja magától; szerencsétlenségére az anyja is meghallotta, hogy fiát egy dolmány végett egy cigánynyal beakisérték és lelkendezve szalad a szolgabíró elé, hogy ereszsze szabadon az ő kedves magzatját; meglátja a dolmányt a szolgabíró kezében, azonnal megismeri, hogy ne, maga fizette ki az árát a szentpéteri vásáron, és így a saját anyja deríti ki a gonosz fiu fejére a bűnösséget, a mi valóban igen szép erkölcsi igazságszolgáltatás, csak hogy a szinpadon semmi szükség nincsen reá, valamint arra sem, hogy az urnó, ugyanaz, a kit a kukkancsi csárdában kiraboltak, most csalogatni kezdi Viczát, hogy ime a megkerült pénz mind az övé, és még annál is több maradt reá anyja után, és ő most érte jött, hogy a fővárosba vigye kisaszszonynak. Vicza azonban semmit sem akar erről tudni, ő csak megmarad annak, a mivé nevelkedett, és annak, a kit Isten neki rendelt: Gyurkó feleségének; az öregek most már reá is adják áldásukat, hanem a közönség már nem mondta reá az Ament, mert akkorra már nagy volt a szedkőződés és a csapkodó zárt-székekből nem lehetett a szavakat érteni; hosszalra a végét, a mely mintha nem is abból a kelméből volna szabva, a miből az eleje.

Hála Istennek, csak hogy tuestem rajta, nem is hinné az ember, milyen keserves kenyér a kritika, de ha még egy Rákosi-nak sem mondanók meg az igazat, akkor kinek? — Csak valami dicsérni valóm akadna, hogy azt a fanyar gubacs-izt kiöblintsem a szivemből, a mit a kritika hátra hagyott benne!

Kéréssem meghallgattatott; épen most hoznak egy könyvet, a melyet ha jó gazdasszonyaink elfognak olvasni, bizonyára azt mondják, hogy a milyen kicsiny, — 123 lap — olyan sokat lehet tanulni belőle. Minden lap egy-egy új étellel ismertet meg,

szép szóval és gyönyörű képekben; olyan étellel, mely közel áll hozzánk és annyi élvezetes órát szerez, ebéden, vacsorán, értünk él, értünk hal, és mi mégis keveset gondolunk vele. Még tojik is nekünk, mert Grubiczi Gejza „Tyukászatá“-ról szölok, a mi épen most jelent meg, és Stolp Károly pesti könyvárusnál kapható, 1 frton. Én is ugyan illetékesen szólhatok e műről, mert ha keveset foglalkozom is a tyukászattal, annál jobban értek a „kacsászat“-hoz, a mi rokonságban van vele; hanem azért mégis jónak találom megemlíteni azt is, hogy e mű az országos gazdasági egylet birálatán is keresztül ment, és ez is kimondta reá, hogy az felette hasznos munka; az előszót pedig hazánk jeles gazdája: Kenessey Kálmán írta hozzá, egy pár liba megnyugtatóására pedig megsughatom, hogy ő róluk sem fog megfélekedni az irodalom, ha elébb nem, a jövő hóban, akkor lesz a nagyszerű baromfi-kiállítás az állatkertben; felesleges mondanom, milyen nagy hordereje lesz ennek a kiállításnak; az angolokat máris eszi a pulykaméreg, — és ez nem kacsza! — a mi kakasaink végett; eddig ugyancsak nagyra voltak az ő kakasaikkal, még viadalokat is rendeztek velük, a miéinkről pedig még a népdal is kicsinylőleg zengett: „Eladtam a kakasom' tizenhárom garason“; az ám, mikor volt az! réges-régen, a garasok korában; most, majd megmutatjuk, hogy milyen házi szárnyasokat nevelnek a mi áldott jó gazdasszonyaink! Ő Fensége József főherceg is érdeklődik ezen kiállítás iránt, mult kedden fogadta a bizottság elnökét, Grubiczi Gejza urat, és tudakozódott nála, és örömmel vette a hirt, hogy országszerte nagy részvét mutatkozik a kiállítás iránt, hanem ez még diplomaciai titok. Még a „veres könyv“-ben sincsen róla említés. — i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (A király) e hó 4-dikén Budapestre érkezett, s jövő hétfőn, májushó 11-dikén általános kihallgatásokat fog adni. — A király mult kedden délután a városligeten át a Rákosra kocsizott ki, s egy elzárt magános uton hajtattván keresztül, a felügyelő a kocsit csak 10 kr. lefizetése után akarta áteresztetni, mire a király egy forintot adott neki. — A királyné mult hó 29-dikén délelőtt Bécsben egy leánynevelőintézetből a burgba kocsizván vissza. egy keresztuton egy sebesen előre hajtó ugynevezett kenyeres kocsi beleütődött az ő kocsijába, ugy, hogy lovai közül az egyik megsérült és elbukott. A királyné kiszállott kocsijából, és miután tudakozódott, valjon a kocsisok közül valaki meg nem sérült-e, tovább folytatta utját.

* * (Jótékonyág.) Ő Felsége az árvaegyei Trsztena mezővárosban ez évi ápril hó 7-dikén keletkezett tüzvész által károsult lakosok részére magánpénztárából 50 frt segélyt méltóztatott engedélyezni. — A svájcz „Appenzeller Zeitung“ szerkesztőse a kolera által inségre jutottak javára 1480 darab frankot aranyban gyűjtött, s ezen összeget a svájcz követség útján a belügyminiszter urnak rendelkezése alá beküldé. — Laky ékszerész ezer forintot adott át a polgármesternek az Erzsébet leányárvaház számára. — Szolnokon idősb Scheftsik István ur, ottani földbirtokos a szolnoki ipartársulat elnökévé lett megválasztatása alkalmából egy szép házat az ipartársulat helyiségeül ingyen felajánlotta; ezenkívül ugyanazon helyiségben egy termet az iparos tanulók számára iskolává fog átalakíttatni és a tanító fizetését is saját ersényéből fedezi. — Deutsch Bernát, pesti lakos, atyja halálózási napjára, kegyeletes megemlékezésül, 500 forintot adományozott a budapesti szegények közt leendő kiosztás végett. — Tamancsik István, egyike azon huszároknak, a kik

1848-ban Galicziából hazaszöktek, hogy a szabadságharcban részt vegyenek, utósó időben Pest városnál poroszló volt, azután megbetegedett, kórházba került, elvesztette ezt a kis kenyeret is, folyamodott a városhoz segélyért, de ennek nem volt még érkezése, elintézni a szegény ember kérvényét; meghallotta ezt Thaisz főkapitány, és mig a régi huszárnak jobbra nem fordul sorsa, naponkinti hatvan krajczárral segélyezi. — A császárfürdő derék bérlője: Hirschler Fülöp junius közepéig ingyenfürdőt ad a fővárosi szegény betegeknek.

* * (Rózsás napló.) Báró Prónay Dezső, országgyűlési képviselő e napokban kelt össze Prónay Iphigenie bárónővel. — Békely Imre tanácsnok eljegyzé Schiffer őrnagy özvegyét, született Feszli Luiza urhölgyet, az építész leányát, — Wagner L. pénzügyminiszteri főmérnök közelébb vezette oltárhoz Leitner bárónőt. — Martinovich Elek segédfogalmazó e napokban vezette oltárhoz Ádám Gizella kisasszonyt, a nemzeti színházi ellenőr kedves leányát. — Pápán mult hó 28-dikán André Gyula törvényszéki aljegyző oltárhoz vezeté Ternyei Matild kisasszonyt. — Ugyanott Keserü Elek törvényszéki jegyző Hanig Mária kisasszonnyal s Krau Antal pozsonymegyéből Arany Luiza kisasszonnyal mult hétfőn tarták esküvőjüket. — Galamb József ügyvéd e hó 19-dikén kel össze Lázár Laura kisasszonnyal. — Ó-Becsén közelébb volt dr. Milkó Ignác járási orvos esküvője Robicsék Mária kisasszonnyal. — Grácban májushó 2-dikán ment végbe gróf Gleispach János és Batthyány grófnő, gróf Batthyány László leányának esküvője. — Mayer Ede ur, 16-dik számú huszárezredbeli főhadnagy Kárászon májushó 2-dikán vezette oltárhoz Ferenczy Mária kisasszonyt. — Beregszászon mult hó közepén volt Nagy Ignác, pénzügyigazgatósági tisztviselő s Lechky Bella kisasszony esküvője. — Nyitrán mult hó 28-dikán volt Druga Mihály, érsekújvári ügyvéd s tornagyleti elnök esküvője Klacsányi Emilia kisasszonnyal. — Kassán mult szombaton volt Kádas Miklós, sárosmegyei földbirtokos és Kapeller Paulina kisasszony, Kapeller Ferenc királyi tanácsos bájos leányának esküvője. — Leitner Gyula vecseházi birtokos közelebb jegyezte el a Lugoson lakó bájos Gyórfi Ilona kisasszonyt. — Hochreiter Jozefa kisasszonyt, Hochreiter Albert bükkösi földbirtokos leányát eljegyzé Zsivkovics Tivadar, zágrábi vasuti állomásfőnök. — Nagyváradon e napokban volt Adler József földbirtokos és Fisch Etelka kisasszony esküvője.

* * (A nőiparegylet) új választmánya mult hó 30-dikán megtartá első gyűlését, melyen Türr István alelnök is megjelent. Az értekezés tárgyát az igazgatóság megválasztása képezte; tagjai lettek Kühnelné, Simigné, Hentallerné, Szegfiné, Bólya Gergely és Berecz Antal. A nyár folytán tartandó császárfürdői bálók rendezésére elnökül Cserhalmay Ferenczné kéretett föl, ki ezuttal 50 frtos alapítványt is tett. A nemes czélu egylet valóban megérdemli, hogy tagjai sorába minél többen lépjenek be. Tagdíj, melyet Berecz Antal pénztárnok (hársfa-utca 1. sz.) vesz fel, évenként csak 2 forint. — Kühnel Ignáczné urhölgy a nőipartanoda javára kibocsátott aláírási ivenek e hó végeig való beküldését kéri, lakására, (Sándor-utca 10-dik szám) miután azontul, elutazása miatt, a számadásokat lehetlen volna kellő rendben tartani.

* * (Az izraelita nőegylet) e napokban tartotta közgyűlését, Bischitz Johanna elnökle mellett, és az évi jelentésből kiűnt ez egylet nemes tevékenysége. A leányárvaházban, melyet ez egylet alapított, jelenleg harmincznál is több növendék van, és már több leány került ki onnan s kapott alkalmazást. Az éte-

intézetben eddigelé hetvenötezer adag meleg étket adtak szegényeknek, igen olcsón, s minden adaghoz az egylet egy és háromnegyed krajczárral járult. Másnemű segélyezésben is sokakat részesített ez egylet, elannyira, hogy daczára a szép támogatásnak, a kiadás 6330 frttal haladta túl a bevételt ez évben, melyet az alaptőkéből kell pótolni. Ez alaptőke papirokban harmincezer, ingatlanban pedig ötvenezer forintból áll.

** (Liszt Ferencz) mult vasárnap adta át a nemzeti muzeum tulajdonába azt az aranykoszorut és érmet, melyvel félszázados ünnepe alkalmával kitüntették. E két emlékhöz csatolta azt az ezüst koszorut is, melyet ugyanazon ünnepélyen a német általános zene-egylet adott neki. Egyszermind kijelenté levelében, hogy a muzeumnak még a következő tárgyakat adja: a kardot, melyet 1840-ki januárhóban a nemzeti színházban közlekedéssel adtak át neki; a londoni Brodwod-ház által Beethovennek följánlott zongorát; egy nagy zongorajegyartót ezüsből s egy karmesteri vezérpálczát, tömör aranyból és drágakövekkel, s bekövetkezendő halála esetére is intézkedett, hogy a nemzeti muzeum az általa neki szánt tárgyaknak biztosan birtokába jusson. — A nemzeti muzeum közelébb más becses emlékeket is kapott: Klauzál Gábor diszkardját, melyet Csongrád-megyétől kapott, b. Jósika Miklós kardját, (mindkettőt az elhunyt jelesek özvegyei ajándékozták), s azt az arany markolatu és zománczczal ékitett diszkardot, melyet 1804-ben London várososa adott Sir Henry Strochan tengernagynak a st.-vincenti fényes győzelem emlékére, melyet e tengernagynak Nógrádban lakó leánya: gróf Berchtoldné küldött be a nemzeti muzeum ereklyetárába.

** (Bulyovszky Lilla) asszony, ki jelenleg Bécsben időzik, e héten Budapestre váratott és itt néhány jótékony czélu előadásban közre fog működni. A művésznő, hir szerint, vendégszereplésre hivatott a philadelphiai német színház által és e meghívást el is fogadta volna. Egyuttal „Emlékei“-t is szándokozik kiadni, és pedig — magyarul.

** (Gyermekek) fognak közelebb gyermekek javára föllépni, az arisztokráczia gyermekei a nép gyermekei javára, e hó 9-dikén és 11-dikén a Srampfer színházban, néma képletekben, a bölcsőde és gyermekmenhely javára; azon kívül pedig Blaháné asszony és Ellinger Josefa kisasszony éneke a fülnek is megadja majd a magáét, sőt még a ballett kedvelőiről sem feledkezett meg a gondos rendezőség. Ezeket egy bécsi tánczosné fogja gyönyörködtetni.

** (A budavári Mátyás-templom) átalakítása munkában van, s Hoffhauser építész az oszlopokról és falakról eltávolittatván a százados vakolatot, több régi fresconak és berakott ablaknak jött nyomára, valamint maguk az oszlopok is valódi építészeti remekül tüntek fel e művelet után. Az egyház belsejének építészeti szépségei azonban majd csak akkor tűnnek elé, ha el lesz hártva róluk az évszázados piszok s az ablakok szintén régi pompájukban állittatnak helyre.

** (Irodalom.) Az ujonnan megindított „Pápai Lapok“ első száma vasárnap jelent meg P. Szabó Károly szerkesztése mellett. E másfél ivnyi első szám elég változatos tartalommal bír, közleményeit nagyobbára helyi érdekű czikkek képezik. Tárczájában Sacher Mazoch „Kegyetlen eset“ czimű beszélyét közli. A lapot a városban és környékén kedvezőleg fogadták. — Lukács Móríc régi írónk „Emlékiratain“ dolgozik Meranban. — A „Szombati Lapok“ és „Nép zsászlója“ összeolvadván, „Függetlenség“ czimmal jelent meg, Helfy Ignác és Erdey Bódog szerkesztése mellett. — A Franklin-társulat kiadásában megjelent: „A nagyapó elbeszélései.“ Irta Tóth József. Ára 1 frt

40 kr. — „Világtörténelem“ rövid előadásban. Képezdék, polgári és felső leányiskolák számára, írta Vasváry Benő tanár. Első kötet. Ókor. Ára füzve 60 krajczár. — A „Zenészeti Lapok“ új folyama megindult s az első szám a napokban jelent meg. Tartalma változatos. A lap ára egy évre 10 forint.

** (Vegyesek.) A nőképző-egylet ez évi májushó 17-dikén délelőtt 10 órakor fogja Budapesten, a megyeház termében évi közgyűlését megtartani, melyre a t. czimű egyleti tagok, ugyszintén a művelődés és nőnevelés lelkes barátai minél nagyobb számban megjelenni fölkéretnek. — Az országos magyar gazdaszony-egylet árvaleányházát 100 árva számára kiépittetni szándékozván, e czélból májushó 16-dikán a Margitszigeten nagy majálist rendez. — A gazdasszony-egylet közelebbi választmányi ülésében a baromfi-kiállítás bíráló bizottságába következő tagokat választák meg: Bónis Samuné, Ivánka Imréné, Simig Istvánné és Stockinger Tamásné urhölgyeket s egyszermind felhivják az ország összes gazdasszonyait, hogy lépjenek a kiállítók sorába. — A pesti lipótvárosi bazilika felépítési és diszitési költségeit, Ybl tervezete szerint, szakemberek két millió frtra teszik. — Az irói és művészi kör május elsején foglalta el igen szép új helyiségét. Hét csinos terem áll a kör rendelkezésére az Ilkey-féle ház első emeletén, az ujjvilágés a hatvani-utcza-sarkán. — Komáromy-Bayer Luiza új gyermekkertjében (reáltanoda-utcza, 4-dik szám) májushó elsején kezdődtek a beiratások, és ez intezet oly kitünően van berendezve, hogy nézni is gyönyörűség. — A zenedének ujabban az első hazai takarékpénztár kétszáz frtot adományozott. — A kolera-árva ház javára eddigelé kész pénzben 11,651 frt 53 kr. gyült be, s az adományok (pénz, naturáliák, szivarvégek) ezentul is a buzgó árva-anya; Kralovánszky Istvánné urhölgyhez, váczy utca 16. sz. a. küldendők. — Reviczky Sándor; vagyis a Turinban elfogott Stain nevű egyén határozottan tagadja, hogy ő Reviczky volna. E tagadás alaposságának felderítése czéljából a hatóság Reviczky ismerősei közül már többeket felkért egy turini kirándulásra. — Vetter tábornok már több nap óta a császárfürdő lakó vendége s ott fogja tölteni megint a gyógyidényt. — A lefolyt héten Budapesten élve született 237 gyermek, elhalt 243 személy; a halálozások tehát 6 esettel mulják felül a születéseket. Az élve születettek közt volt 121 fiu, 116 leány. A halottak közt volt 134 férfi, 109 nő, egy éven aluli gyermek 69.

** (Halálozások.) Ó-Kanizsán Katona Sándorné, született Chityl Amália 20 éves korában tüdővészben meghalt. — Szendefly István e hó 4-dikén elhunyt, 34 éves korában, özvegyet és három kis fiu-gyermekeket hagyván hátra. — Rakovszky Istvánné született Balázsovich Izabella asszony, (királyi ítélő táblai bíró leánya,) hosszas gyöngékedés után elhunyt. — Székesfehérvárte hó elsején özvegy Akter Mihályné született Halmán Anna, 64 éves korában elhunyt. — Ipolyságon Salkovszky Mihály, káptalani tisztartó, egykor honvédtiszt és menekült, 53 éves korában s a 16 éves szép Sárpy Irén, elhunytak. — A müegyetemnek jeles tehetségű hallgatója, Vörösmarty Ferencz, a nagy költő unokaöccse mult csütörtökön élete 22-dik évében elhunyt. — Márkus Elek, harmadéves müegyemti hallgató élte 21-dik évében, e hó 3-dikán meghalt. — Egerben mély részvét közt temették el Tárkányi Béla 76 éves édes anyját: született Andresz Mária asszonyt a főtemplom sirboltjába. — Nyiregyházán Juhász Kálmán orvos urnak Irén nevű kedves leánya öltözködés közben egyszerre lerogyott és meghalt. — Buziásón Mály Ferenczné, született Vojnicz Ilka, egy köztiszteletben állott hölgy, közelebb elhunyt. — Békés-Csa-

bán Antalik Teréz kisasszony aprilhó 30-dikán M. Berényben, hová szórakozás végett ment, 45 perczig tartó szivgörcsben hirtelen elhunyt, 22 éves korában. — Baján Pilaszánovics Dezső, mult hó 30-dikán élete 19-dik évében meghalt. — Oláh Károlyné született Veskóczi Budaházy Zsuzsána, a „Debreczen“ szerkesztő-tulajdonosának neje, egy igen művelt és nemes lelkű nő, e hó 1-sején élte 37-dik, boldog házasságuk 19-dik évében, elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 2-dikán: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — Május 3-dikán: „A Ripacsos Pista dolmánya. — Május 4-dikén: „A krakkói barátok“, Rákosi Jenő vigjátéka. — Május 5-dikén: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Május 6-dikán: „Nőuralom“, Szigligeti vigjátéka. — Május 7-dikén: „A bolygó hollandi“, Wagner Rikárd operája. — Május 8-dikán: „III. Rikárd király“, Shakespeare tragoediája.

Divattudósítás.

A tavaszi ruhák és felöltők nagyobbára elkészültek már, nagy és tágas tért engedvén a tünique el- vagy meghagyásának, a szoknya diszitessél való alkalmazásának, mert majdnem azt lehet mai nap mondani, hogy minden divatban van, a mi jól illik, a mi új, vagy legalább újnak látszik, legyen az némelykor egy kissé feltűnő, vagy meg sem egyezhet is az eddigi jó izlés szabályaival. És alig pihenték ki a szorgalmas ujjak a tavaszi ruhák okozta fáradságot, ismét új gondok merülnek fel, új munkák, új tervek, — az utazási ruhák elkészítése. Igaz, kissé jókor van még e gond, de tudvalevőleg e tervek is hamarabb készülnek a kivitelnél, és így nekünk is egyelőre csak olyan utazási ruhákat lehet bemutatnunk, melyek eddig még csak tervezetben, kis fejek rejtekeiben bolyonganak, míg később a már kész eredményekről fogjuk értesíthetni t. olvasóinkat.

Tehát a legnagyobb biztonssággal mondhatjuk már előre is, hogy az idén is a hosszúra és egyben vágott derék és felöltő (princesse) mint legkényelmesebb és legcélszerűbb uti ruha fog szerepelni, akár a szoknyával egyforma szövetből készül az, akár pedig fekete selyemszoknyához, szürke gyapjuszövetből. A színre nézve egy a vélemény, hogy tudniillik legtartósabb és legillőbb a szürke szín, miután sem a por, sem az eső meg nem látszik rajta, ha tudniillik jó szövetet választottunk. A szürke oxidirt gombok, melyek a derék és felöltőt összetartják, és majdnem végig begombolják e ruhát, ugy szólván egyedüli disze az öltözék felső részének, mert az egyszerű kihajtás a nyak körül, valamint a felöltő szegélyzetének keskeny befoglalása nem nevezhető még disznek. A felöltő hátrésze dudorba van felszedve és nagy csattal összefoglalva. Két oldalt nagy zsebek láthatók a felöltőn, a melyek szintén gombokkal diszítvők. Az utazó-ruhákhoz, valamint a reggeli öltözékekhez igen kedveltek a színes felső fodrozatok és kiegészítők, a melyek végre utazás közben csakugyan célszerűek is.

A mult év óta annyira divatba jött bőrszjak az idén is keresett cikkek lesznek a nyári idénynek, mert kivált utközben a napernyőt, és kis táskát jól el lehet helyezni rajta.

A széles karimájú kalapokat utazásokra nem igen fogják használni többé. Igaz ugyan, hogy megvédi az arcot egy kissé az idő viszontagságai ellen, de szélben neki van szüksége ótalmunkra, a mi gyakran kellemetlen, és így a kis karimájú kalapok, egyszerű szalagdiszítéssel, toll és virág nélkül lesznek a keresettek. Valjon kinek kívánhatunk még t. olvasónóink közül — szerencsés utazást?

Végül még néhány szót a reggeli főköttő szabásáról, melyet mai számunkkal vesznek t. előfizetőink.

Ezen kis főköttő csak egy részből áll; a hegyes rész a homlokon felül jő, a többi aztán a hajat takarja. Ezen pongyola főköttő készülhet finom mollból, néhány sor csipkével fodrozva, vagy sűrű moll rüche-chel körülvéve. A tetején egy nagy, vagy több kisebb csokor, hátul pedig két lelőgő vég egészíti ki e kis piperetárgyat.

Szó t a l á n y.

Limdek Vilmától.

Három végbetűmmel ne kívánj küzködni,
Három elsőmtől is kívánj őrizkedni;
De ha az egészet szájadban rakhatod,
Nekem is, neked is jóízű falatod.

Megfejtési határidő: Junius hó 7-dike.

A 15-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Te menni fogsz, én maradok,
Fáj a szivem s nem sirhatok,
Mint a madár késő őszszel
Szomoruan, búsan mégysz el.
Ölébe a kikeletnek, gólya fecske visszajönnek.
Te nem jöhetsz el, te ott maradsz,
Istenem! de magamra hagysz!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Schütz Lóra, Morvay Hermin és Etelka, Kamon Róza, Jancuska Hermin, Madarász Olga, Kiss Irén, Báthori Zsigray Istvánné, Grundböck nővérek, Becherer Ernőné, Schwarcz Janka és Mari, Kiss Lőrinczné, Szalonnay Benicz Ida, Gyura Janka, Munkácsi Ida, Losonczy Eleonóra, Szmodics Gizella és Irma, Zeke Janka, Ratkovszky Mari, Váczy Vilma, Malatinszky Etelka, Felvinczy Mariska, Devich Ferenczné, Rodl Hedvig, Ádám Ilka, Gáar Frigyesné, László Julia, Korik Zsófia, Deák Katicza, Pál Máténé, Gottmayerné Gábor Berta, Lechner Ida, Novák Kornélia, Körner Gizella és Jozéfa, Fodor Erzsé, György Vilma, Móczár Irma, Gürth Ferenczné, Toldy Emma, Temesváry Erzsébet, Molnár Izabella, Szentmihályi Ella, Egry Anna és Juliska, Fodor Kornélia, Magócsy Klára, Csáky Klára, Hamar Endréné, Deák Katinka, Orczy Irma, Sebes Lászlóné, Gazdag Ottilia, Moesz Gézánné, Szucsics Károlyné, Gaál Boros Anna, Szűcs Klára.

A 13-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólabeküldő:

László Julia, Gottmayerné Gábor Berta.

A 14-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldő:

Kozma Etelka és Ilona, Eperjessy Emilia, Novák Kornélia, Szucsics Károlyné.

Igazítás. Mult heti „Szinház“-unkon is meglátszanak a — hurczolkodás felforgató nyomai. Irtunk volt külön Gauthier Margitról és külön Lecouvreur Adrienne-ről, és beállván a hurczolkodás, átadtuk a két kéziratot egy harmadiknak, ez szerencsésen elvesztette, és csinált aztán a maga fejéből olyan cikket, a melyben a mi Lecouvreur Adrienne-ről van mondva, az Gautier Margitról volt írva, és viszont Lecouvreur Adriennet nem Felekyné, hanem Priolle játszta. A többi aztán minden jól van, kivéve a hurczolkodást, a mi nagyon rossz állapot, mert még revisióra sem ér reá miatta az ember.

T a r t a l o m.

Vihar után, Kompolthy Tivadartól. — Harmatos regg, illatos est, Imrefi Jánostól. — Verona néni, Jankovich Reményi Katalintól. — A rögzosme, Lindau beszélye. — Kedvencz virágok. — Egy hét története. — Budapesti hirvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szó t a l á n y. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

M a i s z á m u n k m e l l é k l e t e: reggeli főköttő szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

ben Bosznia hegyes tájait lóhátón bentazván, minden nevezetességet kikutatni iparkodott, ép a legritkábban látogatott vidéken. Így talált egyebek közt nem kis öröme a kresovoi Foyniczazárdában egy XV-dik századbéli egyházi öltönyt, u. n. pluvialét, a Hunyady czimmerrel. A pluviale szövete aranynyal áttört zöld selyem, s hátrészén ily szerkeszetű himzett czimer: az öt részre osztott paizs sziv-vértjében szájában gyűrűt tartó holló, a két felső mezőben Magyarország nyolcz pólyája, illetőleg hármás hegyen álló kettős keresztje; végre a két alsó mezőben jobbról a boszniai, balról a dalmát czimer. Kállay Benő ur bővebb leírását vette a czimernek, s a nevezetes régi pluvialét részletesen ismertetni szándékozik.

** (Spanyolországban) Bilbao várost a karlisták heteken át körülzárolták, de a derék köztársasági lakosság vitézül állta ki az ostromzár sanyaruságait, míg végre e héten a köztársasági sereg csunyául szétverte a karlistákat és felszabadította a derék várost. Igen nagy volt a lelkesedés, midőn a köztársasági sereg bevonult; Don Carlos, tudvalevőleg, Bilbaoan akarta magát megkoronáztatni.

** (Verdi „Aydá“-jának) szövegét Ghislanzoni készíté, de sokan azt hiszik, hogy ez az egyiptomi alkirály álneve volna; lehet azonban, hogy csak az anyagot adta: az ó-egyiptomi hősi mondát. Az opera e napokban nagy tetszés mellett adatott elő, — nem nálunk, hanem Bécsben.

** (Egy londoni lakoma.) Schäffer, az osztrák-magyar monarchia eddigi konzula, Londonban a chinai és japáni udvaroknál követté nevezetvéni ki, elutazása alkalmából mult hétfőn Londonban lakomát rendezett, melyre Beust gróf s a londoni osztrák-magyar colonia számos tagja, és a magyarok közül Diósy megjelent. Az első pohárköszöntő ő felségére királyunkra mondatott; később Schäffert és Beustot éltették. Beust kedélyes válaszszal viszonzta a reá mondott áldomást.

** (Ristori Adél) mult hó 25-dikén hagyta el Rómát, hol utójára egy betegeskedő művésznő: Gros Clelia javára játszott, zajos tapsok mellett, zsfolt ház előtt. Ristori Rómából Bordeaux-ba ment, hol május 9-dikéig fog időzni. Innen Braziliába, Platába, Chilibe és Peruba utazik. A nagyhirű művésznő már annyira hozzá szokott a műutazáshoz, hogy nem tud lemondani róla, noha évek óta a legfényesebb anyagi viszonyok között él.

** (Mosser) jelenleg a legszaporább német vigjátékiró. Ő Görlitzben lakik, melynek kis szinpadán mutatja be először műveit. Azon hatás szerint azután, melyet művei itt aratnak, javít azokon, és e javított kiadásban járják be azok a nagyobb német szinpadokat. Így történt az „Ultimo“ czimű vigjátékával is, melyet tetszéssel adnak most Bécsben és Drezdában. A görlitziek azonban nem veszik tréfára a dolgot, s a rajtuk próbálgató szerző két legujabb kis darabját, „Der schöne Johann“ és „Der Sacherheitscommissarius“ cziműeket igalmatlanul megbuktatták.

** (Gyilkosági kísérlet egy főispán ellen.) Lazarovics Bazil verseczi főispán nem régiben, a mint German községben egy ottani földbirtokosnőnél, Wirknerné asszonynál időzött és este thea mellett ült, az ablakon át egymás után kétszer belétek a szobába, de a golyók csak az asztalon levő edényeket zúzták össze. A megyei csendbiztosnak sikerült a tettest egy urasági kocsis személyében fölfedezni, ki aztán elfogatván, tettét bevallotta. A főispán Wirknerné asszony gazdasági ügyeinek rendzésével levén megbizva, több egyéniséget addigi hatásköréből eltávolított. Ezek között volt az említett kocsis is, a ki bevallotta, hogy e miatti boszúból, valamint azért is követte el a tettet, mert Lazarovics Germanban a tagosítás keresztülvitelére vállalkozott.

** (Külföldi vegyesek.) Az orosz czár május 3-dikán Berlinbe érkezett, hol az udvar és a lakosság részéről ünnepléses fogadtatásban részesült, a czár meglátogatta Moltkét és Bismarckot is. Berlinből a czár Dél-Németországon át Angliába megy. — Berlinben az arisztokrácia hölgyei bazárt állítanak Wagner Rikárd baireuthi színházának javára; már eddig is több ajándék érkezett s a trónörökös neje egy sajátkezűleg festett képet küldött. — Milán szerb fejedelem april 27-dikén hagyta el Belgrádot s csütörtökön ért Konstantinápolyba, hol még az nap meglátogatta a szultánt. — A bécsi női menhely a mult hóban 2411 nőt és 311 gyermeket látott el lakással és élelmezéssel. — Ratazz asszony Türr tábornok nejének nővére, két milliót kap Pommereux marquis hagyatékából. — B. Holzgethan közös pénzügyér már két év óta tanul magyarral s már nemcsak magyar könyveket és lapokat olvas fennkadás nélkül, hanem könnyebb társalgásra is képes. — A párisi „Salon“-ban Munkácsi két nagyobb képe látható: „A zálogházban“ és az „Éjjeli csavargók.“ — A párisi „Hotel des Ventes“-ban közelébb Murillo egy eredeti festvényét árverelik el: „A kis pásztor“ cziműt, melyet egykor Izabella spanyol királynő ajándékozott Guizot-nak, midőn ez Lajos Fülöp minisztere volt.

Megbizások tára.

ES Van szerencsém értesíteni t. előfizetőinket, hogy a jelen félévre eső hat kötet könyv és a műlap szétküldését megkezdtém, és most sorban fogják azokat postán kapni mindazon t. előfizetőink, a kik az értük járó csekély illetéket már beküldték, vagy ezentul befogják küldeni.

Megjegyzendőnek találok egyuttal, hogy a könyvek és a műlap egyszerre adatnak általam postára, e szerint a ki megrendelte, annak egyszerre is kell mind a kettőt postán kapni; a kinek tehát vagy az egyik, vagy a másik melléklet a posta által ki nem szolgáltatattatnék, azt kérem, értesítsen engem erről haladéktalanul nyilt felszólalási lapon, hogy a kézhez juttatás iránt ideje-korán intézkedhessem.

A szédküldés legalább három hetet fog igénybe venni, a ki tehát három hét múlva sem kapná kézhez az öt megillető mellékletet, azt szintén kérem, sziveskedjék engem erről haladéktalanul értesíteni, hogy azonnal intézkedhessem.

Emilia.

Szarvasra L. S. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Eszékre Sz. M. urnőnek: Egy hét alatt veszi a kívántat.

Czeplédre Cs. D. urnőnek: Reményem, hogy vette küldeményemet?

Kolozsvárra K. G. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

A bára M. E. urhölgynek: Épen most kezdtünk a könyv-és képmellékletek csomagolásába, és három hét alatt t. előfizetőink közül mindazok meg fogják azokat kapni, a kik az érte járó csekély illetéket beküldték. A 6 kötet könyv ára 90 kr, a műlapé pedig 10 kr, a lap iránti egész évi járatási kötelezettség mellett.

Parádra K. J. urnak. Köszönettel vettem. Az egyik legközelebb, a másik, mikor sorra kerül.

S. A. Ujdelybe G. T. urnak. Csak mikor az egészet elolvastam, nyilatkozhatom felüle. Kérem tehát az egészet.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn ízlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánnák szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az ízlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. ez. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznát, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatár-raktárából
rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmeltartása, s a legmérsékeltebb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó ízlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. ez. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁR JE G Y Z É K:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkal- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanell- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgazir-, Illusion- s báliruha szövetek, rőfönk nt 60, 80 kr, frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol hársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmék, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lószőr-, berlini gyapju- s moir-alszóknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolók, (legújabb divatcikk.) darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reczésekendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok s brochekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, csipkével vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönbön legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek, végenként frt 8, 9, 10—12,
Creas- és bőrvásznak, fehérítettek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18—20.
Irhoni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézitónalból, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-esinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavaszok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nauking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr.
Chiffonok, fehéreneműekre, (1 vég körülbelől 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{3}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-esinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávésabroszok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tuczonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tuczonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tuczonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Fűződerékak, hölgyek számára, derékbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehérneműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választókban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolesőbban, a legújabb divat szerint készítettnek el.

Megrendelések s bárminemű levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkekre, a legcseké-
lyebbtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomago-
lási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.

Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavétetik s legkészségesebben becséréltetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Ingyenmellékletek adatainak:

minden megrende- léshez.	{	10—25 frtig egy elegáns legyező,	} aránylagos	
		25—50 frtig egy berlini gyapjukendő,		} árendemé- nyül.
		50—100 frtig egy szép kelmeruha,		

HAMBURGER ADOLF

Budapest:
IV Belv., uri-utcza 1.

Bécsi világtárlati áruk eladása Pesten, hatvani-utcza 2-ik szám,
régí posta-épületben.

A részint díszokmánynyal, részint haladási és érdem érmekkel kitüntetett áruk, több mint nyolczvan bel- és külföldi kiállítótól, u. m.:
fekete és színes selyemkelmék, fekete és színezett selyem- és szabadalmazott bársonyok, angol, ír és francz. ruhakel-
mék, nagy választék mindennemű vászonárúkból és asztalneműekből, Rips- és Creton-szövetek, flanell, ággyakarók, há-
lózott fűzőknék stb. emellett, perzsa és angol művészi szőnyegek és egyéb árak bármelyek, olasz árban, eladatlank.

20-dik szám.

Május 17-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut. 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Május	17	Vasárnap	D 6 Ubald püsp.	D 6 Exaudi	5 F 5 Irene	1 Siván R.		4 23	7 29
	18	Hétfő	Vernác, Libor	Libor, Ivó	6 Hiob	2		4 22	7 51
	19	Kedd	Prudent	Mennei	7 Sz. ker. felt.	3 Zorobab.		4 20	7 32
	20	Szerda	Bernardin püsp.	Bazilla	8 János hitt.	5	☾	4 19	7 33
	21	Csütörtök	Hospitius	Bálint	9 Áldozó csöt.	5		4 18	7 34
	22	Péntek	Ilona csász.	Julia	19 Simeon	6 Pünk. S.		4 18	7 35
	23	Szombat	Dezső püsp.	Dezsér	11 Motius vért.	7 Nasso		4 17	7 36

V i d é k i t á r c z a.

Parád, májushó 7-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) Szép olvasónőink előtt nem lesz érdektelen néhány szó azon fürdőről, melyet épen a hölgyvilág annyira kedvel, s melyet honunk hideg kénes gyógyvizei között jogosan elsőnek nevezhetünk.

A parádi fürdők bármelyike akár a Timsós, akár a lsevicze-fürdő, mintegy negyedóránnyira van a tulajdonképeni Parádtól egy kis 1000 lakost számláló helységtől.

Ezen helységet elég futólagosan megemlitenünk, hisz a fürdő-vendégek szintén csak futólagosan látják azt, midőn azon, az e czélra naponkint kétszer forduló tárcsaskocsin egyik fürdőből a másikba rándulnak.

De annál több figyelmet érdemel maga a két fürdő-helyiség.

A lsevicze-fürdő gyönyörű fásoraival, sűrű erdők és hegyektől könnyezve inkább egy szép költeménynek tetszenék, ha a zenehangok nem kényszerítenék, meggyőződni az ábrándozót arról, hogy ez annyi bájjal, szépséggel felruházott kis Eldorado csakugyan létezik.

Vendégei egyetlen családot képeznek, s ez igen természetes, mert hogyan maradhatna ott zárkozott szivü, egymáshoz idegen, elvonult az ember, hol maga a természet is örök-mosolygó arcot ölt?

Ha e fürdő forrása épen semmi gyógyerővel nem bírna is, hatalmas gyógyerő maradna még mindig vidékén, mely képes volna a legelkeseredettebb misantropot kibékíteni önmagával és az emberekkel, képes volna eloszlatni a gondok sötét felhőit, s enyhíteni a legkeserűbb fájdalmakat is.

A fásorok között ott van ama világszerte ismert forrás, — melytől a fürdő is nevét vette, — a jellemző szagu, kedvesen csipős-savanyu parádi lsevicze, mely a fürdő-idény alatt a vendégek rendelkezésére áll, előtte és utána pedig éjjelnappal merítve is, alig képes eleget tenni a mindenfelül érkező megrendeléseknek.

Valamint minden bányá, forrás, szikla, vagy barlangnak megvan a maga regéje, úgy megvan ez a lsevicze-kutnak is.

Kies völgyben, erdő s hegy között
Tündér lakott s a tündér lánya.
Palotája egy nagy drágakő,
Egy kirab'ott drágakő-bánya.

S mégis legfőbb éke volt annak
A szép Ilka, a tündér-leány,
Kit titokban látni egy perczre,
Mátravárból a király lejár.

Szép ifju volt . . . s vak szerelmében
Elrabolta a szerelmes nőt.
. . . Egy szép este a tündér-anya
Hijja, kéri . . . nem találja őt.

Átokká lesz kérő szózata,
S a borzasztó átok-suly alatt,
Leomlik a tündér-palota
S hegy nyeli a büszke várfalat.

Ezredére ezred tünt el,
. . . Olykor a föld sohajt s éled . . .
A tündér ott siratja lányát . . .
S a csevicze könnyeiből lett.

A lseviczétől rövid séta után eljutunk egy füstölő, tüzes szemü, tompa morajt hallató ódon épülethez. Ez teremt a „parádi emlékek“ egy részén kívül száz és száz féle jutányos és szép üvegárut. Ez az üveghuta.

Sajátságos az, hogy 30—40 évvel ezelőtt a lsevicze-fürdő volt az előkelő világ gyűlhelye s a timsós vendégeit — kik többnyire súlyos betegségekben szenvedtek — csak „ispításoknak“ nevezték; most pedig a lsevicze csaknem kizárólag a férfiak által vétetik igénybe, míg a Timsós vendégeinek aránytalanul nagy számát hölgyek képezik.

Igaz, hogy a Timsós fürdő berendezése megfelel a legelkényeztetettebb izlésnek is és különösen a mult évben elkészült és felszerelt szárnyépület szobái valódi termek; az is igaz, hogy ámbár vidéke nem oly szép, mint a lseviczeé, de a gyönyörű grófi kert, számtalan virágágyaival, szép tavával, árnyas fásoraival, dallos csalóányaival, teljesen kielégítheti a sétálni akarókat.

De az is igaz, hogy a pompás park többnyire üres, míg a fürdő-helyiség előtti kis sétány tömve van sétálókkal, mert itt jobban feltűnnek a választékos öltönyök.

En ezt a viláért sem hozom fel megrovásképen, sőt dicsérem kellene e szokást, mert nekem egyedüli hasznom az, hogy így itt, ily kis helyen, annyi szépet láthatok, míg ha a park utain oszólnának szét, naponta elkoptathatnék egy pár cipőt, ha minden egyes szépséget külön akarnék megszemlélni.

Junius elsején lesz mindkét fürdő megnyitása. Nem ígérem ugyan, hogy igen gyakran fogok alkalmatlankodni soraimmel, de a hölgyvilág lapjában a hölgyvilág fürdőjéről olykor-olykor megemlékezni, bizonyára szabad leendő — s nem fog visszautasíttatni. (Számolok reá. Szerk.)

K. J.

Pápán az alig négy hó előtt alakult nőegyletet minden várakozást fölülmuló részvétellel karolták föl, s noha a tagsági díj csekély, (havankint husz krajczár,) a felülfizetések és adakozások segélyével már is száznál több gyámoltalant és beteget lát el élelmiszerekkel, télen pedig tüzi fát is osztatott. Ujabban a lakbérüket fizetni nem tudók elzalogosított butorait változtatja ki. E czélra a nyoszolyólányok gyűjteni szoktak a menyegzőkön. Legközelebb is Keserü Anna, Bolla Eliz és Merk Matild kisaszszony 39 frt 56 krt gyűjtöttek e czélra a Knau Antal és Arany

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

20. SZ.
Május 17-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Evenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettestét
foglal magában a lap irányában.

A leánynevelés s az élvezetek.

A leányok helyes nevelése oly szent és nehéz feladata a szülőknek, hogy e tekintetben soha sem lehetünk nekik alkalmatlanok jó tanácsainkkal. Fontosságát fejtegetni teljesen fölösleges, mert művelt szülőknek irunk, kik maguk is belátják, hogy a sima, velencei tükörlapot egy vigyázatlan lehellet elhomályosítja s képtelenné teszi a sugár visszaverésére.

Ilyen fényes tükörlap a gyermek lelkülete, de ne feledjük azt sem, hogy az üveg törékeny s azért csinján kell azzal bánnunk.

Mint cikkünk czime mutatja, ezuttal az élvezetek befolyásáról a leánynevelésre, akarunk szerény, de jó akaratú tanácsainkkal szolgálni. Az élvezetek tagadhatlanul nagy befolyással vannak lelkünkre; egyik javít, másik ront; egyik gyönyört szerz, a másik is gyönyörködtet ugyan az élvezés pillanatában, de később csömört okoz; egyik lanyha szellő, tavaszi napsugár, reggeli harmat, mely üditőleg jótékonyan hat lelkünkre, míg a másik öldöklő, mint a Szamum szele, és bilincsekbe veri az agyat, mint a mákony. Sokszor egy élet boldogságával fizetjük meg az életet, mely egy perczre gyönyörködtetett; észre sem vesszük a kis fekete pontot lelkünkön, melyet valamely tovasuhant élvezet hagyott maga után, s csak akkor érezzük a fájdalmat, mikor az mindinkább terjed, mint a rágódó seb.

Nem nagy ujságot irunk le ezzel: „soha nem lehetünk eléggé ovatosak az élvezetek megválasztásában“, miután már igen sokan elmondták, okos emberek, kiket a világ bölcseknek nevezett, mégis mit látunk? Azt, a mit a legyeknél: jól látják az oktalan röpködők, hogy társaik közül százan hevernek a tányér mellett élettelenül, melyből mohón szürcsöltek, és — és mégis rászállnak a légyvesztőre. Ilyenek az emberek is. Négyezer év óta áll a világ (igy mondja a biblia) s az emberek négyezer év óta még mindig nem tanulnak a más kárán, még a magyarok sem, pedig ezekről azt tartja a példabeszéd.

A fiatal emberre is végtelen nagy befolyása van az élvezeteknek, annál inkább a gyöngé női lelkületre, mely mint a viasz, olyan lágy és hajlékony. Nos, hát nem a mestertől függ-e, hogy a benyomás nemes, gyönyörködtető és szép legyen?

Sokan úgy hiszik gyermekeiket jól nevelhetni, ha egyáltalán távol tartják az élvezetektől, miután így vélik őket legjobban megvédeni a káros befolyások elől. Bevágják az ok útját, hogy az okozat létre ne jöhessen. Helytelen dolog. Tegyük el a virágot a napsugár elől, attól félvén, hogy kiegészítheti, s biztosak lehetünk, hogy a virág megsárgul, ellankad és — elszáradás helyett — elhervad, mert napsugárra van szüksége. A lélek gyönyörét, és egyik tápszerét az élvezetek teszik, és valamint a test fejlődése, izmosodása sokban függ a tápszerektől, ép úgy a lélek s vele együtt az erkölcsi érzet fejlődése is azon nedvektől függ, melyeket beszí.

A legelső élvezet, melyben mindenki, s így a leánygyermek is részesül, a társalgás. Ez a lelkek érintkezésének útja, melyet elzárni nem lehet, nem szabad, s azért helytelennek tartjuk, ha a leánygyermek csak a társalgó- vagy nevelőnő körére vannak szorítva, s nem látnak, nem hallanak semmit azon kívül, a mit a nevelőnő elébök tár. Be kell eresztetni a leánygyermeket a társaságokba — értjük a családi kört — hol társadalmi illemt tanul, megismerkedik az őt környezővel, lát, hall és tanul. Ha pedig olyas kerül szőnyegre, a mit neki hallania nem szabad, nem kell őt egyszerűen kiutasítani, mert ez figyelmessé teszi, hogy: Nini, mi az, a mit nekem nem szabad hallanom? — s így leskelődővé válik, vagy úgy tesz, mintha foglalkoznék valamivel, mialatt oda figyel, s egy véletlenül elejtett szó szeptet üt fejébe, kérdezősködik itt-ott, hol a szobaleánytól, hol a szakácsnéktől, kiknek aztán az ily kérdés s az arra adandó felvilágosítás nagy gyönyörűségüket szokta képezni. E helyett úgyesen el kell távolítani, hogy az fel se tünjék neki, sőt termé-

szertesnek találja; valami megbízás, küldetés vagy több efféle a körülmények szerint igen alkalmas e célra, csak — ismételjük, — ne tudja, még csak ne is sejtse, hogy olyas miatt küldetik ki, a mit neki nem szabad látnia, vagy hallania. Hogy házon kívül mily társaságokba bocsáttassék, az már kérdés alá sem jöhet!

Egy másik neme az élvezeteknek, a miben a gyermeket minél gyakrabban jó részeltetni: a séta; ép olyan egészséges ez, mint hasznos; egyfelül üditi és erősíti a testet, és másfelül gazdagítja a lelkét az előtte fölmerülő tárgyak és képek benyomásaival, a melyek mind élénken és tartósan nyomódnak le a gyermek elméjébe. Azért jó, hogy a gyermek minél többet a szabad természetben tegye sétáit, és hogy legyen, a ki az egyes természeti jelenségeket fölfejtse előtte. Nem szükséges reá eröltetni a gyermeket, magától vonzódik hozzá, szereti a virágot, a rovarokat és nevük után tudakozódik; a fák alakzatai és a bokrok csoportozatai is önkénytelenül ragadják meg éber figyelmét; nagyon könnyű tehát akkor ezt is, azt is megnevezni, megmagyarázni neki, lassankint egész egy kis természettudománynak jut birtokába, és a mi még ennél is nagyobb drágakincs: megkedveli a természetet, az Istennek ezen csudaszép világát, az embernek ezen nagy jóltevőjét, a lélek ezen igaz barátját, mely az örvendező szívben növeli a vidámságot, és a bánatos szívnek úgy csillapítja fájalmát, mint semmi más a nagy világon, — a legnagyobb jót teszszük tehát gyermekeinkkel, ha minél többet a szabad természetbe vezetjük, és pedig nem csak a szép tavaszi időben, hanem az év egyéb szakaiban is; minden évszaknak megvannak a maga sajátlagos szépségei, és ezek mind egyenkint ujjabb-ujabb élvezetekben gazdagok, még a nagy hideg télben is, mikor a földet és a növényéletet a halottas hólepel takarja, mennyi élet, mennyi búbajos szépség tárul föl az ember szeme előtt. A szeszélyes jégalakzatok, a csudaszép hópelyhek, a téli madarak sajátságos repülése, a napvilág gyönyörű színjátéka, — és hát még a gyermek előtt, az ő üde, röpke képzelődésével! — azért csak az igazi rosz időben vonjuk meg tőle a séta gyönyörét.

Ismét más gyermekélvezet az olvasás; erre is könnyű reá szoktatni, mert ritka gyermek nem szeret olvasni; nem mindenik ugyanazt a könyvet, de mindenik vágyat érez az olvasás után; az egyik képes-, a másik mese-, a harmadik verseskönyv után, sőt tudok olyant is, a melyik már öt éves korában mohón forgatta a — számtani könyveket. Minden esetre ezen korai olvasási vágyak utalnak a gyermekben szunnyadó tehetségekre, melyek célszerűen kifejtve, az ő igazi rendeltetése felé vezethetik; azért engedni kell ezen vágyak, gondoskodni kell olyan könyvekről, melyek az ő felfogásának és hajlamának megfelelőek, a nélkül azonban, hogy az olvasásra eröltetnők, hogy az mindig csak élvezet maradjon számára, sőt meg is kell neki tiltani az olvasást, elvenni tőle a könyvet, ha tapasztaljuk, hogy tulságosan elmerül az olvasásba, a tanulást is elhanyagolja miatta, vagy a játéktól elidegenedik általa; mert csak is élvezet gyanánt, szórakozásul, üdítésül szabad a gyermeknek megengedni az olvasást. És azért kellőleg megválogatni is kell a könyvet, a mit a gyermeknek kezébe adunk, hogy csakis tisztát és jót vegyen be abból az ő tiszta, fogékony és ártatlan lelkébe. A mesék tetszenek neki, de alig van meséskönyv, a melyben tündérekéről, ördögökről, kísértetekről, boszorkányokról és egyéb olyan képzeleti lényekről ne volna szó, a melyekről mikor a gyermek olvas, képzelgővé lesz, elhiszi, hogy azok valósággal léteznek, és féltékenység száll zsenge szívébe, nem mer egyedül hálni a szobában, vagy éjszaka egyedül kimenni az udvarra, összeressen minden legkisebb zajra a sötétben, irtózik a

halottól stb. a mi mind az idegekre hat és a képződő jellemre van befolyással.

Épen olyan veszélyesek az olyan mese-könyvek, melyekben egyik-másik nép, nemzetség, osztály, vagy vallásfelekezet van guny tárgyává téve; művelt szüléjétől bizonyára soka sem hall a gyermek olyast, mert az tisztában van arra nézve, hogy még a bünös egyének fölött sem szabad föltétlenül pálczát törnünk; azokat is a legtöbb esetben inkább szánni lehet, mint elítélni; hát még egy egész osztályt, vagy felekezetet, a melybe az egyén nem a maga jó szántából lép be, hanem úgy születik belé és a melyben mindenikben vegyest van a jó és rosz; mondom tehát, művelt szüle mindezekre nézve tisztában van, és azért gyermekei soha sem hallanak tőle mást, mint olyast, a mi az emberek iránti tiszteletre és felebaráti szeretetre készítet; de nem úgy a mese-könyvek, kevés van olyan, a mely egészen tiszta volna ezen erkölcsi konkolytól, és ez bele száll a gyermek szívébe, a honnan aztán nagyon nehéz kiirtani ismét, és évek multán lesz belőle fajgyűlölet, nemzetiségi elfogultság, vallásbeli türelmetlenség, megannyi lelki métely, a mi már annyi emberre szerencsétlenséget hozott, és nem egyszer e szegény hazát is veszélybe döntötte. *)

A verses könyveket is nagyon meg kell válogatni, a mit a gyermeknek kezébe adunk, mert nagyon könnyen ismerkedhetik meg általuk olyan érzésekkel, melyeknek felfogása meghaladván korát, kivált a leány képzelődésre, érzélgésre ragadtatik általuk; képzeleti eszményi világot alkot magának, elveszti a fogékonyt és hajlamot a való, az ő kötelességei, feladatai iránt, melyek csak akkor nem terhesek, mikor azokban birja föl találni a szív költészetét, és mikor a hasznos munkára szoktattatván, ebben találja örömét.

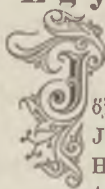
Azért csak olyan verses könyvet adjunk a gyermek kezébe, melyet fel tud fogni, és melyben az emberi külső és belső életet szép, de igaz alakjában látja visszatükrözötten; és felesleges mondanom, hogy a mi a verses-könyvekre nézve áll, az áll a regényekre nézve is, sőt a regény egyáltalában nem való a gyermek kezében.

Legjobb történelmi és természettudományi olvasmányokra szoktatni a gyermeket, az egyik a nagy jellemek iránti tisztelet érzetét, a másik a Teremtő csudálatos alkotásai iránti szeretet érzetét, mindkettő pedig sz örökkévaló Gondviselés iránti imádás érzetét fejti ki és gyökereztetni meg a gyermek szívében, és ennek folytán az élvezet egyszersmind a legnagyobb haszonnal is van reá nézve.

Végre a gyermekjátékokról is kellene szólnom, mert ez kétségkívül hasznos és szükséges élvezet a gyermekre nézve; ez az élvezet azonban nagyon elágazó, és azért olyan sok a mondani való róla, hogy inkább máskorra halasztom.

Egy arczkép felett.

St. Teréztől.

Jöjj kezembe drága, szent ereklye,
Jöjj kezembe, hadd szemléljelek!
Hadd idézzem vissza képzetembe
A valódit, kedves kép, veled!

*) Ép e napokban jelent meg egy igen jó irányu mese-könyv a Franklin-társulatnál. Czime: „A nagyapó elbeszélései“. Tóth József, jeles fiatal írónk gazdagította vele gyermekirodalmunkat. 7—8 éves tiuk nagy élvezetet találhatnak benne és csak jót tanulhatnak belőle. Ára 1 frt. 40 kr.

Nem jutalmat váró ész teremte,
Én festélek, árva, elhagyott.
Nem talál ott a művész ecsetje,
Hol az arcz már rég elhamvadott.

A színeket könyemmel vegyitém,
Szeretet vezérlé kezemet,
És vonásid szivemből meritém,
Szívemből, mely soha nem feled!

E szelid arcz, e nyájas tekintet!
Mintha élve rám mosolyganál,
Lengő fürtöd, midőn bucsut intett,
Oh, ez emlék mind örökre fáj!

Fáj a szivem, köny tolu szemembe,
És te szánni látszol engemet;
Visszateszlek, hogy ne légy kezembe,
Hogy ne lássad folyni könnyemet.

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

(Folytatás.)

VII.

Már néhány nap óta feküdt Hedvig ágyában, teljes önkívületben, folytonos lázban.

Még a néni nagyban el volt foglalva a tüzoltás körül, mikor Ernő könnyedén, mint valami gyermeket, karjaira emelve, vitte az eszméletlen leánykát szobájába.

Az öreg leány, ki azalatt figyelmeztetve lőn a történetekre, ép az ajtóban találkozott a távozó ifjuval.

Rá néztek egymásra, azzal a minden áron üresnek látszani akaró tekintettel, miközben a néni megkérte az ifjut, lenne szíves intézkedni, hogy minél előbb orvosért menjenek a közel levő városba.

Az orvos régi tisztelője volt a néninek, bárha különcségeit ismerte, és sietett szolgálatára lehetni.

Nem mutatott nagyon aggodalmas képet, midőn Hedviget meglátta, sőt reményét fejezte ki, hogy ismerve a néni gondos és fáradhatlan ápolását, a leány mihamarabb fel fog épülni.

Sebláza minden esetre fog mutatkozni, aztán az ijedtség is megrázkodtatta kissé idegeit, de mindennek rövid idő múlva nyoma sem lesz.

De az orvost ezuttal megcsalta tudománya, a baj idő telével a helyett, hogy enyhült volna, sulyosbodott, a láz nem akart szünni, és a leány már napok óta feküdt eszméletlenül.

Az orvos komoly arcot mutatott és azt mondta, hogy kell itt lenni egy nagyobb sebnek is annál, mit az égés okozott, és az pedig nagyon nehezíti és hátráltatja a gyógyulást.

Az orvos nagyon kiméletesen, nagyon ovatosan adta elő a dolgot, csak hogy a nénit meg ne ijessze. Pedig hát fölösleges volt a nagy elővigyázat, a néni úgy sem ijedt meg.

Volt neki is egy ilyen sebe, mint a milyenre az orvos célzott, régen volt az, igaz, de még is volt. Nem hal abba belé az ember; legfeljebb a szíve vérzik el, és az nem nagy baj, legalább nincs a szervezetben egy testrészt, a mely feljajdulásával alkalmatlankodjék; a nélkül bizony nagyon jól el lehet élni, példa rá ő maga.

Mert hogy mi volt az a másik, az a veszedelmesebb seb, mit az orvos említett, azt a néni most már tudta.

A láz, mely lenyűgözte, rabbá lette a leányka testét, feloldá lelkét bilincseitől. Az ajk nem erőszakolta többé magára a hideg merevséget, midőn a sziv túlradt; a tekintet nem volt közönyös, hogy meghazudtolja a lélek ziláltságát, mely a szerelem és sértett büszkeség harcát vivja. E tekintet most meleg, sokat mondó. A forró lázban égő ajk megnyilt, mindent, mindent, mit eddig oly félve őrizett, tartzkodás nélkül kifecsegett.

Igy tudta meg a néni, hogy unokahuga már kezdettől óta rokonszenvet érzett az ifju iránt; így tudta meg a piros rózsza történetét, és hogy mennyi fájdalmat okozott a visszautasított piros rózsza és a visszautasított szerelem a leánynak. Százszor is végig kellett a néninek hallgatni ezt az egész történetet egész a tüzesetig, midőn az ifju úgy féltette a leánykát a lángok között, midőn úgy remegett életeért; oh, akkor már érezte Hedvig, hogy az ifju őt szereti; kiolvasta halálra vált arczáról; de ez nem használt többé az ifjunak; a leányka sokat zaklatott szíve vad, szilaj gyönyört talált az ifju gyötrelmében; de az Isten megbüntette és elküldte halálangyalát, lángpalástba öltözve, és ez elborította az ifjut és elragadta örökre.

És itt a beteg heves, görcsös zokogásba tört ki.

A néninek minden erejét össze kellett szednie, hogy ő is ne sirjon vele.

De nem tette. Egyáltalában nem tett ő most semmit, még csak nem is handabandázott többé, mikor beszélt. Végkép megváltozott. Egész magaviselete arra a megmagyarázhatlan néma, mély csendre emlékeztetett, mely a természetben a nagy zivartart megelőzi.

Az ő lelke is egy nagy zivatar előnapjait élte.

Egész idejét a beteg ágya mellett tölté, csak egy izben hagyta azt el hosszabb időre.

Levelet kapott pesti ügyvédjétől. Midőn a sorokat végig olvasta, szemeiben mintha egy alvó szikra lobbant volna lángra. Halvány arczán és sovány eres nyakán itt-ott piros foltok mutatkoztak, mi nála rendesen benső fölindulás jele volt. Tekintete hosszasan pihent unokahugán, ki e perczen csendesen nyugodott; aztán becsengette a szobaleányt és lelkére kötötte, hogy a beteg ágya mellől ne mozduljon, míg ő vissza nem tér.

Ő pedig ment, gyors, izgatottságtól üzött léptekkel, egyenesen a tisztai lak felé, és benyitott az ifju szobájába.

Egy perczre az öreg leány állva maradt az ajtó küszöbén. Mind a ketten megdöbbenek egymás látásánál. Az ifju a szokatlan megjelenéstől, a néni a szokatlan halványságtól, mely Ernő arczán előmlött.

— Miért nem parancsolt velem nagysád? — szólt az ifju, midőn magához tért meglepetéséből.

— Bizony nem jutott eszembe gondolkozni. Olvassa ezt a levelet. Küldöncz hozta.

Ernő átvette az eléje nyujtott levelet és olvasni kezdé. Az öreg leány tekintete most is, mint már annyiszor, reá tápadt az ifju vonásaira, mialatt a piros foltok arczán és nyakán mindinkább terjedni kezdtek.

Ernő vonásai ellenben megelevenültek. Valami égi fény derengett rajta. Lelke ujjongott és ezt, bár hogy igyekezett volna is titkolni, elárulta a lélek tükre, örömtől fénylő nyilt tekintete.

— Ön láthatja, hogy a D. F. bankház bukásával vagyonom nagy része elveszett.

— Talán még megmenthető egy része, — szólt Ernő, csak hogy mondjon valamit.

— A jelen pénzviszonyok állásánál én az ellenkezőt hiszem, és félek, hogy összes vagyonom veszélyeztetve van.

Ernő valami biztatásfélét rebegett, de nem mert hangosan mondani, félt, hogy elpirul, az egész csak elhangzott a néni füle mögött.

— Legyen szives ügyvédemnek csupán annyit írni, hogy megbizom benne, hogy érdekemben semmit el nem mulaszt, és elvárom, hogy minden eseményről tartozkodás nélkül tudósít.

Az ifju meghajtotta magát, jeléül, hogy tudomásul veszi a mondottakat, és az ajtóig kísérte az öreg leányt.

Ernő alig várta, hogy betehesse látogatója után az ajtót. Akkorát kaczagott, hogy ha valaki meghallotta volna, okvetlen azt hiszi, hogy a ki most odabent kaczagott, az egy örült. Valami olyan szakgatott, görcsös kaczagás volt az, mely az ifjunak magának is könyeket facsart szemébe.

— Isten, Isten, — szólt aztán, két tenyerét homlokához csapta, — a ki téged tagadni merne! Igen, ezt te intézed így, annak az öreg leánynak koldussá kell lenni, hogy két ember boldog legyen.

Tovább azonban nem folytathatta e magánbeszédét, valaki erősen megkopogtatta az ajtót, és be sem várva az engedélyt, a szobába nyitott.

A jó öreg tisztartó volt.

— Hallotta-e, uram öcsém? — hebegett rémülettől ertorzult vonásokkal.

— Mit, Zsiga bátyám?

— No, azt a nagy csapást!

— Melyiket, bátyám?

— Ejnye no, bizony isten, ugy tesz, mintha nem is tudna felőle!

— Pedig higgye nekem, Zsiga bácsi, én nem tudok semmi csapásról.

— Hiszen most találkoztam kisasszonyunkkal, innen ment ki, csak nem hiszem, hogy el nem mondta, milyen nagy veszteség érte!

— Vagy ugy! Ezt a csapást érte, édes bácsi? — szólt Ernő mosolygó arczczal. — Én erre azt mondom, hogy hála Istennek. Csak még egy pár ilyen csapás Zsiga bácsi, és nincs nálamnál széles e világon boldogabb ember. Igen, igen, ugy nézzen a szeszemem közé, jó öreg barátom!

Zsiga bácsi megfogadta az ifju szavát, jól a szeme közé nézett, hanem mindenek előtt hátrált néhány lépést, mert szentül meg volt győződve, hogy a ki itt előtte áll, annak vagy egy kerékkel több, vagy egygyel kevesebb van, mint a hogy mondani szokás.

— Ne gondolja, jó öreg barátom, hogy megőrültem, — szólt az ifju, eltalálva Zsiga bácsi gondolatát. — Ha most nem ért engem, majd megért talán igen rövid idő múlva. Csak kérje az Istent, Zsiga bácsi, hogy még egy pár ilyen csapást küldjön ránk.

És ezzel ugy megölelte azt a szegény jámbor tisztartót, hogy öreg csontjai csak úgy ropogtak bele.

— Akaszszanak föl, ha az egészből csak annyit értek, mint a körmöm feketéje! Ilyet mondani, hogy kérjem az Istent, küldjön még egy pár ilyen örömteljes csapást ránk!

— No pedig, édes Zsiga bácsi, nekem ez lesz már minden-napi imádságom.

— Mit az Isten ne hallgasson meg.

Pedig meghallgatta. Még háromszor jött az elsőhez hasonló levél, és midőn Verona az utósót átadta az ifjunak, azt jegyezte meg hozzá, hogy már most nincs semmije, csak az a 600 holdas birtok, a min laknak. Most már azt lehet mondani, hogy koldusok.

— Legyen Isten áldva érte! — Ezt persze nem az öreg leány mondta, hanem az ifju gondolta.

Az a szikra, mely az első ilyen levél olvasásánál ott ragyogott Ernő szemében, most erősebben lobbant föl, és visszfénye oda lopódzott az öreg jóságos büszke szemeibe.

Vagy talán a hit volt az, mely szívébe visszazállt? Ki tudja!

VIII.

Annyi azonban bizonyos, hogy nem sokára bebizonyult Zsiga bácsi abbéli állítása, hogy Ernőnél nincsenek oda haza.

És ezen véleményét a jó szívü öreg ur olyformán erősíté, hogy összeszorított öklével egy párszor jó nagyokat ütött oda, a hol Ernőnél nincsenek odahaza,

Mert hát hogy ne volna neki igaza! Itt volt az a leány aze-lőtt is, szép is volt, épen olyan, mint most, még talán szebb, mert arca olyan volt, mint az a nyiló rózsa, most meg fehér, mint a lilium, és gazdag is volt hozzá, és akkor kerülte őt az ifju, most pedig, hogy szegény lett, most megkérte őt!

És az az öreg leány is, a ki kitagadással fenyegette unokahugát, ha az valaha férjhez találna menni, most nem tudott egyebet, midőn az ifju megkérte tőle unokahuga kezét, mint sirni keservesen!

Mintha minden könye, mit oly régóta visszafojtott szívébe, most tört volna elő. Csak annyit mondott az ifjunak: — Érzem, ön megfoszt engem erélyemtől, megfoszt unokahugomtól, de visszaadta azt, a mitől az emberek már régen megfosztottak: a hitet. Legyen érte áldva. — És ezzel rajta volt Ernő az anyai áldás.

De még nem volt minden akadály elgördítve a boldogság kapuja előtt; hátra volt még Hedvig. Verona néni ugy vélekedett, hogy igen ovatosan kell eljárni a dologban; a beteg nem tudja, hogy öntudatlan állapotában elárulta magát; aztán még mindig nagyon gyenge, csak lábadozó, és az orvosnak a véleménye is az volt, hogy kimélni kell a beteget minden kedélyrázkodástól.

Verona néni tehát azt tanácsolta az ifjunak, hogy csak menjen a beteg szobája mellett levő szobába és várjon ott, míg a néni a belépésre neki engedélyt ad, a többit bizza ő rá.

(Vége köv.)

A r ö g e s z m e.

— Lindau beszélye. —

(Folytatás.)

A park közepén, fáktól sűrűn közbefogva, emelkedik a nagy, öreg kőépület, a thorley-i ház. A bejárat előtt óriási kutya fekszik és alszik, fejét lábai közé nyujtva. Más élő lény nem látható. Az eb egyszerre fölemeli fejét s figyelni kezd. A sétányon, mely a kastélyhoz vezet, ropognak a levelek. Az eb megismeri gazdája lépéseit s vig, nagy ugrásokkal szökik elébe.

— Csend tigris! fekdj' le! — A hang parancsoló, de nem barátságos. A kutyát nem félemlíti meg. Szilaj ugrásokban szökelli körül urát, aztán farkcsóválva simul oldalához. Gazdája megsimogatja fejét s mindketten: a férfi és az állat egyszerre érik el a Thorley-ház bejáratát.

Egyik ablakból világosság vetődik a visszatérőre. Ez arcot ismerjük. Ugyanaz, melyet Regnault festő évek előtt látott, midőn saját nevét egy kép sarka alá írta, s szavát adta, hogy e kép története titok marad közte és Benson-Thorley Tamás kö-

zött. A festő megtartotta szavát, s ő maga kedvencz képét, azon képet, melyre oly sokat kell gondolnia, nem látta többé. Itt, a Thorley-ház előtt áll most annak élő eredetije.

A Thorley-ház régi, hosszú, magas épület, szűk folyosók, lépcsők, termek, szobák és kamarák tömkelegével, melyekben hosszú éveken át nem lakott senki.

A mostani birtokos, Benson-Torley Tamás, a kastély keleti oldalán rendezett be magának egy kis, kényelmes lakást, s keveset, vagy épen mit sem törődött épületeinek többi részével.

A kastély lakott része nagy szobából, földszinti étteremből egy kisebb teremből, dolgozó szobából és három hálószobából állott, melyek az emeleten voltak berendezve.

Az ét- és nagy terem a bejárat jobb és baloldalán foglaltak helyet. Az étterem mögött, keskeny folyosó által elválasztva, volt még egy harmadik lakott szoba, melyben egy öreg gyermektelen házaspár lakott: a házi szolgáló és a szakácsné.

Az első emeleti dolgozó szoba sarokban feküdt, két nagy ablakkal, melyeken észak és nyugat felé lehetett látni. Egy ajtaja volt, mely a legközelebbi lakhelyiségbe, Benson hálószobájába vezetett. Ennek két ajtaja volt, melyeknek egyike folyosóra vezetett, míg a másik a dolgozó-szobával képezte az összeköttetést. A hálószoba mellett volt a kis terem, e mellett két szoba az idegenek számára, melyeknek egyike, a sarokszoba, kilátással délre és keletre, s legkényelmesebb az egész lakosztályban, „Regnault ur szobája“ nevet viselt. Évek óta töltött ott a híressé vált művész nyaranta néhány hetet, s miután a Thorley-ház eléggé tágas volt, a szoba, melyet Regnault rendezett be magának, az év többi részében lakatlan maradt.

Benson komornyika, egy öreg ember, Tamás mester, ki urát már mint gyermeket ismerte, ápolgatta, s ura távollétekor a Thorley-ház igazgatói tisztét végzé, két kis szobában lakott, melyek szintén az első emeleten s az elfogadó terem közelében, a felmenti lépcső mellett voltak. Az öreg ember Maltby nevet viselt, s a Thorley-házban és környékén mogorva, hallgatag zsarnoknak ismerték. Testestől-lelkestől uráé volt s legkisebb roszulléte alkalmával úgy ápolta ezt, mint valami gyöngéd anya gyermekét. A Thorley-ház vezetése egészen Maltbynak volt átadva. Benson soha sem gondolt ezzel. Kocsis, lovász, inas és a kertész, kik az urasági házon kívül, de mégis annak közvetlen közelében laktak, égészíték ki a Thorley-ház és park lakosságát. Az istállóban két jó nyerges- s egy hámas ló állt, az udvaron s az istálló körül mintegy fél tucat kutya kergetődött.

A kutyák most hangos ugatást kezdtek, mi azonban csakhamar megszűnt, midőn urok csendet parancsoló szavát meghallották. Erre kinyílt a Thorley-ház ajtaja s Maltby lépett ki ura elé. Elvette kalapját és botját, s égő gyertyát adott kezébe, melylyel Benson, a kutyától követve, fölfelé haladt a lépcsőkön. Mindeddig egy szót sem váltott a szolgálóval, most azonban a lépcső közepén megállt és visszafordult.

— Maltby!

— Uram!

— Fél óra mulva enni akarok. Tíz perc alatt hozza fel leveleimet és hirlapjaimat.

— Parancsára.

Midőn Maltby nem sokára egy nagy csomag ujsággal Benson dolgozó-szobájába lépett, ezt íróasztalánál és átöltözködve találta. Egyszerű fekete ruhát viselt s láthatólag mély gondolatokba merülve, nézett ki az ablakon.

A szoba tele volt könyvekkel és papirokkal. A székek, az asztal, sőt a pallózat nagy része be volt azzal szórva. Oly szoba

volt ez, melyben — látni lehetett — sokat laktak, de kevés „rendet“ csináltak. Az íróasztal a szoba közepén állt, a déli ablaknak hátat fordítva, s a nyugati ablakon át fogva fel a világosságot. Ez asztallal szemközt, az ajtó mellett, függött egy elfátyolozott kép, s a negyedik falon egy nagy tükör, mely kissé féloldalt meg volt támasztva, úgy, hogy ha az asztal mellett ült valaki, a tükörben megláthatta a képet.

— Itt vannak a hirlapok s egy levél — szólta Maltby; Benson először is a levél után nyult s ezt olvasá, mialatt szolgálja a hálószobában kotorászott. Nem sokára előhivatott ura által.

— Regnault ur szobáját kell rendbe hoznia — szólta Benson; — holnapra vagy holnaputánra várom őt.

— A szoba tökéletesen rendben van, — válaszolt Maltby, — s Regnault urat bármely perczben bátran lehet oda bevezetni.

Rövid szünet állott be. A szolgáló arra látszott várni, hogy ura által elküldessék.

— Mi van enni való? — kérde emez.

— Hal, fogoly, főzelék, pudding. Minő bort parancsol? — E kérdés lassan, mintegy akaratlanul volt mondva.

— Burgundit a sült höz, s egy pohár jó pezsgőt a puddinghoz.

— Fél üveggel?

Benson mérgesen ugrott fel. — Maltby — kiáltá, — ha nálam akar maradni, hagyjon fel ez ostobaságokkal! Hat hónap óta gyötör minden este kérdéseivel! Azt hiszem, elég vén lettem arra, hogy magam ura legyek s én az is akarok lenni házamban!

— Uram! — szólta az agg szolgáló kéréssel, s megható gyöngédséggel nézett urára.

— Jól van, jól! — vágott közbe emez, már nem barátságatlanul, de még nem is szelidülten. — Máskor azt tegye, a mit én mondok, s ne forduljon hozzám hiábavaló kérdésekkel!

Maltby távozott. Midőn künn volt a folyosón, mély sohajtásba tört ki, s aztán fehér fejét csóválva, haladt le a lépcsőkön. — El van veszve, — szólta, — hacsak Regnault ur nem menti meg. Én nem segíthetek többé rajta. Én mindent megkísérlettem, de ő tönkre akarja magát tenni. Az embernek akaratja pedig egyszersmind mennyországa is.

Benson Maltby távozása után még néhányszor nyugtalanul járt fel s alá szobájában; aztán egy pillanatra az ablakhoz lépett s a hold által bevilágított tájéket szemlélte; ekkor bereteszelt az ajtót, kis kulcsot vett ki zsebéből, azzal a lefátyolozott képhez lépett, felnyitá a zárt s aztán levonta a képet elfedő függönyt. Aztán leült dolgozó asztalához s hasonmásának mély szemléletébe merült.

A kép és a férfi közötti hasonlatosság valóban nyugtalanító volt. Benson egyuttal a tükörbe tekintett, melyben a képet szemlélte. Gondtól nehéz, aggodalmasan vizsgálódó arcának minden vonása élethiven volt abban visszaadva. Az öltözet is tökéletesen ugyanaz volt.

A tűz ropogott a kandallóban; a nagy falióra hangos egyforma tik-takját hallatta, különben halotti csend uralkodott a fényesen megvilágított szobában. A kép sötét, mély pillantása merőn volt a szerencsétlen emberre szegezve. A lobogó gyertyák életet kölcsönöztek annak, s úgy tetszék, mintha ki akarna lépni keretéből. Benson borzadva fordult el, aztán kézi tükröt vett elő dolgozó-asztala fiókjából, s figyelmesen vizsgálta magát abban.

— Nem sok hiányzik már, — szólta keserű mosolylyal. — Néhány hó mulva mi sem fog többé hiányzani. Bár csak már megérkeztek volna; bárcsak már minden elmúlt volna!

A nagy fali óra nyolczat ütött. Alant a csarnokban megcsendült a harang, mely régi szokáskint a vacsora felhordását jelezte. Benson felébredt álmadozásából. A mellette álló üvegcséből illatos folyadékkal megkenete halántékát. Aztán hamar fölkel, a függönyt ismét a képre vonta, kinyitá az ablakot, s a metsző esti léget mohón beszivandó, kihajolt azon. Néhány percz mulva elhagyta a dolgozószobát, lement a lépcsőn, s belépett az étterembe, hol Maltby már reá várakozott.

— A hirlapokat fönn feledtem, — szolt Benson, miután leült; — hozza le azokat. — A hang barátságos volt, s Maltby jól látta, hogy ura ismét megbocsátott neki. De a két üveg bor az asztalon állt.

A vacsora sokáig tartott; Benson nem evett sokat s nem is látszék azzal törődni, hogy mit eszik. De ujságot ujság után vett elő s olvasás közben egyik pohár bort a másik után üritette ki. A burgundi üveg már kiürült s a sült még mindig az asztalon áll. Az üveg pezsgő épen úgy elfogyott, mint a vörös bor, — s a csemege felhordatott.

— Hozzon egy üveg malagait, — szolt Benson, — azonfölül kávét és szivart; aztán nem szükséges többé velem gondolnia. A hirlapokat itt lent a kandalló mellett akarom elolvasni. Ha elaludnám, keltsen föl tizenegykor.

Maltby -szó nélkül hozta be a kívánt malagait s aztán visszavonult. Benson egyedül maradt az étteremben, Tigrissel, a nagy kutyával, mely az egész vacsora alatt társaságát képezte, s őt csak nagy ritkán hagyta el.

Benson hamarjában kiürített néhány pohárral a tüzes malagaiból s aztán a félig kiürült üveget félre tolva, felkelt s a kandallóhoz ment, hol kávé, égő tyertya s szivarok voltak számmára egy kis asztalon elhelyezve. Arcza ki volt pirulva, s lépése, habár nem is ingadozó, de nehézkes volt. Kényelmes székbe vetette magát, szivarra gyujtott s olvasni kezdett. Néhány percz mulva a lap kiesett kezéből s ő elaludt.

Benson álma nem volt üditő. Többször hevesen csapkodott karjaival, s a mellett vad, érthetetlen szavakat mormogott. A kutya fölemelte fejét s halkán nyüszörögni kezdett, mintha a veszélyt keresné, mely ellen ura hadakozik.

Néhány perczcel tizenegy előtt Maltby ismét a szobába lépett. Benson mélyen, nehezen lélegzett és nem mozdult. A szolga leszedte az asztalt, aztán urához közeledék s felébreszté, vállát gyöngéden megérintvén. Benson ijedten szökött fel s vadul nézett Maltbyra. Aztán nagyot lélegzett s nehézkesen rogyott vissza székére. Még láthatólag a bor behatása alatt állott. Miután néhány perczig sütkerézett a tűz előtt, fölkel s a karfára támaszkodva, sulyos léptekkel haladt felfelé a lépcsőn, mely hálósobájába vezetett.

E lakhelyiség, épu gy mint a dolgozószoba, fényesen meg volt világítva. A homály Thorley urára évek óta elviselhetlen volt, s a szobák, melyekben lakott, majdnem minden éjjel gyertyákkal és lámpákkal voltak bevilágítva.

Benson lassan vetkőződött. Tigris követte őt s a hálósoba ajtaja alatt fekvő bőrre heveredett. Az óra féltizenkettőt ütött. Benson éji pongyolában ült a tűz elé, s merőn nézte az elhamvadó parazsákat. Még hallotta, midőn szolgálja alant a nagy, nehéz ajtót bezárta, lereteszte s szobájába ment. Aztán csend lett, halotti csend, úgy, hogy Benson aggódalmasan figyelt valami zöreij után, mint a félénk ember a sötétben némi világosság után vágyódik. De a házban mi sem mozdult, a táj s a tenger pedig a tele hold ezüst világa alatt szenderegtek.

Benson elfordította székét a tüztől s álmosan nézett ki az

éjbe, mely világos szobájából neki homályosnak és feketének tünt fel. Nehéz szempillái lecsukódtak.

Ekkor a kutyák üvölteni kezdenek az udvaron, s Benson irtóztató félelemkiáltással szökött fel székéből. Kinyitott szemei merőn néztek az ablakra, gépileg kapott fel egy nehéz vasfogót, mely a kandalló mellett feküdt. Tántorogva, szellemfehéren, veritékgyöngyökkel homlokán, mint iszonyat képe közeledék az ablakhoz. De a szoba közepén egyszerre mintegy leszögezve megállt, és második irtóztató kiáltásban törve ki, a vasfogót dühhel és erővel sujtotta az ablak felé, aztán ájultan rogyott össze.

A ház s az udvar egyszerre megélnkült. A kutyák dühöden ugattak; a melléképület egy ablaka kinyit, s a kocsis kiáltott a háziszolgának, hogy tán tolvajok vannak a házban s szükség van-e ő rá. Nem sokára aztán lehangzott Maltby hangja is a hálósoba szétzuzott ablakából.

— Csak csendesen, — szolt, de öreg, gyenge hangja reszketett; — mi sem történt, feküdjék le.

A kocsis nem akart megnyugodni: — Tisztán hallottam — ugymond — hogy valaki „gyilkost“ és „segítség“ kiáltott. Olyan gyorsan felébredtem rá, hogy még most is dobog a szívem. Ablakot is hallottam bezuzatni. Tolvajoknak kell a házban lenniök. Talán az öreg Zsuzsannát gyilkolták meg. Ugy tetszik, mintha az ő hangját hallottam volna.

— Tudja isten, mit hallott kend! — kiáltá Maltby mogorván. — Azt sem tudja, mit beszél. Zsuzsanna nyugodtan fekszik ágyában s az ablakot én zuztam össze véletlenségből. Az ur aludni akar. Legyen kend veszteg és feküdjék le!

A kocsis még valami érthetlent dörmögött bajusza alá, Maltby már nem figyelt reá. Visszafordult a szobába, hol Benson még láthatólag élettelenül feküdt a földön. Megkisérlé őt ágyára fektetni, de ereje cserben hagyta. Lesietett a lépcsőn, hogy Spencert, a háziszolgát, ki, mint ő, már husz év óta élt Thorleyben, s Bensont már mint gyermeket ismerte, segítségül hívja. A lépcsőn találkozott egymással.

(Folytatása köv.)

A tyukok tartása és hizlalása.*)

A tyukok természetüknél fogva nemcsak mag-, de rovar- és más több zöld növényeket evő állatok levén, táplálékuk is ehez képest különböző. Gazdasszonyaink tyukjaikat rendesen a szemes gabonának a rostaaljával tartják, s midőn gazduramnak már a kukoricza vagy árpához kell nyulni, rendesen perpatvar van a háznál, hogy minő sokba kerülnek a kedvencz tyukok; de én még egyet sem láttam haragudni, ha jó pohár borocska mellé életpárja sült vagy paprikás csirkét tálalt elébe.

És ebben igaza volna gazduramnak, hogy bizony sokba kerülnének azok, ha mindig tiszta szemes gabonán tartanók őket; de a tyukok a szemes eleségen kívül mást is megesznek, és pedig szivesen, ugymint kenyérmorzsákat, főtt burgonyát, mindenféle konyhahulladékot, hust, beleket, főtt zöldséget, s mint mondottuk, mindenféle férget és hernyót, zöld fümagvakat stb., különösen kedvencz eledelük a cserebogár.

Ha tehát a szemes gabonán kívül a többi eleségből is adunk tyukjainknak, — mit pedig egészségük fenntartása végett tegyünk is, — melynek részbeni megszerzését, ha van rá alkalom, ő rájuk is bizhatjuk, akkor tartásuk sokkal kevesebbe fog kerülni.

*) Mutatvány Grubiczy Gejza urnak „A tyukászat“ czimű művéből.

A tyukok által igényelt mageleség mennyiségének kitudása végett kísérlet tétetvén, az tapasztaltatott, hogy 12 lecsapott itcze jó árpával minden más eleség nélkül 8 tiszta derült napon tökéletesen jó állapotban eltartható volt egy kakas, három tyuk, három márcziusi, hat áprilisi és hat májusi csibe, s a 12 itcze árpából még egy etetésre való megmaradt. Természetes, hogy ezen mennyiség a táplálás módja s egyéb külkörülmények folytán ingadozik.

A burgonya főve, buzakorpával elgyurva, jó eleség; a zöldseget is szeretik főve, mint a kalarábét, tököt, czukorrépát, sárgarépát; vigyázni kell azonban arra, hogy ezen eleség ne adasék nekik melegen, mert ez a pip nevezetű betegséget vonhatja maga után.

A zöld eleség közül szeretik a gyenge lóherét, salátát, tyukhurt, savanyított káposztát, csalánt s egyéb gyöngö füveket.

Szemes gabonából a kukoricza és buza a zsirképződést segíti elő s inkább téli etetésre való; zab, árpa inkább nyáron adandó; a rozst nem szeretik, de nem is ajánlatos ezzel etetni őket, mert megbetegednek tőle, sőt el is hullhatnak, főve azonban nem ártalmas.

Tojásbéjük képződésének elősegítése végett jó, ha tojásbéjat összetörve s mint már feljebb említettük, mésztörmeléket is nyujtunk nekik.

A kendermagetetés elősegíti a tojást, de forró nyárban mint hevítő, elkerülendő.

Természetes, hogy jó üde vizről gondoskodva legyen, különösen a nyári napokban, midőn a tyukok sokszor nyelvkiöltve pihegnek a hőségtől. Óvó-szerű szokás a vízbe rozsdás vasszögeket sülyeszteni. Favályuk nem alkalmasak a víz tartására — bár szélteben használatban vannak, — a fa szaga megrontja a vizet; erre legalkalmasabbak az előbb leirt Siphoidok. Télen jól cselekszünk, ha a vizet a tyukok elé langyosan állítjuk.

A tyukok rendszerint kétszer etetendők napjában, reggel és naplemente előtt, ha azonban tyukjaink kint a mezőn járnak, vagy aratás és cséplés idején a szérüs kertbe járatosak, a kétszeri etetés elmaradhat, s egyszeri etetéssel is be fognak elégedni. Ha szemes eleségen kívül mással is etetjük tyukjainkat, a szemes eleséget az estéli etetés alkalmával adjuk nekik, mert azt jobban megemésztik, több idejük levén erre.

Ha nem használunk a fentebb leirt etetőhöz hasonlót, akkor legjobb, ha az eleséget tiszta helyre elszórjuk és csak annyit, a mennyit megesznek; az eleség ilyenkor jól szétszórandó, hogy ahoz a gyengébb tyukok is hozzá férhessenek, mert az erősebbek a gyengébbeket elkergetik az eleségtől.

Szükséges, hogy a tenyésztő maga jelen legyen az etetésnél, mert csak akkor győződhetik meg arról, hogy a kiadott eleséget valósággal tyukjai ették meg.

A tyukot tojása és husáért tenyésztjük, a rozsul táplált jérceze vagy kakas husa kemény, szálkás és aránylag kevés is. Ezen hátrányokat csak a jó tartás és hizlalás szünteti meg; ezt tenünk kell, ha magunk jó peccenyét ohajtunk nyerni, vagy állatainkat jó árban kívánjuk eladni.

A hizlalás az által eszközöltetik, hogy a hizóba fogott állatoknak nagyobb mennyiségű és zsirt képző tápanyagok nyujtatnak.

A kukoriczának 68%, a buzának 67.6%, az árpának 66.8%, a köleskásának 62%, a zabnak 60.9%, a pohánának 59%, a kendermagnak 55% és a borsónak 49% zsirképző alkatrésze van.

Leginkább ajánlható tehát hizlalási czélokra a kukoricza

és árpa; a buzát azért nem említettük itt, mert drága levén, rozsul volna értékesíthető a hizlalásban.

A jércék és kappanok közönséges jó tartás mellett is jó husba jönnek s izletes peccenyét szolgáltatnak, sőt a szabadban jól tartott állatok husát sokan izletesebbnek tartják, mint az erővel hizlalt állatokét.

A hizlalásnak több módja van; egy módja abban áll, hogy a hizlalandó állat egy szűk ketreczbe állittatik, úgy, hogy alig mozoghat, s kukoricza vagy árpa tétetik elébe, mely ha darálva és kissé megsózva adatik, még fokozottabb hatáshoz vezet; viz hasonlólag elébe tétessék.

Más módja a hizlalásnak a tömés, és pedig kukoricza, buza vagy árpaliszt tejjel tésztává gyuratik, és vastagabb csikokká alakittatván, az állat szájába tömetik. A töméskor az állat torkában levő tészta lenyomatik. Ezen gyurmából annyi tömetik az állatba, míg begye egészen meg nem telik. Zsirnak a tésztába keverése a hizást sietteti.

Egy harmadik módja a hizlalásnak, mely különösen Franciaországban divik, az, hogy a táplálék hig állapotban tölcser segélyével, melynek gutta percha vége az állat torkába helyeztetik, adatik vagy tömetik az állatba.

A legjobb s legolcsóbb hizlalási eleség valamennyi baromfinál a kukoriczaliszt. Ezen liszt egy nap nyersen, másnap pedig főve etetendő, és pedig minden három órában egyszer. Az etetés hajnalban kezdendő s késő estig folytatandó, és csak annyi adatik az állatok elé, a mit megbirnak enni és nem több. Az eleség sóval és borssal fűszerezendő, épen úgy, mintha a magunk eleségét készítenők el; néha a tápszerbe kevés cayenni bors is vegyítendő, mi arra szolgál, hogy a hizók emésztő szervei erősítsenek, s husuk ízének jósága fokoztassék. Megétetendő továbbá a hizókkal naponkint egy kis adag hus és kevés főtt burgonya, valamint minden este néhány egész szem kukoricza is. A hizókban ne legyenek ülrudak vagy létrák alkalmazva, hanem eleendő mennyiségű száraz föld bőviben legyen. A helyiség a lehetőségig sötéten tartandó, kivéve azon időközben, midőn az állatok esznek, ekkor a világosságon kívül friss levegő is bocsátandó abba. Így tartva a szárnyasállatot, az 2 hét alatt jó husba jön és úgy a piacon, mint az asztalon szivesen látott vendég leend.

Az állatok kihizásának ideje részint a hizlalástól magától, részint pedig attól függ, mennyire kívánjuk állatainkat kihizlalni, s e czélra minő állatokat választunk; a hizlalás tarthat ehez képest 3 héttől 3 hóig is. Főtekintet legyen arra, hogy a hizlalandó állatok fiatalok legyenek.

A hizlalt állatok értékesítése szempontjából is a hizlalásra legalkalmasabb idő a tél, mert akkor legdrágábban adhatók el és hideg levén, levágott állapotban is szállíthatók a nagyobb piacokra, melyeken a baromfinak rendszeren télen a legnagyobb ára van, nem is említve azt, hogy a télen rendszerint drágaság következik be, közbe esik az ünnep és farsang, midőn a jó peccenye keresettebb s ennél fogva drágább is.

A hollandiak úgy hizlalják kappanjaikat, hogy azokat szűk helyre egyenkint elzárva, főtt buzával etetik, még pedig minden órában adnak eléjük ezen eleségből, vizet azonban nem adnak nekik; állítólag két hét alatt úgy meghiznak, hogy le kell őket ölni, mert tulságosan meghizván, elhullnak.

Szokás némely helyen a hizóknak táplálékába szeszes italokat keverni; ez nem jó szokás, mert az állat ettől felpuffad, kövérsége inkább felfujt s husa megveresedik; az állat lázt kap, elkábul és még a guta is megütheti.

Egy hét története.

Májusho 13-dikán.

Elfogyott lélek. — A porcellán-babácskák. — A veszélyes átmenet. — A táncpróba. — A whist-játszma. — A mátkák. — A hódolat. — A festő műterme. — A csárdás. — Pinner Miksa játéka. — Blaháné asszony öltözéke. — Kállay István éneke. — Nagy önzetlenség. — Drága szökdelések. — Kisértő csirke. — Ritka ünnepély. — Bartal György téntatartója. — A Duna partján. — Fából vas karika. — Az illatok honából. — Hableány. — Fogadás. — A gazdasszonyok majálisa. — Az a fény és boldogság! — A diadal képe.

Elvesztettem egy fogadást, de nem sajnálom, mert egy pár jó órát szereztem általa egyik barátomnak; a dolog úgy történt, hogy az én barátom még mindig egész testében-lelkében érzi a harmadheti fagyokat; mivel az ő szöllejét is két harmadában leszüretelték, a feje fölött naponkint jó aratással biztató felhőkben sem akar hinni; hozzá még a künnlevő tartozás, melyet sehogy sem bír behajtani; tudniillik kissé mélyebben bele talált tekinteni egy pár fekete szembe és ott felejtette szívével együtt a fejét is, szóval az én barátom pár hét óta mintha csak kicserélték volna, nem beszél egyébről, mint az emberek fekete árnyékairól és — uram bocsá — a politikáról. Akárhogy iparkodtam is, nem birtam őt fölvidítani; elvezettem mult szombaton a Strampfer színházba, hadd lássa, hogy van még boldog ember a világon, és eleinte csakugyan mintha kiderült volna az arcza; a magas árak mellett is — egy páholy 15 frt, egy zártszék 5 frt volt — a színház zsufolva a főváros előkelő világaival; a páholyokban a főrangúak disze, itt egy gyönyörű szépség, ott egy miniszter, Lajthán innen- vagy Lajthán tulról, amott a mi tengerünk szeme fénye: Fiuménak kormányzója, bájos nevével; odább meg más régi nevek fényes viselői, és azonképen a zártszékeken csupa disz és szépség, és hát még a szinpadon, mely e mai estére játszóhelyül engedtetett át kisebbnél kisebb gyermekeknek, a jó szülék öröme, a bölcsőde és gyermekmenhely javára, és kedvesebb mulatságot már nem is lehetett volna kigondolni, mint azokat a piczi gyönyörű porcellán-babákat, különféle csoportozatokban, a milyen a „Veszélyes átmenet“, midőn a két arasznyi Gorove Árpád a másfél arasznyi Herzberg Stefaniét egy képzelt árkon átsegíti, nehogy beleessék, azzal a megragadólag szép mozdulatlansággal, mintha csak a gyermeteg komolyságot szoborba öntötték volna; vagy midőn a kis Mezey Klára és Béla a „Táncpróba“-n szemközt állnak egymással; vagy a „Mátkák“ kicsi csoportozata, Kármán Aranka és Mezei Pál komoly képében; vagy a „Hódolat“ Koppeli Aranka és Feri és Liptay Béla csoportozatával; vagy a „Születésnap“, Korányi Irma és Lenke, gróf Karácsonyi F., gróf Grávenitz M. és Korányi F. urficskákkal és urhölgyecskéekkel egy gyönyörű csoportozatban; vagy a „Whist-játszma“, midőn Forinyák Irma, gróf Karácsonyi J., gróf Grávenitz K. és Harkányi Gy. egy kis asztalka körül ülnek, egy csomó kártyával a kezükben, olyan komoly arcczal, mintha csakugyan tudnák, milyen éles kés van most a kezükben; vagy a „Festő műterme“, egy urhölgy — akkora, mint az ujjam — magasztos ábrándoktól körülfoltyva, ül a széken, mögötte a támlához támaszkodva, még magasztosabb ábrándoktól körülfoltyva, áll egy szintakkora urfi, imádattal tekintve

eszményképére, szemközt velük pedig festészállvány előtt ül a művész, kezében az ecsettel, melylyel a boldog párt a halhatatlanságnak fogja általadni; gróf Andrassy M., Korányi A., Basch N. és Korányi L. által képletezve; vagy a „Csárdás“, melyben az iczipiczi Korányi A. — az A betű, melyen neve kezdődik, talán nagyobb nálánál — falusi menyecskének öltözve, az ugyancsak reá rántó hegedüs előtt tánczra perdül; a kedves arcok, a festői öltözékek, és az angyali tévedések, a mint például a kis Karácsonyi grófhölgyecske, épen midőn a függöny egészen fel van huzva, semmit sem törődve azzal, hogy neki most szoborilag mozdulatlanul kellene maradni, szép illedelmesen letörli piros-pozsgás orcácskájáról a verejtékcseppeket, a miket a nagy hőség odasajtolt; vagy mikor az egyik whistező urhölgyike egyszerre csak fölveti szemét a kártyáról és édesdeden mosolyogva tekint a páholyban ülő édesanyjára; mindez annyira tavaszias vidám üdeséget terjesztett maga körül, hogy talán maga a megtestesült életunság is jókedvre gerjedt volna tőle; az én szomorú barátom elfogyott arcza is szemlátomást fölengedett, kezdett körülnézni a páholy- és zártszéksorokon, ha nem látja-e meg azt az ő szeme világát; egyszerre azonban csak újra elborult az arcza, és azután nem is derült ki többé ez este; pedig az egész csak annyiban volt, hogy az élő képletek után a sok mindenféle egyéb multság következett, Pinner Miksa, Liszt tanítványa, Chopin „Nocturne“-jét és mesterének E-dur „Polonaise“-ét játszta zongorán, csak-hogy az egyik felét a roszul épített színház, másik felét meg a társalgás nyelte el, mert a közönség ezalatt részint egymással, részint az ezen közben ölükbe visszatért kis pudéros szalagos babákkal nagy kedélyes otthoniasággal mulatott, és így csak a mi azon felül még megmaradt, jutott nekünk a szép zongorajátékból, és nem különben Blaháné asszony énekéből, a miért azonban, mindamellott, hogy Blaháné asszony énekelt, nem igen hallottunk panaszt, egy azért, mert gróf Keglevich G. valamely népdalát énekelte, a melynek czime: „Szép szemeidnek“, de a melyben nagyon kevés népdal elem van, és a mi van is benne, az sem a szerző, hanem Egressy Béni kótafáján termett; másrészt meg Blaháné asszony olyan gyönyörű magyarosan volt öltözve, hogy a szemektől alig maradt idő a hallásra; jobb is lett volna, azonnal véget vetni az előadásnak, mert a mi azután következett, arra már sem nekünk, sem a jótékony czélnek semmi szüksége nem volt többé. Kállay István ur Schumann „Lotoszblume“-ját, és „Ich grolle nicht“-jét, továbbá Kücken „O weine nicht“-jét és végre Szabó A. kisasszonynyal a „Faust“ opera egyik kettősét énekelte; Kállay ur műkedvelő és bizonyára a nemes czél iránti áldozatkészségből vállalkozott reá, hogy ez este e közönség előtt énekeljen; hasonló önzetlenséget tanusított a közönség is iránta, de már a képezde növendékei által előrontott „Eljegyzés lámpafénynél“ elszakadt a közönség türelmének hajókötele; ez már nem áldozat volt, hanem önfeláldozás és azért kiki sietett minél előbb biztonságra helyezni a minden körülmények között kedves énjét, csak a legvégsőre elszántak maradtak, hogy a szini növendékek által fejtetőre állított „Festő álomképé“-ben Vellar kisasszony bécsi táncosnőtől is lássanak valamint, de akkor egy gonosz szellem azt a hirt sugdosta

szerte, hogy a kisasszony idehozatala 500 forintjába kerül a jó-tékony czélnak, és ezt a tudatot a kisasszonynak semmiféle szökdelései, forgódásai és lebbentései sem birták elhessegetni tőlünk.

Az én barátom azonban már rég megszökött volt mellőlem, minden, minden elromlott, még a műizlés is, még a bécsi táncz is, voltak utósó szavai, és nem is láttam többé másnap reggelig

Akkor még csunyábbul háborgott, már a Marchalnál sem biztos az ember élete, tegnap este gyilkos szándékkal tálták ott eléje a vacsorát; azt mondták, hogy csirke és egész éjjel nem tudott tőle alunni, valóságos boszorka-csirke volt. — Szegény barátom — mondám magamban, — hát te már a csirkék-től is félsz! Nagy ideje, hogy kigyógyítsalak — és eszembe jutott, hogy éppen ma ritka kegyeleti ünnepély lesz, Reitz Frigyes, miniszteri tanácsos, a legműveltebb és legnemesebb szivek egyike éppen ma üli meg a hazának tett közszolgálatának negyvenedik évfordulóját; negyven évi szolgálat, és mindig hiven hazájához, a bányászat terén, ezt a ritka szerencsét bizonyosan méltólag fogják ünnepelni, és karon fogva barátomat, elvittem magammal, hadd derüljön ki szegény hitevesztett szive, látva az ősz érdemet megifjítva a szeretettől, a mit az nap eléje fognak vinni.

És csakugyan lélekemelő volt látni, a hogy a vezetése alatt álló iparosztály tagjai siettek eléje, és László Kálmán tanácsos ékes szavakban adott kifejezést az iránta való hő tisztelet- és szeretetnek, és a lelkes Borsényi Soma az asztalra tette az izletes albumot, melyben Bartal miniszter ő excellentiája meleg szivbe mártott tollal első irta bele, hogy tisztelettel hajol meg ez igaz érdem előtt, utána a miniszterium összes személyzete irta be nevét az albumba, és a jeles öreg főnök öröm és meghatótságtól ragyogó szemekkel körültekintett a tisztelgők csoportján — én akkor az ajtó mögé, az én világgyűlölő barátomra pislanték, ha nem verődik-e vissza ott is az életkedv, — hanem bizony nem igen birtam olyasmit észre venni rajta.

Ez már boszantani kezdett, alig vártam, hogy magában legyek vele.

— Ember, te ma „Riadó“-val álmodtál! — förmedtem reá.

— Nem én, — felelé komoran.

— Akkor hát mi kifogásod van a most látottak ellen?

— Semmi, csak az boszantott, hogy miért nem én hozzám is hozták azt az emlékkönyvet, én is beleirtam volna nevemet, akkor mindjárt több lett volna ott egygyel.

Láttam, hogy semmire sem megyek ez emberrel, hagytam tehát menni, legalább nagyot fog reá aludni, a mi szintén nem utósó jótétemény, a mint ezt már Hamlet is az ő híres „lenni nem lenni“-jében olyan borzasztó szépen megénekelte; szép csendesen haladtunk alá felé a Duna partján, a görbe aszfaltot simára öntözgette a permetező eső; fejünk felett az ég is csuparingy-rongy felhőkbe volt öltözve; a haltéren három felföldi atyafi egy hasáb fán veszekedett, a mit a Duna kimosott, és most mind a három ebédnek szánta a szomszéd papramorgós butikában, holott egynek is kevés lett volna, mert — mint az egyik keservesen panaszkodott előttem — két nap óta éheznek, — léjebb meg, ott, hol az a jóféle cser-és búrszag fogadja a vándort, két darabont valakit hozott, a kit meg ők fogtak ki a Dunából, és becsett arczáról láttam, hogy varrónő volt, tul a harminczason, az én barátom meg csak egyre nézte a hullámokat, ezek is olyan piszkosak voltak, mintha soha vizet nem láttak volna, kezdtem körülnézni egy mentő gondolat után, és —

— Fogadjunk, hogy mindjárt elneveted magad'! — e szavakkal fordultam barátomhoz.

Ez olyan szemeket meresztett reám, mintha azokkal akarna a Dunába fulasztani. — Elment az eszed! — morzsolgatá fogai közt.

— Annál jobb, csak fogadjunk! — szoritám én.

— Jól van, fogadjunk, miben?

— A hánszor nevetni fogsz, annyi szép leánnyal beszélgetsz!

— Szép leány! hát azt én hol vegyem?

— Csak bizd rám, jövő szombaton, a Margitszigeten, a gazdasszonyok majálisán; ott lesz; nos, áll a fogadás?

— Áll; de ha nem nevetek?

— Akkor, akkor én kétszer végig olvasom azt az élczopot; tudod, azt!

— Tudom, elég lesz egyszer is, áll a fogadás.

Azzal karon fogtam barátomat, egyet fordítottam rajta, a soroksári-utca szélén voltunk, és — a fény és gazdagság és szilaj életkedv szemfényvesztő világa tárult föl előttünk. Egész utmentében vége-hossza nem volt a sok uri fogatoknak, csillogó szerszámoknak, piskótával tartott lovaknak, és hát még a kik benne ültek! A kocsisülésen a haza diszei, dicsőség-koszoruzott főuri világunk, benn pedig a kocsikban a menyország virágszállai, főuri hölgyek, egyik szebb a másiknál, és hát még az öltözékek rajtuk! Az a disz és gazdagság, és a mi mindezeket tulragyogja, az a boldogságos vidámság a nyiló rózsaaarczokon, azok a mosolygó ajkak, azok a ragyogó szemek, és az az egetföldet eltöltő jókedv! Az ostorok pattognak, a sallangok lobognak, a fogatok repülnek, a földön aranyos szikrák csillognak-villognak, — barátom csak állt és tátotta szemeit és egy szót sem birt szólni, annyira oda volt. Néhány lépés két külön világot választott el egymástól.

Egyszerre csak elkiáltja magát: — Hála neked nagy Szechényi, a ki a lóversenyeket fölfedezted! — azzal el kezd nevetni, szaladni, engemet magával rántani, kocsira vetette magát is, engem is, pár percz mulva mi is benn voltunk a szilaj kedvű hajrában, és ujabb néhány percz mulva a Rákoson, a köröndben, a lóverseny terén, a páholyak és karzatok telideli a legszebb hölgyekkel, körülöttük a fényes előkelő világ, a küzdterén fényes, előkelő paripák, kezdődik a verseny, a paripák száguldanak, a szemek szikráznak, kiki a maga választottját nógatja, hogy is ne, ezrek állnak a fogadáson! Csak rajta, jobban, még csak egy kicsit! Jaj az akasztófárávaló jockey, lebukott és összetörte magát! Se baj, már elvitték, csak rajta, rajta, „Éljen Miss Peel, éljen, éljen!“ hangzik minden felül, mialatt a győztes lovat elvezetik. Száján, orrán ömlik a tájték, mindkét felül patakzik a vére, egész testén reszket, oh isteneknek való multság, minden szem a győztes lovon nyugszik, ezer battisztkendő az ő dicsőségét lobogtatja!

És az úgy ment egész délután, késő estig, akkor visszatértünk a városba, csak akkor szólalt meg barátom, és első szava is az volt:

— Barátom, olyan éhes vagyok, mint egy jockey!

— No látod! — nevettem én. — Ugy-e bár, halálos vétek egyebet tenni, mint nevetni ezt a gyönyörűséges világot?

— Ugy van! — hagyá reám barátom és akkorát ivott az eléje tett borból, hogy szép csendesen magam felé tettem a palackot.

Hanem azért a fogadást elvesztettem.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Jótekonyság.) A g a z d a s s z o n y o k egylete Svájc-
ból, Biber Antal által, a hazai inségesek javára 145 frtot kapott,
mely összeghez a zürichi kereskedelmi egylet 280 frankkal,
Meillott Antal 50, a „Fortschritt“ szerkesztősége pedig husz
frankkal járultak. — Gróf Szapáry Géza, fiumei kormányzó
a fiumei postahivatalnál alkalmazott volt és sikkasztás miatt 3 évre
elitelt egyik hivatalnoknak egyetlen fiát, ki különben igen jeles
tanuló, saját költségén ígérkezett fölneveltetni. — A h o n v é d -
m e n h á z r a ujabban 1023 frt 79 kr adakozás jelentetett be,
Polinszky Emilné urhölgy pedig 17 darab inget ajándékozott.
— Matkovich G. Fiumében gyűjtést rendezvén a honvéd-
menházra, egyszer mindenkorra aláíratott 1085 frt, évi járulé-
kokban pedig 782 frt. — T o p e r c z e r János pesti ügyvéd
százkét forintot gyűjtött a gyergyó-szt-miklósi tüzkárvallottak ja-
vára. — A dr. P a t r u b á n által megindított gyűjtésnek a gyer-
gyó-szent-miklósi tüzkárvallottak számára a mult hét végeig be-
küldött iveken 663 frt 80 kr. eredménye lett. — D u z a Vilma
urhölgy Hatvanban tiz forintot gyűjtött Belánszky Fanny beteg
nevelő részére, s ez összeget a magából 12 frtra emelte. —
P i n k s z József, nyugalmazott honvédszázados, ki öt gyermeké-
vel betegen nyomorgott, felsőbb helyről oly segélyezésben része-
sült, mely az emberbarátok könyöradományait nélkülözhetővé
teszi. — R a d v á n s z k y Antal zólyomi főispán ur 60 frtot
ajándékozott a zólyom megyei cserény-csacsini ujonnan építendő
iskolára.

** (Rózsás napló.) Dr. J a n n y Gyula, gyakorló orvos
Budapestben e napokban tartá esküvőjét Z l a m á l Gizella kisas-
szonnyal. — B ä c k e r Imre, a keleti vasut hivatalnok, mult
szombaton tartotta esküvőjét Budán, özvegy P r á g e r n é szü-
letett Krösik Róza asszonnyal. — N a g y Béla királyi tanácsos
és beregszászi pénzügyigazgató e hó 2-dikán tartá nászünne-
pélyét Grubiczy Iona kisasszonnyal, Kassa vidékéről. —
Békésen Tóth Nina kisasszonyt e hó 4-dikén vezeté oltár-
hoz dr. P a p p József ügyvéd. — W l a d á r Irma kisas-
szonyt, C o b u r g herczeg központi pénztárnokának leányát,
M ü h l e r Károly bécsi tanár jegyezte el. — N a g y Lajos kecs-
keméti ügyvéd e hó 14-dikén tartotta esküvőjét S z é l Julia kis-
asszonnyal. — Aradon dr. Illés Károly királyi főügyész el-
jegyzé Nagy Emilia kisasszonyt, Nagy Károly törvényszéki elnök
leányát. — K u g l e r István törvényszéki aljegyző pedig K o n s -
t a n t i n Jólán kisasszonyt, az árvaszéki elnök leányát. — Aradon
V a s Mátyás polgár esküvője S á n t a Ida kisasszonnyal mult
szombaton volt. — Lengyeltótiban e napokban volt H o f b a u e r
Lajos és S i m o n Ilka kisasszony menyegzője. — N a g y Ödön
szalárdi postamester eljegyzé F e l v i n c z y Mariska kisasszonyt, a
hodosi református lelkész kedves leányát. — dr. S a l a m o n József
kolozsvári orvos S d r a v i c h Linka kisasszonyt jegyezte el Nagy-
váradon. — K r e s n y á k Antal táviratiszt eljegyzé M o r v a y
Etelka kisasszonyt. — Baján F á b r i Lajos városi alkapitány e
hó 5-dikén tartá esküvőjét S c h w a r e z Nina kisasszonnyal. —
Tatán T r o j k ó György kanizsai aljárásbíró mult szerdán ve-
zette oltárhoz F i t t l e r Jolán kisasszonyt, — Munkácson özvegy
C z a b á n Mártonnét eljegyzé C z a b á n Dániel debreczeni pol-
gár. — Veszprém-Palotán mult kedden volt a S m i d t Mihály
székesfejevári táviratiszt és B e l e z n a y Mariska kisasszony
esküvője.

** (A képzőművészetek) s a z e n e g y a r a p í t á s a céljából a
vallás- és közoktatási magyar királyi miniszterium ösztöndíjakat
tűz ki azon vagyontalan, de reményteljes fiatal művészek részére,

kik már valamely nagyobb művel a nyilvánosság elé léptek, vagy
művészi becsesl bíró munkákat képesek felmutatni, továbbá se-
gélyeket a már valamely jelesebb és figyelmet gerjesztett műről
ismert művészek részére, oly végből, hogy szerencsésen megkez-
dett pályájukon tovább haladhassanak. Pályázhat mindazon ma-
gyar- és erdélyországi származású művész, ki a zene, vagy a kép-
zőművészet (festészet, szobrászat és építészet) valamely ágát mű-
veli. A kérvényben kitüntetendő: 1. a pályázó életkora, szemé-
lyes és családi viszonyai, ugyszintén végzett tanulmányai: 2.
azon ut és mód, mely által a netán nyerendő ösztöndíjt (vagy se-
gélyt) magasb kiképzetésére felhasználni szándékozik; 3. a fo-
lyamodó által eddig elért képzettségi fokozat, mire nézve vala-
mely újabb műve, esetleg művei felmutatandók. Az ösztöndíjak
és segélyek, melyeknek mennyiségére nézve a folyamodó ohaj-
tását nyilváníthatja, csak egy év tartamára adományoztatnak;
megjegyeztetvén, hogy azok kisebb vagy nagyobb mennyiségben
leendő meghatározására nézve a folyamodó személyes viszonyai
s az általa elérni kívánt cél fog irányadóul szolgálni. A kér-
vények ez évi június 30-dikáig a vallás- és közoktatási magyar
királyi miniszteriumnál nyujtandók be.

** (Az országos baromfi-kiállítás) iránt oly nagy érdeklő-
dés mutatkozik, hogy a bejelentés határidejé e hó 25-dikéig ter-
jesztették ki. A bizottság továbbá gondoskodott, hogy a kiállítók
és vidéki látogatók május 25-dikétől júniushó 15-kéig a magyar
államvasutak második és harmadik osztályu kocsijaiban fele
áron utazhatnak. A gőzhajózási társaság júniushó elsejétől tizen-
ötödikéig a kiállítóktól első helyre szóló jegyért a másodiknak
árát veszi, második helyre szólóért pedig az első helyár felét. A
mohács-pécsi vonalon a második osztály használatát a harma-
diknak áraért engedik meg. Az erdélyi vasutársaság a kiállítók-
nak szintén feleárat engedélyezett a második és harmadik ko-
csikon. E kedvezmények élvezetéhez természetesen igazolvány
kell, a miért az állatkerti igazgatósághoz, (Budapest, városliget,
állatkert) kell fordulni. A kik csupán mint nézők jönnek a kiál-
lításra, s a magyar államvasutak kedvezményét akarják igénybe
venni, (mert más vasuton és gőzhajókon csupán a kiállítókra
szól az engedmény,) azok az igazolványt két frt előleges bekül-
dése mellett kapják meg, de ezért aztán ingyen-ídényjegyet is
kapnak, mely június 4-dikétől 12-dikéig belépti jegyül fog
szolgálni.

** (A nemzeti muzeum) a mult évi április hóban a követ-
kező ajándékozott és vett tárgyakkal gyarapodott, és pedig I.)
A könyvtár ajándékban kapott 297 kötet nyomtatványt és 2
kéziratot, s vett 2353 kötet nyomtatványt és 90 kötet kéziratot.
Köteles példány érkezett 34. — II.) A régiségtár ajándéku-
l kapott egy érmet ő felsége 25 éves uralkodása emlékére; 12 ezüst
és rézérmet, 1 vasrögöt; 35 porcellán tárgyat, 2 római érmet,
1 ónemlékérmet, 13 római rézérmet, 29 Kossuthbankót; továbbá
vett 1 Báthory emlékérmét, 41 magyar ezüstérmét, 20 I. László-
féle ezüstérmét és 1 vascsákányt. — III.) A természetosztály.
A) Állatokban kapott egy diszpisztrángot, 1 rózsapapagályt, 1
óriás pókhálót, 1 korcs-tyuktojást; csere utján szerzett 14 faj
olaszországi rovar 24 példányban. — B) Ásványok és őslények-
ben érkezett két czethalborda-töredék, vétetett 21 darab ás-
vány. — A n e m z e t i muzeumot április hóban 15,713 személy
látogatta meg, és pedig a könyvtárt 787, a régiségtárt 3924, a
képtárt 3620, a természeti és néprajzi tárt 7372 ember,

** (A Margitszigeten) az országos gazdasszony egylet mult
szombaton árva leánynevelő intézete nagyobbítása céljából
majálist rendezett, és az előkészületek és nagy részvét után
ítélve, egyike volt az a legérdekesebb tavaszi multságoknak,

melyben ő fensége Clotild főhercegnő is részt venni ígérkezett. A multság részleteiről a jövő héten szólunk.

** (Adajewski *Ella kisasszony*.) egy fiatal orosz hölgy s a „Bojár leánya“ című opera szerzője időz jelenleg Budapesten. A kisasszony e művét e hó 23-dikán a bécsi „vig-opera“ színházban adják elő, s Bécsben való időzését arra használta fel, hogy fővárosunkba ránduljon, Liszt látogatására. A kisasszony a nevezett operát, melynek zenéje mindvégig orosz motivumokon alapszik, szívesen átengedné a nemzeti színháznak is, és már ritkaságánál fogva is — egy nő operája — figyelmet érdemelne. Főszerepét Hauck Minnie Bécsben nagy kedvvel tanulja.

** (Színház.) Mindenesetre szép dolog a mostani igazgatóságtól, hogy aránylag rövid idő alatt olyan fényes anyagi eredményeket mutathat föl; de sokkal nagyobb érdeme van neki abban, hogy nem csupán látni és nevetni vagy sirni, hanem gondolni is örömet jár most a közönség a színházba. Azelőtt a pénteki nap — rendszeren akkor adtak elő klasszikus művet — igazán péntek napja volt a színháznak, elővettek egy-egy jelesebb művet, jóformán csak hireért, és előadták úgy, a hogy; minek is fordított volna reá gondot a színész, mikor előre tudta, hogy úgy sem kell senkinek? Most — mult pénteken Shakespeare „III. Richard“-ját, utána reá hétfőn Schiller „Stuart Mária“-ját adták, és mind a két este zsufozva töltötte meg a színházat; mert most már a közönség tudja, hogy nem unalom, hanem élvezet vár ott reá, a színész meg, hogy lesz kinek játszani, így egyik a másikat lelkesíti, és itt is, ott is egyformán gyarapodik a lélek. De mennyivel jelesebben adják is most „III. Richard“-ot, mint annak előtte! Molnár jeles volt a czimszerepben, és Kassainé és Bercsényi nem kevésbbé, de nem az egyesek jelessége: az összjáték, az egyöntetűség és a gondos rendezés az, a mi a költészet által életre keltett igézetet fenntartja és a hatást teljessé teszi; ez a minden apróságra kiterjedő gond és figyelem különbözteti meg a mostani klasszikus művek előadásait a régiektől, ebben ismét nem csekély érdeme van Molnárnak, és annyival inkább tartozunk neki érte elismeréssel, mivel akadtak, a kik éppen ezért nem a legkiméletesebben bántak vele; szemére hányták, hogy látványosságokkal árasztja el a szinpadot, különösen a „Téli rege“ miatt volt neki mit hallani, a miért gazdag képzeletétől kitelhetőképén úgy ügyekezett színre hozni e mű minden egyes képletét, a mint azt a nagy Schakespeare lelki szemeivel láthatta. Az ember természetesen nem tehet az egész világnak eleget, mert különbözők az izlések, és azok felett „nem lehet disputálni“, hanem a közönség — és a mi színházunknál e szó annyit jelent, mint: az értelmiség — Molnár részén van, ez ma is örömmel tapasztalta a nagy gondot és finom izléssel párosult gazdag képzeletet, a mivel e mű ki volt állítva. — „Stuart Mária“ is élvezetekben gazdag előadás volt. A czimszerepet Felekiné asszony adta, csupa igézet volt jelensége, és igaz bensőség játéka; e két tulajdon különbözteti őt meg Erzsébettől, ezek által áll annyira magasan a megalázott fogoly a hatalmas uralkodó nő felett. A nő hatalma szemközt áll az uralkodó hatalmával, az érzés hatalma az indulattal, — a diadal kétségtelen, ha e nemes tulajdonok a közönség előtt érvényre juttattnak, és Felekyné diadala tökéletes volt. Erzsébetünk is kitűnő volt ez este, Kassayné sok műveszi erővel és méltósággal adta a hatalmára büszke fejedelemnőt, a kit az irigység gyűlöletre, és a féltékenységre ragad. Nehéz feladat, úgy tüntetni fel a sok rut vonást, a mi e jellemben együtt van, hogy szörnyeteket ne lássunk benne; de Kassayné öntudatos mérséklete és méltóságos föllépése szépen kikerültette vele az örvényt. Általában meglepő haladást venni észre e jeles tehetség játékában, és

színházunk máris szerencsét kívánhat magának hozzá. A két Szigeti, Komáromy és Náday adták a többi jelentékeny szerepet, szintén jelesül, szokás szerint. — És hogy voltunk az operával? Még mindig csak úgy; mikor Odry játszik, mint például a „Bolygó hollandi“-ban, látunk is, hallunk is szépet; a jövő héten pedig Erkel új operája „Brankovics“ kerül először színre, akkor majd az operáról is sok, sok szépet fogok írni.

** (Vegyesek.) A király hétfőn, május 18-dikán általános kihallgatást fog adni. Előjegyzések a kabineti irodában a budapesti várpalotában a mondott napig fognak eszközöltetni. — József főherceg e hó 11-dikén szűkebb családi körben ülte meg egybekelése tizedik évfordulóját. Ez alkalomra több magas vendég érkezett a Margitszigetre, a főhercegi család jelenlegi tartozkodási helyére. — A budai jótékony nőegyletnek a gazdasági bizottság évi 300 frtnyi segélyt indítványozott megszavazni. — A nőképzőegylet ezüst sors-játékát a belügyminiszter, engedélye folytán, nagyobb eredmény biztosítása végett, a jövő év márczius havára halasztotta. — Az országos kiseddó egylet e hó 14-dikén új gyermekerttet nyitott meg az ugynevezett „százház“-ban. — A postakiadói vizsgát Palczmanné Schneider Berta, budapesti lakosnő jósikerral tette le. — A honvédmenház bevett április hóban 41,769 frt 43 krt s kiadott 2830 frt 36 krt; maradt májushó 1-sején 38,839 frt 7 kr. — A honvédmenház igazgatósága kijelenté, hogy a megvakult Tomancsik István egykori vitéz huszár s volt városi porosz-lónak, kit most a főkapitány segélyez, szívesen ad helyet és segélyt a menházban. — Markó, kitűnő tájfestőnk egyik fia: Markó Ferencz, ki szintén kiváló művészeink egyike, megtébo-lyodott. Az országos tébolyda orvosai véleménye szerint nagymérvű betegsége nem sokára ki fogja oltani életét. Épen most van két szép festménye a képzőművészeti társulat műcsarnokában kiállítva.

** (Halálozások.) Pazonyan (Szabolcsmegye) Elek Mihály, a köztisztviselő álló jeles hazafiak egyik veteránja, a mult héten meghalt. 1841-ben alispán, 1848-ban és 1861-ben országgyűlési képviselő, és egész életében a hazaszeretetet munkásságának irányadója. — Lahner Terézia, néhai Debreczeni Márton, királyi kincstári tanácsos és a „Kiovi csata“ jóemlékü költőjének özvegye, Balázs Sándor íróársunk édesanyja e hó 5-dikén meghalt. — Goldzieher Adolf ur, fiatal tudósunk, dr. Goldzieher Ignác atyja, e hó 10-kén élte 68 évében elhunyt. — Özvegy Sullok Józsefné született Kállay Mária asszony e hó 7-dikén meghalt, élete 48-dik évében. — Vojnics Pálné született Antunovics Ilka asszony e hó 8-dikán elhunyt, 26 éves korában. — Dr. Pávay Vajna Elek, volt magyar ideglenes osztálygeolog e hó 13-dikán jobblétre szenderült. — Fehérvári Bertalan beregszászi királyi aljárásbíró e hó 4-dikén élte 29 évében elhunyt. — Rimaszombatban e hó 5-dikén hunyt el végelgyöngülésben özvegy Horthy Kovács Lajosné, született Liptai Erzébet, 56 éves korában. — Püspökiben Zsibory Antalné, kitűnő magyar asszony, rövid szenvedés után elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Sült turós metélt.

Egy negyed font száraz turót a szítán áttörve, keverő tálba kell tenni, hozzá adván fél meszely tejfelt, hat tojás sárgáját, egy lat élesztőt, melyet előbb kovásznak elkevertünk, egy kis tej- és liszttel, és egy itcze lisztet. E tésztát addig kell keverni

mig a kanálról leválik, kelni hagyni, azután a deszkára önteni, kisodorni, metélteket vágni belőle és forró zsírban szép sárgára kisütni.

Tejfölös lepény

Hat tojás sárgáját három evőkanálnyi tört cukorral habzásig elkevervén, egy meszely tejfelt és egy meszely lisztet lassan belé kell keverni, utójjára pedig a hat tojás fehéréből vert habot közé vegyíteni, egy sütőpléhet vajjal kikenni, liszttel kihinteni és jó tartós meleg sütőben körülbelül egy fél óráig megsütöni. Sütés után a lepény deszkára lesz borítva, ketté vágva, az egyik része finom befőttel megkenve, a másik reá borítva és tetzés szerinti darabokba vágva, meg cukrozva, melegen betálalva.

F. Ida.

Nemzeti színház.

Május 9-dikén: „A bolygó hollandi“, Wagner Rikárd operája. — Május 10-dikén: „A ripacos Pista dalmánya“, Rákosi népsziműve. — Május 11-dikén: „Stuart Mária“, Schiller szomorujátéka. — Május 12-dikén: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Május 13-dikén: „Sziget a szárazon“, Grubiczy vigjátéka és a „Nők iskolája“, Molière vigjátéka. — Május 14-dikén: „Faust“ Gounod operája. — Május 15-dikén: „A tudós nők“, Molière vigjátéka.

Divattudósítás.

Már jó ideje vége az estélyeknek, táncmultságoknak, és általában már nem a zárt termekben, hanem inkább a megújult, fényes kiállítású természetben keressük és találjuk szórakozásinkat, de azért egy esküvő, egy-egy név- vagy más emléknap mégis alkalmat ad nagyobb gondot fordítani az öltözékre, és azért soha sem mellőzhetjük egészen az estélyi ruhák rendbentartását. Az idei tavasz a kisebb estélyi ruhákra nézve egy újdonságot is szült a világos színű cashemir ruhákban, és ezért részéről a világoskék, rózsaszínű, fehér vagy szürke lágy cashemir nagy elismerésben. Néhány cashemir ruhát láttunk e napokban, melyeknek eleje kicsi dudorokkal volt díszítve, a hátrésze részint fodrokkal, részint pedig rézsut szegélyekkel. A derék igen hosszú, lebbentyűs, elől mélyen kivágva, hogy helyet engedjen egy finom fehér alsó ingecskének, mely tele volt finom csipkézettel, a nyak körül egy széles felálló fodorral, színes selyem befoglalással.

Gyakran azonban csak felső ruhának használják fel a cashemirt, selyem alsó ruhához; így egy tiszta fehér cashemir tunique igen emelte egy fekete bársony szoknya sötétségét; a tunique-et egy sor széles selyemrojt köríté, hátul két dudorban volt felszedve, a derék nagy rózsaszínű selyemgombokkal oldalt záródott, az ujjak rózsaszínű tafotával voltak kihajtva, valamint elől a derék is; a nyak körüli széles fodrozat is rózsaszínűvel kihányva, elől pedig egy nagy rózsaszínű csokor tartá össze a bodrozatot. Fiatal nő részére készült ez öltözék, és általános figyelmet keltett. — A cashemir tunique-eken kívül még a crépe de chine-ből készült felső ruhákat is divatba hozták tél óta, és e könnyű selyemszövet csakugyan igen szép hatása, kivált éjjeli világitásnál, de sokkal drágább a cashemirnél, és így kevesebb utánpótlás fog találni. A fekete átlátszó derekak és tunique-ek színes selyemruhákhoz, még most is kedvelt öltözéke kivált az idősebb nőknek; ujtásul a fekete zománcgyönggyel való himzés emlithető, mely nagyban emeli a csipkeszövet szépségét.

Most pedig nézzük mai divatképünket.

Az első alak: utcai öltözéket visel, mely vörörs-lila tafotából készült, alól két plissé fodorral, ezek fölött pedig egy kis dudorral befoglalva. A tunique elől hosszú és bő, hátul pedig egészen a derék lebbentyűjéig van felhuzva. Díszítését két sor selyemrojt képezi. Két széles nehéz szalagvég és a csokor pótolja a tunique hátrészét. A lebbentyűs derék magas, sima, és csak ujjai egy kis dudorral díszítve. Ára e diszes selyemruhának 90—100 frt, szörkelméből azonban 35—40 frton is kiállitható. A kalap tarka virággal és bársonyszalaggal van díszítve, ára 9 frt.

A második alak is kimenő öltözéket visel, kétféle szövetből valót: szélesebb és keskenyebb finom szörkelméből készültet.

A szoknya előrésze széles plissé-kbe van szedve, hátul tizenegy sor huzott fodorral díszítve, a tunique pedig kötőalakban oldalt felszedve. Az

elől kihajtott derék két sor nagy gombbal van összefoglalva, a kivágásba pedig kettős fehér mollfodrozat varrva. E ruha ára 35 frt. A kalap három nagy tollal van díszítve, ára 15 frt.

Sakkrejtvény.

Szőnyi Ferencznetől.

Lógrás szerint megfejtendő.

rel-	su-	egy-	sog,	val.	je,	vább	le-
egy	S	„Sze-	mond,	— Tő-	sza-	ugy	lé-
sog-	me-	lem	kit	su-	fu-	Le-	to-
e	le-	Mit	ró-	Ha	zensz ?	fe-	lő
sed-	va	mit	ki ?“	mond-	lad	val	val ;
vélt	nyelg	jak	zi,	i-	el-	szel-	gyek
kér-	nek	fák	zsák-	ne-	gyön-	bi-	nyi-
a	S	de-	A*	lom-	má-	me-	ge

Megfejtési határidő: Juniushó 14-dike.

A 15-dik számban közlött rejtvény értelme:

Félegyháza.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Malatinszky Etelka, Redl Hedvig, Ádám Ilka, Gáar Frigyesné, Losonczy Eleonóra, Deák Katicza, Gottmayerné Gábor Berta, Csiki Vilma, Devics Ferenczné, Novák Koénélia, Kozma Etelka és Ilona, Fodor Erzsi, Lukner Ecsedy Johanna, Felvinczy Mariska, Gáal Boros Anna, Váczy Vilma, Szalonnay Benicz Ida, Kovács Emma, Szűts Klára, Korik Zsófia, Oszlányi Mária, Bús Ágnes, Malmár Izabella, Roth Jánosné, Farkas Tóth Mariska, Fodor Juliska, Ádám Emilia, Mácsay Kornélia, Máar Anna, Szentiványi Margit és Jolau, Dobay Ilonka, Pécsy Ida, Ngy Jánosné, Kürthy Eleonóra, Fehér Józsefné, Gálly Emilia, Tüköry Amália, Károlyi Marcsa, Tóth Endréné, Petróczy Kamilla, Sziklay Laura és Berta, Molnár Piroška, Moliváry En Iréné, Szivós Aranka, Tóth Róza, Bihary Mariska, Matuska Ottilin, Póor Emmi, Vörös Juliska, Vághy Nina és Mari, Báthory Karolin, Jarusek Ferenczné, Halassy Károlyné, Tomcsányi Katalin, Czegléd Flóra, Várady Gabriella, Földváry Etelka és Riza, Szalonnay Ida, Temesváry Erzsébet, Bányász Teréz, Mezey Janka.

Tartalom.

A leánynevelés s az élvezetek. — Egy arckép felett, St. teréztől. — Verona néni, Jankovich Reményi Katalintól. — A rögeszme, Lindau beszélye. — A tyukok tartása és hizlalása. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A. CSALÁDI KÖR^Ű DIVATKÉPEI

Május hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Budapest.

Luiza kisasszony, továbbá a Keserü Elek és Honig Mari kisasszony menyegzőin. Pünkösöd másodnapján az egyleti hölgyek majálist akarnak tartani a betegek javára, s az általuk küldendő ételeket és csemegéket maguk fogják árulni. Minden ily alkalommal az egylet hölgyei a legegyszerűbb öltözékben jelennek meg, a mi ép oly elismerésre méltó, mint buzgalmuk.

Nyitra megye közgyűlésén mult hétfőn leplezték le gróf Csáky László közszeretben álló főispán arcképét, melyet a megyei bizottság készítettett. Az alkalmi beszédet Markóth főispán ur tartotta, kiemelve a nemes gróf érdemeit, ki hazaszeretét a szabadságharcz idején is fényesen tanusítja, és ez erényeért száműzetést is szenvedett. Délután öt órakor, a főispán tiszteletére s az ürményi tűzkárvallottak javára, szépsikerű hangverseny is volt, melyben a zeneszerzeményeiről is ismert Dusinszky Lipót és leánya Melanie, a férfi-énekkar, Nagy Gizella, Braunsteiner Gizella és Szigler Vilma kisasszonyok tündek ki. Este pompás fáklyás menet volt, melynél Balázsovich József üdvözlé a főispánt, ki igen meleg választ mondott. Másnap (kedden) diszes bált tartottak, melyben szép női kör vett részt, többi közt Tóth Zsuzsika, Nagy Gizella, Kvassay Klema, Merkader Gizella, Lukács Anna kisasszonyok, Bacskády Emődi Berta, Szulyovszky Gusztávné stb. urhölgyek.

Vácson e hó 2-dikán este a „Fehér ló“ vendéglőben Varsányi András ottani lakos a fagyot hozta szóba, s az a kérdés került vita alá: lesz-e szüret. Fabriczy Nándor városi rendőrbiztos ugyancsak hevesen szólta bele a vitába, szováltás lett belőle, mely csakhamar oda fajult, hogy Fabriczy a nála levő sulyos bottal agyba-főbe kezdte verni Varsányit, úgy, hogy az elájult, s feje hat helyen van belyukgatva. Az embertelen tisztviselő azután városi rendőrökkel vitette haza a megkínzottat, ki a városnak közbecsülésben álló polgára, megyei bizottmányi tag, s kinek életéhez semmi reményt sem kötnek az orvosok. Fabriczy rendbiztos ellen, ki állását is így meggyalázta, a bünyenyítő vizsgálat megindult.

Vidéki vegyesek. Erzsébetvárosban mult vasárnap ülték meg a 25-dik honvédszászlóalj zászlószentelését; zászlóanya gróf Béldi Ferenczné volt; este tánczvigalmat tartottak. — A dévai leányiskola új épületét vasárnap nyitották meg ünnepelesen, mely alkalommal Réthy Lajos tanfelügyelő igen szép felavató beszédet mondott. — Alsó-Falu gömörmegei helységben nagymennyiségű 1400-dik évről való ezüstpénzt találtak. — A Herkulesfürdőt a mehádiai birtokkal együtt a magyar kincstár vette át s fürdőorvosul dr. Chorin Ferenczet nevezte ki. — Nagyváradon mult kedden este vakító fényű meteort láttak.

Különfélék.

* * (Munkácsy Mihályról) a párisi „Figaro“ a következőket írja: „Tudják-e, hogy Munkácsy Mihály, ezen tehetséges magyar, kinek „Zálogháza“ és „Éjjeli csavargók“-ja oly méltó feltűnést keltettek, valaha „csomagoló fiu“ volt? Egy gyárban volt alkalmazva, a hol fehér faszekrényeket készítenek külföldi szállításra. A kényes tárgyakat senki sem tudta oly jól becsomagolni, mint ő. Mikor a szekrényekre rá kellett írni e szót „törékeny“ vagy oda kellett festeni egy üveget, hogy mindenki tudja, hogy itt oly tárgyak vannak becsomagolva, melyekkel vigyázva kell bánni, ezt mindig a legkitűnőbb gondossággal és tökéletes-séggel vitte végbe. Sőt az is meglehet, hogy a sikerült mázoló-

sok keltették fel ismerőseiben azon gondolatot, hogy Munkácsyt rá kellene bírni, csapjon fel festőnek. Most Munkácsy kitaró munkája és magas képzettségével évenként több mint százezer frankot keres. Ha egy festményt akar készíteni, először az egyes személyeket tanulmányozza, azután csoportosítja azokat, és ha a vázlat be van fejezve, akkor ellátja a képet ama csodás szinezéssel, mely oly megragadó hatást gyakorol. Midőn ezt megtette, valamelyik vevő harmincz-negyvenezer frankot rak le műterme asztalára. Ha aztán a festményt eladta, befejezi előkészítő vázlatait és eladogatja azokat egyenkint; így megy fel vagy százezer frank évi jövedelemre. Ha Munkácsy volnék, — fejezi be sorait a „Figaro“, — összeszedném első műveimet, névaláírásom alá pedig azt írnám „ex-csomagoló.“

* * (Münchenben) mintegy százhusz magyar lakik, tanuló, néhány művész, iparosok stb. Három részre oszlanak, s egyik rész a magyar egylet tagjaiból áll; másik (negyvenöt tag,) a magyar egylettől egy éve elszakadt „társas kör“-t képezi, külön helyiséggel, alapszabályokkal, könyvtárral és dalárdával; a harmadik rész mind a két társulattól elkülönözve él. A társas-kör olvasótermében öt magyar és három bécsi lap van, s tartanak benne felolvasásokat, szavazásokat s hetenkint kétszer magyar dal-előadásokat. A kör egyik főczélja: egymást s az átutazó magyarokat segíyezni. Igen buzgó tagja ez egyletnek Biesch könyvkötő s helybeli polgár, ki egy darabig a kör könyveit kötvén, egyszer csak megkérte az előljárókat, hogy vegyék be őt is tagnak, mert ha nem is tud ugyan magyarul, de adatai vannak, melyek szerint ősei valaha magyarországiak voltak. Bevették, s azóta ő is, a fia is, magyarosan öltözködnek, nagy gyönyörrel hallgatja a magyar dalokat, fiát taníttatja nyelvünkre, s emlegeti, hogy egyszer csak hazánkba fog költözni.

* * (Esőt) jelentettek a táviratók e hét folytában Kassa, Kézsmárk, Arad, Kaposvár, Apatin, Lugos, Besztercze, Szatmár, Ungvár, Pozsony, Szombathely, Keszthely, Pápa, Debreczen, Nagy-Kanizsa, Pécs, Baja, Mohács, Szeged, Szabadka, Kaposvár, Fehértemplom, Pancsova, Szeben, Brassó, Érsekújvár, B.-Gyarmat, Eger, Losoncz, Sz.-Fehérvár, Győr, Sopron, Csaba, Nyitra és Zólyom városokból, a fővárosban pedig mult szerdán is jó esőnk volt, eső dolgában tehát mégis teljesült a nemzet ohajtása.

Megbizások tára.

Paposa K. D. I. urnőnek: Legközelebb kezei közt lesz a kívánt.

N.-Somkutra B. J. urnőnek: Azonnal munkába adtam.

B. Gyarmatra F. P. urhölgynek: Sajnálom, de azokkal valóban nem szolgálhatok; előfizetése a jövő év márczius végig tart, és így a hiány pótolva van.

Kassára K. K. urnőnek: A legszivesebben tettem.

Makóra L. I. urhölgynek: Ára 10, 12 frt a legcsinosabb.

Temesvárra J. V. urhölgynek: Pontosan vettem.

Ujvidékre M. L. urnőnek: A mint ismét Pestre érkezik, azonnal értesitem ittletéről.

K. Kőrösre K. J. urhölgynek: Januári számokkal többé nem szolgálhatván, előfizetését ez évi ápril — szeptemberi félévre jegyeztem be.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e cél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánják szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmet, vásznat, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából

rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmeltartása, s a legmérsékeltebb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁR J E G Y Z É K:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkál- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flannel- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1. 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafeta, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgázir-, Illusion- s báliruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr. frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1. 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lószőr-, berlini gyapju- s moir-alszoknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolók, (legujabb divatezikk) darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Recezskendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok s brochekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fiehu-k, csipkével vagy himzették, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönbön legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek. végenként frt 8, 9, 10—12.
Creas- és bőrvásznak, fehérítettek, 30 rőfösek. végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek. végenként frt 15, 18—20.
Íróni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézfónálból, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-eszivatok, fehérek. 30 rőfösek. végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavaszok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr,
Chiffonok, fehéreneműekre, (1 vég körülbelől 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{3}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-eszivatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávéabroszok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tuczonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tuczonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtínok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tuczonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Füzderekak, hölgyek számára, derékbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehérneműek. urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelmetből, választékosan, haladéktalanul s legolesóbban, a legujabb divat szerint készítettnek el.

➡ **Megrendelések s bárminemű levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkekre, a legcsekélyebhtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.**

➡ **Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavéttetik s legkészségesebben becseréltetik.**

➡ **Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.**

Ingyenmellékletek adatainak:

minden	10—25	frtig egy elegáns legyező,	} aránylagos áremedményül.
megrende-	25—50	frtig egy berlini gyapjukendő,	
léshez .	50—100	frtig egy szép kelmeruha,	

HAMBURGER ADOLF

Budapest:
IV Belv., uri-utcza 1.

Weisz Gyula fehérnemű gyárraktárában hatvani-utcza 5. sz. a.
a szép-utcza átellenében:

1 rőf tartósszínű patyolat-ruha	— frt 25 kr.	1 himzett női ing	2 frt — kr.	vászon	8 frt 50 kr.
1 női éji-felöltő diszitve	1 " 50 "	$\frac{1}{2}$ tuczat batiszt zsebkendő szí-		1 vég (50 rőf) $\frac{3}{4}$ valódi hollandi	
1 női-nadrág	1 " 50 "	nes szegélylyel	1 " — "	gyolcs-szövet	19 " — "
1 finom női fűző	1 " 50 "	$\frac{1}{2}$ " fehér vászon zsebkendő	1 " 25 "	2 ágytakaró, asztalabrosz, gyap-	
1 uri vászon alsónadrág	1 " 50 "	1 vég (30 rőf) $\frac{1}{4}$ valódi czérna-		juszövet-bojtokkal	13 " — "

Megjegyzendő: Kiházásítás mint szintén gyermekek számára teljes ellátás rögtön berendezhető vagy azonnal elkészíthető. Költségetés előlegesen adható. Vidékről érkező megrendelések utánvétele mellett teljesíttetik. Férő ingekhez csak 12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-19

21-dik szám

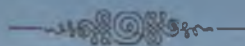
Május 24-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

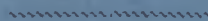

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra	perc	óra	perc		
Május	24	Vasárnap	D Pünkösdv. s.	D Pünkösdv.	12 F 6 Epiphan	8		4	16	7	37
	25	Hétfő	Pünkösdhétfő	Pünkösdhét,	13 Pacomius	9		4	15	7	38
	26	Kedd	Nerei Fülöp	Nerei Fülöp	14 Izidor	10		4	15	7	39
	27	Szerda	Kántor böjt	Béda, Gyula	15 Glyceria	11 Tóbiás	☾	4	14	7	40
	28	Csütörtök	Vilmos	Emil	16 Tivadar	12		4	13	7	41
	29	Péntek	Maximin	Maximin	17 Andronik	13		4	12	7	42
	30	Szombat	Ferdinand	Nándor	18 János D.	14 S. Behal.		4	12	7	43

V i d é k i t á r c z a.

Békés-Gyulán e hó 14-dikén műkedvelői előadás volt a koleraárvák javára. Gróf Fredro „Mentor“-át adták elő, Uferbach Nelli, Szulimán Teréz, Topics Lujza, Dubányi Amália, Kis Irén kisasszonyok, Gruden Ivánné asszony, Kis László, Kis Gyula, Vangyel Sándor, Czégényi Gyula, Denhoff Antal, Szilágyi és Truckler urak közreműködésével. Elég sikerült előadás volt, szépszámú közönség előtt. Az előadást tánc követte.

A beregszászi műkedvelők utójára „A toll hatalma“ s „Uj Don Quijote“ vigjátékokat a helybeli tüzkárvalottak javára, 62 frt 20 kr tiszta jövedelem mellett, adták elő; a hölgyek közül Gönczy Ilona, Szilágyi Irma és Pap Ida kisasszonyok működtek közre; a négyzet pedig elhatározá, hogy aratás után megint rendez hat műkedvelői előadást és egy közvacsorát, saját pénztára javára.

Visegrádon a Salamon-torony helyreállítási munkálatait csak e hó végén, vagy a jövő hó elején kezdik meg. A „Mátyás“-forrás, mely a visegrádi várkert öblében fekszik, most már teljesen kiépült s célszerűleg van elrendezve. A visegrádi kirándulások kényelmére a gőzhajótársulat előnyös intézkedéseket tett. A szőnyi gőzösök egyike most reggelenként öt órakor indul Budapestről, s nyolcz órakor már Visegrádon köt ki. Ugyanaz a gőzös délutáni négy órakor az utasokat megint fölveszi Visegrádon, s este felé a főváros partjához viszi. A kirándulás tehát igen meg van könnyítve. A visegrádi romok látogatóinak Viktorin József, ottani katolikus lelkész „Visegrád leírása“ (magyar és német nyelven) szolgálhat alkalmas kalauzul.

O-Gyallán Konkoly Thege Miklós már fölépítette új csillagdját a parkban, s az eszközöket is felállíttatá. Az új csillagda célszerűség és kényelem tekintetében semmi kivánivalót nem hagy fenn; emeletes épület; az emeletben két forgótetejű kupola, egy tágas délkör-szoba, s hordozható kisebb mellékeszközök számára csarnok van építve. A földszinten a lépcsőház, egy szoba a fényképezés számára, a homlokzat két szárnyán pedig a tulajdonos dolgozó-, és a csillagjai segédek lakószobája van. A távcsövek a földről fölnyúló, elszigetelt erős oszlopokon állanak, s így az állandóság biztosítva van. A nagyobbik kupolában a Browning-féle nagy reflektor van felállítva, a kisebbikben pedig az eddigi észleletknél használt refraktor. A rendes észleletek most már nemcsak az astrophizikában, hanem a bolygók és állócsillagok mozgásait illetőleg is megkezdődtek. A nagy távcső segítségével a Jupiter aequatoriális sávjában tett észleletek oda mutatnak, hogy a reflektor fényteljességére nézve fölülhaladja a berlini, hamburgi és párisi nagy reflektorokat is.

Zsibó közelében e hó 14-dikén, nagy csoport környékbeli marhakereskedő a láposi vásárról hazafelé jövet, a rövidebb

hegyi utakat vette s Róna és Zsibó közt átkelt a Szamoson. A Szamos a folytonos esőzések következtében rendkívül megáradt; ehez járult az az napi erős szél, mely a habokat magasra korbácsolva, az átkelést veszélyessé tette. Ennek daczára a kereskedők megkísérlék az átkelést; a hidas, körülbelül 30 emberrel s számos szarvasmarhával megterhelve, szabadon hajtattott át a folyón, midőn azonban ennek közepéig ért volna, a tulságosan megterhelt hidas szélein behatolt a víz, egy pillanat alatt felfordult, s ember és állat az árba temettetett. Néhány darab szarvasmarha kiuszott, ember is kimenekült három vagy négy, más hatot Hosszúfalunál fogtak ki, a többi husz embernek semmi nyoma, mind elvesztek.

Egerbegy, a székely huszárok egyik ősfészke, e hó 11-dikére viradó éjjel leégett, száztizennégy lakház pusztult el, gazdasági épületekkel s a lakosság főkenyerkeresetét képező káposztatenyésztés melegágyaival; a kárt háromszázezer frtnál többre teszik; gyors segélyül Paget János azonnal ezer darab kenyeret, Bornemisza János pedig ötszáz köteg szalmát küldött.

Felhőszakadások pusztitanak tul a Dunán, különösen Vasmegyében. Május 11-kén éjjel Tarcsa, Lő, Borostyánkő, Pörgölén és Léka környékén igen nagy felhőszakadás volt, mely mindent elborított. Lékán a kár igen nagy; a házak megteltek vízzel, s a sebes árral folyó víz számos háziesszközt, állatot stb. ragadott magával. Kőszegen, hová az ár tódult, félre verték a harangokat, a midőn a Gyöngyös folyam közvetlen közelében álló utcák megteltek vízzel, s az már szobákba is hatolt. A kőszegi tűzoltóság a mentéshez látott, s nem egy becesb tárgyat ragadtak ki az árból, melyet ez a felsőbb falvakból elragadott. N.-Sz.-Mihályon a közlekedés, a Pinka kiáradása miatt, megszakadt. Hasonlóan vízben állt Borostyánkőalja és Bánya vidéke. E nagy vízömlés Szombathelyen sem maradt emlék nélkül.

Vidéki vegyesek. A szarvasi főgymnázium ifjusága e hó 14-dikén Vajda Péter, e költői szellemű tanár gránit siroszlopát százforintos diszes rácsosozattal vétette körül, kegyeletét kifejezve szóban, dalban és a sir megkoszoruzása által. — **Esztergamban** e hó 10-dikén Feigler Janka kisasszony sikerült hangversenyt adott, s hir szerint ez bucsuestély volt, mert a fiatal zongorajátzó Pestre készül, magát tovább képezni. — **A székelyudvarhelyi** dalegyet zászlószentelését pünkösöd másodnapján tartják meg; a zászlóanya Lázár Mihály főispán neje, született Gillyén Anna urhölgy lesz. — **Pozsonyban** Prielle Kornélia májushó 12-dikén lépett fel a „Kaméliás hölgy“-ben, és játékának hatásáról fogalmat adhat az, hogy huszonnyolczszor hívták ki. Mindjárt beléptekor koszorúval fogadták, melynek szalagján e felirat volt: „Prielle Kornéliának, a pozsonyi

C SALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Országot 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 6 kr.

21. sz.
Május 24-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járattási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Egy nő a nőkről.

(Des femmes par une femme. Paris. Bruxelles et Leipzig. Lacroix Verboekhofen. 2. Vohem.)

I.

Valódi elégtétellel veszi észre a nőnem barátja és tisztelője, hogy a barbárság és vadság folytával a nők iránti tisztelet mindinkább emelkedik, és hogy a nő, ki hajdan mint kereskedelmi cikk a piaci árak számát szaporította, most a kölcsönös vonzalom láthatatlan, de szilárd varázsával hódít, s azon gyöngéd hatalommal uralkodik, melyet neki az erősbnek joga a gyöngébbnek ótalmára enged át, és mely annyi új, boldog és boldogító érzés szülőanyja, annyi felejthetetlen percz, és annyi halhatatlan műremek kutforrása, megalkotója.

A férfi viszonya a nőhez nem ok nélkül vétetik a polgárosodás mértékeül. Az ó-kor, a nyerselő, a barbárság és az emberáldozatok kora a nőt méltatlan lealacsonyításban állítja elének, s a legnagyobb és legtöbb nőgyűlölőt épen e kor mutatja föl. Ha voltak is egyesek, kik nem törtek pálczát a nőnem fölött, csekély számuk elveszett az ellenfél zajgó tömegében. A régi görög hitregészet szerint minden rossz egy nő — Pandora által jött a világra. Helena miatt dulták föl Tróját, Dejanira mérgezte meg Herkulest, s a Danaidák egy éjjel valamennyien megölték férjeiket. Plátó a bölcsész kerülte a nők társaságát, tökéletlenebbnek tartván őket a férfiaknál, és azt erősíté, hogy a gonosz férfiak lelke haláluk után büntetésül nőkbe költözik át. Codrus, a költő így énekel: „Nincs annyi csillag az égen, hal a vízben, mint a női szívben csalfaság.“ Hippocrates szerint a rossz a nővel már vele születik, macedoni Fülöp pedig azt mondá, legmaka-csabb háboruját neje ellen folytatta. Minden rossznak forrása — úgy mond Socrates — a nő. Persze a példás türelmü bölcsésznek felesége Xantippe volt, ki még most is a czivakodó és házsártos hitestárs közmondásos példányképe. Laberius valamelyik nagyobb művében azt fejtegeti, hogy a nő, ha egyedül van, mindig rosszra gondol.

Egyébiránt a középkor, sőt az ujkor kezdete sem enged sokban a réginek, s nem egy tudós férfira akadunk, ki a nőkről igen csodálatos módon nyilatkozott. Így Guy-Patui háromért adott hálát az istennek, és pedig legelőször is azért, hogy nem született nőnek. (Ez a zsidóknál is szokásban van, de más okból.) Még udvariatlanabb Valens Alcedalia, a ki ily czimü értekezést irt: „Disputatio, qua probatur mulieres homines non esse.“ — Bebizonyítása annak, hogy a nők nem emberek. — Megjelent e mű 1595-ben. E munka egyik fejezete azt fejtegeti, hogy az asszonyok sajátkép ördögök. Hivatkozik Ádámra, kit nő csábított el, Sámsonra, kit nő ejtett fogságba, Dávid megörlt, Salamon bölcseségével adózott, és nő gunyolta ki a szegény Hióbot. A keresztyénség sokban enyhíté a nőnem sorsát, és e különös nézeteknek lassankint teljesen nyakát szegte. Ma már a nő szabad, s a társadalomnak nemes osztályosa. S a nőnem erre teljesen érdemes is, mert ha átlapozzuk a történelem lapjait, látni fogjuk, hogy a nő mindig az iránt buzdukt és gyult szeretetre, mit a férfiban a férfi becsül. Bátorság, hirnév, becsület, hazafiság, erény a nőnek eszményképe akkor, ha a társadalom ezeket ápolja, szereti, tiszteli.

A nő rendeltetése angyalnak maradni, — mint Hugo Viktor mondja — angyalnak, földi ruhában, kellem, szelidség és jóság által. Ez legyen a nő, és akkor minden. Az az állítás, hogy a női jellem megfejthetetlen, elfogult és előítéletteljes férfiak agyában született, kik a valódi nőiességet soha sem ismerték, és tiszta aranyat kerestek abban, a nélkül, hogy azt előbb a résztvevő szerelem tisztító tűzével idegen elemeitől megszabadították volna. Az életben többnyire a férfi uralkodik, a nő pedig kormányoz. Egyenlő erők, egyenlő tehetségek rejlenek mindkettőben, csak hogy a férfi az ész, a nő a szív uralma alatt áll, s ez

által oly két félt képeznek, melyet ha a szerelem gyöngéd kapcsa fűz össze, a legszebb egészet alkotja. Ez ellentétből magyarázhatjuk meg a nő jellemét és életét. A férfi a jövőbe gondol, bátran megküzd az élet gondjával, munkál és fárad, míg a női szív csak a jelennek él, türelmes megadással és szívós kitartással intézkedik saját körében. Míg a férfi merész tervekben izzad, feledve minden akadályt, száz- és százfelé fordítja tekintetét, a női szív szerelemben és szerelemből él. A szeretet kötelességeit szentnek tartja, ragaszkodóbb szülői iránt, buzgóbb a hit dolgaiban, de egyuttal babonásabb is. A nő a szívre kíván hatni, szívet kíván hódítani, a férfi szellemi, vagy anyagi fölényre törekszik. A férfi azért hódít, mert erős, a nő azért, mert gyöngéd. A férfi diadalának a nő örvend. A férfit győzelme — legalább képzeletében — boldogítja, a nőt szintén, ha szíve által vivja ki és tartja fenn diadalját, míg ellenben ha bármi más eszközzel akarja azt fenntartani, többnyire szívvilágát dulja föl és igen sokszor nyugalma, boldogsága romjain üli diadalait. A nő befolyása csodával határos. Ronthat és javíthat, szenvedélyeket írthat és költhet, megnyithatja a legezárta szívet, s a kinyiltakat elégetheti, mint a forró nap lepörköli a mezőt. Nagyszerű az erő, melylyel a nők a férfira hatni képesek. Olyan az, mint a delej, mely titkoszerűen, de biztosan hat. Az erőt nem, csupán hatását láthatjuk. A nők jeles embereket jelesebbé, egyszerűeket nagyokká tettek. A Grachusok és Washington mögött ott állnak a legnemesebb anyák.

Aligha csalatkozunk, midőn azt állítjuk, hogy a világ legnagyobb eseményeinek a nők voltak titkos rugói. Szerencsés a nép, mely megérté a nőnem hivatását, és nem csupán eszköznek tekinti az emberiség fenntartására. Ha megfosztják a nőt azon hatáskörtől, melyben működnie hivatása, nem felelhet meg a természettől szabott kötelességeinek. Ha megfosztják őket azon eszközöktől, melyekkel működhetnek, hathatnak, megszüntek az emberi társadalom üdvös tagjai lenni.

Egy francia író szerint, a nő gyönyörű rejtélye a természetnek, csodáiban fölismerhetlen, fölülmulhatlan. Vakító szép ellentéte a szemérmességnek és szerelemnek, szívós erélynek és lágy gyöngédségnek. Jég és tűz, hidegség és rajongás, könny és mosoly együtt, egymás mellett, egymásba olvadva, e szívből, e lélekben, ez anyagi, ez ördögi főben, a férfi-nem kétségbejétsére vagy boldogítására. A teremtés kis remekműve, selyemben, fátyolban és csipkében, s ha e veszélyes lény beszél, megragad, szemében gyönyör, ajakán mosoly, szavában könny, szívében szerelem.

Hős a nélkülözés, szenvedés és keserű fájdalmak között, gyöngéd és édes a szegény, az öreg és gyermek iránt, fönséges a fölálkozásban, szenvedésben és erényben, rettenthetetlen az elnyomó, a hatalmas és a féltékeny ellenében. Kaczag az erős fölött, védelmezi az erőtlent, lefegyverzi a boszút, fölguyítja a lángészt, megénekli a dicsőséget. Gyöngé, félénk, kér, hizeleg és meghódít, s mindent törvénye alá hajt.

Ez a nő, ez a bűvös kiismerhetetlen lény, úgy, a mint a teremtő kezéből kikerült; ez a férfi drága kincse, ez gyöngéd fele, ez életpárja, ki mellőle oly nélkülözhetlen, mint a gyöngé növénynek az édes harmat és a reggeli napsugár. Ez a nő, ki megosztja a férfi rövid örömeit, hosszú bajait, megnemesíti gondolatait, élteti lelkét; ez a nő, ki egy mosolyával, egy tekintetével mintegy varázserővel felkölti, elragadja érzelmeit, megédesíti fájdalmait, szemébe hinti az öröm sugarait. Ez a nő, ez azon kényes, törekeny, hatalmas és erős, mely kisebb-nagyobb mértékben mindenütt ugyanaz, és azzá lesz, a mivé képezik. (Vége köv.)

A z é j l e á n y a .

Elekes Endrétől.

K eblén ringatta még az éj
A hajnalt, szíve gyermekét;
Pihenj, ne ébredj ily korán,
Fájdalmad enyhet lel talán,
Ha jó anyádnak karja véd!
S a szende lány, bár arczain
Az ébredésnek pirja ül,
A ringató karok között
Egy perczre még elszenderül,
És álmodik.

S oly boldog, édes álma van,
Szűz keble reng minduntalan,
Miként a hullám,
Melylyel játszik
Szerelmes ifja: a sugár;
Mig ott az égen
Ezüst mezében
A méla hold nyugatra jár.

Oly édes a szép hajnal álma,
Nem gondol a szegény világra,
Mely arca szűz mosolyát lesve,
Honnan pihenni tért az estve,
Küzdelet nyervén örökbe részül:
A küzdelem terére készül.
Hallgassatok, hallgassatok! . . .
A szűzkebel miként dobog.

Az arcz kigyul, a szem bezárva,
Ne költse föl hát földi lárma,
Hisz ő se boldog végtelen,
Bár arczain mosoly terem,
S rózsás lepellel fődve keble;
De szíve ég, és hamvad egyre,
Miként az oltár,
Mely a szent áldozat tüztől
Meggyult, és szítva kapzsi széltől,
Emésztő lángja mind terül;
S nem állja mentő kéz körül,
Mely a remény kelyhét ragadva,
A sebre balzsam cseppet adna,
Eloltva a fájó kebel
Reménytelen gyötrő tüztét,
Mely kegytelen dul, és emészt,
Minden felé csapongva szét.

Hallgassatok, hallgassatok! . . .
Az álmodók oly boldogok,
Ők birják azt, mit a való
Mint zsarnok ur megtilt, tagad;
Szívük vágyát ölelni, ott
Az álom karjain, szabad.
S a hajnal álma oly édes lehet! . . .
Szép arczain mosolyt mosoly követ:
S szíve csak néha-néha dobban
A boldogságtól, hangosabban,
Mely átölelve tartja őt,
Mint ifja, hő szerelme,
Ki álmaiban oda dől
A lángoló kebelre.

Oh, mert a hajnal is szeret,
Szoret forrón, s reménytelen,
S kiért szívének lángja ég,
Már ébredésén nincs jelen;
Csak a mig álma tart
Erzi a kart,

Mely lágyan átölelte ;
S érzi a csókot,
Melynek hangja
Szerelmről susog, susog,
Mint a tavasznak
Rezgő lombja.

Hallgassatok, hallgassatok ! . . .
Egymás karján oly boldogok,
Kik egygyé soha sem lehetnek,
Habár ég s föld repedne is meg ;
Az álom összefűzte szépen,
Ne szakítsátok el merészen
A boldogságnak fonálát ;
Az ébren-létnek kínait
Földjék el bár azzal, a mit
A szenderítő álom ad.
Oly boldog ő most,
Olyan végtelen ;
Szerelmes ifja
Vele van jelen :
A kedves a l k o n y ;
Kért szive ver
Ott van közel !

Közel ! . . . és mégis olyan messze,
Itt birja, ott meg el van veszve ;
Az álom összefűzi őket,
És ébren oly bús a kebel,
Mint lámpa, mely magára hagyva.
Önön tüzetől hamvad el.
S ez így tart véges-végtelen,
Igy a jövő, így a jelen !
A végzet oly kegyetlen mostoha . . .
Nem egyesülhet ifjával soha.
A n a p, mint örvény áll elől,
Nagy a távol minden felől,
S hiába törne vissza már,
A z a n y a s z i v e véghatár.

Ott pihen ő most boldogan,
Szerelmes ifja véle van,
Ébren boldog sosem lehet,
Órködjünk álmai felett,
Hallgassatok ! . . .

Nézzétek ! . . . immár ébredsz,
Az ébredésnek pirja ez,
Mely elborítja az eget,
És fényes mindenek felett.
Azt hiszitek, a nap talán ?
Oh nem ! oh nem !
Az é j l á n y á n a k szive ég,
Attól van a fény, és az ég
Attól ragyog csupán.

V e r o n a n é n i .

(Beszély.)

Jankovich Reményi Katalintól.

(V é g e .)

IX.

Ősz volt, mikor Hedvig az ágyba került, most pedig már virult a mező, fakadtak a fák, bogárcák ezreinek döngicsélése töltötte meg az illatteljes levegőt. A megifjult természet mosolyogva üdvözlé az ég királynéját, mely napról-napra melegebben hinté alá sugarait.

Hedvig egy karszékben a nyitott ablaknál ült, egyedül ő halovány és hallgatag a pezsgő élet közepette.

A mint a néni belépett és a leányt így maga elé merengve megpillantá, bizony ingadozni kezdett szándékában.

Mert hogy a nagy fájdalom nem okoz halált, azt már tudta, — a jó néni mindig magából indult ki. — De hogy a nagy boldogságnak milyen hatása van, azt még nem ismerte.

Hedvig felszólalása véget vetett az ingadozásnak.

Az öreg leány elkezdett motozni és köhicselni a szobában. Most volt talán sok idő óta először, hogy erélye elhagyta.

A támadt neszre Hedvig magához tért merengéséből, és megpillantva néniét, sötét szeme egy ideig meglepetve és fűrészölőleg pihent a öreg leány arcán.

— Néni, bajod van neked ?

— Mért kérded ?

— Hiszen egészen ki vagy kelve arcodból.

— Hedvig, — szólt ekkor az öreg leány, unokahugával szemben foglalva helyet, — elég erősnek érzed magad ?

— Mire nézve, néni ?

— Tudod-e, hogy te sokáig, igen sokáig voltál beteg, ? és azalatt házuknál sok megváltozott.

Hedvig halásápadtan, remegő szívvvel várta a tudósítást.

— Nagy csapások értek bennünket, édes leányom.

Lehet-e még csapás, a mi neki nagyobb fájdalmat okozon, mint a mely alatt szive vérzik ! — gondolá a leány, de nem szólt, csak a szemében látszott meg ez érzése, a mint a néni mélázva nézett.

— Elvesztettük vagyonunkat, — folytatá az öreg leány.

— Az csak a tiéd volt, édes néni, — szólt Hedvig megkönyölve — és legfeljebb ezért fáj elvesztése.

— De halálom után reád maradt volna mind, a mivel birtam, és így a tiéd is volt.

A ki a szerelmről le tud mondani, bizony könnyen lemond a vagyonról is — gondolá tovább a fiatal leány.

— De annyira csak nem vesztetted el mindenedet, hogy gondteljes napoknak nézz eléje ? — kérdé végre részvétellel.

— Nem, de téged szerettelek volna gazdagságban hagyni hátra.

— Minek az, édes néni ? Egy embernek nem sok kell, hogy megélhessen.

— De azon esetre, ha férjhez találnál menni — szólt az öreg leány, alig vehetve magán erőt, hogy hangja ne remegjen.

De odabent a mellékszobában is volt valaki, a kinek lélegzete akadozni kezdett.

— Néni, a te akaratod volt, hogy ne menjek férjhez soha, és én nem is fogok férjhez menni soha.

A néni szive még egyszer feljajdult a régi emlékre.

— Igen, az én akaratom volt, hogy ne menj férjhez soha, vagy jobban mondva, hogy bizalmad ne helyezd senkibe, nehogy téged is megcsaljanak, mint a hogy engem megcsaltak ; nehogy te is keresztül menj azon az érzésen, mely az én életemet megfosztotta attól, mire az ember szívének olyan szüksége van, mint a napsugár a virágnak, értem, az emberekben való bizalmat.

Hedvig nem szólt közbe, tisztelte az öreg leány fájdalmát.

— Én is voltam fiatal, miért ne lett volna annyi önéretem, hogy valaki szerethet, annál is inkább, minthogy ezt hinni ezer okom volt ; minthogy ezt velem elhitetni minden áron igyekeztek és százszor, ezerszer bizonyozták is esküvel, és az az ember mindezt hazudta, pénzért ! Nemcsak hogy engem nem szeretett, hanem vonzalma más leányhoz kötötte, és feláldozta volna azt is ; az az ember eladta volna becsületét, szabadságát,

csak a véletlen mentette meg, hogy a vásár nem sikerült, és az az ember csak olyan volt, mint más ember, egy arcának vonása sem árulta el alacsony lelkét; mi hát a becsületesség ismertető jele? kérdém magamtól, és mert kérdésemre nem tudtam megfelelni, gyanakodó lettem. Nem biztam többé senkiben. Mikor pedig a gyanu befészkelte magát a szivbe, megfosztja az életet minden örömtől, mint az ősz megfosztja a fát lombjaitól. Ettől az érzéstől akartalak én téged mogóvni, — ne szakíts még félbe; tudom ugy is, hogy azt akarod kérdezni, valjon mi ingatott meg eddigi meggyőződésomban? Egy ember, a kiről tudtam, hogy téged szeret, a ki mig gazdag voltál, elég erős volt ezen érzelmeknek parancsolni, a ki csak az alkalomra várt, hogy visszaadja az emberek iránt elvesztett hitemet és bizalmamat; a ki szó nélkül tudott szenvedni azon perczig, midőn megtudta, hogy szegény lettél, és akkor azt mondta: Asszonyom, most már távol esik tőlem minden gyanu, hogy a pénznek, a gazdagságnak hódolok, most, hogy Isten megelégette szenvedésemet, elégelje meg kegyed is, és adja nekem unokahuga kezét, kit forrón szeretek az első perctől, hogy megláttam; tudom is én, mi mindent mondott még; piruló arcod, könybe lábbadt szemed elárulják nekem, hogy tudod, kiről van szó. Csak a te belegyezésedre vár, akarod-e, hogy behíjjam?

De Ernő nem várta már azt meg, mig a néni őt behíjja, berohant biz ő hívás nélkül is.

A néni azt hitte, hogy az a halálra vált arcú beteg leány most mindjárt elájul; hanem az nem ájult el, sőt teljes életerős rugékonyságát visszanyerve, szökelt föl ülőhelyéről és szaladt az ifju elé és vetette magát annak keblére. Hanem itt elhagyta ereje, itt lett gyenge, csak az az egy szó tört ki ajkairól, a mint arcját hozzá fölemelte: — Ernőm! — aztán engedte csókolni remegő ajkát, izzó homlokát, könytől nedvesült szemét az ifjunak százszor, ezerszer.

Meg van írva, hogy a boldogságról nincs mit beszélni. Nem is az ifju párról akarunk szólni, ki a fentebbi jelenet után néhány héttel összekelt, csak a jó Verona néniről kell még egyet-mást megjegyezni.

Igazá volt neki, midőn azt állitá Ernőnek, hogy meg van törve erélye.

Verona nem az volt többé, a ki eddig; nem volt neki már szüksége harczban állni az emberekkel és fölfegyverkezni rosszaságaik ellen; nem szoritotta többé vissza könyeit, nem akart minden áron résztvetlenné látszani; hihetetlen csendes hangon beszélt, nem szándékozott többé senkit rettegésbe ejteni, hanem a szegény öreg kasznár így még jobban félt tőle. Ő megszokta már hosszú évek során Verona néni sipító hangját, handabandázó modorát. Egy izben arra a megjegyzésre fakadt fiatal gazdája előtt, hogy ő fogadni merne akár mibe, hogy Verona néni nem sokáig él már. A kinek a természete ilyen átalakuláson megy át, az nem él már sokáig.

Ernő a szeme közé nevetett öreg barátjának, és azt állitá, hogy ellenkezőleg, a nyugodt kedélyhangulat csak nyujtani fogja az öreg leány életét, de a jövő megmutatta, hogy Zsiga bácsinak volt igaza.

Verona néni ideglázba esett, a melyből minden gondos ápolás daczára sem gyógyult ki többé.

Néhány órával halála előtt ismét visszatért erélye, és nyugodt lélekkel gondolva a bekövetkezendő eseményre, komolyan megtiltotta az ifju párnak, hogy ne busuljanak miatta és ne sirassák őt. Ha azt akarják, hogy nyugodtan pihenjen sirjában, igérjék azt meg neki.

Ernőre bizta, hogy azon legyen, és ne engedje meg nejének, hogy busuljon.

— Gondolj ki mindent szórakoztatására, — folytatá tovább, — lesz benne módotok. És most még egyet: Vánkosom alatt egy levelet fogtok találni, halálom után rögtön, de rögtön olvassátok azt el, talán még érezni fogom örömeiteket.

Néhány órával a mondottak után az öreg leány kilehelte lelkét szeretett unokahuga karjai között,

A levél, melyet az öreg leány vánkosa alatt találtak, tudtára adá az ifjúnak, hogy a néni vagyona, és most már az övék, nem vészett el. Minden okmányt erre nézve megtalálnak a pesti ügyvédnél. Az öreg leány bocsánatot kért gyermekeitől, mint a hogy a levélben őket nevezi, e kis cselszövényért, de egy részt ki akarta Ernőt egészen ismerni, másrészt tudta, hogy egy bizonyos társalgás következtében az ifju meg nem kéri Hedvig kezét, a mig ez dugazdag. E cselszövényt Verona néni, ügyvédjével szövetkezve, hajthatta végre. Igaz, hogy a nevezett bankház megbukott, de az öreg leány vagyona még idejekorán meg lett mentve.

Midőn az ifju pár a levelet végig olvasta, térdre borultak a halott előtt, és Hedvig még egy utósó csókot nyomott kezére.

Talán érezte az öreg leány e csókot, ki tudja! Keze még nem hült ki, talán szive sem.

A r ö g e s z m e .

— Lindau beszélye. —

(Folytatás.)

— Mi baj, Maltby? — kérdé Spencer zavartan. — Kiáltást hallottam s úgy tetszék, mintha urunk szobájából jött volna.

— Csendesen, csendesen, — válaszolt Maltby, ezuttal halkán és aggodalmasan. — Az urunkat valami baj érte; de ennek köztünk kell maradnia. Azok a fiatal bolondok, a kocsis meg a csatlós mit se tudjanak az egészből. Jöjjen szobájába és segítsen őt az ágyra tenni. Majd aztán elbeszélem, hogy mi történt.

Spencer kevés szavu ember volt s minden további kérdészködés nélkül követte Maltbyt. A két öreg ember egyesült erővel ágyára fektette Bensont, s Maltby hideg vízzel nedvesíté be homlokát. Kis idő múlva Benson magához tért. Fogai, mint a hideglázban fekvőéi, hevesen verődtek össze, de teljesen öntudatnál volt, és szemei — bár még vörösen és zavartan, — mindazáltal okosan, kérdőleg tekintének Maltbyra. Spencer a komornyik néma intésének engedelmeskedve, visszavonult.

— Mi történt velem? — kérdé Benson.

— Ön elájult és összeesett, — felelt a szolga. — Hallottam, a mint összerogyott, felsiettem s a padlózatot találtam önt végig terülve. Hogyan érzi magát? Orvosért küldjek?

Benson nem felelt. Gondolkozott. Maltby ismételte utósó szavait.

Benson merőn ránézve, kérdezé: — Mit?

— A szolga harmadszor ismételte a kérdést: — Orvosért küldjek?

Benson mélyen felsobajtott. — Nem, — szólt halkán; — ez haszontalanság volna; rajtam nem segíthet orvos. Különb is jobban érzem magamat, s úgy hiszem, fogok aludni tudni.

Benson nem mert a bezuzott, nyitott ablakról beszélni; félt, hogy ujlag felizgatja urának beteges képzelgését. Elzártá

azt az ablaktáblákkal és függönyökkel, hogy a hideg éjjeli lég behatását megakadályozza, s aztán a kandallónál maradt állva.

— Nos? — kérde Benson, ki mozdulatait figyelmesen követte. — Nem fekszik le?

— Ha megengedi, itt maradok, — felelt a szolgál. — Azt hiszem, hogy így jobb. Ön újra rosszul lehet s akkor szeretnék közel lenni. Itt a zsöllyeszéken épen oly jól alszom, mint ágyamban.

Azonban Benson erről mit sem akart tudni. — Nem, nem — szólt barátságosan. — Feküdjél le, öreg Maltby. A csengetyűzsinórt megránthatom, a nélkül, hogy fölkelnék, s ígérem, hogy csöngetni fogok, ha szükségem lesz rád. Hagyd itt Tigris s gyujts még két szál gyertyát. Ugy. Köszönöm. Jó éjt!

IV.

Regnault, ki a Thorley-házba másnap érkezett meg, Maltby által fogadtatott s vezetett szobájába.

A festő a hosszú időköz alatt, mely Bensonnal való első találkozása óta lefolyt, nem sokat változott. Erősebb lett, haja szürkült, szemei, és szája körül megjelentek ama merész vágású vonalok, melyek az idő folyását a nagyvárosiak arcán sokkal jobban jegyzik meg, mint a vidéki ember fagyos és kemény, vagy a kisvárosi békés polgár arcán, — de a művész tartása még ifju és erős, mozdulatai könnyűk, biztosak és ruganyosak voltak. Az élet vidoran mosolygott Regnaultra: munkát, egészséget, dicsőséget és pénzt adott neki, a festő pedig, e nyugodt, élvezetre vágyó bölcsész és önző örült az élet által nyújtottaknak, ha nem is mohón, mégis szívesen. Benson iránt találkozásuk első napjaitól kezdve őszinte hajlamot érzett, mely idő folytán gyöngéd barátsággá növekedett. A szomorú, hallgatag angol, kinek szívében valami baj rágódott, melyet senkinek nem akart tudtára adni, nagy gyönyörét találta az életerős, életvidor, sikert ért francia társaságában. Emennek pedig, ki Párisban izgalmas, felzaklatott életet élt, tetszett a szigetbeli csend, a pompás, egészséges természet közepében s meg nem fogható barátja közelében.

Regnault látogatásai alkalmával sokszor jutott közel képhez, miután tetszése szerint járhatott ki s be házigazdája dolgozószobája ajtaján; de az irigy függönyt még az ő kedvéért sem szellőztették. Egy napon ohajtását fejezte ki, hogy szeretné a képet újból látni.

— Ugy tetszik, ez a legjobb kép, melyet festettem, — szólt; — Ma, midőn egészen tárgyilag állok vele szemközt, szeretném látni, ha valóban jó kép-e?

Benson láthatólag felindult barátjának e kérése fölött s azt szokatlan komolysággal utasította vissza.

— Kedves Regnault — felelt, — ön megígérte nekem, hogy a képről senkinek sem fog beszélni, s örömmel ismerem el, hogy ön szavát derekasan meg is tartá. Kérem, még én velem se beszéljen a felől; fájdalmasan esik.

— Ezer bocsánat! — fejezé be az udvarias francia e beszélgetést, s azóta e kép szóba sem került többé. Különbönbenson iránti barátsága sokkal önzőbb volt, semhogy a Thorley-ház titkával sokat gondolt volna. Bár világosan látta, hogy az elfátyolozott kép Benson titokszerű bajával többé-kevésbé ugyan, mégis összefügg, így szólt magához: A ki nem fogadja el a tanácsot, azon segíteni sem lehet. A Thorleyben élvezett mindenkor szíves fogadtatás becsesebb volt neki, mint kíváncsiságának kielégítése. Ő teremő, egészséges, gyakorlati és prózai ember volt, s egy betegséget sem tudott magának képzelni valami lényeges

külső ok nélkül. A lélekfájdalmak előtte idegenek, megmagyarázhatlanok, s némi tekintetben megvetendők voltak. Alapelve volt, hogy betegségének okát minden ember kifürkészi, s ha megtalálta, azt kiérteni igyekszik. — Ha beteg fogam van, kihuzatom, s azzal vége a bajnak. Nem érzek részvétet oly ember iránt, ki dagadt pofával szaladgál fel s alá. Mindenki saját maga tudja legjobban, hol szorít a cipője. Vannak emberek, kiknek mulatságot okoz, ha keresztül sántikálnak az életén. Nem érzek magamban hivatást, őket e gyönyörűségtől megfosztani. — Regnault egész társzekerével birt az illetén aphorismáknak s ezekkel spékelt meg társalgását. Benson nagyon jól tudta, hogy stoikus barátjától semmi rokonszenvet nem várhat; s épen e körülmény volt az, mely társaságát kellemessé tette előtte. Aggodalmas, gyöngéd, fürkésző, kérdezősködő szeretet vagy barátság Torley elzárkozott urára nézve elviselhetlen lett volna.

— Hol van Benson ur? — kérde Regnault, mihelyt Maltby által szobájába vezetett.

Maltby azzal volt elfoglalva, hogy Regnault bördöndjét kinyissa. Megfordult, s Regnault csak most vette észre, hogy az öreg szolgál arcza búval és aggodalommal volt tele írva.

— Mi történt a háznál? — kérde nyugtalanul; mert saját modora mellett is szerette Bensont, s élénken érdeklődött sorsa iránt.

Maltby szomorúan és jelentésteljesen csóválta meg fehér fejét, s arczát csontos, reszkető kezével fődte el.

— Nos, beszéljen hát, — sürgeté Regnault. — Valami szerencsétlenség történt?

— Nagy szerencsétlenség! — válaszolt Maltby. — Még jó, hogy ön megérkezett. Irni akartam önnek s már tegnap megtettem volna, ha uram azt nem mondja, hogy mára várja önt.

— Üljön le, Maltby, — szólt Regnault, — s beszélje el nekem nyugodtan és kimerítően, mi történt. De még egy szót: Beteg Benson ur? Veszélyesen beteg? Itthon van-e?

— Uram ágyban fekszik, azonban csak egy nagyobb megérőltetésből kell felépülnie. E perczben nem veszélyes beteg, s ön hihetőleg egy óra múlva, midőn fölbred, beszélhet vele. — Maltby ez idő alatt széket huzott az asztalhoz, mely mellett Regnault ült, s nehézkesen foglalt helyet. — Mintha minden csontom össze volna zuzva, — mentegeté magát, — különben nem használnám fel önnek engedélyét a leülésre. — Miután néhány pillanatig szellőzködött, elbeszélte, a mint következik.

— Regnault ur épen olyan jól tudja, mint magam, hogy uramat évek előtt valami baj érte. Miben áll e baj, ki sem tudja. Én legalább mit sem tudok. De 1851-ben kellett történnie, mert ezen idő óta soha sem volt egy derült pillanata. Forró nyári idő volt, ennyire tisztán emlékezem; épen a yarmonthi nagy égés esztendejében. Mindnyájan elmentünk a tüzet oltani, s csak Zsuzsánna, Spencer felesége, ki akkor már a Thorley-házhoz tartozott, maradt honn. Én akkor már három éve voltam fiatal uramnak komornyika. Azelőtt istenben boldogult nagybátyjának voltam komornyika s már akkor ismertem őt, midőn olyan magas volt még, mint ez az asztal Spencer, én, a kocsisok s a kertész reggeli négy óra felé tértünk vissza Torleybe. Az ut van jó fél óra, fáradt voltam s szívesen feküdtem volna le; de Zsuzsánna a konyhában állt, s oly halvány volt, mintha kísérteteket látott volna. — Hála istennek, csakhogy visszajöttetek! — kiáltá élénk. — Az ifju ur lázban fekszik, s nem mertem a házból kimenni, mert nem akartam magára hagyni. Egyiknek közlőtök most rögtön orvosért kell szaladnia. Aztán gyorsan elbeszélte, hogy midőn mi mindnyájan Yarmonth felé indultunk, urunk halotthalványan és zavartan lépett a konyhába. Egée

zavartan beszélt, s midőn lefekvésre akarta őt birni, csak akkor látta, hogy gazdánk fejében nincs minden rendben. Midőn őt a lépcsőn fölvezette, a vészharang ismét megszólalt. Ekkor rémületében majdnem összerogyott s mintegy tizszer kiáltá: „Negyven! Negyven! Irgalmas isten!” Két óra óta némileg lecsillapodott, de beszéde még mindig zavart volt, s azonnal orvost kelle hívni.

Én felsiettem a lépcsőn s uram hálósobájába léptem. Nyitott szemekkel látszott aludni, nagyon rám nézett, de nem ismert meg. Spencert melléje állítottam, magam nyergeltem.

Urunkat idegláz vagy forró láz támadta meg. Az orvos maga sem tudta biztosan, mi. Néhány nap mulva két társát hitta segélyül Reydeből; ezek hárman összedugták aztán fejüket, tanácskoztak s az egésznek az lett a vége, hogy urunk szerencsésen átlábolta betegségét.

Ez idő óta mintha egészen átváltozott volna. Eleinte azt hívtam, hogy még gyöngé, s csak mondogattam, hogy megint a régi lesz, ha egészen kigyógyul. Csalatkoztam. Nem beszélt többé, nem tréfált többé, mint azelőtt tevő, s órák hosszúáig elült az ablak vagy kandalló előtt, a tengert bámulva, vagy a tűzbe me-rengve. Ez időben oly szokásokat vett föl, melyek őt e vidéken a különcz színében tüntették föl. Nagy kutyát szereztetett, melynek mindig szobájában kell aludnia, megparancsolta, hogy a ház minden éjen át fényesen ki legyen világítva; látogatást nem tett többé, elfogadni kit sem akart, s az időt olvasással, írással s magányos sétákkal tölté el.

Az orvos utazást ajánlott neki. Erre magam is gondoltam, — szólt — s az 1852. év elején Párisba utazott. Gyakran tudakozódtam az orvosnál, hogy mit tart uram állapotáról? — Oh, nem veszélyes, — szólt. — Súlyos betegségből gyógyítottunk ki, s következményeitől is meg fogjuk menteni. — Ez fájdalom, nem sikerült neki.

Urunk néhány hét mulva visszaérkezett Torleybe. Nagy ládát hozott magával, melyben azon kép volt, mely azóta dolgozószobájában függ. Spencert, Zsuzsánnát és engem magához hivatott — a kocsisok s a kertész soha nem jutnak urunk szobájába, — s tudtukra adta, hogy a ki megkísérli a képről a fátyolt levenni, azt elbocsátja szolgálatából. Egy éven keresztül kellett dolgozószobáját kisöpörnöm és tisztogatnom, mialatt gazdám a hálósobában várakozott s némi tekintetben felügyelt rám. Finom lakatot csináltatott dolgozószobájára, s mindannyiszor bezárta ajtaját, valahányszor hazulról eltávozott. Azt most már nem teszi ugyan, mert tudja, hogy bizhatik bennem; de ha elutazik, még ma is bezárja és bereteszeli azt, mintha nagy kincseket őrizne szobájában. A mint én tudom, a képet, mióta csak itt van, ki sem látta. Én tulajdonképen félek is attól az elfátyolozott izétől, s nem szeretném az éjet egyedül a hálósobában tölteni.

Utána való nyáron jött ön először hozzánk néhány hétre. Önnek társasága jót tett urunknak, de ön is tudja, hogy ő mindig csendes és különös maradt, s soha sem akart úgy élni, mint az ő korabeli fiatal emberek.

A következő években 1860-ig, sokat utazgatott. Itthon leginkább csak önnek látogatása alkalmával volt. Őszkor és tavaszkor Párisba szokott menni, télre Olaszthonba. Én mindig itt maradtam, bár vehettem volna magamnak annyi szabadságidőt, a meynyit csak akartam volna. De már akkor hozzá szoktam a Thorley-házhoz s időről-időre urunk engedelmével csak Londonba tettem egy kis kirándulást, hol férjhez ment nővérem lakik.

(Folytatása köv.)

Szt. György, Dombhát, Radna.

Erdélyi fürdőhelyek.

Beszterczen tul, pár csinos szász falu: Aldorfon és Jáádon elhaladva, a Sztrimbára kanyarul az ut. Az ut jó karban van tartva, hanem a hegy maga barátságatlan, siettem is minél előbb tul lenni rajta, mert innen mintegy fél órányi távolságra már Szent-György, Radna vidékének utunkba eső első fürdőhelye mosolyog szemünkre.

Mily festői látvány! A leggyönyörűbb táj terül el előttünk.

Tájkép-festészeinknek s utazni szerető honfiainknak méltán lehet ajánlani, hogy mielőtt a külföld regényes tájait fölkeresnék, keressék föl előbb hazánknak elrejtett kincseit s csodaszépségű vidékeit. Csak itt e vidékről is mennyi szép emléket vihetnének magukkal, gazdagítván vele a művészet birodalmát, hazánk hírnevét és saját dicsőségüket!

Tollal természetesen bajos dolog, úgy előtüntetni ezt a szín és alakban gazdag és egyre változó vidéket, hogy bárcsak megközelítő képet is alkosson magának az olvasó felüle; hanem csak úgy izelítőül kedves kötelességemnek ismerem, elmondani róla egyet-mást, a mit az ember örömmel lát, örömmel hall, és örömmel el is szokott mondani, jóformán csak magának, hogy újra átélvezze a ritka benyomások édes élvezetét, és hogy az olvasó figyelmét egy oly vidékre vonjam, mely egyfelül szépségekben és adományokban gazdag, e mellett levegőjének üdesége és egészséges forrásainál fogva bármely külföldi fürdővel kiállja az összehasonlítást.

Itt van először is Szent-György. E kies fekvésű fürdő és forrása a hasonló falu elején, balra, egy negyedórányi távolságra (gyalog menve) kopár térségű dombos kősziklán van. A kilátás szép, levegője tiszta és egészséges. Savanyu ásvány-ivóvíze bő és kellemes izű. A meleg fürdőt ezen forrásvízből készítik, vasakkal melegítve.

A hideg fürdő ugyancsak a forrás szomszédságában van s föld alatt vezetetik oda a víz; a csinos fürdő-medence vizének rendkívüli hatása van s oly hideg, hogy 15—20 percnél lehetetlen tovább kiállni a fürdést. Ezen fürdő ivóvizét leginkább e vidékre s Beszterczéig szállítják üvegekben, s inkább kedvelik bor mellé, mint a borszékit.

De nem érintem bővebben ezen fürdő helyiségét, hanem áttérek az inkább ismeretes Radna név alatti fürdőhelyre, az ugynevezett dombhát-i fürdőre.

Dombhát alig egy órányira Szent-Györgytől, kitűnő jó karban tartott országuton, Nagy-Ilva oláh falu alatt fekszik; forrása gazdag, mely azonban nem egy természetű és nem is olyan erős, mint a szentgyörgyi, legalább az ahoz értők s a vele élők azt állítják, hogy nincs oly gyógyereje, mint amannak.

E fürdőhez közel esik még az ugynevezett Antónia vas tartalmu hideg forrás, egy negyedórányi távolságra, a Radnára vezető országut mellett.

A fürdő használata itt is, Szent-Györgyön is: reggeli 6-7 órakor víz-ivás a forrásnál, a mellett sétálva egész 8-ig; 10—12 óráig fürdés ideje, kiki a mint állapota igényli, meleg vagy hidegbe, a délutánt pedig eltöltjük hegyi kirándulásokkal és elköltjük a jó ozsonnákat a zöldben; kevesen délután is használják a kurát.

Elhagyva e fürdőhelyet, félórányi távolságra előnkbe tünik a természet bájában és történeti nevezetességekben gazdag Radna.

E hajdan negyvenezer lakost számláló virágzó bányaváros most kicsi, csinos román falu, utczáin számos romon akad feun a

tekintet, melyek mint megannyi siremlékek gzászólnak a multak felett, de egy sem mérközhetik sem szépségben, sem nagyságban azon templom romjaival, melynek sanctuariuma oláh imahelylyé van átalakítva. Az egykor népes város nagyszerű egyházának maradványa ez, tornya most is két láb magasra nyújtja fel fejét, a templom óriási ajtaja is ott áll még alatta; hajójának kőfala 10 öl hosszú.

Az ó-német stilbe épült, óriási mű hat századon át daczolt az enyészettel, s vasfoga még most sem birta elporlasztani sem a tornyot, sem a templom oldalveit, és ez még nem minden, mi ez időből fennmaradt. A torony közelében egy boltíves üreg tátong, körözete benőve zöldelő gyomokkal, öblében a meggyilkoltak ezreinek csontjai porlanak, s a fehérre aszott emberkoponyák oly sűrűen csilognak, mint megannyi csigahéj.

E város történetének egyik szomorú korszakát idézik föl emlékünkből e csontok, a gyászos tatárfutás idejéből, 1241 esztendőből.

A mongolok chánjával, Batuval egy időben más oldalról más mongol sereg is nyomult elő Magyarországra. Kadán Galicziából és Moldovából Erdélyt szállotta meg, hol pusztító fegyverét nyugat és dél felé vivén, épen husvét vasárnapján, ugyanaz nap, melyen Pajdan Krakót égette föl, Radna bányavárosra ütött. Szász lakói vitézül védelmezték magukat, Kadán visszavonulást szinlelt, minek öröme a némettség tivornyázáshoz látott; a tatárok pedig megragadták az alkalmat, egyszerre több pontról a városra nyomultak; — a védárok most is láthatók a várostól csak egy óranegyed távolságra fekvő Sánccz nevű falu (Uj-Radna) közelében, miért is innen vette a helység nevét. 1848-ban a magyas kormány is tervezte volt e hely megerősítését, — ellenállásról többé szó sem lehetett, a sánccz védői megadták magukat, kegyelmet nyerve jutalmul, 600 közőlök a mongol seregbe soroztatott, ispánjuk Ariskáld kényszerülve lón kalauzul szolgálni Kadán vezérnek, ki innen Magyarországnak vette utját.

Radna ellenben tüzzel-vassal pusztított, lakosai ezrenként gyilkoltattak le, ez alkalommal égettetett föl a tatárok által a gyönyörű templom is, mely a legművészibb építészeti remek egyikike volt hazánkban úgy nagyszerűség, mint kitűnő műzítés tekintetében.

Alig haladunk Radnától feljebb, a táj elzordonul körülünk, láthatárunk összeszűkül, jobbról és balról, hátul és elől kopasz kőszirtek tornyosodnak, oly vad, és oly zordon képet ölt ezután magára a vidék, milyent képzelni is alig, leírni pedig épen nem lehet.

E vadregényes tájékon egy óra távolságnyra Ó-Radnától van az ugynevezett borvölgyi (Valea Vinulu) hideg forrás, hazánkban a leghidegebb forrás, mely a maga nemében csak a borszékinék ha enged. A legerősebb alkotásu embernek is 10 perczet lehetetlen a vízben kiállani.

Ezen hideg forrást, mely a vadregényes fenyves hegy láncczolata közt oly szép helyen fekszik, minél szebbet még Svájcban is keveset látni, gazdag vastartalma miatt különösen erősítésre használják nagy sikerrel, és hogy e vadonságban fekvő, rendkívüli gyógyerejű fürdő és ivóvíze jó karba hozatott s igen kényelmes fürdő-beosztással ellátatott, leginkább a nagy magyar és nemes lelkű gróf Bethlen Lajos urnak köszönhető, ki az idő alatt, hogy Radnán báró Radák kéjlakában lakott egy pár évig, sok figyelmet fordított e helyre.

A második érdekesség innen feljebb haladva, egy negyedóra távolságra, egy a hegyoldalba kinyuló szikla, az ugynevezett

„Ördög-szoros“ (Teufelsschlucht), a kő oldalába metszve. Nagyszerűen szép, meglepő látvány. Böszült zugással rohan alá a patak, a szirttömegeken barna kövekbe ütközve, magasra hányva csillámló gyöngyeit. Az egyhangu tompa zugás oly kábitólag hat idegeinkre, hogy szeretnénk távozni e helyről, és még sem bírjuk azt elhagyni.

A felhőkbe meredező szirtek büszkén nyulnak ég felé, mintha örökkévalóságuk tudatában hidegen vetnének meg mindent, mintha merev helyzetükben a dicső mult emlékeibe mélyednének, mintha ők, az ezredévek szülőttei, nem is tartoznának korunkba.

Hogyan eredhetett e szoros, mily erő szakasztotta ketté e hegyet? Mert hogy valamikor a két hegyfok egy és ugyanaz volt, ezt bizonyítani látszanak a két sziklafal alakzatai is, de bizonyosat nem tudni felüle Mondják, hogy IV. Béla király, a tatároktól üzetve, itt keresett és talált menedéket, míg utját tovább folytathatta.

Egykor mély lehetett s keskeny e repedés, most azonban már szélesebb és szekérrel is járható szikla-szoros.

A harmadik érdekesség, innen fél órai távolságra a bányáknál, az ugynevezett Ü n ö k ő. Alatta terülnek el a bányáépületek, a munkások zsibongása, a zuzdák zakatolása s a folytonos kalapácsütések rendkívül szép harmóniát képeznek a nagyszerű szép vadregényes természet közepett. Csak itt látni, mennyi verejtékcseppbe kerül az az arany, a mit ékességül használ az emberiség, a nélkül, hogy azon kívül bármi hasznát venné.

A radnai bányák igen régiék, mint mondják, a rómaiak korában már megvoltak; jelenleg e bányák leggazdagabbak ólomban, rézben, vasban; az aranytermeles nem oly gazdag, általában a mostani bányaművelési rendszer mellett alig fizeti ki magát.

Vége ez irányban a negyedik nevezetesség az említett Ü n ö k ő.

Ez egy 7300 láb magas hegy, mely Erdély legnagyobb havas tetői közé tartozik, egy rangban van a Retyezáttal és a Szurullal, hogy a tetőről Máramaros havasait egész a galicziái határszélekig láthatni s a mi legmegragadóbb benne, a D u n á t is látcsóvel mint ezüst szalagot láthatni rajta.

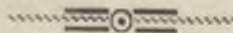
E hegy roppant gránátfalait csak alulról nézni is nagyszerű élvezet, hát még tetejére fölmászni? A fürdővendégek nagy része meg is szerzi magának ez élvezetet.

Mielőtt e rövid tájleirást befejezném, méltónak tartom megemlíteni az Uj-Radnatól a Sánér nevű faluból épített új utat is, az ugynevezett R e t u n d a hegyen keresztül, mely Bukovinába vezet.

1858-ban Nági, volt császári királyi kerületi elnök kieszközlése folytán nagy költség és fáradsággal vágták ez utat, keresztül a rengeteg fenyves erdőn, a gyorsabb közlekedés tekintetéből, mely által mintegy 15 mérföldnyi távolságot nyertek a rendes országuton vezető vonal helyett; de a ki a biztonságot szereti, inkább válaszsa az egyenes utat, mert rendkívül szép és regényes ugyan ez ut, de egyszersmind veszedelmes is.

Jóllehet karfákkal van az ut széle övezve, mégis borzadály futja át az embert rajta utaztában, midőn tőle egy-két lépésnyire ily meredek sziklahelyeken haladunk, hogy a lónak egyetlen botlása bizonyos halált hoz.

Ládaj J.

Egy hét története.

Májushó 20-dikán.

A közös föld. — Budás napok. — Egy kis kirándulás. — Mit susogtak a fák? — A végzetes asztalkendő. — Kárvallott Rossi. — Nem jó hinni az álmoknak. — Veszedelmes tüsszenés. — Földtani szemléletek. — Isten hozta. — Merész állítás. — Mértékletességi indítvány és hatása. — A polgári elemről. — Egy másik gyűlés. — Itt és ott. — Nyugalmazott csenge-tyű. — Man Józsefné urnó indítványa. — Elfogadjuk. — A ruháról. — Egy új tanítónői képezde. — Lélekmelegítők. — A nemes fajú hajtások.

A ki még ezentul is tagadni meri, hogy Budapest Magyarország szive, az soha sem látta a mi fővárosunkat e hét első napjaiban. Ilyen reszketés csak egy csupa szív fővárostól telik ki. A hidegtől is reszketünk, de még inkább a félelemtől. Mi lesz a mi vetéseinkből? kérdé egyik a másiktól, még az is, a kinek se vetett, se vetetlen földje nincsen, hanem a nagy félelem közössé tette a földeket és e kinteljes közösség napról-napra kinosabbra növekedett, egész hétfő estig, akkor — oh ez a pillanat örökre felejthetlen lesz reám nézve! Busan lehajtott fővel bolyongtam az utcán, midőn egy barátom nevemen szólit; föltekintek és — nem hittem szemeimnek, nem volt rajta farkasbunda, mert napok óta bizony abban éltük szomorú világunkat; a szegénylősebb természetűek ugyan holmi közönséges téli felöltőket huztak fölėje, alatta azonban ő rajtuk is csak farkasbunda lappangott, egész hétfő estig, akkor egyszerre kiderült a nap, nem ugyan az égen, mert arra már kissé későn volt, hanem a mi szivünkben, egy általános „Hála Istennek, nem fagyunk meg“ rezgette meg a levegőt, ennek a melegétől az utósó szél is elhordta magát, vissza Sziberiába, a honnan idevetemedett volt, és azóta megint hiszünk, reménylünk és szeretünk.

Én rám nézve mégis legroszabb volt a szombat; akkor reggel is már csunya hideg járt, hanem azért én mint a boldog heti-krónikás, nem vettem azt észre; előtte való egész éjjel csupa virulatos tavasszal álmodtam, és a reggel nem osztalatta el a kedves képeket, sőt inkább, siettem a gőzösre, hogy még helyet kapjak; kaptam is eleget, én voltam az egyetlen utas rajta; nagyon jókor volt még, alig 6 óra; annál jobb reám nézve, gondolám, legalább egytől-egyig szemtől-szembe fogom látni azokat a virulatos tavaszi álmokat, a mint megfognak érkezni; ilyen boldogító ábrándok közt eveztem a Margitszigetre, kiszálltam, egy kicsit ugyan dideregtem, hanem azt a nagy nyugtalanságnak tulajdonítottam, hogy bár csak jönnének már, itt volnának már; csigamódon mászott az idő, kezdtem számlálgatni a fákat, úgy reszketett minden levelek, hogy is ne, a vágtyól reszketnek, gondolám; a sok kedves virág is, rózsa, lilium, verhena szegényünkben hajtják le fejüket, előre tudják, hogy mennyire le lesznek téve a sok élő virágtól, a kiket a jótékonyság és öröm istenei ide fognak ma hozni; oh, csak már itt volnának, csak legalább néhányan, az előlrepülők; oh, hogy késnek, mire való az a hosszas öltözködés? mi szüksége van arra annak, a ki különben is szép, isteni gondolat: a magyar hölgynek?

Kezdem indulatba jönni, lehordani magamban a szabókat, ha ezek nem volnának, mindjárt hamarabb menne az öltözködés; ez a gondolat aztán kissé fölmelegített, újra nekiadtam magam a várakozásnak, unalomüzésből, mondom, benézek

a konyhába, hadd tudjam meg, mit főznek-forralnak ott számmunkra; néha jó azt is előre tudni, kivált mikor, mint ma, sokan lesznek a hivatottak, azután a pinczerekkel is jó közelebb ismeretséget kötni ilyenkor; nagy urak lesznek itt mai nap a pinczerek, gondolám, és udvariasan üdvözölvén az egyiket, hozzá illő nyájassággal azt kértem tőle, hogy valjon hány száz vendégre számolnak? — És az ember nem felel, hanem egy nagyon csunyát nézven rajtam végig, jeges-medve képpel hóna alá csapja asztalkendőjét. — No, ez nem jó jel, gondolám, ezt az embert megharagítottam, annak pedig nagyon szomorú következményei lehetnek, nem kapok majd ebédet, ezt az embert tehát meg kell békéltetnem; igen, de mikép? valjon mivel idéztem szegény fejemre éhvészes haragját? Ah, tudom már, rosszul kérdeztem, ezt a hibát tehát tüstént jóvá kell tennem, gondolám, és újra hozzá fordulok, még nyájásabban, mint előbb, és azt kértem tőle, valjon hány e z e r vendégre számolnak?

Jó szerencse, hogy már különben is egész testemben dideregtem, mert a hogy ez az ember most rám nézett, és a milyen arczczal azt kérdezte tőlem, hogy valjon minek nézem őt! Ha Rossi Ernő tudja, hogy most itt ilyen jelenet játszódik le köztem és e pinczér közt, bizonyosan nem írja vala e héten azt az édes levelet Jókainak, a miért ez őt olyan jókailag kidicsérte, hanem személyesen jön vala ide hozzánk, hogy tanuljon még valamit. Az egész csak pár pillanatig tartott, azért mégis mondhatom, hogy soha életemben ilyen pinczért nem láttam. Ott is hagytam, visszatértem a kiszálló hely felé, már akkorra egy kísérem is akadt, egy tolakodó eső, a kit nem birtam nyakamról lerázni, mert egész végig borult rajtam; most már tudtam, miért volt ama pinczér saturnusi fölháborodása, és a szabóságtól is töredelmes lélekkel bocsánatot kértem; mindennek csak az én kedves kikeleti álmaim voltak az oka; azt hittem a gazdaszonyok majálisára vezetnek, és most hová jutottam! Ilyen kilyukadt időben majális, és én ezt nem vettem észre! Oh, fejem, fejem, mikor tanulod már meg, hogy ha álom is az élet, semmi esetre nem olyan, a minőket te szoktál álmodni?!

A nyájas olvasó ezek után szívesen elhiszi nekem, hogy egész szombaton szép csendesesen meghuzva magamat, a kandalló előtt engeszteltem ki magamat; egy kicsit a szegény is piritott; ha megtudják, hogy én ma a majálisát jártam! Pedig okvetlenül megtudják; ilyen titáni náthát csak egy idei majálisból hozhat haza az ember. Így jött, hogy az országos ellenzéki nagygyűlés előtanácskozmányán, szombaton délután, fájdalom, jelen nem lehettem; féltem, hogy eltüsszentem magam a sok paprikától, a mit ott beszéltek, és ez rossz vért találna csinálni; annál jobban siettem más nap reggel, jó helyet biztosítani magamnak a Belezsnay-kertben, a hol a nagy gyűlés megtartatott. És láttam őket gyülekezni és szivem egyre magasabbra dagadozott örömeiben. A haza minden vidékéről jöttek, majd mindegyiken rajta volt még az uti köpeny, arról tudtam meg, hogy ez itt a kőporos Erdélyből, ez a fekete földü Szatmárból, ez a homokos Hortobágyról, ez az agyagos Somogyból, ez a márgás Gömörből, mig amaz a meszetes Baranyából kerekedett föl ide hozzánk, és mindnyájukat ugyanazon egy tüzisten hozta: a politika, és

ugyanazon egy ohajtás: megmenteni a hazát. Hogy miképen lé-
szen e cél elérendő, ez is körülményesen meglett ott vitatva, és
olvasóim is bizonyosan kíváncsiak ezt megtudni, én azonban épen-
séggel el nem mondhatom itten, mivel három óra hosszáig, délutáni
egy óráig tartott, és nekem még egyéb látni és hallani valóm
volt e délelőtt folytatában; kénytelen voltam tehát odább menni,
a javát azonban mégis csak magammal vittem, azt az eget zen-
gető tiltakozást, midőn az egyik szónak azt a szerencsétlen szót
találta kimondani, hogy a francia nemzet műveltebb a magyar-
nál. Hétszáz torok egyszerre zuditotta reá a „Nem áll“-t. Csú-
dáltam is ez embert, hagyán merete ezt fehér szakálos létére itt
elmondani; és hasonló sors érte ugyanezen szónok azon indítvá-
nyát, hogy a jelenlevők haza érvén, kiki saját körében mé-
r t é k l e t e s s é g i e g y l e t e k létrehozásában buzgólkodjék,
mivel hogy a politika mellett, vagy talán épen azért, ilyenekre
is nagy szükségük van — szónok szerint — a mi alsó néposztá-
lyainknak. A jelenlevők most ugyan nem kiáltották agyon ezen
indítványt, hanem úgy végezték ki, hogy egy szót sem szóltak
hozzá; csak egy derék atyafi, bocsánat: politikus, nem birta ki a
hallgatást, egész meghatva a hallott indítványtól, mintegy ön fe-
ledten mondá: „De már erre iszunk!“ E kettőn kívül minden
indítvány egyhangulag el lőn fogadva, még az is, a mit a mun-
káségylet képviselője terjesztett elő, hogy tudniillik minden em-
ber születésénél fogva polgára a hazának; csak az én szomszéd-
om akarta nyílt kérdésnek hagyni e tárgyat, elébb a feleségével
szeretne beszélni ez iránt, mondá nekem, én ráhagytam, hogy
helyesen, de már nem várhattam be a végét, mennem kellett.

Mert még egy gyűlés is tartatott ez órákban, nem ugyan a
politika, hanem csak a nevelés ügyében, engem azonban ez is
érdekel egy kevéssé; és abban is különbözött ez a gyűlés nemcsak
a Beleznay-, de még sok országgyűléstől is, hogy az elnöki cse-
ngetyűnek semmi legkisebb dolga sem volt; valamint abban is,
hogy mindig csak egy beszélt, és a többi — kétszáznál is többen
— hallgatta; no, de ez meglehet, onnan volt, mivel a tagoknak
kevés gyakorlatuk van e téren; nők tartották e gyűlést, a nőképző-
egylet, Veres Beniczky Hermin urnő elnöklété alatt. Jelenté-
se, melyből örvendetesen tűnik ki ez egylet folytonos gyarapo-
dása, közmegelegedéssel fogadtatott, az igaz, hogy valamivel rö-
videbb is volt annál, melyet az imént hallottam. Az új képviselő
választásán is könnyű szerrel átestünk; maradtak, a kik voltak,
a lelkes Veresné elnöknek, a lelkes gróf Teleki Sándorné és
Jankovics Antalné alelnököknek, és azonképen a lelkes választ-
mányi hölgyek is régi tisztségükben, melyet eddig is olyan ki-
tűnően viseltek. A tanácskozás folyamatja is mutatta, hogy bi-
zony a hölgyek nagyon hátra vannak még e részben; a vita tár-
gya ugyan elegendő érdekes volt, többek közt Mán Józsefné,
Máramarosmegye főispánnéja, e szép lelkű urnő, azt az indít-
ványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy az egylet a vidéki váro-
sokban fiók-tanodákat állítson, mert ott is elkelne még egy kis
nőképzés; kényes tárgy, a miről sokat lehet szólni „pro et
contra“, és szóltak is hozzá, tüzzel, szízzel, és azért mégis olyan
higgadtan és szépen, hogy Madarász Józsefnek is, a ki pedig híres
az ő higgadtságáról, sem vált volna szegényére. És a vita ered-
ménye egy általános „elfogadjuk“ volt; elvben az egylet lelke
mélyéből pártolja a fiók-tanodák felállítását minden vidéki
városban, és a mi tenni való még azon felül fennmarad, azt
a vidéki hölgyek szives-örömetst végezhetik; csak annyi az
egész, hogy álljanak össze, rendezzék be leányaik számára a ta-
nodát és intézkedjenek a tanárnők díjazásáról. Mikor ruhára
van szüksége a gyermeknek, milyen örömetst jár el benne az
anya, a nevelés is olyan ruhaforma, csak hogy belül viseli az

ember, hogy a szívet jó melegen tartsa és hogy a por be ne
lepje; a valódi kelméről — jó tanárnőkről — majd a nőképző-
egylet fog gondoskodni; képez már ilyeneket az állam, Kassán és
Győrött is közelebb egy-egy tanítónői képezde fog felállíttatni, eb-
ben tehát nem lesz hiány, és igazi szeretetben a szülék részéről
még kevéssé; épen azért, mert szép a leány, van neki szüksége
jófajta lélekmelegítőre, igaz, alapos nevelésre; leginkább a nemes
fajú hajtások érzik meg a rossz időjárást, a mint azt fájdalom, csak
az imént is tapasztaltuk.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótékonyág.) Király ő Felsége a kölcsei evange-
likus hitközségnek, az ottani templom tornyának, valamint a
paplak és iskola felépítésére 200 frt, és a medzibrodi római
katholikus hitközségnek felépült iskolája költségeinek fedezésére
szintén 200 frtot méltóztatott magánpénztárából adományozni.
— Z s i v o r a György ur Pestről száz forintot küldött az eger-
begyi tűzkárvallottaknak. — S o m s s i c h Pál ur, mint a rigyi-
czai választó kerület országgyűlési képviselője, ezen választó ke-
rületben dühöngött kolerajárvány által inségre jutott özvegyek
és árvák segélyezésére 500 frtot adományozott. — A nem rég
elhunyt E h r e n f e l d Benjámín pesti kereskedőnek özvegye
kétezer forintot küldött az izraelita nőegyletnek. — B á g y a
Zsigmond, hunyadmegyei ganczágai földbirtokos a Ganczágán
állítandó községi iskola számára az építkezésnél szükséges fa-
mennyiséget ingyen, és a legelőelkülönítés alkalmából a közle-
gelőből nyereendő részét is ezen iskolának felajánlotta. — Gróf
T o l d y Horváth Lajos, hunyadmegyei magyar bretttyei földbir-
tokos Magyar- és Oláh-Bretttye községek számára egy alkalmas is-
kolakertül szolgálendő kültelket adományozott, s azonkívül az
iskolaépítkezésnél szükséges tölgyfa mennyiséget erdejéből in-
gyen kiszolgáltatni rendelte. — S z i l v á s s y Kálmán oláh-bret-
tylei földbirtokos pedig ugyancsak ezen iskolának czélszerű épít-
kezésére beltelket ajándékozott. — N á n á s s y Lajos maros-
szigeti polgár az ottani állami tanító-képezde szükségleteire 35
frtot ajándékozott.

* * (Rózsás napló.) S i p o s Imre, erdő-gyarakai református
lelkész jegyet váltott V e c s e y Kornélia kisasszonnyal Debre-
czenben. — L u k á c s Dezső, szabolcsi földbirtokos közelébb
váltott jegyet P u s z t a y Etelka kisasszonnyal, Pusztay Lajos
kedves leányával. — Szegeden P e r c z e l József, honvédhadnagy
(Perczel Mór fia) e napokban tartotta esküvőjét Vály Ilka kisasz-
szonnyal, Vály Benedek ottani földbirtokos leányával. — Csa-
nádban N á v a y Dezső jegyet váltott Návay László ur leányával,
C z e c z i l i a kisasszonnyal. — Székesfehérvártt felső-eőri
F a r k a s Sándor, császári királyi huszárkapitány jegyet váltott
felső-eőri Farkas Gabriella kisasszonnyal. — L i n n e r t Berta-
lan, beregszászi hitelintézeti titkár és Keresztyén Mariska
kisasszony esküvője e hó 14-dikén volt. — Karansebesen S z ó l-
l ó s István, fehértemplomi ügyvéd Rác Atanáz királyi tanácsos
kedves leányával: Rác Aurélia kisasszonnyal tartá kézfogóját.
— G r e h e n e k István, békésmegyei földbirtokos kedves I r m a
leányát S p e r l a g h Sándor gőzhajózási kapitány e napokban
vezeti oltárhoz. — Győrött H o l l ó s László tanár és íróársunk
jegyet váltott H e r t e l e n d y Ilka kisasszonnyal, Hertelendy
Miklós, volt honvédhuzárezredes leányával. — Félegyházán
B á n h i d y Gábor mult hétfőn vezette oltárhoz T a r j á n i Etelka
kisasszonyt. — Jánoshidán K o v á c s László dósai földbirtokos
eljegyzé F a l u d y Jozéfa kisasszonyt. — Mindszenten M a c h a-

netz Jenő, szentesi erdész eljegyzé J a v o r t s i k Emilia kisasszonyt. — Marosvásárhelyt e hó 16-dikán volt Kuti Albert ügyvéd és Altorján Bernáld Berta kisasszony esküvője. — Párisból írják, hogy M u n k á c s y Mihály képirónk jegyet váltott egy luxembourgi gazdag bárónóval. — S t h y m m e l Lajos, pesti kereskedő e napokban tartá esküvőjét Mányik Ferike kisasszonnyal, a korán elhunyt Mányik Ernesztin kedves hugával.

* * (A pesti jótékony nőegylet) idei május 3-dikától június 27-dikéig terjedő 8 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra 1578 frt 76 krt utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 992 frt 20 krt, és egyszersmindenkorra segélyezetteknek 586 frt 56 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 55 új vizsgálatról is tettek jelentést. — A nőegyleti pénztárba legújabbán következő összegek folytak be: néhai Pollák Adolf ur hagyatékából 200 frt földtehermentesítési kötvényekben, a pesti első hazai takarékpénztártól 300 frt, özvegy tornyai Schossberger S. W.-né asszonyságtól 400 frt, és végre özvegy Ehrenfeld Benjaminszasszonytól 300 frt államkötvényekben.

* * (A cselédképző-egylet) folyvást buzgólkodik kitűzött nemes célja: a cselédügy javítása érdekében; pünkösdi vasárnapján ismét jutalomosztási ünnepélyt fog tartani a Hungaria nagy termében, a cselédi hűség buzdítására, és minél inkább érdeklődnek a hölgyek ez ünnepély iránt, annál emlékezetesebb lesz az a kitüntettekre nézve, és azért már a megjelenés is ez ünnepélyen előmozdítja a nemes ügyet.

* * (A gyermek-menhely és bölcsőde javára) a német színházban rendezett két gyermek-estély ezerhetvenkét forintot jövedelmezett tisztán. A költség ezerkilencszáz forintba ment. Király ő Felsége ez alkalommal háromszáz forintot küldött. Fölülfizettek: Adaewsky E. asszony 13 tallér s tiz ezüstgarast aranyban, gróf Károlyi Istvánné 20 forintot, Kern Ágost 10 frt, József főherceg 8 frt, Latzkó ur 8 frt, a hadügyminiszter 2 frt.

* * (Liszt Ferencz) mult vasárnap utazott el a fővárosból. Utját egyenesen Rómának veszi, de Flórenczben is megáll s ott tölt két-három napot. Rómában a Hohenlohe-kastélyban rendeztek be számára lakást, hogy egész csendben és nyugalomban szentelhesse idejét Budapesten megkezdett oratoriuma befejezésére. A mestert sokan kísérték a pályafőhöz, művészek, főurak stb. s a viszontlátás biztos reményével váltak el. Liszt csak a nyár végén érkezik vissza.

* * (Deák Ferenczet) e napokban a király udvari orvosa, dr. Löbl tanár látogatta meg, s aztán körülményes jelentést tett a királynak egészségi állapotáról. A király már régebben csodálkozását fejezte ki, hogy Deák betegségét orvosi konzilium nem vizsgálja meg, de megtudta Andrassy gróftól, hogy az öreg ur nem akarja, mert teljesen bizik orvosában. Azt a tanácsot sem fogadja el, hogy más égalj alá vonuljon, mert „viszonyai nem engedik meg.“ A király Andrassyval abban állapodott meg, hogy föl kell szólítani őt: fogadja el ő felsége orvosának látogatását, ki által az uralkodó tudomást akar szerezni hogylétéről. Deák meg volt hatva e figyelem által, mégis vonakodott az ajánlatot elfogadni, gyöngédségből rendelő orvosa: dr. Kovács S. Endre ur iránt, kit megsérteni vélt, ha más orvost meghallgat. Végre azonban, minthogy a felséges ur nem engedett, s dr. Kovács is igazabb híve hivatásának, semhogy nesztévén a dolognak, ne biztosítsa Deákot, hogy szívesen tanácskozik híres orvostársával, Deák nagy köszönettel tudatta a királylyal, hogy kész dr. Löblt fogadni. A király azonnal táviratoztattott Bécsbe, s Löbl meglátogatta Deákot, s ő sem találta nagy betegnek. A ta-

nácskozás eredménye az, hogy Deák jelen állapota nem veszélyes, és hogy tetemes jobbrafordulása a nyári légváltoztatástól bizton várható.

* * (A magyar művészek) háza tervének kivitelével megbízott országos bizottság mult hétfőn tartotta alakuló gyűlését. Kelety Gusztáv hosszabb jelentést olvasott fel, mely szerint az épület alapja a sugáruton fekvő telekkel és 65,000 frt készpénzzel rendelkezik. E tőke remélhetőleg közelébb nagyobb összeggel fog gyarapodni a rendezés alatt levő nagy festmény-sorsjáték útján, melynek nyeresémei 40—50,000 frt értéket képviselnek. Azután küldöttség választatott, mely ő Felségének és Rudolf koronaherczegnek az utóbbi által elfogadott védnökségért az országos bizottság köszönetét fejezze ki. Továbbá szűkebb bizottság választatott, melynek feladata a művészek háza eszméjének népszerűsítése és adományok gyűjtése.

* * (A magyar díjsorsjegyek főnyereséme), 150,000 frt, a multkori huzás alkalmával egy budapesti molnárnak jutott, ki sorsjegyét egy helybeli pénzváltónál részletfizetésre vette. A szerencsés nyerő eddig nem igen fényes körülmények között élhetett, mert eredeti sorsjegyét egy másik pénzváltónál elzalogosította.

* * (Januárban) három gróf a színházban füttyölt, azért a város az egyiket — mert a másik kettő elillant — 100 frtban elmarasztalta, a belügyminiszter ur azonban fölmentette, mert, azt mondja, a színházban szabad füttyölni, és most, füttyölő egyelet van alakulóban, azon szép szándékkal, hogy tagjai a színházban füttyöljenek. Ezzel kapcsolatban azt is megemlítjük, hogy „uszálytaposó egyelet“ is van alakulóban fővárosunkban, kisebb-nagyobb diákokból.

* * (A mardosó önvád) megölte azt a szörnyeteg embert, Mrda Józsefet, ki Ujpesten három gyermekét meggyilkolta és önmagán is sebet ejtett. Irtózatoss tette után kórházban szállítattott, hol betegsége alatt lázasan beszélt „szeretett“ feleségéről, megsiratta meggyilkolt ártatlan gyermekeit, majd meg ismét ujjongott boldog családi élete fölött. Láza hagymázba ment át, melynek áldozatul is esett.

* * (Irodalom.) Az iparmuzeum „Kalauz“ könyve megjelent s Pulszky Károly írta le benne a tiz osztály tartalmát; ára 30 kr. — A „nemzeti színház könyvtára“ című vállalatból megjelent: 1. „Marcel“, dráma, írta Sandeau, fordította Paulay Ede. 2. „Képirók“, vigjáték, írta Wilbrandt, fordította Erdélyi Béla. 3. „Mi a jelszó“? vigjáték, Garand után francziából K. T. 4. „A véletlen“, vigjáték, írta Varga János. 5. A „Brankovics“ opera szövege; ára egy-egy füzetnek 40 kr. — „Művész a palatáblán.“ Ez czime a Győrött Ozéh Sándor által, gyermekek számára kiadott, könnyen felfogható, mulattató rajzmintáknak, melyeket szülék és tanítóknak melegen ajánlhatunk. Ára: 16 tábla, 1 számoló tábla és 1 darab palával: 80 kr. Kapható a fővárosi könyvkereskedésekben is. — Debreczenben ifju Csáthy Károlynál megjelent Curren Bell „A vészmadár“ című háromkötetes regénye, Kompolthy Tivadar fordításában, szép kiállításban; ára 2 frt 40 kr.

* * (Színház.) Mult szerdán fényes ünnepnapja volt a színháznak és a hazai zeneköltészetnek. Előadatott Erkel Ferenczünk legújabb dalműve, a várva várt „Brankovics György“, és — ha csak azt mondanók, hogy e mű méltó társa „Hunyadi László“nak, akkor is nagyon örvendetes volna az reánk nézve, hát még midőn azt mondhatjuk, hogy a mi kedves, drága Erkelünk nem állapodott meg, hanem haladt, és daczára ősz fejének, a lángelme fiatalágával vette föl a zene új irányát. „Brankovics“-ban egybeolvad a zene és cselekvény, az ének és szavak benne egy test

egy lélek, és a mi kedves, drága Erkelünk ez új irányban is halhatatlan művet teremtett.

Az opera szövege bizonynyal ismeretes olvasóink előtt. Obernyik hasonczimü tragoediája után; ez a tragoedia van a zene világába átrepítve, némi rövidítésekkel ugyan, de nyomról-nyomra híven; azért csak azon mozzanatokkat érintjük, melyeket a zeneköltészet ragyogtat föl e műben.

A nagy közönségnek a második és harmadik felvonások tetszenek legjobban, a megragadó és hatalmas szépségek miatt, a mikben azok olyan gazdagok; a műítészre nézve azonban nem kevésbé meglepő az első felvonás, mert ebben a tárgy még igen kevés zenei anyagot szolgáltat, hanem ez a kevés nagyszerűen van felhasználva.

Szendrő várában vagyunk, a nép az egyházban van, és hő imákat küld az égbe, hogy áldja meg fegyvereit. Majd Brankovics leánya, Mara (Tannerné) is megjelenik, dajkája kíséretében, remegve a csata kimenetelén; elbeszéli, hogy látta Muratot (Ellinger), és azóta nem tud másra gondolni, és most ők újra látják egymást. Templom után a nép dalra, tánczra kél, látjuk a szerb „kolo“-t, töröl metszett szerb, és mégis megragadó szép zene mellett.

A második felvonás fénypontjai: a vita Brankovics (Odry) és egyik fia: István (Ellinger Jozéfa) közt, a ki ellenzi, hogy atyja szövetséget kössön a törökkel; a szövetségi eskü; a két testvér közti nemes vetélkedés, mindegyik akar tuszul menni a szultánnal, egyik a másikért akarja magát a veszélynek kitenni, végre mindketten mennek; és az apa gyönyörű szép bucsuja fiaitól.

A harmadik felvonásban az apa aggódik fiai miatt; jön a szolga, és hozza a hirt, hogy Murát a két fiut megfosztotta szemvilágától, mert atyjuk a magyarokkal akar szövetkezni. Megjelenik a két fiu, elébb az egyik, azután a másik, világtalanul, ez a jelenet az opera fénypontja. A szív szinte megszakad a fájdalomtól, és zenéje mégis olyan magasztosan szép.

A negyedik felvonásban a szerail tündérvilága tárul fel előttünk, a hová Murat Marát elrabolta. Keletiesen tündökletes zene, bajadérek táncza, egy nagyszerű kettős Murat és Mara közt; majd jönnek a magyarok és szerbek, Marának férje miatti félelme; viszontlátja testvéreit, ezek magukkal akarják vinni, de ő nem hagyja el férjét, akkor jön Brankovics — halálosan megsebesítve.

A kiállítás is méltó a műhez. Molnár és Lehmann ismét remekeltek, és Ellinger Jozéfa, Tannerné, Odry, Ellinger, Köszegi, Pauli, Tallián, Maleczki, kiki tehetsége szerint, a művészetet lelkesedéssel egyesítik ez opera előadásában.

* * (Vegyések) Pünkösd vasárnapján lesz a pesti regatta; lesz 20 aranyos „kezdők versenye“, 100 aranyos „serleg díj“-verseny, 25 aranyos „kis egyleti verseny“, 50 aranyos „nagy egyleti verseny“ és végre 20 aranyos „párevezős verseny“, összesen tehát 215 arany. — Mult szerdán a magyar delegátusok a Margitszigeten bucsulakomát rendeztek, a német delegátusok tiszteletére, a miért oly szép egyetértéssel szavazták meg a közös ügyek nagy költségeit. — József főherczeg fiának nevelőjéül saját volt nevelőjét, dr. Rómer Flórist, a nemzeti muzeum régiségi osztályának nagy tudományu őrét választá, ki e végből a szent Benedek egyházi rendből kiléps világi pappá lesz, mire nézve már megjött Rómából az engedély. — Az állatkert a schönbrunni kertből állatokat fog kapni. Ezt ígérte ő Felsőge a küldöttségnek, mely hozzája az állatkert érdekében járult. — A jogászugyülés pünkösd vasárnapján kezd meg idei mű-

ködését, akkor lesz az ismerkedési estély, természetesen vig lakoma mellett, a „Hungariában.“ — A budai dalárda estélyei — ez egylet alakulása tizedik évfordulójának ünnepére — pénteken este nyolcz órakor és szombaton fél kilenczkor a vizivárosi „Fácán“ teremben voltak. — A budavári ostromnál elesett honvédek sirját mult csütörtökön, mint a diadal évfordulóján, ismét ünnepélyes menetben keresték föl a fővárosban lakó volt 1848—9-diki honvédek, és lelkes szónoklatok mellett tették le a kegyeletes megemlékezés koszoruit az üdvözült bajtársak hamvai fölé. — Halmy Ferencz, a nemzeti színház jeles fiatal tagja, a szünidő alatt Aradi társulatánál fog vendégszerepelní Balaton-Füreden. — A nemzetközi statistikai kongressus közelebbi 9-ik összejövetele Budapesten fog megtartatni. — Nepomuczeni sz. János napja előestéjén, melyet a molnárok és más vízi munkások lövéssel szoktak megünnepelni, Pesten egy Marton nevű pallér pisztolyának csöve lövés közben szétrepedt, tulajdonosának fél arcját elszakította, úgy, hogy életben maradását kétségbe vonják. — A pesti „Corso“ kávéházat, mely ledér dalok és tánczok fészke, be fogják zárni, mivel — örömmel írjuk — veszteséggel járó vállalat. — A lefolyt héten a fővárosban született 238 gyermek, elhalt 283 személy, a halálozások tehát 45 esettel mulják felül a születéseket. Az ujonszülöttek közt volt 111 fiu és 127 leány; a halottak közt volt 156 férfi, 127 nő, egy éven aluli gyermek 63. — A pesti főuton e hó 16-dikán este egy szolgálatban levő leány ruhája meggyuladt, ijedve szaladozott, mignem a háznép földre dobás a lángot eloltá, a házban levő dr. Osterlamm Szilárd pedig rögtön gyógykezelés alá vette s bizik megmentetésében. — „Brankovics György“-öt — mint beszélik — be fogják mutatni Belgrádban, sőt Bécsben is.

* * (Halálozások.) Ary Ödön, mult hétfőn éjjel 32 éves korában meghalt. Kevés ember futott meg ilyen rövid idő alatt ilyen fényes pályát, 1867-ben elnöki titkár volt még és mint miniszteri tanácsos és helyettes államtitkár a kereskedelmi miniszteriumnál halt meg, és fényes pályafutását egyedül ritka jeles tulajdonainak köszöné. Alapos készütség és ritka szellemi tehetségek fáradhatlan munkássággal párosultak benne, ez az éjjel-nappal való munkásság volt halála. — Jekelfalussy Vincze, székesfejérvári püspök, e hó 15-dikén elhunyt Rómában, hol az utóbbi időkben gyakran tartozkodott. Született 1802-ben; szepesi püspök lett 1848-ban, akkor a haladás hive volt; a székesfejérvári püspöki széket pedig 1866-ban foglalta el. — Lenkey Károly, 1848—9-ben volt jeles honvédezredes s nyugalmazott császári királyi huszárkapitány, úgy Heves- és K.-Szolnok t. e. vármegyék főszámvevője, e hó 18-dikán élte 73-dik évében elhunyt. — Özveggy Pókh Imréné, Lonovich Judith asszony közelebb Makón elhunyt. — Perlaky Dánielné, született Dorner Emilia asszony Győrben elhunyt, 65 éves korában. — Kecskeméten özveggy Klapka Frigyesné született Deák Krisztina asszony 74 éves korában elhunyt. — Varju Mihályné, született Csintalan Ilona asszony életének 25-dik évében Ludányban szélhüvésben elhunyt. — Kolozsvárt e hó 14-dikén hunyt el Simon Elek 84 éves édes anyja: özveggy Simon Ferenczné született Gondos Juliána asszony. — Pányován Van Mons Pierre birtokos s temesmegyei bizottsági tag himlőben elhunyt; a tavalyi járványban az ő uri laka egész kórház volt, s a derék emberbarát maga járt ápolni a betegeket; a mostani himlőjárványban is így tett, és emberszeretetének, fájdalom! maga is áldozatul esett. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Töltött rostélyos.

Négy szép rostélyosról vágjuk le a csontjait, verjük meg jól a kés fokával és sózzuk be; ezalatt felolvasztván egy kanálnyi zsirt, egy fél marok zsemlyemorzását, két fej megreszelt vöröshagymát és 6—8 szem fekete borsot kell belé tenni, párolni hagyni, aztán a szeletekre kenni, azokat szorosan összecsavarni és e kolbászkákat aztán szalonnával sűrűen megspékelve, egy lábasba szorosan egymás mellé rakni és a tűzre tenni. Egy fél megszely tejfölt reá öntvén, lassu tűznél meg kell sütni a szeleteket, és rizsszel, vagy burgonyával körítve, forróan betálalni.

Piskóta tekercs.

Három tojás fehéréből kemény habot vervén, hat tojás sárgáját kell belé tenni, egy negyed finomra tört czukrot, egy fél citrom héját apróra vágva, és mindezt addig kell a habverővel verni, míg sűrű péppé válik; végül hat lat finom lisztet bele kell keverni, de most már nem olyan erővel ütögetni, mint eddig a habverővel. Egy sütőlemezt vajjal kikenvén, a tésztát belé kell önteni és lassu tűznél egy félóra alatt megsütni; a sütőből kivéve, a tészta tetejét finom befőttel meg kell kenni, szép gömbölyűre összecsavarni, tojás fehérével megkenni, tört czukorral behinteni és ismét a sütőbe tenni, hogy megszáradjon, akkor kivenni és éles késsel darabkába elvágni.

Nemzeti színház.

Május 16-dikén: „A troubadour“, Verdi operája. — Május 17-dikén: „A Ripacsos Pista dolmánya“, Rákosi népszínműve. — Május 18-dikén: „A nők az alkotmányban“, Tóth K. vígjátéka. — Május 19-dikén: „Az idegesek“, Sardou vígjátéka. — Május 20-dikén: „Bankovics György“, Erkel operája, először. — Május 21-dikén: „A csók“, Dóczi vígjátéka. — Május 22-dikén: „Macbeth“, Shakespeare tragoediája.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarazata.

- Az első szám: betét fehérneműekre.
 A 2-dik szám: zsebkendő sarkába való cifrázat rajza Elizabeth névvel.
 A 3-dik szám: kis kerek asztaltakaró rajza, posztóra himzendő, vastag selyemmel, tarka színvegyületben.
 A 4-dik szám: Henriette név zsebkendőre (egy kedves olvasónőm kívánságára).
 A 5-dik szám: R és A betűk.
 A 6-dik szám: M betű cifrázattal.
 A 7-dik szám: A és R betűk.
 A 8-dik szám: G és J betűk.
 A 9-dik szám: P és S betűk.
 A 10-dik szám: egy nagy szalagesokor végeibe való himzés rajza, finom selyemzsinórral kivarrandó, vagy vastag selyemmel tomborirozandó.
 A 11-dik szám: M és R betűk.
 A 12-dik szám: Antonia név zsebkendőre.
 A 13-dik szám: asztalterítő, kosárcák körüli szegély rajza, posztóra vagy cashemirra himzendő.
 A 14-dik szám: Martha név zsebkendőre.
 A 15-dik szám: Emilia név.
 A 16-dik szám: első szoknyák aljára való himzés rajza.
 A 17-dik szám: A és R betűk.
 A 18-dik szám: kerek tálcza rajza, selyemre, posztóra vagy cashemirra himzendő berlini pamuttal vagy selyemmel, a levelek zöld színben, a többi cifrázat sárga és vörösben.
 A 19-dik szám: M és P betű.
 A 20-dik szám: cifrázat zsebkendő sarkába.

A 21-dik szám: egy rózsabokréta rajza gombostü-párnára, színes szövetre színes selyemmel, vagy fehér mollra fehér himző pamuttal dolgozandó.

- A 22-dik szám: B betű asztalneműekre.
 A 23-dik szám: P és S betűk.
 A 24-dik szám: A és L betűk.
 A 25-dik szám: G betű.
 A 26-dik szám: C betű cifrázattal.
 A 27-dik szám: A és R betűk.
 A 28-dik szám: Emilia név, kisebb betűkben.
 A 29-dik szám: A szalagesokorba illő bokréta, melyet külön nyakkötőre is lehet alkalmazni.
 A 30-dik szám: etagérek, munkakosárcák, kis asztalkák stb. körüli lambregnin rajza, színes posztóra himzendő, tarka selyemszállal.
 A 31-dik szám: S és R betűk.
 A 32-dik szám: Mária név zsebkendőre.
 A 33-dik szám: Zsófia név.
 A 34-dik szám: H és J betű.
 A 35-dik szám: cifrázat fehérneműekre.
 A 36-dik szám: Constance zsebkendőkre. És végre
 A 38-dik szám: E és P betű.

Számrejtvény.

Kabdebo Etelkától.

1. 2. Fájó szívnek enyhület,
3. 4. Soha holnap nem lehet.
2. 1. A rosz gyermek ezt teszi,
3. 4. 3. 4. = azért mégis szereti.
1. 3. 4. Istenhez utat talál,
2. 1. 3. 4. Szombatnál is folydogál.
3. 4. 2. 1. Lehet akár Mária,
1. 2. 3. 4. Soha sem volt atyja fia.

Megfejtési határidő: Juniushó 21-dike.

A 17-dik számban közlött rejtvény értelme:

H a j ó.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Illéssy Piroska, Gyura Janka, Báthori Zsigray Istvánné, Kamon Róza, Devics Ferenczné, Novák Kornélia, Kozma Etelka és Ilona, Kovács Emma, Felvinczy Mariska, Moesz Gézáné, Gáál Boros Anna, Váczy Vilma, Szalonnay Benicz Ida, Szücs Klára, Gáar Frigyesné, Oszlányi Mária, Nagy Ödön, Bányász Teréz, Mezey Janka, Tóth Mariska, Vermes Juliska, Tóth Malvin, Jármay Istvánné, Radó Mari és Ilka, Vörös Klára, Sántha Mariska, Pécsy Róza, Gelléry Klotild, Sóos Anna, Szentpétery Anna, Darvas Irén és Jolán, Szöllősy Mihályné, Simon Sándorné, Ujváry Bella, Körösy Teréz, Szücs Ida, Szandtner Ottilia, Egly Petronella, Faragó Jánosné, Tóth Dávidházy Berta, Fosztó Gizella, László Malvin és Emma, Palotay Katinka, Nedeiko Mária, Timár Ottilia, Rózsa Aranka, Kovács Ferenczné, Beniczky Etelka, Juhász Krisztina, Varga Anna és Ida, Lévy Kornélia, Garay Emilné, Tóth Józsefné, Fényes Vilma, Szentiványi Helén, Nagy Ida, Török Constance, Losonczy Irma, Vertán Izabella, Szentes Teréz, Szigethy Jolán és Mariska.

T a r t a l o m.

Egy nő a nőkről. — Az éj leánya, Elekes Endrétől. — Verona uéni, Jankovich Reményi Katalintól. — A rögeszme, Lindau beszélye. — Szent György, Dombhát, Radna. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

magyar színészetpártoló bizottság. 1874. évi május 12. — **M a r o s v á s á r h e l y t t** a mult hó végén „dalkör“ alakult, Borosnyai Pál polgármester elnöke alatt, most meg „mükedvelői zenekar“ létrehozásán fáradsnak. — **I p o l y s á g o n** mükedvelői előadás volt: „A váróteremben“ Müllertől, s kivált Axmann Olga kisasszony (a honvédszászlóalji parancsnok leánya) általános tetszésben részesült. — **A g y e r g y ó - s z e n t - m i k l ó s i** tüzkárvallottak számára már eddig is 1090 frt 94 krt küldött a „Magyar Polgár“, mely az egerbegyiek javára is sikeresen gyűjt. — **N a g y v á r a d o n** Teleszky István balközépit 51 szótöbbséggel választák meg képviselőnek; 384 szavazatot kapott, ellenfele: a szélsőbali Dus László pedig 333-at.

Különfélék.

* * * (*Főrendi quiproquo.*) A főrendiház karzatai e napokban igen mulatságos jelenetek voltak tanui. Nagyban tárgyalták a méltóságos urak, illetőleg olvastatták a jegyző által a vasutársulatok által okozott testi sértés esetében követelhető kárpótlásról szóló törvényjavaslatot, midőn egyszerre csak feláll Nyáry Gyula br. s kezd beszélni, az igaz, hogy ékesen, de olyan dolgokat, mik semmiképen sem voltak összhangzásba hozhatók a törvényjavaslattal, mely tárgyaltatott. Beszélt, beszélt, mindig szebben, mindig ékesebben, midőn egyszerre csak kisült, hogy tulajdonképen a marhavésről beszél. Eötvös Dénes rögtön felkelt, sietett a szülőhöz, s magyarázgatta neki hosszasan és komolyan, — mi a helyzetet még mulatságosabbá tette, — hogy tulajdonképen még nincs napirenden a marhavész. Csak nagy nehezen tudták rávenni, hogy leüljön; ugyanezen beszédet aztán Nyáry ur elmondta még egyszer, a maga helyén, mikor tudniillik később a marhavésről szóló törvényjavaslat tárgyaltatott.

* * * (*A mult évi kolera-járványban*) érdemeket szerzett hazafiak közül ismét többeket ért királyi kitüntetés. Így Reményffy József, balassa-gyarmati ügyvéd a Ferencz József rend lovagkeresztjével diszítettett föl; dr. Barbás József, a pesti kitünő orvos, Beller József miskolci apát plébános, dr. Szabó Dávid, szabolcsi főorvos, dr. Rakitta Alajos pesti s dr. Szóts Emil kolozsvári kórházi orvosok koronás arany érdemkereszttel; Garami Jakab, szabolcsi volt sebész, dr. Ixl Soma miskolci és dr. Obláth Mór zempléni orvosok arany érdemkereszttel; Keczer István lehotkai bíró, Palugyay Nándor lipói csendbiztos s Stankovics Mátyás trsztenai bíró ezüst érdemkereszttel. Továbbá dr. Hammersmidt árvai főorvosnak, Heitler Antal árvai orvosnak, dr. Papp István trsztenai gymnáziumi igazgatónak s Tibád Antal, udvarhelyszéki királybírónak a király elismerése nyilvánítottatott.

* * * (*Londonban*) a „Her Majestys operá“-ban e hó 25-dikén adják elő Balfe hátrahagyott dalművét: a „Talizman“-t, melynek szövege Walter Scott egyik regénye után készült. A darab kiállítására sok gondot fordítottak s Edith szerepét Nilsson Krisztina fogja énekelni, ki csupán a végből jön Newyorkból Londonba. — **A z o r o s z c z á r** tiszteletére vasárnap a sydenhami kristálypalotában fényes ünnep volt, melyen az angol királyi család tagjai s mintegy negyvenezer ember üdvözlé az orosz czárt, ki az nap a fiatal Napoleon herceget is fogadta. — **A l o n d o n i** magyar segélyegylet javára június 27-dikén nagy lakomát rendeznek; az elnökséget gróf Beust, az alelnökséget gróf Batthyányi Ödön fogadta el, s lord Dudley és a Sutherland herceg szintén pártfogói lesznek a segélyegyletnek.

* * * (*A holttestek elégtétele*) egyre általánosabb ohajkép nyil-

vánul a külföldi lapokban; érvül felhozzák a közegészségi és számtalan más okokat, többek közt azt is, hogy így az elevenen való eltemetetés lehetetlenné válik. Ilyen esetről a „Messenger du midi“ egyik utóbbi száma is emlékezik meg. A mult év augusztus havában ugyanis Salonban egy fiatal nő hirtelen meghalt, s miután ott rendkívüli hőség volt, az orvos már hat óra mulva eltemettette. Az özvegy most újra megházasodott, a szülék pedig visszakövetelték a leány holttestét, hogy azt Marsaillebe szállíttassák. A sirbolt fölbontásánál az anya is jelen volt, de kevésbe mult, hogy örülésbe nem esett, mert a koporsó földelét fölszakítva, a holttestet pedig széttépett ruhában s összemarczangolt testtel a sirbolt közepén találták. A leány tetszhalott volt. Az anya e látványra eszméletlenségbe esett s a hatóság megindította a vizsgálatot.

* * * (*Népnevelés, népnevelés!*) Nagy János, tizenkét éves fiu, mult évi október hó 23-dikán Rebek Istvánt, nagybátyját agyonütötte, nyolcz krajczárt jóltevőjétől elrabolt és azután elszökött. A fiucska ezen tette által valóságos rablógyilkos lett. Nagy János egy ideig nem volt található, de végre letartoztatták, és az ipolysági királyi bünyenyítő törvényszéknek átadatott. A vizsgálat által megállapított valóságos tényálladék a következő: Rebek István unaköccsét, mint árvát, Garam-Kis-Sallóra magához vette és atyailag nevelte is. A fiunak azonban nem igen tett, hogy dolgoznia is kellett, hanem inkább csavarogni szeretett volna. Az nap este a gyermek egy szomszédnőtől fejszét lopott, azt az ágy alatt elrejtette és éjjel Rebeket meggyilkolta. A vizsgáló bíró megkérdezte, valjon miért tette ezt, és nem félt-e istentől és az igazságszolgáltatástól? — A fiu erre azt válaszolta, hogy ő nem tudja, mi az „isten“, sem pedig azt nem tudja, mi az „igazságszolgáltatás“, mert nem járt iskolába. — A legfőbb ítélőszék a fiatal gonosztevőt két évi fogságra ítélte, és a mellett elrendelte, hogy e fogságot javító intézetben töltsen és egyszer-smind erkölcsi oktatásban részesüljön.

* * * (*Külföldi vegyesek.*) **L o n d o n b a** egy távirat érkezett, mely szerint Miklós nagyherceget (a Konstantin fiát) Szentpétervárt befogták s papírjait lefoglalták volna. — **H a u c k M i n n i e** kisasszony e hó végén megszűnik a bécsi komikai opera tagja lenni, s júniusban a mi nemzeti színházunkban fog vendégszerpelni.

Megbízások tára.

N. Szöllösre D. B. urhölgynek: A legszivesebben küldtem el újból.

Siófokra Zs. I. urnőnek: A legszivesebben és azonnal, a mint reá kerül a sor.

Radegundba J. F. urnőnek: Néhány nap mulva elkészül és aztán azonnal elküldöm.

Szamosújvárra B. I. urnőnek: Magánlevet irtam.

D. Pentelére D. J. urhölgynek: Ára 15 frt.

Makóra E. M. urnőnek: El van küldve.

R. Szombatba N. J. urnőnek: Legjobb valamely tapasztalt orvos tanácsával élni; ily esetben a házi szerek egyátalában nem ajánlandók.

Zsarolyára J. D. urnőnek: Eddig bizonyára kezei közt lesz a kívánt tárgy.

Szatmárra M. K. urhölgynek: Alig merném a festést ajánlani.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánák szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznát, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából

[rendelnek meg.]

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmel tartása, s a legmérsékeltebb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁRJEGYZÉK:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkál- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanel- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgázir-, Illusion- s báliruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr. frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lőszőr-, berlini gyapju- s moir-alszoknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolok, (legújabb divatezikk.) darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reczésekendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok s brochekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, csipkéekkel vagy himzetek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönböztetve minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek, végenként frt 8, 9, 10—12,
Creas- és bőrvásznak, fehérítettek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18—20.
Irhoui- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézfónalból, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavászkok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr.
Chiffonok, fehéreműekre, (1 vég körülbelül 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávésabroszkok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tuczatonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tuczatonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tuczatonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Füzderekak, hölgyek számára, derékbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehéreműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolcsóbban, a legújabb divat szerint készítettnek el.

Megrendelések s bármilyen levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkre, a legcsekélyebhtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközölte nek.

Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavételek s legkészségesebben becseréltetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Ingyen mellékletek adatnak:

HAMBURGER ADOLF

minden megrendeléshez: $\left. \begin{array}{l} 10-25 \text{ frtig egy elegáns legyező,} \\ 25-50 \text{ frtig egy berlini gyapjukendő,} \\ 50-100 \text{ frtig egy szép kelmeruha,} \end{array} \right\} \text{ aránylagos ár engedményül.}$

Budapest:
IV Belv., uri-utcza 1.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjek áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapjú ruhászöveteket, barégot, gaziert, moll és tarlatánokat, valódi színű kosmonosert, percaillókat, jacónats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelmeket, fehér gradit, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, férfynyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlegasse 4.

22-dik szám.

Május 31-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Május	31	Vasárnap	D 1 Sz. hár. vas.	D Sz. hár. v.	19 F Pünkösdv.	15 Mak. gy.		4 11	7 44
Junius	1	Hétfő	Krisztus sz. vére	Blandina	20 Pünkösdhétfő	16		4 10	7 45
	2	Kedd	Erasmus	Erasmus	21 Konstant.	17		4 10	7 45
	3	Szerda	Klotild, Korn.	Kornélia	22 Basilicus	18	☉	4 10	7 46
	4	Csütörtök	Ur napja	Berta	23 Mihály püsp.	19		4 9	7 47
	5	Péntek	Bonifác	Bonifác	24 Semeon	20		4 8	7 48
	6	Szombat	Norbert	Pálka	25 János feje	21 S. Selah.		4 8	7 49

V i d é k i t á r c z a.

Az orsovai koronakápolna, melyet a király góth modorban magán pénztárából 1856-ban azon helyen építtetett, hol 1853 szeptemberhó 8-dikán a Kossuth által elásott magyar korona megtaláltatott, a határőrvidék polgárosítása óta gazdátlanul áll, hogy tehát e hely s a körötte levő utak, lugasak és sétányok az enyészettől megóvassanak, az orsovai Deákkör alapítványt szándékozik létesíteni, melynek kamataiból a szükséges költségek fedeztessenek, mivel pedig ezt saját erejéből nem teheti, felhívást intéz a magyar nemzet minden hú fiához, nem különben a lelkes honleányokhoz, hogy e hazafias ügyet bármily csekély adománynyal elősegíteni siessenek, adományait a nevezett egyesület elnökéhez: Hoffman Róberthez Orsovára intézvé.

Hód-Mező-Vásárhelyen e hó 14-dikén kegyeletes ünnepély ment végbe. Könyves István, ottani derék leánytanító, 45 évi működés után visszalépett a tanítói pályáról; tisztelői és tisztársai az agg férfinak ez alkalomból diszes ezüst serleget, nejének pedig arany karpereczet adtak át emlékül. Az ünnepélyes átnyújtást derült lakoma követte, és a felköszöntések alkalmával elmondott sok áldáskívánás a sok hálás tanítvány szívében talált viszhangot. Ugy halljuk, hogy magas helyről is megfelelő elismerési nyilvánítás van tervben a derék agg népnevelő iránt. Mai nap a kormányok egyuttal önönmaguknak is elismerési bizonyítványt állítanak ki ilyenmü nyilvánítások által.

Egerből írják, hogy Lenkey Károly volt honvédezedest igen nagy részvétellel temették el. A honvédmenház is képviselve volt Földváry Albert, Krivácsy József és Gánóczy által. A elhunyt 73 évet élt, s testvére volt Lenkey János honvédtábornoknak, ki Gácsországba feküdt századát haza hozta a hon védelmére, s aztán a küzdelem után az aradi vár börtönében a téboly és halál menték meg a kivégeztetéstől. Lenkey Károly is az osztrák seregben szolgált, mint tiszt a József huszároknál, de a forradalom kitörésekor már Egerben mint nyugdíjas kapitány élt. Eleinte nemzetőrök őrnagya volt, s ezek élén Temerin és Járeknél a szerbek ellen harczolt. Majd a honvédségbe lépett s ezredessé lett. A hadi törvényszék halálra ítélte, de e büntetés nyolcz évi várfogságra lett változtatva. Ezt kiállva, ismét Egerbe ment lakni, hol az alkotmány visszaállításakor egyhangulag választák meg megyei főszámvevőnek s az is maradt egész élete végeig. Egyenes, de udvarias, lelkiismeretes, művelt férfi volt, s mindenki nagyrabecsülte. Sirjánál Poppel Gyula, egykori honvédtiszt mondott bucsubeszédet.

Gy. Remetén, Erdélyben, Pécsi Imre postamester több év előtt nőül vette Bernád Gyula ottani birtokos leányát, de oly rosszul bánt vele, hogy ez kénytelen volt haza menni szüleihez négy gyermekével együtt. Válopör lett belőle, s kiderült, hogy

a férj alaptalanul kinozta nejét. Márczius végén Pécsi megjelent apósánál ki garázdaságai daczára is szívesen fogadta. Vírágvasárnapkor a férj felszólítá nejét, hogy térjen vissza hozzá. A nő nem akart. Ekkor a férj káromkodva ugrott fel, revolvert rántott ki, de a fegyver nem sült el. Bernád rárohant a dühöngőre, ki ekkor apósára lőtt, de a golyó a falba furódott. Ekkor Bernád kicsavarta a pisztolyt veje kezéből, agyon lőtte a garázdálkodót, s azonnal ment följelenteni magát. Az elkeseredett apát az e hó 8-dikán tartott végtárgyaláson szabad lábra helyezték. A gy. remeteiek tömeges aláírással kérvényt nyújtottak be mellette.

Az aradi új színház operáját Aradi Gerő és Tanner István most szervezik. A személyzet nagy része már szerződötve van, s egy pár a külföldön jó nevet szerzett hazai erőből és a vidéki opera ismertebb tagjaiból áll. Köztük van: Rudass Józsa kisasszony, a hannoveri udvari színház drámai énekesnője, Human Erzs kisasszony, Stoll széphangu tanítványa; Baráthy bassista, ki olasz színpadokon énekelt, Fektér Ferencz; bariton szerepekben Tanner István fog működni stb. Ezenkívül Tanner a nemzeti színház több elsőrendű operai tagjának ígérését bírja, hogy időnkint vendégszerepelni fognak az aradi színpadon.

Az arad-borosjenői ut Uj-Panit és Világos között az e hó 16-dike és 17-dike közti éjen dühöngött zivatar után, megrendítő látványt nyújtott. Mintha valamely vert had rendetlen futásban vonult volna végig az országoton, ló-, ökörhullák s hátrahagyott terhes szekerek feküdtek szétszórva mindenfelé. Itt-ott egy-egy kétségbeesett arczu ember is volt látható, örködve csekély vagyonának romjai fölött. Az említett éjen egész fuvaroskaraván indult ugyanis utnak, s ezt érte utban a zivatar.

Közép-Szolnokmegyéből írják, hogy ott a szükség a legszomorubb alakot kezdi ölteni. A Bükk alatt például a lakosság alakor és törökbuza-kocsánból készít kenyeret, mely csak az éhhaláltól menti meg a szegénységet. Most azonban, nagy munka idején, a nagy szükség bizonyára mulóban lesz már.

Békésmegyei Dobos községét a Körös elöntötte és sok családot koldusbotra juttatott. A „Békésmegyei Közlöny“ szerkesztősege a szerencsétlen vízkárosultak javára elfogad könyöradományokat, és rendeltetésük helyére fogja azokat juttatni.

Vidéki vegyesek. Veszprémi hölgyek szegény izraeliták számára levesosztó intézetet alapítanak. — Székesfejérvári püspökké, mint hire jár, Rónay Jácintot, e kitünő műveltségű papot fogják kinevezni. — Jekelfalussy püspök temetése e hó 28-dikán volt Székesfejérváron — A dél magyarországi régészeti társulat e napokban tartá közgyűlését Temesvárt, számos tag és nagy hallgatóság jelenlétében, Or-

CSALÁDI KÖR

Hefilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

22. SZ.
Május 31-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettesít
foglal magában a lap irányában.

Egy nő a nőkről.

(Des femmes par une femme. Paris, Bruxelles et Leipzig. Lacroie Verboekhofen. 2. Volum.)

II.

Goethe, ki finom műveltségét, sőt még költői életének leg-
szébb örömeit is a szép lelkű nők körében töltött óráknak kö-
szöni, azon jó tanácsot adja:

„Willst du erfahren, was sich schickt, So frage nur bei schönen Frauen an.“
(Ha tudni akarod, hogy mi illik, csak szép nőknél tudakozódjál.)

Nagyon esetlen volna, ha azt gondolná valaki, hogy a szép-
nemet egyedül a szép külső is megvesztegetheti. A női szív,
melybe, Lamartine szerint, isten a nő lángeszét oltotta, nem ka-
czárságot, hanem valódi férfiaságot követel. Ki a nők körében
valamit számítani akar, annak nem szabad nullának lenni, az pe-
dig, ha a férfi a pipere tanulmányára adja magát, annyit tesz,
mint nullához közeledni. Sok uracsot, ki kotnyeles modora és
tánczmesteri mozdulataival egy ujkori Don Juannak hiszi ma-
gát, érhetett már azon kellemetlen tréfa, hogy a meghódítottnak
hitt leány kinevette, s mint nullát mellezve, inkább azon alap-
hoz fordult, mely kevésbbé tetszelgős keretben, de értékes fér-
fiassággal közeledett feléje. A nők a férfi valódi értékét jellemé-
ben, akarakterében és műveltségének fokában keresik, mik
egyedül képesek hatást kelteni a női szívben. De talán némelyek
azt fogják mondani, az ily kiválasztott nők igen ritkák, és a gya-
korlati életben nem alkalmazkodhatni egy költő eszményéhez,
mely egész tökélyében soha sem létezett s nem is létezend soha.
Az ellenvetés áll, ha a férfi hivatását a nő ellenében ezen egyik
oldaláról fogja föl az ember; ha azt képzei, hogy a férfi egyet-
len rendeltetése az, hogy a nőnek tessék s ennek életét minél
kellemesebbé tegye. De ez nem úgy van, mert ez csak egy részét
teszi hivatásának. E szempontból persze nem mellezhetni az
udvariasság mesterségét, s egy kis festőszerrel kell segíteni, ha
a természetes való nem elégséges. Mert hát a való sokszor je-
lentéktelen, s tekintve azt, hogy ritkán van kellemes külseje,

jobb, ha ezt a lehetőségig eltakarják. Azért a társaséleti udva-
riasság igen ajánlandó előkészület a nőnemhez való bensőbb vi-
szony tanulmányozására. Mert tulajdonképp a nők urai a társa-
ságnak, és míg a háziasság körében csak az engedelmesség lehet
jelszavuk, a termekben urnókké lesznek. A figyelem között azon-
ban, melyre a hölgy jogosan számot tarthat, s melyet mint édes
lovagi kötelességet szívesen teljesít is az ember, s amaz udvarias
tolakodás között, mely csak a kaczéznak eshetik jól, ég és föld
a különbség. A finomabb női érzelmek gyűlöli mindazon édeskés
hizelgéseket, melyek a bon-ton nyelvén bizonyos polgárjogot
vívta ki maguknak, de a melyek rendesen csak üres, szellem-
szegény társalgást takarnak. Unalmas uracsok szoktak efféle
szólásokat mint durczukrocskákat maguk körül szórogatni,
hanem rendesen föl is sülnek velük, és a pezsgő helyett, melyet
elménekedésük zamatjával reménylenek, csak valami édeskés be-
nyomás mutatkozik. Nem hiszem, hogy a művelt, finom érzésű
hölgy kellemesnek találja, ha valaki mindig kezét csókolja, a
mint még itt-ott, kivált arisztokratikus körökben, szokásban
van. Egyébiránt Jean Paul, a női természet eme szellemdus ismerője,
azt mondja, hogy a szeretőnek inkább a férjet, a férjnek
pedig inkább a szeretőt kellene játszania.

Továbbá az sem áll, hogy egy női szívet okvetlenül meg-
lehet hódítani a személyes bátorság világos példája, például pár-
baj által. A női jellemben nincs meg a kegyetlenség vonása, a
mint itt-ott hallhatni. Goethe a leghatározottabban ellene szolt
ez állításnak a maga Iphigeniájában. Oly leány, kinek abban tel-
nék kedve, ha egy emberélet koczára tétetik személye kedvéért,
bizonyosan legkevésbbé érdemli, hogy valaki magát fölládozza
érte. Persze egészen más, ha a nő, ki ótalmunkra van bizva,
maga szenved bántalmat. Ez esetben a férfinak a legnagyobb

elszántságot s az önerejében való legföltétlenebb bizalmat kell tanusítania, ha nem akar a nőnem megvetése tárgyául szolgálni. Mert a nőnek meg kell győződnie arról, hogy a férfi, kire magát bizta, nem szorul más ótalmára. De a mi uracsaink rendszerint semmiségekért, egy ferde pillantásért, egy félre értett ártatlan szóért szoktak párbajra kelni. Sőt vannak esetek, hogy egy hölgy, csakhogy magát fontossá tegye, ily tüzes ifju kedélyeket maga ingerel egymás ellen, vagy ha már összekaptak volt, még inkább izgatja őket. Ily viselet csak hiu öntetszelgést árul el, s azon férfi, ki elég botor ily nő kedvéért bizonyos bevett formák szerint gyilkosságot követni el, ostoba vagy öngyilkos. Mai nap már egészen más nemét ismerjük a szerelmi szolgálatoknak, mint a középkorban a véres versenyharczok és lovagjátékok voltak. Szellemi vitában erkölcsi és értelmi nagyság babéráért küzdve legyen az ember vitéz, s jutalma nem fog elmaradni. Mert semmi sem hizeleg jobban a nőnek, mint ha a férfi, a kit választott, szellemi hatalmának tanuságát adja.

Hogy a társalgásban a helyes hangot eltaláljuk, erre már mélyebb tanulmányozása kívántatik meg a női jellemnek. Azt szokták ugyan mondani, hogy a női társaságban nem jó egy tárgyba elmélyedni, hanem ellenkezőleg egyről másra csapkodva át, inkább a beszélgetés színezetét kell föltüntetni, mint azt a francziák szeretik, mintsem a valódi komoly beszéd hangján maradni. Sőt azzal gyanusítják a női természetet, hogy jobban gyönyörködötteti a hirszátyár, mint egy szellemdus társalgó, s hogy a pletykát jobban szeretik, mint a világtörténetet. Mindezzel állítások azonban nem egyebek léha koholmánynál.

A női műveltség bizonyos tekintetben egészen ellentéte a férfiénak. Amaz ösztönszerű, míg ez elmékedő. Azért is egyáltalán a nő ítélete az izlés és erkölcsi élet dolgában, hol történelmi ismeretre és szemlélődő gondolkodásra nincs szükség, fölülmulja a férfiéét. De a női műveltségnek, ezen származási módjára nézve, megvan a maga természetes határa. A bölcselmi szemlélődések talányait, melyek képzelmet és szellemi kutatást tételeznek föl egyuttal, a nő elméje nem fogja föl. Láthatni, hogy a két nem tehetségei nemileg és nem fokilag különböznek egymástól. A női műveltség látköre igen terjedelmes; az embernek csak e látkörhöz kell lelki szemét alkalmaznia.

Az is figyelembe veendő, hogy a nő szerelme magasabb a férfiénál. A férfi a leányban csak a nőiességet keresi, mert ez, a legtöbb esetben, műveltséget s egyáltalán bármely elsajátítható tulajdont kipótolhat. De a leány magasabb álláspontot foglal el szerelmében. Neki szellemi ösztönzésre van szüksége a férfi részéről; a férfiban mintegy a magasabb lényt keresi, és épen nem kerül ki figyelmét azon előnyök, melyeket annak jelleme és ismeretei szereztek. Jean Jaul e tekintetben azt mondja, hogy kevés férfinak volna kedve egy Cordayt, vagy egy Jean d'Arc'-t elvenni, de a legtöbb nő bizonyára egy Brutushoz, vagy más valaki hasonlóhoz szívesen nőül menne. Ennyiben magasabb a női szerelem a férfiénál. A barátságban azonban épen megfordítva áll a dolog e két nemnél.

Hogy a nők becsülését megnyerjük, szerelmüket kell lángra gyujtanunk. Ott, hol nem szeret, már ítelt a nő, — mondja Schiller. A leány azonban méltán követelheti a férfítől, ki szerelmét és becsülését megnyerni kívánja, hogy előbb e kegyet ki is érdemelje. Mert a nők legparányibb kegyének is becsesebbnek kell lenni a férfi szemében egy fejedelem mosolyánál, s a nőknek azzal még takarékosabban kellene bánniok. A ki érdemes reá, attól a női szív soha sem fogja megtagadni az elismerést, s ily elismerés az önérzetes ifjuban csodákat művelhet, mert abban fekszik a két nem kölcsönös viszonyának legnagyobb, legrejté-

lyesebb titka, hogy valami ellenállhatatlan ösztön kölcsönös becsülésre indíthatja őket; ha e kötelék elszakadna, elvesztené az emberi társadalom teremőerejének alapját és foganatos haladásának legbiztosabb eszközét. Az oly társaság, melyben nők nincsenek, csak féltársaság, valamint viszont nőtársaság férfiak nélkül valódi nőre nézve huzamosabb időre kiállhatatlan.

A férfi- és nőjellem általános kölcsönhatásáról csak keveset mondhatni, miután az valami határozott viszonyt, kijelentett barátságot vagy szerelmet tételez föl előbb. Az áll, hogy a fejlett férfijellem nagy hatással van az őt környező női alakokra. Ily nemű a Goethe viszonya századának nevezetes hölgyeihez. Csakhogy az ily férfiak ép oly ritkák, mint a mily gyakoriak viszont azok a nők, kik a férfi élethivatására határozó befolyást gyakorolnak. A természeti törvény hozza magával, hogy az emberi művelődés valódi előmozdító és hangadó vezeterei közvetve a nők legyenek. Innen van, hogy az emberiség legnagyobb és leghatalmasabb szellemei buvárlataik és művészi alkotásaik eredményeit mindenkor bizonyos előszerotettel rakták le nevezetes nők lábaihoz. A nők részvéte a férfi lelkesedésének és szellemi törekvésének lényeges tényezőjét képezi. Az igaz, hogy ily részvét szilárd-ságot tételez föl a férfi, és szellemi jelentőséget a nő részéről.

Helyesen fölfogva, a férfival való érintkezés mindig bizonyos határozott, szilárd életnézlethez vezérli a leányjellemet. Valamint a férfi érdes, szögletes lényét csak a szelid nőszív befolyása csiszolhatja ki, úgy a nő is a férfinak köszöni személyisége megállapítását, megszilárdítását. A férfi tulajdonkép csak a fejlődő női szívet neveli, míg a teljesen kifejlődött női természet folyvást fölötte jó befolyást gyakorol a körében levő férfiakra. De a férfi nevelői hivatása a mondott értelemben voltaképp csak kizárólagos, valamint a nő szerelme is csak egyetlen férfit illethet legnagyobb mérvében. Halvány női természetek ugyan szeretik szívök üregét minél több férfiszoborral tele rakni; de az igaz női egyéniség csak egy férfijellem előtt nyílik meg, s csak ezen egyetlen egy választottja tanításai szerint kíván műveltetni.

Állok komor, sötét templomban...

Gáspár Imrétől.

Állok komor, sötét templomban,
Szívemben zajló fájdalom van,
Ugy int, szólit buzgó imára
A templom elhaló sugára.

Csendes, magányos, méla templom
Kétségbeeséstől megóv, elvon,
Bus szerzetesek ott a karban,
Dalaik hívó szó az avarban.

Nem magam állok, ide jönnek,
Kiknek vigaszuk ima, könnyek,
Ott tisztos aggnő, sirban tápja,
A szent szűz karján is őt látja!

Ide menekült a kis árva,
Ott kívül minden ajtó zárva,
A templom c-ukva nem maradhat:
Itt jobb az ember, s ád, ha adhat.

S minden oltárnak jött vendége:
Itt bús menyasszony hull élébe,
Amott egy bíaszke, vas természet,
Oh, a seb mégis sajgott, vérzett!

Elnézem őket . . . mind vesztett,
Enyhíti mégis emlék, jótett,
És mindenik úgy tudja, érzi :
Hiába szenved, másért vérzik !

Nem szeret senki, nem tudok én sem,
Fekszem békón, nincs menekvésem,
És nem sokára fekszem holtan . . .
A gyilkos nem más : magam voltam !

Mégis úgy készit szívem imára :
„Oh uram, érvén a határra,
Keljen napként a kor felettem,
Melyben hitem volt, és szerettem !“

Az élők és meghaltak.

(Beszély.)

Lanka Gusztávtól.

I.

Hideg, sötét deczemberi éj volt.

A Vezekény kastély homlokzata felől a szokottnál nagyobb világosság szolgált a pusztára, mely ez ősi fészket a kisdud falu utolsó házsorától elválasztá.

Épen azon teremben azonban, honnét a szokatlan világosság szétáramlott, csak hárman valának : a kastélynak két fekete öltözött szolgálja, térdelve és imádkozva, és a kastély ura : Vezekény Gábor, örökre némán, a ravatalon.

A halott csak negyven évet élt, de barátai, ismerősei s a kisdud falu lakossága szívből sajnálták és áldották emlékezetét. Az ügyes-bajos embereknek jó tanácsos, a szűkölködőknek segélylél szolgált, családi életét a közel szomszédban és messze vidéken példányként emlegették.

Mindenki tudta, hogy szerető neje vigasztalhatlan, a miért kevesen is közeledtek feléje a vigasz megszokott szavaival, hanem szemekben és arcukon mutatták be a részvétet és fájdalmat, melyen az özvegygel őszinte szívvel osztakoztak.

Agnes, a gyászoló özvegy, dolgozó szobájában ült, férje barátjának, Szécsy Alfonznak, s Szécsy nejének : Teréznek, barátjának társaságában, többet sirva, mint társalogni.

Künn a szél süvöltött és erősen verdeste az esőt a szoba ablakaihoz.

A szobát egy a kandallóra helyezett három águ kandelaber viaszgyertyái világíták meg.

A tűz a hamu alatt pislogott.

Az ünnepélyes eltakarítás a következő nap délutáni óráira volt berendezve.

— Istenem, Istenem, adj erőt, hogy a holnapi napot túlélhessem ! — fohászodék az özvegy zokogva.

— Asszonyom, ön hisz, s azoknak, a kik hisznek, meg kell nyugodniok az örökkévaló rendelkezéseiben.

— Kedves Ágnesem ! Ne feledd, hogy boldog szerelmeitek, egy élő lánosz szeme, most már csak egyedül benned találja vigaszát és támaszát, és nélkülöd az árvák bizonytalan sorsával kellend küzdenie — figyelmezteté gyengéden a barátnő.

— Szegény Bertám ! Szegény egyetlen gyermekem ! — zokogott a busongó.

— Gábor vérmes volt kissé, az igaz, de szelid természetű és mértékletes . . . testalkatából, kinézéséből és erős természetéből sokkal hosszabb életre lehetett következtetni, — okoskodék Szécsy, a holdogult legmeghittebb barátja.

— Az orvosok az utolsó perczig biztak testi és lelki erejében.

— Tulajdonképen minek tulajdoníták halálát ?

— Egy rögtön támadt agybántalom következtésének. Szegény, egyetlen, szeretett férjem, még kevéssel halála előtt úgy vélekedett, hogy a komári vadászon hütötte meg magát, én azonban inkább hiszem, hogy agybántalma már akkor keletkezett, mikor Teréz roszulléte alkalmával, annak orvosával a folyosón, künn a csipős levegőn hosszasan értekezett.

Teréz elfordítá fejét s egy mélyet sohajtott.

— Becsületos, jó lélek ! Mindenkor résztvett és osztozott barátjainak és jó ismerőseinek bajaiban és szerencsétlenségeiben is.

— Istenem ! Mért nem haltam én meg elébb ! Vétkezésem, ha azt mondanám, hogy én jobban szerettem, mint ő engem ; de ő férfi volt, s ily nehéz fájdalmat talán mégis könnyebben elbirt volna.

— Asszonyom, egy özvegy férj, egy szeretett leánygyermekkel !? Csapás a szerető felek elválása mindenképen.

Teréz meghatottan nyujtá kezét férjének.

— Miért nem szünnek meg a szerető szívek egyszerre dobogni !? — zokogott ismét a gyászoló.

— Mert az istennek gyakran könyörölnie kell a gyermekeken.

E pillanatban élénk fény világítá meg a szobaajtót és Berta gyertyával kezében jelent meg anyja és a fájdalomban osztozó házi barát és barátnő között.

A gyertyát már az ajtónál kioltotta s egy asztalkára helyezte.

Berta sugár testalkatáról, gyermekien szelid tekintetű szeméről, a kifejlett életkorban csak ritkán, vagy soha nem látható szőke színű hajáról, tej- és rózsásfinom arcbőréről itélve, nem lehetett több tizenöt évesnél, és fekete öltönyében azon ihletett festmények angyalához hasonlított, kik a sötét felhők mögöl fehér arcaikkal, vigaszul tekintenek le a szenvedőkre.

A mint lassudan anyja elé lépett, hosszú pillái végén könyözgett. Sötét, kék szeme gondolkozni látszék. Azután kiterjeszté gömbölyű fehér karját anyja felé, és zokogásba törve ki, keblére hanyatlott.

A szobában mély csend uralkodott. A család őszinte barátai bűnnek tartották volna megzavarni a mély és igaz fájdalom e néma nyilatkozatát. Berta az atyjától való örök elválás eszméjével küzdhetett. Kezét homlokára illeszté, melyen hideg verejték gyöngyözött.

— Oh anyám ! anyám !

— A tehetlen, gyenge lényeknek meg kell nyugodniok, gyermekek, az örökkévaló és mindenható rendelkezésében.

Az anya gyermekét próbálta vigasztalni akkor, mikor maga is vigasztalhatlan volt.

A fiatal leány kezét szívére illesztve, sohajtott.

Szécsy figyelemmel arra, hogy a fájdalom percéről percze mind inkább erőt vesz az özvegyen és gyermekén, egyelőre fokozatosan oly rokon tárgyat vetett föl megbeszélgetésül, mely a szívet ha érinté is, de csak távolabbról és gyengédebben érinteté.

— Az eltakarítás minden részleteire nézve intézkedtem. Vajha soha se kellett volna e szomorú kötelességet teljesítenem !

— A sirbolt kulcsait még ma át fogom adni, legyen szives a legszükségesebbeket megtétetni ! — válaszolt az özvegy tört hangon.

Ha jól emlékszem, boldogult barátom többször nyilvánította, hogy az ősi sirboltban atyja mellett kíván nyugodni.

— Atyja és anyja között.

— Kisdéd falunk lelkésze fogja beszentelni?

— Egyedül ő; ez volt szeretett Gáborom utósó kívánsága.

— Asszonyom akarata, hogy a távolabb falusiak és a helybeli szegények számára a szokásos halotti tor megtartassék.

— Minthogy abban leányommal részt nem veszünk, legyen szives Szécsy ur a vendégek fogadását s a felügyelet tisztét elvállalni.

Az éj többi része a szenvedők fájdalom-nyilatkozataiban, s a család barátjainak vigasztalásában telt el. — Reggelre, mely a tél elején csak hét óra tájban szokott bekövetkezni, a vihar lenyugodott s a kelő nap halvány sugára az anyja ölében szendergő Berta sápadt arcát csókolta meg.

Mosolygó tiszta ég, de csipős hideg mellett történt a közszertetben álló Vezekény Gábor eltakarittatása.

A fájdalomtól roskadozó özvegyet Szécsy, a kiismert jó barát támogatta.

Bertát alig volt képes Teréz eszméleténél megtartani. A falu népe csaknem teljes számban jelent meg a gyászünnepélyen, s igaz szívből kívánt örök nyugalommal a szeretett birtokos lelkének.

Teréz nem könnyezett, de benső megindulását elárulta szokatlan halványsága, remegő ajkai s a nehéz lélegzetvétel, mely olykor-olykor megfulással fenyegette.

Szécsynek gyakran meg kellett szemét a könyvtől törülnie, de a nélkül is nemes arcán ült a fájdalom és szomorúság.

Mikor az ősi sirbolt ajtai megnyíltak, s a penészes boltivek titokszerűsége az özvegy és gyermeke lelkében az örök elválás eszméjét felkelté, a gyengéd nőiség megtört a nehéz fájdalmak sulya alatt, s Vezekénynét és leányát eszméletlenül kellett szobáikba felvinni.

Teréz is oly halálsápadt lett, hogy Szécsy megjijedt nejétől.

Szegény Szécsy már jóformán azt se tudta, kit segéljen és kit vigasztaljon. Kötelessége annyival terhesebbé vált, mert ő maga is szenvedett.

Nejét a szertartás végezte után azonnal haza kísérte, ő maga pedig visszatért a vendégekhez.

Teréz a mint egyedül maradt szobájában, letérdelt és imádkozni kezdett. Mintha csak most lett volna szabad sirnia, könnyei záporokint hullottak; isten mondhatta volna csak meg, minő érzés vagy gondolat nyomására.

Már sötétes volt, mikor férje, Alfonz, a kastélyból visszatért.

Nejét szobájában, szobaleánya társaságában találta.

— Talán féltél magadban, édesem?

— Nem annyira féltém, mint szokatlanul éreztem magamat.

— A jó Ágneszt féltém, hogy a végelválás alkalmával el nem távolítható erősebb és szokatlanabb idegrázkodás miatt egy válságos betegségen kell átmennie, annyival inkább, mert ki tudja, a hü és szerető nő meddig lesz vigasztalhatlan.

Teréz a tenyerébe rejté arcát és úgy zokogott.

— Kedves nőm, annyi könnyet hullatsz barátunk halála felett, hogy azon esetben, ha én most hamarjában meg találnék halni, nem is maradna számomra.

A nő karjaiba zárta férjét, s a fájdalom utósó gyöngyei annak arcán peregtek le.

A következő nap reggeli óráiban tartott gyászmisén még szemlélni kellett a barátoknak és ismerősöknek az özvegy- és

leányának fájdalmait; későbbben Ágnes és gyermeke hosszabb időre bánatukba temetkeztek, és elzárkózottan a külvilágtól, csak legmeghittebb barátaikkal közlekedtek.

Az idő azután mindinkább enyhítőleg hatott, s a kimúlt drága férj emléke azon kötelességeket idézé az anya lelke elé, melyekkel egyetlen leánya jövőjének tartozott.

II.

A következő év nyarán Szécsy egyetlen gyermeke: Henrik is bevégezte tanulmányait és Svájcba úgy tért szülőföldre, hogy hazáját hosszabb időre többé soha el nem hagyja.

Szécsy Henrik husz éves ifju volt, nem annyira szép, mint inkább kellemes és értelmes arcczal, sugár, magas, finomabb és így gyengébb testalkattal, s arczában azon sajtászerű halványsággal, melyet nem az élet mohón kergetett örömei és gyönyörei, hanem a szorgalommal művelt komolyabb tanulmányok kölcsönöznek.

Mint mindazon férfias önérzettel bíró egyének, kik csak mulaszthatlan kötelességeiket teljesítették, szerényen nyujtá át tanulmányi igazolványait atyjának, kinek a kitünő érdemrend megszemlélte után minden jutalma és dicsérete abban állott, hogy fiát megölelte és megcsókolta.

Az anya sirt örömeiben.

— Fiam, — mondá — fájdalmas szívvel vetted a hirt, hogy szegény Gábor bátyádat eltemettük.

— Annál fájdalmasabban, mert a távolság nem engedé meg, hogy nemes lelkü és becsületes barátunknak utósó „isten hozzádot” mondhattam és végtiszteletén jelen lehettem volna.

— Igyekezéél derék özvegyének őszinte reszvétedet mielőbb kijelenteni.

— Szomorú, de mulaszthatlan kötelességem. Mióta nem láthatám, bizonyosan a kis Berta is nőtt és fejlődött már!?

— Istenem, a leányok mint a nád, úgy nőnek, s a kis Berta pár év múlva nem gyermek, hanem eladó leány lesz már. Csodálkozni fogsz, hogy azon idő óta, mióta nem láttad, mennyire kifejlődött. Gyenge ugyan, mint mindig volt, de alkatának összhangzó gömbölyűsége még is elárulja a gyermekkorból a fiatalkorba való átlépését.

Henriket Vezekényné csaknem anyai szeretettel fogadta. Henrik és Berta némán, de érezőn szoritottak kezét.

— Lelkem mélyéből osztottam kedves néném és Berta hugoskám fájdalmában, arra pedig mindig szomoruan fogok gondolni, hogy jó bátyámtól el nem bucsuzhattam.

— Ő igazán szeretett benneteket! — jegyzé meg az özvegy szomoruan.

Henrik egy könnyüt törült ki szemeiből.

Berta a mint könnyezni látta az ifjut, könnyezni kezdett maga is.

Henrik távozni készült.

— Reménylem, gyakrabban meg fogsz látogatni!

— Örömmel, valahányszor Ágnes néni megengedi.

— Henrik, a két család nemcsak szomszéd, hanem barát is.

A különben is komoly természetü ifju még komolyabban tért vissza szülőihez. A szerető kör, melyhez annyi kedves emlék csatolta, egy taggal szegényebb lett, és az elköltözött ha nem mindent is, de osztályrészü az ifjunak is költesőzött sok jóságot és kedélyességet elvitt magával.

— Nos, fiam, hogy találtad a családot?

— Ágnes néni még mindig nagyon szomorú. Berta gyászruhájában, a fájdalomtól kék gyűrűs ég színü szemeivel, harmatos-

szempilláival, olyan, mint a fájdalom angyala. Ha soha többé nem láthatnám, se tudnám e tulvilági arcot feledni. De anyácskámnak se láttam, mióta haza jöttem, egyetlen mosolyát se? — kérde Henrik a fiui szeretet részvétével.

Teréz mintha mély álomból ébredt volna fel, kissé megrezzent, csakhamar azonban fiára függeszté tekintetét s egy meghatározhatlanul különös mosoly jelent meg ajkain.

— Igazad van, Henrik! Az anyai öröm, melyet hazajöttöd keltett, egy mosolyt valóban felmutathatott volna.

— Fiam, természetesnek találom, hogy anyád Vezekényt oly igen sajnálja, annyival inkább, mert Ágnes azon hiszemben van, hogy férje betegsége onnét keletkezett, hogy Gábor anyád betegsége alkalmával, orvosával a folyosón, hogy létéről kérdezősködván, magát ugyanazon alkalommal meghütötte.

— Még akkor is nem anyám, hanem részvevő keble oka betegségének.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e.

— Lindau beszélye. —

(Folytatás.)

A hatvanas év tavaszán, májusban, urunkat egyszer Londonban találtam, még pedig Rotten-Rowban. Egy szép fiatal hölgygel s egy öreg urral láttam lovagolni. Arcza úgy el volt változva, hogy alig ismerhettem meg. Megelégedettnék látszott és jó színben volt, amint őt mint husz éves fiatal embert ismertem. A nő arcza, kivel lovagolt, szintén tetszett nekem, szeretném, ha a Thorley-ház urnője volna, mondám magamban; akkor uram ismét egészséges lenne. Uram nem vett észre, s én néhány nap mulva visszatértem Thorleybe.

Ez azon évben történt, melyben ön nem látogatott meg bennünket. Benson ur azt írta Londonból, hogy a nyarat nem fogja Thorleyben tölteni, s azért mindkét szobája zárva maradjon. Hozzá tette, hogy azon esetben, ha ön Thorleybe jönne, az alatt levő nagy szoba, fönt pedig a kis terem s a hálószoba bocsáttassanak rendelkezésére. Nem sokára pedig öntől kaptam levelet, melyben tudatja, hogy ne várjak önre.

Urunknak legközelebbi tudósításai Párisból valának keltezve, az utósók, julius végén, Svájczból, ekkor több hétig mit sem hallottam felőle, s azután kaptam egy sürgönyt Svájczból, mely röviden tudtomra adta, hogy uram néhány nap mulva megérkezik Thorley-házba. Ekkor kiszellőztetém szobáját, várakoztam s mondogattam magamban, mily szerencse volna, ha egy fiatal feleséggel érkeznek meg! De egyedül jött.

Mem tudom az estét elfeledni, melyen megérkezett. Szeptemberhő első napjaiban volt, a konyhában ültem Spencerrel és Zsuzsannával s a fölött tanakodtunk, mi birhatta rá urunkat, hogy eredeti terveit a nyárra vonatkozólag így megváltoztatta. Ekkor hallottam Tigris hangját s mindjárt tudtam, hogy urunk megérkezett, mert a kutya csak akkor ugatott úgy, ha urunkat látta. Felugram, hogy az ajtót kinyissam, s ime, ő ott állt előttem. Uram isten, milyen volt az az ember! Izzadtan, porosan, egészen kimerülve állt ott. Szemei mélyen feküdtek fejében, mint az első napokban betegsége után, s haja megszőrkült; olyan volt, tisztelettel legyen mondva, mint egy gonosztevő, ki a rendőrség által üldöztetik.

Jó estét kívánt. Hangja nyers és rekedt volt. Aztán kérdezősködött, hogy égnek-e fönn a gyertyák; midőn nemmel válaszoltam, megparancsolá, hogy rögtön gyujtsam meg azokat, mi-

alatt ő az istállóban a lovak és kutyák után fog nézni. Néhány percz mulva feljött szobájába s tudtomra adta, hogy ha szüksége lesz rám, csöngetni fog. Segíteni akartam neki átöltözködni s mindjárt jelentést tenni a Thorley házról, de ő elküldött A jelentést vacsora alkalmával akarta hallani, mert akkor nagyon fáradt volt.

A konyhába mentem, hogy vacsorát rendeljek uram számára. A kocsist találtam ott, ki Zsuzsannától kérdezősködött, hogy mi érhetne árunkat, mert olyan beteges és rosz színben van, hogy alig ismert reá. A szakácsné természetesen nem mondhatott semmit a kíváncsi embernek, s hogy a hiábavaló fecsegésnek végét vessem, azt mondám, hogy urunk egyenesen Svájczból érkezett Thorleybe, s hogy négy nap utazás postakocsin, poros vasuton s zivatáros tengeren elég arra, hogy oly gyenge ember, mint Benson ur, rosz színben legyen. Mindig azon voltam, hogy uramnak sajátságai öreg szolgájának szűk tudomáskörén ne menjenek tul.

Fél óra mulva csöngetett. Fekete öltözetben találtam őt, minőt rendesen evés alkalmával szokott magára venni. Utazó öltönyei a földön heverték, a kandallón pedig egy csomag hirlap és papir feküdt, melyet zsebéből vont elő. Megparancsolta, hozzam rendbe a hálószobát, mialatt ő a dolgozószobában a hirlapokat fogja olvasni. Fél óra mulva enni akart; hideg hust kívánt s ha lehet, a pinczéből egy jó üveg bort, mert ő fáradt, alélt, és erősítőre van szüksége.

Ezt elvégezve, dolgozó-szobájába ment. Midőn a kandallóról a papirokat összeszedtem, hogy az asztalra tegyem, azok között egy arczképet vettem észre. Nem tartozom azon kíváncsi szolgák közé, kik urok minden titkát tudni akarják. Csupa véletlen volt, hogy az arczképet megpillantottam. Könnyen fölismertem benne a fiatal hölgyet, kinek társaságában gazdámat Rotten-Rowban találtam. Ekkor arra gondoltam, hogy uram talán házassági ajánlatot tett, de vissza lőn utasítva, s ez okozta a rögtöni változást lényében. Mindezt közlöm önnek, mert ha segíthet és segíteni akar, szükséges, hogy mindent megtudjon, a mit uram betegségére vonatkozólag tudok.

Regnault igenlőleg intett fejével, s Maltby rövid szünet után folytatá:

Uram ekkor egy egész évig maradt Thorley-házban, s élete valóban szomorú volt. Senkit sem látott s csak ritkán ment ki. Mindennap nagy csomag hirlap érkezett számára Angol- és Franciaországból. Mindnyáját felbontotta, s a nap legnagyobb részét olvasással tölté. Élete nagyon szabályszerű volt; ismertem minden sajátságát, és néha napok multak el, a nélkül, hogy egy szót szólt volna. Naplemente előtt egy órával, ha az idő szép volt, lovon vagy gyalog rándult ki Headon Still vagy Alam Bay felé. Ott töltött egy fél órát, nézegette a hajókat s a tengert; ekkor ismét haza tért. Ez volt egyetlen szórakozása.

Uram szeret engem; ezt dicsekvés nélkül mondhatom. Egy este, midőn ily szomoruan láttam őt haza jönni, bátorságot vettem magamnak, s midőn vacsora után a kandalló előtt ülve szivarozott, megkérdeztem, mi baja, s valjon egy öreg, gyöngye ember, de alázatos és hű szolga nem segíthet-e rajta? Nem haragudott meg. Ellenkezőleg, kezet nyujtva, szomoruan szólt: — Ne törődjék velem. Nem sokára vége lesz mindennek. Rajtam nem segíthet senki. — Szemeim könybe lábbadtak, oly szomoruan hangzottak szavai, de mit felelhettem volna? ő az ur, én pedig a szolga.

Nyáron ön megérkezett s mint mindig, társalgása ekkor is felvidította őt. Ön rávette őt a sétákra, valamint arra is, hogy önt Cowes-, Carisbrooke-, Ryde- és Bentnor-be kísérje. De ön-

nek távozása után állapota rosszabb lett, mint azelőtt bármikor. Ekkor kezdte el az ivást.

Ennek már három éve. Eleinte alig vettem észre, ő nem sokat bír el s ránézve egy üveg több, mint önre nézve kettő. Midőn láttam, hogy kelleténél többet iszik, azt gondoltam, megmentem őt a kísértéstől, s csak fél üveg bort adtam az asztalra. Egy pár napig türte, talán nem is ügyelt rá s nem ivott meg többet, mint a mennyit maga előtt látott. Az egész étkezés alatt olvasott, s keveset látszék azzal gondolni, mit vesz magához. De nem sokára elkezdte a bort még az étkezés előtt megrendelni, a melyet el akart fogyasztani. Mindig többet kívánt, s most egy üveg bort iszik reggelire, egy üveg xerest ebédre, s két, sőt három üveggel vacsorára.

Önnek látogatása alkalmával mindig restelte magát egy keveset. De épen ez volt a legrosszabb. Megparancsolta, hogy gondoskodjam arról, miszerint szobájában mindig legyen néhány üveg nehéz bor, mert — ugymond, — este innia kell, hogy alhassék.

Oly gyöngye idegzetű ember, mint Benson ur, nem állhatott sokáig ellen ily életmód befolyásának. Sógorom iszákos volt, s delirium tremensben halt meg. Tudom, mennyire megragadja ez a nyomorult betegség az embert, s tudom azt is — ne adja isten, — hogy szerencsétlen uramat tönkre teszi. Senkivel sem akartam erről beszélni. Az öreg ház becsülete szent előtttem. Egész tegnapig mindenki előtt titokban tartottam, de az utósó éjjel Spencert bele kellett avatnom, ki egyébkint ez alkalommal tudtomra adta, hogy ő már néhány hó óta a legrosszabbat gyanítja. Ezzel mindent elmondtam önnek, a mi szivemen fekszik. Uramnak utósó rohama két hó előtt volt, az utósó tegnap éjjel. Hogy mit lát, nem tudom, nem akarja megmondani. De valami iszonyúnak kell lenni, mert minden roham után napokig oly gyöngye, hogy a gyermek is levehetné lábáról. A tegnapi roham nem volt oly rossz, mint az utósóelőtti, de mégis elég rossz. Ma reggel theát ivott, s egy darabka vajaskenyeret evett melléje; azóta alszik. Ha felébred, csöngetni fog, mert nem feledkezett meg arról, hogy önt várjuk. Korán reggel kérdezte, hogy megérkezett-e már s nem kétkedem, hogy megkísérlendi a fölkelést, csak hogy önt Thorley-házban üdvözölhesse.

Ön az egyedüli ember, Regnault ur, kinek befolyása van szerencsétlen uramra. Tudom, hogy ő önnek barátja, s ön jobban tudhatja, mint egy szegény, öreg szolga, hogy lehetne őt betegségéből, mely tönkre teszi, kigyógyítani. —

Regnaultnak szokása volt a beszélőt félbe nem szakítani. Azt állítja, hogy ez által sokkal többet tapasztalt életében, mint kérdésekkel. Ezért hagyta Maltbyt is nyugodtan végig beszélni. Most fölkel s néhányszor gondolkozva járt alá s fel a szobában. Ekkor megállt Maltby előtt, a ki szintén felkelt.

— Ez rossz dolog — szól, — miért nem beszélt nekem erről már korábban?

— Uram állapota csak a múlt év telétől kezdve fordult rosszabbra, — mentegeté magát Maltby. — Aztán reméltem, hogy ön nyárára megérkezik. Épen szándékom volt önnek írni, midőn uram megparancsolá, hogy lozzam rendbe az ön szobáját.

— Mindent megteszek — szöit Regnault. — Most átöltözködöm s egy kis sétát teszek. Ha Benson ur felébred s kérdezősködik utánam, ön megtalálhat a kis sétányban.

V.

Regnault már körülbelül félóra óta járkált a sétányon fel és alá, az elébb hallottak fölött elmélkedve. Kinosan lepetett meg általuk. Utazási célja Thorleyba az volt, hogy üdülést ta-

láljon. Nyáron át egy nagy kép elkészítésével volt elfoglalva, mely koronás fő által rendeltetett meg nála, s arra számított, hogy a Whigt szigetén megérdemelt nyugalomnak fog örvendeni. Benson betegsége azonban keresztül huzta számítását. — Igazán ostoba történet, — szól, — s úgy érezte, mintha Benson nem valami igazságosan bánt volna vele, s félig-meddig megbánta, hogy Thorley-házba jött. De ekkor régi barátsága Benson iránt újra feltámadt lelkében. A szegény, jó ember, — szól tovább, önmagával beszélgetve; — csak tudnám, hogy segíthetnék rajta. Diplomáciai rendszabályokhoz nem értek. Őt az italtól eltüntetni, és rendőri felügyeletem alá helyezni: ezt nem merem magamnak tanácsolni. Ez nem fogna neki tetszeni és én is hamar elveszteném türelmemet, a „hasznos, nem hasznos, csak hogy nemes buzgóság“ pedig nem tartozik erős oldalaim közé. Bennem ugyan nem veszett el valami irgalmas néni. . . . Legjobbna hiszem, ha nyíltan beszélek vele s férfisságára fellebbezek. . . . A körülményekkel meg kell alkudnom.

Midőn Regnault ez elfogadható végkövetkeztetéshez jutott, épen akkor pillantá meg Maltbyt, ki feléje sietett,

— Uram most ébredt fel — mond a szolga, — s kéreti önt, jöjjön szobájába.

— Hog an érzi magát? — kérde Regnault, mialatt Maltbyval sebes léptekkel indult a kastély felé.

Meglehetősen, — volt a válasz. — Épen az a sajátságos az ő rohamaiban, hogy igen hamar elmúlnak. Most tökéletesen eszméleténél van, csak hogy igen gyöngének fogja őt találni.

Benson ágyában feküdt, midőn Regnault hálósobájába lépett.

— Megbocsásson, barátom, hogy ily rosszul fogadom önt, — köszönté vendégét. — Megkísérlém fölkelni, de tökéletesen sakkmattnak éreztem magamat, s lábaim megtagadták a szolgálatot. Nagyon örülök, hogy önt láthatom. Hogy érzi magát?

Regnault az ágyhoz közeledett s megszorítá a beteg ember kezét. — Ma rólam nem is lehet szó, — felelt amaz, — én nagyon jól érzem magamat; de mint van ön?

— Nem valami különösen, a mint látja. Tegnap este egyszerre eszméletemet vesztem, s most oly rosszul érzem magamat, mintha valamely hosszú betegségen estem volna át.

— Mit mond az orvos?

— Az orvos mitsem mond, azon egyszerű okból, mert nem is hivattam.

— Kedves Benson, azt hiszem, ön nem osztja bizonyos értelmetlenek nézetét, kik magasabb lénynek tartják magukat, mert minden mesterségszerűt kigunyolnak. Tegye meg nekem azt, hogy mindenek előtt okos orvost hivat.

(Folytatása köv.)

A hollandi háztartás köréből.

Benke Istvántól.

Ámbár a természet a kellemes változatosságot és elragadó szépséget Hollandiától általában megtadta, de az ember szorgalom azt bizonyos tekintetben mégis kipótolta a magas kerti és mezei művelés által. Bármerre menjen is az ember, az ország kisebb-nagyobb távolban, mezei és nyári lakokkal s más mulatóhelyekkel és az ezeket körítő gyönyörű kertekkel van tarkítva, melyek együtt véve nagy jólétre és vagyonra mutatnak, és a mellett — különösen a kertek — a mesterkéltséget és természeti szépség lehető legtükéletesebb képeit tárják fel kigyós sétányaikkal és csudálatos ügyességgel összevissza vágott

s a legtarkább szinezetű virágokkal beültetett tábláikkal. Ha lehet, minden kert egy-egy halastóval, s a bejárat kétfelé nyíló vaskapuval van ellátva, mely azonban, mint szintén a néhol egész nagy kertet körítő vasrácsozat, inkább czirádául, mint szükségből vagy használhatóságból van oda alkalmazva.

A kert bizonyos részén van a lakóhely, mely vagy állandó, vagy csak idenyi. Minden nyaralónak megvan a maga ugynevezett „kupolája“, mely az illető családnak ott-lakása alkalmával délutáni tartozkodási helye, hol a soha és sehol el nem maradható theát, kávé, vagy sört elköltik, a férfiak pipáznak (zárljel közt megjegyzem, hogy ellentétben az angollal, a hollanditán csak egyedül a török mulja felül a dohányzásban, melyet itt rendkívüli jósága és olcsósága mellett oly mértékben „élveznek“, hogy az alsó osztály egész valósággal eszi és rágja, és a középrenden is akár lányat lehet találni, ki e végre különösen elkészített dohányt tart szájában; s ezzel szemben megjegyzem még azt is, hogy nincs arra példa, hogy itt akár „polgár“- , akár urinő dohányozna s illetőleg szivarozna.) Visszatérve a kupolába, ott az idősebb hölgyek varrnak, kötnek, az ifjak egymással csevegnek, a legfiatalabb nemzedék tagjai pedig, — de csakis ezek — kritizálják az elmenőket s járó-kelőket, főleg pedig az idegeneket.

A gazdagabb lakókon és földbirtokosokon kívül minden város szomszédságában megvan a zsufolt és szűk utcákban szorosán egymás hátán élő polgároknak és kereskedőknek a maguk nyaralójuk vagy kupolájuk, bárha ház nélkül is, egy-egy kertben, a hová nap lementével vagy a napi teendők elvégezte után kimehetnek. Azonban az újabb időben a népesedés és vagyonosodás terjedésével házakkal kezdték beépíteni a kerteket, úgy, hogy néhol az ily „kerti házak“ egész utcaszorokat képeznek, gyönyörű sétatérrel és körutakkal, melyek a városok kerületeinek paradicsomi képet adnak.

A városok, faluk s kisebb helységek az egész országban körös-körül vannak véve ilyen mezei lakokkal. Mindeniknek megvan a maga tulajdon neve, vagy a kapuk fölé irt jelmondata, melynek megválasztása az illető lakos és tulajdonos jóllétét és megelégedését jellemzi; így például. „Lust en rust“ öröm és nyugalom; — „Wel te vreden“ — jól megelégedett; — „Mijn genegentheid is voldaan“ — kívánságom teljesítve van; — „Mijnlust en leven“ — örömöm és életem; — „Gerustelyk en wel te wreden“ — nyugalom és megelégedés; — „Vriendschap en gezelschap“ — barátság és társaság; — „Daal van liefde“ — szeretet völgye (hajléka) stb. Egy helyütt pedig e különösen jellemző feliratot olvastam: „De vleesck-potten van Egypte“ — az egyiptomi husos fazék. — Valóban ezen feliratok és jelmondatok igazságában s azoknak az illető tulajdonosra vonatkozó jelentésében nem lehet kételkednie annak, ki csak egy futó tekintetet vet a nagyszerűen művelt kertekre s az azokban álló lakokra, melyeknek egészen a földig leérő ugynevezett „függő ablakai“ egészen beengednek látni a pazar fényességgel bebutorzott termek valamelyikébe; továbbá a kertek gazdag gyümölcsfái és dus növényzete, a mindennemű virág- és növényágyak, a virágcserepek óriás alakjai stb. mindezek a képzeletet felülmuló nagyszerű tekintetet nyújtanak.

Talán az egész fél-földgömbön sem talál az idegen annyi különös sajátságosságot, elevenséget és a mi házi tüzhelyünkötől eltérő különbözőséget, mint a mennyit bármely hollandi város utcái is nyújtanak. Ezek csatornák által annyira körül vannak szelelve, hogy a házak és nagy fák sorai csak azért látszanak lenni, hogy egyik a másikba át ne csapjon. A csatornákon felvonó, vagy mesterségesen felcsavarható és más félretoló hidak vannak a

közlekedés fenntartására, melyeket a kisebb-nagyobb vitorlás és csigás-hajók elmenetelekor mindannyiszor fel kell huzni, vagy félreccsavarni és tolni. A vizek, hajók, fák és házak tarka vegyülete, az ajtók előtt kikötött és ki nem kötött járművek serege; a veres téglából magasan és egymás mellett keskenyen és szorosan felrakott házak, sugár födélzeteikkel, melyek többnyire csiszolt cserepekkel födve, a nap fényében fürödni látszanak, és függő ablakaikkal, melyek az egész földszintet, vagyis inkább az alsó emeletet eltöltik, egészben véve új és meglepő látványt nyújtanak.

Egyéb sajátságok közt az első, mi magára vonja az idegen figyelmét, az ugynevezett „ablak-tükrök“, melyek csaknem minden ház ablakán kívül megvannak, s melyek mintegy 45 foknyi szeglet távolra úgy vannak egymás mellé s illetőleg egymás hátához illesztve, hogy az ablakban ülő hölgy egyiken az utcán fel- s a másikon lenézhet, a nélkül, hogy az elmenőt látása által zavarná, vagy ellenkezőleg valamely „közönséges tekintetnek“ magát kitenné; s ezenfölül, míg a vak-tükrök háta mögött így elrejtve marad, varrását vagy kötését is zavartalanul folytathatja, s mégis folytonosan a járó-kelők közt lehet, szemével.

Különösen tűnhetik föl a t. olvasó előtt, hogy a Hollandiában uralgó sajátságok közé sorolom a tisztaságot is, melyre itt rendkívüli gondot fordítanak; azonban ha meggondoljuk, hogy a hollandi házi nők tisztogatási szenvedélye a lehető legmagasabb fokon áll: állításom nem lesz feltűnő. Kívül-belül minden tárgy, a legnagyobbtól s legdurvábbtól a legkisebbig s legfinomabbig egészen ujnak és oly tisztának látszik a rá fordított gondtól, hogy azon pornak, vagy egyéb rakománynak legkisebb nyoma sem látszik. Főleg a szombat, reggeltől estig az, melyen, mint a hét utósó napján, kiválólag a tisztogatásnak jut a főszerep. Ekkor minden ház a legerélyesebb tevékenység jeleneteit tünteti föl: a kefélés, törlés, surlás, mosás szünet nélkül folynak; a járda, padlat, ablakok, künn és benn levő tárgyak stb., bármily tisztáknak látszanak is, mind ugyanazon műtét alá vétetnek. Azon helyek, melyek sem a kéz, sem a kefe és mosó-seprük által nem érethetnek el, sem szabadulnak meg egy jól kezelt víz-szivattyu csőjének tartalmától, mely készülék kivétel nélkül minden háznál megvan. Az utcán menő idegen ekkor folytonos utczai zuhanyozásnak van kitéve, s csak akkor tétetik magára nézve figyelmessé, midőn már a nem felhőkől hullt eső rászakadt, melyet valamely ablakban tisztogató leány okozott a fentebbi készülékekkel, tudniillik olyformán, hogy testének mintegy kétharmadát künn tartva, a víz-szivattyut egy bizonyos pontra irányozza, miközben nem ügyel senkire, csak magára. A pókoknak roszabb állapotjuk lehet itt, mint akárhol a föld kerekiségén; ellenük a legszorgalmasabb irtóháboru gyakoroltatik, és az ostromlószerék és hadikészülékek: kefe, seprű, víz és törülők, irgalmatlanul kihatnak egészen a legmagasabb csucsig s be, a legmélyebb és legsötétebb rejtekig.

Ha már künn ily nagy tisztatágot találunk, ebből következtetni lehet az ajtókon belülré is, hol hasonlóképen izléssel és csinnyel párosult tisztaság és fényesség uralkodnak. A társalgó-terem bizonyos szentség jellegével bír, a hová egy héten legföljebb egyszer megy be a házi nő, vagy legmeghittebb cseléde, de csakis papucsban, nehogy másféle lábbelivel a csiszolt padlatot felkarcolja, és szapanynyal s vízzel kezeiben. A törül- és porló műtétnek előbb nincs vége, míg a butorok ismét befödve, az ablakok befüggönyözve s az ajtó bezárva nincs — a másik hétig.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Májushó 27-dikén.

A jó öreg. — Képeskönyvek. — Az élelmes angolok. — A külvárosi ünnep. — Kívül és belül. — Ólelgető karok. — A szegénység végett. — A belvárosi ünnep. — A csattos könyvek. — Egy barátnőm élménye. — Mi tetszett az anyának, és mi a leányának. — Az örökkévalóság fényessége. — Tud-e imádkozni? — Sulyos-megi izatás. — Az Ádámok. — Az új sugáruton. — Tánczó asztalok. — Képmutató ebéd. — Puskapor-töltések. — A cseléd-képző-egylet ünnepélye. — A regatta. — A Horváth-kertben. — A nemzetiben. — Lónyai-estély. — Az akadémia közgyűlése.

Az én jó öregem odafenn két részt simítva galambszárny bajuszát, édesdeden mosolyogva mondá, hogy: Legyen egyszer jó napja az én szeretett fővárosomnak, és akár egy angyalokkal álmodó leányka, olyan piros-pünkösdi napra ébredénk. Még szombat este sötét-mogorván morgolódtok reánk az ég, de — csak teszi magát, mondám, hogy annál kedvesebb legyen a meglepetés, és csakugyan másnap reggel a lég csupa üde és enyhe, csupa májusi — nem fővárosi — illat. Még a nap sem égett, csak úgy szelideden melegített, és teltek is meg az utcák legott jókor reggel ezernyi ezer ünnepi arcokkal, imádság-formával rajtuk, a legkedvesebb imádsággal, a mi vidámsággal van vegyítve. Csak élelmes ember az az angol, azért is, mert olyan páratlanul tud dolgozni, és azért is, mert ünnepelni is olyan páratlanul tud. Mikor jól kidolgozta magát, megadja a testnek, a mi jót tesz neki, és a léleknek nem kevésbé; nem éri be a templomjárással, hanem az egész ünnep a lélek üdülésének van szentelve; hiába tartanak ott nyitva a boltokat, nem volna, a ki vásárolna, még — bort és pálinkát sem. Nálunk természetesen másképp van; nálunk a nép a kericsmában keresi a szentlelket, és részint a fejében, részint pedig a hátán viszi haza; hanem csak délutántól kezdve késő estig; ilyenkor is sajátságosan érdekes képes könyv a főváros, különösen a külvárosok; minél kijobb érünk, annál bajosabb a közlekedés; minden ajtó előtt egy sereg nemzetiség, és egyik boldogabb a másiknál, a szerint, a mint vagy ő az életpárját, vagy ez őt ölelve tartja; ennek az ölelésnek azonban egészen más oka és célja van, mint első tekintetre hinnők; egy része azért foglalja körül szíve választottját mindkét karjának erős vonzódásával, hogy a mennyire csak lehetséges, távol tartsa amaz ajtóktól, mert azokon bejuthatni könnyű, de nem ám ismét ki, a maga lábán; a másik része pedig azért, mivel az „övé“ már benn volt, és ki is került onnan, csak hogy nem tudja, miképp, azért most csunyán haragszik, a lábát ugyan nem bírja, annál inkább szeretné két kezének hasznát venni, ezeket kell tehát a jó életpárnak biztonságba helyezni; inkább átöleli, sőt még attól sem irtózik, hogy iszik vele, csak egy keveset, csak addig, a míg haza takarítja, a mi azonban nehéz munka; hanem ez csak délután és este, a külvárosokban van így, és itt is csak azért, mivel a külvárosok végén több a kericsma, mint a ház, ez meg azért, mivel ott nagy a szegénység és a műveltség sem valami virágzó, így van tehát ott gondoskodva a szegénység ünnepéről és lelki üdüléséről; de nem úgy ám benn a városban, ott már jókor reggel csupa kedves, mosolygó arcok lepik el az utcákat, kivált mult vasárnap; valami bűvös ereje volt annak a napnak, az egész főváros meg volt fiatalodva, a ruhák

tették-e, — egész tavasszal ez volt az első nap, melyen az új divatot sétálni lehetett vinni, — vagy a derűtség az arcokon, vagy — igen is, azok a csattos könyvek a szép, finom kezekben; olyan kedvesen esik akkor hölgyeinket kíséreni, olyan egészen más a társalgás velük, mint akár otthon, akár a táncsteremben; az a csattos könyv a kézben olyan elevenen emlékeztet arra, hogy a női szív is ép úgy tele van áldásokkal, és nincsen neki más ótalma, csupán csak az, a ki e könyvből beszél hozzánk.

Érdekes jelenetnek is voltam mult vasárnap tanuja; egy barátnőmmel történt, egy kedves fiatal leánykával; természetesen ő vele is az utcán találkoztam, köszöntöttem és tovább mentem, mert nem volt egyedül, egy fiatal ember kísérete, csak nem rég ismerkedtek meg, és azóta a fiatal ember gyakran tette nála tiszteletét; az anya szívesen látta, mert egy egész püspök nagybátyja van neki, és barátnőm szintén, mert csinos fiú, jó tánczos és sokat beszél a külföldről, a mit harmad éve három hét alatt Londontól Rómáig át-meg-átutazott; hogy mit beszéltek most egymással, azt nem tudom, és az anya szintén nem tudta, mert csupa barátságból én mégis csak az anyához csatlakoztam, és tartottam őt szép szóval tőlem kitelhetőleg egész uton; így értünk a templomba, az ajtatoskodó sokaság, a magasztos himnuszok, az oltár felett az örökkévalóság fényessége, szemem önkénytelenül bezáródott, szívem önkénytelenül megnyílt, lelkem imádattal borult le a Mindelhathó előtt, és midőn újra föltekinték, az én barátnőm még mindig ott volt édesanyjával; kis idő múlva aztán ők is fölkeltek, távoztak, én újra hozzájuk csatlakoztam, haza kísértem őket, hanem a fiatal ember nem csatlakozott hozzájuk; ez feltűnt nekem, valjon mi lehet ennek oka? Meg nem állhatám, hogy barátnőmet meg ne kérdezzem ez iránt, lehetőleg gyöngédeden, hanem a leányka azért mégis elhaloványodott, majd ismét elpirult és nevetve mondá, hogy aligha nem ma utószor látta azt a fiatal embert; ezen már az anya is megütődött, én ajánlottam magam, de a leányka marasztott szemével, fölmentem tehát velük lakásukra, ott aztán a leányka nyakába borult édesanyjának, azután azt mondta, hogy kiadott az udvarlóján; az anyja is, én is kérdőleg tekintettünk reá, de volt valami az arcán, a mi csak az igazi nőnek van adva, a mitől az indulat meghunyászkodik. — De hát mi történt? — kérdé gyöngédeden az anya. — Semmi, — viszonzá a leány, — csak azt kérdeztem tőle, ha tud-e imádkozni? erre azt felelte, hogy ő bizony nem tudja, mert nem próbálta, én meg azt mondtam reá, hogy a ki nem tud imádkozni, az szeretni sem tud, mert — tevé hozzá mosolyogva — a ki a földön azt nem látja, a mi isteni, az a nőben sem látja és arra biz én nem bízom a szívemet! — és, akár hiszik, akár nem, biz én nagyon irigyeltem az édesanyját, a mint most leányát szívéhez szoritva össze-vissza csókolta, és siettem is ki a szobából, hanem a leány utánam repíté, hogy legyek szíves azt újra megmondani annak a fiatal embernek; kissé kellemetlen megbízás, gondolám, inkább vállalkoznám az itteni német színházban kiülni egy felvonást, mert ez a fiatal ember most legalább is a haját tépi kinjában, hanem azért csak megteszem; ne mondja az a leányka, hogy mai nap az igaz barát is a diplomáciai vörös könyvek fájához tartozik.

Indultam emberem fölkeresésére; először is lakására. Ádám apánk óta a bűnbánat a magányt keresi, gondolám, de ott nem találtam, reggel óta nem látták, mondák; és most hol lehetne található? Hát azt ők hogy tudhatnák, legbiztosabban azonban a váczi-utcán, a hol ilyenkor a szép világ szokott egymásnak kedveskedni. Nem szóltam semmit, de nem mentem a váczi-utcába. Szép világ! hát létezik az egy olyan szívnek, a milyen most ama fiatal emberben háborog? Megyek inkább ki a váczi-utra, a merre a sugárutat építik; az a millió rombolás és lakatlan palota ott nagyon összeillő társaság lehetnek neki, gondolám; hanem ott sem találtam, visszatértem tehát a fővárosba, fáradt is voltam már, és éhes is, a reám váró nagy munka miatt pedig nem közönséges erőre volt szükségem, legokosabb tehát, ha jól megebédelek, mondám, és befordultam a vendéglőbe, és a legelső, a kivel ott találkozám, — az én fiatal emberem volt!

Mit tagadjam? valamennyi asztal tánczolt, annyira megvoltam lepetve; mert mindjárt az első pillanatban világosan láttam, hogy az én fiatal emberem eszik; eszik! két órával azután, hogy az égbolt összeomlott felette, lelke üdvössége, imádott szerelme azt mondta neki: fel is ut, le is ut!? Csakhamar azonban megnyugodtam ismét; tévedtem, ez az ember eszik, igaz, de egyszersmind iszik is, és kaczag, tréfál, bohóskodik is jobbra-balra a körülötte levő czimborákkal, ez nem rendes evés, hanem képmutatás, a düh és kétségbeesés álcája; nini, most meg már a pinczért is lohordja, a malaga nem izlik neki, semmi kétség, ez az ember most csupa puskaport tölt magába, a legkisebb szikra és a levegőbe repül; no, én nem leszek az a szikra, erre később is ráérünk, azt a barátság se nem kívánja, se nem várja tőlem, halaszszuk tehát el kissé a súlyos megbízatást, addig a szerencsétlen párjavesztett kinos dühe lángja bizonyosan csillapul.

Átmentem a másik terembe, nagy gyorsan megebédeltem, azután távoztam; a lépcsőn urhölgyek és ismét urhölgyek siettek föl a nagy terembe, természetesen én is hozzájuk csatlakoztam, nyájasan mosolyogva fogadott a terem, a fali festmények fejüket bólingatták reám, régi jó ismerősök is vagyunk mi már, sok édes órát töltöttünk mi már itt együtt, sok kedves hölgy társaságában, sok farsangi vigalomban és hangversenyben, melyek itt — a Hungáriában — megtartattak. Most is, a sok tisztos anyarcz, és az az emelkedett hangulat, csak a zene hiányzott, no meg a leányok, azok, hogy is mondom, szintén kitelhetőképén fel voltak diszitve, ha nem is a legújabb divat szerint, sőt inkább, úgy látszott, hogy inkább régi voltokkal akarnak hódítani, ők is, az arcok is, már csak kimondom, ezek az arcok hovatovább nagyobb zavarba hoztak engem; nem tudtam velük mit csinálni; olyan félénkek voltak, olyan szemérmesek, és mégis, már csak kimondom, bizony ezek közül mindegyik már tul volt a tizenhatodik éven, sőt a tizenhetediken is egy kevésbé, azután meg a mi szépségüket illeti — de mi ez? Glac Ebeczky Matild urnő áll az emelvényre, és kezd beszélni az ő rendes, meleg ékesszólásával, a hűségéről, a becsületességéről, hogy azok milyen nagy ritkaságok a világon, és mennyire jutalmazásra méltó az, a ki ezeket a nagy ritkaságokat jól megőrizte szívében — most már mindent tudtam, a cselédképző-egylet rendezte itt e mulatságot, ezek a fonnyatag ifjuságok meg az ünnepély virágai; szép számmal vannak, huszonöt, mindnyájan cselédek, szolgálat volt egész életük, van olyan is köztük, épen most olvasták fel a nevét; Wowocs Zsófiának hívják, a ki ötven éve ugyanazt az egy családot, a Gierge családot szolgálja, és most ki harmincz, ki huszonöt, vagy husz forintot kap, egynéhányan

közülök még ezüst-émlékéremet is, hűségük és becsületességük elismeréséül. Pestváros adta hozzá a pénzt, mert az egylet pénztárából nem telik, mert az egyletnek van egy kitünő elnöke, két kitünő alelnöke, és tizenkét szivből álló nem kevésbé jeles választmánya, pénze azonban majd csak lesz, akkor, mikor tagjai is lesznek neki megfelelő számmal, és ez is meglesz nem sokára, már is csak az az egy van hátra, hogy urhölgyeink kellőképén érdeklődjenek az eszme iránt, a mi az egylet szívében le van téve, hogy a jó erkölcsű cseléd olyan, mint a jó lakat, nemcsak az ajtón, hanem a szájon és szíven is, nem lehet azt pénzen kapni, mondom, már csak az az egy hiányzik, az pedig hogy ne lenne meg a legrövidebb idő alatt a mi jólelkű és világos fejű urnőink részéről, a mint azt Lauka Gusztáv jeles író társunk, a kinek magának is tizenöt éves cselédje van, az ez ünnepélyen tartott zárbeszédjében olyan gyönyörűen kifejtette.

A Hungáriától a dunapart csak egy lépés, és mégis alig birtam hozzáférni, annyira elállta most a sok kíváncsiság az utat, és volt is miben gyönyörködni a szemnek. A szőke Duna habjain tarka vízi élet röpkedett; itt is csónak, ott is ladik, és bennük ünnepiesen felcsikozott evezősök, kormányosok, ki ide, ki amoda surranva a hig talajon, igazítva, rendezgetve, parancsokat osztva, azzal a komoly lelkesültséggel, a melylyel a hadvezérek szoktak, döntő csaták előtt. Nem sokára aztán az ünnepiesen felzászlózott „Hildegardé” is, harsogó zene és bömbölő mozsarak mellett megérkezett, tele édes terhekkal, szebbnél-szebb hölgyekkel; nagy büszkén oda sorakozott két más, de szintén édes terhű társa mellé, és erre elkezdődött a gyönyörű evező-verseny, magyarul regatta. Első volt a „Kezdők versenye”; két csónak állt ki a vizes „gyep”-re, a „Szikra” és a „Punch”; egy jeladás és a gyöngye deszkaművek elkezdtek repülni, gyorsan, mint a rucza, egyenesen, mint a nyíl; a Duna tajtékzott, a lapátok villogtak-csillogtak, az evezősök karjai mintha csontból lettek volna, úgy dolgoztak, egy darabig egyenlő vonalban, majd azonban a „Punch” egy hajszálnyira előbbre ért, csak egy hajszálnyira, hanem most az egyszer egy hajszál az élet, a diadal és dicsőség! Nagyon érzi ezt a „Szikra”, új élet szállja meg az evezősöket; és — milyen egy lóditás volt az! Egész a partig ellátszott az izmok óriási feszülése, és volt is eredménye; az elvesztett tér vissza lett víva, sőt egy kissé előbbre is került vetélytársának, és e kicsi előny, ügyesen felhasználva, megszerezte neki a győzelmet. Harsány „Éljen” fogadta a derék Oherolly János kormányost és Stoszke Hugo és Varga Pál evezős urakat, a mint a célhoz értek. Az utána következett „Serlegdíj-verseny”-nél már csak vendégszereteti „éljen” jutott a győzteseknek, mert egy kis irigység vegyült közéje, mert a bécsi „Donauhorst”-egylet „Fro” csónakja vitte el a 100 aranyos díjat, ép úgy az ötven aranyos nagy egyleti díjat is, melyet ismét a bécsi „Donauhorst” nyert el „Volker” csónakjával; a „Hölgyek díj”-t azonban a miéink nem engedték, a bécsiek még csak pályázni sem mertek reá, és a „Nemzeti hajós-egylet” „Furá”-ja nyerte el, az „Egyetértés-egylet” „Rapidit”-ja ellenében.

A nagy sokaság még tovább is ott maradt az érdekes mulatságnál, nekem azonban távoznom kellett, mert másutt is szükség volt ma reám; alig birtam keresztül törtetni a szép hölgyek sokaságán, és az egyik sarokban kit látnak az én szemeim? Ugyanazt a fiatal embert, a kin ma délelőtt az én barátnőm tuladott; és ki mellett? egy fiatal hölgy mellett; és minő arczczal? Hála istennek, nem puskaport evett az ma délben! De most nem értem reá, kinevetni magamat ok nélküli félelmeim miatt, sietnem kellett.

A budai Horváthkertben ma mutatta be magát először

Bokody szintársulata, a „Pünkösdi királynő“-ben, és ez egyszeri látás után ítélve, a társulat számos jó erővel rendelkezik; sok kedves ismerős is van köztük: Dékány Róza, Dancz Nina, Bényeiné, Demjén Mari, Bokodiné, Sólymossy, Somogyi, a kiket a szépen telt ház egytől-egyig igen kedvesen fogadott; nyár folytában gyakran lesz majd szerencsénk hozzájuk.

A nemzeti színházba is betekintettem ez este; az írói segítség-egylet javára tartottak ott előadást, a „Szentivánéji álm“-ot adták, hanem szerencsére, ebből már csak annyit láttam, hogy a ház nagyon teli volt, kivéve a páholyokat, melyek nagyon üresek voltak; nem csuda, azokba ma nem értek reá menni; nagyon sok dolguk volt, a Lónyai-estély végett, mely tegnap volt az akadémikusok tiszteletére megtartatott, de a melyről ő méltóságai szintén elkéstek.

Sajátságos is az ilyen estély; az ember egy grófnál van, a ki nagy tudós; egy gyönyörű palotában, a melyben nincsen egyetlen egy házi asszony — a grófnő Meránban van, gyermekei végett; — a vendégek csupa tudósok, közbe-közbe egy volt, való, levő, leendő vagy lehető miniszterrel; a vendég azt hiszi, hogy csupa tudományos dolgokkal táplálja magát, és a végén kisül, hogy pompás csemegéket dugdosott szájába; nagyon különös egy estély volt, a milyen ritkán esik meg főúri háznál.

Ma délelőtt pedig volt az Akadémia nagy gyűlése, akkor hirdettetett ki, hogy a 200 aranyos Nadasdy-díjat Szász Károly, jeles költőnk „Salamon“-ja nyerte el. A kik olvasták, azok pedig mind akadémikusok, el vannak ragadtatva, annyira csupa szellem és költészet e mű.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Király ő Felsége) e hó 23-dikán visszautazott Bécsbe. Követték őt a közös miniszterek is, s az osztrák delegáció tagjai szintén elhagyták Budapestet. Mikor ő Felsége elutazása előtti napon egy katonai szemléről a várba visszakocsizott, az Albrecht-uton egy szegény nő térdre ereszkedve, karjain két apró gyermekkel várta őt, s kezében irást, alkalmasint folyamodást nyújtott az udvari fogat elé. A király megállíttatá a fogatot, magához hivatá a nőt, elvette tőle az iratot és pénzajándokot nyújtott neki, egyszersmind megnyugtatóván, hogy folyamodása mielőbb el fog intéztetni.

** (Jótekonyság.) Ő Felsége a breznóbányai tüzkárosultak segélyezésére 1500 frtot adományozott, Sárpatak község tüzkárosult lakosait 300 frttal, Doboz község árviz-károsultjait pedig 300 frttal segélyezte. A deteki római katolikus hitközség iskolájának is adott 100 frtot. — Ő Felsége a Liszt-féle „koronázási misé“-nek a budapest-belvárosi plebánia-templomban tartott előadása alkalmából, a terézvárosi első tanterület szegény iskolás gyermekei felruházására 60 frtot méltóztatott adományozni. Ugyan e célra adakozott még a 7-dik kerületi polgári kör öt tagja egyenkint 2 frtot, és Halbauer Nándor ur 5 frtot. — Kis Miklós, országgyűlési képviselő a besztercebányai gymnasium segély-egyletének száz frtot adott. — Rózsavölgyi és társa, budapesti műkereskedők az országos vakok intézete számára becses hangjeggyűjteményt adományoztak.

** (Rózsás napló.) Draskovics Lajos, dombovári gyógyszerész nőül vette a kedves Monzpart kisasszonyt Gálosfáról; — Rendeky Imre, polgárdi tanító: Mayer Terka kisasszonyt Bodajról. — Wottitz Károly győri ügyvéd Wehle Karolina kisasszonyt Győrről. — Dr. Salamon József, kolozsvári orvos, a napokban Nagy-Váradon oltárhoz vezette

Sdravich Linka kisasszonyt. — D. Bretter Dániel pesti ügyvéd esküvője Münz Fanni kisasszonnyal, Münz Sámuel, helybeli köztisztviselőben álló kereskedő bájos leányával e hó 24-dikén ment végbe. — Dr. Simon József hitese ügyvéd és az izraelita országos iroda titkára e hó 19-dikén tartotta menyegzőjét Debreczenben Klein Gizella urhölgygyel. — Ploetz Miksa porosz gárdahagnagy, pünkösöd másodnapján vezette oltárhoz Szitányi Valerie kisasszonyt, Szitányi Adolf és neje: Nemeshegyi Adél kedves leányát. — Smid Gejza, királyi alügyész közelébb eljegyzé Csery Paula kisasszonyt, néhai Csery József, volt egyetemi könyvtári őr leányát. — Szamosujvártt Sima y Gergely törvényszéki elnök s volt országos képviselő mindkét bájos leánya egyszerre menyasszonnyá lett: Klementin kisasszony dr. Molnár Antal országgyűlési képviselő, Irma kisasszony pedig dr. Papp László királyi ügyészé. — Kolozsvártt Némethy Gizella kisasszonyt, az ottani színház kedvelt tagját, Locsarek György másod-karmester jegyzé el; Sárosi Teréz kisasszonyt pedig Krizsik vasuti pénztárnok. — Alsó-Kubinban Szmeccsányi György a napokban eljegyzé Mursovszky Mór, trencsénmegyei földbirtokos egyik bájos leányát: Mursovszky Sarolta kisasszonyt. — Rozsnyón e napokban volt a köztisztviselőben álló Sziklai Szerén urhölgy esküvője. — Pünkösöd első napján tartották meg Kolozsvártt Hegedüs István tanár és Indali Ilonka kisasszony esküvőjét, melyen Pestről Jókai Mór, Hegedüs Sándor és neje (Jókai Jolán) is jelen voltak. — Soroksáron Kaszap Erzsike kisasszony kézfogója ünnep másodnapján volt ifju Kégl István szentkirályi földbirtokossal.

** (Az első császárfürdői) tánczestély jövő szerdán lesz, és a történelmivé vált platánok régen fogadhattak annyi bájta és szépséget regényes ótalmuk alá, mint a mennyi az estére ott találkat ígért egymásnak. A rózsaszínű jókedvűről is nagy mértékben gondoskodva van, miután e bált a női páregyelet rendezi, melynek császárfürdői tánczestélyei még a mult évről kedves emlékekben vannak a főváros művelt szépei előtt. Ezuttal az egyelet lelkes alelnöke: Cserhalmay Ferenczné urnő az érdem, hogy a fővárosi művelt fiatalságnak már a jövő héten kedves estéje lesz; és kényelmes közlekedésről is gondoskodva van; a Dunán a gőzösök, azon kívül számos társasági egész éjjel csaknem szünet nélkül oda és vissza szállítják a vendégeket.

** (A magyar gazdasszonyok egyletének majálisa,) melyet a roszt időjárás miatt eddig mindig el kellett napolni, mult csütörtökön tartatott meg, és természetesen a legdiszesebb társaság vett részt az árváknak szerzett e kedves mulatságban. Az idő is igen szép volt és így a több százra menő vendégkoszoru csak késő este vált meg a most teljes pompájában diszlő regényes szigetttől.

** (Mintegy háromszáz gyermeket) ajánlottak föl a belügyminiszternek, hogy ajándékozza őket oda, akár egyenkint, akár összesen, a ki csak kér belőlük; ingyen kapja, csak legyen, min tartani őket, és csak annyi biztosítékot nyújtson, hogy embereket nevel belőlük; mert e kisdetek mind felső magyarországi kolera-árvák, és az egy istenen kívül nincs, a ki gondjukat viselje.

** (A főváros) a népoktatás érdekében elismerésre méltó buzgóságot tanusit; így a mult kéten is a polgári iskolákra 74,949, elemi népiskolák s rajztanodákra pedig 363,250 frtot szavazott meg. Ezenkívül befejezett iskolaépületek végszámlái kiegyenlítésére 84,700 frt, építkezés alatti iskolák befejezésére s felszerelésére 320,300 frt, s végül tervbe vett iskolaházakra 310,000 frtot irányzott elő. Ujra mondjuk, elismerésre méltó buzgóság, de a mi gazdag kamatokat hajt, mert a közműveltséggel egy arány-

ban növekedik a polgárok jóléte és — csökkennek a börtönök, kórházak, szegényházak sat. százezerekre menő meddő költségei.

* * (*A nemzeti zenede*) e napokban megtartotta tisztújító gyűlését. Elnökké újból megválasztott: báró Prónay Gábor, alelnöknek: báró Orczy Béla, igazgatónak: Mátray Gábor; aligazgatónak: Mészner József, főpénztári előljárónak: Weisz Bernát Ferencz, pénztárnoknak: Barabás Antal Pál, ügyvédnek: Barabás Dániel, gazdának: Dr. Neuhofer János, titkárnak: Ritter Sándor, jegyzőnek: Szuborics Manó, ellenőrnek: Piufcsich Lajos, zeneműtárnoknak: Engeszer Mátyás, orvosoknak: Patachich Károly és Dávida Sándor.

* * (*Batthyány Lajos hamvait*) mult kedden délutáni 11 órakor helyezték el a kerepesuti sírkertben, a nemzet kegyelete által emelt mausoleumba. Az átszállítási szertartás egész csöndben történt, annyira, hogy még a temetéshez meghívott énekkar is azt hite, hogy egy nő sirja fölött fog gyászéneket hangoztatni, az áthelyezésnél alig voltak tizenöten, tudniillik Ráth apát és segédlete, valamint Horváth Mihály püspök, mint a bizottság elnöke, kívülök pedig csak a főpolgármester a temető-bizottság egy tagja és a nemzeti színházból bérelt öt tagból álló énekkar.

* * (*Néhai Szilágyi István tiszteletére*,) ki egész vagyonát egy városi főreáltanoda építésére hagyományozta, a város emlék-követ szándékozik emelni; az emlékkőre több terv érkezett már be, melyek kivitele 3—13.000 frtba kerülne. A gazdasági bizottság azonban azt indítványozza, hogy oly terv fogadtassék el, melynek kivitele csak 5—6000 frtba kerülne, mert hát ilyen kegyeletes dolgokban legszebb erény a — sprórolás!

* * (*Alzenberger*) altábornagy budapesti helyparancsnok vasárnap agyszélhűtésben váratlanul meghalt. Temetése mult kedden nagy katonai pompával ment végbe, többek közt harczi paripája is tetőtől talpig, akarám mondani patáig fekete posztóval letakarva, azonkívül egy vasember, lovon ülve, mind megannyi jelképei a harczi vitézségnek, azonkívül sok száz főre menő katonaság, gyalogság, lovasság, tüzérség, közösség, honvédség, azon kívül Thaisz főkapitány, szintén tetőtől talpig fekete posztóban, képezték a gyászkiiséretet, a temetőben végre ágyukat sütögettek el az elhunyt tiszteletére.

* * (*A városligeti szinkörben*,) Völgyi György szintársulata junius 4-dikén (urnapján) csakugyan megkezdte előadásait, a „Háromcsőrű kacsa“ című kedvelt operette-tel. Pénteken, junius 5-dikén a „Huszárcsiny“ kerül színre, melyben Marczi szerepét maga az igazgató játssza, kit mint népszínműnekeket dícsérnek, Borcsa szerepét pedig Völgyi Gyuláné Árpásy Katicza, kinek szép hangjáról egy pár vidéki lap elismerőleg nyilatkozott.

* * (*Színház*.) Feledhetlen színművészünk, Egressy Gábor fia: Egressy Ákos vendégszerepel most nemzeti színpadunkon. E hó 22-dikén lépett föl először mint Macbeth Shakespeare hasonczímű tragoediájában, és mindjárt első fölléptével megnyerte a közönség tetszését. Bizonyára az atya iránti kegyeletes emlékezetnek is része volt e szíves fogadtatásban, de másrészt maga a vendég is méltán tarthatott igényt e szíves fogadtatásra. Körülbelül tíz éve szerződött tagja volt színházunknak, azután vidékre ment, nagyobb munkatért keresve tehetségének, és örömmel tapasztaltuk, hogy jó hasznát vette a vidéki színpadokon töltött időnek, sajátjává tette a színművészet két nélkülözhetlen kellékét: a színpadi otthonosságot és az önismeretet; meglehetősen birtokában van már ama nagy titoknak, mikép lehet sokszor a legcsekélyebb eszközzel hatást elidézni, és ritkán nyul erejét meghaladó eszközökhöz, miáltal játéka rendszeren keresetlen és természetes; a mellett egyénisége sokat nyert mélységben,

érzete közvetlenségben, és így a régi fiatal Egressy Ákosból nem maradt meg más, csak két dolog, és ez a kettő is nagyon jó volna, ha nem volna: a felette sebes beszéd és a felette heves tagjáték. Vannak perczei, mikor teljesen uralkodik magán, és akkor igen szépen játszik, de mert még mindig el-elfeledkezik magáról, alkotásában hiányzik az egység, a kerekdedség és — kivált Macbethben — a művészi méltóság. Általában kár volt, Macbethet választania; shakespearei alakot nem igen lehet vidéki színésznek sikeresen betanulni, hiányzik neki ahhoz sok egyeben kívül a szakszerű működés, a tanulmányozási nyugalom és a megfelelő környezet, a fővárosi közönség pedig épen shakespearei művekben olyan igényekkel megy a színházba, miket a kész lángelme is csak ritkán képes teljesen kielégíteni. Mindezeket tekintetbe véve, a közönség is, Egressy Ákos is nagyon meglehet elégedve a sikerrel, melyet Macbethje színpadunkon kivított. — Lady Macbethet Kassainé-Jászai Mari adta, és újra csak azt mondhatjuk róla, a mit a multkor: gyönyörűen halad; nagy és nehéz pálya áll előtte, a tragikus női szakma, a legnehezebb a színészetben, pathosz mellett természetesség, tűz mellett méltóság kellene hozzá, és Jászai Marinak ez este is több kitűnően sikerült mozzanata volt, kivált az álomjelenetet megragadólag szépen adta. — Egressy ur második föllépése, mult szerdán még az elsőnél is jobban sikerült; nem is shakespearei műben, hanem Laube „Essex gróf“-jában mutatá be magát ezuttal, és e hatásos, de könnyebb szerepben igen szépen tüntethette is elő szép tehetségét, és a közönség számos taps és kihívással nyilvánította is tetszését iránta, épen úgy, mint Felekiné és K. Jászai Mari urnők iránt, kik közül ez első Rutland grófnőt az ő rendes művészi bensőségével, utóbbi pedig Erzsébet királynőt, most már szintén az ő rendes művészi hevével adta. — A budai Horváthkertben is van most magyar színi világ és mult szerdán egy új népszínművet is láttunk ott, az „Apostol“-t Toldy Istvántól, melyben egy haszonleső szenteskedő több jóakarattal, mint költészettel pelengérré állittatik. Van azonban néhány jó alak is benne, mint például a vakbuzgó Kopácsné asszony, két kedves leány: Julcsa és Róza, egy becsületes lelkész stb., azért különösen vasárnap pár jó órát is szerezhet a közönségnek, és az előadás is, tekintve, hogy először adták, eléggé jó volt.

* * (*Vegyeselek*.) A jogászggyűlés mult csütörtökön vig lakomával fejeztetett be a „Hungariá“-ban, melyet jogszereűen egy kis kedélyes táncz is követett, miután ezen jogügyi műveletben a hölgyeknek is szabad volt kivenni az őket jogosan megillető osztályrészt, apa, férj, jegyes vagy jegyetlen vőlegény képében. — A pesti izraeliták egy új jótékonyági intézete, az ugynevezett „sinlők háza“ e napokban ünnepélyesen megnyílt. — A mint egy olasz művészeti lap írja, a 23 éves fiatal Szuck, a budapesti zenede gondorkatanárának fia, szép nőies soprán hanggal bír, és hogy nőszerepekben színpadi dícsőséget is arasson, már be is tanulta s éneke a „Troubadour“ Leonoráját, a „Faust“ Margitját, az „Álarczos bál“ apródját és az „Afrikai nő“ Selikáját. — A budai ének- és zeneakadémia jövő hétfőn a városi vigadó kis termében tagjai és meghívott vendégei számára hangversenyt rendez. — A nemzeti színház tagjai a szünidő alatt Paulay Ede igazgatása alatt Miskolcra rándulnak vendégszereplésre. — Az országgyűlést hir szerint julius 25-dikéig szándékozik a kormány együtt tartani. — A lefolyt héten a fővárosban született 230 gyermek, elhalt 279 személy; a halálozások tehát 49 esettel mulják felül a születéseket. Az ujszülöttek közt volt 129 fiu, 101 leány. A halottak közt 163 férfi, 116 nő, egy éven aluli gyermek 76.

* * (Halálozások.) Pesten özvegy Baumann Anna, született Eibel e hó 24-én 74 éves korában elhunyt; ravatalát 5 gyermeke, 15 unokája, 3 dédunokája és számos rokona környezte. A boldogultat, ki sok jó tettet vitt végbe, a VIII-ik kerületben számos család kegyeletes emlékében tartandja. — Özvegy Horváth Jánosné asszony, Horváth Ignác műegyetemi tanár édes anyja, e hó 23-dikán elhunyt. — Budán özvegy Beodrai Karácsonyi Lajosné, született Starhemberg Luiza grófnő, gr. Karácsonyi Guido anyja, e hó 26-án élete 76-ik évében elhunyt. — Székesfehérvárrt Boross Mihály ismert népiró neje, született Zuber Ilona asszony e hó 26-dikán, 38 éves korában elhunyt, három gyermeket hagyva maga után. — Gyöngyös egyik derék polgára: Dely Ferencz e napokban, hosszas betegség után elhunyt. — Báró Bánfi Endre e hó 22-én Beresztelkén meghalt. A megboldogult legfiatalabb gyermeke volt a mult év végén oly méltán meggyászolt báró Bánfi Jánosnak, s egyszersmind egyik legtehetségesebb és legnemesebb törekvésű tagja az erdélyrészi fiatal arisztokracziának. — Tormássy Kálmán, rékasi földbirtokos elhunyt 57 éves korában. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Omelette.

Hat kanálnyi tört cukrot hat tojás sárgájával habzásig el kell keverni, hat kanál lisztet és tizenkét kanál tejet kell hozzá adni, de úgy, hogy minden két kanál tej után még egy kanálnyi lisztet, legvégül a tojás fehéréből vert habot adunk. Egy sütőpléhet kikenvén vajjal, liszttel be kell hinteni, a tésztát reá kenni, megsütni, melegen befőtten reá kenni, rolád-formára összetekergetni és éles késsel szeletekbe vágva, melegen betálalni.

Nemzeti színház.

Május 23-dikán: „Brankovics György“, Erkel operája. — Május 24-dikén: „Szentiván éji álom“, Shakespeare színműve. — Május 25-dikén: „A ripacos Pista dolmánya“, Rákossi Jenő népszínműve. — Május 26-dikán: „Essex gróf“ színmű. — Május 27-dikén: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — Május 28-dikán: „Téli rege“, Shakespeare vígjátéka. — Május 29-dikén: „Brankovics György“, Erkel operája.

Divattudósítás.

Soha sem mutatkozott még a divat olyan udvariasnak hölgyeink iránt, mint jelenleg. Minden divatos és mégis semmi sem kizárólagos. A tünique-ek — mi tagadás benne — most kevésbé divatosak, ki lett rájuk mondva egy önfeléd pillanatban a száműzetés mérves szava, és mind a mellett a legjobb izléssel díszített és felhuzott tünique-ekkel találkozunk ép azon társaságokban, a hol egy ilyen „lenni vagy nem lenni“ kérdés nagy fontossággal bír. És azért hiába mondja valaki, most nagyon viselik a fodros szoknyát, mert a dudorosok, vagy felvarrt szegélyekkel díszítettek, vagy épséggel simák és igen divatosak. Az elől gomboló magas derekakat ép úgy kedvelik, mint az elől rézsut gombolandókat, a négyszögben vagy szivalakban kivágottakat. A túllbodrokat két ujjnyi szélességben is nagyon viselik, de e mellett a széles fodru, selyemmel bélelt Stuart-gallérokat is, melyek azonban inkább csak hosszú nyaku, karcsu alakot tüntetnek ki előnyösen, míg a teltebb hölgyeknek a kevésbé bodros nyakfodrozat áll jól.

A szürke és barna szín egymás melletti alkalmazása a divatos összeállítások közé tartozik, és néhány világos szürke finom szörkelméből készült ruha, gesztenyeszínű foularddal díszítve, igen alkalmas kimenő vagy utazó ruhát képezett, mert a két szín jól kibírja a nap és por kártékony hatását.

Időjósaink meleg nyarat jósolnak nekünk, és így az egyszínű és tarka vászon-, creton-, battist-, mousseline-ruhákra is „szép jövő“ vár. A fehér himzésekkel díszített mosó ruhák az idén általános tetszésben fognak részesülni, és láttunk is már néhány fehér angol himzessel díszített mosó ruhát, melyek közül az egyiket rövideden be is mutatunk t. olvasónőinknek.

A drapp éru-ból való kerek szoknya alját hátul három sor arasznyi széles fehér himzett fodor díszíti; a fodrok egymástól arasznyi távolságban alkalmazvák és egy-egy két ujjnyi rézsut vágott drapp szegélylyel vannak letűzve. Az előrészek díszítését fehér himzett szegélyek képezik, melyek úgy felvarrvák, hogy mindgyike a közepén hegyes ívet képezzen. A magas derekat egy hátul hegyes, elől pedig kendő alakú gallér takar be félig, mely szintén fehér himzessel van szegélyezve. Időjárásunk még nem olyan meleg, hogy a könnyű himzések elkészíttetésével hölgyeink már elkéstek volna, és készülnek is már nagyban a könnyed fehér himzések, mert csak ezek fogják a különben nagyon igénytelen mosó ruháknak a kellő értéket megadni.

Az új nyári ruhák többsége csikos mintázattal bírnak, akár minő szövethől is állanak azok, és a perkál, vászon, battist, mousselin, gaze stb. szövetekben leginkább ezek láthatók. Az egyszínű, szürke, drapp, sárga és kék vászonruhákat is érvényben akarják tartani még az idén is.

Számrejtvény.

Sárközy Piroskától.

1. 2. 2. Mindig ez után indulunk.
4. 1. 2. Ebben irunk és olvasunk.
2. 3. 5. 4. A buza édes testvére.
4. 5. 7. 8. A nagy hóban jól tud járni.
8. 9. 7. 2. Talán jóra fog még válni.
7. 2. 8. 9. Megfogni ezt nem lehet.
6. 7. 8. 9. Ez az élő kikelet,
6. 7. 5. Meghülésnek ez a bére.
4. 5. 3. 2. 1. 4. Két hegy között rá találhatsz,
1—9. Fejedelmi bár, de állat.

Megfejtési határidő: Juniushó 28-dika.

A 18-dik számban közlött rejtvény értelme:

Görög,

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Malatinszky Etelka, Nagy Flóra, Kocsis Ida és Bella, Illésy Piroška, Szalonnay Benicz Ida, Gáar Frigyesné, Oszlányi Mária, Bányász Teréz, Mezey Janka, Eperjessy Mihályné, Kun Irma, Szivós Anna, Szent-Iványi Matild, Gáar Emilia, Temesváry Erzsébet, Fodor József és Mariska, Varga Tóth Klára, Mándoky Frigyesné, Ferenczy Bella, Nagy Kamilla, Kálmán Francziska, Losonczy Elvira, Jekelfalussy Krisztin, Püspöki Lajosné, Fehérváry Ida és Klemma, Tóth Ilka, Kovács Józsefné, Szücs Mari és Nina, Simon Mária, Molnár Endréné, Péter Emilia, Pesti Teréz, Olgyay Róza, Hegyessy Ottilia, Szönyi Erzsébet, Madarassy Hermin, Buday Amália, Vass Georgin és Róza, Herczeg Lajosné, Németh Józsefné, Prágay Ida, Kálmán Mihályné, Ungváry Anna, Joo Izabella, Galambossy Gizella, Horváth Alexandra, Nándory Klára, Kovács Teréz, Farkas Báthory Fáni, Pintér Róza, Lengyel Mariska, Ambrus Péterné, Székessy Póli, Udvardy Flóra, Berényi Juliska.

Tartalom.

Egy nő a nőkről. — Állok komor, sötét templomban, Gáspár Imrétől. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A rügeszme, Lindau beszélje. — A hollandi háztartás köréből. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: 4—5 éves gyermek-kötő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

mós főispán elnöke alatt. Három órakor 70 teritékű diszebéd volt, melyen az Örmös által a felséges királyi párra és családra mondott pohárköszöntés lelkes viszhangra talált. Este színházi diszeládás volt. — A kolozsvári színház új igazgatója: Korbuly Bogdán ur ötven arany pályadíjat szándékozik kitűzni népszinműre. Jókainé asszonyt az igazgatóság fölkérte, hogy kolozsvári időzése alatt lépjen föl egy párszor. — Ipolyságon Siposs Antal zongoraművész e hó 25-dikén, a megyeház nagy termében, hangversenyt rendezett, az ottani ujonnan épült főelemi tanoda javára. Valjon honnan van, hogy egynémely vidéki városban oly gyakoriak a jótékonysági nemesebb mű- és társas életi élvezetek? — Ifju Somody István Sárbogárdon oly gépet talált fel, mely egy ló-erővel naponként 8 hold kukoriczaföldet képes megkapálni. A gépet, mely csak 15 frtba kerül, be kellene mutatni valamely gazdasági kiállításon. — A Tisza és Rába folyók több helyen kiöntöttek. Hasonlót irnak a Marosról is. — Kis-Komáromban a múlt héten ismét nagy tüzvész pusztított. Leégett 60 ház, sok melléképület, és az iskolaház is. Fájdalom, gyujtogatás következménye e pusztulás. — Esztárbán Biharmegyében él egy 112 éves Balogh Imre nevű aggastyán, ki a múlt héten unokája unokájának keresztapjává lett. Az öreg még szemüveg nélkül olvas, azonban mezei munkára tavaly óta képtelen. — Győrött e hó 23-dikán és 24-dikén a város legszebb hölgyei műkedvelői képletszortozatot rendeztek a tűzoltó-egylet javára, nevezetesen: „Apollo és a kilencz muzsa“, „Rebeka a kútnál“, „Szeret nem szeret“, „Don Quitoge“ és végül „Négy fehér szobor.“ A közönség el volt ragadtatva.

Különfélék.

** (A bécsi *monstre-hangverseny*) e hó 21-én tartatott meg a közkiállítási rotundában. A kedvező idő folytán mintegy 8000 lélekre menő roppant közönség jelent meg. A hangversenyen hét katonai zenekar működött közre, előadva Weber „Oberon“ nyitányát, Mendelssohn „Nyáréji álom“ indulóját, Wagner „Lohengrin“-jának első fináléját, Strauss kedélyes darabjait stb. Az előadás azonban minden erőfeszítés daczára sem felelt meg a legszerényebb várakozásnak sem, minthogy a rotunda óriás üret távolról sem töltötte be a zene, s a viszhang összezavarta a hangokat. Ezzel be lőn bizonyítva, hogy a világkiállítás ideje alatt annyira bámult rotunda ily vállalatokra egyáltalán nem alkalmas és a hozzá kötött jövedelmezőségi remények teljesen füstbe mentek.

** (Egy párbaj története.) Párisban nagy föltűnést okoz a Napoleon császársága alatti osztrákmagyar követ, Metternich herczeg és Montebello herczeg közt végbement párbaj. Metternich herczeg és neje, ki tudvalevőleg a császári udvar egyik nevezetes jelensége volt, most ismét Párisban laknak. A herczegnő, ki szenvedélyes napoleonista, e hó 17-dikén Pourtalés grófnő estélyén találkozott Montebello herczeggel, ki utóbbi időben orleanista. Montebello köszönt a herczegnőnek, ez azonban a helyett, hogy a köszöntést viszonzta volna, elfordult. Az est folyamában a gróf a herczegnőhöz közeledett és a legtiszteletteljesebben fölvilágosítást kért magaviseleteért. „Nem szeretem azokat az embereket, kik jöltevőiket elárulják,“ válaszóla szárazan. Montebello megsértve s nagy izgatottságban távozott s kihívá Metternich herczeget. A végbement párbajban Montebello könnyű sebet kapott.

** (Botrány az orosz udvarnál.) Szent-Pétervárott egy orosz főherczeg elfogatása nem kis föltűnést okozott. Konstantin

nagyherczeg palotájából egy idő óta egymás után tűntek el a gyémántok és drágakövek, a nélkül, hogy a rendőrség a tolvajnak nyomába tudott volna jutni. A czárt e körülmény nagyon boszantotta s elutazása előtt szemrehányásokat is tett Trepoff rendőrfőnöknek. Trepoff, félve a császári kegyből való kieséstől, megígérte, hogy a rejtélyes gyémánttolvajt huszonegy óra alatt meg fogja csipni, s el is fogatta a márványpalotának (Konstantin nagyherczeg lakhelyének) egész szolgaszemélyzetét. A kihallgatásoknak azonban ugyan váratlan és meglepő eredményük lett, mert a tolvaj nem volt más, mint Konstantin nagyherczeg fia, a czár unokaöccse. Az alig husz éves ifju már hónapok óta lopdossa anyjának ékszereit. A czár egyelőre házi fogságra ítélte a fiatal nagyherczeget, s a kellemetlen ügy némi palástolására udvari körökben azt találták ki, hogy a fiatal ember elméje nem egészen zavartalan. Az ellopott gyémántok értékének egy részét különben a fiatal Konstantin egy bankban helyezte el, hogy öreg napjaira biztos kenyere legyen, mint írják.

** (Huszárosan.) Báró Wimpffen, honvédhuszárfőhadnagy, áldozó-csütörtökön reggel öt órakor lóháton elindult Félégyházáról, és az nap este hat órakor Zombolyán volt. Innét másnap fényolczkor reggel visszament, este 9-kor ismét Félégyházán volt, és így 26¼ óra alatt megtette a 39 és fél mérföldnyi utat.

** (A *spiritista szellemek*) fényképeit, melyeket e szédelés vak követői általában a megholtak képének tartanak, egy amerikai lap szerint legujabban következőleg állítják elő: A sima háttéri ellenzőre, mely elé azon egyén helyeztetik, ki valamely szellemmel együtt akarja magát lefényképeztetni, már jó-előre oda festik kénsavas quinín oldattal a kívánt szellem alakját, mely megszáradva láthatlanná lesz ugyan, de fény sugarakat lövel, melyek hatni képesek az érzékeny fényképészeti lemezre, s így foglal helyet a szellem képe az illető mellett.

Megbízások tára.

ES Van szerencsém tisztelt előfizetőinket értesíteni, hogy a jelen félelvi könyv- és műlapmellékletek már mind elvannak küldve azoknak, a kik az értük járó illetéket be-
küldték, és azért a mely t. előfizető az öt megillető mellékletet még ez ideig posta útján kézhez nem vette volna, azt kérem, értesítsen engem erről haladéktalanul, hogy a kézhez szolgáltatás iránt ideje-korán intézkedhessem.

Viszont én is kérem azon t. előfizetőinket, a kik az előfizetési díjjal még hátralékban vannak, sziveskedjenek azt minél előbb beküldeni, hogy a számadásokkal is kellő időben rendbe jöhessenek.

Emilia.

Miskolczra Z. G. urnőnek: Bizonyára nem került ki figyelmét azon kikötés, hogy a könyvek meghozatala egész évi kötelezettséggel jár a lap irányában.

Világosra N. A. I. urnőnek: Azonnal megküldtem.

N. Ládonyba Cs. I. urhölgynek: Már el van küldve.

Ujmajorra S. H. urhölgynek: Már intézkedtem.

Alaginczára É. A. urhölgynek: Ujból megküldtem.

Jász-Kis-Érre B. H. és P. urhölgyeknek: A kívánt könyvet legközelebb elküldöm, a másikkal azonban, fájdalom, már nem szolgálhatok.

Mező-Hegyesre R. V. és A. urhölgyeknek: Bár szolgálhatnék még a kívánttal!

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánnák szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toalette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznát, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából
rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmeltartása, s a legmérsékeltőbb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁRJEGYZÉK:

Női ruhakeimek, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakeimek, perkal- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanel- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgázir-, Illusion- s báli-ruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr, frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkeimek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lőszőr-, berlini gyapju- s moir-alszókonyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok s burkolók, (legújabb divatezikk,) darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reczéskendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ök s brochekekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, esipkével vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönbön legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek végenként frt 8, 9, 10—12,
Creas- és bőrvásznak, fehérítettek, 30 rőfösek végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek végenként frt 15, 18—20.
Írhoni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézfonalból, 54 rőfösek végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavaszok, ágyneműekre, 30 rőfösek végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr.
Chiffonok, fehéreneműekre, (1 vég körülbelül 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávéabroszok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tuczonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tuczonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tuczonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Füzderekak, hölgyek számára, derékbőség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehérneműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolesóbban, a legújabb divat szerint készítettnek el.

Megrendelések s bármilyen levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkre, a legcsekélyebbtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.

Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavéttetik s legkészségesebben becseréltetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Ingyen mellékletek adatainak:

minden	10—25	frtig egy elegáns legyező,	} aránylagos } árendemé- } nyúl.
megrende-	25—50	frtig egy berlini gyapjukendő,	
léshez .	50—100	frtig egy szép kelmeruha,	

HAMBURGER ADOLF

Budapest:
IV Belv., uri-utcza 1.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhászöveteket, baréket, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmonosert, precailokat, jacónats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-keimeket, fehér gradit, nehez talagszönyegeteket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, ferllyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat es sok ezer mas cikket, es tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját es párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

23-dik szám

Junius 7-dikén.

OSZTALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és beti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p				
							kelte		nyugta		
							óra	perc	óra	perc	
Junius	7	Vasárnap	D 2 Róbert	D 1 Pulcher,	26 F 1 Mindsz. v.	22 Abigatl		4	7	7	50
	8	Hétfő	Médard	Medard	27 Péterf. b. k.	23		4	7	7	50
	9	Kedd	Feliczián vért.	Elsőd	28 Nicetas	24 B. Jorob.		4	6	7	51
	10	Szerda	Margit ki.	Margit	29 Theodoz	25 elpárt.	☉	4	6	7	51
	11	Csütörtök	Barnabás	Barnabás	30 Izsák	26		4	6	7	52
	12	Péntek	Jézus sz, szive	Tobiás	31 Hermeias.	27		4	6	7	53
	13	Szombat	Páduai Antal	Páduai Antal	1 Junius	28 S. Korah		4	6	7	53

V i d é k i t á r c z a.

Győr májushó 29-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Élő képcsoportozatok. — Majális. — Tisztelt Szerkesztőnő! Májushó 23-dikán és 24-dikén igen ritka művelzetben részesültünk, a mennyiben a helybeli ének- és zeneegylet közreműködése mellett hölgyeink díszes élőkép-csoportozatok előállításával gyönyörködtették a közönséget. A színház mindkét előadás alatt zsufolásig megtelt, mi egyrészt a jótékony cél (a helybeli tüzoltó egylet zászlajának megvételére fordított a begyűlt összeg), másrészt a legjelesebb erők s a hölgyközönség díszei, valamint a jelen alkalomra Komáromból feljött Rudolf koronaherczegről czimzett gyalogezred jeles zenekara eredményének köszönhető. Az előadásról röviden annyit jegyezhetek meg, hogy az teljesen kielégíté a közönséget, de még a műértőket is. A szereplők közül Kövessy Gyulánét jeles énekeért, Neu Dávid urat, a közelismerésben álló kitűnő baritonistát, Posch Alajos urat, ugy Dobos és Kléczár urakat, elsőt jeles hegedűjátéka, utóbbit szabatos zongorajátéka folytán illeti kiváló elismerés.

Sikerrel működött a dalegylet hölgykara, ugy az összes kar is, különösen előbbi, kitűnően adott „Régi mesék“ czimű kardaléért számtalan tapsot aratott.

A mi az élőképcsoportozatokat illeti, — előrebocsátásával annak, hogy mind remekül sikerültek — az egy „Szeret vagy nem szeret“ cziműt emlitem fel különösen, melyet Vörös Ilona, Némethy Ernőné, Schlesinger Leontin és Fekete Gizella urhölgyek közreműködése a legvonzóbbá varázsolt. A többi szereplők neveit eléggé fenntartja a kedves visszaemlékezés, s így a hosszúságos program leírását itt fölöslegesnek tartom.

Ugyancsak e hó 27-dikén tartatott a jogászok által évenként rendezni szokott tavaszi mulatság, mely ritka kiállhatlanságu tavaszunk hideg udvariatlansága miatt a Lloyd-épület termében folyt le. Daczára ennek valódi tavaszt varázsoltak elő hölgyeink s a jókedv s fesztelenség, a tánczestélyek két legszükségesebb kelléke, egész kis édenre varázsolá a szépen s szépekkel megtelt termet. A hölgykoszoru legkedvesebb tüneményeiül a névsor helyett egynéhány gyöngvirágot nevezek meg: Mihalecz Flóra, Fesslerék, Walterék, Ányos Ilka, Kovács Ilon, Lehnerék, Feketéék, Sauerweinék, Kossovich, Parkas Ida, Gilgenbach Szidónia stb. urhölgyek mind azt látszának igazolni, hogy a tavasz szépségét nem csak a szabadban lehet föltalálni.

Készülnek több majálisra, azokról majd annak idején.

B. J. *)

A zólyom-lipcei „Gizella“-árvaházban, melyet a pénzügyminiszterium múlt évi november hóban az e czélra ő felsége ál-

*) A magánkérdésre nézve: igenis, lehet.

Szerk.

tal engedélyezett államsorsjáték tisztajövedelméből állított fel, most már, a kezdet nehézségeinek leküzdése után, 41 árva van elhelyezve. A főfelügyeletet eddig a kormány vitte, most azonban egy általa választott „felügyelő bizottság“-ra ruházta. E bizottság múlt hó 23-dikán alakult meg. Az intézet céljának előmozdítása végett Káposztásy Ferencz z.-lipcei gyógyszerész ur a szükséglenő gyógyszereket 10% árleengedés mellett ajánlotta fel; Herzog Adolf magyar királyi jószágigazgatósági számtartó ur pedig ügyeszeretét azzal nyilvánította, hogy a gyermekek számára 31 frtot gyűjtött.

Szarvason múlt hó 29-dikén tartá a tanuló ifjuság szokott tavaszi vigalmát a gróf Bolza-féle Anna-ligetben. A szabad természetben öröm volt mulatni, és a jelen volt díszes hölgykoszornak szintén nem kis része volt a közörömben. Ott voltak: Jalsovitzky Izabella, Zlinszky Ernesztina, Simon Vilma, Szegedi Emilia, Kirner Berta, Bohus Jolán a vidékről, Haviár Valeria, Küllei Emma, Etelka és még többen. A jókedvet a csabai Purcsiak zenekara mindvégig fenntartá.

A kecskemét-vidéki természetudományi egylet május 25-dikén megalakult. Elnökké főtisztelendő Polák Ede, titkárrá Szakács István, pénztárnokká Katona Zsigmond urak választattak meg. A társulat, alapszabályai értelmében, három szakosztályra oszlik, melyek elnökeivé a következők választattak: a mennyiség-természettani szakosztályban: Parragh Gedeon; a természetrajzi-mezőgazdaságiban: dr. Dékány Rafael; az orvosi tudományokéban, dr. Horváth János.

Ipolysághon — mint már említők — Sipos Antal a múlt napokban hangversenyt adott, mely a művésznek nagy elismerést s a jótékony célnak 300 frtnál többet juttatott. Hangverseny után lakomát is adtak a széles körben ismert zongora-művész tiszteletere, ki ipolysághi születésü.

Az áradások sok pusztítást okoztak a közelebbi napokban, főkép a hármas Körös mentében, nevezetesen Békésmegyében, hol sok község és nagy darab szántóföldek jutottak víz alá. A későre maradt hóolvadás és az utóbbi nagy esőzések együtt okozták e csapásokat. A Tisza is még mindig magasan árad s már komoly aggodalmakat okoz; ez aggodalmak leginkább azon körülményből származnak, hogy — a mi még eddig nem történt s a mi mint legnagyobb veszélyt emlegettek a szakértők régebben — ezuttal a Maros áradása összeesik a megkéssett Tiszáéval, a mi nek oka a szokatlanul hűvös májusi időjárás. A veszély leginkább a mellékfolyamok rohamos áradásában rejlik; így a Körös május 28-dikától 29-dikéig Gyománál 1 lábat és két hüvelyket, a Maros pedig Aradnál ugyanez idő alatt két lábat és 6 hüvelyket áradt. Az egyedüli megnyugtató körülmény az, hogy a Tisza To-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 80-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

23. SZ.
Junius 7-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

Magyar művészet!
Künn a nagy világban
ez a czim már rég el
van ismerve, és pedig
kedvezően, mert ott látja
a mi hazánk szülöttjeit,
jelesebbnél jelesebb te-
hetségeket, saját köré-
ben, a szellemhősök ko-
szorus soraiban, leg-
dicsőbbjeikkel verse-
nyezve a dicsőségért, a
műtermekben csakugy,
mint a szinpadokon; és
mégis, csak félig adja
meg nekünk a min-
ket megillető tiszteletet
érte; meghajol a mű-
vészek előtt, de nem a
haza előtt, mely őket
szülte, annak nem en-
ged részt a dicsőség-
ből, mind a magáénak
mondja azt, az ő ege
alatt termett, az ő sze-
retetén érlelődött, a mi
érdemünk — mondja —
semmi, egy véletlen, az,
hogy itt e földön szü-
lettek, a miért bizony
az ég leánya: az esz-
mény senkinek semmi-
vel sem tartozik.

És — van is, nin-

Ligeti Antal.

csen is igazuk. Ha csak
annyiban volna, hogy
itt születtek; de ők ne-
velkedtek is itt; ábránd-
keltő eget, regemondó
földet, lángoló szerel-
met, daloló erdőket,
végtelen rónákat, égbe
nyuló hegyeket, rejt-
mes berkeket, csillag-
ékes nyelvet, tündér-
szép lányokat, szent-
képű hölgyeket, ércz-
karu férfiakat, és — a
mi legfőbb — dicső
századok eleven árnyait,
szóval mindent, min-
dent, a miből a költé-
szet talaja képeződik,
itt fogadott az ő szí-
vük magába, és bár-
hová sodorta is később
a geniusz, és bármely
ég sugarai növesztették
is szárnyait és emelték
őt föl magukhoz; az
alap azért csak az ma-
radt, a mi volt, átalakit-
hatta, de mást nem te-
remthetett belőle; azért
ha az egyik német sza-
vakban zengte is el da-
lait, és a másik olasz
földön festette is hal-

hatatlanságát, csak reá kell nézni alkotásaikra és első pillanatra valami sajátosság kap meg, a mi annyira más, mint a mit a többi nemzetek művészei teremtenek, és mindemellett igazgyöngy költészet.

Hogy tulajdonkép mi az a sajátosság, azt az idegen nem igen tudja magának megfejtteni, mi azonban tudjuk, és ő, a művész, még inkább. A magyar ember azonnal fölismerni benne saját lelkének fajbéli rokonságát, mintegy hazai lég csapja meg lelkét tőle; ő pedig, a művész, még inkább tudja, hogy a mi alkotásában úgy isten igazában megragadja a lelket, az nem más, mint a művészi egyéniség, a mit a valódi hivatás soha sem bir és nem is akar megtagadni, mert onnan fakadnak elő az ő legtisztább érzései és gondolatai, mint a víz az ősforrásból; csak a mi onnan buggyan fel, igazán az övé, az ő lelke; és tudja ezt onnan is, mivel bármilyen messzire ragadja is el tőlünk a geniusz és bármilyen magasra vigyék is fel a dicsőség szárnyai, a lélek azért mégis csak idegenül érzi magát az idegen földön, örökké vissza-visszavágódik, oda, a honnan származott és a hol legdrágább kincseit játszva, enyelegve összeszedegette szívének: a szülőföldre; akkor azt gondolta, kavicsok, holott ime, gyémántok; igaz, odakünn nyerték csak tündökletes fényüket, de azért csak mindig gyémántok voltak, a miket hazulról vitt magával, és a költői lélek nagyon melegen és háladatoson érez, azért fáj úgy a szíve haza.

Haza! Kevés embernek adatott igazi mártíromság, és a magyar művész élete sokkal nagyobb mártíromság azokénál, a kiket bármely egyház a szentek sorába igtatott. Azok egy nap, egy óra alatt ürítették ki a fájdalom poharát, csak földi fájdalommal volt megtöltve a pohár és minden cseppre, a mit ittak belőle, az üdvözülés tulvilági örömei áradtak el rajongó lelkükben; míg a magyar művész egész élete, benn a hazában, egy haldoklási szenvedés, minden nap egy újabb halálos döfés, abba, a mi drágább életénél, lelke istenének szívébe: hivatásába. Szeretne dolgozni, alkotni, teremteni, nem hir és dicsőségért, arra nem vágyik, ha csak ez kellene neki, nem maradt volt itthon, hanem ment volna ki a széles, nagy világba, a hol az terem; de ő nem ment, vagy ha igen, visszatért ismét, vissza kellett térnie, nem tudott ellenni hazai levegő nélkül; vannak olyan kizáró lelkek, sehol máshol nem tudnak ellenni az egy hazán kívül, akármilyen arak lehetnének is ott künn; itthon meg csak dolgozni akar, csupán csak a haza kedvéért, akkor már boldog volna, és nem tud dolgozni; lelke tele van teremtő erővel, ragyogó eszmékkel, csak világra kellene őket bocsátani, és nem bocsáthatja világra, nincs kinek, nem kellene senkinek, nem keresi senki, magába kell tehát zárni azokat, a hol napról-napra senyvednek, satnyulnak, mint a napvilág elől elzárt gyermek, és ő, az apa, a művész, látja őket sirba hanyatlani, az ő legdrágább életét, az ő mindenét ezen és a más világon, egyik nap az egyiket, másnap a másikat — ez a magyar művész sorsa, itt benn a hazában.

És azért ők mégis csak itt maradnak, szívébe bele van nőve a földre, mely csak emészti, pusztítja őket; hadd pusztítsa, egyet mégis csak föl fog nevelhetni, csak egyet a sok angyalarczu gyermekek közül, a kiknek lelkével életet adott, ezzel is megelégszik, mégis csak a hazának élt akkor, a hazának, mely csak ő róla nem akar tudni, és melyet ő mégis oly vég nélkül szeret!

Egyszer-egyszer aztán itt-ott megjelenik egy magyar festmény — mert a festészetnek leginkább kell ilyen mártíromságot szenvedni — Thántól, Ligetitől, Lotztól, Székelytől, Orlaytól, a külföld kalapot emel előtte, csak azt nem érti, hogy ilyen ritkán lehet hozzájuk szerencséje. Itthon pedig a külföld

tisztelete eszünkbe juttatja, hogy „Auf Ehre!“ nekünk is vannak derekas művészeink, és nagyon szép tőlük, hogy a magyar névnek becsületet szereznek; örömmünkben aztán — mit is teszünk? újra csak szépen elfelejtjük őket, már mint azok, a kiknek módjukban is, tisztükben is állna, tenni is valamit a hazai művészet emelésére.

Csak tavaly is, milyen figyelmet keltett a „Libanoni temető“ a világkiállításon! Tájékpé volt Kelet tultelt világából; az ember szinte megigézve állt meg előtte, és a mi ez igézetet végbe vitte rajta, az mi volt? Semmi, a levegő, az ég, a nap hősege, a mint e tikkadt világ felett elterült. Ez a gyújtó és mégis csudálatosan szép világosság, ez az alélt nyugalom és mégis bizsegő élet, a ki ezeket a nagy ellentéteket olyan gyönyörűen összeolvasztotta, ezt a sivó ridegséget olyan megragadó költészettel élénk tudja varázsolni, az egy nagy elme, ragyogó képzelettel, egy igazi művész; valjon hogy hívják? És ütötték föl a tárgymutatókat, keresték a számot és olvasták a nevet: „Ligeti“, és néztek egymásra; egy magyarországi művész! és csak azután emlékeztek reá, hogy máskor is láttak már ilyent ez alatt a név alatt. — De hát miért nem többet dolgozik? — kérdezők tőlem, és én azt mondtam reá: — Hja, a mi művészeink nagy urak, és szeretik a kényelmet! — mit is szólhattam volna egyebet ez idegeneknek?

A kitünő mű el is kelt a világkiállításon, megvette, természetesen egy nagy ur, kinek módja van hozzá és a ki tudja, hogy e czim: ur, uri magas kötelességeket is foglal magában; a magas hegyek csak akkor fenségesek, ha a napvilág pihenni száll rájuk, különben ridegek és kietlenek. Hogy ki volt ez a nagy ur, a ki a mi jeles hazai képirónk remekét megvásárolta, azt is örömet megmondom, de minek? elég, hogy — külföldi volt, és most a mi kedves Ligetink újra olyan boldog, abban a tudatban, hogy újabban is becsületet szerzett a magyar névnek.

Azért — köszönet azon magyar művészeknek, a kik künn a nagyvilágban segítik hirdetni a magyar név hírét és dicsőségét; fájó szívvel teszik ezt, örökre haza fáj a szívük; de az igazi mártírok mégis csak azok a mi jeles tehetségeink, a kik tul e hazán nem tudnak ellenni, itt benn meg nincs kinek élniük, és ha olykor-olykor akad is egy külföldi, a ki méltatja tehetségüket, az csak hosszabbra nyújtja lelki kinjaikat; egy véletlenül elvetődött csepp nem hogy felüditené az eltikkadt vetést, inkább még éget; itthoni felhők kellene ahhoz, a kik termő esőt is tudnak árasztani, akkor örömet látjuk őket fenn a magas égen, örömet halljuk hivalgó dörgésüket, szemfényvesztő villámainkat, — míg a jászfelhőtől félelem és undorral fordul el a jó ember szeme, mert kavargó homok az egész, és halálos pusztaság jár nyomában; — de térjünk vissza jeles képiró művésznkhöz, kinek arcképét ezuttal szerencsénk van bemutatni.

Ligeti Antal született 1823-ban, a tős-gyökeres magyar Nagy-Károlyban, a hol a kis funak már úgy szólván, mikor a szemét kinyitotta, egy felül a róna alföld, más felül a meszsze láthatáron kéklő hegység csudálatos színjátéka a szívébe lópódzott. Atyja talán sejtette, hogy mi az, a miért ez a fiu órahosszant úgy eltud merengeni a levegő káprázatos semmiségein, és mint a gyermekük jövőjén aggódó szülék többnyire szoktak, épen e miatt egész ellentétes világba kelyezte át a fiut, kereskedésbe adta, a számok és portékák prózai világába, a mely hite szerint, csakhamar a biztos, gyakorlati irányba téríti át ábrándos elméjét. És a fiu hűségesen szót is fogadot a jó apának, kilencz hosszú évet töltött a „pudli“ mögött, ura szintén nagyon meg volt vele elégedve; azzal, hogy éjszakának idején nem tett egyebet,

csak festett és rajzolatott, nem sokat törődött, talán nem is tudta, mikor a fiu maga is jóformán öntudatlanul, csupa jó kedvűből üzte ezt a pepecselést és olyan jól érezte magát mellette! Egyszerre aztán, 1845-ben, atyja elhaltával, mikor mindnyájan azt hitték, hogy már most nyakig benne van a kereskedő szellem, a mi Ligetink csak eltűnt; hiába keresték, nyomtalanul elveszett; bizonyára a szerelem üzött vele valami bolondot, gondolta a jó gyám; nem csuda, csinos fiu volt, és csakugyan, szerelem rabja lett, ez szöktette el a „pudli“ mögül, meg sem állt vele Olaszországig, csakhogy szive bálványa igazi istennő volt, tündérszép királylány, a kit úgy hívnak, hogy: „Eszmény.“ Kilenck éven át, sőt még azelőtt, mióta csak eszmélni tudott, az jelent meg álmaiban, ölegette, csókolgatta, ő meg vissza, míg végre aztán ébren is csak őt látta, egyszerre csak elszállt előtte, ő meg utána, és aztán elvezette a művészet szentföldjére, Olaszországba, városról városra, minden műcsarnokban meg-megszállva, hogy újra meg újra fölvegye magába az ihletés szentlelkét; ott a mi nagy művész hazánkfíával, Markó Károlylyal hozta össze, kinek remek hira akkor már a világot bejárta volt, ez aztán összeadta őt szive bálványával, és ők boldogan éltek, egyik a másikának, egyszerre csak egy hang üti meg a fiatal művész füleit, mintha édesanyja hívó szava volna, és erre ott hagyva tündérszép Eszményt, öreg, jó mestert, dicsőségestől, mindenestől, sietett a hívogató hang után — a haza védelemre hívó tárogató hangja volt az, 1848-ban.

1849-ben, mikor mindennek vége volt, visszatért Olaszországba, újra kezébe vette az ecsetet, tündérszép királylány újra oda ült melléje, ölelte, csókolta, hanem azt a sötét felhőt, a mi most már a homlokán ült, csak nem tudta elűzni; a haza gyásza verődött vissza rajta, onnan volt ama felhő; és a hü feleség, tündérszép királylány, nem is marasztotta tovább, vigasztaló angyalul kísérté most vissza, a gyászoló anyai házba, Magyarországra.

Itt azonban egyszeriben vége lett a boldogságnak, nem lehetett többé az imádott Eszménynek élni, művészi tájfestményekben életet adni szive lángjainak, ezek itt már akkor sem kellettek, napszámiban kellett tehát dolgozni, arcképeket, csakhogy kenyerre legyen neki, tündérszép Eszményével egyetemben, — ezek voltak csak a szerencsétlen napok; egyfelül a művészet csillapíthatatlan epedése, másfelül a haza gyásza, a mit nem lehetett elhagyni, — elevenen eltemetve, az imádott édesanyával egy sirban!

És legyen áldott érte, a ki ezeket a halálitéleti napokat elviselhetővé tette; a kikkel azt tette, azok a sirontultra is el viszik magukkal hálájukat, mert kifejezni sem lehet azt kellőképen itt e földön; és hálával tartozik neki érte a haza is, mert a kikkel azt tette, azok magyar írók és művészek voltak, a kik csak addig élnek, a míg a hazának élhetnek, és ezt tette nekik lehetővé az a nemes lélek; egy főúr volt az, egy magyar főúr, gróf Károlyi István; a haza geniusza legfényesebb sugárkoszorúival foglalta körül e nevet, hogy messze el, a jövő századokig éltető világát terjeszse, biztatásul az egyiknek, példaadásul a másiknak. Ez a főúr tudta, hogyan kell a születés véletlenét a gondviseléssel egybekapcsolni; hogyan kell tiszteltté tenni a kiváltságokat és áldásokat gyűjteni az örökölt bőségre — az írói segélyegylet is az ő műve, és ezt is az 50-es években alapította.

A fiatal Ligeti sem került ki hazaszerető tekintetét, és mit tett? Előbb negyedfél éven át utaztatta, bejáratta vele a messze Keletet, Egyiptomot, Palesztinát, a két Libanont, Damaszkuszt, azután Cyprust, Rhoduszt, Maltát, Szciziliát, a görögországi szigeteket, és midőn még mindig nem akart megvi-

radni a hazának, főthi kastélyába vette, hadd dolgozzék ott, kedve szerint lelke istenének élve, és — Ligeti tájképei világhírre emelkedtek; így visszaadni Keletet úgy szólván a levegőben, a bámulatra és imádatra ragadó izzó aléltságban, a világon senki sem tudja úgy, mint ő.

Azóta meg is virradt a hazának, és Ligeti 1868 óta nem lakik többé Fóthon, a nemzeti muzeum képtár-felügyelőjévé, majd őrévé neveztetett ki, olykor-olykor aztán egy-egy munkája is föltetszik a művészet egén, és mikor vevője akad, egy újabbat teremt, és akad is olykor-olykor vevője, úgy tavaly is, a világkiállításon, mint mondám, egy külföldi herczeg vette meg a gyönyörű képet.

T e m e t ő b e n .

Endrődi Sándortól.

Itt künn a lombos, árnyas temetőben
Megpihentünk egy régi sir felett;
Te gyászbán, komoly arcczal, halaványan,
Én vígan, mint a reg.

Te látogatni jöttél s iszonyattal
Nézted: mi vár reánk a föld alatt;
Én honn voltam, — mulattattalak téged
S veled a holtakat. . . .

Mégis, volt néhány percz, hogy elborultam.
Ugy jajongtak a kuszált lombu fák!
A szél oly panaszosan, hosszu zugott,
S oly szomorú lett az egész világ.

Ott fenn, a légi örvények zajában
Egy árny kerengett, hallám: mit beszél.
Sirámos hangját százszoros sikkajjal
Viszhangozták a szobrok és a szél.

Bomló hajával csak rohant előre
S zugott, míg csak felettünk áthaladt;
Érzém, hogy lelkem fáj, hogy reszket, fázik
S fakadó, égő könnyem összefagy.

Hanem azután minden eltűnt, és én
Derült mosolylyal néztem szerteszt,
Jól tudva, hogy te épen nem értetted
Ama bős lélek szélvész énekét. . . .

A z é l ő k é s m e g h a l t a k .

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

— Igazad van! De anyád szegény Gáborunkban, mikor róla meg-megemlékezünk, nem is áldozatját, hanem résztvevő barátját siratja.

Henrik hazaérkeztenek második éjszakáján, jól ki akarván magát nyugodni, korábban lefeküdt. Ugy látszik azonban, hogy csak fáradt testével számol, de nem egyszermind lelkével, mert igen-igen soká nem tudott elaludni.

Henrik eddig úgy tekinté a társaságokban látott, vagy előtte elhaladó leányokat, mint az időt. Mindössze ilyen észrevételekkel kísérté: Szép! vagy: Csunya! Jó! vagy: Rosz!

Most először érzett lelkében olyasmit, mintha az utószor látott leány felett gondolkoznia is kellene.

Az különben elvitázhatatlanul állt, hogy minden rokon- vagy ellenszenv a legelső találkozáskor nyer életet, és a gyakoribb ta-

találkozás, érzelem, gondolat és eszmecsere vagy körülmények, annak már csak elvesztése vagy megtartása felett határoznak.

Henrik husz éves volt, Berta csak tizenöt, mindkettő életében a tavaszkor, mely ha nem erősít is, de fakaszt és fejleszt. Henrik és Berta a gyermekévekben együtt játszottak, együtt mosolyogtak és együtt örültek, a nélkül, hogy a szép és ragyogó jelenből a bizonytalan jövőbe egyetlen pillantást vethettek volna. Szerették egymást ártatlanul, mint a gyermekek szeretnek. A gyermekkori érzelmi emlékek nem a kelő, hanem a lenyugvó nap sugarai. A gyermekkori ismeretség ritkán kedvez a sziv szerelmi érzelmeinek. A megszokás megnyugvás, de nem érdek a szerelemben.

Berta úgy tűnt most fel Henriknek, mintha életében soha se látta volna. Szébb alkatot, szébb haját, szébb arcot, szébb szemeket soha sem látott. Berta, az igaz, még csak bimbó volt, de fejlődése már sejteté a virág formáját, színét és illatát. Kevéssel azelőtt gyermekek voltak mindketten, a gyermekek pedig csak rokonszenveznek vagy ellenszenveznek egymással, ragaszkodnak egymáshoz, vagy félik egymást; ha a régi gyermek megy s új jő, a válás fájdalmát a találkozás öröme pótolja. A gyermeknél a kedély, nem az érzés ürét kell kitölteni.

Henrik olyasmit érzett, mit eddig nem ismert. Egy ismeretlen érzés volt az, a mi megzavarta, s a miért nem tudott elaludni. Nyitott és behunyott szemmel egyiránt maga előtt látta a csaknem gyermekleányt, pedig az, ki tudja, miről gondolkozott a szomszéd kastélyban!

Végre elaludt. De így is Bertával álmodott.

Álmát mint egy szent titkot még szüleinek se merte, vagy akarta elárulni. Egyszerre úgy érezte, hogy minden örömét és boldogságát a Vezekény kastély rejtegeti falai között.

Ha nem látogatta, az ajkaira szaladt legesekélyebb olyan nyilatkozattól, mely érzelmeit elárulhatá, fülig pirult.

Az ifju és gyermekleánya nem is társalognak még egyébről, mint gyermekkori emlékeiről, dalról s azon családi vagy egyházi ünnepélyekről, melyek a szeretet, kegyelet, vagy áhitat emlékeit szentesítik.

Berta gyermeki örömeiket érzett a Henrik társaságában.

Ha ablakából a völgyből fel, a kastély felé látta közeledni, gyenge pir festé arcát, kék szemei a szokottnál élénkebben ragyogtak, sőt váltakozva némi bánatot is érzett, ha Henrik a kastély kapuja mellett elszaladt, a nélkül, hogy annak küszöbét átlépte volna.

A szülék e vidám találkozásokban nem láttak egyebet gyermeki rokonszenvezés, kedélyesség és ártatlan szórakozásnál.

Henrik olvasgatott Bertának, Berta zongorázott Henriknek, a szülék társaságában olykor a Vezekény kastély, vagy a Szécsy lak kertjében sétáltak, a mikor azután se Henrik, se Berta nem kímélte virágait, hanem ugyancsak gazdag bokrétát kötöttek egymásnak.

Feltűnhetett-e ez olyan ifjak között, kik némi korelhajlással úgy szólván, együtt nevedektek és együtt töltötték gyermekéveiket?

A szülék csak örülhettek, hogy a barátság, mely terebélyes fává erősödött közöttük, friss hajtást nyert gyermekeikben.

Ágnesnek nehéz bánatában különben is jól esett, ha mosolygó arcokat szemlélhetett.

Szécsy örömeit látta fiát egy erényes nő s egy gyermekleány, mint a zajosabb multságokat, sőt olykor kicsapongásokat és tivornyát kereső ifjak társaságában.

Teréz Gábor halála óta folytonosan szenvedett. Teste-e vagy lelke? Azt kivüle senki sem tudta megmondani.

A seb, melyet a szerető férj és jó, gondos atya halála ütött, a Berta fejlődése nyomán kelt örömeiktől s az idő által nyújtott balsamtól lassankint hegedni kezdett.

Már nemcsak Bertát, hanem a bánkodó özvegyet is látták mosolyogni.

Teréz maradt legszomorubb valamennyiek között.

III.

Henrik huszonkét éves lett, Berta tizenhat.

Már a szivet és a sziv érzelmeit is megemlítették társalgásaikban.

Mindketten elveszetteknek vallották be maguknak azt a napot, melyen egymást nem láthatták.

Fel nem fedezett, de átértzett szerelmökben a csendes öröm boldogságát élvezték.

A szerelem legköltőibb fénypontja, mikor már érezünk, de még nem merünk nyilatkozni.

Berta a Henriktől nyert virágot kebelén hagyta elhervadni.

Ha az ifju meglátogatta, legkedvesebb darabjait játszotta el a zongorán.

Elolvasta a verseket, melyeket neki Henrik felolvasott.

Henrik a darabka szalagot, a zöld levelkét, mit Berta el ejtett, kebelében rejtett el. Órákig elábrándozott a gyepadon, hol a leánya ült, hívő és ájtatos lett ő is, hogy Berta az egyházban imádkozva szemlélhesse. Minő boldog volt, ha a leánya imakönyvét néhány napra nála hagyta, vagy nála feledte!

Csókjaival halmozott minden szentképet, mert hiszen azokat Berta is csókolhatta.

Az atyai ház kertjének legszebb rózsáit mind Bertának nevezte el.

Naplót vezetett s abban Bertával találkozásának minden mozzanatait feljegyezte,

Gyakrabban mint azelőtt, ábrándozott a holdas és csillagos éjszakákon.

Már szerették egymást, de még nem merték egymásnak bevallani.

Egy borongós, de csöndes őszi nap délutánján együtt volt a két család örege és ifjusága. Olyan meghitt együttlét volt, melyet a szeretet és barátság szokott fűszerezni.

Ágnes a szabadba való kísétálást ajánlotta.

Alfonz s a gyermekek örömmel elfogadták, csak Teréz mutatott közönyösséget.

Vadgesztenyés fásor között Henrik és Berta elől, Alfonz, Ágnes és Teréz valamivel hátrább haladtak.

Az ég felleget volt, de a lég enyhe és szelid.

Az őszenek legtisztább napjaival sincs valami vidító hatása, borongósan pedig titokszerűen szomorító.

— Oh Alfonz, ha e gyermekeket halálom után is így tudhatnám egymás mellett! — szólta Ágnes az anyai szeretet hangján.

— Asszonyom, nyugodjék meg, én bizonyos vagyok benne, hogy barátságuk örökké fog tartani.

— De a távolság számtalanszor oly gátokat emel e magasztos érzés közé, melyek annak tettakarátát és erélyét megszüntesztják.

— Ki tudja, nem fognak-e örökre egyesülni!?

Ágnes az ég felé tekintett.

Teréz mintha összerezzenett volna.

Henrik épen ekkor nyújtott át Bertának egy vadborsó virágot.

— Asszonyom, a virág már nem a barátság, hanem a szerelem jelvénye és ajándoka.

Teréz perczről-perczre gondolkodóbbá lett.

— Istenem! Soha se feledem az évet, a napot, a perczet, melyben Gábor az első virággal, egy estikével megajándékozott.

— A jó Gábor aligha sejtette, hogy az estike a modern virágnyelven hütlenséget jelent.

— Életével bizonyította be, hogy nem sejtette.

Teréz megállott. Későbbben ismét utólérte férjét és barátját. Valamivel talán halványabb volt, mint azelőtt.

Henrik vadgesztenyével szedte tele a Berta kötöcskéjét.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e .

— Lindau beszélye. —

(Folytatás.)

— Megigérem önnek, hogy ha holnap is oly gyöngének érzem még magam, mint ma, hivatni fogom. De ön viszont ígérje meg nekem, hogy ha holnap vidoran s magamat jól érezve kelek föl, akkor az orvost egészen kihagyja a játékból. Én tisztelem, becsülöm az orvosokat, de bizonyos szenvedések ellen nincs a kertben sem fű, sem gyökér... s az én szenvedésem ilyen fajtájú.

— Ki mondja ezt?

— Én tudom.

Regnault nem felelt mindjárt. Rövidszünet után így szólt: — Ma legyen meg az ön akaratja, mert még beteg. A legközelebbi két hét alatt azonban nem szabadul meg tőlem, s még jobb alkalmat is találok, mint a mait, hogy önt észére térítsem.

Benson másnap valóban elhagyta az ágyat, s bár láthatólag gyöngén és fáradtan, barátjával a kertbe ment sétálni. — Látta, igazam volt, — szólt, — az orvosi kar segélye nélkül is újra egészséges leszek. — Regnault nem hitte még elérkezettnek az időt, hogy a beszédet Benson egészségi körülményeire terelje. Be akarta várni, hogy barátja visszanyerje erejét. Azért tehát egyelőre mitsem felelt.

Elmult egy hét, s Benson állapota jelentékenyen javult; Regnault szemmel tartotta őt az étkezések alkalmával. Keveset ivott, jóformán semmit. Maltby, ki a festőt minden este értesíté, tudtára adta, hogy ura az utósó eset óta meg sem érinté a szobájában levő borkészletet.

Egy szép, napos délutánon, midők a Wight szigeten őszszel, de sőt télen is nem ritkák, midők a két barát hosszú séta után ismét Thorley-ház felé vette utját, Regnault tanácsosnak vélte a társalgást ama kényes pontra, Benson egészségi állapotára terelni.

— Barátom, Benson, — kezdé, — ön már tizennégy éve ismer engem, s úgy hiszem, bizonyítványt is irhatna a felül, hogy nem vagyok tolakodó ember. Megengedi-e, hogy egy kérdést intézzek önhez, hogylétét illetőleg? Biztosíthatom, hogy önnek java, nem pedig kíváncsiságom kielégítése bir arra.

Benson ajkai körül egy rángás volt észrevehető s szemeit nyugtalanul, majd nem bizalmatlanul szegze a festő arczára. De válasza sokkal békésebb volt, semmint Regnault várta. — Ön egyetlen barátom e világon, s kötelességem minden kérdést meghallgatni, melyet hozzám intéz. Hogy felelhetek-e rá, az más dolog.

— Nem, — szólt Regnault, — önnek nem szabad magát mindjárt védelmi állapotba helyeznie. Cseles ostromok nincsenek

szándékomban. Nyíltan és barátságosan akarok önnel beszélgetni. Önnek bizalommal kell viseltetnie irányomban.

— Ön megérdemli bizalmamat, még pedig annyira, a hogy csak embert bizalmammal megajándékozhatok.

— Önnek válasza nem valami bátorító, — mondá Regnault lehangoltan; — de nem érdemleném meg, hogy ön által barátjának neveztessem, ha általuk vissza hagynám magamat riasztatni. Mi baja önnek? Mi vette el életkedvét? Miért lett remetévé, s mért nem él úgy, mint más ember, mint én?

A keskeny, halvány ajkak körül ismét fájdalmas rángás volt észrevehető és sovány, ideges kezeivel nyugtalanul simítá végig állát és száját. Rövid szünet állt be, melyet Regnault készakarva nem szakasztott félbe.

— Ma nem felelhetek önnek, — volt végre Benson válasza, — de meg fogja tudni; csak ne süssessen. Ön évek során át türelemmel viseltetett irányomban, legyen még néhány hóig türelemmel.

Ismét új, hosszú szünet állt be, mely alatt Benson magát elhatározni látszék.

— Jövő év augusztus havában, — szólt ezután, — sorsomnak el kell dölnie Megigérem önnek, hogy ama, rám nézve végzettszerű nap előtt mindent meg fog tőlem tudni, a mi most lényemben titokszerűnek s megfoghatatlannak látszik. Addig lehetetlen szólanom, s régi barátságunkra kérem önt, hagyja e tárgyat addig nyugodni. Tizennégy év előtt szavát adta nekem, melyet mindeddig hiven megtartott. Ma én tettem önnek ígéretet s számolhat reá, hogy az szent leend előttem.

Kezet nyújtott Regnaultnak, melyet ez megszorított. — Ám legyen, — szólt. — Tehát jövő évi augusztus előtt válaszolni fog.

— Augusztus vége előtt, — javítá ki Benson, a „vége“ szót erősen hangsúlyozva. — Augusztus vége előtt! Szavamat adtam önnek.

VI.

Az 1866-dik év nyara megérkezett és vége felé járt. Regnault ez idő alatt nem volt Thorley-házban. Benson a májusi és juniusi hónapokat szintén Párisban élte le, s július elején déli Franciaországba utazott, hogy ott az orvosok tanácsára, kiknek véleményét kikérte, tengeri fürdőt vegyen. Szándéka volt augusztust Svájcban tölteni s Regnaulttal félig-meddig meg egyezett, hogy őt szeptember első napjaira Thorley-házban várja.

— Ha képes leszek, önt szeptemberben Thorley-házban fogadni, akkor meglátandja, hogy okos emberré lettem. Reményilem, hogy akkor látni fogom önt. — Ezek valának Benson utósó szavai, midők Regnaulttól a vasutnál elbucsuzott. Regnault észrevette, hogy barátja a „reményilem“ szót jelentékenyen hangsúlyozta. Azt sem feledé, hogy neki september előtt kellett volna a Benson által ígért felvilágosítást kapnia.

— Minden lehetőet megteszek, — szólt, — hogy szeptemberben és októberben szabad legyek, és akkor a kora ősz, mely önöknél oly szép, együtt fogjuk megelégedetten eltölteni.

Benson barátságosan és szomoruan intett fejével s még azon órában utnak indult. Két havi Párisban tartzkodása alatt nagyon levert volt; Regnault legkevésbé sem tapasztalta, hogy sokat ivott volna, de egészségi állapota mindamelllett nem volt megnyugtató, s Regnault az iránt sokkal inkább érelődött, semmint az önzésével összeegyeztetethőnek látszék. — Nem is hittem volna, — vallá be önmagának — hogy ez ember úgy

szivemhez nőtt. — Aztán a napokat számlálta, melyeknek „augusztus vége előtt“—ig le kellett folyniok, s úgy intézte dolgát, hogy szokatlan időben, augusztus 14-dikén, Párisban, lakásán termett. Két hét mult el azóta, s még mindig nem kapott tudósítást Bensontól.

Augusztus 28-dikán, hét óra felé, midőn az elyséi mezőkön tett sétája után lakására visszatért, a kapus szokatlanul vastag levelet nyújtott át neki. Megismerte Benson kézírását s felszakítá a borítékot. A mint néhány sort olvasott, elsápadt s az órára nézett.

— Tíz perc alatt teremtsen elő egy bérkocsist, — szólt a kapusnak, ki ott állva maradt. — Rögtön el kell utaznom néhány napra.

Egészen megifjudott s egy fiatal ember mozgékonyásával szaladt fel a lépcsőkön, megtöltött egy kis börendőt, a pályaudvarra hajtatott s Calais és Doweren keresztül a Londonba vivő gyorsvonatra ült. Onnan Sonthamptonen és Lymingtonon át néhány óra alatt Thorley-házban lehetett. Mindamellett félt, hogy későn érkezik.

Utközben, a kocsiban, a váróteremben, a vasuton az imént kapott irást olvasta. Két részből állott az : egy rövid, futólagos, majdnem olvashatlan levélből, s egy hosszú kéziratból. A levél, melyet Regnault elébb elolvasott, következőleg szólt :

„Thorley-ház, augusztus 27, 1866.

„Megtartottam szavamat. Augusztus vége előtt megfeleltém önnek kérdésére. Nem sok bajom lesz ; nem kell örömeiktől megválnom. Az élet iszonyu teher lett rám nézve; minden erőm tönkre van téve. Fogadja fel a vén szolgálakat, különösen Maltbyt. A többiekről megkísérlém gondoskodni, de Maltbynak szüksége lesz önre. Ne feledje azt sem, hogy Tigris barátom volt. Ne hagyja el őt. A házat és a parkot önre hagytam. Legyen ön ott boldogabb, mint én valék. Isten velünk! Isten velünk! — Óráim nem sokára ütni fog, ő tegnap hitt engem. Holnap követnem kell. Isten velünk, Isten velünk! Még egyszer és utjára. — Isten velünk!!“

A levél alig megfejthető „Th. B“ betűkkel volt alájegyezve. Átalában a végső sorok nehezen voltak kibetűzhetőek. A tartalomdus kézirat nagy része ellenben gondosan volt írva ; csak némely helyen lehetett észre venni, hogy a szerzőnek azok leírásánál nagy izgatottságban kellett lennie ; a kéz reszketett, a betűk szabálytalanok s elmosódottak lőnek. A kézirat tartalma következő volt :

„Thorley-ház, november, 1865.

Ön azt kérdezte tőlem, mi bajom van, miért nem örvendek lételemnek, s miért nem élek úgy, mint mások? Nem hittem, hogy valaha képes leszek e kérdésekre felelni. De megígértem, s ígéretemet meg akarom tartani.

Huszonötödik születésnapomat Thorley-házban ünnepeltem. Néhány londoni barátom meglátogatott s velem étkeztek. Vig voltam és egészséges. Barátaimnak, hivatalnokok a külügyi miniszteriumban, másnap ismét Londonban kellett lenni. Este tíz óra felé Tosland-Bayba kísértem őket, hol egy sájkát béreltek fel, mely őket Lymingtonba volt szállítandó. Augusztus 28-dika volt. Az éj világos és meleg volt. Láttam barátaimat a partiól eltávozni, „szerencsés utat“ és „jó éjszakát“ kiáltottam nekik, s azzal lassan visszaindultam Thorley-ház felé. Vig gondolatok kergetőztek fejemben. Fiatal, egészséges és vagyonos voltam ; az élet sok szép ígérettel állott előttem. Utam Headon-Hill mellett, Alum-Bayn keresztül a sziklás tengerszoros

felé vezetett. Midőn a fővényes parton voltam, honnan messzire kiláthatni a tengerre, leültem, hogy magamat kipihenjem. Fölöttem a tiszta, sötétkék égboltozat ; alattam a nagy, homályos, tompán morajló tenger, körüllem ünnepeles csend, — elaludtam.

Midőn felébredtem, sajátságos vöröses fény derengett a vidék felett. Mellettem, a tengeri jelpózna tövében egy alak állott. Szemeim rámeredtek. Jéghideg borzadály futott keresztül rajtam, mert egész bizonyossággal tudtam, hogy a m a z a l a k é n v a g y o k. Lassan közeledett felém s szemeink találkoztak. Minden vonásomat megismertem, bár iszonyuan el valának torzítva. Orczáim be voltak esve, hajam szürke, s szemeim félelmesen vágyódtak valami ismeretlen, borzasztó után. Én, tulajdon énem, mintha le lett volna láncozva. Futni akartam, de második énem tekintete lebilincselte ; kiáltani akartam, hangom megtagadta a szolgálatot s ekkor az alak fölemelé karját, halvány ajka mozogni látszék s hangtalanul szólt : „Olvass!“ — Ugyanazon perczen egy távoli toronyóra ütéseit hallám. — A néma ajka parancsolt s velem együtt olvasott : Egy, kettő, három! . . . mindig tovább . . . tizenkettő, tizenhárom, tizennégy! . . . A félelem őrzöngövé tett. De tovább kellett olvasnom : Harmincz, harminczegy, harminczkettő! . . . Az iszonyatos alak karja lehatyalt. Keserű, sötét, iszonyatos mosoly torzítá el a sápadt vonásokat. Lassan távozott, a nélkül, hogy megvilágított fakó arcát elfordította volna rólam — harmincznyolcz! — harminczkilencz! . . . Intett — a néma száj érthetően beszélt : „Jöjj! . . . Jönnöd kell! . . . Jöjj!! . . . Negyven!! — Irtóztató kiáltás, az alak eltűnt — rövid szünet — a tenger halk loccsanása, s a homályos mélységből eme szók : „Jöjj! . . . Jönnöd kell!“

(Folytatása köv.)

—

A hollandi háztartás köréből.

Benke Istvántól.

(Vége.)

Hallottam, hogy Hollandia némely részeiben a látogató mintegy kötelezve van cipőit az előszobában hagyni ; ez ugyan már csak ráfogás, de a gondos letakarítást és megtisztítást általában mindenütt és mindenkitől megvárják és jól fogadják. Azt pedig magam is többször láttam, hogy a sajt és vaj készítésében oly kényesek, hogy „csupasz kézzel“ senkinek sem engedik az edények és más anyagok megérintését. Másfelől azonban nem kívántatik valami hosszas tapasztalat ahhoz, hogy észre vegye az ember, miszerint ezen szenvedélyes hajlammal üzött tisztogatási kedv nem terjed ki mindenkire s nem főleg az alsóbb osztályra, melynél az ellenkezőt lehet látni, épen úgy, mint Angliában, hol hasonlóképen a gazdagságnak, jólétnek és fényességnek szembeszökő ellentéteivel találkozunk, kivált a nagyobb kereskedő városokban.

A hollandi nő kényelmének egyik lényeges előmozdítója az ugynevezett „vuur stovf“-tüz- vagy melegítő-zsámoly, mely egy négyszögű fa-szelencze s benne egy csorépedény, izzó tőzeg vagy szénnel is ; ezen kis ládikó körös-körül ki van furva, hogy a lyukakon a meleg kijöve, a lábat melengesse, és egyszersmind zsámolyul is szolgál a köntös alatt, hová elrejtetik. Ritka időszak az, a mikor ezt nem kasználják ; bármilyen legyen is az évszak, a templomban, színházban, lovardában, egyszóval a házon kívül elmaradhatlan ; a városi nők vagy hazulról cselédeikkel vitetik maguk után, vagy pedig a helyszínen

bérelik ki a beléptijegygyel együtt. Más kényelem után házán kívül még a legelőkelőbb hollandi nő sem vágyik; csak e zsámoly meglegyen: nem bánja, ha a színházban a páholyokban fapadok vannak is ruganyos bársony karszékek és támlányok helyett, vagy pedig a lovardában egyszerűen beterített körlóczán ül-e, mint a legutósó haláruól ott fenn a 3-dik emeleten, karzat helyett; s nem vonja kérdőre például Carrey Oszkárt, a miért mig egyebütt, Pesten vagy Bécsben 10—12-féle ülőhelyet is készítetett, kényelmesebbnél kényelmesebbet: addig itt honn az 1-ső hely annyiban különbözik a 2-diktől, hogy az utóbbi egy kissé fennebb van emelve, s ennél ismét fennebb a 3-dik, s egyéb semmi. „Hja, de Hollandiában a „demokratikus világ“ nagyon ki van fejlődve — veti ellen magyar olvasónóm — s nincs olyan arisztokratiko-megkülönböztetés és elpuhultság, mint nálunk“ és nincs is reá mit felelnem.

Fentebb érintettem a színházat is, erről eszembe jutott az itteni nők ugynevezett színházi öltönye, vagyis azon fehér mantilla (vagy tán a divat nyelvén: paletot), melyet a színházat látogató nők magukra öltenek, s így mintegy egyenruhában jelennek meg a színházban. És ez nagyon csinos látvány akkor, ha tudjuk, hogy itt a nők a földszintet és a zártszékeket a férfiécs uracs-világnak hagyják, maguk pedig csakis a páholyokban, vagy az ugynevezett „amphitheatrum“ körszékeiben ülnek, természetesen elől az ifju hölgyek, hátul a mamák. Én magam észre sem vettem volna, de egy hollandus barátom figyelmeztet a hölgyek veres, vagy kék, vagy fehér nyakkendőjére, miközben ily magyarázatot adott: — Látja, magyar barátom, a kik veres nyakkendőben jelennek meg, azok már régi szerelmesek, de nincsenek még eljegyezve; a kék nyakkendők hűek jegyeiseikhez; a fehér nyakkendők pedig még nem kívánnak férjhez menni, vagy magukat eljegyeztetni.

Ha már az egyenruháról van a szó, felemlitem még azt is, hogy a különféle felekezetek árvaházi növendékein kívül, kik mindannyiféle egyenruhában járnak, és csak a fehér főköntőben és fehér előköntőben egyeznek, az egyenruha állandó szerepet játszik itt a nő-világban a házhoz hordó nő-árusok, de különösen általában a szolgálók közt, kik egytől-egyig, a „belső leánytól“ le egészen a külső „konyha-cselédig“ állandólag egyforma öltözetben járnak. Itt tehát az „uriasszony“-t egyáltalában nem lehet összetévesztetni a cseléddel, ki azonban itt mégis sokkal „uribb“ és előnyösebb helyzetben van, mint akárhol, a hol nekik a sleges köntöst és „parizolt“ megengedik, mert itt készen mindent a házhoz hordanak, le a legkisebb murokig; ezen fölül szabadsága, mely itt általában mindenkinél igen nagy tiszteletben tartatik, oly nagy, hogy inkább napszámra, mint hosszabb időre vannak fogadva; ugyanis itt a cseléd nem lakik uraságánál, hanem reggel jó, s este megy, mindenik a maga külön szállására; legfeljebb a nagyobb uri házakban tartanak egy-kettőt maguknál, ott, hol ez elkerülhetlen, vagy a hol számukra külön elkészített emelet, vagy cselédszobák vannak.

A családoknak és egyeseknek elzárkozottsága és visszavonultság itt oly mértékben ki van fejlődve, hogy ehhez képest még az angol társadalmi élet is e tekintetben magyarosnak mondható. Itt mindenik család magában egy-egy kis világ, mely nem igen sokat törődik, hogy a másik mit csinál. Az a patriarchalis életmód és társas összejövetel, mi a magyar társadalmat kiválólag jellemzi, itt hirből sincs meg. Még a rokonok közt is bizonyos merev válaszfal létezik, mi az idegen előtt megfoghatlan hidegségnek tűnik fel, azonban nem az. Mert ellenkezőleg, mindennek daczára a lehető legnagyobb összefüző láncz és kapocs huzódik keresztül az egész társadalmi életben, annyira, hogy

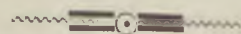
e tekintetben például szolgálhatha a hollandi nép sok más nemzetnek. Elzárkozottan élnek ugyan, de nem úgy, hogy azért egyek ne lehetnének a szeretetben, a fájdalom iránti részvétben, az egymás iránt való kölcsönös érdeklődésben, és végül a szabadság és függetlenség érzetében, melyet tán legelől kellett volna említenem. Ez az elzárkozottság inkább a családiasság erénye.

Ezen most előadatott szavaink után a következő jellemvonások nem fognak oly „sajátságosaknak“ látszani, mint a minőknek egyelőre a magyar olvasók előtt tetszhetnének. Az a szokás ugyanis, hogy ha beteg van a háznál, az által jelöltetik és adatik tudtul másoknak és az érdeklőknek, hogy egy darabka papir, melyre a beteg az napi egészségi állapota az orvos által le van írva, a kapura s illetőleg az ajtóra (mert itt udvarok nem levén, csak egyszerű házajtók vannak, mint Németország legnagyobb részében és Angliában is általában) kifüggesztetik; mi által eleje vétetik a „látogatás szükségének“ és azon eshetőségnek, hogy a sok jövés-menés által a beteg állapotában rosszabb fordulatok ne álljanak be. (Angliában az, hogy beteg van a háznál, azon mód által jelöltetik, hogy a csengettyü-huzó, vagy ajtó-kopogtató felkötetik).

Némely helyütt, ha gyermek-ágyas asszony van a háznál, az ajtóra egy darabka selyem függesztetik ki, mely ha veres, jele annak, hogy fiu, ha pedig fehér, leány az ujszülött. Az a ház, mely ilyformán megjelöli, hogy a családban szaporodás állott be, ősi intézmények és szabadalmak őtalma alatt áll; nevezetesen a nőt bizonyos határidőig senkinek sem szabad háborgatni s hozzá közelíteni; a ház a törvényes zálogolások és más végrehajtásoktól mentve van; családja tagjait a törvény nem kötelezheti; katonát nem szállásolhatnak be; ha katonacsapatok vonulnak el a ház előtt, a dobverés, vagy a trombita-szó megszünttetik stb.

Valamint általában Hollandiában csaknem minden egészen másképen van, mint egyebütt, ugy a házasságkötésnek sem az a módja van, mint például nálunk is nagy Magyarországon. A fennebb érintett családiassági rendszer nem engedi meg a nálunk szokásos ugynevezett „házhoz való járást“, sem a fiatalok azon szabad összejövetelét, társalgásait, egyszóval: a „vizitelést“ és „széptevést“, mely oly sok helytt a „divatos élet“ egyedüli feltételének és kellékének tartatik, azt gondolván, hogy a való élet helyes célja csakis ebben áll. A hollandi ifju megelégszik, ha egy leányos családdhoz bebocsáttatást nyer, a melylyel egyszersmind azt is megnyerte, hogy a maga „kiválasztottját“ eljegyezze, s azután, a körülmények szerint, hosszú éveken keresztül mint jegyben járók élnek, mig frigyét köthetnek. Igaz, hogy sokszor nagyon fiatalon jegyzik el magukat egymásnak; de szerelmi szerződésüket fel is bonthatják, ha netán később egymásnak nem tetszenének, mely felbontás azonban a legritkább esetek közé tartozik. Arra is van akárhány példa, hogy a szülék jegyzik el a gyermekeket, s ebben később a fiatalok is megnyugosznak.

Hogy az összekelésnek ezen leirt formája itt nem lehet céltévesztett, egyebek közt mutatja egy nagy írónak azon állítása, hogy a hollandi nőket kivétel nélkül, általában jó anyák, hü hitvesek és kitünő házi nők, a kiknek vallásosságuk után főleg a gyermeknevelés és gazdasszonykodás a legfőbb és legékesebb erényeik közé tartoznak; melyekért én részemről megbocsátok nekik, a miért konyhájuk igaz, nem magyaros, de viszont nem is németes.

Egy hét története.

Juniushó 3-dikán.

Egy ifju ember története. — Mindenképen hiba. — A nő igazság szerint. — Clotilde főhercegnő. — Az egykori tekintetes asszony. — Az országgyűlésen tanultam. — Az akadémia nagygyűlése. — Karzati szemelvények. — A fiatal Toldy. — A széptevő szemek. — Sűrű irás. — Egy fejjel két szívvel. — Egy tudós férj. — Salamon. — A fekete rigó. — Az elnöki beszéd. — Thán Károly. — Pulszky Ferencz. — Olimposzi vendégség. — A színház. — A nőiparegylet bálja.

Mult csütörtök óta nem mulik el óra, hogy egyik jó barátom ne jutna eszembe; igen kedves fiu volt, még most is az, csak hogy most már sokkal magasabban lakik felettem; művelt, tanult fiatal ember volt, becsületes, mint a falat kenyér, bátor, mint az 1848-diki honvéd, a mellett szelid, mint a galamb, szép mint . . . az olvasónőre bizom, megmondani, mint ki, és azért még sem volt boldog, a legközségesebb értelemben sem, mert egy nagy hibája volt; mint rendesen a nemesebb természeteknél, e hibája is csak jó forrásból fakadt, hanem azért csak hiba volt az; nagyon szerény volt; a szive reszketett, mikor oly férfival találkozott, a kiról a világ azt mondta, hogy nagy tudós, vagy nagy hazafi, annyira kicsinek tartotta magát hozzájuk képest, és hát még a hölgyekkel szemben! a nő és az Isten körülbelül egy fogalom volt előtte; hanem azért mégis csak szerelmes lett; kedves, rózsabimbó kis leány volt, imádságos szemekkel, csókolni való ajkakkal, egy mosoly volt az arcza, a milyen az igazi gyermek szívü leányok arcza szokott lenni; egy estély alkalmával egész véletlenül meglátta, első perczen lábaihoz szeretett volna borulni és — egy szót sem szólhatott hozzá, annyira előntötte szívét a szerelem; annál mélyebben zárta el szent érzését, nem mert közeledni sem imádata tárgyához, én is csak véletlenül jöttem a nyomára, akkor már nagyon összemert volt szegény, én persze bátorítottam, sőt — talán nem is kellett volna ezt tennem — egy kicsit ki is nevettem őt féltékenységeért, igyekeztem megértetni vele, hogy a miért a nő igazság szerint felébe maradt angyal, épen azért tud szeretni is, és addig-addig ütöttem a vasat és egyengettem az utat, a mig mégis csak bátorságot vett magának és mikor végre első látogatását tette, akkor az ő szive bálványa épen két napos — menyasszony volt, menyasszonya egy szintén derék, művelt fiatal embernek, de a ki az én barátomnak kisujjával sem ért föl. Hogy mennyire szívére vette ezt a dolgot, azt már azon okból sem árurom el, mert ha azt mondanám, hogy ez a szerelem sirba vitte, még ki is nevetnék szegényt érte; elég hozzá, egy hét óta szünetlenül csak ez a barátom van előttem, akkor volt a gazdasszony-egylet majálisa, hetek óta mennyit szenvedtem miatta, mennyire örültem neki, hogy én azt tövéről-hegyére le fogom Kegyeteknek irni, és mikor végre megtartatott, akkor meg épen csütörtökön kellett megtartatnia, egy nappal az egyikszerda után, hat nappal a másik szerda előtt, jobbról-balról sárgarépát hámozva félem mutató-ujjával! Csak legalább azt az egy órát ha elbeszélhetném itt, midőn Clotilde főhercegnő megjelent a mulatozók közt, azt a szívélyes nyájasságot, melylyel az egyleti hölgyekkel társalgott, — édes Istenem, emlékszem egyszer szülőfalumban, a molnár fia fölvitte volt tanárságig a fővárosban, szerencsésen meg is nősült, és ad-

dig nem nyughatott, mig meg nem mutatta a falunak, hogy milyen szem nem látott kis felesége van neki; képzelhetni a szülék boldogságát; a falunak azonban természetesen földesura és a földesurnak felesége volt, a mi tanárunk atyja pedig, mint nagyobb részt a molnárok, kissé rátartó volt, és nem lehetett kiverni a fejéből, hogy az ő fia és az ő menyé az uraságnál is látogatást tegyenek; a fiatal asszonyka szabódott, mégis csak engedett, elementek az „uraság“hoz, véletlenül én is tanuja voltam a fogadtatásnak, melyben a Tekintetes asszony által részesültek; előbb alulról fölfelé, azután felülről alá felé méregeté őket, jégbe hűtött mosolygással nagyságos szája körül, és csak azután jutott eszébe, hogy ez a molnár fiuból lett micsoda az ő pipogya feleségével együtt, mekkora megtiszteltetésnek veszi, ha székkal megkínálná; no de ez akkor volt; most ez a Tekintetes asszonyság is más szemmel nézi már a világosságot; hiába, kissé nehezen jár ugyan az idő, hanem azért jár, és vele együtt az emberek is haladnak.

Lehetett látni mult vasárnap is az Akadémia nagygyűlésén; a gyűlés is, a közönség is másforma volt, mint annakelőtte. Ünnepeyes alkalommal mindenk előtt a karzatra tekintetek, és nem tudok elég hálás lenni országgyűlési képviselőink iránt, a kiktől ezt a szép szokást eltanultam; és jó sokáig nem voltam képes levenni róla tekintetemet; hogy is ne! a komoly tudományok csarnoka ez és a karzat tele van diszitve hölgyekkel! Van köztük idős is, a legnagyobb rész azonban fiatal és szép, és az a bizonyos érdek, mivel a hölgyeket ép olyan általánosan, mint igazságtalanul vádolják, semmi esetre nem hozta őket most ide, mert ha találkozik is a tudományok felavatott bajnokai közt olyan arcz, a melyen a fiatalság zománcza még nem kopott el egészen, de olyan fej, mely vagy fehéres, vagy legalább is kopszos ne volna, egyáltalában nem találkozik, kivált a karzatról tekintve őket, a hol természetesen én is helyet foglaltam, és ezek a fejek mégis úgy tetszenek ott a karzaton; látszott az arczok mosolygásáról, a mint jobbról balról sugdostak-bugdostak, a kedves ragyogásból, a mint egyet-egyét az ősz vagy kopszos fejek közül szemükkel mutogattak: Ez a fiatal ember ott Toldy Ferencz, a magyar irodalomtörténet teremője, még csak egy kicsit tul van a hatvanon és hála istennek, mindennap fiatalabb lesz egy évvel; az pedig ott, azzal az ábrándos komolysággal szelid arczán; az ám, ha kegyetek tudnák, hogy honnan ez a komolyság! Onnan, mert sehogy sincsen megelégedve a versekkel, a mik töle megjelentek. Mások ugyan költeményeknek hívják azokat, hanem ő csak mint versekről emlékezik meg róluk, mivelhogy egyáltalában nem olyanok, a milyennek ő szeretné; de hiába, nem lehet mindenki nagy költő! Szegény, beh rá férne egy kis vigasztalás azért, hogy ő csak A r a n y János! Amott meg, az a hajlós, hattyu nyaku alak, azokkal a mély kék szemekkel? Hja, ha azok a kék szemek nem volnának, talán még most se tudnók, mi a szép! A bizony, mert a haza legelső szépészének: G r e g u s s Ágost szemei azok. Amott meg az a tisztas arcz; első tekintetre azt hinnék, hogy hieroglifok vannak arczára vésve, pedig csupa tiszta magyar irás az, csak hogy nagyon sűrűn van írva, az egész magyar nyelv szótára, mert ez F o g a-

rassy Mihály, a ki egész életét ez egy mű elkészítésének szentelte, és most, hogy készen van vele, beh nagyon megérdemli, hogy az Isten annyi évvel toldja meg életét, a hány ember munkáját végezte ez egy munkával. Az ott meg, abban a diszes egyházi előtűzőkben? Egy fejjel magasabb a közönséges embernél, és legalább két szívvvel nemesebb is. Csak a minap is egy kórházat alapított szülővárosában, édesanyja 80-dik születésnapjára, ugyanannyi ezer forinttal; ugy-e bár, nem kell már megneveznem őt? Az a daliás alak meg, azzal a finom vonásu arcczal, a mely mintegy gyászfátyol alul mosolyog reánk? Nem reánk, hanem a levegőbe; valami kedveset lát abban, egy drága lelket; Lukács Mór az, csak most birta kiragadni magát Meranból, a hol annyi boldog évet töltött imádott neje mellett, a ki sok évig halálos betegen feküdt ott és neki az is boldogság volt, hogy a szeretett hitvest éveken át ápolgathatta, és mióta meghalt, az ő sirja a világ közepe neki. — Az a vállas, termetes alak pedig, azzal az északnémetországi szemüveggel, svéd szemekkel és ő-amerikai szakállal? Az Salamon, nem Ferencz, mert ez csak belülről nagy, hanem az új, a koszorus „Salamon“ feje, Szász Károly. Az a kicsike emberke meg ott, a fekete rigó arcczal és karbunkulus szemekkel? Az — de csitt, itt az elnök, halljuk Lónyáit, ez is szépen tud beszélni.

Azt a „csitt“-et nem én mondtam, hanem nekem mondták, és én hálatalt mosolylyal fogadtam e gyöngéd szájtapaszt, mert én sem azért jöttem ma ide, hogy lássak és láttassam; elővettem tehát mindkét fületem; lágyan csengő hangok, igazi aranyzavak, mintha aranyokat olvasgatnának, töltötték volna meg a termet, ha rajtuk áll, de nemcsak hölgyek, férfiak is érdeklődtek e gyűlés iránt, és ezek ilyenkor rendesen elkésnek, a mint ezt az országgyűlési képviselőknél is tapasztalni; a legnagyobb része annyira elkésik, hogy soha sem jelenik meg; most azonban megjelentek, és lett belőle tengerzugás, zajgás, háborgás; azt mondta az elnök, hogy az akadémia évről-évre jobban lesz drága kincse e nemzetnek, a mire a hazaszerető szívek utósó órájukban is édesen emlékeznek, bizonyosság reá a végrendeleti hagyományok, mint (Halljuk!) Bézsán (Halljuk!) Kajdácsi (Halljuk!) az egy millió nyolczszázezer forintot haladja már meg az Akadémia tőkéje, és a szellemi téren is hasonló öröndetes eredményeket mutat föl az utósó három év; megindított a „Nyelvőr“, a „Budapesti szemle“, megindulóban van egy nemzetgazdasági közlöny, számos jeles szakmü lett irodalmunkba átültetve, és végre megnyitott az akadémiai olvasó-kör, azon szép czélből, hogy a hazai tudományos és szellemi erőknél közös találkozási és érintkezési helyisége legyen, és azzal az emelkedett nemes elfogulatlansággal, mely Csengery Antal és Gyulai Pál — a mi szellemi életünknek e két hatalmas tényezőjének — egész nyilvános működését annyira gyümölcsözővé teszi a hazára nézve . . . de ni ni, csak most veszem észre, hogy már ismét én beszélek és nem az elnök! Bocsánatot kérek, de mondám már, hogy igen is, az elnök beszélt, de a tenger is zugott és azért csak annyi jutott nekünk a beszédből, a mennyit a csapkodó hullámok hozzánk hajtottak, ezeket szépen összerakosgattam, és hozzá képzelve, hogy mi lehetett az, a mit a tenger előlünk elnyelt, azt hiszem, hogy egész hiven adtam vissza a megnyitó beszédet.

Azután következett Thán Károly, az ő szelid arczával; láttuk őt beszélni, és a szeméből ki lehetett olvasni, hogy Liebigről tart emlékbeszédet. Olyan nagy vegytudós szemei csak attól gyulhatnak ki akkora lelkesedésre. Egyik legnagyobb tudósunk ez, a kit a külföld is irigyel tőlünk, csak egy gyöngesége van: hangja, mintha csak erre irta volna Petőfi: „Ez a világ a

milyen nagy, te galambom oly kicsiny vagy“, ezt még a tenger sem birta elnyelni, ez is elhallgatott és mégis semmit sem hallott.

Következett Pulszky Ferencz; csak reá kell nézni és azonnal szembe tűnik nagysága; és ép akkora a hangja, és mindkettőnél is nagyobb a szelleme; ép azért, az ember azt hiszi, hogy asszonybeszéd, olyan kedvesen jár a szája; de nem úgy, mint a nőnél: a szemünket, hanem inkább a fülünket nyitjuk ki, hova-tovább annál jobban; a mellett a szellem mellett az a rengeteg tudomány! Most is, a mint a trójai ásatásokról értekezett, finom kézzel fölvette a hallgatóságot szellemi paripájára és „Hopp, Hopp ging's über Stock und Stein, dass Kies und Funken stoben.“ Bocsánatot kérek, de akaratlanul történt, ennyi tudományosság csak egy német professzortól telik ki.

Azután következett, egyik a másik után, az ajtó felé, dél volt, és ezt ki nem állhatják nálunk, Gyulai ide, Gyulai oda, de a levesnek nem szabad megpállani; csak nagy nehezen értettük meg tehát, az idei koszorusok neveit: Szász Károly (Salamon), Szilády Áron, Joanovits György (nyelvészeti értekezés) Horváth Mihály (nagy jutalom és Szilágyi-díj, történeti munkáiért), Szabó Károly (Marczibányi-díj, történeti munkáiért), továbbá Szabó Gyula, müegyetemi tanár, Helmár Ágost, pozsonyi tanár és Zlinszky Imre, királyi táblai pótbiro, utóbbi három ujkoszorusok, kívülről valók.

Igy végződött — de nem, csak azután következett a lakoma a Hungariában; olimposzi vendégség, a miről talán nem is kellene nyilvánosan szólni; a halhatatlanok nem azért esznek, hogy éljenek; hanem azért a pezsgő nem igen engedett a felköszöntéseknek, és egy szó szálla vala szájról szájra, a mitől az istenek arczeit az öröm derüje megvilágítván, a komoly ajkak körül lenge mosoly el-feltünedezék; „Potya!“ ez vala ez a csalfa ingerkedő, Horváth Mihály engedte meg magának ezt a kis tréfát, és mivel jóízü tréfa volt, valóságos Lafitte és Cliquot, meglőn neki bocsátva; papnak szabad.

Azon kívül van még ujdonságom, oh de mennyi, a színházból kettő, a császárfürdőről ugyan csak egy, de — tánczczal, a mit a nőiparegylet ott rendezett; és én el is beszélem azokat mind, a hogyan csak történt, csak hogy a színházat későbbre kell hagynom, mert ha most mindjárt abba kezdenék bele, nem maradna hely a bálra, ez pedig mindennél elébb való, erről kell legtöbbet szólnom, és fogok is, a mint csak megfogtam látni, ma este lesz meg, csak estétől reggelig.

U. i. Megvolt, szép volt, gyönyörű rendezés, mosolygó jókedv, kedves, szép hölgyek: Cserhalmayné, Banovics Kajetanné, Buzna Apollónia, Sigmund Irma, Vadnay Károlyné, Bulyovszkyné, Lőrinczy Luiza, Kassoh nővérek, Rosemberszky Aranka, Tóth Julia (Váczról), Ruttkay Mariska, Miss Davis, Kailingerné, Löbl Elza és Malvin, Toperczer Ilka ur . . . hölgy . . . ek . . . (alszom!) — i — r.

Budapesti hirvivő.

* * (A királyné), bécsi hírek szerint, az ősz végén keletre fog utazni. Pólában már rendezik is a hadihajót, mely ő felségét Egyiptomba viszi. Innen pedig Jeruzsálembé is elmegy. — A király pedig, hir szerint, az ősz végén az Ungmegyében levő Remetére rándul, hol a környékben levő királyi vadásban vadászatok fognak rendeztetni. A rendeletek már kiadattak, hogy a kellő intézkedések a király és kíséretének fogadására megtétesenek. Azt is megemlítjük, hogy ő felsége utóbbi Budapesten tartozkodása alatt hozzá segélyért folyamodottaknak 600 frtot adományozott szétosztás végett.

* * (*Fochs Antal*) halt meg mult szombaton fővárosunkban; nevét csak halála után vette ajkára a közérdeklődés, pedig egyike volt a legkritikáltabb emberbarátoknak, a ki a jótékonyágban lelte örömét, csakhogy az illetőkön kívül senkinek sem volt szabad arról tudni. Mintegy tiz éve egy „névtelen“ árvaházat alapított, 40,000 frttal, ő volt ez a névtelen, és most végrendeletében — közel rokonai nem levén — csaknem összes vagyonát jótékony czélokra hagyományozta; 200,000 frtot egy süketnéma intézetre, 100,000 frtot, csaknem valamenyi fővárosi jótékony intézetekre, aránylagos részekben; 50,000 frtot szegény egyetemi tanulóknak gyámolítására, és végre mintegy 300,000 frtot újra az általa alapított árvaházra. Különösen kikötötte még végrendeletében, hogy hagyományai ne az ő, hanem rég elhalt szülei neve alatt igattassanak be az illető jótékony intézetek könyveibe; továbbá, hogy hajnalban, a legegyszerűbben temessék el, és gyászbeszéd se tartassék felette, „mert — mondja végrendeletében, — nem hiu pompára, hanem jótékony czélokra adtam nektek e pénzt.“ Egy öreg cselédje volt, a ki 15 évig szolgálta, arról ugy emlékezett meg, hogy tizenöt évi bére újra kifizettesék neki.

* * (*Rózsás napló.*) Tóth Vilmos a volt belügyminiszter bájos leányát: Tóth Zsuzsika kisasszonyt Nyitra-Ivánkán Thuróczy Vilmos járásbíró jegyzé el. — Kun László pesti ügyvéd a mult hét elején tartá esküvőjét Bonitzer Ida kisasszonynyal. — Bay Mihály, szatmármegyei földbirtokos jegyet váltott Sántha Erzsike kisasszonynyal Közép-Szolnok-megyéből. — Fischer Lajos, egyetemi magántanár a mult héten tartá esküvőjét Béni Erzsébet kisasszonynyal Fakerten. — A czél Péter főispán a jövő hó közepén vezeti oltárhoz Könyeg Irma grófnőt. — Nagyváradon a Selmeczy nővéreket eljegyzék Bottó Ferencz ügyvéd és Stolcz István honvédhadnagy. — Deszát Géza, kiskomáromi uradalmi gazdatiszt jegyet váltott Bohuniczky Amália kisasszonynyal, Bohuniczky Antal, nagypécsöli földbirtokos bájos leányával. — Dr. Tóthfalusi Gyula egyetemi tanársegéd néhány nap előtt tartá kézfogóját Kapdebo Ilona kisasszonynyal, Kapdebo Márton, aradmegyei földbirtokos kedves leányával. — A kecskeméti evangélikus egyház köztisztelőben álló lelkésze: Lauko Károly mult kedden tartotta esküvőjét Stur Ilka kisasszonynyal, Stur Dániel nyugalmazott főesperes leányával, Kuczorán, Bácskában. — Orosházán Povaszay Mihály, tót-komlói jegyző e napokban tartotta menyegzőjét a helység egyik bájos hölgyével: Nilovich Ida kisasszonynyal. — Jekelfalussy Sándor, miniszteri titkár mult hétfőn vezette oltárhoz Bezeredy Ilona kisasszonyt, néhai Bezeredy László művelt leányát.

* * (*Kossuth Lajos nővére*), Rutkay József özvegye a mult hetekben utazott vissza végleg Amerikába, hol New-Yorktól mintegy 4 órányira fekvő saját birtokán van lakása. Utjában meglátogatja még Kossuth Lajost is. Rutkaynének két fia van, s mindkettő Amerikában lakik. Egyik fia, Lajos, Jova államban De Moine városban ügyvéd, a másik, Béla, kereskedő New-Orleansban. Meszlényi Ilona, Kossuth sógornője is most utazott ki Kossuth látogatására, kinek magyar szakácsnőt vitt, mert Kossuth oly hosszú külföldön időzése dacára sem tudja megszokni az idegen konyhát.

* * (*Petőfinek*) Aradi Zsigmond jeles szobrászunk által készített kitűnő mellszobra után öntött főszobra Aigner L. váczitczai könyvkereskedésében kapható, és a hazafias érzelmek és a műizlés fejlesztése céljából egyaránt ohajtandó, hogy ezen minden teremnek igen szép diszeül szolgáló szobrot egyesek ép úgy, mint testületek, olvasóköri, iskolák, muzeumok megszerez-

zék; a mellett a szobor eléggé jutányos és Aigner L. gondoskodik arról, hogy kellőleg becsomagolva, bármely vasuti állomásra elszállíttassék.

* * (*Dr. Duka Tivadár*) hazánkfia, ki Keletindióban husz évig volt szolgálatban mint angol katonai orvos, a szabályszerinti szolgálati éveket kitöltve, nyugalomba lépett és Londonban telepedett le. Duka ur jelenleg Budapesten időzik és jelenleg is, mint már oly sokszor tevő, nevezetes gyűjteményekkel szaporítja muzeumunkat. Duka ur buzgalma s áldozatkészségének muzeumunk nagyon sokat köszönhet.

* * (*Két igaz érdem*) részesült e héten királyi kitüntetésben: Reitz Frigyes, miniszteri tanácsos, e nagy tudomány és aranytisza férfi, „Bányai“ előnévvel nemességre emeltetett, Ney Ferencz pesti főreáltanodai igazgató pedig, e jeles tanférfiu és fenkölt nemes jellem, a Ferencz József rend lovag-keresztjével lett diszitve, mindketten a hazának tett 40 évi hű szolgálatauk elismeréséül.

* * (*A nemzeti muzeum*) természeti tára e napokban igen távoli földről kapott ajándékot: egy igen szép kanadai szarvast, minő e muzeum gyűjteményében eddigelé nem volt. Ezt Kaizer C és fia, miskolczi származásu hazánkfiak küldték Amerikából, Uj-Skócia fővárosából, Halifaxból, hol 1839 óta bórkereskedői üzletük van. Ugyanők már régebben is megemlékeztek e nemzeti intézetről, küldvén számára egy „muz szarvas-fejet,“ melyet nagysága miatt a természetbuvárok is csodálkozva néztek.

* * (*Zene*) A budai zeneakadémia hétfői hangversenye jól sikerült. Daczára, hogy vasárnap óta hirtelen be állott a nyár hősege, a vigadó kisebb terme jól megtelt s a közönség örömmel hallgatá e folyvást haladó zeneintézet előadásait. Schumann „Rosemunde“ nyitánya után, melyet a nemzeti színház több tagjával megerősített zenekar játszott, Knahl Antal karnagyot zajosan kikivták. Esser és Rheinberger vegyes karénekeiből az utóbbit ismételtették, s Mendelssohn „Első Walpurgis-éjét“ is élvezettel hallgaták. E zenei ballada magánénekrezeiben főleg Knahlné asszony és Schmidt Ferencz tüntek ki. — Az „Apollo“ czimü zeneműfolyóiratból Fellegi Viktor szerkesztésében megjelent a 11. és 12. kettős szám. Tartalma: 1) Potpourri Lecocq „Mamsell Angot“ czimü dalművéből vett dalakból, 2) La belle capricieuse, (morceau de salon,) par Charles Laveaux. 3) Bucsuzó és andalgó Lavottától, zongorára alkalmazta Wachtel Aurél. 4) Két kedvelt népdal: I. Ez az utca végig sáros. II. Csókja édes mint a méz. 5) Koldus ének. Szövege Arany Jánostól, zenéje Ögyektől. — A boritékon: A zene történelme, Kapi Gyulától. — Vegyes. — Zeneműjegyzék. Előfizetési ár egész évre (mintegy 100 válogatott zeneműre) 6 frt., félévre 3 frt. A jelen kettős-szám ára külön 1 frt. — A „Pesti férfi-dalegylet“ a „Rudolf trónörökös jótékony egylet“ javára e hó 27-dikén, Stoll Péter karmestere vezetése és egy katonai zenekar közreműködése mellett, disz-estély rendezend Klemens városligeti kerthe-lyiségeiben.

* * (*Irodalom.*) Az „Athenaeum“ könyvkiadó-társulat kiadásában megjelentek: „A szegénység utja,“ irta Jókai Mór. 1 kötet ára 1 frt. „Feloldhatlan kötelékek,“ orosz regény, irta Detlef Károly, fordította Zichy Camilla. Ára 1 kötet 1 frt 50 kr. Igen szép regény és igen szépen is van fordítva. — „Andrássy Béla hagyományai“ czimü tizenkét ives kötetre nyitott egyforintos előfizetést Gáspár Imre. Tartalma tizenöt költemény, néhány irodalmi tanulmány, szabolesi levelek s a báró Vécseycsalád monographiájából részletek lesznek, a korán elhunyt író életrajzával. Az előfizetés Aigner Lajos pesti könyvkereskedé-

sébe küldendő, s a könyv még a nyár derekán megjelenik. Balázs Sándor pedig lefordítá Wegmannak a holttestek elégetéséről szóló művét s a Franklin-társulat adja ki.

* * (A *nemzeti színházban*) mult hétfőn két új apróság adatott: „A másoló“ dramolette egy felvonásban Melhactól, és Sandeau Gyula egy felvonásos drámája: „Marcel.“ Ez utóbbi nagyon keveset ér; egy apa véletlenül agyonlövi öt éves fiát, fájdalomában megőrül, gyógyintézetbe kerül, ott jobban lesz, de nem merik haza vinni, nehogy újra tébolyba essék. Szerencsére kevésel megőrülése után fiacskája született, ez tehát most szintén öt éves és szakasztott mása az agyonlőtt testvérnek. Az orvos tanácsára tehát lakása egészen úgy rendeztetik be, a mint akkor volt, midőn a szerencsétlenség megtörtént, és most haza hozzák az apát; ez fáradt, ledől a pamlagra, elalszik, és midőn fölébred, maga előtt látja feleségét, mosolygó arczczal, hálatelt szemekkel, hogy drága férje most már jobban van. Ez körültekint, kérdi, hol van? — Hát hol volna másutt, — mondja a feleség, mint itthon? Mindig is itthon volt, csak hogy egy hét előtt egyszerre elájult, hagymázba esett, és csak most tért vissza eszmélete. — Hogyan? — álmélkodik a férj — és azok a rettenetes képek, melyek lelkét marczangolták? — Hagymáz-képek voltak — nevet a feleség. — De mikor ő tudja, hogy megölte kis fiát! — Dehogy! A kis Marcelnek semmi baja! — és behozza neki a kis Marcelt, második kiadásban. Egy darabig minden jól megy, az orvos, a barát, az öreg szolgáló, egy kézre játszanak e czélből, egyszerre hozzák a napi lapot, ez elárulja a valót, mindnyájan a legborzasztóbbtól tartanak, azonban a nagy szeretet minden felül, és a nagy öröm, hogy van egy másik kis Marcelje, örködnek most elméje felett. Úgyesen van csinálva, és Feleki, Lendvayné, Bercsényi, Halmi, igen szépen játszottak is benne, de épen nem költői mű. Az az örökös aggodás, hogy a szegény ember vissza talál esni tébolyába, borzasztó, de nem szép, és a megoldás is egy véletlen, a másodszülött kis fiu által történik.

A „Másoló“ már sokkal izletesebb falat. Egy apának volt rossz koristánő felesége és egy kedves kis leánykája, a feleség elszökött Olaszországba, magával vitte a kis leánykát, meghal, a kis leány fölnevelkedett, színésznő lett, visszatért Párisba, az atyja, egy szegény, törődött másoló, a színpadon meglátja, azonnal megismeri, de nem mer közeledni hozzá, mert nincs mivel beigazolni atyaságát. Csak távolról gyönyörködik tehát benne, titokban egy virágbokréát tesz ablakába, ez nagy felháborodásba hoz egy fiatal embert, a ki udvarol neki, mert azt hiszi, hogy barátja küldte azt neki, vetélytársi szándékból; a barátnak azonban esze ágában sincsen az efféle, sőt inkább, nagyon hargszik a színésznőre; mert ez költő és ép egy új darabját tanulják be, melyben a főszerep egy leány, a ki megtalálja atyját, a mű hatása azon egy jelenettől, sőt azon egyetlen szótól függ, midőn a leány azt mondja: „Atyám!“ és ezt az egy szót a színésznő sehogy sem bírja úgy kihozni, a hogy a helyzet és a költő kíváná. A költő e miatt lakására kéreti a színésznőt, hogy maga tanítsa be neki a jelenetet, a szegény másoló is nála vanépen, eljön a barát is, ott látja a színésznőt, összezőrdül imádoztójával is, a költővel is, a ki természetesen egy szót sem tud a bokrétról, most azonban csak darabjára gondol; kezdődik a próba, nem megy, el kell küldeni a színészt, a kivel e szerepet játszani fogja; maga a színésznő megy érte, de nem találja, akkor a másolónak egy gondolata jön: Most vagy soha, ő fogja helyettesíteni ama színészt, ő fejből tudja azt a jelenetet; midőn lemásolta, annyira megtetszett neki, hogy megtanulta, mondja; kezdődik a próba, nem megy, a színésznő csak nem bírja kellőképen

elszavalni e szót: „Atyám!“ — akkor a másoló kiüti a költő kezéből a szerepet, nem jól van csinálva, ezt kell az apának mondani, és oda áll a leányka elé, elbeszél egy jelenetet a színésznő kicsi gyermekkorából, mikor egyszer egy ollóval ujját megvrezte, és az atya rémületét, midőn kedves gyermeke véres kezét megpillantotta, azután egy másik jelenetet, szintén ezen gyermekorból, a szegény öreg szive lelke reszket a boldogság és félelemtől, és a színésznő hallgat, figyel, ezek az ő gyermekkori emlékei, és e hang, ez arcz, egyszerre csak kiterjeszti karjait, e szóval „Atyám!“ a szegény másoló karjaiba veti magát, és — Ez, ez az igazi „!“ — kiált föl a költő elragadtatva, és ezzel vége a darabnak, mely tele van igaz érzésekkel, és gyönyörűen is volt játszva, a színésznőt Molnárné, a költőt Náda, az udvarlót Halmi adta, mindnyájan csupa finom élénkséggel. leg több tere azonban Ujházinak van e műben, a másoló szerepében, az egész darab csak ez egy alak végett készült, e szögletes, jámbor, törődött és félénk öreg tele van kedélylyel és szeretettel, és Ujházi rendes virtuozitásával adta.

* * (Vegyések.) Deák Ferencz mult szerdán költözött rokonainak városligeti nyaralójába, hol az országgyűlés bezárásáig marad; a nyár többi részét, mint rendesen, Rátóton fogja tölteni. — A budapesti gyermekmenhely aprilhóban igen örvendetesen gyarapodott úgy magánosok, mint egy intézet (a hazai első takarékpénztár) segélyezése folytán. Az ápoltak napi létszáma a nevezett hónapban 80—94 között változott. — Kerpoly mint egyetemi tanár, e hó 2-dikán tette le az eszküt. Őt még minisztersége előtt nevezték ki a budapesti egyetem politikai tanszékére. — Az állatkerti társulatot már értesíté a főudvarmesteri hivatal arról, hogy ő Felsége több rendbeli állattal, köztük egy ritka példánnyal is, fogja megajándékozni a pesti állatkertet. Ezeket Schönbrunnból szállítják le. Külföldről szintén fog néhány ritkább állat érkezni megrendelésre. Így a többi közt nem sokára látható lesz ott egy lajhár, mely külföldi kertekben is ritkaság. — Az állatkertben rendezett tyukkiállítás e hó 4-dikén déli 12 órakor nyitott meg; a jövő héten tüzesebben szólunk e kiállításról, most csak a figyelmet hívjuk föl reá, mert sok érdekes tárgyat fog ott találni. — A svábhegyi fogaskerekű vaspálya már kész; a kettős sima, és a középső fogas sinek már mindenütt le vannak rakva. Junius 3-dikán volt rajta az első próbamenet s 15-dikén fog átadatni a közforgalomnak.

* * (Halálozások.) Kimnach Vilmos, köztisztletben álló polgár és tisztletli lövészmeister mult vasárnap meghalt. Temetésén Haynald érsek és Ráth K. főpolgármester is jelen voltak. — Gróf Schweinitz Gyula honvédeztredes és neje, gróf Nemes Ilona utósó gyermekük: Irén, a roncsoló toroklob áldozatául esett; másik leányukat néhány hó előtt a himlő ragadta el. — Boncz Ferencz, miniszteri osztálytanácsos egyetlen leánya: Gizella e napokban meghalt. — Szutsics Károly, a legfőbb törvényszék egyik legrégebb bírája, mult szombaton élte 73-dik évében elhunyt. — Kassán gróf Klobusitzky N. János e hó 23-dikán elhunyt 69 éves korában, özvegyet (gróf Szirmay Reginát) hagyva hátra. — Brassóban mult hó 25-dikén idős Wertán János élete 75-dik évében végelgyengülésben meghalt. — Lihán Szilárd, pesti királyi törvényszéki bíró ez évi május hó 30-dikán életének 49. évében elhunyt. — Burger Zsigmond, Szeged városának érdemes polgára és ottani nyomdatulajdonos a mult hó végén, szélhűdés következtében elhunyt. — Kolozsvár egyik köztisztelt polgára: Salamon Sándor 67 éves korában meghalt.

Gazdasszonyoknak.

Gyümölcsös lepény.

A nemsokára bekövetkező gyümölcs-idényre a következő tésztát ajánljuk gazdasszonyaink figyelmébe.

A nyújtó deszkára egy font finom lisztet téve, egy font jól kimosott, kemény vaját jól el kell benne nyújtani, nyolcz tojás sárgáját és négy lat törött cukrot téve hozzá, és az egészet sima tésztává gyurni. Ha a liszt nagyon száraz és tán felette kemény tésztává állana össze, ugy egy kis bort is hozzá kell venni. E tésztát a használat előtti este is meg lehet csinálni és hűvös helyre félre tenni. Pihenés után e tésztát tetszés szerrinti formára, kerekre vagy négyszögletűre ki kell nyújtani a mint azt a sütőpléhünk megkívánja, reá tenni és száraitól megtisztított cseresznyével, meggyel, lehámozott sárga baraszkkal, vagy bár minő kedvünkre való gyümölcsessel teli rakni, azt jól megczukrozni, fahéjat vegyítve a cukor közzé, lehámozott mandulát hosszukásra elvagdálva a tetejére hinteni, mérsékelt melegségű sütőben szép sárgára megsütni, feldarabolni, és újból megczukrozva, melegen vagy hidegen feltálalni.

Nemzeti színház.

Május 30-dikán: „A próféta“, Meyerbeer operája. — Május 31-dikén: „A strike“, Saiglieti E. és Balázs S. színműve. — Junius 1-sején: „Az ajtó tárva vagy nyitva legyen“ és először „A másoló“ és „Marcel“ egy felvonásos vigjátékok. — Junius 2-dikán: „Alphonse ur“, Dumas vigjátéka. — Junius 3-dikán: „Faust“, Gounod operája. — Junius 4-dikén: „Dolores“, Veilen drámája.

Divattudósítás.

Vége megengedte az időjárás, hogy a rejtekekben tartott nyári öltözékeket napvilágra hozzuk, és láttunk is már ezek között olyan összeállítású ruhákat és felöltöket, a melyek nem egyeznek meg sem a jó izléssel, sem pedig a czélszerűség törvényével. Értjük ez alatt a tulhosszu, a tulfelpiperézett és nem kellő alkalomkor fölvert öltözéket, a feltűnő formákat, akár a kalapot, akár a felöltőt, akár a ruhát illetőleg. Az ilyen tulságai a divatnak azonban csak kivételt képeznek, mert ha valaha önállóan választhattunk a szép között, ugy most éljük ennek világát, és csak izlésünkön áll, ha jól öltözködünk-e, vagy nem. Így jól esett szemünknek a legujabb nyári ruhák nagyobb részén a sok fodor és dudor helyében a letüzött szegélyeket látnunk, mint csinos diszítéseit a ruháknak, a melyek a ruha szövetéből készülnek és ha mégis díszesebb kívánjuk tenni az öltözéket, ugy e szegélyek két oldalt színes tafotával passepoiliroztat, mi csak annál jobban tünteti ki a szegélyek vonalait. Az érczombok is kedvelt diszítése a ruháknak, és az aczél, oxidirt ezüst, finom csontgombok csakugyan igen szép kiállításban kaphatók; a szép érczombok azonban drágák, és vannak, a kik azokat valami ujjal, igen csinossal pótolják; olyasmivel, a miben egy kis izlést és ügyességet is lehet kifejteni, és ez: a himzett gombok. A ruha szövetéből, vagy a diszítésre használt tafotára, vagy bársonyra himeztetnek ezek, és pedig ugy, hogy egy darab szövetre valami apró mintát, virágot, vagy egy hatágu csillagot kell rajzolni, azt színes selyemmel kivarni és csak azután elvagdálni és a fagombokat e himzett szövettel áthuzni. Egy fél napi munka által igen csinos diszítéshez jutunk, melyet bár mikor meg is ujíthatunk.

Sokszor mondtuk már, és egy tekintet utczáinkra vagy társaságainkra meggyőző róla, hogy a tafota, faille és mindennemű fényes és fénytelen selyemszövet nagyon divatban van, de nem csak mint ruhát, felöltőt, de mint diszítési, vagy kiegészítési pótlékokat is kedvelik nagyon; de a tafotán kívül a selyemfoulard őrvend nagy kedveltségnek, simulékonyasága és jobban is lehet tisztítani, mint a tafotát, és így érdemessé is tette magát e kitüntetésre. Olyan szép színezetben, olyan izletes rajzokban kaphatón a foulardok, akár a csikosakat, akár pedig az elszórt apró viráguakat, vagy az egy színűeket tekintsük, hogy az ez által is igen legezészerű szövet. Egyszínű

foulardokat 16, 17, 18 frton kaphatni, a mintázottak 20, 22, 24, 26 forintba kerülnek.

Vége még nekány szóval meg kell emlékeznünk mult heti mellékletünk-ről. Törzsüke miatt a kis magyarázat multkor kénytelen volt helyet engedni.

A gyermek kötény szabása tehát két részből áll; a keskenyebb, vállal ellátott rész az előrész, a másik pedig a hátrész. Az előrész kivágását tetszés szerint szélesebbre is lehet hagyni, de ruhakimélési szempontból a keskeny kivágás czélszerűbb. A szövetre nézve bármiből készülhet e kötényke, fehér chiffonból, vagy tarka perkálból, köröskörül fodrocakával, vagy a gépen letüzött részut szegélyekkel diszítve. A varrógépek általános elterjedése ugy is lehetővé teszi az izletes diszítéseket, és a mit azelőtt sem szemünk, sem pedig időnk nem engedett kivinni, azt most az az áldásos házi barátnő, a gép, olyan könnyűvé tett! Így e köténykéket is igen csinosan lehet az említett modorban kiállítani.

Számrejtvény.

Zsigray Malvintól.

1. 2. 3. Elpirulva, enni való,
3. 2. 1. Ellenségnek sem kívánok,
3. 4. 5. Néha köntöse Merino,
5. 4. 3. Azzá nő, mit el nem hányok.
4. 3. 4. 5. Ritkán hibázza el czélját
3. 4. 1. 4. 5. Fiatalnak ad jó példát,
3. 4. 5. 2. 1. Kedvesünkről ez nem kedves,
2. 1. 4. 3. Ez többnyire sáros, nedves.
2. 3. 4. 5. Csak magyar, kit így neveznek,
1. 2. 3. 4. 5. Itt lovakkal törvénykeztek.

Megfejtési határidő: Juliushó 4-dike.

A 19-dik számban közlött rejtvény értelme:

E p e r,

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Gyura Janka, Nagy Flóra, Temesváry Erzsébet, Karik Irma és Nelli, Miskolczy Mária, Simon Luiza, Kovács Józsefné, Darvas Klotild, Simonffy Katinka, Harmos Jolán, György Teréz és Ida, Sántha Ferenczné, Boer Berta, Csontos Krisztin, Nagy Márffy Róza, Simonsics Matild, Deák Katicza, Bogdán Margit, Barai és Teréz és Olga, Kun Margit, Miskolczy Anna, Felix Sándorné, Rónay Cecília, Máar Teréz és Ilka, Pap Luiza és Anna, Horváth Endréné, Filepp Maresa, Gnotth Emilia, Ungváry Matild, Gáál Miklósné, Szunyog Katinka, Pongrácz Mariska, Ádámfalvi Flóra és Ida, Zombory Ella, Pataki Jolán, Buday Ilka, Kocsis Irma, Hámory Juliska, Bányai Mari, Vörös Juliska, Dams Amália és Emma, Janovich Irma, Pöspöki Gizella, Oszlányi Mari.

A 18-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldő:

Kozma Etolka és Ilona, Püspöki Gizella, Kun Margit,

T a r t a l o m.

Ligeti Antal. — Temetőben, Endrődi Sándortól. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A rügeszme, Lindau beszélye. — A hollandi háztartás köréből. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Ligeti Antal arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

kajnál ugyanez idő alatt 5 hüvelyket apadt, s hogy a Dunáról is apadást jeleznek, a mi megkönnyíti a Tisza lefolyását.

Vidéki vegyesek. A rimaszombati nőegylet, felbuzdítva a közelebbi siker által, a napokban ismét tombolát rendezett. — Egy Nagyvárad melletti faluban egy ottani izraelita legény s katolikus leány Poroszországba vándorolnak, hogy ott egybekeljenek, miután nálunk nem találkoznék pap, a ki őket összeeskethetné. — Plotényi Nándor Ungvárt élvezetes hangversenyt rendezett. — Zala-Egerszeg községe az ottani polgári és kereskedelmi iskola építésére 26,000 frtot szavazott meg; 25,000-et pedig a kormány ad rá. — Samassa érsek közelébb a Kunságban járván bérálni, más felekezetűek is nagy tisztelettel fogadták, például Kunszentmártonban izraeliták emeltek neki diadalkaput s Gyomán a reformátusok is harangoztattak. — A zombori takarékpénztár a ráeső 2987 frt 60 krnyi jövedelmi adót azzal a megjegyzéssel fizette ki, hogy tekintettel az állam szorult viszonyaira, rendkívüli jövedelmi adó címén még 600 frtot kész fizetni. — Szabadkán szép pártolásban részesül a Hadzsics Antal vezetése alatt álló szerb szintársulat, mely közelébb a „Szökött katoná“-t, a „Vén bankancsos“-t s a „Mamá“-t is bemutatta.

Különfélék.

** (Gounod egy levelével) sokat foglalkoznak most a külföldi művészi körök. Az angol lapokban szó volt arról, hogy Wagner Beethovennek 2-dik symphoniájában több változást tett, mely ügyben Gounod levelet irt az angol királynénak. Gounod határozottan elítéli Wagner e tettét. „Már elvből sem helyeselhetem,“ — mondja levelében, hogy Wagner vagy bárki más, azt a jogot igényelje magának, hogy a nagy mestereket kijobbitsa. Egy Rafaelt, egy Leonardo da Vincit nem lehet átfesteni; nemcsak nagyon elbizakodott dolog, de határozott rágalom lenne, ha valaki e hatalmas géniuszok műveire, kik tudták, hogy mit tettek és miért, idegen vonást akarna rákényszeríteni.

** (Az 1864-diki sorsjegyek) e hó 1-sején történt huzásán Bécsben a következő számok huzattak ki: 1518 sor 94 szám 200,000 frt, 2226 sor 47 szám 20,000 frt, 2226 sor 16 szám 15,000 frt, 1302 sor 12 szám 10,000 frt nyereménnyel. Ezekon kívül még a következő sorok huzattak: 178, 1300, 1395, 1791, 1982, 1988, 2014, 2126, 2245, 3002, 3343. Bár azt a hirt is vennők, hogy valamelyik jóra való magyar nyerte a fő-, vagy legalább a másod- vagy harmad nyerőszámot.

** (A földtani társulat) idei vándorulását a szép Máramarosban fogja tartani. Augusztushó 2-dikán este indulnak Budapestről s 3-dikán érkeznek Viskre, a hol kirándulást tesznek s este mennek M. Szigetre. Onnan 5-dikén Szlatinára, 6-dikán Rónaszókra, 7-dikén Dragomérfalvára, 8-dikán Borsára, 9-dikén a „Suliguli“ forráshoz és Felső-Visóra. Ez utóbbi helyről a Tiszán tutajon utaznak le Bocskóra, hol 10-dikén megtekintik a szódagyárt, majd a kabola-pójánai fürdőt és vasbányát, s a zárgyűlést megtartva, este Szigetre térnek vissza, 11-dikén pedig Budapestre utaznak. Szébb és gazdagabb pontot nem is választhattak volna. A sok fürdő, sóbánya, savanyuvíz és petroleum-forrás, hegy, gyár megannyi érdekes buvárlattárgyul fog szolgálni, a fris természet gyönyörű keretében.

** (Örvendetes viszontlátás.) 1854-ben besoroztak Nagyváradról egy Balázs István nevű bádogos legényt, ki azóta sem levélben, sem izenet által nem tudatta, hogy él-e. Az 59-diki had-

járatban a fiu elestének hírére vette atyja, és megsiratta, meggyászolta, és már el is feledkezett róla, a nélkül, hogy feleségének megmondta volna gyászolásának okát. Azóta az apa meghalt, az asszony pedig más keresetmódot nem talált, mint hogy a gőzösnél napszámra járt, hol a napokban fölkereste egy uri ember, ki a fia volt. Sokáig álltak szótlanul s egymás nyakába borulva zokogtak. A fiu később előadta a körülményeket, hogy 1859 után Olaszthonban maradt s bádogos mesterségét folytatta. Most már 50,0000 frt értékű háza van Flórenczben, s 30 segédnek ad munkát. Anyját csinosan kiruházta s magával viszi Olaszthonba.

* (Munkácsy Mihályról) meleg elismeréssel szól Wolf Albert, francia író a „Gaulois“ egyik márcziusi számában. Munkácsy — mondja a nevezett lap — nem hirdetője, hanem költője a nyomornak. Ő bizonyos előszeretettel viseltetik az elhagyottak iránt. Az emberiség csak is legalsóbb rétegeiben érdeklődik, hol a népség rongyokban fetreng, melyeket azonban elragadó valósággal fest. Ez azonban nem az az állatias valóság, mely a mai művészetben lábra kapni kezd s melynek szomorú emlékét elhordandják a szelek. Munkácsynál csak a szem realiztikus, a gondolatok nem azok; a művész ecsetje alatt a korhely naplopó megtartja vonásait és nyomorult külsejét; az egykori magyar asztalos nem elégszik meg a művészet anyagi oldalával, vágya sokkal nagyobb, lelke magasztosabb. Az ő koldusai, naplopói olyanok, minők a természetben, mindannyian mesteri kézzel és utánozhatlan virtuozitással vannak festve s e póriás jelek mindamellet finom művekké válnak a festő keze alatt; a magas tehetség nemesíti az alanyt; a művész lelke az előkelőség bizonyos zománczát leheli a vászonra, mely azonban nem árt a valóságnak, de tulemeli a művészetet ama szűk korlátokon, melyek közöz az ugynevezett realisták leszorítani akarták. Munkácsy újabb képeinek fénykép-másolatait Goopil ismert párisi műkereskedő adja ki, s a világhírű művész e fényképet küldé meg közelebb Ormos Zsigmond temesi főispánnak, kinél 1862 ben hosszabb ideig tartozkodott Buziáson.

* (New-Yorkban) a nálunk még jó emlékezetben élő Murszka asszony javára német opera-előadásokat rendeznek. Murszka asszony havannai opera-vállalatával nagyon megkárosodott és most negyed-ötöd rangú társasággal szerepel.

Megbizások tára.

Turkevice S. A. urnőnek: Még a mult héten elküldtem.

Szt. Simonba B. R. urhölgynek: Azonnal feleltem magánlevélben.

Miskolczra V. E. M. urnőnek: El van küldve.

Örkényre S. Gy. urnőnek: Igenis, a jelen félévi melléklet ebből áll, mert elfogyott, és nagyon sokan kívánták.

Kassára P. I. urhölgynek: El van küldve.

Karádra F. L. urnőnek: Szives köszönet kedves küldeményeért! Kérem mielébbi folytatását.

N. Kátára J. G. M. urnőnek: El van küldve.

Radegundba J. F. urnőnek: Izlése szerint készült-e elholmija? Igen ohajtanám.

Zentára O. P. urhölgynek: A munka két kötetből áll és 1871-ben jelent meg Ráth Mór kiadásában.

Tokajra K. J. urnak: Jól tudtam én azt; szives üdvözet.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánnák szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toalette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznát, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából

rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmeltartása, s a legmérsékeltbb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

Á R J E G Y Z É K:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. — frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkal- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanel- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgazir-, Illusion- s báliruba szövetek, rőfönk nt 60, 80 kr, frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lószőr-, berlini gyapju- s moir-alszoknyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolok, (legujabb divatcikk), darabonként frt 10, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reczésekendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selymekendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok s brochekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, csipkével vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nekülönben legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek végenként frt 8, 9, 10—12,
Creas- és bőrvásznak, fehérítették, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18—20.
Írhoni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézfonalból, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavászkok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr,
Chiffonok, fehéreműekre, (1 vég körülbelől 70 rőf) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávéaszbroszkok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tucatonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tucatonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-lissek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtinok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tucatonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Fűződerékek, hölgyek számára, derékbség szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehérneműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolcsóbban, a legujabb divat szerint készítettnek el.

**Megrendelések s bárminemű levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkekre, a legcseké-
lyebbtől a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomago-
lási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.**

Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavéttetik s legkészségesebben becseréltetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszélesség pontos megjelö-
lésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Ingyenmellékletek adatnak:

HAMBURGER ADOLF

Budapest:

IV. Belv., uri-utcza 1.

minden { 10—25 frtig egy elegáns legyező, } aránylagos
megrende- { 25—50 frtig egy berlini gyapjukendő, } árengedmé-
léshez. { 50—100 frtig egy szép kelmeruha, } nyúl.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos
kiállításon bronz-, az aligmult bécsi világkiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal esz-
közöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legké-
nyelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára ki-
tűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

24-dik szám.

Junius 14-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 33. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra	perc	óra	perc		
Junius	14	Vasárnap	D 3 Vazul pk.	D 2 Elizeus	29			4	6	7	54
	15	Hétfő	Vitus, Vid	Kresc. Lybia	30 Roshod.			4	6	7	54
	16	Kedd	Benno	Juditha	1 Thamuz			4	6	7	55
	17	Szerda	Adolf, Rainer	Adolf	2			4	6	7	55
	18	Csütörtök	Marczellián	Marczel	3			4	6	7	55
	19	Péntek	Protáz, Gyárfás	Gyárfás	4			4	6	7	56
	20	Szombat	Szilvérius	Flóra, Erdős	5 S. Csuk.			4	6	7	56

V i d é k i t á r c z a.

Szalonta juniushó 8-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) Jótékony czélú műkedvelői előadás. — Tisztelt Szerkesztő! A városunkban létesítendő közkórház javára, már a husvétünnepélyek folyamán egy kedves emlékü hangverseny adott műkedvelők által, mely a célra, mint tudom, 102 frtot jövedelmezett. Most pedig pünkösöd másodnapján három család kedves gyermekei szövetkezve a helybeli gymnasium egyes növendékeivel, szini előadást rendeztek, s előadták a „Marczipán herczegnőt“, és a könnyed mozdulatok, bátor otthoniasság, élénk előadás, a közbejött tánczok szép lejtése, méltán kiérdemelték az általános elismerést, melylyel a közreműködők ki lettek tüntetve. Örülhetek az édesanyák kedves gyermekeiknek. Ott láttuk a rendezőség élén, az édesanyák közül, a sokat áldozott L. F.-né, a hú barátót R. B.-t. a fáradhatatlan Dr. K. F.-t, ki maga is közreműködött, és a jeles tehetségű Sz. L., ki szép szavallatával kötötte le a figyelmet. Hogy mily kedvesen vette a közönség, abból megítélhetni, hogy közkívánatra május 31-dikén harmadszor ismételték az előadást, ez alkalommal a kedves szép lelkű E. R. kisasszony is köztetszés mellett szavalt. Az előadások anyagi eredménye, ugy hallom, 300 frt körül van. Köszönet érte minden egyes közreműködőnek! r. l.

Békés-Csabán Sailer Géza 19 éves ifju öccsével, Dénessel csónakázni mentek a megáradt Körösre. A csónak azonban egy személyre való sandolin-fajta levén, fölváltva használták. Előbb az ifjabb szállt be, és bátyja a lélekvesztőt a parton követte, hogy adandó esetben kéznél legyen, mire csakhamar szükség is volt. A hajó a harmadik hid oszlopába ütődött, fölfordult és a fiu elmerült. Bátyja, Géza a hidról rögtön utána ugrott. Még fölrántotta öccsét, még küzdöttek egy darabig a víz színén, a segélyre siető csónak azonban csak az egyiket, a 12 éves öcsőt tudta kimenteni, bátyja a habokban veszett.

Rozsnyón a társalgási egylet e hó 7-dikén téli helyiségeiből az ujonnan felépült gyönyörű nyaraló helyiségeibe átköltözött. A házi kertben gyönyörűen fekvő s feldiszített svájcz pavillon ritka ünnepélyességgel nyitattott meg. A nagy közebédnél kitűnő magyar zene játszott; Sziklay elnök, dr. Kiss, Jankó és Gál ügyvédek szép toasztokat mondtak; a Rozsnyói „Híradó“ szerkesztője: Fekete s mások igen szellemdusan beszéltek. Este táncmulatság volt, mely a résztvevők sajnálatára csak késő reggelig tartott.

Balaton-Füreden most van a rózsaidény. Az egész sétányon a legillatosabb virágzásban nyílnak a külön fajú rózsacsoportok. Az ott levőnek minden érzéke élvez. Élvez színt, tájat, illatot és madárdalt. Élvezi a Balaton impozans tükrének harmóniájában. És mindez a fővárosra nézve azért birhat külön

nös érdekekkel, mert rá nézve Balaton-Füred ma már nemcsak gyógy-, hanem egyszersmind kirándulási mulatóhely. El lehet mondani, hogy mióta a derék fürdőigazgatóság vasárnaponként rendszeresítette a kőjvonatokat, azóta Füred a legszebb és legélvezetesebb kirándulási helyeink közé tartozik.

Fogaras-vidék és város küldöttsége tisztelgett az utóbbi napokban a minisztereknél, és a pártklubokban s az egyes pártvezérekél, a törvényhatóságok azon kérelmével, hogy Fogarasvidék törvényhatósága jövőre is önállóan fenntartassék. A küldöttséget Benedek Gyula, a törvényhatóság egyik kerületének volt képviselője mutatta be.

Karván két szép fiatal leány lett áldozata a Dunának fürdés közben. Az egyik Gianone Nina kisasszony, a másik Bakai közbirtokos gyermekeinek nevelőnője, kik közül az utóbbi holttestét a halászok kifogták, de az előbbiét még nem találták meg.

Debreczenben mult vasárnap az árvaleányház javára rendezett színházi műestély volt, melynek létrehozásáért gróf Bethlen Mikó Róza urhölgyet illeti az elismerés. Hatszáz forintnál több volt a jövedelem. Prielle Kornélia asszony és Nádai ez alkalomra lerándultak s Augier „Utóirat“-át művészileg játszá, sok tapsot kapva. A művésznőt szalagos koszoruk egész halmazzával tüntették ki. A hangversenyi rész is jól sikerült. Grosz Jenni kisasszony (Nagyváradról) nővére: Grosz Hildegard kísérete mellett, a „Prófétá“-ból ábrándot játszott hegedűn; Farkas Ottilia kisasszony (Pestről) „Hamlet“-ből áriát s Huberttől magyar változatokat énekelt; Márton és Sárvári kisasszonyok Schubert egy rondo-ját játszották két zongorán; Márton és Szabó kisasszonyok „Tell Vilmos“-ból énekelték. Mindnyájan tetszésben, tapsokban részesültek. Az előadást közlakoma követé a „Fehér ló“-nál; azután pedig reggeli három óráig tánczoltak.

Vidéki vegyesek. A király több napot Győrben fogtölteni. E város környékén ugyanis abban az időben nagy katonai öszpontosítások és hadigyakorlatok lesznek, melyeket a király is megtekint. Ő felsége számára a püspöki lakban rendeznek szállásokat. — A belügyminiszter a Torontálmegyéhez tartozó dunai telepítvények vízkárosult lakosai számára 10,000 frtnyi kölcsönt küldött, melyet 4—5 év alatt hat percentes törlesztésekkel kell leróniok. — A radnai kerületben, Mocsnyi Sándor helyére, mult szerdán Popovics Desseanu János nemzetiségit választották meg képviselőnek Szerb Tivadar ellenében. — A Petőfi-házra a kolozsvári református tanoda ifjusága majálisán tizenhatan tíz forintot adtak össze. — A kolozsvári országos dalárünnepély költségeire a városi közgyűlés 200 frtot szavazott meg. — A történelmi társulat e hó

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

24. sz.

Junius 14-dikén.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A szerelemről.

Jánki Györgytől.

Ugy hiszem, megbocsátanak t. olvasónőim merészségemért, hogy nemes érzelmeik legféltettebb szentélyébe tolakodom; megbocsátanak, hogy azon érzelemről, melynek nemes nyilvánulása-kor az ész okoskodó szava helyett csupán a túláradt szív beszél, én most hideg, prózai nyugalommal, a lélekbuvár bonczoló ridegségével akarok szólni.

Menteni fogja talán e beismert hibámat azon tény, hogy alig van lélektani mozzanat, melyről tarka változatokban oly sok elmondott volna, mint épen a szerelemről, indulataink s szenvedélyeink e zsarnok fejedelméről.

A ragyogó arabs regék fantasztikus szerzőitől le az utósó holdkóros fűzfa-poétáig mindegyik e csodálatos érzelemről dalt. Regény, színmű, beszély, költemény, kisebb-nagyobb mértékben mind ezt karolja föl. S különös, hogy e kiaknáthatlan bányából mindig új érczet tudnak fölhozni Apollo kegyeltjei. Anakreon, Hafiz, Petrarka, Beranger, Lenau, vagy nálunk: Vörösmarty, Petőfi, Arany, mennyi új gyöngyökkel szaporíták ez érzemény sokoldalú gazdagságát. És idők multával, a későbbi nemzedék egy-egy hivatottabb gyermeke szintugy eddigelé ismeretlen szépségeit tudja majd föltárni a világ elé. Benn van ez szívünkben, mindenki magával hordja, vagy hordta, s mégis egyik érzelmünkről sem tudunk oly keveset, mint erről; a hány lélekbuvár, annyi a meghatározása.

* * *

Eltűnvn a külbehátások kora, a gyermekkor, az ifju kebelében ismeretlen vágyak támadnak; képzelme élénk, tüzes lesz; az igaz, szép és jó eszméi határozottabb alakot öltenek lelkében; rendeltetése felül kozd gondolkozni; ismeretlen boldogság után sovárog.

Ily benyomások közepette lelkében egy, ragyogó képzelete

által fölékesített ködkép alakul, egy szép eszmény, melyről maga sem bir tiszta fogalommal; egy tündéries alak, mely elmosódva él emlékezetében. Ugy van vele, mint a kagyló, nem tudja, nem sejtí, mily gyöngyöt rejt kebelében. Ott őrzí azt szíve fenekén; világ zaja, balszerencse, kedvező állapotok ki nem törlik azt onnan, ha csak nem idomitanak, változtatnak rajta. A szellem emberénél, ki a muzsák templomában, bárha mint szemlélődő is, már megfordult, ez eszmény sokkal tisztább, inkább megközelíti a szép és jó képzeletét, mint azon egyéneknél, kiket a végzet nem részesített ily szerencsében.

Tehát majdnem minden egyesnél, körülményei, műveltsége szerint más-más e kép. Innen van, hogy az izlés oly különböző; a mi egyik előtt rut, megtekintésre sem méltó, lehet, hogy a másik ugyanazt hét világra szóló szépségnek, példaadó tökélynek hiszi.

Ez eszményi kép különfélesége nem korlátozza azonban a szerelem egyenletes ébredését, mert rendesen ugy a nőnél, mint a férfínál a szerelem kitörését majdnem egyforma jelenségek előzik meg. Olykor-olykor kimagyarázhatlan érzés árasztja el egész valóját; majd tomboló öröm, leverő szomorúság hullámanak váltakozva szívében; ohajtana e képzelem-szülte alakot a valóban is föltalálni. Kutat, keres, összehasonlít, — ah végre megvan, megtestesülve találja eszményét. Az ifju vágyak pillanat alatt lánggra lobbannak... ő szerelmes.

Emlékezetes, nagy horderejű szaka következik be ekkor az emberi életnek, egy tulkapott vágy tölti be a szívet; vágy, mely a kisebb bajokat legyőzve, zsarnokként uralja többi érzelmeinket. S „mivel a szerelem közvetlen tökélyre, közvetve mindig jóra vonatkozik“, nagyon természetes, hogy a jót birni ohajtja mindenki, hogy a szerelem szoros összeköttetés után küzd. S ép ez okból minden törekvésünk, cselekedeteink egyedüli delejtűje a

kedves tárggyal való mielőbbi egyesülés. Minél nagyobb akadályok torlódnak célunk elé, annál izgatottabb a tevékenység, annál találékonyabb az ész, azokat utjából elhárítani. Sőt számtalan példa van reá, hogy még a bűn elkövetésétől sem irtózik. S e miatt a szerelem már a szenvedélyek osztályába sorozható.

Azonban mennyire különbözik ez más emberi szenvedélyeinktől! Mig a többi szenvedély egy hosszú életen keresztül napról-napra erősödik, nagyobb tért foglal el tevékenységünk köréből, s legyőzetésük majdnem természetfölötti erőt, óriási önuralmat igényel: addig a szerelem idő haladtával fogy, lassankint kisebbedik, tűnékeny, mint egy édes álom, rövid, mint a sohajtás.

És honnan magyarázható ez ki?

Természetünk különös sajátása, vagy jobban mondva: gyöngesége, hogy a lelki és testi tökélyeket közönségesen együtt gondoljuk, a kellemes külalak mintegy föltételezi a belső szépséget, és viszont. Pedig vajmi sokszor épen megfordítva áll ez. Ha egyszer magunkénak tudjuk az annyira ohajtott lényt, a birtoklási vágy eltűnő, a vele karöltve haladó vak szenvedély, fékezhetlen indulatok is elenyésznek, az értelem ismét az értelem fölé kerekedik, s vizsgálandó kezd; majd a szív fenekén rejtett eszményi kép lebeg elő, és bűvös tükörként tovakodván az észhez, mintegy parancsolja: Nézd meg bennem kedvesedet! S a kutató ész nagyon hamar föltalálja a különbséget, a hiányokat, az érzéki vágyak által keresett társaslény csakhamar elveszti pillanatnyi benyomás-szülte dicsőjét. S e csalódás keserű fölfedezése, — mint nevezni szokták, — a k i á b r á n d u l á s. De ezzel még nem azt akarjuk kifejezni, mintha a szerelem ezuttal tökéletesen elenyészne. Nem, sőt egy sokkal állandóbb, de követelményeiben mérsékeltébb érzelm lép előtérbe, mely józanabb ugyan, de nem oly tűnékeny; a rajongó imádat helyét a kölcsönös becsülést feltételező s z e r e t e t foglalja el.

Ha a szerelmet lényegére nézve osztályozni akarjuk, — mi ugyan szerény nézetünk szerint alig osztható fel, — két részt különböztethetünk meg, úgy mint:

Érzéki- és eszményi-szerelmet.

Az é r z é k i szerelem, hogy hasonlattal éljek, olyan, mint a kellemes illat, melyet szívesen szagolunk, de a mely utóvégre is fejszédülést okoz. Röpké indulat, hirtelen benyomás, mely kevés idő elteltével ködként eloszlik. Nemesebb állapotjából kivetközve, inkább az érzéki vágyaknak kíván hódolni.

S ez nagyon természetes is, mert valljuk meg, hogy mindnyájunkban tetemesen tulnyomóbb ha nem is az állatiasság, de minden esetre: a földiesség.

Sokban különbözik ettől az ugynevezett e s z m é n y i szerelem, mely bár, az előbbieknél után ítélve, talán csak kivételesen létezik, mégis ez az, mi után a valódi művelt egyénnek törekednie kellene; ez az, mely inkább a lélek kellemeit véve mérvadóul, ha egyszer megszületett, csupán a s irral enyészhetik el. Mert mig az érzéki szerelem tárgya csupán a szép külső, addig az eszményi szerelemnél a belső, erkölcsi, szellemi és érzelmi tulajdonok a föltényező. Amazt a külső máz vakítja meg, ez a belsőre fordítván minden figyelmét, a külsőt is kedvező világitásban látja. Tehát mindkettő egyoldalulag ítél, az előbbinél azonban inkább előre látható a csalódás, mint emennél, mert régi mondás: hogy a test szépsége elvirul, de a lélek virágai a halál küszöbén tul is illatoznak.

Alakjára nézve osztályozván a szerelmet, ismét kétféle:

Viszonos és visszautasított szerelem.

Az első, a rokon lelkeknek egymáshoz való kölcsönös vonzódása, más szóval: két szív öszhangzata.

Az utóbbi pedig egyoldalú vonzalom, tudniillik olyan, midőn az előttünk kedves lény nem viszonzozza, nem viszonzozhatja ebbeli érzelmünket, midőn epekedésünk, vágyaink előtt zárva tartja szívét.

A szerelemnek a test és lélekre ható befolyását vizsgálva, mindkét tekintetben számtalanszor tapasztalhatjuk annak kiváló következményeit.

A boldog, viszonos szerelem üditő, mint a délszaki növénynek a harmatcsöpp; az élet aprólékos kellemetlenségeit figyelembe sem veszi; folyvást a végcél, a mielőbbi egyesülés lebegvén szeme előtt, tanul, fárad, küzd, iparkodik, szóval az akadályokat elhárítandó, szellemileg s anyagilag erősöbül.

De megfordítva: alig hiszem, hogy egy-egy nehéz betegség, szilaj szenvedély oly borzasztó volna romboló hatásában, mint a visszautasított, reményvesztett szerelem.

Az arcz rózsáit elhervasztja, az életpirt letörli, a testet a soradásba, a lassu halál elé viszi, s igen gyakran az öngyilkosság karjaiba dönti. Erre vonatkozólag énekelhette az „Órült“ szerzője, hogy: „Egy csepp belőled keserűbb, mint egy méreggégé vált tenger.“

Arra a kérdésre végül, mely korba hajlandó leginkább az ember a szerelemre? azt felelhetjük: hogy az ifjkor (16—25 évig) idejében fogékony. Ez lévén az érzelmek, vágyak forrásának szaka. ez. mint a népdal mondja: a „kikelet“ s ilyenkor a szív akarva, nem akarva „virítani kénytelen.“

Azonban a férfikor sem zárja még ki a szerelem iránti hajlandóságot, csak hogy itt a megdölgés, az ész a mérvadó, s inkább az önzés vágyainak hódol.

Sőt a vén kor sem veti meg a szerelmet; mert az élet ezen szakában ismét a képzelem lesz tulnyomóbb, az önhittség, bátorság helyébe, gyámolító istáp utáni vágy szállja meg a lelket. Tehetetlensége érzetében társ után sovárogo.

Csak hogy — ha a házasságot a szerelem természet szerű kifolyásának tekintjük, — nagyon különbözik az öreg kor érzelme az ifju szerelmétől, s ezé ismét egészen más, mint a férfi vágya. Mert az öreget tehetetlensége készíti a házasságra, a férfit többnyire az önző ész kalauzolja, mig az ifjut lángzó vágyai s fenndobogó szive vezérlik. — Az ifjuság a s z e r e l e m k o r a.

É n n e m t u d o m . . .

Udvardy Gézáttól.

E n n e m t u d o m ,
S l e k e m m i o k b ó l h i d e g , m i n t a j é g ?
S m e l y e g y k o r a n n y i á b r á n d o t t e r e m t e t t :
M i é r t f á j m o s t a z e g y e d ű l i s é g ?

B o l d o g s á g o m ' s z e r e l m e d a d t a m e g ,
S á m b á r é n i s s z e r e t l e k , k e d v e s e m :
A z á l m o d o t t , a k é p z e l t m e n y o r s z á g o t
N e m a d j a m o g s z á m o m r a s e m m i s e m .

M i k o r s z i v e d n e k é d e s á l m o d á s i t
H i v e n k ö v e t v e , m e l l e t t e d v a g y o k ,
A r c z o m b o r u j á t e l o s z l a t j a e g y s z ó d ,
M i n t é j k ö d é t a s z e l i d c s i l l a g o k .

E g y p i l l a n t á s o d t ö b b a k k o r n e k e m ,
M i n t m á s n a k a d i c s ő s é g , h a t a l o m ;
E l d o b n á m a k i r á l y i k o r o n á t ,
H a l á b a i d n á l m e g u y u g o l h a t o m .

Egy hő szorítás gyenge kis kezdtől
Egész lelkem hozzád bilincseli,
És ennyi édes, ennyi tiszta kéjjel
Az üdv pohara még sincsen teli.

— Mit ér az ég, a fényes ég nekem,
Ha tükörén vidám nap nem ragyog?!
— Azért vagyok olyan hideg, levert,
Mert ajkodon mosolyt nem láthatok.

Mosolygánál, — én lennék a patak,
És te a nap, mely édesen nevet,
Szelid lelked fényes sugárinál
Megláthatnád mélyéig lelkemet.

Mosolygj, mosolygj! lásd, én patak vagyok,
A melynek keble most nagyon hideg,
De keble, arca sugározni fog,
Ha ily szerelmes nap csókolja meg!

Az élők és meghaltak.

(Beszély.)

Lanka Gusztávtól.

(Folytatás.)

A szőlőskertekből hazatérő munkások haladtak el a sétálóknak mellett és szívélyesen köszöntötték azokat.

A Vezekény és Szécsy családot a kis falu összes lakossága szerette.

Egyszerre kiáltozás és zaj hangzék a távolból.

Sétálóink a lárma által figyelmissé téve, csakhamar észrevették, hogy egy két-lovas elragadt fogat száguldva rohan a szekérunon a falu felé.

Henriknek alig maradt annyi ideje, hogy a megrémült leánykát karjaiba emelhesse. Ő maga bár kissé féltrebb léphetett, de nem eléggé messze arra, hogy a szekér eltört hátsó löcsének lógó darabja arcát ne surolhassa.

A vér özönlött sebéből.

Berta, ki előbbi ijedtségéből sem tért még egészen magához, a mint a véres arcot megpillantotta, elájult.

A leánykát anyja vette ápolása alá.

Alfonz maga mosta ki fiának sebet, mely mélyebbnek és jelentékenyebbnek mutatkozott, mint első tekintetre gondolhatták.

Teréz egy sikoltást hallatott, s még halványabbá lett, mint volt azelőtt.

Visszafordultak a falu felé.

Berta nem sokára felnyitá ég-szemeit. Az első szó ajkain a Henrik neve volt. Mikor megnyugtatták, a második egy fohász az egek urához.

Henrikre egy kínos éj várakozott. Seblázban, időnkint önkivüli állapotban, nemcsak magának, hanem az egész kis családnak nyugtalan éjt okozott. Hagymázában többször foglalkozhatott Bertával, mert nevét gyakrabban hangoztatta.

A kedves gyermekleány se tudott aludni. Ő Henrik miatt nyugtalanodott s aggodalma elüzte az álmodást. A reggeli órában már tudakozódtak a szenvedő hogylétéről.

Délután az özvegy és leánya meglátogatták a szenvedőt. Henrik a nyugtalan éj és sebláz után kimerült volt és halovány. A résztvevő özvegynek kezét kérte, hogy megcsókolhassa, a leánykának gyenge, de érzékeny hangon mondott köszönetet.

Berta, a mint a szenvedő ifju sápadt arcát megpillantá, könnyezni kezdett.

— Bertácskám, ne pazarolja gyöngyeit; Istennek hála, én már tul vagyok minden veszélyen, sőt boldognak érzem magamat, hogy e jelentéktelen áldozattal jelét adhattam ön iránti határtalan ragaszkodásomnak.

A leányka könnyeit az öröm tüze azonnal felszárítá.

A gyermekek egyedül maradtak.

Csendesen szemlélték egymást s e nézésben is boldogok valának.

A szenvedő ifju a lázmámoros ébrenlétből lassankint egy bővös szenderbe ment át, mig végre lecsukódtak szemei.

A kiről álmodott, angyalkint virrasztott felette.

Egy másik teremben a szülék társalogtak.

— Hiszi-e már, Ágnes, hogy Henrik és Berta örökre is egyesülhetnek?

— Hiszem és ohajtom; de hogy van az, hogy Teréz mindnyájunk között a legszomorubb? — kérde az özvegy, a beszéd-folyamtól hirtelen eltérve.

— Ezt én is gyakrabban kérdem Teréztől és magamtól. Ő nem akarja, én nem tudom megfejteni.

— Már rég idő óta rosszul érzem magamat, — válaszolt Teréz röviden és kelletlenül.

— És én annyit se érdelek, hogy orvost hivatva, engem megnyugtasson?

— Betegségem nem orvosolható és még sem halálos.

— Szegény Terézem! nem bir azon szemrehányástól szabadulni, hogy Gábor halálát iránta való részvéte okozta.

Teréz keserűen mosolygott.

— Kedvesem! nyugodjunk meg a gondviselés útjaiban: te is, én is — jegyzé meg Ágnes szeretetteljesen.

Berta lépett a szobába.

— Hogy érzi magát lovagod, gyermekem? — kérde játékosan a szerető anya.

— A lehető legcsendesebben. E perczben alszik, sőt talán álmodik is.

— Az álom számtalanszor a legbiztosabb orvosság.

— De nem mindenkinek! — jegyzé meg Teréz hirtelen.

— Talán mindenkinek, édesem! — ellenkezék a szerető férj.

— Annak is, kinek gyötrő álmái vannak!?

Teréz talán félt a választól, mert kérdése után eltávozott.

— Szegény asszony! Nem birom vele megértetni, hogy szegény Gáborunk halálában ő épen olyan ártatlan, mint mi vagy gyermekeink.

Ágnes gondolkozóvá lett és hallgatott.

— Valjon Henrik mennyi ideig lesz kénytelen az ágyban maradni? — kérde Berta a gyermeki tiszta részvét keresetlen hangján.

— A hogy orvosától értesültem, legfeljebb nyolcz-tiz napig. Abban a korban, melyben Henrikünk van, a szenvedő könnyen épül és könnyen hal, — válaszolt az atya nyugalommal.

— De ugy-e, Henrik már tul van minden veszélyen? — folytató Berta aggodalmasan.

— Legyen nyugodt, gyermekem. Henrik bizonyosan kiépül sebéből. A sajnálkozás és részvét, mely betegünk körül nyilatkozik, már magában is a leghathatósabb gyógyír sebére.

A szomszédok még egy ideig társalogtak, azután még egyszer megletekinték a beteget.

A beteg szobájában már ekkor lámpa égett. Henrik még mindig aludt s talán még mindig álmodott.

Hallgatagon, talán még lélegzetére is figyelve, állott Berta egy ideig az alvó előtt, s valahányszor a lámpa a szenvedő arcára vetette egy-egy sugarát, szive összeszorult.

E pillanatban a beteg felebredt, s mint egy mély álomtól szorítva, veté bágyadt szemének sugarait a leánykára.

— Mit gondolt most Bertácskám? — kérde azon lágy hangon, mely a szenvedőnek sajátja. — Mire gondolt épen most? — ismétlé, hirtelen felemelkedve, de csakhamar párnájára vissza hanyatlott,

— Istenem! — kiáltá Berta, — Maradjon nyugodtan. A mozgás által újból elmérgesíti sebét, és majd tovább kell feködnie és szenvednie.

— Ne aggódjék! Mig önt látom, igen-igen jól érzem magamat.

A gyermek szivöröme ártatlan mosolyt csalt ajkaira.

— Ha mamám megengedi, akkor gyakrabban fogom önt meglátogatni.

— Legyen nyugodt, Henrik, és légy te is nyugodt, gyermekem; mi igazabb barátok és jobb szomszédok vagyunk, hogyan sem saját szemünkkel ne ohajtanánk meggyőződni barátcskánk üdüléséről.

Henrik hálapillantásokat vetett, majd az özvegyre, majd pedig leányára.

Alfonz keresztbe font karokkal gyönyörködött az ártatlan szivek érzelem-nyilatkozataiban.

— Jó anyám oly ritkán látogat meg! — szólt Henrik fájdalommal.

— Fiam, anyád betegebb náladnál.

A szenvedő arcza elkomorult.

— Henrik, nem szeretném ha félreértenél. Anyád képzelt beteg. Szerved testben és talán lélekben is ok nélkül.

Teréz nyitott a szobába.

— Épen most kérdezősködött fiad utánad.

Teréz szótlanul borult gyermeke fölé és homlokát megcsókolta. Az anyai csókra a borut azonnal derü váltotta fel.

Nyugalom és megelégedés mosolygott a szemekből.

Az özvegy és leánya csakhamar azután elbucsztak.

Henrik úgy érezte, mintha igen kedves valamije hiányzott volna.

Később az anya és fiu egyedül maradtak. Egy ideig beszélgettek.

— Lelkem jó anyám! Ugy-e, most hosszasan időzend nálam?

— A meddig csak akarod. A meddig atyád nem szólít.

Elkezdtek az anyai és fiu szeretet hangján társalogni.

— Minő részvételt viseltetik Berta irántad!

— Egész életére lekötölte hálámat.

— Talán szivedet is, Henrikem.

Gyenge pir támadt és tűnt el a szenvedő arczain.

— Lényéhez vannak forrva összes gyermekemlékeim.

— S talán az ifjuság ábrándjai is?!

— Minden, minden, a mi örömet adhat és boldogságot.

Az anya gyengéden simítá meg fia homlokát. A hogy hozzá lehajolt, meghallhatá szive dobogását.

— Henrik, olvasok valamit, ha nem lesz terhedre.

— Kérlek, kedves anyám . . .

Teréz olvasni kezdett.

Sorok következtek, melyek így hangzottak: „Üresség és némaság honoltak körülte. Csak a papir őrzé emlékét, s a fekete betűk beszéltek helyette . . .

Teréz hirtelen elgondolkozott, azután halálsápadttá lett s kiejté a könyvet kezéből.

Henrik megijedve tekintett anyjára.

— Jó éjt, gyermekem! Kinzó fájdalmaim távozást parancsolnak.

— Oh, szólj, kérlek, hol és mi fáj?

— Itt és itt! — ezeket mondva az anya, homlokára és szivére mutatott.

— Esedezem, küldj rögtön orvosért!

Az anyának, mialatt távozott, keserű mosoly vonult el ajkain.

A szenvedő fiu feledte saját fájdalmait, anyja fájdalmai mellett.

IV.

Mikor Teréz Henriket magára hagyta, már földig lehullt az őszi ég fátyola és éji sötétség borítá az egész határt. Künn a szabadban erősen csipős szél üvöltött, mely susogásra kényszeríté a ház homlokzata előtt álló fenyőket.

Teréz nem ült az estelihez, hanem az étterem ropogó kandallója előtt egy ősi támlásszékekben mélézött.

Korán lefeküdtek. A nő örült, hogy szobáiba távozhatott.

Álomról még aligha gondolkozott, mert felöltözve, a mint volt, támaszkodott egy porcellán-kemence párkányzatához és hallgatódzott.

Tíz óra felé sötét és csendes lett az épület.

A nő még egy ideig várakozott, azután lábujjhegyen nyitott dolgozó-szobájába. A mint a közepén megállt, egész testben megrázkodott. Mitől!? Valamely tárgytól-e, vagy gondolatból? Csakhamar azonban, mintha minden félelmet és izgatottságot legyőzött volna, biztos és nyugalmas léptekkel közeledett egy diszfából készült ódon faragványos szekrény felé, több fiókot nyitott ki, legutoljára egy rejtett fiók pattant fel előtte. Rejtekeiből egy csomó levelet vett ki.

E pillanatban nagyobb éji madár érinté szárnyával a szabadba nyíló ablak üvegtábláját.

Teréz ijedtében kiejté kezéből a levélcsomagot. Mikor utána hajolt, léptek hallatszottak a folyosón. Remegésében elhagyta minden ereje, nem birta a szétszóródott leveleket összeszedni és fölemelni.

Ismét csendes lett minden.

Izgatottan, figyelve szedte csomóba azokat, azután íróasztalára helyezte. Majd egyenkint emelte a gyertya lángja felé, s egyenkint adta át a megsemmisülésnek.

Mikor munkáját bevégezte, mintha keble nagy tehertől szabadult volna, mélyet lélegzett. Azután csendesen és vigyázva ablakot nyitott, és a még itt-ott csillogó, fennmaradó hamvakat kidobta a szélbe.

Vajha lelki furdalásait is kidobhatta volna!

Lábujjhegyen, mint jött, tért vissza hálószobájába, Lefeküdt.

Nyugodt volt-e most már éjszakája? tudott-e aludni!?

Ha valóban bűnös volt, a bűnjelt megsemmisíthette ugyan, behantolgatá az ösvényt, mely a bűn helyére vezetett, de a bűn visszaáradt üszke ott égett és ott égetett lelkében.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e .

— Lindau beszélye. —

(Folytatás.)

Mint üldözött vad, száguldék a sivár fűvenypartokon, és szomoruan mögöttem a rémtünemény. Éreztem jéghideg lehelle-

tét, hallottam hörgését s érthetően rekedt morgását: „Jöjj! . . . Jönnöd kell! . . . Jöjj!”

Nem tudom, hogyan értem el a Thorley-házat; csak arra emlékezem, hogy egy nap mulva fáradtan és leverten ébredtem föl hosszú, nehéz lázából. Mellettem ült az öreg Maltby. Tökéletesen eszemnél voltam, de nagyon gyöngé arra nézve, hogy gondolkozni vagy félni tudjak. Az iszonyatos kép élénken állott lelkem előtt, a nélkül, hogy iszonyatra vagy bámulatra keltett volna. Talán nem is volt egyéb, mint beteg képzeletem szülötte. Megkísérlettem, hogy ez eszménél maradjak. Lehetetlen volt. A távoli fővénypartokról a szél eme parancsot hozta füleimhez: — Jöjj — jönnöd kell — jöjj! — Bezártam szemeimet és álomtalan szenderbe süyedék, melyből visszatérő egészséggel és megerősödvé ébredtem föl.

Az iszonyatos hang elhallgatott, de én tudtam, gyilkos bizonyossággal, hogy nem sokára ismét fogom hallani, ama rémalakot ismét fogom látni. Felüdültem; a betegség elmúlt, de második énem létezésének tudata mindjobban összefojtá lelkemet.

Mihelyt Thorley-házat elhagyhattam, Londonba utazám, egy híres orvossal értekezendő. Elbeszéltem neki betegségem és szerencsétlenségem történetét, a legkisebb részletet sem hallgatva el. Ő figyelmesen hallgatott végig, több kérdést intézett hozzám s megnyugtató választ adott. Némi életrendi szabályokat irt elém, s tanácsolá, hogy egy szemorvost keressék föl, arczomat figyelmes vizsgálata alá vetendő. Azt hívé, hogy a reczehálózat beteges állapota állítá fölízgatott kedélyem elé a kettős alak képét. A szavakat illetőleg, melyekről azt állítám, hogy hallottam, oda nyilatkozték, hogy azok csak rémületem nyilatkozványai voltak. Fölkerestem Páris és London legkitünőbb orvosait. Megvizsgáltak s egyhangulag kinyilatkoztatták, hogy szemeimnek semmi baja. A londoni orvos, kivel ezt közlém, erre az egészet képzeld erőmnek tulajdonítá. Azt tanácsolta, hogy mindaddig, a mig félek, kerüljem az egyedülletet; továbbá tanácsolta, hogy erősen kivilágított szobában aludjam. Azon véleményben volt, hogy az egész dolog magától el fog mulni, s ha csalatkoznék ebbeli reményében, akkor keressem őt később ismét fel. Ez volt az egyedüli segély, az egyedüli vigasz, melyet a tudomány embereitől nyerhettem.

Szigoruan követém az orvos rendeleteit. Mit sem használt. Rajtam nem lehetett segíteni. Az én bajom kívül állott az emberi, a természeti segély hatáskörén. Én — Isten panaszkép ne vegye, — ember feletti, ki nem puhatolható balsors áldozatjának valék kiszemelve.

Több hét óta nem hallám ama hangot, s a titokteljes augusztus 29-dike előtt nem láttam amaz alakot, de érzém közelemben sötét, lebilincselő hatalmát. Láthatlanul, hallatlanul élt mellettem iszonytatóságában. Tudtam, hogy oldalamuál van, ha asztalhoz ülék, ágyom lábánál, ha lenyugodni készülék. Tudtam, hogy újra fogom látni, hangját újra hallani s leirhatlan irtózatlan várakoztam erre.

Eme hosszú várakozás néhány hét mulva elviselhetlen lön rám nézve. Ekkor elhatározám, hogy annak, mi gondolataimat szünet nélkül foglalkoztatá, némi valóságot adjak. Elhitetém magammal, hogy a szörnyalak megpillantása bizalomra fog hangolni iránta, s hatalma fölöttem csökkeni fog. A mint először láttam amaz alakot, úgy volt az emlékezetembe kiirthatlanul bevesve. Ön, kedves barátom, megadta neki a valósítást, a hogy látni akartam, midőn utasításaim szerint elkészítette a képet, mely tizennégy év óta foglal helyet szobámban, mint állandó bizonyítványa balsorsomnak.

Várakozásom ezuttal nem csalódott. Önnek műve némileg

megnyugtató. A láthatatlan alak, melynek iszonyatos közelségét érzém, mintha a látható kép elől futott volna. Némi béke árasztá el lelkemet. A kép nem gyakorolt rám félelmet. Láttam, mint jött létre s azért bizalmas szemmel tekintém. Órák hosszúáig elültem előtte, s elmélyedtem meg nem érdemlett, gyógyíthatlan balsorsomban. E szemlélet ugyan nem szerzett kedves perczeket, de legalább ment volt amaz elviselhetetlen iszonytól, mely összefojtá lelkemet, midőn az elviselhetlen alakot közelemben éreztem.

Ez időben tudtam meg, hogy a negyven harangkongás, miiket azon titokteljes augusztusi éjjel hallék, természeti uton megmagyarázható. Egy este, midőn nyitott ablak mellett egyedül ültem szobámban, egyszerre egy mély szavu harang lassu, kitartó kongását hallám. A hang ismerős volt előttem s jéghideg borzadály futott végig. Előkiáltám Maltbyt, s megkérdeztem, valjon hallja-e ő is a harangkongást, s hogy mit jelent az?

— Yarmonthban nagy az idén a szerencsétlenség, — szolt; — néhány hónap alatt ez már a második tüzeset, mely ama várost pusztítja. Ez alkalommal remélhetőleg kevesebb kár fogja érni a szegény embereket, mint a multkori tüzesetnél, épen önnek születésnapján. Rosz nap volt az Yarmonthra és a Thorleyházra nézve is. Yarmonth félig leégett, önt pedig ama betegség érte utól, melyből még mostanig sem gyógyult ki egészen.

Mintha kő esett volna le szivemről. Hosszu lélegzetet vevék. Tehát valóban harangoztak, midőn vad rémületben azt hívé, hogy valamely kiserteti óra kongása jelzi végperczemet.

Lovat nyergelteték, Yarmonthba lovagoltam s egy egész éjet töltöttem az égés színhelyén. Ezért másnap oly édes álom lön jutalmam, minőt már hónapok óta nem ismerék. Megerősödvé és megnyugodva keltem föl.

Az alak eltünni látszott. Egyedül éreztem magamat. E boldog állapot több hétig tartott.

Szerencsétlenségem évfordulója, születésnapom, közeledett. Föltettem magamban, hogy nem fogok rá gondolni. De mit értek az én gyöngé feltételeim ama sötét hatalom ellenében, melynek martalékul esém! Maltby jó szivből eredt üdvözléssel keltett föl reggel; Susanne a reggeli alkalmával nagy virágcsokorral lepett meg; néhány barátom sok szerencsét kívánt levelében. „Bárcsak minél többször visszatérne e nap!” — irák. Ez keserü gunyként hangzott. Napközben nyugtalanul jártam-keltem. Nem tudtam sem enni, sem inni. A mint beesteledék, erőt vett rajtam a régi félelem. Éreztem az alak jéghideg közellétét. Mindig körülöttem lebegett s mondhatlan borzadálylyal tölté el lelkemet. Szobámba menekülék s félre vontam az ön által festett képről a függönyt, mit hetek óta nem tevék. Az alak eltünn. Éreztem, a mint a körülvett jéghideg légkör lassankint átadá helyét a langyos nyári levegőnek. De tisztán, rémitő tisztán hallék a távolból egy vontatott kiáltást, s utána eme lassan elhangzó szavakat: „Jöjj! . . . Jönnöd kell! . . . Jöjj! . . .” — Ájultan rogytam össze.

Évek multak; életem szomorü folyama mitsem változott, sorsom meg volt pecsételve. Voltak néha nyugodt pillanataim, de augusztus 28-dika soha sem mulhatott el a nélkül, hogy amaz alakot ne láttam s félelmes parancsát ne hallottam volna.

Hajam megszürcült, homlokom megsápadt s szemeim fölvettek amaz aggodalmasan vizsgálódó kifejezést, melyet ön ama képen oly csodálatos hüséggel adott vissza. Éreztem, hogy lassankint olyan leszek, mint második énem, s hogy semmi, de semmi sem menthet meg tőle.

Az 1860-dik év tavaszán megismerkedtem egy nemeslelkű hölgygel s néhány hét elég volt arra, hogy bevalljam neki szerelmemet. Ő sokkal fiatalabb volt nálamnál, én pedig idő előtt megvénültem; de boldog levék, mert szerelmem viszonztatott. Kedvesem rokonai csak némi vonakodás után adták beleegyezésüket, minthogy a szomoru különc megérdemlett hírében álltam. De a leány megígérte, hogy engem boldoggá teend, s a szülék nem állottak ellent könyeinek. Az esküvőnek szeptemberben kellett volna megtörténnie. Magam is, tekintettel ő reá, ki mindennél drágább volt előttem, azt akartam, hogy augusztus 29-dike elmuljék, mialatt egy lényt örökre magamhoz bilincselnék. Eljegyeztetésünk ideje alatt kedvesem közelében akartam maradni. Ha valaki a világon, ugy bizonyára csak ő lehetett képes amaz irtóztató alakot távol tartani tőlem.

A nyárelőt Angolországban töltök; innét Franciaországon keresztül Svájcba rándultunk. Ez idő alatt boldog és nyugodt valék. Néha, midőn egyedül voltam, aggódva gondolék sorsomra, mint olyan még ki nem egyenlített adósságra, melynek lefizetési határideje halaszthatlan; de kedvesem közelléte elűzött minden félelmet.

Augusztus közepe táján Interlakenbe érkezünk. Egy este, midőn hosszabb séta után Marival szüleinek lakása felé visszatértünk, ő előbbi szomoruságom okát kérdeze tőlem, mely miatt minden ismerősöm szomoru különcnek nevezett. Midőn e kérdést hozzám intézte, egy magányos uton levő padon ültünk. Köröskörül végtelen nyugalom uralkodék. Édes béke tölté el beteg keblemet. Megragadtam kis kezét, melyet elég erősnek véltem arra, hogy minden bajtól megőrizzen, és elbeszélém neki, ugy, a hogy tudtam, balsorsom történetét. Mialatt beszéltem, mindinkább beesteledék s az idő hűvösülni kezdett; a régi irtóztatos borzadály erőt vett rajtam. Nyelvem kiszáradt, a szók torkomban akadtak, hangom oly idegenszerű és nyers lett, mintha más beszélne, nem én. Borzadva fordulék meg, s a homályban vizsgálódám az alak után, melynek közellétét érzém. Mari halvány, halotthalvány lett s én éreztem, mint hidegül meg keze az enyémben. — Fázom — szólt; — jöjj haza . . . szótlantul haladtunk egymás mellett. Ugy éreztem, mintha valami bünt követtem volna el. Lakásunk közelében egyszerre megállt, mindkét kezét vállamra tette s szemem közé nézett. — Ne nézz oly aggodalmasan . . . az ég szerelmére, ne nézz oly aggodalmasan! — könyörgött. — Még mindig közeledben érzed az alakot?

— Nem, szeretett angyalom — felelém. — A te édes, szent közelléted távol tartja ama gonosz alakot.

Ő nyakam köré füzte lágy karjait s megcsókolt. Ajkai jéghidegek voltak. — Jöjj haza — mondám most én neki; — jer, beteg vagy. Érzem, mint reszketsz. — Ő mit sem felelt, karomra nehezédék és követett.

Másnap reggel még elég erős volt, hogy a mit sem sejtő szülék elől elrejtse rosullétét. Másnap, augusztus 22-kén, Chamounix-ba utaztunk. Elfáradtan és leverten érkezett oda. Meghülésnek s a fáradalmas, hosszú utazásnak tudták be e körülményt. De másnap reggel, midőn menyasszonyom hogy-léte felül kérdezősködtem, anyja aggodalmas arcczal válaszolá, hogy Mari egész éjjel a leghevesebb láznak volt kitéve; az orvos, ki ép most hagyta el, a legnagyobb nyugalmat parancsolá. Ugyanazon perczen hallám kedvesem hangját a mellékszobából, ki félelmesen hívta magához anyját. Ez elsietett s magamra hagyott. Nem sokára visszajött, hogy tudtomra adja, miszerint Mari engem minden áron látni akar; szaladjak az orvoshoz, tőle utasításokat veendő, miután meghagyta, hogy a beteg a mennyire csak lehet, ma-

gára maradjon s azért minden olyast, mi őt felizgathatná, szorosán el kell kerülni.

A orvos, egy öreg, jóságot mutató arczu férfit, így szólt hozzám: — A fiatal leányka állapota nem a legkedvezőbb. Heves láza van, melynek különös jellege valószínűleg ma vagy holnap ki fog tűnni. E perczen semmi bizonyosat nem mondhatok arról. Ha minden áron akarja őnt látni, ugy legjobb leendő szeszélyének engedni. Iparkodjék őt megnyugtanni s minél kevesebbet beszélni engedni. A nap fol tában magam is meglátogatom még egyszer.

Mari fehér reggeli ruhában feküdt a pamlagon, midőn ismét a terembe léptem. Felém nyujtá kicsiny, fehér kezét, melyet megcsókolték, s intett, hogy egy széken foglaljak mellette helyet. Anyja nem sokára elbogyta a termet s én egyedül maradtam Marival.

— Láttad-e az alakot? — valának első szavai.

— Nem nem! — felelém. — Légy nyugodt. Hiszen mondtam már, hogy mióta téged ismerlek, azóta az alak eltűnt.

— Nem, állt-e mögötted, midőn Interlakenben voltunk? Mért néztél körül oly aggodalmasan? Mért lettél olyan sápadt? Mért reszketett a hangod?

— Hagyjuk ezt, — kértem őt. — Majd akkor beszéljünk róla, midőn ismét egészséges léssz.

Egy perczig gondolkozott.

— Holnapután van születésed napja? — kérdé azután.

Némán intettem igent.

— Félsz?

Tagadólag ráztam fejemet, de tudtam, hogy arczom halványsága megbazudtol.

Sokáig, fürkészőleg nézett rám s aztán mély elmélkedésbe látszott merülni. Egyszerre felém fordult:

— Meg kell ígéred, hogy holnapután egész nap közelemben leszesz s csak akkor hagyod el lakásunkat, ha a végzetteljes óra már elmúlt. Miután beteg vagyok, virraszthatsz szüléimmal. Késedelmezés nélkül ígérem meg neki, a mit kívánt.

— Most már nyugodt vagyok, — szólt szomoru mosolygással. — Hivd anyámat; alhatnám.

(Vége köv.)

A t y u k o k r ó l .*)

Szerelmey Lajosnéól.

Éltem javát a fővárosban töltvén el, a baromfiak érteke felől semmi más fogalommal nem bírtam, mint a mit a piac és konyha tapasztalatai nyujtanak, tudniillik hogy legbecsesebbek azok, melyek ifjuságukhoz képest legfejlettebbek s ennek arányában a legolcsóbbak. 5 év előtt azonban a provinciára települvén át, új helyzetem magával hozta a baromfi-tenyésztéssel való foglalkozás szükségét is, minek kezdetben csak mint nem épen valami kedves kényszernek meghódoltam; kellettenségem azonban csakhamar a lehető legnagyobb megelégedéssé változott, midőn észrevettem, hogy a baromfiak a mellett, hogy igen jelentékeny s vidéken semmivel sem pótolható haszonnal fizetik vissza a rájuk fordított fáradságot, az ápolójukhoz való

*) E közleményt Grubiczy Gejza ur, a baromfi-kiállítás jeles rendezője sziveségből átengedte nekem, és őn örömmel nyitok neki tért lapomban, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz, igen szakavatottan és szépen van írva, és azért is, mert kitűnik belőle, mennyi szép és hasznos foglalkozást találhat magának szülék körben is a jó gazdasszony. Szork.

gyöngéd ragaszkodás és az egymással folytatott kedves enyelgés vagy tréfás versengés által a falusi magányosságban még a kellemes szórakozásnak sem megvetendő tényezői. Minden rendelkezésem alatt álló eszközzel igyekeztem tehát előmozdítani jólétüket.

Gondoskodásomat azonban csakhamar kezdték rosszul meghálálni. Amennyi virágom volt, rejtettem légyen a legelzártabb, vagy tettem légyen a legmagasabb helyekre, fölkeresték, leverték, összeviszsa csipkedték. Ez ellen férjem azon tanácsot adta, hogy tartanám őket jobban, mert ha meghiznak, nem lesznek képesek oly nagyon röpkedni. A jótartás után azonban még mohóbban fenekedtek a zöldségre, mi egyébiránt az udvaron is készletben volt, de nem izlett nekik annyira, mint féltett virágaim. Ekkor szárnytollaikat nyirtam el, de a szabadságuk eszközeitől való megfosztatás fájdalma oly hatással volt rájuk, hogy egyszerre elkedvetlenedtek, kevesebbet tojtak, némelyike egy vagy más betegségbe esett és el is pusztult.

Férjem, kinek némi gazdasági tapasztalatai vannak, ekkor néhány Cochín-China tyukkal lepett meg, s arról biztosított, hogy ezek éppen nem fognak kárt tenni virágaimban és kertemben, s tán még többet is fognak tojni. Ezen oldalokról valóban nem is volt panaszom rájuk; de az addig tartott paraszt (magyar) tyukok hasznosságával szemben egyéb kifogások alá estek. Jelese nagyon sok tojásaikat még lágyan eltojták, sokat hálóhelyükről potyogtattak le, melyek ha el nem is törtek volna, a kakas falánkságának estek áldozatául. De ennél még nagyobb hátránynak kellett a magam szempontjából tartani azt, hogy csibéik a mellett hogy rendkívül nagy gondozást igényeltek, 4—5 hónapos koruk előtt élvezhetlen nyálkás husuak, pedig már ekkor rántani nem valók.

E közben jött tudomásomra, hogy az erdélyi részekben régebben egy tyukfaj volt elterjedve: a Rencsi, mások szerint Tinka, mely a mellett, hogy a közönséges házityuk minden előnyével bir, annál sokkal becsesebb, már csak azon egyetlen jó tulajdonsága által is, hogy saját ösztönéből soha sem repdes, folyton a földszínen, és a ház közvetlen közelében tartozkodik s így sokkal kevésbé van kitéve a ragadozó állatok ártalmának. Természetesen kutatni kezdtem ezen fajt s 1870-dik év tavaszán sok futkározás után megtaláltam annak egy tojó példányát Nagy-Ágon, később többet Berekszón s azután csakhamar kakashat is Déván. A kakas azonban csakhamar áldozatja lett egy viadalnak, melyet egy vénebb paraszt-kakással folytatott, s így elvesztettem, mielőtt ivadékot nyerhettem volna tőle. Eképen a tojók korcsait gondos betenyésztés útján igyekeztem lehető tökélyre fejleszteni s ez sikerült is annyira, hogy most már az 5-dik ivadékból 70—80%-nál fejlődik ki a férjem által régi idők-ből és tiszta példányokon ismert fajjelleg, a rövid láb. Itt Erzsébetvároson azonban az őszön találtam több nagyon közeljártó korcsokat, melyekkel nem késtem, saját tenyész-anyagomat fölfrissíteni, s az ezekből nyert ivadék a fajjelleggel a felküldött példányokon látható tökélyen is sikerült tul vinni.

A mennyiben pedig azt tapasztaltam, hogy ezen faj a felebb már érintett jó tulajdonságokon kívül:

1. igen szorgalmasan tojik
2. a legjobban kotol és neveli csibéit,
3. nagyon szelid jellemű, és
4. csirkéi a parasztyukéval egy időben és hasonló eredményekkel használhatók, azt hittem, hogy baromfi-tenyésztésünknek nem teszek rossz szolgálót ezen fajnak felkarolása és kiállítására által, ha igaz az, hogy a külföldről behozott nemesebb tyukok nálunk nehezen honosodnak, a mellett különösebb és

fáradtságosabb gondozást igényelnek, ifjan nem élvezhetők, a közönséges magyar tyuknak tartásában pedig sok gazdasszony erősen korlátolva van férjének azon kifogása által, hogy a csürrökben és kertekben igen erélyen károkat és rendetlenségeket idéznek elő.

Ezen illuziómat azonban nem kis mértékben zavarta meg a „Tyukászat“, melyben az én kegyencz pulyáimhoz legközelebb járó törpék a haszontyukok közül egészen a disztyukok sorába vannak számüzve. Annyival is inkább le kell hangoltatnom a „Tyukászat“ ezen kritikája által, mert a mennyire csekély olvasottságom és tapasztalataim terjednek, ezen igen becses munkában olyan tárgyilagosság nyilatkozik, mely kizár minden kétséget afelől, mintha a törpékre kimondott ítéletét legalább is nem legmegbízhatóbb források értesítéseire alapította.

Ezen aggodalmaim ellenében csak némileg lettem megvigasztalva férjem azon állításai által, hogy az én pulyáim semmi sem egyéb, mint a közönséges magyartyuk csontszerkezet tekintetében való elfajzása.*) Az erről való meggyőzés kedvéért készítette el egy Cochín-China, egy magyar és pulyatyuk csontvázát, miből a felküldött lábcsontokon is láthatólag kitünik, hogy a két előbbinek mereven egyenes lábszárcsontja ellenében a pulyáé külső-hátsó irányban erős görbülést mutat. Ha ehez vesszük még azt is, hogy férjem már régebben egy egyednél a czombsont mellső-belső élén egy háromnegyed rész hosszúságban végig futó, erősen kifejtett tüskenyujtványt talált, s hogy egy borzas-kakas példányom első ujjai befelé tökéletes sarlóképletszerűleg elferdülvék, s egyebekben mint életmódjukban, szokásaik, tollazatuk, testtartásuk, egész alakjuk, színük illetőleg annak változatosságaira, és testsúlyokra nézve a magyar tyukkal teljesen egyezők, csakugyan alig tudom férjem indokaitól méltánylatomat megtagadni. Ezen méltánylásnál azonban az én közvetlen érdekeltségem is tekintetbe jő.

Tyukjaim érdeméül, minthogy idáig pontosabb összehasonlításokat és megfigyeléseket nem tettem, szabadjon kiemelnem azt, hogy míg 16 magyar tyuk, később 7 Cochín és 6 magyar tyuk mellett gyakran idegen tojásokra is szorultam, ugyanazon mérvű háztartási szükségletek mellett most 10 pulya és 5 magyar tyukkal a tojáskészletnek kellő bőségét élvezem. Ez onnan van, hogy 4 szeptemberi pulya jérceim, bármily hihetetlennek látszik, már január első hetében megkezdte a tojást, s azóta szünet nélkül még ma is tojik. Egy másik tyuk november közepétől márczius végeig folytonosan tojt, akkor megkotolt, s mult hó 23-dikán elkezdvén ismét tojni, máig már 18-at tojt. Ez a tyuk ép szárnyakkal a konyhán telelt, és soha még csak egy székre sem repült föl.

A mi azt illeti, hogy a törpe tyukok csibéi nehezen nevelhetők, ez a pulyákra nézve is áll annyiban, hogy míg szárnytollaik meg nem erednek, 5—6 napos korukig, nem tanácsos őket kibocsátani, de már akkor mind az idő viszontagságaival való dacolás, mind pedig általános életrevalóság tekintetében a magyar tyuk csibéivel versenyeznek. Arra pedig, hogy apróbbakat tojik, az az észrevételem van, hogy a kisebb, vagy nagyobb tojás nem faj-, hanem egyéni tulajdonság. A felküldött példányok apróbbakat tojnak; de sokkal kisebb testű egyik tyukom tojásai a magyar tyuk tojása nagyságának legmagasabb mértékét érik el.

*) Helyesen, mert mint ilyenek lettek kitüntetve és díjazva. Szerk.

Egy hét története.

Juniushó 10-dikén.

Szeretetünk méltó tárgyai. — Halál utáni tartó háladatosság. — Deák Ferenczné tyukjai. — Egy kakas. — Egy liba. — Egy kacsa. — A koszorúsok. — A jeles rendező diszokmányai. — Hangversenyek. — Bartal megnyitó beszede. — Gyöngéd ismerkedések. — Örökre. — Egyik a másikról. — A hőség. — A kéjutazások. — Doloresz. — Futamodások.

Ez a hőség! Ez a kiállhatatlan hőség, ez a csirkeköltögető — de jó, hogy ez a költői kifejezés csuszamlott tollam alá, legalább nem várokozatom kedves hölgyeinket, mert képzelem, mennyire égnék a kíváncsiságtól, — kivált a mostani hőségben, — megtudni valamit, vagyis minél többet a mult csütörtökön megnyílt baromfi-kiállításról. És méltán, mert ha valaki, bizonyára ez apróságok érdemesek a mi gyöngéd szeretetünkre. Az a mértékletes életmód! Soha sem fogyasztanak többet, mint a mennyit lehet. És az a vidám fürgeség! A kis gyermekek után mindjárt ők beszélnek legtöbbet, és a mi leginkább magas polczra helyezheti őket az emberiség tiszteletében, az a háladatosság. A milyen ritkaság ez az emberek közt, annyira rendes dolog náluk; én legalább nem tudok esetet, hogy akár egy tyuk, — pedig milyen bőkezűleg tojik is némelyik közülök! — akár egy liba, — pedig milyen melegen tartja alvó fejünket tollas párnái közt! — akár egy kacsa, vagy pulyka adós maradt volna a jóval, a mit vele tettünk; ha életében nem, holta után bizonyára visszafizeti, kivevén természetesen azt az esetet, ha róka, görény, menyét, vagy héja akadályozza őt benne, a miért azonban őt legkevésbé sem lehet felelőssé tenni, mert ezt ő maga legjobban sajnálja.

Azért — előre lehetett tudni, hogy a kiállítás eszméje országszerte a legnagyobb lelkesedéssel fog felkaroltatni gyöngéd gazdasszonyaink részéről; hogy is ne! évek óta hány lóversenyt nem rendeztük, miért ne tehát a mi kedves házi szárnyasainknak legalább egyet minden évben? Mert hogy ezentul most már legalább is minden évben lesz ilyenü kiállításunk, abban most már kételkedni nem lehet, nem is szabad.

Mert a süker minden várokozáson felül fényesnek mondható, nem ugyan a kiállított példányok számára nézve, — a jeles példányok az emberek közt is ritkaságok, egy század csak egy Deák Ferenczet bir felmutatni, Deák Ferencznét pedig egyet sem, — és csak e részben is mennyivel tulszárnyalt e kiállítás mindent, a mit a nyilvános élet fel bir mutatni! Itt egy Deák Ferenczné is versenyzett a dicsőség koszorujáért, (Kis-Maj-sáról,) természetesen a legfényesebb eredménnyel; tyukjai 5 darab arannyal lettek kitüntetve, és felesleges mondani, hogy bőbitától körömig magyar tyukok voltak.

Pedig vajmi nehéz volt a diadal. A mivel a belépő tekintete először találkozott, az egy kakas volt, oh, de milyen egy kakas! Legalább is akkora volt, mint ama nagy őse, a melyik a francia nemzet czimerében megörökítettett; és a miben még ezt is felülmulta, az a szine; nem tudom ugyan, mi okból, de az ártatlanság nem fehérebb, mint e kakas, fején levő büszke csal-májától egész az ellenkező oldalon diszlő forgóig. — Bérczes Erdély kies Erzsébetvárosában kukorikolt először, és a lelkes

Szerelme y Lajosné gyöngéd ápolásának köszöni nagyságát. Kapott is aranyos jutalmat a derék urnő.

Soká tartott, mig képes voltam tovább folytatni utamat, annyira megigézett ez a kakas, de szerencsémre nem kellett többet tennem egyetlen lépésnél, és azonnal egy pár jércze bilincselte le tekintetemet. Ez a szendeség és mellette az a méla-ság! Vig Fáni urnő gazdasszonyi jeles hírét harsogtatták, Félegyházáról, és nemcsak ők, hanem három rettenthetlen pulyka, ugyanannyi enni való liba és épannyi vágykeltő kacsa; hanem a mi a libát illeti, e részben főtisztelendő Molnár E. János esperes ur Keczelről (Pestmegye) minden vetélytársat leterített; magyar liba volt, és szerencsét kívánhat magának, a kinek része lesz benne. De ne érzelegjünk, mert az a kacsa sem Kis-Miska, Alpár Bárány Jánosné urnő kacsája az Bogláráról, ott meg Borovicsényi Gizella urhölgy tyukjai... ennyit izeltől, mert egyenkint méltólag bemutatni a jelenlevő jelességeket, arra gyöngé az én tollam, azért csak a legfőbbekre, a koszorúsokra kell szoritkoznom; három rendbeli koszoru volt, arany (körmöczi) ezüst (forintok) és nemeslevél (diszokmány). Arany koszorut kaptak, a már említettek kivül: Figyelmessy Uj-Pestről (5 arany), Alpár Bárány Antónia (3 arany), Bogyay Lajosné Keszthelyről (3 arany), Rodiczky Otilia M.-Óvárról (2 arany), (ennek is, beh csak zamatos libácskái vannak!)

Ezüstöt nyertek: Horn Luiza és Gizella urhölgyek Gölléről, az egyetlen Somogyban (3 frtot), Vig Fáni urhölgy Félegyházáról (10 frtot), Karvovszky lovag Gödöllőről, saját maga által kiköltött csibékért, libákért és pulykákért, tudniillik van egy költőgépe, melylyel minden nap 800 darab apróságot költ, (15 frt), Grovois magyar tyukjaiért (13 frtot), főtisztelendő Molnár E. János esperes-plebános, azért az enni való libáért (3 frt).

Diszokmányt nyertek: Pollák Teréz Budapesről, Vorbesz Sándor, dr. Farkas Mihály Budapesről, Kéry Ida Szegedről, József főherczeg, a ki hat darab labrador kacsát állított ki, és végre Grubiczy Géza, a „Tyukászat“ czimü müért, — a kiállítás rendezéseért külön diszokmányokat kapott, szép női kezektől, oh, de mennyit!

Csak rövid vázlatban mutathatom be ez érdekes versenyt, mert hogy igaz fogalmunk legyen róla, látni és hallani kell azt a bábeli nyelvzavart, a melylyel a diszesen felzászlózott helyiség hősei és hősnői egymással hangversenyeztek, még a megnyitás alkalmával is, ők vitték az első szót, pedig maga Bartal miniszter felelt a kicsi, de nagy Szabó József megnyitó beszédére, és igen sok szépet is mondott nekik, de ugy látszik, nem igen szereték, hogy nyilvánosan kidicsérték; szerénység-e ez, vagy megfordítva: büszkeség? nem birom eldönteni, csak annyit mondhatok, hogy nem egy idylli ismeretség szövődött itt e napok alatt; magam láttam, milyen epedőket pillantott és milyen bizalmas társalgást folytatott egy dunamelléki — de nem szokásom nagy dobra ütni az efféle négy szemköztiséget, egyről azonban megnyugtathatom őket: nem fognak elválasztatni, határozottan tudom, hogy a kiállítás után azonnal egyesülni fognak örökre ugyanazon egy pecsenye-tálban, és Komócsy jeles költőnk, a ki

a megnyitási lakomán is úgy szórta szikrázó felköszöntéseit, ő róluk sem fog megfélekedni, egyik költő a másiktól.

És most kezdjük újra. Nagy a hőség, ezt hallhattuk a napokban uton-utfélen, hanem az csak olyan szóvirág volt. A vidéken talán még lehetett valami a dologban; ott a hőség elleni panaszok alaposak, de nem ám nálunk, a hol annyi a hűsítő, mint égen a csillag; itt van mindjárt a Margit-sziget, merem ajánlani, kivált este felé, csak kerüljön egyszer a gőzösre, állja ki nyugodtan, a mint a fődélzet, a termék, végre talán a fűtőlyukok is minden állomásnál sűrűbben és sűrűbben telnek meg enyh-sovár lelkekkel és testekkel; néhány percz alatt saját magán tanulmányozhatja, hogy mit tesz ez a mű kifejezés: „magas gőznyomás,” Columbus emberi sem ujjongatták örömtelebben: „Ah, szárazföld!” mint a Margitsziget körvonalaik fölsejtésére, és legalább egy hétre le lesz hűtve.

Vagy ment volna el mult pénteken a színházba, akkor adták először Weilen „Dolores“-át, magyarul „Jaj, de fáj!” Mondják, hogy a miért nagyot bukott első lépésre, nem fogják többé mutogatni, pedig ez nagy kár volna; ebben a meleg időben ez a darab egy valóságos jégverem; már a meséjétől is három nap, négy éjjel borsózik a hátunk. Halljuk! Dolores egy uri leány, a ki szerelmes lesz Don Alfonzoba, nagyobb baj az, hogy a don szegény, és elébb Amerikába kell mennie, a mit ép ez idő tájt fölfedeztek, hogy egy kis kincsecskét gyűjtsön; kedvesét távolléte alatt aztán eszébe jut az atyának, férjhez adni don Pedro Mumezhez (Feleki); ez már vagyonos ember, csak az a nagy hibája van, hogy roppantokat kiabált a színpadon, igen természetes tehát, hogy Dolores, (Felekiné) jóllehet hozzá ment, ki nem állhatja őt a színpadon; ilyen szomorú állapotok közt születik nekik egy kis leánykájuk, és a boldogtalan nő egy nap egy levelet talál szobájában, a melyben csak az van írva: „Emlékezzél meg hűségi esküdről”; de a szerencsétlen nő ezt nem olvassa el, csak egy pillantást vetett a papírra, megismerte az írást, összerogyott és megvolt halva!

Nagy pompával eltakarították a családi sirboltba, a férj gyászolta, csak egy kis papír nyugtalanította, ugyanaz a kis papír, a melyről föntebb volt szó; hogyan jutott ez a darab papír neje kezébe, halála órájában? E részben azonban megnyugtatja őt Benita, neje volt komornája; csak ő tudja, hogy milyen fehér liliomszál volt az ő megboldogult urnője; akkor jön hozzá don Alfonso, valami ügyben, a miről írást is ad neki, azután távozik ismét, akkor don Arias elakarja olvasni az írást és — ugyanaz az írás ez, a milyen neje kezében találtatott! Tehát ő volt! De — jól van, hisz a nő meg van halva.

Azonban Burgos — mert ezen városban történnek ezek a dolgok — egyik szállodájában don Alfonso neje, Estrella, elküldi Capolicán szerezcsen szolgáját Benitáért, ez eljön, férjével Hernandoval együtt, a ki egy kényszerűségből keresztényé lett mór; Estrella arcát sűrű fátyol borítja, és csak az a kívánsága van Benitához, hogy hozza el neki Dolores leánykáját; látni akarja, mert ő a boldogult nő barátnője volt, és fogadást tett neki egykor eziránt. Benita azonban nem teheti meg neki ezen kívánságát, ő nincsen többé a háznál, mondja, és kilopni a kis gyermeket szintén lehetetlen, legjobb lesz, ha maga az urnő lopózik a kastélyba, ne féljen, nem fogják meglátni, a don épeu a templomban van, Dolores halánapjának évfordulója e mai nap, és így jó soká tart majd az isteni tisztelet. Az urnő rááll, elmegy don Arias kastélyába, elébb jó sokáig beszél a butorokkal, azután be megy a kis gyermek hálószobájába, majd kijön, távozni akar, de nem bír, vissza rohan a gyermekhez, hogy ő azt elfogja rabolni! És újra csak ott piszmoz a szobában, most

jön a don a templomból, gyermeke után néz, ott találja az idegen nőt, letépi arczáról a fátyolt, és — Dolores áll előtte!

A nő azonban tagadja, ő nem Dolores, mondja, akkor a férj elhivatja a nő atyját, egy ősz aggastyánt, az apa is azonnal megismeri leányát, de ez csak mikor az atya borzasztó átokkal sujtja, ismeri be, hogy leánya, akkor összeül a család, törvényt ülni a hitszegő feleség és csábítója felett, halál a jelszó, ámde előáll a nő, elbeszéli első szerelmét, és hogy ő csakugyan megvolt halva, de kedvese utána ment a kriptába, kinyitotta koporsóját, és erre ő föltámadt halottaiból, a tanács erre belátja, hogy e szerint rendjén van a dolog, maga don Arias is már-már bele nyugszik, akkor megjelenik az inquisicio, újra bebörtönözi őket, újra törvényt ülnek felette, újra halál a jelszó, hanem az inquisicio elevenen koporsóba zárja, azután kinyitja a koporsót, és azt mondja neki: Most tehát szintén föltámadtál halottaiból, és most eredj újra férjhez — don Ariashoz, ez azután már Doloresnek is sok, inkább igazán meghal, és körösz-tül szurja magát a törrel, a mit a koporsóból magával hozott — a hogy e darab végén a közönség kisietett a színházból! Mert a milyen borzadalmas a mese, még sokkal unalmasabban van írva.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótekonyság.) Kis-Ujfalú tüzkárosult lakosainak király ő Felseje ötszáz forint segélyt adományozott. — A kőponti Fröbel-nőgyeletnek özvegy Schossberger Regina háromszáz forintot, Bohusné-Szögyény Antónia 25-öt, Bischitz Janka százat és Bujanovics Mária ötöt küldtek; Grimm Lujza hagyatékából száz frt folyt be a pénztárba; az egylet fölkéri a tagokat, hogy tagsági díjaikat csak is bélyegzett egyleti szelvények, mint nyugtatványok kézhezadása mellett fizessék, hogy így a visszaélések kikerülhetők legyenek. — Gr. Pejácsevics Márkusné asszony dr. Kovács Endre főorvos utján a Rókus-kórházi szegény-betegek számára 15 drb horgolt fejkötőt ajándékozott, mely adományért az említett kórház gondnoksága közönetét fejezi ki. — Horváth J. nevű hadseregbeli őrmester 12,000 frtnyi vagyonának felét az aradi evangélikus kitközségnek hagyta. Horváth nem régiben agyonlötötte magát Uj-Aradon, a fölötti bánatában, hogy fogadott leánya meghalt. — Szutits Károly elhunyt szeptemvir a gazdasszony-egyletnek, bölcsődének, müegyetemnek és leány-árvaháznak egyenkint öt-öt száz forintot hagyott. — A balaton-füredi szeretetház, nem rég a Zürich és Glarus cantonokban begyűlt összegből Keller budapesti svájci konzul utján újabb 2000 franknyi adományban részesült. — Sidoli olasz mülovarda társulat igazgatója, ki nem répa fővárosban tartott előadásokat, 30 forintot küldött Békés-Csabáról Vasváry olasz konzulatusi titkárnak, azon kérelemmel, hogy abból 25 forintot az olaszok jótekonyság-egyletének, 5 forintot pedig említett lap szerkesztőségének adjon át a Petőfi-ház megvásárlására gyűjtött összeg gyarapítására. — A honvédmenházra közelebb következő adakozások érkeztek a bizottsághoz: Ticsenczky Miklós 10 frt. Jókai Mór márczius, aprilis, májushóra 60 frt. Debreczen városa 200 frt. Trencsén 10 évig évenkint 10 frt. Fiume város polgárai 1663 frt. Schandl Sándor havankint 2 frt. Tóth Lajos 1 frt. Szabó József pesti szabómester 70 frt. 50 kr. Petőfi nevű szab. kömives páholy míg a menház fennál, évenkint 10 frt. „Abauj kassai közlöny“ szerkesztősége 10 frt. kairói önségélyző magyar egylet évenkint 2 frt. Napoleondor 17 frt 88 kr. nagykarolyi független párt küldöttségének egy tagja 5 frt. a „Hon“ szerkesztősége t-

ján begyűlt 125 frt, összesen 2184 frt 38 kr. Fiume város adakozó polgárainak neveit külön közzé fogja tenni a bizottság. Ezenfölül Sámson E. fűszerkereskedő a menház részére vett czikkek összegéből 5%-ot enged. — A svájcz jótékony egyletek s társulatok által a Magyarországon pusztított kolera-járvány folytán inségre jutottak javára gyűjtött 11518 frt 38 krnyi könyöradományból a Budapesten székelő svájcz konzul ur: Árva megye 500 frt, Bereg megye 400 frt, Külső-Szolnok 600 forint, Mármaros 1000 frt, Sáros 1000 frt, Szatmár 900 frt, Szepes 1000 frt, Ugocsa 600 frt Ung 1200 frt, Zemplén 1500 frt, Breznóbánya város 100 frt, Oláhfalva város 100 frt és a sopron-megyei brennbergi bányatelep számára 100 frtot, s így összesen 9000 forintot juttatott.

** (Rózsás napló.) Jene y Kornélia kisasszony, a szini képezde volt növendéke, e napokban váltott jegyet a Bécsben lakó Markovics Antal ural. A kisasszony egyuttal végkép lemondott a szini pályáról, és csak a házi tűzhely isteneinek fog élni. — Gróf Draskovics Pál e hó 6-dikán tartotta esküvőjét Bécsben Festetics Mária grófnővel, Festetics Dénes gróf leányával. — Mult szombat tartotta Békely Imre, Budapest főváros tanácsnoka s a tanügyi osztály érdeműs főnöke, esküvőjét Fézl Alojzia urhölgygel, Fézl budapesti ismeretes építész leányával. — Timkó Miklós, tehetséges fiatal ügyvéd, Tokajban eljegyezte Székely József orvos kedves leányát: Mariskát. — Kazinczy Géza, biharmegyei várnagy e napokban tartá kézfogóját Barcza Sarolta kisasszonnyal. — Kozma Partén, országgyűlési képviselő e napokban vezette oltárhoz Aradon Román Mari kisasszonyt. — Szentiványi Gyula kolozsvári törvényszéki bírósága napokban vezeté oltárhoz Szabó Póli kisasszonyt. — Vay Aladár báró e hó 21-dikén fogja Majorházán oltárhoz vezetni Draskóczy Izabella urhölgyet, Draskóczy Gyula császári királyi kamarás és Sopron megye volt főispánja özvegyének: Jeszenák Aloizia bárónőnek, a vértanui halált szenvedett báró Jeszenák János kedves és művelt leányát. — Dr. Tóthfalusi Gyula, egyetemi tanársegéd néhány nap előtt tartá kézfogóját Kapdebon Kisasszonnyal, Kapdebo Márton aradmegyei földbirtokos kedves leányával.

** (A bölcsőde-egylet) évi rendes közgyűlését mult hétfőn tartotta meg a köztelek tanácskozási termében, gróf Károlyi Édené, született Kornis Klarissa elnökle mellett. A grófnő megnyitó beszédében sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy az egylet rendelkezésére álló jövedelmek mindeddig nem engedték meg, hogy az ohajtott harmadik bölcsődét is fölállíthatnák; ellenben öröndetes jelenségnek tünteté föl, hogy daczára ennek, a két bölcsődében, — az ünnepnapokat kivéve — naponkint mintegy 150 gyermek részesül a leggondosabb ápolásban a szürke nénék felügyelete alatt. Indítványozá, hogy ugy ezeknek, mint az igazgatóságnak, a választmány tagjainak, kik az egylet ügyeit mindannyian szívkön viselték, az egylet hálája jegyzőkönyvileg fejeztessék ki. Adakozásokból, felülfizetésekéből és karácsonyi ajándékokból 1271 frt folyt be az egylet pénztárába, egy jótékony előadás és bál pedig, a költségek levonása mellett 957 frt 50 krt jövedelmeztek; mig csupán az öt kros napi gyermekpénzekből 1594 frt folyt be. A pénztári forgalom huszezer forintnál többre ment. Ebből a tiszta bevétel 9796 frt 46 kr, a kiadás 8153 frt 36 kr volt, a maradvány (1505 frt) mint alapítvány tökécsített. Az új választásnál Aigner Miklós igazgatónak, Novák Lajos titkárnak, Halász Dezső jegyzőnek, dr. Dulácska Géza és Koller Gyula a bölcsődék orvosainak ujra megválasztattak. Végül fölemlítjük, hogy az egylet alapvagyonja jelenleg 80,513 frt 7 kr.

** (A gyermekkórház-egylet) közgyűléséből kiemeljük, hogy az egylet összes vagyona 129,191 frt, s ebből évenkint 6152 frt a jövedelme. Az egylet jötevői a mult évben is jelentékenyen járultak a kórház felvirágoztatásához. Számos adomány és hagyomány folyt be a pénztárba. Az elhunyt Fochs Antal is ezer forintot hagyott a kórházra. A mult évben a beteg gyermekek száma 393-mal szaporodott. Összesen 7685-öt ápoltak. A közgyűlés köszönetet szavazott az előljáróságnak eddigi buzgalmaért s azt ujra megválasztotta.

** (Küntetett árvalánykák.) A városi leányárvaház 17 növendéke mult évben női fehéreneműmunkáikból kis gyűjteményt rendeztek és felküldték azt a bécsi kiállításra. A belügyminiszter most arról értesíté főpolgármestert, hogy királynő ő Felsege a neki felajánlott gyűjteményt elfogadta és a leánykák mindegyike számára egy-egy arany keresztet küldött. Az ajándékok ma, vasárnap ünnepélyesen ki fognak osztatni.

** (A képzőművészeti társulat) öröndetes módon gyarapszik. A közelebb tartott választmányi ülésén bejelentetett, hogy a tagok száma jelenleg 1145, kik közül 185 alapító. A pénztári készlet 5898 frt 25 krt tett a mult hó végén Szegedről Szabados János jelenté, hogy az ottani tagok száma 75-tel szaporodott, és Meák Gyula ur ajánkozott a társulat ügynöki teendőit Szegeden díjtalanul elvégezni, mely hazafias ajánkozását a választmány köszönettel fogadta. A gyűjtések Nagyváradon is sikerrel folynak, hová Mezey Lajos rajztanár ur ügyökké választatott. Szegeden és talán Egerben is a társulat az idén fióktársulatokat fog rendezni.

** (Az írók és művészek) társaságának nyári mulatsága a zugligeti „fácán“-nál lesz junius 20-dikán. Két órakor társasébed, este tánczvigalom. A vendégek szórakosásáról napközben is gondoskodva lesz. A meghívók már szétküldettek. Jegyek a megkivó előmutatása mellett a társaság helyiségében (ujvilág-utca 1. szám), vagy Aigner Lajos könyvkereskedésében (váczi-utca, nemzeti szálloda) kaphatok. A jegy ára (ebéddel együtt) szeméyenkint 3 frt.

** (A Margitszigetről) József főherczeg és családja már e napokban Alcsutra költözik. A főherczeg hetenkint kétszer fog lejönni Budára, honvédségi ügyek elintézésére. Klotild főherczegnő pedig állandóan falun marad s nem megy külföldi fürdőbe. A sziget levegője és vize oly jól hatott a főherczegi családra, hogy elhatázzák, a tavaszi idényt rendszeren a szigeten tölteni. Ott időzésük pedig kivált a női közönségre hatott igen üdvösen. Nem látni most a szigeten annyi bojár pompát, selymet, bársonyt, rőfös uszályt, szalagkiállítást s papagáj-tarka gyermekeket, mint a mult években. A főherczegnő és gyermekeinek egyszerü, nyárias viselete e tekintetben jó példa volt.

** (Uj magyar báró.) A hivatalos lap közli, hogy az almási idős báró Rudics József belső titkos tanácsosnak adományozott bárói méltóság hatálya a magyar korona országaira is kiterjesztetik, illetoleg neki s törvényes utódainak a magyar bárói méltóság adományoztatik.

** (Nők vasuti szolgálatban.) Gróf Zichy közlekedési miniszter közhírré teszi, hogy az összes hazai vaspályák igazgatósága ajánlatára vasutüzleti szolgálatokba nők is felvétetnek, lehetőleg nappali időkre szabva foglalkozásukat. A számukra nézve kijelölt szolgálati ágazatok: 1) az üzletellenőrzési szolgálatban, például menetjegyek megvizsgálásánál; 2) a személy- és podgyászfölvételi pénztáraknál; 3) az áruforgalomnál jegyzőkönyvek vezetéséhez és értesítvények kiállításához; végre 4) az üzleti táviradknál magán- vagy már szövegezett szolgálati sürgönyök továbbítására. Mindezen szolgálati ágazatokban, családi

körülmények által nem gátolt, legalább husz éves, különben pedig az illető állomás elnyeréséhez szükséges minősítvénynyel bíró nők, megfelelő próbaszolgálat után szerződés mellett önállóan is alkalmazhatók, vasuti tisztviselők nejeinek és felnőtt leányainak, vagy más közeli rokonaiknak azonban, amazok közvetlen fölügyelete alatt és felelősségére végzendő szolgálati teendők tekintetében elsőbbség adható. Gróf Zichy József egy idő óta erős csuszban szenved, mely az utolsó napokban fülére vette magát, hogy hivatalos teendőiben is akadályozva van általa.

* * (A színészeti tanoda vizsgálatai) e hó 8-dikán kezdődtek, és pedig az elméleti vizsgálatokat a drámai osztályok június 8., 9., 11. és 15-dikén, az operai osztályok június 10., 12. és 13-dikán tartják a tanoda termeiben (dohányutca 12. szám.) A nyilvános előadási vizsgálatok az istvántéri színházban e hó 17-dikén kezdődtek. Előadják „Mártha“ opera első felvonásának néhány jelenetét, a „Vén bakancsos“ 2. felvonásának első jelenetét, „Rigoletto“ 2. felvonásának két jelenetét, a „Windsori vig nők“ 1. felvonásának első jelenetét, a „Hamlet“ opera 4. felvonását és „Fortunio dalá“-t. — Június 18-dikán drámai előadás: „Iphigénia“ Racinetól, és „Ő nem féltékeny“, vígjáték 1. felvonásban. — Június 19-dikén operai előadás: a „Troubadour“ 1. és 2. jelenete, a „Tévedt nő“ 1. felvonásának végjelenete, a „Zsidónő“ 4. felvonásának első jelenete, a „Próféta“ 2. felvonásának 4. jelenete; vívási gyakorlatok; „Luczia“ 3. felvonásának 1. jelenete, „Eljegyzés lámpafényél.“ — Június 20-dikán drámai előadás: „Clavigo“ tragoedia 5. felvonásban, „A színésznő“, vígjáték 1. felvonásban. — Június 21-dikén drámai előadás: „Fürdőre kell mennie“, „Egyik olyan mint a másik“, „Két özvegy“ és „Tűz a zárdában“ 1. felvonásos vígjátékok.

* * (Színház.) A színházi szünet közeledtével a nemzeti színház tagjai már nagyban készülnek, hogy a nyári szüneteket a vidéken töltsék és több nagyobb városban bemutassák a nemzeti színház legújabb színdarabjait. Így a színészek egy része Miskolcra rándul. Mások a nyári szünetben Szegeden és Kecskeméten rendeznek előadásokat. Ezek között vannak: Főry, Szigeti Imre, Szathmáryné, Helvey Laura, Szigeti Jolán, Császárné stb. Végül többen a szünet alatt a városligeti arénában fognak előadásokat rendezni; az előadandó daraboknál főszerepet fektetnek a színművekre. — A nemzeti színház homlokzatát újra építik s ennek eszközölésére ki akarják vágni azt a két szép gesztenyefát, melyek a nemzeti színház külsejének egyedüli díszét képezik. Ezt a két fát a színház építésekor egyszerre ültették, együtt fejlődtek az intézettel; két gyönyörű példány a város közepette s kár volna azokat kivágnani, ha valahogy meglehetne menteni. — A nemzeti színház építkezésénél alapkövetés ünnepély is lesz, mihelyt az építkezést a sarkon kezdik meg. Oda egy szelenczében többféle emléket fognak betenni, többi közt a színház történetének fontosabb adatait s a mai személyzet névjegyzékét.

* * (Irodalom.) A Franklin-társulat, mely rövid idei fennállása alatt oly tiszteltté tette nevét, egy 72 lapra terjedő nyomtatott jegyzéket adott ki, melyben a társulat kiadványai, az irodalom különféle ágai szerint, rendezetten vannak kimutatva. Újabb kiadványából a következő új könyvek küldettek hozzánk: „Dombey és fia“ Dickens egyik legjelesebb regénye 5 kötetben, fordította Bus Vitéz, ára 5 frt. Jókai Mór munkáinak népszerű kiadásából a 83-dik füzet: „Milyenek a férfiak?“ (Második kiadás.) A füzet hat elbeszélést tartalmaz, ára 40 kr. — Jósika Miklós regényeinek új, olcsó kiadásából az 52-dik füzet: „Egy kétemeletes ház Pesten.“ Novella egy kötetben, ára 50

kr. — „A métermérték ismertetése“ és az új mértékekkel való számolási mód; tanodai és magánhasználatra készítette dr. Lutter Nándor, ára 40 kr. — „Francia nyelvtan“, iskolák és magántanulók számára, négy folyamban. Irta Schwiedland Frigyes, francia nyelvtanár. Első folyam. Ára 80 kr. — „Elméleti és gyakorlati összhangzattan. Irta Ábrányi Kornél. Első kötet. Végül a magyar nép és ifjúságnak ajánlott történelmi könyvtár III. füzet: „Mohamed élete“, írta Áldor Imre, ára 40 kr. — „Rajzfüzetek a népiskolai szabadjézrajz gyakorlásához“ című vállalat jelent meg Budapesten Tetteynél, magyarítva Rotter után; kiadja Winiker K. Brünben. Négy füzet, árra egy-egy füzetnek 12 kr. Egy külön füzet a tanodák számára, mely a női munkákhoz való rajzolás elemeit tartalmazza. E füzetek csaknem általános használatbavétellel dicsekedhetnek Ausztria népiiskoláiban, sőt számos németországi iskolában is. — „Nép és iskolai iratok“ gyűjteményét indította meg Fischel Fülöp Nagykanizsán, s ezek első füzetét most adta ki. Hoffmann Mórnak egy elbeszélését tartalmazza „Két gyermek“ címen. Hoffman Mór mint ifjúsági író sikerrel működik, s így tőle e könyvtárra nézve is jót várhatunk. Egy-egy kötet ára 40 kr. — Pulszky Ferencz memoirjait fogja megírni, de csak úgy, hogy 1900-ban jelenjenek meg, „mikor tudniillik nem fognak élni azok, kik ez emlékiratok olvasásában magukra nézve nem találhatnak örömet.

* * (Vegyések.) Őfelsége Fogarassy János legfőbb ítélőszéki bírónak s akadémiai tagnak, a magyar nyelvészet körül szerzett kiváló érdemei elismerésül, a Szent-István rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta. — Simor János hercegprimás e hó 8-dikán Rómába utazott, miután Antorelli bibornok értesítette, hogy bibornokká kineveztetése alkalmából, a gyűrűátadási szertartás végett, római útjára készülteket tegyen; ugyanis a gyűrű csak fejedelmi vérből származottaknak szokott megküldetni. — Deák Ferencz egészségi állapotát, mióta a városligetben lakik, igen kedvezőnek mondják; kissé megvan soványodva, azonban jó étvágygyal bír, a mit az is bizonyít, hogy Deák már reggelire egy sült csibét szokott elkölteni. — A nemzeti színháznál ősszel Schiller „Don Carlos“-át újra színre akarják hozni. — A fővárosunkban tartandó nemzetközi statisztikai kongresszus végnökségére József főherceget vélik megnyerhetni. — Nagy tűz volt múlt hétfőn délután a Terézvárosban. A lovaglási előadásokra szolgáló terjedelmes faépület, közneven: hyppodrom gyúlt ki és csakhamar, mivel a különben is gyulékony anyag körül a szél is szította a lángokat, porrá égett. Veszedelembe voltak a közeli új építkezések is, melyeknek állványai szinte lánggra kaptak, úgy hogy le kellett bontani. — Aigner Lajos könyvtárus az akadémia és Kisfaludy-társaság tagjainak arczképeit műlapokon kiadni szándékozik, névaláírásokkal.

* * (Halálozások.) Dr. Kresz Géza kerületi orvos édes anyja: Kresz Károlyné született Schwingenschlögel Katalin asszony e hó 5-dikén 69 éves korában elhunyt. — Pozsonyban Dessewffy né Csáky Luiza grófnő elhunyt 76 éves korában. — A mádi kerület országgyűlési képviselője, Vecsey-Oláh Károly elhunyt hosszas betegeskedés után 42 éves korában a fővárosban, honnan holttestét Tokajba szállították. — Biharmegye nyugalmazott főorvosa: Páthi Nagy Károly 72 éves korában meghalt. — H.-Szoboszlón e hó 2-dikán hunyt el négy napos szenvedés után Lente Pongrácz, kitől pár év előtt „Hervadt virágok“ című verses kötet is jelent meg; 27 éves volt. — Lukácsffy Aurél író néhány nap előtt Maros-Vásárhelyt elhunyt. — Aradon múlt vasárnap, temették el Weisz Gábor császári és királyi őrnagyot. Az elhunyt az első izraelita volt, a ki még V. Fer-

dinand király uralkodása alatt tisztí rangra lépett elő a hadse-
regben. — Maros-Bogáton F o s z t ó Lászlóné, Téglási Ida asz-
szony 21 éves, s Szabadkán K á d á r Józsefné, L o ó s z Johanna
asszony 83 éves korukban közelébb elhunytak. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Zöld mandulát cukorban befőzni.

A zöld mandulát olyan állapotban, a mikor még tüvel ke-
resztülszurható, szárástól leszedjük, a külső héját vékonyan kés-
sel levakarjuk, míg a zöld színt elértük, és hideg vízbe tesz-
szük; e munkának lehetőleg gyorsan kell történni, hogy a man-
dula meg ne barnuljon. Ha a mandula mind meg van tisztítva,
forró vízbe tesszük, a melybe egy darabka kék követ tettünk,
nehogy zöld színét veszítse. Ha az ujbóli forrás a mandulát a
viz felszínére hozta, azt mind ki kell szedni és ismét hideg vízbe
vetni, onnan pedig szitára rakni. Egy font mandulához egy
font cukrot veszünk, ezt vízben egy kis citromhéjjal fényesre
főzzük, a mandulát hozzá tesszük, két perczig forni hagyjuk,
aztán leveszük a tüzről és üvegekbe téve, hűvös helyre, papir-
ral bekötve elteszük; öt nap múlva ujból felforraljuk a cuk-
ros levét, kihűlve a mandulára öntjük, és aztán bekötve már
biztosan eltarthatjuk.

F. Georgin.

Nemzeti színház.

Junius 6-dikán: „Mignon“, Gounod operája. — Junius 7-dikén: „Tündér-
lak Magyarországon“, vigjáték. — Junius 8-dikán: „Dolores“, Weilen drá-
mája. — Junius 9-dikén: „Hamlet“, Thomas operája. — Junius 10-dikén:
„A másoló“, „Az ajtó tárva vagy nyitva legyen“ és „Marcel“ vigjátékok. —
Junius 11-dikén: „A sevillai borbély“, Rossini operája. — Junius 12-di-
kén: „Az udvari bolond“, Szigligeti vigjátéka.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alakon látható öltözék világosabb és sötétebb finom szörkel-
méből készült. A szoknya elejét egy széles plissé fodor, egy kettős ránczu
fodorral letakarva, két dudor és egy sor kiczakozott fodor díszíti. Ez is egy
szeszélye a legeslegujabb divatnak. A szoknya hátrészén hét sor kiczako-
zott fodor látható, a tűnique elől rövid, hátul pedig kettős ránczai a szoknya
díszítéséig érnek. Oldalt egy nagy csokor egyesíti a két részt. A lebbentyűs
derék oldalt gombolódik, az ujjak hosszában dudorba vannak szedve és
gombos pánttal leszoritva. A nyak kivágást két felfelé álló fodor díszíti, az
egyik a ruha szövetéből készült, a másik finom csipkéből. E sok gondnal és
munkával összeállított öltözék ára 85 frt, 40 frton azonban igen csinos kész
szőr öltözékek kaphatók. A virágos finom szalmakalap ára 12 forint.

A második alak egy új divatu délelőtti öltözék, finom mo-
hairból való; az egész alja plissé fodrokba van szedve, és ezen felül még
alul egy széles húzott ránczu fodorral díszítve. A tűnique hátul nyitott, pán-
tokkal és csokrokkal összetartva. Az ujjakon három sor kihajtás látható. Ez
öltözék ára 40 frt.

Kilátásban levő nyári multságaink alkalmára sok fehér ruha ké-
szül, gazdag csipke és halvány selyemdiszszal, a melyekre a széles oldalcso-
krokot kivéve csupa tafota és crêpe de chine lesz alkalmazva. A virágok gya-
kori elhelyezése is divatos, és jól is illenek azok e könnyed átlátszó öltözékek-
hez. A koszoruk, melyek az egész fűrtös vagy hajfonatos fejet körül veszik,
lengő ágaikkal még a vállakat is elborítják; szabad ma egy egész kis kertet
elpusztítani és magunkra rakni, de azért az egyes rózsza, lilium, akác-ág,
vagy bármely más szép különvált gyermeke a nyárnak is elegendő arra, hogy
képviselhezzük a szép és tetszős egy piczi törvényezikét.

Sakkrejtvény.

Lemhényi Zsigmond Fánitól.

Lóugrás szerint megfejtendő.

ütt	s	u	g	y	a	más-	ő-	ze-	ten,	kő-
mind	egy-	jár-	kép-	ket-	hoz	ket	lem,			
dom	Egy-	ven	ja	igy	Az	zel,	Tisz-			
lag,	nak	egy-	ben.	Hi-	ta	hoz	mást			
el;	ko-	lem.	egy-	tart-	Egy-	ő-	ő-			
re-	csil-	Mi	ütt	gek-	más-	so-	min-			
dol-	ja-	le-	tü	nütt?	sem	gen	rök-			
Két*	sze-	Gon-	hagy-	föl-	él-	de-	ha-			

Megfejtési határidő: Juliushó 11-dike.

A 20-dik számban közlött rejtvény értelme:

A gyöngye szellő úgy susog,
S enyelt a fák lombival,
Le-le szakít egy-egy levélt
S zsákmányával tovább fuval.

„Szerelmesednek mit izensz,
Tőlem susogva kérdezi,
Ha elmegyek feléje, mond,
Mit mondjak rólad néki?“

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Nagy Flóra, Báthori Zsigray Istvánné, Redl Hedvig, Kluge Matild,
Schütz Lóra, Moesz Gézánné, Szabó Losonczy Eleonóra, Jarmy Ferenczné,
Szívós Bella, Becherer Ernőné, Grundböck nővérek, Barabás Rebi, Deák
Katicza, Bogdán Margit, Kovács Józsefné, Temesváry Erzsébet, Simon
Luiza, Kiss Nina, Karik Irma és Nelli, Felvinczy Mariska, özvegy Kozma
Alajosné, Markus Paulin, Boór Irma és Bella, Malatinszky Olga, Sándor
Otilia, Fehérváry Juliska, Nagy Judit, Kozma Etelka, Váry Jozéfa, Fodor
Kamilla, Hány Emilia, Kovács Ilona, Szerényi Luiza, Szentmiklósy Flóra,
Temesváry Erzsébet, Szentgyörgyi Tatay Erzsébet, Gottmayerne Gábor
Berta.

Tartalom.

A szerelemről, Jánki Györgytől. — Én nem tudom . . . Udvardy Gé-
zától. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A rögeszme, Lindau
beszélye. — A tyukokról, Szerelmey Lajosnától. — Egy hét története. —
Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattu-
dósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. —
Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatké-
pünk és a „Családi Kör“ előfizetési fölhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A. CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

Junius hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny Grund V. Budapest.

végén tartja vándorgyűlését Besztercebányán, közülését pedig Szent-Kereszten, Ipolyi Arnold nyári lakában. — Balaton-Füredről írják, hogy az idő valahára nyárra fordult ott is, minél fogva a vendégek mind sűrűbben érkeznek. — Privigyén a gimnáziumi ifjuság torna-zászlóját, mely a polgárság adományából készült, e hó 2-dikán szentelek föl ünnepélyesen; zászlóánya özvegy Modrányiné, született Szkopecz Judit asszony volt. — A deézi műkedvelő társaság e hó 13-dikán jótékony célra Szigligeti „Török János“-át adja elő, s a hölgyek közül Czecz Katalin és Arringer Gizella kisasszonyok működnek közre. — A „Debrecen“ szerkesztője Sólymossy Mihály, hajdu böszörményi lakostól érdekes irodalmi ereklyét kapott: Csokonai utósó költeményét. — Szolnokon mult hó 20-dika óta Szathmáry Károly szintársulata működik; a közönség azonban nem igen pártolja a színházat. — A Bereythyó-Ujfalu-ban alakult „sárréti nőegyletnek“ máris 1210 frt tőkéje van, s elnöknője Mórincz Pálné, alelnöknői pedig Tárczy Sándorné és Fényes Edéné. — A kassai színház igazgatója, Temesvári Lajos felszólítja a színészeket és énekeseket, kik hozzá biztos fizetésre szerződni akarnak, hogy föltételeiket vele Budapesten Üllői ut 1. sz. a. mielőbb tudassák.

Különfélék.

** (Királyné 8 Felsege) a pünkösdi ünnepekre cselédségének már évek óta jó régi osztrák vagy magyar bort szokott adni „májusi ajándéknak.“ Szokásához az idén is hű maradt, s midőn pünkösöd keddjén rendes reggeli sétájára indult a schönbrunni kertben, egy régi és hű komornyikjával találkozáva, ismert szeretetreméltóságával megkérde a régi szolgától: mikint izlett neki az ajándéknak küldött bor? Az öreg komornyik egész őszinteséggel ezt felelte a királynénak: „Pompásan, felséges asszonyom, de — kevés volt“ Képzeltetni, mily derült hangulatot keltett az őszinte válasz, midőn Királyné 8 Felsege déiben a császári ház tagjainak elbeszélte.

** (Magyar borok a londoni kiállításon.) A nemzetközi kiállításon, mely Londonban május 1-sején megnyitott, a magyar és erdélyi borkiállítás a leggazdagabbak között áll, nemcsak a borfajok mennyiségét, hanem a kiállítás fényét illetőleg is. Ezt a gazdasági egylet rendezte, s itt vannak képviselve az ország összes termelői s néhány borkereskedő. De van itt egy másik kiállítás is, mely ha ujdonságát vesszük, még meglepőbb, mint a miénk. Ez egy új világrész, mely gyapjújával hatalmas versenytársunk lett már: Ausztrália. Meglepő, milyen gazdag kiállítást rendezett ez az új világ!

** („Marcello.“) Ez a neve egy Svájcban 1837-ben született olasz hercegnőnek, ki tehetséges szobrásznő s a mellett szép és érdekes asszony. Születésére nézve az előkelő Affri család tagja. Nőül a Colonna családból származott Castiglione Aldobrundi Károly gazdag herceg vette el, de esküvőjük után néhány hóval a szeretett férj elhunyt, s a bánatos özvegy akkor a művészethez fordult, elébb szórakozásból, majd szenvedélylyel, és most a tisztelt szobrászok közé tartozik.

** (Érdekes régi legyező.) Boczkó Károlyné, b.-csabacsüdi lakos birtokában egy érdekes XV. századbeli magyar legyező van. A legyező több évvel cselőtt a leányvári pusztán találtatott egy érczkoporsóban porló hulla mellett, s leszámítva pár kopást eléggé épen. Maga a mű kiváló izlésről tanuskodik. Zöld selymen arany pikkelydiszítés, békateknő keretben alul a nyél fogantyuján két gyémánttal, és a legyező közepén egy arany-

pikkelyekből kivarrott M. diszeleg. Közelebb valamely képes lapban bővebb ismertetését adják.

** (Távirdai forgalom.) Budapesten a főállomásnál május hóban feladatott 28418 sürgöny, és pedig: 416 állami, 1376 távirdaszolgálati, 513 tőzsde, 10435 kereskedelmi s üzleti, 437 hirlapi, 15241 családi ügyekben. — Érkezett 28022 sürgöny, és pedig: 592 állami, 1490 távirda-szolgálati, 712 tőzsdei, 9347 kereskedelmi s üzleti, 513 hirlapi, 15368 családi ügyekben. Az érkezett sürgönyök közül helyben kézbesített 27394, vasutüzleti vonalon tovább szállított 388, postával 5, kézbesítlen maradt 235. Átszállított összesen: 57614 sürgöny. Az összes havi forgalom 114054 darab. A feladott sürgönyökből befolyt 19431 frt 55 kr, melyből 14768 frt 25 kr. a belföldi forgalomra esik.

** (Milánóban) a Manzoni-színházban igen rokonszenvesen fogadták Delficonak „La Fiera“ című új operáját. Legjobban tetszett a második felvonás adagiója s egy kar guitarre- és egy mandolin-kísérettel. A zene csak kevésben tér el a mostani nápolyi iskola szokásos alakjaitól; igen könnyed, de sok benne a közhely s kevés az új gondolat.

** (Külföldi vegyesek.) A bajor király dr. Piloty Károly tanárt nevezte ki a müncheni képzőművészeti akadémia igazgatójának, ki e szerint Kaulbach utódja lett. — Meternich herceg ellen a Montebello gróffal vívott párbaja miatt a versaillesi törvényszék vizsgálatot indított. Ily prózai vége lett a sokat megbeszélte ügynek. — A pápa egészségéről az utóbbi napokban ismét rossz hírek érkeztek, az orvosok már aggódni kezdtek állapotára fölött. A pápa az orvosok azon tanácsát, hogy Castelfandolobba menjen, nem teljesíti, s vonakodik a Vatikánt elhagyni. Ujabb hírek szerint a pápa már jobban van. — Rácz Pali népzeneársulata a walesi hercegnél és nagyuri körökben egy idő óta nagy pártfogás mellett játszik s pünkösdkor az „Albert-Hallban“ is föllépett, megnyerve a nagy közönség tetszését és tapsait.

Megbízások tára.

Várib a K. E. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Pestre J. Gy. urnak: Igen kérem további becses közreműködését:

Pápára O. L. urhölgynek: Magánlevélben feleltem kéréseire.

Petőre H. A. urhölgynek: Várom szives megbizását.

Aradra L. K. E. urnőnek; A fekete színt sehogy sem ajánlanám utazó ruhának, miután nagyon meglátszik rajta a por; inkább szürke drapp, és a két színből származott sokféle más szórakelmét.

Miskolczra S. I. urhölgynek: A legszivesebben tettem,

Pozsonyba P. K. urhölgynek: Postára van adva.

Izákra A. M. urhölgynek: A múlapra nem történt előfizetés, csak a régi könyvekre. Azonnal megküldtem,

Kecskemétre L. B. urhölgynek: Elég erre egy 2 kros levelezési lap is.

Ungvárra Cs. L. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Makóra O. K. urhölgynek: Eltalálta.

Pozsonyba H. I. urhölgynek: Elutazott és csak szeptember elején jő vissza Pestre.

Érsekújvárra Sz. E. urhölgynek: El van intézve.

M. Vásárhelyre M. E. urhölgynek: Vettem, de nem előre, hanem — utólag.

Hátszegre G. J. urnőnek: El van küldve.

A vidék hölgyei

gyakran zavarban vannak, midőn izlésük szerint akarnak öltözni s közvetlen környezetükben nem találva e czél-
nak megfelelő anyagokat, a fővárosból kívánják szükségleteiket fedezni, de e szándékról — megbízható czég
ismeretének hiányában — az izlés, divat s anyagi előny rovására, többnyire kénytelenek lemondani. — Ezen
kellemetlenség igen könnyen elkerülhető, ha a t. cz. vidéki hölgyek minden, a női toilette s a házi szükséglet
körébe tartozó kelmét, vásznát, szövetet sat. bizalommal csak

Hamburger Adolf

Budapest IV., uri-utcza 1-ső szám alatti
hölgydivatáru-raktárából

rendelnek meg.

Fennebbi czégem fennállása óta folytonosan oda működött és működik, hogy azon hölgyeket, kiket lakhelyük távolsága a
fővárosbani személyes bevásárlásban gátol, a legszigorúbb becsületesség s pontosság szemmel tartása, s a legmérsékeltőbb árak mellett,
ellássa mindazon szükségletekkel, melyeket a jó izlés s divat mindenütt megkövetel.

Vidéki t. cz. állandó vásárlóim ezerekre menő száma eléggé tanuskodik arról, hogy ezen üzletiránynak minden tekintetben
kielégítően sikerül megfelelnem.

A t. hölgyek általános tájékozásául szolgáljon a következő kivonati

ÁR J E G Y Z É K:

Női ruhakelmék, legdúsabb választékban, rőfönként 30, 40, 50 kr. -- frt 1.
Mosó-ruhakelmék, perkál- s batisztban rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Posztó-, flanel- és ripsz-gyapjukelmék, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50 kr.
Selyemszövetek, tafota, Faille s Grosgrain, rőfönként frt 1, 1.50, 2, 2.50—3.
Selyemgázir-, Illusion- s báliruha-szövetek, rőfönként 60, 80 kr, frt 1—1.50.
Pompadour Cachemirok, reggeli pongyolákra, rőfönként 80 kr frt 1—1.20.
Angol bársonyok, feketék s színesek, rőfönként frt 1, 1.50, 2—2.50.
Selyembársonyok, minden színben, rőfönként frt 3, 4, 5—10.
Ruhaparketok, színesek s mintázottak, rőfönként 30, 35, 40—50 kr.
Gyászkelmek, lustre-, cachemir-, terno- stb. szövetekben, bármely árban.
Lószőr-, berlini gyapju- s moir-alszókonyák, (juponok) darabonként frt 3, 5, 6—8.
Hölgykalapok, fejkötők s baslikok, darabonként frt 3, 5, 8—10.
Beduinok és burkolók, (legújabb divatezikk), darabonként frt 19, 12, 15—20.
Nagy kendők, Longshawlok és Plaidek, darabonként frt 6, 8, 10—15.
Reezéskendők, berlini gyapjuból, darabonként frt 2, 3, 4—5.
Gyapjukendők, kicsinyek s félnagyok, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Selyemkendők, minden színben, darabonként frt 2, 2.50, 3—4.
Echarpe-ok s brochekendők, gyapju és selyemből, darabonként 50, 80 kr, frt 1—2.
Moll Fichu-k, csipkével vagy himzettek, darabonként frt 1, 1.50, 2—3.
Ágy- és asztalterítők, bármely szín- és minőségben, darabonként frt 5, 6, 8—10.
Nap- és eső-ernyők, nemkülönb. legyezők minden árban.

Fonál- és sziléziai vásznak, 30 rőfösek, végenként frt 8, 9, 10—12,
Creas- és bőrvásznak, fehéritettek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12, 14—15.
Rumburgi vásznak, legfinomabbak, 30 rőfösek, végenként frt 15, 18—20.
Irthoni- és hollandi vásznak, 50 rőfösek, végenként frt 20, 22, 25—30,
Rumburgi vásznak, kézfónából, 54 rőfösek, végenként frt 25, 30, 40—50.
Len- s patent-csinvatok, fehérek, 30 rőfösek, végenként frt 10, 12—15.
Czérnakanavaszok, ágyneműekre, 30 rőfösek, végenként frt 8, 10, 12—15.
Nanking, ágyneműekre, sárga és fehér színű, rőfönként 30, 40, 45—50 kr.
Chiffonok, fehéreműekre, (1 vég körülbelül 70 rőt) rőfönként 25, 30, 35—40 kr.
Lepedővásznak, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ szélesek, rőfönként frt 1, 1.20, 1.50—1.80 kr.
Pikét és bordás parketok, fehérek, rőfönként 40, 50, 60, 70 kr.
Derékalj- s butor-csinvatok, színesek, rőfönként 80 kr, frt 1, 1.20—1.50.
Asztali- s kávesabroszok, színesek, minden nagyságban, darabonként frt 3, 4, 5—6.
Len asztal- és törülköző-kendők, tucatonként frt 6, 8, 10—12.
Csemege-asztalkendők, bármely színben, tucatonként frt 2.50, 3—4.
Csipkefüggönyök, páronként frt 8, 10—15, rőfönként 50, 75 kr, frt 1.
Butor-ripszek és cretonok, színesek, rőfönként 50, 80 kr, frt 1, 1.50—2.
Mollok, crépe-liszek és tarlatánok, végenként frt 4, 5, 6, 8—10.
Organtínok, fehérek és színesek, végenként frt 1, 1.20, 1.50, 2.
Len-zsebkendők, fehérek és színesek, tucatonként frt 2, 3, 4, 6—8.
Flüzderekak, hölgyek számára, derékbozság szerint, darabonként frt 3, 4, 5—6.

Fehéreműek, urak, hölgyek és gyermekek számára, a legjobb minőségben, dus választékban s rendkívül jutányos árakon.

Hölgyruhák, bármely kívánt kelméből, választékosan, haladéktalanul s legolesóbban, a legújabb divat szerint készítettnek el.

Megrendelések s bármilyen levélbeli megbízások, minden, habár itt nem jegyzett cikkekre, a legcsekélyebből a legmagasb értékűig, az árösszeg postai utánvétele vagy előleges beküldése mellett — csomagolási díj felszámítása nélkül — a legnagyobb figyelemmel haladéktalanul eszközöltetnek.

Minden eshetőleg meg nem felelő árú visszavéttetik s legkészségesebben becserelettetik.

Levélbeli kívánatra minták, a rőfár s kelmeszelesség pontos megjelölésével, bárhova ingyen és bérmentve küldetnek.

Ingyen mellékletek adatnak:

minden	10—25 frtig egy elegáns legyező,	aránylagos
megrende-	25—50 frtig egy berlini gyapjukendő,	ár engedményül.
léshez.	50—100 frtig egy szép kelmeruha,	

HAMBURGER ADOLF

Budapest:

IV Belv., uri-utcza 1.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az atigmult bécsi világkiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utányvétellel küldetnek.

Nefalán készletben nem található mértékű lábbelít (kivéve hosszuszáru eszimat) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

25-dik szám.

Junius 21-dikén.

OSALÁDI-KÖR

A PESTI JOTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra	perc	óra	perc	
Junius	14	Vasárnap	D 4 Alajos hitv.	D 3 Alajos	9 F 3 Birillus	6	7	7	56	
	15	Hétfő	Paulina	Albán	10 Timoté	7	7	7	56	
	16	Kedd	Eberhard	Szidonia	11 Bertal	8	7	7	57	
	17	Szerda	Ker. sz. János	Iván	12 Onophrius	9	7	7	57	
	18	Csütörtök	Prosper	Vilmos	13 Aquilius	10	8	7	57	
	19	Péntek	János és Pál	Jeremiás	14 Elizeus pr.	11	8	7	57	
	20	Szombat	László király	László	15 Álmos	12	9	7	57	

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam juniushó 16-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — **B u c s u - ü n n e p é l y.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Egy kegyeletes ünnepélyről van szerencsém értesíteni becses lapja olvasóit. Városunknak egyik legkitünőbb férfia vett e hó 14-dikén tőlünk bucsut, dr. Hollósy Jusztinián, az eddigi főgymnáziumi igazgató, kit érdemeinek elismerésül a rend nem rég nevezett ki Kis-Czell apátjává. Rövid két évig vezette az esztergami főgymnáziumot, és e rövid idő alatt is feledhetlen nevet szerzett magának. A magyar tudományos akadémia levelező tagja, s néhány év előtt „Csillagászat“ című művét pályakoszoruzta e társaság. Valóban ő a dicséret és jutalomra méltó érdemek megtestesülése, igen szerény modor mellett. A város polgárai és hivatalnokai ép úgy szereték őt, mint lelkesült érte az ifjuság, mely bucsuünnepélyt rendezett ez alkalommal. É a fürdő! nagy terme kicsiny lett a nagyszámu közönség megjelenésekor. Megjelent az ünnepelt férfi is, kinek Földváry rövid beszéd közt átadá, szépen bekötve, az általa irt s Pauliktól zenére tett ifjusági bucsudalt. Azután a dalárda zendíté rá e bucsudalt, melynek végét viszhangozta minden szív, hogy:

Lengjen áldás, dics feletted
S ne felejts, mint nem feledhet
Soha, soha hű szivünk!

Szavlatok s dalárelőadások következtek, melyek után, a közönség meglegedetten távozott, kivált Kuthen „Levél Mike öcsémhez“ című satyrájának előadásával keltett előadója derült hangulatot. A dalárda „Kicsi fülemüle“ népdala leginkább tetsetett, valamint Szölgényi Ferencz szavolata is. r. l.

Parád juniushó 12-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — A fürdők megnyittattak. — Gróf Károlyi és fiai. — Fényoldal. — Árnyoldal. — Szegénység. — Tisztelt Szerkesztőnő! Ámbár juniús 1-sején mind a timsós, mind a cseviche-fürdő megnyittatott, kevés vendég van s a lefoglalt szobák legnagyobb része még eddig üresen áll.

Juniús 4-dikén érkezett meg a fürdők birtokosa: gróf Károlyi György ő excellentiája, ki pár hónapot a timsós fürdőnél levő regényes és kényelmes kastélyában fog tölteni.

Hir szerint ő excellentiájának fiai is szerencsétleni fogják a vidéket, s ezek közül István gróf 7-dikén csakugyan lejött már családjával együtt; Gyula grótot pedig, a kápolnai kerület képviselőjét, a napokban várják.

S ezek képezik levelem fényoldalát, mert a mit a vidékről mondhatok, az még árnyoldalnak is sötét.

Nagy erre a szegénység, csak egyben gazdag e nép: a betegségben.

A láz minden atyafisága, sógorsága, komasága megfész-

kelte itt magát, annyira, hogy a lakosok 30%-a váltóláz-, hidegláz-, forroláz-, inláz- vagy éhséglázban szenved.

Némileg vigasztaló ugyan az a tegnapi zápor, mely a pünkösöd óta folytonosan uralkodó forróságot kissé lehütötte s reményleni enged, ha nem jó is, legalább közép szerű termést.

Ez a remény képezi most a vidéknek minden vagyonát.

r. l.

A nagykörösi nőegylet mult vasárnap a „Ozifra“ kertben nyári mulatságot rendezett, de az eső közbe lépven, csak a szűk teremben lehetett táncolni; a hölgyek egyszeruen jelentek meg s hajnalig mulattak, köztük Sántáné, Trummerné, Zomboriné, Molnár Mari, Fitos Margit, Faragó nővérek, Gubody Teréz, Bicz Ilonka, Vajkó Margit, Forián Ilka kisasszony stb.

Esztergamban a primás-bibornok jól berendezett képtár állit fel. Ez a primási és káptalani könyvtár termében lesz, melyet e célra Lippert építész alakit át. A primás már évek óta számos külföldi és hazai képirótól vett műveket, melyeket mind e képtárban fog felállítani, és ujakat is fog szerezni, de csak hazai művészek műveiből.

Az egri jogászok e hó 10-dikén tarták nyári mulatságukat a felső tárkányi szép völgyben, s jelen voltak azok a szépek majd mind, kik az egri farsang alatt e rovatban gyakran voltak emlegetés tárgyai; jókedvű mulatság volt mindaddig, míg a viharos zápor meg nem szakítá, a mikor aztán a faház szűk termében kellett táncolni.

A kolozsvári dalárünnepélyre erősen folynak az előkészületek. Egy küldöttség e napokban utazott Felső-Ujvárra, hogy gróf Mikó Imrének a diszelnökséget följánlja. A dalárünnepély főelnökének egyhangulag a város polgármesterét: Simon Elek urat választották, ki az elnökséget el is fogadta. Alelnökei lettek: idős Kibédi Biasini Domokos, a dalkör elnöke és dr. Hincz György, a Hilária dalegylet elnöke; titkárai: Bergay József, a dalkör titkára és Brunner Olivér, a Hilária titkára; pénztárnoka lett a dalkör pénztárnoka: Tutsek József; ellenőre a Hilária pénztárnoka: Beil Venczel. A nagy bizottság hat szakosztályra oszlott: 1. művészi és ügykezelő bizottság. Elnöke dr. Hincz György. 2. Fuvar- és szállásoló bizottság. Elnöke Minorich Károly, városi főkapitány. 3. Elfogadó bizottság. Elnöke idős Biasini Domokos. 4. Pénzkezelő bizottság. Elnöke Molnár Sándor ügyvéd. 5. Építő bizottság. Elnöke Vizy Endre mérnök. 6. Rendőri bizottság. Elnöke báró Bánffy Kálmán, tüzoltó alparancsnok.

Pozsonyban e hó 8-dikán régészeti-egylet alakult. Elnök Rónay Jácint, alelnök dr. Degen Gusztáv, jegyző Bolsó Károly lett. A megye az egylet számára két szobát engedett át. Rónay Jácint előadások tartására is ajánlkozott. Együttal meg-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

25. SZ.
Junius 21-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettestét
foglal magában a lap irányában.

A h a j z a t.

Már az ó-kor költői ünnepelték énekeikben a női fűrtöket. Berenica barna hajzata a csillagképletek közé vétetett föl, s Izolda szőke aranyhaja, mely egy fecskének szárnyai körül fonódott, lelkesítette a szerelmi dalnokokat. Hol van az a statisztikus, ki föl tudna számítani minden költeményt, mely a női fűrtökről iratott?

A szépség fogalma a haját illetőleg tudvalevőleg nagyon ingadozó alapon nyugszik. Vannak emberek, kik a vörös haját rutnak tartják, míg mások, különösen a festők, bizonyos dicsfényvel látják benne a női arcot. Átalában maga a szín nem határoz, földolog a fény, hosszúság és erősség.

A haj mikénti viselése is felette nagy befolyással van az arcra; az ember néhány perc alatt szépihethi és elrutithatja magát, a mennyiben az illető hajviselet szép vagy nem. Tanulmányozni kell, a hajnak mily alakja áll jól. Mások véleményét is jó figyelembe venni, ha nem is követendő mindig, mert az izlés különféle. Minél gazdagabb és szebb a haj, annál természetesebben hordandó. Egyetlen fésűvonás a legegyszerűbb hajzatot is kellemessé változtathatja. Alacsony homlok mellett ajánlatos magasra fésülni a haját; a magas homlokot ellenben sokkal nehezebb elrejteni, különösen ha hátra felé hajlik.

Hogy a hajnövés dús legyen, ajánlatos azt különösen a gyermekkorban, többször nyírni. Legjobb kenőcs az olvasztott marhavelő, friss „provençe-olaj“-jal s néhány csepp bergamotte-olajjal keverve. Erős szagu kenőcsök és olajok kerülendők. Tanácsos a fejet langyos vízzel, szappannal, vagy tojássárgával gyakrabban megmosni, de csak kevéssel lefekvés előtt. Ha a haj hull, tanácsos a fejet pálinkával mosni, hagymavízzel keverve. A fűnyűgyökér is, sörben megfőzve, átszűrve s lehűtve, elősegíti a hajnövést. Átalában ovakodni kell a számtalan titkos hajszépítő s növesztő szertől; soha sem segítnek s gyakran az egészségre is ártalmasak.

A haj ápolásának főleg abban kell állania, hogy kerüljük a káros befolyásokat; ne tartsuk a fejet nagyon melegen, de óvjuk a meghűtéstől is, mert minden betegség árt a hajnak, különösen a rheumatikus és ideges fejfájdalmak. A hosszú alvás ép oly ártalmas, mint a virasztás; az arany középutat itt is jó megtartani.

A haj szürkülése gyakran már nagyon korán áll be; találhatunk azonban gyakran éltes nőket, kik barnább hajjal bírnak sok fiatal nőnél. Betegeskedés, nyomor, tulfeszített gondolkodás előidézői a korai szürkülésnek. Azért a magasb állásuak inkább vannak ennek kitéve. Határozott gyógyszer ez ellen alig létezik; legjobb a legelső szürke szálakat kitépni s helyüket marhavelővel bekenni; de az egész hajgyökeret ki kell szakítani, különben új fehér szál nő helyébe. A haját festeni mindig veszedelmes, mert többnyire ércnemű elemek vannak a festanyagban. A szemek és idegek sérülhetnek általa. Különben a szürkülő haj sem áll roszul, ha megnyugodott benne az ember, hogy „öregszik“. Az üde arczszínnel mindig kellemes ellentétet képez, és bizonyos előkelőséget ad az arcznak. Fekete diszíték piros szalaggal vagy virágokkal mindig jól illik hozzá.

S z o m o r u r e g e.

Palásti Sándortól.

A lányka csinos volt és ifju;
Daliás, délczeg volt az ifju,
A lányka vidor és szeszélyes;
Az ifju szilaj, szenvedélyes:
S ezek szerették egymást, szegények
— Szomoru rege az, a mit regélek.

De rejtve volt a szívek gyöngye,
S nem akart lenni egy se gyöngye,

Hogy elárulja a szerelmet,
Az nem tágít és ez nem enged:
Ott könnyű elme, itt büszke lélek.
— Szomorú rege az, a mit regélek.

„Csak egy meleg szót szólna ajka!”
— Az ifju titkon így sohajta, —
„Csak szíve egy sugarát látnám
Kaczér szemének délibábján:
Nem rejteném el, mi fáj, mi éget.”
— Szomorú rege az, a mit regélek.

„Csak hallanék egy eső hangot!”
— A lányka titkon így sohajtott, —
„Csak hajlanék meg büszkesége,
S oda borulnék kebelére,
Szólván: Szeretlek, szeretlek téged!”
— Szomorú rege az, a mit regélek.

De egy se hajlott, egy sem engedte,
S az évek jöttek, tova mentek;
És lassan-lassan sirba ásták
A két szív örömét, ifjuságát.
A haj megöszült, a szív kiégett...
— Szomorú rege az, a mit regélek.

Most alszanak már mind a ketten,
Hidegen, némán, érzéketlen.
S borongva én fölöttük állok:
Kik így ölnek el e szép világot,
Mit álmodnak a siri éjlen?...
— Szomorú rege az, a mit regéltem.

Az élők és meghaltak.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

És mégis e titokszerű éj után mintha beszédesebbé és vidámabbá lett volna.

Alfonz úgy találta, hogy Henrik kiépülésének néhány nap múlva történt visszatérével, a Teréz nyugalma és egykori kedélyessége is visszatért.

Gyakrabban be-benézett férjéhez és fiához.

Meglátogatta Vezekényéket, s különösen Berta iránt kiváló előzékenységet és ragaszkodást tanusított.

Henrik azonnal, a hogy kimennie megengedettett, Vezekényéket látogatta meg, hogy szíves részvétüket megköszönhesse. Berta a tavaszkor pirjával s az öröm kinyomatával arczain, szaladt elébe.

— Isten hozta, Henrik! Hála a teremtőnek, hogy ismét ép és egészséges.

— Oh, mily jól esett szenvednem magácskáért! Testi fájdalmaimért lelki örömeimben nyertem kárpótlást és vigasztalást.

— Így nem szabad beszélnie! Hátha meghalt volna!

— Találhattam volna-e szebb halált annál, mint a melylyel a Bertácska életét lehetett megmentenem?

— S a melylyel engem örökre elszomoríthatott s boldogtalanná tehetett volna! — válaszolt a leányka szemrehányólag és keserűen.

— Ki tudja, hányan vállalkoztak volna megvigasztalni és engem elfeledtetni!

— Henrik, maga rossz ember...

Az ifju és a leányka kezet fogva mentek fel a kastély szobáiba.

Ágnes a kezet csókoló ifjunak homlokát csókolta meg. Megköszönte Berta iránti figyelmét és biztosította barátságuk és ragaszkodásukról.

— Istennek hála, anyám is üdőbb és kedélyesebb!

— A jó Teréz tulérzékeny! Fejébe vett oly eszméket és szívébe oly érzelmeket, melyeknek indokai kívül esnek akaratán és működési körén. Ő egy hitbe élte bele magát, mely nem egyéb a legvastagabb csalódásnál.

— Igyekezni fogunk atyámmal, hogy hitét megingassuk, s a mi arra befolyással lehetne, azt feledtessük. Az idő fogja őt is megorvosolni.

— Igaza van, Henrik! — válaszolt az özvegy szomorúan.

A szomszéd házban férj és nő együtt társalogtak.

— Terézem, mily szép, mily kedves volna, ha Henrik és Berta egyesülve, megőrizhetnék a két család barátságának és szeretetének emlékeit.

A nő zavartan nézett férjére.

Alfonz azt hihette, hogy nem érté meg.

— Nem vetted észre a Henrik és Berta közötti rokonszenvet!?

Teréz megsimitá homlokát.

— Igen... igen... ők szeretik egymást, — válaszolt egykedvűen.

— Két jobb szív és két nemesebb lélek aligha léphetne az egyház oltárához.

— Oly fiatalon mérlegelhetjük-e szerelmünket!?

— A fiatalkori szerelem ha egyesít, rendszeren a legerősebb és legtartósabb.

Teréz sohajtott.

— Bizonyosan a legkevésbé számító, — válaszolt a nő oly hangon, mintha gondolatával más téreken kalandozott volna.

— Már az is előnyükre szolgálna, hogy a szülék megnyugodnának egyesülésükben.

— Igaz...

— Nekem erős hitem, hogy ők boldogok lennének, oly boldogok, mint Gábor volt Ágnessel és én az én kedves Terézemmel.

A szoba alkonyában Alfonz nem láthatá a halványságot, mely Teréz arczain előmlött, sem a görcsös reszketegsöget, mely ajkait eltorzítá.

A nő egyetlen szót sem válaszolt.

— Isten talán még azt is megengedné, hogy térdeimen unokákat ringathassak.

— Alfonz, te még soká fogsz élni!

— Nyugodtan és boldogan csak úgy, ha az én szeretett Terézem is mellettem marad.

Ezeket mondva, a férj közelébe voná nejét és megcsókolta.

Jéghidegnek találta ajkait.

Még egy ideig társalogtak, mire világot gyújtottak, Henrik is haza érkezett.

Hogy meg volt elégedve látogatásával, arczáról volt leolvasható.

— Ágnes néni, mint anya halmozott el szeretetével. Berta... itt Henrik elpirult.

— Nemde Berta csaknem feledé, hogy nem testvéred? — szólott közbe Alfonz enyelegve.

— Testvérét talán meg is csókolta volna, de melegebben s nagyobb örömmel aligha fogadhatá...

— Lovagiasságodért tehát meg vagy jutalmazva!?

— A gyengébbeket mindenkor kötelességünk védelmezni,

bárminemű jutalomra való számítás nélküli Bertának szerencsétlensége szívemet is megsebzette volna.

— Berta tehát másként érdekel, mint a többi leányok?!

— Berta nekem bizonyos tekintetben több, mint ha testvérem volna.

— Henrik, valld be szüléidnek, hogy te Bertát szereted?

— Nem tagadom, hogy szüléim után a Bertáé és anyjáé a legelső hely szívemben.

— S a szüléid és Berta iránti szeretet miben sem különbözik?

Henrik kevéssé elgondolkozott, azután csakhamar kipirult arczzal és ragyogó szemekkel válaszolt.

— Mindkettő igaz és szennytelen. Ugy érzem, hogy mindkettő örök és változhatlan, és mégis mindkettőben van valami, a mi társában nem található.

— Igazad van, gyermekem! Az első gyengébbnek és mulandóbbnak mutatkozik az életben, és mégis rendesen erősebb és tartósabb a másikinál. Az első elhagyjuk a második miatt, de szeretetünk visszamarad, míg ha a másiktól elszakadunk, szeretetünk is elköltözik.

Teréz nagy figyelemmel hallgatta fiának érzelmenyilatkozatait és férjének okoskodását.

Ugyanezen időben buvázkodhatott Ágnes is leányának lelkében.

Berta még ártatlanabb és gyermekiebb volt Henriknél; ő, a mit iránta érzett, nem tudta anyjának megmagyarázni. Szavai-
ban, arczzán és tekintetében szerelmes lelke tükröződött, s a szerető anya magyarázat nélkül is mindent megértett.

— Bertám, te szereted Henriket?!

A leányka azzal felelt, hogy megeredtek könnyei.

Szive még sokkal ártatlanabb volt, hogysen a kérdésre válaszolni tudott volna.

Mi sem történt a gyermekek érzelmevilágában, mit a szülék nem láttak, nem hallottak és nem tudtak volna, de mert minden úgy történt, a mint azt az illem és erény parancsolták, Ágnes és Alfonz nyugodtan tekintének a jövő elé.

Teréz a közönböst játszotta, soha sem tagadva meg az anyai szeretetet fia, s a jóindulatot és szívélyességet Berta irántában.

Egy véletlen közbejött esemény azonban a kifejlődést sietteté, s az ártatlan tétovázókat az ohajtott irányba vezette.

V.

Vezekény Gábor életében az azon vidékbéli tehetősb közbirtokosok között említettett. Rendesen és okszerűen gazdálkodott s a nélkülözhető felesleget megtakarította. Ezt nemcsak közelebb lakó barátai és ismerői tudták, hanem távolabb lakó rokonai is, kik előtt az sem volt titok, hogy e szép vagyon az egyetlen leánygyermekre, Bertára néz, ki maholnap a tizenhetedik évébe volt lépendő, s kinek részére az anyának férjéről kellett gondolkodni.

A legközelebbi évnek nyarán egy nagy nevű, magasabb állásu, de szegényebb sorsu távolabbi rokon: Váry Ferencz, tüzehely és leányt nézni idősb fiával, Józseffel ellátogatott a Vezekényék kastélyába.

Váry József okleveles ügyvéd, gavallér ember volt a szó szorosabb értelmében. Ifjuságának nagyobb részét a fővárosban töltvén, nemcsak divatosan öltözködött, hanem magatartásában és modorában is meg volt az a bizonyos valami, mely főleg kisebb városi és falusi leánykák között a fővárosi fiatalokat a vidéki fiatalok fölé emeli.

József ezenkívül szép, kellemes külsővel bírt, s oly virágos nyelven társalgott, melyet könnyebb meghallgatni, mint elfeledni.

Ilyetén ifjut mutatott be fiában Váry az özvegynek és leányának.

Azt sem titkolta el, hogy József nősülni ohajt, s ő, az atya, mindjárt legelőször a Vezekény kert virágára — Terézre gondolt.

Ágnes a nélkül, hogy lelkében határozottan más kérére gondolt volna, ez egyenes nyilatkozat kissé megzavarta. Hite volt-e, vagy csak sejtelme, hogy egy más férj oldala mellett boldogabb jövő vár leányára? ő is úgy válaszolt rokonának, a mint ily esetben a gyengédebb és műveltebb szülék rendesen válaszolnak.

— József és Berta mindketten fiatalok. Csak előnyükre válik, ha többször találkoznak és egymást jobban kiismerik. Ha lelkeik megértik egymást és érzelmeik összhangzanak, én mint szerető anya, bizonyosan legkevesbbé fogok akadályt gördíteni boldogságuk elé.

Minden oly okosan és világosan volt mondva, hogy abban a menyasszonyt kereső rokonnak is meg kellett nyugodnia.

József Bertával folytatott néhány napi társalgása alatt oly érzelmekeket tárt fel a leányka lelke előtt, melyekről az alig hallott, és épen nem ismert, de melyek a leánykát a helyett, hogy meghódították volna, inkább megfélemlítették.

Berta egyetlen olyan választ sem adott, melyből az ifju törekvéseinek sikerére következtethetett volna.

A fiu sem volt szerencsésebb atyjánál.

E rokoni látogatás ideje alatt Henrik csak egyszer jelent meg a kastélyban. Berta nem tudta eltitkolni az örömet, melyet megjelenése okozott. Tartozkodása és félénksége azonnal eltűntek, és sokkal beszédesebb lett, mint volt azelőtt.

Váry és fia komolyan kérdőleg néztek egymásra.

— Henrik leányom gyermekkori barátja, — szólta a háziasszony, ki az ifjut már előbb bemutatta, — apróbb szemei a barátság azon lánczának, mely a Vezekény és Szécsy családot évek hosszu során keresztül változatlanul és szilárdan összetartá.

József arczzán meglátszott, hogy jobban és kellemesebben érezte magát Henrik nélkül.

— Csodálom, hogy e vidéki ismerőimtől nem hallottam eddig a Szécsy Henrik ur nevét említetteti, — szólta József leplezett közönbösséggel.

— Csak pár éve, hogy külföldi tanulmányaimat bevégeztem, mióta pedig honn tartozkodom, a gazdálkodásnak adtam magamat, hogy e téren is kellőleg képzetten, szerető atyámnak mielőbb nyugalmat biztosithassak, — válaszolt Henrik szerényen.

— A képzett gazdának későbbben majd egy képzett gazdasszonyról is kell gondoskodni, — jegyzé meg Váry, nem minden célzás nélkül, mialatt fiával együtt Henrik és Berta arczkifejezését szemlélgették.

Berta Henrik válaszát leste, a nélkül, hogy nyugodt arczzának izmai megmozdultak volna.

— Elvitázhatlanul áll, hogy a csendes és boldog családi élet a földi örömeke legtisztábbika és legnagyobbika, azért én sem akarok és nem is fogok arról lemondani; de részemről, bár kicsiny gazdaságomban a jó gazdasszony jelentős helyet pótol, mégis egy hű és szerető szív feltalálása lesz főbb törekvésem.

Henrik és Berta mintha érezték volna, hogy figyelemmel kísérik, e válasz alatt és közvetlen utána nem mertek egymásra tekinteni.

Henrik azután köszönt és távozott. Bertával melegebben szorított kezett, mint azelőtt.

— Derék, eszes fiatal embernek látszik! — jegyzé meg Váry a távozóra.

Mily örömmel egészítette volna ki Berta e dicséretet. Anyja szólalt meg helyette:

— Valóban az — a fogalom legnemesebb értelmében.

A rokonok azzal az elhatározással utaztak vissza megyéjükbe, hogy gyakrabban visszalátogatnak, s az anya által ajánlott közös kiismerést a látogatások gyakorisága és tartossága által siettetendik.

Mind hasztalan! A sors jelentős törléseket tett számításaikban.

Henrik is sejthetett valamit e látogatás indokairól, mert a rokonok eltávozása után a szokottnál nyugtalanabban látogatta meg a kastélybelieket.

Némi nyugtalanság Bertán is észrevehető volt. A szerető szivek sokszor a szemekből is képesek olvasni. Henrik a kedély e gyengéd hullámzását is azonnal észrevette.

— Bertácska, minő szívvvel bucsuzott el rokonától?

Berta még színlelni se tudott.

— Szívélyesen és nyugalmamat visszanyerve!

— Hát nyugtalankodott?!

— Ajánlata megzavart . . .

— Ajánlata? — ismétlé Henrik, először remegve életében.

— József szerelemről és házasságról beszélt.

— És Bertácska mit válaszolt neki? — kérde az ifju, még jobban megijedve.

— Én mit se válaszoltam, de félni kezdtem rokonomtól.

— Miért félt? hisz a szerelem és házasság nem bűn.

— Akkor se, ha kezünket olyannak adnók, a kit nem szerethetünk? . . .

— Hát Józsefet nem tudná szeretni?!

— Soha!

— Talán mást se?!

A leányka hirtelen elpirult, azután Henrikre függeszté nagy kék szeméit, hogy azokat csakhamar ismét lesüthesse.

— És ha én megeskünném, hogy e világon csak önt szeretem, és fogom szeretni, hogy ön reményem, üdvöm, boldogságom, hogy vagy ön lesz nőm, vagy soha senki, s ha én is házasságot ajánlanék, tőlem is félne ön, kezét tőlem is megtagadná?

— Öntől nem, Henrik, mert én önt mindenek felett szeretem, — válaszolt Berta alig hallhatólag és halványabb lett, mint volt azelőtt.

Az ártatlanok kezüket is alig merték megszorítani boldogságukban.

Becsületességükben többé a szülék előtt sem tudtak titkolódzni.

Az özvegy és Szécsyék miután gyermekeiket meghallgatták s a házasságot megbeszélték volna, az esküvőt a farsang első napjaira kitűzték.

Berta egészen fehérben, Henrik csinos, de egyszerű magyar ruhában jelent meg az oltár előtt. Vezekény özvegye most tette le a gyászt először.

Minden arc mosolygott, csak Terézé volt komor és szomorú.

— Teréz, te még gyermekeid boldogságán se tudsz örülni?

— Szívemben osztozom boldogságukban, — válaszolt a nő s mélyen felsohajtott.

Ugyanaz a szerető nép, mely Vezekényt szomorúan és

könnyezve kísérte a családi sirboltba, kísérte vigan és ujongva a boldog ifju párt családi tűzhelyéhez.

Tiszta fagyos januári nap volt, s a természet is fehér mezt öltött az ünnepélyhez.

A boldog ifju pár az egész kis falu lakosságát megvendégelte.

A közel és távol rokonok között csak Váry és fia nem jelentek meg az ünnepélyen.

Ágnes a lakoma végeztével könnyezve bucsuzott el leányától, s adta át legdrágább és egyetlen kincsét az új családi körnek.

— Kedves anyám! Berta köztem és közte fogja megosztani napjait, arról azonban biztosítom, hogy miattam soha sem fog anyja előtt komor vagy siró arcczal megjelenni.

Ágnes megcsókolta Henriket s az anyát ölelő könnyező gyermeket nyugodt szívvvel helyezé ölelő karjaiba.

— Alfonz, és kedves Terézem! Mi már most nyugodtan fejtehetjük be napjainkat. Örömünk az új család meglegedése és boldogsága szerint fog fogyni vagy nőni.

— Közössé lett mindenünk! — tevé utána Alfonz, miatlatt Ágnest és nejét megcsókolta.

Teréz volt az utósó, ki Ágnest, Henriket és Bertát megcsókolta.

E frigyre, mielőtt távozott volna, a nép is áldást kívánt.

VI.

A mennyivel csendesebb lett a kastély, annyival zajosabb lett a régi udvarház, melyben az öreg és ifju Szécsy család, külön lakosztályokban ugyan, de egy fedél alatt tölté napjait.

Mit az öreg lak oly régóta nélkülözött, ének is hangozék a szobákban és folyosókon.

Csak Teréz nem tudott egészen kiderülni.

Alfonz már belefáradt a kérdezősködésbe, és végleg lemondott arról, hogy e szomorúság és kedélytelenség valódi okát valaha kipuhathassa.

Teréz gyermekei közt is gyakrabban megfordult, de azok között még szomorubb volt, mint férje mellett.

Vezekényék és a Szécsyek oly gyakran váltakoztak látogatásban, a kastélyban és udvarházban, mintha közös háztartást vittek volna. Őszinte és igaz barátsággal és bizalommal egymás iránt, a birtok- és vagyoni dolgokról eddigelé nem is értekeztek.

Egy napon, mikor Alfonz épen a kastélyban volt, e szavakkal közeledett felé Vezekényé:

— Férjemnek tudtommal voltak jelentékenyebb tőkái is, melyeket kamatoztatott, az azokról s egyéb a jószágát és gazdagságát érdeklő dolgokról szóló irományokat külön jól őrzött és jól elzárt szekrényben tartotta, s annak kulcsait mindig magával hordozta. És, miután gyermekeink már egyenes örökösök, elérkezettnek hiszem az időt, hogy ezen irományok átnézzessenek, rendeztessenek, s azok nyomán a kellő intézkedések és eljárások folyamatba tétessenek.

— Nászom! Ha figyelmeztetéssel segédkezése mire akarsz hivatkozni, én bármely napon és órában szívesen rendelkezéssedre bocsátom magamat.

— Én többet akarok öntől kérni, nászuram!

— Gyanítom, hogy mit és mennyit . . . Az asszonyok félnek az irományoktól; nászasszonyokra nézve kellemes volna, ha én magamra vállalnám azok átnézését és rendezését.

— Igen, igen . . . arra akartam felkérni.

(Folytatása köv.)

A r ö g e s z m e .

— Lindau beszélye. —

(V é g e .)

Mari állapota minden órával rosszabb lett. Az öreg orvos nem tudott tanácsot adni, Másnap Genf leghiresebb orvosának táviratoztam. Késő este érkezett Chamounixba s a beteg ágyához sietett, miután előbb a szüléssel s az öreg orvossal beszélt. Mari eszméletlen volt. A genfi orvos nagy figyelemmel vizsgálta őt s különféle kérdéseket intézett orvostársához. Aztán fejét csóválta és szintén zavartnak látszott. Mindamellett különféle szereket rendelt s tudtukra adá, hogy az éjt a szállodában fogja tölteni; küldjenek utána, ha a beteg magához jó; de másnap reggel még minden esetre fog egy második vizsgálatot tartani.

Nagy izgatottságban töltém az éjt. A segély és tanács nélküli szülék a nyomor élő képei voltak. Először történt, hogy nem magam miatt aggódtam a holnap irtóztató augusztus 28-ika végett. Nem gondolhattam egyébire, mint menyasszonyom egészségi állapotára s vádoltam magamat, hogy én idéztem elő betegségét.

Reggeli négy óra felé Mari öntudatra ébredt. Rögtön utánam kérdezősködött s én ágyához siettem. A rövid betegség máris észrevehető nyomokat vésett arczára. Be voltak esve, s kis szájának szegletei fájdalmasan és nyugtalanul rángottak. Megragadtam kezét. Vizsgálódva nézett rám. Tudtam, mit akar kérdezni és fejemet ráztam. De ő nem látszék megnyugtatta lenni.

— Sokáig aludtam, — szólt. — Ma van születésnapod, nemde?

Kértem őt, hogy e perczen ne törődjék vele és legyen nyugton. Ismételtém, hogy magamra nézve minden félelmem megszűnt s csupán ő miatt aggódom.

— Csak ez a nap mult volna már el, — szólt. — Nem bírok megszabadulni egy aggodalomtól. Ez a nap neked is, nekem is szerencsétlenséget fog hozni.

Igazat mondott. Ereje hamar hanyatlott. Több izben újból elveszté eszméletét. Tiszta perczeiben majd mindig magához hivatott s tekintete mindig ama néma, rettentő kérdést látszék kifejezni: Láttad-e az alakot? Érzed-e azt közeledben?

Alkonyat felé mindig nyugtalanabb lett, s mig láza volt, azon idő alatt is többször kérdezősködék az óra után. Tizenegy óra felé félálomba sülyedt. Midőn tizenkettő felé járt, fölébredt. A szobaórárt úgy kellett ágya közelében felállitanunk, hogy a nélkül, hogy vánkosáról fölemelkednék, megláthassa az óramutatot. Néhány perczel tizenkét óra előtt megragadta kezemet s erősen szorongatá. Fénylő szemeit merőn szegzé a mutatóra. Vére a forró láztól hevesen lüktetett ereiben. Hallhattam szívének erős dobogását. Egyszerre irtóztató erővel szoritá meg kezemet, magasan emelkedék föl ágyában s az iszonyat rémkiáltását hallatá. Ekkor oly arczzal, melyet a halálküzdelem erősen eltorzított, felém fordult. s haragos, erős hangon, mely csontokon és velőn áthatott, kiáltá: „Jöjj! . . . Jönnöd kell! . . . Jöjj;“ — Ekkor visszatámolygott s atyjának karjai közé hanyatlott, ki ágya mellett állt. — Néhány másod percnyi félelmes várakozás után még egyszer felnyitá szemeit s barátságosan s békésen tekintett szüleiére. Ezután könnyedén megszorítá kezemet s hal-kan, édesen suttagá: „Mit csinálnál egyedül e szomoru földön? . . . Jöjj! . . . Jönnöd kell! . . . Jöjj!“

* * *

1867 márczius.

Történetem legfájdalmasabb része el van mondva. Kevés mondani valóm van hátra. Most már ismeri ön egész balsorsomat, s tudhatja, miért nem élhettem úgy, mint más emberek.

Még egy vallomást kell tennem. Azok után, miket már önnek megvallottam, nem sokára az itálnak adtam magamat. Ez kezdetben megszerzé számomra a feledés rövid perceit s az erős álmat; később, midőn az ital már-már életszükségemmé vált, állapotom még rosszabb lett, mint azelőtt volt. Az alak gyakrabban és világosabban jelent meg; az örvény habjában, a vihar üvöltésében hallottam intő, fenyegető parancsát. Nem sokára az alak nem volt egyedül. Mögötte hosszú, fehér halotti öltözetben lebegett egy világos könnyű tünemény: holt menyasszonyom árnya. A halvány ajkak hangtalanul beszéltek hozzám: „Mit akarsz egyedül e szomoru földön? . . . Jöjj nem sokára!“ . . . közel érzem magamat az örülethez. Helyzetem mindig iszonyatosabb lön. Az álom futott nyughelyemtől s borzadály és iszony tölté el szívemet. Megszüntem a valóság birodalmában élni; az élő elvesztette rám nézve jelentőségét, földalatti, iszonyatos rémárnyakkal társalagtam.

Holt kedvesem árnya először jelentéktelenül jelent meg előttem. Nagy, nagy távolságban pillantottam meg őt. Mint könnyű ködkép lebegett fel s alá az éjjeli égboltozat homályos felhői között. Minden nap közelebb jött. Majd tisztán kivihettem arcvonásait. A holt szemek haragosan néztek rám, s ajkai némán vádoltak a gyilkosságról: „Mért nem tudtad szörnyü titkodat előttem elhallgatni? Mért biztad azt reám s miért öltél meg azzal? Az élet még gyönyörökkel volt adósom, s te ezektől megraboltál. Egyedül vagyok . . . Vágyódom utánad . . . Jöjj! . . . Jöjj nem sokára!

* * *

1866 július.

Néhány nap óta a két árnyalak egyesült. Átkarolva tartják egymást. Szellemkarjaik parancsolólag intenek, hogy kövessem őket . . . A hold keresztül tör a felhőkön, ők intenek és hívnak . . . Jéghideg borzadály vesz körül . . . Már nem tudom tovább elviselni.

* * *

Augusztus 27.

Legyetek türelemmel. Holnap tiétek lesztek. Holnap egyesülünk. Ne nézzetek rám oly haragosan. Legyetek irántam könyörülettel! önként követlek benneteket; szívesen megyek veletek . . . Örült forgó tánczban távoznak tőlem. Ugy tetszik, mintha nevetni és ujjongani hallanám őket . . . Hiszen tudom. — Mennem kell . . . Megyek.

VII.

Regnault táviratozott Maltbynak s tudatta vele Yarmonthba való megérkezésének idejét. A kikötőben a Thorley-ház kocsisa követte őt, kit Regnault már előbbi látogatásaiból ismert. Ez ember zavart és levert volt. Mihelyt a kis kocsi, melyben a kocsis mellett helyet foglalt, a kikötőhelyet elhagyta, megkezdé a szolgálta a beszédet a nélkül, hogy a festő kérdéseit bevárná.

„Uram meghalt“ — szólt. — „önmagát ölte meg. Nincs kétség benne. Tigris valószínűleg iparkodott őt megmenteni, szintén kimult. Uram hullája a házban van kiterítve. Mindjárt meg fogja látni. Az esküdtek ma reggel ülést tartottak. Kimond-

ták: ez eset örületes rohamból eredt öngyilkosság. Az utósó hetekben úgy járt-kelt, mint a ki nincs tisztában magával. Tigris soha sem hagyta el őt. Hű kutya volt. Éjjelenkit többször felébredtem, mert uramat kiáltani hallottam. Nyitott ablak mellett állva, kiáltott az éjszakába; összeborzadtam. A kutyák is üvöltöttek. Már nem is evett. Sokat ivott. De soha sem láttam őt ittasnak. Tegnap este tizenegy órakor Maltby hivatott s meghagyta, hogy lovagoljak Yarmonthba és hívjam rögtön az orvost. Urunk nagyon beteg volt. Az ablak mellett állt s hangosan beszélt. Nem érthettem, mit mond. Fölkiáltottam: „Parancsol valamit uram?” — Ő így felelt: „Jövök . . . Jövök” . . . Siettem az istállóba, nyergeltem és Yarmonthba vágtattam. Midőn visszaérkeztem, félegy körül, Susanna az udvaron állt s tudatta velem, hogy urunk egy negyedóra előtt elhagyta a házat. Maltby és Spencer nyomában vannak. A tengerparti hegyes szirtek irányában haladt. Lovamat megsarkantyuzva, utánuk vágtattam. Világos éj volt. Nem sokára két alakot vettem észre és rájuk kiálték. Maltby és Spencer voltak. Tőlük telhető sietséggel futottak elém. „Urunk a szikláról a tengerbe vetette magát, — szölt Maltby. — Ébreszd fel a halászokat s jöjjetek egy csónakkal vissza. Én visszafutok a sziklához s megmutatom a helyet, a hol eltűnt.”

A csónakosok hamar kéznél voltak. Az éj nyugodt és csendes volt. A sziklákon találták Spencert és Maltbyt, kik reánk kiáltottak: „Itt történt, itt!” — Lámpákat hoztunk magunkkal. Épen dagály ideje volt; de a szirt lábánál, mely több száz lábnyi magasra emelkedik, egy keskeny szilárd talaj volt látható. Ott, nem messze a szirtektől, (ön ismeri a helyet) a fekete tengeri póznával szemközt, ott találtuk urunkat; — és mellette kutyája feküdt.

Az öreg Maltby, ki Regnaultot Thorley-házban fogadta, az elhunyt hálószobájába vezette őt. A holttestet az ágyon feködt kiterítve. Miután Regnault őt sokáig némán szemlélte volna, Maltby a dolgozószobába követé, ott az öreg ember sirva rogyott egy székre s szóval mutatott a képre. A kép hasonlatossága Bensonnal tökéletes volt. A kép sarkában olvasta a festő, a mit tizenöt év előtt odairt: „1866 augusztus 28. Regnault Victor“, „Hogy történt az?“ kérdé halkán. „Megmagyarázhatja-e ez esetet?“

Maltby ismételte és kiegészítette a kocsis elbeszélését, elmondá, hogy augusztus 28-dikán egész napon folyvást szigoruan felügyelt urára, mert észre vette, hogy valami rendkívüli van készülöben. Éjjel tizenegy órakor orvos után küldött s mindig talált valami tenni valót a szobában, hogy urát ne vesztse el szem elől. — Nem is figyelt reám — folytatá az öreg szolgál. — Az ablaknál állva, kiáltott ki az éjszakába, összefüggéstelen szavak voltak azok. Nem tudtam, mit jelentsenek. A mint tizenkettőt ütött, megfordult és észre vett. Irtóztatón nézett ki; halotthalvány volt, reszketett. Sebes léptekkel sietett hálószobájába s hallottam, a mint a fátylat a képről letépte. Követtem. Mindkét kezében gyertyát tartva állott a kép előtt s a képtől a tükör felé fordult. Mintha két tükörbe tekintett volna. Ismét letette a gyertyákat s felém jött, mintha beszélni akarna velem. De egyszerre vadul az ablakhoz ugrott, kiáltva: „Jövök! Jövök!“ s rögtön rá eltűnt a szobából s hallottam, a mint lesietett a lépcsőkön. Utána szaladtam, oly gyorsan, a mennyre csak öreg csontjain vihettek. Spencer is, ki a konyhában virrasztott, észrevett s utánam sietett. Tisztán láttuk, a mint a szirtek felé vágtatott. Tigris mellette volt. Kiáltottunk neki, nem hallgatott reánk. Közeledett a szikla széléhez. Spencer és én félel-

mesen kiáltottunk . . . a szikla üresen meredezett . . . mire megtaláltuk, már kiszenvedett.

A holttest másnap korán reggel eltemettetett. A yarmonthi orvos Regnault mellett ment. Ő Bensont gyermekkorától fogva ismerte s tizenöt év előtti első betegsége alkalmával gyógykezelte. A szerencsétlen ember betegségét és halálát egyszerű módon iparkodott megfejteni. — Benson — mondá, — soha sem gyógyult ki tökéletesen az ideglázból. Valami rögeszméjének kellett lennie. Későbbi éveiben az itálnak adta magát. A delirium tremens többször vett rajta erőt s az utolsó roham alkalmával, mely hihetőleg elviselhetlenül borzalmas alakokat tüntetett föl szemei előtt, megölte magát.

Maltby csak kevés hóval élte tul urát. Spencer és Susanna viselték a Thorley-ház gondját. Regnault, a mostani birtokos, évenként több hónapig tartozkodik ott. A kép Párisba vitetett s ott a festő műtermében van felállítva. Sok látogató művész bámulja meg s az újabb kor egyik legjobb arczképének tartatik.

Egy nyári tartozkodás alkalmával a Wight szigeten ismerkedtem meg Regnaulttal. Hamar megbarátkoztam a szeretetreméltó férfival. Egy este, midőn Thorley-házban vele vacsoráltam, elbeszélte nekem barátja történetét. Iparkodtam azt visszaadni s csak az abban előforduló személy- és helyneveken változtattam; — de hozzá kell tennem azt is, hogy Regnault is azt állította, miszerint a szerencsétlen Benson, mióta csak ismerte, soha sem volt teljesen ép eszü, felette ideges és képzelődő volt mindig, azok a rémületes szavak is csak a tulizgatott képzelet szüleményei voltak és vitte sirba őt is, menyasszonyát is, és azért ha menyasszonya valamivel kevesebb ideggyöngeséggel, és valamivel több józan értelemmel birt volna, nemcsak hogy maga nem hal meg halálos rémületében, hanem talán vőlegényét is ki tudja gyógyítani beteges rögeszméjéből és megmenti életét. De hiába, a leány szerelmes volt, nagyon szerelmes és nagyon aggódott imádott vőlegényén.

K h i n a i ü n n e p e l y e k .

Liszka Bélától.

A biblia parancsa: „Hat napig dolgozzál és a hetediken pihenj“ még azon nemzetek és egyének által is el van fogadva, kik magukat e szent könyv tekintélyétől már emancipálták. A jövő társadalom leggyökeresebb átalakítói sem vonják kétségbe e parancs érvényességét; mert ezek előtt is az egykori pihenési nap többet ér ama dékádánál, melylyel az egykori franczia köztársasági naptár a munkásról a dolog és fáradalom kilencz napja után meg akart emlékezni. A mennyei birodalom népe ebben is különbözik a nyugat népeitől, nem ismer heti pihenőnapot. Felette hozzászoktak szorgalomhoz, munkássághoz, azonban ők is beismerik, hogy a szellem és a test folytonos megerőltetése által végkép elromlanék, azért évenként szép számu ünnep- és pihenőnapjuk vannak, melyeket örömmel és buzgalommal ülnek meg, s melyekről az olvasónak egyet-mást el akarunk mondani. Mielőtt azonban ezt tennők, előre kell bocsátanunk a khinai időszámítás rövid ismertetését.

A khinai év 12 hónapból áll, melyek mindegyikében 29 vagy 30 nap van; 19-19 évben 7 év külön hónappal bir, mert különben naptárunk a 365 napos napévvél nagy ellenkezésbe jönne. A hónapok megjelölésére — a számokon kívül — költői vagy jellemző neveket használnak. Ilyenekkel még félhónapok is birnak; így például a január 21-dike körüli khinai félhónap

„Ta han“ (nagy hideg), a márczius második felére eső „Chun fen“ (tavaszosztó) nevet visel.

A khinaiak szorgosan kidolgozott naptárral bírnak, mely a pekingi csillagász-hivatal pecsétjével el van látva s mely ünnepeiket szabályozza. Miden ünnepet megelőz az újév napja, mely néha január végére, néha február elejére esik. Ekkor minden bolt két, három, sőt több napig is be van zárva és minden munka szünetel. Az ünnepi hét alatt a templomokban már kora reggel lehet imádkozó embereket látni; a napot látogatásokkal és kölcsönös üdvözlésekkel töltik el. A khinaiak erre a „pai nien“ és „tao hsi“ szókat használják, mi körülbelül e frázisnak: „Boldog újévet kívánok“ felel meg. A hivatali helyiségek zárva, mi a tolvajok és más hasonlóknak nagy hasznára válik. A játékot, melynek a khinaiak nagy barátjai — ámbár a törvény üldözi — nyíltan üzik, a nélkül, hogy a hatóságnak eszébe jutna akadályozólag fellépni. Az újévi ünnepély áll: a föld és égnek hozott áldozatokból, látogatás, üdvözlés és névjegyek küldéséből.

Az első hónap 15-dik napján ülik meg a „lámpaünnep“-et melyet a khinaiak „Hua tong“-nak neveznek, minek értelme körülbelül ez: „törekedés, a lámpák kiállításában feltűnni.“ Már néhány nappal élénk mozgalom uralg az utcákon, hol népcsoportok tolonganak, részint adás-vevés, részint pedig bámulat miatt. Mert a lámpák különféle alakokkal vannak befestve. Az 1862-diki lámpaünnepen, ép a legutolsó háboru befejezése után, Pekingben, melynek közelében azelőtt soha sem láttak európai egyenruhát, a francia katonák s angol matrózok torzképeivel befestett lámpák divatoztak. Az ünnepély főfényét azonban képezik a tűzijátékok; különösen az ünnep estéjén töméntelen röppentyüt sütnek el.

Az év második napja a háziisteneknek van szentelve; nyilvános színjátékot adnak elő s folyton röppentyüket bocsátanak a magasba.

Az egész államban megülik a „Ching ning chieh“-et — a sirok ünnepét, — mely közönségesen a harmadik hónapra, tudniillik a téli napfordulat utáni 106-dik napra esik. Ez időben minden jámbor ember meglátogatja szülői sírját, hogy különféle áldozatot hozzon. A szertartás végeztével a sírdomb csucsára papirdarabot illesztnek, annak jeléül, hogy eleget tettek kegyeleti tartozásuknak.

A negyedik hónap 8-dik napja Buddha születésnapja. Ekkor sok ember „yuan hsi“ nevű szagosfüvet szed, mely a betegségek ellen varázsszerűen használtatik.

Az ötödik hónap 5-dik napján ülik meg a sárkányladikok ünnepét. Ez időben regatták tartatnak 40—50 keskeny csónakkal, melyeket „hung chuan“-nak, vagy is sárkányladikoknak neveznek; az ünnepély alatt a hajózás alatt a csónakban álló férfiak a khinai dobon — a gongon — játszik. Ez ünnepély eredetéről következők beszélnek.

Sok évszázad előtt, a Chou család uralma alatt, egy bizonyos miniszter reformjavaslatokat tőn, melyekre ura nem akart hallgatni; midőn az előbbi mégis megmaradt nézeténél, hivatalából elmozdítottatott. Meg levén győződve, hogy országa a veszélybe rohan, a nélkül, hogy megmenthetné, a folyóba ölte magát. Honfitársai, kik igen szerették, a folyót kis csónakkal átevezték, hogy a holttestemet fölfedezzék. A monda szerint e férfiak az ötödik hónap 5-dik napján találta halálát a hullámokban és emlékének van szentelve e ladikünnep,

A nyolczadik hónapban van az őszi ünnep, melynél a hold játszsza a főszerepet. A hónap 1—15-dik napján holdalaku s különböző képekkel befestett tésztaikat sütnek, egymást meglátogatják s ily holdtésztaikat ajándékoznak egymásnak. Az utolsó napon a hold

tiszteletére vallásos ünnepélyességek tartatnak, a számlákat is szokás ekkor kifizetni, és a ki hitelét meg akarja tartani, nem mulasztja el, az adósságnak legalább egy részét lefizetni.

A kilenczedik hónap 9-dik napja „Chung yang chieh“-nek vagy „Teng Kao“-nak neveztetik, mi körülbelül felszállást jelent. Ez időben dombokra szokás menni, ott inni s mulatni; némelyek különféle alaku papírsárkányokat eresztenek fel, a mivel jelképileg azt akarják kifejezni, hogy ugyanezt teszik gondjaikkal.

A tizenegyedik hónap (a mi decemberünk) legrövidebb napja nagy ünnepélyre ad alkalmat. Ekkor a hivatalnokok kötelessége, az illető tartomány fővárosának császári palotájába menni és ott a téli napfordulat tiszteletére térdet hajtani. Három térdhajtást tesznek és kilencszer hajtják fejüket a földre a császár czimere előtt, mely a terem háttérében van felállítva és ennek tisztelegnek. Pekingben a főhivatalnokok ezt a császár előtt teszik, vagy egy zöld ernyő előtt, mely mögött a császárt vélik lenni. A császár maga e napon bizonyos áldozatokat mutat be az „ég oltárán.“ A nap tiszteletére a hivatalnokok mulatságokat adnak, s az összes lakosság evés-ivással üli meg e napot.

A tizenkettedik hónap második felében már az újévi ünnepélyre tesznek előkészületeket; ezek közt a legfontosabb a hivatalos ügyiratok bélyegzése és a pecsét elzárása. Khinában ugyanis minden nyilvános okirat, sürgöny, kiáltvány stb. nem az illető hivatalnok aláírása által nyeri hivatalos jellegét, hanem a hivatalos pecséttel való bélyegzés által.

Az utolsó hónap 24-dikén este minden család megüli Thas Sen, a „kályha- és kandallótűz istenének ünnepé“-t, kinek tapasztalt jóságát és gondoskodását köszönik meg. Az év utolsó estéje a khinaiaknál ép oly kevéssé foly el zajtalanul, mint nálunk Szilveszter estéje. A kimaradhatlan röppentyük meggyújtatnak, az isteneknek bort s áldozatot mutatnak be és lakomákat csapnak. Sokan egész éjen át tivornyáznak, hogy az új évbe ébren menjenek be, mert egy régi khinai mondás szerint az soká el, ki sok éven át ébren bir menni az új évbe.

Még egy ünnepélyről kell megemlékezni, mely a khinaiak előtt nagy becsben áll, és mely bizonyítja, mennyire tisztelik a földművelést. Az ünnep a khinai év utolsó, néha első havába esik, a mikor a nap 15 foknyira áll a vízöntő jegyétől, 10 napig tart, és mindegyike külön névvel bir, ugymint: madár-, kutya-, sertés-, juh-, tehén-, ló-, ember-, buza-, len- és borsó-nap. A hetedik, vagyis ember-nap a legnevezetesebb. Közköltségen egy bivalyt készítenek agyagból. A főünnepély előtti napon a város előjárója kivonul a keleti kapun, hogy „a tavasz elé menjen“, melyet az előbb említett bivaly- és még egy más emberalaku agyag képvisel. Az előjáró a két alaknak ajándékokat hoz és leborul előttük. Az ez alkalommal rendezett menetben sok csinosan felöltöztetett gyermek van, ezeket a férfiak körülviszik vállaikon a városban. A következő napon megjelenik ugyanazon tisztviselő, mint „a tavasz papja“, mely minőségben ő néhány napig a város legnagyobb rangú férfija. A földművelés dicséretére beszédet tart és ennek végeztével a két agyagbábót ostorral megüti, mire a nép kövekkel dobálja őket, míg darabokra nem törnek, mi jó aratás jelének tekintetik. Egy író, ki Khináról értekezett, a következő megjegyzést teszi: „E szertartás hasonlít némileg a régi Egyiptomban divott Apisbika körmenetéhez, mely ünnepélyességnek alapja szintén a földművelésre és jó aratás reményére vezethető vissza.“

Egy hét története.

Junius hó 17-dikén.

Az egyszeri barátról. — A gondviselésről. — Hé-haj. — A szini képezdéről. — Az igazgatóról. — A hadügyi korszokról. — A hetedik Jupiterről. — A vizsgák. — Egy kanilál a Horvát-kertben. — Dancz kisasszony. — A nőiparegylet estéje. — Ismét Dancz kisasszony. — A nemzeti színház. — Rókaavadászat. — Kérem alássan. — 27 év előtt. — Nemes elégtétel. — Szerellem, szerellem! — Greguss 48-ban. — A hazaszerető meggyőződés. — Megtörtént. — A mi magasabb a csillagnál. — Báró Piret Lajos. — Hauck Minnie.

Az egyszeri barátról mondják, hogy jámbor hallgatói szívében ekként buzgólkodott megerősíteni az isteni gondviselés bölcsesége iránti jóltevő hitet: „Avagy kell-e nagyobb bizonyíték állításom igazságáról annál, hogy még a patakok és folyóvizek is, a melyeknek pedig annyi eszük sincsen, mint a csirkének, egytől-egyig úgy sietnek a tenger anyai ölébe, hogy mindig csak városok és faluk iránt veszik utjukat, tisztán csak azért, mivel-hogy a embereknek nagy szükségük vagyon ő reájuk.“ — Ez természetesen csak ráfogás, soha barát ilyest nem mondott, mert azt a csirke is tudja, hogy a patakok és folyóvizek elébb voltak a világon a faluk és városoknál; hanem a mi csakugyan kétségbe vonhatlan bizonyítékul szolgál arra nézve, a mellett való-igaz is, és a tétafoltos mindentudók mégis nemcsak hogy be nem látják, de sőt inkább merőben tévesen fogják fel, az ime két nevezetes jelenség, a melyre nézve nekem van szerencsém kedves olvasónóm béketűrését kikérni.

Nem is tudom már, mióta, de junius közepe táján reade-sen minden nyáron nagy melegek szoktak lenni; ezen természeti tűneménynek azután az a következménye van, hogy a főváros egy része hátat fordít égő keblének, és a másik rész is meglehetősen elunja magát közelében; — régi dolog, hogy a tulság, még ha láng is, csak magamagának árt; — innen aztán az, hogy csak télen van itt hű-hó, nyáron ellenben hé-haj, ki ide, ki oda, a zöldbe, vagy a cukrárszédákba menekül, a sörházak is ótalmazó szárnyakat terjesztenek ki, csak az a baj, hogy nem csupán zöldségből, fagyaltakból és serekből, hanem ujságból is él az emberiség: mi lenne tehát belőlünk, ha csak egy-két hétig is zamatos hirekkel nem táplálhatnók lelkünket? pedig ezzel a borzasztó lehetőséggel állhatnánk szemközt e napok- és hetekben; mert mint mondám, az összes főváros beállhatna az állatkertbe lajhárnak, annyira nem akar helyéből megmozdulni; de — ime, az isteni gondviselés imádatra ragadó bölcsesége!

Van nekünk egy szini képezdénk, — no, az másutt is van; — de ez a szini képezde minden évben épen junius második felében tartja évi vizsgáit, mikor tudniillik nagy a hőség. — Ez szintán másutt is így szokott lenni! — Meglehet; de ezen vizsgák sok, sok évek óta jó roszul szoktak kiütni. — Másutt sem a képezdek termik a Talmákat és Hollósy Kornéliákat! — Azt is megengedem, de a mi szini képezdénknek van egy olyan igazgatója, a kit évek óta minden nyáron junius közepétől fogva junius végeig a lapok mint a répát, úgy szidnak, és mind hiába, ő magától nem megy és a kormánytól szintén nem menesztetik, — hát nem különös ez? Miniszterek bukhatnak, maga a bécsi hadügyminiszter, a ki pedig édes-keveset törődött az alkotmány

szép szemeivel, jó vastag pokróczokat is mondogatt neki és mégis csak addig járt e kutra, míg — ép e napokban — eltörött és ez az igazgató, ez a gróf Festetich Leó évek óta úgy áll, mint a Sión hegye! — és minél erősebben áll, annál keményebben csépelik, és minél keményebben csépelik, annál erősebben áll — hát nem különös ez?

Az ujságírókat persze, hogy eszi a méreg a miatt; hát olyan kevés hatása van az ő szavuknak, nekik, a világaló hetedik nagyhatalmasságnak, a kik trónusokat építenek föl papirból és koronákat öntenek le téntával, ez egy emberen megtörik hatalmuk, csak ezen egy embert nem járja által az ő Lethébe mártott fegyverük, — hát nem különös ez?

Nem bizony, hanem bámulatra és imádatra ragadó ama magasabb hatalom iránt, mely úgy az egyesek, valamint a nemzetek sorsát forgatja; mit csinálnának a hirlapok, hol vennének tárgyat az ő jupiteri menyköveik számára, és az ujságvágy hol venne tápot ezekben a hőséges napokban, ha ez az igazgató többé nem volna? Egy gondviselészerű igazgató az, uraim, és én ezt azonnal be is fogom bizonyítani.

Mondják, hogy a szini növendékek semmit sem tanulnak a képezdében, és az igaz, és semmi feltűnő sincsen benne; minek is tanulnának, mikor a legnagyobb része úgy is tudja, hogy nincsen tehetsége és nem leszen belőle sem Malibran, sem Kean egyikből sem? De hogy a vizsgák is olyan roszul ütöttek ki ez évben, azon már lehetne egy kicsit csudálkozni, miután elég hosszú ideig, körülbelül egy évig, készültek e vizsgákra; a növendékek nem voltak még egy hónapig sem az intézetben, még nem tanultak volt „Jó reggelt“—et sem mondani, és már kezdték őket belovagolni a vizsgákra; akár a szajkó, nyolcz-kilencz hónapon át minden nap ugyanazt a néhány nótát fujtatták velük, a mivel majd év végén a vizsgán a szemünket bekössék, és a nyolcz-kilencz hó elteltével mégis rettentően csütörtököt mondott; vagy négy növendék kivételével, egyik sem tudta azt a néhány hangot sem — hát nem gondviselészerű az, hogy a hirlapoknak legyen miről tele trombitálni a világot, ezekben a hirtelen időben?

Azért tehát vitézlő papírsárcányok, ne higgyék, hogy mostani vészkiáltásuknak más eredménye lesz, mint az elmúlt években; minden úgy marad, mint volt régen, és úgy is kell annak maradni, így van ez megírva a sors könyvében, mert „Neked élned kell, oh Hon stb“

És — mert az ujságírók ezen fél szemükre kissé rövidlátók — a gondviselés egy második tanut is állított az ő imáandósága részére, a budai Horvát-kertben. Ebben a kertben ugyanis egy kanibál tartozkodik. A formája olyan, mint valami színházé, hanem azért valóságos emberevő kanibál; mikor valamely jótét lélek közelébe vetődik, ha csak a kedves Dancz kisasszonyt nem pillantotta meg, ép szívvél távozhatik ismét, kivéve a magyar színigazgatókat, mert azokat tisztára megeszi. Molnártól kezdve minden nyáron egy-egy színigazgatót fogyaszt el. Tavaly szegény Fehérváry hagyta ott a foga fehéret, nem maradt belőle más egy csomó partitúránál, az is az aradi színházó volt, és azt is ő utána árverozták el. Azt hittük, hogy ennyi rotte-

netes példa csak elég lesz okulásnak, — csalódtunk, került újabb áldozat, jött Bokody, hogy ő megbirkozik a kanibállal, beállított hozzá egész derék társasággal — Dancz kisasszonyról már fentebb szoltam — és szegény feje, már keresi az ajtót, pedig hol van még szeptember! Tegnapelőtt, hétfőn, a nőiparegylet javára, a „Püükösi királynő“-t játszották benne, és a körülményekhez képest, tudniillik hogy a színészeknek már hetek óta nincs mit enniük, szépen, különösen Dancz kisasszony, kit igazság szerint a nemzeti színpadon kellene látnunk, mert abból kis idő alatt nagy művésznő is válhatnék; szegény Rokody, azt hitte, hogy a jótékony czéllal elaltathatja a kanibált, lesz közönség, és legalább a szegénységét viheti majd haza, én azonban mindjárt tudtam, hogy rosszul számít, mert az ő sorsa is megvan pecsételve oda fenn. Avagy miért nem segíti őt a nemzeti színház, mikor ugy volt, hogy 2000 frt van letéve e nyári szinkör részére? Ennyivel is kikoplalhatná talán a nyarat, de a nemzeti színház most nem adja neki a 2000 frtot, így szegény Bokody pár hétig még viheti, azontul vége, megette a horvátkerti kanibál, és kérdelem, miért? vagyunk Magyarország fővárosa, és este a hidon át és az alaguton keresztül sétának is kellemes — igen, de akkor hová lennének az ujságírók a nyári hévben? Gondviselőségű egy szinkör ez, mert „Neked élned kell“, sat. sat.

És azt a nagy róka-vadászatot, a mit e héten a lapok úztek, nem-e szintén a jnniushónapnak köszönhetjük talán? Hogy megkergették jeles szépészünket, Gregusst, egyik lapon ki, a másikon be, akár a Rákoson, pedig mit vétett nekik? Szót sem érdemel! Huszonhét évvel azelőtt valami furcsaságot híresztelt Petőfi imádottjáról; kérem alássan — mint Blaháné olyan enni való szépen a „Ripacos“-ban mondja — 27 évvel ezelőtt! Ez mindent megmagyaráz. Onnan az egész, hogy Greguss és Petőfi ugyanazon egy angyalt imádták, az imádott szive Petőfiért lánholt, és — mire nem viszi az embert a szerelem? És milyen nemesen akarta Greguss jóvá tenni fiatalkori hevességét! Összegyűjtötte a két szerelmes — Petőfi és a Muzsa — összes hátra maradt emlékeit és — épen ő — be akarta azokat mutatni a világnak, hadd lássa, hogy most már ő is elismeri ez égben kötött házasságot; csak valami hat, hét, vagy kilencz darabot — mi az? — hagyott ki a gyűjteményből, amolyan 49-diki terméseket, az akkori királyokról, trónusokról, osztrák hadvezérekről, ezeket sem gyávaságból, mert Greguss még 48-ban megmutatta, hogy helyén van a szive; hanem ovatosságból; tudniillik attól tartott, hogy ha ezek a puskaoros költemények mostanában jelennek meg, az emberek majd azt hiszik, hogy most irta azokat Petőfi, ettől az aggasztó csalódástól akarta az országot megkímélni az ő hazaszerető és törvénytisztelő szive, és — azok a rut, szenttelen, téntafoltos sereghajtók! e miatt volt az a nagy herceze-hurca! Talán bizony meggyőződése ellen kellett volna cselekednie? és talán ő oka, hogy Petőfi ezeket a költeményeket irta? Bizony nem! Vagy talán annak, hogy a költemények összeszerkesztésével őt bizta meg az „Athenaeum“? Bizony szintén nem; eleget szabódott, de mikor az „Athenaeum“ nem hagyott neki békét, és most megtörtént, nos aztán? talán bizony első eset ez a világon!

Én csak azon csudálkozom, hogy olyan finom érzékű ur, mint Greguss, hét hasábra szóló felháborodásra gerjedt miatta, mikor az egész csak onnan eredt, hogy most juniushónapban vagyunk, és az embernek csak kell valamiről szólni.

Arról talán, hogy mult pénteken egy köztisztületben álló család kedves, művelt leánya a Dunába ölte magát? Erről nem lehet; mert ezzel szemben eszünk, szivünk egyszerre megáll, nem tudunk szólni, mert nem tudunk gondolkodni, ha-nem-ha azt,

hogy véges emberi elménk nem éri fel a csillagok magasságát, és a sziv rejtelmét még kevésbé; azért adjon Isten csendes nyugodalmat a sajtó fájdalomra.

Vagy azt a borzasztó eseményt irjam le, hogyan ragadták el kedden este báró Piret Lajos, kassai hadparancsnokot a lovak, és lebukva a kocsiról, összezuzott fejvel találták meg a városliget sarkán, és most minden órán várják halálát? Ez a hír nagyon is elszomorítaná az olvasónőket, inkább tehát a színházba vezetem őket még egy pillanatra, ott is meleg van ugyan, de legalább a kedves Hauck Minnie kisasszonyt láthatja és hallhatja; csak mostani vendégszereplésével tünt ki igazán az ő delejes vonzereje; eleinte a nyári hőség még elállta a bejárást a színházba, de csakhamar félre kellett huzódnia, a báj és művészet győzött a természet felett; szombaton, a „Sevillai borbély“-ban már koszorut kapott, és tegnap is, kedden, a „Mignon“-ban annyira tele volt a színház, hogy egyik a másiknak legyezgettünk.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Ő Felsége a királyné), Mária Valéria főhercegnővel július utósó napjaiban Ischlből egyenest Wight szigetére utazik, hol a legszigorubb incognitóban két hónapot tölt a tengeri fürdő használatára. Ő Felsége ott a Ventnor-Castle Villában fog lakni.

** (Jótékonyág.) A taksonyi tüzkárosultak részére Madas Károly képviselő száz frtot, a soroksár-haraszti-taksonyi takarékpénztár ötvenet, Pollák Gyula varsányi birtokos pedig százötvenet küldtek. — A fővárosi tanács azt indítványozá, hogy a főváros közgyűlése ez idén háromszáz forint segélyben részesítse a zenészszegegyező egyletet.

** (Rózsás napló.) Csikós Anna kisasszonyt mult kedden vezette oltárhoz Ledniczky István, hevesmegyei földbirtokos. — Az egrí káptalan egyik fiatal tisztviselője: Beöthy Mór e napokban vezette oltárhoz Albert Anna kisasszonyt, egyik érsekuradalmi tiszt leányát. — Szegszárdon Perger Sándor e hó 2-dikán vezette oltárhoz Németh Paulina kisasszonyt. — Nagybányán Horváth Gyula, városi mérnök-tanácsos e hó 6-dikán vezette oltárhoz Laitner Mariska kisasszonyt. — Kubinyi Géza, gömöri ifju földbirtokos e hó 12-dikén jegyzé el Szelevényen Balogh Irma kisasszonyt. — Vecsey Tivadar, hevesi földbirtokos Hatvanban, Lefébre Jerne kisasszonynyal váltott jegyet. — Pápán Schirhuber József közelebb tartá kézfogóját Körber Vilma kisasszonynyal, Bartalos István honvédhadbíró pedig Körmendi Vilma kisasszonynyal. — Kolosvári Gyula, gyömörői lakos e napokban jegyezte el Koller Karolina kisasszonyt Sávrol. — Turcsányi Andor, körmendi lelkész, Heufel Etelka kisasszonynyal váltott jegyet. — Vingán Ledl Fanni kisasszonyt Lillin Antal, murányi jegyző jegyezte el. — Verseczen a zimonyi királyi ügyész Pescha Márta kisasszonynyal, egy ottani köztisztületben álló ügyvéd leányával; — Nagyváradon pedig Veisz Mari kisasszony és Kepres Lajos pocsjai földbirtokos jegyet váltottak.

** (A cselédképző-egylet e hó 29-dikén delelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését a városház termében. Ez egylet elhatározá, hogy még ez évben fölállítja menhelyét vidékről szolgálatba jövő leányok számára, melylyel a szegények nyomorának enyhítésére ételosztó intézet is lesz kapcsolatban, hol a fölfogadott leányok munkát fognak kapni. A tervet már beadták a tanácshoz, segélyt kérve a közhasznú intézetre. Az egylet tagjai újabban is szaporodtak. Báró Edelsheim Gyuláné és Dobsa Sámuelné urhölgyek száz-száz forintos alapítók lettek; Sárkány Józsefné és

Thurn urhölgyek szintén száz forintra emelték föl ötvenforintos alapítványaikat; rendes tagokká (ötforintos évdíjjal) Nyiry Lajosné, Rosenzweigné, Schleyné és Zweigné asszonyok lettek.

** (Az országos honvédségélyző egylethez) e hó 7-dikén tartott ez idei közgyűlésén felolvasott jelentés szerint, 1873-ban 1184 folyamodvány érkezett s ebből elintéztetett 742. Segélyeztetett a mondott évben 1763 egyén 82,038 frttal, míg a megelőző évben 22,603 frt 22 krt tett a segélyösszeg. Időközben elhalt 267 nyugdíjas s ezek után 11.947 frt 40 kr maradt az egylet pénztárában.

** (Dedák Ferencz) igen csöndes, elvonult napokat él a városligeti Schwarz-nyaralóban. Most is szívesen elbeszélget kedves látogatóival, de hiányzik nála a jókedvűség, a ruganyosság, s külsőleg is egyre fogy; azonban reménylik, hogy ezen aggasztó állapot rövid időn jobbra fog változni.

** (Dr. Duka Tivadár) mult kedden utazott el családjához. A jövő évben azonban újra visszatér, s ha viszonyai meg fogják engedni, állandóan is ide telepszik. Egyik főakadály, hogy angol neje és gyermekei nem tudnak magyarul. Husz év alatt maga Duka is akkor hallott csak magyar szót, mikor Európába jött s honfitársaival találkozhatott. Ehez képest valóban bámolni lehet, hogy mégis megőrizte a magyar beszéd folyékony-ságát és szabatos kifejezéseit. Készül is keletindiai élményeinek nagy részét megírni s kiadni magyarul. Türr tábornok, ki régi jó barátja, hetfőn este lakomát adott tiszteletére a Margitszigeten, hogy még nehezebbé tegye neki az elválást. Voltak ott kedves hölgyek, két művésznő (egyik a dráma, másik a népdal művésznője,) a színház pár férfitagja, két szerkesztő (az egyik egykor dr. Duka száműzött társa,) pár író sat., kik a gazdag lakomaasztal mellett mind egy bucsuztak el a távozótól: A viszontlátásig! Dr. Duka pedig — a társaság kívánatára — hindu nyelven is mondott egy toasztot a hölgyekre és pesti barátaira, kiket újra látni és üdvözölni — úgy mond — szívének hő óhajta.

** (Az írók és művészek társasága,) mint említettük, e hó 20-dikán nyári mulatságot rendezett. Jövő számunkban részletebben szólunk ez érdekes mulatságról, ezuttal csak a műsorozatot közölhetjük. Az indulás lóvasuton reggel nyolcz órakor volt a budai hidfőttől. 10 órakor fölrandulás a „Normafá“-hoz, a „Disznófőhöz“, a hegyi pálya megtekintése után a Normafánál fogadtatás Norma asszony által, s pihenés a „Diogenes“ hordónál, hol már a 11 órai társasvonattal érkezők is jelen voltak s hol egy magyar bűvész tartott előadást; délutáni két órakor a „Fácán“-nál közebed volt, Horváth Marczai zenéje mellett. Felköszöntőt csak az mondhatott, ki a Petőfi-házra öt frtot fizetett. Hatkor tréfás műverseny volt a „Fácán“-nál következő műsorral: „A pattogó asszony“, holtestelégatesi elégia, irta és gyászjelmezben elsírta a „szinésznő férje“ (Balázs Sándor); „Uri népdalok“ éneklé Blaháné asszony; „Az a két gesztenyefa“ don Gunárosztól, elöadta többen; „Béka-csendélet“ s „Romeo és Julia“ erkélyjelenet a háztetőn, elleste, betanulta és elárulta két természetbarát; „A junius 20-diki majális jegyzőkönyve“ don Pedrőtől, zenekisérettel előadta Bor- (Viz-) vári. Egy szám sem tarthatott tovább tizenkét percnél, s az „eláll“-ni nem akaró irányában a cloture-t alkalmazták. Nyolcztól kilenczig vacsora volt, mely alatt Marton Lajos tombolát rendezett, nyemrényekkel. Kilencz órakor kezdődött a táncz. A jövedelem, felülfizetés, felköszöntő-sarcz és tombolabevétel a Petőfi-házé.

** (A Széchenyi szobor-bizottság) többsége e napokban azt határozta el, hogy a szobortalap sarkait görög mythologiai istenalakokkal diszittetik. A bajuszos, kardos, panyókás, kalpa-

gos Széchenyi és görög nimfák, szép összhangzat! Azelőtt az volt a hir, hogy a szobor-talap diszítésére Than Mór készített allegorikus tervrajzokat; ezek bizonyára magyar jellegűek voltak, hanem a bizottmány ezeket tisztelettel félre tette.

** (A lefolyt májushóban) az állatkertnek ajándékoztak: gróf Csekonics János ur Zsombolyán 1 drb gimszarvast, Thaisz Elek ur Budapesten 7 db rókát, a magáéból; dr. Jänich Mór ur Turnu-Szeverinben 1 db pelikánt, Szabadi Frank Ignác ur Budapesten 1 suholyt, 1 gólyát és 13 galambot, Keincz Coelestina asszony Budapesten 1 szirti sast és 1 gimszarvast, Bucsánszky Alajos ur Budapesten 3 hollót, Bors Dániel ur Budapesten 7 hegyi teknőczöt.

** (A baromfi-kiállítás) fényes sikere azt a tervet éleszté föl, hogy a jövő évben nemzetközi baromfi-kiállítást kellene rendezni. Miután a jövő őszszel Bécsben lesz ilyen, ez alkalommal könnyű volna összeköttetéseket szerezni és külföldi küldeményeket biztosítani a pesti kiállítás számára is. A kísérletet Grubiczy Géza ur minden esetre meg fogja tenni.

** (A méterrendszer ismertetéséhez.) Pethő József gépész, különösen vidéki iskolák számára a méterrendszer közvetlen szemléltetése céljából igen gyakorlatias táblácskákat állított össze, melyek köbre, hossz mértékre és területméretre összeállíthatók, s közvetlenül mutatják az egyes mértékek alkatrészeit. Ezzel kapcsolatban van a táblácskák között egy számozott táblázat, melylyel szorzást és kivonást egyszerre elvégezhetni; valamint fel van jegyezve az egyes táblácskokon néhány test színezése, vonalozása és fajsulya is.

** (Érdekes orvosi műtét) történt pár nap előtt a Rókus-kórházban. Egy 14 éves kis leánynak hosszas betegség folytán vére annyira megfogyott, hogy végelgyengülésből néhány nap mulva a halálnak bizonyos áldozata lett volna. Ez állapotában őt fölfrissíteni gyógy- és tápszerekkel már nem lehetett, mert ezeket meggyengült testszervezete nem bírta többé elemészteni. Nem maradt tehát megmentésére egyéb mód hátra, mint ereibe tiszta, eleven vért kívülről beömlasztani. Miután tudományos elemzés szerint átömlasztásra legalkalmasabb a bárányvér, a leányka ereibe is egy bárányka véret vezették át. A műtétet dr. Lumniczer Sándor főorvos és dr. Farkas L. végezték, kitünő sikerrel. A beteg már néhány óra mulva lényegesen jobban lett; a bárány is él még.

** (A fővárosi kórházak) ügyében Balajthy Imre miniszteri tanácsos elnökle alatt vegyes bizottság ülésezeit, mely azon elvet fogadta el, hogy az új országos kórház építésénél a pavillon-rendszer fog követtetni. E szerint az nem egy óriási épület, hanem több kisebb és különböző városrészben elszórt épületből fog állani.

** (A „Zenészeti Lapok“) legújabb számában azt indítványozza az akadémiának, hogy állítson egy művészeti osztályt, melyben mindazok helyet foglalnának, kik a hazai művészet terén műveikkel kiválóbb érdemeket szereztek. Az akadémiának ez esetben változtatnia kellene alapszabályain. Ugy halljuk, hogy a kérdéses indítvány az akadémia körében visszhangra talált s elfogadása valószínű, miután csakugyan vannak nagyérdemű művészeink (Erkel Ferencz, Munkácsy, Izsó, Thán stb.), kik számot tennének bármely akadémiában.

** (A nemzeti színház) tagjainak jó hosszú „vakáció“-juk lehet az idén; attól függ, hogy mikor készülnek el a nemzeti színház körüli építkezéssel, a miben e hó elojétől fogva ugyancsak serénykednek, hogy augusztus közepén újra játszani lehessen; hanem azért nem tartozik nálunk a lehetetlenség közé, hogy augusztus alatt szeptembert kell érteni, kivált olyan nagy-

szertü átalakításoknál, melyeket ez idő alatt a színházon, körül is, belül is, véghez fognak vinni. Még talán az öreg két ajtónállót: a két gesztenyefát is elmozdítják helyükből, pedig egy idősek a színházzal! Hanem azért a színház tagjai szünet alatt is a nemzetéi lesznek; kisebb-nagyobb csoportokra osztva, Paulay, Egressy, Eöry és Várföldi urak vezérlete alatt bejárják az ország nevezetesebb városait, hirdetendők istenük igéit, hogy aztán szünet multán pihent erővel ismét a fővárosé legyenek. Blaháné és Ujházi azonban fürdön töltenek néhány hetet, míg Szigeti, Feleki stb. nyugodni fognak, babéraikon.

** (*Irodalom.*) A szorgalmas K. Pap Miklóstól „A vádlottak padján“ című egykötetes regény jelent meg a napokban. Egyelőre csak annyit mondhatunk felüle, hogy a kiállítás becsületére válik a kiadó urnak, a ki nem más, mint maga a szerző; és a nyomás is dicséri gazdáját, a ki szintén nem más, mint maga a szerző. A mű Prielle Kornélia, koszorús színművésznőnek van ajánlva. Ára 1 frt 28 kr. — „Debreczeni ellenőr“ cím alatt a jövő hótól fogva új vidéki lap fog hetenkint ötször megjelenni, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton. A megjelenés helyét már a cím mondja meg. Iránya balközépi lesz. Szerkesztője: Szabó Antal, főmunkatárs: Hamar László. Előfizetési díj: egész évre 10 frt. — „A halottak elégetéséről“ című értekezés jelent meg dr. Elischer Gyulától, mely a tudományos körököt mostanában annyira foglalkoztató ezen kérdést szép avatottsággal tárgyalja. — A „Vértesalja“ és „Székesfehérvári Figyelő“ összeolvadnak, a jövő hó elejétől fogva „Székesfehérvár és vidéke“ közös címet vevén föl, dr. Persz Adolf szerkesztése mellett. — A derék „Franklin-társulat“ közelebb Wohl Sttefanie regéit illusztrált kiadásban, Boross Mihály három népies elbeszélését és Lauka újabb beszéleit fogja kiadni.

** (*Vegyesek.*) Királyné ő Felsége elfogadta a Némethy Lajos vizivárosi káplán által neki ajánlott régészeti liturgiái művet s köszönetét fejezteté a közoktatási miniszter által. — A nőiparegylet ipartanodájára április második felében 316 frt 40 kr gyűlt be a tizkrajczáros gyűjtőíveken. — A zenészszegegyezőség-egylet vagyona jelenleg 22,815 frt 17 kr. — A kisdédvéddegyelet közelebbi ülésén a titkár jelenté, hogy nem sokára ismét létre jő két gyermekkert: Czegléden és Berettyó-Ujfaluban. — A kisdédóvodákat terjesztő egylet és a kisdédvéddegyelet ma, vasárnap, közös közgyűlést fog tartani a megyeház termében. Tárgya a két egylet egyesülése leendő. — Liszt Ferencz a legjobb egészségben érkezett meg Olaszországba, s egy magánlevélben tett kijelentése szerint a nagy bőjt kezdete, tehát február előtt, nehezen tér vissza fővárosunkba. — Zichy Mihály, festész hazánkfiát közelebbre várják itteni tisztelői. — Rapos József gyermeknevelési író jelenti, hogy nevelésügyi munkái (17 darab) nála, krisztinavárosi iskolautczában 234. szám alatt folyvást kaphatók; egy nélkülözések közt élő buzgó férfin segít, ki e művekből példányokat vesz. — Rácz Pali zenebandája általános tetszés mellett játszik Londonban s hangversenyeit roppant közönség látogatja. — A magyar szini kongresszus ez évi augusztus hó 19-dikére fog összehívadni a fővárosba. — A svábh egyi fogaskerekű vaspálya már teljesen elkészült, e napokban már műtan-rendőrileg megvizsgáltatott, és a megnyitási ünnepély szombaton volt; a közforgalomnak pedig ma, vasárnap fog átadatni. A második gőzmozdony is megérkezett már és igen czélszerűnek találtatott. — A népszínház építéséhez a fővárosi tanács az operaszínház alapból 100,000 frtot szavazott meg. — A megyeház termében fogják a jövő hétfőn meg-

nyitni az ujbudai zendülés pörének végtárgyalását; a vádlottak száma 91, kik közül 39 van fogva; egyik védő a jeles dr. Held Károly. — A budai szinkörben vasárnap Vahot Imrének új népszínműve kerül színre: „Egy magyar iparos, vagy az iparszabadság diadala“ cím alatt. — Mult pénteken délelőtt fél tizkor a főváros környékén több mint tiz perczig igen érdekes légtűnet volt látható; egy báránnyfelhő ugyanis tiszta patkó alakban tűnt föl, azután lassankint széteszlott s helyébe egy másik ugyanily alaku felhő képződött. — Mérges czukorkák, melyek feltűnő színükön ismerhetők meg, az utóbbi időben Olaszországból hoztattak be. A közönség figyelmébe ajánltatik a veszedelem, melybe főképp a gyermekek juthatnak általa. — A pest városligeti tó vize az utóbbi esők daczára jelentékenyen apadt és sekélyebb helyein a pusztulásnak minden jele mutatkozik már. Az államvasuti töltések építése okozza a bajt. A liget szépsége sokat veszített általa.

** (*Halálozások.*) Abensberg-Traun birodalmi grófnő, született galanthai gróf Eszterházy Valentina, csillagkeresztes hölgy és királyné ő felsége palotahölgye e hó 11-én, élte 25-dik évében Bécsben elhunyt. — Bernáth József királyi táblai bíró, több éven át Somogy megye alispánja, hagymázban elhunyt, 55-ik évében. — Balogh Kálmán egyetemi tanár neje, született Szaszovszky Alojzia e hó 13-án elhunyt. — Losonczon özvegy Bolváry Andrásné született Körömöczy Mária asszony mult hétfőn elhunyt. — Kőszeg nagy tiszteletben álló evangélikus agg lelkésze. Michaelis Frigyes kedden elhunyt, 81 éves korában. — Juhász Andor, kiváló tehetségű 17 éves ifju, a zenészi téről már is ismert Juhász Aladár testvére, elhunyt a család és rokonok legmélyebb fájdalomra. — A szabadságharcz egy vitéz katonáját temették el nagy diszszel és részvéttel a mult héten, Pinksz Józsefet, ki mint zászlóaljparancsnok küzdött Damjanich hadtestében s Budavár bevetelénél sebet és érdemjelet kapott. Később államfogoly volt több évig. Az új honvédségnél ismét százados lett, de sebei miatt nyugdíjba kellett lépnie, s nejével és öt gyermekével csekély nyugdíjból élt. Csak 48 éves volt még. Számos honvédtiszt, egy század honvéd, zenekar és üdvölvés mellett adták meg neki a végtisztességet. — Thuránszky Kálmán, ungmegyei árva közgyám, ki a régi jó táblabírák valódi példányképe, lelkes, buzgó hazafi s a megyének egykor főszolgabírája, törvényszéki ülnöke és másodalispánja is volt, e hó 7-én 72 éves korában elhunyt. — Kolbenhayer Soma kis-csalomjai evangélikus lelkész neje: született Hlavács Paulin asszony mult vasárnap hunyt el. — A biharmegyei közkórházból mult héten temették el a sok nélkülözést látott Palóczy Imrét, (az elhunyt Palóczy László rokonát), ki a szabadságharczban honvédtiszt volt s Budánál sebet is kapott. — Szentendrén mult hétfőn hunyt el Gencsy Zsigmondné, született Péterffy Borbála asszony. Az elhunytat családján kívül a szegények is gyászolják, kiknek jóltevőjük volt. — Rozsnyón dr. Pelech János, evangélikus igazgató-tanár egy hét előtt elhunyt, 69 éves korában. — Perecsen erdőteleki Szentmarjaj Lajos május hó 29-én, életének 61-ik évében elhunyt. — Csik-tusnádi Betegh Kelemen e hó 7-én életének 51-ik, boldog házasságának 26-ik évében Felőrön meghalt. — Özvegy Biró Imréné, született báró Tomasich Klára e hó 11-én, élte 52-ik évében elhunyt. — Báró Piret Lajos altábornagy pénteken reggel a szerencsétlen esés következtében csakugyan meghalt. — Szilágyi Pál, a magyar színészek veteránja, Bulyovszkyné édesatyja csütörtökön éjjel meghalt. Béke hamvaikra!

Gzasszonyoknak.

Jó kéziszappan készítési módja.

Egy font jó házi szappant apró darabkákra kell vágni, másfél itcze vizet ráönteni és hat óra hosszáig rajta hagyni, hogy ez által az erős lúgrészek kiázzanak. A vizet leöntvén a szappanról, egy fél meszely rozspálíntát vagy borszeszt, egy negyed font keserű mandulát, melyet elébb finomra törtünk, egy kis kámfort és egy evőkanálnyi buzát kell a szappan közé tenni, és ezzel együtt mindaddig főzni, míg a szappan kocsonyásodik, azután nedves kendővel kirakott ládácskába önteni, más nap pedig tetszés szerinti darabkába elvágni. Ha szeretjük, valami szagos vízzel vagy olajjal jó illatot is adhatunk e szappannak.

G. Tercsi.

Nemzeti színház.

Junius 13-dikán: „Brankovics György“, Erkel operája. — Junius 14-dikén: A „Ripacsos Pista dolmánya“, Rákosi népsziműve. — Junius 15-dikén: „Nemes és Polgár“, Augier vigjátéka. — Junius 16-dikán: „Mignon“, Thomas operája. — Junius 17-dikén: „Egy millió“, vigjáték. — Junius 18-dikán: „Hunyady László“, Erkel operája. — Junius 19-dikén: „A társaságból“, vigjáték.

Divattudósítás.

Már egyszer volt alkalmam felemlíteni, hogy a fekete ruhák, akár selyem, akár pedig szörkalméből készülnek azok, igen kedveltek. Még e meleg idényben is sokan vannak, a kik különös előszeretettel viselgetnek irántuk, és azért ki nem fárad a divat a fekete öltözékek díszítésére és emelésére különféle módokat kigondolni és alkalmazni. Így a fekete gyöngyből készült rojtok és ugyanolyan csipkék, gazdag gyöngyös kivarrások, gyöngy- és aczélesattok, a gazdag, kisebb vagy nagyobb gyöngyökkel vetélkednek, melyeket nyakékül olyan nagyon felkapott a hölgyvilág, s melyekből tiztizenöt sort is viselnek az aprókból, s mik olyannyira ragyognak, hogy napfényben szinte vakító hatást gyakorol egy olyan mindenütt fekete zománcgyönggyel díszített női jelenség. Az igazi gyászöltözék tehát csak egyszerűsége és fénytelenége által különbözik a divatos fekete öltözékektől, és a crêpe fátyolok által, melyeket csakis gyászhoz szokás viselni. Egy kedves vidéki hölgy kérdésére a gyászöltözékek minősége és a gyászidő tartama iránt ezuttal ama félelemmel felelünk, hogy többen fogják érdeklődni olvasni, minő szabályokat állított fel erre nézve is a „világ“; mert hiába, még e tekintetben sincs mai nap megállapodás, és míg például néhány évvel ezelőtt a lila színt a színesek osztályába tették, mai nap a kisebb félgyászhoz is vehető az. Külföldön a rendes gyászidő szülék vagy a férj után másfél év, sőt Angolhonban két évig gyászolják külsőleg is az ilyen szerencsétlenséget, míg nálunk rendszeren csak egy évig tart a gyászidő. Az első félévben tehát csak fény nélküli kelméből készült egyszerű ruhát szabad viselni, crêpeből készült kalapot, csipke helyett is crêpegallérral, kizelővel. Ez a legmélyebb gyász. Özvegyek felöltül fekete cashemirsháwt viselnek az első időben, míg fiatal lányok e helyett posztóbból készült felöltöket is vehetnek. A következő három hónap alatt már alpacca, barégo, grenadine és más ilyen könnyebb szövetű ruhákat is lehet viselni, sőt a sötétszürke szövet is megengedhető már, valamint fehér gallér és ujjak, csak hogy még most is tilos a fehér csipke és gazdag himzés, és helyette finom vászongallérrák és egyszerű mollfodrok illők. A fekete fából és csontból készült ékszeres illők e félgyászhoz. Az utolsó három hó alatt végre a szürke, sötétebb és világosabb lila és fekete-fehér szövetek alkalmazhatnának, valamint csipkék, fényes zománcékszer, virág és toll, csupán csak a fenn kitett színekben. Egy nagybátya- vagy nagynéneért hat hóig szokás gyászolni, egy felnőtt testvérért egy évig, egy unokatestvérért három-hat hónapig, ez a rokonság közelségétől függ. Gyermeket lehetőleg fel kellene menteni a szomorító gyász viselésétől, és csakis szülék, vagy nagyszülék halála után hat hóig feketében járni. Kicsi gyermekeket azonban még akkor is egészen fehérbe öltöztetnek, ha az egész család gyászban jár is. A legmelegebb hónapokban lánykáknak

még a gyászidő alatt is porszinű mosóruhákat lehet adni, fekete kivarrással és fekete köténykéekkel.

Mai mellékletül egy felső kendőcskét adunk, mely czélszerűségénél és divatosságánál fogva igen alkalomszerű szabás. Az első szám a hátrészt jelöli, hegyes kivágással a hátton, a második az előrészt, mely a mellén keresztbe téve, hátra vevődik; a harmadik számú papír a hátusó le b e n t y ü t jelöli. E kendőcske akár csipkeszövetből, akár pedig a ruha szövetéből készülhet, csipke vagy fodor, rüche vagy rojt díszítéssel.

Számrejtvény.

Antalfy Juliskától.

1. 2. 3. 4. Ez volt csak kemény vitéz :
4. 5. 6. Lehet benne ruha, pénz.
6. 5. 4. Budapesten ez a fő.
1. 2. 3. 1. 2. Rendeseu pereskedő.
1. 5. 6. Ezt teszi az ellenség,
6. 2. 3. 4. Ezt is, ha ez nem elég.
4. 5. 6. 3. 2. 1. Nálunk „mester“ is neve,
1. 5. 3. 4. 2. 6. Zsoltárokkal van tele.
6. 5. 3. 4. 2. 1. Néha teszem kezemmel,
1. 2. 3. 6. 5. 6. Szegény soh' se remekel.

Megfejtési határidő: Julushó 18-dika.

A 21-dik számban közlött rejtvény értelme:

I r m a.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldtek be:

Erdensohn Emilia, Toldi Irma, Nagy Flóra és Ida, Kluge Matild, Grundböck nővérek, Báthory Zsigray Istvánné, Éhen Ilka és Gizella, Marosy Hermin és Etelka, Moesz Gézáné, Barabás Rébi, Korik Zsófia, Deák Katicza, Malatinszki Etelka, Kozma Etelka és Ilona, Devich Ferenczné, Becherer Ernőné, Illéssy Piroska, Felsenburg Paulina, Tóth Bozóky Mária, Bányász Teréz, László Julia, özvegy Kozma Alajosné, Fodor Ersei, özvegy Besé Elekné, Gottmayerné Gábor Berta, Jármy Ferenczné, Limbek Vilma, Novák Kornélia, Mezey Janka, Hannel Ida, Vásárhelyi Jánosné, Kovács Emma, Oszlányi Mari, Gáál Boros Anna, Szalonay Benicz Ida, Vitályos Jusztin, Felvinczy Mariska, Bernáth Gyuláné, Pillisy Emilia, Csillag Anna, Nagy Nelli, Szentkirályi Albertné, Vodicska Róza, Szakál Lukácsné, Tóth Halász Elvira, Zsigmond Vilma és Riza, Jakab Irma, Nagy Endréné, Lőrinczy Izabella, Szentiványi Helén, Bodorfy Ilka és Laura, György Ida, Ferenczy Ferenczné, Szűcs Anna, Solymosy Nina, Máar Zsófia, Koronghy Kornélia, Nyitray Emilia, Szamosy Mária, Foghtüy Luiza és Ilonka, Vass Rébi, Temesváry Erzsébet, Farnosy Gyuláné, Derse Andorné.

A 20-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Limbek Vilma, Janovich Gyuláné, Mezey Janka, Gáál Boros Anna.

Tartalom.

A hajzat. — Szomorú regé, Palásti Sándortól. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A rögeszme, Lindau beszélye. — Khinai ünnepek, Liszka Bélától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gzasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítókon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: felső kendőcske szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

említjük a vas megyei régészeti egyesület közgyűlését, mely múlt vasárnap volt Szombathelytől. Lipp Vilmos egyesületi titkár öröndetes jelentést adott be az egyesület működéséről. Ipolyi Arnold, besztercebányai püspök tiszteletbeli taggá választott. Az egyesületnek most már nőtárgjai is vannak.

A temes- és torontálmegyei iskolatanácsok választásánál történt, hogy az e megyékben alkalmazott tanítónők is beküldték szavazataikat, és mi több, egy temesvári községi tanítónő meg is választott az iskolatanács tagjává. A temes- és torontálmegyei tanfelügyelő: Marx Antal ur azonban a tanítónők által beadott szavazatokat föl sem bontotta és az iskolatanács tagjává választott tanítónő iránt a közoktatási miniszterhez fordult, hogy e fölött határozzon, miután nálunk a nők politikai jogai törvényileg kimondva és gyakorlatilag alkalmazva nincsenek.

Bükkön, Zalamegyében e hó 11-dikén temették el cserneki Markovics Gusztávot, 67 éves korában, és nejét, született Jankovics Klementinát, 57 éves korában. A férj nem akarta tudni neje halálát, s midőn látta, hogy az halálra vált, s nincs többé remény meggyógyulásához, megölelte, megcsókolta és szobájába térvén, agyonlőtte magát. Öt percczel előbb halt meg, mint neje, s együtt temették el őket. A férj sokszor mondta ismerőseinek, hogy neje halálát, kivel hosszan tartó boldogságban élt, képtelen volna elviselni. Markovics előkelő tudományosságú férfiú volt, s egykor a pozsonyi diétákon is szerepelt. Mint Pozsegamegye főjegyzője, szintén a legjobb hirt hagyta maga után.

Nyitra megye Darázsdi községében két hét óta 3-szor volt tüzvész s az utóbbi múlt pénteken a nagy szél által élesztve, annyira pusztított, hogy csak keveset lehetett megmenteni. — Bihar megyében Margitán 16 ház égett el a gazdasági épületekkel együtt. Hat gyermek is a lángokban lelte halálát. — Nógrádmegye Lónyabánya községében is nagy tűz volt e hó 9-dikén. Alig egy órai időközben 51 lakház, 76 csűr, ugyanannyi ól és akol hamvadt el összesen 77 család maradt hajlék nélkül; leégett többi közt az iskolaház és a templom tornya.

Vidéki vegyesek. A pécsi nőegyesület az általa fölállítandó Fröbel-gyermekkert javára népnepélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme mintegy 1030 frtra mehetett. — Szabadka város polgárai meghívták a magyar természetvizsgálókat, hogy jövő évi közgyűlésüket Szabadkán tartsák. Ugyane gyűlés ideje alatt általános gazdasági kiállítás és szántásverseny is szándékoznak létesíteni. — Kolozsvártt Kenessey Kálmán miniszteri tanácsos értekezletet tartott a végből, hogy Erdélyben állami gulya jöjjön létre, a mire ott valóban nagy szükség van. — Medgyesén Schreiber Frigyes helyébe Bauszner Guidót választották meg képviselőnek, a világot telehazudozó szászok főmesterét — Egy pozsonyi hazánkfia: Hahn Samu oly módját találta ki a varrógépek tökéletesítésének, hogy gépe teljesen a kézivarrás öltéseit adja vissza, s annyira olcsó, hogy darabja alig fog kerülni többé öt forintnál. — Nagyváradon az országos záporosó alkalmával a szőlőhegyről tizennégy embert sodort le a víz, kik mindnyájan a halál martalékai lettek.

Különfélek.

** (Érdekes régiséget) talált Papp György óbudai polgárháza pinczéjében annak átépítése alkalmával. Egy fogadalmi oltár ez, melyet C. Julius Proculus, a két Marcus Aurelius Vi-

bianus és Lucius, a második segélylégióból, ajánlottak fel Silvanus Silvester Augustusnak. Bár az oltár alsó része hiányzik, a kő mégis igen érdekes, minélfogva tulajdonosa, Lomniczi Endre, óbudai városkapitány közvetítése folytán átengedé a nemzeti múzeumnak.

** (A „Történeti Lapok“) szerkesztője: K. Papp Miklós Kolozsvártt nyilvános kérést intézett mindazokhoz, kik az 1848—9-diki évekről eredeti okleveleket birnak, hogy sziveskedjenek azokat történetirodalmunk érdekében vele, mint a „Történeti Lapok“ szerkesztőjével közölni. Azon okleveleket, melyek csupán közlés végett fognak beküldetni, azonnal lemásoltatja, az eredetieket pedig a tulajdonosnak nyolcz nap alatt a legnagyobb felelősség terhe alatt visszaküldi. A ki szives lesz az eredeti oklevelet gyűjteménye számára engedni át, a leghálásabb köszönettel fogadja el; ha azonban az oklevél eladó, úgy kéri az árát vele tudatni, s ő ez uton is hajlandó, ha érdekesek s történetirodalmunk gyarapítására szolgálnak, gyűjteménye számára megszerezni, mely eddig is sok becses adattal rendelkezik. Minden ez ügyben hozzá intézendő levelet a „Történeti Lapok“ szerkesztőségébe utasítani kér.

** (Hajkereskedők.) Jelenleg számos ügynök utazza be az alvidéket és összevásárolja a porleányok hajját. Az általános inség nagyon előmozdítja ez üzletüket, mert a porleányok, kik erre jó időkben semmi áron sem állnának reá most szivesen eladják fejük ékességét, hogy magukon és övéiken legalább egy időre segítsenek

** (Külföldi vegyesek.) A rapperswyli lengyel nemzeti múzeum folyvást igen jelentékenyen gyarapodik. — Rochefort Henriket e napokban várták Liverpoolba, s ha Angliából kiutasítják, Hollandiába megy. — Az olasz kormány Óváry Lipót hazánkfíát az olasz koronarend lovagkeresztjével diszította föl. — Szentpétervártt két hölgy: Senkowska és Iwanova kisasszonyok a békebiróság előtt sikerrel védelmeztek már több vádlottat, jogi képzettségüknek szép jeleit adva; Sympherapolban pedig a hitelbank közgyűlése az igazgató-tanácsba egy hölgyet is választott: Arendth Adrinowna Zsófiát, ki igen tekintélyes és hivatali dolgokban jártas asszony.

Megbízások tára.

Nyitrára K. T. B. urnőnek: El van küldve.

Fácsetra Cs. F. A. urnőnek: A sorshuzás csak a jövő évben fog megtörténni.

M. Nádasra B. D. urnőnek: Az a regény könyvárusi uton nem kapható. A reá küldött 1 ftot a jövő félévi előfizetés díjába jegyeztem be.

B. Gyarmatra Sz. O. urhölgynek: Az érte járó díj nem volt beküldve. Megküldtem.

Petőre H. I. urhölgynek: Várom szives elhatározását.

Surdra Sz. B. E. urnőnek: A csomag postára van adva.

Kecskemétre B. P. urnőnek: Eddig bizonyára vette küldeményemet.

Sz. Várallyára S. K. urhölgynek: Ugy lesz, a mint ohajtja.

Mária házára V. I. urnőnek: Kivánsága szerint megváltoztattam a czimszalagot.

Szinyér-Várallyára S. K. urhölgynek: Egészen tetésze szerint. Levélben többet.

Előfizetésis felhívás

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyvomatú arckép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol.“ Spielhagantól 3 kötet. — „Szerencse föl.“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja.“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László.“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok.“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi hercegnő.“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytatában fogom a t. megrendelőknak megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 4 frt. 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerűt évnegyedes vagy féléves részekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék áránim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg azép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatesebb gyapjú ruhaszöveteket, baréget, gazierit, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmonosert, percaillokat, jacsonats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvaszszakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradlt, nehéz talagszőnyegeket, további selyem nyakkendőseket, férfinyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más czikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az ahigmult bécsi viláskiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszkozöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliket utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszárú csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

Weisz Gyula fehérnemű gyárraktárában hatvani-utcza 5. sz. a.

a szép-utcza átellenében:

1 rőf tartósszínű patyolat-ruha	— frt 25 kr.	1 himzett női ing	2 frt — kr.	vászon	8 frt 50 kr.
1 női éji-felöltő diszitve	1 „ 50 „	$\frac{1}{2}$ tuczat batiszt zsebkendő szí-		1 vég (50 rőf) $\frac{3}{8}$ valódi hollandi	
1 női-nadrág	1 „ 50 „	ues szegélylyel	1 „ — „	gyolcs-szövet	19 „ — „
1 finom női fűző	1 „ 50 „	$\frac{1}{2}$ „ fehér vászon zsebkendő	1 „ 25 „	2 ágytakaró, asztalabrosz, gyap-	
1 uri vászon alsónadrág	1 „ 50 „	1 vég (30 rőf) $\frac{1}{4}$ valódi ezérna-		juszövet-bojtokkal	13 „ — „

Megjegyzendő: Kiházasítás mint szintén gyermekek számára teljes ellátás rögtön berendezhető vagy azonnal elkészíthető. Költségtetés előlegesen adható. Vidékről érkező megrendelések utánvétel mellett teljesítettnek. Férfi ingekhez a nyak körülmérője szükséges.

26-dik szám

Junius 28-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JOTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Országot 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Junius	28	Vasárnap	D 5 Leo pápa	D 4 Arszlán	16 F 4 Tichó	13 Démut		4 9	7 57
	29	Hétfő	Péter és Pál	Péter, Pál	17 Pertalan	14		4 10	7 57
	30	Kedd	Pál emléke	Luczia	18 Leontin	15		4 10	7 57
Julius	1	Szerda	Theodorik	Tibolt	19 Judás, Thádé	16 Éva		4 11	7 56
	2	Csütörtök	Sarlós R. A.	Otto	20 Illés	17 B. t. elf.		4 11	7 56
	3	Péntek	Kornél	Heliodor	21 Julián	18		4 12	7 56
	4	Szombat	Ulrik püsp.	Oseas	22 Özséb	19 S. Dibbre		4 12	7 56

V i d é k i t á r c z a.

Egy gödöllői fiatal paraszt asszony, kivel a királyné több ízben beszélt sétái közben, arra kérte ő Felségét, engedné meg, hogy ujszülött leánykáját Mária Valeria névre kereszteltethesse, s a királyné ezt nemcsak megengedé, hanem a keresztelésre jelentékeny pénzösszeget is küldött.

Nyiregyházáról értesítik lapunkat, hogy Ungerleider Jónás, ottani jeles orvos különösen a vizgyógymód sikeres alkalmazása által már nagy számu betegnek szerezte vissza legdrágább kincsüket: egészségüket, és csak a tavalyi járvány alkalmával is százakat mentett meg a vizgyógymód útján. Nevezett orvos ur általában buzgó apostola a vizgyógymódnak, és azt hiszi, hogy ezen gyógmód terjedése nagy jótétemény volna az emberiségre nézve, és az rövid idő alatt okvetlenül hazánkban is kellőleg elterjedne, ha a közönség tüzetesen megismerkedhetnék annak használatára és hatásával; ez azonban mindeddig lehetetlen volt, miután a hazai irodalomban ilyenmü könyv nem létezik és a lapok is csak nagy ritkán foglalkoznak e tárgygyal. Ezen hiányon segitendő, nevezett orvos ur „Természet-Gyógyász“ czim alatt kéthetenként megjelenő szaklapot indit meg, melyben a vizgyógymódot a nagy közönség számára, gyakorlatias irányban minden oldalról ismertetni fogja, és miután e lap kiadására nem anyagi haszon, hanem tisztán ügybuzgóság indította a derék orvos urat, az előfizetési díj is lehető csekély, egész évre 4 frt.

A debreczeni nőegylet a város egy nagy hiányát ohajtja kipótolni: bölcsödét szándékozik fölláttani. Pár évvel ezelőtt e czélra gyűjtés történt a városban s a begyűlt összeget a takarékpénztárba helyezték kamatozás végett A nőegyleti közgyűlés elhatározá, hogy ez összeg átengedését kérni fogja a várostól saját czéljára való fordítás végett, s azon kétkedni sem lehet, hogy a városi hatóság örömteljes készséggel fogja e kérést teljesíteni. Mert bebizonyult tény, hogy még fővárosi hatóságok sem tudnak annyit tenni ilyenmü intézetek fölvirágztatására, mint épen a nőegyletek, kik bölcsödék, gyermekkertek jókarban tartására a társasélet terén folyvást bírnak jelentékeny segélyforrásokat nyitni.

A szliácsi fürdőben máris pezsgő élet van s többen láthatók a főbb körökből is, így ott időz gróf Andrassy Gyuláné leányával, Széll Kálmánné anyjával, gróf Pejacsevich-Betlenné leányával és báró Orczy kamarás. — Juliusban pedig már nagyon élénk lesz ott az idény, mely most is napról-napra elevenedik. Lakást rendeltek: Bittó István kormányelnök és neje, Tisza Lajos, Ipolyi Arnold püspök, Szvorényi József tanár, gróf Königsseg Irma, Almássy Sándor képviselő családja. Lesznek hangversenyek is a szépen zongorázó Almássy Miklós közreműködésével, valamint bálók is. Gróf Andrassy Gyuláné jelenléte

igen elevenítő hatással van az idényre s a fürdő igazgatósága is rajta van, hogy a diszes társaság jól érezze magát a szliácsi gyógyforrások mellett.

Győrött a természetvizsgálók nagygyűlése alkalmával lesz a gazdasági egyesület terménykiállítása is. Augusztus 15-dikén nyilik meg s 23-dikáig tart. Bartal György miniszter a költség fedezéséhez 750 frtot utalványozott s jutalmazásokra három darab arany, hat darab ezüst és kilencz darab bronz érmet küldött. Továbbá Kruesz, pannonhalmi főpát 12 aranyat, Simon Vincze, csornai prépost pedig hat aranyat ajánlottak föl jutalmazásokra.

A kolozsvári dalárünnepély műsorára következő dalok vannak fölvéve: Erkel Ferencz „Kölcey hymusza.“ Lachner Ferencz „Harczos imája“ czimü kardala. Mosonyi Mihály „Szentelt hantok“ czimü kardala. Liszt Ferencz „Több fényt“ czimü karéneke. Huber Károly „Nemzeti zászló“ czimü kardala. Egressy Béni „Szózat“-a. A versenyezni óhajtó tagegyletek számára a következő magyar négyesek ajánlatnak versenydarabokul, úgy mint: Ábrányi Kornél „Dalversenye.“ „Honfi bordala.“ Egressy Béni „Oh, ne mondj engem rózsádnak“ czimü négyese. Engeszer Mátyás „Szerettek“ czimü négyese. — Erkel Sándor „Dalra magyar“ czimü négyese. — Huber Károly „Csatadala“ „Édes leánykám“-ja, és „Szabadság-dala“ — Langer Viktor „Intés“ czimü négyese. Liszt Ferencz „Lelkesedés dala.“ Lorencz János „Honfidala.“ Mosonyi Mihály „Szellemlilága“, és „Ébresztője“. Thern Károly „Édes lánykája“, és „Dalünnepen“ czimü négyese. Vuschnig Konrad „Édes hazám“-ja. Zimay László, „Dalra magyar“-ja, „Honfi dala“, „Suhog a szél“-je, és „Pusztai élet“ czimü férfikara. A versenyezni ohajtó egyletek működő tagjainak száma tizenhatnál kevesebb, s harminczkettőnél több nem lehet.

Az apatini ipar-egylet iparkiállitást rendez, mely augusztus 2-dikán nyilik meg, a környékbéli ipartárgyak, termények, kézimunkák, háztartási czikkek, földmivelési eszközök, halászati eszközök, sat. lesznek benne; a bejelentés határideje július 15-dike; az egylet díjakat és elismerő okleveleket is fog adni kitüntetésül.

A pürkerecsi (Brassóvidék) csángó Koródi-családnak egy tagja: Koródi Lajos brassói tanár a hazaellenes szászokhoz szegődött, a miért most e családnak minden férfi- és nőtagja nyilatkozik az említett lapban, s többi közt így szólunk: „Szégyljük, hogy ily magyar nemzet-ellenes személy, habár familiánkából vette is eredetét, tovább is a „Koródi“ magyar nevet viselje, s kénytelenek vagyunk Koródi Lajos tanár urat, miután magyar nemzetünket s magyar családukat már elég bizonyítékokkal tökéletesen megtagadta, ezennel nyiltan felkérni arra: ne hordozza tovább is magyar Koródi családukat magyar nevével, hanem, hogy

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

26. SZ.
Junius 28-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A női önérzet.

„Ismerd magadat“, a bölcsesség templomának ezen jeligeje szüntelen lebegjen a nő lelke előtt, mert boldogsága és üdvössége főleg attól függ, hogy milyen véleménynyel van hivatásáról, és mennyire törekszik: önönmagát és az embereket meggyőzni ezen hivatás magasztosságáról. Boldog az a nő, a ki hiven megőrizte az önönmaga iránti becsülést, mert a legbiztosabb védőfal ez a szív állhatatlansága és a világ cselvetései ellen.

A nő rendeltetése: példát mutatni az emberi társaságnak az ön megtagadásban és áldozatkészségben. Ezen rendeltetésénél fogva ragadja meg lelkét a vágy: szívvel-lélekkel oda adni magát annak, a kit megszeretett, és ezen teljes odaadás boldogságára válik is neki, de csak akkor, ha tiszta és világos tudatával bir azon nemes lelki tulajdonoknak, melyek a női szívben le vannak téve, és melyeknek tulajdonosává teszi a férjet, a kinek szerető szívével egy egész életre magát általadja. A ki hijával van azon tudatnak, az keveset gondol azzal, a mit a férfinak benne birni kell, és hasonlóképpen keveset a férfival, a kinek szívét-lelkét oda adja. Az olyan nő nem isteni rendeltetését, hanem csak a szív, vagy képzelet szeszélyét követi, midőn az oltárhoz lép, pedig ezen lépéssel életénél többet: lelkiismeretét, istenét, egy egész nemzedék boldogságát teszi kockára.

Az összes teremtsében nincsen szebb és fenségesebb a férfi eszénél és a nő szívével. E két alapon nyugszik az emberiség anyagi és erkölcsi haladása és tökélyesülése, e dicső czélok végett oltotta a Teremtő a szerelmet az ember szívébe, és azért a mily mérvben feledkezik meg a szerelem az ő magasztos hivatásától, ugyanolyan mérvben rendített meg az emberiség erkölcsi rendje és veszélyeztetik a társadalom.

Mondhatni, hogy a női szív az a forrás, melyből az összes polgári társaságra nézve ugy minden jó és minden öröm, valamint minden rossz és minden szomorúság fakad. Mert a polgári társaság alapja a családi élet, a családnak pedig senki más

nem szabja meg irányát és rendjét, mint a nő; ő éleszti a férfiban a szellemet és erélyt, ő ápolja és neveli a gyermekeket, és az ő lelke uralkodik a házi körben, — tehát ugy a jelen, mint a jövő az ő erkölcsi szerint képeződik; a férfi alkot, de lelket a nő lehel alkotásaiba. Ha jó, ha rossz, egyképen mások, egész nemzedékek jövőjét és boldogságát ragadja magával, dicső hivatás, méltó, hogy minél többet gondolkodjunk felőle! És azért, ha saját boldogsága iránt közönyös lehetne is, az a tudat, hogy annyi más ember, annyi ártatlan lélek jövője van az ő lényéhez csatolva, már csak ezek iránti szánalomból is mindig a jó és nemes és tisztának mintaképeül kell a nőnek a családi- és társaséletben állni.

És a mely leány tiszta tudatával bir az ő nemes lelki tulajdonainak és dicső rendeltetésének, az egyszersmind birtokában van azon varázserőnek, melynél fogva az övével rokon lelküket magához vonzza, a selejtéseket pedig távol tartja magától. A férfinak nehezére esik a képmutatás, megteszi egy ideig, csakhamar azonban valódi jelleme tör ki belőle, és azért a nemes férfiúi lélek napról-napra jobban és jobban vonzódik a nemes, tiszta lelkü leányhoz; míg ellenben a romlott jellemű férfi kis idő múlva okvetlenül távol fogja magát tartani tőle, mindamellett ő benne is a tisztelet érzete kél iránta, és nem egy példát mutat az élet olyat, hogy egy önérzetes leány az olyan romlott lelkü férfiúra is nemesítő hatást gyakorolt; megismervén ebben a lelki erőt és tiszteletre ragadtatván a lelki tisztaság iránt, ő benne is újra feléledt a nemes lelki erő és szintén tiszta, nemes czélokra törekedett. Hány férfi nem köszöni egy-egy nő példaadása- és befolyásának azon boldogságot, hogy megismerte és megszerette az élet magasabb szépségeit és nemesebb gyönyöreit! Sőt mondhatni, hogy nincsen férfi, a ki, a szerint, a mint jó vagy rossz csillaga volt neki, az élet legnagyobb áldását, vagy legnagyobb átkát a nőben ne látná. Mindig valamely nő az, a

ki fel a csillagokba, vagy pedig alá a poklokba ragadja, és hogy a nő az elsőt tegye, arra nem kell más, csak az, hogy tiszta tudatával birjon dicső hivatásának és azon varázshatalomnak, melylyel fel van ruházva.

És lehet-e emberre nézve nagyobb boldogság azon tudatnál, hogy a boldogság és áldások forrása volt mindazokra nézve, a kik lényéhez vannak csatolva? hogy mindnyájan jók és nemesek, és a mikké lettek, csak ő általa, az ő példaadása és buzditása folytán váltak azokká? Talán a menyország üdvei sem édesebbek azon érzéseknél, melyek ezt tapasztalván, a nő szívét megtöltik.

Mig ellenkezőleg — oh vajha senki ne tudná meg, milyen borzasztó és egyszersmind mennyire megalázó a megvetés azok részéről, a kiknek egész életét felzavarta, megrontotta azáltal, hogy nem lévén áthatva rendeltetése nemes és dicső voltától, nem tudott tisztán szeretni!

Pedig csak tőle magától függ minden leánytól, hogy e borzasztó sorsot kikerülje, és a legédesebb boldogságot biztosítsa magának; magában az ő fiatal korában adatott neki arra mód és hatalom. A fiatal kor a milyen könnyen hajol a rosra, ép olyan könnyen hajol a jóra is; a ros, igaz, sokszor kápráztató színekben jelenik meg előtte, izgatja a hiuságot, feltűzeli a képzeletet; de csak először tudjon erőt venni e vésszes csábulaton, azonnal nem is sejtett édes öröm fogja szívét megszállni, és azzal együtt ereje is növekedni fog; egyre-egyre a jó és szép és nemes gyakorlatában fogja találni kedvét és örömet, és mindig világosabbra derül ki előtte a nő magasztos hivatása; önön lelke tisztaságából sugárzik ki és terjed el körülötte az a világosság; egy mosolygó tavasz körülötte az élet, azon tavaszi mosolytól, mely az ő arcát földeríti, és mely csak a tiszta leányszívnek adatott az égtől.

A virágok versenye.

(Prolog a pécsi jótékony nőegylet hangversenyére.)

Várady Antaltól.

Történt, hogy összegyültek a virágok
Legszébbjei, a rózsa, lilium,
Az ibolya, s a halhatatlan repkény,
Lágy harmatot hordozva szirmukon:
Megtudni azt, mi őket úgy epeszté,
Mit keblünk olyan vágyva kérdezett,
Hogy itt e földön vajh' a női szívnek
Leghívebb képe melyikök lehet?

S a rózsa szólt: „Keblemre nézettek csak!
A lángoló pír, mely övedzi azt,
Teremti meg a kert díszét, s alkotja
Egy illatos templommá a tavaszt.
Az én szívem a szerelemnek képe
S legszebben a tavaszban ez ragyog,
Ép, mint a szerelem a nő szívében,
— A női szív hí képe: én vagyok!”

És szólt a liljom: „Lángzón nem ragyog bár,
Miként a rózsa szirma — kebelem,
De a menyasszony tiszta homlokának
Füzérét ékesítik én velem;
Az oltár szentelt számolyán virulok,
Az égi tisztaság bennem ragyog,
— A női szív e legdicsőbb éke,
A női szív hí képe — én vagyok!”

S szerényen szólt a csendes ibolyácska:
„Nem ragyogok sem a tavaszmezőn,
Sem az oltár malasztos számolyánál,
Se boldog hymen-koszoruzta fön;
De bárha bokrok enyhe árnya rejt is,
Az ég felé tör édes illatom,
Mert a szerenyiség titkon boldogit csak;
A nő szívét ezért ábrázolom!”

— És mond a repkény: „Ölelő karommal
Ha átfogám magát a szirt követét,
Bármily kopár volt, s bármi zordon addig,
Én feldiszitem őt, és árnya véd!
Tavaszt varázslok aggott homlokára,
Nem tépnek le a vészek, viharok,
— Mi szebb a hűség csendes angyalánál!
S ez angyal tiszta képe — én vagyok!”

S a géniusz jön; fényugáros arczán
Egy üdvezült mosoly dicsfénye ég,
Szép homlokán a mennyek glóriája...
S kezét lágyan kinyujtva mond: „Elég:
Ne szóljatok tovább, kedves virágok,
Közétek im, itélni jöttem én,
Méltón közületek melyik viruljon
A legdicsőbb teremtmény kebelén?”

S először is közülük hókézébe
A szende kelyhű ibolyát vevén,
„A női szívnek ez legelső éke,
Szól, ez a hajnal lelke szép egén...
— A második helyet a koszoruban
A lilium hókelyhe töltse be,
A női szívnek a föld vad zajában
Ez a menyből öröklött szent jele...”

A harmadik a rózsa. — Mert az Isten
Égön szeretni alkotá a nőt,
És a virág kedélye tavaszához
Válhatlanul, égön virulva nőtt;
S miként a rózsa szebb, ha kebelére
Egy harmatkönnvet ejt az éji ég:
A szerelem csak úgy valóban égi,
Ha benn a hűség vesztalángja ég!

„Im, az itélet!” szól a géniusz most,
E négy virágban él a női szív,
A mely szerény, mely tiszta, mint az égbolt,
Mely lángolón szeret, s szeretve: hív...
E négy virág a nő szívének tükre,
De jól figyeljete: külön soha,
Csak úgy, ha koszoruba én kötöttem,
S az én nevem: a jószág angyala!”

* * *

Itt e füzér, a nők ez együletében,
Szebb nála földön, égen mi lehet?
Nincsen dicsőbb, mert ez öleli által
A legdicsőbb! szentélyt: a nőszívét!
Nincs nála drágább, nem csupán magáért,
Hanem, mivel rá égi harmatul
A fölsegélt szükölködők szeméből
A háláért szentelt könye hull!

Az élők és meghaltak.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

— Szivesen! És pedig, hogy a késő ős rövidebb napjai-
ból egyetlen perczet se lopjak el gyermekeimtől, kegyes engedel-
mével a hosszabb esték óráit fogom e munkálatra fordítani.

— Én pedig, miután ez ajánlatot szívesen megköszöném, azonnal nászuramnak a család- és irománytár szobájának, s a titkos szekrénynek kulcsait átszolgáltatom.

Ezeket mondva, Ágnes átnyújtotta a kulcsokat.

— És nászasszonyom még soha se volt kíváncsi ez irományok közé betekinteni?!

— Soha! Én megbiztam a Gábor lelkében és szívében!

Mikor Alfonz hazaérkezett, Terézt egyedül találta szobájában. A gyermekek a hidegebb őszi éjek elől virágaikat rendezték és helyezték el egy külön szobában.

— Anyjukom, néhány estén át gyermekeidre léssz utalva.

— Alfonz, tán elutazol?

— Nem, kedvesem, Ágnes felkért, hogy boldogult férje irományait és levelezéseit nézzem át, és így a nappal óráit megkimélhetem számotokra.

Nem folytathatá, egy zuhanás hallék s a rémült férj karjain vitte eszméletlen nejét szobájába és helyezé ágyába. Azonnal orvos után küldött. Az orvos kórjelzése a szerető férjet még jobban elrémité. A hirtelen rosszullét, az eszméletlenség, a rendkívüli láz egy súlyos és veszélyes kórnak lehetett előpostája.

Éjfél tájig az orvos és az egész család együtt virasztott a beteg mellett, később Alfonz egyedül maradt Terézzel. Az orvos figyelmeztetve lön, hogy ha utána küldenek, azonnal megjelenjen.

Teréz vérvörös arczczal, beesett, de villogó szemekkel az ürbe nézett.

Nagyon szenvedhetett, mert tagjai folytonosan remegtek.

Dus gesztenye színű haja, sűrű szemölde, mely fénylő pióczakint nyugodt beesett szemei fölött, mint egy jól választott keret, arcza rendkívüliségét még jobban kiemelte.

A hatás, melyet e látvány okozott, szívinetsző volt.

A mellette égő lámpa élénken megvilágítá a szenvedő arczát és csak gyér fényt küldött a távolabb ülő férj vonásaira.

Alfonz szerette volna megpróbálni, de nem merte a siri csendet megzavarni.

Mert a beteg hallgatott, azt hitte, hogy a rendkívüli lázban nyitott szemekkel alszik.

Ily kínos aggodalmak és gyötrelmek közt telt el egy hoszszu óra.

Alfonz tovább ki nem állhatá; csendesen felkelt helyéről, lábujjhegyen a beteghez közeledék és kezét homlokára illeszté.

Azon hideg veriték gyöngyözött.

— Teréz! egyetlen boldogságom! — szólt a fájdalom élesebb hangján.

Semmi felelet. A beteg mozdulatlan maradt, csak keble emelkedett hevesebben.

Alfonz egészen közelébe ült és összekulcsolta kezét.

De mielőtt még imát mondott volna, megállt, mert a boldogság régi mosolyát szemléllheté nejeének ajkain.

Gábor temetése óta Teréz így nem mosolygott.

E mosoly azon mosolyok egyike volt, melyek a boldog férjet a házasság első éveiben annyiszor megörvendeztették.

— Lelkem szerelmem, ugy-e jobban érzed magadat?!

Teréz újból mosolygott.

— Én, szerető férjed, Alfonz, virasztok melletted, — szólt a férj hangosabban.

A nő hirtelen rámeredt tekintetével, a mikor azután rémület tükröződött arczain.

— Irgalom! kegyelem! — kiáltott görcsös ajkakkal.

— Terézem! Az Isten szerelmeért térj magadhoz . . . hi-

szem te soha se sértettél meg engem, mi mindig szeretttük egymást!

Teréz arcza ismét kipirult, beesett szemei villogtak, ajkai vonaglottak, de egyetlen szó sem hangzék azokról.

A férj közel volt a kétségbeeséshez. Nem hihette, hogy a különben is gyenge nő ily erős idegrázkodást megbirjon.

A beteg kinyujtá karját a takaró alól.

Alfonz megragadta a lecsüngő kezét és csókjaival halmozta el.

Teréz suttogó hangon kezdett beszélni. Alfonz lélegzetét is visszatartá, csakhogy valamit megérthessen.

— . . . Hátha gyülnének, megutálnának s megvetnének is, mi rosz lenne ebben, mikor ugy is meghalok? Már nem gondolnak reám, elhagynak. Ilyenek a férjek, Henrikem; már régóta tudom azt. . . . Nagyon megváltoztam . . . boldog voltam s nyomorulttá lettem. Ilyen a világ! Az aranszinű, mézédés nedüben, melyet ajkainkhoz emelünk, méreg van, s a mitől életet remélünk, halált ad. . . .

Alfonz vérzeni érezte kebelét, a mikor neje arczain a lepergő könnyeket meglátta.

Borzadva gondolt most először arra, hogy neje valami emésztő és pusztító titkot rejtegethet keblében.

Teréz újból suttogni kezdett, Alfonz még jobban figyelt.

— Oh, bármár meghalnék! Hiszen már élve is halott voltam, boldogságom halottja. A ki fél, az boldog nem lehet, én pedig mindig féltem, mert engem egyiránt ijesztgettek az élők és halottak . . .

— Uram teremtem! — könyörgött a szerencsétlen férj, — gyujts világot e sötétben, szolgáltass kulcsot e rejtélyekben!

Az óra épen ütött.

— Hah! huzzák már halálcsengettyümet! Imádhozzunk.

Alfonz mintha valami láthatatlan hatalom nyomta volna meg vállát, térdeire ereszkedék.

— Oh uram, istenem! mi büne lehet e szegény nőnek, hogy ily iszonyuan kell szenvednie?

A férj félni kezdett az örülestől, mert oly találgatások tömkelegébe bonyolódott, melyből vajmi nehéz kibontakozni.

A beteg időnkint érthetlen hangokat hallatott, melyekből biztosan következtetheték, hogy láza folytonosan tart.

— Emlékszel-e még, Alfonzom, a malomkertre, hol ismeretségünk első évében együtt énekeltünk? — szólt a beteg, érthető hangon.

— Mindenre, szerelmem, mindenre.

— Énekelj, kérlek.

— Szerelmem, énekelni, ez órában, e pillanatban?!

— Midőn haldoklom, nemde!? — válaszolt szomoruan.

Ismét elhallgatott. Alfonz rémülve vette észre, hogy arcza pirossága egyszerre eltűnt, s halálsápadtság váltotta fel.

— Nőm . . . mindenem! — kiáltott Alfonz, csaknem eszméletlenül.

A beteg karjaira emelkedék.

— Nézd, nézd . . . ki az ott a szegletben! — nyögött inkább, mint szólt, s üveges, meredt szemeivel a szoba sarkába tekintett.

— Senki! Én, csupán én, szerető férjed, vagyok melletted! — kiáltott Alfonz s a még jobban emelkedőt karjaiba emelé.

A beteg arcza egy pillanatra visszanyerte természetes színét és vonásait; szép, nagy szemeit esdőleg függeszté férjére, azu-

tán imádkozni kezdett, nemcsak a kimultért, hanem magáért is, hogy a mindenható eszt gyermekei számára épségben megőrizze.

A hajnal pirja még ott találta a szerető férjet holt neje mellett. Nem akarta gyermekei nyugodt álmait megzavarni, a fájdalom és bánat hiób-postája a reggel óráiban is elég korán találhatta.

Az orvos mikor a halottat megtekinté, megcsóválta fejét s a gyászoló férj előtt ily csodásan nyilatkozott :

— Okvetlenül nagyobb lelki betegségnek kellett megelőznie testi szervezete pusztulását, különben a halál be nem következhetett volna.

Most már a férj is ilyképen gondolkozott.

Abban mindannyian megegyeztek, hogy Alfonz egy éjszaka alatt több évet öregedett.

A temetés hüvös, komor, esős délután tartatott meg.

Az ifju pár s a két özvegy külön egymás karjaiba fűzve kísérték a koporsót, a kised falutól egy negyed órányira eső vadmeggy- és akáczfákkal beültetett temetőbe. Néhányan a nép közül, férfiak és asszonyok, a gyászkiéretben fennhangon jümadkoztak.

A kesergő férj az éjnél is sötétebb volt.

Ágnes együtt siratta férjét és barátneját.

Berta könnyezett és zokogott, mert Henriket is könnyezni és zokogni látta.

Mikor az első göröngy hullott a koporsóra, a „De profundis“ e tompa hangjára a férjnek minden erejét össze kellett szednie, hogy lábain megállhasson.

Az örök elválás eszméje megrázta a titkok fátyolát, mely mellé a lélek hite és kételye rejtőztek.

VII.

A hogy az özvegy férj lelki küzdelmei és nyugtalanságai csendesültek, azonnal eszébe jutottak a rendezendő okmányok és irományok.

Azért-e, mert éjjelenként csak ritkábban tudott aludni, vagy talán épen számításból, a megbízást rendszeren az éj késő óráiban végezte.

Gyakran volt világ a kastély könyv- és levéltáru őrzött részében, mikor a többi termekben már régen aludtak.

Minden lap, minden sor, minden betű a Vezekény pontossága, rendszeretete, szakavatottsága és becsületességéről tanuskodtak.

A házi gazdálkodás, a haszonberek, földek, erdők és szőlők jövedelme, nem különben a tőkék elhelyezése, külön könyvekben vezettettek. Az azokhoz tartozó okmányok betürendben, illető czimzőikhez csatoltatvák.

Hetekig kellett volna Alfonznak munkálkodnia, ha mindent kellő rendben nem talált volna.

Az irományszekrény középnilyásának két oldalán, az oldalfalazat egész hosszában, elefántcsont fogantyúval ellátott két kisebb fiók találtatott.

Alfonz előbb kihuzta az egyiket, azután a szekrény előtáblázatára helyezte.

Levelek voltak, szám szerint rendezve.

A lovagias férfiú akként határozott, hogy azoknak átolvását az özvegyre bizza, ki a birtokra, tőkékre vagy más jogi kérdésekre vonatkozókat bizonyosan vissza fogja neki szolgáltatni.

Ugyanazt tette a másik fiókkal is, a nélkül, hogy az első visszatolta volna.

Vezekény Gábor aligha számított arra, hogy e fiókok egymásután úgy fognak kihuzatni, hogy az először kihuzott viszsza nem helyeztetik.

A mint a második fiók is egészen kihuzatott, a középnilyás fölepén egy rugó pattant meg s egy gömbölyü doboz alakú szekrényke hullott a középnilyás talapzatára.

Alfonz elmosolyogta magát gyermekded megrezzenésén. Életében ez volt az utósó mosoly ajkain.

A hogy a szekrényke tetejét felemelé, gyenge rezeta-illat vált ki a papirok közül.

Mintha valami azt sugta volna, hogy üdvének romjai hevernek e kised szekrényben, ismét beborítá fedelével.

Fejét kezébe rejtve gondolkozott. Siri csend volt a kastélyban és künn a nagy természetben. Hirtelen felállt és sétálni kezdett, hogy sötét gondolatait szétrebbentse.

Nyugtalan lett, a mint észrevette, hogy szive hangosabban lüktet a szokottnál. Homlokát érinté kezével; az forró volt.

Az ablakhoz ment, kinyitotta és széttekintett a hüvös, néma éjben. Egyszerre száz irányban, mindig egyformán, mindig esdőleg, Teréznek fehér árnyát látta elshanni.

Tántorogva tért vissza a szekrényhez, mindent visszahe-lyezett és elzárt, csak a kis szekrényt hagyta maga előtt.

Reszketve még egyszer felnyitotta.

Mindjárt a legfelső levél boritékán nejeének kézírására ismert. Még husz és egynéhány feküdt egymás után, mindannyija Teréz által Vezekény Gáborhoz czimezve, majd megközelítés, majd válaszul.

Mikor az utósót elolvasta, a megcsalt férj egy nehéz könnyet törült ki szemeiből.

(Vége köv.)

A lepke meséje.

Kalmár Bélától.

Csendes alkonyat volt, melyet a festők szoktak ecsetjük alá csalni. Zajtalan, mintha a természet hálaadó imáját végezte volna, csak a lanyha szellő lebbent el néha a lombokon s ilyenkor a fák levelei zörögni kezdtek, mintha az áhitatos csendhez glóriát csillingeltek volna.

Nem járt már künn a madár, ott ült fészkeben kicsinyke családja közt, csak egy-egy elkésett, vagy helyéről fölvert lepke csapongott iránytalannal a félhomályban; talán sajnálta helyét? talán mámoros volt az illatos méztől, mit a védtelen virágok gyengéd kelyhéből rabolt? Meglehet . . .

Magányban ültem a terebély alatt, nem azért, mintha árnyat kerestem volna; de hallgatni azt a méla suhogást, azokat az édes hangokat, miket csak a lombok adnak, hallgatni a szellő titkos sohaját, pajzán énekét . . .

Ott ültem egyedül, mert lelkem messze szállt, elragadták a titkos sohajok, magukkal vitték egy tündérvilágba.

Merengtem, álmodtam ébren, képzelmem tulszárnyalt a bérczeken, tul a kék égen, s én vágytam e képzelt világból soha meg nem térni; pedig vége volt hamar. Egy lepke szállt kezemre apró lábával, s ez apró lábak eltiporták ábrándképeimet, eltiporták azt a kis boldogságot is, mit oly ritkán találni fel.

— Elvetted tőlem e muló kéjt, elveszem éltedet! — e gondolatra jöttem, mert hisz többet rabolt el tőlem, mint megnyit élete ért.

S már-már végrehajtom boszumot, midőn a lepke ekkép szólta meg: — Ne bánts, ne vedd el életemet, hisz úgy is oly rövid, s ha életben hagysz, pótolni fogom veszteségedet, beszélek neked szebb világról, mint milyet álmodál.

— Jó, megkegyelmezek, de engedd himes szárnyaidat megfogni, nehogy előbb elszállj, mint szavadat beváltanád. Lepke vagy, csapodár, nem hiszek, mert sokszor megcsaltak engem már, — így szóltam s szárnyait ujjaim közé fogtam.

— Halld hát, — felelt a lepke, — de mindenek előtt figyelmeztetlek, hogy egy szavaddal se zavarj, mert első hangodnál végződik beszédem.

* * *

Régen volt az, a miről beszélni fogok, nagyon régen, hová ember visszagondolni sem bír. Midőn még örök tavasz, illatosb lég, vigabb madárdal tették az életet; midőn még hókeblü habléányok lakták a vizeket; midőn még minden virágon apró tündérek himbálóztak; oh régen, nagyon régen volt! . . .

Tiszta, felhőtlen napokon láthatjátok azokat a hosszú arany szálakat, melyek a magas égről nyulnak alá; azokon laktunk mi egykoron, ott fügtek kristálypalotáink.

Akkor angyaloknak hívtak bennünket; igen, azok voltunk, arany szárnyakkal, melyekkel versenyt repültünk a felhők s madarakkal. Oh, boldogok voltunk! . . .

Bájaink meghódíták az isteneket, mert szépek voltunk. Tagjaink ott eredtek a lenge habokon, arczaink bent születtek a rózsá kebelén, s szemünk lehullott csillagokból voltak. Éltünk boldogan.

Ha a festő hajnal pirral vonta be palotáinkat, felöltök könnyed habruhánkat, s így repültünk, csengő dalt hallatva, üdvözölni azt, kinek leányai valánk; s ott a fény- és illatárban élveztük a virágok illatos mézporát, s az ég csillogó könnyeit, a harmatot. És ha az álom angyala felvonta leplét, elszálltunk, vissza, tünde lakainkba, oda, oda, a mik ott fent ragyognak; azok voltak a mi palotáink.

Igy éltünk sokáig; élveztük az örök tavaszt, és nem gondoltuk azt, hogy tavasz, fény, illatár mind elmulhatik. Pedig elmúltak . . .

Szépek voltunk, mondom, hogy az Istenek bámultak bájainkon. Oh, vajha soha ne tudtuk volna ezt! De megtudtuk.

Egy alkalommal ismét végzők lakománkat.

A szender angyala sötét fát olával repült kimért utain, s mi édes dal között hagytuk el az istenek lakait; de nem térünk palotáinkba, mint egyébkor, hanem tovaszálltunk, oda, hol a hajnal születik, towarepültünk, oda, hol a fény és illatár eredett; oda, hol a méz s harmat fakadnak, s ott raboltunk fényt, illatot, hogy szépségünk előtt hajoljon meg az Ur.

Elmult a szender, a hajnal is hasadni kezdte, s mi büszke önérzettel hasítóka léget, vágytunk mielőbb látni a hatást, mit szépségünk idézni fog. Oh de vágyaink lehültek, a mint az Ur laka előtt leszálltunk.

Künn két oldalról ott álltak az istenek őrei, a Cherubok, lángostorral kezeikben, elzárva tőlünk a bejáratot. Maga az Ur dicsfelhő között, vakító trónusán ült, s mi remegve hulltunk térdreinkre a hatalmas előtt. Büszkeségünk megvolt törve.

Az atyánk, a büntető bíró egy lesújtó tekintetet lövelt felénk s így szólt hozzánk: — Kevély angyalok! mit követtetek el? meg akartátok csalni atyátokat? megcsaltátok magatokat. Csillogni, ragyogni vágytatok? nézzetek végig magatokon, mit

tett a fény és illatár? — Mi egymásra tekinténk s eliszonyodtunk a változáson, a mi tagjainkon végbe ment. Nem volt többé arany szárny, nem voltak habszinü tagjaink. Oh bűnhödtünk nagyon!

Az Ur folytatta tovább: — Hagyjátok el dicső országomat, essetek a földre, hol a göröngyök s férgek tenyésznek. Törpüljön alakotok parányivá, hogy könnyebben pusztithasson benneteket idő, elem. Legyen éltetek muló, napjaitok megszámlálva. Legyen szárnyatok csillogó, hogy kinosan emlékeztessen benneteket az egykori fény-hazára. Éljetek mézzel s harmattal, mint itt, de ezeket fáradva gyűjtsétek a virágok kelyhéből. Legyetek csapongók, hogy nyugtot soha ne leljétek! — Ezeket mondta az Ur, s mi meg valánk átkozva. Kiüzetünk a boldogok hazájából; elmúlt a tavasz, fény, illat, most csak árnyait ismerjük.

Eddig tartott beszédem; most ereszd szabadra szárnyaimat, hadd szálljak pihenni, mert ha a hajnal hasad, többé nincs nyugtom, míg a szender be nem áll.

Én eleresztém szárnyait, s ő elrepült. Álomnak tűnt fel, miket hallék; lelkem zsibbadásban volt, ép, mint mikor nehéz álomkép nehezül rá. Felnéztem az égre; a hold már majd délre hágott. A lombok még folyvást susogtak, a szellő is meg-megcsapta arczomat s fülembé sugta: „Igazá volt!“ Megnéztem ujjaimat, még poros volt a lepke himes szárnyától; tehát nem álmodtam.

Szobámba távoztam, álmodni a kevély angyalokról. . . .

—

A halottak elégetéséről.*)

A temetés kezdetben a legegyszerűbb volt. Ezt látjuk a görögök azon kéréséből, mely minden utast felhívott, hogy legalább egy maroknyi földet vessen a temetetlenül talált holttestek mellére. Ez képez egyszersmind ujjmutatást arra nézve is, hogy a halottak eltávolításának legősibb módja az eltemetés volt. A mondák korába tekintve azonban vissza, azon tény ötlük mindjárt szemünkbe, hogy a latinoknál, a görögök mondáinak vagy történelmének kora előtt, már történtek halott-elégetések.

Könnyü belátni, hogy valahányszor igen sok halottat kellett egyszerre eltakarítani, mindig szivesebben használták a tüzet, e gyorsabban emészthető elemet a földdel szemben, hogy — mint már Plinius mondja — szivesebben adták át azokat a tűz általi enyészetnek, mint az ellenség gunyjának vagy a ragadozó állatok fogainak. A halottak iránti kegyeletből pedig, úgy a finoman érző görögök, mint a kemény barbárok, hamvvedrekben szállították haza elhunyt társaik maradványait, hogy a szülőföldbe tehessék azokat; inkább, mint átengedni az ellenségnek, melynek megalázó boszuja — emlékezzünk csak Hector meghurczoltatására Achilles által, — még a legnemesebet sem kiélte.

Hol az istenség eszméje egy barátságos képen állott az emberek szemei elé; hol azon hit urakodott, hogy az ember halála után egy másik világba jut, melyben hozzá hasonló, vele együtt érző társakat talál; hol a meghalást úgy tekintették, mint átmenetet a földi élet szebb folytatásába: ott nem talált akadályra a halottak elégetése; míg ott, hol az átalakulás eszméje kapott lábra, mint például Egyiptom csodás földjén, a legszorgosabban igyekeztek a holttesteket épségben megtartani, mit kezdetben méz, viasz és papir-tekercek, s végre mesterséges bebalzsamozás által eszközöltek. A holtak elégetése nem csak a

* Mutatvány Dr. Elischer „A halottak elégetéséről“ című füzetéből.

régi görögök és latinoknál található oly nagy kiterjedésben; egész közép- és északi Európában elterjedt szokás volt az. Régi német krónikások beszélnek Etzel (Attila) hun király holttestének megégetéséről, valamint arról is, hogy ez népénél általános szokás volt; mások említik, hogy a most orosz földet tevő keleti és északi tengerpartvidékek szintén tűz általi enyészetnek adták át a halottakat; a történetirók mintaképe: Tacitus ugyanezt említi a germánokról, s a biblia (Samuel I, Jeremás, Chronica 2) bár csak egyes eseteket illetőleg, a zsidókról; a miveltség ősi hazájában, az ind népeknél nem csak számos monda bizonyítja ezt a multa nézve, hanem mai nap is e mód van legelterjedtebb gyakorlatban.

E történeti tények végigtekintése közben, visszapillantva oly időbe, melynek maradványai úgy művészeti, mint társadalmi tekintetben mai nap is csodálatra indítanak bennünket, nézzük meg, mi történt akkor ezen szokást illetőleg, melynek újra élesztése mindenütt égető napi kérdéssé vált, melynek a mai korhoz alkalmazásában mindenfelé erőlyesen munkálkodnak.

Képzeljük magunkat a száz kapus Trója körül, léget és földet rezgető harcok idejébe. Patroklos elesett Hektor keze által s hű barátjának, Achillesnek jelentik halálát. Ekkor, miután a baráti kéz megtette a kegyeletes szolgálatot, befogván szemeit (e szép szokás mai napig fennmaradt), az obolosnak szájába tétele megtörtént, s a halott megkenve, egész testét végig befedő vászonba burkoltatott és megkoszorúztatott, azután kezdődik a halott siratása Achilles és barátai által, kik erőlyes támogatást nyerne az elfogadott asszonyok és leányok részéről. Majd, mikor a halott már több napon (3. 9. 12. napig) volt kiterítve, a holttest elégetésének ünnepélyéhez fogtak. A darabokra vágott fa közé sokféle könnyen égő anyagot, gyantát, kendert, zsirneműeket raktak el, aztán feltéve rá a felékesített holttestet „körülte sok hizlalt juhot és marhát vágnak le“ s ezek zsirját a tűz élesztésére és táplálására fordítják; ha már a halottnak barátja, elfordítva arcát, fáklyával a máglyát meggyújtotta. Mikor aztán a tűz megemészté a farakást, borral oltják ki az izzó parázst s a hátramaradt csontokat és hamut borral s illatos olajjal meglocsolva, urnákba vagy diszes szekrényekbe gyűjtik meg. Mig ezen urnákat biboros borítókkal fedve, sirgödörbe eresztik, halmot emelnek föléje, vagy az édes hazába visszatérésig megőrzés végett a barátoknak adják át, folyvást zengenek a gyászénekek s a szertartást több napi halotti tor fejezi be. Ilyen volt a szokás a görögöknél, kiknek klasszikus nyugodtsága, a szépség háttérvonalaik még a temetkezésben is megtartása minden hexameteréből kihangzik az e szertartásra nézve irányadó homeri költeményeknek.

Nem oly egyszerűen történt e dolog a régi Rómában. Az itteni szokások lényege is megegyezik a görögökével, de a nyilvánosság azon nagy mérvű szeretete, mely a római jellemnek különben is alapvonását képezi, nem tagadhatta meg magát ilyen alkalommal sem, és a temetésből úgy szólván, nyilvános látványosságot csinált. Semmikép sem lesz érdektelen egy ily eljárás részleteibe bocsátkoznunk, ha már csak azért is, hogy felmutassuk, mennyire ki voltak már azon időben bizonyos rendőri intézkedések fejlődve, s mint nőttek ki újabb időben felmerült bizonyos szokások ősrómai talajból.

Valamint minden ujonszülöttet be kellett jelenteni a Venus lucina-templom szolgájánál, hogy ez a születési anyakönyvbe bevezesse: úgy jelenteni kellett az elhunytakat is a Venus libitina templomának őrnél, ki aztán a halottak nevét és származását a törvény rendelete szerint a halott-jegyzékbe írta, szegényebb sorsukat egyszersmind e célra rendelt halott-

vivők által (vespillones) meg is mosatva s elszállítatva a közös eltakarítási helyre, hol nyilvános ustrinum „elégető“ volt felállítva; a halottat aztán a törvény által megszabott idő eltelté után a lángoknak adták át. Hogy mindenki tisztességes temetésben részesülhessen, egyszersmind társulatok is alakultak, melyek a pénztárukba folyó összegekből tagjaik temetésének költségeit fedezték. Ha aztán a halott vagyonosabb osztályhoz tartozott, vagy ezen „halottársulatok“ intézték az eltakarítást, akkor a temetkező a bizonyára nem csekélyre szabott díjak lefizetése után nem csak a szükséges eszközöket adta át használatra, hanem előállította a gyászruhába öltöztetett sirató férfiakat, nőket s a szükséges szolgálattevő rabszolgákat is. Nem találjuk-e ezekben a mai temetkezési egyleteket és „Entreprise des pompes funèbres“-einket, zenéstől, zászlóstól s minden, (mondva csinált) szokásos pompájukkal együtt?

Midőn a keresztyénség kora, — mint a történelemből tudjuk — az új tanok erőlyes üldözésével megkezdődött, a halottak elégetésének, mely mellett az eltemetés is szokásban volt, meg kellett szünnie. E mellett sok hatalmas ok szólott.

A keresztyénség ellentéte akart lenni a pogányságnak, s hogy ezt tehesse, az uralkodó pogány szokások alól szóval és tettel ki kellett a talajt vonnia, a mig csak végkép el nem enyésztek. Miként merhették volna különben is az új tan első hivei, azon heves üldözéssel szemben, mely őket rejtekbe kényszeríté, elhalt vezetőik testét, kik mártirokként éltek és működtek, a nyilvános tüzhalálnak adni át? Már maga az irás azon kifejezése: „Porrá kell lenned, mert porból vétettél“, nem tette volna-e keresztyénietlenné a régi szép szokást; nem tette volna-e a halottak elégetését már maga a testi feltámadás hite örökre lehetlenné? — E mellett az egész középkorban a templom közelségét megszentelőnek, az oltár körüli nyugovást védő, engesztelő körülménynek tekintették; mikor még mai nap is azon hiedelem terjesztetik, hogy az, ki szentelt földben nyugszik, egy fokkal közelebb van az örök boldogsághoz!

Ezek után világos lesz előttünk, miért aludtak ki oly hamar a lobogó málygalángok, s miért szaporodtak a szabadon gondolkozó zsinatok végzése daczára is a templomok körül a temetők s ezekben a halottak, mig végre a városok gyors nagyobodása, az ipar és miveltség folytonos haladása kényszeríté a lakosságot, saját egészségügye tekintetéből, távolabb eső helyeken temetni el halottjait

De mint az aether a midenségben, úgy hullámszerűen az eszmék is fel s alá, és ha egy időre elnyomhatók vagy visszatartathatók is, végre mégis megszabadulnak nyügeiktől s betöltik a midenséget, a rövidlátók vagy rövid elméjük s az álszentek erőlyesítése daczára is.

Igy idővel mindig több és több hang szólalt fel, s e tekintetben Olaszország egészségének őreit illeti az előség, melyek a halottak eltemetésének káros voltát s az elégetés régi szokásához visszatérés szükségét hangoztatták, többnyire a talaji viszonyok által indítatva. E hangok részint meghallgatás nélkül enyésztek el, részint kinevetést kaptak a nagy közönségtől jutalmul, mig Richter drezdai tanár az elterjedt „Gartenlaube“, 1856-diki folyamában egy cikk által fordította ismét e tárgyra a figyelmet. Az egyszer feltámasztott gondolat aztán tovább és tovább érlelődött; néhány sikertelen kísérlet által nem engedték az illetők magukat visszariasztatni; orvosok és technikusok közösen tervezgettek a közös cél elérésének lehetőleg egyszerű s olcsó módjáról, s ez idő óta a nagy világiállítások közül egyikén sem hiányzott valamely halott-égető készülék mintája.

A temetkezés ellen orvosok által egészségügyi szempontból tett kifogásokhoz járult nem sokára azon panasz is, mely valamennyi nagyobb lakosságú városban felhangzott: szűk lett a hely élőknek és halottaknak. Ugy egyik, mint a másik ok folytán általánossá és sok gyorsan fejlődő városra nézve életkérdéssé lett a halottak eltemetésének kérdése.

A kérdés történeti vizsgálata után ha kiderült annak szükségese, hogy a tárgyról alapos véleményt szerezzünk magunknak, nem lesz felesleges azon kérdéstről gondolkoznunk: mi a temetés, minő célja van, s miként érhetjük el e célzt legkönnyebben? A temetés nem más, mint egy vegyi folyamatnak, a testünk alkatrészeit képező vegyületek szétbontásának megindítása, mi az által történik, hogy a test minden élenyithető alkatrésze élenyítettik (elég), a nem élenyithetők pedig visszatérnek a földre vagy a levegőbe. Minél olcsóbban, minél gyorsabban s minél kevesesebb mellékes termék, talán ártalmas anyagok kifejlődésével eszközölhetjük ezt, annál inkább értük el célunkat.

Itt legelőbb is azon kérdés merül fel: megfelelt-e az eltakarítás mai módja, az eltemetés, a föld alá tétel, az említett követeléseknek? E kérdésre tagadólag kell válaszolnunk. Minden esetre igaz, hogy a halottak eltemetése sem egyéb, mint kezdete egy élenyítési folyamatnak, lassu, láng nélküli elégésnek; ezután szétesnek a test vegyületei legelemibb, többé szét nem bontható alkatrészeikre, de oly lassan, hogy e mellett nagy károkat okozhatnak. Még ott, hol a temető földje oly alkotásu, hogy elég éleny juthat a szétbontandó, elkorhasztandó testhez, a bomlási folyamatból származó ártalmak csekélyeknek mondhatók; hol azonban az nem történik, ott a szegény holttestre egy még szörnyűbb folyamat vár: az elrothadás; ez az, mitől a halottakat meg kell kimélnünk, és pedig azért, hogy mi élők életben maradhassunk s a mi több: egészségben maradhassunk! A sir felletti humus-földet nem sokára átítatják a rothadáskor fejlődött anyagok, gázokat bocsátva szét a levegőbe hosszú időn keresztül, s egyszersmind az esőviz segítségével eljutva az ivóvízhez is.

Mindazon helyek, hol tömeges temetkezésnek kell történni, járványos bajok székhelyeiül tekintetnek s az ottani lakosok betegesek és senyvedtek. Minden baboru után nemcsak a harczolók földje, hanem a békés szomszéd is gonosz látogatókat kap a legveszélyesb betegségek alakjában, melyek közül elég lesz itt csak a typhust említenem, — s ha kórházba lépve, az ott honos bűzök miatt önkénytelen befogjuk orrunkat, a hol pedig csak élők rontják a levegőt. elképzelhetjük a hatást, mit rothadó halottak a levegőre tesznek. És e rothadó emberi testrészek a legveszélyesb, gyógyíthatlan betegségeket okozhatják. Sokan emlékeznek még dr. Semmelweis tanár áldásos működésére a fővárosban; ő volt az első, ki bebizonyította, hogy a szétbomló emberi alkatrészekkel való érintkezés miatt sok ezer életképes fiatal anya vész el gyermekágyi lázban; s a tudományt nem csekély számú bátor ifju bajnokától fosztotta meg a „hulla méreg.“

Mind ezek tagadhatlan tények s egészségi szempontból erősen követelik a temetők megszüntetését, nem is szólva arról, mily hasznot hajtana a roppant területet elfoglaló temetők megszüntetése nemzetgazdasági tekintetben. A temetők ugy is mindenütt és minden tekintetben sok nehézségnek okai; régen megszüntek azok a békés nyugalom helyei lenni, mint német nevük (Friedhof) oly szépen nevezi őket; ma már veszélyes, harczos álladalmakat képeznek, melyeknek holt fegyveresei titokban, de sokkal biztosabban és véssesebben sértenek, mint az élők gyutüspuskái és szórlövegei. És miután a régebben kijelölt helyek beteltek,

ohajtani fogjuk ujabb ezen elleneinket lehetőleg nagy távolban helyezni el testünktől; ez nem érhető el másként, mint azáltal, hogy a betelt temetőknél jóval messzebb és mindig messzebb fogunk az ujaknak helyet mutatni ki. Ezzel aztán a fekete szegélyű gyászjelentéseken olvasható kegyes szavak: „Legyen neki könnyü a föld! Béke lengjen porai felett!“ üres illuzióvá lettek. Nemcsak könnyüvé nem teszszük a földet halottaink felett, de egyenesen azt tagadjuk meg tőlük ez által, mert a dolgot és kényeret követelő munkástömeg elborítja, felosztja és házakkal rakja meg a volt temetőhelyet s ezzel természetesen vége van az ohajtott örök nyugalomnak. És kinek a sors megengedte, hogy önmaga által készített sirboltban találjon nyughelyet magának, szintén csak rövid ideig marad ment a munkás mindent elsimitó kapájától, nem pedig mind az időknek végeig. Hogy mily kevesen vannak, kik e célzt elérik, azt minden elhagyott temetőben láthatni, valamint azt is, minő sorsa van e részben a szegény vagyontalan népnek.

Ha a realistikus álláspontot elhagyjuk, egy másikat is fogunk még találni, mely a holttestek elporlasztását elégetés által sokkal szebbnek, sokkal ohajtandóbbnak és nemesebbnek tünteti fel. Már az a költő, kit az egész világ magáénak nevez és magába olvaszt, ki teljes joggal neveztetik az emberi sziv legalaposabb ismerőjének; ki a természetbeli ellentétek elsimulását az által tünteti elő önmagában, hogy iparos népből származva, a legnagyobb költővé lett: Shakespeare felmutatta előttünk ezen álláspontot ama finom érzéssel, mely sokkal erősebben és sokkal mélyebben hat az emberi szivre, mint ezernyi nagy tudományosságú bizonyítgatás. Ki nem rendült meg keble legmélyében, mikor a szerencsétlen dán herczeg udvari bolondjának: Yoriknak koponyáját borzadva ejtő ki kezéből, mivel a sirbeli átváltozás eszméje megrendítette? Kinek tagjain nem villant át egy percznyi iszonyat, mikor a Hamletéi remegtek, látva, hogy a sirban mily szörnyü, undorító bomlásnak vagyunk alávetve? Ki magán annyira erőt tudott venni, hogy megnézett egy holttestet, melyen az igazi sirások, ama kis teremtmények, darabról darabra — s ez sokáig tart! — szétszedték a tagokat, az visszaborzadva e látványtól, nagyon fogja ohajtani, hogy kedves övéi ne adják át az ő testét oly sorsnak, mely ilyen szörnyü eredményre vezet.

És legkevésbbé van igazuk azoknak, kik azon eszmére alapítják ellenkezésüket, hogy az elégetés minden társadalmi és egyházi szokást teljesen felforgat, mert annak ezekkel teljességgel nincsen semmi köze. A halottak kiterítése és kivitele az eltakarítás helyére, az egyházi áldás és szertartás bármely vallás és ritusszerint érintetlenül megmaradnak, kinek-kinek saját lelki ismerete, szokása és hitéhez képest. Sokak előtt kegyeletlen eljárásnak tűnik fel, hogy e szerint a halottakat egy előre meghatározott vegyi folyamatnak vetjük alá, sőt azokkal e szerint, mondhatnám, kalmárilag rövid uton bánunk el. Bővebben fejtegettük fentebb, miként történik a holttest elégetése a földben is s a halott átadása a sirásoknak jelenben semmi más, mint a mi lesz az elégetési intézet személyzetének átadása jövőben; ez tehát nem tesz különbséget. Ha pedig azon ellenvetés tételik, hogy az elégetés által megsemmisülnek az ereklyék, miket egykor talán szenteknek fogna az egyház tekinteni, ezzel szemben nekünk sokkal biztosabbnak látszik azoknak hiteles azonosságú hamvait tisztelni szent maradványként, mint a vakesetre bizni, hogy az illető jeles egyénnek mulandó részeit századokon át megőrizze.

Egy hét története.

Juniushó 24-dikén.

A nagyatyja halála. — Uj birodalom megnyitója. — A csevegés titka. — A társalgó-termek. — A méltó unokák. — A zöldben. — Blaháné és Balázsné asszonyok balsorsa. — Egy kis nedélyes rögtönzés. — A ligeti hölgyek. — Egy művész meglepetése. — Női koccintások. — A derék rendezők. — A „Fácán”. — Még itt is f — Kirándulás a Sándor utcájában. — A rejtélyes sziget. — Sáp-kór. — A nők nagykorúsága. — Beöthy Algeron indítványa. — Okossági bizonyítvány. — Majoros István. — A politikai jogok. — Stuart Mill. — Látnok és képviselő. — A kis hunczutka. — Időtöltés. — Bizalmas kérdés.

Mondjunk mi is egy kegyeletes „Isten hozzád“-at és tegyünk egy koszorút sírjára annak a halálos-holtig fiatal öregnek, a kit múlt vasárnap örök nyugalomra kísértek. Messze tőlünk, a szajnaparti világ városban futotta meg fényes csillagutját a földről az égbe, hanem azért a miénk is, az egész világnak, és különösen a világ szebb feleé, a hölgyeké volt ez a fényes élet, mert egy hatalmas birodalmat: a sajtót nyitotta ő meg a hölgyek számára. Jules Janinról szólok, a csevegés öregatyjáról, azon varázskulcs feltalálójáról, melylyel a tudományos eszméket, hírlapokba takarva, a hölgyek társalgótermébe be lehetett csempészni, a honnan aztán megannyi szálló virágokként világhódító utra indultak. A szellem, a kellem és játszi elmesség az a varázskulcs. Ő előtte egészen más arcza volt a hírlapoknak; akár politikáról, akár tudomány vagy művészetről volt bennük a szó, minden komolyabb dolognak olyan trozon-horz bajszot és szakállt pingáltak, hogy az erős férfi is csak félelemmel mert hozzá közeledni, a gyöngéd hurozatu nők épenséggel mentől távolabbra huzódtak el tőle és inkább csak tovább is a köznapi pletykaréten legeltették hirtű elméjüket, a mi ha pipacsot és labodát termelt is, legalább az elmét nem feküdte meg. Egyszer aztán — 1830-ban — a „Journal des Debats“-ban egy cikk jelent meg, amolyan alszegi „Tárcza“-féle, a melyben eddig a tudomány az unalmassággal és gorombasággal vetekedett. Akadt egy életunt lélek, a ki rászánta magát, hogy bele veti magát ebbe a tátongó mélységbe, és mire ismét fölvetődött, azon vette észre magát, hogy keresi a folytatását, a körülötte levő résztvevő barátok meg azt vették észre, hogy az életunt arczon jókedvű mosoly derült ki, és ezt a bűvész tárczát Jules Janin írta volt. Utána aztán a barátok is, mások is, ezren és százezren belenéztek e tárczába, és mindannyian ugyanazon földérintő hatást tapasztalták, és a mi ezt a jóféle pezsgő hatást előidézte? Azt hitték, hogy csak holmi csevegéssel, végtől végig tréfás ötletekkel, csattogó-pattogó elménczkedéssel tartotta őket, és a végén kitűnt, hogy megismerkedtek valamely új irodalmi termékkel, valamely művész vagy művésznő jó és rossz oldalával, vagy valamely ujonnan fölmerült társadalmi kérdés jelentőségével és horderejével, és pedig úgy, hogy egészen belelopódzott a szívükbe, arról gondolkodtak, mikor magukban voltak, arról társalogtak a hölgyek termeiben, igen bizony, a hölgyek termeiből egyszeriben száműzve lettek az eddigi kedvencz beszéd tárgyak a szomszédasszony rejtett fiókjairól, és helyükbe léptek azok a tárgyak, melyekről csakis hölgyek tudnak helyes ítéletet mondani, mert atyáról-anyáról való rokonságban van-

nak velük: a szépművészetek, és egyszerre világhírűvé lettek a párisi termek az ő finom, kellemes és szellemes társalgásukról; a mi azelőtt csak egy-két előkelőség kiváltsága gyanánt a társaság magas ormain tündökölt volt, az most úgy szólván általános jellege lett az új kornak, megbecsülhetlen előnyére a polgári társaságnak, az egész polgárosodásnak, közelebb hozta a nőket a tudományokhoz és a tudományokat a finomabb módokhoz; a paróka helyébe a természetes fürtök léptek és a fürtök természetességét a gyöngéd izlés szedte rendbe, és ebben a nagy haladási vívmányban legnagyobb része volt Jules Janinnek; negyven évig csevegett ő a világnak, mindig csak csevegett, egészen úgy, a hogy a hölgyek társaságában szokás, és mindig csak úgy, a hogy az előkelő szellemek társaságában szokás; negyven évig nem tett egyebet, csak kritizált, és soha durva, utszéli szót nem ejtett ki, soha személyt nem sértett, egészen úgy, mint a hogy most már nálunk is, a mi jeles kritikusainktól kezdve a mi szelleműs éleclapjainkig gyakorolják a kritika nemes mesterségét; nálunk is soha személyeskedéssé nem sülyed alá a napi irodalom, mind Jules Janintól származott ez a mi szellemi bajnokainkra, azért nevezik őt mindannyian nagyatyjuknak és ő most már onnan felülről büszkeséggel tekint alá az ő hozzá méltó unokáira, épen úgy, mint a hogy ők mindig a nagyapa példaadását tartják szem előtt; így terjednek nálunk is napról-napra a művelt, gyöngéd modorok, a lapokból a társas-életbe.

Bár mennyire különbözők legyenek is a nézetek egyik-másik tárgy vagy személyiségre nézve, ebben az egyben nem engedünk egymásnak; ez az a lelki kapocs, mely testvérekkül összefüzi a mi nagy, nagyobb és legnagyobb szellemeinket. Olyan gyönyörű szépen tűnt ki ezen erkölcsi együvé tartozandóság a juniális alkalmával, a mit az írók és művészek társasága múlt szombaton a zugligetben rendezett. A multság egyes részleteit könyv nélkül ismerik már olvasónk a műsorozatból, mely a múlt héten közölve volt a lapokban, és a miben csak annyi változás történt, hogy nem Blaháné és Balázsné, hanem erdei csalogányok dalolásában gyönyörködött a társaság; Blahánénak olyan rettenetes fogfájása volt épen, hogy azt ki sem lehet mondani, Balázsnénak meg egy tüzről pattant durr-czukorka úgy a szemé közé ugrott, hogy egész arcza menten elrekedt belé. Meglepetésül aztán maga az ég egy kis nedélyes esővel fogadta a zugligetbe érkezőket; és ez két irányban is fenségesen sikerült: magában véve is, mint soron kívüli rögtönzés, és azután meg, mivel csakhamar megállt és a leggyönyörűbb időre változott. Egy öröm volt a nap arcza, és azonképen a rendezőké, a Petőfi-ház végett, melyre a tiszta jövedelem szánva volt, és most egyre nagyobb számmal érkezett a tiszta jövedelem. Kilenczen voltak reggeli 8 órakor az első indulók és délutánig kétszáznál is többre szaporodtak föl; a mi előkelőség ez idő szerint a fővárosban van, mindannyian megjelentek e multságban, és különösen szép hölgyekben volt gazdag e válogatlan diszes társaság; elég csak a házi asszonyokat, vagyis a ligeti asszonyokat megneveznem: Felekiné, Vadnay Károlyné, Apáthiné; az egyik igézetes mosolyával, a másik tavaszi jókedvével, a harma-

dik szivélyes bensőségével fogadta az érkezőket, és ez a három angyali üdvözlés egész nap ott maradt a vendégek mellett, a sétatérben, mint az ebédlőben, a hangversenyben, mint a táncsteremben. Ebéd fölött a mint valaki fölemelte fejét, jobbról-balról megzendült a „Halljuk“, kénytelen volt neki eresztene egy 5 frtos felköszöntőt a Petőfi-ház javára; így jutott egy derék zongoraművésznőnk is a jeles toasztozók hírébe. Semmi rozgat nem sejtve, nyújtotta ki kezét egy boldog órában sült kifli felé, hogy zengő dallammá változtassa át, hála fejében, a miért a százon felüli éhezők közül éppen az ő számára tartotta fenn magát; és mivel csak fejtetőig kopasz, a kinyújtott kéz a magas homlokot is maga után vonzta, több aztán nem is kellett egyik fürge eszű fiatal komikusunknak, „Halljuk“ zudította reá, és — maga a művész is elámult bele, hogy ő milyen egy Demosthenes! A hölgyek — a jótékony cél tekintetéből — természetesen szintén rágyújtottak, lefizették az öt frtot a Petőfi-házra, és elzendítették a felköszöntőt, de igazi női módon, hogy egyszerre többen is beszélhessenek, csak úgy bizalmasan, a szomszéd előtt; 60 frtot koccintottak így össze a Petőfi-házra, a felülfizetések és a többi jövedelem is tesz vagy 100 frtot, ennyit ért e szép eszme, — Szana, Odry és Kvassay fejében termett és a kivétel is tisztán az ő érdemük — ide nem számítva a lelki gyönyöröket, a hangversenyt, a táncot, Vasvári Kovács bohókás tréfáit, és a „Fácán“ vendéglőt, ki a mint báró Edelsheim Gyula bájos nevével megpillantá, rohant fel lakására és cipelte le hátán legfájdalmasabb pamlagát, az üzletét ért nagy megtiszteltetés leültetésére. Ezek mind megfizethetlen gyönyörűségek, de valamennyinél mégis többet ért az a tapasztalat, hogy a mi íróink és művészeink még itt is, a szabad természet pihegő kebelén, milyen nagyon és igazán szeretik és becsülik egymásban a magasabb hivatást és nemesebb törekvést. A mint itt együtt voltak, öreg és ifju, komoly és vig, dalnok és hasábiró, mintha csak kérébe kötötték volna, olyan szépen együtt maradtak, csupa szeretet, barátság, itt is csak úgy, mint az életben, az igazi „kiválasztott nép“ fiai.

A honatyák is kissé egyhangulag találhatták már mostani csendéletüket és szintén kis kirándulást tettek egy nem rég fölfedezett szigetre, melyről azt állítják, hogy felette gazdag csuda-szép és csudaerejű virágokban a mostani „sáp“-kórságok ellen; hatalmas forrásokkal, melyek új üdéséget képesek ömlesztetni a társadalom elélt tagjaiba, csak hogy még nincsen egészen kikutatva, sok örvény és szakadék is tátong benné, és a ki nem vigyáz magára, könnyen hinárba téveledik. Nőkérdésnek nevezik azt a szigetet. Tudniillik arról volt a szó, hogy azt az eddigi törvényt, miszerint a nő ha nem megy férjhez, vén fejjel is gyermekszámot tesz, érdem szerint a muzeumba kell tenni; az indítvány szerencsésen törvénybe is foglaltatott; ezentúl tehát a nő, ha a törvényes kort eléri, szabadon rendelkezhetik vagyonával, kivéve ha férjhez megy, mert akkor természetesen a férjet illeti a rendelkezés joga. Beöthy Algeron ugyan némileg megakart nyírni ezt a jogot, a mennyiben lehetnek esetek, hogy a leány nagyon korán megy férjhez, és ilyenkor — szerinte — néha könnyelmű férfi veszi el, a ki a Dárius kincsét is pár év alatt elveri; ez a nézet azonban nem talált visszhangra, és nagyon helyesen az a meggyőződés emelkedett érvényre, hogy a ki megházasodik, az máj ezen cselekedete által csálhatatlan bizonyítékát adja annak, hogy okos ember, míg a leány, ha még olyan fiatalon is megy férjhez, — de erre nézve még nem nyilatkozott világosan az országgyűlés, nem volt ideje rá, ki kellett nevetnie Majoros urat, azt a kedves embert, a ki csupa szeretetből a világot sem mulasztana el egy alkalmat sem, hogy

e fontos társadalmi ügyet egy kicsit csuffá ne tegye. Most is, mint már annyiszor, azzal állt elő, hogy adassanak meg a nőknek a politikai jogok. Természetesen ismét lekaczagták, és ez a kaczagás hódolati nyilvánítt a magyar hölgyek szeretetremél-tősága iránt. Politikai jogok! mit értenek e nagy szó alatt még most általában, és valami keveset még minálunk is? Csak azt, hogy a nő is, miként a boldog férfiak, tele fejjel egyik kortestanyáról a másikra vetemüljön, uri, nem uri paraszttal sorban csókolódzzék, versenyt borozzék, pálinkázzék, az udvaron fet-rengjen, vagy borizú rekedtséggel utcahosszat „Éljen“-t kur-jongasson, hazaszeretetről furkós bottal tegyen nyilvános val-lomást, a törvényhozó-testületben moslékos dézsát ellenfele fejé-hez vágjon, kéz alatt meg az ország vagyonát és a néha becsüle-tét is vásárra vigye, — éppen nőnek való mulatság ez! Azért, hogy Stuart Mill olyan lelkesen apostolkodik a nők politikai jogai mellett? Hja, édes Majoros bácsi, ezt az embert nem elég ám csak névről ismerni, hanem föl kell tudni emelkedni oda, a hol ő áll, és a honnan ő nézi az életet. Nem ez az egyetlen nemzet-gazdászati és társadalmi kérdés, melyről e nagy szellem úgy nyilatkozik, mint a nők politikai jogairól, és a való élet mégis csak évszázadok mulva fog oda jutni, a hol az ő világos, tiszta lelke azt látta. Éppen ez a különbség az elmélet és gya-korlat, a látnok és a képviselő között; ennek a jelenen van a a szeme, ezt a kötelességet bizonyára Majoros ur is hűségesen teljesíti, és annál fogva tisztán láthatja, hogy mennyi fejtörésbe kerül még a mi hölgyeinknek az a kis hunczutka, hogyan és mikép lehetne az minél csintalanabb hunczutka: a homlok kö-zepén-e, vagy a halánték táján, és hol van még a többi! Azért én is tökéletesen egy nézetem vagyok Majoros urral, és csak azt az egyet lesem, hogy szülessék előbb az a férfi, a ki a nőnél sem-mibe sem veszi a csint, izlést és illedéket, akkor én is mindjárt azt mondom: adassanak meg neki a politikai jogok, és hogy nyugodtabban várhassam be ezt a kis időt, azt a mulatságot találtam ki magamnak, hogy női ismerőseimet a l a p o s t a n u-lásra és hasznos munkásságra serkentem, e mellett a szépség csak nyer, és jöhet idő, mikor éppen a szépséget menti meg vele; — de hogyan jutottam e tárgyra?

Igaz, tudom már, hogy ez az utósó szám a jelen félévben, és miután nagyon jó, tudni azt, hogy mennyire terjednek a női kérdés természetes határai úgy a homlokokon, mint a társada-lomban, részemről is szépen kérem Kegyeteket, legyenek buzgó terjesztői azon elveknek, melyeket e részben e lap magáinak ismer, vagy — a mi sokkal egyszerűbb — legyenek buzgó ter-jesztői magának e lapnak.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótékony-ság.) Királyné Ő Felsége Ürmény tüzkárosult lakosainak száz frtot küldött magánpénztárából. — E hó 25-dikén, csütörtökön ülte meg a budapesti királyi magyar egyetem alapításának 94-dik évfordulóját. Ez alkalommal a je-lenlegi rektor: Kautz Gyula ur, rektorsága emlékére egy kétezer frtos alapítványt tett, szegény jogtanulók segélyezésére.

* * (Rózsás napló.) V ar j u Ede, mohácsi királyi járásbi-róságai tiszt e hó 27-dikén tartotta menyegzőjét a kedves Cs ő r i Mária kisasszonnyal. — Pándon e hó 15-dikén fényes esküvő volt: Szilassy Kornélia kisasszonyé, (Szilassy Kálmán egyet-len leányáé,) P a t a y Gyulával. A násznép körében pompás ma-gyar ruhák voltak láthatók. A volt jobbágyokból pedig bande-rium állt ki önkénytelen az ünnepély emelésére. Az esküvőt

gazdag lakoma és tánczvigalom követte. A nép számára is mulatság volt rendezve. Az örömapa és anya e nap emlékére hatszázforintos alapítványt tett, melynek kamatát évenként egy-egy szegény falusi leány kiházasításához adják; a menyasszony pedig száz forintot osztott ki a falu szegényei közt. — Németh Gizella kisasszony, a kolozsvári színház kedvelt tagja mult hétfőn tartá esküvőjét Locsarek karmesterrel. — Biharban Munkácsi Béla, pesti ügyvéd e napokban kelt össze Hirschl Nina kisasszonnyal. — Miskolczon Keviczky Gyula, rimaszécsi ügyvéd e napokban váltott jegyet Kun Laura kisasszonnyal, a város egyik legbájosabb hölgyével. — Gróf Bethlen Aurél, az ugynevezett nagy gróf Bethlen János legkisebb fia, Földvári Irmát, kövárvidéki főkapitány, tanesi Földvári József és gróf Haller Klára egyetlen leányát, e hó 21-dikén eljegyezte. — Budán mult vasárnap tartá esküvőjét Szél Gáspár, közoktatási miniszteriumi tisztviselő Payer Mária kisasszonnyal. — Pesten Dudásy László váltótörvényszéki irodatiszt e napokban kelt össze Olivet Olga kisasszonnyal. — Rimaszombaton Liszka József gyógyszerész a mult héten tartá kézfogóját Hamaliár Fanni kisasszonnyal. — Temesvárt e napokban volt Hassak ezredorvos esküvője Görlich Laura kisasszonnyal, egy tüzérezredes leányával. — Hosszú László, Kövárvidéke főjegyzője, e napokban jegyezte el Budapesten Porutiu Mária kisasszonyt, Porutiu Sámuel, belügyminiszteri osztálytanácsos kedves leányát. — Szarvason a bájos Molitorisz Malvin kisasszonyt e napokban Szakmeister István, szabadkai városi orvos jegyzé el. — Gömörben Boronkay Matild kisasszony és Révay Károly esküvője e hó 15-dikén volt. — Munkácson Papp József uradalmi ügyész e napokban tartá esküvőjét Illés Ida kisasszonnyal, P. Szathmáry Károlyné nővérével. — Vácson szintén e napokban volt Langer Ilka kisasszony és Fiala Károlynak, az osztrák államvasut pesti pénztárnokának esküvője. — Nagy-Kanizsán Horváth Lajos fiatal ügyvéd Pfeiffer Irma kisasszonyt jegyzé el Iharos-Berényből; Bodor Antal erdélyi ügyvéd pedig Incze Irma kisasszonyt Ördögkútról. — Tinnyén Meyersz Károly volt huszárkapitány e hó 14-dikén vezette oltárhoz Simoncsics Elvira kisasszonyt.

*** (A pesti jótékony nőegylet) az ez évi juniushó 28-dikától augusztushó 22-dikéig terjedő 8 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 3643 frt 4 krt utalványozott; és pedig hetenkint rendszeren segélyezettetteknek 949 frt 20 krt, évnegyedenként részesítettetteknek 1795 frtot és egyszermindenkorra segélyezettetteknek 898 frt 84 krt. Ugyanezen alkalommal a választmányi nők 67 új vizsgálatról is tettek jelentést.

*** (A kisedővédő-egylet) és kisedővodákat terjesztő egyesület ünnepélyes egygyólvadása a vasárnap közgyűlésben, melyen Ürményi József elnökölt, minden legkisebb ellenvetés nélkül megtörtént. P. Szathmáry Károly ez alkalommal előadta a kisedővás hazai történetét, s egyszersmind megemlíté az egyesülés szükségének okait. A terjesztő egyletnek nincs elég anyagi ereje, s noha az első kisedővodát, a budai „angyalkertet“ egy nő: Gróf Brunswick Teréz nyitá meg 1828 juniust elsején, a nő közreműködést a terjesztő egylet még sem vévé igénybe. Egyesült erővel ezentul többet tehetnek. Közös névül az „Országos kisedővédő egyesület“-et vették föl, az egyesülés végrehajtására bizottságot neveztek ki, melynek tagjai: Ürményi József, Várady Gábor, Peregrini, György Aladár, dr. Schermann, P. Szathmáry Károly, Kralovánszky Istvánné, Hentallerné és Kühnel Ignáczné urhölgyek, kik a ma, vasárnap folytatandó közgyűlésre kész tervet fognak beadni.

*** (Az országos képzőművészeti társulat) tagjai a folyó évre öt műlapot kapnak. Ezek közül három az országos (Eszterházy-) képtár tulajdonát képező eredetiek után készült, és jelesül: Rembrandt „Írástudó“, Cuypp „Állat-soport“ és Van der Neer „Holdvilágos táj“ című festményeit, a negyedik pedig Munkácsy „Iskola előtt“ című művét ábrázolja. Mind a négy Unger tanár által van karczolva, ki e szakmában elsőrendű európai kitűnőség. Az 5-dik műlap még nincs megállapítva, de minden esetre ez is egy becses rézmetszetből fog állani és az egész album már októberhóban szétosztatik.

*** (A császárfürdő és Lukács fürdőben), valamint a szemben fekvő ugynevezett kápolnaépületben az idény kezdetétől juniust 15-dikéig 260 fürdővendég volt elszállásolva; ezeknél természetesen jóval több vendég van, mert egy nagy rész budapesti rokonoknál, mások pedig a fürdők környékén magánházakban lakaak. — A császárfürdő derék bérlője: Hirschler Fülöp ötszáz fürdőjegyet ingyen, negyedfél ezret pedig fele áron engedett át a honvédelmi miniszteriumnak szegényebb sorsu honvédek számára.

*** (B. Piret Lajos altábornagyot) nagy katonai pompával temették el vasárnap délután. Az altábornagy ép az nap lett egy baleset áldozata, a melyen kassai főparancsnoknak kinevezték. Midőn a lovak elragadták a kiesett kocsijából, annyira összezutatott, hogy attól a pillanattól nem tért többé magához s három napi nagy kinok után meghalt.

*** (Az agg Szilágyi Pál temetése) mult vasárnap volt, a nemzeti színház tagjai teljes számmal jelentek meg régi bajtársuk utósó tisztességére, ezek közül ugyan csak kevesen látták őt a színpadon, mert husz éve már, hogy nyugalomba lépett, és akkor is már 60 éves volt, de azért nem élte túl nevét, mert egyike volt az „uttörők“-nek, jó komikus volt a maga idejében, igazi humor volt alakjaiban, és a magánéletben is mind végig jókedvű öreg volt. Két gyermek maradt utána: Bulyovszky Lila asszony és Szilágyi Béla, jelenleg a budai színház tagja.

*** (A nemzeti muzeumot) József főherczeg a mult héten meglátogatván, az intézet számára a következő nevezetes történelmi emlékeket ajánlotta fel: Alexandra Paulowna, boldogult József nádor nejének azon gazdagon aranyozott óriási hintáját, a melyen hazánkba érkezett, valamint a pazar diszítésű lószerszámokat is. Felajánlá továbbá az orosz porcellánból készített fölséges asztalkészletet, mely Alexandra Paulowna nagyherczegnő egyik hozományát képezé.

*** (A budai Horvátkertben) mult hétfőn báró Jósika Kálmánnak „Bátori Gábor utósó szerelme“ 3 felvonásos drámája adatott először, a tehetséges Dancz kisasszony jutalmául, a ki igen csinosan játszott is benne és teljesen megérdemelte a tetszést, melylyel a közönség ez este is elhalmozta, hanem azért az új darab életét nem birta megmenteni; nem is lehet; Jósika Kálmán tökéletesen elsajátította a színművészet mesterségét, csak egy hiánya van: nem költő, emberei nem éreznek, és ez nagy baj a színpadon, nem érdeklik a nézőket. Most is Bátori Gábor egy kéjencz, de mert nincs benne emelkedettség, undort gerjeszt. Szilassi Ilona, a kit fel akar áldozni, szende lélek volna, ha unalmassá nem válnék, nem lévén benne az a bizonyos „je ne sais quoi“ (mint a francziások mondánák), a mi a szívet megrezegteti.

*** (A svábhgyi vasutat,) mely nyolczszázezer frtba került, mult szerdán adták át a forgalomnak. Naponként 36—38 vonat közlekedik rajta, s mindennap felszállhatnak négy ezer embert. A föl- és lejutás egy óranegyedig tart. Az árak nem magasak: fölfelé 30, lefelé 20, föl és le 40 kr. Adnak idényjegye-

ket is. Továbbá úgy is lehet jegyet váltani, hogy benne van a lóvonatu vasut vitelbére is a budai hidftől a városmajorig. E vasutat, mely negyven év múlva lesz a város tulajdona, a svájci születésű Cathry mérnök tervezte. A két indóház Walser Frigyes pesti építész műve.

* * (*Érdekes pör.*) Mint tudva van, 1848-ban a kormány fölhívására a nemzet összehordta aranyát és ezüstjét, melyek sok millió értéket képviseltek. Az illetők kincstári kötelezvényeket nyertek az átszolgáltatott értékről, s meg lőn határozva a kötelezvényben az is, hogy a tőke után 5% jár. Csiky Sándor képviselő négy ily kötelezvény nyel bir, melyek összesen 265 frt tőkét képviselnek. Csiky nem rég az országgyűléshez folyamodott ez összeg visszafizetése végett. Az országgyűlés a kérvényt a miniszternek adta ki elintézés végett. A miniszter azt a végzést hozta erre, miszerint olyan alapja nincsen, melyből a követelést kifizethesse. Ennek folytán Csiky Sándor a belvárosi járásbírósnál pert indított a kormány ellen, a pert meg is nyerte, s a kormány elmarasztaltatott az egész összegben s annak kamataiban 1848-tól máig. Természetes, hogy a fiskus föllebezést jelentett be.

* * (*Irodalom.*) Schwiedland Frigyes, a francia nyelv tanára a budapesti állami főreáltanodában, francia nyelvtant irt iskolák és magántanulók számára, mely az egész anyagot négy folyamban tárgyalja. Az első folyam a mult héten hagyta el a sajtót, és a többi részek is gyorsan követni fogják. — Dr. Marczell János gyakorló orvostól: „Nagy-Rőcze és környéke mohviránya“ című mű jelent meg, mely a leveles mohok közül 102-nek leírását tartalmazza, májmohhal csak 11-gyel találkozunk benne; a szerző azonban igéri, hogy igyekezni fog azokra vonatkozóleg kimerítőbb adatokat gyűjteni.

* * (*A nemzeti színház*) mult heti rendjében „Delilah“ magadodik ki két fejjel, az egyik Prielle Kornéliáé, ki a czimszerepet adta, a csupa finomság és kaczer herczegnőt, e nagy művésznőnek saját ntánozhatatlan bájjal és szellemmel; a másik Náday, a ki Rosweint, a fiatal zeneszerzőt adta, mondhatni meglepőleg szépen, mert valóban meglepő az a haladás, a mit e jeles tehetség csaknem szemlátomást tesz. A könnyedség és szinpadí otthoniasság egyre jobban telik meg nála tartalmassággal, és finom játéka mellett hiven jellemez, egyénit, mai szerepe is igazi művészi alkotás volt. Ráadásul pedig a harmoniumon is igen szépen játszott ma. Lendvayné és Komáromy mint mindig, ma is jelesül állták meg helyüket, első mint kedves, szende áldozatra szánt Mártha, utóbbi mint ennek atyja, Sertorius zenetanár. És ennyi jelességtől körülvéve mutatta be magát először Körösmezey mint ujonszerződött tagja a színháznak! Nagyon természetes tehát, hogy csak szép külsejét vette észre a közönség; a szinpadon ez is valami, körülbelül annyi, mint könyvnél a cím, a tartalmat még csak azutánra várjuk tőle, van hozzá módja, mert még fiatal.

* * (*Vegyesk.*) Koburg herczeg, József főherczeg sógora, ki közelébb megnősül s Pesten fog lakni, megnézte a lánczhidéri palotában számukra készitendő lakást, s midőn az építészttől értesült, hogy olyan berendezés, minőt mintául rendelt, tizenhatezer forintba került, azt mondá, hogy annyit nem szánt rá; nem barátja a tulságos fényezésnek. — Deák Ferencz orvosának, dr. Kovács S. Endrének vagy 200 országgyűlési képviselő köszönő iratot készül átnyujtani azon önfeláldozó buzgalom elismeréseül, melylyel a nagy férfitu ápolásában eljár. — A nőiparegylet második tánczestélye, szintén jótékony célra, juliushó 5-dikén lesz a császárfürdőben, mely bizonyára igen látogatott lesz. — A szini képezde növendékei mult csütörtökön

vig juniálissal jutalmazták meg magukat és övéiket, azért, hogy az idei vizsgák olyan fényesen ütöttek ki. — A zenekedvelőegylet ma, vasárnap kirándulást rendez Visegrádra. Esztergamból nagy társaság fog ezuttal érkezni Visegrádra, báró Barkóczy vezetése alatt, csatlakozva a budapesti mulatókhoz. — A cselédképzőegylet ma, 28-dikán délelőtt, a városház tanácstermében tartja rendes közgyűlését. — Zichy Mihály festész hazánkfia Pétervárat végkép elhagyván, e hó 20-dikán körünbe érkezett. — Szilávy József mult szombaton a fürdő használata végett Kissingenbe érkezett. — Bésán József báró hagyományából e napokban 13,000 frt tétetett le a pestvárosi letétpénztárba, ebből a városi fiu- és a leányárvaházat öt-öt ezer, a Rókus-kórház alapját 3000 frt illeti. — Bartalus István Lipcsében sajtó alá adta a magyar népdalok egyetemes gyűjteményének második kötetét s előfizetőit türelmre kéri. — A Margitszigetnek jelenleg már 309 lakóvendége van. Ezek közt 233 budapesti, 65 vidéki, tizenegy pedig külföldi. Párisból is van négy vendég. Képviselők közül számosan lagnak künn, köztük Tisza Kálmán is. A bécsi vendégek közt van báró Schwarz-Meiler tábornok és neje. — A „Jézus Krisztus“ című tüntető darab előadását, mely szombat este Budán, vasárnap pedig a városligetben volt előadandó, a belügyér utasítása folytán a főkapitányság betiltotta, mivel nem igen van ember, a ki Jézust a szinpadon méltólag személyesíthetné. — Berta Sándor hazánkfia pár óra hazajött Párisból s igen sok szép magyarstylü zeneszerzeményt hozott magával. — A tanítók gyűlése augusztus 9—12-dikén lesz Budapesten, s a résztvenni kívánóknak július 20-dikáig kell Roth Vilmos pénztárnokhoz (Buda, tanítóképezde) beküldeni jelentkezésüket, két forint tagdíjjal, mely olcsó utazást biztosít. — Az esküdt-szék mult csütörtökön Borostyáni Nándort a Mihályi Endre elleni „rágalmazás“-ban tiz szóval kettő ellen vétkesnek találta, minél fogva három havi fogságra, 150 frt. birságra és a perköltés viselésére ítélte. — Az álatkertbe a király ajándékából már megérkezett több darab, köztük egy ezüst fácán, egy Yak (bölényfaj), egy abyssinai juh és egy zerge. — Az álatkertben vasárnap este hét órakor volt a díjat nyert baromfiak utósó kisorsolása s minden belépti jegy mellé ingyen adtak egy sorsjegyet. — Az ujpesti zendülés pörét e hó 22-dikén kezdte meg a pesti királyi törvényszék. A vádlottak száma 91, a tanuké pedig közel van a kétszázhoz. A tárgyalások a megyeház nagy termében folynak. — Renz a jövő napokban érkezik Pestre, 120 lóval és lovardai személyzetével. A roppant körönd, melyet az István-téren, a Miklósi színház mellé építették, közel 3000 nézőt fogad be s 40,000 frtba került. A páholyok, zártszékek igen izlésesen és tágasan építvék. Elöl az emeleten nagy bállettem, alant tágas csemegecsarnok, hátul alant 55 lóra való istálló. — A népszínház at oly gyorsan építik, hogy falai már jó magasra emelkednek föl a földszinétől. — A nemzeti színház drámabíráló bizottsága Toldy Istvántól „Kornélia“ című négyfelvonásos vigjátékot fogadott el előadásra. — Egy ritka sikerrel irt vigjáték van most a nemzeti színház drámabírálói előtt, Kazár Emil tollából. — A „Középpárt“ című lap juniushó végén megszűnik. — Az ősz i hadgyakorlatok a közös hadsereg nézve ez évi augusztushó 20-dikán kezdődnek és szeptember végeig tartanak bezárólag. Ez ősz i hadgyakorlatokra az 1865—67 és 1869 évi tartalékos katonák fognak behivatni, összesen körülbelül 2000 főnyi legénység. — Utazók számára megjelent Kilián Frigyes egyetemi könyvárusnál a magyar korona területén levő összes vasutakra érvényes üzletszabályzat, ára 35 kr. — Folyó hó 14-dikétől 20-dikáig élve született

247 gyermek, elhalt 277 személy; a halálozások tehát 30 esettel mulják felül a születéseket. Ezek közt volt 131 fiu, 116 leány. A halottak közt volt 148 férfi, 129 nő, egy éven aluli gyermek 106.

* * (Halálozások.) Baldácsy Antal bárót súlyos, kipótolhatatlan vesztés érte. E napokban ugyanis elhalt egyetlen reményteljes 12 éves kis fia. — Vásárosnaményi Eötvös Mihály, Szatmármegye volt első alispánja, 1836-dik évi országgyűlésen Pozsonynak követje, 1848—9-ben kormánybiztos, több megyék táblabírája, életének 78-dik évében, júniushó 21-dikén jobb életre szenderült. — Szombathelyen mult vasárnap hunyt el Stirling János, ki mint önkényes tüzoltó s gyakorlómester, Pesten, Pécsen, Kolozsvártt és Szombathelyen igen sikeres buzgóságot fejtett ki a tüzoltás terén. — Szegeden özvegy Lázárné Duka Ilona, 58 éves korában elhunyt. — Dr. Bódy József, ungmegye főorvosa, mult kedden Pesten, hová hű nejevel gyógyulás végett jött, 53 éves korában meghalt. — Oláh Gábor hites ügyvéd, dr. Oláh Gyula országos képviselő atyja, e hó 24-dikén reggeli 7 órakor, élte 74-dik évében Aradon elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 20-dikén: „A tévedt nő“, Verdi operája. — Junius 21-dikén: „II. Rákóczy fogsága.“ — Junius 22-dikén: „Delila“, Feuillet színműve. — Junius 23-dikén: „Brankovics György“, Erkel operája. — Junius 24-dikén: „A tündérujjak“, vigjáték. — Junius 25-dikén: „Romeo és Julia“, Thomas operája. — Junius 26-dikén: „Alphonse ur“, Dumas vigjátéka.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: pamlagpárna rajza. E munkát egyszínű posztón vastag selyemszálakkal kell himezni, lehetőleg tarka színvegyületben. Így például a körzetet vörös és sárga színben, a pálmákat pedig zöld, kék, sárga és lila selyemmel.

A 2-dik szám: Olga név fehérneműekre.

A 3-dik szám: C és A betűk.

A 4-dik szám: tálcza, kosár, tüpárna, vagy más kerek kézi munka közepe, ripsre, bársonyra vagy posztóra himzendő, berlini pamuttal vagy selyemszálakkal.

Az 5-dik szám: függönyök vagy asztaltakaró körüli himzés rajza.

A 6-dik szám: A betű.

A 7-dik szám: B betű.

A 8-dik szám: lámpatálcza körüli himzés rajza, selyemmel és berlini pamuttal, szörkelmén himzendő.

A 9-dik szám: C betű.

A 10-dik szám: L betű.

A 11-dik szám: Z betű.

A 12-dik szám: H betű.

A 13-dik szám: G betű.

A 14-dik szám: M betű.

A 15-dik szám: gyermekek rajza, finom piquére zsinórok-
kal és csipkeöltésekkel dolgozandó.

A 16-dik szám: P betű.

A 17-dik szám: L betű.

A 18-dik szám: B betű.

A 19-dik szám: K betű.

A 20-dik szám: fehérneműekre való szélesebb szegélyezett himzés rajza.

A 21-dik szám: zsebkendő körüli finom francia himzés rajza.

A 22-dik szám: J betű.

A 23-dik szám: B és C betűk.

A 24-dik szám: kis virág, nyakkendők sarkaiba.

A 25-dik szám: zsinórzási minta felöltők sarkaiba való.

A 26-dik szám: G betű.

A 27-dik szám: nyakkendő vagy övzalag végeibe való zsinór-
zási vagy tambouirozási minta.

A 28-dik szám: egy kis füzér rajza.

A 29-dik szám: N betű.

A 30-dik szám: L betű.

A 31-dik szám: O betű. És végre

A 32-dik szám: M betű.

Számrejtvény.

Tóth Bozóky Máriaától.

1. 5. 1. 5. Abban van ám nagy hordó

8. 2. 6. 9. 10. 11. Szereti a kódorgó.

2. 4. 9. 10. Erről is híres hazánk,

7. 6. 5. Erre Isten néz reánk.

4. 9. 10. Csak ez tudja, mit kaszál,

10. 9. 3. 4. 5. Éjjel látsz világánál,

4. 5. 4. Ettől hallunk szent igét,

5. 4. 5. Nekünk adja életét.

4. 2. 1. 11. 5. Ezért senki sem ízet,

4. 7. 10. 10. 5. Örökös szemünk felett,

3. 2. 8. Fákön északot jelez,

8. 5. 10. Földön meg nem élhet ez.

4. 7. 4. 5. Számos férfi életpárja,

1—11. Örök fényt áraszt Muzsája.

Megfejtési határidő: Julishó 25-dike.

A 22-dik számban közölt rejtvény értelme:

Oroszlány.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Korik Zsófia, Schütz Lóra, Devich Ferenczné, Eisen Izidorné, Becherer Ernőné, Kalla Mihályné, Illésy Piroska, Felsenburg Paulin, Ehen Ilka és Gizella, Marosy Hermin és Etelka, Tóth Bozóky Mária, Bányász Teréz, Malatinszky Etelka, Sárközy Piroska, Bészler Mária, özvegy Kozma Alajosné, Fodor Erzs, özvegy Besz Elekné, László Julia, Gottmayerné, Gábor Berta, Szabó Losonczy Eleonóra, Jármay Ferenczné, Limbek Vilma, Novák Kornélia, Mezey Janka, Deák Katicza, Szűts Ottilia, Hannel Ida, Vásárhelyi Jánosné, Moesz Gézáné, Oszlányi Mari, Gál Boros Anna, Szalonnay Benicz Ida, Vitályos Jusztin, Felvinczy Mariska, Bernáth Gyuláné, Pilisy Emilia, Debreczeni Józsefné, Körner Gizella és Jozéfa, Kovács Emma, Kiss Lőrinczné, Plaveczy Ilona, Tóth Gizella, Jármay Mariska, Longyel Gézáné, Temesváry Anna és Erzsébet, Pesti Teréz, Márffy Juliska és Veron.

Tartalom.

A női önértet. — A virágok versenye, Várady Antaltól. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A lepke meséje, Kalmár Bélától. — A halottak elégetéséről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti uaptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fülhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

egész valójában szőröstől-bőröstől, lelkestől-testestől hazaelle-
nes szász lehessen, változtassa nevét is valami szive-ohajtotta
szász névre, miáltal a szász nép hazaellenes töredékének, való-
színűleg még inkább mint eddig, megnyerhetendi rég vadászott
kegyét, a mi jó hazafiui csángó-magyar familiánkat pedig ne
pellengérezze az általa még használt magyar „Koródi“ név to-
vábbi viselésével.“

Vidéki vegyesek. Gróf Erdődy Sándor és Ferencznek
a király megengedte, hogy Vas megyében fekvő vépi és bakófi
uradalmukban külön-külön első szülöttségi hitbizományt állit-
sanak föl. — A szolnoki nőegylet mult, vasárnap vidám nyári
mulatságot rendezett, jelentékeny jövedelemmel saját pénztára
javára, melyben sok kedves hölgy vett részt; házi asszony Ho-
ránszky Nándor képviselő szeretetreméltó neje volt. — A me-
zőturi nőegylet által közelebb rendezett tombola 109 forintot
jövédelmezett tisztán a kolera-árvák javára. — Beregszáz-
son Plotényi Nándor e hó közepén az ottani nőegyletnek is
szépen jövédelmezett két hangversenyt tartott; a hölgyek kö-
zül közreműködtek: Vörösné, Lechky Irma asszony és Mack
Berta kisasszony zongorán, Sütő Amália és Holszky Julia kis-
asszonyok énekkel. — Kassán mult vasárnap a Fröbel-gyer-
mekkert javára bazárt rendeztek. A Széchenyi-sétakertben hat
sátor volt fölállítva, melyekben a középosztály hölgyei (az
arisztokrácia távol tartotta magát) élelmiszereket, virágokat
árultak vagy tombolajegyeket kínálgattak. Mintegy 4000 ember
látogatta a jótékony czélu mulatságot. — Győrött állandó
szinkör felállításának eszméjét pendíti meg Tóth B., mely 1500—
2000 frt költséggel eszközölhető lenne. — Gyulán a békés-
megyei régész- és mivelődéstörténelmi egylet megalakult s el-
nökké az ez ügyben is igen buzgó Göndöcs Benedek apátot vá-
lasztá meg, alelnökké Haan Lajos, csabai evangélikus lelkészt,
titkárrá pedig Zsilinszky Mihály szarvasi tanárt. — Vadker-
t e hó 17-dikén tyuktojásnyi jég esett, nagy pusztítást okozva
a vetésekben; az nap Tamásfalván (Kolozs-megyében) oly nagy
jég volt, hogy még a legelő barmokat is agyonverte.

Különfélék.

** (Királyné ő Felsége) — mint már említve volt lapunk-
ban — a jövő hóban Angliába, a Wight szigetre fog menni, s
ott tölti a nyarat, szigoru inkognitóban. A sziget fekvése igen
szép, s enyhe egészséges lég övezi. Főhelyei: Bonchurh falu, a Szt.
Bonifáczhegy lábánál, melynek lejtője le a tengerpartig leggyö-
nyörűbb villákkal van beépítve; azután Ventnor városka. Ez
annyira a hegyfal alatt fekszik, hogy északi, vagy északkeleti
szélnek házaihoz férközni teljes lehetetlenség Itt a lég állandóul
annyira enyhe, hogy a víz soha be nem fagy, s mig köröskörül
mindenütt fagy, zuzmara és hó uralkodik, ott vidáman szökellnek
szikláról-sziklára a báránycák. Ventnor egyébirant inkább egy
nagy virágos kertnek látszik, mintsem városnak. A vendéglők
kényelemmel és fényesen vannak berendezve, mert a mellbetegek
egyre sürűbben látogatják a szigetet. A királyné a várostól egy
órányi távolságra fekvő kastélyban fog lakni.

** (Rochefort Angliában.) Jelentettük már, hogy Ro-
chefort Queenstown-ban brit földre lépett, ott azonban nem igen
rokonszenves fogadtatásban részesült. A tömeg a kikötőhely-
től a pályaudvarig „Le Rocheforttal!“ kiáltással kíséré, és a
rendőrségnek sok baja volt, hogy a nép ellen megvédje. Nem
tudni még, valjon Rochefort Angliában fog-e maradni, vagy in-
kább Belgium vagy Hollandia vedégszeretétét fogja-e igénybe

venni. Még New-Yorkban időzése alatt Londonból és Fran-
cziországból jelentékeny pénzajánlatokat tettek neki egy lap
kiadása tárgyában.

** (Egy szerencsétlen léghajós.) Beudet francia léghajós
Temesvárott igen keserű tapasztalatokat szerzett. A rosz üzlet és
az utósó leszállása alkalmával okozott károk megtérítése külön-
ben is a kétségbeesésig vitték a szegény embert. Végre e napok-
ban az a csapás érte még, hogy szeretett nejét, ki minden fá-
radalmában és nélkülözésében hiven osztozott, és gyermekét el-
veszté. Hogy nejét eltemethesse, egy bizonyos R. nevű egyén-
től 50 frtot vett kölcsön három napra, és meg is kapta, de csak,
— hir szerint — 50 frt kamat mellett. A szegény léghajós szerdán
délután tartotta meg utósó előadását, és a közönség szép szám-
mal jelent is meg; a jövedelemből azonban az uzsorás kifizetése
után vajmi keveset tarthatott meg magának.

** (Uj üstökös) lesz legközelebb szabad szemmel is lát-
ható. A lipcsei csillagda számítása szerint az üstökös július 8-di-
kán érkezik a nap közelébe és szép látványt fog nyújtani, külö-
nösen a júliusbó első felében beállandó holdtölte után, július 15-
dikétől kezdve pedig egész éjjel látható lesz. Az üstökös távol-
sága a földtől most 20 millió mérföld, de e távolság fokozatosan
apadva júliushó 23-dikán már csak 5¹/₂ millió mérföld lesz.

** (A londoni magyar egylet) e hó 27-dikén, szombaton,
fennállásának hatodik évfordulója alkalmából lakomát rende-
zett, melyen gróf Beust magyar-osztrák nagykövet elnökölt. Ren-
dezők: Blum J., Csomor N., Diósy M., Ebner J., Goldner S.,
Greger Miksa, Horváth J., Kocsis A., Komlóssy A., Lewinger
C., Loeviwinger C., Oestreicher J., Pilischer J., Rath F., Reu-
ter S., Rosner H., dr. Roth, dr. Schlesinger, Stockinger F.,
Vidéky A., Walthier J., Zingler M.

** (Külföldi vegyesek.) Londonból Goldsmidt Ágost-
nak, az ismert magyar barátunk halálát jelentik. Ő több ízben
időzött Pesten, beutazta hazánkat s népünk jelleméről, valamint
történelmünk és intézményeink iránt mindig meleg rokonszeny-
vel viseltetett. — Nagy viharok voltak e napokban Alsó-
Ausztriában, különösen Bécs közelében, s mint jelentik, a szőlő-
lőkben nagy kárt okoztak.

Megbízások tára.

Radegundba: Szivesen vállalkozom 50 példányra.

Palkonyára E. M. I. urnőnek: Nagyon sajnálom, de
valóban nem szolgálhatok már vele!

N. Szöllősrre D. B. urhölgynek: El van küldve.

N. Szebenbe M. J. urhölgynek: A jövő hótól kezdve
mindazon t. előfizetőink új czimszalaggal kapják majd lapunkat,
a kik a könyvek meghozatala által egész évi kötelezettséget vál-
laltak e lap járatására nézve, és e szerint a kötelezettség idő-
tartama alatt még azon esetben is fennakadás nélkül kapják
majd a lapot, ha az előfizetési díjat csak utólagosan küldik be.

Petőre H. A. urhölgynek: Munkába van adva.

B. Gyarmatra Gy. I. urhölgynek: Nagyon szivesen
tettem.

Mohácsra K. L. urnőnek: El van küldve.

Budára T. G. urnak: Még nehézkes.

Budapestre J. Gy. urnak: Igen.

Szentesre S. F. urnak: Már csak a jövő azonban jöhet.
Magánlevél is megy.

M. Szigetre M. G. urnak: Szivesen.

Előfizetésifelhívás

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl“ Wernertől 3 kötet. — „A boldogság utja“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőnek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

Es A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hoggy meggyőződjék árui jószágáról. bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gazlert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmososert, percailokat, jacsonats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvasznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradit, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőseket, serfnyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más czikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

Lábbeli gyárnok Budapestén, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az aligmult bécsi vilákiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kiesinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, **2 óra alatt**, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESÍTÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utcaza 4. sz.** házban f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T

nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. Ennél fogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javítást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TEERFF ANTON

← Árjegyzékek ingyen küldetnek. →

órák, Budapest, Deák-utcaza 4. sz. a.

27-dik szám.

Julius 5-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold- járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra	perc	óra	perc	
Julius	5	Vasárnap	D 6 Vilmos apát	D 5 Czirilla	23 F 5 Agrippa	20 Eszter	4	13	7	55
	6	Hétfő	Izaiás prof.	Ezajás	24 János szület.	21	4	14	7	55
	7	Kedd	Vilibald pk.	Eszter	25 Febroina	22 Judit	4	15	7	55
	8	Szerda	Kilián püsp.	Gillyén	26 Dávid rem.	23	4	16	7	54
	9	Csütörtök	Lukreczia	Anatolia	27 Péter b. vége	24	4	17	7	53
	10	Péntek	Amália szüz	Ilma	28 Cyrill	25	4	17	7	52
	11	Szombat	Pius pápa	Eleonora	29 Péter és Pál	26 S. Simhu.	4	18	7	52

V i d é k i t á r c z a.

Szentes juniushó 23-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — **Bal-
eset** — Színház-megnyitási ünnepély — **Tűz-
játék.** — Tisztelt Szerkesztő! A mult héten sok minden tör-
tént városunkban, köztük egy megrendítő esemény is. Ezt mon-
dom el először, hogy ne kelljen szomorú hírrel zárni be érte-
sitésemet.

Egy **Bucsák János** nevezetű „tűzmester“ jött városunkba,
tűzijátékot rendezni. A kirakgatott műsorozat olvasása után,
előre örültünk már a kis városokban ritkán élvezhető látvá-
nyosságnak. Az előadás e hó 15-dikére volt kitűzve; de a végzet
előadás előtt a legkegyetlenebb csapást mérte a szerencsétlen
tűzmester fejére. **Bucsák** ugyanis a látványosságához szükséges
anyagok készítésénél neje segítségét is igénybe vette, s 14-dikén,
igy munka közben, egy csomó rőppentyű s néhány font lőpor föl-
robbant, (minden esetre a készítésnél könnyen előfordulható
veszélyes tévesztés miatt) s **Bucsáknén** rögtön lángot vetett a
ruha. A szerencsétlen nő a lángoló ruhával kirohanva a házból,
a ház lábánál elfutó **Kurczába** veté magát, hogy a lángot a víz-
ben elnyomhassa. Azonban a kapott sérelem sokkal nagyobb
vala, mintsem azt egy ember túlélhesse; **Bucsákné** három napi
kinos szenvedés után meghalt, s 16-dikán nagyszámu közönség
részvéte s a két helybeli zenekar gyászhangjai mellett*) kísér-
tetett sirjáig, városunk lakosai pedig oly nagy részvéttel visel-
tettek **Bucsákné** iránt, hogy mig betegen feküdt, igen sokan meg-
látogatták s ételeket vittek neki.

Bucsák ezután csak 21-dikén tartotta meg az előadást; de
ezt megelőzte egy ujonnan készült nyári szinkör ünnepélyes meg-
nyitása, és színészeinknek ez nap nem lehetett panaszuk; zsufolva
volt a legkisebb szöglet is. S épen ez az oka, hogy nagyon sokat
nem irhatok a műsorozat és az előadásról: földszinti jegyünkkel
ugy hátra szorultunk, hogy jóformán csak szemeeinknek vehettük
hasznát.

Megnyitó beszédet **Buda József** ur készített és a társulat
rendezője: **Boros Lajos** adta elő. Ebből legkevesebbet hallottam,
de mástól hallottam, hogy **Budai** ur gyönyörű prologot készített.
Ezután a „**Zrinyi vári vértanúk**“-ból láttunk, s mivel itt hangosab-
ban beszéltek, hallottunk is egy fölvonást. Az előadók közül kü-
lönösen **Ecsedinét** emelhetjük ki, ki a szenvedő özvegyet meleg
érzéssel adta. Legtalálóbbs volt előadása, midőn a hazaszeretet
visszautasittatja vele a renegát ruhában megérkezett török ke-
gyencz férjet. Ezután volt még szavalat, magánének, karének;
a helybeli dalárda is közreműködött, végül **Thalia** megkoszo-

*) Városunk derék zenészei nem pénzért, hanem részvétből kísérték
ki **Bucsákné** a sirig.

ruztatása, három elég találó néma képlet a színészet „bölcso-
kora“, **Lendvai**, **Egressy**, **Fáncsi** kora s jelen kora. Ha tapsból
megélnének színészeink, különösen **Ecsediné**, ugy kevés baj
volna. (Erről máskor többet) **Bucsák** — mint mondám — 21-kén
tartá előadását. A látványosság mellé párosult közrészvét igen
nagy számu közönséget gyűjtött össze az előadás színhelyén.
Jövedelem nagy volt. Az előadásról nem szólok, mert a pyi-
rotechnica igen gyenge oldalam. s. f.

A bikszádi fürdő Szatmármegyében, melyet régebben
csak a szomszédos megyékből kerestek föl, a Szatmár-Szigeti
vasutvonal megnyitása óta távolabb vidékről is élénk látogatás-
nak örvend. A fürdő forrásai, tekintélyes orvosok ítélete szerint,
egyenlő gyógyhatással birnak a karlsbadiakkal. **Bikszád** Szat-
mármegye északkeleti részén, egy kis bérczkatlanban, százados
tölgyfaerdő közepén fekszik, legközelebbi vasuti állomások hozzá
Szatmár és **Técső**. Az idény május 20-dikán vette kezdetét.

Miskolczon élénk érdekeltséggel fogadták a pesti szintár-
sulatot, mely előadásait **Dumas** „**Házasság XV-dik Lajos**
alatt“ czimű vigjátékával kezdte meg. Az érdekeltségre van
is ok, mert e társulatban van a magyar vigjáték legkitünőbb
művésznője: **Prielle Kornélia** asszony, továbbá **Paulayné**, **Szig-
ligeti Ferike**, **Szerdahelyi Antónia**, **Náday**, **Benedek**, **Pintér**,
Karikás, sat. A társulat vezetője és rendezője pedig a jeles **Paulay Ede**.

A Rába az utóbbi esőzések s hihetőleg a stájerországi
hegyeken történt hóolvadás folytán annyira megáradt, hogy árja
egyfelül a **Marczalba** csapott, másfelől pedig a partjain fekvő
határok laposabb részeit elborította, és így mind a jobb, mind
a bal partokon nagy károkat okozott. A **rábamenti** réteken a
széna már többnyire le volt kaszálva, s az árviz által elsodor-
tatott.

Egy Nagy-Váradhoz közel eső helységből írják, hogy
ott egy 18 éves leány van, ki holdvilágos éjjeleekben nesztelenül
elhagyja ágyát s az udvaron a házhoz odatámasztott létrán föl-
felé kapaszkodva, a ház tetejére megy, onnan pedig a szomszéd-
ház fedelére lép át, melynek kéménye mellé rendesen le szokott
ülni. Miután mintegy negyedóráig mozdulatlanul ült helyén, is-
mét föláll s azon az uton, melyen fölment, visszamegy s ujra
lefekszik ágyába. Ez utat minden hónapban 4—5-ször teszi meg.

Pakson néhány nap előtt a fürdőházból egy férfi kiusz-
ván a **Dunába**, s ott forgóba keveredvén, menthetlenül elveszett
volna, ha egy derék gőzhajózási szolgáló, ki csónakkal utána in-
dult, veszélyes helyzetéből ki nem menti. Különösnek tűnt föl az,
hogy többször kérdeztetvén kiléte felől, azon választ adta: „**Majd**
ha a parton leszek, megmondom“, és csakugyan mire odaért, ki-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.

Hirdetések díja:

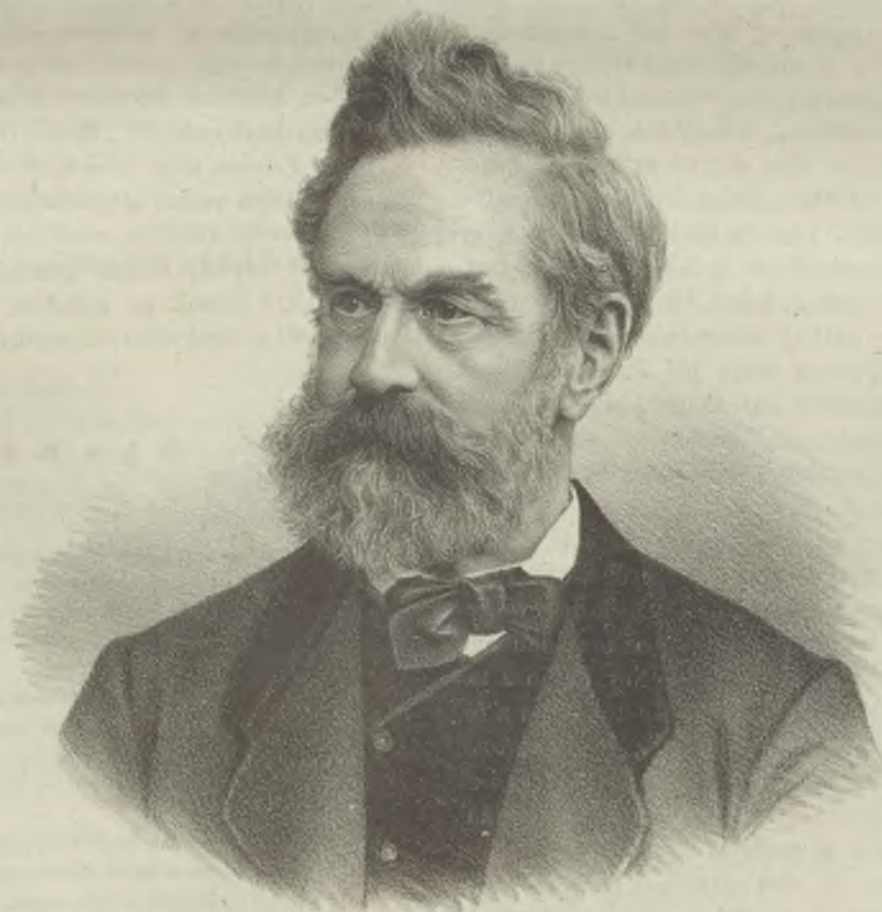
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

27. SZ.
Julius 5-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Önök mindnyájan ismerik e nevet. A nevelés magasztos missióját csak a női gyöngédség képes egész teljességében felfogni, a nevelés-ügy apostolainak végtelen áldozatkészségét csak a női szív tudja igazán méltányolni, és én pillanatig sem kételkedem, hogy önök Ney Ferencz nevének hallásakor soha sem késnek elismerő tisztelettel megemlékezni a férfiről, ki ide s tova egy félszázadot áldozott életéből az oktatás herosi erőt igénylő ügyének. Egy félszázadot eltölteni az ipar, a kereskedelem mezején szakadatlan munka és fáradtság között, — elismerést érdemel, bár azt, ki e rögös pályákat megfutá, inkább saját anyagi haszna buzdítá, mint a közérdek, melynek közvetve szolgált; kinek megadta jó szerencséje, hogy egy félszázados írói, művészi vagy tu-

Ney Ferencz.

dományos működés sikerére tekinthet vissza, tiszteletre méltó, pedig a hirtvágy és dicsőség volt igen sokszor az, a mi lelkesíté mindig magasbra törni, ha ereje fogyni kezdett; de a ki a testet s lelket egyaránt kimerítö, megtörö, jutalmatlan tanítói pályán töltött egy hosszú életet, annak áldozta éjét, nappalát, az érdeemeket szerzett rá, hogy nevét a nemzet a legnagyobb tisztelettel említse minden időben. Mert semmi sincs, a mi annyi képzettséget, lelkiismeretes odaadást, annyi kitartást és türelmet igényel, mint a tanítói pálya, az egész nemzet jövője a tanító kezébe van letéve, gondjára van bízva a fejlődő új nemzedék, hogy az munkás, tevékeny, nagy eszmék megtestesítöje, nagy tettek végrehajtója, vagy törpe, silány, pulya, tehetlen legyen; ő oltja a gyenge fogé-

kony szivekbe a humanismust, a hazaszeretetet, a lelkesedést minden szépért, jóért, nemesért, s az ő büne, ha a jövő nemzedék hazafiatlan, önző, kislelkű, földhöz tapadt szellemű lesz. A legmagasztosabb, a legdicsőbb s egyszersmind a legfontosabb feladat, mely az oktatásügy harcossaira vár, s mindenek fölött a legnagyobb elismerés illeti meg azt, ki elmondhatja: megfelelt-e feladatnak.

Ney Ferencz azon kevesek közé tartozik, kik teljes önérzettel tekinthetnek vissza negyvenegy éves tanítói pályájára. Egy egész emberéletet áldozott a szent ügynek, s hosszú fáradozásai nem maradtak gyümölcstelenek. Egy egész életkort tesz ki az idő, melyet a nagy feladat hiv betöltésére szentelt, s teljes gyönyörrel tekinthet végig egykori tanítványai hosszú során, kik most a közügy terén nevet, érdemeket szerzett kitünő férfiak. Ő bőven meg van jutalmazva fáradozásaiért, ha tekinti a sikert, melyet kevesen érthettek el oly teljességben, mint ő, a tanítói pályán nagyon is kevesen. De az elismerésnek sem volt híjával. A tanügy barátai előtt Ney Ferencz mindenkor kiváló tisztelet tárgya volt, nevét mindig azon jelesek közé számíták, kik kitünő érdemeik által a hazát lekötelezték, pályatársai teljes elismeréssel viseltettek iránta, az akadémia tagjává választá, a politikai törvényhatóságok kitüntetésekben részesíték, az országos közep-tanodai tanáregylet már hatodik ízben választá meg elnökévé, s az ünnepélyen, melyet pályatársai tanítói működésének negyvenedik évfordulóján tiszteletére rendeztek, meggyőződhetett, mily benső tisztelettel és ragaszkodással környezi mindenki.

Ney Ferencz 1814-ben született, tehát most hatvan éves s bár e hatvan évnek több mint kétharmadát a tanítói pályán tölté, ereje most is oly ép, törhetlen, kitartó, mint ezelőtt husz évvel. Első iskola-éveit Sopronban tölté, hol atyjának kereskedése volt, innét atyjával Szombathelyre ment s gymnaziumi tanulmányait itt végeze. Hazaszeretetről s tanítói hajlamáról tanuskodik a buzgalom, melyet már ekkor kifejtett, előadásokat tartva a magyar nyelvből horvát iskolatársainak. Atyja szeretete volna, ha orvos lesz belőle, s Ney nem is vonakodott atyjának kedvét tölteni, s a fővárosba, majd Bécsbe rándult föl s az egyetemi orvosi előadásokat szorgalommal hallgatta, de hiába, a hajlamot nem lehet erőltetni, sehogy sem ment. Azután a jogi pályán tett kísérletet, de lelke vágyait ez sem volt képes kielégíteni, másfelé vonta őt a hivatás, melynek készítő szava mind hangosabban csengett fülében, végre is követnie kellett s így történt, hogy a jogi tanulmányokkal is felhagyva, 1833-ban, tehát most negyvenegy esztendeje, Lányi Imréhez, ungmegyei főispánhoz ment nevelőnek, s ezalatt szorgalmasan képezte magát a neveléstanban s az egyetemen rövid idő alatt vizsgálatot tett szép sikerrel. Azután több főúri háznál nevelősködött, majd Dessewffy Aurél gróf meghívására a „Világ“ czimű nagy hatású hirlapnak lett munkatársa, ez időre esik házassága is példás jóságu neje: Pilisy Angyalkával.

Az a tizenegy év, melyet Ney Ferencz sok hányatás, munka és küzdelem között idáig átélt, jobbára a megpróbáltatás ideje volt bajokkal, gondokkal, nyugtalansággal, a biztosított jövő kevéssé kilátásával, ez az időszak nem lehetett alkalmas maradandóbb alkotásra, élénkebb nyomot hagyó működésre. Ney Ferencz tulajdonképeni tevékenysége ott kezdődik, midőn 1844-ben a fővárosba áthelyezett kisdédóví-képezde igazgatójává választatott. Az ő fáradhatlan működése itt kezdődik; tevékenyen vett részt minden nevelésügyi mozgalomban, minek fényes bizonyítékául szolgálhat az, hogy 1848-ban a megalakult „magyar nevelési társaság“, s ugyanez évben az első egyetemes magyar tanári gyűlés, melyben 257 tanár vett részt, egyhangulag elnökévé vá-

lasztá. A negyvennyolczadiki események minden hazafit elszólítottak békés működésük teréről, s Ney Ferencznek forró hazaszereteteért fogságot, zaklatást és hosszas mellőzést kellett szenvednie. Alig van a közügynek harczosa, kinek tevékeny működését e szomorú időszak félbe nem szakítá, soknak hosszú időre, soknak örökre; alig van férfiú, bármely terén a nyilvános életnek, ki emésztő tétlenségre nem volt kárhozhatóva rövidebb, hosszabb időre; alig van hivatott, munkás kéz, mely bilincsből nem vesztegelt, a mig avatlan, vagy rossz akaratu kontárok dultak fel minden megkezdett, virágzó szép alkotást. Ney Ferencznek is éreznie kellett ez időszak súlyát, az ő munkaszomjas lelke is tétlenségre volt utalva; csak kilencz év múlva lehetett ismét igazán azé az ügyé, mely lelkének mindene volt, csak kilencz év múlva, 1857-ben szentelhetette ismét teljes odaadással összes tevékenységét magasztos hivatásának. Ez évben hivatott meg a pesti főreáltanodába a magyar nyelv tanszékére. A fővárosi reáltanoda egészen német volt. Ney Ferencznek van legtöbb érdeme abban, hogy rövid pár év alatt magyar lett az, Ney Ferencznek ez mindenek közt legragyogóbb érdeme. Érezte ezt a főváros hatósága s ennek elismeréséül 1860-ban egyhangulag az intézet igazgatójává választá, s e diszes állást maig köztiszteltetre méltóan tölti be.

Ney Ferencz termékeny irodalmi munkásságot is fejtett ki. Első fellépése még 1830-ra esik, szaktudományi jeles értekezésével, közfigyelmet azonban 1847-ben keltett „A népnevelés hatása Magyarhon népeinek erkölcsiségére“ czimű pályamunkájával, melyet az akadémia jutalommal tüntetett ki. Irt számos neveléstani, oktatásügyi tartalmú és becses munkán kívül szép-irodalmi műveket is, ezek közé tartozik két színműve (Hilderik és Klodvig) még 1840-ből; irt mulattató beszéyleket gyermekek számára, történelmi műveket, regényt. Főleg az ifjúság számára irt, s művei az e nemű iratok közt mindenkor kiváló becsüek maradnak. Irt nyelvtant is magyar és német ajkuak számára, „Családi Lapok“ czim alatt a szent-István-társulat kiadásában jeles ismeretterjesztő hirlapot szerkesztett, a legújabb időben összes tevékenységét a reál-tanoda ügye veszi igénybe, melynek érdekében közelebb bocsátott ki egy az intézet újjászervezését célzó, figyelmet érdemlő „Emlékiratot“.

Ney Ferencz még java-erejében van, s jöllehet felényi érdemmel teljesen megnyugtató önérzettel gondolhatna pihenésre, az intézet, mely vezetése alatt áll, a magyar tanügy, melynek büszkeségét képezi, fényes tehetségeitől még sokat vár, még sokat remél, s bizunk az istenben, hogy messze időre eltávoztatja azt, mi e várakozást, e reményt meghiusíthatná.

S t a n z á k.

Ábrányi Emiltől.

Tovább nem játszom, már elég volt,
Végkép szakitnom kell veled!
Örült valék, hogy így gyötörve,
Még eddig is szerettelek!

Nem egy csapásra dőlt a porba,
Nem egy csapásra lett halott
A hit, remény, a tiszta érzés,
Mely annyi üdvvel biztatott.

Lassan fogyott el, mint a láng, mely
Szitó kezekre nem talál,
Melyen mindig egyet tipornak,
Mig végre némán hamvban áll.

Oh! mennyi kin volt, látnom egyre
Mint semmisül meg csöndesen
Első szerelmem édes álma,
Imával őrzött mindenem!

Oh! mennyi kin volt, tudom azt, hogy
Bár egy szavad megmenthetett,
Hideg szeszélylyel veszni hagyta
Nagy és nemes szerelmemet!

Most minden elmúlt! Vége, vége!
Már nem vagyok többé rabod!
Bár végtelen kin a lemondás,
De büszkeségem még nagyobb.

Vádold magad, ha majd szerelmem
Gyászos halálát könnyezed . . .
S ha költöd, és nem kel föl új a,
Akkor csak átkozd önkezed!

Eléd borultam szánva-bánva,
Remélve és salaktalan . . .
Égő szerelmem volt a zálog,
Hogy jó a tértem — hasztalan!

Te elfogult, önző daczodban
Gunynyal fogadtad lángomat . . .
Most már világos, hogy szívemre,
Te szivte en, méltó se vagy!

Eredj! eredj! maradj magadnak!
Én nem leszek játékszered,
Nem hagyhatom, hogy így tiporják
Igy sértegetssék lelkeket!

Van még erőm: elnyomni mindazt,
Mi lankadatlan vonz feléd,
Van még erőm: nem látni téged,
Mig tart e kinos földi lét . . .

Egy zord erő örökre szétvon,
Mint két magányos csillagot . . .
Egymás körül busan kerengve
Csak — tört nyögésem ballhatod!

Az élők és meghaltak.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Vég e.)

A boldogság, melyből lelkében több mint husz év alatt hi-
tekint egy szilárd épületet alkotott, néhány negyednyi idő-
közben futó homokká omlott össze. Az arany és drágakő, a
melyet annyi éveken keresztül, lelke gondjaival és őrszemekkel
őrzött, nemtelen érc volt, hamis és értéktelen!

Két érzés kapott egyszerre halálos döfést kebelében: a
szeretet és barátság.

Tehát kit testvérileg szeretett, hite szerint legigazabb és
legkedvesebb barátja: Vezekény Gábor is elárulta!

Tengernyi öröm egy pohárnyi öröm helyett
Egyszerre ijesztő világosság lett a pokoli sötétben.

Teréznek a Gábor halála óta időnkint jelenkező nyugha-
tatlansága, aggodalmai, gyötrelmei, szenvedései és hirtelen ha-
lála, melyeket vastag fátyol fedett, és sötét titok borított,
néhány óranegyed alatt szét volt szakgatva és meg lett ma-
gyarázva.

De miért kellett neki, az ártatlannak is, bűnhődnie? Meny-

nyivel üdvösebb és kívánatosabb lett volna átélni az életet a
hitben és csalatásban?

A menny vagy a pokol huzta-e elő a leveleket a rejtekből,
melybe elhelyeztettek, hogy azokat senki se lássa és olvas-
hassa?

Egyszerre a rémitő sötétben tisztán ragyogó csillag tünt
fel Alfonz lelke előtt.

A hű és szerető özvegynek nyugalma és boldogsága.

Kivüle csak Ágnes találhatta volna meg és olvashatta
volna el e leveleket.

Az ő erős férfiszive is meghajolt e felfedezések sulya
alatt, a gyenge nőé bizonyosan megtört volna.

A gyermekek is eszébe jutottak.

— Meg kell őriznem a nő hitét, reményét és szeretetét
férje, s a gyermekek tiszteletét és kegyeletét az atya és anya
számára. Én kérni fogom istenemet, hogy adjon szívemnek erőt,
három szív keserveit és fájdalmait elviselhetni.

Ezeket mondva, Alfonz határozott.

Csendesen felkelt ülőhelyéből, az ablakfüggönyöket le-
eresztette s az ajtót belülről elzárta.

A lámpát a kandalló párkányára helyezte.

Nem úgy, mint Teréz nem rég azelőtt, reszkető, hanem
biztos, szilárd kézzel adta át Alfonz a hűtlenség e néma és
mégis beszélő bizonyítványait a lángoknak és örök enyészetnek.

— Meg vagy-e velem, szerencsétlen nő, elégedve? Nemde
nemtelenül boszultam meg magamat? — sohajtott Alfonz s ke-
zeibe rejté arczeit.

A reggelinél Berta megijedt atyjának beesett szemeitől és
arca halványaságától.

— Kedves atyusom, nemde soká virasztottál a kastély-
ban!?

— Boldogult atyád irományait egyenkint átlapoztam és
átolvastam. Most már biztosan állithatom, hogy anyád, te és
Henrik nyugodtan lehettek.

— Én különben is nyugodtan lehettem volna, — jegyzé
meg Henrik szeretettel, — én mindenemet elhoztam a kas-
télyból.

Az ifju pár ezután egymás karjába fonódott és Isten
tudná, hanyadik csók csattant el ajkaikon.

— Így csokolódtunk egykoron mi is Terézzel, — gondolá
Alfonz magában, és szomoruan majd fiára, majd Bertára
tekintett.

— Atyám, te szenvedőnek látszol, nyugalomra van szük-
séged! — szólt Henrik résztvevőleg.

— Igazad van; fáradt vagyok.

Délután Alfonz Ágneset látogatta meg.

Miután az irományok tartalmáról és természetéről érte-
keztek volna, megbeszélték a további intézkedést s azutáni
teendőket.

— Nászasszonyom! Gábor magánlevelezéseit a két kisebb
oldalfiókban helyeztem el.

— Azokat a Henrik és Berta gondviselése alá helyezem.
Ismerem nagyobbára tartalmukat, minden sor szeretete,
gondossága és becsületességéről tanuskodik; emléke enyhítő
balzsam szivsebeimre, nélküle szelleme újból felszakgatná
azokat.

Alfonz hallgatott a nélkül, hog egyetlen izom mozdult
volna meg arczain.

— Nászuram, én tökéletes nyugalomba szeretném maga-
mat helyezni, hogy egyedül gyermekeimnek élhessenek és boldo-

gult férjem emlékének. Tisztességes állásomat biztosítva, ohajtanám a vagyon többi részét átadni gyermekeinknek.

— Nászasszonyom, én szintén így gondolkozom. Nekem is nyugalom kellene, de csendesebb és tartósabb, mint e földön található.

— Alfonz! hát szeretett gyermekeink!?

— Igaza van, Ágnes! nekünk élnünk kell gyermekeinkért.

A boldog ifju párnak törvényesen és formásan lett átadva az őket megillető birtokrész.

Egy év múlva Szécsy Alfonz már piros, mosolygó unokát ringatott karjain.

Örömsillag, a fájdalmak sötét éjjelében.

VIII.

A két özvegy gyakran meglátogatta egymást a kastélyban és az udvarházban. Gyakran sétáltak együtt a két kertben, sőt kívül a falun is a gesztenyés fasorok s a közel lankák gyümölcsösei között.

Egymás iránt soha se éreztek egyebet barátságánál. De az szeplőtlen, mély és igaz volt.

A multról és gyermekeikről társalogtak.

Alfonz csak nagyon ritkán emlékezett meg Gáborról, s csak akkor, ha Ágnes által felhíva, kénytelen volt említeni nevét. Teréz nyugalmát egyetlen szóval se háborgatta.

Ágnes gondolt is olyasmit, hogy a férfiak kevésbé érzékenyek, mint a nők és könnyebben tudnak feledni.

De mert Alfonz hallgatott, Teréz nevét ő se említette.

Verőfényes nyári délután volt, s a nap mintha játszott volna, majd fényes, majd hamvas lepelt boritgatott végig az uton, melyen a két özvegy haladt.

Ezen ut a falucska temetője mellett nyult tovább. Ágnes az ösvényre lépett, mely a halottak hazájába vezetett. Alfonz talán öntudatlanul követte. A mint észrevette, hogy a sirok között vannak, egyszerre elkomolyodott.

Teréz sirjánál állottak meg.

Hantja hulladozó és süppedő-félben volt már, itt-ott sárguló füvel fedetten, árnyék és virág nélkül.

A mint Alfonz a sirra nézett, csaknem meggörnyedt a szuró fájdalom sulya alatt. Lelke előtt még egyszer jelent meg az erős férfi: áruló barátja, s a gyenge nő: hűtlen hitvese.

Ki tudja, melyik volt rosszabb és bünösebb? Gábor-e, vagy Teréz?

Mégis nagyon-nagyon szomorú a sir, ha pusztá, kopár, elhagyott és virágtalan.

— Az élők mellett megfeledeztem halottamról! — szólt szomorun és még egyszer könnyeznie kellett, hogy a fájdalomtól el ne fuljon.

— Henriktől és Bertától nem szép, hogy anyjuk sirját elfeledték! — jegyzé meg Ágnes siri hangon.

— Igaz! Az emberek még azt hihetnék, hogy a férj a nőt, a gyermek az anyát elfeledte, a mi annyival inkább feltünnék, mert hisz tudták, mennyire szerettük őt . . .

Alfonz nem szólhatott többet, karon ragadta Ágneset és sebesen vezette ki a temetőből.

A két özvegy több éven át gyönyörködhetett még az ifju pár s az unokák boldogságában, de Alfonzt nem látta többé senki se sirni, se mosolyogni.

A h e l y e t t e s .

(Beszély.)

Angolországban, egy terjedelmes jószágnak kis részét bérben bíró, igen tisztességes, életes uri embernél, egy ifju mutatá be magát, és a tulajdonos, lord E.-től leveleket adott át neki. A fiatal ember egy londoni postakocsin jött az utolsó állomásig, onnan csekély uti málháját a hordásra bizván, gyalog folytatá útját idáig.

Megjelenése határozott, de szerény alakja hódító volt. Habár alig haladta meg a huszonötödik évet, komoly magaviselete, s szavaiban az érett megfontolás öregebbnek gyaníttaták.

Maszter Harri, a haszonbérő, a lord irását a leveleken felismerte, feltörte azokat. Tartalmuk pedig az volt, hogy átadjuk, Richard, felhatalmaztik, kezelni az egész jószágot, a kastélyban folytatni a megkezdett építkezéseket, az építési költségekre nézve teljes hatalommal ruházván fel Richard urat, valamint arra, hogy a haszonbérők tartozásait, szóval minden pénzeket a tulajdonos nevében átvegyen és belátása szerint felhasználjon. Lord E. leveleiben Richardot nem csak felhatalmazott ügynökének, de egyszersmind barátjának nyilatkoztatja; Harrison ur tehát legkevésbé sem kételkedett az ifju személyében, kit csakhamar szép magaviselete s jeles tulajdonai, becsületeségének legbiztosabb jeleivel ajánlottak. Különbön is már az uraság tisztjei és haszonbérői, kiknél részint személyesen mutatá be magát, részint pedig közvetlen a lord leveleiből, mindannyian uraságuk felhatalmazott helyettesítőjének ismerék el és tisztelék. Igen, a „helyettes“ szó rá leginkább alkalmazható, miután föltétlen bizalommal volt felruházva.

Richard az öreg haszonbérő kíséretében elment a várat és az építményeket megtekinteni, és ezuttal is bebizonyult felhatalmaztatása a várnak urától: czélszerű rendelkezések mellett lakhatóvá tenni, ezen ódon épületet, mondhatnók romot, mielőtt annak tulajdonosa oda költözködnék. Ez több korszakon keresztül lakatlan lévén, az egész nagyon hiányos állapotban volt. Ajtók, ablakok csak itt-ott, ezek is nagyobb részt rosz karban, a kandallók beszakadozva, a fűtésre nem alkalmasak, és néhány szobát kivéve, melyeket egy öreg őr lakott, alig volt egy is meglehetősen karban.

Richard mindent értelmes avatottsággal vizsgált. Csakhamar áttekintvén, hol és mi rendezendő czélszerűbben, melyek legyenek az elébbvaló teendők: a magával hozott rajzterveken változtatott, sőt meg is határozta, mely részén az épületnek legyenek a lord szobái, és valódi gyönyörére szolgált láthatni a várnak regényes fekvését és táját.

Most azonban magáról is kell gondoskodnia, pedig ez nagy feladat volt.

Hogy találni meg-e várban egy — a jelen késő, zord időszak beálltával — csak valamennyire is lakható szobát, hiszen mint tudjuk, egy sem volt arra alkalmas? De nem csak lakása miatt volt zavarban; az ott lakó várőr, vagy jobban mondva várnagy, barátságtalan mogorva viseletével teljességgel kétségbe vonatta vele kilátásait élelmzését illetőleg; ezt tehát mégis csak a vár tövében fekvő kis falucska vendégfogadjából kellett volna hozatni, a mi minden esetre sok kellemetlen és kényelmetlenséggel járand.

Nagyon is természetes és a maga rendjén volt ily körülmények közt, az öreg Harrison urnak ajánlata, egyelőre saját hajlékát vele megosztani; helyezkednék el nála lehetőleg, így tán óva lesz a késő őszi rideg napoktól.

Az ajánlat épen oly nyílt készséggel fogadtatott, mint a milyennel téve volt; Richard ur a hszonbérlőnek vendége lőn.

Harrison özvegy, és csak egy gyermeke — egy leánya volt. Harison Ellen kisasszony nem tartozott a szépségek közé, de volt benne valami különösen vonzó; elfogulatlan ifju, derült kedélye és tiszta, nyílt tekintete nagyon jól párosultak magas, nyulánk testalkatával. Nevelését atyja tőle telhetőn befejezte. Környezetéről, a világról jóformán mit sem tudott, az atya maga soha nem utazott, annál kevésbbé határozhatta volna el magát valaha egyetlen gyermekét magától több időre eltávolítani.

Belátása szerint a közelében tartzkodó tanítókból a legjobbakat választá s járátá hozzá, ez aztán minden volt, mit szerinte atyai kötelességei gyermeke neveltetésénél igényeltek. Ő tökéletesen beelégedett leányának tudományos és szellemi kiképzettségével, mely nem állott egyébből, mint hogy Ellen kisasszony jól tudott olvasni, írni; a tánczban nem sokkal ügyetlenebb volt a többi falusi leányoknál, zongora mellett énekelt, kézimunkáit illetőleg atyjának legalább is minden születésnapjára egy sapkát, vagy egy pár reggeli cipőt himezett; atyjának kedvencz ételei csak akkor voltak izletesek, ha azokat Ellen készítette; a háztartásban pedig mind azt, mit öreg gazdasszonyokra bizni nem akart, maga látta el. Így ő magát igen jól érezé, és fogalma sem volt magasabb miveltéséről.

A háziur leánya, és a vendégen kívül ritkán voltak e háznak más látogatói, kivéven valamely szomszéd lelkészt vagy hszonbérlőt; a vendég eleinte csaknem egész nap a várban foglalkozott, később az elközelgett téli időszak beköszöntével, az építkezési munkálatok félbe szakittatván, ő is mindinkább lakására szorult.

Ilyenkor aztán alig távozott szobájából, annyira elfoglalta a kiterjedt jószágok kezelésénél szükségelt gondos tájékozás minden iránt, mely munkájához az öreg Harisont is többször tanácsa és segélyeért felkérte.

Az öreg ur nézetei szerint E. lord soha lelkiismeretesebb ügyvivőre nem akadhatott volna, ki, ámbár nagyon pontosan, de koránt sem félénken vagy épen tulzott szőrszálhasogatásokkal felelt meg kötelességének; minden teendőiben, rendelkezéseiben bátor, biztos, és korlátlan határozottságot tanusított.

Mig az atya e fiatal embert nagyon megkedvelé, leánya valami különös félelmet érzett irányában. Nézeteik a vendégről nagyon eltérők valának, és midőn ezt egymásnak kinyilatkoztatták, vevék észre, hogy ez az első eset, a midőn az atya nézete leányától eltér. Valóban nagy ritkaság volt, és épen ezért Ellennek olyannyira roszul esett, hogy vitatkozási hevében többet is mondott, mint bensőleg érzett; ő ugyanis azt állita, hogy az ifjuban minden nyíltsága daczára, valami titokszerű rejlik, mintha egész lénye talány volna, mindamellert hogy Richard a szives háziur leánya iránt a megkivántató udvariassággal viseltetett, azon kívül azonban nagyon tartzkodó volt, s vele mint gyermekkel bánt, bár maga sem volt öreg.

Ellent tán nyomta értelmessége és műveltsége hiányának tudata, mely először ébredt fel benne most ezen ifju társaságában. Ha az valamely könyv után tudakozódott, melynek létezéséről soha nem is hallott, legközelebb megszerzé azt titkon magának, s fel éjeken át olvasgatott, mit soha ennekelőtte nem tett. Mióta egyszer megtörtént rajta, hogy a midőn egy dalt énekelt, Richard a kandallónál egy széken ülven, egyszer felkel, a zongorához megy, s azon egy hangot megüt, azt, melyet Ellen hamisan énekelt, aznapról fogva többé nem akart énekelni jelenlétében, hanem aztán annál szorgalmasabban gyakorlá ma-

gát, ha őt távol tudta. Ugy látszék, ezentul egész törekvése oda lőn irányozva, hogy az ifjutól minden utba igazítási jogot megvonjon.

Feltűnő volt azon különös viszony, mely Richard és E. lord között létezett. Elmondotta ugyan, hogy ő egy falusi lelkész fia, és egy előkelő skótnak nevelője levén, azzal Francia- és Olaszországot beutazása közben, lord E.-vel megismerkedék s ahoz mint gazdasági tiszt csatlakozék, és később közelebb ismerkedések folytán barátja lőn. Ez azonban mégis különösnek tetszett.

E. lord szülei korán elhaltak, az árva gyermeket Angolországban neveltette tutora, ki egyszersmind nagy vagyonát kezelé. Kiskoruságának utósó éveit az ottani szokások szerint utazással töltötte; sőt midőn már nagykoru lett, azt még mindig folytatván, ezután már maga, csak levelezés útján, tisztartói és hszonbérlői által vezeteté ügyeit.

Richard megjelenése óta ezen levelezések megszüntek, ezentul minden az ő kezein ment keresztül, ő lett korlátlan hatalmu igazgató, és olyannak is bizonyult, daczára szerény, megvont magaviseletének.

Ha azonban adandó alkalommal Harison ur tőle néha lord E.-nek személyiségéről tudakozódott, kit még mindeddig soha sem látott, ilyenkor ügyesen ki tudta kerülni az egyenes feleletet, mondván: ő annak sokkal inkább barátja, mintsem képes volna róla részrehajlatlan leirást adni; kicsinyítés vagy alázás tőle nemcsak szemtelenség volna, de sőt kétszeresen bántó is. Körülbelül még is elmondá, hogy korához képest komoly, elzárkózott természetű, mi neveltetési irányának tulajdonitható, különben törekvései oda irányozvák, hogy azon állásnak, melyet születése és vagyonosságánál fogva a világban betölt, lelkiismeretesen megfeleljen.

Ezen feltételével persze nem igen egyeztethető a kellő időn tuli távol maradása honától s jószágaitól, mely utóbbit, mint látjuk, végre egy idegenre bizá.

A tél meglehetősen egyformaságban telt el. Richard néhány utat tett Londonba, a kastélyba való butorzatokat bevásárlandó, s egyszersmind az építőmesterekkel még utólagosan értekezendő. Midőn visszatért, idejét vagy házi gazdájával vadászon, vagy számadásai és írásbeli munkálataival, és olvasmánynyal tölté. Csak esténkint időzött néhány órácskát a háziak társaságában, ilyenkor utazásai elbeszélésekor az atyában hálás hallgatóra akadt, mig Ellen, munkájába mélyedve, figyelmének legcsekélyebb jelét sem adá. Ő csak nem akarta semmikép sem bevallani elismerését az ifju vonzó és szép tulajdonainak, ily módon természetesen, a viszony egymás irányában udvarias, de hideg maradt.

A tavasz beálltával a várbeli munkálatok uj erővel és gyorsasággal haladtak előre, különösen azon szárny, melyben a tulajdonosnak lakszobái tüzetek ki; már a Londonban kiszemelt butorzatok átszállítása és elrendezése forgott kérdésben, midőn egy váratlan esemény az ifjut más irányban vette igénybe.

Az öreg Harisont a szél ütötte meg; sikerült ugyan ügyes és lelkiismeretes orvosoknak őt ismét életre hozni, azonban néhány nap után egy ujabbaroham kérlelhetlenül véget vetett életének.

Ellennek fájalmát és megilletődését nehéz volna leirnunk, ugy szinte Richardnak a beteg körül tanusított fáradozásait és gondoskodását. Röviden, elég legyen annyit tudnunk, hogy az öreg beteg e kettőjük karjai közt adá ki lelkét, miután mindjárt az első szülítés után, érezvén gyengült hanyatló erejét, végórája közeledtét, ifju barátja gondviselésébe ajánlá egyetlen gyermekét, valamint ügyei elrendezését. Ez utóbbit könnyű volt teljesítenie; mindent a legjobb rendben és befejezve talált. Je-

lentéktelen ugyan, de még is gyermekének jövőjét kielégítőleg biztosítható vagyont hagyott hátra, s most Richárd vette át a jószágnak további hasznóbérelését, hogy azt többi dolgai mellett a reá bízott árva számára, mellékesen kezelje.

Most azonban egészen más irányt vettek viszonyai Ellen irányában. A leány bizalommal ragaszkodott ahoz, ki atyját őszintén gyászoló, s neki most egyetlen támasza volt. Ezen ifju, ki eddig hideg, tartzkodónak látszott, most már meleg, áldozatkész szívet mutatott neki, s atyjának barátsága és bizalma ezen ifjuhoz mindig elénkebben fel-feltündezett lelkében, mintegy emlékeztetvén és ösztönözvén őt, azt el nem szakítani, hanem mint valami szent hagyományt magáévá is tenni és táplálni.

Nem ereszkedünk hosszab leírásába azon magányos óráknak, melyekben, — miután legnagyobb ijedtségük és elkeseredettségükből ismét nyugodtabb eszméltre jutottak — fontolóra vevék: hová kelljen Ellennek mennie? vagy pedig: kit vegyen a leány mellé ótalmul?

Mindig és ujjal elmondá Ellen, hogy most már egyedül áll a világon, senkije sincs; ily körülmények közt épen nem lehetett meglepő egy napon Richardnak azon kérdése: tudná-e bizalmát benne helyezni és vele életét megosztani?

Ellen magát karjaiba veté, úgy látszik, egyszerre elenyészett nyomasztó helyzete, fellelvén jövő életének hű társát, támaszát.

A közeli kis egyház templomában örök frigyét kötöttek Richard és Ellen, utóbbi gyászöltözékben, csak a házi cselédségtől kísértetve, kik egyszersmind tanuk is voltak. Ellen már most mint Richardné asszony folytatá a háztartást, épen úgy, mint atyja életében.

Láthatják olvasóim, miszerint e házasságot nem lángoló szenvedély, még csak nem is szíveik sugallata kötötte, hanem a körülmények. Egyfelül nyomasztó elhagyatottság tudata, részvét és könyörületeség a másíknál, eszközlék e két lénynek összekeelését; ámbár épen nem látszottak egymásnak teremtvé lenni, Ellen mégis egész bizalommal lépett e házasságra. Richard pedig első kötelességének ismerte Ellennek, az atya vak szeretetéből eredő felületes és hanyag neveltetését utánpótolni, s kiegészíttetni, röviden mondva, nejét magához emelni.

E közben a vár építése folyt. Hanem most feltűnők lőnek Richardnak újabb rendelkezései.

A vár urának már csaknem befejezett lakószobáit abban hagyatta, ellenben egy másik szoba-sorozatot rendelt kiépíttetni, melyek, mint mondá, barátja nevének szánvák. Mindenki tudta, hogy E. lord nőtlen, s csak most lehetett Richardnak némely szavaiból kivenni, miszerint az uraság, szárazföldi utazásaiból megtérte után, egy ismeretség folytán azonnal megnősült, s fiatal nejjével a várba költözködik.

Ezalatt elmúlt a nyár. Halmozott és tartós foglalatosságok Richard hosszabb jelenlétét igényelték Londonban, hová nejét is magával vivé. Mindekkoráig minden kevés szabad idejét neje szellemi kimivelésére használta fel; vele olvasott, ismereteit szaporította, és midőn értelmét és izlését emelé, fogékonnyá tette a szép, a nemes iránt. Mindezekben most a főváros válogatott mestereire bizá megkezdett munkája folytatását.

A fiatal nő feltűnő kedvezőn fejlődött. Meglevén győződve most, mennyire lényeges kelleke jövő életének, férje miveltségével egy fokra juthatni, különben is régen táplált művelődési benső ösztönének most bámulatos tápot nyújtott, költői ábrándos vágyai teljesítésével. Mindenek felett a nyelveket tanulmányozta. A zajos nagy világ, melybe most bevezették,

szintén igen hatott reá; hogy is ne? hisz atyja házából jóformán soha ki sem jött, fogalma sem volt a nagyvárosi élet zaja, örömei, változatos élveiről, most pedig egyszerre mind az nyitva állt előtte.

Van is a nagyvárosoknak valami bódító hatása, különösen fiatal fogékony kedélyekre. Ellen teljességgel átengedé magát ezen benyomásnak; férje pedig meglepő bőkezűséggel, nem csak helyeselte ezt, sőt még mindinkább ösztönzé; minden vágyát, új világának minden kívánalmát teljesíté. A Cityben több művelt családnál bemutatattván, ezek némelyikével szoros ismeretséget kötött, és társaságukban a színházat, hangversenyeket, mű-, disz- és régiség-csarnokokat látogatta, ezek egymást felváltva, mint egy láncolat képezék örömeit, melyekről mindekkoráig álmodni sem tudott.

Richárd pedig talán annál inkább sem akart tőle semmit megtagadni, mivel ő maga most kevés, vagy épen semmi időt nem szentelhetett nevének. Épen ő vele egyidőben érkezett lord E. is Londonba, e barátjának kellett tehát egész idejét áldozni. Anglia arisztokráciái bizony elegendőn elkülönzik magukat a City társadalmi köreitől, miszerint Ellen is épen e körülménynél fogva, soha sem találkozott férje barátjával, s nem is tűnt fel annak be nem mutatattása nála.

(Folytatása köv.)

T ö r ö k m i n d e n f é l e .

Erődi Bélától.

E sokat felölelő czimmel korántsem szándékom sok mindenféléről tarka-barkát összeírni, mint a hogy azt a czim után talán némileg indokoltan tehetném is; hanem megmaradok a törökök házi és családos életénél, s ha e térről itt-ott mégis kitérnék, azt csak azért fogom tenni, hogy a felvett tárgyat minél több oldalról, s mentül tüzetesebben megvilágítsam.

Sok mindenfélét irtak már e tárgyról, és pedig különösen erről, minthogy ez a törökök sajátságos életében minden esetre a legpikánsabb és legelasztikusabb tárgy, melyről egy kis roszakaratu, néha jóhiszemű ferditéssel igen czifra dolgokat lehet a világba elhinteni. Sokszor és sokan azért ferditenek e tárgyon, hogy érdeket költsenek közleményeik iránt, s nem gondolják meg, hogy ezzel kettős sérelmet követnek el. Egyszer rászedik a jóhiszemű olvasót, másodsor alaptalan vádat és rágalmat szórnak a jámbor törökökre.

Én kijelentem, hogy e fogásnak barátja nem vagyok; nagyot és sokat mondani nem akarok, hanem mondom és irom azt, mit láttam, tapasztaltam és tanulmányoztam. Ha mindazonáltal lesznek közleményeimben is itt-ott pikáns dolgok, azok nem saját érdememnek tudandók be; hanem a keleti életnek a nyugatitól való eltérésében leledzenek. Ezeket elmondom a maguk valóságában, mint Othello mondja: szépitve nem, de feketítve sem.

A törökök nyilvános és magánélete, szokásaik, viseletük, sőt gondolkozásmódjuk is a Korán által van szabályozva; miután gyermekségüktől kezdve folytonosan ebben nevelik, úgy, hogy annak minden pontja, minden parancsa és minden tilalma ugyszólva kisujjában van minden valódi igazhívőnek. Ez alapon egyeznek meg a török, persa és arab nép szokásai; a mi e három külön néptörzs mindegyikében, mint különös sajátságos jelleg tünik elő, azt a vérmérséknek és más befolyásoló tényezőknek kell tulajdonítani, melyek szintén megkövetelik a maguk részét. A

Korán intézkedései kiterjednek az igazhivőnek minden tettere; anélkül nem feketik le, nem kelhet föl, nem ülhet asztalhoz, nem mehet utra; az kalauzolja őt mindenfelé, vezeti és tanácsadója minden körülmények között. Ha betegség látogatja meg az igazhivőt, a Koránból olvassa ki gyógyszerét; ha valami peres ügye van, a szent könyvet fogadja meg ügyvédjeül, s az bizonyára a legjobb bírása lesz, miután az az egyedüli törvénykönyv, mely ítéletet mond minden ügyben. Imakönyv, magasztos épületes olvasmány, törvény- és gyógykönyv egy és ugyanazon munka, mely e tekintetben csakugyan megérdemlé, hogy isteni kiuyilatkoztatás útján való létrejöttét higyük. Ebből kiindulva mondotta Omar khalifa is: „A korán mindent magában foglal, a mire az embernek szüksége van; a mi a Koránban nem foglaltatik, az csak ártalmára van.“

A mennyiben tehát a Korán szabályozza a mohammedánt minden tetterben, annyiban eltérők szokásaik a nyugatiakétól. Évszázadok óta ragaszkodnak ők hagyományos megváltozhatlan szokásaikhoz, a mit azokból itt-ott mégis megváltoztatnak, az csak a nyugatnak befolyása alatt történik, s egyáltalában nagyon jelentéktelen fontossága, úgy, hogy ezáltal a Korán rendeletei csak kevésbé, vagy éppen nem is szenvednek sérülést.

A török igen sokat ad lakására, miután életének legnagyobb részét benne tölti el. Kényelem és pompa nem járnak mindig együtt, s azért a török inkább az első választja. Kényelem, ez az első szempont, mely lakásának berendezésénél irányadó; ha ez elvan érve, akkor gondoskodik a szem gyönyöréről, élvezetéről. A lakás építésénél a háztulajdonos vagy építész nem járhat el kénye-kevede szerint, miután annak építése és berendezése is nagyjában a törvény által van meghatározva, s a mimar basi (főépítész) minden új házat megvizsgálni tartozik, valjon az a törvény értelmében van-e építve. A szobák magassága törököknél, keresztyéneknél különbözőleg van megállapítva. Ha a megállapított magasságon felül építi valaki szobáit, azt hatóságilag lerontatják és a tulajdonost, úgy szintén az építést is megbüntetik. Az épület rendszeren hosszegyközény, úgy, hogy benne minden szoba négy szögöt képezzen. Az ajtók mind egy oldalon vannak, s a mennyiben lehetséges, a szobáknak egymásba nyílása kerülendő. A hol az ajtók vannak, az a szoba alsó-, vagy hátsó részének, a hol az ablakok vannak, az elő részének (üszk tarafi) nevezetik. Az ablakok szoroson egymás mellett vannak, s rendszerint négyet kell egy szobába vágni, hogy az kellő világítást kapjon. A főrészen kívül az oldalfalakon is lehetők ablakok; de akkor csak páros számmal szabad azokat elhelyezni, még pedig a főrész ablakaival szoros összeköttetésben, s úgy, hogy az oldalfalak ablakai szoroson egymás átellenében feküdjenek. Minden szobának tehát, mely e szabály szerint épül, tizenkét ablaka van, négy-négy levén egy falba vágva. E szabálynak azonban nem lehet mindig eleget tenni, s a kivételre szabadságot kel kérni a hatóságtól. A mely e szabály szerint épül, azt kösknek (kioszk) nevezik. A törökök nagy barátjai az ilyen kösköknek s a ki csak teheti, kertjéből el nem hagyja a kösköt, melynek lombövezte hűsében és árnyában napjának legnagyobb részét tétlenül szokta eltölteni. A szobák butorzatát és egyéb-nemü tárgyait később fogjuk áttekinteni, most folytassuk utunkat a ház többi fülkéinek kikutatásában.

A férfiak lakosztálya, melyet törökül szelamluknak neveznek, a ház nagyságához képest, több szobából áll. Ebben lakik a férfi az ő fiaival; itt fogad látogatásokat, mely célra azonban a gazdagabb törököknél külön társalgóterem szokott szolgálni. E terem neve „Di van khane“, s ebből ágaznak el a többi szobák. A férfi-lakosztályt a nő-lakosztálytól (harem) egy közpészoba (ma-

bein) választja el. Itt szoktak a cselédek álldogálni, s a harem lakóinak szolgálatára lesni. A mabein is több szobából áll ott, hol a ház nagyobb és a lakosztály száma megengedi. E közpészoba küszöbét idegennek átlépni tilos; különben ha az ember véletlenül betévedne, az ott levő cselédség azonnal kiutasítja a jámbor embert. A mabeinből van a bejárás a cselédség lakosztályába, kik földszinten szoktak elhelyezve lenni, ugyszintén a konyha is. A mabeinből a harembe több ajtó szolgál; de a harembe a szelamlukba csak a mabeinen át lehet bejutni.

A férfi lakosztályának butorzata igen egyszerű. Az egész padlót egy szőr- vagy finom nádából szőtt gyékény takarja, mely fölé a szőnyeget terítik. A szőnyeg csak gazdagabbaknál fordul elő; de a nádgyékény a szegényebbeknél is elmaradhatlan kellék. A három fal körül alacsony puha kerevetek nyulnak el, melyek szintén drága szőnyegekkel vannak beterítve. A főhomlokzat ott van, hol az ablakok vannak.

A szobának tiszta fehérre meszelt falain czifra feliratok pompáznak, aranyos, ezüstös, piros, zöld és más tarka-barka színű betűkből összerakva. A feliratok egy pár Korán-versből állanak, s ezeken kívül jobbára persa, arab és török költőkől merített szerelmi dalokat foglalnak magukban, melyek az élet örömeit s mulandóságait, a tulvilági paradicsomi életet dicsőítik. A képek és faragványok tudvalevőleg tiltva vannak a Korán által. A falakban koczkajtók láthatók, melyek szintén ki vannak festve és megaranyozva. Ezen ajtók kis fülkéket zárnak el, melyek ruha- és ágynemű-szekrényekül szolgálnak. Az ágyneműeket este kiveszik e szekrényekből, s vagy a padlóra, vagy a széles lágy kerevetre vetik meg az ágyat. Ágy, szekrény, asztalok, székek nem foglalják tehát el a szobának terét, hanem csak legfeljebb egy víztartó szekrény, mosdó szerekkel, virágcserepekkel, serbet-üvegekkel, nárgilékkel áll egy sarokban. A török anynyira barátja a viznek és különösen a csergedező és más apróságokkal locsogó viznek, hogy ha teheti, mindenüvé odavarázsolja. Ha megpihen valahol, rendszeren víz mellé kuporodik; a nyilvános étkező- és kávéházakban rendszeren ott láthatók a kőkutak, s e mellé csoportosulnak a törökök legszivesebben. Azért szobájának közepében szökőkutat igen gyakran találhatni; s ha a töröknek ideje engedi, — pedig nagyon gyakran engedi, — akkor oda ül divánjára, meggyújtja hosszuszáru nargiléját, s a víz locsogásával versenyezve, glu-glu hangokban bugyogtatja vizipipáját. Sokszor óranegyedekig elméláz a szökdecselő habokon, mintha az életvizet tartalmazó Zem-zem habjai, vagy a paradicsomi csoda-forrás gyöngyei volnának azok. Ha nárgiléja, vagy csibukja ki nem égett volna, észre sem venné magát, oly nagyon kedves neki a végtelen semmiségbe való elbáméskodás és elgondolkodás. Ha valaki őt ez elandalgásában megzavarja, annak a török nem jó barátja. Török nem is zavarja egymást, azért uralkodik az ő városrészükön oly mély, halotti csend, mintha az egész vidék kihalt volna. Az ablakok sűrű rácsozattal vannak elzárva, melyek azonban fel- és letolhatók. E rácson átbámulni, úgy, hogy senki meg ne lássa, kedvencz időtöltését képezi a török nőnek. Az utcára nyíló falhomlokzat minden háznál két-három lábnyira kiszökellő erkélyt képez, s törökül „Sahnisin“-nak hivatik. Ez egyik jellemző vonása a török építkezésnek, s némely régi házainkon, melyek alkalmassint még a török korból maradtak fenn, szintén ily erkélyszerű kis fülkéket láttam.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Juliushó 1-sején.

Arcz- és lélektani kiállítás. — A vádlottak. — A tanuk. — Mi a szépség. — Egy öreg asszony tanúságtétele. — Mit csinál most Munkácsy. — A „Menyasszony“. — Öt barát egyszerre. — Mik voltak és mik „vagmoc.“ — Csudatevők. — Egy bankigazgató. — Egy színész. — Egy tanácsos — egy jegyző és — egy orvos szívtörténetei. — Egy szép moldovanő. — Milliomos torok. — Egy szép miss. — Egy tanácsos viszontagságai. — Szerencsés kura. — Orvosi honorarium. — Korcsmárosné lánya. — Moldovai házasság. — Amerikai szerelem. — De csak úgy, ha lehet. — A cselédképző-egylet közgyűlése. — Glaczné urnő jó napja. — Pulyka-méreg. — Az egylet vagyona. — A népkonyhák. — Csak csendesen. — „Nézd meg az anyját!“ stb. — A nőiparegylet tánczestélye.

Az arcz- és lélektan barátjának aranynapjai voltak e héten; csak a megyeházba kellett fáradoznia, és mindennap újabb-újabb tanulmányföket vezettek eléje, abból a tésztából, melyből Pitaval az ő írói dicsőségét gyurta. Az upesti zendülést tárgyalták ott e héten, talán még most is tárgyalják, isten tudja, mikor lesznek vele készen, annyian vannak a vádlottak, és még egyszer annyian a tanuk. Engem is odavezetett Éva anyánk árnyéka, és — nem kérek többet belőle. Azokat hallgatták ki épen, a kik valamelyik biztosnak, ha jól hallottam, Sajtárosnak hívták, a fejét törték be, a szemét verték ki és mit tudom én, mit mindent nem miveltek a szegény emberrel. Leginkább két vádlottat terhelt a gyanu, hogy ők követték el ama borzasztó kegyetlenségeket. Nem tudom, ha csakugyan ők a bűnösök, tagadták rettenetesen, ott se voltak, azaz hogy ott voltak, de sőt inkább csak azért, hogy a törvény és rend ezen derék személyesítőjét a bántalmazástól megóttalmazzák, a mi azután iörtént, abban ők ártatlanok. Meglehet, hogy úgy is van, majd kideríti a törvény, nem is annyira a tárgyalás, mint inkább a vádlottak személyisége köztötte le figyelmemet. Azok az arczok, és egész alakjuk! Egyikük sem öreg, és mégis, mintha soha sem lettek volna fiatalok. A szív minden vadállata ott leszkodik valamely ráncz vagy redő rejtekében, az egész arcz csupa összevissza-kuszált barázda; minden izom erővel le van most lánczolva, hogy lehetőleg veszteg maradjon, mégis minden pillanatban meg-megrándul. Azután a diónyi szemek hogy merednek a bírákra, a hallgatoságra, és mélyen benn az az éjjéli gyűlölet, a mely mint a pusztító villám, szinte vakítólag ki-kilövell az ellene valló tanura, kivált az egyikre, egy fiatal suhancs ez, olyan arczczal, mely bámulatra gerjeszthetne, annyi bátorságot mutat; csak az a baj, hogy jó adag furfang, káröröm és egyéb csusz-mász lelki féreg annyira elundorítják, hogy nem lehet sokáig reánézni, és összehasonlítani őket, nehéz meghatározni, melyik visszataszítóbb: a bűnös-e, vagy az áruló. Ilyen alkolommal látjuk csak világosan, hogy a szépség nem más, mint a szívbéli jóság, a mi az arczon tükröződik. Itt is akárhánynak rendes, szabályos arcza van, de mert nem eget mutat, hanem pokolra emlékeztet, egytől-egyig valóságos idétlen. Legjobban lehetett ezt látni az egyik tanunál, egy koros nő volt az, az alsó osztályokból való, beesett arczczal, fénytelen szemekkel, azt sem lehetett tudni, ha feketék vagy kékek voltak-e valaha; meg lehetős bambán adta elő, a mit az egyik vádlotról tudott; lassan-lassan aztán odáig jutott, hogy a vádlott a fiát is halállal, vagy mivel fenyegette, és — ebben a perczen mintha napvilá-

gos felhő lebegne feje fölött, annyira csupa sugárra vált az arcza, és szívémből sajnáltam, hogy nem vagyok Munkácsy, mert as bizonynyal halhatatlanná festette volna most ezen jelenséget, annyira — alig merem kimondani — annyira szép volt ez most, minden csunya volta mellett.

Munkácsynak azonban egyéb dolga van most, és a szépség tanulmányozására szintén igen kedvezhet neki az idő; csak ezt az egy szót ha kimondja: „Menyasszonyom!“ én legalább még valahány mennyasszonyt láttam, mindannyian megragadó szépek lettek ettől az elnevezéstől; kénytelen vagyok azonban azt is hozzá tenni, hogy mindnyájan igazi menyasszonyok voltak, tiszta szerelemmel isteni szívében, és az a tulvilági valami azután is folyvást ott maradt az arczokon, mindegyik, a mig csak az isteni szerelem — de ez már nem ujság.

Mult szombaton öt barát találkozott össze fővárosunkban, ez azt hiszem, elég nagy ujság; öt ember, a ki mai nap jó barát! A dolog azonban úgy történt, hogy tiz év előtt, mikor barátságot fogadtak volt egymásnak, el is bucsuztak volt egymástól, az egyik erre, a másik arra indult a világba, és az akkor tett fogadáshoz képest mult szombaton, a tizedik évfordulat napján, mind az öten ismét összejöttek. Mint 23—24 éves ifjak bucsuztak volt el egymástól, mint férfiak kerültek ismét össze és — ismét a fogadáshoz képest — mindegyiknek hiven elő kellett adni, hogy mit mindent szerzett ezen tiz év folytában. A hányan voltak, ugyanannyi pályára készültek, az egyik ügyvéd volt, a másik pap, a harmadik orvos, a negyedik tanár, az ötödik végre gazda, és most hogy viszontlátták egymást — arczuk is nagyon megváltozott, alig ismertek egymásra, de hát még pályájuk és azzal együtt lekük! A kik most összejöttek, azok voltak: egy bankigazgató, egy színész, egy miniszteri osztálytanácsos, egy nótárius, csak az orvos, az maradt meg annak, a miből tiz év előtt vizsgázott. És hogyan esett meg rajtuk az a nagy változás, és honnan kerültek most össze? A volt ügyvéd és most bankár Moldovából; a papból lett színész Amerikából; a tanárból lett hivatalnok Budáról, a gazdából lett jegyző egy vidéki kis vásoskából, az orvos végre Törökországból. És hogyan kerültek oda? Mindegyik körülmenyes részletességgel adta elő élettörténetét, és midőn készen voltak, kitünt, hogy mind az öt és illetőleg mind a tiz csudát egy-egy nő vitte velük végbe? Az ügyvéd megismerkedett volt egy gazdag moldvai urral, lekísérte azt Jassiba, ott bemutatta hugának, a ki fiatal özvegy volt, a két szív megszerette egymást, a nőnek sok aranya, az ügyvédnek sok vállalkozó szelleme volt, a többi aztán magától értetik. És a pap? Az kiment volt Hollandiába, hogy magát az istenben megerősítse, onnan isten nevében egy kirándulást tett Angliába, a vendéglőben, a hol szállva volt, lefekvés előtt Isten nagyobb dicsőségére szokás szerint valami szerelmes nótát énekelt, hirtelen föltáru az ajtó, és berohan egy nagyon is istentelen férfi, torkon ragadja, hogy neki ezt a torkot birnia kell, mert a bariton, a mi benne van, megér egy milliót! A mi papunknak sem kellett ezt kétszer mondani, már rég forralt ő olyasmit istenes fejében, csak annyi pénzt szeretett volna összeszerezni, hogy valamely híres ének-mesternél órákat vehessen, ezt most az angol vállalta el, alig

három hó mulva már föllépett, lett belőle angol énekes, Angliában meglátott egy misst, halálisan megszerette, a miss azonban bostoni volt, és miután visszatért szülőföldjére, a bariton összeveszett fölfedezőjével, utána szökött Amerikába, és mai nap is ott van. A tanárból lett osztálytanácsos története ellenben felette egyszerű. Midőn az alkotmányos élet kiűtött, belépett a miniszteriumba; akkor még igen kicsi ember volt, fogalmazó; szerencsére a miniszternek volt egy rokona, annak meg egy pár leánya, ezeknek szabad volt neki udvarolni, a többi aztán magától értetik. Sokkal tragikusabb volt az orvos sorsa. Egyik éjjel felkeltik álmából, beteghez hívják, egy koros asszonysághoz, szerencsésen meggyógyítja, és hála fejében beleszeret a jó asszonyság leánya annyira, hogy most Törökországban híres, keresett orvos. Legérdekesebb azonban szerintem a jegyző története. Atyja nagy provizorista méltóság volt, vizsga után — 1864-ben — visszatért a szülei házába, egyszer meglátja egy szegény korcsmáros leányát és azon módon megszereti; az anya magán kívül van, az apa kitagadással fenyeget, az egész rokonság föl van háborodva, a jó fiu kénytelen ott hagyni az apai házat, elbujdosik az ország tulsó végébe, így lett belőle előbb segéd-majd valóságos jegyző és most felette mód meg van elégedve regényes sorsával, annyival inkább, minthogy méltóságos atyja időközben lefelé bukott. De mindennél nevezetesebb az, hogy az öt barát közül csakis a jegyző nős és két gyermek boldog atyja. Az ügyvéd ugyan elvette volt a gazdag bojárnot, rövid időn azonban mindketten jobbnak találták, szép csendesen elválni ismét egymástól, és a barát megnyugodott a bankigazgatósággal; a pap-színészre az amerikai miss valami művészi legyeskedés miatt, a mi nem a theológiából származott volt reá, annyira megharagudott, hogy nem ment ugyan hozzá, becsületsértési pert azonban igen is indított ellene, a mi belekerült neki vagy tizezer dollárba; az orvost pedig imádoztjának édesanyja, megtudván, hogy a két fiatal szív milyen nagyon szereti egymást, egy szép este inasa által kísértette ki a teremből, a mitől való szégyenében aztán Törökországba kibujdosott; az udvarias fogalmazó meg csak addig járt a miniszter rokonának leánya után, a mig osztálytanácsos lett belőle, azután abban hagyta, keresett egy leányt, a kinek sok pénze van, és azt még mai napig is keresi; csak a gazda-jegyzőnek kedvezett a szerencse — ezek az ő saját szavai — ő csak azért is elvette szegény kedvesét, és oh, beh nagyon boldogul élnek! Bizonyosság reá a két gyermek, a kik nem tudnak egyebet, csak nevetni, a mi világosan mutatja, hogy apa-anya még hét éves házasságuk után is szeretik egymást, és mind a négy barát kénytelen volt beismerni, hogy mindnyájuk közt ő a legboldogabb, miután tudniillik feleségét, azt a volt korcsmárné leányát közelebről megismerték.

Az öt jó barát aztán azzal a fogadással széledt el újra, hogy öt év mulva ismét összejönnek, és — ha csak lehet — feleségetől. — De csak úgy, ha lehet! — nevetett a nótárius, — minden attól függ, hogy szelid házi-, vagy pedig vad ragadozó természetek van-e. Utóbbi esetben tizszer is megházasodhattok, még sem lesztek igazi férjek. — Hogy ez a nőtől is függ — jegyzé meg az isteni bariton és neki az amerikai nők nem kellenek; ugyanazt mondá a bankigazgató is, az orvos is, a maguk szépeiről; csak én nem szóltam semmit, hanem másnap reggel elveztettem őket a városházára.

A terem tele volt nőekkel, csak itt-amott sötétlett, vagy szürküllött egy férfi-fej, azokkal a szelid lágyágu arcokkal, a mi magától ráborul az arcra, mikor sokat vagyunk jó nők társaságában. A „cselédképző-egylet“ közgyűlése volt az, az asztal körül a választmányi nők ültek, legfelül az elnök: Glac-

Ebeczky Matild urnő, kinek édes örömnappja volt ez a mai. Pár hét előtt egy lap — természetesen német lap volt — ádáz pulyka-méreggel neki ment volt ez egyletnek, hogy az milyen haszontalan, mennyire nem tesz semmit és a többi, és a többi, ismerjük már a vak indulatosság szavajárását; jó Glaczné asszony hogy remegett; ha ezeket a gyűlöletbe főtt vádakat a közönség beveszi, az egylet lesz oda tőle. Mert igaz, az egylet még keveset tehetett, de mit kívánhatni egy fiatal csemetétől, a mit még csak ápolni kell, kivált az idei szomorú időjárás mellett? Hanem a jó nő aggodalmait jólesőleg oszlatta szét a közgyűlés; egyhangulag megszavazta neki a bizalmat, újra megválasztá elnöknek, hogy is ne tette volna, mikor a jelentésből kitűnt, hogy az ő lelkes buzgolkodása folytán az egylet vagyona e szomorú évben is, a mellett, hogy majd 1300 frtot költött nemes céljaira, tizezer forintra gyarapodott föl, a jó cselédek jutalmazása is szépen fizet, a családokra nézve csak úgy, mint a cselédek erkölcsi javulásában; azon felül az egylet egy újabb jótékonyági ágazatot: a népkonyhát ölelte fel ez évben, és már a közel jövőben az ő felügyelete alatt fognak azok fővárosunkban felállíttatni; ilyen kézben, ilyen szivben nyugodott eddig is e nemes egylet, és osztatlan örömmel hagyott meg jövőre is benne, és — az a bámulat és elragadtatás az öt barát, és kivált az amerikai részéről! Alig birtam kivezetni a teremből. — Hát már vége? — kérdé, mintegy álomból fölrezenve. — És még mi kellene? — kérdém én. — Hát egy kis vitatkozás! — jegyzé meg ő, — mint ott tul az Oczeánon. — Oh, az nálunk nem adódik — felelém neki. — Nálunk a nők vagy tesznek, vagy nem tesznek, de mindig csak csendesen, társalogva; feleselni, azt a férfiaknak engedik át, a gyűléseken csak úgy, mint a házi tüzhely körül, mert ez ellenkezik a nő igazi természetükkel: a széppel, — mire az én barátaim egyhangulag elhatározták, hogy még egy egész hétig itt maradnak a fővárosban, a nőiparegylet tánczestélye végett, mivelhogy — „Nézd meg az anyját és vedd el a lányát“ — nevetett a jegyző, a hogy ő tett vala, ama tánczestélyen pedig a java anyja leánya lesz együtt a fővárosból! Még az osztálytanácsos is olyasmit morzsolgatott fogai közt, hogy okvetetlenül ott lesz azon a tánczestélyen. Csak a jegyző mentegődzött, neki haza kell menni, mondá, jó erősen hóna alá szorítva felesége karját.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Jótékonyosság.) A király a szent-máriai s a ternybálpatakai római katolikus hi'községeknek iskolai czélokra száz-száz frtot adott. — Festetich Taszilo gróf a képzőművészeti társulat házának fölépítésére 3000 frtot adott. — Davos svájczai község a magyarországi kolera-inség enyhítésére kétszáz frankot küldött. — Haase Alajos, nyitra-sárfői földbirtokos az ottani iskolára múlt évben tett 200 frtnyi adományán felül, a folyó évben ez iskola tantermét kül- és belsőleg kicsinosíttatta, bővítette, padlókkal és padokkal elláttatta, a tanító lakosztályát rendbe hozatta s általában az egész iskolát a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelőleg helyreállíttatta.

* * (Rózsás napló.) Ónodi Szentkirályi Sándor határvámi ellenőr e napokban tartá esküdjét gyergyószentmiklósi Lázár Netti kisasszonnyal, Lázár Menyhért, jeles köz- és váltóügyvéd nővérel. — Bugánházán Dunka János jeles szatmári ügyvéd közelebb tartá esküdjét Kiss Vazul, köztisztviselő álló lelkész művelt leányával, Vilma kisasszonnyal. — Kutka Károly mármárosi aljegyző eljegyzé Girsik Ilona

kisasszonyt. — Nagybányán közelebb volt Gerendy Ilka kisasszony és Pityik György városi levéltári tisztviselő esküvője. — Szatmártt a mult héten volt Kiss Irma kisasszony és dr. Resofszy József császári királyi ezredorvos kézfogója. — Kőszegen e napokban volt Holz Károly dragonyos főhadnagy és Santa Mária Amália urhölgy esküvője. — Sepsi-Szentiványon közelebb tartá menyegzőjét Pócsa Gyula földbirtokos Szentiványi Mari kisasszonynyal, Háromszék egyik közkedvességü hölgyével. — Pesten mult kedden volt gróf Keglevich Arthur és Lázár Róza kisasszony esküvője. A menyasszony Nagyváradról való Frivaldszky János muzeumi őrnejének nővére. — Pongrácz Gyula ügyvéd s ungmegyei földbirtokos jegyet váltott Tihanyi Ida urhölgygel Királyfalun.

** (*A nőiparegylet*) — mint már a mult számban jelentetük, — szombaton, e hó 4-dikén rendezte jóhirü császárfürdői báljainak másodikát ez idén. A rendező bizottság az országos nőiparegylet választmányi tagjaiból s a következő urakból állt: Kégly J., Bába V., Ballagi G., Szendrői Brankovics György, gróf Cziráky Béla, Feszt Gyula, Herczeg László, Hürsch Nándor, Katinzsky József, dr. Kerkapoly Gyula, Kuthy Béla, dr. Lieszkovszky Károly, Meskó Elek, Parall Ferencz, Reiter Ödön, Rosemberszky Árpád, Ruttkay István, Stoll Gábor, Szüry Dénes és Wachtl N.

** (*A „zenekedvelők egylete”*) mult vasárnap a „Széchenyi” nevű hajón kirándulást rendezett Visegrádra. Igen szép társaság volt együtt, mely igen kedélyesen tölté a napot. Körülbelül 250-en vehettek részt e kirándulásban, ide számítva azokat is, kik Váczról a társasághoz csatlakoztak, egy czigány zenekarral együtt. Vácz városa pedig ünnepi köntösben fogadta a délelőtti 10 óra tájban odaérkező hajót. A hajón a délelőtti órákat zene- és ének-előadásokkal töltötték, Schweida A. igazgatása mellett s mindenféle bohó képtalányok megfejtésével, a miket Lehmann mester festett nagy vászondarabokra. Visegrádra érve, hol ismét zajos fogadtatás volt, a templomban egy énekes misét adtak elő, melynek szertartásait Maszlaghy Ferencz, az irodalmi működéséről is ismeretes papnöveldei tanár végezte. A mise után a várromokat tekinté meg a társaság, Henszlmann Imre tudósunk szives kalauzolása és magyarázatai mellett. Ennek bevégeztével a társaság következett a hajóba, délután pedig a tulsó parton fekvő gróf Migazzi-kastély közelében levő árnyas rét pázsitján a pesti lóversenyek igen sikerült s minden részleteiben hű parodiáját mutatták be a társaság tagjai, jelmezben, számárháton. Az egész a rákosi turf képét mutatta, a köröndöt hosszú vékony póznákra tűzött vörös zászlócskák jelölék; a versenybírák páholyában hölgyek képezték a juryt. Volt több futás különféle tréfás díjakkal s egyéb mezei multságok. Valódi népünnep volt, melyre mint néző közönség, a környékből több ezer ember sereglett össze. Később táncz volt szabad ég alatt, mely késő estig tartott, melynek még visszamenet a hajón is következett folytatása, a hol tüzesen folyt a csárdás, tarka fényü röppentyük durroztatása mellett. Éjfél volt, mikor a „Széchenyi” a pesti parton kikötött. Az igen sikerült multság ügyes rendezéseért a rendező-bizottság egy diszes koszorut is kapott a jelen volt hölgyközönségtől.

** (*Az 1848—9-diki honvédegyletek*) országos központi választmánya mult szombaton, azaz julius 4-dikén délután 4 órakor a nemzeti lovarda irodai helyiségében gyűlést tartott, a közgyűlés előtt valószínűleg ez volt az utolsó választmányi gyűlés, s ez alkalommal tétettek meg az eldöntéskedések a jövő október hó 6-dikán Aradon megtartandó országos közgyűlésre. — Az országos honvédsegélyző-egylet pedig fölkéri a törvény-

hatóságokat, intézeteket és a többi ivtartókat, hogy kapott iverket julius hó végeig az egylet pénztárnokához (Lévay Henrik urhoz az I-ső magyar általános biztosító társaság palotájába) beküldeni sziveskedjenek.

** (*Deák Ferencz*) napról-napra jobban érzi magát a Schwarcz-féle városligeti nyaralóban, mely dr. Hofmeister (azelőtt Fischhof) vizgyógyintézete mögött fekszik, s emeletes könyöklőjéről a legszebb kilátás van az egész városligetben. A távoli hegyek alatti falukat is látni lehet róla. Azelőtt az öreg ur e könyöklőn tölté az időt, de ma már lejár a kertbe és vidáman nézi a társaságot, mely kuglizással tölti az órákat. Délután 4 órakor fogadja látogató barátjait s nyájasan beszélget velük. A vidám adomák újra szőnyegre kerülnek, s mindig erősbül a remény, hogy a gondoktól ment élet, a Nedeczky-család szeretetteljes ápolása, dr. Kovács Endre orvosi buzgalma és a régi jó barátok vidorsága elűzik, vagy legalább is lényegesen megenyhítik azt a betegséget, melyre az utóbbi időkben az egész nemzet aggódva gondolt.

** (*Báró Wenckheim Béla*) miniszterről, mint sportmanról, a „Versenylap” tárczája érdekes adatokat közöl. A báró, noha tul van a hatvanon, s már negyven év előtt Angliában s a Csallóközön, Széchenyivel együtt, szenvedélyes vadász volt, ma is edzett férfi, ki a király oldalán kitartólag mászsza meg a stájer bérczetet, midőn fajdokra, szavásokra, zergékre vadásznak. Elnöke a pesti jockey-clubnak s lótenyésztési bizottmánynak, s nemcsak kitünő lovas és lóismerő, hanem birtos lövő is; 1826-tól 1872-dig körülbelül huszezer vadat ejtett el lőfegyverével s 1833-tól 1872-ig vagy ezerszer lovagolt falka után, hatvanegyszer szarvas-kopófalkával. Már 15 éves korában (1836-ban) kezdé a vadászpályát, László és Viktor nevű testvéreivel. De nemcsak sportsman kívánt lenni, hanem a közügy munkása is, hogy minő sikerrel, azt az ország tudja. Huszonkét éves korában nyugati Európát utazta be s Angliában ép ugy megszerette a parlamenti életet, mint a rókavadászatot, melyben bátorsága miatt nem egyszer tűnt ki.

** (*Ratazzi asszony*), a volt olasz miniszterelnök neje, Türr tábornok sógornője, jelenleg Budapesten időzik. Az érdekes hölgy a képviselőház mult keddi ülésén hosszasan jelen volt a karzaton. A Margitszigeten pedig mult szerdán Türr tábornok lakomát adott sógornője tiszteletére. Több képviselőt is meghívott, kik e hires asszonynak még Olaszországból ismerősei.

** (*Az „Egyetértés” csónak-egylet*) e hó 7-dikén ünnepélyt rendez a Margitszigeten, melyben az összes budapesti csónak-egyletek és egyéb meghívott vendégek fognak résztvenni. Az ünnepély programjában csónakázás, egy hajó keresztelése és hangverseny van felvéve, melyet Sipos rendez. A hangversenyt bál követendi. A jövedelem egy része a Petőfi-házra van szánva.

** (*„Budapest”*) czimü új napi lap jelent meg Bakos Gábor szerkesztése mellett. Olcsó és fürge akar lenni. Az olcsóság meg is van: a reggeli szám ára két, az estié egy krajczár. Ha vesszük, hogy hány mindenféle német napi lap tartja fenn magát fővárosunkban, csak dicséretet érdemel a jó szándék, hogy egy könnyebb nemü magyar lap is legyen a fővárosban, és ohajtandó, hogy — kivált jó magyarság mellett — hosszú élete is legyen.

** (*A szini tanodában*) augusztus 21-dikén és 22-dikén tartják a fölvételi vizsgákat a jövő tanévre. Jelentkezni augusztus 10-kétől 19-dig lehet, délelőtt 8—10 órakor a dohány-utca 12. számú házában. A fölvétel föltételei: szinpadias csinos alak; tiszta kiejtésü csengő hang a drámához s ezen kívül zenei hallás az operához; férfiaknál legalább 18, lányoknál 15 éves kor;

annyi képzettség, mennyit e korban művelt egyénektől megvárhatni s az operához hangjegyszeret is; szülei vagy gyámnoi engedély; jó magaviseletről iskolai vagy hatósági bizonyítvány. A fölvétel nem végleges s a ki tehetséget, szorgalmat, haladást nem tanusít, hat vagy nyolcz hét alatt elbocsáttatik.

* * (*Színház.*) Nincsen! Mult kedden láttuk őt utoljára, azután bezáródtak az ajkak, melyekről a költészet édes méze folyt, és eltűntek a bűvös alakok, melyek ugy bele tudták magukat szívünkbe hazudni, hogy szinte elhittük nekik: olyan az élet, és másnap reá — rontás, bontás mindenfelül; még a földet is felszakgatják, melyen jártak, még a kerítést is szétszedték, mely a bűvész-hajlékot körülkapcsolá; még a két gesztenyefát is kiásták mellőle, melyek születése óta hűs árnyéket boritottak reá. Szegény gesztenyefák, még csak most lesznek igazán v a d-gesztenyefák, eddigi szelid tavasz-szinük bizonyára mérges gáliczkő-szinre változik, a haragtól, hogy az Erzsébetterre száműzték őket, épen az Erzsébetterre, hol egész éven át magyar szót nem hallanak, holott ők ebben születtek, ebben nevelkedtek; mit csináljanak most ott azon az idegen zsidvasáron? hőkeblű fajtereknek susogják ábrándjaikat? vagy azokat takarják be enyhe árnyaikkal, a kik röffel mérik a világot? Egyebet pedig ők ott nem látnak, nem hallanak, szegény gesztenyefák! Csak az a jó, hogy ketten vannak, legalább egyik a másikat vigasztalhatja, de ki vigasztal minket? Csak ilyenkor érezzük, hogy mi szívünknek a színház. Ugy vagyunk vele, mint a hű házastársak; mikor együtt vannak, ritka hét, hogy egy kis égháboru ne vonuljon el fejük felett; van esze, a ki a harangokat félre veri miatta; mert igazán é g i háboru, csak akkor tudjuk azt, mikor elvesztettük; bezzeg van akkor csend és nyugalom körülöttünk, de hogy szeretnők husz körmünkkel kiásni azt a csattogó zajt, a mi akkor ugy a fejünket mosta; olyan kinosan érezzük, hogy az milyen jó volt akkor nekünk. A színészeinkkel is évről-évre hogy czivódunk, latra vetjük minden szavukat, jó szót meg csak minden sátoros ünnepen kapnak tőlünk, és most, hogy itt hagytak a faképnél, érezzük csak, hogy mind onnan van az, mivel olyan nagyon szeretjük egymást. Egymást? Valjon ők is minket?

N á d a y minden esetre; ez az egyetlen, a ki megmutatta, hogy nehezen esik neki a válás, és egész az önmegtágadásig ügyekezett könnyíteni a mi fájdalomunkon. Mult hétfőn lépett föl utoljára; az igazgatóságban meg volt az a maliczia, hogy Scribe „Pajtáskodás“-át, egy kedves, szellemes, jókedvtől pezsgő vigjátékkal csapta be előlünk az ajtót; mit bánja ő a mi szívünket, hadd fájjon csak utána, a kaczer! És Prielle, Lendvainé, Molnárné, Felleki, Vizvári, még Karikás is, egytől egyig ugy játszottak, mintha most kerültünk volna össze; csak Nádayban volt lélek, csak az érezte, hogy mit tesz e szó: válni. A jó fiunak egy csélcsep fiatal embert kellett ábrázolnia, és mit tett? egy tehetséges fiatal költőnk alakját torzítva, jelent meg a közönség előtt! Náday, a talpig finom, művelt ifju és jeles művész követi el ezt a botrányt, a mi még az élczlapokban is az éretlenség- és tehetetlenség szomorú bizonyossága — nemde világos, hogy a legnagyobb áldozat ez, a mit valaha az é s z a sziv oltárára tett? Az a derék Náday! És pedig nem érte célját, azt hitte, hogy most már könnyebben viseljük a veszteséget, pedig csalódott, most a fájdalomhoz az aggodalom is járul; ha itt a fővárosban ilyen végletekre ragadja a szeretet, mire nem vetemülhet még távol tőlünk, vidéken? Még jó izlésünket is gyanuba hozhatná! De bár merre vigyék őt vándor lépteit, mindenütt érző szivek dobognak, a kik tudják, mi a művészet, és mi tudandó be annak, hogy szive vérzik, szive fáj! Isten veled, Isten veled! Mi meg addig majd csak elleszünk, a közmondással tartva; „Ha nincs Náday, Bo-

kody és Völgyivel is beérjük“. — H a u c k Minnie kisasszonyt ismét szerződteté a nemzeti színház igazgatósága, még pedig fél-évre, ugy, hogy szeptember és októberben, aztán pedig február elejétől május végeig énekelne. (Novembertől január végeig Párisban énekelne.) A pesti félévi vendégszereplésért pedig kapna tizenennyolcz ezer forintot. Annyit, mint Benza Ida asszony.

* * (*Szigeti Imre*) a nemzeti színház derék tagja, a szünet alatt nem megy vendégszerepleni, hanem komoly tanulmányokra készül, hogy a szünet után több shakespeare-i szerepben mutassa be magát: a többi közt mint Schylock a „Velencei kalmár“-ban, mely darab Tóth József halála óta nem adatott a nemzeti színpadon.

* * (*A budai Horvátkerti szinkörben*) Bokody mult kedden Lecocq „Száz szüz“-ét adta elő, melynek könnyed dalamos zenéje elmés szöveget kísér s határozott sikert aratott. Kissé nagyobb illedék nem ártott volna ugyan, ugy a főbb, mint a mellékszereplők részéről, általában azonban élénk játék, szabatos ének, azután a viszonyokhoz mérten, fényes kiállítás és a pontos rendezés együtt véve a szinkör legjobb estéi közé emelték ez előadást.

* * (*Irodalom.*) Légrády testvérek kiadásában megjelent: „Jellem, Smiles után, a hazai viszonyokhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán.“ Két nagy kötet, diszes kiállításban. Ára mindkét kötetnek 3 frt. — A köztiszteletű Franklin-társulat kiadásában a következő művek jelentek meg: 1. Fáy András meséi és aphorizmái, negyedik kiadás, két kötet; egy-egynek ára 50 kr; 2. Boross Mihály válogatott kisebb munkái, második kiadás, három kötet, egy-egynek ára 50 kr; 3. Jókai Mór munkáinak népszerű kiadásából: „Politikai divatok“, regény, második kiadás, három kötet, ára 2 frt; 4. „Ujabb novellák“, írta Lauka Gusztáv, ára 2 frt; 5. „A nagy Napoleon császár története,“ a „Történelmi könyvtár“ XIV. füzetéül; írta Áldor Imre, ára 40 kr.

* * (*Vegyesek.*) J ó z s e f főherczeg, ki a tavaszi idény kezdete óta a Margitszigeten lakott, mult szerdán délután családjával Alcsuthra költözött át, hol a fenséges család őszig marad, s azután egy hónapra ismét visszatér a szigetre. Ez időben a főherczeg az ország különböző részein a honvédség gyakorlatait fogja megszemlélni. — Z i c h y Mihály jeles festőművésznök e napokban visszatérván hazánkba, tiszteletére Klemens városligeti vendéglőjében vasárnap lakoma rendeztetett, melyen írók, művészek és képviselők közül számosan vettek részt. A barátságos ebéd vig hangulatban tartotta a vendégeket egész esti 6 óráig. — A z e g y e t e m e s tanitógyűlés tanszerkiállításából a főváros 1000—1500 frtig fog tanszereket vásárolni — A z i z r a e l i t a fiu-árvaházban hétfőn este ünnepélyesen tarták meg Munk Móricz emlékünnepeit. — E r s z é n y e s n é D é k á n y R ó z a operette énekesnő megszűnt a budai szinkör tagja lenni s hir szerint egészen visszavonul a színpadtól. — M ü e g y e t e m i rektorrá a jövő tanévre Vész János Armin, dékánokká: az egyetemes szakosztályban Kriesch János, a gépészmérnöki szakosztályban Bielek Miksa, a mérnöki és építészeti szakosztályban Kherndl Antal választatott meg. — A l e f o l y t héten (junius 21-től junius 27-ig) a fővárosban élve született 239 gyermek, elhalt 262 személy: a halálozások tehát 23 esettel mulják felül a születéseket. A szülöttek közt volt 125 fiu, 114 leány. A halottak közt volt 131 férfi, 131 nő, egy éven aluli gyermek 91. — A S z e n t - L á s z l ó - t á r s u l a t, melynek vagyona 11,641 frt 91 kr. alapítványi pénz és 13,850 frtnyi értékpapir, közelébb ismét több összeget szavazott meg vallási intézetek, templom- és iskola-építések segélyezésére.

* * (*Halálozások.*) S z é k e l y J ó z s e f í r ó t á r s u n k a t é r z é k e n y

csapás sujtotta. Nyolcz éves fia, Béla mult hó 27-dikén toroklobban meghalt. — Hasonló nagy csapás érte a nemes lelkű Gruber Jeszenszky Iza anyai szívét. Multhó 27-dikén vesztette el egyetlen leányát, Ilonát, életének 15-dik évében. — Perthl József nagy-czenki néptanító mult hó 26-dikán meghalt. Az elhunyt 40 év óta működött a népnevelés terén, és közbecsülést vivott ki magának, a mit bizonyít azon körülmény is, hogy 1869-ben mint bizalmi férfiú a megyei iskolatanács tagjává lőn választva. — Stefulich Mihály, nagybecskereki polgármester Budapesten, hová roncsolt egészsége helyreállítása végett feljött, multhó 24-dikén meghalt. Ő sokat tett a közigazgatás, a közrend és közegészség javítása és emelése körül; a legtöbb érdemet azonban a nemzetiségi, vallási és politikai ellentétek kiegyeztetése és a társadalmi viszályok kiegyenlítése körül szerzett. — Özvegy Gu bicz Andrásné, született Poldermann Julia aszszony élte 48-dik évében, folyó hó 1-sején Budapesten elhalt. — Egerben dr. Krammer Károly tisztelt orvos a mult héten elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 27-dikén: „Mignon“, Thomas operája. — Junius 28-dikén: „A két pisztoly“, Szigligeti vigjátéka. — Junius 29-dikén: „A pajtáskodás“, Scribe vigjátéka. — Junius 30-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Julius elsejétől augusztás 15-dikéig a színház zárva lesz.

Divattudósítás.

Valamint az emberi lélekben, ugy a divatvilágban is vannak olyan jelenségek és változások, melyek minden igazi ok és előzmény nélkül egyszerre csak megjelennek és a hová szemünk csak téved, ez új kedvenczel találkozunk, és egyszerre csak letűnnek ismét és szintén minden igazi ok nélkül. Többek közt a divatos színekkel vagyunk olyanformán. Azelőtt minden hölgynek meg volt a maga kedvencz színe, a szőkék a kéket kedvelték leginkább, a larnák a sárgát és vöröset, a mint ez a legjobban illik is arczszíneikhez; most azonban nem az arcz határozza, hanem a bizonyos szín jó divatba, az ő gondja aztán magát összhangba hozni az alakkal!

E perczben két olyan kegyeltje van a divatnak: a halványkék a ruhákra, és a széles foulard diszítés a kalapokra nézve. E foulardok minden lehető és — majdnem — lehetetlen színekben és mintákban kaphatók, és így a kalapoknak vele való diszítése nagyon kényelmes, mert a ruha színéhez alkalmazva, az öltözékbe összhangot hozhatunk. A világos kék cashemir-foulard-, bége-, battist-, mohair- és barége-ruhák diszítései is igen változatosak. A fehér angol himzéssel diszítették igen kedvelték, de azért a drapp-színű csipke is igen emeli a kék szint, valamint a némileg sötétebb kék szövettel való vegyítés. E czélra a fayence-szín igen alkalmas, és meglehetősen tartós is. Ugyanílyen előszeretettel részesülnek még folyvást az ércu- vagy porszínű öltözékek, és az illő versenyben majdnem ezek kerekedtek felül a kék ruhákon; míg amazokat csak a szemnek jóleső szép szín tünteti ki, ezek diadalmasan állnak ellent a nap sugarainak, a por behatásának, sőt még egy nyári eső sem teszi őket tönkre. E szövetek is minden minőségben kaphatók: perkálban, battisztban, mohairban, lusterban, foulardban, bége-cashemirban, egy szóval minden olcsóbb és drágább szövetben. Egy feltűnően csinos öltözéket láttam legközelebb a Margitszigeten egy előkelő hölgyön, és kötelességszerű figyelemmel nézván azt, bemutatam tisztelt olvasónőimnek, csak azon kis elismerést kérve ki magamnak, hogy csak egy perczig méltányolják az igyekezetet; mert mindenki jól tudja, hogy mai nap egy divatos, elől, hátul, oldalt gazdagon diszített ruhát emlékebe bevésni és aztán leírni, még a gyakorlott és szenvedélyes divattudósítónak is nagy a feladat.

Nézzük tehát az ígért öltözéket. A ruha ércuszínű battisztból készült, elől két, hátul pedig öt plissé-fodorral diszítve; minden fodor mellett egy-egy fehér himzett betét volt látható, melyen keresztül kék selyemszalag volt huzva. Az elől hosszú és hegyes, hátul pedig két végben lecsüngő, dadoros tunique-en köröskörül szintén plissé fodor volt alkalmazva, és ép ugy

nem hiányzott a fodor mellett a betét és az áthuzott kék szalag. A magas lebbentyüs derékon egész hosszában kék szalaggal behuzott betétek voltak két ujnyi távolságban egymástól felvarrva, ugyanigy az ujjak is hosszában diszítve, a könyökön egy kék selyemcsokorral kissé összehuzva. Feltűnően csinos öltözék volt ez, a melyet ugyan épen így hasonlínú csipkével is lehetett volna összeállítani, de e fehérrel való diszítés friss és könnyű színezetet adott az egésznek és még azon kellemes mulatságban is részelteti a tisztelt hölgy komornáját vagy szabónóját, hogy mosás előtt szétfejtetheti a sok fehér betétet, kibuzhatja belőle a sok kék szalagot, külön moshat ki minden egyes részt, és — újból megvarrhatja az egészet. De tudjuk, hogy a kik maguk látják el szorgalmukkal öltözéküket, ilyen diszítést ha alkalmaznak is, ezt nem mosó-, hanem szép szőr- vagy selyemruhákra fogják tenni. És csak is így használhatja fel mindenké a divat új jelenségeit állása és körülményei szerint.

Számrejtvény.

Molcsányi Mariskától.

1. 2. 3. 4. Falun falon láthatod,
1. 2. 4. A virágból ezt kapod,
- 2 3. 4. Évezrededig ragyog,
3. 4. 5. 6. A kalásznál ez nagyobb.
4. 5. 6. A tolvajtól ótalmaz
5. 6. Sokszor gátot is szakaszt.
6. 7. 4. 8. A buzával ez rokon,
8. 7. 6. A gyöngy így van a nyakon.
6. 5. 4. Ezt teszi a roszt székér
3. 2. 1. Noénak ez sokat ért,
- 1—8. Büntetlenül ont ez vért.

Megfejtési határidő: augusztushó 2-dika.

A 23-dik számban közlött rejtvény értelme:

R á k o s.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Éhen Hermin és Ilka, Szücs Otilia, Egry Lajosné, Gyura Janka, Báthori Sigray Istvánné, Jeremiás Eufrozina, Moesz Gézáné, Gottmayerné Gábor Berta, Szabó Lóroncz Eleonóra, Limbék Vilma, Novák Kornélia, Mezey Janka, Deák Katicza, Malatinzky Etelka, Szücs Otilia, Szalonnay Benicz Ida, Vitályos Jusztin, Felvinczy Mariska, Bernáth Gyuláné, Pilsy Emilia, Becherer Ernőné, Debreczeni Józsefné, Körner Gizella és Jozéfa, Plaveczy Ilona, Kovács Emma, Fülep Pálné, Sebestyén Józsefné, Barabás Rébi, Fehérváry Mari és Ilona, Riersch Bohner Karolin, Kratochwill Mistéth Ilka, Korik Zsófia.

A 22-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Molcsányi Mariska, Váczy Vilma, Fehérváry Mari és Ilona, Sebestyén Józsefné, Barabás Rébi, Bohner Riersch Karolin, Kratochwill Mistéth Ilka.

T a r t a l o m.

Ney Ferencz. — Stanzák, Ábrányi Emiltől. — Az élők és meghaltak, Lauka Gusztávtól. — A helyettes. — Török mindenféle, Erdődi Bóla-tól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Ney Ferencz arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

vallotta, hogy ő fináncz. Szegény ember, míg veszélyben volt élete, nem merte azt megmondani.

Vidéki vegyesek. Gróf Andrássy Gyula az orosz küldöttség eltávozása után terebesi birtokára készül utazni. — A kolozsvári dalünnep diszelnökségét gróf Mikó Imre, hirszerint, nem fogadta el. — Türr tábornok 50 frtot küldött a bajai gimnázium dalárdájának, mely öt disztaggá választotta. — Balaton-Fürednek mult vasárnapig 420 vendége volt; a főrangyak közül is többen használják az ottani gyógyvizet, köztük gróf Festetich Ágoston, gróf Eszterházy László, báró Földváry Lajos stb. — A gyulafehérvári 29-dik honvédszázalóalj mult hó 22-dikén tartá zászlószentelési ünnepélyét. Zászlóanya gróf Eszterházy Kálmáné volt. — Garamvidékről írják, hogy ott június 23-dikán erős hó esett. Épen a cseresznyeidevénybe való. — A Jolsva és Taplocza közt levő hegyben e napokban egy, az aggteleki barlanghoz hasonló csepegőkő-barlangra bukkantak. — Sopronban Posznek Keresztely, nyugalmazott evangélikus lelkész június 30-dikán aranylakodalmát ülte. — Nagyváradon iparos körökben önszegélyző egylet van alakulóban. — Orosházán 161 pártoló s 115 működő taggal tüzoltó egylet alakult, melynek elnöke Dáni József, főparrancsnoka pedig dr. László Elek. — Szegszárdon Dömötör János tanfelügyelő kezdeményezése következtében polgári iskolát szándékoznak alakítani. — Kassán Steidl Bernát Kamilló szerkesztésében „Felsőmagyarországi népgazda“ című heti lap indult meg, magyar és német nyelven. — Modorona mult hó közepén gyermekkertet nyitottak meg ünnepélyesen. — Jégeső volt Boros-Sebes és Buttyin községek határában a mult hétfőn és különösen a vetésekben okozott nagy károkat. — Bánffihunyadon vasárnap érdekes műkedvelői előadás volt a helybeli reformátusi templom új orgonája javára; a „Nőm szolgálja“-t és a „Kukli prédikációk“-at játsszák, s közreműködött a közszeretben álló Gyarmathy Zsigmond is; a nők közül Ignác Károlyné, Péter Jolán, Telegdi Károlyné, Fernet Jánosné urhölgyek. — Palitona fürdőidevény a tavalyinál sokkal élénkebb és látogatottabb. Június 28-dikáig 152 vendég volt, s minthogy a fürdőidevény július és augusztusban szokott lenni, a lakást keresők és előjegyeztetők után ítélve, a vendégek száma két annyi lesz, mint a mult évben. — Kézdi-Vásárhelyen a háromszéki „Erzsébet leány-árvaház“ évi közgyűlésén a lelkes Szentkereszty Stephanie bárónő buzdító beszédet tartott a hölgyekhez.

Különfélek.

** (Az orosz küldöttség,) mely ő Felségét, mint a szent György orosz lovagrend 25 év óta való tulajdonosát üdvözli, mult hó 27-dikén érkezett meg Bécsbe s állt Nikolajavits Konsztantin nagyhercegből, két orosz tábornokból s néhány előkelő tisztből. Az indóháznál várt rájuk az uralkodó, s onnan a nagyherceggel kocsizott Schönbrunnba, hol a trónörökös a lépcsőn üdvözölte a küldötteket. Nagyszerű udvari ünnepélyek voltak ez alkalommal és ez alkalomból. Vasárnap volt a nagy udvari ebéd, melyen ő Felsége a nagyhercegre következő áldomást mondott: „Drága barátom, az orosz czár egészségére! A vitéz orosz hadsereg és tengerészet fenséges főtengernagya egészségére, kit ma körünkben van szerencsénk látni.“ A nagyherceg megköszönte a toasztot s ismételte szerencsekívánatait az orosz czár, az orosz hadsereg s a György-rend nevében. Toasztját így végezte: „Az isten védje és tartsa meg felségedet és hű hadseregét!“ A küldöttség mult kedden ismét visszatért Muszkaországba.

** (Az árvák ügye) igazán árva módra jutott Ujvidéken, mint ez kitűnt a június 19-dikén tartott rendkívüli közgyűlésen. A pénzek egy részét kiadták minden biztosíték nélkül, másik részét meg némely kölcsönvevő annyira tréfára vette, hogy például ily kötelezvényt állított ki adós voltáról: „Én alulírott megismerem, hogy N. N.-nek ennyivel és ennyivel tartozom, s ha a मदarak ősszel elszállnak, fizetni fogok.“

** (Gráczból) jelentik, hogy ott közelebb egy kecskeméti hölgy: Ivánfy Mária folyamodott az érettségi vizsga letételére való engedélyért. Miután elvi kifogás nem tétetett a folyamodvány ellen, az engedélyt az iskolatanács meg is adta. Csak az különös, hogy egy kecskeméti hölgy hol tanulhatott meg olyan jól németül?

** (Palermóban) a nagyszerű új polithermát Bellini „Romeo és Julia“-jával nyitották meg. A színház benseje sokat hasonlít a milánói Dal Verme-színházhoz, külseje azonban sokkal nagyobb szerű s minden oldalán kettős oszlopos folyosó környezi, mint valami régi római emléket. Az épület 2 millió lírába került.

** (Londonban) közelebb fogják elérvezetni a braunschweigi herceg pompás drágakövekkel kirakott rendjeleit. Az elérvezendő rendjelek közt van az aranygyapju-rend is, valamint több európai udvar dekorációja, mind gyémántokkal, rubinokkal, smaragdokkal és zafirokkal dusan ékitve.

** (Üstökös.) E hó 8-dikától kezdve, egy kisebb fajta üstökös jelen meg, melyet már áprilhó 7-dike óta kísér figyelemmel a csillagászok messzelátója. Legtisztabban a július első felében beállandó holdtölte után és július 15-dikétől kezdve egész éjjel lesz látható. Jelenleg még a kameleopard csillagjegyében áll, július kezdetén a hiuzjegyébe lép és végül július 17-dikén az ikrek csillagjegyébe, előttünk láthatlanná válik.

** (Külföldi vegyesek.) Jules Janin végrendeletileg szülővárosának: St. Etiennek hagyta becses könyvtárát. — A turini „Cosmos“-ban Caporali Henrik nagy elismeréssel irt Kéleti Károly statisztikai működéséről, többi közt Magyarország statisztikai évkönyvéről. — Triesztben a „Borsa viecchia“ városrészben egy magyar asszonynak: özvegy Molnárnénak vendéglője van, mely évek óta nagyon látogatott hely. miután ott magyar ételeket, jó borokat s szíves magyar szót is lehet kapni. A vendéglősnő rendszeren játszat magyar dalokat is s mindig különös szíveséggel fogadja a hazájából érkező vendégeket. — Norinbergában e hó 24-dikén volt a Hans Sachs-szobor leleplezése. — Ujabb hírek szerint Garibaldi, a nagy szabadsághős, súlyosan beteg. — Japánban jelenleg ötvenkét hirlap jelenik meg.

Megbízások tára.

Bezdanba Sz. L. urhölgynek: El van küldve.
F. Kés márkra T. M. J. urnak: Véghetlenül sajnálom, de legjobb akaratom mellett sem szolgálhatok már velem!
Petekre J. V. urnőnek: Postára van téve; a feleslegest tessék csak ott tartani.
Dédesre H. E. I. urnőnek: Postára adtam.
Demecserre Cs. I. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Rimaszombatra E. E. urhölgynek: Nagyon szívesen tettem.
Makóra O. M. urnőnek: Minta nélkül ezt nem lehet készíteni; kérek tehát egyet elküldeni.
Szege dre M. G. urhölgynek: El van küldve.

Előfizetésis felhívás

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László.“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő.“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőknék megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, 90. kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, 4 frt. 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hoggy meggyőződjék áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmososert, percailokat, jacsonats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, férfnyakkötőket, flanell- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az aligmúlt bécsi világkiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal esz- közöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legké- nyelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára ki- tűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 ora alatt, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESEITÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4.** sz. házban f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T

nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban található mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. En- nélfogva kérem a t. közönséget, sziveskedjek próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javítást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TERFI ANTAL,

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

28-dik szám.

Julius 12-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p		
							kelte	nyugta	
						óra perc			
Julius	12	Vasárnap	D 7 Henrik cs.	D 6 Nábor	30 F 6 12 Apost.	27		4 19	7 51
	13	Hétfő	Margit szüz	Jenő, Joel	1 Julius	28		4 20	7 51
	14	Kedd	Bonaventur.	Kamillus	2 B. A. ruhája	29		4 21	7 50
	15	Szerda	Apostol oszlása	Apost. oszlás.	3 Jácint	1 Ab. Ro.	☉	4 22	7 49
	16	Csütörtök	Karmel. bol. asz.	Faustus	4 Kr. Andr.	2		4 23	7 48
	17	Péntek	Zoroard András	Zobor	5 Athanáz	3		4 24	7 48
	18	Szombat	Arnold, Kamilla	Rozina	6 Mat. Tamás	4 S. Hazon		4 25	7 47

V i d é k i t á r c z a.

Rimaszombaton a Fábry János ur vezetése alatt álló négy osztályu felsőbb leánynevelő-intézet dicséretesen működik. Az előttünk levő jelentés szerint hatvannégy növendék volt ez intézetben, köztük huszonnégy vidékii és tantervezet mutatja, hogy az intézet igazi művelt nőket törekszik nevelni. A bejárók tandíja egész évre 30 frt; a benlakóké egész ellátásért 300 frt; a rendkívüli tantárgyakert külön, mérsékelt díj fizetendő.

A **mosonymegyei** gazdasági egyesület elhatározta, hogy az orvosok és természetvizsgálók látogatása alkalmával „átalános méhészeti kiállítást” rendez. Ez Magyar-Óvártt lesz augusztus 22-dikén és 23-dikán. A rendezésre Rodiczky Jenő gazdasági tanárt kérte föl, a kihez minden bejelentés intézendő. E kiállítás a kormány pártfogásában részesül s ezüst díjakkal és diszokmányokkal fogják kitüntetni a jeles kiállítókat.

Az **aggteleki** barlangról nem igen kedvező híreket irnak. E világhírű hely látogatása évről-évre nagyon csökken, mivel oda menni s ott időzni nagy kényelmetlenséggel jár. A vendégkönyv tele van panaszszal. A fogadó el van hanyagolva, a kiszolgálás a lehető legrosszabb, s a mit adnak, oly drágán adják, mint egy elsőrangú szállodában. Sajnos, hogy a közbirtokosság nem törődik kellőleg a barlanggal, mely jelentékeny jövedelmi forrás s igen látogatott hely lehetne, kivált mióta az egy mérföldnyire fekvő Pelsőcsön vasut-állomás van, ha az utasok igényeit jobban figyelembe venné. S már a barlang-kalauzok sem ismerik az új ágot. Egy van csak, Vass Lajos, ki a 12 órányira terjedő egész barlanguton jártas. Ő is négy év előtt tette meg utójára ezt az utat, már 27 éve kalauzol, törődött, mellbeteg ember, s halála után az ut végső része titok marad Arra is sajnálják a fáklyaköltséget, hogy a fiatalabb kalauzokat az ut legvégeig elvezetgessék. Bezzeg máskint gondoskodk Dobsina városa, mely a tőle két mérföldre eső jégbarlang elé elég kényelmes vendéglőt építettett, minek következtében most már egy évben csaknem ezer ember látogatja meg e nem rég fölfedezett barlangot.

A **rimaszombati** adóhivatal egy fiatal tisztviselője: a 23 éves Sz. J. Polyban agyonlőtte magát. Oka az volt, hogy följelentés miatt elmozdíták hivatalától s vizsgálatot indítottak ellene. Becsületének betege lett tehát s mielőtt megvált volna életétől, rendelkezett kéthavi fizetéséről, melyet még nem kapott meg. Ebből husz forintot a kisidai és polyi iskolagyermek számára tankönyvek vételére hagyott; a többit pedig temetési költségeire kérte fordíttatni.

Az **egri** fogházi iskola mintaképül szolgálhat a többi törvényhatósági fogháznak. Midőn Tóth Mór királyi ügyész e fogházat 1862-ben átvette, föladatául tűzte ki, hogy a rabokat, ki-

ket a tétlenség még romlottabbakká és süllyedtebbekké tett, munka és erkölcsi oktatás által megjavítva adja vissza a társadalomnak. E czélból az írni és olvasni nem tudók tanítására törekedett s megnyerte Derszib Rudolf egri főtanítót, ki a mondott időtől fogva a mai napig egyedül és ingyen tanítja a rabokat hetenkinti hat órában. Kivüle Sebők László római katolikus lelkész tart oktatást hetenkinti két órában s ő létesítette a börtönkönyvtárt, mely ma már kétszáz és egynéhány műből áll. Az iskola, mely egyuttal református imaházul szolgál, egyszerű, de a czélnek megfelelő iskolapadokkal van ellátva s a tanszerek Montedegoi Albert tanfelügyelő ajándékai. A vizsgálaton, melyet számos érdeklődő jelenlétében pár nap előtt tartottak meg, mind a haladók mind a kezdők dicséretes előmeneteléről tanuskodtak; a legtöbbben tisztán és némelyek eléggé folyékonyan olvasnak, szépen irnak, s a 26 tanuló közül csak kettő ellen volt kifogása a főtanítónak. A rabok legszebb eredményt mutattak föl Magyarország földiratából s az azzal összekötött hazai történelemből. A vizsgálat napján Montedegoi Albert tanfelügyelő 25 darab könyvet adományozott a börtön könyvtárának, Sebők László erkölcsstanár pedig egy darab aranyat az összes rabtanulóknak oly czélból, hogy aznap a rendesnél valamivel jobb ételt kapjanak,

A **Biharmegyében** Belényes környékén Kebesd román község gondnokával kóborló cigányok elhitették, hogy udvarán tömérdek kincs van elásva egy üstben; ők ki is tudnák emelni, ha 440 frtot fizetne nekik. A gondnok Markovics nevű haszonbérletől vett föl a maga pénze pótlására 200 frtot, két héti időre 300 frtot irván alá helyette, s aztán a 440 frtot átadta a cigányoknak, kik ekkor megeskették, hogy 8 napig a szobából nem fog kilépni, előtte készítettek 3 keresztet viaszból, ott a tűzbe lökték, s azt mondták, ha a szobából kimegy, vagy valakinek ezen esetet elbeszéli, míg ők az aranykivevés munkájához fognak; az ördögök el fogják olvasztani. Az együgyü babonás román gondnok minden kívánságra ráállott, csak hogy az aranyok birtokába jusson; a szobában ült, s akárki jött hozzá, azt izente, hogy beteg, senkit el nem fogadhat. A cigányok ezalatt a mit csak a tett helyén leltek, ugymint eszímát, ruhát, szalonát szekérre raktak, s a 440 frttal nyom nélkül eltűntek.

A **Kecskemétről** július 1-sejéről a következőkről tudósítanak: Bagi László Ágasegyházán levő tanyáján rabló banda jelent meg kocsin. Miután a kertész egyiket közülök saját nevével szólította meg, a rablást nem vitték végbe azonnal, hanem kérték a kertészt, adjon nekik egy lovat s ereszsze el egy kis időre fiát is, hogy a közel erdőben hajtás közben elfáradt disznáikat a kocsira mielőbb felrakhassák. A kertész eleresztette fiát is, egy

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

28. SZ.
Július 12-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A szeretetreméltóság.

A pénzről mondják, hogy olyan kulcs, melylyel minden várat ki lehet nyitni, de talán nagyobb joggal mondhatni, hogy az a kulcs, a mivel minden szívhez hozzá lehet férni: a szeretetreméltóság; a legdrágább kincsek egyike tehát ez, boldog, a ki annak birtokában van, kivált a nő, kinek nincsen más világa, mint a szív, és ezen világot semmi mással nem bírja magának tartósan meghódítani, mint a szeretettel. Elmondok tehát egyet-mást, nem arról, hogy miképp szerezheti meg szívének a szeretetet, mert ezt nem lehet megszerezni, az vagy benne van a szívben születése óta, vagy nincsen benne, és akkor hiába való minden jó tanács; szerencsére azonban a legtöbb női szívben benne van, a jó ég ajándéka ez, önfenntartásul és boldogságul különösen neki adva, épen úgy, mint az oroszlának az erő, a fülemülének a dalolás, a virágnak az illat és szinpompa; csak az, hogy nem minden nő tudja kellőképpen kimutatni is, hogy a kivel csak érintkezésbe jő, mindenki jó véleménynyel legyen felüle, és erre nézve szándékozom egy-két utmutatással szolgálni olvasóimnak.

A szeretetreméltóság, mint mondtam, alapjában nem más, mint a szívbeli nemesség, szívbeli jóság: az erkölcs, tetteinkben nyilvánítva, az igaz erkölcs egyik legfőbb irányelve pedig: „A mit nem akarsz, hogy mások veled cselekedjenek, azt te se cselekedjed másokkal“, melyből aztán könnyen következtethetjük azt is, hogy a mit hasonló körülmények közt másoktól ohajtanánk és várnánk, azt cselekedjük mi is másokkal, és ezen alapigazságot kell alkalmaznunk és követnünk minden tettünkben, még azokban is, a mit köznyelven illedéki modornak neveznek; mert ezen modorok, igaz, csak külsőségek, szokások, és tülhajtva azokat, feszessé és rideggé teszik a nőt, de a legnagyobb részük mégis az illemből fejlődött, és a társas együttlét kellemes kiegészítői. Ugy vagyunk velük, mint az öltözéknél a diszitással; ezen is a tulságos cziczoma ferde izlésről

tesz tanuságot, de viszont: semmibe sem venni a külső csint, annyi, mint visszahanyatlani az emberiség vadkorába. Legjobban lehet ezt észre venni bizonyos férfiaknál, a kik „virtus“-t látnak abban, hogy külső magukviseletében mentül „fesztelenebbek.“ A pipa szájukhoz van növe, a dohányzacskó azonképen oldalukhoz, nem is lépés az szerintük, a mitől az ablak üvege meg nem rezdül, társalgásuk a harmadik utczába hallik, hát még a nevetésük; magában véve mindez külsőség, és mégis milyen kevéssé illik ez bele a mai polgárosodásba, és azután nem is állapodnak meg ezen külsőségeknél, tovább-tovább huzódik az, egészen le a szívig, az érzések- és gondolkodásig, ez is, az is ritka eset, hogy szintén bagóizüvé ne válnék idővel, mert nagyon helyesen mondta már a mi melegsivü Kölcseynek: „Az ember a társaságba született“ és leginkább a nők vannak hivatva, fenntartani és fejleszteni az összhangzatot a — ha szabad úgy mondani — külső és belső polgárosodással, a fejletlen mult és az előre törő jelen közt, egy részt az által, hogy ők maguk is önként letesznek minden olyan tulságos feszelgésről, a mi a mult századok léhaságai közül a magasabb körökből a középrendbe átszivárgott és egyes foltjaiban mai napig fenntartották magukat; és másfelül hogy a magát „természetes“-nek nevező társadalmi nekivetközödést az illem és jóizlés határai közé szorítsák, nem erőszakkal, a mit a nő ugyísem tehet, mert a mi testi erővel a nő rendelkezik, azzal ugyan kevés jót végezhet; hanem lelki erejével, saját maga példaadása által, a czikornyátlan, igaz szeretetreméltóság által minden alkalommal, csekélységeknel csak úgy, mint lényeges dolgokban. Nézzünk például egynéhány ilyen csekélységet.

Itt van mindjárt a bocsánatkérés. „Engedelmet kérek“, „Bocsánatot kérek“, vagy „Pardon“, annyira nyelvünkön van e szólam, hogy akkor is mi mondjuk ki, mikor más valaki a mi tyukszemünkre hágott; helyes is; inkább így, mint megfordítva, mi alkalmatlankodjunk a más tyukszemének; hanem az

igazi bocsánatkéréssel nem minden ember bánik el olyan könnyedén, még akkor sem, ha tudja, hogy kellene tennie, mert az a másik: a barátnő, a testvér, sőt — mert arra is van eset — a férj neheztel reá, és oka is van reá; meglehet, hogy ez az ok nem nagyon alapos, az elkövetett sérelem nem valami lényeges, nem érdemes neheztelni miatta, hanem azért a neheztelés mégis megvan, és — a helyett, hogy a piczi szikrát úgy szólván, egy ujjnyomintással, egy piczi igaz bocsánatkéréssel elfojtáná, engedi azt tovább égni, harapódzni! Hiszen meglehet, hogy magától is kialszik, de minden esetre ott marad az égés nyoma a szivben, holott egy nyájas bocsánatkérés által épen szép tett magvát hintené e helybe, a miből okvetetlen a szeretet virága kelne ki, és pedig annál illatosabb virág, minél csekélyebb oka volt a bocsánatkérésre, mert annál inkább tűnnék ki a rokonérzés, a békesség iránti hajlam, az engedékenység, holott megfordítva: a dacz és önfejűség és csekélybevételnek adja jelét, azokat pedig nem igen látják szívesen sem a családi, sem a társas-életben. Azután előlegképen is jó egy szivből eredt engesztelő szót tenni félre szereteteink szivében; lehet annak okvetetlenül hasznát venni idővel, mert bármilyen ovatosak és jóra törekvők legyünk is természetünknel fogva, emberek vagyunk, gyarlók, lehetetlen minden pillanatért jót állanunk, bizonyosan beszámítódik tehát nekünk az akkori készséges bocsánatkérés; és milyen jó hatással van az a társas-életre! derült- és kellemessé teszi az együttlétet az a tudat, hogy bármily kellemetlen érzés is nem tarthat tovább egyetlen szempillantásnál, csak is addig, a mig előtámadt. És a férfiakra is milyen hatással lehet az ilyen folytonos szép példaadás az engesztelő iránt! hány nyomorult párbaj nem vette eredetét onnan, hogy az egyik megsértette a másikat és ez a daczosságot és megátalkodottságot összetévesztvén a jellem- és férfiúi becsülettel, vonakodott beismerni hibáját, és — a mint azt a legközönségesebb illedéki szabály követeli — vonakodott bocsánatot kérni.

Nézzünk egy másik példát, ismét csak az aprajából, az „öregé“-ből majd más alkalommal szólok; vegyük csak a pontosságot. A társaság elhatározza, hogy kis kirándulást tesz; a nap, az óra megvan határozva, a férfiak már mindnyájan együtt vannak, a hölgyek közül is többen, de — ritka eset, hogy legalább egyre várakozni ne kellene. Vagy a hangversenyen és színházban; az előadás már elkezdődött, épen valamely igen szép részlet van sorban, minden figyelem az előadáson van, a nézőtérén templomi csend honol, akkor egyszerre suhogás hallszik, nőruha okozza, utána reá egész sor zártszék zavartatik fel, az összes közönség édes gyönyörködéséből ragadtatik ki, a művészet hatása, a költészet varázsa szélylyel foszlik körülötte, és mindez egy nő által, a ki elkésett! Tudta, mikor kezdődik az előadás, ki volt téve a hirdetményen, azért mégis elkésett.

Még csak egy igen egyszerű esetet vegyünk; megigérjük barátnőnknek, hogy ekkor és ekkor meglátogatjuk; a barátnő bizton számít e látogatásra, talán épen dolga volna a házon kívül, elhalasztja, sőt egy-két barátnőt is meghívott ez alkalomra, és ezek mind pontosan megjelennek, talán épen ama látogatás kedvéért, de egyik óranegyed a másik után telik, és a várt látogatás csak nem érkezik meg; a vendégek egymásra néznek, szegény háziasszony azt sem tudja, hová legyen zavarában, szégyenében; már-már fogyni kezd türelme, végre nyilik az ajtó, megjött, ezer bocsánatkérés, százezer mentegetődés, elkésett, és mi volt az elkésés oka?

Volt idő, midőn a „jó tónus“-hoz tartozónak vélték azt, és a magasabb körökbeli hölgyek rangjuknál fogva követelték maguknak azt az előjogot, hogy ők késő megjelenésükkel a nagy

közönségnek alkalmatlanságot csinálhassanak; az újabb korban azonban e részben is tisztább felfogás tört magának utat, különösen mióta köztudomásu lőn, hogy a világ egyik legszebb asszonya, és hozzá meg Magyarország királynéja, Erzsébet ő Felsége, és épugy a legelső nemzet legelső asszonya: Viktoria, Anglia királynője, és azonképen Augusztá német császárné soha, de soha egyetlen perczig sem várakoztatnak magukra, hanem a meghatározott időben mindig pontosan megjelennek, a nagyuri szándékos elkésésnek kiadatott az ut a „jó tónus“ köréből, a nélkül azonban, hogy azért végkép kimult volna a világból, mert van neki a korlátolt felfogáson kívül más szülőanyja is, és pedig olyan, a mi szintén hiba: a gondatlanság, vagy a hanyagság.

Megigérjük a látogatást, elhatározzuk a színházba vagy hangversenybe menetelt, tudjuk az órát és percet, mikor kezdődni fog, de mikor már közel van az ideje, épen akkor jut valami eszünkbe, vagy akad valami a kezünkbe, egy könyv, vagy hirlap, a mit legalább futólag át kell lapozgatni, és a mint beletekintünk, szépen ott felejtjük magunkat, olvasunk, vagy dolgozunk, mohó vágygyal, semmit sem tudva magunkról; egyszerre föleszmélünk, hiszen nekünk látogatóba, vagy színházba, hangversenybe kell menni! Hamar a ruhát, a keztyüt és kalapot! szaladunk, rohanunk, — hiába, elkésettünk! — pedig az a munka, vagy könyv, vagy hirlap az előadás utáni is szép csendesen megvárt volna minket, holott az előadás bizony nem is gondolt mireánk. De mikor annyira kinzott a kíváncsiság, vagyis jobban mondva, a gondatlanság; mert ha ideje-korán eszünkbe jut, hogy elvagyunk ígérkezve, semmi esetre nem engedünk a kíváncsiságnak, hanem szép rendesen elkészülünk, és idejére megis érkezvén, nem okozunk alkalmatlanságot.

A másik ok, mint mondtam, a hanyagság; tudjuk, hogy el kell mennünk, de mikor úgy nem szeretünk öltözködni! rá érünk tehát. Végre mégis hozzá kell fogni, akkor, az utolsó perczen, valami öltés kiszakad, vagy valami diszítés hibásan van felvarrva, ezen tehát okvetlenül igazítani kell, az igazítás is időt vesz el, a komornát vagy szobalányt szintén okvetlenül ki kell szidnunk, mért nem nézett át mindent rendesen; holott ha mi, tudván azt, hogy ilyen apró viszontagságok az öltözködésnek csaknem rendes kísérői, kellő időben hozzá fogunk, akkor — meglehet, hogy néhány percczel, vagy akár egy óranegyeddel is hamarabb készülünk el, de pontosan megjelenünk, és nem rontjuk el sem mások, sem a magunk jókedvét, sőt azt az óranegyedet is, a mivel hamarabb elkészültünk, valami kellemessel tölthetjük el; keztyüs kézzel, kalapos fővel is lehet még valamit olvasni, vagy rendezgetni, de minden esetre jelét adjuk pontosságunknak és szeretetre méltóságunknak.

Ilyen apróságot százat és százat lehetne fölhozni, a melyek magukban véve annyira csekélységeknek látszanak, hogy szólni sem érdemes róluk, és együttvéve mégis épen azt teszik ki, a mit szeretetreméltoságnak nevezünk, tehát az élet legdrágább kincsét; mert igaz, hogy minden boldogság alapja a szivbeli nemes erkölcs és nagy érdemeket csak kiható cselekedetek által sze reznek az emberek, de nagyobb tettekre csak egyes, kivételes pillanatokban ragadtatik a lélek, még a kevésbé nemes léleknek is szokott lenni egyszer-egyszer ilyen „óra“-ja; ámde azért az igazi erkölcsről csak az teszen igaz tanuságot, a ki minden körülmények közt, a legcsekélyebb alkalommal csakugy, mint a nagyoknál, jelét adja finom, gyöngéd illedéki érzésének, szeretetreméltóságának.

Camoens Luziádájából. *)

Greguss Gyulától.

(Mutatvány.)

Mi élv, a kedves honba visszatérni,
A tűzhelyet meglátni, a családot,
E ritka csoda-utat elbeszélni,
S mi népeket szemlélték, mily világot;
A hosszú munka s baj díját elérni,
A férfi, melyre küzdve, tűrve vágyott!
Mi élvezet, gyönyör! nincs semmi hija,
Szivők szorul, talán hogy meg sem bírja!

De a szelid, a nyájas istenasszony —
Kit a nagy isten rendelt fön az égen,
A luzitán fölött hogy ő viraszszon,
Ki népe sorsát már vezérli régen —
Gondolkodik, gyönyört mikép fakaszszon
Itt a sivár, bús tengerek körében,
Babérait hogy már élvezze népe
S tusák után hogy üdvözítse béke.

Tünődik, e nagy oczeánt hasítva,
Mi fáradalmas e had napja, éje,
Hát még a vész s viszály, mit rá zudita
A théhabéli isten szenvedélye!
Az alkalomra régen vár áhitva,
Hogy népe immár vig napját is élje
S a ringató kristályhabok hazája
Legyen a kék, a nyugalom tanyája.

Gondolkodik, s ez lesz határozatja:
A hőskéket kellő tenger-középen
Partjára egy tündér-sziget fogadja,
Ékes, zománczos viruló mezében;
Övé sok ily sziget kicsinje, nagyja:
Amott mely első napkelet övében;
S még hány van arra, főlseges, búbajos,
A herkulesi kapuval határos!

Ez terve; s valamennyi hableánya
Az oczeánnak, a ki büszkesége,
Kinek szemet-szüt felzavar búbája,
Ott gyűljön össze és varázs-körébe
A daliákat zengve, lejtve várja.
És ő a nyájas tündérek szívébe
Titkos, sovár érzelmet fog lehelni:
Igy majd fog a hőskéket kedve telni.

Már ily fogással élt ő hajdanában,
Hogy Aeneását boldogulva lássa,
S a marhabőr szerezte tartományban
Édes-szíves legyen fogadtatása.
Fiához indul, mert az ő nyilában
Rejlik hatalma, kábitó varázsa:
Hogy mint e régi tervben volt segédje,
Jelennen is járjon kezére s védje.

Immár röpi szép szárnyas fogatja:
A mely madárrá lett büvölve régen,
Peristera, meg az, mely megsiratja
Halálós óráját még életében.
A merre elhat bájós mozdulatja,
Enyelg a szellő és derű az égen,
S szünetlenül, a merre csak röpüle,
Édes, mohó csók csattogott körülé.

Már az idáli bércz ormára lebben,
Holott akad pajzán, nyilas fiára:
Körötte a bajtársak nagy seregben,
Mert készülődik most kemény tusára:

A rosz világ nem tartja tiszteletben,
Tömérdék a büne s miatta kára.
Nem hajt az ember ép, szent érzületre,
Nem szereti, mi méltó szeretetre.

És látja: a világi fejedelmek
Nem hajtnak a közügyre, nép javára,
Mást nem szeretnek, másra nem figyelnek,
Csak önmagokra, rút önzés szavára;
S kit befogadnak a királyi termek,
Hazug beszéd, hizelgés annak ára;
Az ép igazságnak nincs kalauza:
Nem tisztul így a konkolytól a buza.

És látja: kiknek tisztje, hogy a népen
Segítsenek és a szegényt szeressék,
A becsület s igazság szent színében
Csak pénzt szereznek s hasznukat keresnék.
Erőszakol jog és szigor nevében
A zsarnok önkény és könyörtelenség:
Törvény terem sok a király javára,
A népre szóló pusztul nem sokára.

Sehol se lát szerelmet, tiszta szívet,
Nincs, a ki önző vágyaknak ne éljen:
Készíti hát a nyilakat s az ivet,
A gyáva fajzat bünhődjék keményen.
Seregbe gyűlnek hozzá már a hivek,
Hadat viselni készülnék serényen:
Hadd légyen a makacs nép megalázva,
Mely e megunt jármot már-már lerázza.

Imé, az apró, szárnyas, röpke szolgálk
Miként zsi bongnak, sürgenek körülé:
Ki nyilat élesítve úzi dolgát,
Ki vashegyü fulánkot köszörülve:
És munka közben nyelvöket megoldák,
A zaj közé szerelmi dal vegyüle:
Mi hangzatos, csengő a zengeménye,
A szava lágy, tündéri a zenéje!

Az égi műhelyekben, tűzkohekban,
A gyilkos élt hol a nyilakra hegyzik,
Nem fának, ott sziveknek lángja lobban,
Mik rángatózva a tűzhelyt övedzik:
Ott a vasat nem hűsítő habokban,
Gyötrött szerelmesek könyében edzik;
Az el nem alvó láng s izzó parázsa:
Vágy az, mely éget s nincs elhamvadása.

Gyakorlatul néhány a durva népnek
Kemény szívet nyilazza egyre-másra,
Hol a nyilak mélyen furódva tépnek,
Keserves a sebzettek zokogása;
Gyógyítani ott teremnek égi szépek,
És oly csodás a tündérek varázsa
Életre gyulnak a megsebesedtek,
De sőt a melyek még meg sem születtek.

Szép s rút a tündér, mert a szív segédje
Különböző, miként a seb mivolta;
Gyakorta nem lehet a szernek édje,
A szív erét ha méreg áthatolta,
Tudós bűvésznök hathatós beszédje
Némelyikét bilincsekhez csatolta,
Midőn a sebző horgas nyil bemártva
Titkos füvek nedvébe, többet ártta.

És a nyilak, miket garázda kedvben
Imez ügyetlen ujonczok lövelnek,
Támasztanak a sebzett, vérző szivekben
Hol fajtalan, hol képtelen szerelmet.
Főrendü hősök is botlottak ebben,
Ápoltak ők is bűnös gerjedelmet:
Im a leányzó Biblisz s Ciniréa,
S a férfi, kit szült asszir föld s Judéa.

*) Megjelent az „Athenaeum“ kiadásában. Második kiadás. Ára 2 forint.

Az utolsó pontnál.

Fővárosi életkép.
László Mihálytól.

I.

Reggeli tizenegy óra volt, midőn Samu gróf kényelmes öltözködését bevégezte. A félig nyitott ablakon a Muzeum-kert kedves zöldje kandikál be, az utcán léptek hangzanak, az ég tiszta s a nyári lég illattal tölti meg a gróf szobáját.

Samu gróf ágyban szokta reggelijét elkölteni, aztán szivarra gyujt s boldog megelégedéssel olvassa a lapokat.

Egy idő óta reggelenként senkinek sincs honn — fodrászán kívül, mert a gróf naponkint dél felé elmulaszthatlan látogatást szokott tenni, s ez okból valamivel korábban is ébred, hogy kifogástalanul s kényelemmel végezhesse öltözését.

Samu gróf divatbohó, szépelgő vén legény, s ötven éve daczára valódi világfi. Divatosan jár, mint egy uracs, haját, szakállát festi, s rendkívüli gondnal ápolja testét.

Arcza mindig nyugodt és kellemes, s mint ő hiszi — még mindig ifju is; fogai fehérek, kezeit úgy ápolja, mint egy fiatal hölgy, derült és mosolygó mindig, lelke fiatalságát mivel sem engedi zavartatni.

Azért minden életemésztő rossz szenvedélyt távol tart magától.

A szónoklatot is ily gonosz szenvedélynek tartván, a felső házban, melynek született törvényhozója, soh sem beszél, csak mosolyog, cseveg és hallgat, s néma nyugalommal hallgatja a fölláldozó méltóságos szónokokat, kik talán helyette is beszélnek.

Pedig ő tudna beszélni, legalább ő azt hiszi, mert a nagyapja: gróf Monostory Ádám is ritkán beszélt, de nagy szónok volt.

Hanem azért nagy a tekintélye Samu grófnak; a társaságban szerepet játszik, a lóversenyek nélküle nem eshetnek meg sem Pesten, sem Bécsben, sőt fiatalabb korában még az angol lóversenyekre is eljárt, — fényes házat tart, s a fiatal főurak imádják asztalát.

Egy sereg banknak s részvénytársulatnak elnöke, alelnöke vagy igazgatótanácsosa, fényes nevet s nagy gazdagságot örökölt, azért oly tündéres szemeiben a világ.

A gazdag világfiak közül ő az egyedüli, ki a szép nemet soha se helyezi egy rangba lovaival vagy kutyaival, mert semmit se bámul úgy a világon, mint egy szép asszonyt, egy bűvös szempárért a világ valamennyi angol lovát képes oda adni.

Samu gróf emiélkezet óta mindig udvarol egy-egy szép hölgynek; a nélkül talán képes volna meghalni.

Egyszer mosolyogva említé, hogy az utolsó óra is bizonyára udvarlás közt fogja találni. Neki — ha a nevetséges „véges” élet jut eszébe — ez a hite.

Azt senki sem tagadhatja, hogy Samu grófnak a nők körül csodálatosan finom izlése van.

A hány hölgynek udvarolt mindig virágzó életében: az mind szép, föltöndően szép volt, s erre föltötte büszke is!

A kaszinóban e részben is valódi tekintély, nagymester, kinek szava, ítélete megdönthetetlen.

A nők közül többé-kevésbé szerencsés volt, bár hódításával soha sem szokott dicsekedni.

Mint többnyire minden hódítónak, úgy neki is főjellemonása, hogy semmi áldozattól sem riad vissza, s bármennyire szereti is életét, s imádja önmagát mégis rettenthetlen s kitartó.

Nem rég is egy szép, fiatal asszony bűvölte meg a grófot, s a világfi egy idő óta udvarol a hölgynek, naponkint kilesi az alkalmas pillanatot, midőn legalább csak egy-két szót válthat a fiatal asszonnyal, kinek kellemmel leplezett hidegségét nem képes megtörni.

— Az ördögbe is, nagyon kemény jég födi a szép asszony szívét! — mormogta Samu gróf kitekintve ablakán, s parányi gyémántos óráját kivette mellénye zsebéből.

— Egy negyed tizenkettőre: mehetek!

Ezzel elhagyta lakását, kocsiba ült és a harminczad-utczába hajtatott.

A hölgy, ki a gróf tetszését megnyerte, Belényesi ügyvéd neje.

Klotild eszményileg szép alak, hajlékony, sugár, szép idomu termettel, finom, fehér arczczal, s szemérmesen sugárzó gyönyörű kék szemekkel.

Egyszerű, kedves, művelt nő; vagyontalan leány volt, de azért lehetőleg kitűnő nevelésben részesült.

Még csak egy éves nő volt.

Férje nem valami rokonszenves ember, hanem Klotild azért megelégedettnek látszott, legalább nem panaszkodott, s a világ mitsem beszélhetett.

De a Belényesi-név nem is tartozott azon nevek közé, a melyekkel a világ foglalkozni szokott; tágasabb körökben egyáltalán nem is ismerték.

Belényesi irodája már évek óta fönállott, azonban még sem voltak az ügyvédnek nagyobb összeköttetései; néhány apró kliens s az uzsora tartotta fön az irodát.

Mert Belényesi már az első tekintetre oly rossz benyomást tett, hogy a scrupulózusabb ember önkénytelen hátrált, s így nem igen birt maga iránt bizalmat kelteni. E mellett kapzsi, valóságos zugügyvéd volt, s pénzsovár, fősvény, mint Harpagon.

S a mi ily tulajdonok mellett nem épen csodálatos, a legunalmasabb ember volt a világon!

Mily gyönyört találhat az ily férj mellett egy finom lelkű nő! És Klotild mégis soha sem panaszkodott sorsa ellen, sem anyja, sem barátnői nem hallottak ajkáról egy panaszhangot.

Azon romlatlan jellemű nők közé tartozott, kik a szeplőtlen női méltóságról perczre sem tudnak megfélekedezni.

A nő olyan, mint a tükör: a legcsekélyebb árny is meglátzik rajta!

Klotildnak is lehettek ábrándjai, neki is voltak sugárfényű álmái, de meddig tarthat az álom?

Hadd teljék az ifjuság hajnala édes álmadozások, csalogató ködképek közt; ha fölkel a nap: a szem bűvös látványai úgy is elsuhanak, az agy tündéri vágyai elmosódnak, a világosság, a hideg próza megvilágít mindent, s az élet bántó józansággal áll a lélek előtt.

Klotild is fölébredt Belényesi karján. Néma nyugalommal adta meg magát sorsának, s bármily szokatlannak tetszett is neki az első órákban a valóság: később mégis megszokta, belé törődött, s az egyszerű, fénytelen élet — otthona lett.

Belényesi, a mennyire természete engedte, gyöngéd volt neje iránt, s többször mondta: ha egyszer a szerencse kedvezni talál neki, nejét oly fénynyel veszi körül, a milyenről talán még nem is álmodott!

Ez nagyon is hiu és hitetlen nyilatkozat volt egy Harpagon-természettől, de végre is a szerencse még késelt, s így nem lehetett volna meghazudtolni.

Annyi bizonyos, hogy az ügyvéd minden kisszerű ala-

csony tulajdonai mellett is, nagyravágyó volt! Titkon még politikai szereplésről is álmadozott, bár az új alkotmányos élet arra kevés reményt nyújtott neki, mert politikai hitvallása nem volt épen szabadelvű, s még így is egy ismeretlen név, egy még ismeretlenebb tehetség: mint táplálhatott ily merész vágyakat?

Samu gróf az ügyvéd viszonyairól hamar tudomást szerzett, s hogy legyen alkalma nejével megismerkedhetni, gyorsan megismerkedett Belényesi ügyvéddel, s minthogy az utat egyengetni kellett, egy nagyobb pört bízott az ügyvédre.

Belényesi csak nem is sejtette, mily véletlen hozhatta a grófot házához, mily pillanat műve volt a nagy szerencse, mely nagyobb jövővel kecsegtette számító lelkét.

A gróf a pör ürügye alatt lassankint napos lett az ügyvéd házában; az ügy nagyon bonyolult volt, s így gyakori fölvilágosításokat igényelt, a miket Samu gróf ritka leereszkedéssel maga adott személyesen, az ügyvéd lakásán.

Samu gróf, mint nagy nőhódító, igen jól tudta, mely időben találhatja egyedül Klotildot.

És sokszor eltalálta a kedvező pillanatot; de már egy hómult el, s még mindig hasztalan volt minden találékonysága, minden egyedülléte a nővel.

Klotildban megvolt az a szüziességi női szemérem, mely mint élő tilalomfa, távol tud tartani minden közeledést, minden merészebb lépést, mely kísértetbe hozná a legtisztább lelket is.

Klotild oly ügyesen vitte a társalgást, hogy a még ügyesebb vén legénynek az udvariasság végső határait nem lehetett átlépnie.

A szemérem: ez az isteni büszkeség, parancsolni birt a gróf vágyainak!

Hanem Samu gróf annál inkább vágyott a büszke, elbájosító Klotild társasága után.

(Folytatása köv.)

—

A h e l y e t t e s .

(Beszély.)

(Folytatás.)

Azonban különös előítélettel, mondhatnók: ellenszenvvel viseltetett iránta; féltékeny lőn reá azon baráti kapocs miatt, mely által férje tőle idejét megvonva, annak áldozott. Ha a fiatal nő igazán szereti férjét, lehetetlen lett volna neki kiállnia; a jelen körülmények közt azonban sokkal inkább élt az élvezetdus társadalmi köröknek, semhogy felette bántotta volna férjének mindezek iránti részvétlensége.

Az utazásaiból visszatért lord E. neve a Cityben is ismeretes lett, Ellen gyakran hallhatott kedves sajtóságairól, melyek csakhamar közbeszéd tárgya lőnek.

Egy napon Richárd tudatá nejével barátjának elutaztat Londonból, mivel — mint férje mondá — ismét néhány évet utazással kíván tölteni. Nekik pedig szinte haza kell térniök, miután a megkezdett kastélybeli építések további folytatása jelenlétét ott szükségelék.

Ellen bizony nehezen vált meg a nagyvárostól, mely most a tavasz beköszöntével is változatos, elragadtató élvezeteket nyújthat. Fájlatva nélkülözé most ezeket megvont kis tanyájukon; régi lakásuk egyszerre szűk, disztelen- és szegényesnek tünt föl előtte, épen úgy, mint jelen életmódja is, az elmúlt téli idénnyel összehasonlítva. A Richárdnál kevésbé lelkiismeretes és éles tapintatu vizsgáló figyelmét sem kerülhette volna ki a nő változása, s az ebből eredő különös viszony egymás irányában.

Ellennek megnyerő bájt kölcsönzött szellemének kedvező fejlődöttsége. E mellett külseje is változott. Magas alakja kerekdedebb, mozdulatai határozottabbak lőnek; szemének gyermekded s igénytelen kifejezése most értelmes lelket tükrözött. Így őt jelenleg csaknem szépségnek mondhatnók; észre kellett ezt férjének is venni. Műtárgyaknál, az irodalom ágazataiban, mint a költészeti téren, annyi helyes ítéletet, izlést és értelmes felfogást tanusított, hogy Richárd be kezdé magának vallani, hogy neje műveltsége majdnem az övével egy fokon áll már.

Életében először érzett vonzalmat e nőhöz, kinek — mondhatjuk, — csak könnyűéletességből nyújtá kezét. Eddig a körülmények szülte kötelességnek tartá házasságát; nem úgy most, választása egyszerre hozzá méltónak látszék, sőt annak birtokával irigylendőnek kezdé magát tartani.

A mint egész életében szerencsét, boldogságot csak úgy tudott elfogadni s azt csak akkor élvezte teljesen, ha annak, ki azoknak eszközlője volt, hálás elismerését viszontkötelezettségekkel pótolhatja; úgy most is érzé, hogy Ellennek még ekkoráig nem létezett igényei vannak irányában. Sietett is őket mihamarabb s minél nagyobb készséggel teljesíteni.

Többet foglalkozott vele, mint eddig; részt vett olvasmányokban; örömét nyilvánítá zenegyakorlatai felett; sőt egyik másik dologra nézve még tanácsát is kéré, szabad óráit pedig nem tölté magányosságban, Ellen körében élvezetesebbnek találta azokat.

Ez idő szerinti feladatát: a jövődöbeli urnő szobáit rendezni és felékesíteni egészen neje izlésére s rendelkezésére bízta, azon helyes szempontból indulván ki, hogy ahhoz minden esetben jobban ért a nő.

Barátjának határtalan bizalma eléggé értésére adá, mennyire szükségtelen e tekintetben a költségkimélés; az ifju urnő szobáit minden megkívántató kényelemmel, válogatott izléssel, egész a fényezésig pompásan kíváná berendezni, oly tökéletes összeállításban, hogy annak egyetlen vágya és szeszélye se maradjon teljesületlen.

Richárd nem is csalatkozott. Ellen minden tekintetben megfelelt bizalmának; nagyon könnyen belé talált feladatába. Csakhamar meghatározá, melyik legyen a dolgozó-, öltöző-, olvasó-szoba, és a műterem, a társalgótermek rendezését azonban férjének engedte át. A rendelkezésére bízott munkásoknak nem csekély feladatuk volt, pontosan megfelelni kívánalmainak. Itt lerontatott, ott változtatott valamit, és a nőknél oly általános helyes gyakorlati tapintatánál fogva, sok dologban segítségükre is volt. Feladatában gyorsabban haladt férjénél, s most egymással vetélkedve, bámulatos előhaladást tőnek az építésnél.

Végre elkészült a belső épület, most annak kidiszítése jött sorra. E miatt ismét Londonba kellett utazniök; oh, mennyire örült ennek Ellen!

A lady magánszobáinak berendezésére tetemes összeg állt rendelkezésére. Oly pénzösszeg volt az, melynek látásán szinte meghökkent; hogy is ne, egész vagyon volt ez előtte. Eleinte csak tartozkodva nyult hozzá, míg később valódi gyönyörrel végzé vásárlásait; kárpitok, szőnyegek, butorok, szövetek könnyen megvoltak szerezzve, egy egész könyvtár, Ellen kedvencz íróival tele; régi művészek másolatai, úgy szintén eredeti festmények, szobrok, aranykeretű tükrök s egyéb tárgyak, melyeket sok volna itt mind elősorolni, mint fényzési korszakunk mindannyi helyes vagy nem helyes igényei. Mindent választékos bőkezűséggel szerzett össze, s férje nem csak helyeselte, sőt gyönyörködni látszék is neje finom izlésében, s gondosan emlékezteté: nem-e felejtett valamit?

Minden be volt csomagolva és elküldve, csak egy maradt hátra; ezt a házaspár együtt akará vásárolni: — az urnő ruháit és ékszereit. Rendkívüli bizalommal lehetett E. ur barátja izlése és lelkiismeretes becsületessége iránt, hogy még e részben is korlátlan kedvére hagyá őt erszényével rendelkezni. A mily rendkívüli, oly kellemes kötelesség volt ez Ellennek, és élvezete pedig még fokozódott, midőn az összevásárlott mindennemű tárgyak s kincseket egyuttal be is oszthatá, el is rendezheté, és minden egyes tárgynak olyan helyes alkalmazást talált.

Richard nem győzött eléggé gyönyörködni nejének kedves sürgölődéseiben. Bámulatos gyorsan készült el ezzel is. Rövid idő alatt tökéletesen rendben voltak a leendő urnő szobái, csak ő maga hiányzott még bennük. Richard meg távolról sem volt készen az ő feladatával: az előcsarnokot és előszobákat, társalgószobákat jókarba helyezni, pedig ő sem volt tétlen; olykor még éjjel át sem nyughatott, miután a londoni munkások a gyorsabb előhaladás kedvéért sokszor akkor is folytatták munkájukat, a melynél pedig neki jelen kellett lenni, és hogy folytonos jelenlétét minél könnyebben eszközölhesse, kénytelen volt a kastélyban lakni, természetesen E. lord kész szobáiból foglalván el egynéhányat e célra, és Ellentől sem akarván elkülönözve lenni, nagy rábeszéléssel azt is rábirta, hogy jöjjön el ő is a kastélyba; Ellennek tehát nem volt mit tennie, ő viszont a jövődöbéli urnő lakosztáiban vonta meg magát, magától értetődvén, hogy hozzá illő szerényen és igénytelenül.

(Folytatása köv.)

Török mindenféle.

Erődi Bélától.

(V é g e.)

A törökországi égaly télen sem levén zord, a szobákban kályhát sem tartanak, hanem télen, mikor hideg áll be, szénszerpenyőket (mangal) hoznak a szobákba s azzal melegítik azokat. A szénszerpenyőkre szenet raknak, kívül előbb izzóvá élesztik, s csak azután viszik a szobába. Ha mindazonáltal a szén még nem szünt meg izzani, akkor egy nagy vasszeget szoktak a szén közé tenni, s ez magához vonja az ártalmas szénegőzt. Ha a hideg nagy, s a szoba nem fűlt kellőleg, a törökök a mangal mellé kuporodnak s úgy melegszenek.

A szoba falain levő feliratok közt a keleti részén van egy tábla, mely az imahely irányát szokta megjelölni. E táblára a legszebb persa talikh vagy más fajtájú betűkkel e felírás szokott írva lenni: Bismillahirram anirrahim (Az irgalmas és kegyelmes isten nevében), és e mellett La illahi il Allah, ve Mohammed reszul ullah. (Nincsenek istenek, csak egy isten és Mohammed az isten prófétája.) Ez a mohammedánok hitvallásának főtétele s e felírás felé fordulva, szokták napjában ötszöri imájukat elvégezni.

Az ülőhelyek a divánon különféle rangot foglalnak el, s a vendéget, a szerint, a mint becsülik és tisztelik, ültetik egy vagy más helyre. Legelőkelőbb helyek a diván sarkai, s ezek közt is az, mely az ajtóhoz legközelebb esik; ezután az ablakok felőli diván következik rangban, s így tovább a többi helyek. Ha azonban valamely előkelő személy történetesen más helyet foglalt el, akkor a helyek is a szerint osztályoztatnak.

A nő-lakosztály butorzata is megegyező a férfiéval, csak azon különbséggel, hogy az elsőben sokkal nagyobb fény és csillogás látható. A szoba négy sarkában diszes, alacsony szekrény-

kékben őrzi a török nő pipere- és illatszereit, gyöngyeit és ékszerét. A falak felső ablakairól bársony és selyem függönyök csüngnek alá, a falakon czifra consoleskon virágcserepekben virágok, mosdótálczák, kannák és ibrikek állanak és szépen himzett török kendők nyulnak le. Itt-ott egy-egy kerek tükör csüng, melynek hátsó része vörös, zöld vagy kék bársonyból készült, s gazdagon ki van himezve; a tükör lapja pedig egy szintén gazdagon himzett fedővel van beborítva. Játék- és kézimunkaszerek, tamburin, csengő dob s más apróságok majd minden nőszobában, hol a padlón elszórva, hol szekrényekre rakva láthatók. A szobában valami bódító erős illat árad el, mit a török szobákban egyáltalán mindenütt tapasztalhatni; mert keleten nagyon szeretik a bódító, idegekre ható illatokat.

Ha vendég érkezik török házhoz, a cseléd bejelenti sugva urának, s ez a szerint, a mily kedves előtte az érkező, lemegy fogadására az alsó lépcsőhöz, vagy bevarja a szoba ajtaja előtt, vagy divánján ülve marad. A vendég belépve a török házához, ha igazhívő a gazda, „Szalam aleikum“ üdvözlettel (Örök üdv legyen veled) köszön, s jobb kezét mélyen, néha a földig lehajtja, mintha valamit felvenni akarna, azután ajkához és homlokára illeszti E bókot törökül temennának hívják, s a török bárhol találkozzék valakivel, így üdvözli egymást. A gazda „Ve aleikum szalam“-mal felel (Veled is legyen az örök üdv) s hasonló hajlongást tesz. Az elvégzett temenna után a házigazda karon fogja vendégét és leülteti. Most a házigazdán és vendégein van a sor, hogy az ujonnan érkezőt üdvözöljék. Alig ült le, már a házigazda így szól hozzá: „Hos geldin, szefa geldin“ (Üdvvel jöttél, épen jöttél), mire a vendég azt válaszolja. „Hos bulduk!“ (Üdvben találtuk.) Erre aztán jön egy rakás illemtani kérdés, melyek mind igen virágos stylusban vannak tartva, s elmaradhatlanok szoktak lenni. Ezalatt a kávedsi (kávés) és a csibukcsi (pipás) már az ajtó előtt ólálkodik, s a házigazdának „Kávé iszmarla, vagy kává getir“ parancsára, behozza a szörpös üveget, rendre járja a társaságot, s miután körutját bevégezte, már az illatos, pompás kávé is behozta és felszolgálja. A csibukcsi alig várja, hogy a kávedsi helyet adjon neki, már ott terem a csibukcsi, hosszú száru pipával, vagy a kanyargós száru nargilével. A kávé és csibuk felszolgálásának módja oly élvezetes és becses, hogy rendesen abban gyönyörködtem legtöbbit, mikor egy kávedsi és egy csibukcsi oly valódi gráciával tudta csibukját és kávéját a vendégnek átnyújtani. Mig a vendég a kávévét ki nem itta, a cseléd nem hagyja el a szobát, hanem az ajtóban megáll összefont karokkal, s mihelyt a findzsa tartalmát elfogyasztotta a vendég, előlép, átveszi a findzsát és alsó részét, a csészetartót (zarf.) A kávé után a vendégek megint a szokásos bókot csinálják a házigazdának. Midőn a vendég távozni akar, szabadságot kér a távozásra „rukhszatinizde“ vagy „izinizde“ (engedelmevel) szavakkal, mire a házigazda következőleg felel: „Devlet ikbalile“ (hercegi szerencsével) „szeadet ile“ (üdvvel) vagy „szaglik ile“ (egészséggel), a szerint, a mily kegyben vagy becsben áll a távozó. Midőn a vendég kilép az ajtón, temennat csinál a házigazdának s ezt mondja: „Allaha szmarladik“ (Istennek ajánlottuk), mire a házigazda következőleg felel: „Allaha emanet ola“ (Istennek légy ajánlva), s viszonozza a temennát.

A törökök ruházatát illetőleg szintén a törvény irányadó, még pedig a legkisebb részletekig. Az imumok (egyházi atyák), kik Mohammed tanát magyarázták, minden rendű és rangu igazhívőnek meghatározták viseletét, annak színét és szabását. E viseletről lehetett aztán minden rangot és rendet megkülönböztetni, mig a renDELETEHIZEN öltözködtek. Ma azonban a törökök is hűtlenek kezdenek lenni eredeti nemzeti viseletükhöz;

levetik a bő salvart, s francia pantalon viselnek bugyogó helyett, fekete salon-kabátot, s csakis a veres sapkát tartják meg. Midazonáltal vannak osztályok, így a papi, birói és a tudósok osztálya, melyek megmaradtak a török viselet mellett. A mohamedannak ruhájában legillőbb szín a fehér és a fekete, a sárga és piros szín számüzve van. A selyem kelme viselése férfiaknak tilos, nőknek meg van engedve; négy ujjnyi szegély azonban a férfi ruháján is lehet selyemből. Az imánok megengedik a selyem ruha viselését a katonáknak, ha az jobban megvédi őket az ellenség ellen, s ha más szövetet nem találhatni. A törökök mindazáltal félselyem inget viselnek általánosan. Arany és ezüst edényt használni tilos; e nemes fémeket csak a Korán bekötésére szabad használni. Az edényeket legajánlatosabb kristályból, üvegből, érczből és márványból készíteni. Az edények lehetnek azonban arannyal szegélyezve, kivéve azon részeket, melyek az ajkakat érintik, valamint a szék is lehet aranyozva csak azon része nem, melyre leülünk. Arany, ezüst kardmarkolatok és pecsétnyomók megengedhetők. A próféta ezüst pecsétgyűrűje „Mohammed reszul ullah“ felirással, halála után Abu Rekirre szállott. Kő, bronz és vas nem lehetnek pecsétgyűrűk, csak jaspis és agath. Elvesztett fogakat ezüst fogakkal pótolni szabad, de aranyból valókkal nem. Mohammed követői az arabok példájára mindig hosszú ruhát viseltek. A szabástól igen sok függ, s ez által lehet az egyes hasztokat megkülönböztetni. Legtöbb változásnak van elávetve a turbán. A fehér, csalánszövetből font turbánt csak mollék, papok, egyáltalán írástudók viselhetik. Zöld színt csak Mohammed próféta ivadékai viselhetnek, s a kik ilyet hordanak, azok nagy tiszteletben állanak a mahomedánoknál; tarka színű turbánt hordanak a kereskedők s egyáltalán az alsóbb néposztály. A turbán kötése is különbözik az egyes osztályokban; az imánok turbánjának vége lecsüng vállalkon és hátukon.

A török viseletére áttérve, szabadságot veszek magamnak azt részletesen leírni, úgy, a mint az használatban van. A salvar vagy bugyogó a török nőnél is ép oly szabásu ruhadarab, mint a férfiaknál. Rendesen színes, jobbára fehér, rózsaszín, vagy sárga színű selyem szövetből készül, övön ránczba szedve, veres selyem kendővel (kusak) átkötve. A boka táján szintén megkötik, hogy a salvar és czipő közt csak két-három ujjnyira látszik ki a fehér harisnya. A nő lábát nem épen kicsiny, sárga, ibolya színű vagy veres bársony s himzett czipő fedi, melyre ha a háremből kilép, még egy felső, rendesen félczipőt huz. A test felső részét az ing felett fehér, vagy tarka csikos felöltő (enteri) takarja, melynek bő ujjai a kéz csuklóján megkötöttek. A nyakát, haját gyöngyökkel ékíti. A hajadon leányok fejükön gyöngyös pártát viselnek; a nők turbánt, melyet a gazdagok gyöngyökkel és kócsagtollal díszítenek. Ez képezi a török nő házi öltözékét. E ruházat századok óta semmit sem vett szabásából, semmit sem szépségéből, s míg az európai nők divata minden félévben, vagy talán minden hóban is változik, addig a török nők a divatnak hírére sem ismerik, s azért mégis oly szépek, oly bájosok. Ha a hárem külsőben átlépni akarnak, fátyolt kell arcukra borítani; de e fátyol nem olyan ám és nem is úgy viselik, mint a nyugati nők; hanem fehér musselinkendőből áll, s olyformán kötik vele körül arcukat és fejüket, hogy az orr egy része és a két szem szabadon marad, míg az arc többi része egészen fődve van. E fátyolt törökül jasmaknak hívják. Ma már ez is mindinkább ritkul, s a török nő kacérságának leginkább a fátyol kötésében adhat kifejezést. Talán majd azt is megérjük, hogy a mai nagyon finom, átlátszó fátyolt egészen levetik. De nemcsak arcukat, hanem egész tes-

tüket egy bő köpenybe burkolják, melynek neve feradte, egyszínű szövetből áll, s a nyaktól le a bokáig ér, úgy, hogy a nő e lepelben hasonlít egy dominós álarczoshoz. A feradte színe sokféle, van kék, zöld, sárga, narancsszín, fekete, veres és más, de mindig egyszínű, úgy, hogy mikor több nő sétál együtt, a különféle színű felöltők igen különösen vesznek ki magukat távolról.

Otthon, ha reggel, és pedig nem épen korán felkel, egy-két óráig házi fürdőjében fürdik, a mi a tisztaság egy sajátos nemének megszerzésére szükséges. E tisztázást a török nő ekzírnik (arsenikum) nevű kenőcses eszközzel. A fürdőben költi reggelijét is. Ezután piperéhez lát. Piperéje abban áll, hogy először arcát, és nyakát hig fehér festékekkel bekeni. A fehér mázzal bevont arc még kirivóbb színt nyer a feketére festett szemöldek által, melyeket a török izlés annál szebbeknek tart, minél vastagabbak és minél inkább közelednek egymáshoz, úgy, hogy az összenőtt szemöldek ideális szépséget képeznek. E mázolások után még az arcukat kell a török nőnek kissé beczinoberezni, s kész az arcával. Következik a kebel. Ezt illatossá tenni szintén a török izléshez tartozik. Erre pedig a szegény pézsmá-állatnak hólyagát (mizsk) használják, melyet selyem zacskókba göngyölve, fekete selyemzsinorra illesztve, keblükbe rejtenek. A test, arc és kebel piperézése után a kézre kerül a sor. A tökéletes török szépségnek narancsszínű ujjai vannak, s hogy az meglegyen, a hinna nevű port használják festőszerül. Ennek oldatába mártogatják ujjait, s a marós festék csakhamar úgy megfogja az ujjakat, hogy egyszeri festés egy hétig is elegendő ékességet képez. E festésnél arra kell figyelni, hogy a körömök sötét narancsszínűek, az ujjak az első hajlásig szintén sötétek, de már valamivel világosabbak legyenek, s a szín fokokint menjen át a világos narancsszínbe. A festett ujjak úgy néznek ki, mint mikor a gyermekek zöld dióval bemocskítják ujjait. Mikor e festésen is tullestek, akkor öltözködni kezdenek. De most veszem észre, hogy a hajról majdnem elfeledkeztem, pedig ezzel is nagyon sok időt tölt el a török nő, s egyik büszkeségét képezi. Mennyiszor éneklik meg a török, persa költők is a fürtös, göndör haját, mely kigyók, viperák módjára csüng alá a fejről, s a szegény halandót kísértetbe viszi. A haj akkor szép, ha mentől sötétebb és fényesebb. Fényt és sötétséget a hajnak ambra (amber) által adnak. Így aztán a sokféle illat, — mert minden festéknek meg van a maga saját illata — oly vegyületet képez, melyet szokatlan európai érzék egyelőre nehezen tud kiállani. A keleti költők dalaiban előforduló sok illat e szerint nagyon jogosult és természetes. A fogak és száj illata — edző gyanta szagu. Ez pedig a masztixtól van, melyet a török nő egész nap szájában tart, és idejének legnagyobb részét azzal tölti, hogy az összerágott masztixból apró golyócskákat csinál, s azokat nagy csattanással szétpattantja. E gyanta, melynek neve törökül szakiz, egyedül csak Chiosz szigetén terem, s jelentékeny árucikket képez. A masztix-rágásnak igen jó haszna van, mert a szájnak frissességet ad, s a fogakat rendkívül tisztítja és fehériti; azért van minden török nőnek olyan szép fehér fogsora, mint a kristály. A költők joggal szokták e fogakat nevető gyöngysornak (dur efsan) nevezni. E masztixot nem ártana nálunk is meghonosítani; a mi szépeink is készséggel fogadnák el pipereszeik közé.

A török háztartásról szerettem volna még holmit elmondani; de most veszem észre, hogy már is tulleptem a kiszabott határon. Majd rákerül arra is a sor, valamely közelebbi közleményben.

Egy hét története.

Juliushó 8-dikán.

Hűtőszér. — A színtelen világból. — „Száz szüz.“ — A vidéki színészet nemtője. — Fővárosi ritkaság. — Renz. — Lovardai gyönyörök. — A disz-örség. — Nevezetességek. — Megszepent Pegazus. — A nőiparegylet tánczestélye. — Az „Adjon Isten.“ — A platánok alatt. — Az ösnyelv. — Ratazziné asszony. — Tisza Kálmán napja. — Szakálltépés. — Csárdás-tanulmányok. — Hová való a „Marsallai hős. — A vendégjog. — Keresztelő. — A Margitsziget nyelve. — Hangverseny. — Tánczestély. — Pazarlás.

Kissé későn szánta reá magát, hanem azért itt van, nem a nagy hőség, mert erről jobb nem szólni, hanem úgy tenni, mint egyik jókedvű barátom, a ki mióta nálunk a házak tetejéről csorog a hőség, azzal mulattatja minden barátját és barátnőjét, hogy ez és ez a mesterség vagy foglalkozás milyen nehéz, mennyire előveszi az embert; a színház körül hogy töri magát a sok száz ember, kocsis, ló, és azonképen a leendő népszínház körül; de hát még a gőzösökön a hajóslegénység, a fűtő, és leginkább a kapitány, a hajó tetején, napestig; így megyen az folyton folyvást, és ha kérdik, ha nem tud-e ennél szellemdusabb társalgást, nevetve mondja: „Szellemdusabbat talán nem, de jótékonyabbat semmi esetre, mert tudod a példabeszédet: „Mikor örül a ragyás? Mikor a ragyásabbat látja“, úgy mi is mikor azokat a nehéz munkában fáradókra gondolunk, mindjárt könnyebben viseljük a hőséget, bármilyen tropikus legyen is különben; — tehát nem a hőség, hanem Renz jött későn hozzánk, ámde azért itt van; egy kicsit gondolkodóba esett, bizonynyal hírét vette a budai szinkör és a Miklósy-színház állapotának, a mi nem épen kecsgetető; utóbbi eddig talán már föl is szedte sátorfáját; eddig is Isten a megmondhatója, hogyan élt meg. A vidéki színészetre sem járnak most jó csillagok, de legalább van egy nemtője: a magyar vendégszeretet; ma ez, holnap az hívja meg a művésztért éhezőket, és ha maguk magukat meghívják, jót nevetnek az okos gondolaton, és a vendéglősöknek szintén van szívük, hiába, magyarok, majd megfizetnek, ha ma nem, hát holnap, mondják; de itt Budapesten, a hol az ilyen ritkasági példányok még a Muzeumban sem, hanem legfőlebb talán a Lipótmezőn található, — a mint tehát mondom, Völgyi társulata máris megelelte a dicsőséget, és Bokodi emberei szintén készülöben vannak; hogy is ne, mikor a „Száz szüz“ sem képes megtölteni a színházat! Azt hittem, a harmadik előadásnál is alig fogok helyhez juthatni, és pedig az elsőnél is oh beh szépen elfértünk egymás mellett; de az egyik a nagy hőséget hozza elő, a másik meg, hogy nincsen aprópénze, és egyszerre csak megnyílnak a lovarda ajtai és — hagyán még a második előadás, vasárnap is volt, megnyitás is volt, de mint szenvedélyes barátja minden lóságnak, három nap óta minden este ott ülök-fülök, és a milyen éktelenül nagy a lovarda — két Miklósy is szépen elférne benne — annyira tele van minden zugában. Renz tehát ismerte az ő embereit, tudta, hogy az a hőség, meg az a lapos erszény csak a mi fővárosunk színészetére nézve szól, de a lovarság számára mindig van nekünk közönségünk és pénzünk, mert ezt az élvezetet szívből-lelkéből szeret nemcsak a mi népünk, hanem a mi uri világunk is; egyetlen pá-

holy sem nyitja ki hiába az ő száját, nem győzzük eléggé bámulni a nagyszerű jeleneteket, a mint ez és ez a művész vagy művésznő az ostonon át- vagy a papiros abroncson keresztül ugrik, vagy föl- és leveti magát a lóról; vagy ez és ez a ló hogy érti meg, a mit a rajta ülő az ostornyél gombjával fülébe sugdos; mindezeket a szép dolgokat igaz, már százszor és ezerszer láttuk, mégis mindig újnak tetszenek nekünk, mert szeretjük, és szívünk repes az örömtől, valahányszor a ketrecz ajtai szétválnak és egy új tündér megjelen a porondon. Az a riadó taps, a mely fogadja! Az igaz, hogy a kiállítás nagyon szép, mondhatni fényes, különösen a mi a cselédséget illeti, minden egyes ló tiszteletére jobbról-balról pompás testőrség képez sorfalat egész a körönd közepéig; valószínű, hogy minden lónak külön-külön udvara, vagy legalább istállója van, a hozzá való lovászmesterrel és egyéb méltóságokkal; és a szerszámok rajtuk is hogy csillognak, csupa talmi-arany, és hasonlóképen a csábrákok! Én szerintem azonban mégis csak legérdekesebbek a gereblyék, a mivel minden mutatvány után a porondot egyengetik. Egészen olyanok, mint a milyeket faluhelyen a veteményes kertben a tyukok után használnak; csak a nyelvük rövidebbek, bizonyára a nagy tisztelet végett, hogy munka közben „földig boruljon térdeik“, és az emberek ezt is milyen mély áhitattal szemlélik! Utánuk mindjárt a bohócok következnek; olyan szép fehérre vannak kimeszelve, olyan tarajos a paróka rajtuk, olyan fenségesen tudnak pofozkodni kezükkel-lábukkal, tótágast állani, bukfenczet hányni, lószőr élczetek nyeríteni; a lovarnőkről is illenék szólnom, hogy azok milyen szépek, és az öltöny rajtuk milyen nagyszerű, azaz hogy ép ellenkezőleg, és csupa tull, vagy gaz, vagy argentin, elül felül meg csupa csillogás; de akár mint iparkodom is, nem bírom magam beleírni a magasztos hangulatba, hogy ezt a pontot méltóképen leírjam; pontot? csillagot akartam mondani, vagy még inkább üstököst, a sörény végett, a mivel ékeskednek, nem ugyan ők, hanem a lovak, de ők és a lovak, az itt mindegy, elég hozzá, nem vagyok képes sem lelket verni az én Pegazusomba, sem olyan kecsesen ficzánkoltatni elmémet, a mint e hap-hapleányok méltán igényt tarthatnak reá; nem is tudom, mi lehetett ma engem, hogy nem tudok eléggé föllekesülni irántuk.

Talán bizony a nőiparegylet tánczestélye miatt, mert ez csakugyan szép volt. Már a kirándulás is a császárfürdőbe; előttünk a Duna: ezüsttenger; felettünk az ég: csillagtenger, a hajó: teljes-tele hölgyekkel; és kiszállva, a fényesen kivilágított helyiség, a mosolygó arcok, melyek az érkező vendégek üdvözlétére siettek, az egylet választmányi tagjai, mind olyan hölgyek, a kiket minél többször látunk, annál kedvesebbeknek találjuk, mert mindig valami szép érzést olvasunk ki szemeikből; a gyöngéd Cserhalmayné, a buzgó Glaczné, a jóságteljes Kühnelné, a kedves Berecz Antalné, az erélyes Hegyesiné, a szives Keilingerné, a bájos Lőrinczi kisasszony, a fáradhatlan Hontallerné, a nagy eszű Simigné; most ez egyszer egy szót sem szóltak az egylet ügyeiről, pedig hogyan van a szívükhez nőve; hanem vezették az érkezőket a világhírű platánok alá, hol már egész vidáman szólt a zene és lejtettek a párok és fel és alá hullám-

zanak a bájos hölgyek, könnyed, izletes öltönyökben, többnyire fehérben, késsel, vagy rózsaszínnel diszítve; hajukban virágok, és mindennél szebb rajtuk a jókedv és vidámság, a mely csak azért örül a táncznak, hogy szíve szerint kibeszélhesse magát, és épen azért olyan igézetes ragadós; hisz akár ajkával, akár szemével, akár lábával beszéljen a fiatal szív, mindig olyas valamit mond, a mit mint a diót elébb föl kell törni, hogy a magvára jussunk; szótár nem létezik hozzá, mert minden leány másképp mondja; nekem ma fájdalom, volt alkalmam alaposabban tanulmányozni ez ősnyelvet; valami fontos ügyben néhány percze fel voltam tartoztatva, és mire oda értem, legtöbb ismerős hölgyem valamennyi tánczra le volt már foglalva, így jó ideig a néző szerepére voltam ítélve, és a mit láttam, úgy tetszett, mintha hallanám is egyszersmind, szavak, mondatok voltak azok; az a bohó fiu, a kivel járta, egy szót sem értett belőlük; a legnagyobb rész magára vette, pedig hová szóltak! no, de nem szólok, legalább itt nem; itt, hölgyek előtt, úgy sem titok ez, az ellenkező világ előtt meg csak hadd maradjon az tovább is Sais-kép, ha csak Rattaziné asszony ki nem kürtöli, mert annak messze halló tolla van, és szintén jelen velt, jó angyala hozta, kedvesebb emléket nem vihetett volna magával, még az országgyűlésről sem, pedig ott Tisza Kálmán napja volt épen, úgy szélylyel szedte a nemzetiségi Pulizskát, hogy csak úgy porzott: másnap meg egymáson tépték a zsidószakállakat, hogy bölc Csengery még most is mossa liliom kezeit, ő nem oka semminek; Rataziné asszonynak azonban az nem vala különös; nála, Olaszországban is szoktak lenni olyan törvényhozói bajnokjátékok; annál inkább mélyedt el a csárdásba; szellemdus arcza szemlátomást megvilágosodott; hol a tánczosnőkre, hol a tánczosokra, hol a környezetére vetette ragyogó szemét, mely mintha égne, olyan feketének látszik; kezdé érteni, honnan az a vitézi tűz az ő sógorában, a marsallai hősből, és a nagy vitézség mellett az az igazi lelki szelidség; megmondta neki a magyar táncz, ebben is a mennyi a tűz, ugyanannyi a légység; most az eget ostromolja, majd az öledbe repül; annyira el volt ragadtatva a táncztól, hogy gróf Zichy Manó szép szavára maga is próbálta járni, de mondtam már, hogy nem foglalom szavakba e tulvilági nyelvet, inkább egynéhányt azok közül, a kik talán bővebb utmutatással szolgálhatnak e részben, mert szintén jelen voltak: a bájos Tóth Julia kisasszony Vácztól (vendégeké az elsőség), Szücs Magda Sümegről, Návay Czeczillia Makóról, Brill Natália Sirokról, Zacsovics Irma Ráczeviről, Király nővér-hölgyek Pomázról, a helybeliek közül pedig annyian, hogy a legjobb akarattal sem férnének el egy tárczába, de még egy terembe sem.

És — hová lennénk e mostani olvasztó-kemenczében mulatságok nélkül? Azért köszönet mellett fogadja az „Egyetértés“ csónakegylet egyet nem értésünk nyomtatott kifejezését, mért nem tud jobban az idővel élni. Mult kedden keresztelést ült, hármat is egyszerre, három csemetével szaporította kicsinyeinek számát, ezeket természet szerint meg kellett keresztelni, és mivelhogy egy víz leend életük, a keresztelőnek borral kellett végbe menni; ez mind olyan természetes, mint az, hogy hölgy nélkül ilyen szertartást képzelnem sem lehet. Kevésbé természetes az, hogy mind a három ujszülöttet egyszerre biztosította az ördög incselkedései ellen; úgy illett volna, hogy ez három izben megtörténjék; a kis csónikák is megérdemelték volna e kis figyelmet, mert nem tudhatni, mi lehet még egyiktől-másiktól; van eset reá, hogy fejedelmeknek is szolgált gyönyörűségül és milyen pompásan mulathattunk volna mellette háromszor a Margitszigeten! Mert a Margitsziget volt ez örvendetes családi ese-

mény színhelye. Ám legyen, gondolám, a mint az estéli gőzösön a kies szigetre indultam. A gőzös gyönyörűen föl volt diszítve, tudniillik tele volt szép hölgyekkel; természetesen: hármas keresztelőd. A hat óráz ez egyszer nem a toronyóra, a mi majd csak azután lesz, hanem mozsarak adták tudtunkul, akkor mindnyájan odaszaladtunk a sziget alsó végébe, oda, a hol a nyelvét Pest felé kinyújtja. Ezen a nyelven volt egy tutaj, pompásan felszalagozva, a tutajon álltak a keresztanyák: Czompó Izidorné, Szekrényessy Kornélné, Mayerné és Kissné urhölgyek és a többi közeli rokonság, a nagy örömnaphoz méltó szépségben, köztük Sebők egyleti tag ur, lelki atyai minőségben, áhitatos komolysággal csónakos-szin arczán. Hosszu, de megható szavakban adá elő a fényes gyülekezetnek a bekövetkezendő perczek nagy jelentőségét; minden szív hallatlanul dobogott, jobbról-balról a fák egyetértőleg bólingatták fejüket, a szép keresztmamák is gondolhattak valamit magukban, a mint gyöngéd kézzel a boros palackokat a kisdetek fejéhez csapintották, elnevezvén az egyiket „Fa-Janká“-nak, a másikat „Egyetértés“-nek, a harmadikat „Szikrá“-nak, a negyediket — mert még egy negyedik, sőt egy ötödik is volt — „Szellő“-nek és „Irmá“-nak, és a szent szertartás végeztével az a csuda történt, hogy az egyik leányka, tudniillik a „Janka“, nyilván Berkesék lelkes vonójától nekiháborítva, és talán a bortól is egy keveset, a mit a fejükbe vágta, kapja magát, neki a viznek, elkezd járni, lejtteni, ilyen fiatal korban valóban sok volt! Utána más kettő, hogy öröm volt nézni.

Édes benyomásokkal, kedves emlékekkel szívemben tértem vissza, és mentem egyenesen a vendéglőbe, mint legalkalmasabb helyre a komoly elmélkedés számára, a mit ilyen ünnepély után úgy szomjuhoz az érző szív, hogy a pinczér kérés nélkül elébe teszi a habzó poharat. De nem szállhattam alá magamba, mert a terembe egy alak jelent meg, hajós jelmezben, és Sipos arczával; akár a hajós Sipost, akár ez a hajóst kérte kölcsön, mindjárt tudtam, hogy itt hangverseny lesz, és pedig jótékony célra, és úgy is volt, ő, és az ő kedves kicsikéje: Juhász Nándor, azután Blau Gyula, azután Toperczer Ilka, azután egy piczi leányka, Niko Hortense, a férfiak játsztak, a hölgyek énekeltek, a terem tele volt szép hölgyekkel, — hát nem pazarlás ez az „Egyetértés“-től? nem-e szives örömet jöttünk volna ide ezért magáért is a Margitszigetre?

Jól van, mondám magamban, legyen neki megbocsátva, és most már én mondtam ki a habzó szót a pinczérnek, mert egy kicsit különben is elvoltam keseredve, és ilyenkor az is jól esik szívünknek; hanem a helyett a pinczér kezdett habozni, ha nem tudom-e —? tovább nem merte mondani. — Mit, talán elfogyott? — Dehogy! — mentegetődzik, olyan diplomatikus mosolylyal, a mit csak a „veres könyv“-ből olvashatott ki, — sőt inkább, csak most kezdődik! — Akkor miért nem hozza? — kérdém én, könnyen megfogható hévvel. — Mert már jönnek! — viszonzá e nagy diplomata és mutatott az ajtó felé, a holott az imént távozott hölgyek újra visszatértek, olyan szép, ártatlan arczczal, mintha semmi sem történt volna eddig, és minek szaporítani? következett egy tánczestély, a mely tartott reggelig, és még akkor is keveseltük, — csak egyet kettőt a jelenlevő szépek közül: a fiatal keresztmamák, Sztupa Jenny, Trefort-nővérek, Szabó-nővérek, Voigt-nővérek, Jung Vilma, Simay Emma, Karner Vilma, Hensler Helén, Milassin Mihályné, Dindinskiné, Polonyi Gézáné — akkor keveseltük, de most, mennyivel okosabb lett volna pár napra eltenni ezt a gyönyörű mulatságot; hogyan örülnénk most neki, ebben a pörkölő hőségben!

Budapesti hírvivő.

** (Király ö Felsége) ez év szeptember havában meglátogatja Arad városát és Atzél Péter főispán házában fog meg szállni. Az udvari személyzetből egy fourier már oda is érkezett, hogy a király megérkezésére vonatkozó további intézkedéseket megtegye. A király három napig fog Aradon időzni.

** (Jótékonyág.) A honvédek háza Szeged városa ötszáz forintot adott. — A Liszt-egylet él Haynald érsek, mint elnök, háromszáz forintnyi alapítványt tett. — Budapest város a tanács határozata szerint 100 frttal segíyezi a határvidéki inségeseket. — Az elsö hazai takarékpénztár-egyesület igazgatósága és választmánya ez évben is szives volt a budapesti református főgymnaziumi ifjuság segélyegyletének tőkét száz forint adománnyal gyarapítani. — Drasche Henrik lovag, a brennbergi kőszénbánya bérlője, az ottani 221 tanköteles gyermek számára a már rég idő óta fenntartott egy tantermü iskola mellett 1873-dik évben még egy új, diszes tantermet állított, illetőleg építtetett fel, az alkalmazott két tanító kellő javadalmazásáról is gondoskodik, és valamennyi iskolába járó gyermeket tankönyvekkel, papírral és íróeszközökkel ingyen lát el. Nádosy István és Kálmán pedig, a baranyamegyei szt.-lőrinczi uradalom bérlői, a szt.-lőrinczi uradalomhoz tartozó tarcsakeresztii pusztán, hol ezelőtt nem volt iskola, alkalmas iskolaépületet emeltettek, s a megnyitott iskolához, kellő javadalommal, egy tanítói állomást rendszerezitettek. — A svájczia kgyűjtéséből fenmaradt 2518 frt 38 krt a helybeli svájczii konzul következőkép osztotta ki: az országos gazdasszony-egyletnek 500 frt, a kolozsvári kolera-árvák segélyezésére alakult nőegyletnek 600 frt, a gyöngyösi árvák és özvegyek gyámolítása céljából alakult nőegyletnek 418 frt 38 kr, az egri kolera-árvák számára 100 frt, az aradi kolera-árvák számára 100 frt, a temesvári kolera-árvák számára 100 frt, az árvamegyei kolera-árvák számára 100 frt, a füredi menháznak 600 frt. Összesen 2518 frt 38 kr. — Nagy-Kőrös városa a felvidéki tót kolera-árvákból ötvenet, Abony városa 19-et, Szöd község pedig 5-öt örökbe fogad s neveltetni fog.

** (Rózsás napló.) Borsodmegyében, Alsó-Zsolczán, báró Vay Lajos volt főispán s köztisztviselőben álló hazafi kastélyában Péter-Pál napján volt a család egyik leányának: Vay Ilona bárónőnek és Keltz Pál császári királyi testőrkapitánynak menyegzője. — Juhászovics Endre pénzügyminiszteri segéd-fogalmazó vasárnap eljegyzé Fidler Minka kisasszonyt Budapestről. — László Endre, budapest-városi hivatalnok eljegyzé Vágó Klárka kisasszonyt, Barándról, Biharmegyéből. — Pesten mult szombaton volt Tömöry Irma kisasszony esküvője jobbaházi Döry Andor urral. — Duna-Földváron a mult hó utósó napján volt Bruck Frigyes baracsi gazdasági tiszt és Kossa Ilona kisasszony esküvője. — Debreczenben e napokban volt Nagy Gusztáv fiatal ügyvéd esküvője Szánta y Berta kisasszonnyal; továbbá Sipos Imre református lelkészé Vecsey Kornélia kisasszonnyal. — Sárkány Miksa dobsinai bányagazdát augusztus elején vezeti oltárhoz Netko Kornélia kisasszonyt, a stracenói vasgyár igazgatójának leányát. — Nagy-Kanizsán derczényi Munkácsy Dezsö eljegyzé Komlóssy Gizella kisasszonyt. — Nagyváradon Kazinczy Géza várnagy eljegyzé Czajlik Mariska kisasszonyt. — Nagyváradon Dunkel Berta kisasszonyt a Károly-Ferdinánd ezred egyik századosa: Verklia Péter jegyezte el. — Barna Mihály, debreczeni pénzügyi tisztviselő jegyet váltott Szervánszky Ilka kisasszonnyal. — Solymossy Elek, a budai szinkör kedvelt ko-

mikusa e hó 6-dikán oltárhoz vezette Kopócsy Kornélia kisasszonyt, ugyancsak a Bokody-társulat egyik fiatal színésznőjét. Ugyanaz nap volt a völegény jutalomjátéka is, mely alkalommal a „Trapezunti herczegnő és a „Reggeli előtt“ címü vigjáték került színre. — Deutsch Malvin kisasszonyt, Holitszer J. M. pesti nagykereskedő unokahugát, Conn-Blasz Mór földbirtokos jegyzé el. — Losonczon Csónka Zsigmond bírósági végrehajtó jegyet váltott Ráday Boriska kisasszonnyal Vilkén.

** (A főváros) új árvaházat fog létesíttetni budai részén. Az épület 88,000 frtba kerülend, és miután az árvaház az e célra meglevő Mayer-féle alapítványból fog felállíttatni, mely alapítvány 180,000 frtot tesz, az árvák fenntartására még mintegy 100,000 frt marad. Az új árvaház 100 árvára számíttatik, ezek eltartása, a mennyiben a meglevő 100,00 frt kamataiból nem telnék, a főváros házi pénztárát fogja terhelni.

** (Az Eötvös-szobor) pályázati díját Huszár nyerte el, a ki eddig báró Vay Miklós bécsi műhelyében mint segéd dolgozott, és kinek mintájában a tehetség és buzgalom legtöbb jele nyilvánult. A bizottság azonban felhívta Huszárt, hogy új és kisebb alaku mintát készítsen, melynek megítélésére külföldi szakfért is fel fognak hívni.

** (A budai fürdők) gyógyvendégeinek száma jóval meghaladja a várakozásokat. A Margitszigeten, a császárfürdőben és a fürdőkhöz közel fekvő magánházakban a legtöbb lakás el van foglalva. — A Margitsziget egy fényes épülettel fog gyarapodni, József főherczeg palotájával, melyben nyáron át lakni fog, és vendégszobákról is gondoskodva lesz benne.

** (A Margit-szigeten) egy bajai kisasszony, mint mondják, nem rég, látva a viritó rózsákat, és ellent nem állhatván szive vágyának, fennhangon monda ismerősének: „Beh szeretnék e szép rózsákból egyet!“ Percz mulva valaki udvariasan hozzá lépett, átnyujtva neki három rózsát. Az udvarias férfi a tulajdonos főherczeg lett volna. Ha a történet igaz: akkor a kellemesen meglepetett kisasszony örök emlékül meg fogja őrizni e virágokat.

** (Doppler Ferencz,) ki a mult napokban Budapesten járt, megnyerte Erkel Fevenctől az engedélyt, hogy „Brankovics“-ot a bécsi udvari dalszínház szinpadára vihesse. A szöveget már fordítja is egy köztünk élő német zeneirő, Wöhler. Ha az opera a bécsi szinpadon tetszeni fog, bizonyára a nagyobb európai színházakba is bejut s ekkor ez lesz az első magyar dalmü, mely határainkon túl, a nagy nyugati közönség előtt színre kerül.

** („Az 1872^{2/3}-i kolera-járvány) keletkezése, terjedése és lefolyása“ cím alatt dr. Grosz Lipóttól a belügyminiszter megbizásából hivatalos adatok alapján összeállított kimutatás szerint, e járvány a nálunk eddig uralgottak közt elterjedésre nézve a legnagyobb volt. 1872-diki szeptemberhó 14-dikén máramarosmegyei Rahó községben keletkezett, legnagyobb kiterjedést nyert 1873-diki julius hóban és legutoljára, 1873-diki szeptemberhó 23-dikán, Zalamegyében lépett föl. Teljes megszünte 1874-diki januárhó 9-dikén állapíttatott meg a nyitramegyei Lieszkoban. 6533 községben 8.644,888 lakos közt uralgott, hol összesen 449,714 megbetegült és 190,017 meghalt.

** („Petőfi pamphletistái és panegyristái“) cím alatt dr. Meltzl Hugó kolozsvári egyetemi tanártól egy kis füzet jelent meg „a költő huszonötödik végnapjának ünnepélyére“, melyben e következő figyelemre méltó sorokat olvassuk: „Épen most volt öt évszázada, hogy a nagy Petrarka meghalt. Olaszország méltó előkészületekkel várta e napot. Magyarországnak is van

szintén ez időtájban hasonló napja, s gondolom, ő is várja az 1874-diki évi július harminczegyedikét. Akkor leend negyed évszázada, hogy Petőfi — nem halt meg, hanem eltűnt a csataviharban. Ha most Magyarország csak az idő arányához képest, csak tizenkilencz huszaddal kevesebbet tenne Petőfiéért, mint Olaszország Petrarkájáért, akkor legalább a „kis fejfát“ a segesvári csatatéren biztosan láthatnók. Sajátságos véletlen, hogy e két nagy lyrikus halálünnepélye ugyanazon időben esik, annál inkább, minthogy tudvalevőleg a negyvenes „kritika“ szörnyen neheztelt Petőfire, hogy 1844-ben tréfából Petrarkához mérészelte magát hasonlítani stb.“

* * (Szinügyi statisztika.) A szini tanodában 1865 óta, mióta fennál, a drámai szakhoz száznegyven növendéket vettek föl, s ezek közül a hároméves tanfolyamot 42 végezte el, még pedig 17 fi- és 26 nőnövendék. Az operához fölvettek 187-et, s az egész tanfolyamot bevégezte 28, köztük 5 ifju, s 23 leány. A nemzeti színházhoz szerződtek a drámaiaktól tizenhét pályavégzett növendéket, kik közül jelenleg tiz van a színháznál; az operai osztálytól tizenegyet, kikből négy maradt csak az intézetnél.

* * (Irodalom.) Az „Athenaeum“ kiadásában ujonnan megjelentek: „A dráma és válfajai“, írta Szigligeti Ede. Kiadta a Kisfaludy társaság. Ára 3 frt. — Camoens „Luziádája.“ Fordította s bevezetéssel és jegyzetekkel felvilágosította Greguss Gyula. Második kiadás. Ára füzve 2 frt; diszkötésben 3 frt. — „Fleurange, regény“, Craven Augustnő után francziából fordítva, 2 kötet, ára 3 frt. — Táncsics Mihálytól következő kis munka jelent meg: Nyílt levél Müller Miksa tanárhoz „Legrégibb nyelv a magyar“ czimű munkája bevezetésül. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben. Ára 25 kr. — Castelar „Egy szív története“ czimű regényét Beksics G. fordítja le. — Megjelent a „Természet-gyógyász, az észszerű élet- és gyógmód közlönyé“ nek első száma, Ungerleider Jónás, hasonszenvi orvos által szerkesztve. A tartalomról mi, mint nem szakemberek, nem szólhatunk; a kiállítás dicséretére válik Dobay Sándor nyiregyházi nyomdájának. — Az „Andrássy Béla hagyományai“ czimű kötet előfizetői kéretnek az illető összeget legfőlebb e hó 15-dikéig beküldeni Aigner Lajos könyvkereskedésének (Pest váci-utca 18. sz.)

* * (Szinház.) A nemzetit bontják, de nem rontják, és úgy mondják, hogy a jövő hóban okvetlenül készen lesz, e szerint augusztus közepén újra meg fog nyilni, és akkor új erővel és új erővel, különösen az operát illetőleg kezdődik majd benne az isteni szolgálat, többek közt itt lesz Murszka Ilma, a ki tiz év előtt nagy kedvence volt fővárosunknak, és azóta Amerikát is össze- és megjárta. Hauck Minnie pedig szeptember- és októberben fog vendégszerepelni, egészen új operákban: „Lohengrin“-ben Elzát, „Don Juan“-ban Zerlinát és — a minek leginkább örülünk, „Rigoletto“-ban Gildát is fogja énekelni. Új operákat is szándékoznak színre hozni, Delibesz „A király mondta“-ját (Le roi l' a dit), Wagner Richard „Rienzi“-jét és „Aydá“-ját; a drámában Shakespeare „Vihar“-át, Toldy István „Kornéliá“-ját, Rákosi Jenő „A szerelem iskolájá“-t, Szigligetitől „A székely leányok“-at, valamint több fordítást és a pályanyertes népszínművet, mire most van kiírva a jutalom. Benza Ida a téli idényben „Brankovics“ Maráját fogja énekelni, Pauliné asszonyról pedig az az örvendetes hír hallik, hogy kedves hangja visszatérőben van, és így talán az ő búbajos művészetéhez is szerencsénk lesz a télen. — Ez alkalommal azt is megemlítjük, hogy a lefolyt szini évben összesen 321 előadás volt, 181 drámai, és 140 operai előadás; a drámai estéken előadatott: 90

vígjáték, 53 drámai és 38 népszínmű, ezek között volt 40 eredeti, előadattak összesen 90-szer: legtöbbször adták elő Dóczy „Csók“-ját, 12-szer, Abonyi „A betyár kendője“-t 8-szor, és Rákosi „A ripacosz Pista dolmányá“ t 6-szor. Eredeti operákat 15 este, idegeneket pedig 91-szer adtak elő.

* * (Vegyések.) A királyi pár hir szerint október elején Budapestre érkezik s itt körülbelül két hónapot szándékozik tölteni. — Trefort Ágoston, vallás- és közoktatási miniszter, hir szerint benyújtotta lemondását; de e hirhez azt is hozzáteszik, hogy e lemondást a király kétségkívül nem fogja elfogadni. — A honvédménházra a legujabb kimutatás szerint, ismét begyűlt 1032 frt 62 kr. — Az országos honvédségélyzőegylet e hó 3-dikán 18,340 frtot fizetett be a központi állampénztárba, a rokkant honvédek és özvegyek július-szeptemberi nyugdíjaik fődözésére. — Az első magyar biztosító-társaságnál június havában 334.605 frt erejéig kötöttek új életbiztosításokat, s ez osztály díjbevétele az év első felében 572,188 frt 71 kr volt, míg a bejelentett halálesetek összege 182,796 frtra ment. — Erkel Ferencz a szünidőre B.-Csabára ment, Sándor fiával, s a külön dalszínház megnyitására új dalművet tervez. — Ligeti egy újabb tájfestvényt készít Samassa egri érsek számára, kit egészen elbájoltak azok a szepességi tájképek, melyeket e jeles művésztől nem rég kapott meg. Ligeti másfelől is több megbízást kapott, úgy, hogy ecsetét nem kell pihentetnie. — A mádi kerületben Szabó Lajos tokaji szolgabíró (Deákpartit) választák országgyűlési képviselőnek Ráth Károly pesti iparos ellenében. — Az üstökös csillag, melynek megjelenése jelezve volt, néhány nap óta látható esténként a nyugati égbolton, kissé észak felé. Harmadrendű üstökös, mely a hó közepén azonban elég fényes lesz. — A fővárosban a lefolyt héten (június 28-dikától július 4-dikéig) élve született 248 gyermek, elhalt 234 személy; a születések tehát 14 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 131 fiu, 117 leány. A halottak közt volt 132 férfi, 102 nő, egy éven aluli gyermek 90.

* * (Halálozások.) Horkai Antal, ismertebb nevén „Horkai bácsi“ kedvelt ifjusági író meghalt. Az a szerencsétlen körülmény, melyről nem régiben szoltunk, halálát okozta. Az árva házi segéddel összeveszve, ezen egyén vad dühvel ujját harapta el. A seb némi elhanyagolás s gondatlan kezelés folytán mindinkább mérgesebb lett, üszöggé változott s a Rókus-kórház orvosai buzgólkodása daczára Horkai mult szombatn éjjel meghalt. Temetése az irói segélyegylet költségén volt a Rókusból. Horkai 1821-ben született Tiszafüreden, Debreczenben tanult, a szabadságharczban tettelegesen részt vett s ezenkívül életének legnagyobb részét Máramaros-Szigeten töltötte el, mint elemi iskolai tanító, az ottani református gymnasiummal egybekapcsolt elemi tanodánál. A mult év őszén megválasztatott a budapesti háromdobutczai protestáns árvaház árvaatyjává. — Pálffy György honvédszázados e hó 5-dikén 45 éves korában meghalt. — Ecséry Lajos 1848/9-ben honvédtiszt s fővárosi reáltanodai tanár e napokban elhunyt. — A nyiregyházi gymnasium egyik derék tanára: a 39 éves Kürtössy József mult hó 27-dikén elhunyt. — Debreczenben Osváth Szeréna kisasszony e hó 2-dikán, hosszas szenvedés után 25 éves korában elhunyt. — Csizsár János, Szeged egyik közbecsülésben álló polgára 50 éves korában elhunyt. — Miskolczon Ercey Gyula honvédfőhadnagy, egy hajduböszörményi földbirtokos fia, lovaglás alatt történt sérülése következtében a mult napokban elhunyt. — A nemzeti színház egyik régi tagja: Kovács Mária asszony mult hétfőn élte 76-dik évében elhunyt. Rég ideje már, hogy vissza-

vonult a szinpadtól, melyen a komikus szerepekben működött. Visszavonulása után az irodalom terén is működött, több rajzot és elbeszélést írva, valamint egy regényt is: „Kaméliák a sirboltban“ czim alatt. Minthogy családja nem volt, temetéséről a nemzeti színház gondoskodott. — Léván közrészvét mellett telemették el Stoll Jánost, ki osztrák születésű volt, mint orvos települt le gróf Majláth Károlynál, s annak unokáját: báró Mednyánszky névé nőül, új hazája iránt hű ragaszkodást tanusított, s mint orvos, gazdász és emberbarát egyaránt kitűnt. — Szombathelyről a 27 éves Eisingerné, született Schertz Heléna asszony, egy kedves, szeretetre méltó nő, Kanizsára utazott, hogy aztán üdülést keressen egy közeli fürdőben; de baja oly gyorsan fejlett, hogy pár heti szenvedés után meghalt. — Magyar-Gyerő-Monostori Kemény Polyxena grófnő, kolozsvári birtokosnő, mult hétfőn meghalt. — Elvünk ellen is egyszer említést kell tennünk egy megrendítő öngyilkossági esetről. Erdőg Frigyes, országgyűlési képviselő 19 éves kedves, fiatal leánya: Matild, mult pénteken éjjel a Dunába ölte magát. Pár hó előtt súlyos beteg volt, és meggyógyulta után mindég buskomoly volt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Gőzben főtt cseresznye.

Ha hosszú nyaku befőtt üvegeinket tisztára kimosattuk és szárazra megtörültük, az egészséges nagy szemű cseresznyét száraitól megtisztítottuk: az üvegekbe rakjuk. Minden meszelyes üvegre egy negyed font cukrot számítván, azt a kellő vízzel felforraljuk, meghülés után a cseresznyére öntjük, oly módon, hogy a cukros lé a pohár nyakáig érjen. Ekkor tiszta marhahólyaggal vagy pergament-papírral kötjük be az üvegeket (a hólyag alá egy darab tiszta vászondarabot tevén), egy nagy lábast, vagy ha többet főzünk be, egy katlan alját széna vagy ruhákkal jól kibélelünk, az üvegeket belé állítjuk, de olyformán, hogy azok ne érjenek egymáshoz és a közekeket ruha vagy széna töltse ki, és hideg vízzel felöntve az edényt az üvegek nyakáig, tüzre teszszük. A cseresznyét elegendő, ha tíz perczig hagyjuk forni, akkor leveszzük a tüzről, befödjük, és vagy tizenkét óráig hagyjuk a vízben meghűlni. Kiszedvén a vízből, szárazra megtörüljük az üvegeket, még egy sor papírral lekötjük, és hűvös, szellős helyen elteszszük.

Ilyen bánásmódot igényel a meggy, a gőzben főtt ribiszke, eper, málna, piszke, csak hogy meggy, ribiszke és piszke még egyszer annyi cukrot kíván meg, mint a cseresznye.

A hámozott kis körte, baraczk, szilva azonban úgy kezelteik, hogy hámozás után egyenként citromos vízbe kell tenni, azután pedig a körtének a cukros vízben egy kissé meg kell párolni és csak azután rakjuk az üvegekbe. A baraczk és szilva ezt azonban nem kívánja, különben nagyon eltörődik. A hámozott, vagy egyéb gyengébb külsejű gyümölcsnek elegendő, ha öt perczig forr a gőzben.

G. Anna.

Divatndósitás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak fekete selyem ruhát tüntet elő. A szoknya elején egy széles plissé fodor látható, e felett két dudor, ezek felett ismét két keskenyebb plissé fodor, és aztán négy sor dudor, melyek derékig érnek. Oldalt

három keskenyebb plissé fodor látható, azok felett egy sima kihajtás. A hátrész sima, bő, a tünique hosszú, elől nyitott és hátrahuzott; diszítése egy fodorból, három sor keskeny kihajtásból és egy hosszú fekete láncból áll; a fekete lánc a deréktől a tünique felhuzásáig, onnan pedig a másik oldalra huzódik át. A leblentyüs derék elől kissé ki van vágva és sűrű fodrozattal diszítve. E ruha ára, jó selyemből készítve, 100 frt, egyszerűbb selyemből azonban 80 frton is készülhet.

A második alak drapp foulardból való ruhát visel, melynek keskeny eleje báromszor három kis fodorral van részut diszítve. A szoknya többi része dudorokra van szedve; ugyanilyen jellegűek a szűk ujjak is: válltól kézcsuklókig dudorosak. A derék oldalt gombolódó. E ruha ára 60 frt, kaphatni azonban 40—30 frtosat is lehet, olcsóbb szövetsből. A rizs szalmakalapot egy fehér toll és lehetőleg sok virág diszíti, ára 15 frt.

Számrejtvény.

Nagy Jolántól.

1. 2. 3. 4. Édes ez, ha szivből jó,
2. 3. Gyémántnál is becsesb kö,
4. 3. 1. Rendes sorsa: rozsz madzag,
4. 5. 2. Édességben ez gazdag.
5. 4. 3. Maradék a meszely.
3. 1. 2. 4. 5. Diszruha is így vesz el,
4. 5. 1. 2. 3. Kedvesünknel ez a kéz,
1. 2. 5. 1. 2. 4. 5. Ritkán van ebben sok ész.
4. 5. 4. 5. 2. A falut ez költi fel,
- 1—5. Kis madár, sok jókedvvel.

Megfejtési határidő: augusztushó 9-dike.

A 24-dik számban közlött rejtvény értelme:

„Két csillag egymáshoz közel
Egymást soha sem hagyta el;
Együtt járnak mind a ketten,
Tiszta égen, fellegekben.

Mi tartja őket így együtt
Hiven egymáshoz mindenütt?
Gondolkodom s úgy képzelem:
Az örökeltű szerelem.“

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdényi Emília, Báthori Zsigray Istvánné, Szalonay Benicz Ida, Malatinszky Etelka, Jancuska Hermin, Szmodics Irma, Moesz Gézané, Bacherer Ernőné, Grundböck nővérek, Pap Abrusné, Szabó Losonczy Eleonóra, Körner Gizella és Jozéfa, László Julia, Schütz Lóra, Jármy Ferenczné, Losonczy Izabella, Horváth Szmodics Gizella, Fülepp Pálné, Váczy Vilma, Janovich Gyuláné, Fehérvári Mari és Ilona, Sebestyén Józsefné, Barabás Bébi, B. Pap Ambrusné, Deák Katicza, Csicsari Lilla, Felvinczy Mariska, Rác Etelka, Fodor Emma és Juliska, Mészáros Izabella, Nagy Flóra, Igaz Sándorné, Flór Gyuláné, Darázs Aranka, Végh Katinka.

Tartalom.

A szeretetreméltóság. — Canoens Luiziádájából, Graguss Gyulától. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — A helyettes. — Török mindenféle, Erdődi Bólatól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divatndósitás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

A. CSALÁDI KÖR™ DIVATKÉPEI

Julius hóban.

ALTER és KISS udvari szálitók nődivatterméből.

Ny. Gráná v. Budapest.

19—20 éves ifjút. A mint az erdőbe érkeztek, a kocsiról leszállván, a rablók a fiut agyonverték s ezzel visszamentek a tanyára, hogy a kertészszel is elbánjanak. A tanyán, midőn a kertész a lovat kifogni segített, a kocsi mellett halálos ütésekkkel őt is kivégezték. Már el vannak fogva.

Fürdői hírek. Balaton-Fürednek e hó 3 dikáig 632 vendége volt, az utóbbiak közt egy pár távolról jött orvos is: dr. Stojkovic és neje Turinból s Friedmann F. orvostudor Bécsből. — Trencsén-Tepliczen, e hó elsejéig 836 vendég volt; június 29-dikén érkezett oda gróf Huszarzewki József kamarás és földbirtokos is Krakóból — A nyiregyházi „Sóstó“-fürdőben annyi a vendég, hogy közelebb több család volt kénytelen szállás hiányában visszautazni. Ily körülmények közt a fürdő-társulat többet tehetne a kényelemért, kivált a régi fürdőszobákban, a hol sem pamlag, sem tükör nincs. — Az előpataki fürdőben élénk az idény s a szomszéd Moldva és Romániából is szép számmal gyűlnek a vendégek. — Szliácsnak napról-napra élénkülő idénye van. Már vagy háromszáz vendéget mutat ki a névsor. A főrangú családok itt léte nemcsak a külső diszt emeli, hanem a szeretetreméltóságot is. A grófkisasszonyok például szívesen tánczolnak minden mivel fiatal emberrel.

Vidéki vegyesek. Gróf Andrássy Gyula közös külügyminiszter e napokban utazott el Bécsből, Hatvanban találkozott nejevel, a ki a szliácsi fürdőből jött és onnan együtt mentek Terebesre. — A nagy-kanizsai új szinkörben Péter-Pál napján lett volna az első előadás, ha a közbejött záporosó meg nem zavarja. — Bazinban egy munkára menő szőlőmives mult szerdán bezárta két kis gyermekét, kik gyufával játszva, meggyújták az ágyat s a füstben megfuladtak. — Egerben e hó 3-dikán este nagy tűz volt s a piac és haltér közti háznégyszeg leégett. — A szepes-iglói ndegylet növeldejében két év óta tornaképző osztály is van, melyben közelebb 16 növendék tett jósikéri vizsgálatot.

Különfélék.

* * (Simor primás Rómában.) Az esztergami herczeg-primás mult hó 22-dikén foglalta el hibornoki czimegyházát, a Tiber szigetén fekvő szt. Bertalan templomot. Római tartzkodása alatt a primás számos festményt vásárolt saját képtára részére s többi közt állítólag Rákóczi Ferencz egy régi arczképére is ráakadt, a mit szintén megvett, és e napokban már visszaérkezett a hazába.

* * (A londoni) magyar egylet ünnepélye alkalmával az egylet javára a magyar király ötszáz forintot küldött, Türr tábornok, Haynald érsek és Korizmicz L. egyenkint százat, Csernátony tizet, Posner Károly pedig huszat ajánlott ezüstben. Ez egylet ünnepélyén hangverseny is volt. Heine Hugo, Köllingné és Pauer Ernő zongorakiséréte mellett Mozarttól, Rubinsteintől és Schumanntól énekeltek dalokat; Hauser Nathalie kisasszony pedig, ki közelébb a walesi herczeg és Teck herczeg előtt is játszott s egy általános nagy hangversenyben készül föllépni, Liszt „Rákóczi“-ját és Faustkeringőjét és Schubert Valse Caprice-át játszotta, meleg kifejezéssel és technikai ügyességgel. A hangverseny végével Teck herczeg, gróf Beust s a vendégek nagy része Rác Pali zenekara körül csoportosult, nagy élvezettel hallgatva Pintér Géza kitűnő czimbalom-játékát, melyről egy alkalommal Liszt Ferencz is nagy ismeréssel nyilatkozott. Rác Pali társasága a jövő héten tér vissza fővárosunkba. Van Londonban egy nagy magyarbarát is, Mayne kapitány személyében, ki

1849-ben légiót is alakított a magyarok segítségére, de egy héttel elkésett. Mayne kapitány még mindig igaz barátja hazánkunk s ez estélyen is melegen nyilatkozott Magyarországról.

* * (A női postahivatalnokok) vizsgálatát e hó 2-dikán és 3-dikán tartották meg Bécsben a kereskedelmi minisztérium több elsőrendű hivatalnokának s Kamler fő-postaigazgatónak jelenlétében. A növendékek, noha csak két hónapra terjedő tanfolyamot végeztek, igen szabatos feleleteket adtak, a postakezelési dolgokban pedig oly jártasságot mutattak, mintha már a postaügyekkel gyakorlatilag is foglalkoztak volna.

* * (Concha) tábornagy, a spanyol köztársasági sereg vitéz főparancsnoka, legközelebb elesett a csatában; utósó szavai ezek voltak: „Az elővéden halok meg.“ Kardját a tüzérségi muzeumba helyezik s családjának a kormány évdíjat ad.

* * (A páduai) Petrarka-ünnep e hó 18-dikán lesz, a költő halálának négy századik évfordulóján; a közönség az nap Arquába megy, hol délben a költő sirjánál lesz az alkalmi beszéd s aztán diszebed a község házánál; másnap Páduában a Petrarka-szobor leleplezése

* * (Az elítélt kommunistáknak) Uj-Kaledoniában igen szomorú sorsuk van. Életük csak munkából és szenvedésből áll. Már napkeltekor dolgozniok kell a kormány hajógyáraiban s ez így megy az egész napon át. Díjazásuk semmi, vagy oly csekély, hogy abból még dohányt sem vásárolhatnak, eledelük szűk és egészségtelen. Éjjel rendszeren tizenkilenczen alusznak együtt s arról szó sem lehet, hogy a fegyencz egyedül maradván, magába mélyedhessen. Vasár- és ünnepnap bármily vallásfelekezethez tartozzék is, a katolikus templomot kell látogatnia. Hónaponként csak egy levelet írhat s azt is fölbontják. A fegvencek nagy része valóságos rabszolga, kit a hivatalnokok minden kigondolható kegyetlenséggel üldöznek. A testi fenytés napirunden van s legtöbbször oly mértékben gyakorolják, hogy a fegyenczet büntetésének kiállása után rendszeren kórházba kell szállítani.

* * (Külföldi vegyesek.) Király ő Felsége e napokban Salzburgba ment és hir szerint ott találkozni fog Vilmos császárrel, és vele együtt Ischlbe fog utazni. — Neuhaus fürdőben, melyet főleg hölgyek látogatnak, e napokban Majthényi Flóra urhölgy hangversenyt adott a vizkárosultak javára s a szépszámu közönség tetszéssel fogadta zeneelőadását. — Reményi Ede a most mult szombaton hangversenyt rendezett a bádeni vígadóteremben Smietanszky zongora művész és Ormány kisasszony közreműködésével.

Megbízások tára.

Szaporczára M. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Pohorellára G. R. R. urnőnek: Postára van adva.

A. Maróthra V. J. urnőnek: Igen szívesen újból megküldtem.

Madra Sz. M. M. urhölgynek: A legszivesebben teszem.

Martonosra N. G. T. urnőnek: El van küldve.

Csallira L. I. és M. urhölgynek: Az első félévi előfizetés alkalmával csak a könyvekre vettem előfizetést. A kívántat megküldtem.

Biharra W. M. urnőnek: Az előfizetés márczius végeig volt beküldve. Az új czimet a legszivesebben nyomattam ki.

H. Ardóra Sz. K. urhölgynek: El van küldve.

Előfizetésifelhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyvmatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol.“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencsefől.“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja.“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László.“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok.“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő.“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytatában fogom a t. megrendelőnek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytatában mellékletül adok, 90. kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 4 frt. 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országut 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hoggy meggyőződjék árui jószágáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhászöveteket, baréget, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmonosert, percaillokat, jacsonats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradlt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, férfinyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbizások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapestén, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az aligmult bécsi világkiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszárú csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESÍTÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz.** házban f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T

nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. Ennél fogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javítást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TEREPI ANTAL,

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

29-dik szám.

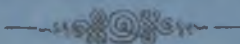
Julius 19-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JOTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a p				
							kezte	nyugta			
		óra	perc	óra	perc						
Julius	19	Vasárnap	D 8 Legsz M ü.	D 7 Arzén	7 F 7 Prokóp	5	Libussa	4	26	7	46
	20	Hétfő	Illés próféta	Illyés	Pongrácz	6		4	26	7	46
	21	Kedd	Dániel próféta	Dániel	45 vértanu	7		4	27	7	45
	22	Szerda	Mária Magdoln.	Mária Magd.	1J Euphemia	8		4	28	7	44
	23	Csütörtök	Libór Apol.	Apollin	11 Prokl9s		9 B. templ.	4	29	7	43
	24	Péntek	Krisztina szüz	Jolánta	12 Gábor		10 felpuszt.	4	30	7	42
	25	Szombat	Jakab apost.	Kristóf	13 Aquilles		11 S. Naha	4	32	7	41

V i d é k i t á r c z a.

Parád juliushó 10-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Fürdőélet. — Aratási kilátások. — Zápor és vihar. — Tisztelt Szerkesztőnő! Sokan azt gondoltuk egy hóval ezeltt is, hogy ez a mostani krach-dús idő vendégszegényekké teendi a fürdőket. E gondolatot azonban napról napra inkább megezáfolták a szliácsi, balatonfüredi, margitszigeti, császárfürdői és a többi értesítések.

Nálunk is a mult hó végétől fogva pezsg az élet, szól a zene s csak oly szép számmal vagyunk, mint máskor. és épen oly jól eltöltjük az időt, mint máskor.

A timsósnál levő néhány férfi-vendég tud lovagias lenni gyalog is; a hölgyvendégek tudnak szépen, izletesen öltözni selyemruha nélkül is. Más években, ha az ember áttekintette a sétányt, szeme káprázott a pazar öltönyök miatt, az újabb divat szerinti egyszerűbb ruhák azonban talán inkább fenyegetik a szivet.

Csak a nap nem tud hevéből kissé veszteni, és ez az oka, hogy a népes fürdő-helyiségek egész napon által mintegy ki vannak halva, s csak egy-egy a fürdőből hűvös szobájába siető alakja tűnik elő a hallgatag térségen.

De midőn megharsan a zene, reggeli és esti 6 órától 8-ig, megélénkül a sétány s feledjük a nap udvariatlan forróságát, csak a kereskedő panaszkodik — ő tudja, miért.

Különben ezen forróság, minden alkalmatlansága mellett is, igen alkalomszerű, mert az aratás megkezdődött, és a szép, nagy kalászkok legalább bő termést engednek reményleni. Az alföld, fájdalom — e vigasztal sem kecsgetheti magát!

E hó 6-dikán déli 12 és 1 óra között nagy záporunk volt, Néhányszor leütött a villám s ezek közül egy az ömlő eső daczára tönkre égetett 3 bodonyi házat minden melléképületekkel.

Ugyanezen órában Gyöngyösön a jég vert el mindent, Egerben pedig, hol ilyenkor van a legnépesebb vásár, 7 emberéletet oltott ki a villám.

Ama zavart, rémült futást, mely e szerencsétlen vihar következtében a vásárosok között támadt, leírni nem lehet.

Mondják, hogy a megvadult lovak sok embert veszélyesen megsebeztek. r. 1.

Ungvártt juliushó 12 dikén 1874. (*Eredeti levél.*) Sz i n é s z e t. — K é r e l e m. — Tisztelt Szerkesztőnő! Városunkban több hete már Mansberger Jakab dráma-, népszínmű- és — habár csak zongorakiséret mellett működő — operette-társulata mulattatja a krachos idő daczára is szép részvét mellett közönségünket. A társulat a vidéki társulatok jobbjai közé tartozik, és van pár olyan tagja, a kik bármely színpadon is kiérdemelnék a közönség tetszését. Czakóné mondhatni, hogy gyönyörű szép hanggal rendelkezik. Fehérvári mindig finoman játszik, Klárné jó komikai

tehetség, Roth Mari kisasszony igen helyén van, Zádorné kedves megnyerő alak, Geröfy, Szeles, Ercsy is többnyire helyesen játszanak, és a többi tagok is eléggé ügyekvők.

A vendégszereplőkről későbbben, addig is dicséret a közönségnek pártolásáért, a mit soha nem mulaszt el Ungvár és a vidéke. Csak is egy panaszunk lehet e megye ellen, az, hogy nőgylet nem tud megalakulni, a minek valódi oka ott rejlik, hogy nincsen egyetértés. és még mindig a rangkülönbségek fénykorában élünk, de erről sokat lehetne írni. Most csak azt kérjük, hogy ezen nemes eszme is létre jöjjön.

Szliácsról julius 15-dikéről írják: Az idény elérte tetőpontját. Fürdőhelyünkről most már elmondhatjuk, hogy az idén jobban, mint bármikor, felelt meg a várakozásoknak. A vendégszoru legfényesebb gyöngyét gróf Andrássyék képezték és pedig a bájos külügyérné, Andrassy Gyula gróf anyja és Ilona, a külügyérnek szeretetre méltó 16 éves leánya, ki méltó feltűnést okozott kiváló szépsége és vidám modora által. A külügyér idejövetele szerdára volt kitűzve, de elmaradt, és így családja az ép említett napon Szliácsból Hatvanba elébe utazott, a honnan aztán együttesen Terebesre mentek. A bájos grófnő távozását itt nem csak az arisztokrácia képviselői, hanem még a szegénység is méltán sajnálja; mivel a grófnő körünkben sem szűnt meg jól tenni a szegényekkel és segélyre szorultakkal. Többek között egy szegény losonczy zsidónő, ki orvosi rendelet folytán a szliácsi fürdőt látogatta, de pénzhány miatt a kurát végig nem használhatta, a külügyérné által annyira segélyeztetett, hogy a gyógyítási és fürdőköltségeket immár fedezheti és a fürdőhasználat után egészségesen térhet vissza szegény családja körébe. A mult vasárnapi tánczestély egyike volt a legsikerültebbeknek. A diszes hölgykoszoruban láttuk: Almásy Kálmán grófnét, Brogyány képviselő nejét, Svoboda kisasszonyt Budapestről, Kőnigsegg grófnét, Szél Kálmáné, Becker grófné, Ráday Gedeon grófnét stb. Van szinkör is, melyben junius eleje óta sikerült magyar előadásokat tartanak. A vendégek száma jelenleg 450-re rug. Ez oly szám, mely az eddigieket jóval felülmulja, és a lakásokat mind igénybe veszi.

Kecskeméten Katona sirja szebbnél szebb koszoruk özönével van elborítva, és most már van remény, hogy a sarkó helyreigazitásáról is lesz gondoskodva minél előbb! A koszorukat legnagyobb részben a Szalay Pálné asszony vezetése alatt álló városi nőnevelde növendékei, a t. nevelőnők vezetése mellett, vitték ki a temetőbe a mult napokban.

A torontálmegyei Melenczén e hó 6-dikán délutáni 1 óra 30 perczkor erős földingást éreztek, mely az ablakokat és ajtókat is megrázta, s a lakosokat nagy rémületbe ejtette. A rázkódás azonban nem ismétlődött.

C S A L Á D I K Ö R

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám. 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

29. SZ.
Julius 19-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezetetés!
foglal magában a lap irányában.

A t á r s a l g á s.

Még mai nap is meglehetősen el van terjedve az a szokás, hogy midőn a szülék nevelésbe adják leánygyermeküket, különösen kikötik, hogy csak a francziát, vagy a németet tanulják meg jól, leginkább azért adják a városi növeldébe; — „És egy kicsit saját anyanyelvét is“ — jegyzi meg reá az intézet tulajdonosnője; de — Oh nem, arra semmi szükség, életében sem hallott mást ennél, hiszen magyar leány, magyar falun nevelkedett! — veti ellen az anya.

Pedig ha igaz az a közmondás, hogy a hány nyelvet értünk, annyszor vagyunk emberek, még inkább igaz az, hogy igazán művelt emberek csak akkor és oly arányban vagyunk, a mikor és a mily arányban anyanyelvünket értjük és beszéljük, és inkább ohajtók lenni egyszer művelt, mint kétszer közönséges ember.

Mert nem a szavak teszik a beszédet, hanem a gondolatok, eszmék és érzések, a mit a szavakkal kifejezünk, és az, hogy miképp fejezzük ki azokat, mutatja az ember műveltségi fokozatát, és mikint minden élőnek a világon levegőre és világosságra van szüksége, hogy el ne senyedjen, hanem fejlődjék és tökélyesbüljön, ép úgy az eszméknek és érzéseknek is; nyilvánítani kell azokat tudni, úgy szólván: szint és alakot adni nekik, akkor gyarapodnak és tisztulnak; igaz: „hallgatni arany“, de a ki nem tud beszélni, annak nincs mit elhallgatnia, mert üres a szíve és a feje.

Messze vezetne ezuttal kitzüött czélotmól: megmutatni az utakat és módokat, melyek által a főben eszmék és a szívben érzések fakasztatnak; rövideden csak annyit e részben, hogy a természet, a műalkotások figyelmes szemlélése, jó könyveknek nem mohó átlapozgatása, hanem alapos, beható olvasása, és a művelt emberekkel való gyakori érintkezés bizony vezetnek célra; ezuttal azonban, mint mondám, csupán a beszédéről, vagyis inkább a társalgásról szándékozom egyet-mást elmondani.

A természet egyik legbecsesebb adománya kétségtelenül a beszéd, és különösen a nőnél valódi ellenállhatatlan szivhódító; számtalan példa mutatja, hogy híres szépségek, valóságos Venus-arczok, a társaság el volt ragadtatva tőlük, a mig csak szemével látta, de a mint egy óranegyedig beszélni hallotta, borzasztóan kiábrándult, egész más színben tünt föl szépsége; mig viszont más, külső megjelenése semmi hatást nem tett, de a mint beszélni kezdett, az egész társaság mintegy meg volt igézve, és a beszélő arcza is szinte szemlátomást megszépült előttünk.

És mi tette reánk ez igézetes hatást? Nem csupán a szellemdus gondolatok és nemes érzések; szó sincs róla, ez is, az is első rendű kellék, mert ezekben nyilatkozik a lélek, és csak a lélek melege melegítheti föl és vonzhatja magához a hallgató lelkét; de ez magában még távolról sem elég; tudok akárhány esetet, hogy a mit hallottam, az mind igen okos és igen szép volt, és mégis rettenetesen fárasztott és untatott; tehát nem csak az, hogy mit, hanem az is, hogy miképp, ez a kettő együtt teszi azt a bűbajos hatást.

Ismertem egy nőt, azaz hogy kettőt, egy fiatal és egy korosat, mind a kettő igen művelt volt, szép gondolataik és még szebb érzéseik voltak, és mikor rákezdtek, az volt a boldog, a ki szép csendesen kilopódzhatott a teremből, szegények, utójára is a fiatal csak úgy hívták, hogy „csacska“, az idősbet meg „kerepelő“-nek; pedig mindössze is csak az a gyöngeségük volt, hogy örökön-örökké nagyon is sok gondolatjuk és nagyon is sok szép érzéseik voltak és ők azokat mindvalamennyit kiömlesztették keblökből, az ember szóhoz sem juthatott mellettük. Tőlük tanultam meg ama közmondás értelmét: „Sok a jóból“, és szó sincs róla, nekik és a hozzájuk hasonló gyöngeségben szenvedőknek köszönhetjük azt a közmondást: „Ugy jár a szája, mint egy vén asszonynak.“ Pedig, mint mondám, az idősb sem volt vén, a fiatal meg éppen fiatal volt; sőt — mert mi tagadás benne,

nem csak e kettőt ismertem ilyen hibában leledzőket, — de öregasszony legkevesebb volt közte; hanem hát a közmondás is inkább az öregek iránt udvariatlan, mint a fiatalok iránt.

Ismét egy másik — bizonyára öntudatlanul, mert melyik ember teszi magát szántsándékkal nevetségessé? — nagyon a feszelésbe tévedett, és fájdalom, több rendbeli feszelést tapasztaltam e téren. Az egyik — és pedig rendesen azok, a kik azt hiszik magukról, hogy mivel egy pár tuczat költeményt könyv nélkül tudnak, és talán azokat sem értik, nagyon műveltek, — úgy feszeleg, hogy mindig úgy nevezett „válogatott szavak“-ban fejezi ki magát; az ő bátyja nem sétál az erdőben, hanem „fivére leng a ligetben“; nem „aludt“, hanem „alvók“, nem busul, hanem „sötét felhő borul lelkére“, szóval mindig „szítál“ (czitál), a hogy boldogult Pákh Albert szokta volt mondani. A másik — és ezt többnyire azok teszik, a kik szeretik mutogatni, hogy a magasabb körökben is járatosak, ugynevezett „spékelt nyelvvel“ élnek; boldogok, ha egy-egy franczia, vagy legalább német szóval tarkázhatják beszédüket; a finom himzés nekik „herczig“, a jó kávé meg „szüperb“ stb. Ismét mások mihelyt valamely tárgy vagy személy érdekli őket, nem beszélgetnek, hanem szónokolnak, az egyik úgy, mint a színpadon a hősök vagy hősnők, a másik úgy, mint a megye vagy az országgyűlés vitatkozó bajnokai, és megesik, hogy ülve sem maradhat, annyira csiklandozza a buzgóság, a hatás pedig, a mit a három közül mindegyik társalgásával előidéz, az, hogy szörnnyükép nevetségessé teszi magát.

Ismét mások — és pedig szintén nem csekély az ő számuk — ép ellenkezőleg, nagyon is pongyolában járatják nyelvüket; alsó néposztályaink egyik pizsokfoltja a sok trágár káromkodás; annyira második természetté vált náluk a mosdatlan beszéd, hogy szinte öntudatlanul reá jár a nyelvük; hiába, nem igen ébresztetik föl bennük a szemérem és illedék érzete, és e ronda szokás sok helyütt a jobb körökben is elharapódzott, és pedig nemcsak a férfiakra, hanem egyik-másik nőre is; ha nem undokítják is el annyira szájukat, mint a férfiak, mégis csak tele van az póriassággal, még gyöngédségükben is, „adják csak ide ezt a kölyköt“ és „hallja maga“; de nem idézek példákat, úgy is bőven találni azokat akárhány társalgó teremben.

Ismét mások édes hazai nyelvünk ellen követnek el kegyetlen merényleteket beszédükben, és pedig egyformán a városokban és a vidéken; a városiak közül sokan azért, mert nem az ősforrásból, nem az anyatejjel szívták magukba a magyar nyelvet, hanem olyanoktól ragadt reájuk, a kik maguk sem tiszta eredetiségében voltak annak birtokában; vagy gyermek- és fiatal korukban huzamosb ideig idegen körökben éltek, idegen nyelv légkörében idegen lett a gondolkodásmód bennük, és mivel ha olvastak is magyarul, nem a magyar nyelvre, annak sajtáságos szépségeire, eredeti kifejezéseire és alakjaira, hanem csak a mesére figyeltek, beszélnek ugyan magyarul, de csak a szavuk magyar, a kifejezések ellenben idegenek, a barátnő ma „gyönyörűen néz ki“, mert az a ruha „pompásan áll neki“ és nagyon örül, „hogy ismeretséget csinált vele“ sat. Ezek, igaz csak külsőségek, de a társalgás maga is, mint annyi más, a mi az életet és az egyes embert és különösen a nőt kellemessé és kedvessé teszi, legnagyobb részben külsőségekből áll; azután az ajtónyikorgás és a ferdén föltett kalap is csak külsőségek, és mégis úgy bántja fülünket az egyik, szemünket a másik, és mennyivel inkább nyelvérzékünket az idegen mázsalék; önkénytelenül megütődik rajta, a ki magyarán gondolkodik, mert annak a tiszta magyarság mélyen a szívébe van növe, azért az ilyen idegen foltokat csak az idegennek né-

zi el a magyar társaság, az itthonos ajkairól nem jól esik azokat hallani.

Mások meg, a kifejezéseket ha vesszük, gyönyörűség hallani őket, a tiszta magyarság csorgatott méze foly ajkaikról; minden szavukon érzik, hogy a szellő, a madár, a patak, az isten is magyarul szólunk szívükhez; csak — a nyelvtan szörnnyüködik el, a mikor őket beszélni hallja. Az ikes igéknek hírét sem hallották; nem „a barátnőhöz“, hanem a barátnénál“ megy, azaz hogy „mén“ látogatóba; csak azt nem „tudhassa“, ha valjon otthonn is „tanálja“; pedig annak úgy „kék“ ám lenni, nehogy „megintelen“ hiába fáradt „vón“. Így hallván azt a mi gyönyörű, szin- és illat gazdag nyelvünket, és hozzá még olyan kedves ajkáról, önkénytelen a magára hagyott virágra gondolunk; gondos ápolás mellett szívet-lelket felüdítene, míg így, hernyó rágta, pizsok lepte; azért idéztem fönnebb az anyák tulajdon szavait, mikor leányaikat a nevelőbe adják; igaz, leányaik tudnak magyarul, egyebet se hallottak, de nem elég úgy tudni az anyanyelvet, a hogy a nép beszéli; drágakő a nyelv, fényes csillag az ő ragyogása, de a drágakövet is megkell előbb tisztítani a por és salaktól, idomokba köszörülni, csak akkor lövellnek ki ragyogó sugarai, és a mi a drágakőnek a köszörülés, az az anyanyelvnek a nyelvtan.

És ha már benne vagyok, a tájszólást sem hagyhatom érintetlenül; tudva van, hogy a hány tájéka van szép hazánknak, annyiféleképen ejtik ki szép nyelvünket, olyannyira, hogy nagyon könnyű dolog, megismerni a duántulit, a tiszántulit, az al- és felföldit, a királyföldit, a székelyt, a mátra- avagy rézaljait, a cserhátit, a vértés- és hegyaljait a palócot, a matyót sat. mindamellet, hogy valamennyien ugyanazon egy édes magyar nyelvünket beszélnek; csak a kiejtésben térnek el lényegesen egymástól, leginkább abban, hogy bizonyos magánhangzókat vagy megnyujtanak, („baráátja,) vagy kielestítenek, („iédés“), vagy ellenkezőleg összelapítanak, (lú) egyik-másik szó elejét vagy másalhangzóját egészen kihagyják („eglttem“ megleltem helyett), vagy a mellette levő magánhangzóba olvasztják (szóma) sat. M a g á b a n véve nem hiba a kiejtésnek eme különfélesége, sőt a társalgás bizonyos változatosságot nyer általa, a mi kellemesen esik a hallgatónak; de úgy vagyunk vele, mint a himlőhelylyel, sokszor jól illik az arczhoz, de csak akkor, ha lehető gyengén látszik meg rajta; a mig csak úgy érzik ki a tájkiejtés a beszédben, mint a só az ételből, addig füszer, de egész éles, vagy lapos, vagy sikitó, vagy fojtogató mivoltában, a mint azt a különböző alsó néposztályok tájajaik szerint beszélnek, egyesektől hallani is kin, vegyesen pedig — csak egyszer volt nekem benne részem, és azóta mindig csudálkozom, hogy valamelyik vigjátékírónk még nem jött arra a gondolatra, színpadra hozni az ilyen szókavarékot. Nem tanácsolnám neki, hogy sokáig üzze, mert akkor a közönség okvetetlenül megszöknék előle, de egykét perczig aligha nem általános nevetést idézne elő, annyira bohókás alakzatokban jelennek meg a mi kedves magyar szavaink e sajtáságos tájszólási maskarákban.

És hozzá kell tennem azt is, hogy ha kicsi korunkban nem szoktatjuk gyermekeinket a tiszta, helyes kiejtésre, soha életükben nem sz a b a d u l h a t n a k meg a tájszólástól, ép oly kevésbé, mint a nyelvtani hibáktól; önkénytelenül és öntudatlanul reá jár a szájuk; olyan az, mint a konkoly, a mely buzában egyszer benne van, nincsen az a rosta, a mely végkép megtisztítaná tőle.

(Vége köv.)

Hiába mondom...

Pap Lászlótól.

Hiába mondom, nem szabad
Szeretnem tégedet,
Hiába vágyom lelkemből
Elűzni képedet;
Hiába hívom védelmül
Az ész hatalmát fel,
Az ész és szívnek harcza közt
Az észnek veszni kell.

Ha itt az édes óra, mely
Színed elé vezet,
S enyémbe tartom hosszasan
Picziny kis kezedet:
Eltűn szívem és lelkemből
A józan gondolat,
Szeretlek, és feledem, hogy
Szeretnem nem szabad.

Ha betekintek hosszasan
Galambszin szemedbe,
És boldogságom olvasom
E fényes tükrörbe;
Felejttem én az ész szavát,
Felejttem enmagam,
S szerelmet, hévet, lángoló
Susog minden szavam!

Mondd a kiáradt folyónak:
Térj vissza ágyadba!
Parancsolj nyugtot a vérsznek,
Ha bömből haragja!
Szívem e kiáradt folyó,
É; rajt az érzelmek,
Élet halálra untalan
Egymással ütköznek.

Szeretlek és szerelmem bűn,
Oh tudom, érzem ezt,
A jövő, mint a múlt, nekem
Szebb napokat nem fest;
Pedig szeretsz... tudom, viszont...
Imádkozz gyermekeim...
Feledést adj, hatalmas ég,
Imádkozz érettem...!

Az utolsó pontnál.

Fővárosi életkép.

László Mihálytól.

(Folytatás)

Valami fönséges lénynek tetszett neki az ellenálló tündér, ki hidegen mosolygott bókjain, látszólagos megadással hallgatta behizelgő szavait, de mihelyt valami benső hurt érintett, a szép hölgy csengő kacajba tört ki, s a meleg szivü lovag pillanatnyi zavar közt beljebb vonta vitorlát...

Minden fegyver, miket másutt annyiszor oly sikerrel használt, e nővel szemben eredménytelen volt.

A gróf már restelte is a dolgot, félt, hogy nevetségessé válik, ha a világ fülébe jut don quixotti szereplése.

S fölébredt benne a büszkeség is, mely ily megaláztatáshoz nem volt szokva.

Egy Monostory Samu, a híres világfi ennyire kijátszva! a kevély mágnás, kinek — saját vallomása szerint — nem minden nő tudott ellenállni: most mégis hátrálni kényszerült!

Hátrálni?!... ki tudja, nem fornak-e agyában új ostromtervek?

Égető vágyakkal ült kocsijában; arcán nem volt lemondás, sőt a remény tükröződött vissza szemeiben; ha ismét és ismét csalódnék!

Egy hosszabb, de biztosabb terv fogamzott meg agyában, mely sovár vágyait édes győzelemmel kecsgettette.

Mosolygott, egyre mosolygott, ha tervére gondolt.

Oh, ha ő azt a vérlázító szép asszonyt meg fogja hódítani! ha érezni fogja tüzes csókját ajkán, forró karjait nyaka körül, halani fogja a sziv lázas dobogását, mely érte, csak érte ver: mint fog mosolyogni a gyöngé világ fölött!

— Arany kocsit, arany kocsit neki... susogta mosolyogva a gróf, s könnyedén haladt föl az ügyvéd lakására.

II.

Klotild egyszerűen, de izléssel volt öltözve, s annyi báj, annyi kellem ömlött el lényén, hogy a gróf soha se volt szépségtől úgy megigézve, mint e pillanatban, midőn ismét egyedül találta a szép asszonyt.

— Mily véletlen szerencse, hogy boldog lehetek nagysádat ismét láthatni! — szólt Samu gróf s tisztelettel hajtá meg magát.

— A gróf ur mindig udvarias!

Samu gróf uri könnyedséggel foglalt helyet a divánon

— Nagysád ma is oly szép, oly igéző, elragadó, mint mindig. Csak ne volna kegyed oly kegyetlen; ne hagyná égni, szenvedni alázatos rabszolgáit, kik közt bizonyára engem illet a legnagyobb szájalom. Ah, ha elfogadna szolgájának, még a port is ajkammal fognám föl elbájolón kicsi cipőcskéiről!...

Klotild édesen nevetett.

— A férfiak szívesen rabszolgák bizonyos időben, de aztán azonnal fölülkerekednek és valóságos rabszolgatartókká lesznek. Mig a nő csak leány, s a férfi csak udvarló: addig még árnyoldalaink is tetszenek önöknek, sőt gyakran azokban lelnek legtöbb gyönyörűséget; hanem egyszerre mily hamar kiábrándul a szegény nő! Épen nem rég hallottam, hogy a legunalmasabb teremtmény minden földi lény közt a férfi. Én nem osztom e nézetet, mert végre is boldog vagyok, s férjemen kívül ki sem érdekel; de hátha mégis igen sok férfiura illik ez állítás?

— Nagysád ingadozik hitében! — vágott közbe a gróf.

— Talán! nem úgy tekintenek-e önök a nőre a legtöbb esetben, mint egy bálványra, a kit tele aggatnak minden ékességgel, mig önzésüknek úgy tetszik, s aztán nemcsak leszedik róluk az ékességet, hanem még saját kincsüket is elrabolják? A gróf ur ezt nem tagadhatja!

— Nem, szép nagysád, ezt nem tagadom! De bocsássa meg nekem e nagy vétket, ha azt mondom, hogy az önzésre önök, azok a kedves, igéző hölgyek kényszerítenek, a kik tájdalmainkat kinevetik, fohászainkon nem könyörülnek, csak kinoznak, gyötörnek azokkal a villámló fekete szemekkel, vagy elbűvölő égszínkék csillagokkal, melyek csakugy gunyolódnak érzelmeinkkel; egész élvezettel fojtogatják szivünket, s képesek a világ végiré vagy a halálba kergetni a szerencsétlen férfi-világot! Én ismerem e kinokat!

— Ha ismeri: miért nem kerüli?

— Nagysád könyörtelen! Ki képes a szépséget, az élet költészetét kerülni? Én egész életemben imádtam, bálványoztam mindent, a mi szép, a mi ragyogó, s elragadja az emberben az istent... Önök a teremtés legérdekesebb, legszebb, legfönségebb alkotásai: ki ne borulna le a világ szépsége előtt? S ke-

gyetek, szép istennők, tudják ezt, szemükben hordják a varázserőt, melynek egy szikrája elkábit vagy megbolondít, életet ad vagy megöl, mit tehetünk mi ily hatalom ellen? Oh, mint mosolyog e pillanatban is! . . .

— De hisz önök, gróf ur, azt hangoztatják örökké, hogy egyedül önök a teremtés urai! S mégis a gyöngé nő volna az élet és a halál ura? Önök, a kik annyi komoly ostobaságot találtak föl a gyöngébb nem unalmára; önök beszélnek elnyomatásról? — a gróf még soha se találta ily beszédesnek Klotildot.

— Föl tudják önök fogni: mily borzasztó a nőre az egyedüllét? Mig a férfit a kibuvó ajtókon elillan s feledve nő, családot, kötetmet: kedvére mulatja magát, addig mi nők virrasztunk s könyezünk. Ez az a boldogság, a mit önök igen sokszor nyujtnak nekünk!

— Önök soha ki nem alvó szerelemről beszélnek, szenvedélyes esküvéseket rögtönöznek, s aztán azt látjuk, hogy mi sem hamvad el oly hamar, mint egy férfiú lángoló szerelme, mi sem mulékonyabb, mint egy szerelmi eskü!

A vén világi azt gondolta magában, hogy most még távolabb áll céljától, mint midőn először látta Klotildot.

— Nagysádnak ismét igaza van, oly parányi kedves ajk csak igazságot mondhat; de talán mégis nagyon szigorú, midőn egy igazat sem talál nemünkben. Én gyöngének érzem magam szép nagysáddal szemben, s a világért sem bírnék ellenmondani, mert az egész világnál többet ér nekem nagysádat hallgathatni! A földi üdvösség minden kincse fölére nagysád bájos mosolyával, melyben annyit gyönyörködtem kellemes kifakadásai közben? Nem, szép nagysád, én mit sem tagadok, mindent aláirok! Bár szenvedéseim, bűvös szemeknek kegyetlen nyilai égő sebeket ejtettek keblemen, mégis megadom magam, s ha már hangos imádatom mibe sem vette, engedje, hogy ezentúl néma imádatokkal tekintsek mosolygó arczára, s a remény halvány sugarát tápláljam lelkemben,

— A gróf ur valódi rabja valami titkos érzelemnek.

— Nem! csak önnek szép nagysád!

— De hisz azt mondta, hogy minden szépnek bámulója, s mégis az én rabom volna? A gróf ur ismét elemében van!

— Igen, minden szépnek, de szép nagysád a minden közt a legszebb, a legistenibb, s így egyedül csak önnek vagyok rabja, imádója, bámulója, szolgája!

— Valóban? Mily őszinte! De azt hiszem, hogy a gróf ur elhibázta szerepét, mert ennyi bókra még sem vagyok érdemes! Talán nagyon is pazarul bánik bókjaival.

— Oh nagysád, ha csak egy szót volna szabad rebegni, hogy szeretem, hogy . . .

E pillanatban az ügyvéd lépett be.

— Bocsánat gróf ur; talán már régóta várakozik reám? Valóban rendetlen ember vagyok; az ügyek, a bíróság, ezer baj, de végre szolgálatára állok! — e szavakat egy lélegzet alatt mondta el Belényesi.

Samu gróf kegyesen mosolygott, s kezét nyujtotta.

Klotild magukra hagyta.

— Ügyvéd ur, igen fontos közlendőim vannak bizonyos vállalatokra nézve; — szólt a gróf közönyösen. — Három új részvénytársulat van alakulóban, kettő egyenesen tőlem indult ki, a harmadiknál pedig nevem veszik igénybe, s így itt is érdekelt vagyok. Én meggyőződtem, hogy ügyvéd ur nem oly szűk körre érdemes, mint a minőben eddig mozgott, hanem akarom, hogy minden vállalatban részt vegyen velem.

— A gróf nagyon kegyes! de hol a pénz, a név?!

— A manóba, ügyvéd ur: ön még mit sem hallott a szeren-

csevadászokról? Azok soha sem kételkednek, hanem cselekesznek. Pénzt majd a vállalatok adnak, nevet meg mindig tud csinálni a gróf Monostory Samu barátsága! Ön legalább is oly mértékben vesz részt a vállalatokban, mint én; föl hagy minden apró ügygyel, s a nagy Fortunával próbálkozik meg. Nekem mi szükségem sem volt a prózai bankok s társulatok közé elegyedni, de eddig mindig üldöztek, míg nevem oda nem adtam, s most már annyi minden vállalat van hozzám fűzve, hogy magam sem vagyok tisztában velük, miután elég csak saját vagyonom is számban tartani. Ön majdan viszonyaihoz mérten fényes házat fog vinni, mert a szereplés fényt, pompát követel. S végre is az emberek mindig e szemfényvesztés után indulnak. Holnap van a „Hunnia“ biztosító társulat közgyűlése, melyen fontos változások fognak történni, én azonnal átadok önnek harmincz részvényt, a melynél fogva részt vehet a közgyűlésben; a társulat ügyvédének — mint elnök — kandidálni és ajánlani fogom, s ez lesz az első lépés. Nos mit szól mindezekhez?

— Csak köszönetet a gróf urnak!

— Az ördögbe is, ön nem közönséges ember, Belényesi ur: önnek minden esetre szerepelni kell a fővárosban!

— Egyik legnagyobb s legrégebbi vágyam!

— S most egészen kegyeden fog állni, hogy mint lépjen föl a nyilvánosság előtt!

— A lehetőleg előnyösen; erről a gróf ur neve biztosít.

— És még valami! önnek igen szép neje van, Belényesi ur, — soha se szerénykedjék! Egy szép asszony mindig nagy kincs, kivált egy szerepet játszó férfiú oldalán; hanem önnek szép nejét még senki sem ismeri. Önnek nyílt házat kell vinni, hogy a társaság minél inkább megismerje a Belényesi nevet.

— Az mindig sok pénzt igényel.

— Igen, de önnek annyi jövedelme fog lenni, hogy az ilyen mű költségeket meg sem érzi. Aztán ne feledje, hogy a legszendébb, a legegyszerűbb nőnek is vannak kívánatai, miket megvár a férjtől. S mint tagadhatná meg ő, a kinek a szerencse kedvezni fog!

A fősvény ügyvéd perczeire gondolkozott.

(Folytatása köv.)

—

A h e l y e t t e s .

(Beszély.)

(Folytatás.)

És látván őt ott ülni, egyszerű pamut ruhájában, azonnal szembe tűnt, hogy mégis csak ide tartozik e nő e pompásan kárpított falak, e bronz-öntvények, faragott ivar-munkák és szőnyegek közé. Pedig mily otthonos volt ő már itt; hogy is ne, mikor ez mind úgy szólván az ő saját műve volt.

Hol a zeneteremben a zongorát, hol meg verseket keresett valamely dalhoz a könyvtárban. Tudott minden könyvet, hol áll, hogy is ne, mikor maga rendezé belé! Majd a széles puha karszékek egyikében pihenve, a kívüli szép vidéken merengett. Hiszen épen ezen kilátás kedvéért választá a kastély ezen szárnyát az urnő számára; e miatt rontatott, bontatott, változtattatott, megnagyobbíttatá az ablakokat, s most ezek elé helyezvén a karszékeket, épen azon pontra, a merről a táj képei legjobban terültek el szeme előtt, sokszor egész órákat töltött az ablaknál; máskor meg a falakat díszítő képekben, vagy a zeneteremben, szent ihlettől meghatva, Rafaelnek remek Szent Czecziliájának szemlélésében gyönyörködött, melyben a lánglelkű művész ecsete a zenészetet isteníté; majd ismét Murillónak egy Ma-

donnája kötötte le egész figyelmét. Ezen képből a művész az emberi tökélyek ábrázolásában, az istenséget látszik megközelíteni. A délnek élénk színekkel ecsetelt tájképei, melyek szintén szép számmal voltak a lakteremben, ismét más irányban hatottak az ő, oly igen fogékony lelkére. Itt-ott pedig állványokon függőleg alkalmazott válogatott ritka virágok hálásan viszonzták gondos ápolónőjük elismerését; diszes és illatos szépségükkel. Minden könyv, minden festmény, minden legcsekélyebb tárgy kedves lón előtte; minden helyecske vonzó, barátságos; oh, mily könnyű megszokni a jót!

Férje örömmel nézte e kedvencz időtöltéseit; mégis gyakorta egy felleget lehetett látni nyugodt tekintetében. Nem úgy Ellen, ez boldog volt e pillanatban, boldog férje által, és illetőleg jelen kedvencz időtöltéseivel, melyeket mind férjének köszönhetett. Ő egészen bele élte magát azon örömeibe, melyek a gazdag, előkelő osztályok kizárólagos sajátjai, s bár csak ideiglenesen élvezhette azokat, mégis boldog volt, nagyon boldog volt, de nem ám férje kebelén.

Mélyen érzé ezt Richárd, mióta Ellent szeretni kezdé.

— Ellen, — mondá egy napon nejéhez, — megfeleltünk feladatunknak. A kastély kész; méltóan befogadhatja tulajdonosát. A lordot napról-napra várhatjuk, kivált ha már, mint hirlik, csakugyan Angliában van. Nekünk tehát régi hajlékunkba kell költöznünk.

A fiatal nő megijedt, azonban a sorsnak alá kelle magát vetni. Könnyező szemekkel vett bucsut minden tárgytól, mely neki oly kedves volt, s melyeket megszokván, már majdnem magáéinak tartott. Végre be kellett vallania, hogy mindazokhoz csak úgy volt joga, a mennyiben ő alkotá, ő állítá össze egy egészszé; mégis érzékenyen fájlalá a sors igazságtalanságát, mely őt kiüzé e pompás termekből.

Oh, mily sivár, pusztának tünt fel előtte a kis tanyalak! Se zene, se olvasóterem; és mily kényelmetlen, mily gyéren, hiányosan van butorozva! se szőnyegek, se függönyök!

Keservesen sirt, és bár bensőleg szégyenlette könnyeit, rettetes elkeseredett és lehangolt állapotát lelkének, lehetetlen volt azt egészen eltítkolnia férje előtt. Ennek ellenben mind e fény és kényelem nem igen látszott szívéhez nőve, Ellen mintegy szemrehányást érzett e miatt és még súlyosbba tette helyzetét.

És Richárd mindezt jól látta.

Ellennek napjai üresek, érdektelenek, Richardéi pedig fájdalmasak valának.

Ez utóbbit hivatalos teendői ismét Londonba hívák.

Ellen magányában sem nyerhette vissza derült, elfogulatlan kedélyét. Sokat gondolkodott magáról, sorsáról és házasesetéről. Férjének rendíthetlen komolysága kellemetlenül hatott reá. Szivtelennek bélyegzé, és ezalatt e nő megfélekedezett saját keblébe nyulni, oda, hol mindig igen kevés szeretet honolt. Pedig mindent férjének köszönhetett! Ez lón támasza, midőn rokon, barát nélkül majdnem kétségbe esett elhagyatott helyzete felett; magasabb miveltsége által egy új, szebb világot nyitott neki, és egy férjtől kitelhető minden kimélet és gyengédségben részesült. Soha egy kemény szóval meg nem bántotta, ezt Richard nem teheté, sokkal kiméletesbb és elnézőbb volt; Ellennek még szeszélyei sem találkoztak kiméletlenséggel vagy dacczal, férje részéről. Hú áldozatkészségeért barátja irányában, és ezer meg ezer más nemes jellemvonásáért okvetlenül tisztelet és becsüléssel tartozott férjének. Mocsoktalanul állt az most eléje képzeletében; szeretett volna férje előtt térdre borulni, de hogyan? hisz ő úgy tiszta belső ösztönből annak még csak nyakába sem borult soha!

Egy miatt még is méltán volt oka, szemrehányásokat tenni férjének; azon különös rendíthetlen baráti viszony miatt, melynek minden mást alá rendelt. Vagy nem áldozta-e annak egész idejét, minden tevékenységét? Nem ez volt-e jelenleg is, máskor is, többször a hitvesétől való eltávolítás oka?

Ilyen és ehez hasonló töprengések közepette levelet vett férjétől, mely váratlan és nem sejtett megütközést szült benne.

„E. lord megérkezett“, így szólt a levél, „Számot kér vagyónáról, melyet számára két év óta korlátlan kezelék. Tudtommal híven jártam el ügyeiben, s még sem vagyok képes pontosan és kielégítőn számot adni mindenről. Igaz, londoni tartozkodásunk alatt sokkal több kiadást engedtünk meg magunknak, mint a mennyire körülményeink feljogosítottak, a kastély építetése pedig végkép kimeríté az eddig kifogyhatlannak látszó forrást. Egész összegek hiányoznak, a nélkül, hogy felelni tudnék róluk. Becsületemet, állásomat minden perczen csalási vád és bünper fenyegeti.“

„Rólad, kedves Ellenem“ — folytatá a levél — „gondoskodva van. Atyád hagyatékához nem nyultam. És ő iránta való kegyeletből az uraság biztosítja számodra régi kis hajlékodat, melyben jelenleg lakol; azonban, ha e kegyelmet vonakodnál elfogadni, keresd föl a fővárosban rokonainkat, ezek szívesen fogadnak be körükbe. Most egy ideig egymástól távol kell élnünk. Nekem első sürgős kötelességem, oly keresetmódot ragadni meg, mely által képes legyek minél előbb adósságomat letisztázni; csak akkor és úgy törülhetem le becsületességemről a szennyfoltot. Közöld velem véleményedet, leveled még a legközelebbi napokban Londonban, régi lakásunkon találand.“

Ellen újra meg újra átolvasá a levelet; de egy perczig sem volt bizonytalanságban teendőjére nézve. Eszébe sem jutott E. lordnak kegyelme. Alig telt el néhány óra, uti málhája összecsomagolva, és ő már postakocsin volt, utban, London felé.

Görcsösen összeszorított ajkai mélyen és igaztalanul sértett keblet árulának el, de azért nem könnyezett. E néhány óra alatt alig tudá magának elegendőn megmagyarázni különös lelki állapotát. Ujlag visszaidézte emlékezetében előbbeni viszonyát férjéhez; kezdetben gyermekes ingerültségét, vonakodván elismerni atyja vendégének tökélyeit, kinek azután mégis elfogulatlan bizalommal adá kezét s ki őt most szellemileg is emelé, és anyagi élvekkkel is megismerteté. Mindezekért hála és tisztelettel adózott neki gondolataiban és mindenek felett becsülé. Ekkoráig ennyiből és nem többől állottak érzeményei.

Mindeddig a jómóduság jelének vette a férj szilárd jellemét és nyugodt természetét, melylyel rendületlenül haladt az élet ösvényén, csekélybe véve a világi élveket, fényüzést, kényelmet, mind azt, mi ezen nőnél a földi boldogságok legfőbbjei voltak; legalább Ellen azon meggyőződésben élt, hogy férjének semmi kívánni valója nincs a világon.

Most egyszerre e váratlan levél egészen más irányt adott érzelmeinek: Richárdot félreismerik, igazságtalanul vádolják; élete, sorsa megbecstelenítő lealázásoknak van kitéve, és ha nem is ez, de minden esetre föl kell magát áldoznia, rendületlen kitartó szorgalommal dolgoznia, bármilyen munkát, hogy a pénztári hiányt lerója. Ellen keble remegett azon gondolatra, hogy ő segítségére lehet férjének. Egész lényé megváltozott; életét, vagyonát neki felajánlani, lón most legfőbb ohajtása. Feltárni előtte szívet, egyedül csak neki élni, ez, csak ez teheti most boldoggá a mindeddig szunnyadni látszó, most pedig, e néhány óra alatt felébredt — szerelemre gyuladt keblet!

(Folytatása köv.)

A magyar dráma története. *)

A magyar színészetnek valódi és méltó központja soha sem volt; Pest-Buda vegyes ajku népségével s másfél magyar színházával még most sem az.

De ha oly központja lett volna, vagy lenne is, mint London vagy Páris: a magyar drámai művészet fejlődése a török invasio által épen akkor szakítottatott félbe, midőn másutt legdusabban kezdett fakadni; s a mult század végén a színészet, eredeti drámairodalom nélkül, csak rögtönzöttetett, s ennél fogva tisztán eredeti magyar — milyen a maga nemében az angol, francia, spanyol és olasz — nem volt, nem is lehetett. De e rögtönzés alkalmával az eredeti fejlődésre a német szomszédság is a legkedvezőtlenebb volt. Hisz József alatt épen azelőtt akartak germanizálni, s a központban, Pesten a virágzó német színház, még a magyar urak által is pártolva, fölényben és szilárdul állott; e szerint a magyar színészet vágytársát, ellenségét utánozta, s attól vette darabjait, a kit le kellett volna győznie; s hogyan győzhette volna le a másolat az eredetit?

E bajt még inkább növelte az, hogy maga a német színészet is, mint nemzete, kozmopolita szellemű volt, s magának sem levén elég gazdag szinirodalma, kölcsönzésből élt: e szerint példája minket sem inthetett arra, hogy eredetiségre törekedjünk.

De a kiket utánoztak első színészeink, azok magok is utánozóik voltak a francia pathetikus modornak: e szerint mi nem csak a lefordítandó darabokat legtöbbsnyire, de még e rosz modort is csak másod kézből kaptuk.

Mindehez járult még azok részvétlensége, a kiknek pártolnoki kellett volna, s akadékoskodása, ármánykodása azoknak, a kik minden nemzeti lendületnek ellenei voltak. Azonkívül egy csomó előítélet, milyen: a magyar nem komédiásnak született; a magyar és a paraszt magyar nyelv nem is arra való; semmi sem lehet jó, a mi magyar s minden jó, a mi idegen. Az ilyeneknek száma akkor legio volt; hisz látjuk, hogy még most sem veszett ki fajtájuk!

A keresztyén dráma egészséges fejlődésének lépcsőzete ez: mysteriumok, moralitások, ezek mellett a népies komikum; eleinte kezdetleges, gyenge, de eredeti darabok; majd, a nyelv elegendő képzettsége fokán, a tehetséges írók minőségéhez képest, kitünő vagy remek művek, s virágzó nemzeti színészet és szinköltészet. Ilyen az angol és spanyol. Az olaszoknál kétféle komikum: utánzása s átdolgozása a görögöknek, rómaiaknak, mely semmire sem tudott menni; nemzeti alapon jó bohózatok és vigjátékok; a tragikumban utánzása a görögöknek, melyből a chorusok használata által egy egészen új drámai faj fejlődött ki: az opera, mely aztán nemzetivé lett. A francziáknál tragikumban utánzása a görögöknek, s termelt némi becs mellett csupán nekik való üvegházi növényeket; a komikumban Molière, a francia életből meritve, irt remek műveket; az ujabbkoriak nem képesek ugyan őt utólni, de a francia vigjátékirodalom a leggazdagabb s legügyesebb. Az ujabb romantikai drámairodalom legnagyobb hibája az volt, hogy a nézőt nem meghatni, hanem kíváncsivá akarta tenni, több gondot fordított az érdekes bonnyodalomra, mint a jellem- és szenvedélyrajzra. A legujabb drámairodalom pedig nagyon is élethű akar lenni, de nagyon is prózai, s nem lesz maradandó életű. A német jól indult s jól fejlődött a kezdetleges, gyenge eredeti darabokig, de aztán tudósai utánozták a görögöket, s fordították a már utánzó francziákat, s Lessingig lett semmi.

*) Mutatvány Szilghetinek. „A dráma és válfajai“ című művéből. Kiadta az Athenaeum.

Ezek közül, a kik legtöbbsre haladtak, az angol, spanyol és francia, egyszersmind a legszerencsésebb nemzetek is voltak. Nemessége, polgársága s népe minden vegyület nélkül egy nyelvet beszélt; nemessége egyiknek sem akart más lenni, mint nemzeti; a spanyol nem akart francia, a francia nem akart angol, s az angol nem akart más, csak angol lenni. Ezenkívül épen a drámai fejlődés kellő fokán a politikai hatalomnak is magas fokára jutottak, s hatalmas nagy birodalmat képeztek; s voltak virágzó, népes nagy városaik. Mind ezek nélkül virágzó színészetet, s ez által virágzó szinköltészetet nem igen képzelhetni; a történelem legalább nem képes felmutatni. Az olasz és német vegyületlen nagy néptömeg volt ugyan, de központ nélkül, politikailag szétdarabolt. A német udvarok és főnemesség ezenkívül csakhamar elfrancziásodott. A német sem akarta megvárni, míg saját szinköltésze a maga eredetiségében kifejlődik, mindjárt kész dolgot akart, s pártolta a francia vagy olasz színészetet. Például Bécsben a mult század kezdetéig csupán olasz színészet volt.

Hogy a mi viszonyainkkal tisztába jöjjünk: nekünk az Árpádok után lett vegyes korszakunk, aztán török és német invasiók s örökös harczháborunk; s mikor ennek vége volt, értelmiségünk maradt diák, főnemességünk pedig, a német módjára, mely németből elfrancziásodott, elnémetesedett; fővárosunk minden volt, csak magyar nem; magyar nagy városaink pedig szántottak, vetettek, s olvasták a löcsei kalendáriumot s nézték a kötél-tánczosokat, a hol pedig néztek szini előadást, néztek a németeket, mert a mult században, 1790-ig, egy magyar szin-társulatról sincs említés, ellenben német volt quantum satis. Az igazi tevékeny magyar értelmiség, mely tiszta tudatával birt annak, hogy a magyar nyelv művelése s fejlődése nélkül a nemzetnek is el kell halnia, mely végre mégis az egész magyar nemzetet magához ragadta, a mult században s e század elején is oly kevés számu volt, hogy a Haker-szálában bőven elérhetett volna: mert a hipokritákat, s fel-fellobbanó szalmatüzű hazafiakat, kik szónokoltak s ígértek mindent, de tulajdonkép semmit sem tettek, csak nem fogjuk azon tiszta jellemű s halhatlan érdemű buzgólkodók közé bebocsátani?!

Hogy e nyomoruságos állapotokról némi fogalmunk legyen, csak lapozzuk át a magyar színészet történetét 1790—2-ben. Kelemen és társai hogy futkostak Pöntiustól Pilátushoz! hány-szor folyamodtak az országgyűléshez, a helytartótanácsához, Pest-megyéhez, Pest és Buda városi tanácsához csak azért, hogy engedtessek meg nekik a fővárosban magyar előadásokat adniok. Mindenünnen pompás végzéseket, leiratokat, biztatásokat, ígéreket kaptak; de Unwerth gróf, a pesti német színház igazgatóbérleje, azt mondta, hogy: nem! s abban aztán mindnyájan megnyugodtak, s végre is közérvel csak annyit tudtak kieszközölni, hogy Budán a hid mellett egy fészorféle nyári színházban, vagy miben, játszhatnak magyarul, de a német bérlőnek két annyit tartoznak fizetni, mint ő fizet Tusch uramnak, a német színház tulajdonosának.

Ebből láthatni, mily kevés volt meg nálunk azon föltételekből, melyek másutt — kivéve a németet — a XVI. és XVII. században oly dus fejlődést eredményeztek. A XVIII. században ama legnemzetibb szinirodalmak már hanyatlottak. A német a XVIII. század második felében s leginkább annak vége felé kezdett eredeti irányban fejlődni, de már elkészt arra nézve, hogy tisztán nemzetivé legyen. De az írók is nagyon elütöttek egymástól: így míg Lessing, Schiller, Goethe nemesebb stilusu költői műveket adtak, a többiben (többsnyire polgári, ritter- vagy kísértetes szinművek) a költészetten kívül volt minden hatás,

érzelgés, siránkozás, garázdálkodó fatum, mind a legvastagabb prózai szellemben, s többnyire a legprózaibb nyelven is. Komikuma szerencsésebb volt, ha csupán bohózatról volna szó; de magasabb s maradandó becsü vigjátékot csak egy-kettőt tud felmutatni. A mi színészetünk 1790-ben, ennek szomszédságában, s a helyzetnél fogva erre utalva, akarta magát, hogy úgy mondjuk, rögtönözni. De ha ama fentebb említett föltételek mind megvoltak volna is, színészetet s szinköltészetet rögtönözni nem lehet. Pénzen, ha van, csak színpületeket lehet rögtönözni; művészetet és szellemet nem. Az az 1790-diki színi mozgalom nálunk is csak vajudás volt, mely az apostolok oszlásával végződött, s a színészet 40 évi vándorlása után a pusztában, a magasabb emelkedés első föltétele: az állandó színház, csak 1837-ben létesült, az is csak az ideiglenesség firmája alatt s a lenni vagy nem lenni félelme közt.

Pedig maga idejében nálunk is természetes és jó uton indult a dráma. A mysteriumok már a XIII. században nálunk is épen úgy divatoztak, mint másutt. Vele vagy mellette az eredeti komikai elem hihetőleg szintén fejlődött. Vahot Imre alkalmassint helyesen gyauitja, hogy Bolond Istók, Fa Jankó, Borsszem Jankó, Mikulás, Garabonczás, Paprika Jancsi még e régi korból eredt eredeti komikai alakok. Nagy ur alig volt udvari bohóc nélkül: mi gyermekkorunkban még láttuk a nagyváradi prépost grófnak udvari bohóczát, ki azonban maga jobban vihette volna a szerepet; mert míg a nagy éhség alatt ő volt az első, ki a buza köblét 100 frton árultatta, Bécsbe 100 vagy 200,000 frt bankótát küldött fel megégetés végett. II. Ulászló korában mintegy panaszként említik fel, hogy még a kolostorok falai közt is theátrális dalokat énekelnek; míg Zsámboki régi krónikairónk azt állítja, hogy a török azért mert II. Lajos ellen háborút indítani, mert magyar uraink a lakmározás- és theatrumnak adták magukat. A kezdetleges színészet tehát a maga idejében meg volt épen úgy, mint másutt; de a színirodalom is, mint ezt néhány fennmaradt példány bizonyítja.

Hogy a XVI. századból, midőn a színészet és szinköltészet másutt dus fejlődésnek indult, ránk nyomtatásban kevés magyar színmű maradt, annak okát megfejtí Toldy Ferencz. Az ily színművek másutt is ritkán nyomattak ki, s ha kinyomattak, sem tartattak méltóknak, hogy könyvtárakban megőriztessenek. „Bizonyos darabok vagy úgy nevezett status-aktiókat tartalmaztak, tehát politikai irányuak voltak, vagy a reformáció mozgalomból keletkeztek, s így, mint amazok is, egyik vagy másik felekezet és párt által üldöztettek, és a hol lehetett, megsemmisítették.“

A régi műsorból, mint az akkor mivel különböző drámái fajok képviselői, egy-egy példányban a következő darabok maradtak ránk: a politikai szindarabok közül (1568) „Balassa Menyhért;“ klasszikai tanodai dráma az egy Bornemisza Péter „Elektrája“ által (1558) van képviselve, de azóta ez is elveszett; a biblia tanodai dráma az egy Szegedi Lőrincz „Theophaniája“ (1575) által; végre az ugynevezett moralitások szintén egyetlen maradványa, a hires Komiko-Tragédia; ezekhez járul új felfedezés után Sztárai Mihálynak protestans szellemű s polemikus irányu két szindarabja, melyeket nem rég Toldy Ferencz ismeretett az Akadémiában. Vahot Imre Illyefalvi István „Jephta“ című szomorujátékát 1593-ból is említi, s azt, hogy 1575-ben Szegedi Lőrincz honszerző atyáink tetteit foglalá drámába

A tizenhatodik századból fenmaradt és elősorolt eredeti színművek közül legtöbb figyelmet „Balassa Menyhárt“ érdemel. Ez nem valami klasszikai vagy bibliai darab reminiscenciája vagy utánzása, hanem mind tárgyra, mind felfogásra és

kivitelre nézve tösgyökeres magyar és eredeti. S csak ez uton s ily előzmények után fejlődhetett volna egy egészséges eredeti színirodalom, ha a viszonyok kedveztek, állandó színpadok keletkeztek s írói nagyobb tehetségek is támadtak volna. De hazánk akkor a török és német invasiók következtében folytonos háboruk színtere volt, s az ily jó magvak a vérben és a köznyomorban elfultak. Folyvást nagyobb és véresebb tragédiák történtek az életben, mint a legmerészebb fantázia képes lett volna színre hozni. Nem hisszük, hogy a mostani porosz háboru alatt Franciaországban csak egy új darabot is irtak volna. Gondoljuk meg ezt, s gondoljunk hazánkra a tizenhatodik és tizenhetedik században, s könnyen feltaláljuk okait, ez időkből miért maradt el nálunk a dráma fejlődése, holott más életrevaló nemzeteknél épen akkor virágozott fel.

Pedig e „Balassa Menyhárt“ oly egészséges mag, mely a legszebb reményekre jogositott volna. Szerzője ismeretlen. Toldy Ferencz megjegyzi: „Szerzőjéül valamely vándor színésztársaság tagját tartom, azon élénk s igazán drámai dialogusnál fogva, melyet amaz időben csak egy, a színpadi előadás kellékeivel gyakorlatból ismeretes férfitól várhatunk.“ Hogy e kellékek alatt nem a külsőségeket érthetjük, az kétségtelenül.

Nem akkor, de még most is a vándorszínészek kellékei legtöbbnyire inkább rontják, mint elősegítik az illusiót. E darab öt részben történik, különböző helyeken s különböző időben, s így a hely- és időegységre, valamint az angol és spanyol színművekben, úgy itt sincs semmi tekintet. Ha adták e darabot, hihetőleg scenában adták, mint amazok színműveiket, s vagy semmi, vagy valami állandó díszletformát használtak, mint amazok. Ha a többi elveszett világi darabok is ehez voltak hasonlóak, ez meggyőző, hogy nagyon helyes uton indultak az eredetiséghez, sokkal helyesebben, mint a görög s római klasszikusokat utánésinálók. De e darabban nem csak a dialogok élénksége és szabatosága feltűnő, hanem a jellemrajz is, mint ezt igen helyesen Toldy Ferencz is megjegyzi. S együtt véve már e három tulajdonság is oly belső kellék, melyhez nem csak a külső előadás eszközeinek ismerete, hanem valódi drámaírói tehetség is kell. De a mi még feltűnőbb, ez író jellemzési módját nem is lehet tipikusnak mondani, hanem az egyénítésre törekvőnek. Személyei általában egymástól különböző emberek, Menyhárt pedig s az érsek valódi egyénített jellemek. Az alma nem messze esik fájától, s Learben azt mondják a két gonosz nővérrel: Ugy hasonlítanak egymáshoz mint egyik vaczka a másikhoz; ilyesmit látunk itt is. Balassa Menyhárt az apa, s Balassa Boldizsár a fia, minkettől elvetemült gonosz rabló főúr; mégis, ha összehasonlítjuk őket, épen úgy fogunk különbséget találni köztük, mint Lear gonosz leányai közt. Azonban bármily feltűnő e darab mint kor- és jellemrajz, ne véljük, hogy benne valami egy csomóban végződő és megoldott jóra való cselekvényt találunk. Ez nincs benne, ez csak jellemrajz; s nem is mondható egyébnek, mint kezdetleges, de jó terméknek. Tán nem rosszul jellemezzük, ha azt mondjuk: szerző Balassát pellengérré állítja, nyakában bünei táblájával. Balassa kiáll, a mint élt, s elmondja őszintén, mily szörnyű gazember ő. De ebben van valami humor. Mint „Harmadik Richárd“ hires monologjában jellemzi magát, ép úgy tesz ez a Balassa, csak hogy ezt elmondja saját embereinek, kik különben is jól ismerik, s az érseknek gyónja meg, s nem oly pompás és nagy-szerű képletekben, mint Richárd.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Juliushó 15-dikén.

A zöldből a zöldbe. — Amerikai vendégek. — A városligetben. — Wurstl-prater. — A Margit-sziget. — A virágok virága. — A svábhegy.

A boldog falusiaknak fogalmunk sincs arról, hogy mily afrikai hőségben él a fővárosi ember. Nem tudják, mit tesz az: 30—40 foknyi melegség, árnyékban, pedig a jó Bernáth Gazsi oly találóan megmagyarázta, hogy ilyenkor nagykanállal merik az elolvadt embereket.

Hiába beszélt nekem Virgil a mezei élet gyönyöreiről, hiába festették nekem oly szépnek a falut nyáron, én mindig irtóztam a falusi élettől; hanem a mióta oly kegyetlenül forró sugarakat lövel a nap reánk — szegény fővárosiakra; azóta irigylem a falusiakat.

Az aszfalt puha, lágy, mint a perzsa szőnyeg, hanem mégis szívesebben járnék a kavicsos, vagy kavicsatlan földön, fák árnyékában, a Duna meleg vizét szívesen fölcserélném valami pizstrángos tavacszkáért, hol leheveredve csöndesen halászna az ember.

Boldog falusiak! mennyit szenvednek a szegény fővárosiak!

Nem tudom, én ilyenkor mindig a természetről, a növényekről ábrándozom, valóságos virágbuvár vagyok; az igaz, hasztalan olvasom Tilingius vaskos könyvét a liliomról, mert liliomok nem nyílnak szobámban, pedig leborulnék előttük, mint Haenke német tudós, midőn az Amazon-folyam vizében egy victoria-regiát talált.

Oh, én föl tudom fogni, hogy mint örülhetett meg egy malabári filozóf abban, hogy a mimosa pudicát (a szemérmes érzőkét) tanulmányozta; van a virágokban valami bolondító, szédítő, ha sokat vagyunk velük.

A tengeri uttól mindig félttem, s most mégis örömet elvitortláznam Amerikába, hogy a bambusz nagyszerű, góthives csarnokai alatt huzzam át a nyarat, hol méltóságosan sétál az elefánt.

Az őserdők, a rengeteg titkos bűbájjal vonzzák az embert, maga Chateaubriand soha sem érezte magát úgy meghatva, mint egy rengeteg erdőben, holdfényes éjjel. A rengeteg mélységes csöndjében minden oly rendkívüli! Az éj varázsszeple alatt tompa, titokteljes fohászok kelnek, melyek alatt rejtélyesen reszketnek a lombok. Babonás, elhaló morajok zenéje szeli át a léget, majd meg madárdalok zengése hallatszik. Mindezt csak egy ossiáni borongós lélek képes fölfogni.

Ez ábrándos sohajok azonban nem igen enyhítik a forróságot, önök pedig legkevésbé sem bocsátják meg, hogy e keretben, hol máskor a hét történetének tarka képeiben gyönyörködtek, most a legközönségesebb dolgokkal untatom.

Induljunk tehát, tegyünk egy kirándulást a főváros környékén, ha már annyira benne vagyunk a z ö l d b e n .

Hiába irigykednek a bécsiek a mi ifju fővárosunkra, hiába kicsinylik, mert évről-évre nagyobb hire terjed Budapestnek, s ma már nem csak Berlinből, Páris- és Londonból, hanem még Amerikából is érkeznek látogatók, kik végre is találnak ebben

a „barbár“ fővárosban monumentális épületeket, értékes műgyűjteményeket, s kedves kirándulási helyeket.

A napokban érkezik ide egy amerikai női társaság, kik bizonyára gyönyörködni fognak a korzó szépségében, a királyi folyam tündöklő tükrében, s a királyi várkastély bájos fekvésében.

A lóvonatu pálya kiviszi őket a városligetbe, mely sokkal kedvesebb, mint a bécsi Práter, vagy a berlini népkert.

A közönségnek még mindig kedvence a városliget, a köröndön kocsit ér, egyik fényesebb, mint a másik, szebbnél szebb paripák futnak előttünk, s az emlékezetes nádszékeket a magas arisztokrácia itt időző tagjai foglalják el, hölgyek fényes toilette-ekben, körülvéve fiatal lovagoktól, szórakozást kereső államférfiak, politikusok, a pénz-arisztokrácia fényelő népe, — csak az az egy ember hiányzik szerény nádszéken, a ki éveken keresztül hűséges látogatója volt a ligetnek: az „öreg“ ur.

A liget puha pázsitán a kicsi világ zajos népe futkároz, a tavon karsu csolnakok suhannak, s a zene három-négy helyen is mulattatja a közönséget. A drót-szigeten egy bécsi zenekar csalogatja a sétálókat, melynek a fülhasogató kintorna felel udvariatlanul, szintén csalogatva szokásos publikumát. A hinták gőzerővel szelik a levegőt, s a ki e szédítő látványnak nem barátja, s még a ligetben is a csöndes, de egyszerű képeket keresi, az a hattyu-szigetre megy, melyet többnyire a gyermekvilág lep el, s a hófehér hattyukban gyönyörködik.

Hanem azt már visszatetszőnek fogja találni még az idegen is, hogy a liget végén fekvő s a bécsi „Wurstl-Prater“ mintájára berendezett, sátorokkal stb. tele rakott helyet szintén ama bécsi néven hívják, mintha nem tudnánk neki magyar nevet adni. Itt különben mulatságos látvány tárul föl vasárnaponkint; a táncz helyet a konyhahölgyek és Márs fiai tartják megszállva, s késő éjig járnak kintorna mellett a csárdást és a mazurt. A sátorokban és a bódékban meg mindenféle csodadolgokat mutogat az élelmes német, s sokan körülutazzák a világot, megjárják a világvárosokat, a panorámák csalóka képei után.

Ma már a liget sem ment a portól, s kivált nyílt részein egész porfellegek (kisebb kiadásban) rontják a tiszta levegőt.

Na de a ki egészen pormentes és illatos levegőt akar szivni, az a Margitszigetre megy, a mit leginkább bizonyítanak mostanában sokat beszélő honatyáink, a kik délutánonkint nagy számmal látogatják a szigetet.

Meg is érdemli. A külföldről is csakugy sereglenek e gyönyörű szigetre, melynek hire bejárta már az egész világot.

Sok idegennel találkozunk, a kik csak egyedül azért jönnek Magyarországra, hogy a Margitszigeten néhány hetet tölthessenek.

Elismerik, hogy ily paradicsommal egyetlen főváros sem dicsekedhetik.

Minden oly ragyogóan tűnik a szembe. A gazdag növényzet, a szép, lombdus facsoportok, a műkertészeti izlés, minden, de minden kellemes elragadtatással van a látogatóra.

Nem rég egy angollal ismerkedtem meg, a ki nem talált elég magasztaló szót a sziget lefestésére.

— Önök valóban boldogok! — szólta mr. Browning, ki különben is nagy természetbarát. — Ily paradicsomi sziget, ily rózsaillesztos lég! — Ezzel karon fogott s egy rózsabokor-csoportozathoz vezetett.

— Látja, én itt szeretnék meghalni! A rózsza az egyetlen virág, melyet kimerítően tanulmányoztam. Én nem tudok dolgozni, ha íróasztalomon legalább egy rózsabimbó nem mosolyog reám.

Egész lelkesedés szállta meg.

— A rózsza a virágok királynője; szép, szerény, és tövises... symboluma a szépségnek, mely mr. Brown, angol orvos szerint akkor legigézőbb, midőn a szivben a bánatféreg kezd pusztítani, a rózsza pedig akkor legszebb, midőn hervad a sziv fölött. Aztán symboluma az örömmnek, a fájdalomnak, az életnek, a gazdagságnak. Tudja-e ön, hányszor megénekelték a rózsát? A görögök azt hitték, hogy Adonis vagy Vénus véréből származik, a törökök szerint Mahomed verejtékéből származott, hanem ezt nem fogadom el, mert megöli a poezist. Ah, kedves, csábos virág a rózsza!

— Csakhogy a rózsának is megvan érzéktompító hatása: „Alles in der Welt lässt sich ertragen, nur nicht eine Reihe von schönen Tagen“ mondja Göthe.

— Ah, ah, ön a növény-sziget lakóira czéloz, a kik a rózsaleveleket sybarita-párnáknak használják. Azt mondják, hogy a ki örökké rózsasalugasban lakik, végre is undort kap. Én nem hiszem, uram! Ismerem a rózsát és titkait... Reá hagytam.

— Eddigelé ezerféle fajú rozsánál többet ismerek — folytatta angolom. — Olvastam, a mit Anakreon, Sapho, Homer a rózsákról irtak. A rómaiak még télen sem tartottak ünnepélyt rózsza nélkül, a mikor az utcákat és épületeket is rózsákkal hintették be. Aztán emlékszik-e, hogy Heliogabalus vendégeit rózsákba fullasztotta? A történelem bizonyítja, hogy a rózsza mily nagy szerepet játszott mint rózsasaluga Ázsiában. Nem untatom soká, csak még azt említem meg, hogy Nourmabal hercegnő, a gyönyörű szőke szépség, kit Hugo Victor is megénekelt — egész csatornát töltetett meg rózsavízzel, melyen aztán a nagy-mogollal kéjcsónakázott. S Rhodus szigetét is a rózsáról nevezték el. — Végre megkegyelmezett angolom s tovább sétáltunk az izlésesen szegélyezett uton.

— Én sokat jártam a világban, — szólta ismét angolom, — laktam San Franciscoban, abban a szobában, mely a sequoia növény kérgéből, ez a növényország mammutja, készült, 40 ember számára. A Sierra-Nevadán fődözék föl, 5000 lábnyi magasban; törzsének hossza 400, átmérője 30 láb. Ma már csak a rózsák után járok; vagy egy rózsasalugasban, vagy egy rózsabokor tövében akarok meghalni. Ez egyedüli vágyam.

S oly mozdulatot tőn, mintha azonnal megakart volna halni a rózsabokrok közt.

Nem mondtam ellen neki, midőn a Margitszigetet dicsőítette, mert féltem, hogy ismét hosszas magyarázatokba bocsátkozik. Pedig a mi a kényelmet illeti, sok megjegyzést lehetne tenni a berendezésre nézve. Hiányzik egy nagy fürdőhöz illő fogadó; a mostani valóságos sörház, kivált ha a tolakodó személyzetet tekintjük, s nincs egy ugynevezett „Kursalon.“ Azonban majd lassan lesz minden. Mr. Browning nem kevésbé lelkesedett a svábhegyi, vagyis széchenyi-hegyi fogas vasut iránt, mely az eddig nehezen megközelíthető szép környéket egészen kezeinkbe adta.

E művön meglátszik a svájci csin és kényelem; akár az indóház tágas várótermeit, akár az Eötvös-villát tekintjük, mely fogadóvá van átalakítva.

Rendesen két vonat közlekedik, az egyik alulról, a másik

felülről indul, s a kis erdőben levő kitérőnél találkoznak; minden vonat 80 személyt fogad magába. A kocsik kényelmesen vannak berendezve; fölfelé, a padok keresztbe levén fölállítva, hátal emelkedünk, s a mozdony fölfelé a vonat mögött, lefelé pedig elől van. A vagonok nyitottak. A vonatról a legszebb panoráma gyönyörködteti a nézőt. Alattunk a kimagasló budavári tornyok, jobbra-balra a regényes erdőcskék, előttünk a pompás Margitsziget és Csepelsziget, a Duna, palotakoszoruival és a főváros környékén elterülő apró falvak. Az utazás csak husz perczig tart. Fölérve, minden irányba elszéledhet a közönség, a nélkül, hogy a kellemetlen ott-hagyásnak volna kitéve. L. M.

Budapesti hírvivő.

** (Gizella főherczegasszony) születése napját ünnepélyesen ülték meg e hó 12-dikén a München melletti schwabingi nyári lakban. A bajor ház összes herczegei és herczegnői tisztelegtek ez alkalomból a főherczegasszonynál, Rudolf koronaherczeg pedig, ki ez ünnepélyre szintén megjelent, értékes ajándékokat hozott a szülék és maga részéről. A nagy diszebédén sok pohárköszöntés volt, és Lipót herczeg, a ki vőlegénysége nagy részét Rudapesten és Gödöllőn töltötte, ez alkalommal Magyarországról is megemlékezett.

** (Jótekonyság.) Mint annak idején említettük, e hó 1-sején hunyt el G u b i c z Andrásné. Végrendeletében következő jótekonny czélú hagyományokat tett: a műgyetemnek alapítványul 11,000 frt; egy Jákóhalmán felállítandó kiskedovóda alapjárá, az ingatlanokon kívül, 9000 ftot; az országos mezőgazdasági egyesület „Istvántelki“ tanodájának 2000 frt; az irói segélyegyletnek s a nemzeti színház nyudijintézetének 1000—1000 frtot; a pesti bölcsödének, a gyermek-menháznak, a gazdasszonyok árvaházának, a pesti szegények házának, a vakok intézetének s a természettudományi társulatnak egyenkint öt-ötszáz forintot, végül a pesti gyermekkórház egyesületnek s a Rókuskórháznak két-két száz forintot. — Gróf K ö n i g s e g g Gusztáv a pruzskai községi iskola építkezési költségeinek fedezésére 600 forintot adományozott. — B a l o g h János képviselő 117 frtot küldött a szőregi tűzkárvallottaknak, mely összegbe ő maga 50 frtot adott. — Egy szegedi polgár (R é p á s József) elhunyt neje emlékére évenkint többször megvendégli városrésze koldusait; e napokban is lakomát adott nekik. — C s o n g r á d m e g y é b e n eddigelé 125 tótajku kolera-árvát fogadtak föl — V o d j á n e r Albert a magyar tudományos akadémia rendelkezése alá 6000 frankot bocsátott azon czélból, hogy az összeg két éven át három-három ezer frank erejéig egy, a magyar tudományos akadémia nemzetgazdasági és statistikai osztálya által kijelölendő oly szegény ifju segélyezésére fordíttassék, a ki a nemzetgazdaság terén már némi jelét adta e pályára való hivatásának, s e részben külföldön kíván bővebb ismereteket szerezni.

** (Rózsás napló.) G u l y á s János, gróf Károlyi mácsai uradalmi számtartója, e hó 12-dikén jegyezte el D e y m e k Gabriella kisasszonyt. — Pozsonyban G ó b y Imre evangélikus tanár és Z e l e n k a Emma kisasszony, a főesperes leánya e napokban ülték meg menyegzőjüket. — Sopronmegyében C s u f o r d o n S i m o n Vilma kisasszonyt M a y e r Emil jegyzé el Stuttgartból. — Nagyváradon e napokban tartá esküvőjét B a m a Mihály pénzügyi ügyészégi igazgató S z e r v a n s z k y Ilka kisasszonnyal. — Oraviczán L a m b e r g Imre alügyész eljegyzé S p i l k a Emma kisasszonyt.

** (A margitszigeti fürdő) második számú kimutatása szerint junius 15-dikétől julius 1-sejéig 141 új fürdővendég

érkezett; az idény megnyitása óta összesen 450, többnyire budapesti vendége volt a fürdőnek. Április 15-dikétől július 1-sejéig a rendes vendégeken kívül 63,000 látogatója volt a szigetnek, kik közül sokan jó eredménnyel használták, illetőleg használják a fürdő gyógyerejét. A jövedelem pedig 7000 frt volt, a mi a sziget fenntartási költségeit sem fedezi. A császárfürdőnek is igen jó idénye van. Április 15-dikétől júliushó 10-dikéig 30,409-en használták benne a gőzfürdőt, 44,506-an a kőfürdőket, 5471-en a kádakat, 4070-en a török fürdőket, 12,842-en az uszodákat, 3070-en a márványfürdőket, 8400-an a népfürdőt. Továbbá a bérlők 9734 szegénynek ingyen fürdőt adtak. Mikor a Margitsziget megnyílt, sokan azt hitték, hogy azontul a császárfürdő hanyatlani fog. Szerencsére, egymás mellett virágoznak, a mi egyaránt mutatja a fővárosi élet nagy lendületét és azt, hogy mind a két helynek megvannak a maga előnyei. A Margit-sziget egyetlen szépség tekintetében, a császárfürdő pedig páratlan fürdőinek sokféleségére nézve.

* * (Petőfi halálának évfordulója) e hó 25-dikén lesz s illő volna, hogy a nagy költő emléke e napon minél több és szélesebb körökben megünnepeltetnék. — Beliczay fiatal budapesti orvos tulajdonában van Petőfinak egy daguerrotyp arcképe, mely úgy látszik, hogy a költő 20—21 éves korából való. Beliczayra e becses ereklye, a költő fia: Petőfi Zoltántól maradt, kinek hű barátja volt. Beliczay az érdekes kép sokszorosításáról szándékozik gondoskodni, és az ebből befolyó jövedelmet valamely közczélra — alkalmasint a Petőfiház megvételeire — akarja áldozni. Az eredeti képet a nemzeti muzeumnak szánja, de életében nem akar megválni a becses ereklyétől.

* * (Losonczy László) ismert nevű költő és volt nagy-kőrösi lyceumi tanár, ki már egy ízben az országos tébolydában gyógykezeltetett, utóbbi időben Kecskeméten, fájdalom, újra elmezavarba esett; a rendőrség ennél fogva az őrjögöt a polgári kórházba helyezte el addig is, míg az országos tébolydába való felvételére iránt a már kikért miniszteri engedély megérkezik.

* * (Báró Eötvös József sirja) tudvalevőleg Ercsiben van, mely helység báró Sina Simon jószágga. A nemes tulajdonos e napokban meghagyta jószágigazgatójának, hogy a sirboltot, melyben a feledhetlen hazafi nyugszik, a legnagyobb bőkezűséggel, minden költségkímélés nélkül helyezze oly állapotba, hogy az a nagy költő és államférfihoz méltó legyen. A jószágigazgatóság e felszólítás folytán kihivatott a fővárosból iparosokat, hogy a sirbolt kiigazítását azonnal munkába vegyék. A sirboltot díszes liget fogja körülvenni, a kápolna pedig a műépítészeti igényeinek megfelelő diszitményeket fog nyerni.

* * (Milán szerb fejedelem) mult szombaton éjjel érkezett fővárosunkba a közönséges gyorshajón s az éjet a hajón töltötte. Vasárnap reggel tisztelegtek nála Bittó István miniszterelnök, Szapáry Gyula gróf belügyminiszter és Hunyady László gróf képviselő. Ezek el is kísérték a fejedelmet a vasúthoz, hol reggelit vévén magához, tovább utazott Bécsbe és Ischlbe, a honnan mult csütörtökön, ismét fővárosunkat utba ejtve, Oláhországba utazott.

* * (A Kisfaludy-társaság) elhatározá legujabb „Évlapok“-jában kinyomatni Garay János ama hosszú leiró költeményét, melyben József nádor halálát, István főherceg nádorra választását és emlékezetes körutját énekelte meg, s melyet Toldy Ferencz olvasott föl néhány hónap előtt a társaság körében. Addig a nyilvánosság nem tudott létezéséről. Az „Évlapok“ e közleményéből, elnöki intézkedéshez képest, díszes papíron külön lenyomatot készítették a költő özvegye számára; a lenyomat két pompás kötésű példányát pedig e napokban Toldy Ferencz

elnök és Greguss Ágost titkár átnyújtották József főhercegnek, azzal a kéréssel, hogy e fenséges atyjáról és bátyjáról szóló emlékköltemény egyik példányát a társaság részéről a maga számára elfogadni, a másik példányt pedig felséges nővére: a belga királyné részére elküldetni sziveskedjék. A főherceg megilletődve mondott köszönetet e figyelemért, s átvéve a két példányt, megígérte, hogy sietni fog az egyiket mielőbb a belga királyné kezéhez juttatni.

* * (Reviczky), a Turinban elfogott váltóhamisító ügyében e napokban a turini hatóság részéről az ott fogva levő R.-nek két fényképe jött ide, azon czélból, hogy ezek nyomán állapittasék meg ennek azonossága. R. tudniillik Turinban azzal lép föl, hogy ő nem R., hanem egy adósságai miatt bizonyos alföldi magyar városból megszökött kereskedő. Reviczkynek ismerősei azonban a vizsgáló bíró előtt hű képmásának mondták a nekik felmutatott fényképet. A turini hatóság a vizsgálat ezen eredményéről diplomaciai uton értesítettet.

* * (Egy eldobott szivar.) Vasárnap a budai hegyi pályaudvar vendéglője előtt egy ur ült nejével. A nő könnyű ruhája hirtelen lángra lobbant s férje egész elrémült. Szerencsére Kristen ur, a hegyi pálya forgalmi igazgatója, (svájci ember,) ép arra ment s látva e bajt, a nőt földre teríté, míg kísérdje az égő ruhát leszakgatá, kezén több sebet kapva. Mondják, hogy e gyors segély nélkül az eldobott szivarnak megint egy nő esett volna áldozatul.

* * (Az ujbpesti zendülési bünpörben) mult szombaton hirdette ki a pesti királyi törvényszék az ítéletet. A 91 vádlott közül 76-ot ítélték el állhir-terjesztés, büntettek elkövetésére való izgatás, szándékos kártétel, gyujtogatás, rendőri közegek bántalmazása, zendülés, nyilvános erőszakoskodás, rablás és gyilkossági kísérlet miatt. Négy vádlott, még pedig: Csömör Ferencz (a cigány), Reszel Antal, ifjabb Tóth János és Vagács Lajos mint főczinkosok egyenként hat évi börtönre; a többiek 1—5 évi, részint 1—8 havi fogságra ítéltettek. — Sipos adóvégrehajtó ellen, ki 37 krajczárnyi adótartozásért erőszakolta a véres eseményt, a pénzügyminisztertől hivatalos eljárást kért a törvényszék. A két pandurt pedig, kik az égő házban védelmezték magukat, Pestmegye figyelmébe ajánlja, megjutalmazás végett.

* * (A svábhegy.) Mióta a fogaskerekű vasut megnyitattott és miután valódi saharai hőség olvasztja most fővárosunkat, a ki csak teheti, ezen hegy enyhe hűsége menekszik. Reggeli 6 órától éjfélig közlekednek a vonatok, és még sem képesek mindnyáját szállítani, mert kevés a kocsi. Már eddig is a e vasut több mint 20,000 személyt szállított a svábhegyre és ugyanennyit vissza. Mult vasárnap 28 vonat ment a hegyre és ugyanannyi jött le. Az utasok nem félnek már balesetektől, miután meggyőződtek, hogy a vonat, akár völgynek, akár partnak megy, egyaránt megállitható két lépésnyi távolságra. Az igazgatóság az erdei uton kívül egy másik utat is jó karba helyeztetett, mely az állomási épülettől a hegy párkányáig vezet, és arra is felügyel, hogy a nagy vendéglő a közönség igényeinek megfelelően. — A budai dalárda és tornagyűlés vasárnapra kitűzött nyári multságának is nagy akadályára volt e pálya gyakori fogfájása. Kora reggel e pályán akartak a svábhegyre fölrandulni, hanem a hegyi pálya nem ment, fogfájása támadt megint Kilencz óráig nem lehetett rajta közlekedni, sőt azután is meg kellett szüntetni menetét.

* * (A budai szinkör) hála Istennek, még él, és kétségkívül köszönettel tartozunk Bokody igazgató úrnak, hogy jelenleg magyar színháza is van fővárosunknak. Bokody derék társulattal rendelkezik, és új darabokról is ügyesen gondoskodik. Ezuttal a „Száz szüz“ rántotta ki. Eleinte ez sem akart hatni, las-

san-lassan azonban a sok „pikánteria“ megtette a magáét, és azóta ismét vigan foly ott az élet. E héten ismét új operettet adtak ott elő, „Tíz férfi és egy nő“ czim alatt, a mi szintén tetszett. A darab nem egészen új, hanem csak fordítás, a menyinyben a régi „Tíz leány egy férfi“ bohózat meg van fordítva. Abban tíz hölgy egy férfit, itt egy hölgy, és még milyen! egy kremzi özvegy mézárósné, tíz vállalkozó közül, a kikben ugyanannyi nemzetiség egy-egy bohókás példányban van képviselve, kénytelen választani jövődöbéli házi zsarnokát, és a sok tapogatózás után végre is egy Hanzi nevű ifjut boldogit szívével. Az igaz, hogy ennek a foglalatossága a lehető legalacsonyabban jár: csizmatisztító; de annál magasabbra lobag szive lángja a tüzről pattant özvegy iránt és ez dönt. Jól is adják, különösen Káldiné a mézárósné, és az értelmes Solymosy a Hanzi szerepében sok tapsot kaptak. Ugyanez este a „Betyár“-t is adták elő. E kis népszimű a vidéki szinpadokon már régibb idő óta ismeretes, nálunk azonban, hol a szép népdalok mellett műszerkezetet is várnak, csak most adatott először, és tetszett. Szerzője, Bethlenfalvy még kezdő, de tehetség, a ki néhány jeletet már is igen szépen tudott szinpadra teremteni. A többit az ügyes játék, Bényeiné kedves élénksége és Berényiszép népdalai tették meg. Ujabb ujdonságokul végre be vannak jelentve: „Az üstökös hóbortjai“ Egerváry Ödöntől, és Delibes Leo „Petand király udvara“ nagy operette, melyre a derék társulat nagyban készül. Örömmel vettük febat a hirt, hogy ez a derék társulat most már aligha nem állandóan a fővárosé marad, a mennyiben Bokody ur a jövő őszi és téli idényre az istvántéri színházat vette bérbe, és ott folytatja majd elismerésre és pártolásra méltó működését; és hogy annál kevesebb gonddal tehesse, egyuttal a székesfejevári színházat is kivette; egyszer itt, egyszer ott, így majd csak megélünk, gondolja, és nem épen rosszul.

* * (Irodalom.) G á s p á n l e r s, szép tehetségű fiatal költőnkől „A bálkirálynő dalai“ czimű kötetmennyfüzér jelent meg Aigner Lajosnál. A szakszerű ítézet tüzetesen fog szólni e kis könyvecskéről, és bizonyára elismerőleg, mert igen kedves kötetmennyek vannak benne.

* * (Vegyesek.) Deák Ferencz már kétszer ült a Than Mór által a város számára készitendő arczképhez, melylyel az öreg ur már is igen meg van elégedve. — Dr. Kovács Endre, hir szerint bárói rangra fog emeltetni, elismerésül azon nagy érdemekért, melyeket a gyógyászat terén általában, és különösen mint Deák Ferencz házi orvosa szerzett. — Gróf L ó n y a y t meglopták, természetesen távollétében; valamelyik cselédje 8000 frtnyi holmiját vitte magával. Bajnak baj, de azért maradt még ott, nemcsak a gróf, hanem a szegények számára is, a kikkel e házban titokban bár, de nagyon sok jót tesznek. — A g a z d a s s z o n y o k árvaházában e hó 25-dikén, a nőipar-egylet tanintézetében aug. 15-kén, és a nőképző-egylet tanodájában e hó 20-kán 21—23-kán délelőtt 9 és délután 4 órakor tartják az évi vizsgakat. — A K a l o c s a Róza vezetése alatt álló jeles pesti felső leányiskola vizsgálata e hó 22-dikén lesz a református egyház épületében. — A s i k e t n é m á k váczi intézetben a nyilvános vizsga e hó 30-dikán fog megtartatni, melynél mindenki, kit a siketnémák oktatása érdekel, szívesen látott vendég. — A t a n i t ó - g y ű l é s alkalmával a nőipar-egylet ingyen fog egy füzetet az egylet működéséről és tanodájáról kiosztani a tanítók közt. — A h o n v é d m e n h á z jelenlegi vagyona készpénzben és értékpapirban 39,394 frt 73 kr. — T ű r r tábornok jelenleg az emsi fürdőben van s kurája bevégzése után megy Olaszországba, hol szeptemberig marad. — K l a p k a tábornok Egyiptomból visszatérve, néhány napig fővárosunkban időzött s

e napokban utazott el innen Svájcba. — Szászsebesen Ordódy Pál jobboldali képviselő választatott meg országgyűlési képviselőül. — Az amerikai utazó nőtársaság kikerülte Budapestet; hétfőn Bécsből Adelsbergbe utaztak s onnan Triestten át Velenczébe és Milánóba mennek. — Szigligetinek drámát küldött egy Londonban élő hazánkfi. A dráma czime: „Vértanuu“. A kik olvasták, igen dicsérik. — K. Papp Miklós, a „M. Polgár“ szerkesztője, közelebb egy régi fűvészeti könyvet, s 4 növényképet küldött Kossuthnak. Ez adományt Kossuth levélben köszönte meg. — Az első felekezetenküli temetkezés e napokban volt Budapesten. Az engedélyt Richter Rudolf diszitményfestő kérte egy-hónapos leánya számára. Az engedély a polgármesteri hivatal által házassági bizonyítvány alapján adatott meg, melyet a bécsi városi tanács 1873-dik június 20-dikán állított ki. — A n e m z e t i m u z e u m o t június hóban 15,082 személy látogatta meg. A könyvtárnak 1296 olvasója volt, kik 77 kéziratot és 3826 nyomtatványt használtak. A régiségárban 4710, a képtárban 2960, a képtárban pedig 6101 néző fordult meg. A látogatók nagy része azonban úgy látszik, nem tudja, hogy ujabb idő óta iparmuzeumunk is ez épületben van. — Az állatkerti bizottság a városhoz folyamodott támogatásért. Egy évre 5000 frt segélydijt kér. A város azonban megtagadta e kérést, mivel, mint mondja, ez nem városi, hanem országos ügy, és annál fogva neki arra nincsen pénze. — A l e f o l y t héten július 5-dikétől július 11-dikéig a fővárosban élve született 265 gyermek, elhalt 255 személy; a születések tehát 10 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve születettek közt volt 135 fiu, 130 leány. A halottak közt volt 130 férfi, 125 nő, egy éven aluli gyermek 98.

* * (Halálozások.) Reszler István operaénekes, utóbb szinigazgató, e hó 13-dikán élte 45-dik évében meghalt. Az elhunyt az ötvenes évek elején mint Stéger utóda, a nemzeti színház első tenoristája volt; midőn 1856-ban a bécsi „An der Wien“ színházban a magyar opera-társulat a „Hunyady László“ dalmüvet adta elő, ő játszotta a czimszerepet. Sok buzgalommal lépett a pályára, de hangterjedelme nem felelt meg buzgalmának. Utóbb mint szinigazgató működött több vidéki városban, többi közt Debreczenben, és az ő áldozatkészsége vetette meg az ottani állandó színház alapját. Átalában szép vagyont, — mert jómódu budai polgárok gyermeke volt — a hazai szinügynek áldozta fel. Mint szegény ember tért vissza három éve Debreczenből a fővárosba, itt egy ideig hivatalnokoskodott, rövid időn azonban ujra fölébredt régi szenvedélye a szinpad iránt, álnév alatt játszott a Miklósy társulatnál, néhány nap óta rosszul érezte magát, hirtelen guta érte, mely csakhamar végett vetett életének. — A l á s z l ó f a l v i Eördögh család egyik nagyreményű ifju tagja: Eördögh Béla e hó 11-dikén 25 éves korában Tiszaföldváron köztiszteletben megöszült szülei s testvérei karjai között kimult. — S r á n y i János pesti polgár 71 éves korában elhunyt. Sokak által ismert és szeretett egyén volt. — H e t é n y i Laura, a vidéki szinészet kitűnő tagja e hó 8-dikán, élete 43-dik évében meghalt. — Debreczenben K a t o n a István nevű 64 éves régi honvédet temettek el, ki egykor Kossuth testőre volt, működött a bankjegy-gyárnál is s jelen volt a korona elrejtésénél, de visszatérve, hiába nyomorgatták: a korona hollétét nem vallotta be. — K a s s a város egyik bizottsági tagja: az 58 éves Gerster Miklós elhunyt Bécsben. — S p i l l e r Adolfot, a nemzeti színház első hegedűsét, súlyos vesztesség érte; neje, született Singer Fány folyó hó 10-dikén élte 37-dik évében meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Gőzben főtt sárga-baraczk.

A baraczkot vékonyan csipkés késsel meghámozzuk és ketté vágjuk, és a magvát kivéve, hideg vízbe rakjuk. Ezen vízbe egy darab oltott meszet teszünk, hogy a baraczk a keménységét megtartsa. A hámozással elkészülvén, a baraczkot ismét másik hideg vízbe teszszük, s abból kiszedve, szitára rakjuk. Onnan egy meszelyes üvegbe, melybe négy kanál törött cukrot és nyolcz kanál hideg vizet teszünk, rakva, azt pergamentpapírral bekötözzük, egy hideg vízzel telt fazékba, ruha között, felteszszük forrni, de csak addig forraljuk, míg az üvegeken a papir kissé emelkedik, a mikor azt a tüzről levéve, a gőzben ki hagyjuk hűlni, s az üvegeket hűvös helyre teszszük.

Őszi baraczkot zölden cukorban főzni.

A baraczkot zölden meghámozva és egészben hagyva, hideg vízbe teszszük; hogy zöld színét megtartsa, aztán forró vízbe teszszük, melybe egy darab kék követ is kell tenni; ebben kifőzzük, de csak addig, míg a baraczk feljön a víz színére, a mikor ismét hideg vízbe kiszedjük. Egy font baraczkhoz egy font cukrot kell venni, és ezt vízbe felforralni, s forralni hagyni addig, míg fényt kap. Ekkor a baraczkot ruhával meg kell törölni, a cukros lében két perczig forrni hagyni, a levét róla többször leönteni, és felforralván, ismét reá önteni. Az ily baraczk igen szép diszítője az asztalnak a gőzben főtt gyümölcsök közt.

F. Georgin.

Divattudósítás.

Nem mint újdonságot említjük fel, hogy a drapp és szürke vászon és battist ruhák legkedvesebbek kisebb kirándulásokra, hanem csak azon okból, mert többféle diszítésekkel ellátva, majdnem kizárólag használatnak, nem csak kirándulások alkalmával, hanem a reggeli, fürdői ruhák is többnyire ebből készülnek állhatatos következetességgel. Diszesebb alkalmakra a foulard ruhák örvendenek nagy elismerésnek; két fiatal leánynak való két öltözéket láttunk, melyeket rövideden fogunk vázolni. A halványkék foulardból való ruha alja keskeny fodrokkal van diszítve, mindegyik fodron egy fehér mollból álló szegélylyel; e keskeny fodrok ismétlődnek a tűniquen, és a kivágott derékon levő hátra kötött, hosszú végű kendőcskén is. A másik ruha rózsaszín foulardból készült, a hozzá való tűnique és derék pedig halvány szürkéből készült, mely aztán rózsaszínű szegélyzettel van élénkítve; egy rózsaszínű foulard gallér takarja a derék felső részét, kivágását pedig fehér tüllbrodzat veszi körül.

A drapp és barna foulardból összeállított ruhák kedvenc viselete a nem egészen fiatal hölgyeknek, a kik a kék és rózsaszíneket már csak néma bocsánatkérésrel vitathatnák el az első ifjúságban levő leánykáktól, de annál inkább kárpótolják magukat a csipkék és himzések diszítésével.

Még a lábbeli is megkívánja a maga részét a divat- és fényűzés haladásából. Így az átlátszó finom harisnyák fehér és tarka selyemből nem tartoznak már a rendkívüli dolgok közé, sőt himzett harisnyákat is láttunk már egy főuri fehérenemű-készletben. A magas topánt is el fogják űzni maholnap eddigi jelentőségéből, és csak nagyobb sétákra, utazásokra és rossz időben felkeresni; helyébe lépett a kivágott selyem cipő, mely a ruha szövetéből készült és szalagsokrokkal, vagy himzessel, csipkével, csattokkal van diszítve. De azért ugy-e bár, sokan megmaradunk a jól álló, minden ruhához illő fekete magas topánka viselete mellett?

Néhány szóval mai mellékletünkről fejezzük be kis tudósításunkat.

Egy bőujju felöltő szabása ez, mely e nyáron igen divatba jött kivált reggeli utcai öltözékekhez. Az első és második szám az elő- és hátrészt jelölik, a harmadik egy hosszú végű csuklyót, melyet a közepén be kell hajtani és így felét mutatja a csuklyónak. Az alsó kivágás, valamint a vége egy szalagsokrot kíván meg. A negyedik szám pedig a hosszan le-

csüngő bő ujjat jelöli. E felöltő melegebb szövetből készülve, igen alkalmas arra, hogy kirándulások alkalmával otthon ne felejtessék.

Számrejtvény.

Stockbauer Juliától.

5. 4. Öseinknek áldozatja,
5. 6. 7. Egykor híres lelki atya,
4. 5. Emberek ebbe nem laknak,
1. 2. 3. Gyémánt tőle sugárt foghat.
5. 2. 3. Kávéházban láthatsz sokat,
3. 2. 3. Hajdan ezek uralkodtak,
2. 3. 4. 5. 5. 7. Görögöknél énekes,
6. 5. 5. 6. 8. Oh, csak ilyet ne keress!
5. 7. 3. 4. Korcsmárosnak ez szükséges.
7. 5. 5. 4. Szabó e nélkül nem élhet,
1. 8. Neve csillag volt a magas égen,

Haj! milyet bukott csak nem régen!

Megfejtési határidő: augusztushó 16-dika.

A 25-dik számban közlött rejtvény értelme:

K o n t á r.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Nagy Flóra, Grundböck nővérek, Báthori Zsigray Istvánné, Moesz Gézané, Váczy Vilma, Éhen Hermin és Ilka, Kabdebó Vilma, Malatinszky Etelka, Deák Katicza, Nagy Kornélia, Csicserei Lilla, Kovács Emma, Kozma Etel és Ilona, Vadász Ida, Lőrincsek Ida és Malvin, Felvinczy Mariska, Zundán Jecie, László Julia, Oszlányi Mária, Stockbauer Julia, Gottmayer Gábor Berta, Katochwill Mistéth Ilka, Kolozsváry Irma és Jolán, Nagy Gézané, Turcsányi Anna, Szokolay Eliza, Mészáros Henrika, Szabó Zsuzsika, Molnár Gáborné, Fodor Izabella, Flórián Emilia, Bús Ida, Harmath Ottilia, Antalovics Julia, Horváth Anna és Luiza, Takács Amália, Bóor Mária, Győry Teréz, Várhelyi Ilonka, Kovács Ilka és Irma, Simon Juliska, Szerényi Emma, Tolnay Mariska, Varga Izabella, Sulyok Klára, Mohácsy Jánosné, Perényi Luiza, Malatinszky Gizella, Farkas Teréz, Vörös Andorné, Splényi Ida, Sass Lipolda, Kabós Anna, Vermes Margit, Petróczy Kamilla, Mecséry Maria, Egry Róza, Vadász Fáni, Szalonnay Benicz Ida.

A 23-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Zundán Jecie, Bohner Riersch Karolin, Oszlányi Mária.

A 24-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Hottmayer Gábor Berta.

T a r t a l o m.

A társalgás. — Hiába mondom, Pap Lászlótól. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — A helyettes. — A magyar dráma története. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyok-nak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy bőujju felöltő szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Vidéki vegyesek. Király ő Felsége szeptember 22-dikén fog Aradon megérkezni, s a megyeházba száll, melynek földszinti helyiségeit az udvari cselédség számára rendezik be. József és Albrecht főherczegek Atzél Péter főispánnál, János főherczegek Hertzka Mór urnál fognak megszállni. — Simor herczegprimás Esztergam városának közczélokra 20,000 frtnyi kölcsönt engedélyezett 6% kamatra. — Miskolczon a pesti szintársulatot s közte kivált Prielle Kornélia asszonyt nagyon szivesen fogadták s tiszteletükre a tapolczai fürdőben is nagy mulatságot rendeztek. — Kolozsvárta germekkert vizsgálatai igen kitűnően folytak le s a szülék hálás köszönetet mondtak Szabó Endre igazgatónak, Szabó Róza és Klieber Karolina kisasszonyoknak. — Aratnak már mindenfelé, az ország legtöbb részében várakozásokon felüli jó eredménnyel, és csak némely vidéken, például Borsodban igen silány a termés. — Székely-Udvarhelyen Ugron Gábor indítványára elhatározták, hogy kétszázezer frt tőkével székely-egyleti takarékpénztárt alakítanak; egy részvény 50 frt lesz. — A beregszászi műkedvelők jövő vasárnap „Egy kis szivesség“ és „Köler és női szeszély“ czimű vigjátékot adnak elő.

Különfélék.

** (*Bismark ellen merénylet*) követtetett el mult hétfőn a Kissingeni fürdőn, hol a híres vas- és vér herczege jelenleg tartozkodik. Az nap délutáni 2 órakor a herczeg az ottani sóbányák megtekintésére kocsizott, és a séta közepére érve, egyszerre csak lövés hallik és a herczeg rémülten nyujtja ki karját. A lövés neki szólt, de csak a karját surolta; nem veszté el lélekjelenlétét sem, azonnal leszállt a kocsirol és gyalog tért vissza lakására. A tettest azonnal elfogta a nép, Neve Kullmann, magdeburgi születésű, tehát a herczeg földije, és foglalkozására kádár legény, ugy 20—21 éves. Mondják, hogy a német ultramontanok eszköze, és hogy az nap egy papot is fogtak volna el, mint bűnrészt. Mások szerint Kullmann rajongó social-demokrata, és mert Bismark ez iránynak is kérlelhetlen ellensége, és épen most seregesen kergetteti ki hiveit Németországból, Kullmann ki akarta oltani életét, a mi ha sikerül, rövid időn talán egész Európa háboruban áll. Kissingen város hétfőn este kivilágítás és éji zenével ünnepelte a herczeg szerencsés megmenekülését, és a beszédben, melyet a herczeg ez alkalommal tartott, határozottan kimondta, hogy a szörnyű tett politikai okokból történt. A vizsgálat majd ki fogja azokat deríteni, és talán ki fog tűnni, hogy mind a kettő: ultramontanizmus és social demokraczia egyaránt részesek e bűnös merényletben. Mert bár merőben ellentétesek e két párt céljai: az első visszaakarja állítani a közepkor sötét kiváltságosságait, mig utóbbi ép ellenkezőleg: a tömeg uralmára törekszik; a történelem tanusítja, hogy az ultramontanok ezen ellenségükkel is ideig-óráig kezét fognak, csak zavarja föl a rendet, a zavarosban jól lehet halászni; hogy a sült gesztenyét ő vele csak ki akarja kapartatni, mert süker esetében okvetlenül először is ők, a social-demokraták, volnának az ultramontanizmus üldöztetésének tárgya, azt a részint vak rajongó, részint vak értelmetlen tömeg természetesen be nem látja, és azért a dologban az a különös, hogy az egész művelt világ hálával tartozik az Istennek, hogy — Bismark életét most már másodsor — mert 1866-ban a fiatal Blind ötször egymás után lött reá, és egyszer sem találta igazán — kegyes volt megtartani.

** (*Vilmos német császár*) e hó 14-dikén érkezett Ischlbe;

királyunk Stroblig, az első vasuti állomásig ment vendége elé. Mult szerdán azonban Vilmos császár már ismét elhagyta Ischl-t. Ischlben van királynőnk s Rudolf trónörökös is; Lipót herczeg és Gizella főherczegasszonyt a hét végére várják, Rudolf koronaherczeg és Gizella főherczegasszony itt fognak elbúcsuzni anyjuktól, a ki 28-dikán Ischlből, egyenesen Wight szigetére (Angliába) utazik. Vilmos császár ischli utjában a bajor királylyal is találkozott, ki őt elkísérte Münchenbe, s onnan tovább.

** (*A királyné villája Wight szigetén.*) Mint lapunk olvasói tudják, királyné ő felsége e hó közepe táján több heti fürdő használata végett az angol parthoz közel fekvő Wight szigetre fog menni, és Ventnorban, egy körülbelől 2000 lelket számláló kis városban fog lakni. Itt ő Felsége számára — ki Hohenembs grófnő incognito-név alatt fog utazni — egy tíz percznyire a várostól, domb tetején álló „Steephillcaste“ nevű kis kastély van kibérelve. A kastély homlokzata repkényvel van befutva, melynek levelei közé egy öreg hatalmas rózsafonja virággal és bimbóval fedett ágait, ugy, hogy helyenkint ugy látszik, mintha a halványpiros rózsák és a repkény ötszögletű, sötétzölden fénylő levelei ugyanegy ágból nőnének ki. A kastély belseje megfelel külsejének: a nehéz régi pompa nagy gazdagsággal, és különösen a berendezés körül bizonyos előkelőséggel párosul.

** (*Sidoroff*) orosz tengerész gyűjtéseket indított meg a végett, hogy az osztrák-magyar sarkvidéki expedició „Tegethof“-ját (melyen dr. Képes hazánkfia is van) megmentsék, miután az ő hite szerint e hajó másfél éve a Nassau hegyfok nagy jégmezeje közt áll befagyva, szabadulni nem tud, s a személyzet most fogyasztja a háromévi eleség utósó részleteit.

** (*Montenegró,*) statisztikai adatok szerint, 76 négyszög mérföldön 123,000 lakossal bir; tehát akkora, mint egy-egy középszerű megyénk, és mégis mennyi baja van vele Európának! A mi pedig a műveltségi állapotot illeti, van egy hittani intézete, egy felsőbb leányiskolája és harmincz népiskolája, melyekbe kétezer fiú és száz leány jár.

** (*Külföldi vegyesek.*) Garibaldi egy barátjához irt levélben megczáfolja azon hirt, hogy ő beteg volna; igaz, ugy mond, hogy öregszik, de jobb egészséget nem kívánhat magának, s még részt vehetne egy hadjáratban, ha Olaszországnak szüksége volna karjára. — Oláhországban Dezsoj falu junius 16-dikára viradó éjjel háromölnyi mélységre sülyedt alá s a házak nagyobb része mégis épen maradt; a lakosok három nappal előbb elmenekültek a föld alól hallatszó pokoli morajtól.

Megbízások tára.

M. Vásárhelyre E. I. urnőnek: A jelen félévi könyv- és műlapmelléklet a jelen félév folytában fog megjelenni.

Szolnokra K. M. I. urnőnek: Becses küldeményét vettem. A kivánttal fájdalom már nem szolgálhatok.

Győrbe R. I. urnőnek: Igen sajnálom, de mind elfogyott már!

Mohácsra P. R. urhölgynek: El van küldve.

Kolozsvárra K. T. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Eperjesre M. G. urhölgynek: Nagyon szivesen tettem.

N. Zerindre N. N.-nek: Mégis jó volna a „szenvédelyes lapolvasó“ mellé a nevet is kitenni, mert csak ugy van igazi értelme a nevek közlésének.

„Egy ifju halálakor.“ Nagyon is „röpke.“

Előfizetésifelhivas

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, 90. kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 4 frt. 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes vagy féléves részekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjenek a ruim jóságáról. bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztositva a legjobb minőség. eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gazlert, moll és tarlatanokat, valódi színi kosmonusert, percallokat, jacunats minden színben, piquet, brillantinet, valódi leuvasznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelmeket, fehér gradlt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskeket, férfinyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesittetnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

labbeli gyarnok Budapestben, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű labbéli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az aligmult bécsi világhiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal esz-közöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt labbéli után a legkényelmesebb labbéliék utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű labbélit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára ki-tűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESETÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz.** házban f. é. jun. hó 1-je óta

ÓRA-RAKTÁRT

nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. En-nélfogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TERFI ANTAL.

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

Arjegyzékek ingyen küldetnek.

30-dik szám

Julius 26-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra	perc	óra	perc	
Julius	26	Vasárnap	D 9 Anna b. a. a.	D 8 Anna	14 F s Czirjék	12		4 33	7 39	
	27	Hétfő	Pantaleon	Pentele	15 Athinoz	13		4 35	7 38	
	28	Kedd	Incze pápa	Sámson	16 Marina	14		4 37	7 36	
	29	Szerda	Mártha szüz	Vilmos	17 Jácint	15 Ö. Tub.	☾	4 38	7 35	
	30	Csütörtök	Abdon	Juda	18 Sisoas	16		4 39	7 33	
	31	Péntek	Lojolai Ignác	Ignác	19 Makrin	17		4 40	7 32	
Aug.	1	Szombat	Vasas sz. Péter	Gertrud	20 Illés	18 S. Ekel		4 42	7 30	

V i d é k i t á r c z a.

Savanyuviz-fürdő juliushó 16-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Egy fürdői Eldorado. — Kedves Emiliám! Nem állhatom meg, hogy veled s ha úgy tetszik, lapod olvasóival is meg ne ismertessek egy kedves patriarchális fürdőhelyet. A fürdő Eperjeshez körülbelül egy órányira fekszik, egy erdővel borított, hegyektől körülvelt völgyben. A neve egyszerűen „Savanyuviz“; ki hallotta ennek valaha hírét? pedig ha valaki egyszer itt volt, az ide fog jönni évről-évre, feltéve, hogy nem mulatni, hanem gyógyulni akar. A fürdő még most kicsiny, az egész egy jókora épületből áll, mely közepén egy nagy terem által van elválasztva. Két felül egy-egy előszobába lépünk, melyből öt külön szoba nyílik, de e szobák többnyire két-ablakosok s oly tágasak, hogy egy pesti háziur bizonyosan kettőt csináltatna belőle. A fürdőszobák a főépülettel szemben fekszenek, számra nézve tizenkettő. A fürdő oly keresettségnek örvend, hogy az egész idény alatt még a nagy terem is ki van adva. Levegője pompás, vize erősen savanyu vasas és szénsavas s frissen merítve, kevés kén is érzik rajta. Vegyelemezve még nem volt, de mint mondják s magamról már tapasztalom is, igen nagy gyógyerővel bír. A mostani bérlő: Balázné oly rendkívüli jó ételeket ad, hogy azt más fürdőben drága pénzért sem találhatnók fel. De most jön a legérdekesebb része a dolognak, tudniillik a fürdőárak. Egy szoba, melyben én két gyermekkel s egy cseléddel vagyok, kerül naponkint 24, mondó: huszonnégy krajczárba, s van benne három ágy, asztal, szék sat. az igaz, hogy chiffon nincs benne. A nagy terem naponkint 30 kr., egy fürdő 12 kr, 4 tál étel egy személyre 1 frt 10 kr, de az három embernek is elég s megjegyzendő, hogy mindennap pecsenye a negyedik tál étel, s vasárnap ugyanazon áron 5 tállal kapunk. Vacsorára egy adag marha- vagy borjupecsenye, bárhogy készítve, 30 kr. s az mindig elég két ember számára, még pedig nem a pesti, de a jó levegő s hosszú séták által felfokozott étvágygyal bíró embereknek, mint minők mi vagyunk most. A fürdőben bajos kiszolgálást kapni, azért mindenki maga hoz magával cselédet; az aztán a szükséges mosást is elvégzi, mihez mi csak szappant adunk; a többit, tudniillik fát, edényt, vasalót a vendéglősné adja i n g y e n s annyi fát használhatunk mosáshoz, vasaláshoz, mennyi tetszik, valamint ha szükséges, a kandallóval ellátott szobák fűtésére is.

Ha valakinek mosónéra van szüksége, a napszám 25 kr s eledelt kap 4—5 krért. Eperjes környéke tele van ily apró fürdőkkel, melyek csak a helybeliek által ismeretesek. A véletlen tavaly egyik szeretetreméltó pesti ismerősünket: Nyomárkay Oszkárné hozta ide; az ő elbeszélése után ma már öten vagyunk itt Pestről, nagyjából családostól, tudniillik: Nyomárkayné, Kovácsy Gyuláné, Romy Józsné, György Aladárné s a napokban

várják Halász Dezsőné, s jönnének még többen, ha szoba volna, min a tulajdonos segíteni is akar, mert éppen most méregetik a helyet egy nagyobb épületre, mely a jövő nyárára kész is lesz s 24 vendég- s 12 fürdőszobát fog magában foglalni.

Nehogy valaki azt higgye, hogy itt aztán, mert a fürdő egyszerű, unalmas is. Oh nem! kedélyesebb sok más fürdőnél. Már az, hogy a fürdőépület széles padozott tornácán ebédelhetünk, esős időben is kellemessé teszi az ittlételt. A társaság központját Izsépi Gyuláné Eperjesről képezi, ki kifogyhatatlan jókedvével a buskomort is képes felvillanyozni. A már említettek kivül vannak még: Jekelfalusyné született Festetich grófnő, nővérével; a fiatal bájos Feldinger Irma Eperjesről, pár hivatalnok s egy festő Kassáról. A városból gyakran szoktak vendégek kijönni, s bizony a fesztelenség az egyik varázserő, mely bennünket jövőre ismét ide vonz.

Csókol, szerető barátnőd

— né.

Maros-Vásárhely juliushó 20-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Társas-élet. — Két társulat egyszerre. — Tisztelt Szerkesztő! Két dudás egy csárdában. Az eddig elhagyott „Apolló“-ban egyszerre két társulat is versenyez most nálunk az elismerés koszorujáért, vagy szólítsuk nevén a gyermeket, a telt kasszáért. Jakabfynak, mint négy mutató-kéz folytán a szinlapon észrevettük, „budapesti“ daltársulata, és Rappó: gymnastika- és élő: jobban fonyadt képletekkel. Rappó Sándor plasztikai mutatóványai többet ígérnek, mint adnak. Az egykor erős társulatnak most már nem sok tagja van, s a műsor, már az, a mit előadnak, mert a szinlapon mindig új, de soha meg nem tartott műsorozat áll, csaknem mindig ugyanaz, és habár a társulat tagjai közt nem egy, s köztük a kis csodagyermek és az igazgató mutatóványai, az egyszeri megnézést megérdemlik, élő képletei sokat rontanak a hatáson. Egyáltalában — hál' Istennek — közönségünk nem is igen kapkod az efféle látványos mutatóványokon.

Jakabfy előadásait illetőleg pedig: olyan sok gyönyörű népdalaink vannak, és e társulat mégis holmi német férczművekkel összetakolt semmiségekkel untatja és boszantja a közönséget! Az „Iczig, a börze spekulans“-s a „Szép Helena parodiája“-féle léhaságok helyett inkább magyar népdalokkal mulattassa a közönséget. Ebből egyet: „Befujta az utat a hó“, a szinlap ígért ugyan, de „közbe jött akadályok miatt“ az is elmaradt. Jobb szerettük volna az első kettőre nézve a közbe jött akadályokat. „A kefeköltő mint költő“-féle rimkóvácsolások a közönséget folytonos derültségben tartották, s a helyi viszonyokra célzás, sőt nevek emlegetése, csinált ugyan hatást, de az ily rögtönzéseket mi sem megengedhetőknek, sem illedékesnek nem tartjuk. A „Szamártej“ népszimű elég jó előadással, habár sok

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

30. SZ.
Julius 26-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A társalgás.

(Vég e.)

De — a nyelv, bár milyen szép és fontos is magában, még nem beszéd, nem társalgás, hanem csak a pohara; lehet az még annyira kristály és arannyal zománcozva, mégis csak a tartalomtól függ, ha valjon jókedvet, vagy álmoságot szürcsölgünk belőle, ezt a tartalmat pedig csak is a lélek töltögetheti a pohárba. A mint azonban mondám, arról nem szólok ezuttal, és csak azért említem föl, mivel elválaszthatlan kapcsolatban van számos külső jelenséggel, melyek szintén nagy hátrányára vannak a társalgásnak. Száraz elmélet helyett legyen szabad ismét néhány esetet felhoznom magából az életből.

Ismertem egy nőt, maga volt a jóság, a szolgálatkészség, és a társaságban, ha három nő volt jelen, kettővel okvetetlen összetűzött: a legkisebb dolog miatt tűzbe jött, minden ártatlan megjegyzésben célzást keresett, és azért természetesen talált is azt eleget, képzelhetni, milyen társalgás esett vele!

Pedig maga volt a jóság, és hogy kereste e szerencsétlen hajlam kuforrását, a melytől úgy szeretett volna menekülni! Fütől-fától kért orvosságot e csunya betegség ellen, de — kevés olyan barátnő van, a ki a keserű igazat őszintén megmondaná; végre ilyen is akadt, ezzel természetesen szintén összekocczant, hanem azért eszébe vette tanácsát és — azután ismét jó barátnők lettek, mert szerencsésen megszabadult veszekedési bajától és pedig örökre.

És mi volt az a foganatos jó tanács? A barátnő arra kérte, hogy egy hónapig, valahányszor oda haza megharagszik, akárhogy dolgozik is benne az indulat, ne szóljon semmit, hanem szaladjon a könyves szekrényhez, vegye ki belőle Petőfit, és abból olvasson tiz perczig, de úgy, hogy szóról szóra el tudja mondani, a mit ez idő alatt olvasott; azután menjen a mosdó-szekrényhez és mossa meg arcát, azután törülközzék meg jó tisztára, azután térjen vissza

azon helyre, a hol megharagudott és végezzen azzal, a kire megharagudott.

Ebből állt az egész, első perczen természetesen azt hitte hogy azzal is boszantani akarom, és borzasztóan megharagudott; hanem: hogy-hogy nem, mégis csak megfogadta tanácsomat; a kedves lélek hogy nevetett, midőn később elbeszélte, milyen tantalusi kin volt neki azon fölindulva a könyves szekrényhez szaladni, Petőfiből olvasni, mikor ő úgy szeretett volna csattogni-pattogni, és milyen furcsának tetszett neki eleinte, hogy mikor a bevett orvosság — már mint a tiz percznyi olvasás és mosdás — után visszatért a konyhába, vagy a gyermekekhez, vagy — csak kimondom — férjéhez, és azt tapasztalta, hogy ha megtalálta is a kellő „erélyes“ szót, nem találta meg a hozzá illő hangot, vagy megfordítva, egy szóval, indulata csillapult, haragja elmult, egy hónap mulva aztán azt tapasztalta, hogy kedélyállapota jelentékenyen megjavult, nyugodtabb, szelidebb lett, és azonképen az emberek is nyájásabbak, vidámabbak lettek körülötte; a hó elteltével azután oh de milyen lelkiismeretesen folytatta a gyógymódot, és a vége az lett, hogy azóta akár milyen természetű egyéniségekkel legyen is együtt, sem neki a társasággal, sem ennek ő vele soha semmi baja, annyira csupa szelid és kedves az ő egész lénye — megtanulta azt az erényt, a mely a nőt a családi körben és a társaséletben egyaránt annyira szeretetre méltóvá teszi, — az ö n ő maga feletti uralmat. Hazulról hozta volt magával az ingerlékenységet, azért nem férhetett meg az emberekkel.

És nemcsak az érzékenykedés és ingerlékenységgel vagyunk úgy, hanem majd minden jó és rossz tulajdonunkkal. Így például: a többiek vidáman beszélgetnek, jó és rossz órák emlékeiben hűségesen osztoznak, csak egy ül hallgatagul, mélázón; fáj a feje, mondja, és bizonyára úgy is van; de az is bizonyos, hogy

odahaza származott benne a roszkedvűség, onnan hozta a társaságba; odahaza nagyon gyakori nála az egész házi életet elcsőtétítő ezen fekete felhő, különben nem látszanék meg az rajta itt, idegen helyütt, még akkor sem, ha még ugy gyötri is a főfájás; mert a ki kedélyét tisztán óvja, azt ha bántja is valami, a társaság rendesen elfelejti azt vele, és ha nem is, a lelki gyöngédség annyi erőt ad neki, hogy legalább eltudja nyomni, nehogy a társaság jókedvét elrontsa vele.

Egy szóval a finom társalgás első rendű kelléke az igazi női gyöngédség, kellő műveltséggel párosulva; e kettő együtt ösztönileg reávezeti a nőt, miről szóljon, és miként beszéljen, de meg arra is, hogy miként hallgasson; mert ebben is nagy mértékben tűnik ki a nő lelkülete. A milyen unalmas a társaságra nézve, ha valamelyik tagja a beszélgetés jogát kizárólag bitorolja, mert — mint már fentebb mondtam, a legszebb ügyet is agyon lehet beszélni — ép olyan unalmas az, a ki órahosszat nem mond egyebet, mint: „Nem“ és „Igen.“ Van reá eset, hogy nem épen elmebeli korlátoltságból származik az ilyen szótalanság, hanem félnétségből, vagy szemérmességből; de bármennyire szép lelki tulajdonok is ezek, és kivált a fiatal hölgyeknek valódi lelki diszére válnak: a tulságig nem szabad azokat hajtani, önönmaga iránti tekintetből ép úgy, mint a társaság kedvéért. Önönmagunknak tartozunk azzal, hogy az emberek ostobának ne tartsanak, már pedig az emberek nem igen fárasztják magukat értünk, és ha mi nem hozzuk eléjük értékünk bizonyítékait, bizony hamar készek az ítélettel, mert épen az a társas összejövetelek egyik célja, hogy az emberek egymást megismerjék és egymás értékét meghatározhassák. Azután azért jelenünk meg a társaságban, hogy a kellemes együttlétnék a magunk részéről is lendületet adjunk. Legtöbbet pedig a háziasszony szenved az ily zárt ajku vendég által. Az a félelem és aggodalom, hátha valami nincsen inyére és ez kötötte le a nyelvet! Kutat tehát és töprenkedik, vajjon mi lehet ez a valami? hogy eltávolítsa; persze, nem jöhet reá, mert ez a valami tulajdonképen egy semmi; valóságos fárasztó a háziasszonyra nézve az ilyen szótalanság, a mitől meg kell őt kimélni. Fiatal hölgyek ne vigyék a nagy szót, kivált idősebbek jelenlétében, hanem a társalgásból nem szabad magát kivonni senkinek sem; néhány szó is elég arra, hogy érdeklődést tanusítsunk a szőnyegen levő tárgy iránt, és arra is, hogy lendítsünk a társalgáson, és magunk iránt is érdeket keltsünk.

És talán nem egészen fölösleges fölemlíteni e helyütt olyan körülményt, mely mint kevés más, örvendetes tanusítást tesz a haladásról, a mit az utolsó években a társas-életben tettünk. A testvéries összesimulást értem. Csak néhány évvel ezelőtt is csaknem a lehetetlenségek közé tartozott a jó házakból való nőket egy oszme, vagy érdek körül, ha még olyan szép és nemes volt is az, összecsoportosítani, mert mindegyiknek volt valami vesszőparipája, a melynél fogva különbnek tartotta magát a többinél. Az egyik más templomba járt imádkozni, a másikkal nem voltak ősei, a harmadikkal férje egy fokkal alantabb volt az övénél, a negyedik nem öltözködött eléggé divat szerint, és így tovább; a műveltségre nézve mindnyájan egyformák voltak, és a széthuzódás által rideg és meddő volt a társas élet, ezt mindenki belátta, beismerte, és még sem változtatott rajta. Leginkább tünt fel ezen kiváltságos önimádás fürdőhelyeinken; a való vagy képzelt betegségek az ország minden vidékéről összehozták a hölgyeket, közléről-távolról sem rokon, sem otthonias kényelem, egymásra voltak utalva, naponkint legalább egyszer okvetlenül találkoznuk kellett, és mégis ugyanaz a széthuzódás, felekezeti, születés rang és vagyon szerint és ugyanaz a rettenetes unalom vagy

emberszólás, kellemes szórakozás és fölvidító társas-élet helyett! De — csak volt, most már oh, de mennyire másképp van ez, és köszönet érte felsőbb osztályaink hölgyeinek; egy gróf Andrassy Gyulánának, báró Sennyey Pálnának, gróf Zichy Pálnának, gróf Károlyi Gyulánának, gróf Teleky Sándornának és több más főrangú hölgyünknek köszönhetjük, hogy e részben levetköztük a régi kor bagoly természetét. Osztálybeli különbségek voltak is, lesznek is és a különböző osztályok szerint különbözők a szokások és hajlamok; de miként a család mellett van haza, úgy az egyén mellett van társaság, ennek tagja minden művelt és jellemes ember, és a ki e két — nem épen mindennapi — tulajdonnal ékeskedik, annak joga van kivenni részét mindazon ügyekből és élvekből, melyek ép e két tulajdonból származnak; azért a társas-élet valódi „semleges terület“, a hol mindenki iránt egyenlő udvarias és gyöngéd bánásmóddal tartozunk. Mennyi szépet és jót köszönünk máris ezen elv elismerésének! A hány nemes czélu, jótékony intézet nők által életre hozatott, mindannyian ezen elv dicsőségét hirdetik egyuttal. A főrangú nő kezét fogott a polgárnővel, a keresztyén a zsidónővel, a gazdag a középrendűvel, e téren mindnyájan egyenlők, mert mindnyájan egyformán műveltek, egyformán a szép és nemesért buzgolkodók, és a mily mértékben ismerik el ez elv igazságát valamely vidék vagy város hölgyei, ugyanolyan mértékben keletkeznek általuk és indittatnak virágzásnaküdvösnél üdvösebb intézetek és egyletek ezen vidéken vagy városban.

— Hová tévedtem? — kérdi talán egyik-másik olvasóm; de talán nem olyan messzire, a milyennek első tekintetre látszik; a társalgásról szóltam, és mindezen középkori választófalakat lerontani és mindezen üdvös és nemes intézményeket létre hozni a társalgás által lehet legbiztosabban. A jobb érzésű nők összejönnek, beszélgetnek, egyik erről, a másik arról; a műveltség, melylyel bírnak, a szeretet és tisztelet, melylyel egymás iránt viselkednek, lehetetlenné teszi, hogy a társalgás alanti körben járjon, vagy épen emberszólássá fajuljon; hanem szólnak olyan dolgokról, a mi őket általában közvetlenül érdekli; teszem a cselédekről, a háztartásról, a gyermekekről; némelyek azt hiszik vagy legalább azelőtt az hitték, hogy ezek nagyon is köznapi tárgyak; de ezek nem gondolták meg, hogy nem a tárgy, hanem a szellem és a módor határozza meg a társalgás érdekességét és értékét; és azok a nők, a kik a cselédmenhely, a gazdasszony-egylet, és az árvaházak eszmáját hozták életre, bizonyára szintén nagyon sokat beszélgettek cselédekről, háztartásról és gyermekekről, csak az, hogy miként beszélgettek róluk!

Azért ha majd minden nagyobb városunknak felsőbb leánynevelője, állandó színháza, szegények- és szeretet háza lesz, meglehetünk győződve, hogy ezek mind a nők társalgásának köszönik majd lételüket. Az a szó, a mi meleg női szívből fakad, soha sem vész el nyomtalanul, mert szeretet ad neki életet és gyöngédség és kellem behizelgő alakot találunk számára, ez pedig két olyan hatalom, melynek semmiféle erő nem képes ellentállni, annyival inkább, mert nem mint ellenség, hanem mint barát, mint kedves, mint feleség, egy szóval, mint nő teszi foglalásait, elébb a szívekben, aztán az életben; elébb a kellemmel, aztán a jósággal. Nőiség és műveltség, ez az igazi társalgás, az igazi társalgás pedig — „Ugy beszél, mint a víz“ — szokták mondani; igaz, mint a csermely: édesen csergődez, tiszta, mint a kristály, és a merre jár, tavaszi üdéséget és illatos szépségeket terjeszt maga körül.

Nem a falu...

Jusztinától.

Nem a falu s annak népe,
Ámde gyönyörű vidéke,
Hegy ölelte kedves táj,
Az, mi lelkem megragadja,
Képzetemnek szárnyat adva,
Hogy feledjem azt, mi fáj.

Mert e kedves, szép vidéken,
Egykedvőség él a népben;
Hangot ad csak a madár,
És a szellő, mely zokogva
Rá rezzent minden bokorra
S pillanatra messze jár.

Vagy ha jő a nap lementé
S csendes hajlékát keresve
Haza ballag ifju, s vén,
Néha a találkozásról
Csupán egy „Csés jó estét“ szól,
De vig dalt nem hallok én.

Ám az est költészetéből
A mit itt, ott nem lelek föl,
Megteremt a képzelet:
Pásztortüzet a hegyekre,
Nyáj kolompját, s lenn a völgybe:
Furulya szót, éneket.

Már a többbit feltalálom,
Holdas estén bűvös álom,
Csalogánynak éneke,
Melytől újra e kebelnek
Ábrándjai megteremnek,
Mit az el nem érhető!

Az utolsó pontnál.

Fővárosi életkép.

László Mihálytól.

(Folytatás.)

— Igaza van a gróf urnak; nőm valóságos angyal, s megvallom, eddig egészen elhanyagoltam, a mennyiben nem igen gondoskodtam számára semmiféle szórakozásról. De mindennek a pénz volt oka.

— Miben ezentul nem lesz hiány!

— Ha sikerülnek a tervek.

— Hát mikor nem sikerült akár miféle terv, a mibe én fogtam? Engem még senki és semmi sem tett mattá, egyetlen tervem sem mondott csütörtököt.

— Tudom, gróf ur!

— Mikor lesz a pörben a tárgyalás?

— Holnaputánra van kitűzve.

— Reménylem, meg fogja nyerni.

— Magam is azt hiszem, gróf ur, sőt bizonyosnak tartom.

Belényesi arcza örömtől sugárzott, midőn a gróf távozott. Semmi másra nem gondolt, csak a pénzre, a nagy szerencséjére, mely már is szemébe mosolygott.

A Belényesi név szerencse-csillaga föltűnt!

Az a másik „csillag“, ki egészen övé volt: eszébe sem jutott.

És Samu gróf is mosolygott, bár ez volt valamennyi játék közt a legmerészebb, a melyre szenvedélye ragadta.

A gróf megpróbált minden fortélyt, mielőtt e bizonytalan, s előtte mégis oly biztos terv agyában megszületett.

Az eddigi utakon csak nevetségessé vált a szép asszony előtt, ki csipős gunnyal fogadta szerelmi vallomásait, s kinevette sohajait.

Klotildnak, mint nőnek, hizelgett a gróf udvarlása, de mint asszony, mint Belényesi ügyvédné: farsangi komédiának tartotta a vén legény szerelmi ömlengéseit, tetetett érzeléseit.

Azért a végeszközre határozta el magát a gróf, hogy bármily későn, s bármily áldozatok árán: magától hulljon a gyömölcs kezeibe.

Csak azt a veszedelmes, olthatlan tüzet kellett fölébreszteni a nőben, mit közönséges nyelven úgy hívnak, hogy „hiúság“, — de a mit a lélekbuvár „ördögi erénynek“ nevez!

Előbb ennek kell föléledni: ez szüli aztán a lejtőt.

III.

Belényesi eddig a forintokat kapdosta, s piszkos emberekkel érintkezett, ezentul csak az ezrek után nyult, és nagy urakkal volt dolga.

Samu gróf rövid egy hó alatt előkelő klienseket szerzett a Belényesi irodának, s három részvénytársulat ügyeit vezette a Belényesi név.

Senki sem tudta, honnan jött az ismeretlen ügyvéd, mint lett egyszerre oly ismertté!

A világban egy nap csak azt beszéltek, hogy a legügyesebb ügyvéd Pesten: Belényesi Miklós, s a legbonyolultabb pörök csomóját egyedül csak ő tudja megoldani.

A zugügyvédek nagyot bámultak Belényesi társuk emelkedésén, s a rejtélyt a véletlennek tulajdonították.

Nem mindenki tudta, hogy a rejtély mögött Samu gróf áll.

Egy nap az ügyvéd azon kellemes hirrel lepte meg nejét, hogy a harminczadutzai kisszerű lakás helyett az Uri-utczában fogadott pompás s fényes szállást.

S néhány nap mulva már az új lakás pompás termeiben gyönyörködhetett a szép asszony.

Egy egész első emelet fényesen volt butorozva, s az előszobában inas állott.

Klotild a változott viszonyoknak rendkívül örült, de az nem igen tetszett neki, midőn férje tudtára adta, hogy ezentul az egyszerű életmódot egészen meg kell változtatni: kívánja ezt az új világ, melybe beléptek.

Klotild eleinte ellenszegült férje kívánatának, mert már előbb Samu gróf ilyesmiről beszélt a szép asszonynak.

S ő a gróffal akart daczolni!

Hanem a különben nem épen gyöngéd férj minden hidegsége mellett is szépen kérte nejét, s Klotild végre is nem tehetett mást, mint hogy a divatárusokat elfogadta, a fogatba beült, a másodemeleti páholyt a nemzeti színházban naponkint használta, s a leggyakrabban egészen egyedül ült páholyában, mert az ügyvéd igen sokszor még este is ügyeivel volt elfoglalva.

De még sem volt magányosan a szép asszony!

Samu gróf benézett a Belényesi páholyba.

— Nagysád egyedül!

— Mióta a gróf ur belépett: ketten vagyunk! — felelt Klotild s legyezője mögött ásitott.

— Jól mulat nagysád?

közel vidék előkelőségeit, mintegy egyszerre bemutatandó nekik birtokát, nejét és mellesleg önmagát. Feszült kíváncsiság fogott el mindenkit. Richárd, az ünnepély rendezője, egyszersmind a vendégek és tulajdonosnak elfogadásával bizatott meg. Komornyik, szakácsok, szolgák Londonból hozattak. Még csak egy fáradtságos nap volt hátra.

Ellen, ki nem távoztván férje mellől, annak kívánságára az urnót volt fogadandó, magára vállalva azt szobáiba bevezetni, hol a lady gyorsan öltözéket váltva, onnan vendégei fogadására sietend.

Mily különös érzéssel lépett a fiatal nő e termekbe, melyeket alig néhány hét előtt oly igen fájdalmas szívvel hagyott oda! Azonban minden legkisebb vágy nélkül szemlélte most e fényt, melyben akkor annyira gyönyörködött volt.

A drága öltözékek szerteszélylyel rakva, csak úgy kínálták magukat az öltöző szobában, hát még az ékszerszekrényben a ragyogó drágaságok! És ő mégis olyan hideg-nyugodtan szemlélte most mindezeket. Mindössze csak annyit gondolt látásukra, hogy mindezen szépségeket ő választá, e sok drágakövek az ő izlése szerint foglaltattak be. Richárd követvén nejét, a szerelem leggyengédebb tekintetével kísérte arcának kifejezését, és boldog örömmel vevé észre, hogy most sovárgás helyett nyugodt elégtelenség dereng e szép fiatal arcon.

— Ellen, — mondá, — újra meg újra bámulom finom választásodat. Mily jó izlést tanusítanak e ruhák, melyekhez a szövetet te vásárlád; milyen jelesül szépek ez ékszerek, mindazokat te rendeléd meg. Nemde boldognak kell lenni urnóknak e fényűzőleg ellátott palotában, ennyi kincsek birtokában?

Válasz helyett tiszta, megható tekintettel kérdé Ellen: — Boldognak? Igen, ha szereti férjét.

Elkövetkezett az uraság megérkezésének napja; a fényesen kivilágított termek vendégekkel teltek meg. Richárd egyre újabb és sürgősebb parancsokat osztogatott a szolgáknak és a cselédségnek, hogy annál ünnepélyesebb legyen a fogadás. Ellent is fölkeresé; ez egyszerű házi öltönyben, remegő kebellet, a dolgozó szobában várakozott az urnőre; nem keresett enyhet a máskor annyira kedvelt puha karszékhöz; ott állott, háttal az ablaknak támaszkodva, szerényen s elfogulva.

— Ellenem, épen most érkezett meg a lord, és meg van elégedve intézkedéseinkkel.

A fiatal nő ajkára keserű mosoly ült e szavak hallatára.

— Most pedig, — folytató Richárd, — a legnagyobb zavarban vagyok. Neje gyengélkedik, annál fogva nem jöhetett el, és nem tudom, hogy ki üdvözölje háziasszonyképen vendégeinket. Barátom megbizott, kérnélek fel, hogy te vállalkoznál e szerepre.

— Én? — viszonzá Ellen idegenkedve. — Én fogadjam mindezen előkelő vendégeket? és ily öltözetben?

— Ahol ni, a sok gyönyörű öltözetek, válaszs közölök, de gyorsan ám, mert nincs vesztegetni való időnk.

— Ha kívánod! — mondá Ellen vonakodva.

Richárd igent intett.

— Ám legyen, ezt is megteszem.

Hagyjuk őt magára, úgy is egy levelet kell közzé tennünk, mely eredetiben feküdt előttünk s lényeges részét képezi elbeszélésünknek.

Egy levél az, melyet E. lord irt nagybátyjának, ki egyszersmind gyámja is volt, és ki azt az nap reggel vevé, a melyen elbeszélésünkben a fentebbi párbeszéd férj és feleség közt folyt. E levél felvilágosít a lord személyiségéről, azért ide iktatjuk tartalmát:

„Önnek, mint saját lelkiismeretemnek számot tartozom adni cselekedeteimről. Mindenek előtt tiltakozom azon szemrehányás ellen, melylyel már több ízben találkoztam az életben; mintha tudniillik előszeretettel viseltetném különczködések és rendkívüliségek iránt. Mindaz, a mit magamnak kitűztem s keresztül is vivék, a legegyszerűbben csak kötelesség-, becsület- és emberi érzetem következményei, és ha ezen nagyon egyszerű tervek kivitele az események rendes folyását némiképp meg is zavará társasköreinkben, az még nem elég ok, hogy engem ezért különczködőnek bélyegezzenek.“

„Jószágaim igazgatásával én legkevésbé sem törődtem mindaddig, míg azt kegyed hű kezeiben tudám. Később, számos évet utazással töltvén, nem akarám ezt azért félbeszakítani, nem csak mert vagyonos ember létemre, mivelődésem folytatását és tökélyesbülését fölője tettem a vagyonnak, de különben is, épen azért, mert gazdag vagyok, mért mondtam volna le olyan élvől, melyben annyi kevésbé vagyonos is részesül?“

„Azonban több oldalról tudósításokat vettem a felül, hogy birtokaim egy része a már most magukra hagyott tisztjeim által felette elhanyagoltatik. Ily közlések után maradhattam-e közönyös? Atláttam, hogy a birtok kötelezettségeket ró az emberre, melyeket teljesíteni ezentul feladatommá tevém. De egyáltalában járatlan levén az ilyféle gazdasági ügyekben, tanulnom kellett, mielőtt birtokaim igazgatását átvehetém. Tisztjeimnek csak igen kis része ismert személyesen Angliába visszatértem után közelebről tarthatam volna őket szemmel, de a kémkedés még saját érdekemben is, önmagam előtt lealacsonyított volna. Azért más módot választék.“

„Saját magam meghatalmazottjának adám ki magamat. Így tanulhattam s mégis nyíltan léphettem föl azon egyének ellen, kik, ha valami titkolni, rejtteni valójok volt, előttem, ki helyettes valék, épen úgy el kelle titkolniok mindent, mint az uraság előtt. Mindnyájánál beigazult, hogy méltók voltak a bizalomra, melyet kegyed ügyeim vezetését átadásakor irántuk tanusított; ezért épen úgy nincs oka tisztelt nagybátyámnak a pirulásra, mint nekem, midőn magamat kegyednek fölfedezem. Megtanultam magam igazgatni jószágomat. Ha oka volna reám mégis neheztelni a mód miatt, melyet a kivitelhez választék, engesztelje ki a siker.“

„E következő pontra nézve még több elnézést esdeklek.“

„Már közel két éve házas vagyok; egy rangomnál sokkal alantabb születésű leánynyal keltem egybe.“

„Megvallom őszintén, hogy nem előítéletből, de meggyőződésből határozott ellensége vagyok az egyenetlen rangu házasságoknak. Egyenetlen házasságok haszonlesési számításból, megvetendők; másrészt azonban, midőn erős jellemek a bevett szokások mellőzésével tiszta meggyőződésük szerint alapítják meg családi életüket, helyesen cselekesznek, mert a tiszta, önzetlen vonzódás a házaseleti boldogság multhatatlan föltétele, és azért ilyen érzellemmel szemben, a bevett szokásnak nincsen szava.

„Az én esetem még ettől is merőben eltérő. Egy érdemes öreg barátom, ki nem ismerve rangomat, azon hiszemben, hogy vele egyenlő állásu vagyok, halála óráján reám bizta egyetlen gyermekét. Hogy hiven teljesítem utósó kívánságát, csak egy módot láttam, — kezemet nyújtani a leánynak. Ő elfogadá, most nőm, s mai napig se tudja, ki vagyok. Kegyed kérdésén, mért nem nyilatkoztam előtte, midőn kezemet felajánlám neki? Erre egyszerűn felelek. Ellen engem nem szeretett. Vagy elfogadta volna ajánlatomat születésem és vagyonom kedvéért, vagy épen

ezen körülmények készítették volna a lemondásra. A hogy ismerem, jelleme az utóbbit választotta volna, a minek pedig semmi esetre sem volt szabad megtörténnie, mert ez ellenkezett volna atyjának adott szavammal.“

„Már most arra kellett törekednem, hogy műveltség tekintetében állásomhoz illő fokra emeljem, és most e részben is elértem czéloat, nőm méltó azon körhez, melyre általam jogosítva van.“

„Azonban személyemet illetőleg még többet is kívánék. Én nőmtől szerettetni ohajtottam; oly szerelem után vágytam, mely hatalmasabban köt minden fény, pompa és rangnál. Hozzá szoktattam a főrangnak fényezéséhez, s mégis jól tudom, hogy most már sokkal inkább szeret, semhogy le ne tudna mondani kedvemért a fényezésről; bármennyire leli is azokban örömet, kábitólag azok soha sem fognak reá hatni.“

„Tehát nem különczködési szeszély vezetett, hanem biztos czél lebegett előttem, ezt követtem, és el is értem czéloat.“

„S most tisztelt nagybátyám, szeretett atyai barátom, ismerje meg hugát; nem csak bocsánatát ohajtom, de tettemnek helybenhagyását is. Mely utóbbiról akkor leszek meggyőződve, ha kastélyomban szerencsétlen kegyedet fogadhatnom . . .“

Körülbelől ekkép szólt a levél, mely egyszersmind az olvasótól bizonyára már rég sejtett talányt old meg.

Richárd, vagyis lord E., a mint őt ezentul nevezni fogjuk, épen akkor lépett neje öltöző szobájába, midőn annak komornái, kiket Richárd Londonból a lady számára rendelt, az utolsó munkát végezték öltözékén. Ellen a tükör előtt állt, még valami csekély igazítani volt rajta, azután készen volt. Haja hosszú könnyű fürtökben omlott alá, a sötét nehéz selyem ruha magababnak tünteté föl természetét, egész lényét nem hiuság, hanem bizonyos nemes büszkeség árasztá el, mely férjét sajtáságosan meglepte. A szolgálattelvő nő távozta után leült, a szép asszony látásában mélyedve, kinek lényé némileg idegenszerűen hatott reá.

— Szép vagy, Ellen, mondhatom, gyönyörű — mondá. — Nemde örömet leled ezen öltözetben? Ugy látszik, a legdrágábbat választád?

(Vége köv.)

A magyar dráma története.

(Folytatás.)

Ugyanily eredetiségre mutat Sztárai Mihály két színműve is, melyeket Toldy Ferencz az Akademiában ismertetett, s igazolva van, a mit mondottunk: hogy e színművek után ítélve, a mostoha viszonyok közbejötté nélkül, a XVI. században a színművészet nálunk is eredeti alapon fejlődött volna, mint az angol és spanyol.

A XVII. század elejéről „Kanizsa elfoglaltatása“ című történeti dráma emléke maradt fenn; a tárgy még mindig eredeti törekvésre mutat.

1692-ről nevezetes I. Leopold oklevele, melyben N. N. kolozsvári öreg embernek szabadalmat ad, hogy Erdélyben s a hozzá kapcsolt részekben latin és magyar nyelven költeményeket és rythmusokat szerezhessen, szerkeszthessen, s azokból komiko-tragédiákat és komédiákat hozhasson színre. De még nevezetesebb az indok, melyből folyamodik s mely szerint kérelme megadatik. Ez öreg egykor gazdag volt, de a sok viszontagság,

sorscsapás tönkre juttatta, adósságba verte magát, s most egyebe sincs viselő ruháján kívül; de a színpadi előadásokból reményli, hogy ismét felkap s adósságait kifizetheti. Ez az öreg tehát magát költőnek, rythmus-csinálónak és szakértőnek tartván, szintársulatot akar szervezni meggazdagodás reményében! De az is kitünik, hogy idegen művekből is akart compillálni. Szervezett-e társaságot, s volt-e haszna, arról hallgat a krónika.

1692-től egy századig, úgy látszik, aludt a mi Thaliánk: mert midőn 1790-ben a germanisatio után fellobogott a hazafui szalmatüz, mely aztán csakhamar el is lobogott, a szintársulatot egészen ujonczokból kellett szervezni. Használható szinirodalmat sem igen találtak; ezt is rögtönözni kellett. Többnyire az iskolák számára irt görög vagy római tárgy, s a classicismus formájába öntött színműveket ők sem tartottak sikerrel adhatóknak.

Az 1790-diki szalmatüz mindinkább lohadt, a jövedelem mindinkább apadt, a színiügy megbukott, a budai fa színházat bezárták, s az első magyar szintársulat minden kereset nélkül tengődött a fővárosban; de lelkesedése nem tört meg, türte sorsát és maradt. Ha szétoszlik, ellenei kétségkívül kárörömmel kacagnak, s azok is megnyugszanak a kikerülhetlen sorsban, kik szégyenlették a kudarcot. Nem ok nélkül mondjuk ezt: mert mintegy 40 év alatt azután is folyvást ennek ismétlődését látjuk; valahányszor egy-egy szintársulat bevetődött Pestre, a lelkesedés mindannyiszor fellobbant, aztán lelohadt; s a mint a szintársulat elment, csak a hamu maradt.

Olyan mámoros lelkesedés volt ez, mintha a nagy érdemű pesti magyar közönséget valaki jól megpezsgőztette volna; de csakhamar elálmosodott, lenyugodott, s mikor kialudta a mámort, mintha Lethe folyóból ivott volna, nem is emlékezett arra, a mit illuminált állapotában gondolt, érzett és ígért. Járt a német színházba, s mindenképen oly német lett, mintha soha sem is volt vagy akart volna magyar lenni. Szóval, mindannyiszor bebizonyult, hogy nálunk hiányzik a többi közt az a föltétel is, mely az angol, spanyol és francia színészetet és szinköltészetet oly magas fokra emelte, tudniillik nem volt, mint azoknak, egy nyelvű fővárosunk: s fájdalom, most sincs.

Azok a makaes, kitartó első színészek tehát dacoltak, s nem mentek, és a hazafiság lángja még egyszer neki vörösödött a szégyen miatt, s rendkívüli erőfeszítéssel kivitte, hogy a magyar fővárosban a magyar színészet zsellére legyen a németnek; azaz illendő bérfizetés mellett felváltva játszassék a német színházakban. No, de veszett fejszének a nyele; tört karddal is jobb harcolni, mint pusztá kézzel; a szégyen ugyan így is megvolt, sok haszon sem volt belőle, de legalább hosszabb vonaglás után multak ki ez árnyék — fővárosból.

1793-ban a budai és pesti német színházakban 116 magyar előadás volt, s 50 új darabot kellett betanulniok; 1794-ben pedig 144-szer játsztak, s 44 új darabot tanultak be, köztük 18 új eredetit. Tehát szorgalom és tevékenység hiányával sem a színészeket, sem az írókat nem lehet vádolni, főkép ha tekintetbe vesszük, hogy a többi darabot is rögtönözve kellett lefordítani.

De épen ez a sok; hogy oly sokat kellett írni és betanulni, volt oka a kevés valódi eredménynek. Ismertettük a „Balassa Menyhárt“ nyelvét; ahhoz képest az ekkori színpadi nyelv a legrettenetesebb visszaesés; még konyhaibb, szélesebb, laposabb, mint a többi irodalomé. A Kazinczy Ferencz fordítása csak egy kis zöldelő szigetecske a széles láp közepén.

Valamire való drámai tehetség sem merült fel. Ama kezdetleges, de már elkésett korszak volt ez nálunk, mely a Shaks-

peare, Calderon és Molière korát jóval megelőzte mindenütt a maga idejében; hihetõleg még csak késõbb fejlõdtek volna a jobb drámairó tehetségek, ha, fájdalom, mikorra kizöldült a fû, meg nem döglött volna a ló, mint Hamlet mondja. Azonban a törekvés akkor is megvolt arra, hogy nemzeti legyen; csak az a baj, hogy a hazafias phrázisok megtapsoltatnak ugyan, de nem pótolják a drámaiságot és költészetet. A megyei gyûléseken inkább helyén voltak, mint a szinpadon; s mivel azokon nem voltak elfojtva, mint az ötvenes években, kár volt a szinpadból is szószéket csinálni. E bajon kívül nagy szerencsétlensége volt a magyar íróknak a közvetlen tõszomszédság: a folyvást szemök elõtt levõ német irodalom saját terményeit vagy a francia silány melodramák fordítmányait mutogatta. Angolból csupán Romeo és Juliával s Essex gróffal találkozunk. E közvetlen szomszédság káros behatását látjuk a vándorlás negyven éve alatt is, mely e korszakot követte. Ez a hosszú korszak már nem is a szinirodalomé, hanem csupán a színészeté s mi, kik nem e színészet történetét akarjuk megírni, belõle csak ama pontokat emeljük ki, melyek a szinirodalom fejlõdésére is befolyással voltak.

A vándorlás e hosszú korszaka, bármily érdekes és tanulmányos magában, az eredeti drámairodalom fejlesztésére, de még a drámai nyelv csinosulására is nagyon keveset tûn. Bebizonyult, hogy az eredeti drámairodalom emelkedése, de még csak megindulása is képtelenség állandó, központi színház nélkül. A vándor-színészet mûsorozata élõdött ama többnyire silány német vagy francziából németre fordított daraboknak, elhamarkodott, minden gond és csin nélküli kiforgatásából, melyekre a jutalmjátékok kényszerítették a színészeket. Rendesen a jutalmazandó meghozatta egy hét alatt, lefordította vagy fordíttatta két nap és egy éjszaka, s elõadta egy nap alatt. Hisz a vándorszínészetnél ez a régi praxis még most sem ment ki a divatból. 1833—44-ben a budai szintársulat könyvtára legtöbbnyire ily darabokból állott; pedig ezek a sok polyva közül az idõ rostáján áthullatott jobb magvaknak tarthatók. Milyenek lehettek, melyekkel szokás szerint az igazgatóné befûtött!? Néhány németbõl fordított Shakspeare-mû és Schiller mûvei — de a legborzasztóbb fordítással — tesznek kivételt.

Itt már az a törekvés is megszûnik, mely az 1790-es évek fordítóit vezette. Eredeti darabok hiányában azok legalább megmagyarosították a darabokat, s néha nagyon szerencsésen, ugyanannyira, hogy csaknem eredetieknek látszának. Dugonics Báthory Máriája a történetben járatlan s azzal nem sokat tõrõdõ nagy közönség elõtt történeti hitelességre is vergõdött, s a harminczas években még Budán is nagy hatással és többször adatott.

Erdély fõvárosában, Kolozsvárott kezdetben a színészet ugyanazon phásisokon ment keresztül, mint a budapesti, de nem végzõdött, mint ez, végleges feloszlással. Kolozsvár nem oly nagy, mint Budapest, de magyar, s az erdélyi fõnemesség sokkal magyarabb volt, mint a miénk, s ez a körülmény az eredményben is különbözõ volt.

Erdély Kolozsvárott állandó magyar színházat épített, Pesten pedig a közben épült egy nagy német színház, melyben a mi fõnemeseink és honorátióraink oly jól érezték magukat, mintha csak otthon lettek volna: de hogy is ne! hisz néha még magyar fõúr igazgatója is volt, s annyit vesztett rajta, hogy azt a színház tőkájéhez csatolván, belõle magyar színházat is lehetett volna építeni. No, de akkor ez volt a tónus, mint például most a német színházba menni, ha benne olasz operát vagy Gallmayer adnak.

De a kolozsvári színháznak még valami maradandóbbat is köszönhetünk, mint minden színház épület: Katona „Bánk bán“-ját. A kolozsvári színház építõi nem okai, hogy drámabíráló bizottmánya észre sem vette. Pályadíjt hirdettek, Katona megírta „Bánk bán“-ját, s késõbb átdolgozta, s a szinirodalmat egy kitûnõ tragédiával ajándékozta meg.

A magyarországi kritikusok sem vették ugyan észre a Trattner-Károlyi padlásán; de az idõ gyengébb volt az egeréknél.

Az egerek elrághatták ugyan az összes kiadást, de az idõ nem bírta megemészteni; mihelyt újra állandó színészet lett a fõvárosban, föltámadt halottaiból, s folyvást él. A ki csak egy kicsit gondolkozni tud és akar, ez egy adatból is megértheti, mi a szinirodalom állandó színház nélkül.

Még egy harmadik érdeme is van a kolozsvári színháznak, de ez a színészet történetébe tartozik. A kis testvér nem vett, hanem adott a nagyobbiknak szintársulatokat. Helyesen hasonlítják anyakõpühöz, mely hozzánk színészrajokat bocsátott. S tán egyetlen tünemény a szinmûvészet történetében, hogy nagy fõváros, s állandó színház nélkül is — mert ilyenek Kolozsvárott is csak az épület volt mondható — a vándorlásból oly nagy mûvészekbõl álló szintársulat kerüljön vissza, milyen a nemzeti színházat megnyitotta. Tán ez lesz az oka, hogy nagy ritkán, vagy épen nem látván idegen színészetet, nem váltak utánzó majmokká, s nem sajátították el a lényeg nélkül a külsõ modort, mint ezt azóta többször láttuk, hanem saját erejõkbõl, saját geniusokat követve, a gyakorlat által saját eredeti tehetségek fejlesztették ki, s oly tisztán eredeti alkotásokat mutattak fel, melyekkel most ritkábban találkozunk.

A negyven évi vándorlásnak ez volt a legörvendetesebb eredménye: volt kitûnõ színészetünk, kitûnõ eredeti irodalom, s a mi több, kifejlett s csinos drámai nyelv nélkül.

E korszakból Katonán kívül az eredeti szinirodalom még egy pár valódi tehetséges drámairót mutathat fel.

Mint fentebb mondtuk, a Budapestrõl számüzött szintársulat csakhamar szétkallódott; de a kolozsvári, mely csaknem ugyanazon idõben, csaknem ugyanazon phasisok közt, önállólag keletkezett, Wesselényi Miklós pártfogása és fõigazgatása alatt annyira megnépesedett, hogy Magyarországra is rajokat küldhetett ki. Egy ily szintársulatnak, Ernyei Mihály igazgatása alatt, kitûnõbb tagjai valának: az igazgató neje, Andrád, Kemény, Murányi, Lefevre Terézia, utóbb Murányiné, Kántor és Németh. Debreczenben négy hónapig mûködtek; onnan Szegedre mentek át, s ott mind erkölcsi magukviselete, mind kitûnõ elõadásai által a legnagyobb mértékben megnyerték a közönséget. Mint a szini krónika följegyezi: „fél éven át folytonosan nagy jövedelmet huztak, e mellett szabad szállása, asztala volt mindeniknek, úgy, hogy némely tag szinte megfélekezett rendes díja felvételérõl,“ mi a színészi élet krónikájában szinte hallatlan dolog. E társulat, a lelkes fogadtatás által nekibátorodva, 1807-dik év tavaszán Budapestre jött, az azelõtt 12 évvel elvetett tért újra elfoglalni. Sikerült is kieszközölniök, hogy a budapesti német szinpadokon hetenkint kétszer zsellérként fölléphessenek. „A virtus próbakõve a szerencsétlenség“ szinmûvel kezdték s tökéletesen kielégítették a közönséget.

(Vége kõv.)

Egy hét története.

Julius hó 22-dikén.

A városligetben. — A trombitás. — Anya és gyermeke. — A rendőrség. — Perczes Hánzi. — A hintán. — A táncpad. — A „kredencz.“ — A duffantó. — A Hippodrom. — A mázsáló.

Még egy csavarintás a „brézlin“, — a hogy a két lóerejű gőzös gépésze, vulgo: kocsis, mondja — s egy talpcsiklandozó wagneri nyikorgás után a jármű megállt, s görzi gyümölcséhez hasonló helyzetünkből kiszabadulunk.

Künn vagyunk.

Ah! . . . Egész tüdővel szívjuk be a poros levegőt, mely mégis százszor jobb a városinál, s földerült arczczal lépünk az árnyéktalan fasorok közé, a hol csicsergő vagy csattogó madárdal helyett hallunk verklit, katonazenét, malaczbandát, hárfát és kenyérbéllel reparált solo-trombitát.

Zene és dal, kaczaj és kurjongatás mindenütt.

Vasárnap van. E nap a peuple-é. Julius hó is . . . Ma itt csak a padlásszobák és pinczeoduk tartalma mulat. A ki egész héten némán huzza az igát, vasárnap kiálthat.

Ti, a kik a nyaralók árnyas berkeiben hüseltek, a havasok üdítő levegőjében usztok, vagy a tenger hullámaiban edzitek élvektől elványolt tagjaitokat, nem kaptok ezreitekért annyi örömet, mint ezek itt filléreitekért.

Csupa derült arc. Valamennyi ragyog a veritéktől, meg a mósolytól. Ebből a fajtából egy erőltetett fölkapaszkodik még annak a világtalan muzsikusnak arczára is, ki a bejáratnál billegteti rozszant phisharmonikáját, mely rozga tüdejével a „Schneider-Fáni“ nótát szuszogja elébe, hogy üdvözöljön. Ő is mosolyog. Pedig úgy illenek arczára a bu és szomorúság, s szakadozott hangu szerszámahoz a Miserere . . .

De ők azt hiszik, hogy nem illenek itt saját bajukról beszélni. Még azt hinnék róluk, hogy koldulnak. Azt ők nem teszik, s az a sapka, mely fenekén néhány krajczárral feléd tátong, nem szól, nem rimánkodik . . . Vet belé egy-két garast, a kinek tetszik, s a pénz ugyan hangos csördüléssel köszönti elébb érkezett társait; de a művész azt nem látszik hallani, nagyon el van foglalva egy átmenet kierőszakolásával „Schneider-Fáni“-ból a „Rákóczi indulóra . . . Végre sikerül, a „művész“ arcza föllángol . . . mi pedig e harczi hangoknál lépdelünk tovább, sietve a vágyva vágyott sovány árnyék felé.

A fordulónál azonban egy néma, de annál megindítóbb kép állit meg ismét. A kép két alakból áll. Az egyik egy a pálinkaivástól duzzadt, sárga arczu nőalak; a másik: ennek ölében egy gyermek.

Amaz igazán megindító, majdnem futni késztet; de ez sápadt, kifáradt arczával maga a szenvedés, mely a távozó könyörületre rá kiált: „Maradj! . . . segits“!! . . .

Jól tudja ezt „anyja“, ki ide ült vele a napfényre, s leszedte róla az utósó foszlányt is, hogy ne legyen elfödve semmi az ő művészetéből.

Olyan szikár, olyan sápadt szegény! Beesett szemeit fölnyitni próbálgatja; de nem engedi a nap, mely arczát perzseli s melynek aszaló melegétől alig bir pihegni az a keskeny sárga

mell. Csak néha-néha rándul egyet a hegyestérdü láb, s emelkedik föl az elványadt kéz s vékony szára végén ökölbe szorulva, csakhamar visszahull „anyja“ mellére.

Oh, ha e perczben az a picziny ököl pörölylyé sulyosulhattott volna, ez ütéstől a nő-szörnyeteg száján a vér patakanék.

Igen . . . az a ránczos képü, a halálig kinzott, de itt jól konzervált gyermek e perczben dühös volt. Mintha szólni, mintha kiáltani akart volna: „Ne hagyjatok élni . . . ne adjatok semmit! . . . hisz ez nem anyám! . . . Az én anyám meghalt . . . Oh, az nem kinezna, nem gyütörne engem! . . . Ennek én csak olyan vagyok, mint annak a vak koldusnak a verkli! Játszik rajtam, hogy pénzt adjatok neki“ . . .

De ha bár ezt gondolja is az ember, mégis zsebébe nyul, s fillérét oda dobja az „anya“ ölébe.

— Az isten fizesse meg! . . .

Fizessen meg neked is, ha anyja vagy, s ha nem vagy az — bár fizetne meg a rendőrség.

* * *

A rendőrség? . . . mi gondja annak effélére!

A rendőrségnek egészen más dolga van a ligetben. Ásitni az őrház küszöbén; visszatéríteni a tilos utra tévedett fiakkert, s fényes nappal razziákat tartani, s a sétalók gyönyörködtetésére végig kísérni az összefüzdött embereket.

— Szerencsés utat! Na, kegyeteket úgy körülvették, hogy biztosak lehetnek arról, hogy semmi baj nem éri. — Ezt egy viczes kifiaírus mondja.

— Hátha közéjük jutsz egyszer, Hánzi, te is! — fordul hozzá egy gefrajter rendőr.

— Voltam már én akkor, mikor még a maga nadrágáról nem a státus gondoskodott; de most már van eszem, meg van egy nagy kosaram. Mert maguk a szegény embert, meg a kutyát egyformának nézik: maguktól mind a kettőt csak a kosár mentheti meg.

Az én kosaram különben nem üres, van benne finom percz; nem olyan komisz, mint a milyet maguk ezekre raktak, hanem fain, amerikai patent; keresztyénnek két krajczár, zsidónak egy garas, maguknak pedig nem eladó. Mpfl mije! . . .

Ezzel sarkon fordul, és sipolva, kiabálva viszi a „patent, amerikai süteményt“ beljebb, a honnan zaj, kaczagás hallik s ahol a hinta oszlopai nyikoroknak, recsegnek.

A három hinta, két kocsi, s közepén egy holsteini paripa en miniature ugyancsak kongatja a levegőt. Azokban verejtéktől gyöngyöző arczczal s violaszin karokkal a mosogatástól elsza- badult Sári és Klári, meg egy nagyszágos asszonya elviselt ruhájában pompázó zöld fátyolos „fráj“; emezen, a paripán pedig egy honvéd baka.

Mindenik meg van győződve, hogy nagyszerűen élvez. Biztatják is a kötelek végét kapkodó sihedereket, hogy: Csak rajta! Pedig a kör belső oldalán állók közül soknak már félóráig melegszik markában a susztertallér, melyért ők is a magasba jutni vágnak.

Legtürelmetlenebb egy szeplős képü szárazdajka, ki egy gömbölyü piros kis durczást csititgat, kinok lármájától nem hal-

hatja a baka-adonisz vigasztaló ömlengéseit. De mikor az a szegény gyerek olyan értelmetlen, hogy az oldalába kapott ducztól nem hogy elhallgatna, de oly ordítást kezd, hogy pulykatójás kisasszonynak táncz lépésben kell vele indulni más vidékre.

Jerünk mi is tovább.

Főlebb, a peuple rondeaujára. A hol a ringlspielek ördög-motóloja kalimpál, s a hol a három deszkából kerekített „táncpad“ a „hejretyutyu“-ra rugott kalamajkától porzik. Az „előtánczos“ babérijáért ugy látszik, egy tü fokán átszabadult szabó és egy vaskos, magyar ruhás csizmadialegény birkozik. A csizmadia határozottan előnyben van, mert a szabó csuklószárai nem lökdöshetik a sarkakat olyan „rekuzé“-val, mint a pattogós járásu lábtyüművész. Büszkén is néz rá tánczosnője, egy csinos, kökényszemű kis „delnő“, kinek arczáról meglátszik, hogy nem rég szivja a városi levegőt, s pántlikába font haját csak egy hete rakta kontyra. Nincs ugyan még olyan petrenczes frizurája, mint annak a Gráczból ide szakadt szakácsnénak, de hát nem is jár ugy, mint az . . . mert hát ni! a csárdásban addig rázta magát, míg a forintért kölcsönzött jószág meg a feje válópert kezdtek egymás ellen, s az uritök nagyságu „sion“ a tánczkör közepére gurult.

Szegény Lizi! Nem elég, hogy leejtette, hanem még föl is kellett venni.

A táncznak vége! Az „urak“ a „hölgyeket“ — így tanulták a tánczmestertől — karjaikra véve, sétára indulnak, meg egy kis frissítőt inni.

A „kredencz“ ott van közel, köröskörül árulják a félig felforrott meggy-, meg málna vizet. Sőt fagyalt is akad, de már erre kevés a chevalier pénze. Sok költsége volt ma. Csak a fodrász egy sáju forintot vett el tőle, pedig mire kiért, fürtei ugy meredeztek, mint a léczszög; azután a cigará, uj nyakkendő, megdézsmálták hetibérét. Na, de se baj! egy szakácsné sem azért jár a piacra, hogy ne legyen pénze, mert biz az ördög nem ragad mindjárt bele, ha nagyságos asszonyának 90 krajczárra mondja a 80 krajczáros csirkét.

Ezalatt kendőcskéjéből előkerül a sok hatos, s a másik perczen már csettenő nyelvvel koptatják a ropogó fagyaltot.

— Amerikai patent fáin perezet vegyenek! — kiált Hánzi, ki szintén felkerült, s kit az egész „szocietas“ vidám kacajjal fogad.

— Vegyenek, vegyenek! ne féljenek, nem terhelik meg gyomrukat. Az én gazdám okos ember, olyanra csináltatja a patent amerikai perezet, hogy alig nyul hozzá, már elolvad.

Hát maga, Lizi nagysád, nem vesz? . . . Miért olyan haragos? Vegyen, kérem! Aztán ne busuljon, hiszen maga olyan, mint a legszebb rezeda. Tudja, nem szép, de szagos!

De már erre fejéhez repül a csörömpölő legyező, s a hórihorgas szabó ököllel vág felé, hanem Hánzinak ép oly gyors a lába, mint a nyelve, s egy perc alatt elmenekül.

Pedig hát a szabó ökle sulyos. Hja! régen volt már, mikor a „kecske“ meszelye három krumpli, fél tojás volt. Csak most illik rájuk igazán: „Mihelyt szabó, mindjárt báró, — az inasa szolgabíró.“

— Csak ne futott volna el a kölyök, adtam volna neki! . . . S ugy tartja az öklét Lizi élébe, mint Zápolya fölképelése után Dózsa György.

— Pedig — folytatja — ha ezzel hátba duffantom, vacsorán éri Pilátust. 140-et vág ez a kéz!

— Hát az mi, Imre lelke? . . .

— Mindjárt megmutatom. S ezzel karra füzve Lizit, oda vezette egy embercsoport közepére.

Mi lehetett ott?

Egy bõrrel bevont tőke, mely egy nagy cziifferblatt óramutatójának masináján billeg, a mely a rá mért ütéstől kergeti a mutatót, ahoz képest, a mely ütést kapott. „Egy ütés két krajczár“ — kiáltozza egy német, s a két krajczár egymás után hull, s a tőke egyre pufog.

100 . . . 80 . . . 90 . . . 110 . . . 140 . . .

Ez a legnagyobb az Imréé volt, „Anszágotla.“ Elégedetten mennek tova, s engedik a tért az aprájának.

* * *

A kör kissé megritkult. Szétnézhetünk. Sokat rejtett a tömeg. Nem láttuk eddig a nagy Hyppodromot.

A Hyppodrom vászonajtai tisztességes entrée lefizetése után szétnyílnak, s három szál trombita, ugyanannyi cseh pofából kapván a szuszt, szörnyü tussal üdvözlik a belépőt.

— Mi tetszik? . . . Was ist gefällig? . . . Velociped . . . reiten . . . stb. S hozzák elő a szilaj velocipedet, s a penzionátus lovakat.

— Gyi! . . . Baktatva indulnak a szelid jószágok, s amazonok, legfőlebb a délebed helyzetén éreznek egy kis módosítást.

Künn a ringlspiel vigabban megy. Az apró táltosok vágatva röpülnek körbe, s a mint ugy röpülnek, olyan jól esik összehajolni lovagnak és amazonnak. Átölelik egymást, no, hogy le ne essenek.

A Hyppodrom trombitái s a ringspiel verklíje utósót szuszszant, s a kilovagolt, kivelocipédezett, kocsikázott sereg tódul a mázsához.

Apraja-nagyja — persze sort tartva, — rá áll egy deszkadarabra, s egy virginia végéről kiabálja nekik a „mázsamester“, hogy „Hundert fier“, „Hundert zehn“, . . . plane egy kiéhezett gombkötő inasra azt kiáltja, hogy „Zweihundert fünfzig.“

Most egy szép, halvány arczu leány áll föl a deszkára. Restelli magát egy kicsit, hogy egy fejjel magasabb a többinél, s leszédülne onnan, ha nem támogatná egy barna bajuszu legéy, ki felig átölelve veszi le a polczról.

— 90 pfund.

A szép kis leány 90 font.

Olyan furcsán mosolyog erre. Mintha értené, hogy mért csak ennyi; mert már elvesztette a szívét. Vagy mintha azt nevetné, hogy a mázsa nem érzi meg, a mit ő érez, azt a nagy szerelmet.

Vigyázz! vigyázz! hogy meg ne érezze!

* * *

Bim-bam . . . bim-bam . . .

A Herminakápolnában nyolczat karangoznak. A mulató nép tolul haza. Vacsorát kell adni, meg kapni.

Egy óra mulva a jól töltött napnak csak emléke lesz. S a konyhában, a magasban, s a hónapos ágy szélén mindenik kézre hajtott fejjel nézi végig a vasárnapot . . . aztán . . . „Ellhintik a földön a zizegő szalmát.“

H. B.

Budapesti hírvivő.

** (Erzsébet királyné ő Felsége) valószínűleg julius hó utolsó napjain fog Wight szigetére utazni. Augusztus 28-dikán visszautaztában királynénk hir szerint Augusta német császárnét fogja Baden-Badenben meglátogatni. — Bécsi lapok hírei sze-

rint a király september elején indul Csehországba s e hónap 7-dikét és 8-dikát Prágában tölti.

** (*Jótekonyság.*) A Győrött székelt 9-dik huszárezred tisztikara 75 forintot küldött a kapitánysághoz azon kéréssel, hogy ez összeg azon Horváth Ferencz özvegyének szolgáltatassék ki, kit május hóban egy huszár a vasuti átjárásnál vigyázatlanságból lovával letiport, minek következtében ez meg is halt.

** (*Rózsás napló.*) E napokban volt Grolier Jenő vicomte esküvője Siegmund Irma kisasszonnyal, Szilávy, volt miniszterelnök bájos unokahugával. A vőlegény francia állampolgár lévén, a francia törvényeknek megfelelőleg, melyek csak a polgári házasságot ismerik el kötelezőnek és érvényesnek, az egyházi szertartást a francia konzulátusnál a polgári házasság kötése előzé meg. — Ribáry Josephine kisasszonyt, Ribáry József belügyi miniszteri tanácsos egyik bájos leányát, mult vasárnap jegyzé el Várady Béla tehetséges fiatal ügyvéd. Esküvőjük novemberben lesz. — Budán Ney Béla jeles mérnök, Ney Ferencz fia, a napokban váltott jegyet a bájos Peregriny Jolán kisasszonnyal. — Tógyörkön közelébb volt Tahy István pestmegyei birtokos és Sándor Sarolta urhölgy esküvője. — Szombathelyen Pongrácz Ida kisasszonyt Herovics Sándor sümegi járásbirósági irnok eljegyzé. — Kolozsvártt Magyari Géza jegyet váltott Knöfler Klementina kisasszonnyal, a bányatanácsos leányával; Deésen pedig Boér György honvéddhadnagy Ruczy Etelka kisasszonyt jegyzé el.

** (*A Erőbel-féle nőegylet*) fölhívja a magyar leányokat, hogy gyermekkertésznő-képezdájébe, hol szeptemberben nyílik meg a második tanfolyam, minél számosabban lépjenek be. Jelenkezni Rozenzweig Saphir Sarolta urhölgnél lehet, tükörutca 2. sz. a. Szegény leányoknak elengedik a tandíjat s ha szorgalmasok, néhány hó mulva segílyt is kapnak. A tanfolyam egy évre terjed. A képezdájébe csak 16-dik évüket betöltött hölgyeket vesznek föl. Ohajtjuk, hogy e felhívást mennél több magyar nő vegye figyelembe, miután ez a pálya igen tisztos és hasznos kenyérkeresetet ad a nőknek; s ha mindenütt magyar gyermekkerteket ohajtunk, annak alapföltétele mindenestire az, hogy legyen elegendő magyar gyermekkertésznő.

** (*Petőfi halálának*) huszonötödik évfordulója, melyről sem egyetemeink, sem az akadémia, sem a Kisfaludy-társaság nem emlékeztek meg, a fővárosban még sem fog minden nyom nélkül eltelni. Az írók és művészek társasága üli meg július 31-dikét tagjainak összejövetele által a kör helyiségében.

** (*Bernáth Gassinak*) siremléket állítanak. Az emlék már készül Jablonszky kőfaragó angyalutczai műhelyében; egyszerű, sima márványoszlop ez, melynek költségei összesen 150 frtra rugnak s a boldogult jó emberei által fedeztetnek. Mint halljuk, már a jövő hónapban készen lesz, s azonnal fel fog állittatni a kerepesiuti temetőben levő sir fölé. — Horakai bácsi sirját is emlékkövel szándékoznak megjelölni tisztelői.

** (*Hahn Antal festész*) a napokban adta be a nemzeti muzeum képtárába Raphael „Athéni iskolájá“-nak sikerült másolatát, melyet a kormány megbizásából készített Romában. Hahn jelenleg békésmegyei rokonai látogatása végett jött haza s augusztus elsején megy vissza Olaszországba, Capri szigetére, hol szép fekvésű villája van s rajta nemzeti lobogó jelenti, hogy benne magyar ember lakik. — Az „athéni iskola“, melyet fiatal művésznök Rafáel híres római falképéről másolt le a nemzeti muzeum számára, másfél öl magas, két öl széles, nagy mügonddal készített munka. Hahn művén igen jól van visszaadva az eredeti remekmű architektonikus berendezése, nemes csoporto-

itássa, művészi nyugalma, feddhetlen rajza, s Plato és Aristoteles alakjaitól kezdve le a kupcsarnok szobor-csoportozatáig minden egyenlő mügonddal és tárgyszeretettel van kidolgozva rajta. E mü most még csak vak rámára van kifeszítve, de valószínű, hogy nem sokára keretbe foglalva fogják kiállítani állandó helyén, a nyilvános képcsarnokban.

** (*A magyar nemzeti zene*) az idén dusan van képviselve az osztrák és a külföldi fürdőhelyeken és mindenütt tetszésben részesül. A fővárosi zenetársulatok közül kettő időz jelenleg a külföldön, és pedig Ráczi Pali, ki Londonban van társulatával, és Horváth Marcz, ki a drezdaiakkal kedvelteti meg a magyar zenét. Egy harmadik társulat, Benzsur derék zenész vezetése alatt, Amerikába készül.

** (*Bokody társulata*) szeptember 20-dika körül kezdi meg előadásait az istvántéri színházban, s már fölhívta a vidéki színészet ama tagjait, kik társulatához szerződni ohajtának, hogy ajánlataikat e hó végeig hozzá, a budai szinkörbe intézzék, az ismeretlenek fénykép kíséretében. Társulatának jelenlegi jobb tagjai mind megmaradnak, de az operette és vigjáték személyzetét erősíteni fogja, miután Pesten, igen helyesen, főleg jó vigjátékokkal s könnyed operettekkel kíván hatni. Azzal, hogy az ekkép megerősült társulat két helyen: Pesten és Székesfejérvárott fog működni, mindkét város közönsége csak nyerhet, mert a színház kicsinysége miatt külön-külön egyik sem tarthatná fenn nagyobb és rendezettebb szintársulatot, míg így mind a két helyen jó előadásokat várhatunk, miután a tagok a két színházban fölváltva fognak működni. Ugy halljuk, hogy Petőfi halálának huszonötödik évfordulóját e hó 31-dikén Bokody alkalmi darab előadásával fogja ünnepelni, s ez előadás tiszta jövedelmét a Petőfi-házra ajánlja föl. — A székesfejérvári színházat a nemzeti színház tagjai fogják meggyitni, még pedig valószínűleg Katona „Bánkbán“-jával.

** (*Öt fiatal orvos*) Budapestről az angol kormány szolgálatába állott, és rendeltetésük helyére Keletindia máris indultak. A szolgálati idő husz évet tesz; hosszú idő európai emberre nézve ama vidékeken, de e lépésre Duka Tivadar, jeles hazánkfiának példája nyomán határozták el magukat.

** (*A főváros*) a mostani nagy hőség daczára sincsen nagy élvezetek híjában, csak utána kell járni. Átalában sokan félre ismerik a nagy városok jellemét; azt hiszik, hogy mint a természetben, csak ki kell nézni az ablakon és tódul szemükbe a sok bübáj, holott épen megfordítva, az, a mi a nagyvárosokban úgy szólván, az utcán hever, többnyire nem szép, még akkor sem, ha czifra ruha van rajta. Épen ez a különbség a természet és az emberiség alkotása közt, ez utóbbinál a szép és jó félrehozódik az utról, mert erős magába mélyedésre, időre és háborítlan csendre van szüksége, hogy megalkothassa a szép és nemes eszméket, a mik keblét hevítik; ezekhez a félre eső telepekhez kell tehát az utat tudni, a tudományokhoz, a művészetekhez, a közmüvelődéshez, a jótekonysághoz, csak akkor tudja meg igazán, mi az a nagyvárosi élet, és akkor a kánikulában is szép és nagy-szerűnek találja a városi életet. Így a — vizsgák, épen most folynak a fővárosban, és az emberbarát lelke örül, azt az óriási haladást látva, a mit e részben is hazánk fővárosa az utósó években tett. És első sorban magát a fővárost illeti érte elismerés és köszönet. Milyenek voltak csak néhány év előtt a városi iskolák, a helyiségek épügy, mint a tanítók, a kikre a főváros legdrágább kincsei: a kisdedek bizva voltak, és milyenek most! A helyiségek megannyi diszesarnokok és a tanítók örömmel tanítók, mert alaposan képzettek, szeretettel a kisdedek iránt és hivatásukért rajongók, és azért nem mint a régiéknél, teher, hanem ellen-

kezőleg: boldogság nekik a gyermektanítás, és leginkább érdekesek a nyilvános évi vizsgák, melyek éppen most folynak nálunk. A tanítványok feleletei az eléjük tett kérdésekre — legalább engem — kevésbé érdekelnek, mint az, miként felelnek, hogy néznek a tanítóra, és ezek viszont reájuk. Az a meleg szeretet, melyet a gyermek a tantárgy iránt tanusít, az az édes öröm, mikor a feladott kérdésre helyes felelet adhat, és az a hő bizalom, melylyel a tanítóra tekint, mikor a feladott kérdés gondot ad neki, többet érnek magánál a feleletnél, mert a tanulási kedvet és a tanító és tanítvány közti szereteti viszonyt mutatják, és ebben az édes örömben volt a fővárosnak nagy része e héten.

De megvallo, én inkább csak a leánynöveldek vizsgáira jártam; egy azért, hogy olvasóimnak jelentést tehessenek róluk, de közművelődési szempontból is. Jó finöveldeket tisztán anyagi érdekből is tarthat fenn valamely ország vagy város, mert a műveltség anyagi vagyon is egyszersmind; de a leánynöveldek leginkább erkölcsi hasznot hajtanak, a nő értékét tisztán annak erkölcsi és esztaetikai tartalma határozza meg, az anyagi haszon rendesen a férfiak ölébe hull belőle, és azért a hol mégis kellő gondot fordítanak a leánynevelésre, ott van az igazi haladás, a szép jövő édes reménye, és ezt tapasztalunk bő alkalmunk volt e héten. Voltam a városi leánynöveldekben, a hol hölgyek vannak szép számmal alkalmazva, és voltam a nőképző-egylet, Kalocsa Róza, Frecskai Józsa és Janisch Hermin urnők növeldejében, és mindegyikben azt tapasztaltam, hogy a főtörekvés a szív és elme alapos kiképzésére irányul és nem a hiúság vására, hanem a család számára nevelik a fiatal nőnemzedéket, e szónak nem csupán konyhai értelmében, hanem úgy, hogy a konyhában is fejével meghaladja a közönséges szakácsnét, a teremben pedig ne csupán a szabónak, divatárusnőnek és a tükörnek, hanem önönmagának, gazdag fejének, érző szívének köszönje hódításait, de mindenek felett úgy, hogy igazi fényessége legyen azon életnek, a melyikkel egykor egyesülni fog.

És voltam a gazdasszonyok árvaházában is; itt ugyan csak szombaton lesz a vizsga,*) de az utolsó hetekben egy ott levő kis leány végett, csaknem minden este pár óranegetet töltöttem ez intézetben, és volt alkalmam alaposan megismerkedni annak egész szervezetével és szellemével. Az esti órákat a növendékek természetesen a tágas udvar árnyas fái közt játszva, enyelegve és majd mindig dalolgatva töltik; természetesen én is elvegyültem közéjük, beszélgetésbe eredtem velük, így tudtam meg, mit tudnak, és miképp tanítják őket. Ötvennégy növendéke van most ez árvaháznak, négy osztályban, és a legkisebbtől a legnagyobbig minden növendék a szó teljes értelmében tudja, érti, a mit tanul, és tanul mindent, a mit egy közeprendű leánynak tudni kell. De képzelni sem lehet buzgóbb és fölállózóbb tanítónőt, mint a milyenek Szabó Julia és Greszner Hermin urhölgyek. Mondhatni, egészségük kockáztatásáig élnek szent hivatásuknak, csak így győzheti ott két tanítónő azt az óriási munkát: egész nap tanítani, reggel-este ötven és néhány gyermekre ügyelni, éjjel meg a feladatokat kiigazítani, egész éven, szakadatlanul. Férfi már rég leroskadott volna ezen csaknem emberfeletti teher alatt, és ők — ha kérdeztem őket, hogyan bírják? mosolyogva feleltek: — Ugy, hogy növendékeink árvák!

**) (Irodalom.) Endrődy Sándor, jeles fiatal költőnk-től „Fátyolképek“ czimen egy füzet fog megjelenni Zilahynál,

*) t. i. mult szombaton, e hó 25-dikén.

mely tárczákat, rajzokat stb. fog hozni. — „Szorgalmi jutalom“ czim alatt Dolinay Gyula az olvasni szerető ifjúság s a nép számára egy csinos füzetkét adott ki, mely alkalmi ajándéku szolgálhat. Ára 35 kr. Vizsgálatokon kiosztás végett megrendelve 50 példány 9 frt s 20 példány 3 frt 90 krért kapható. — A kolozsvári „Gyermekkert“ társulat kiadásában a következő kis művek jelentek meg: 1. „Gyermekisme boncz- és lélektani alapon,“ Irta Szabó Endre, a kolozsvári Fröbel-intézet igazgatója, ára 50 kr. 2. „Neveléstan, vezérfonal a kis gyermekek nevelésére“ Fröbel Frigyes elvei nyomán írta Szabó Endre, ára 50 kr.

**) (Vegyesek.) Deák Ferencz az idén nem megy Rátótra Széll Kálmánhoz, miután egészségi állapota nem bírja ki a hosszabb utazást. Az egész nyáron megmarad városligeti lakásán. A mult héten ismét erős görcse volt, de most már megint jobban van. — Deák Ferencz végkép kiköltözött az „Angol királynő“-ből, hol husz évnél tovább lakott s őszre az egyetem-téren levő Wenckheim-féle házban vettek föl számára lakást, a Széll Kálmán családja lakik. — A nőipar-egylet reggeltől estig tartó nagy tombolát készül rendezni a császárfürdőben. — Budapest főváros nagy halandóságának okai kiderítése miatt mult szerdán dr. Patrubány Gergely tisztii főorvos ur a kerületi orvosokkal rendkívüli gyűlést tartott. Az eredményre természetesen a főváros minden élő lakosa felette kíváncsi. — A királyi várban mintegy husz szobára tervezett új butorzások, valamint a Gödöllőn elrendelve volt új berendezések legfelsőbb rendelet folytán elmaradnak, és csupán a királyi várak dolgozó szobájának butorzata fog átalakittatni. — A képviselőházat a kiállhatlan nagy hőség folytán, mely nyáron a hon atyáit annyira feltüzesiti, új légvezető-gépezettel fogják ellátni, a bécsi dalmüszinház készletének mintájára, és 20,000 forintba fog kerülni. — Budapestben újra népszámlálást terveznek, mivel az utóbbi két év rendkívüli viszonyai miatt lehetlenné vált a népességről biztos adatokat szerezni. — A budai Erzsébet-fürdőnek e hó 15-dikéig 182 benlakó vendége volt. — A budai zene- és ének-egylet nyári mulatsága mult szombaton tartatott meg a svábhegyen. Az egyleti tagok majdnem teljes számmal vettek részt a mulatságban, mely különféle társasjátékokból és négyes karok elénekléséből állott, és este élénk tánczczal végződött. — Hugó Károly, a vándor drámaíró, ki már hetek óta Pesten van megint, be akarja mutatni hirlapírók előtt az általa fölfedezett s Florenczben produkált „Cantomimikát,“ vagyis ének-beszédet és játékot. — A budai zinkörben Kunsági tenorista mutatá be magát a „Szép Galathea“-ban; érczes, de még iskolázatlan hangja van s a játékban is nagy haladásra volna még szüksége. — A nemzeti színház építkezése se rényen foly, az ujonnan építendő homlokzatnál már emelkedik a külső falazat, alul vörös márvánnyal. Mindent elkövetnek, hogy a bejárás egy hónál elébb elkészüljön. — Arany János jeles költőnk a karisbadi fürdőbe utazott; távolléte alatt Gyulai Pál végzi az Akadémia főtitkári teendőit. — Hajnik János közvetlen észleletei szerint: az idei gabonatermés legfőlebb szerény középtermés átlagára fog fölvergődhetni. — A lefolyt héten a fővárosban élve született 260 gyermek, elhalt 328 személy; a halálózások tehát 69 esettel mulják felül a születéseket. Az élve születtek közt volt 116 fiu, 144 leány. A halottak közt volt 182 férfi, 147 nő, egy éven aluli gyermek 156.

**) (Halálózások.) Bárány Marenzi Antalné, született Nemes Mária grófnő e napokban elhunyt 52 éves korában. — Csuzy József, Budapest városának főmérnöke e hó 18-dikán meghalt. — Pestmegye szolgabirája: Viczián András e na-

pokban elhunyt, 40 éves korában. — Csapó Gyula, kitűnő tehetségű fiatal festész, e napokban meghalt a Rókus-kórházban. — Kürtösy József gimnaziumi tanár Nyiregyházán 39 éves korában meghalt. — Lederer A. budapesti képezdei tanár édes atyja: Lederer Jakab e napokban meghalt. — Székely Udvarhelyen Endes Józsefné, született ilyefalvi Bialis Borbála e hó 12-dikén, 65 éves korában elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Cukros holdacskák.

Egy fél font friss vaját a nyujtódeszkára téve, 22 lat lisztet, egy negyed font finomra tört cukrot, egy citromnak apróra vágott héját és két tojás sárgáját széles késsel jól eldolgozván, vékonyra ki kell nyujtani, és egy kis hold-formácskával kis holdacskákat kivágni belőle, egyenkint tojásfehérével bekenni, cukorral és törött mandulával behinteni és szép sárgára megsütöni. E tésztából kis édes pogácsát is lehet formálni, vagy tetszés szerint a sütés után a tetejét egy kis befőttel is felcizifrázni. E tészta több napig is eltartható, és az állásban semmit sem veszít jó ízéből.

Ürüzomb bormártással.

Egy ürüzombot két napig hűvös helyen el kell tartani, azután jól besózni; azután egy lábasba egy kanálnyi zsirt, levelekbe vágott sárgarépát, gyökeret, vöröshagymát, néhány babérlevelet, fekete borsót és egy nagy meszely jó erős vörös bort tevén, a czombot e lében puhára kell párolni. Párolás közben mindig egy kis huslevet utána kell önteni, egy félórával a tállás előtt pedig a levét szítan átszűrni, ismét a lábasba tenni, valamint egy meszely tejet is hozzá adni; e lében a czomb egy jó negyedóráig forrjon még, aztán vékony szeletekbe vágva, burgonyával, párolt rizszsel, vagy tarhonyával körülvenni és forróan betálalni.

D. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarazata.

Az első szám: zsebkendő körüli finom francia himzés rajza.

A 2-dik szám: széles párna betét rajza, szintén francia himzés.

A 3-dik szám: cipők, táskákra, zsámolyokra stb. való keresztöltésű himzés mintája, háromféle drapp és ugyanannyi vörös színű berlini pamuttal himzendő czérnatokra.

A 4-dik szám: L betű.

Az 5-dik szám: keskeny nyakkötő végébe való himzés rajza, színes tafotán himzendő, hozzá illő színes selyemszállal.

A 6-dik szám: Anna név fehérneműekre.

A 7-dik szám: széles szegélyzet asztaltakarók, ágyterítő stb. körül. Posztóra himzendő, vastag sodrozott selyemszállakkal.

A 8-dik szám: A betű.

A 9-dik szám: L betű.

A 10-dik szám: Varróasztalkára való kisterítő rajza. Posztóra himzendő színes berlini pamuttal.

A 11-dik szám: P betű.

A 12-dik szám: Nyakkendő végébe való himzés rajza, sűrű francia himzés.

A 13-dik szám: B betű.

A 14-dik szám: E betű.

A 15-dik szám: felső gallér rajza, point de lace csipkével és hálöltésekkel dolgozandó.

A 16-dik szám: fehérneműek szegélyezésére való himzés rajza.

A 17-dik szám: N betű.

A 18-dik szám: A betű.

A 19-dik szám: cipők, párnákra, székek stb. való keresztöltésű himzés minta, négy tetszés szerinti színben, berlini vagy castor pamuttal himzendő.

A 20-dik szám: Mariska név zsebkendőre, finom francia himzés. És végül

A 21-dik szám: övszalag sarkaiba, vagy nagy kendőre való himzés rajza.

Szótalány.

Limbec Vilmától.

Az egész olyan portéka,
A miből telik a véka,
Visszamondván végtagomat,
Ugy nézd, mint sugárlábamat;
S fölcserélve két tagomat.
Teszi borzas bajuszomat,
Bár nincs állam, s nincs szakálom
Betűim közt föltalálom.

Megfejtési határidő: augusztus 23-dika.

A 26-dik számban közlött rejtvény értelme:

Tompa Mihály.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Seffer János, Felsenburg Paulin, Marosy Hermin és Etelka, Kubdabó Vilma, Becherer Ernőné, Éhen Hermina és Ilka, Moesz Gézáné, Tóth Bozókya Mária, Tompa Mihály, Riesz Róza, Csicsery Lilla, Kovács Emma, Schütz Lóra, Kozma Etel és Ilona, Grundböck nővérek, László Julia, Malatinszky Etelka, Felvinczy Mariska, özvegy Bose Elekné, Hudacsek Viktorné, Zundán Jecie, Oszlányi Mária, Deák Katicza, Stokbauer Julia, Eisen Izidorné, Gottmayer Gábor Berta, Kratochwill Mistéthy Ilka, Korik Zsófia, Csiki Vilma és Antónia, Körner Gizella és Jozéfa, Barabás Rébi, Mezey Janka, Fülöp Pálné, Fehérvári Mari és Ilona, Novák Kornélia, Limbec Vilma, Plaveczy Ilona, Lamos Mariska, Farkas Bella, Guthy Aranka, Splényi Matild, Mocsáry Mária, Fehér Janka, Szarvasy Juliska, Molnár Vilma, Balázs Emma és Jolán, Nagy Ida, Halász Ella, Besseney Olga, Sugár Miklósné, Szent-Imrey Amália, Fodor Luiza, Miskolczy Mária, Temesváry Erzsébet, Máar Flóra, Vásárhelyi Marcsa, Vida Erzsike, Hamar Krisztin.

A 25-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Barabás Rébi, Mezey Janka, Limbec Vilma, Plaveczy Ilona, Hamar Krisztin, Vida Erzsike.

Tartalom.

A társalgás. — Nem a falu... Jusztinától. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — A helyettes. — A magyar dráma története. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti napfár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

tulzással folyt le. Jababfynének kevésbé oskolázott, de jó és kedves hangja volt. Rejtényi, mint technikus és beteg, rejtette ugyan tehetségét, de Pirók szerepében nem tagadhattuk azt egészen tőle. Átalában, minthogy semmi más alkalom nincs a szórakozásra a társas összejövetelre, megnézegetjük ugyan e társulat előadásait, de csak akkor, ha a közönség méltányos igényeihez alkalmazkodik, ha haszontalan és ledér férczművek helyett magyar népdalokat és kisebb népszínműveket fog előadni, és ily nagy melegben nem az Apolló-teremben, hanem az ily előadásokra alkalmasabb szabad helyiségben, a sörkertben. r. l.

Vidéki vegyesek. Pozsonyban az ipar- és kézműterjesztő egylet elnökévé Teleki Ede grófot választák meg. — Apatinban jövő hó 9-dikén kender- és iparkiállítást rendez az ottani iparegylet, mely jövő hó 16-dikáig lesz nyitva. — A trencsén-teplíci fürdőben e hó 13-dikáig 1075 vendéget mutat ki a névsor s legkevesebb köztük a magyarországi. — A balatonfüredi névsor e hó 16-dikáig 1600 vendéget mutat ki.

Különfélek.

** (A ki Bismark gyilkosát elfogta,) midőn az futni akart a lövés után: Lederer József opera-énekes n.-váradai születésű, magyar ember, ki színi pályáját a budai népszínháznál „Vértesi“ név alatt kezdte, s midőn e színház megbukott, külföldre ment. De azóta a nemzeti színháznál is vendégszerepelt. A Bismark elleni merénylet folytán letartóztatva volt pap, a kit a merényletben részesnek hittek, ártatlanságának teljes kiderülése után szabadon bocsátattott. A gyanút egyedül az a nagy érdeklődés okozta, melyet az illető Bismark iránt tanusított. Reggeltől délig ott volt látható a Diruff-féle ház táján, melyben Bismark lakik; mindenkitől kérdé, vajjon nem jön-e már Bismark; hogy közönségesen hová szokott kocszizni stb. Így jutott Hauthaler — ez a lelkész neve — az ugyanott ácsorgó Kullmann társaságába, aki alamizsnát kért tőle. Hauthaller adott neki, és azután rövid ideig beszélgetett vele. Végre elő kellett jönnie Bismark kocsjának; kiki jó helyet választott, a plébános szintén, de arról a helyről, a hol állott, semmit sem láthatott; azért igyekezett minden áron a tulsó oldalra átjutni. Mikor a lovak előtt átszökött, hosszú kabátja lábai közé került; ez fennakadást okozott, és e pillanatban történt a lövés. Hauthalernek mindenesetre igen kellemetlen lehetett a dolog, mert tudta, hogy ártatlan szándokát most már balul fogják megvárázni. Egy órával később már nem volt Kissingenben, hanem a schweinfurti pályaudvaron, hol elfogták. A kihallgatás, mely három napig tartott, azután kiderítette ártatlanságát. — Kullmann e hó 16-dikán két zsendár fedezete mellett Schweinfurtba szállítottott. Kezei össze voltak bilincselve, és utra megint azon ruhát adták rá, melyben a merénylet elkövetésekor volt. Egy szemtanu így írja le Kullmann: Szakálltalan arcza sápadt, és közönséges vonásokat mutat, melyekből azonban ravaszság és dacz olvasható ki. A merénylő közép termetű, inkább kicsinynek nevezhető, köpczös, de ürge mozdulatokkal. Eddigi vallomásaihoz még mindig ragaszkodik; megbánást nem tanusít, sőt ellenkezőleg, sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy nem talált, pedig, mint mondja, oly jól célzott. A golyót, vagy mint ő mondja, a golyókat még eddig sehol sem sikerült megtalálni. A törvényszék megkeresése folytán az ottani udvari fényképész által levétetett; a fényképek egyike Bismark kerczegnek adatott át, más példányok azonnal a császárnak és a koronaherczegnek küldettek meg. A merénylőt éjjel-nappal szigoru felügyelet alatt tartják, nehogy ön-

gyilkosság által a tett rugóinak és részleteinek kiderítését meg-hiusithassa. Említésre méltó, hogy már két nappal e merénylet után újabb fenyegető leveleket kapott a birodalmi kancellár, melyek új meggyilkolási kísérleteket helyeznek kilátásba.

** (Petrarca), halálának 500-dik évfordulóját ülte meg Olaszország e hó 18-dikán; Arezza, a hol „a szerelem költője“, 1304-ben született; Avignon, hol életének nagy részét tölté és legtöbb szerelmi dalait „Laurá“-hoz költötte, Arqua, hová öreg napjaira visszavonult és 1374-ben július 18-dikán dolgozó szobájában, fejét egy könyvhez támasztva, halva találtatott, de átalában Olaszország minden városa nagy ünnepélyességgel ülte meg a halhatatlan költő emlékét, és mondhatni, az egész művelt világ szívével-lelkével osztozott a költészet iránti kegyeletnek ezen magasztos ünnepében. Mondják, hogy ez ünnepélynek politikai célja is volna, az tudniillik, hogy a latin származásu nemzetek közt szellemi szövetség létesüljön a szláv és germán fajok netaláni elhaltalmasodása ellen. Tehát szelle mi vetélkedés a két tábor közt! Milyen jó volna, ha itt is, ott is létre jönne ilyen szövetség, mely nem tüzzel és vassal, hanem a szellem fegyvereivel harczra kelne egymás ellen! Még a vesztő fél is csak nyerhetne ily hadviselésben. És nekünk, magyarokul, a kik sem az egyik, sem a másik fajhoz nem tartozunk, mint nem érdekelt félnek, talán a pályabírák feladata jutna, ha ugyan dicsőségesebbnek nem tartanók, szintén kiállni a szellemi tornára, és ez esetben bizonyára nem utósó dolgunk volna, szintén illő kegyelettel megülni a mi szellemi nagyságainkat. Épe hó 31-dikén lesz 25 éve, hogy a mi Petrarcánk, Petőfi Sándor költői lelkét kilehelte. Huszonöt éve csak annak, és máris az egész világ halhatatlansággal koszoruzta meg lángelmójét. Országos ünnepélylyel már nem ühetjük meg halálnapjának 25-dik évfordulóját, attól már megkéstünk, de városunkint, helységeinkint, családonkint annál buzgóbban fogjuk leróni a kegyelet tartozását a mi Petrarcánk emléke iránt, a ki meg hozzá a hazaszeretetnek is ihletett dalnoka és áldozatja volt.

Megbízások tára.

Pápára A. P. K. urnónek: El van küldve.
Makóra Cs. I. urhölgynek: A meglevőket megküldtem.
Tarczaira B. J. urnónek: Magánlevelet irtam.
T. Szelire T. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
H. Szoboszlóra Cs. M. urnak: El van küldve.
Marosvásárhelyre S. K. urnak: Magánlevelet irtam.
Szerencsre D. F. urnónek: A második félév mellékleteit most nyomják és mihelyt elkészülnek — a mi azonban csak néhány hó mulva lesz meg, — azonnal szét fognak küldetni.
Vértre P. J. urnónek: Kivánsága szerint intézkedtem.
Székesfejérvárra G. F. urnónek: Azonnal megküldtem.
Mácsára W. I. urhölgynek: Az egyikkel fájdalom, már nem szolgálhatok, a másikat megküldtem.
Bulyra E. M. urhölgynek: Igen szívesen teszem.
Kassára P. I. urhölgynek: A czimszalag már előre elkészült december végeig.
Nádszegre T. D. M. urnak: Véghetlenül sajnálom, de nem szolgálhatok már vele.
Miskolczra L. M. urhölgynek: Köszönettel vettem.
Turkevibe T. D. M. urhölgynek: Köszönet a küldeményért.
„A sziv rózsájá“-nak végét is örömmel várom.

Előfizetésis felhívás

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két íven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyvmatu arckép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagen-től 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi hercegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőnek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, barèget, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmososert, percaillókat, jaconats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradlt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, férlányakkötőket, flanell- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapestben, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az aligmult bécsi vilákiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal esz- közöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára ki-tűnő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESETÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz. házban** f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T

nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban található mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. En-nél fogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árák biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TEREPI ANTAL,

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

31-dik szám

Augusztus 2-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Aug.	2	Vasárnap	D 10 Portiuncu.	D 9 Gusztáv	21 F 9 Sim. Jud.	19 B. lám. el.		4 33	7 29
	3	Hétfő	István felt.	Lidia	22 Nária Magd.	20		4 44	7 28
	4	Kedd	Domokos r.	Domok	22 Trophim	21 K. fa-ün.		4 45	7 27
	5	Szerda	Havi Bold. Assz.	Áfra, Domit	24 Krisztin	22		4 46	7 25
	6	Csütörtök	Ur szinev.	Ur sziniv.	25 Anna	23		4 48	7 23
	7	Péntek	Donát, Kajetán	Kajetán	26 Hermol	24		4 49	7 22
	8	Szombat	Czirjék, Jusztin	Czirjék	27 Pantaleon	25 S. Reah		4 50	7 21

V i d é k i t á r c z a.

Szegeden kertészeti egyletet alakítanak. Julius 19-dikén volt ez ügyben népes értekezlet, melyen a főispán és polgármester is megjelent, és melyben elhatároztatott, hogy egy bizottság dolgozza ki a kertészeti egylet tervezetét, azonban olyképen, hogy az alapszabály-tervezet végén külön pontban ki legyen mondva, miszerint azon esetre, ha Szegeden egy életrevaló gazdasági egylet létrejön, a kertészeti társulat abban, mint külön önálló szakosztály beleolvad. Szegeden a nemzeti színház tagjaiból alakult, Eöry és Várföldi vezetése alatti társulat nagy pártolásnak örvend, de a közönség is, rendesen elégtelen távozik onnan. Eddig következő darabok kerültek színre: „Alfonz ur“ „A betyár kendője“ és „Vicomte Letoriéres.“ Különösen kitűntek a nők közül: Szathmáryné, Lendvayné asszony és Császárné asszonyok; a férfiak közül Eöry, Tihanyi, Komáromi, Várföldi és Sántha. Leginkább azonban az összevágó játék ragadja el a közönséget.

Békés-Gyulán legutóbbi vásár előtt a város különböző részeiben fenyegető leveleket találtak, melyek a várost a vásár ideje alatt porrá égetni ígérték. Szóval több nap egymás után ütött ki tűz a város különböző részein, mely mindazáltal mindig szerencsésen eloltatott. Hogy a tűz valóban rossz indulatu egyénektől eredt, azon nem lehetett kételkedni, miután a háztetőkön szurokdarabokat s más gyulékony anyagokat találtak. Az izgalom a nép közt a legmagasabb fokra hágott. A hatóság a lehető vigyázatot fejtve ki, sikerült végre a veszedelmet a városról elhárítani.

Kassáról azt írják, hogy ott mult pénteken borzasztó zivatar dühöngött; a villám beütött egy vaskos diófába úgy, hogy ez nagy robajjal ledőlt; néhány percczel később a villám beütött egy raktárba, hol az őszi hadgyakorlatokra szánt szénát tartogatta a szállító, és csak több órai megfeszített munka után sikerült a tüztőlóknak a tüzet elfojtani. Az ország több vidékén is, csak úgy, mint a fővárosban, nagy vihar dühöngött az nap, egyszersmind azonban megeredt a várva várt eső, mely csaknem az egész országban a tavaszi és kerti veteményeket megmenté a kipusztulástól.

Az ungvári dalárda Szobránczon sikerült dalestélyt rendezett, most pedig Ungvárt műkedvelői előadásra készül s a „Házassági három parancs“-ot tüzte ki, a kolozsvári ut költségének fődözésére.

Borsos Sándor, ki Pest-, Heves és Borsod megyékben, valamint a jász-kun kerületekben a személy- és vagyon-biztonságot mint hirhedt rabló annyira fenyegette, s kinek elfogatására a belügyminiszter által 500 frt. jutalom tüzetett

ki, Jász-Berényből vett távirati értesülés szerint juliushó 28-dikán elfogatott.

Fürdői hírek. Az idei füredi „Anna-bál“-nak nem volt oly nagy közönsége, a minőt vártak. A füzértánczot Bornemisza huszár hadnagy igen ügyesen rendezé. A hölgyek közt voltak: Prónay Sarolta, Benza Ida, Bornemisza, Ibrányi, Bozsik, Korbuly, Roboz kisasszonyok, Jókai Etelke és Róza, Écsy Antónia, dr. Hurayné, Lonkay kisasszony, Vizkeleti Fenna Pécsről, (ki az Anna-napi mise énekrészeit csengő mezzo-soprán hangon éneklé,) Helvey Laura és Irén, Zoltánné, Henthaller, Behm, Ramazetter, Prokesch, Hausmann s (Bécsből) Doppler kisasszonyok. A bála szombaton és vasárnap érkezett vendégek a Balatonon nagy viharral találkoztak. Kerkápolyi Károly mult vasárnap Füredre érkezett s augusztusra több képviselő rendelt lakást. — A balaton-füredi vendégek száma mult hó 23-dikéig 1303, s az utóbb érkezettek közt van Fiáth Ferencz veszprémi főispán is, bájos leányával. — A tátrafüredi vendégekről eddig megjelent kimutatás szerint julius hó 4-dikéig 643, köztük svájci és poroszországi vendégek is vannak. — A borszéki fürdőnek a mult hó közepén vagy százötven vendége volt, magyarok és románok. Többi közt ott időznek Mikó Mihály főispán családostul, Kriza János kolozsvári unitárius püspök és családja. Pestről csak kevés vendég van, köztük Harsányi Ignáczné urhölgy. Az üdítő havasi lég, a fenyők illata, a pompás viz jó hatással van mindenkire. A források felé csinos épületek emelvék, s kivált a híres „Lobogó“ nagy látogatásban részesül. A Lázár-fürdőt, melynek épülete kicsiben a világtárlati rotundára emlékeztet, vasárnap nyiták meg ünnepélyesen s este tánczvigalmat is tartottak. A fürdőnek állandó orvosa is van: dr. Szöllösy Máté, megnyerő modoru, derék férfiú. — **Trencsén-Teplíczen** juliushó 21-dikéig 1245-re ment a fürdővendégek száma, az utóbb érkezett vendégek közt van gróf Pongrácz Gusztáv földbirtokos s gróf Pongrácz Adolf nagyprépost. — Az előparta ki szép fürdőnek eddigelé 1020 vendége volt. — A bártfai fürdőről keveset lehet hallani, eddig csak annyi jutott köz tudomásra, hogy ott nagy előszeretettel művelik a kártya- és egyéb szerencsétlen szerencse-játékot. — A palicsi fürdő az utóbbi időben nagy látogatottságnak örvend, nemcsak a helybeliek részéről, hanem a vidékről is. Julius hó 26-dikán az évenként a palicsi fürdőn megtartatni szokott Anna-bál hirénél fogva, szép számú vendéget csalt a vidékről a maga körébe, hanem mielőtt a táncz megkezdődött volna, a hirtelen beálló zápor elűzte a vendégeket a szabadban levő táncz-térről s a táncz csak egy földszinti teremben folyhatott, hol vagy 30 pár tánczolt egy lakszobában. Jelen voltak a vigalomban: ifju báró

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

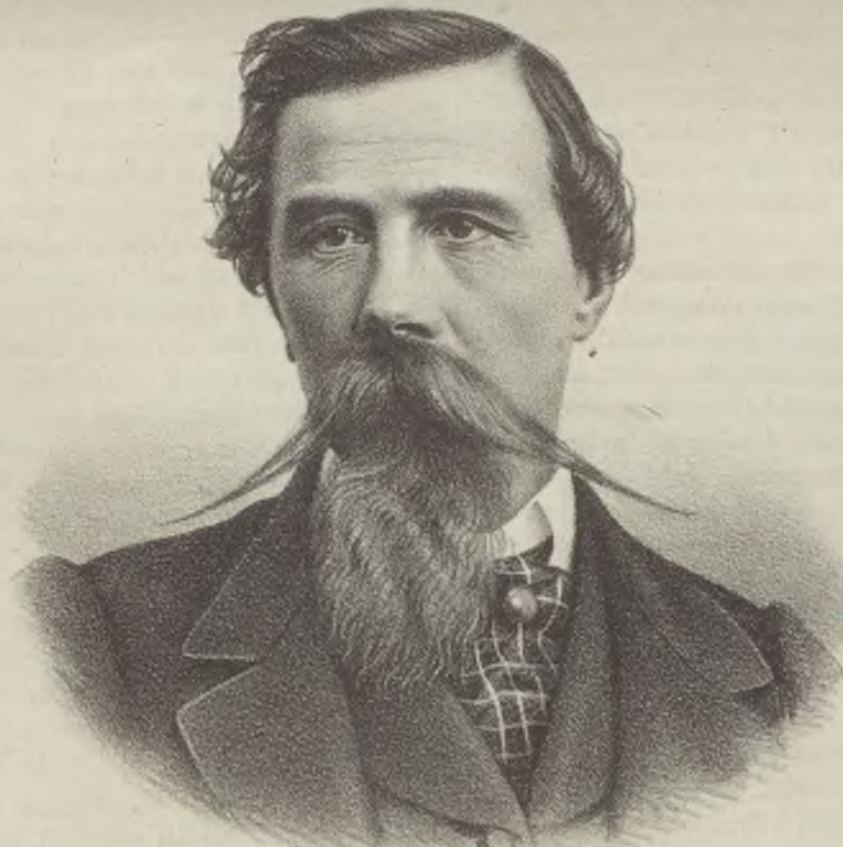
Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

31. sz.
Aug. 2-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Türr István nevét nemcsak a haza ismeri, sőt jóval elébb ismerte a külföld, mint mi. Egy derék bajai vasárusnak a fia, a ki 1825-ben született, ez az egész, a mi az azelőtti időkből fennmaradt felőle; no meg az, hogy ugyan jeles lehetett az akkori bajai iskola, hogy atyja a tehetséges fiút, jövője iránti tekintetből, egy molnármesterhez inasságba adta! Ez a pálya azonban nem igen lehetett inyére a fiúnak, mert az 1848-diki év már mint osztrák katona találta, Olaszországban. Hogy mennyire vitte itt fel a dolgát, arról nincsen tudomásom; úgy hiszem, káplárságig, a mi ha veszszük, hogy mennyire arisztokratikus volt akkor az osztrák ármádia, valóban nem csekély bizonyítéka kiváló katonai tehetségének, és nagyon hihető, hogy nem is vitte volna

Türr István.

főlebb. Véletlenül azonban közbeszólt a világintéző szellem, megjelent az 1848-diki év, Türrhez is eljutott a „Talpra magyar, hí a haza” és szeretett volna haza jönni, de nem lehetett, minden út el volt állva előle; kénytelen volt tehát az olasz hadseregbe átállni, ott — pedig már a fegyvertáncz vége felé érkezett — csakhamar tisztiségre emelkedett, az olasz szabadságharcz elbukása után aztán Angolországba menekült, és ettől fogva élete meszeszerűen regényes. Rövid idő alatt az angol kormány ezredessé lépteti elő, 1854-ben elmegy Moldovába, ott az osztrák kormány elfogatja mint kémét, és halálra itéli; hanem az angol kormánynak is tudomására jut a dolog, maga Angolország királynője visszaköveleli, mint angol alattvalót, visszanyeri szá-

badságát és életét, visszatér Angliába, rövid idő múlva kiüt a krimiai háború, és neki ott is jelen kell lenni. 1858-ban Olaszország újra lángokat kezd vetni, Garibaldi kitüzi az olasz szabadság lobogóját, csak egy ezernyi embert válogat ki a számtalan önkénytes közül, a kik a nagy szabadsághős körül seregelték; ez az egy ezer dönti össze a nápolyi Bourbonok trónját és teszi le az új olasz birodalom talpkövét, és ezen világhírű csapat egyik legvitézesebb harczosa a mi Türr Istvánunk. Garibaldi nem osztogatott rangokat, a nápolyi hadjárat végén azonban Türr mégis tábornok volt már és Károly Albert, az olasz király szárnysegédjévé választotta, olyan kitüntetés, a minél nagyobb csak az, hogy az akkori idő feje, III. Napoleon egyik közeli rokona, Salm gróf, megszerette a jeles vitézt, és nőül ment hozzá. Azóta fölváltva hol Olaszországban, hol Franciaországban élt, egész addig, a míg a haza lábáról lehulltak a rabbilincsek, akkor — 1868-ban, — mit volt neki a csatateréken nyert dicsőség, a külföldi udvarok fénye és vigasága! Mindennek hátat fordított, mindent ott hagyott — egy kis hazai levegőért, és a világ csak akkor csudálta igazán hősi lelkét; mert feljutni saját erejéből a dicsőség legtetefjére, minden esetre ritka erőnek a jele, a mi millió ember közül alig egynek sikerül; de egyszer feljutván, önként odahagyni ismét a fényes magasságot és visszatérni az egyszerű szülei házba, és nem vágni egyéb, mint arra, hogy a hű szülőtől az „édes fiam“ nevet hallja, arra még sokkal, de sokkal nagyobb lelki erő szükséges.

És mégis — sem a rettenthetlen bátorság, sem a fényes állás, sem a ritka lelki erő, egy szóval nem a mult, hanem a jelen, a hazában töltött néhány év az, a mi mindennél inkább mutatja, milyen kiváló lélek a Türr Istváné. Mikor visszatért a hazába, mit talált itthon? Egy hosszas rabságból kiszabadult országot, egész testében elaléltan a sulyos lánczoktól, és minden felül lázas buzgóságot, helyre pótolni tizennyolcz év hátramaradását, behegeszteni a balvégzet ütötte sebeket minél gyorsabban, minél gyökeresebben. Szabad volt a tér, szükséges a munkás kéz, kínálkozott is az jobbról-balról, és kapott is magas rangot az egyik, fényes hivatalt a másik, jóformán a mi után csak a kezét kinyújtotta; ezen általános mannhullás napjaiban tért vissza Türr István a hazába, európai hír és dicsőséggel koszoruzott homlokkal, a legmagasabb termekig vezető összeköttetésekkel, mint olasz tábornok, mint III. Napoleon rokona; csak oda kellett volna állnia valamelyik országos polczhoz, a legelső-hez, a mely épen utjába esett, és két kézzel ott marasztják, hogy is ne, ilyen babérkoszorús fővel!

És mit tapasztaltunk? Azt, hogy Türr a nagy országos-vásáron sehol sem volt látható; még csak honatyának sem választotta meg magát, pedig módj a is lett volna hozzá. Talán bizony azért, mert kicsinek érezte magát a sok óriás mellett, a melyekben nem sokára kitűnt hogy mennyire bőviben vagyunk? Ó, ki világra szóló időket segített csinálni és a legelső nemzetek valódi és hamis nagyságait közelebről ismerte?

Meglehet.

Vagy talán megfordítva, nagyon is nagynak képzelte magát a mi nagyságainkhoz képest, azért nem akart helyet foglalni mellettük? Az már nem lehet! Mert ha a hiúság ördöge bántja, nem jött volna haza, hanem maradt volna künn, akár Olasz-, akár Franciaországban. Itt is, ott is folyvást hirneves élet zajlott, ő pedig magas polczon állt már ott akkor: hová emelkedhetett volna még! — és ő mégis haza jött.

Vagy talán megelégette a dicsőséget, és — mint mondani szokás — babérain kívánt nyugodni? Ezen föltevés első részében csakugyan lehet valami; legalább az a munkásság, a mit

hazatérte óta kifejtett, oda mutat, hogy nem veszi már nagyba azt a csillogó-villogó czafrangot, a mivel a nagy világ elméi te-leakgattatják magukat.

Talán úgy találta, hogy azok a csillogó-villogó czafrangok nem állnak arányban a szolgálatokkal, a miért az illetőket felsalangozzák velük. Talán meggyőződött, hogy előbb való dolog megtisztítani a földet a gyom és vadállatoktól, mint a napokat és csillagokat feltjaiktól. Tegyék ezt maguk, ha tudják, és a hogy tudják; míg itt alatt, a földön, mit ér a nap, ha kenyér helyett parajat érlel? És mit érnek a csillagok, ha az éjjeli csendet vadállatok duló vészei zavarják föl?

Nem tudom, mert nem kérdeztem tőle, de nagyon hiszem, hogy ezekhez hasonlók lehettek Türr István gondolatai, midőn visszatért a hazába; mert nem pihenni, hanem ellenkezőleg: ismét csak dolgozni, egészen új munkához fogni jött ő vissza a szülőföldre, és azóta folyton-folyvást ezen munkában serénykedik; hogyan és miként, azt há észre veszi is valaki, akkor sem gondol arra, hogy Türr István keze működik ottan, annyira nem a katoa, és annál kevésbé a babérkoszorúsok munkássága ez rendesen. De nem is igen veszik észre, mert századokra irányult és milliókat felölelő az ő munkássága. A föld is hány ezer mérföldet forog percenkint, és még sem lehet észre venni! Türr István munkássága is ilyen.

Én is hogyan jutottam reá! Ismertem egy nőt, nem volt többé fiatal, egykor, régen, becsületes szülék boldog gyermeke volt, de korán jutván árvaságra, egyedül állt, a nagyvárosban, varással tartotta fenn magát, de hogyan! Akkor találkoztam vele és beszélgettem vele, azután sokáig nem hallottam róla és csak egy év múlva kaptam tőle levelet, szép, hibátlan írással, a melyben értesít, hogy négy hónap óta egy kis faluban van, messze, messze a fővárostól, nevelő, két kis fiúcska mellett, és nagyon boldog, mert két hónap múlva teljesen elkészül a nyilvános vizsgára, a mit a szünet alatt a közeli városban le fog tenni.

Irtam neki, tudósítson, hogyan került a nevelői pályára, és nem várokozott a feleletre. A művelődési vágyat egyik velem való beszélgetése — én valóban nem emlékszem reá — költötte föl benne, és mert épen tél volt, és semmi munkája, elment a jó zsefvárosi felnőttoktatására, elkezdett tanulni; kicsi gyermekkorában is a tanító mindig dicsérte könnyű felfogását, pár hét múlva mind a fejében volt ismét, a mit gyermekkorában tanult volt, és csak akkor kezdett igazán tanulni; a felnőttek oktatása — hálataljesen emlékezett meg az ottani tanítóról, hogy milyen jelesen tanított — utmutatásul szolgált neki, szerzett magának könyveket, eladta, a mi kevés ruhája volt, és tanult; félév múlva már annyira volt, hogy elmehetett tanítónőnek és néhány hét múlva leteszi a vizsgát és lesz neki tisztességes állása és biztos kenyere.

Akkor lettem figyelmes a felnőttek oktatására és úgy jöttem reá Türr István munkásságára. A felnőttek oktatása is az ő műve; mennyit dolgozott, fáradozott és áldozott érte! Látni persze, keveset lehet belőle, a lapok is csak nagy-néha tesznek róla említést; mit is volna sok mondani való róla? Legfőlebb azt, hogy egy ember, a ki talán éveket töltött, Isten tudja, hol, megtanult írni, olvasni, megszűnt lenni állat, talán épen vad, ragadozó, de minden esetre állat, és lett belőle ember, talán épen becsületes ember, — mit is volna erről sok mondani való?

Ilyen és ehhez hasonló Türr István munkássága, mióta újra a hazáé lett. Az alsó néposztályok erkölcsi emelése, nevelése, nemes emberbaráti intézetek alakítása és támogatása, no, meg a különböző nemzetiségek testvéries összesimulása, szóval

olyan téreken, a melyekre a legritkább ember gondol náluk, a hol a munkásság eredménye olyan kevésbé ötlük szembe, — arra, hogy a nőiparegylet ügyét kezébe vette, szintén ez a nemes hajlam indíthatta a „marsallai hősök“ egyikét. — Milyen nagy utat kell a sugárnak megfutni, míg az innenső világrészről a tulsóra kerül; és az emberi léleknek, míg az élet legfelső ormai-ról a csendes völgybe aláereszkedik; mennyi erő kell hozzá, hogy megtegye, és mennyi tiszta fényesség, hogy itt munkát keressen, és ezen munkásságban gyönyörét találja!

A versaillesi parkból.

Prém Józseftől.

Ah! olyan tikkasztó a lég,
Pihenjünk egyet, angyalom!
E fa itt árnyat adna még —
Oly lázas, beteg homlokom!

Szivem oly reszketőn dobog,
Meg-megszáll egy bús sejtalem!
Szeretnék sirni: — nem tudok!
S egy árnyék kísér szüntelen . . .

Ugy tetszik, most szállong felém,
Majd szertefoszlik, mint a köd —
Ah! szenvedésim éjjelén
E szellem nem egyszer gyötört!

Most, mintha szólna: int, mutat,
De hang nem kél, és lelkemen
Hóval fődöz minden utat . . .
S én rád gondolok kedvesem!

S egy sötét eszme rémitőn
Vergődik végig agyamon:
Meghalva fényes toritón
Vágnálak látni angyalom! . . .

Az utolsó pontnál.

Fővárosi életkép.

László Mihálytól.

(Folytatás.)

IV.

Klotild napról-napra meggyőződött arról, hogy a mióta usznak a gazdagságban, azóta férje még oly keveset se törődik vele, mint azelőtt, a szegény, egyszerű időkben.

Az ő számára nincs egy szabad percze, nincs mosolya, egy gyöngéd szava, vagy tekintete.

Azt tudta, hogy férje száraz ember, nincs benne kedély, nem ismeri a vidámságot, de hogy annyira megfélekedezék róla: erre még nehéz óráiban se mert volna gondolni, midőn ifjúságát egy ily borzasztó emberhez kötötte.

Ha honn volt, bezárkozott szobájába, s a száraz ügyekkel töltötte idejét: az asztalnál mogorván halgatott, s alig adott feleletet Klotild kérdéseire; megtörtént, hogy sokszor napokig szót se váltott nejével; a pénz, a vállalatok forogtak szüntelen eszében, a sivár pénzsomj lopta el minden gondolatát, rabolta el még szabad perczeit is.

Klotild hasztalan várt, hasztalan türt, hogy talán mégis eszébe jut férjének.

Belényesi ügyvéd azonban csak nem ért reá nejével foglalkozni.

Egy délután aztán kitört Klotild.

— Kedvesem, nem mennék el a Margitszigetre? — szólt szeliden s gyöngéden hajolt a férj vállára.

— Azért van a kocsi, hogy fogass be s menj!

— Nem a ligetbe hivlak, hanem a Margitszigetre; — mondá még egyszer Klotild az irataiba elmerült férjnek.

— De hisz elmehetsz oda is!

— Mindig és mindig egyedül küldesz, s ép azért sehová sem mehetek.

— Klotild, hagyj magamra, nekem fontos végzendőim vannak!

— De istenem, hisz ugy is valóságos rab vagyok, mintha csak börtönben élnék, vagy zárdára volnék kárhoztatva!

— Mig semmink sem volt, addig iparkodtam melletted lenni, de mit kívánsz még tőlem? Pompa, kényelem és jóllét nem elegendő? Mindennel kedveskedtem neked, a mi egy nőnek csak kedves, kissé talán nagyon is pazarul; de azt csak nem kívánhatod, hogy még őrizzelek is, mikor oly drága minden percz! Nem vagyunk már oly fiatalok, hogy gerlék módjára éljünk!

— Annyi idő óta először kérelek, hogy tölts velem egy szabad órárt.

— Ne alkalmatlankodjál Klotild, — nincs időm! — szólt haragosan az ügyvéd.

— Gondold meg, Miklós, hogy még oly fiatal házasok vagyunk, s oly kevés örömmünk volt az életben, nekem épen semmi, mert a vagyon nem pótolhat mindent. Oly régen nem is beszélünk együtt, legalább ezt a rövid délutánt szenteld nekem! Hisz napok óta hangodat sem hallottam!

Belényesi nyugtalanul tekintett könnyező nejeére.

— Azt mondád, hogy fényes életet kell vinnünk, s a fénybe be is ültettél; más nőt talán ez ki is elégitett volna, de én nem akarok, nem tudok czifra báb lenni, én nem szeretném a kényelmes életet boldogságom árán megváltani! Aranyos kalitkában érzem magam a nap melege nélkül. Oh, hisz tudod, hogy én soha sem léptem föl igényekkel, soha sem voltam követelő, mi nők igen jól tudunk tünni és hallgatni! de Miklós, édes férjem, ez élet már elviselhetlen; mi ugy élünk, mint az idegeknek, neked nincs nőd, nem is gondolsz velem, csak ügyeiddel, a pénzzel; mintha földhöz ragadt koldus volnál!

Az ügyvéd hallgatott s ajkát harapta.

— Azelőtt csak volt számomra egy szabad órárt, — folytatta Klotild, — de most soha, de soha sincs!

— Ön minden áron pásztori jelenetet akar rögtönözni, — monda az ügyvéd, — pedig én nemcsak hogy nem szeretem egész életemben az érzékenykedéseket, de nem is értek ilyesmikhez, nem vagyok képes a turbékolásra, asszonyom! Kegyed nyugtalan s nyugtalanságával engem háborít, pedig nekem nyugalomra van szükségem, mert ma délután még gyűlésre kell mennem. Bizonyára kegyed azt szeretné, ha lábaihoz ülnék a kerevet előtt, s émelgyős szerelmi sohajok közt egy uj-kori Pláto szerepét játszánám el? Ehez, asszonyom, ifjonczi ostoba szív, egy adag hóbort, s bizonyos betegség kell; de mivel az én szívem nagyon is csöndes, mi sem háborgatja rendes verését, s agyvelőm még ép, járszalag meg nincs nyakamon, sem szarvak nincsenek fejemben: nekem tehát. a mint ön is láthatja, semmi hajlamom az érzékeny, olvadozó, jámbor férjet játszani! Sajnálom könnyei hullását, de nincs erőm azokat megszüntetni. A nők különben sirni mindig tudnak: ez legnagyobb fegyverük, de reám nem lehet azzal hatni, mert a női köny és nevetés előttem egészen egy. Már is mennyi időmet rabolta el! — kiáltott az ügyvéd, órájára tekintve s ujra irataiba mélyedt.

Klotild magába fojtá zokogását s csöndesen szobájába tért vissza.

Minden szóra egy-egy törsturást érzett ifju lelkében. Egy gyöngéd szó, egy édes tekintet a férj részéről a mult minden titkos bánatát elfelejtette volna vele, a magánnyal, elzárkozottsággal újra kibékült volna, talán nyugalommal viselte volna tovább is sorsát, de ennyi gyöngédtelenségre az elfojtott szenvedélyek föllázadtak szívében, a szerencsétlenség keserű érzete erős akaratot adott neki.

Nyomorultabbnak érezte magát, mint a legutósó rabnő; ő, ki eddig boldogságot hazudott a világnak, megtagadta legbensőbb érzelmeit: most gunyt nyert mindezért, épen attól, ki ért a legnagyobb áldozatot tette!

A körülmények a fojtó sivatag karjaiba hajtották, neje lett egy embernek, egy negyven éves, sívár szívü, üres lelkü, érzéketlen sörnynek, hozzá kötötte életét, azt remelve, hogy a szeretet idővel mindent meghoz.

A kiszáradt fa azonban nem nyerte vissza többé az élet zöldjét.

Miért ne menne a világba? gondolta Klotild, büszke fejét fölemelve.

Miért vonná meg magát tovább is az élet örömeitől? A mai világ szentjeit kinevetik, kigunyolják s legfeljebb sajnálkozni tudnak rajtuk.

Erény, becsület ma már nem csillogó drágakövek, hanem régiségtárba való lim-lom, miknek helyét a tetetés és hazugság foglalta el.

Az az igazi nő, kiről legtöbbet beszélnek, az a becsületes delnő, „kinek története van.“

Mi volna más az élet, ha nem egy óriás bánya, melyet ki kell aknázni!

Hozzátok föl belőle az örömek és élvezetek gyöngyeit, szakítsatok annyit a boldogság fájáról, a mennyit csak birtok!

Van-e valami, mi őt, a virágzó fiatal asszonyt pusztaságra kárhoztatja?

Semmi, semmi sincs!

A boldogtalan szövetségnek még gyümölcssei sem voltak; az ég nem adott ez asszonyi szívnek anyai édes álmat, mosolygó, földerítő anyai örömet, mely egy angyalka képében tartósan csöndes megelégedésre tanítsa, mely azt az ürt ott a szív alatt betöltse.

Klotild várni látszott valamire, talán hogy férje magába száll, megbánja gyöngédtelenségét, csöndesen benyit hozzá és bocsánatot kér.

Valami mozgás hallatszott is, léptek is hangzottak, de ellenkező irányban: ép ekkor távozott el hazulról.

Klotild kitekintett az ablakon, s látta, a mint férje bérkocsiba ült.

Egyszerre egy szilaj gondolat ragadta meg a szép asszonyt, hevesen csöngetett, s fogatni parancsolt.

— Próbáljunk tehát élni! — susogta magában, s egykedvűen ült pipereasztalkájához, s hagyta, hogy a komorna puha, lágy fürteit a legszebben rendezze.

És aztán, midőn fényesen felöltözködve, az álló tükör elé lépett, mosolygott, nevetett, mint egy örömteli boldog halandó.

A fogat előállott, a szép asszony kényelmesen helyezkedett el a bársonyos ülésen, s a Dunapartra kocsizott, a margitszigeti hajóállomáshoz.

... A Margitszigeten csakugy nyüzsgött a sok nép; a fővárosi uri világ ragyogó hölgyei mint lepkeraj lebegtek a csinos

utakon, s számos idegen vendég élvezte a gyönyörű paradicsom életdús levegőjét s illatát.

Samu gróf is, egy kis társasággal, ott sétálgatott a sziget partján, mosolyogva s gondatlanul játszadozva aranygombos sétabotjával.

A gróf jól látta, midőn a hajóból Klotild kilépett, s nem kerülte el figyelmét, hogy a szép asszony is észrevette őt.

Hanem még sem sietett a hölgy elé, valami könnyed dalt füttyürészett és élénk szemeivel kísérte Klotildot, a mint a szigetre lépett.

Klotild önkénytelenül lassan haladt; meg-megállott, szét-nézett, s ismét lépett egy-kettőt, mintha várt volna valakit, mintha a grófra várt volna.

A mire eddig titokban büszke volt, hogy a gróf udvarolt neki, azt most nyiltan követelte asszonyi hiusága, a hiuság egész hatalmával utat tört most szívében.

Hadd lássa a világ őt is irigyelt nőnek, hadd legyen kielégítve sértett büszkesége.

A mint még egyszer körültekintett, nem messze tőle a gróf hangját hallotta, látták egymást, s a gróf még sem akarta őt észrevenni.

Közelébe érve, a gróf udvariasan üdvözölte, s azzal kényelmes léptekkel tovább ment barátjaival.

Klotild zavartan s boszankodva sietett a lóvonatu pályához, a kocsiba ült és elgondolkozott magában.

Miért kerüli őt a gróf? napok óta nem járt házukban, s mig máskor tulzott udvariassággal tolakodott hozzá, most csak közönynyel köszönté.

Tehát már nem érdekelné szépségem? mondta Klotild, minden más gondolat nélkül.

Erős vágyat érzett e perczen, a gróffal mutatni magát a világ előtt.

A gyógyfürdőknél leszállt a kocsiból, s teljes egy óráig magányosan unatkozott.

Csak e hosszú óra után, mely olyannyira hasonlított mosolytalan életéhez, látta feléje közeledni Samu grótot.

A gróf néhány udvarias kérdést intézett Klotildhoz, egészen hidegen szólt, mondhatni: a legnagyobb közönyt árulta el hangja.

A szép asszony nem tudta magának megfejteni a közöny okát.

— A gróf ur ma nagyon kedvetlen — szólt Klotild könnyü hangon, s feledni látszott hosszú unalmát.

— Mi érdekes is volna a világban, szép nagysád? A világ szép, elragadó, gyönyörű, mint egy mesteri szobor, de szívet egyiknél sem lelünk. A bölcsőtől fogva kísér a véletlen, az emberek istennek nevezik; ifjuságunkat rózsaligetben éljük át, minden aztán, a mi ezután jön — csak köd, ásitás, vagy a mi egyre megy: unalom!

— A gróf ur életunt lett néhány nap alatt!

— Csak bölcselkedő — szép nagysád.

— Önt tehát a világ nem érdekli? mert a bölcsészek a világ szépségeit mire sem becsülik.

— Én becsülöm, imádom most is a világ szépeit, de nem érdekelnek. Valami könyvet igen szépnek tartok, akár szerzője, akár kritika után, de nem olvasom át, mert még sem érdekel. Így vagyok sok mindennel.

— A gróf egészen megváltozott; — gondolta magában a szép asszony.

— Mégis gróf ur, lehetetlen, hogy annyi költészet, a

mennyit a világ mutat, hidegen hagyja az embert, még akkor is, ha már csak lassu zsolozsmához hasonlít az élet.

— A szép asszony udvaról nekem! — ezt látszott mondani a gróf tekintete.

— Eljön az az idő, midőn a madár hiába dalol nekünk, hangja nem cseng többé szívünkben, a virág hasztalan mosolyog felénk, a szellő suttogását nem értjük meg, s ezt az időt a bagoly-kornak lehetne leghelyesebben nevezni, mert az élet buvik a világ elől. Ez az idő szállott most az én vállaimra is.

— Oh, a gróf ur nagy barátja a tetetésnek! Bizonyosan sokat tanulta ezt a művészetet.

— Ha tetetés a valóság, szép nagyság: úgy már régóta játszom ez egy szerepet.

— Még sem oly rég, hogy már hibátlanul tudná.

— Ah, az könnyen meglehet, mert életem utja csupa hibával van kirakva.

— Már meg unalmas is! — boszankodott magában a szép asszony.

Klotild a fényes életet unalommal kezdte meg, a gróf rettenetesebb volt, mint egy pedáns német professzor, s még azt a nagy hibát követte el, hogy a hiu asszonyt haza sem kísérte a szigetről, inkább egy órával később tért vissza Pestre. Hanem mindez Klotild fantáziáját csak fokozta, mégis élni kívánt a zajos világban. A kezdet nem rettenté meg.

V.

A szép asszony rövid idő alatt annyira neki adta magát a fényüzésnek, hogy Samu gróf lelkéből mosolygott a közeledő győzelmek napnak. A fény, a vagyon tehát mégis kimozdítá helyéből.

Ott ül már a fényezés arany szekerén! suttogta nevető arcczal a gróf.

Az a koci elviszi mindenüvé; szilaj, szeszélyes paripa a hiúság: mindent áldoz a versenytéren az elsőségért!

Csak hadd pompázzon, hadd keresse a szórakozást: eljut, még a gyönyörök forrásához is, s ha egyszer megittasult lángoló agya, könnyű lesz a szive, odaadóbb forró szemepillantása.

(Folytatása köv.)

A h e l y e t t e s.

(Beszély.)

(V ó g e.)

A szép nő ajkán ismét keserű mosoly vonult el. Büszkén emel fel fejét. — Igen, — mondá — ma szép akarok lenni, és gazdagon megjelenni. Oly büszkén akarok fellépni, mennyire csak képes vagyok. Magad kívántad, kedvesem, hogy ma kölcsönzött fényben vigyem háziasszonyi szerepemet. Megteszem, nem mint lord E. szolganője, hanem mint barátjának neje. Nem akarok multság vagy játék tárgya lenni ezen büszke arisztokracziának, mely okvetlenül kinevetné a szegény hasznobérlő leányt, ha ügyetlenül mozogna a nagyságos asszony ruháiban. Helyemet, melyet betölteni felszólítottál, ez egy este méltón akarom betölteni; de kérlek, csak úgy vedd, hogy ezt csak a te, és nem lord E. kívánságára teszem, és csak egy feltétel alatt.

— És ez volna? — kérdé a férj csodálkozva.

— Ez legyen az utolsó est, melyen magad barátod kedvéért szolgálilag megalázod. Láthatod, hogy mennyire terjedt ezen barátság, midőn képes volt becsületességben kételkedni. Ezentul hozzád méltóan, a közjónak, az emberiségnek szenteld

erődöt és tehetségeidet; a barátságoknak? igen, ennek is, de hozzád méltóan, és nem szolgálilag lealacsonyító módon. És még nődet is! Nem, ez nem illik hozzád. Te tudod, — folytatá, — a szerelemnek gyöngéd, tiszta, csengő, de felindulástól reszkető hangján, — tudod, hogy mint istennek, oly bizalomteljesen alávetem magam belátásodnak, jellemednek, tökélyeidnek, melyekkel engem felülmulsz; tudom, hogy szeretsz engem, de tedd meg azt nekem, és szakítsunk azon egygyel, a ki még sziveink közé tolakodik, szakítsunk ezen szerencsétlen barátsággal! Áldozd őt fel szerelmednek, melynek ez a szerencsétlen barátság jelébb-utóbb sirját ásná!

A férj felállott, keblére szoritá könnyező nejét, kinek szive ezen utolsó nyilatkozattal mint egy nehéz, és régóta viselt tehertől szabadult meg.

— Igérem, Ellen, a mai estével megszűnik a barátság, mely téged annyira nyom. Ezentul tiéd leszek, teljes, osztatlan szívvel.

— Oh, köszönöm, — mondá Ellen. — Tehát még csak ezen utolsó színjáték van hátra! És most már tudod, miért akarok büszkén fellépni azon ember előtt, ki miatt a legkinzóbb féltékenységet táplálom. Szerelmem győzött barátsága felett; s ezt éreztetni akarom veled, ki eddig arra sem talált érdemesnek, hogy észre vegyen. Megismerkedjék velem, barátjának nejével! Ma este el kell ismernie, hogy méltó lettem volna figyelmére. S most menjünk. Most az előkelő urnő leszek, és azután semmi más, csak a te hű, szerető feleséged!

— És oly könnyen válsz meg e sok fény és pompától? — kérdé a férj megilletődve.

— Oh, mi könnyen! — viszonzá a nő vidáman — csak te légy egészen enyém, mint a hogy én egészen a tiéd vagyok!

A férj karján lépdelt a termeken és a hosszú boltíves előcsarnokon keresztül; a szolgák kinyiták előttük a társalgótermek szárnyait, honnan a gyertya vakító fényözöne egy vendégcsoport hullámzó vegyületét tünteté eljűk beléptükkor.

Ellen nem kívánt előkelő nőnek látszani, csak meg akará mutatni, hogy bár először lép is fel ily magas körben, a szellemi fönség érzete gazdagul pótolja a kiváltságos születést. Bizton, méltóságosan, emelt fővel lépett tehát be. Gyorsan áttekintvén a társaságot, a házi urat, E. lordot keresé tekintete. A jelenlevő uraknak egyike sem hasonlított azon képhez, melyet magának ama különöczről alkotott.

Férje egyenkint mutatá be neki a társaság tagjait, és mindig oly ügyesen tudta a szabályszerűn rövid üdvözlő nyilatkozatokat, vagy az építésre, vagy a vár beszerelésére irányozni, hogy egy vendégével sem ereszkedett hosszab beszédbe. Ellen bár mennyire uralkodott is magán, mégis némi zavarral hallá a „Milady“ megszólítást, annyira, hogy végre férje sugva mondá neki:

— Mint látod, E. lord nejének tartanak, s ő kéret téged, hogy ne mondj ellent.

Ellen elpirult, de az első lépésnek engedvén, kénytelen volt folytatását és következményeit is elviselni.

A jelenlevők közül mindenki bevallá, hogy e nő szép. S kiknek közülük azon szerencse jutott, hogy tovább társalognak vele, azt is elismeré, hogy akár a művészet, akár az irodalom, akár a társas-élet került szőnyegre, Ellen ügyesen és avatottan, izléssel és szellemmel tudta tovább szőni a társalgást, az érdekelt tárgy fonalát. Az urak közül néhányan egymás között suttogni kezdtek.

— Szép nő, de büszke és hideg, mint a jég.

Ha valamelyik örömét nyilvánítá előtte a kedves szomszédság miatt, Ellen felelet nélkül hagyá e megjegyzést.

— Nem akarja a társaságot maga köré vonzani, távol akar tőlük maradni, — jegyzék meg az illetők.

Kis idő múlva aztán megnyiták a szárnyajtók, az inasok B. herceget, E. lord nagybátyját és volt gondnokát jelenték be. Méltóságteljes komoly megjelenése pillanatnyi zavart és tiszteletteljes félrehuzódást idézett elő a társaságban; rövid üdvözlések után azon csoportozathoz közeledett, hol Ellen egy mellékszobába nyíló ajtóban állva, néhány urral beszélgetett. Az ujonnan érkezett vendég hozzá közelítve, kezénél fogta, és egy mellékszobába vezetvén őt, ekkép szólt hozzá:

— Szép huzom meg fog bocsátani, ha tanuk nélkül ohajtom először üdvözölni! — kezét szorosan tartva, csókot nyomott a fiatal asszony homlokára, ki pirulva meghajtván magát, szavakat keresett, hogy eloszlassa B. herceg tévedését, mert azok már szégyenítő és nyomasztók kezdének lenni reá nézve.

— Méltóságod tévedésben van, — rebege végre.

— Hol van öcsém? — vágott közbe a herceg.

Ellen ismét méltóságteljesen emelte föl fejét.

— E. lord még nem lehet jelen, legalább nekem, ki vendégeit az ő kívánságára fogadom, még nem mutattatta be magát.

— Még nem? — mondá a herceg, kérdő tekintetet vetve az épen oda érkezett unokaöccsére. — Még nem? Akkor hát engedje első kötelességemnek lenni, hogy én mutassam be őt kegyednek. — Ezzel öccsét kezénél fogván, mondá:

— E. lord egy szeretetre méltó, javithatlan különöz, ki mindig ki akarja vinni, hogy neki van igaza, a mit most az egyszerű teljes szivemből el is ismerék — ezzel a nagybátya feléje hajolt öccsét karjai közé zárta.

És Ellen? Ott állt, mozdulatlan, megilletődve, de emelt fővel. Mély, hosszú, fürkésző tekintetet vetett férjére, s egy egész élet vonult keresztül lelkén. Remegve, meghatottan állt előtte férje, mintegy bocsánatára várva. Közeledni akart hozzá, de Ellennek egy kézmozdulata előbb elutasítá, mintha idegenkednék a valóságtól, a mit most megtudott, a fényes világtól, melyet most magáénak mondhat. Csak lassankint barátkozott meg ez eszmével és a legtisztább szerelmet sugárzó tekintettel nyujtá kezét férjének s veté magát a herceg keblére.

A társaság e jelenetről mit sem tudott, és még kevésbé vette észre, miként és mikor vezette Ellent a herceg egy kis mellékajton keresztül, saját szobáiba.

Miután ugy sem volt szándékunk regényt írni, itt megszakad elbeszélésünk.

A magyar dráma története.

(V é g e.)

Kivéve az 1790-diki lelkesedést, színészetünk története arról tanuskodik, hogy a színügyet itt nálunk a magyar ember valami alkalmi dolognak tekintette. Oly országos közszellem nem tömörült, mely állandót és maradandót hozott volna létre. A hová egy-egy vándor társulat vetődött, a régi jó megye nekibuzdult, felkarolta, pártfogolta; de kitartás nem volt, a pártfogolás megernyedett, s mikor a társulat fölszedte a sátorfát s tovább ment, eszükbe sem jutott többé. Többnyire ezt látjuk ismétlődni. A nagy közönségben hiányzott a kellő miveltség; a műélvezet nem válhatott életszükséggé. Pestmegye — fájdalom, nem a város — ekkor is föllelkesedett, pártolta, anyagilag és szellemileg segítette a társulatot, sőt a másik évben pénzt is kezdett gyűjteni egy állandó színház építésére; de az országos

közszellem hiánya bebizonyult: semmi sem lett belőle. S ez annál inkább bizonyos, mert volt rá elég idő: a szintársulat egy folytatásban nyolcz évet töltött a fővárosban. Buzditók sem hiányzottak; elég Kulcsár Istvánt fölemlitenünk. Ekkor épült fel a nagy német színház. A jó Kulcsár még akkor sem akarta hinnni, hogy lesz belőle valami, mikor már alapját lerakták, falai emelkedtek, befedték és fölszerelték; mikor végre megnyitották, magát vigasztalva ezt mondta a színészeknek: „Meglássátok, összedül.“ A német színészet pompás új palotájába költözvén, a rundellában (a görög templom melletti utca szegletén egy régi vártorony volt ez) a magyar szintársulat önállólag működött; de ezt is megirigyelte tőle a sors és a Verschönerungs-Comission: lebontották; pedig még ott állhatott volna a dunaparti többi disztelen épületek mellett, felkiáltó jel gyanánt a nemzethez, hogy ne csak beszéljen, hanem tegyen is már valamit.

Egyébiránt, ha nyolcz év sem volt elég a gondolkozásra, azt hisszük, a színügy a rundellában mint egy száraz-malomban még ötven évig is elforoghatott volna, a nélkül hogy előbbre ment volna, mint a honnan kiindult; hiszen láttuk, hogy a mostani nemzeti színház fölépülése is tulajdonkép csak oly alkalmiszerű dolog volt, s egyáltalában nem országos közszellem művelete.

Mint a szini krónika feljegyzi: 1815-ben a fővárosi magyarság részvéte mindinkább csökkent. Pestmegye kényszerítve érzé magát a több megyével együtt 8 évig pártolt szintársulatot elbocsátani, könyv-, ruha-, zeneműtára és diszitményeinek használatát átengedve, Benke és Murányi vezér-tagok igazgatása alatt Miskolczra küldeni s Borsodmegye pártfogásába ajánlani. Jó utat! Szegény bolygó zsidó, vándorolj, csak vándorolj, és soha egy helyütt ne maradhass! E korszakból fölemlítjük Dérinét, Kántornét, Szentpéterit, kik itt fejlődtek, annak bebizonyítására, hogy a német szomszédság rájuk nézve nem volt előnyös. Mindhárman kitűnő alkotó tehetségek voltak; de a pathetikus szerepekben a német éneklő szavaltat s az érzelgős német drámák hatását folyvást észre lehetett rajtuk venni.

Nyolcz év hosszú idő, a mennyiben azelőtt egy magyar szintársulat sem maradhatott egy helyütt ily hosszas ideig. Ha lett volna drámairó tehetség, ez idő alatt kétségkívül feltűnt s kifejlett volna. De nem volt, vagy legalább nem tudta még magát érvényesíteni. Például Katona mint tanuló többször föllépett a rundellában, irt is egy pár darabot, de azok nagyon emlékeztetnek a német ritterdarabokra, s a melyik hosszabb ideig fentartotta magát a színpadon, mint „Lucza széke,“ Hamletre. Még akkor egészen kezdő volt, szerencsétlen szomszédságban, s még néhány év kellett volna, hogy megérvén, a rosz benyomások hatása alól kibontakozzék, s „Bánk-bán“-ját megteremtse; s azon-
tul állandó színház közönségének buzditására lett volna szüksége, hogy ahhoz hasonló darabokat írjon, milyeneknek alapeszméje, mint tudjuk, bőven fogamzott agyában, de a központi színügy bukása után, a kedvvel együtt mint köd, azok is szétfoslottak.

Tehát itt is bebizonyult, hogy a színészet állandósága még nem elég arra, hogy drámairókat teremtsen; de igen is szükséges arra, hogy a drámairói tehetség kifejlődjék, s folytonos, meg nem osztott munkásság által nagyokat teremtsen. Shakspeare nélkül mi volna a színirodalom történetében az Erzsébet kora? de egy más kedvezőtlen korszakban hihetőleg Shakspeare sem irt volna drámákat.

Ugyanezt látjuk ismétlődni Kisfaludy Károlylyal is.

A Fejérmegye által pártfogolt szintársulat 1819-ben a fővárosba jött, szerencsét próbálni. Ez volt a harmadik kísérlet.

(Az akkori pesti burgerek bizonyosan azt mondták: invasió.) A rundellába nem utasíthatták, mert megszűnt lenni, tehát megengedték, hogy „vendégül“ a nagy német színházban lépjen fel. Adott is összesen 18 előadást, hogy aztán vándoroljon, megint vándoroljon, mindig vándoroljon! De a próbatét azért nevezetes, mert mint drámaíró ekkor tűnt fel Kisfaludy Károly.

Ime, tehát a kornak meg voltak prófétái; de a közszellem nem ismerte fel, nem érté meg, mire lett volna szükségük, hogy a dráma-költészetben megalkossák az oly korszakot, melyet másutt, egy-egy politikailag hatalmas nemzet egyajku fővárosa állandó színházában a felmerült lángezek alkottak.

Állandó színházra lett volna szüksége, nem ily fel- és eltűnő színészetre. Nagyon is érezteti velünk, hogy ily mostoha viszonyok közt benne egy klasszikai szinköltőt vesztettünk el.

Mindebből a tanulság önként következik: hogy állandó színészet mellett is lehet a drámairodalom meddő, ellenben, hogy állandó színház nélkül a drámai tehetség egész teljességében nem fejlődhet ki.

Minden nemzet színtörténete ezt bizonyítja. Hogy Kisfaludy eredeti tehetség volt, azt bizonyítja eredeti magyar jellemei, s formaérzéke, mely kerek egészeket tudott alkotni.

Katona József, Kisfaludy Károly, Fáy András, Kisfaludy Sándor, Gombos kortársak voltak. A két első kitűnő drámai tehetség, a harmadik kitűnő komikai író, de a tehetséget a másik kettőtől sem lehet megtagadni. Voltak kitűnő színészeink a drámai, de még inkább a komikai szakban: de nem volt központ a fővárosban, állandó színház, mely az írókat ösztönözte és képezte volna. Szerencsétlen korban születtek, melyben irtak, beszélték eleget az állandó színházról, de arra vagy nem tudtak, vagy nem akartak egyesülni, hogy tegyenek is valamit.

A színészek be-beköszöntöttek a fővárosba, hamarjában volt is lelkesülés, de, mint láttuk, ép oly hamar lelohadt, s mikor az éhen-halás elől színészeink a vidékre menekültek, egészen kialudt, s ez a „hol meggyújtja, hol eloltja, csak a szívem szomorítja“ ki tudja, még meddig tartott s hányszor ismétlődött volna Földváry erélyes dacza nélkül? Annyi bizonyos, hogy nélküle 1836-ban is utilaput tettek volna a központi magyar színészet talpa alá s a vándor korszak nem ért volna véget.

Eljutottunk a mostani nemzeti színház megnyitásáig. E színház történetét itt mellőzhetjük; célunkhoz képest csupán azon legfőbb mozzanatokat említjük fel, melyek a színirodalomra különösen hatottak.

A magyar színészet negyven évi vándorlás után végre az ígéret földjére jutott; azonban, fájdalom, csak „ideiglenes“ cím alatt. A majdnem az újabb idők szokásos egy évi szerződések ez ideiglenességet folyvást éreztették is vele. S e nyomasztó érzést vezérei, azaz igazgatói legtöbbször inkább növelték, mint oszlatták. Biztató, vagy éppen lelkesítő szavakat kevés igazgatótól hallhattak, sőt ellenkezőleg az igazgatók és színészek többször viszálykodásban éltek. Az ily igazgatókat a színészek úgy tekintették, mintha az ellenséges tábor vezérei volnának. Emlékezzünk csak vissza a dráma és opera közti surlódásokra, az igazgatók és színészek közti polemikákra, miknek aztán rendszeren az lett a következtetése, hogy a legjobb színészek elhagyták az intézetet.

Ilyenkor aztán ugyancsak hangzották, hogy a magyar színészeket igazgatni nem lehet; pedig az igazság az volt, hogy nem tudták; mert az igazgatók megválasztásában minden egyéb tekintetbe jött, csak a szakértelmiség és avatottság nem.

Mintha azt hitték volna, hogy bizonyos előjogoknál fogva erre is születik az illető. Olyanforma állapot ez, mint mikor a francia restauratio alkalmával olyanokat neveztek ki hajóvezé-

rekké, kik soha sem is voltak hajón; s mikor először felmásztak a kötélhágcsón, guny és neveltség tárgyai lettek az összes hajónép előtt. Hány ily igazgatói fellépésekről maradtak fenn anekdoták!

Mindenik megfizette, azaz mindenikért megfizette a tandíjt az intézet. De unicum gyanánt kimutattuk, hogy a magyar színészet a legmostohább körülmények közt is önerején fejlődve, a hosszú vándorlás után, isten jóvoltából, egy egész csokor kész művészt adott az állandó színháznak; s valóban nem is a színészetben mult a szinköltészet tovább fejlődése és gazdagabb felvirágzása.

Valamint 1790-ben, úgy 1837-ben sem voltak meg ama föltételek, melyek közt az angol, spanyol és francia színészet, s vele az eredeti színirodalom felvirágzott s klasszikusokat mutatott fel. Ezek egységes, független államok voltak, s éppen akkor a politikai hatalom tetőpontján.

Mi? Nem voltunk az. Azoknak egynyelvű gazdag és népes fővárosaik voltak, erős középosztályal. Nekünk? Nem volt. Udvaruk a fővárosban székel, s arisztokracziájuk nemzeti volt, mely nem akart más lenni, mint angol, spanyol vagy francia. Nekünk eleinte ez sem volt; hisz emlékezhetünk Vörösmarty versére, melyben egy főúri nő és család elmaradásán elkeseredik.

Azoknál csakhamar több állandó színház keletkezett, s a színműíró darabjához s a színházak személyzetéhez képest válogathatott a színházak közt, midőn darabját először színre hozta. Nálunk? Egy színházhoz s egy személyzethez volt (s még most is van) kötve, s gyakran a jó szerencsére kellett magát bízni. Hogy ez sem az írókra, sem a színészekre nem előnyös, azt fejtegetnünk sem kell. A jutalom sem volt és lehetett olyan, mint azoknál. Budán a fordítványokat jutalmazták, de — mi legfurcsább — az eredeti darabokat nem. Pesten egy egész jövedelmet kapott az író darabja után; de a részek felosztását, egy-egy darab sikeréhez vagy bukásához képest, eleinte oly gyakran s oly különös módon változtatták, mintha csak ez volna az igazgatók feladata, hogy az eredeti író minél kevesebbet kapjon s minél jobban elkedvetlenüljön. Bartay a két első előadás után a bevétel felét adta, s azontul öt százalékot. Ráday gróf az öt százalékot tízre emelte, de az egy egész bevételt a három első előadás jövedelmének egy-egy harmadával adta ki.

A tapasztalat azt bizonyította, hogy az eredeti színirodalom ekkor indult dusabb virágzásnak. Ez volt azon időszak is, midőn néha kivétel nélkül csupa eredeti darabokat adtak és adhattak. Mi nem állítjuk azt, hogy egyedül a jutalom támasztja a színi írókat! de azt igen is, hogy csak ez tarthatja meg állandóan e pályán. A vagyonos tehetségek nem szorultak erre, s ezek a legszerencsésebbek; de a tehetség és vagyon nem mindig jár együtt. A vagyontalan még most sem szentelheti magát egészen e pályának, s kénytelen más kenyérkereset után is látni. A drámaíróra nézve csak szomorú vigasztalás, hogy a másnemű költőnek és írónak még rosszabb sorsa van.

Ezek a külső körülmények, melyek a mi drámaíróinkra egyáltalában nem voltak és most sem oly kedvezők, mint ama nagy nemzeteknél. De azokra nézve volt még egy más kedvező s fontosabb körülmény is: azok annak idejében indultak fejlődésnek, s lépcsőzetesen közönségükkel együtt átélhették a gyermek-, ifju- és férfi kort; mi már elkéstünk, mindjárt férfiaként kellett volna fellépniük egy csak részben magyar fővárosban, s oly közönség előtt, mely azelőtt már, s azután egyszersmind a német színházba is járt.

Egy hét története.

Juliushó 29-dikén.

Meleg napok. — A tárczairók betegsége. — A vizsgálat. — Petőfi. — A budai szinkőr ujdonsága. — Tisztelt Ház! — Szép atyák. — Kellemetes hír.

Ezek aztán az igazi meleg napok! . . . Kérem, ne ijedjenek meg: a világért sem akarom elkövetni a merényletet, önöknek a kánikula borzalmasságairól se vége se hossza-litániákat tartani; jól tudom, bővében voltak már ennek. Igazán, nem állja ki az ember mosolygás nélkül, ha úgy nyár derekán belekukkan a lapok tárczáiba. Ovid nem kesergett oly siralmasan oda lenn valahol a dákok közt egy csipetnyi római czivilizált por után, mint a mi tárczairóink egy féltüdőre való friss levegőért. Egész a virtuozitásig viszik a változatokban, százféle szebbnél-szebb titulusal megtisztelik a pesti port, a gyarak kéményeinek fulasztó füstjét, a pokoli hőséget s a gőzt, melytől azon elkárhoztak, kik ebben az elátkozott fővárosban kénytelenek a nyarat átszenvedni, kábultan lógatják le fejüket, mint a kis pulyka, melynek pálinkás borsot gyümöszöltek a szájába. S még ha csak egyszer kellene a „nyájas olvasónak“ e siralmakon átesni! De mikor bizonyosan el lehet rá készülvé, hogy a nyár folytán legalább is három izben feltárlják a keserü panaszkodást, nem egy, de valamennyi lapban, arra pedig mérget vehet mindenki, hogy a jövő nyárban előlről kell újra végig hallgatni mind azt a szívszakgató lamentálást, melyre pedig már nem egy olvasó mondta el a rövid, de jellemző bucsuztatót: „Hála istenek, csak hogy ezen is átestem!“ De hiába! ez a tárczairók betegsége, ezt el kell tőlük szenvedni annak, a kinek köze van velük. Pedig őszintén mondvá, az ilyen idény-szerű tárczák épen úgy hangzanak, mint midőn valaki a társaságban így kezdi a társalgást: „Ma szép idő van, ma nagyon meleg van, ma eső lesz“ stb., és én nem tudom, hogy a szerkesztők mért nem vágják ki az előző évekből az efféle tárczákat, ha már abban a nézetben vannak, hogy lapjuk, vagy a közönség e nélkül egyáltalában el nem lehet?! — Én isten bizony, azt tenném, ha már a fejemet ilyen „meleg van-, hideg van“ — tárczákra adnám.

Egyébiránt ez csak az én véleményem, melynek elmondásával önöket semmi esetre se untatom, ha nem tartottam volna szükségesnek a gyanut magamról elhárítani, melyet a bevezető felkiáltás netán önökben keltett. A „meleg napokat“ egészen más értelemben veszem. Nos, nem találták el, mit akarok mondani?! Kérdezzék csak meg kis testvérüket, kis leánykájukat, ők bizonyára meg fognak érteni. Már az előbbi hetekben gyanítottam, hogy valami nagy dolog van készülöben, midőn piczi szomszédnőmet semminemü ingerkedéssel el nem tudtam csalni az ablak-mélyedésből (máskor a legkisebb intés elég volt, főleg ha jelentőségteljes pillantást vetettem oldal-zsebemre); ott dorombolt a kis csókolni való cziczácska, még alkonyatkor is, a nagy csipke-függönyök mögött, rettentő okos képpel baktatva kis könyvében azokon az öklömnyi betükön, melyeket parányi ujsa félig sem takart el. Sőt a kis Pista barátomról is azt kelle megjegyznem, hogy nem csekélyebb fontosságú ügyben törí fejét, oly komoly léptekkel méregette a folyosót már két hét óta, nagy hangon reczitálva valamit, a mit azonban csak ő értett (ha

ugyan ő is értette), olykor-olykor egy-egy oldal-pillantást vetve a kezében himbált könyvbe, melynek lapjain a sok hieroglyph-jegyzetek és ákom-bákomok közt ember legyen, a ki kivüle az eredeti szöveget kibetűzni tudja.

A héten azonban kiderült, miben főtt a kis mókusok feje. Hát a vizsgálat van itt! Az utczán mást sem lehetett látni, mint túhegyen járó kis fehérruhás bábukat, a kik az emberre csak félszeggel mernek tekinteni a nagy szepegéstől; tudós arczu kis diákokat, hónuk alatt akkora halmaz könyvek, hogy félkarral alig kerithetik be. Nyomukban egy-egy mama, papa, szelid tanácsokat adva a kis botorkálónak. Amott jön szembe velük egyik professzor-bácsi. A kis kisasszony piros orczácskája egyszerre olyan fehér lesz, mint a ruhája, s akadozó nyelvvél sug hátra valamit, a mitől a mama arczkifejezése mindjárt mosolyra válik; nyájasan fogadja a tanár köszöntését, kezét barátságosan megszorítja. „Ajánlom kis leányomat, aztán jól megexaminálja, holnapra pedig szívesen látom tanár urat ebédre!“ A tanár ur megköszöni, örömmel elfogadná, de már eligérkezett, már többnek kénytelen volt kosarat adni. „Hát holnap, holnapután, vagy azután!“ A professzor-bácsi megigéri, hogy ha csak lehet, — s tovább megy hazafelé a katalógusért s félóra mulva már az én kis barátnőmet falgatja iszonyu közönyös arczczal, tekintetbe sem véve, hogy a máskor oly virgoncz lánykát csak az isten őrzi a pityergéstől. — Aztán a nagy öröm, midőn már szerencsésen átesett a torturán! Összeviassa csókolja a mamácska örömsugárzó arczát százszor is, (ez különben egy kis előleg is egyszersmind a csicsós ajándékért, mely kis asztalkáján odahaza már alig várhatja az ő hazaérkezését.). Siet is haza önértetes arczczal s otthonn csufolódik a kis Pistával, kinek a holnap lesz a nagy nap; — leszalad a nagynénihez, hogy első vigye meg az örömhirt; kiszalad a konyhába, hogy a szakácsné fülét telebeszélje a kérdésekkel és feleletekkel; mutogatja a szép játékot, melyet a mama neki már tegnap vett; nagy kedddel beszél el, a doktor bácsiék Mariskája hogy akadozott, az a nagy lány pedig, a ki mindennap itt jár el az ablak alatt s vele mindig kötődik, épen semmit sem tudott, és a többi, és a többi.

Boldog gyermekkor! Istenem, ha visszagondolok az én gyermek-éveimre — de ne tegyem, ugy-e? Elég egy sütetből egy lepény; — jól van, hagyjuk ezt, ugy is van egy, sokkal fontosabb, magasztosabb, meghatóbb, a mire ma vissza emlékezni kötelelesség. Mindenki megértett, — Petőfi halálára gondolok. A segesvári ütközetre, amaz emlékezetes napokra, a melyen a magyar nemzet legtöbbet vesztett, Petőfijét. Huszonöt éve már, hogy ez történt, hogy a legmagyarabb költőn saját jóslata beteljesült; hogy a lánglélek por-hüvelyé békésen nyugszik, azt sem tudni, hol; emléke csak az igazabb szivekben él, de egyetlen jel sincs ez ideig, mely azt mondaná az idegennek, ki olykor földünkre vetődik: „Én a magyar nemzet legnagyobb költőjének emlékét örökitem meg.“ Isten tudja, hány éve már, hogy megindult a mozgalom, a gyűjtés, emlékoszlopára, össze is került tekintélyes összeg, — elismerés érte Reményi Edének — csak egy kissé nagyobb buzgalom kellett volna az utósó esztendőben, s a Petőfi-szobrot ma, a nagy költő halálának 25-dik évfordulóján fel

lehetett volna állítani. De hajh, régi dolog az már, hogy a lelkesedés olyan valami, a minek első fellobbanása egekig ér, de azután mindinkább lankad. Lám, hogy a Petőfi-házat is említsem, ki hitte volna a hatvanas évek elején, hogy évek alatt lehetlen lesz összehozni azt a kétezer forintot, a mennyi sarcot az a kerges tenyerű és lelkű kiskőrösi kézműves a nemzetre rótt azért, hogy a szent hajlékból kihurezolkodik.

De ha a Petőfi-szobrot már le nem lehetett leplezni e napon, ha a Petőfi-házat ki nem lehetett üríteni s tovább is benne zakatol a próza, azt mégis reméltük, hogy az „Athenaeum“ e napra csak kibocsátja Petőfi kiadását, s abban épen nem kételkedtünk, hogy a fővárosi irodalmi körök nem hagyják elshanni megünnepetlenül e napot. Hiu remény! A Petőfi-kiadás késleltetésének oka, mint halljuk, az, hogy a kiadótársulat restelt az eltorzított művel a világ elé lépni, inkább kétszeres költséggel a pótló kinyomatást határozta el s így szerencsésen elkésett a határidőről, — az irodalmi körök pedig azt tartják, hogy nagyon meleg van most az ünnepélyre. De mégis, ne legyünk igazságtalanok; az „írók és művészek társasága“ meg akar emlékezni e napról s . . . egy kis eszem-izomot rendez, és a költő emlékének tiszteletére, ki szintén barátja volt a csengő pohárnak, jégbe hűtött palaczkok fognak durrogni, vasárnap este, fel fog zengeni a dal:

„Fiuk, az isten áldjon meg,
Én is izsom, igyatok!“

Őnök azt kezdik észrevenni, hogy a tárczairó kedélye keseredik, pedig ez unalmas nagyon. Igazuk van; fordítok egyet a tónuson, hogy legyen az a mentségem: „Vége jó, minden jó.“ Egy jó operetteről emlékszem még meg, melyet a budai szinkör iparkodó igazgatója szombaton hozott először színre. Bolondos egy darab, annyit mondhatok. A címe az: „Petaud király udvara.“ Egy kisasszony van benne, kit már születésekor eljegyeztek egy urnak s úgy nevelték, hogy ennek semmi kifogása se lehessen, hogy a szerelmet még csak nevére se ismerje. Nem is ismeri, annyi igaz, a nevét legalább semmi esetre sem, s e körülmény sok hóbortos dolognak lesz a szülője. A tanulság pedig a darabból ez: nem kell a leányt pedáns elvek szerint nevelni s elzárnai mindentől, a minek ismeretét különben fejlődése megkövetelné. A kit e tanulság így elmondva nem győz meg, az menjen el a budai horváth-kerti szinkörbe, nézze meg Petaud király bolondos udvarát, s majd meg lesz győzve kellőképen, s ha nem, annyi nyeresége mindenesetre lesz, hogy egy estét kellemesen eltöltött, hallott csinos éneket, látott mulattató játékot, kinevette magát kedvére, szóval: jól mulatott.

Komédiáról szólva, magam se tudom, de önkénytelenül eszembe jut a „Tisztelt Ház“ vagyis az a nyáron aszaló, télen rheuma-csináló, az a velencei ólomfedél-börtön, mint egyik ujságíró, bizonyára nem jókedvében, elkeresztelje?! — Itt most a legérdekesebb vita foly, arról, ha valjon néhány millió polgárral több vagy kevesebb birjon azzal a szép joggal, hogy képviselőválasztás alkalmával ők is a hazáért szavazhassanak. Kár, hogy ily meleg időre hagyták, így nem oly nagy a néző közönség, mint különben lenne; a viadokok is ki-kidőlnek a folyosóra, a buffetbe. Igazán megesik az ember szive azon a szegény elnökön, meg a szép előadón s a nem kevésbé szép Szapáry miniszteren, (a karzat hölgyközönsége előtt még eldöntetlen, melyiket illeti meg az elsőség, s e babozásból nem kevés biztatást merit Máday Sándor jobbról s Ugron Gábor balról, kik mindaketten rettentő erősen eszökben tartják a deák mondást: a két vetélkedő közt örül a harmadik. Hon-atyáink egyébiránt azzal kecsgetetik magukat, hogy a

jövő hó elején haza menekülhetnek, s ha az ő országházi vitáik nem is, e z a hir önöket bizonyára érdekelni fogja.

Hiszen ki az, a kinek atyja, férje, bátyja, rokona, vagy legalább jó ismerőse nem akad azok közt a modern „négyszáz vértanu“ közt?!
P. K.

Budapesti hírvivő.

* * (Királyné ő Felsége) mult szerdán utazott el Angliába. Magyarország népe szeretettéjes figyelemmel kíséri a felséges asszony utazását, s hódolatteljesen kívánja, hogy megedett erőben és egészségben térjen vissza hű népei közé. A felséges asszony utazásáról a bécsi „Presse“ a következőket jegyzi meg: „Most már csendes és magányos lett az ischli nyaraló. Ő Felsége utnak indult a brit Wight-sziget edző tengeri fürdői felé. Az ut Strassburgon és Párison át Havrenak vezet a tengerhez. Még Párisra nézve sincs kilátásba helyezve, hogy ő Felsége ott megállapodjék. A ki nem szívesen hagyja ott honát és övét, és már az első lépésnél, melyet a távol felé tesz, számitgatni kezdi az órákat, melyek a várva várt hazatéréstől elválasztják: arra nézve nem bir vonzerővel még a szajnai város pompája sem. Ő Felsége Hygieia jóakaró és mégis parancsoló intését követi és Wigthon oly magába vonultan, a diszló fényről önként lemondón fog időzni, mint egykor Madeira kertjeiben és a corfui rózsás nyaralóban. És a hol ő időzött, legyen az honn vagy a távolban, ott áldott emléke maradandó, mert közeléből szivetnyerő nyájasság, találékony jótékonyosság sugárzik ki. A távolból, melyet mi és valamennyi hivei oly fájdalmasan éreztünk, mintha saját száműzetésünk volna, ő felsége már kétszer az ifjuság és szépség megújult virágában tért vissza. Vigaszunk és szilárd hitünk, hogy e kedves csoda újból ismétlődni fog. És ennek reményében mondjuk: „A viszontlátásra!“

* * (Jótékonyosság.) Ő Felsége a nagy-geöczei helvét hitvalásu egyházközségi iskola számára 200 forintot adományozott. — Ő Felsége a király Rudolf koronaherczeg nevében a budai ének- és zeneakademiának újabban is 50 frtot adományozott. — Ste in Náthán pesti kereskedő, neje temetésének alkalmából 100 frtot osztatott ki a szegények közt. — Schickinger József, pesti polgár, a fővárosi iskola-alap javára 100 frtot adományozott azon kikötéssel, hogy ez összeg kamatai évenként a közvizsgák után valamely szegény, de szorgalmas tanulónak adassanak.

* * (Rózsás napló.) Pazár Károly ungvári kincstári főmérnök leányát: Pazár Regina kisasszonyt Braun József ur jegyzé el Mezőberényből. — Fehér József szabadkai ügyvédjelölt e hó 13-dikán Zomborban jegyet váltott Auer Izabella kisasszonnyal Auer Ferencz ferenczsatornai igazgatónak és Türr tábornok testvérnénjének bájos és szelleműs leányával. — A szabadkai állami tanítónő-képezde igazgatónjét: Petróczy Ilonka urhölgyet Macskásy Sándor jegyzé el, ugyanez intézet tanára. — Pesten Szabó Titusz ügyvéd közelébb tartá esküvőjét Hegyessy Irma kisasszonnyal, egy elhunyt régi honvédszázados bájos leányával. — Nagyváradon Friedmann Sámuel Gyula ügyvéd leányának: Friedmann Jozefa kisasszony kézfogója közelébb volt Werther Jakab urral Eperjessről. — Debreczenben Városy Mihály volt kegyesrendi áldozár a hódmezővásárhelyi katolikus tanító leányát: Sallay Róza kisasszonyt veszi nőül. — Miskolczi Béla debreczeni hivatalnok mult vasárnap kelt össze Korbuly Anna kisasszonnyal Nagyváradon. — A szalárdi postamester, Nagy Ödön ur esküvője

Felvinczy Mariska kisasszonnyal e napokban volt Hodoson; — Simonics János n.-váradí végrehajtó esküvője e napokban volt Zsubory Ilka kisasszonnyal Püspökiben. — Nyiregyházán Juhász Jenő ügyvéd és Kovács Etelka kisasszony esküvője e hó 18-dikán volt. — Farnoson Varga Pál református lelkész leányát: Rózsát, Kéry Pál segédlelkész vette nőül. — Gyomon Embert Ferencz postamester eljegyzé Kovács Ida urhölgyet.

* * (Augusztus 31-dike.) A magyar nemzet naptára egy ünnepnappal lett gazdagabb, Petőfi halálának napjával. Olyan közel van ő mindnyájunk szívéhez, annyira kizengi belőle minden legtitkosabb, legszentebb, legforróbb érzésünket; pedig huszonöt éve már, hogy eltűnt, egy egész örökkévalóság, ép úgy a feledésre, mint a halhatlanságra! Sajátságos folyása is van az időnek: a feledni valókat egyre távolabbra viszi, az emlékezni valókat egyre közelebbre hozza. Emlékezzünk csak régiekre, azokra, a kik nem azért éltek, hogy meghaljanak, hanem azért haltak meg, hogy éljenek, nem-e azt tapasztaljuk? Így Petőfi is; huszonöt éve, hogy meghalt; a nagy országos fekete gyászban, a mi utána következett, a nagy temetkezésben, midőn egy nemzet vérben állt, senki sem gondolt reá, hogy kik azok, a kiket e föld gyászol s eltakar; mindegy, akárkit, ugys mindnyájan halottak vagyunk, gondolták az élők, a pusztaság fásultságával, és szerettek volna lefekünni, mint ők, és nem kelni föl többé soha, mint ők... egyszerre csak, sötét éjjel, néma csendben, mintha gyöngéd ujjak az ablakon kopogtattak volna; és a fekete sötétségben egy mosolygó arcz tündökölt fel és a néma csendben édes hangok szólalának meg... az ő arcza volt, dicsőséggel koszoruzva, és az ő szava, tele égi balzsamos varázsszal. Nem is az ablakon, hanem a szívekben kopogtatott, azokban járt haza az ő ihlett lelke, ott dalolt az lángoló szerelmet minden iránt, a mi szép és magyar, az egész nemzetnek, hogy által tudja élni a halálos időket, és most mult huszonöt éve, hogy meghalt — csak úgy lehet az, hogy egész az utósó perczig senkiinek sem jutott ez eszébe; nem éreztük halottnak; de századok és ezredek mulva sem fogjuk annak érezni; mikor legtávolabb vagyunk a naptól, akkor hullanak sugarai legforróban fejünkre; így jött ránk e huszonötödik évforduló, és akkor egyszerre tudva lőn eldőtünk, hogy e nap emlékében az örökkévalóság egyik zálogát bírja nemzetünk, mint a görögök Homerban, az angolok Shakespeareben, az olaszok Petrarcaiban, és hogy juliushó 31-dikét „Petőfi napjá“-nak hívják most már nálunk, a melyet a ki hozzá illő módon megül, csudatevő jutalmát is látja, szive égi fényvel, háza drága kincsekkel telik meg — a költészet fényével és a hazaszeretet kincseivel.

* * (Petőfinek) egyik ifjúkori barátja: Berecz Károly érdekes visszaemlékezéseket irt, számos apró, de mert a tü-neményszerü, lánglelkü költőről szólnak, közügyelemre méltó vonásokat jegyezve föl Petőfi életéből, melyek eddig nem kerültek nyilvánosságra és rövid időn meg fognak jelenni, hogy addig is, mig már közelebb, ha majd a Petőfi-szobor elkészül, a fővárosnak s az összes hazai közönségnek alkalma legyen Magyarország legnagyobb költője iránti szeretetteljes kegyeletének kifejezést adhatni. — Erdődi Béla jeles fiatal írónk pedig Petőfi válogatott költeményeit török nyelvre fordítja; eddig már három ivnyit lefordított belőlük, melyeket a nagy költő halálának 25-dik évfordulója alkalmából már sajtó alá is bocsátott.

* * (A nagy tombola.) melyről mult számunkban rövid említést tettünk, ma: augusztushó 2-dikán lesz a császárfürdőben. A nőiparegylet rendezi bazárja javára, reggeltől estig. A

nyereménytárgyakat, melyek értékes női munkák, hasznos cikkek és csecsebecsék stb lesznek, is ők állítják ki, s a ki tizkrajczáros szelvényt kap, bármikor huzhat számot tetszés szerint az urnából, s ha nyer, viheti tárgyát, s ha nem nyer, játszhatik tovább, a mig nyerő számot huz valamely jegye folytán. Még csak a figyelmet sem kell erőltetni, mint a másnemű tombolákon, hol kikiáltják s lapokon jegyezgetik a kihuzott számokat. A tombolánál az egylet választmányi hölgyei viszik a rendezői tisztet, és látják szivesen a nemes ügy barátjait. — A rendező bizottság tagjain kívül pedig a következő urhölgyek fognak e tombolám közreműködni: Berecz Antalné, Dörffy Ilonka, Hirschler Fülöpné, Hirschler Regina, Kaillinger Józsefné, Kendelényi Károlyné, Kossuth-Hauer Mária, Lauka Gusztávné, Ligethy Sándorné, Lányi Pálné, Mátrayné, Mikes Ika és Jolán, Miskolczyné, Nagy Jolán, Pauer Mária, Ruttkay Mariska és Polixena, Rosenzweigné, Rosenberszky Aranka, Sámy Lajosné, Szabó-Ensel Ilka, Szabó-Nedeczky Amália, B. Szokolay Hermin, Szücs Magda, Stettner Jakabné, Tóth Irma, Veszely Ida.

* * (Deák Ferencz orvosához,) dr. Kovács Sebestyén Erdre urhoz, az országos Deák-párt tagjai, július 23-diki kelettel a következő levelet intézték: „Deák Ferencz nagy hazánkfia huzamosabb idő óta súlyos betegségben szenved s tudomásunkra Mltgod által ápoltatik s gyógyittatik, oly nagy szorgalom, szakértelem s fáradhatlan buzgalommal, hogy hazafiai szent kötelességet vélnénk mulasztani, ha ez alkalommal, midőn a jelen ülés-szak berekesztésével szétoszlunk, elismerésünknek és tisztelettel párosult köszönetünknek kifejezést nem adnánk. Fogadja tehát Mltgod szivesen e nyilatkozatunkat, melyhez azon reményt csatoljuk, hogy a jó isten kegyének és Mltgod buzgalmának sikerülend nagy hazánkfiának megrongált egészségét helyreállítani, sőt a haza szolgálatának visszaszerezni.“ (Következnek az aláírások.)

* * (Konstantin orosz nagyherceg neje:) Alexandra Jozefowna néhány napot Budapesten töltött. Meglátogatta előbb a jendői sirboltot, hol boldogult József nádor első felesége, egy orosz főhercegnő sirja van; azután mult szombaton a budai várkápolnát is, hol József nádor fekszik két későbbi nejevel. A hercegnő virágokat tett a sirkövekre. Onnan visszatérve, a főváros minden szebb részét fölkereste, s oly sokat vásárolt, hogy egy nagy teherkocsi szállította a gőzhajóra, melyen a tenger felé ment Krimiába, hol családja várja. A hercegnőnek annyira megtetszettek a „Hungaria“ szállodabeli ágynemük, hogy azokból is vásárolt.

* * (Rocheffort) egy levelet irt egy bécsi hirlapirónak, melyben felkérte, hogy tudósítaná őt az iránt, hogy miután neki az orvosok valamelyik osztrák fürdőt javasoltak, mennyire lehet azon lehetőségnek kitéve, hogy a francia kormány megke-rezése folytán őt az osztrák hatóságok kiszolgáltassák. Az említett bécsi hirlapiró több e tekintetben illetékes egyént megkérdezvén, azok azt válaszolták, hogy a Franciaország és Ausztria közt. 1855 november 15-dikén kötött és jelenleg is érvényben álló államszerződés bár ha nem szól is politikai vétkesek kiadásáról, mindamellert, miután Rocheffort és társai nem csak politikai bűnökkel vádoltatnak a versaillesi törvényszéktől: ha a francia kormány a kiadatást erősen követelné, az nem lenne megtagadható. E nem kedvező vélemény után a bécsi hirlapiró felszólított néhány magyar képviselőt, hogy a magyar törvények értelmében mi történnék Rochefforttal, ha valamelyik magyar fürdőre menne, gyógyulást keresendő. Az innét nyert válasz körülbelül a következő: Az 1855-dik november 15-dikén kötött szerződés Magyarországra nézve nem kötelező, mivel ez a magyar alkot-

mányos közegek tudta és beleegyzése nélkül köttetett. A kiadás megbirálásánál különben nem csak egyszerűen a külföldi állam megkeresése vétetik tekintetbe, hanem különösen az is, valjon közbüntett jellege alatt nem valamely politikai büntett miatti üldözés lappang-e? S így valószínű, hogy Rochefort vérszegénysége miatt vagy Szliácsot, vagy Balaton-Füredet keresi fel. — Jourde a commune volt pénzügyminisztere pedig köszvénybaja gyógyítása végett Pöstyénre vagy Mehádiába jön.

** (Bernáth Gazsi) siremlékét mult pénteken állították fel a kerepesuti temetőben. A hét láb magas, szürke márvány gulát Jablonczky Vincze készítette, a lehető legjutányosabban, százötven forintért. Ez összeg egy részét Sebők Imre szerezte össze. Ugyanis Krajcsik Ferencz, jeles pesti ügyvéd, Bernáth Gazsi temetési költségeire 286 frtot gyűjtött s ebből a temetésre 218 frtot adott ki Maradt tehát még 68 frt. Ehez Sebők Imre 15 frtot gyűjtött. Van tehát a siremlékre 83 frt, s a hiány 67 frt. E hiányzó összeget azonban hamar és könnyen össze fogják adni azok, kik a jó Gazsi élczein eleget mulattak s bárátságos jó szívét közelebből ismerték.

** (A Szalay Zsigmond) váltóhamisítási bűnpörében eddig kiderült, hogy 75,000 frtra megy a hamis váltók értéke. A hamisított váltók száma száznyolcz, de még most is adatnak be hamisítványok. Egy másik vád is van Szalay ellen, s ez az, hogy ő a borsodmegyei levéltárból történelmileg nevezetes régi kéziratokat lopott, de ezeket oly ovatosan és szorgosan rejtette el, hogy sértetlenül megtaláltattak nála. Szalay mindent bevallott.

** (Bónis Samu volt képviselő, most semmitőszéki elnök, nejével együtt, majdnem életüket vesztették a napokban Svájcban, a hová közelebb üdülési célból utaztak. Ugyanis a mint postakocsijukkal egy meredek hegyi uton lefelé jönnének, egy mellettök elhaladó, boroshordókkal terhelt szekér felfordult, s erre a postakocsi lovai megijedve neki vadultak s minden pillanatban félni lehetett, hogy a kocsit a mélységbe fordítják. A borzasztó helyzetből végre is egy angol menté ki szerencsésen a kocsiban ülőket az által, hogy a rohanó lovakat feltartóztatta.

** (A marosvásárhelyi) vértanuk siremléke, az angyalutca 13-dik számú házban közszemlére van kitéve, jelenleg Budapesten, fekvő oroszánt ábrázol két kardtól átdöfve; magyar lobogó és czimer is van rajta; az egész huszonegy lábnyi magas szürke, gránit piramis. Ez emléket Jablonszky pesti szobrász készíté és szeptemberhó 8-dikán fogják Marosvásárhelyen ünnepélyesen leleplezni.

** (Az egyetemes tanítógyűlés,) mely e hó első felében tartatik Budapesten, igen népes lesz. Már vagy ezer tanító küldte be rá a tagdíjat, s valószínű, hogy még ugyanannyi fogja beküldeni. A vasut, és gőzhajó tetemes kedvezményvel szállítja őket. A gazdasági egyesület a „Köztelek“-en levő muzeumból minden tanítónak egy czélszerűen összeállított maggyűjteményt fog adni, iskolája számára.

** („Visszapillantás a színészeti tanoda tíz évi működésére“) czimmel Paulay Ede jeles képezdei aligazgató tanár és helyettes, az intézet tanári kara megbízásából ötvenkét lapra terjedő füzetet tett közzé, melyben az intézet alapítását és szervezetét ismerteti s általában sok érdekes adatot közöl, melyből a következőket vesszük át A tanoda fennállása óta a drámai szakhoz fölvelt 130 növendék közül a három éves tanfolyamot 43 végezte el teljesen; és pedig 17 fi- és 26 nőnövendék; az operai szak három, később négy éves tanfolyamát 187 felvett növendék közül bevégezte 28 és pedig 5 fi- és 23 nő-növendék. A lefolyt időszakban a drámánál 45, az operánál 38 növendék részesült ösztöndíjban vagy kisebb-nagyobb segélyezésben. A

színészeti tanodából közvetlenül a nemzeti színházhoz szerződött: a drámai osztályból 15, az operaiból 11 növendék; vidéki színházhoz szerződött a drámától 20, az operától 3; külföldi színházakhoz szerződött három növendék. E kimutatásból az is kitűnik, hogy a nőnövendékek több szorgalmat és kitartást tanusítottak e képezdében, mint a finövendékek.

** (Zenészeti ösztöndíjakban) részesültek ez évben a magyar kormány által Ábrányi Kornél zeneszerző, Balogh György hegedűművész és Szabéni Antónia énekesnő, egyenkint 300 frt, továbbá Gobbi Henrik gordonka-művész, Saphier József és Huber Jenő zenedei növendékek, Bella János zeneszerző, Hiray József hegedűművész, és Zsasskovszky Károly orgonaművész, egyenkint 200 frt, végre Nikó Hortenze zongoraművész és Balogh Mária énekesnőnek külön-külön 100 frt segélydíjt engedélyezett.

** (A svábhegyi vaspályán) — megnyitása óta a mult s zerdáig — a pénztárnoki jelentés szerint 25,614 személyt szállítottak le s föl negyvenkrajczáros jegy mellett. Pedig a forgalom ma még lassu, mivel a mozdonyok elégtelenek s folytonos használatuk mellett volt néhány nap, melyen nem is közlekedhettek. Most azonban Svájcba szállítanak egy harmadik mozdonyt, mely a mostaniaknál erősebb, s ez a forgalmat élénkebbé, gyorsabbá fogja tenni.

** (A zugligeti) „disznófő“-nél mult szerdán egy iparos legény szivarra akarván gyujtani, a gyufa feje a fiatal ember papir ingelejére pattant s azt rögtön lángba borította. A tüzet elfojtották ugyan azonnal, de az illető mégis nagy égési sebeket kapott mellén. A véletlenül jelenlevő Deutsch orvos elrendelte a szükségeseket a seb gyógyítására.

** (Irodalom.) Benedek Aladár „Az epedés óráiban“ című költeményfüzérével nyitott előfizetést, mely színezett czimképpel szeptember elején jelenik meg; ára 1 frt, diszkötésben 2 frt s a pénzek szerző neve alatt Budapestre küldendők. — „Esztergami közlöny“ fog pár nap mulva megindulni. — Megjelent: „A hasonszenvi gyógyrendszernek alkalmazása a közéletben“ nem orvosok használatára. Különös tekintettel azon határvonalok kijelölésére, melyeken túl nem orvosnak gyógyítani nem szabad; írta: dr. Dudits Miklós, budapesti gyakorló-orvos I. füzet. A munka 22—24 ivből áll, füzetekben jelenik meg s az egész mű szeptemberben az előfizetők kezében lesz.

** (Vegyések.) Király ő Felségét szintén meghívták közelebb a debreczeni nyomdász-ünnepre, és ő felsége azzal viszonzotta a szíves megemlékezést, hogy tíz-tíz darab aranyat küldött a két jubilált nyomdász számára. — A fővárosi kézimunka tanítónők folyamodványt nyujtottak be a tanácshoz, melyben kifejtik, hogy jelenlegi 200 frtnyi fizetésükből nem tudnak megélni és ezért fizetésüket megjavítani kérik. A kérelem visszutasított, minthogy a tanítói és tanítónői fizetések általában fognak szabályoztatni. — Az orvosok és természetvizsgálók győri nagygyűlésére menő igazolvánnyal ellátott utazókat jelentékeny díjleengedésben részesítik a dunagőzhajó- és vasutársulatok. — Honvéd oszlopot akarnak emelni Buda bevételének emlékére. Az emlék hir szerint a Szent-György terén fog felállítatni. — A színészeti tanodában augusztus 10-dikétől 19-dikéig mindennap délelőtt 8-tól 10 óráig veszik föl a jövő tanév növendékeit, a dohány-utczai helyiségben; a föltételek ismeretesekek. — A pesti Rókus-kórházban egy alig 2 éves gyermek a hülni kített levesbe — kellő felvigyázat hiányában — bele esvén, úgy összeégette magát, hogy két nap mulva meghalt. — A műcsarnok sorsjátékára Munkácsy Mihály is ajánlott fel Párisból egy festményt, mely egy erdőben eltévedt

leányt ábrázol. Értéke tizezer frank. — Csengery Antal és Kautz Gyula országos képviselők a napokban Emsbe utaznak, hol néhány hetet fognak tölteni. — A földtani társulat máramarosi gyűlésére Budapestről a hó 3-dikán indulnak el a tagok. — A lefolyt héten a fővárosban élve született 282 gyermek, elhalt 331 személy; a születéseket tehát 49 esettel mulják felül a halálozások. Az élve szülöttek közt volt 142 fiu, 140 leány. A halottak közt volt 180 férfi, 151 nő, egy éven aluli gyermek 161. — Nyomárkay Oszkár ügyvéd, miután rábizott pénzeket elsikkasztott s több ezer forintnyi váltót hamisított, mult hétfőn eltűnt. Oly szerényen költekezett mindig, hogy senki sem hihette, miszerint rosz uton jár.

* * (Halálozások.) Filep Samu kolozsvári főispán 84 éves édes anyja: özvegy Filep Sámuelné született Teleki Karolina asszony vasárnap meghalt. — Petkó Béla nagybecskereki királyi törvényszéki bíró, volt 1849-diki honvéd őrnagy, mult hó 15-dikén Nagy Becskereken 62 éves korában elhunyt. Ritka vas szorgalmának lett áldozata. — Gleichenbergbene hó 20-dikán egy derék magyar ember halt meg: Pilisy Zsigmond, zempléni volt főszolgabíró, 49 éves korában; özvegyet (Papszász Jolánt) és kilencz kiskoru árvát hagyott maga után. — Kolozsvártt özvegy Medgyesi Gergelyné asszony mult szombaton szélhüvésben hirtelen meghalt, 70 éves korában. Béke hamvaikra!

Divattudósítás.

Eredetiség a formában, és a színek összeállításában, ez az ideai divatok főjellege. Ha a fejek egyáltalában nem képesek már egy „új gondolat” teremtésére, akkor bő anyaggal szolgál a régmúlt idő; ezen gazdag tárházból szedi ki a divat az ő eredetiségeit. Tulajdonképen minden régi rajta, legfőleg a kelme színe változott, az újabb jó, vagy rosz ízlés szerint, no meg valami kis diszítés, czífrázat, és készen van az új divat. Azért van olyan tömérdek ujnak látszó jelenség a divat terén, és minden régi volta mellett is csak ritkán hasonlít két öltözék egymáshoz, és bátran ülhet most már két divatkirálynő is egymás mellett, mert mind a kettő lehet az, csak szépen, divatszerűen legyenek öltözve, de még — a diszítést tekintve — eredeti is lehetnek. Egyik sem fogja elhomályosítani a másikat, föltéve hogy mind ketőjük tanácsadója a — jó ízlés.

A kalapok körül is ilyen nagy a különféleség. Vannak kalapok, a melyek tulajdonképen csak egyetlen kis virágkoszorúból állanak, hátul egy csokor és szalag által összefoglalva, hátrész nélkül; míg mások hátul magas tetejük, az előrész pedig keskeny, karimája egy oldalon felhajtván, és az arc felén egy-egy virágcsokorral nagy tollal diszítve. Vannak aztán széles karimájú kalapok is, melyek elől az arc felé lehajlanak, és teli rakvák nagy tollakkal, virágokkal, szalagsokrokkal. Ez utóbbiakat utazásokon szeretik viselni, és általában olyan helyeken, a hol a nap heve nagyon is kártékonyan hatna az arcú órra. A fehér rizs szalmakalapok is igen kedveltek az idén és virágokkal és fekete bársonnyal diszítve, majdnem minden öltözékhez is alkalmasak. Ugyanígy kedveltek a fekete kalapok is. A drapp- és szürke kalapok is tetszenek, habár ezek nem minden öltözékhez, hanem csak bizonyos színekhez illenek, melyeket aztán a ruhával összhangban levő virággal vagy tollal kell diszíteni. — A két színben készült öltözékekhez való kalapokra ugyanolyan színű kétféle szalag való és ugyanolyan virágok is.

A kik most fürdőre vagy utazásra készülnek, ne feledjék otthon a melegebb öltözékeket sem; a szürkemékből e célra a sötétkék serge-et ajánlhatjuk. Egy divatosan készült sötétkék serge-ruha a következőképen volt diszítve. Az első szoknya, a mely rövid és uszály nélküli, kilencz sor fekete, egy ujnyi széles fonott galanddal volt diszítve. Az elől nyitott tünique-et is hét sor galand vevő körül; a hosszú tünique előrésze szépen dolgozott fekete makka összegombolható. A lebbentyűs derék szintén fekete galanddal volt diszítve, és egy fekete bőrvél a derékhoz erősítve; ezen öt egy szép munkájú csatt által tűnt fel.

Szótalány.

Braun Emiliától.

Tiz betüből állok,
Király neve vagyok!
Még pedig olyané,
Ki örökgig élni fog.

Első öt betűm
A színek egy neme.
4—5 betűm nyujtva
Magyar dicső kora.

3—4—5 betűm, ha megfordítod,
A nyári melegben,
Kivált jó hidegen
Enyhítőül ihatod.

9—10 betűmet
6—7—8 elé tedd,
Az anyagot czipődhez
Ez által nyered meg.

Megfejtési határidő: augusztushó 29-dike.

A 27-dik számban közlött rejtvény értelme:

Mészáros.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Csicsery Lilla, Felsenburg Paulina, Ehen Ilka és Gizella, Kozma Etel és Ilona, Grundböck nővérek, Kamon Bóza, Lengyel Julia, Eisen Izidorné, Devich Ferenczné, Malatinszky Etelka, N. N. Zerindről, Simon Ambrusné, Hudaček Viktorné, Kovács Emma, Tóth Bozókya Mária, Deák Katicza, Gottmayer Gábor Berta, Moesz Gézánné, Marosy Hermina és Etelka, Kratochwill Mistéth Ilua, Szirmay Herminka, Szalonay Benicz Ida, Korik Zsófia, Csiki Vilma és Antónia, Körner Gizella és Jozéfa, Mezey Janka, Fülöp Pálné, László Julcsa, Fehérváry Mari és Ilona, Novák Kornélia, Becherer Ernőné, Limbek Vilma, Plaveczy Ilona, özvegy Bese Elekné, Lamos Mariska, Zundán Jecie, Oslányi Mária, Szondy Hermin, Gömörly Izabella, Farkas Kamilla, Nagy Flóra, Inczedy Polixena, Fodor Endréné, Csepreghy Anna és Mariska, Károlyi Szidónia, Máar Róza és Emilia, Temesváry Erzsébet, Guoth Erzsike, Pálffy Gusztávné, Berendy Olga, Oslányi Károlyné, Péchy Szeréna, Reményi Lilla, Brassai Mária és Teréz, Fenyvesy Irma, Stojanovic Terka, Antolovic Ida és Julcsa, Köpf Anna, Dumcsa Margit, Tóth Etelka, Simon Terézia.

A 26-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Szondy Hermin, Simon Terézia, Báthori Franciska, Onody Gabriella, Berendy Olga, Farkas Kamilla, Inczedy Polixena, Guoth Erzsike.

Tartalom.

Türr István. — A versaillesi parkból, Prém Józseftől. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — A helyettes. — A magyar dráma története. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Türr István arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Rudics Józsefné, Vojnics Lukácsné, Nemanné, Vojnics Boriska, Gábri Jankovics Mariska és Szabados Jánosné urhölgyek. Vojnics Róza, Vojnics Helén, Vojnics Berta, Szép Blanka, Mály Blanka (Zomborból), Sonnenberg nővérek (Pestről), Szép Irén, Jankovics Amália, Milkó Laura, Jakobcsics Katicza, dr. Aranyiné (Zomborból) stb. hölgyek.

Vidéki vegyesek. Repülőgépet talált volna fel Nagyváradon valaki, melylyel már annyira haladt, hogy legközelebb kísérletet akar rajta tenni; elébb természetesen csak úgy, hogy ne nagyon üsse meg magát, ha le talál esni.— A kolozsvári dalünnepre eddig 28 dalegylet jelentkezett 658 közreműködő taggal; a budai dalárda, nem tudjuk mi okból, nem vesz részt benne: valamint a debreczeni sem. — Debreczenben a Kutassi nyomdájában az új mértékeket ismertető négy fali tábla készül, melyeket Békéssy László tanár állított össze; egynek előfizetési ára 40 kr, a négyé 1 frt 20 kr. — Kecskeméten leégett vagy nyolczvan holdnyi erdő, de csak apró fája s a kár nem több nyolczszáz frtnál. — Nagy-Károlyban múlt szerdán szélviharban tüzvész támadt, melynek eloltása körül Dobner Károly honvédkapitány is igen kiüntette magát. — Zala-Szent-Balázson múlt szerdán 23 ház égett le, köztük az iskola, tanítólak és plébánia is. — Tisza-Lökön hó 17-dikén délben nagy tűz dühöngött, mely hét óra hosszat tartott. Leégett a református templom is. A pusztulás nagy. — Gyuluban múlt vasárnap egy óra alatt 19 lakház égett le, mind szegényeké s egy sem volt biztosítva.

Különfélék.

* * (Rothschild Anselm Salamon báró,) a bécsi Rothschild ház főnöke meghalt. A hires bankár, ki Ausztria pénzügyi történetében oly nagy mérvben szerepelt, 1803-ban született Frankfurtban, tehát 71 évet élt. Egyetemi tanulmányokat Berlinben végeztet és üzleti pályáját párisi nagybátyjánál kezdé; 1855-ben Bécsbe költözött és itt nagy bankházat alapított. Az 1849—1860 közti időszakban legszorosabb kapcsolatban állott a bécsi pénzügyi kormányval, valamennyi osztrák kölcsönt ő bocsátotta ki ez idő alatt; a bécsi börze is főleg ő neki köszönheti nemzetközi jelentőségét. Ő volt az osztrák kormány bankára és háza fényét nem kis mérvben köszönheti e körülménynek. Nagy befolyása folytán a legkiválóbb arisztokrata-családokkal állt összeköttetésben, s nem egyszer a Metternich-, a Zichy-családok nőtagjai fogadták neje helyettesítői gyanánt a vendégeket. Mindezek daczára szerény férfiú volt; az elsőrendű vaskoronarend lovagja levén, igényt tarthatott az excellenciás-czimerre, de ő mindig csak azt mondá: „Én kereskedő vagyok, nem excellenciás ur.“ Nagy műbarát volt, műkincsekre nagy összegeket költött, és a szegényekkel is sok jót tett, így Bécsben saját költségén egy közkórházat alapított, néhány százezer forinton. Valási életét illetőleg mindig ragaszkodott az izraelita valláshoz és ennek szertartásai közt halt meg. Hátrahagyott vagyona 500 milliót tesz.

* * (Nemzetközi kiállítás Santjágóban.) A chili-i köztársaság elhatározása folytán, az 1875. évi szeptember hó 16-dikán Santjágó városban nemzetközi kiállítás fog megnyitást, melyben Európa és Amerika valamennyi államainak nyers- és ipartermékei kiállításra bocsátatnak. A kiállítási ügyeket egy, négy albizottságból álló főügyvivőség fogja intézni, melyhez a kiállítás iránti bejelentések 1875. január hó 1-sejéig intézendők. Azon kívül lesznek külbizottságok több nagy városban, többek közt

Bécsben (az ottani kereskedelmi és iparkamra), melyek a kiállítási szándékozónak a szükséges utmutatásokkal szolgálnak. Magyarország és a társország részére ily közvetítő bizottságok felállítása ez idő szerint szükségesnek nem találtatott.

* * (Összeköttetése) a középtengernek a Saharával. A francia nemzetgyűlés július 22-dikén tartott ülésén Bert Pál egy indítványt tett, mely szerint hitel nyitassék a középtengert és a Saharát összekötő csatorna helyreállításának tanulmányozására. Előadta a mellett, hogy a középtenger egy időben a gabesi öblön át a Saharába nyomult, de ezen összeköttetés már réges-régen megszűnt. Miután a kormány kinyilatkoztatta, hogy a nélkül is foglalkozik az e tárgyra vonatkozó tanulmányokkal, Bert képviselő visszavonta indítványát. Ez a kérdés a párisi „tudományos akadémia“-ban is szőnyegre került.

* * (A holttestek elégetése szinpadon.) A bécsi első temetkezési-egylet ajánlatot nyújtott be a bécsi tanácsnak, hogy kész a holttestek elégetését Bécsben behozni; dr. Klug ur pedig arra vállalkozott, hogy elégetési készülékét és annak miként való használatát a szinpadon be fogja mutatni. Az első mutatvány a napokban este ment végbe. A szinpadon meglehetősen nagyságu, elől nyílt, fölül betetőzött pléhkemence állott, a lobogó lángokban hat réz-katlan volt, folyékony szénkéngsavval megtöltve; a retortákból a gőz csöveken át a lángok közé vezetett, hol nagy hősegre hevítették. Egy nyul testét sodronyhálóba téve, fölakasztották a lángokba, a tüzet fuvók által még jobban élesztették, úgy, hogy félóra alatt a nyul szénné volt égetve; az elégetésnél füst vagy bűz nem fejlődött. Dr. Klug az állítja, hogy czélszerűbb készülékkel egy félóra tizedrésze alattt eszközölheti az elégetést; rendszerének nagy hátránya azonban az, hogy a hulla közvetlen érintkezésbe jön a lánggal.

* * (Külföldi vegyesek.) Lipcsében több figyelemreméltó zongora szerzemény jelent meg egy magyarországi születésű nőtől: gróf Wurmbbrandné született Vrabély Stephanie urhölgytől, Vrabély Szerafina nővérétől. — Alsó-Ausztriában Retz táján pénteken roppant károkat okozó felhőszakadás volt; ötven ház leomlott, több ember (köztük egy anya három gyermekével) a vízbe fult s a tartományi bizottság azonnal három-ezer forintot küldött kiosztás végett. — Reményi Ede Marienbádban két hangversenyt adott.

Megbízások tára.

Hatvanba G. J. urhölgynek: El van küldve.
F. Csöppönybe Sz. H. urhölgynek: A menyasszonyi ruháknak nincsen külön szabásuk, kiki tetszése szerint készíti, de többnyire magas, lebbentyüs derékkal, uszályos szoknyával.
Kassára O. J. urhölgynek: Azonnal munkába adtam.
A. Nyékre K. G. T. urnőnek: El van küldve.
Pomázra S. K. D. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Cs. Palotára N. Cs. R. urnőnek: A legszivesebben teljesitem ohajtását.
H. Ardóra Sz. K. urhölgynek: Várom szives feleletét. Küldeményét pontosan vettem.
Pohorellárra G. G. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Csallra L. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem.
„Kelet.“ Az ilyen alaknak most már nem igen van keletje. Azért mást kérek.
Hatvanba Sz. H. urhölgynek: Igen jó volna, de rimekben kell a soroknak végződni. Olyant kérek tehát.

Előfizetésis felhívás

„CSALÁDI KÖR“

1784. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölvaltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyvmatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság útja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőnek megküldeni

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országut 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék árui jószágáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmonosert, percaifokat, jaronats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvasznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradit, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskeket, fértynyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más czikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlegasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az aligmult bécsi világkiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöztetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, **2 óra alatt**, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESETÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz.** házban f. é. jun. hó 1-je óta

ÓRA-RAKTÁRT

 nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban található mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájcz gyártmány. Ennélfogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javítást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TEREPI ANTAL,

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

32-dik szám.

Augusztus 9-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ő N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelt	nyugta			
								óra	perc		
Aug.	9	Vasárnap	E.10 Bold. assz. e.	D 10 Emőd	28 F. 10 Prochus	26		4	51	7	19
	10	Hétfő	Lőrincz vért.	Lőrincz	29 Kallinie	27		4	53	7	17
	11	Kedd	Zsuzsanna szüz	Tiborc	30 Szilas	28 Ráhel		4	54	7	16
	12	Szerda	Klára szüz	Klári, Hila;	31 Eudocimus	29		4	55	7	14
	13	Csütörtök	Hippolitus	Ipoly	1 August C 11	30 Roschod.		4	57	7	13
	14	Péntek	Őzséb, Athan	Őzséb Neste	2 Isten sz. a. b. k.	1 Elul Ao		4	58	7	12
	15	Szombat	Nagy bold. a. n.	Nagy B. Assz	3 Izsák	2 S. Soltim		4	59	7	11

V i d é k i t á r c z a.

Abauj-Szikszo augusztushó 2-dikán 1874. (Eredeti levél)
 — Jótékony czélu hangverseny. — Tisztelt Szerkesztőnő! Örömmel írom meg, hogy az ez évi juliushó 26-dikán nálunk tartott hangversenynyel összekötött jótékony czélu tánczvigalom kiváló figyelemben részesült a közönség részéről, mert a különben áldásos, de a czél kiviteltére kedvezőtlen esős idő dacára is szép számmal gyűlt össze. Különösen a hölgy-koszoru oly diszes s elragadó alakban s számban volt képviselve, hogy a szem elbámult rajta s ha közöttük a fürkészo kiváló különbséget akarna tenni s kijelölni a rózsát mint királynőt, hibát követne el s téves mellőzése volna az a szép liliumnak, ne-felejtsek, violának stb. annyira nem lehetett választani. Legalább részemről nem tudtam volna Páris almáját kinek adni.

Valóban a társas-életnek illetén felfrissítése és a jótékony-ságnak különösen ily időkben gyakorlása vigasztalólag kell hogy hasson az ember lelkére. Vajha a társas-életnek ily élénksége most már folyton ébren maradna a vidéken!

Sajnos azonban, hogy a tiszta jövedelem, mely a kolera-árvák segélyezésére van szánva, nem áll arányban a közönség szép számával, a mennyiben a kellemetlen idő megkészterezte a költséget.

Maradt azonban mégis tisztán 50 frt 12 kr jövedelem, mely összeg kiosztás végett átadatott illetékes helyére.

Felülfizettek: Darvas Antalné asszony ő nagysága Ujfaluból 4 frt, Sipos Pálné asszony ő nagysága Szikszoóról 1 frt, tek. Prommer György Szikszoóról 1 frt, tek. Putnoky István ur Lehról 3 frt, Nagy Bertalan ur Szikszoóról 1 frt, N. N. 50 kr., mely szives adakozóknak, valamint a résztvevő közönségnek is hálás köszönetet mond a segélyzendők nevében a rendezőség.

S . . . . ny L . . . . s.

Parád juliushó 28-dikán 1874. (Eredeti levél.) — Az Anna-bál. — Mult évekbens az idén. — Még nincs vége a fürdőidénynek. — A grófi család távoznik készül. — Gazdasági közlemények. — Tisztelt Szerkesztőnő! Elmúlt az Anna-bál is, és pedig úgy, mint még soha; mert a tánczosok száma jóval felülmulta a tánczosnőké, a mi más éveken megfordítva szokott lenni.

De más évektől sok más tekintetben is különbözött ez idei. Nem volt annyira fényes, de izletes; nem oly népes, de kedélyes, ámbár kedélyesebb is lehetett volna, ha a tánczosok egy része a teremben, és zeneszó mellett tánczolt volna, nem pedig kint a csarnokban — üvegsörgés mellett.

Nem is tartott kivilágos kiviradtig, hanem már 3 óra tájban teljesen eloszlott.

A jelenlevő hölgyek mindnyájan szépek valának, és jól is

voltak öltözve annyira, hogy a „megoszlott közvélemény“ elég ovatos, senkit határozottan ki nem emelni.

Az Anna-bál szokta befejezni a tulajdonképeni fürdőidényt, utána rendesen oszolni kezdenek a vendégek. Most ez is másként van. Az Anna-bál szerencsésen elmúlt, a fürdőközönség pedig maradt, sőt újabbak is érkeznek.

Például ma is két szép pesti nővérhölgy érkezett.

A grófi család (gróf Károlyi György, István gróf, és bájos neje: Csekonics Margit) e hó 2-dikán fogják elhagyni a timsós-fürdő fölött álló kastélyt.

Az aratás befejeztetett, termésünk csakugyan, mint mult levelemben írtam — középszerű.

Most még csak néhány jó eső hiányzik, mely a tavaszi terményeket termökké tenné s akkor e vidék ez évben feledné a hosszas nélkülözéseket.

r. l.

A Petőfi síremlék. A dicső költő ott nyugszik a segevári csatatér közös sírjában, hová a csata áldozatait temették. S e síron még csak fejfa sincs. Hét év előtt folyt be e czélra néhány száz forint gróf Haller Ferencz felső-fehérmegyei főispánhoz, de senki sem tudja, hogy ez összeget hová fordíták. A „Magyar Polgár“ tehát újabb adakozásra hiv fel oly czélra, hogy a begyülemző pénzen legalább egy kis emlékkő állíttassék a nagy költőnek. — Debreczenben, Erdő-Tarcsán, és S.-A.-Ujhelyen és több más helyütt kegyeletesen ülték meg „Petőfi napját.“

Tátra-Füreden mult vasárnap tarták meg a Kárpát-egylet évi közgyűlését Payer Hugó buzgó alelnök vezetése alatt. Több mint másfélszáz egyleti tag jelent meg a teremben s a gácsországi Kárpát-egylet is képviselve volt Uznansky, Eichborn és Szalay urak által. Az elnök a mult télen leköszönvén, helyére felkiáltással Berzeviczy Egyedet választák meg, ki köszönettel foglalva el székét, megígérte az egylet buzgó támogatását. Alelnöknek ismét Payert, titkárnak Cserépy Nándort választák meg. Gyűlés alatt az osztrák turista-klubtól s dr. Décsy Mórtól üdvözlő sürgönyök érkeztek. Délután három órakor kétszáz teritékü közebed volt, melynél többek közt egy drezdai vendég a Tátrák szépségeit magasztalá. Másnap a tagok egyrésze a lenygel nyereg halastavához rándult ki, hol a gácsországi egylet tagjaival találkoztak.

Fürdői élet. A trencsén-tepliezi fürdővendégek száma mult hó 23-dikáig 1303 volt; a balaton-füredieké pedig e hó 2-dikáig másfélezer s az utóbb érkezettek közt van egy philadelphiai magányzó is: Stelzer. — Balaton-Füreden a mult pénteken elutazott Nagyné-Benza Ida asszonyt igen kitüntették. Elutazása előtti napon diszes virágbokrétaival lepte meg az ugynevezett „urak asztala“, melynél a művésznő elnökölt, férje és Doppler

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám. 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

32. SZ.
Aug. 9-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műla-
meghozatala félévi járatási kötelezetetés
foglal magában a lap irányában.

Az otthon befolyása.*)

Jellemünk elemi s leglényegesebb iskolája kétségkívül az „otthon.” Minden emberi lény itt részesülhet úgy a leghelyesebb, mint a legkártékonyabb szellemi képzésben; mert itt szívjuk mintegy magunkba azon életelveket, melyek az érett korhoz is hozzá forrván, csakis életünkkel együtt enyésznek el.

Leginkább a ház küszöbén belül nyílik meg a szív, képződnek a szokások, ébresztetik az értelem s idomul a jellem vagy jobbra vagy balra.

E forrásból, legyen az bár tiszta vagy zavaros, erednek a társadalmat kormányzó vezérelvek és szabályok. Maga a törvény is az otthonok viszfénye. A gyermekek szívébe a magánéletben elhintett apró nézetparányok idővel a világba szétáradván, közvéleménynyé válnak. Gyermekszobából kerülnek ki a nemzetek, a honnan azok, kik a gyermekek járszalagját tartják kezükben, aligha nagyobb hatalommal nem rendelkeznek, mint azok, kik az államigazgatás gyeplőjét kormányozzák.**)

E szerint az otthon t a polgáriassultság leghatályosabb tanodája gyanánt tekinthetjük. Mert lényegileg a polgáriassultság csakugyan az egyéni képzettség alapján nyugoszik, s ahoz képest, a mint a társadalom tagjai jó vagy rossz nevelésben részesültek: az általuk alkotott közttestület is magasabb vagy alantabb fokon álló közmíveltségre s polgáriassultságra juthat el.

A zsenge évek szellemi környezetének okvetlen nagy befolyása van minden ember mívelődésére, ide számítván még a a legbölcsebbeket is. Gyámoltalanul köszönt be e világba, tápláltatása s mívelődése tekintetében teljesen környezetétől függ.

*) Mutatvány Smiles „Jellem” czíu.ü munkájából, a hazai viszonyokra alkalmazta Könyves Tóth Kálmán.

**) Az olyan polgári erények, melyek nem a házi s magánérényekből veszik eredetüket s megszenteltetésüket, csakis szinpadri erények. Kinek gyermeke nánt szerető szíve nincs, no állítsa, hogy az emberiséget őszintén szereti.
Jules Simon „A kötelesség.”

Neveltetése mindjárt az első lélegzetvételnél kezdődik. Egy anya kérdezvén lelkészét, hogy négyéves fia neveltetéséhez mikor foghatna hozzá, ez így válaszolt: „Asszonyom, ha még eddig sem fogott hozzá, azt a négy évet elveszítette. A gyermek ajkán fölillant első mosolynál kínálkozott volna az első alkalom.”

Legyenek bár látszólag nagyon jelentéktelenek a gyermek kezdetleges behatásai, azok tartóssága kiterjed az egész életre. A gyermek jelleme a férfi benső lényege; minden későbbi nevelés arra épül, a jegecz alapalakja ugyanaz marad. A szó teljes értelmében igaz e szerint a költő ezen állítása: „Gyermek a férfi apja,” vagy a mint Milton szépen kifejezi; „A gyermekkor úgy mutatja a férfit, mint reggel a napot.” Tompa a gyermeknevelés fontosságáról elmélkedvén, emez örök igazságot mondja ki: „Bölcsőnél kezdődik a nevelés; az anyatejjel kell a szülöttnek beszívnia a kifejlődés és idomulásnak ama finom s légszerű elemeit, melyek a leendő alak magasságára, szépsége-, jell. me- és színezetére hathatósan és döntőleg folynak be. Ritkán, vagy a sors izzó tűzének legmagasabb hévfokán veszti el színét a jellemnek itt nyert zománca; a csorbát és tévesztés nyomát pedig, mint a disztelenítő anyajegy az arcon, holtig hordja az ember.“*)

A gyermek, képletileg szólván, egy új világ kapujánál szendereg s szemeit legelsőbben is az előtte új s meglepetését fölébresztő tárgyakra függeszti. Először beelégzik a pusztá bámulással, majd lassacskán elkezd nézni, észlelni, hasonlítani; a behatásokat, eszméket megtanulván, összehalmozza s bölcs vezénylet mellett valóban bámulatos előhaladást tesz. Brougham lord szerint a gyermek tizennyolcz hónapos korától harminczig az anyagi világról, saját erejéről, más tárgyak természetéről, sőt a maga s mások lelkületéről is több ismeretet szerez, mint a mennyire élete későbbi szakaszában tapasztalata vezérli. A

*) Tompa Hal. beszédei 93. l.

gyermek által e korszak tartamában fölhalmozott tudatok s elméjében szülemlett eszmék annyira lényegesek, hogyha azokat idővel mintegy kiszakítva képzelhetnők: a legkitünőbb egyetemi tanuló összes tudománya ahoz mérve számba sem jöhet, s a szó teljes értelmében nem képesíthetné az illetőt még arra sem, hogy lételét csak egy héttel is meghosszabbítsa.

Gyermekkorban legfogékonyabb a lélek minden benyomásra s az első belekapott szikrától könnyen lángra lobban. Az eszméket gyorsan fogja föl s azok tartósakká is válnak. Így Arany János költészetében a mély és tiszta erkölcsi érzület, a népies egyszerűség, a bibliai kenet és zamat gyermekkor első benyomásaira vihető vissza; mert vallásos szüléi korán megismertették őt a kálvinisták két házi kincsével: a zsolttárral és bibliával, ezek vonzó részei voltak a gyermek fogékony kedélyének első tápjai, mielőtt még a hamuba irt betűkön megtanult volna olvasni. Tükör a gyermekkor, mely az először fölvett képeket az élet későbbi szakaszában is visszasugározza. Az első tárgy minduntalan kíséri. Az első öröm, első fájdalom, első siker, első bukás, első diadal s az első foganatlan törekvés együttesen alkotják életének alapszinezetét. „Ne kicsinyeljék azért“, inti Szász Károly eszmedus felolvasásában az anyákat „a még öntudatlan gyermek első benyomásait. Gyöngé szemét egy tulerős napsugár megvakíthatja; vékony s hajló csontjait egy nyomás elferdítheti; lelke épségét s irányát is hasonló első benyomások határozhatják meg. Mint a természeti légkör, ha egészségtelen, soha ki nem épülhető kór csiráját vetheti el testi szervezetébe, úgy az erkölcsi vagy érzelmi légkör is szellemi nyomorékká teheti egész életére.“ . . .

E közben a jellemképzéssel egy uton halad a vérmérséklet, akarat s szokások képzése is, melyek az emberlányok későbbi boldogságára döntőleg hatnak. Habár az ember saját fejlődésének eszközlésére némi öntevékeny s önségélyző hatalommal ruházott is föl, mindamellett azonban a gyermekkorában bele ojtott ösztön mindvégig lényeges fontosságú marad. Helyzetesség bár a legtisztább érzés bölcs szünteleni vesződés, erkölcsitelenség s alacsonyság áramlatába, észrevétlenül is elvetemültség felé sodortatik. Mennyivel fogékonyabb ily környezetben a benyomásokra hajlandó s gyámoltalan gyermek! Durvaság, kelletlenség s tisztátalanság közepette, hogyan is lehetne a rossz kerülésére hajlandó, lélekben s szívben tiszta, nyájas lényt nevelni!

E szerint az otthonok, a férfiakká és nőkké váló gyermekek eme képezői, az ott kormányzó hatalomhoz képest jók, vagy rosszak lehetnek. Hol szeretet s kötelesség lelke hatja át az otthonot, — s ott fő és szív egyetértőleg bölcsen kormányoz, — hol a mindennapi élet becsületben s erényességben folyik, hol a családi ügyek intézésénél szívélyes szeretet érezhető: bizony csak az ilyen házakból várhatunk olyan derék, közhasznú s boldog lényeket, kik kellő erőre jutva, szüléik nyomdokain tiszta lélekkel haladhatnak, s magukat is bölcsen kormányozhatván, környezetük jólétére hasznosan működhetnek közre.

Másfelől tudatlanságtól, durvaságtól s önzéstől környezve, tudtokon kívül is ilyen jellemet sajátítanak el; faragatlanul, műveletlenül érik el a serdülő kort, s ha még hozzá belekeverednek az ugynevezett polgárisult világ ezerféle hálói: a társadalom vészthozó tagjaivá fajulnak át. „Ha rabszolga neveli gyermekedet“, mondá egy hajdani görög, „egy helyett két rabszolgád lesz.“ A máskülönb szelidlelkű Eötvös a gyermekekre gondolva, ily kemény hangon szól: „Legyen elátkozott, ki a gyermeknek akkor, mikor még boldognak érezhetné magát, virágok helyett bojtorjánt mutat.“

A gyermek nem tehet róla, utánoznia kell, a mit lát. Reá nézve minden egy-egy minta, — a modor, taglejtés, beszéd, a szokás: a jellem előképe. E szerint tehát a gyermeki lélek fejlesztésénél mindenek előtt példányképekre van égető szükség; s ha nemes jellemek létrejöttét obajtjuk: kell, hogy előttük is szép példányképek lebegjenek. Már pedig a gyermek szeme előtt álló példány az „Édesanya.“

A jó anya,“ mondá Herbert, „föler száz tanítóval is.“ Ő otthon minden sziv iránytűje, minden szem sarkesillaga. A gyermek folyvást utánozza, ugyanazért példája jóval több a pusztá tanításnál. A példa tettekben való oktatás. Szó nélkül tanít, de gyakran példáz olyat, mit a nyelv kifejezni nem tudna. Rossz példával szemben a legüdvösebb tanács is vajmi keveset ér. A példát követik, nem pedig a tanácsot. A gyakorlati életet meghazudtoló tanács nemhogy céltalan, de nagyon káros is, a mennyiben a legszennesebb bünt, tudniillik a kétszínűséget hívja életre. „Oh, de sok szüle nem is sejt, hogy már gyenge koru gyermekeikben maguk körül a legszigorubb birákat, legélesebb szemü kémekeket tartják, kiknek figyelmét semmi tettük el nem kerüli, hogy gyermekeiket ők jóvá vagy rosszra nem az által képezik, a mit nekik mondanak, hanem az által, a mint előttük cselekesznek“, írja Szemerénk „Atyám emlékezeté“-ben. S az utósó szóig igaz van, mert a kis gyermekek is megítélhetik az öszhangzást s az így szóló, de másképen cselekvő szüle tanításain hamar átlátnak.

A cselekedetek utánzása által a jellem lassan és észrevétlenül ugyan, de elvégre is határozott idomot ölt magára. Megengedjük, hogy egyes tettek külön-külön alig mérlegelhetők, de nem így vagyunk-e a mindennapi élet folytatólagoz cselekedeteivel is? Hópelyhek gyanánt észrevétlenül szállingóznak; egy-egy lehulló pelyeg nem gyarapítja észlelhetőleg a hófuvatot s mégis e hópelyhekből nő össze a rettenetes görgeteg. Így az egymást nyomon követő s folyvást meg-megújuló tettek egyszer-akkor szokássá tömörülven, ellenállhatatlanul jobbra vagy balra irányozzák az ember cselekvési hajlamát, egyszóval megalkotják magát a jellemet.

Cowley a korai példák s a szivbe jókor ültetett fogalmak befolyásáról szólván, azokat fiatal fa héjjába metszett betűkhez hasonlítja, melyek a fával együtt nőnek és szélesednek. Az ekkori, alig említésre méltó behatások is kitörülhetlen nyomot hagynak maguk után. Szemere a szüléket mint magvétőket nézi, a gyermek lelke pedig a bevetendő termékeny földtér; a mely szülék csak jól szólnak s beszélnek, azoknak szavai olyanok, mint az üres magvak, melyek hiába szórótnak el, belőlük kevés fog kikelni; de a kik nemesen, jól és szépen cselekesznek, azoknak tetteik gyermekeik elméjében bizonyosan megfogozanak, kizöldülnek és gyümölcsözni fognak. Szó és intés ritkán, de tett s példa csaknem mindig azzá válik.*) Így élhet az anya is ujra gyermekeiben. Tudtokon kívül anyjuk modorához, beszédéhez, magaviseletéhez s életrendszeréhez idomulnak. Szokásait eltalajdonítják s jelleme szemmel láthatólag azokban testesül meg.

Ez az anyai szeretet emberi nemünk látható gondviselése. Befolyása tartós és egyetememes. Kezdődik mindjárt a világba lépésnél az emberi lény nevelésével, s azon hatályos befolyás erejénél fogva, mit minden jó anya gyakorolhat gyermekeire, átvonul ez az egész életen keresztül. Mikor a világra kiindulnak, hogy egyen-egyen ők is részt vegyenek fáradalmaiban, gondjaiban s küzdelmeiben, a boru s viszontagság idején mégis visszatekintenek anyjukra, hogy tőle, ha tanácsot nem is, de

*) Szemere Bertalan „Atyám emlékezeté.“

legalább édes vigaszt nyerjenek. Gyermekkoruk derült tavaszán általa szívökbe ültetett tiszta s nemes eszmék, mikor már az anya régideje, hogy sirban pihen, jó tettekké érlelődnek; s ha emlékezeténél egyéb nem maradt volna is fenn: a fölnevelt gyermekek áldva említik nevét.

(Folytatása köv.)

Á d r i a.

Kompolthy Tivadartól.

Sik a tenger; rajta lenge sajka
Játszva siklik át hullámain;
Mig a messze távolból feléje
Boldog tájak kéklő partja int . . .
S fut a sajka könnyű gyors futással
Által a mély öblü tengeren.
Mintha hosszú időt várva, végre
Oldott szárnyra kél a képzelem!

Kis fiu még a ladik hajósa,
Napbarnított szőke kis gyerek;
Kék szemében csillogó tűz égett,
Mig ajkán mosolyka szendereg . . .
Kis kezében könnyű evezővel,
Vigan szökdel át a tengeren,
Egyik habról a másik hullámra,
S erről ismét új habon terem . . .

Lágy szellőcske enyelegve játszik
A fücska aranyfürt vel,
És fölötte a vitorla tágul,
Rája hűvös esti szél lehel;
S mig a gyermek ajka dalt zenegne
Körülötte száz kis hab locsog,
Mintha gyermek anyja kebelére
Ráborulva, édesen csacsog . . .

A hold pedig fenn az égen járva,
Lágyseleiden mosolyog alá;
És körülte lobbadozva bámul
Száz apró kis csillagocska rá;
Bágyadt fényök a tenger vizében
Kéjelegve merül mind alább,
Mig a sajka tükrörén repülvén
Halk susogva fut odább-odább!

Homokföldes parton, el-belepve
Vad mohartól, kis kunyhócska áll,
Bonne anya, gyermekére várva,
Epedez szívének álmínál:
Napkeltekor indult el hulászni;
S most már este, késő este van!
Mit mivel, hol van, mikor jön, valjon
Nem veszett-e viz hullámiban?

És aggódva néz körül a vizen,
A rejtelmes nagy tenger felett;
S lelke lázas képibe merülve,
Alkot és lát halált, rémeket!
De a tenger, mint előbb, nyugodt volt,
Rajta hísten leng az esti szél;
Vajh ki tudja, hogy a kis habokkal,
Oly susogva mi titkost beszél?!
Ámde az ég lassan elsetőtült;
Csillagok s a hold eltűntenek;
Mert fölöttük setét szárnyu rémek,
Óriási felhők lengenek . . .

És csak néha tünedez ki egy-egy
Kis csillag a fellegek közül;
Körülnéz és megijedve újra
Barna felhők mögé menekül.

Fönn a légben vészmadárcsapat leng,
Sir, sikoltoz a fehér sirály;
De ez is miként ha vészt gyanitna,
Jajjaival más vidékre száll . . .
Elsötétül a fücska arcza,
Ajka már nem zengi vig dalát;
Csak az ég dörg s rémes bömbölése
Tulkiáltja a haló jáját!

A z u t o l s ó p o n t n á l.

Fővárosi életkép.

László Mihálytól.

(Folytatás.)

Bár hosszan tartott az ellenállás, de hogy ily gyorsan földje erős elveit, erre a gróf még sem mert volna gondolni.

Azt hitte, csak lassan fog az menni, s ime, most egyszerre csak az élvezetek kertjében találta a szép hölgyet; ott van mindenütt, a hová a fény csak eljuthat; nem veti meg többé a holdvilágot, kész elzarándokolni Julia sirjához is: annyira megváltozott!

Még az érzékösségben is tetszeleg magának mások előtt.

A gróf föltette magában, hogy ezentul a hideg szívü közönyt fogja játszani: ez neki gyönyörperczeket szerez!

Nézni, mint akar a szép asszony bájaival hódítani, mint forgozódik az eddig kigunyolt, kinevetett zajos világban, melyről ezelőtt csak szánalommal szólt: e titkos gyönyört akarta élvezni Samu gróf.

Érzéketlennek mutatta magát vele szemben, mint ama mesterkéltszobrok, melyeket avatlan kezek alkottak. Mosoly nem ült ajkán, ha a szép csengő hangot hallotta, elfojtott magában minden érzelmet, mely újabb szerepét elérulta volna; abból a tüzből, vágyból, szenvedélyből csak egy sugárt sem lehetett arczán fölfedezni, a mik szívében és egész lényében annyi lázas perczet idéztek elő.

A gróf változékony, mint a gyermek! gondolta Klotild, s másokkal csevegett az estélyeken, mások udvarlását fogadta a színházban, hanem titkon a grófra gondolt, ki nem imádja szépségét.

Samu gróf néha már majdnem kiesett szerepéből, midőn a hölgy elbűvölő eperpiros ajkán feledte tekintetét, s amaz édes, forró csókokra gondolt, mik ott fakadnak a szép ajkon.

Most ő akart magának udvaroltatni.

S Klotild ejtett is el egyes szavakat, melyektől néhány hét előtt lángba borult volna a gróf szíve, de most hideg maradt.

A pesti uri körökben Belényesy Klotild asszony nem csekély szerepet kezdett játszani.

Nem volt ünnepély, a melyben részt ne vett volna; a legszébb ruhákat viselte, a drágaságtól csakugy csillogott a szép asszony, s pazarul élt, mint egy szeszélyes herczegnő.

Az ügyvéd mit se szólt, nem ért reá beszélni nevével, csak nagyokat morgott, midőn titkára majd mindennap egy csomó számlát mutatott be neje részéről, s azzal tovább végezte ügyeit.

A pénztár nem volt üres s akkor az ember mindig engedékenyebb.

Kissé a mogorva férjnek is hizelgett, hogy nejét mindenütt ismerik az uri társaságban, és azt is tudta, hogy nagyvárosban a szórakozás mindig sokba kerül.

A nő szereplése azonban szembetűnőleg nagy összegeket nyelt el.

A fényes élet mesésen drága volt.

Egy nap az ügyvéd szokása fölött komor volt, s midőn a titkár Klotild valamelyik újabb kérését terjeszté elő, semmit sem felelt, hanem az egyik napi lap feltűnő ujdonságára mutatott.

Az a hír a gomba módra szaporodó vállalatokról szólt, melyeknek szükségkép meg kell bukni, mert nem természetes alapon nyugszanak, s egyik már is a bukás szélén áll.

Ez az egyik Samu gróf s az ügyvéd egyik vállalata volt, ama sok közül, melyek a szédelgést a legnagyobb mértékben űzték.

A vállalat sokat jövedelmezett, de ez a nyereség mind hajszálon függött; már talán holnap, talán pár óra alatt elszakadhatott a gyöngé szál.

És el is szakadt: utána ment a többi is.

Samu gróf újabb vállalatai, melyek Belényesi nevéhez is voltak fűzve, oly ingatag alapon álltak, hogy egyik bukása önkényt magával rántotta a többit is.

A gróf nem érezte oly nagyon a bukást, mert csak régebbi vállalatok nyereségét fektette bele, hanem az ügyvéd néhány nap alatt mindenét elvesztette, szegényebb lett, mint azelőtt.

Eljöttek a törvény emberei s lefoglalták, fölirták mindenét, még azt a fekete öltönyt is ott a ruhaszekrényben, s a szép selyem öltönyöket, mikben oly bájoló volt a lenge termetű szép asszony, ki erről a kétségbeejtő bukásról még nem birt teljes tudomással, mert egy rövid kirándulás távol tartá.

Épen azon órában jött haza Pestre, midőn a bíróság a lakásról távozott.

Az ügyvéd rémletes arczczal ült írószobájában, s megrezzent, midőn a gyöngé női ruha susogását meghallotta.

Klotild fáradtan pihent a selyemkereveten, midőn férje váratlanul elébe lépett.

Belényesi holthalavány volt, s szemei mélyen be voltak esve a gondteli virrasztástól, mert e szomorú napokban pilláit nem tudta lezárni.

— Kegyed nem jól érzi magát édesem? — szólt Klotild.

A nő nem is gondolt a veszélyre, mely sötét leplét már reájuk teríté.

— Miért dolgozik oly sokat? Hisz már pihenhetne egy kissé. Mondja csak, édes Miklósom, megvette nekem azt a szép kocsit, a mire kértem volt?

— Nem!

— Oh, mily rossz ember ön! De ugy-e, megveszi majd holnap? Látja, nekem nagyon tetszik.

— Klotild! — szólt az ügyvéd sötéten. — Ezentul sem kocsiról, sem lovakról, sem selyemruhákról nem lehet beszélünk. Neked ezekről mind le kell mondanod!

— Mit beszél kegyed? Hisz tudja, hogy már megszoktam a könnyű, gondtalan fényes életet; erről nem tudok lemondani! De miért is beszélünk ilyesmikről?

— Mert többé nem lehet a régi életet folytatni!

— Ön ismét tréfál Miklós. Mondja csak, nem kísérne el ma este a színházba?

— A kenyérről kell gondoskodni, Klotild; többé nincs fogat, fény, pompa, a cselédek is mind elküldtem: újra szegények vagyunk. Ma Belényesi Miklós neve rosszabb, mint egy tolvajé...

— Tehát megbukott ön? — kiáltott villámló tekintettel a hölgy, s mint egy tigris, ugrott föl a puha kerevetről.

A férfit hallgatott.

— Azok a rettenetes hírek valószínűleg volnának?

— Valók! — hangzott a tompa válasz.

— S semmi segély? senki sem segíthet? — az ügyvéd fejét rázta.

— Azt nem szeretném, mert erre nem számítottam; — felelt Klotild, visszanyerve nyugalmát. Belényesi gunyosan mosolygott.

— De mégis: mennyi az összeg, a mely önt a veszélyből kimentené?

— Sok, ne is beszéljünk erről.

— Mit szól a gróf e szerencsétlen napokhoz?

— A gróf talán meg se érezte; — felelt az ügyvéd s körülmenyesen elbeszélte a bukást, mely koldusbotra juttatá őket.

— Ismered a veszélyt, Klotild, s fölfoghatod szomorú viszonyainkat is. Ha megtudná válni ékszeriedtől, a miket magadon viselsz, azzal talán újra kezdehető a régi szegény életet. Minden, a mit látsz le van foglalva: semmi sem a miénk!

— Ah, ékszerieimtől nem tudok megválni, Miklós; de itt van erszényem! Azt hiszem, megmentéséről kell gondoskodni, mert az lehetetlen, hogy a mit megszoktunk: attól megváljunk.

— Asszonyi beszéd! — mormogta az ügyvéd s távozott.

— Lemondani, elhagyni e könnyű életet, 'nem, nem! A grófnak segíteni kell, ha mindjárt könnyörögnöm is kellene... Ő segíteni fog!...

VI.

Vajmi nehéz a békóiból kiszabadult szenvedélyt megfékezni! Mily nehéz, mily elviselhetlen annak az élet, ki megszokta a kényelem és fény trónusát, s egyszerre a véletlen játéka kirántja alóla az aranyos széket, és a pusztaság sivatarai között találja magát. Azt a két kis szobát ott az Ősz-utca sarkán, kopott bőrdíványával, kemény székeivel, toldozott, foltozott padlójával, sötétes, mogorva tekintetével — csak nem tudta megszokni Klotild.

Fázott, reszketett a gondolattól, hogy neki itt kell napjait tölteni.

Illatos delnők nem adták át egymásnak az ajtót, udvarias, finom úri vendég nem lépte át a küszöböt, bérruhás inas nem állt a fakó színű ajtónál, mely előbb a piszkos konyhába vezetett, s csak innen a szobákba.

Gyanus külsejű, piszkos emberek mászkáltak ismét az ügyvéd lakásán, a régi gazdag kliensek mind elszállingóztak a bukás hírére, mind sietett pörét, ügyeit visszavenni az oly ember kezéből, kit a közönség, a lapok csunya mesterséggel: lopással, csalással vádoltak.

Belényesi Miklós nyomorultabb helyzetben volt, mint midőn egészen ismeretlenül vesződött apró-cseprő ügyekkel, s kevés pénzcsekjével uzsoráskodott.

Akkor mégis csak nyíltan merte nevét kimondani, a vastáblácskán is úgy olvastatta magát a Belényesi Miklós név, de most titkolni kellett a nevét, nehogy a sok vesztes közül egyik vagy másik lehuzza róla azt a rongyos kabátot, melyet valamelyik országuti vásári boltban vett olcsó pénzen; de hej keserves drága volt neki még az az olcsóság is!

Mindenki őt tartá a legnagyobb bűnösnek, pedig neki csak annyiból állott minden vétke, hogy egyik főembere volt ama bukott vállalatoknak.

Az a másik főember épen oly részes volt mindenben, mint ő, de hát ez nagy úr volt, gazdag ember, ki nem érezte a veszteségeket, a kit nem kárhoztatott senki, legalább nem oly nyíltan, hogy futnia kellett volna az emberek elől; ő most is oly nyugod-

tan mosolygott, s oly kényelemmel költötte el pompás ebédeit, mint azelőtt, s ép oly könnyedén dobálhatta az ezreket.

Hanem a szegény Belényesi Miklós fogához vert minden krajczárt, mielőtt kieresztette kezéből; csupa takarékoságból elfelejtett ebédelni, s este megelégedett egy száraz, savanyu zsemlyével, csakhogy neje ne nélkülözzön.

Aludni nem tudott, mert az álom csak szörnyü rémképekkel ijesztette; napjának nem volt egy nyugodt percze; üzte, kergette valami démoni erő; megöregedett, csak a lélek volt még erős benne.

Hiszen ha nyolczvanezer forint lett volna a kezei közt: nevét is megmenthette volna a szegénytől, az örökös gyalázattól, s még annyi maradt volna, a mennyivel irodát nyithatott volna, s ki tudja: nem virradt volna-e meg számára újra a nap?

A régi klienseket is csak vissza lehetett volna édesgetni: a világ végre is könnyen enged.

De hisz ő senkitől sem kérhet, de nem is adna senki.

Senki! ki biznék meg benne? A közvélemény szigorú bíró: nem ad a bukottnak kegyelmet.

S végre le is mondott az efféle álmadozásokról, s türte sorát oly némán, mint a világtól megfosztott, vasba vert bűnös.

De nem ment az ily könnyen a szép, hiu asszonytól.

Klotild már régóta nem ismerte a türelmet, s most nem is volt benne ehez az erényhez semmi hajlandóság!

Oh, ő már sokkal inkább megszokta a magasságot, hogysem élni tudjon a mélységben.

A régi Klotildból már csak a szépség volt meg: ez pedig nem tudott a nyomorral megegyezni.

(Vége köv.)

Az én sentimentalis szakácsném.

Berleph Lina után.

Aligha lett volna kedvem Max Laughlin Szerenát szolgálomba fogadni, ha sajtószerű helyzetem nem kényszerített volna rá.

Hét hónappal előbb hozott férjem új otthonomba, egy csinos kis házikóba, mintegy négy órányira New-Yorktól, és kis fészünkben oly boldogok voltunk, mint Ádám óta fiatal házaspár csak lehetett.

A házikó gyönyörű rolt, a kert felette kellemes; lóra, tehénre és baromfira egy cseléd ügyelt, a külügyminiszteriumban tehát minden pompásan ment, de a belügyek hagytak fenn kívánni valót. Egyetlen szolgáló sem maradt meg. Unalmasnak találták a falusi életet, képtelenek voltak annak csendjét és egyformaságát elviselni; most az anya, majd az atya betegedett meg, az ember azt hihette volna, hogy járvány dühöng legközelebbi rokonaik közt, oly gyakran hivattak vissza ápolóul e szolgálókötés lelkek.

Végre találtam egy gyöngyöt, és férjem felhasználta a házi napfény ez időszakát, hogy Ayres kapitányt és nejét meghívja ebédre.

És ha voltak széles e világon emberek, kiknek gáncsoskodásától félttem, ők voltak azok.

Mistress Ayres vagy Gracie, mint rendesen hívták, Gyula unokatestvére és a család büszkesége volt. Gracie műveltsége, Gracie szépsége, és mindenek fölött Gracie rendkívüli képessége a ház vezetésében, volt az a nótá, a mit férjem családjának minden tagja, későn-korán hancsálgatott előttem, sőt a nő-

vérjónak látta megjegyezni, hogy tulajdonképen nagy kár, miszerint Gyula és Gracie nem „érdeklődtek“ egymás iránt.

Képzelve tehát már most valaki az én siralmas állapotomat, midőn ama nevezetes napon, mely Graciet először volt fődelem alá hozandó, az én „gyöngyöm“ hiányzott, és vele együtt ezüstkanál, evőeszköz, fehérnemű és öltönyök is hiányzottak!

Gyula felszárítá könyveimet és azonnal a városba hajtott, hogy egy tudakozódó intézet segítségével szakácsnét szerezzen számomra. A legközelebbi vonattal megjelent Szerena. Szőke volt és szintelen öltözéke feltűnő keveréke a választékosság és hanyagságnak.

Már majdnem dél volt és 5 órakor kellett Gyulának a vendégekkel megérkezni. Szerenát tehát meg kellett tartanom, mert én oly keveset értettem a dicső szakácsművészethez, hogy ép oly könnyen vállalkozhattam volna házépítésre, mint egy ebéd előállítására.

Mindenesünk: Péter hozta Szerenát és vele együtt egy nagy kosár nyalánkságot.

— Szerena, megtudná ön mindezt készíteni?

— Mélyen tisztelt urhölgy — mondá trágikus hanghordozással — ne vonja kétségbe hivatottságomat; legyen biztos a siker felől.

A szakácsné magas, izmos alakja jóval felülhaladott engem, én alázatosan megadtam magamat sorsomnak; a fehérnemű szekrényhez mentem, kiválasztám a megkívántató asztalneműt, rendbe hoztam az evőkészletet, kitétem az ezüstszeret, mely majd egészen nászajándékokból állt, és jó hosszú ideig az előkészületekkel foglalatostkodtam.

De az a gondolat: új szakácsné, lidérczként nehezedett rám. Siri hangja és szokatlan kifejezésmódja folyton viszhangzott fülemben és végre azon gondolatra hozott, hogy a leány háborodott.

Halkal lecsusszantam a lépcsőn és betekinték az üvegajtón. Szerena az asztalon ült, egy vízzel megtöltött tállal ölében, mellette egy kosár burgonya állt és előtte egy tégely, melybe a hámozott burgonyákat rakta. Ezen meg egy nyitott könyv volt.

Félhangon olvasá:

„A véres tett engesztelő áldozatot követelt és Aurelia rémulve érzi, hogy elérkezett az idő, melyben az igazság — kakas csipje meg ezt a kést! Most már negyedszer vágtam meg az ujjamat! — melyben az igazság —

— Szerena! — kiáltám neki.

— Ah, ki van itt! — sikoltott fel és elszórta a burgonyát, kiöntötte a vizet, és fenyegetődzve hadonázott a késsel.

— Bocsánat, mélyen tisztelt hölgy, egy perczre elfeledém magamat, de pontosan eljárak mindenben. Tetszik látni, épen burgonyát hámoztam.

— De mi csak öten vagyunk — jegyzém meg ingerülten — és maga körülbelül husz embernek hámozott!

— Eláll, kérem.

— De ha most nem vesszük hasznát! és azonkívül is sok tenni való van, azért legjobban elállnak héjastul.

— A tisztelt urnő akarata parancs nekem!

És Szerena szikrázó szemekkel és egy oly zsarnok tekintetével, a ki vértanukat szokott máglyára küldeni, forrázta le és készíté el a serpenyő számára a kosár mélyéből napfényre hozott három csibét.

Kétséget nem szenved, hogy Szerena átérté hivatását és én azon meggyőződéssel hagytam el a konyhát, hogy az ebéd becsületemre válik. Szobámba mentem, megtettem minden szükséges előkészületet az öltözködéshez; az ebédelőben megtartottam

az utósó kémszemlét és aztán megint csak lementem a konyhába.

Három óra volt. Rettenetes! Szerena megint az asztalon ült és olvasott, míg a macska a tejszint lebzselte, melyet én oly nagy gonddal gyűjtöttem az eperhez! A tűz kialudt, a sütőcső nyitva és a komondor egy csibének birtokában! Asztalokon és székeken ételek álltak az elkészülés különböző fokozataiban, és e zürzavar közepett ült Szerena!

„Minden készen volt“ olvasá halkal „a börtön sötétéből előlépett a boldogtalan, ki a napvilágot ma volt utoljára látandó. És ez órájában a kifejezhetlen gyötrelmenek hol volt Aurelia! Hasztalan futottak át a fogoly pillantásai a jelenlevőkön, nem találták a szeretett vonásokat.“

— Szerena!

„Meghaljon tehát, a nélkül hogy Aureliát lássa?“

— Szerena!

— Tisztelt urhölgy! — Mit látnak szemeim! Macska, távozz?!

Fölugrott és feldöntött macskát, tejfölt, könyvet és asztalt.

Csak mérgemnek köszönhettem, hogy komoly maradtam. Perelni kezdtem és Szerena várakozásomon felül megfélemledve, villángyorsasággal hozzá fogott a munkához. A tűz megint vígan égett és főzelék és egyéb ételek oda rakattak.

— Az udvaron baromfi sétálgat, tisztelt urhölgy, az én kezem majd meggyilkolandja a jámbor állatkákát és 6 órára készen kell lennem az ebéddel.

De nem mertem őt ismét magára hagyni. Mig mellette voltam, ügyesen és szorgalmasan dolgozott, de minő mellékutakra vezethette volna a boldogtalan regény, ahogy újra ott hagyom!

Végre annyira volt mindennel, hogy egy balkövetkezmény lehetetlennek látszott; siettem tehát átöltözködni. 5 óra volt; Gyulának a vendégekkel körülbelül a vonaton kellett lenni. Így kimelegedve és fölindulva, vajmi keveset hasonlítottam egy méltóság teljes háziasszonyhoz, minőnek Gracie előtt oly igen szerettem volna föltünni

A koci elhajtott. Egy magas, nyulánk nő szállt ki és üdvözölt engem, oly leereszkedéssel, a mely leggonoszabb föltevéseimben is megerősített. Elfogadó szobámba vezettem. Oh, e kék szemek nyugodt tekintete alatt mily közönségesnek tünt fel a csinos berendezés, melyre oly büszke valék! Mily szegényesnek függönyeim és szőnyegek! Mily szerénynek jó magam, e jeles nő előtt, ki engem valószínűleg valami siflikár semmiségnek tartott!

A gondolat Szerenára pedig a pokol kínait érezteté velem, mialatt igyekeztem a vendégek előtt szeretetreméltónak mutatni magam.

Néma jelek és arcjáték által iparkodtam megértetni Gyulával, hogy szerezzen nekem alkalmat, hogy a konyhába mehessenek. Nem értett meg.

— Beteg vagy Amy?

— Nem.

— Miért vágysz hát olyan arcot?

Oh, a férjek!

— Unokatestvéred talán sétálni szeretne egy keveset a kertben! — kezdém újra kis szünet mulva.

— Kérlek, Amy, ne hagyd magadat föltartoztatni, ha valami teendőd van — jegyzé meg Gracie nyugodtan.

Én egy új szakácsnéról mormogtam valamit

— Oh, ismerem a fiatal háziasszonyok kellemetlenségeit tapasztalásból. Majd én addig albumodat nézegetem.

Megalázva surrantam ki, Az ételek készen álltak a tálalásra: leves, csibesült, zöld bab, spárga, burgonya, saláta, tészta és gyümölcs, minden a legingerlőbb rendetlenségben, a mellett ott ült Serena és olvasott.

— Szerena!

— Jövök; az ebéd készen van és én az utósó fejezetnél vagyok.

— Segitse rendezni az ételeket.

— Csak egy pillanatig meg, tisztelt urhölgy! Hol is van Aurelia?

És ismét a könyvbe mélyedt.

„Az idegen vétek bünhődése e tiszta szívet sujtandja majd, és a végzet --“

Egy erőteljes fogással kiragadtam kezéből a könyvet és kihajítottam az ablakon.

— Aurelia örökre elveszett számomra! Egy tyuk szétvagdalja arcukat!

Azután nagy ijedtségemre, Szerena is kihajítá magát az ablakon, elkapta az udvariatlan tollastól a drága füzetet és minden rám való tekintet nélkül lebecsátkozott egy virágágy közepébe.

Nagy mérgesen megkíséreltem a tálalást, világos selyem ruhámat leöntöttem a levessel, csipke-ujjaimat elszakítottam, és a legközelebbi kétségbeesés stadiumában éreztem magamat, midőn Szerena belépett.

— Aurelia meg van mentve! Engedje meg, hogy segítsek, teinsasszony. — Miután e regény bevégeződött, Szerena is magához tért. Az ebéd kitünőnek találtatott és én teljes dicséretet arattam.

A vendégek távoztával férjem nagy derűtségére elbeszéltem neki az napi élményeimet és bezárólag még egyszer lementem a konyhába, hogy lássam, valjon rendben van-e minden. A tűz megint kialudt, az asztalon és tüzhelyen ott állt a mosogatatlan edény, a macska az ebédmaradékot szívlelte, a baromfi háborítlanul sétált ki s be, és a lemenő nap visszfényétől körülfolyla, ült Szerena a felvagdalo asztalon, egy új regény titkaiba mélyedve

— És ez igaz? — kérdé barátom, kinek e gyászos történetet elbeszéltem.

Épen olyan igaz, mint az, hogy — a mit önök olyan buzgón állítanak — az a nő, a ki üres óráiban olvasni szeret, rossz gazdasszony — nevettem, és barátom csak akkor vette észre, hogy az egész egy — képtelen tréfa.

Nagy Antónia.

A budai tanítónői képezde.*)

Mióta csak a történelem emlékezik, a nők mindig fontos szerepet játszottak egy a társadalmi, mint az állami életben, s a hatás, melyet korukra, vagy környezetükre gyakoroltak, rendszeren a szerint volt üdvös, vagy átkos, a mint művelt, vagy műveletlen lelkűek.

Most azonban nem czélunk a nők egész történetét megírni, hanem a hullámvonalnak csak legutósó ivét venni figyelembe, mely — istennek hála! — nem le-, hanem föl felé hajlik, mintegy diadalmasan jelezve, hogy mai napság a nőnem általában azon az uton halad, melyen végtelen sok áldást képes terjeszteni a művelt világ egész összességére. Örvedetesen és büszkén tapasztaljuk ezt édes hazánkban is, hol az újabb időkben indult női

*) A tárgy időszertiségéről fogva azt hiszem, t. olvasóim is ez egyszer szívesen veszik ezen, jeles szakférfi tollából orodt cikket, az „Egy hót története“ helyett.

mozgalmak oly eredményeket kezdenek ígérni, melyek ötven év alatt két századdal vihetik előbbre a magyar társadalmat. Adja a jó isten!

De mi is az tulajdonképen, a mi ez elismerő nyilatkozatra bir, sőt készlet bennünket? Az, tisztelt hölgyeim, hogy főleg a legutóbbi évtizedben a magyar nők öntudatra ébredve, mindent elkövetnek, hogy rendeltetésük és koruk magaslatára emelkedjenek. Nincs ma jótékonyági mozgalom, melynél nők ne szerepelnének, sőt épen vezérszerepet ne vinnének; nincs hazafiui törekvés, melyet a nők föl ne karolnának, s nincs művelődési iparkodás, hol a nők a tettekből a maguk részét ki ne követelnék. Csak szét kell tekintenünk e hazában, s a hol egy-egy jótékony intézetet, egy közérdekű emlékoszlopot, vagy egy nőnevelő iskolát látunk, mindenütt élénkbe sugárzik a nők buzgólkodása, tevékenysége. S ez az oka, hogy ma már az államok is nemcsak figyelembe veszik, hanem épen hatalmas tényezőerőnek ismerik el a „gyöngye” nőit.

Ezelőtt elégnék tartották, ha a nő csak saját legszűkebb körében teljesíté női s anyai feladatait. Ma ott vagyunk, hogy a társadalom, s illetőleg az állam leendő tagjait, polgárait ö s s z e s é g b e n i s a nők nevelő gondjaira bizza, és nem csalatkozik egyik sem; mert a nőnem fényesen igazolja a benne helyezett bizalmat. Tanul és tanít ugy, hogy öröm nézni.

Nálunk az 1868-dik népoktatási törvény létre jötte előtt legfőlebb csak módosabb magánosak házáinál találkoztunk egy-egy — legtöbbször idegen — tanítónővel, s azzal is csak mint fényűzési czikkkel, a minél igen sok valóban nem is volt egyéb. Ma, mint valami hasznos; szapora növényfaj, ugy kezd a tanító-nők serege mintegy a semmiből előteremni s az új nemzedék tantermeiben országszerte eláradni. S honnan mindez? A tanító-nőket képező intézetekből. Oktatásügyi kormányunknak valóban aligha volt egy-egy bölcsebb intézkedése, mint hogy ez intézeteket megteremtette. De aztán büszkélkedhetik is bennük; mert már kezdetükben is oly buzgalommal és sikerrel működnek, hogy közfigyelmet költenek fent, lent, mindenütt.

Épen ez okból ohajtjuk e lapok t. olvasónőit a sok közül egygyel megismertetni, s ez által egyszersmind a többiekre is figyelmeztetni az érdeklődőket. Értjük a budapesti állami tanítóképző intézetet, melynek élén szerencsés választás folytán a derék Zirzen Janka igazgató áll.

Budának egyik nem épen legszebb, de egészségi tekintetben egészen czélszerű pontján, az öt pacsirta-utcán áll a diszes állami épület, mely az intézet helyiségeül szolgál. Az igazgató s a kellő személyzetten kívül megfér itt mintegy 120—130 belakó növendék. Az épület az igazgató és segédje lakásán kívül kellő számu nappali és háló termet foglal magában, melyek mondhatni, mind mintaszerű berendezésűek. A nappali termek egyszersmind tantermek is, melyek csak a lezckék előtt és után állnak a növendékek rendelkezésére. Az E alaku épületet tágas és igen világos zárt folyosó választja el a téres udvartól, mely valamint az ebből nyíló jókora kert is, részint tanuló-, részint szórakozási helyül szolgál a növendékeknek.

A növendékek serege, mondhatni, általában igen válogatott leánykákából áll, kik itt oly finom modort és egészséges szellemet sajátítanak el a tudományok mellett, hogy a legkövetelőbb várákozást is kielégítik. E mellett általában oly szerények, jelenükkel s jövőjükkel annyira tisztában vannak, hogy az ember alig hiszi, hogy itt 15—20 éves leányokkal áll szemben.

A növendék-sereg két nagyobb csoportra oszlik. Az alsóbb fokozatuak három osztályba sorozvák, s ezek egyelőre elemi iskolai tanítóságra készülnek. A felsőbb fokozatuak az előbbi 3

osztály elvégzése után két szakosztályban 2—2 osztályt végeznek, s polgári iskolai tanítóságra képezik magukat.

Az alsóbb fokozaton tanulnak: vallást (felekezetenként), magyar és német nyelvet, földrajzot, történelmet, szám- és mértant, természetrajzot, természettant, nevelés- és oktatástant s ezek segéd tudományait; továbbá zenét, éneket, írást, rajzot, testgyakorlást és kézi munkákat (a ruhaszabástól a szalmafonásig), s tanulják pedig mindezt oly terjedelemben, hogy egyben-másban a gymnáziumokkal is nemcsak versenyeznek, hanem meg is mérkőznek; aztán dolgaikat oly szerencsés beosztással végzik, hogy mindenre jut idejük a nélkül, hogy a hozzájuk illő élvezetektől (séta, társalgás, olvasgatás stb.) megfosztatnának.

A felsőbb fokozaton szintén az említett tárgyakkal foglalkoznak, de már bővebben és tudományosabban, s hogy az illetők valódi szakemberekké képezhessék magukat, mint említők, két irányra válnak, melyek közül egyik a nyelv- és történettudományi, a másik pedig a mennyiség- és természettudományi szakosztály. A teendőkhöz tartozik még amott a 3-dik, itt pedig mindenik osztályban a gyakorlati tanítás, melyben az intézet gyakorló iskolájában próbálgatják erőiket s képességeiket a növendékek.

Meglepő, hogy e 3, illetőleg 5 évi tanulás folytán mily szép képzettségre tesznek szert azok az ifjú nők, kik a tanító-nevelői szép pályára szánják el magukat. Csak meg kell őket lepni munkájuk közben bármikor, meg kell hallgatni vizsgálatukat, hogy így fakadjon ki az ember a költővel:

„Él még nemzetem istene!”

Volt módunkban, hogy az épen letelt évet záró vizsgálatokon, melyek júliushó 23—31-dik napjain tartattak, örvendezzünk a tanító-nőket képező intézetek szerencsés létre jöttén.

Nem lehet mondanunk, hogy már nem lehetett volna többet kívánni, mert hát melyik emberi mű, vagy intézmény lehet egészen tökéletes! De annyi bizonyos, hogy Zirzen Janka igazgató s a vele működő tanári kar elismerést érdemel mind az alsóbbak, mind a felsőbbek körül tett fáradozásaiért. Gyenge tanítványuk egy sem volt, középszerű igen kevés, hanem annál több jó és igen jó. Láttuk, tapasztaltuk, hogy a mit tanulnak, azt jól tanulják s értelmesen magukévá teszik. A felsőbbek pedig nemcsak tárgyaikkal, hanem tárgyaik irodalmával is elég bőven megismerkednek; az önálló tanulmányozásba pedig annyira begyakorolvák, hogy némely tantárgyukat, például a nevelést, logikát és lélektant a tanári előadás mellett saját olvasmányaikból dolgozták ki, miről személyesen is volt alkalmunk meggyőződni.

Mindezek csak vázlatos megjegyzések, de talán így is elégendők arra, hogy a nemők képzését és nevelését méltányló hölgyek figyelmét feköltsük ugy a megnevezett intézet, valamint társai iránt annyival is inkább, mivel ez intézetek nem mereven a tantermek, hanem az élet számára is képeznek; azaz nem kizárólagos céljuk, hogy minden növendékük tanító-nő legyen, hanem igen is, hogy minden tanítványuk művelt, tanult és általában képzett nő legyen.

Elismeréssel jegyezzük még fel a budai intézetről, hogy benne a növendékekkel való többszöri társalgás közben sem vettünk észre semmi beteges képzelgést, üres fennhéjázást, sem pedig éretlen tudakoskodást. Oly tiszta, komoly és öntudatos gondolkodáshoz szoknak ott a serdülő lányok, minőt sok, egyetem látogató ifjunál sem találhatunk. Örömmel ismerjük el azt is, hogy az egész intézet a rend, tisztaság és szorgalom megtestesült példánya. Megvan ott minden, a mi jó és szükséges, de

el van távolítva, a mi ellenkező. Büszke lehet ez intézetre nemcsak az oktatásügyi kormány és az ország, hanem maga a nőnem is, melynek valahára oly templomai emelkedtek, melyekből nemzedékek üdve sugároz ki. — kp. —

U t i k é p e k.

Münchentől Luczernig.

B. Bogdánovics Krisztinától.

Bajorhon és fővárosa: München, — most a porosz és Vilmos császár suverainise, de nem látszik meg rajta, hogy talán boldogtalannak érezze magát, sőt az én kedves francziám legyőzése után, a háborui sarczból több miliárdnyi aranyat kapott osztalékul.

De félre a politikával. Min is kezdjem? Bámuljam művészetét, melyet boldogult I. Lajos királyuk a maga is költő, meghonosított? bámuljam rendes gyönyörű utczáit, sétányait? bámuljam képtárait, szobor gyűjteményét, a nagy Bavariát, védasszonyát? vagy pedig gunyoljam rosz, szörnyű rosz konyháját, piszkos szállodáit és serező, bár jót serező és henczegő junckerjeit, burschait?

De kezdjük el tapasztalásainkon.

Oh! bár valaki nekem így is leirta volna tájékozásul, hol mit látni, mit kapni, mint én ez egyszerű levélben, sok, sok fáradságomat és pénzemet kimélt volna meg velem! — Baedecker — brr! Touristának egész hetek kellenének mindazt megnézni.

De Münchenben sok a magyar és nekem is többi között egy rokonom van itt, s ez volt ciceroném.

Mint színésznő, kit színház érdekel, le kell írnom legelőbb ebbeli élményeimet.

A gyönyörű udvari színház, melyet a mostani ifju bajor király tart fenn, zárva; opera detto. Mi marad egyéb, mint a Volkstheater, Stadtheater? Amabban a jodlirozó tirolerek fellépése, ebben unalmas, rosz játékkrend, rosz színészekkel. — Denique nyáron színésznő, tanulmány szempotjából, ne utazzék.

Este tehát meglátogattuk a kávéházakat, hol gyönyörű, tiszta leányok szolgálnak ki, mit behozhatnának, mint keresetforrást a nők számára, megóvando őket sok testi és lelki nyomorságtól Pesten is. Kávéház után este későn benéztünk „keller“-ekbe, hol a bajor mulat Mit eszik a bajor? Sört! Mit iszik a bajor? Sört! Itcze serök nekük nincs. Két itczés, fedeles kancsók-ból iszszák a sört, mely kancsót egy litter-, azaz egy pintként adják. Egy bajor megiszik egy nap 25—30, sőt 50 litter sört.

Hallatlan, de igaz. Asszonyok megisznak 5 litter sörtől 6—7—8-ig. Én két littertől nem láttam és majdnem kicsufoló kedvet kaptam az ilyen élethez.

De mit együnk! „Ochsenfleisch“, „Ochsenohr“, „Ochsenhaxen“, „Ochsenbrust“, „Kalbsfleisch“, „Kalbspanirt“, „Kalbsbrust“, „Kalbsvorderes“, „Kalbsschlegel“, „Kalbskopf“ egyéb semmi. S ez mind rosz vajban! De ne tovább, ne főzzünk, rövid az idő!

Másnap megnéztük a Bavariát, mely érczből, a meghódított török ágyukból öntött nagy, óriási nőalak, Bajorhon védje s nevét viseli is, (Bavaria). Egy oroszlánon nyugszik s mi valami 300 lépcsőn mentünk fel belsejébe, hol szemem kinézve, gyönyörűn látszik egész München lábainál.

Megnéztük a város hiresebb templomait, meg muzeumát, melynek ethnografiai részéről eddig fogalmam sem volt. Gesztenye- és hársfasorok és paloták közt ér az ember oda, hol e nagyszerű muzeum épülete már maga egy múkincs.

Ki építette? I Lajos, a költő!

Freskók a szobákban, I. Lajos, és más királyok arczképeivel, csaták, általuk nyert győzedelmek, stb.

S minden terem, minden fedélke a szerint van építve, a mily korbeliek a benne kiállított tárgyak. Ah! ily muzeum kellene nekünk! Mennyi kincs!

A képtár, a sok eredeti olasz, spanyol, francia festők képeivel! Minden terem a kép kora szerint építve. Milyen világítás, milyen aranyozás! Fenn az illető festők képei a falra festve. Hát a szobrászati nagy eredeti példányok: Tintoretto! Tizián! Rafael! stb. S a termék hozzá! Elkezdve az egyiptomi, mithologiai, s a legrégebb kis márvány domborművektől, s a török, arabs-iskola remekműveitől, egész a jelenkorig, minden terem a szerint van építve, hol jonai szobrokkal, a görög iskolához, hol modern freskókkal, a genre-szobrászathoz, hol pedig arabeskek, egyiptomi modorban, felirásokkal és diszitménnyel, az obeliszek és sphynxekhez.

S azok a szobrok! Egy különösen elragadott: „a z a l v ó P a n“ s egy V e n u s. Megnéztük a művészileg kiállított politechnicumot is, gyönyörű porfir márvány lépcsőivel, freskóival, tudományos termeivel, meglepőleg berendezett tanulmány-szobáival.

De csak a Ludvig-strasson kell keresztül menni, és egész az obeliszkig, melyet ugyan ő, Lajos, a költő-király ellenségektől elfoglalt golyókból öntetett; végig e nagy sétasor utcán, mennyi nagyszerű tudományos intézet van itt! I. Lajos volt legnagyobb királyuk. S az öreg M i k s a, az, kinek szobra a rezidencia előtt áll, legjobb királyuk. E szobor örökké friss koszorúval van ellátva a polgároktól.

Tele van München német tudósok és költők szobraival.

De tele is van sörrel, s most: rágalommal, a Kissingenben történt esettel, mely megzavarta őket, s tömegesen írják alá az örömmnyilatkozatokat Bismarck szerencsés megmenekülésének esetére.

De ki Münchenből, ki a Svájcba!

Leszálltunk Arthban, s este 6 óra levén, egy kis vezetőt béreltünk, hogy mi, két nő s két férfi, gyalog tegyük meg fel a Rigire az utat. Ah! fáradság volt elég, de mily jutalom!

Hét órakor este indultunk, egy kis parasztfiu, egy jó pácza s ki-ki egy Bädeckerrel. Arthból felgyalogoltunk 11 óráig, szép, holdvilágos uton egyfolytában, az első állomásig, hol nem csak rosz sört, de rosz hegyivizet is ittunk egy vityillóban. Itt pihentünk egy negyedórát, s innét fel a másik állomásig, 12 óráig ismét gyalogoltunk, már csak is csillagoknál és nagyon meredeken.

A második állomásnál ittunk egy keveset, ettünk magunkkal hozott sülteket, s így két óráig éjfél után ismét gyalogoltunk egész a rigii vaspályáig, hol tudniillik már a csúcs felé közeledik, s itt kimerülten a földre feküdtünk le egy félórára; félháromra elindultunk a fogaskerekű vaspályának útján, gyalog s egy jó óra mulva felértünk a tulajdonképeni „Rigi-kulm“-ra. Ekkor még nem jött fel a nap, de már is nagyszerű látvány terült el előttünk, s én is elfeledtem sebes lábaimat, álmatlanul gyalogolva töltöttem éjjeletem és élveztem a szép tájat.

Három órakor megszólalt egy alpesi kürtszó, mely az ott alvó s pompás, szép szállodákban beszállásolt s előtte való este vaspályán feljött idegeneket felkölti, a nap felkeltére.

Ah! egyszerre, hogy boriták el a sok angolok a Rigi-kulm-ot.

Ki plaidben, esőköpenyben, nők, férfiak. Sokan! Sokan!

S feljött végre nekem is a kiérdemelt napkirály, s lett egy oly pompás panorama a szem előtt, kevés felhő kivételével, hogy

soha az álmakban sem lehetne valami nagyszerűbbet képzelni. Egy oldalt, a Rigi alatt, (a Rigi 6000 láb magas) tavak, a „Vierwaldstädti tó“, a „zug“-i, a „zürich“-i stb. tavak, s felettük másfelül, koronaként, három-négy rétből, a havasok, meg-aranyozva a felkelő naptól, s 12 ezer, mondd: tizenkétezer lábnyi magasságban! Egy csúcs a másik hátán s én megszámloltam 132 csúcsot, mely fenn mind hóval volt borítva. S alattuk a tavak, s ott a még kivilágított városkák! Ah! nem tudja, mit mulaszt el, ki a Rigit meg nem járja.

Vissza már fogaskerekű vaspályán jöttünk s ekkor láttuk, mily utat tettünk mi 7 órai gyaloglás alatt, mily meredélyeket kerültünk el a sötétben! De legalább fáradtsággal jutván hozzá, jobban élveztük a szép látványt, mint azok az angolok, kik a szállodákban megrendelt, s egy éjjelre 50-, sőt 100 frankba került szobát és table d' hôtet végig élvezve, puha párnáikból költettek fel általunk, azaz a pásztor alpesi kürtje s éneklésünk által.

Tegnap esteli 7 óra óta megjártuk a Rigit s ma 9 órakor a gyönyörű vierwaldstädti tón hajón jöttünk a Jungfrau-Spitzé-nek 12 ezer lábnyi magassága alatt Luczernbe.

De Isten veled, édes olvasóm! Most lefekszem, s a viszontlátásig, Genfből és talán Párisból!

Budapesti hírvivő.

** (Ő Felsége, a király) még e hó 18-dika előtt Ischlbe fog menni, ott a legszükebb családi körben ülendi meg születése napját és Rudolf koronahercegnek e hó 21-dikére eső születése napját is ott fogja bevárni. — Királyné ő Felsége, a ki tudvalevőleg Vight-szigeten tartozkodik, vasárnap, Festetics grófnő és Nopcsa báró kíséretében, meglátogatta az angol trónörökösöt. — Havreből királyné ő Felsége kirándult Trouvilleba s ott meglátogatta az orleansi hercegi családot; másnap fogadta Rotschild bárónét, gróf Apponyt s másokat; este vacsorára hívta meg Pelvay alfőnököt; megnézte az aquáriomot, a kikötőt s ebben félóránál csónakázott csupán egy hölgy kíséretében.

** (Jótekonyság.) Ő Felsége a veszprémmegyei Kamond községnek 100 frtot adományozott magánpénztárából a római katolikus felekezeti iskola építésére. — Király ő Felsége Lakhelvét hitvalásu községnek Borsodmegyében, leégett egyházi és iskolai épületeinek helyreállítására, 100 frtot adományozott magánpénztárából. — Zsedényi Ede az evangélikusok gyűlésén másfélezer frtot ajánlott föl iskolai czélokra. — Császska György szepesi püspök 12,000 frtot szánt jótekonny czélokra, püspöki székfoglalója alkalmára. Ez összeg felét egyházmegyéje szegényebb lelkészei közt aránylagosan osztatja ki, felét pedig később meghatározandó célra, egyelőre a központi takarékpénztárnál helyezte el. — Weisz Bernát pesti polgár a kereskedelmi akadémiának száz, az országos központi takarékpénztárnak kétszáz, az első budapesti gőzmalmi társulatnak háromszáz, az osztrák állami vaspályának kétszáz forintot ajánlkozott. A jeles emberbarát már minden budapesti jótekonny intézettel érezte jótekonnyát, így kerülhetett ezekre is a sor.

** (Rózsás napló.) Sóvártt Skopetz Gyula kincstári uradalmi ügyész eljegyzé Riszdorfer Vilma kisasszonyt, az uradalmi orvos leányát. — Paulovics Svetozár, köz- és váltóügyvéd Aradról, mult vasárnap vezette oltárhoz Nagy-Kikindán Tripkovics Helena kisasszonyt. — Battonyán dr. Lipcsey László városi orvos eljegyzé Lukács Mariska kisasszonyt. — Nagy-Kanizsán Hesz Károly vaspályai tisztviselő

nőül vette Khinorányi Eugenia kisasszonyt. — Zalay Lajos kanizsai hivatalnok Godina Vilma kisasszonyt jegyezte el Palinban. — Almáson Krajnik László járásbírósi hivatalnok Vidovics Julia kisasszonyt jegyezte el.

** (A nőipar-egylet) tombolája a császár-fürdőben mult vasárnap igen szép sikernek örvendett, mit a közreműködött urnók, különösen az egyletelnöke, Kühnel Ignáczné buzgalmanak és szives előzékenységének köszönhetni, melylyel a minden rendű és osztályu közönség részvétét a jótékony czélnek megnyerni tudja. A tombola-játék tiszta jövedelme ugyanis a nőipar-bazár alapítókéjének gyarapítására van szánva s a kisorsolt tárgyak értékét tekintve, egyáltalán nem állithatni, hogy az önző nyervágyat akarta volna kizsákmányolni; innen van, hogy még a gyógyudvarban zenélő katonai zenekar is, a maga 10 krajczárjával processióban járt a szerencse asztalához, melyet az egylet bájos hölgyei állottak körül s a látogatót különbség nélkül eperrel, cukorral, szeszes italokkal, süteménnyel kínálták — természetesen pénzért. A bevétel, mint halljuk, a 600 frtot meghaladja. Fővárosunk művelt körei ez alkalommal újra bebizonyították, hogy szívvel-lélekkel érdeklődnek e szép és pártolásra méltó egylet iránt. A tombolát este kedélyes táncz követte. A jó sükertől felbátorítva, az egylet e vasárnap a Lukács-fürdőben még egy tombolát rendez e nemes célra, és bizonyára ezuttal sem fog csalódnai reményeiben.

** (A központi Fröbel-nőegylet) elnöke, Szögyény Marich Lászlóné kérvényt nyújtott be a városhoz, hogy az egyletnek a főváros minden kerületében 100—100 négyszögölnyi telek engedtessek át felekezetenlküli gyermekkertek létesítése czéljából. Az egylet a berendezés költségeinek fedezése végett az adományozandó telkekre kölcsönt szándékozik fölvenni.

** (A gazdasszony-egylet) választmányi ülése az árvaházi vizsgálat jó sikere következtében a tanítónők buzgalmaért elismerést, a díj nélkül tanító Virányinak és nejének pedig köszönetet szavazott. Az árváknak e hét szombatján a rákospalotai erdőben mulatságot rendeztek. E czélra gróf Zichy Pálné 10 frtot, Vogel Péterné ötöt, Hamvay Antonia, Jakabfi Ágnes, Liszy Istvánné, Vörösmartyné, Girókuty Ferenczné két-két frtot, Királyi Pál egyet adtak. Termény-ajándékot is számosan adtak ujabban az árvahaznak, melybe közelébb 45 kérvényező közül tizet vettek föl, a legszerencsétlenebbeket az ország különböző részeiből. Az intézetből egy árvalányt Scherz József és neje örökbe fogadott. Néhai Fochs ezer forintot, Szutsits Károly pedig ötszáz forintot hagytak az egyletnek.

** (Petöfi emléknappját), mint előre tudni lehetett, az ország minden városában és bizonyára minden magyarajku falujában is megülték, és már az is nagy nyereség a szivekre nézve. Más nemü ünnepély jóformán nem is képzelhető egy kis diomdánom nélkül; ellenkezőleg a nagy szellemek emlékének szentelt ünnepélyeken leginkább szellemi gyönyörök vannak helyén, így a nagy közönségnek is alkalma van meggyőződni, hogy ezekben is nagy élvezetek rejlenek. Azért bizony jó volna, ha már csak ezen okból is, sorban megünnepelnők nagyjaink emléknappjait, hadd legyen nekik az az érdemük is, hogy lassan-lassan természetes határaik közé szorítják a diomdánomokat, melyek nélkül még sok helyütt ünnepélyt vagy mulatságot képzelni sem tudnak.

** (Az Eötvös-szobor-bizottság) vasárnap délelőtt gróf Lónyay Menyhért elnöklete alatt ülést tartott, melyben a Bécsből meghívott szakértő, Zumbach szobrász s bécsi művészakadémiai tanár is részt vett, és Huszár Adolf bemutatott szobormintájáról a lehető legkedvezőbb nyilatkozatot tette. A felfogás — ugy

mond — igen szerencsés, a részletek is helyesek s a mi még kívánivaló marad, az a nagyobb mérvű szobor mintázása alkalomával javítható lesz. E nyilatkozat alapján Huszár Adolf szobrászt végleg megbízták az Eötvös-émlékszobor kivitelével. Az ülésben részt vettek még: gróf Mikó Imre, Henszlmann Imre, Keleti Gusztáv, Pulszky Ferencz, báró Liphay Béla és Tisza Lajos.

* * (Az országgyűlés) végre e héten szabadságot kapott, a képviselőház pénztára azonban mult hétfőn nagy zavar színhelye volt. A hazautazó képviselők egymás után jöttek fölvenni napidijukat a lakbérrel együtt s a legtöbben még távollevő barátjaik nyugtáit is kivánták beváltani, de a pénztárban nem volt pénz. Mindnyája azt a választ kapta, hogy jöjjön délután. Volt ezért boszankodás elég. Délután pedig volt nagy tolongás. Az augusztusi napidijak és a félévi lakbér 448 képviselőnek 562 frt 50 krjával épen 252,000 frt kiadást tesz.

* * (Bernáth Gáspár) siremlékét mult szombaton délután állították föl a kerepesi temetőben. Az emlékkő szürke márványból készült s egyik lapjába karrarai fehér márványból van betéve a lant és toll, melyeket Jablonovszki Vincze dolgozott ki igen csinosan. A siremlékre a Karikás-család küldött egy igen szép koszorút; az emlékbeszédet Hegedüs Sándor tartotta, meleg szavakban emlékeztetve meg az elhunytól, mint emberről és íróról. Majoros István országgyűlési képviselő pedig 50 frtot gyűjtött ez emlékre.

* * (Munkácsy Mihály) még nem házasodott meg, hanem legközelebb csakugyan báró de Marches özvegyét fogja nőül venni. A de Marches családdal még 1870-ben ismerkedett meg Düsseldorfban, épen karácsony napján, midőn az akkor ott fogva volt francia tisztekkel egy vendéglőben ebédelt. Munkácsy 1872 végén Párisba ment, ott a régi ismerősnél: de Marches bárónál szives fogadtatásra talált, s a derék család valódi barátként fogadta. A közbeeső nyarat Munkácsy a báró colpachi kastélyában töltötte, hol számára műtermet is rendeztek be. A báró azonban nem sokára meghalt s Munkácsy a gyász leteltele után mint kérés jelezte az özvegy bárónőnél. Az egybekelés a napokban fog megtörténni Colpachon, honnan az ifju pár Magyarországra jön s Ormós Zsigmond temesi főispánnál fog szállni.

* * (A közélet tanáregylet) e hét utolsó napjaiban tartotta évi közgyűlését; az ország minden vidékéről gyűltek össze a buzgó tanférjak, szám szerint mintegy 150-en, szivesen áldozva azon néhány heti időből, melyekben maguknak élhetnének, e szent ügynek, melynek élnek. Az öreg érdemű Ney Ferencz elnöklete alatt a tan- és iskolai viszonyokról, az e téren még fennlévő számos hiány elhárításáról tanácskoztak, oly célból, hogy igazán magyar- és igazán férfiakat neveljenek a hazának, a tanácskozás eredményét pedig a közoktatásügyi miniszterhez fogják fölterjeszteni. A néptanítók is e napokban tartják közgyűléseiket a fővárosban.

* * (A császárfürdő igazgatója) ki nem rég elszánt, emberbaráti fellépése által egy amerikai párbajt akadályozott meg, e napokban ismét megmentett egy emberéletet. Ugyanis éjjel 1 és 2 óra közt bejárta a fürdő környékét, hogy utána lásson, valjon az örök pontosan teljesítik-e szolgálatukat, midőn egyszerre a Duna felől sikoltást hall. Azonnal a hang irányába sietett és egy emberi alakot vett észre, mely a hullámokkal küzdött és közel volt a vízbefúláshoz. Adler ur, a derék igazgató gyorsan eloldott egy tutajt és hosszas fáradozás után sikerült is neki a vízbefúlat ki-menteni.

* * (Batizfalvy tr. testgyógyintézetének) ez évi statisztikai kimutatásából közöljük a következőket: Az

intézet gyógysegélyét összesen 614 beteg vette igénybe. Ezek közül 532 járóorvoslatilag, 82 pedig az intézet helyiségeiben gyógykezeltetett. A betegek hazánk legkülönbözőbb vidékeiből s külföldről is szép számmal voltak. Budapest legkitünőbb orvosai működnek az intézetben, mely a városligetben fekszik, tehát távol a város gőzfellegétől és bűzétől.

* * (A kamarai zene) mivelőt figyelmeztetjük egy ritka becsü zenemű-gyűjteményre, mely Budán eladó s jutányos áron megszerezhető. Tulajdonosa Novák Miklós nyugdíjazott államhivatalnok, ki Budán a vizvárosi kapunál, a Lónyay-ház mellett 129. sz. alatt lakik s délig mindig honn található. Ő több mint három évtizeden át nagy buzgalommal gyakorlta a kamarai zenét s házában hetenkint voltak vonós-négyes előadások, mely célra a klasszikai irodalom minden termékét megszerző. Most már öreg levén, nem szeretné, hogy e nagy fáradsággal és sok költséggel gyűjtött zeneműtár, melyet a legjobb karban őrzött meg, elkalódjék, s szeretné oly kézbe adni, mely tovább is együtt tartaná meg, e nemes szenvedély ápolására. Haydn, Beethoven, Mozart s az újabb zeneköltők Volkmanig, teljesen képviselők e gyűjteményben, egy kitünő olasz hegedűvel, egy mély hegedűvel és gordonkával együtt. Oly társaság, mely vonós-négyesek és zongora-hármasak előadásában leli gyönyörét, kapva-kaphat e ritka alkalmon. Amaz elmúlt évtizedek emléke e gyűjtemény, midőn Budán és Pesten számos uri házban ápolták kegyelettel és buzgalommal a kamarai zenét, midőn Budapest gróf Brunswick Ferencz-nél, Rosti Albert békésmegyei nagybirtokosnál, (báró Eötvös özvegyének atyjánál), Budán pedig Lányi Imre hétszemélynök-nél rendes vonós-négyes estélyeket tartottak. Később Novák Miklós-nál, Pesten Csatskó Imrénél stb. volt ily estélyek folytatása, melyeknek — a klasszikai zene érdekében — nem volna szabad egészen kimulniuk a jó szokásból. A ki e hagyományt továbbra is ápolni kívánja, (műszerető ur, szenvedélyes zenész), ne mulasztja el az alkalmat, midőn oly jutányosan szerezheti meg a Novák-féle becses gyűjteményt és jó hangszereket.

* * (Egy francia társaság) pár nap óta erő-mutatványokat rendez a kerepesi-uti lovardában, melyet pár hó előtt a Sidoli-féle társaság számára építettek. Tagjai közül főleg a Rigal testvérek érdemelnek figyelmet, kik félhársás sulyokkal lapdázanak s a francia boxirozást is bemutatták. Vannak kaucukmutatványaik is, melyeket a fiatal Tom-Tom végez igen ügyesen.

* * (Az állatkert) az utóbbi két hónapban következő állatokot kapott ajándékba: Király őfelségétől Schönbrunnból egy yakot, egy kőszáli kecskét, egy beszar-kecskét, egy muffont, egy kövérfarku juhot és egy szüstfácziánt; Frombach Gusztáv-tól Csákováról két kis vidrát; Hukla Istvántól Losonczi-ról egy lángbaglyot; dr. Margó Tivadar egyetemi tanártól egy sólymot; Gulner Pál földbirtokostól pedig Nagyabonyból egy tuzokot.

* * (Beudet léghajós) érkezett a mult héten fővárosunkba, és vasárnap föl is szállt az állatkertből, azonban nem nagy közönség nézte, legalább a mi a fizetőket illeti. A léggömb megtöltéséhez 7 órakor fogtak és 3/4 óra alatt befejezték; a gömböt husz ember alig volt képes tartani. Végre elérkezett az érdekes perc; Beudet fejébe nyomá kalapját, e szavakkal: „Adieu, mes chers amis“ jelt adott az eleresztésre, egy ugrással megragadta a gömbről lelógó reczéket, és felvergődvén, nyilsebességgel emelkedett fel a légtérbe, a közönség tapsai között. A gömb több száz lábnyira felszállt, azután a Rákos felé vette irányát és nemsokára eltűnt.

* * (Ötven egyület keresnek.) Budapest fővárosában közel 300 egyület létezik, melyeknek összeállításán most fáradozik a fővárosi statisztikai hivatal. Ez azonban eddigelé még nem volt

lehetséges, mivel nem kevesebb mint 50 egyletről csak annyit tud a fővárosi hatóság, hogy van, de hol és mikép? erről — elég különös — nincs tudomása.

* * (Nagy zápor) volt július 31-dikén délután a fővárosban, mely két óra hosszat szakadatlanul tartott. Ugy omlott az eső, hogy a házi és utczaai csatornák képtelenek voltak bevenni, s kiöntött a víz sok udvarban, ellepve a pinczéket és alatt fekvő lakásokat, és ez alkalommal újra kitünt, mennyire nem ügyel a főváros saját rendeleteinek foganatosítására. Kiadta a rendeletet, hogy az egészségtelen pinczéket nem szabad lakásokul használni, és magam voltam tanuja, hogy usztak a szegény emberek butorai, ágyneműi két lábnyi magasságu vízben ilyen pinczelakokban. A közuti vaspályát is megrongálta. Épen költözködés napja levén, képzelhető, mennyi kár esett a butorokban is. A záport szélvihar előzte meg, mely fákban és épületekben tett nagy rombolást. Az osztrák államvasut töltését N.-Maros és Szob közt lesodort földdel és kövekkel borította el. A magyar állami vaspályán pedig Kápolna és Ludas közt volt baleset. A Miskolcz felől jövő személyvonatot 4 óra körül itt érte a zápor, s a vonat alatt összeroppantak a talpfák, a minek aligha csak az eső lehetett oka, mert e talpfák rothadtak. Szerencse, hogy a vonatvezető a vágányok mozgását korán észrevette, s a ropogós pálya elején már megállithatta a vonatot, melyen többi közt báró Edelsheim Gyulai katonai parancsnok is utazott.

* * (Villámsujtás.) Molnár budai magántanító mult hétfőn este Rencz előadása után lakására térvén, utközben utoléretett a zivatar által. Az Albrecht-uton lecsapott egy villám és Molnár ur jobb oldalát horzsolván, eszméletlenül leteríté. Csak a zivatar megszűnte után tért magához és nagy nehezen tudta elérni lakását. Egész jobb oldala ugyszólván meg van benuva, és ruháin a villám nyomai világosan láthatók, mert azok részben össze van pörkölvé.

* * (Irodalom.) „Esztergom“ czim alatt hetilap indult meg Esztergomban, melynek mutatvány-számából látszik, hogy ügyes kezek szerkesztik. A szerkesztő: Ompolyi; kiadó: Horák Egyed. A lap, mely minden vasárnapon jelenik meg, társadalmi, közgazdasági és helyi ügyekkel foglalkozik. Előfizetési ára félévre 2 frt 50 kr. — Pórá Ferencztől „Néhány felvilágosító szó a polgári leánytanodáról“ czimű füzet jelent meg. — Debreczenben Imre Sándor „A magyar irodalom és nyelv rövid története“ czimű munkája most jelent meg harmadik kiadásban.

* * (Vegetesek.) A budapesti kisededóvokat képző intézet egyesülése a Fröbel-egylettel mult szombaton délután hajtatott végre. — Korányi Frigyes egyetemi tanár három hétre külföldre utazott. — A gazdasági egyesület októberre tervezett kertipari kiállítását a jövő évre halasztá, mivel az idei gyümölcs-termés nem kedvező. — Az egyetemi és muzeumi könyvtárakat a lefolyt félévben 14,793 egyén használta, nagyobbára a tanuló ifjuság köréből. — A képzőművészeti tanács, hírszerint 7 festész-, 2 szobrász- s 3 építész növendéket terjesztett fel ösztöndíjazásra; a bemutatott művek nagy része hanyag és elnagyolt vázolat volt, mi ellen intézkedést is tettek. — A muzéum lépcsőháza falfestményeit Lotz Károly már megkezdte, a Szemlélet alakját már bevégezve, és pár nap alatt a Lelkesedés alakját is bevégezi. A mű az ő szokott erőteljes ecsetelésével készül, s a szépen gondolt alakok nagy hatással zárják körül a főképet, melyről ha rá kerül a sor, bővebben szólunk. — Győrben Petz Vilma jól rendezett leánytanintézetében jövőre már a hatodik osztályt is föl fogják állítani. Tavaly az öt osztálynak összesen 75 növendéke volt, s az intézetben 11 tanár működött.

A tanintézet mellett nevelőintézet is állittatván föl, az 7 évi fizetés ebben 250 frt. Társalgási nyelvül felváltva a magyar, francia és német szolgál. A tanév október elején kezdődik. — Dr. Argenti Döme jeles hasonszenvi orvos külföldre utazott, és ha körülményei megengedik, Lipcsében részt fog venni a hasonszenvészek nagygyűlésében. — A méterrendszer behozatala ügyében a kereskedelmi miniszter felszólította a várost, hogy a gázórákat és mértékhitelítő hivatal készülékeit úgy alakíttassa át, hogy azok már augusztustól fogva a méterrendszer szerint legyenek használatba vehetők. Az új súly és hossz mértékekre 1200 minta lesz szükséges. — Rencznek olyan jó dolga volt nálunk, hogy kérte a tanácsot, engedjen meg neki még három hónapig műlovarozni; a tanács azonban alighanem megtagadja kérését; elég volt három hónapig elékteleníteni az István-tért az ormótlan nagy fabódéval; azután úgy elállja az ottani színházat, hogy ki sem látszik, pedig a színház mégis csak nemesebb valami a lovardánál. — Az ügyvédek száma Magyarországon, mint a törvényszékek összeírásából kitűnik, 4023. ebbe a horvátországi ügyvédek nincsenek beleszámítva. — Prielle Kornelia asszony e hónap folyamában Kolozsvárott és Deésen fog vendégszerezepelni. — A nemzeti színháznál a próbák már megkezdődtek. Első újdonság lesz Skakespeare „Vihar“-a. Az előadások, az építész biztosítása szerint, e hó 15-én megkezdődhetnek. Ma azonban az új fejülésnek még csak csonka, csupasz „tégla-csontjai“ merengenek olyan formán, mintha azt gondolnák magukban: „Majd ha fagy!“ — Keleten még soha sem fordult meg annyi magyar utazó, mint az idén, és különösen a hölgyek tűnnek ki a kitarítás által, melylyel az utazás fáradalmait elviselik. — Egy lipótmezei villában S. pesti ügyvéd hat éves leánykája az elszakadt kötelű hintáról vasárnap lezuhant s úgy megsérté magát, hogy még az éjjel meghalt. — A lefolyt héten, július 26-dikától augusztus 1-sejéig, élve született 250 gyermek, elhalt 317 személy; a halálozások tehát 67 esettel mulják felül a születéseket. Az élve szülöttek közt volt 136 fiu, 114 leány. A halottak közt volt 157 férfi, 160 nő, egy éven aluli gyermek 163.

* * (Halálozások.) Stadler Ede rendőrségi alkapitány mult pénteken, életének 55-dik évében meghalt. — Dr. Schwab Dávid a „Pester Lloyd“ és „Ungarische Lloyd“ munkatársa, 56 éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt hazánk legképzettebb, legnemesebb és legszerényebb férfiainak. — Rimpáni báró Puteani Ödönné, született Chernelházi Chernel Ilka mult hó 28-dikán, élte 25-dik évében Szigligeten meghalt. — Oláh Miklós, a nánási kerület országgyűlési képviselője Tokajban meghalt. A boldogult, ki még férfikora delében hunyt el, a 48-as párthoz tartozott, és a kerületet már harmadizben képviselte. Temetése alkalmával is kitünt a nép nagy szeretete iránta. Nánás összes lakossága zokogva kísérte ki az örök nyugalomra. — Pesten Hatzemberger Ferencz hunyt el e napokban 56 éves korában. A városi bizottság tevékeny tagja volt s évek óta különösen a Rókus-kórházra fordítá munkásságát. Többi közt a halott-kamra udvarán ő létesíté azt a csinos kerti ligetet, még pedig a városi pénztár terhelése nélkül, mely nemcsak szép, hanem ily helyen nagyon szükséges is. — Az angol kisasszonyok egri zárdájában Zsasskovszky Karolin angol kisasszony, tanító és intézeti zongorász, (az ismert egyházi kar nagyok testvére,) elhunyt, 42 éves korában. — Felső-öri Bertha Antal, egykor Vas-megye főjegyzője s diétai követe, elhunyt 66 éves korában, s mult pénteken temették el Rábahidvégén. — Bodolán Uzoni Béldi Dénes e hó 1-sején 28 éves korában elhunyt; a megboldogult özvegyet: (gróf Bethlen Polixena)

és egy árvát hagyott maga után. — Ó-Liszkán (Zemplénm.) a napokban az ottani rabbinus meghalt, ki orthodox hitsorsosai részéről nagy tiszteletben részesült. Azt is beszélték róla, hogy csodákat is tehet. Önfeláldozó emberbarát volt. — Geszten múlt hó 25-dikén Martonffy Dénes 81 éves korában elhunyt. Egykor magyar királyi testőr, később helytartótanácsos volt, a Ferencz József s francia lilium-rend tulajdonosa s egy időben borsodmegyei főnök. Ez állásában azonban sok oly derék emberen segített, kiket tulbuzgó Bach-hivatalnokok üldözés alá fogtak. Katonás, egyenes természetéhez nem fért honfitársainak zaklatása, sem a szolgáltság. Ezért nem is sokáig maradhatott meg állásában. Életének utolsó részét egészen visszavonulva tölté a geszti szőlőkben s szeretett neje halálát csak másfél évvel élte túl. — Arleth József, topolyai plébános, közbecsülésben álló hazafi, e napokban Szegeden elhunyt, hol rokonai látogatására időzött volt. — Krémer Ferencz, kolozsvári derék polgár, az iparos egyesület elnöke, e hó 4-dikén reggel elhunyt. — Nagy-Szalontán Balog Elek orvostudor neje, született Ercey Vilma asszony 21 éves korában elhunyt. — Szatmártt Fáy Imréné, született Bielinna Katalin asszony e hó 2-dikán elhunyt élete 56-dik évében. Béke hamvaikra!

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak kimenő öltözéke két féle szövetből készült; az alsó ruha, aczélekék pour lainból, kivágott derékkal, és a felső, kenderszínű koczkás szövetből. A szoknya alján egy széles huzott fodor látható, e mellett egy rakott ránczu, azon felül pedig még öt sor huzott fodor látható. A felöltő polonaise formára van szabva, magas derékkal, lebbentyűkkel, gazdag rojtozattal, és nagy gombokkal díszítve. Az alsó ruha ára 50 frt, a felsőé 40 frt. Könnyebb szövetekből természetesen olcsóbban is állítható ki. A nagy karimájú szalmakalap tollakkal és szalaggal van díszítve; ára 10 frt.

A második alak is kimenő öltözéket tüntet elő. A ruha kétféle bégeből van összeállítva, világosabból, és sötétebből. Az alja díszítése csupán csak két széles, sötétebb színű szegélyzetből áll, egy keskenyebb szegély képezi a tunique díszítését, a mely igen hosszú és csak hátul van csomóba felhuzva, a szövetből készült csokrok pedig facsattokkal vannak összefogva. A lebbentyűs derék sima, kihajtott bő ujjakkal. E ruha ára 90 frt. A nyak körüli stuart-fodrozat tafotából készült. A bége-szövet mint utazó ruhákra igen czélszerű szövet ajánlatik, mert nem gyűrődik egykönnyen össze. A fátalos nemez kalap tollakkal és oldalt viraggal van díszítve; ára 11 frt.

Néhány fiatal anya kedvéért, a kik gyermekeiket is elvitték vagy elviszik fürdőkre, leirunk néhány gyermeköltözéket, melyeket egy gyermekruhaüzletben ugyan e czélra készítettek.

Többek között igen csinos volt egy kis leánykának való öltözék, mely porszínű vászonból készült, sötét-kék vászondíszítéssel. E díszítés részét vágott szegélyekből állott, melyek a szoknya első részére kötő alakban fel voltak varrva, a hátrészre pedig keskenyebb részű szegélyekből kivartott egymásba fonott minta volt alkalmazva. A lebbentyűs derék is kék vászonnal volt beszegve, elől négy szögben ki volt vágva. Az ujjak szűkek.

Egy másik 7—9 éves leánykának egy kék mohair szoknya készült, alul apró fodroskák kivágott derékkal, a tunique- és derék fehér battistból állott, mely köröskörül finom himzéssel volt díszítve. Egy kék derék-örv, széles szalaggal szorítá át a derekat.

A 28-dik számban közlött rejtvény értelme:

C s ó k a.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensohn Emilia, Lengyel Julia, Báthori Zsigray Istvánné, Turcsányi Eleonóra, Éhen Ilka és Gizella, Szalonny Benicz Ida, Felsenburg Pau-

lin, Kovács Emma, Korik Zsófia, Csiki Vilma és Antónia, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermin és Etel, Körner Gizella és Jozéfa, Simon Teréz, Malatinszky Etelka, Mezey Janka, Fülöp Pálné, Hudacsek Viktorné, Egry Lajosné, László Julcsa, Fehérvári Mari és Ilona, Novák Kornélia, Becherer Ernőné, Tóth Bozókya Mária, Limbek Vilma, Plaveczy Ilona, özvegy Besz Elekné, Lamos Mariska, Zundán Jecie, Oszlányi Mária, Szirmay Hermina, Mátray Etel, Braun Emilia, Eperjessy Emilia, Kratochwill Károlyné, Páhányi Sándorné, Pap Eliza és Olga, Kubinyi Irma, Végess Anna, Füredi Lóra, Váczy Erzsébet, Kendelényi Mari, Borsos Betti, Hamar Gáborné, Vitányi Bella, Sóos Amália, Zöld Aranka, Vörös Mariska és Erzszi, Erdei Róza, Lejtényi Flóra, Várady Miklósné, Pazár Ludmilla, Fehér Tóth Julia, Buday Emma, Kiss Etelka, Orosz Emilia és Krisztin, Hargonyi Czeczilia, Vitályos Jusztn, Sebestyenné, Barabás Rébi, Fesztóny Katalin, Batthyányi Anna és Janka.

Sakkrejtvény.

Kompolthy Tildától.

Lóúgrás szerint megfejtendő.

á-	a	va	ked-	Ho-	ni	va,	zón
Gyá-	nek	gyu,	ó-	a	csa-	vá	len-
peng	az	kard;	tart!	Lel-	Hős	me-	táz-
gon-	le	haj-	lál.	vünk	ki	nál:	vá-
Dörg	Jól	szi-	tő-	ta-	ha	fel-	vé:-
ban,	do-	ne	vi-	do-	nyi	ga,	rá-
kel-	gyázz!	tá-	A	a	vi-	ha	lk
la-	Föl	jen	bog!	Hogy	ott!	ga	sir

Megfejtési határidő: szeptemberhó 6-dika.

Igazítás. Mult számunkban Türr István életrajzában tollhibából Viktor Emanuel helyett Károly Albertet irtunk és nyomattunk, a mit ezennel kiigazítani kérünk, épen úgy, mint a Hegyesi Irma kisaszony eljegyzéséről szóló hirt is, miután ez utólag visszavonott.

Tartalom.

Az otthon befolyása. — Ádria, Kompolthy Tivadartól. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — Az én sentimentalis szakácsnóm, Nagy Antóniától. — A budai tanítói képezde. — Uti képek, B. Bogdánovics Krisztinától. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Augusztus hóban.

ALTER és KISS udvari szálítók nődivatterméből.

Ny Grund V. Budapest.

kisasszony (az „Ilka“ szerzőjének lánya) társaságában. Horváth István Aradról, adott kifejezést a távozó művésznő iránti köztisztületnek. Este a művésznő hívta meg ismerőseit a pompás kitátásu tornácra, vacsorára, melynél sok felköszöntés volt. Kérni kezdték a művésznőt, hogy énekeljen egy magyar dalt, s ő nem hagyta magát kéretni sokáig s a „Temetésre szól az ének“, „Káka tövén“ dalokat, „Romeo Julia“ keringő dalát egymásután eléneklé. Nagy volt a taps és lelkesedés. Másnap az asztal-társaság lakomát rendezett, mely után a távozó párt zeneszóval kísérték a hajóhoz. — Szobránczon jó idény volt s van most is; a napi program egyik lényeges része a kuglizás, melyben a hölgyek is részt vesznek s kivált T. H. grófnő oly sokra vitte, hogy a legjobb kuglizókkal versenyezhet. — Korytniczának sok szép vendége van folyvást; mult hó 26-dikáig 415-re ment a vendégek száma, s köztük egy pár bécsi földbirtokos nevét is olvastuk, jeléül, hogy e gyönyörű gyógyhely már távolabbról is kezd hódítani. — A nyiregyházi Sóstó-fürdőnek mult hó 25-dikéig 162 lakó vendége volt, míg a kirándulóké tizezerre is fölment. — Tarczalón egy cséplő helyen tűz ütött ki, de elnyomták s az oltásnál urhölgyek jártak elől a jó példával: Mándy Péterné s Csörghe Irma és Panna kisasszonyok.

Vidéki vegyesek Nagy-Szent-Miklóson műkedvelői előadás volt a helybeli Fröbel-kert javára. A „Szeget szeggel“ és „Elkényeztetett férj“ vígjátékokat játsszák. Az elsőben Broncs Klementina és Lerner Bertha urhölgyek, Marianovics Sándor (ki egyszersmind a főintéző volt,) Rác Lajos és László Kálmán működtek közre igen jól. A másodikban Rác Borcsa urhölgy tünt ki szép alakjával és ügyes játékával. — Kisujszálláson mult hó 29-dikén diszes közönség részvétele mellett műkedvelői hangverseny s tánczestély volt, mely a kolera-árvák javára ötven forintot jövedelmezett. — A székesfejérvári új színházat e hó 20-dikán nyitják meg s a prologot Jókai írja és Jókainé fogja elszavalni. — A hódmezővásárhelyi főtanoda fennállásának másfél százados ünnepét e hó 2 dikán ülték meg nagy ünnepélyességekkel.

Különfélek.

** (A bécsi nőipar-egylet) a jövő tanév elején már saját házába költözködik. Ez egy négyemeletes épület, melynek földszintjét áruboltok foglalják el; első emeletén a különböző tantermek, a másodikon a rajz- és festészeti iskola, a harmadikon a varróterem lesznek berendezve, míg a negyediket egyelőre haszonbérbe fogják adni. Midőn az egylet nyolcz év előtt megkezdte működését, csak egy nagy varróterem felett rendelkezett; a második évben már rajziskolája, francia nyelv iskolája, keztyűvarró műhelye volt és ekkép emelkedett fokról-fokra, míg jelenleg már külön távirászati iskolája is van s a leány növendékeknek mind ama tantárgyakban oktatást nyújthat, melyeket a fiugyermekeknek a középiskolákban tanítanak. A női iparegylet iskolájának a lefolyt tanévben 900 növendéke volt, s jövő évre már az állam is segélyezésben részesíti.

** (A siketnémák országos váci intézetében) mult csütörtökön folytak le az évi közvizsgálatok és a jelen voltak örömmel győződtek meg a felől, hogy az intézet állapota a mostani derék igazgató: Fekete Károly szakértelmet és emberszeretet párosító vezetése alatt öröndetes javulásnak indult. Nem kevesebb elismerést érdemelnek az intézet tanárai egyenként. Kiválólag megelépte a közönséget a még csak egy év óta gyakorlatba vett ajak-

leolvastatási és hangoztatási módszer eredménye. Vannak egyes növendékek, kik annyira vitték, hogy teljesen érthetőleg képesek beszélni, ugy, hogy az ilyenektől az okszerű és fáradalmas tanítás a siketnémaság kettős csapásának egyikét legalább levette. A vendégeknek volt alkalmuk több szép, sőt megindító jelenetből a felől is meggyőződniek, hogy mily szeretetteljes viszony áll fenn a növendékek és az intézet igazgatója és tanárai közt.

** (Báró Rothschild Anzelm végrendelete.) Azon kívül, hogy egy kórház javára 100,000 frtot hagyományozott, mi sem hallatszik arról, valjon az elhunyt megemlékezett-e a szegényekről is. Mint mondják, a fiókvégrendeletek közül nem kevesebb, mint négy eltűnt; meglehet, hogy ezekben nagyobb szerű hagyományok foglaltattak, a meglevő végrendeletből azonban az tűnik ki, hogy Rothschild báró nem igen látta jónak tulságos bőkezűséggel eljárni.

** (A szabadkőművesek Ausztriában.) Tudvalevőleg Ausztriában többször tétetett kísérlet szabadkőműves páholy alapítására. Ez azonban mindeddig nem sikerült, miután ott a kormány még mindig veszélyesnek tartja a szabadkőművesek működését. Nehány hét előtt azonban egy „Zukunft“ című páholy alapszabályai terjesztettek az alsó-ausztriai helytartósághoz és ez a mult hó 26-dikán kelt végzésében, okul adván azt, hogy a czél és működés nincs világosan meghatározva, a páholy megalapítását megtiltotta, holott az alapszabályokban kijelentetett, hogy a páholy egyházi és politikai ügyekkel nem foglalkozik, továbbá, hogy az üléseken egy kormánybiztos mindig jelen lehet. A szabadkőművesek azonban nem tágitanak, hanem a helytartóság által kifogásolt §§-okat kiküszöbölván, a módosított alapszabályokat ujra fölterjesztették, és ha ujra vissza vettetének, a birodalmi gyűlés elé viszik ügyüket.

** (A berlini magyar egylet) nem csupán a Berlinben élő magyarok közti társas kapocs fenntartását és a honi nyelv- és irodalom ápolását, hanem azt is kitűzte czélul, hogy a Berlinbe jövő magyaroknak, kik hozzáfordulnak, segédkezet nyújtson. Berlinbe utazni szándékozó hazánkfiak számára ide igtatjuk tehát az egylet tisztikarának névsorát: Lövenstein J. elnök, Timkó G. alelnök, Liebl A. pénztárnok; Lengyel A. és Hubenthal A. jegyzők.

** (Külföldi vegyesek.) Bernből július 25-dikéről a következőket írják: Mult vasárnap Schwyz községe elhatározta, hogy a nőknek is megadja a szavazati jogot, és pedig mind az activ, mind a passiv választójogot, minélfogva a nők az összes községi hivatalokra megválaszthatók. — Penzingen 164 családapát ítéltek egyenkint tizenkét órai fogságra, mivel tanketeles gyermekeiket többszöri megintés daczára sem küldék az iskolába. Ugy ügyelnek ott a népnevelésre. — A karlisták, egy brüsszeli lap szerint, megint agyonlöttek egy német tisztet.

Megbízások tára.

Tokajra V. E. urhölgynek: Örölnék, ha megfelelt volna izlésének.

N. Tapolcsányra K. K. M. urnőnek: El van küldve.

Ónodra V. L. urnőnek: Postára van adva.

Ratkóra L. M. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Sárvárra B. I. urnőnek: Azonnal eligazítottam.

Petrováczra A. A. L. urnőnek: El van küldve.

Tolnára L. E. urhölgynek: A jelen felévi könyvmelléletek sajtó alatt vannak, de ha t kötet kiállításához idő kell.

H. Szoboszlóra A. R. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Előfizetésifelhívás

„CSALÁDI KÖR“

1874. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet. — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László,“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országut 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék árnim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darahját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gaziert, moll és tarlatanokat, valódi színű kosmososert, percallokat, jaconats minden színben, piquet, brillantinét, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-kefelméket, fehér gradit, nehéz talagszönyegeket, továbbá selyem nyakkendőseket, férlynakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darahját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítettek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az aligmult bécsi világkiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segélyével, **2 óra alatt**, szinte jótállással elkészit.

ÉRTESÍTÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz. házban** f. é. jun. hó 1-je óta

ÓRA-RAKTÁRT

 nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájcz gyártmány. Ennél fogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TEREPI ANTAL,

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

Arjegyzékek ingyen küldetnek.

33-dik szám

Augusztus 16-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 59. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -						
							kelte		nyugta				
						óra	perc	óra	perc				
Aug.	16	Vasárnap	D 12 Sz. Joak. o.	D 11 Jáczin.	4 L 11 Aristar.	3	40	n.	ima	5	0	7	8
	17	Hétfő	Libarat apát	Bertrám	5 Eusignius	4	Rózel			5	2	7	6
	18	Kedd	Ilona, Agapit	Ilona	6 Ur színvált	5	Rsbekka			5	3	7	4
	19	Szerda	Tekla	Tekla Márius	7 Dometius	6				5	4	7	2
	20	Csütörtök	Sz. István m. k.	István király	8 Emilián	7	Je fa. m.			5	5	7	1
	21	Péntek	Bernát, Fidelia	Bernát	9 Mátyás	8				5	7	6	58
	22	Szombat	Timotheus	Timóth	10 Lőrincz	9	S. Theze			5	8	6	57

V i d é k i t á r c z a.

Maros-Vásárhely augusztushó 6-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Petőfi-ünnep. — Tisztelt Szerkesztőnő! A kegyeletnek ritka szép ünnepélyét, Petőfi Sándor, a nemzet dalnoka elestének 25-dik évfordulóját ünnepelte meg — közbejött akadályok miatt nem júliushó 2-dikán, mint tervezve volt, hanem e hó 2-dikán — e város derék polgársága, az a polgárság, mely a hazaszeretet és emberszeretet szent zászlaját mindig fennen lobogtatta. Az iparos polgári dalegylet rendezte, tisztán a magasztos eszme iránti kegyeletos buzgóságából, mint valóságos népünnepélyt. A tikkasztó hőség daczára ezer embert meghaladó közönség jelent meg délutáni 3 órakor a nemzeti zászlókkal és Petőfinek városunk lelkes hölgyei által koszorukkal ékített arczépeivel gyönyörűen földiszített elbai szinkörben, sokan pedig még be sem juthattak s kívülről hallgatták Szász Bélának művészileg kidolgozott emlékbeszédét, mely a dicsőült költő életére és halálára vonatkozó számos, még egészen ismeretlen adatot is tartalmazott; így például azt, hogy a még most is élő gróf Lázár Albert a költőt egy orosz dzsidás által átdöfve lehanyatlani látta, s midőn ő a költőnek oda kiáltott: „Ügyekeztek parrirozni!“ — „Már késő!“ — válaszzal összerogyott, s azután, kivánsága szerint, a dzsidások futó paripái által a harczmezőn összetiportatott, és nem volt feltalálható. Élénken éljeneztek meg a jeles emlékbeszéd szerzőjét. Az ünnepély többi részlete, kivált jeles polgármesterünk: Borosnyay Pál urnak hazafiúi érzelmek és eszmékben gazdag beszéde, ugyszintén a dalárdák működése s a szavallat is, mind jól sikerültek, s mi a zárbeszéd szavaival azt mondjuk, hogy: „nem veszhet el az a nemzet, mely övéit, nagyjait nem felejt el, s az elismerés, a kegyelet adójával adóz nekik.“

Egyuttal megemlítjük még, hogy városunk társaséletének élénkítésére műkedvelői társulat alakult, mely szombatra a „Székely árva-leányház“ javára Jókai „Dózsa György“ című tragoediáját tűzte ki előadásra, és már csak a jótékony cél iránti tekintetből is a legszebb sikert kívánjuk a derék vállalkozóknak. Jövő levelünkben visszatérünk ez előadásra, addig is Isten velünk!

S. K.

Sárbogárdon jótékonycélú műkedvelői társulat alakult, mely e hó 1-sején tartotta első előadását, mely minden tekintetben megfelelt a várakozásnak. A műkedvelők ritka ügyességgel oldották meg feladatukat s egész előadás alatt folytonos érdekeltségben tartották az afrikai hőségben ugyancsak izzadó közönséget, a miért is bőven kaptak virágbokrétát és tapsot. Előadás után kezdődött a bál s tartott természetesen reggelig. A tiszta jövedelem a száz frtot meghaladja, mely összeget különféle jótékony célokra fordítanak. Remélni lehet, hogy a többi, ezután következő előadásnak hasonló sikere lesz.

Békés-Gyulán e hó 3-dikán délután 4 órakor nyitották meg a békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egylet tárlatát. A megyeház nagy termébe a megye első kitűnőségei s diszes hölgyvendégek gyűltek, oly nagy számmal, mely nemcsak a nagy termet töltte meg szorongásig, hanem két kisebbet is egészen elfoglalt. Az ünnepélyt a gyulai magán-dalkör nyitá meg a himnuszszal s ugyanez zárta be a „Szózat“-tal. Göndöcs Benedek apát, mint egyleti elnök, hatásos megnyitó beszédet, Haan Lajos csabai evangélikus lelkész (egyleti alelnök) érdekes felolvasást tartott. Mind a kettő a közönség általános tetszésében részesült. A tárlati helyiség a megyeházban van, s két tágas és diszes teremből áll. A tárgyak műértő izléssel és gondnal vannak elhelyezve. Értékesebb, nevezetesebb részei: idősb Mogyorossy János könyvtár-, régiség- és pénzgyűjteménye, a Haan Antaltól ezer frton megvásárolt római és etrusk régiséggyűjtemény, Göndöcs Benedek pompás ásvány-, csiga- és kagyló-gyűjteménye, Haan Lajos régiséggyűjteménye, s P. Titius Pius minorita atya, növény- és tengeri-rákgyűjteménye.

Nagy Körösön jelenleg Szathmáry Károly szintársulata működik, meglehetősen sikerrel. E napokban Szathmáriné asszony, a nemzeti színház kitűnő tagja lépett fel Szigligeti „Fenn az ernyő nincsen kas“ című jeles vigjátékában, mint Klára, s a körösi közönség, mely taps és kihívásban fukar szokott lenni, nyílt jelenetben is több ízben megtapsolta s felvonások végén gyakori kihívásokban részesítette, fiával Szathmáryval együtt, ki Rejteyt, az iparlovagot könnyűden játszta.

Mármárosban nagy szivélyességgel fogadták a földtani társulat tagjait, főleg Szigeten és a viski fürdőben, hol az előljáróság a városházánál üdvözlé a vendégeket, kik közt voltak dr. Szabó József, Hunfalvy János, Zsigmondy Vilmos, dr. Krenner, báró Splényi Béla miniszteri tanácsos, Dékány Rafáel Kecskemétről, Erdődi Béla, stb.; vacsoránál a város főjegyzője köszönté föl a vendégeket.

A de Gerando család hosszufalvi birtokán (Kővárvidékén) saját költségén mintaszerű magyar iskolát tart fenn, melyben közelebb is tiz kis román, ki azelőtt egy magyar szót sem tudott, tökéletesen megtanult magyarul. A derék család maga is részt vesz az oktatásban, s a kis gyermekeket s szüléket minden lehető erkölcsi fegyverrel igyekeznek arra bírni, hogy a tankötelezettég ne maradjon papíron.

Fürdői élet. A Margitszigeten a fürdőidény kezdete óta 376 család 674 személylyel lakott a fürdő használata végett. — A balatonfüredi vendégek névsorának legutóbbi kimutatása szerint a fürdőben e hó 8-dikáig 1693 látogató és vendég volt. — A z előpataki fürdőnek e hó 4-dikéig 1161 vendége volt. — Szliácson folyvást igen népes az idény. Vasárnap

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
1 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

33. SZ.
Aug. 16-dikán.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges aimzetrájzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Az otthon befolyása.

(Folytatás.)

A jövő előttünk állhat az édesanya ölében szendergő kisdéd személyiségében. Hogy e gyermekből idővel mi lesz, az főleg az ő legelső s leghathatósabb nevelője nevelésétől s példájától föltételezhető. Bizony! nincs legkisebb túlzás sem a lelkes gróf Mikó eme buzdításában: „Asszonyok, anyák! tőletek függ nagy részben a hon jövője. Oh! fogjátok fel hivatástokat! Ti vagytok a családélet éltető gyökerei, a házi erények alkotói, a gyermekek lelki hajlamainak első idomítói . . . tőletek függ a jelen, a nemzet belső élete, a jövőnk előkészítése . . . *)

Az anya, minden tanító felett kiválva, a legemberiebb módon nevelhet. Nem tudom urát adni, hol olvastam, de nem feledem el soha, hogy a harcos harcossá, a költő költővé, a szolga szolgává, de emberré egyedül az anya képezheti gyermekét. A férfi az emberiség eszét, a nő annak szívét képviseli; amaz ítélőhatsége, emez érzelme; amabban ereje, a nőben pedig az emberiség bája, disze és vigasza mutatkozik. Alig lehet elvitatni, hogy még a legkitünőbb nők értelme is főleg az érzelmek által működik. És így, habár a férfi irányozhatja is az értelmet: a jellemet kiválóan határozó érzemények fejlesztése csakugyan a nő hatalmában van. Mig a férfi betöltheti az emlékezőtehetséget, addig a nő elfoglalja a szívet, a kedélyt. Szeretetet gerjeszt ott, hol a férfi csak pusztá hiedelemre bírhat; s főleg a nő által sajátíthatjuk el az erényeket.

Több esetet hozhatnánk föl annak igazolására, hogy néha a gyermeki kedélybe vésődött korai benyomások később, önzés és bűn közbejött időszaka után is, egyszer csak jótettekben sarjadzottak elő. A szülők elkövettek mindent, hogy gyermekeikben becsületes és erényes jellemet fejlesszenek, de látszólag minden igyekezetük meghiúsult. Mintha a vízbe dobott kenyér

elmerült volna. És mégis elvétve megesik, hogy jóval a szülők halála után, — talán husz, vagy még több év múlva, — a gyermekkorban fiaik s leányaik eleibe tárt jó tanács, nemes példa végre felsarjazván, gyümölcsöt terem.

Igen nevezetes példa e tekintetben Cowper angol költő barátja, Olney Newton János lelkész. Jóval szüleinek halála után, mikor ifju fővel, mint tengerész a legvásottabb életre adta magát, egyszer csak feltámadt benne romlottsága érzete s élénken fölujultak szívében anyjának csak látszólag elmosódott oktatószavai. A hozzá mintegy sirboltból fölhangzó szavak szeliden vezérelték vissza az erény és jószág elhagyott ösvényére.

Az ilyen példák azonban igen kivételesek. A jellem többnyire olyan marad, minővé az a gyermekkorban idomított, a mint aztán elér a férfikor, tartós alakját ölti fel magára. A gyermekkorban látott példát és hallott tanácsokat sem erőszak, sem fortély nem képes kiirtani. Meglepően igazolja ez állítás valóságát II. Rákóczy Ferencz élete. Tizenegy éves koráig folyvást nemeslelkű anyja környezetében forgolódott. Annak elvei, példája hatottak reá s kitörölhetlenül vésődtek lelke mélyébe. E ritka jellemű édesanya a legnagyobb viharok között sem feledkezett meg gyermekei neveléséről. Kisdéd korában Ferenczet ő fektette le, ő gondoskodott eledele készítéséről, később pedig szellemi fejlődéséről is. Valóban, egy anya nem adhatja szebb s maradandóbb jelét hűség gondoskodásának, mint Zrinyi Ilona, midőn egy pár sorban így jellemzi gyermekeit: „Isten soha se adjon anyának jobb gyermekeket, mint ezek még eddig az ideig voltak, mert soha sem tapasztaltam egyebet bennük az igaz szeretetnél s engedelmességnél hozzám semminémű változásokban.“ *) Hiában tépték őt le szerető anyja kebléről,

*) Nőink hivatása. Gr. Mikó Imre, Bud. szemle 32. füz. 19. 1. 1860.

*) Zrinyi Ilona életrajza. Horváth Mihály. 78. 1.

hiában nevezték ki gyámjaul Kolonics bécsi püspököt, ki őt a prágai, utóbb a neuhausi jézsuitákhoz adta nevelésbe: az anya őrszelleme lebegett felette, s a művészi csselfogásnak nem sikerült szolgává aljasítani azt, ki előtt anyja mindvégig mint a szabadság őrangyala tünt fel. A miről a gyermek anyja közelében álmodott: a férfiú későbbben azért küzdött, szenvedett és halt meg.

Perczel Mór, e hős tábornok oly fenkölt lelkesültséggel nyilatkozik a nő jellemképző és magasztos hivatásáról, hogy a jó anyát úgy rajzolja elénk, „mint egy szentet, ritka emberi lényt, kit csak látni és üdvözölni is üdv és malaszt.“ Igaza is van, mert a jó anyák az emberiség szakadatlan javítására jóval többet tesznek, mint az atyák. Anyák hozzák létre az otthon amaz erkölcsi légkörét, mely az ember szellemi lényének tápszereül szolgál, épen úgy, mint testi szervezetét a természeti légkör tarthatja fenn. Legyen a nőben okossága mellett jó kedély, szívélyesség és gyöngédség: ez esetben közeli környezetét derűtség és béke átlengő légkörével övezi át; pedig ez fejleszti legkedvezőbben a nemes és férfias jellemet.

Igy az erényes, szorgalmas és derült nő felügyelete alatt még a legszegényebb viskó is jólét, erény s boldogság hajlékává varázsoltatik át, hol a családi életben folyvást léleknevesítő viszonyok jelenetei tűnnek föl. Édes visszaemlékezések becsessé teszik ezt a férfiú előtt; keble átváltozik szentélyévé, menhelylyé az élet viharai közben, nyughelylyé a munka után; vigaszt nyújt a szerencsétlenség idején; büszkeséget, ha jólét mosolyog reá és mindenek fölött öröme marad mindvégig, vagy Tompával szólván:

„Minden oly szép s igaz belől e kis körön,
Gondolja képeit együtt bár, vagy külön.“

E szerint tehát a jó otthon nemcsak ifjúságunkban, de öregkorunkban is a legjobb iskola. Ifju és érett ember is itt találhatja föl legbiztosabban a derűtséget, türelmet, önuralmat, az engedelmesség és kötelesség éltető lelkét. Az anyák remekpéldányáról, báró Vay Miklós anyjáról, így ír Bene Ferencz: „Aligha láttam valaha szebb családi életet. Minden fontosabb, úgy a háztartást, mint a gyermekek nevelését illető tárgyban az okos és mély belátású nagyanya tanácsát kérték ki s követték, s azt hiszem, nem csalódom, ha azt állítom, hogy a politikai pályán későbbben oly magasra emelkedett fiú (b. Vay Miklós) nem tett egyetlen fontosabb lépést is a nélkül, hogy előbb szellemdus anyjával ne értekezett volna.“ *)

Az udvariasság legjobb iskolája szintén az otthon, hol a legnemesebb gyakorlati nevelő mindig csak a nő lehet. Egy provence-i példabeszéd szerint: „Az emberek nők hiányában rosszul vakart bornyukhoz hasonlitanának.“ Emberszeretet az otthon gyúpontjából árad szét. Burke pedig azt mondja: „Hogy a közügyért való áldozatkészség csak akkor sarjazhatik föl, ha szeretet csatol azon kicsiny körhöz, melyhez a társadalomban tartozunk.“ A legnagyobb és legbölcsőbb emberek sem átalották bevallani, miszerint legédesebb örömük csak akkor lehet, ha az otthon szentelt körében gyermekeik mellett üldögélnek. A branyiszkói hősnek, az oroszánbátorságu Guyonnak a táborozás közben csak akkor ragyogtak szempilláin könyvek, ha távollévő nejeire s gyermekeire gondolt. Kinek magánéletét tisztaság s kötelességérzet hatja át, nemesebb lélekkel karolja föl a közügyet; így hát ki családjához ragaszkodik, mélyen szeretheti s hiven szolgálhatja hazáját.

*) Vay Johanna báróné életrajza. 304. l.

Mig e szerint a jellemképző otthonokban a legjobb nevelőket szemlélhetjük, lehetnek másfelől olyanok is, melyek az ellenkezőről győznek meg. Kiszámíthatlan a rossz otthon által előidézett ama nyomor, mely a gyermek- és férfikor közé magát befészkei. Mennyi borzasztó sok szellemi szenvedést és kórt vehetnek az első s legutolsó lélegzetvétel közé az értetlen anyák vagy ápolók! Bizd a gyermekeket értelmetlen, méltatlan nő gondjaira: nincs gyógyszer, mely az okozott bajt később elháríthatná. „Nézd meg gyermekeid, abból itéld meg anyjukat,“ mondja Szász Károly. „Helytelen, illetlen magaviseletű, vásott gyermekek anyja: gyöngé, ki mindent megenged nekik s vagy majomszeretettől, vagy általában jellemhiányból nem képes jó és határozott irányt adni gyermekei modorának s szokásainak, — a mi gyermekeknél a jellemet pótolja. . . . Hanyag, rendetlen és léha gyermekeket látva, bizton következtetheted, hogy vagy anyjuk is olyan, vagy egészen csak cselédkézre vannak bízva. De ha bátor, nyíltképű, barátságos és mégis illemtudó gyermekekkel találkozol: nézz körül, anyjuk nem lehet messze s tekints gyöngéd tisztelettel reá, mert okos, szeretetteljes asszony bizonyosan.“ *)

Tapasztalatigazolva tény az is, hogy több esetben, hol az atya rossz utra tért, csak az anya lett légyen eszélyes és érzelmeteljes nő: a családot összetarthatta, gyermekeinek tisztességes életpályát nyithatott; mig ellenben, ha az anya romlik el, — vezesse bár őket atyjuk a leghelyesebb irányban, csak vajmi kivételes esetben mutathatnak föl a gyermekek kedvező sikert életpályájukon.

Az a befolyás, mit a nő a jellemképzésre gyakorol, nagyobb-részt elrejtve marad. Szakadatlan igyekvéssel, lankadatlan kitartással sürögve-forogva járnak a kötelesség ösvényén; otthonuk s családjuk zajtalan magányában teljesítik legmagasztosabb teendőiket. Legdicsőbb győzelmeiket, épen azért, mivel ezek a magán- s családi élet szűk körére szorítkoznak, csak nagyon ritkán emelik ki; sőt a kitűnő emberek életrajzában is alig hozzák föl, hogy az anyáknak mennyit lehet köszönni azok jellemének kiképzésénél; hogy ők kezdeményezték a jó utra vezérlő irányt, melyen gyermekük elindult. De azért jutalmuk nem marad el. Ne légyen bár örökítve az általuk gyakorlott befolyás, tuléli ez őket s következményeiben folyvást terjed.

A kik Nyáry Pált közelebről ismerték, gyakran zárkóztak, rideg kedélyűnek tapasztalhaták, de anyja közelében a legnyájasabb, a leggyöngédebb gyermekké változott. Zilált anyagi viszonyai között is bőkezűen gondoskodott anyjáról, úgy, hogy az több ízben említé: „Soha sem voltam boldogabb, mint most, midőn Pál fiam gondoskodik rólam, épen az a fiam, kit mindig sirva hordtam.“ Nyáry viszont így szólt barátaihoz: „Nem is képzelitek, mennyire boldogít engem az, hogy anyámért tehetek valamit utósó éveiben.“ Ez volt legédesebb boldogsága egész életében.

Washington György négy gyermek bátyja, tizenegy éves volt, midőn apja elhalván, özvegyen hagyta nejét. Kitűnő asszony volt, ki soha sem szorult másra; szilárd jellemű, páratlan serény gazdasszony. Egymagának kellett nevelni gyermekeit, vezetni a nagy háztartást, felügyelni kiterjedt birtokára, s ezt mind sikeresen teljesítette. Eszélyessége, szerénysége, gyöngédsége, iparkodása, ébersége legyőzött minden akadályt, s gondos törődései édes jutalmául meg is érte azon boldogságot, hogy gyermekei egyről egyig biztató kilátással léphetvén az életbe,

*) „Nők a gyermekszobában.“ Felolvasás Szász Károlytól.

hatáskörüket úgy töltötték be, miként mind maguknak tiszteletet szereztek, mind az őket helyes irányban s elv szerint vezénylő anyjuknak becsületére váltak. *)

(Vége köv.)

Hullólevelek.

Lithvay Viktóriától.

I.

ent a hegytetőben ülve, *henné alk?*
Elmerengtem a világon,
Körülöttem vig csevegve,
Madáréneket szölt az ágon.
Virágillat, madáréneket,
Messze repdes szellőszárnyon,
Oh mi szép, mi szép az élet,
És én, mégis halni vágyom!

Hűvös árnyban, lombok alatt
Megpihenni sokan jönnek,
Hallgatni a vig madarat
S örülni a nyílt mezőnek.
Nézni azt a dicső képet,
Mely ott nyílik a határon.
Oh mi szép, mi szép az élet,
És én mégis halni vágyom!

Oh, mi szép, mi szép az élet;
Mi gyönyörű fény sugarok!
De én, bárha merre nézek,
Sötét bűt és kint találok!
Nekem nincsen a mezőben
Egyetlen egy szál virágom.
Az én napom lemenőben,
Nem csoda, ha halni vágyom!

Az utolsó pontnál.

Fővárosi életkép.

László Mihálytól.

(Vége.)

A ki egyszer már úgy élt a világban, mint ő, annak nehéz a koldust mutatni, az a száraz kenyér mellett meghal, az egyszerű ruhában elfonnyad: kétségbeesik a pusztá öntudattól!

S ő tudta, hogy még mindig nincs késő megmenteni nevüket a gyalázattól; tudta, hogy férje még a régi lehetne — csak segély érkezne valahonnan.

Neki magának oly elviselhetlen, oly borzasztó volt a helyzet, hogy vigasztaló szó nem jött ajkára, szeme előtt öregedett meg férje: nem osztozott vele a csapásban.

Azt tudta, erősen hitte, hogy meg fogja menteni férjét, meg magát az enyészettől — a gróf segélyével.

Neki újra ragyogni, pompázni kell!

Kereste is Samu grófot, de nem találta honn.

A gróf a bukások hírére rögtön elhagyta a fővárost, nehogy megszokott kényelmében zavarják, s udvarmesterének utasításokat adott egy-két hétre.

A szép asszony naponkint várta a grófot, egyedüli reményét, s nyugtalanul leste a pillanatot, midőn palotájában találhatja.

Az ügyvéd mit sem tudott e titkos tervről, nejétől nem is

várt vigasztaló szót, még csak meg se lepte az, hogy Belényesi Klotild asszony, az ő hitvese: a szomorú események hallatára is színházba kíváncszott, oly könnyed, gondtalan volt ezután is.

Ha gyanította volna, hogy nemsokára ez a nő — szívet, lelket áldoz, csak hogy megmentse nevüket, csak hogy ismét fénybe öltözhessen, s a pompás életet vihesse!

VII.

Samu gróf nem birt sokáig távol maradni.

A gondolat, hogy nem láthatja a szép asszonyt, nem hagyta nyugodni, s előbb visszatért, mint előre tervezte.

Azt tudta, hogy a nővel ismét találkoznia kell; tudta, mert érezte, hogy közel a pillanat, elérkezett a perc: a hosszas türelem rózsáival.

E gondolatra megifjodni érezte vérét ereiben, fekete szemében élénk tűz ragyogott s már-már lassu képzelme szárnyakat vett.

Oh, a szép hölgynek még egyszer el kell hozzá jönni, nekik látni kell egymást, de nemcsak látni, hanem beszélni is egymással; oh, az a gyöngye hófehér kezecske övében fog nyugodni, azok a vakító tekintetű szemek gyönyört, ritka gyönyört rejtetnek számára; azok fénytől fog szíve oly sebesen verni, mint legédesebb álmaiban!

A gróf reszketett, mint egy ifjoncz, ha e perczre gondolt!

Végre megvirradt a rózsás hajnal, mely vágyai földöntúli világát nyitja meg szívének!

Most valóban föl fog lépni, előbb gyöngéd, szeretetteljes lesz, mint egy szerelmes lovag, aztán követelő, zsarnok, ki jogával élni akar.

Jogával? ki adott neki jogot e nőhöz? ki bátorítá föl e lépésre?

A vak szenvedély, vagy e hű és még mindig ártatlan asszony?

Samu gróf e kérdésre nem tudott felelni.

Csak annyit érzett, hogy szereti, imádja a szép asszonyt, hogy szívét, lelkét üresnek találja nélküle, hogy e szeszélyes tündérnek önkénytelen rabjává lett, s képes volna őt követni messze a világba.

Ah, de ha ellenáll, ha szemei szelid fény helyett villámokat szórnak reá; ha ajka üdvösség helyett átkot kiált reá, ha alabástrom karjai édes ölelés helyett fenyegető aczellá válnak, s ő megalázva tér ki utjából, szégyenkedve süti le szemeit a kegyetlen tekintet előtt, és égető vágyaival magára marad: mi történik akkor?

Nem, mindez nem történhetik meg; ő vallomást fog tenni, őszintén bevallja, hogy eddig csak tetette magát, mert szívében mást érzett, mint a mit ajka beszélt, arca mondott.

Utóbbi szereplése csak álarc volt, hogy kissé fékezze szenvedélyét, mely rögtön talán kárhozatba döntötte volna a nőt, ha nem most már itt az idő: a szép, csöndes pillanat...

De vajon csakugyan el fog-e jönni? vajon megengedi-e büszkesége, hogy újra fölkeresse, hogy megalázza magát?

Samu gróf átkozta a sorsot, mely nem tudta őt ép azon pillanatban haza vezérelni, midőn a szép asszony palotájában járt.

S még pedig sokszor, feltűnően gyakran kereste.

És ő akkor távol volt, ostoba esze nem gondolt ily eshetőségre.

Mily csodálatos! a nő kereste, s nem a férj!

*) Washington élete. Jared Sparkstól.

— Mily különös! — mormogta a gróf s izgatottan járt föl alá szőnyeges termében.

Oh, ha elgondolta magában, hogy egyszerre csak itt terem a büszke szépség, közelében lesz, érezni fogja forró lehellejét, a puha bársony pamlagon fog ülni vele szemben, s ő szólni fog ábrándozó, gyönyörtől reszketeg hangon a boldogságról, a szerelemről, mely lelkét betölti . . . igen: mit válaszol akkor az a gyönyörű ajk?

Samu gróf mindent tervelt magában; még egyszer térdelni fog egy szépség előtt, mert a rajongó érzéki szerelem ily romantikus lelkesedésre eddig még csak egyszer ragadta el: ez lenne a második!

A gróf csak másodszer fog ily szentségtörést elkövetni az imádott kényelem ellen!

Ujra áradozni fog, mint egy ifju, s ittasultan dől majd a szerelem karjaiba.

A gróf könnyedén nézett a jelenet elé, nem sokára ismét győzedelmeskedni fog egy szilárd akarat fölött, kit senki sem volt képes megtörni: csak ő — gróf Monostory Samu!

Mint mosolyog majd diadalán!

Előre is tudja, mit fog mondani a hölgynek, mint fog hizelegni, s a küzdelem után annál édesebb lesz a jutalom.

A grófnak csak most tűnt szemébe, hogy asztalán egy illatos levélke hever.

Klotild levele volt, melyet utósó látogatása alkalmával hagyott hátra.

„Kedves gróf ur! Veszve vagyunk, ha nem segít. Férjem majd megőrül, s én kétségbe vagyok esve, megöl a gyalázat, ha rögtön nem jön segítség. Még mindent helyre lehetne hozni, ha a kedves gróf tisztázni segítne ügyeinket; meg volna mentve a becsület, s rövid idő alatt az új bizalom ismét kiemelné nevünket a sülyedésből. Férjem életre való ember, eszes és találékony fő: gyorsan megtértené a grófsegélyét. Azt hiszem, egy gróf Monostory Sámuel neve még mindig oly nagy hatalom, mely mindent tehet. Segitsen, gróf ur, ne nézze az összeg nagyságát, hisz csak rövid ideig fogja nélkülözni a segélyösszeget, mely hamar ismét kezeiben leend. Higgye el, kedves gróf ur, nagyon, de n a g y o n le fog minket kötelezni, s én n a g y o n hálás leszek . . . Belényesi Martonfalvy Klotild.“

— Azonnal! rögtön szép asszony! — kiáltott a gróf, kit „a nagyon hálás leszek“ egészen elragadt.

Mily összeget sajnálna egy ily nőtől? hátha vagyona felét tenné: meg tudná-e tagadni?

Nem, és ezerszer nem!

Samu gróf íróasztalához ült, s levelet írt az illetőkhöz, melyben Belényesi Miklós tartozásait magára vállalta, s régi ügyvédjét utasítá az illetők kielégítésére, s hogy még ma bocsásson harmincezer forintot Belényesi Miklós rendelkezésére.

A leveleket rögtön elküldte.

Az ügyvéd tehát mentve van: a világ is bizalommal tekinthet reá!

Egy óra mulva az inas egy hölgyet jelentett be.

Klotild volt!

A gróf zavart volt, a mi vele ritkán történt, s alig intézett a hölgyhöz néhány udvarias szót.

A kitanult világfi remegett. Klotild érdekesen halvány volt, de szeméből bizonyos határozottság sugárzott.

Szép, bájos volt, hogy a gróf nem birt az ígézettől szabadulni, tervét feledni látszott.

— A gróf egész világkerülő lett egy idő óta!

— Néha megkap ily betegség, de gyorsan mulik.

— Valóban erőt kellett magamon venni, le kellett győzni büszkeségemet, hogy a grótot itt fölkeressem. . . De miudent feledtem, csak hogy a gróffal találkozom.

Klotild pirult s remegett.

— Midőn már minden elveszett, még egy reménység maradt számomra: ön, gróf ur; ön volt az, a kire gondolva, szívem sebesebben vert . . . és lelkem hitt! . . .

A gróf néma maradt.

— Ön tudja, hogy mivé tett minket a véletlen, hogy elbuktunk menthetlenül, ha a gróf . . .

— Önök már fölemelkedtek! — kiáltott közbe a gróf. — Egy óra óta mentve vannak!

Klotild nem fojthatta el örömkialtását.

— Nem csalatkoztam; a gróf nagyon kegyes, valódi barát; de nem, a gróf mindenünk, egyedüli ura egy hálás szívnek!

Klotild megragadta a gróf kezét s hosszan szoritá, odaadó, fölálkozó tekintettel csüngött a grófon, kinek szó nem jött ajkára, a sok szép gondolatból egyet sem birt szóba önteni.

— Oh, a gróf szerény, mint minden nemes szív! de nem hall ön egy szózatot keblében, mely e pillanatban boldogságról suttog? egy szózatot, mely édes álomról beszél, a mely az üdvégi érzelmét kelti föl a lélekben? — mondta önfeledten Klotild, s forró tekintetet lövelt Samu grófra.

A gróf zavart és izgatott volt; a vétkes szenvedélyt e váratlan nyilatkozat egészen elfojtá keblében.

Nem tudott felelni, csak ámult és hallgatott.

— A legnagyobb áldozatot hoztam a grófnak, számoltam mindennel, mielőtt oda adtam magam egy bünös érzelemnek, melynek tárgya a gróf . . . én szeretem a grótot! . . .

Egy perczig néma csönd állott be; Klotild reszketve várta a gróf válaszát, kezét még mindig övében tartá.

Egyszerre szégyenpir futott végig a szép asszony arcán, mintha villám sujtotta volna — bocsátá el a gróf kezét, s egy éles tekintetet vetve a néma férhura, milyenre csak egy megalázott nő képes, szélgyorsasággal tűnt el.

Samu grófnak nem volt ereje a feleletre, csak annyit mondott álmadozva:

— Ily ritka jellemért egész vagyonom föláldozhattam volna!

De a szép asszony már nem hallotta a választ szerelmi nyilatkozatára.

A végső pontuál győzött a grófbán a nemesebb indulat, melyet a világ gyöngeségnek nevezne, s később talán a gróf is annak tartá, de a lélekbuvár föl tudja fogni értelmét.

A Belényesi név meg volt mentve a végenyészettől, a szerencse ujra mosolygott az ügyvédre, de a szép asszony egészen visszavonult a világtól: abba a kis körbe, a mit „család“-nak neveznek.

K e g y e t l e n c s e l .

Orosz udvari történet.

Irta S a c h e r - M a s o c h .

I.

Fölfedeztem a gárdisták egy új összeesküvését! — e szavakkal lépett be Orlow 1765-diki májushó 23-dikán reggel II. Katalin czárnő szobájába.

A czárnő föl pattant s megragadta kegyenczének aranyos gallérát.

— Bezárattad őket? — kérdé nagy haragosan.

— Az összesküvők kezeidben vannak, Katalin.

Katalin még föl sem öltözött volt. Tagjait könnyü, flándriai csipkével szegélyezett hálóköntös fedte.

Megrántotta a csengetyüt s magához hívatta bizalmas embereit. Orlowra nem ügyelt, mellén keresztbe font karokkal, nagy léptekkel járt szobájában föl s alá. Pár percz mulva megjelentek Daschkow herczegnő, Panin gróf, Teglow titkos tanácsos és Weymarn altábornok a szobában.

Végül jött Mellin asszony is, a bátor amazon, ki parancsnoka volt a Tobolsk-ezrednek. Zöld katonaköpenyt viselt, fején háromszegletes kis kaczer kalap ült, kezében lovagló ostort forgatott.

A czárnő elsőben is hozzá fordult.

— Üljön lóra, kedves Mellinné, — mondá, még mindig izgatott hangon, — osztasson ki éles töltést katonáinak s ezredével váltsa föl gárdistáimat. Siessen.

A bájos ezredes katonásán köszöntött és suhogva suhant ki a czárnő hálósobájából.

— A gárdisták ismét összeesküvést forraltak! — folytatá Katalin. — Hát nem lesz már vége a lázongásnak? Mit akarnak ezek az emberek, kik kerekeim alá vetik magukat, mint őriült indusok tesznek az istennő kocsija előtt? Kell, hogy eltíporjam őket s vért még sem akarok látni. Huszonként éve már, hogy a főváros nem látott bitófát, de ez egyszer ijesztő példával kell előállnom! Panin gróf, siessen a gárda laktanyájába, beszéljen a félrevezetett gárdistákkal; hívja egybe a tanácsot, Teglow; az ön katonái, tábornok, megszállják a palotába vezető utcákat; tartsa készen az ágyukat, Orlow.

Katalin az ablak felé fordult.

A jelenlevők mélyen meghajtották magukat és siettek teljesíteni Oroszország korlátlan urnőjének parancsait.

Nem sokára az őrálló gárdisták küldöttsége kért bebocsátást a czárnőnél. A czárnő elhalványult, de röviden és kevélyen parancsolá, hogy ereszsék be a küldöttséget.

A küldöttség katonásán lépett a szobába: két tiszt, két altiszt és két közember.

— Ki küldött benneteket?

— Ezredünk.

— Mi czélből?

— Igazságot kérünk katonatársaink számára.

— Kegyelmet kértek.

— Igazságot.

— Jó! — mondá Katalin, haragtól kipirult arczczal. — Tínektek is szolgálatok majd igazságot! A legközelebbi lázadásnál megtizedeltetem ezredeiteket.

— Ha lesz hozzá merészsége! — felelé a küldöttség szólója, egy fiatal hadnagy.

— Meglássátok, miben áll az én merészségem. Adieu!

Katalin hátat fordított neki és az ablakhoz lépett.

— Elmehtetek!

A gárdisták nem mozdultak.

— Elmehtetek! — ismétlé Katalin.

— Nem megyünk! Bocsássá szabadon társainkat! — kiálták valamennyien.

— Adja ki társainkat! — mondá a fiatal hadnagy s megfogta a czárnő karját.

Daschkow herczegnő eltaszította a tolakodót. E pillanatban dobpergés hallatszott. Közeledett a Tobolsk-ezred.

— Nem eresztem ki őket, — viszonzá Katalin hidegen. — Szigoru büntetés éri a fölkelőket. És ti? A ki lázadóért esedez, az maga is lázadó.

Gyorsan a hadnagyhoz lépett s hüvelyéből kirántotta kardját.

— Ön foglyom! — a többiekhez fordulva folytatá: — Adjátok meg magatokat! Kezeimben vagytok!

Kivül fegyvercsörgés hallatszott, a szobába Mellin asszony lépett, a kijáratokat katonái őrizték.

A gárda küldöttei némán, lehajtott fővel adták meg magukat.

Börtönbe kísérték őket.

Csakhamar mindenünnen hangzott a dobok pergése, az ágyuk esörtetése. Orlow és Weymarn visszajöttek. Az utcán nagy néptömeg tolongott, inkább kíváncsiságból, mint izgatottan. A gárdisták meghódoltak s Paninnal kegyelmet kérettek a czárnőtől. A lázadás véget ért.

— Példát adok nektek, — mondá Katalin; — beváltom szavamát.

Ezzel felgyürte csipkés ujját s megnézte a foltot, mit a fiatal lázadó durva keze hagyott telided karján.

— A vesztőhelyre a lázadókkal!

— Az most nem tanácsos, — felelé Orlow. — A nyilvános kivégeztetés ki tudja, mennyi veszélyt zudít fejünkre.

— Nincs talán hatalmunk?

— Nincsen, mig Iwan herczeg él, — mondá Panin. — Azt mondák a gárdistáknak, hogy őt illeti jogosan a trón.

— Ki mondta azt?

— A papság, mely nem hisz neked, melyet megsértesz ujitásaidal.

— S e miatt ne érje büntetés a forradalmárokat? — kérdé Daschkowné.

— Meg kell halniok! — mondá a czárnő, szikrázó szemekkel. — Eltemettetem őket földalatti börtönökbe, hadd vesszenek el ott éhen-szomjan,

Katalin nyugtalan léptekkel mérte végig a szobát, azután megállt és így szólt:

— Összpontosítsátok a csapatokat a palotában és a laktanyákban. Estig fegyverben maradjon a katonaság. Lóra ülök s megmutatom magam a népnek. De most öltözni fogok, — tevő hozzá mosolyogva. — Viszontlátásra!

II.

Magukra maradtak ketten, a nagy Katalin, mint Voltaire nevezte el a czárnőt, és a kis Katalin, mint az udvar nevezte tréfaból Daschkow herczegnőt.

A czárnő szépsége fejlettségében állt, egy közép nagyságu, a legarányosabb tagokkal bíró termet, kissé kövér ugyan, de kifogástalanul mintaszzerű. Csipkepongyolája a legkisebb lábakat, a legkecsesebb kezeket, a legigézőbb keblet láttatá hébenkorban. Jóllehet Katalin mesternő volt a tetetésben, feje mindazáltal rögtön elárulá, hogy uralkodásra termett, hires asszony. Vonásaiban naiv önistenítés kifejezése tükrözött. A magas, nemes homlok, a nagy, kék, tiszta szem, a picziny száj, a kecses, kövér ajkak, a feltűnőleg kifejtett gömbölyü áll, az amazon-nyak, a parányi néroi fülek, a dus, száraz, veresszőke haj, mely sistergett, sziporkázott a fésű alatt, mint egy kis vihar, mindez világosan mondá: ezen nő uralom és élvezet után áhitoz, de elég észszel is bír ahoz, hogy uralkodjék, parancsokat osszon, élvezzen; bír szilárd akarattal, melyet az akadályok csak sarkalni szoktak. Ha az akadályokat le nem küzdheti, van olyan ügyes, hogy csellel kikerüli azokat.

E nőben nyoma sem létezik az érzelgősségnek, de a kegyetlenségnek sem. Felhasznál ő minden eszközt, hogy gyorsan és

teljesen érje el célját; gázolni tud ellenségei véreben, ha kell, de kizárni soha sem szokott. Sőt finom emberi szellem néz reád vonásaiból, arcán bizonyos jószág olvasható, az oroszán jóindulata az egér iránt.

Katalin a legveszélyesebb zsarnoknő, mert mindenki önként hajt térdet előtte, mindenki önként nyújtja oda nyakát az ő jármába.

A „kis Katalin“ a csárna legnagyobb ellentéte. Alacsony, szikár hölgy, nyugtalan mozdulatokkal, halvány, ideges, kis arccsal, mely a félelem jeleivel, változékonyssággal és érdeklődéssel bír.

A két nő jó ideig hallgat, azután pillanatra egymásra néznek. Megértették egymást.

— Öltözünk, nemde Katinka? — kezdi a császárnő és felbontja haját.

— Nem! — kiáltja föl hirtelen és lábával toppan. — Beszéljünk.

Daschkow hercegnő kinyitá az előterembe vezető ajtót, kinézett s azután újra becsukta azt. Ezzel egy kereveten foglalt helyet a csárna lábainál s halkán sutogá:

— I w a n n a k m e g k e l l h a l n i a !

— I g e n , m e g k e l l h a l n i a , — ismétlé Katalin; busan és ábrándosan nyugasztá kezére fejét, mint egy szerelmes leány.

— Nem szabad tünnöd, hogy valaki ellened szegüljön, — folytatá a hercegnő. — Minden nap új veszélyeket hoz és új akadályokat. Jogodban áll azokat elhárítani, kötelességed azt tenni, mert pályád fölfelé vezet. Nagy emberi eszmék felé törsz, kell, hogy a gyáva fiut áldozatul hozzád ezen eszméknek. I w a n n a k m e g k e l l h a l n i a .

— Te vagy az egyetlen, kiben föltétlenül bizom, kedves barátóm, — mondá ismét II. Katalin.

— Neked nincsenek barátaid, — veté ellen Daschkowné, — barátaid és elleneid egyaránt tetteidnek eszközei. És ez jól van így. Magam is csak eszközöd vagyok, de te az igazi rokonszenven legerősb kötelekeivel füzesz magadhoz. Szeretem az emberiséget, szeretem hazámat s te mind a kettőnek szolgálsz az által, hogy kezekben tartod a gyeplőt.

— A jövő, a történet fogja eldönteni, ha jól uralkodtam-e, — viszonzá Katalin. — Lám, én így gondolkodom. A francia bölcsészek fölfedezték a nagy igazságot: az ember szabadságra van alkotva, de szabaddá csak a műveltség teheti őt. Országom óriási kiterjedéssel bír. A miveltség magvát akarom benne elhinteni, hogy majdan a szabadság csirázson ki belőle. Tudom, senkinek sincs joga ahoz, hogy a többiekkel zsarnokoskodjék, de természetem uralmat, korlátlan uralmat igényel. Hogy uralkodhassam, nem haboznám és könyörület nélkül lábbal tipornám a miveltséget, a szabadságot. E n y e m a j e l e n , a j ö v ő t i r i g y s é g n é l k ü l á t a d o m n é p e m n e k !

— Politikád meglepi Európát, — viszonzá Daschkow hercegnő. — Franciaország és Ausztria rászédetve érzik magokat, mert jó lábon állsz Nagy Frigyessele. A katolikus hatalmak bámulva tapasztalják, hogy a dissidenseket Lengyelhonban nyilvánosan pártolni merészled és hogy a nyugtalan népet királylyal áldod meg, Poniatowskival, ki a te koronázott rabszolgád.

— A bátorsággal mindent nyerhetni, Katinka. Birok anynyi bátorsággal, mennyi nagy politikához szükséges Szándékom előre haladni, kimélet, irgalom nélkül. Oroszországot mindenkélt n a g y g y á a k a r o m t e n n i . Diplomatikusan sikerrel ágaznak el minden felé, seregeim egyszerre fenyegetik Svéd-, Lengyel-, Törökországot és Ázsiát. A törököket ki akarom üzni Európából, Lengyelországot feldarabolni akarom. Népemnek ki kell emelkedni a barbárságból. Nagy reformok léptek most

életbe. Vallási türelem honol országomban, az ipar, a kereskedelem virágzásnak örvend. Ismerem földmivelésünk gyökeres baját, e l f o g o m t ö r ö l n i a j o b b á g y s á g o t , a f ő v á r o s b a h i v o m b i r o d a l m a m ö s s z e s n e m z e t e i n e k k é p v i s e l ő i t , h o g y u j t ö r v é n y k ö n y v e t a l k o s s a n a k . Ez kezdete lesz egy parlamentnek!

— Tett-e ilyesmit valaha valamely uralkodó, hacsak lázadás nem kényszeríté őt arra?

— Azért teszem azt, mert akarom tenni s ez feljogosít engem arra, hogy uralkodjam. Az én hibám-e, hogy oly drágáron kell e jogot megvásárolnom? Gyűlölöm Mária Thereziát, mert könnyű annak, hogy egyszerre nagy és erényes legyen. Erős szív nem élhet szerelem és dicsvágy nélkül. Megbuktattam férjemet, tudván, hogy . . .

Daschkowné sokat jelentő pillantást vetett a szólóra.

Katalin nem figyelt rá, hanem folytatá:

— S mégis naponkint új veszély és akadály gördül utamba! Midőn császári hermelenben, nagy ünnepélylyel bevonultam Moszkvába, egyetlen egy üdvkiáltással sem fogadtak. A nép némán bámészkodott az utcákon. A gárdisták megbánják tetteket s e dicsvágyó papság, mely ellen a század fegyvereivel küzdök, a szalmavázat tartja elém, a higveleji Iwan herceget! Szerencsétlenségére vér csergedez a szalmaváz ereiben s nekem ontanom kell ezen vért . . .

— De mi módon? — kérdé Daschkowné igéző együgyűséggel.

— Mi módon? mi módon?

Katalin gondolatokba merült.

— A hermelen meglátszik a legkisebb vérszenny is. Nem szabad több vért ontanom.

— Az nem is szükséges! — mondá a kis hercegnő, miközben urnője szegélycsipkéivel játszott. — Megölheted szeretetreméltó módon, feltűnés nélkül.

(Folytatása köv.)

A K á r p á t o k k ö z ö t t .

N. L.-tól.

Tátra-Füred, aug. 1. 1874.

Azoknak, a kik hasonlatokban szeretnek beszélni, valami újat ajánlok. Tudvalevőleg eddig ilyenformán szoktuk kifejezni a nagy vágyódást: Eped, mint a szarvas a forrásviz után; kívánczik, mint a gyermek az anyja ölébe. Nézetem szerint a superlativusnak semmi sem felel meg jobban, mint ha azt mondjuk jövőre: Eped, kívánczik ide- vagy oda, mint a pesti ember a jó levegőbe.

Tehát ki, ki a világba! azon boldog helyekre, melyeket a gondos természet arra rendelt, hogy az üdítő víz habjaiban, az illatos fenyvesek tiszta levegőjében, patakok csevegése, lombok susogása és madarak dala mellett kitatarozzuk a bomladozó egészséget; azon boldog helyekre, melyeken az ember oly könnyen megszabadul mindennemű terhétől, még azt sem véve ki, a mit zsebében hordozott.

Nem kísérlem meg annak leírását, mily izgatottsággal vártam, míg révedező szemeim a gőzköcsi ablakából a Kárpátok hegyhullámain, majd a Tátra daczos szirtgerinczén megpihentek. A mint a szakadékos, éles körrajzok feltűntek, eszembe jutott Vajda Péter, ki olyan gyönyörű hyperbolákkal magasztalta e fenséges bérceket: „Vannak hazámnak magas ormai; elfárad a kőd, míg felér hozzájuk; elhagyad a villám megnézni őket;

alattuk repdes el a királyi sas!“. . . Most, miután itt vagyok bővebben is illusztrálhatom a költő szavait. Sast nem láttam ugyan, de annál több ködöt, mely kétségtelenül elfárad, mig felér a tetőkre; mert úgy megül rajtok, mintha ott akarná bevárni a teltet. A mi pedig a villámot illeti, az ha közben-közben elbágyad is, megint összeszedi magát, s akkorákat üt néha azokba a keményfejú sziklákba, hogy a miénk is megrendül bele.

Azonban az olvasó valószínűleg mást vár tőlem, mint a költők illusztrációját. Annak, a ki fürdői levél irására szánja el magát, magának illik a Pegazusra ülnie, habár a próza nyergében is, mert kötelessége mindenek előtt valami újat, olyant mondani, a mit még más el nem mondott. Ez természetesen nem könnyű dolog a műszak ihletése nélkül. Különbén Tatra-Füreden kevésbé nehéz ezen essentiához jutni, mint bárhol másutt, tudniillik szép Magyarországon. Maga Hunfalvi János bőven szűr-csölt belőle, midőn e hely és tájék földirati képét adta, s ha igaz, a mit nem régen olvastam felőle, akkor itt még a pinczereknek is exáltált embereknek kell lenniök.

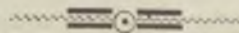
Hogy Tatra-Fürednek gyönyörű fekvése, elragadón szép vidéke van, az kétségtelen. Magas hegyoldalon, rengeteg fenyvesek ölében mint egy kis fészek, rejtőzik a fürdőhely, melynek örökzöld keretét háttérül, közvetlen közelben a szalóki, jobbról a lomniczi, balról a gerlachfalvi csúcs képezi, mig előtte a Poprád gazdag völgyének, s a szepesi hegységek kék koszorújának bájos panorámája terül el. E látvány élvezetét fáradság nélkül lehet megszerezni. A fürdői épületek közül széles tért foghat át a szem, mig egyes közeli pontok, minő az ugynevezett „Kilátás“, vagy az „Öt forrás“, hová kényelmes sétautak vezetnek, egész paradicsomot nyitnak meg előttünk. A bércek közt még inkább ezer változatban jelennek meg a természet vadregényes szépségei, de ezekhez nehezebb jutni. Kocsin vagy legtöbb helyre lóháton kell napi járó utat tenni, azután kietlen ösvényeken kell a meredeket megmászni, ezer kényelmetlenséget tűrni, hogy egy-egy nevezetesebb pont látásában gyönyörködhesünk. De mi riaszthatna el egy nekigyürkőzött, egészséges fürdővendéget? Épen most tűnik el ablakom alatt a fenyvesben egy jókedvű társaság, melynek nyomában négy teherhordó német balag, háti kosarakban czipelve az étvágycsillapító ingredienciákat. Célpontjuk a Kolbach völgye, melynek óriási, ijesztően szép szirtomlásai, a földrengések és viharok által megszakgatott kopasz sziklafalak közt iszonyu kőtömegeken harsogva áttörő havasi patakja és apró kristály tavai borzadályllyal vegyes gyönyörézetet keltenek a mélázó vándorban, s mindennap új meg új karavánt vonzanak magukhoz. E völgy, melynek elejét s egyszerűs mind legszebb részét másfél órai gyalogolással el lehet érní, Tatra-Füred környékének legregényesebb helye, s egyes pontjai, a hatalmas vizesések legkülönbféle alakzatai, impozans sziklatömbjei és sötétzöld fenyősoportozatai által mintegy a festő mintáiul vannak teremtvé. Az „Öt tó“, melyek a völgy végszögletében, a lomniczi csúcs megett, örökös hótömegek közt, 6 ezer lábnyi magasságban rejtkeznek, csak roppant fáradsággal érhetők el. Vállalkozók innen szokták magát a csúcsot is megmászni, mely 8328 lábnyi magasságban mered ki kolosz társai közül.

Egy másik kedvenc kirándulási helye a fürdővendégeknek a Felka völgye: A lelkesedés ama kitörései, melyeket az ujon érkezett vendég több oldalról, különösen a szépnem amazoni természetü részétől hall, csak növelik az ingert, hogy e rendkívüliségekben gazdag „völgyet“ mentől előbb meglátogassa. Képzületében fest maga elé egy tündéri képet feneketlen tengerszemmel, regényes sziklaomladékokkal, zuhogó

vizezésekkel, virágos mohágyakkal, duzzadt kőrözsákkal, a mélázó pásztor kürtjének a sziklafalakon ezerszeresen sokszorozott harsány mélódiájával, és siet megragadni az első alkalmat, hogy egy társaság védszárnyai alatt valóságban szemlélhesse mindezt a gyönyörűséget. — Nekünk különösen kedvezett a szerencse. A legszebb verőfényes nap reggelén indultunk utnak, szám szerint huszonhatan, felerészben vállalkozó hölgyekkel, természetesen mindannyian lóháton. Kiséretünk, a lóvezetők és ételhordók egész kis hadsereget képeztek. Két órai folytonos hegynek lovalás után utnak nem nevezhető sziklás csapáson, törpe fenyőbokrok és sivatag kődarabok közt, megviselve, de meg nem riadva, értünk ama völgybe, hol az éles havasi lég, az itt-ott megfeneklett hótömegeken átsuhanó szellő alakjában nagyon használhatóvá tette a melegebb felöltőt. A völgy egy teljesen bezárt szük medence; egyik oldalon a szalóki, másikon a gerlachfalvi csúcs rovátkos falai merednek ég felé, mig középen egy alacsonyabb hegyhát szolgál a két csúcs kapcsául. Ezen hegyháton, viz dolgában meglehetősen szegényen, omlik le a hegyi patak, a völgy mélyén igénytelen tavat képezvén. Őszintén megvallva, a tájkép nem elégitette ki várakozásomat, s bár a tó egyetlen laposabb partján elég dúsz növényzet, gyönyörű kékszemű nefelejtsek, fehér, kék, sárga virágok mosolyognak az utasra: kietlennek találtam a helyet, mert vadságából hiányzik a festőiség zománca. Rövid reggelizés után tovább folytattuk utunkat — gyalog. Az előbb említett hegyhát mögött, jobban mondva, ama hegyháton egy másik, szintén elzárt völgy van, melyet „Virágkertnek“ neveznek. Ha ez a völgy nem virágkert, hanem maga az édenkert volna, akkor is elég volna érte az a fáradság, melybe látása kerül. Én csak hölgyeinken bámultam. Mily kitartás, mily izomerő van ebben a „gyenge“ nemben, mikor arról van szó, hogy szive szerint éljen! . . . Kőtömegeken átlépegetni, szikladarabok öskorbéli lépcsőjén mászkálni, éles kőlapokon és apró törmeléken csuszakálni, kaczagva elesni, s még merészebben tovább hatolni: azt csak ők tehetik olyan eredetiséggel! . . .

A virágkertet egyébiránt nem ok nélkül nevezik így. Dús pázsítja a patak két oldalán tömve van virággal, a mi ebben a légkörben, 6000 lábnyi magasban, talán még jobban érdeklí a botanikust, mint azokat a kegyetlen kirándulókat, kik a fáradalom árát Flóra e kedves gyermekein veszik meg. Virágokkal terhelt enreszkedtünk le a Felka völgyébe, hol már párolgott a bográcsos és nyársonszült. Hevenyészett asztalunk azon menház ajtajából állott, melyet a miskolci gőzmalom-társaság, mint a fürdő tulajdonosa, a kējutazók számára viharok esetére e helyen építettett, de a melyet egy durva hóomlás részben szétszört, részben a tóba separt. Valami hasznát mégis vettük.

A ki még a virágkert bájaival sem elégszik meg, az tovább haladhat rettenetes ösvényen a 6099 láb magasban fekvő „Hosszu tó“hoz, s ujjab másfél órai kinszenvedés után a 6689 láb magas „Lengyel nyereg“hez, melyről mint mondják, elragadó kilátás nyilik észak felé. A mi társaságunk nem kért ebből a mulatásból, hanem kedélyes, vidám étkezés után megfujtuk a takarodót, s az elénk jött „barna fiuk“ kísérete mellett 6 óraker teljes pompával vonultunk be Tatra-Füredre, rajongva még a látottak feletti örömben, de titokban áldva a szárazföldet, melyre a fásasztó lovalás után elszibadt lábainkat tehetők. A hölgyek, a kedves hölgyek, még másnap sem akartak elfáradva lenni, hanem annyi meglátszott rajtuk, hogy egyelőre elég volt nekik a dicsőségből.

Egy hét története.

Augusztushó 12-dikén.

Találás kérdés. — Ő, az egyetlen! — Világgá. — Csókolni való szokás. — Házi asszonyi gondok. — Utazási emlékek. — Ágyban, párnák közt halni meg! — Egy hóféhér alak. — Boldog visszaemlékezés. — Igazi magyar fajta. — Két szó. — Az én kedves házi gazda barátomnak a szeme. — Hihetetlenség. — A néptanítók. — Utravalók. — A fogadtatás. — Otthon és itt. — Az új töke. — Hárman együtt. — A tanítónők. — A lakoma. — Fenn, fenn, a magas égen. — Egy szózat. — Nincs véletlen!

Mi különbség van a szép asszony és az erény közt? — kérdé tőlem egy nagyon okos ember, a ki tudniillik azért tartja magát nagyon okos embernek, mivel a többi embereket nem nagyon okosnak tartja. Én természetesen nem tudtam neki mit felelni kérdésére, mivel én részemről semmi különbséget sem találok köztük. Nem úgy az én nagyon okosom; elébb önelégülten mosolygott, azután illetéknépen szóla vala, mondván: — Az a különbség, fiatal barátom — tiz év óta mindig csak fiatal barátomnak czimez — hogy szép asszony, ha még annyi van is, mindig szép az erény pedig csak azért erény, mert ritkaság. — Én csupa bámulatból úgy tettem, mint rendszeren az emberek, mikor nagy szavakat hallanak: azt se kérdeztem, igaz-e, nem igaz-e, meghajtottam magam a nagy férfi előtt, följegyeztem az arany szavakat emlékezetem ércztáblájára, és — a napokban meggyőződtem, hogy csakugyan van valami a dologban, legalább a mi a háladatosságot illeti, ha ugyan ez is az erények közé tartozik. Nem tudom, hogy vannak vele falu helyen, de mi itt a fővárosban nem igen dicsekedhetünk vele, különösen maga a főváros iránt, a ki pedig nagy jótevőnk nekünk. Csak azt ha veszszük, hogy főváros, évről-évre, napról-napra hogy csinositja magát, minden héten újra kiszedik belőle a köveket és újra ismét berakják, és mindezt csak a mi kedvünkért; hát még az utca-seprés, az öntöztetés, az örökös építkezés, a házbérfizetés, a német boltfeliratok, az utcái koldulás, a fényes nappal való rabszállítás, járda közepén kávéházak, utca közepén süketnéma drabantok, — de ki tudná felsorolni mind a mi boldogságunkat, és mégis, alig hogy egy kissé melegebbje lesz neki, ki erre, ki arra, mintha nem is az ő véréből való fővárosa, hanem afféle érdekes ismeretség volna, ott hagyja a faképnél, — ilyen a mi háladatosságunk, ilyen a mi erényünk!

Én sem vagyok jobb a többinél, engem is rá vitt a bűnöm, elhagytam őt, a drágát, az egyetlent, a fővárost, elmentem világgá, falura; hogy hová? Hát a budapesti új vámházért megmondom-e? Nem én, még ha a vágóhidat, meg a Rencz-czirkuszt is ráadásul adnák, annyira szégyenlem magamat, annyira röstellem a dolgot, a hogy ott abban a kedves kis faluban a mi drága fővárosunkat, az ő finom, előkelő modoraival együtt hirbe hoztam!

Elmondom a dolgot szóról szóra, a hogy történt, mindjárt könnyebben esik a lelkemnek. Késő este érkeztem, házi gazdám, az áldott lélek, azt se tudta, hová legyen örömeben. Vége-hossza nem volt az ölekezésnek, és azonképen a felesége; hála istennek, egyik-másik vidéken még nem vezett ki az az igazán csókolni való szokás, hogy a nők tárt karokkal fogadják kedves vendégüket. Azután következett a vacsora; nem mondom meg,

hogy meddig tartott, elég az, hogy vártak engem. Kedves jó háziasszonyom, mekkorákat foháskodott, midőn — úgy éjfél után 1 óra tájban — megköszöntem szives kinálását; hiszen éhen maradok! — épen a hatodik fogásnál voltunk; — csak az az egy nyugtatta meg némileg bánatos szívét, hogy kirázott az ut, azért nem tudok ma enni; és igaz is, olyan országuton jöttem, melynek jókarban tartásáról a megye és az érsek — de nem Hajnald, sem nem Samassa — egyformán tartoznak gondoskodni, és azért egyik csak úgy nem gondoskodik róla, mint a másik. Alig voltam tehát képes egy csomóban tartani bomlásnak indult csontjaimat; kedves, jó házi asszonyom vettetett is olyan ágyat, hogy háromnak is elég lett volna, már a mi a párnákat és derékalyakat illeti. A párnákkal csak megvoltam, egyenkint a pamlagra hanyogattam őket, hátha valakinek szüksége lehet rájuk; falu helyen, például Ungvártt, vannak még hazajáró lelkek; annak bizony jól eshetik egyszer ilyen puha fekvés, szegény bűnös léleknek, és csakugyan alig találok ki a módját, hogy mikorra majd a derékalyak mélységes fenekére elmerülök, holnap reggel valahogy megtalálhassanak, midőn nyilik az ajtó és belép egy hóféhér alak: a kedves házi gazdám. Már szinte lefeküdt volt, midőn eszébe jött valami, a mit vacsora alatt — mikor tudniillik a felesége is velünk ült az asztalnál — elfelejtett kérdezni tőlem, és nehogy újra elfelejtse, nem sajnálta a fáradságot és bejött hozzám, csak egy szóra. — Kedves, jó barátom, milyen szép vonása ez a te gyöngédeden érző szivednek! — mondám — és megadtam neki a kívánt felvilágosítást, azokból az aranyos szép napokból, mikor még együtt laktunk a fővárosban, hűségesen közölvén egymással örömet, bánatot, atillát és füstölt-szalonnát; azután ő távozott, azaz dehogya távozott, ott maradt biz ő a pamlagon, ugyanazokon a párnákon, melyeket a haza járó léleknek szántam, és hallgatta az én fölvilágosító szavaimat; a két szemem csak hogy ki nem ugrott az álomosságtól, és az én kedves barátom — könnyű volt neki, tudta idejöveteletem és előre jól kialudta magát — újra meg újra kérdésekkel ostromolt; egyszerre csak a csordás kürtje szólalt meg künn az ablak alatt! — A bizony, megvirradt; — mondja az én kedves barátom és nevet, kaczag, a hogy csak a száján kifér, és még akkor sem eresztett ki kezéből, újra is nyakamba borult, újra is összecsóskolt, orczámat, szememet, mehetett már akkor! olyan álmos voltam, mint otthon a mi gázvilágításunk, és — hozzá még a derékalyak! — nem birtam elaludni!

Másnap aztán, — nehogy kedves házi gazda barátomat megszomorítsam — jó későn bujtam ki a szobámból; a tegnapi vacsorától még mindig jól voltam lakva, és az is természetes, hogy kedves házi gazda barátomat sehol sem találtam; aratás ideje volt épen és az én kedves házi gazda barátom páratlan jó gazda; jogász korában, a cukrász-boltokban, valóban nem nézett ki belőle; de az akkor volt; sok másképp lett azóta, még megis házasodott, és milyen egy felesége van neki! Versenyt mosolygó kökény-szemekkel, eperajkakkal és pogács-alma arcokkal, — igazi magyar fajta. A mint megpillantott, karon fogva levezetett a kertbe, utána a sok aprómarha, tyuk, csibe, kacsa, pulyka, sipogva, hápogva, hogy nem győzte hessegetni. — A betyárok, azt

hiszik, most is kapnak! — nevetett rájuk, és minél jobban kergette, azok csak azért is utána, a míg csak a kert-ajtó be nem csapódott utánunk. Az ostoba pulykák még azon át is utánunk nyujtották veres hálósipkás fejüket, hanem ezt már a nő nem látta, ez már akkor az istentelen hernyókkal állt perben, hogy mit pusztítják az ő gyümölcsösét, és egyenkint mutatott be minden fát, és elbeszélte élettörténetét, mikor ojtották, milyen a termése, miért van ezen több, mint amazon, én nem tudom, hová lett az idő, egyszerre csak valami fényesség villant meg a nő arcán — A férjem! — mondá, — honnan tudhatta? és hogyan mondta! Ha ezt a két szót Felekinének vihettem volna haza! Visszatértünk a házba és csakugyan, nem telt bele tíz perc, — olyan pontosan járt a nő szíve, pedig óra sem volt nála. — már az én kedves házi gazda barátom toppan be és nem is kellett kérdezni, csak a szemébe nézni, azokban emberevő betűkkel ki vala írva, hogy ő milyen rettenetesen éhes.

Talán ez a nagy éhség, vagy a béresek lustasága, melylyel asztal felett szintén sok baja volt, de talán az én kedvemért is, elég hozzá asztal fölött az én kedves házi gazda barátom nagyon szeretett volna egy kicsit összetűzni a feleségével; csak hogy ez nem igen vala lehetséges; mikor az egyik dörmögött, a másik csak azért is kedvesen mosolygott, sőt néha nevetett is hozzá, hogy az én kedves házi gazda barátom még egyszer olyan nagyokat kanalizott és késvillázott; talán hihetetlennek fog tetszeni, de a goromba férj — miért is ne mondanám, biz az gorombaság volt tőle — egyszer még a turós palacsinta ellen is merészkedett kifogást tenni, és a nő még e miatt sem neheztelt meg; nem a; csak annyit mondott reá, hogy: — Látom! — mire az én kedves házi gazda barátom elébb a feleségére, azután a palacsintával szépecskén telt tányérjára, azután ő is, a felesége is, de meg én is akkorra nevetésre fakadtunk, hogy mind- valamennyinknek legalább öt perczig a villán maradt a palacsinta.

Ebéd után aztán — igen is, hogy mi történt velem ebéd után, ez az, a mit annyira röstellek, hanem ezt már csak jövőre kell hagynom; biztosítom önököt, hogy meglesz, csak most az egyszer nem lehet, mert most ime, itthon vagyok, és idehaza is érdekes dolgok történtek, az itthon pedig mégis csak közelebb esik a szívünkhez, azután parazsabb ujdonságok is ezek. Tehát:

Körülbelül tíz éve, hogy a mi országházunk áll és sok mindenfélét láthattunk már benne, még lóversenyt is, akárhánnyat, de annyi éhes farkast, mint a héten, még nem; pedig nem is a tavalyi termést, hanem önönmagukat képviselték; néptanítók voltak szegények; igen is, szegények; miért ne mondanám ki e szót, mikor ebben van az ő igazi nagy érdemük? Csak rájuk kellett nézni, egyiknek kalapra nem telt, másiknak atillája volt szózatkorbeli, harmadik, sőt talán egy negyedik is a keztyűre nem tudott fájdalom nélkül gondolni, és a mi a feljövételt illeti, volt olyan köztük, a ki egy tele kendő töpörtyüs pogácsát hozott magával, ebédre, reggelire, a mi drága fővárosunkba; azt hitte a jámbor, hogy mi itt nem is vagyunk magyarok, vendégszeretők, vagy mi. Az ám, hallhatta a főváros első emberét, Ráth főpolgármester ő méltóságát; milyen nemes önérzettel mondta, hogy Magyarország egyesült fővárosa egyesült büszkeséggel örül ezeknek a kedves vendégeknek, és szívesen látja őket ebédre, — nem, ezt nem mondta, nyilván elfelejtette, hanem azért mégis feljöttek ők, a haza legönzetlenebb gyermekei, közlől-távólól, másfél ezernyi számra; sőt egynémelyik még a feleségét is elhozta, hogy annak is része legyen a gyönyörűségben, vagy hogy haza találjon ismét; — őszintén megmondom, nem voltam a gyűlésükön, mert az országházban tartották, és mióta atyáink ott egy-

szer-kétszer-háromszor olyan csunya nyelvet öltögettek egymásra, azóta nem tesz nekem jót az ország háza; csak hallomásból tudom tehát, hogy Szász Károly gyönyörű beszédben az oktatásügyi minisztert képviselte, mert ez nem jöhetett el maga, sok dolga mián; Molnár Aladár meg csak magát képviselte, azaz a népnevelésnek szívvel-lélekkel és fejjel szolgáló hívét; hanem künn, a Sándor-utca sarkán, rendesen megvártam őket, jövet is, menet is, és leolvastam az arcukról azt a boldog, nagy örömet, a mivel ez összejövétel szívüket eltölti. Már csak az is, hogy olyan sokan vannak. Éveken át egymagában lenni, apró-cseprő gyermekekkel, akárhogy szereti is hivatását a tanító, mégis csak nyomasztó. Volnának ugyan a könyvek, csak hogy arra nem telik; van olyan tanító még most is akárhány, kinek évi fizetése 50 forint; a földesur és a többi művelt családok meg lehetőleg távol tartják őt maguktól; hogy ne, mikor olyan szegény ember! és a felesége még csak kalapot sem visel! Volna még a pap, igen, de az csak nem ereszkedhetik le egy tanítóhoz! Ezt a reverenda, meg a stóla nem engedik. Így aztán a szegény tanító kétszerte szegénynek érzi magát, és most egyszerre lát maga előtt másfélezer hozzá hasonló szegénységet, a kiket mindnyáját ugyanazon ügyszeretet lelkesít; másfélezer szív összeteszi szeretetét, hiszen az töke, hatalom! mennyire fölemeli ez az öntudatot! Gyűlés után hárman álltak egy csoportban, az egyik nagyon kicsi volt és kalapjának lefelé fordított karimája — jellemző, hogy magas tetejű kalapot egyetlen egyet sem láttam rajtuk — valamint a szájában magával hozott pipa még kisebbnek láttatták. Annál nagyobb volt a másik, akkora, mint egy dióverő, és hozzá olyan sovány, mint egy néptanító. A harmadik meg egy tanítónő volt. Beszélgettek, mindegy, miről, egész elragadtatva; úgy segítettek magukon, hogy a hosszú, mélyen aláereszkedett, egész a nő válláig, azt fogta; a kurta meg magasra föl-emelkedett, egész a nő övzalagjáig, azt fogta; úgy folyt köztük a beszéd, az utcán, és egyik sem vette észre a helyzet komikumát, még a nő sem, annyira egygyé tette őket az a tudat, hogy ők milyen sokan vannak, a kik az ur szőlőjében — abban nem, mert ez a papoké, hanem az Ur krumpliföldjében — kertészkednek.

És a tanítók közül is sokan eljöttek és részt vettek a gyűlésekben, még ugyan csak hallgatókul, és most először volt nálunk alkalom, nagyobb csoportban együtt látni az olyan női arcokat, a melyeken a szegénység mellett az a tudat is ki van nyomva, hogy: „Van biztos, becsületos kenyérem, rendes munkaköröm, tisztos jövőm!” A ki e fiatal arcokat, — mert nagyobbára fiatalok még, alkotmányos nevelés, és feltűnőleg sok csinos is van köztük — összehasonlítja azokkal, a kik mind ama tudatok hijával vannak, csak annak lehet tiszta fogalma arról, hogy mennyi erényt és erkölcsöt foglal magában az a törekvés: munkára képesíteni a nőket és tért nyitni munkásságuknak; — köszönet érte Budapest fővárosnak, már van vagy száz tanítónője és az új iskolaévben újra tizenöt-tel szaporítja számukat a nyilvános iskolákban, annyira jelesül töltik be helyüket.

Szerdán este aztán vig lakoma rendeztetett a kedves vendégek tiszteletére, és — szokás szerint — nekem is enni kellett belőle; nem csak ettem, de — ismét szokásom szerint, — ittam is kedves vendégeink egészségére; és pompás jókedvünk volt; mindegyikünk egy-egy Szász Károlynak képzelte magát, úgy szórtuk a szebbnél szebb pohárköszöntőket. Épen magam is rá akartam gyujtani, egyszerre csak szétváltik fejem fölött az égi boltozat, és aranyfényes trónusokon egész csoport magyar ül, aranyzinóros, paszomántos honvédruhában, fejük felett angyal-

arczu hölgyek harmat-tündöklésű koszorukat tartanak. Gondolkodtam, gondolkodtam, hol is láttam én ezeket? olyan ismeretesek voltak előttem. Csak az a nagy fény ne volna, akkor mindjárt —

„Helyesen van! Igy üljétek meg a mi emlékeinket, drága véreink. Neveljétek a népet, akkor csillagok lesznek a könyekből, a mit e mai nap ontátok“ — hallatszott, és — e hang! Térdre borultam, imádkozni akartam, nem leltem szavakat, szivemet-lelkemet egyetlen vágy öntötte lángba, lobogásában egyre magasabbra és magasabbra emelkedve; már-már úgy érzém, hogy közeledem a fényesség világához, még csak egy lebbenés, — megfeszítem minden erőmet, egy lóditás, és — fölébredtem. — Hol vagyok?

Szobámban, íróasztalomnál, ott lepett az álom, megnéztem az órát, éjfélutánt mutatott; hogyan, tehát elaludtam a lakomat? Bizony el! És az a menyországi világ, hol vette magát ma nálam?

Ah, tudom, augusztus 13-dika van ma, a világosi fegyverletétel, a nemzet gyásznapja, és — épen akkorra esett a néptanítók gyűlése — nem véletlen az, kedves olvasó, hanem a haza nemtőinek uj jmutatása. — i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Jótekonyság.) A közelebb elhunyt Leffter Mihály szegedi polgár a szegedi közkórház, árvaház és szegényárpolda részére összesen 500 frtot; a szegedi főgymnáziumi segélyző egyletnek 50 frtot; a helybeli szerb iskolának 100 frtot; az ujvidéki szerb gymnasiumnak 200 frtot; az ujvidéki szerb színháznak 100 frt; a n.-zombori szerb tanító-képezdének 200 frt; az ujvidéki Maticának 200 frtot hagyományozott. Ezen kívül nevezetesebb összeget hagyott keresztgyermekének és szolgálóinak is. — Hrabova községben, Trencsén megyében kőtörés alkalmával, a lezuhanó kövek eltemettek egy munkást, a községi előljáró által nyújtott gyors segély folytán azonban sikerült őt élve kimenteni. A szegény munkás azonban nagyon megsérült s keresetképtelen lón, miért is őt e vidék jóltevője, Grün, a hrabovai kőbányányák bérlője, jelentékeny adományval fölsegíté.

** (Rózsás napló.) Munkácsy Mihály e hó 4-dikén tartotta esküvőjét de Marches Helén bárónővel a colpachi kastélyban Luxemburgban. — Jolsván dr. Korenye napokban váltott jegyet Szepessy Mathild kisasszonnyal. — Makón Mesko Sándor királyi törvényszéki ügyész e hó 8-dikán vezette oltárhoz Lonovics Emma urhölgyet, Lonovics Ignác, csanádme gyei földbirtokos bájos leányát. — Kassán Mayer honvédezeredes és dandárparancsnok komlós-keresztesi báró Fejérváry Bertha kisasszonnyal tartá e napokban menyegzőjét, báró Fejérváry altábornagy leányával. — Budapesten, e hó 9-dikén volt Kovács Irén kisasszony esküvője Szilley Lajos miniszteri hivatalnokkal. — Csesznyák Sándor zalamegyei szolgabíró e hó 15-dikén vezette oltárhoz Lakai Amália kisasszonyt Vas megyéből. — Clintocu János végzett görög katolikus papnövendék e hó 8-dikán tartá Nagyváradon esküvőjét Onága Czeczilia kisasszonnyal. — Gyulafehérvárott e hó 9-dikén Novák Ferencz erdőmester jegyet váltott Kovács Etelka kisasszonnyal. — Hertelendy Kálmán, zalamegyei főispán leányát, Hertelendy Róza kisasszonyt, e hó 30-dikán vezetí oltárhoz Koller István ur.

** (A magyarországi központi Fröbel-nőegylet) e hó 15. és 16-dikán a császárfürdő gyógyudvarában 1000 nyereményvel egy nagy tombolajátékot rendez. Az egylet elnöksége hól-

gyein kívül még a következő urhölgyek ajánlották fel közreműködésüket: Abeles urnő, Abeles Malvina, Arnstein Szidónia kisasszonyok, Blaha Lujza, Brüll, Boldog-Rutkay urhölgyek, Bakits Jenni, Conräd Evelin kisasszonyok, Deutsch Ilka urnő, Driesen Valeria, Deutsch Regina kisasszonyok, Feszl Vilma, dr. Frankl, Grossmann Karolina, Hirsch Ilka, Hirschler Fülöpné urhölgyek, Hirschler Regina, Hatsek kisasszony, Henthaler urhölgy, Henthaler Elma és Mariska kisasszonyok, dr. Hevessy Mária urnő, Horváth, Humann Alexa, kisasszonyok, Kailinger, Keller, Keserü-Bérczy Ilona, Ligethy Alexa, Lauka Gusztávné, Lechner Irma, Mayer Sarolta, Naschitz Sarolta urhölgyek, Naschitz Paula és Jenni kisasszonyok, Pataky, Petko urhölgyek, Pék Lujza kisasszony, Salm, Zerbs Róza urhölgyek és mások. — A nőipar-egylet által rendezett második tombolát mult vasárnap nagyon megzavarta a vihar, mely délutáni 4 óratájban kerekedett, s esővel vegyest egész éjjel át tartott.

** (A budai honvédegylet) a budai vár bevételének emlékére Halász László szobrász által tervezett honvédemléket jövő évi május 21-dikén ohajtaná fölállítani, s e végből az emlék részére három helyet jelölve ki, egynek átengedését kéri. E helyek a várban, az Albrecht- és Ilona-utak találkozásánál és a krisztinavárosi templom melletti, akácokkal beültetett tér. A középítési bizottmány az utóbbi helyet ajánlja átengedni.

** (A néptanítók gyűlésére) rendezett tanszerkiállítás valóban méltó a megtekintésre. Őt nagy termet foglal az el a főreáltanodában s az érdekes nézni valók oly nagy tömegét halmozta egymásra, hogy egyszeri megtekintés alig elégséges. Nem csak taneszközökkel, de nagyszámu kézimunkával is találkoztunk itt s kellemesen lepik meg az embert a tankönyvek sokasága, a szemléleti táblák és rajzok, a térképek és földgolyók. Továbbá százféle alakban találkoztunk a természettudomány segédeszközeivel, az egyszerű villanygéptől a meteorologiai készülékekig, a lepkéktől az emberi szervezet egyes részeit feltüntető szép gipsz-alakokig. A rajz és képzőművészet segédeszközei szintén számosak. Tanszereket nemcsak a fővárosi, de a vidéki, sőt külföldi kereskedők is állítottak ki. — Az első terem az iskolai bútorokat, a második a kisdédóvók tanszereit, játékait, az iskolák s egyletek kiállításait, a megyei tankerületek statistikai táblázatait stb. tartalmazta. A harmadik teremben vannak a rajz és mértan, földrajz, történelem, tornászat és ipar-oktatás tárgyai; a negyedik természetrajzi és gazdasági tárgyakat foglal magában, míg az ötödik vegyesen azon tárgyaknak ad helyet, melyek elkésve érkeztek.

** (Pulszky Ferencz) a magyar országos gyűjtemények és emlékek főfelügyelőjéül neveztetett ki. Uj hivatal ez hazánkban, de nagyon fontos és nagyon hasznos hivatal, a mennyiben csak ily uton lehet sok számos régiségi kincseinket a hazában kellőleg rendbe hozni és rendben tartani. Pulszky Ferencz pedig épen arra való jeles tudós.

** (Fischer Mór), a hires herendi porcellángyár tulajdonosa, csődöt mondott. 36 év óta világhirt szerzett a magyar porcellánnak, mely több tekintetben a chinait is felülmúlja; de inkább művészetként, mint üzletszerűleg gyakorolta az ipart, és az utósó évek őt is lesujtották. Tekintélyes férfiak azonban, és maga Veszprém megye is, azon fázadoznak, hogy megmentsék e nagybecsű gyárt a hazának, többek közt úgy, hogy részvénytársulat vegye át. A gyár a készlettel együtt 300,000 frtra van becsülve.

** (Kelti Vilmosné asszony leány-növeldéjében) mult csütörtökön és pénteken voltak az évi vizsgák, és e jeles nevelőintézet ez évben is teljesen igazolta jó hírnevét. A jelen volt szülék

és tanférfiak örömmel hallgatták a feleleteket, melyeket a növendékek, kicsik nagyok egyiránt, a különböző tantárgyakból hozzájuk intézett kérdésekre adtak, mert minden egyes feleletből kitűnt, hogy a jeles igazgató és férje az értelem fejlesztésére fordítják főfigyelmüket. Különösen a magyar nyelvben, a történelem és földrajzban, továbbá a számtanban meglepő jártasságot tanusítottak a növendékek. Ez is egyike azon nőnöveldéknek, melyekben az alaposág és igazi magyar szellem karöltve járnak.

** (Királyi Pál) pestvárosi bizottsági tagot és országgyűlési képviselőt mult kedden — mint születésének ötvenedik évfordulóján — tisztelői és barátai kedélyes lakomára hívták meg az „Arany sas“ vendéglőbe. Ráth Károly főpolgármester tartá a felköszöntőt, az ünnepeltnek értékes ezüst billikomot nyújtva át. A kedélyes társaság késő éjjelig együtt volt a legvigabb hangulatban. Királyi Pál a vidékről is kitüntetésben részesült: a kolozsvári zene-conzervatorium, a zeneügy körül szerzett érdemei elismerésül, tiszteletbeli tagjául választotta s a megtiszteltetésről szóló diszokmányt szintén aznap nyújtották át neki.

** (Vérátömlés Budapestén.) A pesti katonai barak-körházban négy vérátömlést végeztek bárányvérrel, melyek közül 3 sikerült, egy nem. Legszebb eredményt mutatott egy súlyos eset jobbra fordulta. E súlyos betegnél a vérátömlés után négy-napi láz lépett fel, a szakgató fájdalmak megszűntek, s most egészséges, mint a makk, pedig már több héten át sikertelenül gyógyították az ismert súly elleni gyógyszerekkel és életrenddel.

** (A nemzeti színházban) az előadások csakugyan, mint ígérve volt, e hó 15-dikén kezdődtek. Az első estén „Tell Vilmos“-t vették elő. A jövő héten pedig Murszka Ilma kezdi meg vendégszereplését és négy szerepet fog énekelni: Luciát, Aminát, az „Alvajáró“-ban, Dinoráht, és Opheliát „Hamlet“-ben. Szeptemberben Hauck Minnie kisasszony lesz ismét nálunk, ki több új szerepben, mint Katalin az „Észak csillagá“-ban, Norina „Don Pasquale“-ban, Zerlina „Don Juan“-ban is be fogja magát mutatni. Sőt vele két ujdonságot is akarnak színre hozni az őszi idény alatt: Gounod „Mireille“-jét és Délibés „A király mondta“ című vig dalművét. Megtették az előkészületeket arra is, hogy Wagner „Rienzi“-jét és Verdi „Aydá“-ját fölvegyék a játékrendbe. Szóval a téli idényre megvan a buzgó törekvés Richter részéről, a ki már haza tért és nem sokára tartja esküvőjét egy előkelő magyar családból való hölgygel. A drámai személyzet is sok ujdonságot tart készen, s a fordításokon kívül egész csomó eredeti ujdonság is vár előadásra: „Kornélia“ Toldy Istvántól, „A székely leányok“ Szigligetitől, „Az utósó lengyel követ“ Éjszaki Károlytól, „A szerelem iskolája“ Rákosi Jenőtől, „A véletlen“ Varga Jánostól s a „Kincskeresők“ Kazár Emiltől.

** (A budai szinkör) mult hétfőn, a néptanítók tiszteletére disz előadást rendezett, mely a hideg, esős idő daczára is szépen sikerült. Báró Eötvös József „Éljen az egyenlőség“ című háromfelvonásos vigjátékát adták elő, gonddal és szabatosan. Legjobban tetszett azonban Bokody (Gáborszky) játéka, melyet gyakran és zajosan tapsoltak. Ugyancsak ő szavalt a el Szász Károly alkalmi költeményét is, mely nagy tetszésre talált. Egy alkalmi ábrázolat zárta be az érdekes előadást: egy agg tanító fölött nemtői kéz örökzöld koszorút tartott, mely mellé az énekkar Kölcsey himnuszát énekelte, és ez is szépen sikerült.

** (Egy jó házból való kisasszony), a ki magyarul, németül és egy keveset francziául beszél, játszik zongorán, ért minden kézimunkához, a gépvarráshoz és házvezetéshez, alkalmazást keres mint társalkodónő, házi kisasszony előkelő házba,

vagy kisebb gyermekekhez mint nevelőnő, vagy mint házinő, oly házba, hol apró gyermekek vannak és anyjuk nincsen. — Bővebb utmutatással szivesen szolgál szerkesztőségünk.

** (Vegyesek.) Királynénknak a folytonos viharok miatt a fürdő használatát pár napra félbe kellett szakítani, különben mind ő, mind Valéria főhercegnő a legjobb egészségnek örvendenek. — József főherceg családjával együtt még szent István-napja előtt a Margitszigetre költözik s az illető hivatal már utasítást is kapott, hogy ő fenségük lakosztályát készen tartsa. — A Petőfi házra az írók és művészek társaságánál eddig 490 frt 13 kr gyűlt össze. — Erkel Ferencznek „Bran-kovics“-ából zongora-kivonat fog megjelenni, Tábornszky és Parsch kiadásában. — Böszörményi Lászlónak, ki a keresi temetőben ayugszik, Irányi kezdeményezése folytán, pompás emlékkövet fognak állítani. Az emlék 16 láb magas lesz s kivitelével Komorner J. kőfaragó czége van megbizva. — A kolozsvárott tartandó országos dalárünnepélyre a Récsi Polixena és Gyulay Jolán kisasszonyok által eszközölt gyűjtés 128 frt és 1 drb aranyat eredményezett, mely összegből a nevezett két hölgy — egyik díjul ez ünnepélyen — egy aranyozott babérággal körített ezüst lant rendeltetett meg Szathmáry Elek kolozsvári ezüstmivesnél. — Szeged városa indítványozta, hogy az országos dalárünnepély a jövő évben ezen városban megtartassék; az ünnepély költségeire 2000 forintot szavazott meg. — A vidékiek kedvelt pesti vendéglőjében: a „Komló“-ban, melyet Parragh Gábor igen csinosan átalakított, vasárnap óta magyar daltársulat működik, Balogh Gusztáv karmester vezetése alatt. — A nagykanizsai születésű Szász Gyula fiatal szobrász hat éven át királyi ösztöndíj segélyével a bécsi akademián tanulmányozott, oly kitűnő sikerrel, hogy utóbbi műve a világkiállításán is nem kis figyelmet keltett, s a bécsi akadémia által dicsérő oklevéllel s 300 frttal jutalmaztatott. Munkáit élénk képzelet s finom kivitel jellemzi. A jelképi alakok, melyeket a kanizsai diszes városháza számára készített, igen sikerültek. — Női egyetemet fognak felállítani Szent-Pétervárott. Ez egyetem felállítására az szolgáltatott okot, hogy az orosz kormány ármánykodása folytán Zürichben a nőhallgatókat az orvosi tanfolyamról eltiltották. A tanulási vágy azonban oly nagy az orosz nők közt, hogy most már otthonn fognak nekik alkalmat adni azt kielégíteni. E magasabb női iskolának évenként 63,000 rubel kiadása lesz, és 200 hallgatóra fog berendeztetni, kik fejenként 150 rubel évi tandíjt lesznek kötelesek fizetni. — A pesti nemzeti dalkör estélye, e hó 15-dikén a Klemens-féle városligeti helyiségben, melyben a budai dalárda is közreműködött, szép műelvezetet nyújtott a fővárosi közönségnek. A műsorozat igen érdekesen volt összeállítva, a főszámokban, zenekarkiséréttel, mindkét egylet részéről százötven jól képzett tag működött közre. — Rózsa Sándort a legfőbb ítélőszék e napokban kötél általi halálra ítélte; czinkostársai közül öccse: András 10, Tompán Antal 15, Csonka Ferencz 20 évi súlyos börtönt kapott. — A lefolyt héten, augusztus 2-től augusztus 8-dikáig, élve született 236 gyermek, elhalt 295 személy; a halálozások tehát 59 esettel mulják felül a születéseket. Az élve szülöttek közt volt 118 fiu, 118 leány. A halottak közt volt 157 férfi, 138 nő, 152 gyermek.

** (Halálozások.) Súlyos Mór, köztisztvisletben álló temesvári ügyvédet és nemes lelkű nejét mély családi szomorúság érte. E hó 9-dikén vesztették el leányukat, férjezett Jeszenszky Esztert, 22 éves korában. — Vácson mult szombaton volt Emerich Irma, az ottani főorvos leányának temetése. Az alig 16 éves leány gyászos véget ért. Épen szombatira volt meghatározva menyegzője,

egy vácsi fiatal emberrel, e hirre azonban egy kikoszorozott kérője: Nyitránsszky, eljött Csehországból, és sikerült neki a leánnyal találkozni és: „Irma mindjárt meghal“ szavakkal vezette őt vissza szülőihez, a leány csakugyan azonnal halva összerogyott, — a fiatal ember cyan kalival megmérgezte. A tettes már el van fogva. — Wesselényi József báró, volt országos képviselő, honvédszázadoshadnagy és korábban, Andrássy gróf idejében, miniszterelnöki titkár, e hó 11-dikén este 6 órakor a lipótmezei tébolydában meghalt. — Giergl Győzőné-Machó Borbála asszony e hó 11-dikén, élete 46-dik évében, Budapesten elhunyt. — Szónoky János ismert budapesti ügyvéd, első emeleti lakásáról az utcára ugrott, és mult szerdán sérülései folytán meghalt. — A főváros legkitünőbb orvosainak egyike, ki azonkívül mint emberbatát és mint buzgó polgár közbecsülésben állott, dr. Hasenfeld H. szombatról vasárnapra éjjel szélhűdés folytán majdnem 80 korában meghalt. — Lehoczky Egyed bíró neje, született Janke Paula asszony e hó 7-dikén, élte 32-dik évében meghalt. — Debreczenben Muraközy Karolina kisasszony e hó 8-dikán, elhunyt. — Néhai nyéki Németh János udvari tanácsos özvegye: született Folkusfalvi Lacsny Vilma asszony (Ivánka Imre anyósa) közelebb elhunyt, 60 éves korában — Pausz Nándor vingái földbirtokos és Temesmegye bizottságának tagja e hó 10-dikén, élete 67 évében elhunyt. — Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Augusztushó 15-dikén: „Tell Vilmos“ opera. 16. „Ripacsos Pista dolmánya.“ 17. „Közönyt közönynyel.“ 18. „Dinorah“, Murszka kisasszony 1-ször, 19. „Marcel.“ „Tévedések játéka.“ 20. „Lucia“, Murszka kisasszony 2-ször.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ezuttal egy 6—7 éves leánykának való magas ruhaderék szabása a szolgálunk. T. előfizetőink tudom, szívesen veszik azt.

Az első szám az előrész t. jelöli, mely elől ugyan négyszögre van kivágva, de azért tetszés szerint egészen sima magasra is maradhat, ha a vállról egyenesen tovább szabjuk a részt. A második szám a hátrész, a harmadik az oldalrész, a negyedik és ötödik pedig az ujjak szabása.

A szövetből kiszabott derekat nagyjából összeállítván és összeférczelvén, a gyermekre fel kell próbálni, és az előrészbe két oldalt egy-egy kis bevarrást alkalmazni, olyant, a minőt a gyermek teste megkíván.

Bővebb magyarázatra nem szorult e szabás, miután az egyes részek hibátlanul ki vannak szabva. A szövet választása, az alja diszítése, a szín meghatározása, az édesanya dolga. — A multkor megemlékeztünk a gyermekdivatról, melyhez még azon észrevételt teszem, hogy lassankint eltűnnek már a gyermeköltözékeknél a tűnique-ek, és vagy fodrokkal és szegélyekkel díszített szoknyák, sima derekakkal lesznek általánosak; vagy a szoknyára hosszan rá boruló, testhez álló felöltők, melyek pótolják a tűnique-et, és mégis kevésbbé dudorosak, mint azok.

Az általános divatra nézve csak annyit, hogy még mindig a „holt időnyt“ éljük. Nyári ruháink még ellent állhatnak az est és reggel hűvösségének, (ha melegebb felöltő pótolja!) őszi ruháink pedig még egy kis pihe- nést engedhetnek meg maguknak. De azért nincs teljes nyugalom a divatvilágban sem, és alig van hét, a hol egy-egy új, feltűnő ötlet meg ne lepné a figyelmes szemlélőt. Most egy újabb ruhadiszítés, két soha össze nem illő szín merész egyesítése, vagy egy soha sem látott szeszélyes kalapforma, nem annyira tetszik, mint feltűnik; majd meg a napernyők felé fordul az ujtás és változatosság alkotó szelleme. És valóban meglepők is a legújabb napernyők, kivált azok, melyek a legfinomabb színes selyem himzéssel borítvák, vagy melyek fényes gyöngyökkel vannak kivarrrva. Láttunk néhány fekete selyem napernyőt, fekete fényes gyöngyökkel csipkemintában kihimezve, a melyek csakugyan szemkápráztató hatással voltak — a napon. A fe-

hér selyem ernyőket meg apró fehér üvegyönggyel szokás kivarni, de a mi újabb és eredetibb mindezeknél, az minden esetre azon ötlet, hogy néhány cseresznye-, szilva- és egyéb gyümölcságakat akgatnak a napernyőkre, olyan formán, hogy az ernyő teteje el van borítva a legizletesebb, hamvas gyümölcságakkal — természetű utánzásban. Megérjük, hogy a gyümölcságak közé egy-egy madár is eltéved, és sétáltathatunk aztán ótalomul a nap heve ellen egy kis idyllt — napernyőnkön.

Számrejtvény.

Rudnyánszki Gizellától.

7. 8. 7. Vizek partján található,
Legkedvesebb helye a tó.
4. 5. 4. Szegény ember ezzel él meg,
Ez virága kis kertjének.
5. 4. 3. Egy királyunk mellékeve,
Tudjuk, sorsa mily bús leve!
1. 2. 3. 4. 3. 6. Nem ilyen a lekötött szív.
8. 9. Zöld ruhában jár tavasszal,
Rajta zeng a csalogány-dal:
Gyermeke egy óriásnak,
Melyet szelek sokszor ráznak.
1—9. Oh, mily holdog a madárka,
Mely elszállhat ágról-ágra;
Mennyi rabláucz törne szélylyel
E drága szó érkeztével.

Megfejtési határidő: szeptemberhó 13-dika.

A 29-dik számban közlött rejtvény értelme:

Napoleon.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Erdensoan Emilia, Egry Lajosné, Keleti Anna és Lajos, Éhen Hermina, Lövy Amália, Báthory Zsigray Istvánné, ifju Körner Ignác, Kovács Emma, Zundán Jecie, Simon Ambrusné, Lengyel Julia, Malatinszky Etelka, Oszlányi Mária, Eisen Izidorné, Szirmay Hermina, Szondy Hermin, Mátray Etel, László Julia, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermina és Etelka, Braun Emilia, Becherer Ernőné, Tóth Bozókya Mária, Kratochwill Károlyné, Sárkány Gizella, Mariska és István, Felsenburg Paula, Vitályos Jusztin, Korik Zsófia, Tesztory Katalin, Batthyányi Anna és Janka, Sebestyén Barabás Rébi, Hudacsek Viktorné, Viczmándy Rózsa, Eisen Izidorné, Rudnyánszky Gizella, Turcsányi Eleonóra, Molnár Izabella, Jerucsek Teréz, Simon Ilka és Rózsa, Kádár Anna, Pálffy Lenke, Madarassy Jolán, Fibán Lajosné, Tisza Olga, Semsey Matild, Csillag Róza, Majthényi Riza, Karikás Ágnes, Varga Mária és Paula, Dosóczky Irma, Váczy Etelka, Darvas Krisztin, Nagy Klótild, Madarász Emilia, Várkonyi Czeccil.

A 28-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Devich Ferenczné, Viczmándy Rózsa, Eisen Izidorné.

Tartalom.

Az otthon befolyása. — Hulló levelek, Lithvay Viktóriától. — Az utolsó pontnál, László Mihálytól. — Kegyetlen csel, Sacher-Masochtól. — A Kárpátok között. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy 6—7 éves leánykának való magas ruhaderék szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

érdekes hangverseny volt ott, az ott működő Balogh-féle színtársulat javára, vagy százhusz forint tiszta jövedelemmel. Öten működtek közre. A kis Almásy Miklós kezdte Székely Imre „Első nap“-jával s Gotschalk „Le bananier“-jével, s később Mendelssohn kecses „Rondeau capriccioso“-ját játszotta, a zajos tapsokra pedig Székely Imre egyik legszebb „Magyar ábránd“-ját nagy hévvel és bravourral. Vadnay Károlyné urhölgy két ízben énekelt, először Mendelssohn „Grusz“-át, másodízben népzenezők kísérete mellett, „magyar népdalok“-at, mindkettőt ismételteték, s kivált a magyar dalokat még meg is kellett toldani. Csalomjai (Pajor István) „Leszármaságunk“ című satyráját olvasta föl, a majom-atyafiság elméletét figurázva ki. Tegyei Luiza kisasszony, egy bájos fiatal leány, magyar dalokat játszott a zongorán, czimbalomszerű eredetiséggel. Tapsolták s ujjaztatták. Végül Harmos ur szavalta Petőfi „A tintás üveg“ című tréfás költeményét. Este a kávéház nagy termében vig táncz is volt.

Vidéki vegyesek. A nyíregyházi nőegylet jegyzőkönyvileg mondott köszönetet a lemondott pénztárnoknő: Kobilitz Ottilia és Bodnár Istvánné elnökő érdemeiért s helyükre özvegy Bertalan Rezsóné és Kovács Mihályné urhölgyeket választák meg. — K a r l o v i c z o n Ivacs Kovics Prokop választott meg az óhitűek patriarchává. Az új patriarcha beiktatása jövő kedden lesz. — A z a p a t i n i iparkiallítást múlt vasárnap nyitották meg több fővárosi és számos vidéki vendég jelenlétében; délben közebed, este tánczvizgalom volt a vendégek tiszteletére. — U n g v á r t t pár nap előtt Ung-, Bereg- és Zemplénmegyék gyógyszerészei együletet alakítottak, elnöké Buzáth Kajetán beregszászi gyógyszerészt választva. — A S o p r o n b a n ez évi szeptemberhő 5—8-dikán megtartandó 2-dik országos tüzoltói nagygyűlésre 130 hazai tüzoltó-egylet hivatott meg. — A c z e g l é d i református egyháztanács az ottani iskola egyik tanítójának, ki 33 évig működött Czepléden mint tanító, évenként 490 frt nyugdíj szavazott meg, úgy, hogy az első évben 1000 frt fizetessék ki neki.

Különfélék.

* * (A királyné parkja) Wight szigetén, Joseph Paxton emlékiratai szerint, Európa legszebb pontjai közé tartozik. A kastély hátsó részéből egészen áttekinthetni a kertben, mely a part hosszában húzódik végig, s az egyes fák és cserjék csoportosítása valóban festői. Itt-ott mohos sziklák vesznek körül egy-egy szabad tért, de pár lépéssel tovább már pompás kilátás kínálkozik a tengerre s a szirtes partvidékre. A kert közepére egy kis nyári lak van építve, melyben a szolgálatszélyzet egy részét helyezték el. A baloldali meredély közelében egy kis uszó-medence van, melyet a kastélyból látnak el meleg és hideg vízzel, a kerten s a mellette haladó országúton tul pedig tengeri fürdő van felszerelve ő Felsége használatára. Ventnorból a tengerpart hosszában gyalog-ösvény vezet a sziget déli csucsán fekvő Sz. Katalin-világító-toronyhoz, s a kastély közelében igen regényes pont a St. Lawrence-kápolna környéke, barlangjával s mormoló patakjával. A tengert itt minden időben hajók szelik át, mert a Franciaország partjairól Plymouthba, és Southamtonba, és Portsmouthba, valamint Brightonba és Newhavenbe vitorlázó hajóknak Ventnor előtt kell elhaladnia. A Wight-sziget fővonzerejét azonban nem annyira regényes fekvése s festői vidéke, mint inkább szelid és minden időben mérsékelt éghajlata képezi.

* * (Bazaine) extábornagy Szent-Margit szigetéről, hol

husz évre terjedő fogság-büntetését töltötte el, e hó 10-dikén éjjel megszökött. Mac-Mahon kormányának általában kevés szerencséje van az államfogyok őrzésével; nem rég Rochefort és társai, most pedig Bazaine ur az, a ki kijátszta börtönőreit. Az extábornagy állítólag Olaszországba menekült, valószínűleg azonban ő is Anglia vagy Svájc sokkal biztosabb területét fogja menhelyül választani. — A St. Margit erdő parancsnoka, a ki Bazaine-nel titkos egyetértésben állott, elfogatott.

* * (A föld népessége.) A washingtoni statisztikai hivatal legközelebb közzétett jelentése érdekes táblázatát tartalmazza a föld népességének. Abban a föld összes népessége 1.361,032,000 lélekre van téve. Ebből Ázsiára, mint a legnépesebb földrészre 798 millió esik. Európának 300¹/₂ millió, Afrikának 203 millió, Amerikának 84¹/₂ millió, Ausztráliának és Polynesiának 4¹/₂ millió lakója van. Európa főállamai következő számokkal vannak felvéve: Oroszország 71 millió, Németország 41 millió, Franciaország és Ausztria-Magyarország 36 millió, Nagybritannia és Irhon 32 millió, Olaszország közel 27 millió, Spanyolország 16¹/₂ millió. A többi országok egyenkint nem haladják meg az 5 milliót. A városok között első helyen áll London 3.254,260 lakossal, 18. helyen Philadelphia 674,022 lakossal. Chinában van egy város 2 millió, egy több mint 1 millió, 5 egy millió, és 3 több mint 800,000 lakossal.

* * (Külföldi vegyesek.) Báró Rothschild Anzelm végrendelete még sem volt oly szűkmarku, mint a lapok irták, mert a jótékony egyleteknek és alapítványoknak négyszázezer frtot, a bécsi szegényeknek pedig kiosztandó tizezer frtot hagyott. — A h r e n s, a lipcsei egyetem tanára e hó 4-dikén reggel Göttinga mellett, 66 éves korában meghalt. — Liebig emléksobrára Bécsben eddig 2280 forint gyűlt össze. — Caribaldi, egy római távirat szerint, súlyosan megbetegedett: — Weimarb a n szeptemberhő 25-től 27-dikéig költők gyülekezése lesz, miután Berlin elsőrendű íróinak felhívására, egész bucsut fognak ott tartani Göthe és Schiller sirjához. — A n e m z e t k ö z i statisztikai kongresszus, mely tudvalevőleg a jövő évben Budapesten fog ülésezni, elértekezletét még a jelen év folyamában tartja Stockholm városában. A magyar fővárosi hatóságot ez elértekezleten Körösy József, a statisztikai hivatal igazgatója fogja képviselni.

Megbízások tára.

Petersdorffba B. N. K. urhölgynek: A változásról nem voltam értesülve. El van küldve.

P. Kürtre V. A. E. urnőnek: A legszivesebben tettem.

L. Koppányba L. M. urhölgynek: El van küldve.

Ónodra V. L. urnőnek: Postára van adva.

Karczagra M. J. urnőnek: A két különböző név volt oka; most már rendben van.

Fogarasra J. B. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Bártfára Sz. K. urhölgynek: Várom becses válaszát.

Trebusára St. V. urhölgynek: El van küldve.

Pestre: K. P. urnak. Köszönettel vettem, de — tisztelettel félre tettem. Minek? Felelet akart az lenni multkori állításomra, hogy még az élelzapokban is csak az éretlenség és tehetetlenség személyeskedik, és megis felelt rá — magához méltóan. Meg van benne mind a kettő, és még valami, az, a mi ama kettőhez rendesen harmadikul szegődik, és ilyen urakhoz nekem nincsen szavam.

Előfizetésifelhivas

„CSALÁDI KÖR“

1874. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig ujra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetők kötetenkinti 15 kron, a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső müintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhirü regénye 1 köt. — „Bolski László.“ Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlitregénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőnek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre **10 kr.**

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerinti évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országot 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjék áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron

bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztositva a legjobb minőség, niadek $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gazlert, moll és tarlatanokat, valódi szinü kosmososert, percaillokat, jacsonats minden szinben, piquet, brillantinét, valódi lenvasznuakat, damaszt-törülközőket, asztalkendőket, matracz-keleket, feber gradt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőseket, férfinyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyakat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesittetnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapestben, országut 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemü lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az aligmult bécsi világkiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal esz-nyelmebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékü lábbelit (kivéve hosszuszáru csiznát) gyára ki-tűnő berendezése mellett gépek segélyével, **2 óra alatt**, szinte jótállással elkészit.

ÉRTESESÍTÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz.** házban f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T

 nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. En-nélfogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesitendek.

Tisztelettel

TÉRFI ANTAL,

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

34-dik szám.

Augusztus 23-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDAJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katholikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra perc		óra perc			
Aug.	23	Vasárnap	D 13 Ben. Fülöp	D 12 Zachar.	11 F 12 Máté	10		5	9	6	56
	24	Hétfő	Bertalan	Bertalan	12 Photius	11		5	10	6	54
	25	Kedd	Lajos kir.	Lajos	13 Maxim	13 Sára		5	12	6	51
	26	Szerda	Samuel,	Samu	14 B. asz. b. a.	13	☉	5	14	6	49
	27	Csütörtök	Kal. József	Gebhart	15 Nagy b. assz.	14		5	15	6	48
	28	Péntek	Ágoston püsp.	Ágoston	16 Dioméd	15		5	16	6	44
	29	Szombat	János lefejezése	Sabina. Moh.	17 Miron	16 S Ki. Th.		5	17	6	46

V i d é k i t á r c z a.

Maros-Vásárhely augusztus 15-dikén 1874. (*Eredeti le-
vel.*) — Műkedvelői előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Fiatal műkedvelőink a mult szombatra tervezett előadásukat, hogy jobban elkeszülhessenek, csütörtökre halasztották, és akkor adták elő „Dózsa György“-öt és pedig úgy, hogy minden várakozásainkat felül multák. Megvalljuk, s a sorok között az olvasó is észre vehette, némi félelemmel gondoltunk rá, hogy a még nagyon is fiatal műkedvelők ily nagy szabásu tragoediának előadásába vágták még nem eléggé kipróbált fejszójüket; most azt mondjuk: jól tették, hogy megpróbálták erejüket, a szép törekvés már magában is méltánylandó, kivált midőn, mint a jelen esetben siker koronázza azt. Olyan előadás volt ez, mely nemcsak nekik, ifju műkedvelőknek, hanem igen sok gyakorlott szintársulatnak is becsületére vált volna. A helyárok jóval mérsékeltbbek voltak, mint a multkor, s természetes következményképen közönség is volt épen kétszer annyi, mint akkor. Az előadást a Zach Antal derék karmester vezetése alatt álló, szintén nagyon fiatal műkedvelőkből álló zenekar nyitotta meg, és pedig jó kezdetül, oly sikerrel, hogy a közönség szünni nem akaró tapsaira ismételni kellett azt, és ez a hányszor játsztak, csak nem mindig így volt, még az utolsó felvonás alkalmával, az előhaladott idő daczára is. Azután Mancza Tivadar ur szavallata következett; a „Holló“-t szavallta Poe Edgarttól. A ki ismeri e költeményt és szavallásának nehézségeit, velünk és a közönséggel együtt méltánylattal és elismeréssel kell hogy szóljon e szavallatról. A szavallat és ismételt zene után az előadás következett, a mely a mult előadásoknál is jobban sikerült. Jól esett látnunk, hogy az ifju romlatlan keblekben a hazaszeretet szent tüze ég, s a hol szavallatuk hazafias irányu volt, legjobban is sikerült, de meg jól esik följegyeznünk, hogy leginkább is gyujtott, lelkesített. Átalában mindent összevéve az előadás a fiatal műkedvelőktől elég sikerültnek mondható.

Kellemes ujságul irhatom, hogy Prielle Kornélia remek művésznőnk a borszéki fürdőről haza utaztában a jövő vasárnapon (augusztus 23.) kezdve néhány előadásban fog vendégszerpelni az addig körünkbe érkezendő szintársulatnál. Hozza Isten!

Pirók.

A kolozsvári dalárünnepélyen Richter János, a nemzeti színház operai igazgatója szintén jelen lesz, egyszersmind Erkel Ferencz szívélyes collegiális felhívására megígérte, hogy a dalsarnokban közösen előadandó műdarabok két számát (Liszt F. és Mosonyi szerzeményeit) vezényelni fogja, Erkel Ferencz saját hymnusát, Lachner „harcos imáját“ s végül a „Szózatot“; Huber Károly pedig saját szerzeményét: „Nemzeti zászló“ című karát fogja vezényelni. A kolozsvári dalkör Biassini Domokos-

nét kérte fel zászlóanyául. Lobogóját Oberbauer készítette Budapesten s a legdiszesebb lobogók egyike. Mintkét dalárda lobogóját idősb Ábrányi Kornél fogja fölavatni alkalmi szónoklattal. Ujabb értesülés szerint a daláregyesület igazgató-választmánya föl fogja kérni N.-Benza Ida asszonyt, hogy a színházban rendezendő diszhangversenyben közreműködjék.

Apatinban e hó 12-dikén nagy örömmel fogadták Bartal György kereskedelmi minisztert, ki az ottani iparkiallítás megtekintése végett utazott le. Otléte alatt a miniszter elébb a felső népiskolának befejeztetéséhez közel álló új épületét tekintette meg, mely a czélszerű elrendezés tekintetében élénk megelégedését nyerte meg, azután meglátogatta a kiállítást, hol behatóan és élénk érdeklődéssel tekinté meg a kiállítás minden osztályát. A kiállításból távozván a miniszter, saját lakásaikban kereste fel az iparosokat, bevezetteté magát a műhelyekbe és ott részletes tudomást szerzett magának az apatini házi ipar viszonyairól

Beszterczebányán tegnap nagy lelkesedéssel fogadták a történelmi társulat tagjait. A megérkezettek között voltak: gróf Mikó és Horváth Mihály elnökök, Toldy Ferencz, Hegedüs stb. A város az indóházától kezdve lobogókkal, szőnyegekkel, virágokkal volt feldiszitve. A vendégek fogadására a pályaudvaron megjelentek a főispán, Ipolyi püspök, a hatóságok és nagyszámu közönség. A polgármester üdvözlő beszédére gróf Mikó felelt. A bevonulás a városba harmincz kocsin történt, diadalkapun át, a bányászok zenéje mellett. Az egész városban nagy lelkesedés uralkodik. Délelőtt értekezlet volt; délben diszebéd Ipolyi püspöknél, este pedig a bányászok rendeztek fáklyás zenét.

Aradon október 6-dikán, mint az aradi vértanuk kivégeztetése napján, fogják megtartani az országos honvédgyűlést; a város közgyűlése bizottságot választott, hogy a vértanuk kivégeztetésének negyedszázados évfordulójára a szükséges intézkedésekről gondoskodjék.

A biharmegyei „régészeti és történelmi egylet“ fölhívást intézet a vármegye lakosaihoz, hogy a birtokukban levő régészeti, történelmi és műtárgyakat az egylet tárlata részére, akár örök tulajdonul, akár tulajdonjog föntartása mellett átengedni sziveskedjenek; az adományok Gyalokay Lajos egyleti titkárhoz intézendők.

A székesejérvári színház megnyitásának ünnepélyére a magyar tudományos Akadémia és a Kisfaludy-társaság is meghivattak. Az akadémiát, mint halljuk, Pulszky Ferencz és Zichy Antal, a Kisfaludy-társaságot Gyulai Pál fogja képviselni.

Pejacsevich gróf és neje mult csütörtökön ünneplék meg Rómában házasságuk 50-dik évfordulóját. Az aranylakodalmas

C SALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
1 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

34. SZ.
Aug. 23-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

Az otthon befolyása.

(V é g e.)

Méltán foglalhat mellette első helyet a bakó bárdja alatt elvérzett Hunyadi László és a nagy Mátyás király anyja, Horogszegi Szilágyi Erzsébet. Nem lehet kétségbe vonnunk, hogy e magasztos jellemű nő, ki anyai feláldozó szeretetének későbbben is oly világos jeleit adá, első vetette meg gyermekeiben a honszerelem alapját s a kötelességérzetet, mert hiszen apjukat, a nagy hőst, hona szabadságának védelme távol tartá az otthon kicsiny körétől. Mátyás mindvégig tiszteletben tartá jó anyját, mit bizonyít az is, hogy őt több ízben „Magyarország királynéja“ czim-mel tisztelte meg.*) Sőt a pápa is, Mátyás királylyá választatásakor, a jó anyához küldött üdvözlő levelet, boldognak s szerencsésnek nevezvén őt, hogy ily fiat nevelt. Nem lehet tagadnunk, hogy Mátyás kitünő érdemeiben a nagy rész főleg az anyát illeti.

A nagyhirű államférfiak anyái közül említést érdemelnek Mazzininak, Olaszhon egysége lelkesült bajnokának, Eötvös, Dessesffyek, Széchenyi, báró Wesselényi Miklós, Vay Miklós, Kaunicz s az északamerikai egyesült-államok második elnökének, Adamsnak anyái, kik nagy érdemeket szerzett gyermekeik fejlődésére egyről-egyig kisebb-nagyobb mértékben befolyást gyakorolván, azok szerencsésjének előmozdítói gyanánt tekinthetők s dicsfényük reájuk is kiterjed.

Mazzini inkább anyja, mint apja felé hajlott. E nőt csaknem a bálványozásig imádtá. Egy angol utazó 1850-ben meglátogatván Mazzini anyját, így jellemzi: „Öreg kora daczára is szép s nagyon hasonlít fiához. Nem mondhatom neked, mily szelleműs és nemes s mily gyöngéden tud érezni. Órák hosszáig elülök mellette, hallgatom, midőn multjáról s élete viharairól beszél s mindenből fia iránti szeretete és csodálata lángol ki... Nem győzi dicsérni, mily kedves és szeretetteljes volt, mint sze-

retett övéi közt élni s mint szerették mindnyájan. Még most is látom, — szólt — hogy hozott nekem virágokat reggelenként, s hallom, hogyan énekelt mulattatásomra dalokat esténként, mikor a vele egykoru fiatal emberek kávéházakban vagy színházakban csavarogtak...“

Eötvös jellemére anyja igen jelentékeny befolyást gyakorolt. Fiát határtalan szeretete által lánczolta magához. Mivelt, széles olvasottságu, e mellett, mint Falk Miksa „Báró Eötvös legelső környezete“ czimű, cikében írja „nyájas és emberszerető nő volt, kit alig lehet jobban jellemezni, mint ama kevés szó által, melyet ő fiához irt s mit ez jelszó gyanánt tűzött a „Gondolatok“ homlokára: „Soha ne higj oly gondolatban, melynek szived ellene mond.“ Bátran következtethetjük, hogy Eötvös jellemének egyik legszebb vonását, az emberszeretetet édesanyjától öröklé.

Gróf Széchenyi István számos életirói, az egy Toldy Ferenczet kivéve, csak ugy futólagosan említik e nagy férfiú anyját, gróf Festetich Györgynek, hozzá minden tekintetben hasonló nővérét, Juliát. De annál maradandóbb emléket emelt anyja számára a „legnagyobb magyar“, midőn egyetlen ismert költeményét annak szenteli; a hazafiui szív áldani fogja azt az anyát, ki Széchenyi Istvántól ezt a verset kiérdemelte. Minden sorából a fiú hálás kegyelet ragyog elő. Nem tartom feleslegesnek azt szóról szóra idézni: „Ha mindazt, mit szívem érez, tollammal leirhatnám; mind azt, mit csak neked köszön, méltán elöadhatnám: boldog volnék s nem busulnék. De hogy írja le számát ezer aggódásidnak? Hogy köszönje tanácsidnak, hogyan fáradásidnak számos nemét és érdemét? Ime, tűz és fegyver között imádsággal tartottál; beteg ágyamban gyorsan te magad ápolgattál; te oktattál, tanácsoltál; te plántáltad szívemben a jót, melyben vagyok s leszek, s a mi csekélyt Isten, Uram s ha-

*) Polgári Lex. Buday. III. k. 356.

zámért utóbb teszek, a te munkád: S azért reád szálljon háladásom mellett az istennek áldása, attól lelked, gondjainak jutalmát hogy láthassa.“ *)

A női hűségnek, anyai szeretetnek magasztos példányképe gyanánt állhat előttünk Cserei Ilona, a nemes és lovagias jellemű, önzetlen honfinak, báró Wesselényi Miklósnak anyja. — E ritka erélyű nő, midőn férje a kufsteini várba zárattott, önmaga kezelte terjedelmes jószágát, mint gazdasszony mindenre kiterjeszté figyelmét. Az uradalom jövedelmei nemcsak hogy nem csökkentek, de szembetűnőleg emelkedtek. Ennyi gond s aggodás mellett lelke legnagyobb örömét fia neveltetésében kereste s találta föl és meg is érte azon édes jutalmat, hogy gyermekének nevét két ország határa hálával említé. De báró Wesselényi Miklós is anyja haláláról közölt gyászjelentésében szent fájdalommal s őszinte fiui kegyelettel emlékezik meg e páratlan jó anyáról: „Szomorú jelentését jó anyámnak mással iratnom, midőn magam birhatom tollamat, s mással tétetni ezen végső szolgálatot neki, ki mindent értem s értem mindent tett, nem cselekedhetem. Kiürítem hát a keserű poharat utolsó csöppjéig. Karijaim közt nyögte ki utolsó lehelletét; kezeim fogták be áldott szemeit, magam tettem föl hült testére a gyászos koporsónak minden örömet örökre elzáró födelét. Én vittem hideg sirboltjába, én tettem meg hát ezen keserves köteleességet is s vérző sebeimet írásom minden betűivel marcangolom. Elfelejtethetlen jó anyám, édes dajkám, gyermekségem ápolója, ifjuságonnak ész és érzés fényivel világító csillaga! Édes enyhítője a férfi gyötrő gondjainak s küzdő szenvedéseinek, ezen legigazabb, leg-hivebb oktatóm, barátom elhunyt . . . 1809-ben vesztette el híven szeretett s igazán becsült férjét, és én maradtam egyedül mindene. Oh! miért nem engedte sorsom s gyarlóságom, hogy azóta életét oly kedvessé tegyem, mint érdemelte volna . . . **) Gyönyörű tükre ez az akkor 21 éves ifju báró fiui szeretetének.

Dessewffy Emil és Aurél anyjáról Eötvös úgy emlékezik, mint „páratlan jellemű“ nőről, kinek neménél erősebb lelket ada a természet, de csak hogy szeretete erősebb legyen. Kazinczy meglátogatván Dessewffy Józsefet, különösen az anyát emeli ki s így szól: „Én szebb házat nem ismerek. Ily háznál nem lehet gyermekeknek nagyokká nem neveltetni. Látnak és hallanak . . .“ A költő jóslata valósult is, mert a Dessewffyék úgy a politikai, mint irodalmi téren kiváló szerepet vívtak ki

Művészi toll kellene ahoz, hogy báró Vay Miklós anyját híven ecseteljük. E magas műveltségű nő gyermekei körében Pestalozzi érdemével versenyezhet.

A gyermekszobában időzött legörömostebb, külön-külön mindegyik gyermeke számára maga irt imádságot. Velök együtt tanult, hogy őket biztosan vezérelhesse. Egyik levelében meghatóan rajzolja munkássága eredményét: „Érzem, hogy nem tartozom az egykönnyen kielégíthető anyák közé, sokat kívánnék még hozzá s többet vennék el, ovakodom magamat egyebekkel hozni párhuzamba és mégis az a csekélység, mit mások gyermekeimen észlelnek, annyira kielégíti a világot, hogy idejövetelem nem kis forradalmat ébresztett a neveléssel foglalkozó körben Kezdenek hitelt adni Pestalozzi rendszerének . . . még katolikus főurak is követik . . . de én jól tudom, hogy gondoskodás és szeretet nélkül sem Pestalozzi, sem Niemayer nem eszközölhetnek csudát, ellenben minden rendszer jó, ha az gondosko-

*) Gr. Széchenyi I. verse anyjához. Kiadja Toldy F. 1860. 14. Megbocsátanak olvasóim, hogy e verset, a verssorokat mellőzve közöltem, de a choriambus-lejtés nagy tért foglalt volna el.

**) Báró Wesselényi M. gyászjelentése anyja haláláról. Közli Visky Bálint.

dásból s szeretetből eredt . . . *) Ily őrangyal személyes felügyelete alatt nevedett báró Vay Miklós, ki hosszas, közhasznú és tevékeny pályáján még az ellennézetűek becsülését is ki tudta vivni; anyjától szívébe csepegtetett vallásos érzete helyezte őt a magyar protestáns Sion bástyájára, hol a fenyegető veszedelmek közt is tántorithatlanul állott. Az anyai édesbűs érzés ekkor adta a jó anya tollába ezen ígéket: „Férjem szerelme által körülbelől 25 évig boldogittatva, 1824. évben bekövetkezett halála után vigaszt és gyámolt benned, az én drága és irányomban folyvást szeretettel teljes fiamban s a mi jó Lajosunkban találtam. Családi boldogságtok s jól nevelt, virágzó gyermekeitek körében újra éledtem. Az általad kivivott rangfokozatoknak örültem, de nem a fény végett, mi okvetlenül vagyoni jóléted hátrányára szolgált; örültem azért, mert atyád által szilárdan követett s elébbe is kitűzött célt: a jótételt szélesebb körben eszközölhetéd. . .“ A jó anya sokáig gyönyörködhetett gyermekei s unokái körében. Az egész nemzet gyásza kísérté sirjába 1863-ban.

Adams, az északamerikai egyesült államok második elnöke egy bostoni leánytanoda közvizsgáján megjelenván, itt egyik nővendék igen meghatóan üdvözölte. E meghatottságot beismeré, fölhasználta az alkalmat, hogy fölemlítse azon tartós befolyást, mit saját életére s jellemére a női oktatás és társalgás eszközölt. „Gyermekkoromban,“ említé „talán az emberrel közzölhető legnagyobb áldás lett osztályrészemé, mert olyan anyával áldott meg isten, ki gyermekei jellemének helyes irányu fejlesztésére nemcsak képesítve volt, de azon szakadatlanul fáradozott is. Neki köszönhetem hosszas életemet átható erkölcsi s vallásos képzettségemet, — s ha netán ez nem tökélyes, mint a minőnek lenni kellene, ki kell mondanom kegyeletes emlékezete igazolására, hogyha abban bármi hiány róvható fel, vagy eltérés látszik attól, mire ő engem oktatott: az egyenesen az én hibám s nem az övé.“

Hogy a költők ihletének, a tudósok, művészek jellemének fejlesztésére mily jelentékeny hatást gyakoroltak az anyák, szintén meglepő példák igazolják. Csokonai életírói egyről egyig beismerték, miszerint főleg anyjának tulajdonítható, hogy benne a költői szenvedély oly korán és mérvben föléledt. Csokonai korán árvaságra maradt. Özvegyanya volt mindene s ő is anyját szerette mindenen fölötte. „Diószegi Sára,“ írja Toldy, „méltó mindenkép, hogy neve, mint példás anyáé, annak neve mellett fentartassék, kit kinok közt hosszú dicsőségre, de annál rövidebb örömére szült. Mert Csokonainé nemcsak értelmes, rendszerező és munkás gazdasszony, hanem gyöngéd anya, erényes és sorsa felett olvasott és művelt nő volt. Özvegysege idején több ifjat tartott szállással és asztallal, s esténként a kisdud kör tagjai váltva majd egy, majd más magyar könyvet olvasgatának; a sor a házi anyát sem kerülte el s helyes és kellemes olvasásában vendégei a többieké felett gyönyörködtek . . . Gyöngyösi István költeményeiből némely helyeket könyv nélkül szeretett szavalgatni. S ki tudja, nem e lelkes anya első behatásának köszönjük-e kora fölébredését azon szellemnek, mely a legprózaibb környületek daczára oly hamar és erélyesen kezde nyilatkozni . . .“ **)

Kazinczy Ferencz szintén korán elvesztette apját s anyja, mint „Pályám emlékezete“ című művéből olvassuk, folyvást éber gonddal őrködött jelleme s tanulmányai felett, eszébe jutván az apának fiára vonatkozó eme jóslata: „hogy fiából ugyan generális nem lesz többé, de könyviró igen.“ Apja még életében

*) Vay Johanna bárónő levelei 113. lap.

**) Magyar államférfiak és irók II. k. 37. l. Toldy F.

bizott rá valami fordítani valót, de ez halála után félben maradt; anyja sürgette, hogy a munkával ne hagyjon fel, s ő hozzá szokva szülei akaratát kifogás nélkül teljesíteni, először is Gellertnek a „vallásról való értekezését“ fordította le; azután szintén anyja unszolására, Bessenyeinek német nyelven irt „Amerikánusait“ fordította le s ezt mind még ifju tanuló korában. Anyja pedig műveit, hogy lelkesedése el ne hamvadjon, sajtó alá adta s jelenlétében osztották ki közvizsga alkalmával az ifju Kazinczy tanulótársai között. Ő maga is melegen emlékezik meg anyjáról ennek halála után kiadott „Anyám emlékezetében.“ „Mely gondolat,“ írja, „mely erőlködésekkel, mely kedvetlen körülmények közt, kevésben segítve szüleinek elhalásokig, a maga örökségének jövedelméből nevelt légyen bennünket, azt még sokan vannak, a kik említhetik. Uj birtokot nekünk nem szerzett . . . de az ősin fáradhatlanul javitgatott . . . gondos, hasznos, jóltevő anya volt mindenünk iránt. S ha birtokunkat nem bővítette volna is, ki nem fog fiának ilyen feleséget, ki nem fog árváinak ilyen anyát ohajtani?! Én áldom az eszesebb, lelkesebb anya emlékezetét, kitől becsesebbet vettünk, mint a jószág.“ Más helyen pedig így szól: „Mindazok, kik e jó asszonyt ismerték, bevallják, hogy ez méltó volna a Cornéliák közé számmittatni s tudják, hogy magasztalása kérkedékenység s hizelkedés nélkül esik.“ *)

Gyöngédebb viszonyt annál, mely Vörösmartyt anyjához csatolta, képzelni is alig lehet, de anyja ki is érdemelte fiának kegyeletes háláját, mert mint életirója említi, anyjától öröklé az élénk képzelődést és költői kedélyt. E nő már leány-korában mint élénk és dalos leányka vonta magára a figyelmet. Sok ismeretlen dalt lehetett tőle hallani, melyekről azt tartották, hogy mind ő maga gondolja. Az egész környéknek anyala volt, a szerencsétleneket kenetes szavakkal vigasztalta, a betegeket gyógyította; még a csonttörések orvoslásához is értett. Minden nap állott valami beteg a tornáczon, várta és áldotta a jó nemzetes asszonyt. Férje halála után a legnagyobb bánatban élt. A költőre mélyen hatott jó anyja szenvedése s elkövetett mindent, hogy keservén enyhíthessen valamit. Magának is kevés jövedelme volt, de azért mindig szakított félre néhány forintocskát szegénységgel küzdő anyja számára. „Jellemző“ írja Gyulai, „hogy Vörösmarty, valahányszor anyjáról ír, mindig megrezdül vallásos érzése.“ **)

Nincs talán egyetlen magyar író sem, ki irodalmunk érdekében annyit fáradott volna, mint Toldy Ferencz. Ezt közelebb ötven éves irói ünnepélyén maga az ország is tetteleg beismerte. A magyar irodalom ébredése, fejlődése az ő nevével a legszorosabb egybeköttetésben van. De kinek jutott eszébe, hogy Toldy Ferenczet magyarul nem jól beszélő anyja tette magyarrá? Egyenesen az ő befolyásának köszönhetjük, hogy irodalmunk ez ősz bajnokát magunkénak mondhatjuk. Hatvan éves korában is oly kegyeletes hálával emlékezik meg anyjáról, mintha kedves, szelid arcza most is előtte lebegne. Midőn szülei a magyar nyelv tanulására akarták küldeni, eleinte ellenszegült s azt mondá: „Én nem akarok magyar fiu lenni.“ De anyja megcsókolta s így kérdezé: „Nem akarsz magyar fiu lenni? A ki Magyarországbán születik, az magyar s azért magyarul tudnia kell.“ „És midőn“ írja Toldy, „anyám e nemes nemzetről beszélt: az úgy fogott rajtam, hogy ama percztől fogva tisztelem és szeretetem a magyar néphez tapadt változatlanul.“ Beismeri, hogy nemzete szeretetét jóval előbb, mint bárki más, anyja ojtotta belé. Any-

járól említi, hogy szabad óráiban szeretett irodalmilag foglalozni. Miveltsege költői volt, a képzelmet és érzést gerjesztő s nemesítő. Toldy maga is ennek tulajdonítja ama költői lelkületet, melylyel nemzetünk érdemeit felfogta, mely viszont ő benne is kiseded kora óta forró szeretetet táplált nemzete iránt. *) Az ilyen anyák emlékezete igazán áldott s megérdemlik, hogy mintaképpül álljanak nemzedékeink előtt.

Tagadhatlan, hogy Petőfire nagy befolyást gyakorolt „szerepetben gazdag szívü, páratlan jószág, erélyü s elméjü anyja,“ kinek tanácsairól a költő így emlékezik meg:

„Mert mindenik tükör volt,
A honnan láthatám,
Hogy e földön nekem van
Legszeretőbb anyám.“

Bármínő viszonyok közé sodorta is végzete, az otthon emlékezete mindig lelke előtt lebeg s különösen anyja tűnik fel előtte mindig fenséges alakban, kit legremekebb költeményeiben folyvást gyöngéd fiui hálával s kegyelettel emlit. Nem is csoda, hiszen jó anyja volt védője az apa tulszigora ellen. „Innen költeményeiben iránta a leggyöngédebb fiui szeretet, mit valaha csak költő énekelt. Semmi szenvelgés, semmi költői negéd; igaz, mély, gyermekégy érzés. Apját rendesen humoros alakként tünteti föl, ki nem sokat ad arra, hogy fia költő, haragszik csinjeiért s csak nagykesőre békül ki vele. A háttérben mindig ott áll anyja szelid arcza, kinek csak könnyei s csókjai vannak számára.“ **) Még gyermekének is ez intést adja: „Oh, fiam, ha felnősz, légy tisztelettel és szeretettel a két szent öreg emléke iránt, kik engemet oly végtelenül szerettek, s kik tágedet is, ha meg nem halnak vala, oly végtelenül szerettek volna, mint csak szerethet anyád s apád.“ Nem lehet e szerint elvitatni, hogy Petőfit nemcsak a lángész gyújtotta dalra, de közreműködött e tekintetben jó anyjának közvetlen befolyása is. ***)

Hulló levelek.

Lithvay Viktóriától.

II.

Elfogsz-e majd jönni,
Csendes nyári estén,
Szomorkodni mélyen,
Sirom fakeresztjén?

Elfogsz-e majd jönni,
Megsiratni engem,
Ki, a temetőbe,
Édes szép szerelmem?!

Elfogsz-e majd jönni,
Megölelni fejfám,
Gyászos öltözetben
Fris virágot hozván?

Elfogsz-e majd jönni
Hogyha nő az árnyék?
Ugy szeretném tudni,
Hogy a hantok alatt
Lépteidre várnék!!

*) Életem legnevezetesebb éve. Toldy Ferencz

**) Petőfi születésének ötvenedik évfordulóján. Szász Károly. Vas. Ujság. 1873. jan. 5.

***) Jókainak egyszer azt mondta: „Ezentul még csak egy kötet szerelmes verset fog írni és az „anyjához“ lesz intézve.“ Ez anyja iránti forró szeretetének jellemző vonása. (Petőfi S. Életrajza. Zilahy K. 85. l.)

*) „Anyám emlékezete.“ Kazinczy Ferencz. 1818. Sáros-Patakon.

**) Vörösmarty Életrajza. Gyulai Pál. 115. l.

III.

Lesz-e nékem nyugtom
Majd a temetőben?
Ha te szép szerelmem
Messze leszesz tőlem?!

Lesz-e zavartalan
S csendes az én álmom,
Ha bús szemeimet
Örökre lezárom!

Fogom-e ott vágyam
Bizton feltalálni?
Vagy talán a lelkem
Onnan is fog hozzád
Vissza, vissza járni?!!

F o r d u l a t.

— Rajz. —

Prém Józseftől.

— Szántai ur, hisz ön már megint alszik!

E szavakkal költött fel már harmadszor az én pontos, de nagyon kiállhatatlan házi asszonyom s hogy felköltési fáradságainak sikere legyen, benn maradt szobámban s minden engedélykérés nélkül elkezdett takarítani.

Ah! olyan unalmas, olyan kellemetlen volt az a fölédzés! Épen valami szép, valami nem mindennapi álmom volt; aztán nagyon bágyadtak is éreztem magam; úgy fáj minden tagom s fejem szédült.

Felültem ágyamban s álmos szemekkel kinéztem az ablakon. A tegnapi este gondoltam, mely nem valami „szárazon“ mult el,
— Uram teremtem! még a kávé is elhült; no Szántai ur, ilyen rest „szoba uram“ soha sem volt — s fonnyadt ajkaival mosolygott.

— Azonnal, azonnal! — feleltem egykedvűen. Aztán ásitottam egyet s visszaestem megint puha, édes vánkosságok közé.
— Hol mulatott tegnap, Szántai ur?

— Egy barátom születésnapját ünnepeltük. Szép társaság volt együtt, annyi szent! — s szemeim már-már becsukódni akartak; mindazáltal észrevettem, hogy kedves sárkányom mosolygott, — még pedig gunyosan.

Pedig ok nélkül mosolygott! Mert ha sohasem mondtam meg neki az igazat, ez egyszer őszinte voltam.

Higyjék el szép olvasónőim, igazat beszéltem. Tavasi Ferencz barátom születése napját ünnepeltük.

— Nincs ma szolgálata, Szántai ur? — kérdé ismét kinzó háziasszonyom.

— Hogy ne lenne! s hozzá még ma o k v e t l e n hivatalba kell mennem.

— Uram teremtem! — hisz hét percz múlva — hét óra!
„Hét percz! csak hét . . .“ ez a szó rettentőn hangzott. Ez az egy szó elég hatással bírt, hogy jobb lábammal kilépjek az ágyból.

Házi asszonyom, czélt érve, kiment.

No most édes Szántai barátom, rajta! Hét percz alatt öltözködj, csinálj toilletet, reggelizz s az Akadémia-utczából gyalogolj a postahivatalba; ott hét órakor (ha a rettentetlen főnök átsétál az irodán) asztalodnál ülj, s a közönség igényeinek eleget tégy, mintha már fél hétkor ültél volna oda! . . . Az a főnök, az a főnök! Ép most, néhány nap óta olyan szigorú, olyan

pedans; némi gondatlanság a többi hivatalnok részéről egész zsarnokká tette. Jaj, szegény fejem!

Körülbelül e szavakat mormogtam, mialatt felöltözködtem. A meghidegült reggelit érintetlenül hagytam s hanyathomlok rohanva lefutottam a lépcsőn, ki az utczára.

A gőzhajó rakpartján h e t e t mutatott az óra!

Lélekszakadva siettem előre, homlokomon az izzadság csak úgy gyöngyözött. A kétségbeesés főnököm zord alakját rajzolta elém. Láttam, mint áll ott a nyitott ablak előtt, mily gunyosan mosolyog, mint szisszen fogai között, míg a közönség: kereskedők, ügynökök, kikhél „az idő pénz“ — várva várnak rám, mint Mesiásukra!

Végre-valahára — magam sem tudom, hogyan? — asztalomhoz ültem. Hála a mindenhatónak! főnököm még nem volt ott; bizonyára kényelmesen reggelizett még valahol s helyette csak két szép, kedves nőcskét találtam, — kik, úgy látszott, érdeklél vártam rám.

Most megint hivatalnok voltam; az a pedans, inkább félelmes, mint félő hivatalnok, ki szárazon, röviden végez mindenki-vel. Hja! ez már így van, ne tessék megütközni, hogy magamat jellemzem. Egy szegény hivatalnoknak, kinek kivétel nélkül mindenkit szolgálni kell az utósó cipész-legény, vagy kocsiától egész ama kedves kis nőcskéig, kik épen vártak rám: — mondom, egy postahivatalnoknak épen nem szabad szeretetre méltónak lenni (legalább a h i v a t a l b a n nem) különben nehezen bírna boldogulni.

Azért nem is igen mentegődöztem szép „vendégeim“ előtt s szárazon kérdezém:

— Mi tetszik?

Ekkor egy kedves kis fejecske hajolt be a rostélyos ablakon. Egy kedves, egy régóta ismeretes arc, melyről már sokszor gondolkodtam s mely (no mért tagadjam?) tisztán, menyői fényében akkor is előttem lebegett, midőn kedves kiállhatatlan házi asszonyom kiméletlenül megrázott vállamon. Oly szép volt az az arc, a mint rám nézett ott a poros, kopott hivatalszobában, — a mint kék s most kisirt szemeit rám függeszté s remegő ajkaival hozzám beszélt! Egy ifju mater dolorosa volt! — Épen a postaépülettel szemben egy magas, két vagy három emeletes ház áll. Az utczára nyiló ablakok egyikén gyakran láttam ülni, a mint kitekintett s némán jártatta szemeit a járókelőkön. Minden szabad perczemben átnéztem kedves vis-á-vis-mre. Minden szabad perczemben letettem hódolatomat előtte némán, megadón, a nélkül hogy ő sejtette volna. — Néhány nap előtt azonban be volt függönyözve az ablak, míg a mellette levők, — mint rendesen, — nyitva álltak. S tegnap, a mint épen befordulok a posta-épület kapuján, (épen három óra volt délután) egy halottas kocsis állt meg a magas, két vagy három emeletes ház előtt. Megálltam a kapuban, mintha kövé meredtem volna, pedig — épen három óra volt, délután! — Aztán, néhány percz múlva átmentem a másik oldalra, nyugodtan, mint a kíváncsi ember, ki kíváncsiságát titkolni akarja. Egy pillantást se vettem a hivatal ablakaira, hol kollégáim már szorgalmasan dolgoztak. Nekik nem halt meg senki! Hosszu, biztos léptekkel bementem a kapun, egyenesen a házmasterhez. Kérdeztem, ki halt meg? — megmondták. Erre visszafordultam, egy pillantást a halottas kocsira veték s aztán sietve (mint mikor már n é g y r e jár) berohantam a hivatalba —

Ime, ama halottnak l á n y a állt előttem. Tegnap temették el atyját! — Reszkető ajakkal egy postakocsi-jegyet kért Egerbe.

— Egerbe? — mondtam meglepetve, mi ijedelemnek is beillett. — Kisasszony, ön csak nem akar Egerbe menni?

A hölgy hideg, elidegenítő tekintettel nézett rám.

Oh! ha valaha csaltam magam ama reménnyel, hogy az a kedves, az a szép angyal, kit naponta lestem ablakán, nem egész idegen hozzám; ha valaha csak gondolni is mertem arra, hogy ez a halvány arcz nem fog annyira elpirulni, — ez a kék szempár nem fog merőn rám nézni, hanem lesütve a földön keresni valamit — valami jelt, valami betűt, mely bizonyossá tegye azt, mit én akkor mondok; ha valaha elbizakodottságomban reményleni mertem, hogy ama márvány homlokon, mely sima, mint a tükör, egyetlen egy ráncz sem fog képződni, midőn néma, titkos hódolatomat egy napon, egy kedves, egy örökké fényes reggelen fennkölt ajakkal tehetem le: — ugy most e különös, e véletlen jelenetben, midőn a kék szempár merőn rám nézett s midőn a tükörsima homlok ránczba szedődött! Hirtelen kiábrándultam minden képzeletemből s beteg szívvél zuhantam le szerelmem magas egéről!

— S miért? — kérdezé aztán, — talán roszul van? —

— Nem, oh, nem, — rebegtem én, — de Eger oly messze van, oly kietlen s egy magányos nő —

— Én nem félek; rokonaim vannak ott.

Többet nem birtam szólni. Az idő is előre haladt s a postakocsi néhány percz mulva már indulni készült. Gyorsan megírtam a kért jegyet s átvettem érte a pénzt... Tehát mégis beszélhettem vele, csak egyszer, legalább egyetlen egyszer! Istenem, oda adtam volna üdvömet, ha csak egy kicsit üdvözölt volna! De nem: némán, hidegen, egy fejbólintás, egy mosoly nélkül megfordult s a postakocsihoz ment.

Most a másik nő közeledett, ki visszavonult volt, mig az előbbivel végeztem. Ő is lehajolt szép kis fejecskéjével, ő is rám nézett fekete szemével, az ő ajkai is (azok a gyönyörű ajkak, melyeken egy vidám mosoly ringatta magát!) beszéltek hozzám; mialatt szép, hosszú fürteinek egyike hófehér homlokára borult s beárnyalá azt. Valóságos ellentéte volt az előbbinek. Az hideg, nyugodt, egy kialudt vulkán. Ez nyájas, izgatott, tele a szerelem minden forradalmával.

— Mi tetszik, asszonyom? — kérdém hivatalos udvariassággal.

— Ah! uram, az egész egy kis tréfa; de nagyon szeretném tudni, valjon csak az igazi kapja-e meg, vagy más is jöhet érte?

— Hja! tisztelt kisasszony, — szóltam mosolyogva, — én nem ismerem az igazit s a levelet annak szolgálom át, ki a helyes jegyeket: „B. K. 100.“ nekem megmondja.

— Az igaz! — szólt némi gondolkodás után, — ön nem ismeri az igazit.

Most gyorsan, mint a napsugár, különös fény suhant végig arczán.

— Itt marad ön, uram, egész nap?

— Igen, ma, ma nem váltanak föl.

— S holnap?

— Holnap is itt leszek.

Szép „vendégem“ erre egy bepecsételt levelet adott át, melyre a következő jegy volt írva: „B. K. 100.“

Ilyes levelezés — számos hölgy és férfi között — a mindennapi dolgok közé tartozik; azért az átvett levelet nyugodtan a többihez akartam tenni.

— Ah! titkár ur — látja ön ez arczképet?

Egy egyszerű hivatalnok, ki főnöke szigora előtt kész a

kétségbeesés minden kinjait végig szenvedni, ha „titkár“-nak nevezik: egyszerre oly szelid lesz, mint a papagáj, ki czukrot kaps a hivatalos nyersség kellemetlen szerepéből rögtön kiesik.

— Látom, — mondtam nyájasan.

(Vége köv.)

K e g y e t l e n e s e l .

Orosz udvari történet.

Irta S a c h e r - M a s o c h .

(Folytatás.)

A czárnő fölkel, az ablakhoz lépett és nem felelt.

Szünet mulva mondá:

— Vannak pillanataim, kedvesem, mikor kifáraszt, kétségbe ejt az uralkodás.

Daschkowné nem mozdult.

— S a mi a legroszabb a dologban, Orlow untatni kezd engem.

A „kis Katalin“ meghökkenve nézett a nagy Katalinra. Ajkait kecses negédes mosoly játszta körül.

— De öltözködjünk már; — mondá Katalin nevetve, — azután lóra ülünk s megmutatjuk magunkat hű népünknek.

III.

Katalin a nyári palotában.

Az előteremben két világrész legcsodásabb típusai gyülvék össze. A telt szakálu nowgorodi pohos kereskedő oldalán, kinek husos fültöveiben nehéz aranykarikák himbálóznak, nagykomolyan állt a szikár tatár, bronzszínű vonásokkal, hosszú fekete bajuszszal.

A sárga, kopaszfejú kalmuk mellett a kozák nemes arcza, bátor tekintete. Jobbágyok, pórok, befolyásos főurak, katonák, pópák, kozákok, jezsuiták. Szép társaság!

Középpütt fiatal hadnagyot látunk; karcsu, deli termetű, a rajongók sápadt, ábrándos arczával, nyugodt nagy vértanu szemével.

— Mirowits hadnagy a Smolensk-ezredből! — szólítá őt a szolgálattevő udvaronc.

Pár pillanat mulva a fiatal tiszt Katalin előtt állt.

Suhogó fekete ruhája fölött Katalin széles kék rendszalagot viselt, magas fehér parókájában egyetlen darab gyémántból álló kis országalmát, a görög kereszttel: a hatalom jelvényeit.

A fiatal hadnagy azonban csak a fehér keblet látta, mely megemelinté a szalagot, a dus fürtöket, melyek leomlottak a koronázott főről; most először állt szemben uralkodónéjával, ki tetőtől talpig végigmérte őt tekintetével, nagy kegyesen, mint egy rabszolgát.

A hadnagy letérdelt és átadta folyamodását.

— Keljen föl.

— Hódolok a szép asszonymnak, — mondá a hadnagy szerényen; — a czárnótól jogomat kérem,

Ezzel fölkel s bátran pillantott Katalin arczába.

— Neve?

— Mirowits.

— Hadnagy?

— A Smolensk-ezredben.

— Kegyemért esd?

— Jogomért.

A csárnő összehuzta szemöldjeit.

— Mit kíván tőlem?

— Mindenek előtt egy kérdést intézni felségedhez.

— A kihallgatás legalább eredeti, valljuk meg. Kérdezzen tehát . . . hogy is hívják?

— Mirowitsnak.

— Ön mulattat engem, Mirowits hadnagy.

· Mirowits ajkaiba harapott. Minden vér arczába tolult.

— Kérdezzen már. Parancsolom.

— Meghallgatja ön az igazságot, felséges asszony?

A női szemöldök megrángottak, de a jövő pillanatban Katalin érdeklődve nézett ismét a fiatal tisztre.

— Kérdezek én is valamit öntől . . . hogy is hívják?

— Mirowitsnak.

— Mirowits hadnagy, szeret ön olvasni?

— Szenvedélyesen, felség.

— Regényeket olvas, látom képzelmeiből, hangjából. Magam is olvastam ezelőtt regényeket. Olvasson jó könyveket, Mirowits, Voltairt mindenestre. Ép most olvasom Nagy Péter történetét Voltairtól s szándékom kiadni a nagy csár leveleit, melyekben önmagát rajzolja. Tudja, mi tetszik nekem rajta legjobban? Az, hogy ha még oly haragos is volt, az igazság mindig győzött rajta.

— Felség!

— Mondja most, mit akar?

— Ukrai nai vagyok, felséges asszonyom, fia egy büszke szabad népnek, unokája ama Mirowitsnak, ki Mazepával harczolt, kinek neve a kozákok dalaiban van megörökítve. Elpártolásáért a czártól vagyonvesztéssel lakolt. Felséged előtt most unokája áll, nagy nemes névvel, szegényen és elhagyottan, és jogát kéri vissza. Hasztalan emeltem igénykeresetet a birodalom bíróságainál, hatóságainál. Ekkor úgy hívéim, hogy az ország legnagyobb szive a legjobb és legigazságosabb szív is, s most felséged előtt állok és kérem, semmisítse meg az önkény rendelét, adja vissza apáim birtokát.

Katalin mosolygott.

— Ön sok regényt olvasott, Mirowits, — mondá a nőstény, oszlán nyájasságával, — megvizsgáltatom igényjogát, bár magam higgye, kissé kétkedem rajta. De bizzék bennem és — olvasson jó könyveket.

A szegény ukrai nai a csárnőre szegezte nagy szemét, meghajtotta magát és az ajtónak tartott.

— Csókolja meg kezemet, Mirowits.

A fiatal hadnagy térdre borult a csárnő előtt. Két köny esett Katalin kezére.

— Gyermek! — mondá Katalin meglepetve. — Olvassa Voltairt és . . . várja meg határozatomat. Értette, Mirowits?

Mirowits zavartan vonta ajkaihoz a csárnő parányi kezét s ismételve megcsókolta. Azután fölkelt és kirohant.

Katalin pár pillanatig mosolyogva tekintett maga elé; azután csengetett és a rendőrfőnököt hívatta.

— Jegyezzen.

A miniszter előhuzta jegyzőkönyvét.

— Mirowits, hadnagy a Smolensk-ezredben.

— Kora?

— Hisz nem utlevelet ír ön.

— Tehát Mirowits?

— Fiatal, szép, bátor, dicsvágyó. Szerezze meg mielőbb katonai könyvét.

A rendőrminiszter meghajtotta magát.

— Apropos. Tudja meg még, voltak-e kalandjai és kivel és . . . van-e most kedvese. Érti?

— Értem.

IV.

A fiatal hadnagy kihallgatása után több mint egy hét mult el. A hadnagy nyugtalanul várta a választ. Egy este, a mint épen sétáról hazajött, csinos levélkét talált szobája padlóján. Kétségkívül az ablakon keresztül dobta be azt valaki. A levél Mirowitsra volt czimezve. Ismeretlen vonások, apró nyugtalan női irás.

A levél így szólt:

„Barátom! Ön választ vár a császárnőtől, de ki tudja, meddig kell várnia. A császárnő kegyes, hanem . . . feledékeny. Hogy elérjen valamit az udvarnál, védnökségre van önnek szüksége, egy nő védnökségére. Pétervárrott a nők uralkodnak. Én pártját fogom önnek. Ha elég bátor hozzá, jöjjön ma éjjel tizenegy óraker a kazani templom elé. Egy kocsit fog ott találni. Bekötik majd szeméit, összekötik kezét lábát. Ne ellenkezzék, ne kérdezősködjék. Édes jutalom várja önt.

Egy barátnéja.“

Mirowits fontolgotott, menjen-e vagy maradjon. Későre járt az idő s Mirowitsnak gyorsan kellett határoznia. Felölté köpenyét, fejébe nyomta kalapját és kisietett.

Az éj csillagtalan homályos volt. A kazani templom sűrű ködbe volt burkolva.

A templom előtt várakozott már a fogat. Lovai türelmetlenül ágaskodtak. Két álcás ember fogadta az érkezőt, könnyű békót tettek kezére lábára és szótlanul bekötötték szemét.

Hasonló kalandok napirenden voltak a három csárnőnek, Anna, Erzsébet és Katalinnak idejében s az elhaladók nem is szoktak már ügyelni az ily rejtélyes szöktetésekre. Most azonban nem járt ember az utcán. A hadnagyot a kocsiba emelték, rázárták az ajtót s a kocsi szélgyorsan elrobogott.

Amint Mirowits újra földet érzett lábai alatt, éles, csipős lég ütötte meg arcát. Alighanem szabadban voltak.

Fölvezették őt széles kölépcsőkön, folyosón és sok szobán keresztül. Azután a hadnagy magára maradt. Pár pillanat mulva megszólalt egy nyájas női hang:

— Ne féljen, Mirowits, jó helyre került.

Mirowits női ruhát hallott suhogni, két gyöngéd kéz vevé le szeméről a kendőt. Mirowits körülnézett, pazar fénynyel diszitett kis szobában látta magát, előtte alacsony hölgyalak állt, fekete felsőruhában, arcán fekete bársonyalczával.

— Még békóit kell hogy levegyem.

A hölgy levette a kézi békókat.

— A többit végezze ön maga.

Mirowits engedelmeskedett.

A hölgy reszkető kézzel vonta őt maga mellé egy kerevetre.

— Bocsánat különczködésemért, — mondá az álarczos hölgy, — de a lovag eltűrhet ilyesmit hölgyétől. Fontos okból kell, hogy titkokba rejtőzzem, de mi sem akadályoz abban, hogy önnel együtt lehessenek, hogy önt szeressem, hogy enyémmek nevezzen. Szeretem önt, Mirowits.

A hölgy Mirowits vállára dőlt és átkarolta nyakát. Mirowits szive hangosan vert, megfogta rejtélyes barátnője kezét, ajkaihoz emelte s majdnem szégyenlős hangon mondá:

— Bocsánat, asszonyom, hogy nem szólok önhez szerelemről, és hogy igen kérem, bocsásson el innen azonnal. Ön próbára tette bátorságomat, kényszerítve voltam ön előtt megje-

lenni, de szeretni nem szerettem önt. Vallomásom nem sérteti meg önt. Nem ismerem s még arcvonásait sem láttam. . .

— Leálczázom magam.

— Az égre kérem, ne tegye.

A hölgy negédes mosolylyal felelt és levette álarczát. Kecsés kis arcot látott Mirovits, fekete nagy szempárt, igéző ajkakat.

— Nos, tetszem-e önnek?

Mirowits leborult a szép nő előtt.

(Folytatása köv.)

Vadméh-vadászat Amerikában.

Tulajdonképen minden méh vad, azaz nem szelidíthető meg annyira, hogy valóságos háziállattá váljék, mint egyéb állatok, legfőleg csak annyira bírható, hogy bizonyos föltételek alatt, lakásunk közelében, meghatározott helyen tartozkodjék. De oly gyengén érzi magát lekötve még azután is, hogy gyakran a legkisebb okra fölkerelkedik, s rajostul megindulva, új telepet keres, közelebb-távolabb eső erdők egy-egy odvas fájában ütven föl új tanyáját.

Mielőtt így megszöknének, már előbb kiszemelik leendő új tanyájuk helyét, s azt gondosan kitisztítják, szóval lakható állapotba helyezik, mielőtt beleköltöznenek.

Ha évekig tartozkodott is már valamely raj a ház közelében, szökési ösztönét el nem veszti, s ha megindult, rendszeresen valamely fán vagy bokron megállapodik rövid időre, hogy a fiatal anyaméh erőt nyerjen a továbbrepülhetésre. Rendszerint jó időt választanak a szökésre, s ha utközben csak kis felhő vagy szélroham is éri őket, azonnal visszasietnek elhagyott kasukba.

Ha a tulajdonos ily szökevények közelében még jókor kast helyez el, többnyire beleszállnak, de nem ritkán aztán megint továbbrepülnek abból. Ismétli leszállásra akként bírhatók, hogy vizet fecskendenek vagy földet szórnak közéjük.

Az erdőnek tartó szökevény-rajok nem rendszeresen sorakozva, madarak módjára, hanem zavaros nagy gomolyokban hömpölyögnek előre, s néha hátrafelé is téve mozdulatot, mint a levegőbe szórt polyva; folyton tartó zümmögésük közben nem igen emelkednek magasra, csak épen annyira, hogy semmibe bele ne ütközhessenek; ha azonban mély völgyek fölött átvisz utjuk, ilyenkor sokszor pusztaszemmel ki nem vehető magasságban maradnak.

Elől néhány magános méh repül, mintegy előőrsök, s miután rendszeren egyenes irányt tartanak, nem nehéz követni őket, kivéve, ha természetesen vizeken vagy nagyobb erdőkön szállnak át.

Ha új tanyájukon megtelepedvén, tulajdonosok rájuk talált, kétféle módja van ismétli hazaterelésükre, illetőleg mézük megkerítésére.

Az első cél érdekében a fát szokás levágni s a kast közelbe elhelyezni, melybe rendszeren beszállnak; ha pedig csak a másik cél lenne elérendő, a fában hagyják őket tanyázni őszig, s akkor vágván ki a fát, hónapokig gyűjtött mézüket elszedik.

Amerika erdős hegyes vidékein nagy számban tanyáznak ily függetlenségre jutott méhrajok, s különösen Floridában hordószámra szolgáltatják a mézet a favágóknak, kik rendszeresen üzik annak gyűjtését.

Rendszeren a szeptemberi napokat választják vadászatukra;

ez időtájt a méztartalmu virágok már nagyobbára elvirágoztak, s a méhek messze tájakra kénytelenek eddelért elrepülni.

A méh vadász, ha még nem ismeri tanyájukat, az erdőszélben áll meg leskelődni, üvegfödéllel ellátott dobozával, mely sejtmézet tartalmaz, s melyet az erdőn kívül letesz valahol a földre, s várja, a mig egy méh száll arra valahonnét.

A méz illata csakhamar hoz oda legalább egyet, mely siet tele színi magát az édes eddelből.

A vadász, ki néhány lépésnyi távolban meghuzódott, lesi, hogy mily irányban fog az megindulni.

A méh, amint jóllakott, egyenesen fölrepül, s egy darabig keringél a levegőben, a mig megtalálja otthona irányát. Ha az erdőnek veszi útját, a vadász bizonyos róla, hogy vad méh, s várja, mig majd többedmagával visszajő? — Ha valamely majorság felé repül, akkor nem gondol vele többet, s leskelődik, a mig olyanra nem akad, a mely vad rajhoz tartozik.

Ha csakugyan egy ilyet volt alkalma megvendégelni, az, miután jóllakva elrepült az erdőnek, föltéve, hogy tanyája nincsen messzebb félmérföldnél, tizenöt perc mulva egész raj kíséretében visszajő, s miután teleszitták magukat, elrepülnek, hogy még jobban megszorodva, újra meg újra visszajőjjenek. Nem sokára aztán valóságos szakadatlan vonal keletkezik a mézes doboz és a méhek odvas fája közt, melyben tanyáznak, s melyre a vadásznak könnyű már most ráakadni.

Hanem nem mindig jár nehézség nélkül a legelső vadméhet a mézes dobozba csalni, s gyakran órákig is hiába várakozik erre a vadász, s még azután is sokszor nehéz az első vonal megállapítása. A méh repülését, kicsiségénél fogva nehéz szemmel kísérni, s gyakran különféle külső körülmények, szél, stb. leterelhetik útja irányáról, s így a vadászt is félrevezeti. A vadász azokból nem ritkán a dobozba került legelső vadméhet megfogván, szárnyára vékony pamutfonalat illeszt, melyet mégis könnyebben szemmel kísérhet repülése közben, vagy ugyanezen célból behinti liszttel.

Leggyakoribb szokás azonban kénporral hinteni be a vadméhet, e legbiztosabb mód a mézet tartalmazó fa felfödözésére. A méhek ugyanis nem szenvedhetik a kénszagot, minélfogva ily kénporos méh szokatlan erős mérges zümmögést támaszt repülés közben, s így könnyebben követhető, de maga a raj hamarabb elárulja tanyája hollétét ily kénporos társ megjelenésére, mert azonnal oly általános lármás zsongást támaszt, mely száz lépésnyire is elhallatszik. A kénszag azonban még sem kiállhatlan annyira rájuk nézve, hogy azért a mézes dobozhoz seregesen el ne látogassanak. És minél több érkezik onnét bekénporozva vissza a fához, annál nagyobb itt a zibongás, mely már jó messziről utba igazítja a méh vadászt.

Szórakoztató időtöltés az, derült, enyhe napokon az erdőn járva, meg-megkopogtatni a gyanus vén fákat, s aztán hallgatózni, melyikben támad nyomban áruzó zümmögés.

Arra aztán gondosan betapasztják a fa odujának minden nyilását, kivéven egyet, melyen dohányfüstöt fúnak be, mi a méheket elkábítja, úgy, hogy mézük, melyet különben elkeseledve védelmeznének, akadály nélkül kiszedhető.

Nem ritkán még télidején is lehet vadmézet találni, mikor vastag hó horítja a földet. A déltájban melegen sütő nap ugyanis annyira átmelegíti a fa bordáit, hogy a méhek a szokatlan melegre s napfényre előmerészkednek, nem sejtve, hogy a mint a szabad levegőre érnek, megdermedten lehullanak a fatörzs tövébe, s eképen elárulják minden arra menőnek tanyájukat s mézkincsüket

Egy hét története.

Augusztushó 18-dikán.

Kellemes időtöltés. — Éjjeli meglepetés. — Színházi élvezim. — A kitanított csengetyű. — A lovagiasság jutalma. — Könnyű betegség. — Emsben. — Drága patika a konyha. — Tiszta szívvel. — Balaton-Füreden. — Maga az apát ur. — Fürdő-élmékek. — A nőipartanoda vizsgája. — Lelkes urnók. — A színházban. — Az arenában. — Murszka Ilma. — Egy furcsa történet. — Majd máskor.

Nem épen utósó gyönyörűség most nálunk a járdataposás. Higeszy ur — az a szemcsiptetője után általánosan ismert uri egyéniség, — azt állítja ugyan, hogy e részben nem az évszakban, hanem csak a járdában van különbség, nekem azonban csak az utósó napokról vannak ebben szívdobogó tapasztalataim. A váci utcza és corsórol (olv. sétasorról) nem is szólok, hanem egyebütt is a fővárosban, még ott is, a hol nincsen is járda, és különösen az ujjvilág-utczában — hogy nem tudtak még valami történelmi nevet találni neki! például: Aranyas-utcza, miről különben is híres — a hol az írók és művészek Olympusa diszlik, az ember három lépést nem tehet a nélkül, hogy valaki — rendesen hátulról — meg ne állítsa. Csak a napokban is úgy éjjél tájban oda megyek a színházból — korábban nem mertem, az építkezés miatt — és a mint befordulok az utczába, egyszerre csak nyakamnál fognak! Ugy megörültem neki! Azt hittem, kedves „Jó-reggelt-kivánok“-jaink egyike, éjjeli világításban, és nekem egy hatosom sem volt a zsebemben, — hogy szedem tehát rá a jó embert! De nem az volt, hanem ismét csak egy olyan, a minő előtte, meg még előtte való nap már a jó ég tudja, hányadszor megállított. Most az egyszer nem jutott az eszembe, a nagy élvezettől, melylyel még a színházból tele voltam. A „Peleskei nótárius-t adták, a mit ezuttal csak kétszázhuszonkilenczedszer láttam, így aztán nem csuda, hogy egy kicsit elfelejtettem magamat és csak mikor emberemnek — egy gyufa segítségével, a mit a gázlámpához tartottam — jól a szemébe néztem, vettem észre szörnyű tévedésem, mert ez is „idényi“ volt, szintén hazajött valahonnan, épen úgy, mint a másik, a harmadik és a századik a mi „kedves barát“-aink közül, a kik pár hétre oda voltak, és most lassankint visszazálingoznak és oh az az öröm és boldogság, az a sok: „Hogy vagy“, és „Hogy él-tétek itthonn világotokat?“

Persze, azt akarja, hogy én viszont ugyanazt kérdezzem tőle és én szívesen teszem meg neki ezt az örömet, így legalább nekem is jut valami belőle „lelkileg“. Mindnyájából azonban nem kérnék; például X. barátoméiből. Nemnevezem meg a fürdőt, a honnan visszatért, úgy sincsen több ilyen a hazában, barátom szerint. Az a szolgálat! Szobájában — és az a szoba! — a csengetyű, akárhogy huzta-rángatta is kötelénél fogva — mert kötélt volt, valóságos hajókötel, vékonyabb azt ki nem állta volna — nem akart szólni. Bizonyára kitanították rá, vagy talán leharapta a nyelvét, mérgében, a sok hiábavaló csöngetéstől. Három álló napig — mondja barátom — nem tett egyebet, csak csengetett, csak azért is csengetett, és csak negyednapra kapott — ágyneműt, akkor is tévedésből, a szobalány elvétette az ajtót — sötét éjjel volt már akkor. — Már most megvolt az ágynemű, de nem volt szoba. Késő éjjel egy asszonyság, vagy is inkább egy

grófnő érkezett meg, és mivel mindent magával hozott, erős főfájást, tiz láda kalapot, három inast, két gyóntatót, szobát azonban egyet sem, és mivel az én barátom, mint minden fiatal házassulandó, annyi fényes jelét adta udvarias lovagiasságának, által kellett adnia szobáját az ujonnan érkezett vendégnek. A bérlő azt mondta, hogy ez a fürdői szabályokban így megvagyon írva. Barátom még azon éjjel ott akarta hagyni a fürdőt, és csak az ágynemű kedvéért — a mit annyi idő óta kinosan nélkülözött — maradt még ott ez egy éjszakára. A folyosón-e, vagy valamely fürdőkádban? maga sem tudja; még aludt, mikor a kocsi-ra ült és elvágtatott.

Szomorubb kimenetelű volt reám nézve egy másik hazatérő barátommal való találkozásom. Nem éjjél volt akkor, hanem fájdalom, dél tája. Épen ebédre mentem, midőn elfogott, és ez is tele volt panaszszal. A fürdő gyönyörűen használt neki, hanem a többi! Betegebben jött haza, mint valaha! Kérdem, mi baja? — Azt csak a jó Isten tudja! Alig érzem magam, — válszóla keresztre feszített arczczal, ámbár egy kicsit el volt sülve. Ügyekeztem a vendéglőbe kísérni szegényt. Megrendeltük a levest, az én szegény barátom evett ugyan, hanem azért még mindig tele volt panaszszal; én csupa részvétellel hallgattam; az én barátom egyre evett és panaszkodott, engem egyre jobban jobban elfogott a szájalom; egyszer csak úgy érzem, hogy nagyon éhes vagyok; eszembe jut a leves; nincsen; kérdem, hová lett? a pinczér mosolyogva, szegény barátomra mutat. — És a hus? — És a tészta? — És a pecsenye? — A pinczér minden kérdésemre csak mosolyog, szegény barátomra mutatva, a ki most is mindig csak evett és panaszkodott. — Hogyan, hát a nekem szánt adagokat is? — A pinczér csak mosolyog és akkor szegény barátom is kezd eszmélkedni, hogy biz az nem épen lehetetlen, hogy a nekem szánt adagokat is ő ette meg; mióta haza jött, nem tesz egyebet, csak eszik, és mégis mindig éhes; ez az ő betegsége, hogy nem tud jóllakni, és ezt a betegséget a fürdőről hozta magával; akkor nem tudta, de most rájött, hogy az éhenhalástól való félelem üzte el a fürdőről. — Hogyan, hát nincsen ott vendéglő? — Sőt, az a baj, hogy van! A régi időkben nem volt, és az emberek hoztak magukkal egynéhány szekér életrevalót; de most, hogy vendéglő van, nem hoznak, és a vendéglőben ha adnak, ha nem adnak, az ember egyformán nem tud jóllakni; akkorák az adagok, hogy ha szemébe esik, sem lehet meglátni, és nem is igen adnak, panaszkodott az én szegény barátom, egyre magába szedve az Isten és a pinczér adományait, hogy nekem alig jutott.

Sok volna, elbeszélni mindazon furcsábbnál furcsább szomorúságokat, a miket az én barátaim ki erről, ki arról a fürdőről emlékül haza hoztak. Bizonyára jó rész Hári János is van benne, de csak a tizedrésze is ha igaz, akkor sem lehet szó nélkül hagyni, épen azért, mert szeretjük hazai fürdőinket. Gyógyerejűkre nézve bármely világfürdővel mérközhetnek, és ha igaz is, hogy a világfürdőknek hasonlithatlanul több vendége van, mint a miéinknek, Emsnek például 60,000 vendége volt e nyáron, ott tehát a kényelem és csinra is hasonlithatlanul többet lehet költeni; de nem is a csin és kényelemről, hanem csupán a t i s z t a

ság és rendről szólunk, és arról, hogy ha már a patikánál is drágább ott a konyha, legalább konyha legyen; ez az, a mire a mi fürdőink tulajdonosait szépen kérjük, eddig szántsándékkal nem szóltunk róla, nem akartuk a közönség kedvét szegni, de most idény multán, nekik maguknak is szolgálatot teszünk vele, ha szavakat adunk a sok keserű érzésnek; egy egész esztendő áll megint előttük, a mit föl lehet használni czélszerű javításokra, előre való gondoskodásra, hogy tavasszal újra csak a hazai fürdők mellett apostolkodhassunk, a mit ép olyan örömmel teszünk, mint a milyen nehéz és tiszta szívvel — most gáncsolódnak.

Lán, most is édes-örömet hozom köztudónásra azt a nagy buzgóságot, melyet Balaton füred jeles fürdőorvosa, Orzovenszky ur az ottani betegek körül kifejtett, valamint a tihanyi szerzetes urak szives előzékenységét a füredi vendégek iránt, a kik természetesen nem mulasztják el fölkeresni e természeti szépségei- és történelmi nevezetességénél fogva egyaránt gyönyörű helyet. Elöttem fekszik egy levél, melyben egy piczi gyermek lánya, az ezen zárdában töltött néhány órát leírja, és ez is tele elragadtatással. Csak úgy áradoz, hogy milyen nyájas és szives volt hozzájuk „maga az apát ur.“ Már a fogadtatás is csupa öröm és barátság volt, mintha csak rég várt rokonok érkeztek volna. Azután „maga a kedves apát ur“ kalauzolta őket a nevezetes látni valók megtekintésében, megmutatta a könyvtárt, a könyvnyomdászat első korából való nyomtatványaival, „melyben olyan furcsa betűk vannak“; az egyházat, a sirboltot, „András király sirjával, de a ki már nincsen benne“, a nevezetes misemondóruhákat, még azt is, melyet a belga királyné, boldogult József nádor lánya, brüsszeli csipkéből a zárdának küldött; az aranyból, ezüstből készült oltárterítőt, a mit még Mária Theresia királynétől ajándékol kapott a zárdá; a gyönyörű kertet, melyből „maga az apát ur“ egy-egy virágbokrétával kedveskedett a hölgyeknek, „még a kicsiknek is“, és a mit ezek természetesen legbecsesebb fürdői emlékeik közé tettek el; a tihanyi visszhang emléke mellett, bizonyára kitűnő gyógyforrásának, de bizonyára a kormányzat részéről minden alkalommal nyilvánuló gyöngéd figyelemnek is köszöni e fürdő jeles hírét és nevét, azért tehát —

Azért tehát forduljunk vissza szépen a fővárosba, mert a „hazatérők“-ön kívül is van még mit elbeszélnem e hétről.

Mikor már minden iskola bevolt zárva, csak akkor adott a nőiparegylet tanodája vizsgát, mult szombaton; azért olyan későn, mert legkésőbbben is nyílt meg, februárban; alig egy éve tehát, hogy e tanoda áll, és máris megmutatta, hogy jeles intézetet fog benne birni a hazai művelődés, csak egyszer kellőleg megerősödjék. Szép vendégkoszoru volt jelen e vizsgán, a jeles elnöknő, választmányi urhölgyek, Bója Gergely tanfelügyelő ur, a növendékek szülei, az egyleti növendékek számos barátjai és gyönyörködtek a meglepőleg szép eredményben, a mit e növelde rövid fennállása daczára felmutatott. Csak olyan kitűnő tanárok, mint Hölcher kisasszony, a növelde igazgatónöje, Berecz Antal, György Aladárné, dr. Karl, dr. Császár, Greszler kisasszony — a kézi munkákban, — telhetett ez ki, és most, hogy a kezdet nehézségei szerencsésen le vannak küzdve, kétszeresen üdvözölhetjük a nőiparegyletet e tanoda felállításáért, mely bizonyára dicséretesen meg fog felelni hivatásának, és a nő családi hivatásának figyelembe tartása mellett, a gyakorlati élet számára képezi leánynövendékeit. Ez az egyetlen ilyenmü leánynövelde a hazában, általános érzett hiány betöltésére van tehát hivatva, azért valóban méltó is egy a közönség lelkes pártolására, mint a kormány megfelelő segélyezésére.

Bója Gergely tanfelügyelő ur meleg szavakban fejezte ki

elismerését az intézet tanárainak buzgó és azért sikeres fáradozásukért, ugyanezt teszem én is az áldozatkész Kühnelné, Ziererné és Hentallerné urnőknek, a kiknek szives adakozásából szereztettek meg a kitűnőbb növendékek jutalmi emlékei.

Ez a szombat különösen szerencsés nap volt reám nézve. A színházat is akkor nyitották meg újra. Nem lettek ugyan kétszen az építkezéssel, hanem elől-hátul szépen körüldezkázták, hogy a közönség kedvet kapjon hozzá, a többit aztán bátran bizhatták a jó régi „Tell Vilmos“-ra. Ilyen ünnepléses alkalomnál nem szeretek utósónak maradni; jókor beállítottam tehát; hanem elsőnek sem igen szeretek lenni, még a színházban sem. Olyan különösen néznek akkor a páholyok meg zártszékek az emberre. Azok mintha megakarnák enni, ezek mintha megakarnák harapni; talán a Muzsák végett, a kik egész nap ott mulatnak. Az előcsarnokban maradtam tehát. Ugy is egy kicsit körül kell nézmem, ha valjon szebb-e most a színház, mint fejlődés előtt, és volt is mit nézmem. Mindenek előtt a főbejárás. Jobbról-balról lesz egy nagy kapu a kocsik számára, a melyekből azonban most még csak egy kis kapu látszik, a gyalogosok számára. A főbejárat közepén három ajtó nyílik, mind a három régi, mind a három az előcsarnokba nyílik, az is régi, hanem az előcsarnokban már csak a ruhatár és cukrászda van, az is mind a kettő régi, csak hogy most ők az urak ottan, nem pedig, mint eddig, zsellérek, és az igen szép és hasznos ujtítás, mert most majd mindig azon este kapjuk vissza felöltőnket, a melyen a ruhatárba adtuk, és a más tálczájáról sem eszszük le a frissitőt. mint eddig, a nagy szorongástól. Mindezt egy jó fél óra alatt alaposan megnézhettem, és mivel még mindig csak én voltam ott az első ember, tovább folytattam műépítészeti tanulmányaimat; a főbejárás belső ajtajából láttam az új társalgótermet, a melynek olyan a hangvitele, hogy a vastag szót tovább nem adja, még az igazgatóét sem, legalább Szigeti barátom úgy mondja, látni azonban még nem lehet belőle. Továbbá az új öltözőt, a mi szintén felséges ujtítás, legalább nem lesznek „közbejött akadályok“, mi alatt eddig leginkább a léghuzamos öltözőkben gondosan ápolt náthák, hurutokat és fejbántalmakat kell érteni. Az új öltözők úgy lesznek építve, hogy semmi féle Szél urfi oda be nem juthat, ha még annyi pénze legyen is.

Ezt is bőven értem rá át- meg áttanulmányozni, mert még mindig én voltam ott az első ember. Kezdtém tehát arra a gondolatra jönni, hogy a közönség — pusztá szavára is elhitte Szigligetinek, hogy a mit igér, azt meg is tartja, és nem akar ma szemével és füleivel arról meg is győződni, ugysis fejből tudja már a jó régi „Tell Vilmos“-t; így aztán magam is kénytelen voltam otthagyni, nem akarok első lenni. Semmi kétség, az előadás azért megvolt; hogy is ne, mikor Szigligeti mondta, hogy meglesz; hanem azt, hogy hányan nézték, senki sem tudja nekem megmondani, még a színészek sem; egy sem akarja bevalani, hogy azon este játszott. „Tell Vilmos“? Annak csak szólni kell, és egyedül is járja nálunk, mond.

Egyenesen a birkozdába mentem; az most egy roppantul keresett arena a kerepesi uton, melyben a kinek kedve van hozzá, nem csak néző, hanem szereplő is lehet; a közönség tapsai biztosítva vannak számára. Nem úgy az oldalbordái, abból egy párt ott is hagyhat „a művészet oltárán“, mert a főhős okvetetlenül földhez vágja, épen ez az ő „erős“-oldala, minden este kiáll a színpadra, egy szál birokra, kihívja a világot, és minden este akad néhány Sándor, a kit ezek a babérok nyugodni nem hagynak; erővel föl akarja szedni a földről, összeakaszkozik tehát a főhőssel, — természetesen a magasabb öklészet törvényei szerint, és ugyanezen törvények szerint okvetlenül föld-

hez is vágatik; és ez olyan szép! Akár egy bikaviadal! És a jutalom sem maradt el, a közönség úgy tapsol, hogy a fél keztyűjét sem viszi haza egyik sem, mert nem is hozott. A legmulatságosabb a dologban egy „ismeretlen álarcos.“ Az minden este pontosan ott terem a porondon, pontosan kiterítették, és a közönség égre-földre esküszik, hogy ez álarc alatt — nem valami mészáros- vagy timár-legény, hanem — kimondani is neveltség! — minden este más-más fiatal főúr próbál szerencsét a világhírű „birkász“-szal, sőt mult hétfőn egész bizonyosan tudta, hogy az est hőse nem más, mint — hallottak már ilyent? — gróf Zichy Ferraris Viktor!! Az egész hir természetesen ügyes lépvessző a vállalkozók részéről, csak azon lehet csudálkozni, hogy van a fővárosban olyan ember, ki a mi főrangú fiatalágunkról elhiszi az ilyen badarságot, különösen most a választási törvény feletti főrendi hadjárat után; pedig van olyan ember.

Mikor még ezt is elhiszi! Mult pénteken egy Cziriák János nevű fodrász, a ki azonban mellesleg hadapród is volt, főbe lőtte magát, és a rossz emberek mindjárt tudni akarták, hogy azért végezte ki magát, mivel ennyi meg ennyi éve már hadapród, és még sem léptettetett elő, valamennyi társai hadnagyokká, főhadnagyokká lettek már azóta, csak ő róla feledkeztek meg állhatatosan, pedig egyike volt a legmiveltebb ifjakkak, de nem léptettetett elő, most újra beszóllittatott, még mindig csak mint hadapród — nem megy, mondta volna, inkább meghal, és meghalt, mert — fodrász volt — mondják, és ezt is van, a ki elhiszi, pedig ez már képtelenség! Hisz igaz, hogy társai mindannyian előléptettek, csak ő nem; és az is igaz, hogy nagyon művelt ifju és kitűnő katona volt, és az is igaz, hogy azért végezte ki magát, mert elő nem léptettetett, de hogy azért ne léptettetett volna élő, mert fodrász volt? — ugy-e bár, ez már nem lehet? Ilyesmit mai nap csak gondolni is — képtelenség!

Épen olyan képtelenség, mint teszem azt, hogy kegyetek még elfognák olvasni azt az épületes történetet, a melylyel a mult hétről adós vagyok. Tehát — majd máskor. — i — r.

Budapesti hirvivő.

** (Király ö Felsége) születésnapját mult szerdán szokásos fényvel ünnepelte meg a főváros. A városháza tornyán, a nemzeti színházon, a lánchidon, a Dunán horgonyzó hajókon nemzeti zászlók lobogtak s a konzulok kitűzték az általuk képviselt államok lobogóit. Reggel öt órakor a gellérthegy fellegvállról 24 ágyulövés hirdette ama nap viradtát, melyen ő Felsége 44-dik életévét betöltte, a főváros összes laktanyáiban riadót fújtak s a katonai zenekarok harsogó zenével vonultak végig a főváros legnépesebb utcáin. Tíz órakor a várbeli főtemplomban ünnepi mise volt, melynél a fővárosban időző miniszterek, papi és világi méltóságok, s a különböző hatósági küldöttségek, továbbá a társadalom minden osztályából nagyszámu közönség volt jelen. Ugyanez időben a főváros többi templomaiban is voltak istentiszteletek. Délután a miniszterelnökség a polgári-, József főherczeg a „Hungariá“-ban a katonai méltóságokat vendégelték meg. Este a színházakban diszelőadások voltak: Budán a „Huszárcsiny“, Pesten „Luczia“ Murska Ilma kisasszony közreműködésével. — A király Olaszországba utazását az „Unita Nazionale“ mint bizonyosat állítja, sőt már az ünnepélyességek programját is közli. Nevezett lap szerint ő Felsége Nápolyban látogatná meg az olasz királyt.

** (Jótekonyság.) Izsákfán Wallis Gyula gróf ur és áldott szívü neje: született Somogyi Ilona grófnő, 600 azaz hat-

száz írtot adományoztak az ottani tüzérvallottak közt, szükségükhez mért arányban leendő kiosztás végett.

** (Rózsás napló.) Budán volt Fejér János államszámvevőszéki főszámvizsgáló két leányának: Fejér Ilka és Mariska kisasszonyoknak esküvője; az első Schöna Aurél, takarékpénztári hivatalnok, a másodikat Speidl Bódog államvasuti mérnök vezette oltárhoz. — Hollós László ismert író és budai reáltanodai tanár, mult vasárnap tartotta Gencsen, Vasme gyében esküvőjét Herteleny Ilona kisasszonnyal, Herteleny Károly volt honvédeztredes leányával. — Bokrossi Krassek Leontine kisasszonyt, a szini képezde szép reményekre jogosító növendékét e napokban jegyezte el Néméd János fővárosi tisztviselő. — Rózsnyón Hubay Miklós, jeles fiatal ügyvéd jegyet váltott Kiszeby Málvin kisasszonnyal. — Rimaszombatban e hó 12-dikén kelt össze Makray Aladár fiúmei lakos Fornét Clementin urhölgygyel, Fornét Jenő királyi törvényszéki bíró leányával. — Novák Ferencz erdőmester jegyet váltott a kedves Kovács Etelka kisasszonnyal, Gyulaféhérvárt. — Abrudbányán pedig Molnár Géza tordai magyar királyi törvényszéki jegyző eljegyzé Fibán Károly abrudbányai bánya műorvos kelleméds leányát: Fibán Etelka kisasszonyt.

** A nagy tombolajáték, melyet a magyarországi központi Fröbel-nőegylet négy gyermekkertje javára szombaton és vasárnap a császárfürdőben rendezett, minden tekintetben kitűnően sikerült. A nagy gyógyudvarban, hol az izlésesen megválasztott s részben értékes nyeresémtárgyak kiállítva voltak, mindkét napon igen nagy néptömeg gyűlt össze s főleg a délutáni órákban roppant volt a tolongás. A választmány hölgyei, mindenekelőtt az egylet érdemduz alelnöknője: Rosenzweig Saphir urhölgy, ki a tombolát rendezte, két napon át bámulatos buzgalommal és szeretetreméltósággal fáradoztak, hogy a tombolát a közönségre minél érdekesebbé és az egyletre minél jövedelmezőbbé tegyék. Törekvésük mindkét irányban sikerült, mert a kedvezőtlen idő daczára is a tombola igen nagy közönséget vonzott a császárfürdőbe s a játék késő estig a legnagyobb élénkséggel folyt. Budapest bájos hölgyeink egész sora buzgólkodott a jegyek elárusításában, mások virágot, süteményt, szivart árultak s szeretetre méltó fáradozásuk h a t s z á z frtnyi jövedelmet hozott a Fröbel-egylet pénztárának.

** (A „pest férfi-dalegylet“) e hó 19-dikén a polgári lövöldében Stoll Péter karmestere vezetése alatt „nyári dalestélyt“ rendezett a következő műsorozattal: „Magyar leány“ kar Thern Károlytól, énekelte az egylet; dal „Mártha“ operából, énekelte Schaffer József egyleti tag; „In blauer Sternennacht“ kar bariton-szóval, énekelte Guttmann Ádám egyleti elnök; dal a „Sevillai borbély“ operából, énekelte Farkas Ottilia kisasszony; „Oh ne mondj engem“, kar Egressi Bénitől, énekelte az egylet; „Di Thräne“ solo quartett Wittól énekeltek Schwarz Henrik, Guttmann József, Graff Vilmos és Koller Károlyi egyleti tagok; „Ständchen“ kettős Schubert Ferencztől, énekeltek Stoll Sándor egyleti tag és Guttmann Ádám egyleti elnök „Narren Poesie“, kar Koch de Langentretől, énekelte az egylet. Az eredményről jövőre szólunk.

** (Murska Ilma) kisasszony diadalmasan kezdte meg vendégszereplését a nemzeti színpadon. Ő régi ismerőse a fővárosi közönségnek, és mióta utószor hallottuk, nagy terjedelmű hangja keveset szenvedett, iskolázottság tekintetében pedig még gyarapodott ép úgy, mint kedves játékában. Erőteljesen, hévvel énekel s tiszta futamai zajos tapsot és többszörös kihívást szereznek számára.

** (Tompa Mihály) siremlékére 1872-ben Rozsnyón tar-

tott bazár eredménye 2190 frt volt. Ezen összegből a bazárt rendező bizottság Hanvay Zoltánnak, mint a Tompa Mihály sirmélték felállítás bizottság elnökének átadott 1350 frtot, vagyis azon összeget, mely az emlék fellitása és fenntartásához szükségeseltetett. A többi pénz pedig, mely 840 frtot tesz ki, az országos irói segély-egylet javára — „Tompa Mihály alapítvány czim alatt“ — fordittatni határozottatott. A pénz a nevezett czélra e napokban elküldetett.

** (Népiünnepély) lesz e hó 30-dikán az ujpesti kikötő-szigeten. Az ujpesti Fröbel-nöegylet buzgó tagjai fogják rendezni s tiszta jövedelmét az egylet által fentartott gyermekkert javára fordítják. A közönséget lövonatu vasut s helyi gőzösök szállítják az ünnepély színhelyére, hol katonai ünnepély és népzenekarok, tüzi játék, fakuszás s más népiünnepélyvel járó mulatságok fognak szórakozást nyújtani. A belépti jegy 40 krajczárban van megállapítva, minélfogva remélhető, hogy nagy közönsége lesz.

** (Szerencsétlenség ünnepi mulatságon.) Thaisz Elek főkapitány s még egy pár szenvedélyes vadász szombaton foglyászni mentek a határba és a felrebbenő foglyokra, meglehetősen alacsony távlatban löttek. Ennek azonban szomorú vége lett, mert egy szem sörét a lövő irányban távolabb álló erdőkerülő szemébe furódott. A vadászattal természetesen azonnal felhagytak s a szerencsétlent a Rókus-kórházba szállították, hol dr. Siklósi Gyula másnap a sörétet szerencsésen kivette s minden további bajnak utját állotta. Remény van arra is, hogy a szegény ember szeme világát sem veszti el.

** (A „Buda“) budapesti közlekedési propeller kormányosa: Penzi Károly és Wikete Károly hajóslegény közelébb egy gyümölcsessel terhelt hajót, melyen nyolcz ember s néhány gyermek volt, mentettek meg az elveszéstől, a gyümölcsőshajó a rudasfürdő melletti áramlatba jutott s ott valamely hajó oldalán okvetlen széttört volna, de Penzi és társa észrevéven a veszélyt, oda siettek hajójukkal s mind a hajót mind a rajtalevőket megszabadították.

** (Víz szállítása a svábhegyre.) A fogaskerekű vaspálya vállalata, azon dicséretes intézkedést tette, hogy a vízben szükkölködő svábhegy lakóit tetszés szerinti mennyiségben jó ivóvízzel látja el, és azt saját két akós hordóiban 15 krjával szolgáltatja ki a felső pályaudvarnál, tehát olcsóbban, mint a hogy sok helyütt a városban fizetik a víz hordóknak. A vállalat továbbá podgyászt, butort stb, is szállit fel és le, a mi különösen a hegyen nyaraló felekre nézve igen előnyös, minthogy a szállitás sokkal olcsóbb és azonkívül a szállitmányok nincsenek a meg rongáltatásnak majdnem elkerülhetlen kitéve.

** (A nemzeti színház) igazgatósága által hirdetett népszinműi pályázatra 1874. augusztus 16-dikáig, mint határnapig, a következő pályaművek érkeztek be: „Képviseleválasztás,“ „A negyedik parancsolat,“ „A bús legény,“ „A számadó leánya,“ „A marosfalvi lányok,“ „Felvég és alvég,“ „Fortuna szekere,“ „Fiu-e, vagy leány?“, „Czigányleány,“ „Árva Pista,“ „A mit isten összeszerkesztett,“ „Bandi,“ „A hit boldogit,“ „A menekült,“ „Panna asszony leánya,“ „A börsönyi fiuk,“ „A néptanító leánya,“ „A falu roszsza,“ „Az idegen,“ „Gyöngyösök,“ „Az árvák atyja,“ „A falu szépe,“ „Cserebogár,“ „A korcsmáros leánya,“ „A nép.“

** (A népszínházról) néhány nap óta azt beszélük, hogy a bizottság kifogyott már a pénzből és az építést nem bírja folytatni, azért most már a dalmüszínház alapjából fogják építeni és addig, mig a sugáruti épület elkészül, dalmüszínháznak használják. Akkora remélik, a népszínházi bizottság lesz azon hely-

zetben, hogy a népházat vissza csinálja népszínháznak. Így beszélük, mennyi igaz a dologban, mennyi nem igaz? majd megválnak.

** (Zenemű.) Rózsavölgyi és társa kiadásában Budapesten megjelent: „Vályi Emlék“, 24. magyar ábránd. „Még a buza ki sem hányt a fejét,“ és „Áldogáltam a tó partján, szomorú füz mellett,“ népdalok felett zongorára szerzé Székely Imre. Ára 1 frt 30 kr.

** (Irodalom.) Egy nagybecsű munka első kötete jelent meg Simor hercegprimás áldozatkészsége folytán. Az esztergomi egyházmegye történetének és okmányainak tárháza ez, melynek összeállításával már évek előtt Knauz Nándor bizatott meg. A mű öt kötetből fog állani. — Esztergomban Rényi Rezső ügyvéd eredeti források után egy terjedelmesebb olasz irodalomtörténetet irt, melyet jelenleg rendez sajtó alá. — Szentesen „Északi fény“ czim alatt humorisztikus lapot indítottak meg. — „Kacsa“ czim alatt Székesfejérvárt humorisztikus lap fog megindulni. — Emlékkönyv jelent meg a délmagyarországi történelmi és régészeti társulat ez évi májushó 20-dikán Temesvárt tartott harmadik ünnepélyes évi közgyűlésének emlékére. Az igazgató választmány megbízásából szerkeszté Janky Károly társulati titkár. Ez évkönyvben a közgyűlés tárgyain kívül négy becses értekezés is van: 1. Temesvár környéke a középkorban Pesty Frigyesztől. 2. Adatok a XVIII. század elején hazánkban folyt boszorkánynyomozások történetéhez, szegedi titkos levéltári iratok nyomán Varga Ferencztől. 3. Leírása a délmagyarországi történelmi és régészeti társulat birtokában levő titeli és karánsebesi régi köveknek Janky Károlytól. 4. Érmek és egyéb régiségek, dr. Despinics Pétertől. A derék egyletnek, mely történelmi irodalmunkat már több becses művel gazdagította, jelenleg 205 tagja van. A jelen füzet könyvtári uton is kapható. Bolti ára 1 frt.

** (Vegyesek.) Déák Ferenc e napokban hagyta el betegsége után először lakását s az állatkertbe kocsizott. — Simor hercegprimás augusztus 19-dikén Budapestre érkezett és a szent-Istvánnapi körmenetet ő vezette. — Erkel Elek ur (Erkel Ferencz fia), egy magyar zenejellegű operát fejezett be, melyhez a szöveget ő maga irta. Dalmüvét Aradon szándékozik bemutatni, az ottani új színházban. — A szini képezdének tanára Káldy Gyula lesz. Eddig Pauli Rikárd volt. — A budapesti angol főkonzult, Monson urat, Belgrádba neveztek ki konzulnak és diplomacziái ügynöknek. Monson ur a főváros minden körében közbecsülest vívott ki, s távozását őszinte sajnálkozás fogja kísérni. — A kerepesuti temetőben, közelébb szentségtörő kezek letépték Szerdahelyi Kálmán sirméltékéről az ércz álczat s a lantot is el akarták vinni, de ez nem sikerült nekik. Csekély lehet ott a felügyelet! — A folyó héten kedden csak egy felnőt személyt, hétfőn hármatot temettek el a kerepesuti temetőben. Annál nagyobb a halandóság a gyermekek közt; naponként átlag huszonöt gyermeket temetnek, így például vasárnap tizenegy, hétfőn pedig karminczhat gyermeket temettek el. — A lefolyt héten a fővárosban élve született 277 gyermek, elhalt 263 személy; a születések tehát 14 esettel mulják felül a halalozásokat. Az élve születtek közt volt 143 fiu, 134 leány. A halottak közt volt 157 férfi, 106 nő, egy éven aluli 124.

** (Halalozások.) Danielik Viktor, gymnaziumi tanuló, Danielik József osztálytanácsos egyetlen fia, az e nevű család utósó sarja, e hó 17-dikén, élte 16-dik évében meghalt. — Kolozsvárott Biasini Gyula negyedéves joghallgató e hó 11-dikén 22 éves korában elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

A málnaszörp készítése módja.

A következő módon készített málnaszörp évekig is eláll, és kivált betegnek üdítő, hűsítő itálnak nagyon ajánlható.

Nyolcz itcze málnát jól szét kell nyomkodni és egy nagy, széles száju üvegbe tenni, két itcze igazi jó borecetet öntvén reá. Az üveget jól letakarva a pinczébe kell vinni és ott négy napig pihenni hagyni, akkor felhozni és az egészet egy sűrű asztalkendőn átszűrni, olyformán, hogy néhány óráig csak magában folydogáljon le a gyümölcslé, és csak a vége felé szabad azt nyomás által sietetni. Ez meglévén, a levét meg kell mérni és a tüzre tenni. Minden itcze málnaszörpéhez egy font czukor veendő, melyet előbb finomra kell megtörni és ugy a forró lébe önteni. Ha látjuk, hogy a szörp egy kissé kocsonyásodik, azt rögtön le kell venni a tüzről, még melegen tetszés szerinti üvegekbe önteni, jól bedugaszolni és hűvös helyre használatig eltenni.

Nemzeti színház.

Augusztus 19-dikén: „A fősvény.” — Augusztus 20-dikán: „Hamlet,” Murszka kisasszony mint vendég. — Augusztus 21-dikén: „A rozslú őrzött leányok.” — Augusztus 22-dikén: „Dinorah,” Murszka kisasszony mint vendég. — Augusztus 23-dikén: „Ripacsos Pista dolmánya.” — Augusztus 24-dikén: „A vihar,” Shakespeartól, először. — Augusztus 25-dikén: „Rigoletto” Murszka kisasszony mint vendég. — Augusztus 26-dikén: „A vihar.” — Augusztus 27-dikén: „A próféta.” — Augusztus 28-dikén: „Nőm és hivatalom,” először. — Augusztus 29-dikén: „A windsoori vig nők.”

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: battist zsebkendő körüli francia himzés rajza; a keskeny szegély felett himzendő.

A 2-dik szám: alsó szoknyákra, párnákra stb. való széles himzés rajza.

A 3-dik szám: L betű.

A 4-dik szám: V betű.

Az 5-dik szám: betét paplanlepedőkre, párnákra stb.

A 6-dik szám: D betű.

A 7-dik szám: alsó szoknyákra való széles himzés rajza.

A 8-dik szám: G betű.

A 9-dik szám: zsebkendő körüli finom francia himzés rajza.

A 10-dik szám: Klótild fehérenműekre.

A 11-dik szám: G betű.

A 12-dik szám: Gizella név zsebkendőre.

A 13-dik szám: Egy kisasztaltakaró rajza, posztóra himzendő vastag selyemmel és selyemsujtásokkal, lehetőleg élénk színekben.

A 14-dik szám: két B betű egymásba fonva.

A 15-dik szám: B és E betűk egymásba fonva, cifrázattal.

A 16-dik szám: G betű.

A 17-dik szám: zsinórzási minta, ruhákra, felöltőkre stb.

A 18-dik szám: C betű.

A 19-dik szám: nagy kendő végébe való finom himzés rajza.

A 20-dik szám: J és D betű.

A 21-dik szám: D betű.

A 22-dik szám: gomblyuk körüli himzés rajza.

A 23-dik szám: gyermek-előke, finom piquére fehér vagy színes himző pamutlal himzendő.

A 24-dik szám: finom fehérenműekre való himzés rajza, point de lace-féle zsinórkákkal dolgozandó.

A 25-dik szám: H betű.

A 26-dik szám: A betű.

A 27-dik szám: Kamilla név fehérenműekre. És végre:
A 28-dik szám: kis tálcákra vagy takarókra való sarokrajz, keskeny zsinórkákkal kivarrandó.

Számrejtvény.

Szirmay Herminától.

7. 9. 10. Egyik ékessége a női fejnek, *haj*
3. 9. 10. 6. Miatta is nagy becse van a tejnek, *sajt*
6. 9. 12. Ős vezéreink egyikének neve, *Tas*
6. 11. 1. 9. 10. Világhírűvé tette drága leve. *Jonaj*
1. 5. 6. Epedve keresi a tikkadt vándor, *kiut*
5. 6. Igaz ember is rosra téved olykor; *ut*
1. 2. 3. Az égen találsz, mint csillagzatot, *kos*
7. 5. 12. Ez adja meg egyik főtáplálékod. *his*
8. 9. 1. 2. 4. Nincs nélküle kis pusztá, nincs nagy város, *lakos*
6. 9. 8. 9. 10. Hogy ha fekete, esős ősben sáros. *Talaj*
8. 9. 1. 9. 6. Vajmi jó volna, ha sok szájon lenne! *lakot*
6. 9. 3. 4. 2. Egy híres olasz költőnek a neve. *Tasso*
11. 7. 9. 10. A pór asztalán hajtban gyakran látjuk, *ohaj*
7. 9. 8. A szótlán embert hozzá hasonlítjuk. *hal*
1-12. Oly férfi ő, kinek dicső nevére
Lelkesedésre gyul a magyar vére; *Kossuth Lajos!*
Ki fején a Klio fonta koszoru
Nem hervad, jöjjön bár derű vagy ború.

Megfejtési határidő: szeptemberhó 16-dika.

A 30-dik számban közlött rejtvény értelme:

Kalász.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Lengyel Julia, Nagy Flóra, Fodor Mariska, Orosz Károlyné, Pap Irén, Malatinszky Etelka, Fáy Katinka, Nagy Károlyné, Eperjessy Emilia, Szirmay Hermina, Simon Ambrusné, Hudacsek Viktorné, Vitélyos Jnsztin, Batthyányi Anna és Janka, Davich Ferenczné, Rudnyánszky Gizella, Csiki Vilma és Antónia, Novák Kornélia, Kutochvíl Károlyné, özvegy Bese Elekné, Boros Francziska, Egry Mariska, Szentmihályi Riza, Dobay Juliska, Fehér Gézáné, Májur Kornélia, Dús Jakabné, Szüts Eszter és Veron, Ladányi Piroška, Warga Mariska, Temesváry Erzsébet, Füredi Anna, Virág Kornélia, Labáth Olga, Olgyay Emilia, Váczy Karéln, Vörös Juliska, Szabó Etelka, Spányi Jolán és Irma, Mészáros Teréz, Simon Mária, Lányi Andorné, Hevessy Klára, Buday Nelli, Károly Szidónia, Tóth Gáborné, Illinyi Mariska, Mátyás Izabella, Vásárhelyi Mari és Juliska, Kabdebó Berta, Lengyel Mariska.

A 29-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Csiki Vilma és Antónia, Durczás Irma, Novák Kornélia, Kovács Hodossy Berta, özvegy Bese Elekné.

Tartalom.

Az otthon befolyása. — Hulló levelek, Lithvay Viktóriától. — Fordulat, Prém Józseftől. — Kegyetlen csel, Sachar-Masochtól. — Vadnévadászat Amerikában. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

párnak ez ünnepélyen ugyanazon tanui voltak, mint 50 év előtt: idősb gróf Pejacsevich László és gróf Althanné; ugyanaz a pap is végzé az egyházi szertartást, a ki félszázaddal előbb eskette össze az ifju nászpárt. A közönség rokonszenves részvétellel kísérte ez ünnepélyt.

Vidéki vegyesek. Pankovics István ungvári püspökről azon szomorító hírt közlik, hogy betegsége oly rosra fordult, hogy felgyógyulásához semmi remény többé. — A békesme gy ei régészegylet egy küldöttség által fölkérte a közoktatásügyi minisztert, hogy a nemzeti muzeumban levő kettős példányok egyike engedtesse át neki. A miniszter megígérte a kívánalom teljesítését. — A czeplédi ifjuság Petőfi születésének megvétele javára e hó 29-dikén zártkörű táncvigalmat rendez. — A hajdunászi kerületben, melynek képviselője, Oláh Miklós, e napokban hunyt el, a 48-as párt Kühnel Ignác derék fővárosi ügyvédet léptette föl jelöltnek. — Nyiregyházán Mansberger szintársulata e hó 20-dikán kezdte meg előadásait; a társulat jelesebb tagjai: Czakové, Zádorné, Rott Mari, Láng Irén, Gerőfi, Somogyi és Szeles. — A Sóstón e hó 25-dikén Kossuth Lajos névnapját lakomával szándékoznak megülni a nagy száműzött nyiregyházi tisztelői. — Losonczon Miklósi szintársulata működik a közönség részvétlenségével küzdve. Elég jól játszanak, de üres padok előtt. — A zlatnói gyári munkások a hét folytán beszüntették a munkát, s a zavargások oly mérvet öltöttek, hogy hatósági intézkedések váltak szükségessé; a vizsgálat eszközlése céljából a losonci járásbíró a helyszínére ment. — Nagyváradon közelébb Margitay Dezsőtől egy „Zsidó kortes“ című népszínművet adtak elő, melyet igen dicsér a vidéki bíráló. Végre Nagyvárad közelében e hó 13-dikán éjjel fényes meteor esett le s pattant szét nagy robbanással. — Váczott Nyitránszky Ede, Emericzy Vilma állítólagos gyilkosa nem vallotta be tettét, sőt ellenkezőleg mindent makacsul tagad.

Különfélék.

** (Vladimir orosz nagy herczeg menyegzője) Pétervárott folyó hó 28-dikán lesz Alexandrovics Vladimir nagyherczegnek, a csár fiának menyegzője Mária meklenburg-schwerini nagyherczegnővel. Az esküvő a téli palotában lesz előbb a görögkeleti s azután a protestans egyházi szertartás szerint. Az orosz lapok közlik a nászmenet részletes leírását azon megjegyzéssel, hogy egy udvari diszebédén és tánczvigalmon kívül több ünnepély ez alkalomból aligha lesz, mert a csár már e hó 31-dikén Moszkvába az ottani hadgyakorlatokra megy el, a hová szeptember 3-dikán a csárné is meg fog érkezni; innen pedig mind a ketten Livádiába indulnak, hol körülbelül október 13-dikáig fognak időzni, mire a csárné leányának meglátogatása végett Angolországba utazik.

** (Hullaégetési kísérlet.) A drezdai Siemens-féle üveggyárban jelenleg hullaégetési kísérletek történnek, melyekről egy szemtanu következő részletes adatokat közöl. A közönség a hullaégető készülékből csak egy fekete vízszintesen fekvő ajtót lát, melyen a koporsó épen úgy leeresztetik a készülékbe, mint jelenleg a sirba. Másfél órai időköz után a gyászoló rokonok megkapják az urnát, melyben az elhunytnak már csak pora van meg. A földalatt levő készülék két részből áll: egy gázhevitőből, s egy vasrostélyból, melyre a hevített gáz ráömlik. Az ajtón át leeresztett hulla az izzó rostélyra helyeztetik el, a gáz ráömlik a hullára, mely azon pillanatban égni kezd. A hamvak

a rostélyon át egy e czélra fenntartott üregbe hullanak. Egy tanár már korábban tett egy négy mázsás lóval kísérletet; ezuttal négy ürü helyettesíté az emberi hullát. A kísérlet, mely augusztus 14-dikén délután 1/2 órakor vette kezdetét, nagy számu közönséget csalt az üveggyárba. Jelen voltak Magyarországból: dr. Gross osztálytanácsos, dr. Glatter és Körösy. Patrubán a korábbi kísérleteket szemlélte meg. A fa- és szén meanyiség, mely a fentebbi kísérletnél elhasználtatott, 1 1/2 frtba került. A hullaégetés kérdése ennél fogva teljesen meg van oldva. Más kérdés természetesen az, vajjon e temetkezési mód ép ily könnyen fog-e meghonosulni?

** (Külföldi vegyesek.) D o c h e asszony, a párisi ismert színművésznő karját egy mérges légy megcsipvén, életveszélyes állapotban fekszik. — Rochefort Henrik „Lanterne“-jében kijelenti, hogy nem volt szándéka Karlsbadba menni. — Garibaldi egészségi állapota, legújabb tudósítások szerint, javulásnak indult. Noha az utóbbi időkben fájdalmas köszvénybaj gyötörte. dr. Albanese azzal vigasztalta meg a családot, hogy semmi nyugtalanságra nincs ok. — A régészek congresszusa e hó 7-dikén ült össze Stockholmban a nagy lovagteremben; mintegy 140 idegen volt jelen s a régiségbarátok Nestora: Nilson tanár is megérkezett Stockholmba, hogy a tárgyalásokban részt vehessen. — Angolországból közelébb egy északsarki expedíció fog elindulni; a természettudósok és geológok, kik ez expedícióban részt fognak venni, pár nap előtt tisztelegtek Disraelinél s a miniszterelnök megígérte nekik, hogy a vállalatot minden tőle kitelhető eszközzel elő fogja segíteni. — Uj-Yorkból írják, hogy néhány héttel ezelőtt a „Western Union Telegraph Company“ egy olynemű új találmánnyal tett kísérletet, melylyel egy és ugyanazon sodronyon egy időben négyfelé lehet távirni. Ez új távirási módszert Prescott B. és Addison Tamás találták föl.

Megbízások tára.

 Tisztelettel kérem azon t. előfizetőinket, a kik előfizetési díjaikkal még hátralékban vannak, hogy azt e hó végeig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek. Mert nekem is csak pénzért allitják ki a lapot.

Czeplédre K. S. urnak: Magánlevelet irtam.

Fácsetra Cs. F. A urnónek: Ujból megküldtem.

Kassára O. P. urhölgynek: Ára 25 frt.

Kaposvárra M. E. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Becskerekre K. N. urhölgynek: A legszivesebben jártam el megbízásában.

B. Lakra M. M. urhölgynek: Ez esetben csak tapasztalt orvos tanácsát tessék igénybe venni.

Zomborba H. Z. urhölgynek: Postára van adva.

Pozsonyba L. K. urhölgynek: Épe napokban utaztak el Stájerhon valamely nyugodalmas, szép vidékére; a mint biztosan megtudom a helyet, azonnal tudósítom.

Kolozsvárra T. A. urhölgynek. Várom szives sorait.

M. Vásárhelyre N. O. urhölgynek: Nagyon sajnálom, de már nem szolgálhatok vele.

Esztergomba K. Zs. urhölgynek: El van küldve,

M. Szigetre V. G. urhölgynek: A tanév kezdete: október eleje.

Bártfára M. K. urhölgynek: A legszivesebben tettem.

Előfizetésifelhívás

„CSALÁDI KÖR“

1874. 2-dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyvomatú arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállítva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják:

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol“, Spielhagentól 3 kötet. — „Szerencse föl“, Wernertől 3 kötet. — „A boldogság utja“, Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László“, Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — „Szerelmi perpatvarok“, Bibra lovag regénye, 3 köt. — „A parlagi herczegnő“, Marlitregénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

Tessék csak próbálni,

hogy meggyőződjenek áruim jóságáról, bámulatos jutányos áron

27 kron bécsi rőfét, darabját és párját.

Mindent a legnagyobb választékban, meglepőleg szép, biztosítva a legjobb minőség, eladok $\frac{1}{4}$ széles legdivatosabb gyapot ruhaszöveteket, baréget, gaziert, koll és tarlatanokat, valódi színű kosmososert, percaillokat, jacnats minden színben, piquet, brillantinet, valódi lenvásznakat, damaszt-törülközőket, sztalkendőket, matracz-kelméket, fehér gradlt, nehéz talagszőnyegeket, továbbá selyem nyakkendőcskéket, férfinyakkötőket, flanel- és pamut, férfi- és női harisnyákat és sok ezer más cikket, és tudvalevőleg, mindent 27 kron bécsi rőfét, darabját és párját

BECK JAKAB Bécs, Stadt Adlergasse 4.

Megbízások pontosan teljesítetnek. Minták kívánatra bérmentesen megküldetnek.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállításon bronz-, az aligmult bécsi világkiállításon pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára kitűnő berendezése mellett gépek segítségével, **2 óra alatt**, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESESÍTÉS.

Égész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a **Deák Ferencz utca 4. sz. házban** f. é. jun. hó 1-je óta

ÓRA-RAKTÁRT nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban található mindenféle **zseb- és fali órák**, mind megannyi a legjelesebb svájci gyártmány. Elfogva kérem a t. közönséget, sziveskedjek próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesítendek.

Tisztelettel

TÉREFI ANTAL,

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. n.

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

35-dik szám

Augusztus 30-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kolto	nyugt.
						óra perc		
Aug.	30	Vasárnap	D 14 Órangy. ün.	D 13 Róza	18 F 13 Flórus	17 Gör. elü.	5 19	6 42
	31	Hétfő	Rajmund hitv.	Paulin	19 Endre	18 Szem. ü.	5 20	6 40
Szept.	1	Kedd	Egyed apád	Egyed	20 Samu	19 Szibilla	5 22	6 38
	2	Szerda	István, Kal.	Efraim, Zen.	21 Tádé	20	5 23	6 36
	3	Csütörtök	Mansvét	Mansv. Szen.	22 Agathon	21	5 24	6 34
	4	Péntek	Rozália szüz	Rózal	23 Lupus	22	5 25	6 32
	5	Szombat	Victorin	Erős	24 Eutich	23 S. Niza	5 27	6 30

V i d é k i t á r c z a.

Györből megkaptuk Petz Vilma leánynevelő-tanintézetének értesítvényét a lefolyt tanévről. Az intézet, mint az értesítvényben olvassuk, 5 osztályból állt s a jövő tanévre, mely október elején veendi kezdetét, a 6-dik osztály is fel fog állittatni. Az intézet a lefolyt évben a miniszterium által kitüntetett segélyezésben is részesült. A növendékek száma, kik közt az Ányos, Bezerédy, Pázmány, Konkoly, Halászy, Perlaky, Matkovich, Szentmihály családok leányai is voltak, összesen 75 volt. Tanerőkkel az intézet bőven el volt látva. Volt 5 női tanítója, köztük maga az igazgatónő s a Szombathy-nővérek a budai állami tanítónőképzésben végezték tanulmányaikat; férfi szaktanító 6 volt; köztük: Róka Károly s Zechmeister István gymnaziumi tanár; francia nevelőnőül Podorny Albertin francia születésű tanképesített s volt intézeti igazgatónő volt alkalmazva. Az intézet nevelészetű szakának felügyelője Petz-Pottyondy Amália. A tanintézetnek van gazdag természettani gyűjteménye s fel van szerelve teljesen; van válogatott ifjúsági könyvtára is. A rendes tárgyak közt tanítottatott a tornászat is, a női egyeniséghez mérve; továbbá a festészet, melyet Szombathy Fanny kisasszony kezelt. Az intézetet meglátogatta mult körutja alkalmával Trefort Ágoston miniszter is. Az évi zárvizsgán jelen voltak: Vargyas Endre királyi tanfelügyelő, Winterl Antal nagyprépost, Karsay Sándor superintendens, Balogh Kornél főispán, Bezerédy Kálmán kir. tanácsos, Kis Sándor, Nagy Endre megyei iskolatanácsstagok sat. A nevelőintézetbe leányok 250 frt. évi díj mellett vétetnek fel; társalgási nyelv itt felváltva magyar, német és francia. Örülünk, hogy a vidéken is a nőnevelés terén oly jól berendezett leány-nevelő-tanintézetekkel birunk.

Pancsován ez évben először ünnepelték meg a szt. István-ünnepet teljes ünnepélyességgel. Ez alkalommal népünnep is rendeztetett, melyre a főispán, a törvényszék tagjai, a katonaság, valamint a polgárság is nagy számmal megjelent. A magyar czimert fényesen megvilágító görögtűz fellobbanásakor az egybegyűlt közönség lelkes kiáltásokban adott tetszésének kifejezést. Az ünnepélyre egy verseczi küldöttség is megjelent, mely Stancsis főispán üdvözlésére jött ide. — Karloviczon is Szt. István napját, melyet eddigelé csupán egyházi ünnepként ülték meg, most először ünnepelték egész jelentőségében. A királyi biztos jelenlétében teljes diszszel megtartott istenitiszteleten a magyar állam iránti ragaszkodásukat kitüntetendő, a kongresszusnak az elnapolás folytán még el nem széledt tagjai s az itteni hatóságok önkéntesen testületileg részt vettek. — Szabakán Szt. István első királyunk emlékét fényesen rendezett lakomával ülték meg.

Kolozsvárott a dalárünnepély csütörtökön kezdődött. Elnökül gróf Eszterházy Kálmán választatott. A disztrakción hölgyek is fognak részt venni. Az ünnepély tiszteletére diszladás lesz a színház feldisztatásával és kivilágításával. Az előadást apothoezis nyitja meg három képletben, azután a „Betyár kendője“ következik.

Az agteleki kiránduláshoz háromszáznál többen jelentkeztek. A részvényesek részvényjegyeiknek előmutatása mellett a magyar királyi államvaspályákon mérsékelt díjjal utazhatnak. A rendezőség jó zenéről, fényes kivilágosításról és étkezésről máris a lehető legjobban, — nemkülönben vezetőkről, kik a vállalkozókat az egész barlangon és mellékágain végig vezetendik, gondoskodott. Magában a barlangban az utak és hidak javittatnak, pihenő helyek készittetnek, szóval minden elköveztetik, hogy a világ ismert csepegőkő barlangjainak ezen legkitünőbb-jét a résztvevő közönség kényelemmel és élvezettel szemlélhesse. A putnoki, tornallyai és pelsóczi vasuti állomásokon kellő számú kocsik fogják az érkezőket várni, kik a viteldij iránt a rendezőség egyik ott leendő tagjától a kellő felvilágosítást nyerendik.

Kossuth Lajos nagy hazánkiának nevenapját a vidéken is több helyt ünnepélyesen megülték: Debreczenben, Kisujszál-láson, Szathmárt, Nyiregyházán, H.-Böszörményben, Nánáson stb. A fővárosban pedig a „Komló kert“ hazafias vendéglőse, Parragh Gábor rendezett nagyszerű ünnepélyt Lajos napjára.

A sz.-somlyói műkedvelő társulat az állandó színház-alap javára e napokban már századik előadását rendezte, s ez ünnepélyes alkalomból Tóth Kálmán „Dobó Katiczá“-ja került színre, végül Egervár ostromát ábrázoló néma képlettel. Az ünnepélyes előadást prolog és emlékbeszéd nyitotta meg, mig záradékul a dalárda tagjai népdal-egyveleget és Ernani „Bordal“-át adták elő.

Nagy-Szöllösön e hó 20-dikán az ottani műkedvelők a megyeház termében a helybeli tűzkárosultak javára a „Hábori család“ című színművet adták elő szép közönség előtt, jó sikerrel s 65 frt tiszta jövedelemmel. A színi előadást rögtönzött tánczvizalom követte, melyben Ugocsa megye hölgyei nagy számmal vettek részt, ezek között Kallós Klementina és Kovács Irma kisasszonyok s a kedélyes Szabó Sándorné urhölgy.

Tisza-Roffon a halászok mintegy 3 ölnyre a Tiszapart-tól a vízben találtak valami tárgyat, mely bottal ütve, mint az ércz hangzik. Buvárok megnézték a „valamit“ s kétségtelen, hogy az egy koporsó, és már azt is tudni vélik, hogy az Atilla koporsója, miután a falu neve: „Roff“ is Atilla egyik testvéreé volt. A víz azonban még oly magas a Tiszában, hogy a koporsót

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

35. SZ.
Aug. 30-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

Mirenytartalmu, mérges ruhák.

Régibb időkől ismeretes, hogy tekintélyes családok tagjai — leendő gazdag örökösök vagy uralkodók stb. — irigység, önérdek vagy más aljas indokokból oly módon tétettek el láb alól, hogy a gyilkos keztyüket küldött számukra, oly keztyüket azonban, melyek csinos külsejük daczára förtelmes mérget tartalmaztak, melynek a mit sem gyanító megajándékozottak bár lassan, talán hetek vagy hónapok folytán, de biztosan áldozatul estek. Ez, igaz, már jó régen történt, és csak azért említem föl, mivel ezen történetekre az embert azon körülmény emlékezteti, hogy mai nap is, például Angolországban, a keztyük igen gyakran mirenytartalmu festékekkel színeztetnek, minek azután sok esetben azon következménye van, hogy az ily keztyü viselőjének keze megfekélyesedik. Ritkán fordulnak ugyan elő ilyen megbetegedési esetek, és még az is kétséges, ha valjon a mirenyes keztyük által előidézett mérgezés a kézről az egész testre is kiterjed-e, vagy csak azon egy ponton marad elszigetelve; de hogy előfordultak ilyen esetek, az tény, és azért ezt tudni, bizonyára szükséges.

Máskép áll a dolog azonban a mérges ruhákkal? Hogy ilyenek léteznek, az fájdalom, kétségbe vonhatlan tény, s hogy ezek által nem csak azok, kik viselik, hanem azok is, a kik készítik, gyakori esetekben megbetegedtek, szintén bebizonyított dolog.

Méregtartalommal leginkább az élénk zöld színű ruhák bírnak. Több eset bizonyítja, hogy a ruhaneműek is festetnek mirenytartalmu festékekkel. Ime egy eset a sok közül. Egy ily festékekkel festett ruha varrása mellett a szabónő megbetegedett, az ifju hölgy pedig, ki a ruhát egy táncvigalom alkalmával viselte, jelentékeny következményeit érezte a mirenypor belélegzésének; nevezetesen általános roszullét, bágyadtság, étvágyhiány, szomjuság, hirtelen lesóványodás s vörös foltok a bőrön voltak betegségének tünetei.

Egy ehhez hasonló, de sokkal súlyosabb és hosszú betegséget előidézett mérgezési esetet a következőkben közlünk.

A. Anna, egy 20 éves leány, megbetegedése idejéig teljes egészségnek örvendő, nagy, erős és életvidor nő volt. Az 1872-dik évi farsang utolsó estélyén egy álarczos vigalomban vett részt, mely alkalommal zöld színű álarczos ruhába burkolva, mint kertész-leány, hasonló zöld szövetből készült virágos kosárával kezében, tánczolt s erősen izzadott. Minthogy a leány maga készíté a ruhát, melyet viselt, a tánczvigalmat megelőzőleg csaknem az egész héten át azzal foglalkozott.

Ennek legelső káros következménye általános roszullét volt, mit súlyos betegség követett, mely juniushóban tetőpontját érte, és csak augusztus havában indult javulásnak.

A kórtünetek következőkben mutatkoztak: eleinte általános gyengeség és bágyadtság. A gyengeség és lesóványodás oly mérvben növekedett, hogy juniushóban a beteg képtelen volt csak a szobában is támasz nélkül járni; márcziushó elejétől augusztushó végeig gyakori hideg borzongatásban szenvedett; márcziushó közepén izzadni kezdett, s ez izzadás 14 napig igen kellemetlen szagu volt, mi azonban később megszűnt. Az érverés gyenge, sebes és rendetlen volt. A szomjuság napokig csaknem elviselhetlen volt, később azonban ez is enyhült.

Nem bocsátkozunk bővebb részletezésébe e betegség azon tüneteinek, (ugymint fájdalom a test minden tagjában, különösen a mellben, daganatok stb.) melyek ez esetről észleltettek. Elég az hozzá, hogy csak hosszú idő múlva (októberhóban) üdült fel a beteg ismét.

Azt hihetné az ember, hogy ezek egyes tünetek, melyek figyelmet sem érdemelnek, mi azonban azt tartjuk, hogy nem kell olyan könnyedén venni a dolgot; mert igen gyakran fordul elő tánczvigalmak alkalmával, különösen ifju hölgyeknél roszullét, melyet általánosan egy kis meghűléstől származott-

nak hisznek, holott ki tudja, hány ily kis meghütés, vagy romlott gyomor tüntetett volna ki bővebb vizsgálat folytán mérgezést!

És azt is számos eset bizonyítja, hogy nem kizárólag a tánczvigalmak azon helyek, hol mirenytartalmu ruhák viselése által mérgezések idéztetnek elő. Így többek közt Bécsben egy gyermek sötétzöldre festett fátyol által lett megmérgezve, nem ugyan halálosan, de mégis elég súlyosan. A gyermek ugyanis szájába vette a fátyolt, mi által szája, ajkai, arcza és nyelve zöldre festődött. A vegyész vizsgálat alkalmával a fátyolban jelentékeny mireny-tartalom fedeztetett fel.

Bécsben különféle mirenytartalmu szövetek, ugymint ugynevezett organtin, tarlatan stb. fedeztettek fel, és miután a Bécsben készült kelmék messze földre kivetetnek és különösen hazánkban nagyon elvannak terjedve, igen természetes, hogy ilyenmü mirenytartalmu szövetek nálunk is előfordulhatnak, és azért felette tanácsos, hogy csak teljesen megbízható kereskedőnél vegyük a ruhára való szöveteket.

Szebbnél szebb zöld színü selyem szövetek, szalagok, varró selymek stb. vannak, melyek mirenyt és egyéb mérget tartalmaznak.

E szövetek annyj mérget tartalmaznak, hogy az azzal dolgozóknál gyakran tapasztaltatott, hogy könnyebb roszullét, nem különben kiütések, pattanások, kisebb daganatok s több e félek támadtak ez által. Egy érzékenyebb természetü nő, valahányszor ily selyemmel varrt, s a szálát befűzés alkalmával szájában megnedvesíté, mindig roszul lett annyira, hogy ájulás környezé.

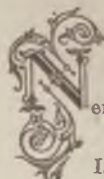
Az elmondottak valóságát bizonyítja az alábbi levél is, melyet egy zürichi lapban olvastunk.

„Mannheim februárhó 1-sején. Az itteni büntető törvényszék előtt tegnap tárgyalatott egy — mérge tartalmu ruhaszövetek árulása miatt emelt — panasz, mely általános érdekeltiséget gerjesztett. Egy Mosbachban lakó varrónő, ki egy ottani kereskedésben ugynevezett tarlatan szövetet vásárolt, annak varrása mellett mireny-mérgezés folytán megbetegedett, három héten át súlyos beteg volt, azután jobban lett ugyan, következményeit azonban még ma is érzi. Egy más varrónő, bár nem nagy mértékben, de szintén megbetegedett ezen szövet által, egy harmadik nő végre, ki Frankfurtban hasonló ruhaszövetet vásárolt, s egy tánczvigalomban e ruhát viselte, szintén roszul lett. E ruhaszövetek eladói álltak tegnap a büntető törvényszék előtt. E szövet a Thivel Michon-féle gyárból került ki, s a mérge a szövet sulyának egy nyolczadrészt teszi. Dr. Mayer L. tanár állítása szerint a gyárból kikerült szövetben létező mérge 35,000 ember megmérgezésére elégséges. E szövetek árulói elnyerték ugyan méltó büntetésüket, de valjon elégséges-e az arra, hogy a pénzvág hasonló gonoszág'elkövetésétől ovakodják? Aligha, azért legjobb, hogy az ember maga lehetőleg vigyázzon egészségére, és a hölgyek csak a kellő ovatosság mellett használják a zöld színü szöveteket.“

Nem mondom, hogy . . .

(Charlotte dalaiból.)

Darmay Viktortól.

Nem mondom, hogy szebb vagy, mint Vénus
S junói tündöklő alak;
Istennőkhöz és szilfidekhez
Téged nem hasonlítalak.

Te egyszerű vagy, mint a rózsza,
De én nekem szép vagy azér';
S kis ajkidon egy mosolybimbó
Nekem mindennél többet ér.

Szellem, műveltség, hódításban
Fölülmulnak talán sokan;
De az, a mi engem lebüvöl,
Az csak a te szemédben van.

Szemedben, hol egy édes álom
Csodás világot nyit nekem;
Mely másnak zárva mindörökké,
Mert fényét csak én érzem.

Csak én tudom, nekem mi vagy te?!
Csak szívem, mely érted szorong;
S csak könnyem, ha kételkedve, sirva
Elvesztésedre gondolok.

Oh! nem istennő, nem királynő,
Ki uralg miljó sziveket;
Te vagy az én édes leánykám,
Kit szívem egyedül szeret.

Te egyszerű vagy, mint a rózsza,
De szép, búbajos vagy nekem;
S én érzem oh! hogy nálad nélkül
Virágtalan lesz életem.

F o r d u l a t.

— Rajz. —

Prém Józseftől.

(Vége.)

— Ugy-e bár, nem fogja eltéveszteni az illető urat? Csak neki, csupán ő neki sziveskedjék átadni a levelet Megteszi nekem e szivességet?

— Oh ezer örömmel, tisztelt kisasszony; sőt nagyon is ovatos leszek, hogy félreértés ne történjék.

Erre zsebébe tette a képet, mosolyogva köszöntött s kilebegett a szobából, mint valami tündér. Mintha kővé meredtem volna, mozdulatlanul álltam ott. Bizonyára el nem fogom téveszteni az urat, kinek e levél szól, mert az arczkép senki mást nem ábrázolt, mint az én kedves, hamiskodó Tavaszi barátomat, azt a nagy kópét, kinek tegnap születése napját ünnepeltük. Zenész, kitünő zenész volt ő kelme s nagy hirben állt művésze, de még inkább — nőgyűlölete miatt. Hejh! az ördögös fizkó nem egy keserü perczet szerzett Pest városa azon köreinek, melyek érdeklődtek iránta s melyeket ő csak fitymált. Mert hát csinos fiu volt (s az még most is) csakhogy a nyelve nagyon éles, nagyon metsző volt. Emlékszem, mennyi gunyos, félig elburkolt, külsőleg nyájas „halatlan“ bókot mondott egy bizonyos társaságban, hol mindennapos vendég volt; emlékszem, mint könyezett mérgében egy nagyon szép kisasszony (meglestem a mellékszobában) s mint interpellálta a sok kék és fekete szem, melynek a fizkó nagyon tetszett (engem bizonynyal kidobtak volna!); de tudom, senkinek sem szerzett annyi keserves órát, mint nekem, kinek osztályrészüljutott az az átok, hogy legjobb, legbensőbb barátja, önzetlen, tiszta szerelme fölött kaczagjon s belőle gunyt üzzön!

S ez az én szeretetreméltó, zenész barátom egy nővel, egy szép és szerelmes nővel titkos levelezésben áll! S én e levelezést megkönyitem, azt minden veszélytől megóvóm!

Ez aztán gyönyörű dolog volt. Ilyen fölfedezést, melynek

annyi hordereje lett volna, mint ennek, nem mutathat föl a világtörténet!

Megnyertem a waterlooi ütközetet.

Tavaszi barátom minden gunyját ezerszeres kamatokkal visszafizethettem!

Ugyanabban a vendéglőben s egy asztalnál ebédeltem vele. Már néhány nap óta különös változást vettem rajta észre. Nem volt étvágya, a szokottnál szórakozottabb volt, rendetlenül jött s néha izgatottan sietett el. Arra persze gondolni sem mertem, hogy szerelmes!

A közönség, a járó-kelők száma egyre nagyobbodott, úgy, hogy délig már csak néha-néha pillanthattam vis à vis-m ablakára, mely fájdalom! sűrűn befüggönyözve volt.

Midőn délben a vendéglőbe értem, Tavasz már ott ült szokott helyén. Fejét karjára támasztá, így ült ott mély gondolatokba merülve. Arczán nyugalom uralkodott, csak ajkain lebegett valami lekötő, valami bántó mosoly, mely inkább fájdalmat, szenvedést árult el, mint boldogságot, vagy erősen remélt örömet. Ugy látszott, az legkevésbé sem háborgatta, hogy körülötte a tényérekkel s evőszközökkel egyre csörömpöltek. Engemet is csak akkor vett észre, midőn kezemmel vállát érintém s határozottan jó reggelt kívántam neki.

— Ugyan mondd meg, mi a bajod? Fiu, én roszt sejtetek!

— Eh! — vágott közbe zavartan, — ne tréfálgj; nekem egyáltalában nincs bajom. Hisz tudod, mindig ilyen vagyok.

— Ostobaság! — együnk inkább. Igyál jó bort s elmegy minden roszt kedved. Még hagyjád, ha szerelmes volnál, de így! — lásd barátom, nagyon nevetséges az ember, ha busul s nincs oka, miért.

Most hirtelen fölkapta fejét; barna szép szemeivel egy átható tekintetet vetett rám, fürteit hátra simitá s aztán egész megváltozott hangon szólt:

— Igazad van. Együnk!

A levest minden intermezzo nélkül ettük meg. A másik tál étel is már asztalunkon volt. Tavasz barátom fogja a villát, egyszerre csak leteszi, a tényért eltolja magától s a legrosszabb kedvvel kinyilatkoztatja, hogy neki egyáltalában semmi étvágya!

Én vállat vontam s nyugodtan megettem a harmadik tál ételt is. Barátom pedig fejét ismét kezére támasztá s maga elé bámult, mint a játékos, ki utósó forintját is elveszté.

— Ferencz, — mondám neki, miután ebédemet végeztem s szivarra gyujtottam, — te nagyon megváltoztál.

— Micsoda? — kérdé hirtelen, mintegy álomból fölriadva.

— Micsoda — hát az, hogy nagyon lejártad magad; olyan vagy, mint a hold s magad sem tudod, miért; buslakodol: nem eszel, nem iszol.

— Ah! ne darálgj, az égre kérlek, hagyj békében! Ne bosszants morális megjegyzéseiddel is!

— Semmi morál, kedves öcsém, de jó tanács. Igen, azt adok.

— Nos, mi volna az?

— Meg kell nősnöd!

— Régi nóta! — mondá szárazon; de jól láttam, hogy az a megvető vállvonítás, melyet ez egyszer erőltetve tett, nagyon rosszul illett hangulatához.

— Ej, barátom. veled már beszélni sem lehet, — mondám szinte egykedvűen s vállat vonva. Aztán elkezdtem játszani egy levéllel, melyet már néhány perc óta kezemben tartottam.

— Miféle leveled van itt? — kérdé egy kis szünet mulva.

— Ah! — válaszoltam egykedvűen, — egy „a postán hagyandó“ levél, — valami ismerősömnek szól.

— De kinek hát, kinek?

— Hja! az épen a bökkenő! Ezt nem tudom, pedig megbiztak, hogy puhatozjam ki.

— Miféle jegy van rajta?

— Nem érdekel az téged, minek kérdezed?!

— Már hogy ne érdekelne, ki tudja!

— Mondom, hogy: nem! Ez a levél egy nőtől van!

— Nőtől? A jegyet! a jegyet!

— De megbocsáss, kedves Ferencz barátom, te csak nem vársz levelet egy — nőtől?

— Mi közöd hozzá! ne tréfálgj — ne bosszants, az isten is megáldjon!

— No barátom, én föl nem foghatlak. Terveidet így arczul ütni! Ennyi következetlenség — különben a jegy: „B. K. 100.“ ha épen tudni akarod!

— A levél nekem szól, nekem, kétségkívül! — s utána kapott kezével.

— Hohó, kedves barátom, én felelős vagyok érte!

— Én fölmentelek minden felelősség alól! A levél nekem szól, nekem — becsületesemre!

— No, akkor itt van. Olvasd! — mondám mosolyogva, s átadtam neki.

Kezei nagyon reszkettek, midőn boritékját fölszakítá, — szemei ragyogtak, a mint a levelet fölbontotta; egyszerre csak valami különös, sötét árny suhant végig arczán — elolvasta tartalmát:

— Bolond!

Ez az egy szó állt a levélben.

— Hah! mi ez? — kiáltá meglepetve.

— Mi az? mi van benne? — kérdém érdektelenül.

— Bolond! — kiáltá haragosan.

— Az vagy magad! — mondám vissza.

Ez a haszontalan élezt tőled ered!

— Semmivel sem haszontalanabb, mint a te hamiskodó természeted! Méltó büntetése ez egy nyilvános nőgyűlölk és titkos levelezőnek.

— De beszélj! micsoda? — hol van az eredeti levél?

— Benn a hivatalban!

— Jer, menjünk érte!

— Három óraker! Előbb nem nyitják föl az irodát!

— Nagy kópé vagy — testestül lelkestől?

— Légy okos, barátom. Nekem ezt a levelet, melynek jegyét véletlenül megtudtad, nem is kellene előbb átadni neked, mielőtt be nem bizonyítod, hogy csakugyan neked szól. De én átadom, egy föltétel alatt!

— Nos?

— Ha megígéred, hogy okos leszel s nekem részletesen elmondod, hogyan függ össze ez a történet. Még ráérek egy félóraig.

A roszt tréfára jó arczot vágott, aztán közelebb huzta székét s így szólt:

— Ha már meg kell lenni, ám legyen! Néhány szóval elmondom az egészet.

— De semmi ámitást!

— Nem. A legtisztább igazságot beszélem. Emlékezni fogsz, hogy néhány barátommal a minap azt a különös tréfát követtük el, hogy a „H“-ban egy házassági ajánlatot tettünk közzé, miáltal érdekes leveleket s szép női fényképeket lehet könnyűszerrel megszerezni. A tréfa sikerült s mi hatalmasan mulattunk.

Rám bizták, hogy a leveleket a postáról haza hozzam. Egy szép napon, a mint a leveleket fölbontom s átvizsgálom, azt a kivételes jelenséget veszem észre, hogy a sok, néhány lapra terjedő levél közt van egy különösen szép irályu, nagyon rövid levél. Elolvastam s félre tettem. Ez a levél nekem tetszett. Ezen nem nevettem. Egy kis philippica volt az szépen ellenünk, mint a kik i l y u t o n s o h a s e m t e h e t ű n k s z e r t b e c s ű l e t e s é s j ó n ő r e , m i u t á n a z o k n e m e z e n a z u t o n k e r e s i k — i d e á l j u k a t ! . . . M o n d o m , a l e v é l r e n d k i v ű l t e t s z e t t n e k e m s r ö g t ö n v á l a s z o l t a m r e á . . . i g y k e l e t k e z e t t k ö z t ű n k e l e v e l e z é s , m e l y m á r n é h á n y n a p ó t a e l f o g l a l . K ö z e l e b b r ő l m e g i s m e r k e d t ű n k e g y m á s s a l ; é n l e v e l e i á l t a l m e g s z e r e t t e m s a m a i — a m a i , k e d v e s b a r á t o m ! m a g á b a n f o g l a l j a a z t , m i k é n t t e t s z e m n e k i , s a k a r - e s z e m é l y e s e n t a l á l k o z n i v e l e m ? . . . A h ! m é g n e m i s t u d o m , k i ? é s m i ? h o g y n é z k i ? — d e é n a z é r t s z e r e t e m ő t , s z e r e t e m a z ő r ű l é s i g ! — M i t g o n d o l s z , v a l j o n s z é p e ? A h ! i g e n ; m e g v a g y o k g y ő z ő d v e ! e s k ű s z ő m n e k e d . . . b á r s o h a s e m l á t t a m . . . a n g y a l , t ő k é l e t e s a n g y a l ő !

— No, én abban a kellemes helyzetben vagyok, neked tudtul adhatni, hogy igazad van. Nem ugyan angyal a te szeretett ismeretlened, de szép, gyönyörű, vidám, mint egy tündér!

— Te láttad őt? — kérdé fölgorva.

— Igen, — válaszoltam, — láttam őt s ha a boldog arcot meg tudom ismerni, s ha a boldog arcz a boldog szívnek tükré, akkor —

— Akkor?

— Nos, akkor tudom, mi áll a levélben!

Ezzel fölkeltem. Ferencz barátom izgatottan rohant előre s így bár nem késtem el, de megint lélekszakadva értem a hivatalba.

Ő az előfolyosón maradt; én bementem az elkülönzött „hivatalos“ helyre s fölnyitám a rostélyos ablakot.

— Így, most olvasd el s beszélj el, mit ír.

Ez egyszer azonban rosszul számítottam. Alig vette kezébe a levelet, hirtelen zsebre dugta s egy feszes bőkkal ott hagyott a faképnél.

Föltettem magamban, hogy másnap szemére vetem gyermekes magaviseletét, de nem volt alkalmam; a derék ficzko nem jött ebédelni.

Nyolcz napig állt üresen rendes széke és senki sem tudta, hol van? hová lett? Elmentem lakására, — nem volt otthon s házi asszonya sem tudta, hová ment. Egyik helyről a másikra mentem, de az én Tavaszi barátomat sehol se találtam!

Föltettem most magamban, hogy nem törődöm vele semmit, akárhová lett!

Végre azonban, egy szép vasárnapon föllebbent a titok fátyola. Ott sétáltam a zugliget árnyas fái között, egy magányos, zajtalan, meredek ösvényen. Már reggel rándultam volt át s künn ebédeltem. Meglehető derült hangulatban voltam, mert — tudja az ég! — a természet mindig fölemelő hatással van rám. Én ha zöld füvet látok, ha kék eget szemlélhetek s valami kis, kopott madárkát (legyen akár egy hitvány veréb!) hallgathatok: minden bánatom, minden szenvedésem eloszlik. Nem mondom, hogy a n g y a l o m r a nem gondoltam volna; az a jelenet, azzal a két nővel, semmiképp sem tudott kiveszni fejemtől. De e kép most nem volt szomorító. Átláttam, hogy nagyon hibáztam, midőn oly toladólag részvétemet kínáltam neki. Feledtem, hogy gyászol, hogy olyan, mint a liliom, mely a szellő legyintését is megérzi. Aztán szívem oly erős hitet táplált iránta, hogy boldognak érezte magát csüggedésében is, — aztán az a másik, az az életvidor nő! Olyan nyájas, olyan szép . . .

— Ernő

Egy hang e szót suttogta mögöttem

Tavaszi volt és a — t ü n d é r !

— Ferencz! — kiáltám örömmel; s meghajtottam magam a nő előtt.

— Szántai barátom, ime bemutatlak arámnak, — napam s ipamnak!

Szívem hangosan dobogott s erősen üdvözölni kezdtem.

— Oh már ismerjük egymást — titkár ur! — mondá mosolyogva a szép nő.

— Oh igen, — rebegém zavartan, — már volt szerencsém.

— Tudod, kedves Ferim, mi ketten (s ezzel rám mutatott) szintén posta utján ismerkedtünk meg!

— Csakhogy szegény, a postillon d'amour szerepét játszta, — gunyolódott a most már féltékenysége miatt férfi-gyűlölköző.

— Tudja isten! — sohajtottam fel mélyen, s miután tiszteletteljesen üdvözöltem a két öreget s a menyasszonyt és Tavaszi barátom kezét megszorítám: elváltam tőlük,

Nem akartam alkalmatlankodni nekik.

Fölfelé haladt a boldog pár. Föl, föl, szakadatlanul. Én megálltam s utánuk néztem. Ugy tetszett nekem, mintha a fű még sem volna zöld, az ég nem kék, és semmi madár sem szólna. Ugy tetszett, hogy előttem áll a két vagy három emeletes ház s én látom az ablakot, mely be van függönyözve sűrűn, átláthatlanul — az én meghalt reményem halotti takarójával.

Egy perczig fölvetém szemeimet.

Az ifju pár után néztem.

Fönn voltak a magaslaton.

Erre megfordultam s gyorsan lefutottam a meredek hegyi ösvényen.

K e g y e t l e n c s e l .

Orosz udvari történet.

Irta S a c h e r - M a s o c h .

(Folytatás.)

— Neveljen ki, asszonyom; ön megérdemli, hogy imádjá önt, hogy vért ontson önért a férfi, de szívem tiltja, hogy szeressem, becsületesem, hogy megcsaljam önt.

— Ön szeret? — kiáltá fel a hölgy álmétközve.

— Szeretek, asszonyom, — viszonzá Mirowits és fölkel.

— Egy más nőt?

— Egy más nőt.

— Pedig azt mondták nekem . . . — mormogá az ismeretlen.

— Mit, asszonyom?

— Hogy senkivel sincs szerelmi viszonya, nem is volt.

— Igazat mondtak önnek.

— Hogy értsem azt?

— Oh asszonyom, ön szép, ön gazdag, és ha szeret, boldog. Megértheti ön szerelmemet, szerelmemet boldogság és remény nélkül, szerelmemet, mely retteg önmaga előtt is?

— Értem önt. Oly nőbe szerelmes, kiről azt hiszi, hogy soha sem fogja elérhetni. Balga fiu, ki mondta önnek, hogy a szerelem valamit el nem érhetne?

— Ama nő elérhetlen rám nézve, asszonyom.

— Ki az? — kérdé az ismeretlen tréfásan.

— A császárné. Az alattvaló az uralkodónót, a rab-szolga az urnót szereti.

E pillanatban megmozgott egy függöny, mely az ablak-mélyedést takarta.

— Az minden esetre baj, — mondá a hölgy, — de megszánom önt s amennyire telik tőlem, segíteni fogok önön. Van egy barátnóm, Mirowits, ki nagyon hasonlít a császárnéhoz. . . .

— Ön félre értett, asszonyom. Bocsásson el, kérem.

— Nézze meg legalábbbb barátnémat. Épen az ön izlése szerint való.

A függöny ketté vált. Magas, kissé kövér hölgy lépett elő az ablakmélyedésből. Nehéz, kék selyemruhát viselt, mely divat szerint négyszög alakban volt kivágva, s fedetlenül hagyta pompás nyakát. Arczát fekete bársonyalca takarta el.

A hölgy intésére a barátnő eltávozott. Egy kézmuzdulatára Mirowits a pamlagon helyet foglalt.

Mirowitsnak elállt szivverése. Ezen nő egész megjelenése elmámorította őt. Valami fenség rejlett méltóságos tartásában, mely előtt a hadnagy önkénytelenül meghódolt.

A hölgy keresztbe fonta mellén karjait s nevetve és oly hangon, mely megfélemlítette Mirowitsot, kérdezé:

— Szeretsz engem, Mirowits?

— Nem szeretlek.

A hölgy újra nevetve fakadt.

— A császárnőt szereted?

— Szeretem, és oly szenvedélylyel, oly örülten, hogy önök azt felfogni sem képesek.

— Miért nem?

Mirowits felugrott s föl s alá járt a szobában.

— Legyen türelemmel. Mondják, hogy a császárné igen szerelmeskedő és szereti a kalandokat. Ön tán szerencsés lesz nála.

Mirowits megállt s majdnem ijedten tekintett az álarczos nőre.

— Attól tartok, hogy ön megijedne saját boldogságától.

Mirowitsch egy lépéssel hátrált, elsápadt s minden tagjában remegett. Csak most ismerte meg a nő hangját.

— Birsz annyi bátorsággal, hogy szeresd császárnédát? — kiáltá fel a hölgy és lerántá álarczát.

Ott állt II. Katalin, parsncsoló, kábitó szépségű alak. Mirowits térdre borult és elrejté arczát.

V.

A gatsinai pavillonban Katalin és Daschkow hercegné bizalmasan társalogtak. A czárnő lóháton jött ide, magas szatytyánbőr férficsizmát viselt, minőt orosz pórnök és kereskedők nejei hordanak, ha ünnepi ruhát öltenek, továbbá sötét férfifelöltöt, minőt akkor a divathölgyek viseltek, s háromszegletes kis kalapot fehér kócsaggal. Türelmetlenül verdeste csizmasarkát a lovagló ostorral, közbe-közbe felállt, azután ismét a kerevet vánkosaira hanyatlott.

Daskow hercegné nagy kíváncsisággal nézte urnőjét. Egyszerre finom mosoly játszotta körül ajkait.

Kinevetsz, Katinka, — mondá Katalin. — Nos, mi a baj?

— Nagyon szerelmes vagy te.

— Csakugyan, nagyon is, jobban, mint kellene. De Mirowits is szeret engem. . . .

A két hölgy elhallgatott.

— Nem lódobogás az? — kérde hirtelen a czárnő.

— Nem az.

— Szivem dobog, — mondá Katalin és szivére nyomta kezét.

— Nos kis asszony! S mit kezdesz majd a szivvel?

— Nem tudom, — felelé Katalin és az ablakhoz lépett, hogy eltitkolja zavarát.

— Nem tudod?

— Annyit tudok, hogy ő nem durva módon fog meghalni, — kezdé újra a szép zsarnoknő.

— Hát hogyan?

— Mint a láng, mely önmagát emészti föl.

— Kegyetlen gondolat.

— Lehet, de költői is.

— Egyáltalán kell, hogy ő meghaljon? — kérde naiv hangon a hercegnő.

Katalin igent intett fejével és viszonzá:

— Mirowits nem buktathat meg és nem képes helyettesíteni egy Orlowot. Mirowits rajongó ember. Ugyanaz, a miért szeretem őt, ugyanaz veszélyessé teszi őt az államra nézve.

— Szerelmed borzasztó logikával bír.

II. Katalin föl s alá járkált, kezeit hátára téve, lecsügesztve fejét.

— Mirowits szeret engem, ő szenvedélyes, bátor férfiú, ő zajt fog ütni s komprommittálni. . . .

— És untatni téged, — veté közbe Daschkow hercegné.

— Lehet, hogy azt is. Mitevő legyek tehát vele? El kell távolítanom, de vajjon hogyan?

A szép asszony most hidegen, nyugodtan gondolkodott kedvese fölött, mint valami államügy fölött.

— Rajongásának talán hasznát vehetném. Megállj csak.

Katalin megállt s keresztbe fonta karjait. Hirtelen ijesztő mosoly futott végig szigorú vonásain.

— Mily eszme! — mondá, — megvan már. Mit mondasz hozzá? — a következő szavakat suttogva mondta — ha ezt a Mirowitsot arra használnám fel, hogy általa megszabaduljak Iwantól?

Daschkow hercegné összeborzadt.

— Sohse félj, Katinka, a haldokló trónkövetelő magával rántja a sirba a kényelmetlen szeretőt is.

— Hogyan?

— Bizd azt reám. Igen, ennél maradunk. Két teher esik le egyszerre szivemről, két teher, mely elrabolta nyugalmamat, elálmodat. Nem sokára ismét tudni fogok aludni!

— Kegyetlen vagy, Katalin!

— Dehogy, kedvesem, én csupán okos vagyok.

* * *

Pár nappal később Daschkow hercegné a császárnő szobájába lépett.

— Siess terved kivitelével, — mondá izgatottan. — Iwanak meg kell halnia. Tudod, mily befolyást gyakorol népedre a papság. Ujitásaid veszélyeztetik a papok hatalmát, mely most ellened fordul egész erejével. A papok idegennek, szabadelvűnek mondanak téged, ki megsérti a régi jogot, a régi szokásokat, a régi hitet. A trónra ők Iwant akarják ültetni, ki Anna czárnő végrendelete szerint a jogos trónörökös.

— Átok reájuk! — kiáltá fel Katalin és lábával topantott.

— Kell hogy feláldozzad Mirowitsot, szerelmedet nagyságodnak.

— Ki mondja, hogy szeretem Mirowitsot? Játékszerem volt! . . . de sirni fogok, ha összetöröm.

VI.

Amint Mirowits másnap este a gatsinai pavillonba lépett, Katalin a kereveten nyugodott s úgy látszott, mintha aludnék. Tagjait félig átlátszó ruha rózsaszínű persa kelméből és nyitott

sötétzöld bunda fedték, fekete czobolylyal pazarul prémezve és kibélelve.

Mirowits zajtalanul lépett hozzá, letérdelt és megcsókolta lábát, melyről leesett volt a papucs.

II. Katalin fölserkent.

— Gyötrő álman volt, — suttogá; — azt álmodtam, hogy elvesztettelek.

Felelet helyett Mirowits a czárnó térdeire nyugasztá fejét. Katalin kegyetlen gyönyörrel szemlélte kedvesét.

— Te nem szeretsz, — mondá oly hangon, mely Mirowits szívébe hatott.

Mirowits ijedve talpon termett s a jövő pillanatban szenvedélyesen rogyott a czárnó lábaihoz.

— Katalin! megtévelytasz! — kiáltá. — Kötözz karóhoz és ostorozz meg, míg véremben nem fürdöm, s én ujjongani fogok örömben! Vértanuként tégy engem izzó rostélyra . . .

— Bolond! — vágott szavába Katalin.

— Mondd: „Untatsz, de szeretni foglak még a jövő ujholdig; akkor lenyakaztatlak!” s én nem fogok zugolódni.

A czárnó nevetve fakadt.

— Nos, mivel kezdjük a mulatságot? Az izzó rostélylyal? — mondá s megsimogatta Mirowits kuszált haját.

Mirowits reszketett.

— Te ma forralsz valamit, — mondá; — szépséged ma elvakít engem.

— Meg akarlak fogni, — viszonzá Katalin gondtalanul.

— Hát nem vagyok én a te rabod?

— Még nem egészen.

— Huzd hát összebb hálódát. Nálad akarok maradni, akár mint rabszolga, tárgy, vagy játékszer. Bánj velem tetszésed szerint és dobj el, ha meguntál.

Katalin majdnem meghatottan nézett a fiatal emberre.

— Ha szeretsz, Mirowits, — mondá gyöngéden, — szabaddits meg egy gondomtól . . .

— Neked gondjaid is vannak? Oh szólj, parancsolj rabszolgádnak!

— Álman nyugtalan lesz, kedvesem — Katalin Mirowits-hoz hajolt s füleire nyomta ajkait — valamig Iwan életben van.

— Iwan herczeg!

— Anna czárnó végrendelete értelmében ő a jogos trónutód. Nem én fosztottam meg a tróntól, Erzsébet császárnó ragadta ki őt a bölcsőből a börtönbe. Ivan a börtönben nőtt fel, mint állat a ketreczben, messze az emberek társaságától. Elle-neim, az elégületlenek, most ellenem akarják felhasználni a herczeget. Meg akarnak buktatni . . .

— Soha! — kiáltá fel Mirowits. Fölkelt, halvány arczán, beesett szemeiben e pillanatban vak fanatizmus tükrözött.

— Trónom már holnap összeomolhat, kedvesem. Tömlöczben akarsz engem látni, vagy . . .

Katalin kezeibe rejté arczát.

— Megöljem őt? — suttogá Mirowits. — Parancsold!

Hangja rekedt volt az izgatottságtól.

— Mirowits! — kiáltá fel Katalin és úgy tetszett, mintha megijedt volna.

— Iwan utadban áll, — folytatá Mirowits hevesen, — mond ki reá a halálos ítéletet, én végre fogom azt hajtani. Töréss engem azután kerékbe, mentsd meg hirnevedet, örömet hallow meg érted, Katalin.

Mirowits csókokkal borította el a czárnó kezeit, lábait, és sirt.

— Légy nyugodt, barátom, — mondá Katalin, — hű ke-

zeidet nem fogom vérrel beszennyezni. Majd elmondom neked tervemet. Te eszközöm akarsz hát lenni ez ügyben?

— Igen, — rebegé Mirowits, — hisz a tiéd vagyok, tiéd a sirig.

— Ne említsd a halált, félek tőle, — suttogá Katalin.

Szép arcza egy pillanatra csuful eltorzult.

— Ma miénk még az élet, Mirowits! — mondá azután egy bacchansnő kacajával.

VII.

Egy hir szájról szájra járt.

— A czárnó Livlandba készül.

Az utazás célját sokféle magyarázgatták. Végre abban egyeztek meg, hogy Katalin Poniatowskival akar találkozni.

Elutazás előtt Katalin magához hívatta Daschkow herczegnét.

Az uralkodónó türelmetlenül járt föl s alá szobájában. Jókedvűnek látszott, ledér olasz dalt dudolt s közbe-közbe némi büszkeséggel tekintett a tükörbe.

— Szép vagyok, — mondá élénken, — Mirowitsot boldoggá tettem, most már meghalhat érettem. De nem akarom látni többé. Itt vannak utasításaim, itt a pénz az ő számára.

Mindkettőt átadta a herczegnőnek, azután íróasztalához lépett, egy iratot vett kezébe, általfutotta és gyorsan aláírta.

— Olvasd el!

Daschkowné elolvasta az iratot, mely a császárnó két hű tisztjéhez, Wlassiew kapitányhoz és Tsukin hadnagyhoz volt intézve. A két tiszt őrei voltak Iwan herczegnek a börtönben és egy szobában háltak vele. Az irat azon parancsot tartalmazta, hogy öljék meg azonnal a herczeget, mihelyt valaki megkísérленé kiszabadítását. E rendelet indokául a czárnó azon izgatottságot hozta föl, mely Iwan herczeg javára napról-napra növekedett.

— Pétervárott megtettem intézkedéseimet, — mondá Katalin, tekintélyt keltő nyugodtsággal. — Orlowot magammal viszem, Panin itt marad, reád bizom, felelős vagy érte. Fiamat, a trónörököst, Panin oldalán hagyom.

Daschkowné felelni akart, de Katalin méltóságteljes hangon folytatá:

— Jól ismerem Panint. Távolléteket arra használhatná föl, hogy Pál nagyherczeget császárrá kiáltassa ki s nagykorúságáig ő maga uralkodjék. De Panin ovatos és határozatlan. Egy eshetőleges lázadás első pillanatában kerítsd hatalmadba fiamat és hozd hozzám. A gárda legjobb tisztjei velem jönnek, azok, kik itt maradnak, tapasztalatlan fiatal emberek. Döntő pillanatban a katonaság éles töltést kap és ha a testőrség netán föllázadni merészelné, rögtön a fővárosban termek livlandi seregemmel. Jaj akkor a győzötteknek. Isten veled!

(Folytatása köv.)

A lábbeli története az ó- és ujkorban.

Talán nem épen érdektelen dolog, figyelemmel kísérni a cipőművészet haladásának történetét. Eredetileg a lábbelinek nem volt egyéb célja, mint a láb talpát megóvni a sérülésektől és ezen szükségletnek teljesen megfelelőnek találtatott, a talp alá illeszteni valamely kemény tárgyat, mit az ókorbéli saruk is tanusítanak.

Nem sokára azonban egyrészt a kényelem, másrészt a fényűzés odautalták az embert, hogy a láb többi részét is megóvjá

és befödje. Így már a zsidóknál is az ótestamentomban kétféle saruról olvasunk: hétköznapi és ünnepek alkalmával használandóról. Ez utóbbiak arannyal, gyönggyel és drágakövekkel voltak ékítve, illatos balzsammal szagosítva és apró csengetyűkkel beakgatva, sőt annyira ment e részben a fényezés, hogy a tehetősebbek kedveseiknek nevét, sőt arczképét is bevésítették a saru talpába, hogy minden lépésnél az imádott kép nyoma a homokban meglássék.

A görögöknél, hol a rabszolgáknak nem volt szabad lábbelit viselni igen kemény bőrhulladékból is maradtak fenn saruk és a láb feje nagyjából szíjjakkal volt befödve.

A görög nők szintén sarukat viseltek, de a rossz erkölcsű némbereknek csak papucsban volt szabad járni.

A rómaiaknál a lábbeli mutatta a viselő állását. Piros bőrczipőt csak tisztviselőnek volt szabad viselni, és ennek is csak ünnepélyes alkalommal. A tanácsos a felső végén félholddal diszitett félcsizmát, a katona csaták edején vastag talpat viselt, mely szíjjakkal volt a lábhoz erősítve, míg a szegény ember lábbelije faczipő volt, mely már akkor, mint maig is Franciaországban, utcái verekedéseknél alkalmas fegyverműl szolgált.

A rómaiak tulajdonképeni lábbelije bőrrrel áthuzott parafából készült.

A 11-dik és 12-dik században ugynevezett hegyes orru czipőket viseltek, melyeknek csengetyűkkel beakgatott orra 1—2 lábnyira nyult, és finom lánccal segélyével volt a térdhez csatolva.

A 16-dik században, ellenkezőleg a hegyes czipőkkel, egész tompa orru, ugynevezett, „medvetalp-“akat viseltek. Ezek aztán elől oly szélesek voltak, hogy ki kellett tömni, és ha valaki egyszer végig ment bennük a mezőn, valóságos kis mesgye maradt lábnyoma után. Csak a 17-dik században vergődött érvényre az „arany középut“ és a lábak nem lőnek többé elidomtalnitva, mint az előbbi századokban.

Midőn a francziák a köztársaságot kiáltották ki, mihez, az egy köztársasági erkölcsösséget kivéve, minden megkivántatósággal birtak, a saru ismét divat lett a nőknél; nem sokára azonban arra a meggyőződésre jutottak, hogy a czipő szebb alakot ad a lábnak, és azóta folyvást ennek uralma alatt állunk; csak-hogy arannyal, gyönggyel, drágakövekkel, selyemmel és csipkével kelle diszítve lenni, hahogy a „szép“ címre érdemesnek akart tartatni, nem mint most, midőn a kidolgozás által ügyeknek neki hirnevet szerezni.

A czipőtől a czipészhez csak egy lépés. Míg az őskorban teljesen megfelelt egy darab fakéreg vagy deszkaszál a lábbeli igényeknek és előállítására tökéletesen elég volt egy jóra való faragó, később, az előre haladó művelődés korszakában, egyre többen-többen találkoztak, kik kizárólag a czipőkészítés művészetére adták magukat.

A régi, sőt még az előbbre haladt korszakban is, a czipész maga készíté a bőrt is, míg végre a munkafelosztás előnyös volta érvényre vergődött, és a czipész csupán czipők készítésével foglalkozott; de még 1156-ban is egyesítve látjuk Hannoverben a varga czéhet a tímár czéhhel. Ugy látszik, hogy ama kornak sajtós viszonylatai voltak; így például, voltak helységek, hol csupán azon polgárok, kik fekete czipők készítésével foglalkoztak, birtak azon joggal, hogy a bőrt maguk készíthessék.

Igen érdekes egy 1300-ban, Bréma városában kiállított irat, mely szerint a czipészeknek nem volt szabad sem takács, sem teherhordozónak fiát, sem tisztátalan erkölcsű nőket művészetüire tanítani.

Midőn a munkafelosztás előnye általánosan el lőn ismervé, a czéh két része oszlott: új és öreg munkásokra, öreg mesterekre, foltozókra, és papucs-készítőkre. Az első új munkálatokkal foglalkozott, az utóbbi teendője volt a javítás. Ez a szakadás annyira ment, hogy több városban, úgy mint Bécsben, egy testületből kettőt alkottak, kik teljesen külön szabályok és jogokkal birtak; így például mainai Frankfurtban az újkészítő tanácsnok is lehetett, míg a foltozó csak ülnökségig vihette. Ez volt ama kor, midőn a kormánynak mindenre és mindenre kiterjedt figyelme; így a középkorban a törvényhozó kormánynak gondja volt rá, hogy a bőrt jól készítsék, valamint az abból készülő czipőket is, és nem egy városban volt elrendelve bőr- és czipőszemle, és nem csak, hogy elszedték a mesterektől a czipőket, melyek rosznak bizonyultak, de a mester külön büntetésben is részesült.

Ulmban ki volt adva a parancs, hogy a feldolgozandó bőrtől ne kiméljék a zsirt. Szóval a kormánynak mindenre kiterjedt figyelme, az öltözékre, a magatartásra bizonyos alkalmakkor, és a munkásoktól dolgozataira. Például 1443-ban Bécsben el lőn rendelve, hogy egy mester sem tarthat három legény-nél és egy inasnál többet. Reggel 8—9-től délután 1—2 óráig volt csak szabad bőrt vásárolni, sőt a nyers anyagok és a munkabér is meg lőn állapítva.

Hogy a lábbelik 1595—1603-as években mibe kerültek, világosan kitünik a szász-eisenachi János Ernő herceg jövedelem-kezelő hivatalának különféle számlájából, mely 1790-ben a „Divat és fényezés lapja“ban megjelent.

Egy pár kis csizma a herceg számára 1 frt 3 kr. Egy pár hosszú csizma 1 frt 15 kr., egy másik pár 2 frt 6 kr. Egy pár magas vadászcizma 2 frt 10 kr. és egy pár Bécsben vett czipő ára 24 kr. Egy pár papucs ára 30 kr-ra van följegyezve, és egy pár dupla talpu, kent bőrből készült czipő ugyanannyi.

Vannak még ezeken kívül néhány igen mulatságosan hangzó számlák; például:

„A herceg számára egy pár rongyos czipő javításáért 6 kr.“ Egy másik helyen: „Egy pár talpalás legkegyelmesebb asszonyom, a hercegnő számára 12 kr.“ Továbbá Dicktus, az udvari bolond számára egy pár czipő 8 garasért, egy pár piros csizma, szintén Dicktus, a bolond számára 2 frt 14 garas.

Egy 1669-ben Lipót császár alatt kiadott rendszabályban meg van határozva, hogy egy pár czipő ára férfiak számára 1 frt, 1 frt 30 kr. Nők számára 54 krtól egész 1 frt 12 krig. Gyermek számára 21 krtól egész 48 krig legyen.

De ez még mind nem volt elég; több városban a czipészeknek a ruházat többi részéhez kellett alkalmazkodniok, és kötelezték magukat, kinek-kinek csupán állásához mért lábbelit készíteni; így például Németországban nem volt megengedve, hogy parasztok kivágott czipőt, szolgáló és paraszt leányoknak pedig tüzött czipőt készíthessenek, ellenkező esetben pénzbírságra ítéltettek és többszöri ismétlések esetében megfosztattak mesterségüktől. 1674-ben nem volt szabad bagariabőrt feldolgozni, nehogy a pénzt a bőr e nemeért az országból kivigyék. A régi korszakban nem is igen lehetett minden ember fia czipész. Főkellék volt, hogy a ki e mesterségre adta magát, tisztességes szülék gyermeke legyen. Nem lehetett czipész például a törvény vagy városi szolga fia, ép oly kevésbé templom-őr, sirásó, éjjeli-őr, utcaszöcs, borbély, pásztor, molnár, adóhivatalnok, városi muzsik, sem pedig hóhér fia.

Egy hét története.

Augusztushó 26-dikán.

Igézet. — Mit láttak az én szemeim. — Öt felül a hazában. — Az álomfejtők. — Tudományunk most és régen. — A szérün. — Hogyan építik a városokat. — A székes-fehérvári szép napok. — Hogyan készült a színház. — A jó házi asszonyok. — Furfangos terv. — Jókainé asszony. — Az előadás. — A közönség. — Murszka Ilma. — A vihar.

„És mondá Isten: Emeld föl a te szemeidet és nézz napkeletre és napnyugadra, délre és északra és mindazon földet, a mit látsz, ime, neked adom örökül“ — jó ideje, hogy mondta és nem is nekem mondta, hanem azért olybá vettem, mintha nekem mondta volna, néztem, néztem, és minél tovább néztem, annál jobban veszett el szemem világa, szívemnek édes, boldogító örömmében.

Mintha csak nekünk szólna amaz isteni kinyilatkoztatás, és a mi abban meg van ígérve, az ime, most épen teljesedésbe megy. Északon, nyugaton, keleten, délben, mindenfelül e haza örökül foglalásának vitézi munkája foly; nem tüzzel vérrel, a mivel most már csak pusztítani és gyilkolni lehet; hanem azzal a mindenható erővel, a mivel Isten a földet az ő legfényesebb csillagává avatta: „Legyen világosság!“.

A haza mind a négy táján, sőt egy ötödiken is e honfoglaló munkában serénykednek a nemzet igazi álomfejtő napszámossai, a kik a csendes éjszakában nyugodalmukat nem találják, fényes nappal nyitott szemmel álmodnak, és mindig csak a hazáról, hogy az milyen nagy és boldog lehetne. Az emberek nevetnek rajtuk, és néha-néha van is rajtuk mit nevetni, mert a mindennapi élettel nem épen a legjobb lábon állnak; egyszerűek, igénytelenek, egy szóval tudósok, és ime, öt felé szakadt most az álomfejtők serege, Győrre a természetvizsgálók, Besztercebányára a történelmi társulat, Máramaros-Szigetre a földtani társulat, Kolozsvárra az országos dalárda, Székes-Fehérvárra a színművészet, és mindenüvé telt, annyira megnőtt az évek folyamában számuk; igazán vastermészet is ez a miénk, minél jobban ütnek, annál nagyobbra nyulunk, annál aczélabbá válunk, — csak néhány évvel ezelőtt is az egy természetvizsgálókon kívül egyetlen szellemfejtő testületünk sem merte kitenni lábát a fővárosból, és ez az egy is csak úgy, hogy elébb mindenféle vig czimborákat toborzott maga mellé minél nagyobb számmal; azért-e, hogy a főváros üresen ne álljon? vagy talán attól tartott, hogy máskülönbön nem épen szívesen látják? Ebben is, abban is lehetett valami, és most ime, öt felé szakadva, mindenütt tisztos számmal jelenünk meg, és még milyen szívesen látnak!

Ez a szívesen látás mutatja csak igazság szerint a mi derekas szellemi gyarapodásunkat az utolsó évek alatt. Milyen fogalmak voltak még csak nem rég a tudomány férfairól! Az ügyvéd, az orvos, a pap a tanító, meg a csizmadia, vagy a mi talán egyre megy: a politikus, a mi azon kívül esett, az vagy nem létezett, vagy legtöbb esetben lenézés tárgya volt a vidéken, olyan fehér holló ritkaság volt az az ember, a kivel tudományos dolgokról eszméket lehetett cserélni, és hát még az a család, a melynek tagjai tisztelettel, avagy csak érdekléssel is viseltettek a tudomány férfiai iránt, — a nőkről nem is szólok. Az ügyvéd, az orvos sat. is legtöbb esetben szintén nem tudományuk után, hanem egyből

okokból részesültek némi-némi tiszteletben, és azért nem is igen éltek tudományuknak, hanem egyéb érdekeknek, és most — hogyan fogadják országszerte mindenfelül a tudomány és művészet fölkejtőit! Akár az édestestvér, olyan repeső örömmel viszik eléjük szívük meleg szeretetét, annyira elevenen érzik már most minden felül, hogy „ez a föld, melyen annyiszor apáink vére folyt“, csak annyiban haza a földje nekünk, a mennyiben a világosság, a szellem, az erkölcs, a polgárosodás csilagfénye terjed el fölötte, máskülönbön — sötét éjjel az anya sem ismeri meg gyermekét.

Most még csak szívesen látott vendégekkül fogadják tudósainkat, de — nem láttam én még olyan szérüt, a melyben tavasz nyitán buzaszálak ki nem keltek volna; így e városokban is, ha valami, úgy bizonyára e a szíves vendéglátás termi meg áldásos gyümölcseit, és — majd csak akkor lesznek nekünk igazi városaink. Minden egyes vidék városa természete és hajlamai szerint más-más tudomány- vagy művészetág székhelyévé fejlődik, és ezzel egyaránt felvirágzik az ipar, izmosodnak az erkölcsök, és gyarapodik a jólét, a középrend vagyonszáma és lesz az ország és a nemzet gazdaggá és hatalmassá. Így történt ez minden számot tevő nemzetnél, az angolnál, a francziánál, a németnél, mindenütt a tudomány érleltette meg a jólét magvát, és ha nézzük, hány olyan városunk van nekünk, a melyben mindegyikben kényelmesen elfér egy-egy tudomány fejedelmi széke, — mikor Békés-Gyulán derék régészeti egyesület jöhetett létre, mi nem telhetik ki akkor egy Hód-Mező-Vásárhelytől, egy Félégyházától, egy Szentestől, egy Nagy-Kun-Madarastól, egy Karczagtól, egy Halastól, egy Szatmártól! — Szántszándékkal említettem föl ezen kiválólag mezőgazdasággal foglalkozó városokat; nem azért, mivel a szellemi világban még eddig csak nagy-néha találkoztunk velük; nem azért; mert mit tehetnek ők arról, hogy még eddig egyetlen egy tudományos társulat vagy egyesület sem kérezkodott el hozzájuk? — hanem csupán csak azért, mivel épen kiváló mezőgazdasági természetüknél fogva vannak ezek annyira hivatva a tudomány és művészet kebelükbe fogadására; csak egyszer ezt az utat válaszsák és mit ötven év! husz évet sem vetek hozzá és olyan virágzó, diszes ipar-városok lesznek, hogy az Isten is gyönyörűségét találja bennük, akkor aztán — beszélhet a szász és a többi jó „testvéreink!“.

És szent István jobbjára is — e héten ültük meg újra a nemzeti kegyelet e szép ünnepét; újra felmutatták azt a kezét, a mely e hazát alapította, egykor, régen, csaknem egy évezred előtt. Körülhordozták az utczákon, a nyilvános térségen, hadd lássák az ország minden vidékéről összesereglett népek ezrei, hogy még mindig megvan ő nekünk, csak aztán mi is meglegyünk ő neki, mi is erős kézzel hozzá lássunk a honalkotás nagy munkájához; mert most már a mi kezünkben van az élet, a cselekvés és mennyi még a munka, a mi ránk vár! Ha mindegyikünknek tiz keze volna, sem győznők, és pedig „többet észszel, mint erővel“ — ez a szent István napja tartott engem vissza a fővárosban, hogy Győrbe nem mentem a természetvizsgálókkal; természetvizsgáló! mennyi vonzó bűbáj rejlik e szóban, és milyen sokat lehet alatta érteni! Csak a közelmúlt évekre ha visszagondolunk,

Egerre, Mehádiára, alig van a természetnek olyan rejtek kamrája, a mit a gyűlések alkalmával keresztül-kasul nem vizsgáltak, még a pinczéket is; sőt tudok egy esetet, hogy egyik igazán jeles természetbuvárunk éppen ilyen gyűlés alkalmával az eget is utba ejtette, elment mint természetvizsgáló, és haza jött mint — boldog vőlegény, rég meg is házasodott azóta, és a mi Egertől kitelik, kitelik az Győrtől is; szép hölgyek dolgában mi vagyunk az első nemzet a világon; ép az a bajunk, hogy mindeddig nem tudtuk, milyen kincset birunk bennük, azt se tudtuk, mennyire, de mennyire szépek; csak az arcot néztük, az is elég volt, hogy eszünket veszítsük, és azzal azután be is értük; csak valamivel jobban ha nézzük, csak egy kicsit bele a szívbe, mindjárt úgy találjuk, hogy még a szépnél is szebbek a mi hölgyeink, és akkor mindjárt az eszünket is újra megtaláljuk, pedig észszel szeretni, ez ám csak az igazi, valóságos tavaszi boldogság, virághimmes rét felett azurégen napvilág; ilyennek képzelem én magamnak az igaz szerelem két-egy boldogságát; nem is úgy, hogy képzelem, hanem a hogy valósággal szerelem; a tudomány és művészet iránti szeretet is tisztán onnan származik, az is ott van a tündérszép arcoknál is tündéribb női szivekben, csak egy kicsit mélyebben kell aláereszkedni e világtenger fenekére, tul azon, a hol a viharok és fürgetegek lappanganak, mert azok is tanyáznak és felettébb nem tanácsos költögetni őket, hanem igen is tul rajtuk. Olyan szép mese az az aranyhaju tündérről, a kit a hétfejű sárkány őriz, és még sokkal szebb, mint igaz. A női szív az a tündérlány, a hétfejű sárkány meg — csudálatos, éppen a hétfejű sárkány, nem is mondom meg, hogy hívják egyenkint, e bűnös fejeket; jobb, névről sem ismerni őket, úgy tenni, mint a hogy a mesében van, altukban levágni e szörnyeteg fejeket, akkor mindjárt megvan az aranyhaju tündér, a férfi boldog öröme, és hogyan elaltatni? Oh, ez a legkönnyebb, úgy is alszanak, csak nem kell költögetni; és a fejeiket hogy venni? megmondja Sz. Fehérvár, csak most épített színházat, mult szombaton volt a megnyitás, magam is ott voltam, gyönyörű épület, belejött vagy 180,000 forintba, roppant összeg egy ilyen közepes városhoz képest, és mégis mind e várostól telt, nem kértek rá senkitől, nevetség is: színházra kéregetni, jótékonyosság vigalmi célra, vasból fakarika; ki kell annak telni magától az illető várostól, ha érzéke van iránta; igaz, tehát hogy hol vette a 180,000 forintot? Nem tudom, de sejtem, és a fejemet teszem rá — pedig ez csak ér valamit! — hogy úgy történt.

Régi dolog, hogy nincsen az az élélmző strázsamester, a ki úgy tudna számolni, mint a jó házi asszony, és mivel Székes-Fehérvár ebben a részben szerencsés csillagzat alatt született, a mint a sok jótékony egyletéből is bőven kitetszik, az a gondolat, hogy e városban színháznak kell lennie, úgy szólván percznek műve volt. Ugyanis az ottani jó házi asszonyoknak lehetetlen volt különösen két dolgot észre nem venni; az egyik az, hogy a férjek és fiatal emberek a hosszú téli estéken, sőt talán őszszel is, rendszeren odavannak hazunnan, ha nem is mindig hajnalig, de úgy éjfél tájig nagyon gyakran; és ha kérdezték tőlük, hogy hol mulattak, — már pedig arra a kérdésre csak rájön a nő a hosszú téli estéken! — rendszeren az volt a felelet: a kaszinóban, vagy a körben. Jó, legyen tehát a kaszinóban, vagy a körben; a jó házi asszony ha akarta, elhitte, és a milyen tiszta lelke van neki, csakugyan akarta. Az, hogy a hű férj egykor-máskor valamit haza is hozott magával, teszem egy kis rosz kedvet, nem igen ingathatta meg az ő hitének erős fáját; lehet azt szerezni a kaszinóban, vagy a körben is; hanem igen is szeget ütött fejébe az a tapasztalat, hogy mikor hazaérkezvén, a férj a pénzestárczát az asztalra tette, az nem ritkán sokkal laposabb volt, mint mi-

kor délután idehaza zsebébe tette, és mivel a szeget a fejben még a legjámborabb szívű nő sem szereti, nem telt bele két nap és megtudta, hogy azt a rosz kedvet, a mit haza hoz, akár a kaszinóban, akár másutt, mindegy, de azon a drága pénzen vásárolja férje, a mivel délutánonkint hazulról távozik. Már most mit csináljon? Jelenetet? Azzal semmire sem megy, mert ahhoz a férjek sokkal jobban értenek, még ha nincsen is roszkedvük. — Sirjon, könyezzen? Azt a jó nő még akkor sem teszi, ka oka van rá, mert Isten ellen való véték, elevenen kerékbe törni azt a szivet, a mely mégis csak szereti. A sirás és könyezés tehát eszébe sem jutott neki, hanem — oh, azok az asszonyok! beh csak fufangosak! — talált ő annál egy sokkal fogatosabb és sokkal finomabb módot. Ugyanis egy szép este — ő jött-e haza, tőle mentek-e el látogatóból, mindegy — csak előáll férjének azzal a rettenetes panaszszal, hogy azok az örökös látogatások milyen tenger pénzbe jönnek! Most új ruha, majd trakta, és mi a köszönet érte? az, hogy megszólják! Csak valami olyan helyiség ha volna, a hová a nő egyszerű házi öltönyben, akár hány-szor azon egyben, el-eljárógathatna, éppen úgy, mint a férfiak a kaszinóba, vagy a körbe! És mindjárt apróra ki is számította, hogy mennyivel olcsóbbra jönne akkor az élet!

A férj nagyon kedvesnek és szive szerintinek találja ezt a beszédet neje részéről, és semmi roszat nem sejtve a maga részére, még ő segíti őt gondolkodni és számolgatni. A kedves nő megdehogy állna elő mindjárt a kész tervvel! Szívesen engedi át férjének az apaság dicsőségét; csak igazgatja, vezetgeti selyemlány elmével orránál fogva, mig nem rá jön, már mint a férj, hogy ilyen kívánatos helyiség csakis a színház lehet és ha annyian meg annyian összeállnának, milyen könnyen lehetne azt alapítani; az egész csak tréfa, még nyernének is mellette, tudniilik, a mit a nőiruhákban mogtakaritanának. És azután egyik is, másik is indul toborzani hiveket ez eszmének. Nem kell hozzá nagy rábeszélés, ez is, az is egy hajón uszik vele, már mint a nő ruha, és még a lapokban is megdicsérik őket érte: pár hét alatt együtt van az építési költség, pár év alatt megvan a színház. a jó férjek ugyan csak nagyra vannak vele, még egyszer úgy szeretik nejeiket, ezek meg nagy titokban tenyerükbe nevetnek, ugyancsak rászédtek az öreget, már most csak nem járhatnak magukban színházba? férjem uramnak is el kell oda menni, és ez megyen is, eleintén udvariasságból, kíváncsiságból, egyre egyre gyönyörűség kedvéért, mind jobban hozzá finomodik, és végre csak azon veszi észre magát, hogy jobban is, olcsóbban is mulat, és nem csak a felesége ruhájában, hanem — a mi még jóval többre megy — a kaszinói mulatságok árában is szépecskén gazdálkodik évenkint — oh az asszonyok, ugyancsak fufangosak! — mondom, nem tudom, de a fejemet teszem rá, hogy úgy történt, a nők mesterkedtek benne; tudom, mert láttam őket, úgy megvilágosodott tőlük a színház, hogy kedvem lett volna, kioltani a lámpákat, hogy még világosabb legyen; úgy megörülni egy színháznak csak azok tudnak, a kik a lelküket viszik oda, hogy az is hadd gyönyörködjék.

Előbb Jókainé asszony egy alkalmi költeményt szavalt, Jókai költészetével és az ő művészetével; azután Katona „Bánk bán“-ját adták elő, Jókainé, Felekiné, Beksitsné-Bogdanovics Krisztina, Feleki, Komáromi, Benedek, Nagy Imre, Náday, Szigeti Imre, a nemzeti színházból, tehát csupa régi jó ismerős, művésznő és művész, és hozzá még, hogy őket is elragadta a pillanat magasztossága, az a gondolat, hogy keblük istenének egy új oltárt szentelnek föl; és az a közönség, azok a ragyogó szemek és imádatos arcok, a melyek minden felül szinte csüggni látszottak rajtuk; magamról tudom, mennyire lel-

kesíthette őket ez a nagy boldogság látása, én is többet néztem a közönségre, mint a színpadra, és — azért követnek el városaink égbe kiáltó bünt, hogy állandó színházról nem gondoskodnak. A mennyi lángoló tűz a magyar szívből van, a napnak nincsen annyi fényessége, mint a mennivel ez a hazát eláraszthatná, csak fel, az ég felé lobogtassák a tüzek Vesztanói, és erre csak az az egy út van, hogy az ő szívének lángjai a tiszta eszmények felé vonzzák lelküket, mit csakis a költészet és művészet vihetnek égbe a női szívből. —

Nálunk is a színházra fordul ismét a figyelem; az operában Murszka Ilma arat diadalokat, az ő kedves, finom könyedségével, a melylyel játszik és énekel. Olyan természetesen árad az ajkairól a hang, és ez mind dal, zene, és játéka is az, azzá válik az önfeledt hallgató előtt; fiatal, nem fiatal-e, ki veszi azt észre egy daloló madárnál? és Murszka művészete az. Azért szereti úgy a könyved olasz műfajt, az legjobban felel meg az ő geniuszának; csak tegnap is, hogy ragadta el a közönséget az „Alvajáró“-ban; csak úgy dobálódott hangjával, csupa szikra, virággá alakulva lelkünk előtt, dalból. Ilyen bohó szemfényvesztő az a nagy művészet.

Ma este meg Molnár és Lehman mutogatták az ő büvész ezermesterségüket. Shakespeare „Vihar“-át láttuk először, olyan tündéri kiállításban, hogy az a dolgokban legilletékesebb ítélszék: a karzat tátva-nyitva felejtette szemét-száját bámulatában; ilyet ő még nem látott. A hogy az a hajó elmerül, az a hánykodó tenger, azok a gyönyörű habléányok, óriási sziklatömegek, Szigeti Imre Calibanja, Ujházi Kurjancsa, Vizváry Hörpencse! Csak a kutyaugatással nem volt egészen megelégedve, ennél már, sokkal különbet is hallott és látott. Jó is lesz ő ezt is a karzat színvonalára emelni, és ha még Komáromi, Nagy Imre, Helvey Laura és Molnárné szerepeit is kihagyják, mert azok egész oda nem illő módon komolyan művészek, akkor ez egy valóságos aranybánya lehetne, a közönség elevenen megenné magát érte, nem ugyan a nemzeti színházban, hanem valamely külvárosban, sőt talán a Rencz czirkuszában is. Pedig nekünk csak egyetlen egy nemzeti színházunk van! — i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Király ő Felsége) szerdán délután érkezett Szőnybe, hol az indóház, valamint a Komáromból Tatába vezető út zászlókkal volt diszitve s a pályaudvaron és környékén óriási néptömeg hullámzott. A fogadtatás tisztán polgári jellegű volt, a várparancsnokon kívül csak a zenekar és egy fél század katonaság képviselték a katonai elemet. Bathó Bálint, Komárommegye alispánja, üdvözlé a királyt a megye nevében, mire az röviden válaszolt: „Ha népeim ép oly kitartó polgári kötelességeinek teljesítésében, mint a mily erősek és kitartók a falak, akkor jó- és balszerenase közt bizton nézhetünk a jövő elé.“ — Tatára este 6 órakor érkezett a király. — A város közönsége nagy lelkesedéssel fogadta ő felségét, s az utcák fel voltak lobogóva. Az Eszterházy kastélyban az ottani plebános üdvözlétére, örömét fejezte ki a fogadtatás fölött. A király ugyanazon szobában lakik, a melyben 1809-ben Ferencz császár lakott; az ugyanakkor használt ágy is rendelkezésére áll. — Király ő Felsége csak szeptember 16-dikán érkezik Budapestre és 20-dikáig itt marad; 19-dikén kirándulás van tervezve Alsóútra és Bicskén az ott öszpontosított honvédesapatokhoz. Ő Felsége 21-dikén Aradra megy, ott marad 23-dikáig, aztán Gödöllőre tér vissza, a hol megmarad. A szemlék sorát azon gyakorlatok fejezik be, melyeket a budapesti helyőrség Fóth kör-

nyékén szeptember 25—26-dika körül tartand. Ez a terv, de egyes részletei, meglehet némi változtatást fognak szenvedni. — Király né ő Felsége, incognitója föntartása mellett, mint Hohenems grófnő, b. Nopcsa főudvarmester, Festetich grófné és Ferenczy Ida kisasszony kíséretében s mintegy tiz személyből álló cselédséggel — e hó 18-dikán Londonba ment, a világváros megtekintésére és a Claridge-szállodába szállt, hol Károly romániai fejedelem is szállva volt nejével. Másnap a királyné a szálloda kocsiján London több utcáját megszemlélte s több diszműáru-csarnokban jelentékeny bevásárlásokat tett. Ő Felségének Londonban tartozkodási ideje még bizonytalan; egyelőre egy hétre van lakosztálya kibérelve, mely fejedelmi fényvel rendeztetett be. Harmadnap ő Felsége déltájban gyalogsétára indult Festetich grófnéval s csak esti hét órakor tért vissza ő Felsége a szállodába ebédelni. Hetfőn kíséretével együtt a Dover-t, aztán a westminsteri apátságot, a parlamenti házakat és a Hydeparkot szemlélte meg. — Hogy a királyné mikor jön vissza Bécsbe, az még nincs megállapítva, ez iránt a királyné csak Londonból visszatérte után fog határozni. Az a hír is járt, hogy a királyné meghívást kapott Victoria királynőtől, látogatná meg egy időre Skóthonban. A királynénak most választania kell ezen terv és a visszautazás közt. — Jó z s e f főherczeg legközelebb Marosvásárhelyre indul s ott mintegy 3—4 napig fog mulatni, hogy személyesen győződjék meg a honvédség előmeneteléről.

* * (A szt. istvánnapi ünnep) ez évben a szokott fényvel és zajjal folyt le a fővárosban. Vidékiek, legnagyobb részt az alföldről, roppant számmal voltak jelen. A kéjvonatokon legalább 5000 ember jött fel az ország minden tájáról. Az idő általában kedvezett az ünnepnek. A várban a vidékről feljött közönség már korán elfoglalt minden helyet, s a tolongás átalánossá lett mindenfelé. — Az egyházi szertartást maga az esztergami érsek végezte. A délelőtti ünnepélyesség után a vidék látni vágyó népe szétoszlott mindenfelé a városban. Állatkert, Margitsziget, svábhegy, meg a hány mulató hely csak a fővárosban van, az mind tömve volt.

* * (Jótekonyságok.) A királyné az upesti izraelita nőegyletnek 50 frtot ajándékozott egyleti célokra. — B a m b e r g e r Sámuel szegedi polgár özvegye, elhunyt férje emlékeül 1000 frtot tett le alapítványul, hogy annak 6%-os kamatai évenként a szegedi főgymnázium felsőbb osztályaiba járó azon tanulóknak adassanak ki, ki szegény sorsu és a pályázók közül legtöbb előmenetelt tanusított tanulmányjaiban.

* * (Rózsás napló.) Szathmáry Kálmán Abaujszántói járásbíró, Szathmáry Miklós, országos képviselő jeles képzettségű fia, e napokban jegyzé el a bájos Mezőssy Pannát Zemplénmegyéből. — Schlesinger Jakab, budapesti ügyvéd eljegyezte Milkó Vilmos szabadkai kereskedő leányát, Milkó Laura kisasszonyt. — Bárádon e hó 17-dikén László Endre Budapest fővárosi tisztviselő vezette oltárhoz Vághó Ferenc közjegyző ur leányát: Klára kisasszonyt. — Mihálo c z k y Nándor huszárkapitány Karczagon e hó 20-dikán vezette oltárhoz Szilágyi Róza kisasszonyt. — Sajó Károly fiatal birtokos e napokban vezeti oltárhoz K.-Szt-Miklóson a bájos és szellemes Kvassay Ilka kisasszonyt, néhai Kvassay Antal leányát.

* * (Deák Ferencz) jelenleg a főváros szélén, közel az ugynevezett szép kilátáshoz, rokonai körében lakik és többnyire a szép kertben egy a szél ellen jól védett filagóriában, asztal mellett ülve tölti a nappalt, környezve Vörösmarty Sándorné urnő, Nedeczki István kedves leányai, Balassa Istváné urnő s bájos leányai által, kik fáradhatlan figye-

lemmel s jókedvvel teljesítik az öreg urnak ellesett apró kívánalmait. Az öreg ur első pillanatra megható benyomást tesz, mert a mult évhez képest elaggottnak látszik; de e benyomás hamar eltűnik; mert az öreg ur szívesen fogadja látogatóit, és legott mar régi derült modorában elkezd mindíg az alkalomhoz fűzött mulatságos adomázását, és mondhatni, hogy nem a társaság őt, hanem ő mulattatja a társaságot, egész napnyugtáig, midőn a hűvös szél a szobába vonulásra inti. — Dr. Rosenbergs Sándor nagyváradi lelkész olaszországi útja alkalmával, melyről csak az utóbbi napokban tért vissza, látogatást tett Kossuthnál. A halhatatlan hazafi őt is, mint minden hozzá jövőt, igen szívélyesen fogadta és hosszasabban társalgott vele. Kossuth, hála Istennek, a legjobb egészségben van.

* * (A központi Fröbel-egylet) azt kérvényezte a várostól, engedtetnék át neki a főváros minden kerületében egy-egy telek, hogy azon gyermekkertet állíthasson fel; a gazdasági bizottság a kérelmet — tekintettel az egylet vagyoni állására — nem találta teljesíthetőnek és azt javasolta, hogy próbakép csak egy telket engedjenek neki át Kőbányán; a tanács ellenben a kérelmet teljesítendőnek véleményezi és pártolólág terjesztette a közgyűlés elé.

* * (A Margitsziget) a roszt időjárás daczára még mindíg igen élénk látogatásnak örvend. A fürdőidény kezdete óta e hó 15-dikéig 448 fél, 821 személylyel lakott a szigeten. Nemsokára a szőlőgyógymód is megkezdődik ott, mely valószínűleg annál látogatottabb lesz, mert Jézsef főherczeg rendeletére a jövő hó elejétől fogva a szobák ára tetemesen le fog szállíttatni. Az a hír azonban, hogy Clotild főherczegnő és gyermekei az öszi idényt ismét a szigeten fogják tölteni, mint halljuk, teljesen alaptalan.

* * (A budai zeneakadémia) által alapított zeneiskolában, mely lehetőleg alapos oktatást nyújt, és pedig a magán- és karnének, hegedű, gordonka, fuvola és zongorában, az elmélet és öszhangzattanban; az iskolai év szeptemberhó 1-sején kezdődik és 1875. június végeig tart. Az ezen zeneiskolába belépni szándékozók augusztushó 24-dikétől kezdve naponkint délután 4—5 óráig Knahl Antal zeneigazgató urnál jelentkezhetnek, a zeneiskola irodájában (II. kerület, Kapuczinusok épülete), hol különben a zeneiskola berendezése, az alapítványi helyek betöltése, valamint a tanulók esetleges kötelezettségei és szabadalmairól bővebb felvilágosítás nyerhető.

* * (Vegyesek.) József főherczeg egy sajátos szerkezetű hintót a jelen század elejéről, ajándékozott az iparmuzeumnak; Alcsuthról Budapestre lovak voltak bele fogva. Érdekes a négy lóra való kivarrt szerszám is. — Rudolf koronaherczeg e hó 21-dikén érte el 16-dik születésnapját, s így a család törvényei szerint teljeskoru lett. — Madarász Győzőnél egy nagyobb festményt rendelt meg gróf Andrassy Manó, mely a királyné koronáztatását ábrázolja. — Szapáry Gyula gróf belügyminiszter svábhegyi villájában betegen fekszik, a baj azonban nem komoly és felgyógyulása legközelebb várható. — Bárány Miklós ur golopi jószágán súlyosan beteg volt, most azonban, számos tisztelőinek nagy örömeire, javulóban van. — Pauliné asszony márcziusban ismét a szinpadra szándékozik lépni; ismerősei arról biztosítanak, hogy hangját visszanyerte. — Hauck Minnie kisasszony szeptemberben kezdi meg hosszabb vendégjátékát a színházban. — Az újpesti szigeten rendezendő népünnepélyt a Fröbel-nőegylet, közbejött akadályok miatt, e hó 30-dika helyett szeptemberhó 6-dikán fogja megtartani. — A lefolyt héten augusztushó 16-dikától augusztushó 22-dikéig élve született 253 gyermek, elhalt 205 személy; a születések tehát 48 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve

szülöttek közt volt 134 fiu, 119 leány. A halottak közt volt 118 férfi, 87 nő, egy éven aluli gyermek 73.

* * (Halálozások.) Polgár Mihály köztisztvisletben álló pesti ügyvéd, e hó 24-dikén rövid betegség után, életének 60-dik évében elhunyt; temetése csütörtökön nagy diszszel és általános részvét mellett ment végbe. Sok kitűnőség volt jelen, előkelő tisztviselők, a kuria számos tagja, ügyvédek, polgárok, írók, művészek és számtalan uri hölgy. A koporsó mellett, mely kosszorokkal volt borítva, a mély gyászba borult rokonok, nyolcz református lelkész és a leghűbb barátok álltak, két oldalt pedig városi poroszlók diszben, kezükben égő viaszgyertyákkal. A halotti gyülekezet legnagyobb része az utcára szorult, mely a ház előtt egészen el volt lepve az elhunyt tisztelőivel. Török Pál superintendens, ki lelki-testi barátja volt s messze földről sietett haza temetésére, csak zokogva tudott néhány szót ejteni koporsójánál s átadta a szót Filó Lajos nagykörösi lelkésznek, ki meleg hangon festé az elhunyt életét, beszélve példás lelkiismeretességéről, nyílt szívről, egyházügyi rendkívüli buzgalomáról, testvérei, rokonai iránt érzett meleg szeretetéről s mindama nemes tulajdonokról, melyek őt annyira kitűntették. Mióta felnőtt, mindíg önzetlenül és nagy lelkiismeretességgel buzgólkodott a legnemesebb ügyek körül, az ügyvédi pályán, a reformált egyház keblében, (hol kerületi főjegyző s az összes egyházak ügyvivője volt, minden díj nélkül,) és az egyletekben és társas életben oly kitűnő és nagyon megérdemelt állást foglalt el. Sok helyen hagyott ő nagy ürességet maga után a köz- és társaséletben. A koporsót a hatfogatu gyászkocsira téve, a nagy menet a papnövelde-, és egyetemi utcán, a barátok terén és hatvani utcán vonult a nemzeti színház elé, hol Török Pál könyezve mondá el bucsuztató és áldó szavait. Ez intézet, melynek az elhunyt évtizedeken át minden este vendége volt, a legmelegebb barátot, pártfogót veszté benne. Kocsik hosszú sora kísérté a színház előtt a koporsót a kerepes-uti temetőbe, hol az ügyvédegylet nevében Balogh Sándor beszélt. Áldás legyen az elhunyt emlékének! Ő ama régi jók egyike, kiknek becsvágya a jó ügyek önzetlen szolgálata volt, s kiket nem ott kell keresni, a hol a haszonban osztoznak, hanem hol a munkából és áldozatból a részt kell kivenni. — Pap Mihály nyugalmazott számvevő e hó 7-dikén hunyt el Magyar-Szerdahelyen 95 éves korában. — Özvegy Pfligl, született Bayer Terézia asszony e hó 26-dikán Budapestben, élte 62-dik évében elhunyt. — Gróf Zichy Miklós, ki Svájcából hazautazni készült, agyszélhűdés következtében élte 53-dik évében hirtelen meghalt. Béke hamvaikra!

Gzasszonyoknak.

Görög dinnyét befőzni.

A görög dinnye zöld héját le kell hámozni, a vörös béléből is a magvas részét legvágni, úgy, hogy egy kisujjnyi vastagságra maradjon meg a piros bél. A dinnyét most jókora darabokra elvágván, ki kell főzni egy meszely piros borecsetben, a melybe három fél meszely vizet öntöttünk. Ha a dinnye megfőtt, kiszedjük a forró ecetes léből és hideg vízbe rakjuk.

Egy font gyümölcshez ugyanannyi czukrot főzünk meg vastag szörppé, belé teszszük a dinnyét, de úgy, hogy a piros mindig felül legyen; e czukorban egy kis negyed óráig hagyjuk forni, de meg ne kavargatjuk, azután pedig szedjük ki ovatosan egy nagy tálba, a leve még fölhet egy kissé, azután kihütve öntsük reá a dinnyére. Ezt ismételjük 4—5 napig egymás után, a mikor végre poharakba rakhatjuk, elébb tetszés szerinti kis

koczkákra, vagy más formára vágva a dinnyedarabokat. A fennmaradt lébe 2—3 csepp rózsaoiljat vegyithetünk, azt a gyümölcsre öntjük, vízhatlan papírral bekötjük és két percig gőzben főzzük ki.

A dinnye lehetőleg vékony haju legyen. K. Sz. Irma.

Nemzeti színház.

Augusztus 30-dikán: „Két pisztoly.“ — Augusztus 31-dikén: „Nőm és hivatalom.“ — Szeptember 1-sején: „Romeo és Julia“ (opera). — Szeptember 2-dikán: „A vihar.“ — Szeptember 3-dikán: „A bolygó hollandi.“ — Szeptember 4-dikén: „A csók.“ — Szeptember 5-dikén: „Faust.“

Divatndósitás.

Néhány nap óta elkomolyodott lélekkel futjuk át őszi öltönyeinket, olyan hűvösre változott már az idő; de ezt csak azon reményben tesszük, miszerint ez csak futólagos szeszélye a nyárnak, mely ugyan már indulófélben van, de szép kértünk mégis visszatérend — egy kis időre. Tehát, körül kelle néznünk legelső sorban a felöltők között, és azt a tapasztalatot tettük, hogy a csipkegallérokat, kendőskéket, écharpokat immár sűrűbb, melegebb szövetű felöltőkkel kell felváltani. Legdivatosabbak az ujj nélküli, testhez álló jaquettek, nehéz selyemből, vagy bársonyhól készítve, gazdag fekete gyöngy kivarrással. Fekete vagy sötétkék szöveteken ugyan a rendes aczél-, vagy a sötétkék aczélgyöngyökből is láttunk kivarrást, a mi nagyban emelé az öltönyök szépségét.

E melegebb felöltők daczára azonban még jó ideig fognak hölgyeink a finom csipke-kendőcskék (fichu) készítésével foglalkozni, olyan divatosak lettek azok, és ha utcai öltözékeik a hűvösebb idő miatt nélkülözök is majd azokat, ugy annál inkább felkapatnak a társasági, színházi vagy estélyi öltözékeknek. E kis kendőcskék földíszte két sor csipkefodor; e csipke állhat széles valencienné, point d'Alencon, vagy a kedvelt brügi csipkéből, ha fehérből készül, és gyöngyökkel kivarrt fekete selyemcsipkéből, ha feketét választottunk. A „Mária-Antoinette“-kendőcskéknak hátul hosszú végei vannak és gyakran vegyes: fehér és fekete csipkéből készülnek. Egy fekete selyemruhát festőleg széppé lehet tenni egy ilyen izléssel összeállított fehér csipke-kendőcskével, melyet aztán színes csokrokkal vagy virágbokréttával díszesebbé is lehet tenni. Ez attól függ, minő alkalomra, és hová készülünk öltözködni. A tarka crépe de chine-ből való kis kendőcskéket szintén fehér vagy fekete csipkefodorral szokás díszíteni. E kedves dísz a ruháknak hátul apró ránczokba foglaltatik össze, hogy ez által hegyes kivágást mutasson, akár magas ruhában viseljük azt, akár pedig kivágott derék fölött veszszük.

Sokan használják még fel a jövő hónapot, hogy nemcsak nagyobb kirándulásokat tegyenek, hanem még nagyobb utazásokat is. Ez okból készül még most sok új utazó-ruha, a melyeknek alsó díszítése többnyire egy széles plissé fodorból áll. A hosszú felöltő az ugynevezett Edinburg-polonaise név alatt jó most divatba. Az edinburgi herczeg neje csináltatta oly formára az ő legujabb utazó öltözékét és azért nevezik így. A rondes testhez álló felső öltönyektől pedig csak abban különbözik, hogy sem oldalt, sem pedig hátul nincsen troussirozva, csak hátul és oldalt három-négy széles lapos ránczba szedve, melyeket néhány sima gomb foglal le, és így tündezőben vannak a hatalmas, nagy hátulsó dudorok, habár azért egész biztonsággal még sem lehet még azok eltűnését jósolni. Az ilyen vivmányoknak egy kis idő kell, vagy — egy másik edinburgi herczegnő.

Mai mellékletünk egy 6—7 éves leánygyermek ruhához illő kötőalakú tunique, mely egy darabból áll, hátul mint egy kötő összeér, a hol aztán széles szalagcsokor tartja össze. E tunique természetesen a ruha szövetéből készül.

Számrejtvény.

Szirmay Herminától.

9. 4. Ki lyet szépet s jót lelt, nagy kincset talált
1. 2. 7. 3. 6. 7. Gyakran szolgálja a rettenetes halált,

9. 8. 10. Erről mondják: megingatja legkisebb szél;
12. 2. 10. 4. Bebarázdálja arcod, ha nagy kort értél;
10. 8. 9. Egyik szorgalmas nemzet Európában,
11. 12. 12. Nem jó jel, ha rajta piros virág van,
12. 4. 5. Ily eszközül sok asszony használja karját
6. 7. 1. 8. 9. Ha fő-, a megye benne látja urát.
1. 2. 7. 3. Büszkeséggel tekint rá a magyar nemzet;
9. 8. 10. 11. 12. Hivatala hazánkban nem rég ért véget.
7. 8. 12. Hogy ha enyhe a tél, szobádba ez rekeszt,
1. 11. 12. Forró nyárban pedig bőven nyelheted ezt,
5. 4. A kinek e tagja nincsen egészen rendbe,
10. 4. 12. 2. Átalában annak, ez a rendes neve!
1—12. Lelkesítéd nemzeted, míg éltél,
Lángra gyujtod holtod után;
Neved és dalod egyiránt hangzik
Mig egy magyar él e hazán,
Megfejtési határidő: szeptemberhő 27-dika.

A 31-dik számban közlött rejtvény értelme:

Vörösmarty.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermin és Etelka, Simon Ambrusné, Éhen Ilka és Gizella, Erdensohn Emilia, Lengyel Julia, Malatinszky Etelka, Kovács Emma, Szirmay Hermina, Pálffy Jolán, Devich Ferencznő, Hudacsek Viktorné, Viczmándy Rózsa, Eisen Izidorné, Rudnyánszky Gizella, Turcsányi Eleonóra, Csiki Vilma és Antónia, László Julia, Novák Kornélia, Kovács Hodossy Berta, Kratochwill Károlyné, Fesztóry Katalin, Bohner Riersch Katalin, Oszlányi Mária, Grósch Katalin, Limbek Vilma, Szondy Hermin, Mészáros Lilla, Farkas Izabella, Nadányi Irén, Müllner Olga, Obláth Piroska, Simon Riza, Tóth Eszter, Buday Erzsike, Varga Károlyné, Szüts Ida, Fehérváry Juliska, Gajzágó Endréné, Farkas Kálmánné, Timár Anna és Mariska, Váry Irma, Kenyery Teréz, Boros Istvánné, Hevessy Ella, Tóth Endréné, Kopácsy Emilia, Bús Nina, Somogyi Lilla, Ferenczy Vilma, Csiszár Ilka, Baranyi Nelli, Lázár Berta, Csák Ilonka, Szabó Elvira, Török Albertné, Kállay Krisztin, Lévy Róza, Pajor Katinka, Tarcsay Antónia, Bőszörményi Kata, Hamar Ottilia, Orbán Rózsika, Szathmáry Lajosné, Bodnár Ida és Marcsa, Károlyi Sándorné, Szivós Matkovich Marianna, Zundán Jecie.

A 29-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Fehérváry Mari és Ilona, Kulcsár Mariska, Baranyi Nelli, Varga Károlyné, Timár Anna.

A 30-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Oszlányi Mária, Baranyi Nelli, Varga Károlyné, Timár Anna.

Tartalom.

Mirenytartalmu, mérges ruhák. — Nem mondom, hogy... Darmay Viktortól. — Fordulat, Prém Józseftől. — Kegyetlen esel, Sacher-Masochtól. — A lábbeli története az ó- és ujkorban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divatndósitás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Maiszámunk melléklete: Kötőalakú-tunique szabásminta 6—8 éves leánykák részére.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

nem lehet kiemelni. Három hét múlva azonban a vizállás lehetőleg kisebb lesz, s akkor majd a vizsgálat is megejthető lesz.

Balaton-füred mellett Arácson e hó 21-dikén éjjel tűz volt, mely tizenegy házat és egy ötven éves földművelőt hamvasztott el. A gyógyhelyen azonnal megtudták és ifjabb Écsy és a biztos azonnal a gyógyhelybeli vizipuskákkal a hely színére siettek és az ő buzgó s valóban egész odaadó fáradságuknak sikerült a tüzet azon nagy szélben eloltani, mely az egész falut fenyegette.

Mező-Berényben e hó 21-dikére viradó éjjel a villám a reformátusok templomának tornyába beütvén, azt lángba borította és a templom fedélzetével együtt menthetetlenül elhamvasztá. A toronyóra s három harang, részint elolvadás, részint a lezuhanás által lett összetörés miatt használhatatlanná váltak. A templom belsejét megmenthették. Noha mindezek részben biztosítva voltak, de a kár mégis tetemes.

Vidéki vegyések. Udvari vadászatok lesznek az ősszel Gödöllőn és környékén. E vadászatokon a koronaherceg is jelen lesz. — Gyuluban gróf Eszterházy udvarában érdekes gyermekelődás volt e hó 23-kán a gyalui tűzkárvallottak javára, melyben az Eszterházy, Csáky gróf, és Klein Frigyes ur gyermekei vettek részt. — Balaton-Fürednek 1896 vendége volt eddig. — A tátrafüredi vendégek legújabb névsora ez idényben 1556 személyt mutat fel. — A trencsén-tepliaczi fürdőnek e hó 24-dikéig 1574 vendége volt. — A szolnoki színházban rövid idő óta Csaby Imre igazgatása alatt társulat működik, mely a vidéki társulatok legjobbjai közé tartozik. — Técsőn utkésztés alkalmával egy fazékban négy fontnyi súly ezüstpénzt találtak a gyermekek. A pénzek oly nagyságúak, mint az ezüst 5 krosok, a kép és betű rajtuk különböző. — Szentannán közelebb nagy tűzvész dühöngött, melynek harmincz ház, számos melléképület s még számosabb kazal esett áldozatul; biztosítva csak 2—3 ház volt.

Különfélék.

** (Liszt Ferencz) a Tivoli mellett fekvő Estei gyönyörű palotában tölti idejét, s ott új nagy oratóriumon dolgozik. A műnek eddig elkészült része ritka szépségekben gazdag, s Liszt zeneszerzői nagy nevéhez méltó. Az ősz mesterleg jobb egészségnek örvend. Látogatók nagy számmal jönnek hozzá, de azért mégis elég szabad ideje van, mert lakhelye elég messze levén Rómától, a városból jövő látogatók kénytelenek a mestert már a korai délutáni órákban magára hagyni.

** (Árvíz fenyegette) Bécsét a múlt héten. A nagy esőzések miatt a Duna és mellékvizei annyira megdagadtak, hogy a városon átkanyaroló dunacsatorna ijesztő módon áradt. Kivált szerdán volt fenyegető az áradás, s már a külvárosok alantibb részein több ház vízben is állt, a gőzhajó-közlekedést pedig megszüntették. A város megtette a kellő intézkedéseket s táviratilag tudósította ő fölségét is, ki épen Münchenben volt Gizella főhercegnő látogatásán. A víz azonban lassankint apadni kezdett. Budapesten is nagy volt az aggodalom a sok eső miatt, de ismét „csak“ a pinczékben mutatkozott a víz; legnagyobb volt pedig az aggodalom és szomorúság a vidéken, a hol a folytonos eső miatt nem lehetett csépelni, és fájdalom, roppant károkat tett az életben.

** (Egy nagyherceg pofoncsapása.) Az oldenburgi nagyherceg, ki jelenleg Lipcsében tanul, a napokban utra kelvén, a vasuti indóház éttermében vacsorált, s fizetés közben szóváltásba

elegyedett a pinczérrel. A vendéglős ki akarta egyenliteni az ügyet, de beavatkozásának a hercegi tenyértől nyert pof lett a jutalma. A vendéglős sem maradt adós, s a közönség is pártjára állván, ő hercegségét botokkal, esernyőkkel nem kis mértékben elpáholták. Csak később, midőn a herceget egy orosz diszkocsin elszállították, tudta meg a közönség, kivel volt dolga.

** (A légmentesített husok.) A honvédek közelebbi őszi gyakorlatai alatt próbát fognak tenni a légmentesített husokkal is. A kormány, ugy látszik, most akar adatokat szerezni e találmányról, mely gyakorlatok s hadjáratok idejében valóban megbecsülhetetlennek bizonyult, miután öt perc alatt a katona kész hus- és levesételhez jut. A lapok már régen figyelmeztették a kormányt, hogy gróf Pongrácz egy huslégmentesítő gyárt állított Kolozsvárott. Készítményei jók, sőt nagy figyelmet gerjesztettek Londonban is. A kormány azonban mellőzte a magyar vállalkozót, és idegenekkel szerződött.

** (Külföldi vegyések.) Karlsbadban az ott időző magyarok szent István napját fényesen megünnepezték. A magyar egyházi beszédet Lehoczky tartá. — Ausseeban az ott levő magyarok (s az idén különösen a fővárosból sokan időznek a kies Ausseeban) szintén megünnepezték a Szt. István napot. Az ünnepen magyar egyházi szónoklat tartatott. — A tudomány áldozata lett mult szombaton Münchenben egy fiatal vegyész, ki saját magán akarta észlelni a mérgek és ellenmérgek hatását, és egy ilyen kísérlet következtében meghalt. — Egy osztrák nő: Rubinstein Zsuzsánna nem rég a lipcsei egyetemen bölcsészettudori vizsgát tett.

Megbízások tára.

 Tisztelettel kérem azon t. előfizetőinket, a kik előfizetési díjaikkal még hátralékban vannak, hogy azt e hó végeig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek.

Istváncsra F. K. urhölgynek: Postára van adva.

Kásmárkra M. M. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

H. M. Vásárhelyre N. A. J. urnőnek: El van küldve.

Illokra K. F. urnak: Azonnal újból megküldtem.

M. Szengyelre Sz. D. urnőnek: Eddig bizonyára vette már küldeményemet.

Keszthelyre B. M. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet?

Bessenyőre Sz. L. E. urnőnek: Küldeményét pontosan vettem. A többire nézve magánlevelet irtam.

Kolozsvárra T. A. urhölgynek: A legszivesebben vettem.

Eperjesre K. Sz. I. urnőnek: A legszivesebben fogadom az egyiket is, a másikat is.

Egerbe F. A. A. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Nagyváradra Z. J. urnőnek: Nyugodtan ajánlhatom azt a családot, mert ott minden tekintetben jó felügyelet alatt lesznek a kis leányok.

Turkevibe S. A. urnőnek: A jelen félévi mellékletek most vannak sajtó alatt és, mint a multkor, a jövő évnegyedben szét fognak küldetni. Annyit azonban már is írhatok, hogy a külföldi irodalom két gyöngyszemét veszik majd t. előfizetőink, méltó fordításban.

Ungvárra B. Cs. L. urnőnek: Azonnal feleltem a kedves levélre.

Előfizetésifelhivas

„CSALÁDI KÖR“

1874. 2. dik félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, főlváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabás-minta és könyomatu arczkép.

A lapon kívül pedig újra adok e félévben is **hat kötet válogatott könyvmellékletet**, a lehető legjobbak közül, a mit a világirodalom az újabb időben teremtett. E tizenkét kötet könyv bolti ára 12 frt, míg előfizetőink kötetenkinti 15 kron, **a gyűjtők pedig egészen ingyen kapják.**

Műlapot is adok, és pedig Budapest legelső műintézete által kiállitva.

Ezen kívül az új előfizetők még a következő 30 kötet könyveket is kaphatják :

„Aranyos Erzsike“ Marlittól 3 kötet. — „Az oltárnál“ Wernertől 3 kötet. — „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — „A mita fecske dalol,“ Spielhagentől 3 kötet. — „Szerencse föl,“ Wernertől 3 kötet — „A boldogság utja,“ Schücking L. regénye 6 kötet. — „Tolla Feraldi“ About világhírű regénye 1 köt. — „Bolski László.“ Cherbulier V. jeles regénye 3 kötet. — „Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag regénye, 3 köt. — A parlagi herczegnő,“ Marlit regénye 3 kötet.

E harmincz kötet könyvet azonnal megküldhetem, a többi 6 kötetet a jövő félév folytában fogom a t. megrendelőknek megküldeni.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adok, **90. kr.**

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **4 frt. 50 kr.**

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszésszerint évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.
Országút 39. sz. III. emelet.

A gyermek élete a neveléstől függ.

Szülők! Az élet nem titok. A leggyengébb anyagi szervezettel bíró gyermeknek is meg lehet tartani életét; mivel az élet valósággal szellemi, de nem anyagi. Mi nem beszélünk, gondolkodunk, nem az anyag. Az anyag öntudatlan és élettelen. Az ember a szellemi tényező, nem azonos anyagával. En sem életemet, sem eszemet nem bízom anyagomra. De hogy a gyermek vagy az ember magát magában felismerje, erre nevelni kell őt. Az írás, az olvasás sincs a gyermekben, míg erre nem tanítottuk. Eppen úgy be lehet nevelni, be lehet teremteni tehát a gyermekbe En-jét, önnevelőjét is; s ha egyszer magát magában felismerte és bírja, éppen úgy mint az írást vagy olvasást, őt magát sem lehet többé belőle kinevelni, kitagadni.

Szülők! En bele nevelem a gyermekbe En-jét, a Realphilosophiát, úgy hogy ki nem fog rajta a betegség; vagyis beteg lehet, de nem fél, nem retteg tőle; éléhet a legkésőbb korig, idő előtt meg nem hal, de meg sem halhat rendes halállal. Rendkívüli halállal meghalhatunk ugyan vasuton, tengeren vagy a csatában is; de itt egészségesen halunk meg. A fatalismus tana semmi tudomány, mivel ha a fatalismus tana áll: akkor nem kell nevelés. En a legdühösebb, legindulatosabb gyermeket is megszelíditem életne-

velés által; kezem alatt meg nem hal, de meg sem halhat. Oly vért, érzelmet, kedélyt, gondolkozást, önismeretet nevelek bele a minőt akarok. Egy 40—50 éves felnőtt emberbe is bele nevelem En-jét, életének urát, örökösét, szabadkőművészt, a Realphilosophiát; úgy hogy éléhet 70—80—100 évig, különösen ha vagyona van elegendő gond és küzdelem nélkül élhetni. A betegség ki nem fog rajta, a leggyengébb anyaggal éléhet a legkésőbb korig. Már az első előadás után is megengedem, hogy oly kérdéseket intézzon hozzám aminőt akar. Feltéve, hogy művelt ember.

Szülők és gondnokok! Elvállalok tanodába járó ifjakat, vagy kisebb koru gyermekeket, vagy árvaakat nevelésem és gondviselésem alá s ha még oly makacs vagy indulatos lenne is, én megbírom nyerni sz-retetét. **Elöttem rossz gyermek nincs, nem is volt soha.** Munkás, becsületes, jó lelkű embert mindig lehet a gyermekből képezni, de magasabb és komolyabb tudománnyal bíró embert ritkábban. A franczia és olasz nyelv tanítását a legnagyobb erőlyvel szándékom eszközölni. A lakás, élelmezés, bánásmód olyan leendő, melynél különbet otthon sem élvezhet. Minden művelt ember személyesen vagy postai uton értekezhetik velem. Lakásom Budapest, Erzsébet tér 13.

GÖRÖG IMRE, nevelő.

LÖRINCZ ISTVÁN

lábbeli gyárnok Budapesten, országút 19-ik szám alatt

ajánlja férfi-, nő- és gyermeknemű lábbeli gyártmányait, melyekkel az 1872. é. kecskeméti országos kiállitáson bronz-, az aligmult bécsi vilákiállitáson pedig érdem-éremet nyert.

Megrendelések helyben és vidékre, nagyban és kicsinyben a legnagyobb pontossággal eszközöltetnek. Vidékieknek rendes mérték nélkül is, csupán centimeter, sőt viselt lábbeli után a legkényelmesebb lábbeliek utánvétellel küldetnek.

Netalán készletben nem található mértékű lábbelit (kivéve hosszuszáru csizmát) gyára ki-tünő berendezése mellett gépek segélyével, 2 óra alatt, szinte jótállással elkészít.

ÉRTESESÍTÉS.

Egész alázattal van szerencsém értesíteni a t. cz. közönséget, hogy itt helyben a Deák Ferencz utca 4. sz. házban f. é. jun. hó 1-je óta

Ó R A - R A K T Á R T nyitottam.

Raktáramban a legnagyobb választékban találhatók mindenféle zseb- és fali órák, mind megannyi a legjelesebb svájcei gyártmány. En-nél fogva kérem a t. közönséget, sziveskedjék próbamegrendelésekkel megtisztelni, legjutányosabb árak biztosítása mellett. Javitást is készséggel teljesítenek. Tisztelettel

Árjegyzékek ingyen küldetnek.

TERFI ANTAL,

órák, Budapest, Deák-utca 4. sz. a.

36-dik szám.

Szeptember 6-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Honapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	Napok				
							kelt.		nyugt.		
							óra	perc	óra	perc	
Szept.	6	Vasárnap	D 14 Zachariás	E 14 Vida	25 F. 14 Titus	24		5	29	6	28
	7	Hétfő	Regina szüz	Regins	26 Adorján	25		5	30	6	26
	8	Kedd	Kisasszony nap.	Kisassz nap.	27 Poemon	26		5	31	6	24
	9	Szerda	Gorgon vért.	Adumár	28 Mózes	27		5	32	6	20
	10	Csütörtök	Tolet. Miklós	Menodora	29 János fejr.	28		5	34	6	20
	11	Péntek	Protus, Jácint	Prótus	30 Sándor	29 B. év v. m.		5	35	6	18
	12	Szombat	Guidó, Silveriuz	Tobiás	31 Mária öve.	1 Tisri 5635		5	36	6	16

V i d é k i t á r c z a.

Esztergom augusztushó 31-dikén 1874. (*Eredeti levél.*)
 — Tűzeset. — Színészet. — Tisztelt Szerkesztőnő! A kolozsvári kirándulás költségeinek fedezésére rendezett tánczi-galom ábrándjai is kialuvák, — csak egy nagy szerencsétlenség az, mi mindnyájunk szívét megindítja. E hó 29-dikén este a szerűk közt tűz ütött ki, mely lángok sokat, de kiváltkép egy özvegynek, tán kétszáz keresztre menő gabonáját hamvasztották el. Még a szem nem volt kitisztítva, s így mindene oda égett; hihetőleg gyújtás okozta, mert eső esett, midőn a lángok fellobbantak.

Városunknak jelenleg színészei vannak, Némethy György társulata. A társulat meglehetősen van szervezve, kiválóbb tagjai: Szathmáry, Bács, Némethy; a nők közül: Rajzné, Némethyné. Az előadott darabok meglehetősen sikerültek. Azon hír is jár, hogy Mátray Laura eljő vendégszerepelni e társulathoz. Kétséges. de adja Isten! A nem rég megindult „Esztergom” helyi lap, egy kissé serkenti őket, mely lap különben is szépen kezdi betölteni helyét, derék szerkesztője levén, az ifju Ompolyi személyében.

Végre még azt is ujságholhatom, hogy az esztergami szent István-kápolnát, mely a mostani bazilika alatt áll, s melyet a törökök egykor mecsetnek használtak, a hercegprimás annak régi stylusa szerint rendelte helyre állíttatni. E kápolna általános hit szerint a Szt. István által 999-ben épített nagyszerű templom maradványa és mult hó 25-dikén a hercegprimás által fölszenteltetett.

A győri kiállítás. A magyar orvosok és természettudósok tiszteletére — mint tudva van — a győrvidéki gazdasági egyesület igen érdekes termény- és iparkiállítást rendezett; képviselve voltak ebben a régiségek, női kézimunkák s az iskolaügy is. A képtárban Réthy Lajos festményei mellett általános meglepetést keltettek egy alig 13 éves falusi gyermek valóban tőkélyes rajzai. A fiu minden előleges elméleti képeztetés nélkül csupán a mult év október havában kezdett rajzolni s vannak művei, például az „imádkozó nő,” mely kifejezés tekintetében jobb az eredetinel. Pap József a neve. A műértők szép jövőt jósolnak e ritka tehetségű fiunak. A tárlaton a női munkák is képviselvék. A győrvárosi és megyei nők élénk versenyt fejtettek ki. Legkiválóbb tetszésben részesültek Kastner Regina, Goll Fanny és Landtaller Kornélia urhölgyek pompás himzésű munkái. Egyéb tárgyak közt érdekes a Kiss Sándorné által kiállított menyasszonyi öltözék is a mult század első feléből, gazdag aranyos diszitással, mely a mult századbeli öltözet ismertetésére érdekes világot vet. Ezenfelül a helybeli nőnevelőintézetek is érdekes kiállítást rendeztek, főleg a növendékek munkáiból. Petz Vilma leánynevelő-tanintézetének tanügyi kiállítása valóban meglepte a szakértőket és a nagy közönséget. Ez intézet —

mint látszik — gazdagon van fölszerelve. Hogy e nevelő intézet minő üdvös gyakorlati irányt követ, mutatják a tanszerek közt levő s szemléltetéshez szükséges termény-, rovar-, ásvány és növénygyűjtemények és természettani szerek. A kiállításnak több mint tizezer látogatója volt, a mi valóban szép érdekeltségről tanuskodik. — A természetvizsgálók nagygyűlésének zárulása mult hó 28-dikán délután négy órakor volt Győrben. A jövő nagygyűlés székhelyeül Előpatakot választák, s elnöküknek gróf Mikó Imrét és Knöpfler Vilmost, alelnöküknek Hantken Miksát, Nendtwich Károlyt és Mikes Benedeket, jegyzőknek dr. Otrubány Nándor fürdőorvost, Berecz Antalt és Orbán Balázst. (Máramaros-Sziget is újra küldött meghívót, de oda csak később mennek.) A záruláson Argay, győri orvos ajánlatát, hogy e gyűlés emlékeül a városi tűztornyon levő sárga-fekete zászlót nemzeti színűvel cseréltesse föl, nagy éljenzéssel fogadták. — A győri nagygyűlés legmaradandóbb emléke az a becses monographia, melyet „Győrmegye és város egyetemes leírása” czímmel Fehér Ipoly benzés tanár szerkesztett s Kruesz főapát adott ki saját költségén. E 674 lapra terjedő, gróf Viczay Héder és Kruesz főapát arczképével, Győrmegye régészeti, árpádkori és jelenlegi térképével diszitett mű méltó arra, hogy a honisme minden kedvelője megszeresse. Gazdag tartalma és jó felosztása van. Három részre van osztva, a természeti, társadalmi és történelmi viszonyok rovata szerint.

A magyar-óvári méhészeti kiállításban, melyet dr. Rodiczky Jenő igen ügyesen rendezett, ötven kiállító vett részt, 212 számmal menő darabbal. Még külföldiek is állítottak ki, mint Drory Bordeauxból, Gravenhorst Braunschweighból, Klinke Károly Porosz-Sziléziából; továbbá Ambroszits, Langer lovag, báró Rotschütz Krajnából, többen Bécsből; a nők közül Rodiczky Ottilia M. Óvártt, és Szváty Janka Rédéről mézben elrakott gyümölcsöket. A természetvizsgálók igen elismerőleg nyilatkoztak e kiállításról.

A Szacs vay-emlékbizottság Nagyváradon mult pénteken ünnepélyt tartott Rulikovszky Kázmér lengyel származásu orosz tiszt sírján, miután ez nap mult huszonöt éve, hogy őt, ki a magyar szabadságharcosok közé készült lépni, Paskievics főbe lövette; emlékköve, sírja, melynek Vakter Nina és Mariska s Hubert Paulina kisasszony viselik nagy gondját, ezuttal gazdagon volt virágokkal ékesítve, s Dus László ügyvéd tartott emlékbeszédet, mely után a „Szózat”-ot énekelték.

Az erdélyi népismei társulatnak az oktatásügyér tudományos czélú ásatásokra, melyek által a Hermány és Fenyőfalva közti sírhalmok lennének kikutatandók, 500 frtot adományozott. A társulat a találandó, s bizonyára becses leletek egy részét a budapesti nemzeti muzeumnak fogja átadni.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

36. sz.

Szept. 6-dikán.
1874.

Havonkinti szinezett divatképpel,

minden szükséges himzetrájjal. Évenkint két történelmi műlap és tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

A költőt tulélik művei; a márvány évezredekben keresztül dicsőíti a szobrászt; s a vászonra halmozott színeket századok sem birják annyira elhomályosítani, hogy belőlük a mester művészete kiragyogni ne birjon. Csak az, ki a legnehezebben idomítható anyagból: önmagából hozza létre alkotásait; ki az élet és szenvedélyeknek nem csupán külső látszatát, hanem magát az életet, az embert adja — a színész van arra kárható, hogy műve az alkotás percében szétfoszlik, s visszatér oda, honnan vétetett: a képzelet honába.

A mint a végső jelenés után a függöny le-gördül, s a riadó taps elnémul, a nagyszerűen teremtett alaknak, mely előttünk járt, élt, küzdött és meghalt; melynek gyarlóságait mosolyogtuk, vagy könyeztünk szenvedésein —

Prielle Kornélia.

nem marad, csupán halvány emléke, s azon hatás, mely, a mint a köznap életbe visszatérünk, többé kevésbé szintén elenyészik ismét.

Épen azért, hogy a színész alkotása vele együtt semmisül meg, méltányos, sőt jogos, hogy ő életében kapja meg, miben mások haláluk után részesülnek: az érdem szerinti elismerést. Épen ezért élvezi ő oly közvetlenül, a teremtés percében, művészetének jutalmát. Látja a könyhullatást, melyet az ő művészete idézett elő, hallja a kacaját, melyre ábrázolása kelt, s a tapsvihart, mely közönsége tetszését és tiszteletét fejezi ki.

E muló jutalmat aztán némileg maradandóvá teszi a sajtó, mely szinpadi diadalainak emlékét szárnyaira emelni jól felfogott kötelességének tartja. A sajtónak ezen köteles-

ségéből a ránk eső részt teljesítjük mi, még pedig nagy örömmel, midőn a nemzeti színház, és egyszersmind a jelenkor egyik legnagyobb művésznőjének, Szerdahelyi Prielle Kornéliának arczképét mutatjuk be olvasóinknak.

Tíz év eltelte után másodszer kedveskedünk e szelleműs arczképpel a magyar hölgyeknek. Ha e tíz év nyomtalanul röppent volna el, s az olvasó s színházi közönség nagy részének helyére nem lépett volna egy új nemzedék, még akkor sem tartathatók korainak, vagy fölöslegesnek az ismétlést.

A valódi tehetségre, az igazi művészre nézve a tökélynek azon foka, hol állva maradna — nem létezik, a mint az nem is létezhetik.

A mint emelkedik, azon mértékben szélesbül látköre s annál inkább ismeri föl azon birodalom végtelenségét, melynek királya a költészet s végrehajtó hatalma a színész.

Tíz év tehát egy művész életében nagy idő, s elég anyagot nyújt a szemlélőnek. Azon újabb sikerek pedig, melyeket a közönség elismer és a művészet szentesít, kötelességül szabja a nyilvánosság képviselőinek, hogy tíz év lefolyása után újabban is megkoszorúztassanak.

Gauthier Margit, Menville marquise, Camilla (a csapodárban) Delila, Montaignin asszony (Alfonz urban) Julia, stb. vagy egy régibb alkotás tökélyesbülését, vagy egy újabb diadalt jelentenek ez örök ifjuságu művésznő pályáján.

Örök ifjuságu? Ne tartson senki e jelzőért sem hizelgőnek, sem tapintatlannak. Mi legalább, különösen egy művésznővel szemben, nevetségesnek tartjuk az illedék azon nemét, mely az ifjuságra való bármily távoli czélzást sem enged meg.

Mért tagadjuk, hogy e viruló arczot árnyazó fürtök nem hasonlítanak többé a hollószárnyhoz? De annál nagyobb elragadtatással valljuk be, hogy magunk is érezzük ez ajkak mosolyának igézetes hatását Margit Armandjára, s hogy Roswein André helyén e szemek bűvös pillantásai alatt mi is remegnénk, s ép úgy szédülnénk el, mint Carnioli lovagnak e szerensétlen „elkényeztetett gyermeke.”

Igen. E művésznő a finom társaságok hölgyeit most is ugyanazon megragadó élénkséggel és ifjui hévvel ábrázolja ma is, mint tíz év előtt, csak nagyobb, eszményitettebb művészettel.

A francia vigjátékok és középfaju drámák kedves lényei utolérhetlen finomsággal lépnek az ő alkotásaiban elénk. S a mily bensőséggel tudja keblére ölelni gyermekét, oly kecsces nyul a szépitő szerek után. A szenvedések alatt leroskadó nő sohaja ép oly igaz az ő ajkain, mint a dévaj kaczaj, mely pezsgős poharának csengésével versenyez. Madame Montaignin szerepében egy üldözött galamb remegésével rejti el arczát férje kebelén, s mint Delila egy prédáját leső párducz rémitő kecseljességével jár föl s alá a hold fényében, s nem tudjuk, mikor mesteribb, mikor csodálatra gerjesztőbb.

Ily művésznővel szemben az „örök ifjuság“ említése se nem tapintatlanság, se nem esetlen bók, hanem egyszerűen a valódi művészet tartozéka.

Az arcztól minden év elrabol egy-egy viráglevelet, de a művésznőnek minden év új, hervadhatlan virágokat és koszorukat terem.

Az a hatalmas művészet, az a szikrázó szellem, mely az ő sajátja, föloldja őt azon kényszerűség alól is, mely a nőszíneszek magyrészét idő multával szakmájukból kizavarja. Az a tér, melyet ő magának teremtett, tulajdona marad, mig csak az a kedves, szelleműs ajk csevegni bír, s mindig ép oly gyönyörrel nézzük az ifju nő szende örömei között, mint a mily csodálatlalt

tapad figyelmünk játékára, midőn arczán a tapasztalás és szenvedések barázdáival lép elénk.

Prielle Kornélia a ma élő színpadi nagyságok elsői között foglal helyet, nemcsak nálunk, hanem az egész világon, s szívből ohajtjuk, hogy még sokáig legyen alkalma a sajtónak s a közönségnek ezt vele szemtől-szemből elismerni, s tapssal, „éljen“-nel kifejezni.

h. b.

U t i k é p e i m b ö l .

Várady Antaltól.

A szőke hullám bércek lábát verve
Mindegyre más, és mindig ugyanaz :
Miként a partjain tűnő, meg újból
Jövő gyümölcsös ősz, üde tavasz.

A bérce fölött rom áll, erős lak egykor,
Befutta repkény, gaz benőtte rég
Az ablakon, hol egykor ifju lányka,
Most vadvirág mutatja szép fejét.

S a vadvirág is hervadtan lehullik,
Mint egykoron az ifju hajadon,
Ha jó a hervadásnak zord szelével
Az ősz borúja, sárga szárnyakon.

S a romról egy kő más után leválik,
Törpébben leli őt az új tavasz,
A romlás képe, mint a szőke hullám
Mindegyre más, és mindig ugyanaz !

A s z e n v e d é s u t á n .

Elbeszélés.

Szépfaludi Ö. Ferencztől.

I.

Keserü Sándor gazdag fiatal ember volt. Beutazta az egész Európát Szűcs Bálint, egyetlen nagybátyja meghagyásából, és aztán megrakva a tapasztalatok bőségével visszatért Szirthalomra, hol nagybátyjának fényes kereskedése virágzott.

A világ látott fiatal embert szívesen fogadták minden felé. A leányos házak egész boldogak voltak, ha Keserü Sándor küszöbükön átlépett. A nagybácsi is látván, hogy Sándor igen életrevaló fiatal ember, csakhamar átadta neki a kereskedést, maga pedig megérdemelt nyugalomba vonult.

A kóborlás után olyan jól esett Sándornak ez a kis város barátságos népével. Mindenütt mosolygó arczokat látott, jó kedvvel fogadták mindenütt. Hizelegetett is magának, hogy a kitüntetés meg is érdemli, mert kevés fiatal embernek lehetett módjában megszerezni annyira az eszközöket, melyek kedvelté teszik a társaságok előtt.

Néhány hónap mulva azonban már idegennek tetszett ez az élet is. Ugy tűnt fel, mintha folytatása volna az előbbinek. Akár nagy városban, akár kis városban legyen, de mégis csak nőtlen. Egy ideig imádta a nőtleniséget, olyan vonzónak találta, hogy nem is gondolt elhagyására, arról pedig, hogy még jöhet idő, mikor meg is unja, nem is álmodott. És most ott találta magát a hűtlenség kapujánál. A harminczadik évet érte el, tapasztalt annyit minden irányban, hogy ez az új gondolat nagy örömeire szolgált. A nőtleniség fényes zománca lekopott, értéke megfogott, most támogatóra van szükség, hogy a fényt ismét vissza

kapja. A szabadság is veszt becséből, ha a harmincz éves békének vagy háborunak nyomai oda tapadnak vállunkra és nyomokat hagynak arcunkon.

Keserü Sándor meglepéssel nézte magát tükreben; élénk szeme még meg volt, arca sem sokat változott, csak is hajfürtjei közül fehérlett szeme közé egy-két szál, első intés, hogy minden nap új meg új jöhet, s a hótakaró nem jelenti a tavaszt.

A tapasztalt fiatal ember csak azt nem tudta, merre forduljon szívével. Kalandos természete megváltozott, az az idő, midőn egy-egy utca szögletén órákig elvárogatott egy-egy varróleány után, úgy tűnt fel, mintha rég, nagyon rég lett volna. Most még udvarolni sem tudna hónapokig, elfásult a szerelem iránt, nem is vizsontszerelmet keresett, csak megszokást. Ha talál oly hölgyre, kit egy szemernyivel kevésbé talál unalmasnak, mint mostani nőtlenségét, elveszi.

Egy délután Keserü Sándor egyik fiatalkori pajtásával találkozott s meglátogatta. Nem kérdezősködött, hogy egyedül találja-e és azért kellemesen volt meglepetve, midőn barátja lakásán ennek öreg anyján kívül még két fiatal hölgy fogadta. Özv. Bokorné örvendett, hogy a tapasztalt fiatal ember szerény körüket is meglátogatta. Mint mondá, Kálmán fia sokat beszélt neki Keserü Sándor urról, úgy, hogy szinte már kíváncsi is volt reá. Azután bemutatta Berta és Irma leányait.

Sándor szemrehányást tett Bokor Kálmán barátjának, hogy már régen nem hívta magához, hanem csakhamar elismerte Kálmán indokait. Ha egy gazdag fiatal embert egy leányos házhoz hívogatnak, mindjárt gyanusnak látszik. Pedig a kis városban rettenetesen értik azt a mesterséget, melyet szapulásnak hívnak.

Sándor alig hallgatta meg Kálmán beszédét, a meglepetés annyira elfogta, hogy még most sem győzött bámulásából kibontakozni.

Melyik szebb a kettő közül? kérdé magától és nem tudott reá megfelelni. Berta magas, karcsu teremtség volt dus szőke hajjal, kék szemmel, békés egyetértésben arcán a pir a fehérséggel. — Irma barna villogó tekintettel, piczi piros szájjal, gyönyörűen hajlott orral. A realisabb szépségek közé tartozott; karja gömbölyű, válla széles, Junónak tűnt fel, pedig még csak tizenhat éves volt.

Keserü Sándor hosszú tapasztalásai után és bevallható, hogy remekebb ellentétet és ellentétebb remeket, mint az a két fiatal hölgy nem látott. Természetük is ép annyira ellenkezett. Berta mély, szótalán volt, Irma beszédes, az első negyedóra mulva oly bizalmas, mintha rég ismerte volna Sándort. Ez a bizalmasság okozá, hogy mikor távozott, már tisztában volt, melyik gyakorolt szívére nagyobb hatást.

— Derék leány! Talán nem is kell sokáig udvarolnom, ez a hasznom is megvan! — mondá magában Sándor, haza érkezve és végig dőlve pamlagán. — Olyan édesdeden beszélt, hogy szerettem volna megcsókolni! Elveszem! Elveszem!

A tapasztalt fiatal ember nem az az ember volt, ki hiába mondogatott volna valamit. Másnap legékesebb ruháját ölté magára és látogatóba ment Bokorékhoz. Csak a mamát és a két leányt találta honn.

— Nem egész udvarias dolog, hogy az ember két napot se várjon s már ismét látogatóba jöjjön; hanem ha fontos dolgunk van, nem szoktuk megkérdezni, valjon a finom társalgó valamelyik paragrafusába nem ütközik-e? Nekem pedig igen fontos dolgom van!

Az özvegy asszony és a két leány is nagy csudálkozva néz-

tek Keserü Sándor urra, ki ily talánnyal lép be az ajtón. — Asszonyom én kérőbe jöttem!

Özvegy Bokornének kihullott a kötőtű a kezéből Berta mélyen elpirult, míg Irma annyira megnézte Sándor urat, hogy tévedésből a varrótűt ujjába szurta a vászon helyett.

— Kérőbe?

— Ne csodálkozzék asszonyom! — Én a czeremóniának barátja nem vagyok, miért halaszszam boldogságomat holnapig, vagy miért ne tudjam meg vesztemet ebben a perczen, ha megtudhatom? Irma kisasszony, ha nem gyűlöl, legyen nőm!

Berta könnyebben lélekzett, Irma pedig oda fordult Sándor urhoz.

— Nem tréfabeszéd ez, uram?

— Szent igazság!

— Ha igaz, akkor én is bevallom: örömmel nyujtom kezemet. Szegény vagyok, de hiszen ön csak szerelmes szívet akar. Fogadja ígéretemet!

Keserü Sándor megragadta a szép leány kezét, megcsókolta és jegyesének szólítá.

Az özvegy asszony mikorra megtalálta a leejtett kötőtűt, már leánya jegyese volt egy gazdag fiatal embernek. Berta volt első, ki üdvözölte a fiatal szerelmes párt; csakhamar haza jött Kálmán is, és átalános volt az öröm e családban. Annál nagyobb volt a boszuság a kis városban.

II.

A nyájas kis város nem igen nyájasnak tűnt föl Keserü Sándor előtt, midőn Irmával kézfogóját megtartá. Fogalma sem volt, hogy Szirthalom közönségét annyira érdekelje az ő jövőendő házassága. Hisz senkit sem sértett meg, mikép lehet tehát mégis, hogy annyian öltögetik rájuk fulánkjukat. A tapasztalt, a nagyvárosokban kóborolt fiatal embernek sejtelve sem lehetett a haragról, melyet eljegyzési hire okozott. A nagyvárosokban százával, ezrével házasodnak a fiatal emberek és nem törődik velük senki, legfőlebb egy-egy jószívű újságíró éneкли meg derék-ségüket, bájosságukat.

A kis városban egészen máskép áll a világ sora. Minden fiatal ember, ki oda vetődik, az egész városé. A házasulandó legényekre oly szemmel tekint minden leányos mama, mintha már a családhoz tartoznának. A ki közülök meg akar válni az édes szabadságtól, az szentelt vízben fürdődjék, pénzsmával füstöltesse magát, mert különben élve el nem szenved a szemrehányásokat, a rá borított vizes lepedőt.

A kis városi fiatal embernek először is mindig helybeli leányt kell nőül venni, másodsor török pasának kellene lennie, hogy több feleséget választhasson, mert csak így engesztelhetné ki az engesztelhetlen kedélyeket.

Keserü Sándor csak egy föltételnek tehetett eleget, miután pasa nem, csak szirthalmi becsületes kereskedő volt. Az azonban nem fontolta meg kellőkép, hogy a közt is van ám különbség: a helybeli hölgyek közül kit tisztel meg a mátkasággal. Bokorék nem tartoztak sem az előkelő nemesi, sem az előkelő polgári osztályhoz. Bokor Kelemen ur amaz idején, midőn még nem a temetőben pihent, csak kis kincstári hivatalnok volt, mi hallgatag jelenti azt is, hogy Croezussal épenséggel nem vetélkedett kincs dolgában. Volt azonban mégis egy kincse, melyet feleségére s leányaira is örökül hagyott: becsületes neve.

A kis városban nem elégedtek meg ezzel a kincscsel, és semmikép sem tudták Keserü Sándornak, a világlátott fiatal embernek megbocsátani, hogy Bokor Irma kisasszonyt választotta ki jövőendőbeli hitestársaul. Olyan szegény, mint a templom

egere! mondák, és nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy szegénysége az erényt biztosítja számára. Voltak már példák, hogy éppen a szegény lányok feledik el leghamarább szegénységüket és dúskálnak pazarul a megkapott bőségben, s azt is feledik, ki őket a jó sorsra juttatta. Bokor Irmának még elég kifogásra való tulajdonsága is volt, a szó teljes értelmében szépnek sem mondható; hisz már is oly erős, hogy pár év múlva annyira elhizik, akár pénzért is mutogathatja férje ura.

Keserü Sándorra mind a megjegyzések semmi hatással sem voltak. Eleintén boszankodott ugyan, fel nem foghatta, mit avatkoznak idegenek az ő magándolgaiba; de csakhamar rá jött, hogy ez Szirthalmon olyan napi foglalkozás lehet, mint az ujság-olvasás vagy harisnyakötés.

A lakodalom pár hét múlva ment végbe. A templomban majd az egész város jelen volt. Nem akarták még az utolsó alkalmat elmulasztani, hogy Keserü Sándort és menyasszonyát utóljára meg ne csipkedjék éles nyelvükkel.

— Nem szereti, csak pénzeért megy hozzá, mindjárt meglátszik, hisz oly lassan mondja a szavakat, hogy alig hallatszik.

— Én ha a tisztelendő vagyok, nem is adnám össze, mert ez valóságos erőltetés.

— Bizonyosan az anyja kényszeríti, megunta szegény a varrást és jobb sorsot kíván. Ezután már, tudom, nem is fog dolgozni az eszemadta, majd ott fog ülni a leánya nyakán. Szegény Keserü Sándor, lesz elég dolgod az új rokonsággal. Meglehet, hogy a vagyon, melyet Szűcs uram szerzett, rá is megy.

— Koldusok lesznek utóljára is!

Szerencsére a fiatal pár nem hallotta a megjegyzéseket és egész nyugodtan állt az oltár előtt és mondta el a holtamiglant-holtáiglant.

Másodnap-harmadnap még beszéltek a házasságról, egy hét múlva aztán előkaptak egy újabb „szerencsétlen fiatal ember“-t és Keserü Sándor nyugodtan élvezhette boldogságát.

Boldog is volt reménységén felül. Irmában nem csalódott, sőt többet kapott, mint várt, kapott olyan jó feleséget, hogy keresve sem találhatott volna jobbat, és kapott olyan szépet, hogy mások is irigyelték. Kedélye mindig vig, derült volt, szorgalma páratlan és szeretete üdvözítő. Sándor a mennyországba sem kíváncszott volna ebből a boldogságból.

A végzet nem kérdi, ki akar élni és ki akar meghalni. Elpusztulnak azok, kiknek gyönyörűség az élet, és tengődnek, kik a sirba vágyakoznak.

Keserü Sándor egy-két év múlva azt tapasztalta, hogy nőtlen korában szerzett „tapasztalatai“ nem igen válnak házasságának előnyére. Életerejé a boldogságban is megfogyakozott. Bágyadt, lankadt volt s neje gondossága sem adhatta vissza régi ruganyosságát.

Egy este a vadászatról majdnem félhalva hozták haza. Neje azt hitte, a holnapot túl nem éli. Láz fogta elő, mely nem múlt, hanem tartott, növekedett folytonosan. Néhány nap múlva világosan látható volt, hogy a láz sorvasztó és a szegény fiatal ember rohamosan közeledik a sir felé. A fiatal asszony szenvedései kimondhatlanok voltak. Ha elvonulhatott férje ágyától, annyit sirt, hogy szemei vérbe borultak. Férje ágyánál mégis mosolyogni kellett, biztatni az étellel a haldoklót, napfényt jövedőlni ott, hová a koromsötét éj tolakodott be és reménység sincs többé a világosságra.

Mindenki elbámult arra a megbecsülhetlen gondoskodásra, melylyel a fiatal asszony a beteget körülölelte. Tíz ápolónő nem lett volna képes annyi figyelemmel lenni a férj iránt, mint ez a derék fiatal asszony volt. Alig lépve ki a gyermekkorból már a

női kötelességek teljesítésére vállalkozott. Bált, táncvigalmat, mulatságot, élvezetet még nem ismert és volt bátorsága a gondokat vállára venni, s midőn boldoggá lett, megérkeztek a boldogsággal a gyötrelmek, fájdalmak, a jövő gyász rémei. Élő fejfául tünt fel férje koporsója mellett. Az átvirrasztott éjek sora megfogyasztá fiatal erejét is és férjén segíteni nem volt képes.

Telt arca beesett, minden egyes könnycsepp egy csepp vérért emészté föl.

Egy reggel végre azt is meg kellett érnie, hogy husz éves fiatalasága özvegyiségre jutott. Férje elhunyt karjaiban, a szerető nő kezébe téve le az irást, mely a „leghűbb és leggondosabb nő“-t egyedüli örökösévé nevezte ki.

III.

Irma gyászolt. Nem csak ruhája volt sötét, hanem bánatos volt szíve is. Keserü Sándor egész négy év alatt a legnagyobb gyöngédséggel viseltetett iránta, s a gyöngédséget Irma özvegy állapotában sem volt hajlandó elfelejteni. Halála rég előre látható volt, hanem azért mégis oly igaz könnyekkel siratta meg, mintha váratlanul érte volna a legnagyobb csapás.

A fekete gyászruha oly jól illett a szenvedések alatt meghalványodott arcához és koromsötét hajfürtjeihez, villogó szeméhez, hogy a szép özvegy csakhamar a legfeltűnőbb hölgyek közé tartozott.

Irmának bájait még valami nagyon emelte, mi nem utósó szép tulajdonság szokott lenni egy bájos özvegyben, Irmának vagyonja majd százezer forintba emelkedett. Keserü Sándornak nem levén olyan rokona, kit nejenél többre becsült volna, egész vagyonát reá hagyta és a szivességével Szirthalom leggazdagabb hölgyévé tette.

Jól tette. Keserü Sándor tudta legjobban, mily kincs ez a szép asszony. Haldoklásában is megmondta, hogy nem sajnálja az egész világot, nem sajnálja fényes üzletét, pénzét, vagyonát, csupán egyet sajnál: Irmát, a legderekebb asszonyt a világon. Az utósó sohaj ajakáról egy forró könnyet is kicsalt utóljára szeméből.

A szép özvegy mindinkább szemet szurt Szirthalom fiatalaságánál. Husz év nem az a kor, hogy valaki ez időben örökös busulásra szánja magát. Múlnak a napok, múlik a bubánat és a sziv bizonyára új szerelemre gyulad.

Irma egy ideig a meleg érdeklődést észre sem vette. Sokkal őszintébb volt fájdalma, hogysen legkisebb figyelemre is méltatta volna a fiatal embereket, kik templomban vagy templom előtt álldogálnak s éles pillantásaikkal kísérik minden mozdulatát.

Már egy év múlt és az özvegy még mindig magán feledé gyász ruháját. A kis városnak az egész viselet nem igen tetszett. Csak nem akar sirjáig gyászolni, ez tuzás. A fiatal özvegy arra való, hogy ismét férjhez menjen s vigadjon a vigadókkal. Az elhunyt iránt elég kegyelettel viseltetik, ha minden évben egy koszorut helyez sirjára. Sokan még ezt is elfelejtik, s azért még sem itéli el senki!

Az özvegy asszony pedig élt és vagyonja, jóléte dacára sem volt oly megelégedett, mint midőn anyjával és testvérével pénzért dolgozott. Lassankint ő is számot kezdett vetni helyzetével és úgy találta, hogy örökre busuló nem maradhat. A tavasz és a szomorúság sehogy sem illenek össze hosszasan. Jöhet villám, jöhet menydörgés, vihar, s beborulhat az egész láthatár, hanem másnap ismét megjelen az éltető nap nyájás sugaraival és feledteti a villámokat.

(Folytatása köv.)

K e g y e t l e n c s e l .

Orosz udvari történet.

I r t a S a c h e r - M a s o c h .

(Folytatás.)

Ugyanazon napon, hogy Katalin elutazott, Mirowits is visszatért ezredéhez Schlüsselburgba, hol Iwán herceg is ült fogságban. Az ezrednek száz főből álló zászlóaljai felváltva végezték a szolgálatot az erődben.

Azon börtön folyosóját, hol a jogos Iwán császár fogva tartott, nyolcz ember őrizte.

Mihelyt Mirowits Schlüsselburgba ért, a kapott parancs szerint azonnal tűzbe dobta a császárnő írott utasításait, s azután ép oly csellel, mint fanatizmussal a parancs valószínűséghez fogott.

A Daschkow hercegnőtől kapott pénzzel megvesztegette ezredének három altisztjét s két közlegényét. Elhitette velük, hogy Anna császárnő végrendelete szerint Iwán herceg a jogos trónutód, s hogy ő, Mirowits, börtönéből ki akarja szabadítani a herceget.

Nemsokára Mirowits is szolgálatba ment egy hétre az erődbe. Ezen időt arra használta föl, hogy kipuhatolja az erőd minden viszonyát. Szándéka kivitelére július 16-dik napját tűzte ki.

Az nap este véget ért Mirowits szolgálata. Megkérte Berednikow parancsnokot, hogy még tovább is végezhesse a szolgálatot. A parancsnok készséggel teljesíté Mirowits kérelmét, sőt még úgy látszék, el is feledte, hogy visszakerje tőle az erőd kulcsait.

1765. július hó 16-dikán éjjel után egy órakor Mirowits kinyitotta társai előtt az erőd kapuját. Mindnyájan az őrszobába siettek, egybehívták a zászlóaljat, s Mirowits felolvasta katonáinak a tanács hamisított ukázat.

„Minekutána II. Katalin császárnő megunta az uralkodást barbár, hálátlan népe fölött, mely semmiben sem támogatja dicsőteljes fáradozását, elhatározta, hogy elhagyja Oroszországot és férjhez megy Orlow grófhhoz.“

E szavaknál reszketni kezdett Mirowits hangja.

„A császárnő már az ország határain időz s a koronát vissza akarja adni a szerencsétlen Iwán hercegnek. Mindezeknél fogva a tanács elrendelte, hogy Mirowits hadnagy kiszabadítsa börtönéből Iwán herceget s rögtön Pétervárra kísérje.“

A katonák vad ujjongást hallattak. Vagy ötven közülük fegyvert fogott kezébe és vállaira emelte Mirowitsot. Hurrakkiáltásokkal mentek most a parancsnok lakására. Feltűnt, hogy Berednikow még nem feküdt volt le, hanem egyenruhában jött eléjük.

— Iwán császár nevében, kit ön jogtalanul zár alatt tart, ön foglyom! — mondá Mirowits.

Berednikow szótlanul adta át kardját. Mirowits két társának őrizetére bizta a parancsnokot.

Ezzel a tömlöcz felé tartottak a katonák. Az örök tüzet adtak. Mindkét részről lövöldöztek, de senki sem sérült meg. Az egész őrség ma v a k t ö l t é s s e l volt ellátva.

Mirowits a börtön ajtaját megkopogtatta kardjával.

— Ki az? — kérdé Wlassiew kapitány.

— Jó barátok! — kiáltá Mirowits. — Nyissa ki az ajtót!

A tanács nevében!

— Nem szabad, — viszonzá Tsukin.

— Akkor erőszakot kell használnunk! — mondá Mirowits.

— Adjátok ki császárunkat!

Több katona az ajtót kezdte feszegetni.

— Ellen nem birunk állni, — kiáltá Wlassiew, — nyert parancs szerint meg kell ölnünk a herceget.

A lármára fölébredt Iwán herceg. Sápadt arczczal, félénken ült ágyán.

A két tiszt megrohanta a herceget. Iwán Wlassiew ellen védte magát s kezéből a kardot igyekezett kicsavarni. Epillanában Tsukin hadnagy Iwán szívébe döfte kardját. Iwán herceg tántorogni kezdett s egy kiáltással összerogyott. A két tiszt még hét sebet ejtett rajta, Wlassiew kinyitotta azután az ajtót:

— Vigyétek csárotoakat!

Mirowits és a vele jött katonák némán állták körül a halodklót. Pár pillanat múlva a herceg kiadta lelkét. Mirowits megrettenve fordult el a borzasztó látványtól.

— Meneküljetez innen! — mondá a katonáknak, — a császár meghalt. A szomorú, vésteltjes eseményt hőstettünk idézte elő. Meneküljetez, én itt maradok.

Kardját átnyujtotta a kapitánynak. A lázadók eldobták fegyvereiket s bocsánatért könyörögtek.

Az erőd parancsnoka rögtön futárt menesztett a császárnéhoz. II. Katalin arczzán a hír hallatára pillanatnyi ijesztő öröm kifejezése ült. Azután összeharapta fogait. Mirowitsra gondolt. Egy óra múlva Katalin utban volt Pétervár felé.

VIII.

Iwán herceg halála nagy izgalomba hozta a fővárost. Az udvart, sőt személyesen a császárnőt gyilkossággal vádolták. A nép, a gárda gyanusan viselték magukat. A császárnő nevében Daschkow hercegné rögtön parancsot adott Weymarn altábornoknak, hogy az ezredeket laktanyákban összepontosítsa, s éles töltéssel lássa el azokat.

A legnagyobb zavar közepett megérkezett a császárnő, nyugodtan, győzelembiztosan. Lenéző mosolylyal nézte a néptömeget, mely kíséretül csatlakozott kocsijához.

Még az nap megjelent a tanácsülésben, vashomlokkal, teljes császári díszben.

— Borzasztó gyilkosság történt távollétünk alatt, — mondá méltóságteljes hangon, — egy pár rajongó fellázadt ellenünk s a szerencsétlen Iwán herceg halálát okozta az által, hogy őt kiszabadítani igyekezett. Ami az elődeimtől államfogyolynak tekintett herceget illeti, én csupán megerősítettem a parancsokat, melyeket őrtisztjei az utósó kormánytól nyertek. Mint az ország korlátlan uralkodónőjének jogomban áll, a Schlüsselburgi merényletet általam kinevezett bizottsággal szemeim előtt megvizsgáltatni. A gyalázatos büntényt azonban annyira vettem szívemre, hogy ezen egyes esetben lemondok legfelső hatalmamról s ezennel a tanácsra ruházom a teljhatalmat, hogy vizsgálatot tartson a merényletnél résztvevő egyének fölött s érvényes ítéletet mondjon felettük felfolyamodás nélkül.

A császárnő nyilatkozata pillanatra nagy hatást idézett elő a tanácsban, de a nép bizalmatlanul fogadta azt, a társas körökben pedig azt sugdosták, hogy ezen törvényszék tizenkét tanácsosa az udvar bérenczei és hogy az egész egy gyékényen árult dolog.

Mirowitsot és büntársait békókban hozták Pétervárra. Mirowits közönyös, sőt vidám arczzot mutatott, ami csak új gyanut ébresztett a bírónál. Mindjárt az első vallatásnál nyugodtan megvallotta, hogy szándéka volt megbuktatni a császárnőt s trónra ültetni a jogos uralkodót. Ily értelemben válaszolt minden a kihallgatásnál hozzá intézett kérdésre, tisztán, józanul,

a nélkül hogy haboznék, a nélkül hogy csak egyszer is ellenmondásba jött volna önmagával. Nero elégtelt lehetett áldozatával.

1765 szeptember hó 20-dikán a tanács kimondta az ítéletet, mely szerint Mirowits a lázadás és honárulás büntényében vétkes s mint ilyen fejvesztésre ítéltetik. Mirowits némán, hidegvérrel fogadta az ítéletet, azután lehajtá fejét s halvány arcán különös mosoly futott végig. Büntársai, számra nézve ötvennyolczan, részint vesszőcsapásokra, részint sánczmunkára lettek ítélve.

Neplajew tanácsos a csárnóhoz vitte az ítéletet, hogy aláírja.

II. Katalin dolgozószobájának óriási holland kandallójánál ült s Daschkow hercegnőnek Ferneyből keltezett, tréfás levelet olvasott föl. Neplajew átadta az okmányt, Katalin belenézett, s nyájas fejbillentéssel bocsátotta el a tanácsost.

— Mirowits ítélete, — mondá Daschkowné izgatottan.

— Tudom, Mirowitsot le fogják nyakazni, — viszonzá a csárnó hanyagul.

— Aláírod te az ítéletet? — kérdé a hercegné gyorsan.

— Hadd olvassam el előbb a levelet, — mondá Katalin gondtalan hangon.

Daschkow hercegné megborzadt. Amint Katalin elkészült a levélolvasással, kezébe vette az ítéletet s térdein szétbontotta.

— Adj csak egy tollat, Katinka.

— Aláírod? — kiáltá föl Daschkow hercegné.

— Persze, hogy aláírom. Tollat kérek.

Daschkowné lassan kelt föl.

— Szaporán, kedvesem!

Katalin kezébe fogta a hercegnőtől átnyújtott tollat és sebesen írta nevét a halálos ítélet alá.

— De nem hajtatod végre az ítéletet, oh, te nem teheted azt! — mondá Daschkowné.

— Már miért nem?

— Paninnal beszéltem — folytatá a hercegnő, — Mirowits bizton számít kegyelmedre.

Katalin vállat vont.

— Megkegyelmezhetnék, de valjon élhetne-e ő nélkülem?

— Még tréfálni is tudsz?

— Komoly leszek hát, Katinka, — folytatá Katalin szigorú, kérlelhetlen arczczal. — Egész Európa azzal vádol bennünket, hogy bűnrészesei vagyunk a gyilkosságnak, hogy mi béreltük föl Mirowitsot; kimélve, megerősítem a gyanút. Kell, hogy föláldozzam őt.

— És ha csalódni találnál Mirowits jellemében? — veté ellen Daschkowné. — Ő kegyelemre számít . . . Hátha elárul téged a vesztőhelyen?

— Két hónapja már, hogy lánczokban sinlik s egy börtönben, képzelem, roppant nagy lehet a hideg.

Katalin a szék támlányára nyugasztá fejét és a padlóra bámult.

— Látni szeretném Mirowitsot. Szegény ördög, ő menthetlenül veszve van, meg kell hálnia, de a végső pillanatig kell hogy higgye, miszerint szeretem őt és az egész csupán kegyetlen játék. Ily hitben kell, hogy érje őt a hóhér bárdja.

(Vége köv.)

U t i k é p e k.

B. Bogdanovics Krisztinától.

Rég volt szerencsém, kedves olvasóm, elmondani körutam viszontagságait, de egyszerre akartam egy nagyobb tárczát közzölni, s úgy elfoglalt már maga az ut is, hogy megboosátható e szünet. Luczernig elmondtam élményeimet a Rigi-utam alatt. Mit irjak a szép fekvésű, a vierwaldstädti tó partján elterülő Luczern felől?

Azt, hogy a Bädcker által dicsért kisebb szállodák körülbelül a mi kerepes-uti lókereskedők szállodáihoz hasonlítanak?

Maga a város a parton fekvé, mintegy völgyet képez, a Rigi-hegy és Pilátus hegység közepett, és tiszta időben, még a partról is látszanak havasok. Szép még a Reuss folyó kiömlése is a tóból, mely smaragdzölden ömlik ki a tóból s kétfelé szeli e várost. E két partot négy igen csinos hid tartja össze.

Az első, az új hid egész az indóházig terjed és kövezve van, s gyönyörű kilátással bir mind a tó, mind a folyamra, s városra, hegyeivel.

A második, úgy nevezett Kápolna-hid mellett emelkedik ki magasan a Wasserthurm, melyben a pompásan rendezett városi levéltár van elhelyezve. Nevezetes még, hogy ez hajdan világító torony volt, s mint ilyen, „luczerna“ (világítótorony) adta volna a városnak nevét „Luczern“-t. Gyönyörűek templomai is. De a mi legszebb az egész városban, az a híres luczerni orosz lán.

Ez valami Pfyffer nevű ezredesnek indítványára folytán emeltetett, azon 26 francia svájci tiszt és 760 katona emlékére, kik 1792-ben Párisban a Tuileriák védelmében estek el.

Gyönyörű ez emlék. Körülbelül 30 lábnyi hosszú és 20 lábnyi magasságu barlangban van. Az orosz lán haldokolva fekszik, egy széttört lándzsa furta keresztül szívére, de azért még védi körmeivel a lilio mot (Frankhon czimere).

A tisztnek nevei a barlang sziklaüregeiben vannak bevésve, s gyönyörű folyondároktól környezve. A barlang tetejéből szép kis forrás fakad, s ömlik le oldalvást, s az orosz lán előtt szép kis tavat képez, melyben az egész képlet visszatükröződik. Gyönyörű emlék ez, s a bejárat örökké ostromolva van idegektől.

De ne időzzünk tovább a városban, hanem keresztül menve a szép, regényes berni felföldön, röviden mondjam el, mily nagyszerű látvány tárul az ember szeméi elé, midőn nemcsak távolból, de egész közvetlen közelében találja magát a havasoknak.

Luczernből kocsit fogadtunk s egy napig a legszebb tájakon keresztül menve, megmászhatlan sziklatömegek és szorosok közepette értünk a brienzi s a thuni-tavakhoz, mely két tó összeköttetésben van egymással, s csak is a partjaikon fekvő két városról, Thun- és Brienz-ről neveztetnek, egyik vége Thun, s másika Brienzi tónak.

A két tó közepén, azaz kis összeköttetésénél fekszik Interlaken, a havasok alján, ezer meg ezer forrásaival. Oly nagyszerű, meglepő látvány tárul itt fel az ember szeméi előtt, hogy önkénytelen azt mondja: Istenem, mi nagyszerűség várhat még reánk a Svájc többi részeiben, hogy az utasok innét is, mint mindenünnen, — tovább sietnek.

S az a meglepő, hogy itt, hol a vasutat nem voltak képesek behozni, a kocsit, bár oly kitűnően van tartva, mégis ve-

széles lejtőkkel bir, bár a legnagyobb sziklatömeg, a legmagasabb havasok, a vadabbnál vadabb fenyvesekkel benőtt táj van, mégis ezernyi fáradságteljes lépés után, egy-egy szédítő magasságu hegyen felütötte magát a svyczi vendéglő, még pedig oly elegáncziával és oly, mondhatnám, pazar fényvel, hogy az ezer-egy-éjszaka jut eszünkbe.

Hogyan képes e svájci annyi fényt kifejteni e vad tájon, azt csak is az értheti meg, ki a helybeli svájci lapokat olvassa, melynek első négy hasábjára tömve van idegenek névlajstromával.

Interlaken maga, mint említém, azon kis félszigeten vagy földnyelven fekszik, mely a tulajdonképen egy forrásu thuni és brienzi tavakat választja el egymástól. Az ugynevezett Röhweg, mely százados diófákból álló fásor közepett vezet föl, Aaremühle falutól a felső Aare folyó hidjáig. Gyönyörű kilátással is bir ez ut, a Jungfrau havasra és a Lauterbrunnen-Thalra, mely csupa forrás és vizeséséről nevezetik így.

A Hühewegről egyenesen a kis Spielmalten szigeten átmentünk Untersee városkába, mely az Aare partján ékeskedik, mintegy kis tiszta főkötőjü menyecske, midőn a víz partján letelepszik fürödni. Félig vízben nyulik be.

Kirándulást csak is a Schinige Plattera tettünk, gyalog felvezettettük magunkat egy kis svájci polgárkával, kinek érthetlennel zagyvalék németsege egész uton mulattatott. Felülről a hegy oly magas, mint a Rigi, de nem meredek és mivel már Interlaken is magas, nem kellett csak két órai jó gyaloglás a felérkezésig, a kocsitól, mivel egy darabig kocsin is lehet menni. Felülről nagyszerűen látszik a Jungfrau-hegység, s oly közel, mintha előttünk emelkednék fel csúcsával az égbe.

Az egész Lauterbrunnen-Thal s a Jungfrau veszedelmes mélységei tárulnak a szem elé. Ha nem is vetekedik a Rigivel, de sokkal nem marad mögötte.

Több kirándulást is tettünk, de nem fárasztlak tovább édes olvasóm. Menjünk Thun-ba hajón, a tavan át, a kedves kis gőzösön, s repitessük magunkat a berni felföld fővárosába a vaspálya által.

Ah! Bern! Bern már félig, nem félig, de nagyobbrészt francia! S magyar nőtől kérдем, nem-e százszor rokonszenvesebb a francia ajak udvariassága, mint a német nehézkessége s erőltetett szívélyessége?

De el a német Svájczból, és el Lausunneból; siessünk a gyönyörű tavan által Genfbe a világ minden nemzetbelieinek e találkozási helyére.

Már hiába, szebb még a tava is a francia Svájcznak; s hát még népe!

Hogy fogad már a vasuton, a hajón idegent a francia svájci! Mintha az első termekben forgott volna saját lábán járhatása óta.

Pedig dehogy! Szerény, egyszerű ember, egyszerű polgár ez is, ki fényűzést csak szállodáiban ismer. De hiába, francia.

S minő szívesen mutogatja meg tájait, kínálja ingyen borát, s mulattatja az embert, s csufolja német polgártársát, mely utóbbit különben kölcsönképen adja vissza csupán; mivel a német nehézkes nyelv francziát csipni Svájczban is eléggé könnyű.

De be Genfbe! A szálloda, melybe visznek, Rue de mont Blanc, nagyszerű kilátást ígér. S valóban ez utca végén az új nagy hidon, mely a tavat keresztül szelve, ez utcát a régi tulajdonképi várossal összeköti, már látható a Mont Blanc csúcsa, ha tiszta az idő.

A tó vize gyönyörű világos kék színű, két partja az új- és ó-város felől is mind szép palotasorokkal van szegélyezve: s a tavan a nagy gőzösök Lausanne-ig, s a kis gőzösök az ugynevezett „legyek“ (Mouches) óránként visznek egy csomó idegent a genfi tó különféle kirándulható helyeire.

A hidon menve, meglátjuk jobb felől a Rousseau szigetét, Rousseau emlékszozával, s onnan áttérve az ó-városba, tiszta csinos utcáit bámuljuk, gyönyörű kirakataival s roppant olcsó és jó óragyárjaival.

Én vettem megbizásból egy arany remontoir órát, kristály fedéllel, pompás szerkezettel 130 frankért, mely tekintve jószágát, nem is pénz.

Genfnek színháza is csinos. Volt itt egy jó párisi szintársulat, s ezektől láttam tragoediát s komédiát, operettet e pár nap alatt.

De hát a Rhone, e francia tóból eredő és Franciaországba siető vad folyam!

Képzeld kedves olvasóm, hogy a genfi tó egyszerre elkeskenyedik s szűk ágyba szorítva, e kék víz folyammá válik s feneketlen örvényeket turva, ágyába rohan, mint egy megfélezhetlen szilajságu oroszlán.

Sem uszó, sem csónak 'nem képes itt a víz színén fenn maradni. E helyt van egy hideg fürdő is, ugy nevezett hullámfürdő; ez gyógyhatásu az idegesekre. Genf maga is páratlan, de hát még környéke! s hát még a Mont Blanc! Nem időzhetem sokáig egy helyen, nem irhatom le ez óriás hegy kúpalaku, cukorsüveg formájú, szép, fehér csúcsát, s nem Chaumouniba tett kirándulásunkat, és még a kedves neuchатели tavat s városkát is mellőzve, leirom a Svájcz második legnagyobb szépségét a schaffhauseni Rajna-esést.

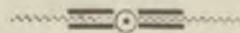
Zürichből mintegy 3 órányira vasuton Schaffhausen-be vitettük magunkat, fel a kastélyba, mely félszigetet képez a borzadalmasságig szép Rajna-kanyarulatba.

E kastély (Schloss-Laufen) verandája egész sziklákra van építve, s tele a Rajna-esést ábrázoló becses képekkel és faragványokkal. S minő kastély ez! Valóban maga a kastély is megérdemli az 1 franknyi belépti díjt, s hát még a vizesés!

Az ideges ember legfelül a felső emeletről nézze a Rajna e borzalmas színjátékát, s idegeit lassankint szoktassa e két mérföldnyire elhallatszó morgáshoz s látványhoz. Felülről látva is borzasztó az a 8 hullámoszlopzatot képező, habbá vált, igen széles folyam, a mint leesni látszik, porrá törve az utjába eső sziklákat; de hát még lejjebb menve, a kis párkányról nézve a Rajnát, borzasztó látvány.

Ide már a habbá verődött víz felküldi sziporkáit. A gummi köpenyben burkolva nézheti csak az ember a kezével is elérhető hullámtengert. Szinte rosszul lettem, ugy hatott reám e látvány, s nem csak reám, de férfiakra is. Órákig zug tőle a fül, s ingerült az idegzet.

Hát még az a merész angol, ki csónakon megkerüli az esést s felmerészkedik a hullámoktól aláásott, s a folyam közepén kiemelkedő csúcsra, hogy veszélyes, de még nagyobbyszerű látványban gyönyörködjék! De elég. Oly szép, oly nagyszerű s aránylag oly olcsó e Svájcz, hogy kár elmulasztani embernek ez utat. Mi kedves visszagondolni reá, s élvezni később is képzeletben e természeti szépségeket!

Egy hét története.

Szeptemberhő 2-dikán.

A kolozsvári dalárda-ünnepély.

Ne várjanak tőlem sat. az érzéssel telt szivek ez állandóvá lett megnyitó szavai soha igazabb ajkáról nem peregtek le, mint most az enyéimről. Szólnom kell, és a szó teljes értelmében tele vagyok dallal, mert e perczen érkeztem haza a kolozsvári dalárünnepélyről, napokon, éjeken át az angyalok zengő világában lebegett a lelkem és most komolyan és körülmenyesen jelentést tegyek Kegyeteknek ez ezertorku gyönyörök és élvekről? — ám legyen, megkísértem.

Szerdán este indultunk el a fővárosból, elébb azonban természetesen a váróteremben várakoztunk az elindulásra, és azokra az angyalokra, a kik minket ótalmazni fognak e viszontagságos uton. Mert hogy viszontagságok dolgában ezen mi utunk méltán a régi görögök mesés Colchis-utja mellett fog helyet foglalhatni, arról mindnyájan eleve megvultunk győződve, mert Budapestről Kolozsvár jó darab föld, odáig pedig sok minden megtörténhetik. A két angyal nem is várakoztatott sokáig magára, csak is addig, a mig egyfelül a budai dalárda az ut czélját magyarázta nekünk, természetesen énekszóval, és másfelül az írók és művészek tisztába jöttek az iránt, hogy a ki dalol, az is a hazának teszen szolgálatot, csak úgy, mint a ki szónokol, ir, rajzol, tánczol, avagy iszik a hazáért, és azért csak az ohajtandó, hogy Kárpátoktól Adriáig mindenütt dalárdák alakuljanak, és minél több iparossegéd tagja lesz nekik, annál több haszna lesz belőle a művészetnek? — no annak is, de minden bizonynyal a hazának, vagyis az iparnak és önönmaguknak, legfőképp akkor, ha minden hétfői napon tartanak éneklő összejeveteleket. Akkor a mi fiatal iparos nemzedékünk úgy sem tud dolgozni, annyira fáradt még a vasárnaptól — ezt én magától egy iparostól tudom, egy igen erőseszü fiatal embertől, a mint az a körülmény is bizonyítja, hogy két cső főtt kukoriczát vitt magával az utra, és egy harmadikat a kezében tartott, és megisette, mert — azt mondja — akkor nem lehet inni, tudniillik hétfőn, mikor a dalárdák hétfőn énekelnének. Tovább nem hallgathattam, mert ime, a mi két angyalunk szállt ki a kocsiból, az egyik Felekiné, a másik Balászné képében és most már: „Hajts!” szoltunk a gépfűtőnek — Czezárt viszed és az ő szerencsáját, — és ő hajtott.

Az idő gyönyörű volt, a gőzös felséges rónasikon repített el, órházakon, melyek előtt rendesen egy nő állt künn tiszteletünkre; rendesen nem volt szép, de valami meszelőformát mégis tartott a kezében; továbbá hazatérő gulyákon, melyek bánatos szemmel tekintettek utánunk; buzaasztagokon, melyek tetején másodtermés zöldellett; nagy libacsordákon, melyek lelkesült gágogással üdvözöltek; bizonynyal tudták, vagy legalább sejtették, kik és mik vagyunk és hová ügyeksünk; azonközben rendezkedtünk, elhelyezkedtünk, a mi mellett nagyon szépen és gyorsan eltelt az idő, mert meglehetősen sokan voltunk, hatszázan, mikor elindultunk, és az is jutott eszünkbe, hogy minél sebesebben mulik az idő, annál hamarabb lesz éjszaka, és ilyenkor egy dalárnak kétszeres oka van csendesesen alunni, önönmagáért is, és a hangja végett is, nagyon buzgók voltunk tehát a rendez-

kedésben, szépen elhelyeztük egyikünk a másikat, ez meg a harmadikat, a negyediket és a többi; volt is mit elhelyezni, nagyon serényen folyt a munka, hanem azért nem igen tudtunk boldogulni; minél többen elhelyezkedtünk, annál többen voltak az elhelyezkedendők, a nagy elfoglaltatásban csak nagy későn jöttem reá, hogy az onnan van, mivel minden állomásnál újabb-újabb dalnoktársak csatlakoztak hozzánk, és mivel újabb kocsik pedig nem csatlakoztak hozzánk, az új társak a miénk számát szaporították, és ezeket is el kellett helyezni; nem volt ugyan hová, hanem azért mégis csak elhelyezkedtek, kiki úgy, a hogy tudott; szerencsére öreg este lett már ezalatt, az az egy lámpika pedig, a mivel a padlást tiszteletünkre kivilágították, épen elegendő volt arra, hogy meglássuk, hogy semmit sem látunk, annál többet hallottunk, azt a vigságot, nevetést és jókedvű dévajkodást átélni ugyan igen, de képzelni nem lehet; hogy is ne, mikor az ember azt sem tudta, hogy tulajdonkép az ő feje-e ez, a melybe valami ütődött, vagy az ő feje ütődött e abba a valamibe; nem is bántuk már a fejeket, ha ki is cserélik, csak a torkunkat, azt hagyják meg, mert ezzel mindegyikünk felette nagyra volt, a hang végett, a mit abban odaviszünk; ha ezt eltalálnók cserélni!

Kivált Nagyváradon, ott már komolyan aggódni kezdtünk, mert ott mikor már minden, de minden hely széltében hosszában, alulról-felülről csordultig tele volt, újabb 50 dalártárral szaporodtunk meg, hanem azért — nem hiába volt velünk a két angyal — szerencsére semmi bajunk sem történt, sőt némiképp jót is tett nekünk ez a fölözés; mint egy felsőbb megnyugvás, úgy ereszkedett reánk, és egy kicsit lecsendesedtünk, sőt néha-néha úgy tetszett, mintha mellettünk olyasmi hangot hallanánk, a mi nincsen a kottában, hanem inkább a fűrészen, de csakhamar elűztük magunktól e dallatlan gondolatot, az nem lehet valóságos hortyogás, hanem bizonyára tulizgatott képzeletünk pajzán évődése, dalárda-ünnepélyi ut és horty — óh nem, óh nem! önkénytelenül lecsukódtak szemeim és mire újra fölvetém — a leggyönyörűbb eső, a minőt csak valaha szorgalmas gazda az ő szomjas földjeire a jó Istentől kapott, fogadott bennünket, épen abban a perczen, midőn a vonat hő vágyaink céljánál, édes reményeink kikötőjénél: a kolozsvári indóházba berobogott.

Megnéztem az órát és délutáni három órát mutatott; nem hittem szemeimnek; vagy az óram zavarodott meg, vagy én aludtam el az időt, de nem értem rá sokat elmélkedni, mert sietni kellett, hogy gyönyörködjem a nagyszerű fogadtatásban, melyben részesitetünk. A nagy bizottság, a tüzoltók teljes díszben, egy nagy zenekar, fölvaltva mozsarak tüzes ropogása, és Biazini Domokos elnök ur lelkes üdvözlőbeszéde fogadtak, a mint a hajdani Zengma klasszikus földjére léptünk.

Csakugyan zeng ma, mert úgy zengett, hogy csak úgy szakadt az eső, a mint az összes dalegyletek, — betürendben — zászlóik alá sorakoztak és a kolozsvári dalkör és Hilariától vezetve, virág- és záporosóben bevonultunk a városház előtti térre, hol a városház erkélyéről a derék polgármester, Simon Elek ur, és Gyarmathy Miklós, Kolozsmegye jeles főjegyzője az érkezőket üdvözölték.

Akkorra már még jobban esett az eső és nem egy esernyő emelkedett haragosan ég felé, engem azonban ez a rögtönözött zuhanyfürdő mód nélkül mulattatott. Kiki úgy nyilvánítja örömet szerencsés megérkezésünkön, a hogy legjobbnak tartja reánk nézve, Kolozsvár ege az által, hogy egyszeriben kimossa szemünkől-lelkünkől a hosszú ut fáradalmait, különben hogy állnánk azzal a szives vendégszeretettel szemben, a melylyel egész ottlétünk alatt Kolozsvár lelkes polgársága részéről fogadtatánk?

Igy azonban, — leirhatlan az az öröm, melylyel derék házi gazdám szoba-ajtáját elébem föltárta, és mellette kedves neje, azzal a beszédes fekete szemekkel, melyekbe olyan jól esik beletekinteni; azzal a mosolygós arcczal, melyekre mintha soha ősz nem szállhatna, és azzal a kedves vontatott magyar kiejtéssel, mintha szántsándékkal minél tovább akarná a szavakat szájában tartani, olyan édesnek találja az ízét.

Enni természetesen szintén kellett és pedig mindjárt igazi erdélyi tokányt és hozzá egy kis levelen-sültet, és mivel pompásan ízlett, még szászorta jobban esett a tiszteletre méltó háziasszonynak, mert ezt az ő Magdája főzte és sütötte.

Magda kisasszony — de igaz, leirhatlan az én derék házi gazdám öröme a dalár-ünnepély végett, hogy az ő szülővárosát oly nagy számmal keresték föl Magyarországról. Magamagát érzi ez által megtiszteltetve, annyira egynek érzi magát Kolozsvár minden polgára az ő városával. Megengedi, hogy Budapest szebb és nagyobb nálánál, hanem azért Kolozsvár mégis csak Kolozsvár.

És tökéletesen igaza van, Kolozsvár Kolozsvár, van fellegvára, gyönyörű kilátással tündérszép vidékre; van sétatere, gyönyörű belátással tündérszép csillagokba; vannak szép templomai, és különösen van fővárosias színezete, a mi nem annyira a kövezeten, mint inkább a polgárságon meglátszik, és kétségtelenül a főrangokon is, ezek közül azonban a derék gróf Eszterházy Kálmán főispánon kívül, a ki már 1848-ban kezdet adott a hazának és ott is hagyta nála örök hűség zálogául, a csatatéren, egyet se lehetett ezuttal látni, nyilván szerénységből.

De hogy visszatérjünk az ünnepélyre, tehát az eső egyre esett, és szerencsére bérkocsi sem volt elegendő számmal — 1000 dalárra! — csak ezen szerencsés véletlennek köszönhetem, hogy még ugyanazon este három helyütt is jelen lehettem, a városházán, harminczhárom dalegylet értekezletén, a színházban a „Betyár kendője“ nél, megbővitve alkalmi képletekkel, és az ismerkedés-estélyen a lövöldében. Rendes időviszonyok közt ez bizonyára sok lett volna egy embernek, de, mint mondám, valóságos áldásos eső volt ez ránk nézve, csak úgy kergette az embert egyik helyről a másikra.

Az ismerkedési estélyre azonban mégsem kellett volna elmennem, — 700 dalártársamnak volt esze, azok otthonn szállásukon tartottak ismerkedési estélyt; — így mi csak 300-an voltunk együtt, annál könnyebben folyt az ismerkedés, a dal a dalárok, és a felköszöntés Királyi Pál, gróf Eszterházy Kálmán, Szász Béla és más jelesek ajkairól; az étel és ital is kitűnő volt, a többit meg Salamon hires vonója vállalta magára, így jött, hogy csak 10—11 óra között tértem vissza szállásomra, és az első, a kivel és a mivel szemem találkozott, az én derék házi gazdám volt, kedves családjával és egy terített asztallal! Mit volt mit tennem? Ujra leróttam a magyar vendégszeretet szent, de nehéz kötelességét. Így telt el az első nap.

Másnap reggel milyen reggelre ébredünk! Az ég, a nap legszebb menyasszonyi ruhájukba öltözködtek, semmi nyoma esőnek, felhőnek, és először is a templomba — nem, először volt

egy felséges reggeli, kávé, valóságos bivalytejjel, a mit késsel lehet metélni, és a milyent csak Erdélyben kapni, — csak azután indultam a templomba; siettem, a hogy csak birtam, mégis későn érkeztem, telided teli volt már dalárokkal, abban tartották a főpróbát, egy templomban? Ugy van, az unitáriusok templomban, ezek nem akadnak fenn rajta, azt hiszik, hogy mindaz, a mi a lelket a tiszta érzések világába ragadja, az mind csak olyan kedves az Isten előtt, mint az ima. A templom maga is olyan egyszerű, egy méltóságos boltíves csarnok, az ajtóval szemben e felirattal: „Az egyetlen egy Isten tiszteletére“, egy szószék, egyéb semmi, még urasztala sincs benne, mivel hogy urvacsoráját sem osztogatnak ott a hiveknek, az egész vallás csak abban áll, hogy higgyenek az egy Istenben, éljenek az ő örömére és szeressék felebarátaikat. Dalártársaim el-elmerengtek e templomban, Magyarországon ilyet nem találni.

A próba utáni időt estig a szeretetre méltó rendezőség egészen tetszésünkre hagyta, és azok is igen, igen kedves órák voltak; meglátogattuk régi jó barátainkat, ujaknak is mutattatuk be magunkat, és csak akkor tapasztaltuk, milyen szívesen látott vendégek vagyunk! Az ég nem volt olyan tiszta és a nap nem olyan derült, mint a milyen öröm az ottani hölgyek arczaín tündökölt; egyszerre csak este lett, és menni kellett az ezen alkalomra felállított dalcsarnokba, a nagy dalversenyre.

Esti félnyelczkor kezdődött és együtt lehetett látni Kolozsvár és vidékének legszebb hölgyeit; olyan látvány volt az, a melyen a dal istene is, a ki pedig már elég tisztos korban van, rajta felejtette szemeit; mennyivel inkább remélhetek én bocsánatot, ha nem bocsátkozom a verseny művészeti taglalgatásába, hanem egész rövideden csak annyit mondok, hogy tizenegy dalár da versenyzett, sorshuzás utján, első volt a székely-udvarhelyi, utána következtek a váci, a pesti, a kecskeméti, a pécsi, a hódmező-vásárhelyi, a marosvásárhelyi, a szentesi, a nagyváradi, a szegedi és ungvári dalárdák; legtöbb tapsot kapott a székely-udvarhelyi, mert az volt az első a sorban; legjobban tetszett a pécsi, mert ez volt az első a képzettségben; tökéletesen bele végre csak a szentesiek tenorja sült, de annak sem ő volt az oka, hanem a tegnapi eső, a mely torkára esett. A díjakat csak harmadnap hirdették ki, az első díjat — a hölgyek díját, — a pécsi, a másodikat — szintén hölgyek díját — a pesti nemzeti dalkör, a harmadikat a nagyváradi, a negyediket a szegedi, az ötödiket végre a marosvásárhelyi dalárda nyerte el.

Dalicska.

Budapesti hírvivő.

* * (A hírvivő) a minapi bécsi udvari kihallgatáson a többi közt egy 92 éves anyókat is fogadott el, ki Szászrégenből utazott fel Bécsbe. Udvarny Jozefa, így hívják az öreg anyókat, hét fia anyja; hat fia katonaszolgálatban volt, a legfiatalabbik fia pedig a szegedi rögtönbiróság által, mint az alföldi rablóbanda tagja, 10 évi börtönre ítéltetett és most Munkácson ül. A fejedelem a lábai elé borult anyókat felemelte, legkegyelmesebben megvigasztalta és 100 frtot utalványoztatott neki a hazautazásra. — V e n t n o r b ó l írják augusztus 28-dikáról: „Két nap előtt királyné ő Felsége kis kíséretével jó egészségben visszatért Londonból, és már tegnap újra megkezdte a tengeri fürdők használatát. A királyné Londonban eleinte a legszigorubbán fenn akarta tartani incognitoját, úgy, hogy minden látogatás visszautasított volna; e terv azonban végre nem hajtatott. A királyné Londondonban igen egyszerűen élt; kora reggeli órában felkelt, és 9 órakor a Claridge-szálloda egyik mellék-bejá-

ratán készen álló kocsira szállt, míg a kíváncsi közönség a főkapunál várta. Victoria királynő udvari fogataival kínáltatá meg királyné ő Felségét, az ajánlat azonban nem fogadtatott el. Ő Felsege valószínűleg két hét múlva újra az angol fővárosba fog utazni. Steephill Castle tudvalevőleg októberhó 15-dikéig van ő Felsege számára kibérelve és nem hihető, hogy a szerződés meg fogna hosszabittatni. Haza utaztában a királyné meg fog állapodni Possenhofenban, hol találkozni fog leányával, Gizella főhercegasszonnyal. — A budai várban, valamint Gödöllőn is előkészületeket tesznek ő Felsegeik fogadására. A király e hó 16-dikán vagy 17-dikén érkezik Budára. A királynét október 1-sejére várják Gödöllőn.

* * (*Jótekonyságok.*) A király a felső-hámori római katolikus hitközségnek iskolája építésére 300 forintnyi segélyt adományozni méltóztatott. — Az országos képzőművészeti társulat mult hó 21-dikén tartott választmányi ülésében Majláth Gy. tudatta, hogy Rudolf trónörökös mint védnök, 1500 frtot ajándékozott a társulatnak, továbbá Zichy Edmund gróf és Zsivora Antal 1000—1000 frt alapítvánnyal a társulat pártfogói sorába léptek, Csernátony L. pedig a műcsarnok építésére 100 frtot adott. A műsorsolás javára többen ajándékoztak műveket, s a rendes tagok száma ismét tizzel szaporodott. — Feledy Ferencz rozsnyói járásbíró elhalt László fia emlékére és nevére, négyszázforintos alapítványt tett a rozsnyói községi iskola javára. — A r á c s o n (Füred mellett) augusztus 22-dikén a tűzvész tizenegy házat elpusztítván, Hány fürdőbiztos, ki az oltásban is nagy részt vett, 90 frtot gyűjtött a vendégek közt az inség enyhítésére. — F o g a r a s s y erdélyi püspök legutóbb 24,689 frt 26 krt osztott ki különféle jótekonny czélokra. — W e i n b e r g e r Albert ungvári ügyvéd, az ungvári községi iskola fenntartási költségeinek fedezésére élte fogytáig fizetendőleg, évi 100 frtot ajánlott. — M a r a Lőrincz hunyadmegyei felsőszálláspataki földbirtokos a felsőszálláspataki magyar iskola számára saját költségén emelt épületet a hozzátartozó beltelekkel együtt az ottani állami elemi népiskola részére adományozta.

* * (*Rózsás napló.*) M a r g i t a i S. Sándor, iroda-igazgató a fővárosban, e napokban tartotta esküvőjét Barócs János, tiszaszabályozási főmérnök s jászkiséri birtokos unokahúgával: P i r ó t h Lidi kisasszonnyal. — D r. N a v r a t i l Imre, fővárosi orvosaink egyik legkiválóbbja, a napokban vezette oltárhoz Széher Mihály, a főváros egyik legtiszteltebb polgárának leányát, Jolánt. — K o l l e r István, zalamegyei fiatal ügyvéd mult vasárnap vezette oltárhoz Lesencze-Tomajon H e r t e l e n d y Rózsát, Hertelendy Kálmán, zalamegyei főispán leányát. — Debreczenben S o m o g y i Pál főiskolai tanár eljegyzé K á s a Ilka kisasszonyt; S z ú c s Ferencz érsenyéni jegyző pedig Juhász Ilona kisasszonyt. — Nagy-Károlyban mult hó 25-dikén volt B e s z t e r c z e y Bertalan fiatal birtokos és K o v á c s Bella kisasszony esküvője. — V o j n i c s Jakab, bácsmegyei nagybirtokos, közelebb jegyezte el Pilaszanovics egyetlen leányát: P i l a s z a n o v i c s Mária kisasszonyt. — Keszthelyen H o f f m a n n Soma ügyvédjelölt a napokban váltott jegyet W e l t n e r Mari kisasszonnyal, Weltner Jakab keszthelyi lakos leányával.

* * (*Andrássy Katinka grófné*) hír szerint, jelen lesz az ez idei kassai lóversenyen; mindkét versenynapra a grófné számára már meg is rendeltek egy páholyt. A versenyen az arisztokrácia alkalmasint egyáltalán szokatlan számban lesz jelen. — Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter Erdélyben időzésének ideje alatt Ürmössy Miklós, Simén Domokos unitárius tanár és Péchy Ferencz társaságában bejárta a havasokat s azt nyilvánítá, hogy alig várja, hogy ismét visszajöhessen e szép vidékre

hosszasb tartozkodásra. A gróf ludasi jószágát, mely minden takarmánnyal együtt, mult hó 13-dikán leégett, szintén készült meglátogatni, azonban távirati uton Bécsbe hivatván, e tervét nem valósíthatta.

* * (*A császárfürdőt*) még folyvást igen szépen látogatják a fővárosi és vidéki fürdő-vendégek, különösen mióta az időjárás olyan gyönyörű tavaszra változott ismét és a szeptember, éghajlatunk e rendesen legszebb hónapja tapasztalat szerint, végig ilyen gyönyörű időjárással kecsegtet. A Margit-sziget és császárfürdő utó-kurára is a lehető legalkalmasb helyek; mint halljuk, lesznek is még oly lakó vendégei, kik a meleg heteket felső-magyarországi vagy külföldi fürdőkben tölték.

* * (*Böszörményi László siremléke*), melyre mindjárt halála után gyűjtöttek, most már fel fog állíttatni. A begyűlt összeg a hazai első takarékpénztárban volt elhelyezve kamatozás végett és miután a célra körülbelül elegendő lesz, közelebb Komorner pesti szobrászt bízták meg, hogy készítse el a siremléket. Tizenhat láb magas obeliszk lesz ez, mauthauseni fényezett gránitból, e fölirattal: „Böszörményi Lászlónak elvtársai. Született 1823. május 15-dikén, meghalt 1869-diki márczius 23-dikán. Törhet, de nem hajlik“.

* * (*Munkácsy Mihály*) jeles festészünk megérkezett fővárosunka nejevel, kivel meg akarja ismertetni hazáját és Budapestet. Tiszteletükre az írók és művészek társasága mult pénteken lakomít rendezett a városligetben. Wagner Sándor müncheni tanár pedig, Székely Bertalannal, szombaton utazott Pestről Debreczenbe s mindketten a nagy alföldre vonatkozó vázlatokat fognak készíteni.

* * (*Polgár Mihály*) emlékezetét a reformátusok egyháza körében külön is meg akarják ünnepelni. Ő annyit és önzéstelenül tett ez egyház érdekében kora fiatalsága óta, hogy meg is érdemli a hálaünnepélyt. Valószínű, hogy ez alkalommal a színház énekkara is közre fog működni.

* * (*Bécses ereklyéknek*) van Nagyváradon egy fiatal ember birtokában. Ezek kitűnő regényírónk Jósika Miklós báróak sajátkezű rajzai s néhány könyv házi könyvtárából, a nagy író sajátkezű aláírásával ellátva s egyes apró tárgyak, miket Jósika itt-ott emlékül kapott. Ez ereklyéket mostani birtokosok Drezdában való tartozkodása alatt szerezte meg, mely városban a regényíró köztudomás szerint sok ideig lakott. Hihető, hogy az ereklyék a nemzeti muzeumnak fognak átadatni.

* * (*Diszes üvegfestményt*) helyeztek be a napokban a belvárosi plébánia templom szentélyének északi ablakába. A festmény szent István királyt ábrázolja Tan Mór rajza után s a közoktatási miniszter rendelte meg Kratzman Edénél, az Eszterházy-féle képtár igazgatójának fiánál. A miniszter ugyancsak e templom másik ablaka számára sz. László alakját szándékozik megrendelni. — Kratzman a bombatéri plébánia templom számára is készített egy az angyali üdvözlést ábrázoló üvegfestményt, melyet nem sokára szintén fel fog állítani.

* * (*A szegény ügy*) a fővárosban következőkép rendeztetett e napokban. A hatóság általi ellátásra csak budapesti illetőségű, rokonokkal nem bíró, munkaképtelen, teljesen elszegényedett egyének tarthatnak igényt; ezek vagy ideiglenes, vagy állandó pénzsegélyt nyernek, mely utóbbi havonként 3—4—5 forintot teend; kórházból kibocsátottak addig élmeztetnek a népkonyhából, míg egészségük teljesen helyre nem áll; nyomorékok, siketnémák, és bárgyuk (?) az önkényes dologházban helyezettnek el; idegen illetőségű koldusok eltoloncoltatnak; a nyilvános koldulás első esetben 3 havi, ismétlés esetén egy évig terjedő kényszerdologházi fogsággal büntettetik. Ezen nemes emberba-

ráti intézkedés azonban még eddig nem lépett életbe, mert mindig van elég utcai koldus a fővárosban.

** (*Bayer Karolina*) intézete, alapított 1858-dik évben, tan- s nevelőintézet miveltebb osztályú leányok számára VI. osztálylyal, Pesten, belváros, uri-utca 8-dik szám. I. emelet. Ezen intézet, mely nagy terjedelmessége és czélszerű szervezeténél fogva a mult iskolaévben is 100 bejáró, 8 belakó és 10 félbelső növendéket számlált, a legkitünőbb tanerők, tanárok és nevelők, ugy minden megkívántató taneszközök felett rendelkezik. Az új iskolaév október 1-sején délelőtti 10—12 óra közt történik. Később érkezendő növendékek csak előleges levélbeli jelentkezés után, a mennyiben a szervezési terv megengedi, vétethetnek figyelembe. Intézeti tervrajzzal az intézet egész készséggel szolgál.

** (*Nemzeti színház.*) Még mindig Murszka Ilma volt szinpadunk operacsillaga és kivált az olasz operákban lankadatlanul ragadta el a közönséget. Így „Rigolettó“-ban Gilda szerepében majd minden énekrésze ujjabb-ujabb tapsviharral lett kitüntetve. Bucsuzól azonban nem olasz operát, hanem Wagner Richárd „Bolygó hollandi“-jában, Sentát választá, és gyönyörű éneke ebben is diadalt aratott. Az előadás fénycsillaga azonban O dr y Lehel volt, a ki a czimszerepben, énekével és játékaival egyaránt magas művészi alkotást állított elének. Pauli is szokatlanul erős hangon és szokott finomságával játszott. — És még nem távozott az egyik jeles énekesnő, az igazgatóság már a másíkról gondoskodott. H a u c k Minnie már itt van és jövő kedden már „Mignon“-ban fog föllépni. Hauck vendégszereplése alatt pedig Nagy-Benza Ida asszony készen lesz Wagner „Rienzi“-jének betanulásával, e szerint ujjabb zeneélvekre van biztos kilátásunk. Hozzá járul még az az örömhír, hogy P a u l i n é asszony is visszanyerte gyönyörű hangját és jövő tavasszal már föl is fog lépni, az operai élvekre nézve tehát szép napoknak, vagyis estéknek nézünk eléje, — és a dráma terén nem különben. Jó sok egészen új, vagy ujjonnan betanult darab van részint kitűzve, részint már ki is osztva, ezek közül „Nőm és hivatalom“ mult pénteken elő is adatott már, hogy mily sikerrel? azt már csak a jövő héten mondhatjuk meg. — Lendvai Márton is, hála istennek, annyira visszanyerte egészségét, hogy a jövő hó közepén már föllépni is szándékozik, és pedig először egyik legjobb szerepében, „Ármány és szerelem“-ben; és Blaháné asszony, a ki fájdalom, a színházi szünetet arra „használta föl“, hogy egy kicsit komolyan betegeskedett, szintén szerencsésen felgyógyult már, annál fogva népszínműi élvekben sem leend fogyatkozás, és új népszínművekben sem, miután — mint hallik — a népszínműi pályázatnak az idén sokkal jobb eredménye volt az előbbieknél — látni való tehát, hogy ujjabb időben nem csak kívülről, hanem belülről is nagyon serényen dolgoznak színházunknál.

** (*Irodalom.*) A „Magyar Moliére“-ből a Kisfaludy-társaság kiadta a VI. kötet 1. és 2-dik füzetét; „A képzelt beteg“-et Berczik Árpád, és „A szerelem mint orvos“-t Várady Antal fordításában. Megjelentek továbbá az „Athenaeum“ kiadásában „Peveril lovag,“ Walter Scott regénye, egy kötetben, ára 2 frt; „Waldfried“ Auerbach Berthold regénye három kötetben, ára 3 frt. A két regényt Freckay János fordította.

** (*Vegyesek.*) A fővárosi tanács azon olasz munkások családjainak, kik a mult héten az ördögárok beboltozásakor szerencsétlenül jártak, 200 frtot, a népiskolai kör számára pedig 500 frtnyi segélyt tétetett folyóvá. — Az iparmuzeum ügyében a fővárosi tanács azon indítványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy az 1876. évtől, illetőleg azon évtől, melyben a kép-

zőművészeti csarnok felépül, hat éven át évenkénti 3000 frttal járuljon az iparmuzeum lakbéréhez. — Gróf Szapáry belügyér felgyógyult gyöngékedéséből s át is vette már tárczája vezetését. — Szana Tamás irótársunk egy hét óta hagymázás lázban fekszik. — A kerepesuti temető őrzése érdekében a tanács elrendelte, hogy az ott levő őrség 5-ről 10-re emeltessék. — A budapesti Margithid két első izevete a pesti oldalon az ellenfal, oszlopok és utburkolat kivételével, majdnem mindenben kész; a harmadik nyílásban a főtartók illesztetnek össze. Mihelyt annyira halad az építkezés, hogy az állványok kiszedhetők, s ez által a pesti dunaág ismét átadható lesz a hajózásnak, megkezdődik fokozatosan, kedvező időjárás mellett valószínűleg még a tél folytán — a budai rész állványozása, ugy, hogy az egész építmény elkészülte a jövő év folytán remélhető. — Baja város képviselőtestülete elkészítette Tóth Kálmán jeles költőnk életnagyságu arczképét s azt e napokban ünnepélyesen leleplezték. — Liptay Pál, derék fiatal iparosunk, ki a magyar iparos névnek Amerikában is becsületet szerzett, új posztókereskedést nyitott a régi Fehérhajó szálloda helyén épült új bécsi utcában, és ismervé az e téren külföldön tett tapasztalatait, ajánljuk őt a közönség figyelmébe. — Egy fiatal ember, a ki a gymnáziumi és alreáltanodai tárgyakban, ugy szintén a francia nyelv és zongora elemeiben oktatni képes, nevelői alkalmazást keres a fővárosban. Bővebb utmutatással szívesen szolgál szerkesztőségünk. — A lefolyt héten a fővárosban élve született 229 gyermek, elhalt 233 személy; a halálozások tehát 4 esettel mulják felül a születéseket. Az élve szülöttek közt van 121 fiu, 108 leány. A halottak közt volt 127 férfi, 106 nő, egy éven aluli gyermek 91.

** (*Halálozások.*) Özvegy Sztárok Ignáczné született Tomcsányi Francziska, a fővárosi szegények egyik nagy jöltevője, a budapesti jótékony nőegyesületnek számos év óta választmányi tagja, e hó 2-dikán 70 éves korában elhunyt. — Róna Gyula, azelőtt a nemzeti színház és az utósó években a debreczeni színház egyik jeles tagja, mult szerdán hosszas betegség után, életének 52-dik évében elhunyt. — Pankovics István, a munkácsi hazafias szellemű görög katolikus püspök, elhunyt mult hó 20-dikán hosszab betegeskedés után Ungváron 54 éves korában Egyházmegyéjében hazafiui érzülete, nagy jótékonyága, műveltsége által tette emlékezetessé magát. Helyére nem egykönnyen lehet oly hazafias érzületű főpapot választani. — Lonkay János, császári és királyi százados a 69-dik gyalogezredben, Lonkay Antal testvéröccse, mult hó 28-dikán, Székesfejérvárott meghalt, élte 44-dik évében. — Pesten Kozák Endréné, életének 41-dik, boldog házasságának pedig 10-dik évében, e hó 1-sején elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Finom almás sütemény.

Tizenhat lat irósvajat egy medenczében habosra elvervén, a következőket kell belé adni: tizenhat lat finomra tört czukrot, ugyanannyi lehamozott és finomra tört mandulát; ezeket egy félórásig habozván, minden két-két perczen egy tojás sárgáját kell belé ütni. Egészben nyolcz tojás sárgáját adjunk hozzá. Szintén hozzá kell adni még: egy kávé kanálnyi tört fahéját, négy szegfűborsot, tizennyolcz lat fehér, átszítált zsemlyemorzsát és végül a nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot.

Ezalatt 8—10 szép nagy borizü almát apró darabkákra

elvagdalván, jól meg kell cukrozni és félre tenni; az alma lehet két fontnyi mennyiség.

Időközben két darab egyszerű porhanyó tésztát kell készíteni, egy mély formát vele kibélelni, az aljára a tésztából két ujjnyit önteni, erre egy sor cukrozott almát, ismét a tésztából, almából, míg a forma megtelik. A tetejét a másik darab tésztával betakarván, a sütőbe kell tenni és vagy másfél óráig benne hagyni, hogy egészen átsüljön. Melegen be kell tálalni.

E tésztát őszi baraccokkal vagy szilvából is lehet készíteni.

Metélt-felfujt.

Három meszely forró tejszínbe öt jó marék finom metéltet folytonos keverés mellett meg kell főzni; ez meglevén, kihülés végett félre kell tenni. Ezután nyolcz lat írósvajjat jól el keverni, tizenkét lat narancson ledörzsölt cukrot belé vegyíteni, nyolcz tojás sárgáját, a kifőtt tésztát, egy kis sót és végül a nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot közé adni. Egy vajjal kikent formába öntvén a tésztát, szép sárgára meg kell sütni, és baracc- vagy más finom befőttel leöntve, forróan betálalni.

F. Anna.

Nemzeti színház.

Szeptember 6-dikán: „A zsidónő“ Halévy operája. — Szeptember 7-dikén: „A vihar“ Shakespearő vigjátéka. — Többet nem tudhattunk meg, mert a jövő héti játékind csak szombaton — tehát lapunk bezárta után — készül el.

Divattudósítás.

Három nagy jelentésű szó létezik a jobb rendű nők házi szótárában: a finom fehérneműek, (gallér, ujjak, csipke stb.) a cipők és ketyük. Alapjában e három tárgy csak kiegészítő részei az öltözékeknek, és mégis nem csak hogy nélkülözhetlenek, hanem még jelentékeny kiadást is okoznak.

Az egyszerűbb külső fehérnemű finom vászonból készül, himzett sarkokkal és szélekkel vagy keskeny csipkével. A legdivatosabb gallérok a hátul nagyon magasak és elöl szélesen kihajtottak, helyt engedvén ez által az annyira divatos színes nyakkötőknek, csokroknak, melyek crêpe de chineből, foulardból vagy nehéz selyemből készülnek; a hozzá való ujjaknak széles felhajtók vannak. A díszesebb öltözékekhez a csipke és tüllrodratok tartoznak, a melyben olyan rendkívüli nagy a választás! Valami egészen újat is láttunk e bodrozatok közül, tudniillik sűrű rúche-eket fehér mousselinből, melyeknek szélei színes selyemmel vannak könnyedén horogöltésekkel kiüveve. Ezen bodrozathoz két-három sor mousselin-csik szükséges, és mindegyikhez más színű selymet kell használni, akár egy, akár pedig többféle színvegyületben. A háromféle rózsaszín, lila, zöld, vagy szürke és egy hozzá illő más szín igen jól veszi ki magát. Fialat hölgyeink nagyon könnyen egészíthetik ki e kis csinosággal öltözékeiket, ha maguk készítik azt, mert az egész egy könnyű, mulatságos munka, melyet még társaságban, társalgás közben is lehet végezni.

Az új lábbeliekre nézve az iparos körökben sincs még meghatározott megállapodás, mert azon nagy és felette fontos kérdés felett vitatkoznak az illetők, — és még nem tudni, hová fordul a győzelem álmája, — ha a cipők kerek vagy szegletes hegyekben végződjenek-e? Valami barátságos ki egyezkedés folytán most egyenlően kerek és hegyes cipő talpakat készítenek cipészeink, még pedig úgy, hogy a kirándulásokra, vagy sok járásra szánt dupla talpu bőrtopánkáknak elöl négyszögű formát adnak, hogy a lábujjak jobban védve legyenek, míg a díszesebb cipők kereken maradnak. Ugyan e sorozatba tartoznak a jó időben olyan kellemes viseletű topánkák fekete, fehér vagy kenderszínű szövetből, elöl fényes lakbetoldással. A kivágot cipők, melyekkel nem csak nagyobb társaságban, de már sétahelyeinken is elég gyakran találkozunk, az utcára kisebb, társaságban nagyobb sarkokkal ellátvák, elöl szalagsokorral, sőt már színes selyemhímzetű cipőt is láttunk, a ruhához illő kiállítással. Ezen színes selyemcipők egy divatos hölgytől ugyanolyan szintű selyemharisnyát is követelnek. Harisnyákról tevén említést, nem szabad megfeledkeznünk azon jelenségről sem,

hogy a színes ugynevezett skót- vagy csikos harisnyák nagyon lábra kaptak hölgyeinknél, oly annyira, hogy alig hiányzik egy jó csomó színes harisnya valamelyik előkelő kiházasítási készletből.

A bő ujjak következtében a hosszú keztyük immár nélkülözhetlenekké lettek, és azért látunk nem csak 3—4, de még 7- és 8 gombu keztyüket is, melyek színre nézve halvány sárgák, szürkék, gyöngy színűek, vagy világos faszínűek, míg az egészen fehér keztyü, még egészen fehér öltözékhez sem divatosabbé.

Számrejtvény.

Szücs Klárától.

1. 2. 3. Egy vértanunknak neve,
4. 5. Ez sétányaink díszé,
4. 5. 6. Ez övedzi kertedet,
8. 5. 6. Veditja fel lelkedet.
10. 11. 15. Eső után láthatod,
10. 2. 15. Az életnek vége ott,
12. 9. 11. 15. Kell annak virulnia,
6. 11. 13. 5. Fából van annak „fia.“
12. 11. 13. 14. 15. Nagy volt az ő hatalma,
15. 7. 13. 14. 6. 4. Volt Magyarhon királya;
15. 14. 13. 7. 10. Egy szép szigetnek neve,
11. 15. Mesterember eszköze;
6. 5. 8. 2. 1. Vizen jól használhatod,
3. 2. 1. Az alföldön láthatod.
13. 7. 13. 11. 10. Kettő nem fér egy csárdába,
10. 2. 1. 6. 14. Rajta felmehetsz egy várba.
- 1—15. Szerelmesek költője;
- Ifju hölgyek kedvence.

Megfejtési határidő: októberhó 3-dika.

A 32-dik számban közlött rejtvény értelme:

Hogyha vérmezőn csatázva,
Hős lenni ohajtanál
Lelkednek gondolatában
Föl ne keljen a halál.
Jól vigyázz!
Dörg az ágyu, peng a kard,
Gyáva, a ki tőle tart!
Hova vága, sir virága nyilik ott,
A szívéig feldobog!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Ehen Hermin és Gizella, Horváth Szmodics Gizella, Szalonny Benicz Ida, Malatinszky Etelka, Deák Katicza, Baumann Ferenczné, Becherer Ernőné, Szmodics Irma, Fehérvári Mari és Ilona, László Julia, Limbek Vilma, Szondy Hermin, Jancuska Hermin, Devich Ferenczné, Szivós Matkovich Marianna, Nikl Jozefin, Gáal Boros Anna, Bárány Kamilla, Mészáros Juliska, Radó Anna és Emma, Forgács Mária, Nagy Izabella, Horváth Károlyné, Buday Jánosné, Pap Ida és Piroška, Fáy Gizella, Szentiványi Margit, Boér Emilia, Varga Tercsi, Mezey Anna és Luiza.

Tartalom.

Prielle Kornélia. — Uti képeimből, Várady Antaltól. — A szenvedés után, Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Kegyetlen esel, Sacher-Masochtól. — Uti képek, B. Bogdanovics Krisztinától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Prielle Kornélia arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Prielle Kornélia asszony Borszéken háromszor lépett föl nagy tetszés közt (leánya: Szerdahelyi Antónia is szeretetreméltólag játszott mellette); a fürdőből Marosvásárhelyre, onnan Kolozsvárra utazott; Deésre pedig szeptemberhó 6-dikán fog érkezni, s háromszor lép föl, „Női harc”, „Julia” és „Gauthier Margit”-ban műkedvelőkkel.

Temesváron megrendítő szerencsétlenség ért egy asszonyt, ki, míg a kútnál mosott, 14 hónapos leányát maga mellé egy kosárba helyezte. Később néhány pillanatra távozván, egyszerre a gyermek szivszakgató kiáltozását hallja, s a mint oda rohan, látja, hogy egy sertés lerágta a gyermek lábujjait.

Vidéki vegyesek. A sárréti nőegylet e hó 19-dikén a berettyó-ujfalvi kaszinóban tombolával összekötött tánczvizalmat rendez saját tőkájének gyarapítására. — A trencsén-tepliczi fürdővendégek száma augusztushó 20-dikáig 1623 volt, köztük sok idegen, így két spanyol is, Valenciából. — A viski Saján-völgy egyik gyógyforrását Lajosnapján elkeresztelték „Kossuth-forrás”-nak Pogány Ödön beszéde mellett. — A beregszászi műkedvelők legutóbbi előadásában: a „Három kalap”-ban, a nők közül Farkas Mariska, Pap Ida és Gönczy Ida kisasszonyok a közönség tetszésében részesültek. — A szilágyosmlyói műkedvelő társaság 16 év óta, száz előadás jövedelméből kétezer forintot fordított jótékony célokra s 2300-at saját egyleti érdekeire. — **V ar j a s s y** Béla, ki a francia-porosz háboruban francia zászlóalj parancsnok lett, néhány heti időzésre Aradra érkezett. — **A r a d o n**, hír szerint, műkedvelők „Bánk bán” szomorujátéket akarják előadni a király közelebbi ott időzésekor, de valószínű, hogy ez csak hír marad — Az erdélyi **E g e r b e g y** községet már e tavasszal is nagy tűz pusztította. Augusztushó 16-dikán fél óra alatt újra tizenhat gazda telke, a gazdasági épületekkel és a takarmányokkal együtt a lángok martaléka lett. — **R e g e t e-R u s z k á n** mult vasárnap vigyázatlanságból tűz támadt, mely egész napon dühöngvén, a fél községet elhamvasztá. — **C s a h o l c z** szathmármegyei községben augusztushó 19-dikén 32 ház, a templom, paplak, iskola az egyház ládájával, jegyzőkönyvei- és anyakönyveivel a lángok martalékává lett.

Különfélék.

*** (*Látogatás Kossuthnál.*) Helfy Ignác képviselő a közelebbi napokban meglátogatta Kossuthot Turin melletti nyaralójában. Kossuth egészséges és naponkint nagy sétákat tesz. Helfy főképp Kossuthnak a tudományok iránti nagy szeretetét emeli ki. Folyvást tanul, s könyvtárában a magyar irodalom termékei mellett a világirodalom legjelesb művei foglalnak helyet. E könyveket igen becsessé teszi az, hogy Kossuth azok lapjaira megjegyzéseket írt. Nevezetes növény-gyűjteménye is, mert tudvalevőleg Kossuth nagy előszeretettel üzi a fűvészetet. E gyűjtemény tanuskodik leginkább Kossuth véghetetlen tudvágyáról, vasszorgalmáról és rendszeretéről. Mindegyik növény alá oda van írva saját kezeirásával annak tudományos neve, azután közönséges neve azon vidék szerint, melyen szedte, s ezenkívül ott van mindegyik növénynek magyar neve. Képzeltetni, mennyi fáradságba került neki, ki csak az utolsó években kezdett a fűvészettel foglalkozni, a magyar elnevezéseket összegyűjteni! Van csigagyűjteménye is, s ezek közt Helfy egy tojásdad alakú márványdarabot is talált, melyen Rákóczy, Thököly és Kossuth arcképei vannak kivésve, s alattuk e latin körirat: „*Libertatis Hungariae defensores.*” (Magyarország szabadságának védői.) Helfy megkérdezte, hogy mit csinálnak ezek a csigák közt?

„Én tettem oda, — válaszolt Kossuth, — oda való az ez idő szerint a csigák közé.” Kossuth rendesen Ihász ezredessel ebédel, mert fiai el vannak foglalva. Lajos csak este érkezik haza Turinból, Ferencz pedig Cesenában, mely vasuton egy napi járás, van lekötve foglalkozásának. Helfy következőleg végzi látogatásának leírását: „Ő természetesen elégtelenséggel, fájdalommal van eltelve azon politikai áramlat miatt, mely nálunk ez idő szerint uralkodik. Jól ismeri az okokat, az egyes tényezőket, kik ez áramlatot előidéztek s föntartják. De bármily ítéletet mondjon is egyiknek-másiknak politikai működéséről, soha sértő szót nem mond senkiről. Haragszik sokakra, de a gyűlölet szava távol van ajakától, mint távol van ennek érzete szivétől.”

*** (*Amerikai nagybátya.*) Egy Éles nevű magyar ember még a harminczas években Amerikába vándorolt ki, s ott ropant vagyont szerzett magának. Nem rég meghalván, az amerikai kormány, mivel a boldogult szabadkai volt, ide irt, ha élnek-e ott rokonai, kik a hátra maradt vagyont, több milliót átvegyék. Szabadkán azonban az elhunytak nincsenek rokonai, hanem Miskolczon van egy igen számos tagból álló Éles nevű család, mely a milliókra igényt tart és pedig igen jó kilátással.

*** (*Külföldi vegyesek.*) Szent István napját Berlinben is megülték. Az ottani magyaregyletnek ez alkalommal rendezett ünnepélyét Löwenstein Jakab, az egylet ujonnan választott elnöke nyitotta meg, hazafias magyar beszéddel. — **L i v e r p o o l**-ban van most egy gyémánt, mely 73 karatot nyom s értéke 30 ezer frtra megy. A gyémánt a Jóreményfokról került Liverpoolba. — Augusztushó 29-dikén éjjel az Aetna oldal-kitörése Randazzo és Bronte közt megtörtént. Randazzo északra fekszik, Bronte nyugatra; ez utóbbi város az 1832-diki földrengés által is sokat szenvedett.

Megbízások tára.

S z e g e d r e A. K. urhölgynek: Az említett felszólítást nem vettem. Azonnal megküldtem.

B i h a r b a W. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

N. K. M a d a r a s r a M. I. urnak: A kívántakat egyenesen Kisujszállásra küldtem, valamint a lap is oda fog járni.

S z i l á d r a V. J. urhölgynek: El van küldve.

S e l m e c z b á n y á r a T. J. urnak: Magánlevelet irtam.

P o h o r e l l á r a G. R. R. urnőnek: Küldeményét a legpontosabban vettem. A kívántakat elküldtem.

V a s v á r r a T. E. urhölgynek: El van küldve.

B e s z t e r c z e b á n y á r a R. M. urhölgynek: A legszivesebben jártam el benne.

P é c s r e P. E. urnőnek: Szabad-e szives figyelmébe ajánlani ígéretét?

K o l o z s v á r r a S. N. urhölgynek: Még nem érkeztek meg külföldi utjukról.

M ö d l i n g b e D. J. urnőnek: Szives üdvözet. A többire nézve — se baj!

M o h á c s r a V. A. urhölgynek: Ajánlom előfizetési felhívásomat, a hol világosan ki vannak írva nem csak a feltételek, hanem a kiadásunkban levő regények és műlapok jegyzéke is.

Z e n t á r a Z. E. urhölgynek: El van küldve.

S o p r o n b a P. G. urhölgynek: Ára 45—50 frt.

N. S z e b e n b e N. I. urhölgynek: Lapunk 30-dik számában talál róla említést az ujdonságok között.

Csupán csak **27** krajczáros
Budapest: a lipótvárosi templomtéren
a váci boulevard sarkán 6¹/₂ sz. a.
tömeg árucarnok

LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi idényre ujonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruházatok: **Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes ecizfüggönyök, vásznak, kánvaszok, asztalneműek** 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A gyermek élete a neveléstől függ.

Szülők! Az élet nem titok. A legyengébb anyagi szervezettel bíró gyermeknek is meg lehet tartani életét; mivel az élet valósággal szellemi, de nem anyagi. Mi élünk, beszélünk, gondolkodunk, nem az anyag. Az anyag öntudatlan és élettelen. Az ember a szellemi tényező, nem azonos anyagával. Én sem életemet, sem eszemet nem bízám anyagomra. De hogy a gyermek vagy az ember magát magában felismerje, erre nevelni kell őt. Az írás, az olvasás sincs a gyermekben, míg erre nem tanítottuk. Éppen úgy be lehet nevelni, be lehet teremteni tehát a gyermekbe **En-jét**, önnevelőjét is; s ha egyszer magát magában felismerte és bírja, éppen úgy mint az írást vagy olvasást, őt magát sem lehet többé belőle kinevelni, kitagadni.

Szülők! Én bele nevelem a gyermekbe **En-jét**, a Realphilosophiát úgy, hogy ki nem fog rajta a betegség; vagyis beteg lehet, de nem fél, nem retteg tőle; élélni a legkésőbb korig, idő előtt meg nem hal, de meg sem halhat rendes halállal. Rendkívüli halállal meghalhatunk ugyan vasuton, tengeren vagy a csatában is; de itt egészségesen halunk meg. A fatalismus tana semmi tudomány, mivel ha a fatalismus tana áll: akkor nem kell nevelés. Én a legdühösebb, legindulatosabb gyermeket is megszeliítem életne-

velés által; kezem alatt meg nem hal, de meg sem halhat. Oly vért, érzelmet, kedélyt, gondolkodást, önismeretet nevelek bele a minőt akarok. Egy 40-50 éves felnőtt emberbe is bele nevelem **En-jét**, életének urát, örökösét, szabadkőművését, a Realphilosophiát; úgy hogy élélni 70-80-100 évig, különösen ha vagyona van elegendő gond és jküzdelen nélkül élhetni. A betegség ki nem fog rajta, a legyengébb anyaggal élélni a legkésőbb korig. Már az első előadás után is megengedem, hogy oly kérdéseket intézzen hozzá, amint akar. Feltéve, hogy művelt ember.

Szülők és gondnokok! Elvállalok tanodába járó ifjakat, vagy kisebb koru gyermekeket, vagy árvákat nevelésem és gondviselésem alá s ha még oly makacs vagy indulatos lenne is, én megbírom nyerni szeretetét. **Elöttem rossz gyermek nincs, nem is volt soha.** Munkás, becsületes, jó lelkü embert mindig lehet a gyermekből képezni, de magasabb és komolyabb tudománnyal bíró embert ritkábban. A francia és olasz nyelv tanítását a legnagyobb erőlyvel szándékom eszközölni. A lakás, élelmezés, bánásmód olyan leendő, melynél különben otthon sem élvezhet. Minden művelt ember, személyesen vagy postai uton értekezhetik velem. Lakásom Budapest, Erzsébet tér 13.

GÖRÖG IMRE, nevelő.

Eladott árak
visszacsorvitettek.

Minden eladatik
jótállás mellett

**BAZÁR
GUTTMAN**

Budapest,

hatvani-utcza sarkán

**pesti legolcsóbb
b-vásárlási forrása.**

- 1 fej-ruha- és kalaptafét 20 krtól 50 krig.
- 1 egy garnitúra fodrász-, haj- és sűrűsítő 6-30 krig.
- 1 férfi- és női-kesztyű 30 krtól 80 krig.
- 1 jóllátó bajlójás pomádé 5 krtól 50 krig.
- 1 darab finom szappan 10 kr.
- 1 finom selyem nyakkendő 10 krtól 40 krig.
- 1 finom vászon zsebkendő 10 kr.
- 1 50 képet tartalmazó album 20, 40, 80 kr. 1 ft.
- 1 garnitúra manchet- és inggomb 10-50 krig.
- 1 farn. melltű, fügeő, nagy választékban 10-50 krig.
- 1 jegyzőkönyv, táz-eszköz, és dohány-szelence 10-50 krig.
- 1 pénztárcza bőrből tekenyösbéka kottikkal 10-50 krig.
- 1 legnagyobb választéku szivartárcsák 20-80 krig.
- 1 szivarszopka valódi tajtképből 50 krtól 1 frtig.
- 1 egy szelecsza-pénztárcza darabja 80 kr.
- 1 fű és női iskolatászkák 50 krtól 1 frtig.
- 1 Női-táska valódi bőrből rojtokkal 2 fr 50 kr.
- 1 Utazóláda bőr vagy vászonból 1 frtól 3 frtig.
- 1 Trombiták, gonfiorok, száj- és buzókarmont-lák, foci, türekaokosi, pléh- és fésél-nyek, szervile bábiák, dominó, lotterán, tarsajétkök, gummilabdák és sok ezer másnemű játékok.
- 1 Magyar, és német pipák új tajtképből száral 50 kr.
- 1 finoman hímzett szivartárcza 20 krtól 1 ft 50 krig.
- 1 finom angol asztal-harang 40 krtól 1 frtig.
- 1 finom nagy piparetkör amerikai márká 60 kr. 1 frtig.
- 1 pár fin. pectfong gyertyatartó 1 ft 30-2 frtig.
- 3 darab pectfong-banál 70 kr.
- 6 pectfong kávékanál 70 kr.
- 1 darab pectfong leveleszedőkanal 80 kr.
- 1 darab pectfong tojkanal 45 kr.
- 1 medaillon, karperecz, gyűrű, lánczok, tűk és nyak-kendőgyűrűk fégnagy. választ. 10-50 krig.
- 1 finom talmi-arany-garnitúra, mely következőköl áll u. m. mellű s fulfuggó 50-80 krig.
- 1 jó esernyő 1 ft 50 kr.
- 1 igen csinosan felöltözött bábok 20 krtól 1 frtig.
- 1 utazó szivar-raktár 1 ft 80 . 2 ft 80 krig.
- 1 finom terítők villás és késből álló, esontból csak 40 kr.
- 1 finom tollkés 20 krtól 50 krig.
- 1 finom berendezett női varrószék 50 krtól 1 frtig.
- 1 finom talmi-arany láncz 50 krtól 1 frtig.
- 1 finom talmi-arany gyűrű 30 krtól 1 frtig.
- 1 Legyező lánczvizigálmára, soirée-re és az utazásra 20 krtól 1 frtig.
- 1 finom selyem esernyő 6 frt.
- 1 Leginonabb szukor-szelence 50 krtól 1 frtig.

Budapest. József tér 14. sz. a.
VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönbözőbb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészei és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg **utánvétele** mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett **azonnal** teljesítetnek. — Megrendelesekért kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE. A.
Budapest, József tér 14. sz.

NŐI-DIVATCZIKKEK

a legujabbak az őszi idényre csodálatos **olcsó** árakon.

Selyemszövetek, fekete, színes vagy csikoltak. — **Bársonyok**, ugy selyemben mint valódi angol Patent. — **Ruhaszövetek** mindenféle divatúak, a legujabb stílusok. — **Terno, női kendők, flanel ripsz, kasmuir, irhoni selyem** Poupein. — **Kreton, Szattin, csipkefüggönyök.** — **Szőnyegek** perzsiai, szmyrnai és angol **gyártmányok**, továbbá minden fajta vászonneműek és sok egyéb cikk kapható

a világkiállításí-áru-eladásban, Budapest, hatvani u. 2. sz. régi postaépület.

37-dik szám.

Szeptember 13-dikán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		E. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra		perc			
Szept.	13	Vasárnap	D 16 Mária neve	D 15 Mór	1 Septem. F 15	2 Uj év 2. ü.		5	37	6	14
	14	Hétfő	Salome	Salome	2 Mamantus	3 Gedal. b.		5	38	6	12
	15	Kedd	Nicomed	Nikom.	3 Anthim	4 Abadiás		5	40	6	10
	16	Szerda	Ludmilla Kánt.	Cziprián	4 Babilás	5 B. 20 I h	☾	5	42	6	8
	17	Csütörtök	Hildegárd	Lambert	5 Zakariás	6		5	43	6	6
	18	Péntek	Irene v.	Richard	6 Mihály	7 B. a. b. m.		5	44	6	4
	19	Szombat	Január vért.	Szilárd	7 Szoszem	8 S. Tesub.		5	46	6	0

V i d é k i t á r c z a.

Felsőbánya (Szatmármegye) szeptemberhó 7-dikán 1874, (*Eredeti levél.*) — Műkedvelői színi előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Műkedvelő társulatunk még ez ötvenes évek elején alakult. Egy ideig részint az idők mostohasága, részint az előtérbe nyomuló anyagi gondok miatt, hallgatni kényszerült s ez idő alatt tagjainak száma is megfogyott; a derék ifjuság azonban mindig készen állt s áll a nemes ügy gyámolítására.

E hó 6-dikán újra megkezdte ezelőtt 3 évvel megszakított működését. Szigeti „Viola“ czimű 5 felvonásos, énekes népszínművével, a helybeli „szegény gyermekeket segélyző egyesület“ javára.

Hogy közönségünk mily örömet talál az ilyenmü mulatságokban, bizonyítá a zsufozásig telt színház s 68 frnyi bevétel, mely e kis városban, isten tudja, mióta nem volt.

E dicsérendő pártolást azonban a társulat is méltán kiérdemelte. Hosszadalmas volna az egyes szereplők neveit mind elősorolni, csupán Lengvárszky Vilma kisasszonyt, (Zsuzsi, Viola neje) Csásusz Károlyt (Peti cigány) s Kárpáti Endrét (Iczik zsidó) emelem ki különösen, kik kitünő alakítással adták egészen átértett szerepüket. Kiváló köszönetet s elismerést érdemel még Csásusz Károly, fáradhatlan s ügyes rendezői tapintatosságaért.

Jövő vasárnapra Tóth Kálmán „Nők az alkotmány“-ban czimű darabja van kitűzve, mely ismét egy kedves estét ígér Ielkes közönségünknek s melyről, ha tisztelt Szerkesztőnő megengedni szives lesz, jövő levelemben fogok megemlékezni. *)

D. J.

Nagy-szent-miklós Szeptemberhó 1 sején 1874 (*Eredeti levél.*) — Műkedvelői színi előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! A városunkban már régebben alakult műkedvelői társaság élére a napokban városunk kiváló férfiainból és hölgyeiből egy bizottság állittatott. E bizottság elnöke Tóth István mérnök ur, tagjai: Zsiros Lajos, Rác Gyula, Buócz János, Szabó Károly urak, Chambál Ida urhölgy, Frank Erzsébet urnő, Buócz Irma urhölgy, stb. jegyzője Zsiros Kálmán ur, pénztárnoka Pfneisl József ur, könyvtárnoka Rác Lajos ur. — Mult hó 30-dikán adák műkedvelőink szépszámu közönség előtt Tóth Kálmán: „Nők az alkotmányban“ czimű jeles vigjátékát. Közreműködtek a férfiak közül: Marianovich Sándor, Szondi Károly, Léovay Antal, Rác Lajos, Nagy Pál urak. A hölgyek közül: Rác Boriska urhölgy Krisztinát, Frank Erzsébet urnő Cseleinét, Marianovics Olga kisasszony Ilkát, és Kupkay Klema urhölgy Pitvarosinét, igen jelesen ábrázolták. Általában igen nagy tetszésben részesült műkedvelőink játéka. A szüneteket Gassler N. és Rietl J. zongoraművészek szép játéka töltötte be. — E hóban jó

*) Szívesen veszem.

Szerk.

hozzánk Nyiry rendezett szintársulata Szentestről, s mig ez nálunk időzend, addig műkedvelőink szünetelnek. F—i J—n.

Balassagyarmat egy szép eszmének keresztülvitelén buzgólkodik, tudniillik egy felsőbb polgári iskola felállításán. Tevékeny részt vesznek benne: a megye nagy tiszteletben álló alispánja: Veres Pál és Bodnár István, és Keményfy József ügyvéd urak. Az alaptőke eddig 56 ezer forint. Az alaptőke javára mult hó 26-dikán táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendezett az ugynevezett nyári szinkör részvénytársulat választmányára, melyen a városi hölgyek közül: Tornoyos Györgyné, Kék Blanka, Omatza Olga, Nedics Lenke, Szücs Otil és Iszakovics Zsófia urhölgyek fognak közreműködni.

A kolozsvári dalárünnepély jövedelme, hir szerint, meghaladja a 7000 frtot, ez összegből ugyan még némi kiadások lesznek fedezendők, de a tiszta jövedelemnek is tekintélyes összeg fog megmaradni. A dalcsarnokot a „Dalkör“ és „Hilária“ egyletek fogják maguknak megszerezni. Az épület ára csak 300 frt. — A kolozsvári szinkörben legközelebb Schiller „Don Carlos“-át fogják előadni, E. Kovács Gyula rendező jutalmára, ugyanannak uj fordítása és jelenetezése szerint. A kolozsváriak nagy érdeklődéssel néznek ez előadás elé, mert nagy tisztelői Schiller darabjainak, melyeket folytonosan elragadtatással fogadnak, Don Carlost pedig eddig alig láthatták egyszer vagy kétszer.

Szolnokról írják, hogy ott a drágaság — az ideai aszály és rosz termés következtében — napról-napra nagyobb mérvben növekszik. Az élelmi cikkek méreg drágák: egy itcze zsir máris 80 kr, egy tojás 3 kr, egy fej káposzta 20 kr, egyitcze szemebab 14 kr.

Vidéki vegyesek. Jászberényben Riszner József és neje ötosztályu jeles nőnevelője, melynek a mult tanévben is 16 benlakó s 52 bejáró növendéke volt, csütörtökön kezdé meg a tanévet. — A lippai honvédszászlószentelés mult vasárnap délelőtt ment végbe a kitűzött sorrend szerint. A szertartást Németh József h. püspök végzé. A zászlóanya, Tormásyné urhölgy és a tizenhat koszorus leány gyönyörű megjelenésük által mindenkit elragadtak. Az ünnepély fénypontját Németh püspök hazafias és emelkedett szellemü beszéde képezte. Az ünnepély után 300 teritékü diszebéd volt. — A kabola-polyánai fürdőben a fürdővendégek, Lövey Klára asszony kezdeményezése folytán, hangversenyt rendeztek, melynek tiszta jövedelmét, 48 frtot a Petőfiházra már el is küldötték. — Kolozsvártt azon buzognak, hogy ott minden két évben képzőművészeti kiállítás rendeztessék. — Az esztergomi királyi törvényszék főügyésze, Mellicher Ferencz az ottani börtön fegyenczeit kézi

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

37. SZ.
Szept. 13-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A m a r a d é k.

A napokban meglátogattam egyik barátnőmet és egyről-másról beszélgetvén, szemem egy sajtóságos külsejű lábszőnyegen akadt meg. Talán a pekingi porcellántoronynak sincsen annyi színe, a mennyi ezen szőnyegen, a mellett jó vastag, lágy szövet, a melyet a boltokban nem igen kapni. Kérdeztem, hol vette, azt mondta, maga horgolta, és gyöngédeden mosolyogva tette hozzá: találjam ki, hogy miből van? Nem kellett sokáig találgatnom, ismerem e munkát, gyapot- és egyéb kelmevégekből készült és csak a különféle keletiesen rikoltó színek összhangzatos egybesimulása tanuskodott a készítő művelt izléséről. Barátnőm aztán több ilyen szép vagy hasznos háztartási cikket mutatott, ágyterítőt, maradék-gyapot szálakból; szappant, maradék csont-, hus- és zsiradéknemüekből; nyaklánczot, kihullott hajából, és a többi. Nem csudálkoztam rajta, tudtam, hogy kitűnő gazdasszony, mely nevezet alatt most már nemcsak azt értjük, hogy jól sütni-főzni, hanem — és pedig különösen — azt is, hogy jól gazdálkodni kell tudni annak, a ki érdekemet akar szerezni ezen magas czimre.

Az ügyesen és hasznosan feldolgozott maradékokról azonban hazamenet egy oly maradék jutott eszembe, melyre még híres gazdasszony barátnőm sem gondolt, legalább egész ottlétem alatt egy szót sem szólt róla, mindamellott, hogy ez a maradék nagy mennyiségben fordul elő a nő háztartásában, és sokkal értékesebb valamennyi többi maradéknál: értem a maradék-ido t.

A jó gazdasszony csakugy tudja, mint az angol, hogy az idő milyen drága és fordítja is minden percét arra, a mi végett a világon van, övéinek hasznára; hanem azért nem egyszer vannak olyan negyed- vagy félórái, melyekben azt mondja magában: „Hála Istemnek, mára készen volnék“ és azután, talál ő azért magának dolgot és nem engedi hiába elmulni azt a kis időt sem; csakugy az már, legalább sok esetben, csak olyan

toldás-munka, minden terv és czél nélkül, és azért nem ritkán látszik ugyan munkának, de haszon nem igen van benne.

A sok látogatás is számos esetben onnan veszi eredetét. Távol legyen tőlem, egyáltalában hibáztatni a barátnők kölcsönös látogatásait; a gyöngédebb léleknek, és azért kivált a női léleknek, szüksége van arra, hogy — mint mondani szokás — „jól kibeszélhesse magát“ egykor-máskor, azt pedig sem a férj előtt — a ki bizony nem nagy gyönyörűséget talál annak a fejtegetésében, hogy például melyik székben kapni a legjobb húst, vagy mivel legczélszerűbb étetni a baromfit — sem bárki más előtt sem teheti azt ugy igazán szíve szerint, mint a jó barátnő előtt; ezt a vágyat tehát ugyszólván egészségi szempontból is ki kell elégíteni, hanem — valljuk be őszintén — nem egyszer történik meg, hogy nem ezen lelki szükségből, hanem inkább azért teszünk egy-egy látogatást, mivel nem tudunk mit csinálni az idővel, és éppen ilyen maradék-időben tett látogatások alkalmával beszélgetünk legkevésbé olyan dolgokról, a melyekből mi vagy mások hasznot meritenénk, hanem ép ellenkezőleg, — egészen másról.

Nőknél, családayánál még sem annyira gyakori a maradék-ido ilyenén elfecsérlése. Az anyát, ha rendes napi teendőit elvégezte, a gyermekek várják, és ha csak végképen el nem tompult a szíve, talál az ott mindig elég tenni valót magának; a nagyokat kikérdezi, hogy mit tanultak az iskolában, kihallgatja leczkéiket; nagy jótétemény az a gyermekre, ha tapasztalja, hogy az édesanya utána néz, mit és hogyan tanul; nagyobb figyelemre serkenti az iskolában és nagyobb szorgalomra itt-honn; a kicsiknek meg mesél egyet, szépet, tanulságosat; hadd elevenedjék meg a zsenge képzelet és hadd gyarapodjék a kised elme a szép és jó fogalmaiban. Nagyon jól van akkor a maradék-ido felhasználva, olyannyira jól, hogy este, a mig csak a gyermekek el nem nyugodtak, mentől kevesebbet kellene az anyának távol

lenni tőlük, legfőleg néha-néha a színházban, vagy egyéb olyan lelki gyönyörök végett, a melyekhez nappal nem férhetni, egyébkint nem, mert legbiztosabban az este hallott szavak fogamzanak meg a gyermek szívében, azokkal fekszik le, azokon elmélázik, mi kor szemecskéi le-lecsukódnak, és azok kísérik el éjszakai álmába.

Az anyákra nézve tehát a maradék-idő igazság szerint csak akkor kezdődik, mikor a gondjaira bizott házban köröskörül csendesség van, mindenki alszik, csak ő, a ki utósó tér nyugalomra, van még ébren; nem úgy a fiatal lányokra nézve; nagyon jó, ha az anya a háztartás egy részét felnőtt lányára bizza, hadd szokják a munkához, a gondolkodáshoz, a felügyelet és rendhez, hadd legyen neki tér és tárgy, a mivel elméjét foglalkoztassa, a mivel másoknak hasznára válik, a mi erkölcsi értékének tudatát ébren tartja, és ezek alapján önbizalmat és önbecsérzetet kelt és tart fenn benne. Mindazon hibák, a miket a lányok ellen felhoznak és első sorban annak tulajdonítanak, mivel most a lányok gondosabb iskoláztatásban részesülnek, nem ezen gondosabb iskoláztatásból származnak, — mert a jóból soha sem lehet rossz és a világságból soha sem lehet éjszaka — hanem majd mindig onnan, mivel kikerülvén az iskolából és felnövekedvén, nem adnak nekik komoly, szorosan kimért, egész figyelmüket lekötő és elméjüket foglalkoztató foglalatosságot a ház körül; ennek aztán nemcsak az a sajnos következménye van, hogy az ilyen lány nem ért a laposán a háztartáshoz; mert az, hogy egy levest tud főzni, még egyáltalában nem háztartás; hanem az is, hogy gondolatai által-általszállnak a családi hajlék kerítésén, és mindig messzebbre és messzebbre röpkednek. De még a legháziasabb és legdolgosabb leánynak is vannak olyan fél- vagy egész órái, melyekkel nem tud mit csinálni, olyan maradék-órái, a melyeket ha nem tud ép úgy, mint a maradék-gyapot szálakat stb. valami hasznosra fordítani, bizony szintén — szemetet csinálnak, és pedig lelki szemetet. Ilyen igazán üres fél- vagy egész órákban hízog be magát a képzelődés — az a gonosz házi tolvaj — a fiatal szívbe, és nyaldossa körül a hízog macskanyelvével és még a legépebb, legtisztább szívet is liu vágyakkal, alakatlan káprázatokkal mérgezi meg — épen ezekre a maradék-órákra kell tehát nagy gondot fordítani a fölserdült lányoknak.

Vannak, a kik ezen órákat olvasásra használják föl; de én nem találom ezt egészen czélszerűnek, mert különösen az olvasás a mint egyfelül ne legyen a nőre nézve pusztá szórakozás, időtöltés, úgy más felül pusztá hézagpótló se legyen. Első esetben az olvasás elvétí célját, nem arra van a leánynak gondja, hogy szépet, léleknevesítőt olvasson, hanem csak olyant, a mi mulattat, ha mindjárt az izlést rontja és az illedéket sérti is; vagy olyant, a mi izgat, ha mindjárt az erkölcs rovására is, a mi tehát nem hogy hasznos volna, sőt inkább felette ártalmas és veszedelmes; — utóbbi esetben viszont csak ritkán juthat a leány az olvasáshoz, a mi könnyen az érdeket és fogékonytágot csökkentheti az anynyira szép és nemes szellemi élvezet iránt, és ennek folytán a szív és elme könnyen elparlagasodhatnak.

Én tehát részemről az olvasást épen olyan rendes foglalkozási szükségletnek tartom a nőre nézve, mint bármely más házi teendőt és azért annak is ép úgy rendes helyet kell foglalni a mindennapi teendők közt, mint akár a mosás és öltözködésnek; hogy mikor legyen ez az idő, az a házi és foglalkozási körülményektől függ, legczélszerűbb reá az az idő, mikor a test már más munkában elfáradt, és pihenésre vágyik, de azért a lélek még elég éber, és a szempillák nem csukódnak le önkénytelenül, a mint leülünk; és sok időt sem kell reá fordítani, naponkint egy-két órát, a vasár- és ünnepnapokat kivéve, a mi-

kor talán valamivel meglehet toldani ez időt, de ez aztán rendesen kijárjon a léleknek, soha meg ne vonassék tőle, mert ez az ő tápláléka, a mi erőt ad neki a lelki munkára, a mi reá vár, csakugy, mint ahogy a testi táplálék a testet erősíti a reá várakozó munkára, és azért a milyen rendesen ki kell annak járni, ép úgy arra is kell ügyelni, hogy ez a táplálék ne szalma, hanem a lélek erejét fenntartó és gyarapító igazán szellemi táplálék legyen, hogy mikor a könyvet, vagy a lapot kiteszem kezemből, úgy érzem magam, mint mikor tavasszal künn a fakadó természetben járok, a hol édes üdeség és menyei világság fuvall reám. Nem csak hogy nem jó, de határozottan rossz, ha a leány össze-vissza nyeli a könyvet — mint mondani szokták — mert, — az elvesztegetett időről nem is szólva — az ilyen olvasás csak a különben sem erős női idegeket izgatja és képtelenné teszi a kitartó munkára, a mellett képzelgővé, érzélgőssé, felületessé, csacsává és pletykássá tesz; annál jótékonyabb a jó irányu, igazán szép olvasmány hatása a lélekre; úgy fölemeli a lelket a köznapiság selejtjén, úgy bevilágítja fényével a jövő sötétjét és földeríti melegével a komor jelent — halálos bűn és véték, a ki gyermekét olvasásra nem szoktatja, de csakis jó olvasmányokra.

A maradék-időt tehát én nem az olvasásra fordítanám, hanem olyasmi foglalkozásra, a mivel örömet is, hasznót is szereznék magamnak, és a melyre mégis úgy szólván, „lopni“ kell az időt, mert a rendes időből nem telik reá. De mi legyen ez a munka? Azt is megmondom.

Minden nőnek és lánynak van valami kedvencz hajlama; egészen sajátlagos női tulajdonság ez, olyanforma, mint a kis leánygyermeknél a „bábuzás“; meglehet, hogy abból a korból is maradt az meg benne, valószínűbb azonban, hogy úgy született vele a világra. Az egyik szeret dalolgatni, a másik irogatni, a harmadik himezgetni, virágot ápolni és a többi; egy csepp hangja sincsen, és mégis ha egy fél napig nem dalolgatott magában, úgy ég a szíve utána, mint a férfi ajka a — szivar után; ezt a kedvencz hajlamot én a maradék-időben elégiteném ki, természetesen úgy, hogy valami maradandó hasznom is lenne belőle, teszem az éneklésnél úgy, hogy megtanulnám kottákból a jobb nemű dalokat; az irogatásnál úgy, hogy akkor leveleznék barátnőimmal, vagy jegyezgetném fejből a tegnap olvasott szép gondolatokat; a himzésnél és egyéb kézi munkáknál úgy, hogy csakis akkor foglalkoznám vele — különben sem czélszerű a rendes napi teendők közé fölvenni az ilyen pipere-munkát — az ilyen munkát tehát épen azért, mert anynyira szeretem, szántszándékkal a maradék-időre hagynám; kényszeriteném magam reá, hogy elébb nem nyulok hozzá, míg rendes teendőimmal egészen készen nem vagyok; akkor azt nyerném vele, hogy kétszeres gyönyörűséget találna bennük szomjas lelkem, és azt is, hogy okvetlenül hasznosra fordítanám ezen különben hulladék-időt; és végre azt is, hogy rendes teendőimet mind úgy osztanám be és úgy serénykedném azoknak elvégezésében, hogy mindig „jutna is, maradna is,“ tudniillik idő ezen kedvencz hajlam kielégítésére, és ekként az idővel való czélszerű gazdálkodásra, rendszeres beosztásra szoktattatnám általa, és — ám próbáljuk csak meg — kis idő múlva volna valamink, akár dal, akár levél- vagy jegyzetgyűjtemény, akár kézi munka, a mihez magunk sem tudjuk, hogyan jutottunk, ez pedig — ám próbáljuk csak — épen olyan édes érzés, mint a milyen keserű másfelül, midőn arra a kérdésre: „Ugyan hová lett az idő?“ — nem tudunk magunknak és másoknak megnyugtató feleletet adni.

Szeretted a selymet s az éket . . .

Benedek Aladártól.

Szeretted a selymet s az éket,
S mindazt, mi drága, szép;
Mért is valék szegény, hogy néked
Ilyet nem adhaték!

Kis selymed bárha volt, s nyakadban
Függött is olykor ék,
De elkopott mind, s én ujabban
Nem vásárolhaték.

Tán meg se haltál volna, hogyha
Én nem vagyok szegény . . .
Tán élnél most is, hön mosolygva,
Vidáman, könnyedén.

Oh, mért valál oly kapzsi gyermek?
S oly kandi, oly mohó?
Lágy szivednek tán ez esett meg,
S ez volt rád vészhozó.

Hisz én, lásd, mindent adtam volna
— Hisz jól tudod — neked!
S fájt nékem is, ha úgy titokba'
Szived tán szenvedett.

Mert ajkad bár nem említette,
Én tudtam, hogy mi fáj:
Nem, hogy királynő nem lehetsz, de
Hogy nem vagyok király.

Oh, mert ez nem, nem szemrehányás!
Hisz szenvedél velem,
S bár kincset rakott volna rád más:
Táplált a szerelem

Táplált s ez vitt a sirba is tán;
Fájt, hogy kit úgy szeretsz,
Nem láthatod a fénynek ormán;
Ez gyötrött téged, ez.

S meghaltál, félve, hogy te is csak
Utamban léssz talán
A czél felé, mit álmaidnak
Reggpírja mért reám.

Oh, balga te! ki nem is sejtéd,
Hogy ezzel mit tevél!
Éltem most százszor szegényebb még,
S zordabb, fagyosb a tél . . .

Kis hályhamban a láng lobog bár,
Körültem nincs meleg . . .
Rád gondolk . . . s e gondolatnál
Szememből köny pereg . . .

Ugy csillog e köny! Oh, ha látnád:
Meggánnád: mit tevél!
S többre becsülnéd csillogását
A föld száz ékinél.

S te itt hagyád ezt, s ezzel engem;
Nincs, kinek adjam át.
Pedig mily szép! . . . Oh életedben
Mért hogy nem láthatád?!

Most itten ülnél oldalomnál!
S én átadnám neked!
Te, örömdobban átkarolnál,
Zrnygven vig éneket.

S élnénk tovább, szép, szelid csendbe'
Vidáman, boldogan!
Nem vágnál más ékességekre,
Mint mely lelkünkbe' van!

De már hiába minden, minden!
Már nyugszol ott alatt! . . .
S én, fénylő könnyel szememben,
Most is csak áldalak!

— GYÖNYÖR —

A szenvedés után.

Elbeszélése.

Szépfaludi Ö. Ferencztől.

(Folytatás.)

Nála akkor borult el az ég, midőn férjét eltemette. Hol van a nap, mely nyájas sugaraival elűzze a fellegeket?

Irma nem ismert senkit Szirthalmon, kit Sándorral csak össze is hasonlíthatott volna. Annyi bizonyos, hogy sok idő múlhat el, míg ismét választhat.

Nemsokára megérkeztek a tanácsadók napjai. A rokonok, ismerősök elvégezvén a vigasztalást, vig foglalatosságot kerestek. Egyiknek is, másiknak is volt tartalékban egy-egy fiatal embere, ki épen hozzá illett Irmához, kivel bizonyára boldog lett volna. Egyik a szökét, másik a barnát, — ez a komoly, higgadt, meggondolt férfit, az a vidám kedélyü ifjut ajánlotta jövődöbéliül. A szép özvegyet magát egészen kifeledeék a számításból.

A szép özvegy pedig minél inkább távolodott férje urától s minél inkább közeledett az idő, hogy szakítson a szomorúsággal, annál vigasztalhatlanabb lett. Visszaképzelte magát az időbe, midőn Keserü Sándor házukba belépett. Mikor először megpillantotta, olyas érzés vett erőt szívében, hogy mint régi jó barátot üdvözölheté, s midőn másnap kérőbe jött, azt hitte, nem is lehet másképp, mint hogy ennek az embernek neje legyen. Valjon most megtörténhetik-e újra? — Akkor a szegény leánynak csak maga szívéből kellett jót állnia, szerelmese szívet nem félthet. Ki gondolna egyébre, mint szerelemre, ha egy gazdag ifju szegény leányt kér meg? És most? — A gazdag özvegy oly nyugodt lehet-e, mint volt a szegény leány?

Irma, ha úgy gondolkozhatott volna is, mint azelőtt, jó-akarói, ismerősei és rokonai nagy kételyeket támasztottak szívében. „Kedves leányom! most nagyon kell ám vigyázni, mert az emberek roszak, a pénzre áhitoznak, és semmi sem szent előttük. A nagyrész álcát visel, szerelmet mutat a szépség iránt s valóban csak a pénzt szereti!” Ezt az egyik nagynéne mondá, egy igen politikus asszonyság, ki mindezt igen jól tudja, mert neki egy garas hozománya sem volt, hanem azért mégis akadt olyan szerencsétlen flótás, a ki oltárhoz vezette. Csakhogy az ilyen szerencsétlen flótások nem minden bokrban teremnek. Ha mindenki olyan volna, mint Sós Kristóf uram, Tercsi néni megboldogult férje ura, akkor bezzeg nem lehetne semmitől sem félni. Különben annyi bizonyos, hogy Sós Kristóf uram is csak akkor választotta Tercsi nénit feleségül, midőn már-már feleséget épen-séggel nem kaphatott.

A fiatal özvegy a rokonok beszélgetésével nem sokat törődött, mert nagyon is sötét színben festettek előtte mindent, pedig olyan rosz csak nem lehet a világ. Ha olyan önzetlen férfi akadt, ki őt, a szegény leányt minden nélkül nőül vette, miért ne akadna egy olyan is, ki őt, a vagyonos özvegy asszonyt magáért és ne vagyonaért vegye el? Hisz ha tükörbe nézett, be kelle vallania, mit sem veszített szépségéből, még nem szorult vagyona, hogy azzal takarja el magát. Vagyona legfőlebb csak a keret le-

het, mely a képet értékesebbé teszi; de a keret becsesb a kép-nél nem lehet!

Az ily elmékedések után azonban mégis megtörtént, hogy a rokonok aggodalma szívébe is befurakodott s kételyeket támasztott a fiatal emberek iránt.

— Ha nem találok méltót, maradok özvegy a sirig; — mondá Irma és könnyeket hullatott férje sirhalmára.

IV.

Egy hangverseny alkalmával Gyöngyösi Aladárt mutatták be Irmának. Ez volt az első fiatal ember, ki férje halála óta magára vonta figyelmét. Volt valami tetszetős modorában, emlékeztette férjére is. Megnyerő arcza, fénylő szeme, nyílt tekintete már első pillanatra megnyerte vonzalmát; tudott nyájasan, válogatott szavakkal beszélni, mi a fiatal özvegynek tetszett. Keserü Sándor is világlátott ember volt, és Gyöngyösi Aladár nem áll hátrább; szintén sokat utazott, bejárta a külföld nagy részét és aztán a magyar fővárosban telepedett meg, hoi vagyona jövedelméből élt.

Gyöngyösi Aladárt csakis a véletlen hozta Szirthalomra, hol egyik barátja a mérnöki munkálatok végzésével bizatott meg. Mióta Réthátot, szülőfaluját elhagyta, kis várost nem is látott, mindig Párisban, Bécsben, Pesten élte világát, nem törődve a jövővel, élve a jelen édes perceinek.

Irma szépsége nem kis meglepetést gyakorolt a világfira. Amint a hangversenyen megpillantotta, azonnal élénken kérdészködött utána, és mikor arról is értesült, hogy a szép fiatal özvegy nem megvetendő vagyonnal rendelkezik, nagyon is el volt ragadtatva bájjai által.

A hangversenyt táncz követte, melyben a fiatal özvegy is részt vett. Most először tánczolt férje halála óta, és megérdemelt figyelemben részesült. Az idegen fiatal ember mindent elkövetett, hogy a legszeretetremlőbb alakban tűnjék föl.

Gyöngyösi Aladáról még ekkor sem jót, sem roszt nem tudott az a világ, melyet Szirthalom kávéénikéinek hívtak; hanem azért még sem volt inyére. Az özvegy asszony, kit azelőtt fűvel-fával házasítottak, kinek nyakára küldtek minden házassulandó fiatal és nem fiatal embert, most mégis rosszul cselekedett, hogy férje emlékével oly hamarosan és meggondolatlanul szakít. A derék Keserü Sándor, ki mindenét ráhagyta feleségére, megérdemlené, hogy kissé tovább tiszteljék emlékét. Irma nem jól teszi, ha minden jött-mentre nyájasan tekint.

Az idegen fiatal ember nem elégedett meg a tánczozal és az ismeretséggel, mely ez estén kezdődött, hanem tovább akarta folytatni. Azért először is engedelmet kért a fiatal özvegytől, hogy Szirthalmon való rövid mulatása alatt engedje meg neki, hogy tiszteletét tehesse lakásán is. Irma szívélyesen válaszolt és előre is örömet fejezte ki, hogy reménye lehet e látogatásra.

Gyöngyösi Aladárnak komolyabban is megtetszett a fiatal özvegy, mint előre gondolá. Okos asszony volt, milyenre a fővárosban sem sokra akadhatni, mellette szép és pénze is van. Mind, mind kellemes körülmény. Aladárnak mindre, különösen a a legutóbbira nagy szüksége volt. A nagy világ, a főváros sokat felemésztett vagyonából, az uri életmódról pedig nagyon nehéz leszokni, ha koldustarisznya került is kezünkbe a duzzadt tárcza helyett.

Irma szíve is elhagyta pihenőjét, könnye elapadt, vidáman érezte magát. Azt hitte, ez emberben mását találhatja volt férjének. Gyöngyösi Aladár, a gazdag földbirtokosra, csak nem foghatják, hogy pénzeért veszi el a kereskedő özvegyét. Ily szép

fiatal ember, ha gazdagságot néz, bizonyára találhat nála sokkal gazdagabbat. Csak az a kérdés: Aladár ugy érez-e, mint ő? Valjon nem muló szeszély-e, hogy most meghosszabbítja idejét Szirthalmon? Meglehet, sohsem tér többé vissza!

Ilyen gondolatok közt lepte meg az idegen fiatal ember a szép özvegyet. Otthon még bájosabbnak találta, mint a hangversenyen. Az egyszerű, minden cziczomát mellőző fiatalság egész pompájában maga által ragyoghatott. A virág nem szorult foglalatra, hogy feltűnő legyen, saját virulása, saját illata emeli.

Aladár elmondta, mily szerencsésnek érezi magát, hogy kissé elhagyta a fővárost és felkereste e kis helyet. Barátot vélt csupán találhatni és talált mást is, és most ugy érzi, oly nehezére esik a távozás. Hanem reméli, e találkozás nem utósó, eljő nem sokára az idő, midőn ismét bekopogtathat a szives kis városba, a kis város azon szives hajlékába, hol olyan jól érzi magát.

A csók, melyet a szép özvegy kezére lehelt, a szép özvegynek minden vérét arczába kergeté.

Irma érzé, hogy nagyon közel áll ahoz az érzelemhez, melyet szerelemnek hívnak. Elismerte, hogy a szerelemhez nem kellenek évek vagy hónapok, rövid idő alatt támad s nem semmisithető meg rövid idő alatt. Ugy tetszett, mintha minden gondolata arra bolyongna, hol Gyöngyösi Aladár található.

Az idegen fiatal ember jött és távozott. Elindulásakor biztosította mérnök barátját, hogy most nem utoljára látta őt Szirthalom.

— Talán bizony szerelmes lettél a szép özvegybe?

— Tudod, hogy a szerelemmel felhagytam. Sok pénzembe került!

— Most az egyszer azonban másnak kerülne abba, ha-haha! Meg aztán meg is érdemli a szép asszony a fáradságot, mert jól gyűjtött számíra a megboldogult. Ajánlom, hogy üsd a vasat, a mig meleg. A szép asszony hamar lábat kap, mint az arany, ha fiatalok társaságában táboroz. Nagyon sokat vergődnek utána, a késedelem megárthat.

— Gyöngyház, ha leszakad, lesz más!

— Ilyen gyöngy alig akad másik.

— Ne félj, mielőbb itt leszek. Miért hagynók másnak, ami zsebünkben is elfér?

A két barát kezet szoritott s a viszonttalálkozás reményében vált el.

— Az oltár már készen áll! — mondá a mérnök.

— A holtomiglan, holtáiglan sem marad el! — viszonzá Aladár.

V.

Szirthalmot ismét egy leendő házasság kezdte foglalkoztatni. A mint egykor Keserü Sándor minden mozdulatára ügyeltek, ugy most Irmára pazarolták figyelmüket. Egy lépést sem tehetett, hogy félnapig ne beszéltek volna róla. Mindenki elakarta háritni a csapást, mely érni fogja. Ennek a házasságnak keserűbb ize lesz, mint a Keserü Sándorral kötött házasságnak. Ki ismeri Gyöngyösi Aladárt? — Meg aztán nem is Szirthalomra való!

A fiatal özvegy asszony pedig kezdett jobb kedvű lenni, mint azelőtt. A gyász eltűnt külsőleg s belsőleg is, a halott emléke helyett előtérbe került az élő alakja, és az élők, ha felhasználják előnyüket, mindig győzedelmeskedhetnek a halottakon.

Irma leste a napot, az órát, mikor Aladár érkezik. Aladár pontosan meg is tartotta szavát. Ki tagadhatná, hogy a fiatal gavallér igen szótartó ember? Hozzá még nem is ugy jött, mint

más szegény halandó jönni szokott, szekeren, egy kis táskával; hanem négy lóval és inassal. Egész Szirthalomnak a szeme káprázott bele, úgy fénylett az a hintó, meg az a liberiás ruha. A vendéglőben is csak úgy szórta az aranyokat a bőkezű urfi; a czigányok és pinczerek előre örvendtek, hogy milyen uri életök lesz, ha Gyöngyösi Aladár ur Szirthalmon nemcsak vendég, hanem állandó lakó lesz. Mindennap dáridó, nagyon vig élet várakozik a szegény emberekre.

Egy délben a lehető nagy diszbe öltözve jelent meg Aladár az özvegy asszonynál. A ki most figyelmesen meglelt, el kellett ismernie, hogy ugyancsak sziklaszilárd nőszivnek kellene annak lennie, ki e fiatal emberbe bele nem szeretne. Hosszu göndör fūrtei a legpompásabb keretül szolgáltak szép arczához, fénylő fekete szemeihez. Termetéhez feszesen simult a magyar öltöny és még jobban kiemelte deliségét. Irma leste minden szavát. A legszebb, legékesebb kirakat nem bilincselheté le ennyire figyelmét. Irma is, mintha nem akart volna hátra maradni s mintha tüntetni akart volna gyásza ellen, rózsaszinbe öltözött. E szín megmagyarázta kedélyállapotát. Rózsás volt az, tele reménnyel, tele boldogsággal, csak a pap áldása hiányzott, hogy a boldogság még teljesebb legyen.

Aladár mikor belépett, nyájasan közeledett a szép özvegyhez, megfogta kezét s bevezetésül forró csókot nyomott a hófehér kézre.

— Most nem mint egyszerű látogató jelenek meg kegyed előtt. Meglehet, korainak fog látszani nyilatkozatom, de szolgáljon mentségemül, hogy a mi egész, ahoz ha hozzá adunk, felesleges dolgot művelünk. A fényt, mely körül sugározza arcunkat, meg kell látnunk az első pillanatban. Én megláttam a fényt, megláttam kegyedet és nincs erőm többé távozni köréből. Szerelmem oly nagy, hogy hiába várakoznám hosszabb időre, ezt megőrizhetem, de nagyobbra nem növelhetem. Irma! — látom arczán, hogy nem haragszik; ne némaságával, hanem szivhez szóló édes hangján mondja ki, hogy: szeret!

A szép özvegy Aladár keblére borult és elsusogta szivéből a szerelmes szót. Mily más jelenet volt ez, mint Keserű Sándorral! — Szegény Keserű Sándor, ki gondolna most reád?

Másnap már az egész város tudta, hogy Gyöngyösi Aladár eljegyezte a szép özveget. Most már a kérdezősködőknek nyiltan bevallható: Igaz, én ez ember jegyese vagyok!

Aladár csak egy-két napot időzött ezuttal Szirthalmon, s mindenütt Irmával jelent meg. A gratulációkat mosolyogva fogadták.

A szép özvegy igen jól érezte magát, sokszor elgondolta, hogy mennyire nincs igazuk azoknak, kik azt állítják, hogy mindenki csak egyszer lehet igazán boldog életében.

A vőlegény negyednapra szívélyesen elbucsuzott arájától s visszatért Pestre, hogy ügyeit rendezze és czimboráit értesítse a fontos eseményről, mely helyzetére befolyással lesz.

Aladár igen jól tudta, mennyire fontos reá nézve e házasság és mennyire fognak ennek megőrnüni az uzsorások, kik addig pénzzel tartották. A kulissza sokat elrejt, mit ha látna a közönség, elvesztené illuzióját a szépség iránt.

Irma ismét magára maradt, édesanyja és testvére nem voltak képesek szórakoztatni, figyelme ott járt a távolban, szerelmese után. Most még annyira sem törődött a szirthalmiakkal, mint azelőtt, s így a haragot sem vette észre, melyet iránta mutattak, a miért előnyt adott egy idegennek a helybeliek fölött.

Az édes, szerelemtől áradó levelek majd mindennap érkeztek, a szép vőlegény alig várta a napot, hogy bájos menyasz-

zonyát örökre magához lánczolja. — A várakozás olyan zokon esik.

Gyöngyösi Aladár pedig ezalatt szorgalmasan „rendezte ügyeit.“ Mindennap egy-egy czimboráját kereste fel s vig váltókat forgatott, felkereste az uzsorásokat és biztatta; türelmet ajánlott, mely jó gyümölcsöket fog teremni, míg a türelmetlenkedés megrabolja őt értékétől, és az ő értékének elpusztulásával elvesz az uzsorások kölcsön adott pénze is.

A fiatal özvegy a szünidőt, míg Aladárja Pesten rendezkedett, levelezéssel töltötte. A rokonokat, kik távol voltak Szirthalomtól, Aladárja nevében is szívélyesen meghívta lakodalomra, melynek a tavasz első heteiben kellett végbemenni. A boldogság olyan közel és mégis olyan távol volt.

A rokonok közül leghosszabb levelet irt a szép özvegy Malmos Andornak, a legkedvesebb unokatestvérnek, ki Pesten ügyvédkedett. Már kis korában is legjobban szerette Andor bácsit, viszont Andor bácsinak sem volt kedvesebb rokona Irmánál. Mikor olyan iczi-piczi kis leányka volt, mindig „kis czigányleány“-nak nevezte, miért néha úgy megharagudott Irmácska, hogy annál több csókra volt szüksége, hogy megengesztelje.

Most már évek óta nem látta Andort és biztosan remélte, hogy a lakodalomra eljő. A nagyvárosi hosszú időzés után jól fog esni az időtöltés e kis helyen, a szerető rokonok közt is. És még ki tudja, Szirthalmon sok a szép leány, hátha a nagyvárosi fiatal ember itt találja meg imádotjtját, mint Aladár?

(Folytatása köv.)

K e g y e t l e n c s e l .

Orosz udvari történet.

Irta S a c h e r - M a s o c h .

(V é g e .)

IX.

A kivégeztetést megelőző éjen Mirowits hideg sötét börtönének nyirkos szalmáján hevert. Arcza a föld felé volt fordítva, agyát, szivét különös gondolatok, különös érzelmek foglalkodták. Látta anyját, ki télen a kandallónál nemzete régi meséit regélte neki s vad szabadságvágygyal és vakmerőséggel telt kózákdalokat énekelt; látta hű szolgáját, ki elkísérte őt az ezredhez, őrködött felette mint tulajdon fia felett s egy dőzsölés és kártyajátékkal töltött éj után nem egyszer atyai módon pirongatta, intette. Anya és szolga rég a sirban pihentek már, de Mirowits most oly elhagyott volt, börtönben, lánczra verve! És ő is lemondott róla, ő, kit örüléig szeretett, kiért lázadóvá, gyilkossá lett . . . Nem . . . az nem hagyta el őt.

Egy titkos ajtó tárult fel hirtelen, hideg lég áramlott a tömlöczbe, selyemruha suhogása hallatszott. Mirowits fölemelkedett fekhelyén. Előtte állt II. Katalin és ő, az elitelt, ismét csókjaival borította, könyeivel áztatta a picziny lábakat.

Katalin fáklyát tartott kezében, ezt most egy falnyilásba dugta és gyöngéden hajolt le Mirowitshoz.

— Fázom, — mondá és értékes bundáját dideregve vonta össze mellén. — Arczod sápadt. Hogy vagy, barátom?

— Jól, jól, — felelé Mirowits halkan s Katalin térdeire támasztá fejét. — Csak néha. . .

— Nos?

— Néha borzadály járja át tagjaimat. Oly sokáig nyomorgok már itt, halálra vagyok ítélve s te helybenhagyta az ítéletet. A játék szörnyü komoly fordulatot vett, Katalin. Kezedbe adtam magam egészen, a hogy te kívántad. Tárgygyá sülyedtem

előttd. Sőt még annál is rozabb vagyok, mert a tárgy nem gondolkozik, nem érez. Oly különös dolgok ötlenek eszembe. Rég láttalak, alig ismerem reád s életem halálom kezeidben fekszik!

Katalin nem felelt.

— Rémes játékot játszunk, — mondá azután, — de azt végig kell már játszsanunk. Szánlak, de nem segíthetek rajtad. Bünrészességgel vádolnak engem. Előbb nem kegyelmezhetek meg neked, csak a vesztőhelyen.

Mirowits ijedve nézett a szólóra, merev szemmel, mint a gyermek.

— Ne félj! — mondá Katalin és keblére ölelte a rabot.

— Ne árulj el! — esdett Mirowits reszkető hangon. — Mondd, hogy meg kell halnom s érted örömet halok meg.

A csárnök mosolygott, bágyadtan, mintha álmodnék. Mirowits egész testében remegett karjai között.

— Bátran haladj föl a vérpad lépcsőin, barátom; mert nem akarom, hogy az emberek mulassanak halálfélelmeden. Ne félj, én magam fogom hozni a megkegyelmezést. A fehér kendő helyett meglátod messziről hölgyprémemet.

Mirowits két kezébe rejté izzó arczát és halkán mormogá:

— Ha te megcsálnál engem!

— Kába gondolat! — nevetett Katalin, de nevetése oly tetetett, oly ijesztő volt, hogy Mirowits összeborzadt. Leborult előtte s kétségbeesetten karolta át térdeit

— Ne ölj meg, urnőm! Reszketek, szánakozzál rajtam!

Katalin fölkapzaggott.

— Hideg és nyirkos itt a levegő, — mondá. — Fázom, távozom.

Egykedvűen bontakozott ki az őt ölelő karok közül s kezébe vette a fáklyát. Mirowits karjai lehanyatlottak, letérdelt Katalin lábai előtt, némán, érzéketlenül, mint rab urnője előtt, bűnös bírása előtt. . .

— Nagy kinok gyötörnek, Katalin, — suttogá.

Katalin már az ajtóban volt. Hátrafordult s nyájasan mondá.

— Szabad léssz nem sokára, Isten veled!

— Isten veled!

X.

Felviradt a végzetes nap.

A háztetőket s az utcákat magas hó takarta, a fehér égen vörös páratömeg gyanánt uszott a nap.

Mikor az örök a tömlőczbe léptek, hogy vérpadra vigyék a gyilkost, Mirowits aludt, arczán vidám mosoly ült. Hallotta a fegyvercsörgést és fölkelte. Álmában az örülésig imádott nő képe lebegett előtte s édes reménnyel tölté meg szivét.

Szilárd léptekkel hagyta el börtönét, hisz boldogság, szabadság mosolygott eléje! Gyönyörrel üdvözölte a szabad levegőt, mely meghűsítette arczait, a rózsafényt, a rég látott havat.

Büszkén, emelt fővel, mosolylyal ajkain lépdelt az örök közepett. Durva katonaköpeny takarta vállait. A főváros huszonkét év óta nem látott már kivégzést. Összecsődült a környék egész népe, a menet csak lassan haladhatott a tolongó sokaság miatt. Az ablakok, az erkélyek tömve voltak nézőkkel Minél közelebb értek a vesztőhelyhez, Mirowits annál jobban félt, reszketett. A pap bűnről, bocsánatról és örök életről beszélt neki. Mirowits nem figyelt reá. Fülében csak egy hang csengett: „Én magam fogom hozni a megkegyelmezést.“

Kora reggel volt, a köd még a földön pihent. Ha Katalin megfeledkezik ígérteréről? Ha elaluszsa az órát?

Láthatta már a vérpadot, magasan emelkedett ki az a tömeg fejei fölött. A vesztőhelyt katonák állták körül négyszög-alakban. A négyszögbe csupán egy pár előkelő hölgy szánja bocsáttatott. Ott ültek a hölgyek drága bundáikban s látszóvegni kezdték a halálra ítéitet.

A vérpad lépcsőzetén a birák fogadták a bűnöst. Nyugodt arczczal, közönyösen hallgatta Mirowits a fölolvastott ítéletet, látta ketté törni a pálczát, elhamvadni a gyertyát.

Az elítéltet átadták a bakónak.

Amint hátra kötötték kezeit, Mirowits megborzadt. Érezte, hogy most egészen tehetetlen és hogy kedvese szeszélyétől függ az élet vagy a halál.

— Én magam fogom hozni a megkegyelmezést! — mormogá és nyájas mosoly futott végig ijesztően sápadt arczán.

Szünet állt be. A rendőrfőnök óráját nézte és valamit sugott a hóhér fülébe. Parancsa volt, hogy bizonyos óráig, bizonyos perczig várakozzék a megkegyelmezésre.

Mirowitsot fölvezetik a vérpad lépcsőin. Mirowits szélylyel-néz. Beláthatlan sokaság áll körülötte, némán, mint a sir. Sehol sem látszik mozgás, mely a császárnő jöttét jelezné. Borzadály járja át Mirowits tagjait, térdei inogni kezdenek. Ott áll a borzasztó fatuskó, a hóhér kezében tartja bárdját és a tuskóra támaszkodik. Be akarják kötni Mirowits szeméit, de ő nem engedi és észak felé tekint. Onnan jó majd a csárnök. Homlokán hideg veríték gyöngyöz, szive csakhogy meg nem reped!

S ime villamgyorsan közelg egy szán, ő a z . . . a napfényben hölgy bunda prémje ragyog.

Mirowits mosolyogva borul térdre, még egyszer föltekint, megismeri a csárnököt, a nép föl-alá hullámoz, Mirowits a tuskóra teszi fejét.

Fantasztikus szánon repül elé Katalin, drága czobolyba öltözve, felöltője vérpiros bársony, prémmel . . . Mirowits nem veszi le róla szeméit . . . a csárnök fején prémes magas süveg pompáz. Istennő ő ma, ki életet oszt, életet vesz. Oldalán Daszkowné ül, halvány arczczal, reszkető tagokkal.

A szán a tömeg közé hatol, Katalin látja már a vérpadot, látja Mirowitsot térdelni rajta . . . villám hasítja keresztül a levegőt . . . Daschkow hercegné rémulve hunyja be szemét.

A hóhér véres főt emel föl a földről és a nép elé tartja.

— Éljen a császárnő! — ordít a sokaság.

Katalin elégűlten viszonzozza mindenfelé az üdvözlést.

Szánja sebesen elrohog.

Török háztartás.

Erődi Bélától.

Utósó cikkemben megígértem, hogy a török háztartásról mondok el egyet-mást, a mint ezt közvetlenül török háznál ellesnem lehetett. Ha itt-ott talán némi hibát követnék el, mentse ki a háztartásban való járatlanságom, miután ez nem tartozik szaktanulmányaim sorába, s csak néha szükségből kellett e téren műkedvelői gyakorlatokat végeznem. Megvallom, e művészetben való fellépésem nem volt egészen sikertelen, mert valahányszor több havi utazásunk alatt a Balkán hegyei között nekem kellett a konyhakést és főzőkanalat kezembe vennem, az egész társaság meg volt elégedve főztemmel és sülttemmel, sőt magam is csodálkoztam e nemü kísérletem sikeressége felett. Meglehet különben,

hogy ezt részben ama szokásos példabeszédnek lehet tulajdonítani, mely szerint a jó étvágy a legjobb szakács; de hiúságom mégis azt hitette el velem, hogy szakácmesterségem is hozzá járult a sikerhez. Annyi bizonyos, hogy sok bolgár asszonynak tartottam leczkét a főzés mesterségéből, mivel sehol és senki sem főzött oly rosszul a mi nyünknek, mint a bolgár asszonyok. Egészen másként áll ez a török konyhával. A ki keleten utazik, főleg pedig a török fővárosban, az többféle konyhával fog megismerkedni, az európaias vendéglőkben angol, francia, német, olasz és magyar konyhával, a Xenodochionokban (görög vendéglőkben) görög, a locautákban olasz, görög és török konyhával találkozik. Mindeniknek megvan a maga sajátága, de egy különös közös jelleget hord mégis minden konyha magán — s ez a keleti jelleg. Ez bizonyos mérvben minden konyhán észrevehető, ez alól egy sem vonhatja ki magát keleten. Ezt a jelleget pedig az égalj, a népszokás és sok más körülmény nyomja minden konyhára. E jelleg az, a mi minden konyhának bizonyos idegenszerűséget kölcsönöz. Menjünk például Tóthfalusinak „Pest városához“ címzett perai vendéglőjébe, hol magyar konyhát találunk, vagy a „Hôtel Luxembourg“-ba, hol francia konyha van, s ezt a különös idegenszerűséget mindenütt ott találjuk. Ez a jelleg az, mely a török konyhát jellegzi első sorban, s mely a Koránban és annak magyarázataiban van kifejezve. De e jelleg az idegeneknél nem onnan van, mintha a nem mohammedanok is a Korán rendeletei által kötelelességszerűen kötve érzik magukat. Koránt sem; mert az idegenek vallás, társadalmi szokás és családi élet tekintetében kényük-kedvük szerint cselekedhetnek; a török kormány e tekintetben senki szabadságát korlátozni nem szokta. De e jelleget az égalj, a sajátos természeti viszonyok szabják ki mindenikre, a ki azon éghajlat alatt akar élni. E követelményeket vette figyelembe Mohamed is, ki az ő hitfelekezeti híveinek mindennemű viszonyait figyelembe vette, s könyvében kaulauzt adott nekik, mely őket a bölcsőtől egész sirig elvezeti.

A Korán az ételekre és italokra vonatkozólag többek között ezeket mondja: „Oh igazhivők, táplálkozzatok mind ama jó ételekkel, melyeket nektek tápszerűen rendeltünk.“ A tápszerűk, melyekről említés tétetik a Koránban, kétfélek: tiszták és tisztátalanok. A tisztátalan étel tiltott (haram). A tiltott ételekről ezt olvassuk a Koránban: „Tiltott étel a holt állatok, vér, belek, vese, sertéshús és egyáltalán minden állat hús, melyre nem az isten, hanem másnak nevét hívtuk segélyül.“ (II. 168.) Tiszta állat a teve, juh, és egyáltalán a szarvasmarha. Tiltva van az oly állat hús, melyet valaki akkor öl meg, midőn a zarándok ruha (ihram) van rajta, melyet a Mekkába utazók viselnek. A hal, mely különben tiszta, tisztátalanná válik az által, ha fogás közben hátán fekve találtatott. Tisztátalan állat az is, mely valamely betegség következtében vészett el, ha csak vérét nem eresztik, mielőtt kimulnák. A tisztaság fogalma viszonylagos szokott lenni. Így tisztátalanná válhatik az állat, ha nincs a Korán törvénye szerint megölve, ha nő, vagy kiskoru és nem mohamedan öli meg. Az ölésnek gyorsan és úgy kell történnie, hogy az állat ne kinlódjék, hanem rögtön kiadja lehelletét.

A tisztátalan étellel való táplálkozásról a Korán így szól: „Mindazok, kik tiltott ételeket esznek, pokoli tüzrel táplálkoznak.“

„A ki szükségből és nem kíváncsiságból lépi át e törvényt, nem vonatik bönhődés alá, mert az isten irgalmas és kegyelmes.“

Ha a mohammedán mind e parancsokat szigoruan megtartaná, akkor nagyon keveset volna szabad ennie; pedig a ta-

pasztalás azt mutatja, hogy alig van nemzet, mely annyira gasztronóm és inyencz volna, mint a török. Egy arab közmondás azt tartja: „Az arab eszik, míg jóllakik, a török, míg megpukkad.“

Napközben a török igen keveset eszik, miután a melegség és a sok kávészürcsölés elveszi étvágyát; de annál többet fogyaszt este. Reggelire friss süteményt szokott enni. Ez a sütemény igen finomra kinyújtott rétestésztából áll, melyet petrezselyemmel, hagymával és vagdalt hussal töltenek meg; e sütemény neve börek, s már kora reggel utcáról-utcára szaladgálva, réztepsiken hordva, árulgatják a sütők. „Szidsak börek“ törökül, „Zeszta burekia“ görögül kiabálják az árusok s rendesen ezzel verik fel az embert reggeli álmából. Egy-két darab ilyen sütemény, s utána egy-két csésze fekete kávé, ez a török kahvaltija (reggelije). Ez pedig van a hajnali, vagyis az első ima után; reá három óra múlva, vagyis a második ima után, van az ugynevezett kusluk (madárnyi evés), magyarul egyenlő a falatozással. Ekkor a török közmondást követi, mely azt tartja: „Pejnir ekmek, házir jemek“ (Sajt, kenyér kész eledel) s ehez még egy kevés gyümölcsöt eszik, s estig, vagy is naplementig egy pár csésze fekete kávé kivül nem vesz egyebet magához. Munkája után lát ilyenkor minden ember, a kinek tudniillik van munkája; mert a ki munka nélkül szokott élni, pedig Törökországban vajmi sokan élnek a nélkül, az a kévéházban ujságolvasással, kávézással, domino, sakk, trik-trak és másféle játékkal, vagy legrosszabb esetben semmittevéssel szokta idejét eltölteni.

A nő ilyenkor, a szerint, a mily rangban áll, vagy a konyhán forgolódik, hogy a vacsorát, illetőleg ebédet készíti férje számára, vagy kézi munkával foglalkozik; ha azonban nincs rá utalva a kézi munkára, akkor látogatóba megy, vagy látogatást fogad háremében. A háremet csak nőlátogatónak szabad átlépnie, lehet pedig ez igazhivő vagy keresztény. A török nő nem él oly elzárkózott életet, mint azt nálunk hiszik, hanem igen gyakran jár ki sétálni, gyakran látogatja szomszédnőit és barátinőit. Az európai nőket is szívesen látja háremében; szereti kérkedve fitogtatni lakosztályának kényelmes és pompás berendezését. Ebben találja ő büszkeségét és ambícióját, s azt hiszi, hogy az európaiak ebben ujszerűt és bámulatost találnak.

Ha a török nőnél látogatást jelentenek be, felkel ülőhelyéből, és a belépőt üdvözölve, ülőhelyéig vezeti, s leülteti. A szokásos üdvözlések után a nőcseléd kávé hord körül, s midőn a kis csészét felhörpöntették, szörpféléket szolgálnak fel. A nagy üveg, melyben az édesség van, egy tálcán áll, melynek jobb oldalán egy üvegben a használandó elefántcsont kanalak állanak. Minden vendég kivesz e kanalakból egyet-egyét, s miután az édességből tetszése szerint kanalozott, a szörpös üveg balján levő pohárba teszi a kanalat. Erre jól kell vigyázni, miután a kanalak mindig így vannak elhelyezve. Az édesség után frissítőt, vagy vizet hordanak körül; majd szivarkákkal vagy pipával szolgálnak, mit a török nők a férfakkal majdnem versenyezve használnak.

Mihelyt a nap lement, s a müezzin a minárén elénekelté imára hívó énekét: az igazhivő becsukja üzletét, elvégezte napi munkáját, s elmegy a mecsetbe, hogy negyedik imáját elmondja. Ezután felkeresi házi tüzhelyét, hogy lelki üdve után testének is meghozza áldozatát. Ilyenkor mindan jómódu török asztalán legalább 10—15 tál étel fordul meg, s az étkezés oly gyorsan megy, hogy idegen csak ritkán bír a törökkel versenyezni, s legtöbb esetben éhesen hagyja el a dus teritékü asztalt.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Szeptemberhő 9-dikén.

Érdekes ritkaság. — Vasuti tapasztalatok. — A Rencz-czirkuszról. — Eszményképek. — Nagy istenáldás. — Az andocsi bucsu. — Templom előtt. — A titkos barlang. — Csudák csudája. — A léleklátó menyecske. — A beteg após és önfeláldozó menyé. — Az ájtatoskodás folytatása. — A nép lelki világa. — Nóm és hivatalom. — A Munkácsy-estély.

Én is nevezetes ritkaságot találtam a székes-fehértvári határban. Nem a püspöki kertben, az jó kezekben van Henszman Imrénél, nem marad ettől egyetlen köves ritkaság sem felkutatlanul; és mivel az én ritkaságomat különben sem lehet a Muzeumban elhelyezni, a fiatal hölgy végett, a kivel össze van kötve, írásban adom át a világnak. A vasuton találtam, férjével utazott — nem ez a ritkaság — egy hontmegyei közbirtokossal, a ki a mellett kitűnően művelt férfi — ez sem az a ritkaság — és fiatal szép neje mindig olyan csokolós szemekkel nézett rá, hogy negyedik uti társunk, egy híres zenei tekintély, nagy aggodalmak közt azt kérdé tőlem, ha valjon meg vagyok-e győződve, hogy férj és feleség? Én, hogy továbbra is biztosítsam magamnak becses társaságát, siettem elosztatni nyugtalanító kételyeit, és ez sütkerült is az által, hogy figyelmeztettem őt arra, hogy a férj, miután maga az étteremben jóllakott, a kocsimban maradt hölgynek elfelejtett szállót vagy egyéb frissítőt venni, — de ez sem az a ritkaság — mire aztán a jeles zenetudós is fölengedett, és beszélt nekünk a művészet isteni hatalmáról, a kolozsvári dalárda-ünnepélyről, és arról, hogy milyen lelkesítő hatással van a zene még a lovakra is, mire a fiatal hölgy egész gyermetegül azt jegyezte meg, hogy ő ki nem állhatja a Rencz-czirkuszt; tegnap este férjével oda mentek, de a fele előadásban ott hagyta, mert mikor valami olyast lát, a miről azt mondják, hogy szép, mindig elképzezi magának, hogy milyen lehet annak a tökélye, az eszmény; így a czirkuszban is, mikor azt az ugrándozást, kéz- és lábfigzamadást, kötelen mászást látja, mindig csak az jut eszébe, hogy ime, ezen emberek is a tökély, az eszmény felé törekeshnek, és mikor ő ez eszményképet lelkében keresi, csakis a — majom jelenik meg képzeletében, azért nem szereti a czirkuszt — ez az a nagy ritkaság; a hány emberrel még a Rencz-czirkuszról beszéltem, mindenik el volt ragadtatva tőle, csak ez az egy tiltakozott ellene, a művészet nevében, és ez egy vidéki fiatal hölgy volt, a ki a mint egy-egy darab uj szántást látott az utban, mindannyiszor figyelmeztette rá férjét, hogy mennyivel jobb a fehérmegyei föld a hontmegyeinél!

A Velence és Balaton is ujság volt előtte, nagyon haragudott a vasut-társaságra, hogy ut mentében helylyel-közzel magas partok állják el a kilátást, és már-már hajlandó volt odaadni a Comot, a hová épen utban voltak, a mi gyönyörű kis „isten-szemünk“-ért, de akkor férje — úgy egy éves házások lehettek — valamit a fülébe sugott, így mégis csak tovább mentek. Szántódon elváltam a kedves társaságtól, azon fölvidító érzéssel a szivemben, hogy milyen művelt közeprendűnk van nekünk. A férj a milyen jeles gazda, ép olyan otthonos a természet- és egyéb tudományokban, a nő meg a milyen igézetes arca van, ép olyan igazán érzi a szépet, és e derült képek lépten-

nyomon kísérték Dunán tuli utamban; soha annyi isten áldását nem láttam, mint ott jelenleg; a csűrök és szérük ki sem látszanak a rengeteg kazlak és asztagoktól, a kukoricza embernyi magasságra áll és nyolcz-tiz csővel egy-egy száron; a burgonya, kender is bőven termett, a hajdina most van virágjában, és bor is lesz, nem sok ugyan, de ha a mostani idő kissé tartós lesz, a jósága pótolja, és mindezt olyan évben, midőn májusban csaknem kétségbe estünk, hogy újra át kell majd szenvednünk a mostani év éhséges kinjait!

Bizonyára a nép is ilyen hálaérzésekkel van most telve, és a maga módja szerint nyilvánítja is azokat. Tovább utaztamban jobbról-balról az erdőháti utakon hosszú sorokban haladtak, elől egy pár zászlóval vagy feszülettel, az ottani vidékek festői viseletében, legnagyobb részben öreges asszonyok, igazi szittyia arczokkal, a minőket most már csak a világtól elfelejtett falukban találni; közben-közben egy-egy magas, vállas aggastyán, vällig érő hófehér hajjal. Nem igen tudja már éveinek számát, azért mégis olyan biztos a járása, olyan erős a tartása, csak a feje hajlik kissé előre, csupa méltóság és szélidség e fő, mintha márványból volna, és a tiszta fehér rajtavalóban elevenen emlékeztet az őskori táltosokra. Utána a fiataltság, külön-külön a hajdon lányok rövid, piros viganóban, habos patyolat ingvállban, sarkig érő piros szalaggal a hajban; legvégül a legények, szép, szálas, sugár termetek, csupa élet és erő; — zengő ének szóval haladnak a vízhangos erdőben, el-eltűnve, majd ismét felmerülve az eleven-zöld lombzat közt, a valamennyüket fel fogadó országutig, a mely beláthatlan hosszúságra el van lepve lengő zászlókkal, ünnepi „hadak“-kal, zsolozsmák harsogásával, és felettük az ég tiszta derült, mint az ártatlan sziv, a sűrű tölgy- és gyertyán-erdőről jobbra-balra verődő napsugarak folyó arannyal terítik be utjukat, — mennyi érzés és költészet ez ezernyi nép zengésében, arczában, egész lényében, és ezek most mindannyian Andocsra, a híres bucsujáró helyre mennek.

A helységbe érve, kocsim csak nagy bajjal mozoghatott a tengernyi sokaságtól. Leszálltam a kocsiról, és hozzácsatlakoztam a népáramlathoz. Minél közelebb értem a templomhoz, annál nagyobb lett a tolongás. A domb alján két felül a sok „szegény Lázár“ hentergett, istenvert lábatlan, világtalan nyomorékok, éktelenül elcsonkitott arczokkal, kezekkel, eget vereső énekszóval felrágogatva a szivek irgalmát, imitt-amott valamely elevenen elkárhozott hegedü kinszenvedéseivel kísértgetvén kurjongatásukat. Végig tolatván e testet-lelket megrázkodtató borzalmasságokon, én is hinni kezdtem e hely csudatevő erejében, mindennapi isteni kegyelem mellett csakugyan nem lehet ezt ép szemek- és fülekkel kiállni.

A templom zsufolva volt, a hőség benne irtóztató; két év előtt egy fiatal nőt úgy kellett onnan kivinni, eszméletlenül öszszerogyott, és a nép mai napig is emlegeti ez esetet, — meghalt apósának lelke jelent meg neki ott a templomban, attól vesztette el eszméletét, mondja. Az úgy történt — a kocsisomtól tudom, kinek meg az édesanyja beszélte, — hogy mikor az apósa halálán volt, a pap ötven imádságot mért reá penitenciául; a beteg le is imádkozott vagy harminczat, hanem akkorra már egész oda-

volt; nem tudott már élni, és halni sem tudott, a miatt a hátra levő husz imádság miatt! Ugy hánykolódott most a szegény ide szorult haldokló! Megszánja őt az ágyánál virrasztó menyee, hogy ő megteszi neki azt a szives szolgálatot, és leimádkozza majd helyette a husz imádságot, csak haljon meg isten hírével! Hogy megörült erre szegény öreg, azon módon ki is adja lelkét, hanem a menyem asszony szépen elfelejti, a mit ígért. Egyszer csak éjjel megjelenik neki a meghalt lelke, tulajdon szemeivel látta, — (kérdeztem tőle, milyen színe és „formája“ volt? — Azt az édesanyja nem mondta neki; felelé a jó ember) — a menyecske most megemlékezik adott ígérteréről, és mivel éppen Kisasszony napja felé volt az idő, akkorra hagyja a leimádkozást. Azon közben is többször látta a megholt após lelkét, és hogy Kisasszony napján Andocsra ment bucsura, és a templomban térdelne, egyszerre csak megint ott van a hazajáró lélek, végig simítja a menyecske fejét, azon módon hátra esik, a fejre való főkötőn még látszik is a pörzsölődés, ő ugyan nem látta, és az édesanyja, a kitől az egész dolgot tudja, szintén nem látta, hanem azért tökéletesen úgy van, hogy attól hanyatlott le a fiatal nő a templomban, és nem a nagy hőségtől — így beszélte el e dolgot a kocsisom.

Az oltár felé vitt a népár, az oltár falában egy keskeny sötét ut van hagyva, azon át az ájtatoskodók megkerülik az oltárt, nagy része térden csuszva annyiszor, a mennyiszer fogadása tartja, azután leteszik az oltárra a pénzt, viaszgyertyát, vagy egyéb beces ajándékot, azután kimennek.

Én is kimentem, olyan fenségesen terjesztette szét az ég az ő napvilágát! Siettem megtekinteni a többi látni valót. Utcához nagy sátrakban ki voltak rakva a viaszgyertyák, szent képek stb., ezek körül sürgött-forgott most a fiatal világ; én is oda álltam az egyik sátorhoz, fölvettem az egyik képet és — egy nagyon sokak által ismert német színész nő arczképe volt; éppen erre volt az egyik leány alkuban, kérdeztem tőle, mit akar e képpel, azt mondta, imádságos könyvébe teszi; mondom, megveszem neki e képet; mosolyogva nézett rám, azután hátra tekintett, én is azt tettem, és egy csinos legényt pillantottam meg, kis távolságra tőlünk; otthagytam a sátrat, visszatértem kocsimhoz a vendéglőbe, az tele volt mulatozó néppel, és milyen mulatságot csaptak! Félóra előtt még az oltár köveit, most a boros palackokat ölelgették, meg a szép — az én sátoros ismerősöm is közöttük volt, ugyanazzal a legénnyel, a kit imént tőlünk hátrább állva láttam; ha már most — hétfőn este — olyan vigan vannak, hát még holnap, Kisasszony napján! Mert még csak akkor lesz az igazi bucsu.

A korcsmárosné, egy csinos fiatal menyecske, kis gyermekkel karján, nevetett és bucsujáró szemekkel marasztott, de nem hajtottam rájuk; hovatovább szomorubb érzés szorongatta szívemet. Minő gondolatokkal indul e nép a bucsura, minő érzésekkel borul az oltár elé, minő fogalommal van az erény eszményképéről, Istenről, és minő emlékeket visz innen haza! Most már nem csudáltam, hogy még a férfiak is babonásak. Valamiben kell a szívnek hinni és ha az igaz Istent így eléktelenítik előtte, az ördögbe kapaszkodik bele. Az én kocsisom megesküdtött reá, hogy az ő falujukban, a rezula alatt, a mult hetekben egy sárkány esett le az égről; a csósz is látta, az emberek mind kiszaladtak, nézni a csudát, de akkorra már a garabonciás eljött érte és elvitte, — hanem azért úgy szidja a papját, „azt a vén népnuzót“, és beszélt nekem róla olyan dolgokat, — de hiszen ezek mind olyan dolgok, a miket ujságírónak nem szabad tudni.

A nemzeti színházban mult pénteken új franczia vigjátékot láttunk: „Nőm és hivatalom“, Bayard Wailly-től. Mondják, hogy úgy husz év előtt már adták volt, és a fordítás igazolni

látszik ez állítást, tetszeni azonban aligha nem most jobban tetszik, miután tárgyánál fogva most korszerűbb, mint akkor, midőn még nem volt sem önálló kormányunk, sem olyan államhivatalnokunk, a ki az előléptetésnél nem a képességre, hanem a feleségre van tekintettel. Ezt a szép világot állítja elénk e vigjáték. De Lussan (Nádai) nagybátyja, a miniszter kegyelméből osztályfőnök, csinos fiatal ember, a ki a hivatalos helyiségben is csak szerelmes levelekkel és szerelmi kalandokkal foglalkozik. A törvényszéknél valami titkári állomás van üresedésben, neki veti magát La Roche (Feleki), egy vidéki hivataléhes vámtiszt, könyörög, hajlong, rimánkodik, adják neki a titkárságot: hiába, De Lussan elkergeti, majd bizony, ez az állás a törvényszéki elnök unokaöccsének van szánva, képességei és érdemeinél fogva. Azonban megjelenik a vámtiszt szép, fiatal felesége (Helvey Laura), és egyszeriben más nóta járja. La Roche most már jeles, érdemduz férfi, halálos vétek volna, ha mostani állásában elpenészesednék. De Lussan biztatja, még ma beszélni fog ügyében a miniszterrel, ajánlani fogja, és azonnal meghívja mai tánczestélyére. La Roche boldog, titkár lesz belőle! fogalma sincs róla, hogy ez nem az ő, hanem szép felesége szép szeme végett történik. Azonban az öreg törvényszéki elnök (Ujházi) kinyitja neki a szemét, ép a tánczestély alkalmával, a derék vámtiszt körül tánczolni kezd a terem, azonnal vigasztalására jön az alelnök — nem irom ki a nevét, mert nagyon rosszul játszott, — ő kiviszi, hogy De Lussan nélkül is megkapja a titkárságot, De Lussant meg az öreg törvényszéki elnök segítségével elteszik láb alul, a svéd követséghez. La Roche újra boldog, dehogy megyen vissza vámhivatalnoknak a vidéki városkába, mikor ő itt a fővárosban valóságos miniszteri titkár lehet! Ámde akkor megsugja neki neje, hogy az alelnök egy hajszállal sem jobb az osztályfőnöknél, és a becsületes nő most maga kéri férjét, menjenek vissza a vidékre, mert még leánykorában nagy udvarlója volt neki az alelnök, azért nagyon fél tőle, ez aztán dönt. Az érdekes darab így is tetszett, különösen Feleki jelesül állította elénk a porban csuszó, szolgalelkű hivatalnokot, Helvey Laura kisasszony sok kellemmel játszott és énekelt két hosszú dalt; a darab szépségei azonban csak a későbbi előadásokban fognak egészen kitűnni, mikor színészeink jobban belejátszszák magukat, és az alelnök szerepe Halmi kezében lesz, a kit mióta Párisból haza jött, még kevesebbet láthatni a színpadon, mint azelőtt.

Ugyanaz nap este volt a Munkácsy Mihály tiszteletére rendezett estély. A derék Odry Lehel rendezte a városligetben, körülbelül harminczan, az irodalom és művészet minden ágából, vettek részt benne; a világhírű művész azonban csak félig volt jelen, szép feleségét otthon hagyta, holott pompás alkalma lett volna neki a hazai festészet egyik sajátlagos ágával, a felköszöntő festészettel megismerkednie; de ugyis itt maradnak még néhány hétig a hazában.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (A király) szombaton távozott el a városból, mely e napokban oly zajos életet élt, s annyi fényt látott. A hadgyakorlatok többször ismétlődtek Szomod, Naszály, Grébics és Kocs környékén. A szünnapokon a király vadászatokban vett részt. E hó 2-dikán esti 6 órakor a hires tatai nagy pinczét s 2150 akós hordót tekintette meg, s idősb gróf Eszterházy Miklós ur saját termésű jeles boraival szolgált ő Felsőségének, ki is azokat megköstolgatta, s felőlük kedvezőleg nyilatkozott. A tulajdonos gróf áldomást üritett ő Felsőge, a királyné s az uralkodó

család egészségére. A nagy pincze diszesen ki volt világítva. E hó 4-dikén este az Eszterházyak pompás parkjában volt fényes ünnepély. A nagy tavat kivilágították, s a király is csolnakba szállt, mialatt tűzijáték ragyogott, a parton pedig ezernyi nép üdvözlé éljenekkel az uralkodót. A király báró Edelsheim Gyulai tábornokhoz intézett kéziratában teljes megelégedését fejezte ki ugy a lovasság, mint a tüzérség gyakorlatai fölött. — Király ő Felsege hétfőn délután négy órakor ért Prágába, a hadügyminiszterrel s csupán katonai kísérettel. Prága nagy pompát fejtett ki, az utcák ünnepiesen voltak diszítve s nagy diadalivek föllálítva. — A közzétett programm szerint ő Felsege 9-dikétől 12-ig Csehországban Brandeisban lesz a hadgyakorlatokon. 12-dikén délutáni két órakor külön vonaton Bécsbe tér vissza, a hol 13-dikán marad, míg 14-dikén a schwadorfi és brucki hadgyakorlatokra megy s 16-dikéig Bruckban marad, hol a magyar honvédek is együtt hadoznak. 16-dikán este Budapestre érkezik, hol 21-dikéig marad, miközben 19-dikén reggel az Alcsuth-Boglár mellett összpontosított honvédek hadgyakorlatát nézi meg. 21-dikén délben elutazik Pestről s délután három negyed hatkor Aradra érkezik s ott lesz 23-dikéig, a két közös hadosztály és a honvédek hadgyakorlatán. 23-dikán esti 9-kor Gödöllőre érkezik vissza s ott marad 26-dikéig; 25-dikén és 26-dikán megnézi a budapesti helyőrség zárhadgyakorlatait Fóth vidékén. — Az angol időjárás sehogy sem akar királyné ő Felsegének kedvezni. A mióta Wight szigeten van, még három napig egymás után nem volt jó idő; szokatlan hideg északi szelek járnak, melyek gyakran valóságos viharokká fejlődnek. Valódi nyári napokat a királyné csak Londonban élvezett, hol jelenleg is sokkal szebb az idő, mint Ventnorban. A viharos időjárás miatt a királyné aránylag igen kevés tengeri fürdőt vett, de mégis igen jól érzi magát, miután az orvosok állítása szerint maga a tengerilevegő is igen üdítő hatása.

* * (Jótekonyságok.) Király ő Felsege az opaticai román templom felépítésére 200 frtot, Vulka-Pardány tűz által károsult lakóinak pedig 300 frtot adományozott magán-pénztárából. — Pöschl Károly nyugalmazott igazságügyi miniszteri osztálytanácsos ur a szent-király-szabadi római katolikus iskola számára egy alkalmas épületet ajándékozott. — A „Nőuralom,” melyben Felekiné asszony Kolozsvárt föllépett, 402 frt 90 kr tiszta jövedelmet hajtott s ebből a színháznak 201 frt 45 kr., az ottani színész-nyugdijalpnak és gyermekkertnek pedig egyenkint száz frt 72½ kr. jutott.

* * (Rózsás napló.) E napokban volt báró Grovestins Ede Aladár — herczeg Lichtenstein Ferencz 9-dik huszárezredbeli számu császári királyi hadnagy menyegzője, erdődi Pálffy Janka grófnővel. — Székesfehérvárott Mészáros Antal, Mészáros Károly és fiai czégnak egyik munkás társa e napokban eljegyezte magának a művelt és kellemdus Langhammer Luiza kisasszonyt. Az esküvő e hó 28-dikán fog megtartatni. — Szegeden e napokban volt Hild Móríciz fiatal kereskedő s Schwarcz Magdolna kisasszony esküvője. — Földváry József kővárvidéki kapitány bájos leányát e hó 10-dikén vezette oltárhoz gróf Bethlen Aurél. — Rozsnyón Hafner Antal rajztanár eljegyezte Hoffmann Julia kisasszonyt. — Jászberényben néhány nap előtt volt Nagy Sándor nagyváradi törvénytörvénybíró s Horkai Ilonka kisasszony esküvője. — Mucsy József honvédhadnagy és Zsombory Luiza kisasszony kézfogója e napokban volt Fehérdén. — Mandics Endre máramarosi aljegyző Ibrányi Mariska kisasszonnyal váltott jegyet. — Tasson Szilágyi Lajos földbirtokos s pestmegyei szolgabíró e hó elsején váltott jegyet Földváry Évike

kisasszonnyal, Földváry Mihály földbirtokos és képviselő kedves leányával.

* * (A pesti jótékony nőegylet) ez évi augusztushó 23-kától októberhó 17-kéig terjedő 8 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 1491 frt 60 krt. utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 889 frt 20 krt. és egyszer mindenkorra segélyezettnek 602 frt. 40 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 33 uj vizsgálatról is tettek jelentést.

* * (Az országos nőképző-egyletnek) négy elemi, négy polgári és két felső osztályból álló tanintézetében (a szerb és Lipót-utca sarkán) a beiratások e hó 15-dikén kezdődnek. A felvételi vizsgálatok október hó 4-én és 5-én tartatnak meg, délelőtti 9 órától kezdve; október 4-én azon növendékek vizsgálatnak, kik a 14-dik évet még meg nem haladták, október 5-kén pedig a 14 évet már meghaladtak. November 1-jén tul jelentkező növendékek csak rendkívüli hallgatókul vétetnek fel s mint ilyenek az év elteltével csak külön vizsgálat letétele után nyerhetnek bizonyítványt.

* * (Az országos kiseddóó egyesület) a várostól 500 ölnyi telket kapott képezdėje számára. E képezdét ujonnan fel fogják szerelni boncztani, természetrajzi és vegytani tanszerekkel; a költségeket, melyek vagy 800 frtra rugnak, jótékony előadások útján szándékoznak az egylet nőtagjai fedezni. Eddig ezen képezdėje 50 növendék vétetett már fel, nagyobb részű szép előkészültséggel birnak, és így remélhető, hogy rövid idő mulva kellő számu kiseddnevelőkkel fogunk rendelkezni.

* * (Ungváron) e hó 2-dikán Pankovics István görög egyesült püspök temetésén az összes lakosság mély kegyelettel vett részt, jeléül, hogy ezen érdemdus, jeles főpap vesztességét általánosán fájlatják. Az egyházmegye összes papsága, felekezeti testületek küldöttségei, értelmi és állási kitünőségei, a megye hivatalnoki kara, a közös hadsereg és a honvédség képviselői, és roppant számu közönség adták meg a halottnak a végső tiszteletet. Az elhunyt földi maradványai a székesegyház főhajójában beszenteltettek és azután a sirboltba helyeztetek. A koporsóhoz mellékelve voltak a püspöki méltóság jelképei: a püspöki bot, a korona, továbbá a Sz. István és a koronarend jelvényei. A távolból eljött Kaczvinszky ur is, a premontrei rend főnöke Jászból. — Ungvárt október 29-dikén ünnepélyes gyászistentisztelet lesz Pankovics elhunyt püspökért.

* * (A kávénénikéknek jó hír!) Az idei kávétermés oly kedvező, minő régen nem volt. Braziliában, mely a kerek földön termelt összes kévémenység felét szokta szolgáltatni, tavaly rosz termés volt, míg az ideit öt millió mázsára számítják; oly mennyiség, mely minden eddigi termést tulszárnyal. Jávában s a hollandi telepítvényeken is kedvező a termés. Az összes eredmény vagy kilencz millió mázsára tehető. Szóval e nevezetes fogyasztási czikkből lesz bőven, s ha a nagyobb szerű szállítmányok megérkeznek, a kávé árának okvetlenül le kell szállani, még pedig jelentékenyen.

* * (Érdekes emlékirat) fog megjelenni nemsokára e czim-mel: „Gróf Gyulay Lajos naplótöredékeiből 1815-től 1834-ig”. Kiadja az irói segélyegylet javára gr. Kun Géza akadémiai tag, ki egyszersmind bevezetést is irt hozzá, az előkelő magyar körök politikai és társas életéről a mult század közepétől csaknem napjainkig. Gróf Gyulay Lajos a régi irodalmi politikai és társaséletből becses rajzokat irt meg e naplótöredékekben. Nevelője Döbrentei Gábor levén, korán összejött nevezetes írőkkel, köztük Kazinczyval, Berzsenyivel stb. részt vett az „Erdélyi muzeum” alapításában, közintézetek létrehozásában, s később

— mint szabadelvű követ — b. Wesselényi Miklós, gr. Bethlen János s más erdélyi kitünőségekkel benső barátságban élt. Ekkép volt alkalma kitünőbb embereket közelről megismerni s számos történeti fontosságú eseményben közreműködni. A könyv végén azok a levelek lesznek, melyeket hozzá nevezetes magyar írók intéztek. A műnek tehát irodalom- és művészet-történeti értéke is lesz. Naplóját ő egész élete végeig vezeté, s valószínű, hogy följegyzéseinek későbbi folyama is, például a szabadságharcz idejéből, midőn a nemzetgyűlés tagja volt, napvilágot fog látni.

* * (*Nemzeti színház*) Hauck Minnie, mult kedden lépett föl először „Mignon“-ban és bár azelőtt többször adta már e szerepet, a közönség csak úgy el volt ragadtatva tőle és bájos énekétől, mintha most látná és hallaná először e kedves jelenséget. — Csütörtökön Halevy „Zsidónő“-jét láttuk, és Ellinger most is hatalmas hanggal énekelte Eleazart, a herczegnőt pedig Balázs-Bognár Vilma és Rechát Tannerné asszony adták, mindketten azon szépséggel, a melylyel a természet olyan dusan megajándékozta őket. — A dráma terén másodszer láttuk a „Nőm és hivatalom“-at és most már sokkal összevágóbban, mint első ízben. Feleki most is kitünően ábrázolta La Rochet, Helvey Laura szintén kedves neje volt neki, Nádaï pedig végig az ő kedves élénkségével játszott. — A pénteki előadásban pedig Ujházi „Másoló“-ja, jeles fiatal színművésznök ez egyik legkitünőbb alakítása, ragadta el a közönséget. — A budai szinkörben mult szomhaton este adták először „A carlisták forradalma Spanyolországban“ czimű látványos színművet. Bokody úgy látszik, erszénydarabot akart csinálni e műből, czélját azonban aligha elérte. A darab maga semmit sem ér s csak a benne előforduló látványosságoknak fogja köszönhetni az igazgató, ha egy darabig lesz közönsége. A látványosságok a szinkör viszonyaihoz képest valóban kitünők. Bilbao ostroma, csataképek, görögtűz, rakéták, ágyudörgés, löporos kocsí felrobbanása, karlista és republikanus tábor, festői jelmezek, sőt táncz és románczénekzés is vannak benne, s a szombat és vasárnap esti közönség derekasan mulatott e dolgokon, annyira azonban nem engedte elragadtatni magát, hogy a szerzőt kihívta volna.

* * (*Irodalom.*) „Szellemtani eredmények“ czim alatt egy 234 lapra terjedő könyv jelent meg, melyről csak azért nem szabad érdem szerint szólni, mivel szerzőjét, Ferenczy Józsefet, mint írja, 17 éves fiának halála tette spiritistává s később oly mediummá, ki által elhunytak szellemei: fiáé, Czuczoré, (ki fiának vezetője,) Byroné, Garayé sat. nyilatkoznak. Ennyit azonban mégis kénytelenek vagyunk megjegyezni, hogy ezen „szellemderek“ (spiritisták) szellemei meglehetősen szellemtelenek, így például Czuczor szelleme nemcsak költészetét, de tősgyökeres magyarságát is elvesztette az új társaságban; az életében humorteljes Nyáry szelleme pedig olyan, mint a tapló. — Temesvártt megjelent a Jablonkay Géza által fordított külföldi „Beszélgyműjtemény“ első kötete, Pawlow Miklós „Az álarczosbál“ és „A névnap“ s Schwarz Mária Zsófia „Viola“ és „Meg kell házasodnia“ czimű beszélyeivel. — Róvész Imrétől most van sajtó alatt a „Debreczeni nyomdászok története.“ A füzet tiszta jövedelme a debreczeni nyomdászok önképző egyletének javára fog fordíttatni.

* * (*Vegyések.*) A Fröbel-nőegyletnek az újpesti szigeten rendezett ünnepélye mult vasárnap délután igen sikerült s a kitünő multságért a közönség csak köszönettel tartozik a rendezőknek. Az ünnepélyt este a tánczteremben kedélyes táncmultság követte. A jelen volt katonabanda jeles zenéje

mellett a legnagyobb kedvvel folyt a multság. — Szász Károlyt fölkérte az aradi új színház bizottsága, hogy a megnyitásra szíveskedjék egy prologot írni. Ennek elszavalását Prielle Kornélia asszony ígérte meg. A megnyitás a király jelenlétében, alkalmasint 22-dikén lesz, a mint remélik: a nemzeti színházi tagok közreműködésével. — Erzsébetvárosról írják, hogy a régebben keletkezett Petöfi-siremlékügyi bizottság mintegy 1753 frtot 76 krral rendelkezik. — A nemrég elhalt Theiner páter, kinek Friedrich tanárhoz intézett érdekes levelei a csalatkozhatlanság ellen annyi figyelmet gerjesztettek, a „M. Állam“ szerint magyar eredetű; a nevezett lap ugyanis egy érdekes okmányról tesz említést, melyben Theiner magát Magyarország fiának vallja; eredeti neve Tajnay volt. — A dalárdák körében az a szép terv kezd terjedni, hogy tiz év múlva, a nemzet ezredéves ünnepén, Kecskeméten, a pusztaszeri sikon, az ország összes dalárdái nagyszerű dalünnepet tartsanak. — Sipos Antal derék zongoraművésznök a máramaros-szigetiek fölszólitották, hogy egy ottani jótékony czélú hangversenyben, e hó 22-dikén, működjék közre. A művész eleget fog tenni a meghívásnak. — A marosvásárhelyi székely vértanúk szobor bizottsága 1925 frt 25 krt vett be, 1010 frtot adott ki, s így készlete még 915 frt 25 kr; Lázár Ádám elnök a még künn levő iverk mielőbbi beküldését kéri. — A Mollinari-ezredben a 12-dik század kapitánya: Psidalek, lóhátról egy magyar önkénytest, ki pedig a század legpontosabb és legderekkabb katonája, s ezenkívül tanári oklevéllel is bír, megszurta, s csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a szurás az említettnek csak a karját érte, s így élete nincs veszélyeztetve. — A lefolyt héten augusztus 30-dikától e hó 5-dikéig, élve született 253 gyermek, elhalt 214 személy; a születések tehát 39 esettel mulják felül a halálozásokat. A halottak közt volt 118 férfi, 96 nő, egy éven aluli gyermek 70.

* * (*Halálozások.*) Horváth György az orvosi kar egyik kitünő tagja, a Rókus-kórház főorvosa mult szerdán 38 éves korában meghalt. A boldogult emberarátí szeretetének esett áldozatul. A tavasszal mult egy éve történt vasuti szerencsétlenségénél ugyanis, midőn a városliget mellett a haza térő krajnai munkások közül annyi ember meghalt és megsebesült, Horváth volt az első, ki a szerencsétleneknek segélyére sietett, s nem csak a sebesülteket ápolta, hanem maga is segített a kocsik alól kimenelni az oda szorult szerencsétleneket. A erőlködésben akkor annyira kimerült, hogy szívtágulást kapott s ez ölte meg. — Hajdu-Szoboszlón a köztisztelő Csorba Lajost súlyos családi fájdalom érte. E hó 8-dikán ragadta el a halál kedves Ilka leányát, életének 18-dik évében. — Özvegy Kálóczy Mihályné Hamar Johanna asszony elhunyt hétfőn, 78 éves korában. — Néhai Heringh Ignác királyi tanácsos özvegye: Pápay Zsuzsána asszony szerdán elhunyt, 67 éves korában; fiai, kiknek egyike törvényszéki bíró, másika hites ügyvéd, a legjobb, leggondosabb édesanyját gyászolják benne. — Lukanényén Luka Constance kisasszony, Luka Lajos 19 éves kedves leánya, mult hó 27-dikén elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Szeptember 13-dikán: „Viola“. — Szeptember 14-dikén: „Az erdő szépe.“ — Szeptember 15-dikén: „Fra Diavolo.“ — Szeptember 16-dikán: „Alfonz ur.“ — Szeptember 17-dikén: „Faust.“ — Szeptember 18-dikán: „Az utósó lengyel követ.“ — Szeptember 19-dikén: „Brankovics.“ Szeptember 20-dikán: „Strike.“

Divattudósítás.

Soha sem hallottuk emlegetni annyira az összhangzatot, még hajdani zenelecczékünk alkalmából sem, mint mai nap az öltözékek összeállításánál és megítélésénél. Mindenünk legyen teljes összhangzatban mai nap, a kalaptól kezdve a cipőig, beleértve még apró részleteit is az öltözéknek. Ha azonban figyelmesebben nézzük ez annyira követelt összhangzatot, azt tapasztaljuk, hogy a fogalom szorosan csak a színre nézve áll, miután csak arra nézünk, hogy a ruha és kalap, napernyő és legyező, meg a cipő mind egyforma színűek legyenek, ha valódi divatossággal akarunk megjelenni; az egyforma színeken kívül azonban fájdalom, semmi igazi nemes összhangot nem találunk a mai nap divatos öltözékeken, mert mikor lehetett olyan különféle, valóban nem összevaló elemeket egymással egyszerre alkalmazva látni, mint mai nap? A könnyű mousselin és a nehéz bársony, selyemszövetek és battist, tüll és vászon! Még ez sem elég! nem látjuk-e uton utfélen a drága, finom csipkét egészen közönséges pamut- vagy vászonruhákra felvarrva? Létezhetik-e ebben igazi összhang? És még ez sem minden! Az ugynevezett egyszerű, „olcsó“ ruhákhoz ki nem látott volna még az utcán is pompás ékszereket viselni, a melyeket azelőtt csak ünnepélyes alkalmakra tartogattak? Az igazgyönggyökkel és gyémántokkal gazdagon kirakott arany medaillon, az ősrégi nyakékek, sőt még igaz gyöngysorok és brilliantok nem-e az utcáról is ismeretesek előttünk? A mi jó anyáink az illetén összeegyeztetését az érték nélküli ruháknak és drága családi ékszereknek egyenesen az igazi jó izlés elleni eretnokségnek, vagy bűnnek nézték volna! És — igazuk lehetne, mert bár megengedi, sőt megkívánja a felületes divat a csecsebecsét, az igazi jó izléssel bíró hölgy nappal soha sem fog utcára drága gyémántékszert viselni, mert mindazon nők, a kik a valódi izlés titkát bírják, közönséges viselethez olcsóbb és egyszerűbb ékszert fognak hordani. Beérik a művészi kőfaragványokkal, ezüst, bronz, kristály, koráll, gránát, jet vagy oxydok változatos ékiteményeivel, vagy az egyszerű arany ékszerekkel, a melyek mai nap különféle színvegyületben készülnek, és hiven tartogatják fenn drága kőveiket illő alkalmakra és — gyermekeiknek,

És nem csak az ékszerekre nézve találkozunk mai nap annyi meg nem egyeztethető feltűnőségekkel, hanem sok másban is, mint például a kalapoknál. Nagyon csinosak a kerek kalapok, virágfüzérekkel a homlokon fölül, és gazdag csipkézettel, de nem illenek azok sem minden öltözékhez, mert ezek is a szebb, finomabb öltözékek kiegészítéséhez tartoznak; és a milyen helyén vannak látogatások, hangversenyek alkalmával, annyira nem illők olyan öltözékekhez, a melyekben vásárlásainkat, vagy egyéb dolgainkat végezzük. E tekintetben ajánljuk hölgyeinknek az igazi összhangzatot, — és inkább nézünk el egy-egy kissé divatellenes színvegyületet, mint az ilyen jellem nélküli feltűnőségeket.

Divatképünk magyarázata.

Az első alak: csuka-zöld finom kőnguru-féle szörkelméből készült kimenő ruhát visel. A szoknya eleje egy széles lerakott fodorral, oldalt egész hosszában széles szegélyekkel és egy keskeny fodrocskával, hátul pedig kilencz sor fodorral van díszítve. A tunique hátul fel van huzva, elől kötő alakú, az oldalán felhasítva és nagy gombokkal tarkázva. A sima derék ujjai hegyesen ki vannak vágva és egészen végig fehér mousselin-dudorral bélelve. Sűrű mousselin fodrozat, mousselin kendőcskével megtoldva, díszíti a nyakkivágást. E felette díszes és finom ruha ára 90 frt.

A második alak szintén utcai ruhát ábrázol. A ruha pávakék, selyem failleből való, elől hátul gazdag fodrozattal, saját kelméjéből. E gazdag kiállítású ruha 120 frtba kerül. A finom francia ujj nélküli bársony felöltő széles igazi csipkével van díszítve; ára 86 frt.

Szótalány.

Tóth Bozóky Máriaától.

Még világra sem születtem,
S a világ ugyancsak nyom,
Valóságos rongy a testem,
És vonásim egy korom.
Minden részem összefűzve,
Tűzzel sütik rám nevem;
Mégis térdet hajt előttem
A legelső fejdelem.
Mert bár nincs se szám, se ajkam,
S soh' sem hallani szavam;

Én adok hirt a jövőnek,
Minderről, mi volt és van.

Megfejtési határidő: októberhó 10-dike.

A 33-dik számban közölt rejtvény értelme:

S z a b a d s á g .

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Vizváry Julia, Löwy Amália, Kratochvill Károlyné, Simon Ambrusné, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermina és Etelka, Erdensohn Emilia, Báthory Zsigray Istváné, Longyel Julia, Fesztóry Katalin, Malatinszky Etelka, Bochner Riersch Katalin, Éhen Hermin és Gizella, Deák Katicza, Magyar Nina, Szmodics Irma, Farkas Izabella, Duha Gabriella, Kovács Emma, Oszlányi Mária, Felsenburg Paula, Hudacsek Viktorné, Becherer Ernőné, Szirmay Hermina, Grosch Katalin, Batthyányi Anna és Janka, Limbek Vilma, Szondy Hermin, Jancuska Hermin, Devich Ferenczné, Weisz Mórné, Mezey Fáni, Szívós Matkovich Marianna, Braun Emilia, Zundán Jecie, Nikl Jozefin, László Julia, Kovács Hodossy Berta, Gáál Boros Anna, Végh Mihályné, Beke Kornélia, Tóth Bozóky Mária, Szalonnay Benicz Ida, Nemcsik Gyuláné, Koller Etelka, Mezey Róza, Orbán Juliska, Kovács Nagy Lóra, Felvinczy Tera, Jóo Emilia, Némethy Gizella és Jolán, Molnár Erzsébet, Gábor Róza és Bella, Eperjessy Irma, Kassay Flóra, Markusfalvi Mari, Fodor Béláné, Vidor Anna, Elekes Gáborné, Makay Katalin, Guotth Lóra, Kiss Ignáczné, Márty Irma és Kornélia, Sipos Irén, Gyarmathy Nina, Temesváry Erzsébet, Tamásy Mária, Novák Elvira, Gottmayerné Gábor Berta, Kozma Etelka és Ilona, Fehérváry Mari és Ilona.

A 32-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Szalonnay Benicz Ida, Dengi János, Gyarmathy Irma és Kornélia, Temesváry Erzsébet, Tamásy Mária, Bányay Etelka, Máar Zsófia, Vizmathy Irma, Guotth Lóra.

Tartalom.

A maradék. — Szeretted a selymet s az éket, Benedek Aladártól. — A szenvedés után, Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Kegyetlen csel, Sacher-Masochtól. — Török háztartás, Erődi Bélától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Bayer Karolina intézete,

alapított 1858-dik évben,

tan- s nevelőintézet miveltebb osztályu leányok számára

VI. osztálylyal,

Pesten, belváros, uri-utca 8-dik szám. I. emelet.

Ezen intézet, mely nagy terjedelmessége és czélszerű szervezeténél fogva a mult iskolaévben is 100 bejáró, 8 benlakó és 10 félbenső növendéket számlált, a legkitünőbb tanerők, tanárok és nevelőnők, ugy minden megkívántató taneszközök felett rendelkezik. Az új iskolaév október 1-sején délelőtti 10—12 óra közt történik. Később érkezendő növendékek csak előleges le- vélbeli jelentkezés után, a mennyiben a szervezési terv megengedi, vétethetnek figyelembe. Intézeti tervrajzzal az intézet egész készséggel szolgál.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk és a „Családi Kör“ előfizetési fölhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Szeptember hóban.

ALTER és KISS udvari szálítók nőidivatterméből.

Ny. Grund V. Budapest.

munkára szorította. Bárcsak több helyen is követnék e dicséretre méltó példát. — A soproni tüzoltó gyűlésre vagy ötven egylet küldöttei érkeztek; a város ünnepélyesen fogadta őket; a kiállítás Rösch tüzoltó főparancsnok németül nyitá meg; egy német tüzoltó az ismerkedési estélyen gróf Széchenyi Ödön ellen agitált. — Nagyváradról írják, hogy a Wesselényi Balla pört e hó 28-dikán fogják tárgyalás alá venni, még pedig nyilvánosan; az ellenkező hír alaptalan. — A szabadkai színházban az ős-téli idényben Némethy György szintársulata fog előadásokat tartani. — Sárbogárdon mult hó 29-dikén a műkedvelők szép számu közönség előtt adták elő a Szigligeti „Mamá“-ját, ügyesen játszva, (kivált Soós Ida kisasszony az Esztiike szerepében,) s a jótékony célra, ötven frt jövedelemmel. — Szilágy-Somlyó lakosait Páskuj Lajos szatmári lelkész régészeti kutatásokra hívja föl, miután ott vannak a Báthori István várának romjai s a város közepén álló várban alagut van a várhegyi várba s ezt az alagutat kellene felkutatni. — A Dráva és Mura folyók a nyár folytán igen rakoncátlanok voltak. Most harmadszor öntött ki a víz, s százezrekre menő károkat tesz egy-egy kiöntése. Jelenleg is az ár beláthatlan területeket ejtett hatalmába.

Különfélék.

* * (Az osztrák észak-sarki expedíció.) Az észak jégbirodalma a tudományos világnak még mindig csak az ígéreték földje, mert számos körülmény arra mutat, hogy az örökös jégtorlaszokon túl még szárazföld van. Sokan mentek arra a vidékre kisebb-nagyobb szerencsével, hogy biztos hirt hozzanak, s sokan jártak szerencsétlenül is, mint ama bátor csapat, melyet Franklin vezetett s mely a jégtorlaszok közt veszett.

Négy éve mult, hogy Ausztriában két hajótsiszt, Weyprecht és Payer, egy újabb kutatást rendeztek, az osztrák kormány támogatásával. Egy erős és a jég viszonyosságainak megfelelő hajót (a „Tegethoff“ nevűt) szereltek föl Hamburgban, s az expedíció utra is kelt 1872. június 22-dikén. Weyprecht és Payer Budapesten is megfordultak, hogy költségeket szerezzenek, s a legénység legnagyobb részét a fiumei partvidékről szedték össze. Részt vett a vállalkozásban dr. Kepes Gyula hazánk fia is, továbbá Vecerina Antal ur Fiuméből.

Az utósó hír 1872. július közepén érkezett felőlük. Akkor egyszerre minden nyomuk elveszett. Mivel pedig ez év tavaszáig sem érkezett semmi hír, általános aggodalmak keletkeztek, melyek napról-napra jobban növekedtek, dacára, hogy nem hiányoztak a megnyugtató fölszólalások sem, kik hivatkozva, hogy az expedíció két érve való élelemmel van ellátva, elmondták, hogy ha a bátor vállalkozók fölfedező utra indultak, el kellett szakadniok a világ közlekedésétől. Az idő mult, a hírek késtek, s az északi tengeri hatóságok már megkapták az utasítást, hogy az expedícióra vonatkozólag mindenféle kérdezősködjének.

Az egyre növekedett aggodalmak közepette végre e hó 4-dikén gróf Wilczekhez, az expedíció pártfogójához (ki maga is északi utazó) sürgöny érkezett, még pedig az expedíció tagjaitól, azután érkezett sürgöny a külügyminiszteriumba, s többekhez.

Az expedíció tagjai Norvégiában, Vardöben vannak, de hajójuk a jégtorlaszok közt maradt. Elhalt közülök a morva születésű Krisch. A többi egészséges. Vardö egy sziget Norvégia északkeleti csucsán, honnan két heti tengeri ut visz Hamburgba.

A táviratok szerint az expedíció az orosz birodalomhoz tar-

tozó Novaja-Zemlja szigettől harmadfél-száz mérföldnyire hatolt feljebb s ott nagy földterületet fedezett föl, melynek határát még a hegyekről sem láthatták be. De itt befagyott hajójuk s 14 hóig hasztalan igyekeztek kiszabadítani. Végre miután a földterületen, melyhez 3 mérföldnyi közelre voltak, utazásokat tettek, ez év május havában elhagyták a hajót négy ladik-szánkán, és 96 napi fáradságos ut után Novaja-Zemlja egyik öblében egy orosz hajóra találtak, mely tova szállította őket.

Engedélyt kérnek egyszersmind, hogy a fölfedezett szárazföldet Ferencz József ő Felsege nevére nevezhessék. Kérnek továbbá 8000 frtot uti költségre, mit az osztrák kormány táviratilag utalványozott is. A fölfedezett föld egyik pontját „Cap Pest“-nek, „Pest-fok“-nak nevezték el a fölfedező, dr. Kepes indítványára.

Bécsben nagy örömet szültek e hírek, s rögtön megtáviratozták a királynak is, ki akkor Tatán volt, s örömét fejezte ki az expedíció sorsa fölött.

* * (Rovarfogó növények.) Hooker tudor Belfastban egy tudományos ülés alkalmával nagyon érdekes felolvasást tartott a rovarfogó növényekről. Ő ugyanis, mint szintén Darwin, Melli-champ stb. azt észlelték, hogy a dionoea, drosera, sarvacenia, darlingtonia oly növények, melyeknek ha valamelyikére legyet, vagy egy kis darab nyers hust tesznek, kelepczéjük rögtön bezáródik s bizonyos nyálkás savat bocsátanak ki magukból, mely zsákmányukat megemésztí. Midőn a levél újra szétnyílik, fölszíne újra száraz s új martalékra vár. Ha érczdarabkát tesznek e növényekre, a levelek bezáródnak ugyan, de emésztési kísérletet nem tesznek s a levelek csakhamar újra megnyilván, kidobják a nem inyük szerinti tárgyat. A sajtot csak nehezen emésztik meg, azonban szervükre nincs ártalmas hatással. Fölolvasó említé még, hogy dr. Sanderson oly növényeket is talált, melyek hustápszerrel élnek, izomműködést tanusítanak s bizonyos idegrendszerrel bírnak, mely működésüket ellenőrzi.

* * (Külföldi vegyesek.) V. Ferdinánd császár és királyról az a hír érkezett, hogy egészen el van erőtlenedve s a támlányban is csak úgy tud ülni, hogy egy széles szalaggal oda csatolják. — Kéler Béla hazánk fia, ki wiesbadeni karnagy, most Londonban van, hogy tánczdarabjait személyesen igazgassa a Covent-garden séta-hangversenyein. — A bécsi postahivatalból négyszázhetvenkét levelet loptak el s ezért 32,000 frt kárpótlást kell fizetni.

Megbízások tára.

Nagy Mihályra T. É. urhölgynek: El van küldve.

Oraviczára N. Gy. urnőnek: Postára van adva.

Putnokra W. S. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Mária-Családra M. D. F. urnőnek: Ujból megküldtem.

Miskolczra O. M. urhölgynek: A legszivesebben jártam el megbízásában.

Szegedre H. I. urnőnek: Mindenbe beleegyeztek.

Pécsre M. V. urnőnek: Már visszatértek utazásukból.

Kassára A. K. urhölgynek: Szives köszönettel vettem küldeményét.

Bádokba B. N. K. urnőnek: Kivánsága szerint intézkedtem.

Bécsbe D. G. urhölgynek: Még mindig van reá idő.

Szegedre T. T. urhölgynek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.

Hirdetés felvételi iroda: Hatvani-utca 13. sz. Budapesten.

Csupán csak **27** **krajczáros**
 Budapestén:
a lipótvárosi templomtéren **tömeg árucsarnok**
 a váci boulevard sarkán 6¹/₂ sz. a.

LÖBL FRIGYES **alapítójánál**
 található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi időnyre újonnan berendezett áruarkatárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruházatok: **Lustres, Rips, Mohairs, Créttons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vásznak, kánvászkok, asztalneműke** 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**
 Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

A gyermek élete a neveléstől függ.

Szülők! Az élet nem titok. A leggyengébb anyagi szervezettel bíró gyermeknek is meg lehet tartani életét: mivel az élet valósággal szellemi, de nem anyagi. Mi élünk, beszélünk, gondolkodunk, nem az anyag. Az anyag öntudatlan és élettelen. Az ember a szellemi tényező, nem azonos anyagával. Én sem életemet, sem eszemet nem bízom anyagomra. De hogy a gyermek vagy az ember magát magában felismerje, erre nevelni kell őt. Az írás, az olvasás sincs a gyermekben, míg erre nem tanítottuk. Éppen úgy be lehet nevelni, be lehet teremteni tehát a gyermekbe **En-jét, önnevelőjét** is; s ha egyszer magát magában felismerte és bírja, éppen úgy mint az írást vagy olvasást, őt magát sem lehet többé belőle kinevelni, kitagadni.

Szülők! Én bele nevelem a gyermekbe **En-jét, a Realphilosophiát** úgy, hogy ki nem fog rajta a betegség, az anyagi beteg lehet, de nem fél, nem retteg tőle; éléhet a legkésőbb korig, idő előtt meg nem hal, de meg sem halhat rendes halállal. Rendkívüli halállal meghalhatunk ugyan vasuton, tengeren vagy a csatában is; de itt egészségesen halunk meg. A fatalismus tana semmi tudomány, mivel ha a fatalismus tana áll: akkor nem kell nevelés. Én a legdühösebb, legindulatosabb gyermeket is megszelídítem életne-

velés által; kezem alatt meg nem hal, de meg sem halhat. Oly vért, érzelmet, kedélyt, gondolkodást, önismeretet nevelek bele a minőt akarok. Egy 40—50 éves felnőtt emberbe is bele nevelem **En-jét, életének urát, örökösét, szabaddóművészt, a Realphilosophiát**; úgy hogy éléhet 70—80—100 évig, különösen ha vagyona van elegendő gond és küzdelem nélkül élhetni. A betegség ki nem fog rajta, a leggyengébb anyaggal éléhet a legkésőbb korig. Már az első előadás után is megengedem, hogy oly kérdéseket intézzon hozzám, amint akar. Feltéve, hogy művelt ember.

Szülők és gondnokok! Elvállalok tanodába járó ifjakat, vagy kisebb koru gyermekeket, vagy árvaakat nevelésem és gondviselésem alá s ha még oly makacs vagy indulatos lenne is, én megbirom nyerni szeretetét. **Elöttem rossz gyermek nincs, nem is volt soha.** Munkás, becsületes, jó lelkű embert mindig lehet a gyermekből képezni, de magasabb és komolyabb tudománygyal bíró embert ritkábban. A francia és olasz nyelv tanítását a legnagyobb erőlyllyel szándékom eszközölni. A lakás, élelmezés, bánásmód olyan leendő, melynél különbet otthon sem élvezhet. Minden művelt ember személyesen vagy postai uton értekezhetik velem. Lakásom Budapest, **Erzsébet tér 13.**

GÖRÖG IMRE, nevelő.

Minden eladott jóállás mellett

Eladott árak visszacsérthetnek.

BAZÁR

GUTTMAN

Budapest,
hatvani-utca sarkán

pesti legolcsóbb bevásárlási forrása.

Egy ruha- és kabátok 30 krtól 50 krtig
 Egy garnitúra fodrász-, haj- és sűrítési 6—20 krtig
 Fűző- és női-lászló 30 krtól 80 krtig
 Jóállású hajolaj és pomádé 5 krtól 50 krtig
 1 darab finom szappan 10 kr.
 1 finom selyem nyakkendő 10 krtól 40 krtig
 1 finom rászón esztergály 10 kr.
 1 50 képet tartalmazó album 20, 40, 80 kr, 1 ft.
 1 garnitúra manétt- és inggomb 10—50 krtig
 1 garn. m. lltó, fűző, nagy választékban 10—50 krtig.
 Jegyzőkönyv, társ-szók, és dollány-szavazás 10—50 krtig.
 1 pénzárcza, borból tekenyösbéka borítékkal 10—50 krtig.
 A legnagyobb választékú zivatarárzak 20—80 krtig.
 1 szíveszopka valódi tajtkból 50 krtól 1 ftig.
 Egy zelenesze-pénzárca, darabja 80 kr.
 Fű és női iskolatáska 50 krtól 1 ftig.
 Női-táska, valódi bőrből rojtokkal 2 ft 50 kr.
 Utazóláda, bőr vagy vászomból 1 krtól 3 ftig.
 Treumbiták, gumitörök, szál- és húzóharmonikák, koca, térszkecs, pléh- és fadé-nyek, nerville bábák, domino, lotteris, társajátékok, gumimlabdák és sok ezer másnemű játékok.
 Magy. és ném. pipák v. tajtkból szárral 50 kr.
 1 finomm bimett szivarárca 90 krtól 1 ft 50 krtig.
 1 finom angol asztali-harang 40 krtól 1 ftig.
 1 finom nagy pipenélkör amerikai fából 80 kr, 1 ftig.
 1 páz. fin. paczkong gyertyatartó 1 ft 20—2 ftig.
 3 darab paczkong-kanal 70 kr.
 1 darab paczkong leveles-tóka 80 kr.
 1 darab paczkong te-kanal 45 kr.
 1 medálion, karpercz, gyűrű, láncok, tők és nyak-lendőgyűrűk fényagy. választ. 10—50 krtig.
 1 finom talmi-arany-garnitúra, mely követközéből áll u. m. mellén s fülfüggő 50—80 krtig.
 1 jó esernyő 1 ft 50 kr.
 Igen esinosan felbőszített babok 20 krtól 1 ftig.
 1 utazó szivar-aktár 1 ft 80—2 ft 80 krtig.
 1 finom terrák villa és késből álló, esontból csak 40 kr.
 1 finom tollkés 20 krtól 50 krtig.
 1 finom borundezet női varrószék 50 krtól 1 ftig.
 1 finom talmi-arany lánc 50 krtól 1 ftig.
 1 finom talmi-arany gyűrű 30 krtól 1 ftig.
 Leggyező tárcsválgatásra, soírés-ra és az utczára 20 krtól 1 ftig.
 1 finom selyem esernyő 6 ft.
 Legfinomabb cukor-szelecsze 50 krtól 1 ftig.
 Még ezerféle ajándékok minden rang-, házt. és kor-nak 10 krtól 10 ftig.

Bazár Guttman,
Budapest, hatvani-utca sarkán.

Budapesten. József tér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönbözőbb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészrel és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam **készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben** továbbá elfogadok javított végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg **utánvétele** mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett **azonnal teljesítettek.** — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUB E. A.,
Budapest, József tér 14. sz.

TÉRFI ANTAL Budapest, Deák Ferencz utca 4. sz. a.

Ajánlom gazdagon felszerelt **ÓRÁRÁKTÁROMAT** a t. cz. közönség figyelmébe. Minden fajta svájci órát eredeti árban adok el, tehát **olcsóbban mint bárki.** Felhívom a t. cz. közönséget óráraktárom megtekintésére és kérek becses megrendeléseket **új órákra, valamint javításokra, melyeket azonnal és olcsón** jóállás mellett elkészítek. **Teljes tisztelettel** **Térfi Antal.**

38-dik szám.

Szeptember 20-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JOTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte	nyugta			
								óra	perc		
Szept. 20	Vasárnap	D 17 Eustach	D. 16 Fauszta	8 F 16 Kis assz.	9 Abdiel			5	47	5	59
21	Hétfő	Máté ev.	Máté	9 Joashim	15 Eng. nap			5	48	5	57
22	Kedd	Móricz v.	Mór	10 Menodora	11			5	50	5	55
23	Szerda	Tekla Linus	Tekla. Linus	11 Teodóra	12			5	51	5	53
24	Csütörtök	Gellért pk.	Hellért	12 Autonom	13			5	52	5	52
25	Péntek	Kleofás vért.	Farkas	13 Kornél	14			5	54	5	50
26	Szombat	Cziprián, Justin	Nilus	14 Sz. Ker. felm.	15 S. Sat. ü.			5	55	5	47

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam szeptemberhó 15-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Szinész et. — Tisztelt Szerkesztőnő! Városunk szép vendége: Gyöngyösné Mátray Laura e hó 14-dikén bucsut vett tőlünk a „Kraikói barátok”-ban, melylyel egy héti vendégszereplését nálunk befejezé.

Mátray Laura Esztergomnak már régóta kedvesen látott vendége, minden két-három évben meglátogat egyszer, bárha a gyarló szinpad gonyolni látszik a hivatott színésznő művészetét.

Esztergam hölgyei értékes ajándokkal lepték őt meg ez alkalommal, melynek átadására Földváry Istvánt kérték föl, ki egész ünnepélyesen, a szinpadon nyújtá át az ezüst czukortartót, ezüst csiptetővel, néhány bevezető szó után, egy csinos alkalmi vers kíséretében.

Eperjes szeptemberhó 10-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Visszapillantás. — Rózsás napló. — Tisztelt Szerkesztőnő! Kedves kis városunk eléggé vidáman töltötte a nyári hónapokat, mert az ugynevezett tiszti kertben (első nyilvános mulató kertünk) minden héten kétszer volt zene, mely rendszeren tánczczal végződött, s ez erős delej volt a mindig tánczra kész ifjúságnak. Az őszi hadgyakorlatok közbejötté folytán ezen mulatságok ugyan kissé szünetelnek, de azon ifjak, kik nem szólítottak fegyverbe, nem oly könnyen mondanak le arról, hogy mulatságról gondoskodjanak maguknak és másoknak, és azért is rendeznek jótékony czélú bált Kis-Szebenben (másfél órányira ide) e hó 12-dikén. De bocsánat! a jótékony cél csak tollamból siklott ki, mert biz ilyesmiről nem hallottam, de ismerve az itteni fiatalságnak és nem fiatalságnak minden nemes és jó iránti buzgóságát, nem kétlem, hogy ily czélú mulatság sem fog soká késni: mert jótékony egyletek is vannak itt, de erről, ha megengedi, jövő levelemben bővebben szólok.*)

Ujdonságul még azt is irhatom, hogy egy szende ibolyánkat, a kedves Kovácsy Paulát e hó 7-dikén ragadta ki szülei s testvérei ölelő karjaiból Veigel Károly ur, elébb az oltárhoz, azután Miskolczra. Ezeket követik: Csatáry Zsiga, Hellner Virginnel; Hellner Lóri, Véber tanárral, továbbá Meliorisz Miklós Hlatky Olgával, Meliorisz József unokahugával Ilonnal, s hir szerint, még mindnyájan e hóban.

A jóból elég ennyi, roszzsal ezek után nem akarok előállni, tehát Isten Önnel, a viszontlátásig.

Az 1848—49-diki honvédegyetek idei közgyűlése Aradon lesz, október 6-dikán, a tizenhárom vértanu kivégeztetésének 25-dik évforduló napján. A gyászalkalomra érkezők elszállásáról gondoskosva lesz, s valószínű, hogy a vasuti igazgatóságok kedvez-

ményben fogják részesíteni az egyleti küldötteket. Igazolványt e végett Krivácsy ezredestől (Pest, molnár-utca 31. sz. a.) lehet kapni. Az ünnepély sorrendje ez lesz: Október 5-dikén a vendégek fogadása az aradi indóháznál s este tizkor ismerkedési estély a Vas-szálloda éttermében; 6-dikán reggeli hat órakor riadó, nyolczkor gyülekezés a városligetben, vagy rossz idő esetén a lyczeum tornahelyiségében, aztán bevonulás a tiz órai gyászmisére, mely alkalommal emlékbeszéd is lesz, délután ötkor előértekezlet a megyeházi teremben, este hétkor pedig az új színházban diszelodás; 7-dikén kilenczkor honvéd-közgyűlés a városligeti teremben, délután két órakor pedig ugyanott diszebed. — Aradon a megfeszített munka következtében a színház ünnepélyes megnyitása e hó 21-dikén (midőn a király Aradon lesz,) végbe fog menni. Első nap Szász Károly prologját Prielle Kornélia asszony szavalja s nemzeti színházi művészek, „A mátrai vadászok”-at adják elő; ez estén reménylik a király látogatását. Második este két kis vigjáték lesz s ezek közt Benza Ida asszony és Odry operai részt énekelnek. Az aradiak mindent elkövetnek a művészek és vendégek előzékeny fogadására.

A betléri nász egyszersmind népünnep is volt. A 77 éves özvegy gróf Nádasdy Tamásné harmincz év óta levén a község jótékony asszonya, a nép nagy örömmel vett részt a grófné fogadott fia: báró Grovestins Ede huszárhadnagy és gróf Pálffy Janka esküvőjének örömeiben. Virággal koszoruzott paraszt lánykák, tanuló gyerekek, egyenruhás bányászok álltak a virágokkal behintett utnál, melyen a násznép a templomba vonult. A várkastély nászszakomáján kívül népünnep is volt a falun kívül, a hol bőven volt a bor és sült s hol zene szólt és táncz perdült. Az uri társaság megnézte a népmulatságot, mely alkalommal gróf Nádasdynét nagy szeretettel éljenzék, a vőlegényt pedig a gyár- és bányamunkások vállukra kapták.

Vidéki vegyesek. József főherczeg e hó 12-dikén Nagyváradra érkezett és a lakosság által lelkesedéssel fogadtatott. Lukács polgármester üdvözlő beszédére József főherczeg következőleg válaszolt: „Nagyvárad város lakosságának szives üdvözlötemet; köszönöm a szívélyes fogadtatást és kijelentem: ha a haza és a király Magyarország védelmére fogja hívni annak fiait, én mindig az első leszek, a ki szózatukat követni fogja.” A városba vonuláshoz a főherczeg a néptömeg által lelkesedéssel üdvözlötett. — A Vörösmarty-kör Székesfehérvárrt e hó 29-dikén ünnepélyesen üli meg a költő névnapját, s hir szerint Henszlman Imre és gróf Zichy Jenő fognának ez alkalommal felolvasást tartani. — A Petőfi-szobor javára Kassán e hó 6-dikán műkedvelői előadást rendeztek az odavaló joggyakornokok.

*) Sőt kérem.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

38. SZ.

Szept. 20-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájzokkal.
Évenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettsé-
foglal magában a lap irányában.

A társalkodásról.

Minden nőre nézve nagy fontossággal bír, hogy kivel társalkodik. Mert valóban nem lehet eléggé ovatos e részben.

A fiatal leány ritkán van azon helyzetben, hogy egész szabadon választhatná barátnőit, legtöbb esetben a nevelőintézet és a szülei ház vannak arra döntő befolyással, nagyobb városokban az is, hogy melyik milyen városrészben lakik, miként hogy a nagyobb városok általában kevésbé kedvezők arra, hogy a leányok közt igazi barátsági viszony fejlődjék, mint a kisebb városok, hol nem ritkán az egész életen át szokott egy-egy ilyen viszony tartani.

Nagyon sok modor, nézet és jellemvonás ragad reánk azoktól, a kikkel társalgunk és a világ rendesen barátai után itéli meg az embert. Mondd meg, kik barátaid, és megmondom, hogy mi vagy, tartja a közmondás. Mindenek felett tehát ohajtandó, hogy a kivel barátsági frigybe lépünk, egyenlő műveltségi fokon álljon velünk, sőt a mennyire lehetséges, például szolgáljon nekünk a finom modorokban, megnyerő viseletben és értelmi fejlődésben; a mivel azonban, nem azt akarjuk mondani, hogy ennél fogva egyáltalában hozzáférhetlenek legyünk; mert a mint mi a szép tulajdonokra nézve felettünk állókhöz barátsággal közeledünk, ugy szívesen kell a miénknél alantabb szellemi fokon állók barátságát fogadnunk, hadd válják viszont a mi értelmi fejlettségünk nekik javára; csak jó erkölcs tekintetében legyenek hozzánk hasonlóak.

A barátság egyik sarkköve a bizalom; mintha önönmagunk volnánk, ugy kell a barátnő előtt szívünket föltárni tudnunk; azért meg is kell győződve lennünk a felül, hogy a kít barátnőül választunk, az teljesen érdemes a mi bizalmunkra és soha semmi körülmény közt nem fog azzal visszaélni. Mert habár azok a titkok, a miket egyik tiszta szívű leány a másik szívében letesz, nem olyanok, hogy a napvilágot kerülniök kellene, mégis akárhány olyan dolog lehet, a melyeket csak barátnőnkkel

szeretünk közölni, és nem kívánjuk, hogy tovább adassanak. Minden szabálynak vannak kivételei — általában azonban legjobb, ha azok közt választjuk barátnőinket, a kik a társadalmi életben velünk egy rangban vannak. Mert az olyan leány, a ki bőségben növekedett fel, kit gazdagság vesz körül, és az, a kinek szülei életgondokkal küzdvén, egyik-másik mulatságról vagy kívánságról lemondani kénytelen, sok esetben nem fogják egymást megérteni és a nélkül, hogy tudnák vagy akarnák, sokszor apróságokkal szomorúságot, sőt keserűséget fognak egymásnak okozni. Magas műveltség és igen finom tapintat kívánthatnak hozzá, hogy különböző anyagi viszonyok mellett igazi és tartós barátság állhasson fenn.

Mindenek előtt azonban azoknak társaságát kell a fiatal leánynak kerülni, a kik durva modorok, műveletlen bánásmód, feltűnő magaviselet és öltözék által szemet szurnak, még akkor is, ha jó házból valók és nem tartoznak még amaz elvetemültek közé, a kiktől minden jóerkölcsű leánynak okvetlenül távol kell magát tartani. Vannak fiatal hölgyek, a kiktől egyáltalában semmi helytelent nem tud a világ, modoraik azonban annyira fesztelenek, tekintetük olyan kihívó, járásuk olyan kaczkias, beszédük és nevetésük olyan hangos, és talán öltözékük is olyan feltűnő, hogy a nyilvános sétákon és a társaságban minden szem feléjük fordul, és egyáltalában nem előnyös, ha ilyen hölgy társaságában gyakran látnak minket. Mert a jól nevelt leány vagy nő még a látszatát is kerüli mindannak, a mi árnyékot vethet reá.

Magától értetik, hogy a férfivilágra nézve még nagyobb ovatosság és tartozkodás szükséges.

Nagy vétséget követne el egyaránt a finomabb modorok és a jelen művelt kor társadalmi szabályai ellen az olyan nő, a ki zárdailag elzárkóznék a férfiktől, vagy velük társalkodva, egyik zavarból a másikba esnék. Sőt ellenkezőleg, valamint hogy a

férfi csak nyerhet az által, ha művelt családokhoz járatos és hölgyek társaságában forogván, levetkőzi amaz esetlen modorokat és nehézkességet, sőt néha-néha durvaságot is, a mi majd mindenütt elburjánzik ott, a hol a férfiak csak maguk közt mulatnak; ugy viszont a leányokra nézve is előnyös, ha a férfikkal való társalgás által magasabb műveltség utáni törekvésre serkentetnek, és a társalgás és társas modorokban is nagyobb biztonságra és választékosságra csak ez uton tehetnek szert. Csak hogy egy a leánynak, valamint a nőnek felette nézni kell arra, hogy ezen szivélyes tálalkozás alkalmával a művelt társalgás és finom illedék határai soha szem elől ne tévesztessenek, és mindenek felett az idősb családtagoknak a fölött kell szigoruan öröködniök, hogy a ház szentélye meg ne nyíljk olyan férfi számára, a kiről nincsenek teljesen meggyőződve, hogy művelt és mocsoktalanul tiszta becsületü, és hogy nem tartozik ama ledérek osztályába, a kiknek laza erkölcei és csélcsep modorai vajmi könnyen mérgezhetik meg a fiatal szívet és dulhatja fel a család nyugalját, és a legjobb esetben is a legbecsületesebb leányt is hirbe hozhatják. Mert a ledérségnek az is egyik rut tulajdona, hogy minden nőről, a kihez csak közel férhet, maga mond rosztat, elrágalmazza, csak azért, hogy — bár hazugul, — diadalokkal kérkedhessék.

Finom modorokat minden művelt leánytól megkövetelnek, bárminő körben legyen is, de az örökös zavar és ügyetlenkedés egyáltalában nem tartozik a finom modorokhoz. A művelt hölgy akár fiatal legyen, akár idős, önön egyénisége által kell hogy kitudja jelölni azon határvonalt, melyet az illedék kiszab; köztapasztalat szerint nem azon hölgyek irányában, a kik társalgási könnyedséggel birnak, hanem ellenkezőleg: a gyámoltalanok és iruló-pirulók ellen engedik maguknak a férfiak a legtöbb „szabadságot“, épugy, mint azok irányában, a kik kaczerőség, hiuság és bizalmaskodás által okot szolgáltatnak reá.

Miként a fiatal leánynak, épugy a férjes nőnek is ovatosnak kell lenni a férfiakra nézve, a kikkel társalog. Itt is a férj vagyoni viszonyai és társadalmi állása tekintetbe veendő. Nemcsak kinos érzés az, hogy a gazdag és magas állásu ismerős újra meg újra meghí minket, a nélkül, hogy nekünk módunkban állana, viszonzni meghívásait; még ennél is kinosabb következményü, ha ugy akarunk élni, mint az, mert akkor okvetlenül tönkre teszszük magunkat. Mindezt pedig biztosan és könnyen kikerülhetjük az által, ha mindig csak magunkforma emberekkel társalgunk.

Egynémely nő azt hiszi, hogy férje állásának tartozik azzal, hogy jövedelmüket meghaladó házat visz és fényt üz, holott ép megforditva, a finom modorok és igazi műveltség sokkal inkább emelik a ház becsületét, semmint a társadalmi állással arányban nem álló fényezés. Bizonyos körülmények közt még sértőbb a főlebbvalókra nézve és azért tapintatlan, ha az alantabb állók mindenben utánozzák, semmint ha szeretetreméltó elfogulatlansággal bevalljuk nekik, hogy mert meghaladja tehetőségünket, egyik-másik dologról letudunk mondani. Lehet is ezt tenni ugy, hogy legkevesebbet sem áldozunk föl általa sem saját méltóságunkon, sem a finom illedéken.

A házi barát eléggé ismeretes szójárás — minden nőnek ügyelni kell reá, nehogy magaviseletében megütődésre adjon okot; azonban kevés műveltségre és bizalomra mutat, ha a nőt, mihelyt férje hazuról távol van, a férfilátogatás talán zavarba hozná, vagy azt épen be nem bocsátaná. Az illető nő csak nevetségessé tenné magát ez által, és csak azt mutatná vele, hogy a finom női tapintat hiányzik nála. Az, hogy valamely férfi egy-egy látogatást tett a nőnél, egyáltalában nem

képes árnyékot vetni reá, legkevésbbé akkor, ha ez a férfi művelt és becsületes jellemül ismeretes.

Julia.

H a z a t é r é s .

— Beranger költeménye. —

Endrődi Sándortól.

hajó, melyre sorsomat bizám,
Megy, megy — de lassan vág utat!
S bár szívem sir: a távolság köde
Megüli még a partokat.
Imádott Frankhonom, te édes, drága hon,
Százszor gondoltam, hogy már lát szemem,
Hogy gyors szellő ered, mely partjaidra vet,
Hová meghalni visszaérkezem.
De végre szólt a matróz; hallhatám:
„Föld, föld! Nézzétek, ime ott van, ott!”
És elfeledtem minden bánatot . . .
Légy üdvöz, oh hazám!

Igen! ott vannak Frankhon partjai
S a roppant kikötő is ott;
Emitt a rét — ott a szülői ház,
Melyben gyermek-korom lefolyt.
Imádott Frankhonom, te édes, drága hon,
Husz év után ismét látlak tehát!
Látom falunk felett a tiszta kék eget,
Látom kéményünk füstölgő falát!
Hány boldog emlék mosolyog reám!
Első szerelmem itten született,
Itt várt anyám is mindig engemet . . .
Légy üdvöz, oh hazám!

A kis kunyhót még ifjan hagytam el,
Az állhatlanság kéje vont,
Tul, tul a messze tengerig, hol a
Nap dusabb ég felett ragyog.
Imádott Frankhonom, te édes, drága hon,
Van neked is, van termő meleged,
Dusabb és gazdagabb léssz minden év alatt,
Virág s gyümölcs ékítik kertidet;
De én ott ifjuságom tavaszán
Szebb vidékekről szőttem álmokat,
S telednek pusztán szánalmam maradt . . .
Légy üdvöz, oh hazám!

Környékezhett volna vig család
S a sors kincsről beszélt nekem,
Vérem pezsgett a távol ég alatt
S felgyújtott forró szerelem.
Imádott Frankhonom, te édes, drága hon,
A gyönyöröket én mind megvetém:
Tavaszom elhagyott, im, gazdag sem vagyok,
Szerelmemmel nem biztat a remény;
A szerelem, bár gyakran álmodám,
Ezentul majd hű emlékemben ég,
Öreg koromnak bágyadt napjaként . . .
Légy üdvöz, oh hazám!

A sors nyers, durva nép közé vetett,
Hona földem lett és hazám:
Meg tudtam védni mindig partjait,
Győzvén az ellenség hadán.
Imádott Frankhonom, te édes, drága hon,
Jajszó nyögött akkor mezbíden,
S mig a diadalon fölzendült völgy, halom,
Népem jaját nem hallá senki sem.
S szólt beteg szívem, árván, egymagán:
„Hűn térek vissza, bár koldus vagyok,
S reám talán egy ásó vár csak ott . . .“
Légy üdvöz, oh hazám!

Az utazásnak vig lármája közt
Hajónk im, kikötőhöz ér.
Siessünk partra gyorsan! tömve van
Rémitőn a hajófedél.
Imádot Frankhonom, te édes, drága hon,
Láthat hát újra, láthat gyermeked,
Leroskad partodon, beszélhet hangodon,
Könyeket sir és imákat rebeg . . .
Öllek, oh szent föld, te szép virány, —
Ég! ezt túlélni képes nem vagyok —
Most már meghalhatok — meghalhatok —
Légy üdvöz, oh hazám!

A négy fal közt. *)

Benedek Aladártól.

III.

Jó éjt! Aludjál csendesesen.
Én édes, kedves hitvesem!

Pihenjenek meg a szemek,
Mik vidáman repestének!

Dobogjon lassan jó szived!
Lelkem mert nem fáj, elhihet'd.

Legyenek szépek álmaid!
Kísérjen ott is az a hit.

A hit, mely im, rám is borul,
S álomba ringat boldogul!

S hogy ez nem csal, ah érzem!
Jó éjt, én édes hitvesem!

IV.

Arcunk ragyog, a napsugár ha jó,
S édes minden lehellet!
Elég ha látlak, hogy boldog legyek,
Oh, mert nagyon szeretlek!

Száll óra, nap, s bár szálljon évre év:
Nem fog szorongni kebled!
Szerelmed engem mindig így talál . . .
Oh, mert nagyon szeretlek!

A szenvedés után.

Elbeszélés.

Szépfoludi Ö. Ferencztől.

(Folytatás.)

VI.

Malmos Andor, mikor megkapta Irma levelét s olvasta, hogy férjhez megy, igen megörvendett. „Tudtam, a fiatal gyász nem tarthat örökké! — Nem is lehet eltemetkezni, míg ifjak vagyunk. Ki keresné ily viritón a halált? — Mikor aztán tovább olvasta a levelet és Gyöngyösi Aladár nevét megpillantá, hirtelen, mintha egyszerre elmetszették volna kedvét, felsohajtott: „Szerény asszony!“ Azután felugrott, alá és fel járkált szobájában, s látszott, hogy valami rendkívül nyugtalanítja. „Az nem lehet! Irma nem lehet ez ember neje. Tisztességes nevét azért őrizte meg, hogy most szennyezze be?!“

Malmos Andor személyesen nem ismerte Gyöngyösi Ala-

*) Mult számunkban tévedésből ezen költemény helyett más jelent meg lapunkban ugyanazon jeles költőnkől. Sietünk tehát helyrehozni tévedésünket.

Szerk.

dárt, de azért jól ismerte viszonyait. Tudta, milyen társaságokban otthonos, tudta, hogy vagyoni állapota olyan örvény szélén áll, mint maga. Ez az ember sem magát nem menti meg, Irmát pedig bizonyosan áldozatul dobja. Irma, kit ő édes testvérként szeret, tudtával veszszen el? „Nem, nem! — Ott leszek a lakodalmom és a szerencsekivánatok, melyekkel én fogom üdvözölni a vőlegényt, rosszabbul fognak esni, mint a hitelezők alkalmatlankodásai!“

A fiatal unokatestvér szívesen megköszönte a meghívást, és biztosította a szép özvegyet, hogy megjelen a lakodalmora. Sok dolga van, de minden dolgánál előbb való legdrágább unokatestvére. „A virág virág marad, ha temetőbe viszik is, a drágakő nem veszt becséből, ha az utca szemetje közé esik is, a gyémántot a bádog foglalat nem teszi értéktelenebbé!“

E pár sor volt a levél vége, melyet Irma nem volt képes megérteni. Célzás akart-e lenni vőlegényére? A szerető unokatestvér, kit édestestvérként szeretett, csak nem akarja szívét sérteni a boldogság küszöbén? S mégis elkedvetlenedett. Ha mégis nem akarna világosabban szólni, csak azért, hogy egyszerre meg ne foszsa minden reményétől?

Szirthalom összes kávéénikéinek pletykáival nem sokat törődött, s unokatestvéreinek pár sora megdöbbsenté. De miért mondja akkor, hogy köszöni a meghívást? miért biztat megjelenésével?

Irma határozottan nem tudta, mit tartson unokatestvére titokteljes szavairól; hogy azonban a „temető“, „bádog“, „utca-szemét“ semmi hizelgő reménnyel nem kecsegteté jövőre, annyi bizonyosnak látszott előtte. „Andor nem szokott hiábavaló aggodalmakat okozni, kell valaminek a dologban lenni!“ mondá magában, azután hozzá tevén: „De hátha csalatkozik, ha Aladárt nem ismeri és mások után beszél, kik mindig a rosztat keresik ki és azt terjesztik? Oh! ha Andor nem maga tapasztalásából beszélt volna!“

Andor ezalatt nem volt tétlen, hanem minden alkalmat felkeresett, minden zugot megtekintett, hol adatokra találhat jövődöbéli sógora ellen. Ha tulzotaknak fogja találni aggodalmait, maga lesz az első, ki Irmát fel fogja világosítani, mennyi tudandó be a vőlegény hibájaul, mennyi nem; de ha valónak találja a beszédeket, melyek eddig is valószínűeknek látszanak, akkor letépi az álcát kérlelhetlenül, s megmutatja a tátongó örvényt, hogy a gyöngé nő ne késsék a visszafordulásra.

Malmos Andor úgy cselekedett, mint egy szerető rokon és egy nemes ember tehet. Ha Irma szereti, szerelmesét pedig bizonyosan szereti, nagy fájdalokat fog szívének okozni, hanem e fájdalom árán megválthatja becsületét, vagyonát, mocsoktalan nevét, míg a későbbi fájdalom késő bánat lehet; oly dermesztő fagy, mely elhervasztja a virágot örökre.

Az adatok nem sokáig késtek, és a szerető rokon sokkal előbb, mint remélheté, maga előtt látta a szerelmes rokon lelkületét egész meztelenségében, melyen leplezetlenül foglaltak helyet a legundokabb s gyógyithatlanabb fekélyek.

A b—i zugvendéglőben nagy társaság volt együtt egyik asztalnál, s igen vigan dözsölt. A fiatal emberek egyike poharat emelt barátja jövődö boldogságára. Az egész társaság kórusban dörögte reá, hogy éljen Gyöngyösi Aladár jövődö boldogsága!

A zaj lecsendesülte után az előbbi fiatal ember nagy hangosan kérdezé, hogy tulajdonképen ki és mi az Aladár menyasszonya?

— Gazdag, ki kifizeti adósságomat, és özvegy, ki bolondul utánam! — viszonzá Aladár.

— És te nem bolondulsz viszont? — Nem fogod-e elhagyni a régi czimborákat egy asszony kedvéért?

— Akkor bolondulnék meg igazán, ha ilyet megtehetnék. Hisz titeket régebben ismerlek, mint Irmát, kit különben annyira sem ismerek, hogy megtudnám mondani vezetéknévét, csak annyit tudok: Keserűnek köszönhetem, hogy most özvegy Keserűnét nőül vehetem. Nem is sokat törődöm nevével, szép magával, mert megvallom, szebbeket is láttam már életemben; hanem hisz tudjátok, mi visz engem szabadságom feláldozására. Klementine, Lizette, Lujza, Ernesztine és a többi kedves hölgyek, kiket mindannyian imertek, kipusztítottak vagyonomból, s ma-holnap úgy jártam volna, hogy a templom egere büszkén nézett volna le, mint egy Kroezus; szerencsére a véletlen kiragadt e tömkelegből és megismerkedtem a jó szívű özvegygyel, ki boldognak képzelte magát, hogy vonzalmamat megnyerheté. Azt mondják, előbbi férje valami filiszter szatócs volt, ki sok pénzt összegyűjtött özvegye számára, melyet én majd igyekszem elkölteni.

— Tehát a régi czimbora maradt Aladár?

— A régi, a legrégebb czimbora! — Lesz ismét pénz, lesz vig élet, mulatság! — mondá Aladár és örömittasan kocczintott a vidám czimborákkal, kik belátták, hogy a házasság Aladárnak el nem veszi, sőt egészen visszaadja szabadságát.

VII.

Malmos Andort nagyon elkésérite a tapasztalt nyegleség, Megborzadt a gondolattól, hogy ez az ember legyen férje az ő szeretett Irmájának. Ha ezt engedné, büntársul szegődne s maga is oly léha fiatal ember lenne, mint Gyöngyösi Aladár.

A vendéglő másik asztalánál ülve, hallotta a beszédeket, a jó barát biztatásait, a jövő élet programját, melyben Irma mellett az Ernesztinek, Klementinek és Lujzák főszerepet fognak játszani. Szegény özvegy asszony! Jóságod, becsületességed és szépséged nem érdemli meg, hogy egy semmiházi körmei közé kerülj, ki mint a szarka, elorozza kincseidet s aztán szegényen, elhagyatva kitesz a partra, hol csak gunyra fogsz találni, szánalomra nem. A rászédetteket ritkán sajnálják, a rossz világ hajlandó a mulatságosabb oldalt választani és jóizüeket szokott nevetni azokon, kik felkapaszkodni akarnak és aztán alázuhananak.

A derék rokon sokat gondolkozott: mi tevő legyen? — Ed-dig csak azt az egyet tudta, hogy meg fogja akadályozni e házasságot. A módokat még nem tudta, hogy miként. Nem akarta a vőlegény megbuktatásával a menyasszony szívét is halálosan megsebezni. Ez megmentené az egyik szerencsétlenségtől és bele sodorná a másikba s a szerelmi kétségbeesésbe.

Andor egész napokat, egész éjeket töltött a terven, melylyel Irmának tudtára fogja adni, hogy imádója, kit szerelmére méltatott, megvetésére érdemes; csak Irmát ha megszabadíthatja, nem bánja saját elveszését. Andor ezután elgondolkozott, ha nem lenne-e jó az ellenfélt saját fegyverével legyőzni: a szépség, deliség ellenében hasonló szépséget és deliséget állítani? — Onmagát nem tartá arra képesnek, hisz ő rokon, őt ugyanis szereti a szép özvegy, mint testvért, találni kellene egy másikat, ki elvonja a nem érdemlett ifjútól szerelmese szívét!

Ez a terv jónak tűnt föl és ebben megnyugodott. Andornak volt egy barátja, kit Budapesten a legszebb fiatal embernek kiáltottak ki. Ezt a fiatal embert készült magával vinni Szirthalomra, hogy Gyöngyösi Aladáron győzedelmeskedhessék. Kovács Elemérnek mind modora, mind megjelenése oly rendki-

vüli volt, hogy Andor nem kételkedett a sikerben. Az a ragyogó kék szem, bodros, koromfekete fürtök, sötét-barna arcz más hölgyekre is hatással voltak, és csak Irmára ne lennének? Az első pillanatra azonnal be fogja látni, hogy Gyöngyösi Aladár csak árnyék, mely legkisebb figyelmet sem érdemel e megtettesült fény: Kovács Elemér mellett.

Malmos Andor irt Irmának és kérte, hogy fogadja szívesen egyik jó barátját is, ki vele lemegy Pestről, hogy a szép menyasszonyt, legjobb barátja szeretett rokonát megismerhesse. Irma örvendett a levélnek, legtávolabbról sem sejtven, hogy mi készül mögötte; sőt titkos örömet érzett, mert azt képzelte, ez újabb levél engesztelés akar lenni a mult kiméletlen levélre, melylyel vőlegényét kisebbité. „Alkalmasint ekkoráig nem ismerte Aladárt, s most megismervén, belátta tévedését!“ gondolta magában Irma és örömmel leste unokatestvérét és vőlegényét.

A jó Kovács Elemér pedig, ki feltétlenül ragaszkodott Andor barátjához, megnyugodott abban, hogy menyegzőre megy Szirthalomra, hol barátján kívül senkit sem fog ismerni. Vessen magára Andor, ha tenni fogja magát, ő megtenne a kedvéért még nagyobb áldozatot is. Kívánja Andor, hogy szöktesse el Szirthalom első szépségét és másnap Szirthalom első szépsége akár akarja, akár nem, tul lesz Szirthalom határain; vagy kívánja, hogy mint Lóth felesége, sóbálvánnyá változzék, és kedvéért — az állam erős megrontásával — sóbálvánnyá változik és kívánata szerint akár en gros, akár en detail elárúsítja meg-savasodott egyéniségét.

Annyi bizonyos, hogy Elemér ur legtávolabbról sem merte hinni, hogy most az egyszer nem kell sóbálvánnyá változni, sem Szirthalom első szépségét elszöktetni, hanem be kell magát mutatni legellenállhatlanabb szépségében. Kalitkának, törnek vagy csapdának lehetett volna nevezni, mely ezuttal arra szemeltetett ki, hogy Szirthalmon egy szép özvegy szíve általa fogva maradjon.

Malmos Andor már előre örvendett a sikernek, melyet barátja el fog érni; s ha Irma szerelmes lesz Elemérbe? — A következményre még nem gondolt. Első és fődolga volt, hogy rokona szívét az érdemetlen fiatal embertől elfordítsa, nehogy az örvény szélére jusson és akarva-nem akarva, bele szédüljön a beláthatlan mélységbe. Ha Irma beleszeret Elemérbe, nem fogja többé szeretni Aladárt, s ha ezt nem szereti, meg van mentve. De ha Elemér is beleszeret Irmába, akkor ő a legboldogabban fogja üdvözölni barátját és legkedvesebb rokonát.

Andor egészen beleszeretett e gondolatba, s üdvözölte magát, mint Mentort. Nélküle elveszett volna az a szép és derék asszony. Az sem tűnt fel előtte lehetetlennek, hogy Elemér megszeressen egy bájos menyecskét, ki mellette még nem is szorult szépségére, hogy „érdekesnek“ tartsák a fiatal emberek.

A jó rokon semmi akadályra nem számított, bizott barátjában, bizott rábszélő tehetségében, a legvégső esetben, ha a jó szó nem használna, erővel is elvonná az özvegyet az örvénytől, akár oltárnak nevezzék is e veszedelmet. Ezalatt Kovács Elemér frakkját tekinté meg, hogy nem ment-e ki még a divatból. Nem szeretett volna a Szirthalmiak előtt slendriánul megjelenni. Fővárosi ember a fővárosban járhat, ahogy akar, a vidéken azonban tartozik annyi kegyelettel a főváros iránt, hogy az utósó divat szerint jelenjék meg.

(Folytatása köv.)

A légleányai.

Legenda, olaszból a Rivista Europea után.

Az éj sötét, de a villámok fenyegetőleg világítják meg. Lent a völgyben, a mélységek fenekén, a rohanó patak óriási erővel csapkodja a sziklákat. Sivit a szél és fájdalmasan nyög a rengetegben, s a fák meggörbednek. Egy utas rémült tekintettel menekül, míg végre egy magaslaton valami világosságot pillant meg. A remény, menedéket találni és kétségbeejtő állapota, új bátorságot öntenek szívébe. Még egy erőfeszítés s felhág a magaslatra, egy lapályos helyre ér s észreveszi, hogy a világosság egy kis ablakból veti sugarait. Kisded viskó volt, melyben alpesi lakók szokták magukat megvonni.

Az utas megáll — az ablak alacsony volt — s egy pillantást vet a lak belsejébe, A szoba, honnan a világosság jött, szűk és szegényes volt. A füstös falak zorddá tették volna, ha a kályhában égő nagy tűz be nem világította volna.

A kályha mellett agg nő ült, guzsalylyal kezében.

Az utas zörget; az asszony félbehagyja munkáját, figyel, azután leteszi a guzsalyt és hajlott kora lassúságával megy ajtót nyitni.

— Jó asszony, — szól az utas, — ön egy szerencsétlent lát, a ki eltévesztette az utat. A vihar irtóztató; nem akarna menhelyet adni?

— Szegény ember, jöjjön csak; — felel a kérdett, vigaszképen. — A kályhában szépen pattog a tűz és az asztalon is lesz valami üdíteni való.

Az ismeretlen szívélyesen köszönte meg, a mit oly jó szívvél ajánlottak fel neki. Meleg italt ivott s azután a tűzhez ült és lankadtan telepedett le egy székre. A nő arcza tele volt mély reddéssel; ritka haja fehérebb volt a hónál, holdszálakhoz hasonlítottak.

Habár igen idős volt, mégis a fiatalságnak egy soha el nem hervadható vonásával bírt: a lelki fiatalság; rombolója, az idő, tehetetlen maradt.

Az utas a hideg, a rémület, a lankadtság folytán e meleg légkörben elálmosodott. E perczben kinyílt egy kis ajtó, melyet a szoba egyik sarkában alig lehetett meglátni!

Az utas fölveté szemeit s egy leánykát pillantott meg, fehér ruhában, hosszú, omló fürtökkel. Gyertyával kezében közeledett feléje. Arcza fehérebb volt, mint a havasi virág, mozgása könnyű és alakja finom, úgy, hogy árnyhoz hasonlított; inkább légi tünemény volt, semmint halandó teremtmény. Az Olympon Hebe, a Walhallában Iduna nem mulhatták volna felül szépségét. És e szépség nem volt kevésbé égi kifejezésű, mint bámulatra méltó. Ajkainak reszketése, fájdalmas kifejezése a föld leányára mutatott. És a ki, mint az utas is, teli csodálattal égi lénynek gondolta, azt csakhamar magához térítette volna szólása és könnyei. És mivel az égben nem sirnak, e leány egyszerű halandó volt, mely alá van vetve a föld szenvedéseinek. Hirtelen összetette kezeit, mintha imádkoznék és felkiáltott: „Miért raboltátok el tőlem, mondjátok, mondjátok, kegyetlen leányok, miért tettetek ki oly kimondhatatlan nyomornak? Oh, nagy fájdalom! Oh, én szerencsétlen! De talán ma van ama boldog nap, midőn az ígért beteljesül! És az, kitől a földön el voltam választva, egyesítve lesz velem az égben.

— Eonilla, Eonilla, hová mégy? Nem hallod a vihar sivitő szavát?

— Ki ez? — kérdé az utas, ki látta, hogy egy félrebeszélő örülttel van dolga, míg tekintetével kereste a leányka tündéri nyomait, ott, a hol eltűnt. — Talán unokája?

— Szeretetemnél fogva igen, de nem a természetnél fogva. Halottnak hitték, s öt éves korában elszakadt egy cigánycsapattól. Én felfogadtam, őriztem, neveltem. Férjem meghalt, meghaltak gyermekeim, unokáim. Isten őt adá kárpótlásul, agg korom vigasztalására. És én nagyon, nagyon szerettem! Olyan boldogok voltunk! És most...

— Most?

— Mindennek vége; a mosolyt sirás váltotta fel; az örömet keserűség, kétségbeesés.

— Szegény asszony!

Az agg nő merev tekintetet vetett a lobogó tűzre és a könyvek bőven omoltak alá redős arczán.

— Elvesztette az eszét, — mondá fojtott hangon.

— Elmeháborodott? — kiáltott az utas.

— Igen, uram. Ez Eonilla szerencsétlensége.

— Borzasztó! Ily fiatal, ily szép leány!

Az utas visszaidézte emlékébe a leány által kiejtett szavakat.

— Talán szerelem? — mormogá, kérdezvén az öreg.

Ez fejével igent intett. — Véghetetlen fájdalom... megrendítő eset... szeretett...

E perczben ismét kinyílt az ajtó s a szegény örült rohant be rajta. Hosszu fürtjei rendetlenül omlottak alá, melyeken a vizcseppek mint gyémántok csillogtak. Arcza le volt fátyolozva és kezeit tördelte.

— Nagyanyám, ők nem szenvedhetnek engem; mindig harcban állnak velem. És ő meg is szólított engem és hallottam, a mint könyörgött értem!... Oh, nagyanyám! — kiáltott fel, és zokogva borult térdre, fejét az öreg ölébe rejtve.

Ez felsohajtott, megsimogatta a lány lágy fürtjeit és a kor és szenvedés által elhalványult ajkai hosszú csókot nyomtak a leányka homlokára, mintha szeretetével ki akarta volna szivni a betegséget, mely oly vadul tépte meg ez ifju elmét. Az utas szomorú elmélkedésekbe merült.

Eonilla hirtelen fölemelte fejét s kezével a tűzre mutatott. — Látjátok, hogy pattog és sziszeg? Nézzétek a lángokat, hogy tündöklök, rózsaszinben, azurban aranyárgában... és mutatóujját titokszerűen tette ajkaira: — Tudod, mik ezek a tűzszikrák? Salamandrák, melyek a lég leányai után kiáltanak. Már alászállnak, érzem jöttüket!

— Ne gondolj rájuk, leánykám, kedves leánykám! — s hogy ez eszmétől elvonja, így szólt: — Mondj inkább egy mesét, Eonilla.

Ugy látszik, hogy az agg nő felszólítása megtetszett a leánynak, mert arczán a szomorú kifejezés mosolyra vált s mintha csak egy eszme ragadta volna meg:

— Igen, mondok egy történetet! — szólt.

— Egyet a szebbek közül, melyek apródokról és lovagokról, törpékről és gonosz szellemekről szólnak.

— Nem. Elmondom e hegyek szent aggastyánának történetét.

Azzal leült az anyóka lábaihoz, fejét kezére támasztá, egy perczig gondolkozóba esett, azután tekintetét az idegenre emelvén, mint a ki egy pontra erősen figyel, elkezdé:

Oh Istenem, Istenem, egyedül vagyok. Mint félek, egy gyermek siránkozék, arczát kezeinkbe rejtve. Oly ragyogó és világos hajfürtjei voltak, minők a napnak sugarai, arczszíne vetekedék a rozsáéval.

A földek, a tartományok, a városok el voltak hagyatva, borzasztó betegség pusztított az emberek között, senki sem kerülte a szerencsétlenséget; a kis nyomorult, ki otthonától mesz-

sze futott, át a mezőkön, erdőkön, rettegve, iszonyodva, sirva, kimondhatatlan rémületbe esett, annyi embernek és állatnak hulláját látván maga körül.

Egy nap valamely vadonban bolyongott, jajveszékléével töltvén el a léget, azután, hogy a fáradság erőt vett félelmén, elaludt a cserjék közt, egy kigyózó patak mellett.

Bekövetkezett aztán az éj, sötét, jótékony éj. Semmi sem mozdult, halálos csend uralkodott mindenütt.

A vizről, a nedves mezőkről fehéres, könnyű gőzök szálltak fel, az ég ködös volt. Egyszerre szél zendült, a felhők mozogni kezdtek, megsűrűdtek, nagy tömböket képezve, melyek a földre szálltak alá. Itt lenn a mezőn, a növényzet között, mely alatt a gyermek pihent, egyszerre lángocskák, azur tüznyelvecskék tűntek fel.

A ködök mindinkább ereszkednek, már megérintik a fák csucsait, zajlás és csattanások hallatszanak. És valóban finom, édes hangok suttoztak a légben: — Szegény fiucska, el van hagyatva! Lucidea hol van? Nem gondol már a teremtményre, a mely fölött születése óta annyi szeretettel örködött?

A felhők újra keverednek, ragyogó sziklák kelnek; a ködök közt a lég könnyed leányai lesznek láthatókká; nem érintik a földet, fölötte röpkednek, körülveszik az alvó fiucska, halk sohajokat hallatva.

Hirtelen csak feltűnik egyszerre a szép, szőke Lucidea és a nélkül hogy ajkát megnyitná, hogy fejét meghajtaná, karjaiba veszi a fiút és gyöngéden, gyöngéden viszi a levegőben, a lég leányainak nagy kíséretében. Végre leteszi terhét az aranyhegy lábán, egy hegnyílásban, hol télen-nyáron egyformán szelid az idő. Atlátszó csermely folydogál ott és a rét finom bársonyos fűszőnyeggel van beborítva.

A gyermek fölébred és meglepetve tekint körül. Virgoncz házi állatoktól látta magát környezve; egy szép kecske tejével táplálta, s a környék a gyümölcs minden nemével ellátta. A lég leányai pedig messze földről elültetés végett elhozták a havasi virágok, a ragyogó rodendronok, a szép violák és még szebb harangvirágok magvait.

Lucidea és testvérei lejöttek az égből a napsugarakon, és derék kertészek kísérték, hogy megnépesítsék a földet. Éjszaka, a hold világánál, a lég leányai körben lejtettek, hogy a szeretett fiucska mulattassák. Midőn már besötétedett és a fiu aludt, belopódtak a barlangba és fölvirágozták homlokát, mintha pótolni akarnák a szülei szeretet gyöngéd csókjait. Édes és szép álmai voltak ilyenkor, s midőn fölébredt, boldogabb volt, mint valaha. Növekedett testben és szépségben, tiszta lélekben és paradicsomi angyalhoz hasonlóan.

A gyermekéveket lassankint az ifjuság követte. Egy napon a kedves Lucidea és testvérei a fiút megváltozva találták, hü kuttyája, a jó kecske, a madarak, a virágok nem gyönyörködtek többé. S fejét szomorúan hajtá le. A lég leányai, látván védenczük szomorúságát, gondolkozóba estek.

— Ifju, — kezdé Lucidea, — mi bajod?

A fiu nem felelt.

(Vége köv.)

Török háztartás.

Erődi Bélától.

(Vége.)

A férfiak és felserdült ifjak külön étkeznek a szelamlukban (a férfi lakosztályban); a nők leányaikkal szintén külön a ha-

remben. Evés előtt elmondják a biszmillah (az isten nevében); ebéd után „elhamdul illahi teali“ (Köszönet a nagy istennek) főhászszaal felkelnek. Ebéd előtt és ebéd után az inasok körben állnak az ibrikkel és meleg vizet öntenek a vendégek ujjaira, kik szapannal mossák ujjait és arcukat.

Az asztal eredeti török szokás szerint áll: egy alacsony kis asztalból, melyre egy sárgaréz tálat helyeznek, s e körül a szőnyegre szoktak a vendégek kuporodni. Minden vendég elé egy csikosan himzett fehér kendő van helyezve, melyet a török evés közben bal vállára szokott tenni, s asztalkendőül szolgál. A teríték áll egy frissen sült lepényből, mely apró darabokra van metélve; ez a török kenyere, miután a Korán csak a frissen sült, kovásztalan kenyeret rendeli a hívők táplálására; a napokig állott kenyeret csak akkor eszi meg a török, ha más kenyeret nem kap. E lepény-kenyér mellett az evőeszközt egy árva kánál képviseli; kés és villa számüzve van, miután minden étel felvágott állapotban kerül az asztalhoz, úgy, hogy a kés és villa feleslegessé válik.

Az ételek rendét valami levesféle hig étel nyitja meg; a huslevest és utána a marhahúst a török asztalon soha sem találjuk. Ez a török leves rendesen tarhonya szokott lenni, s törökül is tarhonának neveztetik. Ezután jönnek a különféle zöldségek, melyekből a törökök sokkal nagyobb választékkal birnak, mint mi magyarok. A hüvelyes veteményeknek egy kitűnő faja van Törökországban, melynek neve b a m i a, s finomságra a babot és borsót jóval felülmulja. Ennek, valamint az előbbi két hüvelyes veteménynek készítmódját a törökök igen jól értik. A főzelékek sorában meg kell emlitenem a töltött paradicsomot, a patlidsant, mely nálunk szintén ismeretlen, az articsókát (enginár), melyet hidegen olajban, vagy főzelék gyanánt elkészítve, hoznak asztalra. A töknek kétféle fajtája ismeretes, az egyik szakiz kabak, a másik jerli kabak név alatt, mindkettőt vagdalt hussal és rizsszel töltve szokták elkészíteni. A töltött káposzta (szarma) készítmódja sokban hasonlít a miénkhez; de legkedvencebb ételneme a töröknek a zöldségek sorából az ugynevezett d o l m a, (töltelék), mely nem más, mint ifju szőlőlevél, megtöltve vagdalt hussal és rizsszel. Mikor a törökök valahová kirándulnak s ételnemüt visznek magukkal, a hideg dolma elmaradhatlan. A zöldségekből két-háromféle is megfordul egy ebéd alatt a török asztalon; készítésénél a paradicsom ritkán marad el, ez ad a zöldségnek kellemes savanyu izt, és sokszor az ecetet pótolja, mit a török nem igen szeret az ételekben. A husneműek közül nagy kedvelője a juhhusnak és a szárnyasoknak. A juhhus szolgáltatja egyszersmind zsiradékát is. A török juh (kojun) azonban sokkal nemesebb a miénkénél, és zsiradéka is élvezhetőbb a miénkénél. Különben a szokatlan szájjiz nem egy hamar barátkozik meg e sajtáságos izű zsiradékkal. A juhust darabokra vagdalva, megolvasztják és a zsirt a kisült hussal együtt tömlőben öntve szokták megőrizni. Ennek neve kaurma. A juhust majd rántva, párolva, főzve és sok másféle alakban szokták készíteni. Legszokottabb készítmódja azonban apróra vagdalva nyársan megsütve; ez az ugynevezett sis-kebab (nyárson sült), melyet a pilavra szoktak hinteni, s a törökök nemzeti ételét képezi. Másik faja a tás kebab (kavics sült) apró darabokban megpörköelve hasonlít az erdélyi tokányhoz; a jahni pedig egészen olyan, mint a mi pörköltünk. A kizartma nagyobb darabokban párolt hus. Egyik szintén igen szokott készítmód, a vagdalt hust fűszerekkel és hagymával vegyítve, gombócokba gyurva elkészíteni, ezt törökül köftének hívják, ha kerek alakja van, és külbasztinak, ha hosszukás kolbász alakja van. Ez utóbbit is készítik, de csak juh- és kecskehusból s törökül szudsuknak hívják. A juh és

kecskehust napon szárítva szokták hosszabb időre eltenni, ép úgy, mint nálunk a füstölt hust. A préselt megszáritott juh- és kecskehust pasztirmának nevezik.

A tézstanemüeknek a török rendkívül nagy barátja, s ezek iránt különös szájzettel bir. Szereti a tejben főtt rizst, (malebi) s ezt sokféle módon szokta készíteni. Legkedvesebb a tyukhus-extractummal készített: ezt a főzés után megkeményítik s czukorral, szörppel és rózsavizzel meghintve és leöntve, a napnak bármely részében szokták élvezni. Különbö a török minden tézstanemüt szörppel leöntve szeret; leghasználtabb a szőlőszörp (pekmez). Valódi török étel és török izlés szerint készítik nálunk is a párolt metéltet, mandulával és malozsával, csak hogy a töröknél ha elkészült, fahéjjal, rózsavizzel, ez elmaradhatlan fűszerrel, és pekmezzel szokták leönteni. Ezt az ételnemüt tel kadaifnak nevezik, megkülönböztetésül az ekvek kadaiftól, melyet egyszeri megizelés után alig volnánk képesek megszeretni. Készül pedig az eknek kadaif, — mint már neve is mutatja — kenyérből, melyet szörpben felolvasztanak és különféle fűszerekkel vegyítve, gelatinnal megtömörítnek. Midőn lepényalakú és kisujjni vastagságúvá szétnyomták, egy napig állni hagyják, mialatt többször leöntik pekmezzel. A készitménynek barna színe van s a legemelygősebb édes íze. De ezt az ételnemüt nem csak magában eszik, hanem tejfölgöndört készítenek hozzá s azzal vegyítve, az ebéd végén esznek belőle egy-két falatot. Többet alig lehet belőle fogyasztani, miután felette pikáns ízü. A törökök különösen ramazankor szokták ez ételnemüt készíteni, mikor a nappali böjt után mindenféle pikáns és ingerlő ételekben akarnak kárpótlást keresni. Minthogy az ekvek kadaif készítése igen nagy vigyázatot és sok időt igényel, rendesen készen szokták venni a kadaif készítőktől. Ára nagyon drága, de azért a legszegényebb török is összekuporgat annyi garast, hogy ramazankor kadaifot vehessen családjának. A török tézstanemüek közül még csak egy-kettőt fogok megemlíteni, miután szakácskönyvvé nőné ki magát cikkem, ha minden tézstanemüt felsorolnék. Szintén kedvelt tézstanemü a szörprétes, mit a sütők, különösen pedig a helvakészítők árulnak. Száz rétü szokott lenni a legfinomabb, s mindannak daczára alig egy ujjnyi vastagságú. Készítését illetőleg annyit tudok, hogy a finomra terített tézstarétegeket külön-külön egymás után rakják össze, miután minden réteget szörppel leöntöttek. A szörpben ázott rétest ebben is sütik meg, s dülényes koczka alakban metélik darabkákra. Ennek egyik fajtája a háromszög rétes, melyet görögül trigonának neveznek, s a görög czukrárszok mesterművei közé tartozik.

Azt hiszem, ezen ételek felsorolásából már elég is volt mutatványul a török konyha megismertetésére; még csak a törökök nemzeti ételéről, a pilavról és egy pár csemegéről kell említést tennem. A piláv nem más, mint rizs-étel; de készítés módja különböző. Egyik módja, az ugynevezett tauk piláv, (tyukrizs) úgy készül, hogy a serpenyőbe egy réteg rizst, e fölé aprított tyukhust, malozsát, reszelt sárgarépát raknak, s vajjal leöntik; e fölé újra egy réteg áztatott rizs és az elébb említett malozsa és sárgarépa hintetik. A serpenyő azután elzáratik és gyenge tűzön megpároltatik. Ugyanezt juhussal is szokták készíteni, s akkor kojupilávnak hívják; de nem oly finom, mint a tyukpiláv. Második módja a készítésnek, hogy a rizset vízben megfőzik, s azután vajjal leöntve, rövid ideig párolják; ehez különféle fűszereket, rendesen sáfrányt is szoktak adni, a mi sárgára festi színét. A piláv minden ebédnél szerepel, ez elmaradhatlan minden török asztalnál. Rendszerint kusluk, vagy délebedkor is megfordul az asztalon, csak hogy ilyenkor nem magában, hanem hideg aludt tejjel (jourt), melyet a törökök juholtóval altatnak

meg. Ez az étel egyike a legkedveltebbeknek, s török városokban; reggeltől estig, de leginkább a délutáni órákban legtöbbet lehet hallani a jourtesi (aludtej-árus) hangját, a mint kaimakli jourt-ot (tejfölös aludttejet, kínál. A törökök rendkívül találékonyak és ügyesek az aszalt gyümölcsök és savanyított zöldségek elrakásában. A tursi (savanyított zöldség) nagyon otthonos a török háznál, mert nemcsak ételekhez, hanem pálinkázáskor is használják. Savanyított ugorka, bab, sárgarépa, paradicsom, petrezselyem-gyökér, bainia, patlidsan, veresrépa (czékla) levél és ki tudja, mi minden van a török éléskamrában.

Az evés módját jóformán ismerjük; csak annyit kell róla megemlítenem, hogy az ételek csak igen kis adagban, jobbra kis bádogszelenczékben és mindig hidegen jönnek az asztalra. Azért nem csoda, ha 10–15-féle ételt esznek egy ebédnél, mert alig ettek egy-két falatot valamely ételből, a háttérben várakozó cseléd már elviszi a tálat, vagy jobban mondva: tányért. E tányérből mindenki jobb kezének három ujjával veszi ki az ételt, oly formán, hogy egy darabka kenyeret fog mutató- és középujja közé s hüvelykujjával e darabka kenyérre kaparitja az ételt. A balkéznek ebédközben semmi teendője sincs, hanem az asztal alatt, a bal lábán nyugszik. Bal kézzel enni nagy illetlenség, hogy miért, azt magyarázat nélkül hagyom.

Ebéd közben csak vizet szabad inni, a bort a Korán szigorúan tiltja, mondván: „Oh igaz hívők, tudjátok meg, hogy a bor, játék, képszobrok, a gyalázat és Sátán eszközei; tartozkodjatok hát tőle saját üdvötökért. A sötétség szelleme bor és játék által gyűlölséget és ellenségeskedést támaszt közöttetek. Tartozkodjatok tehát tőle.“ — „A ki bort iszik, hasonló ahhoz, a ki bálványt imád.“ — „Azon perczen, midőn az ember ilyen pohár italt kezébe vesz, minden földi és égi angyalok átka éri őt.“

A mohammedánok, és különösen a törökök, nem nagyon rettegik az égi angyalokat, mert mindenféle furfangot felhasználnak e parancs kijátszására. A főtt bort nem tartják tiltottnak, miután arról nem szól a Korán, ugy szintén a sört (árpa szu) és a pálinkát (raki) sem. Napjainkban nyíltan iszszák a bort és senkinek sem jut eszébe, kérdőre vonni őket a tilalom áthágásaért.

Legnagyobb kedvelői a pálinkának, melyhez egy-egy szemerke maszticzt (szakiz) adnak s ettől igen finom ízt nyer a pálinka. Vizzel vegyítve, hamvas szint nyer, mint az absynth és egy-két pohárka felhörpintése e nedvből ebéd előtt, rendes szokásuk a törököknek. A rózsaszín kedv, mi ezzel az itallal jár, törökül kejfnek neveztetik.

Ebéd után fekete kávé és csibuk vagy nárgilé járja. A török kávéfőzés módjáról is meg kell emlékezni. A barnára pirított kávé a finom őrlőn megdarálják; nagy kávéházakban megtörik, átszítálgják, hogy finom lisztiángthoz hasonló finomságú lesz. Az így őrlött vagy szítált kávé adagonkint, illetőleg csészénkint külön főzik. A mindig parázson álló forró vízből egy rézibriket megtöltenek, ebbe egy kávé-kanálnyi kávé és ugyanannyi török czukrot tesznek, ha a kávé czukrosan akarják készíteni. Az ibriket a parázsbá teszik, s ez egy perc alatt felforr, mikor is visszahúzzák s még egyszer visszateszik, míg a kávé habzani kezd, akkor aztán csészébe öntve felhordják. Hogy az alja gyorsan leülepedjék, egy csepp vizet szoktak beleönteni, s a sűrű seprő a csésze alján marad, míg a tiszta kávé felhörpentik az utolsó cseppig, a nélkül, hogy az alja felzavarodnék. Tehát téves nézet nálunk az, hogy a török a kávé seprejével együtt megiszszá.

Egy hét története.

Szeptemberho 16-dikán.

Semmi ujság, sem a fővárosban, sem az országban, de olyan a lelkem, mint mikor a vándor a végtelen sivatagon a fejedelmi pálmát megpillantja, a kristálytisza forrással alatta; mint mikor a lélek a hosszú élet szenvedései után az első szerelem menyországára visszagondol; nem történt semmi, de megjelentek Petőfi összes költeményei — van-e magyar nő, kinek szive édes öröme nem dobban e szóra? Ujra alászállt hozzánk az a nagy költő, ujra megzendíté lantját, azt a csudabájós lantot, a mely mintha Hadur kardjából és a magyarok istenének két szeme világából volna. Akár hová nézek, akár merre járok, a lég megtelik valami bűbájjal, a minek nem tudok nevet adni; azt hiszem, hogy sugár, és csupa illat; azt hiszem, hogy virág, és csupa zengemény; azt hiszem, hogy madár, és megittasít; azt hiszem, hogy bor, és megfényesíti lelkemet, és a végén látom, hogy saját szivemből áradoz és fölemeli lekemet oly magasra, a honnan végig beláthatni a magyar élet végtelenségét, messze, messze, tul azon, a honnan a hetimogerek először utra keltek, egész el, a legkésőbb századokig, a hol a nagy Magyarországgal való édes álom édes valóság, és minden, a mit látok, a milyen szivet-lelket megragadó szép, olyan igazán magyar is; a föld, a melyet lábbal taposunk, egyetlen porszem belőle sem olyan, mint más haza földje; fejem fölött az ég mennyire egészen más a többi világ égi boltozatjánál! Csak a napot ha veszszük, hát terem-e másutt olyan buzát? és a tüzet, a mi borainkban, és a lángot, a mi sziveinkben, van-e olyan több a világon? És épen olyanok a csillagok és ez mind évszázadokig itt volt szemünk előtt, és nem láttuk; szivünkben, és nem tudtuk; csak mióta ő járt közöttünk, vetették le fátyolukat; mint a lány, mikor az ő egyetlenjét megpillantja, ugy omlottak keblére és lettek neki övéi, mint a hogy ő nekik öveik volt vére hullásáig, szive szakadtáig. Övé volt a virág, mert a mikor ő ki a mezőre ballagott, oh, hogy tudta, melyik mit érez és álmodik; és az erdőzugás és a róna puszta szózatoss csendje, a hegy és a völgy, a folyam és a patak, mindnyájának elmondta ő szive verését, lelke fakadását, mindegyiknek a maga nótáján, a hogy azt világteremtés óta álmaiban hallotta, és mire fölébredt, mindig elfeledte, és hát még az emberekét! egyformán a szegény kunyhóban és a fényes palotában bele nézett a lány szemébe, és elmondta neki, mit érez, és a mit mondott, az mind dal volt; a hány sziv, annyiféle a szerelme, mindegyiknek más a ragyogása és mindegyiknek ő értette ragyogását; megértette, dalba fűzte és azóta a szerető sziv nem a csillagától kérde, hogy fejtse meg neki édes-kinos álmát; nincsen az a csillag, a mely ezt jobban tudná ennél az egy könyvnél; mind megvan abban irva, a mit valaha boldog avagy boldogtalan magyar sziv érzett, avagy érezni fog jövőre, lángoló fényesen, hiven és örökre, a milyen szerelemből a csillagok válnak; és ép ugy a szeretet, minden iránt, a mi a szivet megszenteli, és az undor és megvetés, minden ellen, a mi foltot vet az istenre az emberben; a hogy ő a szüléjét szereti! ugy csüng rajta, mint a gyümölcs a fán; és a hajlékot, a melyben született, a milyen kised, egy egész világot foglal magába neki, a gyermeki szent szeretet világát; és a szülei hajlékon tul a kicsi helységet, az egyszerű em-

bereket, hogy mutatja fel nekik szivük fenekén az eget; és onnan tul az összes emberiséget, hogy lesz fölfelé törve, a férfiból heros, a nőből angyal, és viszont, alásülyedve, az egyikből fenevad, a másiktól szörnyeteg — és mindnyája felett a hazát! Ugy mondják, hogy meghalt a hazáért, nem is kivánt magának más halált, és hány embernek volt hasonló kívánsága, de csak az övé lett meghallgatva. Nem is ugy, hogy meghalt, hanem ugy, hogy elveszett a haza és vele együtt ő is, senki sem tudja, mi történt vele, egyszerre csak sehol sem volt, épen ugy, mint a hogy megjelent; az is tüneményes volt: a mig lantja meg nem szólalt, volt is, nem is; az iskolában nem volt maradása, hányódott-vetődött, lett belőle katona, vándorszínész, satnya képen elevenen ült a halál — egyszerre megzendül szivében a költészet, és egyszeriben el van változva, feje tele méltósággal, szive tele lánggal, egész országnak édes öröme telik benne, szava az egekig ér föl, szemlátomást más ember áll előttünk, nem is ember: félisten, ilyen lénynek nem lehet ugy meghalni, mint más Isten teremtésének; nem is halt meg, hanem eltűnt; elhozta nekünk a magyar lélek szentírását, a magyar Könyvek könyvét, a mely első betűjétől fogva utóóig tele van idvezítő malasztal, jövendőmondó fényességgel, és azután eltűnt, tanuságaul annak, hogy minden szava épugy be fog teljesedni, mint az az egyik, a legbámulatosbik. Mit az olaszok Petrarcaja, az angolok Shakespeareje? Ezek lángelmék, ihletett lelkük előtt megnyiltak a szivek, és ők megirták azt; de a ki előtt egy nemzet szive megnyilik, az látnok és az a jövőbe is tud látni; ilyen látnokunk nekünk Petőfi, kinek szentírását ezuttal vette a nemzet hamisítatlanul és lehető teljességben.

Nagy, hazafiu szolgálatot tett az Athenaeum e könyvvel, mennyi gond és utánjárassal! Még 1868-ban bizta meg Greguss Ágostot a mi egyetlen Petőfink összes műveinek összeállításával és e hangyaszorgalmu tudósunk csak hat év mulva készülhetett el a munkával, annyifelé voltak e drága kincsek lapokban elszórva, hibásan közölve, kéziratban duggatva; tömérdek e szent ereklyék száma; mindössze hat évig volt Petőfi köztünk, 1843-tól 1849-ig, és több dal maradt utána egymagán, mint a többi valamennyi század után összesen; ez is mutatja, hogy csupa költészet volt; a mi más halandónál a szó, az volt nála a dal, és ezek most — négy hiján — mind együtt vannak, és most már semmi akadály sincs arra nézve, hogy a mi egyetlen Petőfink lelke, a melyet minden gyermeknek apja-anya után ugy kell eltanulnia, mint az imádságot, hogy maga se tudja, miként — minden, de minden magyar házat diszitsen.

De mégis, — van egy hiánya, és pedig nagy: a könyv ára t i z e n h a t forint; nem drága annak, a ki birja, mert egyszerű fényesen van kiállitva; gyönyörű papir, gyönyörű nyomás, gyönyörű kötés, azonkivül hatvanon felül kép, legelső művészeinktől, Székely Bertalan, Lotz, Keleti Gusztáv, Jankó, Greguss János rajzai; tehát külsejére nézve is valódi diszmű ez a szentírás, és ehez képest egyáltalában nem drága: az tehát, a ki egy diszműért 16 forintot bir adni, meg is fogja magának szerezni e könyvet és imádkozni fog belőle; de mit

csináljon az, a kinek nincs módja tizenhat forintot adni egy könyvért? Nélkülözze? Legyen még tovább is Petőfi nélkül, most, mikor ő egész teljességében újra megjelent a nemzetnek?

Sokkal jobban ismerem az Athenaeum vezérférfiainak hazafiui lelkét, semhogy egy perczig is kételkedhetném benne, hogy be nem várva e mostani kiadás elkeltét, azonnal, egy perczig sem késve, olcsó kiadást rendeznek belőle, és pedig olyan olcsót, hogy mint a Bibliát, a legegyszerűbb gazda ember is minden megérőltetés nélkül megszerezhesse. Épen azért, mert kimondhatlan nagy az érdem, a mit az Athenaeum e nagy munka összeállítása és kiadása által magának szerzett, bizonyára nem fog fele uton megállni, hanem kiad egy Petőfit olyan olcsón, mint a Bibliát. Nem egy társulat, és nem egy osztály, hanem az egész nemzet örökkévaló költője Petőfi, a napvilágot pedig nem szabad elzárni, és a mindennapi imádság nem lehet üzérkedés tárgya. Még ha semmi haszna se volna is az ilyen kiadásból, gazdag kamatokat hoz az neki, a költészet a legjobb lélektoborzó.

Mert a lelki világban ugyanazon rendszer uralkodik, a mi az anyagi világban; a hol nincsen verőfényes napvilág az égen, ott a föld is csak szomorú virágokat terem, satnya tengés ott az élet, és hasonlóan az emberek, és a mi az anyagi világon a nap, az a lelki világon a költészet; a hogy a költészet kivész a lelkekből, nincsen ott sem haladás, sem gyarapodás, sem igazi vidámság, sem igazi boldogság, mert hiányzik belőle a belső világosság, a mi az öröm rózsáit fakasztja, és a felső erő, a mi kedvet ad a munkára és áldásként befényesíti. A költészetből magából, igaz, nem él meg az ember, a tudomány és munka termik meg a jólétet; de költészet nélkül nincsen sem tudomány, sem munka; a paraszt a mezőn, a legerősebb munkában édesdeden dalolgat és elfelejti fáradságát, ez az ő költészete; neki ez elég, de nekünk, a kik testet-lelket szeretünk adni érzéseinknek, csak ugy lehetséges az, ha költőink lelkét már kicsi korukban beleoltjuk a gyermekek szívébe, épen ugy, mint az imádságot, hogy mikor nem is tudják, akkor is ez zengjen és csengjen körülötte, akkor tanulni is, dolgozni is örömeztőbb esik nekik, épen ugy, mint a hogy az idősek, apa, anya, szegény, gazdag örömet viselik az élet terhes gondjait és soha sem roskadnak le alatta, ha tiszta tudatával vannak ama magasabb czélokknak, a miért napról-napra fáradoznak és szenvednek.

A költői művek után mindjárt következnek — a naptárak. Ez ugyan kissé furcsán hangzik, tekintve, hogy mit adtak eddig ezekben, de erről sem ők, sem a szegény nép nem tehet; ez, meg a mi nyomtatványt a bucsukon árulnak, jóformán az egyetlen, a mivel az alsó néposztályok éven át lelküket táplálják. A minap alkalmam volt beletekintgetni egy bucsubeli literatúrába, és a szívem megesett rajta, de az eddigi „kalendariumok“ sem voltak sokkal különbek; most a derék Franklin-társulat, melynek máris szép érdemei vannak jó irodalmi művek terjesztése körül, vette kezébe ez ügyet, és az általa kiadott naptárak már az idén is nagyobb gonddal vannak szerkesztve az eddigieknél, habár a „Lidércz naptár“-nak létjogát is tagadni bátorkodom. Több világosság, minél több világosság és igazi vallásosság és igaz erkölcs, ez kell a mi eleven eszű, jó vérű népünknek, nem pedig lidércz és csudás tünemény. Annál nagyobb elismeréssel szólhatunk a Beniczky Irma által szerkesztett: „Magyar nők naptára“-ról, ez eddig is hasznos tanácsadója volt a magyar hölgyeknek, az idei pedig különös gonddal van összeállítva, és csak 60 kr. az ára.

És arról is megvagyok győződve, hogy a derék társulat jövőre a naptárak czimére is gondot fog fordítani és kegyelettel fog viseltetni olyan nevek iránt, melyek vezéricsillagokként tündökölnék a nemzet szívében. A „vásár“ sokat engedhet ma-

gának a mai fogalmak szerint, az isten házában azonban maga Krisztus, a ki pedig maga volt a türelmesség, sem tűrhette a kufárokat.

Végre jó szívvvel ajánlhatom a Dolinay Gyula által szerkesztett „Hasznos mulattató“ czimű ifjúsági vállalatot is. Épen most jelent meg a második évfolyam 6-dik füzeté; a mint megkaptam, megbírálás végett átadtam a legilletékesebb szakembernek, — egy hat éves kis gyermeknek, ez le sem tette elébb, a mig csak utósó betűig el nem olvasta; azután — magam olvastam el, és magam is gyönyörrel. Egészen a gyermek-léleknek való olvasmány ez: könnyű és vonzó, a kised aranyos képzeletéhez alkalmazva és mégis czélzatos, helyes, jó iránynyal. Harminczkét kis füzet jelen meg belőle évenként; előfizetési díja 6 forint.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Király ő Felsége) mult szerdán érkezett fővárosunkba, egy órával később, mint sajtólag megállapítva volt. Nagyszámu kíséret jött vele.

** (Jótekonyság.) Király ő Felsége Tata város szegényei részére 600 frtot, ötszáz forintot pedig a dévényi katolikus iskola építésére adott. — A b a l a t o n - f ü r e d i „Szeretetház“-ra egy budapesti ügyvéd névtelenül 500 frtot ajándékozott.

** (Rózsás napló.) Seyfried József, ügyvéd s budai törvényszéki jegyző, eljegyezte Andaházi Mari kisasszonyt Závadkáról, Gömörmegyéből. — Tafferner Béla, a sümeghi reáltanoda rajztanára, e hó 29-dikén vezeti oltárhoz Schrotta Mariska kisasszonyt — Csepen közelébb Parragh Antal alsó-dabasi földbirtokos tartá esküvőjét Thaly Erzsébet kisasszonnyal, Thaly Dénes földbirtokos kedves leányával. — Középfalván (Belsőszolnok vármegye) e hó 10-dikén vezette oltárhoz gróf Bethlen Aurel (az 1851-ben elhalt „nagy“ Bethlen János legifjabb fia,) Földvári József, Kővárvidék főkapitányának, és neje, gróf Haller Klárának leányát. — Deésen e napokban volt Patay Viktor mérnök és Kremer Katinka kisasszony esküvéje. — Dobsa Lajos irótársunk, országos képviselő, Berczelten, Nógrádmegyében mult csütörtökön tartotta esküvőjét Géczy Gizella urhölgygyel. Az új házaspár még aznap külföldre utazott. — Zombolyán mult hétfőn Bátor Gábor jászberényi ügyvéd fényes ünnepélyességgel vezette oltárhoz Hekler Emma kisasszonyt. — Péczelen e hó 10-dikén volt Deszath Géza kiskomáromi gazdatiszt esküvéje Bohuniczky Amália kisasszonnyal. — Kassán Földváry Béla fiatal s közkedvességű orvos közelébb vezette oltárhoz a bájos szeghi Kis Mária urnót. — Halason e hó 6-dikén volt ifjabb Friedrich Alajos ügyvéd esküvéje Péter Ilonka kisasszonnyal, Péter Miklós kedves leányával. — Conte Triantsini császári kir. főhadnagy e hó 15-dikén vezette oltárhoz Kolozsvártt Nagy Elek, nyugalmazott miniszteri tanácsos leányát. — Aradon e hó 15-dikén vezette oltárhoz Bogdánffy G. ügyvéd leányát, Mariskát Szeberényi István békés-csabai ügyvéd.

** (Az országos nőiparegylet) tanodájában a beiratások az egylet helyiségében (Üllői ut 1. sz. 2. emelet) már megkezdődtek. Felvétetik minden a teljes elemi osztályt bevégzett, legalább 12 éves leány. Tandij havonként 2 frt, azonban egyeseket az igazgatóság a tandij fizetése alól felmenthet. Az alsóbb osztályokban kiválóan elméleti tárgyakat, rajzot s kézimunkát tanítanak, a felnőttek számára azonban külön tanfolyamokat is nyitnak az egyes iparágak s szakismeretek elsajátítása végett. Iskolai bizonyítvánnyal nem bíró leányoknak felvételi vizsgát

kell tenniök. Ez intézet a legszebb s leghasznosabb irányú tanintézetek közé tartozik s ezért ohajtandó, hogy a közönség melegen felkarolja. A vidéki növendékek számára benlakást az egylet még nem adhat, azonban a városban való ellátásukról lehetőleg gondoskodni fog.

** (A budapesti református felső leányiskola,) megválva Kalocsa Róza leánynöveldejétől, ez évi október 1-sejétől kezdve szénatér 6-dik sz. a református egyház épületében leend. Beiratások ugyanott e hó 20-dikán kezdődnek és tartanak október 15-dikéig, bezárólag. Ugy szintén Kalocsa Róza leánynöveldejében is, országut 39. sz., a beiratások kezdődnek szeptember 20-dikán. Növendékek fölvetetnek egész ellátásra, félkosztra, vagy csak bejárókul. Intézeti programok a szülék rendelkezésére állnak.

** (A honvédménház) bizottsága újra felhívja a haza nemeselekkü fiait és leányait, hogy ez intézetre, melyre eddig a remélt huszonnégyezer forintnyi adakozás helyett alig hatezer forint lett biztosítva, s melyben jelenleg 32 rokkant honvédet látnak el, tovább is adakozni kegyeskedjenek, pénzt, vagy bizonyos mennyiségű élelmi szert: főzeléket, füstölt húst, czukrot, kávé, sat.

** (A Margitsziget és császárfürdő) tetemes versenyt csinálnak a fővárosi vendégfogadóknak; számos idegen, kik néhány napi időzésre Budapestre jönnek, az ottani vendégfogadóba szállnak, hol most az árak tetemesen leszállítottak; a Margitszigeten tíz krajczárért passe-partout jegyeket is kapnak, melyek birtokosai napjában annyiszor használhatják a helyi gőzöket, a hányszor akarják.

** (Fodor Eulália kisasszony) felsőbb nőnevelőintézetében (budavár, uri utca 71-dik szám) e napokban kezdődtek az új beiratások, és azon szép eredmény folytán, melyet a jeles igazgatónő eddig is növendékeinek alapos kiképeztetése körül fel tud mutatni, jó lélekkel ajánlhatjuk ez intézetet a t. szüléknek. A mellett az intézet helyisége — az egészséges fekvésű várban, és — mint halljuk — a mérsekelt tan- és ellátási díj is felette ajánlják ez intézetet. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a t. igazgatónő.

** (Hubenay József fűszerkereskedése) — már a név is mutatja, hogy magyar üzlet — minden tekintetben megérdemli a közönség bizalmát. Üzletének nagy kiterjedése mellett a czikkekek valódisága, finomsága, valamint az árak jutányossága és pontos kiszolgálás kiváló tulajdonságai ezen kereskedésnek, melyre nézve hirdetési rovatunk bővebb utmutatással szolgál.

** (A magyar nemzeti muzeum) számára a múlt augusztushóban ajándékozás, vétel és csere útján a következő tárgyak szereztettek be: Hivatalos küldemények: 216. Csere útján szereztetett 41 kézirat. A nemzeti muzeum költségén megvétetett: 2315 kézirat és 2084 nyomtatvány. Kötelességi példány 64 küldetett be. A régiségtár összesen 32 tárgygyal gyarapodott. A képtár számára Lotz Károlynak „Gulya a Tiszánál“ című olajfestménye vétetett meg. A nemzeti muzeum látogatása augusztushóban a következő: A könyvtári olvasdában 56 kéziratot és 1738 nyomtatványt használt 703, a régiségtárt látogatta 8281, a képtárt 12,554, a természet- és néprajzi tárt 18,626, összesen 40,164 személy.

** (A népkönyha) felállítására jelenleg a fővárosi letéti pénztárban 32,391 frtra rugó alap van együtt. E népkönyha számára 1868-ban 22,000 frton meg akarták venni a bodzafa- és sertéskereskedő-utcák sarkán levő Müller-féle házat; a szerződés körülbelől meg is volt kötve, csak a közgyűlés jóváhagyása kellett még. De egy volt városi képviselő, kit azóta a vá-

lasztók már elejtettek, addig ármánykodott, míg az akkori közgyűlés csakugyan elejtette e tervet. Nemsokára reá 120,000 frton, most a „krach“ után pedig 80,000 frton kelt el ama ház.

** (Egy új czimkórság) kezd a vidéken mindinkább terjedni. Külföldi világszalók ugyanis néhány hét óta járják a kisebb vidéki városokat s doktor-diplomákat árulnak jutányos áron a német, amerikai és dán egyetemekről. És a vidéki közönség bizonyos része nagyban kap az alkalmon: olcsó pénzért doktori czimhez juthatni, azon hiszemben, hogy ezt is pénzen lehet vásárolni s egész sereg borbély, szatócs, fényképész stb. doktornak tétette meg magát. A budapesti egyetem, melyet e körülményre már régebben figyelmeztettek, a miniszteriumhoz fordult e szédelgés betiltása végett!

** (A nemzeti színház) körüli építkezések nem fognak az idén bevégeztetni. A homlokzat, az előcsarnok és a karzati új lépcsőzet (a karzatnak 4 lépcsője lesz) teljes elkészítése a jövő évi szünidőre marad. A jegyváltás körül új intézkedések fognak hozatni, ugyanis a pénztár előtt ott uralkodott tolongás megszüntetése czéljából vaskorlátok fognak alkalmaztatni, mint ez Párisban van, hogy így a közönség sorban juthasson a pénztárhoz. A szellőztetési készülék megváltoztatása is csak a jövő nyáron remélhető. Az emeletben az előcsarnok felett egy másik csarnok lesz, melyben kitűnő színészek szobrai fognak felállítatni.

** (A lipótmezei országos tébolydában) a múlt hóban 566 egyén volt orvosi gyógykezelés alatt. E létszámból 18 férfi és 14 nő mint meggyógyult elbocsáttatott, 6 férfi és 4 nő meghalt, további gyógykezelés alatt maradt tehát 524 egyén, és pedig 267 férfi és 257 nő. Az intézet megnyitása, 1868. decz. 6-ika óta f. évi augusztus végeig egészben 1779 egyén, és pedig 1028 férfi és 751 nő vétetett fel; ezek közül mint teljesen meggyógyult elbocsáttatott 841 egyén, és pedig 472 férfi és 369 nő; meghalt 414 egyén, és pedig 289 férfi és 125 nő. A többi 524, mint fent megemlített, még az intézetben van. E kimutatásból kitűnik, hogy a felvett betegek majdnem fele része mint teljesen meggyógyult adatott vissza családjának.

** (Orgona hangverseny.) A jövő hó elején Lohr János ismert zongorajátzó megint fog egy orgona-hangversenyt rendezni valamelyik katolikus templomban, felében egyházi czélra. Lohr, ki évek előtt Londonban is kitűnt, tavaly a józsefvárosi templomban nagy közönség előtt jelentékeny sikerrel mutatá be művészetét. Közelébb utazást tett s múlt hó 29-én a gmundeni templomban játszott, midőn Erzsébet főhercegnő és a két hannoverai hercegnő is hallgatták előadását. Pesti hangversenyének műsorában lesznek Liszt Dante-symphoniájának egy része s Bach Sebestyén A-moll fugája és gyönyörű D-moll „toccata“-ja is.

** (A nemzeti színházban) Hauck Minnie folyvást aratja a babérokat. Kiváló tehetsége és bűbajos egyéniségénél fogva minden genreban kedves jelenség. Így Romeo és Juliában is szépen énekelt, a fényes süker nagy részét azonban kedves szinpadai jelenségének köszönheté. Azonkívül még „Fra Diavolo“-ban Zerlinát és „Faust“-ban Margitot láttuk tőle e héten és mindkettőt egyforma gyönyörrel. Faust különben is kedvencz operája a mi közönségünknek, Odry Lehel végett, a kinek Mefisztója olyan kitűnő alkotás, hogy a ki egyszer látta, bizonynyal nem mulasztja el az alkalmat, hogy akár hányszor adják is ez operát, újra meg újra jobban és jobban élvezhesse e kitűnő művésziünk átgondolt és átértett énekes játékát. — A drámai szakban az „Erdő szépe“ Feuillet Oktavnak e kissé érzelgős és áldemokráczival föleresztett drámája emelkedett ki, mert Felekyné asszonynak és Szigethy Józsefnek van benne nagy szerepe, és

annál fogva a közönségnek nagy gyönyörűsége. Felekyné most is eszményi erdő szépe volt. És még azért is örülünk ez előadásnak, mert egy jeles fiatal tehetségnek nagyobb szerepet adtak benne, a mi újabb haladásra mutat nálunk. A marquist Bercsényi adta ezuttal, és lelkünkben örülünk, hogy a mit előre mondtunk — azt tudniillik, hogy jeles színész válik belőle — hamarabb valósul, semmint magunk is hittük. Bercsényi mai alkotása annyira szép és egyöntetű volt, — és ez a kettő együtt az igazi műalkotás — annyira egybeolvadt benne a nemes tűz a nemes méltósággal, és annyira világítá meg egymást a játék és szavaltat, hogy kétszeres örömmel tesszük maradandóvá a közönség röpke tapsait, melylyel e fiatal művészt ismételve elhalmozá ez este. — Szerdán pedig Prielle Kornelia művészetében gyönyörködtünk „Alfonz ur“-ban; most is az ő bámulatosa finom művészetével adta a tengerész nejét; Paulayné asszony szintén jeles Guichardné volt, Nádaynak pedig a czimszerep egyik legkitünőbb alkotása. Kedves könnyedséggel állítja elénk a legmélyebb alapjáig elromlott Alfonzot, a ki éveken át még gyermekéről sem akart tudni. — Végül még azon örömhírral szolgálunk, hogy Lendvai Mártont már — szomorú egy „már“ ez, ily hosszas betegség után! — a jövő hóban fogjuk látni, és pedig, mint mondtuk, először „Ármány és szerelem“-ben, Ferdinand szerepében, utána „Mirabeau ifjúságá“-ban és a „Makranczos hölgy“-ben fog föllépni, azután — ismét egészen a színpadé lesz, adja Isten, hogy most már hosszú évekig szakadatlanul. — A budai színpadon egy gyöngye népies színművet: „A falu elejé“-t, és egy csinos operettet „Indigó“-t adták elő héten, ez utóbbit szép sikerrel; de miután Bokodi már e hó 19-dikén az istvántéri színházban kezdte meg az előadásokat, — pedig Renz még e hó végeig ott ül e szegény színház nyakán! — lesz alkalmunk szebben is láthatni tőle ez operettet.

** (Irodalom.) F e l e k i József lefordította Leon Laya a „Farkas torka“ („la gueul de loup“) című 4 felvonásos színművét, mely a párisi Gymnase színházban nagy hatással adatik egy év óta. A „Farkas torka“ Leon Laya utolsó színműve, mit öngyilkossága előtt pár hónappal írt. — „O t t h o n“ cím alatt október hó 15-dikétől kezdve szépirodalmi h a v i f o l y ó i r a t fog megjeleni Zavodszky Károly ur szerkesztése mellett. Előfizetési díj egész évre 6 frt. — Báró J ó s i k a Miklós „A szegedi boszorkányok“ című regényét a Franklin társulat új és olcsó kiadásban adta ki: a három kötet ára másfél forint.

** (Vegyesek.) Tollmár József gödöllői lakos, kit neje e hó 10-dikén ikergyermekekkel örvendeztetett meg, a királynét keresztanyául kérte fel. Ő Felsége teljesíté kérelmét és Almásy grófnőt bizta meg a helyettesítéssel. — A g a z d a s s z o n y e g y l e t árvaházában a német nyelv és női munka tanítására Szalkay Emma kisasszonyt választák meg tanítónőnek. — K e l e t i Károly miniszteri tanácsos e napokban érkezett meg Stockholmból, hol a nemzetközi statisztikai kongresszus elértekezletén Magyarországot képviselte. — T i s z a K á l m á n t, ki néhány hétig Ostendeben időzött, e hó 20-dika körül várják Budapestre, honnan Komáromba megy a Pap Gábor szuperitendens beiktatásával egyidőre eső dunántúli egyházkerületi gyűlésre. — R o s s i Ernő, a világhírű színművész a jövő november hóban társulatával fővárosunkba érkezik. — U j h á z y Ede, színházunk derék tagja, súlyos beteg lett. — S a l v i operaigazgató és énektanár Olaszországból több heti ott időzés után visszatért Budapestre. — Szeptember 6-dikától 11-dikéig élve született 269 gyermek, elhalt 214 személy. Az élve szülöttek közt volt 136 fiu, 133 leány. A halottak közt volt 110 férfi, 104 nő, egy éven aluli gyermek 73.

** (Halálozások.) A gödöllői kerület érdemes képviselője, Pestmegye bizottságának egyik legtevékenyebb tagja: B e n i c z k y Ödön elhunyt e hó 13-dikán 53 éves korában Czinkótán. A balközéphez tartozott, s osztatlan tiszteletben állt. Temetése mult kedden ment végbe Czinkótán, a község és környék lakosságának roppant részvéte mellett. Már kora reggel gyűltek egybe a halottas ház udvarára a kerület huszonkét községének küldöttségei, a megye központi tisztviselői majdnem teljes számmal, számos bizottsági tag, a megyei főispánnal, gróf Szapáry Istvánnal élükön, a képviselőház tagjai közül Beöthy Algernon, Csernátony Lajos, Madas Károly, Horváth Döme, Beöthy Lajos és gróf Keglevich Gábor. Az egyszerű, de diszes ravatalt a halottas ház tágas udvarán a megye huszárjai állták körül, a budapesti temetkési társaság gyászszemélyzetével. Midőn Orem János, ecséri plébános egyházi díszben megjelent, négy szomszédos község lelkészeinek kíséretében, előhozták a választók a családi ereklyékként őrzött öt zászlót, melyek alatt az 1848, 1861, 1865, 1868, 1872-diki választások diadalát vívták ki Beniczky Ödön megválasztásával. Az egyházi szertartás után megindult a gyászmenet Uj-Pest husz tagu küldöttségének vezetése alatt a parkon és községen át a temetőbe, hol Dalmady Győző jeles költőnk és a pestmegyei árvaszék elnöke mélyen érzett, megható bucsubeszéde után a koporsó lebecsáttatott az egyszerű családi sírboltba. — B a t t h y a n y i Imre gróf e hó 16-dikán meghalt. A boldogult 1781. január 23-dikán született. Köz pályáját a helytartótanácsnál mint tiszteletbeli fogalmazó kezdte. Később Zalamegye főispánja lett. A 48 utáni időkben visszavonulva élt birtokán, 1861-ben azonban megyéjét ő szervezte ujra. Utolsó nyilvános föllépése a koronázáskor volt, hol mint főlovászmester tett szolgálatot. — Szegszárdon özvegy H o r v á t h Lázárné, született Vecsey Eszter e hó 4-dikén, s Nagyváradon H i c k m a n n Károlyné, született Selmeczy Jozéfa e hó 9-dikén elhunytak. — B e r e g b e n elhunytak: a 85 éves Buday Károly, egykori főszolgabíró, e hó 9-dikén B.-Végardóban, s Mózer Vilmos megyei főmérnök (58 éves) 8-dikán S.-Orosziban. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Szeptember 19-dikén: „Brankovics“. — Szeptember 20-dikán: „A betyár kendője.“ — Szeptember 21-dikén: „Báró és bankár.“ — Szeptember 22-dikén: „A tévedt nő.“ Szeptember 23-dikán: „A kísértet.“ — Szeptember 24-dikén: „A fekete domino.“ — Szeptember 25-dikén: „Az utolsó lengyel király“, Éjszaki Károlytól először.

Divattudósítás.

Itt az idő, a hol minden előre látó gazdasszony és ügyes felnőtt hölgy előveszi mult őszi és téli öltözékeit, és figyelmesen vizsgálja át, minék veheti még folyvást hasznát, mit kell felfrissíteni és mit új formába átigazítani. Minden gondos házinő azon van, hogy övéi öltözékei és a magáéi is lehetőleg csinosat mutassanak és lehetőleg kevésbe kerüljenek. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha pontosan megvizsgálván a régiek darabokat, jó eleve tervszerűleg a hidegebb idő igényeit tartjuk szem előtt. Ha most kezdjük meg a munkát, úgy a hi leg beállta előtt már rendben lehetünk mindennel.

Engedjék meg tehát tisztelt olvasónőim, hogy emlékezőtehetségüket egy kissé felelevenítve, egy kis szemlét tartsak az öltönyök körül; a sorozatban tán egyik-másik olyan tárgy is előforduland, mely különben tán kikerülte volna figyelmüket.

Igy arra figyelmeztetem azon hölgyeket, a kik a nyáron csipkebotéttól és selyem- vagy cashemirből összeállított gallérokat vagy köpenyeket viseltek, ha ezeket a jelen és jövő hóban is, valamint jövő tavaszkor is hasz-

nálni kívánják, béleljék be azokat tafotával vagy könnyű szőrkelmével, melyet a jövő melegebb időszakban ismét kifejthetnek.

A zsinóros dolmánykákat, ha formára voltak szabva, most szűkebbre lehet venni, a zsinórokat pedig, alapos tisztítás után, kis fekete gyöngyökkel kivarrui, mi által az öltönydarab felélénkül. Ha a felöltők sima szövetből készültek, akkor a szövet megfordítása is ajánlható, mert a jobbféle szőrkelmék bal oldala is csinos.

Kinek nincsen mai nap egy derékkal egyben szabott polonaise-e? Igen könnyű az ilyen öltözéknek új alakot adni. Igaz, elég nagy munkával jár: egészen szét kell fejteni a felöltőt, az egyes részeket nagyon gondosan kitisztítani, kivált a nyakkivágás körül, a hónalját és az ujjakat, mert leginkább itt koptatjuk el a ruhákat. A szőrkelmék téglázását nem tanácsoljuk. A forró vas rendesen kiveszi a szövet színét és megfosztja azt sűrűségétől; a gumi-vizzel való lelocsolást pedig épen nem ajánlhatjuk, de legjobb a kitisztított szövetet nedves kendők közé préselni. Ezt a háznál is könnyen meg lehet csinálni, akár az asztaloműek prése által, vagy néhány nehéz nagy könyvet 24 órára rakván rá. A posztó és bársony könnyebben türi a téglázást, miután e szövet szőre a forróság által emelkedik. Ezekre nézve azonban meg kell jegyezni, hogy e szöveteket szabadon tartva, a levegőben kell téglázni és nem deszkán avagy asztalon, nehogy lenyomkodjuk szálait. Ha tehát a felöltő egyes darabjai tisztán és lepréselve előttünk vannak, szabjunk egy rövid derekat a felső részéből, és ha az előrész netán a viselés vagy a tisztítás alatt szenvedett volna, akkor vegyünk a fél előrészhez egy más színű szövetet és készítsük el mellényke formára, ugyan e más szövetből tegyünk egy kis gallért a nyakkivágásra, valamint az ujjakra hajtókát is. Ha a derékkal rendben vagyunk, úgy a fennmaradt darabokból könnyen csináljuk meg a tunique-et, akár kötő alakban, akár pedig elől nyitva, a mint az elébb is volt. Az első esetben az eddigi hátrész vétessék előrésznek, az előrész pedig alkalmaztassék hátrésznek, melyet aztán a másik szövetből készült csokorral lehet pótolni. A ruha szoknyáját is meg kell ujítani; az alsó szegélyt felbontani, az elkoptatott részét levágni, kitisztítani, új béléssel ellátni, a hiányzót fenn megtoldani, a mellénykéhez vett szövetből a szoknyára is egy kis egyszerű fodor- vagy szegély-diszt tenni, — és valóban eléggé jól lesz megjutalmazva fáradságunk, mert egy ócska ruhának új színezetet adtunk. Attól azonban őrizkednünk kell, hogy régi ruhákra sok, és tán értékes szövetet vegyünk disztítésül, ez nem csak hogy igen megdrágítja e takarékos szöveget, de még nem is szép. Egy átigazitott ruha legyen szerény és igénytelen és a gazdagabb disztítéseket tegyük el új és szép ruhákra.

Még néhány szót mai mellékletünkről: egy felső gallér mintája ez, melyet akár magas dereku ruhák, akár pedig felöltők disztítésére lehet használni. E gallér a ruha, vagy felöltő szövetéből készülhet, de sötétszínű, vagy fekete bársonyból jobban fogja emelni a ruha szépségét. Disztítése gyöngy-kivarrás és egy sor csipke vagy rojt lehet. A ki szereti, e gallért köröskörül tarka vagy egyszínű himzéssel is elláthatja.

A 34-dik számban közlött rejtvény értelme:

Kossuth Lajos.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Nagy Flóra és Ilka, Erdensohn Emilia, Kratochwill Károlyné, Báthori Zsigray Istvánné, Jancuska Hermin, Braun Emilia, Felsenburg Paulina, Magyarai Nina, Zundán Jecie, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermin és Etel, Simon Ambrusné, Batthyányi Anna és Janka, Henyey Nina, Wagner Ruesz Hedvig, Kovács Emma, Pál Józsefné, Lövy Amália, Hudacsok Viktorné, Nikl Jozefin, Szmodics Irma, Weisz Mórné, Mezey Fáni, Szivós Matkovich Marianna, Kovács Hodossy Berta, Lengyel Julia, Gáal Boros Anna, Eisen Izidorné, Deák Katicza, Beke Kornélia, László Julia, Malatinszky Etelka, Turcsányi Eleonóra, Tóth Bozóky Mária, Grósch Katalin, Szalonnay Benicz Ida, Nemcsik Gyuláné, Devich Ferenczné, Éhen Hermin és Gizella, Koller Etelka, Gottmayerné Gábor Berta, Kozma Etelka és Ilona, Fehérvári Mari és Ilona, Vásárhelyi Jánosné, Lakatos Ida, Oszlányi Mária, Lukács Anna, Rudnyánszky Gizella, Bohner Riersch Karolin, Kulcsár Mari, Hencz Mile Karolin, Potoczki Mari, Lengyel Julia, Novák Kornélia, Sándor Emma és Janka, Mihók Lóra, Kary Róza, Farkas Izabella, Gondol Lászlóné, Bicskey Nelli, Végh Irma, Kulcsár Antónia, Márfy Gabriella, Szivós Leontin, Kondor Miklósné, Sággy Amália, Hentes Riza.

A 33-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Lakatos Ida, a félegyházi Népkör, Mezey Janka, Kulcsár Mari, Hencz Mile Karolin, Potoczki Mari, Novák Kornélia.

Sakkrejtvény.

Szirmay Herminától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

* Szép	vist	nézz	sors	juk,	juk,	sze-	ha
mult-	vett	Ha	S tő-	ress,	bal-	tud-	pod-
gyön-	szép	nem	ü-	bo-	be,	dezz,	és
gyűj-	ba	jám-	vi-	ge-	Higyj	ta-	ni
az	gye-	tünk	rok	zö-	raszt	Is-	lyett.
nyilt	fe-	és	a	ten	csüg-	él-	nem
it	é-	ló-	vő-	kon	hogy-	he-	Ne
lett	jö-	va-	let,	zsák	be ;	el	ha

Megfejtési határidő: októberhó 10-dike.

Tartalom.

A társalkodásról. — Hazatérés, Endrődi Sándortól. — A négy fal közt, Benedek Aladártól. — A szenvedés után, Szépfaludi Ö. Ferencztől. — A lég leányai. — Török háztartás, Erődi Bélától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Bayer Karolina intézete,

alapított 1858-dik évben,

tan- s nevelőintézet miveltebb osztályu leányok számára

VI. osztályljal,

Pesten, belváros, urí-utca 8-dik szám. I. emelet.

Ezen intézet, mely nagy terjedelmessége és czélszerű szervezeténél fogva a mult iskolaévben is 100 bejáró, 8 benlakó és 10 félbenső növendéket számlált, a legkitünőbb tanerők, tanárok és nevelőnők, ugy minden megkivántató taneszközök felett rendelkezik. Az új iskolaév október 1-sején délelőtti 10—12 óra közt történik. Később érkezendő növendékek csak előleges levélbeli jelentkezés után, a mennyiben a szervezési terv megengedi, vétethetnek figyelembe. Intézeti tervrajzzal az intézet egész készséggel szolgál.

Mai számunk melléklete: Egy felső gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Különfélek.

** (Dr. Mommsen Tivadar), a hirneves történész jelenleg Magyarországon tartozkodik, és egybe akarja gyűjteni az itt ujonnan felfedezett római feliratokat, melyeket nagy epigraphikus munkájához függelékkepen kiadni szándékozik. E hó 11-dikén és 12-dikén Pozsonyban tartozkodott, meglátogatta a városi muzeumot, római feliratokat kutatott, melyek évekkel ezelőtt Pozsonyban láthatók voltak, 12-dikén pedig folytatta utját Esztergomba.

** (Az északi sarkexpedíció.) Trondjemből, szeptember 14-dikéről a következő távirat érkezett: „1872. október 15-dikén volt az első borzasztó jégnyomás. Minden előkészület megtéte-tett, hogy a hajót elhagyjuk. Ez az előkészületi állapot az egész télen át tartott. A második tél viszonylag jobb volt. Veszélyes sülybetegedés csak néhány fordult elő; 70 jegesmedvét, és őszkor sok fókát ejtettünk el, melyek tápláló eledelül szolgáltak. Visszavonulásunk két első hónapja igen szomorú volt; igen mély hóban utaztunk és sokszor jégen át kellett magunknak utat törnünk; két havi nehéz munka után, július 15-dikén déli szelek által féltereltette, csak hat tengeri mérföldnyire voltunk a „Tegetthoff“-tól. Ugyanazon este oszlani kezdett a jég, és augusztus 15-dikén elértük a jéghatárt. Ez nem könnyű munka volt; minden utat ötször tettünk meg, minthogy négy csónakot és három élelmi szánt kellett elszállítanunk, melyek mindegyikét tíz ember huzta; később hosszú utrészeket csak úgy tehetünk meg, hogy nagy jégmezőket póznákkal széttolva, keskeny csatornákat képeztünk, melyeken a csónakok átszorítottak. A legszebb idő és csendes tenger kedvezvén, Matoschkinschartig rendkívül szerencsés, innen a Britwin (?) hegyfokig igen kellemetlen utunk volt; hullámozó tengerrel és partról jövő viharokkal kellett küzdenünk. Utolsó éjjel mind a négy csónak a rossz időjárás folytán egymástól elszakadt, sok víz hatolt beléjük és mindnyájan csontig átáztunk. Visszavonulásunk utja 600 tengeri mérföld hosszúsággal bír; örültünk, midőn 26-dikán este megmentőnkre, az orosz hajóra akadtunk, mely kilencz nap alatt Vardöeba szállított.“ — A z északi sarkutazók 23-dikán este vagy 24-dikén reggel érkeznek Bécsbe. Gróf Wilczek János, gróf Zichy Ed-

mund és báró Todesco mult pénteken indultak Hamburgba, hogy őket fogadják és hazahozzák. A bécsi községtanács elhatározá, hogy nemzeti ajándékot ad nekik, s az aláírást ötezer forinttal nyitá meg, s Ausztria és Magyarország községeit részvétre hívta föl. — A h a m b u r g i földrajzi társulat e hó 21-dikén ünnepélyesen fogadta az északi sarkutazókat, gőzösön ment eléjük, este pedig rendkívüli ülést tartott és disztrakomát adott.

** (Külföldi vegyesek.) Stirbey Erzsébet hercegnő, a detronizált Barbu Stirbey román fejedelem özvegye, e nagy jóteknységü hölgy, ki három év előtt egy millió frankot adott árvalányház és két kórház alapítására, Genfben halt meg e hó 6-dikán. — Guizot, a híres francia író és államférfi, meghalt.

Megbízások tára.

Felsőbányára D. J. urnak: Szerkesztője még él, és a legjobb egészségnek örvend, de lapja már néhány éve megszűnt.

F—ra T. N. urhölgynek: az előfizetés a jelen félévben még nem lett beküldve.

Putnokra W. S. M. urnőnek: El van küldve.

Szeghalomra H. L. urnőnek: Rögtön postára adtam.

Gyűrűbe T. J. urnak: A levél nyilván Selmezbányán maradt, Pestre legalább nem küldték vissza. Sziveskedjék oda írni.

S. A. Ujhelyre W. J. urhölgynek: Vettem a kedves sorokat. Legközelebb magánlevelet írok.

Szegedre M. M. urhölgynek: Szives részvételébe ajánlom küldeményemet.

Kassára K. J. urhölgynek: Szépen köszönöm jóságát!

Pestre T. K. urnak: Fájdalom, abban a helyzetben vagyok, hogy az illető lap ócsárlásait szó nélkül kell tünnöm; egy igen botrányos dolog, — és pedig épen díjazási dolog — miatt, a mit a szerkesztő megengedett volt magának. Az irodalom iránti tiszteletből még eddig nem hoztam nyilvánosságra ez ügyet, ép azért lehetetlen, hogy bármily valótlanságot ír is rólam, én azt észre vegyem.

Előfizetési fölhívás

„C S A L Á D I K Ö R“

1874. 4-dik évnegyedére.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhazabások és könyvomatú arcképek.

A jelen félévi hat kötet könyvmellékletet pedig a következő művek teszik:

„A második feleség“ Marlittól 3 kötet.

A toll hőse“ Wernertől 3 kötet.

Mindkét név eléggé ismeretes már hölgyeink előtt; a jelenkor legjelesebb írói ezek, és ezeket is az én lapom ültette át a hazai irodalomba.

Továbbá a jelen félévi műlap

József főherceg családi boldogsága

czim alatt oly jelenetet ábrázol a főhercegi család életéből, melynek én — szerencsés véletlen folytán — tanuja voltam, és melyből kitűnik, hogy milyen anya Clotild főhercegné ő fensége.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, 90 kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, 4 frt 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint, évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

HUBENAY JÓZSEF

fűszer-, csemege-, rum- és thea-kereskedése

nagyban és kicsinyben,

Budapesten hatvani- és ujjvilág-utca sarkán, 1. sz.

Tisztelettel bátorkodom értesíteni a nagydémü közönséget, hogy az előbb „Rakodczay A. A.“, később „Rakodczay és Hubenay“ cég alatt Budapesten mintegy huszonöt év óta legjobb hirben álló fűszeráru-üzletet a Rakodczay-örökösök visszalépése folytán tulajdonomul átvettem s valamint a már nyolc év óta szakkezelésem alatt állott üzlet a t. vevők igényeinek megfelelni igyekezett, legfőbb törekvésem ezután is oda irányul, hogy szíves bizalmukat s pártolásukat ezentul is fentartsam s még inkább kiérdemeljem.

Egyuttal kérem, hogy árjegyzékem alábbi kivonatát becses figyelmökre méltatni sziveskedjenek.

Budapest, 1874. szeptember hóban.

Mély tisztelettel

Hubenay József.

ÁR J E G Y Z É K:

Cukor: kis süvegokban	29 ft. 50	Gyertya: milly és flóra, I. 32 latos	ft 58, 57, 50	Rum: brazillai egy pint	90 kr.
„ I. nagy süvegekben	29 „ —	„ I. 28 1/2 latos	„ 52, 51, 50	„ „ itcés palack	60 „
„ II.	28 „ 50	„ parafin	„ 48 — —	„ „ meszelyes palack	35 „
Kávé: Cuba	ft 105—103	„ fagygyu	„ 33 — —	„ „ félmeszelyes palack	20 „
gyöngy	105—103	Sajt: ementhali	„ 56, 52 —	„ „ „ meszelyes p.	— „ 60 „
Ceylon	94—92	„ Parmezan	„ 80, 75 —	„ „ „ félmeszelyes p.	— „ 30 „
Jamaika	102—100	„ Eidami	„ 79, 66 —	„ „ „ 2-dik „ itcés palack	1 „ 60 „
Jáva, arany	104—102	„ Groyer	„ 40, 38 —	„ „ „ meszelyes p.	— „ 80 „
Monaco	98—96	Mondula	„ 52, 50 —	„ „ „ félmeszelyes p.	— „ 40 „
Nilghery	95—94	Mozsola	„ 36, 27 —	„ „ „ 1-ső „ itcés palack	2 „ — „
Mocca	94—92	Aprószöllő	„ 36, 28 —	„ „ „ meszelyes palck	1 „ — „
Java	96—94	Theák: Congó	„ 2, 3, 4, 5 frt fontja.	„ „ „ félmeszelyes p.	— „ 50 „
Portorico	88—86	„ Souchan	„ 3, 4, 5 „ „		
Capitanos	78—76	„ Pecco	„ 4, 5, 6 „ „		
Pörkölt	120—115				

Bővebb árlapot kívánatra postán bérmentve készséggel küldök.

Csupán csak **27** krajczáros
 Budapesten:
 a lipótvárosi templomtéren tömeg árucarnok
 a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.
LÖBL FRIGYES alapítójánál
 található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Emellegve tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az ősi idényre ujoman berendezett áruáraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruházatok: Lustres, Rip-, Mohairs, Crettons, perkalak, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczifüggönyök, vásznak, kanavaszok, asztalneműek 1/4 szentes futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Budapesten. Józseftér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfélébb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészrel és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg utánvétele mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett azonnal teljesítettek. — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE. A,

Budapest, Józseftér 14. sz.

TÉRFI ANTAL Budapest, Deák Ferencz utca 4. sz. a.

Ajánlom gazdagon felszerelt

ÓRÁRÁKTÁROMAT a t. cz. közönség figyelmébe. Minden fajta svájci órát eredeti árban adok el, tehát olcsóbban mint bárki.

Felhívom a t. cz. közönséget óráraktárom megtekintésére és kérek becses megrendeléseket új órákra, valamint javításokra, melyeket azonnal és olcsón jótállás mellett elkészítek.

Teljes tisztelettel

Térfi Antal.

39-dik szám.

Szeptember 27-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
								óra	perc
Szept.	27	Vasárnap	D 18 Kozma. D.	E 17 Eleazar	15 E 17 Nicetás	16 2. sát. ü.		5 56	5 45
	28	Hétfő	Venczel k.	Venczel	16 Euphemia	17		5 58	5 43
	29	Kedd	Mihály főangyal	Mihály	17 Zsófi	18		5 50	5 41
	30	Szerda	Hieronymus	Jeromos	18 Eumenius	19	☾	6 1	5 39
Okt.	1	Csütörtök	Remigius p.	Aladár	19 Trofim	20		6 2	5 37
	2	Péntek	Theophil püsp.	Theophil	20 Eustachius	21 Pálm. ü.		6 4	5 35
	3	Szombat	Kandid vért.	Fejér	21 Kodrát	22 S Beres.		6 5	5 33

V i d é k i t á r c z a.

Felsőbánya, szeptemberhó 14-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Műkedvelői színi előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Mult levelemben említém, hogy e hó 14-dikére Tóth Kálmán „Nők az alkotmányban“ című jeles vigjátéka van kitűzve a helybeli „szegény gyermekeket segélyző-egylet“ javára; az előadás megvolt s derék műkedvelőink ismét kitétek magukért. Az oroszlanrész ebben is, mint a „Violá-“ban, Lengvárszky Vilma kisasszonyé (Ilka,) és Kárpáti Endre (Borbács korszáros) uré; méltó elismerést érdemelnek azonban Herr Ödön, (Bánfalvi Bálint) Száitz Tinka kisasszony (Krisztina) stbiek is.

Közönség most sem hiányzott, mindamellettt szabadabban mozoghattunk, mint a mult előadáson, a mennyiben akkor Nagy-bányáról is számos vendégünk volt, kik bizonyára most sem maradnak el, ha Vezéri Ödön és neje utósó fellépteül ugyanazon nap előadást nem tartanak.

Az előadást reggeli 2 óráig tartó kedélyes tánczvizgalom követte.

Jövő vasárnap hihetőleg „Dalos Pista“ kerül színre.

D. J.

A hortobágyi keserűviz kutja már teljesen meg van ásva, és ki van építve. Szakférfiak által a helyszínen ismételve vizsgáltatván meg, az eredmény igen kecsegtető, a mennyiben 24 órában 5200 itcze vizet lenne képes áruba bocsátani, melynek értéke 10 krajával 520 frt. A viz, melynek vegyi alkata már meg is vizsgáltatott, a kutatásása folytán semmikép sem változott át és kitűnő minőségű, mint ezt a helybeli újabb orvosok által tett észleletek mutatják. A város ezen kutat hasznosbérbe szándékozik adni.

A gyulai városház termében e hó 28-dikán az új orgona javára hangverseny és táncmulatság lesz; a hangversenyben közreműködnek: a gyulai dalkör, Lachner „A zene dicséneké-“ vel és Becker „Kis kápolná“-jával, Ormos Nepomuczéna kisasszony Thalberg „Fantasie la Straniera“-jának zongorázásával, Tannerné Szabó Róza asszony „Mignon“ és „Brankovics“ románcainak eléneklésével, Erkel Sándor zongorakiséréte mellett s Heppes Kálmán, egy magyar zongora ábránddal.

Kolozsvártt szombaton adták elő a szinkörben E. Kovács Gyula javára s az ő fordítása és jelenetézése szeriint: Schiller „Don Carlos“-át. Posa marquist a jutalmazott játszása. A jutalmazottat hosszú tapssal és virágokkal fogadták. Szépszámu közönség nézte a gondosan betanult és sikerült előadást. E. Kovács Gyula a pesti nemzeti színpadon novemberben vendégszerepelt fog „Essex“, „A lowoodi árva“ és „Macbeth“-ben.

A temesvári kegyesrendi gymnasium egyik tanára: Karnay ur e hó 16-dikán kilépett a szerzetből. Ez rövid idő óta

Temesvártt a második ilyenü eset, minthogy két hét előtt Zehur, csanádi egyházmegyei áldozár és temesvári kath. gymnasiumi tanár szintén kilépett a szerzetből és jelenleg a távvidánál van mint hivatalnok alkalmazva.

Vidéki vegyesek. József főherczeg a jövő hó 12-dikén érkezik Kolozsvárra. E hó 28-dikán Szászvároson, 29-dikén K.-Fehérvárt, október 1-sején N.-Szebenben, október 6. és 7-dikén M.-Vásárhelyt, 8-dikán Cs.-Szeredában, 10-dikén K.-Vásárhelyt lesz; innen Brassó, Kolozsvár s Nagyváradon át Budapestre utazik. — Munkácsi Mihály jelenleg nejével együtt B.-Csabán tartózkodik, Reök Istvánnál. — Ipolyshon egy négyosztályu polgári nőtanoda fog felállittatni. — Nyitrai a megyei szinbizottság a téli idényre egy magyar szinésztársaság gyámolítására ujjolag 1000 frtot szavazott meg s Szuper Károly társulatát hívta meg Vácra. — Miskolczi leányok egyelet alakítottak Dominkovics Mária kisasszony elnöklete alatt a tűzoltók támogatására, s zászlójukra ötszáz forintot gyűjtöttek. — Zentán e hó 11-dikén mozarazással, istentisztelettel, diszebéd-del és tánczvizgalommal tarták meg a zentai csata évfordulóját. — Komáromban nagy ünnepélyességgel ment végbe Pap Gábor szuperintendens fölszentelése, ki szombaton vonult be négyes fogaton, Beöthy Zsigmond egyházkerületi főjegyző mellett ülvé. — Nagyváradon műkedvelő gyermektársulat alakul, mely hetenkint egy előadást készül tartani az alapítandó gyermekkert javára.

Különfélék.

* * (*Az északi sark-expediczió*) tagjai pénteken délután érkeztek az északi vaspályán Bécsbe. Fogadtatásukra nagyszerű előkészületek tétettek. A hajók Weyprecht és társai megérkezése alkalmával ünnepiesen fel voltak lobogozva; a hajón voltak a hatóságok fejei, a földrajzi társulat elnöksége, az osztrák vendégek, valamint egy zenekar. Az expedició vezetői azután a fogadási bizottság által kocsikon a „Streit“ szállodába kísértettek, számos más fogat diszkiséretül szolgált. Az expeditió legénysége, mint a város vendégei, a tengerészek házában helyeztetett el. Számukra délután a hamburgi tengerészeti hivatalnokok jelenlétében disztrakoma volt. 9 és fél órakor vette kezdetét a „Streit“ szállodában a disztrakoma, melyre a jegyek már régen elfogytak. A fogadtatás a kikötőben nyilvános és nagy népünnepé alakult. Az expedició szerda estéig marad Bécsben. A magyar földrajzi társulat is küldöttségileg képviselve volt e fogadtatási ünnepélyen; Rupp fővárosi tanácsos indítványára pedig Bu-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

39. SZ.
Szept. 27-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges ábrarajzokkal.
Evenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A társalgásról.

A beszéd különbözteti meg az embert a többi teremtetek felett, és a mint egy részt a lelkek közvetítője, úgy másrészt a társaság összetartó kapcsa, a társas együttlét legédesebb fűszere; ép olyan szépen, mint jellemzően viseli tehát a társaságban való beszélgetés a „társalgás“ nevezetet.

Műveltebb értelemben azonban nagy különbség van a beszélgetés és társalgás közt, elannyira, hogy van olyan beszélgetés is, mely kívül esik a művelt társalgás határain, és pedig egyaránt a tárgy, valamint a modorra nézve, és a mint egyfelül semmivel sem lehet annyira az emberek kedvét megnyerni, mint a finom társalgás által, úgy másfelül sokszor egy pár szó elég, hogy kellemetlen hatást idézzünk elő és idegenkedést keltsünk magunk ellen, sokszor a nélkül, hogy tudnók, és még többször a nélkül, hogy akarnók. Talán nem egészen felesleges dolog tehát, ha némiképen segítségére jövök hölgyeinknek arra nézve, hogy mikép gondolkodnak ők e tárgyról.

Biztos és minden körülményre kiható szabályokat természetesen nem lehet e részben fölláztatni, mert a hányféle az ember, annyiféle a lelkülete és szelleme és mi más a társalgás mint e kettőnek szavakban való nyilvánulása? de valamint hogy már a külső magaviselet és bánásmód, úgy még sokkal inkább a társalgás által nagyon könnyen megismerhető, hogy valamely ember igazán művelt ember e, vagy nem, és erre nézve már meg lehetős biztos, irányadó szabályokat lehet fölláztatni.

Igy például egyik legszebb erény az igazmondás és az együvé tartozó emberek közt olyan szükséges, mint a testnek a táplálék; figyelmeztetni egymást hibáinkra, a szerint a milyen állást foglalunk el a családban, mint szüle, testvér vagy rokon: egyenesen a szeretetből folyó kötelesség; de nagyon tévedne az az ember, a ki e szép erény gyakorlatát idegen körökbe is átvinné, és csakugy társalgás kedvéért „tükröt“ tartana barátjoe előtt. Még négy szem közt is lehető kimélettel és csak legjobb ba-

rátónk irányában engedhetjük azt meg magunknak, többek jelenlétében, még ha csupa jó barátból állának is ezek, művelt ember nem teszi, idegenek irányában pedig még négy szemközt sem teszi. Szép közmondás az: „A mi a szivemen, az a számon“, de nem olyan értelemben, hogy bárkinek is, ha csak állásunknál, vagy vérbeli kötelekeknél fogva nem kötelességünk, kellemetlenséget okozunk beszédünkkel. Mert a társalgás se nem papi, se nem birói szék, mely hivatva volna itélni a bünök és bünösök felett.

És ha a jelenlevők felett nem szabad ezt tennünk, mennyivel kevésbé a távollevők felett! A ki valamely távollevőről rosztat beszél, az nemcsak a közilédéket sérti, hanem egyenesen erkölcstelenséget követ el. A biró is, ha a ráruházott tisztségnél fogva a bünös fölött ítéletet akar mondani, köteles elébb meghallgatni védőjét, mit tud mentegetésére felhozni, itt pedig egész kihallgatlanül mondanak ítéletet embertársuk felett! Mert hiába szépitgetjük, ítélet az, sokszor életre és halálra kiható, és mindenkor becsületbe vágó. A művelt ember tehát épen saját becsülete iránti tekintetből felette ovakodik, távol levő szemelyekre és azoknak viselt dolgaira vinni át a társalgást.

Azt, hogy illem- vagy szeméremsertő dolog soha sem képezheti a társalgás tárgyát, csak érinteni is felesleges volna, ha tapasztalatból nem tudnám, hogy egyfelül az a francia közmondás: „Nem a mi, hanem a miként“, és másfelöl az az — úgy hiszem, latin — közmondás: „A tisztának minden tiszta“, nem egyszer alapul szolgáltatót, különösen úgy nevezett szellemidus férfiaknak ezen szabály áthágására. Nem mondom, hogy benső bizalmas körben, és idős nő előtt a finom izlésű művelt ember, kellő tapintattal, egyik-másik ugynevezett „kényesebb“ tárgyat nem érinthet, és a „szenteskedés“-nek bizonyára a társalgásban sem vagyok barátja; de az illedék és közszemérem egyáltalában nem szenteskedés, hanem a női sziv valódi szent-

sége, a mit a legkésőbb öregkorig tisztán és illetetlenül meg kell őrizni; mert a női becsület zománca ez, a mely ha csak legkevésbé is megsérül, az egésznek válhatik disztelenségére, sőt veszedelmére; elég baj, hogy lapjaink közül sokan, és pedig olyanok, melyek fiatal leányok kezébe is kerülnek, tekintettel nincsenek erre; csak az angol élcslapokat ha veszszük, mennyire nem találni azokban soha, de soha egyetlen oly szót, a melyen az illedéki érzék fennakadhatna, pedig Angolországban a sajtó szabadabb sokkal, mint nálunk; de ha már e részben nincs hatalmunkban az angolhoz hasonlóvá lenni, legalább a társalgásra nézve kövessük az ő példáját. Irodalma mutatja, hogy mennyi szellem van az ő társalgásában és mégis mennyire illedékes ez! Láthatni is ennek áldásos gyümölcseit, különösen abban, hogy milyen tiszták ott a családi erkölcsök és mily nagy tiszteletben állnak ott a nők.

Az ugynevezett „szépelgés“ és „udvarlás“ sem tartozik a finom társalgás tárgyai közé. Udvarias igen, az legyen a férfi a társaságban, mindenki iránt, és különösen a nők iránt, de udvarolni — ha többnek udvarol egyszerre, ezzel csak azt árulja el, hogy az illető nőket nagyon hiuknak, vagy üres fejűeknek tartja, a kik egyébre nem gondolnak, csak éniükre, és azért készpénzül fogadják az ily ürességeket. Még a szépség iránti igaz hódolatnak sem lehet az ilyen szóvirágokat venni; mert az igazi hódolat, ha tisztelettel párosul, elébb okvetetlenül arról győződik meg, ha valjon szívesen fogadtatik-e is, és ha igen, nem szavakban, hanem tettekben nyilvánul az, lesz szerelemmé imádata tárgya iránt; hogy ha pedig nem viszonztatik, akkor bizonyára ovakodni fog minden olyan viselettől, mi által a közfigyelmet fordítja az illető nőre, a mivel a legjobb esetben is csak alkalmatlankodik neki. Átalában az igaz szerelem nem bőbeszédű, és a ki ily uton törekszik a leány szíve után, legalább is gyanussá teszi magát, arra nézve, hogy a higgadt ítélet ki nem állná. És azért ha férfi igazán szeret is valamely hölgyet, még akkor sem szabad ennek megengedni, hogy társaságban, vagy nyilvános helyen felette mód tömjénezzon neki; a világ ugyanis észre veszi két szív vonzódását, és a tulság csak megjegyzésekre ingerli.

Ezek — egész átalánosságban azon tárgyak, melyek a társalgásban kerülendők; nem mondom, hogy ezzel már ki van merítve a sorozat, de hisz — mint mondám — e sorok czélja csak segítségére jönni hölgyeinknek, midőn erről gondolkodnak; és ha tisztában vagyunk arra nézve, hogy miről nem illik, könnyű a tájékozás arra nézve is, hogy miről lehet szólni társaságokban; ez a tér olyan nagy, mint az emberi lélek; a mit ez felbir ölelni és szavakba foglalni, arról beszélhetünk is, csak az, hogy hol és miként, e kettőre kell tekintettel lenni. Ezek külsőségek, és mégis ezektől függ, ha valjon jó, vagy rossz benyomást teszünk-e társalgásunkkal, és megnyerjük az emberek rokonszenvét, vagy pedig eltávolítjuk őket magunktól.

Vegyük csak a: hol-t. Nem jó benyomást tesz az, a ki szegényebb körben az ő gazdagságával kérkedik, és az élvek és gyönyörökkel, melyekben ez által részesült. Épen olyan helytelen, beteg előtt olyan élvekről sokat beszélni, a melyekben ő nem vehet részt, mint színházról, hangversenyéről, tánczvigalomról, melylyel csak jobban elszomorítjuk különben is elborult lelkét. Magáról a betegségről sem jó sokat beszélni a beteggel, inkább ellenkezőleg más tárgyakra fordítani figyelmét, a mi elfelejteti vele szomorú állapotát és szórakoztatja.

Fiatal leányok nem ritkán órákig beszélnek tele a leány társaság fejét az ő szívük választottjának adoniszi szépségével és bayardi jelességével. Hiába, a csordultig tele szív a szán

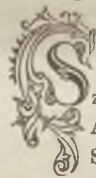
folyik ki; de azért az ilyen tulságos bizalmasságnak csakis a legmeghittebb barátnőnél van helye, a kiről tudjuk, hogy minden legkisebb érzésünk iránt érdeklődik; többek előtt az ilyen társalgás ép olyan izléstelen, mint unalmas. És a mi a leányoknál a szív választottja, az a nőnél a család, és azért nem épen kellemesek az olyan társas összejövetelek, a melyekben valamely nő órahosszat az ő férje és gyermekeinek páratlan jeles tulajdonait magasztalja, hogy a többi jelenlevők szóba sem jöhetnek tőle, mindamellett, hogy az ő szemükben az ő férjük és az ő gyermekeik egy hajszállal sem rosszabbak, vagy jobbak amazéinál.

Átalában két dolog az, a mitől a társalgásban ovakodni kell: nem szabad sokat beszélni; „az ember szóhoz sem jöhet tőle“, hányszor nem hallani ezen megjegyzést, természetesen hát mögött! A társalgás akkor élénk és kedves, ha minden jelenlevő minden tárgyhöz hozzászólhat, és pedig — nem ám egyszerre hárman-négyen; férfi-társaságban is csunya az ilyen zsinat, mikor egyik a másikat ki nem hallgatja, egyik a másik szavába vág, tizen egyszerre beszélnek, női társaságban a művelt férfi bizonynyal nem teszi az ilyent, menyivel inkább ovakodjanak tőle maguk a nők!

Keveset, de jól, ez a társalgás fűszere és azért a nő feladata inkább arra irányuljon, hogy a társalgás mindig élénk folyamatban maradjon, egy-egy észrevétellel a szőnyegen levő tárgyat megvilágítsa, vagy új fordulatot adjon neki; az eszmék komolyabb fejtegetését engedje át a férfiaknak, vitatkozásba pedig semmi szín alatt ne bocsátkozzék; ily esetben vagy egy ügyes, szellemes megjegyzéssel válaszssa el a vitatkozókat, vagy — tudjon okosan hallgatni. Okosan hallgatni, csaknem nagyobb mesterség, mint okosan beszélni.

S z é t t é p e m . . .

Udvardy Gézáttól.

Széttepem azt a köteléket,
A mely halálra sebze téged,
Szegény szívem!
S várom, várom — ha ugyan jönnek —
Ajándoki egy szebb jövőnek,
Türni fogok, de kérni — nem.

Mind elfelejtem, a mit a mult
Édest avagy fájót adott;
A nap nem jött, s ha éj van itt lenn;
Oh éj! bánatos fellegetben
Lesz-e számomra csillagod?

Hozzad szegődött, hisz' a napba
A gyöngye szem nem tud benézni,
Szememet sérti, szívem vérzi.
Te oly szelid vagy, nyugodt, enyhe,
És elfeledsz mindent lágyan, szépen,
Ha csillagod számomra nincs is,
Csak nyugalmadból lenne részem!

A s z e n v e d é s u t á n .

Elbeszélés.

Szépfaludi Ö. Ferencztől.

(Folytatás.)

VIII.

Szirthalmon volt sürgés-forgás a lakodalmas háznál.
Az öreg Bokorné, meg Berta kisasszony, kik eleinte nem jó

szemmel nézték Irma vonzalmát az idegen fiatal ember iránt, végre mégis megengesztelődtek és bevallották, hogy nagyon gyönyörűséges leveleket tud írni s ennél fogva alig lehet rossz ember. Kis könnyelműség, istenem, minden fiatal emberben van, az azonban mulandó, mint a hó, a nyár eloszlatja.

Irmának is nagy öröme szolgált a változás, még hozzá Andor is azt írja, hogy eljő és legjobb barátját is elhozza magával. A fiatal özvegy incselkedni is kezdett Berta testvérel, hogy a jó unokatestvér barátjával bizonyosan Bertának akart kedveskedni, azért vigyázzon magára a kis néni, mert bele talál szeretni a szép fiatal emberbe, mint ő bele szeretett Andorjába. Berta tiltakozott, mentegetőzött, kissé meg is haragudott hugára, hogy miért beszél ilyeneket, hanem az özvegy asszonynak igen jó kedve volt és nem törődött testvére neheztelésével, sőt biztatta, hogy majd meglássa, úgy lesz, mint ő mondja.

A lakodalom előtt két nappal megérkeztek a pesti vendégek. Berta mindjárt első pillanatra úgy vette észre, mintha Irmának némi igaza volna. Igazán szép fiatal ember.

Andor bemutatta Elemért rokonainak: a fiatal özvegynek és Berta kisasszonynak. Kovács Elemér pirongatva mondá Andor barátjának, hogy a valót nem is tárta fel egészen... Csak a kép egyik oldalát mutatta, a másikat elhallgatta, pedig anyagi kép mindakettő. A két testvér közt alig lehetne elhatározni, melyik a bájosabb.

Kovács Elemér oly nyájasan elcsevegett a szőke Bertával, hogy Andor szinte féltetni kezdte jó barátját. Hisz nem azért hozta ő ide, hogy Bertának szépelegjen, hisz Berta nincs veszedelemben, nem kell megmenteni, hanem a barát nem látszott megérteni a célzásokat. Elemér nem vizsgálta a sziveket és veséket, nem nagyon méltatta figyelmére Andor arcát s így nem volt képes semmit leolvasni róla. Ugy fogta fel a helyzetet amint van, izléséről sem tehetett, tetszhetik másnak a barna, neki csak a szőke tetszik.

Malmos Andor minden tudományát elő szedte, hogy barátjának bebizonyítsa Keserűné asszony milyen rendkívüli szép, mily kedélyes s hozzá milyen gazdag. Andor őszintén bevallá, hogy felényire sem hitte unokánévérét ily bájosnak. Elemér csak annyit felelt, hogy „Gyöngyösi Aladár igazán boldog lesz vele!”

— Nem lesz boldog, míg élek! — viszonzá felindulva Andor, úgy, hogy barátja szinte megijedt.

Nem tudta megmagyarázni Andor barátjának felindulását. Hisz csak nem akarja elhítenni a világgal, hogy nem a vőlegény van hivatva a menyasszonynyal való boldogságra?

— És én ismétlem, kedves barátom — kezdé Andor — hogy én nem azért jöttem ide, hogy Gyöngyösi Aladár ur esküvőjén jelen lehessenek. Hihetnéd-e, hogy csak egy lépést is fáradtam volna, ha ép az ellenkezője nem volna szándékomban?

— Nem értelek!

— Világosabban szólok. Azt akarom, hogy Gyöngyösi ur el ne vehesse Irmát. A legtisztább kristály patak büzhödt mocsárba szakadjon?

— Csak nem akadályozod meg?

— Minden áron! — Ha rokon nem is, csak pusztá ismerős volnék, sem türhetném el az átkos frigyét. Gyöngyösinek le kell mondania Irmáról!

Malmos Andor még barátjának sem árulta el az eszközt, melylyel Aladártól Irmát elszakítani akarja. A két napi mulatás után, közvetlenül a menyegző előtt elég idő marad még, hogy a léha fiatal ember úlarczát lerántsa. Addig talán a helyzet is

meg fog változni, Elemér is belátja, hogy Irma mégis szebb Bertánál, Irma szive is megdobban s megkülönbözteti a gyöngyöt az értéktelen kövecstől, melynek nem az a sorsa, hogy felemeljék és dédelgessék.

Az esküvő előtt való nap megérkezett Gyöngyösi Aladár is, ragyogó jó kedvvel, felfegyverkezve a felületesség cziczomáival, csordultig tele hízélgéssel, álnoksággal, hogy a jó asszonyt az oltárig elvezesse és elrebegje hamisul az örök hűséget. Csak a pénz, a birtok, a kincs legyen keze közt, az örökkévalóság, a hűség csak buborék, melylyel könnyen elbánik.

Aladár legtávolabbról sem hitte, hogy multját, véghez vitt tetteit, gondolkozását bárki is ismeri Szirthalmon. Külseje tetszetős, beisejével, romlott szívével, romlott lelkével senki sem törődik. Azért nem kissé volt meglepve, midőn Malmos Andor ügyvédet mutatták be a fővárosból. Irma, hogy bizalmát fölkelte a fiatal ügyvéd iránt, azonnal hozzá is tette, hogy „legkedvesebb unokatestvérem!”

Gyöngyösi Aladárt azonban a „legkedvesebb unokatestvér” nevezet sem vigasztalta meg, hanem azért mutatta, hogy legjobban érezi magát. Csak egy kis felhő vonult végig kedélyén, pedig jól érezte, hogy az a kis felhő egész vihar. Aladárt még az is bosszantotta, hogy Andor alig hagyta egy percze Irmával és a társaságban is mindig fürkészőleg tekintett reá, mintha zavarba akarná hozni, vagy valami kivetőt találna ábrázatán.

Kovács Elemér igen jól mulatott. A bájos Berta, ki különben mindig szótlan volt, egész csevegő lett a deli fiatal ember társaságában. Mindenki csodálkozott a változáson, melyet Andor barátjának rövid ittidőzése okozott. A kis leány el sem tudta képzelni, mint lesz, ha Irma férjhez megy és Malmos Andorral Kovács Elemér is visszarándul Pestre. Oh! miért is hozta magával Andor ezt az Elemért, ha nem maradhat itt örökké! Azt Andor is kezdte bellátni, hogy Elemér barátja az ő céljára egészen hasznavehetlen.

IX.

A menyegző napja elérkezett. Andor mindig kereste az alkalmat, hogy Aladárral együttmaradhasson. Szép szerével, csendesen akarta elintézni a dolgot. A zajnak soha sem volt barátja. Most még hozzá legkedvesebb rokonának, a családnak, melyet úgy szeretett, nyugalma, jó neve követeli, hogy mindent megtegyen a dolog csendben való elvégzésére. Gyöngyösi Aladárnak, ha van szívében egy kis becsületérzés, be kell látnia, hogy ott vőlegényként nem szerepelhet, hol büneinek egész lajstroma tudva van. És ő el fog menni, lehetlen, hogy el ne menjen.

Aladár is gyanította a veszedelmet és kerülte a találkozást Andorral, különösen a négy szem közt való társalgástól. Azt gondolta, hogy Andor semmi esetre sem fog botrányt okozni és ha Irmával mint férj és feleség jönnek el az oltártól, minden mentve lesz.

A mi Aladárral nem sikerült, annál könnyebben sikerült Elemérrel. Pár órával a menyegző előtt Kovács Elemér egész boldogan lépett a szobába, hol Andor terveivel volt elfoglalva és szó nélkül nyakába borult.

— Mi lelt? — kiáltá Andor meglepetve.

— Boldog vagyok, barátom! — szólt Elemér.

— Mi okozhatja ily nagy boldogságodat?

— Ő szeret!

— Ki szeret?

— Hisz jól tudod? — ki is lehetne más?

— Irma?

— Mi jut eszedbe? — Berta, az angyal! — És megvalom neked őszintén, hogy én is szeretem forrón, kimondhatatlanul. Ép most vallottam be neki és előtted, mint barátom és Berta jó rokona előtt sem akartam tovább titkolni. Esküszöm, nem sokára ismét lakodalmazunk!

Kovács Elemérnek csak az tűnt fel, hogy miért nem örül az ő végtelen boldogságának Andor is, ki őt úgy szereti, ugy osztott eddig minden örömeiben, bánatában?

Andor elkomolyodott és csak annyit szolt magában: „Megtuktam! Ember tervez, isten végez! — Most már nincs egyéb hátra, mint mit tervezék!”

Az esküvő órája mindinkább közeledett. Irmát a rokonok és jó barátok öltöztették a menyegzőre, míg Aladár egy oldalszobából akart kijönni, hol egyedül volt. Andor szembe jött vele és egy szóra kérte a vőlegényt, ki vonogatózott, hogy majd az esküvő után rendelkezésére áll.

— De nekünk még az esküvő előtt van egymással szavunk.

— Nekem semmi szavam sincs önnel! — mondá Gyöngyösi Aladár.

— Annál több nekem! — viszonzá Andor és intett a vőlegénynek, hogy foglaljon helyet.

Mikor mindketten leültek, így folytatá beszédét:

— Elakarja ön nőül venni, uram, Irma hugomat.

— Okvetetlenül!

— Tegye szívére kezét s vallja be: érdemes-e reá?

— Uram! — pattant fel Aladár és távozni készült.

— Maradjon! — szolt szigoruan a menyasszony unokatestvére. — Még nem végeztem el beszédemet.

— Nem vagyok kíváncsi végére!

— Pedig érdekes! Tehát ön nem fogja elvenni hugomat, hanem távozni fog azonnal!

— Ön parancsolja?

— Én parancsolom!

— Minő jognál fogva?

— Ez okmányoknál fogva. A váltóhamisitók s hamis kártyások helye nem az oltár előtt, de a börtönben van!

Gyöngyösi Aladár elsápadt, mint a fal. A másik perczben lakodalmos vendégek jöttek be a szobába és hívták a vőlegényt és vőfölt, hogy siessenek, mert a kocsik előálltak s a vendégek nem várakozhatnak sokáig.

— Majd elmegyek én s megnyugtatom a vendégeket.

— Ön maradni fog! — szolt Andor sugva a vőlegényhez

A rokon azután bement a terembe, hol a vendégek együtt voltak és sajnálattal kinyilatkoztatá, hogy az esküvő meg nem tartható, mert a vőlegény halálosan megbetegedett és nem léphet az oltár elé.

Általános zavar, megdöbbenés volt a vendégek közt, mi még nem kis mértékben fokozódott, midőn egyszerre kinyílt ismét az ajtó és Gyöngyösi Aladár lépett be.

— Meglátom, ki akadályozhat meg, hogy arámat oltár elé vezessem! — kiáltá magán kívül Gyöngyösi Aladár.

— A becsületérzés már egészen kihalt az emberek szívéből. Hahaha! — Tudják meg tehát, hogy ez ember itt, ki rokonom vőlegénye, — Irma szeretetére mondom, hogy ez ember egy silány gaz!

Gyöngyösi Aladár mint dühös vadkan, rohant Andornak, hanem ez visszataszítá, hogy eltántorgott. Irma is a szobában volt és elájult.

— Meghalsz, vagy én meghalok!

— De Irma még sem lesz egy gazé!

A jelenet nem vezethetett az oltár elé. A vendégek feldult arczokkal távoztak és fünek-fának elbeszéltek a történeteket, melyek a gazdag özvegy asszony házában történtek.

Andor maga a láztól majd összeroskadt. Rokonai és barátja alig téríthették magához.

X.

A gonoszak nem szoktak megnyugodni, ha rájuk sütik roszaságuk bélyegét. Aladár sem hagyta elaludni a dolgot, és másnap két segédet küldött Malmos Andor lakására.

— Csalókkal verekedni ugyan nem szokás; de én megteszem, hogy lássa, Irma becsülése mennyire uralkodik előttem a szokás felett. — Megvívok vele s azután becsukatom a gazembert!

Andor úgy tett, a mint mondá. Végtelenül szégyenelte volna, ha bárki gyávanak tartotta volna csak egy perczig is. Aladárt haszontalan álanchnak tartá, hanem elfogadta kihívását, hogy saját lovagiasságán csorbát ne ejtsen.

Elemért és Irma testvérét: Bokor Kálmánt kérte föl a segédeskedésre, mit ezek el is vállaltak, bár maguk is megváltak győződve, hogy ily emberekkel vinni nem szokás.

Szirthalomhoz közel az ugynevezett „Gyöngyös-kert“ végén kellett a pisztoly-párbajnak végbemenni.

A párbaj előtt való este Kovács Elemér és Malmos Andor elbucsztak a rokonoktól, hogy másnap korán elmennek vissza Pest felé. Valóban pedig ez csak ürügy volt, hogy a rokonok figyelmét elvonják a párbaj lehetősége felől is.

Irma is, meg Berta is érzékenyen megsiratták a pesti vendégeket. Különösen a szőke Bertának sehogy sem fért a fejébe, miért kelljen Kovács Elemérnek is oly sietve távoznia.

Andor, mielőtt elhagyta volna Irma házát, megölelte kedves unokatestvérét és forró csókok közt kért bocsánatot, hogy mélyen megszorította, de megvan győződve, hogy e szomorúság csak századrésze a bajnak, mely bizonyára érte volna e silány ember oldalán.

Irma egyebet sem tehetett, csak zokogott. Egyszerre lerántották hetedik egéből. Meglehet, jó szándékból, de fájdalmit ez nem kisebbíti. Némán bucsuzott el Andortól a viszontlátásig; ki tudja, mikor?

Ki merte valaha állítani, hogy a párbaj az igazaknak kedvez? Néha győzedelmesen megy el a gaz, míg a becsületesnek birája lesz a gonosz és maga mondja és maga osztja fejére a halált.

(Vége köv.)

A lég leányai.

Legenda, olaszból a Rivista Europea után.

(Vége.)

A lég leánya szomorú lett. A fiu pedig hangos zokogásban törve ki, mondá:

— Lucidea, ne hagyj el mindig, mint tenni szoktad!

— Visszatérek.

— Jól van, de mielőbb térj vissza. Különben sirnom kell; az egyedüllét nehezemre esik. Itt maradsz?

— Ifju, ifju! Mondd, láttál-e már madarat, amint szárnyával megcsapja a víz színét, de újból kiemelkedik? Én úgy jöhetek le hozzád, de nem élhetek itt lent.

— Ah Lucidea!

A lég leánya eltűnt. Az ifju fájdalomba merülten maradt magára.

Az atyai ház édes emlékei, a fivérek, nővérek, jó pajtások képei, a szép gyermekkor vidámsága mind eszébe jutottak, és mindezeket keservesen siratá. Majd ismét a jövőre gondolt, és ezer fényes álom foglalkoztatta képzeletét. Oh, mily untató volt a jelen, szemben azon idővel, mely már lefolyt, és azzal, melynek jöttét remélte!

Néhány nap telt el a nélkül, hogy Lucidea megjelent volna.

Egy éjszaka a légi leány ismét megjelent a barlangban, hol védenczét aludni hitte; föléje hajolva, gyöngéden szárnyaival legyezgette. De az kinyílt szemekkel fogadta, mintegy megittasulván a reá való gondolásban és érezvén jelenlétét, megragadta karjainál fogva és felkiáltott szenvedélylyel:

— Lucidea, Lucidea. nem bocsátlak többé!

E perczen a barlangot villámszerű fény tölté el.

Az ifju maga körül látta a lég leányait, haragos mutató, fenyegető helyzetben. Lucidea a szevedett méltatlanság érzetében összevonta szemöldeit.

— Így hálálod meg a mi gondjainkat, szeretetünket, oh, halandó ifju? A helyzet, mely csak nem rég boldogságra szolgált, most terhedre válik? Jól van tehát, hálátlan szived vágyai teljesülni fognak; e percztől kezdve az emberek társaságában fogsz élni.

Ekkor borzasztó dörgés hallatszik, mint mikor lecsap a villám. A légi leányok, a barlang, minden eltűnik; az elkábult ifju eszméletét veszti.

Midőn magához tér, messze találja magát a hegyektől, hol gyermekéveit tölté, tág mezőn, nem messze egy várostól.

Most megszűntek eddigi életének gyönyörei s kezdetüket vették a keserüség és csalódások. Az ifju, a kinek eddig csak karját kellett kinyújtani, hogy elérje, a mire vágyott, most dolgozott, hogy magát fentarthassa. Szomorú emberek közé vegyült, a kik felhasználták tapasztalatlanságát, hogy minden módon megcsalhassák, hogy a roszaságban magukhoz hasonlónak tegyék. A nőket fényrevágynak, hiuknak, könnyelműeknek találta, és egész ellenkezőknek azon eszménylyel, mely szívében a szép Lucideáról helyet foglalt.

Kitartó munkásságával nemsokára elég jó állást vívott ki magának. Ekkor egy szép nap meglátott egy leánykát, ki szőke és kellemes volt, mint a légi leány, első szerelme tárgya, oltárhoz vezeté. De mily csalódás! A nő, külsejére nézve oly nemes teremtménynek látszott s minden tekintetben valamennyinél roszabb volt. Annaira viszályban élt vele, hogy végre egy év múlva elvált tőle és kifárasztva a világ és annak hitványságai által, egy bölcsész mellé vonult, ki egy magányos toronyban csak is a tudománynak élt. Itt a mesternek hű követője lőn. Ez, mivelhogy nagyon is sokat akart tudni, nem tetszett a tűz és víz tündéreinek.

A salamandrák boszut esküvének, a folyó elem tündérei tajtékozva dühökben, berohantak a tudós tornyába, míg a többi hátulról intézett támadást és pusztító fegyvereikkel hamuvá változtatták a házat.

Az, ki oly büszkén hívta fel haragjukat, első lett dühük áldozata. Tanítványa, habár ártatlan volt, majdnem maga is elveszett a lángok és habok özönében. De e borzasztó perczen megemlékezett a lég leányairól és egy fájdalmas felkiáltással segítségül hívta őket és bocsánatukat kérte. A kedves leányok kik

e perczen is örködtek felette, látván megbánását és gondolván, hogy elég volt már a fenytékből, megszüntették perczenre a veszedelmet, azután fogták védenczüket, kit ez idő alatt folyvást figyelemmel kísértek, és visszavitték ama helyre, hol legszebb éveit töltötte.

A körülfekvő hegyek csakhamar számos lakossal teltek meg. Ő ezeket sok hasznos dologra tanítá, mindenkin segitni igyekezett, gyógyítá betegségeiket és vigasztalá őket szerencsétlenségükben. Midőn aztán egyedül maradt mezei magányában, virágait ápolta és a szép estéken kiült, hogy tekintetét az égre függeszse, és akkor Lucidea és társnői leszálltak, őt meglátogatni. A szép halhatatlan leányok erősíték őt a jónak megmaradásában, szeretetteljes mosolyukkal és megérdemelt magasztalásaikkal helyeslésüket fejezvé ki.

A nagyelkü férfiú, kit mindenki tiszteletben tartott, nem mozdult el többé e magaslatokról; ott maradt érett korától aggságáig és szent öregnek nevezteték el. Nevét sok ezer mérföldre tisztelettel és szeretettel említették.

Mikor már elközelgett munkás életének vége, a völgy lakosai egy felhőt láttak leszállni ama helyre, hol a szent öreg az ő kedves betegek számára gyógyfüveket szokott szedni. Menydörgés hallott, villámlott . . . A szent öregből e földön nem maradt vissza egyéb, mint egy maroknyi hamv, a Lucidia és testvérei által vezérelt lélek áttörte a ködös léget, azután átlátszóan, tisztán és gyorsabban, mint a hang, mint a világosság, tündöklő légi messzeség felé vette utját.

A boldog lélek elragadtatással kérdé az égi leányokat:

— Hová, háová visztek, hatalmas, titokzatos angyali teremtmények?

És ők isteni zengelmek között, melyek midea oldalról visszhangzottak, mutattak a fénykörre, mely felé siettek.

— És kik vagytok? Lucidea, felelj, fedezd föl magad végre, hogy hűbben fejezhessem ki hálámat és áldhassalak!

És Lucidea egy angyal mosolyával szólt:

— Jó szellemeknek, őrangyaloknak és más egyéb szép nevek szólnak minket a föld gyermekei. A lég tele van velünk, mindegyikünk egy halandónak őrangyala, a kit egész életén át kísérik, ha csak el nem ragadja tőlünk a sötét ellenség, a gonosz szelleme.

És a mig a szent öreg lelke hódolattal ejté háladó szavait, a légi leányok körülvették és gyöngéden vitték a fényoczeánba, a választottak lakhelyére.

Eonilla elhallgatott és fejét pihegő keblére hajtva, néhány perczig mozdulatlanul maradt. Azután sohajtva szólt:

— Oh, fájdalom, fájdalom, kifejezhetlen fájdalom! — azután karjait aléltan bocsátá le. — Ő is ott van, tudjátok-e, ott a boldogság, az örök meglegedetség hazájában, és én itt sirok!

— Völegényéről beszél, uram, — suttogá az agg nő.

— Boldogtalan!

— Élte virágjában élt nyugodtan, boldogan, csak meséket hallgatott e szerencsétlen örült, semmi ohaja sem volt, egyszer azonban kívánsága támadt — s az ohajtott egy szép napon meg is lőn. — Jó és nemes volt, Onigio volt a neve. Eonilla szerette és szerelme viszonztatott. Oh földöntuli boldogság!

Az év épen legifjabb szakát tölté be, a lég gyöngéden fuvalt a nap ragyogó sugarakat terjesztett és tüzes ölelésekkel csókolá a mosolygó természetet. Ugy látszott, mintha az ég leszállt volna a földre. Kimondhatatlanul szereték egymást — oh mily szép

volt az élet! Mily öröm, mily gyönyörök, mily édes remények! Hosszu, boldog éveket, a vidámság örökkévalóságát vártuk! — Onigio nőül kérte Eonillát, ez örömmel egyezett belé — és megérkezett a menyegző napja. A kis templom harangjai megszólaltak — de az ég fenyegető arcukat öltött, a lég rekedt lett. — Az ara fehér öltönyében készen áll, de fejét nem disziti virág. Virágkoszoru nem érkezett a mezőről. A mennyasszony társnőivel együtt kesereg.

— Várj, kedvesem, — kiált fel Onigio, és e hegy legmagasabb sziklájára kuszik, hol a havasi rózsa és más alpesi virágok diszlenek.

— Hagyd el, hagyd el! — kiált a megrémült Eonilla, követve őt, hogy visszatartsa.

Hasztalan, nem hallja, felkuszik ... kinyújtja kezét, hogy a virágokat leszedje ...

Az ég megnyílik ... lég leányai ... a villám ... semmi többé ... elragadták őt, mert megirigyeltek annyi földi boldogságot!

Az őrült vad kacagással szakítá félbe elbeszélését. Rövid vártatva átváltozott arcczal, megtört szempillával és fuldokló hangon mormolá:

— Remélj, halandó leány, és én remélek.

Mély hallgatás követé e szavakat.

Hajnalodék. A légben még mindig nehéz gőzök lebegtek.

Eonilla felugrott, és karjait fölemelvén, tapsolva és magán kívül kiáltott:

— A lég leányai, a lég leányai! — felszakítja az ajtót, ki-rohan szertelobogó hajjal, tekintetét oda meresztve, hol a hajnal mutatkozik. Percz alatt a sziklán terem, hol a végzetszerű halálban találkoztak a legenda szent öregje és az ő szívének kedvese. Mint akkor, haragos az ég, dörg a vihar, lecsap a villám. Egy kiáltás hallatszik, de nem a rettegetés, hanem az öröm kiáltása. Az agg nő és az utas, kik Eonilla után szaladtak, a vilámtól vakitva, egy kiáltással összeestek.

Midőn ismét magukhoz tértek, a vihar engedett, körültekintettek, keresték mindenütt a szerencsétlen leányt. Hiába! A légi leányok eljöttek, hogy elvigyék lelkét és egyesítsék azéval, kit annyira szeretett.

A két egyesült lélek egy boldog szellem lett és az egek országának angyalai közé vegyültek.

A lég átlátszó volt, lágy zephir szállongott. A meleg nap sugarai ragyogtak a jegeseken. Az utas egy kőemelkedésen gondolataiba merülve ült. Virágokat tartott kezében, egy csokrot, melyben havasi rózsák, alpesi fehérkék és liliomok mosolyogtak, melyeket ott szedett, hol egy nappal előbb Eonilla halálát lelte. Kora halálát siratta, a virágokat szemlélvén, azután gondolatai lassankint más tárgyra mentek át és mélézva a tündöklő liliomon, mely az olasz félsziget egy városának ünnepe, visszaemlékezett a házára, melytől oly hosszú idő óta volt távol.

Merán és a szőlőkúra.

Egy utazó olyan vonzóan írja le Merán kedvelt őszidényét, hogy olvasóndim bizonyára érdeklődéssel olvassák e sorokat, már csak azért is, mert mindnyájunk előtt tudva van azon előszeretett, melylyel fenséges királynőnk Merán iránt van.

Merán, Tyrol egykori fővárosa, ugyan már rég kénytelen

volt fővárosi elsőségét az észak felé fekvő Innsbrucknak átengedni; most azonban a szőlőgyógymód fővárosa, azonkívül pedig gyönyörű fekvése, szépsége és kellemes éghajlata által szárnyalja tul vetélytársát. A merani országut, melyet az utazók többnyire választanak, a Rajna mellett vezet el, Münchenen a Brenner szoros és Botzenen keresztül, a honnan még néhány órai ut választ el Merántól. A ki azonban egy idegen ország szokásait szép tájképek között és friss hegyi levegőben akarja tanulmányozni, annak a Bodensee, Bregenz és Fursztermünk felé vezető utat ajánljuk.

Mi is ezt választottuk és szeptember közepén léptük át a heglánczot. Ezen alpesi táj szépsége fölülmulthatlan. Voralberget a korai ősz teljes dicsfényében láttuk, vagyis inkább a nyár még nem hagyta volt el az ő kedves hegyeit, habár legmagasabb csúcsai már hólepleket viseltek. A fenyők csak úgy görnyedtek tozsaik alatt és édes illatot árasztottak, a csipkerózsa piros bogója, a félig érett gyalogszedér és más vad gyümölcs pirosan fénylettek ki az erdő sűrűjéből és kék gencziánákkal borított harasztos sziklák szépíték a fák közti tisztább helyeket. Hű kis-erőnk, a kis Inn folyó, egész napi utunk mellett vagy alatt suhant, susogott vagy mormogott, és neki köszönhattuk azokat a kitűnő pisztrángokat, melyeket az utközben ért tiszta és kedélyes vendéglőkben találtunk. Többnyire még nap felkölte előtt indultunk utnak, a hegyek közti pompás reggel üdeségét és bűbáját élvezendők.

Három napi élvezetdús utazás után értük el a völgyet, a melyben Merán elterül. Az első tekintet meglepőleg szép. Egy hegysarok körül kocsiztunk és egyszerre csak csendes és keletiesen élénk színezetű tájkép terült el szemünk előtt, így képzeljük magunknak egy arkádiai völgyet! Hat-hét ezer lábnyi magas hegyek nagy sikságot körítenek, a melyben paraszt házak és nyári lakok szétszórva, mindannyian dus déli növényzettől körülölelve. Gyönyörű dió- és fügefák mellett egész szőlőkehalózat, karókon vezetve, takarják a hegyeket. Az ut mellett kuszának a nagy tökök, erőteljes, szeszélyes leveleikkel és sárga virágaikkal, ezek mellett a nagy kukoricza-táblák a gazdag és áldásos termékenység jóleső képét tárják elénk. Fél órai ut után érjük el Meránt, egy napvilágos, kedélyes városkát, a mely a tiszta és átlátszó Passer folyócska jobb partján fekszik.

Merán főutcáján mindkét felül sötét és vaskos izevű folyosók futnak végig; ezek ugyan kissé komorak, de olyan helyütt, a hol hónapokon át a nap a legfőbb uralkodó, még kellemesek is. Ezen izevet alatt folynak itt mindvalamennyi üzletek, az élénk füge- és szőlő-vásárral egyetemben. Itt kezdődnek a város csinos sétái is, a melyek a milyen sokat kaptak a természettől, olyan keveset köszönhetnek a művészetnek, és a legjobb vendéglők és hónapos szállások is itt vannak. Ezen a parton több hid vezet át a Passer folyón. Mindkét partján kertek terülnek el és a folyó mellett fekszik a szép és széles Gizella-sétány, sűrű lombozatu fasor által a nap heve ellen védve.

Meránnak négyezer lélekből álló lakossága van, mely szám azonban szeptember- és október hónapokban tetemesen növekedik. E hónapokban keresik fel leginkább az idegenek e városkát, részint a szőlőgyógymód vonzza őket ide, részint pedig pihenési helye sok olasznak, a kik felüdülnék e kellemes száraz éghajlat alatt, mert oda lenn Olaszországban még tikkasztó a levegő. A vendégek nagyobb része azonban németekből, oroszokból és olaszokból áll, néhány angol, amerikai és magyarral vegyítve. Mellbetegek Meránban szeretik tölteni a telet, habár — az ottani orvosok tiltakozása daczára — egykor-máskor erős hidegek is jelentkeznek néhány napra. Rendkívüli barátság-

sak a Gizella-sétányon fekvő napsugaras szobák és a kellemes hónapos lakások Obermaisban, mely Merán déli részén fekszik és séták által van a várossal összekötve. Miután Obermais fekvése Meránénál magasabb, a szélnek is jobban ki van téve és azért ott hűvösebb és erősebb is a levegő. A családi lakásokat tavaszkor és őszszel hószámra ki szokták adni, és a nagysághoz képest tizenkét forinttól kezdve negyven-ötven forintig lehet szobát kibérelni. Az életmód Meránban jóval olcsóbb, mint bármely francia vagy olasz gyógyhelyen. Egész napi ellátást 3—4 forinton kaphatni, sőt ennél olcsóbban is. A kik saját háztartást visznek, bizonyára sokkal olcsóbban élhetnek, de ezek jól teszik, ha szakácsnéról még otthon gondoskodnak és elhozzák, miután Meránban az ügyes szakácsné a ritkaságok közé tartozik.

A meráni multságok a legártatlanabbak, és tulajdonképen csak a gyönyörű környékben való sétákból állanak, ezeken pedig valóban bővelkedik e szép vidék. Merán lakossága nem élelmetes, nagyra becsüli az ő szép tájkát, éghajlatát és mindennek előtt az ő szőlőjét, a melyek idecsalogatják az idegeneket. Az életnek ezen egyszerűségében olyan kellem rejlik itt, a mi vonzóbb a többi fürdőhelyek örökös lármás multságainál. Zene minden reggel van a sétatéreken, és ennek hangjai mellett elsétálunk, szőlővel a kezünkben, vagy a fák alá ülünk, szintén szőlővel kezünkben, vagy olvasás, rajzolással foglalkozunk, egy kosár szőlővel mellettünk, vagy csoportokba összeállunk csevegni és — szőlőt enni. Délután kissé szétozlik a társaság, és kocsin, lóháton, szamarakon, vagy hordszékeken kirándulásokat tesz valamely régi kastélyhoz. Minden kirándulás általános kávéivásban végződik. Egykor-máskor aztán valamely hangversenyre is ébredünk, sőt megesett már, hogy valamely nagyobb szállodában valami népszerű felolvasás is tartatott; a szabadban való multságok azonban, természetesen, sokkal kedveltebbek. Két kölcsönkönyvtár, meglehetősen jól berendezve, gondoskodik az olvasmányokról is.

Szőlőt enni: ez itt az idegennek életfeladata. A legelső vásárlás Meránban egy kosár szőlő. Hét órákor reggel az ujoncz a piacra siet, szőlőt venni, és azt hiszi, hogy igen jutányosan vásárolt, mert elég sokat adnak. Néhány nap mulva azonban azt a tapasztalatot teszi, hogy vigyázatlanul cselekedett, ha a követelt árt azonnal megadta, és nem alkudott meg a vevőkkel, és most ime, olcsóbban is kapja. Ritka nagyságu és jóízű szőlő kapható itt. Gyönyörű bíborvörös csomókban csüng az áldott gyümölcs a lejtős hegyeken, azonkívül minden kertben, minden kapuivezeten! Naponkint reggel hozzák a sok szőlőt taligákon, kocsarakban, és minden utcásarkon láthatók azok, gazdag mennyiségben az árusok asztalain felhalmozva. Mindenki, a ki Meránba jár, használja a szőlő-gyógyimódot és több szőlőt fogyaszt is itt, mint eddig teljes életében, — ha nem szereti jobban a fűgét, a melyből szintén roppant mennyiségű és kitűnő kapható.

A ki a szőlő gyógyimódot használja, legalább három font szőlőt eszik napjában. Kevesebb nem is kura, csak egy kis nyálkság. A beteg egy vagy két fonttal kezdi gyógyimódját, és háromszor él vele napjában: először reggeli előtt, másodszor ebéd előtt, harmadszor délután vagy este. A szőlőt mindig a szabadban kell elkölteni, és ezen rendeletet pontosan meg is tartja mindenki; azért eszik és sétál is ott az ember majdnem egész nap. Néhány nap mulva a kezdetleges mennyiséget fél fonttal, azután újra félfonttal meg kell toldani, mindaddig, míg a három-négy font el van érve.

Ezen mennyiség rendesen elegendő, de azért vannak, a kik hat font szőlőt is esznek egy nap, sőt olyanok is, a kik nyolcz

fontig fölviszik. A betegnek nem szabad elkedvetlenedni ha három-négy nap mulva rosszabbul érzi magát. Ez igen gyakran megtörténik, de ha ezen válságon tulesett, annál hamarabb áll be a gyógyimód jótékony hatása.

A szőlő-gyógyimód egyik előnye abban áll, hogy nem kell különös étrendet tartani. Tilosak ugyan a nehezen emészthető ételek, és másféle gyümölcs, mint a szőlő is el van tiltva, de a ki bevette már magába az ő négy vagy hat font szőlőjét, az könnyen fog ellentállhatni a többi gyümölcs ingerkedésének; mert miután a szőlőben sok a tápanyag, a főtt ételekből nem kívánunk sokat. Ha a gyógyimód jó hatással van a betegre, akkor igen hamar áll be a javulás és a beteg szemlátomást gyarapodik erőben és — sulyban is. A gyógyimód négy vagy hat hétig tart, és természetesen szeptember és október hónapokban használtatik, a mikor legjobb a szőlő. Már augusztusban is kapni jó korán érő szőlőt, és még novemberben is sűrűn árulgatják, de az említett hónapokban mégis csak legjobbak és azonkívül ép akkor fejt ki azon vidék az ő legmagasabb szépségét. Még az áprilho is gyönyörű Meránban, mert a sok viruló mandula- és barackfa egy pompás virágözönt képez, és nem egy utazó, ki a telet Olaszországban töltötte, szivesen időzik még egy ideig e kies, kedves városkában, mielőtt utját észak felé folytatná.

Merán lakosai egyszerű emberek, jó móduak, megelégedettek és majdnem kivétel nélkül becsületesek is. Arról, a mi tul e völgyön létezik, alig van fogalmuk, és azért idegenek irányában igen kíváncsiak.

Egyszer, egy kirándulásunkból visszatérve leültünk az ut mellett, csudálandó a pompás nap lementét. A nép épen a mezőről jött, és egész gyermeten elénkbe állottak, megbámultak és mosolyogtak. Sőt egy nő elhagyta menni társait és mellénk ült. És most a nyugodt, udvarias, de azért makacs kérdések egész sorozata kezdődött az ő részéről a mi hazánkat illetőleg, utazásunkról, ittlétünk céljáról, családunk nagyságáról, és főleg ruházatunk költötte fel érdeklődését. Minden egyes darabnak dicsérte szépségét, czélszerűségét és tudakolá árát is. Midőn e valatlás már egy kissé soká tartott, és egy jó estét kívánva, tőle eltávoztunk, látszott rajta, hogy bizony még sok kérdezni valója lett volna.

Az itteni emberek becsületesége igen dicséretes és el van ismerve, de mikor még a napnak is vannak foltjai! Így egyszer haza térve egy kocsizásról, másnap reggel esernyőm hiányzott; a szálloda szolgálai azt állították, hogy a kocsiba tették volt. Előhivattuk tehát tegnapi kocsisunkat és ez váltig állította, hogy semmit sem talált a kocsiban. Én nagyon sajnáltam az ernyőt, és azt mondtam, hogy szivesen adnék egy jó borraivalót annak, a ki azt nekem visszahozza. Örömteljes fény sugárzott fel erre kocsisunk ostoba arcán és hirtelen eltávozott; öt percz mulva valaki kopog. Az én „Szabad“-omra kinyilik az ajtó, az esernyő tolja be fejét, ezt követé a kocsis, de nem zavartan, tétovázva, a mint én azt vártam, hanem inkább büszke magatartással. Nevetnünk kellett, és szivesen váltottuk ki a mi hasznos utitársunkat.

Egy egész hónapot töltöttünk Meránban, és ez egész idő alatt csak egyszer esett az eső, borus nap is csak három volt. E kedves, szép hely iránti emlékeim mind össze vannak kötve világozással és melegséggel, rendkívüli fényes őszi színekkel és sugarakkal és a vizek csörgetésével, mely fényes napsugár alatt a kavicsra tova siet.

K. E.

Egy hét története.

Szeptemberhó 23-dikán.

A főváros ismét a vidékre volt kénytelen menni, hogy egy kis örömet és lelkesedést szerezzen szívének. Ezuttal Aradot érte a szerencse, hol mult hétfőn az ottani új színház nagy ünnepélylyel, és mivel Király ő Felsége is ez alkalommal Aradra lerándult, rendkívüli fénynyel is megnyitattott. Átalánosan úgy mondták, hogy ő Felsége az épen ott folyt hadi gyakorlatok végett rándult le Aradra; hanem azért kétséget nem szenved, hogy a hazai művészetnek ezen ünnepélye is bizvást számolhatott volna, ő Felsége meleg rokonszenvére; mert ez is egy hadsereg, és pedig mindig diadalmas, és soha le nem győzhető hadsereg. A szellem vértés vitézei küzdenek itt, a kik ha sebet ütnek is, sebeik nem halálosak, hanem: életadók. Sajátságos találkozás ez: hadigyakorlat és színház megnyitása; mintha a haza geniusza azt akarná vele mondani: Jól van ez így, hogy fiaitokat a haza védelmére gyakoroljátok, hadd legyenek erősek karjaik és bátrak az ő szíveik; e mellett azonban füstölögjenek a művészet oltárai a polgárok hajlékaiban, virágozzék fel a művészet, és tündököljön az eszmény örökszép arca, akkor majd lelkesülten ontja a kard vitéze véré, van miért ontsa, és nem ontja hiába. Azért a főváros örömnappja is az ilyen ünnep; minden új színház egy új szövetségese neki, az ő nagy céljaira nézve. Utközben érdekes vita folyt egy fővárosi fiatal ember és egy vidéki fiatal hölgy közt. A vasuton találkoztak össze, egy kocsiban rándultak le Aradra, a színház megnyitására. A fiatal ember, egy afféle író mesterember, nagyon dicsérte a fővárost, hogy az milyen nagyszerű; a fiatal hölgy meg a maga kis vidéki fészket védelmezte, hogy mennyire nincsen nekik Kőbányájuk, eleven kolbáoszaggal, és holt homoktengerrel; milyen búbájos ott a természet, és egészséges az élet; az igaz, hogy nekik nincs sugárutjuk, igen, de hát kinek a pénzén építik? Nem az övé — tudniillik az országén? és az Eszterházy-könyvtár nem-e szintén az ő pénzén vásároltatott-e meg? és a Múzeum és a nemzeti színház nem-e az ő pénzén tartatik-e fenn? így üzte-kergette a vidéki kisasszony a mi fiatal emberünket az ő álláspontjainak fényes fellegvéraiból, hogy ez már-már kénytelen volt letenni a fegyvert, és feladni a fővárost az eperajku ellen kénye-kegyelmére, midőn egyszerre csak nagy lelkesedve felkiált: — Igaz, mindezt az ország pénzén élvezhetjük mi, de milyen gazdag kamatokkal fizetjük vissza ez adományokat! — csakugy ragyogott a fiatal ember szeme, ezt mondván, mert ez egy Krupp-ágyu-felelet, gondolá, mely minden ellenállást elsodor és összezuz! A fiatal hölgy azonban mintha nem is hallotta volna, olyan nyugodt maradt reá. — És mik volnának ez adományok, ha szabad kérdeznem? mondá, alabastrom kezének rózsás körmöcskéit nézegetvén. — Hát a szellem! — szavalt a fiatal ember olyan pathoszszal, mint körülbelül a mi páratlan Szathmárinénk a „Mátrai vadászok“-ban, Porziunkula szerepében. — És valjon hol van ennek a nyoma? — kérde a fiatal hölgy leirhatlan mosolylyal, a melyben az ígézet gunnyal volt tele. A fiatal ember igazán borzasztó helyzetben volt. — Hát az, hogy kegyed most — mondá, de nem folytatá, még csak az kellene, hogy ezen kérlelhetlen hölgynek itt a vasuti kocsiban bókot mondjon! —

Nos, hogy én most? — mondá utána a fiatal hölgy; a szeméből látszott, hogy csak azt várja, hogy a fiatal ember kövesse el ez ügyetlenséget; mint az ormadár prédáját, úgy leste a feleletet. — Hogy kegyed most Aradra megy a színház megnyitására, — egészíté ki a fiatal ember, homlokát törülgetve — avagy ez talán nem a főváros szellemi életének egyik kisugárzása? — Az urhölgy mosolygott. — Ugy van, az, de akkor igen kevés sugara van ez önök fővárosi életének — jegyzé meg reá, hanem a fiatal ember arca szintén földerült e megjegyzésre. — Ha a bók a tilos árukhoz tartozik a vasuton, mennyivel inkább az ellenkezője! Azért tehát örülünk, hogy ismét egy sugár fogékony szívekbe esett, idővel majd több is következik — itt vége szakadt a beszélgetésnek, mert a vonat az aradi pályaudvar közelébe ért, és akkor a száj nem jöhetett szóhoz a szemtől.

Az indóházról a város végeig egy nagyszerű zsbongás-zajongás. Az utcákon fel-alá hullámanak az emberek, a házakon száz kézzel foly a munka; itt virágfüzereket akgatnak föl, egy-egy ház előtt egész virágerdőt rögtönöznek; ott szőnyegekkel vonják be a falakat, amott apró lámpácskákat rakosgatnak betű- vagy képsorba, az esti világitásra; a házak tetejéről ezerével lobognak a nemzeti színű zászlók, olyan vidáman és hivogatólag, mintha még nálunknál is jobban örülnének megérkezésünkön, és a mint leszállunk, azonnal ott terem egyik ottani jó ismerősöm, karon fog, a kocsit már készen vár, és visz a számomra készen tartott szállásra; jó szerencse ilyenkor a magyar vendégszeretet, különben ég tudja, hol kapnánk szállást; a jó ég bizony, mert valószínűleg maga volna a szállásadó, az ő kék sátra alatt; a vendéglőkben — mint biztos forrásból tudom — már napok óta szoba, kamra, pincze, padlás el van foglalva, még a ruhaszekrényeket is kiürítették és szállásokká rögtönözték, annyi ott most az ember; — mint valami kikötőváros tengerpartján, annyi mindenféle színű és szabásu öltözékek és arczok repülnek el szemeink előtt: honvédek és „közösök“, románok, szerbek, bulgárok, svábok, hosszú szakállu, magas süvegű, széles kalapu papok; olajsín arczu katrinczás lányok; aranypénzü menyecskék, rendesen egy-egy esetlen férfitől kísérve; a tulnyomó elem azonban mégis az ur osztály; ritkán láttam még annyi előkelőséget az utcán, mint az nap itt Aradon, és minél közelebb jött az óra, a melyen ő Felsége meg volt érkezendő, annál nagyobb lett a tolongás.

Esti félhat óraker érkezett meg ő Felsége; a kocsiból kiszállva, egész sereg tábornok, köztük János toscanai főherczeg és magyar földesur, sietett eléje, az indóházban, a főispánnal élén, megyei és városi küldöttség fogadta ő Felségét, Vörös Pál főpolgármester ur ékes beszédet mondott, de a melyből én egy szót sem értettem, először azért, mert nem voltam a küldöttségben, azután meg egész figyelmemet egy oly látvány ragadta meg, a milyent bizonyára kevés ember látott még a világon. Ugyanis a beláthatlan embersokaság közt utat kellett csinálni ő Felsége számára a megyeházába, mely Atzól Péter butoraiból, és e szerint fejedelmi pompával királyi lakká volt átalakítva; — és a mint a roppant embertömeg kétfelé sorakozik, mindkét oldalon az ut az indóházról a

megye házáig — a legszebb hölgyekkel van beszegve! Ezek képezték a sorfalat, a mely közt ő Felsége végig haladt! Kérdeztem jobbra-balra, hol vette a város, vagy akár a megye ezt a páratlan nagy ritkaságot? Kedves házigazdám nevetett, de nem felelt semmit, azt hittem, az ámulatból, vagy a lelkesült „éljenek“ miatt, mely ő Felségét egész uton kísérte, és melytől csakugyan bajos lett volna egymás szavát megérteni. Mi is hozzá csatlakoztunk a menethez, hallani nem lehetett egyebet lelkesült éljeneknél, látni azonban jóformán még kevesebbet lehetett: a szem megkáprázott a gyönyörűbbnél gyönyörűbb női arcoktól, melyekkel egész ut hosszában minden erkély és minden ablak a szó szoros értelmében spékelve volt. Midőn aztán a megyeház elé érve, az éljen-láz némileg csillapult, házigazdám oda hajolt hozzám és csak annyit mondott: „Onnan“, az az onnan vette a rendező bizottság azt az eleven kerítést, vagyis, annyi anyagi szépségű hölgy volt itt ez alkalommal — Hohó! — kiáltott közbe barátom — nemcsak ez alkalommal, hanem mindig, — hogy az eleven kerítésen felül még az egész várost úgy feldiszipitették sajátmagukkal, hogy a többi diszipítés mind semmivé lett tőlük.

És most nézzük meg magát a Muzsák templomát. Minden tekintetben méltó az Aradvárosához, mely azt saját költségén építé, és méltó ezen város nagy értelmiségéhez. Némlyek ugyan nem akarnak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az épület két oldala bérházakul van építve; és a mi a külsőt illeti, bizonyára diszesebb lett volna, ha egészen magában, a művészet csarnokául uralja a — kárba ment tért; de ha vesszük, hogy ez a két bérház a színház belsejének nagy előnyére szolgál, mindjárt másképp ötlük ez szemünkbe. A bérházak tudniillik olyan házak, melyek után a lakók bért fizetnek, két ház bére Aradon, ilyen előkelő térségen, bizonyára 7—8,000 forintot jövedelmez évenként, annyi subventio tehát okvetlenül biztosítva van e színháznak és ezzel aztán maga a színház fennállása és jövője is biztosítva van, és most már egészen más szemmel fogjuk e színházat nézni, nézzük tehát.

Az előcsarnok főpárkánya doriai és jonai oszlopokon nyugszik. A csarnok alapszíne drapsárga, kék szegélyekkel és ékítményekkel. Belsejét gyönyörű domborművek díszítik, arany, fehér és biborszínekben, az uralkodó szín azonban a biborszín; ilyen színűek a páholyok, zártszékek és általában minden kárpitos-munka. A nézőtér menyezete nyolcz rétre van felosztva, ezekben vannak Jókai, Vörösmarty, Szigligeti és Erkel, Prielle Kornélia, Felekiné, Pauliné és Blaháné arcképei, jelesül kidolgozva, és mintegy alámosolyogva a nézőre.

A proscenium közepén Aradváros czimere díszlik, babérlevelektől körülveve, két felül két alaktól tartva.

A színház négy emeletes, a földszint és első emelet körzetében csupa páholy van, ha jól olvastam, 25—25. A második és harmadik emeleten jobbról-balról szintén páholyok vannak, a középrészekben vannak a zártszékek, míg hátul szép, tágas állóhely van. Összesen van talán 80 egyes, 8 kettős páholy, 72 harmademeleti zártszék, 60 földszinti támláshely, 250 zártszék, körülbelül 250 ülő- és ugyanannyi állóhely, a színház tehát mintegy 1500 nézőt képes befogadni. Végre a kissé alantabb fekvő zenekari helyiség 35—40 zenészre van berendezve.

Az előfüggöny is igen izletes. Hullámszerűen függ alá és arany rojtjai a padozatig nyulnak le. Középe szélylyel van választva és egy oszlopra feltűzve, a nyíláson át a háttérben szép vidék, és ennek közepén a Muzsák temploma látszik. Az előtérben oltár füstölög, az oltár tövében Aradváros czimere áll, jobbra tőle egy szobor, alján virágokkal, azt jelezve, hogy Arad városa a muzsáknak áldozik.

Ő Felsége végett, a ki nagyon el volt foglalva a számos küldöttségekkel, esti félkilenczre halasztották a színház megnyitását, de már 8 óra előtt minden legkisebb tér díszes közönségtől volt elfoglalva, a páholyokban és zártszékeken búbajos szépségű hölgyek, igen fényes és izletes öltözékekben tündököltek; a meghatározott időre ő Felsége megjelent az udvari páholyban, mire a zenekar Erkel „Hunyadi László“-jából az indulót játszta, azután felhúzták a függönyt, és Prielle Kornélia az ő megragadó művészetével az ez alkalomra Szász Károly által készített megnyitó verset szavalta; azután előadatott a „Mátrai vadászok“ a nemzeti színház tagjai által; az előadásról tehát nem szükséges szólnom — így ment végbe az aradi színház megnyitása.
Sz. M.

Mai számunk az utósó ez évnegyedben; tisztelettel kérem tehát t. előfizetőinket, hogy előfizetésüket ideje-korán megújítani sziveskedjenek.

Egyuttal értesitem t. előfizetőinket, hogy az új hat kötet könyvmellékletből most már az utósó kötetet nyomják és műlapunk is készül, és e szerint már a jövő hóban fogom megkezdhetni a szétküldést.
Emilia.

Budapesti hírvivő.

. (A király) aradi vonata szerdán este féltizkor ért Gödöllőre, honnan szerdán este érkezett meg Budapestre. — Királyné ő Felsége visszatér Angliából, hol tartozkodott. Ventnorból október 1-sején indul el, október 2-dikán Baden-Badenbe érkezik s innét Münchenen át Possenhofenba megy, anyja látogatására, honnét 3 napi ott mulatás után Bécsbe, innét 2 nap mulva Gödöllőre megy. A királyné Ventnorban tartzkodása alatt sem feledkezett meg a szegényekről. Így e hó 17-dikén és 18-dikán a szegény betegek javára rendezett bazárban, a jótékony célra 50 frtot adományozott. Meglátogatta a kórházat, hol ott tartzkodása emlékeül saját kezeivel egy fát ültetett. Itthoni pártfogoltjai egyikének, egy budai szegény özvegy asszonynak pedig 60 frtot küldött.

. (Jótékonyosság.) Haynald Lajos kalocsai érsek a kalocsai főgymnáziumnak, természettani készülékek beszerzésére ezer forintot ajándékozott. — A városi árvaház javára Bauer Sándor 100 frtnyi adományt adott át a polgármesternek. — Nagy-Lónyán, Lónyay János saját költségén gyermekerttet hozott létre, abba kertésznyt is vitetett Budapestről. — A torzsa i jegyző, Schmausz Ferencz az ottani ágostai és helvét hitvallási egyháznak egy a magyar nyelvet terjesztő népiskolára 100 frtot ajándékozott s azonfelül kötelezte magát mindakét alapítványra évenként 10 frtot adományozni. — A balatonfüredi „Szeretet-ház“-nak egy urhölgy, meg sem nevezve magát, 500 frtot ajándékozott.

. (Rózsás napló.) Budán e napokban gróf Péchy Konstantin oltárhoz vezette Fáy Carola kisasszonyt, néhai Fáy Alajos borsodi nagybirtokos és Splényi Sarolta bárónő bájos leányát. — Lopresti Árpád báró a napokban kelt egybe Bethlen Josephine grófkisasszonynyal. — A galgóczi postamester bájos leányát: Ottinger Paulin kisasszonyt október 7-dikén vezetni oltárhoz Lipovniczky János pozsonyi adóhivatalnok. — Kecskemét leggazdagabb s egyik legszebb fiatal hölgyét: Kovács Anna kisasszonyt, (özvegy Kovács Lászlóné urnő leányát,) e napokban jegyezte el Szluha Ágoston, Szeged jeles tehetségű, fiatal tanácsnoka. — Zilahon októberhó 6-dikán lesz Lányi Károly fiatal kereskedő és Dulka Ida kisasszony esküvője. —

Vas megye egyik leggazdagabb ifja: taródházy báró Mikos János eljegyezte pallini Inkey Margit kisasszonyt, Inkey Edmund királyi kamarás és neje: Keglevich Gizella grófnő bájos leányát. — Zempléni Moskovicz Géza fiatal földbirtokos e hó 24-dikén vezette oltárhoz Deutsch Hermina kisasszonyt, Deutsch József nagykereskedő bájos leányát. — Nagyváradon e napokban tartá esküvőjét Keler Róbert, krasznamegyei várnagy Szűszek Antónia kisasszonnyal. — Kolozsvárt Nagy Elek miniszteri tanácsos leányát mult kedden vezeté oltárhoz Conte Triantini cs. és k. főhadnagy. — Kolozsvárt Krisik Alajos vasuti hivatalnok nőül vette Sárosy kisasszonyt; Gyulai Sámuel erdélyi hivatalnok pedig Szilágyi Juliánna asszonyt, néhai Mátéfi Lajos özvegyét. — Mező-Turon e hó 14-dikén tartá kézfogóját Spett Dezső, fiatal gyógyszerész Gajzágó Mariska kisasszonnyal, özvegy Somogyi-Gajzágó Mária urhölgy kedves leányával.

** (Az országos nőiparegylet) jövő hóban megnyitandó tanodájában a rendes tantárgyakon kívül, a felnőttekre való tekintetből, egyes szakmunkák is fognak taníttatni. Így a könyvkötésre, és diszművek készítésére, a nyomdászatra, a karton-festésre, és nyomásra már nemcsak tanítványok, de tanítók is akadtak, kik az egylet iránti szivességből díj nélkül ígérkeztek a nőipartanoda növendékeit tanítani. A kartongyáros ezen kívül megígérte, hogy két havi tanulás után a növendékek fizetéssel léphetnek gyárába. Az egyletnek mult hétfőn tartott választmányi gyűlésén többek közt az is szóba jött, hogy Renz lovardája előadást fog rendezni az egylet javára. A nemes czélu egylet bizonyára minden oldalról megérdemli a pártolást.

** (A Margit-sziget) fürdőidénye a vasárnapi nagy hangversenyyel ért véget. Hat katonai zenekar játszott (délutáni három órától kezdve,) a karmesterek özvegyeinek javára. Gyönyörű őszi nap lévén, igen nagy közönség volt jelen. A mostani kellemes időjárás mellett még jó darabig lesz e szép szigetnek közönsége. Laknak is künn elegenden. Az idény általában igen élénk volt. Külföldi vendég is számos lakott künn, legtöbb Szerbiából. A felügyelőséggel, az igazgatósággal mindenki meg volt elégedve.

** (Az 1848—9-diki honvédegyletek) még egyszer felhivatnak, hogy azoknak névjegyzékét, kiket az ez évi október 6-diki aradi közgyűlésre kiküldenek, az egyletek központi bizottmányhoz azonnal, de legkésőbb e hó 28-dikáig annál inkább is megküldeni sziveskedjenek, mert az aradi rendező bizottmány kívánata szerint az összes megjelenendő névjegyzékét már e hó 20-án meg kellett volna küldeni.

** (V. Ferdinánd király) egészségi állapota felül még mindig nem érkeznek jobb hírek. Szellemi ereje nagyon fogy, s idegbajjai növekednek. Ennek következménye, hogy környezete iránt türelmetlen, orvosaira nem hallgat, s étkezési és alvási idejét is önmaga szabja meg. A szabadba egy kis kocsin megy ki, melyet egyetlen pony vontat csöndesdeden, úgy, hogy két szolgálta és az orvos minden erőltetés nélkül követhetik. Az orvosok különben mindig az agg fejedelemnél töltik az éjt s reggel jelentést tesznek a királynénak a beteg hogylétéről.

** (A képzőművészeti társulat) képtárlatát mult kedden nyiták meg Szegeden a polgármester és számos előkelő egyén jelenlétében. A városi új bérház első és második emeletén van elhelyezve s kívánatos, hogy a közönség buzgón látogassa, mert jól van rendezve s jeles képviselők: Than Mór, Ligeti, Barabás, Greguss János, Székely Bertalan sat. műveit láthatni benne.

** (A zeneidény) előkészületeiről még csak keveset hallunk. Becker flórenczi híres vonósnégyes társulata az egyedüli,

melyről azt mondják, hogy november elején néhány hangversenyt fog adni a vigadóban. Aztán körutat tesz a vidéken s Kolozsvárt is meglátogatja november közepén. Liszt ezuttal hiányozni fog az adventi idényből, a mi elég nagy hiány. Ő csak január végén, vagy február elején tér vissza Rómából.

** (A fővárosi népiskolákban a tandíj) az egyesítés előtt Budán havonként 21, Pesten 35 kr. volt. A főváros egyesítése után e tandíjkülönbség fentartható nem lévén, a számvevőség előterjesztést tett a tanácsnak annak egyesítése iránt. A tanügyi bizottmány e tárgyban azon véleményt adta a tanácsnak, hogy a tandíj, miután az oktatás törvény által van kötelezve, megszüntetendő. Ha pedig a város az ezuton befolyt összeget nélkülözni nem bírná, az egyesítés semmi esetre sem a tandíj emelése által volna eszközendő, hanem az ezen esetben 20 krra szállítandó le.

** (Magyar operai gyakorló iskolát) nyit meg Odry Lehel a nemzeti színház kitűnő tagja. Az intézet élén a kiváló műizlésű Odry álland; czélja meggátolni a germanisatiónak a zene-művészet utján belopózását, és magyar énekeseket kiképezni. A magyar operai-gyakorló iskolába csupán oly tanítványok vétetnek föl, kiknek már előzetes tanulmányuk van, és nemcsak hangverseny-énekekre, hanem az operára képezik magukat. Föltételeztetik a magyar nyelv birása, miután a gyakorló iskolának czélja, magyar operai énekesek és énekesnők teljes kiképzése. A magyar opera-gyakorló iskola csupán operai szerepek tanulására fordít figyelmet. A felvétel egy vagy két évre szóló szerződés alapján történik, Odry Lehel urnál.

** (Az öreg Gyurkovics), volt királyi táblai ülnök e napokban halt meg, 83 éves korában. Az elhunyt sok tekintetben érdekes ember volt. Szerette a kis gyermekeket, kiket kis ezüst szelenczéből uton-utfélen cukorral megajándékozott, és különösen szerette a festményeket. Ezekre sokat költött, ámbár műszeretete koránt sem állott egyenlő fokon műismeretével. Akárhány gyöngé másolatot megvett drága pénzen, Tizian, Murillo, Velasquez stb. eredetije gyanánt. Gyűjteményében azonban a sok kivetni való mellett van sok becses kép is, és nem ártana, ha a képzőművészeti társulat valamely megbízottja megtekintené ezt tájékozás végett.

** (Hazánk egy jó barátja) hunyt el e napokban Angliában, M. C. Gilpin, a parlament tagja. Egyike volt azoknak, kik a magyar emigráció érdekében nagy tevékenységet fejtettek ki, és száműzötteinknek igyekeztek enyhíteni a hontalanság keserveit. Gilpin ur korábbi időben tekintélyes könyvárus volt, s a londoni City egyik előkelő polgára; később a parlament tagjául választották s Bright alatt a kormányban miniszteri tárczát is viselt. Kossuthal a legbensőbb barátságban élt, és száműzötteink közül számosan jól ismerték a nemes férfit.

** (Ajánlani tudunk) egy művelt magyar családot, melynél fiuk gondos felügyelet mellett egész ellátásra felfogadtatnak; — egy fiatal nőt házi kisasszonyul, a ki ügyes a kézimunkákban, ruhavarrásban, és a zongora elemeiben is oktatni képes; — végre egy házi gondnokaőt, szerény föltételek mellett, a városba, vagy vidékre.

** (Elfogott szédelgő.) A bécs-neustadti járásbiróság felszólítása folytán a bécsi rendőrség fölkereste a budapesti főkapitányságot, hogy Budapesten tartozkodó Imhoff bárót, más-kép Szupanzot, tartóztassa le és szolgáltatassa ki. A bárót meg is találták a Margitszigeten, hol a fürdővendégek közt nagy szerepet játszott, sőt már jegyben is járt egy urhölgygyel s az esküvőig még csak 8 nap volt hátra. Lakásán pedig több ékszert, különösen sok pecsétnyomót találtak, a többek közt azon plébániáét

is, mely Imhoffra szóló keresztlevelén van aláírva. A szédelgőt most már nem a bécsi rendőrségnek, hanem a fenytő törvényszéknek kellett átadni. A csaló 32 éves, származása még ismeretlen, minthogy nem akar vallani. Annyi azonban már kétségtelen, hogy ezelőtt több más helyen szintén voltak kalandjai, sőt tavalyi itt tartzkodása alatt, egy pesti jó házból való leánynak házasságot ígért, aztán megcsalta. Mostani arája számára nagyszerű kelengyét rendelt meg Ádám és Éberling cégénél; minden darabra ráhimezteté bárói koronáját és címérét. Menyasszonyi ajándékkul Latzkó testvéreknél 2200 frt értékű ékszeret vásárolt és a vételárról váltót állított ki. Az ékszerész azonban, nem igen bizva a vásárló nagy szavaiban, az ékszerektől csak úgy akart megválni, ha azokat személyesen adhatja át a menyasszonyi háznál. A „báró“ beleegyezett; menyasszonya örömmel fogadá az ajándékot, a báró jövődő napja azonban felkéré azt, hogy az ékszereket venné vissza a menyegző napjáig. Így történt, hogy az ékszer Szupanz birtokában találtatott; menyasszonya csupán egy gyémántos gyűrűt és egy arany órát tartott meg belőle. A szédelgő vagyona elfogatásakor 15 frtból és néhány értéktelen holmiból állott.

* * (A nemzeti színház.) A lefolyt hét nem tartozott épen a szerencsések közé. Részint az aradi színház megnyitása, mire több jeles tagot kölcsön kellett adnunk, részint pedig véletlenségek rossz befolyással voltak az igazgatóság és tagok jóakaratára. Így szombaton „Brankovics“-ban jeles Odrynkat az a baj érte, hogy a vége felé nagyon ki volt merülve. Énekelt és játszott jelesül, mint mindig, egyszer-egyszer azonban mégis látszott rajta a fáradtság. Nem is csuda, csaknem ember feletti az, a mit Erkel a „Brankovics“ szerepében az énekes lelkére és testére rakott. Majdnem mindig a színpadon van, egyik lélek-rázó jelenet a másikat követi, hozzá az a nagy lelkiismeretesség és igazi lelkesedés, melylyel Odry minden szerepébe belemélyed és minden legkisebb zenei és drámai részletet énekével és játékkal egyiránt érvényre emelni törekszik; egyszerre csak azt mondja az emberi erő: „Mindennek van határa!“ — Nagyon jó volna tehát, ha ez operát a jeles szerző egy kicsit átnézné. — Hauck Minnietől e héten Gildát láttuk „Rigoletto“-ban; természetesen ismét olyan kedves volt, mint mindig, az est sikerében azonban Kvassay asszonynak és Udvardy urnak is jó része volt; az első Onavot, utóbbi pedig a herceget adta, Lángnak is a czimszerepben több sikerült mozzanata volt. — A drámáról e héten nincs mit mondanunk, hanem ha azt, hogy mult hétfőn Felekyné asszony a „Báró és bankár“-ban kitűnően adta a bankárnét, és hogy pénteken adták először Északi Károly új vigjátékát: „A lengyel követ Budán“, melyről tehát csak a jövő számban szólhatunk majd tüzetesebben.

* * (Irodalom.) A Légrády-testvérek igen jó könyvet adtak ki: dr. Bock Károly néhai lipcsei tanárnak a nép számára irt „Egészségtan“-át, dr. Izsó Lajos fordításában; a 221 lapra terjedő könyv ára egy forint. — „Rajna vidékén“ czim alatt Maszlaghy Xavér Ferencz szépen irt utivázlatokat adott ki; a könyv Erdődi gróf Pálffy Mórné, született Wilczek Paulina grófnőnek van ajánlva, és Esztergomban nyomtatott. — Széll Lajos szerkesztősége mellett „Házi orvos. Közérdekű és ismeretterjesztő heti lap a magán- és közegészségügy köréből“ czim alatt indult meg Budapesten. Megjelen minden csütörtökön: ára egész évre 6 frt. — Lukács Gusztáv „A zseb lovagjai“ czimű irányregényt ir, mely már befejezéséhez közeledik.

* * (Vegyesek.) Liszt új oratóriumának címe és hőse: „Szent Kristóf“. — Kepes Gyula az északi sarkexpedíció orvos-tagja, a szülőföldjén teendő utjában Debreczert is megfogja látogatni,

annyival inkább, mert unokabátyja Kepes Sámuel ott lakik. — János toscánai főherceg, látva a honvédek aradi gyakorlatait, hir szerint így szólt József főherceghez: „Valóban, ha a honvédségnek tüzésége volna, oda helyeztetném át magamat.“ „Nem sokára lehet tüzésége is,“ — viszonzá József főherceg. — Az ujjpesti Frőbel-nőegylet, mely az idén házát és telket vett s a lefolyt tanévben vagy nyolczvan gyermeket ápolt és magyarított, szombaton tartá közgyűlését, s a jelentés szerint virágzó állapotban van; gróf Károlyi Istvánné, Csillaghi Lajosné és Koczó Károlyné urhölgyek különösen buzgólkodnak érdekében. — A szabadkai nőegylet Haynald érsek tiszteletére estélyt rendezett, melyen 250-en voltak, s a főpap ezuttal a nőegylet lelkes hölgyeit élteté, kik az árvaleány-házat létrehozták. — Az országos magyar zeneakadémiát végre megnyitják a következő novemberhó folyamában. A közvélemény ohajának tehát nemsokára elég lesz téve, s az országgyűlés által is oly melegen fölkarolt intézmény végre életbe lép. — A népszínház gépberendezésére nézve Lehmann és Dreilich 18,000 frtba kerülő tervét fogadták el. — A „Hungária“ női termében Thornton Beaumont szavalati tanár napokban felolvasást kezdett meg Shakspeare és Dickens műveiből, s szombaton, hétfőn és szerdán folytatja, angol nyelven. — A „ferbli“-t, e nálunk országszerte sajnosan viritó játékot, bünyeményint itélte el a legfőbbbírószék.

* * (Halálozások.) Egy veterán színész, Magyar János hunyt el hétfőn Debreczenben, 80 éves korában. Régi, most már jobbára kihalt vándorszínészeink egyike volt ő; a színpadtól azonban előrehaladt kora miatt már régen visszavonult és az utóbbi időkben Ungvárott tartózkodott. Rég táplált vágya volt a debreczeni színházat meglátni s Száki József és Balla Károly egykori pályatársait keblére ölelni. El is indult Debreczen felé, utközben azonban rosszul lett, s midőn a vasuti pályafőhöz megérkezett, a betegség annyira erőt vett rajta, hogy segítség nélkül nem volt képes szállására menni. A kór onnan aztán nem is eresztette ki többé; elhunyt két szeretett egykori pályatársa karjai között. Vágya egyrészen teljesült: barátjait ölelhette, de a debreczeni színházat nem láthatta meg. — Szeghő János szegedi volt tanácsnok elhunyt 54 éves korában mult kedden, özvegyet és soktagu családot hagyva hátra. — Gömörben Sebők Pálné született Kerepessy Klemma asszonye hó 13-dikán elhunyt, 31 éves korában. Béke hamvaikra.

Gazdasszonyoknak.

Finom almás lepény.

Három negyed finom lisztet, ugyanannyi friss vaját egy keverőtálba tevén, a következőkkel együtt sima tésztává kell gyurni: egy pohár fehér borral, három tojás sárgájával, két evőkanálnyi tört cukorral és egy citrom apróra vágott héjával. E tésztát este meg kell csinálni, és éjjelen át hűvös helyen pihenni hagyni. Másnap a tésztát félhüvelyknyi vastagságúra kinyújtván, a sütőlemezre kell rakni, a hol két ujjnyi vastagságig megrakjuk almával, melyet szintén előtte való este meghámozunk, eldarabolunk, jócskán cukorral behintettünk, és néhány kanál rhummal megnedvesítettünk. Ez almára aztán tegyünk még egy kis fahéjat, cukrot, mazsolaszöllőt, hosszukásra vágott mandulát, legvégül pedig keverjük el egy csészében friss tejfelt hat tojás sárgájával, elegendő cukorral, és öntsük szintén a tésztára, melyet most már meleg sütőben, szép pirosra megsütni, eldarabolni, újból megcukrozni és melegen, avagy hidegen betálalni lehet.

Eczetes ugorkát télire eltenni.

Egy fiatal gazdasszony kérdésére megmondjuk azon leg-egyszerűbb és biztos módját az ugorka eltevésének, melyet ismerünk, ha azonban vidéki hölgyeink közül valaki más, vagy jobb módot ajánl, azt is igen szívesen közöljük.

A tisztára megmosott és megszáritott ugorkát széles száju üvegekbe vagy hordókba rakjuk, az edény vagy hordó fenekére néhány szőlő- és meggylevelet, köményt egy kis gyömbért, fekete borsot, és timsót tevén. Az idény közepén ismét egy sor a fentebbiekből jó. Ekkor kellő mennyiségű borecetet forralunk, a fele lehet fehér asztali bor, megsózzuk, és ha félig kihült, reá öntjük az ugorkákra, megkötjük azokat és langyos helyre félre tesszük, sőt igyekezünk, hogy minden nap néhány órára a nap-sugaraknak tegyük ki. Néhány nap múlva egy kis eczetet öntünk utána, hogy az ugorkákat mindig eczet fedje, és a tetejére néhány szeletke tormát is teszünk.

B. Johanna.

Nemzeti színház.

Szeptember 27-dikén: „A betyár kendője.“ — Szeptember 28-dikén: „Az utósó lengyel követ.“ — Szeptember 29-dikén: „Brankovics György.“ — Szeptember 30-dikén: „III. Richárd.“ — Október 1-sején: „Lohengrin.“ — Október 2-dikén: „Pénz és becsület.“ — Október 3-dikén: „Hugonották.“

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: J és U betűk fehérneműekre.

A 2-dik szám: zsinórzási minta, ruhákra, melyet azonban vastag selyemmel himezve, kosarak díszítésére, katulyák tetejére stb. is lehet használni.

A 3-dik szám: N és V betűk.

A 4-dik szám: M a r i név, zsebkendőre.

Az 5-dik szám: A és M betűk.

A 6-dik szám: J és W betűk

A 7-dik szám: B betű.

A 8-dik szám: zsebkendő körüli rajz mintája a szegély felett sűrű francia öltésekkel himzendő.

A 9-dik szám: K és B betűk.

A 10-dik szám: k a t u l y a tetejére való rajz, vagy egy kis asztalterítőre is használható; a levelek kivágott posztó darabkákból felvarrandók, a többi rajz zsinórokkal kivarrandók.

A 11-dik szám: k e n d ő c s k é k végébe való rajz.

A 12-dik szám: S betű levelek között zsebkendő sarkába.

A 13-dik szám: J és W betű.

A 14-dik szám: finom fehérneműekre való himzés rajza.

A 15-dik szám: k o r o n a, betűk felé himzendő.

A 16-dik szám: p a p l a n l e p e d ő k, vagy p á r n á k r a való himzés rajza.

A 17-dik szám: cipő mintája, posztóra vagy cashemirra színes zsinórokkal kivarrandó. A rajzban a cipő fele látható.

A 18-dik szám: J betű.

A 19-dik szám: nyakkendő vége, színes tafotán fekete selyemmel himzendő.

A 20-dik szám: zsinórzási minta, sarkokba alkalmazandó.

A 21-dik szám: fehérneműek körüli himzés rajza.

A 22-dik szám: M betű.

A 23-dik szám: R betű.

A 24-dik szám: T betű.

A 25-dik szám: E betű levelekkel.

A 26-dik szám: nagy sarok himzés kendőkre, asztalterítőkre stb.

A 27-dik szám: cifrázat zsebkendők sarkába.

A 28-dik szám: zsinórzási minta ruhákra, otthonkákra stb.

A 29-dik szám: M és S betűk.

A 30-dik szám: M és K betűk.

A 31-dik szám: H betű.

A 32-dik szám: kis virágkosár, zsebkendőkre alkalmazható. És végre

A 33-dik szám: keresztletésű, himzet-minta u t i t á s k á k r a, z s á m o l y o k r a, p á r n á k r a stb. A színek meghatározását a rajz világosan adja.

Számrejtvény.

Lamos Mariskától.

4. 3. 6. 7. Gyermekek az még, kinek való,
 4. 6. 3. 7. Tojás, csakhogy nagyon apró,
 5. 7. 6. 6. Játszszák, csakhogy fejtőrészel,
 6. 7. 5. 5. Őszszel tele van ez mézzel.
 1. 2. 6. 6. A sertésnek kedvencz étke,
 6. 7. 1. 3. 2. Nem ér semmit, ha nincs telve,
 6. 7. 5. 5. 2. Múltán nevezik kis Pestnek,
 6. 7. 3. Kettő van az ép embernek.
 1. 2. 1. 2. Kis gyermekek kedves szava,
 5. 4. 5. 2. 6. Lovagok hordták valaha,
 6. 7. 3. 4. 6. 7. Nincs kezdete, és nincs vége.
 6. 7. 6. 7. 5. Szébb az, mint a felésége.
 1—7. Nőnév, kicsinyítve szépen;
 Eredetiye fenn ragyog az égben.

Megfejtési határidő: októberhő 24-dike.

A 35-dik számban közölt rejtvény értelme:

Petőfi Sándor.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Nikl Jozsefné, Lengyel Julia, Eisen Izidorné, Magyar Nina, Végh Mihályné, Kratochwill Károlyné, Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Redl Hedvig, Deák Katicza, Lövy Amália, Marosy Hermin és Etel, Korik Zsófia, Dangi János, Baka Kornélia, Horváth Szmodics Gizella, Szmodics Irma, Malatinszky Etelka, Ujváry Eőssy Eszti, Moesz Gézánné, Kovács Emma, Tóth Bozókya Mária, Grósch Katalin, Simon Ambrusné, Nemcsik Gyuláné, Vizváry Gyula, Devich Ferenczné, Lakatos Ida, Mihalik Dalmady Fanny, Batthyányi Anna és Janka, Henyey Nina, Éhen Hermin és Gizella, Koller Etelka, Gottmayerné Gábor Berta, Hudacsek Viktorné, Kozma Etelka és Ilona, Fehérváry Mari és Ilona, Fehérváry Károlyné, Vásárhelyi Jánosné, özvegy Bese Elekné, Tagányi Nina, Oszlányi Mária, A fél-egyházi Népkör, Lukács Anna, Rudnyánszky Gizella, Bohner Riersch Karolin, Vitányi Józsefné, Kulcsár Mari, Hencz Mile Karolin, Potoczki Mari, László Julia, Kovács Hodossy Berta, Csiki Vilma és Antónia, Novák Kornélia, Jancuska Hermin, Mezey Janka, Fosztó Gézánné, Limbek Vilma, Jánky Mari, Zundán Jecie, Baumann Ferenczné, Viczmándy Rózsa.

A 34-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Mezey Janka, Jóó Elvira, Kun Anna, Limbek Vilma, Viczmándy Rózsa.

Tartalom.

A társalkodásról. — Széttépem, Udvardy Gézáttól. — A szenvedés után, Szépfaludi Ö. Ferencztől. — A lég leányai. — Merán és a szőlőkúra. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

dapest főváros a sarkutazók számára 3000 frtot szavazott meg. — A sark-expediczió tagjai egy kisebb állatgyűjteményt hoznak magukkal, benne több új fajjal. Nagy élettani gyűjteményeiket északon kellett hagyni. Krisch gépészt a Wilczek-hegyfokon temették el nagy zivatarban s emléket állítottak neki. Az utasok kedden érkeztek Hamburgba Norvégiából, hol mindenütt oly lelkesen fogadták őket. A svéd király Payert és dr. Kepest igen szívélyesen látta s meghívta őket a polsboda-fispangi vasut ünnepélyes megnyitására is, hová a királylyal egy kocsiban utaztak. A király majd mindig velük társalgott s a fispangi diszebédén sajátkezüleg adott nekik rendjeleket. Érdekes tudni, hogy az utazók a 96 napi számkaut alatt csupán borsókolbászszal és csokoládéval táplálkoztak. Tengeri kutya és jeges medve husa különben bőven módjukban állt volna. Összesen 67 jeges medvét lőttek. Legnagyobb szükségét dohányban látták s a legénység száraz mohotkát szivogatott. Az első, ki őket az orosz hajóról megpillantá, Brosch hadnagy volt. Akkor már csak két hétre volt eleségük. Képzelték, mint megőrültek az orosz hajónak, és a megszabadulásnak. Az expedició tagjai, mint hirlik, fővárosunkat is meg fogják látogatni.

* * (Jókai regényeinek) legszorgalmasabb olvasója a német koronaörökös neje. Jókai legújabb regényének német fordítását is, a berlini „Viktoria-Bazár“-ban, a hercegnő még kefelevonatban hozatja el magának és úgy olvassa el. E lap ugyanis a berlini nőiparegylet tulajdona, az egylet nyomdájában nők által szedetik és az egylet védnöke a koronahercegnő.

* * (A göttingai) egyetemen Kowalewsky szül. Corvin-Krukowkoy Zsófia moszkvai orosz asszonyt bölcsészeti tudorrá avatták, egy munkájában tanusított számtani és bölcselmi alapos ismereteiért; ily rangot az egyetem eddigelé még csak egy nőnek adott ő előtte: Schlözer leányának.

* * (Bodenstedt) „Mirza Shaffy hagyományából“ című új dalgyűjteményt adván ki, előszavában azt írja, hogy e Mirza Shaffy dalait ő maga írta ugyan, de volt neki keleten egy ilyen nevű tatár-perzsa tanítója, kinek egész lénye jelentékeny befolyással volt e német-perzsa dalok keletkezésére.

* * (Külföldi vegyesek.) A Palaeologok utód sarja. Lascaris-Bomnenus-Palaeologus János Antal herceg a napokban

halt meg Turin közelében élte 58-dik évében. Ő vele megszokadt a konstantinápolyi görög-római császárok férfiága. E ház neve és jogai most már kizárólag Lascaris herceg özvegyére, Anna-Maria-Catharina hercegnőre és fogadott leányukra, Mária hercegnőre szállanak át. — Garibaldi egészségi állapota annyira javult, hogy fia, ki betegsége alatt folyvást mellette volt, már elhagyta Caprera szigetét. — Párisnak 1.726,000 lakosa van s ezek közt 816,400 ipart üz s ennek több mint fele (411,632) a nőnemhez tartozik — A Bukarestben lakó magyarok Zichy minisztert ott időzése alatt megkeresték, hogy egy Bukarestben felállítandó magyar községi iskola érdekében tegyen lépéseket. — Rómában múlt hétfőn fényes ki-világítással, népünnepekkel s az elesettek emlékkövének leleplezésével ünnepelték meg a királyi seregek bevonulásának évnapját. — Bogyó Alajos próbát énekelt a bécsi opera-igazgatósága előtt s tenor-hangját igen megdicsérték s lehet, hogy egy év múlva szerződtek is.

Megbízások tára.

Bulyra E. M. urhölgynek: A jelen félév könyv- és képmelléklete pár hét alatt készen lesz és akkor azonnal szét fog küldetni.

Kisfaludra G. K. urhölgynek: El van küldve.

Mohácsra K. E. urhölgynek: E célra mégis legjobb, és legtartósabb az igazi rumburgi vászon. A 40—45 frtos már alkalmas e célra.

Kolozsvárra M. G. urhölgynek: Szives köszönet!

Szegedre G. K. V. urnőnek: Nagyon szivesen tettem.

Egerbe P. K. urhölgynek: Kivánságára azonnal megküldtem az előfizetési felhívásokat.

Oraviczára N. Gy. urnőnek: El van küldve.

Técsőre Á. Gy. urnőnek: Postára van téve.

M. Szigetre O. E. urhölgynek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.

Előfizetési felhívás

„CSALÁDI KÖR“

1874. 4-dik évnegyedére.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölválta szinezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhaszabások és könyvmatu arczképek.

A jelen félévi hat kötet könyvmellékletet pedig a következő művek teszik:

„A második feleség“ Marlittól 3 kötet.

A toll hőse“ Wernertől 3 kötet.

Mindkét név eléggé ismeretes már hölgyeink előtt; a jelenkor legjelesebb írói ezek, és ezeket is az én lapom ültette át a hazai irodalomba.

Továbbá a jelen félévi műlap

József főherceg családi boldogsága

czim alatt oly jelenetet ábrázol a főhercegi család életéből, melynek én — szerencsés véletlen folytán — tanuja voltam, és melyből kitűnik, hogy milyen anya Clotild főhercegné ő fensége.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A hat kötet új könyvre, 90 kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, 4 frt 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint, évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

HUBENAY JÓZSEF

fűszer-, csemege-, rum- és thea-kereskedése

nagyban és kicsinyben,

Budapesten, hatvani- és ujvilág-utca sarkán, 1. sz.

Tisztelettel bátorkodom értesíteni a nagyjérdemű közönséget, hogy az előbb „Rakodczay A. A.“, később „Rakodczay és Hubenay“ cég alatt Budapesten mintegy huszonöt év óta legjobb hírben álló fűszerárú-üzletet a Rakodczay-örökösök visszalépése folytán tulajdonomul átvettem s valamint a már nyolc év óta szakkezelésem alatt állott üzlet a t. vevők igényeinek megfelelően igyekezett, legfőbb törekvésem ezután is oda irányul, hogy szíves bizalmukat s pártolásukat ezentul is fentartsam s még inkább kiérdemeljem.

Együttal kérem, hogy árjegyzékem alábbi kivonatát becses figyelmökre méltatni sziveskedjenek.

Budapest, 1874. szeptember hóban.

Mély tisztelettel

Hubenay József.

Á R J E G Y Z É K:

Cukor: kis süvegekben	29 ft. 50	Gyertya: milly és flóra, I. 32 latos	ft 58, 57, 50	Rum: brazillai egy pint	90 kr.
„ I. nagy süvegekben	29 „ —	„ I. 28 ¹ / ₂ latos	52, 51, 50	„ itcés palack	60 „
„ II.	28 „ 50	„ parafin	48 — —	„ meszelyes palack	35 „
Kávé: Cuba	ft 105—103	„ fagygyu	33 — —	„ félmeszelyes palack	20 „
„ gyöngy	105—103	Sajt: ementhali	56, 52 —	Jamaika 3-dik sz. itcés palack	1 ft 20 „
„ Ceylon	94— 92	„ Parmezan	80, 75 —	„ meszelyes p.	60 „
„ Jamaika	102—100	„ Eidami	79, 66 —	„ félmeszelyes p.	30 „
„ Jáva, arany	104—102	„ Groyer	40, 38 —	„ 2-dik itcés palack	1 „ 60 „
„ Monaco	98— 96	Mondula	52, 50 —	„ meszelyes p.	80 „
„ Nilghery	95— 94	Mozsola	36, 27 —	„ félmeszelyes p.	40 „
„ Mocca	94— 92	Aprószöllő	36, 28 —	„ 1-ső itcés palack	— „
„ Jáva	96— 94	Theák: Congó	2, 3, 4, 5 frt fontja.	„ meszelyes palck	— „
„ Portorico	88— 86	„ Souchan	3, 4, 5 „ „	„ félmeszelyes p.	50 „
„ Capitanos	78— 76	„ Pecco	4, 5, 6 „ „		
„ Pörkölt	120—115				

Bővebb árlapot kívánatra postán bérmentve készséggel küldök.

Csupán csak **27** krajczáros
Budapesten:
a lipótvárosi templomtéren **27** tömeg árucarnok
a váci boulevard sarkán 6¹/₂ sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi időnyre ujonnan berendezett áruaktárom látogatására. Ugyanitt a legrészebb és legdivatosabb női ruházatok: **Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vásznak, kánavaszok, asztalneműek** 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Budapesten, Józseftér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howa, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönbözőbb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészrel és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam

kézpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kiegészítőket magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg utánvétele mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett azonnal teljesítetnek. — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE A,

Budapest, Józseftér 14. sz.

TÉRFI ANTAL Budapest, Deák Ferencz utca 4. sz. a.

Ajánlom gazdagon felszerelt

olcsóbban mint bárki.

Felhívom a t. cz. közönséget óráraktárom megtekintésére és kérek becses megrendeléseket új órákra, valamint javításokra, melyeket azonnal és olcsón jótállás mellett elkészítek.

Teljes tisztelettel

Térfi Antal.

40-dik szám.

Október 4-dikén.

Családi-Kör

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
						kelte	nyugta
						óra	perc
Okt. 4	Vasárnap	D 19 Olvasó ünn	D 18 Aranka	22 F 18 Phokás	23 Törv. ün.	6	6
5	Hétfő	Placidus vért.	Peregrina	23 János fogs.	24	6	7
6	Kedd	Brunó, Emil	Emil	24 Tekla	25 Abzalon	6	9
7	Szerda	Justina	Juszi	25 Euphrosina	26	6	11
8	Csütörtök	Brigitta	Pelagia	26 János	27	6	12
9	Péntek	Dénes, Földes	Földes	27 Kaliszt	28 Abiás	6	13
10	Szombat	Borg. Ferencz	Gedő	28 Kariton	29 S Nos	6	15

V i d é k i t á r c z a.

Hajdu-Szoboszlón e napokban műkedvelői előadás volt, melynek tiszta jövedelme a szegény iskolás gyermekek számára, téli ruha beszerzésére volt szánva. A vendéglő nagy terme zsufolásig megtelt diszes közönséggel, mely a szereplőket sok tapssal tüntette ki. Különösen kiemelendők a szereplők közül Chepely Zsuzsika és Adler Róza kisasszonyok, Paksy József. és Foghtü János urak kiemelésre méltóan játszottak. A hangverseny-részek közt pedig Budaházy kisasszony szabatos zongorajátékát és Foghtü Vilma kisasszony szépen énekelt magyar dalait tapsolta leginkább a közönség. Az előadást rögtönözött táncz követé.

Egerben Zsiga Sándor községi tanítótól, egy a Montedegói Albert Ferencz hevesmegyei tanfelügyelő által kitűzött hat darab aranyat nyert munka jelent meg, az iskola hasznáról és szükségességéről, világos irányban mutogatva a népnek, hogy ma már a kocsis sem lehet egészen tudatlan ember; az említett tanfelügyelő ur e munkát ingyen osztogatja ki a községekben. — Derszib Rudolf egri községi tanítót, 30 évi működéseért, Eger képviselő testülete jegyzőkönyvi elismeréssel s küldöttségileg átnyújtott brilliános gyűrűvel tüntette ki; a polgárok pedig bankjeggyel, arany és ezüst pénzekkel telt szép tárczát ajándékoztak neki, Pappal Gyula ügyvéd ékes beszéde mellett.

Békés-Csabán Munkácsi M. nem feledte el meglátogatni Lángi asztalos özvegyét sem, kinek hajlékában „inas“-kodott egykor. — Munkácsy M. ki most Temesvárt Ormos főispán vendége, egy „Hős“ című új festvényen dolgozik, melyen egy magyar csárdában a tricot-s akrobata elbizakodva hívja birokra a jelenlevőket, s egy markos legény a felhívást ép elfogadni készül.

A biharmegyei nőegylet alaptökeje javára Nagyváradon műkedvelői előadást rendezett báró Gerliczy Felixné vezetése alatt. „Kukli predicatorok“ és „Egy nő, kinek elvei vannak“ adattak elő. Az előadás kitűnően sikerült. Különösen kitűntek a női szerepvivők közül: Pallay Etelka, Grosz Jenny, Németh Gizella, Helfer Adél kisasszonyok és báró Meszéna Istvánné.

Kecskeméten multhó 19-dikén műkedvelői előadás volt, melyben a közreműködő hölgyek: Kovács Teréz, Katona Blanka, Antal Ilka és Flórián Ilka igen jelesen játszottak; közelebb pedig színpártoló egyesület alakult ott. Célja a színiügy emelése, a színház átalakítására tett költségekhez való járulás s műkedvelő társulat létrehozása. A kör elnöke Horváth Béla lett, alelnöke Németh Dániel, titkára Katona Béla sat. A hölgyeket öt-tagu női bizottság fogja fölkeríteni a közreműködésre. Az első előadás október 4-dikére van kitűzve.

Kis-Oroszi művelt fiatalsága szombaton igen kedélyes táncmulatságot rendezett a Petőfi-ház javára, Szabó János

uradalmi tisztartó ur vendégszerető házában; helyből és környékről sok kedves hölgy gyűlt össze, s a mivelt háziasszony (született Gyöngyössy Ilon urhölgy) a legszeretreméltóbb központját képezte a diszes társaságnak.

Vidéki vegyesek. A koronaörökös arczképét lerajzolta egy nagyváradai fiú, s át is nyújtotta. Jutalmul a szép tehetségű, de szegény fiú kiképeztetését a koronaherceg magára vállalta. — A gyöngyösi nőegylet mult vasárnap tánczozal és tombolával összekötött hangversenyt rendezett, melyben a szépen zongorázó Gönczy Etelka kisasszony is, Pestről, részt vett, Székely Imrétől magyar ábrándot, Chopin-től pedig polonaise-t adva elő. — Az aradi októberhó 6-diki gyászünnepeyre Damjanics Jánosnő fekete zászlót készített, melyre sajátkezűleg 13 halálfejet himezett. E zászló elővittele mellett fog októberhó 6-dikán Aradon a menet a vértanuk kivégeztetésének színhelyére kiindulni. — Sepsiszentgyörgyön októberhó 11-dikén lesz a főtéren emelt honvéd-émlék leleplezése, ünnepélyes menettel, a himnusz és „Szózat“ éneklésével, a lelkészek imáival, alkalmi beszéddel, délben közebéddel s este táncmulatsággal. — Az ál-Wesselenyi bünpörét, melynek végtárgyalása mult év novemberhó 14-dikén abba maradt, a n. váradai törvényszék előtt szeptemberhó 28-dikán újra megkezdték. A még egy évvel ezelőtt erős férfit az utolsó év egészen megtörte; feje, szakállá merő ősz. — Az nióváraljai panszláv gymnázium megnyitását a kormány további intézkedésig betiltá. — Nyiregyházán Rákóczi Julia kisasszony nem rég igen jó sikerrel tette le a postakezelői vizsgát. — Feleki Miklós kitűnő színészünk jeles készütségű fiát: Feleki Józsefet, a foktűi református egyház egyhangulag megválasztotta lelkésznek. — Szegedről a képtárlatot Temesvárra is el akarják szállítani néhány napra. — Temesvártt egy 10 éves leány pörkölt kávészemet rágcsálván, az torkán akadt neki, úgy, hogy az alkalmazott orvosi segély daczára meghalt.

Különfélék.

** (Corvin Máttyás királyunkról) egy olasz opera készül. Ciro Pinsuti olasz zeneköltő írja, ki nem rég tért vissza Londonból Olaszországba. E magyar tárgyú operát, melynek írására Ricordi zeneműkiadó kérte föl, Milanóban fogják előadni.

** (A német trónörökös legidősb fia,) Vilmos herczeg, Kassselben a nyilvános gymnáziumba jár. Atyja s anyja a trónörökös és neje, személyesen vitték el a nevezett gymnázium igazgatójához s minden más egyénektől megkövetelt szükségést

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	40. sz. Okt. 4-dikén. 1874.	Havonkinti színezett divat- képpel, minden szükséges himzetrajokkal. Évenként két történelmi műlap és tizenkét kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Midőn hét év előtt Jókainé asszony a szinpadról lelépett, kétszeres fájdalom fogta el a hazai színművészet barátait: az, hogy őt, a világra szóló nagy művésznőt elvesztettük, és az, hogy ki fogja őt pótolni?

Mert a színművészeti világban legnagyobb ritkaság az igazi tragikai hősnő. Minden más szerepkörben csak az a feladat vár a színészre, hogy ki tudjon vetközni egyéniségéből, annyiszor a mennyiszor más testü, más lelkü jellemmé válni, és a mennyiben ezen nehéz feladattal megbir küzdeni, annyiban közelítheti meg azt a magaslatot, a hol a hervadhatlan babérok teremnek; egyebet nem követel tőle az ő istennője, természetéből nem kell kivetköznie, sőt ellenkezőleg: az általános jellegzetes vonásokat híven meg kell őriznie, világosan feltüntetnie;

Kassainé Jászai Mari.

egyedül csak a tragikus színésznőtől van ez is megtagadva, annak saját női természetéből is ki kell vetköznie, roppant erőt, iszonyu szenvedélyeket követel tőle az ő művészetének nagy és kemény istennője, és pedig olyan szenvedélyeket, a melyek a szép határain is egészen kívül esnek; borzasztó bűnöket, melyektől a férfi is szörnyeteggé válik; természetellenes tetteket, melyeknek láttára a szív eláll az emberben; a nő ha rávetemül is ilyen tette az életben, csak undok őrvjögés pillanatában, vagy az elragadtatás önkívületében tetheti; — az életben a legborzasztóbb látvány a nőgyilkos, az összes női természet lázadása ez, valami olyan, mint a földrengés; még a fenévad látásánál is iszonyubb, olyanforma, a milyennek a babonás képzelet az ördögöt

látja; egyetlen egy vonás sem lehet ezekben a nőből, sem arczában, sem lelkében, és a tragikus színésznőnek mégis ezeket kell a világ előtt felmutatni, nemét meghaladó erővel nemét megtagadó tetteket kell véghez vinnie, és nem úgy, mint az életben, hogy ilyenkor aztán isten ihletése végkép letörlődik róla, sőt inkább, neki mindamelllett meg kell tartani bájjait, szörnyetegnek kell lennie és a mellett nőnek is megmaradnia, ördögnek és mégis szépnek, szép szörnyeteg, nap és éj, egymást kizáró két fogalom, és mégis azt kell neki tudni feltüntetni, úgy kívánja ezt tőle az ő istennője, a ki mindent inkább megenged az ő papnőinek, csak azt nem, hogy a szép törvénye ellen vétkezzenek — azért olyan nagy ritkaság az igazából való tragikus hősnő a színi világban — az újabbkori színművészet világtörténelme mindössze csak négyet jegyzett föl a csillagokba: Schrödert, Rachelt, Ristorit, és a mi Laborfalvi Jókai Rózánkat, — és ezt akkor elvesztettük.

Éreztük is e veszteséget sok évekig sulyosan, Shakespeare halhatatlan tragoediái közül a „borzasztó szépek“ letűntek volt nemzeti színpadunkról, épügy Schiller számos, jeles szomorujátéka, általában éveken át nem lehetett tragoédiát adni a nemzeti színház méltóságának megfelelőleg; megvoltak hozzá a férfiúi erők, de hiányzott a tragikus színművészet lelke: az igazi tragikus színésznő; kerestünk egyet minden felé, hiába, nem találtuk; a kivel kísérletet tettünk, egyik sem bírta tökéletesen helyét megállni; a melyikben megvolt a lélek, a szenvedély, az ihlet, a pathosz, annak nem volt meg a hozzá való szépség; mert az igazi tragikai színésznőnek igazán szépnek is kell lenni, olyan alakkal, melyre a nagy szenvedélyek ráférjenek és ráilljenek; olyan arccal, mely a fellángolás pillanatában egy istenőt láttasson velünk, és a borzadály perczében, midőn egyfelül az iszony eltaszit, másfelül a szépség ígérete békózza le tekintetünket, hogy szeretnénk futni előle és nem bírjuk levenni róla szemünket; nagyon szépnek kell az igazi tragikus hősnőnek lenni, nem ugyan abból a fajból, mely minél több cziczomat akgat magára, annál szebb; hanem ellenkezőleg, abból a fajból, mely a komornának semmit, és a természetnek mindent köszön; mely nemcsak verőfényes mosolyával, hanem menydörgős haragjával is imádatra hajtja le a nézőt.

És, hogy ilyet nem találtunk, megsínylette színházunk nemcsak abban, hogy jó tragoédiát évekig nem láthattunk, hanem abban is, hogy korcs, ledér izlés harapódzott el nálunk; Franciaországban, a szellem ezen oceanjában is, Rachel halálával indult virágzásnak a ledér színirodalom, nálunk Jókainé letűntével kezdődött az erkölcsrontó termékek behozatala; mert hát a közönség élvezni akar, és ha nincs maga s művészet, elfogadja az alacsonyokat is, csak izgasson. A máért elfelejti a tegnapot, és holnap már a mainál is izgatottabb éleletek után sóvárog. Ily módon válhatik a színpad csakugy, mint az irodalom iskolából csárdává, templomból büntanyává, a nélkül, hogy az élvsovár sokaság csak észre is venné a szörnyü változást.

Soká azonban az ily állapot nem tarthat, legalább nálunk nem, a magyar ember természete, hála Istennek, nem igen veszi be az erkölcsi mételet; rövid megtévedés után lassan-lassan egyfelül maga a közönség és másfelül az Isten, vagy, ha úgy tesszük, a véletlen jön segítségünkre; a mig egy igazi tragikus színésznőt kerestünk, éveken át hiába volt fáradozásunk, és mikor már-már kezdünk nem is gondolni reá többé, megtaláltuk, Kassainé Jászai Mariban, azaz, hogy mikor már megtaláltuk volt, még mindig nem tudtuk, hogy mit birunk tulajdonképen benne. Azelőtt Budán játszott, akkor még kezdő volt, és tetszett,

annan Kolozsvárra került és szintén tetszett, annyira, hogy hire egész a fővárosig eljutott. Báró Orczy Bódog, a nemzeti színház akkori igazgatójának sem kellett több; mert bármit mondjunk is b. Orczy Bódog gazdálkodásáról, és bármik voltak is indokai, de a nemzeti színház ifjabb nemzedékét, a hazai színművészetnek eme dus gyümölcsökkel kecsegtető fiatal csemetéit, majd mindnyáját ő ültette át a nemzeti színház éltető levegőjébe; így Jászai Marit is, és ő jött, oh, milyen örömteljes szívvvel, tele reménnyel és boldogsággal, mint az evangéliomi három király a három csillag után. Itt aztán föllépett, tetszett, és aztán miért, miért nem, de „nem adtak neki szerepet“, így mondják ezt a színészek nyelvén, mikor az epedő tehetségnek eczetet adnak, hogy szomját oltsa, és mikor nagyon savanyunak találja a poharat, hát ürmöt vetnek belé; a megpróbáltatás évei ezek a színész életében; adnak neki olyan szerepet, mely merőben ellenkezik az ő tehetségével és hajlamaival; ha megunja, annál rosszabb rá nézve; vagy olyant, a miből ha a lelkét beleapritja is, nem tud egy szikrányi életet kicsiholni, és ha felboszankodik rajta, ismét annál rosszabb rá nézve; és ha sem bele nem un, sem föl nem boszankodik rajta, akkor — se ilyent, se olyant, hanem semmiféle szerepet nem adnak neki, hadd ismerkedjék meg Tantalus kínjaival is. Nagy része ki nem állja ezt a mulatságot, megugrik, inkább vidékre megy vándorszínésznek; itt ha elvész is, legalább mint a jó katona, a csatatéren esik el, és a melyik kiállja is, nagy részének a pályája iránti rajongásba kerül; a lélek szárnya megtépve, a sok tépelődéstől; az eszmény ködbe borulva, a belül tombolt fergetegektől. Csak egy mód van, megtartani ezen vészes viharok közepette a lélek épségét, nemcsak, de még erősbiteni és izmosítani is erejét: elmenekülni oda, a hová a haragos földi indulatok párái föl nem juthatnak: a t u d o m á n y magas csucsaira; hideg világ, de tiszta világ; csakhogy a művészetre hivatott lelkek közül kevésnek van hozzá ereje, mert a tűz ellensége a hidegnek. Jászai Marinak megvolt az az ereje; mikor látta, hogy mellőzik, belemélyedt a színművészet tömkeleges rengetegeibe; saját geniusának kalauzolása mellett bejárta az emberi lélek összes tartományait, megismerkedett e tartományok összes állapotvilágával és tündérszép virágzatával: az indulatokkal és ére-nyekkel, és minél fölebb hatolt, annál nagyobb szerűen tárult föl előtte e csudaszép világ, egész felolvadt bele, egész ott felejtette magát benne, és hagyták is szépen magát ott felejtetni jó sokáig. Azalatt itt alant változtak a körülmények, megemlékeztek ismét róla, újra szerepet adtak neki, ha jól emlékszem, lady Machbeth volt, mindenki már előre sajnálta, hogyan birkozzék meg szegény, ennyi mellőztetés után, e nagy világóriással! És ő eljátszotta e szerepet, és a sajnálkozás ogyszeriben bámulat és tiszteletre változott, a mellőztetés fürgeteges éjszakájában építette föl magának e nő művészetének kristálypalotáját, egy igazi művésznő állt előttünk, a ki viharokat tud támasztani lelkével és parancsolni tud e viharoknak; fejedelmi alak mellett hatalmas erő; őseredeti tűz mellett fenséges méltóság; féket tépett szenvedély a női szépség ígézetében, és egyszerre az az édes örömezés járta át a sziveket, hogy ime, van ismét tragikai hősnőnk!

És ez az érzés rövid időn világos tudattá vált, mert most már oh, beh örömet adnak neki szerepet; a „Szigetvári vértanuk“-ban Anna, „Essex“-ben Erzsébet, „Ármány és szerelem“-ben lady Milfold, „Stuart Mária“-ban Erzsébet, a „Téli regé“-ben Hermione megannyi hervadhatlan levél a homlokát diszítő koszoruban, és hány ilyen levelet fog még hozzáfűzni! mert most már ismét jobb idő viradt a színművészetre, az izlés ismét az igazi szép, a nemesen szép felé fordult és Jászai Mari még csak 24 éves. 1850-ben született Aszáron, Fehérmegyében.

És a művésznőről alkotott kép bizonyára nem veszt az által, hogy mint nemes lélek is ritkítja párját; maga a jóság a szegénység, és az áldozatkészség pályatársai iránt.

A p r ó v e r s e k,

Dalmady Győzöttől.

I.

Egy narancsfára.

(Parny.)

Narancsa, lombjaid alatt
Buttunk el a világ elől!
Szerelmünk szent emlékeül
Tartsd fenn soká e sorokat.
Hirdesd nekik, kik valaha
Fölkeresik majd lombjaid,
Hogy a gyönyör, ha ői vala,
Ugy én meghaltam volna itt.

II.

A z i s k o l á b a n.

Faluban rozzant iskola
Sok szegény gyermek jár oda,
Tanulni jönnek össze ők,
Tanulják lopni az időt.

Öreg tanító mit tegyen?
Jót huz a pajkos gyermekén;
A lecke nem rosz, — legalább
Emlegeti majd az iskolát.

III.

V e r s e i m h e z.

Szálljatok tova, oh dalok,
Kiket mosoly s köny szültenek!
Jó fogadást ne várjatok:
Nincsenek már érző szívek.
De bár mi sors ér idelent,
Ti avval ne gondoljatok . . .
Elég, ha zengzetesb leend
A lég, mely viszi szárnyatok.

A s z e n v e d é s u t á n.

Elbeszélés.

Szépfaludi Ö. Ferencztől.

(V é g e.)

Malmos egyébre nem gondolt, mint hogy sikerült Irmát megmentenie, míg Aladár szívét szerette volna áthasitnia a fiatal embernek, ki a jó koncztól elütötte.

A segédek kimérték a távolsságot, hanem az ellenfelek egymással tehetnek, a mit akarnak, s hajónak látják, agyon is puffanthatják egymást.

Először Andor lőtt — a levegőbe. Érdemesnek sem tartá, hogy azzal tisztelje meg, hogy ráczélozzon. Megnemesitné Irma előtt a gazt. Aladár azonban nem volt kiméletes és jól neki irányzá ellenségének a csőt és talált is. Andor egyszerre a földre zuhant. A másik perczen már Aladár sem volt sehoh látható.

Malmos Andor nehéz sebet kapott. A golyó vállába fúródott, úgy, hogy aggódtak élete miatt is.

A rokonok ugyancsak meg voltak lepve, mikor Andort félhalva hozták a házba.

Kovács Elemér és az orvos biztosították Irmát, hogy minden esetre a vendéglőbe szállították volna a sebesültet, ha a

leggondosabb ápolásra nem lenne szükség. Igy azonban nem találták lelkiismeretükkel megegyezőnek, hogy ezt tegyék.

Irma és Berta könyezve mondák, hogy mindent elkövetnek a baj enyhítésére. Irma meg nem állhatá, hogy az orvostól meg ne kérdezze, mi történt Gyöngyösivel?

— Mi történhetik a gyávakkal? — Megszökött! — Malmos Andor a levegőbe lőtt, megkimélte, pedig a legjobb lövők egyike, az alávaló pedig épen Andor szívének czélzott, mely oly nemes. Igy vesznek el a nemesek!

— Andor nem fog elveszni! — szólt Irma, és ebben a perczen úgy érezte, mintha Andor egy fővel magasodott, Aladár pedig két fővel alacsonyodott volna előtte.

Andornak nagy kinokat kellett átszenvedni. Jó sokáig oly nagy sebláza volt, hogy eszméletlenül feküdt ágyában és azt sem tudta, hol van, mi történt vele. A vérvesztés következtében ereje is annyit hanyatlott, hogy a láz nélkül sem lett volna képes felkelni.

A nők valóban rendkívüli buzgalmat fejtettek ki az ápolásban. Berta egész szenvedélylyel tette a borogatásokat unokatestvére vállára, annál inkább, mert a felebaráti cselekedet véghezvitelében Kovács Elemérben hű segédre talált. Irmán némi buskomorság vett erőt. Ha szívébe tekintett, szégyenelnie kellett magát érzelme miatt, melynek maga rabja volt. Ugy tünt fel, mintha jóvá nem tehetné a szegényt, mely a hitvány fiatal emberrel való viszonyáért rája háromol. Mennyivel nemesebb Andor, ki magát feláldozta ő érte! — S ő mégis hajlandó volt ezt a derék fiatal embert okozni, hogy házassága megsemmisült. Nem tudta elhinni, hogy a kit ő szeret, oly gonosz lehet. Feltétlenül bizott az emberekben. Első férje csak a nemességet, jóságot ismertette meg vele, — a hitvány gazsággal is meg kellett ismerkednie. Ugy rémlett előtte, hogy el nem viselhetné a nagy szenvedést, ha Andor sebeiben elveszne. Most, mikor ismét egy nemes szívre talált, elveszítse ily hirtelen! És ki lesz az ok más, mint ő?

Irma elfojtva leste a beteg lehelletét, mely eleintén alig hallatszott, mint a csendesen haldoklóknál. Az orvos és a többiek vigasztalása sem volt vigasztaló.

A betegségnek csak Berta és Elemér örvendhetek volna, ha olyan szomorú nem lett volna ez a betegség. Mindig ott ülhetek egymás mellett, csevegtek érdekes dolgokat, néha anynyira meglepedkeztek a betegről, hogy forró szerelmükön kívül senkit észre nem vettek.

Mintegy két hét múlva a betegség után, Irma ott ült Andor ágyánál és az orvos, hirlappal kezében, jött be a szobába és átnyujtá Irmának olvasás végett.

A fiatal özvegy félhangosan a következőket olvasta: „Ma délelőtt elfogták lakásán Gyöngyösi Aladárt, ki több rendbeli váltóhamisitással vádoltatik.“

Andor felnyitá szemét és nyájas pillantással mondá Irmának: „Hazudtam?“

— Nem, nem! Igazat mondtál, igazat, áldott legyen érte neved örökre! — szólt Irma és oda borult Andorra s csókjaival halmozta el a reszkető kezét.

Andornak nem volt ereje kezét visszavonni és most csakis gyöngesége birt hatalommal fölötte. Nagy könnycseppek hullottak szeméből. „Megbocsáthatod-e, hogy megrontottam boldogságodat, bánatot okoztam szivednek?“ — kérdé halkán, alig érthetőleg Andor.

— Könyörülj és ne sujts egészen a porba!

Elemér és Berta meghatottan nézték a jelenetet, mely

fájdalmas emlékeket ujit meg, de napról-napra, perczről-percze közelébb hoz két igazán szerető szívet.

Minél inkább javult helyzete a betegnek, annál nagyobb öröme lett Irmának, ki a betegség ideje alatt szíve mélyéből megszerette a legnemesebb fiatal emberek egyikét.

Mikor egy délután a doktor örvendve mondá, hogy a láz teljesen elmúlt, a seb rohamosan heged, a fiatal asszony majd nyakába borult az orvosnak is.

Szép tavaszi nap volt, a fák kizöldültek és a madarak oly vidáman csicseregtek az ágakon, míg a lombok alatt Andor és Irma sétáltak egymással karon fogva.

A beteg most először lépett ki a szobából hosszas betegség után és kézcsókok kíséretében köszönte meg legdrágább unokatestvérének a feláldozó gondoskodást, melylyel iránta betegsége alatt viseltetett, végre pedig értésére adá unokatestvérének, hogy tovább nem is akar alkalmatlanságára lenni, és pár nap mulva visszautazik Pestre Elemér barátjával.

— El tudnál-e hagyni most, mikor még annyi ápolásra van szükséged? — mondá a szép özvegy.

— Már eddig is sokat tettél, szaporítsam tovább gondjaidat? — viszonzá Andor,

— Örökké maradj velem s akkor leszek örökre gondtalan. Gyámoltalan leszek, ha elhagysz. Nem értesz engem és nem fogsz megbocsátani a szégyenért, mely reám tapad!

— Irmám, egyetlenem! — Itélj el, ha félre értelek, de másként nem érthetlek: Én is forrón szeretlek és kimondhatatlanul. Nélküled élni én sem tudnék. Azért akartam távozni, hogy meggyógyulva ne szenvedjek tovább. Akarsz-e örökre enyém, akarsz-e nőm lenni?

Irma Andorra borult s ez elhalmozá édes, szerető csókjaival.

Elemér és Berta a kertbe érkezve, csodálkozással látták, hogy a beteg már mennyire megjavult.

— Ugy látom, már egészen magadhoz tértél? — szólt Elemér.

— Annyira, hogy holnap után már elutazunk.

— Elutazunk? — kérdé Elemér csodálkozva.

— Elutazol? — Ismétlé Irma.

— Elutaznak? — mondá utánok Berta.

— El, el, hanem a jövő héten ismét visszatérünk, mint vőlegények.

— Igazán? — kiáltá a khórus.

A mint mondá Andor ugy történt. Két hét mulva egy lakodalom helyett két menyegző tartatott a szép özvegy házában.

Hányszor beszélte el azután Andor, mint akarta, hogy Elemér Irmába szeressen és mint szeretett Elemér Bertába és ő maga pedig Irmába. Az igaz szerelmet nem lehet erőszakolni.

A szenvedés után annál nagyobb volt az igaz boldogság.

A t ó r ó z s á j a.

Szentpáli Jankától.

I.

Az 1626-dik évnék egy kellemes, szelid májusi estéjén gyöngé fuvallat borzongatá azon tó sötétzöld habjait, melynek partján a védfalakkal erősen bekerített kis Gmunden-város épült. Nyugalom s béke terjeszkedett a városon, mert már az esti szünet beállván, a sómunkások, kik a nap folytán a várost élénkitni szokták, hazatérének; a polgárleánykák csucsos födelű s előre szökő erkélyü csinos kis házaik előtt üldögéltek, míg a

férfiak a tó partján föl s alá járkálván, komoly aggodalommal beszélgettek az idők nyugtalansága felől.

Az 1626-dik év valóban nagy mértékben nyugtalan volt, mindenütt forrongás vala észlelhető a föld népe között, s már csak alkalmas szikra hiányzott, hogy az apró surlodások nyílt lázadásban kitörjenek. Fadinger István már is gyakorlatokat tartott „fekete pór“-jaival, miként őket fekete öltözékeikről nevezték, s naponkint lehetett hallani összetűzésekről a katonák s a föld népe között.

Még a kiméletet nem ismerő szigor sem használt, melyet Herbersdorf gróf alkalmazott; a forrongás szelleme levetközé a békókat s féktelen dühvel dult Felső-Ausztria mosolygó virányos tájain, azokat évek során át nyomorba és szerencsétlenségbe döntvén.

A rekkenő hőség, mely az ilyes vihart megelőzni szokta, Gmunden-várost is nyomasztólag ellepte, s ama kis korcsmában, közvetlen a tó partján sem engedé a dolgokat aként folyni, mint rendszerint. A korcsmásos, Ramberger János ur, gondolatokba merülten támaszkodék azon fakorláthoz, mely félig a tóba merülve, arra szolgált, hogy a hajók hozzá köttessenek, míg a hajók bent a házban kenyeret s mustot fogyasztgatnak. Néhány lépcsővel fölebb, a házküszöbén, egy leányka állt, az ifjúkor legszebb virágában. Gazdag aranszőke fonadék környezé gyöngéd arcját, melynek vakító fehérsége már nem egy gögös tanácsos leány irigységét zaklatta fel, villámló két fekete szeme pedig nem egy ifju szíve gyorsabb verésének volt okozója.

A lenyugvó nap bucsucsókja a hólepte Traunsteint az ifjuság biborcsillámjában tünteté föl; s valjon nem annak visszfénye festette-e a szép leányka arcját is sötét-pirosra? A leány most elfordulva a tótól-atyjának kiáltott:

— Hajót látok jönni Traunkirchen felől, csak egy evezője van.

Az öreg helyzetét meg sem változtatva, intett fejével, a leány pedig betért a házba, hogy a cseléddel a vacsorát gyorsan készíthesse.

Az atyát nagyon látszott érdekelni a jármü, perczig sem téveszté azt szemei elől, sőt mind nyugtalanabbá lenne mintha annak lassu közeledése miatt. Mintegy félóra elteltével végre az embert, ki azon csolnakot kormányozta, felismervén, a parthoz kötött egyik csolnakot vizre bocsátás élénken evezett az érkező elé.

— Isten hozott, Rudolf! — kiáltá még távolról az érkező fiatal embernek. — Hosszabb ideig maradtál ki, mint gondoltuk volna. Huzd be eveződet, s mondd el itt nekem a dolgok állását. Hála jó tavunknak, itt ugy beszélhet az ember, a mint gondolkozik, a nélkül, hogy valamely pór hevesfejuségétől tartania kellene. Nos, hogy állnak a dolgok?

— Roszul, bátyám, — viszonzá Rudolf; — a pórok mindenfelé el vannak készülve, hogy szétüssenek. Csak ürügyre várnak, s bizonyára rövid időn ebben sem lesz fogyatkozásuk, mert a katonák közül nem egy csakugyan veszettül erőszakoskodik. Én, mennyire-csak tudtam, iparkodtam őket csillapítani; van is szavamnak nyomatéka náluk, mert hiszen tanult ember s azonkívül Fadingerrel sógorságban vagyok; de biz az mit sem használt.

— Csak azt csodálom, — mondá az öreg, — hogy magukhoz nem esküdtettek.

— Megkísérlették azt is, de szerencsésen sikerült kitérhetnem előlük, — viszonzá Rudolf. — Azonban, Mártát vágyom látni; jöjjön bátyám; jót ugy sem közölhetek, a rosztat pedig ugy is tudja. Márta már eligha nem vár a vacsorával.

Az öreg mosolygott, kezébe vevé az evezőt, s a két sajka lassan közeledék Gmunden városkának már megvilágított ablakaihoz.

Ezalatt a korcsma kissé megélénkült. Egy mészáros, ki néhány szolgálval marhát vásárolni a Hausznek-negyedben járt, hazautjában betért Rambergerhez, hogy a hallott ujságok elbeszélésének szabad folyást engedjen. Márta az asztal előtt állva, sápadtan, szorongó kebellet nézett az ujságolónak fontos kifejezést öltött széles arczába.

— Igen; a mint mondtam, Márta leányasszony — folytatá, — háboru ütött ki, s kinek csak sziv van keblében, bizonyára csatlakozni fog a pórokhoz, mert a jog most csakugyan részükön áll. A bajorok gaz csint követtek el, melyet önnek elmondani sem kívánok, mely azonban nyakukat szegi.

Hasztalan volt az ezen titkolódzás által kíváncsiságában még inkább fokozódott hang minden kérdezősködése, a mészáros mit sem beszélt részletesebben, egyszerre azonban hirtelen felugorva, felkiáltott.

— Boldogságos szüü! Kirchner Rudolf még sincs itt? Szörnyü, hogy legelőbb is nem ez jutott eszembe!

— Rudolf? . . . természetesen nálunk van, — felelt Márta, — de hát szóljon, az istenért, mi baja vele?

— Semmi, semmi. Csak valami jutott eszembe, — mondá a mészáros, — arcát azon zöld cserépkorsóba mélyesztvén, mely fris gyümölcsmusttal töltén, előtte az asztalon állott.

II.

Márta az ablakhoz lépett s szótlanul merengett ki a sötét éjszakába; de gyakorlott hallótehetsége csakhamar felismeré a hazatérő férfiak kettős evezőcsapását. Erre lesietett a partra, hogy a csónakok megkötésénél segítsen.

— Stendinger visszatért, atyám — mondá a leány; — bent ül, és borzasztókat ujságol.

Az öreg komoly, aggódó tekintetet vetett Rudolfra, mit ez azonban nem látszott észrevenni, mert Mártának kezét fogva, annak ijedt, sápadt arczán lazult hajfonatait vigasztalólag simitgatá, míg Ramberger az élesen csörgő hajólánczot a rácsozathoz alkalmazott karikák egyikéhez erősítvén a házba sietett. Rudolf most Mártát a hajócskába voná magához, hol mindketten a kormány melletti kis ládára egymás mellé ültek.

Nekik sok mondani valójuk volt, mert Rudolf már két hét óta járt „tó rózsájá“-tól távol, miként ő Mártát nevezni szokta; mert tanuló levén, ily minőségében, természetesen költeményeket is irt, szép unokahugát majd „vizi liliom“-nak, majd „tó rózsájá“-nak énekelvén meg. Az utóbbi költemény a gmundeni polgárok közé is elterjedt, s minthogy ez elnevezés a vidék egyik lányára sem illett annyira, mint a „tó parti korcsmáros“-nak (Ramberger így nevezvén magát) gyönyörű leányára, rajta maradt e szépen jellemző elnevezés, öreg és fiatal azontul őt „tó rózsájá“-nak nevezte.

Most ismét birta kedves „tórózsáját“, s mégis szótlanul ült mellette, mintegy fontolgtatva, valjon eredménytelen kísérletét, békére inteni báborgó sorsosait, közölje-e Mártájával, vagy elhallgassa. Márta ellenben Rudolfja oldalán feledé a gondokat; lelke a jövőben tévedezett. Elgondolta, mi szép lesz, ha kedvese szülővárosában hivatalban alkalmaztatni, ő meg mint annak boldog neje sem lesz kénytelen elhagyni szeretett ősz apját.

Azután a multba merültek gondolatai. Lelke előtt életének azon legválságosabb percei vonultak el, midőn egy napon édesapja tudatá vele, hogy őt sógorának fiával, az ifju Kirchner Rudolfal eljegyezte, hogy lakodalmuk az őszre megtörténik, hogy

tehát neki magát ezentul mennyasszonyként kellend viselnie. Oh! mi nagyon sirt ő akkor, s mennyire szerencsétlen volt! Köszöneti sem akará többé Rudolfot, midőn ez erre legközelebb hozzájuk jött. És mennyire megtetszett neki azután a deli ifju, midőn annak bátorságát, jó szivét és szép lelkét megismerve, becsülni tanulta, s hogy most végre mennyire szereti őt! inkább, mint saját magát; igen, inkább, mint ősz édesapját is, bárha ezt őnmaga előtt sem vallotta volna be — a széles világért sem.

Egészen elmerülve e gondolatokba, észre sem vevé, hogy Rudolf őt kémlő szemekkel nézi; míg végre ennek kedves hangja megszólalván, álmodozásaiból felriasztá.

— Miért vagy oly hallgatag, Márta? Egyetlen szavad sincs hozzám, ki oly soká valék tőled távol!

— Sokat gondoltam rád; — s épen folytatni akará, midőn atyja hangját ismeré föl, ki Rudolfot hívá. Fölkeltek tehát s betértek a szobába, hol még mindig üldögélt a mészáros, ha lehet, még fontosabb arczkifejezéssel, mint előbb.

— Késő van már, — mondá az öreg Mártához, — menj szobádba föl, imádkozzál s feküdjél le gyermekek. Adná isten, hogy mindnyájan pár évet alhatnánk át.

Márta engedelmeskedék; kezet csókolt apjának; homlokát csókra tartá Rudolfnak, s távozék.

— Stendinger szomorú híreket hozott — mondá Ramberger, Márta távoztával, — a leány előtt nem akarám elmondani, neked Rudolf, azonnal utra kell menned. Atyádat befogták, menj Linzbe, talán hasznára lehetsz.

— Az isten szerelmére, miért? Hisz ő soha sem vegyült a szerencsétlen viszálykodásokba? Tud ön egyebet is közelebről?

— Igen is, szegény fiatal barátom — felelé a mészáros. — Édesatyádnak aligha jó dolga lesz, azonban itélj magad. Néhány nap előtt, gyönyörű aranypej lován, Linzbe akart utazni, — valóban gyönyörű egy állat. Járása oly könnyed, azt hinné az ember, egy egész réten keresztül tudna szaladni, a nélkül hogy csak egyetlen fűszálat is legörbitene. Aztán a fejét úgy hordja. . .

— Atyámmal mi történt? — szakítá őt félbe Rudolf; — hisz az aranypejt igen jól ismerem.

— A mit kérdesz, elég jókor, tudandod meg, barátom, — felelt a mészáros. — Tehát: mintegy órányira Linz előtt atyád 5—6 katonával találkozték, ezek megálliták s követelték, hogy a lovát adja el nekik. Atyád erről hallani sem akart, de a katonák erőszakkal el akarták azt venni tőle, s az egyik, atyádat, fegyverével meg is sebezte. Ő, bizva roppant erejében, vadászkesét rántá elő, s oly erővel vágdalódzott maga körül, hogy hárman a katonák közül csakhamar halva, vagy súlyosan megsebesülve a földön fetrengtek vérükben; a többiek azonban elnyomták őt, s köztözve hurcolták a városba, Herbersdorf elé. De az aranypejnek még sem juthattak birtokába, mert ez, míg a verekedés tartott, visszafordulván, nyilsebességgel haza vágatott.

A mészáros elhallgatott, más sem bátorzkodék szót emelni, s mindnyájuk szemei Rudolfra szegeződtek, — a szobában hallotti csend lön csak a tó habjainak zugása hallatszott, midőn azok a parton egyforma időközökben megtöredeztek. Végre Rudolf, magasra emelve fejét, komoly, nyugodt vonásai elárulták, hogy elhatározása kész.

— Adjon, bátyám, lovat kölcsön, — mondá, — e pillanatban Linzbe utazom.

— Most rögtön? a nélkül, hogy csak elbucsuznál is Mártától? — kérdé az öreg.

— A bucsu csak szivét keseriténé; s aztán, hiszen pár nap mulva itt leszek ismét, ha isten engedi, — felelt az ifju.

— Perczre sem akarlak visszatartani kötelességedtől. Hans! — kiáltá az öreg; — Nyergeld föl a szürkét Rudolf számára! — s e szavakkal ő is az istállóba sietett, hogy a kissé félkegyelmű szolgának segítségére legyen. A mézáros ezután a történetből még némi részleteket közölvén, e szavakkal zárta be előadását: — Igen, igen, csakugyan legezészerűbb lesz, fiam, ha lehető leggyorsabban Linzben iparkodol lenni.

— Linzben?! — ismételte egy hang; s midőn a férfiak körültekintettek, Mártát pillanták meg, ki sápadtan, reszketve állt a felső szobákba vezető ajtóban. Rudolf őt eleintén a valóról értesíteni nem akará; de Márta nem engedett; hallotta volt atyja parancsát a nyergeltetés iránt s ép azért hagyta el gyorsan szobáját, hogy a dolog mibenléte felől magától Rudolftól meggyőződjék.

— És aztán, mit szándékozol tenni azon esetre, ha Linzben semmi kedvezőt sem eszközölhetsz ki? — kérdé végre, miután Rudolf neki mindent elmondott. — Mit teszesz, ha Herbersdorf atyádat . . . s itt arcát tenyereibe rejtven, zokogástól nem volt képes tovább folytatni kérdését.

— Akkor? — viszonzá Rudolf, és egy sötét árny retentessé torzítá szelid tekintetét. — Akkor? . . . akkor? . . . hozzád térek vissza, Mártám.

— Igaz ez, Rudolf? — kérdé Márta. — Tekints szemeimbe. Lásd, elfordulsz tőlem; de azért mégis leolvasám határozatod homlokodról. Oh, gondold meg, mit cselekszel!

— Semmi igaztalanat Márta; erről légy meggyőződve.

— Hát az nem igaztalan, Rudolf . . . mondá, s néhány szót suga fülébe.

Rudolf összeborzadt; Mártát erősen keblére szorítá s elrohant.

Az udvaron a szürke már nyergelve készen állott. A korcsmáros tartá annak kantárát, ki most kezét bucsura nyujtá Rudolfnak a nélkül, hogy vigaszul csak pár szót is tudott volna mondani. Rudolf a nyeregbe veté magát, — Isten veled! Isten veled! — kiáltá a halvány „tórózsának“, míg ez lecsüggesztett fővel a merengő hold világánál az ablakból inte bucsut a távozonak.

— Isten veled! Történjék bármi, maradj hivem; örökké foglak szeretni — a siron tul is!

— A siron tul is! — rebegé vissza Márta, s az ablakban térdeire omlott, hogy ótalmat s áldást imádkozzék vőlegényére.

A korcsmáros komoran, könyes pillákkal tért be Márta szobájába; megparancsolá, hogy a gyertyát azonnal oltsa el s feküdjék le; azután a mézárosot vezette szobájába. Hans becsukta az istálló ajtait, Hektort, a ház őrkutyáját szabadon ereszté lánczáról, s felmászott a padlásra, hol Standinger szolgálai mellett éji tanyája volt. Erre a kis korcsma oly nyugodt s néma lett, mint a városka egyéb háza. Egy lépés sem hangzott fel az utcáról, minden a legmélyebb álomba merült; csak a tó virasztott folytonos csatározásban a parttal, mely erőszakoskodásának engedni nem akart. Bőszülten csapkodá tajtékszegélyezte hajjait a parthoz, de morogva visszahuzódni kényszerült, míg lassan-lassen ő is álomba merülni látszék, s beburkolódzék lágy, fehér ködlepelbe, nehogy a csillagok kíváncsi fényrengése álmódzásait háborítsa. E ködlepel perczről-perczre sűrűbbé válván, csakhamar elborítá az egész alvó várost, utóbb pedig mint egy némán hullámzó óriástenger, az egész vidéket.

III.

Korán reggel, midőn Rudolf a sötét városi kapun át Linzbe érkezék, Herbersdorf parancsnok lakására irányzá lépteit, azonban igen sok időbe került, míg bebocsáttaték. Száz mást bizonyára sóbálvánnyá változtatott volna a tekintet, melyet gróf Herbersdorf az ifjura szegzett, midőn ez megmondá, hogy kiért jött könnyörögni. Az atyjáért esdeklő fiu megállta helyét a harczi e szörnyü tekintete előtt is, és bátor magatartása nem is téveszté hatását. A hős minden irányban becsülni szokta a bátorságot s kitartást és ez jelenleg nagyon is helyén s indokolva volt. Azonban Herbersdorf nemcsak hazafi, hanem biró is vala egy személyben; katonáinak vére pedig boszuért kiáltott hozzá, s a mozgalmas idők is elrettentő példát követeltek. Ezenfölül a haditörvényszék is kimondta már ítéletét; az öregnek alig volt már félóra hátra életéből. Megindult hangon adta ezt végre tudtára az atyjáért könyörgő fiunak gróf Herbersdorf, s gyors léptekkel elvonult a czéltalan esdeklések elől. Rudolf kétségbe esetten iparkodék még egyszer utat s módot találni, hogy a gróffal beszélhetne, s miután mi sem vezetett célhoz, kábult fejvel s félig eszméletlenül tántorgott ki. Az utcára érve, végtelen ember-tömeg fogta körül; őrült erőlködéssel igyekvék utat törni magának. Minden késő! — Megtörtént! — Édes atyja ép akkor lehellte ki lelkét a bakó pallosának csapása alatt.

Ki bátorkodnék ecsetelni Rudolf legközelebbi óráit? — Sajnos! őrangyala elhagyta őt. Boszu volt azon egyetlen érzelem, mely esztét s lelkét megszállta. Midőn estére föleszmélt, életkocz-kája el volt hajítva, — utja Fadinger udvarába vezette.

Ide érkezével, már mindent mozgásban talált; Kirchner ártatlan kivégeztetése szikraként hullott a fellobbanásra rég kész kedélyekre, s Rudolfot 3—400 pór üdvözölte ujjongva. Fadinger Istvánt választák vezérökül, s ehez szegődék Rudolf, szörnyü esküt mondva, hogy megboszulja apja ártatlan halálát, vagy velük együtt hal.

E percztől Rudolf számára fölötte zaklatott, fáradalmas élet kezdődött. A lázadás tüze messze elharapódzott; faluszerte kongott a vészharang mindenfelé, s a pórok seregenként huzódtak Fadinger zászlói alá. Ez Rudolfot a Mühl-negyedbe küldé, hogy ott is lázítsa fel a pórságot. Velden vára leromboltatott, Grieskirchen bevétellett, Peurbach színig porrá égetett. Rudolf mindenütt elől járt, s bátorsága s rettenthetlensége miatt a pórok bizalmát majdnem még nagyobb mértékben sikerült kinyernie, mint a milyenben a félelmet ugyan nem ismerő, de a mellett hiu s dicsekvő Fadinger részesült.

Herbersdorf a történetek folytán Linzből kivonult, csendesen s büszkén, mintegy diadalának teljes előérzetével. Azonban számításán kívül hagyta a lázadók zajongását, kik május 22-dikén, midőn a dolog ütközetre került, rejtkehelyeikből, hol őket az alkalmas perczig Rudolf belátásteljes erélye s hadvezéri nyugalma visszatartóztatá, előrohánván, 500 bajor katonát agyonverték, a többieket pedig, mint a fergeteteg a katángot, elszélyesztették. Győzelem-ittasan vették most utjokat Wels felé, hol, miután bevették, elegendő őrséget hagytak hátra. Ezután Vöhlbruck és Gmunden került sorra, hogy azok is tüzzel s vassal meghódoltassanak. Előbb azonban ez utóbbi városba Fadinger elküldé Rudolfot, hogy az ottani szellemet kipuhatolja. S ezzel visszatérünk elbeszélésünk azon legelső színhelyére, honnét kiindultunk.

Augusztus vége felé volt; a nap ép legelső vakító sugarait bocsátá a tóra, mely ragyogó ezüstmezbe öltözötten, nyagtalanul várta annak első csókját. Egy izzó fehér korong emelkedék

lassan a vén Grünberg felé, s kivetközteté a hegyeket kopott, árnyékos szürkességükből, s a helyett illatteljes kékségbe s világos rózsaszínű ragyogványba öltözteté. Egy-egy, majdnem tulterhelt hajó vonult lassan Gmunden-város felé, és fehér vitorlái barátságosan csillogtak a reggeli pirban. A tónak ragyogványa föléreszté a városka harangjait is, melyek a lakosságot, érczhangu kongással reggeli imára hívták össze.

(Folytatása köv.)

A szüret Calabriában.

A szüret ünnepnap nemcsak nálunk, hanem mindenütt. Mosolyognak nemcsak a szőlőszemek, hanem a szüretelők szemei is a nyerendő jó bortól már is csillognak-villognak. Uri leánykák beállnak napszámosnőknek s kis kosaraikban hordják a duzzadt fürtöket annak a kegyetlen embernek, a ki nem sajnálja azokat a szép sárga, arany- szemeket széles csizmatalpával összetaposni.

„Van szőlő meg lágy kenyér!“ s az a kettő olyan jól esik a kis urfnak, hogy nem adná oda a habos tortáért, mákos metéltért s egyéb édességért; ugy iszsza a mustot, hogy a nevelő ur kénytelen figyelmeztetni rá, miszerint ne igyék-egyék annyit, mert bizony-bizony megfájdul tőle a hasa. Hanem a kis urfnak ma nem tetszik a nevelő urra hallgatni, odalopózik nővére mögé s annak füle mellett ellövi kis pisztolyát, mire a nővérke elejti kötényt, miből aztán kihullanak a válagatott szép fürtök, nagy kaczagása közben a pajkos urfnak, ki a legszebb fürtöt megragadva, azzal elsőkik.

Nyalka parasztleány ugrik be az udvarra, s a villogó vászoncelédek nagy rémületére, kilövi kurta karabélyát. Az első ijedtség elmúltával aztán neki esnek a lányok, egyik jobbról csipkedi, a másik balról; ő pedig el-elcsipked innen is, onnan is egy-egy fürt szőlőt, míg este felé be nem állit három porontyával egyetemben az öreg Ferki s rá rántja a víg nótát, a mitől összeverődnek a bokák s lobog az esti szélben a gyolcs ing, gatyá . . .

Ilyen a szüret minálunk. No de mi szükség ezt fejtegetni? — ismeri mindenki. A ki még nem ismeri, itt lesz néhány nap múlva a szüret, megismerheti akkor; mi azonban látogassunk el Calabriába, hol olyan szőlőfaj terem — a Zibibbbé, — melynek majdnem szilvanagyságu szemétől a jó kedvű Anakreon nyolczvanöt éves korában megfuladt. E szőlők Calabriában a hegyek napsütötte oldalain teremnek. Az e szőlőkből nyert bor rendkívül édes, mert sok czukortartalom nan bennük, és oly erős, hogy közönséges használatra nem igen alkalmas.

A szüret (vendemmia) örömnep a calabriaiakra nézve is. — A szőlő tulajdonosa tudtul adja ismerőseinek, hogy másnap lesz a szüret; fiai pedig ellátogatnak a szomszéd helységekre, az ismeretes jókedvű leányokat vendégül meghívni. A calabriai leányok nagyon szépen tudnak énekelni. A szüret és az diva-szedés oly munkák, miket női kezeknek kell végezniök.

Még jóformán meg sem viradt, lent a völgyben még homályba burkolva állanak a fehér viskók: máris jókedvű tarka kép tárul elénk a kigyózó hegyi ösvényeken. Vidám dal zendül jobbra-balra tüzes szemű leánykák ajkairól, kik kettesével-hármasával, kart-karba öltve, haladnak fölfelé. Karsu női alakok lépkednek a hegylejtőn, kis kosárral karjukon és fejükön. A felkelő nap megvilágítja festői öltözékeiket; világosvörös gypot szoknya, széles tarka sávokkal, azurkék vagy világos-zöld vállfüző, libegő szalagokkal gazdagon diszítve; rövid fehér ing-

ujj s sötét fekete hajuk, csipkés szegélyű, festői ránczokba hajtott kendővel van bekötve, melynek előrenyuló része ernyőt képez a szeptemberi nap meleg sugarai ellen. E nők arcza és karjai sötétbarnák; ők nem „Dona chi pane bianco“ vagyis nem a „fehér kenyér asszonyai“ mert arcukat s karjaikat leégeti a nap, miután az egész nyarat künn a mezőn töltik munka között.

Amint odaérnek a présházhoz, leülnek a földre, bevárni, míg a nap a harmatos szőlőfürtöket megszáritja, — és reggelizni. Régi szokás náluk az, hogy a vinczellér mindegyiküknek két darabka fehér kenyeret, egy darab sajtot vagy szalonnát, sódort vagy sült halat ad. — Ez mind szokatlan fényezés. A fügét egész marokkal osztják szét közöttük.

Végre jel adatik a szüret megkezdéséhez s a jelenlevő leányok eldurrogatják erősen töltött puskáikat.

A leányok felosztják egymás között a szőlősorokat, megkezdik a fürtszedést. Mily pompás kép az, midőn távolról a fenyők és szilfák, a szőlők ezen szokott szegélyzetén, keresztül csillámlik a leányok alakja, midőn a fürtökkel megrakott kis kosarat hordozzák fejükön; s messzire elhallatszik a dal, telve az olasz költészet hevével, szerelmével! Mint a vidám veréb-had csiripelése által már távolban tudtul adja a vándornak, hogy ő is létezik, ép ugy e szüretelő leányok csevegése messzire hangzik el. Mindenki cseveg, nevet, kiált, tréfál, füttyül, énekel keresztül-kasul. Egyik kezüket kellemes könyedséggel csipőjükre téve, a másikkal pedig a fürtökkel teli kosarat tartva fejükön, szakadatlan sorban járnak-kelnek a szőlők és a présház között, hol a fürtöket a kádtaposó férfi lába alá öntik. A mellett szorgalmasan szemelgetik a fürtöket. A báránybőrbe öltözött pásztor, ki épen arra hajtja el bégető nyáját, megáll a présház előtt, s a szüretelők tiszteletére hatalmas dalt nyekget puffadt dudájából. Ő is megkapja aztán a maga részét a szőlőből.

Itt azonban dal dalra következik, a tréfát gunyolódás váltja fel s a vidámság tetőpontját éri el az által, hogy a szomszéd kert szüretelői dalversenyvel kelnek velük. Fialat emberek jönnek látogatóba, két-három puskával vagy gitárral vállukon. Ott sütögetik el karabélyaikat a szüretelő leányok füle mellett, vagy pedig eljöttek per far gli occhi dolci, édes szemeket csinálni, azaz: kaczerkodni.

A mint a szomszéd falvakból áthallatszik a déli harangszó, akkor jel adatik az ebédhez. A présház előtt nagy üstök állanak, melyekben kenyérlevest főznek, friss hussal, oly lakoma ez, melynél még a menyegzői lakoma sem lehet különb. Festői csoportban telepednek le a katlanok körül, s a nyolcz órai munka — daczára a nagy mennyiségben elfogyasztott fürtöknek — jó étvágyat adott mindenkinek.

Ebéd után, — miután a szüretnek majd minden szőlőben egy napon kell elvégeződnie — pihenés nélkül ismét munkához látnak, míg a nap a jóni tengerbe le nem áldozik. Ekkor következik a fizetés; azt hinné az ember, hogy az egész csak tréfa, midőn azt látjuk, hogy minden szüretelő leány 25 centesimit (2 ezüst garas) kap munkabér fejében; de ez keserű valóság s mintegy árnyoldalát képezi a kedves szüreti képnek. A világ egy tartományában sem fizetik oly rosszul a munkásokat, mint Calabriában. Az a kis kosárka szőlő, mivel őket utrávaló gyanánt megajándékozzák, alig bir valami értékkel. Mindezek daczára a hazamenetel (némelyiknek két-három órányi) a legvidámabb hangulatban történik meg, s így szerencse, hogy a keserű szegénységgel majdnem karöltve jár e mindent megédesítő boldog megelégedés.

Ime, egy kis szüreti kép Calabriából.

— s — n.

Egy hét története.

Szeptemberho 30-dikán.

Az utósó lengyel követ. — Vizváry Gyula. — Az északi sarkexpedició. —
A jó bécsiek — A főváros fényes koszoruja. — Nőnevelésünk ügyében.

Jó pajtások néha megteszik egymásnak azt a tréfát, hogy meghívják valamely jó barátukat „nagy estély“-re, ez aztán tele édes reményekkel szép hölgyekről, fényes társaságról, finom pezsgőről, zenéről, tánczról, órákat tölt a tükör előtt, a fodrásznál, hogy a nyakcsokortól kezdve a fénymázás topányig minden rátaláljon, és mikor a fényesen kivilágított előcsarnokból benyit a nagyterembe, szép hölgyek világító fénye helyett talál egy vig társaságot, csupa jó czimborákból, a kik vetekednek egymással, hogy melyikök tud nagyobbakat kaczagni, füstösöbbséket szivarozni, pattogósabbakat élczelni; — a jó barát egy kicsit mereszti a szemét, azután csak bele veti magát a jókedvbe, úgy tesz, mint a többi, kaczag, iszik, füstöl, pattog, aztán haza megy aludni, és mikor fölébred, első gondolata, hogy mégis csak nagy kujonok azok az ő jó barátai, hogyan felültették, egyetlen szép hölgyet se látott, — körülbelül úgy jártunk mi is mult pénteken a nemzeti színházban. Meghívtak egy új vigjátékra, Északi Károly „Utósó lengyel követ“-ére, új vigjáték és eredeti, és az első, a mivel az őszi idényt felavatják! Hogy szaladtunk elfoglalni helyünket, és azután neveltünk, kaczagtunk, és a végén azt mondtuk, hogy szépen felültettek, nem vigjátékot, hanem bohózatot kaptunk, semmibe sem véve azt, hogy két órán át — mert csak akkora az egész — mennyit, de mennyit kaczagtunk!

Elmondom a darabot, hadd lássa az ország és a világ, hogy mennyire nem szabad könyelműen játszani a czimekkel, még multság kedvéért sem; ha Csupanz, ne mondja magát báró Imhoffnak, és ne bolondítsa el épen a legokosabb fejeket.

Először is egy csárda kínálja magát egy csáplárosnéval, a kin menten rajta felejtjük a szemünket, olyan takaros, olyan tüzről pattant. Alig hiszszük szemeinknek; hát csakugyan F e l e k i n é az? Az eszményi szépség, az ábrándokból szótt lélek kívül-belül a csiszolatlan hamisság rikoltó szépségét öltötte magára, majd megtudjuk később, hogy miért. Így is véghetetlen kedves; a hogy az urának a fejét mossa, a féltékenység végett, hogy az úgy is, amugy is milyen nagy hiábavalóság, mert csápláros uram nagyon féltékeny; nem is csuda, mert ő Sánta. Most is, alig hogy hazulról távozik, jön Palóczy (Eőry), egy parázs szívű ifju a királyi udvarról, természetesen csak egy pohár borra, a szép asszony kezéből; meg is kapja, és rádásul még egy pár kárvalló szempillantást, mert a szép menyecskének magasan járó kívánságai vannak; azt mondják, hogy ő szakasztott az Erzsébet királyné, Nagy Lajos özvegye, és azért csak akkor volna ő igazán boldog, ha a királyi palotát láthatná, akkor aztán ha megcsókolja is az urfi, azt se bánja, és ha még a királyné ruhájából is szerezne neki vagy egyet, csak egy pillanatig, hogy magát benne láthatná, akkor aztán akár vissza is adná neki a csókot, és Palóczy hogy is ne vállalná magára mind a két kívánságot ilyen drága jutalom fejében? Épen a foglaló iránt fonogatja karjait, midőn új vendéget hoz az ördög. Wawelszky Prszlav ez, Lengyelország utósó követje, igazán utósó úgy külsejére,

mint belsejére nézve. Ezt a követet Szigeti József adja, a fegyverhordozóját pedig, Janó, Vizváry, a mivel, azt hiszem, minden megvan mondva.

A Janó egy zatyafi z-Arvavarmegyiből, a kit a nemes bajnok azért fogott magának, mivelhogy rettenetesen illenek együvé; Prszlavnak a fél bajsza nagyobb az egész Janónál, Prszlav minden szava egy menydörgés, a Janóé egy ezüst csengetyűé, mikor egy kicsit el van törve; csak egyben mulja felül urát, az okosságban; abból sem valami sok van neki, azért mégis felülmulja; nem is az esze végett küldték ide a lengyel rendek ezen követjüket, hanem ellenkezőleg, egyéb jeles volta miatt; öt követséget indítottak volt már Magyarországra, Hedvig királyné hazabocsátása iránt, a kit édesanyja, Erzsébet királyné, vagyis inkább Gara nádor visszatart a hazában, hogy Lengyelországot is ők kormányozzák, mind az őt a lengyel nemzet színe virágából volt és hiába, a magyar urak mindannyiszor szép szóval fizették ki őket, azután haza küldték; most tehát még egy kísérletet tesznek, az utósót, a kit ugyan nem fognak lekenyerezni, mert ez szóba sem áll az urakkal, nem is igen tud, soha azelőtt még udvart se látott, a nemességet is csak a minap kapta, a burkus elleni háboruban kitüntetett vitézségeért, Janótól tudjuk meg mindezt, ő is ott volt ebben a háboruban, ő is rettenets vitézül viselte magát e nagy napon, a kukoriczákban; nem is az urakhoz küldik az ő urát; mit urak, neki nem urak, mondja Prszlav vitéz, a hogy ő mondani szokott, hogy ajtó, ablak reszketnek belé; ő csak a királynéval akar beszélni, azzal is csakis két szócskát: vagy-vagy; vagy kiadja nekik Hedviget, vagy nem adja, akkor Lengyelország más királyról fog gondoskodni, most tehát csak az a fő, hogy a királynéval beszéljen, Palóczy felajánlja szolgálatát ez ügyben, mert a két vitéz mindjárt az első órában nagy barátságot iszik egymással.

Palóczy meg is tartja szavát, a királyné kész elfogadni Prszlavot, de az urak nem örömet látják e találkozást, minden áron meg kell tehát azt akadályozni; de hogyan? Szép szóval? Nem ér semmit ennél a medvénél. Ah megvan! Le kell itatni! És csakugyan, a hős medvét úgy leteríti az urak szives üdvözlő pohara, hogy a kihallgatási órát a vendégszoba sarkában aluszsa el, hű Sancho Panzojának őrizete alatt. Csunyául röstelli a dolgot, mit szól majd a királyné, a kit hiába várakoztatott magára, és mit Lengyelország, ha megtudja, milyen vitézül tartotta magát az ő utósó követe! Se baj! Jó Palóczy el tudja simítani a dolgot, a királyné új kihallgatást határoz neki; az urak ezt is megakarják akadályozni; ismét borral; de vitéz Prszval most már nem ül föl nekik; se baj, ha nem borral, hát vízzel, a melybe jó eleve álomport keverték; vitéz Prszval tehát ismét elterül, de most már csak a pamlagon, az urak diadalmasan távoznak, megint semmi sem lesz a kihallgatásból; azonban csalódtak, megfélekedtek Janóról, ez a döntő óra közeledtére döngeti urát, hogy ébredjen föl; hiába, nem ébred, nincs más mit tenni, mint neki magának menni a kihallgatásra, miért is ne menne, van ő olyan okos ember, mint az ura, a királyné meg úgy sem ismeri, és az ura vitézlő köntöse is lesz rajta. Ez ugyan

egy kicsit bőven áll testéhez, de be lehet tölteni. Janó tehát kihallgatásra indul a királyné elé; azonközben Zsigmond, brandenburgi hercegnek mégis csak sikerült felrázni Prszlav lelkét — kölcsönpénzt kért tőle — jó Palóczy pedig titkos uton a királyi palotába csempészi, olyan terembe, a melyen a királyné keresztül lesz menendő; Prszlavnak most már ez is jó, csak s zégyenszemre ne kelljen neki visszatérni a hazába; várja, lesi tehát a királynét, és rövid vártatva csakugyan megjelenik a szép fejedelmi alak, tündökletes, aranyos ruhában, egészen úgy, a milyennek jó Palóczy a királynét lefestette előtte. Vitéz Prszlav azonnal térdre is ereszkedik előtte, mire a fejedelmi alak akkorát vihog, mint egy fiatal csikó. Vitéz Prszlav megfogja az aranyos ruha szegélyét, hogy hódolatteljesen ajkaihoz szorítsa; mire a fejedelmi alak még hangosabb kaczagással vállon ragadja, talpra állítja és szeme közé kacsintva, kérdi, ha nem ismeri-e, hisz ő nem a királyné, hanem annak szakasztott mása, az izbégi csaplárosné, csak a jó Palóczy lopta őt ide a palotába, a királyné öltözékébe, a hogy ezt az ő csintalan szive úgy ohajtotta! Szegény Prszlav vitéz, ugyancsak törülgeti üstökét! No, de semmi, máskor majd okosabb lesz. A csaplárosné ott hagyja, hogy a palota többi pompásságaiban gyönyörködjék. Kis idő múlva nyílik az ajtó, újra megjelenik ugyanaz a fejedelmi alak, és megütődve kérdi, hogy mit keres itt az ő belső termeiben? De — hiába teszi magát, most már nem engedi magát felültetni egy ilyen hamis csaplárosné által! mondja vitéz Prszlav; sőt inkább, föl kell használni az alkalmat, és kezdi üldözni a fejedelmi alakot, hogy csókot lopjon arczára, holott ez csakugyan a királyné! Segélykiáltására aztán összefut az udvari cselédség, és nyakon csipik Lengyelország utósó követét, a királyné pedig tróntermébe vonul, hol az országurak nagy nevetve jelentik ő felségének, hogy vitéz Prszlav másodszer is elaludta a kihallgatási órát, midőn az ajtónálló — egyszerre csak Prszlav vitézt jelenti.

Az országnagyok hűledezve néznek egymásra, hol veszi ez itt magát, mikor ők olyan jó álomport itattak meg vele? Az általános zavar azonban csakhamar — kivéve a királynét — általános kaczagássá válik, a mennyiben a követ, a mint belép a terembe, az ajtónállónak, a szolgálattelvő udvarhölgyeknek, az országuraknak szép sorjában kezét csókol, és ez utóbbiak Janót, a jeles fegyverhordozót ismerik föl benne. Semmi kétség ez Prszlav vitéz újabb vitéztette! A királyné rettenetesen föl van háborodva, a mi azonban Janót cseppet sem zavarja; előkezdi adni idejövételének czélját, minekutána annakutána, annál inkább tehát, és ebben is csunyául bele sül! A királyné haragja határt nem ismer. Szerencsére épen akkor törtet be az igazi Prszlav, Janó az országnagyok háta mögé menekül, mind nem használ semmit, Prszlav nyársra akarja huzni, és csupán a királyné kegyelemszavának köszönheti Prszlav, hogy csak az ajtón kergeti ki, őt viszont a királyné kergeti kiaz ajtón, hanem az hamarabb van mondva, mintsem végrehajtva. Most, hogy itt van, végére akar járni küldetésének, és talál is módot, előadni a királynénak a jelentőségteljes két szót: vagy-vagy; a királyné meghökken, hiszen a jó országnagyok mit sem szóltak neki erről! Nincs más hátra, mint engedni a lengyelek kívánságának, Hedvig is hajlandó, és most nincsen boldogabb ember Prszlav vitéznél; a miben az őt követség hiába fáradozott, azt ő, az utósó követ, kivitte, haza viszi Lengyelország királynéját! — Eddig a mese, és a kivitelben is igen sok a komikum és töről metszett, magyar zamatu humor; Prszlav és Janó jeles két alak, és hogy adták Szigeti és Vizváry! Minden szavuk megkaczagtatta a közönséget, és minden erős színezés mellett, milyen erős érzékkel tartották meg mindig a művészet határait, azokat a finom hajsza-

nyí vonalakat, melyeken alul vége a művészetnek és kezdődik a kecskebukázás. Nagyon jeles komikus ez a mi Vizvárynk, — Szigetiről nem is szólok, — ez a két erős oszlop tartotta fenn e darabot, mondhatni a közönség ellenére, mert ez duzzogott, azt mondta, hogy felültették, vigjátékot ígértek neki, annak pedig a legjobb akarattal sem lehet e darabot mondani; nincs meg benne sem a vigjátéki bonyodalom, sem a vigjátéki emelkedettség; olyanformán éreztük tehát magunkat, mint Petőfi egyik gyönyörű népdalában a legény, mikor azt mondja: „Ilyen ez a leányféle, Mit tegyen az ember véle.“ Boszankodtunk a felültetésen és mégis ki nem fogytunk a nevetésből.

Egyéb ujdonsággal nem igen szolgálhatok e héten, mert az északi sarkexpedíció tagjai még mindig Bécsben vannak, és csak egy-két hét múlva lesz nekünk is szerencsénk hozzájuk, ha ugyan a jó bécsiek elevenen meg nem eszik őket örömmükben; már ők ilyenek; a divat emberei; tegnap a Renz czirkusza, holnap a Gallmayer, ma meg a sarkexpedíció; nem hiszem, hogy a bátor jégtörők már egy kicsit meg ne elégték volna azt a nagy szeretetet a jó bécsiek részéről. Talán az vitte őket arra gondolatra, hogy nem sokára újra neki indulnak a jeges tengernek, az egyik, Payer, Grönlandnak, a másik, dr. Kepesünkkel, Uj-Sziberiának. Ott aztán újra jól kipihenhetik magukat. Az is sajátságos, hogy a nagy lelkesedési láz óta az expedíció egyetlen magyar tagjának, dr. Kepes orvos neve nem igen hallik a jó bécsiek ajkairól. Talán azért, mivel a jó szomszédok tudják, milyen könnyű dolog, jégre vinni a magyart.

Mégis — egy jó ujsággal kedveskedett a lefolyt hét, vagyis maga a főváros; újabb hatvan hölgyet alkalmazott iskoláiban tanítónőül. Fényes érdemkoszorút fon magának fővárosunk azon nagy áldozatkészség által, melyet a nevelésügy körül tanusit, és pedig egyformán a lányok, mint a fiuk nevelése körül. Máris Európa legelső városai között diszlik e részben, és ezen felül a női munkaképesítés ügye is nagy köszönettel tartozik neki; a legszebb példával megy elől a tanítónők alkalmazásában, és hogy a tanítónők teljesen méltók is a figyelembe vételre, azt legfényesebben bizonyítja az a körülmény, hogy évről évre több-több tanítónőt alkalmaz a főváros. Vajha többi városaink is követnék e szép példát; bár nyitnának ők is ép annyi lány-, mint fi-iskolát; az emberiséget segitenék vele megváltani, levonnék a nőről a műveletlenség átkát, és mi gazdagul gyümölcsöznek az arra fordított költségek, egyaránt anyagi és erkölcsi haszonnal, a családi és társaséletben; jó tanítónőkben pedig már most nincsen hiány; most is hatvan állomásra kilenczvenen felül pályáztak, még külön vizsgáknak is alávetették magukat és a legnagyobb rész kitünően állta ki a vizsgálatot; mi szép és üdvös volna, a felül maradt negyven magyar tanítónőt többi városainkban elhelyezni!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Király ő Felsége) az aradi szegényeknek ötszáz frtot, az új színházra hatszáz adott; a polgármestert is, mint a városkapitányt, gyémánt gyűrűvel, Sörényi István megyei várnagyot pedig smaragd gyűrűvel ajándékozta meg. — A király október 5-dike vagy 6-dikáig fog Budapesten és Gödöllőn időzni. Ekkor Bécsbe megy a hazatérő királyné üdvözlésére, ki néhány napra Schönbrunnba megy, azután pedig Valéria főhercegnővel Gödöllőre fog átköltözni. Valjon ő Felsége a királynét le fogja-e kísérni, az még nincs megállapítva. Egy másik hír szerint azonban a király a felséges asszony elébe egész Baden-Badenig utazik, mivel a királyné október 3-dikán ért oda, akkor ő Felsége is

korábban hagyná el Budapestet. A királyné Baden-Badenben Augusta német császárnét látogatja meg, s valószínű, hogy ott lesz Vilmos császár is. Ez esetben tehát uralkodónk is találkozik vele.

* * (Jótékonyság.) Király ő Felsége a zemplénmegyei karcsai helv. hitvalásu egyháznak tűz által megrongált XIII. századi történelmi érdekű fatemploma helyreállítására saját magánpénztárából 200 frtot, és a duna-szerdahelyi „Szent-Testvériség” című izraelita betegápoló egyletnek céljai előmozdítására kétszáz forintnyi segílyt engedélyezett. — Lipovniczky nagyvárad püspök ingyen-konyhát állított föl palotájában, minden nap husz szegény gyermek számára. — Gróf Batthyány József főispán a nezsideri árvaleány és nőnevelőre 100 forintot adományozott — A sátorallya-ujhelyi takarékpénztár, az Eperjesen felállítandó ágostai hitvallásu tanító-képezde alapítókéjének gyarapítására 50 frtot adományozott.

* * (Rózsás napló.) Temesvárt Hajdu Gyula reáltanodai tanár oltárhoz vezette özvegy Dölle Ödönné, született Lesniwicz Karolin asszonyt. — Tokajban mult hó 12-dikén volt Timko Miklós ur menyegzője Székely Mariska kisasszonnyal. — Kassán Bárczay Ödön, volt országos képviselő oltárhoz vezeté Patay Ferge Etelka kisasszonyt, özvegy Patay Sámuelné urhölgy leányát. — Nyiradonyban Elekes Matild urhölgyet Szittka István nyirbogdányi postamester jegyzé el. — Széles Áron bajai református lelkész eljegyzé Hankovszky Mariska kisasszonyt Kecskemétről. — Diószegen Zih Klárika kisasszonyt, Komáromi György, a diószegi vinczellérképezde volt jeles növendéke jegyzé el. — Makón Dobsa Ilona kisasszonyt, Dobsa Sámuel ur szép és művelt leányát, báró Lazarini Oszkár gácsországi birtokos jegyzé el. — Enyingen Lörcze Elek, fiatal buzgó kereskedő, eljegyezte magának a szép és kellemes Frey Mariska kisasszonyt; az esküvő e hó 15-dikén fog megtartatni. — Ugyancsak Enyingen Kohn Adolf épületfaterkedő eljegyezte magának a kedves Koppel Janka kisasszonyt. — Páll Károly marosvásárhelyi református főtanodai tanár Orbán Etelka kisasszonnyal, Vitályos Samu marosvásárhelyi ügyvéd Czakó Ida kisasszonnyal, Bocskor marosvásárhelyi törvényszéki jegyző Sánta Karolina kisasszonnyal váltott jegyet.

* * (Az Alcsuthi táborból) hazatérő honvédség közfigyelem tárgya volt fővárosunkban. Nézték a gyalogokat, huszárokat, kik bebizonyíták a király előtt, hogy a magyar emberből még mindig mily hamar lesz jó katona, elannyira, hogy ő Felsége ezen szavakkal fejezte ki meglepedését: „Most nyugodtan nézek a jövőbe.” A tábor szétoszlása előtt, mult hó 24-dikén, a főherczeg gazdag lakomát adott a vaáli táborban. A tiszt kar asztalánál először Dobay ezredes élteté a királyt, aztán Ghyczy Béla ezredes József főherczegét, mint első honvédet. Maga a főherczeg két áldomást mondott: Ghyczy Bélára, mint a második honvédre s a maga trombitására: Karlinszkyra, tréfásan említve, hogy mikor ő 1846-ban Jászberényben huszár lett, akkor tanulta meg, milyen nagy ur a trombitás, midőn az hajnalban megfujta trombitáját, mindenkinek talpon kellett állani. Karlinszky meghatvitta neki nyújtott poharat. A főherczegét, midőn később megnézte a mulató legénységet, lelkesedve kapták vállra s úgy élteté a huszárokat.

* * (A Tompa-émléknek) október elejére tervezett felállítása némi fennakadást szenvedett. Ugyanis az előirányzott összegben felül maradt pénzt, 840 frtot, annak idején az irói segílyegyletnek küldték el, miért is az irói segílyegylet titkára, Gyulay Pál meleg szavakban fejezte ki az egylet köszönetét az emlékbizottság-

nak, és különösen e bizottság elnöke: Sziklay Szeréna urhölgynek. Most azonban még igényeltetnék az emlék költségeire 183 frt; a pénzt az irói segílyegylettől visszakerenni nem lehetvén, magánadakozás útján iparkodnak a hiányt fedezni és ez uton már 113 frt be is gyült.

* * (A Petőfi-szobor bizottsága) e napokban tartott ülésén, melyben Tóth Kálmán elnöke alatt Szász Károly, Thán Mór, Vadnay Károly, Tavasz Endre, Lendvay Márton, Kubinyi Lajos bizottsági tagok, Reményi Károly jegyző s Izsó Miklós, a szobrász vettek részt, alapos megvitatás után a szobor nagy-mintájának készítése tárgyában hozott végleges határozatot. Izsó ugyanis a szükséges műtermet már fölépítette s így a további munkálat foganatba veendő.

* * (Az egyetem) évi ünnepélye, melyben a visszalépő rektor az ujnak adja át a tanintézet kormánybotját, mult csütörtökön volt az akadémia üléstermében. A tavalyi rektor: Kautz Gyula beszéde visszatekintés volt a lefolyt tanévre, melyben 145 tanár és tanító működött s az első félévben 3525, a másodikban pedig 2314 hallgatója volt. E szerint a pesti egyetem a tanulók számára nézve a berlinivel és lipcseivel áll egyenlő fokon. Dr. Kovács József, az új rektor, átvéve az egyetemi kormánybotot és rektori aranylánczot, a homoeopathia ellen beszélt s azt állítá, hogy midőn a törvényhozás tanszéket állított a homoeopathiának, azzal az egész polgárisult világot megbotránkozattá. Különb pedig a fiatalságot szorgalmas tanulásra buzdítá,

* * (A népszinműi pályázat) sorsát mult szerdán dönté el a nemzeti színház bíráló bizottsága. A huszonöt pályamű közül „A falu rosza” címűnek ítelték oda a száz aranyat, azonban „Panna asszony leányá”-t is egyhangulag előadásra méltónak, sőt a „Cserebogár” címűt is előadhatónak találták, azzal a megjegyzéssel, hogy jelentékeny változtatásokat igényel. A pályanyertes színmű szerzője — mint a jelíges levélből kitűnt — Tóth Ede színész, a „Schneider Fáni” szerzője.

* * (A lipótvárosi bazilika) építési terveit a közoktatásügyi miniszter lényegesen megváltoztatta, minek következtében a templom építési költségei, a tervezett 2 millióról 1 millióra leszállítottak. A változtatások szerint a katakombák nem fognak kiépítettetni, s a tervezett gránitoszlopok helyett sóskuti kőből csinált oszlopok fognak felállítatni, miáltal tetemes megtakarítás czéloztatik. Ily körülmények közt remélhető, hogy a templom a legközelebbi tíz év alatt be fog végeztetni.

* * („Imhoff báró”-ról) még a következő érdekes részleteket közölhetjük: A mennyiben más érdekelt személyek magán-sürgönyeiből tudni lehet, Münchenben Imhoff bárót nem ismernek; másrésztől kiderítettett, hogy ezen ál-báró két-három év előtt a vidéken is folytatta üzelmait Hohenegg gróf, illetőleg báró név alatt; ott egy igen gazdag földbirtokosnót csalt meg, ki 60,000 frtot vitt magával. E nővel München mellett egy Blutenburg nevű kastélyt vett bérbe, mely az ottani papság tulajdonát képezi. Mikor elverte ama nő 60,000 frtját, cserbe hagyta és új kalandok után látott. Olykor leveleket is olvasott fel utósó arája előtt, melyeket állítólag rokonaitól kapott, kik mindig csak arról irtak, hol s mikor érintkeztek a királyljal és a királyi herczeggel. Egy magyarországban időzőt tábornok azt beszéli, hogy az 50-es években ismert egy Imhoff bárót, kinek inasát Supanz Ferencznek hívták; említettük már, hogy a bécsi rendőrség is e név alatt nyomozza a szédelgőt. Egyébiránt a „báró” ur négy nyelven beszél, katonás ember, kutyák és lovakról „széles” ismeretei vannak, — a mi fájdalom, sokak előtt csalhatatlan bizonyítéka a főranguságnak. — Az ál-Imhoff báró Csengey királyi vizsgáló bíró előtt mindig kereken

tagadja kilétét és születéshelyét. Papirjai közt találtatott egy hamis születési bizonyítvány, melyben egy evangélikus lelkész Blutburjan (állítólag Bajorhonban) azt bizonyítja, hogy a mi kösünk egy „Frei-Fraulein von Imhoff“ és egy „Graf von Wittelsbach“ fia. Daczára e bizonyítványnak, Imhoff Szupanz katolikusnak vallja magát. Érdekes tudni, mily okból reklamálja Imhoffot a bécs-ujhelyi rendőrség. Ott tudniillik egy bizonyos Keile asszonyt csábitott el, kezéhez keríté a nő vagyona, megszökött s végre nyomorban hagyta vissza áldozatát egy svájci szállodában.

* * (Nemzeti színház.) A hét nevezetes ujdonságáról már más helyütt bővebben szóltunk, Erszéyesiné Dékány Rózáról pedig, a ki mult vasárnap a „Betyár kendője“-ben először lépett föl, még most nem akarunk szólni, azért, mert ez első fellépése csupa merő „tréma“ volt; azután meg a szerepben, melyben fölépített, — Böske — Blaháné asszony annyira beleénekelte, belejátsozta és belebeszélte magát a főváros szeretetébe, hogy „jobban se kell“; és végre az opera terén még mindig Hauck Minnie az egyedül uralkodó, a kinek kedves művészetéről újabb dicséretet a legjobb akarattal sem birunk kigondolni, még „Lohengrin“-re nézve sem, mely operában mult csütörtökön először énekelte Elsát, magától értetődleg, kedvesen és gyönyörűen, — legfőlebb tehát csak azt mondhatjuk, hogy mult kedden „Brankovics“ újra kemény próbára tette Odry Lehel erejét, és ezer a szerencse, hogy végig jelesül kiállta. — És az istvántéri színház? Annak igazán szomorú a sorsa. Nem tud megindulni, Renz czirkusza miatt, mely rajta ül. Az egész Istvántér tele van vele, és benne a sok czifraság, a mi a tömegnek jobban tetszik minden szellemi szépségnél. Már mult hó közepén kísérlette meg Bokodi megnyitni ott színházát, de nem lehetett, mert akkor Renz új látványosságot eresztett szárnyra, a „Hófehérké“-t, tündéri fényvel; természetesen a nép oda tódult, Bokodi félreállt, várt e hó elsejéig, mikorra Renz szerződése a várossal lejár; gondolta, hogy akkor majd ő reá és illetőleg a magyar színészetre kerül a sor; e hó 1-sején aztán egyszer csak az hallik, hogy Renz még sem megy, a város megengedte neki, hogy e hó közepéig itt maradjon, Bokodi tehát megint csak nem nyithatja meg színházát, és ha megnyithatja is, — a mint hogy mult csütörtökön meg is nyitotta — mit ér vele! Kénytelen tehát várni, míg Renznek tetszeni fog, átengedni az ő német lovai által lelegelt tért a magyar színésznek, Bokodi meg addig csak fizesse társulatát, ha birja, hogy a főváros jóakaratóból éhen ne haljanak.

* * (Irodalom.) Megjelent: „Győr, Panonhalma, Hédervár, vázlatos rajz e helyek érdekességéről,“ jeles tudósunk Fehér Ipoly tollából; továbbá: „Emléklapok a győri kiállításról 1874-diki évben“, a jeles Vargyas Endrétől. Mindkét füzetet Henricke Rezső, derék győri könyvtáros adta ki.

* * (Vegyesek.) A női páregylet, melynek tanodájában most folynak a beiratások, vasárnap szüreti ünnepélyt rendez a svábhegyi Eötvös-féle villában. — Fővárosunkban tizenkét műkedvelő hölgy és ur egyesült, hogy vasárnaponként zenés misét adjanak elő a szerviták templomában, Hanisch karnagy vezetése alatt. — Egy ifju nő, Lassner Gizella kisasszony a győri állami főreáltanoda 2. és 3-dik osztályáról e napokban oly sikerrel állta ki a vizsgálatot, mely diszére vált volna egy korabeli szorgalmas ifjunak is. — A fővárosi nemzeti dalkör e hó folyamában fogja 10 évi fennállását megünnepelni. — Mommsen tanár bámulta Budapest haladását tiz év alatt, mióta nem látta, s azt mondá, hogy ma már Budapest Európa legszebb városai közé számítható. — Szana Tamás íróársunk teljesen felgyógyult betegségből s e héten a szobát is elhagyhatja. — Stramp-

fer, a részvény színház igazgatója, csődöt mondott, s arról értesíté a személyzetet, hogy követelesükkal forduljanak a tömeggondnokhoz: dr. Szelkéhez. — Ramakó Antal festő, Than Mórnak ifjúkori barátja jelenleg Magyarországon időz, magyar életképeket festve, miket különösen kedvel. Legközelebb Esztergomba utazott, hogy ott a hercegprimást fesse. — A megvakult Blána Szilárd honvédszázados „Egy terv, Magyarország, illetve fővárosának virágzóvá tételére“ czim alatt egy könyvet adott ki, melyet előbbi műve, a: „Három világrészben“ megrendelőinek szétküldött, tetszésére bizván kinek-kinek a fizetést. — Pauliné asszony viritó egészségben érkezett vissza Budapestre. Mondják, hogy három hó mulva már énekelni fog. — A lefolyt héten élve született 260 gyermek, elhalt 196 személy; a születések tehát 64 esettel mulják felül a halálozásokat. A halottak közt volt 106 férfi, 90 nő egy éven aluli gyermek 89.

* * (Halálozások.) Mult hó 26-án hunyt el Bogdány Lajos ismert fővárosi ügyvéd, élte 52-ik évében, Bogdány egyike volt azon lelkes ifjaknak, kik a negyvenes években úgy az irodalmi, mint az élénkebb pezsgésnek indult politikai életben szereplésük által közelismerést vívtak ki. 1846—47-ben részint Párisban tartozkodott és itt a magyar érdekek képviselése és megismertetése szempontjából „La Hongrie“ czim alatt lapot szerkesztett. Hazánkából 1848-ban titkos megbizatással Olaszországba lőn kiküldve, az itteni magyar katonaság betoborzása végett; azonban később Milanóban elfogatott és csak nyolczhavi börtön után sikerült ügyes csel folytán, a halálbüntetés elől hazájába visszamenekülnie. Itthon részt vett a szabadságharcban és a világsi katasztrófa után, a többi száműzöttekkel együtt, Párisban keresett és talált menedéket. Midőn hazájába ismét visszatért, mint ügyvéd folytatta pályáját és 1868-ban az akkori igazságügyminiszter, Horváth Boldizsár által a közjegyzői intézmény tanulmányozása végett Belgiumba és Franciaországba küldetett ki, mely megbizatásának benyújtott javaslatai által buzgón megfelelt. — Duliczky Vilmos nyugalmazott fővárosi levéltárnok, e napokban az országos tébolydában, élte 47. évében meghalt. — Frinke Rudolfné, született Schwarcz Róza asszony 28 éves korában meghalt. Ő egykor a szini tanoda reményteljes növendéke volt, énekelte a nemzeti szinpadon is alt szerepeket s később német színházakhoz szerződött. Három év előtt ment férjhez s maradt egy gyermeke. — Diescher József fővárosunk egyik kitűnő építésze meghalt. — Báthory Gábor ipolysági jeles ügyvéd, (a néhai ref. szuperintendens fia,) meghalt, özvegyet és hét árvát hagyva hátra. — Debreczenben Balányi Szabó Lajos neje, született Debreczeni Julia asszony meghalt, 45 éves korában. — Szabadkán Mukits Dániel Mukits János és Vojnits Frida urhölgy fia, 19 éves korában elhunyt. — A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék egyik legjelesebb és legderekabb birája, Szenoner József ur mult hó 26-kán meghalt, 49 éves korában. — Kecskeméten özvegy Déák Lászlóné, született Firting Julianna, egy nemes lelkű nő közelébb meghalt 46 éves korában. — Kabós László marosvásárhelyi királyi ítélő táblai tanácselnök leánya: Kabós Berta kisasszony mult hó 27-dikén hosszas szenvedés után alig 22 éves korában elhunyt. — Nagyváradon, e hó 24-én hunyt el a 72 éves özvegy Horváth Antalné született Király Terézia asszony. — Faur János, legfőbb ítélőszéki bíró leánya, Faur Viola mult hó 29-dikén élete 18-dik évében elhunyt. Béke hamvaikra

Nemzeti színház.

Október 4-dikén: „A csikós.“ — Október 5-dikén: „Az utósó levél.“ — Október 6-dikén: „Tévedt nő.“ — Október 7-dikén: „III. Richard.“ — Október 8-dikén: „Mignon.“ — Október 9-dikén: „Ármány és szerelem.“ — Október 10-dikén: „Don Juan.“

Divattudósítás.

A mostani új divatu színek máris a bekövetkezendő komor téli időnyre emlékeztetnek; olyan sötétek, hogy egynémelyike már majdnem fekete, kivált az egyik, sötétkék vagy sötétzöld szín, az ugynevezett „lát-hatlan zöld.“ Ezekon kívül mint új divatu kedvencz színeket fel kell még említenünk az aczélkéket, egérszürkét, olajzöldet, sötétvöröset és egy egészen sötétbarna, ugynevezett fabarna színt. Ezen színekben készülnek többnyire az új őszi és téli szövetek, bársonyban, cashemirban, serge-ben, diagonálban, posztóban. Az annyira kedvelt és jó készítésű angol szövetek alig láthatók más színben, mint különféle szürke és kékes színezetben, ide értve még a férfi öltözékekre is használt barna és bronzszíneket. Az új szőrkel-mék között sok kockásat és elszórt mintájut is láttunk, hanem kétes, ha csakugyan általánosan el lesz-e fogadva az igazán divatos szövetek sorába. A selyemszövetekben azonban még mindig divatosak a széles és keskenyebb csikuk; ez utóbbiak közül láttunk egészen keskeny, majdnem hajszálnyi szélesek, minden kigondolható színben.

Utcai öltözékeknél a kötőalakú tünique még most is első szerepre van hivatva; elől hosszan, kerekre kivágvá viselik azt, oldalt felhuzva, hátul egy széles csokorban, vagy két négyszögű részben végződvn. Ha nagyon szép és diszes öltözéket akarunk, ugy e tünique-et, az ujjakat vagy a hozzá tartozó ujj nélküli felöltöcskét himzéssel díszítjük. A himzés nem csak legszebb, de jelenleg legdivatosabb is, ha a szövet színéből való selyemmel vagy pamuttal dolgozzuk, vagy egy kissé világosabb vagy sötétebb árnyalatban, melyet lemezzel vagy aczélgöngyöngyökkel még emelhetünk. Ezen himzések azonban, ha nem magunk készítjük, igen drágák, ajánljuk tehát hölgyeink szorgalmába.

A himzéseken kívül még a tollbodrozattal vagy gyöngyfelvarrással díszített ruhák tartoznak a legdivatosabbak közé.

A kis lányok öltözékei, melyek az anyák főgondjai közé tartoznak, most nagyon keveset különböznek a mamák öltözékeitől, csak hogy rövidebbek és egyszerűbb, olcsóbb szövetűek. A kis fiúk legalább 10 éves korukig a hidegebb időben is nem viselnek mást, mint térdig érő ugynevezett lonyel nadrágot, rövidke zubbonyt, mely lehet bővebb, vagy szűkebb, a mint azt jobban szeretik. A skótfiúöltözékek szintén még mindig kedveltek és egy ilyen áll egy félig testhez álló zubbonyból, mely elől mellény alakban van gombokkal díszítve, azon kívül az ujjak hajtókával vannak ellátva, két oldalt zsebekkel. Ez öltözékhez nem nadrág, hanem kis szoknya való, mely egészen rakott ránczokba szedendő. Már ebből is kitűnik, hogy a skótöltözék csak egészen kicsi fiúknak 5—6 éves korukig való. A matrózöltözék pedig egy bő sötétkék posztó zekéből áll, aranyozott gombokkal, fehérrel kiszegett gallérral, félig bő, rövid nadrággal, fekete fényes matróz kalapból, kék vagy vörös cashemir övből, a derék körül, mely oldalt könnyű csokorra van kötve. Ezek most a legszokásosabb fiú öltözékek.

Számrejtvény.

Szirmay Herminától.

10. 8. 3. 11. 13. 1. Erdélynek egyik jó költője,
Sok kedves, szép hölgynek a neve. *Ananka*
4. 7. 2. Mit nyáron oly gonddal ápoltál,
Elhervad tőle a virágszál. *der*
9. 12. 2. 1. Bár kicsi a falu tája,
Hiressé teszi káposztája. *tura*
1. 8. 3. Minden leány boldog álma,
Boldog legyen is utána. *ara*
4. 5. 6. 1. 9. Változó, mint tavaszi idő,
Átkozza is érte férj és szülő. *divat*
8. 7. 6. Örül a hajós, ha vész után
Ide juthat tengeri utján. *vet*

9. 10. 8. Hajdan őseink aczél karja
E főkét bőven kaszabolta. *tar*
13. 3. 11. 4. 5. Szert tesz sok szeleske főke
E csunyácska kis jelzőre. *Kashdi*
4. 10. 8. 3. Néha esik, néha örlik,
Árpa levét ebből főzik. *dara*
9. 3. 11. 12. Légy igaz: tisztel ellenséged,
Légy hamis: megvet saját véred. *Tami*
- 1—13. Kik küzdöttetek a szent honért,
S adatok érte éltet és vért:
Emléktek áldva lesz örökkön,
Mig magyar sziv dobog e földön. *szadi vet-
Tami*

Megfejtési határidő: novemberhó 1-seje.

A 36-dik számban közlött rejtvény értelme:

Kisfaludy Sándor.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Beko Kornélia, Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Kovács Teréz, Tóth Bozóky Mária, Simon Ambrusné, Kratochwill Károlyné, Henyey Nina, Lakatos Ida, Marosy Hermin és Etelka, Lengyel Julia, Éhon Hermin és Gizella, Gottmayerné Gábor Berta, Kozma Etelka és Ilona, Vásárhelyi Sándorné, Kovács Emma, özvegy Besz Elekne, Tagányi Nina, Oszlányi Mária, Malatinszky Etelka, Lukács Anna, Rudnyánszky Gizella, Devich Ferenczné, Shütz Lóra, Bohner Riersch Karolin, Labáth Ida, Kulcsár Mari, Hencz Mile Karolin, Potoczki Mari, Lóvy Amália, László Julia, Kovács Hodossy Berta, Csiky Vilma és Antónia, Jancuska Hermin, Rudnyánszky Gizella, Mezey Janka, Limbek Vilma, Zundán Jecie, Hudácsek Viktorné, Felsenburg Paulin, Baumann Ferenczné, Ujváry Eössy Eszti, Viczmány Rózsa, Orbán Juliska, Andrassy Lipótné, Kovács Jolán, Szabó Endréné, Récsy Anna és Ilma, Tagányi Karolin, Ruisz Vilma és Anna, Bajzáth Gremserger Nina, Fesztóry Katalin.

A 35-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Vitányi Józsefné, Jeney Józsefné, Fesztóry Katalin.

Tartalom.

Kassainé Jászai Mari. — Apró versek, Dalmady Győzöttől. — A szenvedés után, Szépfaludi Ö. Ferencztől. — A tó rózsája, Szentpáli Jankától. A szüret Calabriában. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Bayer Karolina intézete,

alapított 1858-dik évben,
tan- s nevelőintézet miveltebb osztályu leányok számára
VI. osztályllyal,

Pesten, belváros, uri-utca 8-dik szám. I. emelet.

Ezen intézet, mely nagy terjedelmessége és czélszerű szervezeténél fogva a mult iskolaévben is 100 bejáró, 8 belakó és 10 félbelső növendéket számlált, a legkitünőbb tanerők, tanárok és nevelőnők, ugy minden megkivántató taneszközök felett rendelkezik. Az új iskolaév október 1-sején délelőtti 10—12 óra közt történik. Később érkezendő növendékek csak előleges levélbeli jelentkezés után, a mennyiben a szervezési terv megengedi, vétethetnek figyelembe. Intézeti tervrajzzal az intézet egész készséggel szolgál.

Mai számunk melléklete: Kassainé Jászai Mari arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

megették a beiratásnál s kimondották nyíltan, hogy a herceget csak „ön“-nek s „Vilmos herceg“-nek szólítsák s általában semmi megkülönböztetést ne tegyenek közte s tanuló társai közt, kikkel a folytonos társalgását, ők, a szülék, egyenesen megkivánják.

* * (A török szultán lelki állapota) konstantinápolyi hírek szerint mindinkább aggasztóvá válik. A nála jelentkező tüziszony máris képzelhetlen fokot ért el, kivált a legutóbbi tüzesetek óta. Ugy látszik, agyvelője van megtámadva. A rendőrminiszternek ott kell hálni a szultán palotájában. Parancs adatott ki, hogy a legnagyobb tüzvést sem szabad jelezni, hogy a szultánt ne izgassák vele.

* * (Az északsarki utazók a trónörökösnel.) Payer és Weyprecht külön kihallgatásban részesültek Rudolf koronahercegnél s Schönbrunnban igen szívélyesen fogadtattak. Rudolf koronaherceg feszült figyelemmel hallgatta a vezetők főlváltott előadásait, kik az expedíció történetének tömör képét terjeszték eléje. A kihallgatás öt negyed óráig tartott. Rudolf koronaherceg ismételtén kinyilatkoztatta örömét az expedíció sikerülte s az utazók szerencsés visszatérése fölött. — Az északi sark-expedíció tagjai kétféle könyvben szándékoznak kiadni élményeiket, az egyik a tudománynak, a másik a nagy közönségnek lesz szánva, mind a kettőt Payer fogja megírni.

* * (Elie de Beaumont.) A híres geologus, Párisban, meghalt. 1798. szeptember 25-dikén született Canonban, Calvados megyében, 1832 óta a geologia tanára a párisi Collège de France-nál, 1835 óta az Akadémia tagja, és 1853 óta annak állandó titkára volt. A tudomány körül különösen a „hegységek emelkedésének elmélete“ czimü művével szerzett érdemeket.

* * (Nagyszerű, de különös hagyaték.) Brassóban Closius Frigyes, ki e hó 23-dikán, élte 67-dik évében halt el, összes vagyonát, mely egy millióra rug, Brassó városa közönségének hagyományozta. Unokaöccsének csak 6000 frtot hagyott. Mindent, mit az elhalt birt, pénzzé kell tenni, a takarékpénztárba helyezni, s folytonosan tőkésíttetni, úgy, hogy 100 év múlva, midőn a végrendelet szerint a hagyaték a kijelölt célokra fordítható, a vagyon három millió felül lesz. Ekkor egy árvaház, egy lelelenc-

ház, egy nagyhirű ágostai hitvallásu gymnasium, egy dologház s más épületek fognak emeltetni.

* * (Külföldi vegyesek.) A porosz felsőháznak egy tagja halt meg legközelebb, kit Szerdahelyinek hívtak. Nagyatya magyar huszár volt, a ki a hétéves háboruban porosz fogságba esett és több társával együtt Nagy Frigyes által Poroszországban marasztatott, példának okáért a kardforgatásra. — A bukaresti lövészünnepélyen nagy barátsággal fogadták, a lakomán pedig a Rákóczi-induló hangjai mellett éltették a kolozsvári magyar vendégeket, kik közül Molnár Sándor és Haller első díjakat is nyertek. — Hamburgban „magyar egyesület“ van, melynek elnöke Christián József, jegyzője Spitzer Béla. — Boroszlóban a természetvizsgálók nagygyűlése előtti napon, e hó 22-dikén délután volt a holttest-elégetés első próbája a gázintézetben, s fél óra alatt a testrészek egészen elégték, s öt negyed óra múlva a csontok is hamuvá lettek. — Az „Über Land und Meer“ megbotránkozik azon, hogy Kissingen főforrása: a „Rákóczi“, egy volt magyar „rebellis“ nevét viseli, s átkeresztelésére hívja föl a fürdő igazgató-ságát. Ezt a német lapot pedig ugyancsak pártolják hazánkban.

Megbízások tára.

Budára S. L. M. urnőnek szives köszönettel vettem, Kunhegyesre B. G. V. urnőnek: Mindig szívesen fogadom, csak jó és időszerinti legyen.

Ó-Apátira B. P. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

G. Bogdányba F. B. urhölgynek: Még e hó folytában fogom megkezdhetni az új könyv- és képmellékletek szétküldését.

Vingára H. B. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Pécsre Sz. K. urnőnek: A legszívesebben megküldtem.

Kisbérre P. Ö. urnőnek: Előfizetési felhívásunkban mind megtalálja még meglevő könyveink czimeit: ajánlom szives figyelmébe.

Isztáncsra F. K. urhölgynek: Igen jó; közölni fogom.

Előfizetési fölhívás

„CSALÁDI KÖR“

1874. 4-dik évnegyedére.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhaszabások és könyvomatú arczképek.

A jelen félévi hat kötet könyvmellékletet pedig a következő művek teszik:

„A második feleség“ Marlittól 3 kötet.

„A toll hőse“ Wernertől 3 kötet.

Mindkét név eléggé ismeretes már hölgyeink előtt; a jelenkor legjelesebb írói ezek, és ezeket is az én lapom ültette át a hazai irodalomba.

Továbbá a jelen félévi műlap

József főherceg családi boldogsága

czim alatt oly jelenetet ábrázol a főhercegi család életéből, melynek én — szerencsés véletlen folytán — tanuja voltam, és melyből kitünik, hogy milyen anya Clotild főhercegné ő fensége.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 f rt.

A hat kötet új könyvre, 90 kr.

A harmincz kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, 4 frt 50 kr.

Az új műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint, évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

41-dik szám.

Október 11-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 89. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
							óra	perc		
Okt.	11	Vasárnap	D 20 Filomilla	D 19 Burkh.	29 F 19 Cyriac.	30 Roschod.	6	16	5	17
	12	Hétfő	Miksa pk. vért.	Szerafin	30 Gergely pk.	1 Marches.	6	19	5	15
	13	Kedd	Kálmán	Kálmán	1 Öktóber	2	6	19	5	13
	14	Szerda	Kalaszt püsp.	Szerencs	2 Cyprián	3 Abiram	6	21	5	11
	15	Csütörtök	Terézia	Teri	3 Dienes	4 Abrám	6	22	5	10
	16	Péntek	Gál, Florent	Flórent	4 Hierot	5 Abadon	6	23	5	8
	17	Szombat	Hedviga	Hedvig	5 Karithius	6 S. Lehle	6	25	5	6

V i d é k i t á r c z a.

Az aradi gyásznapi 25-dik évfordulóját, e hó 6-dikát, mély kegyelettel ülték meg Aradon, hol a honvédegyletek küldötti gyűltek össze az ország minden részéből, a 25 év előtt kivégeztettek emlékének áldozni a kegyelet oltárán. Ezzel együtt a honvédegyletek országos gyűlését is megtartották.

Az aradi honvéd-egylet fölkérte a város lakóit, hogy a gyászünnepélynek megfelelőleg, fekete lobogókat tűzzenek ki. Gondoltak arra is, hogy a kivégeztetés helyét jelölő nagyon szerény kőlap helyett gránitoszlopot emeljenek, s ezt készséggel meg is engedte az aradi várparancsnokság, melynek hatásköréhez tartozik a lövonalon belül eső hely.

Damjanich János özvegye egy gyászlobogót készített 13 halálfejjel s ez alatt vonult ki a menet a vesztőhelyre. A lobogó egyik szalagján e fölirat van: „Damjanich János özvegye 1874.“ a másikon: „Arad, október 6-dika 1849.“ A debreczeni honvéd-egylet pedig a 96-dik honvédzászlóalj lobogóját küldte el. Az aradi honvéd-egylet is kibontotta ereklyéjét, a 29-dik zászlóaljnak csatákat látott lobogóját. A budapesti honvédmenház négy rokant honvédet is küldött, hogy részt vegyenek a gyászünnepélyen, Jókai pedig ez alkalomra egy szép költeményt írt, melyet Feleky Miklós, a nemzeti színház tagja s volt honvédszázados szavalt el.

E hó 5-dikének reggelén mintegy 50-en indultak el a fővárosból Aradra, köztük Damjanich özvegye, aztán Degré és Mednyánszky képviselők, a honvéd-egyletek és menház küldötti. Szolnokon, Csabán számosan csatlakoztak. Debreczenből 13 régi, egyenruhás honvéd s Gáspár András volt tábornok, Németh és Gullner képviselők mentek Aradra e szomorú ünnepélyre. Délután, mikor a vonat Aradra érkezett, már nagyszámú közönség várt az indóháznál az aradi honvédegylettel, kik a 29-dik honvédzászlóalj lobogója alatt jelentek meg, s ünnepélyesen fogadták az érkezőket, mialatt a tüzoltók zenekara játszott. A megérkezteket Dániel Béla szép alkalmi beszéddel üdvözlé; s azután az indóház előtt kezdődött a sorakozás, hol az elszállásolás könnyebbitése végett póznákon állottak Zemlén-, Ung-, Szabolcs-, Nyitra-, Liptó-, Komárom-, Jászság-, Heves-, Gömör-, Esztergom-, Békés-, Bihar- és Hunyadmegyék, továbbá Zenta, Szentés, Nagy-Kőrös, Gyöngyös, Debreczen, Budapest, Török-Kanizsa, Szabadka városok és az Érmellék nevei. s mindegyik név körül csoportosulva azok, a kik odatartoztak. Damjanichné (a Vásárhelyiné urhölgy vendége, a kinél ezelőtt huszonöt évvel a szomorúság és kétségbeesés óráiban tartózkodott,) Kurticsón, az Arad előtti állomáson leszállott, hogy a Mácsán nyugvó férje sírjára hozott koszorút a keresztre tűzze, s aztán az esti vegyes vonattal jöjjön Aradra. Midőn a vendégek szállásjegyét kiosz-

ták, két zenekar fölváltott indulói mellett s az aradi honvédegylet zászlója alatt megkezdődött a bevonulás a városházához, hol az igazolások történtek. Némely házon, köztük az izraeliták templomán, nemzeti zászlók lobogtak. A hulló eső daczára is nagy sokaság kísérte s a nyitott ablakokból kendők lobogása üdvözölte szabadságharcunk egykor daliás, de most már legnagyobb részt ősz bajnokait, kiket Aradon a legmelegebb vendégszeretettel fogadtak. Másnap reggeli tíz órakor gyászsistentiszelet volt a minoriták templomában, melynek szentélyét mély gyászszal vonták be s közepén emelvén a koporsó körül volt rakva a tizenhárom vértanu arczképével. A mise közben Varga Ferencz gyoroki plébános tartott megható egyházi emlékbeszédet. Aztán történt a kivonulás, pompás időben, a kivégeztetési helyhez. Itt Tisztai Lajos, az „Alföld“ szerkesztője s volt honvédtüzér-tizedes tartá a beszédet. Damjanich özvegye emlékül gyászkereszteket osztott ki. A házakon sok felé lobogott a gyászzászló. A gyülekezet magatartása komoly, ünnepélyes, tapintatos volt. Este színházi diszeloadásul a honvéd-emlék javára: „A király házassodik“-ot választották. Utána való nap, szerdán volt az országos honvédyűlés a megyeház nagy termében, s délután két órakor, a város közönsége által rendezett diszebéd a „F. hér kereszt“-ben.

Az országos honvédyűlés az összes 48—49-diki honvédség nevében Kossuth Lajost táviratilag üdvözölte. A vértanuk kivégeztetésének színhelye meg fog vásároltatni. Az október 6-diki aradi negyedszázados ünnepély megörökítésére ezüst emlékérmek fognak veretni s az eladásból begyűlt összeg a 13 vértanu szobra alaptőkéjének gyarapítására fog fordíttatni. A diszebédén Gáspár tábornok a királyért s királynéért emelte az első poharat, mi viharos éljenzéssel fogadtatott. Szóval a város minden kitelhetőt elkövetett, hogy szabadságharcunk bajnokait a legnagyobb figyelemben és vendégszeretetben részesíthesse.

A gyászünnepély alkalmából Román Miron görög keleti püspök szintén kitűzte a gyászlobogót; továbbá mind a román, mind pedig a szerb templomban harangoztak a gyászmenet alatt.

Felsőbánya szeptemberhó 29-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) Tisztelt Szerkesztőnő! A harmadik előadás is megvolt: műkedvelőink azonban mostani színházi körülményeink tekintetbe vételével jónak látták — s igen helyesen — a multkor említett s sokkal nehezebb kivitelű „Dalos Pista“ helyett Szigligeti „Mamá“-ját adni elő.

Várakozásunknak ez is teljesen megfelelt. A kihívások, tapsok s virágcsokrok özönéből itélve, Lengvárszky Vilma kisasszony (Esztike, Mogoriné rokona) Szmik Gábor, (Ugri Miska) s Herr Ödön (Berki Ákos) játékaik legjobban. Előadás

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám. 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

41. sz.
Okt. 11-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges hímzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettes;
foglal magában a lap irányában.

A féltékenység.

Jánki Györgytől.

Az emberi természet egyik lényegesen kiváló sajátsága, hogy attól, a mi iránt vonzalommal viseltetik, nehezen tud megválni és a szerint, a mint vonzalmának tárgya kevésbé vagy többé becses előtte, a válás érzete is különböző.

Ha az elhagyandó tárgy eddigi életkörében könnyen nélkülözhető, a válás fájdalma gyöngé és mulékony, s viszont ha olyantól, mely szokásai és érzelmeivel majdnem összeforrott, kell válnia, akkor a fájdalom is mélyebb s tartósabb hatású leend.

E vonzalom nem csak tárgyak, de hely- s személyek iránt is nyilvánulhat,

Korlátok közötti működése minden esetre hasznos s becsülendő; mert ha tárgyak s hely iránt nyilvánul, nem csak a tékozlástól óv meg, hanem a vagyonszerzést, s ez által saját anyagi jóllétünk felvirágoztatását is elősegíti; ha pedig személyek iránt, akkor az állami élet talpkövének: az egymás iránti becsülésnek élesztője s istápolója.

De mihelyt átlép a természet s az ész által kijelölt határon, mind a közéletnek, mind önmagunknak veszélyes s ártalmas. Mig amott a zslugorgató fűsvénységre, itt majd a rang- és hírkórság által előidézett irigységre; majd a szerelem-féltésre vezet. Mi ez utóbbiról akarunk egyetmást elmondani.

A személyeknek egymás iránt való erősebb vonzalma a szeretetben talál kifejezést. S a szeretet — az emberi szivek ezen összetartó kapcsa, legyen az bár vérségi, baráti, vagy nemi — több nemes érzelmmel jár karöltve. Nem csak kizárólagosan a személyre, de annak kül- és bel-életére is irányul, sőt az ezekkel kapcsolatos távolabbi mozzanatokat is figyelemmel kíséri.

Tehát érdeklődése a sors csapásaira, a szerencse mosolyára, az azokat előidéző körülmények s emberekre egyiránt kiterjed. A jó- vagy balsors, mely szeretteinket éri, rendesen a mi örömünk, a mi bánatunk is.

S megtordítva: az öröm lángja mindig vidámabban lobog, ha van, ki melengető fényét velünk együtt élvezheti; a szomorúságnak lelkünkre nehezülő terhe pedig tetemesen megkönnyebül az őszinte részvét hangjától.

A „Szigetvári vértanúk“-ban Jurinics nejének nővére: Anna fájdalmas tépelődésében szintén ez állításunknak ad költői kifejezést, midőn elzokogja:

„Nem boldogtalan az, ki mondhatja másnak,
Hogy ő nagyon szenved.
Mégfagyott fájdalom, meleg résztvevésnek
Nápfényén kienged.“

S a szeretet épen e viszontag érdeklődése által éri el valódi becsét, igazi értékét.

Ha már most becses nekünk az odaadó, résztvevő szerelem: minden esetre iparkodni fogunk azt megtartani, annak értékét még növelni.

S ez így nagyon helyes. Vajha mindig így jelentkeznék az életben, s a családi tüzhely szentélyét örökké ez koszoruzná körül.

De mint minden érzelmenek, úgy ennek is vannak szélsőségei. Ilyen szélsősége a féltékenység.

A szerelem tulhajtása e romboló szerencsétlenség, mely kicsiny féreg előbb, de mihamar őrvjögő szörnynyé változhatik, és pokollá képes feldulni a szivek menyorszáját.

Alapja a szenvedély, táplálója a sovár önzés, kísérője többnyire a boldogtalanság.

Ugyanis e szánandó kórban sinlődőnek szerelme, az önzéssel szövetkezvén, a zsarnokság képét ölti magára. Követelése nem kevesebb, mint az, hogy a kedvelt lény vágy-, érzelm és tettekben egyedül őt szolgálja; gondolatjainak, szavainak csak ő legyen gyupontja.

És, hogy e zsarnokoskodását fentartsa, Argus szemekkel kémkedik kedvese körül. Egy véletlenül elejtett szó, mely más-kor talán nyomtalanul hangzik el, most bevészódik lelkébe, azt összehasonlítja kedvese előbbi szavaival, a multból a jelenre következtet, itél elfogultan s ön kárára a valónál mindig sötétebb képeket von le.

Azt keresi, azután áhítozik, mitől legjobban fél: a hűtlenségét. Mindenütt s mindenben ezt látja, mosoly, köny, sohaj, az ő szemei előtt csakis a titkos imádót illethetik.

Gyanujának szunnyadó parázsára maga gyűjti a lobbanó anyagokat, s ha a parázs lángot vet, ha a gyanu hitté válik, a kételyt meggyőződés követi: akkor a boszu, a gyűlölség ver fészket a kebelben. Szomjas boszujának dühe most az ellen fordul, ki — hite szerint — kedvese szerelmét tőle elrabolta, s hűtlenségre csábította. S az ész intő szava elnémul a düh hatalma előtt; szenvedélye vezérli csupán, mely elégtétel után liheg, a kapocs pedig, mely a szerelmeseket összefűzte, szétpattan, a szerelem tündérvára összeomlik, s a gyászos boldogtalanság ül a romok fölé.

S ezer a szerencse, ha a féltett és féltékeny még nem férj és feleség; ha az oltár összekötő natalma nem kárhóztatta még őket a szétbonthatatlan együtt-létre. Legalább van az örvényből még menekülés; a válás utja nyitva levén, a kiábrándulás megtörténhetik, a fájó sebet begyógyíthatja az idő.

De ha a frigy megkötése után lép a házások közé, akkor többnyire a két lény boldogságának sirásója. A családi tüzhely óvó fedele siralomház lesz rájuk nézve, tele kinnal, szenvedéssel. S a mi legfájdalmasabb, a „világ“ nem érti meg gyötrelmeiket, panaszukra a guny szavával felel.

Sokkal szánandóbb azonban a nő helyzete.

A nő valódi élete a szíven alapszik, nála minden a szívre hat s a szívből indul ki; ha tehát szétrombolják szíve világát, sebére nincsen ír, fájdalma gyógyíthatlan.

S a lelki betegség a testet is megtöri, a szív halála a gyöngye idegzetü porhüvelyt is magával sodorja. S nem csak a szülék, de gyermekeik is megérik a csapást; nevelésük elhanyagoltatik, a kellő szülei gond elmaradván, mint a mezők virágai, ápolás nélkül nőnek fel.

És e borzasztó kór az aggkor határáig elkiséri áldozatait.

Szomszédomban egy házaspár lakik; a férj 60—64, a nő 55—58 éves lehet. Tehát mindkettőnek arczáról az idő szele rég lefujta már az ifju szépség pirját. S az öreg férj vén nejének valódi zsarnoka. Ha olykor-olykor teendői elszólitják hazulról, szépen becsukja feleségét, s magával viszi a szoba kulcsát. S jaj szegény lelkének, ha egy férfival merészel szoba állani, s ez így van — mint mondják — 35 éve szakadatlanul. A szomszédok persze gunyolják, nevetik.

Távolabb pedig, épen megfordított életü ismerőseim laknak; ott a nő a fejedelem, a férj a jobbágy, s a jámbor férfi nem egyszer elbőjtöli az ebédet, képzelt hűtlensége büntetésekül. Pedig ezek szintén idősek már.

S ez így van nem csak a műveletlen osztályok között, hanem a „haut volé“-k világában is, a kunyhó szegénységénél épen úgy nyilatkozik, mint a paloták fényes termeiben, és romboló hatása is minden műveltségű osztálynál egyaránt észlelhető.

E veszélyes betegségnek orvoslását illetőleg, nincs egyéb tennivaló, mint mihelyt mutatkozik, felderíteni a félreértéseket, meggyőzni a sinlőddöt képzelgésének alaptalanságáról, s bebizonyítani, hogy szerelmünk nem változott, hanem erős s állandó.

Legjobb azonban megelőzni a bajt. S megelőzhető az kölcsönös bizalom, becsülés és az apróbb tévedések és botlások megbocsátása által.

Hiszen, ha a nő és férfi közti tulajdonokat vizsgáljuk, lehetetlen észre nem vennünk, hogy épen a házasság az, mely a legszebb ö s s z h a n g o t képes előidézni férfi és nő közt.

Mert az egyik hiányainak kiegészítése a másikban található fel. A nő engedékenység, ragaszkodás és vonzalom, szóval a kedély szépségei által megtörheti a férfi természetes hevesességét s szögletességét; a férfi viszont értelmi felsőségével, komoly munkásságával s jellembeli szilárdságával magához emelheti a nőt, erőt adván neki a világ csábjai és bajai ellen.

De lássa be egyszersmind a férfi, hogy a nőnek nem az az egyedüli rendeltetése, hogy férje előtt folyvást hivalkodjék, hogy a baromfi-udvaron tul ne lépjjen; hanem igen is az: hogy tehetségeit, melyekkel a természet felruházta, ő is, miként a férfi, fejlessze, s első sorban a családi körben, azután pedig az emberiség javára érvényesítse.

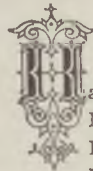
S viszont a nő birjon annak tudatával, hogy a férfinak, családi kötelességei mellett, polgári teendői is vannak; hogy családjá jóllétének előmozdítása s saját természeti rendeltetése végett az édes otthont igen sokszor az élet küzde-terével kell fölvaltania.

S e közös szellemi és anyagi munkálkodás után a test és lélek egyaránt üdülést kíván, és e pihenés nemcsak mindig honn, hanem a társas életben is keresendő. A társas élet pedig az életiskola, hol szórakozva tanulunk, hol tehát férjnek, nőnek egyformán helye van, s hol az igazi szerelem, a helyett hogy csökkenne, inkább nő és gyarapszik.

Ha ezeket meggondolják a házások, akkor az egymást elkülönítő sajátságai becsét is fel birják fogni, és egymást tisztelni s becsülni igyekeznek, nem fog előfordulni a szerepcsere, a természetén és szíven való erőszakoskodás, nem a ferde követelés, hogy a nő a férfi erélyével s uralom-vágyával, a férfi pedig női érzékenykedéssel birjon. Hanem egymás gyengéit ki-egyenlítve, gyermekeik, a társadalom s így haza javára, mint boldog házastársak, szeretetben töltendik életüket.

A v i r a s z t ó a n y a .

Gidófalvitól.

M allgassatok!
 Ne zavarjátok álmodat!
 Nem halljátok, mi szép a dal,
 Mely gyermekeim ajkán fakad:
 Szívem varázsszal önti el.
 Mint boldogít! Folytasd tovább,
 Kedves leánykám, énekelj!
 U y, u g y, e g y e t l e n k e d v e s e m !
 H i - z e n , h a h a l l o n s z é p s z a v a d ,
 Szívemben nincsen hely elég
 A boldogság számára. Mi?
 Leányom meghal? Ah! ki az?
 Ki mondta e szörnyüt nekem?
 Nem, nem hiszem, az nem lehet!
 Nem látjátok-e kék szemét,
 Milyen szeliden néz reám?!
 Picziny szíve miként dobog!
 Érzem forró lehelletét;
 Kezemben tartom kis kezét.
 Itt, itt, lássátok koblemen,
 Ölelve, fogva tartom őt.
 Hisz oly kegyetlen a halál

Még sem lehet, hogy elvegye
 Anyától kedves gyermekét!
 De hogyha százszor jőne is,
 Elébe tárnám keblemet:
 „Ezt verd keresztül, oh, e sziv
 Kifogja ádáz késedet.
 Megállj! hová mégy? Emberek
 Segítsetek! Oh, istenem,
 Mi szivtelenség állni ott
 Hideg-nyugodtan, mint a kő?!
 Nem látjátok a kés hegyét,
 Miként közelg? Vonjátok el! . . .
 . . . Oh! s még mosolygnak kinomon.
 Hisz emberek, kiknek szive
 Örömben uszik, hogyha más
 Örvény felé közelgni lát!
 De mért is hivatam gyámolul
 E jéghideg, rut szörnyeket,
 Mikor tudtam, hogy hasztalan!
 Mi az? Ki szólit! gyermekem!?
 Ne félj, leánykám, itt vagyok,
 Magamra, oh, de nincs erő,
 A mely legyőzzön egy anyát,
 Ki ugy szereti gyermekét,
 Mint én szeretlek tégedet!
 Igen! szeretlek végtelen,
 Miként anya szeretni tud . . .
 . . . Oh hagyjatok aludni még,
 Leányom mentve, nincs veszély!

Fölbredett, körültekint,
 Halk hangon lánya hívta őt.
 Oh mily öröm, majd meg-zakad
 Szive a boldogság alatt!
 Egy perc alatt hozzá szalad,
 Szemét, száját, kis homlokát
 Csókkal borítja sokszor el.
 Majd térdre hull az ágy előtt,
 S imát rebeg az ég felé
 Buzgón, sokáig, boldogan.

Egy kis megbizás.

Elbeszélés.

Odry Lehel től.

Mint a fecskék, a színészek is vándorolnak. A fecske utját szárnya teszi könyvé, a színészt az üres zseb. A föld oly könnyen hordja a hátán e különös fajta osztályát az embereknek, mint a barangoló kórót, a legkisebb szél is nagyot hömpölyit rajtuk, az adósság, e különös lidércz pedig, nem oly nehéz, hogy földhöz lapítsa; ő az adósságoztól is könnyű, sőt néha a töméntelen adósság a légszesz, mely mint a léggömböt, odább emeli! Emeli, emeli, és leteszi ott, hol senki sem gondolná, hol az ördög sem ismeri. Színészünk, kit ezuttal be fogok mutatni, nem utazott ilyen fajta léggömbön, bár tehette volna, mert a kellekek kellekeivel a szó szoros értelmében nagy mértékben rendelkezett. Azt tartotta, hogy gyakorlat teszi a mestert, és mester az, ki hitelezőtől aként tud szabadulni, hogy szépszóval is kifizeti őket egyelőre, s majd ha lesz, pénzzel. Színészünk oly édes száju gyerek volt, hogy szabóját, czizmadiáját, fodrászát, mosónéját, kvártélyos asszonyát ékesszólásával annyira le tudta bilincselni, hogy könyes szemmel váltak el tőle; különösen szabója, mert annak legtöbbször tartozott. És így nem volt arra szüksége, hogy életét veszélynek kitéve, léggömbön kellett volna utaznia; ő a magyar királyi postakocsin holnap korán reggel 5 órakor Nagy-Váradról Kolozsvárra utazik. Szép ut, hosszú ut, — szerencsés utat kívánunk neki majd hozzá.

Mielőtt utra kelne barátunk, el is bucsuzik, nem hitelezőtől, hanem jó barátjaitól. A bucsuestély alkalmával B. tisztü ügyész így szól hozzá: „Midőn neked szerencsés utat kívánok, egyuttal arra kérlek, légy szives és add át e kis bőrbe borított tárcza-forma holmicskát Kolozsvárott R. tisztü ügyész kollegámnak. Nem tartalmaz ez egyebet egy nyitott levélnél, mely a tárcza jobb-, és egy fényképnél, mely annak baloldalára van ragasztva.“

— Értem . . . mond a színész, — barátodnak albumába új sikerült fényképedet és mellé autographiadat küldöd, s e kellemes meglepetés jutalmául én egyuttal új ismerőst fogok Kolozsvárott az illetőben találni. Köszönöm, — azzal zsebre téve a kis tárczát, így folytatá. — Itt szivemen fog ez nyugodni, egész Kolozsvárig s csak azt sajnálom, hogy nem én lehetek kolozsvári barátod, kit arczképédre méltatsz.

— Majd annak idejében kárpotolni foglak — válaszolt B. kaczagva. — Egyre azonban mégis figyelmeztetek — folytatá. — Ha kíváncsiságodat egyáltalában nem bírod majd fékezni, megengedem, hogy a kis tárczát kinyisd, és azt sem tiltom meg neked, hogy a kis levélkét elolvasd; de ha utadat kellemetlenné tenni nem akarod, ne légy kíváncsi.

Ezzel a társaság elkezdett adomázni és vig pohárcsengés közt reggeli 4 órakor még a nagyváradi „Komlókert“-ben kaczagó társaságot lehetett látni; csak színészünk hiányzott, ki már a postakocsizhoz távozott, magával vive néhány forró baráti csókot, ölelést, kézzsoritást, és oly boldog állapotot, hogy ugy kellett őt beemelni a kocsiba Csak annyit tudott elmotyogni, hogy ha netán a kocsiba társaság gyűlne össze, ő czélszerűbbnek vélné, ha őt egyelőre a kocsivezető mellé tennék, a kocsis mögé, abba a nyitott fülkébe.

A kocsisok rá sem hallgattak, hanem beletömték a tágas postakocsiba, honnan lombán kipillantott, és midőn az ajtó nyitott ablakán kinézett, majd kiesett a feje, olyant ütött neki az ablak teteje. — Szervusz édes, kedves Gyuri barátom! Ma-ma-majd át fogom szolgálni, va-va-vagy szolgáltatni; egész készséggel nyujtom át ezt a kis paksamétát kolozsvári barátodnak, — ezzel zsebébe nyult, kivette a kis borítékot, és kezében tartva, kitolta magát félig a kocsis ablakán, néhányszor integetve jobbra-balra; tánczolt előtte a világ, és a postaszemélyzet háromszorosan vonult el szemei előtt, mint valami ködfátyolkép, és végre a nagy orru kocsivezetőn akadt meg a szeme, ki az ő állapotán nevetett.

Kegyetlenül rá förmedt. — No, mit tátja rám azt a zsinoros szemét-száját? Hát nem látott még jó kedvü utast eleget? — Menjen pakolni, — dolgára, — és hozzon nekem egy korty papramorgót! — Ezzel dörmögve, lassan visszadőlt a kocsiba, csak karja maradt künn, melyből a kis bőrtárcza kihullott.

A hajnali levegő oly altató a mámoros embernek, mint az ölbéli gyermeknek a mákony. Czimboránk elment, előbb, mint a postakocsi, azaz ott hevert a kocsiban, de szellemével Gambrius és Bacchussal adomázott, vagy a mi még hibetőbb, papramorgót, sert és bort áldozott velük.

Amint a postakocsit négy ló kimozdította helyéből, utasunk félig kinyitotta nehéz szempilláit, s alig hallható hangon csak annyit mondott, hogy „Zbogom“, a mi bunyevác nyelven annyit tesz: „Istennel“; mely kifejezésből világosan kitünik, hogy utasunk sem több, sem kevesebb, mint egy derék bácskai gyerek.

A kocsis már mintegy százötven lépést haladott volt, midőn egy postaszolga utána vágatva, nagy lihegve utólérte, és pár szót szólva a kocsivezetőhöz, valamit átadott neki, azzal a szolgálta visszafordult, a postakocsi pedig utját folytatta.

Nyolcz órai hajtás után a postakocsi megállt, hogy lovakat váltson, és fél órát pihenjen. A kocsi ajtaja a kocsivezető sziveségéből kinyílt, alvó barátunk hortyogó állapotban találtatott; de a kocsivezető azzal nem törődve, addig rázta az utast, míg nagy nehezen kinyitatta vele szeméit, tudtára adandó, hogy jó lesz egy kis levest magához venni.

Barátunk alig bírta felemelni derekát kényelmetlen fekhelyéből; minden oldalbordája fáj, lába, keze elzsibbadtak; hát még a buksi, az volt ám csak még nehéz!

— Hol vagyunk? — kérdezé!

— In Bánfi-Hunyad — válaszola a kocsivezető.

— Udaris te grom, hát nem tudsz magyarul.

— Vasz iszt dasz udaris? — kérdé a kocsivezető. — Nix italianis? — köztünk legyen mondva, Udaris te grom annyit tesz bunyó nyelven; „Üssön beléd a mennykő“.

— De hiszen te — folytatá utasunk — hiszen mégis taliányul beszélsz. In Bánfi-Hunyad annyit tesz, mint Bánfi-Hunyadban, vagy ben vagyunk.

Ja... ja... ja... ja... ja — válaszol a kocsivezető, kezét dörzsölgetve és nagy örömet fejezve ki a felett, hogy megértették egymást. Utasunk talán tudott németül, de abban a véleményben volt, hogy miután a kocsivezető már vagy 20 éve fogyasztja a magyar kenyeret, ragadhatott volna már nyelvéhez egy kis magyarság. A kocsivezető azonban, úgy látszik, más véleményben volt.

Utasunk tehát leszállt a kocsiról, és miután a levest és egy kis sültet bevett, fizetés közben észre veszi, hogy a reá bízott kis tárcza elveszett. Minden zsebét kikereste, a posta-kocsit egészen feldulta belülről, a bőrvánkosokat kidobálta, s már a ládákat emelgette ki helyéből, midőn a kocsivezető tiltakozott ellene. — Mit keres itt? Talán valamit elvesztett? Azt nem engedhetem, hogy itt így mindent össze-vissza hányjon! — mondá, természetesen németül.

— Fogd be a szád, mert betömöm ezzel a csomaggal, — s ezzel kezdte már a csomagokat kiszórni, oly hévvel, mintha legalább is 10000 forintot vesztett volna el.

A kocsivezetőnek sok kérdezősködés után sikerült kitudni, hogy egy kis tárczaforma valamit keres, és egyuttal eszébe jutott, hogy a postaszolga által átadott valami ezen uré lesz. Át is adta, utasunk nagy öröme, ki azt csókjaival el halmazta.

— Itt vagy, te rossz pajtás! Hát el akartál engem hagyni? De hiszen 1000 mérföldnyire és vissza mentem volna érted — így beszélgetett a tárczácskához; s megköszöné a kocsivezető urnak gondoskodását.

Ezzel beült a kocsiba és forgatta kezében a reá bízott kincset.

„Ha kíváncsiságodat nem fékezheted, nem tiltom meg neked, hogy a levelet elolvasd és a fényképet megnézd.“ „Ha utadat kellemetlenné tenni nem akarod, ne légy kíváncsi“, — így szólt Gyuri barátom, midőn e fekete bőrral bevont, és gumi elasztikával összeszorított két kis izécskét átadta. — Mi lehet benne? — Egy levél és egy fénykép! — Mi különös lehet e levélben és miféle fénykép lehet, mely az én utamat kellemetlenné tehetné? Gyuri barátom, midőn átadta, elég fontosságot tulajdonított ugyan neki; de nem figyelmeztetett, hogy kíváncsiságomnak a mondottnál egyéb következményei lehetnének, melyet megkellene bánnom. Gyuri gyöngéd czimbora, és ha tréfát akar velem üzni, az eszköz is gyöngéd lesz, tehát nincs mitől tartanom — én bizony felnyitom e titkos két lapocskát; — hiszen

meg van engedve, nincs tiltva, szavam sem köt, hogy bele ne tekintsek.

Utasunk már a gumiszalagot két ujjával lepattintotta, és megállapodott azon, hogy kitalálja, mi van benne.

— A kolozsvári tiszti ügyész csak kartársá-e Gyurinak, vagy benső barátja? Ha mint tiszti ügyész küldi e tárczát, talán valami corpus delicti; hogy ha pedig mint jó barát küldi, akkor, akkor szives megemlékezés, egyéb semmi. Egyik esetben sem érdekel; de mivel Gyuri egyuttal azt is mondta: „Hogy ha utadat nem akarod kellemetlenné tenni, ne légy kíváncsi“, ez elég ok arra, hogy kíváncsi legyek, és én az is vagyok. Kellemes vagy kellemetlen lesz-e utam, azt e tárcza alig határozhatja meg; és ha annyi ereje van, hogy reám hatással lehet, érdemes lesz megnézni. Lássuk tehát: balra levél, jobbra fénykép. Egy ismeretlen egyén, tetőtől talpig egyszerűen öltözve, széles kalappal, bajusz és szakáll nélkül. És én ezt a bikficzet hordtam és melengettem volna itt szívem fölött. — A fénykép Bécsben készült. — Lássuk tehát a levelet. — Utasunk azt is kibontja, és látja, hogy alján óriási pecsét van. — Ez valami oklevél, — dünyögi magában, lassan hátradől a postakocsiban, és a levél tartalmát dörmögve kezdé olvasni. Alig olvasta el a felét, szeméi a betűkre meredtek s halkan e szót lehetett volna hallani: „Borzasztó“! Leereszti kezét, és nem olvas tovább; pihenni látszik. Kis idő múlva újra szeméhez veszi a levelet és alig olvasott el pár sort: „Szörnyű“! kiált föl újra. Ismét elolvas néhány sort, és mindig izgatottabb lesz, míg végre a tárczát levelestől és fényképestől a szekér fenekére ejti le, és feje fölött összecsapván kezeit: „Hol késett a büntető Isten és annak minden őrző angyalai, hogy ez megtörténhetett!“ — mondja, és e mondatával azon napra befejezte minden beszélgetését; estig egy lélekkel sem beszélt, és ha a kocsiból kiszállt is, komolyan föl s alá járt az uton, míg a posta lovakat váltott.

A postakocsi födelébe halványan pislogó olajlámpa volt belebocsátva felülről, melynek annyi világozása mégis volt, hogy jó szemmel olvasni is lehetett volna. Az unalom olyan kellemetlen utitárs, hogy az egyedül utazónak még a postakocsi butoraiba levő hegyes fejű gombok is mulattatóul szolgálnak, pedig a mi színészünk egész nap egyedül utazott, és sok szemlélődés, nyugtalanság és fészkelődés után észre vette, hogy lábánál egy gondosan összehajtogatott papirdarab fekszik. Felvette és megnézte. — Pompás! hiszen én itt még ujságot is olvashatok! — kiált fel örömmel, és kibontotta a kis nyomtatványt. — Ugy látszik, valami német napi lap hasábjai közül van kivágva, — mondja. — Ezt valaki elvesztette. — Lássuk csak. „Szörnyű gyilkosság!“ — e szavakkal kezdődött a hírlapi cikk, melyet utasunk most elkezdett olvasni.

(Folytatása köv.)

A t ó r ó z s á j a.

Szentpáli Jankától.

(Folytatás.)

A „tóbeli korcsmáros“ is föllépegetett, lassu haladással, leánya társaságában, a templom hegyére. A „tó rózsája“ szokatlanul halvány volt.

Rudolfnak azon elhatározása, hogy a pórok seregéhez csatlakozik, nem volt új előtte; hisz ezt előre gyanítá, sőt bucsuja alkalmával ez iránti aggodalmát meg is sugá neki. De e tudatot még sem volt képes megszokni végkép, s ő mindannyiszor fáj-

dalmasan összeborzadt egész valójában, valahányszor a város polgárai, kik a fennállott rendhez hiven s erősen ragaszkodtak, a táborba szállt pórokat lázadóknak nevezték.

Most is forró áhitattal imádkozék, hogy e szerencsétlen zavaroknak vége szakadna mihamarább, s keserű érzettől telt szívvvel tette ismét utját, atyja oldalánál, hazafelé.

A kis korcsmaház udvarára érve, a bambaeszü Hanzl szolgálval találkozék, ki titokteljesen eléje lépve, nagynehezen kidagolta, hogy egy tiroli ember, kit ő igen jól ismer, és egy ezüst garassal meg is ajándékozá, de azért mégis soha sem látta, s tulajdonkép nem is tiroli, hanem osztrák, ott ül az ivószobában s reá várakozik.

Márta nem igen vett magának fáradságot, hogy a szolgál szózagyvalékának valódi értelmét találgassa, hanem belépett komoran a szobába, hogy az idegennek kívánsága felől tudomást szerezzen. S ime, mintegy megbüvölten állt meg az ajtó küszöbén, midőn a tiroli emberben első pillanatra Rudolfját ismerte föl. Örömkialtással vetette magát annak nyílt karjai közé, és igen soká maradt zokogva annak kebelén.

Végre magához tért, Rudolf pedig, bár arája szemrehányásokat nem tőn is, mentegetődni iparkodék. Márta azonban őt félbeszakítván, biztosítá, hogy az élet minden fordulatai közt számolhat törhetlen szerelmére; mindenekelőtt azonban kérte, világosítsa föl, mi lehet oka, hogy eként álöltözötben e reá nézve ellenséges indulatu városban megjelenni bátorkodék.

IV.

Rudolf nem volt többé a rajongó, érzelgős, kizárólag csak szerelmének élő tanuló diák. Vihar korbácsolta életének vad harczi, melyek közé sorsa taszította, komolyabbá, de egyszersmind bizalmatlanná is tevék; annyira szeretett kedves arája előtt sem merte megjelenése valódi okát bevallani, sőt még szerelme ellen is vétkezett, idejövetele kizárólagos okául azon hő vágyat mondván, hogy Mártáját láthassa. Nagybátyját, ismerve annak szilárd meggyőződését, a világ minden kincseért sem tette volna ki azon zavarnak, hogy vagy szeretett öccse iránt szigorunak, vagy a város irányába hűtlennek kelljen lennie; s ez okból igen kérte Mártát, ne árulja el őt s hogy benne, atyja jelenlétében, csak távoli gyümölcskereskedőt lásson, elfeketitett arcza hamis fekete szakállá, s álöltözéke e véleményényt amugy is nagyon valószínűvé teszi. A bárgyu szolgál részéről, kit Rudolf arra sem érdemesített, hogy előtte álszakállát fölvegye, árulástól annál kevésbbé félt, mert hiszen ez ember beszédeinek, bármit mondott volna is, senki sem adott hitelt. Márta megígérte ezt, s a korcsmáros később haza térvén, mi különöst sem talált abban, hogy házánál egy gyümölcskereskedő több napon át időzni kíván.

Rudolf, mint gyümölcskereskedő, a polgármestertől engedelmet kért, hogy a vidéken akadálytalanul járhasson-kehesen, s a földnépnél gyümölcsöt vásárolhasson. Ez engedély megadatott s tervei minden reményen felül sikerülének.

A pór nép többsége már csak a felhívást várta, hogy az általános mozgalomhoz csatlakozzék s azon kevesen is, kik vonakodtak, ezt inkább gyávaságból, mint meggyőződésből tették, s kinyilatkoztatták, hogy a várost támadás esetében védelmezni nem fogják.

Rudolf ideje, mit arájának szentelhetett, igen ki volt mérve, csak perczeket tölthetett kedves társaságában; Mártának mégis úgy tetszett, mintha soha sem szeretne volna Rudolfját úgy, mint most, pedig mennyire megváltozott annak egész valója! Már el-

képzelnem sem tudta benne a rajongó dalost, ki a holdsugár igéző fényénél sokszor órákig csónakáztatta a tó habjain, mely nyílt titkaik egyedüli tanuja volt, s mely szeliden locsogó nyelvvel oly sokszor szogáltatta résztvevőleg a szót szerelemittas ajkaira.

Rudolf ezalatt Fadinger lázadásának mindenütt kedvező fogadtatást eszközölt, sőt a városban is több kézműves akként nyilatkozott, hogy az első szóra határozottan kitüzendik a felkelés zászlóját. Elhatározá tehát, hogy még az nap este Welsbe visszatér, hol Fadinger hadainak egy részét hagyta, míg ő maga egy másik, nagyobb hadtesttel Linz alá vonult, hogy azt ostromolja.

Rudolf e czélból csónakba szállva, Mártára várt, kit megkért csónakázzék vele egy kissé a tavon, hogy tőle ott zavartalanul elbucsuzhassék. Márta épen a ház udvarára lépett, midőn atyja, ki az imént a városban járt, egy törvényszolgától kísértetve, utját állta.

— A tiroli ember! — kiáltá — hol a tiroli ember? Ő megsalt bennünket; nem gyümölcskereskedő, hanem Fadinger kémje!

Márta majd elájult ijedtében, de azért nem veszté el lélekjelenlétét; a szerencsétlenség találékonnyá tevő, s látszatra nyugodtan eként felelt:

— A tiroli? atyám, a tiroli gyümölcskereskedő? ép most tért haza; fent van szobájában.

A korcsmáros a törvényszolgálval felrohant a lépcsőn, Márta ellenben, mint egy megriasztott őz, szaladt a tópartra, s e szavakkal veté magát a Rudolf által elindulásra készen tartott csónakba:

— El vagyunk árulva, Rudolf! Repülj, a mint csak birsz!

Rudolf evezőjét a partnak feszítvén, hihetetlen erővel taszítá tova csónakját. A habok tajtékozva törtek meg annak élén, azután morogva csusztak el hosszú barázdákban mellette. Márta most fölemelkedék s fölkapva egy evezőt, mely szerencsére a csónak fenekén volt, közbevágott, s ütényszerű erős evezésére nyilsebességgel repült a csónak előre, míg Rudolf a kormányt kezelte.

A korcsmáros a gyümölcsáros szobáját üresnek találván, tekintete a tóra nyíló ablakon kitevedt s felismeré saját csónakját — mely a keresett menekvőt tova szállítá! Hatalmas káromkodással az összes asszonyi nem s különösen saját leánya ellen, ki fonák részvétből a gaz tirolinak menekvést eszközölt, lerohant a törvényszolgálval a partra, s ott egy másik csónakot vizre bocsátván, az álnok kémet üldözőbe vették. Ez azonban nyugodt volt, mert kedvesének gyakorlott karjaira számított, kinek ügyessége s kitartása az evezésben a tó egész vidékén ismeretes volt. Sokáig nem váltottak szót; végre Márta kockáztatta e kérdést: — Hová?

— A Traunstein melletti bércztorokba — lőn a válasz.

Márta hátratekintett, hogy szemével megmérje a távolságot, s mély sohaj tört ki kebléből. — A távolság nagy volt; az ő erejéhez képest talán igen is nagy!

S mégis, e bércztorok volt az egyedüli menekvés ut; kevesektől irtmert két magas kőszirt a tótól nem látható kis kaput képezett, mely tulajdonkép egy mélységhez vezetett, s alján kis csermely szakadt le zugva a kősziklákon. Csak a legvakmerőbb vadászok bátorkodtak itt, a sziklák függélyes partjain, oldalain mászva barangolni; ez azonban nem soká tartott, mert a szirtetek elkanyarodván, az ut kissé veszélytelenebb lett, míg végre a

sima kövek kövér alpesi legelőnek engedtek tért, keresztülhatolhatlan erdőségtől szegélyezve, a Traunstein mögött több órai távolságban meglehetősen meredeken emelkedvén.

A két jármű e bércztorok felé evezett. Márta minden erejét megfeszíté, azonban az őket követő két férfi erejével még sem mérközhetett; előre látható volt, hogy a roppant távolságban okvetlenül utol kell éretniök. Félóra lefolyt, s a tóparti korcsmáros szemlátomást közeledett.

Rudolf aggodalommal tekintett Mártára, kinek keble a tulfeszített erőlködés következtében reszketve hullámozott, míg sapadt arczaít sötét pir festette meg.

— Hagyd el az evezést, Márta, erőlködésünk mit sem használ; végre is utól fognak érni — mondá Rudolf önmegadással.

De Márta, fejét rázva, bámulatos kitartással folytatta a munkát. Végre egy egész órai kinteljes erőlködés után, melyet az időközben kerekedett erős ellenszél még nehezebbé tett, Márta összerogyott, kezei lehanyatlottak s többé mit sem segíthetett. A munkára nézve magában maradt Rudolf ereje két ellenfele óriás erejével nem versenyezhetvén, ezek perczről perczre közelebb értek. Rudolf már kalapját s álszakálát is rég elvetette, még egyszer körülnézett, hogy menekvésí módot találhasson, s e perczben ismeré fel őt a korcsmáros, ki mintha szíven lőtték volna, az evezőt kimondhatlan fájdalomkiáltással eldobván, míg ez a vízbe merült, a habok a csónakot egy perczre ellenirányba terelték.

Az öreg Ramberger kezeit keble fölött összekulcsolva, így szólt a törvényszolgáláshoz:

— A menekvő az én öcsém. Nem akarom ugyan gátolni önt, hogy elfogja; de a mühöz — szerencsétlen karjaim segélyt ne nyujtsanak.

V.

Hasztalan maradt a törvényszolga minden rábeszélési tehetsége, Ramberger többé nem mozdult.

— Tegyen, mit tehet, — felelé, — most az erők egyenlők, talán utolérheti; de az én kezem ne hurcolja őt halálra.

Márta ezalatt kissé ismét magához tért, s mit sem hajtvá Rudolf könyörgésére, az evezőt ismét elővette. Még pár perczig haladtak a Traunstein rézsutos falai mellett, melyeket a szem a tó sötétzöld vízében messze elkísérhetett; ekkor Rudolf a bárkát rögtön oldalvást tolván, kimondhatlan erővel egy barlang-félébe hajtotta, hol az egy szikladarabon recsegve fenakadt. Rudolf arájának halálsápadt ajkaira egy csókot nyomván, a lecsüggő fenyügalyakba fogódzék, s egy hatalmas szirt tetejére föllendíté magát.

— Köszönöm, jó bátyám; megmentette életemet! — kiáltá az előre siető másik csónak felé, s mint a vadmacska, kuszott sietve föl a sziklákön, míg a Lainau-lépcsője nevezetű sziklatorkon át üldözői elől eltűnt.

A törvényszolga egy pár mítsem használó káromkodásban adott kifejezést tehetetlen boszankodásának, a korcsmáros azonban a másik csónakba lépett, hogy leányát felölelje, ki arczaít kezeibe rejtve, a csónak fenekén térdelt és zokogva imádkozott.

— Szegény gyermek, — mondá, fölemelve s keblére szorítva Mártát. — Csak előbb ismerhettem volna föl, nem kellett volna ennyire megerőltetni magad. De, istennek hála, szerető hü karjaid megmentették!

Márta hálatalten tekintett gyöngéd ősz apjára, azonban a mellében érzett szuró fájdalom meggátolta feleletét. Épen a csó-

nak szélére állt, hogy a másikba lépjen, midőn kezét rögtön keblére szorítva, egy fájdalomkiáltást hallatott, mit még azon perczben erős vérömlés követett, és életlenül rogyott édesatyja karjai közé.

Ez, áthelyezve őt a másik csónakba, nem tudta megmondani, ha valjon evezett, avagy gyermeke mellett imádkozott-e? Csak arra emlékezett, hogy leánya lehunyt szemekkel s szótlannul mozgatja ajkait, mire ő egy kis vizet csepegtetett azokra. Ezután ismét minden elsötétült lelke előtt, s csak akkor tért magához, midőn, késő éjszakán, a csónak házának partja előtt megállapodék.

(Vége köv.)

„A mi éink küldtek.“

— Jelenet a párisi juniusi harcokból. —

Turgenjew Ivántól.

Negyediké volt azon emlékezetes napoknak, melyek véres betűkkel vannak Francziacrszág történetkönyvébe jegyezve.

A Boulevard des Italiens és a Rue de la Paix szegletén laktam akkor egy házban, mely most le van rombolva. Junius első napja óta, mintha lőporfüsttel lett volna tele a levegő. Az elkerülhetlen összeütközés a küszöbön állott, és egy véletlen csekélység nagy mérvben gyorsította a dolgok kifejlődését. Marie, az ideiglenes kormány tagja, beszédet tartva a nem rég bezárt nemzeti műhelyek küldöttségéhez, ajkain meggondolatlanul a „rabszolga“ szót szalasztá ki. A küldöttség ebben megbecstelentést látott. E találkozás óta a végzeteljes harc kitörése többé nem napok, hanem csak órák kérdése volt.

— Ma fog-e kezdődni? — e szavakat intézték egymáshoz minden reggel az emberek.

— Már elkezdődött, — mondá mosónóm, a mint a fehérneműt haza hozta — pénteken, junius 23-dikán.

És elbeszélte, hogy nem messze a St.-Denis kaputól, a baulevardon keresztül egy torlasz van építve. Azonnal oda siettem.

Kezdetben nem látszott semmi rendkívüli az uton. Ugyanazon csoportosulások a boltok és kávéházak előtt, s ugyanazon forgalma a kocsik és omnibuszoknak; az arcok a szokottnál élénkebbek voltak s az emberek hangosabban és a mi különös, vidámabban beszélgettek. Ez volt az egész.

De minél tovább mentem, annál inkább megváltozottnak találtam a boulevard arczaítát. Kevesebb kocsí volt látható, mint egyébkör, az omnibuszok egészen eltűntek, a boltok és kávéházak nagyrésze be volt zárva, másokat nagy sietséggel most zártak be; a tömeg ritkulni kezdett; ellenben a házak ablakai ki voltak tárva, s az ajtókbán kíváncsi tömeget lehetett látni, mely nőkből, gyermekekből és szolgálókból állott. E népség csevegett és nevetett, az egyesek nem kiáltottak, hanem csak beszélgettek, tekintgettek mindenfelé s kezeikkel köszönték egymást, mint a színházban, mielőtt a függöny felgördül. Mindenkit egy ünnepnap gondtalan kíváncsisága tartott feszült várakozásban.

De ime, egyszerre feltűnik előttem a boulevardot rézsut keresztül vágó, egyenetlen s mintegy három meter magasságu torlasz. Középen a többi háromszinű s arannyal himzett lobogó közt, baljoslatulag egy vörös zászló öltögeti nyelvét. E barna lőhalmaz tetején néhány zubbonyos férfi jelenik meg.

Közelebb megyek hozzájuk.

A torlasz előtti tér csaknem egészen üres volt. Mintegy ötven, és nem több, dologtalan ember járt fel s le czél nélkül, de mégis nyugtalanul a kövezeten. A boulevardok akkor még nem voltak macadamizálva.

A zubbonyos emberek tréfáltak a kíváncsiakkal; egy közülök, kinek dereka fehér kardkötővel volt átövezve, nyitott palaczkot és félig telt poharat nyújtott feléjük, mintha meg akarná őket kínálni; egy másik, kinek vállára keresztben puska volt akasztva, vontatott hangon kiáltá:

— Éljenek a nemzeti műhelyek, éljen a demokrata és szocialista köztársaság!

Két lépéssel odább egy magas termetű nő állt, fekete hajjal és csikos ruhával; ő is kardkötőt viselt, mely mögé egy pisztoly volt dugva; csak hogy nem nevetett; e nő, nagy fekete szemével álmodozva, sötétben és daczosan tekintett maga elé.

E közben a dobok pergése mind közelebről lön hallható.

Néhány pillanat múlva egy nemzetőri csapatot láttam, mely zárt sorokban tekeregve és hullámozva, mint egy nagy fekete hernyó nyomult a boulevard balfelétől a torlasz felé, melytől mintegy kétszáz lépésnyi távolban megállapodott. Az élesre fent szuronyhegyek csillogtak a napban, mint apró s gyorsan eltűnő csillámok. A hadoszlop élén néhány tiszt lovagolt.

E csapat megjelenése nem hogy az utcái zajt fokozta volna, inkább annak lecsillapodását idézte elő. Az emberek nem beszéltek többé hangosan, a nevetés rövidebb és ritkább lön; egyszerre minden lárma elcsöndesült, mintha fátyolt borítottak volna reá.

Egyszerre kemény, rövid és száraz csattanás hallatszék; felülről, vagy alulról, előlről, vagy hátulról jött-e, lehetetlen volt megmondani; nem úgy hangzott, mint a lövés, hanem mint a kövezetre hulló vasrud nehéz csörgése. Ugyanazon pillanatban mély csendesség következett be, minden ember várt... lélegzetet nem vett senki. Maga a lég megállapodni látszott, hogy hallgatózzék. E perczen épen fejem felett iszonyu ropogás vette kezdetét, mintha valami óriási vásznat egyszerre középen hasítottak volna ketté. A felkelők voltak, kik Jouvin keztyüs házának ablakaiból sortüzet adtak. Szomszédaim — mint én is — sietve távoztak a boulevardról, szorosán a házak mellé simulva. Emlékszem, hogy volt időm egy emberre pillantani, ki kutyájával s vörös bojtos fővegben, négykézláb hentergett a porban. Az első utca, melybe jutottunk, szolgált menekvés helyül. Velünk egy időben körülbelül harmincz kíváncsi néző érte el e helyet, s volt köztük egy fiatal, husz évesnek látszó férfi, kinek egy golyó furta át a lábát. Mögöttünk a boulevardon szakadatlanul pattogtak a puskalövések. Átmentünk egy más utcába. Ennek egyik vége torlaszszal volt elzárva. A torlasz tetején egy gamin ugrált, szinpadi mozdulatokat téve s feje felett egy török kardot csóválva. Mellettünk egy kövér nemzetőr haladt el, fehérren, mint a fal, nyögve és minden lépten megbotolva; egyenruhája ujjából biborszín vércseppek hulltak alá.

A tragédia megkezdődött, most már nem lehetett kételkedni, hogy komoly fordulatot vett a dolog.

Visszatértem lakásomra. A nap leirhatlan izgatottság közt telt el. Fullasztó meleg volt. A Boulevard des Italienst nem hagytam el, mert a tarka tömeg közé egészen be valék ékelve. A legvalószínűtlenebb hírek szárnyaltak, melyeket minden pillanatban újabb és tulzottabb tudósítások multak felül. Este felé csupán azon egy tény bizonyult be kétségtelennek, hogy fél Páris a felkelők kezében van. Minden oldalon, de különösen a balparton, újabb torlaszok emeltettek; a csapatok elfoglalták a fontosabb pontokat. Mindkét részről végső küzdelemre készültek.

Másnap korán reggel a boulevard és Párisnak azon része, melyet a felkelők nem tartottak megszállva, olyanforma volt, mintha valamely varázsütésre egyszerre megváltozott volna. Cavaignac tábornoknak, a párisi hadsereg parancsnokának rendeltére minden közlekedés megszűnt az utcákon.

E pillanatban Páris holt város volt; csupán a posta- és kórházkocsik robogását lehetett hallani, melyeket az örök minden pillanatban megállítottak, mert a menet-engedélyt itt is, ott is elő kellett mutatni.

Borzasztó, gyötrelmes napok voltak ezek, melyekről annak, a ki azokat át nem élte, nem lehet helyes fogalma. Képzeli az égető forróságot és szigorú tilalmat, melynek következtében lehetetlen volt kimenni; a nyitott ablakokon át beömlött az izzó lég és a vakító világosság; írásra, olvasásra vagy más effélére nem is lehetett gondolni.

Minden perczen ötször-hatszor megdördült az ágyuk rettenetes hangja s az időközöket a puskák ropogása és a csata moraja tölté be. Az utcákon — tökéletes üresség. A könyörtelen nap sugarai alatt reszketett a lég, s a kövezet kénszinüvé vált; a járdákon mindenütt a nemzetőrök megrémült arcza, és sehol semmi nesz, mely a szokott, mindennapi életre emlékeztetett volna.

Délfelé megváltozott a jelenet. Kezdték szállítani a holtakat és sebesülteket. Egy hordágyon látható volt egy öreg ember, ősz hajjal és oly fehér arcczal, mint a párna, a melyen feküdt; a halálosan megsebesült Charbonnal képviselő volt. . . . A nézők szótlanul vették le előtte fővegeiket, de ő nem látta a bánatos tisztelet e jelét, szemei be voltak zárva.

Nem sokára jött egy csapat fogoly, kisérve morgó nemzetőrök által; egészen fiatal emberek, csaknem gyermekek voltak, kikre eleinte nem sokat adtak, de a kik úgy verekedtek, mint az oroslánok. . . . Néhányan közülök szuronyaik hegyén elesett társaik véres fővegét, vagy virágfüzereket vittek, miket a nők az ablakokból dobtak le rájuk.

— Éljen a köztársaság! — kiálták a boulevard mindkét oldalán a nemzetőrök, az utósó szótagot sajtászerűen és rémesen megnyujtva; — Éljen a mobi-i-le!

A foglyok, a nélkül hogy feltekintettek volna, tovább haladtak, mint a juhok, összeszorítva, előre tolvá, taszigálva; többnyire rongyosak voltak, fedetlen fővel; néhánynak kezei is meg voltak kötözve.

És az ágyuzás folyt tovább, folyt szakadatlanul.

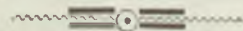
Nehéz, egyforma rázkodás tartja mozgásban a léget s nehezül a tikkasztó hőséggel fejünkre és mellünkre. Este felé szobám ablakában egyebet hallok; a távoli csatazajt s az ágyuk dörgését egyszerre közel puskalövések szakítják félbe, melyek a gyorsan kinyitott legyező élénk kelepelésére emlékeztetnek.

— A felkelőket lövik agyon a mairségben, — mondák felvilágosításul. És órák multak el órák után! . . .

Nem lehetett aludni, még éjjel sem. A mint megkísértém a boulevard hosszában a legközelebbi utcáig hatolni, hogy újabb hirt halljak, vagy legalább friss levegőt szíjak, azonnal utamat állták s kikérdeztek: ki vagyok? honnét jövök? hol lakom? mért nem viselek egyenruhát? És midőn hallották, hogy idegen vagyok, gyanusan néztek végig, és rám parancsoltak, hogy forduljak vissza.

Azok borzasztó órák voltak.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Októberhó 6-dikán.

A csillagokról. — Dr. Kovács József rektorbeszédje. — Az északi sarkon. — A szőlőben. — Dejazet kisasszony. — A mi jeles komikus színészünk.

Tekintsünk csak fel a csillagos égre, jó sokáig, a míg csak el nem önti lelkünket ragyogásával, azután hunyjuk le szemünket, és mire ismét kinyitjuk, úgy találjuk, hogy azalatt nagyobbak és tündökletesebbek lettek a csillagok. Onnan van az, mert a milyen fényesek, úgy vonzzák is magukhoz szívünket . . . épen úgy az a mi tizenhárom csillagunk is odafenn a magas menyorszámban, földi dicsőségből csillagokká váltak, vértanui halál sugárkoszorujuk, — oh az a nap, a melyben égbe szálltak! — épen ma huszonöt éve annak — úgy volt, mintha csak a nap leszakadt volna az égről. Köny nem eshetett ki a szemből, annyira megvolt dermedve minden érzés minden élő szivben, csak az ádáz kétségbeesés üvöltött a véghetetlen pusztaságon, a miért a halál megfélekedezett róla! És azok az idők, a mik reá következtek! Éjjel-nappal üldözött a tizenhárom csillag földi halálának gondolatától. Mindig és mindenütt csak őket látta a nemzet; rabi-gába verték: nem is vette észre; kifosztották mindenéből: nem törődött vele, szeme, szive, lelke ez egy napra volt szögezve, október hatodikára, az egész nemzet ott állott a vesztő helyen; ott volt, midőn Pesten Batthiány Lajos, a magyar lovagiasság és becsületesség példányképe — hiszen ha az nem lett volna, hányszor nem volt módja menekülni! — az ujjépület mögötti fatéren: félig halva, kihurczoltatott börtönéből és az öldöklő puskák elé állítottatott. Az egész nemzet szeme látta, mint egyenesedett fel félistenné a halállal szemben; mint képeződött dicskoszorúvá homloka körül a hazaszeretet, midőn szivére téve kezét, ihletett lélekkel kiáltá; „Ide löjjetek, vadászok!” és midőn eldördültek a gyilkos fegyverek és a hazaszeretet szent áldozata földre roskadt, a nemzet szivét ugyanezen golyók járták által és vele együtt ez is földre roskadt. És Aradon is ott volt a tizenhárom tábornokban: Kis Ernő, Schweidl József, Dessewfy Arisztid Lázár Vilmos, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner György, Knezich Károly, Nagy Sándor, gróf Leiningen, Aulich Lajos és Damjanich Jánosban, a kik oly magasra emelték a magyar vitézség és dicsőség zászlóját, hogy az egész világ látta és bámulta; velük együtt egyenkint szenvedte meg e nemzet a halált; ott feküdt kiterítve, élettelenül, a vérittas hóhérok undok lábaikkal tapostak rajta, rabló módon osztozkodtak kincsein, egyetlen ujj nem emelkedett föl ellenük, így tartott ez sok hosszú éveket magában foglaló egyetlen éjen át szakadatlanul; akkor a gondviselés ujja megérinté a dermedt testet, megnyitkák szemei, tekintete az égre esett, és ime, a haza csillagai fényesebbek és számosabbak lettek azóta, a legyilkolt hazafiak, a vértanú tábornokok mind onnan felülről mosolyogtak le reá; nem haltak meg, hogyan is halhatna meg az, a ki a hazának él! Csak megdicsőültek, hogy örök dicsőséget szerezzenek nemzetüknek.

És a nemzet, a hogy őket meglátta, szinte újra föléledt, pillanat alatt talpon volt, és — hová lettek a gyilkosok? Sehol sem voltak, fölemésztette a gonoszság átka, azután elvitte

őket az idő, azt sem tudni, hová, és a nemzet, erősebben, mint valaha, visszanyerte hazáját. — ime, e nap története és jelentősége.

Azt mondják, hogy minden embernek megvan a maga csillaga, — azonképen a nemzeteknek, és mikor a nemzet az ő csillagai után indul, akkor fényesség terül el utjain.

És hát még a ki e csillagok beszédét is érti! Mert tudnak ők beszélni is, olyan nyelven, melyet sokszor csak századában egy tud megérteni. Ez aztán elmondja a nemzetnek, hogy mit üzennek le neki, és a nemzet lelke fölmagasztalódik általuk. Valjon mikor születik az az ihletett sziv, a mely megfejtí e nemzetnek, hogy miért volt az, hogy a nagy áldozat, a jövő megváltás napján, együtt halt meg a hazáért gróf és polgár? magyar, szerb, tót és német? katolikus, protestáns és óhitű? Majd kiderül akkor napvilágosságra, hogy e hazában sem a születés, sem a vallás nem választhatja el a magyart a magyartól. Mindegyik egyformán egy-egy csillagot adott e nemzetnek vezérfáklyául; mindegyik egyformán életét és vérét adta oda e hazáért, mindvalamenyien egyek lettek a halálban — hogy ne lennének tehát mi is egyek az életben a hazáért?

És még mit mindent nem beszélnek e csillagok! Látom, érzem, de nem tudom szavakba foglalni. Látom azt a csüggedtetlen, nagy lelki erőt, a legnehezebb és legkinosabb napokban. És a megdicsőülés órájában, midőn a bitófa alatt álltak, hogy nem volt szivükben más érzés a szeretetnél a haza, és a száanalomnál az ellenség irányában; hogy nem volt ajkaikon más, mint a hazaszeretet szava! A ki megtudná nekünk mondani, hogy mit beszélnek most e csillagok oda fenn, midőn látják, mint seregelnék össze az egykori hű bajtársak azon a helyen, a hol az ő csillagvoltagek vérükkel megpecsételék, és az emlékkőre, mely most ott letétezik, egyiránt tisztelettel adózik mindenki, a ki e hazát szereti, a legelső től a legutolsóig! Vagy midőn látják, mint nyeri vissza napról-napra a „honvéd“ név az általuk szerzett fényes ragyogását; — a ki mindezt megtudná nekünk mondani!

Megjön majd annak is az ideje, csakugy, mint a hogy az aradi vértanú emlékének felállítási napja megjött, csak tegyük kívánatosná neki a megjelenést. Miként akkor, haláluk napján, úgy most is az egész nemzet együtt legyen velük; minden szivben állítsunk most emléket nekik, mindegyiknek külön-külön, egyenkint; ők legyenek szivünk vezércsillagai, állítsuk őket lelkünk elé, valjon mit csinálnának ők, és mire buzdítanának minket, ha most leszállnának a halhatatlanság egéről és ismét emberekké válnának, és látnák maguk előtt ezt az országot, megáldva minden földi jókkal, királyának világitó szeretetével, körülfontva a béke zöldágával, és ezen hármas istenáldás mellett azt a lassu haladást?

Erre is csak az tudna feleletet adni, a ki a csillagnyelvet érti; de bizonyára most is azt harsognák: „Talpra magyar, hí a haza“ csatára, de vér nélküli csatára, a szellem és erkölcs fegyverével. Most is egy nagy táborra lelkesitenék e nemzetet, csak hogy most nem öldöklő, hanem éltető munkára vezényelnék seregeiket. Most is hirt és dicsőséget szereznének a magyar névnek, de diadalmi helyüket a szeretet, a tudomány és mű-

vészet oszlopaival jelölnék — vajha itt volna már az, a ki e csillagok beszédét a nemzetnek hirdetné — oh, hogy fogadnók magunkba e fényes csillagigéket, szabadságunk vértanuinak sugár-ajkairól! Október 6-dika! akkor sem sirtunk, most sem sirunk. Akkor a fájdalom dermesztette meg szívünket, halva látván dicőségünket; most a remény szívja föl könyeinket, újra élve látván őket, csillagok fényében lelkünkbe ömlesztvén sugaras halhatatlanságukat, tanulságul, biztatásul.

Az ország szeme tehát ismét Aradra tekintett e héten, és — talán kegyeletből — a főváros semmivel sem zavarta áhítatos szemlélődésében; még Kovács József egyetemi tanár ur erőteljes rektori kifakadásai a hasonszenvészet ellen is csak kicsi körben verték föl a mindennapiság nesztelen habjait, az érdekeltek feleltek neki, a többi emberiség összenézett, a tárgy, a hang egész uj volt előtte ilyen alkalommal; azután mosolygott; már ez úgy van, az erős hit szüli a fanatizmust; boldogok, a kik hisznek, akár az alo- akár a homeopathiában, azután nem gondolt vele többet. A nőiparegylet által tervezett szüreti ünnepélyre — mult vasárnap — szeretett volna gondolni, de ennek meg a hirtelenül megszelesedett idő zugott ellen; én koczkáztattam magamat; kirándultam a még mindig Svábnak csufolt Széchenyi-hegyre, a hol az ünnepély meg lett volna tartandó; mindjárt a fogaskerekű vasuton szomorú sejtelmek helyet foglaltak mellettem; kényelmesen teheték, mindössze öten ültünk a kocsiban, és fölérve a hegyre, elébb a vidékre, azután egymásra néztünk, ha valjon nem-e az északi sarkexpedíció tagjai vagyunk, olyan sarkponti hideg világ dermedezett szemeink előtt. Siettünk is ótalmat és menedéket keresni, de hiába, minden vendéglő zárva volt, szintén a nagy hidegtől; boldog sarkexpedíció, ennek legalább jeges medvéket adott a kegyes gondviselés, nekünk az se volt, és bundákat bizony elfelejtettünk magunkkal vinni, a vasut pedig csak két óra múlva fog indulni! — Szerencsére közel vannak a szállók, arra vettük utunkat, egy csószkunyhóban haztuk meg magunkat, tüzet raktunk, körülültük, tudtuk, hogy ez rettenetesen bűnös cselekedet, jaj szegény fejünknek, ha rajta kapnak! Ha csak felakasztának érte! de, mint mondják, a budai drabantok még azonfelül csunyául össze is szidják az embert. De nem történt semmi, egy lélek sem mutatta magát, nincs ott már mit őrizni, a szüret még el sem kezdődött, már véget is ért a budai hegyeken.

Egyik bajtársunk egy francia hirlapot vett elő, a mit szintén magával hozott, plaid gyanánt, mint mondá, de szőnyegnek is lehetett használni; az egész kunyhót szépen betertette vele, és még olvasni való is maradt belőle. Nekem épen az a rész jutott, a melyben le van írva, milyen nagyszerű előadást rendeztek e napokban a párisi színészek Dejazet kisasszony, világhírű pályatársnőjüknek, a ki félszázadon át a világ legfiatalabb színésznője volt, tudniillik a színpadon, még hetven éves korában egész leányias könnyed kedvességgel adta a fiatalságot; és a színpadon kívül sem igen gondolhatott az öregségre, ép azért rendezték most ez előadást, az összes jövedelem az övé volt, hogy öreg napjaiban szükségét ne lásson, és Páris ezuttal újra megmutatta, hogy első városa a világnak; ha tva nezer frankot tett ez egyetlen est jövedelme.

Olyan vidáman pattogott a tűz, — csupa venyige égett, a mit úgy „szöröztünk“ — a mint ez előadásról olvastam, künn meg ordított a szél és sohajtoztak a fák, édesen jól esik ilyenkor egy kicsit az ábrándok világában kalandozni, és hogy, hogy nem, de eszembe jutott, hogy van nekünk is egy jeles színművésznőnk, a ki már huszonöt éve a nemzeti színház díszje és a jó ég tudja, hány ezer óránkat felvidította; még most is, a mint

csak mutatja magát, bármi iczi-piczi szerepben is, az ember meg nem állhatja nevetés nélkül, annyira csupa szellemes komikum és élethű bohóság egész lénye a színpadon, míg a színpadon kívül annyi sulyos teher nyomja, sok számos év óta, és ezt a közönség soha sem vette észre; ilyen az igaz művészet, egy kétarcú lélek, más magának és más a világnak; a mi jeles Szathmárinénkről szólok, még e hóban üli meg annak huszonötödik évfordulóját, hogy gondjainkat elüzte, szívünket felüdtette, az igazgatóság az ő tiszteletére is előadást fog rendezni, és akkor a közönség, a főváros — bizonyára nálam nélkül is tudni fogja, mivel tartozik magának és a hazai művészetnek.

— i — r

Budapesti hírvivő.

** (Király ö Felsége) mult vasárnap este utazott el Gödöllőről Bécsbe, s onnan Possenhofenbe s az Angliából visszatérő királyné elé, Rudolf trónörökössel, ki e hó 5-dikén este Bécsből jött Gödöllőre, üdvözölni atyját, névnapjára. — Királyné ö Felsége pedig mult csütörtökön érkezett meg Bécsbe s pénteken reggel a király kíséretében külön vonattal Gödöllőre utazott. — Mária-Valéria főhercegnő mult kedden délután Bécsből érkezve, fővárosunk megérintése nélkül Gödöllőre utazott. — József főherceg most Erdélyben tesz körutat, hogy a honvédség hadgyakorlatait megtekintse. Október 5-dikén Marosvásárhelyt volt, Szende honvédelmi miniszterrel együtt.

** (Jótekonyság.) Király ö Felsége az orosi helvét hitvallású egyháznak, romladozott temploma és iskolája helyreállítására 100 frt segélyt adományozott. — Király ö Felsége a budapesti „Concordia“ jótekonysági egyletnek 60 frtot adományozott. — Karácsonyi Guidó gróf 500 frtot ajándékozott a nagybecskereki kisdedovódának. E kisdedovódát azonban a „Torontál“ megrója, hogy az egész német szellemben van vezetve. — Olté-anu János nagyváradai görög-katholikus pöspök a tüzkárosultak javára 200 frtot adományozott.

** (Rózsás napló.) Huszton Ágoston Ede városi jegyző eljegyzé Esztegár Nina kisasszonyt. — Berettyó Ujfaluban Kozma Kálmán fiatal kereskedő eljegyzé Ember Ilona kisasszonyt Nagyváradról. — Kauzler Olga nagyváradai kisasszonyt mult héten vezette oltárhoz Papp Alajos gyulai földbirtokos. — Adler Róza kisasszonyt Hajdu-Szoboszlórol eljegyezte dr. Schwarcz Adolf nyiregyházai orvos. — Buday Anna kisasszonyt, Buday Sándor miniszteri tanácsos leányát, e napokban jegyezte el Szirmai Szilárd földbirtokos.

** (A nőképző-egylet) e hó 1-sején tartott havi gyűlésére a választmányi tagok szép számmal gyűltek egybe. Még soha sem volt alkalmuk a hölgyeknek annyi kérvényt elintézni, mint jelenleg, s oly szívesen részesíték kedvezményben az illetőket, ha a kérvény tartalma nem ütközött épen nagyon össze az egylet anyagi érdekeivel. A tanoda ez évben 4 elemi, 4 polgári, és 2 felső osztálylyal nyilik meg, az ismert kitűnő tanerőkkel. A beiratások egyre folynak, s eddig már százat meghaladó leányka iratott be mint benlakó és bejáró. A 4 elemi osztályban a tandíj 5 frt, a 4 polgáriiban és 2 felsőbbben pedig 7 frt havonkint. Rendkívüli hallgatók egyes tantárgyakra, mint francia, angol nyelv, rajz, könyvvitel stb. is jelentkezhetnek. Minden egyes tantárgy havi díja 2 frt. Remélhető, hogy ezen virágzó tanodával kapcsolatban egy tanítónő-képezde is állittatik fel. Ezen ohajtás megvalósítására az egylet fáradhatlan buzgalmu elnökét, Veres Pálné urnőt kérte fel a választmány.

** (A magyar gazdasszonyok) egyletének havi ülésében be-

jelentetett, hogy az újra felvett 10 árva leány megérkezett és jelenleg 56 árva leány létezik az intézetben; most már az ötödik és jövő évben a hatodik elemi osztály fog ott rendeztetni, — a tanítói erő Boros Janka és Szalka Emma kisasszonyokkal erősített. A folyó ügyek elintézése után bejelentetett, hogy a nyár folyamán a Margit-szigeti gyógyforrás jövedelme 280 frt 60 kr, és főherceg József ő fenségének hálás köszönet szavaztatott ezen magas kegyéért, ugyszintén Ertl felügyelő urnak előzékenységeért.

* * * (*Mátyás király orgonája.*) A mult jun. hóban Velenczében elhunyt Zenone Zen lovag egy régi orgona maradványait hagyta a városi muzeumra. Az orgona négy sor sípól állott és 1494-ben Lorenzo da Pavia által készített. Családi hagyományok és néhány tudós régész tanúsága szerint az orgona Mátyás királyé volt, a ki azt Catterino Zen-nek ajándékba adta.

* * * (*A nemzeti muzeum*) szeptemberhóban is sok adomány-nyal és vétellel gyarapodott. Többi közt József főherceg, ki ez intézetnek is nagy pártfogója, tizenhét vízfestményt ajándékozott, melyeket Rauscher L. festett a Margitsziget különböző pontjairól. A muzeumot mult hóban 19,678 egyén látogatta meg, és pedig a könyvtárt (a szünidő miatt) csak 30, a régiségtárt 5006, a képtárt 6032, a természet- és néprajztárt 9610. — Pulszky Ferencz a muzeum régiségosztályának ismét több nagybecsű tárgyat ajándékozott. Nevezetesen 8 darab pecsétnyomót, melyekből négy a régi Budavárosra vonatkozik, egy elefántcsont kirakatu igen szép diszpuskát, és egy üveget mult századbéli s érdekes virágokkal. Pulszky legnagyobb érdeme azonban abban áll, hogy az ő kitűnő szakértelme és áldozatkész érdeklődése folytán, annyira felvirágzott a muzeum, hogy a külföldi emberek a legszebb dicsérettel és legnagyobb tisztelettel beszélnek műkincseinkről.

* * * (*E hó 6-dikán*) az aradi vénap áldozatainak emlékére a budapesti ferencziek templomában gyászmise tartott. A szomorú ünnepélyen jelen volt a fővárosban időző régi honvédek legnagyobb része, valamint a honvédközpont tagjai is. Kik a virágokkal és koszorúkkal diszitett gyászravatalt állták körül. Egy vak honvéd is volt köztük, ki a szabadságharcban veszté el szeme világát, és most a honvédközpontban ápoltatik. A közönség, bár a mise nem volt hirdelve, a templomot egészen megtöltötte. Az egész országban minden városban szintén gyász-isteni tisztelettel ülték meg e szomorú emlékű napot.

* * * (*Rómer Flóris*) kitűnő archaológusunk a napokban tért vissza külföldi nagy utjáról. Célja volt az északeurópai muzeumokat tanulmányozni s azok műkincseit saját hazai műkincseinkkel összehasonlítani; továbbá Mátyás király könyvtára codexinek felkeresése s illetőleg megállapítása, azonkívül a kiewi nemzetközi kongresszuson is ohajtott részt venni. Ez uton Breslau, Strahlsund, Koppenhága, Stockholm, Stettin, Varsó, Kiew, Moszkva, Szt.-Pétervár, Helsingfors, Rewal, Riga, Mitau, Königsberg, Marienburg, Danzig és Posen muzeumjait látogatta meg. Főleg Moszkva és Pétervár műkincseit találta nagyszerűeknek, ámbár a kisebb muzeumok is roppant tanulmány-anyagot nyújtottak. Strahlsundban és Stettinben egészen külön, sajátos formákat talált, Koppenhágában és Stockholmban a kő- és aranytárgyak sokasága és gazdagsága lepte meg, nem különben az egyházi tárgyakat. Mátyás király könyvtárából azonban új codexet nem fedezett föl.

* * * (*Az északi sarkexpedició Budapestre*) e hó 17-én okvetlenül le fog jönni. Payer németül, dr. Kepes magyarul fog felolvasásokat tartani. A földrajzi társulat tagjai ezen ülésre szabad bemenettel birnak, nemtagok bemeneti díjt fizetnek; az

első három sorban 5 frt, a többiben 3 frt lesz egy ülés, s az ily uton összegyűlendő összeg az expedició költségei fedezésére van szánva. Weyprecht nem ígérhette meg Kammermeyernek a lejövetelt, egészségi állapota miatt. Payer az elsőbbséget a felolvasásoknál Kepesnek engedte át. Wilczek gr. valószínűleg szintén le fog jönni Budapestre.

* * * (*A budapesti szegények-házát*) már régóta szándékosnak falura helyezni ki. E célra nem rég Tétényen a Hugonay és Pacassi-kastély lett kiszemelve, melyeket e napokban egy bizottság vizsgálat tárgyává is tett. A bizottmány legközelebb előterjesztendi a vizsgálat eredményét a tanácsnak; e jelentés szerint a kastély mostani állapotában a tervezett célra nem alkalmas, átalakítása pedig tetemes költséget igényel.

* * * (*Szathmáry Károly*) festő hazánkfia, ki Kuza román fejedelem udvari festője volt, s azóta állandóan Bukarestben lakik, közelebb Londonba utazik, hol aquarell-festményeit szándékosan kiállítani. Előbb azonban e képek Kolozsvárott, Nagyváradon és Budapesten is láthatók lesznek.

* * * (*Az „Apolló“-ból,*) közelebb ismét kettős füzet jelent meg. Van benne Büky Györgytől pályanyertes keringő: „Élet és szerelem:“ Ruzsitska Ignácztól régi jó „andalgó, toborzó és fris,“ Wachtel Aurél által zongorára átirva; Ernyey Józseftől zongorára, négy kézre: „Acsai emlék,“ s két kedvelt népdal: „Cserebogár, sárga cserebogár“ s „Én vagyok az, én vagyok az, a ki nem jó.“ E kettős füzet ára egy forint.

* * * (*Nemzeti színház.*) Miért vitatkozni a felett, hogy melyik szebb: a rózsá-e, vagy a kamélia? Sok, sok idő múlva mult szombaton láttuk újra a mi Nagy Benza Idánkat, a „Hugonoták“-ban Valentinet adta, és a zsufova telt ház el volt ragadtatva. Hangja is sokat nyert a hosszas pihenés által, aranytiszán, simán és gyöngyörűen zengett, a mi különösen a harmadik és negyedik felvonásban tünt ki, végig lankadatlan erő és ragyogó szépséggel énekelte azokban a nagy dallamokat. De a szép és erőteljes hangnál sokkal inkább ragadta el a közönséget a kitűnő a la kító művésznő. A tűz és szenvedély és nemes méltóság játékában szinte elfelejtette velünk, hogy énekesnő, a legjelesebb drámai művésznővel versenyezhetik Nagyné asszony e szerepben. E nagyszerűen szép játék az összes személyzetet ragadta magával, Ellinger is szinte megfiatalodva, nemcsak kitűnően énekelte, hanem szépen játszotta is Raoul-t. Általában ez előadás a jelen idény legszebbjei közé tartozott. Odry St. Pris-je, Human Alexa apródja, Kőszeghy Marcellje, a karok, a tánczok, a kiállítás, minden igen kitűnő volt ez este. — Másodszor mult kedden láttuk jeles Benza Idánkat, a „Tévedt nő“-ben, most is sok helyütt gyöngyörűen énekelt és mindvégig kitűnően játszott, de e szerep nem egészen való az ő egyéniségének, hatalmas szenvedélyének és még inkább: nemes pathosának kevesebb tere van benne. — A népszínmű terén kedves vendégünk volt e héten, Nagy Julcsa kisasszony, a ki mult vasárnap a „Szökött katoná“-ban, Julcsa szerepében mutatta be magát, szép sikerrel. Van szép, csengő hangja, kellemes játéka és helylyel-közzel igaz érzése is. — Pénteken végre Lendvai Márton lépett föl újra „Ármány és szerelem“-ben mint Ferdinánd. A jövő héten tüzetesen szólunk ez előadásról, annyit azonban előre is megirhatunk, hogy a jeles művész lelkesült fogadtatásban részesült. — A budai várszínházban is megkezdődtek már az előadások, Scribe „Pajtáskodása“-val, melyben Priellené asszony az ő szokott kitűnőségével játszott, és Feleki, Vizvári és Bercsényi által méltólag támogatott. — És az istvántéri színházban — mint mondók — szintén megkezdődtek már az előadások, de — mint szinte mondók — fájdalom, még mindig Rencz áll utjá-

ban; pedig Bokody társasága a legjobbak közé tartozik; maga Bokody is derék színész, és a kedves Eichner Emma, továbbá Vezéri, Kendi, Sólymossy és mások, kiket majd alkamilag be fogunk mutatni, igen figyelemre méltó tehetségek; de mit használ! És az újdonságokkal még eddig szintén nem volt Bokodi urnak szerencséje. Kettőt láttunk e héten: „Dumanoir Roger, vagy 1793“ az egyik, „A mi zsidóink“ a másik, és bajos meghatározni, hogy melyik rosszabb. Nem is érdemes szólni róluk. Bizonyára tréfa, hogy, mint híresztelték, az első gróf Lónyai Menyhért fordította francziából. A gróf még most is okosabb dologra fordíthatja idejét. A mi „Zsidóink“-ban pedig a legjobb az, hogy csak egy felvonásos, ez is felette hosszú. Csernátóni zsidóellenes hírlapi cikkeit akarná nevetségessé tenni, de minden szellem nélkül nyult hozzá.

* * (Irodalom.) Uj regény jelent meg K. Papp Miklóstól, a „Magyar Polgár“ szerkesztőjétől. Czime: „Mit beszél a világ?“ Kellemes, könnyed modorban van írva. Ára 1 forint 20 krajczár. — Megjelent: „Holt Felix“ a radikális. Irta Georges Eliot. Angolból fordította Dominkovits Mária. Két kötet. Ára 3 frt. Kapható Légrády testvéreknél.

* * (Vegyesek.) A király Leitsuk János pesti levélhordónak, két gyermeknek saját élete veszélyeztetése mellett a hullámokból történt megmentéseért az ezüst érdemkeresztet adományozta. — Deák Ferencz névnapja alkalmával számos üdvözlő távsürgönyt és levelet kapott mindenfelől. A főváros nevében Ráth főpolgármester, Gerlóczy alpolgármester és Havas Ignác urakból álló küldöttség tisztelettel nála a városligeti nyaralóban. — Deák most orvosi tanácsra vörös borral él, noha eddigelé soha sem ivott bort. — A közoktatási miniszterium palotát akar építtetni a maga számára a sugáruton. Mint mondják, a terv már készen is van. A költségeket a miniszterium saját eszközeiből reményli födöztetni, a nélkül, hogy az állam terhét növelné. — A bibornok-prímás Bajnán egy jól felszerelt iskolát építtetett, mely a kezdődő tanévben már megnyílt. Az iskola 200 gyermeket képes befogadni, s költségei mintegy 20,000 frtra rugtak. — Somogy megye főispánja, Jankovich László e hó 3-án ünnepelte Szöllös-Győrökön házassága 25-ik évfordulóját. — Munkácsy Mihály a múlt héten Nagyváradon időzött, várva Szathmárról érkező nővérét, kit 23 éve óta nem látott. Ez alkalommal egykori tanítóját, Szamosyt, ki jelenleg Nagyváradon rajztanár, is meglátogatta. Legközelebb Debreczent látogatja meg, nejével együtt. — Szemere Miklós veterán költőnk múlt csütörtökön fővárosunkban időzött. Ittmulatása azonban csak átutazás volt; Turinba ment, hogy Kossuthot, kit már 25 év óta nem látott, meglátogassa. Az agg költő Olaszországban 4 hetet szándékozik tölteni.

* * (Halálhírek.) Kármán Józsefné született Geyer Luiza, az ujverbászi jótékony nőegylet nemesszivü elnöke, sok szegény özvegynek istápjja és jóltevője, a hazai irodalom buzgó pártolója, élte delében, 39 éves korában typhus következtében Ujverbáson e hó 1-sején sokak bánatára elhunyt. — Feigler Viktor fiatal tehetséges zeneköltőnk és a pesti nemzeti zenede zeneelméleti tanára e hó 1-sején életének 32-dik évében Esztergomban meghalt. Feigler Viktor a haza azon napszamosai közé tartozott, kik szerény magányban ugyan, de serényen szoktak megfelelni hazafiui köteleiknek. Szép tehetség volt a zeneköltészet terén, mint tanár pedig számos növendék tiszteletét és becülését nyerte ki. Már 1856-ban, 14 éves korában, mint orgonász foglalt helyet szülővárosa, Esztergom főtemplomában. Aztán Bécsbe, Sexterhez ment, a zeneszerzés tudományát tanulni. A hallgatag,

komor ifju mindent elkövetett, hogy széleskörű ismereteket szerezzen. Három évig csupán a tanulásnak élt. A nemzeti felbuzdulás évében, 1861-ben Pestre jött, úgy érezve, hogy minden magyarnak otthon kell lennie. A másik évben a zenedének Thern Károly után zeneszerzési tanára, az „Unió“-nak pedig karnagya lett, de tulérzékeny, hallgatag, sokszor beteg levén, nem vált sem ismeretessé, sem népszerűvé. Miséiből adtak elő egy párt Pesten, Esztergomban, sőt Bécsben is. Egy magyar zenekari műve a budai zeneakademia egyik vigadó-hangversenyében részesült köztetszében. Dolgozott az „Apolló“-nak, sokszor álnév alatt. A magyar zenének is avatott kezelője volt, német nevü, de magyar ajku ember levén. Augusztusban két barátjával a salzburgi bányákat is meglátogatván, ott igen áthült s ez okozta korai elhunytát ép akkor, midőn egy külföldi zeneműáros késznek nyilatkozott műveinek kiadására. — Csik-Szeredán mult hó 27-dikén hunyt el Molnár Józsefné született Kállay Lotti asszony, 48 éves korában. — Sátoralja-Ujhelyben a legtiszteltebb nők egyike, a jótékonyaságáról ismert Rácz Bertalanné elhunyt. — Ó-Barokon Kégl Sándorné született Pálmaffy Emilia asszony elhunyt 47 éves korában. — Esztergomban a köztisztelőben állt Mórász Ferenczné 66 éves korában elhunyt. — Szabada Kán Pocska Margit kisasszony e hó 2-dikán 21 éves, és Vukovits Anna e hó 4-dikén 22 éves korában elhunytak. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Lapunk egyik figyelmes olvasója az ugorka eltevés két nevével ismertetett meg, melyet ime többekkel is közlünk, azon meggyőződésből indulván ki: holtig tanul a jó — gazdasszony.

Mustár-ugorka ecetben.

A nagy, érett ugorkát hosszában el kell vágni, a magokat ezüst kanállal kikotorni, lehámozni, besózni, egy mély tálba tenni és 18 vagy 23 óráig a sóban áztatni. Ekkor az ugorkát egyenkint száraz kendővel le kell törölni, egy nagy cserép fazékba elrakni (a darabokat még egyszer el lehet vágni,) forró ecetvel leönteni és így 4 napig szellős helyen félretenni, Most az ugorkát ki kell venni az ecetből, ismét szárazra törölni, és egy kő- vagy cserépedénybe berakni, közé tevén két maroknyi szeletekbe vágott vöröshagymát, tormát, fekete és fehér borsot, fekete vagy sárga mustármagot és babérlevelet hozzá adván. Ha az edény betelt, vagy az ugorka már elfogyott, forró borecettel (de azzal, a miben az ugorka ázott) fel kell önteni, úgy, hogy az ecet az ugorkát befödje. Papírral lekötve, az edényt szellős helyre el kell tenni, 1—2 hét mulva az ecetet leönteni az ugorkáról, felforralni, és hidegen az uborkára önteni. Ezt kétszer is lehet ismételni.

A kis ugorka eltevése.

A kicsi, vékony ugorkát tisztára meg kell mosni, egyenkint lekefélni, letörölni, besózni és 8—12 óráig sóban hagyni. Ezután széles száju üvegekbe elrakni, az üveg aljára, közepére és tetejére fekete borsot, borostyánleveleket, egy kis gyömbért, timsót, kaprot, szőlő- és meggylevelet tevén. Ez ugorkát forró borecettel le kell forrázni. Az ecetet 5—6 nap mulva le kell önteni.

K. Mária.

Az ugorka-salátát télire eltenni

legkönnyebben úgy lehet, hogy az ugorkát mint rendesen a salátához, lehámozván, finomra el kell vágni, besózni, egy óráig sóban hagyni, aztán kinyomni a levéből és üvegekbe rakni, jó

boreczettel felönteni, de csak annyi ugorkát tevén egy üvegbe, hogy mikor már eczettel felöntöttük, még három ujjnyi hely maradjon az üvegben; most erre olajat öntünk, úgy három ujjnyira bekötjük papírral és hűvös helyen elteszszük használatig.

G. Giza.

(Beküldetett.) Folyó évi szeptember hónapban értesítést küldtem be a budapesti lapokba, hogy a pesti református leányiskola helyisége megvált a nevelő- és tanintézetemtől, ezután a református egyház épületében leendő, hová, valamint magán-nevelő intézetembe is kéretnek a tisztelt szülők, növendék leányaikat beiratni stb.

E szó: megvált a félreértésekre adott alkalmat, a félreértéseket kikerülendő, bátor vagyok a t. szüléket értesíteni, hogy a pesti református felső leányiskola vezetéséről nem köszöntem le, hanem az egyház tanács és főtisztelendő Török Pál superintendens ur elhatározta, hogy ezentul az iskola az egyház saját épületében legyen, hol folyó októberhó 5-dikén az én vezetésem alatt 30 növendékkal (a beírások még két hétig tartanak) meg is nyitottuk az iskolát, kellő tanerőket rendelvén segélyemre az egyház.

Kérésre azonban főtisztelendő Török Pál superintendens ur megengedte, hogy saját — 10 év óta fennálló — nevelő intézetemet is tovább folytathassam, hová az előadásokra szintén kitűnő tanárokat, a református gymnaziumból négyet, továbbá négy magántanárt is nyertem meg.

Az egyházi iskolában alkalmat nyújtunk — csekély levén a tandíj, — hogy kevés költséggel is gondos és a kor igényeinek megfelelő nevelést adhassunk.

Mint ezekből látható, nemcsak meg nem szüntem nevelői s tanítói pályámon tovább működni, sőt isten segélyével napról-napra nagyobb sikerre töreksem.

Budapest, október 6. 1874.

Kalocsa Róza,
a református leányiskola igazgatója.

Nemzeti színház.

Október 10-dikén: „Don Juan.“ — Október 11-dikén: „Csikós.“ — Október 12-dikén: „Pénz és becsület.“ — Október 13-dikén: „Don Pasquale“ — Október 14-dikén: „Pajtáskodás.“ — Október 15-dikén: „Borgia Lucrétia.“ — Október 16-dikén: „Mi a jelszó?“, „A véletlen“ és „Apró felreértések.“

Divattudósítás.

Az őszi vált időjárás szükségessé tette már a sűrűbb, jobb szöveti öltözékeket érvényre hozni, és most élük világukat a serge, cashemir és nehezebb selyemruhák. Ez utóbbiakra nézve azt találjuk, hogy azok a cashemirruhák egyetemben legkeresettebb kellei az őszi idénynek. Egy selyem szoknya, hozzá illő cashemir polonaise-sel, még most is a jó izlésű öltözékekhez tartozik; nem szabad azonban szem előtt téveszteni, hogy a két összetartó darabokat egymáshoz illőleg kell diszítani, nem csak a színre, de még a szövetre nézve is. A szoknyák diszitése lehet akár egyszerű, akár pedig szeszélyes fodrozatu és csokros, csak friss kinézése legyen, a polonaise azonban legyen minden esetre csak egyszerű: elől két sor szép gomb, ugyanolyan a derékon és az ujjakon, elégséges egy csinos utcai öltözék emelésére. Egy csinos sötétbarna bársonyszoknyát láttunk, egy nehéz fekete selyem felöltővel, az előrészt hosszú volt, hátul azonban egész rövidre simult a hátrészhez; e fekete felső öltöny diszitése barna chenillia rojtból állt, apró selyemgolyócskakkal a végén. A diszebb öltözékek himzéssekkel vannak elborítva, a mint azt már multkor is említettük. A divatos sötét őszi öltözékek között nagyon feltűnnek a fehér posztó, cashemir vagy flanel felső öltönyök, melyeket rendszeren bársony szoknyákhoz viselnek, olyformán, hogy e fehér szövetből készül a derék is, a tunique is. Ilyen kényes öltözékeket azonban csak olyan hölgyek viselhetnek, a kik saját kocsijukban tehetik sétaikat, látogatásaikat; diszitósuk fekete bársonyszalagokból áll, melyek 12—15 sorban veszik körül a felöltő alját és ujjait.

A nemez kalap már hadat üzent a szalmakalapoknak, és elfoglalta az őt megillető helyet. A legújabb forma a kerek, magas tetejű kalap, melyet leginkább szép tollak diszitenek, vagy koczkás foulárdból készült egyszerű diszítés, melyet többféle színben könnyen lehet a ruha színéhez alkalmazni.

Az eddig megérkezett új őszi utcai felöltők mind rövidek és igen jó

állásuak, csak később látandjuk a hosszabb, melegebb mintákat, mikor már az igazi hideggel kell majd dacolnunk. Az utcai felöltők diszitése is majdnem kizárólag himzésből, vagy gyöngyös kivarrásból áll; egyik-másik darab azonban már egy kis tolldiszítést, vagy egy kis keskeny szőrmebefoglalást is mutat. Az újdivatu dolmányoknak két ujjá van: egy keskeny, a karhoz simuló, és egy bő, mely, valamint az egész öltöny, megkivánja az ő gazdag jellemző zsinórozását.

Mai divatképünk magyarázatául megjegyezzük, hogy az első alak utcai öltözéket mutat be. A drap színű koczkás rips szoknya alját egy huzott fodor disziti, mely a felöltő szövetéből való. A felöltő le végig nagy tekenős gombokkal van diszítve; ez öltözék ára 78 frt. Hasonló szövetek 60 krtól kezdve és feljebb kaphatók Alter és Kiss udvari szállító urak gazdagon felszerelt üzletében.

A második alak új szabású öltözéket mutat be, szürke és kék szövetből kiállítva. A fodros alj cashemirből készült, a felöltő pedig bégéből, széles pánttal és nagy gombokkal diszítve. E kész öltözék ára 85 frt.

Számrejtvény.

Lemhényi Zsigmond Fánitól.

1. 15. 10. Egy nagy fejedelem czime,
  6. 7. 5. 8. Gyakran bejárta országát
Mátyás, ennek öltözködve,
  6. 3. 4. Érzelminknek hangot ez ad.
  8. 9. 6. Elborítja a láthatárt,
Őszi táj felett lebegve.
  - 1 2. 3. 4. 5. 2. Rút mesterség, sokaknak árt.
  - 1 — 10. Aranyának egy költeménye.
- Megfejtési határidő: novemberhó 8-dika.

A 37-dik számban közölt rejtvény értelme:

H i r l a p.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Lakatos Ida, Zundán Jecie, Grósch Katalin, Szirmay Hermina, Kozma Etelka és Ilona, Molnár Riza, Vásárhelyi Lenke, Tatár Mariska, Buday Zsófia, Nagy Lászlóné, Hegyesy Szidónia, Magyar Emilia, Mészáros Janka, Botka Juliska, Pápay Istvánné, Hamar Lilla, Teleki Gizella, Szunyoghy Irén, Békefy Mariska, Kiss Lilla, Ujváry Kálmánné, Mátyás Emilné, Nagy Eleonóra, Barta Irén, Horváth Ilona, Kozma Julia, Pongrácz Róza, Bezeredy Olga és Anka, Károlyi Istvánné, Nagy Julesa, Sós Karolin, Mogyorósy Emmi, Pécsy Katinka, Máar Ferenczné, Kovács Jolán, Dobay Sándorné, Szombathy Istvánné, Andrásy Lipótné, Munkácsy Teleky Lóra, Lózsza Betti, Récsény Anna és Ilona, Orbán Juliska, Pajor Nelli, Szabó Endréné, Lányi Viktorné, László Nina, Tagányi Karolin, Vitányi Luiza és Mariska.

A 36-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Weisz Mórné, Mezey Fáni, Lázár Emilia, Gonda Katinka.

T a r t a l o m.

A féltékenység, Jánki Györgytől. — A virasztó anya, Gidófalvitól. — Egy kis megbízás, Odry Leholtól. — A tó rózsája, Szentpáli Jankától. — A miénk küldtek, Turgenjew Ivántól. — Egy hét története. — Budapesti hirtvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t ó k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlők. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A. CSALÁDI KÖR~ DIVATKÉPEI

October hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny Grand V. Budapest.

végeztével Dengi János „Gábor urfi“ című satyráját szavalta, melyet éjfélig tartó kedélyes tánczvigalom követett.

Nem hagyhatom itt említés nélkül, hogy közönség minden előadáson kevesebb számmal jelenik meg az előadásokon, jóllehet műkedvelő társulatunk mindent elkövet, hogy kedves estét szerezzen nekünk. Mi lehet tehát oka az először oly örvedetes s azóta fokankint alább szálló részvétnek? De a legszomorubbán beszélnek a számok: az első előadás 68, a második 37 s a harmadik 17 frtot jövedelmezet!

A finom és kellemes szórakozás tekintetéből tehát valóban ohajtható, hogy derék műkedvelőink megfelelő részvét által további működésre buzdittassanak, és ismerve közönségünk nemes fogékonyságát a szellemi élvezet iránt, bizton várhatjuk is ezt a téli estéken.

D. 1.

Szegények háza Kézdi-Vásárhelyen. A jótékonyaságáról és emberszeretetéről ismeretes báró Szentkereszti Stefánia urhölgy, ki lankadatlan buzgalomával csak nem rég hozta létre a háromszéki „Erzsébet“ leány-árvaházat, most Kézdi-Vásárhelyen egy szegények menháza létesítése körül fáradoz; lelkes kezdeménye már annyit lendített az ügyön, hogy az alapító és részvényes tagok mult hó 25-dikén tartott közgyűlése határozatként kimondhatták, hogy a menház még az ősz folytán megnyitathatik, 12—15 szegény felvételével. A begyűlt alapvagyon, melyre a nemes bárónő 500 frtot, Kézdi-Vásárhely polgársága több mint két ezer forintot irt alá, a városi hatóság pedig a szegény alap két harmadát és a büntetési pénzek $\frac{3}{4}$ -ét ajánlotta fel, még elégtelen ugyan, de reménylik, hogy a polgárság ismert áldozatkészsége meg fogja könnyíteni az intézet megnyitását. Az intézet czime „Stefanie-menház a szegények és munkaképtelenek ápolására.“

Vidéki vegyesek. A pápai nőegylet mult szerdán tombolával összekötött tánczvigalmat rendezett, segélyzettei javára, melyen az egyleti tagok egyszínű karton ruhában jelentek meg. — Ungmegyében Zanatka községe a köztisztületben álló Mészáros Koller Amália, oda való közbirtokosnőt iskolaszéki tagul választotta meg. — A fehértemplomi dalárda az északsarkai utazók számára dalestélyt rendezvén, a begyűlt 105 frtot Bécsbe küldötte. — Dr. Kepes urat, az északi sarkexpedició orvosát, ki beregmegeyi, a megyében visszatérte alkalmával, ünnepélyesen akarják fogadni. — A gödöllői kerületben a baloldali választók körében két jelöltet emlegetnek. Egyik Podmaniczky Géza báró, a másik Dalmady Győző, jeles költőnk. — A békésmegyei mivelődéstörténelmi társulatnak eddig 102 rendes és 90 pártoló tagja van. — Marosvásárhelyt a roncsoló toroklob újra uralkodik s kivált a gyermekek közül szedi áldozatait.

Különfélék.

* * (Gróf Arnim Henrik,) a nagyérdemű német államférfit és volt római, majd párisi követet e napokban elfogták; befogatása egész Európában nagy zajt kelt. Ez erőszakos tényről beszél minden ember, ki a világ folyását figyelemmel kíséri. A gróf, kit hétfőn este szállítottak (neje kíséretében) a berlini „Hausvogtei“-ba, Németország egyik legelőkelőbb embere s legkitűnőbb diplomatája, kit négy év előtt Vilmos császár emelt a báróságból grófi rangra, ama nagy érdemekért, melyeket mint római nagykövet a zsinat idején szerzett. Mult vasárnap a gróf birtokán Nassenheideban hét hivatalnok jelent meg nála, kérve több levél kiadását, melyeket Bismarck herczeg intézett hozzá, mikor

Arnim gróf párisi nagykövet volt. A gróf vonakodott azokat kiadni, mivel — mint mondá — azok magánlevelek. E makaetség miatt fogták el, mint hivatalos okmányok sikkasztóját.

* * (Szerbiában) összeesküvést fedeztek fel, melynek célját az uralkodó elleni merénylet képezte. Ugy Belgrádban, mint az ország belsejében több egyén elfogatott. Zimonyban e hó 2-dikán, a zágrábi főparancsnokság utasítása folytán, bizonyos Sztanojevics Dragisa elfogatott, miután előbb házában motozás történt és iratai elkoboztattak a belgrádi kormány kívánatára. Sabácson elfogattak Milinkovics János ügyvéd, Danilovics Lyubomir volt hírlapszerkesztő, bizonyos Cénics Demeter nevű egyén és egy falusi ember; Szendrőn pedig Todórovics Pál koracsevaci lelkész fogatott el „politikai ok miatt.“

* * (Az erdélyi unitariusokról) nem feledkeznek meg amerikai hitsorsosaik. Legközelebb az egyesült-államok egyik városában Saratogában tartatott egy unitárius congressus, melyben Hale, Tretwell s mások több ízben melegen emlékeztek meg a magyar unitariusokról, kik legrégebb idő óta használják a megtisztelő unitarius nevet, és ismételve elmondták a mult évi budapesti összejövetelük alkalmával tett tapasztalataikat.

* * (Külföldi vegyesek.) Girolamo Ponti 865,000 lírát hagyományozott a londoni, bécsi és párisi tudományos akadémiáknak. — Flórenczben Ferraritól, a „Párbaj“ szerzőjétől, egy „Barátok és vetélytársak“ című új vigjátékot oly nagy tetszés mellett adtak elő, hogy a költőt huszonkétszer hívták ki. — A második sarkvidéki expedicióról Wilczek gróf a bécsi lapokban egy nyilatkozatot tesz közzé, melyben az erről szóló híreket megczáfolja. — Horváth Géza magyar népzene-kar, mely jelenleg Bécsben játszik, Amerikába kapott meghívást s ezt el is fogadván, közelébb Amsterdámba utazik. — Az egyik Rothshild báró leánya a napokban tanítónői vizsgát tett, csupa paszióból. — Egyik orosz városban egy tolvaj, nőt választott törvényszéki védőjének, egy hivatalnok özvegyét. A törvényszék e tárgyban tanácskozást tartván, a nőnek megengedé a védelmezést.

Megbízások tára.

E. Farnosra S. V. R. urnőnek: Postára van adva.

M. Isztrébre P. B. E. urnőnek: A félevenkénti hat kötet könyvmelléklet díja 90 kr, egész évre pedig 1 frt 80 kr.

Miskolczra K. E. urhölgynek: Küldeményét pontosan vettem. Mellékleteink még e hó folytában elkészülnek és azonnal el lesznek küldve.

Kisbérre P. Ö. urnak: Magánlevelet irtam.

Tisza-Lökre N. T. urnak: El van küldve.

Szolnokra K. K. urnőnek: Mellékleteink még e hó folytában fognak elkészülni.

M. Szengyelre Sz. D. urnőnek: A legszivesebben tettem.

M. Peterdre K. B. urnőnek: Postára van téve.

Sárdra B. D. urnőnek: Megjelenésük után a legszivesebben.

Turkevibe: Valamivel jobban kellene kidolgozni.

Kecskemétre S. J. Szép, de nagyon is szakszerűen van írva.

„Fényből, árnyból.“ Köszönettel vettem.

Hirdetés felvételi iroda: Hatvani-utca 13. sz. Budapesten.

Schlick H. és fia ország-ut 39-ik szám alatt.

SCHLICK HENRIK
ÉS FIA
BUDAPEST, Lipótváros,
regi színház-téren 1. sz.,
110222 K.
Jelenkoros, országút 39. sz.,
szőlők szőlő gyári kőszít-
mányok mindenféle
ipari gépek
munkákban:
Átváltók légszusz. és vízi
berendezéseket; épületi
bádogos-munkákat, egy min-
tenszert préselőgépek minia-
szerint készítenek; más ren-
delések egy javítása gyorsan
és jótányú áron készítenek.

Schlick H. és fia regisztrálva a 1. szám a

Felhívás az anyákhoz!

Elégő ismeretes az anyák előtt, mennyi nehézség-
gól és fáradsággal jár a gyermekek elválasztása.
E kellemetlenségek elhárítására törekedett előírt,
míelőn oly szerű bocsát köztorgalomba, mely mind e ne-
hézségek elejét vészi.
Ugyanis az elválasztás idejékor azon kenő-szer al-
kalmasztatik azt kétszeri ismétlés után a gyermek, az anya
minden kínálása daczára, ugyszólván maga magát választja
el. Továbbá oly gyermekek, kik az ugynevezett **Czuczli-**
hoz vannak szokva s azt nem nélkülözhetik, attól is a
gyermek mielőbb elszokik ezen szer által.
Alólvirt állása kezkesedik arról, hogy e szer teljesen
ártatlan és hasznos.
Egy üveg ára utasítással 2 frt, postán küldve 2 frt
20 kr. Kapható **Mr. Ujvári Ignác** gyakorló orvos, sebész
és szülésznel, **Budapesten, Terézváros, hársfa-utca**
4-ik sz. a. — Vasfűrdőben.

Csupán csak 27 krajczáros tömeg árucsarnok
a lipótvárosi templomtéren a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.
LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. sz. rendes vendémet az évi időnyre ujjonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ru-
haszövetek: Lustres, Rip-, Mohair-, Creffons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér es színes cziczfüggönyök, vasznak, kánavászok, asztalneműke
1/4 szeles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**
Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

- BAZÁR GUTTMAN**
Budapest, hatvani-utca sarkán
pesti legolcsóbb bevásárlási forrása.
- 1 fej-ruha- és kalapok 20 krtól 50 krtig.
  - 1 egy garnitúra festéses, haj- és sőrűfésű 6-30 krtig.
  - 1 férfi- és női-készlet 30 krtól 80 krtig.
  - 1 jóllatta hajolaj és pomádé 5 krtól 50 krtig.
  - 1 darab finom szappan 10 kr.
  - 1 finom egyenru nyakkendő 10 krtól 40 krtig.
  - 1 finom vázson zselés 10 kr.
  - 1 50 képet tartalmazó album 20, 40, 80 kr., 1 ft.
  - 1 paritúra manétt- és ingromb 10-50 krtig.
  - 1 garn. mellő, füző, nagy vállasztékban 10-50 krtig.
  - 1 Jozsókönyv, tűl-estár, és dobány-szelvénye 10-50 krtig.
  - 1 jóllattára bőrből tekonyabekka borítékkal 10-50 krtig.
  - 1 legnyújabb változóba szívetárák 20-80 krtig.
  - 1 szivarszopka valódi tőzokból 50 krtól 1 frtig.
  - 1 egy szelvény-jelentérem árállja 80 kr.
  - 1 fin es női lakoztatás 50 krtól 1 frtig.
  - 1 Női-táska valódi bőrből rojtokkal 2 frt 50 kr.
  - 1 Utazóládá bőrből vagy vászomból 1 krtól 8 frtig.
  - 1 Tramblikák, gondforak, száj- és huzóharomni-
kák, böcsi társastüsti, püch- és fuad-
nyak sorvile bébak, domina, locterin,
társasjátékok, graminillabakák és sok más
manéttá játékok.
  - 1 Magyar, es nem, papák ut tártébből - zárral 50 kr.
  - 1 finomna himzett szívetárcsca 40 krtól 1 ft 50 krtig.
  - 1 finom angol asztali-harang 40 krtól 1 frtig.
  - 1 finom nagy pipereakór amerikai fából 60 kr., 1 ftig.
  - 1 pár fű, pakfong gy-ryvártó 1 ft 20-2 frtig.
  - 3 darab pakfong-kávékanál 70 kr.
  - 6 pakfong kávékanál 75 kr.
  - 1 darab pakfong le vessződókanál 80 kr.
  - 1 darab pakfong te-kanál 45 kr.
  - 1 mellőlton, karvez, g. fű, linczók, tük es nyak-
kandgyűrűk fémg. gy. válassz. 10-50 krtig.
  - 1 finom talmi-arany-arutúra, mely követke-
áll n. m. mellén s fűlligő 50-80 krtig.
  - 1 jó esernyő 1 ft 50 kr.
  - 1 igen eszinosan föllötözté bárok 20 krtól 1 frtig.
  - 1 utazó szivár-raktár 1 ft 80, 2 frt 80 krtig.
  - 1 finom kertak villa és késből álló, eszomból-cak 40 kr.
  - 1 finom tollkés 20 krtól 50 krtig.
  - 1 finom berendezett női varóeszköz 50 krtól 1 frtig.
  - 1 finom talmi-arany lánc 50 krtól 1 frtig.
  - 1 finom talmi-arany gyűrű 30 krtól 1 frtig.
  - 1 legyőző táncszigalmakra, soirée-re és az utczára 20 krtól 1 frtig.
  - 1 finom selem esernyő 6 frt.
  - 1 legfinomabb szufor-szelvénye 50 krtól 1 frtig.
  - 1 Még ezerféle ajándékok minden rang-, uzlet és kor-
nak 10 krtól 10 frtig.

Bazar Guttman,
Budapest, hatvani-utca sarkán.

EÖTVÖS-WEIXLGÄRTNER LUIZA leányképezdeje és ápodája
(Budapest. Józsefváros, Stáció-utca 23. sz. a.)

A t. czimü szülők-, gyámok- és gondnokoknak szives tudomására hozom, miszerint tanintézetemben a 3. életévet meghaladott nőtanítványok kiképeztetésök bevégeztéig, akár oktatás végett, teljes ápolás vagy fél élelmezés (ebéd) mellett, akár pedig egyedül oktatás céljából, naponta felvétotnek.
Az új tanév f. év október 1-jén kezdődik.
Programm az intézetben mindenkor kapható.

TÉRFI ANTAL Budapest, Deák Ferencz utca 4. sz. a.

Ajánlom gazdagon felszerelt **olcsóbban mint bárki** a t. cz. közönség figyelmébe. Minden fajta svajcei orát eredeti árban adok ol, tehát lett elkészítok. Felhívom a t. cz. közönséget óráraktárom megtekintésére és kérek becses megrendeléseket **új órákra**, valamint **javításokra**, melyeket azonnal és olcsón jótállás mel-
Teljes tisztelettel
Térfi Antal

42-dik szám.

Október 18-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelta	nyugta	
								óra	perc
Okt.	18	Vasárnap	D 21 Lukács ev.	D 20 Lukács	6 F 20 Tamás	7 B. Jer. el.		6 26	5 4
	19	Hétfő	Alkantari Péter	Ágnes	7 Sergius	8 B. Akit.		6 28	5 2
	20	Kedd	Vendel pásztor	Vendel	8 Pelagia	9		6 29	5 1
	21	Szerda	Orsolya szüz	Vidor	9 Jakab ap.	10		6 31	4 59
	22	Csütörtök	Mór püsp.	Mór	10 Eulampius	11 Félböjt		6 33	4 57
	23	Péntek	Kapiszt. János	Kap. János	11 Fülöp apost.	12		6 34	4 55
	24	Szombat	Ráfael főangy.	Ráfael	12 Probus	14 S. Vajer.		6 35	4 53

V i d é k i t á r c z a.

Miskolcz októberhó 7-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **Mükedvelői szini előadás.** — Tisztelt Szerkesztő! Ez évi szeptemberhó 27. és 28-dikán az önkéntes tűzoltó-egylet alaptökeje és szereit szaporítására mükedvelői előadások rendezettek; első este a „Nők az alkotmányban“ adatott elő és e müben Dominkovits Mária, Polányi Ilona, Khale Izabella, Policzer Ida kisasszonyok, továbbá Horváth László, dr. Zaák József, Bénisz Bertalan, Simon Pál, Szekrényes Lajos, Altman Bertalan, Weeber B. és Hanizskó Lajos urak működtek közre; második este „Dicsőség bajjal jár“ és „A légyott“ Ábrányi Emiltől került színi, és a tisztelt szerző személyesen is jelen volt az előadásban; elő adták pedig: Policzer Ida, Rácsok Etel, Gozsdu Mária, Rubinstein Róza, Policzer Emma kisasszonyok, továbbá dr. Guttmann, dr. Zaák József, Popovits István, Horváth László, Kiss Mátyás és Hanizskó Lajos urak, kik mindannyian dicséretet érdemelnek szives áldozatkészségükért és előadásukért, de különösen Dominkovits Mária (Krisztina szerepben), Khale Izabella (Ilka szerepben), Horváth László (Barbocs szerepben), dr. Zaák József (Bálint szerepben) és Gozsdu Mária (Laura szerepben), kik mondhatni, olyan élethűen játszottak, hogy bármily jó vidéki szintársulatnak dicséretére válnának.

r. l.

Pozsonyban az északi sarkutazók ünnepelt hőseit e hó 17-dikén délelőtt, a pályaudvaron az összes egyletek küldöttsége üdvözölte. Az üdvözlő beszédet német nyelven Mednyánszky báró, a természettudományi társulat elnöke mondta, a „Toldykör“ egy tagja pedig magyar nyelven üdvözölte a vendégeket. Katonazene is volt a fogadtatásnál, és a rendet a tűzoltók tartották fenn. — **Pozsonyban** e napokban hangverseny is lesz a sarkutazók tiszteleti ajándokára; Zamoysky gróf rendezi s Walter bécsi tenorista is részt vesz benne.

Fiumében az a gyakorlati eszme merült föl, hogy a sarkutazók nemzeti ajándokából s az ő javukra egy szép kereskedelmi hajót kellene építtetni Weyprecht és Payer nevére, s annak kapitányává Lusínát tenni. E hajó aztán folyvást a sarkutazók számára jövedelmezne, köztük arányosan megállapított évi részletekben.

A győri izraelita nőegylet az ottani szegények javára a megyeház nagytermében e hó 18. 20. és 25-dikén estélyekkel egybekötött nagyszerű bazárt rendez. Az estélyeken Győr legszebb hölgyei közül harminczan fognak közreműködni. A bazárban elarusítandó tárgyat a rendező bizottság nem határozta meg, hanem mindenkinek áldozatkészségére bizza adományainak nagyságát.

Belobrdó falu, Verőcze megye eszéki járásában, a törvényes hatóság ellen fellázadt. Községi földek átadásáról volt szó, a la-

kosság azonban mint egy ember feltámadt és fegyveres erővel üzte el a hatóságot. Ennek következtében a horvát-szlavon országos kormánytól katonai segély kéretett és az el is indult Belobrdóba.

Ránkon, az ismeretes fürdőhelyen, Zsigmondy mérnök vezetése alatt 176 ölnyi mélységben ásványforrás fedeztetett fel. A forrás négy ölnyi magasságba löveli fel az artezi kuton át vizét. A vízmennyiség folyton szaporodik; 24 óra alatt 10,000 négyszöglábnyi mennyiségben. Hőmérséke 18 $\frac{1}{2}$ fok Réaumur.

A „Nagyvárad“ egy Nagyváradon építendő színház eszméjét melegíti fel. E célra egykor már történtek gyűjtések, az összehozott összeg azonban még nem fedezheti az épület költségeit. A nevezett lap a gyűjtések újból való megindítását szorgalmazza, erősen reménylően, hogy ha Biharmegye értelmisége fejekint csak pár forintot is áldoz ezen az egész megyének fontos céljára, a terv nem marad továbbra is jámbor ohajtás.

A vajdahunyadi várnak a napokban számos látogatója volt: az erdélyi gazdák vándorgyűlésének tagjai tettek oda mult szombaton kirándulást Déváról. A pompás várat szomorú sors fenyegeti, mert a kormány, miután már több százezer forintot költött a helyreállítási munkákra, az építkezés folytatását be akarja szüntetni. A várnak a vízre tekintő oldala olyan állapotban van, hogy ha minélelőbb tető alá nem kerül és falai meg nem támasztatnak, az egész oldalnak, de még a többi építményeknek is beomlásától lehet tartani. A vár teljes megóvása még 70—80 ezer forintnyi költséget igényelne.

Vidéki vegyesek. Szarvason nőegylet hoznak létre, s az alakuló ülésben Tomcsányi Károlyné született gróf Bolza Mária grófnőt választák meg elnöknek. — Báró Simonyi Lajosné volt a 9-dik zászlóalj zászlószentelési ünnepén a zászlóanya, kit fáklyásmenettel fogadtak. — A gödöllői választókerületben a képviselőválasztás november 22-dikén lesz. — Nagyváradon októberhó 6-dikán Nagy Sándor tábornok emlékkövét koszorúkkal és virágokkal ékesíték föl. — A „Bihar“ visszavonja Kozma Kálmán ur és Ember Ilona kisasszony eljegyzési híret. — **Sárospatak** on épen nem szül örvendetes hatást az eszme, hogy az ottani főiskolát egy Debreczenben föllábitandó protestáns egyetembe olvaszszák. — **Munkács** hatósága Kepes Gyulát, Weyprechtet és Payert egyhangulag választá meg a város tiszteletbeli polgárainak. — A herendi porcellángyárat, mint annak idejében lapunkban is közölve volt, csőd fenyegette s a magyar ipar gyártmányainak ez európai hírnévre kapott helye megsemmisülöben volt. A kitűnő gyár azonban, mint örömmel értesülünk, továbbra is fenn marad, s az azt fenyegető veszélyek teljesen el vannak háritva. A gyár közelebb

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évkönyvre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellekletért
 15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
 emelet.
 Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

42. sz.
 Okt. 18-dikán.
 1874.

Havonkinti színezett divat-
 képpel,
 minden szükséges himzetrájkával.
 Évenként két történelmi műlap és
 tizenkét kötet könyvmelleklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A d a j k a m e s é k.

Mikes Tóth Kálmántól.

Oh milyen kedvesek azok a dajkamesék! a zöldszakállu vízi királyról, ki ott lakik a tengerszem fenekén, kristálypalotában, sok, sok tündér között, a kik éjjel, mikor a holdvilág felhívja őket a habok közül, feljönnek seregestől s ott tánczolnak a ligetekben, himbálódznak a virágkehelyben, körtánczot járnak a hóféhér liliom körül s apró vizes lábacskaiktól nedves lesz a fű, s eresztenek hosszú szálakat egyik bokortól a másikig s mikor kelet felől pirkadni kezd, akkor megint eltűnnek a tengerszem bűvös habjai között, s a föltámadó nap nem talál egyebet, mint rengő harmatot a fűszálakon s fényes ezüst szálakat a bokrok ágain...

Ki ne emlékeznék vissza ezekre az ábrándos dajkamésékre, miket az öreg Boris asszony a hosszú téli estéken elbeszélgetett? Az első dajkamesék mély benyomást tesznek a gyermeki lélekre, s ez a benyomás olyan, mint Mercutió sebe, mely „sem nem olyan mély, mint egy kut, sem olyan széles, mint a templomajtó, hanem azért neki éppen elég.“ A dajkamesék is nagyon sokszor ily sebet ejtenek a gyermek lelkén, mely elég arra, hogy e lélek félszegül, rossz irányban fejlődjék.

Ahol a fény, ott az árnyék is. A dajkamesék közt is van sok, nagyon sok olyan, melyet jobb volna a gyermeknek nem is hallani, s miket csakis tudatlan parasztdajkák mesélgetnek el a gyermeknek, hogy azzal elaltassák.

A gyermek sokszor ijedten ébred fel álmából és sirva fakad, úgy, hogy a mama alig győzi őt csitítani és a gyermekből kivenni, hogy csunya boszorkányok őtet a kertből elrabolták, aztán izzó kemenczében akarták megsütni. Nagy biztatásába, csókolgatásába kerül az anyának, míg a gyermeket újra el tudja altatni.

Hogyan jut a gyermeki lélek ily álmokhoz?

A gyermek maga szokta kérni dajkáját, hogy meséljen

neki valamit; vagy pedig nem akar elaludni, s ilyenkor dajkája mesél neki félelmes regéket azokról az emberekről, kik hónapok alatt hordják fejüket s megeszik a gyermekek szivét; meg a vasorru, ránczos képű boszorkányokról, kik fiatal lányok vérével mosakodnak; elásott kincsről, melyet tüzet okádó hétfejű sárkányok őriznek; zsványokról, kiknek kunyhója ott van a legsötétebb erdő közepén, csupa halálfejből összerakva... s több ily irtóztató dologokról, miknek hallatára a gyermek remegve luzódik takarója alá, nehogy azok a förtelmes boszorkányok reátaláljanak, s erősen behunyja szeméit, hogy ne lássa azokat a borzadalmas halálfejeket... míg végre elalszik. A dajka maga is aludni megy, a gyermek pedig egyszerre azt álmodja, hogy egy százéves csunya boszorkány elragadtatta őt a zsványokkal, a kik mind az ő fiai s már tüzelik a kemenczét, a hol őt meg fogják sütni; elő is jön a vigyorgó boszorkány, kezében nagy konyhakéssel, megfogja... és a gyermek rémülve szökik fel ágyából, s bekövetkezik a fentebb vázolt jelenet.

Az ilyen gyermek aztán nem mer egyedül otthon maradni; egyedül, sötét szobában nem mer lefeküdni; mindig kell valakinek mellette lenni, míg el nem alszik; megnézi a szekrényt, az ágy alját, hogy nincs-e ott valami zsvány elrejtőzve; ha a szobában egy butordarab a nagy szárazságtól nagyot roppan, vagy pedig a közeli kamrában valami kis egérke rágicsál, ijedten fut ki onnan. A legnagyobb ígéretekkel sem lehet rávenni, hogy menjen ki este az udvarra, s nézze meg, jól be van-e zárva az utcaajtó.

Félénk, ijedős, remegő minden ízében.

Miként a felnőttest a rossz társaságtól, ép úgy az ily dajkaméséktől kell legelőször is a gyermeket óvni; hanem miután roppant munkájába kerül a józan nevelésnek e balhiedelmeket később a gyermek fejéből kiverni, mert magamról tudom, hogy

még tizennégy éves koromban sem mertem egyedül kimenni az udvarra, s oly bolond álmaim voltak, hogy láttam, a mint a zsványok testvéreimet egy hosszú padon ketté fűrészelték s a kettévált alakok rémesen henteregtek alá s fel a földön. Én futni akartam, de lábaim mintha a földre lettek volna gyökerezve; s mikor rémülve fölértem, gyertyát gyújték, s remegve vizsgáltam meg a szekrényt, az ágy alját, hogy nincs-e itt valaki elrejtve? Engem is a dajkamesék tettek ily remegővé.

Mily egészen más hatással vannak ellenben azon mesék a gyermekre, melyeket tündérmeséknek szoktunk nevezni. Mintha egészen más világban járnának, ahol jótékony tündérek vezetik az embereket, a hol a paloták átlátszó kristályból vannak építve, s ahol a kis törpék aranyat, ezüstöt osztogatnak, hol hófehér hattyuk viszik át az embert az operenciás tengeren olyan tartományba, hol a fának törzsei aranyból, ágai, levelei ezüsből vannak, s szép, mosolygó aranyalmák lógnak rajta, mik közt ha a szellő keresztül suhan, olyan szép hangot adnak, mintha mindenik egy-egy ezüst csengetyű volna. . . .

Az a gyermek, a ki dajkájától ilyen meséket hall, oly szeliden mosolyog álmában, oly édesen öleli át kis testvére nyakát s csókolgatja őt össze-vissza, mintha a tündérekkel járkálna együtt virághimes mezőkön. . . . Hiszen azok épen olyan ártatlan, tiszta lelkek, mint ő.

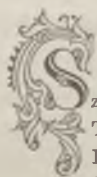
Az ilyen gyermek szófogadó, nyílt, barátságos; a m a z durczás, zárkózott, rideg . . . s ez ellentétek mind a dajkamesék következményei.

Ez okból nem győzzük eléggé ajánlani a szüléknek, miszerint ne engedjék meg a dajkáknak, hogy borzadalmas meséikkel gyermekeik ártatlan kedélyét elvadítsák. Legczélszerűbb lenne azonban, ha valamely nőegylet a dajka képzést is egyik főfeladatává tenné.

Ö s z s z e l.

Gáspár Imrétől.

I.

Szél csatangol ágról ágra,
Tépi ifjan, csupa vétek . . .
Hol vagytok lombok, virágok?
Hol a tavasz, királynőtök?

Én dalaim, ti so szóltok,
S volna bú, mit zengenétek
Hol vagytok, dalos fiucskák?
Hol a kedves királynőtök?

II.

Néma völgyek, ha madártok
Ő-z jöttével tovarebben,
Bár szavára mindig vártok,
Zenghet-e dal a berekben?

Öserdők, ha fátok zöldjéte
Tél viharja mind loszórja,
A druidok, villik, törpék
Jönnek-e a hívó szóra?

Hideg ősz van . . . néma minden,
Madarak nem énekelnek,
Erdeinkben, berkeinkben
Kisértetek járnak-kelnek.

III.

Kebeledben az az érzés,
Mít el nem dalolbatsz szóval,
Mindenik bú, minden evlék
Titkos jajjal zengni szóllal.

És hallgatsz titkos szavára,
Állsz letarolt falomboknál,
Hogyha van búd, felsohajtasz:
„Istenem, csak meghalok már!”

Egy kis megbizás.

Elbeszélés.

Odry Lehel től.

(Folytatás.)

Tíz óra este volt, midőn készen lett vele, és egész testében megrázkodott.

A postakocsi megállott. Néhány percz mulva a postapodgyász fel lőn rakva és egy kis csomag, mely ezen állomásra tartozott, azzal ki lőn cserélve.

A kocsivezető kinyitja az ajtót, és egy utas lép be a kocsiba, kinek fővege annyira a szemére volt huzva, hogy alig lehetett arcvonásait látni. Német nyelven jó estét köszönt és balról belevetvé magát a kocsiba, utasunk mellé. A postakocsi megindult és lassan kiért az országuira. Messziről csengetést lehetett hallani és ostorpattogást. Koromsötét volt. — Mit jelenthet ez? — szólítá meg imént érkezett utasunk színészünket németül.

— A csengetés nem egyéb, mint egy erdélyi szekér lovainak csengője; ez figyelmeztetésül szolgál a szembejövő szekereknek, hogy a kanyarulatoknál, hol az országut szűk is lehet, össze ne ütdőjenek; az ostorpattogás meg azt jelzi, hogy gyorskocsi közeledik, — válaszolta színészünk; helyet változtatott, és átült az átelleni ülésre, hogy ha netán beszélgetésre kerülne a sor, szemben legyen utitársával. A szekér egyik ablaka nyitva volt, a lámpácska rezgő világossága az utasokat halványan megvilágította.

A postasip megszólalt és messze elhallatszott, keresztül zengte az egész vidéket, a csendes szellő egyszer-egyszer elkapta a hangot és egész búbajos crescendoba olvasztotta át. Az egyszerű melodia, mely rosszul alkalmazva, csaknem nevetségessé válik: künn a szabadban, az erdőkben és bércek közt, tündéries hatása és a regivilágba ragadja az embert.

A postakocsi egyre fujja, és a völgyben egy perczre a szekér megáll, a sötétség növekedett, az ostorpattogás lehallik a völgybe, és olykor egyet kong a távolban a lovak csengője.

Vagy hatszáz lábnyi magasságban egy kis tüzpont vont a magára a figyelmet; ez a gyorskocsi lámpája volt, mely a dobogó tetején kereket kötött. A szekerek dübörgése egy perczre elhallgatott, csak a postasip szólt, és a völgy százszorozva adta vissza hangját. Utasunk azonban ismét azt kérdezte színészünktől, hogy mit jelent ez éjszakai zajongás?

E kérdésre színészünk úgy meg volt lepve, hogy csak nézett utitársára, szólni nem tudott.

— A gyorskocsi fent van a dobogón és kereket köt, — válaszolt végre, és csak nézett ez emberre, a ki e költészetgazdag hangokat zajongásnak mondja. És a mint így nézi, egyszerre csak úgy tetszik neki, mintha már látta volna valaha. Ki lehet ez ember? — kérdi magában, és keres, kutat emlékezetében, és sehogy sem tud rájönni.

A sip egyre szólt, a csengetyü és ostorpattogás hangja mindig jobban közeledett egymáshoz. A gyorskocsi megkötött k ereke hosszú, fehér vonalat hagyott hátra. A postakocsi fedelét l ezáró lakatok oda-odaütődtek a bádogboritékhoz, a lovak patk ója dühöngött és az egész szekér zaja egy zugássá vált, midőn a gyorskocsi mellett elhaladt. Az elhaladt gyorskocsi lánczai és a postakocsis lovainak ugynevezett ékszere, a postasip hangja, és a gyorskocsi kis csengetyüi most oly csörömpölést idéztek elő, hogy a ki ezt először hallja életében, és még rosz lelkiismerete is van, a pokol kapuinál képzelheti magát.

Szinészünk szemben ült az utassal és szemét le nem vehette róla, mintha varázserő kötötte volna oda, a dühöngés és zaj ki nem zavarták őt e merevségből. Utitársa azonban perczről-perczre nyughatatlanabb lőn, szemeit révedezte jártatta a kocsi belsején, s midőn a gyorskocsi a nyitott ablak mellett elhaladt, egészen behuzódni látszik a postakocsi szögletébe. A láncz, csengők, és réztányérkák csörömpölésére sajátságos, vonagló kifejezés czikázott át arczán. A színész mindezt kiváló figyelemmel kísérte — és kémlelő szemekkel tekintett reá. A gyorskocsis és postakocsis hangos „jó estét“ köszöntek egymásnak és hatalmasan pattogatták ostoraikat. A kocsivezető a kocsis mögött egy félig nyitott elejü fülkében ült és csak olykor-olykor fujt egy-egy bodor füstöt, a mi oda mutatott, hogy félig-meddig alszik. A dobogó tetején a postakocsis megállott és kerekeit megkötözte.

A szél itt erősen fujt, és hűvös lég tódult be a kocsiba. Az egész hegytető csaknem kopár, és egy kis kunyhó van rajta. A kis kunyhó előtt két óriási cser áll, az idő viszontagságai meglehetősen terebélyessé érlelték őket, míg a kocsis lovait megittatta, addig a két utas hallgatta, miként játszik a szél a két fa körül; majd délről jön egy kis lanyha szellő, majd északról tódul teljes erővel egy-egy légáramlat, és a cserfák körül kergetősdít játszva, megrázzák a fa lombjait, míg egyszerre csak süvöltés váltja fel, mely erőszakosan harsog keresztül az óriási ágak közt. Az egyik fa 10 öles terebélye alatt, mint valami óriási ernyő alatt, egy kis pislogó lámpa lángocskája lobban fel s majd ismét elaludni látszik, mint a haldokló sohajtása. Közvetlen mellette áll a másik óriási cser, melynek ágai összeölelkeznek a másikkal, mintha testvérek volnának, vagy mint egy pár szerelmes. Dus lombjuk alatt, a lámpával átellenben, egy szent kép van, mely azonban most csak akkor látszik, ha a szellőktől a lombok a pislogó lángot megóvják. Egy-egy perczre oly csendesség lőn, hogy csak a kocsis füttyörészése és a lovak prüszkölése hallatszott. A színész leszállott a kocsiból és a külső lámpa felé fordulva, ama fényképet nézegette, melyet nem rég annyi borzadály között szemlélt. A szellő akarata ellenére fellebbentette a pecsétes iratot, a kocsiban ülő utas egész ellenállhatlan figyelemmel hajolt ki a szekérből, tán hogy ama fényképet megtekintse. Villámlott s a kocsis azt mondaná, hogy zivatar lesz az éjjel.

— Hol vagyunk? — kérdé a színész.

— A Királyhágón.

— Miféle lámpa az ott?

— A szent szüz képét világítja.

Az idegen utas figyelemmel hallgatódzott, de mit sem értett. A szembe fuvó erős szellő lefujta fejről fővegét a kocsiba. Ismét, villámlott; színészünk e pillanatban utitársára tekintett és a vakító fény kékellő világossága teljesen megvilágította a kocsiból kitekintő arcot. Az arc most még ismerősbnek tűnnek fel előtte, mint eddig.

— Az tán valami kápolna — kérdezé a színész a kocsist.

— Nem — felelé ez — két nagy cserfa áll ott, uram, egy kis ház előtt, s a szent szüz képe alatt egy ülőhely van azok számára, kik a hágón szerencsésen keresztül gyalognak. Azon két fát, úgy mesélik, egy nagy ur ültette emlékül, mert vadászat után ide feljárt megpihenni, hol az erdésznek egy tündér szépségü leánya volt, ki utána való bánatában meghalt, mert nagyon szerette. Azt mondják, hogy oda is van temetve, ezzel megfujta sipját, hogy a völgyből netán feljövő szekér várja meg, míg lemenne.

A színész beült helyére, a kocsis ismét megfujta sipját és felkantározta a lovakat, ostorával csattogóst játszott és sipszóval megindult lefelé a dobogó másik oldalán.

Unalomzüdül szivarra gyujtott a színész és a gyufa világításánál még jobban megnézte utitársát. A fürkésző tekintet elől örömet menekült volna a szembenülő utas, de nem lehetett. Azt a kérdést intézte a színészhez, hogy mit beszélt a kocsisal, úgy tetszik neki, a tájról.

— Ugy van — mondá a színész — a tájról. Imént két cserfát hagytunk el, mely alatt néhány évvel ezelőtt emberölések történtek, és én nem is késem revolveremet kéznél tartani — ezzel ölébe vonta revolverét. — Az ember soha sem tudja, mire virad — mondá.

A társalgás németül folyt, miután az ismeretlen utas egy szót sem tudott magyarul.

Szinészünk most újra szemügyre vette utitársát.

Öltözete sötét szövetü, nem igen kopott s egész uti máhaja egy tömött kis kézi táskából állott, messze utra tehát nem volt elkészülve. Keze meglehetősen fekete, mondhatni: téntaszínü volt, mintha ruhafestő, vagy téntaárus lett volna. E festékszint arczán is lehetett látni. Ugy látszik, mintha ma hagyta volna el műhelyét, vagy néhány akó tentát kezelt és arczát itt-ott beténtáztta volna. Termete közép, izmos és vállas; életkora 20 és 25 év között. Rövid arcza inkább szegletes, mint kerek, apró fekete szemekkel, melyek beesvék, felettük vastag szemöldökkel, és szemöldöke felett kidagadt izom tette feltűnőve a komlok alját. Rövidre nyírott fekete, sűrű haja beleszőgелlett homloka közepére. Társalgása igen közönséges, egyszerű mesteremberéhez hasonlított. Tekintete sötét és félénk volt, mint szintén beszéde is, melyet keskeny szájszélein alig hallhatólag ejtett ki.

A színész a társalgást folytatta. — Ez az én mai utam egész meseszerű — úgy mond, — és borzasztó kezd lenni. Egy a kocsiban talált hirlapi czikk egész éjszakámat megbabonázta. Egy rémséges gyilkosság van benne leírva, az este elolvastam, s ugyanarra hatott a lelkemre, hogy nem igen alhattam. Most pedig, hogy a Királyhágóra jövénk, ez a bolondos kocsis nemcsak hogy növelte borzadátyomat elbeszélésével, hanem annyira elszánttá tett, hogy még netaláni szerencsétlenség esetére revolverrel is felfegyverkeztem. Van önnek fegyvere? — kérdezé színészünk az utast.

— Van.

— Milyen?

— Egy gyilok.

— No, azzal ugyan nem sokra mennénk, ha rablóval találkoznánk.

— Az igaz.

— A gyilok csendes eszköz és csak közlőrl talál. Kérdezze meg csak ön kocsivezetőnket, valjon ő is gyilokkal védné-e magát, ha úgy véletlenül megtámadtatnánk.

— Tehát ő is fel van fegyverkezve?

— Ugy van; a külső nyitott kocsiban két revolver van elrejtve a szekér oldalzsebében, és megtámadtatás esetére élte

feláldozásával is köteles megvédeni az állami vagyont, ellenkező esetben bűnrészesnek tekintetik.

— E hivatalt én el nem vállalnám.

— Azt elhiszem, mivel még fiatal ember létére nem akarná életét egy olyan kocsiban elkocsikázni, melynek kis ablaka önnel szemben van.

Utasunk ezen párbeszéd alatt folytonos zavarban látszék lenni; a lázas pirosság foltokat képezett halvány arcán; olykor sohajtott, mintha a lélegzet nem fért volna meg keblében.

Kinn a sötét, nehéz felhők között a villám cikázott, s olykor-olykor csattanás hallatszott, mely után néhány percnyi dörgés moraja ütődött a sziklák oldalához. A szél süvöltött, mintha minden bokrocskát gyökerestől kiakarna tépni, s a záporosd nehéz csöppjei a fedelet verdesték az utasok felett. A postakocsi megállt. A kocsivezető beszólt a kis ablakon.

— Uraim! Bevárjuk a nagy viharnek végét és csak akkor megyünk tovább.

— Jöjjön ön tehát be hozzánk beszélgetni és gyújtson egy jó szivarra; úgy is egy ujdonságot akarok önnel közölni. De kikötöm, hogy revolverét künn ne felejtse! — szólt a színész, s aztán uti társához fordulva, folytatá: — E borzasztó éjszakán, itt erdők és sziklák között, ily viharban, jobb lesz együtt lennünk, mert mi tagadás benne, daczára, hogy fel vagyok fegyverkezve, de én ez éj borzasztósága által egészen gyermekké váltam és bátorítóra van szükségem.

A kocsivezető benyitott, közéjük ült, derekán két revolverrel. — Jó estét, uraim! — megkínálta bennülőket a butykosából, mely már orrát is derekasan megfestette. Rhum volt benne. Pipáját újra megtömté, rágyújtott és oly füstöt rögtönzött a kocsiban, hogy alig látták már egymást az utasok. Az ablakot tehát kinyitották, most ugyan a füst kiment, de a helyett a zápor csapkodott be.

Utasunk elővette kézi táskáját, kivette butykosát s viszont kínálta a kocsivezetőt, ki hajlandó lett volna, elfogadni a kínálást; de színészünk megfogta kezét.

— Hoho, ebből nem iszunk! — és tekintetét rá meresztette az utasra, ki halálsápadt lett.

— Miért? — kérdezé ez.

— Mivel a kocsivezető urát még el nem fogyasztottuk. Ha az elfogyott, önön a sor, — válaszolá a színész.

Az utasnak mintha egy mázsa esett le volna szivéről. Önkéntelenül fagyos mosoly vonult végig az arcán. Visszatette táskájába az italt és kivett egy tört, melyet az ülésre tett; egy revolvert, melyet nyakába akasztott, és azzal lepte meg a társaságot, hogy ime, ő is fel van fegyverkezve.

— Kocsivezető ur! — mond a színész, — önöknek van egy utasításuk, mely rendeli, hogy a postán utazóknak nem szabad töltött fegyvert maguknál hordani.

— Ugy van, — felelé a kocsivezető, — s miután uraságod arra figyelmeztet, kérem, engedjék meg, hogy revolvereiket elzárhassam, előre kijelentvén, hogy ellenmondás esetére megszüntünk barátok lenni.

— Ifju barátom, — szólt a színész az utasoz, — sziveskedjék átadni az önét; ön itt köztünk a legismeretlenebb. Én már gyakran utaztam a kocsivezető urral, ő tehát megengedi, hogy én később tegyem azt.

A kocsivezető nem is kérdezte az ifjút, egyszerűen odanyult a revolverhez és kivette azt tokjából. — Majd ha kiszáll, az állomáson átadom önnek, addig pedig én őrködöm a posta és az önök biztonsága felett.

A színész egész készséggel adta át revolverét és így szólt: — Miután most újra barátok vagyunk, kocsivezető ur, elmondom önöknek azon ujságot, melyet ígértem. Ma este olvastam azt, egy kis papirdarabról, a mit itt a kocsiban találtam, s azt hiszem, hogy az ön által megtalált tárczából hullott ki; s így mint e kis tárcza mellékletét tartom birtokomban.

Egy kis német mezővárosban 8 nappal ezelőtt borzasztó gyilkosság történt, egy alig 22 éves ifju apját, anyját és fivérét gyilkolta meg. A cseléd azonban, ki megszabadult, az egész eseményről értesítette a hatóságot, ki a nyomozásokat meg is kezdte. A gyilkosnak sikerült megmenekülnie, de azt hiszem, hiába, miután nemcsak nyomozó levelek és a személyleírás, hanem a gyilkos kedvesénél talált arczképe után készült fényképek is szerteküldetnek a hatóságokhoz. A történetben az a nevezetes, hogy a fiu, midőn a rablást elkövetendő volt, apja rajta kapta és azt mondta volna neki: „Takarodjál innen, nehogy édes atyád maga adjon a hatóság kezébe“, — ekkor apja szíven keresztül döfte a kést.

A kocsivezető egész röviden azt mondá hozzá:

— Megérdemelné, hogy háromszor felkössék.

— Hát ön mit szól hozzá? — kérde a színész az ifjút, kit beszéde alatt folyton vizsgálni látszék.

— Semmit, — felelé alig hallhatólag az ifju, kinek egész lényén irtóztató lelki küzdelem volt látható. Melle zihált, apró fekete szemének élénk tüze izzó lázt sejtetett agyában; homloka gyöngyözött, keble fel-felemelkedett, majd ismét behorpadt; összeszorított ökleit néha kinyitotta és homlokát tenyerével megsimította, majd mereven nézte kiaszott jobbkezét, csendesen forgatva azt szemei előtt, és keserű mosoly vonult végig kékelő szájszélein.

A kocsivezető megkínálta kulacsából az ifjút; ez csendesen meghimbálta fejét és tagadólag intett kezével.

— Nyissák ki az ablakokat, kérem! — mond, — mert megfulladok! — Szavai alig hallhatók voltak. Mindent, mi mellén, fején nyakán volt, egy perc alatt lerántott magáról, az ablakhoz hajolt üde légért; de erőtlenséggel visszahanyatlott.

A kocsivezető részvéte egyre nőtt. A színész tovább nem kételkedett, kivette zsebéből az arczképet és a vele szemben ülő utassal összehasonlította. Semmi kétség, ő az! az arczkép vonásról vonásra hű.

Az ifju kissé magához tért. A kocsivezető kiszállt a szekérből és az ülés helyen levő korsóból vizet öntött kendőjére, hogy az ifju homlokát borogassa vele. A messze távolból dübörgés és sipolás hallatszék, melyre a postakocsi trombitájával felelt.

— Mi ez? — kérde a színész.

— Az éjjeli uti őrség, — válaszolá a kocsivezető. Az ifju görcsösen kapaszkodott a nyitott ablak ráámájához és mereven tekintett bele a sötét éjbe. Mozdulatai gyorsak és erőteljesek voltak. Ugy látszik, visszanyerte erejét. Majd jobbra, majd balra hallgatódzott; száját félig kinyitotta, hogy jobban hallhassa a távolból jövő hangokat.

A sipolás ismétlődött, a postakocsi felelt. — Kiszállok! — szólt az ifju, remegő hangon. — Kiszállok, kocsivezető ur! Nyissa ki az ajtót!

— Nem, — felelé a vezető, — ily felindultan nem bocsátom önt a friss légre. Hisz ez kész gyilkosság lenne!

— Nem szabad önnek a kocsiból kilépni! — szólt szilárd hangon a színész, leeresztve kezét azon helyzetből, melyben az arczképet szemlélte.

Az ifju saját arczképét láthatta.

Egy pár perczig mély csend állott be. A zápor megszűnt, a szellő csak csendesen rázta a fák leveleit, melyekről nagy cseppek hullottak a szekér bádogg fedelére, és ennek minden koppanására összerezte az ifju. A sötétség kissé szűnt, s látni lehetett, hogy az országút jobb oldalán erdőség emelkedik fölfelé, a másik oldalon pedig a szikla kopár oldala hajlik le a völgybe, honnan a sipolás visszahangzott.

— Messze lehet még az éjjeli őrség? — kérdezé a színész.

— Jó félóra járásnyira — felelé a vezető. — Kikből áll az őrség?

— Öt lovas katonából.

— Megszokták a kocsit vizsgálni?

— Nem; csak azt kérdezik, nem adta-e elő magát valami feltűnő az uton.

Az ifju szabadabban lélegzett; de szeme az arczképen és a színész éles tekintetén tévedezett, bizonyos határozottsággal arczán.

A színész meg nem foghatta e változást, és élénk figyellel minden mozdulatát kísérte az ifjunak.

A füttyölés a távolból ismét halatszott. A postakocsis szokott melodiájával ismét felelt.

(Vége köv.)

A t ó r ó z s á j a .

Szentpáli Jankától.

(V é g e .)

Rudolf sietve egyre fölebb kuszott, míg az alpesi réteket elérte; itt megállapodott azon szándékkal, hogy ott töltendi az éjszakát, onnét másnap az erdőségen keresztül az ugynevezett Grúnaunak tartand, honnan akadálytalanul Welsbe eljuthat. A szél megállt, az éj meleg volt, s ő a lágy fűvön elhelyezkedvén, a jóltevő álm csakhamar lezárta szemeit. A távoli hegyek csucseit még csillagfény világítá, midőn Rudolf már fölébredt s a serény csermely folyását követve, gyors léptekkel tért az erdőbe. Csak nehezen tudott előre hatolni, mert majd félig korhadt százados tölgyek zárták el utját, majd a fák ágai fonódtak egymásba oly sűrűen, hogy igen nagyokat kellett kerülnie. Vezetőjéül a habzó kis csermely ellenkező futása szolgált, mert egy agg vadásztól hallá egykor, hogy a csermely forrása egy bérczfalazatnál van, melyről a Grünau-ba lehet kuszva lebocsátkozni. Négy egész óráig haladt már fáradságosan, s még sem látott ama bérczfalazatból semmit sem.

Egyszerre a patak eltűnt szemei előtt. Keresé, de hasztalan, s már majdnem kétségbe esett, midőn a másutt mindenütt behatolhatlan sűrű erdőn keresztül egy kis darabka kék ég tűndökölt. Felkuszott tehát ez irányban az előtte emelkedő meredek magasságra, kezeivel választva szét az utját álló sűrű galyakat, s ott állt egy függélyes bérczfal tetején, mely lábaival mosolygó buja völgyre nehezedett. Imitt-amott egyes kunyhók tűntek itt szemébe, és némelyikből világoskék füst emelkedett fodoros felhőként a magasba. Egyik felén kis patak futott, partján egy kis malom kerekével játszva s nyilsebességgel forgatva, ezután zugva tovarohant, s csak akkor csendesült el, midőn egy barátságos kertecske virágágyaihoz eljutott. Innen tovább szántó-föld és megmérhetlen rónaság, melynek véghatárán Rudolf, szive dobogásáról ítélve, Linz város tornyait vélte emelkedni. Várak és városok terültek el szemei előtt, s alig volt képes betelni a legszebb nap sugaraitól élénkitett gyönyörű vidék látásával.

Rudolf folytatta még mindig igen veszélyes vándorlását lefelé. Tizszer is úgy volt, hogy a borzasztó mélységben halálát lelje, de mindannyiszor megmenté őt rettenthetlen lélekjelenléte. Végre szerencsésen leérkezvén a völgybe, egy parasztházba sietett, s ott lovat bérelve, Welsbe vágatott. Itt, Fadinger egyik küldöttjével találkozott, ki őt haladéktalanul Linzbe rendelte.

Fadinger sulyosan megvolt sebesítve, s még csak addig ohajtott életben maradni, míg megláthatja kedves rokonát, kinek vitézségében s értelmességében nagyot bízott, s vele a további teendőket megbeszélheti.

Rudolf átadta a vezényletet egy barátjának, kinek nyugodt, megdöntött elméje elűtött a többi pórok szenvedélyességétől; annak Gmunden gyöngye pontjai iránt utasításokat adott, s egyszersmind arra is fölkérte, hogy annak idejében magát a tóparti korcsmáros házában szállásoltassa be, miszerint személyes jelenléte e házat minden bajtól ótalmazza, s végre arája számára, kinek sulyos betegségét nem is gyanította, a leggyöngédebb, legszeretetteljesebb üzeneteket átadván neki, felkapott aranyfej lovára, melyért eddig is már oly sok vér folyt, és a küldöncz kíséretében Linzbe vágatott.

Fadinger István még életben volt, de már alig volt annyi ereje, hogy Rudolf előtt az iránti terhes aggodalmainak adjon kifejezést, miszerint a pórok hada okvetlenül leveretik, s hogy szent joguk ismét porba tiportatik, midőn roppant kinjai erőt vettek rajta, s kiadák lelkét.

Azonban Fadinger halálával a fölkelés épenséggel nem ért véget, bárha a hadi szerencse határozottan elfordult is a pórok-ról, kiknek Völkabruck s Gmunden bevétele utolsó diadal-tettük volt. Rudolf éjjel-nappali fáradhatlan tevékenysége daczára sem gátolhatta, hogy Herbersdorf a Linz melletti Urfarból a pórokat ki ne szorítsa, mire Steier-t, Wels-t és Lambach-ot csakhamar bajor katonaság szállta meg.

Egyszer azonban még ezután is fölmosolygott Rudolf pójaira a szerencse, sikerült nekik a megdöntött Lindlo bajor tábornokot a Pnam erdőségbe csalniok, hol megrohantatván, három ezer hős katonáját, összes ágyuit s szerelvényeit elvesztette.

Hogy a szerencsétlen felkelésnek valahára vége szakadjon, a bajor választó-fejedelem az ép oly vitéz, mint erélyes gróf Pappenheim tábornokot 8,000 emberrel küldé Osztrákországba, és már Efferding mellett is szerencsével mérközött meg a pórokkal.

Rudolf a welsi harcztéren seregének maradványait összegyűjtvén, elhatározá, hogy Gmundenba vonul vissza, s ott mindaddig tartja magát, míg elfogadható föltételek nem ajánltnak neki.

VI.

Szomoruan s leverten huzódtak az annyszor diadalkoszoruzott pórhadak e város felé, zászlóikon e sokszor lelkesedéssel dalolt jelmondattal:

A mért lelkünk és életünkért harczolunk.

A jó Isten is megáldja két karunk';

Rajta hát! *)

Pappenheim azonban nem engedte őket nyugodtan elvonulni, hanem utánuk sietett s Pinzdorf mellett, félóránnyira Gmudentól utólérte. Rudolf gyorsan rendezte hadait, de a ko-

*) Weil's gilt die Seel und auch das Blut,
So gab uns Gott ein Heldenmuth.
Es muss sein!

rábbi lelkesültség meg volt lazulva s helyette sötét kétségbeesés fogta el a reménytelen harcosok lelkét. Kegyelem nem volt remélhető a győzők részéről, elhatárák tehát, hogy állóhelyükben vagy győznek, vagy ügyökhez való ragaszkodásukat vérükkel megpecsételve, egyenként dőlnek a halál hideg karjaiba.

Csak Rudolfot nem szállták meg halálgondolatok; arájának közeléte, a kin szerelem legforróbb érzelmével csüggött, lelkesítette és bátorította, hogy a legkétségbeesettebb veszélynek is feltartozhatlanul rohanjon. Hallotta már, hogy arája veszélyesen beteg volt, s hogy most is még, bárha veszélyen kívül van, nagyon gyöngé; a betegség oka sem volt ismeretlen előtte, s ha ez lehetséges, csak fokozta volna szerelmét iránta. A távolban felvállalt másnemű kötelességei közepette abban is megnyugodott, hogy „tő rózsáját“ nem lehet látnia, most azonban, ennyire közel hozzá, elviselhetlen volt neki e nélkülözés. Aranypej lova is osztani látszott gazdája nyugtalanságát; tombolt szünetlenül s perczre sem akart nyugodtan megállni. A pórok, elfoglalt előnyös hadállásukat elhagyni nem akarván, nyugodtan várták a tulnyomó ellenséget.

Ez csakhamar elő is rohant. A csata megkezdődött, s hoszsza ideig eldöntetlen maradt; a pórok kétségbeesett kitartása Pappenheim hadait nem egyszer kényszeríté visszavouulásra. De végre is győzött a tulerő; a bajor lovasság a balszárnyon felbontá a pórok tömegeit, mire általános rendetlenség állt be. Hasztalannul iparkodott Rudolf feltartoztatni széledő seregét, egy fejére mert kardcsapás elkábitotta, a másik pedig, mely hü aranypej lovát érte, ezt annyira megriasztá, hogy gazdája lankadt keze által föl nem tartoztathatván, vad rohanással száguldott Gmunden felé.

— Fogjátok el azon diákat ott! — kiáltá Pappenheim katonáihoz, s Rudolfot legott a legkitünőbb lovasok vették üldözőbe.

A polgárok nyitva tarták Gmunden kapuit, hogy városuktól eltávolítsák a rohamot, melyet úgy sem lettek volna képesek megakadályozni. Természetes, hogy kinos izgatottság vett erőt valamennyiük lelkén, minek következtében sokan megszállták a körül fekvő hegyeket s dombokat, hogy a csata kimenetét láthassák; többen ismét a tóparti korcsmároshoz tértek be, hogy kölcsönös biztatásukból vigaszt merítsenek.

Az öreg Ramberger most valósággal öreg volt; a gond s aggodalom megöszítették galambfehérre dus haját, s hátát időnek előtte megörnyeszték. Márta is élt még, sőt szobáját is elhagyhatá, de csak megtörve bolyongott a házban, orvosa pedig minden lelki felháborodást a legkomolyabban eltiltott; s mégis minden ütközetről, melyben Rudolf részt vett, a legkisebb részletet is megtudta s mindannyiszor előálltak görcsös rohamai, apránként ásván alá úgy is gyöngé életét. Most is, hasztalan iparkodának eltitkolni előtte a csata közelségét, Hansl ügyetlen locskaságával elárulta ezt; el azt is, hogy Rudolf vezvényli a pórokat; hogy a bajorok roppant erővel vonulnak a kised porsereg ellen; s mindezt, miként bárgyu esztől kitelt, nem épen a legkiméletesebb modorban. Mártának nem volt nyugta a szobában, hanem atyja karján kívánszorgott a tóhoz, hogy mozdulatlanul, sápadtan, márvány-szoborhoz hasonlítva, elszorult kebelével osztozzék a nagyszerű szomorujáték látványában.

Egyszerre összeborzadt; sötét pir futá el sápadt arczaít. — Rudolf jó — mondá; — érzem, hogy ő az. Hallod-e, atyám, rohanó lova patkó-kopogását?! — Az öreg is hallgatódzott, s csakugyan ő is most már kivette a patkódobogást, mely kétségbeesett gyorsasággal közeledett.

Alig pillanták meg a Pinzdorf felől vezető uton a lovat,

mindön az már mellettük is termett; Rudolf volt az érkező, de mily borzasztó állapotban! Halálsápadt beesett arcza, fekete szemei vad tekintetükkel, melynek kifejezésében boszu, kétségbeesés, halál megvetés egyesült. Vér patakzott dus hajfürtjeiről felöltönyén végig, midőn Márta előtt megállt; az aranypej sem látszott képesnek tovább megállani lábán, midőn egyszerre 5—6 ellenséges lovag, őt mintegy bekeríteni akarva, rettenetes rohanással a közel láthatáron fölmerült.

Márta, ki Rudolf láttára egy perczre megdermedt, most mellé ugorva kiáltá:

— Menekülj! fuss! De az isten szerelmére, hová?

E szavak Rudolfot korábbi menekvésére látszottak emlékeztetni. Egy szerelemteljes pillantást vetve kedvesére, melyben egész lelkét látszék odaadni, Traunsteinfelé mutatva, kiáltá:

— A traunsteini bérczorok felé! Tiéd a siron tul is! — és lovának oldalaiba mélyen bevágván sarkantyuit, ez szörnyű ugrással messze lezuhant a tóba. A tó magasan loccsantotta föl hajkait, azután óriási ösvényként bugyborékolva, lovatot s lovat örökre elfödött.

A katonák előrohantak, de nem találtak mást, csak egy megtört vén embert, ki egy gyönyörű leány holttestét ölelte karjai közt, kétségbeesett fuldokló zokogással csókolva föl egy piros vércsöppet annak örökre elnémult ajkairól.

Ugyanaz nap, midőn a gmundeni polgárok Pinzdorf mellett egy jelentékeny földdombot hánytak, hogy alája a hős halált halt hatezer pór s ugyanannyi bajor katona maradványait temessék, helyezték örök nyugalomra a — „tő rózsáját.“

„A miénk küldtek.“

— Jelenet a párisi júniusi harcokból. —

Turgenjew Ivántól.

(Vége.)

Három nap mult el e kinok közt. Felviradt a negyedik nap, június 26-dika. A hírek a csatatérről a boulevard hosszában szájról-szájra futva, könnyen jutottak hozzánk. Emlékszem egy csekélységre, mely engem meglepett. Épen egy kiáltványt olvastunk Cavaignac tábornoktól, ki utószor hivatkozott a hazafias érzületre, mely a legkeményebb szívben sem alszik ki egészen . . .

E pillanatban egy huszártiszt nyargalt végig a boulevardon, s jobb kezének hüvelyk- és mutatóujjával egy alma nagyságú kört rajzolva, kiáltá:

— Ilyen golyókkal lövöldöznek reánk!

Velem egy házban és egy folyosón lakott egy ismert nevű német író, Herwegh, a kivel jó viszonyban álltam és kihez gyakran benéztem, hogy magamnak üdülést és könnyebbülést szerezzek.

Június 26-dikán reggel ismét nála voltam; ő épen reggelijét költötte el, midőn a pinczér zavarodott arczczal lépett a szobába.

— Mi az?

— Uram . . . egy izé . . . egy zubbony akar önnel beszélni.

— Egy zubbony? Micsoda zubbony?

— Egy ember, ki zubbonyt visel, egy munkás; nem fiatal már és Herwegh polgár után kérdezősködik. Bebocsássam?

Herwegh reám tekintett.

— Boocsásd be, — mondá végre.

A pinczér távozott, halkán mormogva maga elé:

— Egy zubbonyos ember; ez mégis különös!

Ez eszme megrémíté őt, pedig nem volt-e a zubbony még néhány hónap előtt, a februári forradalom következtében, a legdivatosabb, legtiszteltebb, legillegedelmesebb és leginkább elterjedt öltöny?

A pinczér ismét belépett s nem minden remegés nélkül bocsátott be egy utána haladó férfit, ki valóban zubbonyt viselt, ócska, kék, szakadozott zubbonyt; nadrágja és cipői pizkosak és foltosak voltak, nyakára vörös rongy volt csavarva s bozontos sűrű ősz haj, melyet én eleinte sipkának tartottam, borult homlokára, le egészen szemöldökéig. El fejdisz alul hosszú, hajlott orr nyult ki, s apró, zavaros szemei szomoruan csillogtak a gyuladástól vörös szemhéjak mögül. A beesett és sebhelyekhez hasonló, mély redőktől átszeldelt arcza, a nagy és formátlan száj, az elhanyagolt szakáll, a durva és vörös kezek s mindenek felett a hosszú és nehéz munkától meggörbült hátgerincz kétségtelenné tévék, hogy azon éhségtől gyötört, nyomorult munkások egyike áll előttünk, kik a polgárosult társadalom legalsóbb rétegeiben hallatlan inség és nélkülözések közt tengetik életüket.

— Ön Herwegh polgár? — kérdé rekedt hangon.

— Az vagyok, — viszonzá a költő, nem minden zavar nélkül.

— Ön fiát várja egy nőcseléddel Berlinből?

— Valóban . . . de honnét tudja ön ezt? Három nappal ezelőtt kellett volna elindulnia . . . azonban feltételeztem . . .

— Az ön fia tegnap ide érkezett, minthogy azonban a st. denisi vasuti állomás a miénk kezében van, és minthogy nincs mód jelenleg őt ide szállítani, tehát át lett adva egynek a mi nőink közül, — itt, e papírra fel van írva a lakása — és engem a miéink önhöz küldtek, hogy a dolgot önnel közöljem, és hogy ön ne aggodjék. A cseléd szintén vele van, mindkettőnek jól megy dolga és el vannak látva mindennel. Nincs semmi veszély. Ha elmulik a baj, e papír segítségével felkoresheti és elviheti őket. Isten önnel, polgár!

S az öreg ember az ajtó felé indult.

— Várjon egy perczig, — kiáltá Hervegh élénken, — ne távozzék még!

Az öreg megállt, a nélkül, hogy arczát megfordította volna.

— Lehetséges-e, hogy ön egyedül jött fiam sorsa iránt megnyugtanni engem, a ki egészen ismeretlen vagyok ön előtt?

Az öreg halkán felemelte fejét.

— Igen, a miéink küldtek.

— És csupán ezért?

Hervegh összetette kezeit.

— De engedje ön . . . valóban nem tudom, mit mondjak! Nem értem, miként jöhetett ide. Bizonyosan megállították minden utczaszegleten.

— Igen.

— És kikérdezték, hová megy és mit akar?

— Igen, megnézték kezcimet, ha nincs-e rajtuk nyoma a löpornak. Voltak, a kik sejtettek ilyesmit. Találkoztam egy tiszttel, a ki azzal fenyegetett, hogy agyon fog lövetni.

Herwegh elnémult bámulatában, a pinczér pedig nagy szemeket meresztett.

— Ez sok, — suttogák halvány ajkai önkénytelenül.

— Isten önnel, polgár, — mondá az öreg és távozni készült. Herwegh utána rohant és feltartóztatá.

— Várjon, várjon; engedje, hogy megköszönjem.

És zsebében kezdett kutatni.

Az öreg visszautasítólag nyujtá előre kezét, melynek munkától görbült ujjai nem voltak képesek többé kiegyenesedni.

— Ne fáradjon, polgár; — pénzt nem fogadok el.

— De engedje legalább . . . hogy reggelivel megkínáljam . . . egy pohár borral . . . vagy más efélevel . . .

— Azt nem utasítom vissza, — mondá az öreg, rövid gondolkodás után. — Ugy is már két napja, hogy jóformán nem ettem semmit.

Herwegh azonnal reggeliért küldte a pinczért, vendégét pedig felszólította, hogy foglaljon helyet. Az öreg fáradtan hanyatlott egy székre, kezeit térdére támasztá és lecsüggeszté fejét.

Herwegh kérdezni kezdé őt . . . de az öreg csak vontatva és nyers hangon felelt; úgy látszik, nagyon el van fáradva.

— Februárban, — mondá, — megígértük az ideiglenes kormányoknak, hogy három hónapig várunk; a három hónap elmúlt, és a nyomor még mindig a régi — sőt most még rosszabbul megy minden. Az ideiglenes kormány megcsalt bennünket; sokat ígért és semmit sem adott. Mit sem tett a munkásokért. Felémésztettük minden pénzünket; munka nincs sehol; az üzlet pang. . . És ezt nevezik köztársaságnak! Tehát romlás romlásért, így lett ez nálunk elhatározva!

— De bocsásson meg, — mondá Herwegh, — mit várhatnak önök e czéltalan felkeléstől?

— Romlást romlásért, — ismétlé az öreg.

Aztán gondosan megtörülte száját, összehajította az asztalkendőt, köszönetet mondott és felállt.

— Ön már megy? — kérdé Hervegh.

— Igen, le kell mennem. Minek maradnék itt tovább?

— De ha ön visszatér, utközben bizonyosan fel fogják tartóztatni és talán agyon is löni.

— Meglehet. De mit tesz az? Mig élek, kenyeret kell családom számára szereznem, és honnét szerezzem a kenyeret? De ha megölnek, árváimat a miéink nem fogják segély nélkül hagyni. Isten önnel, polgár!

— De mondja meg legalább nevét; szeretném tudni, hogy hívják azon embert, a ki oly sokat tett értem!

— Nevemet nem szükség önnek tudnia. Aztán megvallva az igazat, a mit tettem, nem önért tettem. A miéink parancsolták ezt nekem. Isten önnel!

S az öreg, a pinczér által kísérve, eltávozott.

* * *

A felkelés még az nap végkép elnyomatott. Mihelyt az ut szabad volt, Hervegh a papírszelet segítségével azonnal felkereste a nőt, ki kis fiát vendégszeretőleg házába fogadta. Férje és fia be voltak börtönözve; egy másik fia elesett a torlaszon, unokaöccsét pedig agyon lötték. Ő sem akart pénzt elfogadni, hanem ujjával a szobában futkosó két kis leányra (a megölt fiu gyermekeire) mutatott és mondá:

— Emlékezzék az ön fia e gyermekekre, ha érdekükben valamire kellene őt kérnem.

Az öreg ember sorsáról, ki Herveghnél volt, mit sem hallottunk többé. Lehetlen volt ez ember modora, s öntudatlan, csaknem magasztos egyszerűségétől meg nem illetődni. Igaz, hogy huszonkét évvel később ilyen emberek gyujtották fel Párist és lötték agyon a kezesekeket; de a ki az emberi szívet csak legkevésbé is ismeri, azt az ily ellenmondások nem fogják meglepni.

Egy hét története.

Októberhó 14-dikén.

Falu és város. — A költöző madarak. — Fialat vágyak. — Épen jókor. — Népszínházi talány. — Fáklyásmenet. — A csillagok. — Szónoklati szépségek. — Nagy vívmányok. — Liszt és Wagner. — Lendvai-est. — Szathmáryné asszony. — Bokodi.

A nagyváros élete nagyban ellenkezik a faluétól. Falun a csend, városban a zaj; falun az egyszerűség, városban a pompa; falun a természet, városban a művészet; falun a család, városban a kaszinó; falun a vendégszeretet, városban a vendéglő; falun a vasárnap, városban a divat; falun a szerelem, városban az udvarlás; falun tavasszal, városban őszszel nyílik az élet, most érkeznek meg a mi vándor madaraink, első a kedves kis csicsergő apróságok, ezek már szeptember vége felé érkeznek hozzánk, rendesen anyástól, az egyik a fiát, másik a lányát hozza nevelőbe; első pillanatra kitetszik, hogy egészséges falusi légkörből repettek ide hozzánk; olyan piros-pozsgás az arcuk, olyan csupa tudatlanság és kedves csudálkozás a tekintetük, és az a szent félelem, a melylyel először az iskola küszöbét átlélik és a padokon végig néznek! Soha se hitték volna, hogy annyi maguk-forma kis leány, vagy fiu a világon volna! — Azután beállítanak a fürjök, jámbor arcú theologusok, csendes kedélyű bölcsészek, a kik büszkék az „érettségi“-re, boldogok, hogy klasszikus szindarabokat fognak láthatni, ha mindjárt az „Olympos“-on, és ohajtásuk netovábbja a jó eklézsia, vagy a rendes tanári állomás, a hü feleség végett, a ki már most is lágy-meleg ábrándokkal körülfontja elméjüket, pedig azt se tudják még, hogy hívják. Azután jön az uszkálók serege, az egyetemek fiatal-sága, a hosszú képű gólyák, Hipokratesz színű szárnyakkal fejükben; a süрге-fürge gémekek és bibickek, félig vízi, félig földi lakók; félig a tudomány, félig a gyakorlat jelöltjei, a müegyetemi fiatalság, és legvégül az erdők és ligetek nagy szavu és tarka színű népe, a harsogó harkály, a tréfás mátyás, a könnyelmű kakuk, a szelid galambok félelmetes ellenségei, az ölyvök és karvalyok, és a főváros arczulata egyszeriben átváltozik, megfiatalodik; a mulatóhelyek, a kávéházak, a vendéglők és sétaterek megelevenülnek, raj raj után jön és megy, azaz repül, mert járni az nem tud; egyik része most van először a fővárosban és most került először az „egyetemi polgárok“ diszes sorába, ez a kettős tudat kettős lángra gyulasztja szívét; szeme mint a sasé, a végtelenséget méri; gondolatai, mint a csillagok, tul a felhőkön száguldoznak, kicsi neki ez a világ, ugy szeretne, maga sem tudja, mit, csak valami nagyot, bámulatosat művelni, szerelmes lenni? igen, oh igen, de nem ám ugy, mint tavaly és harmadéve, a kis városban, hanem valami világhírű szépségbe, valami igazi eszményképbe, és keresi és kutatja, bejárja a félvárost, benyit minden házba, különféle ürügyök alatt; itt szállást néz, ott barátot keres; megáll minden ablak előtt, azonközben nagy eszmék is forralnak fejében, hogyan lehetne egy új világrészt fölfedezni, ha mindjárt a jegestengeren, vagy a holdban; vagy másképen híressé tenni nevét, oh Jupiter, már három napja, hogy a fővárosban van és még mindig nem szól róla a világ! Három nap, három örökkévalóság, elveszve!

Olyan kapóra jött a mi tettevágó fiatalágunknak az új

rektor, dr. Kovács József híres lánczfoglaló beszéde! Milyen dicső alkalom, felrázni a fővárost eddigi nyári alvásából és egy kis lelket verni belé! Nem tudni, hogy melyik boldog fejben született meg a nagy gondolat, bárki legyen, szerencsés csilgagzat hozta őt fővárosunkba, két világrész: az orvosi és jogi egyszeriben egybe olvadt általa. Már a mult héten minden egyetemi polgár égett a vágytól, kimutatni a jeles tanárnak, menyire a lelkéből beszélt neki, midőn a tanuló ifjuságot a tudományba való belemélyedésbe, ernyedetlen tanulásra serkentette, mert csak a tavalyi évben is valjon volt-e az egyetemnek legkisebb panasz a részben? a jelen évben pedig még ennél is kevesebb leend. Csak az iránt kellett tehát tisztába jönni, hogy mily módon fejezze ki elismerését e páratlan beszéd iránt; mert lehet ezt többféle módon nyilvánítani, teszem azt, lakoma által, a minőt épen most az akadémiai olvasókör az északi sark-expedició tiszteletére rendez; de az ilyen eszem-iszom modor épen csak egy akadémiai olvasókörhöz való. Vagy lehetett volna kiadni a szeretett férfi arczképét; de akkor a lapok szenvedtek volna rövidséget, a melyek olyan örömmel örökítik meg a jelesek vonásait; azután az ilyen csendes dicsőítés nem hangzik össze a nagy férfi beszédével; általános lelkesedéssel fogadtatott tehát a fáklyás-zene iránti indítvány; ez fényes is, beszédes is és sok lángoló szívnek szerezhet könnyebbülést; azután jó ideje is, hogy az efféle gyönyörűségben részesülénk, végre a fővárosi közemberiségnek is alkalmat kell nyújtani érzelmeinek nyilvánítására, az igen helyes indítvány tehát azonnal általános lelkesedéssel fogadtatott, az előkészületek is csakhamar megvoltak, mult hétfőn, ugy esti félnyolcz óra tájban, én épen a kerepesi uton csatangoltam, látni akartam, hogy mije lesz elébb a fővárosnak: népszínháza-e, vagy pedig népe, a mely megtöltse; midőn távoli zeneszó vert föl messzelátó elmékedésemből; oda fordulok a hangok felé, hát a hatvani-utcza felé megpillantom a feketén lobogó veres lángokat! Pillanat mulva ott termek mellettük, és a legszebb menetek egyike vonul el előttem az országúton, háromszáz fáklya fényétől megvilágítva, nagy sokaság kíséretében, elől egy zendebandával, mely nem sokkal fehérebb volt a fáklyavivőknel, és a „Rákoczi-induló“-val az eget verve, hogy az égen a csillagok, azért-e, hogy tánczra penderüljenek, vagy hogy le ne szaladjanak a tisztelgők közé, de mintha csak összefogódtak volna. Nagyszerű látvány volt az, szép csendesen haladtunk el a nemzeti muzeum előtt, melynek az utczára néző ablakai égő pirosra ki voltak világítva, a lobogó fáklyák fényétől; és ilyen emelkedett hangulatban értünk a szenátérre, a szeretett tanár lakása elé. Ott kellőleg elhelyezkedénk, a fáklyások hozszudad félkört képeztek, egyszerre csend lett, a szemközt levő ház erkélyén az est hősenek tekintélyes alakja tünt föl; akkor a félkör közepén egy deli ifju, Traján Alajos ötödéves orvosnövendék ihlett arcza tünt fel, körülsugározva harmadfél száz fáklya lángjaitól, és körülfolyna ugyanezen fáklyák hatalmas füstfellegeitől, a mi azonban nem tartoztatá, hogy ajkai ékes beszédre ne nyiljanak, a repkényről, mely a fa derekát körülfonta, tőle szivja táplálékát, és viszont óvja az ellenséges megtámadtatás ellen; a repkeny a tanuló ifjuság, a tápláló derék pedig a szere-

tett tanár. Nagyon szép beszéd volt, a hallgatóság mélyen meg volt hatva, és nem kevésbé a szeretett tanár, ez alig tudott szólni, csak annyit mondhatott, hogy ha a fiatalság csakugyan szorgalmasan fog tanulni, akkor az ő törekvése meg lesz jutalmazva; azután elhallgatott, az érzékenyüléstől, könyek ragyogtak szemében; köny a szemben, csillag az égen, fáklyafény a földön, — magasztos pillanat volt ez. Egyszerre megszólal a zene, a „Szózat“ lelkesítő hangjai töltik meg a világot, ez visszaadta a jelenlevőket önönmaguknak, egy óriási „Éljen!“ azután még egy, utána egy harmadik, azután újra megindul a nagyszerű menet, a fényes tisztelgésnek vége, de áldásos gyümölcsei máris mutatkoznak, a jogászok és orvosnövendékek ugyanazon vendéglőbe térnek be, ugyanazon asztal körül települnek és mulatnak és vigadnak — a századok óta fenállt ellenséges indulat örökre elvan temetve, ezt is az a hires lánczfoglaló beszéd vitte végbe, és a napokban újabb fényes eredményeket várhatni tőle, a jogász segély-egyletek elnökválasztásánál; eddig rendesen kemény csaták napjai voltak azok; vér ugyan nem folyt, hanem annál több bor és ténta, a mivel egyik fél a másikat szép feketére lemocskolta! Most is nagy büszkén ott viritanak a piros és zöld tollak a czillinderek tövében, hanem ez most már csak azért van ott, mert alkotmányos nemzet vagyunk, és e szerint jókor kell magunkat beavatni a választások heraldikájába; kalapjainkon hordhatjuk elnökjelöltünket, a nélkül, hogy azért egymás szakállát megcibálnák, kivált mikor még nincsen is szakállunk.

Az új idény tehát annak rendje-módja szerint, tüzzel, fényvel megnyitott és míg a derék fiatalság megvalósítva látja zajló szive forró vágyait, — mert okvetlenül meg fognak valósulni mindegyiknél, új világrészt fog fölfedezni, és nem is a jegestengeren, hanem ellenkezőleg a tüzrégiókban, és a valódi eszményképet is megfogja találni, és nem is valami későn, legfőlebb hamvazó szerdáig okvetlenül, — addig Olymposz istenei alászállnak hozzánk, hogy az örökkévalóság gyönyöreivel rövidítsék meg estéinket. Elsők az Orfeuszok, a mai nyelven: hangversenymesterek; eddig is már olyan két istent említ a hír: Liszt és Wagner, a „jövő zenéjé“-nek legragyogóbb mesterei január vége felé nagy zenekari hangversenyt fognak nálunk rendezni, a melyben mindegyik egy-egy legújabb remekét mutatja majd be, Liszt „Szent Czeccilia“ oratoriumának szebb részeit, mely művön nyáron át Róma közelében, a világtól elzárkozva dolgozott, Wagner pedig a „Nibelungen-trilógiá“-nak utolsó estjéből, az „Istenek hajnalá“-nak két kiváló symphoniai részét, köztük Siegfried halálát, és ez utóbbiban Glatz Ferencz hazánk fia, kiről az hírlik, hogy nem sokára a világ legelső tenoristái között fog tündökölni és épen most a kétszerte boldog Richter zenekari igazgatónál a bayreuthi előadásokra készül, fogja Siegfriedet énekelni. E hír eddig már az egész világot berepülte, és e szerint január végén ezerekre menő idegenekre számolhatunk, a kik messze földről ide fognak sietni, csak hogy ezen egyetlen zenei élvezetben részesüljenek. Liszt és Wagner egyazon hangversenyen! Ilyesmit még nem hallott a világ. Csak azt szeretném tudni, hogy mely jótékony cél lesz boldog ezen hangverseny által? Mert tudvalevőleg Liszt most már csak jótékony ezéloknek áldozik geniuszával. Hogy hazai szól lesz, azt is felesleges mondani.

És a többi muzsa sem fog rólunk megfeledkezni, sőt máris egy dicső estében részesített; múlt pénteken lépett föl újra Lendvai Mártonunk. Sokáig volt beteg, és kinosak voltak szenvedései, de sok szenvedését felejtethette el vele a nagy részvét és szeretetteljes öröm tapasztalata ez este. A mint a zsufova telt ház jeles művészt megpillantotta, minden kéz tapsolt, minden

szem ragyogott az örömtől, és három koszu is repült a mélyen meghatott művész lábaihoz. Perczekig tartott a tapsvihar, és újra meg újra megújult, a míg csak a kezek és torkok végkép ki nem merültek, csak akkor jutott a jeles művész szóhoz. „Ármány és szerelem“-ben Ferdinandot adta, ezt a nagy és nehéz szerepet, mely az aczélizmu művészt is megpróbálja; eleinte kissé el volt fogódva, már-már attól tartottunk, hogy a kiállt betegségtől van, és hogy a neki saját hev buzgóságban tulbecsülte erejét; csakhamar azonban meggyőződött, hogy az az elfogódás nem a színészé, hanem az emberé; a szives fogadtatástól megilletődött a szive, de a mint ura lett érzelmeinek, legott a régi Lendvai állt előttünk, ugyanaz a szivet-lelket megkapó tűz a szavalatban és ugyanaz a költői emelkedettség ábrázolásában. Most már játékát illette a taps, mely minden jelenetre újra meg újra viharosan kitört, és semmi kétség, most már állandóan ismét a hazai művészeté leend ő. A többi szerep is kitűnő képviselőkre talált ez este. Luizát Lendvainé asszony, lady Milfordot Kassayné asszony, az öreg Müllert Szigeti József, a kormányzó elnököt végre Feleki adta, tehát csupa kitűnőség.

E hó 26-dikán pedig Szathmáryné asszony 25 évi művészetének emléknapiját töljük meg a nemzeti színpadon; az összes sajtó szívvél-lélekkal visszhangozta az ohajtást, melynek a múlt héten szavakat adtam e helyütt, az igazgatóság pedig felszólítatlanul is tudta kötelességét ez ügyben. Most, hogy mások föllebbentették a fátyolt, én is félre tehetem a tartozkodást, melylyel e jeles művésznő sanyaru viszonyairól szoltam. Fizetése le van foglalva, olyan adósságok miatt, melyeket nem ő, hanem mások, szívéhez közel állt egyének csináltak, és melyeket neki kell fizetni; valjon kinek jutott volna eszébe, midőn őt csupa kedves tréfa és jóízű dévajssággal a színpadon remekelni látta, hogy talán napok óta egyebet nem evett száraz kenyérenél? Sok, sok év óta 25 frt összes jövedelme havonkint; ennyivel él, fizet lakást, ruházkodik, ő, a nemzeti színház első rendű művésznője, évek óta! Aztán nem is 25, hanem harmincz éve már, mióta a nemzeti színház tagja, csak hogy az 1848-diki év kis időre leragadta volt a színpadról; akkor is a hazát akarta szolgálni, de nem a színpadon; az első hónapokban honvéd-toborzó-zászlóval kezében járt a főváros utcáin, buzdítva és lelkesítve az ifju világot, hogy sorakozzék ezen zászló alá. Volt egy mostoha fia, úgy szerette, mint a két szeme világát, első volt, a ki e zászló alá lépett és első is esett el a haza védelmében; egy másik, édes fiát meg Olaszországban veszté el, ez meg Garibaldi zászlója alatt küzdött a szabadságért; így jutott e jeles művésznő olyan nehéz sorsra, és — örömmel halljuk, hogy nemes urhölgyek vették szívére ez ügyet és le akarják venni öreg fejéről ezen elgönyeszítő terhet; csak tegyék, új életet adnak neki vele, legalább derült őszi és téli évei lesznek neki, a ki annyi éven át a mi életünket olyan kedvesen földerítette.

Igen sajnálom, de el nem hallgathatom, ismét nincsen istvántéri színházunk, Bokody elment Fejérvárra, és itt hagyta a társaságot, tegyen, a mit akar, éljen, a hogy tud. De hiszen ezt előre lehetett látni, — Rencz lovardája mellett! Most már a lovarda is elment, mult kedden éjjel, százezer forint haszonnal — de hátha még sem későn!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (A gödöllői kastély,) mely oly sokáig el volt hagyatva, ő felségeik odaérkezése által megint megélné. A király és a királyné felhasználva a kedvező időjárást, majdnem az egész napot a parkban töltik. A király sürgős ügyek miatt e napokban

visszautazott Bécsbe, néhány nap mulva azonban újra vissza fog térni családjá körébe. A királyné, hallomás szerint, a jövő hét folyamán egy napra a fővárosba fog jönni.

** (Jótékonyosság.) Király ő Felsege a budapesti nőcseledeképző-egyletnek, céljai előmozdítására, 200 frt segélyt méltóztatott adományozni. — A fővárosi közgyűlés a krisztinavárosi szürke-nénéknek, kik naponkint hatvan-hetven szegénynek adnak enni, 300 frt segélyt szavazott meg; a rokkant és beteg munkások segélypénztárának pedig 500-at. — A z o l y o m m e g y e i magyar olvasó egyesület a besztercebányai királyi főgymnázium szegény sorsu és tót ajku tanulói számára 150 forintot tankönyveket szerzett be. — K a s s á n Jakabfalvy királyi tanácsos ezerforintos alapítványt tett a megyei kolera-árzák javára.

** (Rózsás napló.) B a k o s János pestvidéki királyi alügyész vasárnap váltott jegyet Muzsik Róza kisasszonnyal, Muzsik József földbirtokosnak a fővárosi körökben ismert kedves leányával. — Pesten dr. H e i n r i c h Gusztáv egyetemi magántanár eljegyezte magának S z e k r é n y e s s y Bertha kisasszonyt. — Ságvártt mult vasárnap volt F a r k a s Ferencz uradalmi gazdaszt és J ó f e j ü Ida kisasszony fényes esküvője. — Devecseren dr. Schulteis Miksa orvos Adél leányát e napokban jegyzé el dr. L a n d b e r g e r Adolf, fiatal orvos. — Nagy Sándor budapesti távirásztiszta a napokban tartá Budán esküvőjét setétkuti L ü l l e i Erzs kisasszonnyal. — A nemzeti színház operájának igazgató karnagya: R i c h t e r János eljegyzé a fővárosi körök egyik legmiveltebb fiatal urhölgyét: S z i t á n y i Mariska kisasszonyt, özvegy S z i t á n y i Vilmosné urhölgy bájos leányát. — Deésen K r é m e r Regina kisasszonyt P a p p Jenő divatkereskedő jegyzé el. — Nagy-Károlyban B o d ó Pál ügyvéd és S z a b ó Emma kisasszony, a megye tisztelt főorvosa leánya, e napokban ülték meg menyegzőjüket. — Ungvártt H u s z á r Pál sztrajnyáni gyógyszerész e napokban vezette oltárhoz M á r t h a Mariska kisasszonyt; G o r t v a y János ungvári birtokos pedig N y o m á r k a y Berta kisasszonyt jegyzé el Sátoraljaújhegyről. — K. Varsányban e hó 6-dikén volt B a r i Sándor tivadari református lelkész esküvője Nagymáté Ida kisasszonnyal, az ottani lelkész leányával. — Gönyön E r ő s László hivatalnok e hó 24-dikén tartja esküvőjét M á d o v i c s Teréz kisasszonnyal. — Szarvason K o r e n Juliával, (a tanár leányával) K e v n u c h Ádám evangélikus lelkész, Novák Gizellával R i g ó Nándor csáki gazdaszt, K i e s k a Linkával (szintén tanár leányával) pedig C h o v a n Viktor mokrai evangélikus lelkész váltottak jegyet. — Kolozsvártt K u l l m a n n Károly, ki a hadseregből közelébb lépett ki, mult szerdán tartá esküvőjét B e n e l Amália kisasszonnyal. — Duna-Mocson B a g i József tanár eljegyezte N a g y Etel kisasszonyt, Esztergammegyében. — K e l e t i Gusztáv, jeles tájképfestőnk, a mintarajztanoda és a rajztanítóképezde igazgatója, e napokban fogja oltárhoz vezetni E l e m é r y Izabella kisasszonyt, néhai dr. Eleméry Ferencz, volt kalocsa-megyei főorvos leányát, Széher Mihály fővárosi bizottsági tag unokahugát. — Dr. M o l n á r Antal, a képviselőház jeles tehetségű fiatal tagja, Szamosújvárott e hó 15-dikén vezette oltárhoz S i m a i Klementin kisasszonyt, Simai Gergely királyi tanácsos és törvényszéki elnök leányát. — Ó-Becsén ifjabb Z s ó t é r Andor szegedi birtokos e napokban vezette oltárhoz G i n d l Vilma kisasszonyt. — Erzsibén e hó 15-dikén volt L ő r i n c z e Elek, székesfehérvári tevékeny ifju kereskedő menyegzője a kedves és szeretetre méltó F r e y Mariska kisasszonnyal. — A Dunagőzhajózási társaság budapesti üzleti igazgatójának, M e d g y a s z a y urnak szeretetreméltó leánya mult szerdán eskettetett meg, L é g r á d y László ural.

** (A pesti jótékony nőegylet) ez évi októberhó 18-kától novemberé hó 14-kéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 2771 forint 50 krt utalványozott; és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 500 frt 60 krt, négyszer évenként segélyezettetteknek 1829 frtot, és egyszer-mindenkorra részesítettetteknek 441 frt 90 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 54 uj vizsgálatról is tettek jelentést.

** (A Tabitha-egylet) e hó 14-dikén kezdte meg újból működését a magyar evangélikus egyház presbyterialis termében. Miután ez egyesület mult februárhóban részletes előterjesztést tett keletkezésének és fejlődésének történetéről, úgy mint működésének céljáról és módjáról, ezuttal csak azon egy pontra ohajtjuk figyelemzettetni mindazokat, kik azt akkor figyelembe venni sziveskedtek, hogy ez egyesület kizárólag önkéntes adományokra támaszkodik, és ezekbe fekteti fennállhatása és sikeres működése reményét. Ezen figyelemzettetésünket pedig először azon megjegyzéssel ohajtjuk kísérni, miszerint ezen jótékony egyesület tehetsége szerint mindent elkövet annak eszközésére, hogy a kegyes pártfogói által rendelkezésükre bocsátott fil-lérek méltó kezekbe jussanak, és az emberiség valóban szenvedő részét gyötrő nyomor elhárítására fordittassanak. Akár pénzbeli, akár pedig viselt ruhaneműkből álló adományok bármikor köszönettel átvételnek a magyar evangélikus parochián: Deák-tér 1-ső szám alatt.

** (Deák Ferencz) mult szerdán költözött be városligeti lakásából, tetemesen javult egészségi állapotban, az egyetemteri Hadik-házba. Az „Angol királynő“-ben több mint husz éven birt szerény két szobájától, mely történelmi nevezetességű színhely-lyé vált, csak orvosának határozott kívánságára birt megválni.

** (Az északsarki expedició) Payer és Kepes 17-dikén érkeztek meg a fővárosba. A vasutnál a pályaudvar el volt zárva s csak belépti jegyekkel lehetett bemenni. Az utazókat hozó mozdony 10 percczel a rendes vonat után érkezett meg. Az indóháznál a földrajzi társulat s a fővárosi bizottság fogadta a vendégeket, kik innét a „Hungaria“ vendéglőbe mentek. Az nap este a nemzeti színházban diszelsadás rendeztetett a sarkutazók tiszteletére. Másnap (vasárnap) délelőtt a sarkutazók a náluk tisztelegő küldöttségeket fogadandják. Délután a lóversenyt tekintik meg. Hétfőn kirándulás a Margitszigetre vagy a Sváb-hegyre. Este, belépti díj mellett, a sarkutazók felolvasást fognak tartani a vigadóban. Kedden lakoma a „Hungaria“ disztermében. Egy teríték ára 10 frt. Az ünnepélyek részleteiről a jövő héten fogunk szólni.

** (Munkácsy Mihály) ismét fővárosunkban mulat, tiszteletére, mult kedden este diszes társaság gyűlt össze a „Hungaria“ éttermében estélyre. Az asztalfőnél az ünnepelt művész ült, bájos nevével, mellettük Pulszky Ferencz. Ott voltak Ráth Károly főpolgármester, Ráth György, a képzőművészeti társulat elnöke, Gyulay Pál, Rómer Flóris akadémiai tagok, Barabás, Thán, Ligeti festészek, Havas Sándor, miniszteri tanácsos és közéletünk sok más kitűnősége; nő csak kettő volt: Munkácsyné és Thánné. A felköszöntők sorát Pulszky Ferencz nyitotta meg, Munkácsyra emelvén poharát; egyuttal felolvasott egy táviratot, melyben Zichy Mihály Párisból üdvözlétét küldé a társaságnak. Ráth Károly főpolgármester a művészeket köszönté fel s azon reményét fejezé ki, hogy fővárosunk mind nagyobb vonzerőt fog gyakorolni művészeinkre. A vendégkoszoru a jó magyaros zenével fűszerezett vacsora és társalgás mellett késő estig mulatott együtt.

** (Petőfi diszkiadását) az „Athenaeum“ igazgatósága megküldte Kertbenynek. Kertbeny ezt egy igen szép magyar le-

vélben köszönte meg. Elmondja ebben, hogy 25 év óta ez az első elismerés, mit hazájától kapott. E 25 év alatt ő meghonosította Petőfit a világirodalomban; az ő működése folytán csak német nyelven 24,500 példányban terjedtek el Petőfi művei, s azonkívül az angol, dán, svéd, franczia, olasz, lengyel és cseh fordításokat is vagy egyenesen, vagy közvetve ő eszközölte.

* * (A *Mátyás király*) orgonájáról szóló hír, mely olasz lapok után a magyar lapokba is átment, újabb értesülések szerint alaptalan, és pedig azon okból, mivel az illető orgona, mely 1494-ben készült, nem képezhette a Mátyás király tulajdonát, minthogy Mátyás már 1490. april hó 6-dikán halott volt. Továbbá az sem igaz, hogy a velencei muzeum a kérdéses orgonát mint a Mátyás királytól fennmaradt tulajdont felvette volna gyűjteményébe, és végre az is ki lön ez alkalommal derítve, hogy a Zenone-Zen családnak Mátyás idejében a magyar udvarnál soha semmiféle szerepe sem volt.

* * (A *fővárosi vigadóban*) ma, vasárnap lesz a sétahangversenyi idény ünnepélyes megnyitása, az északsarki utazók tiszteletére, tündéries kivilágítás és díszítés mellett az összes hat teremben. Az északsarki utazók Payer és Kepes urak ezen hangversenyt személyesen meglátogatandják, mely alkalommal a legújabb s legkedveltebb zenedarabok három zenekar által, valamint Rácz Pál nemzeti zenekara által fognak előadni.

* * (A *fővárosi iskoláknál*) soha sem volt még oly élénk pezsgés, mint az idén. Noha magában Pesten öt iskola-épület nyitattott meg, és a lefolyt évben is a városi iskoláknál az osztályok száma 36-tal szaporítottott, az osztályok mégis ugy tele vannak már tömve, hogy öt új osztályt kellett megnyitni, és mégis számos tanulót vissza kellett utasítani. A városi reáliskoláknál a párhuzamos osztályok is annyira túltömve, hogy a beiratásokat a határidő letelte előtt be kellett szüntetni. A terézvárosi polgári fiiskolában három új osztály vált szükségessé, és a két polgári leányiskola szintén tul van tömve. A tanács tanügyi osztályánál ezek miatt sok baj van; a szükségessé vált új osztályok számára nincsenek rendszeresítve tanári állomások, nincs elég butor-felszerelés stb.

* * (Magyar hus-kivitel Angliába.) Egy híres londoni társulatnak igazgatója: Hills Schröder Budapestre jött, hogy állandó kiviteli összeköttetést hozzon létre magyar termékekben Angliával. Első sorban feladata volt az igazgatónak, frissen vágott szarvasmarha- és juhust, czélszerűen berendezett jeges ládákban, továbbá füstölt és beszózott sertéshust, frissen vágott szárnyasokat, vadhust stb. Londonba küldeni. A próbavágások már végbementek s az első szállitmány utnak idittatott. Az angol társulat főügynökséget szándékozik felállítani Budapesten, melynek elnökségét Széchenyi Ödön gróf, a köznasznu cél előmozdítása szempontjából, egész készséggel elvállalta.

* * (Az *istvántéri népszínház*) ismét urat cserél. Bokody szinigazgató mult szerdán Sz. Fehérvárról értesíté itteni társulatát, hogy fizetéképtelenné lett és kéri a tagokat, hogy miután „országos ügy“-nek hozott áldozatot, engedjék el neki a hátralékos fizetéseket. A társulat tagjai e váratlan értesítésre nyomban gyűlést tartottak, s miután a színház tulajdonosa is bátoritá őket, elhatározták, hogy Solymossy Elek vezetése alatt együtt maradnak és szombattól fogva jól összeszerkesztett műsorral és szabatos előadásokkal szembe szállnak a fővárosi közönség közönyével. Solymossy komoly, férfias jelentésben egész őszintén kimondja, hogy rendkívüli dolgokat nem ígér s a sajtót sem kéri föl előleges pártfogásra, hanem változatos játékrend és kerokedd előadások által igyekszik azt kiérdemelni. Csak az a

szomoru, hogy Renz távoztával a város ördögmalmot engedélyezett e színház szomszédságában.

* * (Nemzeti színház.) A hét fénypontjáról, Lendvai Márton fölléptéről már föntebb szóltunk, egyebekben pedig meglehetősen csendes hetünk volt a deszkavilágon. Erszéyenesné Dékány Róza második föllépte, mint Rózsi a „Csikós“ban, csak olyan volt, mint az első, arra tehát kár a szót vesztegetni, a többi előadás pedig egyetlen új mozzanatot sem mutatott föl. A „Pajtáskodás“ ugyan mult szerdán kitűnő előadás volt és Prielle, Felekiné, Molnárné asszonyok, valamint Feleki, Náday, Bercsenyi és Vizvári urak kitűnő játéka folytonos derűtségben tartá a telt házat, általában véve azonban a dráma terén csak rég ismert szépségeket láttunk, és az operában hasonlóképen; kivételt csak „Don Juan“ képezett, a mennyiben három fényes csillag együtt tündökölt: Nagy-Benza Ida mint Donna Anna, Hauck Minnie mint Zerlina és Balázs-Bognár Vilma mint Elvira; alkalmunk volt tehát összemérni három zenei kütűnőséget. Nagynéban a hatalmas alakítás és remek zenefestés; Hauckban a könyedség és kellem, Balásznéban a coloratura ritkítja párját, a közönség tehát igen helyesen, mindeniket egyformán halmozta el tapsaival.

* * (Irodalom.) A Kisfaludy-Társaság pártolói rövid időn megkapják Cervantes világhírű „Don Quijotte“-jának végső kötetét, Györy Vilmos fordításában; továbbá Elliot György, e most legkitűnőbb angol regényíró „Midlemarch“-jának első kötetét, Csukási József által fordítva. — Az „Otthon“ czimű szépirodalmi és ismeretterjesztő havi közlöny első, októberi füzeté megjelent, következő tartalommal: Történelmi és irodalmi emlékeink Závodszy Károlytól. Kiadatlan költemények Petőfi Sándortól. Thales csillaga, elbeszélés László Mihálytól. A nők társadalmi helyzete, György Aladártól. Irodalmi arcképek Vidortól. Alvajáró, költemény Endrődy Sándortól. Romeo és Julia, Törs Kálmántól. A Petőfi-kiadás Bartók Lajostól. Tárca. Értesítő. — Pulszky Ferencz szorgalmasan dolgozik emlékiratain s már az 1834-ik évig hatolt előre. Az első kötet februárban már valószínűleg készen lesz s azonnal sajtó alá adatik. A szerző csak az 1867-dik évig fog haladni az emlékiratokban, miután ezentul sok élő s nevezetes egyént kellene kompromittálnia.

* * (Vegyesség.) A magyar kölcsönre tavaly csak 860,250 frtot, most pedig 3,380,000 frtot irtak alá Budapesten. — Az egyetlen új épületei már csaknem elkészültek s az előadások az új helyiségekben már e hó 20-dikán megkezdettek. — Türr István, mint a népoktatási kör elnöke, felhívást adott ki a felnöttek oktatása ügyében, mely oktatás e napokban Budapest tiz helyiségében nyitak meg. — Seiderhelm Ernő, budapesti virágkereskedő, legközelebb nagy virágkiállítást rendez; a helyiség vagy a Haas-féle házban, vagy az erzsébettéri kioszkban lesz. Az utóbbi nagyobb mérvű kiállítás nálunk 1868-ban volt a Bartl-féle villában. — Széchenyi Ödön gróf budapesti tűzoltó parancsnok Follman Alajos és Cziráky Béla gróf tűzoltók kíséretében e napokban Konstantinápolyba indult, az ottani tűzörség szervezése végett. — Két új opera készül jelenleg a nemzeti színház számára. Az egyiket Erkel, az apa írja s czime: „István király“, a másikat fia, Erkel Sándor, s czime: „Salamon király.“ Ez az első mű, melylyel Erkel Sándor a nyilvánosság elé lép. A szöveget e darabhoz Molnár György írta. — Ujházy Ede, a nemzeti színház jeles fiatal tagja, veszélyesen beteg volt, most azonban már tul van a veszélyen. — A lefolyt héten október hó 4-kétől októberhó 10-kéig élve született 256 gyermek, elhalt 187 személy; a születések tehát 69 esettel mulják felül a halálozásokat; nemre nézve 125 fiu, 131 leány. A halottak közt volt 93 férfi, 94 nő, egy éven aluli gyermek 64.

* * (Halálozások.) A szalay József a „Szellemi omnibusz“ szerzője Egerben meghalt: Az elhunyt igen képzett, világlátott, finom modoru, 75 éves öreg ur volt. Valaha a helytartótanácsnál szolgált, később borsodi jószágán lakott, tudományokkal foglalkozva. Többi közt Magyarországról igen nagy térképet készített, melyért több kitüntetésben részesült. A párisi statisztikai társaság is oklevelet küldött neki. Volt több külföldi rendjele is. Nagy olvasottságának tárából került ki az az egy pár kedélyes könyv, mely az ötvenes évek vége felé kapós olvasmány lett. Értékes képgyűjteményét az egri muzeumnak hagyta. A hevesi két nőegylet egyenkint hétszáz, az angol kisasszonyok ottani nevelő intézete ezer, az irgalmas apácák szintén ezer forintot, az irgalmasrend pedig egy ágyalapítványt örökölték tőle. — K a s s á n Gedeon Kelemen 48-diki honvédfőhadnagy meghalt, 46 éves korában. — Gy ö r g y János honvédfőhadnagy mult vasárnap föbelőtte magát. A nagyváradi hadgyakorlatokon összezördült egy tisztársával, miért is azt gyanítják, hogy amerikai párbaj folytán vetett véget életének. — H o f f m a n n Frigyes (a Hoffmann József czég főnöke) agyszélhűdés következtében e napokban meghalt. A boldogult egyike volt a főváros előkelőbb kereskedőinek, s még előtte való este jó kedvvel ülte meg családjá és barátai körében 50-dik születésnapját. — Szabadkán V u k o v i c s Anna, 22 éves hölgy, e hó 4-dikén elhunyt. Béke hamvaikra.

Nemzeti színház.

Október 17-dikén: „Hunyady László.“ — Október 18-dikán: „Tündérlak.“ — Október 19-dikén: „Mirabeau ifjúsága.“ — Október 20-dikán: „Ördög Róbert.“ — Október 21-dikén: „Pénz és becsület.“ — Október 22-dikén: „Don Pasquale.“

Divattudósítás.

Mindazok, a kik már rendbe hozták őszi öltözékeiket, jó hasznát is veszik azoknak, mert most már csak a kisebb kiegészítésekkel, pótlásokkal vagy épen több időbe kerülő himzésekkel, gyöngy-kivarrásokkal stb. foglalkozhatnak, mint a melyek nagyon divatosak az őszi öltözékeken, és azok lesznek a télieken is. Így a legújabb meleg felöltők is nemcsak gyöngyhimzéssel, hanem gazdag, széles zsinórzással is díszlenek, sőt a kisebb felöltők egészen el vannak borítva elszórt gyöngyökkel, vagy zsinórzással, a mi ugyan nehézzé teszi őket, de egyuttal igen fényesökké is.

Az őszi és téli kalapokra nézve bátran azt állíthatjuk, hogy a hány fej, a nyári forma, mert itt csakugyan áll azon mondat: a mi jól illik, az a divat. A felhajtott karimák, a lehajlottak, az oldalt felszedettek, a nagy bubos tetők, mind divatosak, csak az archoz és alakhoz illjenek. A bársony és nemez kalapok ez idő szerint a legdivatosabbak. Vannak ugyan hölgyek, a kik egy kedvencz finom szőrruhájuk kedvéért a kalapot is ugyanazon kelméből készíttetik, de ezek csak kivételésének, hanem még a divatának is, ha a kalap olyan színű, mely minden ruhához illik, és csak a díszítés, toll, virág vagy szalag van teljes összhangban a ruhával. A fekete kalapok tehát épen ezen alkalmazhatóságuknál fogva mindenek felett kedveltek; legújabbban sok fekete kalap készült fehér kihajtásokkal, fehér rips beszögésekkel, színes tollakkal vagy virággal díszítve.

A hajviseletre nézve úgy látszik, letűnőben van a fonott koszoru, mely olyan izletesen vette körül a fejet, és ismét a hátul hosszan lenyúló fonatok vagy fürtök jönnek divatba. Ha a védelem tekintetéből jól esik is a haj kissé alantabb tűzése a hidegebb évszakban, úgy az izlés elleni vétségnek tartjuk a legújabbban felkapott, hátul nyitott haját, melyet aztán zacskó alakban csakugy pongyolán felszednek, és színes szalaggal a nyak tövénél összekötnek, a mi nagyon hasonlít a régiebb időkben a férfiak által soká kedvelt hajviselethez, melyet azonban a jobb izlés már rég száműzött. Az archoz eső haját még mindig bodrozva, kis fürtökben viselik, eltakarva a homlok felső részét; — ezen viselet ellen is felszóltak már, — de lehet-e az ár ellen

uszni? Hölgyeink azt hiszik, hogy ez jól illik nekik, és nélkülözhetőnek vélik a fej azon legszebb, legformásabb részét, a melyről tulajdonképen olvasni szeretünk: a homlokot. De ezzel vajmi keveset törődik a divat!

A magas bodrozat által, mely ruháink nyakkivágását körül veszi, egy kissé háttérbe szorultak a hosszú végű bársonyszalagok, mert a bodrozatot kivették formájából, és azért a nyak körüli kereszt vagy medaillon csak rövid végű szalagra van véve, vagy aranylánczra fűzve. A kedvelt hosszú végű szalagok kedvéért azonban úgy látszik, inkább a bodrozattal fognak alább hagyni, és újból kegyükbe fogadni a kissé mellőzött ki- és behajló galérokat, melyek szabadon hagyván a nyakat, nyakkendőknak és bársonyszalagoknak engednek helyet.

Mai mellékletünk egy fátyol szabása, melyet hölgyeink fekete csipkekelméből kivágva és finom csipkével bekerítve, könnyen szebben és minden esetre olcsóbban készíthetnek, mintha készen veszik a boltban. A csipke, ha apró fekete gyöngyökkel varrják ki, igen díszesen fogja emelni a fátyol szépségét.

Szó t a l á n y.

Limbek Vilmától.

Három betű vagyok én,
Nekem örül minden lény;
Fordíts meg s zord kezemtől
Csaknem sir ölébe dől.

Megfejtési határidő: novemberhó 15-dike.

A 38-dik számban közlött rejtvény értelme:

Szép az élet, hogy ha élni tudjuk,
Ha gyöngyeit vakon el nem tapodjuk,
S tövist nem gyűjtünk nyílt rózsa helyett.
Higgy és szeress, nézz multba és jövőbe,
Isten viraszt a jámborok felett.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldtek be:

Farkas Izabella, Schütz Lóra, Marosy Hermina és Etelka, Moesz Gézáné, Jancsuska Hermin, Báthori Zsigray Istvánné, Raumann Ferenczné, Kiss Lőrinczné, Szunyogh Irén, Gálos Janka, Szirmay Jolán, Mezey Izabella, Tóth Károlyné, Teleki Gizella, Hamar Lilla, Józ Andorné, Zundán Jecie, Kozma Etelka és Ilona, Szmodics Irma, Kratochwill Károlyné, B. Pap Ambrusné, Becherer Ernőné, Malatinszky Etelka, György Hodosy Ida, Dengi János, László Julia, Devich Ferenczné, Potoczki Gergelyné, Korik Zsófia, Koller Zsuzsika, Tomesváry Erzsébet, Fay Lilla, Rónay Gabriella, Szücs Ida, Nagy Flóra, Gáar Izabella, Tóth Béláné, Gacsay Kálmánné, Száva Emília, Pál Gizella, Mátyás Anna és Jolán.

A 37-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Bohner Riersch Mária, Oszlányi Mária, Vass Vilma, Boér Etelka, Fodor Lilla.

T a r t a l o m.

A dajkamesék, Mikos Tóth Kálmántól. — Őszszel, Gáspár Imrétől. — Egy kis megbizás, Odry Leheltil. — A tó rózsája, Szentpáli Jankától. — A miéink küldtek, Turgenjew Ivántól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy fátyol szabása és a triesti (Assicurazioni Generali) kimutatása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Kolozsvárott raktárt állított. — A z a r a d i színház diszeldadása (Rákóczy fogsága) 130 frt 10 krt jövedelmezett a vértanuk emléksobrára. — A k o l o z s v á r i „Hilária“ dalegyletnek Hut-flesz Károlyné urhölgy száz frtot adott. — A m e z ő b e r é n y i lelkes „lánykoszoru“ nem rég, ifjak közreműködésével, az ott villám által felgyújtott református templom és torony építésére sikerült műkedvelői előadást, gróf Zichy „Phraenolog“-jával és Kisfaludy „Vigjáték“-ával s vidám táncmulatságot rendeztek, s a tiszta jövedelmet: száz forint és tizenhatsz krajczárt, átadták a károsult egyháznak. — S z é k e l y - u d v a r h e l y e n a református leánynevelde újra örvendetes virágzásnak indult, a mi főleg Madarász Valeria kisasszony e derék, lelkiismeretes nevelőnő érdeme. — N a g y s z e r ű északi fényt láttak Ungvárt a mult csütörtökön.

Különfélék.

* * (Damjanics imája.) Damjanics egyik ismerőse a „M. Polgár“-ban egy imát tesz közzé, melyet Damjanics az 1849-diki október 5. és 6-dika közti éjjel irt. Damjanics álmatlanul töltte ez éjt, szobájában hált a bakó is. Damjanics maga kérte föl reá. Ez álmatlan éjjel írta Damjanics nejének az alább következő imát, s gróf Teleki Sándort bizta meg utósó pillanatában annak átadásával. Ez imát, mely minden sorában megható, sok példányban másolták le, s e másolatok szélitiben terjesztettek. Ime, közöljük szóról-szóra egy egykoru másolat után. „Arad. Ima kivégeztetésem előtt október 5—6-dika közt 1849. Világok ura, hozzád intézem könyörgésemet! Te megerősítél a nőmtől való válás borzasztó órájában. Adj erőt továbbra is, óh atyám! hogy a kemény próbát, a megbecstelenítő iszonyu halált erősen és mint férfi szenvedhessem. Hallgasd meg, végtelen jószág! forró kérésemet. Csatákban és ütközetekben vezetél, óh atyám, és életben hagyál — sok kétes harczot sértetlenül engedél végig küzdenem, védő kezéd alatt. Áldott legyen neved mindörökké! Őrizd meg, mindenható! különben is szerencsétlen hazámat a további szerencsétlenségtől. Hangold szelidségre az uralkodó szivét hátramaradó balsorsosaim iránt és bölcseségeddel irányozd annak akaratát a népek javára. Adj, óh atyám, vigaszt Emiliámnak, hogy nekem adott szavát, hogy sorsát hite segélyével türelmesen viselni fogja, beválthassa. Áldd meg Aradot, áldd meg a szegény, szerencsétlen Magyarországot. Te ismered, óh uram, szivemet, és minden lépésem tudva van előtted; itélj e szerint felettem, s részesíts kegyelmes felvételben a tulvilágon. Amen. Emiliának vigaszul Damjanics. Arad, okt. 1849.“

* * (Bcm hamvainak.) Aleppóból való hazaszállítása iránt, mint a honvédgyűlésen jelenték, lépéseket tettek a külügyminiszteriumnál. A székely földre akarják hozni. Emléksobrára, melyet a marosvásárhelyi főtérre szántak, 11,570 frt gyűlt össze. Ez összeg azonban korántsem elég a hőshöz méltó emlékre.

* * (Drezdában) e hó 9-dikén ünnepélyes módon ment végbe az első holttestelégetés. Egy ott lakott angol nő halt meg és végrendeletében meghagyta, hogy Siemens gyáros azon telkén, hol nem rég az elégetési próbákat tartották, holttestemeit adják át a lángoknak. Ez meg is történt.

* * (Thiers) Olaszországban mindenütt a legkitüntetőbb fogadtatásban részesül; üdvözlík, beszéltek s ő mindig arról beszél, hogy Franciaországban csak a köztársaság lehetséges és hogy a két román nemzetnek össze kell tartani; pedig valaha nem volt barátja az olasz egységnek.

* * (A Belgrádon) fölfedezett összeesküvés főemberének

egy Stanojevics Dragisa nevü fiatal férfit tartanak, ki egykor Párisban tanult, Belgrádon jogtanár lett; a 68-diki összeesküvésben is részt vett, de akkor nem tudtak rá semmit sem bizonyítani; mostani befogatása alkalmával azonban megtalálták nála a Karagyorgyevicsek érdekében ujabban szőtt terveket s az összeesküvők névsorát.

* * (Külföldi vegyesek.) Franciaországban nagyokat nevetnek a közoktatási miniszteren, ki a „fegyelem és az oktatás komolysága érdekében elrendelte,“ hogy a tanárok leczkeadása közben ezentul, mint hajdanonta, hosszú talárt viseljenek. — Párisban az elszász-lotringiak javára tartott színi előadást Mária orosz nagyhercegnő is megnézte, Konstantin nagyherceg pedig a jótékony célra (melynek politikai éle van) tizezer frankot adott. — L o n d o n b a n, a Brunswik-square mellett, mult hétfőn nők számára külön orvosi iskolát nyitottak meg, melybe már is elég hallgató jelentkezett. — A kissingeni merénylő: Kullmann pörének végtárgyalása e hó 29-dikén lesz, s Bismarck herceg is megjelent mint tanu. — Bryan Wallace Procktor, a legöregebb angol költő, Byron egykori iskolatársa meghalt Londonban, 84 éves korában; Barry Corniwall név alatt irt. — A z a n g o l tudományos körökben új expediciót terveznek az északi sarkhoz s az előkészületekkel Osborn Sherard tengernagy van megbizva. — A b a j o r anyakirályné, ki néhai Vilmos porosz herceg leánya s most 49 éves, e napokban áttért a katolika hitre. — V-dik Ferdinánd mult csütörtökön délben érkezett vissza Prágába, valamivel jobb erőben, mint a mult hóban volt. — A „Tages Presse“ berlíni levelezője szerint, a levelekben, melyeket Bismarck tüzzel, vassal követel vissza Arnim gróftól, egykor ő a német császár és Gortschakoff herceg korlátoltságáról irt csufondárosan, s e miatt fél közzétételüktől. Gróf Arnim azonban kijelenté a vizsgáló bíró előtt, hogy a visszatartott papirokból, melyekben semmi államtitok nincs, nem közölt és nem is akar közölni semmit.

Megbizások tára.

K ö r m e n d r e B. Cs. I. urnőnek: Megbizásában a legszivesebben fogok eljárni, az eredményről pedig, a mint csak lehet, azonnal tudósítani.

B á t y á r a Gy. M. urhölgynek: El van küldve.

M i s k o l c z r a K. E. és I. urhölgynek: Meg van igazítva.

M a k ó r a Cs. I. urhölgynek: El lesz küldve.

A r a d r a E. G. urhölgynek: Szives köszönet küldeményeért.

S z e g s z á r d r a Sz. E. urhölgynek: Szives figyelmébe ajánlom magánleveletem.

K a s s á r a A. Zs. urnőnek: Pontosan vettem.

K o l o z s v á r r a F. O. urhölgynek: Köszönet a szives megemlékezésért.

S z o b o s z l ó r a O. M. urhölgynek: Tessék egy tapasztalt, hirneves orvoshoz fordulni; mert a baj, ha nem is aggasztó, de minden esetre hosszadalmas.

S z e g e d r e F. E. urhölgynek: Az előadások már elkezdődtek, de azért most sem késett el még.

A p á t i r a B. B. urhölgynek: E szövegből 24 rőfre lesz szüksége.

S z i v á g y r a O. I. urhölgynek: El van küldve.

F. B á n y á r a F. M. urnőnek: Nagyon szivesen tettem.

S o p r o n b a K. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Hirdetés felvételi iroda: Hatvani-utca 13. sz. Budapesten.

Schlick H. és fia ország-ut 39-ik szám alatt.

Schlick H. és fia regisztráltan 1. szám a.

EÖTVÖS WEIXLGÄRTNER LUIZA

leányképezdeje és ápolója

Budapest,

(Józsefváros Stáció-utca 23. sz. a.)

A t. czimü szülök-, gyámok- és gondnokoknak szives tudomására hozom, miszerint tanintézetemben a 3. életévet meghaladott nőtanítványok kiképzettetésük bevégeztéig, akár oktatás végett, teljes ápolás vagy fél elemezés (ebéd) mellett, akár pedig egyetül oktatás czéljából, naponta felvétetnek.

Az új tanév f. év október 1-jén kezdődik
Program az intézetben mindenkor kapható.

Csupán csak 27 krajczáros tömeg árucsarnok
a Lipótvárosi templomtéren a Váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.
LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi időnyre ujonnan berendezett áruváros látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruházatok: Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkálok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vasznak, kánvászkok, asztalneműek 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók csak 27 krajczárért.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Minden eladott jóállás mellett Eladott árak visszacsorítottak.

BAZÁR GUTTMAN
Budapest, Hatvani-utca sarkán

pesti legolcsóbb vásárlási forrása.

- Féj-ruha- és kalaptelek 20 krtól 50 krig.
- Egy garmitura fodrász-, haj- és sárnyas-ú 6-30 krig.
- Férfi- és női-kesztyű 30 krtól 80 krig.
- Jóillatu hajolaj és pomádé 5 krtól 50 krig.
- 1 darab finom szappan 10 kr.
- 1 finom selyem nyakendő 10 krtól 40 krig.
- 1 finom vászon kecskából 10 kr.
- 1 50 képer tartalmazó album 20, 40, 80 kr., 1 ft.
- 1 garmitura manciéti- és inggomb 10-50 krig.
- 1 garni mellű, függő, nagy választékban 10-50 krig.
- Jegyzőkönyv, tűz-ezkek, és debány-szalence 10-50 krig.
- 1 pénzárca bőr-ből toknyőabaka borítékkal 10-50 krig.
- A legnagyobb választéku szivartárak 30-80 krig.
- 1 szivarszopka valodi taktékből 50 krtól 1 frt.
- Egy szalence-penzártára darabja 80 kr.
- Fin. és női iskolatásák 50 krtól 1 frt.
- Női-táska valdi bőr-ből rojtokkal 2 frt 50 kr.
- Utazóláda bőr vagy vászonból 1 frtől 3 frt.
- Trombiták, gordonkák, száj- és húzóharmonikák, tocsi társasokosi, pléb- és fiadé-nyes, szervé babák, domino, lotteria, társasjátékok, gummitáblák és sok ezer másnemű játékok.
- Magy. és nem. pipák új taktékből szával 50 kr.
- 1 finoman hímzett szivartára 90 krtól 1 ft. 50 krig.
- 1 finom anrol asztali-harang 40 krtól 1 frt.
- 1 finom nagy piparettör amerikai fából 80 kr. 1 frt.
- 1 par fin. packfong gyertyatartó 1 ft 30-2 frt.
- 3 darab packfong-kanál 70 kr.
- 6 packfong kavéskanál 75 kr.
- 1 darab packfong javesszedőkanál 80 kr.
- 1 darab packfong tejkanal 45 kr.
- 1 medaillon, karszerec, gyűrű, láncok, tük és nyak-kendőgyűrűk feznagy válassz 10-50 krig.
- 1 finom talmi-arany-garnitura, mely kovácsokból áll u m. malta s fülfüggő 50-80 krig.
- 1 jó esernyő 1 ft 50 kr.
- Igen esztalosan felállózótt babok 20 krtól 1 frt.
- 1 utazó szivar-takaró 1 frt 80, 2 frt 80 krig.
- 1 finom teríték villa és késből álló, csontból csak 40 kr.
- 1 finom tollkés 20 krtól 50 krig.
- 1 finom berendezett női varruész. öz 50 krtól 1 frt.
- 1 finom talmi-arany lánc 50 krtól 1 frt.
- 1 finom talmi-arany gyűrű 30 krtól 1 frt.
- Legyűző táncgyűmük, szőrtéce és az utczára 20 krtól 1 frt.
- 1 finom selyem esernyő 6 frt.
- Legfinomabb cukor-szalence 50 krtól 1 frt.
- Meg esztalok minden rang-, ülöt és kornak 10 krtól 10 frt.

Bazár Guttman,
Budapest, Hatvani-utca sarkán.

Budapest, József-ut 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfelebb közli varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészei és a hozzájuk szükséges tük a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezom magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg utánvétele mellett, illetőleg részletfizetésekor megfelelő folpénz beküldése mellett azonnal teljesíttetnek. — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE A,
Budapest, József-ut 14. sz.

43-dik szám.

Október 25-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JOTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Okt.	18	Vasárnap	D 22 Krizant	D 21 Krizsán	13 F 21 Karpus	14		6 37	4 52
	19	Hétfő	Dömötör	Döme	14 Naz. Gergely	15 Félbőjt		6 38	4 50
	20	Kedd	Sabina szüz	Szabina	15 Luczius	16		6 40	4 48
	21	Szerda	Simon és Juda	Simon Juda	16 Longinus	17 Arnon	☉	6 41	4 46
	22	Csütörtök	Zenobius	Narczisz.	17 Oseás	18 Elk. b. m.		6 42	4 43
	23	Péntek	Alfonz, Klaudia	Klaudia	18 Lukács ev.]	19 B. sát. ün.		6 44	4 41
	24	Szombat	Farkas püsp.	Reform eml.	19 Joel prof.	20 S. Cajeh.		6 46	4 40

V i d é k i t á r c z a.

Kolozsvárott e napokban állították fel Székelyné, a néhai jeles színésznő diszes emlékét. Az unitárius kollegium ifjúsága kezdé meg az emlékkő felállítására a gyűjtést s e czélból bizottság alakult, mely Jakab Elek, Lugosi József, Gámán Zsigmond és K. Papp Miklós urakból állott. Az emlékkő e feliratot viseli: „Emelte a közönség és pályatársai kegyelele.“ E pályatársak: Szerdahelyi Kálmán és neje: Prielle Cornélia,

Zágrábon mult hétfőn volt az egyetem megnyitása. Ez a harmadik egyetem a magyar korona területén. Már két nap előtt kezdtek érkezni a vendégek. A magyar akadémia küldötteit igen szívélyesen fogadták. Pauler miniszternek az érseki palotában készítették szállást. Legelőször a szomszéd Dalmácia küldöttei érkeztek meg. Laibach a „Sokol“ dalegylet s az ottani „matica“ és olvasó egyesület küldöttei által voltak képviselve.

Pápán a tanügy terén örvendetes a haladás. A város diszes épületet emelt kisedóvodának és rajziskolának. A veszprémi püspök pedig kétemeletes új épületet építtetett az apácáknak, mostani egészségtelen zárdájuk helyett. Ez apácák alapneveléssel foglalkoznak, felekezeti különbség nélkül. A ottani nőegylet is buzgón igyekszik megfelelni céljainak. kevés pénzzel sokat tesz, újabban gondoskodik a házaló szegényekről is, s november 7-dikén sorsjátékkal összekötött táncszertély rendez.

A székesfehérvári ásatásokról. A püspöki kertben folytatott ásatásoknál igen szép domborműveket hoztak napfényre. Három kő ez, melyek a római korból erednek. Az egyik Iphigeniát ábrázolja Taurisban, s ez meglehetősen ép, a másik azonban hasadt. Ez utóbbi embernői magasságu s rajta emberi alakok vannak kivésve. A harmadik azon földrétegtől, melyben közel egy évezredig feküdt, egészen feketére van festve. Találtak ezeken kívül diszitmény-töredékeket, melyek közül az egyik góth izlésre mutat. A magasabb fekvésű második kert keleti oldalán, a már részben kiásott Mátyás-kápolna mellett, egy szép sirra bukkantak, melyet az ásatások vezetője: Henszlmán gyaníthatólag Hunyady Mátyás temetkezési helyének mond. E sir fölnyitását Trefort miniszter megérkezéseig elhalasztották.

A körös-tarcsai köröstkotró műveletek alkalmával felette érdekes leletekre bukkantak a munkások. Egy mamuth óriási lábszárcsontja meglehetősen ép állapotban találtatott, nem nagy mélységben. Mindennap új meg új őskori csontok kerülnek ott napvilágra.— Hunyadmegye Cserbely községében pedig utkésztés közben 5¹/₂ lábnyi mélységben egy cserépedényt találtak, ebben egy nagy mennyiségű római ezüst pénz- és ékszerrel tölt rézedény volt. A munkások a talált tárgyakat felosztották maguk közt, de az erdőmester, Füzy Dénes 478 ezüst pénzt és több ékszert, karpereczeket, gyűrűket és egy nyakéket mégis megmentett. E leletnél felette érdekes az, hogy a római császárságok majd min-

den korszakából vannak abban pénzek s hogy alig lehet köztük két egyenlő pénzt találni, úgy, hogy az ember önkénytelenül azon gondolatra jön, hogy azok hajdani birtokosa éremgyűjtő volt. A széthordott tárgyakat a szolgabírószág nyomozza és már többet meg is kapott belőle.

Zsibón e hó 15-dikén adó fejében lefoglalt gabnát árvereztek, mely Solymos községbeli lakosoktól volt elbecsülve. A katonai ellenőrzési szemlével megbízott közös 39 gyalog-ezredbeli kapitány, Springer József ur, az árverezők közé állván, nagy tüzzel belevegyült az árverezésbe, míg jó drágán rásózták. Senki sem sejtette, mit akarhat a katona a három szekér csős máléval? A kapitány egykedvűleg lefizette az 54 frt vételárt az adó-végrehajtó kezébe, s aztán — a jelenlevő solymosi papnak azt mondta, hogy ha szegények az adóhátralékosok, a málét adja vissza nekik, ha pedig jómóduak, ossza ki a községi szegények közt.

A sopronmegyei Hidegség község nagy része a lángok martalékává lett e hó 7-dikén. Egy pajtában ütött ki a tűz s csakhamar 28 ház lett a bős elem áldozata. Hat gazda, kiknek mindene bennégett, egészen tönkre jutott. — Az abaujmegyei Zsebes község nagy része e hó 11—12-dike közti éjjel a lángok martaléka lett.

Vidéki vegyesek. Fiume városházában Weyprecht tiszteletére nagyszerű lakomát rendeztek, a királyt a polgármester, Weyprechtet és társait gróf Szapáry Géza kormányzó élteté s a jeles tengerész (kinek tiszteletére a kormányzónál is volt disz-ebed) meghatottan mondott köszönetet. — Portorében pedig nagy lakoma volt az északi sarkexpedíció néhány alsóbbrendű tagjának tiszteletére, kik részben Portoréból, részben Fiuméből, Voloscából és Lovranából valók. — Pozsonyiak meghívására dr. Kepes megígérte, hogy november elején ott is fog egy felolvasást tartani. — A szt.-györgy mezei honvédelmi ügye Esztergom megye legközelebbi gyűlésén szőnyegre kerülvén, az alispán megbízott a szobor föntartásának költségeit elkészíteni. — Reitter István, váci kocsigyáros valóban becsületet szerez a váci iparnak. Közelebbről a királyi udvarmester rendeletére ő felségének két új kocsit készített, melyek csin, tartósság és izlés tekintetében ritkítják párjukat és kétségkívül a felsőbb arisztokrácia körében is nagy kelendőséget fognak szerezni e derék iparosunk készítményeinek. — A nyitrai megyei honvédegylet köszönő levelet irt Arad város hatóságának, az ottani polgárság és honvédegyletnek az októberhó 6-diki gyásznapi megünnepléséért. A levél megjegyzi, hogy Nyitra városában a 48-diki honvédek száma már 17-re olvadt le.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

43. sz.
Okt. 25-dikén.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A b e t e g á p o l á s r ó l.

A betegápolás épu, mint a gyermekápolás kizárólag a női foglalkozások közé tartozik, ez általánosan el van ismerve, és hogy mily nagy áldás a betegre nézve, ha gyöngéd női kéztől ápoltatik, azt is mindenki elismeri, a ki valaha beteg volt és női ápolásban részesült. És ezek azt is tudják, hogy milyen különbség van ápolás és ápolás közt, és hogy igazán jó betegápolók csak olyan nők, a kik maguk is betegek voltak, mert csak ezek tudják, milyen a beteg lelki állapota és milyen bánásmódot igényel, a miről azoknak, kik mindig egészségesek voltak, sokszor sejtelmük sincs, és nem is igen lehet, mivel jóformán képtelenek behelyezni magukat épu a beteg lelki, mint testi izgatott állapotába. Ezen betegápolók legfőlebb szánalmat éreznek, a hol valódi sebeket és fájdalmakat látnak, vagy gyermekek iránt, a kik tehetetlenségüknel fogva mások segélyére szorultak, de másegyéb betegek és ezeknek szeszélyessége iránt nincs érzékük, mivel szenvedésük legnagyobb részét csak képzeldésnek tartják és olyanul is bánnak velük, miáltal aztán csak növelik a bajt. Azért mindazon betegek, a kik tetszés szerint választhatják a betegápolónót, mindig azt választják legszivesebben, a ki maga is súlyos betegségekben esett át, ha mindjárt gyöngébb testalkattal bír is, és nem az erősebbet, habár ez ellenmondásnak látszik, mert talán semmi sem igényel annyi erőt, mint akár az éjjeli virrasztás, akár az alvásnak untalanul való félbeszakítása a beteg körül, akár végre a beteg ápolása, emelgetése, ide-odaigazítása stb. Csakhogy az ép, egészséges nő ilyenkor rendesen és a nélkül, hogy tudja, erős, gyöngéd kézzel nyul a beteghez, míg a gyöngéd kéz csak jólesőleg ér hozzá, a szükség pillanatában pedig, mikor megvan az akarat, növekedik a gyöngé nő ereje; bír a beteggel, mivel a kar vele bírni. És az is tapasztalat által bebizonyított dolog, hogy mialatt az egészen ép egészségű emberek legtöbb esetben arról panaszkodnak, hogy a hosszas ülést, a szabadban való mozgás hiányát,

a betegszoba levegőjét, a beteg szenvedéseinek látását, kigözölgését sokáig ki nem állják, ellenben a gyöngébb alkotású nőre ezen a betegápolásnál óhatatlan kellemetlenségek sokkal kevesebb hatással vannak, vagyis inkább nem enged nekik hatást maga felett; mert lelke annyira uralkodik teste fölött, hogy napokig, sőt hetekig nélkülözheti a szabadban való járást; akkor ébred, mikor akar, különösen a legkisebb neszre, sőt még az ugynevezett undorodás is teljesen akaratának uralma alatt áll. Érti, de le bírja küzdeni.

A betegápolás első kelleke: a szeretet; ép azért annyira alkalmas reá a nő, és azért minden betegre nézve a legjobb ápoló az a nő, a ki őt szereti. Van-e anya, a ki, ha lelke még annyira csüng is világi örömeikön, beteg gyermekét a leg-hivebben ne ápolná? Éjjel-nappal virraszt bölcsőjénél, vagy ágyacskájánál és szive vérét is örömet odaadja, hogy drága kicsikéjének fájdalmát enyhítse, életét megtartsa. De a ki valaha beteg gyermek, vagy bármely más beteg mellett volt, az tudja, hogy hányszor kerüli szemét az álm, hányszor van lázhagyományban, most ez, majd az kell neki, a miért is mulhatlanul szükséges, hogy szünet nélkül mellette legyen valaki, — ez pedig kétszerte nehéz oly anyára nézve, a kinek több gyermeke van, a kinek mindegyiknek szüksége van reá; vagy az oly nőre, a kinek nagy háztartásról, belső gazdaságról kell gondoskodni; azután nem csupán a beteg körül, hanem sokszor a beteg számára is van az ápolónak dolga; fürdőt, borogatásokat, meleg és hideg italokat kell számára készíteni, száz meg száz más dolgot érdekében végezni, semmiről sem lehet előre gondoskodni; a szobák takarítása és szellőztetése, az ágyazás stb. csak akkor lehetséges, a mikor a beteg állapota épen lehetővé teszi; — mi nagy jótétemény ilyenkor az aggódo és elgyötrődött anyára nézve a jó barátnő vagy rokon, a ki, ha csak néhány órára is, munkájában segítségére van és a beteg körül fölváltja!

És mennyivel inkább van szükség ilyen segítségre, midőn egy magában álló nő fekszik betegen, vagy egy anya, kinek kis gyermekei vannak! A cseléd? Oh, beh ritka az olyan cseléd, a mely ilyen szomorú esetben a hú barátónő, vagy hú rokon segiségét nélkülözhetővé teszi!

Az ilyen segítség az, a mivel a nő, kinek ideje engedi, nemesen tüntetheti ki gyöngéd érzületét és igazi nőiségét. Hogy az anya gyermekét, a feleség férjét, a leány szülését betegségében ápolja, az magától értetődik, mert az ellenkező undok bűn; de ki ápolja azon beteget, a kinek senkije sincsen? Senkije? Ilyenkor tűnik ki, mennyiben érezzük az emberiség közös erkölcsi kapcsolatát és az ebből folyó szereteti kötelességeket.

„Beteg valék és ti ápolátok engemet,“ az evangyeliomban is a jóltevő emberszeretet egyik erénye gyanánt van ez felmutatva.

Nem a divatos beteglátogatásokat értem; az előkelő világban az a divat, hogy maga helyett elküldi a barátónő az ő névjegyét, és ez is igen szép szokás; a beteg megtudja belőle, hogy részvéttel vannak iránta, és ez jól esik neki, míg a nagy dísz látása, a mely nélkül sok delnő a világért sem tenne látogatást, csak megszorítaná a beteget, a ki szegény kinos fájdalmak által ágyhoz van szögezve; azután a gazdag betegnek rendesen megfelelő számú ápolónő is áll rendelkezésre; de mint mondám, a szegény sorsu nő, mikor beteg, egészen magára van hagyatva, és még ha van is ápolónője, oh mi nagy jótétemény, ha most ez, majd az a barátónő, vagy akár csak ismerős nő utána néz, ha nincs-e valamire szüksége, jól gondját viseli-e az ápolónő! Maga az ápolónőre nézve is nagy jótétemény ez; megpihenhet egy-egy félórára, a mire ép hűséges gondviselése folytán nagy szüksége van; vagy magámdolgai után nézhet kis időre, a mit sokszor egész hirtelenül félben kellett hagynia.

A régi időben a zárdák lakói gyakorolták ez erényt; akkor, a félbarbarság korában, csak a hitrajongás indította az embereket a magasabb erények gyakorlására; így keletkeztek az irgalmas és Erzsébet rendi szerzetesnők, a kiknek fogadalmi feladata volt: ápolni a betegeket, különösen háború idején, köztözetni sebeiket és megvigasztalni őket utolsó órájukban, és ez valóban magasztos hivatás is volt.

De napjainkban, az erkölcs és polgárosodás terjesztésével minden józan ember tudja, hogy a jó cselekvésére nemcsak hogy nem kell, de nem is szabad a többi emberektől fogadalmak és szertartások által elkülönítenünk magukat, hanem ép ellenkezőleg, embertársaink közepett és velük mindenben egyenlően kell azt gyakorolni, azért, mivel ez az erkölcsön alapuló polgárosodás által mindegyikünkre egyformán kiszabott kötelesség; valamint minden más erénynek, úgy a betegápolásnak is nem szabad tehát többé külön szerzetek, hanem az összes polgári társaság által közösen kell gyakoroltatni. Mai nap, midőn a tiszta vallásosság azon igazság megismerésére világosította föl az emberiséget, hogy nem azok a nők kedvesek az Isten előtt, a kik elrejtőzve a világ elől, biztos magányosságban dicsérik az Urat, hanem megfordítva, azok, a kik a nehéz élet közepett erős test és lélekkel magukra veszik a természet és erkölcs által reájuk rótt kötelességek terheit, és azokat az álnok örvények és viszontagságos zajlások daczára, testben-lélekben tisztán, mint szerető élettársak, hűséges anyák és gyöngéd, résztvevő nők pontosan teljesítik, — ezen kor nőinek a betegápolás erényéről sem szabad megfeledkezni!

Nem egyezek, hanem mindnyájunk szent kötelessége ez és épen azért az egyes, ha még annyira áldozatkész is, csak csekély sikerrel működhetik itt közre az emberiség javára; sem a

betegségi esetek nem juthatnak neki mindig tudomására, sem a kellő idő és eszközökkel nem rendelkezhetik mindig, és végre is az egyes ember ereje véges;

de — hála érte Istennek — a nőegyletek eszméje most már köztisztelet eszméje hazánkban, mert csudatevő erőnek bizonyult az évek folyamában; a betegápolás céljából tehát szintén nőegyleteket kellene alakítani. Nagyon szép és nemes feladata lehet az ilyen egyletnek, és pedig két irányban: lelki és testi. A jobb lelkületű nők összeállnak, egyletet alakítanak oly célból, hogy éber szemmel kísérik egy-egy város, vagy városrész egészségi viszonyait, a hol betegségi eset fordul elő, ott a viszonyok és körülményekhez képest, az egylet igazgatósága a megfelelő segítségről gondoskodik; gazdag betegeknek, vagy azok hozzátartozóinak lelki ápolással szolgál, gondoskodván róla, hogy az ápoló családtagok a kellő részvét által megvigasztaltassanak, a beteg, és ha állapota jobbra fordul, a kellő szórakozásban hiányt ne szenvedjen; ez mind nagy jótétemény; az egylet valódi krisztusi hivatása azonban mégis csak a szegény betegek ápolása volna; csak a kis gyermekeket ha vesszük; bebizonyított tény, hogy azért olyan csekély a magyar nemzet számának növekedése a többi polgárosult nemzetéhez képest, mivel talán az egész világon sehol olyan nagy a halálozás a gyermekek közt, mint nálunk, és az is bebizonyított tény, hogy a beteg gyermekek legeslegnagyobb része a kellő ápolás hiányából hal el; az első, kicsi bajt az anya vagy észre, vagy föl nem veszi, és ha igen, nincsen rá sem ideje, sem pénze, hogy orvosolja; dolgoznia kell, legtöbb esetben napestig, házon kívül, hogy magának és többi gyermekeinek kenyere legyen; ezalatt tehát a kicsi beteg magára van hagyatva, a baj elhatalmasodik, sok úgy sem kell az ilyen zsenge életnek; egyszer csak szép szemcskái megüvegesednek, piczi ajkai elszederjesednek; akkor az anya szalad vele az orvoshoz — késő, a hazának ismét kevesebbje van egy lélekkel, holott ha egy-két nappal előbb a kellő ápolás és gyógyításban részvél, megvan mentve, és ki tudja azon kisdetek számát, a kik ily módon megtartathatnának az életnek és hazának, és mily kevés költség mellett, néhány krajczár ára orvossággal, egy kis jó levestel, a mit minden jobb módu családnál ingyen kapni, és egy kis tisztasággal, a mire nem kell egyéb egy kis szeretetnél jó nők részéről.

És a többi szegény betegeknel sincsen különben, ezek is legnagyobb részben a kellő ápolás hiányából halnak el, és kidől itt egy apa, a család kenyérkeresője; ott egy anya, a kis gyermekek gondviselője, a haza és erkölcs nagy kárára, holott oly könnyen, olyan csekély költséggel meglehetett volna őket tartani, — egy kis igaz szeretet mellett.

A költségek valóban szót is alig érdemelnek; mihelyt a nemes lelkületű nők betegápolási egyletté alakulnak, mindjárt lesz gyógyszerész, a ki fele- vagy harmad áron adja a gyógyszereket, és azonképen orvos is lesz, a beteg-eledelt pedig a tagok maguk adnák, jóformán semmibe sem jönne, mi táplálékra is van szüksége a szegény betegnek! Néhányszor napjában egy pár kanálnyi leves, a mit úgy is minden nap főzünk, vagy később egy kevés csirke-becsinált, a mi kivált vidéken, szintén nagyon könnyen szerezhető; a legfőbb tehát e részben az ápolás, vagyis hogy legyen bennünk elég szeretet, elmenni a szegény beteg hajlékaiba, és ott ülni kórágánál és őrködni felette, hogy tiszta levegő járja körül és a kellő ápolásban részesüljön; igaz, ahhoz nagy lelki jóság, nagy szeretet szükséges, de — hiszen nőkhez szölok.

És fiatal leányaink, azok az istenképü virágbimbók, ha ők a gyermekápolást vennék gondjaik alá, ha még hajdonkorban

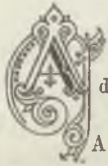
gyakorolnák magukat abban a fontos és szent szeretetben, a melytől talán egykor saját magzatjuk élete, saját szívük legédesebb boldogsága fog függni; és milyen jótékonyan és nemesítőleg hat az a lélekre, ha naponként egy pár órát, vagy hetenként két-két fél napot, vagy két fél éjet egy beteg gyermeknél vi-raszt; mert kellő beosztás mellett több időt ez nem venne igénybe.

Meg vagyok győződve, hogy mint már annyi más, ugy ez a jó eszme is termékeny földbe fog esni: a magyar nők szívébe.

S o h a j o k.

Darmay Viktortól.

I.

A déli nap arany hidat ver
Keresztül a folyón;
A parton állok és lenézek
A mélybe álmodón.

A nagy, nehéz habok zajongva
Rohann k szertesztét;
És ugy rángatják, tépik egyre
E sajka kötötét.

A sajka himbál s a kötél oly
Fájdalmas hangot ad;
Mint a mikor rád gondolok;
Szivemben — az a vágy.

II.

Te is csak gyöngé, gyöngé nő vagy,
Hajlékony, mint a nád;
Sorsodnak átka, bíne ez csak
És nem a te hibád.

Kijátszta rúdul szivemet, de
Én némán hallgatok;
És nem kél vád, panasz szivemből,
Nem hívom kacajod.

Az én szivemből majd csak egyszer
Kél egy hang, kedvesem;
Oly halkán, mintha egy üveg
Elpattan csöndesen.

III.

Meghalnának a virágok,
Ha te néznél egyszer rájok;
Azokkal a szép szemekkel,
A mikkel rám néztél egyszer.

Oh ezek a sötét szemek
Olyan égön tekintenek;
Őket is ugy elégetnék,
A hogy szivem elégették.

Ne nézz lányka a virágra,
Nézz a magas menyországra;
És ugy kérd, hogy bocsásson meg
A te csalfa szerelmednek.

Egy kis megbizás.

Elbeszélés.

Odry Lehel től.

(V ó g e.)

— Nem az őrzárát ez! — mond a vezető, s miután még figyel-
mesebben hallgatna —

— Ez valamivel vastagabb hang a sipnál és több hang
van együtt — ez a rendőrség! Valami bajnak kell lenni ezen a
vonalon, mivel különben nem czirkálnának itt.

— Távol vannak? — kérde a színész.

— Oh igen! — válaszolá a vezető; — de sebes koczogásban
hajtanak utánunk és husz percz alatt utol érnek bennünket.

— És megvizsgálják a szekeret is, nemde?

— Meg, — felelé a vezető.

A sipolás egyre hallik, a postakocsis egyre felel, egyet pat-
tint ostorával és tovább halad.

Ifju utasunk rémületes ijedtsége a tetőpontra hágott, két-
ségbeesett gyorsasággal nyult táskájához.

A színész a vezetőt figyelmessé tette, hogy vigyázzon. Mert
azt sejtette, hogy a táskájában még több védelmi eszköz is
rejlík.

Az ifju utas azonban csak kulacsát vette ki, és nagyot
ivott belőle. Lassan leült, a kulacsot félre tette, tekintetét a nyi-
tott ablakon a halványan világított völgyön meresztette és né-
hány percz mulva nehéz könnyek peregték végig márvány arczán,
mintha azt mondotta volna:

— Nem merek bocsánatot kérni istentől büneim sokasá-
gáért, de ha büneimért a földön lakoltam, isten irgalmas és ke-
kegyelmes lesz bünbánó lelkemnek.

Az ifju nyughatatlansága csillapulni látszék, mintha az ital
hatott volna reá üdítőleg; üvegesedő szemei olykor-olykor be-
csukódtak, majd ismét kinyiltak, és mig egy-egy tekintetet ve-
tett a völgyre, néhány nehéz sohajtástól szabadult még melle,
melynek hullámlása egyre-egyre csendesült; pár percz mulva el-
szenderült. A kocsiban egy ideig csend lön.

A vezető kis idő mulva oda sugta a színész fülébe, hogy
elaludt.

— El ám! — mondá a színész jelentősen.

A vezetőt majd kilelte a hideg ijedtében.

— Hát nem látja ön, hogy lehullt az álla! Mily üvegesek
félíg nyitott szemei; mily merevek e vonások; az imára összekul-
csolt kezek mily szintelenek! — mond a színész. — Nézze ön a
homlokot, az izzadtság nehéz csöppjei mosták le és most a hajnali
szél jéggé fogyasztotta! Ez halott és — nem gyilkos többé.

A vezető még jobban megijedt.

— Ugy van! — folytatá a színész. — Ez ama gyilkos, kit a
rendőrség nyomoz; ki az imént elbeszélte borzasztó történetben a
főtenyező volt; s ki a nekünk kínált kulacsból megmérgezte ma-
gát, hogy a rendőrség kezébe ne kerüljön.

A vezető nem győzött csodálkozni, s kérdezte, hogy miként
juthatott színészünknek eszébe, ama kulacsot visszautasítani?

— Egyszerűen — felelt a színész és megmutatta a fény-
képet és nyomozó levelet.

— Ezzel — azt mondá — ugy hiszem, könnyü volt kita-
lálni, hogy ilyen ember kulacsából inni veszélyes is lehet,
nemde?

— Önnek köszönöm életemet! — hálálkodék a vezető.

— Halt werda! — hangzott most kívülről. A postakocsi
megállott.

A lovas rendőrség volt, körülvették a szekeret. A rendőr
behajolt a kocsiba, s a mint a halottat meglátta, visszahökken; azt
hitte, hogy alszik.

— Kocsivezető, feleljen kérdésemre! — mondá.

— Tessék kérdezni, őrmester ur!

A rendőr kivette zsebéből a postahivatal uti jelentését s
kérdéző:

— Ön Krupincsek kocsi vezető?

— Igen.

— Dubokai József színész utazik önnel, ki Nagyváradon szállt kocsiába?

— Igen, ez az ur az — itt a színészre mutatott.

— Ismeri őt?

— Igen, több év óta.

— Kupferman Károly is utazik önnel?

— Igen is, az az ur az itt, a ki alszik.

— Hol szállt a kocsiába?

— A Királyhágón túl a második allomásnál. — A színész kivette zsebéből a fényképet, a személyleírást, hírlapi cikket, és átadta a rendőrnek. — Ime, uram, e tárcza kellő felvilágosítást ad önnek ezen ember kilétéről.

A rendőr összehasonlította a képet az alvóéval és kiszólt a legénységnek:

— A madár meg van fogva. Kézre, legények! — kinyiták a postakocsi ajtai, és a szuronyok hegye bevillogott a kocsiába. A színész és vezető aczélketreczben voltak.

A rendőr őrmester ébresztzeni igyekezett az alvót; de az a rázásra behullott az ülések közé.

— Uram! — szólt a színész — értésére adtam félig-meddig ez embernek, hogy felfedeztem kilétét. Okvetlen át is adtam volna őt a hatóságnak; de ő, hallva önök közeledtét, kulacsából egyet ivott, elaludt és mit mi nem is sejtettünk, örökre. Most pedig méltóztassanak e hullát ótalukba venni, mert én nem utazhatom egy szekérben ilyen utitárszal.

A rendőrség a hullát kivette a kocsiából, és a vezető átadta nekik a táskát, a revolverrel együtt. A vezető még akkor sem tért magához bámulatából, midőn a postakocsi sipját megfujta és ostorát vígan pattogtatva elindult.

A szekér már jó messze haladt, midőn a színész a sarokban, melyben a gyilkos ült, valamit észre vett... A kulacs volt az, melyből az ifju a halált itta.

— Tessék vezető ur! egy kortyot ebből a jó altatóból.

A vezető keresztet vetett magára és cseh nyelven eldörögte a reggeli imádságot.

— Örülök, hogy élek! — felelt borzadozva.

— Bizony, ha én nem vagyok, vezető ur, lelke már Merkur szárnyain kelt volna át a Stixen.

— Oh, életem megmentője! nem tudok elég hálát adni! — szólt a vezető, megszorítva a színész kezét. Ezután nyugodtan folytatták útjukat Kolozsvár felé, holott megérkezvén, színész barátunknak első dolga volt, átadni az illető ügyésznek a pesti barátjuk által reábizott fényképet és nyomtatványokat és a közös vacsoránál elbeszélni neki, hogy milyen rettenetes mulatságot szereztek azok neki az uton.

S z e r e l e m   é s   b o s z u .

(Beszély.)

E l e k t ö l .

Mi az emberi élet?...

Egy kísértetes álomkép. Ki festheti le azt, hogy szive ne reszkessen tőle; ki említheti meg, hogy fájdalom ne repüljön át idegzetén?!

Rettegnem kell, ha rá gondolok, mert nem tudom, mikor végződik e kísértetes tünemény. Árva vagyok, elhagyatott, a legboldogtalanabb a világon...

Letűnt a holdogság csillaga; megvesztegetett képzeletem kinokat alkot számomra; és én már csak tűrni tudok...

Oh, nem tudja az ember, hol kezdődik álomképe s hol végződik...

Én sem tudtam, hol kezdődött számomra e nagy álomkép — az élet — mert ha tudom, megfosztom magamat e kínos élvezetőtől, melyet most csak tűrni tudok, nyomorultán tűrni... Mondjátok a vigadó fecskének, hogy ne töltse be kedves dalával a léget; s ő nem hallgat rátok... Zugjátok tul a csergedező patak árját, hogy ne folyjon oly vígan medrében; s ő nem fog nektek engedelmeskedni...

S beszéljétek reá az emberi szívet, hogy ne zajongjon úgy kisdéd lakában, öntsön örömcseppeket a fájdalom cseppjeibe... vajlon fog-e nektek engedelmeskedni?

Nem!... Inkább megszakad...

Igen, érzem, hogy szívemnek nem parancsolhatok... ő nem engedelmeskedik, inkább megreped...

Igy zajongott egy női kebel Kárpát diszes kastélyában, így hevült keble s fénylettek szemei a haragtól; megjött a jótékony álom s kibékíté őt...

Lecsillapult az előbbi zaj, helyre állott a megzavart egyensúly... az álom jó barát...

* * *

Éji tizenkét óra lehetett. Felhők boriták el a nappal kék egét; a szél rémitően dühöngött, s öldöste áldozatait, a százados fákat.

Már nem birta terhét az ég; a zápor megeredt, s az eddig néma éj egy borzasztó zuhogássá lőn.

Kárpát kastélyában mindenki lenyugodott; csak egy lény virasztott; — megszűnt rövid ideig tartó békebirája — a jótékony álom. Ott virasztott a pislogó, de elfödött csillagokkal; sokszor mintegy öntudatlan az ablakhoz rohanva, ki-kitekinített a rémes éjbe, s egy elfojtott sohaj lebbent el ajkain: Megyek... megyek... csak egy kevéssé még... igen... igen pihenem kell...

Már ismét az ablaknál áll. Te átkozott természet! Miért teremtel nőnek szerencsétlen nőnek!

Boldog a kis madár, csevegve gyűjt élelmet s csevegve költi el; csevegve kél s csevegve nyugszik... igen... igen... cseveg, örül, szóval boldog!...

De mit merengek?! Az idő eljött s nekem mennem kell; s ha meg nem halok, — egy nagyot dördült s a nő szava elhalt.

Megrettenve nyult finoman begöngyölt csomagjához s gyöngén keblére szorítva, tovarohant...

Egy rémes éj, egy rengeteg, külön-külön is borzalmasak. De mit gondolt ő azzal; még örvendett a nagy természet rémes sötétének; még örömet talált a óriás fák sivitásában; hiszen ez volt, mi gyöngye lépteinek zaját eltakará; s az, mi futásába láthatlanná tévé.

Tovarohant az ég sötét fellege, elkergette a szél; s tovarohant a szegény nő ereje is, felemésztette a hosszú ut — sokat futott a szerencsétlen, még maga sem hitte volna, — be a rengeteg közepébe.

Tovább nem mehetett, elhagyta ereje; leverték a súlyos esőcseppek... meg-megrázta a szél az egekbe meredező fák ormait; s a reszkető levelek cseppjei elboríták a nőt, s ez borzalmas vala.

Csak vánszorgott már, félelem szállotta meg, félt saját lépéseitől, melyek viszhangoztak a csendes erdei fák között.

Tovább nem mehetett... itt kellett maradnia... De hol?!... A hideg, sáros talajon?!... egy nőnek, ki ilyenhez nem szokott?!...

Az nem lehet . . . Tovább . . . tovább . . . Az sem lehet . . .

Most feltűnt a holdvilág fényes tányérával, s bevilágítá a sötétség rémfészket, az erdőt.

Megborzadt a nő pillanatra az özönlő világosságtól; de borzalmát öröm fojtotta el, hiszen ez volt megmentője, megsza- badítója.

Néhányat lépett még s az tán végképen elhagyta ereje; s egy százados tölgy fogadta odujába őt, ki erőtllenül összerogyott . . .

S a fellegek tovább kergették egymást, s a fényes hold to- vább világított; a természet folytatta nyugovását, s a fényes csilla- gok le-lepillantának olykor a merész lényre, ki soha nem járt helyeken ily borzalmas időben nyugovék le, s talán azért, hogy soha, soha fel ne ébredjen.

Hajh!! de napok repültek . . . hetek multak . . . évek szár- nyaltak el . . . s az idő egészen megváltozott . . .

* * *

Tizenhat évvel lett vénebb a világ, tizenhat hosszú évvel . . . Hajh! mennyi történt e tizenhat év alatt! Csak Isten tudja! . . . Fergeteg kelt és süvöltött el a magasban! ott zajlott . . . zajlott iszonyuan a zivatar édes honunk feje felett . . . s az csak mosolygá a tombolót viruló rétjeivel . . .

Nappal volt. Tiszta, derült ég mosolygott alá Kárpát bér- czeire, s a fák ott erőlködének, hogy magasabb és magasabbra nyujthassák fel lombdus koronájukat, melyek óriás árnyékot ve- tének a madárdaltól rengedező s dusan pompázó vidékre.

Mérhetlen térségen erdők terülnek el, mély csend uralg köröskörül . . . egy madárka dalol és tovareppenése üt csak néha gyorsan enyésző zajt a lombos fák között.

Most a bokorban egy ifju alak tűnik elő; deli termettel s hosszú, sötét hajzattal, mely szeliden omlott alá megtermett vál- laira s különös bájt kölcsönze a különben is kedves kerek arcznak.

Vállain fegyver nyugovék, s szemeit a messze távolban le- geltető, meg-megállva haladásában, hogy mintegy zsákmányt keresni látszott, midőn bátor tekintete áthatá sugarával az egész vidéket.

Éber volt . . . fölötté éber.

A kised bogárka, mely idegen zajt hallva, odujába futá- modék, már érezhette leszegző tekintetét; a tovaröppenő ma- dárka nem kerülheté el átható pillanatát.

— A tér, melyet megjártam valóban nagy, — szól végre mintegy önelégülten, — s így jól cselekedném, ha kissé pihennék.

S ugy tön . . .

— Oh kedves nyugalom! Megmagyarázhatlan a te jósa- god! Meglágnyitod megmerevült izmaidat, meginditod már las- sudó életemet, s kéjt adsz, véghetlen nagyot s boldogított . . .

Mi nélküled az élet?!!!

Evezés a kinok tengerében?! . . .

Bányászat a fulasztó mélységben? . . . avagy halászat az égető sugárnál?

Oh nem! . . . Egy kinos vándorlás Pharao sötét éjében . . .

De mi az?! . . . szolt végre egészen hallhatóan s megsza- kitva merengése fonalát.

— Egy sziklacsucs, s egy kedves női termet! — Ez fölcsi- gázta kíváncsiságát s a nyugalom véget ért.

— Ah! . . . kiált fel csaknem magán kívül — azt hittem, lecsik.

Ime egy szökéssel a tulsó odaszögellő sziklacsucson ter- mett. — Mily fürge! mint az őz; mily karcsu! mint a pompázó

cedrus; mily szép, mint a kelő hajnal! Ah, mily szép! mily is- teni! . . .

— Ismernem kell őt! — szolt a szilárd elhatározás hangján, s a sziklacsucs felé indult.

Az éberek sokszor éberebbekre találának.

Az ifju nő észrevette a méléző s utóbb felhevült ifjut s a sziklacsucst megkerülve, egy völgybe tűnt alá.

Vadászunk sietett, attól tartott, hogy eltűnik a kedves lény szemei elől s ő megsemmisítve leend.

De nem volt ugy.

A nő a völgyben maradt, szemei gyakran a csucsra valának szegezve; hol tűnik elő a kedves alak?! . . .

S az alak előtűnt s a hölgy nem mozdulhatott . . . ereit ismeretlen érzés szálltta meg, izmai megdermedtek, egészen le volt bilincselve . . . szívében égető szurást érzett; igen, meg volt sebesítve, a szerelem nyila . . . talált.

S az ifju, ki vadra nem találva, sokat, sokat bolyonga, örült; mert látta a bájos tekintetet, az igéző mosolyt . . . s tudta, hogy az erdő legszebb vadát találta fel. Élt emlékében a monda az erdei amazonról . . . s most itt látta . . . maga előtt . . .

S ti, kik boldognak hiszitek magatokat, boldogtalanok vagytok . . . köztetek a nagy távolság, az ismeretlen vidék és születés . . . s a sors gonosz játéka; olyan a ti örömötök, mint a de- rült ég, melyben csak egy perczig gyönyörködünk, mert elfödi a nagy fellegcsoport . . .

Egy zörrenés a szomszéd bokorban megzavará az elmerü- lőket . . . egy óriás medve hallatá lépteit, a legnagyobb kénye- lemmel czammogva kiszemelt áldozata: a hölgy felé . . .

A gyors megjelenés megrettentőleg hatott a mélézőra s kétségbe ejté őt.

A távolság folyton kisebb lőn, s ő nem menekülhetett.

Egy kérő tekintet az ifju felé, a mit e pillanatban tehetett . . . a vad előtte állt, látta szép ellenét s nem volt szive . . . már felemelkedett gyöngé áldozata ellen, midőn egy durranás s egy női sikoltás félbeszakítá a félelmes jelenetet.

A medve elejtve . . . a nő elájulva . . . Egy ugrás elég volt . . . s az ifju látta azt, kit látni ohajtott; mellette volt, ki mel- lett lenni epedett, s ápolá azt, kinek életétől függött élete. S a gondos ápolás használt.

Kinyitá szemeit a hölgy, kissé sápadt arczát gyöngé pir futá el s megnyilott ajkai köszönetet zengének az ismeretlen megmentőnek.

S mily bájos volt ő e pillanatban! . . . A felegyenesedő su- gár termet, a dusan leomló holló-hajzat, a pirtól sugárzó arcz, az alabastrom vállak, a gyómánt fényü szemek, melyek megbü- völik az érzést, megszüntetik a bánatot, a gyorsan pihető kebel . . . tündérkirálynővé tevék őt, ki sziveket hódít, igaz és bilin- csel . . .

A meglepetés elfojtá szavait, ott állt megmentője előtt . . . szótlánul . . . csak igéző szemei beszéltek . . . s az ifju térdre ereszkedék . . .

S most mondjátok meg . . . ti, kik elég erősek vagytok, telt fejeteket a magasban hordani . . . mi a szív?! . . . s mi benne az érzés . . . a szenvedély?! Nissátok fel e kis lakot, s mu- tassátok meg nekem ismeretlen lakóját . . . avagy fojtsátok el működéseit . . . ha . . . lehet.

— Uram! szakítá meg végre a csendet az ifju hölgy — életemet mentette meg, s az véghetlen hálára kötelez . . . Fogadja kézzszorításomat s vele örökre tisztelője s jóakarója bizalmát . . . ugy hiszem, Jolán nem lesz hálátlan. Ha . . . itt akadozni kez- dett . . . ha akarja . . . találkozhatunk.

Itt lakom a „Szegetkő“-vel, itt van tanyám, a zengő madárkák énekeseim s én a sors száműzöttje . . .

— Oh ne fusson Jolán! egyetlen lény, kiért élek, epedek; ne ragadja el szívemet! Vesztettem volna bár életemet e vad erőszaka folytán, mint önt . . .

Panaszos hangját csak az erdő zugá vissza, a hölgy eltűnt, egy hangot ismételve: Ha . . . ha . . . akarja . . .

Oh sors! nagy a te poharad, s most fenekig kiürítém, érzem leverő erejét, ime elhagy eszméletem; de hagyjon is el örökre; ne — nehogy egy szomorú valóra ébredjek!

Azért nyilott hát számomra az élet, hogy ádáz kezeid viruló rózsát tépjenek le benne! . . . Azért dobogott hát e szív, hogy utósó dobbanását mérges kezeid fojtsák el!?! . . .

Oh nem lehet . . . nem engedem . . .

Ha . . . ha . . . akarja, — ismétlé magában; s a völgy némán maradt.

S az ifju akarta s meg is jelent a kedves lakhelyen; s ott élte át élete legboldogabb perceit . . . hiszen egy szerelmes nő róttá le hálakötelmét, midőn megszabadított életét az ifjunak ajánlá fel.

(Folytatása köv.)

A z északi sarkutazók.

Dr. K e p e s felolvasása után.

Szép tervek és merész reményekkel, verőfényes napon hagyták el a sarkutazók 1872. július 14-dikén a tromsoei kikötőt; a hajón magukkal vitték Carlsen norvég tengerészeti kapitányt.

Az expedíciónak az volt a célja, hogy a legészakibb átmenet feltalálását megkísérelje; s bár a résztvett tagok némelyike e célú nagyra is ideálisnak tartotta, mégis azon reményben voltak, hogy tán sikerülni fog a behringi utat elérni.

Azt azonban bizonyosnak hitték, hogy előhatolnak a Cap Czeljuskim-ig, a mi magában is nagy eredmény lett volna.

Július 23-dikán 74°30' északi szélesség alatt egyes kis jégdarabok mutatkoztak; — minél inkább előhaladtak, annál hatalmasabb s vastagabb volt a jég s már másnap reggel lehetetlen volt az előhaladás; a hajót elzárta a jég. Julius végeig nem mozdulhattak a jég közül — végül a jég kissé eloszlott s a gözös tovább indulhatott.

Sűrű jég között értek, a noveja-semljai partokat 100 mérföldnyire maguk mögött hagyva, az admirál-szigetek közelébe. Nagy bajjal hatoltak előre, midőn a Pankutjeff-szigetek közelébe (alig mertek szemüknek hinni) nyugati irányban a magyar-osztrák tengeri lobogót megpillantották.

Nemsokára megtudták, hogy gróf Wilczek van közelükben az „Isbjörn“ földéjén. Üdvövések váltattak, s negyedórával később egy igen kedves vendég jelent meg a „Tegethoff“ fedélzetén — mindegyik kezében pezsgős poharát tartván. Hogy a föld e távoli, elhagyatott pontján mily örömteljes volt a viszontlátás: az leírhatatlan. A két hajó együtt haladt tovább a mélyben fekvő Barnutz-szigetekig.

Innen jó sokáig nem mehettek tova, mert közvetlen közelükben a heves szél által üzetve, roppant jégtömegek torlódtak össze észak felé. Akkor még nem sejték, hogy ez ama kellemes gyorsvonat, mely őket utasokul fölveve, egész télen át a jégtorlódások kellemeivel fogja mulattatni s végül is egy egészen új, nem ismert földrész közelébe hozza.

Itt kilencz napot töltöttek együtt, naponként kirándulásokkal tevén a szigetre. Wilczek lefényképezé az érdekesebb ponto-

kat; augusztus 16-dikán el is helyezé ott az expedíció számára az élelmi szereket, augusztus 18-dikán megünneplék a király születésnapját — s augusztus 21-dikén, nehéz szívvel, a két hajó elvált egymástól.

A „Tegethoff“ északnyugatra, gróf Wilczek dél felé hajózott el. Az expedíció a Czeljuskim fokot akarta elérni, de másként volt ez megírva a sors könyvében.

Körülbelül éjfél lehetett, midőn a hajó a jég közé jutott; kezdetben megoszlottnak látszott, de mindinkább sűrűsödött, úgy, hogy a hajó két óra múlva egészen el volt zárva és mozdatlanul maradt.

Aggodalom és gond nélkül nyugodtak le, s azt hitték, hogy a jég majd úgy el fog oszlani, a mint őket körülzárta.

Másként volt. A „Tegethoff“ ama pillanat óta a hatalmas jég zsákmánya lőn; elveszté akaratát, szabadságát; — egyetlen barátja hydra-karokkal tartá körülölelve s nagyon sokszor érezte vele erejét és hatalmát. E percz óta az uralkodó szél határozta meg haladásának irányát s ez szeszélye szerint üzte ide s tova. Nem volt hajó többé, hanem a végtelen jégtengerben uszó, roppant jégtömegek között eltemetett favár.

Szeptember 9-dikéig a hajó körül a jég változatlan maradt. Eközben sok hó esett, a fagy beállt, a hőmérő éjjel 15° Celsiust mutatott, a jég a hajó körül szorosra fagyott.

Szeptember 9-dikén hirtelen támadt esős északkeleti szél eloszlatta a jégtorlaszokat — azt hitték, a szabadulás órája ütött s megkísérelék a gőzerővel való előhatolást. De ámbár a hajót körülvevő jég alig terjedt néhány lépésre, minden munka és minden fáradozás sikertelennek bizonyult be; sehogy sem menekülhettek ki a jégtömlőcből.

Folytonosan szemek előtt villogtak Novaja-Semlja jég- és hófedett hegyei s kimondhatatlan volt a vágy e hegyek, a föld felé. A köztük fekvő jég azonban oly magas volt s oly alakzatokat mutatott, hogy a jeges madarakon és jeges medvéken kívül élő lénynek nem lehetett oda hatnia.

Október 12-dikén az északi szélesség 76° 50' s a nyugati hosszúság 85° 22' alatt voltak. Október 15-dikén utoljára látták Novaja-Semlja jéghegyeit; az éjjel nagy szélvész kerekedett s a hajót 24 óra alatt 38 mérföldnyi távolra üzé észak felé.

Október 13-dikéig a jég nyugodt, oly nyugodt volt, hogy már azon gondolattal barátkoztak meg, hogy az első telet a jég közepette, kikötő nélkül nyugodtan tölthetik el.

E napon azonban, körülbelül délelőtti 10 órakor a hajót körülvevő jégmezőkön repedések támadtak; az egész környék alig észrevehető, de veszedelmes mozgásba jött. 11 órakor a jég már kezdé óriási erejét éreztetni. Mindegyik darabja, jobb és bal felől és mindenfelől a hajóra tolult, mintha csak Schiller szavait tette volna jelszavává:

„ — Die Elemente haben
Das Gebild der Menschenhand!“

A zene, mely a jégtorlódás nem nagyon kellemes jelenetét kísérte, hajmeresztő volt; mert ha a jég mozgásba kezd jönni, a surlódás által fülsértő, jajgató hangokat hallat. Mac Clintoc találóan írja ezt le. „Mintha 50,000 kenetlen szekér nyikorogna végig a rozsz kövezeten; de az ordítás megszűnik, ha a jégtömegek elérik a hajót: akkor zugni és dörögni kezd, a hajó oldalai ropognak s olyan zaj támad, mely elnyeli a parancsnok szavát.“

Ez iszonyatos jégnyomás a hajó személyzetét igen váratlanul lepte meg; még a bundák sem voltak kéznél. A legénység azonnal három csoportra oszolt, hogy azon esetre, ha a hajó elmerül, mindenki annyi élelmi szert és köszönetet dobjon ki a jégre,

a mennyit csak lehet s azután csónakokkal elmeneküljön. Ennyire azonban nem került a dolog; tizenkét óra után annyira javult a helyzet, hogy a legénység ebédhez láthatott. Minthogy vasárnap volt, mindenki egy pohár bort kapott. Senki sem ült le, mindenki vagy állva fogyasztotta el eleségét, vagy a zsebébe dugta azt.

Soha életében — mondja a felolvasó — oly szomorúan nem kocczintott, mint ama vasárnap; önkénytelenül könyek toltak mindnyájuk szemébe, nem félelemből, hanem mert a jelenet iszonyatos ünnepélyes volt. A jég azonban csakhamar újra megkezdé a támadást. A hajó még egyszer ropogni kezdett, de azután egész nap nyugalomban maradt.

Október 13-dika óta e jelenetek majdnem minden nap ismétlődtek; a változatosság csak abban állt, hogy a nyomás egy napon erősebb, másik napon gyengébb volt. A hajó gyakran állást változtatott. Egyszer jobbra, másszor balra hajlott s hátulja folytonosan emelkedett.

Ez az ostromállapot február 25-dikéig tartott. Ez időben folyton készen állottak a hajót elhagyni s két csónakot élelmi szerrel és kőszénnel kitétek a jégre; mindig a legvastagabbnak látszó jeget keresték ki, de elég vastag egyik sem volt. Ugy látszott, mintha a jégtömegek épen ezen jégdarabokat akarnák szétzuzni. Majdnem minden nyomás alkalmával leugrottak a hajóról s biztonságba helyezték az élelmi szeres csónakokat.

Két jégházat építettek, hogy ha a hajó elhagyása esetén vihar támadna, legalább néhány pillanatig védve legyenek a megfagyás ellen. E házakat, valamint a hó védelmére fölállított gerendákat, a jégtömegek csakhamar összezuzták.

Hosszu fáradságukkal és munkájukkal végtére is csak azt érték el, hogy belátták, hogy minden erőfeszítésük hasztalan. Ez idő óta nem volt többé ayugodt éjszakájuk; az egész tél idején legfőlebb két-háromszor nyílt alkalmuk levetközni. Ha szőrmével bélelt csizmáikban, bundákba öltözve, revolverrel övezve, kezükben kis zsákkal, melyben a legnélkülözhetlenebb tárgyak voltak, nyugalomra tértek, alig egy negyedóraig alhattak a nélkül, hogy a fedélzeten álló őr segélykiáltása talpra ne szólította volna őket.

Fáradtan, álmosan felugrottak és felrohantak a fedélzetre, és mit láttak ott?

Örökösnek látszó koromsötét éjben, mint a malomkerekek kömpölyögtek a jégdarabok; a kővé fagyott kötelek verdesék az árboczokat, komoran üvöltött az északi szél, a hó és jég közé temetett hajó recsegett és ropogott s végre egyetlen egy jégdarab sem volt körülöttük, melyre bátran rálépni mertek volna.

Október 19-dikén utoljára látták a napot. A hajót az uralkodó szelek a tél első felében északkeleti irányban terelték. Február 4-dikén elérte a 78° 42' északi szélességet és 73° 18' legnagyobb nyugati hosszúságot. Azután megint nyugat-északnyugat felé tartott.

Végre február 16-dikán hosszú várakozás után bár csak kevésé, feltűnt a láthatár fölött a régóta áhitott nap, vérpiros félkör alakjában az egész környékre, valamint a jéghegyek ormaira biborpiros árasztva. Sokáig váratott magára, de végre mégis megjelent, új életre óbresztendő a mély álomba merült természetet.

Ha már a nap mindenütt a világosság, az élet forrása, hát még micsoda oda fenn a sötét északon! Mikor végre rég nélkülözött csodás pompájában feltűnik, a jéghegyeket és jégcsucokat folytonosan a legpompásabb színekben, a tündöklő mezbe burkolja, hatalmas elött a legkeményebb szívű jéghegy is meghajol és jóltévő melege fölött mintegy örömkönyekbe kitörve, olva-

dozni kezd, akkor a föld halandója bálványimádóvá lesz és kész a drága napot istenségként tisztelni.

Február 25-dikén a jég végső rohamát intézte a hajó ellen. A „Tegetthoff“ az egész hadjáratban győztes maradt; e győzelmek azonban valóban phirhusi győzelmek voltak, mert a hajó sokat szenvedett.

E naptól fogva az expedíció folytonosan a rég nélkülözött nyugalmat élvezé.

1873. évi ápril 15-dikétől szeptember végeig szakadatlanul azon fáradtak, hogy a hajót kiszabadítsák, vagy legalább rossz helyzetéből más vízmedenczébe hozzák. Ezen dolgoztak az egész nyáron, eredmény nélkül. Elöl sikerült ugyan medenczét képezniök, a hajó hátuljánál azonban még 30 lábnyi mélységben is folytonosan jeget találtak.

E munka rendkívül fárasztó volt, mert többnyire 15—20 láb vastag jeget kellett keresztülfürészteni; a lefűrészelt darabokat azután kisebb részekre kellett robbantani és elszállítani. Megkísérlék a jégdarabok szétrobbantását lőporral is, azonban a jég ruganyossága miatt eredmény nélkül.

A nyáron a hajó az alatta fekvő jég és hó olvadása folytán napról-napra rosszabb helyzetbe jutott. Hátulja egyre magasabbra emelkedett, míg orra oly mélyre süledt, hogy a hajó fordulásának megakadályozása végett az árboczokat és a hajó oldalait gerendákkal kellett megtámasztani.

Ily körülmények között folyt le a nyár. Az expedíció tagjainak érzete igazán szomorú volt. Nem a végtelen unalmas éj, nem a jégnyomások, sem a szüntelen veszélyek aggaszták őket; mindezt végre megszokja az ember úgy, hogy nem sokba veszi. De szünet nélkül az a gondolat bántá őket, hogy már két nyár és egy tél telt el, és hogy ők, kiknek nagylelkű pártfogók annyi áldozatkészséggel oly dúsan, gondosan és pompásan felszerelt hajót adtak rendelkezésükre; hogy ők, kik a legmerészebb tervekkel eltelve indultak a felfedező utra, mindaddig nem voltak egyebek jégkalandoroknál. E gondolat nyomasztólag hatott rájuk szüntelenül, mikor végre augusztus 30-dikán rendkívül szerencsés esemény állott be.

Az expedíció történetében e nap arany betűkkel marad bevésvé. Mert ez volt végre az ohajtott nap, mely az expedíció tagjainak e rémteljes évek annyi veszélye és fáradalma után a legszebb jutalmat nyújtá.

Egész délelőtt sűrű köd boritá a láthatárt. Eljött a dél-előtt, a mikor rendesen mindenki, szivarra gyujtva, szük kajütjába bujt, olvasással töltendő az időt.

Orel és Brosch a fődélzetre mentek. Néhány percz mulva Kepes is elhatározta magát arra, hogy a fődélzetre menjen. Alighogy kilépett, a sűrű köd lassankint szétozlott, mintha a szinpadi függönyt lassan felhuzná. A nap, melyet eddig felhők fődtek, egész fényében ragyogott s arany sugaraival elárasztá a mérhetetlen jégmezőt, mely mint a gyémántok milliárdjaitól ellepett, rémületesen végtelen ezüst lemez fénylett a nap sugaraiban.

A legkisebb szellő sem mozdult; a levegő átlátszó, minő az csak e magasságban szokott lenni. Az ünnepélyes csendet egy madár röpte sem szakítja meg; — oly csendes és mozdulatlan a természet, hogy azt lehetne hinni, mintha az istenség most kezdené meg a teremtes művét.

$\frac{1}{2}$ 3-ra lehetett. A köd teljesen szétozlott. Ekkor, mint az Isten szavára, nyugat felől a csodálkozó tekintet elött hatalmas hegytetőkkel borított föld tűnik fel. A távcsövek után kapkodnak, és mindenki ajkáról felhangzik a szó: Föld! föld! föld!

Mindenki a fődélzetre rohan, hogy a hihetlent megcsodálja, alig ismerik föl. Hisz egy éve mult már, hogy ilyesmit

nem láttak s ha látták is volna, a zivataros tél iszonyu jégnyomásai s a hajó borzalmat keltő recsegése kitörölte volna azt az emlékeztből.

Nemsokára bekövetkezett az ujonnan fölfedezett föld megkereszteltetése. Mint minden keresztelésnél, úgy itt is a bor az elengedhetlen. A tisztikar s a legénység tehát pohárral jelent meg s háromszoros éljenzés közben végbe megy a keresztelés — a világ e pillanattól kezdve a Ferencz-József-földdel gazdagabb.

Az első pontot, melyet megpillantottak, Tegetthoff-foknak nevezték el. Szeptember s október hónapokban a part mentében ide s oda tévedeztek; a legészakibb pont, melyet elértek, körülbelül a 80-dik szélességi fok volt; november 3-dik és 4-dikén az északi szélesség $79^{\circ} 51'$, s a nyugati hosszúság $58^{\circ} 56'$ alatt voltak — 2 és fél mérföldnyire a földtől; — e pontot a hajó többé soha sem hagyta el . . . itt szilárdul megfeneklett, — s ott fog maradni, tudja isten, meddig!

Október végén léphettek ki először a földre, melyet ő Fellege nevében ünnepélyesen elfoglaltak.

Október 22-dikén a nap másodszor bucsuzott el tőlük, s csak február 24-dikén gyönyörködhetek ismét sugaraiban. A második telet azonban sokkal nagyobb élvezettel tölték el, mint az első. Ünnepélyeket rendeztek; a karácsonstét a jégpalotában tölték, melyet a legénység az építész utmutatásai szerint alkotott. A jégből formális téglákat vágtak s azokat hóval tapaszták egymáshoz. A hó pompás ragasz; a téglákat sziklaszilárdan fagyasztja össze. A palota két nap alatt fölépült; a hosszú asztal közepén pompázott a karácsonfa. Nem volt zöld; vörös papirszeletkéik ékíték. Száraz galyain függtek az ajándékok, melyeket Triestből s Polából nemes női kezek ajándékoztak.

A karácsony oly kellemesen folyt le a tündöklő alabastromteremben, hogy a ki a megelégedett, sugárzó arcokat látja, azt hitte volna, hogy ezek a férfiak meg vannak elégedve sorsukkal, sőt turboldogok. Sylvester estéjén nagyszerű körmenet rendeztetett a hajó körül lobogó fákllyákkal.

Az új föld hiven fizetett adót, hetenkint elküldött két alattvalót, a melyek aztán azon szerencsében részesültek, hogy lelövettek és elköltettek. Ez a különös adó mindig elég friss húst hajtott a konyhára, és megakadályozta, hogy a súly elterjedjen vagy veszélyes mérveket öltön; de az új föld 67 alattvalóval szegényebb lett; remélhető azonban, hogy az alaptőke ezáltal nem csökkent meg igen érzékenyen.

Az utazók több ízben sétákat tettek, nappal vagy éjnek idején, az egyre ment, hisz mindig éjjel volt. Alig lehetne megmondani, mi szebb, a nappal éjfélnél, vagy az éjjel délelőtt idején. Szebben tündökölnék a csillagok, pompásabban fénylik a hold, átlátszóbb a levegő, kékebb az ég. És midőn az északi fény vadul megereszti sugarait, az ember azt hinné, hogy az isten az égboltzatot szüntelen színét változtató lángtengerrel öntötte el; a csillagok elhalványodnak, halványodik az ezüst fényű hold is, mintha a tündöklő égitestek mindinkább eltávoznának. És ha a szem elfárad e csodás fénytől, a végnélküli jégmezőkön hasztalan fürkészi emberi nyomokat, nem lát lombtalan fát, a fülét nem üti meg madarak csicsergése, a siri csendet egy élő lény sem szakítja meg. Oly nyugodt és csendes minden, hogy az ember megolvashatja saját érveréseit.

Csak a szegény Krisch betegsége zavarta meg az utazók örömet; hónapok óta hervadozott már, és nem bírta ott hagyni a kórágynak; betegsége tüneteit 1873-dik április havában lehetett legelőször észrevenni; akkor tüdősorvadása volt, augusztusban bélgümöje és 1874. február havában ezekhez még a súly is járult. Márczius elején bőrkütege lett, míg végre e hó 16-dikán dél-

után 4 órakor a halál megszabadította hosszú, kínos betegségétől.

Mint már említettett, a február 23-diki tisztai tanács elhatározta, hogy a hajót, részint azért, mert az tovább már nem tarthatá magát, részint Kepes orvosi véleménye folytán, május 20-dikán esti 8 órakor elhagyják. Az elutazásra készültek. Payer is visszatért szárazföldi utjáról és május 15-dikén az elutazásra minden készen állt.

Végre bekövetkezett a nagy nap. A csónakok, szánkók utra indultak. Tizenegy ember vont egyet-egyet, s az előhaladás oly bajjal járt, hogy reggeli négy óra volt, s alig negyedórányra haladtak tovább a hajótól.

Kifáradva vonult mindenki szánkójába, mely mikor aludtak, vitorlavászonnal volt borítva, s a nap fáradalmaiban kimerülten, mindenki oly jól aludt, hogy a király megirigyelhette volna álmát. Minden nap reggeli 6 órakor fölkeltek, 7 órakor reggeli volt: borsóhurka, sarki boeuf és kása. Alighogy e kellemes reggelit elkölték, neki fogott mindenki a szánkó húzásához s vont a mint lehetett, 12 órakor volt az ebéd: tea, cukor és rum nélkül, s egy darab csokoládé. 2-től 7 óráig ismét derekasan dolgoztak, s akkor esteliztek, ugyanazon ételeket, mint reggel. Kellemetlenebb, mint az éhség és szomj, az volt, hogy a dohány oly hamar, oly nagyon hamar elfogyott. A dohány hiánya igen szerencsétlenné tette az expedíció tagjait.

Igy haladtak, lassan s ezer bajjal küzdve, — tovább s tovább, míg végre augusztus 15-dikén elérték a jég határát. Háromszoros, zajos hurrah dördült föl, gyönyörrel feszíték föl a vitorlákat — s kihaladtak a nyílt, szabad tengerre.

Teljes szélcsend uralkodott, a tenger tükörsima volt és az éjféli nap pompásan tükröződött a végtelen oceánban; úgy volt, mintha a velencei parton hajóztak volna.

Augusztus 18-dikán szerencsésen elérték az „Admiralitási félsziget“-re, hol három hó óta először pihenhetek meg. Itt vízzel felhígított szesz mellett megülék a király születése napját. Augusztus 22-dikén a „Natoschkin“-szorosban hasztalan néztek hajósok után. 23-dikán és 24-dikén rossz éjelek voltak: nagy zivatar dühöngött, a felkorbácsolt tenger vadut zugott, és kevésbe mult, hogy csónakjaikat az égig csapkodó hullámaiba nem temette.

Borzasztó vihar tomboló körül az expedíciót; a csónakok félig megteltek vízzel, a bennülők pedig bőrig ázottan, dideregve várak a történeendőket. A hullámok oly magasan jártak, hogy a csónakok, noha csak kevés lépésre voltak egymástól, egymást szem elől téveszték.

Augusztus 24-dikén reggel felé lecsendesedett a tender, és a kik az első csónakban ültek, hiába néztek szélylyel a végtelen oceánban, barátaiknak nyomát sem látták. Fölötte nyugtalanítva a többiek eltünté által, kihúzzák a csónakot a szárazra, és a parton talált uszó fából nagy tüzet rakva, a mellett szaríták átázott ruhájukat.

Néhány óra mulva kimondhatlan örömeikre a többiek is megérkeztek. Dél tájban elhagyják a „Britwen“ hegyfokot és este hat órakor egy csónakot láttak két emberrel a Molnár-öbölben. Ki írná le az elhagyottak örömét! Kevésbe mult, hogy örömeik tulajadásától meg nem örültek.

Ez egyszerű orosz halászok a legnagyobb szívélyességgel fogadják utasainkat.

Boronin kapitány azonnal felfogadja őket hajójába, másnap este elhagyják az öblöt és kilencz napi szerencsés ut után megint az európai polgárosodás körébe értek.

Egy hét története.

Októberhó 21-dikén.

Az északsarki utazók. — Payer és Kepes. — Wilczok gróf. — Bécsből Budapestig. — Zichy Ödön gróf. — A budapesti fogadás. — A Hungária. — „Hunyadi László.“ — Szigligeti. — Hauck Minnie. — A vasárnapi lövésny — Kepes és Payer a királynénál. — Andrássy gróf. — „Ripacsos Pista.“ — A diszbankette. — A fölolvadás. — Séta a Dunán.

Egész világ az északsarki utazókról beszél. Nézd az abrosz nagyságu angol hirlapokat, sétálj végig Páris boulevardjain, menj az „Olle Villem“ székvárosába, tölts csak tíz percet Bécs akármelyik sörházában, s aztán repülj le Budapestre, és látni fogod, hogy a nap hősei az északsarki utazók. Payer és Kepes! Kepes és Payer! hallani minden ajkról. Szép olvasóinknak néhány vonással bemutatjuk a — jelen napok hőseit: Payer főhadnagy, szikár, ideges természetű, katonás férfiú, tele kedélyvel. Kepes igazi magyar arcza a javából: csupa élet és elevenesség, arczát szénfekete szakáll s sűrű fekete fürtök körítik, fényes szeméből senki sem olvasná ki a két évi fáradoalmakat. Payer halvány, kissé kimerültnek látszik az utóbbi napok ünnepelességei által, míg Kepest sem a sok diszlakoma, sem a jégmezők közt a nyers medve- és fókahus evés nem viselték meg. Wilczok gróf, az expedició teremtője, magas, daliás alak, a férfikor delén, s most miután röviden bemutatjuk, kísérik őket Bécsből Budapestre. Utjuk Bécsből a magyar fővárosig valóságos diadalmenet volt. Minden állomáson küldöttségek és ünnepi sokaság fogadták, lelkes szónoklatokkal és éljenekkel. Szombaton (október 17.) reggeli nyolcz órakor indultak el a császárvárosból az állampálya egyik elegáns kocsiján Kammermayer budapesti polgármester kíséretében. Pozsonyban volt az első hosszabb megállapodás, hol az ünnepiesen diszitett pályaudvaron megszámlálhatlan tömeg, a Perronon a város előkelősége vártak reájuk. A város nevében Justi polgármester üdvözölte a drága vendégeket, a pozsonyi természettudományi társulat nevében Medgyaszay Sándor és az ottani Toldy-kör részéről Oroszi intéztek hozzájuk meleg szavakat. A lelkes beszédekre Payer és Kepes válaszoltak. Érsekújvártt rendkívül zajos volt a fogadtatás. Az étterem bejáratánál Miklósi járásbíró ékes szavakban adott kifejezést ama boldog érzetnek, hogy a tudomány hőseit saját körükben láthatják. A vendégek itt a község költségén étkeztek. Esztergom-Nánán a megye üdvözölte őket; a beszédet az alispán tartotta, melyet a lelkesült közönség viharos éljenekkel fogadott. Vácson az ifjuság és a nők szívélyes üdvözlétével találkoztak, s tündérűjjak szép koszorut nyújtottak a meghatott vendégeknek. Rákospalotánál szintén szép számu közönség várta s éljenezte az érkezőket. Itt Zichy Ödön gróf is föl szállt adiszkocsiba, mely a többi kocsiktól elválasztatván, a személyvonat a budapesti pályaudvarba robogott be.

A főváros, minél inkább közeledett a pillanat, mely várva-várt vendégeinket körünkbe hozza, annál nagyobb izgatottságban volt. Már délutáni 4 órakor fölhuzták a városház tornyára a nemzeti lobogót, s az előkészületek megtétettek a fogadtatásra. A főpolgármester s a városi fogadó-bizottság tíz kocsin indultak fogadásukra az osztrák állami vasut indóházába, hol egyéb küldöttségek s más meghívott vendégek is voltak egybegyűlve. Az

utczákat, s különösen a váczi boulevardot nagy sokaság lepte el; az indóház körül minden közlekedés fönakadt. A házakon nemzeti lobogók lengtek. Az indóház várótermében jelen voltak: a főváros, az akadémia, a földrajzi társulat, a müegyetem, az egyetemi és müegyetemi olvasókör, valamint a budapesti helyőrség küldöttsége, csak a honvédség feledte ki magát a küldöttségek közül. A fővárost, számosak élén, Ráth főpolgármester, az akadémia Horvát Mihály, Pulszky Ferencz, Gyulai Pál; a földrajzi társulatot Hunfalvy János s Vámbéry Ármin, a müegyetemet dr. Nendtwich rektor, a kormányt Havas államtitkár és Jekelfalussy miniszteri tanácsos képviselték. A vasuti indóház lobogókkal volt diszitve, s a bemenet fölött gázcsillagok ragyogtak Payer és Kepes neveinek kezdő betűivel. A vendégek a fogadási terembe gyűltek, s háromnegyed hatkor jelezve volt a vendégeket hozó külön vonat megérkezése. A vendégek ugyanis Rákospalotáig a rendes személyvonattal jöttek, itt kocsijuk a vonattól elkapcsoltatott, s tíz percczel a rendes vonat megérkezése után külön gőzmozdonynyal jöttek a fővárosba. Minden szem kíváncsian nézett a bemenet felé. Óriási éljenvihar tudatá, hogy a vendégek kiszálltak. Ráth főpolgármester üdvözlé őket, s a vendégek körben álltak a főpolgármester körül. Jobbról legelől állt Payer, közöshadseregbeli vadásztiszt (főhadnagy) levén, ezrede festői egyenruháját viselte, melle érdemjelektől csillogott. Mellette állt a magyar Kepes, az expedició kitűnő orvosa, hazánkfia, honvéd diszgyenruhában (honvéd főorvos), mellén több érdemjellel. Mellette volt az ősz Zichy Ödön gróf, ki az expedició szervező bizottság pénztárnoka volt. Mögöttük a daliás Wilczok gróf foglalt helyet. Az éljenvihar lecsillapodván, Ráth főpolgármester hatásos szavakkal üdvözölte a vendégeket, mint a tudomány fölkezt bajnokait, kik „az emberi társadalmat örök hálára kötelezték.“ A főpolgármester beszédét többször zajos éljen szakitá félbe. A mint bevégzé, Payer intett Kepesnek, s hazánkfia néhány meleg szóval, magyar nyelven köszönte meg az ünnepélyes fogadtatást. Azt mondá többek közt, hogy a nem várt nagyszerű fogadtatás, melyben részesülnek, megzavarhatna bárkit is. E kitüntetés a legfényesebb jutalom a kiállott szeavedésekért, s e pillanatban menten elfelejti a két év nagy buját. Életének legboldogabb napja ez, különösen reá nézve, mert ő hazája részéről nyeri e kitüntetést. — Éljenek fogadták benső megindulással mondott szavait, mire előlépett a budapesti helyőrség küldöttsége, s e németül mondott szavakkal: „A budapesti helyőrség üdvözli önöket“ — kezét szoritottak Payer főhadnaggyal. — Ezután Payer szólt német nyelven, kifejezve mély háláját a megtiszteltetésért, mely a legfényesebb jutalom a kiállott nehéz évek bajaiért. E szavak is éljenzéssel fogadtatván, előlépett Hunfalvy János s a földrajzi társulat nevében szives „istenhozott“ tal üdvözlé a vendégeket és kezét szoritott velük. Majd az akadémia küldöttségének nevében Horváth Mihály szólt: „Isten hozta önöket! Szivesen üdvözöljük a magyar akadémia nevében!“ s az akadémia küldöttjei a vendégekkel kezét szoritottak. Végül jött az egyetemi olvasókör küldöttsége, melynek szónoka babérszorosorut nyújtott át a bátor kutatóknak, az ifjuság nevében üdvözölvén őket. Kepes felelt az ifjuság küldötteinek, megköszön-

vén megemlékezésüket. A vendégek azután a közönség zajos éljenzése közt kocsikra szálltak. Payer és Kepes Ráth főpolgármesterrel két nyitott, magyar négy fogatu kocsira helyezkedtek el, ezeket követé az egyéb magánfogatok és bérkocsik hosszu sora. Az utcákon nagy sokaságban állott a közönség, s a merre a menet haladt, mindenütt fölhangzott a zajos éljen. A menet a Hungáriába tartott, hol a vendégek szállásolva voltak. A fényes vendéglő ez alkalommal ünnepi diszt öltött, csarnokait és lépcsőzetét virágok ékíték, s nemzeti zászlók lengtek róla. A vendégek az első emelet legszebb termeibe helyeztetek el, honnan pompás kilátás nyílik a szőke Dunára és a festői budai hegyekre; a szobákban több kép, album stb. az expedícióra emlékeztetett. A vendéglő előtt a Hungária igazgatója fogadta őket; itt történtek aztán a bemutatások. A vendéglő előtt nagy sokaság éljenezte a vendégeket, kik 7 órakor a nemzeti színházba mentek „Hunyadi László“ előadására. A színház fényes közönséggel telt meg, mely rokonszenvesen üdvözölte Payert és Kepest, kik két páholyt foglaltak el az első emeleten, a József főherceg páholya mellett. Az elsőben Payer és Kepes, a másodikban Wilczek és Zichy Ödön grófok ültek. A közönség nagy érdekltséggel nézte a hirneves utazókat, kik mellett Hunfalvy János és Ráth főpolgármester foglaltak helyet. A színház bejáratánál Szigligeti üdvözölte őket, s az előadás alatt páholyukban is fölkereste. Kepes ur csakhamar régi ismerős lett, s több látogatást tett és fogadott el. Az előadás kitünő volt, az ősz Erkel maga vezette a zenekart Hauck Minnie kisasszony Gara Máriát szépen, kedvesen énekelte, s a hires utazók a közönséggel együtt tapsoltak. Mondanunk sem kell, hogy minden látszó reájuk volt irányozva. Ez a sok mindenféle szombaton volt; vasárnap a lóversenyen jelentek meg vendégeink, a főpolgármester és Thaisz rendőrfőnök kíséretében, s itt azon szerencsében részesültek, hogy elragadóan bájos királynéknak bemutatattatta őket magának, s mintegy negyed-óráig társalgott velük; Kepessel folyton magyarul beszélt a feleséges asszony. A fogadtatás után Andrássy gróf jelent meg a versenytéren, s érkezése után röviddel a királyné Nopcsa báró főudvarmestere által magához hivatta a külügyért, ki az egész idő alatt a királyasszony páholyában maradt. Payer és Kepes a versenytéren is általános rokonszennvel találkoztak, miniszterek, és főurak társalogtak velük. A lóverseny végeztével vendégeink később a nemzeti színházba mentek s „Ripacsos Pistát“ nézték meg. A két fáradtságos nap után hétfőn délbe volt a város által adott disztrakoma (egy teríték ára 10 frt.) a Frohner szállodában. Az ebéd csupa nemzeti ételekből állott, jó magyar borokkal. Berkes zenéje mulattatta a társaságot az ebéd alatt. Pohárköszöntést mondtak Payerre és Kepesre, Wilczek és Zichy grófokra, az ünnepeltek közül Kepes a városra emelte poharát, — utána egész sereg toasztot hallottunk. Este 7 órakor volt a fölolvadás, roppant közönség jelenlétében a vígadó tágas termében. Hölgyek szép számmal jelentek meg a fölolvadásra, ezenkívül több minisztert, képviselőt, katonai kitünőségeket, írókat stb láttunk. A fölolvadást a fölfedezett Ferencz-József földről nagy érdekltséggel hallgatta a közönség, a mit különben lapunk első oldalain találunk szives olvasónőink. A fölolvadás $\frac{3}{4}$ 10 órakor ért véget, lelkes éljenek közt. Másnap (kedden) a város szépségeit nézték meg vendégeink; s előkelő társaság kíséretében gőzhajóra ülve megzemlélték a dunai munkálatokat is, a készülő új hidat, s a főváros gyöngyét a: Margitszigetet. Mult szerdán este távoztak a jeles vendégek körünkől, Kepes rokonaihoz, Payer pedig Bécsbe.

Budapesti hírvivő.

** (Királyné ö Felsége) megengedte, hogy a nőképzőegylet Mária-Valéria főhercegnő után neveztesse el és hogy ez elfogadja az egylet védnökségét. A királyné ez alkalomból 200 frtot adományozott az egyletnek. — Király ö Felsége mult kedden érkezett vissza Bécsből Gödöllőre.

** (Jótekonyság.) Haynald érsek ujabban ötszáz frtot adott a kalocsai tüztöltő egylet legénységének, téli ruházatára; azelőtt az egyletet harmadfél ezer forinttal segíté. — Petöfi életének 25 évfordulója alkalmából, a s.-a.-ujhelyi ifjusági kör által rendezett estélyen, Hornyay Kálmán 31 frtot gyűjtött, melynek fele a Petöfi-szoborra, fele a Petöfi-ház megvételére fordítandó. — A z e l h u n y t Hoffmann Frigyes huszezer forintot hagyott jótekonny czélokra, mely összegeket örökösei osztanak szét a főváros jóczélú egyletei közt, ötszáz forintnyi részekben. — S c h w a r c z Mór mátészalkai lakos, egy 2200 frtért vásárolt telkére saját költségén teljesen fölszerelt iskolát állított, s azt az ottani izraelita hitközségnek adományozta. — Haluszka Antal a besztercebányai római katolikus fiiskolák igazgatója a zólyomi tantestület részére egy létesítendő területi könyvtár alapjául 352 kötet paedagogiai tartalmu művet ajándékozott.

** (Rózsás napló.) Budapestén P o r f y Luiza kisasszonyt eljegyzé H a u s n e r Károly ur. — Budapestén M á n d i c s mármarosmegyei tisztviselő mult szombaton vezette oltárhoz I b r á n y i Mariska kisasszonyt, Ibrányi Zsigmond szabolcsi birtokos bájos leányát. — G h y c z y Mátyás, a komáromi királyi törvényszék jegyzője s Ghyczy Kálmán pénzügyminiszter unokaöccse, eljegyezte Keszler János királyi járásbíró bájos és szellemdu leányát, Keszler Mariska kisasszonyt. — Sopronban e hó 14 dikén volt Krenner Pál vasvári ügyvéd és K l a u s z Anna kisasszony esküvője. — Sátoraljauhelyen mult hétfőn volt Szathmáry Kálmán járásbíró és Mezőssy Panna urhölgy esküvője. — Nagyváradon E m b e r Ferencz gyomai postameszter összekelt K o v á c s Ida kisasszonnyal, Keledy József ügyvéd pedig eljegyzé T a r Eszti kisasszonyt. — Felvinczen M é s z á r o s István járásbírósi hivatalnok november 1-sején vezeti oltárhoz H o r v á t h Nina kisasszonyt. — Kalocsán S z a b ó k y Károly fiatal ügyvéd S z i n n a k Mariska kisasszonnyal; — Debreczenben J e n e y István városi alkapitány K o v á c s Ilka kisasszonnyal jegyet váltott; — Vitkán Z o l t á n Imre sényői birtokos U s z k a y Ilka kisasszonnyal; — Lublón B e c k e r Gusztáv löcsei lakos S c h o l t z Mari kisasszonnyal; Mármaros Szigeten K e p r y József ormányfalvi földbirtokos H o l l ó s y Róza kisasszonnyal; Szegeden pedig B l a z s a j e v s k y Károly távir dai tiszt N i k ó Lina fiatal színésznővel jegyet váltottak. — Dobsinán közelébb ment véghez dr. D u b a y Miklós fővárosi orvos és S á r k á n y Luiza kisasszony esküvője. — Esztergamban Eggenhoffer Ferencz Zelizről e napokban tartotta menyegzőjét H a v a s I l o n a kisasszonnyal. — H a m a r L á s z l ó a „Debreczeni Ellenőr“ főmunkatársa, eljegyezte Jankafalván Bihar megyében, Lévy Imre ottani földbirtokos leányát: L é v a i Amália kisasszonyt. — S z a t h m á r y Károly ur pedig, szintén debreczeni hírlapíró, U r b á n y i Teréz kisasszonnyal Sámsonból váltott jegyet. — Hadház egyik bájos fiatal hölgyét: F é n y e s Ilka kisasszonyt közelébb vezette oltárhoz S z i l á g y i Jenő ifju földbirtokos.

** (A pesti izraelita nőegylet) árvaházában hétfőn volt a zárvizsga; szépszámu közönség jelent meg, s Bója Gergely tanfelügyelő ur a vizsga végén kifejezte teljes megelégedését a szép eredmény fölött; Kohn izraelita hitszónok szintén dicsérettel

emlékezett meg a sikerrel; végül Bischitz Dávid egyleti elnök a közönség pártfogásába ajánlá az egyletet, melynek főtartása az izraelita nőegylet legkiválóbb érdemei közé tartozik.

** (Borzasztó szerencsétlenség.) A király-utczai 36-dik számú ujonnan épülő Mocsonyi-féle házban hajmeresztő szerencsétlenség történt mult kedden délelőtt 11 óra tájban. A háromemeletes épület homlokzatáról a párkányzat leszakadt, s a ropant kövek az állványokat áttörvén és kidöntvén, az azokon levő munkásokat s az alattuk levő kocsit és lovakat a romhalmaz alá temették. A munkások közül, kik közt több ács- és kőműves is volt, 12 azonnal meghalt, 20 pedig megsebesült. Két lovat a kövek agyon vertek, a kocsis azonban életben van. A sebesülteket szerencsére gyorsan kiszabadították a romok közül, s dr. Terray Lajos a kórházba szállította őket. Az építkezést Kauzer János vállalkozó és Vojta Donát építész vezették, Popovics Sándor művezető pedig oly rosszul lett a szerencsétlenség hírére, hogy rögtön haza kellett szállítani. A szerencsétlenség oka az építés körüli figyelmetlenség. — A belügyminiszter iratot intézett a főkapitányhoz, melyben azt felhívja, hogy a meghalt és megsebesült munkások hátramaradt családjainak anyagi viszonyai felől hiteles tudomást szerezzen, és az adatokat terjeszse fel a belügyminiszteriumhoz, hogy az illetők, a mennyiben rászorultak, haladék nélkül segélyben részesíthetessenek.

** (Szinház.) Már volt alkalmunk örömmel nyilvánítni a fölött, hogy a nemzeti színház mostani igazgatósága mindinkább félre teszi a csillogó, de selejtes műveket és a szinpad nemesítő hivatását sem téveszti szem elől. Hogy a műveltebb közönség is osztozik ezen örömmünkben, erről e héten is alkalmunk volt meggyőződni. Ponsard „Pénz és becsület“-ét vette elő az igazgatóság, egyikét ama régibb francia színműveknek, melyekben igen kevés a meglepő fordulat és szellemi tűzijáték, hanem annál több benne a meleg érzés, a költői emelkedettség és szívbéli nemesség; egy előkelő ifju szeret egy leányt, egyszerre atyja tönkre jut, a fiatal ember akkor odaadja anyja után reá maradt vagyonát, szegény lesz, csak hogy atyja jónevét megmentse, és a szegény fiut most kedvese is elhagyja; egy pillanatra maga is megtántorodik, nőül akar venni egy gazdag özvegyet, egyik barátjának intésére azonban csakhamar újra győzedelmeskedik jobb természetű, a munka embere lesz, és az ég megáldja szorgalmát, éppen szegénységénél találja meg a leányt, a ki régóta titkon és tisztán szereti, a szorgalom és munka pedig vagyonhoz is segíti; mindez a nemes érzés keresetlen, meleg költészetével, menten minden fortély és cziczomától játszódik le előttünk, és a közönség végig egész odaadással és igazi lelki élvezettel követte az előadást, mely méltó volt a mű nemes költészetéhez. Helvey Laura, Szigligeti Jolán, Náday, Feleki, Molnár, mindnyájan kitűnően adták szerepeiket. — Az opera terén — „Hunyadi László“-ról már más helyütt levén szó — megemlítettő Donizetti „Don Pasqualé“-ja, mely csütörtökön ujonnan betanulva, ismét színpadra került. Norina pajzán, kedves szerepe szinte rá van szabva Hauck Minnie tehetségére, és ő gyönyörűen is játszotta azt; általában azonban nagyon gyöngy opera ez; komikus opera akarna lenni, de nincs benne komikum, hangszerelése meg éppen gyarló; azért — Richter ur bizonynyal tudja, miért tanultatta be újra e nagy gyöngeséget, és nem inkább valamely jeles operát, hogy a betanulás kárba ne menjen. — Az istvántéri színház Solymosi igazgatása alatt csakugyan megkezdte előadásait mult szombaton, és egy új vigjátékot is láttunk már ott: „A sátán leánya és a szerelmes szerzetes“ címűt, írta Kneizel, magyarította Petrovics. Egy szükséges birtokost egy szenteskedő pap s egy nő anyyira körülfontak ármánykodással,

hogy elűzi elrágalmazott hű feleségét, kitagadja gyermekét, mindkettőről aztán az a hír, hogy a Dunába ölték magukat; erre a két jó madár reá veszi a beteges birtokost, hogy vagyonát reájuk írja, az utolsó perczen azonban megjelenik az elűzött feleség és a sok csákkal diadalmasan megküzdött leány, az ártatlanság és becsületesség egyfelül, az álnokság és romlottság másfelül kiderülnek, és csak az baj, hogy nem többen nézték ez épületes és nem épen rosszul írt történetet, annyival inkább, minthogy egyszersmind jól is játszották, különösen Eichner Anna, Gyöngyösi Etel kisasszonyok, és Dalmainé asszony, valamint Vezéry és Torday urak.

** (Irodalom.) Jókai Mórtól ez év végeig igen érdekes gyűjtemény fog megjelenni: „Forradalom alatti művei“-nek gyűjteménye. Szépirodalmi, történelmi munkálatok, irányeszék, jegyzetek és az akkori „Charivari“ cikkek lesznek benne, érdekesek már csak azért is, mert egy nevezetes korszak hangulatát és nézeteit visszatükrözik. Egy diszes kiállítású nagy kötetet fognak ezek képezni, és magánál a költőnél megrendelhető öt forintért. — Arany János, Aristophanes vigjátékainak fordításával teljesen elkészült. A nagybecsű művet remélhetőleg a Kisfaludy társaság fogja kiadni. — B e c s e s m u n k a jelent meg a Légrády-testvérekénél: „A nemzetgazdaságtan alapelvei“ írta Stuart Mill s a hatodik angol kiadás után fordította Dapsy László. Az első kötetet, mely a termelésről szól, még három fogja követni: a vagyon-megoszlásról, a forgalomról s a kormány és társadalom befolyásáról a termelésre. — Délszláv nyelvtant akar kiadni Vasvári Kovács Ferencz; a munka terjedelme 32 nyomtatott iv leend, nagy 8-ad rétet alakban; előfizetési ára 4 frt, mely a „Hunyadi Mátyás“ című irodalmi intézethez küldendő.

** (Vegyesek.) A nőiparegylet közgyűlése november 15-dikén lesz. — A balmaz-ujvárosi egyház előjárósága a „Debreczen“-ben egy nyilatkozatot tesz közzé ellene emelt azon vád ellenében, hogy papjuk, Hoffmann felizgatta a hiveket, miszerint ne engedjék meg az istentiszteletet magyarul tartani. A nyilatkozat alatt, egynek kivételével, csupa magyar nevek állnak és ezek nem átalják kijelenteni: nem papjuk, hanem ők nem engedik meg, hogy istentiszteletük magyarul tartassék, mert az náluk szokásban nem volt és nem is lesz — Richter első zenekari hangversenye november elején lesz Berlioz „Benvenuto Czellini“ nyitányával, Wagner Rikárd „Mesterdálnokai“-ból két énekkel s Beethoven nyolczadik symphoniájával. — Munkácsi Mihálynak egy szép képe eladó, czime: „az esti nyugalom“ s egy a karám mellett vacsorázó földmives családot ábrázol. Az eladási feltételeket megtudhatni a „Hon“ szerkesztőségében. — A N e d e c z k y - c s a l á d, mely Deák Ferenczet betegsége kezdete óta a leggyöngédebb rokoni szeretettel ápolta, Nagyváradra költözött, miután Nedeczky István országgyűlési képviselő Olteanu nagyváradi püspök tejhatalmazottjának neveztetett ki. — B u d a v á r régi városházában hatosztályú leányiskola nyílt meg ünnepélyesen, Tanárky államtitkár, Ráth főpolgármester, Bója Gergely tanfelügyelő stb. jelenlétében. — A z o r s z á g g y ű l é s új időnye mult szombaton: október 24-dikén nyitattott meg újra. Nagyon sok jót várnak tőle! — A Szathmár-Laczkóczy nének adandó diszajándék gyarapítására Jauner, a bécsi Carl-színház igazgatója, 25 frtot, Falk Miksa 50 frtot és Jellinek Mór 2 aranyat küldött. — Szeptemberben Budapesten 1293 gyermek született, s 1038 ember halt meg, (a szaporodás tehát 255:) esketés pedig 167 történt. — A lefolyt léten (október 11 dikétől október 17-dikéig) született 255 gyermek, elhalt 192 személy; a születések tehát 63 esettel mulják felül a

halálozásokat. Az élve születettek közt volt 116 fiu, 139 leány. A halottak közt volt 98 férfi, 94 nő, egy éven aluli gyermek 78.

* * (Halálozások.) Tóth Kálmán jeles költőnket súlyos csapás érte; édes atyja, Tóth György bajai polgár, Baján, élte 86-dik évében elhunyt. — Sipos Antal jeles zongoraművészünk édesanyja meghalt Ipolyságon — Budapesten Kövér Józsefné, született Szőke Judit asszony elhunyt e hó 17-dikén. — Kerékgyártó Elek, fővárosi polgári iskolai tanárnak neje, született Farkas Mariska, élete 21-dik évében e hó 17-dikén meghalt, — N.-Szalontán Ercsey Sándorné, született Nagy Karolina e hó 16-dikán, élete 44-dik évében elhunyt. — Kappel Frigyes, ranggal lemondott őrnagy, gróf Lónyai Menyhért sógora, e napokban 65 éves korában meghalt. — Jó házi urat temettek el mult szombaton Budapesten: az öreg Jakabffy Gergelyt, nagy részvét mellett. Nagy jóltevője volt a szegényeknek, házának lakóit soha sem szorítá a fizetésre, zálogolást nem tétetett, a lakbért csak annyiban emelte, a mennyiben a házadó emelkedett s mindig azt mondta: a mivel az én apám beírta, beírhatem én is! Egy időben gróf Széchenyi Istvánnal közel ismeretségben állt s a lánczvidék létrehozatalában is érdemei vannak. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 24-dikén: „Don Juan.“ — Október 25-dikén: „Nők az alkotmányban.“ — Október 26-dikán: „A mama,“ Szathmáryné 25 éves jubileuma. — Október 27-dikén: „Álarozos bál.“ — Október 28-dikán: „Mi a jelszó?,“ „Véletlen“ és „Az ajtó tárva vagy zárva.“ — Október 29-dikén: „Mignon.“ — Október 30-dikán: „Háromszéki leányok.“

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: asztalterítő körüli himzés rajza, egyszínű posztón, cashemiren vagy butorripsen színes selyemmel himzendő.

A 2-dik szám: U és G betűk fehéreneműekre.

A 3-dik szám: K, J és M betűk.

A 4-dik szám: görög mintázatu s a r o k r a j z, terítő sarkába; zsinórzási minta, melyet folytatólag köröskörül is lehet alkalmazni.

Az 5-dik szám: A és C betűk.

A 6-dik szám: M és A betűk.

A 7-dik szám: z s i n ó r z á s i m i n t a ruhákra, otthonkákra stb.

A 8-dik szám: G betű.

A 9-dik szám: t ű p á r n á r a való finom himzés rajza, fehér mollra himzendő, melyből aztán kerek párnácskát formálunk, színes tafotával megbélelünk és színes szalagból való fodrozattal vagy rüchével körülvesszük.

A 10-dik szám: B betű.

A 11-dik szám: kis virág, himzések kitöltésére, vagy keskeny nyak-kendő sarkaiba.

A 12-dik szám: M betű.

A 13-dik szám: fehér finom n y a k k e n d ő r e való himzés rajza.

A 14-dik szám: M betű.

A 15-dik szám: egy kis szőlőfürt és levél, posztó darabkákból kivágva és selyemmel levarrogatva, terítők és más egyéb posztómunkára használható.

A 16-dik szám: W betű.

A 17-dik szám: M betű. E két utóbbi betű asztalneműekre való.

A 18-dik szám: C betű.

A 19-dik szám: B betű.

A 20-dik szám: R és L betű.

A 21-dik szám: L betű.

A 22-dik szám: á g y t a k a r ó k, l á b z s á k o k, asztalterítő körüli himzés rajza; széles fonásokkal dolgozandó, melyeket boszorkány öltésekkel színes selyemmel levarrunk.

A 23-dik szám: z s i n ó r z á s i m i n t a gyermekruhákra stb.

A 24-dik szám: t á l c z á k, s i p k á k közepére való zsinórzási minta, melyet azonban tamburirozni is lehet.

A 25-dik szám: O betű.

A 26-dik szám: K betű.

A 27-dik szám: f e h é r n e m ű e k r e való himzés rajza.

A 28-dik szám: f e l ő l t ő k s a r k a i b a való zsinórzási minta.

A 29-dik szám: ruha aljára, vagy tunique-re való himzés rajza, tet-szés szerint tamburirozhatni is. És végre

A 30-dik szám: z s i n ó r z á s i m i n t a, felöltők, otthonkák, kendők sarkaiba.

Szótalány.

Szirmay Herminától.

Első tagom elpusztit falvakat,
Tölgyeket dönt le, sziklákat szakgat,
Rombol mindent, mi csak áll utjában;
Pusztulás, enyészet van nyomában.

Második tagom, ha ékét veszed!
Templom- és iskolában leheted;
Falu- s kis városban házak előtt
Sokan töltik rajt' a drága időt.

Az egészem egy híres nevet ad,
Ki nagy nemzetének szerzett hazát,
Kinek tette anyyi század után
Él még a hálás unokák ajkán.

Megfejtési határidő: novemberhó 22-dike.

A 39-dik számban közölt rejtvény értelme:

M a r i s k a.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Lakatos Ida, Ráthory Zsigray Istvánné, Henyey Nina, Szmodics Irma, Turcsányi Ferenczné, Kozma Etelka és Ilona, B. Pap Ambrusné, Tóth Bozóky Mária, Malatinszky Etelka, Agárdy Mariska, Erdensohn Emilia, Szirmay Hermina, Dengi János, László Julia, Kovács Emma, Kratochwill Károlyné, Moesz Gézánné, Weisz Mórné, Mezey Fáni, Beke Kornélia, Eperjessy Emilia, Koller Etelka, Kulcsár Mariska, Bohner Riersch Mária, Potoczki Gergelyné, Korik Zsófia, Ujváry Eőssy Eszti, Gunya Galbavy Mariska, Oszlányi Mária, Jancuska Hermina, Szalonnay Benicz Ida, Limbek Vilma, Zundán Jecie, Ónody Juliska, Váczy Irma, Jó Gyuláné, Máar Zsuzsika, Tánfy Eleonóra, Simon Mariska, Tóth Béláné, Fogarassy Emma, Sinka Istvánné, Román Irén, Temesváry Erzsébet, Aczél Judit, Magyar Jolán, Székely Róza, Fekete Réláné, Papp Mari, Suhajda Matild, Csalay Kamilla, Pápay Etelka, Fejér Amália, Lázár Berta, Báthori Róza és Malvin, László Irén, Pataky Jolán és Margit, Sűgő Endréné, Vághó Aranka, Érsek Mártonné, Pál Róza, Zombory Ella, Mosonyi Emilia, Nagy Ida.

A 38-dik számban közölt sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Szalonnay Benicz Ida, Limbek Vilma.

Tartalom.

A betegápolásról. — Sohajok, Darmay Viktortól. — Egy kis megbizás, Odry Leholtól. — Szerelem és boszu, Elektől. — Az északi sarkutazók. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Különfélék.

** (A *Ponti-féle örökség.*) Említettük, hogy a június 16-dikán elhalt Ponti Girolamo milánói lakos egész vagyonát, mely 1.785,000 lirára rug, végrendeletileg a bécsi, párisi és londoni akadémiák és a bécsi általános kórház közt osztotta el. Ezen rendelkezés oly világosan és törvényszerűen volt föltéve, hogy senkinek sem lehet kifogása ellene. Végrendeletében kijelentette, hogy gazdag rokonait azért zárja ki az örökségből, mert azok az aránylag csekély hagyatéokra nem szorultak rá. Az elhunytnek családja azonban, mely körülbelül 20 millió frt birtokosa, mindent elkövet, hogy a végrendeletet, mely által Európa három legnagyobb városának tudományos intézete gazdagíttatnék, meg-hiusítsák. A milánói „Corriere di Milano“ pedig azt írja, hogy Ponti Girolamonak három idegen akadémia javára történt végrendekezése gyalázat lenne Olaszországra nézve, ha a hagyományozó lelki betegségben nem szenvedett volna.

** (Az *elszász-lotharingiak javára*) mult vasárnap jótékony előadás volt a párisi nagy opera-színházban. A „Hugonoták“-at adták Patti Adelina közreműködése mellett. Az előadás 38,500 frank tiszta jövedelmet hozott be. Épen ez időtájban volt Párisban Konstantin orosz nagyherceg is, a ki azonban a szt.-pétervári kormány által haza hivatott, nehogy jelenléte az operában Németország ellen intézett tüntetésnek magyaráztassék. A nagyherceg csakugyan elhagyta az előadás napján a francia fővárost, hanem azért páholyát mégis 10,000 frankkal váltotta meg. Konstantin nővére, Mária nagyhercegnő azonban, ki francia rokonszenvéről ismeretes és ki Sz.-Pétervárott nem egy kellemetlen órát okozott a német követnek, Reuss hercegnek, jelen volt az előadáson.

** (Moltke a háborúról.) Rosset Camislenak. „Az 1791—1794-diki önkénytesek“ című munkáját németre fordította Braun képviselő s egy példányt megküldött Moltkenak is, ki megköszönvén a figyelmet, levelében többi közt ezt írta a fordítónak: „Igen szomorú dolog, ha hadsergek kénytelenek egymást fölkonzolni, de hát nem kell a népeket egymás ellen uszítani; ez nem a civilizáció haladása, hanem visszaesés a barbarizmusba.“

** (A *Nilus forrásainak*) megközelítésére nevezetes lépés történt. Gordon ezredes, kire az egyiptomi alkirály a felső Nilus környéke rabszolgáinak felszabadítását bizta, Sobatig, a hasonnevű folyó torkolatáig nyomult előre, hol közel 500 személyt szabadított fel. Gordon meghatározta e folyó valódi irányát, mely eddig hibásan volt a térképeken, s kideríté, hogy az nagy mértékben hajózható. Gordon emberei arabok, kiknek nagy részét fegyenczek képezik, miután másféle nép az öldöklő égalj betutazására nem találkozott volna. Gordont most több oldalról kéri, hogy kutatásait folytassa.

** (A *magyarok történelme francia nyelven.*) Sayous Ede, a több magyar tárgyú munkájáról közönségünk előtt is ismeretes francia író, tagja a Kisfaludy-társaságnak, ily című művet adott ki legközelebb: „A magyarok történetének ősi és pogány korszaka.“ E munka csak első része a magyarok általános történetének, melyen Sayous már 7 év óta dolgozik, s melynek érdekében már ismételtelen meglátogatta hazánkat. Az első rész a bevezetésen kívül a következő fejezeteket tartalmazza: 1. A magyar nép eredete a történelem szempontjából. 2. A magyar nép eredete a faj és nyelv szempontjából. 3. A magyar föld Árpád hódításai előtt és azok idején. 4. A hadjáratok és a vereségek korszaka. 5. Vallásos és politikai állapotok.

** (Néppalota.) Triestben a „Societa Umanitaria“ nagy-szerű palotát akar emelni a nép számára, melynek költsége

összesen 200,000 frtra tervezetik. Az erre szükséges pénzt 2000 darab 100 frtos részvény által akarják összehozni, mely tőke 4% mellett kamatoztatva, lassankint törlesztetnék, s törlesztése után az épület a község birtokába menne át. A ház négy emeletes lesz, lesz benne népkonyha, ingyenes gőzmosoda, ingyenes népfürdő, szobák egy és két ágygyal, s még ingyenes hálóhelyek is.

** (Külföldi vegyesek.) Bécs mellett a lainzi erdőben vasárnap reggel báró Stein és Bagya huszárfőhadnagyok párbajt vívtak, s az utóbbit egy fejébe furódott golyó megölte. — K i n k e l Gottfrid hires német költő a „Gegenwart“-ban igen nagy elismeréssel ír Aigner Lajos „Ungarische Volksdichtungen“ című füzetéről. — A „Norddeutsche Zeitung“ Jókai „Köszívü ember fiai“-ról írván, többi közt azt jegyzi meg: „Németországnak nincs olyan írója, minő Jókai a magyarnak, tudniillik ki nemzetének szivverését oly hiven tudná visszatükrözni. — A „Schlesische Zeitung“ mutatványt közölt Jókai „Fekete gyémántjai“-ból. — A „Spanner'sche Zeitung“-ban Bauer Hugó „Walter Scott, Sealsfield és Jókai“ című cikket irt. — A londoni földrajzi társulat fölkérte Payert, hogy az északsarki expedicióról leírást küldjön a társulatnak, mely annak gyűlésén fogna felolvasatni; vagy személyesen menjen el Angliába, s maga tartson felolvasást az expedicióról. — Az algiri égaljtani társaság gróf Wilczeket, Payert, Weyprechtet és dr. Kepest tiszteleti tagjává választotta. — L o n d o n b a n, operettekben, tetszés mellett énekelget egy „szép magyar nő“, D'Anco, a kit idehaza bizonyosan Dankónak hívtak. — S t e t t i n b e n mult vasárnap délben ünnepélyesen leplezték le Prutz Róbert költő siremlékét.

Megbízások tára.

Azon t. előfizetőinket, a kik e hét folytában magánlevelet kaptak tőlem, tisztelettel kérem, hogy az abban foglaltakat figyelmükre méltatni sziveskedjenek.

Kassára S. M. urhölgynek: Könyv- és műlapmellékleteink e héten készül el és akkor azonnal szét fogom küldeni.

Uj-Szivaczra G. Ny. M. urnőnek: El van küldve.

Szamosujvárra S. G. urnőnek: Küldeményét pontosan vettem.

Szarvasra N. E. urhölgynek: Ára 16 frt.

Temesvárra A. I. urhölgynek: Postára van adva.

Ozdi gyárba H. V. urnőnek: Szivesen végeztem megbízását.

M. Túrra O. K. urhölgynek: A fekete posztó legalkalmasabb e célra.

Kolozsvárra M. G. urhölgynek: El van küldve.

Szatmárra D. J. urnak: Magánlevelet irtam.

Beregszászra A. Gy. urnőnek: 40—50 frton elég csinosat kaphatni.

Komáromba B. J. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Szolnokra K. K. urnőnek: Pontosán vettem.

Győrbe Sz. K. urhölgynek: Még e héten készül el, és azonnal postára teszem.

Bókajra F. M. urhölgynek: Vettem becses sorait és elküldtem a kívántakat. Egy-egy régibb műlap ára 40 kr.

Csóorra P. S. E. urnőnek: Fogadja szives tiszteletemet.

44-dik szám.

November 1-sején.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
							óra	perc	
Nov.	1	Vasárnap	Mindszent napja	D 22 Mindsz.	20 F 52 Arthem	21 Áriel		6 47	4 40
	2	Hétfő	Halottak emléke	Halottak n.	21 Hilarion	22		6 49	4 39
	3	Kedd	Viktorin	Ida	22 Albina	23 Templ. f.		6 50	4 37
	4	Szerda	Borom. Károly	Bor. Károly	23 Jakab	24 gör. ált.		6 52	4 35
	5	Csütörtök	Imre hercz.	Imre	24 Arethas	25		6 54	4 34
	6	Péntek	Lénárd hitv.	Lénárd	25 Márczian	26		6 55	4 32
	7	Szombat	Engelber	Karina	26 Dömötör	27 S Toleo		6 57	4 31

V i d é k i t á r c z a.

Szatmár október 27-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Szinészet. — Tisztelt Szerkesztőnő! Színházunkat a téli időnyre Krecsányi Ignác vette ki, legújabb szervezett dráma-, népszínmű- és operette szintársulatával, melynek tagjai, mint előre bejelenté, a legkitünőbb vidéki erők — lesznek.

Előadásait még e hó elején megkezdte; a közönség, mely már rég ohajtott egy jó társulatot, úgy látszik, meg van elégedve, s e megelégedést a szorgalmas igazgató is igyekszik kiérdemelni, a mennyiben több új darabot hoz színre, melynek nemcsak újdonsága, de kitünősége is vonzza a közönséget. Így októberhó 10-dikén Dóczy „Csók“-ját, 17-dikén Pyat hatásos drámáját: „A párisi rongyszédő“-t, 22-dikén a „Valeriá“-t, Szigligeti tragoe-diáját adatta elő, stb.; csak hogy fájdalom, ezek mellett sok elavult darab is megfordul a színpadon. Közönségünk minden darabot élénk figyelemmel kíséri s ha van, mi dicséretet érdemel, a dicséretben, kitüntetésben nem fukar; de ha oly dolgokat lát, mint „Szép Helená“-ban Kalchas bohóc ugránczolását, vagy a „Fok-ról-fokrá“-ban kilencz pohár sörnek egyhuzamban való megivását, vagy mint a különben szépen sikerült „Csók“-ban a határt nem ismerő csokolózdást, bizony nem hagyja szó nélkül.

Kiválóbb tehetségek, az eddigiekből ítélve, Bágyoni, Szabó Ödön, Hetényi Antónia, Tokayné, Toldy, Krecsányiné. Krecsányi Flóra, Dálnokyné.

A jutalomjátékok is megkezdődtek, melyekről, mint oly darabokról, melyekben e jutalmazottak leginkább kitesznek magukért, jövő levelemben részletesebben szólnok. D. J.

A szentantali kastély — Selmecz mellett, — egy idő óta igen élénk. Ott tartozkodnak: Koburg herczeg és családja, köztük József főherczeg neje és három gyermeke, továbbá két kis brazíliai unoka. A társalgás rendesen magyar s most már a herczeg is (József főherczeg apósa) háromévi tanulás után tud beszélni magyarul. A brazíliai trónörökösre és testvérkéjére is elragadt a magyar szó József főherczeg gyermekeiről. A környékre nézve a herczegi család ott tartozkodása anyagi tekintetben is igen előnyös. Naponkint kétszáz tojás, tizenhat kenyér, tiz font vaj, fél mázsa marhahus, sat. fogy el a kastélyban.

Győrött „Krajczár-egylet“ czim alatt a szegény iskolásgyermekeknek tankönyvvel leendő segélyezése végett egyetálapítás hozatott javaslatba, épen olyan, a milyent a derék Ság József a fővárosban tervez. A javaslat igen czélszerű és pártolásra méltó, annyival inkább, mivel a múlt évben is 3600 tanköteles gyermek volt Győrött és vidékén olyan, kiknek a szükséges tankönyvek hiányzott.

Balassa-Gyarmaton öt osztályu felekezet nélküli iskola nyílt meg s a jövő tanévre már alkalmasint létre jő a fensőbb polgári iskola is, melyre (tanárok fizetésére) a „nógrádi nemzeti

intézet“ értékpapirokban huszonötezer forintot adott, míg telket gróf Zichytől fognak kérni.

Esztergomban Köpödi János ottani lakos májushó végén szőlejében, mintegy két lábnyi agyag- földréteg alatt, egy őslény csontvázának óriási méretű töredékeire bukkant. Beszédés Kálmán festész s a földtani társulat levelező tagja, ki tavaly szintén Esztergom környékén két rhinoceros csontvázmaradványait talált és a földtani-társulatnak ajándékozta, ezen leletet is átadta dr. Szabó József egyetemi tanárnak, a földtani-társulat alelnökének, ki arról a társulat legközelebbi szakülésén értekezni fog.

Ungban egy érdekes pör van most; Solyák Vazul sztavnai lakos jelenté föl Linyko Jacko lakostársát, mint a kivel 1848-ban a falu határában megtalálták azt a pénzösszeget, melyet a Lenkeyvel hazaszökött huszárszázad vesztett el; de őt Linyko megrövidítette, tehát most azt kívánja, hogy a talált pénzt vegyék el tőle.

Sopronmegyéből írják, hogy néhány faluban a learatott árpaföldeken ismét kinőtt az árpa és szépen kezd fejlődni, úgy, hogy ha a szép őszi napok tovább tartanak, annyira meg fog érni az árpa, hogy másodsor is aratni lehet. Különbön hasonló eset fordult elő 1834-ben is Sopronmegyében. Ugyancsak e megye némely vidékén az eper megint érett.

Vidéki vegyesek A gödöllői kerület baloldali választói idősb Fáy Bélát léptették föl jelöltjökül. — Beregszászon november 5-dikén az oda érkező dr. Kepes tiszteletére diszlakomát adnak. — Kecskemét városa a közművelődés ügyének valódi szolgálatot tett, midőn az ottani leánynöveldeket a kor igényeinek megfelelőleg átalakította. — Azon kápolna, melyben Henszlman Mátyás király földi maradványait gyanította, e napokban Székesfehérváron felnyitattott. A kápolna azonban üres volt. — A nógrádi Vadkerten két nap alatt 87 ház égett le; sopronmegyei Felső-Lászlón pedig 125 ház hamvadt el s a kár mintegy kilenczvenezer forint.

Különfélék.

** (*Egy magas katonai személyiség*) Bécsben 30 pár postalambot kapott; postai szolgálatokra vannak szánva s van köztük olyan is, mely az ostrom alkalmával Párisban nagy szolgálatokat tett. Remélik, hogy e galambokat nálunk is meglehet majd honosítani.

** (*Külföldi vegyesek.*) Payer sarkutazó a bécsi lapokban kijelenté, hogy a Ferencz-József földről eddig kiadott térképek nem jók s hitelre nem méltók. — Londonban e napokban halt meg a „laterna magica“ és kőképek feltalálója: a 93 éves

haszövövek: 1.
1/4 szetes futó

tt árúk
stetűk.

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám. 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

44. SZ.
Nov. 1-sején
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettség
foglal magában a lap irányában.

Véget értek az ünne-
pélyek, elmúlt a kitün-
tetések zaja, a mi a
legujabb argonautákat
szerencsés visszaérkezé-
sük után lépten-nyomon
üldözte, és midőn a
lelkesezés habjairendes
medrükbe visszatértek,
csak akkor rójuk le mi
is a tisztelet adóját a
bátor utazók iránt, be-
mutatván közülök an-
nak arczképét, a kire
mi különösen büszkék
lehetünk, mert újabb
hírt és hecsületet szer-
zett hazánknak, mely
egszersmind az ő ha-
zája is. Felhozhatnók e
késedelem mentegeté-
sére azt a körülményt,
hogy a kőrajzi arczkép
elkészítésére csaknem
annyi hét szükséges,
mint a hány nap alatt a
fametszet elkészül, de
— miért tagadnók —
némi szándékossággal is
maradtunk mi utoljára
tisztelgésünkkel. Töké-
letesen értjük a nagy
közönség elragadtatását
é férfiak viszontlátására,

Dr. Kepes Gyula.

a kik hősi elszántsággal
neki indultak, azt sem
tudva, hová, oda, „a hol
a madár sem jár“, egy
új világ fölfedezésére,
egyszerre eltűntek, sen-
ki sem tudta, hová let-
tek, két éven át semmi
legkisebb hír nem érke-
zett felülök, már azt
hitték, örökre odavesz-
tek és fölszerelték a
hajókat, hogy fölkere-
sésükre induljanak, mi-
dőn a föld véghatárán
újra előkerülnek; két
évig el voltak szakitva a
világtól, és életben ma-
radtak, épen és egész-
ségesen léptek ki újra
a földre, nemcsak, ha-
nem új földrészeket is
fedeztek föl; kopár, örö-
kös halálra elkárhozott
földrészeket, igaz, de ez
még fokozta a nagy tö-
megek érdeklődését és
lelkesezését irántuk; az
az ujonnan fölfedezett
földrész csak lelküknek
szerezhetett gyönyörü-
séget, testüknek csak
újabb fáradoalmakat és
gyötrelmeket szerzett;

utat törni maguknak hozzá óriási jégtorlaszok között; bejárni ez ember nem látta vidéket világteremtés ótai jéghegyek között, azután visszaküzködni az egyetlen talpalatnyi térségre, mely egyedül ótalmat adhat a mindenfelül környékező dermesztő halál ellen, és ez egyetlen kicsi térség is csak egy darab fa, beékelve feneketlen jégbe, s ott rekedni hónapokig, tétlenül, reménytelenül, és azután onnan is kiüzetvén, nekiindulni e rengeteg semmivé-lételnek, egyik jégtábláról a másikra, egymást vonszolva, és sokszor napestig való vérfacsaró munka mellett alig egy órányi utat haladva, és azért mégis egy perczig el nem fáradva sem a munkában, sem a reményben; csuda-e, hogy a nép, mely annyira fogékony a rendkívüliség iránt, határt nem ismert elragadtatásában, midőn ilyen embereket szemtől szembe láthatott?

Hanem azért azt hiszem, hogy maguk a bátor utazók, a milyen jól eshetett nekik a kitüntetés, épugy örülnek, hogy már áttestek rajta. A ki olyan utra elszánja magát, bizonyára nem azért teszi, hogy az utcai népség éljenei torlaszolja el útját; magasabb czélok lebegnek az ilyen ember szeme előtt; elindulni a jégvilágba, megtudni, ha valjon lehet-e ott helyet találni az emberi lélek számára! — én megvagyok győződve, hogy visszatérvén, legszivesebben szerettek volna visszavonulni valamely csendes magányba és elgondolkodni az átélteken, melyeken csak most, hogy tul vannak rajta, tudnak igazában gondolkodni; akkor, az egy irtózat közepett, az bizonyára lehetetlen volt; mikor pillanatról pillanatra a lételért kell küzdeni, akkor nem igen van az embernek sem tegnapa, sem holnapa: lelke csak a jelen látja, és ez az ő szerencséje, mert csak úgy lehet ereje a rémitő jelen keresztülküzdesére; csak egyetlen pillanattig ha elcsügged, örökre el van veszve. Mikor a mi utazóink már arra nézve is tisztában voltak, hogy mit fognak csinálni azon esetben, ha semmiképen nem sikerül nekik kiszabadulni a jégtömlőzöböl! Egyszerűen csak lefognak egymást gyilkolni; utósó lett volna Payer; így beszélt el ezt maga Payer az estélyen, a mit Vámbéry adott tiszteletükre; milyen nagyba vehették akkor azt a zsivalgó lármát, melylyel uton-utfélen megörvendezteték őket!

Most is tehát csak a feletti örömmüket akarjuk kifejezni, hogy a bátor csapat egyik tagja magyar, és pedig nemcsak születésére, hanem lelkületére nézve is. Mindenek előtt az, hogy „vig czimbora“, mindenek előtt azért, mivel egyrészt ezen szép tulajdonságának köszönhető, hogy a dicsőséges vállalatba való részvételre bocsáttatott; valamennyi jelentkező orvos közül, és azok száma jól megütötte a háromszázat, egyedül csak ő benne volt meg az a ritka istenadomány, hogy soha életében sem látták szomoruan, hanem mindig csak jókedvűen. Ha csak hölgyek társaságában lett volna az; csinos fiu és még csak 25 éves volt akkor; de férfiak körében is, a legkomolyabb tárgyak megvitatása közben, mikor a férfiak olyan könnyen „tüzbe jönnek“, őt nem lehetett kihozni jókedvéből, és épen ilyen kedély való orvosnak ilyen utra. Nem csak a test, hanem a lélek is könnyen megbetegedhetik ilyen uton, elfásulhat a borzadalom vagy az unalomtól, és ez ellen nincsen orvosság a gyógytárban, és csak is az orvos lelkülete segíthet.

Ámde a jókedv legtöbb esetben könnyelműséggel szokott járni, és akkor a mennyit használ egyfelül, tizszer annyit árt másfelül; csupa jókedvből elfeledkezik az élet komolyabb követelményeiről és kötelességeiről; Kepes ellenkezőleg, a milyen jókedvű, ép annyira szilárd akaraterejű férfit; valóságos magyar szívóssággal törekszik az egyszer kitűzött cél felé, nem ugyan a köznapiság vert útján, hanem annál nagyobb tűz- és erélylyel,

a mint ezt mindjárt orvostanulói pályáján is mutatta. Ezekben az években a jó czimbora nem tartozott épen a legszorgalmasabb tanulók közé, sőt a rossz nyelvek tudni akarják, hogy sokkal több órája volt a bálokban, mint az egyetemen; a tanulói évek vége felé tehát tanuló társai és tanárai tökéletesen egyetértettek egymással arra nézve, hogy a „szép Kepes“ ez egyszer rutul ki fog kosaraztatni, az isten sem segítheti át az orvosi szigorlatokon, a melyek tudvalevőleg nagyon sok tanulást igényelnek. Hihetőleg a szép Kepesnek is sejtelve lehetett ezen rá várandó sorsról és a legutolsó félév elején egyszerre csak eltűnt; keresték a mulatóhelyeken, hiába; lakásán, ezt is zárva találták; a jó pajtások már-már megbarátkoztak a gondolattal, hogy a bukástól való szégyen elől szökött meg, Isten tudja, a világ melyik zugába; egyszerre csak hire terjed, hogy Kepes Gyula szigorlatra jelentkezett! Az ám, nemcsak hogy meg nem szökött a szégyen elől, hanem inkább bátran sikra szállt a sikerért; hat hónapig tanult, csak hat hónapig, hanem ez aztán tanulás volt; letette a szigorlatot, mind a kettőt egyformán kitűnően, és mikor megvolt az orvostudori oklevél, mintha semmi sem történt volna, ismét csak az a vig fiu volt, a társaságok lelke, csak hogy most már a kórházakban is lehetett őt látni, sőt az egyik bécsi nyilvános kórházban rendes másodorvosnak is alkalmaztatta magát.

Itt aztán a tudomány emberei is közelebből ismerkedtek meg vele, és a mint künn az életben a „vig czimbora“-t szerették, ugy itt hovatovább az erős akaratú, magasabb lelkületű férfit becsülték meg benne, és midőn arról volt szó, hogy az északi sarkutazókhöz orvosul akar csatlakozni, Bécs legelső orvosi tekintélyei szólaltak föl mellette; egyfelül tehát a kedély, másfelül a képesség, és hozzá az aczél test; — egy évvel elindulása előtt, 1871-ben, typhusba esett, eszméletlen hagymázállapotában egyszerre kiugrik az ágyból, neki az ablaknak és az első emeletről az utca kövezetére veti magát! Ép egészséges embernek is halálos lett volna az ilyen ugrás, őt is halottként vitték vissza ágyába, hanem semmi baja sem lett, egy hónap alatt mind a borzasztó esést, mind a gyilkos betegséget ugy kiheverte, mintha nem is ő lett volna — így választotta meg a mi fiatal hazánk fia a sarkutazók orvosául, és hogy milyen szerencsés volt e választás, arról tanúságot tesz az a tisztelet, melylyel társai iránta viseltetnek, és ez jól érdemlett tisztelet, mert ilyen nélkülös- és viszontagságteljes két év alatt csak egyetlen embert vesztek el.

Holdvilágos, csendes éjjel . . .

Dengi Jánostól.

Holdvilágos, csendes éjjel
Ül a nesztelen vidéken . . .
Zajtalanúság csendes éje,
Oh mi kedves vagy te nékem!

Zajtalanúság csendes éje,
Oh borulj rám, töltsd be lelkem;
A világnak zugó hangját
Szent öledbe' elfelejtem.

Forró keblem vágya, titka,
Köljjetek föl, szárnyra, szárnyra . . .
Nem vesz észre a világ most,
Előd az éj titkos árnya.

Nem vesz észre a világ most,
Mély álomba' szunyad régen . . .
Zajtalanúság csendes éje,
Oh mi kedves vagy te nékem!

S z a b a d s á g v á g y .

Rudnyánszky Gizellától.

El, szerelem, el szivemből,
Légy belőle száműzött,
Déliabós játékodat
Velem többé nem üzöd!

Messze tőlem ezüst folyó,
Büvös álom, képzelem,
Csalfa ajkú tündérleány,
Félre tőlem, szerelem!

Nem kell többé arany várad,
Kis gunyhó is jó nekem,
Itt legalább nyugalmam' és
Enmagamat fellelem.

. . . Szólt ajkam egykor hozzád:
„Arany sziget lesz lakásod,
Oda vislek, oh vesd reám
Életadó pillantásod.

Sziget körül tenger léssen
Örök csendes, hullá n nélkül,
Hol nincs ellen, és ha volt is:
Egy szavadra mind kibékül.

Szivem lesz a sziget és a
Csendes tenger hő szerelmem;
Oda jöjj te! minden véstől
Óva leszesz hű szivemben.“

Igy szólt ajkam . . . és te néztél
Hideg szivvel, ném a ajkkal,
Fájdalmamra könyed sem volt,
Mely peregne néha halkal.

. . . El, te büvös, csalfa tündér,
Félre, bolygó mécsvilág!
Az életnek nagy kertjében
Csalán vagy te s nem virág.

El, száműzlek te pártütő,
Bárha trónom összedől,
Bár elvesztem koronámat,
Számkivetlek szivomból.

Nem borít el a sötétség
Te nélkülöd, szerelem:
A lemondás fáklájának
Örökfénye lesz velem!

A n a g y m a m a .

— Rajz. —

Hajnaloktól.

— Szép voltam, sokan azt tartották, hogy igen is szép.

— No, Kordula, ne ránczigáld ugy a hajamat. Annyi bizonyos, hogy tetszettem, igen nagyon tetszettem. Ulvarlóm any-

nyi volt, mint a raj; hogy mind szeretett-e? nem merem állítani, de az szent igaz, hogy valamennyi megesküdött rá. Hiába mosolyogsz, édes Beatrix, mert nincs okod reá. Még nem jegyeztem meg, hogy ezelőtt negyven évvel történt mindez. Negyven év! Istenem, mennyi idő negyven év!

Hiszik-e önök, hogy ki így beszélt, a jó öreg nagymama volt? Igen, a szelid, vidám, jó, öreg nagymama, kinek szép, hosszú fehér haját most bontotta szét a tükör előtt Kordula nagynéném. Én a pamlagon hevertem, mint afféle lomha lábadozó, ujjaimmal a falon függő szőnyegen doboltam, melynek már minden kis cizrádáit ismertem. Ah, a ki nem feküdt ágyban két álló hónapig, az el sem képzelem, mire nem visz az unalom. E pillanatban meg voltam róla győződve, hogy nem tehetek okosabbat, mint ha a falon dobolok és nézem a nagymamát, kinek szép fehér haja úgy tűnt fel előttem, mint egy csomó finoman kigerebezett puha kender. A nagymama nem volt szép, sőt ha igazságos akarok lenni, még csinos sem volt, de én így ismertem őt, mióta csak emlékezni bírok, tehát másként képzelni sem tudom és épen így szeretem őt, a mint van. Még pedig igen nagyon szeretem, mert nem kell azt képzelni, hogy az én nagymamám csak olyan, mint sok más, közönséges nagymama; oh nem! Ő neki csak arca redős, de szive annál fiatalabb; azután arcán sem lehet annyi redőt képzelni, hogy azt a szeretet ki ne simitáná. Szemeinek fénye sem veszett el, a lelki jószág ragyogóvá teszi azokat. Ő már hetven éves elmúlt, de azért a lelke most is tele van költészettel; még mindig szereti a virágokat, a csattogó fülemülét, a szép, mély, lombos erdőt, a csergedező patakot, és a tiszta, tavaszi verőfényt. Akár hányszor én vezetem őt karjaimon hegyen le, hegyen föl, felkeressük a régi, elhagyott romokat, kikeressük a régi feliratokat az összetört kődarabokon, s mindennek együtt örülünk, mint a gyermek. Ő épen úgy tud örülni, mint én, pedig én még csak tizenhat éves multam, de azért együtt kaczagunk az első ibolyaszálnak és az első hópehelynek. Hisz mindebben annyi bájos, annyi kellemes van!

Nagymama nagyon vonzóan tud mesélni. Szeretem történeteit, melyeknek hősei a régi, jó világból valók. Régi, jó világ! Ezen is mindig kaczagnom kell, mikor a nagymama ki mondja. El sem képzelné az ember, mit nevez ő jó világnak. Mikor az emberek egymást majd felfalták; mikor egy ember élete annyi volt, akár egy légyé; mikor az éhség dult, meg a pestis! Hanem persze, ő akkor fiatal volt, fiatal és szép, a sors viszáljai nem is érintették tehát lelkét, csak a jónak hatásai maradtak meg. Természet szerint tehát nem a világ volt jó, hanem az ő helyzete, de ő arról mit sem akar tudni, s ha százszor kezdené, mindig úgy fogja mondani; „Abban a régi, jó világban“.

De ez nem hiba; nagymama szájába nagyon illenek e szavak. Épen olyan ő, mint egy régi foliáns, melynek lapjai majd egy századnak történetét őrzik. S még minő történeteket! Istenem, ha eszembe jut, hányszor megrikított és hányszor megnevettetett apró történeteivel!

Most is, mig ujjaimmal a falon doboltam, s mig Kordula néném egy jó, nagy fésűvel, feltüzte szép, hosszú haját, láttam jól, azt várta csupán, mikor fogom kérve mondani: — Nagymama édes, na csak tovább!

De én nem szóltam. Nem én, hanem vállain keresztül kinéztem az ablakon; oly gyönyörű, szép, tavaszi nap volt! Kis szobám egészen megtelt napsugárral. Ablakom felett zongott, csattogott a kanári-madár, asztalomon egy csomó jáczint és ibolya illatozott, a levegő tele volt édes, tavaszi illattal, de az én arcom annál jobban elborult, hiszen nem mehettem ki, egy

nagy, életveszélyes betegség egészen kimerített, s bár veszélyen túl, de igen gyöngé és bágyadt voltam, feküdnöm kellett, pedig már több hónapja fekszem. Hiszen már ismeretséget kötöttem minden kis legyecskével, mely füleimnél dong; ismerem minden csikot, mely szobám mennyezetén keresztül fut, és tudom, hogy nincs valami kétségbeejtőbb, mint egy szürkére festett szoba. Mindez oly fárasztó, oly kétségbeejtó, hogy ne üdvözöltem volna hát az első napsugárt, mely fölkeresett; hogyne örültem volna kis kanári-madaram első csattogó hangjának! Hisz ugy képzeltem, hogy már künn vagyok, éledek, repülök, a mező illatos, zöld bársonyán heverek. Hogy a kép még tökéletesebb legyen, behunytam szemeimet, és odaképzelttem magamat egy mélységes, mély erdőbe, hol a csalogány zeng, a rigó füttyül, a vadgalamb bug, és ezer változó hang köszönti a reggelt, hol a lombok közt napsugarak hatnak be, és a bokrok alján tömérdek gyöngyvirág illatoz! Oh, beh pompás, oh beh nagyszerű! Egészen el voltam ragadtatva. Hisz nincs is valami elragadóbb, mint egy szép, napsugaras, illatos, tavaszi nap, mikor a lélek még ifju, a szív fogékony, a gondolat szabad. Oh, a lélek akkor olyan könnyű; mint a lepke szárnya, csak ugy illan, röppen ide oda; érte van a világ, és érte van a virág! Ki gondolna rá, hogy ez is, az is egyaránt mulandó, hogy az ég alatt semmi sem örök; hisz ime, a nagymama is ifju volt, szép volt, szeretett, boldog volt, az ő lelke is röpkedett ide-tova. Ifju volt! arcza sima, szemei ragyogók, haja fekete, ajka üde, mint a legtöbb fiatal leánynak. Esküdöztek neki égre földre, a mint azt az emberek most is megteszik, azután el is felejtették, a mint azt megteszik most is. Igen, nagymama is olyan volt, mint egy üde, tavaszi virág... és most?... Istenem, hogy a nagymama kétségbe nem esik, mikor a tükörbe néz! Pedig akár hányszor belenéz most is. Neki van hozzá bátorsága. Én megvallo, az ő helyén nem merném azt tenni. Mégis csak furcsa az, mikor az ember már mindent a háta megett hagyott. Mikor nincs többé jövője, csak multja van. Épen ugy érezheti magát az ember, mint egy halálra ítélt, kinek már többé semmi teendője az életben, s nem tudja, mikor, de mindig azt a nagy, végső proceszszust várja, a mely után még csak jól sem érezheti magát, mert hisz nem tudja, hogy tul van rajta. Mennyi erő, mennyi lelki nagyság kell ahoz, hogy valaki, a ki mindezeknek a tudatával bir, olyan vig, olyan örökké derült legyen, mint a nagymama! Ez csak az igazi lemondás, a többi mind csak gyermekjáték egy egész életen keresztül. Én nem bírnám ezt tenni, nem én, fellázadnék a természet ellen, követelném jogomat tőle: azt kiálltanám neki. „Olyan akarok lenni, mint te; nem akarom bevégezni soha sem, vagy ha bevégeztem, ujra akarom kezdeni az életet, és így tovább... mindig, mindig!” — De én, oh, hála az égnek, én még ifju vagyok, elmém üde, szívem sebesen ver, a vér lázasán lüktet, lelkemben egy egész mindenséget bírok, mely egészen sajátom, s így rám nézve örök... s így is fog az lenni mindig; én nem leszek, — nem akarok lemondani, — nem leszek nagymama. Szegény nagymama!

De ah, lelkem, ez a könnyű lepke, hová tért a szép, gyöngyvirágos erdőből! Pedig az nekem való, az! Hogy elrejtthessem arczomat közéje, elrejtthessem, hogy ne érezzek semmi mást, csak édes, kábitó, lelket átjáró illatát. Hogy ne lássak semmi mást, csak a lombok közt átszillanó, fényes nap sugarát, e drága, édes sugarakat, melyek oly jótékony meleggel árasztják el egész valómat. Oh, mennyi báj, mennyi költészet van mindenütt! Sokért nem adnám, hogy élek!

Valaki nyájasan megérintette arczomat. Nem a nagymama volt. Egy sokkal melegebb, puhább kéz, mely ugy remegett, a

mig végig simította. Egy nyájas arcz mosolygott reám, sugárzó tekintetével szemeimet keresve, két forró ajak susogta nevemet, és a ki így arczomba mosolygott, s szeliden simogatta homlokom, nem volt senki más, mint a doktor bácsi. Kedves jó doktor bácsi! ő gyógyított meg, de én haragszom rá érte. Olyan fiatal, s már is olyan gonosz; meggyógyított s most mosolyog felettem. Gyanítja a kopé, hogy nem akarok nagymama lenni, tehát csak azért is feleségül vesz. Én nem mennék hozzá, de nagyon nyájasan tud kérni; olyan szivre hatóan beszél, hogy lehetetlen rajta meg nem indulni. Azután szép, selyem, szőke szakála van, mikor arczomat érinti, akár csak egy csomó gyöngyvirág; szemei kékek, mint az ibolya, én pedig élek-halok mind a kettőért!

Nőül megyek hozzá. Csak azért is boszut állok rajta. Mért gyógyított meg? Hisz nem akarok nagymama lenni!

S z e r e l e m   é s   b o s z u .

(Beszély.)

E l e k t ő l .

(Folytatás.)

A soha nem lankadó éj megjelent s báborkolá az egész vidéket...

Ehalt a nappali zaj; megszűnt a vig madárdalolás; csak a csillagok jelentek meg s ott susogták egymás közt a napi eseményeket. Szemeik bekalandozák a földet s ha buslakodó nőre, vagy szivfájdalomban szenvedő ifjura találtak, nem ámulának el... hiszen a szerelem a szivben benn terem.

Eltűnt a tavasz, s elvitte a nyarat is. Versengve hulltak alá a megsárgult falevelek s elboríták a nem rég viruló vidéket... eljött a ősz.

Messze, messze térségeken lehetett látni, mint gyűltek össze a gyászszinü fecskék a láthatatlan magasságban, s a zajongó lég csak egy hangot hordott utánuk — szomorú bucsu-csi-csergésüket.

Egy barlang volt a messze terülő hegységben, Kárpát bércei közt — igen mélyen az erdő bensejében... mintha csak az erdő szive volt volna.

S e kised barlangot két lény lakta. Szomorú volt megjelenésük, de még szomorubb távozásuk.

Mindkettő nő vala. Negyven év körül az egyik, s 16 éves a másik.

Mig a fiatal leány izmos, sugár, s kitűnő szépségű; az öregebb közép testalkattal s a fiatalhoz hasonló ábrázattal bir, mélyen meglátszottak a szenvedés vonásai.

Októberi nap volt. Az ég királya már bucsuzni készült, s bucsu-sugara hosszan nyult el a komoruló tájon s besütött a barlang belsejébe.

— Leányom! — szólt az idősb nő, felrezenve álmából, — jer közelebb s légy segélyemre, hadd gyönyörködjem a nap fényes sugaraiban... ugyis, lehet, a sors nem engedi megélnem többé e nagy szerencsét.

Villámgyorsan szökött fel merengéséből a fiatal hölgy és sietett beteg anyján segiteni, mialatt szemei könnyekkel telének meg.

— Oh anyám! Csak ezt, csak ezt ne említsd; te engem el nem hagyhatsz... Oh, mit tehetek tenélküed!

— Imádkozhatol! — felelt gyöngé hangon az anya; — valamint imádkoznod is kell, mert Isten végtelenül jó volt; minket csodálatosan megszabadított s maig fentartott. Azonban leányom, már én erőtlenedem s nem akarnék meghalni, mig . . . — s itt elhalt szava, a zokogás elfojtotta.

— Oh anyám, fájdalmas volt nekem ez életben minden perc; jól emlékezem, kicsiny valék s itt e fűben játszadoztam, midőn te sokszor, de sokszor megállva lakunk bejáratánál, reám szegzed tekintetedet s e szót rebegték ajkaid: „Szegényke . . . szegényke“! s nekem félben kellett hagynom játékomat s zokognom, mert te is zokogtál . . . Oh mondd, miért titkolod előttem e szomorúság okát? Én vagyok szerető leányod, egyetlened az ég alatt. Én veled valék szenvedéseid közepette; vigasztaltalak, bátorítottalak, betegségedben ápoztalak . . . s nem érdemleném meg ezért bizalmadat?

S az anya ismét reá szegzé tekintetét s nem szólhatott.

Fájt a leány szívének e jelenet, anyja keblére borult . . . s együtt zokogtak.

— Leányom, — szól, csakhamar erőt véve magán az anya, — erőtlenségek, különben boszom megelözné halálokat.

— Anyám! én vagyok egyetlen leányod. Érettem küzdötél, fáradtál, érettem szenvedtél; én leszek az, ki magamat megboszulom, csak szólj, esküszöm e szent perczre, melynél becsesebb még nem vala előttem, mióta itt a világtól elhagyatva, napjaimat elbusultom. Szegény leány, ha sejtetted a jövőt, talán hallgatni fogsz. Jegyezd meg jól most mondott zordon szavaidat! Én szerettelek s örökké is szeretni foglak s illő, hogy te is szeress . . . szolgáltam neked, s illő, hogy te is szolgálj nekem. Én beszélni fogok, de mindenre jól figyelj.

Elálltak a leánynak könyei; két csepp maradt csak gyönyörű szemében, hogy megtörje a kiözönlő örömsugarakat.

Keble örömtől dagadozott, s a hála és szolgálat rögtön nyilvánuló jele egy kézcsók lőn.

— Tizenhat éve, — így szól az anya, — de még jól emlékezem reá, hogy boldog valék, mert volt, ki szeretett, vagy legalább, a ki által szerettetni véltem magamat; boldog valék, mert volt egy hajlék, a hová megvonulhattam, s voltak, kik csak szavaimat lesték, hogy parancsaimat azonnal teljesítsék; mert neje valék egy férfinak, ki gazdag s nemes családból származott, s e férfi Honti Béla s a neje, vagyis én Tölgyi Mária.

Oh, boldog időkét éltem akkor s nem hittem, hogy ily nyomorba süllyedhetek.

Férjem harcolni ment, egy évig volt oda s azalatt semmi hirt nem hallottam felőle.

Egy szomoru péntek napon egészen elmerengve ültem szobámban. Iszonyu vihar volt készülöben, s lelkem fájt, hogy férjemet biztosságban nem tudhatom. Kitekinték, s előttem dühöngő e természet . . . midőn egy szolga berohanva szobámba, megszakítá merengésem fonalát:

— Kegyes urnóm, lovasok száguldanak lakunk felé; talán megérkezett kegyes urunk, — s ezt mondva, a messze távolba mutatott.

Képzellheted örömet; egészen megújult minden erőm; fiatalabbnak képzelem magamat, gyorsan osztogatám a parancsot, hogy férjemet szépen fogadhassam.

S mi vagy te sors?!!

Egy tengeri hajó, mely épen akkor meríti el kormányosát, midőn az a legszilárdabb állást képzele magának.

Egy vészmadár, mely akkor jön el hallatni szózatát, midőn azt senki sem képzele.

Igen! Azt hívém, örömben uszom, s a fájdalmak tengerébe merültem; — s itt zokogásban tört ki . . .

— Poroszlók jöttek, — folytatá hosszú szünet után, — s elhozák atyád halálának híret s egyszersmind egy iratot, mely megfosztott birtoktól s földönfutóvá tőn . . .

Egy éjt lehetett még csak lakomban töltenem s azután . . . szava elhalt a zokogás miatt. — Ah! miért is teremté az Ur az emberben a kicsiny szívet?! . . . Miért is teremté az embert érzékenynek?! . . . Miért nem teremté érzéketlennek?! . . . Olyanná, mint a követ, mely annál erősebben üt, minél erősebben dobják . . .

El . . . el, elfutnom a nagy világba! — folytatá, ismét hosszú zokogás után.

A várat egy gonosz lelkü nyerte el, ki még azon nap érezteté velem alávalóságát s kegyetlen voltát . . .

Nem töltöttem ki az éjt, leányom! Elrohantam a végtelen zivatarba! . . . sokáig futottam . . . igen sokáig, végre elhagyott eszméletem . . . s e barlangban viradtam fel . . . egy igen szép reggelre.

Ez az én öregségem története . . . melyhez csatold még jelen keserves helyzetemet . . . Oh leányom! . . . Csak te ne légy oly boldogtalan . . . mint . . . én . . . valék.

Itt bevégzé beszéde fonalát. Egészen elhagyta ereje. Végképen kimerült.

Az egész test mozdulatlanul nyugovék, csak a szemek mozgottak még . . . az eget keresték . . . a magasba valónak iránnyozva.

Végre megnehezültek a szempillák is s elfödék a bágyadt szemeket . . . az anya mélyen aluvék . . . s szegény leány . . . fájdalmas leirni . . . odahagyva a barlangot, átadá magát a zokogásnak . . . s az egész erdő visszhangozott panaszhangjaitól . . .

Anyját nem merte háborgatni, pedig még valamit nem tudott . . . hogy magát megboszulhassa . . . a gonoszlelkü nevét.

Éjfél volt . . . a szél végig sivitott a kísértetiesen sötétlő fák ormain . . . s meg-megrázta azokat, mintha dühében tövestül kitépni akarná . . . A bagoly vésztióslólag hallatá olykor rémes szózatát . . . itt . . . ott . . . egy varju is felzudult iszonytató kiáltásával . . . s oly rémes volt ez az élőre . . . a barlang lakójára . . .

Csakhamar feltűnt a hold is s olyszép szeliden ragyogott a tarka égboltozaton. — Messze, messze tőle látni lehetett egy-egy csillagot . . . úgy fénylett ott ezüst pompájában, úgy tündökölt, mint valami ékes királynő.

Ugy küzdött ott a véghetlen magasban . . . gyakran egészen eltörttek fény sugarai, s úgy fénylettek ott, mintha elakarnák homályosítani anyjukét . . . a holdét . . .

Távol, igen távol a sötét keleten ép e pillanatban rohant le egy igen fényes csillag . . . oly sebesen futott és tova tűnt! . . .

Ugyan kié lehetett?! . . .

A barlang fiatal lakója igen szomoru . . . Elhagyta már zokogása . . . érzéketlen lett már . . . ott térdel haldokló anyja előtt . . . gyakran reá borul s csókjaival halmozza el . . . s csak azt rebegik szüntelen ajkai: „Ne hagyj el . . . ne hagyj el . . . jó anyám!“

S a haldokló föl . . . fölveti szemeit . . . végig néz kedves leányán . . . s egy elfojtott sohaj s könyes szemek e szomorú pillanat eredményei . . .

Oh! . . . mily boldog is az, ki még nem érezé, mi a kedvesnek halála . . . mily sok hálával tartozik az ég Urának . . . azt ki nem mondhatni!! . . .

— Leányom! — szólt végre töredezett hangon, — meghalok . . . igen . . . meghalok.

De még ne hagyj itt . . . beszélnem kell veled, mielőtt örökre . . . örökre elhagynálak . . . Ne távozzál oldalom mellől . . . egynéhány perc . . . s egészen magad maradsz.

A leány nem szólott . . . már nem volt képes . . . szemei egy pontra valának szegezve . . . mint kőszobor állt ott s várta haldokló anyja szavait.

— Hallottad történetünket, — folytatá az anya; — a férfiú atyád vetélytársa volt, s atyádat megölte . . . s hogy rajtam magát megboszulhassa, megfosztott vagyonomtól . . . ő volt azon gonosz, kinek jelen helyzetemet, eddigi szenvedéseimet köszönhetem . . . s a kiért ily nyomorban halok meg . . . s most . . . leányom, mit szólsz?! — s merev szemekkel várta a leány szavait.

— Anyám! . . . ne félj . . . sokat szenvedtünk, míg ő, lehet, boldogságban tölté napjait . . . oh de ne félj . . . e kar lesz az, mely magát legkedvesebbjeért iszonyuan meg fogja boshuzni . . .

— Elég . . . leányom! Jól figyelj, emlékezzél arra, mit haldokló anyádnak fogadtál . . . szent ezen eskü . . . szentebb, mint bármi más . . .

— Szavamat megtartom; esküszöm azon tiszta szeretetre, melylyel éltemben irántad viseltetém . . . Hagyjon el anyai áldásod, ha nem . . .

— Köszönöm leányom, — mondá gyöngye hangon a beteg, — most . . . örömmel halok meg . . . Isten . . . ég Istene! . . . ki eddig oly csodálatosan megőrzöttél kedves leányommal együtt . . . oh! segéld meg őt . . . ne . . . hagyd . . . el! — többet nem szólhatott . . .

Nem bírta már a nagy fájdalmat a leány . . . összerogyott . . .

Most nagyot süvöltött a szél, és süvöltését rémesen visszahangozák az óriás bércek . . . hideg volt . . . felette hideg, s ez jótékonyan hatott az elájult hölgyre . . . csakhamar visszatért eszmélete . . . s anyjára borult, hogy felette zokogjon.

S most úgy tetszett neki, mintha már hideg volna . . . ez megrázta egész idegzetét . . .

— Oh anyám! — kiáltá fel a kétségbeesés hangján . . . oh mondd nevét . . . hiszen én nem ismerem őt . . . oh szólj! bátoríts, vigasztalj . . . mert meghalok . . .

A hold épen most küldé be halvány sugarait a barlangba s a leány megborzadt az anya merev tekintetétől.

Sokáig nézett ez s végre ajkai megmozdultak s e szótagot tördelék:

Er . . . nye . . . y . . . Kár . . . de többet nem szólhatott . . . mert nem volt többé.

Hét nap telt el.

A kisdud barlang egészen megváltozott.

A szép ágyak helyét egy halom foglalta el . . . egy sir-

domb. — Egy kis kereszt emelkedett egyik végében, s rajta e szó:

— Anyám! — Felfutó virágok ékíték a fiatal hantot, mely mellett egy halvány leány térdelt mozdulatlanul, mint egy szobor.

Szemei mereven a sirra valának szegezve, ajkai lecsukódtak; keble nem pihegett . . . szobor volt ő . . . egy élő szobor . . . egy fájdalom volt csak, hogy élnie kellett. . . . Hová tűnt a vigás . . . a vidám arc bájos varázsa?! . . . hová lett az egykori jókedv?! . . .

Ne is kérdezzétek. Napok óta itt térdel ő, s csak egy gondolat gyötri szüntelen: hogy élnie kell. Feltűnik előtte a magános helyzet, az elhagyatottság . . . s szive majd megreped. Elhaltak könnyüi, megszűntek érzései és ő mégis szenved; némán, hallgatagon . . . Oh mennyi bánat, mennyi szenvedés . . . s ilyen volt az ő élete anyja halála óta . . . megtörte a fájdalm . . .

Két érzés szállotta meg olykor, s örvendett az egyiknek, s elkomorult a másik felett . . . s e két érzés volt: „A szerelem és boszu.“

Csak néha-néha ment ki kisdud lakából a „Szegletkő“-höz s ha látta őt valaki, megrettenve fordult vissza, nehogy találkozzanak . . . s mindenki tudta, mit kell mondania: „Isten kegyelmezzon meg neki.“

Szétzilált hajzattal futkosott ide s tova, egészen szótlannal, meg-megállott olykor s a messze távolba merengett el; megfigyelé a legkisebb zajt is. Várt, várt s maga sem tudta, kit.

(Vége köv.)

Somerville Mária.*)

György Aladártól.

Egy kedves könyvet mutatok be a lap olvasóinak, századunk egyik legjelesebb nője önéletrajzát, ki egyuttal a legnemezebb s figyelemreméltóbb jellemek közé tartozik. Hosszu élete nyugodt estéjén önmaga írta le emlékezéseit s leánya, ki ezen emlékiratokat kiadta, csak itt-ott toldott hozzá, hogy a képet kiegészítse.

A kilenczvenkét éves agg nőt a világ tisztelete kísérte sirjába s e tiszteletet önmaga működése által nyerte meg. „Rendkívül vágytam“ mondja „valamiben kitűnni, mert éreztem magamban, hogy a nők magasb sorsra vannak teremtve, mint a melyet kijelöltek számokra ifjuságom napjaiban a mi igen alacsony volt“ Az akarat, a lelkesedés volt tehát főként, mi e csillagként tündöklő nőt a világ előitéletei s annyi nehézségek között, melyet jelenleg már egy nő sem tapasztalhatna, oly magasra emelte. Jó lesz ezt egyelőre is megjegyeznünk.

Somerville (családi néven Fairfat) Mária 1780 december havában született Jedburgban, ifjusága nagy részét azonban Burntislandban, egy Jife partján fekvő csendes kikötőhelyen töltötte. Anyja szigoruan nevelte; folytonosan a bibliát kellett olvasnia, reggel s este imádkoznia; hét éves korában befogták a házi munkákra, babot s borsót kellett tisztogatnia, befött gyümölcsöket készíteni, a tyukoknak eledelt adni. „Soha sem voltak hábnim s senki sem játszott velem. Egyedüli multságom a kert volt, hol sok madár repdesett. Ismertem legnagyobb ré-

*) Personal Recollections, from Early Life to Old Age, of Mary Somerville, with Selections from her Correspondence. By her Daughter, Martha Somerville. London Murray.

szét, színükről és repülésükről“. Ezen kora tanulás kitörölhetlen emléket hagyott nála s az agg nő így szól róla. „A madarakat ezentul egész életemen át szerettem, még csak két évvel ezelőtt vesztettem el egy madárkámot, mely nyolcz éven át állandó társam volt, vállaimon ült, írásaimat csipegette s ajkaimról evett; s nem szégyenlem bevallani, hogy ezen véletlen elvesztés igen zokon esett“.

Midőn Mari 8—9 éves volt, atyja, a későbbi Jairfat admirál, megérkezett tengeri utjáról s megrejtent rajta, hogy leánya oly „vad“. Az iskolába járás, minő akkor az iskola volt, megkezdődött. Mari Musselburgba ment iskolába s itt tizenkét hónapig volt, azonban daczára a nagy költségeknek, csaknem eredmény nélkül. „Anyám kinyilatkoztatta, hogy megelégedett volna, ha csak jól megtanulok írni, több ismeretet egy nőtől sem lehet várni. Ez megtörtént s én úgy érzem magam, mint egy vadállat, melyet ketreczéből kibocsátanak. Többé nem mulattatott a kert, hanem a vidéken kóboroltam. Ha az apály beállott, a homokban játszottam, nézve a halakat s tengeri rákokat, avagy vigyázva a gyermekekre, kik gyikokat, kagylókat és tengeri halakat hoztak.“

Igy kezdődött meg 1791-ben azon nevelés, mely 1869-ben jutott tetőpontra, midőn Somerville híres művét. „On Molecular and Microscopie Science“ czimmel kiadta. Midőn Mari körülbelől tizenhárom éves volt, anyja egy kis lakást bérelt ki télire Edinburgban, s az ifju leányka igen szorgosan hozzá fogott önműveléséhez. Kevéssel ezután Jedburghba utazva, legelőször találkozott nagybátyjával, dr. Somerville-el, leendő férje atyjával, azon „baráttal, ki először ismerte fel tudomány után vágyodó lelkemet“. Már előbb tanult egy kissé latinul s most ketten együtt olvasgatták Virgilt, mindennap reggeli előtt egy vagy két óráig. Nem célunk, hogy Fairfat Mary nevelésének minden nap s minden mozzanatát figyelemmel kísérik s inkább csak azon pontokat keressük fel, melyek leginkább jellemzik lelke sajátosságait. Egy ideig nem lehetett semmi meghatározott kedvet észrevenni nála egyes tantárgyakra vonatkozólag; kétségtelen azonban, hogy nagy vágya volt tanulni s valamiben kitűnni. Egy sajátos véletlen vezette őt élete fő tárgyára. Ogilvie nevű kisasszony egyszer meghívta őt, hogy némi phantastikus dolgokat nézzen meg nála.

„Elmentem más nap s megbámultam kézi munkáját; megkérdezvén, hogy készítette azokat, egy havi folyóiratba mutatott, melyben női ruhák s másnemű divatczikkek voltak lefestve. A lap végén láttam valamit, mi egyszerű számtani feladatnak látszott, de tovább fordítva, meglepetve különös alakú vonalokat láttam betűkkel, leginkább x és y-nal vegyítve. Megkérdeztem, mi az? „Oh“ mondá Ogilvie kisasszony „ez az arithmetikának egy neme, algebrának nevezik, én azonban semmit sem tudok róla mondani“. Más tárgyról kezdtünk beszélni; de gondolkodó lettem s kutatni kezdtem könyveim között, melyik tudná megmondani, mit értenek algebra alatt“.

A leányka nem találta meg, mit keresett; ismerősei s rokonai közül senki sem ismerte a tudományt s ő „gyakran igen szomorú s levert volt, senki sem tudott rajta segíteni“. Végre Melville kisasszony utján kapott némi elemi tankönyveket az algebráról és geometriáról. „A nyár többi részét a zongorajátékon kívül a görög nyelv tanulásával töltöttem, olvastam Xenophont s Herodot egy részét s azután ismét Edinburghba készültünk“. Elmentek Edinburghba, hol Nasmythtól rajzolni tanult. E tanító rögtön kimondta, hogy Fairfat Mari kisasszony a legeszesebb nő, kit ő ismert. Nasmyth egyszer Douglasékkal beszélgetett a távlatról „Eudid gemometriai elemeit kell tanulniok,“ — mondá —

„itt vannak letéve nemcsak a távlat, hanem a csillagászat s mechanikai tudományok alapelvei is.“ E szavakat más fül is hallotta, mint kikhez intézve volt s így jutott el a „Micanique Céleste“ leendő fordítója s magyarázója a helyes utra, hogy tanulmányozhassa azon tudományt, melyet oly régen szomjuhozott. Mindamellet még sok idő tölt el, míg megkaphatta a szükséges könyveket vagy algebrával foglalkozhatott volna. Anyja azt hitte, hogy „a házas élet kényelme az asztaltól függ“ s ezért elküldte Marit naponkint a pástetom-készítőhöz, hogy főzni tanuljon. Fivére magántanítója végre megszerezte számára Eudidot s Bonnycastle algebráját, s ő most fáradhatlanul tanult, jól lehet a házi ügyekről is gondoskodnia kellett, s ruháit is önmaga varta. Ezenfelül a buzgó leánynak még sok más akadályal is kellett küzdenie. A szolgálk elmondák anyjának: „Nem csuda, ha a szál gyertya már elfogyott, mert Mari kisasszony igen soká fennmarad olvasva.“ A gyertyát ennélfogva elvették, mihelyt ágyba feküdt. Ezután így írja le a történeteket:

„Én mindamellet már átolvastam Eudid első hat könyvét s most emlékezetből ismétetem azokat, kezdve az első könyven s minden éjjel néhány feladatot fejtve meg, míg végre csaknem az egészen keresztül mentem. Atyám rövid időre haza jött s megtudva, mivel foglalkozom, féltve a betegségtől, letiltotta működésemet“.

„Ekkor“ — mint e mű kiadója írja, — „anyám már felnőtt s igen csinos volt (mintegy tizenennyolcz éves.) A ki ismerte, mind csak ritka s finom szépségéről beszélt, úgy arczára, mint természetére nézve. Jedwoad rózsájának nevezik. Faifat kapitány elmenetele után neje s leánya ismét Edinburghba mentek s ez időben Mari mindennemű társaságban részt vett s a bálokon kívül barátnőivel töltötte az időt. Mindamellet folytatta tanulmányait, Nasmythnél festett, néhány óráig zongorázott, estve dolgozott s anyjával beszélgetett, kora reggel felkelt, és egy üres szobába zárkozva, a hidegben tanult algebrát vagy olvasta a klasszikusait reggeliig. A következő részletek ismét érdemesek a feljegyzésre:

„Mindeddig megtartottam türelmemet, azonban már is észrevettem, hogy néha teljesen haszontalan munka volt, lelkemet ezzel foglalni el. Sokat fáradtam s többet is gondolkodtam, mint kellett volna, s ha valamely nehéz ponthoz jutottam, például az algebrában, oly izgatottság fogott el, hogy egészen megzavarodtam; abban kellett hagynom, elővettem kézimunkámat vagy valamely mulattató könyvet s csak akkor tértem vissza a komoly munkához, midőn lelkem megifjodott. A költészet volt főmenedékem ily alkalomkor, később regényeket is olvastam, az „Öreg angol bárót“ „Udolpho titkait“ „Az erdő rejtelseit“ stb.

Fairfat kapitány vitézsége által kitüntette magát a camperdowni csatában, azonban a nap dicsőségén kívül semmit sem kapott, s családja csak a legnagyobb takarékoság mellett élhetett meg; s alig szükséges valamit feljegyezünk egész 1804-ig, midőn Mari Greig Sámuel neje lett. Róla keveset tudunk, neje a következőleg szól felőle: „Egyedül voltam egész nap s így folytathattam matematikai s más nemű tanulmányaimat, de nagy nehézségek között, mert bár férjem nem tiltotta meg e tanulmányozást, nem nagy részvétellel viseltetett iránta, minthogy általában igen alacsony véleménynyel volt nemünk képessége iránt, s a tudományokban sem jártassága nem volt, sem nem érdeklődött irántuk.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Októberhó 28-dikán.

Kérdések és feleletek. — Dr. Kovács Albert beszéde. — A vallás. — Az Orczy-kertben. — Kicsi jószágok. — Az imádság. — A széles asszonyság. — Az istenség képe. — A másik világ. — Szózatoss csend. — Szathmáryné tiszteleti ünnepélye.

— Mi a különbség az északi sarkutazó és a művész között? — kérdé tegnapelőtt egyik barátnőm, mialatt nagy buzgón egy ölében levő koszorut felszalagozott. — A különbség?! Mondja inkább, miben hasonlítanak egymáshoz? — Ezt majd azután fogom kérdezni; most csak arra feleljen! — viszonzá a hölgy, némiképen izgatottan. — Édes barátnőm, ezer a különbség: teszem azt, a sarkutazók nem a maguk, hanem a föld sarkán utaznak, míg — Kikérem magamnak a tréfát! — szólt közbe barátnőm hévvel — Azután meg ügyetlen is e felelet, miután nemcsak a művészek, hanem a többi emberek is a maguk sarkán utaznak. Az igazi különbséget mondja tehát, ha tudja! — Ha tudom! Hogy ne tudnám, csak hogy nem azt tudom, a mit Kegyed! — Jó, megmondom tehát — szólt barátnőm egész készséggel. — A sarkutazó sok, ha két évig, míg a művész egész életén keresztül kínos szenvedések közt keresi a maga ismeretlen világát, és aztán — És aztán? — mondtam én is utána; kilátszott égő szeméből, hogy szíve tele van elragadtatással — Aztán — folytatá tehát barátnőm — a sarkutazó ha jégvilágot is, valamit csak talál, míg a művész akár hányszor maga előtt látja az ő kínos szenvedésének célját, azt a fényes, ismeretlen világot, és mire szemét kinyitja, mindannyiszor újra elvesztette! — Az onnan van, mivel a szívével — akartam mondani, de nem ejthettem ki végig, mivel a barátnőm újra olyan lélekbe hatólag tekintett reám. — De igaz, fordíték tehát a dolgon, — most Kegyeden a sor a feleletadásra. Miben hasonlít a sarkutazó a művészhez? — Nos, miben? — kérdé viszont barátnőm, és én nem mertem most ellenkezni vele. — Abban, — mondtam tehát — hogy a sarkutazó a bideg, a művész ellenben a forró régiókban keresi eszményét — Abban is — vágott szavamba barátnőm, — és még abban is, hogy a múlt héten a sarkutazók, ma pedig a mi kedves Szathmárynének tiszteletére örömnepélyt ülünk! Az ám! — tovább nem szólhatott, annyira elfogta az érzés; csak a koszorut szoritotta újra meg újra szívéhez.

És miként e barátnőm, úgy érzett és örült szíve mélyes mélyéből ezer meg ezer lélek most hétfőn és az előtte való napokban, mióta csak tudomásukra jutott, hogy az igazgatóság színházi ünnepélyt rendez a jeles művésznő 25 évi dicsőségének tiszteletére. Ritkán láttam olyan egyetértést a nézetekben; csak minél fényesebbé tétessék neki ez a nap, volt az általános ohajtás! Sajátságos is az az emberi szív; évekig képes elhaladni az érdem mellett, a nélkül hogy jóformán csak észre is venné, míg egyszerre csak a legkisebb szikra lángra lobbantja iránta. Így van a gyermek is legnagyobb földi jótevőivel, szüléivel; azért nagyon igaza volt dr. Kovács Albertnek, midőn e héten egy jeles beszédben kifejté, hogy mennyire szüksége van az embernek, még a műveltnak is, a vallásra, természetesen az erény és erkölcs isteni vallására. Az igazán művelt ember mulhatlanul erkölcsös ember is egyszersmind, de — a tiszta szív emlékezetében sem lehet

egészen bizni; mint az elme, ez is csak feledékeny, milyen hű emlékeztető pedig a vallás, csak a mindennapi imádságot ha veszszük; azután az akaraton is mulik, milyen jó buzdító pedig a vallás, hány példát nem idézhetnék e részben! Egy esetet azonban lehetetlen elhallgatnom, a minek magam voltam tanuja. A múlt heti gyönyörű napok egyik délutánján egy apa kivitte gyermekeit az Orczy-kertbe; oda érve, leheveredett a tavaszias gyepre és csakhamar elmerült önönmagába, a gyermekek még kedvükre játszottak, szaladgáltak, egyszerre csak lélekszakadva jön az egyik, egy hét éves leányka, és arczából kikelve megragadja az apa kezét, jöjjön, siessen, mert mindjárt vége lesz két kicsi gyermeknek. — Miféle gyermeknek? — kérdé az apa ijedten. — Hát egy kis fiúnak és egy kis lánykának, a kik marékmal tömik magukba a mérges maszlagot. Az apa erre csakugyan sietett a leányka után, a sűrűben két kis gyermek volt, és ezek csakugyan teletömték szájukat, de nem maszlaggal, hanem gyalogbodza száraz magvával, a mit a földön találtak. Szép két gyermek volt, a fiucska mintegy három éves, a leányka mintegy öt éves, de mennyire elhanyagolva! Rongyokba takarva, és szemükben a nagy éhség. Kérde tőlük a férfi, hogyan kerültek ide? Mondja rá a leányka, hogy atyjuk napszámba jár, és reggelenként ide hozza őket, esténként értük jön és akkor kenyeret is ad nekik, napközben azonban azt esznek, a mit itt a kertben találnak. A férfi aztán fogta őket, kiment velük a kertből, adott mindegyiknek két krajczárt, vegyenek rajta kenyeret, amott abban a boltban. Hogy szaladtak a kis jószágok! Pár percz múlva már ismét künn voltak, egy-egy karéj kenyérral kezükben. Egyenesen a férfinhoz szaladtak vissza; ez megvárta, a míg a kenyeret megették, a leányka elébb volt készen vele, nézte tehát kicsi testvérét, a mint ez mindkét állával az Isten adományát csamcsogja. Egyszerre csak a kis leány odafordul a férfinhoz és tele háladatossággal mondja: — Tudunk ám mi imádkozni! — és erre ő is, a kis fiucska is összeszeszik kezecskéiket és elmondják a „Miatyánk“-at. Hogyan jutottak arra a gondolatra, a jó Isten tudja, hisz ő adta azt nekik, mert alig végezték, előttük terem egy széles asszonyság, harmadfél állas arczczal, és hátrakulcsolt, gömbölyű karokkal felszólítja a kis gyermekeket, mondják el újra az imádságot! Ezek szegények nagy ijedten szót fogadnak, és mire készen lettek vele, a természetes asszonyság két felül kezüknél fogja és viszi őket egy átellenes boltba; hentesbolt volt ez, és a széles asszonyság, annak a tulajdonosa, tanuja volt a fentebbi jelenetnek, és mivel a kis jószágok olyan jól tudják elmondani az imádságot — anyjuk tanította még reá, a ki tavaly a kolerában halt el — hát ezentul ő fogja gondjukat viselni, mondja. Ugy sincsen neki gyermeke; egy volt, azt is a tavalyi kolerában vesztette el, mondja. Ime, a vallás hatalma, azon vallásé, a mi a szívet ébren tartja a nagyvilág kábitó párái közt, regélvén neki a nagy mindenhatóról, a kit soha senki sem látott, azért mégis mindenütt jelen van, szívünkben, csak jól bele nézzünk! — az érdem jutalma is, mi egyéb az a jó emberek szívében élő Isten iránti tiszteletnél; és a művészet, mely a szép sugaras fénykörébe emeli a lelket, nem-e szintén a vallás áldozópapja? Csak így együtt a szívben, arczában a jószág szent malasztjával, fején a fennköltség dicsfényő-

vel, ajkain a szeretet, kezében a szorgalom, lehetetlen, hogy az ilyen szív egyszersmind Istenben ne higgyen és buzgó imádatlalt le ne boruljon előtte.

Vagy Halottak napján mi huzza-vonzza egy szívünket a hideg hantokhoz, a hol drága szerettjeink örök álmukat aluszszák? Már most is ezerével zarándokolnak ki, többnyire hölgyek, a kik gyöngédeden tudnak érezni, ha Isten van velük; koszorúval kezükben úgy sietnek ki abba a szótalánul beszédes világba; a mint belépünk, arcunk elváltozik, édes, kedves susogó hangokat hallunk; mint a szellő sohaja, csak hogy nem bánatos; mint a galamb szárnya, egész közzel hozzánk, csak hogy nem láthatjuk, és a mit hallunk, nem szó, és mégis olyan érthető, mint a kisded gyermek szeme pillantása; hogy milyen egyetlenegy földi üdvösség a szeretet, hogy ezt csak ők tudják, a kik itt olyan békés szeretettel együtt pihennek; milyen édesen esik itt a pihenés, mikor szeretet vetette meg az ágyat — hát nem isteni gondolat az, hogy évenként legalább egyszer — Halottak napján — ide kimenjünk e nagy szózatot csendességbe, és virágokkal díszítsük kedves halottjaink sirjait? Ugyanannyi virág fakad a szívben, mint a hányat odaviszünk, ugyanannyi édes érzés, a hány könyvet ejtünk; milyen legyen az élet, hogy az örökkévaló nyugalmat is szeretet lengje körül — olyan derültek az arcok, a mint a csendes helyről távoznak ismét; szinte átszellemültek, és ezt mind az Isten adta nekik, a miért hozzá közel jártak, oh szép és boldogító az Isten képe, és csakis az igaz vallásosság nyitja ki az eget, hogy láthassuk, csak egy-egy pillanatra, de a nagy boldogság pillanatai ezek, örökkévalóságok és többet belőle az élet meg se bírja — és most vissza a mi kedves Szathmárinék tiszteleti ünnepélyére.

Föltámadás ünnepe volt ez, huszonöt évvel fiatalabb lett az ünnepelt művésznő, a mint Prielle Kornelia és Felekiné által a színpadra vezetettvén, a nézőtérre vetett egy pillanatot. Nem láthatott semmit a könyektől, melyeket e pillanat szemébe falkasztott, pedig ritkán látni olyan előkelő közönséget együtt, mint itt ez este. Még a zenekari részt is ülőhelyekké kellett átalakítani, azok számára, a kiket a tisztelet ide vonzott ez este. A számtalan láng nélkül is egy fénytenger volt a nézőtér, és azonképen a színpad, az összes személyzet együtt, elől a hölgyek, mögöttük a férfiak, festői csoportozatokban, az öröm és szeretet meleg fényével arcukon. A színpad közepén Náday és Lendvai álltak, mellettük egy felül Lendvainé asszony, másfelül Szigligeti Jolán, piros vánkoston egy-egy díszes koszorúval kezükben. A háttérben, emelvén, a ballet-személyzet, virágfüzerekkel egymásba fonódva, közepén Rotter Irmával, aranyos lanttal kezében. A férfiak közt Szigligeti és Erkel érdemjelekkel mellükön, a hölgyek közt Blaháné asszony ragyogó magyar főköttővel fején — megragadó szép látvány volt.

És az a tapsvihár, melylyel az ünnepelt művésznőt a közönség fogadta! De ezt ő hihetőleg nem hallotta; csak hajtogatta magát és nézett és mosolygott, mint a ki önmagától kérdi: „Hát én vagyok-e ez, én, a kit hosszú évek során át csak a balszerencse keresett föl és a Muzsa, a mely nevetni tanított, és ime, szemközt velem az az öröm, hogy én is a világon vagyok, az én arczomon meg könyvek peregnék alá, — különös!“ Így állt az ünnepelt művésznő, a mint ez a fényes világ egy öröm és lelkesedés volt körülötte.

Azután, lecsillapulván némileg a riadó taps és éljen, Feleki lépett az ünnepelt művésznő elé és következő beszédet intézett hozzá:

„Tisztelt művésznő! Egy negyedszázada, hogy e műintézetnek szeretett tagja és Budapest főváros műértő közönségének

kedvencz művésznője vagy. Pályatársaid körülöttes állanak, hogy ez emlékünnepeidre a művészet jelvényével ékesítsenek. A közönség vetélkedve sietett a színházba, hogy a művészet hálaadóját lerója irányodban. Ez estén tehát pályatársaid igazságot szolgáltatnak a művészet terén kiállt fáradságos küzdelmeidért és kitartásodért, ez estén a közönség igazságot szolgáltat valódi művészetedért. Ez méltányos és igazságos. Műkin-cseidet mint a jó gazda buzaszemeit, elszórtad, hogy a következő színi nemzedék abból magának érdemkalászkodat arathasson, ez lévén a színművészet bajnokainak egyetlen emlékoszlopa, mit a közönségnek az el-nem-feledés ellenében hagyhat. Isten tartson meg továbbra is művészi pályádon és mint eddig, úgy ezután is haladj a korral, hogy szerető pályatársaid és Budapest értelmes közönsége ötven éves ünnepélyedet is örömmel megülhesse.“

Ujabb tapsvihár követte e mélyen érzett beszédet, és az ünnepelt művésznő újra csak állt, könnyekkel szemében, mintegy más világba ragadtatva. Hiszen csakugyan új világ volt ez rá nézve, a mint azt minden ember tudja, a ki valaha igaz művész szívébe pillanthatott. Hosszu, kinos sovárgás után egy magasabb világ után ime, nem álomkép, mi után úgy sovárgott, hanem valóság, és a kinos szenvedések meglelték jutalmukat!

Az üdvözlő beszéd után következett a tisztelgés. Eléje lépett Lendvai: „Ünnepelt művésznő! fogadd e koszorut a nemzeti színház igazgatóságától“, mondá, és díszes babékoszorut adott át neki. Azután eléje lépett Náday: „Ünnepelt művésznő! fogadd e koszorut a nemzeti színház tagjaitól“ — és egy gyönyörű ezüst koszorut, arany bogókkal, nyújtott át neki. Utána Lendvainé asszony lépett eléje: „Ünnepelt művésznő! fogadd e koszorut a kolozsvári nemzeti színházról.“ Utána Szigligeti Jolán kisasszony: „Ünnepelt művésznő! fogadd e koszorut pályatársnőidtől.“ Utána Kölesi Mari kisasszony: „Ünnepelt művésznő! fogadd e koszorut a színi tanoda növendékeitől!“ Utána Dezső: a kecskeméti színtársulat nevében, mindenik egy-egy koszorut nyújtván át a jeles művésznőnek; minden egyes tisztelgő után a közönség következett, tapsaival, éljenezével, legvégül egy páholyból repült lábaihoz egy koszorú, a jeles pályatársnő, Felekiné asszonytól, és az ünnepelt művésznő mind e tisztelet és szeretet tapasztalatára nem tudott egyebet, csak könyezni; végre koszorúval karjain, kívánszorgott a színpadról, a színpad mögött folytatódott a tisztelgés, a hű pályatársnők részéről, és az ünnepelt művésznő ott is csak sirni tudott és könyezni, a boldogságtól, hogy ő ezt a napot megérte; a mi szomorúság és fájdalmas emlék volt e szívben, mind lemosták róla e könyvek; egy pár percnyi szeretet egy egész művészi életet váltott meg.

Csak pár perczig tarthatott e menyországi élet, azután csendgettek és neki le kellett törölni könnyeit, a színpadra lépni és megnevetetni az embereket. Tette is szó nélkül, a „Mamá“-ban a mamát adta, két fia is föllépett ez este, egyenesen e végből jöttek fel vidékről, és ő ismét egészen a művészeté volt, egészen a zsémbes, fondorkodó, zugolódó mama, csupa humor és elmés-ség; hanem azért olyan volt ez, mint mikor nyáron az eső esik és a felhőkön át a napvilág látszik. Minden dévajkodása mellett volt valami a szemében, olyan kérő, hogy ő most magában szeretne lenni, örömkönyvekben uszó boldog szívvel. — i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Ő Felségeik) egész csendben élnek Gödöllőn; a legújabb rendelkezések szerint e hó 4-dikén Gödöllőről Bécsbe

mennek, 7-dikén pedig elmennek Kladrubba, honnan ki fognak rándulni a pardubitzai hajtóvadászokra és Prágába, Ferdinánd király látogatására. Arról, hogy a királyné a tél egy részét Szciliában szándékoznék tölteni, udvari körökben eddig mit sem tudnak, bár nem lehetetlen, hogy az esetre, ha a tél igen szigorunak mutatkoznék, az orvosok ez utazást január- és februárhónapokra tanácsolni fogják.

** (*Jótekonyság.*) Király ő Felsége a podolini római katolikus iskolához újból leendő felépítésére 200 frtot adományozott. — A nemes lelkű gróf Pálffy János, Pozsonymegye volt főispánja, 5600 frtot adott az ottani tisztviselői nyugdíjra, 4000-et tanítóképezdei ösztöndíjakra, 4000-et a somorjai polgári iskolára s 10,000-et a megyei pandurok javára. — Özvegy P a z o n y i Elek Menyhértné született Csoma Mária asszony saját költségén egy 10 változattal bíró orgonát készíttetett a tiszta-szóllósi (Heves-Szolnok) református egyházközség számára.

** (*Rózsás napló.*) Falk Miksa képviselő és akadémiai tag egyik bájos leányát: F a l k Klementine kisasszonyt e napokban jegyezte el Borsmonostori G á s z n e r Béla, az angol-magyar bank rendes ügyvéde. — Báró A t z é l Béla e napokban vezeté oltárhoz G h e r m a n y Helén urhölgyet. — Báró M i k e s János és I n k e y Margit kisasszony esküvője mult hó 19-dikén volt. — Gödöllőn P o l n e r Lajos fiatal ügyvéd jegyet váltott S c h m i d Kamilla kisasszonnyal, az uradalmi orvos kedves leányával. — F e l e k i József foktői és kalocsai református lelkész (Feleki Miklós színművész fia) jegyet váltott T o r d a y Ilona kisasszonnyal, a dunapataji református lelkész bájos leányával. — S o m o g y i Pál debreczeni főiskolai tanár közelébb tartá esküvőjét K á s a Ilka kisasszonnyal. — F a l v a i Flóra kisasszonyt eljegyezte S c h m i d József pesti ügyvéd; Katona Margit Előszállásról pedig Antal Miklós pesti kereskedővel október 28-kán tartja esküvőjét Aranyoson. — V e s z e l i Károly budapesti kereskedő eljegyzé M é s z á r o s Vilma kisasszonyt. — M a g y a r y Géza kolozsvári telekkönyvi hivatalnok mult hó 31-dikén tartotta esküvőjét K n ö p f l e r Klementine kisasszonnyal, Knöpfler Károly bányász-hivatalnok bájos leányával. — B a y Mihály huszárhadnagy s szatmármegyei földbirtokos e napokban tartá esküvőjét S á n t h a Erzsike kisasszonnyal, Sántha Imre közép-szolnoki földbirtokos leányával. — M a k l á r i Miklós sárospataki református tanár eljegyzé A c h á c z Ilon kisasszonyt. — Király-Helmecen e hó 10-dikén lesz V e i g l József gazdatiszt és F e d á k Mariska kisasszony esküvője. — Csetneken B a r t h o l o m a e i d e s z László evangélikus lelkész esküvője mult hó 16-dikán volt M i k u l á s Paulina kisasszonnyal. — H e r t e l e n d i Károly zalai birtokos mult vasárnap jegyet váltott özvegy P a p p Józsefné, született Szilágyi Berta urnóval. — Váczott N a g y Kálmán postakiadó eljegyzé G r e f f Mari kisasszonyt. — Baján S z a k á l l Vidor királyi alügyész e napokban tartá esküvőjét B o z s e k Mariska kisasszonnyal. — Budapesten R a n i s J. építész oltárhoz vezette P a t i k á r i u s Zsuzsika kisasszonyt, az istvántéri színház volt tagját.

** (*József főherceg*) erdélyi körutjában nagyon megkedvelte a derék székely népet s sajnálattal értesülve a nagymérvű kivándorlásról, mely e népet folyton Moldova felé kivezeti, azon magaslelkű elhatározásra jött, hogy saját kisjenői uradalmán székely telepet állít fel.

** (*Széchenyi Ödön gróf*) tudvalevőleg Konstantinápolyba utazott a török tüzoltók szervezésére. Mint Konstantinápolyból írják, a grófnak fáradozásait siker követi. Legközelebb Budapestről különféle tüzoltó-szerek fognak Konstantinápolyba kül-

detni. Később több idevaló tüzoltó is megy Konstantinápolyba, kik már a török vezényszavakat és szolgálati kifejezéseket tanulják, hogy a konstantinápolyi tüzoltókat begyakorolhassák. A khedive megkérte Széchenyit, hogy Kairóban is szervezze a tüzoltókat.

** (*Népiskolai szegény gyermekeket segélyző-egylet*) föllátását indítványozza a derék Sággh József képezdei tanár a Népnevelők lapjában. Az egylet célja: szegénysorsu gyermekeket ruhával és taneszközökkel segélyezni, ekként a rendes iskoláztatást előmozdítani s a gyermekek egészségét óvni. Az egylet tagja lehet mindenki, és pedig: alapító tag, ki legalább 25 forintnyi alapítványt tesz, és pártoló tag, a ki három évre kötelezi magát az egylet pénztárába évenként legalább 3 forintnyi összeget az iskolai év első hónapjában lefizetni. Az egylet összes ügyeit egy tíz tagból álló választmány és a tisztviselői kar vezetné, a közgyűlés határozata alapján. A nemes indítvány minden esetre pártolásra méltó.

** (*A „Liszt-egylet“*) a közelgő idény alatt hangversenyt rendez, melyben védnöke: Liszt Ferenc „Prometheus“ nagyszerű művét, minden itt még nem hallott énekrészekkel előadandja. E művet a nagy mester személyesen fogja igazgatni.

** (*Rabsegélyző-egylet*) alakult Budapesten, Podmaniczky Frigyes báró tiszteletbeli s Zádor Gyula tényleges elnöke alatt. Ez egylet célja: segíteni a fegyencz nyomasztó anyagi helyzetén szabadon bocsátásakor s így alkalmat nyújtani neki a becsületes keresetmódra. Az évi tagsági díj 3 frt. Az elnökség egyszersmind kéri a közönséget, adjon muukát az ő kezessége mellett az elbocsátott fegyenczeknek s ajándékozza meg bizalmával a komoly javulást tanusítókat. Előjegyzéseket elfogad az egylet irodája a megyeházban.

** (*Az új adókról*) és Ghyczy Kálmánról beszél most az egész ország. Beszéde, a mit mult kedden az adófelemelés ügyében tartott, oly szomoruan hatott, mint egy „siralmas nóta“. A vadászat és vadászati fegyverek megadóztatását a legtöbb rokonszenvvel emlegetik s erre nézve, mint mondják, maga a főrendi ház szándékozik husz forintra emelni minden tételt. Ellenben csüggesztőleg hat az egyenes adókra vetett pótlék: minden forint után öt krajczár. Ez súlyosan érintheti az adóalapot magát. Egyébiránt a jövő év költségvetése szabatos számokban ez: szükséglet 181.285,047 frt, fedezet 153.794,069 frt, hiány 27.460,978 frt. Az új adókból bejő (ha bejő) tizenkét millió, beruházásra fordítanak hat milliót, s ezek levonása után a hiánylat: 9.490,938 forint.

** (*A műegyetemi hallgatók*) kedvelt tanáraiknak Vész János Arnimnak és Krusper Jánosnak mult hétfőn fényes faklyás menetet rendeztek. A menet Rácz Pali Rákóczy indulója mellett s éljen kiáltások közt haladt Vész ur lakásához. Oda érkezve, Péchy Jenő, IV-ed éves technikus üdvözölte a jeles tanárt, meleg szavakban fejezve ki az ifjuság elismerését és köszönetét a műegyetem létrehozása és ujja alakítása körül kifejtett buzgóságaért. A rector meghatottan fogadta az ifjuság tiszteletnyilvánítását, kijelentve, hogy ő e megtiszteltetést a műegyetem megtiszteltetésének tekinti. Szavait zajos éljen kiáltás követte. — Az ifjuság innen Kruspér tanár zerge-utczai lakására ment, hol Szabó Dezső, IV-ed éves növendék tolmácsolta az ifjuság érzelmeit.

** (*Látogatás Kossuthnál.*) A „New-York-Tribune“ levelezője nem rég látogatást tett Kossuthnál Turin melletti nyári lakában, s látogatásáról így ír: Társalgás közben Kossuth szóba hozta azon históriát, mely az ő elszegényedéséről s szükködéséről bejárta az angol ujságokat. „Kissé boszantott —

ugymond — fiaim miatt, kiknek tisztességes s jövedelmező állásuk van, s kik szemrehányásnak tartanak maguk ellen, ha valaha azt hiresztelnék, miszerint szegény atyjuk életfenntartása céljából kénytelen volna nyelvleczkéket adni egy-egy frankért. A mi engem illet, nem hajtok rá. Nem szégyen oly emberre nézve, ki egy királyság legfőbb hatalmát s milliányi segédforrásainak ellenőrzését képviselte, hogy üres, de tiszta kézzel magánéletbe vonuljon.“ Ezt látható elérékenyüléssel mondta.

* * (Vasvári Kovács J.) színész Szerdahelyi Kálmán sirkeresztjét, miután ezt az özvegy kegyelete diszes emlékekkel cseréltette föl, Bernáth Gazsi sírjára tűzte le, s miután ma már e síron is van diszes emlék, a fakeresztet elvitte Sárosy Gyula hamvai fölé, miután ez egykor ünnepelt költő jeltelenül, elfeledve nyugszik.

* * (Egy honvéd-alezredes öngyilkossága.) Latinovics György honvéd-alezredes múlt hó 26-dikán Bécsben, a hol az nap Budapestről megérkezett, két revolver-lövessel megölte magát. Az öngyilkosnál egy 20 frttal terhelt levelet találtak. Ez utóbbi a közkórházhoz volt címezve és e sort tartalmazá: „Életuntásból főbe löttem magamat“ „Latinovics.“

* * (Szinház.) A „világábrázoló deszkák-“ról halom számra vannak az érdekes hírek e hétről. Csak a legérdekesebbeket ha veszszük. Pénteken este Lendvay második fellépte, „Mirabeau ifjúságá“-ban, a mi nem valami jeles munka, mert nincs benne sem lelki mélység, sem költői magasság, annál több benne a hatásos mozzanat, és azért bő alkalma volt benne jeles művésznöknek, megörvendeztetni minket annak kimutatásával, hogy mind megvan ismét benne a régi erő, a régi tűz és a régi élénkség. Bizonyára ez okból választá ép e darabot; megörvendeztetni akarta az őt annyira szerető közönséget, mely ezuttal is seregesen tódult az ő látására és ezuttal is riadó örömmel fogadta minden jelenését. A koszoruk újra a szinpadra repültek, két rendbeli verset is szórtak a közönség feje felül a szeretett művész üdvözlétére, a ki csakugyan minden nemes tulajdonait élénk tárta nehéz, változatos szerepében. Felekiné asszony (elnökné) és ő voltak ez est fényes csillagjai, meg Lendvainé, a ki szokott bensőségével adta az udvarhölgyet; meg Szigeti József, Náday, Benedek, szóval olyan este volt, melyben annál nagyobb a színész érdeme, minél kevesebbet ér a darab. — Vasárnap pedig a kedves Blaháné asszony estéje volt. Az a zsfolt ház arra a hirre, hogy már ismét ő fog a népszinműben énekelni — a „Tündérlak Magyarországon“ volt hirdelve, — és az a határt nem ismerő öröm, a mint kedvenczét viszontlátta! Tapsok és virágok repültek a kedvelt művésznőhez, és ő mindakettőt kétszer is megérdemelte ez este; ismét csak olyan kedvesen játszott és énekelt, mint betegsége előtt, kedvre gyujtva egyuttal Tamásit is, a ki az ő beteg léte alatt bizony szintén sehogy sem érezhette magát a szinpadon. — Hétfőn pedig a Szathmáriné-ünnepély volt, de erről már más helyütt levén szó, és az operáról is csak a legkedvesebbet érintve, azt t. i., hogy múlt szombaton ismét az örökszép „Don Juan“-t hallottuk, és ismét egyszerre Nagy-Benza Ida és Hauck Minnie énekében gyönyörködtünk, nézzünk át az istvántéri színházba is, hol a derék Solymosi azon herkulesi munkában izzad, hogy a közönséget oda csalogassa; és fáradozását alkalmasint süker is fogja koronázni, mert ügyes kézzel igazgat, szorgalmasan tartja a próbákat, néha még este is, előadás után, és az idővel is tud élni. Igy azon alkalomból, hogy a pályanyertes „Falu roszá“-nak szerzője Tóth Ede, előadatta ennek egyik régebbi darabját: „Kerekes András és szeretője piros Panná“-t, a mi ugyan olyan darab, a melyről a kritika azt szokta mondani, hogy az ördögnek van irva, és az előadók is, Solymosyt kivéve,

a szerep-nem-tudás hibájában szenvedtek; a közönség azonban mégis érdeklődéssel nézte a darabot, melyben egy alak mégis igen szépen van megteremtve, egy koldusvető ez, erős, eredeti és jelleges vonásokkal, és ez alakot Solymosy kitünően adta. — Kedden pedig Szathmáryné-estét rendeztek itt és „Kukliné predikációi“, „Ha te úgy, én is úgy“ és a „Troubadour“ 4-dik felvonása ismét szép közönséget vonzott a színházba. A operai részben a nemzeti színház tagjai, Kocsis Irma kisasszony és Ellinger és Maleczky urak játszottak, a két kis vigjátékban pedig Eichner Anna, Gyöngyössi Etelka, Solymosyné, Dalmainé, valamint Szathmári Árpád (Szathmáriné fia), Solymosy, Vezéri és Gyöngyösi urak érdemlett tapsokat arattak.

* * (Irodalom.) Ráth Mór kiadásában a következő érdekes új munkák jelentek meg: B. Eötvös József összes munkáiból „Eötvös beszédei“. Második kötet. Ára 1 frt. — Toldy Ferencz összegyűjtött munkáinak nyolczadik kötete: „Toldy Ferencz kritikai berke“. Első kötet. Ára 2 frt. — „Göthe élete“. Irta Lewes György Henrik. Fordította az akadémia megbízásából Szász Károly. Ötödik és hatodik füzet. Ára 2 frt. — „A rómaiak története.“ Irta Mommsen Tivadar. Fordította az akadémia megbízásából Toldy István. Negyedik és ötödik füzet, Ára 2 frt. — „Az ókor története.“ Irta Dumker Miksa. Az akadémia megbízásából fordította Jónás János. Negyedik füzet. Ára 1 frt. „Idősb Robinson Crusoe utazásai, élményei és csodálatos kalandjai.“ Ára 1 frt. 40 kr. „A jegyesek.“ Milanói történet a 16. századból. Irta Alessandro Manzoni. Ára 2 frt. 80 kr. A Lammermoori menyasszony.“ Irta Scott Walter. Angolból fordította Palóczy K. Lajos. Ára 2 frt. — Szabadkán Obláth kiadásában fognak megjelenni „Phaedrus meséi“, melyeket Jámbor Pál fordított magyarra. — Bartalus István magyar népdal-gyűjteményének második kötete Tettey Nándor és társa bizományában megjelent. Ára 5 frt.

* * (Vegyesek.) A Fröbel-nőegylet köszönetet nyilvánít b. König Józsefnek, (ki önkényt magára vállalt hivataláról közelébb lemondott,) az egészségtan díj nélküli előadásaért, mely tant ezentul dr. Elischer Gyula fogja előadni, magyar nyelven, szintén díj nélkül. — Az óbudai Fröbel-nőegylet e hó 14-kén a „Korona“ vendéglőben tombolával összekötött táncvigalmat rendez, gyermekkertjeinek gyarapítására. — Báró Eötvös Lóránt a felsőbb természettan tanára a budapesti egyetemnél, királyi kéziratral feljogosított, hogy ugyan ezen egyetemnél a kísérleti természettanból is előadásokat tartsa. — A páthy Istvánné urhölgy 70 frtot, Blaháné asszony 120 frtot és Schlesinger Adolf 52-öt gyűjtöttek Szathmáryné asszony jubileumára. — A fővárosi tanács a kerepesi uti temetőben levő Batthyányi-mausoleumnak mindenszentek- és halottak napján való feldiszítésére és kivilágítására 100 frtot utalványozott. — Török Pál pesti református lelkész és dunameléki református püspököt, a dunántuli református superintendens: Pap Gábor fölavatása alkalmából a dunántuli református egyház ezüst billikommal ajándékozta meg. — Jókáiné asszony a jövő hó közepén Kolozsvárra megy vendégjátékra. — Dr. Kovács Sebestyén Endre októberhó 22-dikén ülte meg ezüst lakodalmát s ez alkalommal számos üdvözlő sürgönyt kapott tisztelőitől. — Hacsek Miksa váci-utcai látszerésznél Odry Lehel két jól sikerült új fényképe kapható, Brankovics és Lothario (Mignon) jelmezeiben; ugyanott Petőfinek is vannak kisebb fényképei a Szamosi festvénye után. — Ezüstmenyegzőjét ünneplés napokban Jellinek Mór ur, a pesti közuti vas-pálya igazgatója és nemes szívu budapesti polgár. — A lefolyt héten (október 18-dikától október 24-dikéig) született 260

gyermek, elhalt 114 személy; a születések tehát 46 esettel mul-
ják felül a halálozásokat. Az új szülöttek közt volt 131 fiú, 129
leány. A halottak közt volt 114 férfi, 100 nő, egy éven aluli gyer-
mek 96.

** (Halálozások.) Szentesen Postha János, a
népkör volt elnöke, múlt hó 16-án elhunyt tüdővészben, 38 éves
korában. — Csányi János tápéi plébános meghalt 68 éves ko-
rában. — Devecser-Apáti Kulissek Károly, több bel-
és külföldi lap munkatársa múlt hó 22-én életének 25-ik évében
elhunyt. — Sippi Rodiczky Adolf, Aradmegye számvevője múlt
hó 20-ikán 67-ik éves korában jobb létre szenderült. — Sik-
lóson egy igen kitűnő hazafi halt meg: Gózon Lajos, ki a sza-
badságharcban fiatal ügyvédből alezredessé lett, sok csatában,
kivált Zsolcánál az oroszok ellen, nagyon kitüntette magát, ké-
sőbb pedig köztisztviselőként álló jeles ügyvéd, és minden jónak
és szépnek lelkes barátja volt. — Az ungvári népbank igaz-
gatójának neje: Arkay Fülöpne született Pollák Biri asszony
múlt hó 12-kén elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 30-dikán: „Háromszéki leányok“ (először). — Október 31-dikén:
„Mignon.“ (Hauck Minnie utósó vendégszínház). — November 1-sején: „Há-
romszéki leányok.“ — November 2-dikán: „Essex.“ — November 3-dikán:
„A troubadour.“ — November 4-dikén: „A makrancos hölgy.“ — Novem-
ber 5-dikén: „Az árny.“ — November 6-dikán: „A szerelem iskolája“ (elő-
ször.) — November 7-dikén: „Fidelio“

Divattudósítás.

Az őszi és téli divat egyik új jelentősége a sokféle kockás szövet, mely
nem csak ruhákra, de még felöltőkre is használtatik; selyemszövetekben és
szörkelmében egyiránt minden színben kapható. Gyakran csak a felső öltö-
ny és tunique készül kockás szövetből, míg a szoknya sima szövetből
való. A kockás szöveteken kívül a gyöngy-zsinórokkal és fonásokkal diszi-
tett sima ruhák is közkeveltségűek. Ilyen gyöngyös összeállításban sok
egyszerű és olcsó öltözék is készül, melyek közül néhányat bemutatunk t. ol-
vasóinknak. Az egyik öltözék egy sötétkék faille szoknyából állott, alul
széles plissé fodroval. A hosszú, kötő alakú tunique és hosszú derék ugyan-
olyan színű finom szörkelméből készült, mely hosszában keskeny zsinór-
kákkal volt kivarrrva, melyek csak úgy fénylettek a kis sötétkék aczélgyön-
gyöktől. A tuniqueen köröskörül egy kék rojt volt felvarrrva, a melynek végét
szintén kék gyöngyök képezték. A tunique hátrésze helyett két széles kék
selyem szalag látszott, mely szintén kék gyöngyös zsinórral ki volt varrrva.
— Egy egyszerűbb öltözék sima szürke szövetből készült, melyre egyszerű
fekete csikok voltak alkalmazva. Az alsó szoknyán két fodor volt látható.
A hosszú, sima felső öltönyt oldalt szép nagy gombok huzták felfelé. Diszi-
tése e felső öltönynek szintén keskeny zsinórok voltak, melyek három-három
sorban egymás mellé voltak alkalmazva, egész a derék-lebbentyűig. A derék
is teli volt zsinórral, csak az ujjak mutatták simán a szövetet. — A kötő
alakú tunique, mely tulajdonképp csak az előrészéből áll és az ujjak nélküli
magas derék, igen nagy szerepet játszanak a mai divatban, és nem csak azért
tanácsoljuk annak utánzását t. olvasóinknak, mert divatos, hanem azért is,
mert ez által a kissé viseltes selyem vagy más finom ruhát újból érvényre lehet
emelni; hozzá még nincs is szükség sok kelmére és igen csinosan alakíthat-
juk át egy kötő alakú tunique és ujj nélküli magas lebbentyűs derékkal a
mi régibb ruháinkat. Selyemből, cashemirből, de még fehér mollból vagy
fekete csipkeszövetből is készülhetnek e darabok. Néhány selyemszoknya
segélyével elég változatot hozhatunk ruhatárunkba e czélszerű sujtással. —
A kimenő felöltőkre is nagyon alkalmazzák a fekete gyöngy-kivarrrásokat, úgy,
hogy szinte nehézzé lesz egy ilyen darab a sok zománczától; — a fényes gyön-
gyökn kívül azonban a fekete tollszítés is felette keresett téli felöltők be-
szegéséhez, a tollszegélyzet azonban nem zárja ki a gyöngyhímzést sem. Ez
utóbbit jelenleg nem csak ruhákra és felöltőkre, hanem lehetőleg az öltözék

minden részén alkalmazzák, a fekete csipkegallérok ezekkel lesznek ki-
varrrva, ugyancsak szalagcsokrok, valamint kalapok, fejdíszek, nyakkendők,
kézelők is, ha t. i. fekete selyemből vagy bársonykól készülnek, a mi szintén
egyik újabb divatcikkje a közelgő téli idénynek.

Számrejtvény.

Tóth Bozóky Máriaától.

14. 15. 5. Éltünk mulik, ez mutatja. *Köze*
8. 7. 12. 5. Hazánkat két részre osztja.
1. 5. 3. 3. 5. Szép város a felvidéken. *Hasso*
1. 11. 15. Ez tanit meg, mondjuk régen. *Kat*
5. 8. 14. 6. 4. Keresztneve sok férfinak.
3. 2. 15. 11. 6. 9. Vihar előtt sirnak, rinak; *S. V. A*
13. 11. 12. Kicsi bár, de gazdag nemzet. *meze*
2. 3. 1. 14. 6. 5. Örül ennek a jó gyermek.
14. 15. 10. 14. 6. 9. 5. E név most már ritkaság.
12. 11. 8. Jellemre ne illjék rád.
1—15. Hasonló nagy embereket
Szivből kívánunk eleget.

Megfejtési határidő: novemberhó 29-dike.

A 40-dik számban közlött rejtvény értelme:

Aradi vértanuk.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Báthori Zsigray Istvánné, Tóth Bozóky Mária, Kozma Etelka és
Ilona, Kovács Emma, Kovács Teréz, Erdensohn Emilia, Henyey Nina, Szmo-
dics Irma, Horváth Szmodics Gizella, Pecháta Argay Anasztázia, Kratochwill
Károlyné, Beke Kornélia, Koller Etelka, Turcsányi Eleonóra, Kulcsár Ma-
riska, Devich Ferenczné, Bohner Riersch Mária, Potoczky Gergelyné, Bau-
mann Ferenczné, Malatinszky Etelka, Korik Zsófia, Dengi János, Ujváry
Eőssy Eszti, Gunya Galbany Mariska, Eisen Izidorné, Oszlányi Mária, Moesz
Gézáné, Jancuska Hermina, Szalonnay Benicz Ida, Limbek Vilma, Zundán
Jecie, Mezey Janka, Danielovich Mariska, özvegy Bese Elekné, Simon Am-
brusné, Püspöki Ida és Lóra, Nagy Etelka, Szentmiklósy Rudolfné, Ujváry
Gabriella, Bóor Amália. Pazár Ella, Marton Béláné, Simon Eszti, Turcsányi
Emilia, Herczeg Jenni, Molnár Irma és Ilonka, Pál Károlyné, Malatinszky
Róza, Sipos Guthi Irén, Szarvassy Kamilla, Lázár Ottilia, Németh Janka,
Gáál Teréz, Nemes Sándorné, Szücs Malvin, Erdélyi Miksáné, Telegdi Mari,
Kászonyi Livia, Horváth Bálintné, Vadász Vilma, Czóbel Ilka, Vojnits
Riza, Egry Anna, Detrich Juliska, Szikszay Nina, Katona Lajosné, Orosz
Emma, Véges Bella, Miskolczi Ilona, Csajághy Zsófia, Pálffy Matild, Csorba
Ilka, Hagymásy Irma és Juliska.

A 39-dik számban közlött sakkrejtvény értelmét utólag
beküldé:

Mezey Janka, özvegy Bese Elekné, Simon Ambrusné, Csajághy Zsó-
fia, Pálffy Matild.

Tartalom.

Dr. Kepes Gyula. — Holdvilágos csendes éjjel, Dengi Jánostól. —
Szabadságvágy, Rudnyánszky Gizellától. — A nagymama, Hajnalkától. —
Szerlem és boszu, Elektől. — Somerville Mária, György Aladártól. — Egy
hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás.
— Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.
A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. —
Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Dr. Kepes Gyula
arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Henry Langdon Childe. — Garibaldi, kit Róma első kerületében követjelöltnek léptettek föl, pénzzavarban van s amerikai barátaihoz fordult. — Berlini hír szerint: gróf Arnimot betegeskedése miatt még e napokban szándékoznak szabadon bocsátani fogságából. — A Kullman-pör tárgyalása e hó 29-dikén kezdődik Würzburgban. Bismarck herceg a birodalmi gyűlés ugyan e napra kitűzött megnyitása miatt gátolva lesz abban, hogy a pör tárgyalásának kezdetére megjelenjen.

Megbízások tára.

Van szerencsém értesíteni t. előfizetőinket, hogy ugy a jelen félévi hat kötet könyv-, valamint a műlap-melléklet szétküldését e napokban megkezdtém. A szétküldés azonban legalább három hetet fog igénybe venni, és ezen idő alatt minden tisztelt előfizető, a ki a mellékletekért járó csekély díjat beküldte, okvetlenül megfogja kapni illetményét.

Viszont igen kérem azon t. előfizetőinket, kik az előfizetési díjjal még hátralékban vannak, hogy azt e hó első felében beküldeni sziveskedjenek. Emilia.

Bethlenre P. A. urhölgynek: Az előfizetés a jelen évnyegyedre eddig még nem volt megújítva. Kivánságára folytatólag küldöm a lapot.

Uzbéghe J. I. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Siklósrá O. E. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet? Szegedre K. N. urnőnek: A legszivesebben tettem. N. Enyédre Sz. D. urnőnek: A jövő hét vége felé utazik Erdélybe.

Temesvárra A. I. urhölgynek: Második küldeményem is postára van adva.

Győrbe M. M. urhölgynek: Már Pesten van, és naponként 2 órától 4 óráig fogad.

Hidvégre L. J. urhölgynek: 40 frttól kezdve csinosakat lehet venni.

Debreczenbe B. B. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Marosvásárhelyre A. M. urhölgynek: A lap félévi előfizetési díja 6 frt, a hat kötet könyv és műlap ára pedig összesen 1 frt.

Szatmárra F. K. urnőnek: Azonnal megküldtem.

N. J. adányba O. H. urhölgynek: A festést nem ajánlanám, inkább az alapos tisztítást.

Kassára K. T. urnőnek: A szép fekete csipke mindig értékes és emeli a szövet színét; tessék tehát a mellett maradni. Az őszi és téli kalapok mind sötétszínűek.

Egerbe O. I. urhölgynek: Munkába van adva.

N. Károlyba D. G. Zs. urnőnek: Azonnal elintéztem.

Z. Egerszegre R. N. urnőnek: A tanév tíz hónapból áll, évi díj pedig 400 és 450 frt.

H I R D E T É S E K.

Csupán csak **27** **krajczáros**
 Budapest: **a lipótvárosi templomtéren** **tömeg árucsarnok**
 a váci boulevard sarkán 6¹/₂ sz. a.
LÖBL FRIGYES **alapítójánál**
 található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi idényre ujonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatósabb női ruhaszövetek: **Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes ecizfüggönyök, vasznak, kánavasok, asztalneműek 1/4 széles futószőnyegek** és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Budapest. Józseftér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Weblor és Wilson, Howe, Singer, Auger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfélébb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészei és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusíttatnak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg **utánvétele** mellett, illetőleg részletfizetésekor megfelelő felpénz beküldése mellett **azonnal teljesíttetnek.** — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE. A,

Budapest, Józseftér 14. sz.

RANZENBERGER TESTVÉREK esernyő-gyára Budapest, alapított 1834-ben.

Kicsinyben: vaczi-utca 11. sz. a „Korona kávéház”-zal szemben — Gyar és nagyban: Valeria-utca Lévy-ház. Esernyők finom Köper-szövetből 2 frt, — angol Zanelából, selyemszéllel 8 águ 3 frt, 12 águ 4 frt, — finom selyemből 8 águ 5 frt és feljebb, 12 águ 6 frt és feljebb.

Hölgy-esernyők selyemből 5 frt és feljebb. Esernyők legfinomabb kettős selyemből 7 frt 50 kr. és feljebb.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Nagyban vásárlók árengedményben részesülnek.

Dorottya-utca 2. sz. színház (Gisella) téri szeglet.

KERTÉSZ ÉS EISERT PESTEN

A Magyar királyi színházalatti szeglet

ajánlják az őszi idényre alkalmas cikkek dús választékát: következő

Fűtő-szerek. Tűzfőt, horgot és szám-lapát tartalmazó készletek, 1.50-3 frtig, valódi angolok 4.50-7.50. Kandalító állványok fűtő készlettel felszerelve 3.60, 3.85, 4-10 frt, szintén ilyenek kutyákat s egyéb alakokat ábrázoló festvényekkel 8-30 frtig. Kandalító-kerekek öntött vasból és sárgarézből 2.70-20 frtig. Kályha-előtűzések vasból és sárgarézből 1.75, 4.25, krig. Kő-, szén- és coaks-kosarak 2.20-7.50 krig. Fa-kosarak nádából 3-12 frtig, szintén ilyenek pléből 6.75-15 frtig. Kályha- és kandalító-ernyők, különösen kiállításnak. Fűvők 70 krtól 4 frtig.

Thea-eszközök. Samovárok 3.50-4.50. krig, valódi oroszok 12-35 frtig. Thea-üstök Berczelius-lámpákkal 10-20 forintig. Thea-üstök állványokon 2-16 csészének, fénymázolt pléből, sárga és vörös rézből, 4.50-26 frtig. Thea-kannák britannia-érből 1-12 csészének 2.80-12 frtig. Thea-tálczák fénymázolt pléből minden nagyságnak 1 krtól 10 frtig, tából készülték 5.50-12 frtig. Thea-asztalkák 15 frt. Thea-szűrók pakfong, alapca és kínai esztől 50 krtól 3.50 krig. Thea-golyók, tejas-fők, tejasfűző fővény-órák, gyors-forralók, thea-szelecek, palacsok és szekrények stb.

Igen ajánlható különlegességek.

Légvonal-mentő pamut-hengerek, az eddig ismert egyetlen előkészület, melynek segítségével ablakok és ajtóknál a légvonalot tökéletesen el lehet zárni. Egy közepes nagyságú ablaknak elzárása körülbelül 50 kuba kerül, s a mellékelt utasítás szerint igen könnyen alkalmazható. A hengerek árai: ablakokra való fehérek 4 kr., barnák 5 kr., ajtókra való fehérek 6 és 10 kr., barnák 7 és 11 kr. röfje. Helyben egy ablak elzárásának munkájáért 20 krt számítunk.

Asztali csengőtűk, nyomó készülettel 1.80-5 frtig, közönségesek 40 krt 2 forintig. Francia gyorsforraló lámpa. (Rechaud a flamme forcé.) Ezen új találmányu, gyors hatása, könnyű kezelése és takarékoságánál fogva minden háztartásnak ajánlható szesz-lámpa, valódi kis takaréktűzhelynek nevezhető, s szintegy víz, tej stb. felforralására, thea főzéséhez, mint átlék melegítéséhez és készítéséhez alkalmas. Kisebkek darabja frt 2.75, nagyobbak frt 3.-, nagyok frt 3.50. Egy kis aerpanyócska külön frt 1.75. Egy thea-kanna külön frt 1.75.

Uj találmányu m. kir. szab. kukorica-morzsoló gyaluk. Ezen új találmányra azon t. oz. gazdák figyelmét kívánjuk vezetni, kik a kukoricát készre morzsolgatják, mivel ezen új készülék segítségével egy egysz., a nélküli hogy belefáradna, jelentékeny mennyiséget képes morzsolni; kezelése egyszerű, szerkezete tartós. Darabja frt 1.60. Eddig használatban volt kis kukorica-morzsolók árja 60 kr.

Angol vízszűrő-készületek. Az özözség fenntartása első feltételét, tisztaság, egyszemélyes ivóvíz" állását, a en készületekkel biztosan érni el. Kisebkek bármily edényben alkalmazhatók frt 2.50, nagyobbak frt 3.50. A vizet egyszerűsággal 10-15 nagy kőedény készületek frt 10.50-48 frtig.

Tökéletesen felszerelt uti-rechaud frt 3.50. Comfort non plus ultra kávé-főző gépek. Az eddig használatban voltak irányában még azon előnyvel bírnak, hogy bensejük kényelmesen tisztítható. 1. 2. 3. 4. 8. 10 sz. frt 5.80, 6.60, 7.30, 7.80, 9.85, 11.20, 13.80.

Teljesvízszűrő 75 kr. Egértűzők frt 1-1.50. Francia ajtó-csengőtű frt 5.50. Szerszámok frt 3.-, 4.-, 5.-, 6.-. Hordó-csop kulcsal frt 2.-3.30. Gőz-pipaszárítító frt 1.80. Zseb-tűszerszám kanccsal frt 1.1.20. Wangl-fűző cigaretté-gép új frt 3.75.

Chinai- ezüst evő-készlet 8 gyári taktára. Részletes árjegyzékkel kívánatra bérmentesen szolgálunk. Francia sodna- (szik)-víz készítő gépek, melyek segítségével kiki készítheti ezen kellemes s az egészségnek előnyös italt. 2. 4. 6. 8. 10 meszelynek frt 8.-, 10.-, 12.-, 14.50 17.-. A megkívántató porokkal szintén szolgálunk.

Angol kézi-lámpások, különféle csészéru nemekben 75 krajczár, 1.60, 2.20, 3 forintig. Átállító-lámpások, tűz és törés ellen mentesek frt 2.20-3.85.

Rugany-cikkek. Vizmentes ütőnyűk újjakal és tejjel frt 10.75-20.- Lovagló- és kocsi-zőkönyvek frt 17-27.-

Angol pénz- és fiomány-szekrények fénymázolt pléből szilárdan készítő, biztos lakatokkal, 8-16" nagyságnak frt 4.50-14.-. Dohányvágó gépek kitűnő szerkezetűek. Kisebkek frt 16.- nagyobbak frt 20.-. Francia felkötő-órák 36 óráig járó művel és felkötővel frt 7.30. Maelzel-féle metronomok zenészek számára frt 9.50.

Esernyők alpcsészéruvétel frt 3.25-4.-, selyemből frt 5.50-1.50, 12 bordás angol esernyők frt 6.90, 10.50, 15 frtig. Ruganyból frt 6.-. Angol Legging, városban mint szabadban használható csészéru bőrlábtűk (kamaschnik) párja frt 4-10.-. Angol parafatálpak, lábbelibe meghülés és nedvesség ellen, párja 45-60 krtól 1 frtig.

Felcipők gyermekek, lánykák, hölgyek és urak számára 85 krtól frt 1.40 krig párja, finom angol sarkas hölgyfelcipők 2 frt. Légnárnák frt 3.50-5.50. Ágyberakatok 30 krtól 5 frtig. Lábszönyvegek, állóvet- és sebfeccskendők, mellővők stb. Angol gyermekszoptató szilkek Maw és tátl Londonban 1 frt. Legjobb Perret-félek, az anyamellét, alakját és működését illetve természetét utánzó, darabja frt 1.50-3.50. Arnce-kazors, legnőmabb újjakal borotvák frt 3-2.25, borotvatatók 50 krtól 4 frtig. Acéslábtűzők, mogyorók és dióknak használhatók 40-50 krtól 2.40 krig. Szardínia-szeleceze-nyitók, igen csészéruet árja 50 krtól 1 frtig.

A háztartás körébe eső egyéb cikkek

Tehénfelőgép, könnyen alkalmazható amerikai találmány, frt 5.-. Asztali és uszonna evőkészületek, a legjobb angol és stajer gyárakból frt 2.50-18 frtig. Meztájak. Késkosarak. Ruhakifacsarók, frt 16.-20.-. Kijelölő lámpák, 60, 85 kr, frt 1.20. Elégheletlen gyertyaellenző frt 1.15, 1.30. Husnapró kalapács 75 kr. Dugaszhozó se-féle csészéru. Egyetemleges fogó, jó hámszerezem frt 2.50. Asztal-tá arók fából és viaszszönből 25 krtól 5 frtig. Sárgaréz, alapca és bronz asztali, kézi és ágas gyertyatartók.

Gyertyatálczák, becsinálók, előtűk és takarítók. Angol kenyérvágó- és boucelzők. Angol készíttető deszkák, igen csészéruet, darabja 60-120, 1 szelenceze tuztírópor hozzá 60 kr. Lampa- és gyertya-ernyők. Lämpabéltűzők. Amerikai patent-nád-szöprők szönyvek és szobák számára, 1.15, 1.30, 1.50. Ruha- és butor-szöprők 55, 60, 65 kr., legjobb nádbutor-pólok 50 kr., csészéruet beföntak 1 frt. Szarvasbőrök, ezüsfélek tisztításához, 80, 90 kr, 1 ft, 1.25, 1.50.

Cukorvágó-gépek, deszkáskán 1.50, 3.50. Angol, szénrel használható vasalók 4 frt. Pohár-hordók. Ezüstölt palacsok-dugók. Minden nagyságu tálcák. Kenyérkosarak. Fa fogvájók ezer számára. Francia kávéfőző-gépek teljes szelint igazítottak, it 1.70, 2.15, 2.50, 4.50. Uj comfort kávé-gép, tejforralóval, 1 3 csészének frt 10.50, 13.50. Vajtányérok, üveg-fedővel 1.60, 2.-, 2.50, 4.50. Sajt-tányérok, márványlemezekkel, üvegfedővel 3, 4, 5 frt. Golyó-alakú kávépörkölők borszesszel használhatók 1/3 1/4 1/2 fontnak 2.80, 3.60, 4.50. Kávéfelöntő-gépek. Husverő-kalapácsok 75 kr. Habverő-gépek 1.80, 2.90. Kis vajkészítő-gépek, a thea-asztalnál használhatók árja 4.20. Csitrompresek. Angol késfenők 1 frt.

Közhasznu vegytani készületek. S. obo-padló fénypasztta frt 1.30, egy kisebb szobának elegendő dobozokban. Ifont alapmészta frt 1. padló-1" fény" frt 1.20) nak. Orész bőpasztta, pléb dobozban frt 1.30, 2.-. Metzger bőfőnemítője 60 kr., 1.60, 3 frt. Brandtner bőkenőce, a labellék és más bőrmunkák főtartására frt 1.-, 1.50, 3.-. Kítűnő folyékony enyv, tisztító porok, mely- és féregirtószerek, peccsítettítő vizek, szobafűtők, porcsellán-ragasz stb.

Lak-diszek. Virág-asztalkák frt 8-32.-. Papír osarak kalitkák asztalokon és függeszteni valók, ágas gyertyatartók, függő virágosarak és éjjeli méceek, látogatógéjtálczák, márványutatóny oszlopok, szobrok, mellszobrok, angolia lábszönyvegek, lábtőrlők tengeri-füvel, cocus- és ruganyból, vas esernyőtartók stb.

Ekszerek, inellűk, ékszerkészletek, hajtűk, medallionok, ingujj- és ölgombok, nyakkendő-tűk stb. stb. a legújabb ízlésben, s dús választékban tartatnak készletben.

Fegyverek. Percussiók, Lefaucheur és Lancaster adászfegyverek, revolverek, pisztolyok, töltények svadászeszközök dús választékát is ajánljuk, s kívánatra szivesen szolgálunk rajzokkal ellátott árjegyzékkel. Lefaucheur töltények 16 14 12 öblű frt 15.50 17.- 18.- ezre. Lancaster töltények frt 19.- 20.- 21.- ezre. Vadász-csuterák 1-4 frtg. Pinczetokok 10 50, 13.50, angol disznóbőr nyergék 15-50 frtig, kantárok, kongyolvassak, sabák, sarkanyúk stb.

Mulattató társasjátékok. Sakk, malom és damjátékok, dominojátékok, tartli-deszkáskák, finom játékkártyák, játékbacczák, kártyaprésok, roulette, tombola, lútri, versenyfutó s egyéb társasjátékok. Színházi látcsövek dús választékban 4 frt 50 krtól 36 frtig

Raktárunk új kimerítő árjegyzékét kívánatra bérmentesen küldjük el. Irásbeli megbízásoknál, melyek gyorsan s kellő figyelemmel eszközölhetnek, a megrendelt tárgyra szánt árak körülbelüli meghatározását kérjük. Meg nem felelő tárgyak visszaküldhetők.

Minden eladatik jótállás mellett Eladott árak visszacserélhetnek.

BAZÁR GUTTMAN

Budapest, hatvani-utca sarkán

pesti legolcsóbb bevásárlási forrása.

Mej- ruha- és kalapkefék 20 krtól 50 krig. Nagy garnitúra fodrász-, haj- és sűrűfűző 6-30 krig. Férfi- és női-kesztyű 30 krtól 80 krig. Móllatnu hajolaj és pomade 5 krtól 50 krig. Darab finom szappan 10 kr. finom selyem nyakkendő 10 krtól 40 krig. finom vászon zsebbeli 10 kr. 1 50 képet tartalmazó album 20, 40, 80 kr., 1 ft. Garnitúra manchett- és ingbom 10-50 krig. 1 garn. mellű, függő, nagy választékban 10-50 krig. 1 jegyzőkönyv, tűz-eszköz, és dohány-szeleceze 10-50 krig. 1 pénztárca bőrből tekenyösbéka borítékkal 10-50 krig. A legnagyobb választéku szivartárczák 20-80 krig. 1 szivarszopka valódi tájtékből 50 krtól 1 frtig. Egy szeleceze-pénztárca darabja 80 kr. Fin és női iskolatáskák 50 krtól 1 frtig. Női-táska valódi bőrből rojtokkal 2 frt 50 kr. Utazóláda bőr vagy vászomból 1 krtól 3 frtig. Trombiták, gonflokák, száj- és húzóharmonikák, koci, társaskoci, pléb- és faedények, servile bábák, domino, lotteria, társasjátékok, gummilabdák és sok ezer másnemű játékok. Nagy. és ném. pipák új tájtékből szárral 50 kr. 1 finoman himzett szivartárca 90 krtól 1 ft 50 krig. 1 finom angol asztali-harang 40 krtól 1 frtig. 1 finom nagy pipertűköt amerikai fából 60 kr. 1 frtig. 1 par nn. pakfong gyertyatartó 1 ft 20-2 frtig. 1 darab pakfong-kanál 70 kr. 1 pakfong kávéskanalál 75 kr. 1 darab pakfong levszedőkanál 80 kr. 1 darab pakfong tejkanalál 45 kr. 1 medallion, karperecz, gyűrű, lánczok, tűk és nyak-tendőgyűrűk fognagy. választ. 10-50 krig. 1 finom talmi-arany-garnitúra, mely következőkből áll u. m. mellű s fűlfüggő 50-80 krig. 1 jó esernyő 1 ft 50 kr. 1 igen csinosan felöltözött bábok 20 krtól 1 frtig. 1 utazó szivar-raktár 1 frt 80 2 frt 80 krig. 1 finom teríték villa és késből álló, csontból csak 40 kr. 1 finom tollkés 20 krtól 50 krig. 1 finom berendezett női varróeszköz 50 krtól 1 frtig. 1 finom talmi-arany láncz 50 krtól 1 frtig. 1 finom talmi-arany gyűrű 30 krtól 1 frtig. 1 egyező tánczvigalmakra, soirée-re és az utazásra 20 krtól 1 frtig. 1 finom selyem esernyő 6 frt. 1 finomabb cukor-szeleceze 50 krtól 1 frtig. 1 leg ezerféle ajándékok minden rang-, üzlet és kornak 10 krtól 10 frtig.

Bazár Guttman, Budapest, hatvani-utca sarkán.

N Ő I - D I V A T C Z I K K E K

a legujabbak az őszi idényre csodálatos olcsó árakon.

Selyemszövetek, fekete, szines vagy csikoltak. — Barsonyok, ugy elsyben mint valódi angol Patent. — Rubaszövetek mindenféle divatnak, a legujabb színűek — Terno, női kendők, flanel ripsz, kazsmir, irhoni selyem Poupelin. — Kreton, Szattin, csipkefüggönyök. — Szönyvegek perzsiai, szmyrnai és angol gyártmányok, továbbá minden fajta vászonneműek és sok egyéb cikkek kapható

a világhiállítás-áru-eladásban, Budapest, hatvani u. 2. sz. régi postaépület.

Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek. — Minták kívánatra bérmentesen.

45-dik szám.

November 8-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Orszá-g-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Nov.	8	Vasárnap	D 24 Gottfried	D 23 Gottfried	27 F 23 Nestor	28		6 58	4 29
	9	Hétfő	Tivadar vért.	Tódor	28 Terencz	29		6 59	4 28
	10	Kedd	Aven. András	Flórencz	29 Zenobius	1 Kizlev R.		7 1	4 27
	11	Szerda	Márton püsp.	Jónás	30 Stachius	2 Esó im k.	☉	7 2	4 26
	12	Csütörtök	Asztrik pk.	Asztrik	31 Anastas	3 Bálv. tisz. eltörl.		7 4	4 25
	13	Péntek	Kosztk. Szanisz	Homobonus	1 November	4		7 5	4 24
	14	Szombat	Szerapion	Klementina	2 Acindin	5 S. Vajeze		7 7	4 22

V i d é k i t á r c z a.

A szegedi Petőfi-ünnepély e hó 15-dikén lesz, következő műsorral: új dallam Petőfi „Magyarok istene“ című költeményére szerzette Róth Endre; éneklí a dalárda; emlékbeszéd Petőfi fölött, tartja Magyar Gábor gimnáziumi igazgató; felolvasás Petőfi műveiről, Horváth István tanártól; ünnepi költemény, szavalja Szabados Jánosné urnő; Petőfi egyik költeménye, szavalja Babarczy kisasszony; Petőfi „Csatadal“-a, éneklí a dalárda.

Szigetvárott mult héten (október 28-dikán) szentelték föl a 69-dik honvédszászlóalj lobogóját. Az ünnepély a Zrinyiváranak falain történt, nagy népség részvételével. Már előtte való este megérkeztek Jankovics László somogyi főispán és neje, ki sógornőjét, a zászlóanyát: Jankovicsné, született Tallián Matild urhölgyet helyettesíté.

Heves-megye hatóságához gr. Keglevich Béla egy 119 font súlyú régi vaskét küldött, melyről azt hiszik, hogy valaha a megyék határainak kihatására szolgált; gróf Keglevich Miklós vette meg egykor egy zsidótól, a kinek birtokába tén az eladott megyei lomok közül került, s azóta a szilvási uradalomban őrizték, mint ősi ereklyét.

A székesfehérvári színház páholyainak örökáron való eladására kitűzött árverés mult vasárnap délután ment végbe az ottani kereskedői csarnok helyiségeiben. Árverezők nem jelentek meg, hanem mégis találkozott három ur, idős Felmayer István, Wertheim Salamon L. és Karl György, a kik nagylelkűségből három páholyt megvettek 1500 forintjával.

A munkácsi, váci, lipótvári és illavai fegyenczek, majdnem 3000-en a lefolyt évben különféle munkák által 40,000 frtot kerestek. A pénz gyümölcsöztetik s ha a fegyenczek elbocsáttatnak, a rájuk eső részt kikapják. Vácson a munka házilag kezeltetik, a többi fegyenczházakban bérbe van adva. Mária-Nosztán a munkadíjnak az államot az eltartásért illető részét az irtalmas nénék szerzete nyeri, mely szerzet a női fegyenczek eltartását magára vállalta.

Vidéki vegyesek. A pozsonyi „Toldy-kör“ legutóbbi választmányi ülésében elhatározta, hogy december 15-dikén a kör javára szini és zeneművészeti egyveleget rendez. — Molnár László, pozsonymegyei szolgabíró, a felső Csallóközben a népnevelés előmozdítása körül nagy buzgóságot fejt ki. — Debreczen köztisztvisletben álló kispóstja: Huzly Károly ötvenéves lelkési jubileuma alkalmával, mult vasárnap az ottani katolikus templomban nagy énekes misét adtak elő. — Geresi Kálmán, a debreczeni főiskola magyar irodalmi tanára, minden héten előadást tart Shakspeare műveiről. — Dr. Hyrtlnek Kismarton küldöttsége egy hét előtt nyújtá át a város díszpolgári oklevelét, mely vörös bársonyba volt kötve. — Szath-

máry Lajosné asszony közelebb pár napra Kecskemétre fog menni, hol fel fog lépni ama jubileumi előadásban, melyet tiszteletére rendeznek. Az ottani társaság igazgatója, Szathmáry Károly, a művész fia. — Temesvárott közelebb egy 80 éves aggastyán halt el, ki már 40 év óta semmi húst vagy pedig más állati táplálékot nem evett, az egy tejen kívül. — Városi árvaházat létesítenek Nagyváradon, s e célra már meg is vettek egy telket 12,000 frtért. — Nagyváradon érdekes kis rajz van egy ottani lakos birtokában: a váradi vár egy börtönszobája az ablakon kinéző szomorú hölgygyel; Teleki Blanka grófnő rajzolta ezt, midőn forradalom után e helyen volt fogva.

Különfélék.

** (Egy világlátott honfi) s 48-as magyar menekült: Feróczy Ágoston halt meg e napokban Péterváradon. Ő ugyan nem vett részt a szabadságharcban, de mint gombkötő mester, az egész forradalom alatt fáradhatlanul készítette a honvédatillák zsinórzatát. A forradalom végével Kossuth Lajossal kimenekült Törökországba, onnét Angliába, majd Észak-Amerikába az Argentini köztársaságba ment, hol közlegénynek állva, bátorsága által a kapitányságig vitte. Az ottani polgárháborúk bevégeztével Ausztráliába utazott s az új-zelandi angol gyarmatokban aranykereséssel foglalkozott. Hosszas viszontagság után, tizen-nyolcz év múlva visszajött hazájába s Péterváradon telepedett le, szállójében bort termelve. Anyanyelvén kívül beszélte még a német, angol és spanyol nyelveket. Október 18-dikán halt meg 58 éves korában. — Nápolyban a városi tanács három-ezer lirát szavazott meg Garibaldi tábornok részére évenként.

** (Garibaldinak,) az agg tábornoknak viszonyait következőleg írják le Rómából a „Journal des Debats“-ban. Garibaldi fia Londonban házasságot kötött, mely nagy költségekkel volt összekötve, miért is atyja nevére váltókat bocsátott ki. Midőn a váltók lejártak, Garibaldinak semmi egyebe nem volt, mint ama yacht, melyet Sutherland hercegtől ajándékba kapott. Londonban tehát áruba bocsátotta és Viktor Emánuel meg is vette azt kéz alatt 80,000 frankért. Garibaldi, ki jóhiszeműségében az olyan embereket, kik politikai hitvallását osztják, vagy legalább színelik, bizalmával szokott megtisztelni, egy genuai alkuszt bizott meg a pénz felvételével. E nyomorult azonban ez összeggel Amerikába szökött s Garibaldi kénytelen volt Caprera szigetét elzalogosítani a nápolyi banknál, hogy a váltókat kifizethesse. — Kitünt, hogy Garibaldinak semmije sincs, mivel Caprera már rég nem éri föl azon összeget, mely arra neheze-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Féligévre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

45. sz.
Nov. 8-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzotrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

É l e t r e n d ü n k.

Mende Bódogtól.

Pár nap előtt egy szeretetreméltó fiatal hölgygyel találkoztam. Kopácsiné — így hívják — egy jó barátom neje. Ugy ismerem, mint az erény és női odaadás mintaképet.

Látszott, hogy nagyon siet.

Megálltam előtte, de ő a nélkül, hogy köszöntésemre felelne, karomat érintve, visszafordított az utra, honnan jöttem.

— Nem érek rá, — úgy mondá, — hogy önnel szóba álljak. Kísérjen el inkább. Tizenkettőre otthon kell lennem. Ön ismeri férjemet. A mint a harang délre kondul, a levest az asztalon kivánja. Alig hogy néhány perczem van még. . . .

A jó teremtsnek igaza volt. Csak néhány perc hiányzott a tizenkettőre s az uri utcából, hol bevásárlásokat tett, a szénatérig jócska az ut.

Hogy miért sietett férje annyira az étkezéssel? Kopácsi barátom hivatalnok. Lelkismeretes, szorgalmas fiu. No, most bizonyára azt hiszik önök, hogy teendői sürgetik? Teendői bizony! Pontban féltizenkettőkor leteszi a tollat, összecsomagolja irományait, rájuk zárja az asztalfiát és megy haza. Mint tudjuk, tizenkettőkor étkezik. Félegykor összehajtja az asztalkendőt, megcsókolja nejét és kedves kis fiát. Öt percczel később már a klubban ül és szürcsölgeti „feketé“-jét. Másik öt perc múlva megindul a domino-partie, mely háromig tart, a mikor is barátom ép oly szigorú pontossággal, mint a melylyel jött, hivatalába megy, a hol hatig ismét a munka embere. . . .

Kopácsi barátomban nem egy embert, de egész osztályát társadalmunknak ismerttettem. Egyéni tulajdonaira talán elűt sokaktól, életmódja ugyanaz.

Midőn nem régiben Vertáuné asszonytól kérdém, miért hogy oly ritkán láthatjuk színházban, azt felelé:

— Nem mehetünk gyakran. Férjem hét órakor jön haza

az üzletből. Ekkor vacsorálunk. Ha színházba megyünk, az egész házi rendet föl kell forgatnunk.

Nem ok nélkül kapcsoltam össze ezt a két párbeszédet. Nagyon is illenek egymás mellé. Nagyon hiven jellemzik, menyire ki-be van fordítva nálunk az életrend. S ez komolyabb dolog, mint első pillantásra tetszik. Olyan komoly, hogy én készséggel magamra veszem a vádat, mikép prózai ember vagyok, a mit hisz föllengős lelkek különben is oly könnyen elmondanak mindenkiről, ki napsugáron és csillagragyogáson kívül is talál megfigyelni valót e föld hátán.

Ebédről, vacsoráról szólok, valójában pedig életrendünket kárhoztatom.

Azt kérdi valaki, hogy miért nem vagyunk képesek semmiféle téren igazi munkásságot kifejteni? Az a feleletem reá: mert életrendünk czélszerűtlen. Miért hangzik fel olyannyiszor a panasz, hogy országszerte pang a társas élet? Mert életrendünk czélszerűtlen. Családi boldogság, vagyonosodás, egészség és jólétünk más számtalan földi jaruléka, miért hogy kivételesek, a hol föllelhetők s nem oly szabályszerintiek, vagy aránylag általánosak, mint másutt a művelt nemzeteknél?

Mert életrendünk czélszerűtlen.

Nem érünk rá, hogy megszerezzük. Nem érünk rá dolgozni, nem érünk rá boldogulni. Pazaroljuk az időt. Eszemiszommal telik minden nap. Ötször-hatszor pihenünk a munka folyamán, jóllehet alig fogunk hozzá igazán.

Hogy az iparos, a kereskedő, a hivatalnok, az ügyvéd, az orvos a nap kellő közepén, melyet a természet kétségen kívül munkálkodásra rendelt, délelőtti féltizenkettőtől délutáni háromnegyig vendéglőben, kávéházban, vagy — a mi már szinte kivételes — otthon heverészve, kártya- vagy tekeasztalnál tölti az időt; hogy fiatalságunk, melynek aranyat ér minden percze,

csak így mulatja át, ha nem még rosszabbul, a napnak legnagyobb részét; hogy röviddel azután, szürkületkor ismét mulatóhelyekre és éttermekbe szorul, hol késő éjszakáig ünnepel a léhaság: ki tagadná, hogy a milyen kárhozatos, ép annyira egyenes következménye a nálunk bevett életrendnek, vagy ha a kifejezés prózai voltát már most nem ellenzik: étkezési rendünknek?

Nézzük az angolt, a francziát, az olaszt. A reggel munkánál találja, a külvilágnak épen csak annyiban hódol, hogy átolvassa kedvencz lapját. Sétára csak az idegen adja magát vagy a gyöngélgedő. Tizenegy órakor félórai pihenő. Épen elég arra, hogy tápláló reggelijét elköltse. Ezt ismét a munka váltja föl délutáni ötig, a mikor urrá lesz a napszámos, fejedelemmé a szatócs. Jogaiba lép a család. Férj, nő és gyermek az asztalnál gyűl össze. A munkás homlokáról le van törölve a verejték. Béke, megérdemelt nyugalom, a boldogság csöndje vonul az emberek hajléka fölé. A gépek beszüntették zakatolásukat. Az utcák zsvajva mindinkább némul. A járdák üresednek. De benn, a kivilágló ablakokon belül, az ember él és örül az életnek. Társalgási termek, színházak, hangversenyek csak ily közönségtől várhatnak élénkület.

Igy osztván be az időt, ily életrendet követve, munkaképessé, vagyonossá, boldoggá lehet minden faj. Az az életmód, melynek mi szolgálai vagyunk, sok testi bajnak és még több társadalmi betegségnek okozója.

Elszomorít, hogy ifjaink nem érvényesítik tehetőségüket. Hogyan is? Hiszen kérem, az urfinak délelőtt mozgásra van szüksége, hogy étvágya legyen, no meg rögtön ebéd után telt gyomorral csak nem foghat a munkához! Ugy de közeledik az ozsonna órája is, nem sokára pedig a vacsora készül!

Hányszor nem kell hallanom a megrovást, melylyel a színház miatt illetik a közönséget. Megfelelt rá Vertánné asszony, kinek főntebb idéztem szavait. Nálunk, hol a színházi előadás esti hét órától tizig tart, a színház látogatása valóságos áldozattal jár, főképp családok részéről. Hat órakor nem lehet vacsorálni, — hiszen csak alig ebédeltünk! — éjfél tájt meg alkalmatlan. Ezért van, hogy a magános ember ép úgy, mint a család, csak nehezen szánja rá magát.

Az életrendnek fontos társadalmi és közigazgatási oldalán kívül különösen a háziasszony szempontjából van igen érdemes oldala, mely — talán nem tévedek — általános drágasági viszonyainkkal is kapcsolatos. Nincs ország, a hol annyi mindenféle követeltetnék egy ember ellátásához, mint nálunk. Tessék csak megfigyelni, mi mennyi „szükséglet“ lett abból nálunk, a mit másutt a fölösleghez számít mindenki. Nem is szólok arról, hogy a csak középmodu háztartásoknál is este úgy mint délben több tálu ebéd készül és hogy a kávéknak, csokoládéknak, gyomorerősítőknak se hossza se vége. A ki azt hiszi, hogy ez a „jó“ élet kellékeihez tartozik, csakugy téved, mint a ki netán azt képzei, hogy hiszen épen abban rejlik fajunk gazdagságának, anyagi úgy mint szellemi képességének tanúsága, miképp ennyi henyélés s ily nagy pazarlás daczára is élünk, még pedig telhetőleg duslakodva élünk. Ne áltassák magukat az illetők. Bizony megannyiunknak az a nézete, hogy különben is lehetne élni Magyarországon.

Midőn egy nép, mely annyi kincscsel, szellemi és földi vagyonnal van megáldva, mint a magyar, csak oly nehezen bir előre hatolni a nemzetek pályáján, hibának kell lenni valamiben, a mi haladását gátolja.

Ha másutt nem, visszás életmódunkban megleljük azt. És ezzel nyilvánvaló a feladat is, melyre társadalmunknak vállalkoznia kell. Munkálkodnunk kell s hogy munkálkodásunknak ne

csak fél, de teljes sikere lehessen, munkaidőnket helyesebben kell beosztanunk. Ne mondjuk, hogy egy ember nem tehet e részben semmit. Mindenki egy bizonyos körnek, kisebbnek nagyobbak központja és mint ilyen értékesítheti magát. A nőknek e tekintetben kiváló osztályrésze van, és társadalmunk e hathatós reformja leginkább tőlük függ. Rájuk nehezedik nagy részt az átalakítás terhe. Nem jelentéktelen teher, elismerem. De a jutalom méltó az áldozathoz. Jutalmuk leend a tudat, hogy a meddő munkásságu nemzetnek teremtettek társadalmat és ezzel jövőt.

K o s z o r u t k ö t t e m . . .

Nyirák Lajostól.

oszorut kötöttem fényes homlokodra,
Egy édes dal benne mindegyik levél,
És mindegyik dalban csendesesen zokogva
Lelkem bánatának zengedelme kél.
Szenvedés volt anyja, könny volt éltetője
Mindegyik virágnak, a mi benne van;
Én letépem őket, te pedig füröszd meg
Tiszta lelked fényes sugaraiban.

Megérdemelnéd te, hogy melengetőbb kéz
Simitgassa végig márvány homlokod',
Oh, de azért érzem, hogy az én virágim'
Leszakgatni róla mégis nem fogod.
Megérdemelnéd te, hogy egész világnak
Minden fényességét reád hintoném;
Ámde lelkem fényét, a mivel bevonlak,
Ugy-e, nem veted meg azért, hogy enyém?

Oh, hiszen, ha birnék olyan hatalommal,
Mely, mint isten karja, alkot és terem,
Boldogságot adnék dalaim helyébe,
Soha nem mulandót, édest vég elent.
És ha isten volnék, a világot érted
Szédülném, hogy újra alkotassam azt,
És kezembe adnám minden üdvösségét,
Hogy te birjad együtt, s szét te osztogasd.

Oh, de hátha egykor lesz, ki melegebben
Tudja megsimítani égő homlokod',
És te a virágot, mit reá én fűztem,
Elfeledve engem, könnyen eldobod;
Hátha azt a lángot, melylyel én szivednek
Minden cseppnyi vérét átmelengetém,
Hátha azt a lángot egykoron kioltod,
Mert lelsz fényesebbet, mintsem az enyém!

Hidd el, kedvesem, hogy akkor is szeretlek
Vérző lelkem gyötrő kínai között,
S boldoggá tesz — érzem — annak gondolása,
Hogy volt, a mi egykor lelkemhez kötött.
S a fény, mit kioltasz, a virág, mit eldobsz,
Hogy ha rád emlékszem, új életre kel,
És ha tán kivesznek, boldog leszek úgy is,
Hiszen te miattad, érted vesznek el!

A v i s z o n t l á t á s .

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

I.

Magas, árnyas fák borultak a szép nyári lakra, hol a bájos özvegy Rónaszékyné időzött mostoha leányával. Pompás kert

vette körül az olasz stílusban épült villát, melynek oszlopsoros terrázsán magányosan ült künn a szép asszony.

Mostoha leánya a társalgónővel kikocsizott. Mademoiselle Anette elég eszes volt belátni, hogy az ő jelenlétük most nem kívánatos, vagy legalább is fölösleges s egy kis kirándulást javasolt Ellának a közel fekvő tarkói várromokhoz. Az élénk leány kapott rajta, mint mindenben, a mi egy kis változatosságot hozott ez egyhangú csendes életbe, melyet itt künn falun folytattak.

Rónaszékyné egyedül maradt otthon. Vendéget várt. Rég, nagyon rég látott jó ismerőst.

Ah, a múltban több is volt az az ő szívének, mint jó ismerős s tán több is lesz a jövőben!

A bájos özvegy nő finom ujjai kissé reszketnek, a mint selyem ruhája fodrát lesimitja. Félgyászba van öltözve; szürke selyembe, a mi finom fehér arcbőréhez különösen jól illik. Egy éve elmúlt már, mióta özvegy.

Egyszerűen van öltözve, de mégis nagy gondnal. Toilettjének minden része szorgosan megválasztva. Minduntalan bemegy s a tükörbe pillant. Igaz, hogy csak lopva, félénken, de azért mégis észreveszik. Soha sem látták még ily hiunak.

Aggódva szemléli a tükörben arcvonásait. Ez a tükör ma oly rosszul mutat. Szemei oly beesetteknek látszanak és arcza oly fonnyadtnak. Vagy csak képzelődik? Hiszen jól tudja, hogy őt szépségnek tartják, hallja folyvást a hízlegéseket. Ah, valjon igazán szép-e?

Eddig nem törődött vele. Hidegen hallgatta a hízlegő szavakat. Ah, ma nem, ma nem!

Érzi, hogy a vér arczába szökik s kipirul egészen és megzavarodik. Olyan furcsa érzés az, melyet most érez. Mintha újra ifjú leány volna. Mintha tizenegy évet szökött volna át egyszerre.

Oly gyermekesnek és oly ügyetlennek érzi magát ma. Arcza úgy ég és szíve oly hevesen dobog. Érzi, hogy lélegzete elakad, és nem fog tudni majd egy szót kiejteni.

Ugy örül e találkozásnak és mégis úgy fél tőle. Tizenegy év óta nem látták egymást. Tizenegy év hosszú idő, azalatt sok elmosódik a szívből.

Az ő szívéből nem. Az ő szívében most is úgy áll, olyan tisztán, olyan ártatlan, gyöngéd vonzalommal őrizve az ifjú képe, mint egykor.

Neki most is olyan, mint hajdan volt. Az idő nem mosott le egy vonást sem a szeretett ideál arczáról.

Ah, de az, valjon megőrizte-e az is ép úgy ifjúkori ábrándját? A férfit az élet szanaszét hányja, a férfi lelkét ezer más tárgy foglalhatja el, az élet gondja, munkája, nagyravágyása s mindaz oly könnyen kiszorítja a szerelmet, mely mint ködpára száll föl a magasba s elenyészik.

Azt tudta a szép nő, hogy Tibold nem házasodott meg. De a hűség okozta-e azt ifjúkori szerelméhez? Vagy mert a nőt egyáltalán megveti?

A szép asszony ajka remeg.

— Oh istenem!

Hogyan kívánhat ő hűséget Tiboldtól, mikor ő sem maradt hű? Másnak nejjévé lett, idegen nevet visel s idegen embernek adta el magát!

Ah igen, eladta magát. Ez az igazi neve annak, a mit tett. Hiába hivatkozik arra, hogy atyja összetett kézzel kérte és anyja csaknem letérdelt előtte, ne taszítsa el magától a szerencsét, ne tegye szüléit öreg korukra boldogtalanokká.

A múlt minden emléke visszatér most e perczen. A szép özvegy asszonnak arcza lángol. Maga előtt látja atyját, anyját,

a mint könyes szemekkel könyörögnek. Szegények voltak és öregek, a nyomor hosszú iskoláján mentek át. A fiatal leány még az élet küszöbén állt, tapasztalatlan, tudatlan; hogyné hallgatott volna szüleiére?

Azt hitte, hogy szíve reped meg, a mint kezét nyujtotta az öreg Rónaszékyné. De az öröm, melyet szüleinek arczán ragyogni látott, elfojtotta saját fájdalmát. Atyja és anyja oly boldogok voltak, oly végtelen boldogok!

És mikor föllépett az oltár lépcsőire, azt hitte, hogy ott hal meg. És úgy ohajtotta, bárcsak meghalna! De anyja esdekelve nézett reá és atyja beszélt neki, hogy a királyi tanácsos ur mily derék jó ember, mily szerencsés lesz oly gazdag, tekintélyes közbecsülésben álló férj oldalán!

Mit tudott volna mindarra felelni az ifjú leány? Tibold iránti szerelme oly kilátástalan volt. Tibold állás nélküli, szegény fiú; évek kerülnek bele, míg oly helyzetbe jut, hogy megnősülhet. Margit addig megöregedhetik s ki tudja, eljön-e érte Tibold valaha? Ki tudja, lesz-e bátorsága elvenni egy szegény leányt s nyakára venni az élet gondját, terhét? Fialtal ember könnyen beszél, de mikor kenyértörésre kerül a dolog, sok meghátrál s ülni hagyja a szegény leányt. Látunk rá mindennap példákat.

Az apa szegény hivatalnok volt. Szeretett volna gondoskodni még éltében leányáról. Reszketett a gondolattól, ha ő behunyja szemét, mily sors vár gyermekére. Annyi bizonyos, hogy ily szerencse, mint a milyen Rónaszéký királyi tanácsos, nem szokott előfordulni minden perczen. Tíz ezer leány közül egynek ha akad ilyen szerencséje.

A sok rábeszélés, köny és esdeklésnek nem birt végre ellenállni Margit. Ugy tekintette magát mint áldozat, a ki szülőiért áldozza föl magát. Tört szívvvel, csöndesen, szomorun ujjára hagyta vonni a jeggyűrűt. Tartozott vele szüleinek, gondolta magában. Hiszen ha életét kérték, azt is odaadta volna.

Szüli igazat mondtak; a királyi tanácsos finom és jó ember volt. Mint orvos nagy vagyont szerzett össze s minden kényelemmel körülvehette nejét. Azon tíz év alatt, a meddig házas életük tartott, mindig gyöngéd figyelmet tanusított Margit iránt s mikor meghalt, vagyonának felét reá hagyta.

Margit megsiratta őt őszintén. Nemes, gyöngéd barátot vesztett benne. Az évek hosszú során át e két lény közt, kiknek mindegyike finom és nemes szívé volt, lehetlen hogy valami bensőbb viszony ne támadt volna.

Hálával és tisztelettel emlékezett meg róla holtá után is Margit. Szülőit már korábban elvesztette s férjével, azt hitte, most már mindent vesztett. Az életben nincs többé mit keresnie.

De igen, van még valami. Itt a szép fiatal leány, a királyi tanácsos urnak első házasságából született gyermeke, kit Margit saját gyermeke gyanánt szeretett. Őt nem áldotta meg az ég gyermekkel.

A kis Ellára igyekezett tehát átruházni egész anyai szeretetét. Ő nevelte föl s gyöngéd anyja volt a gyermeknek igazán.

A leányka szeretettel viszonzotta a szeretetet s a mint összelelkeztek, a királyi tanácsos ur mosolyogva nézte. Megnyugvásul szolgált neki, hogy ha egyszer behunyja szemét, Ella azért gondos és szerető szülői szem őrizete alatt marad.

Margit most már csak e gyermeknek akart élni. A rög, mely férje koporsójára hullt, azt hitte, az ő szívé is végkép összezuzta. Csak akkor érezte, mily kedves volt szívének a férfi, kit eltemetett. Az élő iránt nem érezte soha azt, a mit a holt iránt érzett.

A gyöngéd, finom szabásu lények természete. Emlékébe idézte mindazt a jót, a mit éltében tanusított iránta az elhunyt, s fájt lelkének, hogy nem viszonzta több szerelemmel. Leányának akarta kipótolni, mit az elhunytnek többé nem tehetett.

Egész gyöngédségét, mindazt az érzést, a mi szívében volt, e leányra igyekezett kiönteni. De tudta jól, hogy nem sokára ezt is elveszti. Ella tizenhét éves. Egy év, két év, tán annyi sem telik bele s a leány elhagyja őt, tán messze megy, tán el is felejti őt szerető férj karjai közt.

A végtelen üresség állt az özvegy asszony előtt.

A világ ugyan mosolygott rá egy kissé, s azt mondta: huszonhét éves korban nem végződik még be az élet s pár hónap múlva másképp gondolkozik az ember mint a temetés napján. Nem kerül bele egy év s akárki meglássa, a szép asszony leteszi az özvegy fátyolt. No no, ma sirás zokogás, egy év múlva lakadalom.

A szép asszony pirulva rejtette el fejét. Ugy van, úgy van, a világ igazat mondott. Alig mult el egy év, s már elfejti a holtat.

Szívére szorítja kezét, hogy elfojtsa hangos dobbanásait. De a piczi kis kéz nem képes eloltani a lángot, mely ott bent ég. A szív hangosan követeli a magáét.

Nincs-e neki joga a boldogsághoz? Még érzi, hogy fiatal; még érzi, hogy tud szeretni. A tűz nem aludt ki végkép a hamu alatt; érzi lángját, melegét. Egy új élet tárja ki előtte csábító képét. A mult ködbe borul. Tizenegy év eltemetve. Tizenegy év gondja, buja. Most újra szabad keze, szive.

Nem tudja, hogyan történt, de oly egyszerre jött e nagy átváltozás. Megifjodni érzi magát testben, lélekben. Mintha szárnyai nőnének, mintha repülni készülne, mintha emelkednék. Ah ez még ama régi, ifjúkori érzés, mely keblét betöltötte mindannyiszor, mikor Tiboldot várta.

Ama csodálatos érzés, az öröm és félelem vegyülete, ama szüzsies szemérem, melylyel a leány kedvesére vár. Oh, igen, igen, még tiszta és ifju maradt szive, még nem öregedett meg!

Tizenegy év óta nem látta, a kit ma oly remegve vár. Országok választották el őket egymástól, messze, messze föld, olyanok voltak egymásnak, mint két halott. És egy pillanat elég volt rá, hogy újra föllobbantsa a régi lángot. Egy hír, pusztá hire annak, hogy Tibold külföldről haza érkezik.

— Énrtem tér vissza! — szolt a dobogó szív.

S a gyönyör eddig ismeretlen érzése ömlött el a szép özvegy asszony erein:

— Énrtem!

Ah, mily büszkévé, mily boldoggá tette ez a gondolat!

Feledve lőn a mult s nem repült át komor árnyékából a jövőbe semmi. Nincs köztük többé sem akadály. Egymáséi lehetnek. Boldogok lehetnek.

Tibold szereti őt és ő szereti Tiboldot. Ah, igen, jobban mint valaha! Százszor jobban! Ki akarja pótolni neki gyöngédségével, a mit ellene vétett, megédesíteni akarja életének minden percét.

— Tibold, Tibold! — suttogja az égő ajk.

A tizenegy év eltűnt emlékéből. Ugy áll képzelete előtt Tibold, mint a hogy utószor látta őt, kissé sápadtan s büszkesége alá rejtve fájalmát.

— Ah, azt a fájalmát, melyet én okoztam neki!

Margitnak köny rezeg szemében. Oh, mint igyekszik lecsokolni majd homlokáról azt a bánatot! Oh, mit örül, hogy jóléttel, kényelemmel veheti körül a szeretett férfit, hogy leveheti róla az élet gondját s megoszthatja vele gazdagságát!

Éltében most először örül a vagyonnak. A boldogság kipiritja máskor oly halvány arcját és szeme úgy ragyog.

Tükre azt mondja, hogy szép. De az a tükör oly szeszélyes ma, minden perczen másképp mutat. A szép asszony szívében aggodás nyilal át; ah, ha Tibold nem találja őt többé szépnek?!

Egy darab papirost szorongat remegő ujjacskái közt. Tibold levele, válasz Margit soraira, melyekkel a szép asszony mint régi jó barátját meghívta őt, látogassa meg, ha hazájába visszatér.

A felelet sietve jött s a felelettel csaknem egyidejűleg Tibold. Tegnapelőtt jött a levél s ma már Tiboldnak is meg kell érkeznie levele szerint.

A szép asszonynak keble hullámszik.

— Ah, ő még most is szeret engem! — suttogja forró ajka.

E sietség mit bizonyítna mást?

S szelid szemei epedve tekintenek ki a távolba és hallgatózik, nem hall-e kocsi robogást.

Százszor elolvasta a levelet tegnapelőtt óta. Ujra meg újra átolvassa.

Csak egy régi jóbarát szavai, de a szerető szem megtalálja bennök azt az értelmet, a mit keres.

Ah, most valóban kocsirobogás hangzik. A szép asszony föl akar állni, de úgy érzi, mintha ereje elhagyná. Térdei inognak.

Be akar menni a salonba, de nem bír fölkelni a székről. Kénytelen maradni.

Arcza szint cserél, elhalványodik, meg kigyul. Szive csordultig telt s lesüti szemeit.

A kocsirobogás megállt az udvaron. Margitnak szive oly hangosan dobog, hogy alig bírja tovább kiállni.

Léptek hangzanak. Az üveg ajtó nyílik a terrászra s Ella édes, kaczagó, csengő hangja riasztja föl az álmodozót.

— Mama, itt hozzuk a vendégedet.

II.

Mostoha leánya hangja egyszerre eszméltre térítette Rónaszékynét s visszadta roskadozó erejét. Szokott finom, szelid, nyugodt modorával fordult az érkezők felé. Megcsókolta leányának homlokát s kezét nyujtotta a férfinak, kit tizenegy év óta nem látott.

Mindezt oly nyugodtan, mintha csak tegnap váltak volna el.

E nyugalom s idegen tanuk jelenléte nyugalmat parancsolt a férfi ajkaira is.

Talán más fogadtatást várt, egészen mást, mert ajkaiba harapott s egy sohajt fojtott el mellében.

Erős, nap barnított férfi volt; utazások és viszontagságoktól megedzett arcán ama kemény vonások átélte csalódásokról s legyőzött szenvedésekről tanuskodtak. Nem olyan férfi volt, a ki mindjárt ellágyul s nem könnyen engedte át magát érzelmeinek. Büszke homlokáról nehezen lehetett olvasni s nem hordta szívére a tenyerén. Tudott uralkodni önmagán.

Keveset beszélt, röviden, határozottan. Rónaszékyné félénken tekintett reá. A finom, szemérmes nő még jobban visszahúzódott.

Talán a mult árnyéka lebegett még köztük. Bármi volt, de ez árnyék nem akart eloszlan s perczről-perczre nőtt. Nem tudtak mit mondani egymásnak, nem találtak szavakat s nem bírtak kibontakozni a kölcsönös elfogultságból.

Csak a fiatal leány nem látszat semmit észrevenni. Csak ő nem sejtett semmit s vidáman csevegett tovább.

— Tudod, hol találtuk vendégedet, mamácskám? A rengeteg közepén, zsákmánytárgyul esve az erdei vadaknak, mint a hogy Anette kisasszony szokta mondani. Oh mademoiselle Anette, nem ijedünk már meg az erdei vadaktól, a rókák, gyikok és más szörnyetegektől . . . Nos, hát a mint megállunk a tarkői romoknál, egy összetört paraszt szekeret látunk ott heverni a domb alján, egy szegény palóczot hallunk óbégatni s látjuk gyámoltalanságában kinlódni az összetört rud és tengely kötözgetésével s ezt a fiatal urat találjuk ott, a ki egész nyugalommal leheveredik a gyepre s szivarozva nézi embertársa bajlódását.

A harminczöt éves férfi elmosolyodott. E perczben valóban csaknem oly könnyűnek érezte magát, mint husz éves korában.

Rónaszékyné is elmosolyodott, de belsején valami fájdalmas érzés futott át. Valami oly érzés, melynek nem tudott volna nevet adni.

Ella nevetve folytatta :

— Mademoiselle Anette megijedt. Ezuttal nem az erdei vadaktól. Az összetört kocsi, az óbégató paraszt, a gyepen heverő fiatal ur, mindez rettenetes látvány. Mademoiselle Anette elsápadt. Itt valami nagy szerencsétlenségnek kellett történni! Mon Dieu! János, huzza föl a kocsi födelét, takarja el az ablakot! Anette kisasszony befogja a szememet, hogy ne lássam a gyászos katasztrófa színhelyét. Én szépen elhárítom a kezeit s kiugrom a kocsiból. Segítsünk, mademoiselle Anette! . . . Ujabb rémülés. Anette kisasszony utánam ugrik. S meggyőződünk, hogy a ki oly kényelmesen szivarozik, az még nem halt meg.

— Nem, kisasszony, még nem halt meg, — viszonzá a vendég mosolyogva; — nagyobb zuzásokat is szenvedtünk már s mégis kihevertük.

Rónaszékyné elpirult. Tibold összevont szemöldei mögül figyelemmel látszott kisérni fölváltva majd őt, majd leányát.

— A szivarozó urnak — folytatá Ella — följánljuk kocsinkat. Ujabb rémülés Anette kisasszony részéről. A szivarozó ur észreveszi s csak azért is elfogadja az ajánlatot. Most megtudjuk, hogy kihez van szerencsénk s Anette kisasszony is elmosolyodik. Milyen szerencsés véletlen! Gondoltad, mama, hogy ma már megérkezhetik vendéged?

Rónaszékyné újra elpirult. Ella nem vette észre.

— Gondoltad volna? . . . Nos, szépen megfordulunk hát vele, hogy haza hozzuk. De makacsul kijelenti, hogy nem. Én bámulok, Anette kisasszony bámul. Még János is bámult. Csak a mi engedetlenünk fejezi ki egész hideg vérrel abbéli elhatározását, hogy csak úgy fogadhatja el a helyet kocsinkban, ha miatta legkisebb alkalmatlanságot sem szerzünk magunknak s nem hagyjuk abba az utat, a hová menni készültünk. . . . De sehová sem készültünk! Ha mondjuk, hogy sehová! A tarkői romokat akartuk megtekinteni . . . A tarkői romokat? Jó, hát menjünk a tarkői romokhoz! . . . Anette kisasszony megmagyarázza neki, hogy ott sajátkép semmi sincs, csak egy rakás kő. . . . Egy rakás kő? Neki épen az tetszik. . . . Anette kisasszony elmondja, hogy csak caprice volt tőlem ez az egész kirándulás. . . . Caprice? No akkor épen elmegyünk. Ő nem örül semminek annyira, mint a szeszélyes hölgyeknek. A szeszélyesekből lesznek az állandók s a komolyakból az ingatagok.

Rónaszékyné pillantása futólag érintette Tiboldot. E pillanatban csaknem daczos hidegség látszék a napbarnított kemény arczon.

Ella folytatta csevegését.

— Én nem tudom, hol szerezte azt a tapasztalást. De úgy beszélt, mintha csakugyan igaz volna, a mit mondana. Ámbár Anette kisasszony azt állítja, hogy a férfiaknál soha sem lehet tudni, mikor mondanak igazat és mikor nem igazat.

Anette kisasszony félig feddőleg, félig könyörgőleg emelte szemeit a fiatal leányra. Tibold gépiesen forgatta egy album lapjait. A szép özvegy asszony kissé elfordította fejét.

Ella kaczagott.

— Akartuk, nem akartuk, föl kellett menni a tarkői romokhoz. . . . Fölmertünk egész a bástyatorony tetejébe, mamám. Anette kisasszony azt mondta, a hajszálai állnak az ég felé; a minék pedig nem is mi, hanem a szobaleány volt az oka, a ki rosszul fésülte. . . . Az igaz, hogy kissé félt a gyikoktól is. . . . Nevettünk s én kiálltam a torony szélére, a honnan leláthatni a völgybe. . . . Nos, meg van ön elégedve azzal, a mit látott? — kérdeztem vendégünket. — Azzal, a mit látok, meg vagyok elégedve, — felelte rá. S hozzám hajolt: — Kegyed bátor, szép és fiatal. Ne hajoljon meg a sors előtt s a sors fog meghajolni ön előtt. Ne hallgasson a gyöngeség szavára, mely bölcsesség akar lenni s jó tanács képében jön.

Tibold bezárta az albumot s letette kezéből.

— Azt mondtam. És azt mondom: ne féljen a jövőtől és ne törődjék a multtal. A bátorság a bölcsesség.

Halk, alig hallható sohaj szállt föl Rónaszékyné kebléből.

Tibold arra fordította fejét s tekintete egy perczig mintegy fürkészőleg nyugodott az özvegy nő arcán, aztán odább siklott a fiatal leányra.

III.

Midőn azon este a szép özvegy nő vánkosára lehajtotta fejét, végtelen szomorúság fogta el szívét. Mint a zápor, megeredtek könnyei, és sirt keservesen.

Összeomolni érezte feje fölött az ábrándvárakat, a második ifjuság rövid álmát, reményeit, vágyait. Üres képzelgés volt, köd, pára, mely szétfoszlik.

A boldogság, mely egyszer elveszett, soha többé vissza nem tér. Hasztalan álmodozni róla. Tibold visszatért, de Tibold nem a régi többé. Tizenegy év választja el őket egymástól s e tizenegy év mély irt ásott köztük.

Tizenegy év s a multak emléke. Tibold nem szól, de szívében még most is keserűséget hord a multért.

— Ah, ő nem bocsátott meg nekem egészen! — sohajtott a szegény asszony.

Az első találkozás hidegsége, elfogultsága oly szembetűnő volt, hogy a szegény nő nem merte magát többé ámitni.

— Tibold nem azért tért vissza, mert engem szeret, hanem csak azért, hogy éreztesse velem, hogy köztünk mindennek vége!

Mindennek vége! Ez iszonyu szó jéghidegséggel huzódott át a szép asszony szívében. Mindennek!

Elfojtotta zokogását s csöndesen meg akarta magát adni sorsának. Hisz oly sokat türt; miért ne türne tovább?

Az élet könyve bezáródott számára. Nem lehet azt újra kinyitni. Nem lehet elől kezdeni, a mit a sors már egyszer bevégezett.

De a lázasan izgatott szív nem birt lecsillapodni. Érezte hogy még ifju, még élni vágyott, élni, szeretni, élvezni.

Mióta fölocsudott dermedtségéből, mióta megvillant előtte a remény, azóta százszor nehezebbé vált lemondania.

Csöndes, szomorú nyugalommal viselte eddig sorsát; most

a hevesen dobogó szív föllázadt. Az élet még hosszú; miért legyen arra kárhoztatva, hogy örömtelen élje át?

Oly bűn volt-e melyet elkövetett, hogy elvesztette vele jogát végkép a boldogságra? Hisz oly fiatal volt s szülői oly nagyon sürgették! De szive soha sem változott meg, szive mélyen mindig a Tibold képét hordta. Vagy éppen ez volt a bűn, melyért bűnhődnie kell?

Tehát nincs mit remélnie többé? Vége a szerelemnek, melyet ő kiolthatlannak hitt. Ah, a férfi hamarabb felejt!

Vádolhatja-e érte Tiboldot? Nem ő maga adott-e rá példát? Nem ő maga mondott-e le először? Tibold büszkébb hogyszem még egyszer kopogtasson az ajtón, melyet egykor bezártak előtte.

Ah, mily örömet megnyílnék most ez ajtó! Mily szívesen látott vendégkép fogadná be e szív!

Késő, késő!

A szép asszony elrejtette fejét a vánkosok közé. Könnyei mindegyre sűrűn peregetek szemeiből.

Lemondani! Nem, nem akar lemondani.

Ujra átrohant szíven mindaz a szenvedés, a mit tizenegy év előtt érzett, de még fájdalmasabban miut akkor. Most, midőn a hosszú örömtelen évek után újra föllobbant szívében a láng, most nehezebb volt eloltani. Reszketett a gondolattól, hogy másodsor elveszti a szeretett férfit.

(Vége köv.)

Szerelem és boszu.

(Beszély.)

E l e k t ő l.

(V é g e.)

A nap gyönyörűen sütött, s előjövénék az erdő minden lényei... s oly jól esett nekik e pompás napsugár, hogy egészen felvidulának tőle.

A bus leány is vidámabb volt, mint máskor; rendbe szedé öltözetét s elhagyta a bánat fészket a barlangot...

Ott ült ő a „Szepletkő“-nél, s gyönyörködött a csörgedező forrás vizében.

Nézte a tova gördülő vízcseppecskéket...

Majd egy-egy kis halacska ragadta el figyelmét... úgy uszott ott, olyan vigan!

Oh mennyivel is boldogabb volt az, mint ő szegény leány!...

Majd egy madárka szállt ágról-ágra tovább, s énekelgetett egész vidáman... s ez is, ah mennyivel boldogabb mint ő szegény leány!... Ah! mennyire boldogtalan is ő... most bánat emészti szívét... majd szerelem gyulasztja fel... s úgy küzd egymással e két érzés... majd szétrepesztí kisdéd szívét...

Most is egyike ezen érzelmeknek vezeté őt ide: „A szerelem“.

Nyugtalanul ült a „Szepletkő“-nél. Hátha nem jön el, rebegtek ajkai, ah! az nem lehet, ő szeret... igazán szeret... s bizonyára meg fog keresni.

Majd felugrik, mert lépteket hall; s a bokorhoz szalad. Szemei fürkészőleg tekintenek szét... ha valjon nem jönne?!...

— Mégis itt van... ugy-e itt van!... s hirtelen pir futja el arcát...

A szomszéd bokor széthajlott, s egy deli termetű ifju lépett a forrás melletti tisztás helyre. Jolán!... s kitárt karjaival átölelé a gyöngé hölgyet.

— Oh, hogy nem oztoghattam eddig fájdalomban... oh mondd, mi lelt, mért vagy oly bánatos?!...!

— Oh én szerencsétlen vagyok... igen szerencsétlen... egyetlen anyám meghalt... zokogott... hiában igyekezett az ifju őt vigasztalni... nem használt semmit.

— Ne sirj, Jolán! Mi boldogok leszünk; te eljössz hozzám, s nőmmé leszel, ugy-e nem tagadod meg, hiszen te szeretsz...

A leány nem szólhatott... fejét az ifju keblére hajtá... s ott zokogott...

— Ne sirj, Jolánom! Oly boldoggá leszel, a milyen boldogtalan voltál...

Meglátogatom anyád sirhalmát s könyezni fogok magam is... jer, mutasd meg a hantot... S azután menjünk, az „Erdy“-ek kastélya menyasszonyra vár.

A leány mint villámütésre egész testében megrettent... hideg borzalom futotta át egész testét.

— Mért rajtad e változás, kedvesem! ne félj... anyád sirhantja közel lesz, s meg-meg látogathatod...

A leány nem hallott... nem látott, mereven nézett kedvesére, az örülési rom... már közel vala... nem tudta mit tegyen... előtte állt, ki életét megmentette, s kit meg kellett bosszulnia...

Megjelenik előtte a haldokló anyjának árnyképe, s megszólítja őt: az eskü szent; s megborad a leány... s nem szól... Tekintete megmerevült, s az ifju megretten...

— Oh szólj, egyedül érted jöttem... csak egy hangot zengjenek ajkaid s én boldog... végtelen bolog vagyok...

A leány nem szólt... egy gondolat szállotta meg, eszmélete zavarttá lőn. Feltűnt előtte a vész barlangja a feneketlen mélység.

— Most menjünk, — szólt végre, — s lássuk anyám sirját; s lábai reszkettek s egész testében remegett.

— Mi bajod Jolán?!...

A leány nem szólt. Szótlanul haladtak egymás mellett.

Olykor olykor meg-megállt, s hidegen nézte kedvesét, s ez nem tudta mi baja?...

Kevés ideig haladtak, de hosszú volt az mégis mindkettőjükre nézve...

— Ott anyám sirhantja ezen barlangban, — szólt végre a leány, s pokoli mosoly vonult ajkain... itt... megvárom Önt.

— Oh, ne szólj így, Jolán, szivem megreped.

— Csak menjen, hamarabb készen leszünk.

Fájt ez az ifjunak... de mit tehetett, elindult.

A leány tekintete most megzavarodott... az örülés szállotta meg...

Előtte volt a feneketlen vészbarlang s kedvese, kit elámitott s elveszteni akar.

Feltűnt emlékében az anyai átok s a szerelem, — oh mit tegyek? — kiált fel kétségbeesetten... Megmentem őt... Ah nem tudom, mit tegyek?!... az anyának tett eskü... a szerelem... Oh igen... megmentem őt... Károlyom!... Károlyom!...

Egy borzasztó zuhanás... a nő ájultan rogyott össze.

Késő!... már késő!...

Sok éjen tekintettek a csillagok az elhagyott vidékre ezen esemény óta... sokszor tűnt fel azóta a méla hold s besugá-

rozta a kised barlangot . . . Sokszor futt azóta a gyöngye szél a barlang hasadékain keresztül . . . de az már egészen üres . . . pusztá volt . . . Isten tudja, hol vannak már lakói azóta . . .

A vidék lakosai szomorúan beszélnek egymás közt egy örült leányról, ki a magas bércek tetejét mászva fáradhatlan erővel s bátorsággal . . . s csak úgy visszhangzik kétségbeesett kiáltása: „Megtettem, a mit követeltél anyám, meg, ime . . . . . itt . . . vagyok!“ . . .

A világon egyszer minden csak megszűnik.

Vidéki munkások mutogatnak a bércek közt egy magas csucst, mely alatt egy folyó folydogál . . .

Könyves szemekkel beszélnek, mint ugrott le a magasból e folyóba egy örült leány, s végső szavai ezek valának:

„Most meg hozzád, anyám, a szerencsétlen Jolán!“

Somerville Mária.

György Aladártól.

(V é g e.)

Többet nem olvasunk Greigről. Három évi házasság után Fairfat Mari visszatért atyja házába Burntislandba, mint özvegy, két kis gyermekkel. Elmondja, hogy nem járt társaságokba, korán felkelt s matematikai dolgozatait ismételte, megtanulta a sík és gömbtrigonometriát, Fergusson Astronomiáját s most már megkísérelte Newton „Principia“-it is olvasni. Ez időben ismerkedett meg Wallace-al, ki akkor a marlowi katonai iskolában matematika tanára volt, később az edinburgi egyetemen lett ugyan e tantárgy tanárává. Wallace ügyes tanítványát egész se-reg könyvvel látta el, hogy végre rendszeresen tanulmányozhassa a matematikai és csillagászati folyamokat. „Harminczhárom éves voltam — írja S. — midőn ezen kis könyvtárt megkaptam. Nem hittem, hogy lett volna valaha ily kincsem, ha visszatekin-tek azon napokra, midőn legelőször láttam az „algebra“ szót, s azon évek hosszú sorára, midőn remény nélkül kellett tanulmányoznom. Azt hiszem, soha sem estem kétségbe. Most megvannak az eszközök s tanulmányaimat növekvő buzgalommal folytathatom. A betiltás nem volt többé lehetséges, de meg sem kísérelték. Ugy tekintettek engem, mint valamely excentricus nagy bolondot s magamviselését sokan, különösen családom több tagja mereven megrótták. Megkíséreltek mulattatni s jobb utra téríteni, de egyikhez sem volt kedvem. Meglehetősen független voltam s nem gondoltam az ő birálataikra. A nap nagy részében gyermekeimmel foglalkoztam, estve kézimunkát csináltam, tanul- tam, atyámmal kártyáztam vagy zongoráztam néha hegedűki- sérettel“.

Ez időben volt az „Edinburgh Review“ virágzása tetőpont- ján. Néhány, de valóban kitűnő férfi volt akkor Edinburgban, hősönk megismerkedett velök s ez jövő életére nagy befolyás- sal volt. 1812-ben, midőn a „Mécanique Céleste“ tanulmányozá- sába már belemerült, tudományos kutatásai egyidőre félbesza- kadtak, mert unokatestvérével, Somerville Vilmossal, kelt egybe.

Somerville Mari tulajdonképi nevelése valóban csak most végződött be, azonban lelke vigabb ismeretkört ohajtott. Férjé- vel utazni ment s Európa legkitűnőbb férfiai s nőivel megismer- kedett. E korszak „személyes emlékei“ igen érdekesek, de egész 1827-ig semmi sem történt, mi lélektani fejlődésére nézve na-

gyobb fontossággal bírt volna. Ez év márczius havában Lord Brongham felszólította Somervillet, beszélje reá nejét, hogy a „hasznos ismeretek terjesztésére alakult társulat részére“ ké- szítsen egy kivonatot a „Mécanique Céleste“-ből vagy a „Prin- cipia“-ból. Sokszororos habozás után, mit kétely s félelem szült, elhatározta, hogy megkísérte Laplace nagy művét kivonatozni. Lord Broughamhoz így szólt: „Félek, hogy képtelen vagyok e munkára, de miután önök mindketten oly nagyon sürgetik azt, megteszek minden lehetőt, feltéve, hogy titokban tartják s ha hibáztam, a kéziratot tűzbe dobják“ . . . „Igy változott meg gyorsan s váratlanul jövő életem jelleme s egész folyama“.

Aggodalmas s nehéz munka után végre létrejött a „Mechanism of the Heavens- („Az ég erőrendszere“), mely műről telje- sen elegendő ismételnünk a nagy Herschel szavait: „Minő kár, hogy La Place nem érte meg nagy műve ezen kitűnő magya- rázatát. E mű egyszer mindenkorá bevezette Somervillenét a tudományok körébe. A legnagyobb tudósok felkeresték őt, az akadémia (Royal Society) mellszobrát kérte el termei számára, a francia Akadémie des Science a hirneves Biotot kérte fel, hogy műve felett értekezzen s Peel Róbert indítványára a király évi 200 font sterlinget utalványozott számára.

Somerville Mari helyzetét a tudományos világban fentebb említett művén kívül „The Connexion of the Physical sciences“ (A természettani tudományok összefüggése) című műve bizto- sították. Más művei: a „természettani földrajz- és a „molecular s microscop ismeretek“ kétségkívül nem voltak oly jelesek, mint a két előbbi. Mindamellett eléggé tanusítják ezek is az ő örökké tevékeny szelleme sajátosságait s egyttal tanusítják előbbi hi- ányos neveltetését s tanulmányozási módja rendszertelenségét. Somervillené mindent mohón ragadott meg s alig volt oly termé- szettudományi felfedezés, mit ő figyelmére nem méltatott vagy épen utána nem kísérelt volna. Felfedezettett, hogy a napsugár violet színei magnetismust okoznak s a delejre befolyással bir- nak; e felfedezést a legtöbben kétségbe vonták, Somerville azon- ban kísérletei által eldöntötte a kérdést, hanem azt is kimutatta, hogy e sugarak vegyi változást is idéznek elő. S így történt ez más a tudományra nézve szintén nagyérdéki felfedéseknél is.

Kétségtelen, hogy épen e kitűnő nő példája, kinek ifjúsága csaknem nevelés nélkül tölt le, kinek öntanulása is a lehető legrendetlenebb volt, kétségtelen, hogy épen ezen kitűnő nő pél- dája tanusítja legjobban azon állításának igazságát, hogy a „nő sokkal magasabb fokra képes, mint a minőre van kijelölve“. Azt mondják, hogy határozott idiosyncratia szükséges ahoz, hogy egy nő matematikusnak szánja magát. Somervillené életében azonban ilyesmit nem lehet felfedezni.

Ugyanakkor, midőn a tengerparton a halakat s kagylókat tanulmányozta vagy Burntislandban a vad madarakat étette, Nasmyth-al festeni tanult, ugyanakkor órákig zongorázott is, kora reggel Virgilt olvasta s éjjel feladatai felett gondolkozott, de egyttal ruháit is mosta, megvarta bálíöltözését, borsot tisz- titott s főzni tanult. Csak azt találtuk nála, hogy célját komo- lyan ohajtotta, azt tanuljuk történetéből, hogy azon akadályok, melyeket a fejlődő s tudvágyó ifju elé tesznek, hatalom nélküliek a tiszta, erős akarat mellett; hogy a legalacsonyabb házias fog- lalkozás sem lehet gát abban, hogy az értelem legmagasabb fokig műveltség s hogy a nő ereje kifejtésének kizárólag nem kell történnie az élet szokott durva utjain, hanem ha a házi kötelességek előtt meghódol s egyttal a tudomány után őszintén s állandóan vágyakozik.

Egy hét története.

Novemberho 4-dikén.

Meleg éghajlat után. — Egy szép lélek dévajkodása. — Micsoda ez a valami? — A temetőben. — Két testvér vacsorára valója. — Férj és feleség. — A szegény-sorban. — Szegény özvegyasszony lánya. — Egy keresett orvos. — Az egyetemi ifjuság. — Patikáros Ferkó sirköve. — Vasvári Kovács József. — A székely lányok. — E. Kovács Gyula.

Miként a vándormadarat, úgy szállja meg az embert is a vágy melegebb éghajlat után, csak hogy az embert nem e földre, hanem azon túl, az örökkévalóság hazájába ragadja. Ősztön-e, vagy sejtelem, ennek fölfejtését jó szívvvel a tudományra bízhatjuk; elég, hogy megvan, a művelt emberben csak úgy, mint a természet egyszerű fiában; azt egy költői gondolat, ezt egy nemes tett, ezt is, azt is a természet bűbája ragadja el, a legegyszerűbb földmivelő órákig elmereng maga előtt, a pástorfiu fél éjszakákon át elfurulyázik, a parasztleány a csillagos égen felejtí szemét, egyik sem tudja, hol járnak ilyenkor gondolatai, ha felköltik ábrándozásából, mintha álomból ébredne, és úgy érzi, hogy lelke megkönnyebbült, mintha más világból tért volna vissza a földre.

Ennyit feleletül Kegyednek, drága nagysám, a ki — persze dévajsból — mult vasárnap folyvást azt ügyekezett velem elhíttetni, hogy az a végeleáthatatlan népvándorlás a temetőbe pusztá divat, egyéb semmi, és a sirok fölékesítése is az; teszik, mert mások teszik, szokásból, minden magasabb eszme nélkül, a mire — mint mondá — a nagy sokaság nem is képes. Ez utóbbi állításra nézve igaza lehet, de nem is eszme, hanem érzés, megfejtethlen valami vonzza oda most a népek ezreit. Divat? hát mi szépet, izgalmas lát, vagy hall ott? Sirokat és ismét sirokat, a melyeken egy pár koszoru van felfűzve, egy-egy apró gyertyaszálacska meggyújtva! Akármelyik utcza kirakataiban százszorta több és érdekesebb látni valót talál. És hogy micsoda az a valami? Én úgy hiszem, hogy a szeretet, mely a multat a jövővel, a földet az éggel, az életet a halállal összeköti. Kivezeti ösztönileg, hogy ime, a miért ezek itt már a sirban nyugszanak, azért mégis egyek vagyunk velük; élnek szívünkben s innen fognak általszállni a következő nemzedékre, és ha csak divat volna is, az, hogy divattá válhatott, hogy minden évben megújul és minden évben nagyobb erővel, mutatja a nagy erkölcsi tökélet, a mi az emberi szívben le van téve — soha se röstelje tehát, drága Nagysám, hogy ez egyszer ismét a „nagy sokaság“-gal összekeveredett egy kissé; becsületére válik ez szívének, a melyről úgy is tudom régen, hogy jobb — nyelvénél, és ez a „nagy sokaság“ is ha nem is olyan világosan, mint Kegyed, de azért csakolyan kegyeletet érez halottjai iránt, mint én és Kegyed, csak szavakat nem tud találni érzésére.

Én ott voltam vele az ő sirjainál, láttam, mint ékesítette a fiatal leány édesanyja nyugvó helyét; nem tett rá többet egyetlen egy koszorúnál, azt is a legegyszerűbbet, moha-koszorut, de láttam, mint borul rá a hideg hantokra, ő is, kis testvércéje is, a kit kézen fogva tartott, és mint borította könyeivel és csókjaival a hideg hantokat és elfelejtették maguk körül az egész világot. Bizonyára ezek sem találtak szavakat a szívükben fakadt érzéseknek, mert az alsó néposztályból valók voltak, a mit ruhá-

juk is mutatott, és az is, hogy mikor végre fölkeltek és hazatértek, a kis testvérke azt mondta nényének, hogy éhes és vegyen neki egy kiflit, és a néni azt mondta rá, hogy nem fognak vacsorálni, mert ma a jó mamának adták az ő vacsorájukat. — Abban a koszoruban, ugy-e? — kérde erre a kis fiu, nagy okos szemeivel a nényre tekintve. — Igen is, abban — viszonzá a néni, és mint vidult fel erre a kis fiucska arca és mint beszélt neki a néni az elhalt anyáról, hogy az milyen jó volt és mint szerette őket, és mint felejtett el erre a kis fiu éhséget és fáradtságot, pedig öt éve már, hogy az anya a földben nyugszik, — hát ezek is divatból jöttek ma ide?

És láttam a férjet neje sirját feldiszíteni és fejét a hideg köre hajtva, állani sokáig, sokáig, a mig csak be nem sötétedett. Valjon mi az, a mi őt úgy e hideg rögökhez szögezte? Nem lehet azt megmondani, mert az ész nem talál rá nevet. Mikor még a földön volt a nő, a férfi véghetetlen boldogtalannak érezte magát mellette, természetük sehogy sem tudott együvé olvadni, a férfi komoly, nyugodalmat szerető ember, mig a nő a társaságot kedvelte; a férj heves természetű, mig a nő tulérzékeny kedély volt, nagyon sok szomorú órát szereztek tehát egymásnak, egyszerre aztán a nő meghalt és a férj akkor oh be szívesen cserélte volna fel a régi keserőséggel a mostani csendességet, csak azóta tudta meg, hogy mennyire összenőtt mégis is lelkével ez az élet, hogy mennyire szerette akkor is, mikor civódott vele, és most is, mikor már évek óta a sir választja el tőle, — hát ezt is a divat hozta ma ide?

Számtalant tudnék így felhozni, mert mindnyáját, a kik itt voltak e két nap, és ezek számát bátran 60,000-re tehetni — szeretet, csupán csak szeretet hozott ide, mindnyája közül azonban mégis csak egy férfi tűnt fel előttem legmeghatóbbnak. Meglehető csinosan volt öltözve és arca is eléggé értelmesnek látszott; annál feltünőbb volt, hogy a szegény-sorban találkoztam vele. A siron, mely előtt térdelt és imádkozott, csak egyszerű fejfa volt; még csak nem is emlékkő; mit kereshet itt ez a férfi? Mit? Megmondom.

Mintegy tíz éve annak, hogy egy fiatal orvosnövendék egy szegény özvegnél lakott hónapos szállásban; az orvosnövendék szegény volt, az özvegynek meg fiatal leánya volt, a két szív megszerette egymást, az ifju ember házasságot ígért a leánynak, fényes sükerrel végezte tanulmányait, ügyes társalgó is volt, rövid időn keresett orvos lett belőle, épen csak azt várta, azonnal megházasodott, elvett egy gazdag leányt, a szegény özvegy leánya hiába várta, hogy esküjét az oltár előtt megújítja; még sem egészen hiába, mert egy évvel sem élte tul hűtelen kedveso házasságát; multak az évek és azóta — gyakran találni a keresett orvost ennél a sirnál, és milyen örömet támasztaná életre az abban nyugovót, hogy oltárhoz vezesse? Mert a kit elvett, az gazdagságot hozott ugyan neki, de nem egyszersmind boldogságot is; nem szereti férjét, hanem annál prédább és a nyelvét sem igen tudja fékezni; azért jár a keresett orvos olyan gyakran ehez a sirhoz, barátjainak és ismerőseinek persze azt mondja, hogy egyik rokona fekszik ott alant.

Lélekemelő volt az egyetemi fiatalság halottak ünnepe. Gyászlobogóval vonult ki délutáni négy óra tájban az egyetem-térről, hol Vasváry Kovács József vezetése alatt egy másik kisebb csapat is hozzá csatlakozott, az örök nyugalom helyére, és mire odaértek, sok ezerre növekedett a számuk. Először egy vértanu pályatársuk, Forinyák Géza sirját keresték föl, ott elénekelték a „Szózat“-ot, ugyanolyan meghatóan magasztos lelkesültséggel, mint ama most már, hála istennek, történelmivé vált korban, midőn e hangok alatt a haza fájdalmas panaszai szálltak föl az égbe. Most is nem egy köny esett ki a szemekből e magasztos ének alatt. Azután Imrik Péter, fiatal jogász, rövid, de szép beszédben a fiatal vértanu hős erényeit elevenítette föl. Onnan a diszesen felkoszoruzott Batthyány-mauzoleumhoz indult a kegyeletes sereg, hol Földváry István, tehetséges fiatal jogász, melegen érzett szavakban emlékezett meg a vértanu hazafiról, a kit e hantok takarnak. Onnan Vörösmarty sirjához indultak, hol Fittler Bálint, a jogász-segélyegylet derék elnöke szép szavakban fejtette ki, hogy mi a költő a sziveknek és így a hazának; onnan Kisfaludy Károly és a vértanuk sirjaihoz indult a kegyeletes menet, hol Várady Antal lelkes beszédben szólván társaihoz távollevő jelesekről, Eötvösről, Petőfiről és Tompáról is megemlékezett; innen aztán csoportokra oszlott a kegyeletes sereg, egyik része, az orvostani hallgatók a felejthetlen Balassa sirját keresték föl, hol Pollak Jakab orvostan-hallgató beszélt, míg másokat más jeleseink emlékéhez vezetett a kegyelet. Gyönyörű szépen volt a Szerdahelyi sirja földiszitve, hanem azért a jó Bernát Gáspár és a korán elhunyt Major Béla emléke sem maradt ma koszoru nélkül. Ezenközben a derék Vasvári Kovács József az ő csapatjával Patikárus Ferkó sirjához indult, és lelepleztette az ő siremlékét. Egyszerű, de szép gránitoszlop ez; felső részén alabastrom ékítéssel; hegedű is van rajta, de a hurok leszakadtak róla, „Patikárus Ferencz magyar népzeneész, meghalt 1870-ben 43 éves korában“, alul meg: „Kegyeletük jeléül pályatársai“ felirattal, igen szépen állította ki Jablonszky Vincze, pesti kőfaragó, a leleplezés alkalmával pedig Vasvári szép szavakban emlékezett meg a derék Patikárusról, mint anyai szomorú szív megvigasztalójáról a nehéz időkben; de azt, hogy ez emlékkő az ő buzgólkodása folytán lett felállítva, arról egy szóval sem emlékezett meg a derék szónok.

Ezalatt beesteledett, az égen is a földön is meggyújtattak a világok, ezuttal azonban a föld kitett az égen, néhány perc alatt egy fénytenger volt az örök nyugalom helye, messze, messze elvilágítva, olyan sajátságos rezegő lobogással, mintha azt akarná mondani: „Akár merre mentek, akár láttok, akár nem, mi is ott vagyunk, hol ti, elmulhatlanul!“ — olyan szép, meleg fénynyel nézett utánunk e sok ezernyi lángocska.

Itthon semmi különös nem történt ezalatt; a nehéz idő nyomása alatt az elméket az a gondolat tartja fogva, hogyan változtatni a mostani állapotokon, természetesen jobbra, innen aztán a nagy pangás nemcsak az iparos-, hanem a társas-életben is; nem igen hallani még sem tánczestélyekről, sem más egyéb mulatságokról. — Talán — igen — mondja egyik is, másik is, tudniillik, ha csak lehet, most azonban a — kedv, az a mindent földerítő, mindent megvilágító szép lány, az hátat fordított fővárosunknak, és egyre várjuk, lessük, bárcsak idehaza volna ismét; addig toljuk az idő terhes szekerét, élünk, a hogy tudunk napról-napra kölcsön vett nevetéssel, még a színházban is.

A leghiresebb czég az országban, Szigligeti kölcsön kér egy népszinmű-tárgyat, Jókaitól, a „Háromszéki lányokat“, megcsinálja, vásárra, azaz hogy színpadra viszi, nem tetszik neki, átigazitja, újra kiállítja, most már nagyon szép, van benne kedves

székely leány kettő is, az egyik, Katicza-Blaháné ugy csattogtatja a népdalokat és a — kezét a körülötte izetlenkedő szász fürmenderen, Helvey Laura kisasszony olyan tőről metszett szívvvel-szóval adja a másik székely lányt, Rózsát, Szathmáryné meg az éles nyelvű szász nőt, hogy nézni is öröm; és azonképen Tamási a szász szerelmes legényt, Vizvári a Katicza után bomlott koros szász bolondot, Komáromi a szász nyápiczot, egy szóval a darab tele van szépséggel és mulattatósággal, csak az az egy hiánya van, hogy nem a szerző, hanem Jókai lelke fáján termett, Jókainak egyik legjelesebb és bizonyára olvasóink előtt is ismeretes novel-lája van itt színre hozva, azért — nincs sem igazi drámai szerkezete, sem igazi drámai élete.

E. Kovács Gyula vendéjátéka szintén a heti ujdonságok közé tartozik, határozott véleményünket azonban a jövő hétre halasztjuk, mert eddig csak azt láttuk benne, hogy értelmes színész, tehetségének teljes bemutatásában azonban részint a természet, részint a — tulságos jóakarattal volt gátolva. Első szerepe „Essex“ volt; úgy látszik, neki való szerep, csak hogy egyfelül az elfogultság és másfelül egy jó adag rekedtség nagyon is erőt vettek rajta; második szerepe pedig — Macbeth volt, Shakespearenek egyik legistenibb alkotása. Már az is, hogy a nemzeti színpadon ez óriási alak feltüntetésére vállalkozott, kötelességemmé szabja, függőben tartani az utósó szót felüle, annyival inkább, mivel már Macbethben is meglehetősen helyt állott. Volt egy pár olyan jelenete, például mindjárt elején a boszorkányokkal és később a király-gyilkolás, melyben jól érdemlett tapsra ragadta a közönséget; méltán föltehetjük tehát róla, hogy erejének megfelelő szerepben apróra kidolgozott alakot is fogunk látni tőle.

Hauck Minnie pedig mult kedden elbucsuzott tőlünk. A selma! „Mignon“-ban bucsuzott el, legkedvesebb szerepében! No, de csak a tavaszig. — i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (A királyi pár), mint Prágából jelentik, ma, november 8-dikán délelőtt 11 órakor érkezik Kladrubba, másnap reggel pedig Pardubitzba. A hajtóvadászatok egész héten tartanak, kivéve november 12-dikét, mikor ő Felségök inkognito Prágába mennek Ferdinánd király látogatására. A cseh lapok megczáfolják azt a hirt, mintha gróf Andrassy Gyula is részt venne a vadászatokban.

* * (Jótékonyág.) Olte a nu nagyváradi püspök a tornászati pótfolymra megjelent néptanítók elszállásolásáról gondoskodott s közülök többet jutalomban is részesített. — Gyulán nagyban és szépen épül az a szeretetház, melynek alapját száz-ezer forinttal veté meg Wenckheim Krisztina grófnő. — Kontur Józsefné, született T. Tassy Amália asszony megboldogult atyja, Tassy Zs. ur emléke iránti kegyeletes érzülettől indítatva, valamenyi szarvasi iskolaintézetek céljaira aránylag adományozott, ugyszintén az izraelita hitközség elemi iskolára 100 frtot. — Az irói segélyegylet javára Jakabfy Gergely 200 frtot hagyományozott, fia pedig ezer forintot küldte atyja hagyatékából a főpolgármesterhez, a fővárosi szegények számára. — Koch Károly fővárosi polgár, a két szív utcza elemi tanoda igazgatójának több arany és ezüst pénzt adott át, azon kérelemmel, hogy ezek mint jutalmi díjak osztassanak ki az év végén oly németajku tanulók közt, kik a magyar nyelvben legszebb előmenetelt tettek. — A kézsmári evangélikus templom építésére a király ezer forintnyi segélyt adott saját pénztárából.

** (Rózsásnapló.) Szilágyi Sándor pénzügyminiszteri hivatalnok jegyet váltott Kreiniszberger kisasszonnyal. — Thurn-Taxis Adolf herceg október hó 25-dikén Szeghalmon jegyet váltott gróf d'Orsay Francziska kisasszonnyal. — Mátray György 62-dik honvédzászlóalji hadnagy e napokban váltott jegyet Felső-Turon (Hontban) Móser Karolina kisasszonnyal. — Csernovics György aradmegyei simándi birtokos a mult héten jegyezte el Török Gabriella kisasszonyt. — Tóth József ó-kanizsai országos képviselő mult hó 21-dikén vezette oltárhoz Wagner Mária urhölgyet. — Domahidy Sándor kincstári ügyész esküvője közelébb lesz Böszörményi Helena kisasszonnyal. — Szabadkáról Joó Julia kisasszonyt Kégl József budapesti ügyvéd jegyezte el. — E napokban volt Szervánsky Béla sarkad-községi orvos esküvője Szacsva Irén kisasszonnyal, az északkeleti vasut felügyelőjének kedves leányával. — Uray József szatmári földbirtokos eljegyzé Szilágyi Esztiike kisasszonyt. — Deésen e napokban ment véghez Boér György honvédtiszt és Buczi Etelka kisasszony (egy volt honvédszázados kedves leányának) esküvője. — Kabáczy József beregszászi ügyvéd esküvője e napokban volt Szalgháry Mariska kisasszonnyal. — Konkoly Jenő békési fiatal ügyvéd és Déry Ida kisasszony esküvője mult szerdán volt Békésen. — Rozsnyón e napokban volt Putnoki Rudolf volt telekkönyvi tisztviselő és Baros Emma kisasszony esküvője. — Szegeden Muskó Sándor királyi ügyész nőül vette Zászlósy Vilma kisasszonyt s ez alkalommal száz forintot adott az ottani árvaháznak. — A szegedi szintársulat két tagja: Szombathelyi Béla és Dániel Ida kisasszony közelébb fogják esküvőjüket tartani. — Békés-Csabán Bohus Károly járásbirósági végrehajtó november 11-dikén vezette oltárhoz Salát Emilia kisasszonyt. — Máramaros-Szigeten Körmeny Béla mérnökari főhadnagy jegyet váltott Dobay Erzsike kisasszonnyal. — Szatmártt e hó 3-dikán volt Demeter Sándor honvédfőhadnagy esküvője Pajk Zsófia kisasszonnyal. — Péchy László belügyminiszteri fogalmazó eljegyzé Galgóczy Etelka kisasszonyt, Galgóczy Sándor szatmármegyei országos képviselő bájos leányát. — Csernátoni Vajda Péter budapesti váltótörvényszéki fogalmazó pedig özvegy Stancsek Gézáne asszonnyal váltott jegyet.

** (A nőképző-egylet) e hó 2-dikán választmányi ülést tartott. Veres Pálné elnök jelentése szerint az egyleti tanodában jelenleg 35 belakó és száz bejáró növendék van, tiz osztályba sorozva. Az egylet igyekszik tehetségéhez képest jótékonyságot gyakorolni s e részben nem ragaszkodik azon szabályhoz, hogy minden tiz után egyet ingyen a nevelés és ellátás előnyében részesítsen, mert jelenleg is 17-en nyernek részint ellátást, részint tandijelengedést. Az egylet által rendezett nagy ezüst nyereséjű játék nem ígér ugyan nagy jövedelmet, a sorshuzás azonban nem fogja kitűzött határidőn túl halasztatni (1875. márczius hóban.) A nyereséjű tárgyak Herzberg ékszerész kirakatában — vaczi- és Deák-utca sarkán, — lesznek közszemlére kitéve. A főtárgy 2000 frt értékű ezüstkészlet leend, ezenkívül mindannyi értékes ezüstmű.

** (A cselédképző-egylet) e hó 3-dikán tartott választmányi gyűlése igen látogatott volt. Elnök Glac Antalné örömmel adá tudtára a tagoknak, hogy király őfelsége az egyletnek megengedé a Valéria czim viselését, valamint azt, hogy Valéria főhercegnő a nevezett egylet védnökségét elfogadja. A választmány továbbá elhatározta, hogy míg a „szegény leányok menhelyét“ felállítják, a „szegények konyhájá“-t fogja létrehozni, oly végre, hogy a sok szolgálat nélküli nő olcsó és egészséges tá-

pot nyerjen. E végből az elnök több választmányi taggal a már fennálló izraelita népkonyhát fogja meglátogatni tanulmányozás végett. — Ez alkalommal több új tag között Apáthy Istvárné alelnök a 100 frtos alapítók közé lépett be.

** (A képzőművészeti társulat előljárósága) buzdító felhívást küldött szét az építendő „műcsarnok“ sorsjátéka ügyében. Hogy e „műcsarnok“, mely kiállítási palota s egyszersmind az iparmuzeumnak is hajloka leend, föllépülhessen, szükség van a műbarátok, a hazafiak, honleányok pártfogására. Nem adakozásról van szó, hanem oly sorsjegyek vételéről, melyekkel kitünő képeket lehet nyerni. Háromszáz mű — ötvenezer forint értékben — képezi a nyereséjű tárgyakat. A művészek ingyen ajánlottak föl e célra szebbnél szebb festvényeket. A ki husz jegyet vesz, vagy ennyi előfizetőt gyűjt, annak a társulat 16 frtos rézmetszetű emléklappal kedveskedik. A sorsolás 1875. márczius 15-dikén lesz, hatósági fölügyelet mellett.

** (Zirzen Janka) a budapesti állami tanítónőképezde jeles igazgatója szép füzetben adta ki ez intézet öt évi fennállása történetét, és a jeles nő köszönetet érdemel e fáradozásáért, mert most már a nagy közönség is megismerkedhetik e jeles intézettel és áldásos működésével, mely rövid öt évi fennállása alatt annyi derék tanítónőt képezett a hazának és annyi szegény leánynak biztos és tisztelt életpályának vetette meg alapját.

** (Hangverseny a templomban.) Mert orgonahangverseny volt, a jeles orgonász Lohr Zsigmond adta mult csütörtökön nagyszámu és diszes hallgatóság előtt és nagy tetszés mellett. A Beethoven-féle andantét, Mendelssohn orgona-szonatája és Bach „szonata“-ja és fugáját, és valamivel gyengébben Liszt „Dantéjának“ egy részét játszta, Kajdácsi Matild kisasszony pedig Stradellából egy régi egyházi áriát igen szépen énekelt, azon kívül Szuborits Manó jeles gordonkászuunk Mozart gordonka-andantéját játszta, és a közönség csak arcán tükröztethette tetszését, tapsolni nem akart — az isten házában.

** (Hangversenyek.) A flórenczi vonós négyes társulat hétfőn este fogja tartani első hangversenyét érdekes programmal, többi közt Brahmstól is adva elő egy négyest. Két darab hegedűre és zongorára lesz s a zongorarész Becker J. urhölgy fogja játszani. — A „budai zeneakadémia“ kedden e hó 11-dikén a vigadó kis termében hangversenyt rendez. — Menter Zsófia is e napokban érkezik fővárosunkba hangversenyzés végett.

** (A magyar zeneészeti és szavalati akadémia) felállítását a király jóváhagyta, s a közoktatásügyi miniszter a szervezési előmunkálatok tárgyában teendő javaslatok kidolgozása végett gróf Festetics Leo elnöklete alatt Ábrányi Kornél, Bartay Ede, Erkel Ferencz, Nikolits Sándor, Richter János és Simonffy Kálmán szakférfiakból álló szervező bizottságot hívott össze. — Az országos zeneakadémia elnöke valószínűleg Liszt Ferencz lesz.

** (Liszt Ferencz) korábbi elhatározása ellenére, nem fog Bécsben a téli idény alatt tervezett Wagner-hangversenyeken résztvenni, hanem Rómából hozzánk jön, s két havi tartózkodása után Weimarba megy, hol a tél hátralevő részét fogja tölteni.

** (A képviselőház elnöke.) Perczel Béla ur mult csütörtökön adta az első ebédet a „Hungária“ disztormében. Mintegy 50 képviselő volt jelen a különböző pártokból. Ott voltak: Bittó miniszterelnök, Trefort és b. Wonkheim miniszterek, [Szlávy, Csengery Antal, Pulszky Ferencz, Horváth Lajos, Kerkápoly, Tisza Lajos, Tóth Vilmos, Tisza Kálmán, Irányi Dániel, Simonyi

Ernő, Mocsáry Lajos, Csávolszky kivül az összes hirlap szerkesztő-képviselői stb. — Áldomás nem mondatott.

* * (*Az öreg Táncsics Mihály házat*) e napokban árverezték el. Az árverezésen összesen két vevő jelent meg; az első hazai takarékpénztár és az öreg ur egyik hitelezője, Svastics Sándor. A ház 93.000 frtra volt a krach előtt becsülve, most azonban ez összeg 47.000 frtra szállt le. A veterán író adóssága, mely a házra betáblázva volt 33.000 frtot tett ki, s az árverésen a házat 18.050 frton, a mellette levő telket pedig 4.500 frton vette meg Svastics, s így egy hosszú élet küzdelmei s szenvedései után a tisztos ösz és családjának a koldusbotot adja a végzet jutalmul.

* * (*Deák F. arczképe,*) melyet Than Mór a város számára festett, szakértők öszhangzó véleménye szerint: kitünő munka. Az arcz el van találva s a legkisebb ruhadarab is természeti hűséggel bír. Hová helyezik ez arczképet: még nincs eldöntve. Az új városház közgyűlési termének falai olyan dombor ékítésekkel bírnak, hogy ott csak a karzat egy fülkeszerű helyére tehetnék; de ily magasban elveszne a kép hatása. Meglehet tehát, hogy a tanács termében fogják fölfüggeszteni. Than Mór egy kisebb arczképet is készített Deák Ferenczről, s azt elküldé az „öreg ur“-nak, ki nagyon megörült e szívélyes ajándéknak.

* * (*A főváros szegényei érdekében.*) A folyvást tartó pénzhány és üzleti pangás folytán előre látható, hogy a közelgő tél sok nyomort fog hozni a főváros szegénysorsu osztályaira. Ráth Károly főpolgármester a czélből, hogy a nyomor nagyobb mérvet ne ölhessen, értekezletet hívott össze csütörtök délután 4 órára. Irányadó körökben azt pendítették meg, hogy a fővárosi nőegyletek közreműködése is vétessék igénybe, a tanács pedig mindazon közmunkákat, melyek tervben vannak, még a télen vétesse fogamatba. Az értekezletre minden kerületből 6—10 kiváló polgár is meghívott.

* * (*A fölvidéki kolera-árvák*) közül Trencsénmegyéből, ismét százegyét szállítottak át a fővárosra. Vanda trencsényi árvaszéki elnök és Brogyányi zsolnai szolgabíró kísérte őket. Nagy-Kőrös 40, Abony 19, Kis-Ujszállás 14, Sződ 4, Tápió-Szele 2 árva örökbefogadására vállalkozott. A többiek Pestmegye különböző helyeiben találnak ellátást. Felette jellemző, hogy a cseh lapok hevesen kelnek ki a tót árvák magyar vidékre küldése ellen, s a csehországi vendégszeretetet kínálják számukra.

* * (*Színházi hírek.*) Kazár Emilnek a „Kincskeresők“ énekes népszínművéből (zenéjét Langer Viktor írta) e napokban volt az első föllovasás próba; a főbb szerepeket játszsák Szigeti József, Feleki, Tamási, Eöri, Vizvári, Szathmáryné, Blaháné, Szigligeti Ferike. — Varga János „Véletlen“ című vigjátéka november 11-dikén kerül színre a nemzeti színházban. — Toldi István „Valeriá“-jából e napokban volt a föllovasási próba. — Az istván téri színházban nemsokára előadják Szépfaludi Ö. Ferencznek a „Hitestársak“ című 3 felvonásos életképét.

* * (*Irodalom.*) A jeles Franklin-társulat kiadásában a következő új művek jelentek meg: A „Kis nemzeti muzeum“ 30. 31. és 32. kötete. A két első kötet Vértessy Arnold újabb beszélyeit tartalmazza: a harmadik kötet czime: „Az ósrómai idők-ből“ korrajzok, Simons Tivadar után Bus Vitéz. Egy-egy kötet ára 50 kr. — Ezen régibb vállalatokon kivül egy újat indított meg Bernstein A. „Das Buch der Natur“ című művének fordításával. E mű: „A természet könyve. Közérdekű olvasmányok a természettudományok köréből“ cím alatt 20 füzetben fog megjelenni; havonként egy füzet adatik ki 50 krajczáron. Eddig két füzet jelent meg; az első tartalma: A gyorsaság. A föld sulya. A fény és a távolság stb.; a másodikban „a táplálkozás“, „az

állatok ösztöne“ stb. van tárgyalva. A tárgyalások az egész munkán keresztül a legkönnyebben érthető népies nyelven vannak tartva és nálunk, hol a természettudományok ismeretének terjesztésére még oly kevés történt, hízagot fog pótolni. — Végül még a gyermekvilág számára is szép meglepetésről gondoskodott a társulat „Képes mesekönyvei“ kiadása által. Hat ilyen diszes kiállítás, egyenkint 6 színezett képpel ellátott könyv jelent meg a következő mesékkel: 1. Hamupipőke. 2. Csipkerózska. 3. A hős szabó. 4. Hüvelyk Matyi. 5. Jancsi és Örszike. 6. A vörös bóbitás kis leány. Egy kötet ára 80 kr.

* * (*Vegyések.*) Király ő Felsége megengedte, hogy a jótékony czélu állami lottéria negyedik sorshuzásának jövedelméből 5000 frt. a budai polgári kórháznak, 10.000 frt. pedig a budai jótékony nőegyletnek adassék. Ezen összegek már folyóvá is tétettek. — Mária Valeria főhercegnő színezett fényképét a királyné megbízásából Koller Károly fényképész, a „Koller és Borsos“ cég társa e napokban készítette el. — A női p a r e g y l e t elnökválasztó gyűlése e hó 22-dikén lesz; a tagok jelöltjei: az ez egylet körül mulhatlan érdemeket szerzett Kühnel Ignáczné, s gróf Hadik Béláné. — Az írói és művészi kör e hó 14-dikén tartja első estélyét a Hungária termében, Pulszky F. emlékirataiból fog néhány részletet felolvasni. — Dr. K e p e s és Payer föllovasása 1100 frtot jövedelmezett s a gróf Zichy Ödön által adott 200 frttal együtt már elküldetett a két sarkvidéki utazónak. — Egy debreczeni hentes Bánki István költözik legközelebb a fővárosba, s az ujjvásártéren kolbászraktárt állít fel. A fővárosi gazdasszonyok bizonyynal jó szívvvel látják. — Jókainé asszony e hó 19-dikén indul Kolozsvárra, hol az ottani szeretetház javára rendezendő hangversenyben Gyulay Pál „Három árva“ című költeményét fogja szavalni, melyhez a zenét Káldy Gyula írta. — A budai torna-egylet december 8-dikán a Fácánhoz címzett teremben sétahangversenyyel s tánczvizsgálommal egybekötött tombolát rendez a tornacsarnok-alap gyarapítására. — A x s t n e r n é K i s s P a u l a urhölgyet, kinek szép koloratúréneke a budai mükedvelői előadás alkalmával nagy tetszésben részesült, Tanner aradi igazgató néhány előadásra megnyerni törekszik. — A pesti korcsolyázó-egylet e télen, ugy látszik, sok bajjal lesz kénytelen megküzdeni. A városligeti tó partjára tervezett korcsolyázócsarnok építésére mindeddig nem kaphatta meg az engedélyt. — D r a s c h e Henrik bécsi polgár 100 frttal a „budai zeneakadémia“ alatt álló zeneiskola alapító tagjai sorába állott. — A szini tanoda egyik növendéke: Bettelheim Janka kisasszony Follinusz pécsi társulatához szerződött operaénekesnőnek. — R e v i c z k y Sándor, a rendőrséghez érkezett távirati tudósítás szerint az olasz kormány által végre kiadatott s már utban van; átvételére három biztos küldetett eléje. — Az októberhó 26-dikától októberhó 31-dikéig terjedő héten született 267 gyermek, elhalt 174 személy; a születések tehát 35 esettel mulják felül a halálozásokat. Az ujjszülöttek közt volt 113 fiu, 114 leány.

* * (*Halálozások.*) Néhai Müller József egykori pesti könyvkereskedő özvegye, szül. Hölbling Terézia asszony e napokban halt meg 76 éves korában. — B e r c s é n y i Béla nemzeti színházi tag egyetlen fia, egy rendkívül eszes, kedves, szép gyermek, mult szombaton elhunyt. — Pozsonyban F a r k a s Gézáné született T a k á c s Malvin asszony 23 éves korában elhunyt. — B r o c k e n József domonyi evangélikus lelkész, kinek jubilaumát nem rég ünnepelték, mult hó 25-kén meghalt Budapesten s holttestét Domonyba szállíták. — Miskolczon K ó n y a Erzszi, Kónya Pál mezőcsáthi nyugalmazott református lelkész

kedves leány a 18 éves korában elhunyt. — Gyurmán-Tóth Klára asszony, Gyurmán Andor budapesti királyi egyetemi főgymnaziumi tanár neje folyó hó 3-kán rövid szenvedés után élte 36-dik évében elhunyt. — Losonczon november 1-jén hunyt el Nádosy Gyuláné, Frenyo Vilma asszony, élte 20-dik évében. — Dr. Májer Antal, a nagyváradai orvosi kar veteránja, szentzéki és egyházmegyei orvos e hó 2-kán hunyt el 70 éves korában. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Párolt borjuszletek hagymapéppel.

A borjuczombról szép, ujjnyi vastagságu szeleteket vágván, egyenkint meg kell azokat veregetni, megsózni, egy kis törött borssal beszórni és finom szalonaszálakkal megspékálni. Egy lábast vajjal kikenvén, a szeleteket egyenkint belé kell tenni, egy kis fehér borral és huslével puhára párolni, a mi egy jó félóra alatt megvan.

Előbb azonban sűrű pépet kell készíteni a következő módon: 10—12 közép nagyságu vöröshagymát lehámozván, szeletekbe kell vágni és egy darab friss vajjal, egy kis sovány sódarabbal és sóval egészen puhára megpárolni szítán áttörni, hozzá adván ismét egy kis vaját, sót, újból felforralni és a halomban feltálatl szeleteket ezzel körülvenni, és forróan bevinni az asztalra.

Darafelfujt málnahabbal.

Egy fél font darát egy itcze jó tejben 10 lat cukorral péppé megfőzvé, még forróan két egész tojást belé kell adni és jól elkeverni benne. Kihülés után egy másik edényben nyolcz lat vaját habzásig el kell keverni, hat tojás sárgáját, apróra vágott citromhéjat, négy lat hámozott és finomra megtört mandulát, három lat cukrozott citromhéjat és a kihült darapépet hozzá adni; elkeverés után egy lapos téasztátal vajjal ki kell tenni, az aljára mintegy két ujjnyi magassáig a darapéből rakni, köröskörül aztán a többi pépet koszoru alakban formálni. Az üres közepébe pedig a hat tojás fehéréből vert kemény habot teszszük, melybe 3—4 evőkanálnyi málnabefőttet elkevertünk. A sütőben lassu tűznél egy fél óráig vagy három negyedig megsütvén, cukorral behintve, forróan be kell tálalni. G. Irma.

Nemzeti színház.

November 8-dikán: „A háromszéki leányok.“ — November 9-dikén: „A lowoodi árva.“ — November 10-dikén: „Troubadour.“ — November 11-dikén: „A véletlen“ (először), „Mi a jelszó“ és „Marcel“. — November 12-dikén: „Büvös vadász.“ — November 13-dikán: „A szerelem iskolája (először).“ — November 14-dikén: „Ördög Róbert.“

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Mind két alakunk őszi utczai öltözéket mutat be.

Az első alak kétféle barna posztóból készült öltözéket visel. A szoknya alját két sűrű plissé-ránczokba szedett fodor díszíti. A tünique csupán csak előrészből áll, mely bársonypánttal van befoglalva; a hátulsó széles csokor és vég szintén posztóból való. A magas deréknak csak hátul vannak lebbentyűs gombos részei, az ujjak szűkek, három bársony-

szegélyvel díszítve. E ruha ára finom kikészítéssel 85 frt, könnyebb szövetből, egyszerűbb kiállítással 40—45 frton is kapható. A nemezkalap bársonnyal van beszegve, és tollakkal, valamint szalaggal díszítve. Ára 12 frt.

A második alakon szürke és fekete faille-öltözéket látunk. A szoknya alján egy széles szürke huzott fodor látható, a melynek szélére ismét egy keskeny fodor van felvarrva; a tünique igen hosszú, bő, két oldalt erősen felhuzva, hátul pedig szintén dudorosán igazítva. A lebbentyűs derekat kihajtott bársonygallér és csokor díszíti; az ujjfelhajtások is bársonyból valóak; oldalt egy kis táská látható, mely a derékhoz van csatolva. Ez öltözék ára 120 frt, könnyebb szövetből azonban 80 frton is kiállítható. A fekete bársonykalap magas tetejét hatalmas toll díszíti, oldalait virágok és szalagok; ára 16 forint.

Számrejtvény.

Mészáros Gyulánétól.

7. 8. 12. 16. 14. Öt dicsőíti a nagy mindenség, *Isten*
 7. 8. 9. 3. 4. 13. 15. Szabadságharcunkból dicső emlék, *Osztog*
 3. 4. 7. 11. 17. 5. Áldást és vést okoz lobbanása, *Szék*
 6. 13. 17. 12. Hasznát veszi, a ki jól megássa. *Kapt*
 17. 1. 12. Bőven terem szántás, vetés nélkül, *ret*
 3. 4. 1. 6. Könnyen bukik, ki kettő közé ül, *örök*
 3. 4. 14. 9. „Ez vagy szalma?“ példabeszéd mondja, *Szék*
 17. 16. 15. 13. Ebben régi multat zeng a költő lantja. *reg*
 2. 1. 15. „Éljen Mátyás király“ kiálták rég hátán, *reg*
 I—17. S most sarkutazóink: „Éljen a tudomány!“ *reg*

Megfejtési határidő: decemberhő 5-dike.

A 4-1dik számban közlött rejtvény értelme:

Családi Kör.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Devich Ferenczné, Kozma Etelka és Ilona, Ströcker Anasztázia, Henyey Nina, Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Marosy Hermin és Etelka, Jancsuska Hermina, Horváth Szmodics Gizella, Szmodics Irma, Szirmay Hermin, Kratochwill Károlyné, Szalonay Benicz Ida, Limbek Vilma, Danielovich Mariska, Zundán Jecie, Mezey Janka, Malatinszky Etelka, Pecháta Argay Anasztázia, Tóth Bozóky Mária, özvegy Bese Elekné, Simon Ambrusné, Tóth Emma, Orosz Izabella, Baskay Ferenczné, Oslányi Mari, Dengi János, Orbán Paulin, Kovács Hodossy Berta, Agárdy Ottilia, Farkas Jolán és Ida, Apáthy Margit, Horváth Miklósné, Kiss Luiza, Závody Mariska, Tapolczai Ella, Jankovich Gizella, Nagy Péterné, Illés Antónia, Bódoghy Paula, Sóos Gézané, Várkonyi Emilia, Joo Izabella, Csengey Mária, Péchy Jolán, Máar Julia, Pozsvági Krisztin, Mészáros Gyuláné, Beke Kornélia.

A 40-dik számban közlött sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Agárdy Mariska, Orbán Paulin, Tóth Ida, Kovács Hodossy Berta.

Tartalom.

Életrendünk, Mendé Bódogtól. — Koszorut kötöttem, Nyirák Lajos-tól. — A viszontlátás, Vértesi Arnoldtól. — Szerelem és boszu, Elektől. — Somerville Mária, György Aladártól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

November hóban.

ALTER KISS udvari szálitók nődivattermedő.

Ny. Jung v. Budapest.

dik. A kormány e pillanatban hajlandó indítványt tenni egy javadalmazási alap iránt, mely kétségkívül vita nélkül elfogadtatnék, de az ellenzéki állás, melyet Garibaldi (ki Róma egyik kerületében követjelölt) a választások alkalmából elfoglal, nem csak a kormányra, de reá nézve is igen kényessé teszik a kérdést. A „Bund“ szerint Amerikában aláírásokat nyitottak Garibaldi számára.

** (Angliában és Írthonban) iszonyu viharok dühöngtek a múlt napokban. E viharok jóval felülmúlták az 1866-diki vészket, a távirdasodronyok megrongálása miatt a részletek még hiányoznak. De mit az angol lapok eddig közöltek, az is elég borzasztó. A Glasgowból Shangaiba menő „Chusan“ nevű gőzös Skócia nyugati partjainál hajótörést szenvedett. A vihar oly erővel vágta a gőzöst egy sziklafokhoz, hogy az a szó szoros értelmében derékon ketté vált, mint egy dióhéj; az egyik rész fennakadt a sziklán, a másik rész visszahullott a tengerbe. Tizennégy ember veszett oda, a kapitány nejével együtt. Az észak összes folyói megáradtak, s a hajózást egyidőre meg kellett szüntetni. Sheffield körül egy vándort óriási erővel kapott fel a vész a levegőbe s később a földhez vágta; egy más egyént szintén felragadt s Sheffield egyik házának ablakához csapta kegyetlenül. A rettenetes vihar záporosóval és hóval kezdődött.

** (Külföldi vegyesek.) Az Arnim-család egy tagja több mint husz év óta Londonban él, mint vivómester; 1848-ban porosz gárdahadnagy volt, s midőn szabadelvüségéért hadi törvényszék elé akarták állítani, megszökött s a magyar szabadságharcban vállalt szolgálatot, aztán Londonba menekült s ott

vívó-iskolát nyitott. — A kerek földön összesen 36,490 mérföldnyi vasut áll a közlekedés szolgálatára. — Angliában valaki pört indított egy vasutársulat ellen, mert annak egy vonata, melyen az illető utazni akart, 9 percczel elkésett. A bíróság a panaszosnak megítélte a kártérítést.

Megbízások tára.

- O-A pátira P. A. urnónek: Magánlevelet irtam.
Csáktornyára B. F. urnak: Kérésére azonnal feleltem.
Gyorokra V. E. urhölgynek: Nagyon sajnálom, de már nem szolgálhatok vele.
Pécsre O. K. urhölgynek: El van küldve.
Kaposvárra B. Cs. I. urnónek: Már elutazott.
Szatmárra V. E. urnónek: Pontosan vettem.
Pozsonyba M. E. urnónek: Magánlevelet irtam.
Miskolcra D. O. urhölgynek: El van küldve.
Félegyházára K. K. urnónek: Ára 75 frt.
N. Szebenbe N. J. urhölgynek: A legszivesebben fogadom ajánlatát.
Beregszászba B. M. urnónek: Munkába van adva, 10 nap alatt készül el.
Miskolcra K. E. urhölgynek: Nézze csak át figyelemmel.

H I R D E T É S E K.

Csupán csak 27 krajczáros
Budapest: a lipótvárosi templomtéren a váci boulevard sarkán 6¹/₂ sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi időnyre ujjonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatósabb női ruhaszővetek: **Lustres, Ríps, Mohairs, Crettons, perkálok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vásznak, kánavászok, asztalneműk** 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb czikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Budapest. József tér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfélébb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészei és hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusíttatnak általam

késszép- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg **utánvétele** mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett **azonnal teljesíttetnek.** — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE. A,

Budapest, József tér 14. sz.

BANZENBERGER TESTVÉREK esernyő-gyára Budapest,

alapított 1834-ben.

Kicsinyben: váci-utca 14. sz. a „Korona kávéház“-zal szemben — Gyár és nagyban: Valeria-utca Lévay-ház
Esernyők finom Köper-szővetből 2 frt, — angol Zanelából, selyemszálal 8 águ 3 frt, 12 águ 4 frt, — finom selyemből 8 águ 5 frt és feljebb, 12 águ 6 frt és feljebb.
Hölgy-esernyők selyemből 5 frt és feljebb. Esernyők legfinomabb kettős selyemből 7 frt 50 kr. és feljebb.
Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Nagyban vásárlók árendményben részesülnek.

Dorottya-utca 2. sz. színház (Gizella) térsége.

KERTÉSZ ÉS EISERT PESTEN

A „Magyar király” szállóval szemközti

ajánlják az őszi idényre alkalmas cikkek választékát:

Fűtő-szerek. Tűzfogat, borgot és szén-lapatot tartalmazó készletek, 1.50-3 frtig, valódi angolok 5.50 7.50. Kandalló állványok fűtő készlettel felszerelve 3.60, 3.85, 4-10 frt, szintén ilyenek kutyákra a egyéb alakokat ábrázoló festményekkel 8-20 frtig. Kandalló-kerekek ontott vasból és sárgarézből 2.70-20 frtig. Kályha-előtálcák vasból és sárgarézből 1.75, 4.25, krig. Kő-, szén- és coaks-kosarak 2.20-7.50 krig. Fa-kosarak nádból 3-12 frtig, szintén ilyenek pléből 6.75-15 frtig. Kályha- és kandalló-ernyők, különem kiállításuk. Fűvők 70 krtól 4 frtig

Thea-eszközök. Samovárok 3.50-4.50 krig, valódi oroszok 12-35 frtig. Thea-üstök Bercelius-lámpákkal 10-20 forintig. 2-18 csészének, fényfémzolt pléből, ércből 1-12 csészének 2.80-12 frtig. Thea-tálcák fényfémzolt pléből minden nagyságuk 1 frttől 10 frtig, táblák készlettel 5.50-12 frtig. Thea-asztalok 15 frt. Thea-szűrők pakfong, alpaca és kínai ezüsthől 50 krtól 3.50 krig. Theagolyók, teja-szűrők, tojásfőző fűvénnyel-érák, gyors-forralók, thea-szelenzék, palacsok és szekrények stb.

Igen ajánlható különlegességek.

Légvont-mentő pamut-hengerek, az eddig ismert egyetlen előkészület, melynek segítségével ablakot és ajtókat a légvontot tökéletesen el lehet zárni. Egy közép nagyságú ablaknak elzárása körülbelül 50 kba kerül, s a mellékelt utasítás szerint igen könnyen alkalmazható. A hengerek árai: ablakokra való fűvők 4 kr., barnák 5 kr., ajtókra való fűvők 6 és 10 kr., barnák 7 és 11 kr. röfje. Helyben egy ablak elzárásának munkájáért 20 kr számítanak.

Asztali eszengetők, nyomó készlettel 1.80-5 frtig, közönségesek 40 kr 2 forintig.

Francia gyorsforraló lámpa. (Rechaud a flamme forcé.) Ezen új találmány, gyors hatása, könnyű kezelése és takarékságánál fogva minden háztartásnak ajánlható eszengető-lámpa, valódi kis takaréktűzhelynek nevezhető, a szűrtvíz vizet sat. felforralásához, théa főzéséhez, mint étkek melegítéséhez és készítéséhez alkalmas. Kisebkek darabja frt 2.75, nagyobbak frt 3-4. Nagyok frt 3.50. Egy kis serpenyőcske külön frt 1.75. Egy thea-kanna külön frt 1.75.

Új találmányu m. kir. sz. kukorica-morzsoló gyalak. Ezen új találmányra azon t. cz. gazdák figyelmét kívánom vezetni, kik a kukoricát kész-sel morzsolgatják, mivel ezen új készülék segítségével egyen, a nélkül hogy befűvő-rádná, jelentékeny mennyiséget képes lomoz-szolni: kezelése egyszerű, szerkezete tartós. Darabja frt 1.60. Eddig használatban volt kis kukorica-morzsolók árba 60 kr.

Angol vízszűrő-készületek. Az egészség fontosságát jól felismerő, tisztító, egészséges ivóvíz előállítását, s az kiállítását biztosan árai st. Kisebkek bármely edényben alkalmazhatók frt 2.50, nagyobbak frt 3.50. A vizet egyszerűsággal hűsítő nagy kötély készületek frt 10.50-48 frtig.

Tökéletesen felszerelt uti-rechaud frt 3.50.

Comfort non plus ultra kávé-főző gépek. Az eddig használatban voltak irányában még azon előnyölny birnak, hogy bensejök kényelmesen tisztíthatók. 1. 2. 3. 4. 6. 8. 10 sz. frt 5.80, 6.60, 7.30, 7.80, 9.85, 11.80, 12.80.

Tejászfűvőgő 75 kr. Forralógő frt 1-1.50. Francia ajtó-eszengető frt 5.50. Szerzámok frt 3, 4, 5, 6. Hordó-csap kulcsal frt 2-3.50. Gőz-pápaszűrőt frt 1.80. Zseb-tűszerszám kanóccsal frt 1.20. Wangi-féle cigaretté-gép frt 3.75.

Chinai-erősítő evő-készületek gyári raktára. Részletes árjegyzékkel kívánatra bérmentesen szolgálunk.

Angol kézi-lámpások, különféle csészéru nemekben 75 krajczár, 1.60, 2.20, 2.80 forintig.

Rugany-cikkek. Vizmentes őrítőkő gyjakkal és tejfedővel frt 10.75-20- Lovagló-és kosztó-köpenyek frt 17-27.

Francia soda- (szik-) viz készítő gépek, melyek segítségével kiki készítheti ezen kellemes s az egészséges előnyös italt. 2. 4. 6. 8. 10 meszolyok frt 8-10-12-14-15-17. A megkivántató porokkal szintén szolgálunk.

Árnyékos állványok, tűz és törés ellen mentesek frt 2.20-3.85.

Felcipők gyermekek, lányok, hölgyek és urak számára 85 krtól frt 1.40 krig párja, finom angol sarkas hölgyfelcipők 2 frt.

Angol pénz- és íromány-szekrények fényfémzolt pléből szilárdan készíve, biztos lakatokkal, 6-16" nagyságuk frt 4.50-14.

Esernyők alpaca-szűvőből frt 3.25-4, selymből frt 5.50-14.50, 12 bordás angol ernyők frt 6.80, 10.50, 15 frtig. Ruganyból frt 6.

Léggárnák frt 3.50-5.50. Ágyberakatok 90 krtól 5 frtig. Lábszönyegek, állóvet-és sebfeccskendők, mellővők st.

Dobányvágó gépek kitérő szerkezetűk. Kisebkek frt 16.- nagyobbak frt 20.

Angol Legging. városban mint szabadban használható ezüsterő bőrlábtűk (kamachnik) párja frt 4-10.-

Angol gyermekszoptató szil-kék Maw és fától Londonban 1 frt. Legjobb Perret-félek, az anyamellét, alakját és működését illetve természetűen utánzó, darabja frt 1.50-3.50.

Francia felköltő-órák 36 óráig járó művel és felköltővel frt 7.30.

Angol parafatálpak, lábbelibe meghülés és nedvesség ellen, párja 45-60 krtól 1 frtig.

Armeé-Hazors, legfinomabb angol borotrák frt 2-2.25, borotvafőző szifjak 50 krtól 4 frtig.

Mész-féle metronomok zenészek számára frt 9.50.

Uj comfort kávé-gép, tej-forralóval, 1 3 csészének frt 10.50, 13.50.

Acél diótörők, mogyorók és dióknak használhatók 40-90 krtól 2.40 krig.

Tehénfejlegép, könnyen alkalmazható amerikai találmány, frt 5.

Cukorvágó-gépek, Uj comfort kávé-gép tej-forralóval, 1 3 csészének frt 10.50, 13.50.

Acél diótörők, mogyorók és dióknak használhatók 40-90 krtól 2.40 krig. Sardiniaszelece-nyitók, igen csészéruék árba 50 krtól 1 frtig.

Asztali és uszonna-evőkészületek, a legjobb angol és stájer gyárakból frt 2.50-18 frtig. Tucatja. Kétsosarak.

Angol kényérvágó-és benzolókések. Angol készíttató deszkákak, igen csészéruék, darabja 60-1.20, 1 szelecezen tisztítópor hozzá 60 kr.

Vajtányérok, üveg-fedélvel 1.60, 2.-, 2.50, 4.50. Sajt-tányérok, márványlomszettel, üvegfedővel 3, 4, 5 frt. Golyó-alakú kávépörkölő borszesszel használhatók 1/8, 3/8, 1/2 foninak 2.80, 3.60, 4.50.

Ruhakifacsarók, frt 16.-20. Éjjeli lámpák, 60, 85 kr, frt 1.20. Elégheetlen gyertyaellenző frt 1.15, 1.30.

Lámpa-és gyertya-ernyők. Lámpaellenző pillók. Amerikai patent-nád-soprtk szönyegek és szobák számára, 1.15, 1.30, 1.50. Ruha-és butor-seprőcskék 55, 60, 85 kr., legjobb nádbutor-povelők 50 kr, czérnával befontak 1 frt.

Kávéfőző-gépek. Husverő-kalapácsok 75 kr. Habverő-gépek 1.80, 2.90. Kis vajkészítő-gépek, a thea-asztalnál használhatók árba 4.20. Csitrompresek. Angol késfonók 1 frt.

Husaprító kalapács 75 kr. Dugaszhozó sokféle csészéru. Egyetemes fogó, jó hámszerzem frt 2.50.

Szarvasbőrök, ezüsthől készületek tisztításához, 80, 90 kr, 1 frt. 1.25, 1.50.

Kávéfőző-gépek. Husverő-kalapácsok 75 kr. Habverő-gépek 1.80, 2.90. Kis vajkészítő-gépek, a thea-asztalnál használhatók árba 4.20. Csitrompresek. Angol késfonók 1 frt.

Asztali-lámpák fából és vasvaszamból 25 krtól 5 frtig. Sárgaréz, alpaca és bronz asztali, kézi és ágasgyertyatartók.

Virág-asztalkák frt 8-32.- Papír-osarak, kálitkák asztalkákon és függőzetni valók, ágas gyertyatartók, függő virágkosarak és éjjeli mécsek, látogatógépjelcsák, márványtánozány asztalok, szobrok, melliszobrok, angora lábszönyegek, lábtörők tengeri-füből, coocus- és ruganyból, vas esernyőtartók st.

Kávéfőző-gépek. Husverő-kalapácsok 75 kr. Habverő-gépek 1.80, 2.90. Kis vajkészítő-gépek, a thea-asztalnál használhatók árba 4.20. Csitrompresek. Angol késfonók 1 frt.

Közhasznú vegytani készületek. Szoba-padló fénypasztát frt 1.30, egy kisbéllel azonnal dobozokban. 1 font alapmésza frt 1.- padló-fény frt 1.20) rak.

Lak-diszek. Fegyverek. Lancaster töltények 16 14 12 öblű frt 15.50 17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-166

46-dik szám.

November 15-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
							óra	perc	óra	perc	
Nov.	15	Vasárnap	D 25 B. a. oltal.	D 24 Lipót	3 F 24 Acepts.	6 B. Je. k.		7	9	4	21
	16	Hétfő	Edmund püsp.	Ödön, Ottmár	4 Joanik	7 Herod. h.		7	10	4	20
	17	Kedd	Cs. Gergely	Anián	5 Halakezion	8		7	12	4	18
	18	Szerda	Eugen, Jolán	Jenő, Ode	6 Pál püsp.	9	☉	7	14	4	17
	19	Csütörtök	Magy. Erzsébet	Erzsébet	7 33 vértanu	10		7	16	4	16
	20	Péntek	Bodog hitv.	Bódog	8 Mihály	11 Dán		7	18	4	14
	21	Szombat	B. Assz. avattat.	Ilma	9 Onesip	12 S. Vajzil		7	19	4	13

V i d é k i t á r c z a.

Kecskemét novemberhó 4-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Tisztelt szerkesztőnő! A kecskeméti jogakadémiai ifjuság bálbizottsága a mult októberhó 31-dikén megalakult. és megválasztattak: elnökke: Nagy Ákos; alelnökké: Müller Károly; pénztárnokká: Pápay Sándor; ellenörre: Gerométa Vilmos; bizottsági tagokká: Bagdi Imre, Bóka Károly, Merényi Árpád, Novák Gyula, Révész Bencze, Zámbo János, Bánó Imre, Gyenes Pál, Salamon Dénes, Kovács Sándor, Kovács Pál joghallgatók. A bizottság főjegyzőnek: Révész Benczét, aljegyzőnek: Kovács Pált választá meg. A bál napja az e hó 1-sején tartott bizottsági gyűlésben 1875. januárhó 9-dikére tüzetett ki.

Szathmáryné asszonyt, ki jelenleg Kecskeméten, fiai társulatánál vendégszerepel, több vidéki társulat főlészólitotta, hogy jubileumát náluk is ülje meg. Eddig öt városból érkezett meghívás: Rimaszombat, Miskolcz, Debreczen, Szathmár és Nagy-Károlyból. A kassai színház szintén meghívni készül a jeles művésznőt, ki már e hó 14-dikén körutra indul.

A debreczeni kaszinó Kazinczy nevére s a főiskolai ifjuság számára pályadíjat alapított, melyet minden évben kitűznek. Az idén népismeri tanulmányra (tekintettel a debreczentáji népszokásokra) volt kitűzve tíz és négy arany. Csak egy munka érkezett: Erdős Károly végzett hittanhallgatóé, mely megnyerte az első jutalmat. A második pályakérdésre (elbeszélő költemény) egy művet sem tartottak jutalomra méltónak. Jövő évre e pályakérdések tüzetnek ki: „Ama történettudományi munkásság ítéseti méltatása, melynek központja Debreczen volt, Veszprémi Istvántól Péczely József; első jutalom tíz, második négy arany“: továbbá: Satyra versben az ujjab magyar társadalmi életből; a legjobb művet hat, a hozzá legközelebb állót pedig két arannyal fogják jutalmazni.

A pozsonyi főgymnáziumban mult szerdán ünnepély volt: Kolmár József tanárságának huszonötéves ünnepélye. Kolmár egykor Petőfinek barátja s Pozsonyban laktársa volt, maga is fáradozott az irodalom terén s jelenleg a magyar nyelv, irodalom és történet jeles tanára. A főgymnáziumi igazgatóság, tanári kar, több tekintélyes férfi s a tanuló ifjuság a tanoda Odeon-termében gyűltek össze, hol Koroda Pál tolmácsolá a tanulók hálás köszönetét, egyszersmind azok nevében megkérve a jubilált tanárt: engedné meg, hogy az ez alkalomra összegyűjtött ötszáz forintot a gymnáziumi segélyegylet pénztárába, mint „Kolmár-alap“-ot tehessek s ez alap kamatját évenként oly tanuló kaphassa, ki a magyar nyelvben legtöbb haladást tanusított. Zajos éljenzés követte e beszédet, mely után a tanár meghatottan, könyező szemmel nyilvánítá köszönetét s ékes szavakban mondá el, hogy bár őt is érte az életben sok csapás, de mindig megvigasztalá az a remény, hogy törekvését: a hazai

nyelv mivelését s az ifjuság nemesbitését siker koronázza. Lélekemelő ünnep lett volna ez mindenütt, de az volt különösen Pozsonyban, mely még maig is csak földrajzilag magyar város s nem egyszersmind nyelvben is.

Marosvásárhelyt még a negyvenes években egy fiatal, idegen zenetanár: VocelkaEde települt volt le s azóta 30 éven át nemcsak mint zene- és énektanító, hanem mint zeneszerző, mivel ember, jó barát és igaz magyar is széles körben tett közszeretetre és hírnévre szert. Ő volt azóta e város zenészeteki központja s midőn pár nappal ezelőtt ötven éves korában hirtelen elhunyt: pótolhatlan irt és soká élő emléket hagyott maga után.

A sárospataki főiskola könyvtárában Szinnyey Gerson Bessenyei Györgynek egy eddig ismeretlen, tíz sűrűn irt levélre terjedő, „Az ur vacsorájának titka a kenyérben és csudája a Krisztus testében“ című kéziratát fedezte föl, mely a „Protestáns egyházi és iskolai Lapokban“ fog megjelenni.

Vidéki vegyesek. Dr. Kepes megígérte a kassaiaknak, hogy városukban még e hó folytán felolvasást fog tartani. — A képzőművészeti társulat vidéki kiállítását Témessvárról Kolozsvárra viszik. — A kassai hölgyek az ottani tűzoltóegylet részére egy zászló készítésén fáradoznak. — Kassán emberemlékezet óta soha sem volt oly csekély a halálozások száma, mint a mult hóban; összesen 43-an haltak el. — A debreczeni református főiskola évenként több mint 150 tanulóifjunak és szolganulónak nyújt táplálékot. Az ezáltal igényelt nagy kiadásnak igen tetemes részét Debreczen polgárainak önkénytes adományai fedezik. — Bacsó Lujza, a szini tanoda volt opera növendéke legközelebb Debreczenben fogja magát bemutatni. — Pozsony megye új főispánjául Pálffy Istvánt emlegetik. — Korcsolyázóegylet jött létre Ungvárrt és e hó 8-dikán tartotta alakuló gyűlését. — Dr. Tomcsányi Imre ur „Szathmár“ cím alatt ismeretterjesztő hetilapot fog kiadni. — Rimaszombatan érdekelten várnak egy eredeti ujdonságot: Fái Lajos „Nóhódító társulat“ három felvonásos vigjátékát, melyet közelébb a Miklósy Gyula szintársulata fog ott előadni.

Különfélék.

** (*A német birodalmi*) kancellari hivatal államtitkára: Bülow ur és a gróf Arnim között váltott és a „New-York Herald“-ban közzétett levelek egyikében említés volt téve arról, hogy a kancellár gyanította és rossz néven vette Arnimtól, hogy egy, a császárhoz lehető legközelebbi rokonságban álló személyiséggel konspirál. Ebből azt akarják kimagyarázni, hogy ama

embernek sem fognak tetszeni. Nem annyira a láb, mint inkább a járás és tartás teszi a szépséget. Ennek ruganyosnak, könnyednek kell lennie, a lábhegynék mindig kissé kifelé hajolnia, s először is arra kell lépni járás közben. Megrontója a szép lábnak a nagyon szűk czipő, a legiszonyubb daganatokat és tyukszemeket eredményezi. A tyukszem által okozott fájdalmak csak a czipő szorításával együtt szűnnek meg; nagy könnyebbülést okoz, ha az illető néhány napig nem is hord czipőt s a tyukszemekre folyton kis citrom-szeletkéket rak, valamint friss disznóhajat, vagy Priesznitz-féle borogatásokat. Ha a fájdalmas rész ily módon lehült, vagy megpuhult, tollkással le kell hámozni a bőrt s soha többé szűk czipőt vagy topánkát nem viselni, mindamelllett a lábviseletnek csinosnak s előkelőnek kell lennie.

Tartás és öltözék.

Ha a tulajdonképeni szépségek a természet által nem is volnának teljesen megadva, a tartásban és öltözékben oly eszközökkel bír a nő, melyek által kellemes oldalról mutathatja be magát. A szépség pedig a mozgás és öltözék által éri el teljét. „Az arany keret emeli a gyémántot” — mondja az ékszert Beatrixnek lerajzoló don Manuel. S igaza van! Tapasztalhatja az ember, hogy a báli öltözékek és suhogó selyem ruhák mily hatást képesek a társaságban előidézni.

Magas alkatuakra nézve könnyű dolog, magukat tartás és öltözék által kitüntetni; kisebb termetűek ellenben csak csinosság s egyszerűség folytán tetszhetnek. Mindkét dologra nézve áll a szabály, hogy természetesnek kell maradni és természetesnek öltözködni, mert a cifrázkodás és szenvelgés visszahatást szül. A nemes tartást nem lehet a tánczmesternél betanulni, mert az annyi kül- és beltulajdonság összehatásából jó létre, hogy ott a mesterkéeltségnek helye nem lehet. A felső test egyenes, fesztelen tartása, nyugalom és biztonság a mozgásban, a finom illedék szabályainak kellő ismerete, s tiszta öntudatosság a főkövetelmények. Nem szabad ingadozónak lenni a teendőkben, s nem szabad elhagynia magát, ha igazán nemes tartást akar valaki mutatni.

Kisebb, csinos hölgyek élénkebben és könnyedebben viselhetik magukat. Idősb hölgyeknek nem kell nagyon mélyen meghajtani magukat, ha magas rangu személyiségnek mutattatnak be; csak barátságosan kell testük felső részével előre hajolniok, ha üdvözölni akarnak. Fialat leánykák ellenben mélyen hajtsák meg magukat, ha idősb hölgyekkel beszélnek, s csak fejüket hajtsák meg kevéssé, ha urak mutattatnak be nekik. Azok megszólításait szerény udvariassággal kell viszonzniok; élénk mozgást nem szabad gyakorolniok, kezeikkel különösen nem hadonászniok, hangosan nevetniök vagy beszélgetniök, ülniök, ha idősb hölgyek még állnak; továbbá nem támaszkodniok, lábukat keresztbe vetniök vagy épenséggel kinyújtóztatniok; gondoljanak mindig arra, hogy zajtalan, illendő viselkedés legfőbb ékességük. Soha sem szabad fiatal hölgynek, ha már férjnél van is, férfit a beszéd közben megragadni, vagy legyezőjével reá ütni, és soha másképp, mint formyszerűleg megszólítani. Ellenben lehet az előnyökkel bíró jó ismerősnek jövés- és távozáskor kezet nyújtani. E szokás különben a tartozkodó angolok által hozatott be a társaságba. A kéznyújtás módja mindenesetre nagyon sokat mondó lehet. Ha valakit nagyon ki akarunk tüntetni, lehuzzuk a keztyűt, hogy így neki a kézcsókot megkényítsük.

Az öltözék, mint a szépítés kisegítő eszköze, csak akkor hat, ha az arcz sajátságaihoz illő. Mily sok hölgy esik komikus té-

vedésbe kalapja vagy főkötője választása alkalmával! E dologra nézve általánosságban nem lehet tanácsot osztogatni; tisztaság s a színek összhangzata legyen minden jó öltözéknek alapja. Minden esetre követelmény, az évszak s a kor igényeihez mérten öltözködni, de soha se feledjük el azt az arany szabályt sem, a mit Chesterfield lord nagyon-nagyon régen mondott, hogy az öltözékre addig fordítandó a gond, míg elkészül, de a mint valaki a társaságba belép, ne is gondoljon reá többé! Az örökös igazgatás öltözékben és hajban zavarja a társaságot.

A főt említett alapszabályt végül, cikksorozatunk befejezése gyanánt, a szépségre nézve is jónak látjuk alkalmazni. Az ember kövessen el mindent, hogy szép legyen, de aztán feledje el, hogy szép. „A rózsza főbáját épen az teszi, hogy maga sem tudja, minő szép.”

Elzengte a dalt...

(Románca.)

Benedek Aladártól.

Elzengte a dalt, mit a szív suga néki,
S meghalt szomorun, milyen élete volt.
Története bús, hanem egyszerű, régi,
Mit az emberi létből az ég ki nem olt.

Nagyon szeretett: szive lángja nem égett
Piú, kicsinyes, letűnő örömeért:
Ezért vala üldve, s itélve e végett...
Van láng, van! a mit soha senki sem ért.

Igy volt ez az ifju, ki úgy szeretett s hitt,
Mint tán soha senki, habár szereték;
Egy volt, a ki érze, csak egy, ki szerelmit
Fölfogta, hitével is áldva szegényt.

S mit tett ez az egy is? E mostoha földnek
Rosz szellemein hite megtöre, és
E percztől a bú komor árnyai jöttek,
Mégölve elébb a szelid feledést.

S bú ülte, gyötörte szünetlenül éltök,
Bú, melytől az üdv is örökre beteg...
Mig hült tetemére lehullt a sötét rög,
S most nyugszik az ifju s a lány kesereg.

A lány kesereg... hisz a dal szomoruan
Visszhangzik a légből... de végre kihal;
De gyöngö a szív s örömet lel az ujbán...
Mig nyugszik az ifju, nagy álmaival.

A lányka feledte az ifjut, a dalt s a
Bús sirt, a hol ifju s öniüdvé pihent,
S telkét beledobta az árba s a zajba,
Am búja kíséri örökre, hiven.

És nyugszik az ifju, elzengve dalát, mit
A szív suga néki, s e dal szomorú!
Ah! oly szomorú, hogy a merre a nap süt,
Ezt zengi a szél s a nagy égi boru!

A viszontlátás.

Elbeszélés.

Vértési Arnoldtól.

(V ó g e.)

Az első lemondás keserűségét enyhítette még valami magasztos érzés. A gyermeki szeretet áldozata volt az, s szülőinek

hálás tekintete irt adott a vérző sebre. A nagylelkűség és önfeláldozás tudata fölemelte akkor a roskadozót. Most nem volt semmi, a mi fölemelte, a mi enyhítette, vigasztalta volna. A lemondás most csak rideg kényszerűség volt. Tibold nem szereti őt, azért kell lemondania.

Kinos, gyötrelmes gondolat, mely ezer tördőfással járta át belsejét. Ah, oly nehezen esett elhinni azt!

Meghidegült volna Tibold egészen? Miért jött hát mégis ide? Miért kereste föl a nőt, ki őt már többé nem érdekli?

Csak a boszu vezette volna? Semmi más?

Rónaszékyné fölemelte fejét. Még egyszer, mint világos sugár a sötét éjen át, megvillant előtte a remény.

IV.

Nyugtalan töltötte az éjt Tibold is. Az ő idegein is átreggett amaz izgatottság, ama fájdalom, mely Rónaszékynét nem hagyta nyugodni.

De a férfi szive erősebb anyagból van gyurva, durvább és keményebb is lesz az élet viszontagságai közt. Tibold szíven nem esett oly mély seb.

Nála is szétfoszlottak a multnak némi álmái; nála is gyötrelmes benyomást okozott a találkozás, melyre oly örömmel, oly ohajtva jött.

Igaz, hogy némi keserűséget hozott még a multból szívében, de az csak mint felhő lebegett a kedély láthatára fölött, könnyű felhő, mely még borong, de hamar eltűnik, szétfoszlik.

Sokkal több volt a multból az édes emlék. Ezer kapocs, melyet csak az erőszak szakított szét, várt összefűzésre. Rég elmúlt napok támadtak föl. Ama homályos, határozatlan érzés rezgett át a szíven, mely csak egy erős lökést vár, hogy határozott alakot nyerjen.

— A fű, melyet eltapostak, újra zöldül; a fa, melyet a vihar letört, újra kihajt. Miért ne az emberi szív is?

Ez a gondolat rezgett át lelkén.

S visszaidézte emlékébe a szép leány képét, kit tizenegy év előtt elvesztett. De a finom, kimért és hallgatag delnőben nem találta föl azt többé. E nagyvilági hölgy, e csöndes, komoly, nyugodt alak nem hasonlított a naiv, gyermeteg leányhoz, ki ártatlan csevegésével, nyílt, beszédes szemeivel egykor úgy elbájolta őt.

Más, más, egészen más. Az arcvonások még ugyanazok és mégis egészen más.

Ha egy elhervadt, bánattól megtört alakot talált volna Tibold, a részvét, a szájalom hatalmasan megragadta volna szívét. E kemény szíven, mely különben nem egyhamar lágyult meg, végtelen gyöngédség lakott. Ha a szép leány helyett most egy sápadt asszony jön elébe, arczára vésvé a hosszú szenvedés, bágyadt szemeiben a könnyek, Tibold megbocsát és karjaiba zárja a szenvedőt.

A finom delnő nyugodt arcza előtt meglöckkenve, megzavarodva állt a férfi, ki egészen mást várt.

— Olyan, mint a többi, — szólta magában keserűen. — A csipkék és selyemruhák közt elfeledte szerelmét, és bánatát.

A finom delnő mellett, ki hideg és nyájásnak, gyöngéd és feszesnek látszott ugyanazon perczen, mennyire emelkedik a fiatal leány alakja! Ez egyszerű, természetes, kissé kaczer, vidám gyermek.

Mint a férfiak legnagyobb része, kik az életben sok viszontagságon mentek át s kik sokat csalódtak és hányódtak, a női bájnak épen ama neme iránt őrizte meg fogékonyságát, mely

gyermeteg alakban nyilatkozik. A vidám gyermeki kaczagás, a tiszta, ártatlan homlok még mindig varázshatást gyakorolt reá.

Ella mint egy kis tündér jelent meg álmában.

A furcsa találkozás, az erdő, a várrom, a regényes környezet, mindez élénken hatott a nap izgalmai által különben is fölhevült fantáziájára.

Nyugtalan forgott ágyában. A teljes hold bevilágított a félig zárt redőnyökön s ama sajátságos, zavaros, fehérítő, phosphorszerű félvilágosságot terjeszté a szobában, mely kimagyarázhatlan varázst gyakorol a képzeletre.

Félig alva, félig ébren, ringatozott gondolatról gondolatra Tibold. Összehasonlította Ellát Margittal. A fejlődő rózsabimbó mellett mesterséges csinált virágnak látszék a másik. Mily szabályos minden mozdulata, mily megfontolt minden szava!

— Lehet, hogy a nagyvilág hiu együgyűit albájolja e hideg elegancia. Engem soha!

Nyersebb természete fölülkerekedett, cynikus kaczagással gyújtott szivarra, mintha az ábrándképeket is úgy akarná szerte fujni, mint a hogy elfutta a füstöt.

— Hóbortosság volt ide sietni s azt hinni, hogy tizenegy év nyomtalan repült el fölöttünk. Mit keresek itt? A doktor ur örökségét? A vén kópé letörte a virágot s szépen összepréselve eltette herbáriumába. Most ott diszlik, megmaradt teljes színe, teljes pompája, csak az élet hiányzik belőle.

A szivar füstje kavargva tánczolt a holdsugárban. Tibold fejében ép úgy kavargtak a gondolatok.

— Eszemen vagyok e? — mormogá magában. — Mi fáj nekem? Mit vesztettem el? Csak azt, a mit már régen, nagyon régen elvesztettem. S nincs itt helyette a kárpótlás? Az anyja helyett a leánya?

A füst vidáman tánczolt a holdfényben.

— Jöjj, jöjj, boldog könnyelműség! Vigasztalj a multért!

V.

Az első benyomást nagyrészt elmosták a következő napok, de valami folyvást fönnmaradt az első nap nyomott hangulatából.

Mindketten érezték azt s egyikök sem birt szabadulni tőle.

Tibold nem vádolta többé Margitot és Margit nem vádolta Tiboldot; de érezték, hogy valami van köztük, a mit nem birnak eloszlatni s mindegyik tartózkodott hozzá nyulni.

A szó elakadt ajkukon, ha magukban voltak s kerülték egymást, mialatt bensejükben szemrehányással halmozták el önmagukat e visszahuzódásért.

Pillantásukban néha annyi gyöngédség rejlett, és a szó mégis oly hidegen hangzott köztük. Nem birták eltalálni a régi hangot.

Margit napról-napra szomorubb és Tibold komorabb lett.

Mademoiselle Anette bámulva nézte. Csodálatos viszontlátás egy szerelmes pár közt!

Este felé volt egyszer, a mint a társalgónő lejött a parkba s már messziről hallja Ella vidám kaczagását. A tő felől jöttek, a fiatal leány és Tibold. Csónakáztak s Ella arcza egészen ki volt pirulva.

Keskeny uton haladtak, sűrű bokrok közt, közel egymáshoz; váll csaknem vállhoz ért. Egy fordulatnál hátra maradt Tibold, a fiatal leány visszafordult s kezeik érintkeztek.

Anetta kisasszony látta, a mint a férfi lehajol s ismételve megsókolja a fiatal leány kezét. Aztán befordultak s eltűntek szemei elől.

Elég volt Anette kisasszonynak, a mit látott, hogy megerősítse meggyőződésében, miszerint a férfiak mind csak olyan himpellér ingatag lények, a kiktől hűséget, állandóságot várni oktalanság. Csak a gyermekek és elvakultak hihetnek szavaiknak.

Anette kisasszony halk sohajtással odább haladt. Tán ő is visszaemlékezett a multban valami ilyen ingatag lényre. Most már csak másokat sajnált.

Lassan tovább ment a tó partja felé, hol egy pár szomorú fűz természetes lugast képezett s hosszú lehajló galyaik eltakarták az ülő padot, hűs árnyékot s észrevétlenséget biztosítva az oda menekülőnek. Bizonyos körülmények közt Anette kisasszonynak ez observatorium gyanánt is szolgált, honnan vizsgálódásait intézhette.

E helyről messze el lehetett látni s mademoiselle, ha úgy tetszett neki, követhette szemeivel az ingatag himpellér lényt.

Mademoiselle megnyugtatta lelkiismeretét. A mit cselekszik, az csak kötelesség. Nincs-e az ő fölügyeletére bizva Ella?

Halkan, zörejtelen sietett a lugas felé. Már csaknem elérte, midőn füleit valami sajátságos hang ütötte meg; mintha sohajt és elfojtott zokogást hallana.

Félre huzódott s betekintett a lehajló galyak közt. Jól hallott? S nem kápráznak szemei? A nagyságos asszonyt pillantotta meg ott.

Pár perczig mozdulatlan állt ott a társalgónő. A meglepetés, a kíváncsiság, a félelem, hogy jelenlétét ő nagysága észre ne vegye, lebilincseltek.

Valóban jól hallott, jól látott; Rónaszékyné ült ott a padon, fejét lehajtva két kezébe s elfojtottan, de oly hevesen zokogva, hogy egész testében megrázkodott belé.

Fájdalomba süllyedve nem látszott észrevenni többé semmit maga körül. Nem sejtette, hogy kémlő szem kíséri s egészen átengedte magát határtalan bubánatának.

VI.

Szobájába zárkozott s nem jött elő azon este Rónaszékyné. A cselédség csak annyit tudott, hogy ő nagyságának feje fáj.

Ella anyjához sietett s mellette akart maradni. Ő nagysága szokott szelid modorával eltávolította őt. Nem akar senkit maga körül. Csak egy kis nyugalomra van szüksége, hagyják magában, mulattassa addig Ella vendégüket.

A leány nem vette észre anyja hangjában a keserű gunyt s megölelte a vonakodót, ki hidegen viszonzta azt.

— Jó éjt, kis mamám. Aludjál jól.

Aludjék jól, mialatt belsejében a gyehenna tüze ég! A szelid, csendes nő a leghevesebb szenvedély lángjai közt hánycodott.

Most érezte, mennyire szereti Tiboldot, midőn tudta, hogy elveszti őt. A féltékenység mardosta, s e pillanatban gyűlöletet érzett mostohaleánya iránt.

E gyermek, kire szeretetének egész tárházát halmozta, most azzal fizet, hogy megfosztja őt egyetlen boldogságától s kiveti a hálót a férfiről, kit anyja szeret.

Vetélytársam akar lenni! — suttogá a szép asszony reszkető ajkkal — Ah, és szerencsés vetélytársam!

Büszkesége föllázadt e gondolat ellen. A mi női hűség találkozott szíve fenekén, mind fölszínre vergődött egyszerre.

Ah, hányszor bámulták szépségét! Hidegen fogadta akkor, de most visszaidézte emlékébe. És e leány, e kifejeletlen alak, e mindennapi arc, ez fog győzedelmeskedni, pusztán ifjúság bájával?

Lázasan kelt föl s végig járt a szobán a szép asszony.

— Miért ereszszem ki gyáván kezeim közül a boldogságot? — suttogá a remegő ajk. — Miért ne mérközzem meg?

Arcza égett s egész alakja fölmagasodott.

— Én jobban szerettem, én jobban szerettem. Miért engedjem át őt másnak?

Érezte, hogy a láng egész testét átjárja. Nem maradhatott tovább.

Egy óra mulva künn ült a verandán s hűs esti szellő lenggett forró homloka körül.

Ama szép nyári esték egyike volt, midőn a virág illatot és a sziv szerelmet terjeszt maga körül; midőn ég, föld és levegő, minden kábitóan hat az emberre. Még nem homályosodott be egészen s már feljött a hold. Ezüstös fénye ott rezgett a lombokon s a kert fehérülő utain.

Rónaszékyné közel ült Tiboldhoz. A teljes holdfény a szép asszonynak arczára esett s valami rendkívüli varázst látszék neki kölcsönözni. Talán öltözetének választékossága is hozzá járult. Tiboldnak úgy tetszett, mintha még soha ily szépnek nem látta volna őt.

S e fénylő nagy szemek, melyek oly sajátságos kifejezéssel nyugodtak rajta, soha még ily csábitóknak nem látszottak. Ez arc, mely máskor oly nyugodt és hideg, soha még ily hevültnek. Tibold nem birta levenni róla pillantását; úgy vonta, úgy lebüvölte.

Ella közelebb jött mostoha anyjához.

— Mily szép vagy te ma, kis mamám, mily csodaszép!

Rónaszékyné nem felelt.

Az ifju leány hangja mintegy kábultságból látszék őt fölébreszteni. Megrezsent.

De még küzdött ez ébredés ellen. Szemei csodálatosan villogtak s föllátt, hogy egy sétát ajánljon a kertben.

— Az est oly szép, a hold úgy csalogat. Nyujtsa ön karját, Tibold.

Kevélyen haladt a bámuló férfi karján. Csaknem hasonló magasnak látszék. Fejedelmi alak.

Ella és a társalgónő követték.

Tibold érezni kezdte, mint támad föl lelkében a régi emlékek varázsa. Határozatlan, bizonytalan volt az érzés szívében, de rohamosan emelkedék. Pillantása mintegy segélyt kérőleg fordult hátra, hol a fiatal leány fehér ruhája lengett a holdfényben.

A szép asszony észre vette az ingadozást Tibold lelkében. E pillanatban végtelen éleseké tette szemeit a szerelem, átlátott a férfinak szíve közepéig.

Szemei ragyogtak s a diadal ittassága kábitóan hatott fejére. Látta, hogy e harcban győzni fog, s határtalan gyönyör futott át erein.

De ugyanazon pillanatban éles, nyiláló fájdalom is.

Mialatt szemei a férfi lopva hátravetett pillantásának irányát követték, a szánalom, a részvét, az anyai szeretet, mely a szenvedély viharában elszunyadt, támadt föl most egyszerre; ama gyöngéd, nagylelkű érzés, mely jellemének alapvonását képezte.

Öntudatlanul szívéhez kapott, arcza halványodni kezdett, szemei elborultak, karja reszketett a férfi karján.

Tibold megdöbbeve tekintett rá.

— Margit, az istenért, mi baja?

S hevesen megszorította a nőnek kezét.

Rónaszékyné gyorsan visszavonta.

— Fejem szédült . . . egy kis gyöngeség, — tördelé halkan; — azt hiszem, hogy öregszem.

S mielőtt Tibold felelhetett volna, szokott szelid mosolyával hozzá tevő:

— Hallgasson ön. A mi korunkban nem veszik már komolyan a bókokat.

— Az ön korában?

— Az én koromban, Tibold. Mikor olyan nagy leányunk van . . . Ella, jöjj csak közelebb!

— Mit akar ön? — suttogá Tibold reszketve.

Rónaszékyné is reszketett.

— Önöket boldogokká tenni, — felelé halkan.

Csak mintegy sobaj hangzék szava, mialatt kezét kinyújtotta mostohaleánya felé.

— Ne most, ne most! — suttogá hevesen Tibold.

A szép asszony hosszan, szomoruan szemébe nézett. A férfi lesütötte tekintetét.

Egy percz mulva ott állt Ella. Egy másik percz mulva a bámuló gyermek azon vette észre magát, hogy kezét Tibold kezébe teszi mostohaanyja.

Mindent megértett s hevesen borult anyjának keblére.

A szép özvegyasszony pedig szomoruan térdelt azon éjjel ágya előtt, s elhunyt férje arczképére függesztette szemeit.

— Meg vagy elégedve velem? Földrőztem éretted másodsor magamat. Boldoggá tettem gyermekedet!

M á r i a.

Emlék Jütland nyugati tengerpartjáról.

Irta: Steen Steensen Blicher.

Futóhomok borítja ama keskeny vidéket, mely a dán félsziget csucsán az északi tengerbe nyul; a homokat kihányja a tenger, a szélvész pedig messzire elhordja a szélrózsa minden irányában. És a tenger egyre dühöng, aláássa a partokat és el-el-mossa a termékeny talajrészeket.

De az ádáz ellenség mindeddig nem bírta elűzni a földnyelv állhatatos, bátor lakóit. A homok hatalmát a lakók egy fűnimmel küzdik le, mit nem bir elfojtani a homok, mert a fű mindig felülkerekedik.

Az egész nyugati tengerpart hosszában ez által a legváltozatosabb dombok és völgyek képződnek. Ha a nap hátulról süt e tájra, messziről azt hinné a vándor, hogy erdős dombokat lát maga előtt.

Vannak e tájon kopár, messzire terjeszkedő homokhegyek is, mik távolból hófedte sziklacsoportokhoz hasonlítanak s évről-évre egyes részeket elfoglalnak a mivelt talajból. Pedig vajmi nehezen mivelhető itt a föld!

Egész Jütland nem áll egyébből, mint futóhomokból és homokhegyekből.

Fiatal koromban meglátogattam egy ily magányos tájékat. Fölmentem egy fővényfűvel benőtt homokdombra, hogy életemben először gyönyörködjem a világtenger szemléletében.

A nap alkonyodó félben volt.

A tenger folyékony tűznek tetszett, izzó kohoknak a homokdombok.

Szunnyadtak a szelek, a hullámok lomhán verődtek a parthoz.

A legközelebbi fővénytorlat homokjából kilátszottak egy tört hajó fekete körvonalai, mintha a vihar és a tenger egyesült hatalmának jelei volnának.

Elragadtatásomban a homokdombon felejtettem volna

magam, és ott talált volna az éj, ha közelemben nem ér egy csoport tengerparti lakó, evezőkkel és halászkészlettel.

Még nem láttam őket, de hallottam lépteik zaját a homokban, a mint szótlánul haladtak a szűk völgyeken keresztül.

A halászok a fővénydomb egy üregéből eldohuzták bárkájukat, beletették készleteiket, nekigyürköztek és a víz felé kezdték azt tolni, egyesült erővel.

Egy óriás alkatu halász dallal vezényelte a munkát. Vidáman hangzott az ének végsora:

„Én huzok és te huzasz.“

„Hurrah, hurrah, hurrah!“ — éneklék a többiek karban.

„Iszom, fizetsz, beh jó az!“

„Hurrah, hurrah, hurrah!“

A pajzán dal csodás ellentétben állt a férfiak mély hangjával és komorságával.

Egyszerre megfordult valamennyi ember, levette kalapját, letérdelt s a bárka szélére támasztá homlokát.

Pár pillanatig mozdulatlanul, szó nélkül maradtak e helyzetben — némán imádkoztak a szelek és hullámok urához.

Azután csendesen fölkeltek, vizre ereszték a bárkát, beleugortak a vízbe és kezükbe fogták az evezőlapátokat.

A kis vízi jármű egyenlő evezőcsapások alatt indult utnak a tengersíkon. Mig el nem tűnt a homályos távolban, szemeimmel követém a sajkát.

A férfiak egyike a parton maradt. Aggastyán volt; széles hátát meggörbesztette már kissé a vénség, de vörös-barna fürtői, mik körülárnyalták ránczos arczát, nem voltak még őszbe vegyülve.

Sokáig nézett a távozók után, mozdulatlanul, zsebekbe dugott kezekkel; azután hátra fordult, lassu léptekkel haladt felém és szívélyesen „jó napot“ kívánt.

Felhasználva az alkalmat, sokat kérdezősködtem a halászok terhes életéről és az ezen veszélyes parton gyakran előforduló hajótörésekről.

Az aggastyán részletesen válaszolt. Az utósó hajótörést, melynek maradványai még lábainknál heverték, oly élénken és világosan beszélt el, hogy ifjui könnyelműségemben azt kívántam, miszerint tanuja legyenek egy ily borzasztó szomorujátéknak.

Haza kísértem az öreget.

Csinos, jól berendezett háza volt, nem messze a parttól, közel egy nagy mérföldmutatóhoz. *)

Öregem a ház előtt megállt, hátra nézett, szemlélte az eget és aggályos hangon mondá:

— Lurk **) van a levegőben.

— Mi az? — kérdezém.

— Semmi, csak hogy vihar áll be nem sokára, — válaszolá az öreg.

Meghivott, hogy estelizzem nála és kunyhójában töltssem az éjt. Elfogadtam barátságos ajánlatát.

Ő maga és vele egykoru neje oly vendégszeretettel fogadtak, minőt a beduinok sátraiban is ritkán lelhetni.

Mig az utra kelt halászok fáradsággal és veszélylyel járó éjjeli munkájukat végezik a hűtlen tengeren, én kényelmesen aludtam a puha párnákon.

Pitymallatkor hálókamrámmel melletti lakszobából jövő zaj és láрма ébresztett föl. Durva és gyöngéd hangokat hallottam,

*) Ez neve az imént leírt nagy és kopár futóhomokdomboknak.

**) Az angol „to lurk“ annyit jelent, mint leskelődni, ha csendes és tiszta a levegő s mégis nem sokára beállandó változás jelei mutatkoznak.

faczipók kopogását, ki- és bezáruló ajtók nyikorgását és re-
csegését.

Fölkeltem és hallgatóztam. Ugy tetszett, mintha tompa zu-
gást vagy méla, egyhangu nyögést is hallanék odakint. Gyorsan
felöltözködtem és bementem a szobába.

Talpon volt és sürgött-forgott az egész család.

Gazdám hajókötelet bontott szélylyel, a gazdasszony a tűz-
helynél állt, felszitotta a paraszat és fazekat tett a tűzre; két
fiatal nő — a leány, meg a meny — nagy kendőt kötött fejére,
mintha hosszabb utra szándékoznának indulni.

„Jó reggelt“ kívánásomra röviden válaszoltak.

— Minő morgást hallottam az imént? — kérdezém.

— A tenger zugását, — felelé az öreg.

— Hová szándékozik, barátom? — folytatám.

— A partra, megnézni embereinket. Zivatart kapunk.

E szavak villanyos hatást tettek reám. Felhatároztam, hogy
gazdámval a tengerpartra tartok.

Pár percz mulva már utban voltunk.

Épen feljött a nap. Izzó, veres korongja homályosan fény-
lett a csikos felhők mögött.

Szél nem járt, de a tenger folytonos dörgése egyre han-
gosabb lett.

Szótlatlanul haladtunk előre. Nyugtalan és kíváncsi voltam.

Fölmentem a legszélső dombra, honnan ámulva tapasztal-
lám, hogy a tenger habjai alig hullámzanak; csak közvetlen a
part alatt torlódtak azok tajtékozva a part hosszában.

Még csendes volt a levegő, de vén időjósom állítása szerint
nem sokára nyugati szél fog támadni.

Az öregnek igaza volt.

Az északi tenger ádáz zsarnoka csakhamar fekete ködbe
burkolózva, söpörni kezdte a hullámokat.

A meddig a szem ellátott, zajongani kezdett a tenger. A
távolbol egyes kis fehér pontok látszottak, melyek egyre na-
gyobbodtak és a mint látszott, széleseben közelitettek.

A vihar vészjósló nyögéssel és sivitással üvöltött a part
nadásában — a halászbárkát nem láttuk sehol.

A köröskörül álló fővenyhalmokon emberi alakok jelentek
meg egymás után, jobbára nők és ifjak.

Azok is úgy, mint mi, a veszélyben forgó halászsokot les-
ték. Közbe-közbe eltűntek, azután ismét előjöttek. Vagy lehet,
hogy mások léptek helyükre.

És a szél egyre dühösebb lett, a tenger mindinkább na-
gyobbodó hullámokat vetett; az egész part merő tajtéknak
látszott.

Reszkettem a szegény halászsokért s gondolataimban már
elveszetteknek tartottam őket.

Az aggastyán, ki kezét szemei fölé téve, kémlélődött, egy-
szerre elkiáltotta magát:

— Jönnék!!

Az egész part ismételte a kiáltást.

Én semmit sem láttam s félelmem nőttön nőtt. Csakhamar
fekete pontot vettem észre a távolban.

A fekete pont sokszor eltűnt, azután újra előjött, nagyob-
bodott, közeledett.

A tenger egyre erősebben zajongott. A fehér foltok nagyob-
bodtak, szaporodtak.

A parttal egyenközüleg s egymástól csekély távolságra álló
három homokszirtet már csak három összefüggő tajtékcik je-
lezte, melyek déli és északi irányban messze elterjedtek, egész a
szem láthatáraig.

Ezen szirttek nagy ellenségei a hajósoknak, de egyszersmind

erős védei a tengerpartnak; azokon törnek meg az óriási hullá-
mok, melyek ily ellenállás hiányában keresztül törnének a gáto-
kon és elárasztanák a sik nyugati földet.

Gyorsan evezett a sajka. Ha egy hullám tetejére került,
láttni lehetett a halászsok fejeit. De ha egy dombról leiramlott és
eltűnt a hullámvölgyben, aggódva néztünk egymásra, ha vissza-
térnek-e még.

Felkiáltottam ijedtemben; a mellettem álló agg keresztbe
fonta karjait s nyugodtan mondá, hogy a halászsokat még nem
fenyegeti veszély.

A halászsok már a legszélső szirtig jutottak. Egyesült erő-
vel eveztek a torlódo habokon keresztül.

A mint egy hab megtört, a halászsok erősen iparkodtak
keresztül sietni a hullámtörést követő kis darab tiszta vizen.

Eljutottak a középső szirtig s itt kezdetét vette a halálos
veszély.

A jelenlevők mind leugráltak a tenger szélére, mintegy
parancsszóra letérdeltek s ég felé emelték összekulcsolt ke-
zeiket.

Hirtelen talpon termett valamennyi és megfogták egymás
kezét.

Nem tudtam, mit jelentsen ez eleven láncz.

A sajka már alig kőhajításnyira volt a parttól, de nyom-
ban utána torlódozott egy óriási hullám.

A következő pillanatban utólérte a sajkát és keresztül
csapott rajta.

A nők s a gyermekek átható, szívszakgató kiáltást hallat-
tak. A sajka eltűnt.

A hullám partra vetette a hajótörött halászsokat. Némelyi-
kők szárazföldet ért s rögtön lábra kapott, de mások ott usztak
még a part aljában.

Ekkor több helyen megszakadt a láncz. A legközelebb álló
megragadta egyik kezével az ár ellen küzdő halászt, a többiek
egész erővel huzták egymást fölfelé, hogy elragadják a tengertől
a zsákmányt. Ugyazon hullám, mely fölvetette a halászsokat, visz-
szatértekor újra magával sodorhatta volna őket s akkor ment-
hetlenül ott kelle veszniök.

Borzasztó pillanatok! Oly gyorsan tűntek el, hogy úgy
szólván, észre sem vettem, miszerint a hajótöröttek már mind a
parton vannak.

Ép oly sebesen mentették ki a bárkát is, a mentőeszközt,
mely keresztül vezette az örvényeken, a hullámhegyeken.

Mikor parton volt már valamennyi halász és a gazdag
zsákmánnyal megrakott sajka, a férfiak üdvözölték egymást és
kezet szoritottak.

Elősiettek az eddig otthon maradt anyák, nők és leányok,
melegítő italokkal telt korsókat hozván a partra szállottaknak.
Mindenki két kezébe fogta a maga korsóját s le sem tette, mig
ég felé nem állt a feneke

Azután elosztatott a szerzett zsákmány. A lakók elszé-
ledtek. Én gazdámval és családjával tartottam hazafelé.

Még asztalnál ültünk, mikor a félig nyitott ajtón át egy
ember dugta be fejét és bekiáltott:

— Hajótörés!

Mindnyájan felugrottunk és kérdezők:

— Hol?

— Itt! — felelé a hirnök röviden és tovább sietett.

Gazdám, ennek fia és még két gyerkőcz, kik részt vettek
az éjjeli halászatban, kirohantak az ajtón.

(Folytatása köv.)

A francia udvar XIV. Lajos alatt.

A világ legudvariasabb népének, a francziának legudvariasabb királya, I. Ferencz mondta egyszer, hogy az udvar nők nélkül olyan, mint a kert virág nélkül. S a francia királyok valóban rajta is voltak, hogy kertjük soha ne legyen virágok nélkül, hogy azonban e virágok nem voltak Mimosák, arra nézve elég, ha a francia történelem lapjaira fordítunk, hol az udvar virágai közt nem egy „mákvirágra“ akadunk, kik nem csak az uralkodókat narkotizálták, de gyakran az egész nemzetre kiterjesztették a „mákony“ bódító hatalmát.

Ezuttal a 17. és 18-dik század leghatalmasabb uralkodójának mákvirágos kertjéről akarunk szólni, ki ha egyébről nem, már „L'état c'est moi“ híres mondatáról is eléggé nevezetes, mely mondata talán még találóbb lenne, ha, különösen uralkodása kezdetén — a „moi“ helyett „Mazarint“ illeszti belé. Valamint a harcz terén kitűnő tábornokainak köszönheti XIV. Lajos nagy hírnevét, ugy ottthon a híres főpap uralkodott helyette, ki nem is mulasztott el egy alkalmat sem, hogy saját nagy befolyását fenntartsa, öregbitse, de egyszersmiad családját is a fény és hatalom polczára emelje.

Midőn az ifju, majdnem gyermek király az uralkodói székbe lépett, a hatalmas bibornok nem késett élvezetekről gondoskodni, hogy ezek által Lajost elbódítva, ő annál szabadabb kézzel uralkodhassék helyette.

Mákvirágokat ültetett át a francia udvarba. Olaszországból két unokahugát hozatta el. Ezek körül a két Martinozzi kisasszony csakhamar hálójukba kerítette Conti herceget s a Modenai herceget. A Mancini nővérek közül egyik Mercoeur hercegné, a másik Soissons grófné lett, míg a két fiatalabbnak a Meillerai hercegek — kik később „Mazarin herceg“ nevet vettek föl — estek hálójukba. Mária, az öt nővér közül a középső, még hajadon volt, s ő képezte a család legfőbb reményét.

Mária legkevésbé sem volt szép; sárgás-barna színe, hosszú, sovány nyaka s karjai, nagy szája és fénytelen szemei nem látszottak hódításra termeteknek, mindazáltal nem kisebb feladatot tűzött maga elé, mint hogy kora leghatalmasabb monarchájának szívére, sőt ha lehet, kezét elnyerhesse.

Reményei, egyelőre legalább, hajótörést szenvedtek, a mennyiben a király kegyét az üde, gyönyörű Mademoiselle de la Motte d' Argencour nyerte meg. A ravasz olasz azonban csakhamar oda vitte a dolgot, hogy a szép Argencour zárdába került.

Lajos most a vallásos gyakorlatokban keresett kárpótlást, és nemsokára feledett mindent — hiszen még csak 16 éves volt — a szép Beauvais asszony körében.

A cselszövő Mancini Mária e közben legkevésbé sem hagyott föl reményeivel s most a király távollétében minden igyekezetét oda fordította, hogy nővére, Soissons grófné estélyein az anyakirályné kegyeibe juthasson. Kétséget nem szenved, hogy Mazarin is azon büszke álomban ringatta magát, hogy hercegi s grófi unokahugai közt majdan egy királyné is lesz. Előbb savoyai Margittal akarta a királyt összeházasítani, a mennyiben veje, Soissons gróf rokonságban állt a savoyai házzal. A befolyás következtében azonban, melyet Mária mindinkább kezdett a királyra gyakorolni, lemondott tervéről s unokájának segítette a hálót szőni. De az anyakirályné makacsul ragaszkodott az eszméhez, hogy fiát rokonával, Mária Terézia spanyol infansnővel egybe házasítsa.

Mazarin most, nem tudni, mily szándékból, Máriát, sőt nővéreit is zárdába küldte. Mária azonban már oly befolyással bírt a királyra, hogy ez könyek közt vált el tőle, s hosszabb

ideig folyt közöttük a szerelmi levelezés. Egy izben meg is látogatta Lajos a bibornok unokáit a zárdában, de ekkor már szerelme végkép kihűlt.

Miután Mazarin látta, hogy unokahugát királynévá nem teheti, legalább egy királyi sarjat akart számára szerezní s Courtenai urra vetette szemét, ki Vastag Lajos családjából származott; de a kilátásba helyezett vő is csakhamar cserben hagyta.

XIV. Lajos 1660-ban kelt egybe a spanyol infansnővel s augusztushó 26-dikán tartotta fényes bevonulását Párisba. E közben Mancini Mária is közel állt ahhoz, hogy koronát tegyen fejére. Ugyanis II. Károly angol király, mielőtt trónra lépett volna, jegyet váltott Máriával, miután azonban megkoronáztatta magát, visszautasította Mazarin öt millió livres-nyi nászajándékát, unokahugával együtt.

Majd a lothringi, később a savoyai herceg ajánlkozottak férjül, de nászajándékul egy francia várat követeltek, mit Mazarin természetesen megtagadott.

Végre az annyiszor eljegyzett Máriát a római connetable Colonna vezette oltárhoz, ki 100 ezer livres évi jövedelemmel rendelkezett. Ez volt a cselszövő miniszter utolsó műve, csakhamar ezután meghalt, husz évi uralkodása alatt töméntelen kincset halmozván össze. Csak egyetlen unokahuga 28 millió livres-t hagyott fiára, Mazarin hercegre. Mária később elvált durva férjétől s a legkalandosabb életet folytatta holtá napjáig.

Mazarin halála után XIV. Lajos saját kezében összpontosította a kormánygyeplőit, miniszterelnök nélkül uralkodott s soha egy pap tanácsát sem kérte ki. A bibornok halála után Harlai de Chanvelon, a klerus elnöke azon kérdésére: Kihez forduljanak ezután ügyeikben? „Hozzám!“ felelt röviden, de jelentősen.

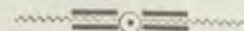
Az udvarnál a kegyes anyakirályné s a félénk királyné helyett Soissons hercegné uralkodott. A tuillériákban lakott s termei képezték a szórakozások s cselszövények gyupontját. Bizalmasan élt itt a legmagasabb rangú személyek közt, kikkel rokonság- és barátságban, vagy legalább összeköttetésben állott. Ajtaja zárva volt minden „uj“ vagy „ismeretlen ember“ előtt. Itt képezte ki magát Lajos a szeretetreméltóság és udvariasság ama fokára, mely később annyira jellemezte.

Lajos ez időben 8 óra körül kelt fel, imádkozott, olvasott, reggelizett, 10 órakor minisztereit hallgatta ki, misére ment s közvetlen ebéd előtt és után családja körében tölté az időt; majd kihallgatásokat adott. Az estét a királyné vagy Soissons hercegné, vagy mindkettő társaságában játékkal, sétával vagy a színházban töltötte; a vacsorát pedig táncz és apróbb szórakozások követték. El célra a „Becsület hölgyei“-nek élénk, pajkos társaságát alkották, mely társaság cziméről az akkori kor egyik satyricus írója azt jegyezte meg, hogy Franciaországban a legnagyobb absurdum. A társaság védnöknője a Mazarin által pártfogolt Novailles hercegnő volt, kit „A becsület hölgyé“-nek neveztek el. A „Becsület hölgyé“-nek sok baja volt a királylyal, ki a hercegnő védenzeit saját izlése szerint akarta kiválogatni s azok felett oly hatalmat gyakorolni, melyet a védnöknő sehogy sem tudott erényes elveivel összeegyeztetni.

A király végre elmozdította Novailles állásáról s helyébe Soissons hercegnőt tette, ki aztán épen nem állott a király kedveléseinek utjában.

Soissons hercegnéről még csak annyit jegyzünk meg, hogy később Brüsszelben nyomor és megvettetés közt halt meg, bár anyja volt a híres Savoyai Eugén hercegnek.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Novemberhó 15-dikén.

Egy közmondás. — Egy különös ember. — Utczai jelenet. — A Sängerek. — Öt krajczár. — A Petőfi-utczáról. — Hurutos kifogás. — Hanem. — A vásár. — E. Kovács Gyula. — A florencziek.

Az a közmondás, hogy a fáktól nem látni az erdőt, nem annyira képtelenség, a milyennek látszik; az egyes embereknél is tapasztaljuk, hogy az úgy van, és az évek és hetek történetében még inkább. Mikor valamelyiknek nincsen története, mint például a mi mostani időnknek, akkor rendszeren annál több történetkéje van, és azok nem mindig szomorú történetkéik.

Igy csak tegnapelőtt is, megyek az utcán egyik barátommal és beszélgetünk a rabsegélyező-egyletről, hogy az milyen szép gondolat volt Zádor Gyulától, a ki ez egylet létesítésén fáradozott. Barátom nem sokat vár ugyan tőle, mert előbb a börtönrendszert kellene javítani, hogy a büntetési idő alatt a rab erkölcsének javulására is törekednének; hanem azért magát az eszmét ő is nemes és szépnek találja; és a mint ekként javában benn vagyunk a beszélgetésben, egyszerre csak egy férfi rohan el mellettünk, födetlen fővel, nevetős arccal, magán kívül. A közeli kávéház ajtajában ugyancsak e pillanatban megjelenik a főpinczér, kalappal kezében és kiabál a tovarohanó után. Jó arca, és öltözéke is magyar fajta volt, hanem a pinczér kiabálását nem hallotta meg, csak mikor egy szem közt jövő férfi utját állta. Akkor kissé magához tért, hátra tekintett, és még nagyobb zavarral indult vissza a kávéház felé. — No, ez aligha nem szintén az új egylet jótéteményeiben fog részesülni! — jegyzé meg barátom és a többi ácsorgó népséggel, a mi ilyenkor mintha a földből nőne ki a fővárosban, mi is — kissé távolabbról — a különös ember után indultunk. Hanem semmi sem történt, a különös ember még a kávé árával sem maradt adós, egyszerre csak kalapját felejtette a kávéházban, úgy rohant tova. Bocsánatot kért a pinczértől, az ácsorgó tömeg kaczagott, a különös ember ezt már nem hallotta, mert már ismét rohant, a tömeg újra eltűnt, nekünk azonban csak annál inkább különösnek tetszett a különös ember; hogy is ne, födetlen fővel kirohanni az utcára, egy kávéházból, — ha még korcsma lett volna, vagy német „Sängerek“, a honnan a jobb izlés, ha rossz csillaga odazavarta, okvetlenül megszökik, — de egy kávéházból, olyan kávéházból, a melyben daczára örökké éber rend őrségünknek semmiféle szerencsejátékot nem üznek — valjon mi történhetett e jó ember fejével?

Mentünk tehát, követtük messziről, egyszerre megállt, fogott magának egy embert, a kit az utcán megölelhetett, megcsókolhatott, azután karjába akaszkodott és fordult vele vissza, arra, a merre mi éppen szemben vele jöttünk. Az utcán fogott kuszipajtás nekünk is jó barátunk volt, mi is hozzá csatlakoztunk tehát, a különös ember azonban akkorra már ismét visszafordult volt, csak annyit hallottunk tőle: „Habár csak öt krajczárral“, és még jobban rohant, mint az előbb.

— Miféle öt krajczár és miféle ember ez? — kérdém barátomtól, mire ez szinte tragikus komolysággal ekként válaszolt: — Olyan 5 krajczár, édes barátom, a melynek hire vili-

azaz hogy villanszárnyakon egyik végétől a másikig befogja járnai az országot és mindenütt tárt szivekkel fogadtatik, mert öröme tapadnak szárnyain! — Kezdesz Pitiává válni előttem! — jegyzém meg, én is felette komolyan. — Ujra kérdem, miféle 5 krajczárról van szó? — Arról, a miről a mai lapokban az van írva, hogy annyival emelkedett a buza ára. — És ez? — kérdém én hitetlenül. — Igen is, ez hozta önkivületbe azt a jó embert. — Lehetetlen! — Nagyon is lehetséges, ez a hír talán életét is, de becsületét minden esetre megmentette e jó embernek! — Sehogy sem értem, — mondám én, nehéz felfogásu fejemmel, mire barátom a következő történetkével kedveskedett nekünk. — Ugy képzeljétek magatoknak ama szerintetek különös embert, hogy az egyike a dunántuli legderekabb fiatal embereknek. Kitiűnő gazda, hanem azért a mult nyáron mégis egy kicsit beleesett a „váltólázba“. Nem csuda, a rettenetes pénztelenség, hozzá meg szerelmes is lett; egyik barátjától pár ezer forintot vett föl, csak néhány hétre, a mig a buzáját eladja. Olyan termése volt, hogy alig talált helyet számára, csak hogy nem volt ára, a jó ember nem akarta elpocsékolni az isten áldását, várt, és napról-napra léjebb esett az élet ára és közeledett a fizetés napja. Most már minden áron eladott volna, csak hogy eleget tegyen kötelezettségeinek, de most már semmi áron nem kellett, nem volt vevő; hozzá meg barátját is, a kitől a pénzt fölvette, a legnagyobb zavarba ejtette, a jó ember közel volt a kétségbeeséshez. Mit használ neki, hogy százezer forintot érő birtoka van, mikor néhány ezer forint miatt tönkre kell mennie? Ugy jött föl Pestre, hogy vagy segít magán egy huszonnégy óra alatt, vagy elveszti magát. Ma reggel a mint leszállt a vasutról, bement az első kávéházba, elővette az ujságot, nézte a gabnaárakat, és mit látott! A gabna ára 5 krajczárral emelkedett! Nem az 5 krajczár, hanem az, hogy egyáltalában keresik, hozta ugy magán kívül a jó embert; most meg van mentve.

Ugy-e bár, nagyon egyszerű történet, és még milyen prózai! Gabnaárak, váltóadósság, és a többi! Fa, mely miatt az erdőt nem láthatni. Oh, pedig hogy járt ez egyszerű hír szájról-szájra e héten! Talán még az új adótörvényeket is elfelejtette egy percze, a színházra minden esetre észrevehetőleg jó hatással volt.

Itt is csak nem akart lángra kapni az idény. Eleinte a gyönyörű őszi időjárás szolgált ürügyül; azután következtek a csunya nagy ködök, a melyekben épenséggel nem volt tanácsos kimenni, kivált este, ebben a fertelmes időben, csak a napokban hallatszott, hogy egy embert vérben fagyva találtak az utcán. Igaz, hogy ez a főváros legfőlrre esőbb utcájában volt, a mit kegyeletből Petőfi nevére kereszteltek nálunk; és az is igaz, hogy azt a szerencsétlen áldozatot nem annyira vérben, mint inkább árokban találták, nem is éppen halva, csak holt-részegen, hanem azért ürügynek ez is jó volt az otthon-maradásra. Jó, maradjunk tehát otthon, de közösen, társaságban; így egyedül! Az ember csak nem társaloghat maga-magával! — Az ellen sem lehetett szólni, hanem — igen bizony; az a: hanem! mikor hölgy ajkáról ezt a szót hallom: „hanem“, már tudom, hogy legédesebb, legforróbb ohajtásomra keresztet vethetek. Ezuttal az a „ha-

nem“ a divatot vontatta maga után; hogy tudniillik nem tudni még, mi lesz a divat és annál fogva nem lehet még se estélyi társaságot fogadni, se társaságba járni. Édes istenem, hát legyen ez egyszer az a divat, hogy nincsen divat; úgy is közel jártunk már ezen spanyol állapothoz. A szabó vagy más zsenialis fő kigondolt olyast, akár a hajviseletben, akár a színek összpárosításában, akár a kalap formájában, a mit még soha emberi szem nem látott, emberi ész nem képzelt, és minél furcsább volt, annál inkább az lett a divat; jó, fordítsunk most egyet a dolgon, legyen az ellenkező, az egyszerű a divat. — Az nem lehet, — volt reá a válasz — az egyszerűben nincsen változatosság, és a mi állandó, az nem lehet divat. — Ez nagyon szépen volt mondva, hanem azért mégis észre lehetett venni, hogy ez mind az idő, a borzasztó, pénztelen idő végett volt mondva; mint a hurut, úgy lepte el e tudat a legvigabb pacsirta kedélyt is; mint az őszi köd, a kivel csak találkoztunk, nem is kellett kérdezni; vásár volt nálunk e héten, a legnevezetesebb az évben, őszi vásár; máskor az egész országból jöttek, fizetni tartozásukat és vinni a téli szükségleteket, a kereskedők arczáról le lehetett olvasni, milyen lesz a farsang; az idén — csupa bőjti arczot mutattak, semmi dolguk sem volt, úgy álltak az ajtóban, hát ha mégis bevetődik valaki hozzájuk — a multság a századiknak sem jutott eszébe, a színházra is, a fővárosi léleknek ezen mindennapi kenyerére csak akkor gondolt, mikor a kegyelet vitte rá; így mult pénteken is, Lendvai kedveért, a ki akkor lépett föl harmadszor, a „Makranczos hölgy“-ben és ismét gyönyörűen játszott, a közönség ismét elhalmozta a szeretet és tetszés jeleivel, azontul aztán minden ismét a régiben volt, és egyszerre csak mintha a zivataros égből tavaszi napsugár röppent volna ki, vidám derű minden arczon, és az első, a mi eszébe jut, hogy a lelkét fölmelegítse egy kevéssé, a templomban? ott is, az vasárnap volt; de a színházban is, az volt hétfőn, épen E. Kovács Gyula harmadik vendéjátéka volt, azt meg kell nézni, és a színház megtelt, mint már rég nem hétfői napon, csupa vidám, derült arczokkal, a kik közül nagy része nem is tudta, honnan származott reá így egyszerre az a melegítő érzés; az egyik apját, a másik férjét, vagy kedvesét, ezek meg másokat áldottak érte, holott pedig igazság szerint amaz 5 krajczáré az érdem, veszik a gabonát, — ilyen csudálatos lánczolat köti össze az eget a földdel, a lelket a testtel, az érzést a kenyérrel, a költészetet a gabnapiaczczal.

Azért volt mult hétfőn olyan szép közönség a színházban; igen is, azért; mert az, hogy E. Kovács Gyula „Othello“-t fogja adni, nem volt valami nagy mágnes. Első két vendéjátéka nem elégitett ki, és a közönség hamar kész ítéletével. Kovács kétszer is elvesztette a játékot, mit várhatott volna tehát a harmadiktól? Így jött a színházba, „Othello“-ba, és — most örömmel vallja be, hogy korai volt ítélete. Semmit sem várt már Kovács Gyulától és igen jeles alkotást kapott tőle, igazán váratlanul, képzelhetik az én örömet, a ki jóformán egyedül álltam nézetemmel, hogy várjunk még egy kissé. Három irányban is diadal volt rá nézve ez est; diadalmaskodott akkor, midőn már-már a földön feküdt; diadalmaskodott Othelloban, shakespearei darabban, olyan szerepben, melyet a világ vonásról-vonásra fejből tud, és diadalmaskodott nem közönséges eszközökkel, a mit pedig ép e szerepben eleget találhat. Az ő Othelloja nem a vadállat szerencsen volt. hanem sajátlagos ember, sajátlagos minden izében, azért mégis ember minden izében, boldogságában, féltékenységében, őrjöngésében egyaránt. A szenvedély legvilharosabb tombolásában is mindig tisztán láttuk a lelket, a honnan kitört; nagy erő, nagy képzelet és nagy gyakorlat szükséges, hogy ez így sikerüljön és Kovács Gyulának sikerült; ez

egyetlen alkotásával megmutatta, hogy neki a nemzeti színpadon a helye, hogy ideje és alkalma legyen sajátmagába és a művészetbe elmélyednie, a legmagasabbért törekednie, a mi szívében él; ezt adták neki ma tudtul a közönség tapsai; mert különbség van ám taps és taps közt, épen úgy, mint játék és játék közt; van szenvedélyes taps, mikor az ember úgy tapsol, hogy a keztyü elszakad magán kívüli örömeiben és ilyeneket kapott ma E. Kovács Gyula, nem egyet, de négyet.

Beethoven napvilágos „Fidelio“-járól is szeretnék pár szót szólni, a miben kedden este gyönyörködtünk, ha kötelességem a vigadóba nem kergetne. Az első hangverseny az idényben, és a flórencziek, bizonyára érdemes a megtekintésre. A terem tele van szép arczokkal; én úgy tapasztaltam, hogy a zene hatalmas szépítőszert, az öltözékek azonban sokkal izletesebbek, mert sokkal egyszerűebbek a tavalyiaknál. A másik feltűnőség meg az, — és a kettő bizonyára semmi összeköttetésben nincsen egymással — hogy sokkal kevesebb főranguság van jelen, mintsem tavaly; és a harmadik végre az, hogy a terem hátulso része, hol tudniillik a nagy zenethousiasták szoktak állni, a kiknek rendesen csak aprópénzüik van, meglehetősen üres. Ezek tehát semmi esetre nem azért maradtak el, mert új ruhát nem tudtak bemutatni; mit nekik az új ruha; hanem azért, mert ki nem futja, rosszul fizetik a lezkrét.

De csitt, kezdődik, jönnek a florencziek, csupa jó ismerősök, Becker vezetése alatt Masi Enrico, Chostri Luigi és Hilpert Frigyes. De ime, egy új jelenség is, és pedig kedves, fiatal lány! De csitt, kezdődik.

Haydn, Mozart, Raff és Brahms lelkei ragyogták tele a mi lelkeinket. Nem lehet azt leírni, a mit ilyenkor a szív érez, mint emelkedik sugarak szálain tul a földön, tul a felhőkön és mindenben, a minek árnyéka van és mulandó, abba az üdvösséges világba, a hol szín és fény, érzés és gondolat mintegy feloldva bűbájba szólnak hozzánk, azt sem tudjuk, honnan, saját boldog szívünkéből.

Az a fiatal leány pedig Becker Johanna, a művész kedves leánya, a ki a zongorarészeket játszta, kissé bátortalanul, de szépen. Ha tul lesz a lámpalázon, apja lánya lesz. És a társaság játszott, mint mindig, kitűnően.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

* * (Királyné ő Felsége) ma, vasárnap érkezik vissza Gödöllőre. E hó 6-dikán ő Felsége betért a Károlyi István gróf által nevezetessé tett Fóth községébe, s nagy érdeklődéssel tekintette meg a méltán híres, művészeti kincsekben gazdag templomot. — Királyné ő Felsége környezetében több változás állott be, melyek udvari körökben nem csekély feltűnést okoznak. Feifalikné, született Angerer asszony, ki sok éven át kiváló módon volt elfoglalva a császárné toilletteje körül, és magas urnőjénél nagy kegyben állott, néhány nap óta már nincs állomásán; egyidejűleg férje és a kabinet titkára: Feifalik kormánytanácsos beadta lemondását.

* * (Jótekonyság.) Királyné ő Felsége az ó-budai Fröbel-nőegyletnek 50 frtot adományozott. — Király ő Felsége a rádi római katolikus hitközségnek iskolája felépítésére 200 frt segélyt adományozott. — Ő Felsége a Gagy-Bátor helvét hitvallásu evangélikus hitközségnek, iskolája felépítésére 200 frtnyi segélyt adományozott. — Hoffmann Frigyes örökösei az apai hagyatékából kétezer forintot ajánlottak föl a fővárosi téli inség enyhítésére.

. (*Rózsás napló.*) Budán mult szombaton volt Ney Béla királyi mérnök s igen tehetséges építész esküvője Peregriny Jolánta kisasszonnyal. — Szentpéteri Antal aradi takarékpénztári hivatalnok közelébb vezette oltárhoz Heffele Lotti kisasszonyt. — Sáros-Patakon e napokban volt Frank Endre miniszteri hivatalnok esküvője Schemzer Gizella kisasszonnyal. — Láng Fülöp, színházunk érdemes baritonistája, jegyet váltott Klein Riza kisasszonnyal, egy szép fiatal hölgygyel. — Szegeden mult szerdán volt Niko Lina, e kedvelt fiatal színésznő esküvője Blasza Jovszki távirdatisztával. — Debreczenben Bartha István bihari birtokos jegyet váltott Erdei Róza kisasszonnyal. — Tordán, Bihar-megyében, Vattay Géza szolgabíró eljegyzé Székely Gabriella kisasszonyt. — Esztergomban e hó 17-dikén lesz Boronkay Ignác törvényszéki aljegyző és Bischitzky Berta kisasszony esküvője. — Szoboszlón mult pénteken volt dr. Závori Sándor gleichenbergi fűrdőorvos esküvője Szivos Aranka kisasszonnyal, az ottani református lelkész kedves leányával. — Naisz Gyula fővárosi ügyvéd e hó 18-dikén vezeti oltárhoz Hamza Gizella kisasszonyt, Hamza Máté fővárosi tanácsnok bájos leányát. — Deutsch Lipót mohácsi ügyvéd e hó 4-dikén jegyezte el Juchó Klára kisasszonyt, Juchó Ferencz marosujvári bányatanácsos leányát. — Debreczenben mult szombaton volt Szivos Géza ur és Tóth Erzsike kisasszony esküvője. — M. Szigeten dr. Marikovszky Pál jegyet váltott Barkóczy Gizella kisasszonnyal. — Dr. Simon Gáspár ur Alberti-Irsáról, jegyet váltott Grósz Róza kisasszonnyal H.-Szoboszlón, Grósz Sámuel bájos leányával. — Duna-Mocson az ottani körök egyik kedves és szelleműs hölgye, Nagy Etel kisasszony e hó 8-dikán kelt egybe Bági József ural Tarjányból.

. (*A pesti jótékony nőegylet*) az ez évi november hó 15-dikétől december hó 12-dikéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 698 frt. 30 krt. utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 440 frt. 60 krt. és egyszer-mindenkorra segélyzetteknek 257 frt 70 krt; ez alkalommal a választmányi nők 40 új vizsgálatról is tettek jelentést. Az egylet által segélyezett szegények javára legujabban következő ajándékok folytak be, úgy mint a pesti Józsefhengermalomtól 6 mázsa liszt és 1 mázsa dara; a köszénbánya-és téglagyári társulattól Pesten 100 mázsa rostált köszén és Luczenbacher Pál urtól 10 öl tüzelőfa. Az egyleti alaptőke nagyobbitására befolyt azonkívül 500 frt készpénzben, melyet néhai Sztárok Francziska urhölgy, a nőegylet volt buzgó választmányi tagja hagyományozott és mely összeg Rudnyánszky Ferencz ügyvéd ur alatt kifizettetett.

. (*Az országos nőiparegylet*) saját pénztára javára bécsi utcza 3-ik szám alatt levő boltban kiállítás rendez, melyen Habentanz Nándor takarékpénztári tisztviselőnek több új szerkezetű kitűnő számológépe s mesterségesen készült mozaik famunkái láthatók. Ezen kiállítás e hó 8-dikán nyitott meg s e hó 22-ig naponkint délelőtti 9 órától este 7 óráig nyitva áll. Belépti díj 30 kr. Az egylet választmányának női tagjai s a város több nevezetes hölgye ugyanitt 10 kros sorsjátékot is rendeznek.

. (*A gyermek-menhely*) választmánya — gróf Károlyi Edéné elnöklete alatt — elhatározá, hogy a jövő farsangon is tartanak kalikó-bált, melynek már két éven át igen szép eredménye volt. Ellenben a Menter Zsófia asszony közreműködésével tervezett hangversenyt bőjtire halasztják, mivel decemberben sok más hangverseny lesz. A választmány köszönetet szavazott Simay urnak, ki Rozsnyóról harmincz forintot küldött, Bischitz Dávidné urhölgynek, ki az alapszabályok kinyomatási

költségének felét a magáéból fődözte, Herz Jánosnak, ki a másik felét elengedte; Joel Adolfnak, ki két végvászmat adott; az egyleti nyomdának, ki az intézet számára nagymennyiségű nyomtást ingyen eszközölt, sat. Dr. Teőreök Kálmán intézeti főorvos jelentése szerint: az egyleti kisdedek egészségi állapota igen kedvező, haláleset igen ritkán fordul elő, s az a hír, hogy a menhelyből himlős betegeket szállítottak volna a gyermek-kórházba, alaptalan. Az egyletnek jelenleg 93 kisdede van, ezek közül 42 az egyleti házban, negyven a fővárosban, tizenegy pedig vidéken van elhelyezve. Kilenczet az egylet ingyen ápol, tizenegyért jöltevek fizetnek, kilenczért szülék és rokonok, 64-ért pedig hatóságok.

. (*Richter János*) első zenekari hangversenye szerdán este félnyolczkor lesz a vigadóban. Műsora ez: Berlioztól a „Benvenuto Cellini“ nyitánya: Schumanntól A-moll zongora-hangverseny, előadja Breitner Lajos, e már nálunk tavaly is kitüntetésekben részesült zongoraművész; Wagner Richárdtól a „Mesterdalkok“-ból versenydal, éneklí a bayreuthi előadásokra készülő Glatz, fiatal tenorista; Beethoventől a 7-dik symphonia.

. (*Szemere Miklós*) közelébb két hetet töltött Kossuthnál, ki mindig reggeli hatkor kel, este hétkor ebédel s tiz óraker fekszik le. A csillagos eget gyakran vizsgálja a lakházán levő kézi csillagdából. Fia minden délután kimegy hozzá Turinból vasuton. Az öreg ur különben egész visszavonultan él; nevenapján és ujevkor azonban ismerősei mindig tisztelegnek nála.

. (*Ismét egy derék magyar iparost*) ajánlhatunk hölgyeinknek, Wissnyey Gyula urat, ki a Nagy Károly-féle csipke-, himzet-, ingelő- és függönyáru üzletet (váczi utcza 11-dik sz.) e napokban vette át, és azon 15 év óta, hogy a fővárosban a legelső divatüzletekben alkalmazva volt, számos alkalmam volt meggyőződni Wissnyey ur jó izléséről és szolgálatkészségéről, biztosak lehetünk tehát, hogy most, mint önálló fővárosi kereskedő teljes buzgósággal iparkodni fog fenntartani czége jóhíretét.

. (*A budapesti népoktatási kör,*) mely Türr István elnöksége alatt már négy év óta működik, az 1873/4-dik évről kiadott jelentés szerint már 35 osztályban nyújt oktatást a felnöttek számára s ezek között az állami fegyházban és dologházban is naponkint. Összesen 2037 egyén részesült oktatásban ez évben. A jelentés igen érdekes részleteket is közöl a származásra, nemzetiségre, korra, foglalkozásra és elismeretekre nézve.

. (*A kereskedő ifjak társulata*) helyiségében a téli idény bekövetkeztével meg fognak kezdődni a felolvasások, s az e célra kiküldött bizottmány oly szerencsével járt el feladatában, hogy sikerült több jelesünk, név szerint: Degré Alajos, Horn Ede, Jókai Mór, Mudrony Soma, P. Szathmáry Károly, Erődi Béla stb. urak ígérteit megnyerni. A felolvasások sorát „az adó reformról“ Horn Ede egyleti elnök ur nyitja meg e hó 14-dikén.

. (*A fővárosi nyomor*) enyhítése céljából a kiküldött 25 tagu bizottság legelőször is népkonyhák létesítését határozta el. Összesen 8 népkonyhát akarnak fölállítani. A részletek kidolgozásával Sztupa, Schwaiger, Bródy, Nasztl és Szelestey János bizattak meg.

. (*A budai Mátyástemplomnak*) ujjaalakítását már tényleg megkezdték, s ha az építkezésre szükséges pénz minden évben folyóvá tétethetik, az építkezés 11 év alatt be lesz fejezve. Ez idő épen összeesik Buda vára visszafoglalásának kétszázados évfordulójával, melyet fényesen meg fognak ünnepelni. A templom eredeti modorához és alakjához lehetőleg híven fog visszaállítani, s valószínűleg fel fogják építeni a második tornyot is, melynek alapját nem rég feltalálták.

. (*Hangverseny.*) December elején a vigadó termében

Wagner Richard „A walkürök“ 1-ső fölvonása, és a „Tüzvarázs“ a bécsi udvari dalszínház tagjai: Friedrich-Materna asszony, Labatt Lénárd és Scaria Emil urak által kerül előadásra. A zenekart Richter János igazgató és Dunkl N. J. urak zongorán helyettesítik. Ezen nagyszerű zeneszerzemény a nevezett művészek által ilyképi előadásának Bécsben tavaly hallatlan sikere volt. Így tehát csak örvendhetünk, hogy alkalmunk lesz azt hasonló tökélyvel előadva itt is hallhatni. A tiszta jövedelem egy része a magyar írói segélyegylet és a nemzeti színház nyugdíj-alapjára van följárva. Körszékek 10 és 5 frtjával, ülések 3 frtjával kaphatók Rózsavölgyi és társánál, Kristóf-tér 4-dik szám.

* *(Zene.) Fellegi Viktor „Apolló“ című zeneműfolyóirata legújabb (21. 22.) kettős számának tartalma: 1) Petaud király udvara (Confusius IX.) Deslibes Le operettje legszebb dalmaiból, egyveleg Hölzl Lőrincztől. 2) Három hallgató magyar Csermák Antaltól, zongorára alkalmazta Wachtel Aurel. 3) Zuhanypolka (gyors). Hirschman Ferencztől. 4) Honvéd induló, Nagy Bélától. 5) Árva vagyok, árva lettem, dal Feigler Gézától. 6) Hozzá, Kapi Gyulától — Rózsavölgyi és társa műkereskedésében a következő, zongorára szerzett zenemű jelent meg: „Am Nordpol,“ — induló Ludvigtól. Ára 60 kr.

* *(Színház.) Ha a szombat nem lett volt, az őszi idény fénypontjának mondhatnók a lefolyt szini hetet. Pénteken Lendvai harmadik diadalmas föllépte, a „Makranczos hölgy“-ben Mercutio adta és, szintén jelesül, Lendvainé asszony „Bősz Katá“-t; szombaton — „Fidelio“ volt hirdelve, de Nagy-Benza Ida hirtelen rosszul lett, és kikaptunk helyette „Tell Vilmos“-ban; vasárnap a „Háromszéki leányok“, Blaháné kedves népdalaival és Helvey kisasszony fenséges parasztságával; hétfőn E. Kovács Gyula jeles „Othello“-ja; kedden csakugyan „Fidelio“, Beethoven menyeeleg szép zenéjével; szerdán végre két kis vigjáték, „Mi a jelszó“ és „A véletlen“; de mindakettő eléggé érdekes arra, hogy egy-egy órácskát elmosolyogjunk rajtuk. A első azon fordul meg, hogy egy léha fiatal ember egy fiatal nőt ostromol, kinek férje 56 éves. A férj véletlenül rájön, a nő bűnbánólag mindent megvall, nincs is mit megvallania, ha-ne-ha azt a pár levelet, a mit a fiatal embertől kapott és azt a találkozást, a mit — se nem ígért, sem meg nem tagadott. A fiatal ember pontosan megjelen és a szép nő helyett a férj fogadja, nyájasan, udvariasan, csak azt kívánja tőle, hogy miután olyan rettenetesen szereti nejét, hát — szöktesse meg, vigye el valahová, messze földre, és éljenek boldogul. Erről azonban a haszontalan fiatal ember mitsem akar tudni, neki az egész csak tréfa volt. Erre a férj behívja nejét, a ki az egész beszélgetés alatt a szomszéd szobában volt és mindent hallott, és hogy neje jó nevét megmentse, úgy tünneti föl a dolgot, mintha az egész csak fogadásból történt volna közte és neje közt, a ki ő ellenében mindjárt eleinte haszontalan fráternek tartotta volna a fiatal embert és csak azért fogadta el tőle a szerelmes leveleket, hogy férje előtt haszontalanságát leplelje, és megnyerte a fogadást. A fiatal ember rohan ki az ajtón, a mit neki mutatnak, a függöny legördül, a néző azonban mégis csak nyílt kérdésnek tartja, ha valjon csakugyan helyes-e, hogy egy 46 éves férfi egy 16 éves lányt nőül vegyen; és továbbá valjon mit szolt volna a férj, ha az a fiatal ember elfogadja ajánlatát és megszőkteti nejét? — A „Véletlen“-ben pedig — Varga János írta egy olasz beszély után — egy fiatal ügyvéd nagyon szereti a nyugodalmas életet, azért tudni sem akar a házasságról; egyszerre csak — épen elszunnyadt egy kissé a pamlagon — berepül hozzá egy nő, utána két rendőr törtet be, a kik valami politikai emiszáriusnőt keresnek — a darab az 50-es években játszik — az ügyvéd fölébred, felugrik a pamlagról és egy nőt

talál karján, a ki édes, kedves férjének szólítja és halkal azt sugja neki, hogy az Istenért el ne árulja. Az ügyvéd lovagiassából elfogadja a férj szerepét, a rendőrök borozgatnak egy kicsit, azután nyugodt lélekkel távoznak, az emiszáriusnő nem ide menekült. Az ügyvéd azonban most szavánál fogja az ismeretlent, egyszeriben szerelmes lett belé; a nő, kiről kiderül, hogy nem is ő, hanem egyik barátjáné a titkos emiszáriusnő, és ő csak a rendőrség félrevezetésére vállalkozott e szerepre, eleinte visszautasítja a házassági ajánlatot, hanem a rendőrök visszatérnek, ő újra kénytelen a feleséget játszani, és most már ő is rááll a játék komoly folytatására. Az életben is legtöbb esetben vagy számítás, vagy véletlen műve a házasság, a szinpadon azonban csak erős indokolás mellett hihetjük el, hogy egy a 30-on túl levő komoly férfi így egyszerre megváltozzék. A közönség mégis jól mulatott az egyes csinos részleteken és különösen Vizváryn, a ki az egyik rendőrt adta, az ő kitűnő komikus színezésével és jellegzetes alakításával.

* *(Irodalom.) „Tollrajzok“ cím alatt Jeney György Szathmáron egy kötetes beszédgyűjteményt adott ki. Ára 50 kr.

* *(Vegyések.) József főherceg és családja már visszaérkezett a szent-antali Koburg-kastélyból. — Lohr János orgona hangversenye a józsefvárosi templomban 124 frt 90 krt. jövedelmezett. — Reményi Ede külföldre utazik hangversenyezni, s csak decemberhó közepén tér ismét vissza a fővárosba. — A sarkexpedíciónak adandó diszajándékra, összesen 35,679 frt, gyűlt be. — A nemzeti múzeumota múlt hóban összesen 15,087 egyén látogatta. A könyvtári olvasóban 59 kéziratot és 1175 nyomtatványt használt 588 személy, s régiségtárt látogatta 4442 személy, a képtárt 4876, a természet- és néprajzi tárt 5181 személy. — A nemzeti színházban Gogol Miklósnak „A revisor“ című vigjátékát akarják legközelebb előadni, melyben az orosz kisvárosi élet ferdeségeit ostromozza a szellemdus orosz író. — A „Hon“ szerkesztősége múlt szerdán Hegedüs Sándor főmunkatárs ezredik vezércikkét ünnepelte. Hat év alatt ezer vezércikket irt e jeles fiatal publicista. — Az egyetemi olvasó körnek, mely vasárnap tartá alakuló ülését, anyagi és szellemi viszonyai egyaránt gazdagodtak; ötszáz tagja van, míg tavaly alig volt százhusz; elnöknek egyhangulag Fenyvesi Ferenczet választák meg. — Az állat- és növény-honosító társaság az állatkert látogatásának évi bérleti díját 10 frtről 5-re szállította le. — Ujházy Ede egészségi állapota már annyira megjavult, hogy a jeles színész legközelebb már a szinpadra is léphet. — De Gerandóné Teleki Emma grófnő termében ismét megkezdődtek a vasárnapi felolvasások, melyeket Rogeard tart a francia irodalomból. — A lefolyt héten (november 1-sejétől november 7-dikéig) született 225 gyermek, elhalt 211 személy; a születések tehát 14 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 115 fiu, 110 leány. A halottak közt volt 112 férfi, 99 nő, egy éven aluli gyermek 59.

* *(Halálozások.) Pataky Kálmán telekkönyvi tisztviselő s volt honvédszázados múlt szerdán elhunyt, 62 éves korában, özvegyet hagyva hátra. — Patranczon (Nógrádmegye) szentmiklósi és óvári báró Pongrácz Anzelm ez évi októberhó 29-dikén, életének 37-dik évében meghalt. — Székely-Keresztúron e hó 5-dikén gróf Haller Józsefné született Kis Anna asszony, hat élő gyermek anyja, 46 éves korában elhunyt. — Csik-Szent-Királyon bethlenfalvi Nagy Dénesné született Molnár Karolina asszony e hó 2-dikán, 43 éves korában elhunyt. — Szepessy (Czompoly) Miklós 1848—9-diki honvédszázados e napokban halt meg a budai szegények kórházá-

ban. — Szentiványi László földbirtokos e hó 5-dikén Nagyváradon, élte 71 évében elhunyt. — Egerben mult hétfőn nagy részvét mellett temették el néhai Bene Ferencz nagyhirű orvos méltó fiát: Rödtökfalvi Bene János 1848-diki honvédőrnagyot, ki az egri honvéd-egylet elnöke s a város számvevője volt; özvegyet s öt gyermeket hagyott hátra. — Aradon dr. Szathmáry Miklós honvédezredes neje, Stampff Paula asszony elhunyt 25 éves korában. — Mándics Tivadar országos képviselő nagyreményű 24 éves fia, Mándics Sándor 4-ed éves joghallgató e napokban meghalt. — Debreczenben báró Wangerheime né Betsy Czelesta e hó 7-dikén, élte 31 évében elhunyt. — Osztrovszky József legfőbb itélőszéki bíró 16 éves leánya mult szerdán elhunyt. Osztrovszky ur épen egy rendkívül bonyolodott bűnpert kezdett előadni, midőn egy szolga elhozta neki lakásáról a gyászos halálhírt. A bíró rémülten futotta át a sorokat, azután megemberelvén magát, hogy a tárgyalás menetét meg ne szakítsa, befejezé a meglehetősen hosszú előadást, és csak azután sietett haza lánya halálos ágyához. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

November 14-dikén: „A Hugonották.“ — November 15-dikén: „A strike.“ — November 16-dikén: „A szerelem iskolája.“ — November 17-dikén: „Sevillai borbély.“ — November 18-dikén: „A kísértés.“ — November 19-dikén: „A fekete domino.“ — November 20-dikén: „Don Caesar de Bazan.“ — November 21-dikén: „Rienzi“, először.

Divattudósítás.

Mégis csak megmaradt a tünique a legujabban készült őszi és téli ruhákon; megifjodva, és mint mult heti divatképünkön is látható, módosítva, de mégis csak megvan és uralkodik, és hölgyeink már hálából sem akarják egyszerre a lomtárba számkivetni, ámbár ki állhat jót a jövődóért? Igaz, hogy a tünique nélküli ruhák olyan sok díszítést igényelnek, hogy a ruha ez által nemcsak drágává lesz, hanem teli van aggatva elől hátul kis fodrokkal, dudorokkal, részut szegélyzettel, szalagsokrokkal stb., és az lesz az oka, hogy a jó szabású tünique megmarad a maga helyén, mint azonban tapasztaljuk, módosított alakban, és hátul gyakran csokor által helyettesítve. A derekak szabása jelenleg kétféle: a lebbentyűs és a hosszú szabás, a szoknyával egyben vágva. Ez utóbbi igen előnyösen emeli ki a hiányosság nélküli termetek szépségét, míg az első kissé elpalástolja a netáni fogyatkozásokat. A lebbentyűk lehetnek aztán rövidebbek és hosszabbak, kezkenyebbek és szélesebbek; a ruhaderék eleje lehet két gombos, de az egy sor sem divatellenes; a matröz gallér, a ruha szövetéből készülve, szintén kedvelt, valamint a bársony fel- és kihajtások a derékon és ujjakon is, melyeket jelenleg szűkre szab a gondos kéz.

A téli felöltők között tulajdonképp kevés a változatosság; annyira szokássá vált egyféle szövetből készült öltözékeket viselni, vagy azokat egy kis ugyanolyan szövetből készült felöltő által kiegészíteni, hogy szinte szűkötlenné vált, új köpenymintákról gondolkodni. Azon urhölgyek, a kik saját fogatjukban járják be a világot, az idén igen hosszú, bő, prémekkel bélelt köpenyeket viselnek, melyek alakjukat egészen betakarják, és melyeket, ha a kocsit elhagyják és például látogatást tesznek, az előszobában hagynak, olyformán, mint az urak a felső kabátjukat. Míg azon hölgyek, a kik gyalog járnak, rövid kis bársony- vagy posztó felöltőt viselnek, köröskörül és belül is prémezzve, oldalt kis zsebekkel ellátva. Legdivatosabbak az idén a nehéz selyem matelassé-ből való testhez álló felöltők (polonaise), melyek most még tollakkal díszítetnek, később azonban prémezzve lesznek láthatók.

Mai mellékletül egy magas ruhaderék szabásával kedveskedünk t. előfizetőinknek. E derék mintára készülnek most a legtöbb téli ruhák, melyek hátul lebbentyűsek.

Nézzük az egyes részeket.

Az első szám: az előrészt jelöli, hónaljáig, a második az oldalrészt, a harmadik a hátrészt, a negyedik és ötödik az ujjat.

A hátrész és oldalrész bevarrásánál egy nagy ráncz alakítandó, mely a hátulsó lebbentyűt teszi gazdagabbá.

Sakkrejtvény.

Kratochwill Károlynétől.

Lóugrás szerint megfejtendő.

a	Édes	mem?	lyen,	ni,	tén,	des	jön-
szerel-	Si-	teme-	Szo	El-	ni,	Meg	es-
tőben,	Ki	szép	jön-	mé-	nyári	majd	Csen-
rom	majd	mor-	Meg	Fris	fogsz	ni	ölel-
geu,	sirat-	be,	e	kod-	ni,	vírá-	e
jén?	fa-	fogsz	ni	got	öl-	ni	Gyá-
e	en	reszt.	ted	jön-	fám,	fogsz	tő-
ke-	El	majd	hozván!	*	El	ze-	szos
							fej-

Megfejtési határidő: decemberhó 12-dike.

A 42-dik számban közlött rejtvény értelme:

L é t.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Pécha Argay Anasztázia, Henyey Nina, Erdensohn Emília, Moesz Gézáné, Dengi János, Schütz Lóra, Zundán Jecie, Jancuska Hermin, Báthoi Zsigray Istvánné, Malatinszky Etelka, Kratochwill Károlyné, Simon Ambrusné, Baskay Ferenczné, Oszlányi Mari, Agárdy Mariska, Kozma Etelka, Szirmay Hermin, Tóth Ida, Orbán Paulin, Mészáros Gyuláné, Korik Zsófia, Szalonnay Benicz Ida, Orlay Jenni, Máar Karolin, Solymossy Gizella, Sipos Leontin, Gáar Kamilla, Simon Laura és Bella, Temesváry Erzsébet, Nagy Flóra, Novotnyi Teréz, Nagy Kálmánné, Major Anna, Eöry Krisztin, Báthy József, Kolozsváry Margit, Wein Lilla, Fazekas Riza, Tompa Mari, Ambrus Mariska, Futár Lóra, Kompolthy Amália, Sóos Emília, Báthory Istvánné, Varga Mariska, Homoki Flóra, Sántha Szilárdné, Tóthi Emma, Vári Luiza és Ida, Tapossy Anna, Ungváry Juliska, Faragó Tilda, Varró Gizella.

Tartalom

A test állása. — Elzengte a dalt, Benedek Aladártól. — A viszontlátás, Vértesi Arnoldtól. — Mária, Steen Steensen Blichertől. — A francia udvar XIV. Lajos alatt. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti uaptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy magas ruhaderék szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

személyiség a német koronaherczeg. Mint a „National Zeitung“ jelenti, a levél eredeti német szövegében a név világosan ki van téve, és hogy az Frigyes Károly porosz herczeg, a császár unoka-öccse, az ultrakonzervatív párt buzgó hive és legmelegebb képviselője az udvarnál. — Gróf Arnim, kinek pörét alkalmasint e hó harmadik hetében fogják tárgyalni, nemes hangú levelet irt ama vád ellen, mely szerencsés börzespekulációk hírével törekedett befektetni; „Azt a húst“, írja többi közt „melyet börzekeresheményemen vehetnék, bátran megehetném nagypénteken is, a nélkül hogy a bőjtöt megszezném.“

** (Garibaldi javára) Olaszországban önkényes adakozások útján ezer franknyi végtelenül szerény évi járadékot biztosítottak. Garibaldi a salernói polgármesterhez levelet intézett, melyben kijelenti, hogy az említett adományt elfogadja.

** (A nizzai osztrák-magyar főkonzul) Avigdor Septime, a hasonnevű bankház főnöke, agyonlötte magát. Az öngyilkosság okául a bankház fizetés-beszüntetését hozzák fel, melyre Avigdor szenvedett veszteségek által kényszerítettett. — A passzívák három és fél milliót tesznek, és leginkább a párisi Rothschild-ház károsodnék. Avigdor ötven éves volt.

** (Egy szindarab sikere.) Lindau Pál „Ein Erfolg“ című vigjátéka folyó hó 7-dikén adatott először a berlini udvari színházban. A színészeket az utolsó három felvonás után ismételtén, a szerzőt a harmadik felvonás után viharosan kihívták. A darabot legközelebb a bécsi burgszínházban is elő fogják adni, és remélhetőleg nem sokára nálunk is elő fogják adni.

** (Külföldi vegyesek.) Kaiser Frigyes osztrák népköltő napokban halt meg 60 éves korában Bécsben. Utolsó műve a „Gyémán-tkirályné“, melyet halála után való nap akartak Bécsben előadni. — Zubovics honvéd hadnagy, a ki fogadásból Bécsből azonegy lovon ment Párisba, a kitüzött időben: november 9-dikén délelőtt 9 órakor megérkezett a francia fővárosba; a 195 mérföldnyi utat 14 nap alatt tette meg.

Megbízások tára.

Uj-Majorba S. R. urhölgynek: El van küldve.
F. Örre D. K. urhölgynek: Rögtön újból megküldtem.
Szatmár, M. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Enyingre B. S. urnőnek: Azonnal postára adtam.
Kassára E. E. urhölgynek: A legszivesebben jártam el megbízásában.
M. Turra S. M. urnőnek: Figyelmébe ajánlom utósó küldeményemet.
Szegedre G. P. urhölgynek: Azonnal elintéztem.
Pozsonyba A. A. urnőnek: Tökéletesen megfelelt céljának.
Debreczenbe B. L. urhölgynek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.
N. Váradra D. E. urhölgynek: Mai mellékletünk egészen megfelel kívánságának.

H I R D E T É S E K.

Csupán csak 27 krajczáros
Budapest: a lipótvárosi templomtéren a váci boulevard sarkán 6 $\frac{1}{2}$ sz. a.
LÖBL FRIGYES alapítójánál
található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi idényre ujonnan berendezett áruaktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruhaszövetek: Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkálok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vásznak, kánavaszok, asztalneműek $\frac{1}{4}$ széles futószőnyegek és még más százféle egyéb czikkek kaphatók csak 27 krajczárért. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Budapest. Józseftér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Weblor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfélébb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészelt és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítottak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármilyen néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrovidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg utavétele mellett, illetőleg részletfizetéskor megfelelő felpénz beküldése mellett azonnal teljesítettnek. — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUBE. A.

Budapest, Józseftér 14. sz.

RANZENBERGER TESTVÉREK esernyő-gyára Budapest, alapított 1834-ben.

Kicsinyben: vaczi-utca 14. sz. a., Korona kávéház-zal szemben — Gyár és nagyban: Valeria-utca Lévy-ház.
Esernyők finom Köper-szövetből 2 frt, — angol Zanelából, selyemszéllel 8 águ 3 frt, 12 águ 4 frt, — finom selyemből 8 águ 5 frt és feljebb.
Hölgy-esernyők selyemből 5 frt és feljebb. Esernyők leginomabb kettős selyemből 7 frt 50 kr. és feljebb.
Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Nagyban vásárlók árandeményben részesülnek.

47-dik szám

November 22-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra	perc	óra	perc		
Nov.	22	Vasárnap	D 26 Cziczelle	D 25 Czicz.	10 F 25 Erastus	13 Dániel		7	20	4	12
	23	Hétfő	Kelemen pk.	Kelemen	11 Victor	14		7	21	4	12
	24	Kedd	Flóra szüz	Firmina	12 János p.	15 Dávid		7	22	4	11
	25	Szerda	Katalin szüz	Kata	13 Ar. sz. János	16	☉	7	23	4	11
	26	Csütörtök	Konrád	Vác r.	14 Fülöp	17 Eleázár		7	25	4	11
	27	Péntek	Ákos hitvalló	Ákos	15 Kar. el. hőjtk.	18 Illés		7	26	4	10
	28	Szombat	Sosthenes hitv.	Eberhard	16 Máté	19 8 Vajes		7	27	4	9

V i d é k i t á r c s a.

Szatmár novemberhó 9-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Szinész z e t. — Tisztelt Szerkesztő! Színházunkban a jutalomjátékok sorát Bágyoni Szabó Ödön nyitotta meg „Lázár a pásztor“ című 5 felvonásos olasz drámával. A jutalmazott a czimszerepet játszá, dicséretes sikerrel. E szép tehetségű ifju színész minden fellépésénél látszik a haladás s különösen e szerepében alig hagyott hátra valami kivánni valót; és volt alkalma meggyőződni, hogy a közönség kedvenceinek elsei közé tartozik.

A második jutalomjáték Hetényi Antóniaé volt: „A fecsegők“. Ő is megfelelt a várakozásnak. Könnyű alakítása s szin-padi otthonossága a gyengébb jelenetektől is hatást csal ki; művészi szavalását kitűnő szin-padi alakja s kedves, csengő hangja nagy mértékben emeli.

A heti ujdonságok egyike volt „Zrinyi a költő“ című látványos szinmű, Jósika hasonczimű regénye után. Ez előadás csak is az új diszletek fényes kiállításával szerzett érdeket; a figyelmet különösen két hátsó függöny vonta magára, melyet Kovács Elemér, jobb színészeink egyike, — festett.

A jól sikerült előadások közé számítható „Lorenzino“ is, Dumas kitűnő drámája, melyben Toldy és Tokayné vetekedve akartak egymás fölött kitűnni.

Sajnálatos dolog, hogy közönségünk látogatási buzgalma napról-napra csökken, minék közvetlen következménye színészeink elkedvetlenedése, közvetett következménye pedig unalmas estéi leendenek.

Harmadik jutalomjátékul e hó 10-dikén, Toldy Ferencz javára, Szigligeti „Struensee“ című öt felvonásos eredeti történeti tragoediája van kitűzve. *)

D. J.

A **pápai** nőegylet jótékonyczélú bálja, mely ötszáz nyere-ménytárgy kisorsolásával volt összekötve, mult hó 31-dikén igen jól sikerült. Jelen volt az egyleti védnök: gróf Eszterházy Pálné is, nagynénjével, Pejachevich grófnővel. Az Eszterházy-család a sorsjátékra több értékes ezüstneműt adott s a pápai hölgyek is igen kitüntették áldozatkésztségüket. Az ötezer sorsjegy elkelvén mind, ebből a jövedelem ezer forint. A vidám bál reggel fél hatkor végződött s tizenegykor már a Fröbel-féle óvoda ünnepélyes megnyitása következett, melynek létrehozásában a pápai hölgyek oly nemes buzgóságot fejtettek ki.

A **debreczeni** nőegylet sorsjátékának huzása idei december hó 1-sején lesz. A rendező-bizottság felkéri mindazokat, kik sorsjegyeket elárusítás végett elvállaltak, hogy a huzás

*) És az ottani társasáeletről miért hallgat a krónika? Nő- és egyéb egyletek, felolvasások, zene- és tán zestélyek csak vannak ilyen népes és művelt városban!

Szerk.

napjái az eladott sorsjegyek árát és az eladatlan maradt sorsjegyeket visszaküldeni sziveskedjenek, minthogy a vissza nem érkező sorsjegyek eladottaknak tekintetvén, huzás után többé vissza nem fogadtatnak.

A **tatai** hadgyakorlatok alkalmával, midőn ő Felsége lóháton visszatért, egy öreg asszony ő Felsége előtt az utcán leborult s folyamodványt nyújtott feléje. Ő Felsége egyik szárnysegéde által átvétette a folyamodványt. Az asszony ebből előadja, hogy férje 1849-ben a győri csatában elesett s ő maga most nyomorban él. Ő Felsége az asszonymagánpénztárából egy száz forintot adományozott.

Az **esztergami** primás Paczkó Ferencz tehetséges ifju festést, kit a kormány két évig Münchenben képeztetett, Dankó prelátus ajánlatára, hosszabb időre magához hívatta, hogy munkával lássa el; a fiatal festész a primásnak egy nagy krétarajzu arczképét is elhozta magával, melyet csupán látásból igen sikerülten készített el.

Kézdí-Vásárhelyen e napokban nyitották meg a munkaképtelen öregek „Stephanie-menházát.“ Az intézet elnöke s főalapítója: Szentkereszti Stephanie bárónő mondott megnyitó beszédet. Három hó alatt létesült ez intézet s adakozásokkal máris háromezer firt alapja van. Nyolcz szegényt vettek föl bele, mindennel ellátva. A városi polgárok egy évi eltartásukat önként ajánlák meg. Az nap este ez intézet javára bál is volt háromszáz forint jövedelemmel. Igen szép női társaság gyűlt össze, közte Szentkereszti Stephanie és Irén bárónők, Pócsa Flóra, Székely Jánosné (diszes magyar öltözetben) Ilon leányával, Tóth Istvánné, Fejér Mari, Szabó Róza, Kovács Mari, Hankó Gizella, sat. Reggeli öt óráig tartott a vigalom.

Dr. Kepes Gyula e hó 13-dikán szülővárosába, beregme-gyei Váriba utaztában Beregszászba érkezett és a pályaudvaron nagyszámu közönség által fogadtatott. A tisztelgők nevében Jobszty Gyula szolgabíró üdvözlé a vendéget, azután Jandrics Antal polgármester a város vendégeül hívá meg. A városban este 6 órakor diszes lakoma volt, melynek végén dr. Kepes önként rövid felolvasást tartott a sarkexpeditió élményeiről. Másnap szülővárosába Váriba utazott Kepes, szülei látogatására, honnan, november 18-dikán Pozsonyba ment, a hol szintén felolvasást tartott.

A **Balatonban** az idén oly roppant mennyiségben jelent meg a garda, hogy 1853 óta nem emlékeznek ily dus fogásra. Egy-egy háló nyolczvan, száz, százhusz mázsa gardát fogott ki egyszerre. Az evező lapátok nem is vízben, de merő halban mozogtak s emelkedés közben jobbra-balra szórták a nagy s távolról egészen feketének tetsző tömeg élénk állatjait. A parton

C S A L Á D I K Ö R

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

47. SZ.
Nov. 22-dikén.
1874.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A legszebb játékszer.

Ságh Józseftől.

A miért egy játékszerre szándékozom fordítani figyelme-
ket, azért talán nem fognak rám neheztelni. A mig csak a szív-
ben megvan valami a gyermekből, addig ha még olyan komoly
kötelességek nehezülnek is reá, mégis örömét találja a játékban,
a női szív pedig késő vénségeig megtart valamit ebből a tündér-
szép világból; épen ebben áll a női szív búbája, a gyermetagség,
a mely tettein és gondolatain előmlik, különbözteti meg és teszi
őt a férfi örömevé és a család napvilágává.

Hogy tud a nő egy-egy kézi munkába elmélyedni! A férfi
előtt, a kire nézve csak az munka, a mi erőt igényel, ez szinte
megfoghatatlannak tetszik, holott az igen természetes. A szép, a
mi az öltésekből kifejlik, gyönyörködteti; félig munka, félig játék
az ilyen foglalkozás, azért tudja ugy magát elfelejteni mellette.

Vagy az öltözködést ha vesszük; nem mindig a piperézke-
dés az, a miért a nő annyi érdekléssel áll a tükör előtt, mert a
derék, jó nő is szívesen teszi, ha teheti; hanem teszi azért, mert
szemének-szívének jól esik a szép. Félig izlés, félig játék.

Csak hogy az efféle játék néha sokba kerül és a legritkább
esetben van belőle valami haszon, ha-nem-ha a divatárusnak.
Azon felül könnyen tulságra is fajulhat, akkor aztán ha játék,
semmi esetre nem vigjáték.

Azért talán jó szolgálatot tehetek hölgyeinknek, ha oly
játékra figyelmeztetem őket, a melynél kedvesebbet gondolni
sem lehet, a mellett minél többet üzik, annál inkább óvják meg
a szív búbájós gyermetagségét, és a legtöbb esetben ki sem kell
érte menni a házból; — sokan szép olvasónők közül, tudom,
ismerik már ez édes, kedves játékot, ezért mégis jó szólni róla,
hadd elevonedjék föl minél nagyobb szépségében lelkük előtt.

Hogyan tud a jó nő, fiatal-öreg egyformán, órákig elmu-
latgatni a kis gyermekkel! Karján ringatja, sétálgat vele fel-alá
a szobában, dalolgat neki, elbeszélget vele, és milyen öröm az,

mikor a kis bimbó ugy rá mereszti azokat a nagy, okos sze-
meket! Persze, hogy érti! Minden szavát megértette, és
hát még ha elmosolyogja magát a kis élet, az csak aztán az
öröm!

Ez is ugy szólván, vérében van a nőnek, azért üzi olyan
nagy kedvvel, szinte ösztönileg, attól az időtől kezdve, hogy
bábuzott. A bábuzás merő gyermekjáték volt, a gyermekkel való
játék szintén, hanem a mellett még egyéb is lehet: a legszebb
tanulmány, a leghasznosabb foglalkozás.

Milyen gyönyör, tavasz idején nézni, mint fejlődik a vi-
rág, mint képeződik a rügyből a levél, levelkék közt a bimbó!
Milyen piczike még akkor, de hogy nő és telik! Azután egy kis
pattanás látszik meg rajta, napról-napra jobban, és egyszerre
csak a gyönyörű kehely a napvilágnak tárja föl szépségét.

De hát még a gyermek! Annak a fejlődését figyelemmel
kisélni, ezerszerte nagyobb gyönyörűség.

A hajnal hasadása nem gyönyörűsegebb látvány a kis
emőkéénél, mikor a kis lélek ébred. Eleinte csak néz és nem
lát; csak bámul és nincs fogalma semmiről; az első, a mit meg-
ismer, a kebel, mely táplálja, hanem az még csak ösztön, az
éhség vonzza hozzá; azután — hogy tapad angyaltiszta szeme a
tápláló arczára, mint nyomódnak be mindig jobban és jobban ez
arcz vonásai elméjébe, mint ismeri meg már messziről; azután
mint tud félórakig elnézegetni egy-egy ujjacsáján, tele csudál-
kozással, hogy ez micsoda, és talán bizony az övé. Azután hogy
kezd rájönni, hogy ezzel a micsodával fogni is lehet; eleinte a
véletlen viszi reá, ujjacsái belcakadtak valamibe és összecsu-
kódtak körülötte egyszer-kétszer, harmadszor már szándékosan
csukódnak össze; tud fogni, de nem tud még irányt adni ke-
zecskejének, elvétí a cél, és az a harag és méreg, a miért nem
sükerül neki szándéka! Azután a hangokra kezd figyelni. Eleinte

a legkisebb neszre összerezzen, majd megkülönbözteti a szelid hangokat, az anya és apa szavát; később egy-egy dal hallatára repes kezecskéivel, és felcsattog, mint a pacsirta, vagy édesdeden elszenderül mellette; majd — de ki tudná leírni azt a számtalan sok részletet az emberi lélek ébredésén, hát még mikor az utánzásig fejlődik; mint próbál egy-egy hangot eltalálni és gagyogja el aztán százszor, ezerszer és lesz belőle az első szó: „papa“ „mama“; vagy mikor a kendőcskét fejére akarja huzni és azt mondani: „kukucs!“ „kukucs!“ vagy az anya dalolását hallva, ő is dalolni próbál, — a tavaszi rétnék nincsen annyi virága, a hány ilyen részlete van a pitymálgó léleknek, és nincsen az a játék, a mely kedvesebb és mulattatóbb volna és egyszermind olyan lélekemelő; szinte belelátunk a teremtő Isten műhelyébe; az óriási gőzgépnek nincsen annyi alkatrésze, a mennyi az emberi léleknek és azok mind egyenkint bontakoznak ki szemünk előtt. Parányi kis csillámok eleinte, alig vehetni észre őket, és mi lesz belőlük idővel? Egy-egy óriás, a mi a világot tölti be hatalmával; és minél tovább nézzük, annál inkább nyomódik belé a mi tekintetünk is az ő szívébe, és az ő lelke is a mi szívébe; a mennyi tudást az mi tőlünk elsajátít, ugyanannyi gyermeteget ad ő nekünk cserébe; első pillanatra megismerhetni, melyik fiatal leány vagy anya van sokat kicsi gyermek körül. Hangja dallamosabb, arcza mosolygósabb, mozdulatai könnyedebbek, kedélye szelidebb, egyszerűen a mellett, hogy olyan nagyon kedves játék, még nagyon jutalmazó is; gyermeteget lélekkel fizeti vissza az időt és fáradságot, a mit reá fordítunk.

És még egy, nem csekélyebb értékű jutalom van e gyönyörű játéokban.

Majd minden gyermeklélekben van valami kiválóbb hajlam, egyikben jó, másikban rossz, és ideje-korán fölfedezve, a rossz legott csirájában elfojtathatik, a jó pedig szintén azonnal kellő ápolást nyerhet, akkor uralkodó hajlammá emelkedik és kiváló emberré teszi tulajdonosát. Már jeles Fáy Andrásunk megírta, hogy sokkal több kitűnő embere volna a világnak, ha a gyermekekben nyilatkozó hajlamokat jobban megfigyelnék, mert nagyon sok ilyen nemes hajlam vész el csirájában, kellő ápolás hiányában, holott kifejlesztetvén, fényes csillagokká válnának az emberiség számára; a megfigyelés ideje pedig multhatatlanul a zsenge kisedkor; egy azért, mert akkor az elme semmi reátukmált, reászoktatott modor által nincsen még belepve és őseredeti irányából kiterelve, hanem egészen tisztán mutatkozik még minden legkisebb indulat; és azért is, mert csak akkor fejlődhetik ki a jó és szép igazi nagysággá, ha legott első csirájában felismertetik, ápoltatik és megóvatik. Mert miként a növény-, úgy a szellemi életben is sokszor egy pillanat, egy mérges ragya, egy hideg dér — a szellemi életben a rossz példa, vagy céliránytalan bánás — elég, hogy a legnemesebb hajlam is örökre megnyomorítottassék, és Liszt vagy Jókai bizonyára nem lettek volna a haza dicsőségei és a világ tisztelettárgyai, ha kiváló hajlamuk már zsenge kisedkorukban kellő tápban nem részesül; és számtalan ember, a kik hajlamuk és tehetségükkel ellenkező pályára sodortatva, a középszerűség gond- és bánat-terhes életét vonszolják végig, hasznos és boldog emberek volnának, ha tehetségük kellő korán felismertetik és ápoltatik.

És ha ez a jó és nemes hajlamokról áll, mennyivel inkább a rosszakról. Mert a mi rosszat a felnőtten emberekben látunk, azoknak csirái mind már a kised gyermekekben is benne voltak. Az idő és élet csak kifejti a meglevő hajlamokat, de újakat nem teremt, és a mint a jó hajlamot a lehető tökélyre lehet kifejteni, épúgy viszont a rosszat és ártalmast, ha nem is végkép kiirtani, de fejlődésükben megakasztani, ugyszólván mérgefogu-

kat kitörni, egyéb hajlamok gondos ápolása által ellensúlyozni és ártalmatlan irányba terelni okvetlenül lehet, de szintén csak akkor, ha kellő idejében fölismertetnek; később, csak néhány évet engedjünk nekik, már lehetetlen; épen mert kiváló hajlam, hamarabb is fejlődik, rövid idő alatt turalgóvá válik a lélekben és akár mit csinál is akkor a szülei ház és iskola, mind hiába, a lélek el van veszve. Erre is számtalan példát szolgáltat az élet; mennyit nem fáradoztak a jó szülék, hogy gyermekük lelkét jóra fordítsák — nem sikerült. Igaz, de mikor kezdtek abban fáradozni? Tíz-tizenkét éves korában! Akkor már késő volt, mert az a rossz hajlam már két éves korában kiütötte magát, de akkor nem vették észre, mert akkor csak piczi csirájában mutatkozott, és csak nagy, nagy megfigyelés mellett lett volna észrevehető, de nem foglalkozván eleget vele, kikerülte figyelmüket.

Milyen hálás és gazdagul jutalmazó tehát a gyermekkel való foglalkozás, és a mellett valóságos játék, kedves, gyönyörteljes időtöltés!

Boldog szerelem.

Földváry Istvántól.

I.

zálj le csillag, hullj le csillag,
Megnézni e ragyogó két szép szemet,
S elhiszed, hogy megrabolták
Legragyogóbb csillagától az eget.

Menyország van most is ott, hol
E két csillag bűvöl, ragyog fényesen,
Menyországát tartja ott a
Mindenható, örökkényű szerelem.

II.

Oh ki tudja, hol van ő most, merre jár?
Csengő hangját hallgatja tán a madár,
Vagy a kelő holdnak fénye
Halvány arczára ragyog;
Vagy talán már álmaiban
Ringatják az angyalok.

Ringassátok szépen, lassan, angyalok,
Az én szívem úgy is nagyon háborog!
Meg ne hallja a zaját, de
Sugjátok meg édesen,
Álmaiban, hogy én milyen
Végtelenül szeretem.

Lehetetlen.

(Beszély.)

Thuróczy Kálmántól.

I.

Dél volt már, midőn Bánhid Jajos reggeliért cseppet. A szolga belépett és két levelet nyújtott át urának. Az egyik pénzes levél volt, ezt törte fel először. Hazuról érkezett és így szólt:

„Kedves öcsém!

Határtalan pazarlásoddal tönkre tetted örökségedet. Én óvatalak, te nem hallgattál reám. Itt veszed az utolsó pénzküldeményt. Javulj és iparkodjál magad munkájából megélni. Szeretők Bánhid Vincze.“

Lajos mereven nézett a vastag betűkre. Arcza sötét kifejezést öltött, elkomorodott, de csupán néhány pillanatra. Csakhamar félre dobta a levelet s e szavakkal: — Mindegy vagy-vagy — a másik után nyult.

Ez egy illatos levélke volt. Egy világbölcş gunymosolyával ajkán tépegette föl finom borítékát. Hirtelen azonban, mialatt megpillantotta az aláírást, a vér arczába szökött és a lázas örömtől ragyogó szemek mereven függve maradtak a vékony tollvonásokon:

„Holnap este nyolcz órakor várjon a hattyuszigeten. Beszélnem kell önnek okvetlenül
W. Irma.“

Ez volt a levélke tartalma.

Bánhidy Lajos nem volt egy a sok közül. Lelkületét minden egyébnak nevezhetjük, csak mindennapinak nem. Hatalmas képzelő tehetsége, heves, szenvedélyes érzelmei, tulcsigázott rajongása sokszor végletekre ragadták és korlátlan uralmat biztosítottak ábrándjainak. A folytonos gyöngéd, anyai őrizet alatt elpuhult fiú, távol tartva a „deák-élet“ eleven multságaitól, a nagyvilágtól és minden olyan körtől, a hol némi tapasztalást szerezhetett volna jövőjére, a fellegvárak építésében kitűnően gyakorolt képzelemmel és jó erős elbizakodottsággal lépett az élet küzdterére. Nemsokára anyja halála után, mint huszonkét éves ifjú, Pestre jött lakni. A szerény működési kör otthon, fényes terveinek nem felelt meg. Gunymosolylyal fogadta higgadtan gondolkozó nagybátyja tanácsait, ki atyja, néhai Bánhidy János igen népszerű nevének révén, megyei hivataloskodásra utalta a szép tehetségű fiatal embert; bérbe adta örökségét és tele reményekkel sietett a fővárosba. Boldogult atyja gazdag földesúr volt, de a pazar háztartás, a gondtalan elbizakodottság anyagi jólétében a jelentékeny vagyon legnagyobb részét fölemésztette. Lajos mint örökös alig rendelkezett annyival, a mennyire szüksége volt, hogy minden jövedelmező foglalkozás nélkül vágyaihoz mérten élhessen. Pedig nem volt tékozló, röpke élveket nem hajhászott. Pestre érve, fölkereste szüleinek régi ismerőseit. Ezek örömmel fogadták. Alkalmat nyújtottak neki előkelő körökbe jutni és Lajosnak csakhamar elterjedt híre mint derék, „zsenialis“ fiatal embernek. Bánhidy az általános tetszést, heves természetéhez hiven, nem késett felhasználni. Fáradhatlanul látogatta mindinkább szaporodó ismerőseit. Magasabb tanulmányait „ideiglenesen felfüggesztette“ Hiszen, hogy fényes reményeit valósíthassa, okvetlenül szüksége volt számos ismerősre.

Ezen új ismerősök közé tartozott a Kövesdy család is B. megyéből. Lajos csakhamar feltűnő előnyben részesíté látogatásaival e kedves családot. Az ismerős körökben már azt kezdték sugdosni, hogy a gyönyörű házi kisasszony felzavarta szívét. S nem sugdosott ok nélkül. Kövesdy Irmának halvány arcza, fekete, igéző szemei, a méla mosoly gyönyörű ajkain, a leirhatlan kedvesség minden mozdulatában, oly költői, oly regényes szinezetet adott bájos alakjának, hogy Lajos e varázsnak nem birt ellenállani. Szendélyes érzelmei forró hevével közeledett a tizennyolcz éves, gyulékony szívű leányhoz és nem lett elutasítva; vallomásaира dobogó szívvvel felelt Irma, szerette őt mélyen, igazán, mint először szeretni szoktunk, szeretett azon szerelemmel melyet az életben csak egyszer érezünk. Az ifjú pár boldogsága végtelen volt. Ha egymás mellett ülve, közel jövőjükre terveket szöttek, vagy némán hallgatták szívük dobogását, arczuk örömtől sugárzott, szemük egymás lelkébe mélyedt: érzék, hogy lényük összeforr elválhatlanul, örökre.

Mily keserű gony!

Szerelmük délpontján Irma hirtelen eltűnt Pestről, szülei-vel együtt, minden szó nélkül; — néhány hét múlva a lapok

széltében hirdették, hogy a porosz származásu új magyar földbirtokos, Wittgenstein Alfréd nőül vette B. megye legbájosabb leányát: Kövesdy Irmát.

E hír iszonyu hatást gyakorolt Lajosra. Szerelmét, mely a csalódást, a bánatot még nem ismerte, melyet rágalom és árulás még nem érintett, váratlanul aljas, gyalázatos módon ki-játszva látta. Közel volt a kétségbeeséshez. Tulcsigázott képzelme rémes terveken tépelődött. Hol keressen irt sebére? Sokkal büszkébb volt, hogysen belsejét feltakarja bárki előtt a világon. Kapkodott mentő eszköz után. Ledér életű, könnyelmű ifjak társaságába vegyült; közéjük állott, velük mulatott, tivor-nyázott és szórakozást lelt. Végletekre hajló természete hévvel ragadta meg a két élű fegyvert. A tüzet, melyet ifjú, romlatlan keblében az anyai szeretet élesztett, hogy tartos meleget áraszson szét érzélemvilágában, sértett belseje, korlátlanul uralkodó képzelme emésztő lángra szította; előbb tiszta lelkesülést, most undok kéj és kábitó mámor-szomjat keltett...

Ha lelkiismerete nyugtalanította, ha néha, legkicsapongóbb kedvében, dorbézoló czimborái közt, hirtelen édesanyjára gondolt, pillanatra elkomorodott, de csakhamar egy más, igézően szép, feledhetlen alak merült fel emlékében és ilyenkor aztán szenvedélyessége nem ismert határt. Hévvvel kapott borral telt poharához. Az indulat kétségbeesett dühhé vált benne, pénzét, ékszereit a cigánynak vetette és ez oly keserűen huzta, hogy majd a szíve szakadt bele. A czimborák kaczagtak, Lajos karjára hajtotta nehéz fejét és zokogott halkán, titokban. E kábitó mámor, e folytonos izgatottság soha nem érzett gyönyört nyujtott a heves szenvedélyeitől elragadott ifjunak. Lázás vére szilaj élvhajhászatban keresett enyhét. Könnyelmű viszonyokat kötött és mohón szivta az édes mérget. A sovár mámorban lassankint tünedezett első szerelmének emléke, vagy legalább is ritkábban gondolt reá. A nagybátyjának előbb figyelmeztető, később végromlással fenyegető levelei sűrűn érték egymást. Nem törődött velük. Költött, mintha százazrei lettek volna.

Vagy másfél év múlva egész váratlanul azt hallja, hogy Wittgenstein nejével együtt Pestre jött, a tél hátralevő részét itt töltendő. Ezzel egyszerre holmi kényszerházasságról is kezdtek beszélni. Avatottak úgy nyilatkoztak, hogy Irmát e végzetes lépésre tönkre jutott szüleinek könyei birták; hogy a vén Kövesdy nagy terjedelmű birtokát, mely a telekkönyv tanúsága szerint igen erősen el volt adósodva, Wittgenstein tisztán vette át mint neje hozományát; hogy házassága első heteiben Irma teljesen visszavonult környezetétől és midőn később itt-ott megjelent, feltűnően halvány és megfogyott volt. Lajos tudott mindezekről és a már-már kialudt láng újra feléledt. Találkozott vele előbb néhány nyilvános bálban, aztán rendes szombati „soirée“-kon maguknál Wittgensteinéknél, kik, számos ismerősük levén, nagy házat vittek. E találkozás mindkét részről hideg, kimért volt. Lajosban forrt a vér, szenvedélye ujult, hatalmas erővel működött, de az éjjelezés és ledér élettől elsápadt arcza, a bágyadt szemek elfödtek belseje izgatottságát. Erőt vett magán, nyugodtságot szinlelt, és égett a vágytól, vele négy szem közt találkozhatni; minden alkalmat felhasznált, a hol üldözőbe vehette.

Irma soha sem szerette férjét, kényszerüségből ment hozzá. Sokat, nagyon sokat szenvedett, de nem árulta el. Szíve egészen Lajosé volt, míg anya nem lett. Drága gyermeke, úgy látszott, kiengesztelte balsorsával és visszaadta nyugalmát. Pestre jövén, csakhamar heves, kinos küzdelem dulta belsejét. Látta Lajost, látta halvány arczát, bágyadt, csaknem merev tekintetét; hasztalan kereste a ragyogó fényt nagy, fekete szemeiben, az elevenség pirját arczán, a romlatlan kedély mosolyát ajkain... eltüntek

... Hallotta nem egy barátnójától a szélteben ismert érdekes hirt, mely azt regélte, hogy Bánhidly Lajos jó kedvű czimborái társaságában, a bortól kábultan, szenvedélyes kitöréseiben Irma nevét hangoztatta, sőt voltak olyanok is, kik ilyenkor egy-egy titkos köncseppet vettek észre a szegény ifju halvány arczán legördülni... oda lett a boldog anya nyugalma... Szive kemény szemrehányásokkal illette... Eszébe jutottak a mult édes napjai, eszébe jutott Lajos, a tüzes, lelkesült ifju, forró érzelmeivel — s most arcza sápadt; izgatott képzelme látni vélte a keserű gunyosolyt ajkain... és megborzadt. Ez az ő műve volt... Feje elkábult. Érezte, hogy nem maradhat tétlen... Határozott is azonnal. Beszélni fog vele, tán megnyugtathatja, tán visszaránthatja az örvény széléről. De a jó ég tanuja volt, hogy semmi rosra nem gondolt, sőt azon szörnyű küzdelem, melybe a levél megírása került, bizonyította áldozata nagyságát.

II.

A találka délutánján ott ült ablakánál a lázas nyugtalan-ság pirjával arczán. Szemei szerte-szélylyel tévelegtek — nyug-pontot nem birtak találni. Majd a gyorsan szálló fellegekre, majd le, az utcán sürgő népre, majd az órára tekintett. Csak olykor, midőn hirtelen székéről felkelvén, halkan lépett a szoba egyik homályosabb fülkéjében ringó bölcső felé, és nagycsendesesen fellebbentette az óvó fátyolt és megpillantotta alvó gyermekét, az ártatlanul mosolygó angyali arcot, csendesült szive erős dobogása, dult vonásai elsimultak, szemei derültebb fényt nyertek; pillanat mulva azonban már ismét visszatért izgatottsága és nőtt azon mérvben, a mint a távozás ideje közeledett. Végre belépett a szobaleány, behozta a köpenyt. Irma gyorsan kapott utána, vállára vetette, feltette kalapját, már az ajtókilincsen volt keze... hirtelen hallani vélte gyermekének sohajszerű hangját, visszafordult, gyorsan lépett a bölcsőhez, ismét fellebbentette az óvó fátyolt, de most már két nyílt, parányi ugyan, de ragyogó koromfekete szemmel találkozott tekintete; a picziny mosolygó ajkak a végtelenül édesen hangzó „mama“ szót dadogták és a hófehér, gömbölyü karocskák vágyakozva hadonáztak. Vilma hévvel ragadta keblére drága, egyetlen gyermekét és a forró csók-közé keserű könyek vegyültek.

Ugyanekkor nem kevésbé nyugtalan kedélyállapotban találjuk Lajost; ő már jóval a levélben jelzett óra előtt kiment a városligetbe. Felizgatott belseje könyörtelenül üzte. A drótszigetre érve, egy utjába eső széken helyet foglalt.

A szigeten gyér közönség élvezte a szép tavaszi alkonyt. Csak itt-ott csördült egy pohár, itt-ott rikácsolt egy pinczér. A cseh muzikusok! azok játszottak könyörtelenül.

Lajos nem törődött a környezettel. Nézte a tavon visszatükröződő alkonyt. Pillanatonkint, ha az esti szellő a fák gyér leveleit mozgatta, a nap sugarai azon különben árnyas helyet is érték, a hol Lajos ült. Szemeit bántotta a czikázó fény. Felkelt helyéről és kiment a tó partjára. Ott egy fához támaszkodva, megállt és mélán nézte az alkonyt nyal bearanyozott csendes vztükröt.

Lassankint beállt az est. A gyér vendégek is elszéledtek, csakhamar csupán halk morajként hangzott a távozók beszélgetése. Lajos a hattyuk szigete felé irányzá lépteit. Lázas izgatottsága folyvást nőtt. A tó partjára érve, megállt, körülnézett.

Mély csend környezte; csak néha-néha suhogtatta valami gyors röptü éji madár a fák leveleit. A hattyuk halkan, mélan uszkáltak a tavon, néha csörüket a vízbe mártogatták, mintha az égnek benne visszatükröződő, ragyogó csillagai után kap-

dosnának; az arany halacskák kóbor lidérczekként czikáztak közöttük és fényük vetekedett a csillagokéval.

Az idő haladt. A találkára kitűzött óra elmúlt már. Vilma nem jött.

Félig öntudatlanul, mintha üldöznék, rohant el a szigetről.

Másnap meghívást vett Vilmától bucsuestélyre. Hirtelen falura kellett menniök... Soká habozott, végre azt határozta, hogy elmegy.

Válogatott társaság mulatott a fényesen diszitett termekben. A főváros szebbnél-szebb hölgyei majd páronkint, boldog lovagjaik karján sétáltak a selyemlágyszőnyegeken; majd kisebb csoportokra oszolva, szemén szedett dandyk környezetében csevegtek fesztelen kedélyességgel. Az idősb családfők kártya- és dohányzó szobákba vonultak. A mamák a társalgó teremben gyönyörködtek fel s alá lebegő leányaik szemlélésében. Majd egy-egy bizalmasabb barátnője felé hajolt, valamint sugott, a mire az utóbbi aztán hol a meglepetés feszült kifejezésével arczán, hol gunyos nevetéssel felelt. Érdekes új hírek, szellemesen előadva, sem vesztettek kiszámított hatásukból. Szóval mindenfelé a vidámság derüje ragyogott. Mindenki örömmel osztozott az általános jókedvben, mely zavartalanul nyilatkozott hangos kacaj és élénk társalgásban. Csupán egy, a zongoraszobába vonult hallgatag ifju tett kivételt; ő mitsem látszék törődni az eleven környezettel. Szórakozottan, csaknem önfeledten ült a zongoránál és halkan játszott a sima billentyükön. Arcza sápadt, bágyadt, csak a sötét, fényes szemek nyugtalanul tévedező tekintete árulja el, hogy szive lázasan dobog. E mélyen sebzett, folytonos tépelődésre kárhoztatott szegény sziv. Csakhamar felhagy játékával. Kimegy a nyílt erkélyre, hogy lehütse forró fejét.

Az erkély a Dunára néz. Vize kalkan foly a csillagok és hold visszfényében. Ábránd uszik a légben, ábránd a vizen, ábránd a hold sugaraiban. Lajos az erkély párkányzatára hajol és kinos gondolataiba merül. Mult, jelen s a sötét jövő egy érzelmmé olvadnak keblében s ez a könyörtelen kétségbeesés. Nem lát menedéket sehol iszonyu helyzetéből. Lelki szemei előtt feledhetlen édesanyjának halvány képe lebeg, oly végtelenül fájdalmasan, szemrehányóan tekint reá; majd halk alvajároként Irma alakja suhan el a néma éjben...

Hirtelen gyors léptek nesztét hallja. Visszanéz. Irma áll előtte igéződen szép valójában, a mély felindulástól remegve, félenken tévedező tekintettel.

Benn öröm-ujjongás hangzik. A zongora megszólal; az ifjuság tánczra kél.

— Nagysád nekem egy tipegőt ígért!

— Én vagyok Nagysáddal eligérkezve!

— Ne vessen meg Nagysám!

— Huss! huss! — felel a büszke önérzet örömpirjával arczán az általános ünnepelel szépség: Szeréna. — A ki kendőmet legelőbb kapja el, azé lesz az első táncz!

A kinek aztán sikerült versenytársain előnyt nyerni, az hévvel ölti karjára bájos tánczosnőjét s tüzzel lejtének odább.

Mily boldogság fiatalnak lenni! — suttogják egymás közt a szülék.

— Lemondtam legszebb reményeimről — szól Irma esdő hangon, gyorsan lelkendezve. — Szerelmem tiszta tüzet kiolták agg szüléim könyei. Feláldoztam ifjuságomat. Annak karjába vetém magam, kit gyűlöltem, mert éltem boldogságának megrontóját láttam benne. Türtém, nyugalmat szinletem, mig szivem majd megrepedt bánatában... Az ég nem hagyott el... anya

lettem! — s most, midőn már kész volnék kibékülni sorsommal, ön újból lángra akarja szítani az alvó szikrát?! . . . Könyörüljön rajtam . . . s feledjen!

— Feledjem?! . . . tépjem ki e lázongó szívet s vessem oda áldozatul áldott férje boldogsága és nyugalmaért . . .

— Lajos, én anya vagyok!

— A világ dicsérni fog — folytatá. — Kiábrándulok . . .

— Ön büszke lesz higgadt tanácsainak hatására. A szívek vásárján nőni fog ára . . . Még boldog is lehet! . . . Ah, ön nem szeretett soha! . . .

Irma megrezzent. Ajkai remegtek, de erőt vett magán. Közelebb lépett Lajoshoz és oly végtelenül nyájas, de fájdalmas tekintettel szegezte rá szemeit.

— Éljen boldogul, — szólt mély bensőséggel, — én megbocsátok! Az ég tudja, mily őszinte hévvel szerettem önt; tudja, hogy nem vagyok vétkes. Ha hibáztam, bocsásson meg s ne legyen szigorú bírám. Feledje a multat, az megmásíthatlan és — folytatá növekvő hévvel — ha van becse ön előtt forró esdésenek, kérem, ne éljen teljesen a jelennek, de gondoljon jövőjére is, mely oly nagyon, nagyon szíven fekszik. Isten önnel! Tegye az ég oly boldoggá, a milyenné én tenném, ha hatalmamban állana és a milyen én soha nem lehetek! — tovább nem folytathatta, könnyei elfojták hangját. Kezét nyujtá. Lajos lázas hévvel kapott utána.

— Nem, Irma — szólt epedve, — ön nem akarhatja, hogy elveszszek végkép. Ne ámitsa szívet! Mi egymás nélkül boldogok nem lehetünk. Gondolja meg, mily végtelenül szeretem. Hagyja el . . .

— Az égre, Lajos, mit beszél? — rebegte Irma, színéből kikelt arczczal, szakgatottan, mialatt kezét visszavonni törekedett. De a lázas ifju heve már rajongássá vált, még erősebben szoritá szívéhez a remegő, gyöngye kezét: — Mindenre, a mi szent ön előtt, kérem, ne taszítson el magától. Engedje, hogy legalább néha találkozhassunk.

A zene megszűnt. A táncz véget ért. Irma erővel ragadta ki kezét és e szavakkal: — Irni fogok, — gyorsan eltűnt.

Lajos homlokához kapott, a párkányzatra hajolt és eltakarta könyves szemeit.

Egy-egy felhevült tánczos-pár friss levegőt jött színi az erkélyre. Lajost megpillantván, halkán sugták egymásnak: „A borzas Romeo ábrándozik!”

(Vége köv.)

M á r i a.

Emlék Jütland nyugati tengerpartjáról.

Irta: Steen Steensen Blicher.

(Folytatás.)

Utánuk siettem.

A szél már viharrá fejlődött. A tenger legkegyetlenebb haragjával orditozott.

A főenydombok arczainkba korbácsolták homokszemeiket, a tajték hópolyhek gyanánt repült el fejünk fölött.

Felszaladtam a sziklafalra, mely úgy látszott, hogy megreszket lábaim alatt.

A tenger vize merő fehér hullám volt, a magasra fecskendező tajték elhomályosította a kilátást.

A habok dörgése megsüketítette füleimet.

— Hol van? — kérdém a hozzám legközelebb állótól.

Az kinyujtotta karját; megpillantottam a szerencsétlen hajót, alig egy puska lövésnyire a parttól.

— Nem tud megmenekülni? — kérdezém.

— És ha a legjobb vitorlás volna is a tengeren, még akkor sem, — viszonzá szomszédom.

A hajó inogva, tántorogva közelített.

— Most érte el az első szirtet! — kiálták fel valamennyien.

— Ott mindjárt megfeneklik, — mondá az egyik.

— Dehogy! — felelé egy másik, — Amott jó egy hullám, az segíteni fog rajta.

A hullám fölemelte a hajót; a hajó lecsuszott a szirt lejtőjén.

— Szerencsés! — jegyzék meg mindnyájan.

Köcsett le szívevről; de én nem ismertem a jütlandi tengerpartot.

Pár másodperc múlva új kiáltások hangzottak:

— Ott a hajó!

A hajó a középső szirten állt.

Nekem úgy tetszett, hogy még folyton előre megy, de csalódtam; a hajó zátonyra akadt.

Közel volt a parthoz s így reméltem, hogy a legénység meg fog menekülni a veszélyből.

A legénység csónakot eresztett le a vízre.

Két férfi beleült, de egy nagy hullám elsodorta őket.

A csónak száz darabra összetörve vettetett partra; a két férfi eltűnt a hullámokban.

A hajószemélyzet jalkiáltása tulhangzotta a szélvész ordítását és az ár zugását.

A tenger felől egész hullámsor hömpölygött előre; egyik hullám óriásibb a másikinál.

A partlakók azt mondták, hogy kilencz ilyen hullám szokott egy sorban dühöngeni; a kilencedik a legnagyobb mindnyája között.

A mint az első hullám érte a hajót, ez oldalt hajlott.

A szorongatott legénység feljajdult; kiáltása rémitőbb volt az elsőnél.

A második hullám még jobban fordította meg a hajót és keresztül csapott előlső felén.

A matrózok felmásztak az árbocra és kötelekkel odakötötték magukat.

Minden újabb hullámcsapásnál a hajó mindinkább oldalt fordult, úgy, hogy végül egész oldala a part felé állt.

A kötélzet foszlányokra szakadt; az árboczfák inogtak a szélben.

A nagy megrázkódást szünet követte, miközben a tenger, úgy látszott, hogy új támadásra gyűjt erőt.

Az életével játszó hajószemélyzet kiterjesztette kezeit, majd a sötét ég, majd a part felé, mely oly közel állt hozzájuk s melyet még sem birtak elérni.

Jajgatásuk éles törként hatott fiatal szívembe. Lehetetlen volt a menekülés.

A partlakók hasztalan kiabáltak nekik, hogy köteleket kössenek hordókra és tonnákra s dobják part felé a köteleket.

A legénység vagy nem értette, vagy nem hallotta a figyelmeztetést.

Megható látványnak lettünk most tanui.

Egy férfi s utána egy nő ugortak ki a kajütből.

A férfi a tengerre, azután a partra nézett és megölelte a nőt.

Aligha nem a kapitány volt nejével.

Egyszerre kibontakoztak egymás karjaiból, visszaszaladtak a kajütba s csak újra eljöttek egy nagy csomaggal.

A csomagot kötélén a vízbe bocsátották, azután letérdeltek és esdőleg nyujták ki felénk karjaikat.

A csomag a víz felszínén uszkált. A habok hányták-vetették és végre kidobták a partra.

Egy férfi a parttól távolabbra vitte a csomagot és felbontotta a köteleket.

A hajón térdelő férfi és nő felugrottak és örömkriáltást hallattak.

A férfi egy kötéllel ellátott deszkára kötötte gyorsan a nőt és vízre akarta bocsátani.

Késő volt!

Uj hullámsor torlódott a hajóra.

Az első hullám orditva, tajtékozva csapott végig a fedélzeten.

Egy árbocza a tengerbe sodortatott, mindazokkal egyetemben, kik a kötélzetbe kapaszkodtak.

A kapitány és neje eltűntek.

A parton állóknak sikerült a deszka kötelét megfogni és a deszkára kötött nőt kihalászni, hanem — a nő nem élt többé, feje össze volt zuzva.

A következő hullámok letörték a második árboczfát is.

Az utolsó hullám szikla gyanánt szállt fel az örvényből.

— Ha ezt kibírja, elbir még többet is! — jegyzé meg a mellettem álló aggastyán.

Alig hogy kimondta e szavakat, a hullám még magasabbra tornyosodott s azután fergeteg gyanánt lecsapott az árbocztalan hajóra.

A hullám bőgése, zugása tulhangzotta a vihar ordítását.

A hajó darabokra volt törve. A szétmorzsolts részek forgács gyanánt tánczoltak, forogtak a tajtékozó, örvényelő habokon.

A kapitány hulláját nem leltük meg. Azt sem birták kipuhatolni, kié és hová való volt az elsülyedt hajó.

A partlakók hozzá láttak a partra vetett holmi eltakarításához, én pedig a kihalászott csomagot vizsgáltam.

Állt ezen csomag a kajütajtón sűrűen összecsomózott párnákból. Lehajoltam, hogy fölbontsam a köteleket. Különös sejtelenem fogta el szívemet.

Meglepetésemre halk nyöszörgés hallatszott a csomagból — ketté vágtam a köteleket — föltéptem a vánkosokat — a csomagban egy eleven gyermek feküdt.

Gyorsan begöngyölgettem a gyermeket és a mint lábaim birtak, szaladtam szállásomra a tengertől elszakított zsákmánnyal.

Senki sem volt otthon, csak egy vén anyóka és ennek unokája, egy három éves kis fiu.

Zsákmányomat az asztalra tevém. Gyönyörű leányka volt; lehetett ugy fél éves.

Szegényke, át volt ázva a tengerviztől, de szerencsére nem nyelt vizet s így semmi baja sem történt.

Sirva fakadt; aligha nem éhes volt.

A sirás hallatára a vén anyóka elsietett a tüzhelytől és megpillantva a kis porontyot, czombjára csapta két tenyerét és felkiáltott:

— Jézus! hol vette azt?

— Jézus adta! — mondám én s száraz ruhát és meleg tejet kértem a kicsinynek.

A kis leány mohón ivott a tejből és sirás nélkül engedte kicserélni pólyáit.

Ölembe vettem, a vén asszony pedig rendbe hozta a bölcsőt.

A kiseded vállamra hajta fejcskáját és elaludt, még mielőtt a bölcsőbe fektettem volna.

Meghatottan néztem reá.

Rövid egy órával ezelőtt még atyával, anyával birt s most senkije sincs itt, az idegen földön!

Ha majd felnyitod ártatlan szemecskédet, keresni fogod szüléidet s azok nem lesznek melletted!

Szegény kis bimbó! messziről, talán délről jöttél ide s most ide vagy számüzve, észak homoksivatagjába!

El fogsz itt hervadni és nem lesz, a ki sirasson, nem lesz, ki buslakodjék veszteden!

Olyan leszesz, mint az idegen és a szökevény. Kisem fog szeretni életedben, elfelejtenek haláloed után!

— Miért könyez ön? — kérdezé tőlem a jó asszony. — A hajótöröttekért? Nem tartozunk mindnyájan istennek életünkkel? Első férjem elveszett a tengeren, atyám elveszett a tengeren, fivérem elveszett a tengeren, egyszerre mind a három; megsirattam őket, hanem . . .

— Nem a holtakat gyászolom, — szakítám őt félbe, — hanem azokat, kik életben maradtak. Nem hiszi ön, hogy szálnalmat érdemel ez a kis féreg?

— Persze, persze! — viszonzá az anyóka és folytatta munkáját; — Él még az öreg isten!

Leszáritám könyeimet; szívem megkönnyebbült.

Ismét a partra siettem.

Utközben zsákmánnyal megterhelt emberekkel találkoztam. Mire visszatértem szállásomra, azok azt mondták, hogy a parton már mindent eltakarítottak.

A haza térő lakók nagy szemeket meresztettek bölcsőben alvó gyermekemre.

Gazdám unokája, egy három éves fiucska, odaállt a bölcsőhöz és kíváncsian nézte a kis jövevényt.

Elbeszéltem, hogy mi történt a kis leánnyal.

(Folytatása köv.)

A francia udvar XIV. Lajos alatt.

(V é g o.)

E közben meghalt a Lajos által imádott „Madame“ (ez volt hivatalos czime), testvérének, a „Monsieur“-nek neje. Fivérével most unokanővérét, udvari czimen „Mademoiselle“ akarta elvételni. Ez azonban egy gascognei gazdag ifju nemesbe, a küllöncz jellemű Peguibinbe, a későbbi Lauzun grófba volt szerelmes, ki a királynak is annyira megtudta később nyerni kegyét, hogy a tűzérőség főparancsnokságát ígérte neki, mit azonban hadügyminisztere, Louvois tanácsára visszavont. Lauzun e miatti elkeseredésében a király előtt összetörte kardját, miért aztán a Bastille-ba került. Később azonban kiszabadult s a király a testőrség kapitányává nevezte ki, sőt kegye annyira ment, hogy engedte Mademoiselle-lel való egybekelését, s csak miután ez engedélyre az egész udvar jajszóra fakadt, vont vissza Lajos királyi szavát. Lauzun most Montespan marquisenál, a király egyik barátjánál kereste szerencsését, kinél Lajos egy izben oly bizalmas lábon találta, hogy ismét fogságra vettette, még pedig Pinerol pinczéibe, hol a már régebb idő óta ott levő Fouquet, volt pénzügyminiszterrel együtt a szerencse forgandóságáról elmélkedhetett.

„Mademoiselle“ most a kegyencz Montespan marquisé

egyik gyermekének ígérte minden vagyonát cserében Lauzun szabadságáért. A király bele is egyezett, a fogoly kiszabadult, de miután magas rangú kedvese hervadt bájai iránt teljesen megidegült, ismét visszakerült Pinerolba.

Majd Angliában találjuk, hol a letett II. Jakab király azal bízta meg, hogy a királynét s trónörökösét Franciaországba kísérje.

Versaillesben ismét az udvarnál találjuk, hol mi sem változott, s ujólag megkezdte cselszövényeit, melyekhez az akkor már hatalmas Maintenon asszonyt igyekezett megnyerni. Mademoiselle-lel ismét kibékült, majd annak halála után megnősült, fényes házat vitt s kifogyhatlan humorával 90 éves korában halt meg.

Ily szerencse-változások fordultak elő azon udvarnál, melyet Sévigné asszony így jellemez: „E kellemes zürzavar három órától hatig tartott. Ha hírnök jött, a király pillanatra visszavonult, leveleit átolvasta s ismét visszatért. A zene folyton szólt. A király csevegett a hölgyekkel, kik e megtiszteltetéshez már hozzá voltak szokva. A játéknál vége-hossza nem volt a kérdéseknek: „Hány lovagja van?“ „Nekem egy, kettő, négy, öt, a másik csak három, négygyel rendelkezik“ stb. s tapsoltak az elmés feleleteknek. Hat órákor kocsikra ültek, vagy a csatornán gondoláztak, hol zene szólt. Tíz órákor visszatért a társaság s készen várta őket a színház. Éjféltől „Media Nocte“-t — spanyol kifejezés az éjjeli séták, játékok, cselszövények stb. számára — rendeztek.

Ez udvar nagy részt Versaillesban tartozkodott, melyet XIII. Lajos karolt fel először, XIII. Lajos pedig páratlan fényű királyi mulató-helylyé emelt. Naponkint huszonkétezer munkás és hatezer ló foglalkozott e hely kiépítésénél, úgy, hogy Versailles állítólag 7 milliard livres-be került.

Versailles később nagyon zajos lett Lajosnak, Marly völgybe vonult s oda ölte a milliókat. Egy akkori író jegyzi meg, hogy „egy magánember ily építkezéssel tönkre tenné magát, de egy király birodalmát teszi tönkre.“

Minél inkább haladt XIV. Lajos a korban, annál nagyobb szerepet játszottak udvarában a „szép mákvirágok“.

Első, ki nagyobb befolyást gyakorolt rá, Louise Françoise de la Baume Le Blanc de la Vallière volt, a Bourbonnais-k régi családjából. Ő az Orleans-ok szolgálatában nőtt fel, később Stuart Henriette, orleansi hercegnő udvarhölgye lett és Fontainebleauban ismerkedett meg a királyllyal. Lajos, kinek a szigorú Maria Terézia nem elégithette ki ledérségét, előbb tréfából, majd komolyan la Vallière lovagjául szegődött. Kevés idő múlva a király mindent mellőzött s kedveseért még ragyogóbbá tette Versailles-t; la Vallière azonban a nélkül, hogy befolyásra, vagy gazdagságra vágyott volna, elvonultan egyedül szerelmének élt.

Idősb fiát Lajos később Le Vallière herceggé tett, két kisebb gyermekének pedig egy-egy grófságot adományozott.

La Vallière az 1667-diki háborúba a királynéval együtt elkísérte Lajost, kinek ez utazás alatt a királyné egyik udvarhölgye Françoise Athenais de Mortemart de Rochecuard, Montespan marquis neje, egy ragyogó szépség, nyerte meg tetszését. Ez időtől kezdve az odaadó Louiséra szomorú napok következtek, napról-napra inkább vesztette befolyását a szép marquisné mellett. Ő azonban békén tűrte sorsát, sőt vetélytársnőjének segített toillettejénél, együtt kocsizott vele s a királynéval, úgy, hogy a nép így kiáltott; „Itt jön Franciaország három királynéja!“ Louise végre a királytól teljesen elhagyatva, 1664-ben mint „Soeur Louise de la Miséricorde“ fölvette az özvegyi fátyolt. Itt irt

„Az isten irgalmasságáról“ egy misticus könyvet s csak 1716-ben halt meg.

Vetélytársnője s közvetlen utódja, Montespan marquisné az államra ugyan semmi befolyást nem gyakorolt, de annál inkább uralkodott az udvar fölött. De a változékony király csakhamar mellőzte a szép Françoise d'Aubigné miatt, mivel mint Montespan gyermekeinek nevelőnőjével ismerkedett meg. E nő a híres hugenota Theodor Agrippa d'Aubigne leánya volt. Atyja halála után visszatért a katholika egyház kebelébe s az öreg és szanta Scarron költő nejévé lett. Scarron halála után özvegye Montespan marquisné szolgálatába lépett, csakhamar elhomályosította urnőjét s a király már 1674-ben megvette számára Maintenon várat s jószágot, melyet marquisat-tá emelt.

Meg kell még itt említenünk a 20 éves korában elhalt Marie Angélique Scoraillé de Roussille-t, kit XIV. Lajos Fontanges hercegnővé tett, s kinek hirneve főképp fejdíszéről maradt fenn. Ugyanis egy vadászat alkalmával a szél egy hajfürtjét kibontva, azt szüntelen homlokára futta, mit ő aztán egy szalaggal erősített homlokához. Ez a királynak annyira megtetszett, hogy megkérte e hajdísz továbbra is megtartani. Ezután minden udvarhölgy fejét csak a la Fontanges lehetett látni.

A kezdetben kaczer kis fürtöcske lassankint oly nagyra nőtt, hogy a mai kor chignonját is felülmulta, és a szegény divathölgyek alig bírták fenntartani a nagy teher miatt fejüket, míg végre az angol követ neje, Shaffesburg grófné más irányt nem adott e természetellenes divatnak; hanem ő viszont a szépségtapaszkok alapítója lett.

Montespan halála után Maintenon asszony befolyása mindinkább növekedett. 1683-ban meghalt a királyné is, kinek unokáján kívül csak egy leánya volt még életben, de ez szegény kénytelen volt születésétől kezdve zárdafalak közt élni, mert a királyné rut szerezcsen szolgálója oly befolyással volt születésére, hogy teljesen ennek néger arczát vette fel.

Maintenon ezután kiterjesztette befolyását az államügyekre is, és az ő pártfogása nélkül semmiféle állást nem lehetett elnyerni. Idejét a király s gyóntatója, a híres jézuita Pére la Chaise és a párisi érsek társaságában töltötte.

A miniszterek mindig az ő szobájában tették előterjesztéseiket. Ő és a király ilyenkor karos széken ültek, előttük egy asztal állott s e mellett két kis támlány, egy a miniszter, másik ennek portefeuille-je számára. Míg a miniszter jelentéseit olvasta, Maintenon asszony kötött vagy font. A legnagyobb mérvben bígott volt s elhatározta, a királyt is „istenhez téríteni“. S valóban Lajos az ő uralma óta nagy mértékben adta az erkölcsös és valóságost, — a színházakat megvetette, míg Maintenon asszony jótékony sorsjátékokat rendezett s azokat nagy ünnepélyekkel kötötte egybe.

Ez volt XIV. Lajos utósó, egyszersmind leghatalmasabb „pártfogoltja“; túlélt a királyt s ennek halála után az általuk alapított st. cyri zárdába vonult vissza, hol 1719-ben halt meg.

Lajos, kit ama kor hizelgői „halhatlan“, „új IV. Henrik“, „Nagy Lajosnak“, Alexandre stb. czimekkel neveztek, 77 éves korában testileg, de némileg szellemileg is tönkre menve, 1715-ben halt meg, „Europa urául“ — miután fia és unokája elhaltak, dédunokáját, XV. Lajost hagyván hátra, kinek udvaráról talán más alkalommal. De ebből is kiténik, mennyire romlott volt már akkor is a francia udvar légköre, ez pedig sokat fejt meg e nemzet későbbi erkölceiből, egész napjainkig.

Egy hét története.

Novemberhó 18-dikán.

Az első hó. — A népgyűlés. — Thaisz főrendőrmester. — A nagy ujság. — Egy végzetes jegyzék. — Az én kedves küldőim. — Az idény. — A népkönyha. — Farsangi remények. — Meglássák. — A szerelem iskolája.

Mult péntektől fogva három álló napig folyvást esett a hó; vagy csak két napig? Mindegy, azért mégis olyanok voltak az utczák, mint akármelyik alföldi országutunk. Hanem azért nem haragudtam, ugys vasárnap van, gondolám, és legalább mindnyáját otthon találom ma az én kedves barátnőimnek, elbeszélgethetünk, elcsevegphetünk mindenről, a mi volt és lesz, vagy legalább lehetne.

Hanem megjártam. Első látogatásomnál mindjárt azzal fogadtak, hogy mit határoztak a népgyűlésen? — Miféle népgyűlésen? — kérdém meglepetve és azt a feleletet kaptam reá, hogy siessek a Hungáriába, talán még jut valami az én számomra is belőle. Siettem tehát, de nem a népgyűlésre, hanem egy másik kedves ismerősnőmhez. Nagyon tisztelem a mi népgyűléseinket, de nem kérek belőlök. Szavak és ismét szavak, azt pedig az országgyűlésen is kapok eleget, gondolám. Hanem a második látogatásnál is csak azzal fogadtak, ha voltam-e a népgyűlésen?

Már erre mégis csak megzavarodtam, és ha nem hölgy intézi hozzám e kérdést, talán megis neheztelek. Így is üstökénél fogtam a tárgyat. — És mit érdeklí kegyedet a népgyűlés? — kérdém bajszos fölénnyel. — Hogyne érdekelne, mikor az élelmiszerek csakolyan drágák, mint azelőtt, és a mészáros, a fűszeráros, sőt a bérkocsis azzal fenyeget, hogy fölebb rugtatják az árakat! — mondá a kedves házi nő félig panaszosan, félig tuszkolóan. — Ugy! Tehát a mészáros, a fűszeráros, sőt a bérkocsis tartja ezt a népgyűlést és én most ismert szónoki tehetséggel szétugrassam őket? — viszonzám — Dehogy! — vágott szavamba a jó lélek — Sőt inkább, hadd maradjanak csak együtt, hadd lármázzanak! Bár olyant kajabálnának, mint a templom tornya. Csak menjen oda ön is, segítse őket. — Kaja-bálni? — Dehogy, hanem leszállítani az adót!

Vagy úgy! Tehát az adó leszállítása iránt van az a népgyűlés! Igaz, emlékszem, két nap óta minden utczasarkon ki volt ragasztva; nem vagyok ugyan barátja a népgyűléseknek — látja Nagysám, ilyen a mi demokráciánk! — ez egyszer azonban mégis csak elmegyek; az nagyon érdekes lesz; együtt látni a félvárost; mit a felet! kilencz tizedét, legalább is annyian vannak, a kik az új adótörvénynyel ellenséges lábon állnak. Istenem, az a lárma, az a bábeli lárma, a miben én most gyönyörködni fogok! — és szaladtam, a mint csak birtam. A járda kissé járható lett ezalatt, mert nem söpörték, nyilván az utczasep-
röket is magukkal ragadták a mészárosok, a fűszerárosok, sőt a bérkocsisok is, hogyne, mikor az új adótörvény bizonyára ő reájuk is kiterjeszté atyai figyelmét.

Mentem tehát a népgyűlés felé, az utczasarkon figyelni kezdék, és csudálkoztam, hogy a tanácskozás nem hallatszik ide; miféle népgyűlés ez? Azonban megpillantottam Thaisz főrendőrmestert, és ez mindent megmagyarázott előttem. A főrendőrmester csak lesi az alkalmat, hogy az összegyűlt népek ezreit feloszlassa, a népek ezrei pedig ezt tudván, csak azért is csende-

sen lármáznak. Azután meg az új adótörvény, a mi a szívükön fekszik, biz az elég sulyos arra nézve, hogy a torkot is fojtogassa egy kissé! A fal felé fordítám tehát arczomat, hogy Thaisz főrendőrmester meg ne ismerjen. Ugy haladtam tovább. Ha megismer, végem van, nem mehetek a népgyűlésre, lefülel, és akkor hogyan állok meg az én kedves küldőim előtt?

Szerencsésen bejutottam a terembe, körülnéztem, és nem tudtam, hol vagyok. A ház, a terem, a szószék, minden meg volt, egészen úgy, mint a falragaszokon, csak a népgyűlés hiányzott, mindössze tizenkét embernyi nép volt együtt; nem hittem szemimnek, újra megolvastam a jelenlevő népeket, és tizenháromat olvastam, mert akkorra már Thaisz főrendőrmester is ott volt a teremben, cseppet sem vidámabb arczczal az enyémnél; hogy őt is felültették, panaszkodék; azt hitte, nagy szükség lesz itt az ő tekintélyére, pedig hát tudhatta volna, hogy nálunk csak a korcs-mák számára van nép, mondá.

Mit hozzak már most az én „küldőim“-nek? töprenkedém, mint valami országgyűlési képviselő, mikor a „vakáció“-ra áhitozik. Szerencsémre Thaisz főrendőrmester is feleslegesnek találta, tovább is strázsálni a népgyűlést, a mi nincs; tőle aztán egy nagy borzasztóságról értesültem, a mi a kereskedelmi miniszteriumban esett. Andrassy valami jegyzéket küldött oda, valami orosz dologban; nem vettem ki jól, hanem úgy tetszik, hogy valami árjegyzékről van a szó, valami orosz theáról, a mit a mi külügyminiszterünk adott, vagy kapott, és az a jegyzék megfoghatatlan uton és módon nem a kereskedelmi miniszterrel, hanem a bécsi „N. Fr. Presse“-vel lett közölve, e miatt aztán roppant nagy a fölháborodás, és ha a föld alul is, de ki kell kutatni azt az embert, a ki e nagy államtitkot elárulta. Annyit máris sükerült kideríteni, hogy a „N. Fr. Presse“ szerkesztősége egy levélben kapta meg a szerencsétlen jegyzéket, és hogy ezt a levelet egy levelező irta — nekem sem kellett több, rohantam, mint a szarvas, a nagy ujsággal, lelkemből áldva a nagy sarat; ha ez nincsen, szépen otthon maradok, és akkor hogy tudom meg e nagy ujságot?

No, lesz most öröm Izraelben, mikor én ezt az én kedves küldőimnek elfogom ujságotni! Persze, hogy szokás szerint felcizfrázom majd érdekesbnél érdekesebb részletekkel: Andrassy állása meg van ingatva, mert fekete fürtjei mellett legerősebb oldala a theafőzés a diplomatikai estélyeken, és most ez a nagy titok el van árulva, az a levelező pedig, a ki a szerencsétlen jegyzéket elsinkofázta, nem más, mint ugyanaz a bizonyos dr. Ling vagy Lang, a ki nem rég Berlinben gróf Arnim titkos iró-mányait szellőztette, és a többi és a többi; azok a szemek, mikor én e nagy ujsággal elő fogok állni! Az Isten áldja meg ezt a Thaiszt, meg ezt a sarat.

Nem tudom már, hogyan jutottam a terembe, csak arra emlékszem, hogy kedves barátnőm azzal fogadott, ha igaz-e, hogy éjjel Matlekovicsot és Mihokot Munkácsra kísérték? Csak azután magyarázta meg, hogy a két nevezett ur két nagy ur a kereskedelmi miniszteriumban, államtitkárok vagy tiszteletbeli gyakornokok, mindegy csak hogy ezeknél találtatott meg az el-tüntetett jegyzék, egyiknél egyik fele, másiknál a másik fele,

ugy osztottak rajta, hogy biztosak legyenek egymásról, és a kályhában találták, oda rejtették el, mivelhogy a miniszteriumokban az idén nem fűtenek, gazdálkodási szempontból.

Le voltam főzve, még nálam is többet tudott! Ugy tettem tehát magam, mintha ez már régi ujság volna, a miről nem is érdemes szólni, és nehogy a szerencsétlen népgyűlés jusson eszébe, a melylyel szintén gyönyörűen felsültem, az „idény“-re fordítottam a szót, hogy tegnap K. urnőnél — egy közös barátnőknél — voltam, és tőle tudom, hogy már készülnek az „idény“-re, sőt már bizottságokat is neveztek ki.

Barátnőm mosolygott és — szörnyű meglepetésemre — azt mondta, hogy tudja, és ő is nagyban készül az „idény“-re; már vagy nyolcz bizottságról van tudomása és ő is lehetőleg közre fog működni, és ábrándgazdag szemei olyan ragyogón fénylettek, a mint az „idény“ örömeiről beszélt; hogy az milyen gyönyörűség, ez is, az is ott lesz; a hány előkelő nő van a fővárosban, mindannyian eligérkeztek már az egész idényre, fiatal, nem fiatal egyformán — csak azután mondta meg, hogy most az egyszer a népkonyháról van a szó, a mit a főváros jó lelkű hölgyek szeretetére bizott e télen; nyolcz helyütt is lesznek népkonyhák, a szegénység számára, hogy a büntől visszatartóztassanak. A költség nagy részét 10,000 forintot, a főváros adja a magáéból, a többit majd a jótékonyok fogja hozzápótolni; épen azért, mert nehéz az idő, áldoz szívesen feleslegéből a gazdag, ilyenkor kétszerte jól esik ez szívének, és — a ki először indítványba hozta a népkonyhák felállítását nálunk? Feleljenek rá e lapok hivi a régibb időből, mert annak bizony már jó nyolcz-kilencz éve. Igy érik tetté a jó eszme, lassan, de bizonyosan.

És a népkonyhák mellett farsangunk is lesz e télen; egyszerre csak föllendül az élet és akkor majd belátjuk, hogy van még miért jókedvűnek is lennünk, ha egyéb nem, az, hogy örömet szerezhetünk azoknak a kedves leányoknak, a kik úgy felvirágozzák az életet, fiatalnak öregnek egyaránt. De különben is, meglássák, hogy úgy lesz, a mint mondtam, ezzel a mostani évvel véget ér a haza rossz dolga és kezdődik a jobbra fordulás.

Hogy mikép fog bekövetkezni e hön sovárgott fordulat? Ezt jó lélekkel bizhatjuk arra a jó öregre oda fenn, talál ő majd arra módot és eszközt, mert ő csak az igazi nagy költő, mindig új és mégis természetes.

A nemzeti színpadon is új költői művet láttunk e héten, Rákosi „A szerelem iskolája“-t, színmű 5 felvonásban. Rákosi költői lelke el van ismerve, gazdag képzelete, gyönyörű nyelve, teremtő ereje első rendű helyet biztosítanak neki irodalmunkban, a közönség tehát méltó érdeklődéssel várta ez új művét, és — de hadd mondjam el előbb a mesét. Igazán mese.

Egy sehol sem létezett országban — Sylvaniaiban, — Arnuez királynak (Komáromi) van egy lánya, Stella, (Felekiné) a kit nevelőnője, Dido, férfigyűlölőnek nevelt, és most, hogy gyönyörű hajadonná serdült, jelentkeznek a kérők, de ő sorban kossárral küldi őket haza; kilenczven kérőn adott már tul, most újra három kopogtat be, és az atya már komolyan aggódik trónja jövője felett, a lelkére beszél tehát leányának, hogy válaszson a három közül, bemutatják neki a három kérőt, a kik közül Kordialon (Nagy Imre) hosszan nyugszik tekintete, holnap majd választ ad, mondja, a kérők távoznak, Stella nyugalomra tér és vége az első felvonásnak. Egy kis epizod is fordul elő e felvonásban. Menzi, (Helvey Laura) Stella egyik udvarhölgye, Orleando (Bercsényi) testőrbé szerelmes, a két szerelme Didó együtt találja Stella szobájában és a szerelmes pár hiába hivatkozik ártatlanságára, a kőszívű nevelőnő unszolására Stella száműzi őket udvarából, szegénnyel és gyalúzattal. — A másod-

dik felvonásban ismét együtt van az udvar, trónján ül a király, mellette lánya, megjelenik a három kérő, Stella egyenkint tagadó választ ad nekik, a két első nyugodtan viseli a kosarat, nem úgy Kordial, ez Stella nélkül nem akar élni, és felrohanva hozzá, a trón előtt keresztül döfi szívéét. Stellának erre is csak az a szava van, hogy a ruháját óvja a rá fercsenő vértől. Nem úgy atyja, ez dühre lobban, és odaadja leányát Igazán Vendel szénégetőnek, hadd törje meg kemény szívéét a nyomor. — A harmadik felvonásban Igazán kunyhójában vagyunk, Stella ott is a büszke, kemény szívű lélek, daczol az éhséggel, visszautasítja Igazán három leányának szeretetét, ezek közül az egyik, Éva, szerelmes egy sehonai legénybe (Eöry), az atyának tudni sem szabad e szerelemről és a legény esdeklésére, hogy jöjjön hozzá feleségül, mert nélküle nem élhet, Évi nem hallgat Stella intésére, hanem követi szívéét; erre először dobban meg Stellában a jéghideg sziv. Akkor látja újra Kordialt, nem halt meg sebében, hanem nagyon beteg és kísérete haza viszi, tán hogy saját földjén eltemessék. A halvány ifju láttára Stella most már tudja, hogy szeret, Kordialt szereti, de nem közeledik hozzá, még mindig el akarja fojtani szívéét. A negyedik felvonásban Orleandóval találkozik, Menczit a szégyen sirba vitte és most a kétségbeesés örületes dühre lázítja. Boszut liheg, és mert Stellát Kordiallal együtt látta, Kordialt elfogja veszteni; ő ismeri Kordialt, a száműzött király fia ez, kinek atyját Arnuez letaszította a trónról és halál van rá kimondva, ha az országba lép. Most, a halál perczében, győz Stella felett a szerelem, általkulcsolja Kordialt, utána rohan Orleandónak, és fájdalmában összeroskad! Az ötödik felvonásban ismét együtt látjuk az udvart, a király trónusán ül és várja Stellát, a ki alszik. Egyszerre berohan Stella, feldult arczczal, kegyelmet esdeni Kordial számára; akkor körülnéz és ott látja Kordialt, a három kérő közt: akkor eszmél, az egész csak álom volt, borzasztó álom, de a mely megtörte e sziv jéghidegségét. — Stella maga kér kegyelmet Kordial számára, bevallja szerelmét, az apja szívéhez öleli őket, a közönség azonban kérdi, hát az álomnak nagyobb hatalma lehet egy nő szívére magánál a szívnél? És bár elragadtatva a mű egyes szépségeitől, elégedetlenül távozik, mert nem igaz életet mutat neki a költő, mind a mellett hogy a közreműködők egytől-egyig gyönyörűen játsztak. — i — r.

Budapesti hírvivő.

. (Királyné ő Felsége névnapja) mult csütörtökön ünnepi szint adott fővárosunknak. A középületeken diszlobogók lengtek. A budai vártemplomban fényes istenitisztelelet volt, a zenekar Haydn B-dur miséjét adta elő, az ünnepiesen feldiszi-tett templom zsufolásig megtelt az ország legfőbb egyházi, polgári és katonai méltóságaival. A terézvárosi templomban is tartottak ez alkalommal istenitiszteleletet, melyen többek közt az „Erzsébet“ leányárvaház növendékei és a hasonnevű „szegények háza“ javadalmasai is jelen voltak, mely két intézet tudvalevőleg a királyné pártfogása alatt áll.

. (Jótékonyok.) G ö d ö l l ő n a királyi kastélyban most sok meleg ruha készül szegény gyermekek számára, karácsonyi ajándécul. — A h e r c z e g p r i m á s Bajnán, lelkipásztorokodásának helyén, 20,000 frt költséggel iskolát épített. — A r e f o r m á t u s egyházkerületi gyűlésen Schmausz Ferencz torzsai jegyző száz forintot adott oly czélből, hogy a torzsai (bácsmezei) német iskolában a magyar nyelv ismerete terjesztessék; e czélra jövőre is évenként tiz forintot ajánlott föl. — C z i b a k h á z a lakosságát a szűk, terméketlen év annyira sujtotta, hogy az ottani

szegények a téli idényre az éhhalállal való küzdesnek néztek elé. Erről Hellsinger Simon és Reichl Ignác, budapesti lakosok és czibakházi földbirtokosok értesülvén, önként ajánlkoztak szegény népkonyhát állítani fel, a hol minden czibakházi keresetképtelen és kereset nélküli szegény ez évi decemberhó 1-sejétől a tavaszi idényig, naponkint meleg ételt és kenyeret fog kapni. Saáp pusztai birtokos, Hellsinger Károly ur pedig a szomszéd Nagyrév község szegényeinek ugyanily módon való kiteleltetését vállalta el. — Stern Fülöp pozsonyi polgár saját költségén egy népkonyhát állított fel, és e jótékony intézet javára megfelelő alapítványt is tett. — A fővárosi népkonyhák javára 200 frt gyűlt be egy adománygyűjtésen, mely a terézvárosi polgári körnek Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt tartott gyűlésén rögtönöztetett.

** (Rózsás napló.) Jeszenovics István ujfalusi aljárásbíró a mult hó végén tartá esküvőjét Bayer Emilia kisaszonnyal. — Budapesten e napokban volt Nagy Sándor kormányhivatalnok és Etlényi Mimi kisasszony esküvője. — Jancsovics Ida kisasszonyt, a békésmegyei alispán kedves leányát e hó 12-dikén vezette oltárhoz Eördögh Lajos, az orosházi járás szolgabírája. — Dr. Kiss János vasuti hivatalnok e napokban tartja esküvőjét Székács Irma kisasszonnyal, Székács József, érdemült superintendens kedves leányával. — Alberti-Irsán dr. Simon Gáspár jegyet váltott Szoboszlón Grosz Róza kisasszonnyal. — Frieder Adolf máramaros-szigeti ügyvéd közelebb tartá kézfogóját Berger Jozefina kisaszonnyal Nagy-Károlyból. — Kepri József erdélyi birtokos Hollósy Róza kisasszonyt jegyezte el M.-Szigeten. — Barkóczy Gizella kisasszonyt, a m. szigeti körök egyik legkedvesebb hölgjét közelebb jegyezte el Marikovszky Pál ur. — Sánta Antal, a nemzeti színház derék tagja, e hó 17-dikén tartá esküvőjét Gál Irma kisasszonnyal, a szini képezde végzett növendékével. — Meisner Nándor vácsi birtokos e hóban vezeti oltárhoz Ernei Blanka kisasszonyt. — Mondok János ungvári gymnáziumi tanár kedves és művelt leánya: Mondok Helén kisasszony november 4-dikén váltott jegyet Hrabár Leo urral. — H.-Szoboszlón e hó 10-dikén ment végbe dr. Schwartz Adolf nyiregyházi fiatal orvos esküvője Adler Róza kisasszonnyal, Adler Farkas ur Hajdukerületi bizottsági tag bájos leányával. — Mult vasárnap volt Szalkay József parbanki tisztviselő menyegzője Magurányi Cecília kisasszonnyal. — Passzerár János, a kolozsvári színház volt pénztárnoka, jegyet váltott Zágráb Lila kisasszonnyal. — Baján Sándor Ilka kisasszonyt Bene Gyula képezdei tanár jegyezte el. — Remetén e héten lesz Ivódy Illés körjegyző és Rednik Julia kisasszony esküvője. — Szentkirályi Gábor tordamegyei főjegyző Kolozsvárt e napokban tartá esküvőjét özvegy Tolvaj Benedekné, született Árm Mária urhölgygel. — Rozsnyón e napokban volt dr. Koren Károly jolsvai orvos esküvője Szepessy Matild kisasszonnyal. — Mező-Turon mult vasárnap ülték meg Spett Dezső gyógyszerész és Somogyi Mariska kisasszony menyegzőjét.

** (Az országos nőképző egyesület) két felolvasási estélyt rendezend folyó hó 22-kén és 29-kén este 7 $\frac{1}{2}$ órakor az evangélikusok nagy termében. E hó 22-kén felolvas Greguss Ágost „A Szépnek érzékéről“, Györy Vilmos „A nők állásáról a társadalom alsó osztályában“ és Pap Károly „A philosophiáról.“ E hó 29-kén Szász Károly „A nők az olvasó-asztal mellett“ és dr. Balogh Tihamér „A kendőzészről.“ A felolvasások ugy vannak rendezve, hogy egy jegy mindkét felolvasásra érvényes. Körszék ára 3 frt, ülőhely 1 frt 50 kr., belépti jegy 50 kr. Jegyek kap-

hatók: Szemek és Meyer, a vácsi utczában, Rózsavölgyi és társa, Kristóf tér, Tábornszky és Parsch, korona-utca, Hatschek Miksa vácsi utca Nádor szálloda mellett és Liphay Pál uraknál, bécsi utca 5. szám. — A nőképző egyesület, mely kitűnően szervezett elemi és felsőbb leánynevelőintézeteért 6000 frtnyi lakbért fizet évenként, azon kérelemmel fordult a fővárosi hatósághoz, hogy adassék meg neki ezen összeg fedezésére 2000 forintnyi segély.

** (Az első philharmoniai hangverseny) mult szerdán, az idén sem tévesztette el vonzó hatását. A vigadó nagy terme egészen megtelt, az előkelő világ most is feltűnőleg csekély számmal volt képviselve, és így az öltözékek sem tüntették föl azt a fényt és pompát, melyet máskor ilyen alkalommal látni lehetett; a hangverseny azonban csakolyan kitűnő volt, mint bármely elődje. Az első darab, „Benvenuto Cellini“ nyitánya Berlioztól, először adatott nálunk, hanem azért Beethoven sokkal jobban tetszett. A nagy zeneköltő 7 dik symphoniáját hallottuk ez alkalommal, megragadó szépen előadva. Richter mesteri vezetése újra fényes diadalt aratott. Schumann nagy hangversenyében pedig Breitner L. zongorajátéka ragadta el a hallgatókat. Ugy erőre, mint technikára nézve Breitner ur a jelenkor legjelesebb zongoraművészei közé tartozik. Végre Glatz Ferencz ur Wagner „Mesterdalnokok“ operájából énekelt egy dalt. Glatz ur most először énekelt nyilvánosan; az a hír járt róla, hogy kitűnő tenorhangja van és a szinpadra készül. Igaz is, gyönyörű hangja van és alakja is igen csinos; most azonban, meglehet, hogy a vigadó rossz akusztikája miatt, és tán azért is, mert első nyilvános kísérlet volt, de éneke ugy szabatosság, mint érzés tekintetében nagyon a kezdőre emlékeztetett.

** (A népkonyha javára) e hó 25-dikén a városi vigadóban rendezendő álarczos bálra Décsy ezredes a Mollináry ezredbeli és Gröller ezredes az Ajroldi ezredbeli zenekarok közreműködését díjmentesen helyezték kilátásba, és Rácz Pali is megígérte az ingyen közreműködést. A rendezőség is minden igyekezetét oda fordítja, hogy az estély a néphonyha javára minél jövedelmezőbb s a közönség részére minél élvezetesebb legyen.

** (Az írók és művészek társaságának) első estélye, mint már említettük, jövő kedden lesz a „Hungária“ termében. Pulszky Ferencz egy részletet fog felolvasni emlékirataiból, Feklené asszony pedig Szász Gerőtől „A dal apoteozis“-ét szavalja. Az előadásokat társas vacsora követi s egy teríték ára (boron kívül) másfél forintra van szabva.

** (Balászné Bognár Vilma asszony) a mult héten meghívást kapott a bécsi kómikai opera igazgatóságától, hogy Lucca Paulina asszony első föllépése alkalmával (mult hétfőn) „Don Juan“-ban Elvira szerepét sziveskedjék elénekelni a bécsi közönség előtt. E megtisztelő felhívásnak azonban itteni körülményei miatt lehetlen volt megfelelnie.

** (A közönség) által mindig szivesen fogadott jelmezes tombola-estélyt az országos nőképző egyesület farsang első vasárnapján, 1875. január 10-kén tartja meg. Ezen jelmezes tombola-estély az eddigieket felül fogja mulni fényben és kedélyességben; mert a rendezőbizottság érdekes és rendkívüli meglepetésekről gondoskodik a közönség részére.

** (A váltóhamisító Reviczky) mult hétfőn 10 órakor Turinból Nagy-Kanizsára érkezett, olasz csendőrök kíséretében, hol fővárosi ügynökök vették át. Kedden reggel érkezett meg Budapestre s a bünyenyítő törvényszéknek azonnal átadatott. Reviczky igen szájalomra méltó állapotban érkezett meg Kanizsára; egy szakadozott nyári öltöny volt rajta, s a budapesti rendőrök szereztek neki egy lópokróczot, hogy meg ne fűzzék.

A szökevény erősen panaszkodik az olasz hatóságokra, melyek Olaszországon keresztül tolonczozták, részint gyalog, részint a legroszabb kocnikon. — Reviczky Sándor, vizsgáló bírójánál egy, növérenél létező okmányra hivatkozik, mely őt felhatalmazta, hogy amaz egyén nevét használhassa, kinek neve a kérdéses váltókon előfordul. A vizsgáló bíró már át is vette ez iratokat. Elfogatása előtt Reviczky Stain név alatt egy olasz hírlapnál mint fordító volt alkalmazva.

* * (Az istvántéri színházról) már rég nem szoltunk; minek szomorítani a sziveket, mikor nem segíthetünk, örvendeteset pedig nem igen irhatunk róla. Solymosy megtesz, a mit tehet, csak hogy nem igen van mivel. A népszínháznak csak úgy lehetne nálunk jövőt alapítani, ha az igazgató legalább egyideig belefektetni tudna valamit, kiállításokra, új darabokra, különben csak tengés az élete. Mult szombaton Tóth Ede lépett fel ott először Dumas: „A gyermekorvos“ című drámájában; a kíváncsinság, látni a pályanyertes „Falu rossza“ szerzőjét, valamivel több embert vezetett oda, és mégis vajmi kevesen voltunk. Az előadás eléggé jó volt, különösen Eichner A. kissasszony, Vezéri és Dezső urakkal együtt, többször kitapsoltattak. A vendég is tapsot kapott, hanem az inkább a jeles színműrot, mint a színészt illette. — Mult vasárnap pedig egy új színművet adtak ott elő, „A pók“-ot, Lukácsi Sándortól. E tisztes címet egy gonosz asszony viseli, a ki hogy leányát egy fiatal ispánnal elvétesse, azt a hirt költi, hogy a fiatal özvegy csaplárosné, az ispán kedvese, első férjét megmérgezte. Rettentetes szívbéli fájdalomnak okozója e hir, míg végre mégis csak kiszül, hogy az egész csak gonosz pletyka. Vezériné (a csaplárosné) szép népdalait nagy tetszéssel fogadta a szépszámu közönség, ép úgy Solymosy, Solymosyné, Vezéri, Dezső és Török urakat jól érdemelt tapsokkal jutalmazta.

* * (Irodalom.) A „Nemzeti színház könyvtárából“ négy újabb füzet jelent meg: a 63-tól 66-ig terjedő füzetek. Következő színművek vannak benne: a „Peleskei nótárius“, Gáál József bohózata; „Kornélia“, színmű négy felvonásban, írta Toldy István: „A kincskeresők“, népszínmű öt felvonásban, írta Kazár Emil: „A nőgyűlölő“, Benedix egy felvonásos vigjátéka, fordította Ujházi Ede. Minden füzet 40 kr, s a vállalat kiadója Pfeiffer Ferdinánd. — Keszthelyen „Balaton és vidéke“ című heti lap indult meg, Pöltz Pál szerkesztésében. — Kölcsény Ferencz életrajza fog megjelenni ez év végén Vajda Viktortól, ki e célra évek óta igen gondos tanulmányokat tett, számos ismeretlen forrást használt föl s a mult nyarat Szatmárban tölté adatok szerzése végett. — Pécssett megjelent: „Gusztáv Adolf svéd király életrajza“, 94 lapra terjedő füzet, egy német évkönyv után írta s a pesti protestans árvaház javára kiadta Fábián Mihály, harkányi református lelkész; a füzet ára 40 kr.

* * (Vegyesek.) Az udvar, hir szerint csak karácsony után költözik be Gödöllőről Budára. — Gr. Andrássy Gyula vasárnap Terebesről fővárosunkba érkezett. — A Woronick herczog siremlékére eddig 2123 frt, 2 kr. gyűlt be s az emléket tavasszal fel akarják állítani. — Solymosi Elek az istvántéri színház igazgatója, audienciára jelenté magát a királynál, hogy ő felsége pártfogását kinyerje a szorongatott körülmények közt levő jó irányu színház számára. — Jókai né közelebb Kolozsvárra utazott. Vele ment Jókai is. — A svéd négyes társulat ismét fölkeresi a fővárost, s első hangversenyét december 4-kén tartja a vigadóban. — A nemzeti színház ruhátárából szerdán éjjel „Brankovics György“ opera összes ruhakészletét ellopták. A vizsgálat folyamatban van. — Petőfi diszkiadásából az „Athenacum“, szombaton adta el az eze-

redik példányt. — A budavárbeli fővárosi leány-néptanoda növendékei Stauffer Adolf érdemteljes igazgatójukat negyedszázados tanítói működésének emlékére egy ezüst iróttal s teljesen fölszerelt ezüst ténatartóval tisztelték meg. — A budai állami tanítónőképzőben fennállása óta 250 növendék hallgatta az előadásokat. — Az egyetemi olvasóköri helyiségben bukovinai testvéreink segélyezésére egy persely van kitéve, melyben az ifjuság adományai fognak összegyűjteni. Már eddig is mintegy 70 forint gyűlt ott be e nemes célra. — Az országos kisdedóvó-egyesület alakuló közgyűlése e hó 29-én délelőtt tíz órakor lesz a megyeház termében. — Bohusné Görgey Bertha, Görgey Arthur leánya, Bécsben a katolikus vallásra tért át. — Tánics Mihály kijelenti, hogy bár házának elárvereltetése által „földönfutó“ lett, összes műveinek előfizetőit ki fogja elégiteni. „Legrégibb nyelv a magyar“ című, egy év alatt elkészítendő művének árából. — Liszt már elutazott Rómából, hogy Bécsbe menve, a királynak megköszönje zeneakadémiai igazgatóvá lett kineveztetését; e szerint a kinevezés megtörtént már. — A lefolyt héten élve született 230 gyermek, elhalt 216 személy; a születések tehát 14 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve szülöttek közt volt 129 fiu, 101 leány. A halottak közt volt 109 férfi, 107 nő, egy éven aluli gyermek 63.

* * (Halálozások.) Paizs Boldizsár egykoron Somogy megye egyik vezéregyénisége, az emelkedett lelkű hazafi, a derék feddhetlen életű család-apa, hirneves ügyvéd, a táblabírói kar egyik legnemesebb példánya e hó 15-én hunyt el 74 éves korában Marczaliban. — Györött Zotánné Döme Mária asszony e napokban meghalt. — Tamássy Károlyné, szül. Kiss Róza asszony elhunyt Debreczenben 33 éves korában. — Özvegy Surányi Sámuelné, született Diósy Karolina asszony e hó 12-kén, élte 68-ik évében Budapesten elhunyt. — Bártfán Henszelmann Sámuel evangélikus egyházi felügyelő e hó 9-kén elhunyt, 62 éves korában. — Wagner István, a pesti ágostai evangélikus népiskolánál 45 éven át tanító, tevékeny életének 73-dik évében, e hó 19-kén jobb létre szenderült. — Bóda Ferencz volt honvédkapitányt, ki Csikszékben a szabadságharc alatt az első puskaporos malmot állítá föl, mult szombaton temették el, magánadakozásból gyűlt költségen; a honvédelmi minisztériumban dijnok volt s keservesen tartá családját. — Pölteberg Ernő 1848/49-beli honvédtábornok és egyik aradi vértanu özvegye, született Krakovszka Paulina, e hó 13-dikán hosszas szenvedés után, 53 éves korában meghalt. Temetése e hó 15-dikén volt. A temetésre Krivácsy József honvédezzredes és — vagy 30 volt honvéd jelent meg. A világtól elvonultan gyászolta vértanu férjét, és azért a világ szépen el is felejté. — Marosvásárhelyt Rettegő Sándorné született apátzai Cserei Anna asszony e hó 14-dikén elhunyt, 47 éves korában. — Kempelen Lajosné báró Wittorff Francziska asszony, Kempelen Győző elhunyt írónk édesanyja e hó 15-dikén, élte 74 évében Budapesten meghalt. — Miskolczon özvegy Leskó Sámuelné, született Posevicz Krisztina asszony e hó 14-dikén, 68 éves korában elhunyt. — Mikár Zsigmondnak, a központi honvédegylet jegyzőjének s volt honvédkapitánynak neje, született Barkóczy-Rosti Ottilia e napokban rövid betegség után meghalt. — Toszt Antal államvasuti tisztviselő, (Toszt Gyula országos képviselő fivére,) mult hétfőn szerencsétlenség áldozatául esett Kápolnán. A kocsi, melyen egy kis utazást tett, egy árokba dőlt s a vastengely hegye úgy megsérté, hogy azonnal meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

November 21-dikén: „Rienzi“, először. — November 22-dikén: „Huszár-csiny.“ — November 23-dikén: „A szerelem iskolája.“ — November 24-dikén: „Rienzi.“ — November 25-dikén: „Az ördög naplója.“ — November 26-dikén: „Troubadour.“ — November 27-dikén: „Kornélia“ először.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: F és P betűk fehérneműekre.
 A 2-dik szám: himzési rajz nyakkendők végébe.
 A 3-dik szám: betét rajza, párna hójákra, paplanlepedőkre stb.
 A 4-dik szám: R és D betű.
 A 5-dik szám: A l e x a n d r a név, zsebkendőkre.
 A 6-dik szám: H és L betű.
 A 7-dik szám: M és K betű.
 A 8-dik szám: t á l c z á r a, kisebb p a m l a g p á r n á r a vagy szá-molyra való himzés rajza, egyszínű alapon selyemmel és berlini pamutal himzendő.

A 9-dik szám: fehérneműek szegélyezésére való himzés minta.
 A 10-dik szám: R betű cifrázattal.
 A 11-dik szám: g y e r m e k n a d r á g o k aljára való himzés rajza.
 A 12-dik szám: P és D betűk.
 A 13-dik szám: M és P betűk.
 A 14-dik szám: F és S betűk.
 A 15-dik szám: z s e b k e n d ő s a r k á b a való koszoru, a közepén H és K betűkkel.

A 16-dik szám: V betű.
 A 17-dik szám: széles minta a s z t a l t e r i t ő k, vagy á g y t e r i t ő k körül, keskeny fonással kivarrandó. E mintát ruhák aljára, vagy felöltők körül is lehet alkalmazni.

A 18-dik szám: s z i v a r t á r c z á r a, beíró könyvecskére való himzés rajza, bőrre vagy bársonyra himzendő, selyemmel és zseniliával.
 A 19-dik szám: kis virág, himzések kitöltésére. És végre
 A 20-dik szám: egy szép nagy p a m l a g p á r n a rajza, posztóra, ripsre vagy bársonyra himzendő, csomós öltésekkel, az egyenes vonalak pedig arany vagy ezüst szálakkal.

Számrejtvény.

Szirmay Herminától.

9. 5. 17. 7. 11. Gonosz kéznek gonosz mive, *méreg*
 A ki adja, nincsen szive.
1. 14. 1. 9. Szedd virágát, ha mosolyg rád, *öröm*
 De könnyen búra fordul át.
13. 2. 13. 21. 12. Volna csak több, mint író, s ércz, *arany*
 Nem lenne annyi baj és fércz.
19. 7. 21. 11. 20. 7. 19. Nagy nemzet voltam, mely méltán *longyel*
 Kesereg letűnt szép multján!
17. 7. 9. 5. 21. 12. Én vagyok végmenedéke, *megörz*
 Kit sorsa végig üldöze.
16. 9. 13. Kit barát s világ elhagyott *ima*
 Bennem talál enyhet, nyugtot.
4. 3. 7. 9. Mondják, hogy tükör vagyok, *szem*
 Igen, de sokszor hazudok.
19. 16. 21. 15. 10. Sok szép hölgynek vagyok neve; *Lúka*
 Rám találhatsz, kicsinyitve.
6. 10. 2. 18. 8. Örvendj, ha találsz igazat, *szív*
 Nagyobb jót az ég nem adhat.
14. 16. 9. Ha jó vagyok: kedvel a fül, *szív*
 Sértő leszek szépség nélkül.

8. 22. 11. 19. 13. Agyagból és vízből állok,
 Tűzben lettem, atyám vályog. *tegl*

5. 11. Annyi reményvesztett kebel,
 Tőlem vigaszt és enyhet lel. *ég*

1. 17. 7. 11. Az leszesz te is valaha,
 Légy tehát derült nappala. *örög*

2. 10. 11. 20. 13. Kegyetlen kéz műve vagyok,
 Nyomot csak utána hagyok. *nagyon*

6. 18. 14. 18. 21. 12. Szelid, türelmes kis jószág,
 Örül neki az apróság. *három*

1—22. Annyi vész és vihar után *örömet*
 Áldva tekint a magyar rád, *maggan*
 Szívből mondja, szívből kéri: *nivalt*
 Isten tartsd meg a jó anyát!

Megfejtési határidő: decemberhó 19-dike.

A 43-dik számban közlött rejtvény értelme:

Á r p á d.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Ehen Hermin és Gizella, Horváth Szmodics Gizella, Szmodics Irma, Jancuska Hermin, Erdensohn Emilia, Nagy Róza, Báthori Zsigray Istvánné, Tóth Bozóky Mária, Kratochwill Károlyné, Henyey Nina, Simon Ambrusné, Báskay Ferenczné, Malatinszky Etelka, Oszlányi Mari, Dengi János, Agárdy Mariska, Kozma Etelka, Orbán Paulin, Danielovich Mariska, Kovács Hodossy Berta, Mészáros Gyuláné, Pecháta Argay Anasztázia, Korik Zsófia, Ströcker Anasztázia, Körner Gizella és Jozéfa, Szalonnay Benicz Ida, Beke Kornélia, Deák Katicza, Káló Tivadarné, Lamos Mariska, Jóó Elekné, Sóos Gizella, Doronghy Miklósné, Boros Olga, Hamar Erzsike, Futó Gézáné, Ferenczy Ágnes, Wagner Liza, Nánássy Ida és Juliska, Varga Istvánné, Orbay Mariska, Tamási Irén, Sámson Teréz, Nedeczky Kamilla, Orbán Paula, Simon Julcsa, Temesváry Erzsébet, Siposs Gabriella, Lamos Irén, Miskolczi Mária, Baranyay Ludmilla, Vörös Aranka, Dávida Jolán, Kovács Etelka és Jolán, Szunyoghy Amália, Fáy Emma, Nagy Eleonóra, Gyulay Róza, Gáar Mariska és Riza, Mocsy Henriette, Végh Luiza, Tóth Karolin, Kálmán Emilia, Szentkirályi Kornélia, Lányi Károlyné, Pataki Anna.

A 41-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Körner Gizella és Jozéfa.

A 42-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Káló Tivadarné.

T a r t a l o m.

A legszebb játékszer, Ság Józseftől. — Boldog szerelem, Földváry Istvántól. — Lehetetlen, Thuróczy Kálmántól. — Mária, Steen Steensen Blichertől. — A francia udvar XIV. Lajos alatt. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

már várták a fogást a vevők; kocsi kocsit ért s minden kocsi megtelt. Valóságos halszüret volt. Potom áron adtak és vettek. Egy-egy nagy halásztársznya gardát, melybe 35—40 font fér, harmincz krért meg lehetett venni.

Gyömörén (Györmegyében) a vasuti állomáson egyszerre az egész személyzetet mérgezési jelek mutatkoztak. A mérgező anyag a kutban fedezettett föl, nagy mennyiségű kénsavas réz alakjában. Szerencsére halálos veszély senkin sem mutatkozott. A mérgezés vigyázatlanság következménye, mert a távirda villanyának előállítására szükséges kénsavas edényeket a kut közelében szokták kiönteni, s oda beszívárgott.

Szeged iparosköre elhatározá, hogy 1876-ban országos ipar- és terménykiállítást fog rendezni s ahhoz a tervezetet Bakay Nándor készítette, a ki a kiállítás elnökeül is választatott.

Vidéki vegyesek. A királyné felolvasónője, Ferenczy kisasszony a napokban Kecskeméten volt szülei és rokonainál. — A békés-gyulai nőegylet e hó 25-dikén tombolával összekapcsolt bált rendez pénztára javára, annyival inkább fölkérve a közönség pártolását, mert a jövedelem a szegények nyomorán fog enyhíteni. — Győrött a nőtanítóképezde felállítását tervét nagy lelkesedéssel fogadták. — A mármaros-szigeti női olvasóköri Csorba Endre nőegyleti jegyző felolvasást tartott a nők munkaköréről. — Szigetvárt októberhó 28-dikán szentelték fel a 69-dik honvédszászlóalj zászlaját. — A szegszárdi kisdédóvoda javára e hó 28-dikán Katalin-bál lesz a megyeház termeiben. — Rimaszombaton Fái Lajos „Nőhódító társulat” című vigjátéka tetszett a közönségnek, mely a szerzőt kihívta s virágokkal is kitünteté. — A székesfejérvári „Vörösmarty-kör” választmánya e hó 18-dikán, mint Vörösmarty Mihály halála évfordulóján, gyászszertartást rendezett. — A kolozsvári egyetem évfordulati ünnepélye e hó 10-dikén tartatott meg, igen díszes és nagyszámú közönség jelenlétében. — Kolozsvár városa a zenede évi segélyét a jövő évre 460 frtról ezer frtra emelte. — Kolozsvártt mult csütörtökön szép északi fényt láttak.

Különfélek.

** (A Venus átvonulása.) Konkoly Miklós, az ó-gyallai csillagda tulajdonosa és dr. Schenzel Guido kis expeditiót szándékoznak tenni Erdélybe, hogy ott a Venus átvonulását észleljék. Erdélyben nem lehetvén az egész tűnemény lefolyását látni, az észlelők csak is egyes mozzanatokra fognak szorítkozhatni. Kolozsvártt csupán az átvonulás végét láthatják 22 perc és 23 másodpercig, mivel a tűnemény épen a fölkelő napon történik. Dr. Schenzel Guidó a budapesti egyetem kis heliometerjét viszi magával, melylyel megméri a Vénus távolságát a nap szélétől. Az ó-gyallai csillagda chronographja segélyével pedig feljegyezi, mikor történik a beállítás. Konkoly ur a fényképezés egy új módját fogja megkísérelni, dr. Lohse chlorezüst collodion papírával, mely a napfoltok észlelésére kitűnőnek bizonyult. Ezenkívül törekedni fognak Kolozsvár és Budapest földrajzi hosszát is távirtdailag lehetőleg pontosan meghatározni.

** (A berlini magyar egylet) közelébb hivatásához méltó tettet mivelt, midőn mult gyűlése alkalmával Kertbeny, irodalmunknak külföldi legbuzgóbb és legszerencsésebb ismertetője és az egyletnek pár év előtt volt érdemes elnöke számára husz tallér tiszteletdíjat szavazott meg és azt neki rögtön el is küldte Schönborgbe, hol elhagyottan és betegen fekszik. Kertbeny jelenleg 51 éves és huszonnyolcz évi irodalmi működése alatt, száznolczvan,

részint eredeti, részint magyarból fordított művel gyarapítá a német irodalmat. Berlinben Fekete József (Universitätsstrasse 3.) közbenjárásával bizottság alakult, mely föladatává tűzte, hogy Kertbenyt súlyos betegségében tehetsége szerint gyámolítsa.

** (Zubovics Fedor) a híres honvéd-hadnagy ki a napokban lóháton Bécsből Párisba nyargalt, ez év május havában jött Kairóból Európába Klapka tábornokkal, ki jelenleg szintén Párisban időzik. A hirnevessé vált lovas Seffer pasának titkára s nemsokára ismét visszamegy Aegyptomba, hol egyéb megbízatásán kívül Rotschild számára néhány arab paripát vásárol. Az angol királynő a követség útján üdvözölte Zubovicsot és a magyar honvédséget, melynek ilyen jó lovasai vannak. Távirati uton üdvözölte őt a dán király is és a német birodalom minden sportársasága. Zubovics huszonnyolcz éves, Bars megyében született, de gyermeksege óta a Jász-kunországban tartzkodván, jász-kunnak mondja magát. Mint hadnagy, a szegedi kerülethez tartozik, de egy év óta szabadságon van.

** (Külföldi vegyesek.) Megczáfolják azt a hirt, mely szerint Feifalik kormánytanácsos, mint a királyné kabinet-titkára, nyugalomba helyeztetett volna. — Bismarck herceg, hir szerint, igen ingerült kedélyállapotban van s udvari körökben az ellenszenv folyvást nő ellene. — Brockhaus Henrik a lipcei híres könyvkiadó cég főnöke a napokban halt meg 70 éves korában. — Drezdában a mult héten egy stuttgarti orvos fiatal neje halt meg, ki saját kívánatára elégettetett; az elégetési ünnepélynél a Siemens-féle hulla-elégető gép is nagyon czélszerűnek bizonyult. — Augier Emiltől nem sokára „Les hommes serieux” (Komoly emberek) czimmel egy négyfelvonásos új vigjátékot fognak előadni Párisban; e darab korunk bűneit maró satyrával ostorozza.

Megbizások tára.

 Van szerencsém értesíteni t. előfizetőinket, hogy a jelen félévi könyv- és műlapmelléletek már szétküldtetek mindazoknak, a kik a csekély díjat beküldték érte; a ki tehát az öt megillető példányokat egy hét alatt kézhez nem venné, azt kérem. értesítsen engem erről azonnal, hogy ideje-korán intézkedhessem.

Viszont én is kérem azon t. előfizetőket, a kik még mindeddig nem küldték be a hátralékos előfizetési díjat, küldjék be azt e hét folytában, miután a jövő héten nekem is számolnom kell.

Mocsra K. K. urhölgynek: Legközelebb veszi a kívánatokat.

Gyékenyesre T. P. A. urnak: Mindkét levelét vettem, az elsőre már régen feleltem. Nagy részvétellel olvastam becses sorait.

Bethlenre P. A. urnónek: El van küldve.

Bezdanba Sz. F. urnak: A lap ez év végeig ki van fizetve.

Miskolczra L. M. urhölgynek: Néhány nap alatt kezei közt lesz.

Kassára P. I. urhölgynek: Kedves küldeményét szives köszönettel vettem. A csomagok már postára vannak adva.

Turkevére T. J. urnónek: Szives köszönet jószágáért.

48-dik szám.

November 29-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p	
							kelte	nyugta
						óra perc		
Nov.	29	Vasárnap	D 1 Urjövethen	D 26 Valthér	17 F 26 Gergely	20 Eső im. n.	7 28	4 9
	30	Hétfő	András apost.	Endre	18 Plató	21 Ü. Ger. h.	7 30	4 8
Decz.	1	Kedd	Eligius, Nat.	Natália	19 Abadiás	22	7 31	4 7
	2	Szerda	Bibiána, Rómus	Bibiána	20 Gregor	23	7 32	4 7
	3	Csütörtök	X. Ferencz	Atala	21 B. A. avatta.	24	7 33	4 7
	4	Péntek	Borbála szüz	Borbála	22 Philemon	25 Oltár ün.	7 35	4 6
	5	Szombat	Sabbás apát	Pelin	23 Amphiloé	26 S. Mikeus	7 36	4 6

V i d é k i t á r c z a.

A bukovinai magyarok közül most több szegény gyermeket hoztak hazánkba elhelyezés végett, és mindenütt szívesen fogadják őket; így Jászberényben és Félegyházán négy fiucsót helyeztek el, és pedig: Pintér Mihály jászberényi polgármester-nél egyet, Félegyházán pedig Ring Mihály, Molnár és Sándor Kovács Flórián uraknál szintén egyet-egyet. E nemes ügy lelkes felkarolói: Kiss Miklós jászkun főkapitány, Balogh Imre alkapi-tány, Moczar József félegyházi polgármester és Szivák Imre kun-kerületi jegyző urak. — Szegeden pedig gyűjtést rendeztek a bukovinai magyarok javára, mely szép eredménnyel végző-dött. A magukkal hozott két csángó gyermek közül az egyiket az alsóvárosi ferenczrendi atyák fogadták magukhoz, a másik szintén el fog helyeztetni. — Pest-megye közgyűlésén végre Ra-kovszky István megyei jegyző egy az országgyűléshez intézendő kérvényt indítványozott, a Bukovinában élő magyarok haza-telepítése végett. Egyhangulag elfogadták az indítványt, elha-tározva egyszersmind, hogy azt minden törvényhatóságnak meg-küldik pártolás végett. Meleg szó bizonyára lesz mellette; de ennél több is kellene: áldozatkész tett. A magyar fajnak érde-kében áll öregedni, a mint lehet. Ha a bukovinai és mold-vai magyar faluk lakosságának egy része bevágyik az anyaha-zába: tárjuk feléjük karjainkat s adjunk nekik módot, hogy ha-za telepedhessenek.

A szegedi Petőfi-ünnepély méltó volt a költő emlékéhez és a város jó magyar szelleméhez. Vasárnap délutáni öt órára volt a kezdet kitűzve, de már egy órával elébb megtelt a városház diszes és nagy terme, s az „olvasó egyesület,” mely ez ünne-pélyt rendezte, már előre örvendhetett, hogy kegyeletes vállal-kozása ily szépen sikerült. A dalárda szabatos énekével: Huber K. Petőfi-féle „Csatadal“-ával kezdődött az ünnepély. Majd Ma-gyar Gábor gimnáziumi igazgató nyújtott élénk rajzot Petőfi-nek fájdalom, annyira rövid, de változásokban gazdag életé-ről. A taps és éljen még nem hangzott el, midőn Szabados Já-nosné, született Bérczy Paula urhölgy lépett ki, férjének ez alkalomra „Petőfiről“ irt költeményét igen szépen szavalva el. Utána Horváth Sándor gimnáziumi tanár tárgyalta a költő lyrai költészetét, melylyel egész költészetünknek új irányt adott. Babarczy Flóra kisasszony a Petőfi „Jövedölés“-ét sza-valta, s végül a dalárda Róth Ede karnagy új szerzeményét (Petőfi „Magyarok istené“-re) énekelte el teljes harmóniával és kifejezéssel. Mindez előadások tapsokban részesültek, a közre-működőket éljeneztek és kihívták, a közönség emelkedett han-gulatban oszlott el, köszönetet érezve az olvasó-egyesület iránt ez ünnepély rendezéseért.

Miskolczon e hó 19-dikén volt Szathmáry L.-né asszony

szini jubileuma, mely alkalomkor a „Mama“ című vigjáték ke-rült színre, telt ház előtt. A nagyszámu közönség a jubilált mű-vésznőt kiléptekor zajos tapssal fogadta, s azután Szeles, a tár-sulat rendezője egy babérkoszorút nyújtott át neki, a szini testület nevében. A nagyszámu közönség az ünnepelelt művésznőt minden felvonás után többször kitapsolta művészi játékáért.

Az esztergomi érsekhez a napokban egy szerb koldus akart bemenni, hogy utja tovább folytatására attól valami se-gélyt kérjen. Az ajtónálló azonban rongyossága miatt nem akarta beereszteni, és a mint az ajtóban alkudoznak, meglátja őket egy fiatal festő, Paczka Ferencz, ki az érsek pártfogása alatt most kezdi pályáját, — hirtelen lerajzolja a koldust s beküldi a képet az érseknek, ki az ilyen ajánló levélre aztán csakugyan be is ereszteté a koldust.

Debreczenben egy szegény asszony a hideg elől a teme-tőbe vonult a sirhalmok közé, s a vele levő szenesfazékban a tüzet élesztgette. Azonban ruhája valahogy tüzet fogván, egész ruházata lángba borult s mire a rémitő kiáltására a csösz oda szaladt, a szerencsétlen nőről már az utolsó darab ruha is leégett.

Pozsonymegyei Lozornó nevű községből egy fiatal le-gény két év előtt nyom nélkül eltűnt s minden hivatalos kutatás eredménytelen maradt. A jelen hó első napjaiban Károlyi gróf-nak Lozornóban lakó vadásza a helység korcsmájában a bíróval összetalálkozván, minden ok nélkül bocsánatot kért tőle, a mi a bírónak annál inkább feltűnt, mert tudtára a vadász őt soha semmivel sem sértette meg. Elmondja az esetet a jegyzőnek s azon gyanuban, hogy a vadász talán elmeháborodott, előhivat-ják ennek nejét s kérdezik, ha nem vett-e férjén valami tébo-lyodásfélét észre? Az asszony férjét minden ilyen bajtól egészen mentnek állítván, végre a község házához idézik ezt is, és ez kü-lönlétele kérdésekre nyíltan bevallá, hogy 2 év előtt ő lőtte agyon az eltűnt paraszt legényt, megmondá a helyet is, a hol elásta s fel is találták csontvázát. A vadász most Pozsonyban várja a bíróság ítéletét.

Vidéki vegyesek. Gödöllőn a királyné nevenapjának előestélyén a legtöbb ház ki volt világítva, a dombokon örömtü-zek lobogtak s másnap ünnepélyes istenitiszteleteket tartottak. — Gödöllőn Fáy Béla balközéppártit választák meg képvi-selőnek egyhangulag. — Mármaros-Szigeten Erzsébet-napján az ily nevű kiseddóvó intézet javára diszes táncvigalmat rendeztek. — Az új munkácsi püspök, mint hirlik, Pásztély János lesz, és hozzá teszik azt is, hogy ez a legjobb választás, mit Bittó és Trefort miniszterek tehettek. — Nagyváradon nem rég egy népkönyha felállításának eszméjét is megpenditet-

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

48. sz.
Nov. 29-dikén.
1874.

**Havonkinti színezett divat-
képpel,**
minden szükséges himzetrájzokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezetetés:
foglal magában a lap irányában.

A nyilvános szerencsejátékok.

Dr. Császártól.

(A sorsolások alkalmatlansága. — A kis lutri. — A dijsorsjegyek. — A promesse.)

Kisvárosi szokás, de nagy városban is megesik, hogy holmi himzett pamlagra való vánkossal, látogatójegy-kosárcával, viaszkból készített virágokkal, szóval olyasmivel, mire különben sem a takarékos házi asszony, sem a préda urfi nem szeret költekezni, házról-házra mennek és addig ostromolják azt, kit honn találnak, míg néhány számot, vagy néhány nevet meg nem rak, hisz egy szegény özvegyen, egy tönkre jutott családon kell segíteni és ilyenkor könyörödomány képében szabadulunk néhány piczulától; arról, hogy lutrizunk, még a legszigorubb erkölcsbiró sem vádolhat bennünket. Pedig ez lutrizás, akár hogyan vesszük is a dolgot, csak mi nem tartjuk annak, mert először a nyereség valószínűségét tartjuk, azután a betétet nem nézzük arányosnak a nyeremény értékével. Hisz minden matematikai készütség nélkül tudjuk azt, hogy 90 szám vagy 200 név közül csak egy levén a nyertes, annak valószínűsége, hogy nyerünk: 1, hogy nem nyerünk 89, illetőleg 199. Továbbá ahhoz sem szükséges a politikai számtan fejezeteit áttanulmányozni, hogy megtudjuk azt, hogy 20 krt tenni egy számra, azért hogy talán egy 5 frtot érő himzett vánkost nyerjünk, nagy rizikó; mert például 90 megrakandó szám mellett a tulajdonos 18 frtot kap vánkosaért és így mi 20 krral tulajdonképen 18 frt rizikóra játszunk. Azonban, miként azt már említettük, ily esetben nem a nyereség vágya, hanem a jótékonyosság hajlama cselekedetünk mértéke.

Ámde azok, kik önönmaguknak szemrehányást tesznek, hogy ily módon néhány krajczárnyi áldozattal éhezőknek kenyeret adtak, és szidják azt a kolduló népet, mely — álszeméremből — nem mer egyenesen kéregetni, hanem holmi haszontalanságok kisorsolása által az embertársainak erszénye ellen intézett merényletet palástolgatják, mondom, azok hol a lutrin, hol promessekkel, hol pedig sorsjegyekkel évenkint nem hatosokat,

hanem forintokat játszanak el, mivel nem képesek megítélni, hogy a játék bármily neme, következetesen üzve, mindig kárral jár.

Ugyanis az összes nyilvános szerencsejátékok alapját oly terv képezi, mely az államnak, vagy banknak, mely a játékok rendezője, mindig biztosít tisztességes hasznot, természetesen a játzó közönség rovására. Csalás — az igaz — nem fordul elő, mert mindenki könnyen férhet a játék tervéhez, ámde megítélni azt, mily mérvben előnyös a terv az állam, vagy az illető bank részére, nem esik minden ember fiának keze ügyébe, mert ehez messze terjedő matematikai ismeretek szükségesek, melyekkel csak kevesen rendelkeznek. Ugy hiszem tehát, nem tüstem magam elé háladatlan föladatot, midőn e lapok hasábjain a nyilvános szerencsejátékok néhány nemét megismertetem. Kezdjük meg a közönséges lutrival.

Mindenki tudja azt, hogy a közönséges lutrinál 90 számra lehet játszani. Határozott napokon a 90 számból 5-öt huznak. A játék lényege a következőben áll: a játékos megtesz 1, 2, 3, 4 vagy 5 számot, azaz fogad arra, hogy a következő huzás alkalmával a megtett számok kikerülnek; ha ez csakugyan megtörténik, akkor nyert, ha pedig ez nem történik, veszített.

Lássuk már most, mindenféle nyereményt hogyan fizet a lutri.

A ki extratora játszik, azaz a ki arra fogad, hogy a 90 szám valamelyike kikerül, az tételének 14-szeresét kapja nyereményül; mivel pedig ez esetben a nyereség valószínűsége: 1, a veszteség: 17, világos, hogy a lutri a tételt 18-szor volna kénytelen fizetni, ha a játékterv nem kedvezne a lutrinak. Egy számra még ugy is lehet játszani, hogy megjelöljük a helyet, melyen meg fog jelenni, ez a nominato. Például a lutrizó arra tesz, hogy

a 17-es a következő huzásnál első szám gyanánt jelenik meg. Ez esetben a nyerés valószínűsége: 1, a vesztesége: 89; azaz a 17-esen kívül bármely szám jelenik meg az illető helyen, veszteséget okoz. A nominatot a lutri 57-szeres tétellel fizeti, holott azt 90-szeres tétellel kellene fizetnie.

Továbbá két számot is meglehet rakni, azaz ambóra játszani. Ha ez esetben a nyerés és veszteség valószínűségét megállapítani akarjuk, tudnunk kell először, hány ambó lehetséges a lutri 90 számából és hány a kihuzott öt számból. Ezt pedig úgy tudjuk meg, ha a lutri 90 számját kettenként egymás mellé írjuk, tehát 1 és 2 egy ambó, 1 és 3 ismét egy ambó, 1 és 4, 1 és 5 egészen 1 és 90-ig; azután 2 és 3 egy ambó, 2 és 4, 2 és 5 szintén 2 és 90-ig; továbbá 3 és 4 egészen 3 és 90-ig stb. Ha az összes számokat kettenként egybe állítottuk, azt találjuk, hogy 4005 ambó lehetséges; mivel azonban minden huzás alkalmával 5 számjegy jelenik meg és 5 számjegy ismét 10 ambót ad, miről ép úgy győződhetünk meg fönnebb, világos, hogy ambóra rakván, a nyerés valószínűsége: 10, a veszteség valószínűsége: 3995, miből az következik, hogy az ambó nyereményt a tételnek 400 $\frac{1}{2}$ -szeresével kellene fizetni, holott a lutri az ambó nyereménynél a tételnek csak 240-szeresét fizeti.

A legelterjedtebb játéknem a terno-játék. Egy-egy terno-nyeremény csakugyan segít a szegény emberen és azért legfőbb vágya terno „csinálni.“ De lássuk, miben áll a terno-játék. Ha három megrakott számot huznak ki, ez terno; mily ritka az ily terno, azt a következő okoskodásból tudhatjuk meg: A lutrinak 90 száma, mint előbb kettenként, most hármanként egymás mellé téve, 117,480 terno ad, a kihuzott 5 szám pedig 10 terno ad, a miből világos, hogy ternora rakván, a nyerés valószínűsége 1, a vesztesége pedig: 11,748. Más szóval, ha bizonyosan 1 terno akarok nyerni, a tételt 11,748-szor kell kockáztatnom, de mivel a lutri a terno-nyereményt csak 4800-szoros tétellel fizeti, a terno-játék biztos veszteség. A ki tehát ternora rak 1 frtot, az tulajdonképen 11,748 frtot kockáztat, hogy 4800 frtot nyerjen.

Négy, sőt öt számot is meg lehet rakni, azaz quaternora, illetőleg quinternora játszani, csak hogy a lutri sem az egyik, sem a másik nyereményt ki nem fizeti, hanem csak az illető terno-nyereményeket fizeti meg. Mily előny háramlik ez által a lutrira, azt egy példából látni fogjuk. Valaki 1 frtot rakott quaternora és ezt csakugyan kihuzták; ekkor a valószínűségi számítás szerint e nyereményért 511,038 frtot kellene kapnia; ámde a lutri csak a terno-nyereményeket fizeti ki és azért egy quaternoban levő négy ternoért 4-szer 4800 frtot, azaz 19,200 frtot kap, azaz e valószínű nyereménynek mintegy 27-ed részét. Ez esetben tehát a játékos körülbelül 27 frt rizikóval játszik 1 frt biztos nyereségre.

A matematikusnak csaknem megfoghatlannak látszik, mi indíthatta arra a kormányt, hogy a lutrinál oly előnyt biztosított magának, holott összes költségeit a bélyegilletékek, melyekkel a nyereményeket terhelik, teljesen fedezik. De ebből az is biztos, hogy e következetes rakás okvetlenül tönkre teszi a játékost, mert oly nagy előnnyel szemben, vajmi ritka a nyereség.

De mit szólunk egy világcsaló üzelméről, milyen az a professor Orlicé, ki hazai lapjainkban széltiben azt hirdeti, hogy az ő utasításai szerint okvetlenül kell nyerni? Az elfogulatlan olvasó a fönnbbiekből mindenesetre azt a meggyőződést merítette, hogy a lutrin egyáltalában nem lehet nyerni következetes játékkal, de a veszteség annál biztosabb, ha előbb még egy porosz schwindlert kell megfizetni és azután még a lutriba rakni.

Tisztelt olvasóink közül egynémelyik azt fogja mondani,

hogy fölösleges volt buzgalmunk, mert hisz művelt ember úgy is tudja, hogy a lutri nem kecsegtet nyereséggel és azért művelt ember nem is tesz a lutriba. Igenis, ezt jól tudjuk, hanem azt is tudjuk, hogy kevés művelt ember akad, ki dijsorsjegyre nem játszanék és azért most röviden e sorsjegyekkel is elbánunk.

A dijsorsjegyek tulajdonképen valamely kölcsön kötvényei. A kölcsönkötések e nemét csak az újabb korban találták föl, midőn a kölcsön kötések rendes módja már nem talált valami nagy pártolásra a közönségnél. Ily módon nem csak az államok kerestek kölcsönpénzeket, hanem nagybirtokosok, nagy városi községek és részvénytársulatok is.

Mi a kölcsönkötés e nemét nem tekintjük pénzügyi műveleteknek, mint a politikusok, hanem egyszerűen nyilvános játékoknak, mert ennek képében kerülnek a nagy közönség elé.

Mivel azonban a kölcsönkeresők leleményességéhez képest az ily sorsjegyek meglehetősen változó alakban jutottak a nagy közönség elé, csaknem lehetetlen azok általánosan jellemző sajátosságait megállapítani. Mindazonáltal egyik fő- és soha el nem maradó sajátosságuk az, hogy mindenki legalább tételét nyeri vissza és így a játész legfőlebb csak a kamatokat, azok kamatjával vesztí. Mily roppant azonban e veszteség, arra már abból is következtethetünk, hogy e kamatveszteségekből fizetik évenként kétszer, sőt némely sorsjegynél többször is a félmillióra rugó nyereségeket. Ámde lássunk egy példát, mekkora veszteség érheti a sorsjegy birtokosát. Salm-Reifferscheid 1856-ban 4 millió forint pengő pénz kölcsönt vett fel és 100,000 darab sorsjegyet bocsájtott ki, melyek legutolsója 1922-ben fog kisorsolhatni. Ha valaki 1856-ban 40 frtot pengő pénzben 5%-el kamatokra adott volna, az 1922-ben 3000 pengő forintnyi tőkével rendelkezhetnék. Ámde azt vethetik föl, hogy 65-ször volt reménye nagyobb nyereségre szert tenni és a vesztett kamat képezi épen e nyereség fejében a tételt. Ez csak elvben igaz, mert a nyereség valószínűsége korántsem akkora, hogy a tételt megérdemelné. Szivesen megengedjük, hogy dijsorsjeggyel a játék előnyösebb, mint a közönséges lutriba rakni, de a nyereség valószínűsége vajmi csekély ott, hol 100,000 sorsjegy közül csak 200-at sorsolnak ki, és ezeknek roppant tulnyomó száma csak tételét menti meg.

Ámde még ez hagyján, ha valaki a kamatveszteségek fejében nagy nyereményekre játszik; azonban újabb időben a bankár-leleményesség még azt a közönséget is játékra viszi, melynek különben nincsen ahoz vagyona, hogy kétes nyereség fejében tőkéket helyezzen el sorsjegyekbe. Az a mód, melylyel a bankárok ezt eszközölték, egy ártatlan kicsiny papiros, melyen nyomtatva olvasható, hogy ez vagy az a birtokos a sorsjegyet a megnevezett huzásra e czédulka birtokosának bérbe adta; ha tehát a sorsjegyre nyeremény esik, a birtokos a nyereményről a bérlő javára lemond. Természetes, hogy a sorsjegy birtokosa ezt a szivességet jó áron megfizetteti magának, hisz néha egy negyed millióra rugó nyeremény reményéről van a szó és ez csak megérdemel egy kis áldozatot.

Azt hiszem, nem szükséges azt kijelentnem, hogy a játék e nemét, a kis nyomtatott czédulka után „promesse“-játéknak hívják; de már azt nagyon is ki kell jelentnem, hogy ez a „promesse“-játék a legfurfangosabbak egyike, mivel nagyon is valószínűtlen reményt jó drágán fizettet meg magának.

Sok szónak kevés az alja! a hosszu elmélkedésnek is rövid a magva: ne kísérsük meg a szerencsét, sem a lutrin, sem sorsjeggyel, sem pedig promesse-szel, mert ezen az uton csak veszíthetünk; hanem dolgozzunk és fáradozzunk, hogy vagyona szert tehessünk.

A meghasonlás dalaiból.

Imrefi Jánostól.

Ie az árbocsról azt a hitvány zászlót,
Mely minden perczben ígér egy eget,
S ha könnyelműen utána indultunk,
Mélyebbnél mélyebb posványba vezet.

Te „hit“, „remény“ és „szeretet“ zászlója
Egykor vak hittel szegődtem alá,
Biztosítékul szívet-lelket hozva,
S te mindakettőt gyáván megcsalád.

A hit országa volt az első, melyhez
Ifju lelkemnek égő vágya vont;
Elkezdtém hinni minden fűnek, fának,
S csalódtam ép úgy, mint más sok bolond.

Második volt a remény birodalma,
Gyönyörű ország, és mi enyhe lég!
Eldobott kezcson rágódó közönség,
Rongyokba burkolt, hitvány csücselék.

Harmadik volt a „szeretet“ világa!
Szívem egy lányka szívéhez hajolt;
De ez elpártolt, mert talán amannak
Egy-két garassal épen többje volt.

Jer meghasonlás sötét lobogója,
Hadd tüzzelek föl tört hajóm fölé,
Menjünk hit, remény s szeretet nélkül — az
Örvénybe sodró, biztos vész felé.

L e h e t e t l e n .

(Beszély.)

Thuróczy Kálmántól.

(V é g e .)

III.

„Ő szeret mélyen, igazán. Házasságát szüleinek életérdeke kívánta. Feláldozta magát s most szenved!“ E kínos gondolat foglalta el Lajos nappalát és éjjelét. Ébren és álomban mindig előtte lebegett Irma halvány képe . . . Elragadták tőle könyörtelenül, mitsem törődve vele s lázongó szívével. Lábbal taposták érzelemlágyát. Elszakították tőle azon imádott lényt, a kivel saját lénye összeforradt és a ki nélkül élte nem élet. Odavetették prédául egy rideg, szívtelen, számító pénzembernek . . . s ő tűrje el mindezt nemeslelkűen, nyugodtan? Feledje, hogy boldogság helyett kárhozát lőn osztályrésze?! Nem kötelessége-e boldogságát, nyugalmát visszaadni neki, a ki nem lehet boldog, a kinek nélküle n e m s z a b a d boldognak lenni?

Órültként járt fel s alá szobájában.

„Vele, mellette kész vagyok mindenre . . . Dolgozom mint napszámos! — Kész vagyok elvonulni a világ legvégsőbb szegletébe, a föld gyomrában verejtékes munkával keresni élelmem, csak ő legyen az enyém! S nélküle? . . . Megborzadt a velőfagyasztó képektől, melyek e gondolatnál agyát ellepték.

Ablakához lépett és forró homlokát az üvegtáblára támasztá.

Irma azt írta, hogy e napokban férjével Pestre jő, hogy akkor felkeresheti és láthatja őt.

— Igen, felkeresem — így tépelődött tovább. — beszélék vele, szerelmem összes hevével fogom ostromolni . . . ő szeret, nem fog visszautasítani, viszonzozza szerelmemet.

A levélhordó lépett a szobába; levelet adott át. Irmától volt:

„Gyermekem beteg, nem jöhetnek. Férjem egyedül ment Pestre. Isten önnel
Irma.“

Merőn szegezte szemeit a vékony, parányi betűkre, de hiába, mást nem olvashatott belőlök, mint a mint kifejeztek.

Néhány pillanatig mozdulatlan maradt. Hirtelen erős pir futotta be arcát. Gyorsan fölemelte fejét, szíve örömeiben vert, egész lénye át volt változva. Gyönyörben uszott egy gondolattól, e gondolat elfeledtetett vele mindent. Szemei ragyogtak, ajkai mosolyogtak. Büszke volt arra, a mit kigondolt, a mit elhatározott és a mit végrehajtani is akart. Egy perczig sem késett, magára vetette felöltőjét, kalapja után kapott és kirohant.

Esteledett már, midőn leszállt a vonatról és Wittgensteinnek a vasutól nem messze fekvő kastélya felé indult.

Forró hévvel emelte ajkához a parányi hóféhér kezét, míg Irma zavarában és elfogultságában remegett. Szelid halvány arca kipirult. Nyájas, fényes szemei csodálkozó tekintettel függtek azon, a kinek látogatását legkevésbé sem várta. Végre észrevette, hogy kezét még mindig Lajos remegő keze szorítja, gyöngéden és még inkább kipirulva, visszavonta. Aztán akadozva halkán kérdé:

— Vette leveletem?

— Igen, vettem.

— És . . .

— És felhasználtam az alkalmat, hogy önnel egyedül lehessenek!

Iszonyu küzdelem dulhatta Irma belsejét. Színéből kikelt arcrczal, tévedező tekintettel ült kerevetén.

— Érzem — szólt csakhamar Lajos keserű hangon — tudom, hogy jelenlétem önt bántja; tudom, hogy szíve, mely valaha lázas örömdobogással várta jöttömet, ma remeg aggályban és félelemben, tudom és érzem, hogy merész tettet követek el, de tudom és érzem azt is, hogy másként nem tehetek! Ám, érje szívemet a végső csapás — folytatá növekvő hévvel, látván, mint küzd Irma érzelmeivel — öljön meg, de ne kinozzon e lassu méreggel! — Néhány pillanatig elhallgatott, aztán odahajolt, egészen közel Irmához; keze után nyult és a lázas szenvedély szakgatott hangján mondá: — Szíve nem kívánja, hogy könyörtelen legyen. Kérdje, hallgasson szavára és minden dobbanása azt fogja sugni: Szeresd őt, kövesd és boldog léssz. Emlékezzék multunkra, emlékezzék a szebbnél-szebb tervekre, melyek rózsás színben tüntették elő jövőnket. Valósítsuk, még nem késő . . . Engedje, hogy széttépjem a köteléket, melylyel kényszer fűzte egy rideg, szívtelen emberhez . . . Engedje, hogy enyémnek mondhassam és a szívet tipró világ szemébe kaczagva, örömittasan érezhessem, hogy enyém, enyém egészen! — Ah engedje . . .

— S gyermekem?! — vágott szavába Irma fájdalmas remegő hangon . . . Gyorsan felkelt helyéről, intett Lajosnak és halk léptekkel a beteg gyermek szobájába irányzá lépteit.

— Nézze! — szólt könnytől ragyogó szemekkel és nemes indulattal a csendes alvó gyermekre mutatva. — Nézze! S könyörüljön! . . .

Rövid szünet állott be.

— Atyja leszek! — szólt hirtelen a lázas hév elfojtott, halk hangján Lajos. — Őrizni fogom, mint szemem fényét . . . Jobban . . .

— Lehetetlen! . . . rebegé Irma és megtörtén hajolt nyugágyára.

A beteg gyermek szobáját csak a mennyezeten lógó sötét-kék üveglámpa halvány fénye világította be. A félhomályban és az éji csendben oly szivrázóan hangzott Irma görcsös zokogása.

Egész testében remegve, pihegő kebelével, könybe lábadt szemekkel ült nyugágyán, fejét kezeibe temetve. Lajos izgatottan, lángoló szemekkel, mintegy öntudatlanul a földhöz szegezve állt helyén.

A csendes éjben hirtelen közelgő kocsizörej és lódobogás hallatszott. A házhoz érve megszűnt. Irma ijedten szökött fel. Szörnyű sejtelen fogta el lelkét. Hallgatózott. Hallotta a kapu csikorgását, a sürgő cselédek hangját . . . Ő volt.

Zilált hajjal, sápadtan, merev tekintettel állt a kábulatából felriasztott ifju előtt. Ez rögtön felfogta a helyzetet, mélyen érezte Irma rémületét. Egy pillanatig sem habozott. Férfias elszántsággal fordult feléje.

— A sor reám került. Bizzék bennem! — szólt s az ajtó felé lépett.

E hangok visszadták Irmának lélekjelenlétét, felvillanyozták belsejét . . . utjába állt Lajosnak.

— Az ablak — sugta fojtott hangon — a kertre néz. Mentve vagyunk! . . . Gyorsan! . . .

— Szökni?! — szól szikrázó szemekkel Lajos — Soha!

— Tiéd leszek — rebegi Irma kétségbeesetten. — Tiéd isten és világ előtt. Felkereslek . . . csak most — az égre kérlek — eredd . . . távozzál!

Oly szivetrázó látmányt nyújtott, a mint ott esedett és törpelte kezeit. Lajos nem bírta ellenállni.

— Mikor látlak?

— Megirom.

— Nem fogsz várani?

— Nem!

Már hallatszott a mellékszobákban közelgő léptek zaja.

— Isten veled!

Irma gyorsan kinyitotta az ajtót és férje elé ment.

— Pszt! — szólt halkán lépve — Mariska alszik, ne ébreszd fel!

Wittgenstein nejére tekintett s láttára roszat sejtett.

— Roszabbul van? — kérdé aggályos, fojtott hangon.

— Nem, álma nyugodt.

— Te oly halvány, zavart vagy!

— Fejem fáj!

Lassan értek a mellékszobába.

— Ügyeim — szólt a férj komolyan — hirtelen Bécsbe hink. Pest valódi „Krévinkl“, mitsem végezhettem. Nagy üzletről van szó. Még az éjjeli vonattal el kell utaznom! . . .

Irma hallgatott. Wittgenstein óráját nézte.

— Félóra mulva indul a vonat — folytatá fel s alá járva — ha a gyermek állapota aggasztó fordulatot venne, táviratozzál. — Néhány iratot vett elő utitáskájából és tárczájába tette.

— Vigyázz egészségedre. — Ajkához emelte neje kezét.

— Holnap délután itthon leszek. Isten veled!

— Isten veled!

Alig hangzott el a távozó férj lépteinek nesze, Irma gyorsan kinyitotta az ablakot és vizsga tekintetét vetett a kertbe. Csend volt ott. Csak a hűvös tavaszi éji szellő mozgatta a fák leveleit. Az égen csillagok ragyogtak és halványan világított a hold. Hirtelen tisztán kivehető gyermeksirás hallatszott a néma éjben. Iszonyu gondolat villant át Irma agyán. Őrültként rohant a gyermek szobába. Az ajtót felrántván, erős, hideg légáramlat érte arcát. A nyitott ablakon át suhogva játszott a szél, a

könnyü függönyökkel és az éji lámpa gyöngén lobogó lángjával. A hold halvány sugarai a bölcsőre estek. — Kitakarva, lázas pirral arcán és parányi homlokán, remegve feküdt ott a beteg gyermek.

A szél gyér hajszárait lebegtette és vánkosa szalagjaival szemecskéit verdeste. Szegény! . . . Apró kezeivel óvta arcát . . . Sirt és fájdalmasan dadogta „Mama, édes mama!“

Szivetrázó sikoly tört ki Irma kebléből. Karjaira ragadta és keblére zárta egyetlen drága gyermekét.

Másnap este az orvos kijelentette fájdalmasan, komolyan, hogy a gyermek nem segíthet. Veszve van.

Iszonyu volt nézni, mint szenved a szegény gyermek. Mint kapdos lélegzet után, hörög, szemei mereven üvegesednek és parányi melle fel s alá hullámzik a kínos fájdalomtól. S Irmának mindezt látni, éreznie kellett. Tegnap este óta folyvást karjain hordotta, egy perczre sem engedte el kebléről. Kuszált gondolatokkal csaknem örülten járt fel s alá; teljesen elbágyadva, elaléltan az orvos kérelmei daczára még tovább is lézengett szívére szorított drága gyermekével.

És a mit a tudomány nem bír, kiviszi egy felső hatalom, vagy — a mi a kis gyermekekre nézve talán egy: az anyai szeretet. Az a meleg szív, a melyhez Irma drága magzatát örületes, kínos szeretettel szorította, nem engedte, hogy ez a drága élet, a mely csak az imént a tiszta öntudat mennyországát mentette meg neki, örökre kihüljön. Szinte új életet lehelt belé, és szinte a halált szivta ki belőle, csókjaival, föl-fölmelegítette ölelésével. Nehéz, iszonyu küzdelem volt ez, a mit az anyai szeretet a halállal vívott, végre is a kínos beteg édes álomba merült, kicsi keble rendesen pihegett, halvány orcácskáira szelid nyugodtság ereszkedett.

És az anya ott ült mellette, virasztott és gondolkodott; mennyi gondolata támadt egyszerre lelkében, olyan, a miről eddig tudomása sem volt; hogy mennyire nem önönmagáé az anya, hanem gyermekeé, és a gyermek folytán az apáé; és milyen egészen más színben tűnt föl előtte egyszerre az apa, a ki szintén csak neki és gyermekének él; és milyen egészen más élet az amaz ifjuénál, a ki nem átalotta betörni hozzá, megrohanni őt, és ha ez a kis gyermeke nincsen . . . oh soha sem akarja őt többé látni . . . azért, hogy szerette? Nos aztán? Ő is szeretett, és ez az érzet boldoggá tette őt; de van még a szerelemnél is boldogítóbb érzés, igen, igen, van, most töltötte az meg szívéét, az az érzés az, hogy hű volt önönmagához, és lelke erősebb volt a pillanat lázas csábulatánál; oh, milyen édesdeden szendereg itt az ő kis lelke és milyen boldogság neki most ezt néznie, tiszta szívvvel, nyugodt lélekkel!

Odahajolt a gyermekre, egy csókot lehelt kedves ajkára, azután, nem tudta, mi történik vele, a kimerültség erőt vett rajta, aláhanyatlott és ott aludt el, a földön, gyermeke bölcsőjénél.

Másnap reggel az orvos ámulattal nézte, hogy a gyermek jobban van. Ezt ő nem érti, mondá. Persze, aggregény volt.

És Lajos? Ne aggódjunk rajta, nem vészett el. Midőn látta, hogy hiába várja Irma levelét, egyszerre az a gondolata jött, hogy mégis csak derék asszony ez az Irma, igazi lelki erő van benne, nem úgy, mint ő benne; de hát ha ő benne is van? Jó volna, megpróbálni!

És megpróbálta és jól ütött ki neki a komoly törekvés, felhagyott a korhely-élettel és rövid időn derék ember lett belőle! Szíve mélyéből áldotta Irmát, a miért akkor azt mondta „Lehetetlen!“ és a miért nem tartotta meg levélírási ígéretét.

M á r i a.

Emlék Jütland nyugati tengerpartjáról.

Irtá: Steen Steensen Blicher.

(Folytatás.)

— Az mind szép dolog — vélekedék házi gazdám, — de mi lesz most a leánykával?

— Oda adjuk a községnek, — mondá az idősb fiu.

— Legjobb, ha egyenesen a lelkészhez visszük — jegyzé meg a nő; — hadd rendelkezék felette tetszés szerint.

A fiatal háziasszony azalatt a bölcsőhöz sompolygott, csipőjére illeszté két kezét és merev pillantásokkal szemlélte az alvó anygalt.

— Anyám, — kérdé a kis fiu, — az én nővérem ez?

E pillanatban a kis leány felnyitotta szemeit, körülnézett, azután a kis fiun akadt meg tekintete.

A fiucska oda nyújtotta kezét, a kis leány utána kapott; mindketten sikítottak örömben.

A menyecske pityeregni kezdett.

— Nem hasonlít a kis féreg szegény kis Máriánkhoz? — mondá.

— Hol van a ti kis Máriátok? — kérdezém és körülnéztem a szobában.

— Ott fenn az égben! — viszonzá a nő sohajtva; — meghalt negyedévvvel ezelőtt.

Azután férjére szegezte szemeit s így szólt:

— Nem tarthatnók meg helyette a kis árvát?

— Hm! — felelé az apjok fontolgotólag; — ezt nem mi dönthetjük el.

A menyecske esdőleg tekintett vén szülőire:

— Mit szól édesanyám?

— Hm! — adá az aggastyán válaszul. — Hol tiz ember jóllakik, akad ott a tizenegyediknek is harapni valója. Tartsd meg a porontyot.

A leányka mosolygott, mintha megértette volna e szavakat és kinyújtá piczi kacsóit uj anyja felé.

Az uj anya leemelte róla a takarót, karjaiba vette a gyermeket és anyai gyöngédséggel össze-vissza csókolta.

A kis mokus pedig ugrándozi kezdett a szobában, tapsolt és örmepesve kiáltozá:

— Hála legyen istennek, ki visszaadta kis Máriánkat!

— Az ám, de hogy hívják a kis férget? Minő nevet adjunk neki? — kérdé az agg.

— Nevezzük Máriának! Nevezzük Máriának! — esdeklelt a menyecske.

És elnevezték az árva leányt Máriának.

A vén anyóka pedig ölébe rakta két kezét és oly érzelmmel, minőt nem tételeztem föl nála, szólt:

— Jézus! Istenke a tengeren küldött nekünk ajándékot!

Harmincz év folyt le azóta.

A mult év nyarán másodizben meglátogattam Jütland nyugati tengerpartját.

Azalatt sok viz folyt le a hegyen, sok szem csukódott be a tengeren.

Egy emberkor viharos eseményei elmosták emlékemet a harmincz év előtt megesett történetre, valamint maga a vihar befujja a vándor lábnyomait a sivatag homokján.

A tenger, a part, mely évezredek óta daczol a tengerrel, föllelevenítették szunnyadó emlékeimet.

Föl s alá sétáltam a tengerparton, azután a fővenyhalmok felé tartottam, fölmentem a legmagasabb homokdombra és egykori hajlékomat kerestem szememmel.

Miután sehoh sem találhattam, azt hívé, hogy eltévesztettem az irányt, vagy hogy eltévedtem, a mi könnyen megeshetik a pusztá vidéken, mely annyiszor megváltoztatja alakját.

A szélvész egy helyen lelapítja a hegyeket, másutt ismét uj dombot emel a fölkaavart homokból; még az óriási „Mértföldmutatók“ is vannak változásnak alávetve.

A nap magasán állt az égen, bibiczek hallatták dalaikat, enyhe keleti szél lengett a homokfü halványzöld szálain keresztül.

Leültem, arcoczal a tenger felé.

A tenger nyugodt volt, világozkék, mint maga a mennyboltozat; nem háborgott, mint harmincz évvel ezelőtt, midőn tanuja voltam az iszonyu szélvésznek.

Valjon ugyanaz-e ezen tenger? — kérdezém magamban.

Miért nem volna ugyanaz?

Ismerek én sokkal szomorubb átalakulásokat: a gyermek arca az öröm s az ártatlanság tiszta tükre, de jön idő, mikor elkomoritják a gond felhői és a bú köde, mikor felizgatják és felszántják a szenvedély vad orkánjai.

Merengéséből váratlan látvány zavart föl.

Őszhaju, görnyedt hátú, botra támaszkodó aggastyán közelgett lassu léptekkel felém.

Öt vagy hatéves kis fiu vezette őt kezénél fogva.

Nem messze tőlem megálltak a domb aljában.

— Itt vagyunk már? — kérdé az agg.

— Itt, szépapám! — felelé a fiu.

A fiu segélyével az aggastyán leült, arcát felém és a nap felé fordította, két kezébe fogta botját és reá támaszkodott szőrös állával.

A kis fiu köveket szedett és négyszögeket rakott belőlük.

— Itt vagy? Mit csinálsz? — kérdé kis vártatva az aggastyán.

— Házakat építek, szépapám! — viszonzá a fiu.

— Csak építs, gyermek! — mormolá. — Mi is homokra építjük légvárainkat.

— Hol van anyád? — kérdé ismét az öreg.

— Amott jó, — adá a fiu válaszul.

Szép, halvány arczu pórnő tartott, sebes, könnyü léptekkel a dombalj felé.

Vállán ásókapát hozott magával.

A mint engem megpillantott, megállt, a földbe szegezte ásóját és kezeit csipejére illesztette.

Ajkai körül különös mosoly lebegett.

Bizalmasan intett felém, mintha régi ismerősök volnánk, s vidám, de rikitó hangon énekelni kezdett:

Mind hamis ám a legény; szerelmet vall leánynak,
Forró szerelmet vall a szép leánynak,
S manóba! egy sem áll szavának,
Heiamdik, heiamdik, jer faldera! *)

A végsornál nagyot ugrott és hadonázott kezeivel.

A világtalan aggastyán felsohajtott és boszankodva mondá:

— Nagy isten! mindig a csunya nótát danolod. Hisz jól tudod, hogy János meg nem csalt téged!

E szavaknál a nő féktelen öröme hirtelen komorsággá változott.

*) Jütlandi népdal.

Karjai tehetlenül hanyatlottak alá.

Elfordította szép, halvány arcát és mély sohaj feszítette kebelét.

— Jól mondád, szépapám! — jajgatott a nő. — Megnézem, ha itt van-e.

Kezébe fogta az ásót és ásni kezdett nagybuzgón a homokban.

Csakhamar az ásó nyelén pihentette kezeit, megrázta fejét és így szólt:

— Nincs itt . . . nincs, nincs! A szomszéd Katája elcsábitotta őt . . . ismerem Katát!

Gyorsan fölemelkedett s előbbi hangján és ugyanazon dévaj arczkifejezéssel dalolt:

Mi leányok szeretjük ám a legényt,
De mit használ, hogy szeretjük a legényt?
Elsompolyog, mint a tolvaj, a legény —
Heiamdik, heiamdik, jer faldera!

A kis fiu, ki bizonyára nem tudta, hogy mi az az örütség, együtt énekelte a végsort, miközben gyermeki pajzánssággal halomra döntötte kőből alkotott ábráit.

Az aggastyán két kezébe rejté arcát és könyezett.

Engem mintha odabüvöltek volna helyemre; nem mertem őt megszólítani.

Nemsokára megkaptam a magyarázatot, és majdnem megbántam, hogy kerestem.

A tébolyodott nő vállára vette az ásót, távozott és távozás közben éneklé:

Hervadnak a rózsák szép leány orczáin,
Háromszor jaj annak, a ki elcsábitja,
El a hű szerelme, isten átka érje!
Heiamdik, heiamdik, jer faldera!

A mint eltávozott, az aggastyán összekulcsolta reszkető térdein két kezét és arcát az ég felé fordítá, melyet nem látott ugyan, de melytől a vakok is remélnék fényt lelkökre, vigaszt búttat szivökre.

Elvégezve néma imáját, így szólt:

— Jer, Terkil! jer, csókold meg szép apádat!

A fiucska megfogta az aggastyán kezét és megcsókolta arcát.

Az agg fölkel és mindketten lassan utnak indultak, oda, a honnan jöttek.

Meghatottan fordultam ismét a tenger felé. A parton egy öreg asszonyt láttam, ki fűzfaveszéből font kosarat vitt hátán. *)

Megszólítottam őt; feljött és „Isten hozottot“ és „Jó napot“ mondott. Elbeszéltem neki a látottakat.

(Vége köv.)

A felebaráti szeretet cselekedete Amerikában.

Brachvogel U. után Nyirák Lajostól.

Az amerikaiaknak egyik, mondhatni jellemvonása a jótékony-sága: a ki csak teheti, ebben leli büszkeségét a nagyravágyás, és keresi kielégítését és vetélkedését a hiuság és azért semmi sem kerüli

*) Ily kosárba a tenger által partra vetett borostyánkövet, fadarabokat stb. szoktak szedni a szegények.

ki figyelmét e téren. Minden tekintetben igyekszik gondoskodni mindazokról, kik nyomoruságot, nélkülözést s szükségét szenvedve, segílyt igényelnek. A mindennemű szükség és elhagyatottságra nézve, segílyez s mentő módokról gondoskodik. Figyelmé kiterjed a még születetlen gyermekre s az emberiség jólétének előmozdítására irányzott működése a már rég elhunytak sirjainak kegyeletes gondozásával éri csak határát. Gondjai alá veszi egy a kiérdemelt nyomort, mint az érdemetlen balsorsot, s nem zárja ki alóla sem az állatot, sem a gyilkost. Bármily különeműek is a tárgyak, melyekre kiterjeszkedik s a czélok, melyeket elérni igyekszik: a rendszer, melyet működésében követ, s intézkedéseinek tervszerűséggel méltón kelti fel az általános bámulatot. S valjon képzelhető-e szebb egyesülés, mint a részvété az észszerűséggel? Létezhet-e gyümölcsözőbb együtt működés annál, melylyel tisztán emberi jóindulat és elővigyázó bölcsesség — legyen az állami vagy társadalmi természetű — egyesül? Mily áldást hozó volna, ha e kettő mindenütt karöltve járna! Pedig kellene, hogy így legyen, legalább meg kellene kíséreni. Csak ezek közreműködésével hozhatók létre a pillanatot túlélő tetek, melyek a valódi polgárosodás haladását előmozditják.

Egy ilyen — a valódi polgárosodásra irányzott cselekedet az, melyről itt szólni akarunk. A keresztyén művelődés alapítójának legszeretreméltóbb szavaival: „Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni!“ lépett ott életbe. Jótékony-ság s irgalmasság valának ösztönző rugói, a nyilvános élet előmozdítása, tisztítása s biztosítása volt végcélja; színhelye New-York, s az anyag, melyet magának kiszemelt, e világáros szegényeinek s nyomorultjainak gyermekerege, annak veszedelmes és elaljasult kitalasztottjai, — szóval a világárosi emberiség söpredékének ifjúsága, mely husz év előtt oly hatalommá nőtte volt ki magát, hogy Amerika e világárosának szomoruan nagy hirnevet szerzett.

A new-yorki népesség vétkes gonoszságának s nyomoruságának eme virágzó korszakában indult meg a polgárosító cselekedet, melyről szólnunk; s a „Children-s Aid Society of New-York“ (a new-yorki gyermeksegélyző társulat) alapításával öltött alakot. Alig volt kísérletnél többnek mondható, mire az 1852-dik év utolsó napjaiban néhány ottani emberbarát egyesült, mely figyelmét a néhány év óta mindinkább előtérbe nyomult veszedelmes osztályok káros voltára fordítva, a fenyegető ár el-lenszerére gondolt, s azt a mondott társulat alapításában felfedezhetni vélte. Kísérlet! de mi lett azóta e kísérletből, melynek alapeszméje „a bajt gyökerénél megragadva, a gonosztevőket utónemzedéküktől megfosztani“ nem volt egyéb, mint az egészség-tan nagy elvének az orvosiról a társadalmi térre való átvitele!

Néhány száz darab tallér s 20—30 összefogdosott utczavadoncz képezé ezen intézmény alaptölkéjét, melynek tulajdonképeni lelkeként már akkor is ugyanazon férfiú volt, ki még ma is a titkár szerény czime alatt ezen oly hatalmassá nőtt intézménynek keze s feje. E férfiú Brace Károly New-Yorkból. Ő azon saját-ságos egyének egyike, milyenek az Egyesült Államokban a többi országokhoz képest tulnyomólag — ha nem is kizárólag — előfordulnak; azon gyakorlati rajongók egyike, kiknek létele egy eszmében, vagy is tulajdonképen egy eszme iránti lelkesültségben, s azon igyekezetben gyökeredzik, hogy kedvencz eszméjüket megvalósítsák. Egyoldalúságukban összpontosul minden erejük. Érzéketlenek s közönyösök minden egyéb iránt, hanem kedvencz eszméjük megvalósításáért óriások, vértanuk és hőökké tudnak lenni. Ily férfiak voltak a rabszolga-felszabadítás elő-harcosai, s kisebb vagy nagyobb mértékben hasonlók voltak ezekhez mindazok, kik eddig Amerikában az emberiség érdeké-

ben bármi mentő, felszabadító s megváltó célt elérni igyekeztek. Brace Károly egészen ezen férfiak sorába tartozik. Épen lelkeszsze, hittéritővé szándékozott lenni, midőn 1852-dik évi deczemberhó egyik napján égre fordított tekintete a földre esett — s azon, a nagy Hudson-Babel egyik elhagyatott kerületében, egy csoport apró nyomorultat pillantott meg — s ez kijelölé küldetésének irányát. Felébredt benne a „Children-s Aid Society“ eszméje.

Csakhamar sikerült ügyének néhány hasonló gondolkodásu egyént megnyerni, s 1853-dik márczius havában jelent meg az ujonnan szervezkedett társulat első felhívása a new-yordi lapokban, mely a többek között következőket is tartalmazá: „Vállalatlunk azon erős meggyőződésünk szüleménye, hogy kell valaminek történnie, mi a szükség s a gyermekek között a gonoszságokra való csábok mindinkább való tulkapását ellensúlyozza. Célunk ezen osztálynak — mely a jövő népesség jelentékeny részét teszi — egyelőre vasárnapi gyülekezetek, ipar- s más tanodák, valamint jó emberek között leendő elhelyezésük által segélyére lenni, s később, ha lehetségessé válandott a szükséges eszközök beszerzése, a hajléktalan gyermekek részére elszállásolási házak (Lodging-Houses) felállítása, s fizetett ügynököket alkalmazni, kiknek egyedüli gondjukat védenzeink képezzék.“ A felhívás támogatására felhozott statistikai adatok, valamint azon nyomor s veszélyek ecsetelése, melyek gátlását az valamint emberiségi, ugy gyakorlati módon czélozá, nem téveszték hatásukat.

A gazdag amerikaiak bőkezősége — mindegy, akár őszinte könyörület, vagy csak társadalmi tekintetekből, akár pedig épen csak a menny kiengesztelése szempontjából — ez alkalommal sem nyújtott alkalmat a belé helyezett bizalomban való csalódásra. Élénk lelkesítés az indítványozó részéről, valamint a sajtó közakaratu támogatása mindent megtett az ügy előmozdítására, annyira, hogy az 1856-dik évben eléggé biztos alapot érzett lábai alatt, hogy magát New-York hatósága részéről kiváltság-levéllel láttassa el. Ma már e társulat csaknem félmilliomos, egy kis-herczeg évi jövedelmével rendelkezik, birtokában van tekintélyes telkek s házaknak, vannak iskolái, vasárnapi tanodái, elszállásolási házai, menhelyei, műhelyei s könyvtárai, azon felül más mindenféle intézetei, melyekben az ifju lelkek nyomora, szegénysége s elhagyatottsága ellen a harcz ép oly bátorságosan, mint sikeresen vivatik.

Ez pedig nem könnyű harcz; mindenek fölött nehéz volt a kezdet, bár a működéséhez megkivántató anyag könnyen volt megszerezhető, az óriási város utczáin, térein, kertjeiben, s a kikötőben magától kínálkozott száz meg száz, az élet küszöbét még alig átlépett teremtmények alakjában, kik zsenge koruk daczára már is utalva voltak a létért a sorssal sikra szállni. Ezek a világáros Zaharájának vándorai, az utczakövezet szülöttei, hirlaphordók, csizma-tisztogatók, kintornások, utczasepőrök, koldus-fiuk, rongyszedők, csavargók, s apró gazkópék, egész rongyos, mezitlábos, félmeztelen ifju nemzedék, mely mégis örvideni tud létének, s mely lételét ép oly jogosultnak tartja, mint zubonya s nadrágjának rongy foszlányait; — valóságos utczai faj, melyről minden feltehető, csak az nem, hogy hozzájuk tartozóik is nem e kövezeten, vagy egyik-másik félreeső utczaszegleten születtek. De hát ki is akarná az ellenkezőt állítani? Keresztlevél — rettentő nevetséges valami! elég az hozzá, hogy léteznek. Mint a darázsraj a mező felett, ugy terjeszkedik óriási seregük naponta a város határán. Hajnal hasadtával ellepí a várost s csak késő éjjel tűnik el ismét. De vajjon hová tűnnek? e kérdésre nehéz a válasz! A legjobb

sorsuaknak közülök, — ezek valódi herczegek, — van szüléi házuk, sőt némelyeknek még szüléje is, ki nyájas szavakkal üdvözli őket, s testvérei, kik örömmel engednek nekik maguk mellett helyet. De mily kivételeket képeznek ezek! A másik töredéknek szintén van valami otthon-féléje, csakhogy az ezek közé tartozók, ha csak lehetség, előnyösebbnek tartják, vissza nem térni oda, hol ittas, vagy kegyetlen hozzátartozóik csak nyomort s durvaságot juttathatnak a szegény kis vándor osztály részül. S még mások — ezek a világárosi Zahara vándorainak valóságos fölkeztjei — épenséggel nem tudják, hol hajtsák le fejeiket, habár elég bátorságuk volna is a Sátán hálótermében lenyugodni. Találnak azonban mégis holmi fülkéket, kapualjakat, lépcső-házakat, kőmives-állványokat, rozszant ládákat vagy üres kocsikat s több e féléket, mely tárgyak nagy bőven kínálnak éjjeli szállásul. Uj építkezések is, még nyitott ablakok s ajtókal, továbbá vízvezeteki csövek, melyek elhelyezésüket várják, kerti padok, s üres pinczék, mind menedékhelyekül szolgálnak, hol pompásan meg lehet húzódni, s melyek a vendégnek nyáron herczegi éji szállást, télen pedig legalább oly buvókát nyujtanak, hol az elemek első s legborzasztóbb meglepetésétől védelmet lelhetni.

Könnyen gunyolja onánét az időt. Félelmet — mint már mondtuk — nem ismer. Keresztlevelét (ha ugyan van keresztlevelé) legalább még egyszer meghaladja érettsége, s habár a legbiztosabb uton halad, hogy semmire kellő váljék belőle, bátorságra nézve mérkőzik a spartaival, könnyelműség tekintetében pedig megszegyenit minden párisit. Ezzel ki van fejezve legkiválóbb tulajdona is: tökéletes függetlensége. A viszony, melyben ő, s a hozzá hasonlók, a világárosban száz rétegben felette hullámzó sokasággal áll, nem más, mint a milyenben az indus a távol nyugat telepítvényeseihez, vagy a san-franciscoi kövezetre tömegesen kivetett chinai, az otthonos Californiaihoz áll. E világ talpai alatt élnek ők, — de teljes szabadságban. S ha az ember fontolóra veszi azon elnevezést, melyet a new-yorki rendőrségtől nyertek, — „utczai patkány“ — s azon tényt, hogy ezek tömegéből sorakoznak a világáros legveszedelmesebb néposztályai, ugy gyenge, de biztos fogakkal tényleg hallani véli őket az ember, a mint a társadalom legmélyebb s legtitkosabb alapján rágodnak.

E nemzedék volt azon anyag, mely az emberszerető férfiaknak — kiknek legjelesbbjét felebb nevezünk meg — ajánlkózott, midőn nemes s bölcs terveik az 1853-dik évben a „Childer's Aid Society of New-York“ alapításában megtestesültek. De még azzal, hogy ajánlkóz, még nem volt minden elérve. A kóbor gyermekök felett való győzelem elérésének legnagyobb hátránya nem a velük született semmit-tevés volt, hanem azon függetlenség s könnyűség, melylyel az élet legnagyobb sanyaruságaival megalkudtak; ez sokkal jellemzőbb a semmit-tevésnél. Első sorban a függetlenségi vágy, s az ezzel egybeforrt s megrögzött eldítélet minden iránt, mit iskolának, különösen pedig vasárnapi iskolának neveznek, — mely utóbbiban a javító-ház előcsarnokát vélték, — volt legyőzendő.

És legyőzetett. Miután Brace ur iskolái s más, az új társaság nevében életbe léptetett vállalataival mindjárt az első évben a legörvendetesebb eredményeket elérte, 1853-dik év végével azon helyzetbe jött, hogy az igazgatóság elé egy, a hajlék nélküli gyermekek részére felállítandó elszállásolási ház tervét terjeszthette, mely nem sokára helybenhagyatván, a nevezett férfiu erélye folytán létre is jött.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Novemberhó 25-dikén.

Ész és szív. — Az istvántéri színházban. — Krisztus olajkorsója. — Szegény ember dolga. — A „Pók.“ — A népszínházról. — A nőképzőegylet felolvasása. — Greguss. — György Vilmos. — A kis hamis. — A nőipar-egylet közgyűlése. — Az írók és művészek estélye. — Rienzi.

Régi dolog az már, hogy mikor a férfinak megáll az esze, akkor a nő előáll szívével és kirántja a bajból. Ha a történelem nem bizonyítaná, a lefolyt hét tehetne róla tanuságot. Mennyi baj, teher és fatalitás! sopánkodnak a föld urai uton-utfélen, hogy alig lehet a szemükbe nézni, annyira tele van keserű panaszszal. De már csakugyan ideje, közbevetni magunkat, gondolják reá az asszonyok, és egyszerre csak hire kezd járni mindenféle mozgalmakról, a melyekben nők viszik a főszerepet; senki sem tudja, honnan keletkeztek, azért megvannak, a figyelem rájuk fordul, a föld urai persze hogy nevetnek rajta, annál jobb, csak hogy egyszer azt is látni tőlük; a nőipar-egylet színi előadást rendez tanodája javára, nagyon jól választotta meg az időt! és még az istvántéri színházban, az egyetlen helyen, hol most még remeteséget lehet látni! És azonképen a nőképző-egylet, az meg felolvasásokat rendez, a mostani időben! Szegény Greguss, szegény György Vilmos, szegény nőképző-egylet, beh sok pénze lehet, hogy még erre is kitudja hányni!

Igy beszéltem én is, más is, minden ember, a ki csak a fejével gondolkodik és — csupa kíváncsiságból — én is, más is betekintettünk mult pénteken az istvántéri színházba; egy kicsit talán a káröröm is tuszkolt, hadd lássuk, mint égetik meg az ujjukat azok a jó „asszonyok“, midőn a végzet küllőibe nyulnak. Egy kicsit mégis csak elfogott a szájalom, mikor a derék választmányi hölgyekre gondoltam, a kik ilyenkor a pénztárnál ülnek; ebben a csunya hidegben — mert néhány nap óta nagy becse van nálunk a farkasbundának — ugyancsak dideregni fognak szegények, és miért? — Nagy álmélkodásomra azonban a csarnokba lépve, nem én voltam ott az egyedüli; a csarnok meglehetősen tele volt csupa nevető arcokkal; egymást nevtük, hogy itt találkozunk; mindnyáját ugyanaz a gondolat hozta ide és most — mindnyájunknál jobban nevettek a tiszteletre méltó pénztárnoknők, hogy jó szándékuk nem esett a porba. — Kezdi érteni a csudát a Krisztus olajkorsójáról — mondá az egyik, és egy cseppet sem didergett, sőt inkább olyan piros volt a két orcája, mint a májusi rózsa — a jó szívek kimerithetlenségére példálódzott azzal a Megváltó, folytatá, — és osztogatta a belépti jegyeket, hogy csakugy repültem, nehogy utban legyek. És benn a színházban szintén szép számmal voltak. Mondják, hogy hetek óta nem láttak ott annyi közönséget, a célzést, daczára a mostani időnek, vagyis inkább; épen azért, pompásan el lett érve, volt nevetés, és volt jóvedelem.

És az előadás is jó volt; szegény Solymosy, ő sem kerülheti ki a szegény flótások rendes sorsát; nem elég, hogy nem látogatják a színházat, még le is szólják, hogy legyen mivel tarkogatni a mulasztást. Azt híresztelik róla, hogy rossz a személyzet. Megengedem, hogy jobb darabokat is szívesen adna, ha jó szerivel hozzá juthatna, de a tagok ellen nem igen lehet panasz. Most is, a „Pók“-ot adták, egy felemás darabot, egyik fele nép-

színmű, másik féle kacagni való rémség. Pókné asszonyom hogy szerelmes lányát elvétesse egy ispánnal, a ki egy özvegy csaplárosnéba szerelmes, azt híreszteli a csaplárosnéról, hogy első férjét megétette, és az ispán első szóra elhiszi, és még maga adja fel kedvesét a törvénynél! A csaplárosné meg kedvese iránti haragjában egy sült parasztnak igéri oda kezét, az ispán meg az iránti kétségbeesésében, Pókné asszony szerelmes leányát fogadja el menyasszonnyul! Azután egy férje is volt Pókné asszonynak, de a kit husz évvel ezelőtt hűtlenül elhagyott és elvitte magával pénzét, hogy ez kénytelen volt beállni filozofnak. Épen olyan rongyos, a milyen naplopó. És egy fia is van Pókné asszonynak, a kit üt-vert, hogy egész elállatiasodik, egyszer kést ránt szerelmes huga ellen, és midőn a drágalátos anya ezért megfenyíti, felgyújtja a házat, hogy szerelmes hugával együtt odaégjen. Maga csakugyan bennég, a leányt azonban az anya, miután a filozof férj az égő ház előtt szörnyet hal, kimentí, de csak azért, hogy halálos betegen is lássuk a színpadon, és annak hallatára, hogy imádott ispánjának mégis csak nem kell, szemünk előtt adja ki ártatlan lelkét. Dehogy mondtam el az egészet, még nem láttam annyi badarságot össze-vissza vegyítve körmönfont magyar mondókákkal, és tisztán csak a kedves előadás érdeme, hogy azt végig ki lehet állni. Vezériné igen szépen éneklí a népdalokat, a mikkel a darab derüre-borura tele van spékelve, és játéka ellen sem lehetne kifogás, csak a kezét ne kulcsolná annyiszor és annyira hátra; Eichner kisasszony, Vezéri, Solymosi szintén igen jól játszottak, de mit használ, a közönség a színházat nem látogatja, hanem a tehetséget, azt eltagadja tőlük!

Ugy hallik, hogy télen át többször fognak itt a nőipar-egylet javára játszani; nagyon jó lesz ez szoktatónak is, kármentőnek is, talán ez veti meg a színház alapját; csak ez egy télen ha fenn tudná magát tartani, mindjárt megvolna a második magyar színház a fővárosban. Az a népszínház, a mit most építenek? Nem ok nélkül volt az, édes olvasó, hogy mi erről az egész vállalatról lehetőleg keveset szóltunk; nekünk az egész dolog elejétől fogva nem tetszett. Abban az időben született e népszínház eszméje, mikor az egész világ „gründolni“ akart, és még a közjótékony-ságot is bele vonták a spekulációba! Mi is tudjuk, mivel tartozik a jószívűség, épen azért nem szeretjük, ha e kristályforrást össze-visszakavargatják; ennek a forrásnak, mint az oazénak, csak a tikkadt lelkek üdítésére szabad szolgálni, különben elapad — most már semmi titkot sem csinálnak belőle, hogy a népszínház, mikor fölépül, egyideig operaszínház lesz.

A nőképző-egylet által rendezett felolvasásnak mult pénteken ugyanaz a sorsa volt, a mi a nőipar-egylet színi előadásának. Oda is a kíváncsiság húzta az embereket; a kíváncsiság? Dehogy, ez csak az álarcz, a mit az érzés magára ölt, valójában egészen más; vonzalom az egyiknél, gyöngédség a másiknál, szeretet a harmadiknál, szerelem mindnyájánál; azért nem lehet a nők kérésének ellentállni; nevetünk rajtuk, tréfásan szemünkkel, örömmel szívükben, és megteszszük jó kíváncsiságukat. Most is az evangélikusok terme szépen megtelt, nagyrészt olyan arcokkal, a melyek mintegy holdsugárban tündököltek; a legszebb fényesség ez a világon: szelid, vidám és balzsamos, és csak olyan

arczokon látható, a melyek a tudomány fáját ismerik, és a mellett női arczok; nálunk is évről-évre nagyobb lesz e kiváló arczok száma; szerények, mint az izsó, és kedvesek, mint a gyermekrege, csak a szemükben van valami, a mi elárulja, hogy a végtelenségen eltekintett. Csak egyszer kell belenézni az ilyen arczba, és tisztán áll előttünk a tudakosság komikuma és a tudatlanság kietlensége; mennyivel inkább megmarad a nő annak, mire Istenétől hivatva, ha szív és elme öszhangzatban vannak nála!

Az első, a ki ma felolvasott, Greguss Ágost volt; a szép érzékről olvasott; a jövő héten szép olvasóim tudni fogják, miért nem szólok most e fölolvásról; nézzük inkább a fölolvását. Greguss nem született szónok, hangja nem cseng, előadása nem ragad el, külseje is egyszerű, igénytelen és mégis teljes mértékben lebilincseli a figyelmet. A hallgató eleinte semmi különöst nem vesz észre, és olyanformán érzi magát, mint a ki utra indul. Eleinte csak ül és néz és hagyja magát vitetni. Azután egy fa, vagy majorház, vagy kankaliko vetődik utjába, ez felkölti, kezd körül nézni, itt is, ott is valami új, vagy érdekes, vagy különös kapja meg, és így észrevétlenül egyszerre csak belemerült a szépségek látásába, a mik lépten-nyomon eléje tárulnak és csak azután veszi észre, hogy az ut, a melyen járt, nem a közönséges, poros, döcögős országut, hanem kedves és új, egészen más, mint a milyennek képzelte. Épen úgy Greguss felolvasása is; olyan egyszerűen, hétköznapi hangon kezdi, és a mellett annyi és annyiféle szépet mond, olyan érdekesen váltja föl egymást a szellem és érzés, a költészet és tudomány, a komoly és tréfa, hogy csak a végén eszmélünk, és csak akkor vesszük észre, hogy az elvont világok egyik táját kalandoztatta be velünk a jeles tudós.

Nem úgy a második felolvasó, Győry Vilmos; az a rózsapiros arcz, az a gömbölyűre derült arcz, és azok az eget dicsérő szemek első pillanatra a fölönt lelkét tárják elének; azután megered a gondolatok árja és mint a tüzes sárkányok, neki indul tárgyának és visz és ragad, hogy csak úgy szikrázik a szemünk, egy forgótáncz körülöttünk a világ. A parasztnőkről olvasott, hogy azok mennyire hátra vannak nálunk a műveltségben, tele babonával, tele hibával, rosz anyák, rosz feleségek, és ez mind azért, mert tanulatlanok; mondom a parasztnőkről szolt, más egyéb osztálybeli nőkre nem is illettek szavai, a jelenlevő nők mégis olyan furcsán néztek hol a felolvasóra, hol egymásra, a jeles házi asszony: Veress Beniczky Hermin urnő pedig olyan jóízűen mosolygott reá; bizonynyal az általa létre jött jeles leánynövelde gondolt, habár ez nem parasztiskola.

A nőiparegylet közgyűlése is sok szóra adott okot az urak részéről. Az egylet eddigi lelke: Kühnelné urnő, a mult közgyűlésen újra megválasztatott, de részint betegeskedése folytán, részint egyéb okokból nem fogadhatta el akkor az elnökséget, az elnöki tisztség tehát betöltetlen maradt; most azonban a jó lélek annyira-mennyire jobban levén, az egylet nem akarta őt tovább is nélkülözni és rendkívüli közgyűlést hívott össze, ebből aztán szörnyű nagy dolgot láttak, hogy ilyen-olyan pártoskodás van az egylet kebelében, és ilyen-olyan nagy csatátér, vagyis — a hogy ők mondták — mosókonyha lesz a közgyűlés. Hogy is ne, mikor a nők szembe szállnak egymással, van akkor villámlás és égi háboru, mondák uton-utfélen; Türr István, a marsallai hős, jónak látta, megretírálni, beadta lemondását az alelnökségről; Pulszky, a szép lélek és üde szellem, megállta helyét, de egy kicsit ő is szurkolt; hogyan fogja csendes mederben vezethetni e háborgó tengert! Nem tudom, ha csakugyan katonai segítséget

kért, — mint egy gonosz nyelv suttogá, — annyi azonban igaz, hogy nagyon örült, Kralovánszkiné urnőt megpillantván; ez a lelkes hölgy nagy segítségére lehet neki; mindjárt maga mellé is ültette, a mint a közgyűlést megnyitotta; azután elmondta, hogy a mai közgyűlés czélja elnökség-választás, és — egy szó nem hallatszott, egy szív egy lélekkel választatott meg Kühnel Ignáczné újra elnöknek, Vadnay Károlyné és Szegfi Mórné alelnöknőknek, — oh, az az öröm, a mi erre Pulszky arczát előntötte! mind csupa vaklárma volt, a mit az urak e gyűlésről napok óta forgalomba hoztak; szerettek volna egy kicsit kaczagni az „asszonyi parlament“-en, hanem biz az nem adódott nekik.

Az írók és művészek köre is megnyitotta már az „idényt,“ mult kedden adta első estélyét; itt is volt félelem és aggodalom, épen az nap este adták először „Rienzi“-t, egész világ a színházé lesz, és a kör estélye petrezselymet fog árulni! Odry és Kvassay, az estély buzgó rendezői azonban csak mosolyogták e félelmeket. Az ő gondjuk ez, mondák; még nem született az az estély, a melyen Felekiné, Blaháné, továbbá Pulszky és a Thern testvérek delejes hatással ne volna a szépre vágyó szivekre — és igazuk volt; diszes, válogatott vendékekkel telt meg a „Hungaria“ terme, és gyönyörködve töltötte az estét. A Thern-testvérek Weber „Polacco brillanté“-ját adták elő, azzal a csudálatos igézzettel, mint mikor két lélek egybeolvad; Felekiné asszony Szász Gerőnek: „A dal apotheosisá“-t szavalta, az ő fenkolt bensőséggel; Blaháné asszony háromszéki dalokat csattogtatott el, az ő pacsirta bájával; azután következett Pulszky Ferencz felolvasása; emlékiratainak egyik része az, melyben a jelen század első éveinek közszellemét ecseteli, hogy az milyen nyomasztó volt; elkorcsosodás a felső körökben, elerkölestelenedés az alsókban, és ez mind az akkori bécsi udvartól jött. Tárgya is nagyon érdekes, és hát még a hogy ki volt dolgozva! Pulszky azon kiváltságos lelkek közé tartozik, a kik soha sem öregszenek, mert az örök ifjúság forrásában: a szellemben fürödik a lelke, ez adja meg gondolatának a fényességet, képzeletének a szárnyalást, azután a sokoldalú tudományosság, — a hallgatóság el volt ragadtatva. Végül Odry helyett, a ki „Rienzi“ miatt el nem jöhetett, Blau Gyula Singer „Prelude“-jét játszta, szintén köztetszés mellett; azután következett a társalgás, a mi ez estélyek főgyönyöre, és tartott jóval éjjel utánig.

Ugyanazon este a nemzeti színpadon „Rienzi“-t adták először, azt már mondtam; még csak azt kell tehát hozzá tennem, hogy — majd máskor mondom meg, ha igazán gyöngye opera; most még csak a sok trombitaharsogást hallottuk, azután meg a rendezőség sem egészen jól osztotta fel a csoportozatokat; Ellinger meg, hogy lóháton kellett a színpadra jönni, utközben elvesztette a hangját; mind olyan véletlenségek, a mik nem nagyon emelik a hatást; jó lesz tehát várni még egy keveset az ítélet kihirdetésével.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Az uralkodó családnak) gyásza van, Károly Ferdinánd főherczeg elhunyt e hó 19-kén a morvaországi Seelovitzban, hol rendesen lakni szokott. Az elhunyt fia volt Károly Lajos főherczegnek, ki az asperni csatánál szerzett hirnevet, s fivérei: Albrecht és Vilmos főherczegek. Született 1818-diki július 29-dikén s így 56 évet élt. A főherczeg 1854. april 18-dikán lépett házasságra Erzsébet főherczegnővel, dicső emlékü József nádorunk leányával, ki ekkor az 1849. december 15-dikén elhunyt Estei Ferdinánd főherczeg özvegye volt. E házasságból négy gyermek

született. A gyászshir vételére a királyi pár Gödöllőről és József főherceg Alcsuthról Bécsbe siettek, hogy temetésén jelen legyenek. — A királyi család az idei karácsonyi ünnepet a budai várpalotában a legszűkebb családi körben fogja megülni. Rudolf koronaherceg, Gizella főhercegné és férje Lipót herceg is Budán lesznek. Ujévkor király ő Felsége Bécsben fogja a diplomaciai kar üdvözlőit fogadni, a királyné azonban újév napját is körünkben töltendi. — Király ő Felsége pénteken reggel érkezett Bécsből Gödöllőre.

* * (Jótekonyság.) Ő Felségeik a selmeczi gyermekbarátok egyletének 100 frtot, s a Bély Zsófia által Dicső-Szt.-Mártonban alapított kisedővódának 200 frtot adományoztak. — Király ő Felsége saját, valamint királyné ő Felsége nevében a Budapesten felállítandó népkonyhák segélyezésére 1000 frtnyi összeget adományozott, saját magánpénztárából. — Gróf Bély Ferenczné az általa kezdeményezett nőnevelde javára 1000 forint értékű telket ajándékozott és azonkívül 3 darab 100 frtos alapítói részvényre is aláírt e nemes célra. — A népkonyhák javára újabb adakoztak: Lutzenbacher Pál 200 frtot, Spitzer Gerzon özvegye 100 frt, Michel Alajos asztalos műhelyében a segédek 7 frt 35 krt gyűjtöttek e célra. — Schubert Móricz derék fővárosi mézárasmester a népkonyha-bizottságnak ajánlatot tett, hogy az intézetek megnyitásának első napján négy népkonyha számára a szükséges húst ingyen fogja szállítani. Zweig Lajos pedig, a Guttmanféle szénbánya megbízottja ugyanazon célra 45 mázsa szalon-köszenet bocsát ingyen a bizottság rendelkezése alá. Továbbá a Viktória-gőzmalom tizenkét mázsa lisztet; özvegy Lykáné urhölgy pedig száz forintot adományozott e nemes célra. A népkonyhákat december elsején némi ünnepélyességgel fogják megnyitni. — A népkonyhák javára az egyesült fővárosi takarékpénztár 400, 100 és Koller Ignáczné 20 forintot küldtek. — Hoffmann Pál fővárosi polgár és iskolaszéki elnök évi tiszteletdíját különböző jótekonyságokra ajánlotta fel; nevezetesen annak felét: 250 frtot szegény iskolás gyermekeknek téli ruhával való ellátására. — A kereskedelmi akadémiának Hoffmann Frigyes örökösei kétezer forintot adtak át, alapítványul egy növendék díjtalan tanítására.

* * (Rózsás napló.) Bilkén Kepler Károly mérnök e hó 15-dikén vezette oltárhoz Talapkovics Bazil lelkész ur kedves leányát: Borbála kisasszonyt. — Szatmárt Nusszer Lajos munkácsi orvos közelébb vezette oltárhoz Vinkler Mariska kisasszonyt. — Kutka Emil máramarosi ügyvéd és Girsik Ilka kisasszony esküvője e napokban lesz. — Schwarcz Zsig a nagyváradi városi alorvos eljegyzé Schwarcz Fáni kisasszonyt. — Thold Dániel budapesti ügyvéd mult vasárnap vezette oltárhoz Batizfalvi István tanár kedves leányát, Kornélia kisasszonyt. — Daraghi Béla székelyudvarhelyi ügyvéd eljegyzé a bájos Dobolyi Etelka kisasszonyt. — Halász Gábor soproni postatiszt e hó 21-dikén tartá Bécsben esküvőjét Radich Mari kisasszonnyal. — Vancsó Béla szabadságolt állományu honvéddadnagy a napokban vezette oltárhoz Balassa Gyarmaton Baldanvég Mari kisasszonyt. — Kecskeméten Bódogh Ferencz ur leányának, Mária kisasszonynak esküvője, Bernátsky Béla karádi gyógyszerészszel e hó 19-dikén tartott meg. — Feleki József foktói református lelkész, Feleki Miklós kitűnő művésznök fia, e hó 8-dikán Duna-Patajon tartá esküvőjét Tordai Ilon kisasszonnyal, az ottani református lelkész bájos leányával. — Benke Gyula földhitelintézeti könyvvezető jegyet váltott Szene Ilona kisasszonnyal, Szenes Ede ismert pesti kereskedő kedves leányával. — Dr. Dubay Miklós buda-

pesti gyakorló orvos csütörtökön tartotta esküvőjét a kedves Sarkány Lujza kisasszonnyal Dobsinán. — Szentmártonban közelébb volt Gergely István kéthalmi gazdatiszt és Otruta Ida kisasszony esküvője. — Budapesten e hó 28 dikán vezette oltárhoz Ribáry Jozefa kisasszonyt, Ribáry miniszteri tanácsos bájos leányát, Várady Béla.

* * (A nőiparegylet) szerdán tartott választmányi ülésében felolvasások rendezését határozták el, az egyleti pénztár javára, és már eddig is Pulszky Ferencz, Berecz Antal, Erődi Béla és a nemzeti színház két kitűnő tagja örömmel ajánlották föl közreműködésüket e nemes célra.

* * (A központi Fröbel-nőegylet) december 5-dikén, négy gyermekkertje javára, táncestetélyt rendez a „Hungária“ termében. Jegyek a választmányi tagoknál kaphatók. E tevékeny egylet a kormánytól ezerötszáz forintot kapott s ez összeget tanszerek kiegészítésére és a szegény sorsu képezdei növendékek segélyezésére fordíták. Az egylet szegény szülék gyermekeit fizetés nélkül is fölveszi, írásbeli bejelentésre.

* * (A Valeria nőcseléd-képző-egylet) azzal a tervvel foglalkozik, hogy a karácsonyt megelőző hétben bazárt állítson a vigadó kis termében, hol egyleti hölgyek fognak árulni a mindenféle ünnepi ajándékot. E törekvésükkel azonban nem akarnák meg rövidíteni a fővárosi üzleteket sem, mert mindent helybeli kereskedőktől vásárolnának be; másfelől a közönséget sem sarczolnák meg, mert a cikkeket mind bolti áron adnák. Jövedelmül az egylet javára csupán az a huszszázóti maradna, melyet a kereskedők a tetemes bevásárlásnál engednének le. A gondolat új és vonzó: sikere azonban csak úgy lehetne, ha a közönség nagy része ott vásárolná be a karácsonyi ajándékokat, a mi e jótekonyság célú egylet érdekében nagyon ohajtandó volna.

* * (A fővárosi népkonyhabizottság) megállapította a népkonyhákhoz behozandó házrendet. E szerint a bemenetnél az étkező étjelt és egy karéj kenyert kap, és csak az étjel átadása mellett van megengedve a bemenet. A belépő tartozik azonnal elfoglalni a legközelebbi szabad ülőhelyet és megebédelés után azonnal másoknak engedni helyet; a dohányzás az éthelyiségekben tilos. A felügyelőség intézkedéseinek mindenki engedelmességgel tartozik; az ellenszegülőket a felügyelőség által kiutasítatnak és többé a népkonyhába be nem kocsátatnak. Az étkezőktől csendes magaviseletet várnak el, czivódás és az asztalszomszédok ellen durva tréfák tilosak.

* * (Katalinbál), és pedig jelmezes, volt szerdán a vigadóban, a népkonyha javára, mely szépen is jövedelmezett, mert talán kétezren is voltak a vendégek, de inkább nézők, mint bálozók, és azért nézni sem igen volt mit; a mi a jelmezeket érdekessé teszi, az izlés és fantázia, azt — majd csak az bálidényben fogjuk e teremben találni.

* * (Richter János) harmadik hangversenye, mely új év utánra fog már esni, felette érdekes lesz és a hazai zeneművészetre nem csekély horderővel fog birni. E hangverseny műsorát Wagner a „Mester-dalnokok“-hoz irt nyitányán kívül, Liszt Ferencz „A mit a hegyek beszélnek“ című symphoniája és Zimay László „Honvéddala“ (magánének rész énekar és nagy zenekarra) fogja képezni. Zimay ezuttal először lép sikra nagyobb szabásu művel, melyről képzelhetni, hogy csak diszére fog válni a magyar zeneművészetnek, ha Richter azt Wagner és Liszt neveivel együtt műsorába felvenni jónak találta.

* * (Az országos magyar képzőművészeti társulat) legközelebb fogja szétküldeni idei albumát, a sorsjegyilletményekkel együtt. A késedelem oka azon örömdetes körülmény, hogy a tagok tömeges szaporodása a társulatra nézve már az idén tette

lehetővé, hogy 4 lap helyett 5 lapból álló gyönyörű albummal kedveskedhetik részvényeseinek.

** (*Azon operaénekest,*) kiről nem rég a lapok irták, hogy Berlinben meg akarta magát gyilkolni, Várynak hívták. A szerencsétlennek jó tenorhangja volt, betegség következtében azonban elveszté hangját, úgy, hogy kénytelen volt a kavé chantantokban tengődni. Hosszas barangolás után Berlinbe került, hol kétségbeesésében véget akart vetni életének. Váryt a Charitétba szállottak, s reménylik, hogy meg fogják menteni.

** (*Kísérlet postagalambokkal.*) Egy ipolysági közbirtokos, Révay ur e napokban kísérletet tett két postagalambbal. Otthonn a galambduczból kivett két vén galambot és nyitott kocsin elvitte Vácra. Az ut az abrakolással együtt 5 $\frac{1}{2}$ órát tartott. Váczon tanuk jelenlétében déli 12 órakor elbocsátá a galambokat, miután nyakukon czédulát erősített meg. Öt perczczel 2 óra után a két galamb berepült ugyanabba a duczba, melyből gazdájuk kivette. Az állatok legkisebb bágyadságot sem mutatnak és mindjárt a többi galambokhoz szegődtek.

** (*Rienzi*), az új opera még eddig nem nyerte meg a közönség tetszését, azért csak az opera tárgyát ecseteljük itt rövideden. Bulwernek hasonczimü regényéből van az véve. A kéjencz főnemes Colonna elragadja Rienzi, a szabadsághős és népvezér hugát, Irént, de Colonna fia, Adrian, a ki Irént szereti, egy népcsapat élén, megszabadítja a leányt és Rienzi hive lesz; a nép, a laterani templom előtt hálát ad Istennek e diadalért, míg a főnemesség Rienzi halálára összeesküszik, Adrian figyelmezteti őt a veszélyre, Rienzi meghiusítja a főnemesség gyilkos szándékát, és a nép halálra ítéli Colonnát, Adrian kérelmére azonban Rienzi megkegyelmez neki, a főnemesség békét esküszik, de megszegi esküjét; újra kitör a harc, Rienzi újra győzedelmeskedik rajta, akkor a főnemesség a papsággal szövöttek, ez egyházi átok alá veszi, erre a nép is elfordul tőle, a szabadsághős egyedül áll, csak huga, a boldogtalan Irén marad mellette, és együtt is halnak meg az égő kapitolium romjai közt. Wagner legrégebb és leggyöngébb operája ez. A czimszerepet Ellinger, Irént N. Benza Ida, Colonnát Odry, Adriant Tannerné éneklé benne, a kiállítás 12000 frtba került, de az sem elégitett ki egészen. Általában nagy a panasz a mi operánk ellen; azt a nevet kezdik neki adni, amit bizonyos szivarokra: drágaderosz.

** (*Zene.*) Táboorszky és Parschnál legközelebb, Liszt Ferencznek Lamartin „A gyermek dicsénete, ébredésekor“ czimü költeményére irt himnusa fog megjelenni, női hangokra, harmonium-kisérettel. A szöveg magyar, német és francia nyelven lesz hozzá alkalmazva. A mű a pesti „Liszt egyet“-nek van ajánlva. — Továbbá megjelent: „A legújabb körtáncz“. Zongorára szerzé Ellenbogen Adolf. Ára 60 kr. — Debreczenben megjelent: Egy éj Pazonyban. Szabolcsmegyei népdal, zongorára szerzé K. Balázs Kálmán.

** (*Irodalom.*) Az Athenaeum kiadásában megjelent: 1. „Egy szív története“ regény két kötetben. Irta Castellár Emil, fordította Beksics Gusztáv; ára 2 frt. — 2. „Művészet, vallás és természet Olaszországban.“ Irta Castellár Emil, fordította Szathmáry György. A szerző arczképével; ára 1 frt 50 kr. — 3. Ouida (a híres angol írónő) „Cigarette“ regénye hét kötetben; ára 4 frt. — 4. A külföldi regények V-dik kötetüül: „Az admiral leánya“ angol regény, Mrs Marsh után; 1 frt. — 5. Az „Athenaeum“ nagy képes naptára; a közönség e kedvencz évi könyve, érdekes tartalom, számos kép s teljes czimtarrral; ára 1 frt. — 6. Az „Athenaeum“ kis képes naptára, ára 50 kr. — Udvardi Géza „Őszi lombok“ czimü költemény-gyűjteményre hirdet előfizetést. Az

előfizetési díj 1 frt, mely új évvégeig Szammer Kálmán székesfehérvári nyomdászhoz küldendő. — A Rosenberg-estvéreknél igen szép magyar képes könyv jelent meg gyermekek számára: „Forgó bácsi a-b-c-és könyve“, ára 1 frt 50 kr; igen alkalmas könyv oly szüléknek, kik gyermekeiket a betűk első ismeretére akarják tanítani.

** (*Vegyések.*) Király ő felsége Zsiga János jászmihálytelki nyugalmazott tanítónak 55 évi sikeres működése elismerésüül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. — Gr. Andrássy Gyula külügyminiszter a múlt szombat-délutáni gyorsvonattal Bécsbe utazott. — A népkonyhák javára jövő héten az erzsébettéri kioszkban nagy hangversenyt rendeznek, melyen bécsi művészek is közre fognak működni. — A bölcsőde-és gyermekmenhely-egylet közelebbi választmányi ülésében elhatározták, hogy a jövő farsangon két bált rendeznek. Január 23-án zártkörű tánczestélyt, február 2-án pedig álarczos calicot-bált. — Gr. Széchenyi Ödön, hir szerint, Konstantinápolyban marad, miután a szultán hatvanezer frank évi fizetéssel kinevezte tűzoltó-parancsnoknak. — Balázs Sándor és neje néhány hétre, a szívüket ért mély csapás következtében, Olaszországba utaznak. — A honvédménháznak október végén 39,445 frt 33 kr. vagyona volt. — A tudományos és műegyetemi dal-egylet első dalestélye az idén decemberhó közepén tartatik meg. Az egyletnek jelen évben 243 tagja van. — Vámbéry új műve: „Az iszlám századunkban“ egyszerre fog angol, francia és német nyelven megjelenni; valószínűleg magyarban is. — Zubovics Fedort várják a fővárosba; a Gödöllőre tervezett lovaglási versenyben részt akarna venni. — Fából vaskarikát is fogunk talán láthatni, fából papír már van, külföldön régibb idő óta, mert a rongy már nem elég a papirgyártásra, és most a fővárosban is akarnak ilyen gyárt felállítani; de miért nem inkább olyan vidéken, a hol a fa is, a munka is olcsó? — A „Magyar Ujság“ azt ajánlja, hogy adakozás útján vegyen a nemzet valamely városban Kossuth Lajosnak házat, miután most már csak az választható meg képviselőnek, ki a választói névjegyzékbe is föl van véve. — A lefolyt héten (november 15-dikétől november 21-dikéig) született 282 gyermek, elhalt 217 személy; a születések tehát 65 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 141 fiu, 141 leány. A halottak közt volt 120 férfi, 97 nő, egy éven aluli gyermek 56.

** (*Halálozások.*) Balázs Sándor jeles író és nejét, B. Bognár Vilmát, a nemzeti színház kitűnő énekesnőjét kimondhatatlan csapás sujtotta: egyetlen leányuk, Róza, egy tizenegy éves gyönyörű, életvidor gyermek, szüleinek öröme bálványa, mult hetfőn meghalt. — A pesti barak-kórházban himlőben elhunyt egy igen derék ifju: Scher Gyula jogász, az, a ki Petőfi diszkiadását kisorsolás útján terjesztette az ifjak közt. — Maros-Vásárhelyen a köztisztületben állt Dózsa Dánielné, sz.-vásárhelyi Egyed Eszter, élte 41-dik, boldog házassága 20-dik évében, e hó 20-dikán meghalt. — Homoród-Szt.-Mártonban Zatureczky Lajosné született Farkas Mária asszony elhunyt. — Czizben Kubinyi Johanna urhölgy e hó 19-dikén elhunyt, 60 éves korában. — Nagybányán Pap Zsigmond törvényszéki bíró neje: Laczhelyi Vilma asszony (két gyermek jó anyja,) mult szombaton elhunyt, 43 éves korában. — Nagyváradon özvegy Janky Antalné, született Herepey Rozália asszony, a legjobb anyák egyike, 68 éves korában meghalt. Ugyancsak Nagyváradon Boronkay Ferencz adó-pénztárnok s 1848-diki honvédszázados e hó 14-dikén, életének 51-dik évében meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Ürücsemb citromos mártással.

Egy szép ürücsembot néhány napig hideg helyen pihenni kell hagyni, azután jól beszóva, egy kis fűszerrel, sárgarépaszeletekkel, fehér gyökérrel, babérlevelekkel és egy pohár erős borral puhára meg kell párolni.

Tálalás előtt egy félórával a levet szitán át kell törni, a kövérségét ieszedni, egy fél meszely jó tejfelt belé önteni, felforralni, a csembot ismét belé tenni, még egy jó negyed óráig forralni benne, azután pedig egy citrom levét adván belé, finom szeletekbe vágván, és a levet reá öntvén, forróan be kell tálalni. A mártás egy részét külön csészében is szokás az asztalra adni.

Linczi tortácskák.

Egy negyedfont czukrot két citromhéján erősen ledörzsölvén, finomra meg kell törni, aztán egy fél font liszt, ugyan annyi friss vaj és nyolcz keményre főtt tojás sárgájával valamint négy nyers tojássárgájával a nyújtó deszkán kézzel jól összegyurván, hűvös helyen egy kissé pihenni kell hagyni.

E tésztát késfoknyi vastagságúra kinyújtván, fánkszakgatóval kis tortácskákat kell belőle kiszurni, a könnyedén kikent sütőpléhre rakni, egy felvert tojással megkenni, a közepébe finom befőttet adni, köröskörül pedig a tésztából egy kis keretet csinálni, és langymeleg sütőben szép sárgára megsütni. G. Lina.

Nemzeti színház.

November 28-dikán: „Rienzi.“ — November 29-dikén: „A székelyföldön.“ — November 30-dikán: „Lear király.“ — Deczember 1-ecjén: „Ördög Róbert.“ — Deczember 2-dikán: „Sheridan.“ — Deczember 3-dikán: „A windsoori vig nők.“ — Deczember 4-dikén: „Kornélia“, először.

Divattudósítás.

Mind a mellett, hogy lapunkban már tettünk említést az annyira divatos gyöngyhímzésről, mely öltözéseinket díszíti, újból e tárgyról kell beszélünk, mert annyira állandónak és kedveltnek látszik e divat, és annyira terjed mindenre, hogy mást alig látunk már az új ruhákon, felöltőkön és — mindenben. Az annyira divatos ujj nélküli bársony- és faille-derekakat fényes fekete lemez-gyöngyökkel borítják, még pedig olyan rajzokat utánozván, a melyek csakugyan szépek. Az estélyi ruhák bársonydiszítései szintén gyöngyökkel vannak himezve, úgy, hogy minden bársonyszegélyzetten gyöngyökkel kivarrt füzér látható. A tünikék köztö alakú előrészei köröskörül gyöngyökkel himeztetnek, és azon felül még gyöngyös csipke, gyöngyös rojt és gyöngyös bojt csak úgy villog-csillog rajta! A kalapok, a fátyolok, a kis csipkekendőcskék és nyak körüli bodrozatok mind el vannak árasztva fényes feketeséggel! Kalapokon láthatók a fekete csattok, török, nyilak, és e mellett a csipke tele van varrva apró fekete gyöngyökkel, sőt még a kalapokat is díszíti a gyöngyrojt és gyöngyhímzés, a melylyel leveleket, ágakat s mindenféle czirádákat alkalmaznak a kalapra. Csak a kis gyermekek öltözékére nem terjed ki ez a gyöngy-mánia, és reméljük, hogy ezek meg is maradnak a felvett egyszerűségnél, mely nemcsak a legezelszerűbb, hanem biz a legszebb is. Örömmel jegyezzük meg, hogy e perczen még a divatvilág is osztja e gyakorlati nézetet, és a legelőkelőbb ház gyermekei számára is igen egyszerűen készültek a téli ruhák. Kisebb lányok nagyon viselik azon kis szoknyákat, a melyek egészen rakott (plissé) ránczokba vannak szedve, hozzá lebbentyüs derékkal, két oldalt kis zsebekkel ellátva, nagyobb lányok kimenő öltözéke áll vagy sima vastag szörkerméből, vagy a posztóból, mely felvarrt sujtással van díszítve. Egy felhajtott nemez kalap, egyszerű bársonydiszítéssel, oldalt egy kis madárszárnyal, ezek a legkedveltebb kalapok serdülő lányok számára. A fekete, szürke és gesztenyeszínű nemezkalapok a legdivatosabbak.

A hideg napok beálltával a prémek is megkövetelik a maguk rangját. Az idény legdivatosabb szörmeje a mormotér prémje, de csak a szép, fényes fajtája. Egy fekete téli felöltő, mely indiai cashemirből készült, köröskörül az említett prémmel, feltűnést okozott egy világhírű divattárban, s nem egy hölgy vágyódását képezte. Még értékesebb az orosz czoboly, s melyek közül az egészen feketék, hosszú szőrűek, a legkedveltebbek. Az amerikai czoboly is divatos, habár szépségre és tartósságra nézve nem vetélkedhetik is az oroszszal.

Számrejtvény.

Tagányi Annától.

3. 9. 10. Csonka emléke a multnak,
6. 5. 8. Sziv s ész benne forrnak.
2. 4. 3. Ez legbiztosabb irányunk,
1. 7. 8. Nélküle nem áll meg házunk,
10. 7. 8. 9. 10. Vizen folyvást pereg nyelve,
5. 8. 10. 7 Kertünk jó izü gyümölcse.
1—10. Gyászos dicsőség gyermeke ő.
Porba hull előtte a koronás fő.

Megfejtési határidő: deczemberhó 26-dika.

A 44-dik számban közlött rejtvény értelme:

Kisfaludy Sándor.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Horváth Szmodics Gizella, Szmodics Irma, Báthori Zsigray Istvánó, Kozma Etelka, Moesz Gézané, Erdensohn Emilia, Ströcker Anasztázia, Eisen Izidorné, Gödrösiné, Kovács Emma, Kratochwill Károlyné, Mészáros Gyuláné, Dengi János, Korik Zsófia, Marosy Hermin és Etelka, Danielovich Mariska, Ujváry Eössy Eszti, Malatinszky Etelka, Henyey Nina, Szabó Róza és Mari, Zeke Janka, Bauer Sándorné, Muresányi Viktória, Körner Gizella és Jozéfa, Szalonay Benicz Ida, Kalla Mihályné, Redl Ida, Nagy Amália, Zsonyor Nelli, Forinyák Bella, Máar Juliska, Beke Kornélia, Deák Katicza, Káló Tivadarné, Lamos Mariska, Szirmay Hermína, Jancuska Hermin, Limbek Vilma, Bernáth Piliy Emilia, Devich Ferenecné, Simon Ambrusné, Radvanszky Gizella, Kiss Ida, Tamási Gyuláné, Rudnyánszky Gizella. Kövessy Laura, Simon Juliska, Kövér Margit, Marosy Henriette, Sós Anna, Nagy Józsefné, Funták Olga, Madarasy Vilma, Tóth Mina, Balogh Katalin és Róza, Erdey Mária, Végesy Sándorné, Marsalkó Lipolda, Eötvös Jenni, Szabó Endréné, Forgó Juliska, Rácz Klementin, Dubay Piroska, Oszlányi Mari, Orbán Paulin.

A 43-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Limbek Vilma, Bernáth Piliy Emilia, Grósz Matild, Fülöp Riza és Anna, Galbavy Irén, Simon Juliska, Szénássy Árpádné, Jón Ida, Mecsey Luiza, Magyar Flóra.

Tartalom.

A nyilvános szerecszejátékok, Dr. Császártól. — A meghasonlás dalaiból, Imrefi Jánostól. — Lehetetlen, Thuróczy Kálmántól. — Mária, Steen Steensen Blichertől. — A felebaráti szeretet cselekedete Amerikában, Nyirák Lajostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy kis gyermekfőkötő szabása. (Magyarozatát a jövő számban adjuk.)

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

ték. — A pozsonyi Márton-templomban múlt vasárnap az egyházi zeneegylet előadta Liszt koronázási miséjét s a „Benedictinus“ ama szép hegedű-soloját, melyet a zeneköltő Reményi számára irt, s a bécsi Hellmesberger játszotta. — A Bergszász on 1866-ban alakult s azóta folyvást működő műkedvelő-társulatnak husz férfi-tagja van. — Jókainé kolozsvári vendégszereplése után Bulyovszkyné kezdi meg ugyanott vendégszereplését. — Prielle Kornélia asszony és Nádainé deczemberhó 14-dikén a pozsonyi színpadon közreműködnek a Toldy-kör által rendezett estélyen. — Szántóné hó 17-dikén halt meg egy Rozenzweig Mózes nevű ember, ki 118 évet élt, beteg soha sem volt, s botra vagy pápaszemre soha sem volt szüksége. — Rusz Dániel tatai lakos és neje, született Krenz Terézia, e hó 21-dikén ünneplék házasságuk 50-dik évnapját. Egy fiuk, egy leányuk s 12 unoka környezik a 74 éves vőlegény és 71 éves menyasszonyt, kik a legjobb egészség és életkedvnek örvendnek. — Bertram István szatmári gyógyszerész, hir szerint, egyszerre eltűnt a városból és maig sem tudják, hová lett. Józan életű, közbecsülésben állott ember volt, s így annál feltűnőbb nyomtalan eltűnése. — Csereghy Ferencz „Vizözön“ című szindarabját Krecsányi Ignác Szatmártt diszes kiállítással fogja előadni. — Az alföldről tartós havazásról értesítenek. Hálásról és egyéb jászkun városokból is írják, hogy ott egy hét óta szakadatlanul esik a hó, s a fák még lombos ágai a hó terhe alatt letöredeznek. — Pénteken a fővárosban is folyvást esett a hó.

Különfélék.

** (Hogyan él Kossuth.) Kossuth Lajos magánéletéből Szemere Miklós veterán költőnk, ki csak e napokban tért vissza ifjúkori s huszonhat éve nem látott barátja látogatásából, sok és igen érdekes részleteket beszél el. Kossuth jelenleg Turin mellett, Barraccone di Colegno-nak egyik mezei nyaralójában lakik, mely Turinhoz vasuton husz percznyi távolságra esik. A nyaralót Kossuth csak nem rég vette nyolczezer forintért. Az egész telek mintegy két-három köblökre terjed, s hosszudad négyszöget képez. Mindjárt a kapu-bejárásnál áll egy kis egy emeletes lak, melyben Ihász Dániel, Kossuth e régi társa s számkivetésének hű megosztója lakik, míg Kossuth háza beljebb van, a telek hátulsó részében, a gyümölcsösnél. Az apró tornyocskák, melyek kívülről az épület koronáját, tulajdonképen pedig a másod-emeletet képezik, olyan külsőt adnak neki, mint egy kis palotának. E toronyszobák egyikében szokott Kossuth a csillagok járására figyelni, s a világrend égi titkaiban elmerülni. Kossuth nem rég egy magyar nőtől, kinek nevét csak közelebb tudta meg, gyönyörű ibolyákkal diszített, horgolt takarót kapott. A gyengéd ajándékot a következő sorokkal köszönte meg: „A pompás takarót hervadhatlan ibolyáival nagy becsben tartom. Rajta fog kezem nyugodni, mikor meghalok, ha ágyamban halok meg. Örvendek, hogy végre szabad leirnom e szót: Köszönöm, melytől szigoruan eltiltott eddig a becses adományt kísérő jegyzék. Legyen szivesen fogadva szives köszönetem s a régmúlt nagy idők kis emléke, melyet hozzá csatolok. Barraccone, október 28-dik 1874.“ A névjegy másik oldalán egyszerűen e név áll: Kossuth! — Kossuth Lajos nem sokára Milanóba költözik, miután Lajos fiát, ki most Turinban több vaspálya gépészeti főnöke, oda helyezik át; másik fia: Ferencz, Cesanában egy angol társulat kénybányájának igazgatója.

** (Rossi Ernő) a nagy olasz tragikus színész, e tél folytában újra városunkba jő s itt körülbelül tizenkétszer lép föl.

Othellón, Lear királyon és Romeón kívül játszani fogja Macbethet, III. Richárdot és Shylokot is, — a német színházban. — Egy olasz-operette-társaság, mely Bergonzoni vezetése alatt áll s jelenleg Velenczébe a Teatro-Apollóban játszik, szintén készül Budapestre a jövő tavasz első felében. Bergonzoni a most működő olasz komikusok egyik legkitűnőbb tagja

** (Budapesttől Párisig.) A „Vad. és Vers. lapok“ szerkesztőjénél egy gyalogló jelentkezett a napokban, azon kijelentéssel, hogy ő képes Budapestről Párisig az utat 27 nap alatt elgyalogolni, a mi csak úgy lehetséges, ha az illető naponkint 8 mérföldet gyalogol, a mihez már láb kell.

** (Garibaldi) a napokban levelet tett közzé, melyben tudtul adja barátainak, hogy a javára nyitott aláírás eddig 6000 frank tőkét és 2000 frank évi jövedelmet biztosított számára; ez — ugymond — sokkal több, mint a mennyire szüksége van, a miért is kéri barátait, hogy a további gyűjtést hagyják abban. Garibaldi azt is kijelenté e levelében, hogy a munkásegyletek által felajánlott összeget nem fogadhatja el.

** („Ékszer-adó“) czimmal egy röpirat jelent meg, melynek névtelen szerzője azt ajánlja, hogy 1876-tól kezdve mindenféle ékszer meg kell adóztatni. A ki — mondja az indítványozó — meg akar menekülni ez adótól, adja oda arany- és ezüst-neműit az államnak, hogy annak alapján független jegybankot lehessen felállítani. Az egyszeri ember is, midőn a háza leégett, ekként kiáltott fel: „Hála Istennek, legalább megszabadultam a patkányoktól!“

** (Külföldi vegyesek.) Chen u orvos párisi röpirata szerint: a francziák vesztesége a múlt háboruban 138,871 halott, 142,000 sebesült, 11,321 harczképtelenné vált, s 11,914 elveszett egyén; a németeké pedig, kinnél az egészségügy sokkal jobban volt szervezve, csak 44,000 halott és 127,000 sebesült. — Harris asszony, ki Amerikában a háboru alatt mint beteg-ápolónő működött és 52 csatában vett részt az „Egysült Államok“ részéről Velenczébe consulnak neveztetett ki. — A könyvnyomda feltalálójának, Sennefelder Alajosnak Münchenben nemzetközi emléket akarnak állítani, s e célra minden ország fővárosában fiókbizottságokat léptetnek életbe. A magyarországi fiókbizottság elnöke Posner Károly Lajos lesz. — E hó 16-dikán reggel 6 óra tájban Anatoliában, Smyrnában, Rhodus szigetén s Kisázsia több helyein erős földrengést tapasztaltak.

Megbízások tára.

D. Vecsére B. M. A. urnőnek: Már el van küldve.

M. Isztrebbére B. P. E. urnőnek: Fogadja már előre is szives köszönetemet jóságáért!

H. Pályira G. G. E. urnőnek: A legszivesebben megküldtem.

Biharba W. M. urnőnek: Vettem becses sorait.

Szegedre F. P. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

M. Ujfalura B. B. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Szatmárra O. F. urnőnek: Ez alkalomra fiatal leány részére csak is a fehér színt ajánlanám.

Makóra A. E. urnőnek: Szivesen közlünk e rovatban is egy kis utasítást a padló festését illetőleg. 2 font viasz, 6 itcze víz, 4 lat hamuszir, 3 lat gumi arabicum, jól megfőzve, kihülés után pedig egy meszely borszeszt keverve belé, igen szép beeresztő festéket fog adni, melyet a szokott módon a padlóra kell kenni, és szárazon felkefélni.

Budapesten. József tér 14. sz. a.

VARRÓGÉPEK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Anger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönfélébb kézi varrógépek, valamint ezeknek valamennyi alkatrészei és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabban árusítatnak általam

készpénz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben

továbbá elfogadok javítás végett mindenféle bármi néven nevezett varrógépet és kötelezem magam azokat a legrövidebb idő alatt pontosan és igen olcsó áron elkészíteni.

Megrendelések vidékre az összeg utánvétele mellett, illetőleg részletfizetésekor megfelelő felpénz beiktatása mellett azonnal teljesíttetnek. — Megrendeléseket kérve, maradok teljes tisztelettel

HOLLUB E. A.

Budapest, József tér 14. sz.

Csupán csak **27** krajczáros
Budapesten:
a lipótvárosi templomtéren
a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál

található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. rendes vevőimet az őszi idényre ujonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatósabb női ruhaszövetek: Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkalok, zsinóros és Pique-Barchett, fehér és színes cziczfüggönyök, vasznak, kánavaszok, asztalneműek 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajczárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Van szerencsém tiszteletteljesen tudatni, miszerint az eddig **NAGY KAROLY** ur vezetése alatt állott

csipke-, himzet-,
előing (chemisette)
és
függöny-áru-üzletet

Budapest, váci-utca 11. sz. a.
(Alter és Kiss urak mellett)

folyó évi október hó 15-én átvettem és azt ugyanoly gonddal tovább vezetendém.

Ez alkaiommal bátor vagyok egyuttal azon kérelemmel fordulni a mélyen tisztelt hölgy-világ, mint eddigi pártfogóimhoz, hogy azon megtisztelt bizodalmat, melylyel mint elkészítőt (confectionair) és a TÜRSCH-féle üzletnek tizenkét évi kiszolgálásom alatt kitüntettek, részemre a jövőben is biztosítsák: főttörékvésem leend, azt pontos és szilárd kezelés által magamnak állandólag fenntartani.

Magamat nagyrabecsült vevőimnek szorgosan ajánlva, maradtam a legmélyebb tisztelettel

Wissnyey Gyula A.
előbb Nagy Károly.

HIRDETÉSEKET e lap

és az „EGYETÉRTÉS”
politikai napilap részére felvétetnek

Hatvani-utca 13-dik szám.

Figyelmeztetés
hölgyek számára.

„A FRANCIA NŐHÖZ”

címetű

divat- és ruhaárkereskedés,

Deák-utca 4. sz.,

a legolcsóbb bevásárlási forrás, és pedig:

Ruhakelmék 20, 25, 30 kr. és följebb.
Türkésán Cordella Velour 50, 60 kr. 1 fríg.
1/2 skot plaid-zóvet 35, 40, 50 kr. 2 fríg.
1/4 dauph-plaid-zóvet 1 fr 20 kr. és följebb.
1/4 női posztó 1 fr 60 krtól 2 fr 40 krtól.
Javított és Wigoy leányelkére 1 fr 50 krtól 2 fr 50 krtól.

Férfi fekete és színes, 1.60, 2 fr. 2.50 és följebb.
Otthonkák posztóból 4, 5, 8, 20 fríg.

Jaquet és dolmány kettős posztóból, csillámmal úsan ékítve, legújabb szabású, 20, 30, 35, 61 fríg.

Polonais, Oréts és valthópeuy 20—100 fríg.

Bársonyhundák, sörmelbéliséssel és kétrókaprémnel 55, 60, 70, 80 fr és följebb.

Selyembársony bundák, pócsmaprémnel és szőrmelbéliséssel 45, 50 60 fr.

Patent-bársony-Jaque, 15, 20, 25 fr.

Kesz hölgyruhák, 15, 20, 25, 30 fr és följebb.

Hölgy-póperék megrendeléseit elfogadjatnak és a legújabb párisi és berlini minták szerint készítetnek. Nagy készlet himnűsök, tapiserie és berlini gyapotok igen olcsón e lakék és különben karsakalók dísz, árszámgyűjteményben részeseülnek.

Megrendelések pontosan teljesíttetnek.

RÓZSAY, Konfakciónár.

NŐI-DIVATCIKÉK

a legújabbak az őszi idényre csodálható olcsó árakon.
a legújabbak az őszi idényre csodálható olcsó árakon.
Selyemszövetek, fekete, színes vagy esköltök. — Bársonyok, egy helyben mint valódi angol Patent. — Ruhaszövetek mindenféle díratnak, a legújabb színek, — Ternó, női kendők, flanel ríjzer, kaszmir, írboni selyem Poupelin. — Kretton, Szattin, csipkefüggönyök. — Szőnyegek perzsiái, szmyrjai és angol gyártmányú, továbbá minden fajta vászonminták és sok egyéb cikkek kapható

a világiállítási-áru-eladásban, Budapest, hatvani u. 2. sz. régi postaépület.

Vidéki megrendelések gyorsá teljesíttetnek. — Minták kívánatra bérmentesen.

49-dik szám.

Deczember 6-dikán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra	perc
Decz.	6	Vasárnap	D 2 Miklós pk.	D 2 Miklos	24 F 27 Katalin	27	7 37	4 6
	7	Hétfő	Ambrus p.	Ágota	25 Kelemen	28 Enosz	7 38	4 6
	8	Kedd	B. a fogantatás	Szofron	26 Alipius	29 Efrem	7 39	4 5
	9	Szerda	Leokádia szüz	Casear	27 Perzs. Jakab	1 Tebeth R.	7 40	4 5
	10	Csütörtök	Judith	Judit	28 István	2 Ezeziel	7 41	4 5
	11	Péntek	Damasus pápa	Damás	29 Peramon	3 Olt. ü. v.	7 42	4 5
	12	Szombat	Maxencz püsp.	Bulcsó	30 András ap.	4 S. Vajek.	7 43	4 5

V i d é k i t á r c z a.

Győr novemberhó 26-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — Tisztelt szerkesztő! Hosszas hallgatás után végre ismét irhatok valami ujságot. Mult hó 25-dikén tartatott nálunk a „jogász tánczesztély“, mely a lehető legjobban sikerült. Fesztelen s kedélyes multság volt, s meglehetősen aranylott a hölgyek és férfiak száma.

A táncztermet mintegy 70 pár tölté meg, s a tánczkezd reggeli 5 óráig szünni sem akart.

A legdiszesebb hölgykoszoru tette kedvessé ez estélyt, kik közül csak a következőket említem föl: Lőrinczy Jolán, Mihalecz Flóra, Balogh Ilka, Birty Sárolda, Kossovichék, Walterék, Szombathyék, Buzássyék, Szilágyiék, Békefy Mariska, Pogáts Hermin, Feszlerék, Király Mari, Viklidán Józsa, Angyal és Kovács Ilona kisasszonyok.

Nem sokára itt lesz a farsang, s akkor nem fogom elmulasztani, hogy t. szerkesztő becses engedelmével, igen sok helyet rabolhassak közléseim számára becses lapja borítékán. *)

— y — n.

Mikola novemberhó 29-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — Vig és szomorú hírek. — Tisztelt Szerkesztő! Kicsi faluukból is ujdonságot irhatok, és pedig vigat is, szomorut is egyszerre. Kezdjük a vigon.

Császy Mihály, itteni derék közbirtokos a jövő héten hozza ide bájos fiatal menyasszonyát, Szöllősi Emma kisasszonyt, Parasznyáról; testvére Császy János pedig, a mult heteken kelt egybe Uray Ilonával, egy igen derék, bájos és kedves fiatal hölgygel.

A mi pedig a szomorú hirt illeti, az egy borzasztó szerencsétlenség. és csakis tanulság, vagyis figyelmeztetés végett közlöm azt e lap kedves olvasóival. Mult hó elején történt Parasznyán. A fiatal B. Ábrissné petroleumot töltetvén a cseléddel, ez ügyetlenségből meggyújtotta a kezében levő nagy edény tartalmát, s ijedtében földhöz csapván azt, elszaladt; az urnó egész kamráját lángba látva, úgy akarta elfojtani a lángot, hogy egy paplant borított reá, de az kinyujtván mérges nyelvét, a nő ruhájába kapott, s oda siető férjének minden igyekezete daczára is csak nagy nehezen sikerült azt eloltani, s a férj is úgy összeégette magát, hogy pár hétig feküdt sebeiben; a forrón szeretett fiatal nő pedig, a derék férj, a szerető szülék és testvérek mély fájdalomára, két heti borzasztó kínok után meghalt, két kis árvát hagyva maga után. Hány ember élete lőn mélyen megkeserítve egy cseléd vigyázatlansága miatt!

És ez még nem volt elég. A láng eláradván az egész házban, az ijedt varrónő alig tudta a piczi gyermeket a füstből ki-

*) Igen szívesen adok nekik helyet, mert Ön bizonyára az ottani társasági, művészeti és jótékonyági mozzanatokra is terjeszti ki figyelmét.

Szerk.

menteni; s urnőjének széket hozandó, nagy ijedtében a súlyos varrógépet kapta föl, s midőn észre vette, hogy nem szék, visszafordultában megbotlott, s a lábát az előtte feldőlt varrógéppel összezúzta.

Cs. B.

A Szegeden rendezendő országos ipar- és terménykiállítást helybenhagyó miniszteri rendelet már leérkezett Szegedre. A miniszter egyszersmind megígérte, hogy gondja lesz rá, miszerint más vidéki kiállításoknak a mondott időben (jövő évi augusztus) tartása által az erők szét ne forgácsoltassanak.

Bodony községben Hevesmegyében közelebb lakodalom volt. Egy paraszt a mulatozás után égő pipával a takarmány közé feküdt, mely meggyult és néhány percz alatt lángba borított két házhelyet, minden melléképületeivel együtt. A legjobb módu birtokosok minden készletük porrá égett, közülök egynek 11 darab marhája. Daczára a szélcsendnek, még másnap is sok helyen lángolt a tűz.

Csapról írják, hogy mult hó 24-dikén este a szomszéd Béles helység előtt, alig 4—500 lépésnyire a falutól, egy nagy farkas hátulról megrohant egy haza felé ballagó községi lakost és nyakszirton kapta. A megijedt ember megragadva a vadnak vállába kapaszkodó két lábát, a kínos fájdalom és az ijedtség által fokozott erővel szaladt a falu felé, segély után kiáltva. Ezalatt a farkas mind dühösebben harapdálta nyakát; végre elérte a szerencsétlen a falut, hol kínos ordítására több lakos elősietett és a vérveszteség és rémülettől aléltan összerogyott emberen verték agyon a dühös állatot. Mire azonban a borzasztó uti társat levették róla, az ember is halva volt.

A kaposvári műkedvelők első előadása jól sikerült; volt sok taps és éljenzés; a tíz óráig tartó előadás után kezdődött a táncz. (Ehn Sándor ur kezdé meg Gáspár Vilma urhölgygyel,) s éjjél után két óráig tartott e jókedvű vigalom, melyben az ott állomásozó dzsidás-, honvéd- és sor-tisztek is élénk részt vettek.

Vidéki vegyesek. Nagyváradon mult szerdán nyitattott meg az új akadémiaépület nagy ünnepélyességgel, számos notabilitás jelenlétében. Beszédet tartottak: Horányi igazgató, Bozóky, Sipos és Kürthy tanárok, Trefort és Pauler miniszterek leiratban szívesen üdvözlék a kart. Délután fényes lakoma volt, számos pohárköszöntéssel. — A mult heti Katalin-bál Nagyváradon nem volt igen népes, de részt vett benne több előkelő hölgy, köztük Klobusitzky Ilona, Nedeczky Ferike és Emma, báró Lutzszky Lenke, báró Gerliczy Erzsike, Némethy Erzsike kisasszony sat. — Nagyváradon a mult vasárnapra hirdett hangversenyt, Lipovniczky Sándorné urhölgy betegsége miatt el kellett halasztani. — Szathmáry Károly jeles hazánkfia és a romániai fejedelem udvari festésze mult hó 27-dikén Kolozsvárra érkezett és gyönyörű aquarell képeit, melyeket

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

49. sz.
Decz. 6-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A szépnek érzékéről.*)

Greguss Agosttól.

Hölgyeim! Uraim!

Miért látjuk a megvilágított tárgyakat? Mert szemünk van. Miért halljuk a hangokat? Mert fülünk van. Szemünk érzékeny a világosság iránt s nevezük a világosság érzékének, fülünk érzékeny a hang iránt s nevezük a hang érzékének. A világosságnak, hangnak minél többféle árnyalata iránt vagyunk érzékenyek, annál tökéletesebb az illető érzékünk; míg viszont annál tökéletlenebb, minél érzéketlenebb. Lehető a teljes érzéketlenség is, vannak szerencsétlen embertársaink, a kik végképen érzéketlenek a világosság vagy a hang iránt: a vakok, a siketnémák.

Az érzéki világ — melyet azért mondunk érzékinek, mert érzékeinkkel fogjuk fel — a világosságon és hangon kívül egyéb jelenségeket is mutat, melyeket érzékileg természetesen csak úgy foghatunk fel, ha nekik megfelelő érzékeink, azaz olyan szerveink vannak, melyek azon jelenségek irányában érzékenyek, fogékonyak. Így fogjuk föl például a testek fölületét tapintó, szagukat szagoló, ízöket izlelő érzékünkkel. Csakhogy vannak — még pedig minden valószínűség szerint végtelenül nagyobb számmal — olyan jelenségek is, melyeknek irányában külön érzékeink nincsenek, de a melyeknek létéről mindamellet meg vagyunk győződve, mert mégis éreztetik magukat, levén olyan tulajdonságaik és nyilatkozásaik, melyeket egyik-másik érzékünkkel fölfoghatunk. Ilyen többek közt a villanyosság, melyet érzékileg meg nem figyelhetünk úgy, mint a hogy megfigyelhetjük a láthatót: látó, a hallhatót: halló érzékünkkel; mint-hogy azonban a villanyosság néha valami láthatóban is nyilvánul, például a villámban, s hallható következtései is vannak, pél-

dául a dörgés, sőt bizonyos szaggal és izzel is elárulja magát, töredékesen bár, de mégis csak szerzünk róla tudomást. Koránsem foghatjuk föl azonban oly tisztán, teljesen és pontosan, mint a látás tárgyait, s a villanyosság legsajátságosabb tünetényeivel körülbelül úgy lehetünk, mint a vak van a világossággal, melynek valami mellékes tulajdonait és nyilatkozásait, netán a vele járó kisebb-nagyobb meleget megérezheti ugyan, de a színek dúsgazdag világa csak ismeretlen marad előtte, s a mit róla elméletileg megtanulhat, nem lesz egyéb, mint csupa elvont mennyiség-tani tétel.

De hiszen hát nem arról akarok én kegyes engedelmmükkel szólni, hogy milyen érzékeink nincsenek, hanem hogy milyenek vannak. Nevezetesen olyan érzékeinkre ohajtanám figyelmöket irányozni, melyek nem az anyagi, hanem a szellemi világot tárják föl előttünk. Ezeket ugyan nem szokás voltakép érzékeknek nevezni, külön-külön szerveiket is hiába kereste még eddig a tudomány akár agyunk velejében, akár testünknek bármely más részében; mindamellet, azt gondolom, nem merész metaphora, ha az érzék szóval élünk ama belső, lelki tényezőök megjelölésére, melyek szintazon fogékonytságot, érzékenységet tanusítják bizonyos szellemi jelenségek, mint külső érzékeink az anyagiak iránt, és csakugyan halljuk is széltiben emlegetni az igazság érzékét, meg az erkölcsi érzékét, meg, a mi jelen elmélkedésünk tárgya lenne, a szépnek érzékét.

Valjon megérthetnők-e az igazságot, ha nem volnánk iránta érzékenyek, épen mint a hogy érzékenyek vagyunk a világosság iránt? s lehetnénk-e érzékenyek az igazság iránt, ha nem volna meg bennünk az erre való érzék? valami lelki szem-féle, melynél fogva képesek vagyunk az igazságot meglátni?

Ez a lelki szem az értelem; a világosság pedig, a melyben lát, az igazság. Keressük az igazságot, s lelkünk örömmel telik

*) Felolvasatott a nőképző-egylet által, ez évi novemberhó 21-dikén rendezett felolvasási estélyön.

el, ha rá találunk. A teljes igazságot ugyan, korlátoltak levén, meg nem találhatjuk, s meg sem bírónk, miképen meg nem bírjuk a nap teljes világosságát; mindamellett el nem fojtható vágy él bennünk az igazság után, s az igazságot keresi már a gyermek kíváncsisága is, mely mindennek a miértjét s miképenjét kutatja. Templomot is építünk az igazság tiszteletére, a tudomány templomát, számtalan oltárral, külön-külön a tudomány minden ágának; s habár összes tudományunk az egész igazság fényének csak töredék szikráit képes ki-kivillantani, de maga folytonos törekvésünk, hogy azt minél teljesebben magunkévá tesszük, elegendő bizonyossága egy oly érzékünk meglétének, mely épen az igazság fölfogására, megértésére, megítélésére van hivatva. Megértjük vele az igazságot, azért mondjuk értelemnek; megítéljük, hogy mi igaz, mi nem, azért nevezzük ítélő erőnek is. Minden ítéletben tulajdonitunk valaminek valamit vagy megtagadunk valamitől valamit, azaz: igaznak vagy nem igaznak vallunk valamit.

De ítéleteink nem csak az igazra és nem igazra vonatkoznak; ítélünk mind a magunk, mind a mások cselekedeteiről is, még pedig vagy azt ítéljük róluk, hogy jók, vagy azt, hogy rosszak. S midőn értelmünk valamely cselekedet jóságát vagy rosszását határozza meg, azaz midőn erkölcsileg helyesel vagy rosszal, akkor mint lelkiismeret mű ködik, lelkiismeretünket tehát méltán tekinthetjük az erkölcsi jóság érzékének. Ime egy másik lelki érzék. Szintoly hatalmas, elutasíthatatlan és örök, mint az igazság érzéke, s miképen ez ösztönöz bennünket a tudomány, úgy ösztönöz a jóság érzéke az erényes élet megalkotására. Voltaképp itt is az igazság útján járunk, s a magyar nyelv az erényes embereket szépen igazaknak nevezi, valamint „igaz járatban lenni“ annyit, mint becsületes eszközzel becsületes czélra dolgozni, s igazságos bíró az, a ki lelkiismeretesen ítél, azaz úgy, a mint a belső bíró, az erkölcsi érzék parancsolja. Ebből a fölfogásból ered maga az igazság szónak mellékes erkölcsi jelentése is. Tökéletlen voltunknál fogva, fájdalom, erkölcsiségünk szintoly töredékes marad, mint tudományunk; a jó eszméjéhez is, mint az igaz eszméjéhez, folyvást csak közeledhetünk, de teljesen se az egyiket, se a másikat el nem érhetjük; hanem épen mert ösztönünk hajt, folyvást közelednünk feléjük, mert szüntelen vonzódunk hozzájuk, még akkor is, ha vétettünk ellenük: ez bizonyítja, hogy a tudományra legtágabb értelmében, tudniillik az igaznak fölvételére, valamint az erkölcsiségre, tudniillik a jónak gyakorlására, mindnyájan rászülettünk, meglévén lelki érzékünk mind a kettőre. Nem lesz ugyan mindegyikünkben Newton vagy Kant, se Sokrates vagy Krisztus, de még csak középszerű tudós vagy középszerűen becsületes ember se; mégis bátran állíthatjuk, hogy mind a tudós, mind a becsületes ember benne lappang mindenkiben már mint gyermekben, és különösen az erkölcsi érzék kielégítése oly multhatatlan szüksége az emberi léleknek, hogy az erényes életet mindenki hivatásának kell ismernünk, s még a gonosztevőt, a gazembert is úgy tekinthetjük, mint egy nem sikerült becsületes embert, mint czélttévészett utast, mert czélja neki is az volna, hogy becsületes legyen. Maguk a gazemberek sem akarják, hogy gazembereknek tartsák őket; mi több, ők maguk sem látszanak magukat azoknak tartani, s majd elcsábított áldozatokul, majd hibás számítókul, majd csak épen szerencsétlenekül szeretik magukat feltüntetni. S a legromlottabbak is, a képmutatók, nem hódolnak-e magának az erénynek az által, hogy az ő álarczát öltik fel?

Van hát bennünk az igaznak, van a jónak lelki érzéke; van a szépnek is. Az igaz érzéke az értelem, a jóé a lelkiismeret; mi a szépé? Az izlés. Nem az a testi érzék ám, a melytől nevét

kapta s mely a jó izt meg a rossz izt különbözteti meg egymástól, azt, a mi jól esik inyünknek, meg a mi rosszul; hanem az a lelki érzék, mely a szépet különbözteti meg a ruttól, s mely szintugy, mint a lelkiismeret, az értelemmel szövetkezik, mert szintén ítéleteket mond, csak hogy ítéletei nem vonatkoznak, mint a tiszta érteleméi, az igazság, sem, mint a lelkiismeretéi, a jóság, hanem a szépség eszméjére, a szépség eszméjének fölfogására az aesthetikai tetszésben, és valóítására a művészetben. Valamint a tiszta értelem ítélete állításban vagy tagadásban, a lelkiismereté helyeslésben vagy rosszalásban nyilvánul, úgy nyilvánul az izlésé tetszésben vagy nem-tetszésben, visszatetszésben; s minthogy a tetszés egyszersmind helyeslést, a nem-tetszés pedig rosszalást foglal magában, az izlést méltán nevezték el széptani lelkiismeretnek, s a lelkiismeretet is méltán nevezhetjük erkölcsi izlésnek.

A lelkiismeret föladata helyeselni a jót és rosszalni a rosszat; az izlésé vonzódni a széphez és irtózni a ruttól. Más szóval: a szépnek tetszeni kell, a rutnak visszatetszeni. Az a mondás tehát, hogy a különféle izlésekről nem kell vitázni, jelentheti-e azt, hogy minden izlés jogosultnak tekintendő? Koránsem, ha szép meg rut között forog fenn a kérdés; de igenis, ha szép meg szép között. Ha például valakinek jobban tetszik a zöld szín a pirosnál, ez ellen okszerűen kifogást nem tehetni, mert a maga nemében a zöld is szép, a piros is; hasonlókép nem tehetünk kifogást az ellen se, ha valaki jobban gyönyörködik a moll hangnemben, mit a durban, mert mindakettő szép; s abban sem ütközünk meg — hogy a testi izlés körébe is leszálljunk — ha egyik embernek a savanyu, másoknak az édes ételek izlenek. De meg nem ütközünk-e, ha valaki — mint néha fiatal lányoknál tapasztalni — a meszet, krétát, gipszet falja nagy mohósággal? Bizonyára megütközünk, s az ilyen izlést beteg, természetlen, hibás izlésnek ismerjük. S a szépnek érzékét is betegnek, természetlenné, hibásnak kell ismernünk, ha a rutban leli kedvét, nem a szépben.

Az ép izlésnek a szépben kell kedvét lennie, mint az ép lelkiismeretnek a jót helyeselnie s az ép értelemnek az igazat állítania. Ellenkező esetben azt mondjuk, hogy nem az értelem ítél, hanem az értelmetlenség; nem a lelkiismeret, hanem a lelkiismeretlenség; nem az izlés, hanem az izléstelenség.

Fejlesztés nélkül az izlés természetesen fejletlen, nyers, durva, tanulatlan marad; szüksége van tehát a fejlesztésre, művelésre, hogy gazdagodjék, nemesedjék, finomodjék, valamint ugyanerre az értelemnek és lelkiismeretnek is szüksége van. A műveletlen elme is belát némely igazságot, fölismer bizonyos főbb kötelességeket, képes élvezni egyik-másik művészeti alkotást; de mennyivel képesebb milderre a művelt! S nem volna-e oktalanság a műveletlent a művelttel egyenjogunak tekinteni?

Pedig ezt az oktalanságot követik el, a kik minden izlést egyaránt jogosultnak állítanak. Az emberek izlésének fejlettsége számtalan fokozatot és ugyanannyi különféleséget mutat, s bizonyára nem fogunk csalódní, ha a fejlettebb izlésben, a fejlettebbhez képest, a jobb, tehát egyszersmind a jogosultabb izlést tiszteljük.

S miben különbözik a jobb izlés a rosszabbtól? Csak abban, hogy a szépet meg a rutat jobban meg tudja egymástól különböztetni. Elvezetne tárgyunktól, ha vizsgálgatnók, hogy mi hát az a szép, meg az a rut; ezuttal csak azt kívánjuk megállapítani, hogy bármily különböző legyen is az emberek izlése, az mégis, mint a szépnek érzéke, szintoly velünk született, közös tulajdonunk, mint az értelem s a lelkiismeret; hogy a szép felé való törekvés szintoly elutasíthatatlan szüksége lel-

künknek, mint az igaznak keresése s a jónak valósitása, s hogyha az igaz és a jó érzékének oly dicső alkotásai vannak, mint a tudomány és a közerkölcs, nem kevésbbé dicső a szép érzékének alkotása, a művészet.

(Vége köv.)

T e m i a t t a d . . .

Darmay Viktortól.

e miattad sokat sirtam,
Hanem sirni nem fogok már;
Mosolyogni fogok — igen,
Ugy, a hogy te mosolyogtál.

Te oly szépen mosolyogtál,
Mikor az oltárhoz mentél;
— Oh, te voltál a világon
Akkor a legnagyobb rejtély!

Ugy néztem rád, mint egy Sphinxre,
És rád néztem szakadatlan;
Mind hiában! oly idegen
Voltál és megfoghatatlan.

Oh, nem tudtam rád ösmerni,
Csupán arra emlékeztem,
Hogy valaha felőled már
Álmodtam én az életben.

Álmodtam egy ilyen arczról
Rózsáival a hajnalnak:
Ily égő szem ragyogott rám,
S ily édes ajkak csókoltak.

S boldog voltam én is, te is . . .
Emlékeztem reá hiven;
S mert csak álom volt az egész,
A miatt fájt egy a szívem.

Oh, j e r a n y á d h o z ! *)

Elbeszélés.

B. Büttner Linától.

I.

Margit falusi leányka volt; a kicsiny ház, melyben született, ugy el volt rejtve lombok közé, mint egy parányi fészek. Balzsamos levelű diófák, s illatos halvány virágu hársak, összeboruló lombokkal, halkan susogva űrködtek a házikó felett, hogy a forró napfényben beárnyalják s a vihar ellen megvédhessék; fönn elfedték a faágak, lenn pedig befutotta szépen a kék virágu loncz és vadszözlő.

E kegyes kis tanya, e rejtett picziny fészek volt Margit egész világa, mig ő szegény édesanyjának volt egész világa. Apját nem ismerte, nem emlékezhetett reá, mert már régen, — Margit akkor még picziny kis gyermek volt, — egyszer vörös sipkások vonultak át a falun, s az ifju férfi beállt honvédek. Gyöngéden csókolta meg mosolygó leánykáját, könyezve ölelte át elhaló nejét, aztán kigyult arczczal lelkesülten kiállt: „A haza minden előtt!” — s elment, és elesett az első csatában, s ki tudná, hol nyugszik ismeretlenül, ismeretlen sirjában!

Az özvegyen maradt nő nem halt meg, — mert kötelessége volt élni árva gyermekéért, — de szive megtört; s halványan és

*) Mutatvány egy legközelebb sajtó alá rendezett gyűjteményből, mely egy kötetre terjed. Szerk.

csöndesen töltötte aztán napjait, minden pillanatot csak leányáért élve át.

Év év után mult el, a jó isten a legbiztosabb vigaszt adta a szegény nőnek gyermekében; a kis Margit mellett ismét megtanult mosolyogni, remélni.

De a mint a kis leány nőtt, fejlett, a jó anya ugy fogyott, hervadt. A folytonosan leküzdött emésztő bánat, rég megásott sirjához közelebb-közelebb vitte.

Margit előtt ugyan titkolta, hogy beteg, mert valódi nő volt, a ki tud mosolyogva szenvedni; de ha egyedül volt az éj titkos óráiban slányára gondolt, ki oly finom, oly fehér, oly ártatlan, mint egy virág, s mint az, oly jó, szende s védtelen is; ki elpirul örömében, ha anyját kissé vidámabbnak látja, s könybe borulnak ábrándos nagy szemei, ha anyja busabb a szokottnál; kinek kaczaja: mosoly, csevegése: csók és suttagás, s éltető levegője: a meleg szeretet; ha elgondolta, hogy e nemes, érzékeny gyermek, e gyöngé, gyöngéd virág egyedül, elhagyatva lesz anyja halála után, talán hideg, durva, önző emberek között, — olyankor a szegény beteg nő szive megtelt keserűséggel, véres könyeket sirt, s miként egykoron Jákob, ugy ő is nehéz, kétségbeesett harczot vivott az istennel! Megakarta életét tartani, mert gyermekének szüksége volt szeretetére, — s térden könyörgött, összekulcsolt kezekkel imádkozott érte. s hosszú, hosszú, kínos éjeken át küzdött, szembe szállt a halállal.

De ez egyenetlen harczok a betegséget még gyorsabban fejlesztették; már összeroskadt volna, de akkor Margit is beteg lett, s a lélek akarát-ereje még egyszer győzedelmeskedett a kimerült test fölött, s a halálnak várni kellett, — mert ki ápolná Margitot?

— Meghalsz, én lelkem, s velem leszesz a sirban is! — gondolta az anya kétségbeesett örömmel, s félig önkivületben tette reszkető hideg kezét leánya forró homlokára s lázas csókokkal boritá a száraz, égő ajkakát.

De a mint kissé magához tért, lelke elodázta e vétkes gondolatot, s mig csendes zokogásban olvadt föl kétségbeesése, nem kívánta többé gyermeke halálát, de magához ölelte, és ugy, mintha az még kicsiny gyermek volna, kékülő ajkakkal dalol-gatta neki:

„Oh, j e r a n y á d h o z é d e s g y e r m e k e m ,
M e g g y ó g y u l s z i t t , r e m e g ő s z i v e m e n ! “

S Margit mint kicsiny gyermek korában, ugy borult oda anyja kebelére, s el is aludt, meg is gyógyult remegő szivén.

A szegény nő pedig már tovább nem kényszerithette a halált, s miként leányát a betegség, ugy hagyta el őt az élet.

Utolsó szavai ugyanazok voltak, melyeket legelőször mondott leánya születésekor: „Gyermekem, légy áldott, légy szent!” — ezzel üdvözölte s ezzel is vett tőle végbucsat.

II.

A meleg kis tanya, a lomb alá rejtett virágos fészek kihült, üres lett. Lakói különböző uton vitték a boldogtalanságot magukkal. Mert lehet-e boldog az anya még a menyben is, ha gyermekét árván, elhagyatva tudja a földön?

A khinaiaknál az a hit él, hogy halál után a lélek három részre oszlik, s csak az egyik része tér vissza a legfelsőbb lényhez, másik a sirhalmon viraszt, s a harmadik a családban marad, mint őrszelleme azoknak, kiket az életben szeretett.

Szép hit ez, s mért lenne csupán ott?

Hisz az édesanya, kinek szeretetét a halál ki nem olthatja az étellel, bizonynyal lelkének csak egy részével fogadja el a

meny-üdvét, míg lelke másik része sirhalma felett várja az örök egyesülésre hívó feltámadást, s ha gyermekei sirjánál megjelennek, láttatlanul körül fogja őket: a tiszta virágillatban, — megcsókolja homlokukat, fölszárítja könnyeiket: a meleg nap-sugárban, — s áldást suttog reájuk: az enyhe szellőben. Lelkének egy része végre mindig ott van szerettei körül, mint őrszellem; s ha bár az élet csapásait nem képes elhárítani tőlük, de vezetője lesz sziveik s lelkeiknek, örömben-búban. Ő ébreszti gyermekeiben a fennkölt nemes gondolatokat, a tiszta, szügies érzelmeket, s megóvjá a bűn árnyától is. Ő őrködik álmaik felett, s ha az alvó szellemét a szeretet meleg szárnyával betakarja, béke, malaszt terül még a sebzett, fájó szivre is.

De ha a jó anya boldog nem lehet és nyerné el bár a menny összes üdveit, míg gyermeke árva, elhagyott, — hogy ne lett volna Margit boldogtalan? Hisz anyja szeretete volt a nap, mely fényt, meleget hintett életére, — de napja lehuny, a sirba szállt, s kis szive fázott, reszketett a hideg, sötét éjszakába, mi aztán körül fogta. Lelke minden érzelmével, mint repkény az élő fát, úgy ölelte őt azon egyetlen lényt, ki mindene volt a világon, — de a fa kidült, s a repkény szétkuszálva, eltiporva feküdt a földön . . .

Margit alig tudott megválni kicsiny otthonjától, hol minden, minden anyjára emlékeztette, s hol éjjelenként, ha oly egyedül, oly végtelen elhagyottnak érezte magát, hogy anyja nevét zokogva, borult párnáira, — meg-megszólalt mellette az édes ismerős hang, lelke meghallotta a gyöngéd suttogást, a mint halkán dalolta:

„Ne sirj, ne sirj, oh, árva gyermekem!
Könnyed fáj még az égben is nekem.“

S a kis leány lecsendesülve érezte, hogy anyja vele van, s megvigasztalódva aludt el s álmában legalább ismét boldog volt.

III.

Margitot apjának nővére, kinek férjét gyámjául rendelték, vitte el magukhoz.

E férj és nő egymásnak volt teremtvé; s ha igaz az, hogy minden egyes ember csak fél körte, mindaddig míg a sorstól szétvágott, saját másik hozzá illő felét meg nem találja, akkor e házaspárnál tökéletesebb „egész körtét“ képzelni sem lehetett, annyira összeillettek vitatkozási szenvedélyük által. Mert a nőnek szent meggyőződése volt, hogy csendben nem is lehet élni: „a léleknek kell a zajgás!“ — a férjnek meg az volt erős hite, hogy a vitázás szükséges az egészség föntartására: „mert jótékony izgalommal hat az emésztésre;“ — s így a mi másokat szétválasztott volna, őket épen az füzte össze. A pör-patvar iránti közös hajlam szilárdabb kapocs volt köztük, mint másoknál az egymás iránti gyöngéd hajlam.

Margitot mindjárt megjelenésekor üdvözlés helyett szemrehányásokkal fogadták, a miért nem örömmel jött hozzájuk, s míg szegény gyermek, kit addig csak szeretet, béke vett körül, ijedten összerezsent nagybátyja dorgáló szavaira, s könnyek törtek föl szeméibe, nagynénje szigorú tekintetétől, — azok egymás ellen fordultak és elkezdtek felette is vitatkozni.

A nő kijelentette, hogy Margit azért viseli magát ily neveletlenül, mert lelke parlagon maradt, szelleme egészen el van hanyagolva. Semmi büszke önérzet nincs benne, semmi erkölcsi erő, semmi emberi méltóság! Hisz még csak élet-philosófiával sem bír, s azért is busul most ily gyámoltalanul, a helyett, hogy megnyugodnék a változhatlanban.

Ez ellen a férj rögtön azt állította, hogy Margitnál nem a

szellem, a lélek, de az anyag, a test van egészen elhanyagolva, elkényeztetve. Azért is olyan gyöngé, mazna, érzékeny, hogy még rokonai jótéteményeinél is, mikor csak hálát és örömet volna szabad éreznie, úgy viseli magát, mintha azok roszak volnának hozzá, vagy tán épen éhezhetnék. Erőtlen test, roszul gondozott anyag!

— Erőtlen lélek, roszul gondozott szellem. Mondom én! — kiáltá a nő határozottan.

— Teste nincs eléggé megedzve; az anyag silány nála. Ezt meg én mondom! Merd ezt tagadni, ha mered? — lármázott a férfi, ellenmondást nem tűrő hangon, de azért bizton várva, és rögtön meg is nyerve a remélt ellenmondást.

Ezen aztán hosszasan és szenvedélylyel vitatkoztak, pörlekedtek, míg végre mind a ketten Margithoz fordultak, ki ezalatt arcát kezeibe rejtve keservesen sirt, s szigorúan megtiltották neki egyszer mindenkorra a sirást.

— Mert az az elme, a szellem életét kioltja! — szólt a nő, magasra emelt fővel.

— Mert az az emésztési-szervek működését megakasztja! — kiáltott ugyanakkor a férj.

S aztán e „tökéletes körtének mind a két fele“ felvigyázott rá, nehogy valamiképp a tilalmat megszegje.

Margitnak anyja halála óta semmije sem volt e földön, csupán könnyei, s rokonai házában nem talált annyi helyet, hová fejét lehajtva, sirhatott volna. Csak magányt, csöndet keresett, hogy szive gyászát, lelke keservét elzokogja, és itt nem részvét törülte le, nem gyöngéd szeretet csókolta fel könnyeit, de profán, hóbortos pörlekedés tiltotta el.

Nehéz, keserves napokat élt aztán a leányka, kicsiny szive mindig remegett a félelemtől, s keblecskéje majd szétszakadt az elfojtott könnyektől; míg nem egyszer éjjel ismét megcsendült mellette az édes, ismerős hang, mely utószor arra kérte, hogy ne sirjon, most ellenkezőleg a halk altató-dal azt susogta:

„Oh, jér anyádhoz édes gyermekem,
Megenyhül búd, ha itt sirsz keblemen!“

S Margit úgy érezte, mintha két gyöngéd kar átfogta volna, s ő ott feküdnék ismét, hol soha sem volt boldogtalan: anyja kebelén.

S akkor a soká visszatartott könnyek is kitörtek; de e könnyek nem voltak égők, fájók, hanem enyhék, jótékonyak, megnyugtatták háborgó szivét, s Margit csöndesen álomba sirta magát.

IV.

Kedves gyámjai pedig minden reggel előlről kezdték a vitatkozást; az volt egyetlen foglalkozásuk s valódi odaadással üzték.

Ha a férj távol volt, a honn maradt nő oly lázas nyugtalansággal várta, mint a szerelmes leány ifju kedvesét, s ha az aztán megjött, rögtön új erővel kezdtek vitatkozni, mintha csak azt is ki kellene pótolni, mit a rövid távollét alatt elmulasztottak. Mert a szerető férj is csupán azért sietett haza, mivel ott egy mindig csatakéz s hozzá egészen méltó ellenfelet talált hűséges nevében; s csupán e tudat tette neki vonzóvá, kívánatossá az otthont.

Margit is kimerithetlen tárgy lett, mely felett új érdekek folytak napról-napra a csatározások. De végre már a szavakkal nem is elégedtek meg, s tetteikkel akarták állításaik igazságát bebizonyítani.

— Sületlenség! — kiáltott egyik legzajosabb ily eszmecsere közben a férj, — sületlenségeket beszélsz most is, mint

mindig! Mert csak erősíteni, edzeni kell testileg azt az elcsenevészett gyermeket; s én megmutatom neked, hogy ha egyszer kövér és vig lesz, akkor nem lesz se szomorú, se sovány, se ilyen mazna és alattomos!

— Tudod, hogy én soha sem szoktam veled vitatkozni! — felelt hevesen a nő. — S te vagy az egyetlen lény az egész c o s m o s b a n, kivel soha sem is fognék vitatkozni. De, hogy megmutassam, hogy most is, mint mindig, nekem van igazam, — hát majd kezembe veszem azt az elhanyagolt gyermeket, és ha szellemét magasabb látpontra emelem, lelkét tudományosan kiművelem, akkor megjön nála a nemes önbizalom is, és akkor aztán nem is lesz ily félnék, riadt, mint valami erdei vad. S én mindjárt holnap megkezdem a tanítást, — csupán azért, hogy megczáfoljalak!

— Én meg kiviszem a friss légre, s ott dolgozni kell neki, a meddig csak bír; s ha a test nagy mennyiségű ozont felemész, aztán meg nagy mennyiségű hust, — majd meglátod akkor a változást. Mert csak e kettő legyen a jelszó a gyermeknevelésnél: ozon és hus! Azt pedig csak mennél több mozgás által emészthetik meg. S én még ma elkezdem Margittal e rendszert, — csupán azért, hogy megczáfoljalak!

— Én meg rögtön fogom tanítani: csupán azért, hogy megczáfoljalak! Hogy megmutassam neked, — te csak a husnak élő Carayb, te! — hogy minő változást idézhet elő a legegységűbb gyermeknél is a szent tudomány!

S Margitot behívták; nagynénje maga elé állította, s büszke fönséggel arczában, elkezdett egy másfél óráig tartó rögtönzött értekezést, melyben valóságos szellemi olasz-salátává kevert mindent, a mi eszébe jutott: psychológiát, philosophiát, metaphisikát, cosmographiát, az abstract morált s több effélét. Szegény gyermek kinos figyelemmel hallgatta nagynénjét, addig hallgatta, míg feje egészen elszédült bele; s mikor az végre elhallgatott, Margit egészen kábultan épen annyit sejtett e tudományokból, mint tanítónője, az az: épen semmit.

Akkor nagybátyja ragadta meg kezét, s vitte ki magával a szabadba, a hol addig kellett parancsszóra futkosnia, s mindenféle fárasztó testgyakorlatokat véghez vinnie, míg a kis leány végkép kimerülten össze nem esett.

S a házastársak e nemes versengése így ment több napig, s Margit nem tudta, mitől rettegjen inkább, nagynénje lélekölő tanításaitól-e, vagy pedig a gyámja által rendezett tornázásoktól, melyek meg testileg gyötörték el.

V.

Egy napon a nő még tudományosabb volt a szokottnál, s az úgy nevezett „szellemi képzés“ két óránál is tovább tartott. Margit feje zúgott, fájt, s alig bírta nagybátyját követni az „erősítő mozgás“-hoz.

Künn hideg északi szél fujt, de a kis leánynak nem volt szabad magát kényeztetni s felöltöt venni, — hadd tanuljon dacolni az idő viszontagságaival, csak úgy lehet erős, edzett.

S a férj most is, mint mindig, versenyezve nejével a buzgalomban, csak akkor vitte haza, mikor a kis leány lángoló arczczal, elfult lélegzettel, a széltől át- meg átfujva — összeroskadt.

A férfi nagyon boszus volt az elkényeztetett hitvány gyermekre, kit karon kellett haza vinni, s a ki most, mikor már annyi ozont és hust elfogyasztott s épen megerősödött volna, beteg lett, csupa kényességből.

Neje is nagyon felindult Margit ellen, kinek betegsége: —

csak egy parlagon hagyott, elkényeztetett lélek durva hálátlansága!

— Mennyit fáradtunk vele, mint gondoskodtunk lelki- testi javáról, s végre is minden igyekezetünk hajótörést szenved az ő konokságán! — sopánkodott a nő. — De annak is csak te vagy az oka, — fordult aztán férjéhez, egy új eszmétől megkapva, — mert hisz te mindig azzal álltál elő, hogy milyen gyöngé, milyen satnya, s aztán mégis addig hurczoltad, fárasztottad a hideg szélben, míg tüdőgyuladást kapott.

— De, te meg az unalomig azt vitted, hogy a teste erős, edzett, az egészségi-séták hát nem is árthattak neki. Hanem az, az: a lelke gyöngé, a mit te jól tudtál, mert hisz számtalanszor bizonyitgattad, és mégis úgy tulterhelted az eszét tudományokkal, hogy most agyvelőgyuladása van. Igen! és te vagy az oka, hogy agyvelőgyuladást kapott!

— Nem úgy van! Én tévedtem, s most belátom, hogy neked volt igazad: mert csakugyan a teste gyöngé! — kiáltá a nő.

— Nem, nem, nem! ha mondom! — lármázott a férj, — mert neked volt igazad: a lelke gyöngé ez elkényeztetett gyermeknek!

— Nem! Az tőlem határozottan tévedés volt. Neked volt igazad, s most te vagy az oka betegségének. Neked volt igazad, nem nekem!

— Neked, ha mondom! Neked, és nem nekem! Neked!

S így a „két fél körte“ bár utat cserélt, de azért azon is csak egy közös cél felé, a legzajosabb vitához siettek, — a hová mihamar el is értek.

Margit pedig azalatt a mellékszobában egy pamlagon feküdt a legnagyobb lázban. Forró ajka sovárogyva esdett egy kis vizet, de senki sem nyújtott azt neki; megtört szemei hiába kerestek valakit a szobában, mert senki sem volt ott. Egyedül hagyták, elhagyatva feküdt. Anyja leküzdte a halált, hogy ápolhassa, kedves rokonai felé sem néztek, de lármáztak, vitatkoztak felette, és a felett, hogy melyik a leghelyesebb nevelési rendszer, melyet egy ily hibákkal és hiányokkal bíró gyermeknél üdvösen lehet alkalmazni. Margit még beteg sem lehetett békében; pedig a láz is gyötörte; egy ideig csak a hideg falhoz nyomta égő arczzát, de végre már úgy sem tűrhette a roppant hőséget. El-elakadó lélegzete olyan volt, mint a tűz; feje lángolt, s úgy érezte, mintha egy nagy szöveget vernének homlokába; minden ütés égő kint okozott s fájt, remegett tőle egész teste.

Föltántorgott, s kinyitotta az ablakot. A beömlő friss lég enyhítőleg fogta körül, s a hideg éj úgy vonzotta magához.

Kiment.

S mintha hívta volna valaki, futott a csillagtalan, sötét éjben, előre, mindig előre!

De a betegség elől el nem futhatott, a láz vele maradt, s verte a tüzes nagy szöveget gyorsan és mindig gyorsabban fájt homlokába.

Margit anyja sirjához menekült. Lehajtottá fejét a fakesztre, — de az nem volt elég hideg, — még mélyebbre hajolt hát, s mely a sirt borítá, a harmatos fűbe rejté égő homlokát.

És akkor ismét hallotta azt az édes vigaszhozó hangot, mely most a sirból zengett fel hozzá, s oly gyöngéden, oly hívón susogta:

„Oh, jer anyádhoz árva gyermekem,
Jó itt pihenni a sir mélyében!“

S a kis Margit követte a hívást, s most együtt nyugszik édesanyjával.

M á r i a.

Emlék Jütland nyugati tengerpartjáról.

Irta: Steen Steensen Blicher.

(V é g e.)

Az asszony letette kosarát, a kosár mellé ült és következőkben adott nekem felvilágosítást:

— A vak ősz, az a vén Terkil; ő maga sem tudja, hogy hány éves, de van bizonyosan több száznál, Isten kegyelmezzen mindnyájunknak! Terkil hajdan derék ember volt és kamatoztatta megtakarított pénzét. Itt lakott, ama nagy „Mér földmutató“ aljában állt a háza. A futóhomok azonban elborította mezejét, tovább kellett költöznie s újból kényszerült mivelti a kopár földet. Igen, jó uram! bárhová való ön, a keletiek nem birnak fogalommal szenvedéseinkről. Küzdenünk kell a tenger és a homok ellen; nézze csak, ott állt az én bölcsőm, hol most a hajók járnak.

Megtudtam, hogy jó helyen kerestem egykori szállásomat és hogy vendégszerető gazdám még életben van.

— És az örült leány, vagy nem tudom, micsoda, leánya az aggastyánnak? — kérdezém.

— Soha se volt az övé, — válaszolá az asszony. — Sok évvel ezelőtt egy hajó veszett itt a tengerbe, a legénység vízbe fult, csak egy leány menekült meg a habokból. Ugyanaz a bolondos Mária az, kit ön az imént látott. Terkilék örökbe fogadták az apátlan-anyátlan árvát, kiből csakhamar takaros hajadon fejlődött. Tudnia kell önnek, hogy Terkiléknek két gyermekök volt, egy leány, ki férjhez ment, de már régen meghalt örökösök nélkül, meg egy fiu, ki szintén nem él többé. A fiu megházasodott, egy gyermeke is volt, és több nem. Mikor ez a fiu felnőtt, eljegyezték a fölserdült Máriával. A szüléknek azonban nem tetszett az egész dolog, mert a leány földhöz ragadt koldus volt, semmivel sem birt, csak az egy pár vánkossal, melyben partra vetette őt a tenger. Hát aztán így meg amugy történt, a fiu mégis elvette a lányt, gyermekük született, az a kis fiu, kit az aggastyánnal látott, a szülék nem túrték tovább házukban a nőt s természetesen kiadták neki az utat. Az öreg Terkil a nő pártját fogta, de már semmit sem adtak az ő szavára; a ház már a fiué volt, az öreg asszonyság pedig a temetőben aludta örök álmát. De mit is akartam mondani? Igen; Terkil meg János (ez volt a férj neve) rábeszélésték a szüléket, hogy fogadják vissza házukba az anyát gyermekével együtt.

— Bezzeg megbántam azután, hogy visszafogadtam. Szegény Mária, nyögött, kesergett, zokogott éjjel-nappal szakadatlanul; a kis féreg meg vele együtt pityergett, mert azt mondó vagyok, hogy több köny jött az anya szemeiből, mint tej emlőjéből. Hányszor térdelt ott a bölcsőnél, ringatta gyermekét s hozzá rítt és danolt egyszerre. Ha a gyermek elaludt, az anya felöltözve veté magát az ágyba és kérte azt az öreg istent, szabadítsa meg mindkettőt kinjaiktól. János ellátogatott Máriához, a mikor csak tehetett, pénzt adott neki és vigasztalta nagyban. Keveset ért vele.

— János! — mondá neki többször Mária. — János, nem szabad többé ide jönnöd! Minek szórjam az egyenetlenség magvát közéd és szüléid közé?

De azért János nem akart elmaradni; nem akarta elhagyni nejét.

Gyakran így szólt hozzám a fiatal nő: — Kersten! bár csak ott vesztet volna a tengerbe, szüléimmal együtt! Idegen

és hontalan vagyok e bűnös világon. Ha nem élne ez, ki itt a bölcsőben alszik . . .

Többet nem mondott, de tudtam, hogy mit gondol. Időközben kórügyba került a szomszéd Stig, föl sem kelt többé, aztán volt pénzecskéje, özvegye meg szép és fiatal volt és az kivette hálóját Jánosra. János nemet mondott. Jött aztán hadd-el-hadd. Szüléi váltig tanácsolták, váljon el Máriától és vegye nőül Katát, de János a világért sem tágitott. Megtudta a dolgot Mária is és nem egyszer, többször így szólt Jánoshoz:

— János, vedd nőül Katát. Jó lesz az ugy mindnyájunkra nézve.

Hanem hát János megmaradt szándéka mellett. Egyszer aztán azt mondta neki Mária:

— Te János, ha el nem veszed Katát, oda megyek, a honnan jöttem.

Ezzel a tengert gondolta, János meg sirva fakadt és elrohant, mint a bolond. Mária megbárta, hogy azt mondta neki; sirt és tördelte kezeit, úgy, hogy azt hittem, most mindjárt kifizamítja valamennyi ujját.

János nem tért vissza; két nap mult el és még akkor sem jött. Hire járt, hogy el fogja venni Katát. Mária egy szót sem szólt a hirhez, hanem olyan volt az arcza, hogy az ember mindenfélét gondolhatott fölöle. Én meg férjem éber szemmel őriztük Máriát, mert igen aggódtunk miatta. Egy este egyszerre berohan hozzánk János ajtóstól, ugrándozik, nyakába esik a nőnek, kiveszi a gyermeket a bölcsőből, csókolja összeviessza és tánczol vele a szobában. Azt mondta, hogy szüléi most beleegyezésüket adták a házassághoz. Akkor látta volna ön a szegény Máriát! Egy árva szót sem birt kiejteni. Igen, igen! az volt az ő utósó öröme az életben, és az is igen rövid volt. Éjfél volt, mikor János távozott.

Reggel hozzánk jönnek Terkilék és kérdezősködnek János után. Kerestük, soká kerestük az istenadtát. Végre Mária ráakadt a kalapjára; ugyanazon helyen, hol az imént látta őt a többivel együtt. A kalap alatt meg ő maga feküdt a homokban; belefult az érhomokba. Aznap nagy homokfúvások voltak, a viz sok helyen kiáradt. János alighanem eltévedt, odavetődött a sekélyes turha közé, honnan nincs többé menekülés. Az ember süpped menthetlenül, mig egészen elsüllyed és betemeti őt a homokos föld.

Mária ott helyben megtévelyodott, nem is nyerte vissza esztét és nem is fogja visszanyerni soha. Látja, kedves ur, eddig van és nincs tovább; most már tudja, mit ásott itt a szegény leány, miért bolyong folyton e helyen, miért üldögél itt a vén Terkil verőfényes napokon, jajgat és sir világtalan szemeivel. Ah igen! isten vigasztalja mindazokat, kik gondot és balsorsot tärnek!

A vén asszony fölkel, hátára emelte kosarát, elbucsuzott és dolgára ment.

Hallottam, hogy távozás közben így szólt önmagához:

— Bizony, bizony, nem lelünk nyugalmat e világon, mig ott nem fekszünk mélyen a kopár, hideg föld alatt!

A felebaráti szeretet cselekedete Amerikában.

Brachvogel U. után Nyirák Lajostól.

(V é g e.)

Már 1854. év május havában, egy az alsó város közepén álló ház felső emeletén megnyilt az első menház, melyben

hajlék nélküli gyermekek csekély fizetés mellett éji szállást s jó eledelt nyerhettek, s fürdőben is részesülhettek. Ifju látogatói tulnyomó részének foglalatossága s keresetmódja folytán „Newsboys-Lodging-House“ (Hirlapkihordó fiuk szállodája) elnevezést nyert. Hogy e menhely ép oly készséggel állott nyitva annak is, ki a fizetendő csekély díjjal sem rendelkezett, mint készpénzzel fizető bajtársának, az magától értetődik.

Mint Brace ur, a társulat különféle intézeteinek működéséről legújabbán kiadott jegyzeteiben mondja: „az ifjak mint önálló felek tekintettek, misem erőszakoltatott reájuk ingyen, jótétemény alakjában, csakhogy menházaikban hasonlithatlanul jobban látattak el pénzükéért, mint másol.“

Menházaikban mondjunk, mert rövid idő alatt e nemes vállalat oly virágzásnak indult, hogy a fennebb említett menház a tömegesen jelentkező ifju látogatók befogadására elégtelennek bizonyulván, először még egy, később pedig több ilyenmű intézet felállítása vált szükségessé. Nevezetesen pedig az iskolaszobák (más javító intézetek poklának e tornácza) nem voltak elegendő tágasak a nagyszámu látogatók befogadására. A borzasztó rémkísértet, melyet ez ifju pogányok eleintén a javulás utjára való térés, s szabadságuk feladásában látni véltek, csakhamar eloszlatá ezen intézetek kényelme, azok fürdőszobái, az olcsó étkezés, az esti iskolázás, vasárnapi olvasás és ének, mik elég vonzerővel birtak ez ifju gonoszok meghódítására, a nélkül, hogy észrevették volna, miszerint az ezen intézetek által elért eredmény alig különbözik az általuk annyira rettegett javító intézetekétől. Nem csak azok látogatták ez intézetek iskoláit, kik többé vagy kevésbé rendes háló vendégekként jelentkeztek, hanem ezek bajtársai s üzlettársai is, eleinte kíváncsiságból, később pedig haladási és művelődési vágyból rendes látogatói lettek ezen ép oly közkedvességü, mint hasznos s a társadalom magasabb céljai elérésére szolgáló intézménynek.

1867-ben már annyira szaporodott a „Children's Aid Society“ tagjainak száma, hogy a céljaira bérelt apróbb helyiségeket el kellett hagynia és évi 6000 dollárért oly épületet bérelt, mely valamint kényelem, ugy nagyság tekintetében a város kereskedelmi palotáival vetélkedett. De ebben is csak néhány évre helyeztetett el, mert már 1869-ben szükségesnek mutatkozott egy tulajdon épületről gondoskodni, mely tekintettel az intézmény céljaira, annak minden tekintetben megfelelő legyen.

E cél kivitelére csakhamar megszereztetett a Shakespeare-féle ház hely, melyen pompás hat emeletes épület emeltetett, és a piszkos és rendetlen negyednek, melyben állott, egészen új és szép alakot adott. Ez épület 1874. január havában adott át rendeltetésének. A földszint kivételével kizárólag csak azon rendeltetésnek szolgál, melyet a homlokzatába vésett felirat: „Newsboys-Lodging-House“ jelöl. Az első emeleten vannak az étkező terem s a fürdőszobák, a másodikon az iskola-terem, a harmadikon s negyediken a hálószobák 300 ágygyal, az ötödiken pedig a nagy tornaterem van. Egy éji szállás 6 cent, reggeli s vacsora ugyanannyi. Az egyiknek igénybe vétele nem kötelező a másokra nézve is. Évek óta az éji hálóvendégek átlaga 200-nál kevesebbre nem tehető, s mindamellert e kora reggel s késő este a vitor élettől hemzsegő méhkasban példászerű rend uralkodik. Egyfelül a részrehajlatlan s pontos kiszolgálát, másrészt az előzékeny, de mégis katonai fegyelemmel párosult bánásmód képezik azon elemeket, melyekkel ezen intézet céljait eléri.

Ezen nagyszerű, a város alsó részének szívében levő in-

tézeton kívül, a város különböző részeiben még négy menházzal bir e társulat, melyek tágasság s berendezés tekintetében nem mérközhetnek ugyan amazzal, hanem a maguk nemében azon városrészekre, melyben vannak, ép oly áldást hozók, mint amaz. Ezek egyike kizárólag leányok menháza, s ép ugy, mint a fiuké, bir irodával, mely foglalatosságuk s elhelyezésükről gondoskodik.

A város különböző részeiben levő menházak mintegy 100,000 dollár értéket képviselnek, s az új főmenház értéke legalább még egyszer ennyire tehető, s ha még ehhez hozzá adjuk a társulat jól gyümölcsözőleg elhelyezett, — adományok s hagyományokból felszaporodott — tőkéit, melyek a 185,000 dollárt meghaladják, igazolva van a társulat félmiliomossága. Bevétele, mely az első kísérleti évben nem rugott többre 4732 dollárnál, az 1873. évben már 172,325 dollárra, kiadása pedig ugyanazon idő alatt 4191 dollárról 171,058-ra emelkedett, s az egész összeg, mely a lefolyt 31 év alatt e társulat által emberbaráti czélokra kiadatott, 1,424,046 dollárt tesz.

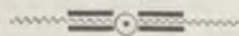
Hogy tiszta fogalmat szerezhessünk arról, hogy mi éretett el ezen nagy összeg segélyével, e társulat tevékenységének három főágazatát — melyeknek a menházak föntartása csak egyikét képezi — kell figyelembe vennünk. A másik két ágazat ipartanodák (helyesebben szegények iskolái) fenntartásában, s a fiuk elhelyezésében áll.

A legutóbbi évi értesítvény szerint a főmenház kiadása 16,085 dollár volt, mely összeg fedezéséhez a fiuk maguk 4,382 dollárral járultak. A fiuk száma 7,568. Ezen intézet fennállásának 21 évi ideje alatt 107,568 fiu talált benne menedéket, kik a 164,453 dollárnyi kiadás fedezéséhez összesen 41,003 dollárral járultak.

A társulat iskoláinak vezetésében, melyek mivel a növényedékek azokban különféle gyakorlati készütséget is nyerhetnek, „ipariskoláknak“ neveztetnek, különös súly helyeztetik azok felekezetenélküliségére. Ép oly kevésbé szerepel benne a nemzetiség is. Ez idő szerint 21 ily iskola létezik, melyek közül 15 egyuttal esti iskola is. Ez iskolákban összesen 87 tanító s tanítónő van alkalmazva. Fenntartásuk költsége a múlt évben 68,092 dollárra rugott, s a látogatók száma 9,594 volt. Ez intézetekben a legnagyobb népeességből összeszedett gyermekek részint gyakorlati hivatásra készittetnek elő, részint alkalmat nyernek arra, hogy azok, kik már gyermekkorukban életük fenntartása céljából nappali foglalatosságokra utalvák, legalább az esteli órákban a legszükségesebb ismereteket maguknak megszerezhessék, részint végre a nyilvános iskolákra való előkészülésre nyujtanak módot.

A társulat a gyermekek elhelyezéséről is a legbuzgóbban gondoskodik, legkönnyebben igazolható ez számokkal. Az első, 1854-ben 204 gyermek helyeztetett el, mely szám a múlt év végig 32,378-ra szaporodott. A társulatnak vannak ügynökei, kik folyton utazva, a kis pártfogoltak elhelyezéséről gondoskodnak, s többnyire jómódu telepítvényeseknél helyezik el, s illő módon az ifju erőnek a fővárosi szenny s piszokból, a vidéki egészséges lég és tevékenységbe való átültetését eszközlik, a mi mindkét fél részére nagyon üdvös.

A társulat ügynökei utján nem csak elhelyezi apró védenceit, de minden szükségességgel ellátva, rendeltetésük helyére elszállítja is. Így aztán napról-napra nagyobb az igyekezet a gyermekek részéről, hogy a társulat védencei közé fölvétesenek.

Egy hét története.

Deczberhó 2-dikán.

A hét arculata. — Számoló képek. — Jó alkalmi olvasmány. — Mit gondolt Ráth Károly. — Az erdőson. — Bohus Szögyény Antónia. — Szent titok. — Egy tállencse. — A soroksári utczában. — A szivaros lányok. — Gróf Károlyi Edéné. — Egy kedves lány. — Hol alusznak a munkás lányok? — A nemesség iskolája. — Költői szabadság. — A regényről. — Szász Károly megkészt. — Egy kis feledékenység. — Dr. Balogh Tihamér. — Ártatlan festék. — A fiórencziek.

Akármerre fordultunk e héten — pedig egy locs-pocs volt a világ! Felülről esett az eső, alulról olvadt a hó — mindenütt urhölgyekkel találkoztunk, szép arcuk tele volt számtani feladványokkal, az egyik az összeadás, a másik a kivonás kinos terheivel küzdött, egyik a mészároshoz, másik a pékhez, harmadik a materiálistához szaladt, és ha ezt Szász Károly barátom tudta volna, minden bizonynyal arra figyelmezteti mult vasárnap hölgyeinket, hogy ne mulasztják el tanulmányozni az üzleti tudósításokat, legalább ez egyszer, mert ez igen szívképző olvasmány lesz e hét végén. Azt találják majd benne, hogy talán az egy divatkereskedőket kivéve, mind valamennyien igen jó vásárt csináltak a mi kereskedőink e héten, a mi bizonyára rájuk nézve is jótékonyág, és sok másokra még inkább, mind ebben szaladgálván a mi urhölgyeink, és mind a szegények, vagyis a népkonyhák ügyében, a melyeknek mindnyájának e hét folytában meg kell vala nyilni.

És csakugyan megnyiltak, óriási volt a feladat, meg egy hét előtt jóformán helyiségek sem voltak, de nem hiába okos ember Ráth Károly főpolgármester, tudta ő, miért kell az ilyen munkát a hölgyekre bizni, majd eligazítják őket ezt. Szombaton délután Bohus Szögyény Antónia, a jótékony nőegylet áldott lelkü elnöke összehívja a választmányi hölgyeket, előadja nekik az ő ellenállhatlan jószágteljes modorában, hogy jövő kedden, tehát három nap mulva, meg kell nyilni a rájuk bizott népkonyhának, a jelenlevők valamennyien egy szív- egy lélekkel azt mondják, hogy ha meg kell lenni, akkor meg is lesz, és — Ráth Károly főpolgármestert bizonyára a kíváncsiság is vitte tegnap délben az erdősoni népkonyhába, valjon mennyire vannak már vele az urhölgyek? És annyira voltak vele, hogy beléptére egy szilke jóféle levessel, egy nem kevésbé jó falat marhahussal és azonképen egy felséges tányér lencsével üdvözölték. Főpolgármester ur a magával hozott urakra nézett; egy része előljáróság, más része tisztviselés volt, és mindnyájan olyan szemekkel tekintettek a lencsére, mintha azt akarnák mondani: Ha mi is olyan serények volnánk a mi városi ügyeinkben, akkor — csakhamar azonban fordítottak egyet a dolgon; kezdték dicsérni elébb az urhölgyeket, az ő csudához hasonló serénységükért, azután ételeiket, hogy ezek milyen pompások, jó Bohusénak a köny esett ki a szeméből e dicséret hallatára; bizonyára a sok szegényre gondolt, hogy ezek még mennyire jóizünek fogják ezen ételeket találni, a kiknek tudnillik tél idején 10 krajczárjuk sem lesz és mégis jó ebédet kapnak majd a népkonyhákban. Mert — titok ugyan, de itt szabad róla szólni, innen nem tudja meg a szegénység — a főváros már most gondoskodott karácsoni aján-

dékról a szegénység számára, ezer ingyen-ebédet bocsátott a nőegylet rendelkezésére. Nem hiába lencsével nyitotta meg a népkonyhát, attól az ember megszépül, tartja a közmondás, megis a mi fővárosunk, ha tovább is az emberiségi ügyekre is terjeszti ki gondoskodását.

A soroksári-utcai népkonyhát is aznap nyitották meg, oda is benéztem és ott ismét más kép tárult föl előttem. A népkonyha még új eszme nálunk, rajtunk kívül még a lapok sem igen szóltak róla, a szegény emberek meg némi tartozkodással viseltetnek részint saját szegénységük, részint pedig az — uri ruha iránt; már ez, fájdalom, úgy van nálunk, nem is keresem az okát, de a szegénységnek még meg kell bártkozni a gondolattal, hogy a miért ezen vagy azon a férfium vagy nőn czifrább ruha van, mégis melegen érez sorsa iránt és nem hogy megalázza, hanem hogy segítsen rajta, nyújtja feléje kezét; ez a gondolat még meglehetősen új a mi szegényeink előtt, azért bizony eleinte még a 10 krajczáros ébredre sem nagy lesz a tódulás; az éhség kinos, de a megaláztatás nem kevésbé; — egészen más a soroksári utczában, ott van a magyar királyi szivaragyár, ebben a szerint, a mint rossz, vagy még rosszabb szivarok kerülnek ki onnan, nyolczszáztól ezerkét-százig való munkás dolgozik, és ezek mind lányok vagy asszonyok és egyik halványabb a másiknál, mert a legnagyobb része már 8—9 éves korában kerül oda, ott növekedik föl és a melyik közülök 3 frtra fölviszi heti bérét, az a boldog, az már hust is ehetik, egyszer-egyszer vasárnap, a többi csak hirből ismeri az ilyen csemegét, és most egyszerre hallja, hogy a szomszédban 10 krajczáron egész ebédet lehet kapni, olyant, a milyent ő csak szép álmaiban látott eddig, — természetesen, hogy mindjárt első nap annyira megtelt velük a népkonyha, hogy helyet sem találtak; szegény kiéhezett galambok, sejtelmük sem volt róla, hogy a ki körülöttük felszolgál, az gróf Károlyi Edéné; hogyan is tudhatnák. mikor e nő egész lénye csak jószágában tünteti föl előkelőségét; de ha tudták volna is, sok, sok idő kell arra, mig az ilyen zsenge fiatal korától elkényszeredett lélek, a melyeknek soha más gondolata nem lehetett annál, hogy valamikép éhen ne haljon, föleszméljen; és ez is egyik nagy jótékony-sága a népkonyhának; napi keresménye 40 krajczár, 10 krajczárért jóliakhatik, marad még 30 krajczárja, ez a 30 krajczár emberré teheti; az a tudat, hogy van valamije, önérzetet és ön-bizalmat támaszthat benne — de mire való ez okoskodás! Nézzük inkább, hogy tömik magukba, szegények, a tápláló eledelt, és néznek egymásra, hogy megbizonyosodjanak felüle, hogy az csakugyan nem álom, hanem valóságos hus és paszuly. Megfigyeltem őket, mikor kiérték, az utcán majd mindegyik hátra-hátra tekintett, annyira hihetetlennek találta még mindig, a mi vele történt; azután egyszerre, egyik sem birt járni, hanem csak repült, vissza a gyárba, a hol évről-évre naponkint 10—12 órát a dohánypor halványítja.

És itt legyen szabad tovább adnom egy kérdést, a mivel egy kedves hölgy — mindjárt meglátják, hogy az, — a népkonyhák alkalmából ostromolt, és én nem tudtam neki reá mit felelni. — Miért van az, — kérdé — hogy a jótékonyági dolgok-

ban mindig csak a férjes hölgyek osztoznak, a leányokat pedig kihagyják a játékból? Legfőleg ha virágárusnőnek megtürik! Avagy talán hátrányára volna a leányi dicsfénynek, ha neki is szerepet adnának a népkonyhában?

Én, szokott őszinteségemnél fogva, természetesen azt feleltem, hogy ovatosságból történik ez, mert különben még több férfiszív hamvadna el boldogtalan szerelemben; fiatal barátnőmet azonban nem elégitette ki e felelet; nevetett reá, és azt mondta: — Nagy kár is volna érte, ugyis csak szalma, — én pedig egyebet nem tudtam neki mit mondani, a miért is egyszerre kigyult arczczal azon gondolattal fordult hozzám, hogy mit mondanék hozzá, ha ő „jótékony lány-egyletet“ alakítana?

Felelet helyett azt kérdeztem tőle, ha valjon sok tagja volna-e az egyletnek? — mire barátnőm nagyon vidáman azt válaszolá, hogy: — Oh, de mennyi! — és csak azután tette hozzá: — Ha mindjárt férfiakból állanának is; — ezt már én is megengedtem, és az eszme ellen szintén nem tettem kifogást, csak azt kérdeztem tőle, hogy miféle célt tűzne ki magának az általa alakítandó egylet?

— Mindent, a mi csak jó és szép! — viszonzá a kis angyal lelkesülten, — ámbár mégis — tevő hozzá, és elhallgatott.

— Nos, micsoda: ámbár? — sürgetém én; de a kedves nem felelt, csak merengett az ég felé az ő tulvilági szemével, azután újra fölvette munkáját, és mintha semmi sem történt volna, elsorolta, hogy milyen könnyű dolog volna egy-egy ügyes lánynak negyven, ötven, sőt 100 forintot is kikoldulni éven át jó ismerőseitől, és csak nagy sokára veté elém azt a kérdést, hogy azoknak a szegény munkás lányoknak, a kiktől neki beszélttem, milyen lehet a szállásuk?

Erre nézve már nem szolgálhattam neki fölvilágosítással, nem is feleltem reá semmit, és csak midőn ismét föltekintettem, találtam meg a kapcsolatot a kedves lélek eszmemenetében. Az arczáról leviláglott, hogy még mindig az alakítandó „lány-egylet“-tel van elfoglalva; olyan egyletről gondoskodik, mely a szegény lányoknak olcsó és becsületes szállást biztosítana; de miért nem mondta ki, a mi lelkén volt? A jó isten tudja.

És ha ő nem mondta, én sem mondom, hanem azért mind a két gondolat áldott szivben termett; az, hogy nemcsak ebédre, hanem szállásra is van a szegény lányoknak szüksége, ha azt akarjuk, hogy megmaradjon nekik leányi tiszta ábrázatuk; és az is, hogy a lányoknak is részt engedjünk a jótékonyági és közemberiségi ügyekben, ha nem is külön egyletekben, ez talán mégis kissé emanczipa volna, hogy a lányok gyülekezzenek; nem is hiszem, hogy békét hagynának nekik; hanem az anyák és rokon nők vezetése és ótalma alatt, hadd szoknék a szemük egyebet is látni fényes társaságoknál; szive ugy is jó van minden nőnek, csak jó táplálékot kell neki adni, különben épen azért, mert jó szive van, lesz belőle rossz sziv, épen ugy, mint a hogy a jó borból lesz az erős eczet.

Szász Károly fölolvadásának is tulajdonképen ez a tárgya volt mult vasárnap, csakhogy mint poéta, bátorságot vehetett magának átlépni ama szentély küszöbét, a hol a fiatal hölgyek ugy szeretnek magukban lenni, háborítlanul, egyedül, csak szivükkel, vagy kedvencz költőkkel, a kikkel a szivük ábrándokat cserél. Legkedvesebb olvasmányuk természetesen a regény, mert jó izlésük van, és mert abban csakugy, mint az életben, a szivnek is van szava, nem ugy, mint a tudományban, hol csak a fej beszél, néha bolondokat is, de mindig hidegen. Azért a jó regény is tudomány, a miről sokat lehet, és hogy haszon legyen benne, kell is rajta sokat gondolkodni, mert bárha arról szól, hogy Andor szerette Klárát, a fő benne mégis az, hogy tükröt

tart az olvasó elé, a sziv és élet tükrét, a mi pedig nagy és hasznos tudomány; és Szász Károly barátom jónak látta, ki-mutatni, hogy milyen káros és veszedelmes, ha a női sziv Dumas- és Ponson du Terail-féle regényekkel zavarja fel az ő édes kedves ábrándvilágát; mennyire tele vannak az e fajta regények méreggel; illatuk kábit, csábulatuk posványba csal, sugaruk a nő legszebb ékességét: az erényt perzseli el. Költészetének egész ihlett ékesszólásával modta ki sujtó ítéletét ez erkölcsi förtelmekre — én csak néztem, valjon mi hozza ez embert tűzbe? hát van-e nálunk művelt hölgy, a kinek a könyvtárában az efféle fajtalanóságok is találatnának? Azelőtt — nem mondom; négy, öt, hat évvel, akkor bizony sok nem ugy történt, a hogy kellett volna; de most, nem mutatja-e egész rettenetes kezével a gondviselés, hová sülyedhet még a leg hatalmasabb nemzet is, ha női a tiszta erkölcs Veszta-tüzét kialudni engedik? Mi akkor is hűségesen ott állunk érhelyünkön, nevettek is rajtunk eleget; de most, hála Istennek, sok számtalanon vagyunk, a kik csak a jót akarjuk a könyvekben épugy, mint az életben; azután meg, a kinek a „Második feleség“ kedves olvasmány, az különben is tudja, mi a szép a regényben.

Egyet mégis nagyon szeretek e felolvasásban, azt, hogy férfi mondta. Nem mondta ki ugyan, hogy az ilyen regények a férfira nézve sem valami üdvösek, mert ennek is csak van szive, és ebben is csak vigyázni kell egy kicsit a tiszta erkölcs és becsületre; de ez bizonyára csak az idő rövidsége miatt maradt ez ki a felolvasásból; vagy talán azért, mert dr. Balogh Tihamér következett utána; az is szépen tud beszélni, és tehát élethű színekkel festhette volna le az olyan alávaló férfit, kinek szivében kihalt az erkölcs egyik főforrása: a női erény és becsület iránti tisztelet; — hanem dr. Balogh Tihamér is inkább a kendőzésről olvasott, tudniillik arról, hogy némely nő — nem nálunk, de másutt, — mivel festi magát, mennyire ártalmas ez az arcznak és egészségnek, és mennyivel szebb a tiszta arcz, ha mindjárt nem szép is, különösen mikor tiszta, nemes lélek látszik meg rajta.

Még a fiórenczi négyes társulat volna hátra; tegnap, kedden, este adta második hangversenyét, a vigadóban, hanem biz az ezuttal nem igen volt vigadó, mert kevesen voltunk benne. Gyönyörűen játszanak, de mi haszna, vannak most olyan emberek is, a kiknek egyáltalában nincsen hangversenyre való pénzük, és pedig minden más tekintetben egész tisztességes emberek.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Jótékonyág.) Király ő Felsege a zemplénmegyebeli Garany község tüzkárosult lakosai részére magánpénztárából 300 frt segélyt adományozott. — A m á r a m a r o s s z i g e t i Erzsébet-óvoda bái sorsjátékára Prielle Kornélia asszony is küldött egy gyöngyökkel kivarrt selyem vánkost, szülővárosa iránti szeretetből. — A magyar írók segélyegylete javára özvegy Jálies A. Ferenczné férje iránti kegyeletből és emléke megörökítéseül saját és gyermekei nevében 200 frtot adományozott. Ugyancsak e derék nő a b.-füredi szeretetháznak is 200 frtot küldött férje hagyatékából — A v i z i v á r o s i „Fácán“-teremben jószívü emberek ez idén is (december 24-dikén) állítanak föl karácsonyfát szegény gyermekek számára. — S z a m o s - D o b szegényeit gróf Károlyi Gyula tetemes pénzadományokkal és élelmi szerekkel segélyezi. — N a g y János református esperes ur Nagy-Sarló város választmányának adakozásaul 5 frtot küldött a rokkant honvédek tartására; azon ígérettel, hogy

10 éven keresztül évenként ugyanily összeggel járul e célra. — Az ó-buda i izraelita hitközség e napokban tétre étel-osztó intézetet hoz létre, melyben szegény izraeliták tiz krajczárért fognak enni kapni. — A népkonyhák javára Ráth Károly főpolgármesternél eddig több mint 9000 frt folyt be; ujabban Schallern ur, a városi vigadó bérlője a népkonyhák javára rendezett tánczvizalom tiszta jövedelmét, sajátjából 600 frtra kiegészítve, adta át; gróf Karácsonyi Guido 100 frtot adományozott, a légszesz-társulat 800 mázsa coaks-ot ajánlott fel, Grünwald, Drechsler és Friedmann Vilmos sütőcégek ajánlkoztak, hogy egy-egy napra a népkonyhákat ellátják kenyérrel. — A népkonyhák javára az első magyar általános biztosító társaság 200 frtot adományozott. — A selmeczi „gyermekbarát-egyletnek“ Klotild főhercegnő ötven, a primás pedig száz forintot küldtek.

** (Szathmáry Laczkóczy) nyilvánosan köszöni meg azoknak szívességét, kik színészi jubileumán részére nagylelkűleg adakoztak. Egyuttal nyugtazza az utóbb részére tett adakozásokat. Karácsonyi Mária urhölgytől kapott, mint általa gyűjtött összeget, 102 frtot; Blahánétól, mint Máday Sándor ur által az uri kaszinóban gyűjtött összeget: 160 frtot és egy darab aranyat. Végül ugyancsak Blahánétól, Türr István tábornok nevében — ki egyébként a kaszinói adakozók névsorában is 25 frttal szerepel — még 100 frtot.

** (Rózsás napló.) Budapesten mult szombaton volt Vida József igazságügyminiszteri tisztviselő esküvője Losonczy Piroska Gabriella kisasszonnyal. — Várady Béla fiatal budapesti ügyvéd ugyanez nap vezette oltárhoz Ribáry Jozefina kisasszonyt. — Csaszák Benő honvéd-főhadnagy e napokban vezette oltárhoz a művelt és kedves Darázs Irma urhölgyet Szombathelyről. — Láng Fülöp, a nemzeti színház operatagja, mult hó 29-dikén Klein Róza urhölgygyel Budapesten egybekelt. — Schlesinger S. fővárosi ügyvéd esküvője közelébb volt Milko Laura kisasszonnyal. — Aradon Heeger János ur, leánynevelő intézet tulajdonosa e napokban kelt össze intézete kitűnő vezetőnőjével, Colombe Luiza kisasszonnyal. — Hárty Sándor zalaegerszegi ügyvéd eljegyzé Hotton Nagy Flóra kisasszonyt. — Szabadkán Vojnits Jakab nagybirtokos és Pilaszanovits Mariska kisasszony esküvője mult hó 18-dikán volt. — Nagyváradon mult szombaton volt Keleti József fiatal ügyvéd és Tar Eszti kisasszony esküvője. — Aradon közelébb volt Vukovics Géza adóhivatali ellenőr esküvője Kovács Luiza kisasszonnyal. — Gyergyó-Szentmiklóson közelébb volt Lázár Lukács és Vákár Róza kisasszony esküvője. — Dobsinán közelébb volt dr. Dubay Miklós budapesti orvos esküvője Sárkány Lujza kisasszonnyal. — Kaposvárt néhai Tolnay János két leánya egyszerre ment férjhez két fitestvérehez: Morócz István Tolnay Irmát, Morócz Antal pedig Tolnay Gizella kisasszonyt vezette oltárhoz. — A csengődi pusztán e napokban volt Köves Lajos és Baráth Anna kisasszony esküvője. — Tatán Fridrich József ügyvéd oltárhoz vezette Weiser Vilma kisasszonyt. — Debreczenben Csánády Béla ügyvéd oltárhoz vezette Szilágyi Irma urhölgyet. — Petrogalli József beszteczebányai kincstári hivatalnok eljegyzé báró Jeszenák Leontina, debreczeni tanitónőt. — Medgyesy Gábor debreczeni derék műiparos, ki egykor a párisi magyar egylet buzgó könyvtárnoka volt, pár nap előtt tartá menyegzőjét Miskolczon, Szepessy Ziza kisasszonnyal, özvegy Szepessy Jánosné kedves leányával. — Nagyváradon közelébb lesz Schumann Gyula és Mezey Lila kisasszony esküvője.

** (Az országos nőiparegylet) elnöke Kühnel Ignáczné néhány választmányi tag kíséretében személyesen tisztelgett Trefort közoktatási miniszternél, ki őket igen szívesen és barátságosan fogadta s megígérte, hogy a nőipartanoda javára, mint kinek most már 42 növendéke van, ez évre is 20 00 frtot fog utalványozni. Az egyleti küldöttség Ribáry miniszteri tanácsosnál is tisztelgett, s ki, mint elébb Szigligeti, a nemzeti színházat husvét előtt valamelyik normanapra az egylet javára átengedte.

** (A Valeriai egylet) e hó 17-dikén rendezti nagy sétahangversenyét, áruhelyekkel összekötve, hol karácsonyi és újévi ajándokul alkalmas tárgyak, mint diszművek, csecsebecsék, férfidivatcikkek s száz meg száz kedves meglepetés lesz kapható, a rendeseknél nem magasabb bolti árakon. A vigadó termei bizonyára szűknek fognak bizonyulni, különösen ha azt is megemlítjük, hogy e bazár jövedelme jótékony célra lesz fordítva. Boltosnőkül a főváros sok előkelő urhölgye ajánlkozott.

** (A budapesti lengyel egylet) a Krakóban elhunyt gróf Zamoyiski András emlékére mult hó 30-án a barátok templomában gyászmisét rendezett. Az elhunyt az 1831—1863-ki időszakban a lengyel nemzet egyik legtekintélyesebb képviselője volt. Fényes pályájáról az őt hazájából száműző rendelet által leszorított, mi által egyuttal személyes állása is megingattatott. Az isteni tiszteletre a lakosság minden osztályából nagyszámu résztvevők jelentek meg.

** (A zenekedvelők egyletében) pénteken mutatta be magát Káldy Gyula, az új karnagy, még pedig a nagyszámu közönség teljes meglegedésére. Az általa igazgatott hangverseny jó sikere minden zenekedvelőt meggyőzhetett arról, hogy az egylet zenei vezetése gondos, lelkiismeretes és műértő kézbe jutott. Händel „concert“ je, melyet két hegedűn Trux Hugo és Brandl, s gordonkán Szuborits Manó szabatosan adtak elő, s Mozartnak a zenekar által játszott D-dur symphoniája, legnagyobb hatást tettek. Beethoven elégiai éneke (összes kar) Sucher „Osregékből“ című női kara és Schubert „Schwager Kronos“-a (férfikar, zenekarral,) szintén érdekes részleteket képezték. A teremben egy hely sem maradt üresen.

** (Richter második hanyversenye) mult szerdán ismét gyönyörű volt szemnek és fülnek; a vigadó tele volt disz és előkelőséggel, a zenekar úgy szólt, mint az angyalok kara az égben; csak a szívek nem igen jutott a gyönyörűségből, mert a darabok ezuttal nem voltak úgy választva, a hogy Richternél megszoktuk. Beethoven, az egyetlen helyett Spohr concertjeivel és Henschel serenadjaival kellett beérnünk. Spohr kedves, de erőtelen; a magánhegedű-részt ebben Krancsevics ur igen szépen játszotta; Henschel serendáiban ellenben megvan az erő és kifejezés hatalma, de nincs bennük az az érzés és melegség, a mivel az igazi geniusz a szívet igézetbe ejti. Csak Wagnernek Tristán és Isolde nyitánya igazolta ma Richter hirnevét, ez volt az egyetlen mű, mely a hangvilág fenséges bájait és hatalmas gyönyöreit tárta elénk. Felragadott az égbe, és oláraszott malasztal.

** (Az országos műcsarnok bizottságának) azon kérvénye folytán, hogy a főváros a műcsarnok építési alapjához hozzájáruljon, a gazdasági bizottság három éven át fizetendő évi 5000 frtot javasol megszavazni e célra, a mennyiben ez összeg a költségvetésben fedeztetését találja. — A műcsarnok építése iránt — a rossz idők daczára is — örvendetes részvét nyilvánul. Többek közt Haynald érsek ezer, b. Vodjánér Mór pedig kétezer forintot adtak rá. Továbbá a király megengedte, hogy e célra a három következő évben évenként harmadfélezer forintot adjanak a művészi célokra szánt alapból.

** (*Az országos képzőművészeti tanács*) mult kedden tetszetileg megbírálta a muzeum lépcsőházának fölepén a Lotz Károly által festett falfestményeket, és teljes megalégedéssel úgy találta, hogy azok a bemutatott és elfogadott vázlatoknak megfelelően és pedig oly szép hatással vannak festve, úgy egyenkint, mint egyetemleg, hogy a műigényeket a szigorubb bírálattal szemben is kielégítik, s hazai művészetünknek becsületére válnak. A lépcsőház falaira festendő többi festményre előirányzott összeget (5000 frt.) a pénzügyi bizottság törölte; remélik azonban, hogy a képviselőház ez összeget nem vonja meg s a félmunkát kiegészítetteti.

** (*A nemzeti muzeum*) számára e napokban érkezett meg Bécsből két főszöntetű féldombormű, melyek egyike Mátyás királyt, másika nejét, Aragoniai Beatrixet ábrázolja, s melyek eredetijei a bécsi Ambrass-gyűjteményben vannak. Pulszky Ferencz készíttette e két domborművet, melyek közelebbi közszemlére ki is fognak állíttatni, valószínűleg a képcsarnok szobortári részében. Mindkét mű szépen sikerült másolat.

** (*Az 1848-ki honvédtisztek*) pört indítottak Walter Sándor fővárosi ügyvéd ellen, ki egy kávéházban több honvédtiszt jelenlétében azt mondá, hogy az 1848-ki honvédtisztek csupa lumpok voltak. Saághy honvédkapitány ezért a sértegetőt ott a helyszínén fel akarta csufolni, ez azonban nyilatkozata után azonnal kerekelt oldott. Waltert beperelték, s az e napokban tartott tárgyaláson a törvényszék a vádlottat nyilvános tetsület megsértése miatt egy heti börtönre ítélte. A vádlott fölebezett ez ítélet ellen, s az államügyész ugyanazt tevő, a büntetés csekélysege miatt.

** (*Három egyetemünkről*) kimutatást tesz közzé a hivatalos lap. E szerint: I A budapesti királyi egyetemre összesen bejegyeztetett 2386 hallgató. Ebből esik a hittudományi karra 75, a jog- és államtudomány karra 1254, az orvosi karra 548, a bölcsészeti karra 405, gyógyszerész-hallgató van 104. II. A kolozsvári királyi egyetem hallgatóinak száma összesen 341. Ezek ekkép oszlanak meg: a jog- és államtudományokat hallgatja 165, az orvosit 49, a bölcsészeti, történelmi és nyelvtudományokat 55, a mennyiség-termesztudományokat 66, gyógyszerész-hallgató van 23, sebész 3. III. A budapesti királyi műegyetemnél összesen be van jegyezve 788 hallgató, s pedig az egyetemes osztályban 494, a vegyészeti szakosztályban 4, a mérnöki szakosztályban 118, az építészetiben 8, a gépész-mérnöki szakosztályban 36.

** (*Nemzeti színház.*) Az oly szomorú állapotban tengődő operát most már új baj is fenyegeti. Az a hír, hogy Richter beadta igazgatói lemondását. Azonban reménylik, hogy a belügyminiszter nem fogadja el lemondását, hanem buzdítani fogja a rendbehözás nagy munkájára. — Ellinger rekedtsége, nem komoly jellegű s a buzgó tenorista nem lesz kénytelen sokáig pihentetni hangját. Még ennyi baj sem következett volna be, ha nem kényszerítik minden áron arra, hogy Rienzi szerepével kísérletet tegyen. Rienzi szerepe — mint mondani szokás — magasan van írva az ő hangjához. Utólag maga Richter is belátta ezt s átadta a szerepet Udvardynak, ki most nagy buzgalommal készül e szerepre.

** (*Irodalom.*) A Franklin-társulat kiadásában január elsejétől kezdve új olcsó politikai napilap fog megjelenni, „Nemzeti Hirlap“ cím alatt, Toldy István szerkesztése mellett. A „Nemzeti Hirlap“, a legolcsóbb politikai napilap leendő, miután előfizetési ára helyben egy évré 12 frt, vidékre pedig postán küldve 14 frt. — „Rajzok és tanulmányok“ cím alatt Szilágyi Sándor kisebb történelmi cikkeiből, két kötetnyit

összegejtött, és ezek már pár hét múlva el fogják hagyni a sajtót az „Athenaeum“ kiadásában. A két kötet összesen 46 iv lesz, s legnagyobb részük a magyar politikai és művelődéstörténetből van véve, de van köztük egy pár a világtörténetből is. — Megjelent „A Község lapja“ című szakközöny. Szerkeszti, számos kitűnő szakérő közreműködésével: Láng Géza, pestmegyei számvevő. Megjelenik hetenkint egyszer. Előfizetési ára évnegyedre 2 frt, mi e lap kiadó-hivatalába (üllő-ut, 1-ső szám) küldendő. — Erdődi Béla, önálló könyvben adja ki keleti uti rajzait. — Az idej karácsonyra szebbnél szebb ifjusági iratok jelennek meg. Ismét két ily irat megjelenéséről adhatunk hírt. Az egyik Rosenberg testvéreknél jelent meg: Czime: „Leczke után.“ Nyolczvan képet és számos mesét tartalmaz. Ára 1 frt 40 kr. A másik a Légrády-testvérek diszes kiadása: „Tündérvilág“ cím alatt. A színezett, művészi kivitelű kiadás ára 4 frt, a színezetlené 2 frt 80 kr. Melegen ajánlhatjuk mindazoknak, kik a gyermekeknek örömet akarnak szerezni.

** (*Vegyesek.*) A király jövő hó elején Budára fog jönni lakni, s a karácsonyi ünnepeket a magyar fővárosban tölti. — Pestitudoaink közül, legnagyobb könyvtárak van Ballagi Mórnak, Kautz Gyulának, Toldy Ferencznek és Wenzelnek: mindegyike többre megy tizezer kötetnél; gróf Károlyi György pesti, és az idősb gróf Károlyi István főthi könyvtáraik pedig ezeknél is nagyobbak. — A bukovinai magyarok alföldi utjokból a fővárosba érkeztek; a nyolcz bukovinai fiucskából, kiket elhelyezés végett magukkal hoztak, még csak egy nincs elhelyezve. — Balázs né-Bognár Vilma, ki most Nápolyban időz, csak december végén érkezik vissza szomorú körutjából, melyre családi bánat kényszerítette. — Benedek Aladár január 1-jén szépirodalmi és társadalmi heti lapot indit. „Uj idők“ címmel. — A zene-akadémia évi költségvetését kétféleképp állíták össze: a kisebbik alig több huszonhatezer forintnál. — A honvédménházra ujabban 3615 frt adomány gyűlt be. — A népkönyhák bizottsága Liszt Ferenczhez, kérő levelet küldött, hogy fővárosunkba érkezése után sziveskedjék e jótékony célra egy hangversenyt adni. — A honvédfelszerelések szállítása céljából tizenkét magyar város iparosai szövetkeztek, egyelőre lábbeliek szállítására. Feltűnőleg nagy számban jelenkeztek a csizmadiák. — Breitner Ludovico zongoraművész megbetegedvén, mult hétfőn estére hirdetett hangversenye későbbre maradt. — Gyulai Pál „A sellő“ című halladájára Mihailovics Ödön zenét irt nagy zenekisérettel, és ez új szerzeményét valószínűleg e tél folytában valamelyik zenekari hangverseny alkalmával be fogják mutatni a közönségnek. — Az egyetemi ifjuság elhatározá fölkérni a közoktatási minisztert annak elrendelésére, hogy minden egyetemi hallgató a beiratáskor egy forintot tartozzék fizetni a létre hozandó egyetemi betegápolására. — A „Pester Lloyd“ névtelen levelet kapott, mely szerint Hatala Péter tanárt exkommunikálták volna, a mért egy közelebbi nyilvános cikkében nemcsak a csalhatatlanságot támadta meg, hanem más dogmát is. — Táborosky és Parseh műkereskedésében megjelent: 1) Angol induló, ára 60 kr; 2) Galambbugás, lengyelke, ára 50 kr. Mindkettő zongorára, s mindkettőt szerző ifjabb Fahrbach Fülöp. — A lefolyt héten (november 22-dikétől november 28-dikáig) született 257 gyermek, elhalt 263 személy; a születések tehát 49 esettel mulják felül a halálozásokat. Az új szülöttek közt volt 136 fiu, 121 leány. A halottak közt volt 100 férfi, 108 nő, egy éven aluli gyermek 55.

** (*Halálozások.*) Báró Radivojevits István el-

hunyt a e napokban Nagyváradon, 64 éves korában; három gyermeke maradt, kik közül a legidősb Györffy Gyula neje. — **Damaszkin** Antal özvegye, született Tököli Ilona asszony, ki husz év óta szeme világától megfosztva élt, mult kedden elhunyt s Némethiben temették el; a boldogult édesanyja volt Damaszkín János hajduscai birtokosnak és ittebei Kiss Miklósnénak, e kitűnő magyar urhölgynek. — **Idősb Lónya** György mult hó 22-dikén halt meg, kétheti betegség után, 85 éves korában, veje: **Jékey Kálmán** fehérgyarmati házában, Szathmármegyében. — **Kis-Várdán Sziksza** Szabó Lajos, Szabolcsmegye bizottságának egyik derék tagja, elhunyt 69 éves korában. — **Csoórott Nedeczky** Ferencz 78 éves korában meghalt. — **Kéthelyi József** kolozs-dobokamegyei tanfelügyelő, mult hó 27-dikén veszté el 17 éves leányát, Kéthelyi Katalint — **Abaujban, Vilmány-Kisfaluban Szathmáry Miklósné** született **Martini-desz Jozéfa** asszony közelebb elhunyt. — **Békés-Gyulán** vasárnap nagy részvét mellett temették el **Hermann Hugóné** született **Tanay Ilka** asszonyt, ki csak 22 éves volt. — **Roháts János** hites ügyvéd, Eger város egykori polgármestere és törvényszéki tanácsosa mult hó 26-dikán élte 78-dik évében Egerben elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 5-dikén: „Rienzi.“ — Deczember 6-dikán: „Háromszéki leányok.“ — Deczember 7-dikén: „Kornélia.“ — Deczember 8-dikán: „Bran-kovics.“ — Deczember 9-dikén: „Lear király.“ — Deczember 10-dikén: „Borgia Lukrétia.“ — Deczember 11-dikén: „Kincskeresők.“

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Mind a két alak kimenő öltözéket ábrázol.

Az első alak egy finom lila szörkerméből készült ruhát visel, mely Armure név alatt került be külföldről. A szoknya eleje egész a derékig fodrokkal van diszítve, oldalt három pánt fejezi be a fodrokat, míg a hátrészt hosszában menő dudorok borítják. A derék magas, sima és lebbentyűs, ugyanilyenek az ujjak is. E ruha ára 30 frt. Ez öltözékhez tartozó gazdag kikészítésű felső öltöny egyszersmind a tünique-et is képezi, és Matelak nevű nehéz fekete selyemkerméből készült, elől hosszú kötő alakú, hátul pedig két hegyes csücsben végződő. A lebbentyük négyszögre vannak vágva, a derék finom gyapottal és selyembéléssel ellátva, hogy hideg időbenis elegendő legyen utcai öltözéknek. E fényes és drága kiállítású öltönydarab ára 120 frt, de másféle, posztó-fajtaból 60—80 frton is szépen kiállítható. A kalap fekete bársonyból való, lila szalaggal és madárszárnyal diszítve. Ára 10 forint.

A második alak öltözéke szintén igen szép és finom gyapjukerméből való, mely jóságánál fogva a legjobb selyemszövettel is vetélkedhetik. A ruha gazdagon van diszítve fekete tafotával; ugyanebből látható a szoknya alján levő fodor és a felső diszítés is. A tünique-en gazdag paszomántos diszítés fut végig, mely az ujjakon és a derék lebbentyűin ismétlődik. E ruha ára 120 frt. A téli felöltő vastag meleg velourból készült, és köröskörül az annyira kedvelt skunks-féle prémmel van diszítve. E szép és meleg felöltő ára 80 forint.

A kalap selyem ripsből való, gazdag fekete tollazattal és piros virággal diszítve. Ára 14 frt.

Együttal megemlítjük **Ferdinandy L.** kisasszony kis korona-utcai aivattermét, hol a legszebb választékban kaphatók divatos téli kalapok bársonyból, nemezsből, ripsből, izléssel párosult eleganciával, és lehetőleg jutányosan kiállítva. Egyszerű, fiatal leánykáknak való kalapok, oldalt diszítéssel, tollal vagy egy kis virággal, 6—7—8 frton kaphatók, a több diszítéssel valók 10—12—14—16 frtosak, és minden tekintetben megfelelnek a mostani divat és idény igényeinek.

Végül még néhány szót mult heti mellékletünkről, egy gyermekleánykának való téli főkötő szabásáról.

Az első számú papír a felső részét jelöli a főkötőnek, a második pedig a hátulsó lebbentyűt. E két részt összevarrván, belső korcot kell varrni, és két kis belső szalaggal, a fej bősége szerint, összehuzni. E főkötők többnyire fekete bársonyból készülnek, tafotával bélelve és egy-két sor gyapottal melegebbé téve. Ha jobb szeretjük, a főkötő finom cashemirbol vagy selyemszövetből is készülhet; ez esetben koczkásan le is lehet tűzni a kivágott részeket. A főkötő diszítése állhat az arczhoz és a lebbentyűn egy sor tetszés szerinti fehér vagy fekete prémből, szalagból készült rüche-ekből, vagy tafota fodrokból.

Számrejtvény.

Várady Antóniától.

1. 2. Tolvajnál rozabb az ily gazda,
  2. 3. 4. 5. Az embert vesztébe ragadja,
  6. 7. 8. 9. Oh beh szép, ha szép a lelke!
  4. 5. 7. 8. Sok gazda most kente-fente.
  2. 3. 5. 4. Kétegy testvér a buzával.
  8. 7. 4. 5. Hü szerelem erre rá vall.
  7. 6. Az ne legyen a barátság.
  8. 9. 7. 2. Csak már egyszer jót is látnánk!
  3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Csinos helység Bars megyében,
  1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Király a maga nemében.
- Megfejtési határidő: januárhó 3-dika.

A 45-dik számban közlött rejtvény értelme:

Éjszaki sarktenger.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Nagy Flóra, Lányi Juliska, Dengi János, Korik Zsófia, Ströer Anasztázia, Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Henyey Nina, Pecháta Anasztázia, Marosy Hermin és Etelka, Szalonny Benicz Ida, Moesz Gézáné, Kozma Etelka és Ilona, Malatinszky Etelka, Máar Eleonóra, Körner Gizella, Tóth Jánosné, Bozóky Mária, Eisen Izidorné, Kovács Emma, Beke Kornélia, Danielovich Mariska, Lamos Mariska, Szirmay Hermina, Jancuska Hermin, Limbek Vilma, Üveges Anna, László Julia, Bernáth Pilisy Emilia, Simon Ambrusné, Rudnyánszky Gizella, Oszlányi Mari, Orbán Paulin, Kratochwill Károlyné, özvegy Bese Elekné, Végh Mihályné, Rozmann Ilona, Isoó Mariska, Pintér Klára, Nagy Józsefné, Fibán Ida és Lilla, Dániel Irma, Fuhr Endréné, Hamar Izabella, Lipót Jánosné, József Klementin, Simon Mariska, Kapossy Matild, Szentiványi Zsuzsika, Barthel Henrikné, Abonyi Juliska, Sós Emilia, Tamás Teréz, Fodor Krisztin, Nagy Margit, Sallay Gizella, Baksay Bornemisza Mária.

A 44-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Özvegy Bese Elekné, Végh Mihályné, Baskay Bornemisza Mária.

Tartalom.

A szépnek érzékéről, Greguss Ágosttól. — Te miattad, Darmay Viktortól. — Oh, jer auyádhoz, B. Büttner Linától. — Mária, Steen Steensen Blichertől. — A felebaráti szeretet cselekedete Amerikában, Nyirák Lajostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

A. CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

Deczember hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny Grund V. Budapest

Londonba visz kiállítani, néhány napig a kolozsvári vigadóban közszemlére állította ki. — A Kárpát-egylet harminczhat kárpáti tájképből álló pompás albumot készített a királyi pár számára s azt közelebb ki fogja állítani Kézsmárkon; a fényképek az eperjesi Divald művei. — Debreczenben Meliusz Juhász Péter sirjára emléket szándékoznak állítani. — A román egyházgyűlés Román Miront, az általánosan kedvelt fiatal aradi püspököt választá román metropolitának. Román igen gyorsan szép pályát futott be, és remélhetőleg még nagyon sok szolgálattal fog tehetni a hazának. — Debreczenben Lukács Dénes volt honvéd-tüzérezredes sirján legközelebb emléket állítanak. Kiváló buzgalmat fejtett ki ez emlék létrejötténél Dregán Gergely nádudvari földbirtokos. — A heves megyei, ugynevezett „képtelen“ nőegylet Katalin-bálgán, melyet az egyleti árvaház javára rendeztek, a bevétel összesen háromszáz forint volt. — A soproni joggyakornokok mult szombaton zártkörű bált rendeztek, mely igen jól sikerült.

Különfélék.

** (Szobor-leleplezés Bukarestben) Vitéz Mihály havasalföldi vajda emlékszobrát mult hó 27-dikén leplezték le nagy ünnepélyességgel. Az ünnepélyen jelen volt a fejedelmi pár és roppant közönség. A fejedelmi palotában este fényes udvari ebéd zárta be az ünnepélyességet. A leleplezési ünnepélyt mult hó 22-dikén egy kis zavargás előzte meg; a leleplezés többszörös elhalasztása miatt türelmetlenné lett tömeg ugyanis e napon egy kis előzetes leleplezést akart rendezni és a szobor körül csoportosulva, tépni kezdé a szoborról a takaró leplet; katonaságnak kellett közbelépni, hogy a hatalmaskodás megakadályoztasék, és több egyén el is fogatott.

** (Postai utánvétel.) Egy falusi boltos 28 frttal adós maradt egy temesvári fűszeres boltban és sehogy sem akart fizetni. Ezáltal annyira eljátszotta hitelét, hogy ezentul csak készpénz fizetés mellett vagy utánvételekre adtak neki árut. De a boltos mindennek daczára sem akart fizetni és e napokban megint tett megrendelést utánvételekre. A fűszerárusnak erre az a gondolata jött, hogy egy ládácskát megtöltött kóporral, rátette a régi 28 frtos számlát és a küldeményt, 28 frt utánvétellel elküldte adósának. Ez a küldeményt azon hiszemben, hogy a kívánt árut kapja, ki is váltotta, és csak azután vette észre, hogy a fűszerárus ily módon vette meg rajta régi adósságát.

** (Londoni statisztika.) Londonnak, a legujabb népszámlálási adatok szerint, hárommillió 20 ezer lakosa van. Ezek közt gyermek: 1,250,000, férj és asszony 1,300,000; nőtlen ember 1,200,000. A nők foglalatosságait illetőleg, a következőképen oszlanak fel: 680,000 egyén a háztartással foglalkozik; 226,590 szolgálatban van alkalmazva; a nevelőnők száma 12,000-re rug, 5,200 női könyvkötő van; a varrónők száma 100,115; czipésznő 4,699; gépmunkát végez 10,700, mosónő van 43,900. London négymillió font sterlinget vesz be községi adóból s ebből kiad szegények segélyezésére 1,500,000 fontot, iskolai és egyházi czélokra 1,112,000 fontot; közmunkákra 500,000 fontot s a rendőrség fentartására 481,000 font sterlinget évenként. Utczáinak világítása évenként 2,100,000 font sterlingbe, vízvezetéke pedig 1,090,000 font sterlingbe kerül.

** (A Vénus átvonulását) e hó 9-dikén Schenzel Guidó és Konkoly-Thege Miklós Nagyváradon fogják megfigyelni, mint-hogy ez azon pont Magyarországon, honnan e nevezetes csillagászati esemény leghamarább és legjobban szemlélhető lesz.

Mint hirlik, a két tudós az ottani kálvárián ütendi fel figyelő állását.

** (Magyar bujdosó Amerikában.) Egy szentesi fiu az 1866 diki háboru alkalmával Klapka katonája lett, a külföldön maradt s azóta semmi hire sem volt. Szüléi halottnak hitték. A napokban azonban levelet kaptak a holtnak vélt fiutól Dél-Amerikából az argentini köztársaság területéről, melyben azt írja, hogy jó módban van s azóta meg is nősült s van két gyermeke.

** (Külföldi vegyesek.) Manzoni Sándornak a „Jegyesek“ halhatatlan nevű szerzőjének milanói házat Bernardo Cernaboldi lovag megvette, csak azért, hogy e házat minden változtatás nélkül ugy tarthassa fenn, mint azt a költő hátrahagyta. Miért hogy a Petőfi-házra is nem találkozik egy Cernaboldi lovag! — A Pestről elmenekült Schäffer városi bizottsági tag, fiával együtt New-Yorkban, az Orchard-Street-en mézszáros-üzletet nyitott. — Zubovics Fedor honvédhadnagy mult szombaton délelőtt érkezett Bécsbe, „Caradoc“ lovával, melynek semmi baja: sport-körökből senki sem jelent meg fogadására s csak néhány hirlapiró üdvözlé a pályaudvarban. — Az olasz parlamentben százhat baloldali képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a végett, hogy Garibaldi évi járadékul százezer lira nemzeti ajándékot kapjon. — V-dik Ferdinánd Prágában megint rosszabbul van, ideges izgatottsága növekszik s közelebb az ott időző nápolyi exkirály látogatását sem fogadhatta el.

Megbízások tára.

Istvánmajorba D. R. urhölgynek El van küldve.
K. Félegyházára K. N. E. urnőnek: Leginkább az ugynevezett pestit ajánlhatom. Ára 1 frt 50 kr.

Madasra M. J. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

H. Szoboszlóra P. Zs. urhölgynek: El van küldve.

N. Szecsére Z. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Nagy Kátára L. K. urhölgynek: Ei van küldve.

Hátszegre G. J. urnőnek: El van küldve.

Fonóra D. A. urhölgynek: Postára van adva.

Szegedre T. P. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Egerbe L. K. urhölgynek: Igen sajnálom, de másokkal már nem szolgálhaok. A csomag postára van adva.

Z. Koppácsra L. J. urnak: Magánlevelet irtam.

Marosvásárhelyre J. B. T. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Rimaszombatba Sz. L. urnőnek: Postára van adva.

Turkevére T. B. M. urnőnek: Most nem rég közöltünk egy oly feladványu számrejtvényt, kérünk tehát egy más értelműt, mely valamely kedves eszmét vagy országosan tisztelt nevet rejtegetne.

B. Gyarmatra Sz. E. urhölgynek: Ajánlom figyelmébe ez ügyet.

B. Földvár L. E. M., Gencs J. S. H., Petri P. E. N., Kőrös M. J., Buda M. P., Cs. Keresztur K. L., Gáva D. D., Némedi Zs. P., Gyügyer Sz. S., M. Szengyel Cs. L., Butka Z. T., Beregszász P. M., Kurtics M. M., Nyárádtő V. L., Beregszász Sz. Sz. E., Puj P. Zs., Sümeg E. J., Szaláncz B. M., F. Róna D. E., F. Hangony K. S. J., Zombor P. T., Vásárut K. M., Komárom I. K., Szatmár Sz. F., H. Szoboszló S. S., Vinga T. A. és másoknak: E hó 11-dikéig, okvetlenül.

Mi első Ferencz József. Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya, s t. b. és Magyarország apostoli királya, emlékeztetül adjuk ezennel mindenkinek kit illet, hogy **Czene István Károly** házbirtokos, nekünk legalázatosabban előterjesztette, miként ő legjobb tudomása és lelkiismerete szerint újnak tekintendő „úgynevezett” **Keleti fejkorpa-Szővény-Szeszt** talált fel, esedezvény legalázatosabban Felségünk előtt, hogy ezen találmányra kizáró szabadalmat engedélyezni méltóztassunk. — Mi tehát híveink javáról s a nemzeti iparról gondoskodni, valamint hasznos törekvéseket előmozdítani kívánván királyi hatalmunknál s különös kegyelmünkkel fogva hajlandónak öreztük magunkat nevezett **Czene István Károlynak**, örökseinek és engedményeseinek az érintett találmányra a magyar korona országainak területére **kizáró szabadalmat engedélyezni**. — Minől fogva nektek bármely rendű, állású állapotú, tisztességtű és hivatalu hű alattvalóinknak, kik erről bármikép tudomást nyerendek ezen soraink rendében, határozottan meghagyjuk és parancsoljuk hogy: **Czene István Károlyt**, nyilván vagy slattomban háborgatni, gátolni vagy eltítani tartózkodjatok, ellenben őt a magyar korona országainak területén legkegyelmesebben engedélyezett kedvezéseinkel és jóváhagyásunkal szabadon, bizton és minden kár, háborgatás és akadály nélkül élni s azt élvezni és használni engedjétek, sőt ezen kegyelmes szabadalom kijátszói és megsértői ellen óvni és védeni tartoztatok, és kötelesek legyetek; másként nem cselekedvén. — Minek nagyobb hitelére jelen szabadalom levelet nevünkben kiadni rendeltük. — Kelt Budapesten, 1874-ik évi Aprilishó 20-ik napján.

Ballas Laszlo m. p.

Ferencz József m. p.

Ezen különböző növényekből nyert es. k. kizárólag szabad. keleti fejkorpa-növény-essentia

a legnagyobb, mint unicorn a legzsebb sikerrel koronázott, kitűnő hatása folytán most már általános ismert és mégis a legolcsóbb szer.
Előmozdítja szendátomást a haj növeszt, eltávolítja a fejkorpát és az ez által keletkező bőrkütségeket, muggatolja a haj törábbi kihullását, különösen kitűnő pedig a kis gyermekknél előfordulni szokott fejbőr-tisztatlanságoknál, nemkülönbön fejfájások és migraine ellen. **Áru 1 frt.** o. értékben használati utasítással és egy röpirattal együtt. — Kapható **Török József** győgytárában, Pest király-utca 8. sz. — Vidékre utánvételrel avagy az ár beküldése mellett a bepakolásért járó 20 krval együtt kapható a feltalálónál Jánosfalvi Czene Károly Istvánnál, es, kir. kizárólagos szabadalom-tulajdonos és földbírókosnál. Bécsben IX. kerület Nussdorfer ut 31. sz. Ismételődek megfelelő árleengedésben részesülnek.
Használati utasítás a feltaláló névalírásával és arczképével minden üveggel együtt adatik és csak az ilyenek tekintendők valódiaknak.

Legczélszerűbb karácsonyi és ujévi ajándékok

Csupán csak

krajczáros

Budapest:

a lipótvárosi templomtéren

27 tömeg árucsarnok

a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál
találhatók a gyári áron alul.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. vevőimet a tél idényre ujonnan berendezett áruaktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és leglivatosabb női ruhaszövetek: **Lustres, Rips, Mohairs, Cretons, perkalok, zsinóros és Zsinor-Barchett, fehér moll, csipke és cizetfüggönyök, vasznak, kánavaszok, asztalneműke 1/4, szeles futószőnyegek és még más százféle egyéb czikkok kaphatók csak 27 krajczárért.**
Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek. Minták bárhová ingyen és bérmentve.

Loewe, Wehler és Wilson, Howe, Singer, Auger, Grove és Backer rendszere szerint, a legkülönbözetűbb kezű varrógépek, valamint hozzávalóival a legutányosabban árusítottak általánosan **készpenz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben** továbbá elfogadók javítás részét mindenteljesen ingyen és bérmentve teljesítjük.
HOLLUB E. A.
Budapesti, József utca 14. sz.

Van szerencsém tiszteletteljesen tudatni, miszerint az eddig **NAGY KÁROLY** ur vezetése alatt állott

csipke-, himzet-, előing (chemisette) és függöny-áru-üzletet

Budapest, váci-utca 11. sz. a.
(Alter és Kiss urak mellett)

folyó évi október hó 15-én átvcttem és azt ugyanoly gondlaldal tovább vezetendem.

Ez alkalmommal bátor vagyok egyuttal azon kérelemmel fordulni a mélyen tisztelt hölgy-világ, mint eddigi pártfogóimhoz, hogy azon megtisztelő bizodalmat, melylyel mint elkészítőt (confectionair) és a TÜRSCHE-féle tizletnek tizenkét évi kiszolgálásom alatt kitüntettek, részemre a jövőben is biztosítsák: főttörekvésem leend, azt pontos és szilárd kezelés által magamnak állandólag fenntartani.

Magamat nagyrabecsült vevőimnek szorgosan ajánlvá, maradtam a legmélyebb tisztelettel

Wissnyey Gyula A.
előbb Nagy Károly.

Felvilágosítás!

Első budapesti

27 kr. Árú-csarnok 27 kr.

Mindazoknak kik bevásárlásaikat

Karácsonyi és ujévi ajándékokul

jutányosan kívánják eszközölni, ez alkalomra ajánljuk kitűnően berendezett raktárunkat, és pedig ruhakélmék, és zaksarkki flanell, bársonyok, barchette (fehér és színes), Kosmanosi perkaill, kreton, futó szőnyegekben, valamint gazdag választékul férfi és női nyakkendőkből

Selyem- és bársonyszalagokban

(minden színben) keztyük, harisnyák, harisnyakötők, téli harisnyákban, len- és damast zsebkendőkből és asztalkendőkből stb.

Mindez csak 27 krért

WEINREB & WELTKUGEL,

első budapesti 27 kros árucsarnok, városháztér 6. sz,
Mintákkal kívánatra bárhová ingyen és bérmentve szolgálunk.

Figyelemztetés
hölgyek számára.
„A FRANCLA NÖHÖZ”
címettel
dívat- és ruhaárkereskedés,
Deák-utca 4. sz.
a legolcsóbb bevásárlási forrás, és pedig:
Ruhakélmék 50, 25, 30 kr. és följebb.
Turkistan Cordella Velour 50, 60 kr. 1 fríg.
1/4 skot plaid-szövet 35, 40, 50 kr. 2 fríg.
1/4 flanel-plaid-szövet 1 frt 50 kr. na följebb.
1/4 nól posztó 1 frt 60 krtól 2 frt 40 fríg.
Javított Wigory lengyelkére 150 tól 260 kríg
Falt felete és szénes 1,00, 2 frt, 2,50 és följebb.
Otthonokak posztóból 4, 5, 8, 20 fríg.
Jaquet és dolmány kettős posztóból, csillámmal dúsan élíte, legújabb szabású. 20, 30, 35, 41 fríg.
Pulonais, Orets és vállköpeny 20 — 100 fríg.
Bársonybundák, sörnyeléssel és kérdkaprémmal 35, 60, 70, 80 frt és följebb.
Selyembársony bundák, pészmaprémmel és stármaléssal 45, 50 60 frt.
Patent-bársony-Jaque. 15, 20, 25 frt.
Kész hölgyruhákat 15, 20, 25, 40 frt és följebb.
Hölgy-pipere megrendelése előfordatnak és a legújabb pártai és berúni minták szerint készíttetnek. Nagy kiválótt himzések, tipisierie és berúni gápotok igen olcsón eladóak és különösen kerekedők 40% árengedményben részesülnek. Megrendelések pontosan teljesítetnek.

VARRÓGÉPEK
rögepek, valamint azoknak valamennyi alkatrészei és a hozzájuk szükséges töl a többi apróékos hozzávalóival a legutányosabban árusítottak általánosan **készpenz- vagy havi részletfizetés mellett nagyban és kicsinyben** továbbá elfogadók javítás részét mindenteljesen ingyen és bérmentve teljesítjük.
HOLLUB E. A.
Budapesti, József utca 14. sz.

50-dik szám.

Deczember 13-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM.

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra perc		óra perc		
§ Decz.	13	Vasárnap	D 3 Lucza szüz	D 3 Lucza	1 Deczemb. F. 28	5		7 44	4 5	
	14	Hétfő	Spiridion	Agnellus	2 Habakuk	6		7 45	4 5	
	15	Kedd	Ireneus pk.	Valerián	3 Sophoniás	7		7 46	4 5	
	16	Szerda	Etelka	Ananias	4 Rorbála	8 B. t. ford.	☉	7 46	4 6	
	17	Csütörtök	Lázár	Lázár	5 Szabbasz	9 B. E. fut.		7 47	4 6	
	18	Péntek	Grácsián	Kegyes	6 Miklós	10 B. Jer. o.		7 48	4 6	
	19	Szombat	Nemesius	Nemtő	7 Ambrus	11 S. Vajehi		7 48	4 7	

V i d é k i t á r c z a.

A debreczeni nőegyleti árvaház javára rendezett ezüst sorsjátéknak e hó 1-sején délután 3 órakor a városháza nagy tanácsstermében megtartott huzásán a főbb nyeremények a következők voltak: Az 500 frt értékű kávékészletet a 6 sorozat 49-dik száma nyerte, — a 250 frt értékűt, egy pár három-águ ezüst gyergyatartót: 2 sorozat, 57 szám, — 100 frt értékűt, gyümölcsstartót, ezüst állványon: 2 sorozat 491 szám, — 100 frt értékű viztartó hat pohár: 10 sorozat 60 szám, — 100 frt értékűt, tojáskészlet 6 személyre: 28 sorozat 81 szám. Ezen főbb nyereményeken kívül százig terjedő kisebb-nagyobb nyereménytárgyak vannak.

Pozsony városa e napokban szintén elhatározta, hogy népkonyhát fog fölállítani, de nem a budapesti minta szerint. Ugyanis azt mondják, hogy a leveskészítés, mint az a budapesti népkonyhákban divik, nagyon drágítja a főzést, és így könnyen veszteséget eredményezhetne, mi pedig könnyen kikerülhető, ha a hus levét a vastagétel készítésére fordítják, és így a husnak is meghagyják erejét és zamatját. A legközelebb megnyitandó pozsonyi népkonyha ezen minta szerint fog berendeztetni.

Az ipari oktatást terjesztő egyesület pozsonyi csoportja, mely az 1875-diki évre 7000 frt állami segílyt kap, két irányban kezdi meg működését: 1. A gyakorlati tanítás kiválóan a házi ipar fejlesztésére irányul; 2. Az elméleti tanítás az ipari előkészítő, fejlesztő és továbbképző oktatást foglalja magában. A gyakorlati tanítás terén a következő intézetek vannak tervbe véve. Zay-Ugrócson fametszészeti tanműhely; a Csallóköz valamely községében vessző- és sásfonási tanműhely; Pozsonyban képző tanműhely női háziipar tanítására; végre intézkedések a lentermelés terjesztése és czélszerű kikészítése érdekében.

A soproni gyermekerti egylet alapszabályai szerint gyermekkertje mellé egy gyermekkersztésznőket képző intézetet is szándékozik felállítani a jövő év (1875.) első hónapjában, egy évi tanfolyamban. Az intézetbe oly nők vétetnek fel, kik legalább is 15-dik évüket töltötték be s kik a felvételi vizsga követelményeinek megfelelni képesek. A tandíj egész évre 60 forint. Előjegyzéseket elfogad, a kor s képzettség kimutatása mellett, az egylet jegyzője: Schránz Mihály (Sopron, templom-utcza 10. sz. a.), ki egyszersmind kész ez ügyben bárkinek is bővebb felvilágosítással szolgálni.

Bélán báró Baldácsi kastélyát a napokban kirabolták s temérdek számostárgyat vittek el. A kár tulhaladja a 40,000 frtot. Legnagyobb részben családi ékszereket raboltak el, nagyértékű mente-lánczot, gyémántos és rubintos boglárokat, buzogányt stb. Készpénz is jelentékeny összeg volt, nevezetesen 800 drb. arany, 2632 drb régi huszas, jelentékeny összeg tallérok

és ezüst forintosok. A rablók kézrekerítőjének 500frtnyi jutalom van ígérve.

A „Rozsnyói Híradó“ is közzé tette már előfizetési fölhívását. E vegyes tartalmu heti lap egyike a legnagyobb terjedelmű és legváltozatosabb tartalmu vidéki lapoknak, az ottani vidéken hú óre a nemzeti nyelv- és szellemnek, és különösen az oly sok tekintetben érdekes Gömör megye viszonyainak hazafiui szellemtől áthatott ismertetője. Ajánljuk is mindazok figyelmébe, a kik Felső-Magyarország e részének haladása iránt érdeklél viseltetnek. Előfizetési díj egész évre 6 frt 40 kr, fél-évre 3 frt 20 kr.

Eperjesen a jövő hó 1-ső napjától kezdve „Felvidék“ című új hetilap fog megindulni. A lapot Kyss Géza szerkeszti, s az az „eperjesi ügyvédjelöltek és joggyakornokok egyletének“ szellemi támogatása mellett indul meg. Zentán is helyi lap indul meg újévvel, „Zentai figyelő“ czim alatt.

Temesvárt közelebb a gyárkúlvárosban egy háztulajdonosnak az íróasztalán hagyott ezer frtos bankjegy elveszett. Nagy zaj és baj után a cselédszobában több szent kép között, melyeket a szolgáló szobája cifrázása végett a falra szegezett, az ezer frtos jegy is felragasztva találtatott. Mint kiderült, azt a cseléd a földön találván, képnek tartotta és a felragasztásra érdekesítette.

Szegeden mult vasárnap éjjel kigyult Csányi István városi rendőr háza. Az álmából a füst által felriasztott háztulajdonos először is két kisedet gyermekére gondolt, kimenté azokat és elhelyezte a szomszédba. Ezután felrohant a padlásra s megmenté az ott elhelyezett élelmi szereket. Ekkor ujra sirást hall a házból; egyik lakójának kisede a lángok között maradt a bölcsőben. A jó ember harmadszor is a tűzbe rohan; — de szerencsétlenül járt s ott vezett ő is, s kis gyermek is. A ház körül sok nép állott s tétlenül nézte a nagy szerencsétlenséget. Valóban ideje volna, hogy Szeged városa a tűzoltás dolgában hathatósab intézkedéseket tegyen.

Vidéki vegyesek. A nagyszalotnai tüzkárosultak javára a belügyminiszter jótékony gyűjtések rendezésére szólítja fel a főváros közönségét. — Beregszászon Kámory János „szegény gyermekeket ruhával segélyző egylet“-et alakít. — A szilágy-somlyói műkedvelő társaság mult hétfőn tartotta 102-dik előadását: „A váró teremben“, „A másoló“ és „Sziget a szárazon“ című vigjátékokkal, az állandó színházalap javára. — A kolozsvári tudomány-egyetemi önképző-és olvasó körnek, mely ez év májusában nyílt meg, ez évben 154 rendes tagja volt; járatott 47 lapot és könyvtára 144 munkával bir. — Nyiregyházán Ungerleider Jónás hasonszenvi orvos

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emélet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

50. SZ.
Decz. 13-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járattási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A szépnek érzékéről.

Greguss Agosttól.

(Vége.)

Ritka dolog ugyan, hogy valakiből Rafael vagy Mozart, Shakspeare vagy Molière, sőt csak valami középszerű művész is legyen; ebből azonban ismét nem szabad következtetnünk azt, hogy a szép érzéke a legtöbb emberben hiányzik, hanem csak azt, hogy a legtöbb emberben a merő befogadás fokán marad, épen úgy, mint a másik két lelki érzék is. A legtöbb ember az igazságot, csak midőn mások készen elébe adják, veszi be lelkébe, s nem képes azt maga is, önerejéből keresni és nyomozni; az erényt is jobban tudjuk méltányolni, mint gyakorolni; nem csoda hát, ha többen vagyunk hivatva arra is, hogy a szépet csak szemléljük, mint arra, hogy miveljük. Mert a tehetetlenség és törvényénél fogva, mely a világ lényeiére ránehezedik, az emberben is rendszerint erősebb a szenvedő természet, mint a cselekvő. Némi cselekvést azonban még a leggyöngébb érzék mellett is tanusítunk, és — hogy már csak a szépnél maradjunk — nincs ember, ki a szépség irányában csupán befogadólag viselné magát s ne iparkodnék azt, kihatólag, bizonyos mértékben létesíteni is. Mindenünkben művész lappang, s ez a lappangó művész mindenünkben munkál. Vagy nem valami szépet akar-e alkotni a vad ausztrál, midőn rézkarikát fűz orrába? vagy a Fidsi szigetek emberevő kanibálja, midőn bozontos fejét feltornyozza? a legügyetlenebb inas is nem a symmetria törvényeit követi-e úgy a hogy, azaz nem a szépet gyakorolja-e a maga módja szerint, midőn például asztalt terít? mi magunk, midőn butorainkat elhelyezzük, midőn valamely ruhához szalagot választunk, midőn valamely csokrot feljebb tűzünk vagy lejjebb bocsátunk, nem érvénycsitjük-e valóságos tettekben izlésünket, nem vagyunk-e olyan a milyen művészek? hát a szabó, a cipész, a fodrász nem ügyekszenek-e csinosan, azaz művészettel kiállítani készítményüket? Hiszen, büszke önérzettel, művészek-

nek is nevezik magukat. — A férfi cselekvőbb természetű levén, mint a nő, nem csoda, ha voltaképi művészekkel, de csak mestereberekkel is, bővebben találkozunk a férfiak, mint a nők között; ebből azonban ismét nem szabad következtetnünk azt, hogy a szépnek érzéke a nőben gyöngébb, mint a férfiban. Sőt ellenkezőleg, a nő érzékenyebb a szép iránt, izlése élénkebb, s még ha fejletlenebb is, tisztább és biztosabb, mint a férfié; azért a nőnemet méltán mondjuk szép nemnek.

Csak ezért? fogják kérdeni hölgyeim. Tudom, hogy a férfiak udvariassága más okból ruházta e nevet a nőkre, azon okból tudniillik, hogy a férfi a nőt szebbnek tartja magánál; én azonban — ezer bocsánatot kérek — elég udvariatlan vagyok ezt az okot hibáztatni. A férfi szemében, igenis, a nő fog szebbnek föltűnni, mint a férfi; de valjon a nő szemében nem szebb-e a férfi, mint a nő? Én a szépségből egyenlő osztályrészt kívánok mind a férfinak, mind a nőnek, s azt hiszem, akkor vagyunk igazságosak, ha elismerjük, hogy van női szépség, a kellem, és van férfi szépség, a fenség, mind a kettő egyenrangú, s egyik csak annyiban alábbvaló a másiknál, a mennyiben saját mivoltából kivetkőzik, azaz a mennyiben a férfi férfiatlanná, a nő pedig nőietlenné válik.

Fentartom tehát állításomat, hogy a nők azért érdemlik a szép nem nevé, mert érzékenyebbek a szép iránt, mert általában finomabb és nemesebb izlésűek, mert — kevés kivétellel — a belső szépséget a külsőnél többre becsülik. Akárhányszor megtörténik, hogy a nő beleszeret rüt külsejű férfiba, de jóformán soha sincs rá eset, hogy férfi bolonduljon bele rüt képű vagy termetű nőbe. Ismeretes dolog, hogy az ugynevezett Adonisok a hölgyeknél rendszerint lenézés tárgyai, míg a férfiak szégyenére meg kell vallanunk, hogy a szép testet többnyire

jobban szeretik, mint a szép lelket. — A hölgyvilágnak tett ezen bókkal — ha ugyan tények egyszerű kijelentését bóknak mondhatni — ohajtanám előadásomat befejezni; de rám költötték, hogy nem tarthatok előadást, melybe ne volna belekeverve a darwinismus, és ezuttal csakugyan kötelességem róla megemlékezni, mert a darwinismus ebbe a mi kérdésünkbe maga is belekeveredett. Szerinte ugyanis az ember csak az állat folytatása, nincs tehát egyetlen tulajdonsága sem, melyet, legalább csirájában, az állatnál is meg ne találunk. És így — ha Darwinék elmélete igaz — a szép érzéke sem lehet kizárólag az ember sajátja, meg kell lennie az állatban is. Megvan-e?

Hogy megvan, Darwin és hívei számos példával ügyekeznek kimutatni, mely valamennyi abban a tételben foglalható össze, hogy az állatok képesek egymásban gyönyörködni. Darwin szerint a tyúk csak úgy gyönyörködik kakasa dús és tarka tollazatában, mint a műértő a milói Venusban; tehát a tyúk érzékeny a szép iránt. De, ha csakugyan érzékeny a szép iránt, s a szépség rá nézve éppen a dús és tarka tollazatban áll: hogyan van az, hogy ez a tyúk a fácán és páva dúsabb és tarkább tollazatában nem gyönyörködik? Montagu szerint az énekes madár úgy csalja magához párját, hogy az ágra ül és danol, Bechstein szerint pedig a nőtény kanári és pintyőke mindenkor a legügyesebb csicsergőt választja szeretőjének. Hát nem a szépségnek hódolnak-e? Erre már Voltaire száz esztendővel ezelőtt nyersen, de igazán megfelelt: *Le beau pour le crapoud c'est sa crapoude*. Varangyos békának szép a varangyos béka. S hogy a pintyőke éppen a legügyesebb énekesnek hódol meg, azt — ha a tény csakugyan áll — magyarázhatjuk onnan, hogy a legügyesebb énekes, a szervezet öszhangjánál fogva, egyéb tekintetben is, nevezetesen magában a hódításban is ügyesebb a többinél.

Az erősebb, ügyesebb, ékebb, izgatottabb állat, éppen az imént említettem öszhangnál fogva, rendszeren szebb is; ha tehát a maga fajtájabeli őt választja párjának, ezért szintoly kevéssé tulajdoníthatunk neki szépségi érzéket, valamint még az embernek sem tulajdoníthatnánk azt csupán azért, hogy például két darab sült közül a szebbik falatot szurja villájára. A szebbik falatot! E szerint mégis valami szépség forog fenn? Koránsem. Csakhogy szépnek szoktuk nevezni a jót is, tehát szebb falatnak a jobb falatot; rendszerint pedig a jobb falat egyszerűen szebb.

A négy lábú állatokról Darwin is megvallja, hogy társaiknak ereje nagyobb hatással van rájuk, mint szépségük. Mivel azonban ellenszenvet mutatnak bizonyos színek iránt, az afrikai elefánt és rhinoceros például ki nem állhatja a szürke lovat, a bika meg a vörös kendő láttára bősziül fel: ez a jelenség bizonyítja, ugymond, szépségi érzéküket. Pedig, úgy látszik, csak azt bizonyítja, hogy a szokatlan látvány, szokatlan hang az állatot, ha meg nem ijeszti, megdühösíti. Egy zebráról is olvassuk, hogy közös istállóba tették egy számmal; a zebra folyvást rugdalta a szamarat, míg nem a szamar hátára olyan csikokat mázoltak, mint a zebra csikjai, akkor aztán megbarátkozott vele. Mit jelent ez? Csak azt, hogy a zebra előbb nem nézte a szamarat a maga fajtájának, a maga részéről valónak, később meg, a festett csikok által elámitva, annak nézte. Hogy azonban ebből szépségi érzékére következtessünk, szintoly helytelennek hisszük, mint ha például a szépnek érzékével akarnók igazolni azt, hogy a magyar ember a vörös-fehér-zöld csiku zászlót szereti. Szereti, mert az ő színe, mint a barna csik a zebráé.

A lovat, mondják, a harci induló harczra tüzei. Tegyük, hogy úgy van; de a vitézséget csak nem fogjuk esztetikai indulatnak keresztelni? Fölhozzák a méhek, hangyák, hódok jeles építkezéseit; ezek azonban, a célszerűség szempontjából, bármi

csodálatra méltó számításról tanuskodnak, még a szépségi érzék meglétét nem bizonyítják. Nagyobb nyomatéku az állatok esztetikai érzékének bebizonyítására, sőt egyedül nyomatékos, az a jelenség, hogy az énekes madarak figyelnek a nótára és meg is tanulják valahogy. A kendericze úgy figyel a nótára, mint a szajkó, a mátyás, a kajdács az emberi szóra; s ha utána károgják a szót, vajon rájuk foghatjuk-e, hogy beszélnek? Valamint a szajkó szavainak nem tulajdoníthatunk logikai értéket s nem származtathatjuk a szajkó igazságra törekvő érzékéből, úgy a kendericze fütyölésének sem tulajdoníthatunk esztetikai értéket s nem származtathatjuk a kendericze szépség-áhitó érzékéből, legfeljebb afféle hangulatból, a minőben a ló nyerit, a macska nyávog, a kutya ugat. S midőn az eb a holdat köszönti vagy Beethoven szonátáját keserves üvöltésekkel és vonításokkal kíséri, semmi sem mutat arra, hogy célja bizonyos dallam előadása volna, s az ilyen produkciót nem is szokta senki sem komolyan hangversenynek nevezni. Azonfelül ne feledjük, hogy a madárzenében is fő szerepet játszik a nembeli érdeklődés. Egy pirókról olvassuk, még pedig darwinista könyvben, hogy betanulván egy keringő néhány ütemét, oly szobába került, hol több száz madár volt együtt, s a mint itt nótáját fujta, a nőtények mind köréje gyülekeztek. Miért csak ezek?

Darwin és hívei mutogatják, hogy az állatok szerelmes korokban ragyogóbbak, ékebbek mint máskor, s ez a jelenség, az ő rendszere értelmében, éppen annyit jelent, mintha ilyenkor maguk ékesítenék föl magukat; mi, kik nem vagyunk e rendszer békóiba nyügözve, természetesen el nem hitethetjük magunkkal, hogy e fokozott ékesség, szózatosság, elevenség az ő elhatárolásuknak, vagy csak ösztönüknek is szándékos következése lenne, s azért nem is vezetjük vissza valami szépség érzékére. Még az ember szépségét sem jut eszünkbe szépségi érzékünkől származtatni: ajándék az, melyet kapunk, de magunk nem adhatunk magunknak. Hisz ha szépségünk tőlünk függne, a rút emberek száma tán mégis csak megfogyna.

Darwin rendszerében a lélektant saját hívei is gyöngének ítélik, lélektanának leggyöngébb része pedig aligha nem éppen az, melyben azt szeretné kimutatni, hogy a szép érzéke az embernek az állattal közös tulajdona. E nézet ellen újabban Joly és Lévêque szólaltak fel győzelmesen; legközelebb meg egy tisztelt író és tanár társam, Felméri Lajos ur, különben maga is Darwin pártosa, úgy nyilatkozott, hogy ha már az állatoktól meg kell tagadni ezt az érzéket, ő hajlandó azt még a fejletlenebb embertől is megtagadni, a mire, úgy hiszem, alapos okunk nem lehet, mert világos tények bizonyítják, hogy a legvadabb népek között is mindenkor divik a pipere, azaz a testnek földiszítése. A haj befonása és föltollazása, a bőr bekarcolása és befestése, a fog befektetése vagy kitördelése, az orrba, szájba és fülbe való karikák, a láb- és karpereczek, övek és nyaklánczok, a mikkel már a legkezdetlegesb társadalmakban is kivétel nélkül találkozunk, mind az öncsinosítás módjai, mind azon ösztön nyilatkozásai, mely valami szépet ügyekszik létesíteni csak a szépnek kedvéért, s ez éppen az a szépnek érzéke, melyről beszélünk. A mit azok a vadak szép gyanánt létesítenek, nekünk, az igaz, többnyire nem szép; de ők annak tartják, s ez dönti el a kérdést. Mondhatjuk róluk, hogy szépségi érzékük fejletlen, izlésük rossz; de nem mondhatjuk, hogy nincs. Van valami, a mit ők szépnek tartanak, magáért, minden egyéb mellékérdék nélkül, holott az állat semmit sem tart szépnek, s ha tetszik is neki valami, tetszik azért, mert valamely önző vágyának megfelel. Az épség és háziasság, a tisztaság és rend igen egyszerű széptani fogalmak; s minő hatással vannak a legeszebb, legtanulóko-

nyabb, leggyöngédebb, az emberhez legsimulóbb állatra, az ebre? Az eb épen oly elégtelen elvan a romladék és sivárság, a pizok és zürzavar között, mint a legnyájasabb szobában, csak legyen puha, meleg fekvő helye, legyen enni meg inni valója, legyen ott gazdája. Szóval, az állat mindent csak a maga saját állapotára vonatkoztat, nem lehetnek tehát általános fogalmai, azaz eszméi, nem keresi sem az igazat magáért, sem az erkölcsi jót, sem a szépet, s épen azért nem is tehetjük föl benne ama lelki érzékeket, melyek ez eszmék iránt fogékonyak.

Az ember, hálistennek, föl van ruházva e belső érzékekkel, melyek a mi nemesebb voltunknak, minden haladásunknak, minden dicsőségünknek alapjai és zálogai, de csak úgy, ha fejlesztjük, miveljük. A ki nem miveli, alább süllyed az állatnál.

Megsárgult lombok...

Hajnalkától.

Megsárgult lombok, hulló levelek,
Sugártalan nap, szálló fellegek,
Hideg sirszél, mely meg-megszakad,
Mint a sohajtás, mely szivből fakad;
A mely fülembe sugja titkosan,
„A természetnek érző szive van.“
Oh, én rég sejttem, régen figyelem,
Hogy mit dobog e nagy sziv odalenn,
Mikor lehajtom fáradt fejemet,
A bársonyos, szép, puha fű felett;
Mi ott forrong, a földnek mélyébe!
Ugy éreztem, az lelke jobban fele,
S minden érzésben osztozám vele.

Vele örültem, míg öröme volt
A mig a lomb virágtól meghajolt.
Mikor a titkos erdő mélyén ott,
Kis fülemile hangja csatogott.
Véle sohajtétek, vágyva, epedőn,
Ha vágyainknak biztos célja lőn,
Mikor eláradt rajta s szivemen,
A tiszta napfény s forró szerelem,
S most véle sirok, szivem véle fáj.
Ugy hat reám e gyászos, pusztai táj,
Mint egy haldokló, régi, hű barát,
Kinek felfogtam végső sohaját.

A p á h o l y b a n .

Elbeszéli egy megszaklatott férj.

Névy Lászlótól.

I.

Egy ködös, valósággal szürke őszi nap fekete estéjén lihegve értem lakásomra, azaz a lépcsőházba, úgy, hogy egy perczre pihenőt kellett tartanom, levén a lépcső oly meredek, mintha egyenesen a felhőkbe akarna vezetni.

Én ugyan csak a harmadik emeleten lakom, de hosszú tanulmányozás után biztosan tudom, hogy elég magasán lakom, tehát a pihenést sans gène megengedhetém magamnak.

Órámról tekintetem, s az nem kis ijedelemre féltizet mutatott.

Féltiz óra, főleg november vége felé, legfőképp pedig feleséges embernek, szörnyű későn van; s ha még hozzá teszem, hogy e héten már harmadszor ért ez a fátális idő a lépcső alján, minden tapasztalt ember be fogja látni helyzetem kényelmetlenségét.

Sajátságos, hogy tudómet egyszerre rendkívül erősnek éreztem, lábaim aczélrugékonyakká lettek, s épen félannyi lépéssel, mint egyébkor, egy pillanat alatt a harmadik emeleten, lakásomban voltam.

El voltam rá készülve, hogy nőm szemrehányásokat fog tenni, s — csalódtam. Ő komoly és hideg volt, mint a vacsora. De volt eszem, nem panaszkodni; az csak olaj lett volna a tűzre. Feltettem magamban, hogy jókedvű leszek s elfeledtetem vele boszuságát. Enyelegni kezdtem, de a mint feléje hajoltam, hogy kacsóját megfogjam, a legnagyobb méltóságávót nta azt vissza, s vérfagyaláló nyugalommal ejté ki ezt a két szót:

— Ne izetlenkedjék!

Tönkre voltam téve, s úgy kiestem szerepemből, hogy csibukom hamuját a thea közé vertem.

E feletti boszuságomban azt gondoltam először, jó volna a tekintély fenntartása kedvéért lármát csapni; de az ő fagyos érzéketlensége lehütötte az én hevemet is, és úgy éreztem, hogy rajtam a sor megkezdeni a békére vezetendő tárgyalást.

— Te haragszol, kedvesem, hogy megint egy órával később jöttem haza; de ha tudnád...

— Ne mentegesse magát, uram!

— Azt nem is teszem... azaz a mennyiben mentségül tekinthető...

— Hogy egy év leforgása alatt nemcsak a szerelem tüze hamvad el a férfi-kebelben, hanem eltompul az illem iránti érzék is...

— Zsófi! — kiáltám egészen elkeseredve, s kicsi hiba volt, hogy a hamus theát egy kortyra le ne nyeltem.

Ugy látszott, sikerült e felkiáltásba a tragikus páthosz erejét öntenem, mert az én Zsófikám részvevőbb arcczal fordult felém.

— Nos tehát, drága uram, miféle mentsége van a mai gombaságáért?

— Ily felszólításra ugyan önérzetes férj nem tartozik felelettel, de én megbocsátok neked, s válaszolni fogok.

Nőm arczáról eltűnt ama részvét halvány sugara is, és a lehető legközönyösebben mondá:

— Köszönöm.

— Hát nem érdemel olyan ember, mit én, inkább szánalmat, mint boszantást? Van neked szived? Nem tudod, mi az, mikor az ember öt egyletnek választmányi tagja, háromnak jegyzője, féltuczatnak rendes tagja s minden alakulandónak egyre vagy másra kandidatusa?

— Persze, ma is egyenesen egyleti ülésből jöttél? — kérdé nőm, épen nem szeretetre méltó pikanterióval.

— Igenis, egyenesen onnan, — mondám én teljes biztossággal. — Hiszen mondám, hogy ma öt órakor az állatvédegylet tartja alakuló gyűlését...

— És ennyi ideig tanácskoztatok a szegény omnibusz-lovak bőre felett? — E szóknál győzelme előérzetében oly bájosan mosolygott, hogy egészen vaddá lettem.

— Nem fogok veled ez egylet méltóságáról vitatkozni; hanem annyit mondhatok, hogy Tördeleghy Anasztáz ma sokat, igen sokat beszélt, úgy, hogy közel járt az idő kilenczhez, mikor menekülhettem.

— S több mint fél óra kell neked, míg a Hungariából a Dorotya-utczába érsz!

— Zsófi! így csak te tudod az embert gyötörni. Hát épen-séggel nincs türelmed bevárni, míg arról is számot adok? Az igaz, hogy én tökéletes birka vagyok, hanem elmondom minden lépésemet...

— Azon bátor vagyok kételkedni, — vág közbe az én angyalom.

Nagyot nyeltem, s egy vizivó nyugalmával kérdém:

— S miért?

— Mert akkor te mutogatni való kivétel volnál a férfiak között. Egyébként én mindent elhiszek; folytasd, kérlek.

— Zsófi, nincs kedvem veled feleselni, hanem elmondom, a mi történt, és szőgyelni fogod magadat.

Midőn a „Magyar király“-nál befordultam, a lámpa alatt egy izmos, zömök emberrel ütköztem össze. A kölcsönös áldások közt megismertük egymást.

— Kik?

— Hát én, meg Szalóki Tihamér . . .

— Mit keres ez a szélkergető itt a fővárosban?

Ez a tónus egészen megnyugtatót, s én derültebben folytatám:

— Házasodik, angyalom.

Ilyen thema mellett teljesen meg kellett változnia a társalgás hangjának, s nőm a nélkül, hogy retorikét tanult volna valaha, végig ment a: mit, ki, mikép stb. kérdések egész lépcsőjén.

— Ugy-e bár, — mondám végül, — ekkora tárgyalás miatt meg kell az embernek késnie? Apropos, Tihamért meghívtam holnapra.

— S nem arájánál ebédel?

— Kedvemért holnap nem. Különben az én Tihamér barátom mint vőlegény is emanczipált ember. Ma is erősen marasztalták, de ő megigérvén valakinek, hogy a páholyba megy . . .

— Most, a színházba?

— Dehogya a színházba! A szabadkőművesek páholyába.

— A Freimaureerek páholyába! — kérdé nőm, ijedségtől fojtott hangon.

— Igen, — felelém; de a mint kimondtam, s nőm arcára tekintettem, meghűlt bennem a vér.

Mint a májusi fagyra a fejledező rózsabimbó, úgy halványult el s hanyatlott le Zsófikám, s ha oda nem ugrom, a padlóról kellett volna felemelnem az édes terhet.

— Mi bajod, egyetlen szerelmem? — kérdém, mialatt szép, magas homlokát simogattam.

— Nem tudom . . . már jobban vagyok . . . de le fogok feküdni.

Hiába volt minden rimánkodásom; más választ nem kaptam tőle, úgy, hogy nem kis aggodalom közt hagytam magára szobaleányával . . .

Azután tessék ilyen kedélyállapotban rózsás álmokat várni egy szerető férjnek! Az igaz, hozzá is láttam az érveléshez, hogy magamat megnyugtassam, más részről pedig elmém egész apparatusát annak megállapítására irányoztam: mi okozhatta nőm hirtelen roszullétét? Egy nomen genericum (nemi elnevezés) kinálkozott ugyan a betegség megjelölésére, tudniillik a szeszély, mely a szépnemnél tudvalevőleg a legkülönfélébb alakokban: kaczagás-, sirás-, ájulásban stb. szokott jelentkezni, de ez egyszer nem elégített ki az általánosság. Gondosan végig taglaltam párbeszédünket, s ime -- egyszerre fényes napvilág derengett a rejtély felett! Eszembe jutott, hogy a mama, meg a nagymama templomőrző áhitos hölgyek, hogy nőm a gráci karmelita-szüzek növeldejében két évig fürdött a hívők malsztos tudományában, — s én elárultam, hogy egy szabadkőművessel állok barátságban, azzal kedélyesen fecsegek, mikor épen a minden bűnök legeslegsötétebb barlangjába, a páholyba készül!

Beláttam, hogy ez a tudat nem maradhatott hatás nélkül a nagymama unokájára, a mama leányára, s a karmelita-szüzek érzékeny növendékére; mosolyogtam, s fejemre huzva a takarót, felségesen elaludtam.

Miért is nem tartott ez a jóltevő éj legalább annyi ideig, mint a téli éj a sarkvidéken?

Másnap reggel az utcákon borongó nehéz köddel visszatértek aggályaim, s hogy nem ok nélkül, 'azt azonnal be fogja látni az olvasó is.

Nőmmel a reggelinél találkoztam. Arcza szokottnál halványabb, s a mit addig soha sem láttam rajta, szigorú volt. Üdvözlő csókomat hidegen fogadta. Kezdem érezni, hogy az ember feleségével sem tud mindig könnyeden társalogni. Ismervén idegessége okát, nem akartam a tárgyra visszatérni; azonközben eszembe jutott, hogy a botrány követ, a gyűlölt szabadkőművest ebédre hittam, s erre nézve még nem voltak tisztázva a nézetek. Valamit kellett mondanom, s én, nem szellemdusan ugyan, de annál élelmesebben a ködbe tapasztkodtam, mondván:

— Ma ismét nagy a köd.

— Ugy hiszem, Béla, bennünket kevésbé érdekel a köd. Nincs egyéb mondani valód!

— A kávé felséges! Mióta . . .

— Akkor én mondom neked valamit.

Csupa fül vagyok, kedvesem.

— Szalóki Tihamérnak vissza kell mondanod az ebédet.

— S miért, ha szabad kérdenem?

— Mert különben én megyek el hazulról.

— De Zsófikám, az istenért! megfontoltad jól, mit kívánsz!

— Nagyon megfontoltam, fél éjjelembe került a megfontolás. Hogy soká ne gyötörd magadat, miért kívánok tőled ily halatlan dolgot, azonnal megmondom. Magad mondád, hogy Szalóki a páholyba ment, tehát szabadkőműves, és én kijelentem neked egyszer-mindenkorra, hogy szabadkőművessel egy asztalhoz nem ülök, annál kevésbé gondoskodom számára ebédéről.

Ez meg volt mondva. Az asketikus szigor, melylyel nőm beszélt, elriasztotta belőlem a nevetés ingerét, s éreztem, hogy tennem kell valamit a férfit és férfit tekintély érdekében. Soha senkitől sem kívántam csak hódolatot, annál kevésbé attól, kit szeretek. E humanus elvből kiindulva, azt a bolondot követtem el, hogy kapacitálni akartam nőmet a szabadkőművesek ártatlanságáról. Egész ékesszólásomat felhasználtam védelmükre; kigyuladt arcczal és lángoló szavakkal ecseteltem a szenvedők felsegélésére, az elnyomottak felszabadítására irányzott törekvéseiket; elöadtam, hogy ők a bibliát nagyobb becsben tartják, mint akármelyik biboros vagy csuhás henyélő, utaltam arra, hogy a világ legnagyobb tudósai, és hatalmas fejedelmek tagjai e becsületes társaságnak, s mikor minden mást elmondottam, győzelmem előérzetétől megittasodva kiáltám:

— Hiszen ő szentsége, a római pápa is szabadkőműves volt addig, míg ki nem csapták a társaságból!

Beszédemnek megvolt a maga hatása. S minő hatás?!

Midőn szónoklatomat befejezve, azt vártam, hogy nőm kiábrándulva eddigi babonás hiedelméből, bocsánatot fog kérni tévedéseért, s már-már készültem a legédesebb békecsókra: ő egyszerre görcsös zokogásban tört ki, s engem ott hagyott a faképnél.

Utána iramodtam.

— Mi bajod, én édes mindenem, boldogságom? — kiáltám. karomat dereka köré fonva.

Zokogva hullott a kerevetre.

Végre sikerült kétségbeesett kérésemmel szóra birnom. De a keserűség pohara még nem telt be.

Mint félénk galamb a gyilkos elől menekülve, a kerevet sarkába vonta meg magát, s nem tetetett iszony hangján e szót nyögte:

— Béla, te is szabadkőműves vagy!

— Nem, az nem vagyok, esküszöm neked!

— Az istentagadók, orgyilkosok, méregkeverők könnyen esküsznek . . .

— Zsófia, te igazságtalan vagy, vétkezel az emberiség ellen!

— Hát nem vagy az? Oh, nyugtass meg, édes Bélám, mert meghalok. Ha tudnám, ha tudnám . . . és újra sirt keservesen.

(Folytatása köv.)

A boulognei erdőben.

Történeti rajz Kapritól.

I,

A boulognei liget fősétányán keresztül csillámlanak a fokon egy gyönyörű kis épület falai; a házat egy mult századbéli francia főur vadászpavillonjának tartanók.

Lakói csak nyáron vannak a háznak, a párisi praefektura hivatalnokai laknak benne; szociál-politikai viták után jó üdülő hely lehet az ilyen nyaraló.

A nyaraló épen a kis vizesékekkel szemközt fekszik, miért is úgy hívják, hogy „A vizesésekhez“, vagy pedig „Potomság.“

Azt hihetné valaki, hogy a nyaraló a vizesésektől kapta nevét, pedig nem úgy van. A nyaraló voltaképen sokkal régebb a mesterséges vizeséseknél; jöllehet csak kilenczven év mult el keletkezése óta, a párisiak jobbára még sem ismerik eredetét s tán nem lesz érdektelen, ha elmeséljük azt.

1783-nak egy nyári délutánján ő felsége Mária Antoinette királyné, Artois gróf és Lamballe s Polignae hercegnők fogatai megállottak a boulognei erdő egy meglehetősen félreeső és fákkal benőtt puszta helyén.

A királyné tegnap este tért vissza kedves Trianonjából; nem kedvelte a fényes tüntetéseket, meg önmagát sem szerette mutogatni a népnek. Örömet lelte abban, ha néha-néha bujósdit játszhatott Páris népével; ilyenkor lehetőleg észrevétlenül fölkereste az elhagyott helyeket, míg az alatt a közönség hőségben és porban órák hosszáig makacszkodott a fősétányon, hogy megláthassa a tündéri jelenet gyanánt elrepülő udvari fogatokat s azok egyikében a szép királynét.

Mária Antoinettenek honvágytól megsebzett szívére kezdetben üdítő balzsamként hatott a párisiak bámulata; csakhamar azonban belátta, hogy az egy önmaga felül tisztába nem jött nép szeretete, ki ma a fellegekig emeli imádott bálványát, holnap pedig sárba tiporja.

Haragudott a párisiakra; gyér éljenzésük nem keltett többé rokonszenves viszhangot szívében. Mária Antoinette sokkal büszkébb volt, hogysem okos legyen s nem is titkolta ezt senki előtt. Szépsége és hatalma fegyvereivel harczolt a verőfényes élete láthatárán feltűnedező vésteteljes felhő ellen.

Egyszerűen visszahuzódott — ennyiből állt a királyné boszuja.

Trianon árnyas lugasaiba nem hatott sem az ócsárlás kárörvendő suttogása, sem a durva ujitók igazságtalan rágalma; a röpiratok, mikről szó volt, nem jutottak az udvari körbe. Az elé-

güetlenség morgása és a kellemetlen Orleans rokon zsémbelése elhaltak a királyi palota küszöbén.

Az érkezők leszálltak kocsijaikról s utnak indultak az erdő félhomályos zöldjébe.

A fáknak egymásba nőtt lombkoronái a legfölségesebb dómot képezték, melyen át csak itt-ott látszott kis darab tiszta ég, vagy hatolt be egy-egy napsugár.

A napsugár azután aranyos visszfényben játszadozott egy vén fatörzsön és a fa aljában fekvő gyepes földön világos kört képezett.

A királyné megállt és magába szivta mohón az erdő friss, fűszeres illatát.

A meddig a szem ért, mindenütt zöldet látott és kellemes félhomályt. Ugy tetszett, hogy a madárdaltól visszhangzó erdőn tul nincs több tisztás, nincs több emberi lak.

Mitsem látott, mit sem érzett itt az ember, csak a zöldelő titokteljes életet és a szabad természetben önmagát — apró örömeivel és bajaival, a nagy s mégis csendes korlátok között pihenő jóltevő magányban.

— Beh szép e hely! — mondá Mária Antoinette, elragadtatva a természet bájaitól. — Megtudhatja itt az ember, hogy mennyit veszít, ha mindig a széles országuton jár! Nem ismerem még az erdő ezen kies részét.

— Oh, még több ily kies hely van ám a boulognei erdőben! — viszonzá jókedvűen a fiatal Artois gróf. — Összevisza jártam azt gyalog és lóháton és szebbnél-szebb részletekre akadtam.

Mária Antoinette mosolygott.

— Hölgyeim, gyanították-e önök, hogy a természet vad szépségeinek ily rajongó tisztelője lehet Artois gróf, udvarunk legfényesebb csillaga?

— Oh, Monseigneur igen sokoldalú! — felelé a szép Lamballe hercegnő, kissé összebigyesztve piros ajkait. — Mindig új meglepetést szerez az udvarnak.

— Lehet-e eredetibb, csodálatra méltóbb pásztorruha, mint a minőt Monseigneur viselt a Trianonban tartott utósó udvari ünnepélyen? — suttogá R. hercegnő, egy hölgy, ki akaratára ellenére már a „kelletlen“ napokat kezdte élni.

— Kegyelem, hercegnő! — mondá a királyné. — Merő ismétlésekbe esik, a ki Artois fivérem hasonlíthatlan leleményességét az új öltözetek feltalálásában említi. Hozzá Artois gróf megelégszik puszta elismerésünkkel.

— Megvallom, — tevő hozzá Polignac Gabriella, — hogy e virtuozitás magasztalására nem lelhetünk többé szavakat.

— Hölgyeim! hölgyeim! — veté ellen Artois gróf, — önök nagyon is tulbecsülik szerény érdemeimet. A meglepő természeti szépségeknek, igaz, bámulója vagyok és ha ön megengedi, testvér, elvezetem önöket még szebb, általam fölfedezett helyekre.

— Jaj! csak fölfedezésekre ne induljunk, Artois! — mondá nevetve a királyné. — A szép, úgy mint a szerencse, véletlenül kell hogy utunkba akadjon. Ha magunk keressük fel a szépet, elveszti legelragadtatóbb, megbecsülhetlen varázsát, a meglepetést. Különben is tudja, testvér, hogy konzervatív vagyok hajlamaimban. Nem szeretem szétforgácsolni érzelmemet. Itt e helyen szívemet vesztém el s még igen gyakran akarok ide visszatérni. Mit mondasz hozzá, Lamballe? Nem úgy tetszik-e, mintha Páris nem is léteznék s mintha örök béke honolna szivünkben?

— El vagyok ragadtatva, felség!

— Önkénytelenül andalító álomra kész e hely, — suttogá maga elé Polignac hercegnő. — Főlelevenednek emlékek és remények. . . .

— Ábrándozó! — mondá Mária Antoinette mosolyogva.

— Hanem mire visszatérünk, enni szeretnék valamicskét e fák árnyában. Kivánatom kivitelével önt bizom meg, Artois. Tapasztalásból tudom, hogy e nemben ön hasonlíthatlan maître de plaisir . . .

— Szaván fogom felségedet! — adá válaszul Artois gróf, hízog búskeség lelkesedésével. — Nemde, holnap visszatér ön Trianonba?

— Minden esetre.

— S remélheti e Páris a szerencsét, önt ismét falai között láthatni?

— Szándékunk vagy hat hétig Trianonban maradni.

— Hat hétig? Ennyi idő elég nekem. Engedje meg, nővér, hogy e helyen, mely annyira megnyerte az ön tetszését, hat hét múlva saját házában és kertemben reggelivel szolgálhassak önnek. Az erdő legszebb a reggeli órákban és . . .

Mária Antoinette szokott friss, vidám, szivnyerő nevetéssel szakítá meg a gróf beszédét. Lamballe hercegnő szintén nevetett.

— Hat hét múlva . . . hallottad, Lamballe? Artois hat hét alatt házat akar építeni, kertet alkotni, természetesen mindent kellő diszitással és butorozással, úgy, hogy az egész méltó legyen fogadtatásunkra. Azt hiszem, Artois, hogy ön nem fog állhatni szavának . . .

— Hat hét alatt? — ismétlé Lamballe asszony és fontolgtól rázta szép fejét; — Engedje kimondanom, Monseigneur, hogy szinte lehetetlenségnek tartom a dolgot.

Artois gróf kissé, de csak kissé megütődött.

— És mi önnek a nézete, asszonyom? — kérdé Polignac Gabriellától.

A hercegnő részvevőleg tekintett merengő szemével a szólóra, azután így válaszolt:

— Én, herceg, én már előre is őszintén szánom, sajnálom önt. Ha nem egészen biztos ön győzelmében . . . gondoljon a csipkedésekre, melyekkel a legyőzötteknek Lamballe barátnőnk meg szokta adni a kegyelemdőfést, és álljon el szándékától!

— Bizalmatlanságuk igen csüggesztő rám nézve, hölgyeim, — mondá Artois s félig méltóságos, félig sértett tekintete egy pillanatig szemrehányólag pihent Lamballe hercegnő dévaj arcán — Hat hét múlva tehát, ha kegyesek lesznek önök ide fáradni! Mondtam!

— Elfogadjuk, — szolt közbe Mária Antoinette mosolyogva. — Volt alkalmam tapasztalni, testvér, hogy az udvariasság mindenhatóvá teszi önt. Hanem . . . mi lesz majd szép magányomból, ha ön itt házat épít, Artois?

— Királynőm kedvelt vadona nem fogja elveszíteni varázsát, megtartja a jelenleg bíró bájakat; a művészet nem fogja bájaitól megfosztani a természetet.

— Hat hét múlva e szerint önnél reggelizünk, Artois. De hátha addig nem létesül az ön terve . . . Lamballe, mikép bűntessük akkor fivéremet?

— Ha felséged fogadni kegyeskednék monseigneurrel, a fogadás, úgy hiszem, részünkre dölne el,

— Önök a legroszabb véleménynyel dugába akarják dönteni legszebb reményeimet? — mondá Artois, roszul palástolt nehezettel. — Hercegnő, a jogtalan kétkedésnek még soha sem volt önnél bájosabb képviselője.

Mária Antoinette jókedvűen összecsapta kezeit.

— Fogadjunk tehát! Hallja-e Artois? Fogadjunk, hogy hat hét alatt ön be nem váltja szavát.

A királyné meglehetősen magas összeget ajánlott.

— Ha nyerek, kárpótlásul oly ünnepélyt ígérek nektek Trianonban, hogy ritkítani fogja párját.

— Így mindkét esetben nyerni fogunk, — jegyzé meg Polignai hercegnő.

— Hátha veszteni talállok, Lamballe? — folytatá Mária Antoinette. — Akkor ki fogjuk jelenteni ünnepélyesen, hogy Artois gróf a legudvariasabb herceg, ki valaha egy király udvarát diszította.

A társaság visszatért kocsihoz.

— És ha éjjel-nappal önmagamnak kellene is ott őrködnöm, hat hét alatt befejezem e munkát, — mormogá magában Artois gróf.

(Folytatása köv.)

Lewald Fanny.

— Schmidt Julián után. —

Művelt olvasónőink előtt nem lesz érdektelen röviden megemlékezni Lewald Fanny összes műveiről, melyek nem rég jelentek meg Janke Otto hirneves berlini könyvkiadónál. Az összes művek közt több regény és beszély van, melyek harmincz évi munkálkodás gyümölcsei. Maga a neves szerző nő-életrajzzal vezeti be munkáit. Nagyobb regényei a „Wandlungen“ és a „Von Geschlecht zu Geschlecht“ Novellái közül fölemlítjük a: „Jenny“, „Clementine“, „Eine Lebensfrage“, a későbbi időkből: a „Zwei Reisegefährten“ és a „Das Mädchen von Hela“ címűeket, melyekben a szerkezet, az érzelmek mindenütt harmonikusak, de mindeniken bizonyos egyhanguság vonul keresztül; fény- és árny nem igen kedvesen érinti az olvasót. Midőn első beszélyeit írta, még a csöndes königsbergi kis világ benyomása alatt állott s az ellentéteket nem ismerte, nem is adhatta vissza. Azóta azonban a világot minden oldalról megismerte, szemei az életet és a természetet behatóan tanulmányozták, s a régi világot az új világgal jobban összehasonlíthatta.

Régibb munkáiban különös érdeket kelt ama magasabb irány, mely művein mint vörös fonál húzódik keresztül. Lewald Fanny maga említette egyszer, hogy korábbi kísérleteit rég nem olvasta, s csudálkozva mondta, mint lehet bizonyos irányról beszélni, midőn az ő szemei előtt más irány nem lebegett, mint egy mű alkotása, — később azonban csakugyan meggyőződött, hogy műveiben legalább az irány látszata valósággal föltalálható. Az ő nőalakjai, nem valami különös, csodálatos hősnők, hanem derék, határozott természetek, kik ugyan összeütközésbe jönnek magukkal, s olykor benső kétkedés vesz erőt rajtuk, de fejlődésük lefolyása mindig egyenes folyamatban történik. Bár legelső hősnőjének egyike: Clementine, bizonyos vele történt esetből származik, mégis tévedés volna azt hinni, hogy csupa hiuságból maga magát vagy saját élményeit szerepeltette, vagy adta volna elő beszélyében. Lewald Fanny soha sem volt barátja a szellemi kaczerkodásnak. Clementine sem az ő képe, alakja, hanem a közönséges emberi természet képe, kit magából megteremtteni törekedett. Önéletrajza, mely szellemdusan van írva, ama nagy új korszakot festi, melynek szelleme a szabadság, a gondolat emancipációja volt. Ez új korszak tollvivői Németországban: Heine és Börne voltak. Ők voltak hangadóí, vezérei az ifju német korszaknak. A novella-irodalom terén ez időben a hangadó: Auerbach Berthold volt, s ez egyszersmind Lewald Fanny fejlődésének is korszaka.

E neveket olvasva, eszünkbe jut, hogy egyetlen népnél

sem történt, hogy a zsidó írók oly rendkívüli, némely tekintetben oly mérvadó befolyást gyakoroltak volna, mint épen Németországban, s mindez íróknál a zsidó származás nem valami mellékkörülmény volt, mely működésüknél nem jött volna tekintetbe, ellenkezőleg ez volt az ő éltető erejük. Nem épen érdektelen tanulmány volna, vizsgálni ama tényeket, a mik által a zsidók Németországban a német irodalomban oly nagy szerepet játsztak. Lewald Fanny fejlődése e tanulmányhoz jelentékeny adatokkal szolgál.

Helyszüke miatt csak a főbb vonásokat emeljük ki e jeles írónő életéből.

Lewald Fanny 1811-ben márczius 24-dikén született Königsbergben. Mai megjelenése után itélve, (már 63 éves mult) igen szép leányka volt. Emlékirataiban egy ifjúkori szerelmét beszéli el, melyet szenvedélyesebb szerelem követett Simon Henrik nagybátyja iránt, ki akkor híres képviselő volt; Simon ur e szerelmét azonban nem viszonzhatta, mert már egy másik hölgy birta szívét, s a nem viszonzott szerelem végre szívélyes barátságba ment át. Ama másik hölgy, ha egy más írónő indiscreciójának hihetünk, ugyanaz volt, a ki egész poetikus természetét Lewald Fanny természetével éles ellentétben képezte, s végül ellenségeként mutatta magát.

Azon férfiak közül, kik Lewald Fanny szellemi irányára mérvadó befolyással voltak, legelső helyen áll Jacobi János a híres „négy kérdés“ szerzője.

Lewald Fanny első beszélyét „Clementine“ harminczadik évének betöltével írta, s 1842-ben jelent meg; ezt „Jenny“ követte 1843-ban. Ez időben Berlinben lakott s maga gondoskodott magáról. Története egész olaszországi utjáig foly 1846-ban, a midőn életében a tulajdonképeni fordulat beállott. Ez utazásban tudvalevőleg Stahr Adolffal ismerkedett meg, kinek most boldog neje. E viszonyról eddigelé csak némi részlet jött a nyilvánosság elé Stahr költeményeiben, melyek részben nagy szenvedélyt s sok költői szépséget árulnak el.

Lewald Fannynak emancipáció utáni törekvése, melynek ez írónő nemes irányában hódol, a zsidók és a nők emancipációjában kulminál. A zsidókra nézve egészen egyedül áll, a nőkre nézve azonban Sand Györggyel, *) Hahn-hahn Ida grófnéval s több más íróval találkozik.

Lewald Fanny politikai regényt nem irt, de a politikai érdek, a politikai hitvallás minden iratában föllelhető; ő egyes politikai kérdések fölött elmondta nézetét a lapokban, s 1848-diki emlékeit külön műben írta meg. Abból azonban, hogy ő mindenütt a demokrácia mellett nyilatkozik, nem következtethető, hogy ő a szenvedély által fölízgatott tömegek uralmát és absolutismusát akarná, hanem a jogtalanságok megszüntetését, és a nők, a nemes nők általi javulást, a szenvedélyek szelidülését. Ennek ad kifejezést a „Wandlungen“-ben, mely a reakció idejében jelent meg, melyben az egyes felekezetek közti különbségeket természetelleneseknek nevezi a gondolkodó emberek nevében.

Az azonban térjünk át költőnk tulajdonképi terére s lássuk, mi az ő nézete a nő hivatásáról s állásáról az életben és a társadalomban.

A nők emancipációját gunnyal megoldani, ép oly olcsó, mint gyümölcstelen eljárás volna. Mért a nők panaszainál helyzetüket illetőleg, tekintetbe kell venni, mi a helyes és a szükséges, miket természetükkel kell egybefűzni.

A nőknek a férfakkal való teljes egyenhelyzetbe állítása ellenkezik a természet törvényével. Az embernek természetes viszonya a házasság, a családi életben pedig a férfi hivatása egészen más, mint a nőé. A nő gyermeke nevelése miatt egészen másképp van a házhoz bilincselve, mint a férfi, kinek kívül következetes tevékenységet kell folytatni. S ez valami természetes is. A rendes helyzet, hogy a hol a nő kötelmei középpontjukat találják, ott van az ő jogtere is. A nő vezeti a házat, s hogy azt valóban vezethesse: erre neveltetnie kell, míg a férfi főképp külső tevékenységre van nevelve. A nevelés rendszerét bármennyire finomítják is bizonyos határokig úgy a nevelésben, mint az életben, csak élvezetek fognak lenni, még a férfunál ugyanazok a hivatást és köteletséget teszik.

Ezek igen közönséges, elcsépeelt dolgok, de szükséges volt kiemelni, mert a nő-emancipáció sok apostola által félre ismertettek. És pedig sokan azért ismerték félre, mert az emancipáció gondolatát nem akarták az egész nemre kiterjeszteni, hanem csak bizonyos privilegizált részre. Így Németországban a romantikusok voltak a nő-emancipáció első magasztalói, azonban nem akarták az összes nőket emancipálni, hanem csak a szép lelkek aristokracziáját. A nevelés bizonyos része, mint mondják, kell hogy némileg különbözzék, azonban tagadhatlan, hogy e nézetet nagyon is tulhajtották. Az utóbbi nemzedék ellenben már nagy tudást tőn, a mai leányiskolák a harmincz év előttiektől úgy különböznek, mint ég a földtől, azonban még sok mindennel kell küzdeniök.

Már az eddigi jelenségekből meggyőződtek, hogy az emancipáció gondolata különböző kezekben különböző formákat nyert. Az emancipáció hangos emlegetése különösen a 30-as években kezdődött. A St. Simonisták új vallásában a nők papsága nevezetes vallási czikkely volt. Ezekről Heine vette át s vitte be az ifjú német irodalomba, míg Franciaországban zseniális erővel, de zseniális korlátlansággal is, Sand György képviselte. Nem annyira a nők emancipációját czélozta, mint inkább az erkölcsök és törvények vonzalmának s szenvedélyének emancipációját.

Lewald Fanny nem tartozik Sand György emancipátori irányának hívei közé. Lewald Fanny regényeiben és publicisztikai működésében a nők emancipációját úgy értette, hogy a nők nevelésük, állásuk által a társadalomban munkát, czélszerű munkát kapjanak. Előtte a házasság szent intézmény, s a sok szerencsétlen házasság főoka abban rejlik, hogy a fiatal leányoknak már korán fejükbe verik a házasság szükségességét, mint a megélhetés egyedüli tényezőjét. Ebből származik aztán a sok rossz választás. Ezen csak úgy lehet segíteni, ha fiatal leányoknak alkalom adatik a maguk lábán járni, s magukat elartani, de a nélkül, hogy mint gouvernanteok vagy társalkodónők szolgálatba lépjenek. Lewald Fanny iránya egészben és részben helyes s pártolást érdemel. Ugy szintén abban is igaza van, hogy a házasságnak erősebb jogalapot kell teremteni, mint a milyen a mostani; a magasabb osztályoknál e tekintetben kevésbé érezhető a hiány, mert ott a műveltség, vagy legalább az illem féken tartja a hatalmat, hogy csak ritka, kivételes esetekben fajul önkényűvé, azonban az alsóbbaknál, hol a tehetetlen asszony oly gyakran férje brutalitásának van kitéve, az valóságos életkérdés.

E rövid ismertetéssel bucsut veszünk Lewald Fanny műveitől, melyek a német irodalomban kiváló helyet foglalnak el.

*) Csakhogy Lewald Fanny nem megy úgy a szélsőségekig, mint Sand György.

Egy hét története.

Decemberhó 9-dikén.

„Kornélia“ eredeti színmű 4 felvonásban. Irta Toldy István. Előadatott először mult hétfőn.

De már tagadhatlan, hogy van a lapoknak hatása. A mult héten egész csapatosan neki mentek „Kornéliá“-nak, hogy az milyen förtelmes darab, olvasni sem lehet nyitott szemmel, hát még a színpadon látni, és — évek óta nem látott még eredeti drámánk olyan zsufolt házat, mint most hétfőn, mikor e kiczégérezett darab először színre került. Déli 11 óraker már nem lehetett jegyet kapni, annyira sietett mindenki biztosítani magának egy kis darabkát abból a pálczából, a mit e bünös felett még könyves korában eltörtek.

És ha valjon méltán-e? Nem tudok erre itt feleletet adni, mert akkor el kellene beszélnem, hogy Temesi Géza hol csókolja meg mennyasszonyát a színpadon és minő helyiséget és minő társaságot mutat föl a szerző, szintén a színpadon. Igaz, hogy a színpad az élet, de az is igaz, hogy a fekélyek nem valók a színpadra a maguk meztelenségében, mert az undorító kívül esik a költészet határain és csakis a költészetnek van a színpadon jogosultsága. A gonosztevő iránt félelmet és borzadályt érzünk, de nem undort, mint itt, hoi a szív legszentebb érzései pocsoltyában fetrengenek. Igaz, szerző a legnemesebb szándékból követte el e merényletet, föl akarta mutatni, hogy mennyire mélyen sülyedhet a férfi is, ha szenvedélyeit a kötelesség-érzet és szemérem nem fékezik; de Toldy István bizonyára az utósó, a ki helyben hagyná azt az elvet: „A czél szentesíti az eszközöket.“

Csak az a szerencse, hogy a darab különben is gyöngye. Szellem van benne sok és szép, a mint az nem is lehet másként olyan szellemdus főnél; egy pár jelenete is gyönyörű, egészben véve azonban ezuttal cserben hagyta szerzőt kiváló tehetsége. Ugy a darab hősnője, mint a szerkezet merőben el van hibázva. Csak a mesét ha nézzük, azonnal szembe ötlük e két halálos betegség. Kornélia (Felekiné) egy eszményileg szép és jó falusi lányka; nevelőanyja, Lánczosné, egy tisztartó özvegye, maga a szigoru erkölcs, a nemes egyszerűség; a kör, a melyben Kornélia nevelkedik, a lég, melyet beszív, minden ép olyan komoly, mint a milyen tiszta, és e szerint természetesen csak a jóban találja gyönyörét; járvány idején meglátogatja a betegeket, ápolja és gyógyítja őket; egy más alkalommal öszszzebékíti az apát akarata ellenére férjhez ment leányával; egy dussgazdag öreg ember nőül kéri, de mit neki földi kincs és gazdagság? És ez a lány egy nap berándul a szomszéd városkába, kocsija kárt tesz a piacon, a kofák összecsdülnek, és talán baj lesz, ha egy férfi nem terem ott, a ki megállítja a lovakat és szétriasztja a zajongó csapatot; Kornélia haza hajt, amaz ismeretlen férfi képpel szívében; ilyen tüzes szemeket, ilyen bátor homlokot még nem látott, és mialatt szobájában átöltözködik, megjelenik náluk két férfi, Temesy Géza (Feleky) és Dunay Zoltán; (Náday) a falu alatt eltört a kocsijuk, azért kénytelenek pár órára Lánczosné asszony vendégszeretétét igénybe venni, mondják, a miből azonban csak fele igaz, mert valójában Kornélia után indultak,

Temesy Géza az a bátor megmentő, és hogy a szép lány közelébe juthassanak, szántsándékkal fordították fel kocsijukat a falu alatt. Magukban vannak a szobában, első tekintetre fölismérik, hogy egészen más légkör ez itt, mint a milyenhez ők Pesten szokva vannak, és Zoltán vissza is akar térni, nem úgy Géza, csak azért is meg kell hódítani a falusi ártatlanságot; most Lánczosné jön, szives szeretettel fogadja őket házánál és alig vannak együtt tiz perczig, Temesy Géza azt az ajánlatot teszi neki, hogy jöjjenek föl Pestre, éljenek a nagyvárosban, ő majd gondoskodni fog róluk. Lánczosné alig talál szavakat rettenetes fölháborodásában, menten ott hagyja őket, mert nem akar egy földel alatt lenni ilyen arczatlansággal. Temesy Géza már-már megnyugszik sorsában, nem úgy Dunay, ennek tetszik az öreg nő szigoru erkölce és el van határozva nem elcsábítani, hanem nőül kérni a szép Kornéliát. Erre Temesy is meggondolja magát, hisz azt ő is teheti, sorshuzás kegyelméből pedig neki elsőbbsége van Dunay irányában, és midőn Lánczosné visszatér a szobába, Temesy kérőképen lép eléje. Az öreg nő erről sem akar hallani, eleget látott már ez ember szívébe, de bizik Kornéliában, hadd válaszoljon tehát az ez ajánlatra, és Kornélia, a mint Temesyt meglátja, egy láng a lelke; hiába figyelmezteti nevelőanyja, hogy nem lehet az igaz szerelem, a mit a pillanat felszított, és nem lehet ott boldogságot remélni, hol két szív csak úgy vaktában egymásba omlik; a lánynak, a kit pedig ilyen nő, ilyen körben, ilyen elvek mellett nevelt, minderre csak az a felelete van: „Szeretem!“ és egyetlen egy pillanatra sem jut eszébe, a mi pedig minden jóra való leánynak eszébe jut ilyen esetben, hogy ha szeret is, küzdeni fog ez érzellemmel és csak ha a férfi méltónak bizonyul az ő fenkölt szerelmére, engedni át magát szívének; de nem, főkötőre epedő köznapi lélek módjára veti magát oda a pillanatnak és elfogadja Temesy ajánlatát. A szerző ugyan azzal ügyekszik indokolni ez erkölcsi és lélektani ellenmondást, hogy Kornélia atyja olasz volt; ám legyen, de akkor ne kívánja tőlünk, hogy Kornélia szerelmét igazi szerelemnek tartsuk, mert az erkölcs nem ismer nemzetiséget, az csak nemes lehet, vagy köznapi. Kornélia tehát Temesy neje lesz.

A második felvonás kezdetekor az uj pár tán még egy évig sem élt együtt és éjnek idején valami vigadóban, vagy miben vannak, egyik asztalnál több divathölgy ül, a kik többé-kevésbé élczesen és meglehetősen fesztelenül a világot szólják, saját férjeiket sem véve ki, egy másik asztalnál pedig Kornélia szomorkodik; férje hozta ide, aztán itt hagyta, most azonban visszatér hozzá, Kornélia szemrehányást tesz neki, hogy elhanyagolja, nem törődik vele. Temesy meg neveti, érzélgősnek mondja, a férfi nem turbékolhat mindig neje körül, és nem lehet mindig úgy szeretni, mint a mézes-hetekben; Dunay Zoltán is hozzájuk csatlakozik, és ez is tőle kitelhetőleg ügyekszik eloszlatni a nő bánatát, ezen közben üti az éjféli utáni 2 órát, a vendégek oszlanak, Temesy is távozásra hívja föl nejét, de csak a kocsihoz fogja kísérni, mert még néhány barátjával kell itt találkozni; erre a nő visszautasítja kíséretét, csak maradjon, majd haza megy Dunayval. Így is jó, mondja a férj, és átadja nejét barátjának,

Kornélia Dunay karján távozik, néhány percz mulva azonban álczában visszatérnek, és találnak egy dözsölő társaságot, férfiakat és nőket, egyik feslettebb a másiknál; hallanak beszédek, a mitől Kornélia a föld alá szeretne süllyedni szégyenében, és e trágár társaság egyik hőse az ő férje! Valami néberre fordul a beszéd, hogy az a legszebb jószág a világon; erre Temesy felpattan, hogy az nem igaz, mert az ő neje bizonyára szebb annál. Már ezt Kornélia el nem bírja, fájdalmasan felsikít, akkor a társaság észre veszi jelenlétét, eljön az asztalhoz, melynél ő és Dunay ülnek, Temesy is oda jön és tántorgó léptekkel, dadogó nyelvvel, a sok pezsgőtől, megtámadja az álarczos nőt, hogy valjon kicsoda? Dunay ki akarja vezetni Kornéliát, Temesy utját állja, akkor Dunay lerántja álarczát, és megtiltja Temesynek közelíteni az ő álarczosához, mert az becsületes nő. Temesy kaczag, becsületes nő, és ilyen helyen, és az ő barátja karján! és e kaczagás alatt mégis sikerül Dunaynak kivezetni Kornéliát e romlott légkörből.

A harmadik felvonásban Temesy lakásán vagyunk, Kornélia egyedül van, tele undorral és megvetéssel férje ellen, a kit most már ismer. Mennyire igaza volt nevelőanyjának, és mennyire pusztá most az ő szive és sivár az ő egész élete! El, el e romlott férfi közeléből! Ő vissza fog térni nevelőanyjához, a csendes kis faluban talán enyhülni fog bánata, mondja Dunaynak. Ez helyesli elhatározását, ő is itt fogja hagyni a fővárost, és engedelmet kér, hogy néha meglátogathassa. Kornélia szivesen adja meg neki az engedelmet; hogy ne, a hű barátnak és az egyetlen derék szivnek a körülötte nyüzsgő romlottság közt. Férjének is tudtul adja elhatározását, ez közönyösen veszi a dolgot, épen úgy, mint a megvetést, a mit neje iránta nyilvánít; akár soha vissza ne térjen, mondja, és ott hagyja. Akkor Kornélia levelet kap vidékről, a melyben egyik barátnője többek közt azt írja, hogy ott náluk azt pletykálják, hogy Dunay udvarol neki. Kornélia erre elmosolyodik; az a rossz nyelvű világ! Mikor a derék Dunay soha egyetlen bókot sem mondott neki! Hogyan magyarázzák félre e hű, tiszta barátságot! Alig olvassa el a levelet, jön egyik nagyvilági barátnője vagyis inkább férje egyik barátjának neje, a kihez már tegnap este is, ama vigadóban, vagy miben, szerencsénk volt, de még a 2 óra előtti társaságban. A kis csalános nyelvecske elébb a férjeket csipkedi, csakhamar azonban Dunayra viszi át a beszédet, hogy az mint eped Kornélia után. Kornélia újra mosolyog, hanem most már remegő szívvvel. Lerázza a látogatást, és most egyszerre lehull szívéről a lepel; nem barátság az, a mit Dunay iránt érez, hanem szerelem; nem olyan, a minőt Temesy fellobbantott szívében, hanem igaz, tiszta, szent szerelem, mindakét életre boldogító, és ez a darab leggyönyörűbb, mert igazán költői, ihletett része. Épen azért, mert szereti, kerülni fogja Dunayt; tisztán, istenien kell e szerelemnek szívében élni, mondja; ekkor jön Dunay, hogy holnapi utjáról beszéljen vele; ő akarja a vasutra elkisérni, de Kornélia visszautasítja kíséretét, nem akarja őt többé látni, de gondolni annál többet fog reá, itt és ott, a siron tul, örökre. Dunay most szintén feltárja előtte lángoló, de tiszta szerelmét, így bucsuznak el egymástól, örökre; akkor Kornélia levelet kap szülőfalujából, hogy nevelőanyja meghalt; tehát az is, nem térhet vissza kis falujába, egyedül áll a világon, ezzel a szörnyű fájdalommal szívében! Térdre roskad, égre emeli könyázott tekintetét, így találja őt férje, és a romlott lélek e magasztos pillanatban is csak a szép nőt látja benne. Ölelésre tárt karokkal rohan hozzá, de utálattól szikrázó szemekkel szökik fel térdeltéből a nő, és az ablakhoz rohan; csak egy lépést ha feléje tesz, kiáltja, leveti magát az emeletről, és Temesy nem mer közeledni hozzá.

Következik a negyedik felvonás és a végén — bizony nem csattant az ostor. Kornéliát Sorentoban találjuk ismét, Itália isteni ege alá, a tenger partjára hozta szívét, hadd tanuljon itten nyugodtan viselni a fürgeteges viharokat és üdvösséggel csüggni ama magasabb, eszményi szerelmen, a mely talán soha el nem érhető e földön, de azért minden nemesebb szív hitét és boldogságát képezi; — beh szép és e nő jelleméhez illő lett volna, ekként fejezni be e darabot, és a helyett mit mivel vele szerző! Ez a nő, a ki oly rettenetesen meglakolt könnyen-hívéséért; a ki annyira megutálta kicsapongó férjét, elhagyja e férjet, de — kedvesével, Dunay Zoltánnal, és ezzel éli itt világot; — lehet-e részvétet avagy szánalmat érezni oly nő iránt, a kit sem a szenvedés, sem a szerelem föl nem emel, hanem lesüllyeszt? De általában lehetséges-e, hogy olyan női lélek, mint Kornélia, ilyen nevelés mellett, ilyen tapasztalatok után, a ki hozzá még szeret is, rajongóan, egy nemes, jellemes férfit, annyira elfeledkezzék magáról? Én azt hiszem, hogy nem, és a közönség is, úgy látszik, osztja e nézetet, mert az első és harmadik felvonás dolgain csak megbotránkozott, de készen volt megalkudni a kedves alak kedvéért; most azonban, mintha elfutták volna, annyira oda lett minden részvét e nő iránt; egész nyugodtan hagyta őt beleugorni a tengerbe, nagyon jó neki ott alant; — de igaz, nem mondtam még el a végét, hamar is készen lehetünk, férje utána megy Sorentoba, hogy büntessen és boszut álljon, Kornélia azután vitába ereszkedik vele, nincs joga büntetni az alávaló férjnek, egyik szó a másikat adja, az asszony dühbe jön, semhogy Dunay Zoltán, inkább Temesy, pisztolyt ragad és lelövi férjét, gyilkosnő lett, ezt a tudatot már el nem bírja, a szoba ablaka épen a tengerre nyílik, abba veti tehát magát.

Az előadás gyönyörű volt, Felekiné adta a czim szerepet, és igazán eszményi szép alakot állított elének; és nem kevésbé kitűnő volt Feleki mint Temesy és Náday mint Dunay; a többi szerep kicsi, Szathmáriné azonban a maga kicsi szerepéből is nagyot teremtett.

— i — r.

Lapom hű pártolóihoz.

Ismét egy új év küszöbén állunk és én, mint már annyiszor, ismét lapom pártolására kérem föl a művelt hölgyeket. Ha tehetem-e ezt jó lélekkel? Azt hiszem, igen; mert végig tekintve lapomnak csak ez évi pályafutásán, nyugodt öntudattal kérhetem ki hölgyeink itétetét a felett, ha lebegt-e mindig szemem előtt az, hogy művelt magyar hölgyek számára állítom össze közleményeimet; ügykeztem-e tölem kitelhetőleg a női szív nemes érzéseinek táplálékot adni, és viszont távol tartani tőlük minden olyan hirt vagy szót, a mi nem való e tiszta légkörbe; szóval ha hű maradt-e lapom régi irányához: hogy a magyar hölgyeknek lehetőleg kedves és hasznos barátnője legyen?

És ha úgy találják, hogy igenis, mindig csak a jót és szépet ügykeztem földeríteni úgy az életben, mint a szívekben, akkor legyen szabad nekem is felkérni e lap eddigi hű pártolóit, hogg mint már számos éven át, úgy a ránk következőben is tartsanak meg szíves szeretetükben, terjeszték e lapot; meglehetnek győződve, hogy jót és szépet terjesztenek általa, mert nekem a jövőben is az lesz legfőbb törekvésem: méltónak mutatni magamat és lapomat a művelt hölgyek szeretetére és pártolására.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

*** (Jótékonyág.) Az országos nőképzőegylet hálás köszönetét fejezi ki elhunyt Hoffman Frigyes örököseinek a részére juttatott 500 frt, valamint elhunyt Jolics A. Ferencz örököseinek, kik 200 frtot juttattak az egyletnek. — Ugyancsak Jolics özvegye és gyermekei az izraelita kórháznak és nőegyletnek két-kétszáz forintot küldtek, Hoffmann Frigyes örökösei pedig az izraelita kézmű- és földmívelési egyletnek négyezer forintot. — A nőképzőegylet által jövő farsang első vasárnapján tartandó nagy tombolára gróf Teleky Sándornéhoz következő nyeméreménytárgyak küldettek be: Majthényi-Szelezky Mária 6 személyre ezüst evőkészlet; Fischer J. L. és fiai 6 drb nyakkendő; Kern Teréz: 1 lámpa; özvegy Szendeffyné: 2 virágtartó; Maszlaghy Károlyné: 1 czukortartó, illatszer, 1 fíndzsa, 1 hamutartó Reiner Terézia: 5 drb porcellán csoport, 1 pohár; Buday Sándorné: több apróság; Bittó Istvánné: 1 szivarkészlet, 1 csesete, 1 látogató jegy; Bischitz Dávidné: 1 lámpa, 1 kosár, 3 hamutartó; Mittelman fogorvos: 5 frt. Harsányi Ignáczné: 3 személyre ezüst evőkészlet; Gruz Albert osztály tanácsos: 5 frt. Hellebronth Jánosné: 2 cserép művirág; Éberling Gusztávné 5 frt. — A bukovinai magyarok iskolai és egyházi szükségleteire Haynald és Mihalovics érsek, továbbá Peitler váci és Schlauch szatmári püspökök egyenkint ötven-ötven frtot adtak. — A tabáni népkonyha hölgyei nemcsak időt és fáradságot, hanem pénzt is áldoznak a szegényekért; mindjárt első nap hetvennek adtak ingyen enni, maguk által összeadott ételekből, s csak negyventől vették el a tiz krajczárt. — Könyves Tóth Antal ur, Debreczen egyik tekintélyes polgára és az ottani főiskola ügyvéde, debreczeni tanyabirtokát, melynek értéke a mai árak szerint is 25,000 forintra tehető, végrendeletileg a debreczeni református főiskolában a jogi tanszék javára alapítványul hagyományozta. — Fellegi Miklós jeles színművésznőnk akként ülte meg közelebb névnapját, hogy a honvéd-menház rokkantjainak egy láda dohányt, kétszáz darab szivart és egy átalag bort küldött, mind olyan dolgokat, a miket a haza derék védői csak nagy ritkán élvezhetnek, lévén a menház olyan állapotban, hogy a nélkülözhetetlen szükségekre is alig telik. — Zemplén megye Sztakcsin falujában báró Fröhlich János nyugalmazott ezredes árvamenházat alapított s abban a vidék kilencz árváját ruházta, élélmezi s népiskolába járattva, magyarul taníttatja. — Szegedi Sándor debreczeni református főgymnáziumi tanár ezer frtot ajándékozott az ottani tervben levő tanári nyugdíjintézet alapjára; Osterlamm Ernő ottani másik tanár pedig kétezer forint alapítványt tett a debreczeni lelkészek és tanárok gyermekei számára, ösztöndíjjal.

*** (Rózsás napló.) Schmid József fővárosi ügyvéd eljegyzé Falva Róza kisasszonyt Előszálláson. — Lovász György fővárosi ügyvéd a múlt hó végén tartá esküvőjét Tóth Etelka kisasszonnyal. — Miskolczon Kun László közszeretben álló járásbíró kedves leánya: Kun Laura kisasszony esküvője múlt hó 26-dikán volt Reviczky Gyula, rimaszécsi ügyvéd ural. — Esztergamban Donáth Szilárd ipolysági fiatal ügyvéd e hó 14-dikén vezeti oltárhoz Pethes Erzsike kisasszonyt. — Boross Zsigmond eperjesi ügyvéd jegyet váltott Pankuch Matild kisasszonnyal, Német-Jakabvágásról. — Dömötör Lajos bölcskei református lelkész múlt hó 24-dikén tartá esküvőjét Somogyi Mariska kisasszonnyal. — Biczó Imre gelsei postamester Micheller Anna kisasszonyt vette nőül. — Vargay Ferencz bács megyei földbirtokos kézfogója Mészáros Dionizia kisasszonnyal, Mészáros Lázár egykori hadügyminiszter fivérének kedves leányával, e napokban volt. — Czehe

Gyöző, a zentai polgári iskola tanára, Szabadkán múlt hó 16-dikán jegyezte el a bájós Samu Mathild kisasszonyt, Samu József, állami tanítónő-képezdei tanár leányát. — Csóron Tantomossy Ferencz tétényi vasuti állomás-főnök, Gersick Róza kisasszonnyal jegyet váltott. — Dunapentelén özvegy Villaxné Gallovis Janka urhölgyet oltárhoz vezette Zigány Ferencz, székesfehérvári törvényszéki hivatalnok. — Nyéken Bánoczy Luiza kisasszonyt Mészöly Mihály, pátkai jegyző vezette oltárhoz. — Székesfehérvártn e napokban volt Mészáros Julia kisasszony esküvője Sohár Béla, törvényszéki aljegyzővel. — Czeglédén Ungváry Teréz kisasszonyt Beretvás Sándor fél-egyházi mérnök vezette oltárhoz. — Debreczenben Fráter Zoltán, egyik ottani előkelő polgár fia, jegyet váltott Borbola Janka kisasszonnyal, egy darvasi földbirtokos leányával.

*** (A pesti jótékony nőegylet), e zajtalanul bár, de régi idők óta szakadatlanul a szegények istápjá, az ujévi köszöntések megváltása végett ez idén is megnyitotta szokott aláírási ivateit, melyek a következő uraknál vannak letéve: a belvárosban Schwendner Mihály plébános, Schranz Mihály evangélikus lelkész, Hoffman s Molnár-féle könyvkereskedők, Vértessy Sándor, Jármay Gusztáv és Hubenay József; a lipótvárosban Simon Ferencz plébános, Kánya J., I. magyar általános biztosító társaság; a Terézvárosban Klempa Simon prépost, dr. Müller Bernát, Török J.; a Józsefvárosban Korcsák József, a Ferenczvárosban Kurcz Vilmos lelkész. Aláírási ivatek vannak még a választmányi nőknél, a királyi táblánál, a főpolgármesteri hivatalban és egyéb hatóságoknál. Az aláírt nevek nyomtatott névsora ujév előestéjén jelenik meg. Aláírások december 23-ig fogadtatnak el.

*** (A „Valeria“ nőegylet) e hó 17-dikén tartja sétahangversenyét, a felállítandó „nőcselédmenhely“ javára, a vigadóba. Az egylet buzgó elnöke és hölgyválasztmányja mindent elkövettek nemes vállalkozásuk sikerereért. Mint már említettük, karácsonyi és ujévi ajándékokra alkalmas czikkeket fognak női kezek áruba bocsátani, hogy a szükségessé vált menhely alapja ez uton is gyarapíttassék.

*** (A magyar királyi tudományos egyetem) gyógyszerészeti hallgatói ez idei bálbizottmánya a következőképen alakult meg: Elnök: Pataky Vincze, alelnök: Teymann Gusztáv, főjegyző: Bacsy Károly, aljegyzők: Grim Károly, Bodrossy Géza, Szlapák Miklós, Keller Gyula, Hartmann Árpád, Koncz József Armin, pénztárnok: Dedinszky Gyula, ellenőr: Wiener Imre. Bizottmányi tagok: Radovits Lajos, Steiner Miklós, Eisert Pál, Radulescu György, Pataky Andor, Kakas Mihály, Raizinger Incze, Deák György, Bozsek Gyula, Bundi Jakab, Nagy Jenő, Buzáth Lajos.

*** (Az evangélikusok nagy termében) ma, vasárnap, ismét érdekes felolvasási estély lesz, melyet az országos nőiparegylet rendez. Felolvasnak: Pulszky Ferencz amerikai jellemrajzokat. Berecz Antal a mágnésről kísérletekkel, s Erődi Béla: a nők társadalmi helyzetéről Törökországban. Ugyancsak a nőiparegylet választmányából husz tag jelentkezett a népkonyhánál való segédkezésre, melyet a Valeria-egylet vezet.

*** (A svéd leányok) múlt hétfőn énekeltek ismét nálunk a vigadóban, és ismét általános tetszéssel. Megragadó is az a meleg bensőség, melylyel a távol észak mélabus danáit zengik. Hozzá még a szabatos egyöntetűség és jellemző kifejezés a művészi igényeket is kedvesen elégitik ki énekükben. És végre érdekes jelenségek is, izlésesen egyszerű külsővel, és kellemesen természetes mozdulataikban.

*** (A pesti nemzeti dalló) múlt szombaton ülte meg fenállásának 10-dik évfordulóját a lövöldében, nagy számú tiszte-

lők jelenlétében. Az üdvözlő beszédet Kammermayer polgármester ur tartotta, különösen hangsúlyozva, hogy dalainkban is ápolni kell a nemzeti érzést. Azután a dalárda Erkel Sándor „Dalra magyar“ című kardalát énekelte, Toperczer Ilka népdalokat énekelt, és ráadásul egy waltzert; Szigethi Jolán kisaszszony pedig Gyulay Pál „Éji látogatás“-át szavalta, Huber Károly zongorakiséréte mellett. Azután következett a vig vacsora, és még vigabb táncz, a melynek csak a reggel vetett végét.

** (A karácson közeledtére) jószívű hölgyek az árvákról emlékeznek meg; a Magyar gazdasszonyok és „Erzsébet-intézet“, a bölcsőde, a protestáns intézet és a gyermekkórház árvái az idén is megfognak örvendeztetni a kis Jézuska által, és mindegyik intézet szívesen fogadja az ajándékokat e szép emberbaráti czélra. Az adományok csak az illető intézet elnökéhez czimzendők.

** (A lipótmezei országos tébolydában) e napokban hangversenyt rendeztek, melyben a betegek maguk játszottak, énekeltek és szavaltak. A közönség, mely csupa betegekből állott, tetszéssel fogadta ezen érdekes hangversenyt. A legközelebbi társas estély karácsony este lesz, a mikor a betegek számára karácsonyfa is állittatik fel.

** (A csángó magyarok és a fővárosi tanács.) A bukovinai magyarok küldöttsége szombaton mutattatott be a budapesti tanácsnak. A tanács a még el nem helyezett csángó fiucsák: Váda Jánost örökbe fogadta s Göndöcs Lajos ó-budai igazgató kezeire bízta. Továbbá 100 frtot szavazott meg a csángó iskolák alapjára, Kammermayer polgármester azonfelül kijelenté, hogy a közgyűlést bukovinai testvéreink javára oly segély megszavazására fogja fölhipni, a melylyel a leggyorsabban létrehozassák a józseffelvi és fogadjisteni iskolákat, mint a melyek az enyészetnek indult magyar nemzetiséget hivatva vannak megmenteni e vidéken. A bukovinai testvérek már visszatértek hazájukba: elindulásuk előtt Deák Ferencznél és Jókai Mórnál tisztelegtek és mindkét jelesünk a legszivesebben látta őket.

** (Egy budapesti) bádigos Horovicz egy új ércz-öntvényt talált fel, mely különösen tüzi edények készítésére alkalmas, s mely sem a rozsdának, sem egyéb élegülésnek nincs kitéve. A találmányra Horovicz már szabadalmat is nyert s egy bécsi kórház ez anyagból több edényt rendelt meg nála.

** (Szinház.) Bár az „Egy hét története“ is csupa komédia, itt is egy kis helyet kérek, mert lehetlen szó nélkül hagyonom „Lear király“-t, a mit mult pénteken halhatatlan Vörösmartynk emlékünnapére adtak elő, a nézőtér kivilágítása mellett, és olyan kitünően, hogy a megdicsőült lánglélek bizonyára édes gyönyörűséget talált benne. A czimszerepet Molnár, Kentet Szigeti József, szegény Tamást Feleki, a gonosz lányokat Jászai Mari és Beksicsné asszony adták, olyan jelesül, a mint még e nagy művészeknél is ritkaság. A többi közreműködő: Nagy Imre, Benedek, Pintér, Sántha is jelesül töltötték be helyüket. Előtte való este pedig Boildieu „Fehér nő“-jét vették elő, bizonyára azért, mert nagyobb szabásu operára most nincs erőnk, holott könnyebb zenéjü dalművekre itt van Nádayné Widmár Katalin. E kedves hangot eddig nem igen foglalkoztatták tehetsége szerint, annál kedvesebben lepte meg a közönséget az az üde hang és élénk kellem, melylyel a haszonbérő nejét énekelte és játszta.

** (Uj zenemű) Horváth József czimbalomművész egy „Mariska csárdás“-t irt zongorára, mely Mariska főhercegnőnek, József főherczeg leányának van ajánlva. Horváth József ugyanaz a czimbalmos, ki a bécsi nemzetközi kiállításon játékával oly nagyon feltűnt, hogy királyunk figyelmét is magára vonta, hogy egy értékes gyűrűvel ajándékozta meg. Horváth legközelebb hazánkban köruttra indul, s a vidéki nagyobb városokban

is be fogja mutatni művészetét; így legközelebb Kassán fog játszani. Körutja után Horváth Brüsszelbe indul, hol az udvarnál fog játszani. József főherczeg ez alkalomra sajátkezűleg irt levéllel látta el őt, mely a belga királynőhöz van intézve, ki tudvalevőleg a főherczeg nővére.

** (Irodalom.) Jókainak „A forradalom alatt“ című műve már kikerült a sajtó alól s még karácsony előtt szétküldetik. — Rózsaági Antal „Kontár politikusok“ című regényt fejezett be. — A gyermekeknek az idei téli idény egyre-másra juttatja a szebbnél szebb képes könyveket. Így a Rosenberg testvérek kiadásában ismét igen diszes két képes könyv jelent meg. Egyik: „A dada képes könyve“ (ára 1 frt 20 kr), a másik: „Gyermek-lugas“ (ára 1 frt). — Tóth Pál, a miskolci prot. főleánynevelde igazgató tanára előfizetési fölhipást bocsátott ki „Ifju leányok könyve, elmékedések felsőbb leányneveldek és családok számára“ című munkára. E mű czélja: kegyeletes érzést ápolni az ifju leányok szívében Isten, család, haza, nemzeti nyelv, költészet és természet iránt, és használhatja majd e könyvet valláskülönbség nélkül minden leányka, kiben fogékony lélek lakik. A mű 1875-diki áprilhó első napjaiban fog megjelenni. Előfizetési ár 1 frt. Melegen ajánljuk e művet hölgyeink figyelmébe. — Lauffer Vilmos kiadásában következő gyermekolvasmányok jelentek meg; „Hála és megtartás“, „Bűn sulya“, „Samuka“, mind a három Hoffmann után van forditva. Egy-egy kötet ára 50 kr. — „Az epedés óráiban.“ E czim alatt jelent meg igen csinos kiállításban Náray Iván (Benedek Aladár) egy kötet költeménye, ajánlva báró Liptay Bélának. Ára 1 frt, diszkötésben 2 frt és a megrendelések e hó közepéig szerző nevére czimezve, Budapestre küldendők.

** (Vegyesek.) A központi Fröbel-nőegylet mult szombati tánczestélye a „Hungária“ disztermében jól sikerült mulatság volt. Szépszámu és diszes közönség jelent meg s a fiatalság reggeli négy óráig vidáman tánczolt. — A főváros jövő évi költségvetésében a kiadások összege 5.791.169, a bevételeké pedig 5.829, 317 forintra van előirányozva, s ekkép fölösleges 38,148 frt. — A Széchényi-szobrot két év alatt fel fogják állítani az akadémia palotája előtt. A szobor Engel mintája, a talap pedig Weber építész terve szerint készül és az egész mű 120,000 frtba kerül, a mi már be is gyűlt. — Arni m bünpere most foly Berlinben. — Liszt Ferencz február 10-dike körül érkezik vissza Pestre. Most Róma mellett lakik, és ujabban Longfellownak egy költeményére: „A strassburgi harang“-ra zenét költött. — Az a hír, hogy Richter a nemzeti színház karmesteri állásáról lemondott, ujab értesülés szerint alaptalan. — Izsó Miklós Fekete Bernát könyvkereskedésében saját gipszöntésében kiállítá Petőfi mellszobrát, melyet a bizottság a szoborhoz elfogadott; egy ily szobor ára ötven forint. — A közép tanodai tanár-egylet minden három évben rajzkiállítás rendez a hazai rajzitanítás álláspontjának kiismerése és emelése végett, s az első ily kiállítás a jövő évben, augusztus elején lesz. — A rany János mellszobrát készíté el fél-életnagyságban Pataki Imre rajzitanár. — A vegytani intézet termében mult szombat-este dr. Lengyel Béla tanár nagyszámu közönség előtt értekezett a világitó gáz készítéséről. Kísérleteket is mutatott be s előadását mindenki élénk figyelemmel kísérte. — A tisztviselők budapesti fogyasztási egylete a főváros mindkét partján, alkalmas helyiségekben, mészárszéket akar felállítani, hol az egyleti tagok 1 krral olcsóbban kapják a hus fontját, mint egybűtt. — A „Zichy-codex“ nagybecsű mű szerkesztői és kiállítási költségeit gróf Zichy Károly, a hazai irodalom bőkezű pártolója fedezi.

* * (Halálozások.) Temesi Reiter Ferencz miniszteri tanácsos, kinek a főváros a Ferencz József- és a Rudolf kőpart, a dunaszabályozás, a főváros általános szépitészeti terveit köszöni, mult szerdán hunyt el hosszabb betegeskedés után. — Guba János ismert budapesti ügyvéd, számos éven át a nemzeti színház és több pénzüzet jogi tanácsosa, mult vasárnap meghalt. — Szabó Richárd nem rég elhunyt ismert írónknak özvegyét ismét mély csapás sujtotta. Kis leánya, Sarolta, e napokban elhunyt. — Kölber Ágoston ismert pesti kereskedő mult pénteken elhunyt. — A feledhetetlen báró Eötvös József özvegyének fivére és Trefort miniszter sógora, Rosty Pál e hó 7-dikén, élte 44-dik évében Duna-Pentelén elhunyt. — Gyulán Janó Sándor királyi ügyész neje Pászthory Paulina asszony e hó 5-dikén 45 éves korában elhunyt. — Pozsonyban gróf Eszterházy Mihály, ki 1849-ben a honvédelmi bizottságnak tagja volt, e napokban, 92 éves korában elhunyt. — Kassán Pongrácz Tivadar honvédhadnagy e hó 5-dikén 31 éves korában elhunyt. — Dobay János ügyvéd s a „Tisza“ czimü lap volt szerkesztője, e hó elsején, 52 éves korában elhunyt. — Sátoralja-Ujhelyben Vékey Gedeonné, született Kiss Valeria asszony e hó 3-dikán elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 12-dikén: „Ördög Róbert.“ — Deczember 13-dikán: „A kincskeresők.“ — Deczember 14-dikén: „Pajtáskodás.“ — Deczember 15-dikén: „Don Juan.“ — Deczember 16-dikán: „Richelieu“ — Deczember 17-dikén: „Brankovics.“ — Deczember 18-dikán: „Kornélia.“

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: felöltők, kendők, vagy takarók sarkába való minta, vastag selyem boszorkány-öltésekkel dolgozandó.

A 2-dik szám: L betű fehérneműekre.

A 3-dik szám: longe csipkemunka, keskeny point de lace-féle csipkéből összeállítva. Nyakkötők végeire használható.

A 4-dik szám: J, B és C betűk.

Az 5-dik szám: csipkeminta, gallérokra vagy nyakkendőkre.

A 6-dik szám: jegyzőkönyvecskére való himzés rajza, bőr- vagy selyem alapon selyem- vagy aranyszállal himzendő.

A 7-dik szám: zsebkendő sarkába való fűzér, a közepén M és W betűkkel.

A 8-dik szám: asztalkendő tartóra való himzés rajza, cashemirra himzendő, berlini pamuttal.

A 9-dik szám: egy fátolra való himzés rajza. Az átlátszó fekete sima tüllre rajtot fekete selyemmel át kell huzni.

A 10-dik szám: T betű.

A 11-dik szám: K betű.

A 12-dik szám: M és E betű.

A 13-dik szám: felső gallér mintája, csipkészetből és francia himzésből összeállítva.

A 14-dik szám: T betű.

A 15-dik szám: R és T betű.

A 16-dik szám: P betű.

A 17-dik szám: G betű.

A 18-dik szám: E betű.

A 19-dik szám: L betű.

A 20-dik szám: J betű.

A 21-dik szám: A és R betű.

A 22-dik szám: B betű.

A 23-dik szám: zsinórzási minta ruhákra, felöltőkre stb.

A 24-dik szám: P és J betű.

A 25-dik szám: koszoru és a közepén M és K betű: zsebkendő sarkába. És végre

A 26-dik szám: zsinórzási minta asztalterítőkre, ruhákra stb.

Számrejtvény.

Tóth Bozóky Máriától.

2. 3. 2. Ez a menyegzőknek disze;
3. 4. 1. Elpirulva jó az ize;
5. 6. 7. 1. A színmeznél is édesebb,
1. 4. 3. Isten ettől megőrizhet.
6 2. 6. A légnék egy királya,
2. 3. 5. Ha szép, a nőnek hatalma.
1. 7. 5. 6. 7. 9. 9. 2. Eledel, folytonos rezgő.
2. 3. 2. 8. 9. Ritkán fordul tisztán elő.
1—9. Elközelget nem sokára,
Sok jó sziv ezt várva-várja.
Megfejtési határidő: januárhó 10-dike.

A 46-dik számban közölt rejtvény értelme:

El fogsz-e majd jönni
Megersatni engem,
Ki a temetőbe,
Édes szép szerelmem?
El fogsz-e majd jönni,
Csendes nyári estén,
Szomorkodni mélyen
Sirom fakeresztjén.
El fogsz-e majd jönni,
Megölelni fejfám,
Gyászos öltözetben
Friss virágot hozván.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Kovács Emma, Nagy Ida, Kozma Etelka és Ilona, Malatinszky Etelka, Erdensohn Emilia, Plaveczy Ilona, Kassai Irina, Báthori Zsigray Istváné, Jancuska Hermin, Eisen Izidorné, Karlberger Gyuláné, Szerényi Feodóra éz Felicia, Marosy Hermin és Etelka, Henyey Nina, Limbek Vilma, Reich Janka, Schütz Lóra, Kiss Lőrinczné, Gramma Antsló, Góly a Etelka, Devich Ferenczné, Simon Ambrusné, Radvanszky Gizella, Kiss Ida, Rudnyánszky Gizella, Orbán Paulin, Kocsy Anna, Kanizsay Nagy Etelka, Végh Mihályné, Császy Éder Luiza, Szirmay Hermina, Ratkovszky Mariska, Hamar Izabella, Nagy Flóra, Simon Mariska, Baksay Bornemisza Mária, Szalonnay Benicz Ida, Gáál Boros Anna, Fülep Pálné, Dengi János.

A 45-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Fülöp Pálné, Soltész Róza, Rácz Ida és Jolán, Dengi János.

Tartalom.

A szépnek érzékéről, Greguss Ágosttól. — Megsárgult lombok, Hajnalkától. — A páholzban, Névy Lászlótól. — A boulognei erdőben, Kapritól. — Lewald Fanny, Schmidt Julián után. — Egy hét története. — Budapesti hirvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja, előfizetési fölhívásunk és karácsonyi és ujévi bazar.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

kiadta „Természet-Gyógyász“ című szakközlönyének második évi folyamára az előfizetési fölhívást. — A „Békés“ szerkesztését új évvel Zsilinszky Mihály veszi át. — A marosvásárhelyi postaréten felállított „vértanuk emléksobrát“ jövő márcziushó 10-dikén leplezik le s Jókait kéri föl dicsköltemény írására; a bizottság ezuttal köszönetet nyilvánít az adakozóknak és Jablonszky Vilmos szobrásznak, ki a kialakított ezerötyszáz forintból százat visszaajándékozott. — Vályi Károly marosvásárhelyi postamester koronás arany érdemkeresztet kapott, 45 évi sikeres szolgálataért. — Garay Jánosnak azon főthi paraszt-házra, melyben a költő a forradalom után visszavonulva „Szent László“-ját írta, emléktáblát akarnak felállítani. A költségeket Somhegyi József főthi plébános ajánlkozott viselni. — A Balatonvidékről írják, hogy ritka évben volt annyi vadlud, mint jelenleg. Ezer és ezer számra lepik a vetéseket, és sok kárt tesznek; egyik nagy csapat a másikat őri, sirás-rivásokkal betöltik a községeket. A lesben állók sokat elejtenek; van oly vadász, hogy 10—12-öt is lő egy nap. — Pozsonyban azon utcuzát, melyben Kisfaludy Károly 1817-ben lakott „Kisfaludy-utcuzá“-nak akarják elnevezni:

Különfélék.

* * (Román Miron,) az új román metropolita, ki még csak 35 éves férfi, Bihar megye csékei járásában született, szegény, de értelmes, munkás szüléktől, kik — megismerve fiuk tanulási kedvét, — igyekeztek gondoskodni képeztetéséről. Sok fáradsággal s nem kevés nélkülözés közt nőtt fel, de vas szorgalma levén, mindannyit fényesen leküzdött és mindenkor a magyar és román nemzetiségek egyetértésén munkált. Társalgása kellemes, mert nemcsak műveltséggel, hanem szellemmel bír.

* * (Michel-Angelo) halálának négyszázadik évfordulójára, mely a jövő év márcziushó tizedikére esik, a florenczi Galeria delli Uffici igazgatója egy érdekes könyvet ad ki a halhatatlan művészről. E könyv amaz iratokat foglalja magában, melyek eddig a Buonarotti család birtokában voltak. Hétszáz levél van ezek közt magától Michel-Angelótól, saját kézírásában, 1400 pedig korának jelesebb művészeitől, pápáktól, hercegektől stb. továbbá számos szerződés, melyek nevezetesebb festményeire vonatkoznak. Ez ünnepélyre Michel-Angelónak a Via Ghibellinán fekvő egykori palotáját is kitatarozták s műveiből fényes kiállítást rendeznek.

* * (A Vénus átvonulásának) észlelésére Konkoly-Thege Miklós ur által Nagyváradon, Kolozsváron és Marosvásárhelyt berendezett észlelőkből mult szerdán pontosan lehetett kísérni a tünemény lefolyásának egy részét s az észlelés jól sikerült. Az idő tiszta, de a napfény gyöngye volt fényképezéshez, mindazáltal így is vétettek föl fényképészetileg egyes tünetek.

* * (Marillónak) egyik legremekebb festményét, a „Szt. Antal“-t nem rég egy spanyol templomból ellopták. A spanyol kormány az elveszett nagybecsű képet mindenfelé, többek közt Magyarországon is keresteté. A képet, mint most már kiderült, két angol lopta el, kik a művészet e remekét úgy vágták ki a keretből, s azonfelül, hogy könnyebben elrejthessék, még kotté is hasították. A tettesek egyike azonban feljelentette a dolgot a sevillai rendőrségnél, s most már valószínű, hogy az ellopott kép megkerül.

* * (Az „Industrie-Halle“,) mely a bécsi Práter-ut 16-dik száma alól hirdeti bámulatos olcsó czikkeit, lépre vitt egy jó magyar embert is, ki 5 frt 35 krért megrendelt egy zsebórát s kapott érte sok papirba takarva, egy tizkrajczáros gyermek-

órát. Persze, kérte vissza a pénzét, de pénz helyett goromba választ kapott. Most tehát nyilvánossá teszi panaszát, hogy óvja a könnyen hívőket. Az ilyen „olcsó János“-okra áll főleg az ismeretes intés: „Fujjad, ne higgy a németnek!“

* * (Merény egy vasúti vonaton.) Jassyból írják: A megnyitandó píttest-krajovai vasútvonalon a napokban oly eset történt, mely az oláh nép kultur-képességéről nem sok jót enged sejtetni. Egy tömeg oláh paraszt ugyanis a vasutra állt, s a közeledő mozdonyra erősen integetett, hogy álljon meg. A mozdonyvezető semmi rosztat nem sejtve, sőt azt hívén, hogy valami bajra akarják figyelmessé tenni, megállítá a vonatot. Ekkor egyszerre golyózápor fogadta az utazókat, s a parasztok fegyvervillogatás és fenyegető szavakkal orditozták, hogy „nekik nem kell vasut, elég boldogtalanok már ugy is“. Az utazók közül 3 meghalt, (czek közt a gépész) és több súlyosan megsebesült. A parasztok nagyrészt környékbeli fuvarosok voltak, kik a vasuttól keresetüket féltették.

* * (Pompejiban) legközelebb az ásatások alkalmával egy agárnak a lenyomatát hozták napfényre. A lenyomat után Nápolyban egy gipszöntvényt készítettek, mely teljesen sikerült, s különösen kitűnik finomsága és művészi bevégzettsége által, melylyel a hirtelen haláltól meglepett állat görcsös vonaglásait ábrázolja. Ez az első eset, hogy az ásatásoknál állat-lenyomatot találtak.

* * (Külföldi vegyesek.) Az angol királynő, mint a hála jeleit, szívesen fogadta el ama négy diszalbumot, melyeket francia városok és községek küldtek neki, a porosz-francia háboruban tett nemes szolgálataiért. — Wagner, Richter és Liszt Ferencz csakugyan egy nagy, általános orchester-hangversenyt fognak Bécsben rendezni. A műsorba a „Nibelungok gyűrűje“-ből s a „Götterdämmerung“-ből terjedelmes részek vannak felvéve. A hangverseny napja még nincs meghatározva. — Van Hasselt, a jeles belga költő, ki hazájában a közoktatásügy terén is érdemeket szerzett magának, e hó elsején meghalt Brüsszelben. — Egy német tudományos lap említi, hogy Babylon romjai közül közelebb köveket ástak ki, melyek föliratán 16 tiszta magyar szót találtak. 9 más szó a mai finn nyelvben, 6 pedig a törökben található meg. — A szent-péteri tanács adó alá akarja vetni a magánemberek birtokában levő lovakat és diszhintókat. Hir szerint ezen adónem alól ki lesznek véve a fővárosi orvosok és bábák, ha egy lónál többet nem tartanak.

Megbízások tára.

- Egerbe F. A. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.
 Esztényre K. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem.
 Péerre N. S. Gy. urnak: Postára van adva.
 Mágocsra A. E. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet?
 B. Ujfaluba K. Gy. urnőnek: El van küldve.
 Szatmárra J. F. urnőnek: Magánlevelet irtam.
 Szolokra K. K. urnőnek: Nemde vette leveletem?
 Zirczre B. J. urnak: Szíves köszönet ajánlatáért.
 Csötörtörkd L. J. urnak: A legszívesebben küldtem meg a kívántakat, és köszönetet mondok szíves jóakarataért.
 Zólyomra M. L. urnőnek: Magánlevelet irtam.
 Kassára O. E. urhölgynek: Én a rózsaszínű tafotát választanám.
 Öri-Szt.-Péterre Z. F. I. urnőnek: Legközelebb megy a kimerítő válasz.

51-dik szám.

Deczember 20-dikán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ő N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Orszög-ut 39. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte		nyugta	
						óra perc		óra perc		
Decz.	20	Vasárnap	D 4 Theofil	D 4 Ámon	8 F 29 Patap.	12		7 49	4 7	
	21	Hétfő	Tamás apost.	Tamás	9 Bold. a. fogan.	13 Dávid		7 49	4 8	
	22	Kedd	Zeno	Flávián	10 Hermes	14		7 50	4 8	
	23	Szerda	Viktoria szüz	Gyözőke	11 Dániel	15 Habakuk	☉	7 50	4 9	
	24	Csütörtök	Ádám és éva	Ádám és Éva	12 Spiridion	16		7 51	4 9	
	25	Péntek	N. Karácson	N. Karácson	13 Eustrat	17 Hebron		7 51	4 10	
	26	Szombat	István vértanu	István vértanu	14 Thyrsus	18 S. Sem.		7 52	4 10	

V i d é k i t á r c z a.

Apa (Szathmár-megye) deczemberhó 8-dikán 1874. (*Eredeti levél.*) — **Kaláka.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Előre is kijelentem, ne gondolja, hogy színészetről, zeneestélyről stb. effélékről értesitem becses lapjának olvasóit. Ha akarnám se tehetnem; falun színészet, zeneestély, táncz! . . . uram bocsás, elég, ha tudjuk, hogy ilyenek is vannak a nagyvilágban. Mindazonáltal jelen levelemben mégis tánczról írok, de nem olyan nagyvárosi tánczról, hanem falusi tánczmulatságról: a kalákáról. Ugy hiszem, lesz szives olvasóim között olyan is, ki e tánczmulatságot nem ismeri s ezért megbocsátható, ha pár sort nagyvárosi fényesebb tudósítók elől annak rövid ismertetésére tisztelt Szerkesztőnő engedelmével elrabolok.

A tehetősebb asszonyok, kiknek sok fanni valójuk van, a hét első napjaiban bizonyos mennyiségű (rendesen egy-két guzsalylal) kendert, vagy szőst adnak ki a falu leányainak, kik azt, napi munkájuk után, esténként megfonják s szombaton délben tulajdonosának beszolgáltatják, ki is aztán munkabér fejében szombat vagy vasárnap estére a fonóleányok számára megfogadja a falu „bandáját“ s reggelig tánczolnak, mint a veszedelem — ez a kaláka. A leányok előre tudtul adják a legényeknek a kaláka napját, kik aztán nyalkán kiöltözve, hegyesre pedret bajuszszal (már a kinek van) a kitűzött időre meg is jelennek. Megjegyzendő, hogy olyan lányok, kik nem fontak, a kalákában részt nem vehetnek.

Egyedüli tánczuk (másról nem is tudnak) a csárdás, de ezt aztán amugy „istenesen“ kiaprózzák. Különösen veszi ki magát, hogy sebes forgás közben lábukkal egyet tapintva, hirtelen megállnak s egy másodpercnyi szünet után más oldalra fordulva, ugyanezt ismétlik.

A lányok barna babos, vagy virágos szoknyákba vannak öltözve. „Bujbelé“-jük szintén babos, vagy virágos, de rendesen másszinű, mint a szoknya; e felett aztán mindegyiknek nyak és csipőn átkötve, „slájfni“ gyanánt hosszú, veres keszkenő csüng.

Ha ilyen magamszörü ember lép közéjük, hirtelen felállnak a lóczáról s erővel leültetik, még pedig kitüntetésül, a „banda“ mellé; emellett roppant előzékenyek. A többi közt egy derék, szál legény jött hozzám (ugy vettem ki, hogy az est hőse) s tánczra unszolt. „Köszönöm“ — mondám — „csak mulassanak, most nincs kedvem.“ — „Soh'se szégyelje a tensur“ — válaszolt — „csak mondja meg, melyikkel akar zszakatázni, (valami csárdásféle ez is) s ha kell, a bíró lányát is mindjárt ide rántom.“ Ismételve köszöntem szivességét s későbbre halasztám a szerencsét.

A később azonban be nem következett, mivel a primás

üveghangjai, ki, minthogy mellette ültem, még nagyobb elragadtatással huzta, távozásra kényszerítének. D. J.

Fogaras hölgyei — élükön a fáradhatlan Boér Janka kisasszonnyal — mult hó végén jótékony nőegyletet alakítottak. Előüknek Lázár Jakabné, alelnöknek Spielauer Károlyné urhölgyeket választák meg. Mindjárt az első napokban 169 rendes tag jelentkezett. Boér Janka kisasszony indítványára először is e hó 20-dikán felolvasást és hangversenyt rendeztek s ennek jóvedelméből karácsonyfát állítottak, teleakgatva téli ruhákkal a szegény iskolás fiuk számára.

A marosvásárhelyi dalárda mult vasárnap hangversenyt adott, melyben Mátrai „Huszárdal“-át, „Faust“-ból a katonakart, „népdalok“-at s Huber Károly „Nemzeti zászló“-ját éneklé; míg Nagy Gábor, Szekeres Albert, Mentovich Gyula és Dicső Béla Haydn egy vonós négyesét, továbbá e két utóbbi Wegler Gyulával, Wolf egy hármását adták elő. E dalárda a kolozsvári dalárünnepen jutalmat nyert, utóbbi időben, azonban helyi bajokon kívül, az a csapás is érte, hogy jeles karnagyát, Vocelka Edét elragadta a halál, kinek azonban szerencsére nem kevésbbé jeles és lelkes utódja lett Wegler Gyula zongoratanár személyében. A multkori előadáson a dalárda oly szép jelét adta haladásának, hogy a zajosan megtapsolt dalokat ismételnie kellett, és a közönség annyira jó kedvben volt, hogy előadás után nem oszolt szét, hanem tánczot rögtönzött.

Hunyadmegyében az októberben alakult „első zsilvölgyi dal- és zenetársulat“ szerdán adta első műversenyét. Miután onnan Oláhország egy órányira fekszik, ily helyeken magyar egyletek alakulása mindig kétszerte örvendetes. Méltányolta is a közönség, mert kétszáz család gyült össze, hallgatni a dalelőadást, mely következő részletekből állt: „Szózat“, cavatina Verdi „Attilá“-jából, Dürrner „Viharigézés“-e, dallam Donizetti „Rudenz Mária“-jából, Spohr „A dal“ czimű kara s Keller Béla „Hazai hangok“ czimű magyar népdal-egyvelege. A közönség — elismerésül és buzdításul — 203 frt 40 krt adott össze a legszükségesebb zeneszerek beszerzésére. Az így fogadott előadások után tánczot kezdtek, mely a társaság egy részére nézve világos viradtiig tartott.

Vidéki ujdonságírói egyesület alakítását indítványozza Lukács Ödön. Eddig a következő 8 lap nyilatkozott az új egyesület alakítása mellett: „Kassa-Abauji közlöny.“ „Vágvölgyi lapok.“ „Haladás.“ „Bihar.“ „Ung“, „Debreczeni Ellenőr.“ „Bereg“, „Debreczen.“ Lukács Ödön most ujlag aziránti nyilatkozatra szólítja fel ezen hírlapírókat, valjon jó volna-e január 17-dikén megtartani Debreczenben az alakuló gyűlést, vagy nem?

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

51. SZ.
Decz. 20-dikán.
1874.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájzokkal.
Évenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Politizáló nők.

— Vezérezik helyett párbeszéd. —

— Most, tudom, mindjárt meg fog szólni.

— Megszólni? Önt, asszonyom?

— Mert politikai lapot látott kezemben. Hiszen tudom, hogy a férfiak előtt nincs rosszabb dolog, mint a politizáló nő. De szolgáljon mentségemül, hogy csak a tárczaczikket és a híreket olvasom a lapból, melyet férjem járát.

— És a többit?

— Csak nem hiszi, hogy pártjaink zajába keveredem, hogy kölcsönöket kötök, vasutakat építek, választói jogot adok, illetőleg nem kötök, nem építek, nem adok, a szerint, hogy mely párttal tartok?!

— És miért nem?

— Ön gunyolódik? Igen jól tudom, hogy ön is csak ugy gondolkozik a nők politikai egyenjogóságáról, mint én. Kárhoztatja, mert nem fér össze mostani társadalmunk viszonyai-val, mert a nők azt a működési kört sem töltik be, mely már is nyitva áll előttük. Ez az én nézetem is. A guny tehát nincs helyén.

— A guny ép oly kevésé volt szándékomban, mint a hogy én nem is birom a nőemancipációt s a politikai hírlap olvasást oly közelre fűzni egymáshoz. Én a világért sem mondanám, hogy a nőnek semmi köze a politikához, hogy ne lássa, ne hallja a körülötte történőket s eszébe ne jusson csak egy pillanatig is gondolkozni fölöttük. A nő, ki az ismeretek minden ágához közeledhetik, el lenne tiltva attól, mely legközvetlenebbül illeti őt is, miképen az ország bármely lakosát? Ki mondhatná, hogy a nőt ne érdekelje annak a földnek sorsa, melyet hazájának nevez, míg azt követeljük tőle, hogy a hazának hű gyermekeket neveljen, hogy az állam terheiben osztozzék és hogy teljesítse a kötelességek ama részét, mely a nemzet nagy munkájából reá háramlott? Hiszen ezzel a hazaszeretet érzetét ölnők meg

benne s mind ama nagy erkölcsi tényezőket, melyek vele járnak!

— A mult ellene bizonyít. A nő elrejtve, elzárva is talált helyet az oltárnak, melyen a honszeretnek lángot gyújtott.

— Lehet. De bár nincs okom rá, hogy kisebbitsem akár a spártai, akár a germán matronák érdemét és bár sok tekintetben mintául ajánlanám a magyar nőt, a mint annak emlékét a történelem ránk származtatta; ne feledjük, hogy a nőt lelki tulajdonai, helyzete s viszonyai az ősidőktől kezdve igen hajlandóvá tették a rajongásra, hogy képzeletének csapongásában keresett kárpótlást a nélkülözött szabadság kincseiért és hogy e rajongásnak irányt és nemes tápot adva, a férfi jórészt mozdítá elő azt, mi az anyát, a hitvest példányszerűvé tette.

— És ma?

— A nő természeti hajlamai a rajongás felé kétségen kívül ma is szintugy megvannak, ámbár a nevelés sokaknál realisabb alapot adott a kedélynek. Korlátlan felsőbbségéről lemondván, a férfi lemondott egyszersmind a nő eszményi világának irányozásáról is. Ehez járul a cosmopolitikus áramlat, mely kisebb-nagyobb mértékben mindenhol tért foglalt. Mi tarthatná meg tehát a hazának a női szív gazdag érzelmeit, ha nem a jogérzet, a honleányi tudat, a kötelesség fölismerése és öntudatos teljesítése?

— És e végből politizáljunk?

— A szó roszul hangzik, értelme tetszetős. A politika az országlás tudománya. A nő bizonyára ép ugy sajátjává teheti, mint a férfi, csakhogy alkalmazásától el van zárva. Mi következik ebből? Hogy kerülje, mint a kárhozatot? Korántsem. Ne szentelje neki egész idejét, hanem tágítsa vele ismeretkörét, mely hisz annyi mindenre kiterjed, a mit gyakorlatilag, jobban mondva: üzletszerűleg nem hasznosíthat. Ön, asszonyom, a

gyógyászatban annyi jártasságot szerzett, hogy a veszély percében maga magának házi orvosa. De fog-e eszébe jutni, hogy e szakma rendszeres művelőivel, vagy akár önhez hasonló laikusokkal élettani fejtegetésekbe bocsátkozzék? Politizálni! Ne is említse e szót! Valóságos veszedelem! De ha hölgyeinket lemult korszakok eseményeivel megismertetjük, valjon napjaink zajló történetét zárva tartjuk előttük? Távcsóval, körzővel mérhetjük velük a csillagok útját s azt akarjuk, hogy a mit szemmel láthatnak, kézzel foghatnak, hogy a földnek, melyen járnak, az embereknek, kikkel együvé tartoznak, viszonyait, érdekeit, ohajtásait és szükségleteit ne ismerjék? Nem, nem. Haza, nemzet, állam nem lehetnek pusztá fogalmak a nő előtt, ki jó és rossz sorsuknak hű részese. A politika sokkal mélyebben behat a család életébe, semhogy közönnyel nézhetné annak egyetlen gondolkodó tagja is. Vagyon és vér, test és lélek egyaránt hatása alatt állnak. Most örömet hoz, majd meg fájdalmat és gyászt, a szerint, a mint a nemzet ifja-öregé átérzi fontosságát.

— Ezzel szemben a nő feladata csak másodrendű. És én szerintem ez nem is politika.

— Hanem azért eléggé fontos. E tiz éves angyal, ki most az anya védő ölébe hajtotta álmos fejecskéjét, egykor szintugy fogja simogatni gyermeke fürtjeit, mint most ön, asszonyom, az övét. A gyermek, egy pozsgás arcú fiú, elmondja anyjának, mit tanult az iskolában, a mit most elfelednek tanítani: a haza alkotmányát, s az anya pirulva fogja látni, hogy a gyermek, kinek nevelését vezeti, többet tud nálánál, hogy száz kérdést tehet, melyekre ő választ nem adhat, mert a haza dolga id e g e n előtte. Ön, asszonyom, s azok, kik ugy éreznek, mint ön, előkészítetik a kort, melyben minden anya fog szólhatni gyermekének a hazáról. S ezt tehetik a nélkül, hogy államkölcsonöket kösse-nek, vasutakat építsenek, választói jogot adjanak, a nélkül, hogy politizáljanak.

M e n d e B ó d o g.

Idáig a cikk, de nekem ugy tetszik, hogy a „párbeszéd“ itt még nem ért véget, már csak azért sem, mivel — nem a nőé volt az „utósó szó.“ Folytassuk tehát a tárgyat, és pedig mindjárt egy kérdéssel.

— Mit nevez ön politizálásnak? Ugy-e bár nem azt, hogy a nő vitába ereszkedjék a férfakkal?

— Vitatkozó nő, brrr! — ezt nem csak ön mondja, hanem minden férfi, és pedig nemcsak a politikai, hanem bármely más vitára nézve, és helyesen; mert ez csakugyan nem egyezik össze a női lélekkel, és talán ajkaival sem. Én legalább ugy tudom, hogy a nő sokkal többet visz ki szép szóval és engedékenységgel, mint vitatkozással, feleseléssel, és ha ki is visz valamit, kedvesebb semmi esetre nem lesz általa, már pedig a nőnek miudennek felett kedvesnek kell lenni. Még hasznossá is csak annyiban tegye magát, a mennyiben ezáltal még k e d v e s e b b é válik férje és övéi előtt, és én e részben annyira is megyek — és azt hiszem, hogy a művelt nők többsége osztja ezen nézetemet, — hogy ha a kedvesség ellentétbe jön a hasznossá-tétellel —

— Hát ez is lehetséges?

— Igen is, lehetséges; teszem, ha a nő olyan foglalkozást találna választani, mely férjének nem tetszik, akkor a nőnek le kell tudni arról mondani.

— De, asszonyom, hiszen Kegyed rettenetes elveket hirdet!

— Nem én hirdetem azokat, mert azok a családi élet t e r m é s z e t é b ől folynak. Nincsen ott összhangzat, hol mindenki azt teszi, a mi ne ki tetszik, és a házaseleti boldogság épen azon fordul meg, hogy soha se azt tegyék, a mi ne k ü n k, hanem csakis azt, a mi ne ki tetszik, és pedig egyiránt a férj és

feleség; magától értetődven, az erkölcs és műveltség határai közt; az engedékenység, vagy ha ugy tetszik, a béketűrés azonban minden esetre a nőt illeti.

— Természetesen, mert az „okosabb enged.“

— Ugy van: okosságból tegye, hogy a legkisebb zavaró lehellet se férközhessék a két egymásért teremtett szív összhangzata közé. De hogy visszatérjünk tárgyunkra, kénytelen vagyok még egy kérdést tenni.

— Méltóztassék!

— Az elébb azt mondta, hogy kölcsönkötés, vasutépítés s több efféle ügyek fölött nem tanácsos a nőnek „politizálni“; szabad tudnom: miért?

— Miért? Hát azért, mert —

— Már látom, hogy nekem kell kimondani a feleletet. Azért, mert ezen kérdésekhez a férfiak közül is csak minden ezredik tud alaposan hozzá szólni, — ugy-e bár, ezt akarta mondani?

— Nem épen egészen.

— Hanem mégis olyan formán; tehát azért, mivel a nőnek nincsen hozzá kellő szakismerete; igaz, de akkor szíveskedjék nekem egyetlen egy olyan politikai kérdést mutatni, a miről kellő szakismeret nélkül is alapos nézetet alkothat magának az ember?

— De, asszonyom, hiszen ezzel a férfiak 90 századrészét itéli el?

Korántsem, legfőlebb csak azokat, a kiknek semmiféle közérdekű dologról sem elméleti, sem gyakorlati ismeretei nincsenek, ilyenek pedig, az éretlen kiskoruságot és értelmetlen butaságot kivéve, a férfiak közt jóformán nincsenek. Minden férfinak van külső életpályája, melyet hogy boldoguljon rajta, alaposan tanulmányoznia kell, a külső foglalkozások pedig egy összefüggő láncolatot képeznek, ugy, hogy egyik a másiktól van föltételezve; azért a kereskedő, vagy iparos, vagy gazda, ha nem foglalkozik is tüzetesen államtudományokkal, mégis alkothat magának határozott képet az ország általános viszonyairól, a melyre aztán politikai elvét alapíthatja; de a nő, a kinek sem elméleti tudománya, sem külső foglalkozási köre nincsen, még most nálunk kívül áll a politikai elvek látkörén, és legjobban teszi, ha e téren jóhiszeműség a férj elveit vallja és — egyuttal ő rá bizza hadakozni értük magán- és nyilvános körökben, legfőlebb, mint más háboru alkalmával, a betegápolást, a sebek gyógyítását kérvén ki a maga osztályrészeül.

— De, asszonyom, a haza —

— Oh igen, a mindenek felett drága haza, épen ő végette; mert nem üres szavakkal, hanem hasznos tettekkel tartozunk azt szeretni, kötelességünk tehát: nem vesztegetni az időt olyan dolgokra, a melyekhez nem értünk, hanem olyan foglalkozási kört keresni magunknak, a melyre nekünk is megvannak a hozzá való előismeretek és mely nálunk nélkül, a h a z a n a g y k á r á r a, parlagon romlik.

— És ez volna?

Mindenekelőtt a családi kör. Egyetlen egy jó gazdaszszony, a ki férje gyarapodását elősegíti, kedvesebb a hazának száz politikai csizmadianőnél. Továbbá a jó anya, a ki szorgalomban, becsületben és illedelemben neveli gyermekét. Továbbá a gyöngéd lélek, a ki vidám derűt hoz a társaskörökbe. Továbbá a jótékonyosság.

— És ahhoz valjon nem kellene ismeretek?

— Nem, mert ahhoz csak szív kell, és a szívben szeretet. Ez a mi birodalmunk, és ez is a hazának adózik áldásaival.

— E szerint tehát ne foglalkozzék a haza dolgaival?

— Azt én nem mondtam, sőt mint jó feleség, ki sem is kerülheti azt, már férje végett sem, a ki bizonyára sokat vitázik mellette, Ilyenkor a jó nő sokat tehet és kell is hogy tegyen; mert itt is nagy szerepe lehet annak, a mit közönségesen: szivnek nevezzünk, valójában azonban erkölcs, gyöngédség és finomabb illemérzés. Ha például a férj ingadozni találna politikai elveiben, — mert erre is van példa — a nő hivatása, éleszteni benne a szilárdságot; vagy ha a férjet magánérdekek vezérelnék politikájában, — mert erre nézve is tudok egy példát —

— Én pedig kettőt is.

— No lássa; akkor a nő álljon résen, költse fel újra a magassabb kötelességérzetet férjében; vagy mikor a pártszellem végtelenségig, teszem nemtelen gyanúsításra vagy féktelen indulatosságra ragadja, itt ismét a nőnek van politikai missziója, mert ez mind az ő földjén, a sziv és a családi kör határai közt játszódhatik le, a melyet a nő — e részben — semmi szín alatt át nem léphet.

— De hiszen mi tulajdonképen egy véleményben vagyunk!

— Tudom, csak az eszmék megvilágítása, vagy ha úgy tetszik: az „utósó szó“ végett folytattam a párbeszédet, és most még csak annyit, hogy az alkotmányt bizony minden művelt nőnek kell ismerni, mert az nem szorosán vett politika, hanem a haza ismeretére nézve mulhatlanul szükséges tudomány, épen olyan, mint a történelem, vagy a földrajz, a melyeket szintén tudni tartozunk, de azért nem „politizálunk“ általuk. Nos, megvan ön velem elégedve?

— Meg, kivéve azt, hogy ön, asszonyom, politikai lapot olvas.

— Mondtam már, csak az ujdonságokat és tárcazt.

— Tudom, de higgye meg, asszonyom, hogy azok sem mind előnyösök nőre nézve. Én nem tartozom a „prűde“-k közé, de miként a testi, úgy a lelki táplálékot is nagyon meg kell válogatni, mert e szerint történik a lélek vérkeringése.

— Frázis! —

— Meglehet, de azért igaz, hogy a sok össze-vissza-ujság a pletykahajlatot táplálja, a sok gyilkossági és öngyilkossági hír a szívet elfásítja, sok más egyéb pedig, a mit a lapok félig, vagy egészen leplezetlenül kitalálnak, a nő erkölcsi, szemérmességi és illedéki érzetét ássák alá.

— Ugy van, abban meg én értek egyet önnel, és azért ime fogadásom, hogy jövőre felbontatlanul teszem a politikai lapokat férjem asztalára.

Oh! bár lehetnék gyermek én!

— Lord Byron. —

Ábrányi Emiltől.

Oh! bár lehetnék gyermek én!
S felföldemen, csak ott — csak ott!
Bolyongva erdők rejtekén,
Átszelve a kékes habot!
Britt pompa, fény — mind oly silány;
Szabad kebelnek gyötrelem!
Ez mást ohajt . . . bérczet kíván,
Hol hab zuhan, hol vész terem!

Vedd vissza, sors! minden javad!
A zengzetes, kevély nevet!
Nekem gyűlölt e szolga-had,
E görnyedő raj, mely követ!
Villám-ütött szirtekre tógy,
Hallgatni tonger bőszeját —
Gyermekkorom sok szent terét
Mint gyermek, oh! hadd bolygjam át

Bár ifju, látom a jövőt,
Hogy boldogulnom nem lehet!
Oh! mért takarja sűrű köd,
Nem léte! ohajtott képedet!
Álmodtam egykor — égbe vitt
A sok rajongó gondolat . . .
Fölbredék . . . elszállt a hit,
De a való — az megmaradt!

Szerettem — oh! mind elhagyott!
Barátom is volt — messze jár!
Oh! mily szegény, oh! mily fagyott
A sziv, ha többé mitse' vár!
Bár elverik: vig kör s kehely
Egy percze bűm mély érzetét,
Bár minden érzék kéjt lehel,
A sziv — a sziv mindig setét!

Azokkal élni — kárhozat!
Kiket vagyon, rang, sorsszeszély
Kelletlenül hoz össze csak,
Hol ünnepélyek hangja kél!
Oh! adjatok pár hü szívet,
Hol érzelem s kor egyező —
El, vad tivornya, el veled!
Hová a kéj sorvadni jő!

S te, oh! leány! te szende lény!
Reményem, üdvöm, mindenem!
Mily zord fagy ül hived szivén,
Hogy nem mosolygysz ott még te sem
Lemondanék én rólatok
Üres hiúság, kába zaj —
Lehetne csak mély nyugtom ott,
Hol nem zavarna bárgyu raj!

Vágnék szaladni — el! csak el!
Bár nincs szivemben gyűlölet!
Lelkemnek ormok csöndje kell,
Mélázni bús szirtek felett.
Bár volna szárnyam! mint galamb
Mely fölhalálja rejtekét —
Ah! nem maradnék itt alatt . . .
El! messze — messze szállanék!

A p á h o l y b a n .

Elbeszéli egy megzaklatott férj.

Névy Lászlótól.

(Folytatás.)

— Hát mivel bizonyítsam be, ha eskümmek nem hiszesz? Szólj, a mi ember hatalmában áll . . .

— Mondd vissza az ebédet Szalókinak.

— Jól van, megteszem, — mondám, s épen nem kellemes érzelmek közt utnak indulék.

Azonban az ajtónál megfordulva, úgy, hogy a felelet többé fülemben nem juthatott, annyit mondtam:

— Zsófikám, ma engem se várj ebédre.

Ezzel elrohantam.

Ne kívánja az olvasó, hogy mindazon gondolatról számot adjak, melyek szegény összezavart agyamban az első perczek alatt tolongtak. Már messze haladtam az utcán, midőn látköröm tisztulni kezdett, s az első világos eszme felbukkant lelkemben.

— Hol találod te Szalókit? Ez a kérdés megakasztá lábamat. Tegnap a nagy örömben elfeledém megkérdezni, hol van szállva, s most végig futhattam Budapest 177 vendéglőjét! Az óra a városház tornyán kilenczet ütött, s nekem hivatalba kellett

volna mennem! Megátkoztam magamban a szabadkőműveseket és karmelit-aszüzeket, de elvégre is fel kellett keresnem Szalókit.

Visszafordultam a vaczi-utczába, azon reményben, hogy a belváros valamelyik szállodájában reáakadok barátomra. Hiu remény! Bejártam a Lipót-várost. Egész a Frohner-szállodáig semmi nyomot sem találtam, pedig már tíz óra volt. Láttam, hogy ma aligha jutok el a hivatalba, s mint az iskolakerülő diák, kezdtem az utczán ovatosan járni.

A nevezett szállodában kérdezem a kapust:

— Nem lakik itt bizonyos Szalóki Tihamér?

A kapus egész auctoritással kiálltja ki kabinetjéből: Szalóki Té III. Stock, Numero 13.

Még szerepem kinos voltát is elfeledve, rohantam a harmadik emeletre, s kopogtatás nélkül törtem a Nro 13-ba.

Szalóki a szoba közepén, háttal az ajtónak ült, s az arczszépitő művészek egyike nagy buzgalommal puhította az eltávolítandó szálkákat.

Ez a jelenet épen kihozott sodromból. Tihamér arczán tegnap még a legszebb fekete körszakál pompázott, s most borotváltatja magát . . . világos, hogy ezt vagy a menyasszonya, vagy leendő anyósa kedvéért cselekszi!

Én nem tudom, hogyan történt, de e pillanatban prófétának éreztem magamat, és csodálatos vízióm támadt. Két évvel láttam előre; láttam barátom jövőjét. A sors egy óriási papucs alakjában jelent meg előttem, melyből gömbölyü, mosolygó arczczal kandikál ki Tihamér, ez a szószátyár Tihamér, a ki nekem egykor leczkéket akart adni a férfiaságról. A gondolat elég boldond volt arra, hogy a mint magam előtt láttam ezt az elvhű embert, homeri kaczejban törjek ki. Egész tünődésem egy másodpercet vett igénybe s mielőtt az ügybuzgó borbély fürtgazdag fejét megfelelő idealismussal felvethette, s arczát felém fordithatta volna, levágtam magamat a divánra, s csakugyan kaczagni kezdtem a káröröm egész dühével.

A kaczagás nagyon furcsa lehetett, mert a becsületes arczművész úgy megjijedt, hogy a habzó réztányért a padlóra ejtette; midőn pedig e feletti szégyenében egy salto mortale-féle ugrással akarta jóvá tenni ügyetlenségét, akkorát lökött a közel álló íróasztalon, hogy a porcellán ténatartó csörömpölve esett a padlóra, sajátságos alakokat rajzolván deszkára és szőnyegekre.

Mindez egy pillanat műve volt, alig tartott annyi ideig, hogy a kaczej egy új rohamát visszafojthassam. Pedig volt okom többé nem kaczagni. A borbély salto mortaléjára barátom is felugrott, s azon oldalra fordult, honnan a világrontó kaczagás jött. Nem volt szükséges, hogy a száját kinyissa; elég volt nekem tekintete. Egy szemig bezapponozott kerek arcz meredt reám, olyan, mint a hold lehet, midőn az alsó felén erős tél van. Ez nem az én Tihamér barátom ábrázata volt.

Egyszerre talpon voltam én is, mielőtt azonban egy szót mondhattam volna mentségemre, az ábrázat tulajdonosa tragikomikus helyzetéhez illő pathoszszal, s kissé gyanus magyar accentussal egy végben úgy megtisztogatott, s a borbély olyan ostobán adta hozzá nagy fejével a taktust, hogy már-már kitörttem. E benső küzdelem nem igen kedvezőleg alakithatta át arczvonásaimat, mert a borbély egyszerre elhalványodott, s olyasmit sugott a pattogó kerek arcznak, hogy én elmeháborodott vagyok.

A halványság átragadt a kerek arczra is s emberemnek torkán akadt a szó. E pillanatot felhasználva, míg a tudós borbélyt egy oldalpillantással az ablakig löktem, a legnagyobb nyugalommal mondtam:

— Ezer bocsánat, uram! Én Doroghy Béla vagyok, s barátomat, Szalóki Tihamért véltem e szobában találni; engem a kapus utasított . . .

A tévedés egészen felderítette emberemet.

— Ah ugy! Persze, persze, én Szallaghy T. azaz Tiborcz vagyok, bőrkereskedő Debreczenből . . .

Nagyon sajnálom uram!

— Szallaghy Tiborcz, előbb Tiburtius Bandl, gondolám magamban, s áldottam mindenkit, a ki az apja nevével be nem éri, e mellett azonban kijutott a német portásoknak is becsületesen.

Ajánlottam magamat, s csakhamar az utczán voltam, vándorlásomat folytatandó.

Tizenegy felé járt az óra, s még három városrészt kell vala bebarangolnom. Szerencsétlenségemre örök időtől fogva legyőzhetetlen ellenszenvvel viseltettem bérkocsisok iránt, s még e kétségbeejtő helyzetben sem tudtam magamat rászánni, hogy valamelyiknek kínálva-kínált pártfogását igénybe vegyem, s így elszántan rohantam egyik fogadótól a másikhoz, felkutattam mind, a melyeket a közvélemény tisztességeseknek tartott, — de Tihamérnak hire-hamva sem volt. Ott tünődtem a Muzeum-utca egyik sarkán, mikor a reformatusok tornyán 12-t ütött. A harang kongása égy ijesztő gondolatot keltett bennem! Ha ez az ember neki indul, s betör lakásomba . . . Nem, a felségem nem lesz goromba! De hogyan magyarázom én meg barátomnak az ebédtelenséget ott, — saját lakásomon?! Hisz ez pokoli cseliszövény a sorstól! Oh ti nyomorult kőművesek! Haza kell sietnem!

A lóvonatu vasut trombitája csábitólag hitt s nemsokára a kocsi harmatos ablakán át kutattam: valjon nem hozza-e barátomat a véletlen vagy az ég utamba.

A Deáktérről lelkendezve siettem a Dorotya-utca sarkáig, s daczolva a dermesztő szél boszantásaival, mint táborig őrszem, helyet foglaltam. De hátha más irányból jő?! . . . Nincs menekvés a kudarcz elől. Otthonn a kapuban fogok várni; csak ő velem találkozék: a többire nézve élelmességembe helyeztem bizalmamat.

Egy pillanat alatt ott voltam állomásomon, kimeresztve a hidegtől könyes szemeimet a csaknem teljesen néptelen utczára. Egyszerre valaki nevemen szólit hátulról.

Visszanézek, — s Tihamér állt előttem, kaczagva! Csakis ennek a jóízű kaczagásnak köszönhetem, hogy hanyat nem eszem. Bizalmam kezdett visszatérni, s hogy tért nyerjek, én támadtam rá ilyenforma kérdéssel:

— Ugyan hol a pokol fenekében lakol te?

— Hát itt, barátom, a „Magyar király“-nál. S miért kérded olyan roppant tüzzel?

— Egy kis mondani valóm lett volna, barátom . . . Átkozott!

— Mi baj?

— Semmi különös. — Dehogyan mondtam volna meg neki, hogy minden vendéglőt megfutottam miatta, s ezt az egyet kifeleltem a programmból. Hanem az bizonyos, hogy dühben voltam, s nem kevés erőmbe került nyugodt társalgást folytatnom.

— Nemde azt akartad tudtomra adni, kedves barátom, hogy ma csak ketten ebédelünk? — kérde Tihamér határozott malicziával. — No, se baj, legalább egyszer igazán kibeszéljük magunkat. De jer — s ezzel karomba füzte karjait — itt egy kissé hűvös van.

Lakásomra akart, ő akart engem fakásomra vezetni! Szélütés fenyegetett.

— Azaz megállj kissé; — mondám el nem rejthető zavarral, — voltál már fenn?

— Hát igen! Onnan jövök!

— Kivel beszéltél?

— No, ez eredeti; a szobalánynyal! Ez azt mondá, hogy nem vagy itthon, a nagyságos asszony szintén nincs itthon. Kissé csodálkoztam a dolgon, mert tegnap úgy hívtál, hogy a feleségeddel is találkozhatom . . . De se báj; ismerem szórakozottságodat . . .

Minden szava törsturás volt, de tartottam magamat.

— Bocsáss meg, édes Tihamérom! Igazán ez a szórakozottság lesz még vesztem . . .

— Hol van kedves nőd?

— Nem mondta a szobalány?

— Nem kérdeztem tőle.

— A nagymamától kaptunk sürgönyt, hogy azonnal menjen, ha még életben akarja látni . . .

— S magát eresztetted el olyan hosszú utra, ilyen időben?

— Zsófikámnak van bátorsága.

— Részemről valóban sajnálom e maláprospost. — De menjünk hát, mert én nagy hajlammal bírok a torokgyulladásra.

Én föltem még a hidegben is. De végre valamit kellett tennem vagy mondanom, akármit; de az bizonyos volt, hogy ez egyszer még magamnak sem voltam otthon.

— Tihamér! megállj csak még egy kissé. Én épen azért akartalak meglátogatni, hogy vendéglőbe hívjalak ebédre. Képzeld csak, az a malheur ért, hogy a szakácsnémnak is épen ma kellett elutaznia . . .

— Talán annak is a nagyanyja haldoklik?

— Meg is halt, barátom; a leány a temetésre megy, mert másként az öreg kitagadta volna a 20 frtnyi örökségből.

— Így már értem a dolgot, barátom! No, se báj; azért mégis együtt leszünk. Hol akarsz ebédelni?

— Menjünk a Hungáriába.

S mentünk, karon fogva; ő szokott vidámságával, én szokotlanul jó kedvvel, a felett, hogy diplomaciai tehetségem ily fényes sikert aratott.

Midőn a váczi-utczába értünk, barátom egy nagyot rántott rajtam, kikapta karját az enyémből, s a tulsó oldalra mélyeséges köszöntést vágott. Mire oda néztem, egy nyulánk hölgy fordult be a Deák-utca sarkánál; de egy pillantás elég volt arra, hogy nőmet megismerjem. Tihamér őt köszöntötte.

— Most segíts rajtam, isteni diplomacia! — mondám magamban, kissé szédelegve, s nem várva be, mig Tihamér felocsudik ámulatából, kérdém:

— Kit köszöntöttél?

— Ha való az, hogy Magyarországon, Pesten, a váczi-utczában veled ácsorgok; akkor az is való, hogy a feleségedet!

— Hahaha! Te igen originális fiu vagy! Álomnak is vad gondolat, hogy ő most itt lehessen!

— Az én szemem nem szokott csalni. Jer, győződjél meg. Ezzel erővel vont a sarok felé, hol nőm befordult.

— Órültség, — kiáltám, s elrántám karomat.

— Én pedig becsületesen mondom neked, — mondá, egészen felhevülve, — hogy az a nő a te feleséged.

Tessék most választani! Vagy beismerem, hogy csakugyan a feleségem volt, s akkor tönkre jutott ember vagyok; vagy tagadom, s akkor Tihamérral utána kell mennem, s mivel kételkedtem szavában, még ebéd előtt megírhatom végrendeletemet. Tihamér az ilyenben még legjobb barátjával szemközt sem ért tréfát, pedig híres verekedő.

A két rossz közül az első látszott kisebbnek, s én gyors elhatározással feleltem:

— Nem kételkedem többé. De viszont hidd el te is, hogy nőm ittléte rejtély előttem . . .

— Ugy? No akkor menjünk ebédelni.

Egy tekintet Tihamér arcára, s ködbe borult előttem a világ. Az a borzasztó mosoly borzasztó ítélet volt felettem, s úgy éreztem, hogy ezt az embert meg kellene ölnöm azért a gondolatért, melynek sátáni tolmácsa az a mosoly volt! Csak ne volna olyan jó vivó! . . . De nem vagyok-e eszeveszett, hogy elitélem őt, mikor magam szolgáltatam neki anyagot a bántó gyanura? Valjon hogyan gondolkodnám én, ha őt látnám a magam mostani helyzetében?

Igy szónokolt bennem az isteni morál jókor felébredt szószólója: a lelkiismeret, s most már csendesebb vérrel ballagtam vele célunk felé.

Tihamér szánalomból közönyös dolgokról beszélt, s én azon szilárd elhatározással kísértem, hogy ez állapot kinjának őszinte vallomás által végét szakasztom.

Az ebéd végén pezsgőt hozattam.

— No, no, mit jelent ez? — kérdé barátom, félig csodálkozva, félig gyanakodva.

— Ne hidd. — feleltem nyugodtan, — hogy a bubánat ürgefiát akarom kiönteni; hanem valami szoritja torkomat; legyen türelmed, azonnal megnyílik.

Az első habzó poharat kiüritettük, s én megkezdtem a konfessziót. Elmondtam a tegnapi est és mai nap történetét híven, s még az sem hozott ki sodromból, mikor Tihamér rovásomra hangosan kaczagott.

Midőn befejeztem vallomásomat, barátom poharat emelt a házas élet boldogságára. Ugy beszélt, mintha értett volna hozzá. Szerinte az ily jelenetek oly szükségesek a házas életben, mint a viharok a természetben, csak a férj ne mulasztja el higgadt-sága villámhárítóit felállítani, melyek a veszedelmesebb exploziókat ártalmatlanokká teszik. A háboru mindig a béke kedvéért vívatik, s ő meg van győződve, hogy nőmmel való találkozásom ma a szerelem színmézővel lesz megédesítve.

Egy házasulandó ember tele van életbölcseccsel; ő ismer minden viszonyt, s akár mint törvényhozó, akár mint családi orvos, kész §§-kal vagy receptekkel áll elő. Tihamér sem tett egyébként; de szent meggyőződése, hogy egy év múlva neki is más ajánl ellen- és gyógyszereket. Különbén ez kevésbbé tartozik a dologhoz, s ha csak jó tanácsokra lett volna szükségem, ugy az ő kenetes beszéde előtt befejezhettem volna elbeszélésemet. Hogy ezt nem teszem, arra nem Tihamér bölcsege, hanem az birt, hogy az okok és okozatok kapcsolatát nem akarom elszakasztani. A olvasó tehát szives lesz engem még egyszer kísérni, azután is, hogy Tihamér barátomtól érzékeny bucsut vettem.

(Vége köv.)

A boulognei erdőben.

Történeti rajz Kapritól.

(Folytatás.)

II.

— A párisi nép igen kíváncsi, mint a nagyvárosiak általában. A boulognei liget sétálgatói, midőn látták, hogy egész sereg munkás az erdő egy részének kiirtásával van elfoglalva, elein-

tén azt hitték, hogy a kocsiközlekedés némi könnyebbitésére ott új mellékut készül.

Hanem . . . pár nap múlva építeni is kezdtek a munkások. Minek? Mi történik?

Választ ki sem tudott, vagy akart adni e kérdésre.

Hanem azért odacsődültek az emberek, bámulni a munkásokat. A boulognei erdő ezen eddig elhagyott részének egyszerre rendes közönsége lett, mely naponta feltartoztatta a kőmivészeket, utjában állt a kocsiknak és megtekintett minden fát és követ, mit a titokteljes épülethez szállítottak.

A forgalom ilyenmü akadályozása kilátást nyújtott Artois grófnak, hogy a fogadásban ő lesz a legyőzött fél, holott teljes győzelmet kívánt aratni.

A minden irányban kiállított örök azután tisztességes távolban tartották a tolakodókat; ez persze nem tetszhetett a párisiaknak, kik morogva kinyilatkoztatták, hogy az ily kiméletlenségnek okozója csak a királyi család lehet, melyre nehezíteni a párisiak különben is úgy látszott, hogy többféle ürügyet kerestek.

Bellangernek, Páris egyik legkitünőbb építésének vezetése alatt az épület időközben mesés gyorsasággal emelkedett.

A világban azalatt szájról-szájra járt a hír, hogy a rejtélyes házból Artois grófnak egy uyaralója lesz. Tudjuk, hogy e hír némileg megközelítette a valót.

Artois Károly csüggedt, gondteljes arczczal járt el Trianonba. Mária Antoinette el volt ragadtatva sógora kétségbeesésétől és kecses, dévaj modorban pajzánkodott vele.

— Mit csinál a ház? — kérdé egyizben. — Csodadolgokat hallunk az ön serénységéről. Szeptember első napjaiban lesz-e falusi reggeli a boulognei ligetben? Még három hét addig a világ.

— Ne szóljunk erről, asszonyom! — viszonzá a herczeg kedvetlenül. — El sem képzelheti ön az ügy jelentőségét; azok a párisi munkások lusta, alamuszi, lelkiismeretlen nép, négyszer hetenkint ittasan jönnek dolgozni. . . . Felség, a legboldogtalnabb ember vagyok széles e világon. Nem alszom, nem eszem, sehöl sem lelem nyugtomat. Szeretnék magam is inaskodni, hogy gyorsabban folyjon a munka.

— Oh, oh! Hallottad, Luiza? — mondá a királyné Lamballenak.

— Oh királyném, — esdett Artois, fájdalmas meghatottsággal, — ne sujtson le gunyjával; a nélkül is elég boldogtalan vagyok.

— Régi dolog ez, felség, — mondá méltóságteljesen Lamballe herczegnő. — Soha sem esett meg szívem Ikaruszon, kinek elolvadtak szárnyai, mert tulbecsülte erejét. Hat hét alatt! Felséged el sem hihette, hogy Monseigneur beváltandja szavát. Elmult a varázslók kora.

— Lamballe, nem jó volna meghosszabbítani a szegény Artoisnak a határidőt?

— De akkor vesztett Monseigneur, — mondá Lamballe herczegnő határozottan.

— Az igaz . . . de . . . nem indulsz meg szánalmas külsején? Mily halavány az arcza!

Lamballe herczegnő lopva tekintett Artoisra, ki egy karszékben ült és vigasztalanul maga elé bámult, azután így válaszolt:

— Tagadhatlan, hogy Monseigneur siralmasabban néz ki, mint Franciaországnak akármely királyi hercege, és . . . felséged jó szive. . . .

— Igen, igen, megadjuk a halasztást, természetesen oly föltétellel, hogy Artois legyőzöttnek ismerje be magát. Nos, Artois?

A herczeg fölugrott.

— Alázattal köszönöm felséged nagy kegyét, idő előtt kénytelen vagyok be nem vallani a bukás szégyenét. Jelszóm: Aut vincere, aut mori (Győzni vagy halni).

— Visszautasítja kimélyünket, Artois? Jó, ám lássa ön. Károly, guny tárgyává lesz ön Arkadiában.

Artois az egész leczkét szinkelt alázattal hallgatta végig. A biztos győzelem tudata egy perczre sem halt ki szívében. Csúpan az hozta ki kissé sodrából, hogy a szép Polignac herczegnő reánézett galambszemével és lágy, szánalmas hangon egyre mondogatta:

— Fogadja legmélyebb részvétem kifejezését, herczeg.

Ugy hangzott ez, mint a vereség buskomor jóslata.

Valahányszor Artois Trianonból jött, a jelentőségteljes hallgatás és Mária Antoinette részvevő mosolya azt tudaták vele, hogy megszűntek itt hinni óriás fáradozása sikerében.

Ha úgy a hogy, el is készül a ház, hol marad a belső berendezés?

Artois csak nem hívhatta meg az udvart egy vadonba és nem tálatathatja az erdő pázsitjára a reggelit!

Mária Antoinette előre is rendkívül örült győzelmén s aszszonymódra nem szánta meg büszke ellenfelét, ki mindeddig nem akart lemondani a reményről.

A fogadás közbeszéd tárgya volt az udvarban.

Maga a király is faggatta fenséges öccsét, valahányszor találkozott vele; végül tudára adta, hogy ne féljen semmit, ő nem fogja cserben hagyni, csak módot kellene kigondolni, hogy kevésbbé — megalázónak tűnjék föl a vereség.

Lajos király a munkálatokat is kívánta megtekinteni.

Hanem — a herczeg ellenezte a dolgot.

Azt mondta, hogy nem akarja magát előre is megszegyennitetni . . . az építkezés helyén uralkodó zür-zavar bántaná királyi barátját . . . ő maga is nagy ritkán jár oda . . . s akkor is szomorú gondolatok szállják meg, hogy a legjobb akarat daczára is előre nem látott és leküzdhetlen akadályok elvesztetik vele a fogadást.

A boulognei erdő épületén azalatt úgy folyt a munka, mint egy méhkaptárban.

A pavillon már készen állt. A zöld erdő mély közepében úgy állt az ott, mint egy kis tündérpalota.

Artois gróf maga tette le az alapkövet és házát elnevezte „Potomság“-nak (Bagatelle).

„Potomság“ pedig valódi drágakő volt s napról-napra kívül és belül diszítettett. A mindennemü berendezési készlet szekérszámra tünt el a pavillonban.

Artois gróf úgy szólván, el sem távozott már onnan.

Páris legjelesebb művészei, legügyesebb mesteremberei naponkint fölvaltották egymást az új épületben s még le sem telt egészen a hat hét, a tündérlak teljesen készen állt és méltó volt rá, hogy befogadja Franciaország szép királynéját.

Büszke diadal volt az Artois grófra nézve, hogy augusztus-hó utósó napján megjelenhetett Trianonban és arra kérhette ő felségét, kegyeskedjék szeptember harmadikán a boulognei erdőt jelenlétével megtisztelni.

(Vége köv.)

Alvás és álm.

Kiss Elektől.

Az állati szervezet egyetlen tüneménye fölött sem lebeg ez idő szerint mélyebb homály, mint az alvásnak csodás, titokteljes mivolta fölött. Alig tudunk idáig többet róla, mint a mennyit a pusztá érzéki tapasztalat mutat annak külső jelenségei, lefolyása, tartalma és hatása felül.

A következőkben megkísértjük könnyed alakban az alvás elméletének alapvonásait adni, a legujabb tudományos kutatások eredménye szerint.

Tudva van, hogy az emberek és állatok sokkal több élelyt szívnak be, mint a mennyit szénsav alakban kilehelnek. A Pettenkofer-féle lehelő-készülék nyomán pedig kiviláglik, hogy a tüdő által 24 óra alatt a levegőből elsajátított élelynek csak $\frac{1}{3}$ része esik nappalra, míg a másik $\frac{2}{3}$ rész az alvás közben jut be a lélegzés által. Egyik ily kísérletnél, mely alatt a készülékbe bezárt ember 24 órát teljes nyugalomban töltött el, az ezen idő alatt fölhasznált élelymennyiségből 67 százalék esett az éji-, és 33% a nappali időközre, míg viszont az ezen idő alatt kilehelt szénsavból 42% esett az éjre, s 58% a nappalra.

Legyen szabad e helyen a lélegzés és táplálkozás, valamint egy részről a légeső és a tüdő, másrészről a bélsatorna és a táplálkozási cső közti figyelemre méltó azonosságot közelebről szemügyre vennünk.

A mi az evés és ivás (tekintve a szilárd és folyékony tápszereket) a szervezetre nézve, az a lélegzésre nézve az élely, tekintve a légnemű tápszereket, melyeknek a testbe való befogadására természetesen más szerkezetű készülék szükséges, mint a szilárd és folyékony anyagok befogadására.

Tápszert minden oly anyag, mely vagy a testnek megalakulásához, kiképződéséhez, vagy az életfolyam fenntartásához hozzájárul; és itt az élely a legelső helyet foglalja el minden tápanyagok között. Mert élely nélkül nincs élet. A vérkeringés által a testnek minden szervébe és részeibe elárasztva, ez maga hatalmas szétbontó, majd összekötő hatásánál fogva előidézi a szakadatlan anyagcserét, úgy az izmokban, mint az ideg- és velőanyagokban, melynek eredménye a szervezetben működő, s külsőleg is nyilatkozni képes erő, nevezzük azt bár mechanikus vagy izomerőnek, állati melegségnek, idegrugékonyságnak vagy agyműködésnek.

Szóval: az élely azon anyag, mely az ő elégető és szétbontó hatásánál fogva az anyagcserét, a minden szerves erőnyilatkozat eme forrását, előidézi, s ennél fogva nélkülözhetlen tényezőjét képezi a szervek életképességének. Ez a rugó, mely az egész szervezet óraművét hajtja és működteti.

Ezek szerint tehát, hogy a szervezet teljes életképességgel s külsőleg is tevékenyen nyilatkozhassék, mindennek fölött szükséges, hogy benne elegendő mennyiségű élely legyen, s ezzel ismét visszaérkeztünk e sorok tulajdonképi céljához, az alváshoz, s annak tudományos meghatározásához.

Röviden kifejezve: alvás — a fentebbi tényekből kivont elmélet szerint, nem egyéb, mint a testnek élelyfogyatkozási állapota, melyben a nyugvás tartama alatt a vérben és egyéb szövetekben fölhalmozódott élelykészlet a munka által annyira kimerítettik s elfogy, s ennek következtében az életműködés a szervekben (agyban, idegekben, izmokban) annyira meglankad, hogy a test a tétlenségnek, erőtlenségnek és eszméletlenségnek azon bizonyos fokára süllyed, melyet alvásnak nevezünk.

Legkülönösebben és legsajátságosabban nyilatkozik ezen élelyfogyatkozási állapot a gondolkozási szervek működésében, a

mennyiben mély alvásnál annak szellemi tevékenységét majdnem teljesen megszünteti, kevésbé mély alvásnál pedig csak rendetlen, ingatag s összefüggés nélküli képeket, alakzatokat, ugynevezett álmokat hoz elő, melyek az agyra nézve ugyanazok, a mik a bizonytalan, erőtelen és ingatag mozdulatok az álmos idegekre nézve.

Míg alvó állapotban a test tevékenysége majdnem teljesen megszűnik, a lélegzés szakadatlanul foly, hogy a testnek új élelykészletet gyűjtson, melynek egy kis része ugyan még alvás közben szénsav alakban eltávozik, a nagyobb rész azonban a vérben összegyülekezik. Ez az élelygyűjtés, vagy más szóval: alvás addig tart, míg a testbe elegendő mennyiségű élely halmozódott össze, hogy az élő anyagcserét, mely az éber, tevékeny állapotban megy végbe, eszközölje s az ez által föltételezett erőt ismét mozgásba hozza.

Ha e mozzanat bekövetkezett, beállt a fölébredés is, azaz: az élely behatása által fölélénykült erőfolyam ismét ujan és hatalmasan kezd működni, s a szervezetet új életerő hatja át. Az óramű rugója ismét ki van feszítve, s ujult erővel kel föl fekhelyéről az alvó, mert az izmokban, idegekben s az agyban hatalmasan lüktet ismét az erő.

A fölébredés pillanatával pedig azonnal ismét elkezdődik a fölhalmozott élely fogyasztása, a mennyiben az a maga által előidézett erőteljes anyagcsere által önmagát fölemészti, s szénsav s egyéb szilárd és folyékony képződmények alakjában a testből ismét távozik. Rövidebb vagy hosszabb idő múlva, rendszeren 14—15 óra alatt, — az eközben véghez vitt gépi vagy szellemi munka foka szerint, — ismét kikerülhetlenül beáll azon időpont, midőn a fölhalmozott élelykészlet nagyobb részben elfogy, s ennek következtében az anyagcsere oly alacsony fokra száll, hogy a szervezet, — mint már fentebb láttuk, — a kimerültség és az alvás állapotába esik vissza. Az ébredés és munka közben is folytatódik ugyan a lélegzés és az élelybeszívás, de minthogy nappal sokkal több élelyt bocsátunk ki (szénsav alakban), mint a mennyit befogadunk, s következésképen az élelyfogyasztás nappal sokkal nagyobb, mint az élelygyűjtés, a szervezet a jelentékeny éji élelygyűjtés nélkül nem tudná fedezni a nappali munkálkodás közben végbemenő anyagcserét s tökéletes élettevékenységre s erőnyilvánításra nem lenne képes.

Összefoglalva a mondottakat, az ébredés és alvás örök körforgásából a következő képet nyerjük:

A közönséges viszonyok közt beszített élely erőteljes életműködés fenntartására nem elégséges; innét — mint ezt az újszülötteknél látjuk — a test igen hamar az alvásnak nevezett tétlenség és eszméletlenségi állapotba esik, melynek tartama alatt a szervezetnek ideje s alkalma van e légnemből jelentékeny mennyiséget magában fölhalmozni; mert a mély nyugvás ezen állapotában beszívott élelynek csak igen kis része távozik el még alvás közben, nagyobb része a vérben visszamarad és összegyülekezik. Ha az élelynek ezen összehalmozódása elérte a maga határát, s a gyűjtött élely ismét erélyesen közre kezd hatni az anyagcsere műfolyamába, akkor bekövetkezik az ébredés, azaz: a gyors, fokozott anyagcserének, ujult erőműködésnek kezdete, melynek folyama alatt nemcsak az egyidejűleg napközben beszített, hanem az alvás közben összegyűjtött élely is lassankint fölemésztetik s elhasználtatik. Ha ez megtörtént, ismét beáll a kimerülés, az alvás állapota, mire a leirt tünemények láncolata újra kezdődik.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Decemberhó 17-dikén.

Magyar conservatív politika. — Az egyszeri sváb. — A nap másik hőse. — Mit beszél a világ. — Egy okos száj. — Mindnyájánál okosabb. — Egy új népszínmű. — Eljött a szép karácsony.

Három nap óta olyan bús mogorva az idő, szeretne esni, és nem tud, hanem csak telecsüngeti a világot itatóspapír-szinű köddel, felhővel, vízzel, felhígított sötétséggel, se nap, se éjjel, egészen olyan, a milyennek — Asbóth János szeretné Magyarországot látni, — mondá egyik barátom.

Asbóth János könyve most a nap egyik hőse, politikai könyv, „Magyar conservatív politiká“-nak hívják, és egész komolyan, hanem azért sok szelemmel azt állítja, hogy hazánk mostani szomorú sorsát semmi más nem idézte elő, mint az, hogy 1848 óta azt tett, a mit századok óta. Nem az a baj, hogy az utolsó évek hirhedett nagy férfiai részint nagyon rosszul, részint pedig nagyon is jól értettek a gazdálkodáshoz, hanem az, hogy miért tett Magyarország is úgy, mint más jóra való nemzetek és azt sem önmagától, hanem úgy, mint a virág, a melynek „megtiltani nem lehet“, — a haladás és szabadelvűség elvét hirdette és vallotta. No, de az egyszeri sváb is azt hitte, a miért a Duna forrására rá teszi a kezét, meg tudja állítani a fejedelmi folyamat. Azután meg Asbóth könyve politikai csuda, mulassanak tehát mások az ő szép szemével.

És fájdalom, a nap másik hőse is „ne bántás-virág“ nekem, pedig erről is az egész világ beszél most a fővárosban. Hatala Péter, a pap, a tudós, az egyetemi tanár, kilépett a katholika egyház kebeléből és unitárius lett. Az egyik azt mondja, hogy ettől vált az idő egyszerre olyan izetlenné; a másik meg megfordítva, úgy tudja, hogy ép ez a formájából kivetkőzött idő idézte elő a jeles férfi eme lépését. — De hát ha meggyőződése? — kérdi Tamás. — Mit meggyőződés! — veti közbe egy szép lélek. — Én egy mákszemnyit sem hiszek abból, a mit a papok hirdetnek, azért még sem teszem. — Tehát azért hibáztatja Hatalát? — Nem azért, — szól közbe egy másik szépség — hanem miután a primás ugyanis e napokban kiakolbólitotta volna, hát legalább ezt kellett volna bevárnia. — Az igaz, hogy akkor „furore“-t csinál; de hátha nem igen eped a „furore“ után, sőt talán épen ez elől akart kitérni? — ezt az ellenvetést sem én tettem, épen olyan kevésbé, mint a fentebbi megjegyzéseket, szóról-szóra úgy irtam le azokat, mint a hogy hallottam, és pedig nem egy helyütt, hanem mindenütt, a hol csak megfordultam e napokban; az egyik nagyon helyeselte, a másik nagyon elítélte, kivételt csak egy ismerősömnél tapasztaltam, a kivel két helyütt is találkoztam ez idő alatt; ez a jó lélek egyik helyütt ugyancsak pocskolta az „Istentől elrugaskodott“ Hatalát, a másikon viszont ugyancsak magasztalta az „oroszlán szívű“ Hatalát. Ez aztán az okos ember, gondolám én, csak az hiányzik, hogy nem két, hanem ugyanezen egy helyen dicsérjen is, ócsároljon is. Mindnyájánál okosabb pedig az, a ki úgy intézi el dolgát az ur Istennel, hogy az erények eszményképeül sugározza be lelkét, mert — higyjék el nekem — övé a menyeknek országa.

Kazár Emil barátunk is visszajáról mondta el az imádsá-

got mult pénteken. Egy új népszínművét adták elő, a „Kincskeresők“-et, és egyenkint ha vesszük, van benne nép is, szín is, mű is, és összetéve még sem az, a minek mondja magát. Olyanforma, mint mikor — megkövetem szépen — gulyáshust találunk elébem, a mely csupa zamat, és megkrumplizva is van kellőképen, épen csak az az egy hiánya van, hogy borzasztó kevés benne a hus, már mint kincskeresők. Az első felvonásban a főnoka költészetével ismerkedünk meg, egy szép és fiatal özvegy, Maris asszony (Blaháné) házánál, a ki után Mihók legény (Eöri) lábatlankodik. Szép fonó-lányok dalolgatnak, közbe-közbe az öreg Istók, a falu bölcse (Szigeti József) szép meséket mond, Ekés Mihályné biróné asszonyom is (Császárné) megtiszteli a mulatságot, Esztike lányával együtt (Szigligeti Ferike), a kiktől megtudjuk, hogy azelőtt két évvel valami Unoka János gazdát halva találtak az erdőben, maig sem tudni, hogy esett, de azért bizonyos, hogy maga vesztette el magát, és Bálint fia (Tamási) azóta eltűnt, bizonyosan a János pap országát keresi, a honnan soha sem fog visszatérni. Egyszerre csak szép dalolás hallik az ablakon át, Esztike szive nagyot dobban, arra belép Unoka Bálint, nem a János pap országában volt, hanem Istók tanácsára becsületesen dolgozott, keresett 700 forintot, hogy Esztikét elvehesse. Esztike boldog, de nem az anyja, a nagyra látó asszony tudni sem akar róla, ott hagyja a fonokát, vége a felvonásnak, a kincskeresőkrol majd csak azután fogunk hallani.

A második felvonásban Ekés uram házánál vagyunk; ez egy savanyu arczu, zsémbes öreg, csupa babona és zsugoriság; valami régi kalendáriumban olvasta, hogyan és mikép lehet a földbe rejtett kincsekhez jutni és most ebben mesterkedik. Unoka Bálint kopogtat be nála, azon szándékkal, hogy Esztike kezét megkérje, de a legény láttára az öreg összerendül, ott hagyja, és helyette az asszony adja ki neki az utat. A kissé bárdolatlan, de azért kedves Mihók szintén a ház körül forgolódik, ez is hallott valamit a föld alatti kincsekről, és ő hozzájuk is férhetne, mert ő hetedik gyerek, csak Esztike kötényét szeretné tehát elcsenni, mert csak ilyen lány kötényében nem válik sárrá a rejtett kincsek aránya. Ott is van az a kötény, a falra akasztva, de nem teheti szerit, mert mindig van valaki a szobában. E közben a második felvonás is szép lassan leperdül.

A harmadik felvonásban még mindig nem vagyunk a kincskeresésnél, hanem csak sodorják tovább az eddigi szép fonalat. Bálint éjszakának idején belopózik Esztike szobájába, rá akarja birni, hogy — a mi már nem igen népies — vele szökjék, Esztike meg gondolkodási időt kér, holnap reggel a nagy kútnál majd megmondja neki utolsó szavát. Mihók újra belopózik Esztike szobájába, és most csakugyan sükerül neki lekapni a kötényt a szegről; most is rajta lepik, Ekés uram jön, két kincseső czimborájával, és megbeszéli a kincsesőst. Csak egy hiányzik már, egy hetedik gyermek. Akkor előbuvik Mihók a kályha mögül, a hová meghuzta magát, itt van ő, a hetedik gyermek; az öregek közéjük fogadják, csakhogy, a kötény végett, az ablakon kell kiugor-
nia, mert az ajtón az öregekkel találkozhatnak.

A negyedik felvonásban még mindig nem vagyunk a kincskeresésnél, hanem a nagy kútnál. Először is az öreg Ekéssel

találkozunk; a gonosz lelkiismeret hozta ide; mióta Bálint hazakerült, nincs egy nyugodt órája. Ő ölte volt meg atyját és retteg a fölfedeztetéstől. Zsebében a bugyelláris, melyet áldozatótól elrabolt, és ezt meg kell semmisíteni. A fa alatt tüzet gyújt, abba veti a bugyellárist és elrohan. Most Mihók is ott terem, meglátja a fa alatt a lobogó lángot, a hol ni, a kincs fölvetődött! Nosza rajta, ráborítja Eszti kötényét, csakugyan egy bugyellárist ragad ki a lángok közül, csak hogy biz az üres bugyelláris; mindegy, azért csak elteszi, hátha az a tulajdonsága van, hogy magától megtelik! azzal elmegy, és jönnek helyébe a lányok vizet merni. A szép Maris asszonyka is eljön, és hozza a hirt, hogy az éjjel egy legény Ekés Esztiék ablakán ugrott ki, a tulajdon szemeivel látta. A lányok természetesen elszörnyükdnek e hallatlanságon, hát még a nagyra látó biróné asszony, mert az ki is lehetett volna más, mint Bálint! Hogy még nagyobb legyen a baj, és még távolabb a kincskeresés, a jegyző is ott terem. Az meg tolvajt kerget, az éjjel feltörték a község ládáját, a mi a kaszszában volt, pénz, ezüstkanál mind eltűnt és erre felé vezetnek a tolvaj lábnyomai. Itt aztán a bölcs jegyző megtudja, hogy Ekéséknél is járt valaki az éjjel és ki is lehetett volna az más, mint az, a kit ő keres! Előveszi a lányt, vallja meg, ki volt nála, mert ez most már kriminális ügy, a mit neki okvetlenül ki kell sütni, mert érdemkereszt nézhet rá érte. Szegény Eszti, egész oda van kétségbeesésében; akkor jön Bálint, bevallja, hogy ő volt az az éjjeli vendég és mi szándékból kereste volt föl Esztiét; jegyző uramnak azonban ez nem tetszik, neki tolvaj kell, megmotozza Bálintot, 700 forintot talál nála, sokkal többet, mint a mennyi a község pénztárában volt, annál rosszabb reá nézve, bizonyára a többit meg másutt lopta, és be akarja kísértetni Bálintot. Szerencséjére találnak egy süveget Ekéséknél, a mi pedig Mihók süvege; ezt is előveszik, ez sem tagadja, ő is itt járt a mult éjjel, hanem csak az Eszti kevéért, Maris asszony ki is rántja a kötényt Mihók zsebéből, Mihók meg a tüzből kikapart bugyellárist mutatja elő, Ekésné asszony megismeri a bugyellárist, hogy a férjeé, előhívják az öreg Ekést, ez meg rettenetesen tagadja, soha sem látta, annál jobban kapaszkodik bele a jegyző, egy ujjal corpus delicti, most már bizonyos az érdemkereszt! Akkor jön a jegyzőné, fogja fülénél a férjét, hogy legyen már egyszer esze, és ne vigye máskor magával a kulcsokat, mert ime, ő törte föl a szoba ajtaját is, a pénztárt is, szüksége volt a pénzre, mert Mózsai zsidónak tartoznak vele és ez nem hagyott neki békét. Jegyző uram csak annyit mond rá: „Fucs érdemkereszt“ és elkotródik, ezzel végződik a negyedik felvonás, és csak most kezdődik az igazi cselekmény.

Az ötödik felvonásban karácsony este van, Ekés uram megjelenik a kincskeresés helyére, hanem Istók is ott van, Bálinttal együtt, a bugyelláris reávezetett Unoka János gyilkosának nyomára, Bálint szent János papjának, azaz szellemnek öltözve, azt mondja neki, csak úgy juthat a rejtett kincsek birtokába, ha megvallja bűneit. Ekés akkor megvallja, hogy csakugyan ő a gyilkos, most Bálint le akarja löni, de a közeli templomból kihallanak a karácsony est zsolozsmái, leereszti tehát puskáját, Istenre bizza az igazságszolgáltatást és az nem is késik, egy szekér keresztül hajt a bűvös körön, Ekés látja a szekeret, de mert babonás fejjel azt hiszi, hogy ezek a rémes kísértetek, és csak elijeszteni akarják, nem mozdul helyéről, és a szekér elgázolja. Haldokolva hozzák a szinpadra, felesége sirva borul rá, míg a fájdalomba borult Esztiék Bálint emeli föl, szerető szívéhez.

A kedves Eszti kevére panaszkodva mondta nekem, hogy miért csak olyan kicsi szerep jutott neki a darabban; én vigasztaltam, ezt a kicsi szerepet annál kedvesebben játszotta; a többi szerep

is csak mind akkorka; a cselekmény szálai nagyon is el vannak aprózva, azért a szinpadi siker nagyobb része a jeles játéknak köszönhető. Különösen Eöri kitünően adta az ügyetlen, de annál szerelmesebb Mikókat.

Mi hozzánk is elhallanak már a karácsonyi zsolozsmák, mindenfelül viszik a zöld galyakat, a melyeknek fényénél a kis Jézuska fog megjelenni, egyaránt örömeire gyermeknek, szüléknek. Mindegyiknek ajándékot hoz, olyant, a mi legkedvesebben esik a szívnek, gyermeknek játékot, öregnek magamagát, így születik ő meg újra évszázadok óta, és vele együtt újra születik minden ember, a ki őt szívébe fogadja; mert ő a szeretet, minden jó és szép foglalata, a melylyel az élet kezdődik és végződik. A ki igazán tud szeretni, annak született meg az Isten! — Boldog ünnepeket!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (Rudolf trónörökös főherceg) e hó 13-dikán este Bécsből Gödöllőre érkezett, és a karácsonyi ünnepeket felséges szülői körében fogja tölteni.

** (Jótekonyság.) Tar András és neje: Harangi Juliánna balmaz-ujvárosi lakosok 40—50 ezer forintra becsült összes ingatlan vagyonukat a balmaz-ujvárosi szegény sorsu gyermekek iskolai neveltetésére s ruháztatására hagyományozták. — A népkonyhákra gróf Szapáry Gyula ivén begyűlt 300 frt, ehez járultak: Bittó István, gróf Szapáry Gyula 50—50 frt. Pauler Tivadar, gróf Pejacevics Péter, Ghyczy Kálmán, gróf Wenkheim Béla, gróf Zichy József 30—30 frt. Trefort Ágoston és Bartal György 25—25 frttal. — A gyermekórház karácsonyfájára Konkoly Miklósné urhölgy három év előtt elhunyt kis fiának takarékpénztárkáját küldé, melyben 12 darab huszkrajczáros, 26 darab tizkrajczáros, két ezüst huszas, egy tizes, három darab két ezüst forintos s két osztrák arany van. — Dr. Flór néhai főorvos özvegye, ki a Pest városától nyert 400 frtnyi nyugdíjat rendesen jótekonny czélokra szenteli, jövő évi nyugdíját a városi fiárvaház javára adományozta. — Somorján gróf Pálffy János a városi polgári iskola építési költségeihez nyolczezer forintot adományozott. — Az esztergom megyei köszénbánya-társulat a doroghi, tokodi, annavölgyi és szarkási köszénbánya-telepeken levő népiskolákat saját költségén átalakította, a szükséges tanszerekkel látta s a tanítói állomásoknak kellő javadalmazást biztosított.

** (Rózsás napló.) Dr. Vécsey Tamás, országgyűlési képviselő és egyetemi tanár jegyet váltott Móricz Pál képviselőnek kedves szép leányával, Margit kisasszonnyal. — Bausch Ferencz állomásfőnök eljegyzé Fekete Gizella kisasszonyt s menyegzőjük januárhó 12-dikén lesz. — Szabadkán e hó 5-dikén volt Prokesch Ignác menyegzője Szaghmaiszter Julia kisasszonnyal. — Tamáskovics Gyula b.-gyarmati királyi aljárásbíró e hó 8-dikán jegyezte el özvegy Veres Lajosné bájós leányát Katicza kisasszonyt A.-Tóldon. — Donáth Szilárd ipolysági ügyvéd közelebb váltott jegyet Pethes Erzs kisasszonnyal Esztergomban. — Vadasz Ede fővárosi tanácsjegyző, közelebb váltott jegyet a nemeslelkű Nasch Berta kisasszonnyal Ágrisról Aradmegyéből. — Zilahon e hó elejen volt Mászny István pénzügyőri biztos és Kovács Berta kisasszony esküvője. — Csoók Ilona kisasszonyt, Csoók Bálint királyi táblai bíró bájós és művelt leányát közelebb jegyezte el Ráisz Aladár, szepességi földbirtokos, Ráisz Szilárd, legfőbb itélőszéki bíró fia. — Keppich Emil

földbirtokos B.-Ujvárosból eljegyzé Schwarcz Ábrahámnak szép és művelt leányát, Hermint. — Marosvásárhelyt e hó 8-dikán dr. Szentpéteri János oltárhoz vezette Patruba ny Kata kisasszonyt; ugyanakkor a menyasszony fivére, Patruba ny Antal Petelei Mimi kisasszonnyal tartá esküvőjét. — Kecskeméten a kedves Kovács Anna kisasszonyt mult vasárnap vezette oltárhoz Szluha Ágoston, Szeged egyik legképzettebb fiatal embere. — Székesfehérvárrt Eisenbarth Irma kisasszony esküvője januárhó 12-dikén lesz Gáldy Lajos vécsi erdészszel. — Pusztá-Szent-Kereszturon Baghy Fanni kisasszony közelébb jegyezte el Sporarich Lajos Budapestről. — Csillagh Gyula jogtudor, fiatal hirlapíró és földhitelintézeti hivatalnok eljegyzé Peláthy Etelka kisasszonyt, néhai Peláthy József, budapesti ügyvéd bájos leányát.

** (A nőiparegylet) által mult vasárnap rendezett fölolvasás a rosz idő daczára szép és válogatott közönséget gyűjtött az evangélikusok termébe, és a közönségnek ritka élvezetet is nyújtott e fölolvasás. Pulszky Ferencz „amerikai jellemrajzok„-at olvasott fel, az ő könnyed, szellemes és tartalomdus modorában. Utána jeles természettudósunk, Berecz Antal a „mágnes“-ről tartott gyakorlati mutatóványokkal kísért fölolvasást, végre Erődi Béla, jeles fiatal írónk élénk rajzban a török nők társadalmi állását ismertetvén, ügyekezett kimutatni, hogy a keleti nők helyzete nem olyan rideg és szánandó, a milyenek a nyugaton általában hiszik; mert ha szabadságuk korlátolt is, annál hatalmasabbak a családi életben. A hallgatóság alig vette észre, hogy 10 óra lett, — 7 órakor kezdődött, — mire a fölolvasás véget ért.

** (A magyar gazdasszonyok) országos egylete árvaleány nevelőintézetének javára e hó 25-dikén a nemzeti színházban „Viola“ kerül színre s a szerepeket a legjobb erők vették át a jótékony cél iránti tekintetből. Mint halljuk, a páholyok nagy része már is lefoglaltatott ez estére.

** (A gyermekkórház-egylet) részére karácsonyi adakozás gyanánt 120 frt 30 kr folyt be az egylet pénztárába. Adakoztak ezenkívül: a salgó-tarjáni köszénbánya-társaság 50 mázsa köszénet, a légszeszgyári társulat 25 mázsa koaksot, a pesti köszénbánya- s téglagyár 25 mázsa rostált köszénet, Luczenbacher Pál egy öl vágott puha tüzi fát, a heugermalom 1½ mázsa 4. sz. lisztet, a Luiza gőzmalom 1½ mázsa 5. sz. lisztet, Csajághy Márton pedig 6 itcze mézet adományoztak. — Fogadják a nevezett jóltevők az egylet hálás köszönetét!

** (A gyermekmenhely-egylet) február 2-dikán álarzos calico-bált ad s a rendező bizottság élén idősb gróf Károlyi Istvánné áll. Ez egylet újabb időben is jelentékenyen gyarapodott nagylelkű hagyományok és adományok által, és már jelenleg is száz gyermekről gondoskodik. Köztük négyért folyvást idősb gróf Károlyi István és neje fizetik a tápdíjat Az intézetben 38 van elhelyezve, a többi a vidéken és fővárosban, jó helyeken. Áldás legyen azokon, kik ennyi szegény kiseded jövőjéről oly nemesen gondoskodnak!

** (Az országos kisededóvó egyesület) mult vasárnap tartá első választmányi ülését a megyeház termében, Tisza Kálmánné és Ürményi József vezetése mellett. Először is a főváros által ajándékozott telken építendő kisededóvó-képezde ügyét tárgyalták s a nevelési szakosztályt hívták fel, hogy adjon be majd véleményét arról: mint tartja eszközölhetőnek egy nők részére benlakással összekötött képezde felálltását. Aztán megválaszták a szakosztályok előljáróit. Elnökök lettek: a nevelési szakosztálynál Kralovánszky Istvánné és Peregriny Elek; a gyűjtőnél gróf Andrássy Aladárné és gr. Festetich Pál: a terjesztőnél Bónis

Sámuelné és Szentkirályi Mór; a vagyongazdálkodó osztálynál Rupprecht Demidoff Kornélia és báró Podmaniczky Frigyes. Titkárokkul választák P. Szathmáry Károlyt és dr. Schermann Adolfot.

** (A bölcsőde-egylet) választmányja által ez évi deczemberhó 11-dikén tartott ülésen bejelenté Adler Antalné urhölgy, az egylet pénztárnoka, néhai Hoffmann Frigyes 700 frtos ágy-alapítványát. Néhai Jálics A. Ferencz örökösei a boldogult emlékének megörökítésére 200 frtot fizettek be az egylet pénztárába. Egy névtelen, Flesch Mórné által 200 frtot, Luczenbacher Pál 7 frtot; a heugermalom 1 zsák 4 számu lisztet, a salgó-tarjáni köszénbánya részvénytársulat 50 mázsa köszénet, a köszénbánya- s téglagyár-társulat 25 mázsa köszénet adományoztak, Gorove Antalné és Flesch Mórné szivesek voltak egy-egy karácsonyfát felajánlani az ez évi deczember 28-dikán az 1-ső (terézvárosi) és a 2-dik (józsefvárosi Mária-utcán levő) bölcsődében tartandó ünnepélyre.

** (A svéd leányok) mult hétfőn énekeltek másodsor és ezuttal utósor. A vígadó terme most sokkal jobban telt meg, mint első alkalommal, diszes közönséggel, gyönyörködni a valóban ritka élvezetben, a mit e hölgyek éneke nyújt. Már a mult héten ecseteltük röviden, hogy miben áll tulajdonképpen e négy hang varázsa; úgy egybeolvad és mégis annyira színezi és élénkíti egyik a másikat, a mint azt soha semmiféle hangversenyen nem hallottuk, és a közönség most is annyira el volt ragadtatva, hogy minden számot ismételniük kellett. Különösen a „Silfoer Klára tona“ Ahlströmtől, „Varsang“ (tavaszi dal) Lindbladtól és a „Bröllopsmarsch (nászdal) Södermantól most is elbájolóan szép volt. A hangversenyben ezuttal is Blau és Sveida urak működtek közre, első Joachim egy románczát játszta, igen szépen, hegedűn, míg utóbbi zongorán a „fonó-dal“ átíratat adta elő.

** (Richter újabb zenekari hangversenye) mult szerdén ismét a szép lelkek találkája volt, és ezuttal egy új nagyobb szabásu zeneművet is hallottunk, és pedig magyart, Zimay László „Honvédek dalá“-t, mely ha nem is üti meg a legmagasabb mértéket, sok szép részletei újabb bizonyítékok szerző kiváló tehetségéről, és alapos reményt nyujtanak, hogy a hangversenyzene terén is nagyot várhatunk szerzőtől. Igen szép benne a bariton-solo és az egész mű hangszerelése. Előadva is jól volt a budapesti dalárda által. A hangverseny többi részei voltak: a „Mesterdalnokok“ nyitánya Wagnertől és Volkmann Serenádjája, mind a kettő régi jó ismerős, de melyek mindig ujak maradnak, kivált olyan kitünően előadva, mint ma. — Kimenet a vígadó terméből. a kisteremben egy kis vásárállás ragadta meg a közönség figyelmét; a „Valeria-egylet“ által rendezet karácsonyi bazár ez, a csinos bódék szép sorjában föl voltak állitva, mind egyiken ott volt a czég neve: Vértesy, Borsos, (azelőtt Türsch) Posner, Baliczky, Márton Lajos sat. és bennük kedvesnél kedvesebb tárgyak, karácsonyi ajándokokul; csak az egylet hölgyei hiányzottak még, mert a bazár csak másnap reá, csütörtökön volt meynyitandó.

** (A karácsonyi bazár) mult csütörtökön este csakugyan megnyílt, és egész este igen kedves mozgalmas képet nyújtott. Minden áruhely előtt egy-egy kedves urhölgy állt és szolgált a vevőknek, a kik jöttek-mentek, egyik a másikat fölvaltva, és egyik sem bánta meg, hogy itt szerzte be karácsonyi ajándékait. Mert a mellett, hogy „meg nem huzták“, és csak annyit fizetett, mint a boltban, ha csak jószántából nem adott egy kis „borra valót“, jótékony kezekbe, még jót is tett a „cselédmenhely“ és „népkonyhá“-val, a melyeknek javára e bazár

rendeztetett. A nagyteremben ezalatt két katonai, és egy magyar zenekar (Rácz Pali) felváltva a legszebb zenedarabokkal mulattatta a vásárt.

* * (Az egyetemi dalegylet) dal- és tánczestélye a „Hungária“ termében jól sikerült. A karok mind magyar szerzők művei voltak. Tóth Gyula (technikus s egyszersmind szini tanodai növendék) éneke és bariton hangja, Farkas O. és Bernáth zongorajátéka tetszésben részesült. Aztán reggeli fél hatig a legjobb kedvvel tánczoltak, miután még sok fiatal hölgy jelenléte fokozá az ifjuság tánczkedvét.

* * (A technikusok) bálbizottmánya következőleg lett megválasztva: Bartha Mór, Buócz Adolf, Heinrich Kornél, Helfy Jenő, Herzog József, Hrabovszky János, Karlovsky Endre, Kendeffy Lajos, Lisznyay Tihamér, Luczán Aladár, Makay Endre, Paray István, Pecz Vilmos, Pécsy Lajos, Pesty Árpád, Rónay László, Sebessy Béla, Szontagh Béla, Szuheitl Lajos, Varga Pál, Venczel Lajos, Walter Gida.

* * (Az írók és művészek társasága) e hó 30-dikán rendez ismét estélyt, érdekes műsorozattal. Hir szerint a Liszt-egylet Cherubini egy karát fogja énekelni, Lang Fülöp Mosonyitól dalokat, Krancsevics és társai vonós-négyest játszanak és alkalmasint Jókai is fog felolvasást tartani.

* * (A népszínházi bizottság) legközelebb tartott ülésén bejelentetett, hogy még 215,000 frtra van szükség, hogy a színház a jövő évi októberre elkészülhessen. Ez összeg beszerzésére némelyek a páholyok és zártszékek eladását, mások pedig ismét gyűjtést indítványoztak. A bizottság azonban azt határozta, hogy a nevezett célra sorsjátékot fog rendezni. Az elnöknek azon terve, hogy a népszínház az operának 5 évre adassék át, elvetetett.

* * (Színház.) Soly mossy Eleket az istvántéri színház volt tagját, a nemzeti színház igazgatósága jövő áprilistól kezdve szerződöttni fogja. Soly mossyban jelentékeny erőt nyerne a népszínmű s az alsóbb vigjáték. — Az „Egy pohár víz“, Scribe legszellemdusabb színműve, mely a nemzeti színházban évek óta nem adatott, a jövő hó elején ott újra színre kerül. Bolingbrookeot Lendvay Márton, Marlborough herczegnőt Prielle Kornélia fogja játszani. — Rienzi színrehozatala Adams, bécsi tenoristával, elmaradt a jövő hétre. Az igazgatóság szándéka Rienzivel az, hogy legalább a felét bevegye a ráköltött 12,000 forintnak.

* * (Zene.) Budapesten megjelent: „Magyar Ábránd“ zongorára szerzé Venturini Amália. Ára 60 kr. — Tábor szky és Parsch kiadásában ujabban megjelentek: „Magyar népdalok“ zongorára átirta Bauer Lajos; két füzet! egy-egy füzet ára 80 kr.

* * (Irodalom.) „A kalászszedő öreg asszony fiai“ czimen jelent meg egy ifjusági elbeszélés Aigner Lajos kiadásában, Tóth József fiatal írónktól, ki e téren már jó nevet vivott ki magának. E művet bátran ajánlhatjuk a szülék figyelmébe ünnepi ajándéknak. A könyv 110 oldalra terjed s ára 60 krajczár. — „Vázlatok“ czim alatt kisebb széptani és irodalomtörténeti művek gyűjteménye fog közelébb megjelenni Szana Tamás, jeles fiatal írónktól. Kiadója Zilahy Sámuel. — Kolozsvártt „Kandalló előtt“ czimen serdült ifjak számára egy kötet elbeszélő költemény jelent meg Szász Bélától; a csinos kiállítású s jó tartalmú kötet Stein János könyvtárus kiadása s ára 1 frt 60 kr.

* * (Vegyesek.) Király ő felsége e hó 3-dikán kelt iratában a Viczay-jószágok örökösének: gróf Khuen Károlynak megengedte, hogy családi neve mellé a „Héderváry“ nevet is fölvehesse s czimerét a kihalt Viczay-család czimerével egyesíthesse. — A Frőbel-négylet multkori bálja kétszáz forint-

nál többet jövedelmezett e buzgó egylet gyermekkertjeire. — A „Magyar írók és művészek társasága“ 1875-dik évi januárhó 10-dikén tartja évi rendes közgyűlését. — A honvédmenháza vagyona mult hó november 1-sején készpénzben és értékpapirokban volt 39,455 frt 33 kr, novemberhavi bevétele pedig, fájdalom, csak 515 frt 7 kr volt. Valjon lesz-e ott is karácsony? — A főváros tanügyi bizottsága ujabb 20 altanítói, 17 kézimunkatanítói, 5 ismétlő iskolaigazgatói és 19 ismétlő iskolatanítói állás szervezését hozza javaslatba. — Az ide i korcsolyabál februárhó 1-sején fog az Európában megtartatni. — Budapesti jogászok mult vasárnap diszes siremléket állítottak korán elhunyt tehetséges társuk: Scheer Gyula sirján; a költség adakozásokból került ki. — A budai evangélikus egyházközség, elemi iskoláit ujja szervezendő, annyira eladósodott, hogy sorsjátékhoz kénytelen folyamodni, mihez a miniszterium engedélyét meg is nyerte. Erre az áldozatkész közönséget általában figyelmeztetve, a vállalatnak kedvező sikert kívánunk. — A budapesti királyi gymnázium segélyegylete javára e hó 22-dikén hangverseny és szini előadás lesz a budai várszínházban, Prielle Kornélia, Blaháné, Kassainé asszonyok, Erkel Gyula, Halmi és Schmidt F. Közreműködésével; jegyek előre a szervitateri Kertész-féle kereskedésben kaphatók. — Réthy bácsi, a nemzeti színház veterán tagja, már kezd javulni s néha kis sétákat is tehet már szobájában. — Az istvántéri színházat újévtől kezdve Mansberger igazgató akarja kibérteni. Csak boldoguljon is vele. — Bécsben gróf Haller gárdakapitányt mult szombaton egy bérkocsi az utcán fellökte s ha két ur meg nem ragadja a lovakat, a 90 éves tabornokot okvetlenül összegázolják. — Arnim gróf ügyében szombaton hoztak ítéletet, és így csak a jövő héten közölhetjük azt t. olvasóinkkal.

* * (Halálozások.) Orsonics Iván, panonhalmi szent benedekrendi szerzetes és győri könyvtárnok, bölcsészettudor, akadémiai és főgymnaziumi tanár e hó 10-dikén élte 70-dik, áldozársága 47 évében meghalt. Az elhunyt 41 évig működött a tanári pályán és tanítványainál kiváló tiszteletben és szeretetben állott. — Kassán Kra yn ik Amália köztisztelőben álló hölgy e hó 11-dikén, élte 79-dik évében elhunyt. — Nagy-Kőrösön e hó 12-dikén Tóth Lenke kisasszony élte 20-dik évében elhunyt. — Fésüs Menyhért, Nagybánya város nyugalmazott polgármestere, e hó 13 dikán élte 73-dik évében elhunyt. A boldogult 1832-től 1848-ig mint e város tiszti főorvosa, ettől kezdve pedig 1874-ig mint polgármester szolgálta a várost s igazságszeretete, és tevékenysége által a város, a vidék és tisztársai szeretetét és a nagy közönség tiszteletét érdemelte ki. — Emresz Károly ismert fővárosi fűszerkereskedő élte 34-dik évében meghalt. — Jéger né asszony, dr. Jéger Kálmán szatmári főorvos anyja, 59 éves korában elhunyt. — Margitay Sándor biharmegyei jankafalvi közbirtokos s mérnök, 69 éves korában e hó 7-dikén elhunyt. — Biharon özvegy Zachariás Jánosné Cziffra Anna asszony e hó 6-dikán, élte 86-dik évében meghalt. — Fülepp Ferencz a nagyváradi főreáltanoda igazgatója e hó 13-dikán, életének 44-dik évében meghalt. — Kilitiben Szabó Györgyné asszony, Farkas János veszprémi káptalani tisztartó anyósa, e hó 6 dikán 90 éves korában elhunyt, két nappal előbb elvesztve fiát, Szabó Dávidot, ki Gombán halt meg. — Eszéken a mult szombaton hunyt el a 85 éves Adamovics Jánosné, született Kerekes Rozália bárónő, ki igen jójtékony szívű urhölgy volt. — Mandrovics György, pesti szerb lelkész elhunyt 41 éves korában, özvegyet és négy gyermeket hagyva hátra. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

December 19-dikén: „Proféta“ opera. — December 20-dikén: „Kincskeresők.“ — December 21-dikén: „A revisor.“ — December 22-dikén: „A zsidónő“ opera. — December 23-dikén: „Egy pohár víz.“ — December 24-dikén: szütnap. — December 25-dikén: „Viola.“

Divattudósítás.

Minél zordonabb a természet, minél kellemetlenebb a szabadban való tartozkodás, annál jólesőbb nyilatkozik a meleg és kivilágított fogadószobákban a társasélet édes varázsa. Itt lesznek most megbeszélve a politika, a színház és irodalmi újdonságok és — a divat új vívmányai; itt keressük föl azokat, a kiket a nyár és őszi kirándulásai hónapokig távol tartottak, itt tudakoljuk élményeiket, és itt találunk új és vonzó alakokat, hogy ezeket is belé vonva körünkbe, szélesítsük barátaink és barátaink számát. Ezen társas összejöveteleknél a hölgyek csinos öltözékeket viselnek, a melyek a legjobb színben tüntetik fel őket, külsőleg is. A ruhák az ilyen kisebb estélyeken, a hol nem tánczolgálnak, és csak társalognak, vagy zenélnek, mind magasak, és csak elöl szivalaku kivágásuak, a mely kivágás csipkegallérikák és kendőcskék által ismét el lesznek fátyolozva. Tollak fejben, gyöngyök az öltözeten, szalagok és csipkék emelik aztán igen diszesekké ez estélyi öltözékeket.

Mielőtt néhány új divatu estélyi öltözéket leirnáink, engedjék meg kedves olvasónóink, hogy ezuttal egyikét a legelső szabályoknak hozzuk emlékükbé, melyeket a finom modor alkotott, és melyet bizonyára úgy is tudnak; azt t. i. hogy a házi asszony nagy hibát követne el, ha gazdag és fényes öltözéke által háttérbe akarná szorítani hölgyvendégei öltözékeit. Azért a háziasszonynak csak egyszerű csinnal kell öltözködnie, sőt ha lehet, sötét színekbe, hogy senkin tul ne tegyen. Ellenben a meghívott hölgyek kötelessége, olyan szép és izletes öltözékben megjeleneni, a minőt azon ház igényelhet, mely meghívásával megörvendeztette őket, és minőt saját állásuk és tehetségük nekik megenged. Ezen általános észrevételek után nézzük azt a néhány szép estélyi öltözéket, melyek e napokban előkelő hölgyeink részére készült.

Az első egy nehéz, halványkék failleből készült öltözékék hosszú uszálylyal, mely a derekban széles ránczokba szedve, legyezőalakban omlik alá és hátra felé húzódik. A szoknya hátrésze sima, előrészén azonban hét keskeny plissé-fodor látható; a tünique világoskék crepe de chineből való és gazdag redőzetben húzódik hátra, köröskörül nyitott selyem rojtokkal szegélyeéve; ugyanilyen színű csokrok és szalagok diszitik a hajzatot és a fehér csipkekendőt.

Egy másik öltözék sima fekete bársonyszoknyából és derékből áll, melyhez fekete selyem tünique járult, egy-egy ujjnyi kihagyásokkal, és gyöngyös csikokkal borítva. Köröskörül fekete gyöngyös rojt foglalja be az egésztestet. Az elöl kivágott fekete bársonyderék is csikokban, gyöngyökkel van kivarrva, a szűk ujjak pedig fekete gyöngyökkel összegombolva. Hátral széles vörös szalag megerősíteni látszik a tünique-et, valójában pedig csak arra való, hogy a kissé komor öltözéknek egy kis életet adjon. Együttal megemlítjük, hogy a mindenféle árnyalatu vörös színű szalag és csokor jelenleg ismét nagyon divatosak.

Végül pedig bemutatjuk mai mellékletünket, egy kivágott ruhaderék szabását, melyről ohajtjuk, hogy olvasónóink jó hasznát vegyék, báli öltözékeik készítésénél.

Az első számú papírrész az egész előrészt jelenti, a második a hátrészt, a harmadik pedig az oldalrészt. E részek mind olyan világosan vannak kiszabva és oly jól tüntetik elő a szabást, hogy nem is szorult magyarázatunkra. A táncestélyekre való kivágott derekak diszítése csipkéből és virágokból áll.

A 47-dik számban közölt rejtvény értelme:

Erzsébet magyar királyné.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Ströcker Anasztázia, Nagy Flóra és Lilla, Erdensohn Emilia, Karberger Gyuláné, Báthori Zsigray Istvánné, Devich Ferenczné, Henyey Nina, Kozma Etelka és Ilona, Oszlányi Mari, Moesz Gézánné, Nagy Felvinczy Mariska, Schütz Lóra, Éhen Hermina és Ilka, Orbán Paulin, Kovács Emma,

Kratochwil Károlyné, Marosy Hermin és Etelka, özvegy Bese Elekné, Korik Zsófia, Kanizsai Nagy Etelka, Mezey Janka, Malatinszky Etelka, Baumann Ferenczné, Gáar Mezey Henriette, Jánki Mari és Samu, Végh Mihályné, Pecháta Argay Anasztázia, Szmodics Irma, Horváth Szmodics Gizella, Jancuska Hermin, Rozman Ilona, Isó Mariska, Ratkovszky Vilma, Körner Jozéfa, Batthyányi Anna és Janka, Baskay Bornemisza Mária, Danielovich Mariska, Tóth Bozóky Mária, Bohner Riersch Karolin, Simon Ambrusné, Szalonny Benicz Ida, Gáal Boros Anna, Fülep Pálné, Dengi János, Zeke Janka, Vadász Jusztina, Bauer Sándorné, Marcsány Viktória, Fehérvári Mari és Ilona, Hadházy Zsuzsika, Zundán Jecie, Beke Kornélia, Ilniczky Ilona, Horváthy Gizella, Fodor Erzsé, Kanizsai Flóra, Sóos Laura, Deim Jánosné, Paczolay Karolin, Szontágh Paula és Vilma, Nagy Józsefné, Darányi Emma, Soltész Teréz és Ida, Sréter Olga, Képes Sándorné, Hamar Bella, Kosztolányi Biri, Györy Margit, Kovács Róza, Bay Ilonka, Szücs Erzsike, Nagy Menyhértné, Kozma Lilla, Jéo Elekné, Párvy Lina, Orbay Matild.

A 46-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Vadász Jusztina, Zundán Jecie, Dengi János, Sréter Olga, Györy Margit, Bay Ilonka, Kozma Lilla, Miskolczi Julia, Jéo Elekné.

Sakkrejtvény.

Henyey Ninától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

led-	ge-	det,	Ott-	fe-	na	nem	va
ze-	hon	be	led,	si-	ki-	je-	vol-
nék	Ö.	nyel-	csi	én,	va	kol-	Nem .
e-	ke-	ve-	hajt-	Csó-	et-	tem	met.
hogya	nék	is	rö-	vem!	Hisz	igy,	nék,
mit	mint	Oh	most	be-	ugy	szi-	jöt-
za,	do-	pül-	Az-	el	na	szem.	lek
*							
Oh	az ...	ha-	bog-	hi-	szé-	sem	most

Megfejtési határidő: januárhó 18-dika.

Tartalom.

Politizáló nők. — Oh bár lehetnék gyermek én! Ábrányi Emiltől. — A páholyban, Névy Lászlótól. — A boulognei erdőben, Kapritól. — Alvás és álom, Kiss Elektől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítókon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy kivágott ruhaderék szabása, karácsonyi és ujévi bazár és Vajdits ur hirdetésménye.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Losonczon e hó 8-dikána társasélet egyhanguságát a dalegylet élénkíté föl egy kedves estélylyel. Műkedvelői előadást rendezett és szép karénekeket adott elő. „A miniszterelnök báljában”-ban Gresits Józsefné, Urbán Margit kisasszony, Fabriczy László és Hajnik Béla meglepő élénkséggel játszottak, sok tapsot kapva. Műkedvelői előadás hét év óta nem volt Losonczon, s így a közönség melegen karolta fel ez estély ügyét. Nem is az a baja Losoncznak, hogy műpártoló közönsége nincs; hanem az, (a mi kis városokban is a társasélet pangásának oka,) hogy hiányoznak a kezdeményezők. A legtöbbben vonakodnak a kezdet nehézségeivel megküzdeni, s ha valaki meg akar mozdulni, mindjárt hallható az ellenzés. Ily körülmények közt egyleti életre és tevékenységre különösen szükség van. A dalegylet nálunk megtszia a magáét s mivel estélye igen jól sikerült, meglehet, hogy rendes műkedvelői társulat is fog alakulni. Az elemek nem hiányoznak hozzá.

A pozsonyi Toldykör által rendezett szini és zenészeti előadás minden várakozáson felül sikerült. A színház egészen megtelt s a lelkesedés leirhatlan volt. Fésüs-né-Berczik Gizella, Kardos Irén, Andrásy Sándor, Szeberényi Márton, Pethes Béla szini műkedvelők sok kitüntetésben részesültek, az „Egy kis szivesség” czimü s Fésüs György által kitöndően rendezett vigjáték előadása közben. Suszterné, ki katonai zenekiséret mellett Volkmann egyik hangverseny-darabját játszotta zongorán, sokáig fog ott kedves emlékbén maradni. Halasy Ilona, Laurenti Tódor énekét, valamint Dávid magyar hegedűjátékát s Dohnanyi gordonka-előadását lelkesen megéjlenezték. A zenészeti rész rendezésében Kuncz Géza szintén elismerésre méltó tapintatot tanusított. Prielle Kornélia s Náday Ferencz pedig „Utóirat” czimü befejező játékkal valóságos diadalt arattak. — Előadás után a „zöld fánál” fényes lakoma rendeztetett a műkedvelők tiszteletére, melyre a kör elnöke, jelenleg távollevő Zamoysky József gróf üdvözlő táviratot küldött.

Vidéki vegyesek. Erdélyben el van terjedve a hír, hogy Királyné Ó Felsege, ki még soha sem volt Erdélyben, tavaszszal megnézi a vajda-hunyadi várat s Kolozsváron át utazik vissza. — A s z a b a d k a i első nőegylet mult vasárnapi közgyűlésén az általánosán tisztelt elnök: Vojnics Szemző Jozefa urhölgy, sok magán-teendője miatt lemondott s helyére egyhangulag Zombor-sevics Vojnics Eulalia urhölgyet választák meg. — A l u g o s i görög katolikus püspöki székre, mely Olteanu püspöknek N.-Váradra történt áthelyezése által üresedett meg, Mihályi Géza fog kineveztetni, ki legutóbb Vancsa érsek titkára volt, s fiatal, 31 éves férfi, Mihályi Gábor legfőbb ítélőszéki bíró fia, és Mihályi Péter országgyűlési képviselő fivére. — R ó m e r Flóris, ki gömörmegeyi kirándulásában mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott, az általa restaurálandó jánosi románkori apátság templom javára egyelőre 600 frtot ajánlott fel. — A t e m e s v á r i színházat magyar előadással nyitják meg. Ez alkalomra az aradi szintársulat átrándul 82 tagjával Temesvárra és Erkel „Hunyadi” dalművét adja elő jótékony célra. — S z i g l i g e t i t kérték föl hogy a temesvári színház megnyitására ünnepi prologot írjon. Felekiné asszonyt pedig e prolog elszavalására ohajtják megnyerni. — N é m e t h y szintársulatának Szabadkán a Vezéry-pár föllépte jó estéket szerrez. A társulat dolgai már meglehetősen rosz lábón állottak, midőn az igazgató Vezéryt és Vezérynét szerződtette; azóta folyvást telt ház előtt játszanak. Hír szerint Solymossy is Szabadkára meg vendégszerepekre.

Különfélék.

* * (James Licknek) 1848-ban zongoragyára volt Peruban, de ez nem jól fizetett, eladta és 60 ezer forinttal telepedett San Franciskoban és itt telekspekulációból 10 milliót szerzett. Mikor 79-dik évét elérte, 7 embert gondnokká tett vagyona felett; magának kiutaltatott 50 ezer forintnyi évjáradékot, a többiről következőleg intézkedett: 200 ezer forintból építettett egy házat kereset nélküli öreg asszonyoknak, 300 ezer forintból a nép számára szabad fürdőt, 1,400,000 frtot hagyott a legnagyobb teleskop készítéséhez, mely valahol Kaliforniában állittasék fel; 600 ezer frtot hagyott, hogy abból „flatal kaliforniaiak neveltessenek; 500 ezer frtot hagyott egy Kalifornia történetét jelképző szoborra, és meghagyta, hogy 300 ezer forintból „bronz emléket” emeljenek Sir Francis Scott Keynek, mert megírta a „Star Spangled-Banner” czimü költeményt. Többi vagyonát pedig megosztotta a kaliforniai tudományos akadémia és a kaliforniai pionoerek közt, ez utóbbi név alatt a geografiai társulatot kell érteni. Továbbá meghagyta, hogy minden kaliforniai rokonának egy-egy 10 ezer forintos sirkövet emeljenek a temetőben, az élők pedig ugyanennyit kapjanak egyenként.

* * (Báró Nyári Sándor) szenvedélyes virágtermelőnek sikerült az ugynevezett zöld rózsát (*Rosa viridiflora*) nálunk meghonosítani. Az új virágfajt Barnbridge és Harvison amerikai műkertészeknek sikerült először előállítani. A zöld rózsá, a *Rosa indica* korcszsüleménye, nem szépsége, de ritkasága miatt bir beccsel, s tulajdonkép nem is virág, hanem a szirmok hiányában a párta leveleinek elsokasodása, mely tünemény a számócza és potentillánál is észlelhető. A tenyésztő, mint az „Állat és növény honosító társulat Közlöny”-e írja, a rózsá galyait ingyen osztogatja, hogy így az könnyen elterjedjen nálunk.

* * (Külföldi vegyesek.) M ü n c h e n b e n „osztrák-magyar tanuló egylet” alakult, melynek elnöke Kron Ignác, alelnöke Roth Andor, jegyzője Salamon Ede, pénztárnoka gróf Sztáray Jenő. — A b r ü s s z e l i „Nord” francia lap tárczája jelenleg Jókainak „Történetek egy ócska kastélyban” czimü beszélyét közli. — W a g n e r Rikárd azt írta bécsi barátainak, hogy farsang után Pestre is lejj, s itt elébb adja hangversenyét, (a bayreuthi színház javára,) mint Bécsben. — B o r o s z l ó b a n egy zenekari hangversenyben közelébb előadták Volkman „III. Rikárd” nyitányát, melyet a pesti nemzeti színház számára irt, s a sajtó nagy dicsérettel ír róla. — X V I. L a j o s imádságos könyvét, melyet az fogsága alatt használt, s melyet vérpadra léptekor a hóhérnak ajándékozott, a napokban adták el Londonban egy nyilvános árverésen 82 font sterlingért.

Megbízások tára.

P e t ő r e H. A. urhölgynek: Postára van adva.

D e b r e c z e n b e G. P. urnak: Posta fordultával megküldtem.

D o b ó r u s z k á r a H. Sz. J. urnőnek: Magánlevél kíséretében el van küldve.

S z i l - S á r k á n y r a T. F. urnőnek: El van küldve.

U j - V e r b á s z r a K. J. urnőnek: Postára van adva.

N. C s a l o m i á r a H. A. urnőnek: Eddig bizonyára vette már soraimat.

R o g d á n y b a F. B. urnőnek: Azonnal megküldtem.

K a s s á r a M. P. urhölgynek: Kérném a megrendelést mielőbb eszközölni, hogy a kellő időben elkészüljön.

Hirdetés felvételi iroda: Hatvani-utca 13. sz. Budapesten.

Megnyitási hirdetés.

A bécsi **27** krajczáros kézműipar és divatáru-
bazárnak fióktelepe:

első

LICHTENSTERN B. ÉS TÁRSA

Budapest, kerepesi út 15. sz. a., a Rókus-kórházzal szemben.

ajánl jól rendezett raktárában *idényszerű ruhakelméket, ripszket és lisztert, minden színben, éjszaksérki flanelt, csinval és piqué és valódiszini ruha-barchentet, valódi rumburgi, sziléziai vásznat, ágyneműt, 1/4 széles szőnyeget, butorszöveteket, 3/4 chiffont, flanelt, harisnyákat, posztókezttyüket és 1000 egyéb tárgyat az egyesített áron, azaz csak 27 krajczával rőfönként vagy darabonként.*

A vidékről jövő megrendelésekre lélekismeretes pontosság és figyelem fordittatik. Minták kiváuatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Budapest, kerepesi ut, a Rókus-kórházzal szemközt.

Legczélszerűbb karácsonyi és ujévi ajándékok

Csupán csak

krajczáros

Budapesten:

a lipótvárosi templomtéren **27** tömeg árucsernok

a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál
találhatók a gyári áron alul.

Ennélfogva tisztelettel maghívom t. sz. vevőimet a téli idényre ujonnan berendezett árnraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női ruhaszövetek: Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkalok, zsinóros és Zsinor-Barchett, fehér moll, csipke és ezlezfűgőnyök, vásznak, kánavaszok, asztalneműk 1/4 széles futószőnyegek és még más százféle egyéb cikkek kaphatók csak 27 krajczárért.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Minták bárhová ingyen és bérmentve.

Van szerencsém tiszteletteljesen tudatni, miszerint az eddig **NAGY KAROLY** ur vezetése alatt állott

csipke-, himzet-,
előing (chemisette) és
függöny-áru-üzletet

Budapest, váci-utca 11. sz. a.

(Alter és Kiss urak mellett)

folyó évi október hó 15-én átvettem és azt ugyanoly gonddal tovább vezetendem.

Ez alkaiommal bátor vagyok egyuttal azon íkérelemmel fordulni a mélyen tisztelt hölgy-világ, mint eddigi pártfogóimhoz, hogy azon megtisztelő bizodalmat, melylyel mint elkészítőt (confectionair) és a TÜRSCHE-féle üzletnek tízenkét évi kiszolgálásom alatt kiüntettek, részemre a jövőben is biztosítsák: főtvőőrekszem leend, azt pontos és szilárd kezelés által magamnak állandólag fenntartani.

Magamat nagyrabecsült vevőimnek szorgysan ajánlva, maradtam a legmélyebb tisztelettel

Wissnyey Cyula A.

előbb Nagy Károly.

Minták bárhová ingyen és bérmentve küldetnek.

Loewe, Wehler és Wilson, Howe,

Singer, Anger, Grove és Backer rend-

szere szerint, a legkálifélebb kősi var-

aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

VARRÓGÉPÉK

rőgép, valamint ezeknek valamennyi alkotórészei és a hozzájuk szükséges tűk a többi aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-
aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-
aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-
aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-
aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-
aprólékos hozzávalóval a legjutányosabbban áru-

HOLLUB E. A.

Budapesti, József tér 14. sz.

SCHUNDA V. J.,

magyar kir. udvari hangszer-gyáros.

Budapesten, magyar-utca 17. szám,

ajánlja az általa feltalált szabadalmazott **ezimbalmokat** bangfogóval (Pedal) vagy anélkül **50** frt, **80** frt, **100** frt, **150** frt, **200** frt egész **400** frtig jótállás mellett, továbbá minden-
nemű **rez-, fa-, fuvó- és vonó-hangszer** gyártmányait nagy választékban.

Az elméleti-gyakorlati ezimbalom iskola Schunda V. J.-től megjelent saját kiadásában és kapható nála 3 forintért.

52-dik szám.

Deczember 27-dikén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XV. ÉVFOLYAM

Buda-Pest, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Ország-ut 99. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra perc		óra perc		
Decz.	27. Vasárnap	D János ev.	D János	15 F 30 Eleuth.	19 Elizeus		7 52	4 11		
	28 Hétfő	Apró szentek	Apró szentek	16 Aggeus	20 Eliaczim		7 52	4 12		
	29 Kedd	Tamás püsp.	Jonatán	17 Dániel	21		7 52	4 13		
	30 Szerda	Dávid király	Dávid	18 Sebestyén	22	☉	7 52	4 14		
	31 Csütörtök	Szilveszter pápa	Szilveszter	19 Bonifác	23 Efráim		7 52	4 14		
Jan.	1 Péntek	Kis Karácson	Uj év napja	20 Deczemb. 1872.	24		7 52	4 16		
	2 Szombat	Makár, Béla	Ábel, Béla	21 Anastasia	25 Dávid		7 52	4 17		

V i d é k i t á r c z a.

Eperjes deczemberhó 17-dikén 1874. (*Eredeti levél.*) — **Jótevény czélu intézetek.** — Szerény indítvány. Tisztelt Szerkesztő! Habár későn, de be akarván váltani ígéretemet, megismertetem jótevény egyleteinket s intézeteinket. Ezek közt első helyen jótevény nőegyletünk említendő, mely szegény árvák és minden támaszt nélkülözö gyermekek ellátását s felnevelését (12—14 éves korukig) tűzvé ki magának czélul, ezen feladatát már 15 év óta buzgón teljesíti. Bir saját árvaházzal és mintegy 7,000 forintnyi tőkével, mely vagyont a városi közönség pártolásának, a választmányi tagok buzgolkodásának, s Tahy László egyleti pénztárnok kitünö kezelésének köszöni. Évenkint 15—18 árvagyermeket lát el élelemmel s ruházattal; jövedelemi forrásai: a tagdíjak, (évenkint 5 frt) a közönség jótevény adományai, melyeknek gyűjtését a választmányi tagok nemes önmegtagadással házról-házra járva, évenkint eszközlik, s az egylet által évenkint rendezett tánczvizalom, mely ha az egyletnek a város tulajdonát képezö táncztermet a farsang utósó napjára megkapni sikerül, igen szép jövedelmet eredményez; de sajnos, az idén az említett napra nem kaphatták meg a termet, mert oly egylet sietett a nőegyletet megelőzni; és még október 12-dikén kivenni a termet, melynek a jótevényiség legkevésbbé sem tartozik feladatai közé.

Van itt továbbá három tápintézet, melyben szegény tanuló éllemeztek, s melyeket az illetö hitfelekezetek tartanak fenn, ugymint a görög katolikus, evangélikus, és római katolikus; utóbbi csak ezelött két évvel keletkezett, azért nem is bir még tőkével. Van itt továbbá egy városi kórház, mely számos év előtt az itteni polgárok önkéntes adakozásából alapítottatott. Eredeti czélja az volt, hogy az itteni szegény, beteg polgárok ápolttassanak benne, jelenleg azonban már idegeneket is fogadnak fel benne, meghatározott napi díj mellett. Tőkéje körülbelül 15 ezer forint s saját nagy háza van. Továbbá van itt egy-egy bel- s külvárosi „szegényápolda“; az elsőnek 4 ezer frt, a másodiknak 1300 frt tőkéje van. Tehát vannak jótevény egyleteink, illetöleg intézeteink, melyeket tehetségünkhöz képest pártolunk is, csak az a kár, hogy még eddig nem jutott itt eszébe senkinek, nyilvános vigalmakat rendezni egyik-másik egyleteink javára (a jótevény nőegyletet, mint fentebb már mondám, nem illetik e szavak.) Ily uton ha nemis ezekkel, de bizonynyal szép összegekkel lehetne e nemes czélokot támogatni; mert mint másutt, ugy a mi közönségünk is igen kedveli a szerény multságokat; bizonyítja ezt azon körülmény, hogy az idevalö katonai zenekarmester: Hajek ur minden vasárnap sétahangversenyt rendez, mi rendesen tánczczal van összekötve, és mindig igen szép közönségnek s jó jövedelemnek örvend. Szivemből

ohajtanám tehát, hogy ezen példát a fenn elősorolt jótevény intézetek is követnék.

Reményltem, hogy kisededovodánk is létrejön s így egygyel több szép oldalát tüntelhetném fel szerény kis városunknak; de fájdalom, ez itt igen nehezen ver gyökeret, daczára annak, hogy a takarékpénztár már számos év óta bizonyos összeget ad a városnak e czélra és az ezuton összegyűlt tőke, a kamatok kamatjaival együtt, 9 ezer forintot tesz; — de ezen szép eszme mégis sok évig parlagon hevert, a takarékpénztáron kívül nem igen adakoztak reá, csak ez őszszel vették komolyabban ez ügyet, így reményelhető, hogy tán mégis csak létre jö, mi ha valósul, nem fogok késni önnel tudatni

N. N.

Az Egerben alakult mükedvelö társulat mult szerdán a „Véletlen“ és „Sziget a szárazon“ czimü vigjátékokat nagyszámu közönség előtt, jótevény intézetekre 225 frt tiszta jövedelemmel adta elő: Brezovay Klárka urhölgy, Murányváry Béla, Fndrey Gyula és Hám István ügyes játékát különösen kitüntették.

Kolozsvártt az egyetemi hallgatók fáklýszzenét rendeztek a Jókai-pártnak. Az ünnepély, daczára annak, hogy az esö folytonosan esett, legfényesebben sikerült, s több ezer ember vett benne részt. Jókai és családja pénteken reggel utazott vissza a fővárosba.

Szentesen egy fiatal szappanosmesternek kész áruit adóba elexequálták. A mint az elvitt tárgyakat a városháza udvarán árverezték, a fiatal ember egyszer csak felkiáltott, hogy a királyhoz megy panaszra, mert őt meg akarják gyilkolni. Haza rohant tehát, felkapott néhány ruhanemüt és mielőtt övéi észrevették volna, neki indult a világnak. Csak hosszabb idő után kapotta szerencsétlen ember családja tudósítást egy Budapesten lakó szentesi urtól, ki az örültet fölismerte, midön egy rendörbiztossal czivódott, hogy ez engedje őt a királyhoz menni panaszra, mert meg akarják gyilkolni. A szerencsétlen örült jelenleg a Rókus-kórházban ápoltatik.

Kiskunhalason e hó 19-dikén a helybeli főgymnazium ifjusága saját zeneegylete javára szini előadást rendezett. Előadták Fedro gróf: „Egyetlen leány“ czimü vigjátékát, és az jól sikerült. A főszereplök közül kiemelendök Hodossy Ilka, Hoffer Mari, Závorszky Jozefa kisasszonyok, továbbá Halmi Lajos, Lukacz István és Haus József urak, kik dicséretes buzgalommal müködtek közre az est sikerének emelésére. A szini előadást, szokás szerint táncz követte, mely átalános jókedv közt röggelig tartott.

Egy máramarosszigeti kereskedőnél egy oláh atyati valami bevásárlást tevén, midön azt ki akará fizetni, egy nagyobb bankjegyet adott át azzal a hozzáadással, hogy az 50 frtos,

CSALÁDI KÖR

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):

Felvételre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

52. SZ.

Decz. 27-dikén.
1874.

Havonkinti színezett divatképpel,

minden szükséges hímzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséggel foglal magában a lap irányában.

É v v é g e n.

„És azért még sem irlak oda téged, hol boldog éveim följegyezve vannak,“ énekelte koszorus Petőfiink az 1844-dik évről, és ha a gondviselés maig megtartja, az ideiről bizonyára nem azt mondja, hogy „mégsem“, hanem egész tüzelekével ráolvasott volna.

De — a mi a költőnek szabad, nem szabad az a közönséges halandónak is. Mi annak év és nap, a ki halhatatlan! Mig nekünk, a kiknek élete ép csak ama homokszemnyi tettekben marad fenn, a melyekkel napról-napra a jónak szolgáltunk, nekünk nem szabad olyan könnyeden vennünk egyetlen napot sem, nem hogy egy egész hosszú évet. A lángelméjű költő nem szorult arra, hogy az egyes éveket és napokat apróka alkatrészeikre felbontsa, mert ennek, mikor az ihlet szent lelke megszállja, a világegyetemen végig jár tekintete; nem úgy mi; nekünk, mint az aranyosónak, minden cseppet, a mi életünk folyamából leperreg, tisztát-zavarosat egyaránt, újra meg újra át kell szűrniünk, átvizsgálunk; a könnyű évekkkel is azt kell tennünk, mennyivel inkább a nehezekkel; ha már szenvedniünk kellett, legalább kárba ne menjen szenvedésünk, és a nehéz évek a milyen terhesek, olyan tartalmasak is; azt a titkot, mely szerint az ólmot arannyá változtathatni, az alchymia nem bírta ugyan kitalálni, de igen is ki van találva az az aranyos titok, hogy a szomorú évek után derült évek következzenek; mert nem egészen üres szó az: „Minden ember a maga szerencséjének kovácsa;“ sok függ a jó istentől, vagy, ha jobban tetszik, a sorstól, de sem az egyik, sem a másik nem a tulajdon kezével áld vagy ver, hanem — a mi ép olyan bámulatos, mint imáadásra indító — az ember maga magát áldja vagy veri, érdem szerint, — és a nemzetek is csak egyes emberekből állnak.

A helyett tehát, hogy mint a régi egyiptomiak halottaikat, az elköltözött évet nyilvánosan deresre huznók és elvernők rajta életében elkövetett bűneit, sokkal üdvösebb, ha azon kérdésre

nézve jövünk tisztába: mennyiben volt hibás az idő és mennyiben magunk. és megfelelünk e kérdésre olyan őszintén és igazság szerint, a mint azt a pillanat magasztossága kötelességünké szabja; mert hiszen halotti nyoszolya előtt állunk, saját magunk, életünk egyik évének halotti ágya előtt; néhány percz mulva el fog költözni az örökkévalóság ítélőszékéhez, a hol nincsen helye tagadás és titkolódzásnak, mivelhogy ez ítélőszék az igazság fényességében ragyog.

Rosz, nagyon rossz volt az az év, igaz, de miért? Feleljen e kérdésre mindenki magamagának, egyaránt az, a kire egy ország, és az a kire egy család, vagy akár csak egy ember sorsa van bízva; én nem felelhetek ezrek és milliók helyett, én csak azt mondhatom, a mire az elmúlt nehéz év engemet magamat mint nőt, hitvest és anyát tanított.

Láttam elbukni embereket, a kik mint a százados cser, olyan büszkén és hatalmasan álltak még egy-két év előtt; a világ azt mondta, elsodorta az idő; én azonban, a ki évek óta közel álltam hozzájuk, tudom — hogy önönmaguk buktatták meg magukat és a rossz idő csak az utósó lökést adta nekik. Álltak volna csak igazán szilárdul! Az ádáz vihar az erdők királyát is megtépászsza ugyan, de a mig gyökerei ép erővel a jó anyaföldet átfogva tartják, letéphet egy-egy levelet, letörhet egy-egy galyat róla, de őt magát meg nem döntheti — ép úgy az embereket is az idő.

Én tudom, hogy mi döntötte meg e hatalmas embereket; nem a pénzválság, sem a rossz termés, hanem az, hogy elvesztették az erkölcsi támpontot önönmagukban; csak gondoljunk vissza egy-két évvel; tudom, hogy az emberek minden időben nem voltak egyformák; de — valljuk meg őszintén — soha sem mutatta a romlottság annyira nyíltan megbélyegzett képét, mint ezen évek alatt, a magasabb köröktől a legalsókig. Mondhatni, az erkölcselenség volt az uralkodó hatalom, a kendőzött beestelen-

ség vitte a szót a társadalomnak majd minden rétegében, csuda-e aztán, hogy a nagy papírszédelgés következett be, összes pusztító hadaival?

Innen származtak ránk a mult évek sok nehéz csapásai, és most, hogy a bünösökkel együtt az ártatlanok is szenvedtek, semmi kétség, hogy az új évvel szebb jövő derülni reánk, mert mindig az ártatlanok szenvedése váltja meg az emberiséget; nem természet feletti, csudás uton, hanem egyszerűen úgy, hogy a romlottság újra elbuvik sötét rejtekébe ismét az emberiség geniuszai veszik át a vezetést, és akkor — nem vesztek hiába az elmult szenvedések.

Csak azt az egyet ha veszszük, hogy a családi hajlék újra visszanyerte régi becsületét; a rossz idő hajtotta oda az embereket és mikor egyszer benne voltak, még a rosszsa is megtalálta, hogy mennyivel kedvesebb világ az annál, a miért nem ritkán jónevét és lelki nyugalmát tette kockára, és ennek folytán a szerető szivek közelebb-közelebb húzódtak egymáshoz,

Most már nagy része tudja, milyen kiapadhatlan forrása az öröm és boldogságnak a családi hajlék, mennyire edzi a férfi lelkét kitartó munkára, vészek és viharok bátor elviselésére; mennyivel édesebben esik a falat kenyér, szeretteivel megosztva, a léhaság gazdag lakmározásainál; mennyivel jóltevőbben járja itt át a szívet az egyszerű szerető szó, mint ott künn, a világ nagy piacán, a csók és ölelés, és — a mi a fő, milyen édesen esik itt munka után a nyugalom, és nyugalom után ismét a munka.

És csakis azért olyan a családi hajlék, mert a nő világa az, és a nő és jó erkölcs csak két külön elnevezés ugyanazon egy fogalomra. A jó nő varázsolja a családi hajlékot az örömök és boldogságok kiapadhatlan forrásává; ő mutatja meg, hogyan lehet a kevéssel is szépen fenntartani a házat, és a szomorú órákat derült szív és mosolygó arccal elviselni; hogyan kell a napnak minden óráját munkába tenni és nem a hivalkodás nagy piacára, hanem a nagy szellemek, vagy jó barátok társaságába látogatni menni; ő mutatja meg szíve választottjának a csillagokat, melyek felé a férfinak törekedni kell, hogy nevet és erőt vivjon ki magának, és melyre csak is a tiszta szív szerelme növeszti a szárnyakat; és ő mutatja meg a férjnek, hogyan kell a háborgó indulatok közepett szelid-nyugodtan állni, a jelenben a gyermekekért, azaz a jövőért élni, a becsületet fölője tenni mindennek a világon, — nagy isten kertje a családi hajlék, a mi a nőre van bízva, és ide vezették vissza az embereket az elmult évek, sokakat azért, mert fájó sebeket ütöttek rajtuk, de csak igazán ismerkedjenek meg e kert csudatevő erejével, és azt fogják mondani: „Legyen áldott a kéz, mely e sebeket ütötte rajtuk, mert javunkra szolgáltak“, — boldog újévet!

Mé r t k i v á n s z . . .

Imrefitői.

Mé r t k i v á n s z e n g e m b ü k ö r ö d b e v o n n i,
A h o l m i n d e n k i o l y a n b o l d o g,
E n g e m, k i m i n t e g y s ö t é t é l ő á t o k
A z e m b e r e k k ö z t s z ó t l a n b o l y g o k ?
M i n d e n k i l á t j a, s c s u p á n t e n e l á t n á d,
A v é s z n y o m o t, m e l y a r e z r e d ő m ű n ü l,
M i n t a g á l y a r a b n a k v á l l a i n a b é l y e g,
I r t ó z t a t ó a n s t ö r ű l h e t l e n ű l . . .

Oh, ha tudnád, hogy e vékony redőkben
Viperák ezre van elrejtve,

Mik szívem vérét egy cseppig kiszítták,
S most fenn tanyáznak, prédát lesve . . .
Elföldnéd arcod, éjszemed lehunynád,
Hogy menekülj e vad csoport elül,
Melynek látása borzadályljal tölt el,
S melyet mindenki messze elkerül . . .

Oh, ne kérdezd, hogy hol s miként születtek,
És hogy ily szörnyek meddig élnek.
Gyermek-kedélyed áldozata lenne
Ennek a régi, bús mesének . . .
És ne csodáld, ha közeledben rezom
Feldertül s olykor vig kedvű vagyok,
— A sima kigyók jéghideg csoportja
Tiszta napfénynél mindig felragyog!

— Hisz' én úgy vágyom kedves közeledbe,
Hol dühe nem bánt a bösz sorsnak;
Hol viperáim lelked meleg fényén
Elszenderülvén — nem mardosnak;
De félttem lelked, azt a szelid lelket,
Melyhez nem fért még mérgező elem;
— Éltem kigyóit ne ismerje senki,
Velem születtek, veszszenek velem!

A p á h o l y b a n.

Elbeszéli egy megzaklatott férj.

Névy Lászlótól.

(V é g e.)

II.

Ha azt hinné valaki, hogy megnyugtatta, magammal kibé-
külve tértem haza: nagyon tévedne. Nem csupán a pezsgő for-
ralta fel kissé véretem, hanem átgondolva legutóbbi szerepemet,
melyet nőm gyermekes babonája erőszakolt rám, olyan keserű-
ség fogott el, hogy minél közelebb értem lakásomhoz, annál ke-
vésebbé biztam Tihamér jóslatában, mely szerint találkozásunkat
a szerelem szinméze fogja megédesíteni. Ellenkezőleg, azon ko-
moly elhatározás érlelődött meg lelkemben, hogy a várható
könnyek daczára is őszinte leszek nőm irányában, s magavise-
letét nem fogom megrovás nélkül hagyni. Ezzel az elégtétellel
tartozom magamnak . . .

Ily hangulatban léptem a szobába, melyben nőm kézi mun-
kával foglalkozott. El voltam rá készülve, hogy duzzogva talá-
lom, s épen ezt ohajtottam, mert így könnyebben s egyszerre tul-
estem volna e közöttünk ritka, de most nagyon szükségessé vált
ünnepélyességen . . . És képzeljék csak, mily játékot üzött velem
ismét a sors! Mint foszlottak egyszerre ködbe szigorú elveim!

Nőm nemcsak nem duzzogott, hanem mintha hetek óta
nem látott volna, örömtől sugárzó arccal sietett elém, puha
karját nyakamba fűzte, s a bizalom és szerelem legédesebb hang-
ján üdvözölt.

— Ugy-e, édes Bélám, nem haragszol rám? — mondta
rögtön, oly hangon, hogy hamarjában nem találván rá elég lágy
viszhangot, némán keblemre vontam őt.

— Mondd hát, hogy nem haragszol!

— No jó, hát nem haragszom.

Leültem s ő mellettem foglalt helyet. Egész lénye oly
gyermemetegen kedves volt, hogy nevetséges lett volna a kísérlet is,
vele a sérelmekről tovább beszélgetni, s én csakugyan képes vol-
tam neki reggeli kalandjaimat kedélyesen elbeszélni. Ter-
mészetesen leginkább a vácsi-utczai találkozás érdekelt.

— Megismert Szalóki? — kérdé, szavamba vágva.

— Köszöntése eloszlathatta ez iránt minden kétségedet.

— De te kibeszélhetted volna fejedből.

— Hasztalan kísérlet volt.

— Mit gondolhatott, mikor látta, hogy ily rossz tréfát csináltál vele?

— Én? . . .

— Azaz te is, én is. — De beszélj hát, mit mondott?

— Mondani keveset mondott, hanem a mit gondolt, az nem volt hízog se rád, se rám nézve.

Nőm elkomolyodott.

— Ugy-e bár, azt gondolta, hogy nem szeretjük egymást?

— Azt valószínű, ha egyebet is nem.

— De istenem, — kiáltá nőm ijedten, — te csak védelmeztél?

— Azt megtettem az által, hogy mindent megvallottam neki.

— S ő most engem együgyű nőnek fog tartani, ugy-e?

— Arról nem szólt, de. . . .

— Pedig látod, én nem is gyűlölöm annyira a szabadkőműveseket; még a nagymamával is vitatkoztam már. Én csak azt nem akarom, hogy te is az légy, . . .

— No, és ha mégis azzá lennék? — mondám, inkább enyelegve, mint komolyan.

— Akkor, . . . akkor elválnék tőled!

— De gondold meg, kis bohó, milyen ellenmondásba kevered magadat!

— Az nem ellenmondás, ha mással nem törődöm, csak veled.

Ki tudna rá boszankodni? Hiszen elvégre az is csak szerelmének bizonyosága, hogy elválással fenyeget, ha kőműves találnék lenni.

Teljesen le voltam fegyverezve, s kénytelen voltam elismerni, hogy Tihamérnak igaza volt, midőn a házasság apró kellemetlenségeit a boldogság tényezőinek állította.

Különb ez ügy felett még később is folytatott nyájaskodásaink közt egy nevezetes tapasztalatot szereztem, melyet itt az asszonyi természet eddig nagyon hiányos, s talán soha teljesen meg nem fejthető pszichológiájának érdekében feljegyezni érdemesnek tartok.

Nőm tulajdonképen sajnálta az affaire-t, s ha módot talált volna rá, igazolta volna magát Tihamér előtt; pedig tényleg most is oly elfogult volt a kőművesek iránt, mint valaha. Sajnálkozásának alapja azonban nem abban keresendő, hogy esetleg egy régi barátomat sérthette volna meg, mert Tihamért kissé független életmódjéért már akkor sem nagyon szívelte, mikor leánykorában egy városban lakott vele; hanem abban a gondolatban, hogy a történetek után van egy ember, s ha az fecsegni talál, lesznek igen sokan, kik mosolyognak, sőt kacagnak felette, — nem gorombasága, hanem — bigotsága miatt. Nőm a karmelita-szüzek nevelése és egyéb közeli befolyások daczára modern hölgy akart lenni, vagy legalább annak látszani, a ki világnézetével a kor magaslatán áll. E látszat most egy oldalról lehetetlenné vált, sőt tarthatott tőle, hogy rám is befolyással van tagadhatlan kudarcza. A következők egy nő ítélete szerint legközelebb abban nyilvánulhat, hogy a szabad gondolkodású férj előtt alább kell szállnia az eszménynek, melyet az nevében megszemélyesítve imádást követelő magasságba helyezett.

Nem gyötrő gondolat-e ez? Nem érdemli-e meg az ily ügy, hogy a természet és helyzete által nyújtott minden eszközt felhasználjon a maga biztosítására?

Ember nem képzelhet kedvesebb feleséget, mint az enyém lett ama nevezetes nap óta, s bár a fennebb érintett észlelet sok bájos tünetnyit kivétköztetett szemeimben a költőiség mezéből,

és nagy hajlamom volt egyet-mást a kacérság politikájának felróni: boldognak éreztem magamat; hisz elvégre csak engem akart teljesen meghódítani. Én viszont titokban arra vállalkoztam, hogy ki ne velem őt egynémely gyengeségéből.

Igy folyt köztünk a küzdelem, de csak a szerelem piros zászlója alatt, fájóbb sebek veszélye nélkül.

A szabadkőművesekre többször visszatértem enyelgéseink közt, s örömmel vettem észre, hogy a név nem borzasztja őt többé annyira.

Az iránt meg volt nyugodva, hogy én nem tartozom köztük, és pedig annál inkább, mert már egy hét óta soha sem maradtam ki tovább esti hét óránál; már pedig kell-e ennél nagyobb bizonyíték egy nő előtt a férj ártatlansága mellett?

Az ezerféle apró figyelem, melyben nőm részesített, arra birt, hogy elvem ellenére meglepjem valamivel a közelgő karácsony alkalmával. (Megjegyzem itt, hogy soha sem vettem valamit anélkül, hogy vagy meg ne csaltak volna, vagy izlésem ellen ne tett volna valaki kifogást! azért tettem elvvé, hogy soha semmit sem vásárolok. Feleséges embernek ez könnyű és kényelmes dolog is.) Tehát elvem ellenére meg akartam lepni nőmet.

Egy nap, midőn hivatalomból haza menendő valék, a régi színház-téren megszólít valaki. Egy szegényes öltözetű iparosféle ember volt, kibem azonnal egyik földimet ismertem fel. Szegény ember, nőszabó volt, s csak nem rég költözött feleségestől s egy éves kis fiával Pestre, szerencsét próbálandó, hanem keservesen kezdé érezni, hogy a nagy városban is vannak szegény emberek. Azért könyörgött, hogy ajánljam, a hol tudom, mert úgy érti a mesterségét, akár egy párisi szabó.

— Jól van, Kertész uram, — mondám neki, — elajánlom én önt mindjárt magamnál. Én karácsonyra egy szép selyemruhát akarok adni nőmnek, elvállalja?

A szabó úgy örült, mintha a kis lutrin-ternót csinált volna.

— Tehát jöjjön velem, édes barátom, segítse megvásárolni az anyagot.

Bementünk, gondolom, Monaszterly és Kuzmik kereskedésébe, hol is fizettem az anyagért 99 frt. 32 krajczárt.

Mérték-vételről szó sem lehetvén, az élelmes szabó azt tanácsolta, hogy a szobaleánynyal egy régi ruhaderekat lopassak el.

— Még az kellene, — gondolám magamban, — hogy magam rontsam az erkölcsöket! s visszautasítottam a tanácsot. A helyett azonban adtam neki oly élénk leírást nőm termetéről, hogy a szabó, művészetében bizva, neki mert vágni a szabásnak találomra is.

Megmondám neki lakásomat, s ő nekem az övét: Józsefváros, Futó-utca 43-dik szám; azzal elváltunk.

Gyermekes örömmel vártam a napot, melyen nőm előtt a gavallérság dicsfényében fogok megjelenhetni. Pompás chamoiszin ruha, a minőt már rég ohajtott: ez lesz neki a legkellemebb meglepetés!

December 23-dika volt, épen a várva várt est előző napja. A delet vidáman töltöttük el, s én ovatosan ugyan, de szóba hoztam a divatot. Ismerni akartam nőm véleményét, hogy ha szükségesnek mutatkoznék, még idejében gondoskodhassam izlése kielégítéséről. Szakértő előadásából meglepetve hallottam, hogy hölgyeink legujabban Stuart Mária gallériját találják elragadóan szépségnek. A divat csak néhány napos, de roppant hódításokat tesz. . . .

— Valjon tudja-e ezt futó-utcai művészem? — kérdém magamtól, s nem egy okom volt hinni, hogy nem tudja. A dolog sürgős levén, elhatároztam, hogy kiszaladok hozzá, s személyesen fogom vele tudatni a jól megfigyelt instrukciókat.

Ebéd után egy hivatalnok-társam szerencsételtett látogatásával, kinek az a jó szokása volt, hogy ha egyszer leült, három óra előtt fel sem kelt. Így történt, hogy mire az előszobából kikisértem, esti hat óra volt.

Visszatérve szobámba, sietve felöltöztem. Eszembe sem jutott, hogy e szokatlan kijárási gyanút ébreszthet nőmben, s épen hozzá akartam menni, midőn ő belépett.

— Nos, hová ily későn, kedves férjem?

— Most jutott eszembe, hogy a hivatalnokok segélyegylete választmányi ülést tart; talán még nem késtem el. Ez a szerencsétlen Retecky . . .

— Aztán okvetlen ott kell neked lenned, Béla?

— Okvetlen, kedvesem. Ha valamit magamra vállalok, becsületbeli dolognak tartom, hogy pontos legyek.

— Mikorra várhatlak?

— Két óra múlva bizonyosan itt leszek.

— Tehát a viszontlátásig.

Mentem. Az estnek semmi regényessége sem volt; közönséges, hideg téli idő volt, melynek legfőleg a következő est kölcsönözhetett volna némi kopott poétikus köntöst, de odáig még egy egész nap volt hátra. Én tehát csak annyit tartottam érdemesnek megfigyelni, hogy nagyon hideg volt, úgy, hogy ez egyszer célszerűnek találtam egy bérkocsi lábszőnyegét igénybe venni. A régi német színháztéren kocsiba ültem, és a Futó-utczába hajtottam.

A 43-dik szám egy régi, rozszant, alacsony emeletes ház volt, melynek emeletébe keskeny csigaszerű lépcső vezetett. A szabó lakása a lépcső mellett volt, honnan a konyha gyanánt is szolgáló előszobába jutott az ember. Az utcára néző egyetlen szobát takarékoságból nem is használták.

Midőn beléptem, egy takaros menyecske épen vacsorakészítéssel foglalkozott, míg kis gyermeke az ágyon heverve játszott saját kövér lábával. Kertész uram nem volt honn, de felesége minden perczen várta.

Az asszonyka nagyon megörült, midőn kilétemet megtudta, s élénk beszédbe ereszkedett velem. Én, hogy egészen boldoggá tegyem, kis gyermekének szépségét, eleveenségét kezdtem dicsérni, mire ő felkapta az ágyról a kis jószágot, s az anyai önértzet büszkeségével tartá elém a lámpa mellett. A gyerek nagy szemeket meresztett rám, s egyszerre elkezdett kacagni, olyan sajátságos gerlicze-hanggal, hogy egészen beleszerettem. Miként ily helyzetben szokás, ingerkedtem vele, gyengéd, nyájas szavakkal.

Egyszerre valami tompa zuhanást hallok az ajtón kívül. Figyelmeztetésemre a szabóné kinéz az ajtón, s elkiáltja magát:

— Jézus Mária! itt valaki fekszik . . .

Egy ugrással a lépcsőnél voltam, s a pislogó lámpa világánál egy összeomlott sötét nőalakot láttam,

— Ez a szerencsétlen, — mondám — vagy meghalt, vagy elájult. Hozzon, kérem, valami nagyobb világosságot.

Az asszonyka remegni kezdett, s a borzadály hangján viszonozta:

— Ha meghalt, én nem adok neki szállást!

— Majd meglátjuk, mi a teendő. Hozza ki, kérem, a lámpáját, mert itt nem lehet soká oszkodni.

A szabóné letevén gyermekét, csakhamar megjelent a lámpával, melyet azonban alig tudott a félelemtől tartani.

Lehajoltam a nőhöz s felemeltem lecsuklott fejét. Az arc sűrű fátyollal volt fedve, azt is visszahajtottam . . . a fájdalom és iszony dermedtsége fogott el! Ajkamon az örület tompa jajszava tört ki, midőn a sötét alakban — nőmet ismertem meg.

Egy pillanat alatt orosláni erővel ragadtam ölembe, s mielőtt a szabóné kifejezést adhatott volna ámulatának, a szobában termettem a drága teherrel.

— Asszonyom, van még egy ágyuk? Siessen, siessen . . .

A szabóné jajveszékelnéi kezdett, s alig találta meg az első szoba kilincsét. Nőmet a fütetlen szobában az ágyra helyeztem s a szabónétól eczetet kértem.

— Csak hogy nincs meghalva, — mondá ő megkönnyebbülve, s elhozta az eczetet. — De mi hozhatta ide ezt a szerencsétlent? Hiszen pompás, uri ruhája van! Még nem is láttam az arcát: fiatal? szép?

És az asszony nagyon is megfeythető kíváncsisággal a mozdulatlan tetemre akart hajolni. E kísérletre teljesen visszanyertem önuralmam! El voltam határozva, hogy ez arcot senki-nek sem engedem megpillantani, mert egy ily pillantás családi életem szentélyébe nyithatna ajtót a rossz nyelveknek. Hirtelen lebocsátám nőm arcára a fátyolt, s a szabónét gyengéden visszatartva, mondám:

— Kedves Kertészné asszonyom, ez a szerencsétlen sem nem szép, sem nem fiatal. Én ismerem őt. Egy előkelő családhoz tartozik, melynek végtelen fájdalmat okozna, ha az önkivületben ide tévedt szegény betegre kíváncsi szemek tapadnának. Különböztetnem is mondhatom, hogy gyermekes fiatal nőknek nem tanácsos az ilyen szenvedők közelében lenni . . .

A szabóné félénken vonult vissza, miután lámpáját a távolabb álló asztalra helyezte.

Magunkra maradván, hozzá láttam, hogy nőmet eszméletre hoztam! de a lázas gondozás alatt is bilincsekben tartá elmémet a kérdés: hogyan jutott ő ide, s mi okozta ájulását? Ezalatt megjött Kertész is, de felesége intésére az előszobában maradt, csak fojtott suttogásukat hallhatám. Az ájulás mély és tartós volt, de a mosdatás és nesztelen forró csókjaim végre is megtörték a dermedtséget.

Hosszan tartá rám függesztve szemeit, s nevét sem látszott egy ideig érteni; lassankint azonban boldog, de bágyadt mosoly kezdett halvány arcán derengeni, s nevemen szólított.

— Igaz, én vagyok, egyetlen életem, boldogságom! — suttogtam.

Azután körülhordá szemeit, s egyszerre felülve az ágyon, a rémület hangján kérdé:

— Hol vagyok?

— Csak légy nyugodt, lelkem üdvössége, mindent meg fogsz tudni . . .

— Ugy-e, kedves Bélám, nem voltál a páholyban? . . .

Minden világos lett előttem, legalább azt hittem, hogy igen. Nőm helyzete azonban a legnagyobb kiméletet igényelte, azért enyelegve mondám:

— Bizonyosan álmodtad, hogy ott vagyok, mert hiszen tudod, hogy nem vagyok köműves.

E pillanatban a kis gyermek hangosan kezdett sirni. Nőm görcsös rángatózások közt hanyatlott vissza . . .

— Zsófikám, menyországom, mindenem! légy erősebb; miért gyötörsz te engem?

— Távozzál hütelen! — nyögé. — Ez a te gyermeked hangja!

— Megörült, — sugá egy iszonyu rém hátom megett, s összezuzva rogytam az ágyra.

— Szót tartottál, — mondá nőm kísérties hangon, — nem mentél a páholyba, hanem szeretődhez, gyermekedhez, — és engem megöltél!

Most láttam, hogy egy iszonyu gyanu, tartja fogva

lelkét. Felugrottam, arczára vetém a fátyolt, s kinyitva a szoba ajtaját, mondám:

— Kertész uram, és tisztelt asszonyság, legyenek szivesek zaj nélkül bejönni; hozzák be a kis gyermeket is. Ez a szegény beteg nő látni ohajtja önöket.

Az ágy közelébe léptek, s kíváncsian fürkészték az elfátyolozott arcz vonásait.

— Ime, — mondám, nőm felé fordulva, — e lakás birtokosai: Kertész János szabómester, ki az én nőm számára is dolgozik, neje és gyermeke.

Nőm némán intett kezével, azok kimentek, ő pedig a vánkosok közé rejtve fejét, keservesen zokogott . . .

Néhány percnyi pihenés után nőm elég erősnek érezte magát, hogy velem jöhessen. Nyájas szavakkal vettem bucsut a bámuló családtól, és meghagytam Kertésznek, hogy Stuart-gallért varrjon a ruhára. Nőm lesütött fővel, görcsösen karomba kapaszkodra jött velem. Az utcán két bérkocsi állott, az egyik az enyém, másik az, melyen a páholyig akart kísérni. Visszament természetesen csak egyiket vettük igénybe.

Szótlatlan tettük meg az utat; nőm vállamra hajtá fejét, s megújuló zokogás közt szenvedé bizalmatlansága érzékeny büntetését, — és én hagytam őt vergődni . . .

Mondjak még többet is? Karácson estéjén a béke és szeretet szállt az égből a világra; e nagy ünnepen a sziveknek bosszúságtól és keserüségtől meg kell tisztulniok.

Nőm ismét a legszeretreméltóbb asszony, legalább nekem, s én a legboldogabb férj vagyok. A páholyba ugyan nem járok el, de Zsófia szivesen szorít kezét azon barátaimmal is, kikről sejti, hogy szabadkőművesek.

A boulognei erdőben.

Történeti rajz Kapri tól.

(Vége.)

Mária Antoinette szerfőlött meg volt lepetve és a földből elővarázsolt csodaműhez szivből jövő szerencsét kívánt a hercegnék.

— S mit csinált ön a kies vadonból? — tevő hozzá aggályosan.

— Meghagytam régi alakjában, a mint ígértem felségednek. Remetelakom legkevésbé sem fosztotta meg a pusztát eredeti jellegétől. De nézze meg felséged maga és engedje remélnem, hogy kegyes királyném meg lesz elégedve munkálkodásommal.

Hanem . . . ember nem arathat teljes diadalt soha.

Amint a herceg a büszke szavak után körül nézett, kétkedő mosolyt fedezett föl szép ellenfelének, Lamballe hercegnő ajkain.

— Nem egykönnyen adjuk meg magunkat, Monseigneur, — mondá a hercegnő. — Éles szemekkel irgalmatlanul fogjuk napfényre hozni a félig kész, hanyagul készített vagy álcázott dolgokat.

III.

Szeptember 3-kán reggeli 10 órakor ő felsége fogatai a boulognei ligetbe hajtottak.

Mária Antoinette rózsapiros kedvben volt.

Ővei körében mulatott s kivált hű, elválhatlan barátnői: Lamballe és Polignac előtt szabadon fejezhette ki gondolatait. Tudta, hogy ezek értik, tisztelik és szeretik őt.

Az udvarhölgyek szintén vidám arczot öltöttek s kíváncsiak voltak a meglepetésre, minőknek rendezéséhez Artois gróf mesterileg értett.

A szende, érzelemdu Polignac hercegnő vonásain boldog mosoly tükrözött, Lamballe hercegnőnek szép rózsarczán jókedv és kecses kétkedés volt olvasható.

A kissé fölvetett fej, a félmosoly, a kémkedő tekintet — mind kihívó színt öltöttek, mintha mondaná:

— Legalább megadja a győzelemnek árát, Monseigneur!

Diszben és fényben az épület külseje ritkította párját.

Alacsony volt, mert hisz ily rövid időközben lehetetlen és czélszerűtlen lett volna nagyszabásu épületet emelni.

Diadaltól és örömtől ragyogtak Artois gróf szemei, midőn kisegíté a kocsiból királyi ágyát.

Mária Antoinette mosolygott és lekötelező hangon mondá.

— Külseje sokat ígér. Fogadja elismerésemet, Artois.

— Gyönyörű! elragadó! — kiáltá fel Polignac hercegnő.

— Majd meglátjuk! — jegyzé meg Lamballe hercegnő röviden.

A király pedig egyre mondogatta:

— Ez az Artois! Mindenhez akad ideje. Meglátszik rajtad, kedves, hogy vállaidat nem nyomják a kormányzás gondjai. Mit gondol, asszonyom! Ugy látszik, ez egyszer ön húzta a rövidebbet.

Bementek a házba.

A főépületbe három udvar vezetett.

A harmadik udvar fülkékben álló márványszobrokkal volt tele. Az előhomlokzatot szintén szobrok diszíték.

Lamballe hercegnő figyelmesen vette szemügyre az isteneket, istennőket és a kecses csoportokat. Élénken kívánt valami régi ismerőst találni, melyet már valamelyik gyűjteményben látott s mely csak ideiglenesen hozatott ide.

Ez egyszer azonban felsült a hercegnő.

Az ígész csoportokat nem látta sem a muzeumokban, sem Artois gróf palotájában soha; valóban úgy tetszett, hogy a király öccse rövid hat hét alatt elővarázsolt minden új és drága dolgot, melyekkel fölszerelhesse kastélyát, hogy ez méltó legyen ő felsége, a királyné fogadására.

Lamballe hercegnőnek be kelle vallania — igaz, hogy csak magában tette, — hogy semminemű kifogást nem tehet a látottak ellen, kivált amaz antik minta után készült négy márvány mellszobor ellen, melyek izlésteljes alapzatokon az előcsarnokban voltak felállítva.

Földszint voltak az étterem, a fogadó és a tekéző terem. Mindenütt fejedelmi fény, tulterheltség nélkül.

Az étteremben kivált egy remek mosdókészlet vonta magára a figyelmet; nagy tükör alatt állt s két tengeri szörnytől kapta vizét.

A társaság a nagy terembe lépett. Ez olasz izlésben épült gyönyörű köröndöt ábrázolt Csudaszép magas kupola fedte a falakat, melyeknek felső részét ragyogó színű arabeszek diszítették.

Amint a nagyszerű s egyszersmind kellemes terembe léptek, a királyné s Polignac hercegnő ámulva felkiáltottak.

Pillanatra még Lamballe hercegnő is elfelejtette birói tisztjét.

A ruganyos pamlagok pihenésre csábitottak, de még sok nézni való volt a kastélyban.

A társaság keresztülment a pompás fatáblákkal ékített tekéző-termen s egy falépcsőn fölment a herceg hálószobájába; utközben megbámulta az Aldobrandini-féle menyegző másolatát, mely a falat diszité.

A hálószoba igen eredeti külsejű volt. Hasonlított egy sátorhoz, mely dárdanyalábokon nyugszik s ezek sisakgarmadakkal voltak megkoronázva.

Artois gróf eszméje általános tetszéssel fogadtatott.

— Mit szólsz mindehez, Lamballe? — kérde a királyné s kényelmesen helyezkedett el egy kis karosszékbe.

— A belső berendezés nem rossz és miután királyném tettségére is érdemes, nem lehet jogom a gáncsoláshoz. Igazságszeretetem — e szónál Artois gróf kissé, de csak kissé összehuzta ajkait — arra kényszerít, hogy bevalljam, miszerint Monseigneurtól lehetetlen bizonyos érdemet megtagadni. Mindazáltal . . . gondolja meg Felséged . . . hogy a kertet nem vetjük szemügyre . . . hisz abban állapodtunk meg: ház és kerti liget. A halvány ablaküveg és a makacsul leeresztett gyönyörű függönyök mögött azt hiszem, hogy vadonra találunk, hol ki leszünk téve a veszélynek, hogy egy pár viperát verünk fel; mert mint mondják, a boulognei erdőben még mindig hemzseg a kígyófaj . . .

— Herczegnő! — mondá Artois gróf szemrehányólag.

Polignac herczegnő ábrándosan tekintett Artoisra.

— Herczeg, — kezdé, — fogadja ez esetben legőszintébb . .

— Ne sajnáljon, herczegnő! — felelé Artois tréfás félelemmel.

— Tehát nincsenek ott viperák? — folytatá Lamballe herczegnő. — Ez megnyugtat kissé, de akkor alig ha nem darázs-fészkeket fogunk felbolygatni és a darázsak bizony maró kis állatkák . . . Látja, felség? Monseigneur elsápadt . . . furdalja lelkiismerete . . .

— De én azt kívántam, hogy ne bántsák kies vadonomat.

— Vadon? — veté közbe Lamballe herczegnő; — bocsánat, felség, azt csak mondják, de nem úgy értik. A vadon, a hogy mi gondoljuk, művelt pusztaság, melynek kaczér bájai kielégítik a természeti szépségek elfogulatlan barátainak minden követelését. Felséged kétségkívül ilyen vadont értett és ily vadontól, Monseigneur — folytatá a szép ellenfél, diadalbiztos hangon — ily vadontól függ a fogadás megnyerése.

— Ezer bocsánat, felség! — mondá Artois gróf a legmélyebb bánat hangján. — Véghetlenül sajnálom, de a herczegnő vádjai miatti kétségbeesésem pillanatra elfeledteté velem kötelességemet. Ily szép időben az asztalok a kertben terítvék . . . Kegyeskedjenek felségtek egy pillantásra méltatni az általam rendezett előkészületeket.

Artois gróf kinyitá az ablakot.

A látvány, mely a vendégek szeme elé tárult, oly meglepő volt, hogy mindnyájan elámultak csodálkozásukban.

Ott feküdt az őszi nap sugaraitól megdicsőített legszebb angol kert, gyönyörű fasorokkal, kavicsos utakkal és puha friss pázsittal,

A smaragdzöld rétek egyikén egy minden oldalról nyitott sátor alatt terítve állt a királyi asztal. Artois grófnak izlésteljes egyenruhát viselő szolgálói a magas vendégek megjelenésére várakoztak.

Az egész tér a megismerhetlenségig átalakult.

Csak az angolkert háttérében álltak a magas fák, az erdő zöld homálya, Mária Antoinette bájos vadona.

A királyné hátra fordult és csillogó szemmel csókra nyujtá kezét sógorának.

— Szívből köszönjük, Artois, — mondá, megnyerő mosollyal; — Reméljük, hogy nem angolositotta és divatosította vadonunkat tulságosan.

— Nézze meg felséged magad és ítéljen.

Lamballe herczegnő jó sokáig szemlélte a verőfényes gyepet és az erdő zöldjét, azután Artoishoz fordult és nevetve mondá:

— Monseigneur, sziveskedjék lesütni szemeit, diadala pirulni készit engem.

— Szép . . . nagyon szép! . . . de asztalhoz . . . asztalhoz! — mondá a király, s karját nyujtá a herczegnőnek, mig Mária Antoinette Artoiséba füzte könnyeden a maga karját.

A hölgyek és urak halkán suttogva követték a két magas párt.

— Tehát reggeli után, Artois — szólt a királyné vidáman.

— Reggeli után, ha Felséged kívánja, belemerülünk az erdő titkaiba és kutatni fogunk.

IV.

A fényes reggelit a legkedélyesebb hangulatban költötték el.

A király vidám és jókedvű volt, mint a többiek s ugyan-csak hozzá látott az ingerlő, válogatott ételekhez.

Reggeli után a társaság fölkerelkedett és fesztelenül bolyongott a diszes sétakertté alakított erdőben.

Mindjárt balról remetelakra bukkantak, mely úgy látszott, mintha a természet műve volna, pedig alig volt képzelhető gyönyörűbb házikó e nemben.

Állt a remeteház egy lak- és egy imaszobából; mindkettő szalmával volt fedve, a kerítést faágak képezték.

A támoszlopok szintén élőfák voltak, melyeknek ágai a házfedelen elterjedtek.

Szabálytalan, félig föld alatt fekvő, mohával falazott folyosók képezték a földszintet.

Vastag ágakból, karfákkal ellátott szűk lépcső vezetett föl a hálókamrába.

Egy vakszobafélében fekhely volt felállítva. Mohából készült ugyan, de puha, ruganyos volt és pihenésre csábított.

Innen kis karzaton jutottak a parányi kápolnába, melynek imaszámolya, keresztje és padja természetes fából készült.

Képzelné sem lehet ennél gyönyörűbb berendezést.

A királyné el volt ragadtatva, el volt bűvölve . . .

Még Lamballe herczegnőnek is elszlottak hitetlen kételeyei és gyönyörteljesen veté alá magát a varázsnak.

Az udvari hölgyek rajongtak, akár egy nevelőintézetbeli piczi lánykák.

A király szintén kifejezte osztatlan tetszését.

Mindez oly egyszerű, oly természetes s mégis annyira kedves, annyira elragadó volt!

A semmi földi segélyre nem szoruló remete elégültnek érezhette magát ilyen gyönyörű lakban.

— Valamennyi között ezen remeteháznak adna elsőséget a szerelem istene, ha valaha megunná sikereit s remetévé akarna lenni! — kiáltott fel Polignac herczegnő.

— Ámor és remete . . . hisz az képtelenség, kedves herczegnő! — vélekedék a király. — Nem, nem, a szerelem bohó istene csak akkor érzi magát jól, ha kettecskén vannak együtt.

És Artoishoz fordulva, folytatá:

— Valami remetét kellene ide telepítened; oly csábító, hívogató e ház.

— Nem lehet, sir! A jámboroknak veszélyes e remetelak. Ugyanazon helyen, hol most állunk, lakott hajdan egy jámbor remete.

— Nos és mi lett belőle? — kérde élénken a királyné, ki Lamballe és Polignac herczegnők között (egy igéző csoport!) a moh-nyugágyon ült. Beh szép lehet! Beszélje el, Artois!

Artois mosolyogva folytatá:

— A remete nem állhatott ellen ama gonosz szellem foly-

tonos kísértéseinek, melyet a remeték „ördögnek“, a költők „szerelemnek“ neveznek. Hosszu tusa után lerakta fegyverét egy csodaszép ördögnő előtt és megszökött vele. A dolog feltűnést okozott. Nincs elég bátorságom hozzá, hogy hasonló kísértéseknek kitegyek egy jámbor embert e remetelakban, melyet ön elragadónak kegyeskedik nevezni, asszonyom. Egy csinos ördögnő mindenütt diadalt arat, akárhol is használja szemei varázsát. „Potomság“ sem lehet védeve ily eshetőségek elől.

A hölgyek legyezőikkel álcázták mosolyukat, azután ismét utnak indultak.

A felhőtlen kék égről enyhén estek le a nap sugarai.

A társaság gyönyörű cserjék közt haladt, keresztül ment réteken, völgyeken és csinos hidakon.

A hidak tiszta, morajló patakok fölé voltak verve, melyekben halacsok eviczkéltek a kavicsok között.

Egy földalatti barlangba értek a látogatók.

A királyné lehaladt a lépcsőn, de oly sötétség volt odalenn, hogy Mária Antoinette kissé meghökkent.

A király gyöngéden átkarolta neje derekát és magával kényszeríté a tovább menetelre.

Artois gróf és a hercegnő követék a királyi párt. Utánuk jöttek a többiek, félig aggódva, félig kíváncsian.

A homály egyre növekedett, a bizonytalanság megfélemlítette a hölgyeket.

Egyszerre fénysugár járta át az éjt, napfény derengett a barlang tulsó bejáratánál.

A királyné nagy vízfelületet látott tükrözni lábainál, a távolból egy kőszikla látszott, rajta goth izlésben épült pavillon.

— A bölcsesség pavillonja. — magyarázá Artois gróf.

A társaság a pavillon felé vette útját.

A pavillon karzattal volt körülveve. Belső falait ékes szobrok díszíték, melyeknek mindegyike Görögön egy bölcsét ábrázolta.

A tarka ablaküvegeken keresztül különböző színben hatolt be a napsugár,

Volt csodálkozás, kérdezősködés . . . andalító zene szólalt meg, mely úgy hangzott, mintha a föld alól jönne.

Gluck Armidája volt, Mária Antoinette egyik kedvenc-operája.

Aztán lefelé indult a vig sereg, kipuhatolni a szikla titkait.

Meglelték a szikla belsejébe vezető utat.

De a zenehangok mindinkább tovább tűnnek s végre egészen elnémulnak. A szikla belsejében köröskörül ülőhelyek emelkedtek kőből. Az ásványvilág dús tárháza volt e barlang.

A kijáratnál meglehetősen messze, egy kis tó habjaitól majdnem egészen körülvevő magas sziklát pillantottak meg, melynek csucsáról hatalmas zugással, sok akadály leküzdése után zuhant le egy széles vízfolyam.

Csoda csoda után következett.

A kert nem akart véget érni. A vendégek nem is csodálkoztak többé . . . közönségesekké váltak a szinte hihetlen dolgok.

Ugy tetszett, hogy a művészet e kertben már századokkal ezelőtt szepíté meg a természetet.

A királyné csak nagynehezen bírta elhinni, hogy mikor ő itt hat hét előtt sétált, kietlen vadon állt e helyen, hová nem hatott még a művészet keze.

Minél tovább ment Mária Antoinette, annál büvolőbb lett édes csalódása.

Uton-utfélen remekművek voltak felállítva, melyek hizelegtek a szépérzéknek és fölkeltették a kíváncsiságot.

Az erdőség ősziesre váló zöldjében az ókor legszebb ko-

rára emlékeztető márvány mellszobrok álltak. Közöttük áldozatra hívogató, virággal ékített kis templomok és oltárok díszlettek.

Az ut minden kanyarulatánál ujat s ismét ujat látott a szem; úgy tetszett, hogy ez a derült kék ég Görögország ege, hogy ez a föld klasszikus talaj.

S egyszerre változni kezdett a jelenet.

Egyiptomi tárgyak köték le a társaság figyelmét. Magas obeliszk pompázott a gyalogut közepén.

Az obeliszk granitjába hieroglyphok voltak vésvé, ama titokteljes jelek, melyeknek kibetűzéséhez csak a papiosztály értett.

Valjon mit jelent a rejtélyes irás?

Artois gróf maga sem tudott felvilágosítást adni. Feloldhatlanok voltak itt a rejtélyek.

A bűvös kertnek pedig még itt sem volt vége.

A királyné, férje karjára támaszkodva, mintegy varázsos álomban haladt előre.

Még a dévaj Lamballe hercegnő is némán lépdelt Polignac hercegnő oldalán.

Mindnyáját meghatottság szállta meg, érezték az óra szentségét; tudták, hogy most a természet keblén ringanak, s hogy magukba fogadják a magasztos természeti szépségek s a nemesítő művészet összeponosított benyomásait.

A királyné megállt.

Hűvös, árnyas tisztás közepén nemes egyszerűségű sirkő emelkedett. Fekete márvány fehér alapon.

Név nem jelezte, a földi gyötrelmek után valjon ki lelte pihenő helyét e hant alatt.

— Ki nyugszik itt? — suttogá a királyné meghatottan.

— Eddig senki, asszonyom. Lakójára vár még e sirkő.

— Mily gondolat ez, Artois! A szép benyomásoknak ez nem méltó zárköve. Hogy juthatott ilyesmi eszébe?

— Tudja a jó ég, asszonyom! Ön jókedvűnek ismer, pedig ábrándozni is szoktam. A gyönyör és az élet, mulékony két dolog! Ki mondhatná, valjon őt . . . valjon tiz év múlva . . .

— Tiz év múlva — ismétlé a királyné. — Szeretném tudni, hogy tiz év múlva hol töltendjük a reggeli órákat s leszünk-e akkor is oly elégteltek, mint most vagyunk? — — —

S tiz év múlva?

XVI. Lajos és Lamballe Mária Teréz Luiza ott feküdtek már vérrel beszenynezett sirkőjükben.

Épen nyolcz évvel a „Potomság“-ban töltött vidám órák után s épen szeptemberhó 3-dik napjának reggelén történt, hogy Lamballe hercegnőt a la Force börtönből az apátságba vitték.

A hercegnő már Londonban volt, de a mint hírét vette a király szerencsétlen kimeneteli szökésének, urnőjéhez sietett.

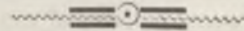
A dühöngő csöcselék átkot, szitkot szórt a hercegnő fejére s éktelenül orditozá, hogy örök gyűlöletet esküdjék a királyi család ellen.

A királynő hű barátinője váltig ellenkezett, mire a nép kardokkal, dorongokkal földre terítette, szivét kitepte melléből, leütötte fejét s ezt póznára tűzve, vitte a királyi család elé.

1793-diki októberhó 16-án Mária Antoinette is vesztőhelyre került. Pár héttel később meghalt Polignac Gabriella hercegnő Bécsben.

És a kis „Potomság“ tulélt örök időkre emeltnek látszó száz meg száz díszes épületet. Lehet, hogy aránylagos jelentéktelensége védte meg a forradalom ádáz rombolásaitól.

„Potomság“ most csendesen s észrevétlenül fekszik a boulognei erdő zöldjében. Történetét szinte elfelejték a jó párisiak. A ház és a liget jelenleg Páris városának képezi birtokát.

Egy hét története.

Decemberhó 23-dikán.

Regényes történet. — A népkonyhában. — Egy ur és egy asszonyság. — A vasuton. — Egy gazdag lány története. — Fialat szivek, öreg ábrándok. — Eredeti karácsonyi ajándék. — A gyermek. — Az öregek. — A karácsonyfa. — Így derüljön ránk az új év.

A történet, melyet ezuttal szerencsém lesz elpletykálni, nem annyira rövid, mint regényes, hanem azért valósággal megtörtént és a mellett sok tekintetben felette tanulságos. Kissé messziről kell kezdenem, de nem tesz semmit, mert szerelemről lesz a szó. Ugy félévvel ezelőtt egy fiatal ember megszeretett egy leányt, a ki tiszta szívvél viszonzta szerelmét, nem volt forróbb ohajtásuk, mint az, hogy minél előbb az örök hűség szent esküjével pecsételjék meg frigyüket, hanem az nem ment olyan könnyen, mint képzelték. A fiatal ember szüleinek semmit sem akart tudni e házasságról; nagyon derék, áldott jó nő az, egyetlen fia szemefénye neki, csak pár éve, hogy a fővárosba költöztek, annakelőtte hét vármegyében ő volt a leghiresebb gazdasszony, a lány szülei viszont a nagyvárosiasság hírében állnak, és ez volt az anya ellenkezésének indítóoka; neki nem kell olyan meny, a ki talán egy levest sem tud főzni, ha még olyan jómódu is, és — olvasónőim tudják, hogy vannak kemény akaratú nők is, a kik mikor valamit a fejükbe vesznek, nem használ ott sem szó, sem könyörgés; ő nem engedi — mondá, — hogy az ő egyetlen fia a kész veszedelemben rohanjon, a préda nő kész boldogtalanság és a többi és a többi; hónapokig folyt ez így anya és fiu közt, szegény szerelmes, azt sem tudta már, hol áll a feje, midőn e napokban a kíváncsiság, vagy mit mondok! a szerelmeseke őrangyala azt a gondolatot adja az anya fejébe, hogy ő is elnéz már egyszer a népkonyhába, hátha segítségére lehet ott valamiben. Épen javában folyt a „kiadás“, mikor oda érkezett, a mi valóban érdekes látvány. Paszuly napja volt, azt kellett tehát kimérni, a több ebédre valóval, hust, zsirt, lisztet és mit tudom én, talán még vöröshagymát is. Tisztos matronának hovatovább nagyobb gyönyörűséggel nézte mindezen szép dolgokat, és különösen az egyik kiosztónőről nem bírta levenni szemét. Tulajdonképen ez volt az egyetlen kiadónő, a többi választmányi urhölgy épen egyébbel volt elfoglalva; akad ott munka sok jó léleknek, csak a kenyérszelést ha vesszük, két-három száz embernek, a kik nagyon éhesek. Az az egy pedig egy fiatal leány volt, hófehér kötővel karcsu dereka körül, könyökig felgyürt ujjakkal és fekete kendővel bekötött fejjel, hogy gyönyörű haját a por be ne lepje. Mondom, a jó asszony le nem bírta venni róla tekintetét, a hogy ez a fiatal rózsabimbó mindezt a sok gazdasszonyi dolgot olyan ügyesen érti, és a mellett az a mosolygós arcza! Olyan elevenen emlékeztette őt e mosolygás egy valakire, a ki neki egykor nagyon drága volt, önönmagára, mikor még ő is olyan fiatal leány volt, csak hogy uri leány, míg az ott bizonyára valamelyik választmányi urhölgynek valamely szegény falusi rokona; nagyvárosi lány hogyan is értene így az efféléhez! A jó asszony még akkor is megmaradt ezen hite mellett, midőn ama lány kiléte felüli tudakozódására megmondták neki a nevét; ugyanaz a név volt, a mit fiától hallott, a jó asszonynak azonban az most eszébe sem jutott, annyira el volt ragadtatva; szóba is

ereszkedett vele, és a lány arcza pirulására csak hogy a világ szeme láttára meg nem csókolta.

Hogy mi gondolatai lehettek erre egy anya szívének a lányt és az ő fiát illetőleg, azt én természetesen nem tudhatom, valamint azt sem tartoznám elmondani, hogy mi következett azután; azt azonban mégis csak nem találja ki mindenik olvasónóm, hogy a jó asszony a napokban maga állított be a leány szüleihez és maga kérte meg leányukat menyeyül. És hozzá még egy szót sem szólt fiának, csak mikor a kész boldogság híret megvihette neki. E napokban volt a jegyváltás, és — hogy én azt itt olyan részletes körülményességgel leirtam, az — a tanulságon kívül — még onnan is van, mivel ez a hét legérdekesebb története.

Azért tehát szolgállok még egy történettel, a mi talán szintén házassággal fog végződni. Néhány hét előtt egy ur és egy asszonyság szemközt ülnek a vasuton. Mindketten már meglehetősen korosak voltak, különösen az ur; innen van, hogy csak úgy véletlenül vetett egyszer egy tekintetet átellenesére, és tekintete függve maradt a koros nő arczán. Megérezte-e ezt a nő, vagy pedig szintén csak véletlenül, de ez is az urra nézett, és az ő tekintete meg ennek arczán maradt függve. Így ültek egy ideig, egyik sem szólt egy szót sem, egyik sem tudta, mi lelte; olyan különös lehet is az, mikor az olyan évekig csendes-nyugodtan szendergő szív egyszerre csak elkezd mozgolódni. Olyan formán lehet az, mint mikor hideg tél idején fenn a láthatlan magasban egy madárka szólal meg. Végre is az ur nem bírta tovább a lélekébresztő csendet; hogy mivel kezdte, hogyan tudnám azt én, mikor talán maga sem tudta? Elég hozzá, a végén kitünt, hogy réges-régen, ezelőtt 24 évvel, mindjárt a forradalom után, mikor még mindaketten fiatalok voltak, az ur és az asszonyság nagyon szerették egymást, és azért mindaketten nagyon boldogtalanok lettek. Az ur szegény volt, a lány meg gazdag szülek gyermeke; elszakadtak tehát egymástól, a leány férjhez ment, szerelem nélkül, valami akkori nagysághoz, a ki elprédálta vagyonának nagy részét, azután meghalt; a fiatal ember meg feljött Pestre, letette az ügyvédi vizsgát, megházasodott, szintén szerelem nélkül, jó módra emelkedett, hanem a felesége az már néhány év mulva meghalt, és most, annyi év mulva, viszont látja egymást a két lélek, a kik egykor egymásért égtek! Alig birtak szólni, a nő szemében könnyek ragyogtak, a férfiban szintén, mindegyik egy elpusztított életet siratott, és mikor elváltak, a férfi megígérte a nőnek, hogy meg fogja látogatni, bemutatja neki fiát, és úgy is tett; később aztán a fiu magától is szívesen ment oda, ő végette is, a ki olyan édesen néz rá mindig az ő öreg fényű szemeivel, de meg a leánya végett is, a ki pedig szemlesütve fogadja; csak hogy az olyan gyönyörűséges szépen illik neki. Az öregek meg csak néznek egymásra, szóvalanul mosolyogva, és alig várják a percet, hogy a fiatalok hadd mondják már ki egyszer azt az édes, boldogságos szót, a mi ő nekik hetek óta újra égeti öreg szíveiket. Csak türelem, nem kell már soká szenvedni, a fiu csak a karácsonyt akarja bevárni, karácsonyi ajándéku szánta szívét kedvesének.

A karácsony, ez volt e hét története, egyébre nem jutott idő, a hölgyek elzárkoztak, nagy titkokat himeztek, horgoltak,

és ha az mind teljesezésbe menne, a mi ezalatt a lelkükben zengett, beh szép volna akkor az élet! A még fiatalabbak meg repeső nyugtalansággal nézték, mint kergetik ki őket is, a férfiakat is a titkokat rejtegető szobából, a hová most nem szabadott bemenni, nehogy elriaszszák a kis Jézuskát, a ki épen csak e kis szobácskát szereti; teheti is, mert a mama vagy a néni szobája az, a mi mindig olyan tiszta, akár egy kis kápolna; és azután számlálgatják ujjaikon, hányszor kell még lefekünniük és fölkelniük, míg a kis Jézuska eljön, és valjon mit hoz nekik? „Virgácsot!” mondja az idősebb lányka virgoncz öccsének, a mi ellen ez azonban határozottan tiltakozik, mert azt a kis Jézuska nem szokott hozni, és nincs is rá semmi oka, mert ő bizony egész jól viselte magát, különösen egy hét óta, mióta tudniillik a kis Jezuskát várja. Ezt ismét az idősebb néni keze jegyzi meg, és a kis legény épen megfelelő szavakban indul kifejezést adni borzasztó megbotránkozásának, midőn az anya közbeszól, hogy e héten nincs helye a vitatkozásnak, mert azt a kis Jézuska nem szenvedheti, a ki épen csak azért látogat el minden karácsony este a földre, hogy a testvérek testvérekül szeressék is egymást. — Pedig az emberek mindnyájan testvérek, ugy-e mama? — teszi hozzá a kis fiu. — Ugy van, — hagyja helyben az anya, mire a kicsi már félig alva az ő ócska táskájával rendelkezik, hogy ama szegény iskolatársának fogja ajándékozni, a kinek nincsen sem táskája, sem téli keztyűje, pedig el sem vesztette a felét, mint jó maga

Az anya most már nem szól, hagyja őket elalunni, aztán ő is elővesz valami munkát és dolgozik serényen; már csak kevés van hátra, de sietnie kell, fél óra múlva hazajön a férj, és akkor újra el kell dugni, mert ezt a kézi munkát meg neki hozza majd holnap a kis Jézus; így csalják egymást is az öregek, és ez mind olyan édesen esik nekik, így csalják belé magukat is abba a szép kikeleti világba, mikor még nekik is olyan tündökletes fényben ragyogott a feldiszített fenyűgaly, és olyan édesen jól esik nekik, hogy még mindig ábrándozni tudnak, és melegen mosolyogni egymásra, ebben a nagy hidegben. Kéz a kézben állnak a lobogó lángocskák előtt, és szívják magukba a gyermekek boldog örömet, és újra bevészlik lelkükbe, a mit ez a kis fenyűgaly jelképez: ha még olyan virágtalan és tövises is az élet, csak a szeretet istene ragyogjon körülötte, öröm az és boldogság, és az a meleg kézszorítás, melylyel egymás szemébe néznek, azt mondja, hogy „Ezt az érzést vigyük magunkkal az új évbe.”

És így derüljön mi ránk is az új év, kedves olvasónő; magamnak pedig azt kívánom, hogy csak szépet és örömdetést vihessek Kegyednek hirül. És ez ugy is lesz, mert meglássák, ez sokkal jobb év lesz a mostaninál. A viszontlátásig tehát! Boldog új évet!

— i — r.

Lapom tisztelt pártolóihoz.

Ha én azt ki tudnám mondani, a mi így év végén szívet heviti! Valóban több az a közönséges hálánál; olyan érzés az, mint mikor az ember nagy felelősséggel járó nehéz munkát vállalt, és lépten-nyomon baráti kezek segítik előbbre, mindig előbbre, a kitűzött cél felé.

Így tesznek velem is sok számos év óta a magyar hölgyek. Tudják ők, hogy a cél, melyet magamnak kitűztem — terjeszteni a jót és szépet a magyar nők szívében, — a legnemesebbek egyike, és hogy a süker kivívására nem egy, hanem ezer meg ezer jóakaratu szív támogatása szükséges, és ebben a támogatásban részeltetnek ők engem tizenhat év óta. Tudom, hogy nem magamért teszik, mert én nem hoztam eléjük egyebet tiszta

jóakarathoz, és ők mégis hű testvéri szeretettel támogattak engem — lehet-e ezt eléggé meghálálni.

Különösen az eddig kivivott eredményeket ha vesszük! Milyen csekély volt a női társulás azelőtt? És most, alig van város a hazában, melynek egyik vagy másik jótékony irányban működő nőegylete ne volna. És hasonlóképen a nő munkaképesítési ügye. Hogy gunyoltak és élczeltek felettem, midőn ez ügyet nyilvánosan szóba hoztam! Hiába mondtam, hogy épen azért, mivel a nő a család napvilága és a tisztalelkűség tükré, kell őt testi-lelki hasznos munkásságra nevelni; erőnek erejével egy kalap alá akarták szorítani e tiszta igazságot a kalandor nő-emanczipációval; és most, maga a főváros és az állam elől mennek a jó példával e téren; ahol csak lehet, nőket alkalmaznak egyéniségüknek megfelelő hivatalokban. És — hogy még csak egyet említsek a sok közül — a jó könyvek terjesztését; 15 krajczáron egy kötet könyvet, hiszen ez lehetetlen! mondák mindenfelül, és immár a százezer példányt megközelíti, a mi jó könyveket ilyen potom áron terjeszthettem; hogyan volt ez lehetséges! Egyszerűen csak úgy, hogy engem nem anyagi haszonvágy vezérel, hanem az, hogy a léha és erkölcsrontó férczművek helyett szív- és léleknevesítő olvassmányt nyujtsak. és azért a művelt hölgyek ezt tudva, jó és rossz időben egyaránt hű szeretettel támogatnak.

Tudom tehát bizonyosan, hogy a ránk következő évben szintén számolhatok e hű szeretetre; épen azért, mert még mindig sulyosan nehezül ránk az idő, fogják ők kettőtett szeretettel támogatni lapomat; egy azért, mert ilyenkor kétszeresen számít az irodalom pártolása, és azért is, mert ilyenkor érezzük csak igazán, milyen igazi jó barát az olyan lap, mely megvilágítván a női szív drága kincseit, az élet egyetlen igaz boldogságát: a családi kör boldogságát segíti megvilágítani.

És viszont fogadják tőlem is azon szívem mélyéből fakadó ígéretet, hogy a jövő évben is legfőbb törekvésem leendő, olyan lapot adni nekik, mely méltó lesz az ő szeretetükre. Szép-irodalmi részét a lehető gondnal fogom összeállítani; írásokai a női szívnek, ismeretterjesztő cikkei a női elmének fognak hasznos élvezetet nyujtani, újdonsági rovatai mindazon bel- és külföldi eseményekről fogják őket értesíteni, melyeket a művelt hölgynek tudni szükséges avagy hasznos; de másfelül távol fog tartani tőlük mindent, a mivel a pletykahajlam szeret táplálkozni, vagy a mi az illedék- és erkölcsi érzésnek kárára válhatnék; és végre divatrésze szóval és képben minden új mozzanatot fog bemutatni e téren, különösen azokat, melyek a jóízléssel nem ellenkeznek, élesztvén a csin és választékosság érzékét, de hadat üzenvén a hiu pipe-réz kedésnek és veszélyes fényűzésnek, — egy szóval: hölgyeink a jövő évben is tapasztalni fogják, hogy meg fogom szolgálni a pártolást, a mire őket ezennel újra tisztelet- és szeretettel fölkérem. Szeretet lesz lapom irányelve, mindazzal, a mi ez isteni forrásból fakad: jóság, gyöngédség, becsület, szorgalom. — Boldog új évet!

Emilia.

Budapesti hirvivő.

* * (A királyi udvar) új év előestéjéig Gödöllőn marad, ekkor azonban a budai várakba száll, a hol január 20-dikáig marad. Ekkor Bécsbe fog rándulni. Hirlik, hogy két nagy udvari bál lesz januárhóban a budai várakban. — Mult csütörtökön volt királyné ő Felsége születésnapja. A templomokban ünnepélyes istentisztelet, a hon minden lakójának szíve mélyé-

ből pedig hő ima szállt az égbe a hon szeretett anyja hosszú és boldog életeért. Az országgyűlés két házának elnökei — megbízatásukhoz képest — a főrendek és képviselők üdvkívánatait a trón zsámolyához juttatták. — Az Erzsébet-árva ház növendékei közül tizenketten igen finom munkáju harisnyát kötöttek és december 24-dikén átadták azokat királyné ő Felségének. — A budai királyi vár szépitése ügyében múlt kedden Bittó miniszter elnöklete alatt Hohenlohe főudvarmester, gróf Andrássy Gyula külügyminiszter és Ybl építész értekezletet tartottak. Ebben a várkert körül felállítandó díszépületek és maga a várkert díszítése Ybl mérnök tervei értelmében megállapítva és elfogadva lettek. A jelenlegi épületek lebontását újév után kezdik meg. Az egész építkezés 3 évig tart és 1 millió forintba fog kerülni. Ezen összegben be foglaltatik az egész várak használatára szükséges vízvezeték berendezése is.

** (Királyné ő Felsége) a hazai közmivellődés iránti jó indulatának újabb jelét adta, a mücsarnokra ugyanis 1000 forintnyi járulékot utalványozott. Azon kívül a következő újabb adakozások folytak be e célra: 1000 forintos alapítványokat Erdődy Ferencz gróf, Plaviccini Alfonz őrgrof, Festetics Tasziló gróf, Kovács Zsigmond pécsi püspök, Samassa egri érsek, Capriczai Wodianer Albert királyi tanácsos, s végre Schay Fülöp báró. Eddigi alapítványát Perlaky Kálmán 1000 frtra kiegészítette, újabb 200 frtos alapítványt tett Festetics György gróf. — A mücsarnokra eddig több mint 100,000 frtnyi összeg gyűlt egybe s ezenkívül megvan már a telek is. Pedig a sorsjáték, melyre a számítások főszűlűt fektették, még hátra van. A bizottság a törvényhatóságokhoz is fog köriratot intézni, s remélhető, hogy az adakozások e részről is nem kis mértékben gyarapítandják a tőkét.

** (Jótekonyság.) Király ő Felsége a pécsi ágostai hitvallásu evangélikus egyház-község részére, templomépítési célra, magán-pénztárából 500 frtnyi segélyt adományozott. — A hercegprimás a budapesti népkonyhák javára 100 frtot, a pesti szürke nénikéknél levő szegény és árva leányok részére, karácsonyfára, 100 frtot, a budai szürke nénikéknek ugyanazon célra 50 frtot adományozott. — A gyermekmenhely részére id gr. Károlyi Istvánné közelébb száz ujjast, tiz fejkötőt, 75 pár harisnyát s 20 rőf barchetet küldött; az ottani karácsonyfára pedig újabban is 87 frt gyűlt be, melyhez Orczy Augusztá bárónő 50 frttal, és Alter Edéné 20-szal járultak. — A bölcse ő de karácsonyfájára is sokan küldtek adományokat, köztük Alter Edéné 20 frtot, a ki ugyanannyit küldött a gyermekkórházra is. — Majláth György ivén 104 frt, dr. Tatay Adolfén 360 frt. gyűlt be a népkonyhákra. — Saárosy Károly, kir. táblai tanácsjegyző arra a jó ötletre jött, hogy az őt ostromló ügyvédjelölteknek csak úgy tart eladásokat, ha azok valamit adnak a népkonyha vagy budai árvák javára; s már is jelentékeny összeg gyűlt be nála e jó célokra. — Molnár Endre kereskedő ur, valamint minden évben, ugy az idén is, az őszutcai elemi népiskolába járó szegény és jó magaviseletű tanulóknak a karácsonyi ünnepekre negyven pár téli keztyüt ajándékozott. — Szeged város hatósága száz forintot szavazott meg a bukovinai magyarok számára; az ottani szabadelvű körben pedig iparmuzeum létrehozásának terve merült föl. — A népkonyhára József főherceg száz frtot, Klotild főhercegnő is százat, báró Wodianer Albert kétszázat, a légszesz-gyár nyolcszáz mázsa szenet, a hengeralmi társulat pedig huszonharmadfél mázsa szenet ajándékoztak. — A jogászsegélyegyletnek gróf Pejacsevics László 50 frtot adományozott. — A budai rácz-

fürdő tulajdonosa: dr. Heinrich N. János, ki most Bécsben lakik, az idén is megemlékezett a tabáni szegényekről s kétszáz frtot küldött az ottani plébánoshoz, hogy karácsony napján ossza ki köztük.

** (Rózsás napló.) Gróf D'Orsay Emil békésmegyei földbirtokos bájos leányával herceg Turn-Taxis követségi titkár jegyet váltott. — Veres Gyula sepsi-szent-györgyi ügyvéd e napokban tartja esküvőjét Hamar Mari kisasszonnyal Kovácsvárott. — Mezőteremen Tomanóczy Berta kisasszonyt, Tomanóczy Ferencznek, gróf Károlyi Sándor tisztartójának kedves lányát eljegyzé Bartek Gusztáv vasuti mérnök. — Bodroghy István szolnoki törvényszéki elnök e napokban tartá esküvőjét Bécsy Malvin kisasszonnyal, dr. Bécsy János bájos leányával. — A kaposvári hitelintézet könyvvezetője: Heisler Lipót eljegyzé Jéiteles Flóra kisasszonyt.

** (A pesti jótékony nőegylet) az ez évi decemberhó 13-dikától 1875. évi januárhó 9-dikéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 696 frt 20 krt utalványozott és pedig hetenkint részesítetteknek 444 frt 60 krt és egyszer-mindenkorra segélyezetteknek 251 frt 60 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 39 új vizsgálatról is tettek jelentést. Az egyleti szegények javára legujabban következő ajándékok folytak be, ugymint: özvegy Jálícs A. Ferenczné asszonytól 200 frt; néhai Hoffmann Frigyes ur örököseitől 1000 frt; báró Majtényi Ágostonné született Szentiványi Juliánna urhölgytől 100 frt; Peitler Antal József váci püspök urtól 25 frt; Schneider József urtól átengedett szakértői díjakként 3 frt; végre 50 mázsa kőszén a salgó-tarjáni kőszénbányarészvénytársulattól, mely kegyes adományokért az egylet az illető jövedőknek őszinte háláját fejezi ki.

** (A Valeria-egylet) karácsonyi bazárja múlt szombaton este vidám vacsorával ért véget. Igen sikerült vállalkozás volt, mely jó jövedelemmel járt, a nélkül, hogy tulságos eszközökhöz kellett volna folyamodni. Ama hölgyek közt, kik e siker elérésében különös buzgóságot fejtettek ki, ki kell emelnünk Vogel Péterné alelnököt is, ki a józsefvárosi népkonyhában is fáradhatlanul működik. Valamennyi népkonyha közt ezt litogatják legtöbben. Naponkint legalább háromszáz szegény eszik ott, tiz-tiz krajczárért, huszért maga a Valeria-egylet fizet, és tizet a pénztárnál gyűlő adományokból látnak el naponkint. Megemlítjük, hogy ezeröttszáz-kétezerre megy naponkint azok száma, kik a fővárosi népkonyhákban ebédelnek.

** (Lucca Paulina) asszonyt, a bölcsőde- és gyermekmenhely-egyletnek sikerült megnyernie a budapesti hangversenyre, mely újév másodnapján lesz a vigadó nagy termében. A híres művész nő éneke tehát, az élvezeten kívül egy helybeli jótékony célra is elő fog mozdítani. Jegyek a Rózsavölgyi-féle műkereskedésben tiz, öt, három forintjával kaphatók, (állójegy egy forintért,) s mint mondják, már is sokan veszik.

** (Nagy hamisítás.) Rendkívüli föltűnést okoz most a fővárosban egy hamisítási eset. Ugyanis az itteni rendőrség a múlt héten nyomára jött, hogy Bécsben egy Deutsch Adolf nevű fiatal ember hamis keleti vasuti szelvényeket ad el. Megtudta továbbá azt is, hogy e szelvények Deutsch Adolf fivérénel, a Deutsch Mór-féle budapesti nyomdában nyomattak. Az itteni rendőrség ugy akarta intézni a dolgot, hogy tetten érje a bűnösöket, azonban a bécsi rendőrség is neszét vette a dolognak és ennek folytán Bécsben több egyén elfogatott, első sorban természetesen maga Deutsch Adolf. Erre aztán Engelbach budapesti alkaptány és hat biztos pénteken reggel 9 órakor kutatást eszközöltek Deutsch Mór nyomdájában, mire a

nyomda üzletvezetője csakhamar előadta a hamisított szelvények szedését. A nyomdában több iv kinyomatott szelvényt is találtak, továbbá két eredeti szelvényt, melyek a hamisítványok mintájául szolgáltak. A nyomdában egészen nyíltan készítették e szelvényeket, mint minden más nyomdai megrendelést. Deutsch Mór nyomda-igazgató, ki akkor, midőn nyomdájában a kutatás eszközöletett, nem volt itthon, hétfőn érkezett Budapestre a bécsi vonattal. Az indóházban már rendőrök várták, kik azonnal elfogták. Deutsch M. egész nyugodtnak látszott s kijelenté, hogy itt csak tévedés foroghat fönn. Egyelőre azonban átadatott a fenyitőtörvényszéknek, melynek föladata, kideríteni, valjon egyetértett-e Deutsch Mór a hamisítókkal, vagy csak jóhiszeműleg teljesíté-e mások megbízásából a kötvények hamisítását. Az ügy további fejlődésének mindenki érdeklődéssel néz eléje.

* * (Farsangi hírek.) A gyógyszerészettan hallgatók 1875-dik évi báljukat január hó 23-dikán tartják meg a „Hungária“ szálloda disztermében. A bálanyai tisztet Forinyák Gyuláné ur hölgy volt szíves elvállalni. — A technikusok bálja 1875-dik január 26-dikán fog megtartatni a városi vigadó termeiben. — A nőképző egyesület közkezdveltségnek örvendő bálját január 30-dikán tartandja az Európa szálloda termében. — A bölcshódék tánczvizalma e télen is az Európa fogadóban tartatik meg és pedig 1875-dik évi január 23-dikán Bálanyául a válaszmány ezuttal is az egyesület elnöknőjét, gróf Károlyi Edénét nyerte meg. — Az orvostan hallgatók tánczvizalmát január 19-dikén a vigadóban tartják meg.

* * (A nemzeti színházban) a belügyminiszter „Kornélia“ további előadását betiltotta, a mi általános — mosolygást idézett elő a fővárosban. Minden finomabb illedékü ember tisztában volt az iránt, hogy e darab nem való a nemzeti színpadra és mégis előadták és pedig kétszer egymás után; ez okvetlenül hiba volt, de megtörtént, és legfőlebb arra indithatta volna a belügyminisztert, hogy egy kicsit jobban válogassa meg azon egyéneket, a kik a darabok előadhatása felett határoznak, de egyáltalában nem arra, hogy egyszerűen nevetségessé tegye magát, betiltván oly darabot, a mit már a félváros látott. — A heti rendből említést érdemel „Tell Vilmos“ opera, melyben mult kedden Ellinger Arnoldot, Odry Gesslert kitűnően adta. Nádayné és Human Alexa is igen kedvesen énekeltek, az első Tell fia, utóbbi Matilda szerepében — Uj darabot is láttunk e héten, szerdán, és pedig az orosz színirodalom egyik remekét, Gogolnak: „A revisor“ című 5 felvonásos színművét, csak hogy a szent ünnepek miatt lapunk legnagyobb részét már szerdán el kellett készítenünk, és azért e jeles satyráról, mert inkább satyra, mint színmű, csak a jövő héten szólhatunk majd tüzetesebben. Ezuttal csak annyit, hogy Sziget József kitűnően adta benne a főszerepet, a városi főnököt, és Pauliné, Vizváry, Bercsényi, Szigethy Imre, Eöry és Sántha méltóan sorakoztak körülötte. A czimszerepet Halmy szintén eléggé jól adta. — Végül megemlítjük azon szárnyaló hirt, hogy a színház egyik régi, és egyik ifju fiatal jeles tehetsége: Paulayné és Nádayné asszony közelebb elbocsáttatni fognak. Mi, megvalljuk, valószínűtlennek tartjuk e hirt, mert jobb színésznőt, mint Paulayné az ő szakmájában, nem igen kapni; és szükség igen is nagy van reá, Nádayné asszonyra pedig igen szép jövő vár.

* * (Irodalom.) Kedves újévi ajándéku szolgálhat kis gyermekek számára két könyv, melyek most jelentek meg Rosenberg testvérek könyvkereskedésében. Az egyik címe „Gyermek-lugas“, a másiké: „Dada képeskönyve“ kemény kötésben, színezett czimlappal és számtalan képpel. Ára az elsőnek 1 frt., a másodikkal 1 forint 20 kr. A szülék figyelmébe kiválóan ajánljuk.

— Ujévi emlékkönyvül igen alkalmas az a kétkötetű diszkönyv, melyet Jókaitól „Emlékeim“ czímmel Ráth Mór állítottatott ki, szép aranyos czimképpel s a költő jól talált fiatalkori arczképével. Nevezetes emberekről jellemző rajzokat, forradalmi, irodalmi, uti emlékeket, politikai czikkeket találunk benne, genialis leírásokat, minő a „Jakli“ (egy szarka) életrajza, „a magyar néphumorról“ írt értekezést, sat. A két kötet ára 6 frt. — György Aladár jeles fiatal írónk „Az egyetemes művelődéstörténelem vázlata“ című munkát ír, Ráth Mór számára pedig J. Verne „A prémekek hazája“ című könyvét fordítja. — „Az élet színpadáról“ című beszélyfüzér jelent meg a termékeny tollu K. Papp Miklóstól Kolozsvárt; öt elbeszélés van benne: „A bűnhődés órái“, „Egy epizód Murad pasa életéből“, „Egy fogoly magyar költő életéből“, „Bornemisza János“, s „Nem jó az asszonynyal tréfálni“ czimekkel; ára 1 frt. 20 kr. — A protestánsok új bibliája a legközelebbi 3 év alatt fog megjelenni. A bibliát dr. Ballagi Mór fordította az eredeti forrásokból, s már több mutatványt közölt belőle. A mű 25—30 ives füzetekben jelenik meg évenként; a protestáns egyesület tagjai ingyen kapják, nem tagok pedig 5 frt előfizetés mellett, mely (1875. február 15-dikéig Kovács Alberthez küldendő, Calvin-tér 6. sz.) — Vajda Viktor egy 20—25 ivre terjedő tanulmányt fejezett be Kölceiről és koráról, mely legközelebb fog megjelenni. — Dolinay Gyula „Hasznos Mulattató“ című vállalatából megjelent a 20, 30 és 31-dik füzet. A derék népies vállalatot olvasóink figyelmébe ajánljuk. — Udvardy Géza ez év végeig hosszabbítá meg az előfizetést „Őszi lombok“ című, e napokban már megjelenő költeményfüzérére. — Jókai Mór „Foradalom alatt írt művei“ most jelentek meg az „Athenaeum“ nyomdában, igen szép kiállítással, s czimképpel, mely az 1849-diki Jókait, a maga rajza után ábrázolja, fiatalon, még dus hajjal, kis szakállal. A kötet igen érdekes kis adalék nem csak Jókai életrajzához, hanem a korhoz, melyben e művek irattak. — Gróf Zichy Jenő egy műirodalmi munkát ír. Ennek egyik része volt azon felolvasás is, melyet a gróf a székesfehérvári Vörösmarty-kör közelebbi estélyén tartott. A felolvasás a szépművészetekről szólt, főleg pedig a költészet és festészet rokonságát tárgyalta.

* * (Vegyesek.) A honvédmenház rokkantjainak beteljesedett mult heti kívánságunk, volt karácsonyfájuk. A bizottság állította föl a vén bajtársaknak való ajándékokkal. — Nagel Ottó dohánykereskedő pedig ötszáz szivarral és száz csomag dohánynyal járult hozzá. — Breitner Lajos mult hétfőn adta hangversenyét a vigadó kis termében, közepszámú község előtt. Breitner a mult hangversenyidényben mutatta be magát nálunk először s már akkor megmutatta, hogy nagy képzettségű zongorász és e kedvező ítélet ez alkalommal újra megerősítette. — Bárány Barkóczy Pál, ki már egy év óta nyomoztatik váltóhamisítás miatt, mult hétfőn éjjeli fél 1 órakor jelentkezett a kapitánysági őrszobában és azt kérte, hogy tartoztassák le, mert már megunta a csavargást. A szolgálattelvő biztos le is tartoztatta és átadta a fenyitőtörvényszéknek. — A kolera árvaházban Kralovszky Istvánné a magyar gazdasszonyok egyesületének elnöke ma, vasárnapon délután 4 órakor karácsony ünnepet rendez az árvák részére. — Babos Károly nemz. színházi sugó „színházi ügynökség“-et nyit újévkor a gyöngyötyuk-utcza 11-dik számú házában s „Színi Világ“ című heti közlönyt indit meg, Tóth Edével; a lap évi ára 6 forint lesz. — A tisztviselők hitelgyelete saját házat szándékozik építeni avagy venni. — Királyi Pál születése napjának 50-dik évfordulója alkalmából

e napokban tisztelői lakomát rendeztek, melyen egy művészileg készült értékes ezüst billikomot nyújtottak át neki emlékül. — Nagy hófúvások voltak mult hetfőn és kedden az ország több vidékén, a postai közlekedés is megakadt e miatt, és Budán is a Krisztinavárosba vezető lépcső egészen járhatatlan lett. Ugy kellett azt mult szerdán a hó alól kilapátolni. — A Dráva vize e hó 3-dika óta aggasztó mérvben növekszik, úgy, hogy a környék lakói árviztől félnek. — **T á b o r s z k y** és Parschnál megjelent: „Die Nordpolfahrer“ Walzer zongorára írta ifjabb Fahrbach Fülöp a báró Airoldi ezred karmestere. Ára 80 kr. — A mult héten született 234 gyermek, elhalt 198 személy; a születések tehát 96 esettel multák felül a halálozásokat; az ujszülöttek közt volt 125 fiu, 109 leány. A halottak közt volt 104 férfi, 94 nő, egy éven aluli gyermek 61.

* * (Halálozások.) **K u d e l k a** István a budapesti főreál-tanodában a történelem tanára e hó 19-dikén 51 éves korában meghalt. — Beregszászon **L a n g** Barnabás pénzügyigazgatósági számtiszt elhunyt e hó 17-dikén, fiatal özvegyet s egy kis lányt hagyva hátra. — Aradon **Stiegler** Ferenczné Lovászi Róza asszony e hó 16-dikén, élte 44-dik évében elhunyt. — Nagy-Kanizsán idősb **V a j d i c s** János könyvkereskedő meghalt 73 éves korában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

December 26 dikán: „Rienzi.“ — December 27-dikén: „A strike.“ — December 28-dikán: „A revisor.“ — December 29-dikén: „Rienzi.“ — December 30-dikán: „Egy pohár viz.“ — December 31-dikén: „Borgia Lukrétia.“

Divattudósítás.

A téli ruhaszövetek közül jelenleg a vastag knikkerbocker, a vigogne, heviot stb. divatosak. Ezen szövetek nevei idegen hangzatnak, mert idegen származásuak és sötétes színezetűek, de jó melegek, azért igen jók, természetesen kimenő öltözékeknek. Utczai öltözékeknek azonban még mindig kedvesebb a meleg szörkelméből való ruha a selyemszövetből valónál; és egy szörmével befoglalt, indiai cashemirből készült felső öltözet, bársony szoknyához viselve, a legnagyobb igényeknek is megfelelhet.

A vastag, csíkos és koczkás öltözékeket most rendszeren elől nyitott polonaise-re készítik, mert a kötőalakú tűnique ilyen keményebb szöveteknél nem vet olyan lágy redőket, mint azt a szem megkívánja. A vastag szöveteknek ezen természeti hiánya hozta tehát ismét uralomra az elől nyitott szahásu polonaiseket, melyeket azonban jelenleg nem szorítanak többé övvel testhez, hanem csak úgy félig testhez állónak viselik. A kötőalakú tűnique-ek azonban még mindig felette kedveltek, kashemirban, tafotában, gaze vagy crepe de chine-ben; de mint említém, vastag kelmekben nem fogadtatnak el többé, még a posztóruháknál sem. Itt is legdivatosabb az egyszerű, kevés díszítés. A polonaise-ek elől igen hosszúak, hátul lebbentyűben végződnek, a szoknya pedig hátul egy kis dudort képez. A **d e r é k** díszítése két sor szép oxydált gombból áll, mely végig fut a polonaise előrészén is. Posztó öltözékekhez majdnem kizárólag prémes felöltőt viselnek. Lehet az rövid és testhez álló, vagy hosszabb és bővebb is. Néhány legújabb posztó felöltőn selyemszövetből készült ujjakat is láttam, a mi azonban ellentétben áll nemcsak a téli idénnyel, de még a jó ízléssel is, a melynek ugyan egy kissé úgy lehet eleget tenni, hogy az ilyen felöltőhöz selyemruhát vesznek föl; ez helyre állítja egy kissé az összhangzatot, de hideg napokban aztán didereghetnek is alatta. Az előbb említett polonaise-ek, ha szörkelméből készülnek, díszítésül csak egy széles letűzött szegélyt kapnak; ha azonban drágább szövetből valók, mint például faille-ből vagy matelassé-ből, akkor egy széles bársony befoglalás, vagy tollas prém való reá.

Mialatt utczai öltözékekül az igényteleneknek látszani akaró vastag szörzsövetek divatoznak, az estélyi és általában társasági ruhák szöveiteiben

ismét csak nagy fényűzést fejtenek ki a jelen idényben a magasabb körökben. A nehéz zelyemszövetek, melyek úgy is fényesek és nehezek, a beléjük szövött arany és ezüst virágok által még nehezebbekké és még fényesebbekké tétetnek, és a gyöngy-hímzés fénye által majdnem szemkápráztatókká lesznek! De milyen ellentétben állanak e nagy készülétek az általános nyomott hangulattal, mely a társadalom minden rétegét ellenállhatlanul megragadta! Vagy tán előhírnökei egy annyira várt és ohajtott jobb időnek, melyet e rovat szerény írója is teljes szívéből kíván olvasóúinek!

Számrejtvény.

Hetyey Mariskától.

1. 7. Ettől ember nincsen óva.
  - 7 12. Ez vezessen mindig jóra,
  9. 8. Édes ennek nyugodalma,
  9. 6. Jó ember szívében van a'
  8. 2. 1. 1. Néha jónak ellensége,
  4. 2. 3. 5. 6. Nem igen van ennek vége,
  12. 11. Sem én, sem ő nem az soha,
  9. 10. Most biz ez elég mostoha
  - 1—12. Ép azért ez ohajtásom,
- Hogy e hon már jót is lásson.

Megfejtési határidő: januárhó 24-dike.

A 48-dik számban közlött rejtvény értelme:

Forradalom.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Vámossy Ida, Kiss Lilla, Stöcker Anasztázia, Marosy Hermin és Etelka, Körner Gizella és Jozefa, Erdensohn Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Eisen Izidorné, Szmodics Irma, Horváth Szmodics Gizella, Éhen Hermína és Ilka, Jancuska Hermin, Rozmann Ilona, Izsó Mariska, Tóth Bozoky Mária, Császy Éder Luiza, Bohner Riersch Karolin, Simon Ambrusné Szalonnyay Bénécz Ida, Gáal Boros Anna, özvegy Kratochwill Károlyné, Dengi János, Zeke Janka, Kovács Emma, Fehérváry Ilona és Mari, Vadász Jusztina, Bauer Sándorné, Marcsányi Viktoria, Zundán Jecie, Korik Zsófia, Bácskay Bornemisza Mária, Beke Kornélia, Kiss Anna, Danielovich Mariska, Szirmay Hermína, Ilniczky Ilona, Németh Etelka, Felsenburg Paulina, Égethő Eleonóra, Kanizsai Nagy Etelka, Oszlányi Mari, Bernáth Gyuláné, Limbek Vilma, Novák Kornélia, Simon Olga, Magyar Etelka, Flórián Dienesné, Matskásy Károlyné, Forgács Jolán, Fejér Ida és Antónia, Balogh Juliska, Csernyus Ilka, Madarász Vilma és Nelli, Suhajda Irma, Kuthy Béla, Nagy Péterné, Szűcs Hermin, Weiner Julia, Szirmay Klementin, Sullyok Anikó, Temesváry Erzsébet, Molnár Katinka, Szepessy Gabriella és Paula, Timár Karolin, Herrstein Paula.

A 47-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldő:

Bernáth Gyuláné, Limbek Vilma, Novák Kornélia, Kádár Fáni, Temesváry Erzsébet, Madarász Vilma és Nelli.

Tartalom.

Év végén. — Miért kívánsz, Imrefitől. — A páholyban, Névy Lászlótól. — A boulognei erdőben, Kapritól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Maiszámunk melléklete: Ujévi üdvözetünk, egyuttal czimlapunk és lapunk tartalomjegyzéke 1874-ről, és karácsonyi és ujévi bazár.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

adjon tehát vissza a kereskedő belőle. A visszaadás meg is történt. Azonban amint a kereskedő később megtekinté a bankjegyet, azt nem 50, hanem 100 frtosnak találá. A vásárló ezalatt már eltávozott. A derék kereskedő most azt a felhívó figyelmeztetést intézi az azon vidéki lelkész, tanító s jegyző urakhoz, hogy ha valamelyik lakostársuk e tévedés iránt panaszolkoznék, utasítsák vissza hozzá, hogy visszaszolgáltathassa neki pénzét.

A Temesvár és Buziás közti erdőségben volt egy czigánysátor, mely már régóta puszta állt. A mult nyáron azonban lakója akadt egy lugosi emberben, ki azelőtt jómódu volt, de az utóbi időkben tönkre menvén, oly embergyülölővé lett, hogy e helyre huzódott, s itt az utasok alamizsnájából tengődött. A mult hetekben a vihar szédulta a sátort, s a benne lakott remetének közelében találták megfagyva.

Vidéki vegyesek. A váczai nőegylet 1875-diki januárhó 9-dikén jótékonyczélu, zártkörű táncvigalmat rendez. Az estélyen száz frtnál magasabb értékű tárgyak fognak kisorsoltatni. — A székely nemzet történetének megírására gyűjtések eszközöltetvén, az adakozásokból 7123 frt 90 kr gyült be. — A debreczeni jogászbálra Tisza Kálmánné asszonyt kérték fel bálanyául, ki e tisztet el is fogadá. — B-Füredről írják, hogy „zöld rózsa“ 1862 óta látható ott a Kisfaludyszobor körül. — A kolozsvári nőegylet köszönetet nyilvánítt Jókainé asszony közreműködéséért ama hangversenyben, mely az egylet javára 66 forint 40 krt jövedelmezett. — Szabadkán a „Szeretet“ nőegylet januárhó 23-dikán a színházban műkedvelői előadást s sorsjátékkal összekötött Fortuna-bált rendez.

Különfélék.

** (Shakespeare lengyelül.) A varsói könyvárusok társulata Shakespeare munkáinak gazdagon illusztrált kiadását fogja legközelebb közrebocsátani. A halhatatlan művek lengyel fordítását Kraszevszky, Korzeniovszky s más kitűnő lengyel írók eszközölték. A mű három terjedelmes kötetet fog képezni nagy angol 8-adrét alakban. A szerkesztést Kraszevszky vállalta magára.

** (Az északsarki expedíció költségei.) Az osztrák-magyar északsarki expedíció bizottsága közz étette számadását, és e szerint az 1872 januárhó 23-dikán közz étett fölhívás óta be-

gyült összesen 222,616 frt 70 kr. A kiadások tettek 222,599 frt 31 krt; a maradvány tehát 17 frt 51 kr. A „Tegetthoff“-ért 59,950 frt. 8 krt adtak ki; a hajó és expedíció felszerelésére 23,205 frt 80 krt, fegyverre és lőszerre 2007 frt., tudományos eszközökre 3162 frt., gyógyszer tárra 2457 frt., más eszközökre és szerekre 5691 frt., a hajószemélyzet fizetési 31,634 fat., utazási költségekre 10,894 frt., kutyákra 1417 frt.

** (Halál a színpadon.) A bécsi Burgszínházban vasárnap a „Haramiák“-at adták, melyben Paulmann udvari színész Dánielt játszta, kit az ötödik felvonás nagy jelenete után rögtön szélhűdés ért és halva rogyott össze. Leánya nyugtalankodván atyja hosszas kimaradása miatt, a színházhoz jött, de atyját már halva találta öltöző szobájában s szerepének jelmezében. Paulmann 60 éves ember volt s már régibb idő óta szenvedett szívbántalmakban.

** (A híres Arnim-pör) mult szombaton véget ért; a grófot a sikkasztás vádja alól fölmenték, de okmányok törvényellenes eltevéseért háromhavi fogságra ítélték, beleszámítva a már kiállt egyhavi vizsgálati fogságot is. Mind a vádló, mind a védő föllebbezték az ítéletet.

Megbízások tára.

Mező-Tárkányba W. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Jász-Kis-Érre B. H. urhölgynek: El van küldve.

Makóra K. G. urhölgynek: Ára 10 frt 50 kr.

Kisujszállásra P. J. urnak: Postára van adva.

Hidvégre B. I. urhölgynek: Magánlevél kíséretében megküldtem.

Kolozsvárra K. L. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Miskolczra M. G. urhölgynek: Mégis csak legjobb a fekete szín és cashemir.

Aradra M. A. urhölgynek: Várom kedves sorait.

Békésre M. K. B. urnőnek: Nagyön szivesen jártam el benne.

Pozsonyba A. E. urhölgynek: El van küldve.

Pozsonyba H. N. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Előfizetési fölhívás

„CSALÁDI KÖR“ 1875-dik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhaszabások és könyomatu arczképek.

Azon kívül évenként tizenkét kötet válogatott regény, kötetenkint 15 kron; két díszes műlap 10—10 kron; végre az új előfizetőknek harminczhat kötet válogatott regényekkel szolgálók, kötetenkint 15 kron.

Előfizetési díj:

Csupán a lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt. — egész évre 12 frt.

A tizenkét kötet új könyvre, 1 frt 80 kr.

A harminczhat kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a zonnal kaphatnak, 5 frt 40 kr.

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy-évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint, évnegyedes vagy féléves részletekben is lehet beküldeni.

Alkalmas karácsonyi- és uj-évi ajándékoknak.

A bécsi **27** krajezáros kézműipar és divatáru-
bazárnak fióktelepe:
LICHTENSTERN B. ÉS TÁRSA
Budapest, kerepesi ut 15. sz. a., a Rókus-kórházzal szemben.

ajánl jól rendezett raktárában idényszerű ruhakelméket, ripszeket és lisztet, minden színben, éjszaksérki flanelt, csinval és piguét és valódiszínű ruha-barchentet, valódi rumburgi, sziléziai vásznat, ágyneműt, 1/4 széles szőnyegeket, butorszöve-
teket, 3/4 chiffont, flanelt, harisnyákat, posztókezttyűket és 1000 egyéb tárgyát az egyesített áron, azaz csak 27 kr-jaival
röfönként vagy darabonként

A vidékről jövő megrendelésekre lélekismeretes pontosság és figyelem fordítottak.
Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Budapest, kerepesi ut, a Rókus-kórházzal szemközt.

R A V I S S A N T E.

Dr. LELOSSE, Páris.

Főraktár: Váci-utca 8. sz.
Félre mindenféle ártalmas arczfestékekkel!
Félre a ripszporral! Ezek árultak magukat.
Csak a méregmentes, tiszta és teljesen ártal-
matlan **R A V I S S A N T E** bír azon erővel, az emberi tört-
minden sérdüléstől megmenteni. Már az első kísérlet meg-
fog bákít győőni arról, hogy minden díszesről föltárogas.
Egy üvegtök ára 1 írt 50 kr. Ismétlődők
megfelelő engedelményben részeshnek. Kapható
magyar és kicsinyben Buda-Pesten: Váci-utca 8.
sz. **HATSEK** Műusa látszerésnél.

Vidéki megrendelések a péns beküldés v. utóv-
rellel teljesítetnek.

Legczélszerűbb karácsonyi és ujévi ajándékok

C s ü p á n c s a k **27** k r a j e z á r o s
Budapesten:

a lipótvárosi templomtéren **27** tömeg árucsernok
a váci boulevard sarkán 6 1/2 sz. a.

LÖBL FRIGYES alapítójánál
találhatók a gyári áron alul.

Ennélfogva tisztelettel meghívom t. cz. vevőimet a télj idényre ujonnan berendezett áruraktárom látogatására. Ugyanitt a legszebb és legdivatosabb női
ruhaszövegek: **Lustres, Rips, Mohairs, Crettons, perkálok, zsinoros és Zsinor-Barchett, fehér moll, csipke és ezlezfűggönyök, vász-
nak, kanavaszok, asztalneműke 1/4, széles futószőnyegek** és még más százféle egyéb cikkek kaphatók **csak 27 krajezárért.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. Minták bárhová ingyen és bérmentve.

Van szerencsém tiszteletteljesen tudatni,
míserint az eddig **NAGY KAROLY** ur
vezetése alatt állott

csipke-, himzet-,
előing (chemisette) és
függöny-áru-üzletet

Budapest, váci-utca 11. sz. a.

(Alter és Kiss urak mellett)
folyó évi október hó 15-én átvettem és azt
ugranoly gonddal tovább vezetendem.

Ez alkalmommal bátor vagyok egyuttal a-
zon kérelemmel fordulni a mélyen tisztelt
hölgy-világ, mint eddigi pártfogóimhoz, hogy
azon megtisztelő bizodalmat, melylyel mint
elkészítőt (confectionair) és a **TÜRSCH**-féle
üzletnek tizenkét évi kiszolgálásom alatt ki-
tüntettek, részemre a jövőben is biztosítsák:
fűtvéőrekszem leend, azt pontos és szilárd ke-
zelés által magamnak állandólag fenntartani.

Magamat nagyrabecsült jvevőimnek szor-
gysan ajánlva, maradtam a legmélyebb tisz-
telettel

Wissnyey Gyula A.
előbb Nagy Károly.

Minták bárhová ingyen és bérmentve küldetnek.

VARRÓGÉPÉK

Loewe, Wehlor és Wilson, Howe, Singer, Auger, Grove és Backer rend-
szere szerinti, a legkülönfélébb kézi var-
rógépek hozzávalóival a legújánycsabbban áru-
szállítását szolgálják és a hozzájuk szükséges tők a többi szállítás mellett nagyban és kicsinyben
füttvábba ellátások javítás végett mindenféle bármilyen nevezett varrógépet és fűttvábba ellátásokat készítenek.
szan és igen olcsó áron elkészítik.

H O L L U B E. A.
Budapest, József-tér 14. sz.

SCHUNDA V. J.,

magyar kir. udvari hangszer-gyáros,
Budapest, magyar-utca 17. sz.

ajánlja az általa feltalált szabadalmazott **CZIMBALMOKAT** hang-
fogóval (Pedal) vagy anélkül 50 frt, 80 frt, 100 frt, 150 frt, 200 frt
egész 400 frtig jótállás mellett, továbbá mindennemű réz-, fa-, fuvó-
és vonó-hangszer gyártmányait nagy választékban.

Az elméleti-gyakorlati czimbalom iskola Schunda V. J.-től meg-
jelent saját kiadásában és kapható nála 3 forintért.

